

PIIPILI LSC
TOM TAKELAYA

Lokpa Bible

Contents

KANCAALAYA	1
KUKALUYU TAKELAYA	12
YOSUWEE TEMA TAKELAYA	52
ISEYELI PAASENLAA TCM TAKELAYA	57
LUUTI TCM TAKELAYA	76
SAMIYEELI TCM TAKELAYA KANCAALAYA NYEŊKA	80
SAMIYEELI TCM TAKELAYA NAALE NYEŊKA	114
AWULAA TCM TAKELAYA KANCAALAYA NYEŊKA	143
AWULAA TCM TAKELAYA NAALE NYEŊKA	178
KUTCCSUTU TAKELAYA KANCAALAYA NYEŊKA	212
KUTCCSUTU TAKELAYA NAALE NYEŊKA	246
ISETELASI TCM TAKELAYA	286
NEHEMII TCM TAKELAYA	298
ISETEE TCM TAKELAYA	316
SOOPU TCM TAKELAYA	324
YONTU NTI PA YOONA ISO HETE TC TE TAKELAYA Kutulutu	359
ATUWA TAKELAYA	447
LEMAYASEE TU TCM TAKELAYA	474
YONTU TAA YONTU	483
ISO KUYCYCTUTU TELESULU ISAYII TCM TAKELAYA	490
ISO KUYCYCTUTU TELESULU SELEMII TCM TAKELAYA	540
YOSALEM TCC WULA TAKELAYA	543
ISO KUYCYCTUTU TELESULU ISEKIYEELI TCM TAKELAYA	550
ISO KUYCYCTUTU TELESULU TANIYEELI TCM TAKELAYA	607
ISO KUYCYCTUTU TELESULU OSEE TCM TAKELAYA	623
ISO KUYCYCTUTU TELESULU SOWEELI TCM TAKELAYA	634
ISO KUYCYCTUTU TELESULU AMCCSI TCM TAKELAYA	637
ISO KUYCYCTUTU TELESULU APITIIYAASI TCM TAKELAYA	646
ISO KUYCYCTUTU TELESULU YONAASI TCM TAKELAYA	648
ISO KUYCYCTUTU TELESULU MISEE TCM TAKELAYA	651
ISO KUYCYCTUTU TELESULU NAHUM TCM TAKELAYA	657
ISO KUYCYCTUTU TELESULU HAPAKUKU TCM TAKELAYA	660
ISO KUYCYCTUTU TELESULU SOFONI TCM TAKELAYA	663
ISO KUYCYCTUTU TELESULU ASEE TCM TAKELAYA	667
ISO KUYCYCTUTU TELESULU SAKALI TCM TAKELAYA	669
ISO KUYCYCTUTU TELESULU MALASI TCM TAKELAYA	680
LAAPAALI KUPAŊ WEI MATIYEE ŊMAAWA TC	683
LAAPAALI KUPAŊ WEI MALEKI ŊMAAWA TC	729
LAAPAALI KUPAŊ WEI LUKU ŊMAAWA TC	758
TAKELAYA KANCAALAYA NYEŊKA ŊKA PCOLI NMAAWA KOLENTI NYEMA TC	806
TAKELAYA NAALE NYEŊKA ŊKA PCOLI NMAAWA KOLENTI NYEMA TC	825
TAKELAYA ŊKA PCOLI NMAAWA KALATI NYEMA TC	837

TAKĒLAYA ŅKA PĒĒLI NMAAWA IFEESU NYĒMA TĒ	845
TAKĒLAYA ŅKA PĒĒLI NMAAWA FILIPU NYĒMA TĒ	852
TAKĒLAYA ŅKA PĒĒLI NMAAWA KOLOSI NYĒMA TĒ	857
TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŅKA ŅKA PĒĒLI NMAAWA TESALONIKI NYĒMA TĒ	862
TAKĒLAYA NAALE NYĒŅKA ŅKA PĒĒLI NMAAWA TESALONIKI NYĒMA TĒ	866
TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŅKA ŅKA PĒĒLI NMAAWA TIMOTEE TĒ	869
TAKĒLAYA NAALE NYĒŅKA ŅKA PĒĒLI NMAAWA TIMOTEE TĒ	873
TAKĒLAYA ŅKA PĒĒLI NMAAWA TITU TĒ	877
TAKĒLAYA ŅKA PĒĒLI NMAAWA FILEMĒŅ TĒ	880
TAKĒLAYA ŅKA PA NMAAWA HEPĒLA NYĒMA TĒ	882
TAKĒLAYA ŅKA SAAKI NMAAWA TĒ	897
TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŅKA ŅKA PIYĒE NMAAWA TĒ	902
TAKĒLAYA NAALE NYĒŅKA ŅKA PIYĒE NMAAWA TĒ	908
TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŅKA ŅKA YOHAANI NMAAWA TĒ	912
TAKĒLAYA NAALE NYĒŅKA ŅKA YOHAANI NMAAWA TĒ	917
TAKĒLAYA TOOSO NYĒŅKA ŅKA YOHAANI NMAAWA TĒ	918
TAKĒLAYA ŅKA YUTI NMAAWA TĒ	919
KUKULUTU	921

PIIPILI USO TOM TAKELAYA

Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin

Language: Lokpa (Lukpa)

Provided by: SIM

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 1999 SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or excerpts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

8c92a4b4-4ccf-58b0-ac92-7dc1b15041ac

ISBN: 978-1-5313-0201-6

KANCAALAYA

Kutulutu

Kancaalaya takəlaya taa cəneye tə naaki pə tənə pə kancaalaya. Antulinya na ı taa nyəm ηmav kancaalaya, na yəlaa ηmav kancaalaya, na ləwə yəlaa ləyeli nyəma kancaalaya. Pə waalı ıle, isənaya tu pəsi na tə cəkəna antulinya wei ı taa tə we isəntə tə, na yulu lonte nté leye antulinya taa? Pepe təw kə antulinya yəlaa fei təma na leleŋ? Yəlaa ká pəsi na pá tayanı antulinya? Pə waalı kə ləwə tayana isəna pu ya antulinya yəlaa nyəwə tə, na í yaa ləyeli nyəma caa Apələham. Inı ı suna ləwə piitim na ləwə seetu kite.

Isəna pa faya Kancaalaya takəlaya tə:

Antulinya na kancaalaya yəlaa ηmav titite 1-2

Kancaalaya yəlaa kpeenav na Kayini na Apeeli pa təm titite 3-5

Lum waasuyə ke Nowee waatu titite 6-10

Papeeli kutuluuyə səsəwə ηmav titite 11 ləwə yaawa ləyeli nyəma caa Apələham titite 12:1-25:18

Apələham pəyaləw lsaaka na ı saalı Yakəpə pa təm titite 25:19-37:1

Yosefəw təm na Yakəpə na ı nyəma ke İcipiti titite 37:2-50:26

PƏ TƏNA PƏ KANCAALAYA

ləwə lapu ke antulinya na yəlaa

1 Waatu wei ləwə caala isətənbuyə na tetu ke lapu təcəci tə.

²Tətu nti tu we kpete kə tə fei tapuyə tə fei nəwə, na teŋku lumaŋ nyəŋ waasa pə təw na səkpətyuyə nyalaa, na pə kaasi na ləwə heelim náá maki lum təw. ³Ntəna ləwə tó si: Pə naaki, ılena pə suwə nau. ⁴Ləwə laŋle heena pə naakuyəw mpv tə, ılena í faya-wı na səkpətyuyə. ⁵Mpuyule ləwə ha

pə naakuyəw mpv təwə hətə si ilim taa, na í ha səkpətyuyə si aho. Pə kraya tanaŋ na pə suna taanaya, na pə kraya aho na pə nyaalı tə, pə krenta kuyaku kancaalaya nyəŋku.

⁶Ulena ləwə tó si: Patəma í wee isətəna, ılena pə faya isətənbuyə taa lum na ate nyəm. ⁷Ulena pə lá mpv. ⁸Ntəna í ha patəma inəyi hətə si isətənbuyə. Pə kraya tanaŋ na pə suna taanaya, na pə kraya aho na pə nyaalı tə, pə krenta kuyaku naale nyəŋku.

⁹Mpuyúw ləwə təma si: Ate lum í krenti lona payale taa na pə yeke puylulaya tetu. ılena pə lá mpv. ¹⁰Kelena ləwə hatəyi hətə si tetu, na í yaa lumnaa mpe si teŋkunaa, na ı laŋle hee. ¹¹Ntəna ləwə tó si: Tetu í luləsi kunyənəwəw mpi pə we təlekuleku təwə waanı waanı isı tıŋ na nyutu na pə luləyi pə pee na á we nyəw. ılena pə lá mpv. ¹²Mpuyúw tetu luləsa-wəyi waanı waanı, na ləwə laŋle hee. ¹³Pə kraya tanaŋ na pə suna taanaya, na pə kraya aho na pə nyaalı tə, pə krenta kuyaku tooso nyəŋku.

¹⁴Mpuyule ləwə təma si: Kəkəsi í wee isətəna na sí faya ilim na aho, na kuyeeŋ na puısi na luŋle na yoluma, ¹⁵na sí naaki tetu, ılena pə lá mpv. ¹⁶Kəkəsi səsəwəsi naaleye ı lapa, na kəkəlaya tókı kawulaya ke ilim na naale nyəŋka ke aho. Na í la isətəlbəŋası tətə. ¹⁷Mpuyúw ləwə tó si tənaya isətəna na sí naaki tetu təw, ¹⁸na sí tókı kawulaya ke ilim na aho, na sí faya ilim na səkpətyuyə. ¹⁹Pə kraya tanaŋ na pə suna taanaya, na pə kraya aho na pə nyaalı tə, pə krenta kuyaku liyiti nyəŋku.

²⁰Mpuyúw ləwə təma si: Weesuyə nyəm í sú lumnaa taa na suması náá kuləyi isətəna. ²¹Ulena ləwə lá lum taa təwələŋ na pə taa weesuyə nyəmnəna ke waanı waanı, na suması tənə, na ı laŋle hee, ²²na í kooli-təyi kupaŋtu na í tó si: Í luli na í huki na í sú teŋkunaa, na suması náá huki tetu təw. ²³Pə kraya tanaŋ na

Mpi tɔ, ma taa ké pa læsa-i, ílé i hæte nté alv.

²⁴Pə tɔw ké apalv ka yelee i caa na i too na í na i alv pá caɣa na pá pəsi yulv kulvɔm.

²⁵Yulv na i alv pa tɔɣaya kpela ke pa naaleɣe, pácɔ féele natəli tə fei-we.

lɔw tɔwɔnɔvɔ ke Atam na i alv

3 Taale wontu nti tə tənə Tacaa lɔw lapa mpv tɔ, tum kələnə tə tənaya acilayatu. Mpvyule kuyaku nakəli tum pɔɔsa alv si: lɛ tampana lɔw yɔɔɔtaa si í taa tɔwɔ taale tuɣ tənə pee yaa?

²Kelena alv náá cɔ si: Aai, tə tóki haləm tuɣ tənə pee ké. ³Ama pə kaasvɔvɔ tɔvɔ ŋku kv we haləm hekv taa tɔ kv pee tɔ, lɔw tɔma si: Í taa təɣ-ye, pácɔ í taa tokina-yéyé tokinav maɣamaɣa, pə taa kɔw na í sí.

⁴Mpvɔvɔle tum nɔwɔ təkpaɔv si: li səki se. ⁵Ama lɔw nyémá si kuyaku ŋku í təɣa-ye, mə ise kuliɣi ké isu un i wəv tɔ, na í nyémá kupantu na isayatu.

⁶Alv nawa si tɔvɔ ŋku kv nyənɔvɔvɔ we teu, pácɔ kv pee we isesəemle na a kuliɣi yələa ise. Ntena í kooli-kó na í tɔwɔ, na í kaasi na í cɛla i paalv na ílé í tɔwɔ tɔtɔ. ⁷Tənayale pə kula pa naaleɣe mpv pa ise na pá cəkəna si pa we tapakpela. lɛna pá caa hatv kowalətv natəli na pá tɔwɔli.

⁸Pə kɛesa taanaya ilɛ lɔw Tacaa pola i taale tɔw ké cɔw nté na pá nu i nɔwɔ. lɛna yulv na i alv pá sé na pá ŋmɛli taale tuɣ hekv taa. ⁹Ama lɔw Tacaa yáa yulv si: Leye n wena ye?

¹⁰Mpɔvɔvɔ i cəwa si: Ma nu nyá nɔwɔ ke taale taa lɛna sɔwɔntv kpa-m na má sé na má ŋmɛli. Mpi tɔ, ma we tapakpete.

¹¹Tənayale lɔw Tacaa nɔwɔ təkpaɔv si: Awe heelina-ŋ si n we kpete? N tɔwɔ tɔvɔ ŋku un i maa kisina-ŋ tɔwɔ?

¹²Kelena yulv si: Ma tɔwɔa yáa, ilɛ alv wei un i n ha-m tɔ un i cələnə-m na má tɔwɔ.

¹³Ntena lɔw Tacaa pɔɔsi alv si: Pepe tɔw ké nyá lapa mpv? Alv nɔwɔ təkpaɔv si: Tum tɔsənə-m na má tɔwɔ.

¹⁴Mpɔvɔvɔ Tacaa tɔma tum si: Timpi n lapa mpv tɔ, pu kpəti nyá yule tɔw ké

kpaakpaale na pə kəli wontu tənə, nyá lotu tɔw ké n ká tuuki nɔwɔw na í tóki tetv,

halənə nyá səm.

¹⁵Maa tó patule ke nyá na alv mə hekv, na nyá lulɔvɔvɔ nyéma na i lulvɔvɔ nyéma pa hekv,

paa nanɣi nyá nyvɔvɔ na nyáa ló pele pa nɔwɔkikite.

¹⁶lɛna lɔw tɔ alv si:

Maa sɔwsi-ŋ wɔsasi ke nyá ahontotv waatu,

na nsəɣi n ká lulənə, na n ká nyuləɣi nyá paalv ké teu.

Ama ílé i ká la nyá sɔwɔ.

¹⁷lɛna í pəsənə apalv tɔw si: Timpi n nuna nyá alv na í tɔwɔ tɔvɔ ŋku maa kisina-ŋ tɔ.

Ma təɣsəɣi tetv ke mpusi ké nyá maɣamaɣa nyá tɔw.

Wahala na wahala ké na pácɔ n hiki nyá tɔwɔnaya halənə nyá səm.

¹⁸Nyutv isayatu ke n ká hala na pácɔ n hiki nyá hatəmɔtv.

¹⁹Ye hanɣaya ta sɔ-ŋ, n kaa hiki ɪcəvte na í mɔli.

Halənə kuyaku ŋku paa pi-ŋ tetv nti paa ŋmana-ŋ tɔ tə taa tɔ.

Mpi tɔ, n ké tetv ké, pácɔ n ká tayani kulvmtv ntəɣi pəsɔvɔvɔ tɔtɔ.

²⁰Mpvɔvɔle Atam ha i alv si lfa. Mpi tɔ, unəɣəle yələa tənə too. ²¹lɛna lɔw Tacaa kv wontu natəli na í liti-ti na í tɔwɔli Atam na i alv.

²²Tənaya lɔw Tacaa yɔɔɔtaa si: Nɔwɔw yulv pəsə isu tá taa nɔwɔlvɔvɔle kupantu na isayatu pə nyəm təm taa. Pə tɔw tɔ, tɛ taa yelee na í tɔwɔ weesuyv tɔvɔ pələ na í wɛɛnə weesuyv ke tam tɔw.

²³lɛna lɔw tɔwɔn- i lɛni taale taa si í svv haləm ke tetv

nti pa ηmana-ι τῷ. ²⁴Μῦθὸς παρὰ λαῶνα να ἰ τῶντι Ἀταμ να ἰ συ ἰσῶταα ταῖλαα να πα ταῖ τααλε μῖρααυ να πα ἡμελῶσῃτι πα λαγαλεε να ἄ μῦθὸς κῶκῶσι κε ἡμελεῦ ἡμελεῦ συ νῶγῶν ἰ τὰ κῖρῶτα να weesyuu τυῦ.

Kayini na Apeeli pa tɔm

4 Ἐμπῶγὸς Ἀταμ νῶμᾶ ἰ αλῶ λῖα να ἰλέ ἰ ἰά τευ να ἰ ἰλῖ Kayini. Uena ἰ τῷ συ: Μα ἡκα ἀπαλῶπῶγα να Τααα τοῖ. ²Πῶλε πα waali κῆ ἰ ἰlula ἰ neu Apeeli.

Apeeli ka κῆ tiikilu na Kayini κε ἡάτῷ.

³Ἐμπῶγὸς kuyaku nakuli taalu læsa ἰ hatamutu taa na ἰ ἰά Τααα κε κῶταγα.

⁴Uena neu ná kpa ἰ heeh taa κῆ kancaalaya kululəh nim nyəh na ἰ ἰά κῶταγα τῶτῷ. Uena Τααα nyəh Apeeli κῶταγα να πῶ keesəna-ι. ⁵Ama ἰ kisa Kayini nyəhka. Tənyale πα ἡἡἡ-ι τευ ἰsu nɔhəle taa kəkə, na ἰ isentaa sɔh. ⁶Uena Τααα πῶσι-ι συ: Pepe τῶ κῆ nyá isentaa sɔhəa? ⁷Ye kupantu κε n laki, nyá isentaa ἰ hetu. Ama ye isayatu κε n laki, kulumtu nti tə parəna nteye nyá nɔhɔɔ tɛe ἰsu tɔɔlɔɔy na tə taŋa-η, na tə caa-η kəlyu. Ama pəsi-ti na ἡ kəli-ti.

⁸Tənya Kayini tɔma ἰ neu sy: Tə kpa taale, uena Kayini kul ἰ τῶ κῆ təna na ἰ ku-ι.

⁹Μῖπῶγῶλε Τααα πῶσα Kayini sy: Nyá neu Apeeli wele? Uena ἰ cɔ sy: Μα νῶμᾶ timpɪ ἰ wee τῶ? Μα κῆ ma neu taŋlu na?

¹⁰Uena Τααα πῶσι-ι sy: Pepe lapa mpɔ? Μα nawa nyá neu caləm κε ate, na πα wee sy má læti-η. ¹¹Nɔhɔɔ tetu ká təŋsi-η mpusi κῆ timpɪ n yelaa na tə haa nɔɔ na tə li nyá neu caləm κε nyá niŋ taa τῶ. ¹²Pa n ká hala-təy ἰsəna, n kaa waa pulu. N ká la yem cɔɔl, n kaa weena təyaga.

¹³Μῖπῶγῶλε Kayini cɔwa Τααα sy: Μα saləka kəla-m. ¹⁴Nyəh, saŋa ἡ τῶγῶνῃ-m tetu kupantu tənə tə taa kele, ma kaa tasa nyá ἰsəpəle taa κῆ loosuyu.

Μα πασι yem cɔɔl, ma kaa weena təyaga, na wei ἰ hika-m ἰ ku-m.

¹⁵Tənyale Τααα nɔɔ təkpaυ sy: Aai, ye wei ἰ kuwa Kayini, ἰsu ma fela puntu κε πα tɔm naatosompɔɔlaya.

Uena Τααα yusi Kayini sy ye wei ἰ na-ι ἰ taa ku-ι. ¹⁶Ntəna ἰ se Τααα na ἰ polo ἰ caya timpɪ pa yaa sy Yemcɔlaate tɔy ltenɪ ilim təlule τῶ.

Kayini ἰlɔyɔ nyəma

¹⁷Ἐμπῶγὸς Kayini νῶμᾶ ἰ αλῶ να ἰ ἰά τευ να ἰ ἰλῖ Henəki. Uena ἰ ἡμᾶ ἰcate na ἰ ἡ-tɛye ἰ pəyalu hətə. ¹⁸Ἐμπῶγὸς Henəki lula Ulaati na Ulaati ἰlɔ Mehuyayɛli na Mehuyayɛli ἰlɔ Metusayɛli, uena Metusayɛli ἰlɔ Lemeki.

¹⁹Alaa naale κε Lemeki kpaɔa, kancaalaya nyəh hətə nté Ata, naale nyəh sy Sila. ²⁰Ἐμπῶγὸς Ata lula Yapaali. Yapaali ἰu ἰlé ἰ piitim nté mpa pa tiikiyi kaləkəh na pá suki coka taa τῶ. ²¹ἰlé ἰ neu hətə nté Yupaali. Yupaali ἰu ἰ piitim nté mpa pa makɪ saŋkɔnaa na pá ἰlɔy hətə τῶ. ²²Sila ἰlé ἰ ἰlɔna nteye Tupaali-Kayini, wei ἰ luki nyəɔlɔyɔ kuseemɔyɔ na nyəɔlɔyɔ maɔamaɔ wontu τῶ. ἰ neu κε πα yaakaya sy Naama.

²³Ἐμπῶγὸς Lemeki tɔma ἰ alaa Ata na Sila sy:

Ma alaa me, ἰ nu ma tɔm yoo.

Mə taa lɛlu paalu cətəla-m κῆ na má ku-ι.

²⁴Tɔm naatosompɔɔlaya κε pa læti Kayini kul.

Uena pá læti ma kul κε tɔm nutoso na naanɔwa na naatosompɔɔlaya.

²⁵Atam pa tasa ἀπαλῶπῶγα κε ἰlɔy uena lfa ἡ-keye hətə sy Seeti, sy Τααα ἡ ἰnəy ἀπαλῶπῶγα læhka κε Apeeli wei Kayini kuwa τῶ ἰ lonte.

²⁶Seeti ná lapa yulu na ἰ ἰlɔ ἀπαλῶπῶγα να ἰ ἡ-ke sy ἰnɔɔsi. Waatu ἰnəy yəlaa caala ἰsɔ κῆ seey sy Τααα.

Atam lɔlvɔv nyɔ́ma

5 Atam lɔlvɔv nyɔ́ma hɛla ntɔ cɛnɛ. Waatu wei lɔv ɲmá yulɔ tɔ, ɪ ɲma-ɪ kɛ ɪsu ɪ weɛ tɔ. ²Apalɔ na alɔv kɛ ɪ ɲmawa na ɪ ha-we si yɛlaa na ɪ kooli-weye kupantu.

³Atam pusi lapa nunɔwa na hiu na naanɔwa (130) kɛ ulɛna ɪ lɔli pɛyaya na ká kraya-ɪ tɛtɛɲɛɲ na ɪ ha-keye hɛtɛ si Seeti. ⁴Seeti lɔlvɔv waali Atam tɔvɔv pusi nasɛnaasa (800) na si taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔv. ⁵Atam pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na hiu na naanɔwa (930) ulɛna ɪ sí.

⁶Seeti pusi lapa nunɔwa na kakpasɪ (105) ulɛna ɪ lɔli lɔvɔvɔ. ⁷lɔvɔvɔ lɔlvɔv waali Seeti tɔvɔv pusi nasɛnaasa na naatosompɔvɔlaya (807) na si taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔv. ⁸Seeti pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na naanɔwa na naale (912) ulɛna ɪ sí.

⁹lɔvɔvɔ pusi lapa nunaasa na naanɔwa ulɛna ɪ lɔli Kenɔv. ¹⁰Kenɔv lɔlvɔv waali lɔvɔvɔ tɔvɔv pusi nasɛnaasa na naanɔwa na kakpasɪ (815) na si taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔv. ¹¹lɔvɔvɔ pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na kakpasɪ (905) ulɛna ɪ sí.

¹²Kenɔv pusi lapa nutoso na naanɔwa ulɛna ɪ lɔli Malalɛli. ¹³Malalɛli lɔlvɔv waali ɪ tɔvɔv pusi nasɛnaasa na nɔlɛ (840), na si taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔv. ¹⁴Kenɔv pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na naanɔwa (910) ulɛna ɪ sí.

¹⁵Malalɛli pusi lapa nutoso na kakpasɪ ulɛna ɪ lɔli Yeleti. ¹⁶Yeleti lɔlvɔv waali Malalɛli tɔvɔv pusi nasɛnaasa na hiu na naanɔwa (830), na si taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔv. ¹⁷Malalɛli pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunaasa na naanɔwa na kakpasɪ (895) ulɛna ɪ sí.

¹⁸Yeleti pusi lapa nunɔwa na nutoso na naale (162) ulɛna ɪ lɔli Henɔki. ¹⁹Henɔki lɔlvɔv waali ɪ tɔvɔv pusi nasɛnaasa (800), na si taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔv. ²⁰Yeleti pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na nutoso na naale (962) ulɛna ɪ sí.

²¹Henɔki pusi lapa nutoso na kakpasɪ ulɛna ɪ lɔli Metusalem. ²²Metusalem lɔlvɔv waali ɪ tɔvɔv pusi ɲmunɔvɔv na nunɔwa (300), na si taa kɛ ɪ tɛɲa lɔv kɛ teu na ɪlɛ ɪ we ɪ waali, na ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlvɔv. ²³ɪ pusi tɛna yoosa ɲmunɔvɔv na nunɔwa na nutoso na kakpasɪ (365). ²⁴Henɔki ka tɛɲa lɔv kɛ teu kɛ na lɔv we ɪ waali. Pɛ kɔma na pɛ keesi ulɛna lɔv kraya-ɪ na ɪ ise, nɔvɔvɔ ta tasa-ɪ nav.

²⁵Metusalem pusi lapa nunɔwa na nunaasa na naatosompɔvɔlaya (187) ulɛna ɪ lɔli Lemeki. ²⁶Lemeki lɔlvɔv waali ɪ tɔvɔv pusi nasɛtoso na nunɔwa na nunaasa na naale (782), na si taa kɛ ɪ lɔli apalɔpiya na alɔpiya. ²⁷Metusalem pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na pɔvɔlayafɛi nutoso na naanɔwa (969) ulɛna ɪ sí.

²⁸Lemeki pusi lapa nunɔwa na nunaasa na naale (182) ulɛna ɪ lɔli apalɔpɛyaya ²⁹na ɪ ha-ke si Nowee. Mpi tɔ, ɪ tɔmaya si unɛ unɪ ɪ ká heesɛna tá larɔv kɛ ta ɪkaalɛnaa na tá wahala tɛma taa kɛ tetɔv ntɪ unɪ Tacaa tɛɲsa mpusi kɛ tá tɔv tɔ tɛ taa cɛnɛ. ³⁰Nowee lɔlvɔv waali ɪ tɔvɔv pusi nasɛlɛ na nunɔwa na nunaasa na naanɔwa na kakpasɪ (595) na si taa kɛ ɪ lɔli apalɔpiya na alɔpiya. ³¹Lemeki pusi tɛna yoosa nasɛtoso na nunɔwa na nutoso na naanɔwa na naatosompɔvɔlaya (777) ulɛna ɪ sí.

³²Nowee pusi lapa nasɛlɛ na nunɔwa (500) ulɛna ɪ lɔli Sem na Kam na Yɛfete.

Yulv isayatu

6 Yɛlaa kɔma na pɔ huki tetu tɔɔ na pɔ lɔli pɛɛlaa. ²Mpɔyɔ usɔtaa yɛlaa nawa si pɛɛlaa mpe pa tewa, ulena pɔ kraɣa pa taa mpa pa sɔɔlaa tɔyɔ alaa. ³Ntena í tɔ si: Ma feesuyu kaa caɣa yulv taa kɛ tam. Mpi tɔ, ɪ kɛ yulv kɛ. Pɛ tɔɔ tɔ pɛ kraɣav pɛnente tɔ ɪ weesuyu tɛna tayalɛɛ ntɛ pɔsi nuunwa na hiu (120). ⁴Waatu wei pa lula pa piya mpe tɔ pa lapa tookonaa kɛ na pɔ kɔɔ na pɔ tasa tookonaa mpeye lulɔyɔ, na mpe pa lapɛna lɛɛtaa akanaa na pa hɛte yaa. ⁵Mpɔyɔ Taca a nawa si yɛlaa isayatu telɛsa mpɛle ke tetu taa, na isayalɛmɔyɛsɛle tike ke pa wena paa ifemle nte.

⁶Mpɔyɔ Taca laɛle wakɛlaa na pɛ wu-ɪ sɔsɔm ke mpi pɛ tɔɔ ɪ ɛmá yulv tɔ. ⁷Ntena í tɔ si: lɔu ma kpiisa yɛlaa mpa ma ɛmawa tɔyɔ tetu tɛna tɔɔ, pɛ kraɣav yulv na pɛ polo tɔte tɔ, na sumasi, na atɛ nyamanyamanaa tɛna tɔ. Ma laɛle wakɛlɛna pa ɛmav kɛ. ⁸Ama Nowee tike ke Taca laɛle hɛɛnaa.

Nowee waasuyɔ

⁹⁻¹⁰Nowee na ɪ nyɛma pa tɔm ntɔ. Nowee ka wena piya tooso kɛ, Sem, na Kam, na Yefete. ɪ ka kɛ kɔpaɛ kɛ na í siyisaa na í tɛɛɛɛ lɔ kɛ teu ke ɪ waatu taa na lɔ we ɪ waali.

¹¹Yɛlaa ka wakɛlaa kɛ, na pɔ laku tɛmɔyɛ musɔɛ ke lɔɔ isentaa. ¹²lɔɔ nyɛna tetu ulena í ná si yɛlaa tɛna wakɛlaa kɛ. ¹³Mpɔyɔle Taca heela Nowee si: Ma tú ma taa si maa wakɛli yɛlaa tɛna, mpe pa suulina isayatu ke antulinya taa. Pɛ tɔɔ tɔ maa kpiisi pa tɛnaya tetu tɔɔ. ¹⁴Caa tɔyɔ kɔpaɛku nakuli na ɛ saaki nyá tɛyɛ atakaa pɔyɔlɔyɔ sɔsɔɔ*fa* na ɛ tala ku taa kɛ

naɛsi naɛsi, na ɛ taa-kuyɔ tɔyɔ cɛlɛm ke ku taa na ku waali. ¹⁵lɛna n ká la-ku tɔyɔlɔ, ku tayalɛɛ ká weɛ mɛɛtɛlɛnaa nuunwa na nule na naanwa (150) na ku wɛɛ ke mɛɛtɛlɛnaa hiu na kakpasi na ku kɔɛkɔlɔmɛɛ ke mɛɛtɛlɛnaa naanwa na kakpasi. ¹⁶Na ɛ tulɔ-kuyɔ pɛtote ke mpiiɛ naale ke lɔpɔtu luyɔ tɛɛ na nɔnɔyɔ ke ku kɛɛkɛ taa. Na ɛ la-kuyɔ atɛ na isɔ kutulɛɛ ke tooso. ¹⁷Ulena má yele na lɔm sɔsɔm watɔ tetu tɔɔ, na má kɔ pɛ tɛna mpi pɛ feesiyɛ tɔ. Tetu tɔɔ nyɛm tɛna ká sɛna. ¹⁸Ama má na nyá tu pɛli nɔyɔ si maa waasi-ɛ. Na nyana nyá alɔ na nyá pɛyala na nyá poolaa í ká suv ku taa. ¹⁹⁻²⁰Na ɛ lɛsi wontu tɛna taa kɛ apalɔ na alɔ, na sumasi taa kɛ mpɔ na atɛ nyamanyamanaa taa kɛ mpɔ tɔtɔ, na tɛ suv nyá kiɛ ke atakaa pɔyɔlɔyɔ taa na pɛ ya tɛ piitim. ²¹Kraɣa tɔyɔnasi nsi nsi mɛ na wontunaa mpe í ká tɔki tɔ. ²²Mpɔ unɛyɛ Nowee tɛɛna na í lá pɛ tɛna mpi lɔɔ tú-ɪ tɔ.

Nowee suv atakaa pɔyɔlɔyɔ taa

7 Mpɔyɔ Taca tɔma Nowee si: Nyana nyá tɛyɛ tɛna í suv atakaa pɔyɔlɔyɔ taa. Mpi tɔ, nyá tike ke ma nawa wei ɪ nukɛna-m tɔyɔ yɛlaa pane pa heku. ²Lɛsi wontu nti pa pɛsɛyɛ pɔ lá kɔtaya tɔyɔ apalɔ na alɔ kɛ tɔm naatosompɔyɔlaya. Ulena ɛ lɛsi nti tɛ fei kɔtaya lapɛnav tɔyɔ apalɔ na alɔ tike. ³Na ɛ lɛsi sumasi taa kɛ apalɔ na alɔ kɛ tɔm naatosompɔyɔlaya, na ɛ waasi si piitim na si taa tɛ tetu tɔɔ. ⁴Pɛ taya pɔlv tɔɔ, pɛ kaasa weɛ naatosompɔyɔlaya kɛ na má yele na tɛv nu ilim na ahoo ke kuyɛɛɛ nule tɛcu, na lɔm kpiisi yɛlaa na wontu tɛna. ⁵Ulena Nowee la pɛ tɛna isɔ Taca heela-ɪ tɔ.

⁶6:14 *atakaa pɔyɔlɔyɔ sɔsɔɔ*: Tɛ ta caa si tɛ telɛsi si kɔpɔlɔyɔ mpi tɔ, pɛ taya Nowee caa si í na ɪ samaa pɔ suv na pɔ tesɔ lɔm.

Lum sɔsɔm watyɔ

⁶Pənaɣa ŋka lum waasa tetu tɔ Nowee wena isu pusi nasətoso (600). ⁷Ulena í na ɪ alu na ɪ pɔyalaa na ɪ poolaa pá suv atakaa pɔɣɔlvɔv taa na pá fiti lum kówáásəm mpi. ⁸Ípɔ́yú wontu nti pa pəsəyi pá lá kɔtaya tɔ na nti tə fei kɔtaya lapənav tɔ na sumasi na atə nyamanyamanaa təna ⁹suv atakaa pɔɣɔlvɔv taa ké apalu na alu isu Tacaa ka heeluyu Nowee tɔ. ¹⁰Kuyeeŋ naatosompɔɣɔlaya tɛewa ulena lum watɪ tetu təna.

¹¹⁻¹²Nowee luluyv pənaɣa nasətoso nyəŋka isətɔ naale nyəŋ kuyeeŋ naanɔwa na naatosompɔɣɔlaya nyəŋku wule ke tev anaam nɔɣɔlv í pəla ilim na ahoo, haləna kuyeeŋ nule tɛcu. Pə caya ké isu isətɔnvɔv yawa na atə seelaa náá tɔli isu pɔɔŋ sɔsɔŋ. ¹³Kuyaku ŋku ku maɣamaya ke Nowee na ɪ alu na ɪ pɔyalaa Sem na Kam na Yefete na ɪ poolaa tooso pa suv atakaa pɔɣɔlvɔv. ¹⁴Pá na wontu tənaya piitim piitim. Pə krayav tɔla, na taale wontu, na sumasi, na atə nyamanyamanaa təna. ¹⁵⁻¹⁶Ípɔ́yú wontu təna súb atakaa pɔɣɔlvɔv taa ké apalu na alu isu lɔv ka heeluyu Nowee tɔ. Ulena Tacaa təkɪ pa tɔ.

¹⁷Kuyeeŋ nule tɛcu ké tev nuwa, ulena lum kpa na pá keli atakaa pɔɣɔlvɔv, na pá kraasi-kuyv isətɔa. ¹⁸Lum tɔɔwa sɔsɔm na pá sú tetu tɔɔ na atakaa pɔɣɔlvɔv náá wə pə tɔɔ təhɔŋlee. ¹⁹Pə tɔŋna suyu na pá puki haləna pá waasi pɔɔŋ sɔsɔŋ unɪ ɪ təna ke antulinya təna taa. ²⁰Lum kpawa na pá tɛe pɔɔŋ ke kvŋkvluməŋ ke məetələnəa kakpasi. ²¹⁻²²Antulinya taa weesuyv nyəm təna səpəna, pə krayav yəlaa na wontunaa tɔ. ²³Ípɔ́yú Tacaa kpiisa weesuyv nyəm tənaya tetu tɔɔ. Nowee na ɪ nyəma mpa paa wə atakaa pɔɣɔlvɔv taa tɔ pa tike ke pə yelaa.

Lum kówáásəm nyɔɔ

²⁴Ípɔ́yú lum suwa tetu tɔɔ ké kuyeeŋ nuunɔwa na nule na naanɔwa (150) tɛcu.

8 lɔv tá sɔɔ Nowee na wontunaa mpa paa wə ɪ kiŋ ke atakaa pɔɣɔlvɔv taa tɔ pa tɔɔ. Ulena í yele na heelim má na lum nyɔɔ. ²Na atə seelaa təkɪ na isətɔnvɔv nyala na tev fei ku ta tasa nuv. ³Ulena lum nyɔɔ tetu tɔɔ. Kuyeeŋ nuunɔwa na nule na naanɔwa (150) taa ké lum caala pasuyv. ⁴Ípɔ́yú atakaa pɔɣɔlvɔv polaa na kú caya Alalaa puyv nyuvv taa ké isətɔv naatosompɔɣɔlaya nyəŋ kuyeeŋ naanɔwa na naatosompɔɣɔlaya nyəŋku wule. ⁵Na lum pasəyi mpv, haləna isətɔv naanɔwa nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule nte pə nyu pɔɔŋ nyɔɔŋ tɔ.

⁶Kuyeeŋ nule tɛewa ulena Nowee tɔli atakaa pɔɣɔlvɔv pətote ⁷na í ləsi katəkətvɔv na kú cɔɔkɪ isətɔaa ké yem, haləna lum nyɔɔ tetu tɔɔ. ⁸Ulena í ləsi alukuku si ɪ naa si lum pasa tetu tɔɔ yáá isəna. ⁹Ama alukuku laŋa timpi í tu sopi sopuyv maɣamaya tɔ, ulena í mələna Nowee tɔɔ. Mpi tɔ, lum ká waasa tetu təna tɔɔ ké. Na Nowee sisi na í kpa alukuku na í mələna-ɪ ɪ kiŋ. ¹⁰Nowee tasa taŋvɔv tɔtɔɣv kuyeeŋ naatosompɔɣɔlaya ulena í ləsi alukuku ke tɔm naale nyəm. ¹¹Taanaya taanaa ulena ílə ɪ mələna Nowee tɔɔ na tvɔv hatv kuneɣətətɔ tvuna ɪ nɔɣv. Tənaɣale Nowee cəkənəa si lum pasa tetu tɔɔ. ¹²Nowee tasa taŋvɔv ke kuyeeŋ naatosompɔɣɔlaya tɔtɔ, ulena í tasa alukuku ke ləsvɔv ke tɔm tooso nyəm. Ama alukuku ta tasa məlvɔv.

¹³Pənaɣa nasətoso na kulumaya nyəŋka isətɔv kancaalaya nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku ke lum nyɔɔwa tetu tɔɔ. Nowee kɔɔla atakaa pɔɣɔlvɔv lɔpvtv ulena í ná si tetu wɔlaa. ¹⁴Isətɔv

naale nyəŋ kuyaku hiu wule ke tetu tɔɔ wɔlaa təwəyawayə.

¹⁵Mpɔyɔle lɔɔ tɔma Nowee si:

¹⁶Nyana nyá alu na nyá pəyalaa na nyá poolaa í lu atakaa pɔɔɔɔyɔ taa. ¹⁷Na hí kpenna wontunaa nti tɔ tɔna. Pə krayav tɔla na sumasi na ate nyamanyamanaa tɔna tɔ, tɔ lɔlɔ na tɔ huki na tɔ yá tetu tɔɔ. ¹⁸⁻¹⁹Ulena Nowee-wɛ na wontu tɔna pá lu atakaa pɔɔɔɔyɔ taa.

²⁰Mpɔyɔ Nowee ηmá Tacaa ke kɔtaya tɔlate, ulena í læsi wontu tɔna nti tɔ mɔna kɔtaya lapu tɔ na sumasi nsi si mɔna kɔtaya lapu tɔ si tɔna si taa ké kɔlum kɔlum isu tɔ piitimnaa wɛ tɔ na í lá Tacaa ke kɔtaya ηka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ. ²¹Tacaa nu kɔtaya ηke ka sɔɔsɔŋ na í laŋle hɛɛ na í tɔ si: Ma kaa tasa tetu ke mpusi tɛŋsɔyɔ ke yɔlu isayatu tɔɔ isu maa lapu tɔ, na ma kaa tasa weesuyɔ nyəm tɔnaya wakɔɔyɔ. Mpi tɔ, yɔlu ləmayasəle ké isayale ke hatoo í hɔɔ tɛ ké.

²²Tuutu na kumtu, watu na haŋaya, lɔŋle na yoluma, ilim na ahoo pə kaa ye le lapu haləna antulinya polo na í kɔli.

Nowee na lɔɔ pa nɔyɔ pɛɛɔyɔ

9 Mpɔyɔ lɔɔ koola Nowee na í piya ke kupantu si: Í lɔlɔ na í huki na í sú tetu. ²Ma tú mə niŋ taa ké wontunaa tɔnaya, paa ate nyəntu, na sumasi, na tiina, na ate nyamanyamanaa. Pə tɔɔ ké wontu nti tu wɛɛna mə sɔyɔntu ke sɔsɔm. ³Í pəsəyi na í tɔyɔ wontunaa mpe isu í tɔkuyɔ kunyɔnyɔm tɔ. ⁴Ama kɔlumtu ké si ye í caa kpɛntɛ ke tɔyɔ, í lenti na caləm lu na pɛ́c. Mpi tɔ, caləm taa ké weesuyɔ wɛɛ. ⁵Ye wei í kuwa yɔlu, maa læti puntu, paa yɔlu paa wontuyɔ.

⁶Ye nɔyɔlu kuwa í tɔyɔntəle, yɔlu tɔtɔ ká kuna puntu.

Mpi tɔ, lɔɔ ηmá yɔlu ké isu í mayamaɔa í wɛɛ tɔ.

⁷Mɛ mu lɔlɔ na í huki na í yá tetu tɔna taa.

⁸Mpɔyɔ lɔɔ tasa Nowee na í pəyalaa ke heeluyɔ si: ⁹Má na-me tu pɛɛli nɔyɔ na ká wɛɛ mpɔ haləna mə lɔlɔyɔ nyəma ke mə waali. ¹⁰Na pə kpenna wontu tɔna nti tɔ líí atakaa pɔɔɔɔyɔ taa tɔ.

¹¹Ma suku ma nɔyɔ si ma kaa tasa weesuyɔ nyəm kpiisuyɔ ke tetu tɔɔ na lum. Pɛ́c lum kúwáásəm mpi pə kaa tasa kɔntɛ na pə wakəli tetu. ¹²⁻¹³Ulena lɔɔ tasa si: Ma tɔyi kayalu na í hóləyi tam tɔɔ ké nɔyɔ ηka má na-me na weesuyɔ nyəm tɔna na mə waali lɔlɔyɔ nyəma tɔ pɛɛlaa tɔ. ¹⁴Má kɔma na má kpɛyela ηmɔntu ke isɔta, kayalu ka kaya ké, ¹⁵ulena pə tɔɔsi-m nɔyɔ ηka ma si mə na weesuyɔ nyəm tɔna si lum kúwáásəm mpi pə kaa tasa kɔntɛ na pə kpiisi weesuyɔ nyəm. ¹⁶Isɔtɔnuyɔ taa ké kayalu ká kaya, na má nyəna-í ulɛ pə tɔɔsi-m nɔyɔ ηka ma si weesuyɔ nyəm tɔna tɔ. ¹⁷Mpi pə huləyi nɔyɔ ηka ma si-wi tɔyɔle.

Nowee na í pəyalaa pa tɔm

¹⁸Nowee na í pəyalaa mpa pa lu atakaa pɔɔɔɔyɔ taa tɔyɔle Sem na Kam na Yefete. Kam ílé í lɔləna Kanaaŋ. ¹⁹Nowee piya mpe pa piitim hukina antulinya tɔna.

²⁰Mpɔyɔ Nowee nika tetu haləm na í caali leseŋnaa sɔv. ²¹Ulena í nyɔɔ pə sɔlum na pə kú-í na í wɔyɔsi í wontu na pə ye le-í tapakpetɛ ke cokəle taa. ²²Mpɔyɔle Kanaaŋ caa Kam nawa í caa tapakpetɛ, na í nyəni, ulena í polo na í taya si í taalunaa ke awali. ²³Ntɛna Sem na Yefete pá kraɔa kraɔi na pá hɔyɔli-í na pá tɔna waali waali na pá taki pa caa. Ulɛ pa ta na í tapakpetɛ. Mpi tɔ, waali waali ké pa tɔmnaa. ²⁴Nowee sɔlum kɔma na pə cé í isentɔɔ na í nu

nti i pəyalu səkpelu nyəŋ Kam lapa tɔ.

²⁵ Ulena í tɔ si:

Mpusi í təŋ Kam pəyalu Kanaaŋ
na pə lapɪ-ɪ ɪ taalɔnaa yom təkpara.

²⁶ Ma sama Sem lɔ Tacaa.

Pə la Kanaaŋ ke Sem-we pa yom.

²⁷ Lɔ í waləsi Yefete təhikile,

na í caya Sem té,

na pə lá Kanaaŋ ke pa yom.

²⁸ Pusi ŋmunɔyɔ na nunɔwa na nule
na naanɔwa (350) ké Nowee tasa tɔyɔ
ke lɔm waasɔyɔ waali. ²⁹ ɪ pusi təna
yoosa nasənaasa na nunɔwa na nule na
naanɔwa (950) ulena í sí.

Nowee pəyalaa lɔlɔyɔ nyóma

10 Nowee piya Sem na Kam na
Yefete pa lɔla piya mpaɔa lɔm
waasɔyɔ waali tɔ pa həla ntɔ.

² Yefete ílé í piya ntɔ. Komɛɛ, na
Makɔki, na Matayi, na Yafaŋ, na
Tupaali, na Meseki, na Tilaa. ³ Komɛɛ
ílé í piya nté Asəkənaasi, na Lifa, na
Tokaama. ⁴ Yafaŋ piya nté, Uliisa, na
Taasi, na Kitim, na Lutanim. ⁵ Mpe unɪ
pa hukina tetu nti lɔm cɔɔnaa tɔ tɔ
taa isu tɔ naakɔyɔ-we na paa wei na ɪ
nsəmle na ɪ lɔlɔyɔ tɔ.

⁶ Kam ílé í piya nté Kusi, na Misilayim,
na Puti na Kanaaŋ. ⁷ Kusi piya nté Sepa,
na Hafila, na Sapəta, na Lakəma, na
Sapəteka. Lakəma piya nté, Sapaa, na
Tetaŋ. ⁸ Kusi lɔləna tɔtɔyɔ Nimloti, unɪ ɪ
caaləna tetɔnaa ke tɔyɔ. ⁹ Tacaa sən-
ɪ ké na í pəsi yellaa taa yellu. Pə tɔɔ ké
pa tukaya ituule ke waatu unɪ si: Tacaa
í yele na í pəsi yellaa taa yellu isu Nim-
loti. ¹⁰ Acalee wena a tɔ Nimloti tɔyɔ
kawulaya tɔyɔle Papəeli, na Uleki, na
Akati, na Kaləne ke Papiloni tetu taa.
¹¹ Tetu nti tɔ taa ké ɪ luwa na í polo
Asilii na í ŋmá Ninifi, na Lehopoti-Hiili,
na Kela, ¹² na Lesaŋ ke Ninifi na Kela
ɪcate sɔsɔle pa heku.

¹³ Misilayim ná lɔləna nteɔe Lutu
nyóma, na Anem nyóma, na Lehapi

nyóma, na Nafutu nyóma, ¹⁴ na Patəlɔsi
nyóma, na Kasulu nyóma, na Kafətɔɔ
nyóma. Tənaɔa Filiisi nyóma ná luwa.

¹⁵ Kanaaŋ ílé í kancaalaya pəɔaya
nté Sitəŋ na naale nyəŋ nté Heti, ¹⁶ na
ɪ lɔlɔyɔ nyóma tɔtɔyɔle Yepusi nyóma,
na Amolii nyóma, na Kilikasɪ nyóma,
¹⁷ na Hifi nyóma, na Aləki nyóma na Sini
nyóma, ¹⁸ na Aləfatɪ nyóma, na Semalii
nyóma, na Hamatɪ nyóma. Pə waali ké
Kanaaŋ lɔlɔyɔ nyóma ná yawa. ¹⁹ Na
pa tetu toosi nté pə kraɔav Sitəŋ ke
Keelaa kəŋkəŋ taa na pə polo Sɔtəm
na Kɔmɔɔ na Atəma na Sepoyim haləna
Lesaa. ²⁰ Kam unɪ ɪ piya nté, na pə keesəna
isu pa lɔlɔyɔ na pa nsəma na pa tetu na
pa piitimnaa.

²¹ Yefete pa taalɔ Sem ílé ɪ lɔla piya
tɔtɔ na kɔlɔm unəɔle lɔpɛ na ɪ lɔlɔyɔ
nyóma caa. ²² ɪ piya mpeyele Ulam, na
Asuu, na Aləpasatɪ, na Luti, na Alam.
²³ Alam ílé í piya nte, Usi, na Hu-
uli, na Ketee, na Macɪ. ²⁴ Aləpasatɪ ná
lɔla Sela na ílé ɪ lɔlɔ lɔpɛ. ²⁵ ɪpɛ ná
lɔla piya naaleɔe, kancaalaya nyəŋka
həte nté Peleki, yav ke pa yaa mpv
na pa té taa. Mpi tɔ, waatu unəɔi an-
tulinya piitimnaa yawa. Ílé í neu həte
nté Yəkətaŋ. ²⁶ Yəkətaŋ ná lɔləna Alə-
motatɪ, na Selefɪ, na Hasamafeti, na
Yela, ²⁷ na Hatolam, na Wusaali, na
Tikəla, ²⁸ na Opali, na Apimayeli, na
Sapa, ²⁹ na Ofii, na Hafila, na Yorapi.
Yəkətaŋ piya nté pa tənaya mpv. ³⁰ Pa
təcaɔale nté pə kraɔav Mesa na pulasi
hɔyɔlɔyɔ ŋku pa yaa si Sefaa tɔ na ilim
təlule tɔɔ. ³¹ Sem unɪ ɪ piya nté na pə
keesəna pa lɔlɔyɔ na pa nsəma na pa tetu
na pa piitimnaa.

³² Nowee piya lɔlɔyɔ nté na pə keesəna
pa lɔlɔyɔ loosi, na pa piitim na mpe unɪ
pa taa ké piitimnaa luwa na pá yá an-
tulinya taa ké lɔm waasɔyɔ waali.

**Papeeli ate na iso
kutuluyu anaam nmau**

11 Waatu inu i taa yelaa tana yɔɔɔɔɔɔɔɔ nsəmle kulɔmtɛle. ²Ulena pá lu ilim tɛlule tɔɔ na pá tala Papiloni tetekɛle sɔsɔɔɔɔɔ taa na pá siki tana. ³Mpuyule pa heela tɛma si: Í kɔɔ na tɛ loo pilikinaa na tɛ wɔ-weye kɔkɔ. Ulena pá lana pilikinaa ke pɛe lonte na pá lana kaaloo kɛ somtu lonte. ⁴Na pá tasa yɔɔɔɔɔɔɔɔ si: Í kɔɔ na tɛ nma ate na iso kutuluyu anaam na kú yoosina isɔtɔnɔɔ na tá hɛte yaa. Ule tɛ kaa tasa yau ke yem kɛ tetu tana taa.

⁵Mpuyule Tacaa tiiwa si i naaki icate na ate na iso kutuluyu nku yelaa piya nmau tɔ. ⁶Ulena Tacaa tɔ si: Í nawa, pa tana isɛntɔ pa kɛ yelaa kulɔmaa kɛ, na pa kaa nsəmle kulɔmtɛle. Pa caaluyu isɛntɔ tɔ pɔlɔpɔ kaa kayati-weye mpi paa hɔkɔ si pa laki tɔ pɛ taa. ⁷Ule maa tii na ma liyiti pa nsəmle na pá taa nukɔ tɛma kuyɔɔɔɔtɔ. ⁸Ntena Tacaa yasi-weye antulinya tana taa na pá yele pa icate nmau. ⁹Mpu pɛ yelina na pá ha icate nteye hɛte si Papeeli. Mpi tɔ, tɛnaya Tacaa liyita yelaa nsəmle, na í yasi-weye antulinya tana taa.

Sem lɔlɔɔɔ nyɛma

¹⁰Sem lɔlɔɔɔ nyɛma hɛla ntɔ cɛne. I lɔlɔɔɔ pusi nunɔwa (100) nyɛnka taa, lum waasɔɔɔ waali pɛnaya naale nyɛnka taa kɛ i lɔla Alɛpasati. ¹¹Alɛpasati lɔlɔɔɔ waali i tɔɔɔ pusi nasɛle na nunɔwa (500) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlɔɔɔ.

¹²Alɛpasati pusi lapa hiu na naanɔwa na kakpasi ulena í lɔlɔ Sela. ¹³Sela lɔlɔɔɔ waali i tɔɔɔ pusi nasɛle na tooso (403) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlɔɔɔ.

¹⁴Sela pusi lapa hiu na naanɔwa ulena í lɔlɔ lɔpɛ. ¹⁵lɔpɛ lɔlɔɔɔ waali i

tɔɔɔ pusi nasɛle na tooso (403) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlɔɔɔ.

¹⁶lɔpɛ pusi lapa hiu na naanɔwa na liyiti ulena í lɔlɔ Peleki. ¹⁷Peleki lɔlɔɔɔ waali lɔpɛ tɔɔɔ pusi nasɛle na hiu na naanɔwa (430) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlɔɔɔ.

¹⁸Peleki pusi lapa hiu na naanɔwa kɛ ulena í lɔlɔ Leu. ¹⁹Leu lɔlɔɔɔ waali i tɔɔɔ pusi pɔɔɔɔɔɔɔɔ nmunɔɔɔ na naanɔwa (209) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlɔɔɔ.

²⁰Leu pusi lapa hiu na naanɔwa na naale kɛ ulena í lɔlɔ Selu. ²¹Selu lɔlɔɔɔ waali Leu tɔɔɔ pusi nmunɔɔɔ na naatosompɔɔɔɔɔɔ (207) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlɔɔɔ.

²²Selu pusi lapa hiu na naanɔwa ulena í lɔlɔ Nahoo. ²³Nahoo lɔlɔɔɔ waali i tɔɔɔ pusi nmunɔɔɔ (200) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlɔɔɔ.

²⁴Nahoo pusi lapa pɔɔɔɔɔɔɔɔ hiu na naanɔwa kɛ ulena í lɔlɔ Tela. ²⁵Tela lɔlɔɔɔ waali Nahoo tɔɔɔ pusi pɔɔɔɔɔɔɔɔɔ nunɔwa na hiu (119) na si taa kɛ i tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlɔɔɔ.

²⁶Tela pusi lapa nutoso na naanɔwa kɛ ulena í lɔlɔ Apɛlam na Nahoo na Halanɔ.

²⁷Tela lɔlɔɔɔ nyɛma hɛla ntɔ cɛne. I lɔla Apɛlam, na Nahoo, na Halanɔ. Ulena Halanɔ náá lɔlɔ Lɔɔɔ. ²⁸Ama Halanɔ ná sɛpa Uu icate taa timpɔ pa lɔla-i tɔɔɔ Papiloni tetu taa na i caa Tela ta sɛta. ²⁹Ulena Apɛlam náá kɔɔɔ Salaɔ, na Nahoo náá kɔɔɔ lsika caa Halanɔ pɛɛɔ Milika. ³⁰Salaɔ ílɛ í ka kɛ kaalɔɔɔɔ kɛ i fɛi pɔɔɔɔɔ.

³¹Mpɔɔɔ Tela kɔɔɔ i pɔɔɔɔ Apɛlam na i saali Lɔɔɔ na i poolu Salaɔ na pá lu Uu ke Papiloni si pa puki Kanaɔɔ tetu taa. Pa tala Halanɔ icate taa ulena pá caɔɔ tana. ³²Tela pusi tana yoosa nmunɔɔɔ na kakpasi (205) ulena í si tana.

APĒLAHAM TŌM

Apəlam luu ke ɪ tetu taa

12 M̄p̄ȳȳ k̄ȳak̄u nak̄ul̄i Tacaa heela Apəlam si: Lu nyá tetu taa ké nyá nyóma hek̄u ke nyá caa təyaya taa, na ń polo tetu nti maa h̄ul̄i-ŋ t̄ə taa. ²Maa yelee na nyá piitim la s̄ə̄s̄ə̄m na má kooli-ŋ kupantu, na nyá h̄ə̄t̄e yaa, na ń p̄ə̄si kupantu tiipiiu. ³Maa kooli kupantu ke nyá kupantu koollaa na ma suk̄i mpusi ké mpa p̄ēle paa suk̄i-ŋ mpusi t̄ə. Nyá t̄ə ké ate piitimnaa ká hiki nyuleleŋ na p̄ə̄ kooli-w̄ēȳe koolee kupana.

⁴⁻⁵M̄p̄ȳȳle Apəlam k̄p̄aya ɪ al̄v Salai na ɪ taal̄v p̄ə̄yaya L̄ə̄t̄i na ɪ wenav t̄əna na ɪ t̄əml̄e nyóma mpa ɪ hika Halan̄ t̄ə na í lu t̄əna us̄i Tacaa ka heeluȳu-ɪ t̄ə na í t̄ēe Kanaan̄ tetu taa.

Apəlam pola Kanaan̄ na Icipiti p̄ə̄ tetunaa taa

Waatu un̄i ɪ p̄usi ka w̄e nutoso na naan̄owa na kakpas̄i. ɪ tapa tetu nti ul̄ena ⁶í faya t̄ə taa na í polo Molee tuŋ s̄ə̄s̄ə̄ŋ t̄ēe ké timpi pa yaa si Sikem t̄ə. Waatu un̄i Kanaan̄ nyóma ká wenna h̄ə̄ȳə̄l̄ə̄ȳu ŋku ku taa.

KUKALUYU

TAKĒLAYA

Kutulutu

Pa yaaki takēlaya kanē si, kukaluyu takēlaya. Mpi tɔ, ka taa kē lɔ heela Alɔŋ na Moisi si pá kala lseyeli kpeka yēlaa. Tɔm naaleye pa kala lseyeli nyéma. Kukaluyu leŋku ke Holepu puyi kiŋ, na pécɔ pá pukina tetu nti lɔ ha-we tɔ tē taa. Pa ta tala tēna. Uēna sɔyɔntu la-we na tetu nti tē taa susu. Ḿpúyú lɔ caala-we na pá cɔ yem kē pusi nule tēcu kē wɔlaya tetu taa. Pa cɔ mpv uēna pá tala Mowapu tetu taa. Tənaɣa lɔ tɔma Moisi si, í kala lseyeli nyéma tɔtɔ. Ḿpúyú pa taa lelāa ná saala Yaatanu pɔyɔ na ilim təlule tɔ. Uēna lelāa náa tayanayi pa ti si pa tesayi Yaatanu pɔyɔ ŋke na pá polo tetu nti lɔ ha-we tɔ tē taa. lɔ seyesa-weye sɔsɔm tɔtɔyɔ waatu un.

lɔsəna pa faɣa Kukaluyu takēlaya tɔ:

lseyeli nyéma tayanayi pa ti si pa puki Kanaaŋ tetu, titite 1:1-10:10

Pa cɔ yem kē pusi nule ke wɔlaya tetu taa, titite 10:11-21:35

lseyeli nyéma susu ke Kanaaŋ tetu taa, titite 22-36

ISEYELI NYĒMA KE HOLEPU WULAYA TĒTU TAA

lseyeli nyéma kpeka kukaluyu

1 Waatu wei lseyeli nyéma lu Icip-iti taa, uēna pənaɣa siki. Pə tala naale nyəŋka isɔtu naale nyəŋ, kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, uēna Tacaa heeli Moisi ke lɔ na ɪ yēlaa pa tɔsulle cokəle nte pa lɔpəna pɔŋŋ tɔ tē taa kē Sinayi wɔlaya tetu taa si: ²Nyá na Alɔŋ í kala lseyeli yēlaa, na í tú pa hēla ke takēlasti taa. Na pá keesəna pa lulɔŋ na pa tēsi. ³Pə kraɣau tfeɣiya

mpa pa wena pusi hiu na waali, na pá muna pa polo yoou tɔ. Na pá keesəna lseyeli yoolaa tintika. ⁴Paa kpekəle nte tē lulɔŋ nyuyv tu í sɔsɔ mē tɔ na pá səna-mē. ⁵Mpə un pa hēla ntu: Luyəŋ kpekəle taa nyəŋ nté Setewu pəyalv Ilisuu. ⁶Simiyɔŋ nyənte taa kē Sulisatav pəyalv Seluməyeli. ⁷Yuta nyənte taa kē Aminatav pəyalv Nasəŋ. ⁸Isakaa nyənte taa kē Suwaa pəyalv Netaneyeli. ⁹Sapulɔŋ nyənte taa kē Heləŋ pəyalv Uliyarv. ¹⁰Yosəfuv pəyalv lfəlayim nyənte taa kē Amihuti pəyalv Ulisama. Yosəfuv pəyalv naale nyəŋ Manasee nyənte taa kē Petasuu pəyalv Kamliyeli. ¹¹Pencamee nyənte taa kē Kitoni pəyalv Apitan. ¹²Taŋ nyənte taa kē Amisatav pəyalv Ahiyesee. ¹³Asee nyənte taa kē Okəlaŋ pəyalv Pakiyeli. ¹⁴Katv nyənte taa kē Teuweli pəyalv Uliyasafv. ¹⁵Nefətali nyənte taa kē lnaŋ pəyalv Ahila.

¹⁶lseyeli lulɔŋ nyuyv nyéma mpa pa ləsa mpv tɔyɔle yoolaa nyuyv nyéma tɔtɔ. ¹⁷Ḿpúyú Moisi na Alɔŋ pa sɔsɔa apalaa naanɔwa na naale inayi pa tɔtɔ si pá səna-we. ¹⁸Pá koti yēlaa tənaya isɔtu naale nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku. Pá tú apalaa mpa pa wena pusi hiu na waali tɔ pa hēla ke takēlaya taa, na pá keesəna pa lulɔŋ na pa tēsi. ¹⁹Holepu wɔlaya tetu taa kē Moisi kala kukaluyu ŋku, isv Tacaa ka keesuyv-ɪ tɔ.

²⁰⁻⁴³Ḿpúyú pa kala paa lseyeli kpekəle nte tē lulɔŋ, na tē tēsi nyéma. Na pá tú apalaa mpa pa tala pusi hiu na waali, na pá muna yoou pote tɔ pa hēla ke takēlaya taa. Yakərv pəyalv sɔsɔ Luyəŋ kpekəle ke pa caalənaa. Pa nyuyv ntu:

Luyəŋ kpekəle nyéma we iyisi nule na naatoso na nasəle na nunɔwa (46500). Simiyɔŋ nyéma nyənte ke iyisi pɔyɔlayafei nutoso na ŋmunuyv na nunɔwa (59300). Katv nyéma nyənte ke iyisi nule na kakpasi na nasə-

toso na nule na naanwa (45650). Yuta nyóma nyante ke iyisi nutoso na naanwa na liyiti na nasotoso (74600). Isakaa nyóma nyante ke iyisi nule na naanwa na liyiti na nasále (54400). Sapuloh nyóma nyante ke iyisi nule na naanwa na naatosompoyolaya na nasále (57400). Yosefu pýalu lfalayim nyóma nyante ke iyisi nule na nasále na nunwa (40500). Yosefu pýalu lelu Manase nyóma nyante ke iyisi hiu na naanwa na naale na nmunvuy (32200). Pencamee nyóma nyante ke iyisi hiu na naanwa na kakpasu na nasále (35400). Tan nyóma nyante ke iyisi nutoso na naale na nasotoso na nunwa (62700). Asee nyóma nyante ke iyisi nule na kulum na nasále na nunwa (41500). Nefatali nyóma nyante ke iyisi nule na naanwa na tooso na nasále (53400).

⁴⁴ Moisi na Alon, na lseyeli kpeka naanwa na naale luloh nyuvu nyóma, pa kala yelaa na pá lu isana tóole. ⁴⁵ lseyeli apalaa mpa pa wena pust hiu na waali, na pá muna yoo pote tó, ⁴⁶ pa kpenta iyisi nasotoso na tooso na nasále na nunwa na nule na naanwa (603550).

Lefii kpekale nyóma tamlé

⁴⁷ Pa taa kpenna Lefii kpekale nyóma na pá kala. ⁴⁸ Tacaa ka kisina Moisi ké si, ⁴⁹ í taa kpenti-weyé lseyeli yoolaa tó na í kala. ⁵⁰ Ama í yelina-weyé lso cokale na tó taa wontu tana na pá paasayana. Mpe paa kprakayana cokale na tó taa wontu na pá layasayi lona, na pá sikiyi na pá cokana-te. ⁵¹ Ye lseyeli nyóma layasayi lonte, Lefii nyóma mpe paa hetana-te, na pá pona timpi paa siki tó. Kpai tu í kpatanaa isu pa kv-i. ⁵² Paa lseyeli tu wei, i yoolaa kpekale coloy i ka siki i tuuta kin. ⁵³ Ama Lefii nyóma tike ká sikina na pá cwo cokale. Na pá feñiyi tó tó, lseyeli nyóma í taa

kpatana-teye sɔsɔm, na má muna-we na páána.

⁵⁴ Mpróyú pa lapa teitei isu Tacaa ka tuyv Moisi tó.

Lseyeli kpeka nyóma pula pa coka na pá keesana pa luloh

2 Mpróyú Tacaa tóma Moisi na Alon si: ² Pá wee si paa lseyeli tu wei na i yoolaa pá siki pa kpekale tuuta kin, na pá cóna lso cokale na pá hatelana-teye mayana.

³⁻⁸ Yuta yoolaa tintiyile ká weena ilim tálule tó ké pa tuuta kite. Mpa pa muna yoo pote tó, pa sɔsɔ nté pa kpekale nyuvu tu Aminatari pýalu Nasoh. Na i yoolaa ke iyisi nutoso na naanwa na liyiti na nasotoso (74600). Isakaa nyóma yoolaa nyuvu tu nté Suwaa pýalu Netaneyeli. l yoolaa we iyisi nule na naanwa na liyiti na nasále (54400). Sapuloh nyóma yoolaa tintiyile nyuvu tu nté Heloh pýalu Uiyari. l yoolaa we iyisi nule na naanwa na naatosompoyolaya na nasále (57400). ⁹ Yuta yoolaa tintiyile tana kpenta iyisi nunwa na nunaasa na naatoso na nasále (186400). lseyeli yoolaa loonh kancaalaya nyehka nté.

¹⁰⁻¹⁵ Luperh nyóma yoolaa tintiyile ká weena ilim mpatoh tó ké pa tuuta kite. Mpa pa muna yoo pote tó, pa sɔsɔ nté pa kpekale nyuvu tu Setewu pýalu Uliuu. l yoolaa we iyisi nule na naatoso na nasále na nunwa (46500). Simiyoh nyóma yoolaa tintiyile nyuvu tu nté Sulisatari pýalu Selumayeli. l yoolaa we iyisi poyolayafei nutoso na nmunvuy na nunwa (59300). Kati nyóma yoolaa tintiyile nyuvu tu nté Teuweli pýalu Uiyasafi. l yoolaa we iyisi nule na kakpasu na nasotoso na nule na naanwa (45650). ¹⁶ Luperh nyóma yoolaa tintiyile tana kpenta iyisi nunwa na nule na naanwa na kulum na nasále na nule na naanwa

(151450). lseyeli yoolaa looŋa naale nyɛŋka nté.

¹⁷Pələ pə waali ké Lefii nyóma ná tɛŋɛyɛna lɔɔ cokəle ke lɔlɔ loosi naale, na waali nyənsi naale heku taa. Mpe pa maɣamaɣa paa tɔ nɔyɔ kulɔmaɣa ké. Paa wei ké ɪ lonte taa. Na í tɛŋɛyi ɪ lɔlɔyɔ nyóma tuuta.

¹⁸⁻²³lfəlayim yoolaa tintiyile ká wɛna ilim tɛtɛle tɔɔ ké pa tuuta kite. Mpa pa muna yooɔ pote tɔ pa sɔsɔ nté pa kpekəle nyuyɔ tu Amihuti pəyalɔ ulisama. ɪ yoolaa we iyisi nule na nasəle na nunɔwa (40500). Manasee yoolaa tintiyile nyuyɔ tu nté Petasuu pəyalɔ Kamliyeli. Yoolaa we iyisi hiu na naanɔwa na naale na ŋmunuyɔ (32200). Pencamee yoolaa tintiyile nyuyɔ tu nté Kitoni pəyalɔ Apitanɛ. ɪ yoolaa we iyisi hiu na naanɔwa na kakpasɪ na nasəle (35400). ²⁴lfəlayim nyóma yoolaa tintiyile tɛna kpenta iyisi pələfɛi nunɔwa na naanɔwa na yulɔpee nunɔwa (108100). Looŋa tooso nyɛŋka kane kaa tɛŋna ntɛyɛ Lefii kpekəle.

²⁵⁻³⁰Taŋ nyóma yoolaa tintiyile ká wɛna ilim tɛlɔle mpətɛŋ tɔɔ ké pa tuuta kite. Mpa pa muna yooɔ pote tɔ, pa sɔsɔ nté pa kpekəle nyuyɔ tu Amisatɪ pəyalɔ Ahiyeseɛ. ɪ yoolaa we iyisi nutoso na naale na nasətoso na nunɔwa (62700). Asee nyóma yoolaa tintiyile nyuyɔ tu nté Okəlanɛ pəyalɔ Pakiyeli. ɪ yoolaa we iyisi nule na kulɔm na nasəle na nunɔwa (41500). Nefətali nyóma yoolaa tintiyile nyuyɔ tu nté lnanɛ pəyalɔ Ahila. ɪ yoolaa we iyisi nule na naanɔwa na tooso na nasəle (53400). ³¹Taŋ nyóma yoolaa tintiyile tɛna kpenta iyisi nunɔwa na nule na naanɔwa na naatosompɔyɔlaya na nasətoso (157600). lseyeli yoolaa looŋa kantəkaya nyɛŋka nté. Paa kpekəle nte tu wɛɛ tɔ tuuta waali ké na tɔ tɔŋ.

³²lseyeli kpekə na pa yoolaa mpa pa kalaa tɔ, pa kpenta iyisi nasətoso na tooso na nasəle na nunɔwa na nule na naanɔwa (603550). ³³Pa ta kpeŋna Lefii nyóma na pá kala. Teitei ɪsu Tacaa ka heeluyɔ Moisi tɔ.

³⁴lseyeli nyóma lakaya teitei ké ɪsu Tacaa ka kɛesuyɔ Moisi tɔ. Paa mpa pa sikaya pa tuuta cɔlɔyɔ. Na pá tɔŋ ɪsu pa kɛesuyɔ pa kpekə na pa lɔlɔŋ tɔ.

Lefii kpekəle nyóma tɛma

3 Waatu wei Tacaa yɔyɔtɛna Moisi ke Holɛɔɔ puyɔ taa tɔ, ɪ na ɪ taalɔ Alɔŋ paa wɛna piya mpa tɔyɔlɔ. ²Alɔŋ pəyalaa ka we liyiti ké. Pa sɔsɔ nté Natari, na pə fɛɛ Apihu, na ɪlasaa, na ɪtamaa. ³Paa tɛma-wɛyɛ kətəlaa krau ké. Haləna pá pəli-wɛyɛ kətaya nim ke pa nyɔɔŋ taa. ⁴Ama Natari na Apihu pa sɛpa cokəle kiŋ ke Holɛɔɔ wɔlaya tetu taa. Waatu unɛyi pa kɔna kɔkɔ kraɪ nyɛŋka ke kətaya tɛlate tɔɔ. ɪlɛ pa taa wɛna apalɔpiya. ɪlasaa na ɪtamaa paa wɛna pa caa Alɔŋ kiŋ na pá laki kɔtuyɔ tɛmlɛ.

⁵Mpɔyɔ Tacaa tɛma Moisi sɪ: ⁶Yaa Lefii nyóma na ɪ sɔsɔ-wɛyɛ kɔtɔlɔ Alɔŋ tɔɔ, na pá sɛna-ɪ. ⁷Paa laki pa tɛma nna pə tu pá na samaa tɔyɔ tam ké cokəle kiŋ, na pá laki tɔ tɛmlɛ. ⁸Na pá tayanɛyi tɔ taa wontunaa. Pá laki tɔ tɛma na lseyeli nyóma nɔyɔ. ⁹N ká cɛla Lefii nyóma ke Alɔŋ na ɪ pəyalaa ké. Na pá pəsi ɪsu lseyeli nyóma tillaa. ¹⁰Na ɪ fɛŋ na Alɔŋ na ɪ pəyalaa pa tike pá laki kɔtuyɔ tɛmlɛ. Ye wei í suv pə taa, na í tá ké kɔtɔlɔ ɪsu pa ku-ɪ.

¹¹Mpɔyɔ Tacaa tasa Moisi ke heeluyɔ sɪ: ¹²Ma maɣamaɣa ma ləsəna Lefii nyóma ke lseyeli yəlaa lɛlaa tɛna taa sɪ, pá pəsi ma tɛmlɛ nyóma. Na pá lɛɛti lseyeli kancaalaya apalɔpiya lonte. ¹³Kuyanɛku ma kú ɪcipiti nyóma kancaalaya apalɔpiya tɛna tɔ, ma su ma tɛyi lseyeli nyóma na pa tɔla

kancaalaya apalu nyənsi ké. Mayale Taca.

Lefii kpekəle kokalvuy

¹⁴ Mprúyú Taca tōma Moisi ke Holepu wlaya tetu taa si: ¹⁵ Kala Lefii nyóma na hí keesəna pa luluŋ na pa teesi. Pə kraɣav apaluɣiya nsi si wena isətu kuləm na waali tɔ.

¹⁶ Ulena Moisi la mpu.

¹⁷ Lefii pəyalaa həla nté Keesəŋ, na Kehati, na Melali. ¹⁸ Keesəŋ nyóma nté Lipini na Simeyi. Mpe uti pa pəsəna pa luluŋ nyɔŋ nyóma na pá yaaki-weyə pa həla. ¹⁹ Kehati nyóma nté Aməlam na lsa na Hepəlŋ na Wusiyel. Mpe uti pa pəsəna pa luluŋ nyɔŋ nyóma. ²⁰ Melali nyóma nté Malii na Musi. Mpe inəɣəle pa luluŋ nyɔŋ nyóma. Mpe pa kena Lefii kpeka nyóma na pə keesəna pa luluŋ.

²¹ Keesəŋ luluŋ nyóma faɣa təm naaleɣe. Lipini nyəŋku na Simeyi nyəŋku. ²² Kokalvuy waatu, pa hika apalaa na apaluɣiya mpa pa wena isətu kuləm na waali tɔɣɔ, iyisi naatosompɔɣɔlaya na nasəle na nunwa (7500). ²³ Mpe uti pa sikayana cokəle waali na ilim tətule tɔ. ²⁴ Layel pəyalu Uliyasafi kele pa nyuytu. ²⁵ Kuluma mpe pa paasayana cokəle taa na tə waali tɔ. Na tə tɔ kutakvuy, na tə nɔnɔɣɔ puuytu kukakayav. ²⁶ Na kalaa wei i cɔna cokəle na kɔtaya təlatə tɔ i pɔɔŋ na i nɔnɔɣɔ nyəŋ na pə ŋmɔsi. Mpe pa paasayana pə tənaya mpu.

²⁷ Kehati luluŋ nyóma faɣa təm liyiti ké. Aməlam nyóma, na lsa nyóma, na Hepəlŋ nyóma, na Wusiyel nyóma. ²⁸ Pa kala pə kraɣav apalaa, na apaluɣiya mpa pa wena isətu kuləm na waali tɔ. Pa we iyisi pələfei na nasətoso (8600). Pa nyənte nté lɔ cokəle taa wontunaa paasənav. ²⁹ Cokəle ilim mpətəŋ tɔ ké pa sikaa. ³⁰ Pa nyuytu nté Wusiyel pəyalu Uliasan. ³¹ Pəle pa

paasəŋanana lɔ atakaa, na taapəli, na fətəlanaa təsule, na kɔtaya təlatenaa. Na cokəle taa wontunaa mpa pa lakəna tɔ. Na pə taa puuytu kukakayav.

³² Lefii nyuytu nyóma taa sɔsɔ nté kɔtul Alŋ pəyalu Ulasaa. Inu i fenjiyina cokəle paasənlaa tɔ.

³³ Melali luluŋ nyóma faɣa təm naaleɣe: Malii nyóma, na Musi nyóma.

³⁴ Pa kala pə kraɣav apalaa na apaluɣiya, mpa pa wena isətu kuləm na waali tɔ. Na pa krenti iyisi naatoso na ŋmunuytu (6200). ³⁵ Pa nyuytu tu nté Apihayili pəyalu Suluyel. Na mpe uti pa sikayana cokəle ilim ntɔɣɔŋ tɔ.

³⁶ Melali nyóma təmle nté si pá paasəna cokəle kratəŋ kuwaləŋ, na kukayəŋ na tesikasi, na si tapəŋ tee nyəɣətu kutemtu, na pə wontu. Na pə tənə mpi pa lakəna tɔ. ³⁷ Na kalaa tesikasi, na si tapəŋ tee nyəɣətu kutemtu, na pə kanjanasi na pə ŋmɔsi.

³⁸ Cokəle ilim təlule tɔ ké Moisi na Alŋ na i pəyalaa paa sikaa. Mpe pa paasayana cokəle na lseyel nyóma tənə nɔɣɔ. Ye kra i kɔtənəna isu pa ku-i.

³⁹ Lefii nyóma tənə, pə kraɣav apalaa na apaluɣiya mpa pa wena isətu kuləm na waali tɔ. Pa krenta isu iyisi hii na naale (22000). Isu Taca ka keesuytu Moisi na Alŋ tɔ. Mprúyú pa kala-we na pə keesəna pa luluŋ.

Pa su Lefii nyóma ke kancaalaya apaluɣiya lona

⁴⁰ Mprúyú Taca tōma Moisi si: Kala lseyel nyóma kancaalaya apaluɣiya tənə. Pə kraɣav mpa pa wena isətu kuləm na waali tɔ. Ulena hí tú pa həla ke takəlaya taa. ⁴¹ Su Lefii nyóma na pa mpa ke lseyel apaluɣiya kancaalaya nyənsi lonte taa. Na hí su Lefii nyóma tɔla na a mpa ke lseyel nyóma tɔla kancaalaya apalu nyənə lona taa. Taca má ma nyəm nté.

⁴² M'p'ug'uy Moisi kala lseyeli ny'oma kancaalaya apalvpiya t'ena, isu Tacaa tuyi-i t'. ⁴³ P'e krayav mpa pa wena is'otv kulvm na waali t', na pa t'u pa h'ela ke tak'elaya taa. Pa we iyisi hiu na naale na n'munvuy na nutoso na naanvwa na tooso (22273). ⁴⁴ Ulena Tacaa tasa Moisi ke heeluyi si: ⁴⁵ Su Lefii ny'oma na pa mpa, na pa p'esi ma ny'oma ke lseyeli kancaalaya apalvpiya lonte taa. Na n' la mpu t'ot'oy Lefii ny'oma t'ola, ke lseyeli ny'oma t'ola kancaalaya apalvpiya lonte taa. Mayale Tacaa. ⁴⁶ lseyeli apalvpiya n'munvuy na nutoso na naanvwa na tooso (273) payat'ena nteye Lefii ny'oma. Na mpe un'eyi p'e wee si pa ya pa ny'ovv. ⁴⁷ Na pa t'u paa wei i nyuvv t'ovv k'e liyitee ny'ev'etv kakpasi. Na p'e kees'ona l'ovv cok'ale taa liyitee mayasvuy. Paa ny'ev'elvuy n'ku kv yuvv ka we cacasv naanvwa. ⁴⁸ Ulena pa cela-yey'e Al'v na i p'oyalaa, na pa yana kancaalaya apalvpiya kvpayat'asi ny'ovv.

⁴⁹⁻⁵⁰ M'p'ug'uy Moisi mv lseyeli ny'oma kancaalaya apalvpiya mpa pa payata mpu t'. Pa liyitee wena pa yap'ona-we, isu pa mayasvuy l'ovv cok'ale taa t', a lu ny'ev'etv iy'aya na n'munvuy na n'uvvwa na nutoso na kakpasi (1365). ⁵¹ M'p'ug'uy pa cela-yey'e Al'v na i p'oyalaa isu Tacaa ka svv t'.

Kehatu l'vlv ny'oma t'oma

4 M'p'ug'uy Tacaa t'oma Moisi na Al'v si: ²⁻³ I' n'maa Lefii kpek'ale tv Kehatu l'vlvuy ny'oma mpa pa p'usi tala hiu na naanvwa, na p'e polo nule na naanvwa t' pa h'ela. Pa kpa mpa pa p'as'eyi na pa la t'aml' ke l'ovv cok'ale taa t'. ⁴ Na pa paas'ev'ona kate taa kate wontu. ⁵ Ye pa caa t'asikile ke layasvuy, v'le Al'v na i p'oyalaa pa kvv na pa tisi p'uvv kvkayav na pa tak' l'ovv atakaa t'ovv. ⁶ Ulena pa t'eni p'e t'ovv k'e t'nvuy t'el'v ny'ev'kv nakvli. Na pa waasi-i heej huntv p'uvv n'ku pa lii akpaayala

t', na pa svv i kpat'v kut'ok'v. ⁷ Na pa tak' heej huntv p'uvv n'ku pa lii akpaayala t'ovv l'ovv potopotonaa taarp'li t'ovv. Na pa svv ny'enasv, na k'ovvnaa, na poosiyanaa, na fusi nsi pa liis'iyina svlv t'. Na pa svv t'ot'oy potopotonaa mpa pa haaki l'ovv k'e tam t'ovv t'. ⁸ Ulena pa waasi-i heej huntv p'uvv n'ku pa lii akpaayala t' na pa t'eni p'e t'ovv k'e t'nvuy t'el'v ny'ev'kv nakvli. Ulena pa l'ee taarp'li ke kpat'v wei pa kvkay'ona-i t'. ⁹ Na pa waasi p'uvv pooku ke f'et'elanaa t'asvle na t'e f'et'elanaa. Na wontu t'ena t'ovv, isu kpat'elasi na t'vlvma ny'enasv na nim fusi. ¹⁰ Ulena pa t'u p'e t'ev'aya t'nvuy t'el'v ny'ev'kv nakvli kv taa, na pa svv kpat'vle nte pa kvkay'ona wontu t' t'e t'ovv. ¹¹ Na pa tak' akpaayala p'uvv ke wvla kv'aya t'elate t'ovv. Na pa waasi-teye t'nvuy t'el'v ny'ev'kv, na pa svv kpat'v wei pa kvkay'ona-te t'. ¹² Ulena pa koti is'v s'evv wontu t'ena, nti pa lak'ona cok'ale taa t'ovv akpaayala p'uvv taa. Na pa waasi t'nvuy t'el'v ny'ev'kv na pa t'eni kpat'vle nte pa kvkay'ona-tv t' t'e t'ovv. ¹³ Na pa hasa kv'aya t'elate t'ovv t'vlvma, na pa p'v p'uvv kv'seemvuy. ¹⁴ Na pa t'eni p'e t'ovv k'e wontunaa mpa pa lak'ona kv'aya t'elate t'. Isu cofolonaa kela l'ovv'lasv, na s'ovv'nsv nsi pa kvuk'ina t'vlvma t'. Na poosiyanaa na wontu kvlar'ev'atv t'ena. Na pa tak' t'nvuy t'el'v ny'ev'kv ke p'e t'ovv. Ulena pa svv kpat'v wei pa kvkay'ona-te t'. ¹⁵ Ye p'e t'ala t'evv, p'e wee si Al'v na i p'oyalaa pa t'e p'e t'ev'aya takvuy. Ulena Kehatu ny'oma kvv na pa kraya. Mpi t', p'e f'ei svv pa tokina l'ovv wontuyv nakvli na p'e kvv na pa svv. P'ele pa t'aml' nte cok'ale wontu krayav. ¹⁶ Kv'tvsv Al'v p'yalv v'lasaa t'aml' nte f'et'ela s'ovv nim na tulaalv w'ovv. Na paa v'femle nte t'e t'ovv'vaya kvhav na kv'aya nim, na l'ovv cok'ale taa wontu t'ena paas'ev'atv.

¹⁷ M'p'ug'uy Tacaa tasa Moisi na Al'v ke heeluyi si: ¹⁸⁻¹⁹ I' f'evv Kehatu ny'oma

ke teu, ke waatu wei pa paasəyəna ləw wontu tɔ. Pə taa kɔɔ na pə kpiisi-weye Lefii nyəma hekv. Mpi tɔ, pə wee si Aləw na i pəyalaa pə svbna-weye cokəle taa, na pə huləyi paa wei ke wontu nti i ká kpaɣa tɔ. ²⁰Ye pa svbwa, na pə loosi loosuɣu maɣamaɣa ke ləw wontu, na pə ta həkəta-ti paa si.

Keesəw ləw nyəma təma

²¹ Mprúyú Tacaa heela Moisi si: ²² Kala Keesəw ləw nyəma na pa teesi yəlaa. ²³ Ulena n̄ ŋmaaa apalaa mpa pa pusi tala hiiu na naanwaa na pə polo nule na naanwaa na pə pəsəyi na pə la ləw cokəle taa ke təmlə tɔ pa həla. ²⁴ Təma wena paa tu-we na pə laki tɔɣəle, ²⁵ pɔɔw wei pa takəyi ləw cokəle tɔ tɔ. Na iwaaw tənəw, na tənuyv teeləw nyəwku ŋku ku waasa pə tənə pə tɔ tɔ. Na cokəle nɔnɔɔ puyv. ²⁶ Na kalaa puyv na i nɔnɔɔ nyəwku na pə ŋmusi, na pə laki pə taa wontu tənə təmlə. ²⁷ Aləw na i pəyalaa pa huləyənə Keesəw nyəma ke pa kulapəm na pa kukpaɣam tənə na pa paasəyənə-wi. ²⁸ Keesəw nyəma təma nté ləw cokəle taa. Kətulv Aləw pəyalv ltamaa ka feŋiyina pa təmlə tɔ.

Melali ləw nyəma təma

²⁹ Mprúyú Tacaa tasa Moisi ke heeluyv si: Kala tɔɔw Melali ləw nyəma na pa teesi nyəma ke ³⁰ pə kpaɣav apalaa mpa pa pusi tala hiiu na naanwaa na pə polo nule na naanwaa tɔ pa həla na n̄ kra mpa pa pəsəyi na pə la təmlə ke ləw cokəle taa tɔ. ³¹ Pa təma kulapəe nté cokəle kratəw kuwaləw, na kukawəw, na tesikasɔ, na si tapəw tee nyəwətv kutemtu, ³² na kalaa tesikasɔ na si tapəw tee nyəwətv kutemtu, na kaŋkanasɔ, na pə ŋmusi na pə wontunaa tənə. Kətəlaa ká ŋmaana wontuyv ŋku paa wei i ka səwəli tɔw takəlaya taa. ³³ Təma wena pə tv Melali ləw nyəma ke ləw cokəle

taa tɔɣəle, na kətulv Aləw pəyalv ltamaa n̄a feŋiyi pa tɔ.

Lefii kpekəle təmlataa kokalvuv

³⁴⁻⁴⁹ Mprúyú Moisi na Aləw na lseyeli kpekəle nyuvv nyəma kala Lefii kpekəle nyəma Kehati, na Keesəw, na Melali, pa ləw, na pa teesi apalaa mpa pa tala pusi hiiu na naanwaa, na pə polo nule na naanwaa tɔ pa həla. Na pə tv paa wei ke təmlə ke ləw cokəle taa. Mprúyú Moisi kala-we isu Tacaa tɔyi-ti tɔ. Ulena Kehati nyəma krenti iyisi naale na nasətoso na nunwaa na nule na naanwaa (2750). Keesəw nyəma ke iyisi naale na nasətoso na hiiu na naanwaa (2630). Melali nyəma ke iyisi tooso na ŋmuvv (3200). Ulena pa tənə pa krenti iyisi pələfei naanwaa na nasəle na nunwaa na nunaasa (8580). Mprúyú pa hulə paa Lefii tv wei ké i təma kulapəe, na i kusəwələm ke teitei, isu nti Tacaa ka tv Moisi tɔ.

Asilima nyəma ləswv ke tesikile

5 Mprúyú Tacaa təma Moisi si: ² Heeli lseyeli nyəma si ye kutəw ŋku ku pilisiyi yulv tɔ ku kra nɔwəlv yaa pə wuku yulv apalətv yaa i alətv na lum kpeŋna-i. Yaa pntv tokina sətv, pə wee si pə ləsi-ti tesikile ké. ³ Paa i ké apalv yaa alv. Pə taa kɔɔ na í pilisi ləw tesikile. ⁴ Mprúyú lseyeli nyəma nu Moisi təm nti na pə tɔwənti asilima nyəma tənə.

Isayətv tayənvv

⁵ Mprúyú Tacaa təma Moisi si: ⁶ Teləsi lseyeli yəlaa si, ye yulv pəntənə i tɔwəntəle i wakələna Tacaa ké. ⁷ Pə wee si í tisi isayətv nti i lapa mpv tɔ. Na í tayəni mpi i wakələa tɔwə kancaalaya, pə waali uləna í sɔwəsi pə təm kakpasɔ taa kuləm. ⁸ Ye kəntə tv səpa na í feina kəwəpu, ulə pa cela-teye kətulv na ulé i cela Tacaa. Ulena pəntulv caa isayətv husvuv iwaav na kətulv la pə sɔwəsi. ⁹ Ye

lseyeli nyɔma kɔna Tacaa ke kuhav ŋku na pá cɛla kɔtɔlv wei, unɪ ɪ tɛnna. ¹⁰Yɔlv ɪ ha mpiyi Tacaa, pa celɛyi kɔtɔlv kɛ. Na ye pa cɛla kɔtɔlv ke mpi, ɪ pɛsɛyi na ɪ suna ɪ ti.

Alv wei ɪ tɔv pa kpekɪyi wasanƙalɛtv tɔv pɛ kiɪŋ

¹¹Ɔpɔyɔ Tacaa tɔma Moisi si: ¹²Tɛlɛsi lseyeli nyɔma si, ye isu alv laki yem yem. ¹³Isu ɪ na apalv nɔvɔlv pa ŋmɛlɛyi na pá hɛntɛyi. Ule nɔvɔlv ta kpɛlɪ-we. ¹⁴Ye apalv lakɛna ɪ alv ke isesɛmle, na ɪ kpekɪyi ɪ tɔv si ɪ lapa wasanƙalɛtv, na pɛyɛle ɪlɛ ɪ fɛi pɛ taa. ¹⁵Ule apalv ka pona ɪ alv ke kɔtɔlv, na ɪ kpɛnna mɔlvum kiloonaa tooso. Mɔlvum mpi pɛ taa pa ta yɔvɔlv nim yaa tulaalv tɔ. Mpi tɔ, pɛ kɛ isesɛmle kɔtɔya ŋka ka tɔvɛyi isayatu tɔvɔ. ¹⁶Ulena kɔtɔlv yaa alv unɪ na ɪ sɛŋ Tacaa isentaa. ¹⁷Na ɪ cosi lɔv lum ke nyɛnaya taa, na ɪ cosi cokɛle taa tetv na ɪ tɔv pɛ taa. ¹⁸Ulena ɪ kɔvɔlv alv saalaya ke ɪ nyuvv taa. Ulena ɪ tɔv ɪ niŋ taa kɛ isesɛmle kɔtɔya mɔlvum mpi ɪ paalv kɔnaa tɔ. Na kɔtɔlv tɔka lum nyanŋ nyɛm mpi pɛ kɔŋna mpusi tɔ. ¹⁹Ulena ɪ yele na alv tuuna. Ulena kɔtɔlv tɔmɪ-ɪ si: Ye nyana nɔvɔlv ɪ tá hɛntɪ, na ɪ pilisi nyá ti. Ule lum nyanŋ nyɛm pɛnɛ pɛ mpusi ɪ taa tii nyá tɔv. ²⁰Ama ye n puyusa nyá paalv na n la wasanƙalɛtv. ²¹Ule mpusi lum pɛnɛ, pɛ svv nyá taa na pɛ hayasi nyá lotu na pɛ ŋmɛlɛsi nyá alv na ɪ pɛsi kaalɔlaya. Na nyá taapalaa tukuyuna-ŋ na ituule. ²²Ulena alv náá cɔ si: Pɛ la isu n yɔvɔtvv tɔ. ²³Ulena kɔtɔlv ŋmaa mpusi tɔm nti, na ɪ nyaalɪ ŋmaatv na lum nyanŋ nyɛm mpi. ²⁴Ulena ɪ cɛla alv ke lum nyanŋ nyɛm mpi pɛ kɔŋna mpusi tɔ na ɪ nyɔv. Na lum mpi pɛ tv ɪ taa kɛ laŋwakɛlle. ²⁵Ama kɔtɔlv mvyɪ alv niŋ taa kɛ isesɛmle kɔtɔya, na pɛcɔ ɪ payali-keye Tacaa, isu kɔtɔlaa laki tɔ. Na ɪ su kɔtɔya tɔlate. Na ɪ cosi

ŋkute nte tɔ hulɛyi si Tacaa tɛnna pɛ tɛna tɔ, na ɪ wɔ kɔkɔ. ²⁶Pɛle pɛ waalɪ kɛ ɪ yeke na alv nyɔv lum mpi. ²⁷Ye tampana si ɪ nawaya na ɪ nyɔv-wi, pɛ hayasɛyi ɪ lotu kɛ na pɛ ŋmɛlɛsi ɪ alv na ɪ pɛsi kaalɔlaya. Na ye nɔvɔlv caa si ɪ tɛŋsi yɛlaa ke mpusi, alv unɪ ɪ tɔm ke ɪ ká yɔvɔti. ²⁸Ama ye ɪ ta ná, pu laki-ɪ pulv. ɪ pɛsɛyi na ɪ lɔlv piya tɔv. ²⁹⁻³⁰Ye apalv kpekɪyi ɪ alv tɔv kɛ yem yem lakasi taa, pɛ kɔtɔya ntɛ. ³¹Waatu unɪ apalv kiŋ kaa weɛ natɛli. Ye alv wakɛlaa, unɪ ɪ ka nana pɛ nav.

Mpa pa ha pa tɔyi lɔv tɔv pa kiɪŋ

6 Ɔpɔyɔ Tacaa tɔma Moisi si: ²Tɛlɛsi lseyeli yɛlaa si, ye apalv yaa alv ɪ su nɔvɔ si ɪ haaki ɪ tɔyi lɔv tɔmle natɛli tɔ taa, ³pɛ weɛ si ɪ kii svlvum. Paa lesɛŋ svlvum toŋ nyɛm. Pɛyɛle ɪ taa tu tɔŋ lesɛŋ pee lum nyɛna yaa kuvvɛɛ. ⁴Pɛ tu fɛi si ɪ tu tɔŋ lesɛŋ pulvɔv. ⁵Pɛcɔ hvuvv kaa kpa ɪ nyuvv taa, yaa ɪ tantvuvv tɔv. Pɛ tɛna pu su ɪpɔyɔ, halɛna pɛ kuvvɛŋ su tɛnaya. ⁶Pɛ fɛi si ɪ kpɛtɛna sɛtv nɔvɔlvv waatu unɪ ɪ taa. ⁷Paa ɪ caa, yaa ɪ too, yaa ɪ taalv. Mpi tɔ, ɪ tema ɪ tɔyi Tacaa tɔmle taa kɛ hav kɛ. Na ɪpɔyɔ ɪ nyɔvsi kɔtayalasi hulɛyi. ⁸ɪ pɛsa lɔv nyɛŋ ke ɪ nɔvɔ svv waatu tɛnaya. ⁹Ye sɛm tuta nɔvɔlvv ɪ kɔŋkɔŋ taa, na pɛ pilisi ɪ nyɔvsi yeluyv mpi kuvvɛŋ naatosompɔvɔlaya ke ɪ cakɪ, ɪlena ɪ looli ɪ nyuvv. ¹⁰Tɛv fɛŋ ɪlena, ɪ kɔna kɔtɔlv ke ihokasi, yaa alukukunaa naalɛye lɔv cokɛle nɔvɔv. ¹¹Ulena kɔtɔlv la lɛlv ke isayatu hvuvv kɔtɔya, na lɛlv ke kɔtɔya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. Na ɪ lapɪ-ɪ pɛ kɔtɔya na pɛ hvsv ɪ tɔv kɛ sɛtv asilima. Ule ɪ asilima temayale kuvvɛŋku. ¹²Ulena puntv tasa ɪ nɔvɔ svv, na ɪ la pɛnaya kuvvɛŋke ɪwɛyaya ke tasɛkɛle tayavv kɔtɔya. Pɛ fɛi si ɪ kalɛna kancaalaya kuvvɛŋ ke ɪlɛ ɪ ka pilisaa tɔv pɛ tɔv.

¹³Wei i su m'p'ug' n'og' t', ye kuyan'ku i kuyey' tema, i puki lso cok'ale n'on'og' k'e. ¹⁴Na i la Tacaa ke kot'aya ke iwaav kul'muyv, na p'on'aya kul'maya weesi nsi si tiili ta caami t'og' naale. Apalu ny'ehka ke kot'aya hka k'ok' lusa ka t'ona t', na alv ny'ehka ke isayatu husuyv kot'aya. Na iwaav hku kv tiili ta caami t'og' ciikuyv ny'ehka. ¹⁵Na i k'ona kukusum fei kakalasi nsi si somtu pa nuyutina nim, na pa t'v t'. Na nsi si t'ov pa y'og'la nim t'og' t'kv. Na t'og'naya kuhav na p'e sulum mpi paa liisi t'. ¹⁶Ulena kot'ulu pona p'e t'on'aya m'p'ug' Tacaa, na i la isayatu husuyv kot'aya, na hka k'ok' lusa ka t'ona t'. ¹⁷Na iwaav ke ciikuyv ny'ehka, na p'e kukusum fei kakalasi t'kv. P'e waali k'e t'og'naya kot'aya na sulum. ¹⁸Ulena n'og' sulv looli i nyuyv ke cok'ale n'on'og' t'ona, na i t'v i ny'ovsi ke ciikuyv kot'aya k'ok' taa. ¹⁹P'e waali ulena kot'ulu k'raya iwaav hamuyv hku pa t'asaa t'. Na kukusum fei kakalasi waani waani ke t'om naale, na i t'v n'og' sulv nih taa ke waatu wei i tema i nyuyv looluyv t'. ²⁰Ulena kot'ulu tayani-t'ayv lso k'e payaluyv isu kot'elaa laki t'. Na t'og'nasi nsi si p'asi i ny'ansi. Na p'e s'ovs'ona lanle na yule. ²¹Yulv wei i suki n'og' si i haaki i t'ayv lso t'v p'e s'ovsi nt'e. I n'kaa i s'ovsi p'e t'ov. Ama p'e wee k'e si i la mpi p'e t'ona i ka suwa t'.

Koolee kupana

²²M'p'ug' Tacaa t'oma Moisi si: ²³Keesi Al'oh na i p'ayalaa si, koolee nna paa kooliyi lseyeli ny'ema t'og'le si: ²⁴Tacaa i kooli-mey'e kupantu na i kenti ma t'ov. ²⁵Na i ny'ani-mey'e teu na i laki-mey'e p'elee. ²⁶Na i wee ma waali na p'e cayana-me. ²⁷M'p'ug' paa yaaki ma h'ete ke lseyeli y'elaa t'ov. Ulena ma' kooliyi-mey'e kupantu.

Nyuyv ny'ema kotasi

7 Kuyan'ku Moisi tema lso cok'ale sikuyv, ulena i feeni t'e na t'e taa wontu ke kot'aya nim, na kot'aya t'elate na t'e wontu. ²M'p'ug' lseyeli kpeka nyuyv ny'ema mpa paa s'ona kokaluyv waatu t', pa k'ona pa kuhaa' ³ke naah naan'owa na naale na keekenaa naatoso. Na p'a waasa pa t'ov. P'e luwa si ny'ov'oh ny'ema naale caawa naah naale na keeke kul'm nt'e. ⁴M'p'ug' Tacaa t'oma Moisi si: ⁵Mv pa kuhaa' unv, na i cela Lefii ny'ema, na p'e kees'ona paa mpa pa t'aml'e, na p'a k'pak'og'ona cok'ale wontu. ⁶Ulena Moisi mv naah na keekenaa mpe na i cela Lefii kpek'ale ny'ema ⁷Kees'oh luluyv ny'ema ke keekenaa naale, na naah liyiti. Na p'e kees'ona paa wei i t'aml'e, ⁸na Melali ny'ema ke keekenaa liyiti na naah p'olefei naan'owa. I cela-weye, na i kees'ona pa t'oma. Al'oh p'ayalv ltamaa paas'og'ana-we. ⁹Ke-hati ny'ema na paas'og'ana kot'aya won-tunaa k'e. Ule i ta cela-weye keeke, yaa nav. Mpi t', pu wee si p'a h'og'ol'ayv-t'ayv.

Kot'aya t'elate tuluyv kuv'ov'oh

¹⁰Kuyan'ku pa feen'aya kot'aya t'elate, ulena lul'oh ny'ov'oh ny'ema k'ona t'ov'og' pa kuv'ov'oh si pa tul'og'ona-te. ¹¹M'p'ug' Tacaa heela Moisi si: Nyuyv ny'ema ka k'ov kul'm kul'm k'e kuyaku kuyaku na p'a ha pa kuv'ov'oh. ¹²⁻⁸³Is'ona pa t'oh'na t'oma na p'a k'ov t'og'ov': Yuta kpek'ale tv Aminatari p'ayalv Nas'oh kele kuyaku kancaal'aya ny'ehku. Isakaa ny'ante tv Suwaa p'ayalv Netaneyeli ke kuyaku naale ny'ehku. Sapul'oh ny'ante tv Hel'oh p'ayalv Uliyari ke kuyaku tooso ny'ehku. Lure'oh ny'ante tv Setewu p'ayalv Uliisu ke kuyaku liyiti ny'ehku. Simiy'oh ny'ante tv Sulisatari p'ayalv Selum'ayeli ke kuyaku kak'pasi ny'ehku. Katv ny'ante tv Teuweli p'ayalv

Alɔŋ la-m lɛlv ke isayatu husuɣu kɔtaɣa, na lɛlv ke kɔtaɣa ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. Uɛ Lefii nyɔma isayatu husaa kele. ¹³Uɛna ɛ su Lefii nyɔma ke Alɔŋ na ɪ pɛyalaa pa isentaa. Na ɛ huli-we na hɔɣɔlɔŋ tɛna isu lɛɣɛli nyɔma laki tɔ. ¹⁴Na Lefii nyɔma pɛsi lɔɔ nyɔma na pɛ fayɔ pa na pa tɛɛvnaa. ¹⁵Pɛle pɛ waali kɛ paa caali pa tɛmlɛ ke cokɛle taa. lɛna ɛ kɛ kɛ Lefii nyɔma ke nyɔɔŋ tɔɔ asilima kɛɛlvɔ kɔtaɣa, na ɛ huli-we na hɔɣɔlɔŋ tɛna isu lɛɣɛli nyɔma laki tɔɣɔle. ¹⁶Mpɔɣɔ Tacaa tasaa si: Mɛ kena ma nyɛm. Mpi tɔ, ma lɛɛta-meɣɛ lɛɣɛli nyɔma kancaalaya apalɔɔɔɔɔ lona kɛ. ¹⁷Kuyaku ŋku ma kuwa Icipiti taa yɛlaa kancaalaya apalɔɔɔɔɔ, pɛ kpaɣav waatu ɪni tɔ kancaalaya apalɔɔɔɔɔ tɛna pɛsa ma nyɛm kɛ. Paa yɛlaa nyɛnsi, paa tɔla nyɛnsi. ¹⁸Lefii nyɔma ke ma lɛɛta lɛɣɛli kancaalaya apalɔɔɔɔɔ lonte. ¹⁹Na samaa tilina-weɣɛ Alɔŋ na ɪ pɛyalaa pa kiŋ na pɛ laki tɛma na pa nɔɣɔ ke cokɛle taa, na Tacaa husi samaa isayatu. Pɛ taa kɔɔ na pɛ kɔɔtɛna lɔɔ cokɛle na ɛ wakɛli-we. ²⁰Mpɔɣɔ Moisi na Alɔŋ na lɛɣɛli nyɔma tɛna, pa lapa teitei isu Tacaa ka kɛɛsɔɔɔ-weɣɛ Lefii nyɔma tɔm tɔ. ²¹Pa cɔta pa wontu na pɛ sɔ lum. Na Alɔŋ huli-weɣɛ lɔɔ na hɔɣɔlɔŋ tɛna isu lɛɣɛli nyɔma laki tɔ. Na ɛ la-weɣɛ isayatu husuɣu kɔtaɣa, na asilima kɛɛlvɔ nyɛŋka. ²²Pɛ waali kɛ Lefii nyɔma caala pa tɛmlɛ ke lɔɔ cokɛle taa. Na Alɔŋ na ɪ pɛyalaa pɛ fenjiɔ-we. lɛna pa lapa nti Tacaa ka heela Moisi tɔɣɔle. ²³Mpɔɣɔ Tacaa tasa Moisi ke heeluyi si: ²⁴Mpi pɛ kɛ Lefii nyɔma nyɛntu tɔɣɔlv. Paa Lefii tu wei, ye ɪ wɛna pusi hiu na kakpasɛ na waali ke mpɔ, waatu ɪnɛɣi ɪ ka caali lɔɔ cokɛle taa tɛmlɛ. ²⁵Uɛna pɛ cɛɔɔ-ɪ ɪ pusi nule na naanɔwa nyɛŋka taa. ²⁶Ye pa cɛpa wei, ɪ pɛsɛɣi na ɛ sɛna ɪ tɛɛvnaa ke lɔɔ cokɛle tɛmlɛ yaa. Ama pa kaa tu-ɪ ɪ maɣamaɣa

ɪ nyɛntɛ kɛ. lɛna Moisi kɛ laki Lefii nyɔma tɛmlɛ tɔm taa tɔɣɔle.

Tɛɛv acima tɔɣɔv ke Holepɔ wulaya tetu taa

9 lɛɣɛli nyɔma Icipiti taa liw pɛnaɣa naale nyɛŋka isɔtu kancaalaya nyɛŋ taa, Tacaa tɔma Moisi ke Holepɔ wulaya tetu taa si: ²Pɛ weɛ si, lɛɣɛli nyɔma ɛ tɔɣɔ Tɛɛv acima ke kuyaku ŋku ma suwa tɔ. ³lɔɔtu ɪnɛ ɪ kuyaku naanɔwa na liyiti nyɛŋku wule taanaɣa ke ɛ kɛ tɔɣɔ-ye, isu pa suw pɛ kiŋ na pɛ kusɛsutu tɔ. ⁴Uɛna Moisi tɛlɛsi tɔm ntɛɣi lɛɣɛli nyɔma. ⁵Mpɔɣɔ pa tɔɣɔ Tɛɛv acima ke kuyaku ŋkuyɔ Holepɔ wulaya tetu taa ke teitei isu Tacaa ka kɛɛsɔɔɔ Moisi tɔ. ⁶Ama napɛli pa tokina sɛtu na pɛ pilisi-weɣɛ kuyaku ŋku. Uɛ pa ta pɛsi na pɛ tɔɣɔ Tɛɛv acima, na pɛ polo na pɛ kɛɛsi Moisi na Alɔŋ si: ⁷Tɛ pilisa ta ti na sɛtu tɔ, pu kaɣati-tu si tɛ pona Tacaa ke kuhav, isu lɛlaa ke kuyaku ŋku pa suwa tɔ, ku wule na? ⁸Ntɛna Moisi si: ɛ yɛle na Tacaa huli-m isɛna pɛ weɛ si ɛ la tɔ na pɛcɔ.

⁹Mpɔɣɔ Tacaa tɔma Moisi si: ¹⁰Tɛlɛsi lɛɣɛli nyɔma si, pɛ kpaɣav saŋa na pɛ puki tɔ, ye nɔɣɔlv tokina sɛtu na pɛ pilisi-ɪ, yaa ɪ pola mpaav ke acima wule, ¹¹ɪ ɪ tɔɣɔ-yeɣɛ isɔtu naale nyɛŋ kuyaku naanɔwa na liyiti wule taanaɣa, na kɔtaɣa ɪwɛyɛɣa na kukusum fɛi kakalasi na tuusi nyɛŋ nyɛnsi. ¹²Pɛ tɔɣɔnaɣa ɛ taa fe tɛv. Pɛyɛle ɛ taa yɔki kɔɔntɛ muɣɔle. Pɛ weɛ si ɛ tɔŋ Tɛɛv acima kɔtasɛ ke teitei kɛ. ¹³Ama ye nɔɣɔlv lapa Tɛɛv acima kuyaku ŋkuyɔ awusa, na pɛ tɛ kɛ si asilima naali, yaa ɪ tɔŋ mpaav ɪ tɔm sɛpaɣa. Paa lɛsi-ɪ lɛɣɛli nyɔma taa kɛ mpi pɛ tɔɔ ɪ ta kɔna ɪ kuhav ke pɛ kuyaku wule tɔ. ¹⁴Ye mɛ ɪcɛte taa cɛɣalv tɔki, ɛ kɛ tɔŋ a kiŋ kɛ na a kusɛsutu. Kulɔmtu ntɛɣi lɛɣɛli tu na cɛɣalv paa tɔki.

Isɔŋmuntu waasa lɔɔ cokɔle tɔɔ

¹⁵⁻¹⁶ Kuyaku ŋku pa sika nɔɔ pɛɛɛɛ wuntu cokɔle tɔɔ isɔŋmuntu suu waasɔɔ ke tɔ tɔ ke tam. Na tɔ muɔi kɔkɔ ke paa ahoo nna, halɔna pɛ nyaalɔɔ. ¹⁷ Ye ɛ caaki lonte layasɔɔ ɛ isɔŋmuntu keeli lɔɔ cokɔle tɔ na ɛ tema ɛle tɔ mɔli. ¹⁸⁻¹⁹ Tacaa hulɔɔna lɛɛɛɛ nyɔma mɛɛɛ waatu wei ɛ kɔ kɛsi tɔ, na waatu wei ɛ ka siki tɔ. Ye isɔŋmuntu leela lɔɔ cokɔle tɔɔ, lɛɛɛɛ nyɔma nukɔna lɔɔ kɛ. Paa layasɔɔ lonte. ²⁰ Paa pɛ kaasa-tɔɔi kuyɛɛɛ ke pɔɔ pa we mɔrɔɔ. Tacaa ka keeli-tɔɔi na pɔɔ pɔ kɛsi. ²¹ Wulee wulee ɛlena isɔŋmuntu caɔa lonte kulɔmtɔle ke taanaɔa, halɔna pɛ nyaali. Yaa kuyaku kulɔmuɔɔ na ahoo kulɔmɛɛ. Ye tɔ keela kɔakɔa ɛle lɛɛɛɛ nyɔma tɛɛ. ²² Ama ye tɔ nyala mɔrɔɔ lɔɔ cokɔle tɔ kɛ kuyɛɛɛ naale, yaa isɔɔ, yaa pɛ tɛɛ mɔɔ. lɛɛɛɛ nyɔma we mɔrɔɔ, halɔna tɔ keeli na pɔɔ. ²³ Ye pa sikaa na Tacaa ta tɔ si pɔ kulɔ, paa kulɔɔi. Mɔrɔɔ pa lakaya pa tɔma nna Tacaa tu-we na Moisi nɔɔ tɔ.

Liɔitee nyɔɔtɔ akantɛɛ

10 Mɔrɔɔ Tacaa tɔma Moisi si: ² Lu liɔitee nyɔɔtɔ ke akantɛɛ naale. Anɔɔi paa hulɔ na samaa kɔɔɔɔ, yaa kɔka tu mɔaau. ³ Waatu wei pɔ hula a naale, ɛle lɛɛɛɛ samaa koti ɛ cɔɔɔ cokɔle nɔnɔɔ. ⁴ Ye kulɔmtɔle ke pa hulaa, ɛle nyɔɔ nyɔma tike koti. ⁵⁻⁶ Ye pa hula akantɔle na kakiisati, ɛle tɛɛ nte. Pa hulɔɔi tɔm kancaalaya nyɔm, ɛlena lɛɛɛɛ kɔkɔle nte tu sikina cokɔle ilim tɔlule tɔ tɔ, tɔ tɔ mɔaau. Pa tasɔɔi naale nyɔm, ɛlena ilim mɔtɔɔ nyɔntɛ nɔɔ tɔɔ. ⁷ Ye pɛ kɛ si yɔlaa kotuyɔ, pa kaa hulɔna kakiisati. ⁸ Alɔɔ pɔyalaa kɔtɔlaa tike ka hulɔɔna akantɛɛ anɔ. Pɛ we si mɔ na mɔ piya piya, ɛ kɔ tɔki kusɔsutu tɔnɔɔ tam tɔ kɛ.

⁹ Ye ɛ pola mɔ kolontunaa ke yoonau na pa kulɔɔi mɔ tɔɔ, ɛle ɛ hulɔ akan-tee na kakiisati ɛlena Tacaa mɔ lɔɔ mɔ, ma tɔɔi mɔ tɔ na mɔ waasime. ¹⁰ Mɔɔ tɔɔɔ ɛ ka hulɔɔi-yɛɛ mɔ ayɔla kuyɛɛɛ, na mɔ acima nyɔɔ, na mɔ isɔɔnaa kancaalaya kuyɛɛɛ, ke waatu wei ɛ laki kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɔna tɔ na ciikuyɔ nyɔnsi. ɛlena mɔ tɔɔi mɔ tɔɔ. Mayale Tacaa mɔ lɔɔ.

HOLEPU NA PE POLO MOWAPU TETU TOŋA

lɛɛɛɛ nyɔma kulɔɔ ke Holepu puɔ luɔ

¹¹ lɛɛɛɛ nyɔma Icipiti luɔ pɔnaɔa naale nyɔɔka, isɔɔ naale nyɔɔ kuyaku hiu nyɔɔke ke isɔŋmuntu keela lɔɔ cokɔle tɔɔ. ¹² Mɔrɔɔ lɛɛɛɛ nyɔma kula Holepu wɔlaya tetu taa. ɛlena isɔŋmuntu tii Palaɔ wɔlaya tetu taa. ¹³ lɛɛɛɛ nyɔma kula tɔm kancaalaya nyɔm pɔnɔɔ, isɔ Tacaa keesɔɔ Moisi tɔ.

¹⁴ Yuta yoolaa tintiɔle na pa tuuta kele nɔɔ tɔɔ. Aminatari pɔyalɔ Nasɔɔ kele pa nyɔɔ tu. ¹⁵ Isakaa nyɔma nyɔɔ tu nte Suwaa pɔyalɔ Netaneyeli. ¹⁶ Sapulɔɔ nyɔma nyɔɔ nte Helɔɔ pɔyalɔ Uliɔɔi.

¹⁷ Mɔrɔɔ pa hɛta cokɔle, na Keesɔɔ na Melali pa pɔyalaa kɔɔa-te.

¹⁸ ɛlena Luɔɔ yoolaa tintiɔle, na pa tuuta pɔ tɔ pa waali. Pɛle pa nyɔɔ tu nte Setewu pɔyalɔ Uliɔɔ. ¹⁹ Simiyɔɔ nyɔma nyɔɔ tu nte Sulisatɔ pɔyalɔ Selumɔɔ. ²⁰ Katɔ nyɔma nyɔɔ nte Teuweli pɔyalɔ Uliɔɔi.

²¹ ɛlena Lefii tu Kehati hulɔɔ nyɔma mɔa pa sɔɔla isɔ sɛɛ wuntu tɔ pɔ tɔɔ. Na Lefii nyɔma lelaa nɔɔ tɔɔa cokɔle sikuyɔ na pɔ tɔɔa-we.

²² ɛlena lɔlayim yoolaa tintiɔle na pa tuuta pɔ tɔ pa waali. Pɛle pa nyɔɔ tu nte Amihuti pɔyalɔ Uliɔɔa.

²³Manasee nyɔma nyɛn ntɛ Petasuu pɔyalu Kamliyelɛ. ²⁴Pɛncameɛ nyɔma nyɛn ntɛ Kitoni pɔyalu Apitanɛ.

²⁵Pɛ waali kɛ Tan yoolaa tintiyile nte tɛ kɛ waali tanlaa tɛ, tɛ na tɛ tuuta tɛ tɛ mpaav. Amisatai pɔyalu Ahiyeseɛ kele pa nyɔvu tu. ²⁶Asee nyɔma nyɛn ntɛ Okɔlan pɔyalu Pakiyelɛ. ²⁷Nefɛtali nyɔma nyɛn ntɛ lnan pɔyalu Ahila.

²⁸Isɛna lseyɛli nyɔma kɛsa pa tɛsik-ile na pɛ tɛ mpaav tɔyɔle.

Tacaa maɣamaɣa tiikiyi i yɔlaa

²⁹Mrɔyɔ Moisi tɔma i yɛti Matiyan tu Leweli pɔyalu Hopari si: Tetu nti Tacaa si nɔyɔ si i haaki-tu tɛ, tɛ taa kɛ tɛ puki. Ule tan-tu na tu talɛna-ɛn kupantu nti i laki-tu tɛ. ³⁰Ntena ilɛ i kisi si i mɛlɔyi i tetu taa. ³¹Mpuyule Moisi si: Taa lɔ-tu. Mpi tɛ, nyɔ nyɛmna wɔlaya tetu taa timpi timpi tu siki tɛ, tan-tu na n hɔli-tu. ³²Ye n tan-tu, tu talɛna-ɛn kupantu nti Tacaa ka la-tu tɛ.

³³Mrɔyɔ tɛ kɔla Tacaa puyɔ cɔlɔ, na tɛ tɛ kuyɛɛn tooso. Na lɔ atakaa kɛ ta nɔyɔ tɔ si i pɛkɔyi-tuyɔ timpi tu siki na tɛ heɛsi tɛ. ³⁴Ilim taa ke tɛ kɔlaa, na isɛnmuntɔ we ta nyɔɔn taa. ³⁵Tɛ tɛkayana lɔ atakaa ulɛna Moisi yɔyɔtɛna nɔyɔ sɔsaya si: Tacaa sɛn nyɔ naasi taa, na nyɔ kolontunaa na mpa pa caa-ɛn tɛ pɛ yɔ. ³⁶Waatu wei pa sukaya lɔ atakaa, ulɛna Moisi tasa si: Tacaa kɔɔ, na n caya lseyɛli nyɔma ta ta heku. Mpi tɛ, tɛ we paɣale kɛ, tɛ fei kalbɔy.

Lseyɛli nyɔma ke Tapela

11 Mrɔyɔ kuyaku nakuli lseyɛli nyɔma kɔntɛna Tacaa, na pɛnɛnɛn kpa-i. Na i tisi kɔkɔ na kɛ nyaya tisik-ile ke pɛcɔ. ²Ntena samaa wiina Moisi tɛkɛɛ, na ilɛ i sɛlɛmɛna-wɛyɛ Tacaa na kɔkɔ te. ³Ulen pɛ ha lonte nteyɛ hɛte si Tapela. Nyayav ke pa yaa mpv na pa te

taa. Mpi tɛ, tanaya Tacaa ka nyayasa pa tɛsikile.

Lseyɛli nyɔma kɔntɛyɛna Tacaa

⁴Mrɔyɔ kuyaku nakuli luluɔyɔ kɔwaa cayaalaa. Ulen pɛ kɛnna lseyɛli nyɔma maɣamaɣa na pɛ tayanayɛ kɔntɔyɔ si: Tu hiki nantu ntɛ na tɛ tɔyɔ? ⁵Aa kai, yɔlaa tɔyɔ Icipiti taa kɛ tiina ke faalaa. Na kaama maɣamaɣa na a nɔyɔsɛnnaa mpa pa tɔkɛna lɛn tɛ, na kaarɛnaa ke waani waani. ⁶Ama pɛ taa pulɔ fei cɔnɛ. Manna inɔyɔle Manna, na tɛ tan taasi.

⁷Manna inɔ i ka nɔyɔsɛna kɛ isu pee kɔhɔlɔmɛɛ naali, i we isu tuyɔ nakuli ku cɛlɛm. ⁸⁻⁹Ahoo ke cɔlɔ kɛraaki tɛsik-ile, ulɛna Manna hoti. Pɛ nyaalɔyi, ulɛna samaa cɔɔ na pɛ kuuki, na pɛ nanɔyi yaa pɛ sɔki, na pɛ tɛsɔyi, yaa pɛ tuyɔ kakalasi. I leleɛn we ke isu nim kakalaya.

¹⁰Mpuyule lseyɛli nyɔma kota pa tɛɛsi nɔnɔɔɔsi na pɛ kɔntɔyi, na Moisi nu. Ulen Tacaa pɛnɛnɛn huu. ¹¹Na Moisi lanɛle wakɛli, na i pɔɔsi lɔ si: Pepe tɔ kɛ ma nyɔyɔ sɛpɛna-ɛn, na n tu-m yɔlaa pane pa paasɛnav na n cɔɔsɔyi-m mpv? ¹²Ani pɛ taya ma lɔlɛna-we. Na n tan si mɛ nuki-we isu asɔnɔyɔ na mɛ pɔna-wɛyɛ tetu nti n ka si pa caanaa ke nɔyɔ na tuunav si, n kɛ ha-we tɛ. ¹³Yaa leyɛ ma kɔlɔyi nantu na mɛ cɛla samaa inɛ na i tɔyɔ? Mpi tɛ, pa wiikina-m si mɛ cɛla-wɛyɛ nantu na pɛ tɔyɔ. ¹⁴Ma tike ma kaa pɛsi pa sɔyɔla, a tɛɛ-m. ¹⁵Ye tampana si n caa n la-m kupantu, pɛ kɛla teu si n ku-m na mpi n ka laki-m isɛntɔ tɛ. Mɛ taa na ma kɔnyɔntɔyɔle.

¹⁶Ntena Tacaa cɔ Moisi si: Koti yɔlaa mpa lelɛa tuyɔna na pɛ kɛ nyɔyɔ nyɔma tɔyɔ nutoso na naanɔwa. Ulen nyana-we i kɔɔ i sɛn lɔ cɔkɛle nɔnɔyɔ. ¹⁷Ulen maa tii na mɛ na-ɛn tɛ yɔyɔtɛ tɛna, na mɛ tu-wɛyɛ nyɔ lɛmayasɛle. Ulen pɛ sɛna-ɛn na n taa sɔyɔli samaa sɔyɔla ke nyɔ

tike. ¹⁸Ulena n telasi yalaa si, i tayani ma tayi cele too. Maa ha-meye nantu na i tayi. Mpi to, ma nu isana luluj pu-me, na i kuntayi, na i taji si ma nukaya lelej ke Icipiti to. ¹⁹Pə taya kuyaku kulmuyuy yaa naale yaa kakpasi yaa naanwa tike ke i ka tayi-ti. ²⁰Ama isatu taci ke, halana te lu-meye soj. Mpi pə too i lwa Tacaa ma wei ma we mə heku, na i kuntayi mə Icipiti taa luw too to.

²¹Tənayale Moisi nətə təkpaui si: Yoolaa pane pa ta seki iyisi nasətosə (600.000). Na n mayasəyi si n ka celaweyə nantu ke isatu na? ²²Paa tə kuwa ta naaj, na ta heen, na ta pəj tənə. Yaa tə krawa tenku taa tiina tənə pu hanəyənə-wə.

²³Ntəna Tacaa si: Ma toma ta too? N ka nana nyā isəpəle ke nənənə si, pu la mpə yaa pə kaa la?

Isə hawa i ləmayasəle ke səsaa nutoso na naanwa

²⁴Mrəyū Moisi luwa na i telasi lseyeli samaa ke Tacaa kuyəyətutu. Pə waali ké i kota lseyeli nyuyə nyəma nutoso na naanwa, na i puli-wə na i cənə lə cokəle. ²⁵Ulena Tacaa tii isəjmntuyuy taa, na i yəyətənə Moisi, na i tū nyuyə nyəma mpə pa taa ké Moisi ləmayasəle. Na pá suv yəyətuyuy isu lə kuyəyətutu teləsəlaa. Ule pə ta leeli ké.

²⁶Ama nyuyə nyəma mpə pa taa naale, Uleta na Meta pa ta polo lə cokəle kin. Ama təsikile taa ké pa saalaa. Na lə tū i ləmayasəle ke pa taa na pá yəyətəyi, isu lə kuyəyətutu teləsəlaa. ²⁷Ntəna ifepu nətəl i krawa asewa na i polo i heeli Moisi ke nti Uleta na Meta pa laki to.

²⁸Mpyulə Nuə pəyalv Yosuwee wei i lakaya Moisi təmlə ke tuu i pəcaatu to, i tōma si: Ma cə heeli-wə si pá su.

²⁹Ntəna Moisi si: N laki-m isesəmlə ké? Hal pə cəyə mayə isu Tacaa i tū

i ləmayasəle ke lseyeli nyəma tənə taa, na pá la lə kuyəyətutu teləsəlaa.

³⁰Ulena Moisi na lseyeli nyuyə nyəma mpə pá məli təsikile.

Tacaa kəna leesi

³¹Mrəyū Tacaa kusa heelimuyuy na tenku too. Na pá kəna leesi tuutuuma ke təsikile hətəluyuy, na pá polo isu kuyaku kulmuyuy tənə, na pá cə təsikile. Na si kaa huylə isu məetəli kulm. ³²Ntəna samaa kuu-səyi kuyaku ŋku, na pə ahoo na pə tēv kufemuyuy. Paa wei i ka tōsa pəcə to, pə luki-i kiloonaa iyisi iyisi ké. Mrəyū pa lema-səyi ilim na pə cənə təsikile. ³³Ama Tacaa mu páná na i kə lseyeli nyəma ke isayakuyuy, ke waatu wei pa suukaya nantu ke pa nənəsi taa to. ³⁴Ntəna pá ha lonte nteyē hətə si Kipəloti-Taafa. Pə huwəe nté si luluyuy pəlaav na pa te taa. Mpi to, tənaya pa pima yalaa mpə luluyuy kuwa to.

³⁵lseyeli nyəma lu Kipəloti-Taafa ulena pá tē Hasəloti na pá siki.

Kutəj ŋku ku pilisiyi yulv to ku kra Maləyam

12 Moisi ka krawa Kusi alv nətəluyuy. Ulena Maləyam na Aləj pá cəyana-i akrawale nté tə tōm. ²Haləna pá tō si: Tacaa yəyətəyənə tá tətəy. Pə taya Moisi tike ke i yəyətəyənə.

Ulena lə nā nti. ³Ama Moisi ná tá cə natəl. Mpi to, i ka tēwa atə yalaa tənaya suulu ké. ⁴Mrəyū Tacaa yaa i na Aləj na Maləyam, na pá sulv cokəle kin. ⁵Na i tii isəjmntuyuy taa ké cokəle nətə. Na i yaa Aləj na Maləyam na pa naale pa polo. ⁶Na Tacaa to-wə si: I nu ma kuyəyətutu ke teu yoo. Ye ma kuyəyətutu teləsəl i wə mə heku ma hələyi-i ma tayi. Na má luki i tō na ma yəyətəyənə-i toosee taa. ⁷Ama ma yulv Moisi ná nuna-m teu ké, na i laki i təmlə ke ma təyaya tənə taa. ⁸Ma

na-i tə yəyətəyəna təmāya təceieci. Ma huləyi-i ma ti na í naaki ma wəetu. Ue pepe tō ké mə tá nyana-i, na haləna í cayana-i?

⁹ Mprúyú Tacaa mu pááná na í tee. ¹⁰ Waatu wei isənmuntuyu keela cokəle tō ue, kvtəŋ ŋku ku pilisiyi yulu tō ku waasa Maləyam tō kele, na í huluma təloiloí isu kpronkromulum. Mprúyú Aləŋ ná mpu. ¹¹ Ulena í tō Moisi si: Hai, suulu Tacaa, tá təm səpaya. Ue taa leeti-tuyu tá kumelentu saləka. ¹² Maləyam í taa wəe isu pəyaya səkyu ka toom lotu taa, na pá luli-ke na ka tənuyu fetiliyi isəna tō.

¹³ Tənyale Moisi wiina Tacaa si: Hai, Tacaa, Suulu, waasi.

¹⁴ Ntəna ləw si: Ye isu i caa ka tōwa i isentaa ké ntayama, pə tayə kuyaku na ku isikile ke i cakí fəele taa? Mpu tō, pə wəe si pá ləsi-i təsikile ke kuyaku na ku isikile ké. Pə waali ulena pá tayani-i yaav.

¹⁵ Mprúyú pa ləsa Maləyam ke təsikile taa ké kuyaku na ku isikile. Pa mələna-i tōyō lseyeli nyəma tó mpaav. ¹⁶ Na pá polo pa siki Paləŋ wulaya tetu taa.

Fəŋlaa naanowa na naale tiluyu ke Kanaaŋ

13 Mprúyú Tacaa tōma Moisi si: ² Ləsi lseyeli kpeka nyuyū nyəma taa ké yulu yulu. Na n tili-we na pá feŋ Kanaaŋ tetu nti ma haaki-me tō.

³ Ulena Moisi kusí lseyeli nyuyū nyəma ke Paləŋ wulaya tetu taa, isu Tacaa keesuyu-i tō. Na pá polo Kanaaŋ tetu feŋuyu. ⁴ Fəŋlaa mpe pa kpeka na pa həla ntō: Luyəŋ kpekəle taa nyəŋ nté Sakuu pəyalu Samuwa. ⁵ Simiyōŋ nyənte taa nyəŋ nté Holi pəyalu Safati. ⁶ Yuta nyənte taa nyəŋ nté Yefune pəyalu Kalepu. ⁷ Isakaa nyənte taa nyəŋ nté Yoseəfu pəyalu lkaali. ⁸ lələyim nyənte taa nyəŋ nté Nuŋ pəyalu Hosee. ⁹ Pencamee nyənte taa nyəŋ nté Lafu

pəyalu Paləti. ¹⁰ Sapuləŋ nyənte taa nyəŋ nté Soti pəyalu Katəyeli. ¹¹ Yoseəfu pəyalu Manasee nyənte taa nyəŋ nté Susi pəyalu Kati. ¹² Təŋ nyənte taa nyəŋ nté Kemali pəyalu Amiyeli. ¹³ Asee nyənte taa nyəŋ nté Mikayəeli pəyalu Setuu. ¹⁴ Nefətali nyənte taa nyəŋ nté Fofəsi pəyalu Napi. ¹⁵ Kati nyənte taa nyəŋ nté Maki pəyalu Kuweli.

¹⁶ Mpa Moisi tila Kanaaŋ tō pa həla nté. Nuŋ pəyalu Hosee ke Moisi cuyasa həte si Yosuwee.

¹⁷ Mprúyú Moisi kusa-we na í heeli-we si: Í kraya ilim ntəyōŋ tō mpaav, na i sū pulasi həyčlyu taa. ¹⁸ Na i feŋ tetu nti na tə yəlaa ke teu, na í na pa pəyale na pa tōŋ tənaya. ¹⁹ Na í na si pa wəna koloosi acaləe yaa pa fəina. Na tetu we musuy yaa tə səpa. Na hətu wəe yaa tə fəi. ²⁰ Í pona apalutu na í kəna pa tetu kululum. Waatu inəyi tetu nti tə tūŋ wei pa yaa si ləseŋnaa tō i kancaalaya nyəma puki.

²¹ Mprúyú apalaa mpe pa tēewa na pá feŋ tetu ke pə krayav Siŋ wulaya tetu, haləna Lehoŋi, ke Lepo-Hamati. ²² Ulena pá sū tetu nti tə taa, na ilim mpətəŋ tō. Na pá tala Hepəŋ ke Anaki luluyū nyəma tookonaa tē. Pa həla nté, Ahimaŋ na Sesai na Taləmayi. Paa ŋmawa Hepəŋ icate ké, na pusi naatosompəyčlaya siki, ulena pá ŋmá Sowaŋ nyənte ke Icipiti tetu taa. ²³ Pa tala ləseŋ tətəkəle taa, ulena pá seti pə tuku, na piliŋa, na pá həyčli yəlaa naale. Na pá kooli tūŋ wei pa yaa si fiki na kələnaati tō i pee tōtō. ²⁴ Mprúyú pa ha təna inəyi həte si, ləseŋ tətəkəle ke tuku ŋku lseyeli nyəma ka setaa tō ku tō.

Fəŋlaa keesəyi pa mpaav təm

²⁵ Kuyəeŋ sika nule, ulə fəŋlaa təmāyale, na pá məli. ²⁶ Moisi na Aləŋ na lseyeli samaa kiŋ ke pa məla Kateesi ke Paləŋ wulaya tetu taa. Na pá keesi-wəye pə təna mpi pa nawa tō pə

tóm. Na pá huli-weye tetu kululum na pa heeli-we si: ²⁷ Kúpantu na tǝǝnaya tǝna tǝla tǝ taa ké tǝhǝ. Halǝna pá huli-weye tǝ kululum. ²⁸ Ama kulumtu ké si tǝ yǝlaa ké toǝtǝnaa ké. Na pa ŋmawa koloosi acalǝe sǝsǝǝna. Hali tǝ nawa tǝ taa ké tooko Anaki lǝlǝyǝ nyǝma. ²⁹ Amaleke nyǝma ná çayana nteye ilim mpǝtǝŋ tǝǝ, na Hiti nyǝma na Yepusi nyǝma na Amolii nyǝma ke pulasi hǝǝlǝyǝ. Na Kanaaŋ nyǝma ke Metitelanee tejku na Yaatanǝ pǝǝ nǝǝ.

³⁰ lseyeli nyǝma caakaya Moisi ke kuntǝna. Ulena Kalepu sumsi-we, na í yǝǝtǝna toma si: Tǝ polo tǝ mu tetu nti, tǝ wena pǝ toma.

³¹ Ama í taapalaa ná tǝma si: Tǝ kaa pǝsi na tǝ kpa yǝlaa mpe pa tǝǝ, pa tǝe-tǝyǝ toŋ.

³² Tǝnayaŋ pa sǝu keesǝyǝ ke mpi pa nawa tetu nti tǝ taa na pǝ la-weye sǝǝntǝ tǝ pǝ tǝm si: Tetu nti tǝ ké nti tǝ kǝyǝ tǝ yǝlaa tǝǝ. Tǝ taa yǝlaa ké tookonaa ké. ³³ Ulena pǝ tu kǝlǝna Anaki lǝlǝyǝ nyǝma. Tá we isu tǝǝlaa ke pa kiŋ ké, na pele pá nyǝnǝyǝ-tǝyǝ mpǝ.

Samaa kisa kanaaŋ tetu taa sǝu

14 Mǝpǝyǝ lseyeli nyǝma mapa kapusi ke ahoo tǝna. ² Na pá kǝntǝna Moisi na Alǝŋ, na pá toŋ si: Ye tu sǝpa Icipiti tetu taa tǝna, pu lapa sana. ³ Pepe tǝǝ ké Tacaá ká pona-tǝyǝ tetu nti tǝ taa, na tǝ si youu taa. Na kolontunaa kuu ta alaa na ta piya. Pǝ kǝla teu si tǝ mǝli Icipiti. ⁴ Halǝna pá maǝasi si pa kraaki wulav, na pá mǝli Icipiti.

⁵ Tǝnayaŋ Moisi na Alǝŋ, pa hota pa nǝǝsi tǝǝ ké lseyeli nyǝma isentaa. ⁶ Mǝpǝyǝ feŋlaa taa naale, Nuŋ pǝyalǝ Yosuwee, na Yefune nyǝŋ Kalepu, pa çǝla pa wontu na laŋwakǝlle. ⁷ Na pá tǝ samaa si tetu nti tǝ teu we sǝǝntǝ. ⁸ Kúpantu na tǝǝnaya tǝla tǝ taa ké tǝhǝ. Ye Tacaá laŋle heena-tǝ, í ká susi-

tǝyǝ tǝ taa ké na í ha-tǝyǝ-tǝ. ⁹ Pǝ tǝǝ tǝ, í taa kpa Tacaá tǝǝ. Yaa í weena tetu nti tǝ yǝlaa sǝǝntǝ. Pa tuŋ ká lǝ-weye, na tǝá tǝlǝki-weye tǝm kululum tǝǝ. Mpi tǝ, ta lǝǝ we tá waali ké. Mpǝ tǝ, tǝ taa nyana-we.

¹⁰ Mǝpǝyǝ samaa yǝǝtǝa si pá ku-we na pǝe. Tǝnaya Tacaá teeli ná pa isentaa ké krakpaa ke çǝkǝle tǝǝ.

Moisi sǝlǝmǝyǝ si lǝǝ í hǝsi samaa isayatu

¹¹ Mǝpǝyǝ Tacaá tǝma Moisi si: Ma hula lseyeli nyǝma na yaasinaa paǝale ntǝ ma toŋ. Paa na mpǝ pa toŋnam kisuyǝ. Paa laki-m naani. Ule paa laǝasi? ¹² Maa kpiisi-we na yǝlǝkǝsǝku. Ulena má lá na Moisi lǝli na í pǝsi piitim sǝsǝǝm na toŋ nyǝm, na pǝ kǝli lseyeli nyǝma.

¹³ Ntena Moisi si Icipiti nyǝma çekǝnaa si, nyá toŋ ke n lǝsǝna lseyeli nyǝma ke pa tetu taa. ¹⁴ Pa kaa laŋ-tǝyǝ taǝasǝyǝ ke tetu tǝne tǝ nyǝma. Pele pa nyǝma si n we tá waali ké, na í hǝlǝyǝ-tǝyǝ nyá ti. Na tǝ naaki nyá tǝma na í kentiǝyǝ tá tǝǝ. Mpi tǝ, n we tá nǝǝ tǝǝ ké isǝŋmuntǝyǝ taa ké, na ahoo ulena í wee isǝŋmuntǝyǝ ŋku ku muǝyǝ kǝkǝ tǝ ku taa. ¹⁵ Ye nǝǝnǝ n kpiisa-tǝyǝ tǝm kululum, piitimnaa mpa pa nuwa pǝ tǝna mpi n lapa tǝ, paa tǝ si, ¹⁶ n kpisa nyá yǝlaa ponav ke tetu kúpantu taa, isu n ka siw tǝ. Pǝ tǝǝ ké n ku-weye wulaya tetu taa. ¹⁷ Ule hai, Tacaá, ma wiikina-ŋ si í hǝli nyá toŋ na í lá isu n ka yǝǝtǝyǝ tǝ si: ¹⁸ Maǝale Tacaá, ma wena suulu ké na ma kúpantu fei tǝnaya. Ma wiiki isayalataa na kpeenlaa. Ama maa haaki tasǝkǝle tu ke tampana. Ma hǝŋ asaǝaa ŋkraŋŋ ké na má kpeenna pa lǝlǝŋ loosi tooso yaa liǝyǝ nyǝŋka. ¹⁹ Tacaá nyá kúpantu tǝǝwa sǝsǝm. Wii nyá yǝlaa, isu too n lǝsǝyǝ-tǝyǝ Icipiti na n laki tǝ. ²⁰ Mpǝyǝle lǝǝ nǝǝ tǝkpau

si: Maa wii-me, isu n sɛləmɔyɔ tɔ.
²¹ Paa na mpɔ timpi ma ké weesuyɔ tu, na ma teeli su tetɔ tɛna tɔ, ma tuukina ma ti si, ²²⁻²³ mɛ taa nɔyɔlv kaa sɔv tetɔ nti tɛ taa. Pɛ taya pulɔ, í nawa ma teeli na ma tɛma sɔsɔɔna nna ma lapa Icipiti na wɔlaya tetɔ taa cɛne tɔ. Paa na mpɔ í tɔŋa-m mayasuyɔ si, í naaki ma waali. Pɛyele í nɔkɛna-m. Pɛ tɔw ké mɛ taa nɔyɔlv kaa keesi tetɔ nti maa suwa si maa ha mɛ caanaa tɔ. Mpi tɔ, mɛ tɛna í lɔna-m. ²⁴ Ama ma tɛmlɛ tu Kalepv ná wena lɛmayasɛle kupante. l ta lɔ ma tɔm. l ká sɔv tetɔ nti í feŋaa tɔ tɛ taa. Maa ha-tɔyɔ ɪ lɔlvɔyɔ nyɔma. ²⁵ Amaleke na Kanaaŋ nyɔma wenna tetɛkɛle taa. Pɛ tɔw tɔ, cele í mɛli mɛ nɔɔheɛ tɔw na í faɣana wɔlaya tetɔ taa kɛ sɛsɛncaasi tɛŋku tɔw.

Tacaa hɔm kɛ yɛlaa ŋkraŋyɔ

²⁶ Mprɔyɔ Tacaa tasa Moisi na Alɔŋ kɛ heeluyɔ tɔtɔ si: ²⁷ Ma nuwa lɛyɛli nyɔma kɔntɔyɔna-m. Yɛlaa kate nyɔma mɛ í kaa heesi pɛ larɔ. ²⁸ í telɛsi-we si, ma ké weesuyɔ tu ké. Ma tuukina ma ti si maa la-me isu í yɔyɔtaa tɔ. ²⁹ Ama mɛ tɛna mpa pa kalaa na í wena isu pusi hiu na waali tɔ, í ká si. Mpi pɛ tɔw í kɔntɔyɔna-m tɔ. ³⁰ Kalepv na Yosuwɛe pa paasi, nɔyɔlv kaa sɔv tetɔ nti maa tuuwa si maa ha mɛ caanaa tɔ tɛ taa. ³¹ Ye pɛ kaasa mɛ piya mpa ɪ tɔŋaya si kolontunaa ká kuu tɔ. Pɛle paa tɔyɔna tetɔ nti ɪ footaa tɔ. ³²⁻³³ Pusi nule tɔcu ké mɛ pɛyalaa ká paasɛna pa kalɛkɛŋ. Na pá tɔyɔ mɛ kaanutu salɛka tɔtɔ. Ama wɔlaya tetɔ taa cɛnɛyɛ mɛ looŋa tɛna ká si. ³⁴ Kuyɛɛŋ nule kɛ í feŋa tetɔ. Uɛ pusi nule kɛ í ká tɔyɔ mɛ ɪsɔyatu salɛka. Pɛ luwa isu kuyaku kɔlvɔmɔyɔ pɛnaya kɔlvɔmayɔ nté. Waatu unɔyɔ í ká cekɛna mpi ma tɔw kɔlvɔv hɔlɔyɔ tɔ. ³⁵ Isɛna ma yɔyɔtaa tɔ, mprɔyɔ maa la laŋkrusɛŋ nyɔma mɛ. Mpi tɔ í kɔla ma tɔw. Isu mɛ

nɔyɔ na mɛ suka ɪ sɛpa wɔlaya tetɔ taa cɛne.

³⁶ Mpa unɔ Moisi ka tila tetɔ feŋuyɔ na pá footi-ti, na pá yele na samaa kɔntɔyɔna-m tɔ, ³⁷ Tacaa ku-weyɛ kraakraa na wahala kɛ pɛ tɔw ké. ³⁸ Yosuwɛe na Kalepv pa tike pa ta sɛna yɛlaa mpa pa pola tetɔ feŋuyɔ tɔ pa taa.

Maanyɔma we waali ké

³⁹ Mprɔyɔ Moisi keesa lɛyɛli nyɔma kɛ tɔm nti. Na pa laŋa wakɛli tɛtɔyɔtɔyɔ. ⁴⁰ Pɛ tɔw ké pɛ fema tanaŋ tɛhulu, na pá pukina pulasi hɔyɔlvɔyɔ, na pá tɔŋ si: Tá tɔm sɛpa. Uɛ pɛnente tá sɔlvɔ puwa si tɛ polo timpi Tacaa hɔla-tu tɔ. ⁴¹ Ntɛna Moisi si: Pepe tɔw ké í kisiyi Tacaa kɔsɛsutu, í kaa waa. ⁴² l fei mɛ waali yoo. Uɛ ɪ taa nɔki pote si í yookina mɛ kolontunaa. ⁴³ Amaleke na Kanaaŋ yoolaa nté mɛ nɔyɔ tɔw tɛna. Pɛle paa kpiisi-meyɛ. Timpi ɪ kisa Tacaa tɔ, úlé ɪ kaa weɛ mɛ waali.

⁴⁴ Mprɔyɔ pa lapa kaŋkana si pa kraaki pɔyɔv hɔyɔlvɔyɔ. Ama Moisi na Tacaa nɔyɔ pɛlvɔv atakaa pa saala tɛsikile. ⁴⁵ Tɛnaya Amaleke na Kanaaŋ yoolaa mpa paa we pɔɔŋ taa tɛna tɔ, pa tiwa na pá tɔyɔnti-we na pá ku-we, halɛna Hooma.

Mulɔm na nim na sɔlvɔm pɛ kɔtaya

15 Mprɔyɔ Tacaa tɔma Moisi si: ² Telɛsi lɛyɛli nyɔma si, waatu wei í ká sɔv tetɔ nti ma haaki-me tɔ, tɛ taa si í cakɔ tɔ, ³ ye í laku kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ yaa ciikuyɔ nyɛnsɔ yaa nɔyɔv suu nyɛnsɔ. Yaa luyɔ kɔlvɔmɔyɔ nyɛnsɔ yaa acima nyɛnsɔ. Nau yaa heu yaa pɛŋ kɛ í ká lana pɛ kɔtaya. Na ma laŋle heena pɛ sɔɔsɔŋ. ⁴ Ye wei ɪ kɔna ɪ kpɛntɛ, ɪ ká tɛntɔ tɛ tɔw ké tɔyɔnaya kɔtaya. Isu mulɔm mpi pa nuɔutina nim liitili kɔlvɔm na titite tɔyɔv kiloonaa tooso. ⁵ Na í liisi sɔlvɔm kɛ liitili

kulvm na titite ke paa iwəyaya ŋka ka kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə, yaa ciikuyv nyəŋka tə. ⁶Ye pə ké iwaav, ɫe í sɔɔsi mulvm mpi pa nuɣutina nim liitilinaa naale tɔɔ kiloona naatoso. ⁷Na sulvm ke liitilinaa naale, na Taca laŋle heena pə sɔɔsɔ. ⁸Ye isu nav ke í lakim kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə, yaa ciikuyv nyəŋka, yaa nɔɔ suw nyəŋka. ⁹Í tənɔ kpənte tə ké mulvm mpi pa nuɣutina nim liitilinaa tooso, tɔɔ kiloona pɔɔlayafɛ naanwa. ¹⁰Na sulvm ke liitilinaa tooso, na Taca laŋle heena pə sɔɔsɔ. ¹¹Ye í lakim nav yaa iwaav yaa iwəyaya yaa pinaya ke kətaya, mɔɔyú í ká la. ¹²Paa tɔla isənaya í ká la kətaya. Í ká tənɔ paa nte tə tə ké mɔɔyú. ¹³⁻¹⁴Yaasi unəɣi lseyel nyəma me í ká tənɔ na í lakim kətasi sɔɔsɔ nyənɔ. Na pə kpenna mə tetv taa caɣalaa təna. Mpa pa leelaa na mpa pa ta leeli tə. ¹⁵⁻¹⁶Kusəsutu kulvmtv ntəɣi lseyel nyəma na caɣalaa í ka təkɔ teitei, na pə polo mə piya piya. Taca má maa faɣasəɣi.

Kakalasi kancaalaya nyənɔ kətaya

¹⁷Mɔɔyú Taca təma Moisi sɔ: ¹⁸Teləsi lseyel nyəma sɔ, ye waatu wei í tala tetv nti tə taa ma pukina-me tə, ¹⁹ɫe í kɔɔya tə tɔɔnaya na í la-m kətaya. ɫena pəcɔ í tɔɔ. ²⁰ɫena í cosɔ mə kancaalaya somtu taa na í tó kakalaya. Na í kɔɔsi-m-ke na isɔ, isu pa lakuyv kancaalaya pee wena pa mapa tə. ²¹Na í la-m kətaya ke pə kakalaya kancaalaya nyəŋka. Í ká təkɔ kusəsutu tənəɣe tam tə ké.

Isayatu nti tə yəkəna yulv tə tə kətaya

²²⁻²³Mɔɔyú Moisi təma sɔ: Ye kuyaku nakulɔ pə yəkəna me, yaa mə piya piya ke waatu nɔɔɔl, ɫena pntv yəkɔ kusəsutu nti ma teləsa-me isəntə tə tə taa natəlɔ, ɫe í taɣani-ti na kətaya.

²⁴Ye pə ké isayatu nti tə yəkəna yulv tə na samaa ta nyɔ pə təm, ɫe í caa latəce na í la-m kətaya sɔɔsɔ nyəŋka ŋka kəkə lusa ka təna tə. Na í tənɔ ka tə ké mulvm, na sulvm, na isayatu husuyv kətaya pəŋtuluyv. ²⁵Kətulv ká la isayatu husuyv kətaya ke lseyel nyəma təna, na pə husɔ mə isayatu. Mpi tə, pə ké isayatu nti tə yəkəna-me tɔɔ. Na pə tə ké í kəna-m kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. Na isayatu husuyv nyəŋka. ²⁶Pu husɔ lseyel nyəma təna isayatu ke. Na caɣalaa mpa pa we mə hekv tə pele pa nyəntv. Mpi tə, pə ke isayatu nti tə yəkəna-me tɔɔ.

²⁷Ye yulv kulvm ke pə yəkəna na í la isayatu, ɫe pənaya kulvmaɣa pəŋ ke ɔ ká kətəna. ²⁸ɫena kətulv la isayatu husuyv kətaya, ke wei unɔ pə yəkəna na í lá isayatu ke mpv tə. ɫ tənɔ mpv ɫena ɔ isayatu husɔ. ²⁹Paa lseyel tɔ yaa caɣalv ke pə yəkəna na í pəntɔ, kusəsutu kulvmtv tənə unəɣi í ká təkɔ.

³⁰Ama ye lseyel tɔ yaa caɣalv pənə təna təfaa, isu pa kpiisa-ɔ tetv taa. ³¹ɫ nyuyv taa ké ɔ kpiisuyv ká məlɔ. Mpi tə, ɔ foota Taca təm, na í wakəlɔ ɔ kətulv.

Kuyaku kuvheesuyv wakəlyv təm

³²Mɔɔyú waatu wei lseyel nyəma tala wulaya tetv taa, ɫena kuyaku nakulɔ pá kpəlɔ pa taa nɔɔɔl na í caaki taasi ke kuyaku kuvheesuyv wule. ³³ɫena pá pona-ɔ Moisi na Alɔ na samaa təna kɔŋ. ³⁴Na pá su-ɔ na pá taŋa nti lɔ ka heeli-we sɔ pá lana-ɔ tə. ³⁵Ntena Taca heeli Moisi sɔ: Pə we sɔ samaa təna í kú pntv unəɣi na pəe, ke təkɔle waalɔ. ³⁶Kelena pá luna-ɔ na pá kv-ɔ na pəe, isu Taca ka heeluyv Moisi tə.

Tokona səsaa atuyusa

³⁷Mɔɔyú Taca təma Moisi sɔ: ³⁸Teləsi lseyel nyəma sɔ, mə na mə lɔlɔ nyəma í ká kəkɔ mə tokona səsaa ntompəe ke atuyusa ké, na ɔ

tamsəyi-yeyə akpaayala kpronkrontu. 39-40 Ntəyi í ká nyənəyi na í təəsəyi ma kusəsutu tə, na í təkəyi-ti. Ue í kaa nyuli tuŋ waani waani laav ke mə hūwəe w taa. Tənaŋa í ká hūləna si í kə ma nyəma. 41 Maŋale Taca a mə lə, ma lə səna-meyə Icipiti tetu taa si má wəe mə lə.

Kolee nyəma kulvuy ke Moisi tə

16¹⁻² Mprúyú Lefii kpekəle tu Kehati lūlvuy tu lsa pəyalu Kolee tusa Lupəŋ nyəma tooso. Uiyari pəyalaa Tatan, na Apilam, na Pelee pəyalu Oŋ na pə səsəna lseyeli nyəma kupayalaa mpa pa həla yaawa na pá kotiyi kotuŋ təyə ŋmunsuy na nule na naanwa (250) na pá kul Moisi tə. 3 Ulena pa kotina Moisi na Aləŋ na pa koo-we si: Wooo, mə nyəntu ná wəpa. Samaa təna kə Taca nyəma kə, na í we pa waali. Ue pepe tə kə mə həŋ mə ti si í tē lēlaa?

4 Moisi nu mpu, ulena í hoti í isen-tə. 5 Na í tó Kolee na í waali nyəma si: Cele tanaŋ Taca ká hólí mpa pa kə í nyəma t. Na í yele na í kuləsa kpatəna-i. 6 Mpu t, Kolee, nyana nyá waali nyəma í kpaŋa cofolona. 7 Í tú pa taa kə mamala na í wə Taca ke tulaalv. Ue tu ná wei í ká ləsi si í kə í nyəŋ t. Ama Lefii piya me mə nyəntu wəpəna.

8 Mprúyú Moisi heela Kolee tətə si: Lefii nyəma me í nu yoo. 9 ləna Taca ləsa-meyə lseyeli nyəma taa si, í kpatəna-i, na í paasəna í təcaŋale naŋ nyənte, na í səkəna-weyə lə t, pə ta tə me? 10 Kolee, Taca tuna nyana nyá tətunaa ke təmle. Ulena mu pəkəyi si pá səsə-meyə kətəla nyəna. 11 Ue Taca tə kə í kuləyi, pə taŋa Aləŋ. Úlé í ta ke pulv.

12 Mprúyú Moisi tilaa si pá yaa Tatan na Apilam. Ulena pá kisi pote na pá t si: 13 N ləsa-tuyv tetu nti tə taa kupantu na təyənaya təla yem təhə t, na í kəna-

tuyv wulaya tetu taa. Paa na mpu, pə ta tə-ŋ na í caa si tə nyənəyi-ŋ tá wulav. 14 Ani kupantu na təyənaya ta təli cəne. Pəcə n ta tala-tuyv paa wei na í tetu, na ləseŋ tawa. Taa nyəni-tuyv yulmaa, tu puki.

15 Mprúyú pááná huu Moisi taa, na pa təm nti. Ulena í heeli Taca si: Taa tasa pa kətasi ke muyv. Ma ta ŋmakələta pa taa nəyulv. Pəyele ma ta muta pa taa nəyulv kpaŋaya.

Kolee na í waali nyəma pa saləka

16 Mprúyú Moisi təma Kolee si: Cele tanaŋ, nyana nyá waali nyəma í kə Taca isentaa, na Aləŋ tətə. 17 Ulena í na pa ŋmunsuy na nule na naanwa (250) pá kpaŋa cofolona, na pá wə Taca ke tulaalv.

18 Kolee na í nyəma pá tēŋ mpu, ulena pá tuusi na pá səŋ lə cokəle nənyə. Na Moisi na Aləŋ pele pá polo tətə. 19 Ntəna Kolee səsə lseyeli samaa tənaŋa í tə kə lə cokəle nənyə.

Mprúyú Taca teeli ná pa tə. 20 Ulena lə tó Moisi na Aləŋ si: 21 Í hatələna-we, ma caa-weyə kpiisuy ke təm kulv tə kə. 22 Tənaŋale Moisi na Aləŋ pa hota pa nəcəsi tə kə kpaŋaa. Na pá má kapuka si: Hai, yəlaa təna ŋmalv lə. Kulv wakələa, ulena í muyi samaa təna na pááná na? 23 Ntəna Taca cə Moisi si: 24 Heeli samaa na pá hatələna Kolee na Tatan na Apilam pa təcaŋale.

25 Mprúyú Moisi pola Tatan na Apilam pa cəlv. Na lseyeli nyuyv nyəma ke í waali. 26 Na í heeli samaa si: Í hatələna asaŋaa mpe pa coka. Ye wei í tokina pa pulvpa pa isayatu ká kv-i.

27 Ntəna samaa hatələna Kolee pa coka. Waatu un Tatan na Apilam pa alaa, na pa lūlvuy nyəma lēlaa paa tema luv, na pá səŋ pa nəcəsi. 28 Mpuvle Moisi təma si: Í ká cəkəna teu si maa lakv pulv na ma maŋamaŋa ma tōŋ. Ama Taca tilina-m. 29 Ye yəlaa

pane pa səpa pa maɣamaɣa pa səm, ile pə taɣa Tacaa tilina-m. ³⁰ Ama ye i lapa piti təmlə na tetu haa nəɣə, na tɛ li pá na pa nyəm təna, na pá tii atətəle taa na pa use, ile pələyele í ká tɔna si pa wəŋa lə.

³¹ Moisi nəɣə ta tu tiita ateyə, na tetu faɣa yem ke pa nəɣhe tɛ. ³² Na tɛ li pá na pa alaa, na pa piya. Na Kolee waali nyéma na pa nyəm təna. ³³ Na pá tii atətəle taa. lseyeli nyéma ta tasa-weyɛ nau. ³⁴ Lelaa mpa pa krətəna-we tɔ, pa nu pa kakiisasi ulena pa se. Mpi tɔ, pa nyaŋaɣa si tetu í taa kəɔ na tɛ li mpe tɔtɔ. ³⁵ Mprúyú lə tisa kəkə na ká nyaɣa yəlaa ŋmɔnyu na nule na naanɔwa (250) wei i lakaya tulaalu kətaya tɔ.

Kolee waali nyéma cofolona

17 Mprúyú Tacaa tɔma Moisi si: ² Teləsi Aləŋ pəyalu kətulu Ulasaa si, ləsi cofolona ke kəkə taa na í yasi mamala. Pa ké ma nyəm ké. ³ Cofolona mpe pa ké lə nyéma ké. Mpi tɔ, pa tema-m-weyɛ kətaya larənav. Ama mpa pa ti-we tɔ pa səpa pa isayatu tɔ. Pə tɔ tɔ, pə wɛ si pá hee-we na pá waasi kətaya təlate tɔ. Ulena pá pəsi lseyeli nyéma ke pulu kuyusum.

⁴ Mprúyú kətulu Ulasaa kraɣa yəlaa mpa kəkə nyaɣa mpu tɔ, pa nyəɣəlyu kuɛɛmɔnyu cofolona. Na í lu-we na í waasi kətaya təlate. ⁵ Mpu pə huləɣəna lseyeli nyéma si, Aləŋ lulɔyɔ nyéma paasi kraɣa tu nəɣəlɔ i fəina mpaas si í tasa Tacaa ke tulaalu wəpu. Ye wei í lapa mpu, səm mpi Kolee na i waali nyéma pa səpa tɔ, mpi pu kɔna-i. Isu Tacaa ka kraalɔyɔ Aləŋ na Moisi nəɣə tɔ.

Yəlaa caɣanav ke Moisi na Aləŋ

⁶ Tɛv fema ulena lseyeli nyéma təna naali Aləŋ na Moisi ke caɣanav si: í kuwa Tacaa yəlaa.

⁷ Mprúyú samaa kotina Moisi na Aləŋ. Saa wei pa nyənna lə cokəle tɔ, ulena pá ná nyɔɔsi nyala timpi Tacaa teeli naaki tɔ. ⁸ Ulena Moisi na Aləŋ pá polo tə isentaa. ⁹ Ulena Tacaa tɔ Moisi si: ¹⁰ Hatələna yəlaa mpe, na má kpiisi-weyɛ tɔm kulɔm. Tənaɣa Moisi na Aləŋ pa hota pa isentɔ. ¹¹ Na Moisi tɔ i taalɔ si: Polo təcav na í kraɣa nyá cofolo na í hee kətaya təlate tɔ kəkə. Tú tulaalu ké pə tɔ, na í la samaa ke isayatu husuɣu kətaya. Mpi tɔ, Tacaa mu rááná ké hali i tɛma niŋ tɔyɔ.

¹² Mprúyú Aləŋ kraɣa cofolo, isu Moisi heeluyɔ-i tɔ. Ulena í cɔɔ samaa taa, na í ná si pa tɔŋna səpu. Ulena í wə tulaalu, na í la-weyɛ isayatu husuɣu kətaya. ¹³ Mprúyú i səŋa mpa pa tɛma səpu tɔ, na use nyéma pa heku taa. Ulena səm hee. ¹⁴ Kolee waali nyéma mpa pa səpa ləŋ tɔ pa paasi yəlaa iyisi naanɔwa na liyiti na nasətoso na nunɔwa (14.700) səpəna tɔtɔ. ¹⁵ Ntəna Aləŋ məli Moisi kiŋ ke lə cokəle nənyɔ ke saa wei səm heewa tɔ.

Aləŋ krátúyú

¹⁶ Mprúyú Tacaa tɔma Moisi si: ¹⁷ Heeli lseyeli kpeka nyɔɔŋ nyéma si paa wei í kɔna krátúyú. Pə krentəyi kratəŋ naanɔwa na naale ke. Ulena í ŋmaa paa mpa pa kpekəle hətə ke pa nyəŋku tɔ. ¹⁸ Ama Aləŋ hətə ke í ká ŋmaa Lefii nyéma nyəŋku tɔ. Ulena paa kpekəle tu wei í wɛɛna i nyəŋku. ¹⁹ Ulena Tacaa si: Moisi si kratəŋ unəyi lə cokəle taa ké atakaa kiŋ, ke timpi má na-me tə suliyi tɔ. ²⁰ Na má ləsa wei, ílé i krátúyú neyətəɣəna nté. Ulena má si tənaya ke kɔntənav mpi lseyeli nyéma kɔntəɣəna-me tɔ.

²¹ Mpuɣule Moisi teləsa lseyeli nyéma ke tɔm nti. Na kpeka nyɔɔŋ nyéma kɔna-i pa kratəŋ na Aləŋ nyəŋku ka we heku taa. Ulena pá lu kratəŋ naanɔwa na naale. ²² Ulena Moisi si kratəŋ unəyi lə cokəle taa ké atakaa isentaa. ²³ Tɛv

fema, na Moisi suv tə taa, ile ɪ maɣana Lefii kpekəle tu Aləŋ kɾátúyú nyɛtəta kɛle. Na kú tɹ hetv. Haləna kú lɪlɪ pee na á piwa. ²⁴ Mɾúyú Moisi kuu kɾatəŋ təna, na í pona lseyɛlɪ nyəma na paa wei í na. Ulena paa nyuvv tu wei í kɾaɣa ɪ nyəŋku. ²⁵ Ntəna Tacaa tasa Moisi kɛ heeluyv sɪ: Polo n̄ su Aləŋ kɾátúyú kɛ atakaa kiŋ, na pə tɔɔsɪ lseyɛlɪ nyəma kɛ pa kaanuvv. Ulena pa kuntuyv su tənaya. Ule pa kaa tasa sɛm. ²⁶ Mɾúyú Moisi lapa teitei kɛ mpv.

Lefii nyəma na kətəlaa pa kulapəle

²⁷ Mɾúyú lseyɛlɪ nyəma təma Moisi sɪ: Nyəni isəna ta təna tə səkɪ na tɛ tɛŋ tɔ. ²⁸ Tá taa wei í kɾətəna lɔ tɛaɣale, ílɛ ɪ sɪ. Tá təna tu səna nté?

18 Mɾúyú Tacaa təma Aləŋ sɪ: Ye nyana nyá lɪlɪvɪ nyəma na nyá tɛtɔnəa Lefii nyəma lɛlaa, í wakəla lɔ cəkəle taa təmlɛ na mə kɔtuyv nyəntɛ, mə nyɔɔŋ taa kɛ pi tɛ. ² Waatu wei í svvki tə taa kɛ təmlɛ, ulena í yaa mə tɛtɔnəa Lefii nyəma na pá wɛɛ mə waalɪ nyəma, na pá səŋna-mɛ. ³ Paa la pə təna mpi n ká kɛɛsɪ-wɛyɛ cəkəle paasənav tɔm taa tɔ. Ama pə fɛɪ sɪ pá tokina lɔ pulɪvɪ yaa kətaya tɛlate. Pə taa kɔɔ na mɾɛ yaa mə taa nɔɣɔlv sɪ. ⁴ Pa tike paa səŋna-mɛyɛ lɔ cəkəle təmlɛ taa. Cəɣalɪ nɔɣɔlv ɪ kaa kɾətəna. ⁵ Ulena mu paasəna tə na kətaya tɛlate. Ule ma pááná kaa tasa huuvv kɛ lseyɛlɪ nyəma tɔ. ⁶ Ma ləsa mə taa kɛ mə tɛtɔnəa Lefii nyəma. Ulena ma tayan-mɛyɛ wɛyɛ hav sɪ, pá la təmlɛ kɛ lɔ cəkəle taa. ⁷ Ama Aləŋ, nyana nyá lɪlɪvɪ nyəma mu la mə kɔtuyv təmlɛ kɛ katɛ taa katɛ tɛaɣale taa, kɛ puvvɪ kəkayav waalɪ. Má haakəna-mɛyɛ lontɛ nté. Ye yvlv kɛ yem kɾətəna təna, isv pa kv-ɪ.

Kətəlaa tətɔyɔle

⁸ Mɾúyú Tacaa təma Aləŋ sɪ: Nyana nyá lɪlɪvɪ nyəma í tənna kɔtasɪ nsi lseyɛlɪ nyəma hulaa sɪ sɪ kɛ ma nyənsɪ tɔyɔ tam tɔ. ⁹ Katɛ taa katɛ nyəm mpi pa ta nyayavɪ kəkɔ, na pi pəsɪ mə nyəm kɛ lseyɛlɪ nyəma kuvɔɔv, na pa kuvav, na pa isayavɪ husuvv kətaya, na pa tasəkəle tayanuvv nyəŋka təna ŋka paa la-m tɔyɔlv. Wontu katɛ nyəntv nti tə pəsəyɪ mə na mə piya mə nyəm kɛ. ¹⁰ Ule mə taa apalaa nyəma tike ká tɔyɔna kətaya tɔyɔnaya ŋkɛyɛ lɔ lontɛ taa. ¹¹⁻¹³ Na pə sɔɔsəna kuvɔɔŋ wei lseyɛlɪ nyəma paɣala-m, na pá kɾaasɪ-m na isɔ na pá ha-m tɔ. Paa nim kuvam, paa svlvv kuvam, paa tɔyɔnaya pee kuvana nna a kɛ tɛtv kulvlvɪv kancaalaya nyəm tɔ. Nyana nyá piya piya mə nyəm nté tam tɔ. Na mə taa apalaa, na alaa mɾa pa wɛ tənəŋŋ tɔ, pa pəsəyɪ na pá tɔyɔ. ¹⁴ Na pə təna mpi pə kɛ ma nyəm tɔ, pə tayanəyɪ mə nyəm kɛ pəsuvv tɔtɔyɔ. ¹⁵ Yəlaa na tɔla kancaalaya apalɪpiya nsi pa ha-m tɔ sɪ pəsə ma nyənsɪ kɛ. Ule í ká tayanɪ yarv kɛ yəlaa nyənsɪ na tɔla nna a ta mvna kətaya tɔ a nyənsɪ. ¹⁶ Apalɪpəyaya ŋka ka wena isɔtv kulvɪv tɔ, ka liyitee ká wɛɛ nyəɣətv kakpasɪ kɛ na pə kɛəsəna isəna pa mayasuvv lɔ cəkəle taa tɔ. ¹⁷ Pə fɛɪ sɪ, í tayanɪ yarv kɛ nav yaa heu yaa pəŋ kancaalaya apalɪpəyaya. Tɔla anɪ a kɛ ma nyəm kɛ təsiyisiyi. Í ká ŋmvsɪ a caləm kɛ kətaya tɛlate tɔ kɛ. Na í wɔ nim cɔlv nim cɔlvɔ kəkɔ. Na ma laŋlɛ heəna pə sɔɔsvɪ. ¹⁸ Ulena a nantv pəsɪ mə nyəntv. Teitei isv pa lakuvv ci-ikuyv kətaya, na pá huləyɪ-m laŋlɛ na yule ntɔyɔŋ nyəntɛ, na hɔyɔlɛŋ təna isv lseyɛlɪ nyəma lakɪ tɔ.

¹⁹ Pə təna mpi lseyɛlɪ nyəma huləyɪ-m na hɔyɔlɛŋ təna sɪ kuvɔɔv nəŋŋ nyəŋku tɔ. Kv pəsə nyana nyá pəyalaa na nyá pɛɛlaa mə nyəŋku kɛ. Pə kɛ tam tɔ

nyəntv ke mə na mə lɔlvɔv nyəma ké,
tə fei layasvɔv.

²⁰ M̄p̄úyú Tacaa tasa Aləŋ ke heeluyv
tətə sɪ: N kaa hiki tetv isv lsevɛl nyəma
ləlaa. Ama mayale nyá taale na nyá
wənav.

Lefii nyəma nyəm

²¹ Həyɔləŋ naanvwa taa kulvuvɔv
ŋku lsevɛl nyəma kəŋna Tacaa tɔyɔ
maa cəla Lefii nyəma mpa pa lapa ləv
cokəle taa ké təmlə tɔ. ²² Samaa kaa
krətəna cokəle. Pə taa kəv na pá pəntv
na pá sɪ. ²³ Lefii nyəma tike ka lakəna
cokəle taa təmlə. Ye pa pəntaa pá wəe
pa nyɔvŋ taa. Pa kaa wəena tetv isv
kpekə lənnə. Í təkɪ kvsəsutv tənəyɛ tam
təv. ²⁴ Ama maa cəla-meyɛ hatəmvtv
həyɔləŋ naanvwa taa kulvuvɔv, ŋku
lsevɛl nyəma lapa-m kətayə na pá
kraasɪ-m na ləv tɔ. Pə təv ké ma heela-
mɛ sɪ, í kaa hiki tetv isv kpekə lənnə.

²⁵ M̄p̄úyú Tacaa təma Moisi sɪ:
²⁶ Tələsɪ Lefii nyəma sɪ, ye lsevɛl
nyəma kəna-meyɛ pa hatəmvtv həyɔləŋ
naanvwa taa kulvuvɔv ŋku ma ha-we
tɔ, lə mu ləsv pə taa ké həyɔləŋ
naanvwa taa kulvuvɔv tətə na í
cəle-m. ²⁷ Na pá wəe isv mə tətunaa
ləsvɔv pa hatəmvtv na pa ləsevŋnaa
təv tɔ. ²⁸ Tənayə mə hikiyina mə
kvhav na í kəna-m na í cələyɪ Aləŋ-wə.
²⁹ Kvcəvŋ wei ɪ təna í hikiyɪ tɔ, ɪ taa
ké í ká ləsv təpante na í cəle-m. ³⁰ Ye
í temə ləsvɔv ke ma nyəm, lə í su
mə təyɪ kukaasəm. lsv mə tətunaa
kaasvɔv pa təyɪ hatəmvtv na ləsevŋnaa
tɔ. ³¹ Təmlə nte ɪ lakɪ cokəle taa tɔ tə
kufelvɔv nté. lə paa timpiyɪ mə nəkaa
məna mə tətəsv nyəma í pəsəyɪ na í tɔyɔ
pə tɔyɔnaya. ³² Ye í tá ləsv-m təpante,
lənə pəcɔ í tɔyɔ kukaasəm, í pilisa
lsevɛl nyəma kətayə ké. Mə təm ká sɪ
na pá pona-meyɛ səm taa.

Nav kuseem kətayə tɔlvma

19 M̄p̄úyú Tacaa təma Moisi na
Aləŋ sɪ: ² Í tələsv samaa ke
kvsəsutv tənə sɪ, í caa nav kuseem wei ɪ
tiili tá caamɪ, pəcɔ pa ta tuta-ɪ krátúyú
kvhalvɔv tɔ. ³ Na í cəla kətəlv lvasaa, na
ílé í luna-ɪ təsikile waalɪ na pá ləntɪ-ɪ
ma isəntaa. ⁴ lənə kətəlv lii caləm taa
ké mpəle ke təm naatosompɔyɔlayə na í
ŋmusəyənə cokəle nənɔyɔ. ⁵ Na pá wə
nav tənayə kətəlv isəntaa. Pə kraayv
kəŋlɛ, na nantv, na caləm, na pə taa lotu
tɔ. ⁶ Na kətəlv kraayə tɔyɔ ŋku pa yaa sɪ
səetəlɪ tɔ kv taastɪ, na tɔyɔ ŋku pa yaa
sɪ hisəpv tɔ kv piliŋə, na heeŋ huntv nti
pa lii akraayala tɔ, na í pətɪ timpi nav
təŋə nyayav ke mpv tɔ. ⁷ Pə waalɪ lənə,
í cəvɔ ɪ wontu na í sɔ lvm na pəcɔ í svv
təsikile taa. Na í wəe asilima taa, haləna
taanaya. ⁸ Nav wəv ká cəvɔ ɪ wontu na í
sɔ lvm na í cəyɔ asilima taa tətə, haləna
taanaya. ⁹ lənə yulv wei ɪ fei asilima
taa tɔ, í kuu nav tɔlvma na í pona lonte
kvpante taa ké təsikile waalɪ. Na í su-
yɛ na pá lá asilima keelvɔv kətayə lvm.
Kətayə ŋke ka we isv isayətv husvɔv
nyəŋka ké. ¹⁰ Pə wəe sɪ tɔlvma kuulu í
cəvɔ ɪ wontu tətəyɔ. lənə í wəe asilima
taa, haləna taanaya. lsevɛl nyəma na
cayalaa paa təkəna kətayə kaneyɛ tam
təv.

Asilima keelvɔv kətayə lvm lapənav

¹¹ Ye wei í tokina sətɔ, ɪ ká cəyɔ asil-
ima taa ké. Haləna kuyaku na kv isikile.
¹² lənə í ŋmusɪ ɪ təyɪ asilima keelvɔv
kətayə lvm mpəyɪ kuyaku tooso nyəŋkv,
na naatosompɔyɔlayə nyəŋkv. lənə í
wəe tənəŋŋ. Ye ɪ ta la mpv, ɪ wə asilima
taa ké. ¹³ Pəyɛle ɪ pilisa Tacaa təyayə
ké. Na ɪ asilima wə tam ké ɪ ta ŋmusɪ ɪ
təyɪ kətayə lvm tɔ pə təv.

¹⁴ Ye yulv səpa kutuluyv taa, na
nəyɔlv svv ɪ kiŋ. Yaa pəntv ka tu wə
təna. l pəsə asilima tv ké haləna kuyaku

na ku isikile. ¹⁵Paa fulaya, yaa pulupu we tana na pá tá pá teu. Pə taa nyəm pilisaa tətəyɔ. ¹⁶Ye pa ku yulu, yaa ɪ səpa ɪ səm ke nyutu taa. Ulena nəyɔlv tokina paa ɪ muwa yaa ɪ pəlaav. Puntu pəsa asilima tu ké, haləna kuyaku na ku isikile. ¹⁷Ye pa caaki asilima tu ke nyaalvɔv, nav unɪ ɪ tɔlvma ke pa cosiyi. Na pá tɔ pulupu taa na pá pəli lum kɔpam. ¹⁸Ulena wei ɪ fɛi asilima tɔ, ɪ caa tɔyɔ ŋku pa yaa si hisɔpɔ tɔ ku pil-ɪŋa na í lii lum mpɪ pə taa. Na í ŋmusɪ cokəle nte tə taa yulu səpa mpv tɔ. Na pá kɔpenna tə yəlaa, na pə wontu, na wei ɪ tokina sətɔ, yaa ɪ muwa, yaa ɪ pəlaav tɔ. ¹⁹Kuyaku tooso nyəŋku, na naatosom-pɔyɔlaya nyəŋku ke paa lapɪ-ɪ mpv. Pə waali ulena, í cɔtɔ ɪ wontu na í sɔ lum. Taanaya nté ɪ asilima tɛŋ.

²⁰Ye asilima tu ta la mpv, paa ləstɪ-ɪ lseyɛli kɔkəle taa. Mpi tɔ, ɪ pilisa Tacaa cokəle ké. Pəcɔ ɪ pəsa asilima tu.

²¹Lseyɛli nyəma ká tɔki kətaya kaneyɛ tam tɔw ké. Ye wei ɪ ŋmusa kətaya lum, pə wɛɛ si í cɔtɔ ɪ wontu ké. Na wei ílé í tokina-wɪ, í wɛɛki asilima taa ké haləna taanaya. ²²Ye asilima tu í tokina mpi, ɪ pilisa-wəyɪ. Na wei ílé í tu tokina asilima tu, puntu pəsa asilima tu ké, haləna taanaya.

Melipa lum tɔm

(Luv 17:1-7)

20 Mprɔyɔ lseyɛli nyəma tala Siŋ wulaya tetu taa ké isɔtv kancaalaya nyəŋ taa, na pá siki Kateesi. Tənaya Maləyam səpa na pá pimi-ɪ.

²Waatu wei samaa laŋa lum, ulena pá kotina Moisi na Aləŋ ³na pá kuuki Moisi nəyɔ si: Ye lɔw ka kɔpenta ta na ta tɛɛtvnaa ke kuyɔ, pu kəla teu. ⁴Pepe tɔw ké ɪ kɔna lɔw yəlaa taya wulaya tetu tənə tə taa cənə si, tá na tá kaləkəŋ tə si? ⁵ɪ tu ləsa-tɔyɔ Icipiti, na í kɔna-tɔyɔ lonte isayale tənə tə taa suwe? Pə fɛi haləm,

pəcɔ yulu kaa hiki tuŋ kɔvləŋ, isɪ fik-inaa yaa lɛɛŋnaa, yaa tɔyɔ nakvli. Anɪ lum kɔnyɔnyɔwɔm maɣamaɣa ná tu fɛi kɔlv.

⁶Mprɔyɔ Moisi na Aləŋ pa hatələna samaa, na pá polo lɔw cokəle nənyɔ. Na pá hoti pa isentɔw ke atɛ, na lɔw teu na pa tɔw. ⁷Ulena Tacaa tɔ Moisi si: ⁸Kɔpaya nyá kɔrátɔyɔ, na nyana Aləŋ í koti samaa. Ulena n yɔyɔtəna kɔkɔpamvɔv kɔneyɛ pa isentaa, na lum lu na lseyɛli nyəma na pa kaləkəŋ pá nyɔw.

⁹Ntəna Moisi polo na í kɔpaya ɪ kɔrátɔyɔ isɪ Tacaa yɔyɔtvɔv tɔ. ¹⁰Na í na Aləŋ pá koti samaa ke kɔkɔpamvɔv ŋku lɔw hɪlaa tɔ ku kiŋ, na pá tɔ si: Yəlaa tɔw kɔllaa mɛ, í tu ŋkɔpəŋ. Tu pəsi na tɛ ləstɪ kɔkɔpamvɔv taa ké lum na?

¹¹Ulena Moisi kɔstɪ kɔrátɔyɔ na í ma kɔkɔpamvɔv ke tɔm naale na lum kɔpɛ sɔsɔm. Na pa na pa kaləkəŋ pá nyɔw na pá nyəyəsɪ. ¹²Tənaya Tacaa kaləna Moisi na Aləŋ si: Timpi í tá te-m na mə taa, na í fayasi-m na ma mɔpaa ke lseyɛli nyəma taa tɔ, ɪ kaa susɪ samaa uneyɛ tetu nti ma haa-mɛ tɔ tə taa.

¹³Yaasi unɛ ɪ kɔnna nteyɛ Melipa lum tɔm. Yoou ke pa yaa mpv na pa tɛ taa. Mpi tɔ, lseyɛli nyəma ka pɛɛka Tacaa na yoou ké. Ulena í fayasi ɪ ti na ɪ mɔpaa ke pa taa.

ɪtɔm nyəma tɔyɔv ke lseyɛli nyəma

¹⁴Mprɔyɔ Moisi kɔsa tillaa ke Kateesi, na í tili-weyɛ ɪtɔm wulav kiŋ. Si pá heeli-ɪ si: N nyəma wahalanaa mɔpaa nyá kɔyɔpɪya lseyɛli nyəma tá tə tɔyaa tɔ.

¹⁵Ta cɔsɔnaa ka poləna Icipiti na pá leeli tənə. Na pɛle pá tv-weyɛ wəhala.

¹⁶Ulena tə wiina Tacaa si í waastɔ-tv. Ulena lɔw tili isɔtvaa tillu na í ləstɪ-tɔyɔ tənə. Saŋa tə tala nyá tetu tɔŋa tɔw kele Kateesi. ¹⁷Ule ha-tɔyɔ mɔpaa na tɛ fayana nyá tetu taa. Tə kaa heli nyá haləm yaa nyá lɛɛŋnaa taa. Pəcɔ tə kaa nyɔw nyá ɪkɔnnaa lum. Tu siyisi

hapəle ke m̄p̄ȳḡ, haləna t̄ə tes̄i nyá tetu.

¹⁸Ntəna lt̄əm wulav si: Ye í sv̄u ma tetu taa, ma lu mə yoonav.

¹⁹M̄p̄ȳḡ l̄seyl̄i nyəma tasaa si: Hai, hapəle ke tu t̄əŋ. Ye tá yaa tá kaləkəŋ luȳu we lum, tu ya-wəyi. Mpaav tike ke t̄ə wiikina-ŋ si n̄ ha-tu na t̄ə fayana nyá tetu taa. ²⁰Ama lt̄əm wulav ta tisi.

Haləna yoolaa tuutuuma lu l̄seyl̄i nyəma t̄ə, na pa youu wontu s̄əsc̄ənt̄u.

²¹Ulena lt̄əm nyəma kisina l̄seyl̄i nyəma si pá taa fayana pa t̄ə. Ulena pele pá k̄eena h̄əȳl̄ȳv̄u l̄eŋku.

Aləŋ s̄əm

²²M̄p̄ȳḡ l̄seyl̄i nyəma kula pa t̄əna na pá polo Hoo p̄ȳv̄u luȳu, ²³ke lt̄əm tetu toŋa t̄ə. Tənaŋa Tacaa heela Aləŋ na i neu si: ²⁴Aləŋ nyá s̄əm wusaa. N kaa tala tetu nti ma haaki l̄seyl̄i nyəma t̄ə t̄ə taa. M̄pi t̄ə, n ta nuna-m Melipa lum c̄əb. ²⁵Ulena í t̄ə Moisi si: Kraŋa Aləŋ na i p̄əyalv̄ ulasaa na n̄ kraana-weȳe Hoo p̄ȳv̄u t̄ə. ²⁶N ká w̄əȳc̄əsi Aləŋ k̄ətȳv̄u wontu na n̄ suu-t̄əyi i p̄əyalv̄ ulasaa. Tənaŋa Aləŋ ká si.

²⁷M̄p̄ȳḡ Moisi lapa is̄u Tacaa ȳəȳc̄ətȳv̄u t̄ə. Ulena pá t̄əŋ t̄əmaŋa pa tooso na pá k̄p̄á p̄ȳv̄u ŋku ku t̄ə k̄é l̄seyl̄i nyəma t̄əna is̄əntaa. ²⁸Ulena Moisi w̄əȳc̄əsi Aləŋ wontu, na í suu-t̄əyi i p̄əyalv̄. M̄p̄ȳḡ Aləŋ s̄əpa, na Moisi na ulasaa pá məli tiu. ²⁹L̄seyl̄i nyəma nuwa si Aləŋ s̄əpa, ulena pá caya i l̄əȳaŋa ke k̄ȳeəŋ hiu na naanwa.

L̄seyl̄i nyəma k̄əlȳv̄u ke Kanaaŋ nyəma

21 M̄p̄ȳḡ Kanaaŋ nyəma awulaa taa l̄el̄v̄, wei i we Alati ke ilim m̄p̄ət̄əŋ t̄ə t̄ə, i nuwa si l̄seyl̄i nyəma t̄əŋa k̄ənt̄e na Atalim m̄paav. Ulena pá tii pa t̄ə na pá k̄p̄á pa taa l̄elaa ke saləka nyəma. ²Ntəna l̄seyl̄i nyəma su Tacaa ke n̄c̄əsi si: Ye n tu-weȳe ta niŋ taa, tu k̄piisi pa acal̄e t̄ənaŋnaŋ.

³Ulena Tacaa mu pa k̄s̄əl̄əmt̄u, na pá k̄piisi pa acal̄e an̄i a t̄əna. Ulena pá ha h̄əȳl̄ȳv̄u ŋk̄ȳv̄u h̄əte si Hooma. Ncaal̄e ke pa yaa m̄p̄u na pa t̄ə taa.

Tumaa asaŋaa t̄əm

⁴M̄p̄ȳḡ l̄seyl̄i nyəma kula Hoo p̄ȳv̄u, na pá kraŋana s̄əsc̄ənc̄əasi t̄eŋku h̄əȳl̄ȳv̄u m̄paav si pa c̄əl̄əyi lt̄əm tetu. Ama pa k̄pisa kant̄əlȳv̄u ke m̄paav taa.

⁵Ulena pá niki l̄əv̄ na Moisi ke k̄v̄nt̄ənav si pepe t̄ə k̄é pele pa l̄əsa-weȳe l̄cipiti taa si, pá si wulaya tetu taa? T̄əȳc̄ənaŋa yaa lum f̄e, p̄əyele wahala k̄t̄əȳc̄əv̄ Manna ná lu-weȳe s̄əŋ.

⁶M̄p̄ȳḡ Tacaa t̄uwa l̄seyl̄i nyəma ke tumaa asaŋaa, na pá nyasa pa paŋal̄e na pá si. ⁷Tənaŋal̄e ȳəlaa l̄elaa polaa na pá t̄ə Moisi si: T̄ə p̄ənt̄əna nyana Tacaa ke timpi t̄ə k̄v̄nt̄əna-me t̄ə. M̄p̄u t̄ə, wiina-i na í hat̄əl̄əna-t̄uȳv̄u tumaa m̄p̄e. Ulena Moisi naa sv̄u-weȳe s̄əl̄əmənaŋ.

⁸Ntəna Tacaa si: Í lu tum l̄eəs̄v̄ȳv̄u ke nȳəȳl̄ȳv̄u k̄v̄s̄eem̄v̄u, na í siki k̄p̄át̄ȳḡ k̄v̄taŋal̄ȳv̄u nȳv̄v̄u taa. Ye p̄ə nyasa wei na í k̄v̄si is̄e na í nȳənt̄i-k̄v̄, pu waa-i.

⁹M̄p̄ȳḡ Moisi lapa is̄u Tacaa ȳəȳc̄ətȳv̄u t̄ə. Na pá nyasa wei na í nȳəna-k̄v̄ p̄ə waa-i.

l̄əna pa t̄əma t̄ə haləna Pisika p̄ȳv̄u

¹⁰M̄p̄ȳḡ l̄seyl̄i nyəma tu m̄paav haləna Opoti. ¹¹Pa kula t̄əna, ulena pá polo Ye-Apalim ke Mowap̄u ilim t̄əl̄ule t̄ə wulaya tetu taa. ¹²Pa lu t̄ənaŋa na pá polo Selet̄i l̄əv̄v̄ n̄əȳc̄. ¹³Pa kula t̄ənaŋa na pá polo Aləŋəŋ p̄əȳc̄ ŋka ka nȳv̄v̄u we Amoni nyəma t̄ə, na ká faki wulaya tetu h̄əȳl̄ȳv̄u, na p̄əc̄ ká tak̄i Mowap̄u nyəma na Amolii nyəma pa toŋa t̄ə. ¹⁴P̄ə t̄ə k̄é pa ȳəȳc̄əta Tacaa youu tak̄əlaȳa taa si: Fah̄əp̄i ke Sufa tetu taa, na Aləŋəŋ l̄əv̄v̄ ¹⁵na l̄əv̄v̄ wei i we Aləŋəŋ h̄əȳl̄ȳv̄u t̄ə k̄é Mowap̄u toŋa t̄ə t̄ə. ¹⁶Pa lu t̄ənaŋa ulena pá polo

Lɔkɔ cɔlvɔɔ timpi Tacaa tɔma Moisi sɪ:
Kpɛyeli samaa, na mǎ ha-wɛyɛ lɔm tɔ.

¹⁷ Waatu unɛyi lɛyɛli nyɔ́ma mapa
kawɔyaya sɪ:

Lɔkɔ lɔm í luna kawilitasi.

¹⁸ Awulaa na kasayampiya hulina-i na
pa kawulaya kpatɛɲ.

Pa lu wulaya tetu taa, ulena pá polo
tala Matana. ¹⁹ Pa lu tɛna na pá polo
Nahaliyeli, tɛna waali ké Pamɔti. ²⁰ Pa
lu tɛna, ulena pá polo Mowapu tetu
tetɛkɛle ke

Pisika pɔvɔ nyɔvɔ taa na wulaya tetu
tɔɔ.

Lɛyɛli kɔlvɔ ke Sihon na Oki

²¹ Ḿpɔ́yɔ́ lɛyɛli nyɔ́ma tilaa na pá
heeli Amolii nyɔ́ma wulav Sihon sɪ:
²² Yele na tɛ fayana nyá tetu taa. Harɛle
ke tu siyisi, halɛna tɛ tesɪ nyá tetu. Tɛ
kaa helɪ halɛm yaa lɛsɛɲnaa taa, yaa tɛ
nyɔɔ lɔm.

²³ Ama Sihon ta tisi. Ḿpɔ́yɔ́ í kuu ɪ
yoolaa tɛna, na í katɪ lɛyɛli nyɔ́ma
ke Yahasi wulaya tetu taa. ²⁴ Ḿpɔ́yɔ́
lɛyɛli nyɔ́ma yoonaa-i. Na pá lɛkɪ ɪ
tetu tɛnaɣa pɛ kraɣav Alɛnɔɲ na pɛtɛɛ
tɔɔ, na Yarɔki na isɔtaa tɔɔ, ké Amoni
nyɔ́ma toɲa koluɲa na ilim tɛlɛle tɔɔ.

²⁵ Na pá lɛkɪ Hesɛɔɲɔɲ ɪcatɛ, na pɛ cɔlvɔ
nyɛna sɛkɛna na pá caɣa. ²⁶ Hesɛɔɲɔɲ
tɛnaɣa Amolii nyɔ́ma wulav Sihon ka
wɛɛ. ɪ ka yoonaa Mowapu wulav kupɛɲ
ké, na í lɛkɪ ɪ tetu tɛna. Halɛna pɛ yoos-
ina Alɛnɔɲ. ²⁷ Halɪ yonyoolaa tu-tɛ na
yontu sɪ:

Í kɔɔ Hesɛɔɲɔɲ na í ɲmǎ Sihon ɪcatɛ na
tɛ koluɲa.

²⁸ Kɔkɔ yawa Hesɛɔɲɔɲ.

Ka tula Sihon ɪcatɛ taa.

Ka nyaya Aa ke Mowapu tetu taa.

Ka kpɛnna Alɛnɔɲ isɔtaa sɔsaa.

²⁹ Mowapu, nyá tɔm wɛ waiyo.

Tɔvɔ Kemɔsi laalaa mɛ, mǎ lɛpa.

Mǎ pɛyalaa sewa, na Amolii wulav
Sihon

náa kra mǎ alaa ke yomle.

³⁰ Tɛ tɔwa Amolii nyɔ́ma ke nyɛmǎ.

Tɛ wakɛla Hesɛɔɲɔɲ tetu tɛna, halɛna
Tipɔɲ.

Halɛna pɛ polo Nofa na Metɛpa tɔ, tɛ
kpiisa pa tɛnaɣa.

³¹ Ḿpɔ́yɔ́ lɛyɛli nyɔ́ma tɔvɔ Amolii
nyɔ́ma tetu. ³² Na Moisi kusɪ feɲlaa na
pá cɔɔ Yasɛɛ ɪcatɛ. Yoolaa lɛka-tɛ na
tɛ acalɛɛ sɛkɛna. Pa tɔvɔna Amolii
nyɔ́ma. ³³ Pɛ waali ké pa layasa mpaav
na pá maɲna Pasɔɲ tɔɔ. Ḿpɔ́yɔ́ tɛna
wulav Oki ná lɛsa ɪ yoolaa tɛna na
pá polo lɛyɛli nyɔ́ma yoonav ke ltɛlei.

³⁴ Ḿpɔ́yɔ́ Tacaa heela Moisi sɪ: Taa
nyana-i. Maa tu í na ɪ yoolaa na ɪ tetu
tɛnaɣa nyá niɲ taa, na ń lana-i isɪ n
lapɛna Amolii nyɔ́ma wulav Sihon wei
ɪ ka wɛ Hesɛɔɲɔɲ tɔ. ³⁵ Na lɛyɛli nyɔ́ma
ku Oki na ɪ pɛyalaa, na ɪ yoolaa tɛna.
ɪ ta yele paa kulɔm na ɪ weesuyɪ. Ulena
pá lɛkɪ tetu.

Lɛyɛli Nyɔ́ma ke Mowapu Tɛtu Tetɛkɛle Taa

Tɔvɔ Palaam na wulav Palaki pa tɔm

22 Ḿpɔ́yɔ́ lɛyɛli nyɔ́ma tɛɛwa na
pá siki Yaatanɪ kutɛsɔvɔ tɔɔ ké
Mowapu tetɛkɛle taa ké Yeliko isɛntaa.

²⁻⁴ Tɛnaɣa Sipɔɔ pɛyalɔ Palaki wei ɪ
tɔkaya kawulaya ke Mowapu ke waatu
unɪ tɔ, ɪ nuwa isɛna lɛyɛli nyɔ́ma lapa
Amolii nyɔ́ma tɔ. Ulena sɔvɔntɔ kra í na ɪ
samaa na pá seliyi sɪ, lɛyɛli nyɔ́ma kɛla
pɛyalɛ. Mɔvɔvɔle Mowapu nyɔ́ma tɔma
Matiyanɲ nyɔ́ma kupɛyalaa sɪ: lɛyɛli
nyɔ́ma caa pɛ tɛnaɣa kpiisuyɪ ké, na pá
cɔɔna-mɛ, isɪ naaɲ kuntuɣu nyutu tɔ.

⁵ Ulena wulav tili ɪ yɛlaa ke Pɛyɔɔ
pɛyalɔ Palaam wei ɪ ka wɛ Pɛtɔɔ ke
lfɛlatɪ pɔvɔ tɔɔ tɔ ɪ kiɲ sɪ, pá heeli-ɪ
sɪ: Yɛlaa napɛli pa luna Icipiti na pá
kɔɔ na pá waasi ma tetu tɔɔ. ⁶ Hai, kɔɔ
na ń tɛɲsi-wɛyɛ mɔpusi. Pa kɛla-m toɲ.
Ntanyɪ n kǎ pɛsi na ń tɔvɔntɔ-wɛyɛ ma

tetu taa. Mpi tɔ, ma nyɛma si, ye n tɛnsa yulu ke mpusi, yaa n koola-i kupantu, pɛ laki kɛ. ⁷Mpɔyɔ Mowapu na Matiyaj kupayalaa kpenna mpi paa felt pee nalu Palaam tɔ. Na pɔ polo i tɛ na pɔ heeli-i Palaki kusɛlɛmɔtu. ⁸Ntena Palaam si: ɔ suv ma te, na kv fema, ile ma telasi-meyɛ nti Tacaɛ heela-m tɔ. ⁹Ulena Tacaɛ pɔɔsi-i si: Mvulaɛ mpa pa wenna nyɔ te? ¹⁰Ntena Palaam cɔ-i si: Mowapu wulav Palaki tilina yɛlaɛ si pɔ heeli-m si. ¹¹napɛli pa luna Icipiti na pɔ wati-m. Ule kɔɔ na ɔ tɛnsi-weyɛ mpusi, na ma pɛsi-we na mɔ tɔyɔnti-we. ¹²Mpɔyɛle lɔ tɔma Palaam si: Taa tɛn-we si n tɛnsɔyɛ lɛyɛli nyɛma ke mpusi yoo. Mpi tɔ, ma tema-weyɛ kupantu kooluyɛ.

¹³Tɛv fema ulena Palaam tɔ Palaki tillaa si: ɔ kpe mɛ tɛ. Tacaɛ kisaa si mɔ taa tɛn-mɛ.

¹⁴Ulena Mowapu kupayalaa mpe pɔ mɛli na pɔ heeli Palaki si: Palaam kisa-tuyɛ tɛnsuyɛ. ¹⁵Mpɔyɔ Palaki kusa tillaa kɔfama na pa taa kɛ i waali nyɛma. Pɛle pa kɛla kancaalaya nyɛma ke payalɛ na sɔsɔntu. ¹⁶Na pɔ polo pa heeli Palaam si wulav tɔma si: Ma kpa nyɔ yule. Paa pɛ caala-ɛ isɛna, polo na nyana-i ɔ nɔ. ¹⁷Pɛyɛle ye n tɛnsa mpe inɔyɛ mpusi, maa kusɛ nyɔ nyuyɛ na mɔ ha-ɛ pɛ tɛna mpi n sɔɔlaɛ tɔ.

¹⁸Ntena Palaam cɔ tillaa mpe si: Paa i kɔ ha-m i liyiteɛ na pɛ wulanaɛ tɛna, pɛ fɛi si mɔ lu hɛm, na mɔ pɛntɛna ma lɔ Tacaɛ. ¹⁹Ule paa na mpv, ɔ suv cɛneyɛ ahoo anɛ na mɔ nɔ nti lɔ kɔ tasma heeluyɛ tɔ. ²⁰Mpɔyɔ Tacaɛ tɔma Palaam ke ahoo taa si: Ntɛn nyɔ waali kɛ yɛlaɛ mpe pa kɔma? Tɛn-we, ile nti maa hulɛ-ɛ tɔ, tɛ tike ke n kɔ la.

²¹Tɛv fema tanaɛ, ulena Palaam kpɛeli i kraɛaya na ɔ tɛn Mowapu nyɛma.

Palaam na i kraɛaya pa tɔm

²²Tɛv fema tanaɛ, ulena Palaam kpɛeli i kraɛaya alɔnyɛnka. Na i tɛmlɛ nyɛma ke naalɛ, na pɔ tɛn Mowapu nyɛma. Ama Tacaɛ mv pɔɔnɔ na i tɛv mpi. Ulena isɔtaɛ tillu tanaɛ-i mpaav taa. ²³Kraɛaya nawa isɔtaɛ tillu ke mpaav hekv taa na ɔ kpɛɛwa i layate na ɔ tɔka i niɛ taa, ulena kɔ heli. Na Palaam ma-ke na ɔ mɛlɛna mpaav taa. ²⁴Mpɔyɔ isɔtaɛ tillu tuusa lɔlɔ, na ɔ sɛn mpaav taa kɛ lesɛn tawa koloosi hekv. ²⁵Kraɛaya na-i ulena kɔ tiili ka ti na koluɛna na pɔ kɔ Palaam nɔɔhɛle. Ulena ɔ suv-keɛ mpaav. ²⁶Mpɔyɔ isɔtaɛ tillu tasa pote na ɔ sɛn timpi koloosi kpɛla teu na pɔ fɛi heluyɛ na ntɔyɛn yaa mpɛtɛn tɔ. ²⁷Kraɛaya na-i, ulena kɔ hɛnti. Tɛnaya pɔɔnɔ kpa Palaam na ɔ hɔkɛ-keɛ kpɔtɔyɔ. ²⁸Mpɔyɛle Tacaɛ kula kraɛaya nɔyɔ na kɔ tɔ Palaam si: Pɛyɛle ma lapa-ɛ na ɔ ma-m halɛ tɔm tooso tɛna? ²⁹Ntena Palaam cɔ si: N nyɛna-m yem kɛ te. Ye maa tɔka layate isɛntɔ maa tema-ɛ kuyɛ ke kpakpaa. ³⁰Kelena kraɛaya si: Anɛ ma kɛ nyɔ kraɛaya kɛ, na ɔ cakɛ-m tam. Too tɔ, ma tema-ɛ mpɔyɔ larɛ na? Paalam si: Aai yoo.

³¹Mpɔyɔ Tacaɛ kula Palaam isɛ na ɔ nɔ isɔtaɛ tillu sɛna mpaav hekv taa, na i layate ke i niɛ taa. Tɛnayaɛ i hota i lotu tɔ kɛ atɛ. ³²Ntena isɔtaɛ tillu pɔɔsi-i si: N mpaɛ nyɔ kraɛaya ke tɔm tooso suwe? Ma kɔmaya si ma kakɛ-ɛ mpaav. Mpi tɔ, ma nyɛmɔ si n puki tɛletɛ kɛ. ³³Ama nyɔ kraɛaya na-m na kɔ heli-m tɔm tooso. Ye pɛ taya mpv maa kv-ɛ na ma yeke-ke na ka weesuyɛ. ³⁴Mpɔyɔ Palaam tɔma isɔtaɛ tillu si: Ma taa nyɛ si n tana-m mpaav taa si mɔ taa polo. Ma tɔm sɛpa. Ye nyɔ lanɛ ta heɛna ma pote ɔntɛ ma mɛlɛyɛ nɔɔnɔ. ³⁵Ulena isɔtaɛ tillu si: Tɛn-we. Ama nti

ma heeliyi-ŋ tɔ, tɔ tike ke ń ká yɔɔɔti. Ntena Palaam tɔŋ tillaa mpe.

Palaam na Palaki pa suluɣu

³⁶ Waatu wei Palaki nuwa Palaam kɔnte ulena í polo ɪ sɛŋɣu ke Mowapu ɪcate nte tɔ we tetu toŋa ke Alɛnɔŋ lɔɔu nɔɔ tɔ. ³⁷ Na Palaki pɔɔsi-ɪ si: Pepe tɔɔ ké n ta kɔɔ kpaakraa ke waatu wei ma tila tɔm kancaalaya nyɛm tɔ? Yaa n huɔki si ma kpisiyi nyá nyuɣu kusuyv? ³⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ Palaam cɔwa si: Tɔu pɛnente ma kɔma yaa. Ama maa laki ma luyv nyɛntu ké. Nti lɔɔ ká tu-m tɔ tɔ tike ke maa yɔɔɔti.

³⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ pa naale pa pola Kiliyati-Husoti. ⁴⁰ Na Palaki laa naaŋ na heen na í ha ɪ waali nyɛma na Palaam.

Palaam tɛlasɪ kɔpantu kooluyv kancaalaya nyɛm

⁴¹ Tɔu fema ulena Palaki na Palaam pá kpa Pamɔti-Paali timpi pɛ loosiyi ɪseɣeli tɛsikile hɔɔɔluyv tɔ.

23 M̀p̀r̀ỳg̀ Palaam tɔma Palaki si: Nma-m tɛfɛenle ke tɔm naatosompɔɔɔlaya. Na ń cɛle-m latɛcɛnaa na iwaasŋ ke naatosompɔɔɔlaya mpɔɔɔlaya. ² Ulena Palaki la mpv, na pa naale pá laa latɛcɛ na iwaav ke paa lonte nte tɔ taa. ³ Na Palaam tɔ Palaki si:

Sɛŋ tɛfɛenle cɛne na má hatɛli. Ntanyɪ Tacaa ká lu ma tɔɔ na í heeli-m natɛli na ma tɛlasɪ-ŋ. Ulena í kpa tontɔŋle tɔɔ.

⁴ Tɔnaɣa Tacaa lu ɪ tɔɔ, na Palaam tɔ si: Ma ŋmawa tɛfɛenle ke tɔm naatosompɔɔɔlaya, na má laa latɛcɛ na iwaav ke paa tɛfɛenle nte tɔ tɔɔ.

⁵ Ulena Tacaa huɔli Palaam ke tɔm nti ɪ ka yɔɔɔti tɔ. Na í tɔmɪ-ɪ si: Mɛli Palaki kiŋ. ⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ ɪ mɛla Palaki na ɪ waali nyɛma pa cɔɔ na pá sɛŋ tɛfɛenle tɛna.

⁷ Kawɔyaya ŋka Palaam mapa tɔɔɔɔ: Mowapu wulav Palaki yaana-m ilim tɛlule pɔɔŋ taa ke Sili, si má nyaasi lseɣeli nyɛma.

Na má tɛŋsi Yakɔru lɔluyv nyɛma ke mpusi.

⁸ Ule ɪsɛnaɣa maa tɛŋsi mpusi ke wei Tacaa ta tɛŋsi mpusi tɔ?

Yaa ɪsɛnaɣa maa nyaasi yɛlaa mpa ɪ ta nyaasi tɔ?

⁹ Pɔɔŋ tɔɔ ké ma wee, na má loosiyi yɛlaa mpe.

Pulasɪ tɔɔ ké ma wee na má nyɛnɛyi-we. Pa fayana piitimnaa lempa ke, na pa tɛcayale wena tɔ mpa.

¹⁰ Aweyele lseɣeli samaa kallu?

Yaa ɪ cekana ɪ lɔluyv nyɛma nyuɣu? Ma sɔɔla má na siyisilaa mpe tɔ kɔpenti sɛm ké,

na pɛ la-m ɪsu mpe.

¹¹ Mpuyvle Palaki pɔɔsa Palaam na piti si: Wetiɣile n lapa-m mpv? Ma kɔna-ŋ ké si ń tɛŋsi ma kolontunaa ke mpusi ulena nya mɛli na ń kooliyi-weye kɔpantu na?

¹² Ntena Palaam cɔ si: Tɛlasɪ ké si ma yɔɔɔti nti Tacaa tu ma nɔɔɔ taa tɔ.

Palaam koollee naale nyɛna

¹³ Mpuyvle Palaki tɔma Palaam si: Kɔɔ na tɔ layasi timpi n ká ná lseɣeli nyɛma tɛna tɔ. Pɛ taya pulv, pɛcɔ tike ke n naaki. Tɛnaɣa n ká tɛŋsi-m-weye mpusi.

¹⁴ Ulena í pona Palaam ke Pisika puyv luyv tɛfɛŋle, na í ŋma tɛfɛenlenaa tɔtɔɔ naatosompɔɔɔlaya. Na í laa latɛcɛ na iwaav ke paa tɛfɛenle nte tɔ tɔɔ. ¹⁵ Na í tɔ Palaki si: Sɛŋ tɛna na má polo na má na lɔɔ tɔ suli.

¹⁶ Ulena Tacaa tu Palaam nɔɔɔ taa ké tɔm si í mɛli na í heeli Palaki. ¹⁷ Palaam mɛla wulav na ɪ waali nyɛma pa kiŋ, ulena ɪlé ɪ pɔɔsi-ɪ si: Wentiɣile Tacaa heela-ŋ?

¹⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ Palaam kraɣa kawɔyaya si: Sipɔɔ pɔyavv Palaki kulɪ na n ke ŋkraŋŋ.

¹⁹ Lɔɔ tá ké yulv si ɪ looliyi, yaa í layasi ɪ kusɛsutu.

Nti i suwa tɔɔɔ i laki tɔtɔtete.
²⁰Tacaa koolina yɔlaa mpeye kupantu, na mɔ́ tɛɛsɔyi,
²¹maa pɛsɔyi na mɔ́ layasi pulu.
 l we pa waali kɛ i ta na pa isayatu, yaa pa tasakɛle.
 l kɛ pa wulav kɛ na pɔ́ wilitiyi-i na laɲhulɔmle.
²²lnu i lɛsɛna-weye Icipiti taa na tomin isu taale nav.
²³Tutu na pee pɔɔsɔyɔ u laki lseyeli nyɔ́ma ke pulu.
 Pɔ́ tɔɔ kɛ pa nyɛnɔyi lseyeli na pa tɔɲ si: li naaki mpi lɔɔ lapa-we tɔ.
²⁴Yɔlaa mpe pa we toɲ kɛ isu tɔɔlaya ŋka ka cɛlɔyi ka tɔɔɔnaya, na kɔ́ nyɔɔki ka kukukum calɛm, na pɛcɔ́ kɔ́ hɛntɔyi tɔ.
²⁵Ntɛna Palaki tɔ Palaam si: Ye n kaa tɔɲsi-weye mpusi, ile taa kooli-weye kupantu.
²⁶Kelena Palaam si: Anɔ́ ma tɛma-ŋ heeluyɔ si nti Tacaa tɔyɔ ma nɔɔɔ taa tɔɔɔ ma yɔɔtɔyi.

Palaam koolee tooso nyɛna

²⁷Mrɔ́yɔ́ Palaki yaa palaam si: Tɔ́ layasi lonte lentɛ. Ntanyɔ́ lɔɔ kɔ́ tisi na nɔ́ tɔɲsi-m yɔlaa mpeye mpusi. ²⁸Ulena í kraana-i Peyɔɔ pɔyɔ tɔɔ timpi yɔlaa naaki wɔlaya tetu tɔ. ²⁹Na Palaam tɔ Palaki si: Nma-m tɛfɛenlenaa ke naatosompɔɔɔlaya, na nɔ́ caa-m latɛcenaa ke naatosompɔɔɔlaya na heeɲ ke mpɔ tɔɔ.
³⁰Ulena Palaki la mpɔ na í laa latɛce na tɔɔɔ ke paa tɛfɛenle nte tɔ tɔɔ.

24 Mrɔ́yɔ́ Palaam cɛkɛnaa si Tacaa suwaya si i kooliyi lseyeli nyɔ́ma ke kupantu. Ule i ta tasa pɛɛkɔyɔ si i suliyi lɔɔ isu i tu laki tɔ. Ntɛna i keesi kɔakɔaa na wɔlaya tetu tɔɔ. ²l kusa ise na í ná lseyeli nyɔ́ma ke pa tɛsikile, ulena lɔɔ Feesuyɔ tii i tɔɔ.
³Na í ma kawɔyaya si:
 Peyɔɔ pɔyalɔ Palaam mɔ́, ma kukpaalɔtu ntɔɔ.

Pɔ́ kula ma ise kɛ.
⁴Ma nuki lɔɔ kɔyɔɔtɔtu kɛ, na mɔ́ paasɔɔɔna nti Toma tɛna tu hulɔyi-m tɔ.
 Ye ma seeki-i i hulɔyi-m i tɔyi.
⁵lseyeli yɔlaa Yakɔɔɔ lɔlɔyɔ nyɔ́ma mɛ, mɔ́ coka tewaya pɔ́ tu fɛi.
⁶Pɔ́ caya kɛ isu lɔɔɔ wei i kɔɔɔ tɔ, yaa pɔɔɔ kɔtemiɲ tɔɔ halɛm.
 Yaa tɔɲ kupɔɲ wei Tacaa tuuwa pɔɔɔ nɔɔɔ tɔɔ.
⁷Pɔ́ caya isu lum sukuyɔ na pɔ́ watɔyi tɔɲ tɛɛ tɔ.
 Pa wulav kɔ́ kɛli Akaki na pa kawulaya tɛɛ tɔɲ.
⁸lɔɔ lɛsɛna-weye Icipiti taa, na tomin isu taale nav.
 Na pɔ́ yɔkɔyi pa kolontunaa mɔwa na pɔ́ cɔtɔtɔyi-weye nyɔ́mɔ́.
⁹Pa lɔɲiyi kɛ ulena pa hɛntɔ́ isu tɔɔɔlasi. Awe pɛsɔyi na í kɔsi-we na tɔɲ? lseyeli, pɔ́ kooli kupantu ke nyɔ́ kupantu koollu.
 Pɔ́ tɔɲsi mpusi ke nyɔ́ mpusi tɔɲsɔlaa.
¹⁰Tɔɔɔɔɔɔ pɔ́áná kɔ́ Palaki na í kalɔyi na í fiisiyi niɲ na í tɔɲ si: Ma kɔna-ŋ kɛ si nɔ́ tɔɲsi ma kolontunaa ke mpusi. Tɔ́m tooso nyɛm ntɔ́ n kooliyi-weye kupantu. ¹¹Polo nɔ́ kɔɔ. Maa suwa si maa kusi nyɔ́ nyɔyɔ kɛ. Ama Tacaa kisaa.

Palaam keesɔyi isɛna lseyeli nyɔ́ma ka weɛ teu tɔ

¹²Mrɔ́yɔ́ Palaam cɔwa Palaki si: Anɔ́ maa tɛma nyɔ́ tillaa ke heeluyɔ si, ¹³paa n kɔ́ cɛle-m nyɔ́ kawulaya taa liyitee na wɔla tɛna, pɔ́ fɛi si mɔ́ kɔɔsɛna Tacaa. Nti tɔ́ tike í kɔ́ tu ma nɔɔɔ taa tɔɔɔ maa yɔɔɔɔ. ¹⁴Tɔɔ, nɔɔɔɔ maa mɛli ma yɔlaa kiɲ. Ule kɔɔ na mɔ́ hulɔ-ŋ mpi lseyeli nyɔ́ma kɔ́ wakɛli nyɔ́ yɔlaa ke kuyaku nakuli tɔ. ¹⁵Ntɛna í mɔ́ kawɔyaya si:
 Peyɔɔ pɔyalɔ Palaam mɔ́, ma kukpaalɔtu ntɔɔ.

Pə kula ma ise ké.

¹⁶Ma nukl lə nýá kuyəçətutv ké,
na má paasəyəna nti n huləyi-m tə.
Ye ma seəki-ŋ n huləyi-m nýá təyi.

¹⁷Ma loosiyi mpi pu te na pə lá tə, na
má nyənəyi-wi.

ləçətuləŋa ká lu Yakərv ləlvəy taa.

Wuləv ka lu ləyeli taa

na í má Mowərv nyəma ləkpaŋasəya
na Seeti ləlvəy nyəma nyəçəŋ taa.

¹⁸ləyeli nyəma ká ləeki pa kolontunaa
lčəm nyəma tetv Seyii na pá pəst
akanaa.

¹⁹Yakərv ləlvəy nyəma kpila pa
kolontunaa.

Pa kpiisiyi mpa pə kaasaa təçə pa
acaləe taa.

Palaam keesəy ke ləyeli kolontunaa ncaa təm

²⁰Mrúyú Palaam nawa Amaleke
nyəma, na í tə s:

Amaleke nyəma ke piitim səsəçm ké.
Ama ncaale təkpaataa ke paa téesəna.

²¹l nawa Keni nyəma, ulena í tə s:

Pə çayana-meçe mə tetv taa ké isu
Tante pusuyuna kukpaməy tə.

²²Paa na mpv kəkə ká niisina mə
təçayale,

na Asilii nyəma náa kuu-meçe yomle.

²³Mrúyú Palaam tasaa s:

Ye ləçə tv niŋ, awe wəena weesuy?

²⁴Sipili kuteŋ ke Asilii ŋmakəllaa
lukəna,

na pá wakəlt-we na pə kpeŋna Hepe
ləlvəy nyəma.

Ama pele pa téesəyəna ncaale tətəçə.

²⁵Palaam tema təmnaa mpeçe
yəçətəy ké, ulena í kraça mpaav na í
məli í tetv taa, na Palakí náa məli ílé í
te.

ləyeli nyəma səv ke laatu taa

25 Mrúyú ləyeli nyəma çaya Sitim
na pá na Mowərv alaa pá svv
yem yem lakasí taa. ²Na pele pá svv-

weçe tuŋ laav taa, na halí pá təkí pə
təçənaŋa na pa luŋiyi ³tuŋv Paalí ke
Peyəçə puyv taa. ulena Tacaa pááná náa
huuna-we. ⁴Ntena ləçə tə Moisi s: Koti
ləyeli nyəyü nyəma təna, na í pusi
tasəkəle nyəma na tuŋ ke ma isentaa ke
ilim taa, na pəçə má kú ma pááná ke pa
təçə.

⁵Mrúyú Moisi təma ləyeli huula s:
Paa wei í kú Peyəçə puyv taa tuŋv Paalí
luŋlaa mpe.

⁶Waatu wei Moisi na leləa pa kota ləçə
çəkəle nənəçə na pá wiiki, ulə ləyeli tv
nəçəlv í kəna Matiyəŋ alv íté pa isen-
taa təna, na í pona í te. ⁷Mrúyú Ulasaa
pəyalv kətəlv Peŋhasí wei í ké Aləŋ saali
tə, í kula samaa taa təna na í çə ŋman-
taaya, ⁸na í təŋ apəlv na alv uní pa
waaləyi çəkəle taa, na í çə pa naale pa
lotu taa ke ŋmantaaŋa na pá sí. ulena
yulvksəku keeli ləyeli nyəma təçə. ⁹Ulə
sətəa tema iyisi hiu na liyiti (24.000) ke
yoosuyü.

¹⁰Mpuyəle Tacaa təma Moisi s:
¹¹Ulasaa pəyalv kətəlv Peŋhasí wei í ké
Aləŋ saali tə, í keela ma pááná ke timpi
í seesa isəle ke ləyeli nyəma taa isu
má tə. Pə təçə ké ma ta kpiisi-we. ¹²Mpv
tə, heeli-í sí, má na-í tu pəeli heesəyü
nəçə. ¹³Na ká wəe í na í piya piya pa
təçə, na pá pəst kətəlaa ke tam. Mpi tə, í
seesa isəle na ma təmle, na í husi ləyeli
nyəma isayətv.

¹⁴ləyeli tv wei na í alv Matiyəŋ tv pa
kuwa mpv tə, í ka ké Salu pəyalv Sim-
ili ké. Simiyəŋ kpeçəkəle taa nyəyü tv nté.
¹⁵Na pá yaaki í alv sí Kosipi, na alv uní
í çaa sí Suuu. Ulə í ka ké Matiyəŋ ləlvəy
paçəle nyəyü tv ké.

¹⁶Mrúyú Tacaa təma Moisi s: ¹⁷Tii
Matiyəŋ nyəma təçə, na í kpiisi-we. ¹⁸Pa
pəsa mə kolontunaa ke. Mpi tə, pa tusa-
me na aciləyətv ke Paalí, na pa nyəyü tv
ləlvəy pəelə Kosipi təm taa. lnəyi pa kuwa
yulvksəku waatu taa.

**Iseyeli kpeka kokalbyv
tɔm naale nyɔm**

26 Waatu wei yulukusaku ŋku ku tɛewa, ilena Tacaɔ tɔ Alɔŋ pɔyalu kɔtulɔ Ulasaa si: ²Kala Iseyeli yɔlaa na pɔ keesɛna pa lɔlɔŋ, ke pɔ kpaɣav apalaa mpa pa tala pusɔ hiu na pɔ muna yooɔ pote tɔ. ³Mpɔyɔ Moisi na Ulasaa pa heela Iseyeli nyɔma ke Mowapu teteka taa kɛ Yaatanu nɔɔ ke Yeliko isentaa ⁴si: Tacaɔ tɔwa Moisi si í kala yɔlaa mpa pa tɛna pa wena pusɔ hiu na waalt tɔ.

Iseyeli kpeka nna a luwa Icipiti taa tɔ a hɔla ntu:

⁵Yakɔpu pɔyalu kancaalaya nyɔn Lɔpɛŋ kpekɔle, na ílé ɪ lɔlɔyɔ nyɔma nté Hanɔki nyɔma na Pula nyɔma. ⁶Na Hɛsɔlɔŋ nyɔma na Kaami nyɔma. ⁷Lɔpɛŋ kpekɔle nyɔma nté, na pa taa kɛ apalaa iyisi nule na tooso na nasɔtoso na nunuwa na hiu na naanuwa (43.730). ⁸Palu pɔyalu Uliyarɪ, ⁹pɔyalaa nté Nemuweli na Tatanɔ na Apilam. Na Tatanɔ na Apilam paa kena nyɔyɔ nyɔma, ke samaa wei ɪ kula Moisi na Alɔŋ pa tɔɔ tɔ. Kolee waalt nyɔma nté mpe un. Waatu unɔyɪ pɛle pa kula Tacaɔ tɔɔ. ¹⁰Mpɔyɔ tetu haɔ nɔɔ na tɔ li-we na tɔ kpenna Kolee. Kɔkɔ nyaya lelɔa na pa ise ke ŋmunuɔyɔ na nule na naanuwa (250). Mpu un pɔ hula lelɔa mpa pɔ kaasaa tɔɔ lɔŋ kɛ. ¹¹Paa na mpu Kolee pɔyalaa ta si.

¹²Simiyɔŋ kpekɔle nyɔma lɔlɔŋ hɔla ntu: Nemuweli nyɔma, na Yamɛŋ nyɔma, na Yakeŋ nyɔma, ¹³na Sela nyɔma, na Sawuli nyɔma. ¹⁴Pa taa apalaa we yɔlaa iyisi hiu na naale na ŋmunuɔyɔ (22.200).

¹⁵Kati kpekɔle nyɔma lɔlɔŋ hɔla ntu: Sefoŋ nyɔma na Haki nyɔma na Suni nyɔma, ¹⁶na Osini nyɔma na Uli nyɔma ¹⁷na Aloti nyɔma na Aleli nyɔma. ¹⁸Pa

taa apalaa we yɔlaa iyisi nule na nasɔle na nunuwa (40.500).

¹⁹⁻²¹Yuta kpekɔle nyɔma lɔlɔŋ ntu: Sela nyɔma na Pɛlesi nyɔma na Sela nyɔma. Pɛlesi nyɔma nté na Hɛsɔlɔŋ nyɔma na Hamuli nyɔma. Yuta pɔyalaa naale Uli na Onaŋ paa sɔpa Kanaaŋ tetu taa. ²²Pa taa apalaa we iyisi nutoso na naanuwa na naatoso na nasɔle na nunuwa (76500).

²³Isakaa kpekɔle nyɔma lɔlɔŋ ntu: Tola nyɔma na Pufa nyɔma ²⁴na Yɛpusi nyɔma na Similoŋ nyɔma. ²⁵Na pa taa apalaa ke iyisi nutoso na liyiti na ŋmunuɔyɔ na nunuwa (64300).

²⁶Sapulɔŋ kpekɔle lɔlɔŋ nyɔma ntu: Seleti nyɔma na Uloŋ nyɔma na Yaleyeli nyɔma. ²⁷Na pɛle pa taa apalaa ke iyisi nutoso na nasɔle na nunuwa (60500).

²⁸Manasee na Ufɔlayim pa kpeka nyɔma nté Yosɛɛfu lɔlɔŋ nyɔma tɛna. ²⁹Manasee kpekɔle nyɔma lɔlɔŋ ntu: Makii nyɔma na ílé ɪ pɔyalu Kalaati nyɔma. ³⁰Kalaati lɔlɔŋ nyɔma nté na Yɛsɛɛ nyɔma na Heleki nyɔma ³¹na Asɔliyeli nyɔma na Sekem nyɔma, ³²na Semita nyɔma, na Hɛfɛɛ nyɔma. ³³Hɛfɛɛ pɔyalu Selofati ná lula alɔpiya tike kɛ. Mpeyele Mala na Nowa na Hokɔla na Milika na Tiisa. ³⁴Na pa taa apalaa ke iyisi nule na naanuwa na naale na nasɔtoso na nunuwa (52700).

³⁵Ufɔlayim kpekɔle lɔlɔŋ nyɔma ntu: Sutela nyɔma na Pɛkɛɛ nyɔma na Tahaŋ nyɔma. ³⁶Sutela pɔyalu Ulaŋ lɔlɔyɔ nyɔma nte Ulaŋ nyɔma. ³⁷Pa taa apalaa we iyisi hiu na naanuwa na naale na nasɔle na nunuwa (32500). Yosɛɛfu lɔlɔyɔ nyɔma nté kpeka anɪ a naale.

³⁸Pɛncameɛ kpekɔle lɔlɔŋ nyɔma ntu: Pɛla nyɔma, na Asepeli nyɔma na Ahilam nyɔma ³⁹na Sufam nyɔma na Hufam nyɔma. ⁴⁰Pɛla lɔlɔyɔ nyɔma nté na Aati nyɔma na Naamaŋ nyɔma. ⁴¹Pa taa apalaa we iyisi nule na kakpasi na nasɔtoso (45600).

⁴²Taη kpekäle lulbyv nyóma nté Suham nyóma. ⁴³Pele pa taa apalaa we iyisi nutoso na liyiti na nasále (64400).

⁴⁴Asee kpekäle lulbyv nyóma nté: Imána nyóma na lsefi nyóma na Peliya nyóma. ⁴⁵Peliya lulbyv nyóma nté na Hepee nyóma na Maləkəyeli nyóma. ⁴⁶Asee ka wena peəl na pá yaaki-ı sı Sela. ⁴⁷Pele pa taa apalaa we iyisi nule na naanwa na tooso na nasále (53400).

⁴⁸Nefətali kpekäle lulbyv nyóma nté: Yasiyeli nyóma na Kuni nyóma ⁴⁹na Yesee nyóma na Sikem nyóma. ⁵⁰Pa taa apalaa ka we iyisi nule na kakpaı na nasále (45400).

⁵¹lseγeli apalaa təna mpa pa kalaa tɔ, pa krenta iyisi nasətoso na kvlmaya na nasətoso na nunwa na hiu na naanwa (601730).

Tetu talbyv təm

⁵²Mrúγú Tacaa tɔma Moisi sı: ⁵³Pə wee sı ń tala tetu ke lseγeli kpeka na pə keesəna a samaa. ^{54–56}Tete ke paa tɔ na pá taləna paa kpekäle nteye tə tetu. Uena pá cəla kpeka səsɔna ke tetu səsɔntu na səkpena ke səkpetu.

Lefii nyóma kokalbyv naale nyəηku

⁵⁷Lefii kpekäle taa lulbη wei wei pa kalaa tɔγəle Keesəη nyóma na Kehatu nyóma na Melali nyóma. ⁵⁸Pa lulbη taa səkpeη nté Lipini nyóma na Hep-əlbη nyóma na Malii nyóma na Musi nyóma na Kolee nyóma. Aməlam caa kele Kehatu. ⁵⁹Aməlam krayana Lefii peəl Yəkəpetı wei pa lula İcipiti tɔ. Na ílé ı lulu-ı Albη na Moisi na Maləyam pa tooso. ⁶⁰Albη piya nté Natarı, na Apihu, na Ulasaa, na İtamaa. ⁶¹Ama Tacaa kuwa Natarı na Apihu ke waatu wei pa pona-ı kətaya təlate tɔ ke tulaalu kraı nyəη tɔ. ⁶²Pa taa apalaa na alubiya mpa pa tala ıətvnaa naale tɔ pa we iyisi hiu na tooso (23000). Pa taa kaləna-we

na lseγeli nyóma ləlaa. Mpi tɔ, pə feı sı pá taləna-weye tetu.

Kokalbyv kutəkətu

⁶³İsəna Moisi na kɔtvlu Ulasaa pa kala lseγeli nyóma ke Mowarv tetekäle taa ké Yaatanı nɔγɔ ke Yeliko isentaa tɔγəle. ⁶⁴Mpa Moisi na kɔtvlu Albη paa kala təm kancaalaya nyəm ke Holepv wulaya tetu taa tɔ pa feı nɔnɔnɔ nyóma taa. ⁶⁵Tacaa ka təma-weye heeluyı sı pa təna paa sı wulaya tetu taa. Ye pə taya Yefune pəyalv Kalepv na Nun pəyalv Yosuwee pa tike ke pə kaasaa.

Mpa pə muna pá tɔγə krancoou tɔ

27 Mrúγú Yosəefv pəyalv Manasee, na Manasee pəyalv Makii, na Makii pəyalv Kalaatı na Kalaatı pəyalv Hefee, na Hefee pəyalv Selofatı. Selofatı unı ı peəlaa Mala na Nowa na Hokəla na Milika na Tiisa pa poləna ²Moisi na kɔtvlu Ulasaa na lseγeli kupaγalaa təna kiη ke lɔɔ cokäle nɔnɔγɔ na pá tɔ sı: ³Tá caa səpa wulaya tetu taa ké ı isayatu tɔ, ı ta yele apalvəyaya. Ama ı feı Kolee na ı waalı nyóma mpa pa kula Tacaa tɔ ké wulaya tetu taa tɔ pa taa. ⁴Mpv tɔ, í ha tá na tá caa yəlaa ke tetu. Pó taa kɔɔ na ı hətə saalı yem. Mpi tɔ, alubiya tike ke ı lulaa. ⁵Mrúγú Moisi hula Tacaa ke pa kusələmvtu ntı. ⁶Na ílé ı tó sı: ⁷Peəlaa mpe pa kusələmvtu we teu. Í cele-weye pa caa tetu ke ílé ı lulbyv nyóma nyəntu kiη. ⁸Pə wee sı ń tələsi lseγeli nyóma sı ye alubiya tike ke yulu lulaa na í sı, pá cele-səγı ı krancoou. ⁹Ye ı feına alvəyaya, íle pa cəla ı krancoou ke ı neu yaa ı taalv. ¹⁰Yaa ye ı feına neu yaa taalv, íle pa cəla ı krancoou ke ı caa taalv yaa ı neu. ¹¹Yaa ye ı caa feına taalv yaa neu, íle pa cəla ı krancoou ke ı lulbyv nyóma taa wei ı kəla-ı krətənav tɔ. Pə ké lseγeli nyóma ke kusəsutu ké ısu ma keesvγv-we tɔ.

Yosuwee lætvyo ke Moisi lonte

¹² Mprúyú Tacaa tóma Moisi si: Kpa Apalim puɣu tɔɔ na n̄ loosi tetu nti ma haaku lseyeli nyóma tɔ. ¹³ N ká na-ti yaa. Ama n ká si teitei ké isu nyá taalv Alɔɔ. ¹⁴ Pə taya pulv, í tá tɔki ma tɔm ke Siɲ wɔlaya tetu taa ké waatu wei samaa yookayana-m tɔ. Í tá fayasi-m na ma mpra ke waatu wei í sələmayá lum tɔ. Yoou lum mpi pa yaana pa te taa si, Melipa ke Siɲ wɔlaya tetu taa ké Kateesi tɔ pə tɔm ke ɪ yɔɔtəyi.

¹⁵ Mpuɣule Moisi cɔwa Tacaa si: ¹⁶ Hai, lɔ Tacaa nyá wei n haaku weesuyi tɔ, kpa yəlaa pane pa nyɔvy tɔ, ¹⁷ wei ɪ ka pəsi na í paasəna-weɣe paa waatu wei tɔ, na pá taa wee isu kaləku ŋku kv laɲa tiikilu tɔ.

¹⁸ Mpuɣule Tacaa tóma Moisi si: Nuɲ pəyalv Yosuwee ké yulv wei ɪ taa ma Feesuyi haɣaa tɔɔ. Yaa-ɪ na n̄ tu-ɪ təmle nté. ¹⁹ Pona-ɪ kətulv Ulasaa kiɲ ke lseyeli nyóma təna isentaa, na n̄ lapi-ɪ wei ɪ ka læti nyá lonte taa tɔ. ²⁰ Pasa-ɪ nyá sɔsɔntv hɔɔɔlvɔ. Ulena lseyeli nyóma nyana-ɪ. ²¹ Kətulv Ulasaa ká preekəɲana-ɪ Tacaa luɣu nyəntv na kətaya wontu nti pa yaa si wulim na tumim*fa* tɔ. Ulena un̄ na lseyeli samaa pá təɲəyi-ti. ²² Mprúyú Moisi muwa Tacaa tɔm, na í yaa Yosuwee ke kətulv Ulasaa kiɲ ke lseyeli nyóma təna isentaa. ²³ Na Moisi tən̄ niɲ ke Yosuwee tɔɔ, na í lapi-ɪ ɪ lonte taa lætvlv isu Tacaa keesvɔv-ɪ tɔ.

Paa kuyaku ŋku kv nyəntv

28 Mprúyú Tacaa tóma Moisi si: ² Teləsi lseyeli nyóma si í paasəna na í wəki-m tɔɔnaya kətasi nsi si sɔsɔvɲ ma caaku tɔɔ pə waatvnaa mpa ma siwa tɔ.

³ Paa ifemle nte í ká la Tacaa maya kətaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔɔ. Ule pənaya kulvmaya iweesi nsi si tiili ta caami tɔɔ í ká la-m kətaya ŋke. Na pə wee mprúyú tam tɔɔ. ⁴ Leɲka ke tanəɲ, na leɲka ke taanaya. ⁵ Na pə sɔsəna mulvm kiloonaa tooso, wei pa nuɣutina Olifi nim liitili kulvm na titite tɔ. ⁶ Kətaya ŋkeɣe í ká təma-m lapv ke Holəpv puɣu tɔɔ. Ka sɔsɔvɲ ke ma caaku. ⁷ Ulena í tən̄ tanəɲ kətaya iwəyaya tɔɔ ke sulvm liitili kulvm na titite, na í liisi pəleye cokəle taa.

⁸ Ulena í la taanaya nyəɲka ke teitei isu tanəɲ tɔe nyəɲka. Sɔsɔvɲ wei ma caaku tɔ ɪ kətaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔɔɔle.

Kuyaku kuheesvɔv nyəntv

⁹⁻¹⁰ Pənaya kulvmaya iweesi naale nsi si tiili tá caami tɔɔ í ká la kətaya ŋkeɣe kuyaku kuheesvɔv wule, na pə sulvm na mulvm kiloonaa naatoso, wei pa nuɣutina nim tɔ. Na pə sɔsəna paa kuyaku ŋku kv nyəɲka.

lɔtɔv kuyaku kancaalaya nyəɲku nyəntv

¹¹ Paa ɪsɔtv wei ɪ kuyaku kancaalaya nyəɲku ŋku, í ká la Tacaa ke kətaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔɔ latəcenaa kufama naaleɣe, na iwaav kulvmvɔv, na pənaya kulvmaya iweesi naatosom-pɔɔɔlaya nsi si tilli tá caami tɔ. ¹² Í ká sɔsi paa latəce wei ɪ tɔɔ ké mulvm mpi pa nuɣutina nim tɔɔ kiloonaa pɔɔɔlayafei naanvwa. Na kiloonaa naatoso ke paa iwaav ŋku kv tɔɔ. ¹³ Na kiloonaa toosoɣo paa iwəyaya ŋka ka tɔɔ. Kətaya ŋka ka sɔsɔvɲ ma caaku tɔɔɔle. ¹⁴ Paa latəce wei ɪ tɔɔ ké sulvm liitilinaa tooso, na paa iwaav ŋku kv tɔɔ ke sulvm liitilinaa naale, na paa iwəyaya ŋka

^{a27:21} *wulim na tumim*: lɔ kətaya wontu nti pa naakayana ɪ luɣu nyəntv tɔɔ pa yaaku mpu.

ka tɔɔ ké liitili kulɔm na titite. Kɔtasi nsi í ká la paa pənaɣa ŋkaɣa isɔtu kancaalaya kuyeeŋ taa tɔɣɔle. ¹⁵Ulena í lá pəŋtɔlvɔv ke isayatu husɔvɔv kɔtaya. Na pə sɔɔsəna paa kuyaku ŋku ku kɔtaya na pə sɔlvɔm.

Teev acima nyəntu

¹⁶Ípɔ́yú Tacaa tasaa si: Paa pənaɣa kufalaya ŋka ka isɔtu kancaalaya nyəŋ, kuyeeŋ naanɔwa na liyiti wule í ká tɔɣɔ Teev acima na ma hətə taa. ¹⁷Ulena isɔtu kulɔm unɪ ɪ kuyeeŋ naanɔwa na kakpasɪ wule í tɔɣɔ kukusum fəi kakalasi acima ke kuyeeŋ naatosompɔɣɔlaya. ¹⁸Acima anɪ a kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, lɔ sɛetv ke í ká koti. Í kaa la təmle natəlɪ. ¹⁹Í ká la kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔɣɔ tɔla wena a tiili tá caamɪ tɔ. lɔu latəcənaa kufama naale, na iwaav na pənaɣa kulɔmɔɣa iweesi ke naatosompɔɣɔlaya. ²⁰Í ká tənɪ paa kpənte nte tə tɔɔ ké kɔtaya mɔlvɔm mpi pa nuɣutina nim tɔ, paa latəcə kufalv wei ɪ tɔɔ ké kiloonaa pɔɣɔlayafəi naanɔwa, na kiloonaa tooso ké paa iwaav ŋku ku tɔɔ. ²¹Na í tənɪ paa iwəyaya ŋka ka tɔɔ ké kiloonaa tooso. ²²Ulena í lá pəŋtɔlvɔv ke isayatu husɔvɔv kɔtaya. Na kɔtɔlv la-meyə pə kɔtaya. ²³Kɔtasi nsi si tənə si sɔɔsəyənə paa tanəŋ ŋku ku nyəŋsi tɔɔ. ²⁴Acima kuyeeŋ naatosompɔɣɔlaya təcu ké maa nu paa kuyaku ŋku ku tɔɣɔnaɣa na sɔlvɔm na kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka tənə tɔ ka sɔɔsvɔ. ²⁵Ma sɛetv tike ke í ká koti kuyaku naatosompɔɣɔlaya nyəŋku ŋku ku wule. Í kaa la təmle natəlɪ.

Kumtu acima nyəntu

²⁶Ípɔ́yú Moisi tɔma si: Pə takɪ kumtu acima wule, ulena í kənə Tacaa ke tɔɣɔnaɣa kufalaya kɔtasi. ɪ sɛetv tike ke í ká koti kuyaku ŋku ku wule. Í kaa la təmle natəlɪ. ²⁷Í ká la Tacaa ke kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka tənə na í

caaki ka sɔɔsvɔ tɔɣɔ latəcənəə kufama naale, na iwaav na pənaɣa kulɔmɔɣa iweesi naatosompɔɣɔlaya. ²⁸⁻²⁹Na í tənɪ paa kɔtaya ŋka ka tɔɔ ké tɔɣɔnaɣa kɔtaya, isɪ paa isɔtu wei ɪ kuyaku kancaalaya nyəŋku nyəŋka. ³⁰Ulena í lá pəŋtɔlvɔv ke kɔtaya, na pá la-meyə isayatu husɔvɔv kɔtaya. ³¹Kɔtasi sənə si tənəyə í sɔɔsəyɪ paa kuyaku ŋku ku nyəŋka tɔɔ, na pə tɔɣɔnaɣa, na pə sɔlvɔm. Pə wɛɛ si tɔla nna a tiili tá caamɪ tɔɣɔ í laku kɔtasi.

Kawilitasi kuyaku nyəntu

29 Ípɔ́yú Moisi tɔma si: Tacaa sɛetv tike ke í ká koti isɔtu naatosompɔɣɔlaya nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. Í kaa la təmle natəlɪ. Na pu la-meyə kawilitasi acima. ²Ulena í lá Tacaa ke kɔtasi nsi kəkɔ lusa si tənə tɔ, si sɔɔsvɔ nyənɪ ke tɔla wena a tiili tá caamɪ tɔ. lɔu latəcə kufalv kulɔm, na iwaav kulɔmɔvɔv, na pənaɣa kulɔmɔɣa iweesi ke naatosompɔɣɔlaya. ³Í ká sɔɔsi paa kpənte nte tə tɔɔ ké kɔtaya mɔlvɔm mpi pa nuɣutina nim tɔ. Paa latəcə kufalv wei ɪ tɔɔ ké kiloonaa pɔɣɔlayafəi naanɔwa, na iwaav tɔɔ ké kiloonaa naatoso. ⁴Na í tənɪ paa iwəyaya ŋka ka tɔɔ ké kiloonaa naatoso. ⁵Na í lá Tacaa ke pəŋtɔlvɔv ke isayatu husɔvɔv kɔtaya, na pá la-meyə pə kɔtaya. ⁶Í ká sɔɔsi kɔtasi sənə si tənəyə paa kuyaku ŋku ku kɔtasi nsi kəkɔ lusa si tənə tɔ. Na paa isɔtu wei ɪ kuyaku kancaalaya nyəŋku nyənɪ na pə sɔlvɔm na pə tɔɣɔnaɣa nyənɪ tɔɔ, isɪ Tacaa ka sɪv tɔ. Kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka tənə na Tacaa caaki ka sɔɔsvɔ tɔɣɔle.

Isayatu husɔvɔv kuyaku sɔɔsɔv nyəntu

⁷Ípɔ́yú Moisi tasaa si: lɔ sɛetv tike ke í ká koti isɔtu naatosompɔɣɔlaya nyəŋ kuyaku naanɔwa nyəŋku wule, na nɔhəkɔtv. Təmle natəlɪ tə fəi lapv. ⁸Na í lá kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka tənə na ká wena sɔɔsvɔ tɔɣɔ tɔla

wena a tiili tá caami tɔ. lɔu latæce kɔfalɔ na iwaav na pɛnaya kɔlɔmaya iweesi naatosompɔɔlaya. ⁹⁻¹⁰ Na í tɛni paa kɔtaya ŋka ka tɔw kɛ tɔɔnaya nyɛŋka. lɔu paa isɔtu wei ɪ kuyaku kancaalaya nyɛŋku nyɛŋka. ¹¹ lɛna í lá pɛŋtɔlvɔ ke isayatu husvɔvɔ kɔtaya. Na í sɔɔsi lɛŋku ke isayatu husvɔvɔ kuyaku sɔsɔŋku nyɛŋka. Na pɛ kaasi paa kuyaku ŋku kɔ kɔkɔ nyɛnsi na pɛ tɔɔnaya na pɛ sulɔm.

Coka acima nyɛntɔ

¹² Mprɔ́yú Moisi tasaa si: lɔw sɛetu tike ke í ká koti isɔtu naatosompɔɔlaya nyɛŋ kuyaku naanɔwa na kakpasɪ nyɛŋku wule. Tɛmlɛ natɛli tɛ fɛi lapɔ. Na í tɔɔw Tacaa acima ke kuyɛɛŋ naatosompɔɔlaya. ¹³ lɛna í lapɔ-ɪ tɔla wena pɛ ta caami tɔɔw kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna na ka we sɔsɔŋ tɔɔw kuyaku kancaalaya nyɛŋku wule. lɔu latæcɛnaa kɔfama naanɔwa na tooso, na iwaav naale, na pɛnaya kɔlɔmaya iweesi ke naanɔwa na liyiti. ¹⁴⁻¹⁵ Na í tɛni paa kɔtaya ŋka ka tɔw kɛ tɔɔnaya nyɛŋka. ¹⁶ lɛna í lá pɛŋtɔlvɔ ke isayatu husvɔvɔ nyɛŋka. Na pɛ sɔsɔna paa kuyaku ŋku kɔ kɔkɔ nyɛnsi na pɛ tɔɔnaya na pɛ sulɔm.

¹⁷⁻³⁴ Pɛ kpayav kuyaku naale nyɛŋku na pɛ polo naatosompɔɔlaya nyɛŋku tɔ. l ká la paa kuyaku ŋku kɔ kɔtaya ke tɔla wena a tiili tá caami tɔɔw. Na pɛ sɔsɔna pɛ tɔɔnaya na pɛ sulɔm. Mpi í ká la kɔtasi ke kuyaku naale nyɛŋku tɔɔwɛ, latæcɛnaa naanɔwa na naale, na iwaav naale, na pɛnaya kɔlɔmaya iweesi ke naanɔwa na liyiti, na pɛŋtɔlvɔ kɔlɔmvɔvɔ.

Kuyaku tooso nyɛŋku wule ke latæcɛnaa naanɔwa na kɔlɔm, na iwaav naale, na pɛnaya kɔlɔmaya iweesi ke naanɔwa na liyiti na pɛŋtɔlvɔ kɔlɔmvɔvɔ. Kuyaku liyiti nyɛŋku wule ke latæcɛnaa naanɔwa,

na iwaav naale, na pɛnaya kɔlɔmaya iweesi ke naanɔwa na liyiti, na pɛŋtɔlvɔ kɔlɔmvɔvɔ. Kuyaku kakpasɪ nyɛŋku wule ke latæcɛnaa pɔɔlayafɛi naanɔwa, na iwaav naale, na pɛnaya kɔlɔmaya iweesi ke naanɔwa na liyiti, na pɛŋtɔlvɔ kɔlɔmvɔvɔ. Kuyaku naatosɔ nyɛŋku wule ke latæcɛnaa pɛlɛfɛi naanɔwa, na iwaav naale, na pɛnaya kɔlɔmaya iweesi ke naanɔwa na liyiti, na pɛŋtɔlvɔ kɔlɔmvɔvɔ. Kuyaku naatosompɔɔlaya nyɛŋku ke latæcɛnaa naatosompɔɔlaya, na iwaav naale, na pɛnaya kɔlɔmaya iweesi ke naanɔwa na liyiti, na pɛŋtɔlvɔ kɔlɔmvɔvɔ.

³⁵ Acima sɔsɔna ke í ká koti na í tɔɔw kuyaku pɛlɛfɛi naanɔwa nyɛŋku wule. Tɛmlɛ natɛli tɛ fɛi lapɔ. ³⁶ l ká la Tacaa ke kɔtaya sɔsɔŋ nyɛŋka ke latæce, na iwaav, na pɛnaya kɔlɔmaya iweesi ke naatosompɔɔlaya. Pɛ fɛi si tɔla anɪ a tiili í caami. ³⁷ Na í tɛni paa tɔtɛ nte tɛ tɔw kɛ kɔtaya tɔɔnaya, na pɛ sulɔm mpi pa lakana tam tɔ. ³⁸ Na í la tɔtɔw isayatu husvɔvɔ kɔtaya na í sɔsɔ pɛ tɛnaya paa kuyaku ŋku kɔ kɔkɔ kɔtasi tɔw, na pɛ tɔɔnaya na pɛ sulɔm.

³⁹ Kɔtasi nsi pɛ wee si í sɔsɔ kɔkɔ na tɔɔnaya na sulɔm na ciikuɔyɔ na luɔyɔ kɔlɔmvɔvɔ pɛ nyɛnsi tɔw kɛ Tacaa acima kuyaku wule tɔɔwɛ.

30 Mprɔ́yú Moisi telɛsa lɛyɛli nyɛma ke tɛ tɛna nti Tacaa tɔ-ɪ tɔ.

Nɔɔsi suv tɔw kɔsɛsɔtu

² Pɛ waali kɛ ɪ tasa kpekɛ nyɛŋku nyɛma ke telɛsvɔvɔ ke Tacaa kuyɔɔtɔtu lentɛnaa tɔtɔ si: ³ Ye yɔlv su nɔɔw si ɪ laki Tacaa ke kɔtaya. Yaa ɪ kisiyi pulɔpɔvɔvɔ lɔw tɔw. Pɛ fɛi si í sɛkɪ pɛ lapɔ. Pɛ wee si í la pɛ tɛna mpi pɛ luna ɪ nɔɔw tɔ. ⁴ Ye isɔ pɛɛɔ we ɪ caa tɔyaya taa, na í su ɪ nɔɔw ke lɔw isɛntaa si, ɪ ká la pulɔ, ⁵ na cɛce nu, na í tá kisina-ɪ. Pɛ

wee ké si í təŋ teitei isu i suw tɔ. ⁶ Ama ye i kisina-i kuyaku ŋkuyɔ kpakpaa, ɔle i yeɛ pə tɔm. Tacaa kaa pɔɔsi-i. Mpi tɔ, i caa kisina-i.

⁷ Ye isu pɛɛlɔ hulina nɔɔɔ suw na pɔ́cɔ́ i saa. ⁸ ɔlena i paalɔ nu-ti na í tá kisina-i pə wee si i la isu i suw tɔ. ⁹ Ama ye i kisina-i kuyaku ŋkuyɔ kpakpaa, ɔle i yeɛ pə tɔm. Tacaa kaa pɔɔsi-i. ¹⁰ Ye isu alɔ leɛlu, yaa wei na i paalɔ pa yawa tɔ, i su nɔɔɔ. Pə wee si í la-keɛɛ. ¹¹ Mpu tɔ, ye isu alɔ wei i wena paalɔ tɔ i su nɔɔɔ si í ká la pɔlɔ, ¹² na i paalɔ tá kisina-i. Lsu i lapa ɔsɛna i suwa tɔ. ¹³ Ye i paalɔ kisina-i kuyaku ŋkuyɔ kpakpaa, ɔle i yeɛ pə tɔm. Tacaa kaa pɔɔsi-i. Mpi tɔ, apalɔ kisina-i. ¹⁴ Mpu tɔ, ye isu alɔ caa i su nɔɔɔ si i laki pɔlɔpɔ, i paalɔ wena mpaav si í tisina-i, yaa í kisina-i. ¹⁵ Ama ye i nuwa na í tá kisina-i kuyaku ŋkuyɔ kpakpaa. ɔle i hulɛna i sum nté si i tisaa. ¹⁶ Ama ye waalɔ waalɔ ké i laŋle ta heena i alɔ si í taa la isu i suwa tɔ. ɔle Tacaa kaa pɔɔsi alɔ, i paalɔ nyɔɔɔ taa ké pu mɛɛlɔ. ¹⁷ Kusəsutu nti Tacaa suwa alaa na pɛɛlaa pa nɔɔsi suw tɔm taa tɔɔɔɔɔ.

Matiyaŋ nyéma yoonav ke pa ɔsayaɔtɔ tɔɔ

31 Ḿpúyú Tacaa tɔma Moisi si: ² Polo na n̄ hɔ Matiyaŋ nyéma ŋkpaŋyɔ ke ɔsayaɔtɔ nti pa lapa lɛɛɛɛɛ nyéma tɔ tɔ tɔ. Pə waalɔ ké n ká kpe nyá nyéma cɔɔɔ. ³ Mpuɔɔle Moisi tɔma samaa si: Mə taa leɛɛ í suu pa yooɔ wontu na pá polo na pa yooɔna Matiyaŋ nyéma, na pá lɛɛti-we isu Tacaa suw tɔ. ⁴ Mpu tɔ, í ləsi paa kpekəle nte tɔ taa ké yoolaa iyaya (1000).

⁵ Ḿpúyú pa lɛsa paa lɛɛɛɛɛ kpekəle nte tɔ taa ké yoolaa iyaya (1000). ɔlena pə kɛnti iyisi naanɔwa na naale (12000). ⁶ Na pá tilina pa tɛnaɔa yooɔ. ɔlena kɔtɔlɔ ɔlasaa pəyalɔ Pɛŋhasi kɛnna lɔɔ wontu na tutuɔŋ wei paa

hulɔ na pá caalɔ yooɔ tɔ. ⁷ Ḿpúyú pa tii Matiyaŋ nyéma tetɔ tɔɔ, isu Tacaa ka heɛɛɛɛ Moisi na í teləsi-we tɔ, na pá kpiisi apalaa tɛna. ⁸ Pa kuwa tɔtɔɔɔ Matiyaŋ awulaa kakpasɔ: lfi, na Lekem, na Suuu, na Huuu, na Lepa, na pə kɛnna Pɛyɔɔ pəyalɔ Palaam. ⁹ Na pá kpa saləka ke pa alaa, na kaləkaŋ na pá kuu pa tɔla na pa kaləkaŋ na pa wenaɔ tɛna. ¹⁰ Na pá sɔ pa acalɛɛ na pa cacakəŋ ke kəkɔ. ¹¹ Ḿpúyú pa tɛna wontu na yəlaa na tɔla nna pa kuuwa tɔ. ¹² ɔlena pá pona pə tɛnaɔa pa tɛsik-ile ke Mowapu tetekəle taa, ke Yaatanɔ pɔɔɔ nɔɔɔ, ke Yeliko ɔsentaa. Na pá h́lɔ Moisi na kɔtɔlɔ ɔlasaa na lɛɛɛɛɛ kpekəle tɛna.

¹³ Ḿpúyú Moisi na ɔlasaa, na lɛɛɛɛɛ nyɔɔɔ nyéma leɛɛɛ pa luwa tɛsikile na pá sulɔ-we. ¹⁴ Tɛnaɔalɛ Moisi mu pááná na yoolaa nyɔɔɔ nyéma. Lsu iyisi iyaya (1000) nyɔɔɔ nyéma, na nuɔɔwa (100) nyɔɔɔ nyéma mpa pa luna yooɔ tɔ. ¹⁵ Na í pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ ké í tá kú alaa? ¹⁶ Pəyele í nyéma teu si, Matiyaŋ alaa mɛɛɛ Palaam puɔɔɔɔɔ, na pá sɔsi lɛɛɛɛɛ nyéma ke ɔsayaɔtɔ sɔsɔɔntɔ taa, na pá wakəɔna Tacaa ke Pɛyɔɔ tɔm taa. Mpu pə kɔnna yulɔkɔsəku ke lɔɔ yəlaa tɔ. ¹⁷ Pə tɔ tɔ, í kú apalɔpiya na alaa mpa pa tɛma saav tɔ. ¹⁸ Ye í nəkaa, ɔle í su mə tɔɔ yomaa ke pɛɛlaa mpa pa ta nyənta apalaa tɔ. ¹⁹ Pə kaasa mə taa mpa pa kuwa yəlaa, yaa pa tokina səttaa tɔ, paa caɔa tɛsikile waaləɔi kuyɛɛŋ naatosompɔɔɔɔɔ kə. ɔlena pá la asilima kɛɛɛɛɛ kɔtaɔa ke kuyaku tooso nyəŋku wule. Na pá kɛŋna pa yomaa mpa pa su pa ti tɔ. ²⁰ Na pá la asilima kɛɛɛɛɛ kɔtaɔa tɔtɔɔɔ wontu kususuuɔ na tɔnəŋ nyəntɔ, na pəŋ huntɔ nyəntɔ, yaa nti pa saaka taasi tɔ.

²¹ Pə waalɔ ké kɔtɔlɔ ɔlasaa tɔma apalaa mpa pa pola yooɔ tɔ si kusəsutu nti Tacaa teləsa Moisi tɔɔɔɔ si: ²²⁻²³ Pə kpaɔav wontu nti tu nyaki kəkɔ tɔ, isu

**Kpeka tooso cayale
ke Yaatanu ilim tɛlule tɔ**

32 Lureŋ na Katu pɛ yɛlaa ka wena kalɛkɛŋ sɔsɔŋ ke tuutuuma kɛ. Ulena pɛ cɛkɛna si Yasɛɛ tetu hɔyɔlvu, na Kalaatu tetu ka muɔna tɔla tɔɔ. ²Pɛ tɔ kɛ pa polaa na pɛ mayana Moisi na kɔtulu Ulasaa na kpeka nyɔŋ nyɔma na pɛ heeli-we si: ³Atalɔti, na Tipɔŋ, na Yasɛɛ, na Nimla, na Hɛsɔpɔŋ, na Uale, na Sepam, na Nepo, na Peyon pɛ acalɛɛ kɛ ⁴Tacaa sɛna lɛyɛli nyɔma na pɛ mu tetu nti tɔ, tɛ nyɔma kɛ. Tetu nti tɛ muɔna tɔla tɛtɔɛle. Pɛcɔ tɛ mayamaɔa tɛ wena kalɛkɛŋ. ⁵Ulena pɛ sɛlɛmu Moisi si ɪ ha-weyɛ tetu nti. ɪ taa tɛsɛna-weyɛ Yaatanu waali tɔ.

⁶Mpuyule Moisi pɔɔsa-we si: lɛnaɔyale mpɔ? Mɛ tɛtɔnaa nɛ puki yoo nte na mu cayɛ cɛne tɔpamm na? ⁷Ye mu cayana cɛne pu yɔɔli pɛle pa apalɔtu, pa kaa polo tetu nti Tacaa ha-we tɔ tɛ taa. ⁸Yaasi kɔlvu inɛyɛ mɛ caanaa tɛma lapu ke waatu wei ma kusa-weyɛ Kateɛsi-Paaneya si, pɛ polo pa feŋ Kanaaŋ tetu tɔ. ⁹Pa pola lɛkɔɔli tɛtɛkɛle taa na pɛ cɔ-tɛ, na pɛ mɛli. Ulena pɛ yɔɔli lɛyɛli nyɔma apalɔtu si, pɛ taa suv tetu nti Tacaa ka ha-meyɛ hatoo lɔŋ tɔ tɛ taa. ¹⁰Halɛ Tacaa mu pɛnɛnɛ ke kuyaku ŋku na ɪ tuu si: ¹¹Mɛ tɛna mpa ɪ lu Icipiti na ɪ wena pusi hii na waali tɔ, ɪ kaa na tetu nti ma siwa si ma haaki Apɛlaham na lɛaaka na Yakɔpu tɔ. Mpi tɔ, ɪ tɛ nuna-m teu. ¹²Ye pɛ taya Kenasi lɔlvu tu Yefune pɛyalu Kalepu, na Nuŋ pɛyalu Yosuwɛɛ pa tike paa svuna. Pɛ taya pulu, mpe unɛ pa nuna-m teu kɛ. ¹³Pɛ tɔ kɛ Tacaa mu pɛnɛnɛ na lɛyɛli nyɔma na pɛ tɔyɔ pusi nule tɛcu ke wɔlaya tetu taa. Halɛna mpa unɛ lɔ taa kpana mpɔ tɔ, pɛ saali yem kɛ tɛna. ¹⁴Ulena asayaa mɛ, ɪ caa si ɪ tɛŋ mɛ caanaa ɪkpatɛ na ɪ kusɛ Tacaa pɛnɛnɛ ke mɛ tɔ. ¹⁵Ye

Lureŋ na Katu nyɔma mɛ, ɪ tɛ nuna Tacaa, ɪlɛ ɪ yeki kɛ na mɛ kuyɛɛŋ tayaali wɔlaya tetu taa. Ule ɪ wakɛla lɛyɛli nyɔma nte.

¹⁶Mpuyule apalaa mpe pa kɔtɛna Moisi na pɛ tɔ si: Aai yoo, tu ŋmɛ tɛ kalɛkɛŋ ke tɛcayale, na tɛ tɛɛsi nyɔma ke koloosi acalɛɛ. ¹⁷Ulena tɛ yɛlaa cɔɔsi tɛna. Tetu nyɔma ɪ taa pɛsi-we. Pɛ waali Ulena tɛ cɔ tɛ yoou wontu tɛcav na tɛ tɛ tɛ tɛ tɛtɔnaa ke nɔyɔ na tɛ pona-weyɛ tetu nti pa ha-we tɔ tɛ taa. ¹⁸Paa lɛyɛli tu wei ɪ kɛ cayɛ ɪ tetu tɔ kɛ na pɛcɔ tɛ mɛli tɛ tɛ. ¹⁹Ye tɛ hika tetu na pɔyɔ na cɛne tɔ, pɛ taa tasa-tuyɛ tetu hav na pɔyɔ na waali tɔ. ²⁰Ntɛna Moisi si: Ye ɪ tɔka isu ɪ yɔyɔtɔyɔ tɔ, na ɪ suu mɛ yoou wontu, na ɪ tɛsi Yaatanu na ɪ polo mɛ kolontunaa tɔ, na Tacaa tu-weyɛ mɛ niŋ taa, ²¹⁻²²Ule tetu tɛna pɛsi mɛ nyɛntu. Waatu unɛ Tacaa yaa mɛ tɛtɔnaa taa kaa kpana-mɛ. Pɛyɛle lɔ kɛ yelina-meyɛ mɛ tetu tɛne na pɔyɔ na cɛne tɔ. ²³Ama ye ɪ tɛ lɛ mpɔ, ɪ kɛ pɛntɛna Tacaa, na pɛ mɛli mɛ nyɔŋ taa. ²⁴Pɛ we teu, ɪ ŋmɛ mɛ nyɔma ke tɛsi na mɛ tɔla tɛtɛkɛle. Ama ɪ taa sɔ nti ma yɔyɔtaa na mɛ su tɔyɔ tɔkuyɔ kɛ. ²⁵Mpuyule Lureŋ na Katu pɛ nyɔma cɔwa Moisi si: Tu la isu n suw tɔ. ²⁶Tu yele tɛ alaa na tɛ piya na tɛ kalɛkɛŋ ke Kalaatu acalɛɛ taa, ²⁷na tɛ kraya tɛ wontu na tɛ polo Tacaa yoo, isu n yɔyɔtɔyɔ tɔ.

²⁸Mpuyule Moisi heela pa tɔm ke kɔtulu Ulasaa, na Nuŋ pɛyalu Yosuwɛɛ, na lɛyɛli kpeka nyɔŋ nyɔma. ²⁹Ulena ɪ tɔ-we si: Ye Katu na Lureŋ nyɔma kraya yoo wontu, na mɛ na-we ɪ tɛsi mɛ kolontunaa waali, isu Tacaa yɔyɔtɔyɔ tɔ, na ɪ kɛli-we, Ule mu cɛle-weyɛ Kalaatu tetu. ³⁰Ama ye pa kisa mpɔ Ule Kanaaŋ tetu ke mɛ tɛna ɪ kɛ tala.

³¹Mpuyule Katu na Lureŋ pɛ nyɔma tasa yɔyɔtɔyɔ si: Tu la nti Tacaa heela-tu tɔ. ³²Tu kraya tɛ wontu na tɛ polo

Tacaá yooú, na pá cele-tuyú tá tetu na Yaataní na cæne tã.

³³ Mprúyú Moisi cæla Katí na Lurej pa kpeka na Yosefú pəyalu Manasee nyænte hɔyɔlyu ke Amolii wulav Sihon, na Pasan nyəj Oki pa tetu na pa acalæe.

³⁴ Mprúyú Katí nyéma ħmawa koloosi ke Tipɔj na Atalɔti na Alowæ ³⁵ na Atalɔti-Sofan na Yasæe na Yokpaha ³⁶ na Peti-Nimla na Peti-Halan pə acalæe. Na pá ħmá tɔtɔyɔ pa tɔla tətəkæle.

³⁷ Ulena Lurej nyéma ħma Hesəpɔj na Ulale na Kiliyatayim ³⁸ na Nepo na Paali-Meyɔj na Sipəma na pá ha-yeɣe həla.

³⁹ Mprúyú Manasee pəyalu Makii nyéma ná yooa Kalaati nyéma, na pá tɔyɔni Amolii nyéma na pá caɣa.

⁴⁰ Pə tã ké Moisi ná yelina-wɣɣe-ti.

⁴¹ Ulena Manasee pəyalu Yayii nyéma náá læeki Amolii nyéma acalæe lenna, na pá ha-ye si Yayii acalæe. ⁴² Pə waah ké Nopa ná læeka Kena ɔcate na pəcɔl nyəna, na í ha-yeɣe ɪ hæte si Nopa.

Isəna lseyeli nyéma tɔma pa Icipiti luu waah tɔ

33 Waatu wei Moisi na Alɔj pa ləsa lseyeli nyéma ke caasi caasi tɔ, isəna pa tɔma tɔyɔlɔ: ² Tacaá ka heela Moisi ké si ħmaa timpi timpi í sɔjɔa tɔ, halɪ lona anɪ a həla ntɔ.

³ Pənaɣa ɪcɔtu kancaalaya nyəj kuyaku naanɔwa na kakpasɪ wule, ke lseyeli nyéma kula Təɔu acima tɔv kufemuɣu ke Lamsesɪ na pá tɔeki Icipiti nyéma ɪsentaa təkaa si, pə cəpa-we.

⁴ Na pɛle pá tɔjɔ pa kancaalaya piya mpa Tacaá kuwa tɔyɔ pim. ɪ lapa ħprúyú si pa nyɪ si ɪ kəla pa tuɣ ke tɔj.

⁵ Pa kula Lamsesɪ, ulena pá siki Sukɔti.

⁶ Pa kula Sukɔti, ulena pá siki ltam ke wulaya tetu nɔyɔ tã.

⁷ Pa kula ltam, ulena pá polo Pi-Hahiloti ke Paali-Sefɔj ɪsentaa, na pá siki Mikitɔɔli pətæe. ⁸ Pa kula Mikitɔɔli, ulena pá tɛsi tɛjku na

pá svu wulaya tetu na pá tɔ kuyɛɛj toosoɣo ltam wulaya tetu taa, na pá tala Mala. ⁹ Mala ke pa kulaa, na pá polo Iliim, timpi hila naanɔwa na naale, na paaj nutoso na naanɔwa ka wɛe tɔ na pá siki. ¹⁰ Pa kula Iliim, ulena pá siki tɛjku kuseem nɔyɔ. ¹¹ Pa kula tɛjku nɔyɔ, ulena pá siki Siɣ wulaya tetu taa. ¹² Pa kula wulaya tetu taa, ulena pá siki Tɔfəka. ¹³ Pa kula Tɔfəka, ulena pa siki Alusi. ¹⁴ Pa kula Alusi, ulena pá siki Lefitim timpi pa lanɣa lum konyɔnyɔm tɔ.

¹⁵ Pa kula Lefitim, ulena pá siki Holepu wulaya tetu taa. ¹⁶ Pa kula Holepu, ulena pá siki Kipɔloti-Taafa. ¹⁷ Pa kula Kipɔloti-Taafa, ulena pá siki Haselɔti.

¹⁸ Pa kula Haselɔti, ulena pá siki Litima. ¹⁹ Pa kula Litima, ulena pá siki Limɔj-Pelesɪ.

²⁰ Pa kula Limɔj-Pelesɪ, ulena pá siki Lipina. ²¹ Pa kula Lipina, ulena pá siki Lisa. ²² Pa kula Lisa, ulena pá siki Kehalata. ²³ Pa kula Kehalata, ulena pá siki Sefɛe puyɔ.

²⁴ Pa kula Sefɛe puyɔ, ulena pá siki Halata. ²⁵ Pa kula Halata, ulena pá siki Makelo. ²⁶ Pa kula Makelo, ulena pá siki Tahati. ²⁷ Pa kula Tahati, ulena pá siki Tela. ²⁸ Pa kula Tela, ulena pá siki Mitika. ²⁹ Pa kula Mitika, ulena pá siki Hasemona. ³⁰ Pa kula Hasemona, ulena pá siki Moseloti. ³¹ Pa kula Moseloti, ulena pá siki Pene-Yakanɣ.

³² Pa kula Pene-Yakanɣ, ulena pá siki Hoo-Kitəkati. ³³ Pa kula Hoo-Kitəkati, ulena pá siki Yotəpata. ³⁴ Pa kula Yotəpata, ulena pá siki Apəlona. ³⁵ Pa kula Apəlona, ulena pá siki ɪsiyɔj-Kepɛe. ³⁶ Pa kula ɪsiyɔj-Kepɛe, ulena pá siki Kateesi ke Siɣ wulaya tetu taa. ³⁷ Pa kula Kateesi, ulena pá siki Hoo puyɔ, ke ltɔm tetu tɔjɔ tã.

³⁸⁻³⁹ Mprúyú Tacaá yelaa na kɔtɔlu Alɔj kpa Hoo puyɔ taa. Ulena í sí tənaya ɪcɔtu kakpasɪ nyəj kuyaku kancaalaya nyəjku wule, ke ɪ pənaya nunɔwa na hiu na tooso (123) nyəjka taa. Pa Icipiti taa luu pənaya nule nyəjka nté.

⁴⁰ Waatu inəyi Kanaaŋ wulav wei pa yaa si, Ala na i ka we ilim təlule mpətəŋ tɔ tɔ, i nuwa lseyeli nyóma tate.

⁴¹ lseyeli nyóma kula Hoo puɣu lena pá siki Saləmona. ⁴² Pa kula Saləmona, lena pá siki Punonj. ⁴³ Pa kula Punonj, lena pá siki Opoti. ⁴⁴ Pa kula Opoti, lena pá siki Ye-Apalim ke Mowapu toŋa tɔ. ⁴⁵ Pa kula Ye-Apalim, lena pá siki Tiponj-Kati. ⁴⁶ Pa kula Tiponj-Kati, lena pá siki Aləmonj-Tipəlatayim isentaa. ⁴⁷ Pa kula Aləmonj-Tipəlatayim, lena pá siki Apalim pulasi taa ké Nepo puɣu isentaa. ⁴⁸ Pa kula Apalim pulasi, lena pá siki Mowapu teteka taa ké Yaatanu kinj ke Yeliko isentaa. ⁴⁹ Tənaɣa pa sika pa coka ke Peti-Yesimɔti na Apeeli-Sitim pə heku taa.

Nti Tacaa suwa Kanaaŋ tetu talɣu tɔ tɔ

⁵⁰ Mprúɣú Tacaa tuwa Moisi ke Mowapu teteka taa ké Yaatanu pɔɣ nɔɣ ke Yeliko isentaa si: ⁵¹ Teləsi lseyeli nyóma si ye í tesa Yaatanu na í suv Kanaaŋ nyóma tetu taa. ⁵² Pə wee si í tɔɣɔni tetu nyóma təna na í ɣɔki pee yaa nyəɣətu leesəŋ wei í laaki tɔ, na pə təkətəlena. ⁵³ Na í leeki pa tetu nti na í caya. Mpi tɔ, ma ha-meɣe təyi. ⁵⁴ Tete ké í ká tɔ na í taləna tetu ntəyi mə kpeka na mə lulɔŋ, na í keesəna mə paɣale. ⁵⁵ Pə wee si í tɔɣɔni tetu nyóma tənaya. Tɔfɔ kukaasaa mələyi mə kolontunaa ké na pá naasəyi-me, isu sɔwa ke isəpee taa, na nyəma təpila ke mə kəŋkəməŋ taa. ⁵⁶ Ule meɣe maa lana, isu maa suv si maa la-me tɔ.

lseyeli nyóma tetu toosi

34 Mprúɣú Tacaa tɔma Moisi si: ² Teləsi lseyeli nyóma si, waatu wei í ká suv Kanaaŋ tetu nti ma haaku-me tɔ tə taa tɔ, tə toosi nté ³ Siŋ wulaya tetu na ltəm nyəntu na pətəe tɔ. Na ká kpaɣa teŋku kusəpu, ⁴ na

ká mələna pəcesi pulasi tontonje pətəe tɔ. Ulena ká polo Siŋ, na ká tiina Kateesi-Paaneya pətəe tɔ. Na ká məli Hasaa-Ataa na Asəmən. ⁵ Na ká kee na ká yoosina Icipiti lɔɔ, na ká lu Metitelanee teŋku. ⁶ Ilim tətule tɔ toŋa nté Metitelanee teŋku un. ⁷ Ilim tətule mpətəŋ tɔ nyəŋka nté teŋku kulum un, na Hoo puɣu pə heku taa. ⁸ Ulena ká lu Lepo-Hamati na Seta, ⁹ na ká polo Sifələn, na ká lu Hasaa-lnaŋ.

¹⁰ Ilim tətule tɔ nyəŋka nté pə kpaɣav Hasaa-lnaŋ na Sefam tetu həɣɔlvu tɔ. ¹¹ Ulena ká mələna Lipəla ke Ayiŋ ilim tətule tɔ, na ká tee pooluŋ na ká polo ka yoosina Kenasaletu kuten, ¹² na ká polo ka lu Yaatanu lɔɔŋ, na teŋku kusəpu. Mə tetu tənasi nté.

¹³ Mprúɣú Moisi teləsa tə tənaya lseyeli nyóma na í tasa-weɣe heeluvu si: Tetunaa mpa Tacaa tɔma si í tɔ tete na í tala lseyeli kpeka pɔɣɔlayafei naanɔwa na həɣɔlvu tɔɣɔle. ¹⁴⁻¹⁵ Mpi tɔ, Lupeŋ na Kati pa lulɣu nyóma na Manasee kpekəle həɣɔlvu lenku ná tema pele pa nyəntu hikuyu ke Yeliko isentaa ke Yaatanu waali na ilim tətule tɔ.

Tetu tallaa nyɔŋ nyóma həla

¹⁶ Mprúɣú Tacaa tɔma Moisi si: ¹⁷ Kɔtulv Ulasaa na Nuŋ pəyalv Yosuwee paa paasəna tetu talɣu. ¹⁸ Pá kpa paa kpekəle nte tə taa ké nyuvu tu wei i ká paasəna-we tɔ. ¹⁹ Mpa mpa paa kpa mpv tɔ pa həla ntɔ: Yuta kpekəle taa nyəŋ nté Yefune pəyalv Kalepu. ²⁰ Simiyən nyənte taa nyəŋ nté Amihuti pəyalv Semuweli. ²¹ Pencamee nyənte taa nyəŋ nté Kisilonj pəyalv Ulitatu. ²² Taŋ nyənte taa nyəŋ nté Yokili pəyalv Puki. ²³ Yoseefv pəyalv Manasee nyənte taa nyəŋ nté lfoŋi pəyalv Hanəyel. ²⁴ Yoseefv pəyalv naale nyəŋ lfəlayim nyənte taa nyəŋ nté Sifitanj pəyalv Kemuweli. ²⁵ Sapulən

nyante taa nyeh nte Paanaki pəyalv
llisafə. ²⁶ Isakaa kpekəle taa nyeh nte
Asəh pəyalv Palətəyel. ²⁷ Asee nyante
taa nyeh nte Selomiti pəyalv Ahihuti.
²⁸ Nefətali nyante taa nyeh nte Amihuti
pəyalv Petayel.

²⁹ Mpa Tacaa ləsaa si pá tala Kanaah
tetv ke lseyel kpeka nyóma təvle.

Lefii nyóma acalée

35 Mprúyú Tacaa yəvta Moisi ke
Mowarv tetəkəle taa, ke Yaatan
pəvə nəvə ke Yeliko isentaa si: ²⁻³ Tv
lseyel nyóma si pá cəla Lefii nyóma
ke acalée nna pa ləsa pa tetvnaa taa
tə, na pə nənəkila. Na pá caɣa acalée
taa na pá tiikiyi pa təla ke haləmnna
taa. ⁴⁻⁵ Ləna í ká mayasi nənəkila an
a war təvle: Pə sunav icate koloosi na pá
pukina ilim təlule tə təvə meetələnna
nasəle na nunvwa (500), na ilim tətule
tə kə mpv. Pə mpətəh na pə ntəvəh tə
təvə mpv. Uena í mayasi paa həvəlvv
ŋku kv tə kə meetələnna iyaya (1000)
iyaya (1000) ke təm liyiti na pá cəv icate
na pá ta. ⁶ Na pá cəla Lefii nyóma ke
acalée naatoso. A taa kə ye pə yvəkəna
yvlv na í kv í təvəntəle í ká tv kplvlyv.
Na pá səsə acalée nule na naale tətə.
⁷ Pə kpenta acalée pəlefei naanvwa na
pə nənəkila. ⁸ Paa kpekəle nte tv ha Lefii
nyóma kə na pá keesəna tə tetv təv.

Yvlvkvləa kplvlyv tətule acalée

⁹ Mprúyú Tacaa təma Moisi si: ¹⁰ Teləsi
lseyel nyóma si, ye í tesa Yaatan na í
svv Kanaah tetv taa, ¹¹ ulé í ləsi acalée
wena í ká la yvlvkvləa mpa pə yvəkənaa
tə pa kplvlyv tətule tə. ¹² Na pəle pa
yəlaa í taa ləeti-wə na pá tá hvvta
pa təm. ¹³ Acalée naatoso ke í ká ləsi.
¹⁴ Tooso na Yaatan ilim təlule tə, na
tooso ke Kanaah tetv taa. ¹⁵ Ye lseyel tv
yaa caɣalv ke pə yvəkənaa na í kv yvlv,
ulé pvvntv se na í polo a taa natəl tə taa,
na í tó kplvlyv.

¹⁶⁻¹⁸ Ye nəvəlv mpa í təvəntəle ke
nyəvəlvv yaa kprátvúy, yaa í yaɣa-
pəle na í si. l kə yvlvkvlv kə, pə wəe si
pá kv-í. ¹⁹ Sətv yvlv siyisiyi ká pəekəna
kvlv na í ləeti-í. ²⁰⁻²¹ Ye kvlv ka təkəna-
na natəl ke í taa, yaa pa wena təma na
koluɣa, ulena í mapi-í ŋkumle, yaa í tusi-
í, yaa í yaɣa-í pulv na í sí. l kə yvlvkvlv
kə, pə wəe si ləetəlv í hika-í í kv-í.

²²⁻²³ Ntanyí pə yvəkəvəna yvlv na í tusi
ləlv, yaa pəle, yaa pulv fiti í niɣ taa na
pə yaɣa-í. Pəcó pa taa yoo, yaa í təkə-
na í taa. ²⁴ Ulé hvvllaa ka təh pə kvəsətv
kə, na pá hvv pa təm nti. ²⁵ Na pá kenti
kvlv tə na pá məhna-í í kplvlyv tətule,
na í saalv təna.

Haləna kvtvlv səsə wei í lakv təmlə ke
waatv iní tə í səm. ²⁶ Ama ye í luwa
icate nte tə taa na í tēsv tə təh ²⁷ na
ləetvlv hiki-í, í nəkāa í kvv-í kə na í
təm ta si. ²⁸ Pə nyvəv nte si kvlv í caɣa
kplvlyv tətule təna, haləna kvtvlv səsə
səm. Pəle pə waalv kə í pəsəv na í lu na
í məl í tē.

²⁹ Paa leyə í wəe, yaasi inəv məna mə
piya piya í ká təkí.

³⁰ Í kaa mv yvlv kvlvv aseeta na í
kvna yvlvkvlv təm. Pə wəe si pá tala
naale. ³¹ Pə fei si í mv kvhav na í ye
yvlvkvlv ke kvv. Pə wəe si í kv-í kə.
³² Pə fei tətə si í mv kvhav na í tó
yvlvkvlv ke kplvlyv tətule na kvtvlv səsə
sí, ulena í mələna-í í tē.

³³ Yvlvkvlə pilisiyi tetv kə. Ulé pə fei si
í pilisi tetv nti tə taa í wəe tə. Ye yvlv
kvva í təvəntəle, pə wəe si pá kv inəv
na pəcó pá kpiisi pə asilima. ³⁴ Pə fei si í
pilisi mə tetv. Mpi tə, Tacaa má, ma wə
mə hēkv kə.

Pəelaa mpa pa təkí pa nyóma kpancoov tə pa təm

36 Mprúyú Yosēf pəyalv Manasee,
na Manasee pəyalv Makii, na
Makii pəyalv Kalaatv lvlvlyv nyəvəh
nyóma pola Moisi na lseyel kpeka

nyɔɔŋ nyóma kiŋ ²na pá tɔ si: Waatu wei Tacaá tɔwa Moisi si í tɔ tete na í tala lseyeli nyóma ke tetu tɔ, ɪ suwa tɔtɔ si, í cɛla tá tɛtu Selofati tetu ke ɪ pɛlaa. ³Ama ye pa saawa kpekále lentɛ taa, pa tetu pasəyi tá kpekále nyəntu tɔɔ ké na pá sɔɔsi lenti tɔɔ. ⁴Na pá kɔma na pá tala cɛpu pənaɣa, pa nyəntu lu təkpaataa ké tá kpekále tɔɔ na pá sɔɔsi pa nyəntɛ kɔfate tɔɔ.

⁵Mpuɣule Tacaá heela Moisi si: Teləsi lseyeli nyóma si Yoseefu lɔlvuy nyóma wena tampana. ⁶Ye pa sɔɔla wei pa saa-ɪ. Ama pu wɛɛ pa kpekále taa tú ké. ⁷⁻⁹Uɛ paa kpekále nte tə tetu ká caɣa

tə tɛcaɣalɛ, tə kaa sɔɔsi lentɛ nyəntu tɔɔ. Mpu tɔtɔɣɔ ye kpekále natəli tə alu nɔɣɔlv ɪ wena tetu pə wɛɛ si í saa ɪ caa kpekále lɔlvuy tu ké.

¹⁰⁻¹¹Mpúyú Selofati pɛlaa Mala na Tiisa na Hokəla na Milika na Nowa pa saawa pa caa taalvnaa pəyalaa ke pa kpekále taa, ɪsu Tacaá ka kɛɛsvuy Moisi tɔ. ¹²Yoseefu pəyalv Manasee lɔlvuy nyóma nté. Ulena pa tetvnaa nti pa hikaa tɔ tɔ saali pa caa kpekále taa.

¹³Kiŋ na kusəsutu nti Tacaá teləsa lseyeli nyóma, na Moisi nɔɣɔ ke Mowapu tetekále taa, ké Yaatanu nɔɣɔ ke Yeliko ɪsɛntaa tɔɣɔle.

YOSUWEE

TEMA TAKELAYA

Kutulutu

Takelaya kanε ka taa kε pa keesεyi isana Moisi waali tu Yosuwee pona lseyeli nyεma na pα lεki Kanaaη tetu tα. lε ka tema yεyεtuγu na í su lseyeli nyεma caanaa caanaa si, i ká ha pana pa waali nyεma ke tetu nti. Pε tα kε lε we pa waali na pα yona pa kolontunaa. Na pa na Yosuwee pα lεki Kanaaη tetu.

Takelaya taa looηa sεsaγa ηka pε weε si paa wei i tαki tεyεle titite 24:15... í læsi wei í caa í sεε tεyε saηa... Tεfε ye pε kaasa ma na ma waav nyεma ile, Tacaa ke tαá sεε. Yosuwee yεyεtεna tαm tεne.

Isana pa faγa Yosuwee takelaya tα:

lseyeli nyεma tayanεyi pa ti si pa suvki Kanaaη tetu taa, titite 1-5

Kanaaη tetu lækuyυ, titite 6-12

Tetu taluyυ ke lseyeli kpeka nyεma, titite 13-22

Yosuwee kuyεyεtεtu kantakaya nyεntu, titite 23-24

Yosuwee lætuyυ ke Moisi lonte

1 Mpuγy kuyaku nakuli lε tαmle tu Moisi sεpa. Tεnaγa Tacaa tαma Moisi waali tu Yosuwee, wei i kε Nuη pεyalu tα si: ²Nyεni, Moisi sεpa. Ule pεnente nyaa kuli, na n í tα yεlaa paneyε nεyε, na í tεsi Yaatanu pεyε kanε. Na í suv tetu nti ma ha lseyeli nyεma me tα tε taa. ³Isu maa suv Moisi ke nεyε tα, ye mε nεhale í fela timpi mε tetu kε. ⁴Mε tetu ntε pε sunav wulaya tetu, na pε polo Lipaη pεaη tα. Na pε kraγa lfelatı pεyε sεsaγa, na pε kpeηna Hiti nyεma tetu tεna tα. Na pε yoosina Metitelanee tεηku. ⁵Kolontunaa tεna ka seeki-η kε, halεna n suv pubyu. Mpi tα, maa weε nyá waali kε, isu maa we Moisi kij tα.

Ma kaa l-η, pεyele ma kaa hatelana-η paa pεcα. ⁶Mpu tα, tεyε apalutu, na n nyε tαη. Pε taya pulu, nyaa yelina na yεlaa pane pα tεyε tetu nti maa heela mε caanaa na tuunav si maa ha-me tα. ⁷Ama kulumtu kε si, nyaa tεyε apalutu, na n nyε tαη te. Tαki ma kusεsutu tεna nti ma tαmle tu Moisi telεsa-η tεyε teu tεcυηη, na n laki-tı tetetete. Taa nyεnna ηwaanη yaa mpεle. Waatu unayi n ká waa nyá kulapεm tεna taa. ⁸Kusεsutu takelaya kanε ká taa fete nyá nεyε tα. Kalεyi ka taa tαm ke ilim na ahoο, na n tεη-tεyi teu. Waatu unayi pu lana-η. Pεcα n ká waa pε tεna mpi n laki tα pε taa. ⁹Matεη ma heela-η si n tεyε apalutu na n nyε tαη na? Mpu tα, taa nyá. Pεyele taa sele paa pεcα tαtα. Pε taya pulu, nyá lε má, maa weε nyá waali kε paa timpiyi.

Yosuwee tayanεyi

Yaatanı tεsuyυ tαm

¹⁰Mpuγy Yosuwee tαma lseyeli nyuyυ nyεma si: ¹¹í suv tεsikile taa, na í heeli samaa si pα caa mpaav tεyεnasi. Mpi tα, kuyεeη tooso í tεewa tu tεsi Yaatanı, na tε polo na tε læki tetu nti Tacaa ta lε ha-tu tα. ¹²Mpuγule Yosuwee heela Lureη nyεma, na Kati nyεma, na Manasee yεlaa hεyεluyυ lεηku nyεma si: ¹³í tαsi nti Moisi ka heela-me tα si, heesuyυ ke Tacaa caakεna-me, na í ha-meγe tetu tεne. ¹⁴Ule mε alaa, na mε piya, na mε tαla tike ká cayana pεyε na cεne tα. Ama pε kaasuyυ apalaa yoolaa me tα, pε weε si mu tεsi mε tεetunaa cεluyε na í tεε-weγe nεyε na í sεna-we. ¹⁵Halεna waatu wei mε lε Tacaa ká yele na pεle pα heesi isu me na tetu tεne unı tε pεsi mε tεna mε nyεntu tα. Pε waali kε í ká mεlı mε tetu nti Tacaa tαmle tu Moisi ha-me isεntu tα tε taa kε Yaatanı ilim tεlule tα cεne.

¹⁶Mpuγy pa cαwa Yosuwee si: Tu la teitei isu n tuyυ-tu tα. Paa timpiyi n tila-

tu, tu polo ké. ¹⁷ Pəyele tu nuna-ŋ teu ké, isu tu nukayana Moisi tɔ. lɔ́ í wɛɛ nyá waali, isu ɪ ka wɛw Moisi waali tɔ. ¹⁸ Ye pə cəpa wei na í lá kanƙante, na í tɔ si ɪ kaa təŋ nti n tu-tv tɔ isu pa ku-ɪ. Ama nyaa nyɔɔ toŋ ké na á tɔɔ apalɔtv.

Yosuwee tiliyi feŋlaa naale ke Yeliko

2 M̀p̀r̀ỳỳ Yosuwee kusa feŋlaa naaleye mukaya ke Sitim timpi paa sikaa tɔ si: Í polo na í feŋ Kanaaŋ tetu nti na Yeliko ɪcate. Pa tala ɪcate nté, ɪlena pá svv apalaa təna alv nɔɔɔlv ɪ tɛye ahoo. Pa yaa alv unɪ si Lahapɪ. ² M̀p̀r̀ỳỳlɛ yəlaa tayasa Yeliko wulav si: lseyeli yəlaa kɔmna nteye tetu feŋyɪ. Haləna pá svv cəneye ahoo anɛ. ³ Tənaɣa, wulav tilaa na í heeli Lahapɪ si: Yəlaa mpa unɪ pa we nyá tɛye mpv tɔ, pa ké tetu feŋlaa ké. Mpv tɔ, ləsi-wɛye cənɛ.

⁴ M̀p̀r̀ỳỳlɛ alv unɪ í ŋmesa apalaa mpe pa tɔɔ, na í cɔ wulav tillaa si: Tampana yaa, yəlaa mpe pa tala ma tɛ. Ama ma ta nyɪ-wɛ si le nyəma tɔ. ⁵ Ahoo yuwa na pá təkəyi ɪcate nɔnɔɔɔ, ɪlena pá lu. Ma ta nyɪ ŋku pa təŋaa tɔ. Ye í təŋa pa waali ke ləŋləŋ, í ká hiki-wɛ.

⁶ Pəyele Lahapɪ ka kpaasa feŋlaa mpeye ɪ kutuluɣu pata tɔɔ ké, na í ŋmesi-wɛye ŋmuntv nti pa yaa si leŋ*fa* tɔ tɛ. ⁷ yaa si leŋ. Pa lɔvki-təyi pɔɔŋ ké lsv kpronkrontu, na pə pɔɔŋ na pə tokonaa ké liyitee wontu ké. ⁷ M̀p̀r̀ỳỳlɛ wulav tillaa kraɣa mpaav ŋku pa tesəɣəna Yaatanɪ pɔɔɔ tɔ, na pá se feŋlaa waali. ɪlena taŋlaa tayani ɪcate nɔnɔɔɔ ke təkuyv. ⁸ Pə waali ké Lahapɪ kpa feŋlaa cɔlv na pəcɔ pá too, na í tɔ-wɛ si: ⁹ Ma nyəma si Tacaa tɔwa tetv tənɛye mə niŋ taa. Mə sɔɔɔntv svv ɪcate tənɛ tə nyəma ké na pá seliyi. ¹⁰ Tə nuwa isəna, waatu wei í lu Icipiti taa tɔ, lɔ́ faɣa Səsəncaasɪ tɛŋku lvm taa, na mu tɛɛ puɣulaya tɔ

tɔ. Tə nuwa tɔtɔɔ, isəna í kuwa Amolii nyəma awulaa səsaa Sihon na Oki, na í wakəli pa nyəm tənaya pɔɔɔ waali tɔ. ¹¹ Tə nu-ti, ɪlena ta apalɔtv le-tv, na tá tɛɛ svvkəna-mɛ. Mpi tɔ, mə lɔ́ Tacaa tike nté isɔtaa na ate pə tv. ¹² Pənente ma wiikina-mɛ si, í tuuna Tacaa si í ká h́lɪ ma caa təyaya ke suulu isu ma hulvɣv-mɛ tɔ. ¹³ Í la mpi pu tv-m naani si ɪ kaa kv ma caa, na ma too, na ma taalvnaa, na ma kɔɔvnaa, na ma newaa na pa nyəmanaa təna tɔ.

¹⁴ M̀p̀r̀ỳỳlɛ apalaa mpe pa cɔ-ɪ si: Ye n ta tayasɪ tá tɔm tá sɔɔlv puwaya si tɛ si mə səm, na pá kɔma na Tacaa tv tá niŋ taa ké tetv tənɛ tu la-ŋ kupantv ké, tə kaa kpali nyá kvɔɔv.

¹⁵ M̀p̀r̀ỳỳlɛ Lahapɪ tisa apalaa mpe na ŋmənaya na ɪ kutuluɣu pətote. Mpi pə tɔɔ tɔ, ku wɛ ɪcate kolvŋa tɔɔ ké. ¹⁶ ɪlena í heeli-wɛ si: Í təŋ puɣv mpaav, pá taa kɔɔ na mpa pa sewa mə waali tɔ pá sulɪ-mɛ. Í ŋmɛl puɣv taa tənaya kuyɛɛŋ tooso na mə waali selaa təna tɛ məlvɣv. Pələ pə waali, ɪle í ká tɔ mə mpaav.

¹⁷ Ntena apalaa mpe pa tɔmɪ-ɪ si: Nyəni, isəna n ká la na tɛ təkəna tuunav mpi n yelaa na tɛ tuuna tɔɔlv. ¹⁸ Waatu wei tu svv tetv tənɛ tə taa tɔ, tɛ mayana n tɔwa ŋmənaya kuvɛɛmaya na nyá pətote nte n tisina-tv isəntv tɔ. Na á kota nyá caa, na nyá too, na nyá taalvnaa na nyá newaa, na nyá caa lɔlvɣv nyəma tənaya nyá təyaya taa. ¹⁹ Ama ye pə cəpa pa taa wei na í lu nyá təyaya taa, pɔntv səm ká wɛɛ ɪ nyvɣv tɔm ké, pə taya tá nyəntv. Tɔfɔ, ye mpe unɪ pa taa nɔɔɔlv nyvɣv hola-ɪ, ɪle pə ké ta tɔm. ²⁰ Ama ye n tayasa ta tɔm, ɪle ta kaa tɔki tá nɔɔɔ svv tɔtɔ. ²¹ ɪlena alv unɪ ɪ cɔ si: Pə la isu í yɔɔtɔyɣv tɔ.

ɪlena alv yele feŋlaa na pá tɛɛ. M̀p̀r̀ỳỳ ɪ tv ŋmənaya kuvɛɛmaya na ɪ pətote. ²² Apalaa mpe pa tala pɔɔŋ taa, ɪlena

^a2:6 **leŋ:** Leŋ, pa tɛ ŋmuntv toŋ nyəntv natələyi pá

pá ημελι τήναγα κυεεη τοосо. Halēna mpa paa sewa pa waali tō, pá pēeki-weye hōyōlyu ηku kv tēna kv taa, pa ta na-we. Ulena pá mēli kpete. ²³ Mprōyú feñlaa mpe pa mēlaa na pá tii puyv, na pá testi Yaatanu. Ulena pá kpe na pá keesi Yosuwee ke pē tēna mpi pē mayana-we tō. ²⁴ Na pá yōyōti tōtō si, pōpōtu fei leleñ, Tacaa twa tetu tēnaga ta niñ taa ké. Halēna tē yēlaa tēna tēe svkēnā-tuyv.

Yaatanu pōyō tesuyv

3 Tēv fema tananñ tēhulu, ulēna Yosuwee na lseyeli nyéma pá kuli Sitim, na pá tii Yaatanu nōyō, na pá caya tēna na pá tanñ saa wei paa testi tō. ² Kuyeeñ tooso tēewa, ulēna Yosuwee tō nyuyv nyéma si: Í cōō tēsikile, ³ na í heeli samaa si ye pē kōma na í ná kōtēlaa sēyēla lō Tacaa nōyō pēeluyv atakaa, ulē paa wei í lu na í hu i waali. ⁴ Ama í taa suli-i krōtēnav ké, mē na-i í hatēlēna tēma usu kilomētēli kulvm. Inu í ká hulōyēna-meyē mpaav. Mpi tō, í ta tēñta-kv.

⁵ Mpuvule Yosuwee heela yēlaa si: Í la nyōññ tōo asilima kēeluyv kōtaya ke cele tō. Mpi tō, Tacaa ka la-meyē piti tēma.

⁶ Tēv fema, ulēna Yosuwee heeli kōtēlaa si: Í sēyēli lō atakaa na í tēe samaa ke nōyō. Ulena pēle pá la mpv.

⁷ Mprōyú Tacaa tōma Yosuwee si: Sañja ke maa caali nyá nyuyv kusuyv ke lseyeli nyéma isentaa. Ulena pēcō pá nyi si maa wēe nyá waali, usu maa wēv Moisi waali tō. ⁸ Ule heeli kōtēlaa mpa pa sēyēla lō atakaa tō si: Ye í tala Yaatanu, ulē í tisi mē nōhēe ke lvm taa na í sēñ mpv.

⁹ Tēnaga Yosuwee tōma lseyeli nyéma si: Í tuusi na í kōō na í nu Tacaa tōm.

¹⁰ Mprōyú í ká nyēna si Weesuyv tu lō we mē hēku taa, na inu i ká tōyōnēyēna

Kanaañ nyéma, na Hiti nyéma, na Hifi nyéma, na Peliisi nyéma, na Kilikaa nyéma, na Amolii nyéma, na Yepusi nyéma. ¹¹ I nyēni, tetu tēna tu Tacaa lō nōyō pēeluyv atakaa ká tēe mē nōyō tō, na í testi Yaatanu pōyō ke mē isentaa. ¹² Í lēsi lseyeli nyéma kpeka naanwua na naale taa ké yulu yulv. ¹³ Pō kōma na kōtēlaa mpa pa sēyēla tetu tēna tu Tacaa atakaa tō pá lii pa nōhēe ke lvm taa, pu fayā, na pē yele kpete. Na isōtaa tōo nyēm kōō na pá su sōsōm.

¹⁴ Mprōyú yēlaa lu tēsikile si, pa tesēyi pōyō. Na kōtēlaa mpa paa sēyēla lō atakaa tō pēle pa we lōlō. ¹⁵ Paa pēnaga ηka kvmtv waatu tēnaga pōyō suyi na ká watēyi kutemij. Pē kōma na kōtēlaa mpa inu pa sēyēla lō atakaa tō pa nōhēe tii lvm taa, ¹⁶ ulēna pē cé. Na mpi pē lukaγana isōtaa tō tō pē sēñ, na pē su sōsōm ke Atam tē*fa* timpi pa yaa si Saatanñ tō pē kōñkōñ taa. Ulena lvm mpi pēle pē kpeñyana tēñku kusērv tō tō, pēle pē ce. Na yēlaa tesēna Yeliko tō tō. ¹⁷ Ule nōhēe a lōna cekēnav we kate. ¹⁷ lseyeli nyéma tēñna tesuyv ke mprōyú wulaya tō, na atakaa sēyēllaa náá sēñja mprōyú tetu puγulaya nyēntv tōo ké pōyō pēle taa. Halēna pa tēna pá té tesuyv.

Pēe naanwua na naale kuluyv

4 lseyeli nyéma tēna tēma Yaatanu ke tesuyv ke mpv, ulēna Tacaa tō Yosuwee si: ² Lēsi pa kpeka loosi taa ké yulu yulv. ³ Ulena í heeli-we si: Í kuli pēle pēle ke timpi inu kōtēlaa sēñja isēntō tēca tō. Na í kpeñna timpi í ka svv sañja ahoō ane tō.

⁴ Mpuvule Yosuwee yaawa yēlaa naanwua na naale inu. ⁵ Ulena í tō-we si: Í polo lō Tacaa atakaa nōyō tōo ké pōyō taa, na í kuli pēle pēle ke mē nyōññ tō. ⁶ Pēe anu a ká tōōsēyēna-meyē mpi

^{a3:16} *Atam te*: Atam te na Saatanñ pē ké acalēe kvpēnēe

lso lapa-meɣe isəntə tɔ. Ye pə kɔma na mə piya pɔɔsi-me si pɛe ane a laki we? ⁷Í ká cə-we si waatu nɔɔɔlv kətəlaa tesayana lso atakaa ké Yaatanu na Tacaa yele na lum cɛ na pá tesi. Ule pɛe ane a ka tɔɔsəyənə-meɣe pə tɔm ke tam tɔ.

⁸Mpuyule apalaa naanɔwa na naale inu i lapa teitei isu Yosuwee ka keesuyu-we tɔ. Pa kula pəle pəle ke pa kpeka nyɔɔɔ tɔ, isu Tacaa ka heeluyi-we tɔ. Ulena pá kpeɣna-ye na pá su timpi paa siki ahoɔ anu tɔ. ⁹Mpúyú Yosuwee caa pɛe naanɔwa na naale tɔtɔ, na í kaa kaɣmaaya ke pɔɔɔ pile taa, timpi kətəlaa ka sɔyɔla lso atakaa na pá sɛɣaa tɔ. Na a we tənaya haləna saɣa.

¹⁰Mpúyú lso atakaa sɔyɔlla sɛɣa pɔɔɔ taa ké mpv. Haləna yəlaa te nti lso Tacaa ka heela Yosuwee si í teləsi-we tɔ tɔ lapv, isu Moisi ka keesuyu-i tɔ. Pə tema mpv, ulena samaa tesi lɔɣlɔɣ. ¹¹Pə kɔma na samaa tənə te tesuyv, ulena lso atakaa sɔyɔlla hmaa pa nɔɔɔ tɔ. ¹²Mpúyú Lureɣ na Katu nyəma, na Manasee kpekəle hɔɔlvuyv nyəma, tee samaa nɔɔɔ tɔ na pá tɔka pa youu wontu, isu Moisi ka heeluyi-we tɔ. ¹³Mpúyú lseyeli nyəma yoolaa luwa Tacaa isentaa, isu yəlaa iyisi nule (40000) na pá suuwa youu wontu. Na pá pukina Yeliko tɔ ké timpi tetv we ihəntav tɔ. ¹⁴Kuyaku ɣkuyv Tacaa tɔwa Yosuwee ke teeli ke lseyeli nyəma tənə isentaa. Ulena pá nyaɣna-i, haləna i sɛm. I su pa nyaɣayana Moisi tɔ.

¹⁵Mpúyú Tacaa tɔma Yosuwee si: ¹⁶Heeli kətəlaa mpa pa sɔyɔla lso atakaa tɔ si pá lu pɔɔɔ taa.

¹⁷Ulena Yosuwee náá heeli-weɣe mpv. ¹⁸Too isu lso atakaa sɔyɔlla kpesuyv pa nɔɔheɛ ke pɔɔɔ pəle taa na pá su kutɛɣ tɔ, ulena lum məli kprakaa na pé su na pé wati pɔɔɔ kutemiɣ, isu pu wɛv tɔ. ¹⁹Pa isɔtv kancaalaya nyəɣ kuyɛɛɣ naanɔwa wule ke lseyeli nyəma lu pɔɔɔ

taa, na pá polo pá siki timpi pa yaa si Kilikaa tɔɔɔ Yeliko icate na ilim təlule tɔ.

²⁰Kilikaa tənaya Yosuwee ɣmawa pɛe naanɔwa na naale wei paa kula pɔɔɔ taa tɔ. ²¹Mpuyule i heela lseyeli nyəma si: Ye kuyaku ɣku mə piya pɔɔsa-me si pɛe ane a nyuyv suwe? ²²Ule í ká keesi-we si tu tesa Yaatanu ke wulaya ké. ²³Pɔpɔtv fɛi leleɣ, kuyaku nakuləyi Tacaa ta lso lapa na Yaatanu nyɔɔ na tɔ tesi, isu i ka tem lapv ke Səsəncasɔ tenku taa tɔ. ²⁴Tacaa lapa ɣpúyú si ate yəlaa tənə í nyi si i wena toma. Ulena taa nyaɣna-i tam.

5 Tetv nti pa yaaku si Amolii tɔ, tɔ awulaa tənə mpa pa wəna Yaatanu ilim tətule tɔ tɔ, na Kanaaɣ awulaa mpa pa kpətəna Metitelanee tenku tɔ. Pa tənə pa kɔma na pá nu si Tacaa lapa na pɔɔɔ nyɔɔ na pá tesi. Ulena pa apalv tv yɔɔli-we, na lseyeli nyəma tɔm la-weɣe sɔyɔntv ke katatəlaya.

lseyeli nyəma peluyv ke Kilikaa

²Mpuyule Tacaa tɔma Yosuwee ke waatu inu i taa si: Caa pɛe seesi na í peli lseyeli piitim kufam pəne.

³Ntəna Yosuwee peli-weɣe teitei, isu Tacaa ka yɔyɔtvuyv tɔɔɔ pulaya ɣka pa yaa si: Peluyv pulaya tɔ ka tɔ. ⁴⁻⁵Waatu wei lseyeli nyəma luwa Icipiti tɔ pa pəla apalvpiya tənə mpa pa tala youu pote tɔ. Ama pəle pa tənaya mpv pa səpa wulaya tetv taa. Pəle pə waali pa tasa apalvpiya mpaɣa luluyv tɔ pa ta peli pəle. Mpi pə tɔ Yosuwee pəla-we tɔyɔle. ⁶Mpi tɔ, lseyeli nyəma kisa lso ké nunav ké, ulena pá cɔɔ wulaya tetv taa ké pusɔ nule təcu, na pa taa apalvpiya mpa paa tala youu pote ke pa Icipiti luw waatu tɔ pá sí pa tənə. Mpv inəyi Tacaa ka yɔyɔtənə tuunav si pa taa nɔɔɔlv kaa keesi tetv kupantu nti tɔ taa tɔyɔnaya tɔla yem təhɔ tɔ. Tənaya i ka suwa pa caanaa ke nɔɔɔ si

ι κά ha-we. ⁷ Ue pa piya ke lso læeta pa lonte. Pə tɔ́ ké Yosuwee pela-we. Mpi tɔ́, pa taa peli-weye mpaav taa. ⁸ Pa tema pa loŋa tənaya peluɣu, uena pá caɣa pa tɛcaɣale, haləna pá waa-we. ⁹ Ntena Tacaa tɔ́ Yosuwee si: Saŋa nté ma kɛela mə nyɔɔŋ tɔ́ ké mə Icipiti fɛele.

Uena pá ha təne inəyi hətə si Kilikaa (Pakɛɛlaa). Na pá yaaki-teye mɔ́pɔ́yú haləna saŋa.

Tɛɛv acima kancaalaya nyəna tɔ́yɔv ke Kanaaŋ

¹⁰ Mɔ́pɔ́yúle lseyeli nyəma sika Kilikaa ke timpi tetu we inəntav tɔ́yɔ Yeliko kiŋ. Uena pá tɔ́yɔ Tɛɛv acima ke tənaya isətu kuyɛɛŋ naanɔwa na liyiti wule taanaya. ¹¹ Tɛɛv acima tev kufemuɣu ke pa caala tetu tɔ́yɔnaya ke tɔ́yɔv, na potopotonaa mpa pa taa kəkusum fɛi tɔ́. Uena pá wɔ tɔ́yɔnaya pee na pá salɪ tɔ́tɔ́. ¹² Kuyɛŋkuɣu manna yela hotuɣu pa ta tasa-i nav. Pə kɔɔɣav waatu inɪ tɔ́yɔ lseyeli nyəma sɔv tetu tɔ́yɔnaya ke tɔ́yɔv.

Tacaa yoolaa nyuɣu tv

¹³ Kuyaku nakulɪ Yosuwee we Yeliko cɔlɔ, na í kusɪ isɛ, ulɛ ι ná apalɔ nɔɔɔlvɔle na ι niŋ taa ké layate. Mɔ́pɔ́yú ι pola ι kiŋ na í pɔɔsi-i si: N ké tá nyəŋ yaa tá kolontu? ¹⁴ Mɔ́pɔ́yúle apalɔ inɪ ι nɔɔɔ təkɔav si: Aai, ma ké Tacaa yoolaa nyuɣu tv ké, nɔɔnɔ ké ma kɔma.

Tənayaɣale Yosuwee hota ι tɛɛ, na í sɛɛ-ι na í pɔɔsi-i si: Na wentiyile n kəmnaa?

¹⁵ Kelena Tacaa yoolaa nyuɣu tv tɔ́ Yosuwee si: Wəɣɔsi nyá ntaŋkpala. Mpi tɔ́, timpi taa n səŋa mpu tɔ́, pə we kate ké.

Uena Yosuwee la mpu.

Lseyeli nyəma lɛkɔvɔv ke Yeliko icate

6 Yeliko nyəma ka təka pa icate ké na pá kaləsi lseyeli nyəma tɔ́. Nɔɔɔlvɔ u sɔvki, pəcɔ́ nɔɔɔlvɔ u luki. ² Mɔ́pɔ́yú Tacaa heela Yosuwee si: Ma tɔ́yɔ icate tənɛ tə wulav na tə yoolaa apalaa tənaya nyá niŋ taa. ³ Mpu tɔ́, yoolaa mə, í tɔ́ na í cɔɔna icate nteye tɔm kulɔm. Uena í laki mɔ́pɔ́yú paa kuyaku ŋku. Haləna kuyɛɛŋ naatoso tɛcu. ⁴ Kɔtəlaa naatosomɔ́yɔɣaya ká tɛɛ lso atakaa səɣəllaa nɔɔɔ tɔ́. Na paa wei na ι tutuɣu. Pə takɪ kuyaku naatosomɔ́yɔɣaya nyəŋku wule, uena í cɔɔ icate ke tɔm naatosomɔ́yɔɣaya. Na kɔtəlaa náá tɔŋna pa tutuɣu hulɔvɔ. ⁵ Pə kɔma na í nu tutuɣu wiiwa na í cuyusi, ulɛ yəlaa tənə kɔrentɪ na pá yaɣa apalɔkaki-isasi na icate kolɔŋa ti. Uena paa lseyeli tv wei í tii pa tɔ́ ké kɔkɔpaa.

⁶ Mɔ́pɔ́yúle Yosuwee kota kɔtəlaa na í heeli-we si: Í kɔɔɣa lso atakaa na mə taa yəlaa naatosomɔ́yɔɣaya náá təkɪ paa wei na ι tutuɣu na í tɛɛ nɔɔɔ.

⁷ Uena Yosuwee heeli samaa si: Í tɔ́ na í cɔɔ icate. Na yoou wontu təkəlaa ke lso atakaa nɔɔɔ tɔ́.

⁸ Yosuwee tema yəlaa ke mɔ́pɔ́yú heeluɣu, uena kɔtəlaa naatosomɔ́yɔɣaya inɪ í naali tɔntɛ, na pá huləyi pa tutuɣu. Na lso atakaa ké pa waali.

⁹ Uena yoou wontu təkəlaa ke tutuɣu hullaa nɔɔɔ tɔ́. Na waali nyəma təŋəyi lso atakaa na pá haŋa mpu. ¹⁰ Uena Yosuwee heeli samaa si: Í taa kiisi, pəcɔ́ mə taa nɔɔɔlvɔ nɔɔɔ taa í taa lu paa fəŋ maɣamaɣa. Haləna kuyɛŋku maa heeli-mɛ si í kiisi tɔ́. ¹¹ Mə na lso atakaa ι ká cɔɔ icate ke tɔm kulɔm. Uena í məli tesikile na í həntɪ.

LSEYELI

PAASENLAA

TOM TAKƏLAYA

Kutulutu

Takəlaya kanə ka taa ké tə naaki isəna lseyeli nyəma yela lso ké Kanaaŋ tetu taa tɔ. Pa nəɔɔ tɔɔ tu Yosuwee səpa. Ule pa fəina paasənlə. Paa wei ɪ lakaya isəna ɪ caaki tɔɔɔ. Ama waatu wei pa nuku pa isayatu sɔŋ ulena pá kəsəna lso tɔɔ na pá wii. Lso naaku pa pətɔɔtəle, ulena í ləsəɣi paasənlaa na pá waasəɣi-we.

Isəna pa faɣa Paasənlaa takəlaya tɔ: lseyeli nyəma susu ke Kanaaŋ na Yosuwee səm, titite 1:1-2:10

lseyeli paasənlaa, titite 2:11-16:31

lseyeli nyəma liyituɣu, titite 17-21

**lseyeli nyəma caɣau
ke Kanaaŋ tetu taa**

1 Yosuwee səm waali ké lseyeli nyəma pɔɔsa Tacaa si pa nyəŋ pa kpeka taa nte tu yoonna Kanaaŋ nyəma ke kancaalaya tɔ. ²Ntena Tacaa si: Yuta nyəntə ké. Mpi tɔ, pele pa niŋ taa ké ma tu tetu.

³Mpuyule Yuta kpekəle nyəma tɔma Simiyɔŋ kpekəle nyəma si: Í kɔɔ na í səna-tu na tɔ yoonna Kanaaŋ nyəma na tɔ ləeki tetu nti Tacaa ká ha-tu tɔ. Ye tə tema təna, ile tɔá kɔɔ na tɔ səna-me na tɔ ləeki mə nyəntu.

Mpuyule Simiyɔŋ nyəma polaa na pá sɔɔsi Yuta nyəma tɔɔ, ⁴na pá tee yoou. Ulena Tacaa tu Kanaaŋ nyəma na Peliisi nyəma ke pa niŋ taa, na pá kú yəlaa iyisi naanɔwa (10000) ké Peseke ɪcate taa. ⁵Mpuyú pa maɣana wulav Atoni-Peseke ke Peseke ɪcate taa, na pá yoonna-ɪ. Isəna pa kələna Kanaaŋ nyəma na Peliisi nyəma tɔɔɔle. ⁶Ulena wulav se na pá tɔɔɔni-ɪ na pá kra-ɪ

na pá seti ɪ apalɔmpee na ɪ apalɔnɔm-pee. ⁷Mpuyule wulav unɪ ɪ tɔma si: Ma maɣamaɣa maa seta yəlaa nutoso na naanɔwa apalɔmpee na pa apalɔnɔm-pee ke mɔpuyú, na má tɔki na cəɣələsi hotiyi na pá caləsəɣi. Mpi maa lapa tɔɔɔ pə feləɣi-m.

Ulena pá pona Atoni-Peseke ke Yosalem na í caŋ na í si təna.

⁸Mpuyú Yuta nyəma yoonna Yosalem nyəma, na pá ku-we na pá sɔ ɪcate ke kɔkɔ na pá ləeki-te. ⁹Pə waali ké pa polaa na pá yoonna Kanaaŋ nyəma mpa paa we pulasi taa, na ilim mpətəŋ tɔ ké tetekəle taa tɔ. ¹⁰Ulena pá polo na pá yoonna Kanaaŋ nyəma mpa pa we Hepələŋ timpi pa yaakaya si Alapa tə tɔ. Na pá kv Sesayi nyəma, na Ahiman nyəma, na Taləmayi nyəma. ¹¹Pa tema təna, ulena pá polo pá yoonna Tepii timpi pa yaakaya si Kiliyati-Sefee tɔ pə nyəma. ¹²Mpuyú Kalepu tɔma si: Ye wei ɪ yoonna Kiliyati-Sefee nyəma na í kəli-we maa ha-ɪ ma peələ Akəsa na í la alb. ¹³Tənaɣale Kalepu neu tənuyv nyəŋ Kenasi pəyalv wei pa yaa si Otiniyee tɔ, ɪ yoonna ɪcate nté tə nyəma na Kalepu ha-ɪ ɪ peələ Akəsa na í la alb. ¹⁴Akəsa saawa, ulena í tɔ ɪ paalv si: Maa sələmi ma caa ke tetu natəli. Alb unɪ ɪ tiina ɪ kraŋaya tɔɔ, ulena ɪ caa pɔɔsi-ɪ si: Alaafəya kele? ¹⁵Mpuyule alb nəɔɔ təkpaɔ si: Hai, la-m kɔpantv na í ha-m hila. Mpi tɔ, tetu nti n ha-m mɔpuyú ilim mpətəŋ tɔ tɔ tə fəi lum.

Ulena ɪ caa Kalepu náa ha-ɪ hila wena a we pə tee tɔ, na isətəa nyəna.

¹⁶Mpuyú Moisi yəti luluyv nyəma Keni nyəma na Yuta nyəma pa luwa Yeliko, na pá polo pá caɣa Yuta Alaati ilim mpətəŋ tɔ ké wulaya tetu taa ké Amaleke nyəma tetu taa.

¹⁷Mpuyule Yuta nyəma, na Simiyɔŋ nyəma pa polaa na pá yoonna Kanaaŋ nyəma mpa pa we Sefati tɔ na pá tɔɔɔ pa tetu, na pá yəki ɪcate tənəŋŋaŋ. Na pá

ha-te si Hooma. Ncaale ke pa yaa mpv na pa te taa. ¹⁸Pəle pə waali ké Yuta nyóma mpe pa tasa Kasa, na Asəkaləŋ, na lkoləŋ acaləe ke ləekuɣu, na pá kpenna wena a cɔɔna-ye tɔ. ¹⁹Tacaa ka we pa waali ké haləna pá ləeki pulasi tetv təna. Ama tetv thəntav taa nyóma ke pa ta pəsi. Mpi tɔ, pəle paa wena yoou keekena nyəgətu nyóma ké. ²⁰Ulena pá ha Kalepv ke Hepələŋ icate, isu Moisi ka yɔɔtɔyɔ tɔ. Mpi tɔ, unɪ ɪ tɔɔŋna Anaku lɔlɔŋ nyóma tooso wei ɪ ka we təna tɔ. ²¹Pencamee nyóma ta pəsi na pá tɔɔŋni Yepusi nyóma mpa paa we Yosalem tɔ, pá na-we pa wenna mpv.

²²⁻²³ Mprúyú lɔlayim kpekəle na Manasee nyənte pa polaa na pá yoona Peteehɪ timpi pa yaakaya Lusi tɔ, na Tacaa sənə-we. Feŋlaa ke paa caaləna tiluyu ke Peteehɪ taa. ²⁴Pəle pa talaa na pá sulina apalv nɔɔɔlɔ, ulena pá tɔmɪ-ɪ si: Hɔlɪ-tuyv timpi tɔɔ icate koloosi topilinaa tɔ, tu nyɪ nyá tɔɔ.

²⁵Mprúyú apalv unɪ ɪ hɔla-weɣe təsɔvle. Ulena pá svv na pá kú icate yəlaa təna. Ama pa yela apalv unɪ na ɪ təyaga nyóma təna. ²⁶Pə waali ké apalv unɪ ɪ pola Hiti nyóma tetv taa, na í ŋmá icate na í yaa-te si Lusi, na pá yaaki-teɣe mprúyú haləna saŋa.

²⁷Manasee nyóma ná tá pəsi na pá tɔɔŋni Pəti-Seyəŋ nyóma, na Taanaku nyóma, na Tɔɔ nyóma, na lpeleyam nyóma, na Mekito nyóma, na pə acaləe wena a cɔɔna-ye tɔ. Kanaaŋ nyóma ka we tənaya tam ké. ²⁸Paa na waatu wei lseyehɪ nyóma kɔma na pá yoo toŋ ke teu tɔ pa ta pəsi na pá ləeki pa koloosi acaləe. Ye pə taya səkpəna paasi.

²⁹lɔlayim nyóma ná tá pəsi na pá tɔɔŋni Kanaaŋ nyóma mpa pa we Kesee tɔ, pa na-we pa wenna.

³⁰Sapuləŋ nyóma ná tá pəsi na pá tɔɔŋni Kanaaŋ nyóma mpa pa we Kitələŋ na Nahalalɪ tɔ. Ama təma ké pa tu-we na pá na-we pa we mpv.

³¹Asee nyóma ná tá pəsi na pá tɔɔŋni Ako nyóma, na Sitəŋ nyóma, na Alapv nyóma, na Akəsipi nyóma, na Heləpa nyóma, na Afiki nyóma, na Lehopi nyóma. ³²Pə tɔɔ ké pá na Kanaaŋ nyóma pa caya pəle pa tetv taa.

³³Nefətali nyóma ta pəsi na pá tɔɔŋni Kanaaŋ nyóma mpa pa we Pəti-Semesɪ na Pəti-Anatɪ tɔ. Ama təma ke pa tu-we na pá na-we pá wee.

³⁴Mprúyú Amolii nyóma tɔɔŋna Taŋ nyóma, na pá kpa pulasi taa. Pa ta yele-we na pá caya tetv thəntav taa. ³⁵Ulena Amolii nyóma saali Haa-Helesɪ puyv taa na Ayaləŋ na Saaləpim. Ama waali waali ké lɔlayim nyóma, na Manasee nyóma ŋmakəla-we na pá tu-weɣe təma. ³⁶lɔm nyóma tetv toŋa faɣana Pəcesɪ tontoŋle tɔɔ ké Sela na ilim təlule tɔɔ.

Tacaa kaləyənə ɪ yəlaa

2 Mprúyú kuyaku nakɔlɪ Tacaa ɪcətəa tillu luna Kilikaa, na í polo timpi pa yaa si Pokim tɔ. Na í tɔ lseyehɪ nyóma si: Ma ləsa-meɣe Icipiti na má pona-meɣe tetv nti tə taa maa heela mə caanaa na tuunav si maa ha-me tɔ. Halɪ má yɔɔtɪ na má si si ma kaa yɔki má na me ta nɔɔɔ pəeluyv. ²Na ma heela-me si mə na tetv tənə tə nyóma í taa pəehɪ nɔɔɔ nakəli. Pə wee ké si í yɔki pa tuŋ. Paa na mpv tɔ, í tá nu ma tɔm. Ule pepe tɔɔ ké í lapa mpv? ³Pə maɣamaɣa pə tɔɔ ké ma heeliyi-me təfoo si ma kaa tɔɔŋnəyi tetv tənə tə yəlaa na mu təŋəyi. Ama mə na-we í ká weena mpv, na pa tuŋ pəsi-meɣe katɔsi.

⁴Waatu wei Tacaa ɪcətəa tillu təma tɔm ntəyi yɔɔtɔyɔ, ulena lseyehɪ nyóma tulɪ nɔɔsi na pá wiiki. ⁵Pə tɔɔ ké pa ha lonte ntəɣe hətə si Pokim. Wiilaa təɣe pa yaa mpv na pa te taa. Mprúyú pa lapa Tacaa ke kətastɪ.

Yosuwee səm

⁶Waatu wei Yosuwee taa sətə tɔ, m̄p̄r̄ȳḡ ɪ yela lseyeli nyóma ke Sikem, ulena paa wei í m̄l̄i ɪ tetu nti ɪ hikaa tɔ tə taa. ⁷Lseyeli nyóma lapa Tacaa təmle ké, haləna Yosuwee səm. Na pá seesi isəle ke mpv, na nyuyv nyóma mpa pa nana pa isəpəle ke təma səsəɔna wena Tacaa lapa-we tɔ, pɛle pa polo pa si tɔtɔ. ⁸Tacaa təmle tu Yosuwee pusi yoosa nunwa na naanwa (110) ulena í sí. ⁹Ulena pá pimi-ɪ tetu nti pa ha-ɪ tɔ, tə taa ké Timnati-Helesi ke l̄f̄layim pulasi taa ké Kaasi puyv taa ké ilim ntəɔɔɔ tɔ. ¹⁰M̄p̄r̄ȳḡ Yosuwee pɔɔle nyóma təna səpa tɔtɔ. Ama kufalan yəlaa ná t́á cəkəna Tacaa, na təma səsəɔna wena ɪ ka lapa lseyeli nyóma tɔ.

Lseyeli nyóma lɔwa lɔɔ sɛɛv

¹¹M̄p̄r̄ȳḡ lseyeli nyóma lapa mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ. Pa laakaya tuɲ wei pa yaa si Paalənaa tɔɔ. ¹²Pa lɔwa pa caanaa lɔɔ Tacaa wei ɪ ləsa-weɣe Icipiti tɔ. Ulena pa laakali m̄l̄i piitimnaa mpa pa heku pa we mpv tɔ pa tuɲ tɔɔ, na pá luɲiyi-ɪ. Tənaɣa pa kusəna Tacaa páná. ¹³Pa lɔ-ɪ ké na pá laaki tuɲ apalv nyəɲ wei pa yaaki si Paalənaa tɔ, na alv nyəɲ wei pa yaa si Asətətənaa tɔ. ¹⁴M̄p̄r̄ȳḡ Tacaa taa huuna lseyeli nyóma, na í yele-we na ləkəlaa ləkə pa nyəm təna. Na í tu-weɣe pa kolontunaa niɲ taa na pá kəli-we. ¹⁵Paa waatu wei ké pa sula yoou Tacaa yeki ké na pɛle pá tɔɔɔni-we. Isu ɪ ka tem-weɣe heeluyv na tuunav tɔ. Tənaɣale pa larɲ wakəlaa tətɔɔtɔɔ. ¹⁶Kəna Tacaa náá kpaaki pa taa ké paasənlaa si pɛle pá waasi-weɣe ləkəlaa mpe pa niɲ taa. ¹⁷Ama lseyeli nyóma kisa pɛleye nunav na pá laaki tuɲ na pá luɲiyi-ɪ. Tənaɣa pa yelina pa caanaa mpa pa təɲaɣa lɔɔ kusəsutu tɔ pa mpaav ke lɔɲ, na pá kisi-weɣe kɛenav. ¹⁸Paa waatu wei ké Tacaa kpa-

weɣe paasənlv, ɪ we puntu unɪ ɪ waali ké na í yaki-weɣe pa kolontunaa niɲ taa, haləna ɪ səm. Pəpətu fɛi leleɲ, ye pə kɔma na pa ɲmakəllaa nyəɲsəɣi pa isə na pá saləməɣi, pa pətɔɔtəle kpaaki Tacaa ké. ¹⁹Ama pə kɔɲ na paasənlv si, ulena pá tayani isayatu taa ké m̄l̄uyv, na pá kəli pa caanaa. Na pá laaki tuɲ na pa luɲiyi-ɪ. Na pá tɔka tam ké pa kanjante, na pa yaasi isayav.

Tacaa maɣasəɣi lseyeli nyóma si ɪ naa pa waali

²⁰M̄p̄r̄ȳḡ kuyaku nakvli Tacaa taa huuna lseyeli nyóma na í t́ si: Yəlaa pane pa yɔka ma nɔɔɔ ɲka ma na pa caanaa tu pɛlelaa tɔ, na pá kisi-m nunav. ²¹Mpv tɔ, ma kaa tɔɔɔni piitimnaa mpa Yosuwee taa t́ tɔɔɔnyv na pəć í səkɪ tɔ, pa taa kulvm. ²²Piitimnaa mpeɣe maa nana lseyeli nyóma waali si paa nuna-m na pá təɲ ma luyv nyəntu isu pa caanaa lapv tɔ yaa isəna.

²³M̄p̄r̄ȳḡ Tacaa yela piitimnaa mpa ɪ taa tu Yosuwee niɲ taa si í tɔɔɔni tɔ na pá heesi. l ta hulina pa tɔɔɔnyv.

3 M̄p̄r̄ȳḡ Tacaa yela piitimnaa mpeɣe tɔɔɔnyv si ɪ maɣasəɣəna lseyeli nyóma mpa pa taa nyi pá na Kanaaɲ nyóma pa yoosɲ təna tɔ. ²Tacaa caakaya ké si mpa unɪ pa taa nyi yoou ke mpv tɔ, pá nyi-kv. ³Piitimnaa mpa pu kaasa tɔɔɔnyv tɔɔɔle Filiisi nyóma acalɛ kakpasi, na Kanaaɲ nyóma təna, na Sitəɲ nyóma, na Hifi nyóma mpa pa we Lipan puyv taa ké pə kraɣav Paali-Heeməɲ puyv na pə polo Lepo-Hamati tɔ. ⁴Mpe unəɣi Tacaa caakaya si ɪ naakəna lseyeli nyóma waali si paa tɔki kusəsutu nti ɪ ka yelaa na Moisi tu pa caanaa tɔ yaa pa kaa tɔki. ⁵Mpv pə yelina na lseyeli nyóma we Kanaaɲ nyóma na Hiti nyóma na Amolii nyóma na Peliisi nyóma na Hifi nyóma na Yepusi nyóma pa heku. ⁶Pɛle pa haakayana-weɣe pa pɛlelaa na pá laki

alaa, na mpe pá haaki peleye pa nyóma, na pá laaki pa tuŋ.

LSEYELI PAASƏNLAA

Otiniiyee

⁷ Mprúgú lseyeli nyóma lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Pa kisa lɔ́ ké sɛɛv na pá laaki tuŋ wei pa yaaki si Paalənaa na Aselanaa tɔ. ⁸ Mpruyule Tacaa taa huuna-we na í tu-weye Mesopotami wulav Kusaŋ-Lisatayim niŋ taa. Na ílé ɪ ŋmakəli-weye pusi pəlefei tæcu. ⁹ Keləna pá wiina Tacaa si í ya-we. Ulena ílé ɪ læsi Kalepu neu tənuyv nyəŋ Kenasi pəyalv Otiniyee si í waasi-we. ¹⁰ Mprúgú Tacaa Feesuyv tii ɪ tɔ́, na í polo í yona wulav Kusaŋ-Lisatayim na í kəli-ɪ. ¹¹ Ulena lseyeli nyóma heesi pusi nule tæcu. Pə waali ké Otiniyee səpa.

Lhuti

¹² Mprúgú lseyeli nyóma tasa lapv ke mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Ntəna ílé ɪ yelev na Mowarv wulav lkoloŋ kuli pa tɔ́. ¹³ ɪ polaa ké na í sɔ́sɔ́ Amoni nyóma na Amaleke nyóma pa tɔ́, na pá yona-we na pá læki Yeliko ɪcate. ¹⁴ Pusi pəlefei hiu tæcu ké Mowarv wulav ŋmakəla-we. ¹⁵ Pa wiina Tacaa, uləna í kpa Pencamee kpekəle taa tv Kelaa pəyalv mputv lhuti si í waasi-we.

Keləna lseyeli nyóma cela lhuti ke kvɔ́ɔ́v si í pona Mowarv wulav. ¹⁶ Ntəna lhuti caa layate nte tə we ləŋ ke taa na waali, na t́ tayala ɪsv mpiiŋ naale tɔ́, na í svsi-təye ɪ tokonaa tɛɛ na ɪ ntɔ́ɔ́ŋ tɔ́. ¹⁷ Mpruyule ɪ cela wulav ke ɪ kvɔ́ɔ́v. Apalv unv ɪ ka ke kuyasvkv ke tɔ́mam. ¹⁸ ɪ tema-ɪ celuyv ke mpv, uləna í na yəlaa mpa paa kɔ́na kvɔ́ɔ́v ŋkv tɔ́ pá lu. ¹⁹ Pa kɔ́ma na pá tala pɛɛ wəna pa sika Kilikaa ɔ́lv na pá laaki tɔ́, uləna lhuti mələna ɪ waali, na í polo wulav kiŋ sv: Hai, tá caa, maa wəna faaciya nakəli sv ma naaki-ŋ má na-ŋ tá tike.

Ulena wulav læsi təmlɛ nyóma təna. ²⁰ Ate na ɪsɔ́ naŋ ŋkv kv niyita teu tɔ́ kv taa ké ɪ ka wɛɛ. Ntəna lhuti kɔ́təna-ɪ na í tɔ́mi-ɪ sv: Tacaa heela-m tɔ́m sv má heeli-ŋ.

Tənaɣale wulav kula ɪ tɔ́caɣale. ²¹ Ulena lhuti kɔ́ɛɛ ɪ layate na mputv na í sɔ́ wulav lotu taa. ²² Na t́ svv tə təna, na ṕ kɔ́ɛɛna kɔ́tɔ́gú, na í yelev-təye mpv na nim waasi tə tɔ́. ²³ ɪ tema mpv, uləna í luna waali tɔ́, na í təkɪ na í kaləsi. ²⁴ ɪ tɛwə uləna təmlɛ nyóma polo pa mayana pə kaləsa mpv. Ulena pá tv pa taa sv wulav lukɪ ɪ awalv ké. ²⁵ Mprúgú pa təŋaa na pá ká ɪ fei tvlvuyv. Ulena pá polo pá tvl pa mayamaya na pá mayana pa caa hənta atɛ na ɪ səpa. ²⁶ Waatv wei pa təŋa mpv tɔ́gɔ́ lhuti sewa na í tɛɛ pɛɛ tɔ́gɔ́kəle, na í polo í ŋmɛli Seyila. ²⁷ ɪ tala lfəlayim pɔ́ŋŋ taa, uləna í ɣaɣa apalv tutuyv, na í koti lseyeli nyóma na í tv-weye nɔ́gɔ́ na pá tii pulasi. ²⁸ Ulena í tɔ́-we sv: ɪ təŋ ma waali. Mpi tɔ́, Tacaa tv mə niŋ taa ké mə kolontunaa Mowarv nyóma ké.

Ulena pá polo na pá nyala-weye Yaatanɪ tətəsəle, nɔ́gɔ́lv ta fiti. ²⁹ Kuyarŋkv pa kv Mowarv yoolaa taa yoolaa ke yəlaa iyisi naanvwa (10000) ké nɔ́gɔ́lv ta tvl. ³⁰ Pə kɔ́ɣav waatv unv tɔ́gɔ́ lseyeli nyóma ŋmakəla Mowarv nyóma na tetv heesi pusi nunaasa tæcu.

Samkaa

³¹ Anatv pəyalv Samkaa lætəna lhuti lonte taa. Lu ɪ kvna Filiisi nyóma ke yəlaa nasətoso (600) na nav kɔ́tɔ́gú. Ílé ɪ waasa lseyeli nyóma tɔ́tɔ́gɔ́.

Tepola na Palaki

4 lhuti səpa, uləna lseyeli nyóma tasa lapv ke mpi pə ta maya Tacaa tɔ́. ² Mprúgú Tacaa tv-weye Kanaaŋ nyóma wulav Yarəŋ wei ɪ təkaya kawulaya ke Hasɔ́ tɔ́ ɪ niŋ taa. ɪ youu wulav

ke pa yaakaya Sisela na í we Halose-Koyim. ³Yapeh iní ı yooü keekenaa ka we nasənaasa na nuunwa (900) ké. Ḿpúyú ı nyənsa lseyeli nyəma ise ke pusi hiu təcu. Ulena pele pá wiina Tacaa sı í waası-we.

⁴Lapitəti əlv Tepola ka kena ləɔ kuyəɔtətə teləsulə na í huuki lseyeli nyəma ke pa təmnaa ke waatu iní ı taa. ⁵Peteehi na Lama pa heku taa timpi pa yaa sı Tepola Paav ke lfəlayim puɔ taa tɔɔ əlv iní ı pukaya na í caki, na í tayənəyi lseyeli nyəma təmnaa. ⁶Ḿpúyú kuyaku nakulı Tepola iní ı tila Apinowam pəyalə Palakı kiŋ ke Keteesı ke Nefətali tetu taa, na í heeli-ı sı: lseyeli ləɔ Tacaa təma sı nı ləsi Nefətali na Sapuləŋ pə nyəma taa ké apalaa iyisi naanwa (10000) na nı pona-weye Tapɔɔ puɔ tɔɔ. ⁷Maa yele na Yapeh yoolaa wulav Sisela kuu ı yoolaa na ı keekenaa nyəɔətə nyəma na pá lu Kisəŋ ləɔ taa sı pa yookina-ŋ, ulena má tu-weye nyá niŋ taa.

⁸Tənyale Palakı cəwa Tepola sı: Ye ma na-ŋ tu pona, ıle maa polo. Ama ye n kaa polo, ıle maa puki. ⁹Mpuɔvle Tepola sı: Ma na-ŋ tu polo yaa. Ama paa n tala timpi nəɔləv kaa sa-ŋ ké. Mpi tɔ, əlv niŋ taa ké Tacaa ká tu Sisela.

Ulena Tepola kulı na í na Palakı pá tē Keteesı. ¹⁰Ḿpúyú Palakı kpeyela Nefətali na Sapuləŋ nyəma, na yəlaa iyisi naanwa (10000) tisi sı paa təŋı-ı, na Tepola mayamaɔa náa polo tətə. ¹¹Keni tu Hepee ka fayana Keni nyəma lelāa mpa pa ké Moisi yəti Hoparı pəyalaa tɔɔ. Ulena í polo í siki Saananım tuŋ səsəŋ tē ké Keteesı kiŋ.

¹²Ḿpúyú Sisela nuwa sı Apinowam pəyalə kpawa Tapɔɔ puɔ tɔɔ. ¹³Ulena í koti ı yoolaa nasənaasa na nuunwa (900) ké Halose na pá tē Kisəŋ ləɔ taa. ¹⁴Ntəna Tepola tə Palakı sı: Polo pa tɔɔ,

səŋa ke Tacaa tuɔı Sisela ke nyá niŋ taa, na ı mayamaɔa ı ká weena nyá waalı.

Ḿpúyú Palakı tiiwa Tapɔɔ puɔ na ı waalı ké yoolaa iyisi naanwa (10000). ¹⁵Pa nika yooü, ulena Tacaa yele na Sisela yoolaa na ı keekenaa pá kuu-tē. Haləna Sisela lu ı keeke taa, na í se nəɔhe. ¹⁶Ulena Palakı tu ı kolontunaa na pa keekenaa waalı, na í tana-weye Halose. Na í heeli pa yoolaa təna pə ta sɔɔ paa ıləɔv pəyaya.

¹⁷Ḿpúyú Sisela sewa na í polo Keni tu Hepee əlv Yayee tē. Mpi tɔ, wulav Yapeh yəlaa na Hepee nyəma paa we təma na leleŋ ké. ¹⁸Ulena Yayee lu na í səŋ Sisela na í təmı-ı sı: Ta caa, svu ma tē cənē, taa nyana pəlv.

Sisela svuwa Yayee cokəle taa, ulena í həntı na əlv iní waası ı tɔɔ ké puɔv. ¹⁹Ḿpúyú apaləv iní ı təma-ı sı: Ləkətv təkə-m ké, ha-m lumaya na má nyɔɔ.

Ulena əlv cosı naaləm ke huluɔu taa na í ha-ı na ı nyɔɔ, na í tayanı-ı puɔv waasv.

²⁰Mpuɔvle Sisela təma əlv iní sı: Səŋ cokəle nəɔɔɔ, na wei í pəɔsa-ŋ sı nəɔləv we cənē? Ule n cə sı, aai.

²¹Sisela ka kawaya tətəɔtəɔɔ, ulena í too ısu ı səpa. Ḿpúyú Yayee kpaya pəŋ cokəle kaŋkanaya na kaŋkanv, na í kpətəna-ı təhe na í keesəna ı ləkpaɔasaɔa tɔɔ na í ká na í kpəna tetu na Sisela sı. ²²Pə waalı ké Palakı sewa Sisela waalı na í tala Yayee tē na Yayee lu na í təmı-ı sı. Kəɔ, maa hulı-ŋ yulə wei n pəkəɔı tɔ.

Palakı svu cokəle taa, ulena í mayana ı hənta atē təcəmm, na kpátúyú tvu ı ləkpaɔasaɔa taa na í səpa.

²³Kuyaku ŋkuv ləɔ yelaa na lseyeli nyəma kəli Kanaaŋ wulav Yapeh. ²⁴Ḿpúyú lseyeli nyəma kaasa pa təyi teu na təhe təhe pá kəɔ pá tēesəna Kanaaŋ wulav ke kuv.

Tepola pa akaitu kawəyaya

5 Kuyaku ηku Tepola na Apinowam pəyalu Palaki pa kəla Sisela təγɔ pa mara kawəyaya si:

² Iseyeli nyuyv nyóma pona samaa ke yoo.

Í sa Tacaa.

Samaa yoonaa luyv kulvumyuv.

Í sa Tacaa.

³ Awulaa səsaa me, í nu yoo.

Awulumpiya me, mu welisi yoo.

Ma san Iseyeli ləɔ Tacaa.

⁴ Tacaa luna Seyii puyv,

ilena tetu svu seluyv.

Í lu ltəm tetu taa,

ilena tev náa nu.

⁵ Sinayi puyv sela səsəm ke Tacaa isentaa,

pəɔŋ selaa təpəŋŋ ke Tacaa isentaa.

⁶ Anati pəyalu Samkaa pəɔle taa

yəlaa caasi ya yem ké tetu taa ké.

Yayee pəɔle taa,

təntaa təŋaya mpaŋ kraɪ nyəŋ ké.

⁷ Iseyeli nyóma taa feina nyuyv tv,

kena Tepola kvlɪ ɪ naasi taa.

Pa taa feina aka nəγɔlv

ilena pa too Tepola kvlɪ.

⁸ Tuŋ ke Iseyeli nyóma ləsaa

ilena yoou náa tii təkpiɪ.

Yoolaa tuutuuma me, kpálɔγɔ feɪ.

Yoolaa samaa me, ŋmantaaya feɪ.

⁹ Iseyeli nyuyv nyóma me, ma sama.

Luyv kulvumyuv yoolaa me, ma sama.

Í sa Tacaa.

¹⁰ Awulaa səsaa me, í pəsəna laakali.

Apila me, í pəsəna laakali.

Kvnyəntvnaa mu pəsəna laakali.

¹¹ Lum lulaa í sa ləɔ ké ɪ kvpantu tɔɔ.

Í samɪ-ɪ kvpantu nti ɪ lapɪ Iseyeli tɔ tɔ tɔɔ.

Iseyeli caɣa təpamm tɔ í samɪ-ɪ.

¹² Tepola, Tepola kvlɪ na ń waasi.

Kvlɪ na ń ma kawəyaya.

Apinowam pəyalu Palaki kvlɪ.

Kvlɪ, na ń ce Iseyeli saləkətvnaa.

¹³ Kaasəlaa ná kəla akanaa.

Tacaa yelaa na má kəɪ akanaa.

¹⁴ Ifəlayim nyóma pola tetekəle taa.

Pencamee nyóma pola tetekəle taa.

Awulaa səsaa luna Makii.

Yoolaa akewenaa ná luna Sapuləŋ.

¹⁵ Isakaa nyuyv nyóma təŋa Tepola na Palaki.

Isakaa yoolaa səsaa Tepola pa tɔɔ,

pa krenta tənte na pá polo tetekəle taa.

Pə na pə mpv tɔ, Lureŋ nyóma ná

paasəna təmnaa həm ké.

¹⁶ Lureŋ nyóma paasəna kaləkəŋ wula nuw suwe?

Pa paasəna təmnaa həm ké.

¹⁷ Katɪ nyóma ta kɔɔ, pa saala Yaatanɪ waalu.

Təŋ nyóma ta kɔɔ, pa saala kvuləŋ taa.

Asee nyóma ta kɔɔ, pa saala tɛŋku nəγɔ.

¹⁸ Sapuləŋ nyóma ná tisaa na pá mu səm.

Nefətali nyóma ná tisaa na pá polo təyoole.

¹⁹ Awulaa səsaa lu yoo.

Kanaaŋ awulaa lu yoo.

Pa luwa si pa yookina Tanaki.

Pa yookina Tanaki ke Mekito lum nəγɔ.

Pa laŋa wontu.

Pa wu liyitee.

²⁰ Isətvlvŋasi maɣamaɣa ná yooa,

hatoo si mpaŋ taa ké si yoonaa Sisela.

²¹ Kisəŋ ləɔv təγɔ kolontunaa.

Ləŋtaa Kisəŋ ləɔv kpiisa-we.

Tə kaasi ta ti na tɔ nyɔɔ tɔŋ.

²² Selaa tɔwa casəle.

Pa kpaɣanəŋ acɔwa wiina nteye kpakatam kpakatam.

²³ Tacaa isətaa tillu si pá təŋsi Melosi ɪcate ke mpusi.

Si pá təŋsi tə yəlaa ke mpusi,

pa ta lu Tacaa yoo.

Pa ta kɔɔ si pa səŋna Tacaa yoolaa taa yoolaa.

²⁴ Pá kooli Yayee ke kvpantu.

Pá kooli Keni tv Hepee alv ke kvpantu.

Pá kooli-ɪ kvpantu ke coka taa alaa taa.

25 Sisela sələma Yayee ke lum na ílé i cəle-i naaləm.

Tete naaləm ke i ha-i kalav taa.

26 Yayee kraɣa kanjanaya na mpəle, na í co kanjanuyu na ŋwaan, na í ka Sisela nyuyu na í tɔli pɔ́bú. l kamaya na í yɔki nyumpɔ́ɔlaya.

27 Sisela yela i ti na i hoti alv tee təmaai. l hanta ate təcəmm na í səpa.

28 Sisela too tanɣa na í nyənəyənə pətote.

Na í nəyəsəyi si: Pepe tɔ́ kə Sisela kəkə ta tala lɔŋ?

29 Alaa lamayasəe nyəma ná co-i.

lɔi i ləla pa kuvɔcɔtu nti si:

30 Isəntɔ yoolaa kuu wontuŋ kə, na pá taləyi, uneyə pɛəɔ yaa pɛəlaa naale.

Sisela ke puyuy kupaŋku yaa pɔŋ naale.

Na máa paa puyuy kuvɔpuyuy yaa pɔŋ naaleye ma luyɔ tee.

31 Tacaa kolontunaa í səki mpv.

l taapalaa ná teeki kɔkɔ isu ilim lukuyɔ tɔ.

Pəle pə waali lseyeli tetu heesa pusi nule təcu.

**Matiyan nyəma
cɔsəyi lseyeli nyəma**

6 Mpɔ́yú lseyeli nyəma tasa lapv ke mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Uena ílé i tu-weye Matiyan nyəma niŋ taa kə pusi nule təcu. ²Matiyan nyəma cɔsa-weye sɔsɔm kə. Uena lseyeli nyəma se na pá cɔsɔ pulasɔ taa, na kukpaməŋ pɔŋ taa. ³Ye lseyeli nyəma í tuuki pa tawa, ulə Matiyan nyəma, na Amaleke nyəma, na ilim təlule tɔ tɔntaa pa krenti na ⁴pá watɔ-we, na pá wakələyi pa kvhaləm, haləna pá tala timpɔ pa yaa si Kasa tɔ. Paa kaasəyi pulv si pɛle pá tɔyɔ. Na pá kreŋna pa tɔla na pá kraaki. ⁵Pa kəŋayana pa kaləkəŋ na pa coka kə. Pa na pa yooyoona paa we paɣale kə isu

kutolon, pa fei kaluyv. Pa watəyi lseyeli tetu kə na pá wakələyi-ti.

⁶⁻⁷ Lseyeli nyəma tɔyɔna pa təyi teu ke Matiyan nyəma niŋ taa kə. Uena pá wiina Tacaa si í waasɔ-we. ⁸Ntəna Tacaa kra-weye lɔ kuvɔyɔtutu teləsulv, na ílé i heeli-we si: lseyeli lɔ Tacaa yɔyɔtaa si ma ləsəna-meye Icipiti yomle taa. ⁹Má waasəna-meye Icipiti nyəma niŋ taa, na má tɔyɔni mpa pa cɔsaya-me tɔ, na má ha-meye pa tetu. ¹⁰Haləna má heeli-me si, mayale mə lɔ Tacaa. Ue í taa nyana Amolii nyəma mpa pa tetu taa í we isəntɔ tɔ pa tuŋ. Ama í ta nuna-m.

**Tacaa ləsa Ketiyɔŋ
si í waasɔ lseyeli nyəma**

¹¹Mpɔ́yú Tacaa isɔtaa tillu kɔma Ofəla na í caɣa Apiyesəe lɔlvuyv tu Yowasɔ haləm taa kə tɔyɔ nakvli ku tee. Na Yowasɔ pəyalv Ketiyɔŋ ŋmela lesəŋ tənyaasəle, na í makɔ tɔyɔnaya si Matiyan nyəma í taa na-i. ¹²Tənaɣalə isɔtaa tillu lu i tɔ na í tɔmɔ-i si: Yoolaa taa aka nyá, Tacaa we nyá waali.

¹³Keləna Ketiyɔŋ nəyɔ təkpaɔv si: Aai, ma cə, ye Tacaa ka we tá waali, pepe tɔ́ kə tɔ tɔki wahalanaa panə? Na leyə piti təma nna a tɔm tá caanaa keesa-tv si i lapa-weye waatv wei i ləsa-weye Icipiti tɔ a we? Pɔpɔtɔ fei leləŋ, Tacaa lɔ-tuyv, na í tu-tuyv Matiyan nyəma niŋ taa.

¹⁴Mpuyulə Tacaa pəsəna Ketiyɔŋ tɔ na í tɔmɔ-i si: Pona toma wena n wena mpv tɔ, na í waasɔ lseyeli nyəma ke Matiyan nyəma niŋ taa. Ma mayamaya ma tiliyina-ŋ. ¹⁵Ntəna Ketiyɔŋ si: Hai, Tacaa, maa waasɔ lseyeli nyəma na ma we? Mpi tɔ, tá təyaya ta ke puluyv Manasee lɔlvuyv nyəma taa. Pəcɔ ma tu kə pəyaya ntv.

¹⁶Mpuyulə Tacaa si: Maa weə nyá waali kə, na í tələkɔ Matiyan nyəma isu yulv kulvm.

¹⁷Uena Ketiyɔŋ si: Ye mpv la na má nyɔ təkəlekele si Tacaa nyá, nyá

յաչտայանանա-մ. ¹⁸Տօղ նա մա կոն-դ կուշոս նա թե՛ն ն տէ.

Tacaa si: Polo na n koo.

¹⁹Ketiyon polaa, uena i ku pafate na i tasi na i tu potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tayo sasm. Uena i kuuli nantu ke tokiya taa, na yom ke nyanaya taa na i pona lso isotaa tillu ke tuyu sasmoghku hku ku tee. ²⁰Uena isotaa tillu tami-i si: Polo na n su nantu na potopotonaa ke kukramuyu kune ku too na n po yom.

Uena Ketiyon la mpu. ²¹Mroyu Tacaa isotaa tillu tokina nantu na potopotonaa mpe na i kpatoyu. Uena kaku lu kukramuyu taa na ka nyaya po tana. Na isotaa tillu naa muki yem. ²²Tanayale Ketiyon cekanaa si Tacaa isotaa tillu ke. Uena i yaga kapuka si: Hai, ma tom tema. Ma nawa lso isotaa tillu isentaa.

²³Ama Tacaa na tami-i si: Nyala hle i taa wakali, n ka si se.

²⁴Mpuyle Ketiyon hmawa Tacaa ke kotaya tlate, na i ha-teye hate si Tacaa heesayana laha. Kotaya tlate nte ta we halana saha ke Apiyese nyama icate Ofela taa.

Ketiyon yaka tuyu Paali talaale

²⁵Mroyu Tacaa heela Ketiyon ke ahoo ani si: Kpa nya caa latace kufalu, na n tasa naale nyon wei i wena pusi naatosompoglaya to. Uena n yaki nya caa talaale na n kpesi tesika hka pa laaki to. ²⁶Uena n hma-m kotaya tlate ke pyu kune ku nyuyu taa na n kraya tesika hke ka taasi na n lana kotaya hka kaku lusa ka tana to na latace naale nyon.

²⁷Uena Ketiyon lasi i tamle nyama ke naanawa, na i la usu Tacaa keesa-i tayo ahoo. Mpi to, i nyahayana i caa tayaya nyama na icate yalaa ke. ²⁸Pe fema na icate nyama kuli tanan tee tahlulu, uena pa mayana pa yaka tuyu na pa kpesi tesika. Na pa la latace naale

nyon ke kotaya hka kaku lusa ka tana tayo kotaya tlate nte pa hmawa to to to. ²⁹Mpuyle pa posa tama si: Awe mayamaya larana mpu?

Icate nyama cekanaa si Ketiyon larana mpu. ³⁰Uena pa to i caa Yowasi si: Lasi nya yalvu na to ku-i. Mpi to, i yaka talaale, na i kpesi paco tesika.

³¹Mpuyle apalu ni i cowa mpe ni si: Ma nyantu suweye tuyu hku ku tom taa? Ye po cpa wei si i seekana ku too, usu pntu sapa na paco pa nyaali. Ye ku ke tuyu, ku yoo ku mayamaya ku youu. Mpi to, ku talaale ke pa yakaa.

³²Kuyaku hkuvu pa ha Ketiyon ke hate si: Yelupaali. Pe nyuyu nte si: Paali i yoo i tu youu. I talaale ke pa yakaa.

Ketiyon pkekayi lso luyu nyantu

³³Mroyu kuyaku nakuli Matiyon nyama, na Amaleke nyama, na ilim talule too tontaa kotaa, na pa tesi Yaatanu na pa polo pa puli Sisilee tetekale taa. ³⁴Uena lso Feesuyu tii Ketiyon too na i yaga apalu tutuyu si Apiyese luluvu nyama i tu i waali. ³⁵Na i tili tatyay Manasee nyama kin si apalaa i lu na pa tu i waali, na i yaa Asee nyama, na Sapulon nyama, na Nefatali nyama, na pa tana pa sosti i too.

³⁶Mpuyle Ketiyon tama lso si: Ye tampana si nya ton ke maa waasana lseyeli nyama usu n ka yoyotyuy to. ³⁷Too, maa po heu koghle ke Kataya taa. Ye colu kpa-teye ahoo na ate naa wlaa, le tanaya maa nyona si nya ton ke maa waasana lseyeli nyama.

³⁸Uena pe la mroyu teitei. Teu fema tanan na Ketiyon nyaasi koghle hte, uena lum lu na pe su poosiya. ³⁹Nena i to lso si: Hai, yele ma tasa-h natelayi poyuy. Taa mu-m na panna. Ma caa si n tasa-m puluyu huluyu ke tom kulum. Penente colu i kpa tetu too tike, na koghle naa wlaa.

⁴⁰Ulena ləw mu Ketiyəŋ nəŋə ke ahoo anı na kəŋle náá wuli na cəlw kpa tetu təw tike.

Ketiyəŋ yoolaa ɣmɔnɔvɔ na nunɔwa (300) tɔm

7 Mpróyú Ketiyəŋ na ı yoolaa pa kula ləŋ ke tanan nakuli na pá polo pá puli Halotı hite nəŋə, na Matiyəŋ nyéma náá puləna ilim ntəŋəŋ təw ké Molee pulaya cəw.

²Ulena Tacaa tə Ketiyəŋ sı: Nyá yoolaa kəla təw, ma kaa tu Matiyəŋ nyéma ke nyá niŋ taa, na pé kəw na ń sa nyá ti sı nyá toŋ ké n lapənaa. ³Mpv tə, heeli-we sı, səŋəntunaa í məli təyaya.

Mpvɔle yəlaa iyisi hiu na naale (22000) məlaa, na pé kaası yəlaa iyisi naanɔwa (10000) tike. ⁴Mpróyú Tacaa tɔma Ketiyəŋ sı: Nyá yoolaa kəla təw tət. Tiina-weŋe ləw nəŋə, na ma maŋamaya má təwı potaa na caŋalaa.

⁵Yoolaa tii təna, ulena Tacaa heeli-ı sı: Faŋa mpa paa tí lɔm na niŋ isu hası tə, na pa mpa. Na mpa paa luŋ akula na pá nyəw tə na pa mpa.

⁶Mpróyú pa taa yəlaa ɣmɔnɔvɔ na nunɔwa (300) tiwa lɔm isu hası. Pə kaasa mpa ulena pəle pá luŋ akula na pá nyəw. ⁷Ntəna Tacaa heeli Ketiyəŋ sı: Yoolaa ɣmɔnɔvɔ nunɔwa wei ı tiwa lɔm tə mpe pa niŋ taa ké maa tu Matiyəŋ nyéma na pá waası lseyeli nyéma. Pə kaasa mpa tə, paa wei í məli ı tɔ.

⁸Mpróyú Ketiyəŋ suwa yəlaa ɣmɔnɔvɔ na nunɔwa (300) unı na í mu krentaa təŋnası, na pa tutuuy na pəle pá məli təyaya.

Na Matiyəŋ nyéma náá sika tətəkəle taa ké mpe pa pətɛɛ.

Pə hula lseyeli nyéma sı paa la akanaa

⁹Mpróyú Tacaa heela Ketiyəŋ ke ahoo anı sı: Kuli na ń tii Matiyəŋ nyéma tesikile taa. Mpi tə, ma tu-weŋe nyá niŋ taa ké. ¹⁰Ye səŋəntu we-ŋ na tiu, ulə n krenna nyá təmlə tu Pula. ¹¹N ká nu pa kvyəŋətutu, ulena pé səwı-ŋ apalutu.

Ntəna í na Pula pá cəŋ na pá polo pá tala tətəŋle kancaalaya nyəntɛ. ¹²Na Matiyəŋ nyéma, na Amaleke nyéma, na ilim təlulə təw təntaa pilina tətəkəle təna ısu kutolon, na pa yooyoona náá we isu lɔm nəŋə kanŋəŋa, pa fɛi kalvɔ. ¹³Ketiyəŋ pa tala mpv, ulə nəŋəw keesəŋı ı taapalu nté toosee sı: Ma toosaa kele sı ma ná potopoto nəŋəw*fa* na í pilimiŋı tá tesikile na í yoona cokəle na í pəstı-tɛŋe krentəlastı. ^a

¹⁴Mpvɔle ı taapalu nəŋə təkrap sı: ləna lseyeli tu Ketiyəŋ ká kəl-tu təŋə n na mpv. ləw tɛma ı taa ké sı ı tvyı tá tənaya ı niŋ taa.

¹⁵Ketiyəŋ nu toosee anı a kuvɛŋesətu, ulena í həntı atɛ na í sɛɛ ləw. Ulena í məli ı yoolaa kiŋ na í tə sı: Í nyəkı na í kuli. Tacaa tɔwa Matiyəŋ nyéma ke mə niŋ taa ké.

Matiyəŋ nyéma sewa yem yem

¹⁶Mpróyú Ketiyəŋ faŋa yoolaa ɣmɔnɔvɔ na nunɔwa (300) inəŋı kpeka tooso, na í cəla-weŋe tutuuy na hɛɛŋ sı pá pa kahulası təw. ¹⁷Ulena í tə-we sı: Í nyənəŋəna-m yoo. Ye tə tala pa təsikile na má lapa ısona mpi ulə í la mpv. ¹⁸Ye í nuwa má na ma həŋəwɔvɔ nyéma tə hula tá tutuuy, ulə mu huli mə nyəŋ tətəw na pé cəw na pé ta. Na í krentı na ı yəŋətəna nəŋə səsaŋa sı: Tacaa na Ketiyəŋ pa nyéma nté tá.

^a7:13 *potopoto nəŋəw*: Potopoto nəŋəw, pəle pa tɛ təŋənaya pɛɛ naalı a potopona ke pa keesəŋı cənɛ.

¹⁹Pə tapə ahoo həka ke waatu wei taŋlaa layasəyi təma ulə Ketiyəŋ na i yoolaa nunuwa (100) kpekəle, pa tala kolontunaa təsikile tənaya təw kele. Ulena pá huli pa tutuuŋ na pá yəki pa həeŋ. ²⁰Mrúyú kpeka naale wei pə kaasaa tə, ílé i lapa mpv tətə, na pá təki kahulusa na niŋ mpətəŋ na tutuuŋ ke niŋ ntəyətəŋ taa, na pá yəyətəna nəyč səsaya si: Tacaa na Ketiyəŋ paa təyənə.

²¹⁻²²Mrúyú pa tənə pa tama kolontunaa təsikile na pá sənə pa təsənlenaa ke mpv, na pá tənə tutuuŋ huləyú. Ulena Tacaa lá na acufu svu Matiyəŋ nyéma yoolaa taa, na pá svu kiisuyú, na pá kuyi təmaya pa taa pa tike. Mrúyú pa yawa na pá se na ləlaa mələna Peti-Sita ke Seleta təw. Haləna pá tala timpi pa yaa si Apəeli-Mehola ke Tapaa cəb təw.

²³Ulena pá yaa lseyeli kpeka lenna, Nefətali nyéma, na Asee nyéma, na Manasee nyéma tənə na pá təyənə Matiyəŋ nyéma. ²⁴Mrúyú Ketiyəŋ tilaa na pá heeli ləlayim nyéma ke pəyənə taa si: Í tii ləŋ na í ce Matiyəŋ nyéma na í taŋ-weyə Yaatanu tətəsəle haləna Peti-Pala.

Ulena ləlayim nyéma náa la mpv. ²⁵Ulena pá kpa Matiyəŋ awulaa naale Oləpi na Sepi. Na pá kv Oləpi ke Oləpi kəkpaŋyú təw, na pá kv Sepi uləyə Sepi tənayaasəle. Ulena pá taŋani kolontunaa waali ke tuyú. Mrúyú pa pona Ketiyəŋ ke awulaa mpe pa nyəyənə ke Yaatanu waali.

ləlayim nyéma pááná muyv

8Mrúyú ləlayim nyéma pəsa Ketiyəŋ na pááná si: Waatu wei n pukaŋa Matiyəŋ nyéma yoonav təw pə lapa isənə na ní ta yaa-tv?

Haləna pá na-i pá yoo təw ké səsəm. ²Mpuyule i pəsa-we si: Pepe taa ké má na-me tə kəsəyí? Tuvu pee kancaalaya nyənə u taku leleŋ ke kantəkaya nyənə.

Pə tapuyú nté si: Mpi mu lapa təw, pə tee mpi tá lapa təw təcayacaya. ³Isə yelaa na í kv Matiyəŋ awulaa Oləpi na Sepi. Mpv təw, pepe taa ké má na-me tə kəsəyí?

Ketiyəŋ yəyətə mpv, ulena ləlayim nyéma pááná həe.

Ketiyəŋ ke Yaatanu ilim təlule təw

⁴Mrúyú Ketiyəŋ pa tənə Yaatanu na pá kawa tətəyətəyč. Paa na mpv na pá taŋani pa kolontunaa waali ke tuyú. ⁵Pa tala Sukəti, ulena Ketiyəŋ təw icate nyéma si: Í ha ma yoolaa ke təyənəyə, pə nu-weyə. Mpi təw, təw tənə Matiyəŋ awulaa Sepa na Saləmuna ke təyənəyč ké.

⁶Mpuyule icate nyuyú nyéma pəsa-i si: Pepe təw ké n caa si təcəle-ŋ təyənəyə na ní ta kpa Sepa na Saləmuna? ⁷Tənəyale Ketiyəŋ nəyč təkpa si: Tacaa í twa Sepa na Saləmuna ke ma niŋ taa, maa cəli-me na wulaya tetu taa səwa na səsənaa.

⁸Ulena pá tənə Penuweli, na Ketiyəŋ sələmi kuləmtv ntəyi icate nyéma, na pele pá cə-i teitei usu Sukəti nyéma. ⁹Mrúyú Ketiyəŋ heela-we si: Ye ma lapa aka na má məlaa, maa yəki mə icate taa atə na isə kutuluŋyú səsəw.

¹⁰Sepa na Saləmuna pa yoolaa paa we Kaləkəw, na pə kaasa-weyə iyisi naanəwa na kakpasí (15000). Isənə pu kaasa ilim təlule tənəyə təyčle. Mpi təw, Ketiyəŋwe pa tema yəlaa iyisi nunuwa na hiu (120000) ke kuyú. ¹¹Ulena lseyeli nyéma kelu mpaav ŋku ilim təlule tənəyə tənəyč təyč Nopa na Yopowa pə ilim təlule təw, na pá kəli pa kolontunaa. Pəcə pele paa nyéma si pa lutəyč. ¹²Ulena Matiyəŋ awulaa Sepa na Saləmuna pá se. Ama lseyeli nyéma təyənə-we na pá kpa-we na kolontunaa kpekəle tənə laŋa pəsi.

¹³Ketiyəŋ pa luna yoo na pá kpeŋ, ulena pá kpaŋa Həlesi ikpaŋav mpaav. ¹⁴Mrúyú i kpa Sukəti ifepu nəyčle

na í pɔɔsi-ı, ılena ılé í ηmaa-ı ıcate ńté tə nyuɣu nyəma həla. Pa we yəlaa nutoso na naanɔwa na naatosom-pɔɣɔlaya. ¹⁵Pə waalı ké Ketiyɔŋ polaa na í maɣana Sukɔti nyəma na í tɔ-we si: ı́ tɔɔsi nti í ka tɔv-m si paa pə nu ma yoolaa í kaa ha-weɣe tɔɣɔnaɣa si ma ta kɔata Sepa na Saləmuna tɔ. Tɔv, mɔeyelɔ ma kɔpa cənɛ.

¹⁶Ulena í caa wulaya tətɔ taa sɔwa na sɔsɔbnaa na í hɔna Sukɔti nyuɣu nyəma ηkpaŋŋ. ¹⁷Ulena í yɔki Penuwelı ıcate taa ate na ıɔɔ kutuluɣu na í kú yəlaa.

¹⁸Pə waalı ké Ketiyɔŋ pɔɔsa Sepa na Saləmuna si: Yəlaa mpa pa kuwa Napɔɔ tɔ pa we ısəna tɔɔ? ılena pə cɔ si: Pa nəɣəsəna-ŋ ké. Pa caya ké ısu wulav piya. ¹⁹Mɔɔyɔle Ketiyɔŋ si: Ma taalɔnaa ké, ma na-we ta too kulɔm. Ma tuukina Tacaa si ye í taa kú mpe ıni, ma maɣamaɣa ma taa kv-me tɔtɔ.

²⁰Ulena í tɔ ı pəyalv kancaalaya nyəŋ Yetee si: Polo ń kv-we.

Ama pəyaya ta pəsi na ká kusi ka layate. Mpi tɔ, kaa kəla kɔɔsɔyɔv, ılena sɔɣɔntɔ we-ke. ²¹Ntena Sepa na Saləmuna pə tɔ Ketiyɔŋ si: Kv-tɔyɔv nyá maɣamaɣa, yulɔkɔpasɔ təmle ké.

Mɔɔyɔ Ketiyɔŋ kuwa awulaa mpe pa naale, na í wɔɣɔsi pa yooɣoonaa luuŋ tee kawulaya wula təlanaa.

Ketiyɔŋ səm

²²Mɔɔyɔ lseyeli nyəma tɔma Ketiyɔŋ si: Tɔɣɔ tá tɔɔ ké kawulaya, nyá waalı ké nyá piya na pele pa piya. Mpi tɔ, nyá ɣapəna-tɔyɔv Matiyəŋ nyəma niŋ taa. ²³Ntena Ketiyɔŋ si: Aai, pə taya má yaa ma pəyaya nakəli kaa tɔɣɔna mə tɔɔ ké kawulaya. Ama Tacaa kele mə wulav.

²⁴Ule nti ma sələməɣı-me tɔɣɔle si paa mə taa wei í ha-m kukuule nte ı hika kolontunaa te tɔ.

Matiyəŋ nyəma ka ké ləməyeli nyəma, ıle paa wena kukuwee ké.

²⁵Ulena pə tisi si paa cəle-ı na luɣu kulɔmɔyɔv.

Mɔɔyɔ Ketiyɔŋ pɔwa toko na pə petəɣı pa ηkpaŋɣapələsi nɔɣı pə tɔɔ.

²⁶Na kukuwee anı á lu ısu kiloonaa hiu. Na pəcɔ pə kaasi kacɔka kukuwee ısu ηkpaŋɣapələsi, na tokonaa kvseema kɔɔpama mpa Matiyəŋ awulaa suukaya tɔ, na pa yooɣoonaa təlanaa. ²⁷Ulena Ketiyɔŋ luɔ kətələa toko wei pa pɔɔsəyəna Tacaa ke tɔm tɔ na í tı wulanaa mpeye ı tɔɔ, na í su Ofəla ıcate taa. Mɔɔyɔ lseyeli nyəma suɔ toko ıwəɣı laav na í pəsi Ketiyɔŋ na ı təyaya nyəma ke katɔka.

²⁸Pə kɔɔɣav waatu ıni tɔɣɔ lseyeli nyəma ηmakəla Matiyəŋ nyəma, pa ta tasa pa təɣı hikuyı. Ulena tətɔ heesi pısi nıle təcu. Haləna Ketiyɔŋ na ı səm.

²⁹Mɔɔyɔ Ketiyɔŋ məla ı te na í caya təna. ³⁰ı pəyalaa ka we nutoso na naanɔwa ké. Mpi tɔ, ı ka wena alaa pəyalə ké. ³¹ı alv səkpeli nyəŋ wei ı ka we Sikem tɔ ı lıla-ı apalɔpəyaya, pa yaa-ke si Apimeleki. ³²Kɔɔatəlaya kvpaŋka ke Ketiyɔŋ səpənaa na pə pimi-ı ı cɔɔɔ sɔɔɔ Apıyesee pəlaav taa ke timpı paa pıma ı caa Yowası tɔɣɔ Ofəla ıcate taa.

³³Ketiyɔŋ səpa mɔv, ılena lseyeli nyəma tayanı tuŋ laav taa ké məlɔyɔv, na pə laaki pa tɔyɔv ηku pa yaa si Paalı-Poli tɔ. ³⁴Pa ta tɔɔsi pa lɔɔ wei ı yapaweɣe kolontunaa mpa pa cɔɔna-we tɔ pa niŋ taa tɔ. ³⁵Paa na Ketiyɔŋ ka lıpa pa tɔɔ ké teu tɔ, pa taa nɔɣɔlv ta tɔɔsi ı təyaya nyəma tɔɔ.

Apimeleki pəsa Sikem wulav

9 Mɔɔyɔ Ketiyɔŋ pəyalv Apimeleki polaa ı ıkpənaa ke Sikem na í tɔ pə na ı too lılvɔyɔv nyəma təna si, ²pə pɔɔsi ıcate nyəma si: ı́ caa si Ketiyɔŋ piya nutoso na naanɔwa ı tɔɣɔna mə tɔɔ ké kawulaya yaa yulɔ kulɔm? Ule í tɔɔsi si maɣale mə kɔɣɔpu.

³Ntena ı ikpenaa polo na pá heeli təm ntəyi Sikem ıcate nyuyv nyóma. Ulena pele pá tv pa taa sı paa sɛna ı tɔɔ. Mpi tɔ, ı kɛ pa yulv kɛ. ⁴Ulena pá læsi pa tɔyɔ ŋku pa yaa sı Paalı-Peli tɔ kv kutuluɣu taa kɛ liyitee nyəɣətv nutoso na naanɔwa na pá ha-ı. Anəyi ı fela tetelataa, na musvɛtɔnaa, na pá tı ı waalı.

⁵Ulena pá polo ı caa tɛye Ofəla, na ı kú ı tɛtɔnaa nutoso na naanɔwa unı ı tənaya kvkɔpamɔyɔ kvlɔmɔyɔ tɔɔ. Pa taa səkɔpelu kvlum Yotam tike sena na ı ŋmɛli. ⁶Ulena Sikem na yoolaa tɛ yəlaa tənə kotı na pá polo ıcate tɔyɔ kvlalaav tɛɛ, na pá kɔpaalı sı Apimeleki pəsa wulav yoo.

Yotam sɛɛ yəlaa kɛ ıɔ

⁷Yotam nu mpv, ulena ı kɔpa puyv Kalisim nyuyv taa na ı kiisi sı: Sikem nyóma mɛ, ye ı caaki sı lɔɔ ı nuna-mɛ, ıle ı ke ŋkɔpaŋŋ.

⁸Kuyaku nakvləyi tıy tɔwa sı ı kɔpaalı wulav. Ulena ı tɔ tɔyɔ ŋku pa yaa sı Olifi tɔ sı: Tu kɔpa-ŋ tá wulav. ⁹Tənayale Olifi tɔma ı taapalaa sı: Ma yeki nim mvlɔyɔ ntɛ na lɔɔ na yəlaa pa laŋa hɛɛna-m ulena má kvyi ma ti sı ma tɔki tıy tɔɔ kɛ kawulaya na? ¹⁰Mɔyɔvle tıy yaa ŋku pa yaa sı fiki tɔ sı: Kɔɔ na tɛ kɔpa-ŋ tá wulav. ¹¹Tənayale fiki sı: Ma yeki ma pee leleŋ nyəna anəyi lvlɔyɔ ntena má kvyi ma ti sı ma tɔki tıy tɔɔ kɛ kawulaya na? ¹²Ulena ı yaa tɔyɔ ŋku pa yaa sı leseŋ tɔ sı: Nyaa kɔɔ na tɛ kɔpa-ŋ tá wulav. ¹³Ntena kvle kv cɔ sı: Ma yeki svlum puuu ntɛ sı lɔɔ na yəlaa pá yɔɔləna-m, ulena má kvyi ma təyi yem sı ma tɔki tıy tɔɔ kɛ kawulaya na? ¹⁴Pə waalı kɛ tıy tənə kɔpenta na ı maɣana sɔwa hotiya na ı tɔ-kɛ sı: Kɔɔ na tɛ kɔpa-ŋ tá wulav. ¹⁵Ntena sɔwa hotiya tɔ-we sı: Ye tampana sı ı caa má la mə wulav, ı kɔɔ na ı cɔɔsı mə tənaya ma ıɔtom taa. Ye pə taya mpv kɔkɔ ká luna ma sɔwa

taa, na ká nyaya na ká kɔpəntəna Lipaŋ tıy sɔsɔɔŋ.

¹⁶Mɔyɔyú Yotam tasaa sı: lsv mə kɔpaalɔyɔ sı Apimeleki kele mə wulav tɔ tampana ntɛ? Ketiyɔŋ lapa-mɛyɛ təma sɔsɔɔna wena tɔ ı tɔɔsa a tɔɔ na ı la ı na ı təyaya nyóma ke kvpantv na? ¹⁷Ma caa yoo mə yoo na ı sı mə səm na ı waası-mɛyɛ Matiyaŋ nyóma niŋ taa. ¹⁸Ulena saŋa mu lu ı nyóma waalı, haləna ı kú ı piya nutoso na naanɔwa ke kvkɔpamɔyɔ kvlumɔyɔ tɔɔ. Ulena ı kɔpa Apimeleki ke Sikem wulav sı ıle ı kɛ mə kvɔɔɔpu. Pəcɔ Ketiyɔŋ yom alv nyəŋ pəyaya ntɛ. ¹⁹Ama ye kvpantv ke ı lapa Ketiyɔŋ na ı təyaya nyóma, ıle Apimeleki ı hɛɛsı mə laŋa na mu hɛɛsı ı nyəntɛ. ²⁰Ye pə taya mpv kɔkɔ ı luna Apimeleki taa na ká nyaya Sikem na yoolaa tɛ yəlaa, na kɔkɔ lu pele pa kiŋ na ká nyaya Apimeleki.

²¹Yotam tema mpv, ulena ı se ı tɛtɔ Apimeleki na ı polo ı ŋmɛli Peela.

Sikem nyóma kula Apimeleki tɔɔ

²²Apimeleki tɔyɔ kavulaya ke lɛyɛli ke pusi tooso. ²³Pə waalı kɛ lɔɔ yəlaa na Sikem nyóma taa kɔpəntəna təma. Ulena Sikem nyóma kvli Apimeleki tɔɔ. ²⁴Pə lapa mɔyɔyú sı ı tɛtɔnaa mpa Sikem nyóma ka sənə-ı na pá kv tɔ, pa səm ı məli ı na-we pa nyɔɔŋ taa, na pə lɛɛt-ı. ²⁵Pa caakaya sı pá hiki Apimeleki, ulena pá pona yəlaa ke pulası taa na pá papı tənə, na mpaav təntv wei ı tɛɛki, ıle pa lɛɛki ı wontu. Mɔyɔyú wulav nu-tı.

²⁶Mɔyɔyú kuyaku nakvlı lɔpɛtı pəyalv Kaalı na ı tɛtɔnaa pa pola Sikem, na ıcate nyóma la-wɛyɛ naani. ²⁷Ulena pá polo pá kóólı tıy wei pa yaa sı leseŋnaa tɔ na pá lá pə svlum na pá nyɔɔ, na pá ŋmaalı. Na pá svv pa tɔyɔ kutuluɣu taa, na pá tɔyɔ na pá nyɔɔ tɔtɔ. Ulena pá tıv Apimeleki. ²⁸Haləna Kaalı tɔ sı mpaɣa Sikem nyóma? Na pepe tɔɔ kɛ tu nyana Apimeleki? Awe nyəma-ı? Ntəŋ Ketiyɔŋ pəyalv kele? Sepuli kele ıcate nyuyv tv,

ta kaa nuna-i. Mə cəsə Hamoo wei i ké mə kpekəle nyuyv tu təyə pə wəe si í se. ²⁹Ye maa kəna icate nyuyv tu, maa təyənə Apimeleki ké. Apimeleki í tayani i yoolaa na í kəna na ma na-we tə yoo.

³⁰Icate nyuyv tu Sepuli nu Kaali təm nti, uləna i pááná huu. ³¹Na í tili mukaya na í heeli Apimeleki si: Kaali na i tətəvnaa pa kəma Sikem na pá yoosiyi nyá na icate nyəma. ³²Mpv tə, pə wəe si nyá na nyá yəlaa í polo ahoon na í papı-i tawa taa. ³³Na cele tanəñ í tii icate təw ké ilim luw waatu, na í na i nyəma pá luku nyá təw, uləna nı nyi isəna nı ká lana-we tə.

³⁴Mrúyú Apimeleki fayə i yəlaa ke təm liyiti na pá polo pá papı Sikem icate waalı. ³⁵Waatu wei Kaali luwa na í səñ icate nənəyə, uləna Apimeleki na i yəlaa pá lu təñmelle. ³⁶Kaali na-we, uləna í heeli Sepuli si: Nyəni, yəlaa watuyv pulaya na pá tiiki yee. Ntəna Sepuli nəyə təkpaav si: Pulaya isotom ke n yaa si yəlaa na?

³⁷Kaali ta tisi, uləna í tə si: Nyəni, yəlaa tiikina na hekv taa pulaya təw. Na tintiyile lentə ná təsəyi pee pəsəlaa tuyv kulalaav mpaav.

³⁸Uləna Sepuli tə si: Tasa kpesuyv ile. Matəñ n tənəyə cəne si: Aweyə pa yaa Apimeleki na táá nukəna-i? Təv, i na i yəlaa mpa n tsvkaya tə pa kəñna nté. Polo nyá na-i í yoo ile.

³⁹Mpvuyvle Kaali tēwa Sikem nyəma ke nəyə na pá na Apimeleki pá naalı yoo. ⁴⁰Apimeleki svv i tēe, uləna unı í kuu-te na pá tv təma waalı, na pé kv yəlaa ke səsəm na pəcə pá takı icate nənəyə. ⁴¹Uləna Apimeleki polo na í cəyə Aluma na Sepuli náá təyənə Kaali na i tətəvnaa si pá taa məli Sikem taa.

⁴²Tev fema, uləna Sikem nyəma tayani pa ti si pa puki tawa taa na pá tayasi-təyi Apimeleki. ⁴³Uləna í fayə i yoolaa ke kpeka tooso, na pá papı təna. Waatu wei i ná Sikem nyəma lu icate

nənəyə, uləna í tii pa təw ké kpakpaa. ⁴⁴Ntəna Apimeleki na kpekəle lentə pá polo na pá tan icate nənəyə si kolontunaa í məli icate taa, na kpekəle naale nyəntə náá nyala yəlaa ke tawa taa, na pá kv-weyē səsəm. ⁴⁵Na Apimeleki yoonə icate ke ilim na pə tem, na í kv tə yəlaa, na í wakəli-te na í ləkı-te. Uləna í ģmusı tə taa ké təm.

⁴⁶Waatu wei Sikem ate na isə kutuluyv yəlaa ná mpv, uləna pá polo pa tənə na pá svv tuyv Paalı-Peli kolonə kutuluyv taa. ⁴⁷Uləna Apimeleki nu si pa polaa na pá ģmelt tənə. ⁴⁸Mrúyú i pona i yoolaa ke Salvməñ pulaya təw, na í krayə laale na í settı tuyv piliñə na í həyəlı-ke. Uləna í heeli-we si: Í la isı ma lapv təyə ləñ. ⁴⁹Uləna paa wei í settı i piliñə na pá tv i waalı na pá pona taastı na pá kaa tuyv kutuluyv nəyə, na pá tv kəkə. Isəna Sikem ate na isə kutuluyv yəlaa səpa təyələ. Apalaa na alaa mpa pa səpa tənə tə pa tala isı yəlaa iyayə (1000) ke mpv.

Apimeleki səm

⁵⁰Apimeleki lu tənə, uləna í polo Tereesi icate na í nyala-te na í ləkı-te. ⁵¹Tə taa ka we ate na isə kutuluyv toñ nyəñkv nakvli. Uləna icate apalaa na alaa na nyuyv nyəma polo na pá svv kv taa na pá təkı nənəyə, na pá kpa nyuyv taa na pá cəyə. ⁵²Mrúyú Apimeleki krətəna kutuluyv ģkv kv nənəyə si i tuyv kəkə. ⁵³Uləna alv nəyəl v yəyə i nyuyv taa ké nem na kú tvli. ⁵⁴Mpvuyvle i təma i yoou wontu təkvlı si: Kpəe nyá layate na nı tēsi-m. Pá taa kəw na pá yəyətı si alv kvna-m.

Uləna ifepu unı ílé i svv Apimeleki ke layate na í sí. ⁵⁵Isəyeli nyəma nawa si i səpa. Uləna paa wei í məli i te.

⁵⁶Isəna isə feləna Apimeleki ke isayavt nti i lapa i caa, na í kv i tətəvnaa nutoso na naanvwa təyələ. ⁵⁷Pəyele isə yelaa na pé feltı Sikem

nyóma ke pa isayatu ke teitei isu Yotam ka tənsuyv-weye mpusi tó.

**lseyeli nyóma paasənlaa
lelaa: Tola na Yayii**

10 Apimeleki səpa, ulena lsakaa kpekəle taa tu Puwa pəyalv Tola náá kulí. Toto saali kéle. Tola uní í waasəna lseyeli nyóma. Samii icate taa ké í ka we lfəlayim pəwə nyəwə taa. ²Pusi hiu na tooso təcu ké Tola paasəna-we. Í səpa, ulena pá pimi-í Samii icate taa.

³Mrúyú Kalaati tu Yayii ná ləeta Tola lonte na í paasəna lseyeli nyóma ke pusi hiu na naale. ⁴Í pəyalaa ka we yulv nyəwə hiu na naanvwa ké. Paa wei na í kraŋaŋa na í icate ke Kalaati həwəlvv taa. Halí pa təŋna təna-weye yaav sí Yayii acaləe. ⁵Í səpa ulena pá pimi-í Kaməŋ icate taa.

Amoni nyóma yookina lseyeli nyóma

⁶Mrúyú lseyeli nyóma tasa lapv ke mpi pə ta maŋa Tacaa tó. Pa svv Paalənaa na Asətətənaa ke laav. Pa laa tətəwə Silii nyóma, na Sitəŋ nyóma, na Mowarv nyóma, na Amoni nyóma, na Filiisi nyóma pa tuŋ. Pa ləwa Tacaa ké təkpataa, paa tasəŋi-í seu. ⁷Ntəna Tacaa mv-we na pááná na í tv-weye Filiisi nyóma na Amoni nyóma niŋ taa. ⁸Pə kraŋav waatv uní təwə pa svv lseyeli nyóma mpa pa we tetv nti tə taa Amolii nyóma ka we Kalaati ke Yaataní waalı təwə nuŋutuŋu, na pá tuŋv-weye wahala. ⁹Halí Amoni nyóma tətí Yaataní na pá yoona Yuta nyóma na Pencaməe nyóma na lfəlayim nyóma. Ntəna lseyeli nyóma laŋle wakəli səsəm. ¹⁰Mrúyú pa wiina Tacaa sí: Ta ləwə, tə wakələna-ŋ ké. Mpi tó, tə yela-ŋ na tə laaki Paalənaa.

¹¹Ulena Tacaa náá pəwə-we sí: Waatv wei Icipiti nyóma, na Amolii nyóma, na Amoni nyóma, na Filiisi nyóma, ¹²na

Sitəŋ nyóma, na Amaleke nyóma, na Mawəŋ nyóma, pa tv-meŋe wahala na í wiina-m tó, ma ta waasí-me? ¹³Paa na mpv mə lə-m na í laaki tuŋ pə təwə ké ma kisaa sí maa tasəŋi-meŋe waasvuv. ¹⁴Í polo na í yaa tuŋ wei í ləsaa na í laaki tó, na ílé í waasí-meŋe mə laŋwakəlle waatv.

¹⁵Mrúyú lseyeli nyóma tasaa sí: Hai, Tacaa, tə wakələna-ŋ ké. Lana-tvuv isəna n səlāa tó. Ama waasí-tvuv saŋa tətó.

¹⁶Mpvuvle pa ləwa pa tuŋ wei paa laakaya tó, na pá məli pa ləwə sėsv taa. Ulena pa wahalanaa təm la ləwə ké pətəwətəle.

¹⁷Mrúyú Amoni nyóma polaa na pá pivli Kalaati nyóma həwəlvv taa. Na lseyeli nyóma náá təŋna mrúyú lapv ke Misipa. ¹⁸Ulena kpeka yəlaanaa na pa nyuvv nyóma mpa pa we Kalaati tó pá pəwə təma sí: Tá taa awe ká téeńá-tvuv nəwə, na í yoona Amoni nyóma? Wei í polaa puntu ká pəsí Kalaati nyóma nyuvv tv.

Yefete pəsa lseyeli nyóma nyuvv tv

11 Yoolaa taa yoolu nəwəlv í ka wenna Kalaati, pa yaa-í sí Yefete, na í caa sí Kalaati, í too ke apalaa təna alv. ²Í caa uní í alv lelv ka lula-í apalvpiya tətəwə. Səle sí kəma na sí lá yəlaa ulena sí təwəni Yefete sí: N kaa na ta caa krancoou. Mpi tó, n ké ta caa nyutu taa pəyaya ké.

³Mrúyú Yefete sewa í newaa mpe na í polo na í caŋa Tərv tetv taa. Ulena yəlaa mpa pa we isu uní tó pá koti í kiŋ na í na-we pá lukí kulv.

⁴Pə taŋŋaa, ulena Amoni nyóma kəwə na pá yookina lseyeli nyóma. ⁵Yoou kəma na kú haŋ ulena Kalaati səsaa polo Yefete waalı ké Tərv tetv taa ⁶sí: Kəwə na í tē-tvuv nəwə na tə polo tə yoona Amoni nyóma.

⁷Tənaɣale Yefete si: Matəŋ mə taa kpaana-m na í tɔɣoni-m ma te? Uena laŋwakəlle mayana-me na í kəŋ ma waalı suwe?

⁸Ntena səsaa si: Tə kəmaɣa si n kəw na n tɛ-tuɣu nəɣo na tɔ yoona Amoni nyəma na n la tá na Kalaati nyəma tá nyuɣu tu.

⁹Kelena í cə-we si: Í mələna-m si tɔ yoona Amoni nyəma na Tacaa í tu-weye ma niŋ taa, maa la mə nyuɣu tu na?

¹⁰Mpuɣule səsaa si: Yee, tu la mpv. Tacaa kəle tá aseeta tu.

¹¹Ípɔ́ɣú Yefete təŋa Kalaati səsaa na yəlaa kpa-i pa nyuɣu tu, na pá tu yoolaa tənaya i niŋ taa. Uena Yefete leli tə tənə nti i na səsaa pa yəɣətəa na pá su tɔɣo Tacaa isentaa.

Təmnaa mpa Yefete heela Amoni nyəma tɔ

¹²Ípɔ́ɣú Yefete tilaa na í pəwsi Amoni wulav si: Ma na-ŋ suwe na n kəw na n yookina ma yəlaa?

¹³Ntena ílé í cə si: lseyeli nyəma luw Icipiti tɔ pa ləeka ma tetu ke pə kpaɣav Aləŋəŋ tɔ. Haləna pə polo Yarəki na Yaatanu.

¹⁴Ípɔ́ɣú Yefete tasa tiluɣu na pá heeli Amoni nyəma wulav si: ¹⁵Pə taya Mowapu nyəma na Amoni nyəma tetu ke lseyeli nyəma ləekaa. ¹⁶Mpi tɔ, lseyeli nyəma luw Icipiti tɔ, wulaya tetu taa ké pa təma, haləna pá tala Səsəncaasi Terku. Pə waalı ké pa mələna Kateesi. ¹⁷Tənaya pa tilaa na pá sələmi ltəm wulav si: Ha-tuɣu mpaav na tə fayana nyá tetu taa. Ama ílé í kisa. Uena pá sələmi Mowapu nyəma na pele pá kisi mpv tɔtɔ. Uena pá saalı Kateesi. ¹⁸Pəle pə waalı ké pa kpaɣa wulaya tetu mpaav na pá cəwli Mowapu na ltəm pa tetu na pá lu Mowapu ilim təlule tɔ. Uena pá siki Aləŋəŋ ləw nəɣo tənə, pa ta svv Mowapu tetu taa. Mpi tɔ, pele pa tetu tənə nte pəɣo ŋke. ¹⁹Uena lseyeli

nyəma tili na pá heeli Amolii wulav Si-hoŋ wei i təkaya kawulaya ke Həsəpəŋ tɔtɔ tɔ si í ye-le-we na pá fayana i tetu taa na pá tɛe timpi pa puki tɔ. ²⁰Sihoŋ ná tá lá lseyeli ke naani si í ye-le-we na pá fayana i tɛ. Uena í koti i yoolaa na pá yoona-we. ²¹Uena ləw Tacaa tu-weye lseyeli nyəma niŋ taa na pele pá kəli-we na pá ləeki pa tetu tənaya həɣulɣu ŋku ku taa. ²²Pə kpaɣav Aləŋəŋ tetekəle na pə polo Yarəki ləw tɔ, na pə keli ilim təlule tɔw wulaya tetu haləna pə polo Yaatanu. ²³lseyeli nyəma ləw Tacaa hana i yəlaa taya nəɣo si tɔ ləeki Amolii nyəma tetu. Uena nyaa caaki si n tayanu-təyi ləekuɣu na? ²⁴Tetu nti nyá tuɣu Keməsi ha-ŋ tɔ nyá kisa-ti? Mpv tɔtɔtɔ tá wena mpaav si tɔ tɔɣo tetu nti ta ləw Tacaa ha-tu tɔ. ²⁵Sipəw pəyalu Palaki wei i ké Mowapu nyəma wulav səsə tɔ, ílé i wenna toŋ. Pəyele i ta yoona lseyeli nyəma. Na aweye nyaya tənə. ²⁶Pusi ŋmɔnuɣu na nunuwa (300) kəle lseyeli nyəma caɣa Həsəpəŋ na Alowee na pəcəwli acalɛe taa na acalɛe nna a we Aləŋəŋ ləw nəɣo tɔ a taa. Ue pepe tɔw ké í taa ləeki-weye tetu ntəyi waatu un i taa? ²⁷Pə taya má pəntənana-ŋ. Ama nyá wakələna na má, haləna n yookina-m. Tacaa wei i huwəna yəlaa ke təm tɔ, í huw ta na-me ta təm ke sanja.

²⁸Paa na mpv Amoni wulav ta yaa Yefete təm ntəyi pulv.

Yefete su nəɣo

²⁹Ípɔ́ɣú Tacaa Feesuɣu tii Yefete tɔw, na í cəw Kalaati na Manasee tetu. Pə waalı ké i pola Misipa ke ləw kiŋ ke Kalaati tetu taa, na í tɛe Amoni nyəma ke yoonav. ³⁰Uena í su Tacaa ke nəɣo si: Ye n tu Amoni nyəma ke ma niŋ taa, ³¹kancəalaya yulv wei i ká lu ma səŋuɣu tɔɣo maa la-ŋ kətaya ŋka kəkə nyaya ka tənə tɔ.

³²Ípɔ́ɣú Yefete ŋmaa Amoni nyəma toŋa na í yoona-we na Tacaa tu-weye

ı niη taa. ³³Uena ı kəli-we na ı ləeki acaləe hiu ke pə kpaγau Alowəe, na pə cəw Mini tə. Haləna Apeeli-Kəlanim. lseyeli nyəma ku-weye səsəm kə, uena pə tii təfe.

³⁴Waatu wei Yefete məlaya ı tē Misipa, uena ı pəelə lu ı səηyυv na ı maki akilima na ı paaki. l tike ke ı ka lulaa, ı feina apalupiya yaa alupiya lensi tətə. ³⁵l loosa-i, uena ı lanle wakəli. Haləna ı cəli ı wontu na ı tə si: Hai, ma pu, n kəηna ma nyυv taa kə mpusi na ı pəsəyi ma laakali suwe? Ma tema ma nəγə suw ke Tacaa, pə fei si maa tuli tapəη.

³⁶Mpυγule ı pəelə cəwa si: Ye n ka su Tacaa ke nəγə, lana-m isu n ka suw tə. Mpi tə, ləw ná lapa ıle ı nyəntu na ı ləeti nyá kolontunaa Amoni nyəma na nyá nəγə. ³⁷Uena ı sələmi ı caa si: Yele na má na ma taapalaa tə kpa pulayə taa kə ıstəvnaa naale na má wii. Mpi tə, ma səki na má ta saata.

³⁸Uena Yefete tisi si ı polo na ı la ıstəvnaa naale. Mprúγú ı na ı taapalaa pa kpa pulasi taa na ı wii. Mpi tə, ı səki na ı ta saata. ³⁹ıstəvnaa naale tema, uena ı məli ı caa kiη na ıle ı lana-i isu ı ká suw nəγə tə, na ı sí na ı ta nyənta apalv. Pə kpaγau waatu unı təγə lseyeli alaa svv wula ke ⁴⁰paə pənaγa ηkayə kuyeeη liyiti liyiti kə Kalaatu tv Yefete pəelə təw.

lfəlayim nyəma na Yefete pa yoou

12 Mprúγú lfəlayim nyəma kulaa na pə tēsi Yaatanı na pə polo Safəη, na pə tə Yefete si: Pepe təw kə n polaa na ı yooona Amoni nyəma ke nyá tike na ı tá yaa-tv si tə tv-η niη? Mpu tə, tu sə nyá təyayə ke kəkə.

²Uena Yefete cə-we si: Amoni nyəma caakayə ma na ma yəlaa na yoou kə. Haləna tə yaa-me si ı kəw na ı səna-tv na ı kisi. ³ı kisa mpυ, uena ma si ye səm səm. Uena má tēsi toηa na má yooona

Amoni nyəma na Tacaa tv-weye ma niη taa. Təv, pepe təw kə ı kəma-m yooonv ke pənentə?

⁴lfəlayim nyəma ka tvv Yefete-weye si: ı sewa tá tēye na ı cəwsi Manasee nyəma kiη. Tənaγalə Yefete kpeyəla Kalaati nyəma na pə polo pə yooona-we na pə kəli-we. ⁵Uena Kalaati nyəma cə-weye timpi timpi pa tesəγəna Yaatanı tə. Ye nəγəlv kəma na ı nəγəsəna lfəlayim tv, ıle pa pəwsi-i si: N kə lfəlayim tv kə?

Ye ı cəwa si aav. ⁶Ue pa təmi-i si: Mpu tə, yəγəti si cipoleti. Uena ıle ı pənti si sipoleti. Mpi tə, pəle paa pəsəyi hətə nte tə yaav ke teitei. l pəntəyi mpυ, uena pə kv-i kpaκpaa ke Yaatanı tətəsəle təna. lfəlayim yəlaa iyisi nule na naale (42000) səpəna tənaγa waatu unı.

⁷Mprúγú Yefete paasəna lseyeli nyəma ke pusi naatoso. Uena ı sí na pə pimi-i ı ıcate kulbille Kalaati taa.

**lseyeli nyυvυ nyəma lelaa:
l pəsəη na ləη na Apətəη**

⁸Yefete waali kə Petələhem tv l pəsəη ná paasəna lseyeli nyəma. ⁹l lula apalupiya ke hiu na naanvwa na alupiya ke hiu na naanvwa. Mprúγú ı hawa ı pəelaa ke kpeka lenna nyəma na ı caa ı pəyalaa ke alaa ke kpeka lenna nyəma tətə. Pusi naatosompəγəlayə ke ı tiika lseyeli nyəma. ¹⁰Pə waali kə ı səpa na pə pimi-i Petələhem.

¹¹l pəsəη waali kə Sapuləη tv ləη ná paasəna lseyeli nyəma ke pusi naanvwa. ¹²l səpa, uena pə pimi-i Ayaləη ke Sapuləη tetv taa.

¹³ləη waali ke Pilatəη tv Hilili pəyalv Apətəη ná paasəna lseyeli nyəma tətə. ¹⁴l lula apalupiya nule na ı saalənaa ke hiu na naanvwa na pə caki kpaηasi nutoso na naanvwa. Uena Apətəη paasəna lseyeli nyəma ke pusi pələfei naanvwa. ¹⁵l kəma na ı sí, uena pə pimi-i Pilatəη

icate taa ke lřalayim hřyřlyv taa kė Amaleke nyřma tetv taa.

Samsřnj lřlvyv

13 Mřřvř lřeyeli nyřma tasa larv ke mpi př ta maya Tacaa tř. Př tř kė řlė í tv-weye Filiisi nyřma niř taa kė pusi nule řacu.

²Třnj lřlvyv taa tv nřyřlv í ka wenna Sola, na př yaaki-í sı Manřwa. Í alv ka kė kaalřlaya kė í fei přyaya. ³Mřřvř kuyaku nakvli Tacaa řřtaa tillu lv alv unı í třř, na í třmı-ı sı: Ma nyřma sı n kė kaalřlaya, řle n fei přyaya. Paa na mřv tř, n kř la teu na ř lřl apalřpřyaya. ⁴Mřv tř, př křayav přnente tř, taa nyřř sulřm yaa křnyřnyřřm kukřkřm napřli. Přyele taa třyř mpi lřř kisina-me tř. ⁵Mři tř, n ka la teu na ř lřl apalřpřyaya. Hunřyv kaa křa ka nyřyv taa. Př taya řvř, hatoo ka too lotu taa kė ka kė lřř nyřřka, na řke kaa řaalřna lřeyeli nyřma hetřyv ke Filiisi nyřma niř taa.

⁶řena alv polo na í keesi í paalv sı: lřř yřlv nřyřlv í luna nteye ma třř, í nyřnyřv ve řyřřntv kė řv řř řřtaa tillu. Ma ta řřřı-ı timpı í lunaa tř. Přřř řlė í ta tv heeli-m í hřte. ⁷Halı í heela-m sı maa la teu, na mř lřl apalřpřyaya. řle př křayav přnente tř, mř taa tasa sulřm ke nyřř, yaa křnyřnyřřm kukřkřm napřli. Přřř mř taa třyř mpi lřř kisina-tv tř. Mři tř, přyaya řke ka kė lřř nyřřka ke hatoo ka too lotu taa kė, halřna ka řm.

⁸Mřřvřle Manřwa řelřma Tacaa sı: Hai, Tacaa, ma wiina-ř sı ř mřlřna nyř yřlv wei n tila tř křj tř na í řeyesi-třyv nti nti tv třnj přyaya řka unı tv lřl tř ka třm taa tř.

⁹řena lřř mř Manřwa kusřlřmřtv, na í mřlřna řřtaa tillu ke alv unı í křj, na př pana í ve í tike ke taale, í paalv fei. ¹⁰řena í lřyř í třy í paalv křj na í yaa-ı sı: Křř lřř, yřlv wei unı í ka luwa

ma třř kė kuyaku nakvli tř, í tayana mřlvyv třtř.

¹¹řena Manřwa třnj í alv na př polo yřlv unı í křj na í třmı-ı sı: Tete waalı nyř yřyřřna na ma te alv na? řena řlė sı: Nn maya.

¹²Nřena Manřwa sı: Ye př křma na př la mřv, pepe na pepeye tv la přyaya řke ka třm taa, na tř yele ve?

¹³Kelena Tacaa řřtaa tillu sı: Př wee kė sı nyř alv í kii mpi na mpi ma kisina-ı tř. ¹⁴Př fei sı í třyř řesř řvř. Přřř í taa nyřř sulřm yaa křnyřnyřřm kukřkřm napřli. Přyele í taa třyř mpi lřř kisina-me tř. ř třnj př řna mpi ma tv-ı mřv tř.

¹⁵⁻¹⁶Manřwa taa řekřna sı Tacaa řřtaa tillu, řena í třmı-ı sı: Čayř na tř la-ř přfate ke mřvřle. Nřena řlė sı: Paa ma řayaa ma kaa třyř třyřřayř. řle ye n řřřlaa n la Tacaa ke křtaya řka křkř nyaya ka řna tř. ¹⁷řena Manřwa třmı-ı sı: Heeli-třyv nyř hřte, na př křma na třm nti n heela-tv tř tř la, řle tv řa-ř.

¹⁸Kelena řřtaa tillu sı: Ma hřte ve piti kė. Pepe třř kė n řa tř nyřm?

¹⁹Mřřvř Manřwa křawa přfate na í kvhav na í lř Tacaa wei í lakı piti řma třyř křtaya ke kukřamřyv třř. ř na í alv pa třřna nyřnyřv ke mřv, na ²⁰křkř nřř mřyř křtaya řlate, řle pa nř Tacaa řřtaa tillu ntė na í třřyř křkř řke na í křaaki. řena př hotı ateye pa řen-třř. ²¹Waatu unřyřle Manřwa na í alv pa řekřnaa sı Tacaa řřtaa tillu. řle í ta tasa pa třř kė lvv třtř. ²²Nřena Manřwa heeli í alv sı: Hei, lřř kė tř nawa yoo, řv tř řpa.

²³Mřřvřle í alv ř-ı sı: Ye Tacaa ka řaakayř-třyv kvřv, í taa mř ta křtaya řka křkř nyayaa tř na třyřřayř nyřřka. Přyele í taa hvř-třyv řvř na í heeli-třyv natřli.

²⁴Mřřvř Manřwa alv lřla apalřpřyaya, na í ha-keye hřte sı: Samsřnj. Přyaya třřna řvř na Tacaa koolıyı-keye kvřantv. ²⁵Mřřvř Tacaa

Feesuyu tiiwa ı tɔɔ k  t m kancaalaya ny m ke waatu wei ı ka we Tanj t sikile ke Sola na ıst w lı pa h ku t .

Samsəŋ kookalı kancaalaya nyəŋ

14  r y  kuyaku nakulı Samsəŋ pola Timna, na ı n  Filiisi p elb n y lb na ı luɣu svu-ı. ² ı kpema, ılena ı heeli ı ny ma ke ı t m sı: Ma nawa Filiisi p elb n y lbv  Timna, ma caa sı ı caamı-ı.

³ Mpuvule ı ny ma c -ı sı: lsu n ta na p elb nt  n  piitim ny ma taa na ny  y laa taa, na  n puki sı n caaki Filiisi ny ma mpa pa ta nyı l  t ?

T nayaale Samsəŋ sı: lni ı wenna-m teu. Mu caamı-ı te.

⁴ Ama ı ny ma n  t  nyı sı Tacaaninj we p  taa sı pa p yaya ı hikina Filiisi ny ma na t na. Mpi t , p le paa  mak la lseyelı ny ma ke waatu ın yı.

⁵  r y  Samsəŋ na ı ny ma pa pola Timna, pa k ma na p  tala ıcate ny ma lesen tuj tawa, ıle t y laya kufalaya nyusaa kele na ı helı sı ı naaki.  lena k  tili ı waalı. ⁶  r y  Tacaaninj Feesuyu tii Samsəŋ t  na ı kpa-ke, na ı c lı t kpu ısu pinaya. P c  ı t ŋaya ninj kpete k . ı ta heeli ı ny ma ke mpi ı lapa t . ⁷  lena ı polo na ı na p elb p  l  faaci. P elb ını ı ka we-ı teu k . ⁸ P  lapa wee naale, ılena Samsəŋ m l yı Timna sı ı kprak yı ı tanj, na ı helı sı ı naaki t y laya  ka ı ka k wa t .  lena ı maɣana tuj s sek  ke t y laya  ke ka taa na setasi. ⁹  lena ı cosi setaya ke ı ninj taa na ı t ki na ı t eki na ı kati ı ny ma na ı ha-we na p  t y . Ama ı ta heeli-we sı t y laya kus paya taa k  ı hika tuj ını.

Samsəŋ su Filiisi ny ma ke ıs sule

¹⁰  r y  c ce pola p elb te, na Samsəŋ la akpayale acima ke t na, ısu ifepiya laki t . ¹¹ Filiisi ny ma na-ı, ılena p  yaa ifepiya ke hiu na naanswa sı p  na-ı pa caki. ¹² Mpuvule Samsəŋ

sı: Ma sukı-meɣe ıs sule. Ye ı p saa na ı kpeɣe-t ɣe acima kuyeen naatosom-p y laya ın  ı taa, maa ha paa wei ke toko kuvacayanan na acima ny ŋ. ¹³ Ye p  taya mpv paa m  taa wei ı ka hana maɣa toko kuvacayanan na acima ny ŋ. Ntena p le p  c -ı sı: Su ny  ıs sule na t  nu.

¹⁴  lena Samsəŋ sı:

Kut t y m luna t y lb taa.
Na lelenj ny m luna toŋ tv taa.
Pepeɣele?

Hal na kuyeen tooso siki ifepiya ta ny nta kuvac tu. ¹⁵  r y  pa t ma Samsəŋ alv ke kuyaku liyiti ny ŋku wule sı: Puyusi ny  paalv na ı heeli-tuy  kuvkpekpeyetv, t f  tu s  ny  na ny  caa t yaya ny ma ke k k . P  taya ı yaa-tuyv sı ı hl s yı-tv.

¹⁶ Kelela Samsəŋ alv polo ı kinj na wula na ı t mı-ı sı: Ny  luɣu ta svu-m. P c  nn tu caaki-m. P  t  k  n su ma ny ma ke ıs sule na  n t  heeli-m kuvkpekpeyetv. Mpuvule Samsəŋ sı: Hai, paa ma ny ma maɣamaya ma ta heeli p le, kacaŋfana ny  na?

¹⁷ Mpuvule alv mus na-ı na ıselvm ke  r y  acima kuyeen t na. P  nu-ı, ılena ı heeli-ı kuyaku naatosomp y laya ny ŋku wule.  lena alv n d  tayasi ı te ifepiya ke kprakaa. ¹⁸ Mpuvule ifepiya polaa na p  heeli Samsəŋ ke kuvkpekpeyetv na p c  ilim tv sı:

Pepe k la tuj nim ke lelenj?
Na pepe k la t y laya ke toŋ?
 lena ı c  sı:

Ye ı taa hal na ma alv ke nav ny m,
ı taa nyı kuvkpekpeyetv nti.

¹⁹ T nayaale Tacaaninj Feesuyu tii Samsəŋ t  na ı t e As kal ŋ na ı kv apalaa hiu na naanswa na ı w y sı pa tokonaa, na pa acima wontu, na ı c la mpa pa kpeɣa ıs sule t .  lena ı m lı ı caa te na p dn .

²⁰ Mpuvule pa ha Samsəŋ alv ke ifepu wei ı s na Samsəŋ ke ı akpayale taa t .

Samsəŋ ləetəyi Filiisi nyóma

15 Pəle pə waalı ké Samsəŋ pola ı alv nav ke kumtu waatu, na í krenna-ı pəfate. Ulena í tɔ si: Ma svuki ma alv naŋ taa. Ama ı yəti kisina-ı, ²na

í tɔ si: Ma huwa si nyá taa kpana-ı ké. Ulena má ha-ı nyá taapalv. Ule ı neu ta kəli-ı teu? Kraŋa ıleye kəŋɔ lonte.

³Tənaŋale Samsəŋ pəsənaa si: Ye ma ləeta Filiisi nyóma ke isayatu ke pənən-taa pá taa tɔ si ma caala-we yoo.

LUUTI

TOM TAKELAYA

Kutuloto

Lseyeli nyóma paasənlaa waatu taa ké Luuti tòm lapa. Tə kaləyi takəlaya taa si Luuti wei unı ı ka ké piitim lempi tu tɔ, ı sɔwa lɔ piitim taa. ı lapa lɔ ké kupantu na ı paalu sɔlu piitim nyóma tɔtɔ. lɔ leetəyi kupantu ke mpa pá laki-təyi ləlaa tɔɔ. Yaasi unı ı lapa na Luuti na ı paŋ pá cayana pa ti. Tòm tənə tɔ huləyənə-tuyv isənə lɔ ləsa piitim lempi tu na ı sɔsı-ı Yuta piitim nyóma taa tɔ. Halı piitim lempi tu unı ı lələnə na pə ləl lseyeli wulav sɔsɔ Tafiiti na tá Waasulu sɔsɔ Yesu Kilisiti.

Isənə pa faɣa Luuti takəlaya tɔ:

Noyomii tɔwa ı taa si ı mələyi Petələhem, titite 1

Luuti na Poosi pa sulaa, titite 2-3

Poosi həma Luuti ke leelu, titite 4

Ilimeleki na ı nyóma pa wahala

1 Mprúyú nyɔɔsı anaam nɔɔlu ı luwa lseyeli tetv taa ké waatu wei Paasənlaa nyənaya yəlaa tɔ tɔ. Mpu pə lapənə na Yuta tetv ıcate Petələhem apalu nɔɔlu na ı alv na ı pəyalaa naale pa polo Mowarv tetv taa na pá cɔsı tənə. ²Pa yaakaya apalu unı si Ilimeleki na ı alv si Noyomii, na ı pəyalv kancaalaya nyəŋ si Maləŋ na naale nyəŋ si Kiliyɔŋ. Paa ké lfəlata lɔluyv nyóma ké.

³Tənaya Noyomii paalu Ilimeleki səpa na pə yeke ı na ı pəyalaa naale.

⁴Mprúyú pele pa kpaɣa Mowarv alaa. Pa yaa lelv si Opa, na lelv si Luuti. Pa caya tənə ısu pusi naanɔwa. ⁵Ulena Maləŋ na Kiliyɔŋ pele pa si tɔtɔ, na pə yeke Noyomii ke ı tike.

Luuti təŋuyv ke ı paŋ

⁶⁻⁷Mprúyú kuyaku nakulı Noyomii nuwa Mowarv taa si Tacaa paasənə lseyeli nyóma na ı ha-weyə tɔyənaya. Ulena ı kulı si ı kpeŋ. ı na ı poolaa naale pa tu mpaav si pa mələyənə Yuta tetv taa. ⁸Ntəna Noyomii tɔ ı poolaa mpe si: Paa wei ı kpe ı calaya. Tacaa ı la-meyə kupantu ısu mə lapv ma na ma sɔlənə tɔ. ⁹lɔ ı ha-meyə apalaa na ı həesi pa teesi taa.

Ulena Noyomii la-weyə pələpa wulee na pele pá tulı nɔsı na pá wii təkpuo. ¹⁰Mprúyú pa tɔma pa paŋ si: Aaı yoo, tu təŋı-ŋ ké na tɔ polo nyá nyóma te.

¹¹Tənaya Noyomii cɔwa si: ı məlı ma pələlaa. Pepe tɔ ké ı təŋəyi-m? Piya ta kaasi ma taa si ı ká saa-sı. ¹²Mpu tɔ, ı məlı. Ma sula puu, ma kaa tasa saav. Na ye ma tu teeləyi pəyaya ntəna má kpətənə apalu ke ahoo ane a maɣamaɣa, na má ləl apalu piya, ¹³ıle ı yeke apalaa saav nté na ı təŋ mpe unı na pá la yəlaa na ı saa-we? Aaı, ma pələlaa, ma laŋle wakələnə-meyə. Mpi pə tɔ tɔ Tacaa hulə-m mpəle ké.

¹⁴Ulena Noyomii poolaa mpe pa tasa nɔsı tuluyv tɔtɔ na pá wii sɔsɔm. Mprúyú wei pa yaa si Opa tɔ ı lapa ı paŋ ké pə lapa wulee na ı məlı kpente. Ama Luuti ná nyəkələnə Noyomii.

¹⁵Tənayale Noyomii tɔma Luuti si: Nyənı, nyá taapalu məla ı nyóma na ı atətənə pa cɔlɔ, nyaa məlı mpu tɔtɔ.

¹⁶Ntəna Luuti cɔ-ı si: Taa caalı-m si má yeke-ŋ na má məlı. Nyá təpote ma təpote, nyá təcəyale ma nyənte, nyá piitim ká wəe ma nyəm, nyá lɔ ká wəe ma nyəŋ. ¹⁷Timpi n ka si tɔ tənaya maa si na pá pi-m. Ye ma na-ŋ tə yawa na pə tá kəna səm paasi. Tacaa ı lana-m isənə ı sɔlaa tɔ.

¹⁸Noyomii nawa si Luuti seesa ısələ si ı ká təŋı-ı ké ı ká təŋı-ı, uləna ı yeke-ı caaluyv.

¹⁹Ulena pá kpentí na pá tee Petálehem. Noyomii pa talaa ulena icate tæna alaa yæpælæyi ı tøm si: lsu Noyomii kele?
²⁰Ntæna ı nɔɔɔ tækpau si: Í taa yaa-m Noyomii, í yaa-m Mala. Mpi tɔ, Toma tæna tu wakæla ma lanle ke sɔsɔm ké.
²¹Ma teekaya waatu wei tɔ pæ cayana-m ké. Ulena Tacaa mælæyænã-m ma niŋ kakpasi, ı lanle ta hæna-m. Toma tæna tu marã-m kpátúyú, ıle pepe tɔɔ ké í tasæyi-m Noyomii ke yaau?

²²Isæna Noyomii na ı poolu Mowapu tu Luuti pa mæluy lapa tɔyɔle. Pa tala Petálehem taa ıle pa caalæyi kumtu nté.

Luuti caləsuyu ke kumkum

2 Noyomii paalu yulɔ nɔɔɔlɔ ı ka wenna. Apalu unı ı suv toŋ ké na í wena nyuyv. Pa yaakaya-ı si: Poosi na ı ké ilimeleki luluyv tu. ²Mpúyú kuyaku nakulı Luuti tãma Noyomii si: Maa kra taale na má caləsi kumkum ké kupanŋ nɔɔɔlɔ ı haləm taa. Ntæna í cɔ-ı si: Polo, ma pæel.

³Ulena Luuti kra taale natəlɔ tæ taa na í tæŋæyi kuntaa na í caləsæyi. Sese ıle Poosi taale nté.

⁴Mpúyú kuyaku ŋku Poosi kra taale ke kuntaa cɔlɔ na í sɛe-we si: Tacaa í wæe mə waalı. Na pele pá tisi si: lɔɔ í kooli-ŋ kupantu.

⁵Mpuyule Poosi pɔɔsa tæmlɔ tu wei ı feŋiyi kuntaa tɔɔ tɔ si: Le tu ke asaalu unɛ?

⁶Kelena tæmlɔ tu cɔ-ı si: Mowapu tu ké, í na Noyomii pa kɔmna. ⁷ı sælãma-tuyv si ı tæŋæyi kuntaa na í caləsi na í tɔɔsæyi lɔɔtu nti nti pæ sɔɔwa tɔ. Hatoo tanaŋ tee ı kɔm na í luŋ tɔ ɔɔɔɔ tike nté ı hæesa tøm kulɔm.

⁸Ulena Poosi tasa Luuti ke layatu si: Taa kulı si nı puki nɔɔɔlɔ taale taa ke caləsuyv. Cayã ma tæmlɔ nyéma alɔnyéma kiŋ cæne. ⁹Nyænæyi timpi pa kuŋ tɔ na nı tæŋ pa waalı. Ma heela ma tæmlɔ nyéma apalɔnyéma si pá

taa kayati-ŋ. Ye lukɔtu í kra-ŋ n polo hæyaya taa na nı nyɔɔ lum mpi pá luwa tɔ.

¹⁰Tænayale Luuti hænta Poosi ke ate na í tɔ si: Isænaya pæ lapa na nı paasæyænã-m na nı lakı-m kupantu, anı maya muulv?

¹¹Kelena Poosi cɔ-ı si: Pa kæesa-m pæ tæna mpi n lapa nyá paŋ ké nyá paalu sëm waalı tɔ. Na isæna n yela nyá caa na nyá too na nyá tetv nti tæ taa pa lulã-ŋ tɔ, na nı polo yæla mpa n taa nyı tɔ pa tæ tɔ. ¹²ıseyeli lɔɔ Tacaa wei n kɔma si n tuyı kpuluyv tɔ í læeti-ŋ mpi n lapa tɔ tætuɔv.

¹³Ulena Luuti cɔ si: Hai, ma ce n paasænã-m teu ké. Mpi tɔ, nyá hæesæna ma lanle na nı yɔɔɔtænã-m ısu n ka nyæma-m. Paa na mpv tɔ, ma ta haŋna nyá tæmlɔ tu nɔɔɔlɔ.

¹⁴Pæ kɔma na pá tala tɔyɔv ulena Poosi tɔ Luuti si: Kɔɔ tæ tɔyɔ. Cosiyi tɔyɔnaya na nı liiki tuusi taa.

Ulena Luuti cayã kuntaa cɔlɔ, na pá cosi-ı pee wena pa toŋaa tɔ na í tɔyɔ na í haɔa na pá kaasi na í su. ¹⁵Ulena í kulı caləsuyv, na Poosi heeli ı tæmlɔ nyéma si: Í yele na Luuti caləsi camnaa kila tɔtɔ, í taa taŋı-ı. ¹⁶ı yeki lɔɔtu lenti na í tɔɔsæyi, í taa kalænã-ı.

¹⁷Mpúyú Luuti calæsa taale nıté tæ taa halænã taanaya. Ulena í má na pee mayana ısu kiloonaa hiu na naanwa. ¹⁸Na í kraya na í kpeena na í hulı ı paŋ. Ulena í læsi tɔyɔnaya ŋka kaa kaasaa tɔ na í cele-ı tɔtɔ. ¹⁹Mpúyú Noyomii pɔɔsa-ı si: Leyɔ n calæsa sanja? Awe taale ke n kpawa? lɔɔ í kooli kupantu ke wei unı ı paasænã-ŋ tɔ.

Ulena Luuti si: Pa yaa-ı si Poosi. ²⁰Mpúyú Noyomii tãma si: Ma nyéma si Tacaa lapa weesiŋ nyéma taya kupantu na ta sætãa tɔtɔ. lɔɔ í kooli apalu unæyi kupantu.

Apalu unı ı ké tá luluyv nyéma taa lelɔ wei ı pæsæyi na í paasænã-tv tɔyɔ.

²¹ Kelena Luuti si: Halɩ apalɩ unɩ ɩ heela-m ké si má təŋəɣɩ ɩ təmlɩ nyóma na má caləsəɣɩ, haləna ɩ kumtu na tə tem.

²² Ntəna Noyomii si: Pə wɛ teu ma pɛɛɔ, təŋ mɛ. Ye nɔɣɔɩ taale taa pa tɔɣnəɣɩ-ŋ ké.

²³ Mprúyú Luuti saala Poosi təmlɩ nyóma kiŋ ke mpɩ na í caləsəɣɩ, haləna kumtu té. Na í na ɩ paŋ pá wɛ mpɩ.

Noyomii taɣanuyɩ ke Luuti asasaale

3 Mprúyú Noyomii tɔma ɩ poolu si: Ma pɛɛɔ, ma caa ké si n hiki tɔcaɣale na n heesi. ²Ntəŋ n nyəmá si nyana Poosi wei unɩ ɩ təmlɩ nyóma í kuma tɔ ɩ ké tá yɔɩ ké. Taanaya kane pa maki ɩ tɔɣnaya ke kataɣa taa. ³Mpɩ tɔ, sɔ lum, tv tulaalɩ, suu nyá wontu kupantu. Ulena n tii kataɣa taa. Ama yele na í tɛ tɔɣɔɩ ulena í na-ŋ. ⁴Pəle pə waalɩ ulena n feŋ na n ná ɩ təhəntəle, ulena n keelɩ*fa* ɩ nɔɔhɛ tɔ na n hantɩ. ɩ maɣamaɣa ɩ ká heelina-ŋ nti n ka la tɔ. ^acaaki si Poosi í hɔmɩ-ɩ leelu.

⁵⁻⁶ Mprúyú Luuti cɔwa si: Maa la isɩ n heeluyɩ-m tɔ. Ulena í tɛɛ. ⁷Poosi tɔɣaa na í nyɔɔ na ɩ laŋle hulɔmɩ, ulena í polo í hantɩ tɔɣnaya huɣule kite. Ntəna Luuti polo təhɛ ke waatu wei ɩ toowa tɔ na í keelɩ ɩ nɔɔhɛ tɔ na í hantɩ. ⁸Apalɩ unɩ ɩ nyama na í fe ahoo hɛka na í nyəntɩ ulena í maɣana alɩ hantɩ ɩ nɔɔhɛ tɛɛ. ⁹Ulena í pɔɔsi si: Aweɣe-ɩ?

Ntəna Luuti cɔ si: Maɣa nyá pɛɛɔ Luuti ké. Hai, waasi-m. Mpi tɔ, nyá wenna mpaav si n ya-m.

¹⁰ Ulena Poosi tɔmɩ-ɩ si: Tacaá í kooli-ŋ kupantu, ma pɛɛɔ. Nyá yaasi kantakaya nyəŋ unɩ ɩ huləɣəna isəna n matəna nyá paŋ yəlaa tɔ na pə kəɩ kancaalaya nyəŋ. Mpi tɔ, n ta pɛeki ifepiya liyi-tee nyóma yaa kunyɔntunaa. ¹¹Mpɩ tɔ, ma pɛɛɔ taa nəɣəsi. Mpi n caaki tɔ

mpəɣɩ maa la-ŋ. Mpi tɔ, ɩcate yəlaa təna nyóma si n ké alɩ kupaŋ. ¹²Tampana pə wɛɛ si má ya-ŋ yaa, ɩɛ nɔɣɔɩ na nyá paŋ pa lɩɩyɩ kəla kaav ke ma. ¹³Suu cəne, ye pə fema maa pɔɔsi-ɩ na má ná si ɩ ká ya-ŋ yaa isəna? Ye ɩ luɣu feɩ ɩɛ, ma tuukina Tacaá si maa ya-ŋ. Hantɩ mpɩ na pə nyaalɩ.

¹⁴ Ulena Luuti hantɩ mprúyú Poosi nɔɔhɛ tɛɛ. Poosi taa caaki si nɔɣɔɩ í nyɩ si Luuti kɔma kataɣa taa. Pə tɔɔ ké ɩ kusa-ɩ saa wei pə wɛ təŋmentɛŋmente tɔ si nɔɣɔɩ í taa nyəmɩ-ɩ. ¹⁵ Ulena Poosi tɔmɩ-ɩ si: Hetɩ nyá tekente na n tɔkɩ-ɩ teu.

Ulena í maɣasi tɔɣnaya pee isɩ kilonaa naanɔwa na kakpasɩ na í sukɩ-ɩ. Ulena unɩ ɩ kpa ɩcate taa. ¹⁶ Luuti məla ɩ paŋ cɔɔ ulena í pɔɔsi-ɩ ɩ mpaav alaafəya tɔɔ.

Mprúyú Luuti keesa-ɩ isəna apalɩ unɩ ɩ paasəna-ɩ tɔ. ¹⁷ Na í tasa si: Halɩ unɩ ɩ hana-m tɔɣnaya pee anɛ a təna si pə feɩ si má məɩ nyá kiŋ ke niŋ kakpasɩ.

¹⁸ Tənaɣale Noyomii si: Ma pɛɛɔ caɣa təpamm, na n ná isəna pu tɛsəna tɔ. Mpi tɔ, ye apalɩ unɩ ɩ ta na tɔm təne tə tənaya ke saŋa u heesəɣɩ.

Poosi hɔŋ Luuti ke leelu

4 Mprúyú Poosi lu nɔnɔɣɔ timpɩ pa hulɩki tɔm tɔ na í caɣa. ɩɛ ɩlimeleki lɩɩyɩ tv wei ɩ tɔm ɩ ka yɔɣɔtaa si pu wɛɛ si í waasi sətɩ təyaya yəlaa tɔ ɩ tɛ kele. Ulena í yaa-ɩ si: Apaŋ nyá, kɔɔ n caɣa.

Ulena apalɩ unɩ ɩ polo. ² Mprúyú Poosi səŋsa ɩcate sɔsaa ke naanɔwa. Pa kɔma na pá caɣa ³ ulena í tɔ wei unɩ pu wɛɛ si ɩ waasi sətɩ təyaya yəlaa tɔ si: Noyomii wei ɩ luna Mowapu tɔ ɩ pɛɛtəɣɩ tá yɩɩ ɩlimeleki tɛtv. ⁴ ɩɛ ma heeliɣi-ŋ si, n ya-təɣɩ ɩcate nyóma na sɔsaa pa isentaa. Ye n ka ya-tɩ ɩɛ n ya-tɩ. Ye nyá luɣu feɩ ɩɛ

^a3:4 keelɩ: Keelɩ nɔɔhɛ tɔ huwɛ nté si Luuti

n heeli-m na má cekəna. Mpi pə tɔ tɔ, nyayale nɔɔ tɔ, nyá waali ké má.

Ntena ílé ɪ cɔ-ɪ sɪ: Tɔv, ma nuwa.
⁵ Kelena Poosi sɪ ye n ka ya-təɣɪ Noyomii niɲ taa ɪle n kɛnna sɔlv unɪ ɪ leelu Mowarv tɔ Luuti na í hɔ. Pə taa kɔɔ na sətɔ hətə saali na ɪ tetɔ pəsɪ nɔɔlv nyəntɔ.

⁶ Mɔvɔvle apalɔ unɪ sɪ: Ye mɔv ma maɣamaya ma kaa pəsɪ na má ya-tɪ. Pə taa kɔɔ na ma wənəv saali. Mɔv tɔ, ya-tɪ na ma nɔɔ, ma kaa pəsɪ.

⁷⁻⁸ ʌna í wɔɣɔsɪ ɪ ntaɲkɔtə na í cela Poosi. Pɪ we lɔɲtaa ké lɛɣɛɪ nyəma kiɲ tɔ, ye pa yapa pɔlv yaa pa layasa tetɔ mɔvɔv pa lakaya sɪ pə hólí sɪ pə tɛma. ⁹ Ntena Poosi tɔ sɔsaa na samaa sɪ: Mɛɣɛle ma aseeta nyəma ke saɲa sɪ ma yapa Noyomii niɲ taa ké pə təna mpi pə ké ɪlimeleki na ɪ pəyalaa Kiliyɔɲ na Malɔɲ pa nyəm tɔ, ¹⁰ na má kɛnna Malɔɲ leelu Mowarv tɔ Luuti na má hɔ na má kɔsɪ sətɔ hətə. Pə taa kɔɔ na tɔ saali yem ké ɪ ɪcate kɔlvɪle na ɪ yəlaa taa. Mɛɣɛle aseeta nyəma ke saɲa.

¹¹ Mɔvɔvle nɔnɔɔ yəlaa na sɔsaa pa tɔma sɪ: Tə ké aseeta nyəma. Tacaá í kooli kɔpantɔ ke alɔ wei ɪ suvki nyá təyaya ke ɪsəntɔ tɔ, na í nəɣəsəna ɪsu Lasɛɪl na Leyaa mpa pa lɔla lɛɣɛɪ pi-itim yəlaa tɔ. Hólí nyá tɔɲ ke nyá lɔlvɔv taa na í la na nyá hətə yaa Petəlehɛm.

¹² Piitim mpi Tacaá ká hana-ɲ na asaalu ɪnɛ tɔ, pə huki na pə nəɣəsəna ɪsu Yuta na ɪ alɔ Tacaá pa pəyalɔ Pɛɪsɪ təyaya.

Poosi kɔvayv ke Luuti

¹³ Mɔvɔv Poosi kɔvaya Luuti na í na-ɪ pá kɔtɪ na Tacaá yele na í la teu na í lɔlɔ apalɔpəyaya. ¹⁴ Mɔvɔv Petəlehɛm ɪcate alaa sɛɛ Noyomii na pá tɔɲ sɪ: Tə sama lɔɔ ɪsu ɪ ha-ɲ yɔlv wei ɪ ka waasi-ɲ tɔ. Pəyɛle ɪ hətə ká yaa lɛɣɛɪ taa. ¹⁵ Pəyaya kanɛ kaa kɔrasəna nyá tɔɲ na ká te-ɲ nyá kɔtəlaya waatɔ. Pə taya pɔlv, nyá poolu wei ɪ sɔɔla-ɲ teu na í tɛɛ-ɲ apalɔpiya naatosompɔɔlaya tɔ unɪ ɪ lɔlvna-ke.

¹⁶ ʌna Noyomii mɔv-ke na í nukɪ-ke na í paasəna-ke ɪsu ɪ kɔlvlaya. ¹⁷ Mɔvɔvle pa cɔlv alaa ha-keɣɛ hətə sɪ: Opetɪ, na pá tɔɲ sɪ pa lɔla Noyomii ke apalɔpəyaya. Tafiiti caa Seseɛ caa keɛ Opetɪ.

Tafiiti cəɔnnaa həla

¹⁸ Tafiiti caanaa lɔlvɔv nyəma ntɔ, pə kɔvayv Pɛɪsɪ tɔ. Pɛɪsɪ lɔlvna Həsəlɔɲ, ¹⁹ na Həsəlɔɲ lɔlɔ Lam, na Lam lɔlɔ Aminatari, ²⁰ na Aminatari lɔlɔ Nasɔɲ, na Nasɔɲ lɔlɔ Saləma, ²¹ na Saləma lɔlɔ Poosi, na Poosi lɔlɔ Opetɪ, ²² na Opetɪ lɔlɔ Seseɛ, na Seseɛ lɔlɔ Tafiiti.

SAMIYEELI

TOM TAKELAYA KANCAALAYA NYEJKA

Kutulutu

Samiyeeli wei i hæte pa ha takelaya kane tɔ, i ka ké lɔ kuyɔɔtutu telɔsulu ké. Tɔma sɔsɔna naaleye lɔ cɛla-i: Tetu tɔkuyɔ tɔm, na isɛna i ká seyesi lseyeli nyɔma na pá sɛe lɔ tike tɔ pɛ tɔm. Ulena pá kaasi isɛna paa nyɛni lɔ tike ke pa wulav mayamaya tɔ. Ama lseyeli nyɔma kisaa na pá kra awulaa. Kancaalaya nyɛn nte Sayuli. Úlé i waali ké Tafiiti.

Isɛna pa fayá Samiyeeli I takelaya tɔ:

Samiyeeli paasɛnav ke lseyeli nyɔma, titite 1-7

Sayuli tɔɔɔ ke kawulaya, titite 8-10

Sayuli ta tɔ teu ulena lɔ kisi-i, titite 11-15

Tafiiti na Sayuli pa tɔm, titite 16-30

Sayuli na i pɛyalaa pa sɛm ke youu taa, titite 31

Samiyeeli too Ana tɔm

1 Apalu nɔɔɔlu i ka wenna Sufi tetu taa ké Úfɛlayim puyɔ taa, na pá yaaki-i si Úlɛkana. Pa yaa Úlɛkana caa si Yelowam, na Yelowam caa si Ilihu, na Ulihu caa si Tohu, na Tohu caa si Sufi. Uleye Úfɛlayim tu. ²Úlɛkana un i alaa ka we naaleye. Pa yaaki lelu si Ana na lelu si Penina. Penina ka wena piya. Ama Ana ná fɛna.

³Apalu un i kraakaya lɔ sɛɛ ke Silo ke paa pɛnaya ŋkaya, na í haaki Toma tɛna tu Tacaa ke kvhaan. Na Ilii pɛyalaa Hofini na Pɛnhast paa kɛna Tacaa kɔtɛlaa ke waatu un. ⁴Ye kuyɛnku Úlɛkana í lapa kɔtaya, i haaki i alv Penina na i pɛyalaa na i pɛelaa ke cɛka cɛka ké. ⁵Ulena í ha Ana uleye cɛkasi naale. Mpi tɔ, paa na Tacaa lapa-

i kaalulaya tɔ, i luɔu ka sɔv-i ké. ⁶Ú yɔtɔn ná tɔkaya-i ké si pɛ han-i si Tacaa lapa-i kaalulaya. ⁷Mpɔɔyɔ pu we paa pɛnaya ŋka. Paa waatu wei ké pa kraaki Tacaa tɔyaya taa te, Penina tɔkaya-i mpɔɔyɔ.

Ulena í wiiki na u san tɔɔɔ. ⁸Na i paalu Úlɛkana ná tɔm-i si: Pepe tɔ ké nyá lanle wakɛlɛyi, na í wiiki na í kisiyi tɔɔnaya ke mpɔ? Ma ta kɛl-ŋ piya naanbwa?

⁹Pa tema tɔɔɔ na nyɔɔ ke Silo, ulena Ana kulɛ na í kpɛtɛna katulu Ilii. Úlé i ká caya kpɛlaya tɔ ké lɔ tɔyaya nɔnɔkpete ké. ¹⁰Ana lanle ka wakɛla sɔsɔm ké tɔtɔɔtɔɔ. Ulena í sɛlɛmɛ Tacaa na wula, ¹¹na í su nɔɔɔ si: Toma tɛna tu Tacaa, ye n nyɛna nyá tɛmlɛ tu má, ma wahala, na í tɔɔsi ma tɔɔ na í ha-m apaluɔpɛyaya, ma ha-ŋ-keɔɔ halɛna ka sɛm. Hunuyɔ kaa kra ka nyuyɔ taa. ¹²Ú taanŋa mpɔɔyɔ lɔ tɛsɛlɛmɛ, ulena Ilii nyɛni i nɔɔɔ tɛpiŋŋ.

¹³Ana sɛlɛmɛya i luɔu tɛɛ ké, na i ntɔmpɛɛ nyɛpɛtɛyi, ulɛ i nɔɔɔ u nukɛ. Ilii nyɔma si sulɔm kuyɔna-i. ¹⁴Ulena í tɔm-i si: Pɛlee ké nyá sulɔm ká cɛ nyá tɔɔ? La na nyá sulɔm cɛ nyá tɔɔ. ¹⁵Ntɛna Ana si: Hai, ma cɛ, ma ta nyɔɔ sulɔm napɛlɛ. Ama ma lanle wakɛlɛna sɔsɔm na má húlɔyí Tacaa ke ma lotu. ¹⁶Taa nyɛni nyá pɛelɔ maya tetɛlatu. Ma nɔɔsɛɛ na ma wahala telɛsɛna mpɛle, na má yɔɔtɔyi mpɔɔyɔ halɛna sanŋa.

¹⁷Ntɛna Ilii si: Lɔ í hɛɛsi nyá lanle na í mu nyá sɛlɛmutu. ¹⁸Ulena Ana si: Na nyá tɔn taa.

Ntɛna Ana polo na í tɔɔɔ na i isɛntaa heti.

¹⁹Tɛv fema, ulena Úlɛkana pá kulɛ lɔn na pá sɛe lɔɔ, ulena pá kpe Lama.

Samiyeeli lulɔɔ na i pɛcaatu

Mpɔɔyɔ Úlɛkana nyɛmá i alv Ana na Tacaa mu i sɛlɛmuyɔ. ²⁰Ulena Ana la teu

na í luli apalupəyaya, na í ha-keye həte si Samiyeeli. Si Tacaa ke un i sələma-i.

²¹Pənaɣa sikaa, ulena ləkana na i nyəma təna pá polo Silo si, i laki paa pənaɣa ŋka ka kətaya na í la usu i ka suw i nəɣo tɔ. ²²Ana kisa pote na í tɔ i paalu si: Ye pəyaya cəpa hətə, ulə maa pona-kə na má hulí-keye Tacaa na ká saali tənaya tam tɔɔ. ²³Mpuyule i paalu cɔ-i si: Pə we teu. La isəna pə ha-ŋ tɔ. Yele na ká ce hətə na pécɔ. Ama Tacaa í la isəna i ka suwa tɔ.

Ulena alv caya na í paasəna i pəyaya na ká kɔɔ na ká ce hətə.

²⁴Pə waali kə i kraɣa-ke na í caa latəce wei i wena puɪ tooso tɔ, na mulum cemse, na sulum huluyi, na í pona Silo ke Tacaa təyaya taa. Waatu un tɔ pəyaya kɔɔsaa kə. ²⁵Mpuyú pa kv latəce na pá pona Ilii ke pəyaya. ²⁶Ulena Ana si: Kaafala ma ce, n tɔɔsa ma tɔɔ? Maa kɔma nyá kij cəne na má sələmi Tacaa. ²⁷Pəyaya kaneye ma sələmaɣa na Tacaa mu ma kusələmtu. ²⁸Tɔɔ, ma caa maa cele-i Tacaa ke haləna i səm.

Ulena ləkana təyaya nyəma təna hənti lɔ ke ate na pá sɛe-i.

Ana seeki Tacaa

2 Mpuyú Ana sama lɔ si: Ma yɔɔləyənə Tacaa wei i waasa-m tɔ.

l huləsa ma lanle.
l kusa ma nyuy, na í ha-m toma.
Na ma nəɣo kuliyina ma kolontunaa.

²Tacaa tike wenna tənəŋŋ.
l tike nté kentulu
i paasi lɔ nəɣɔl i fei tɔɔ.

³Í yele kalampaant,
na í yele isəcav tɔm.
Tacaa nyəmá pə tənaya.
li yeki isayatu natəl.

⁴Tacaa cəpa toŋtunaa tɔŋŋ.
Ama acamaa ná nyɔɔ toŋ.
⁵l tu haɣalaa si pá peeki mpi paa yana tɔɔnaya tɔ,

na í svsi kunyɔntunaa ke toŋ.

l lapa na kaalɔlaya luli tɔm naatosompɔɔlaya.

Ulena alvllv náá lan.

⁶Tacaa kuyuna, un i feesiɣina.

lun i tisiɣina atətəle taa, na í ləsəyi.

⁷lun í tɔyuna kunyɔntutu yaa toŋ.

lun í tisiɣina leləa na í kusəyi lempa.

⁸Tacaa kusəyi lanlu ke ate musuyv taa,

na í kusɪ kunyɔntu ke hute taa,

na í cayasi pá na sɔsaa,

na pá kaa teeli kumte.

lun i tənna tətə kite,

na tɔ tɔ kə i suwa antulinya.

⁹l tiikiyi i yalaa na í kentiyi pa tɔɔ.

Ama i yeki na asayaa leki səkretuyv tɛe.

lɔ akaitv paa feina tənuyv taa

alaafaya.

¹⁰Tacaa ka tisi i kolontunaa tɔ kə

calanaa,

pa kəŋ saaluyv ke yem kə.

lnəɣəle katerŋa təna huɪlɔ sɔsɔ.

l ká kra wei i ləsaa tɔɣo wulav, na í tu-i

toŋ.

¹¹Mpuyú ləkana pa mələ kpente, na

pəyaya náá saali Tacaa təmlə taa kə

kɔtɪlɔ Ilii kij.

Kɔtɪlɔ Ilii pəyalaa isayətunaa

¹²Ilii pəyalaa ka kə tetelataa kə, pa ta

paasəna lɔ kə paa pəcɔ. ¹³Nti nti pa

lakaya samaa tɔɣɔl: Ye nəɣɔl ha lɔ

kə kuhav, kɔtɪlɔ təmlə tu puki saa wei

pa təsa kuhav nantu tɔɣo, na í tɔka kela

tooso lɔɣɔlaya sɔsaya. ¹⁴l takɪ uləna í

sɔ tiipee taa, na pə sɔpa nantu ke isəna,

i ləsəyi kə na í pona kɔtɪlɔ. Mpuyú

pa lakaya lseyeli nyəma təna mpa pa

pukaya Silo tɔ.

¹⁵Hali təmlə tu puki kəna pécɔ pá wɔ

tɔtə nim, na í tɔ wei i lapa kətaya tɔ si:

Cela kɔtɪlɔ ke i nantu na i toŋ i ti. li

caa kvətəsətu. Ləŋ ke i caaki. ¹⁶Ye kətaya

latv tɔma si: Yele na pá wɔ kpəntə nim

uləna n̄ cosi timpɪ n caaki tɔ. ulə təmlə

tu cɔ si: Aai, ye n ta cele-m nəɔnɔɔ, maa

leekæna toŋ. ¹⁷ Lsaŋatv sɔsɔntv ntæŋi Ilii pəyalaa kəkayana pa ti tɔm ke lɔ isen-taa. Mpi tɔ, pa nyənaya Tacaa kətaya ke yem ké.

¹⁸ Paa na Samiyeeli ka kɔɔsaa tɔ, ɪ lakaya lɔ tæmle ké na í suuwa kətəlaa tokiya taka ŋka pa lɔwɔa kpronkponu toŋ nyəntv tɔ.

Samiyeeli nyéma

¹⁹ Ye pənaya sikaa na Ana pa puki kətaya lapv, ɪ nyaləŋi toko ké na í kpeŋna Samiyeeli. ²⁰ Haləna Ilii kooliyi Ana na ɪ paalv ke kupantv sɪ: Tacaa í la na n hiki piya na sí læti ŋka n ha-ɪ isəntv tɔ ka lonte.

Ulena pá məli pa tɛ. ²¹ Tacaa we Ana waalt, ulena í la teu na í lɔli apalvpiya ke tooso, na alvpiya ke naale.

Na pəyaya Samiyeeli náá tɔŋna puw ke lɔ tæmle taa.

Ilii kaləna ɪ pəyalaa asaŋaa

²² Ilii ka kpatəlaa ké təkunŋkunŋku. Na í nukv mpi mpi ɪ pəyalaa lakayana lseyeli nyéma təna tɔ. Na isəna pa həntayana alaa mpa pa lakaya tæmle ke lɔ təyaya nɔnɔŋv tɔ. ²³ Ulena í tɔ-we sɪ: Pepe tɔv ké ɪ laki yaasinaa mpe pa takanaa? Yəlaa tayasəŋi-m mə isayətnaa ké. ²⁴ Aai, ma pəyalaa, í yele mpu, mə təmnaa mpa lseyeli yəlaa heeliyi-m mpu tɔ pa fei teu. ²⁵ Ye yulv pəntəna ɪ tɔŋntəle, ntanyv lɔv ka wii pɔntv. Ama ye Tacaa ke pɔntv pəntənaa, ulə awe sɛəna ɪ tɔv?

Ama pa ta nuna pa caa nɔŋv. Mpi tɔ, Tacaa ka sɔɔlaa sɪ ɪ kuyi-wəŋe.

²⁶ Na pəyaya Samiyeeli náá tɔŋna puw, na ɪ we yəlaa na lɔv ké teu.

Lɔv yɔŋvta Ilii təyaya nyéma saləka təm

²⁷ M'púŋú lɔv yulv nɔŋvɔl ɪ pola Ilii kiŋ na í heeli-ɪ sɪ: Tacaa yɔŋvtaa sɪ ma hulə ma təŋi mə cɔsɔ Alɔŋ, ke waatv wei í na

ɪ nyéma paa we Icipiti wulav tɛŋe yomle taa tɔ. ²⁸ Í na ɪ lulvɔv nyéma ke ma læsa lseyeli kpeka təna taa sɪ, pá la ma kətəlaa, na pá suuki kətəlaa toko na pá kraaki ma kətaya təlate tɔv na pá wəki tulaalvnaa. Haləna má hulv-ɪ timpi ɪ ká cosɪ kətaya ŋka kəkɔ nyaya ka təna tɔ ka kɔntə tɔv na í tɔŋv tɔ. ²⁹ Pepe tɔv ké í nyənəŋi yem ke ma kətasi na ma kulhav ŋku ma suwa sɪ pá lakəna ma təyaya taa tɔ? Ulə isənaya pə lapa sɪ Ilii n seeki nyá piya na pá kəli ma? Na í təkɪ lseyeli nyéma tɔŋnəsɪ kupəŋsɪ nsi pa lapa kətasi tɔ, na í yooki cəncəməŋ? ³⁰ Nyəni lseyeli lɔv Tacaa ma, maa suwa sɪ, nyá caa təyaya na nyá lulvɔv nyéma təna ká lakəna ma kətɔv tæmle ke tam tɔv. Ama pənente ma kú təle. Mpi tɔ, wei ɪ tɔŋv-m teeli tɔŋv maa tv teeli, na má nyəni yem ké wei ɪ kpeəna-m tɔ. ³¹ Nn naaki kuyəŋ tɔŋna kəntə, wei ɪ taa maa kpi-isi nyá tfeŋiya na nyá lulvɔv taa nyéma. Halv akpatəlv kaa wəe nyá təyaya taa. ³² N ká ná kolontv kəma na í caya ma təcayalə, na í paaləna kupəntvnaa mpa Tacaa lapa lseyeli tɔ. Nyá təyaya ká taaŋəna akpatəlv. ³³ Paa na mpu maa yele nyá nyéma taa nɔŋvɔl na ɪ isə ke ma kətaya təlate, na í tɔŋv nyá isə na í wakəli nyá laŋle. Ama nyá təyaya nyéma təna ká səkəna pa toŋ ké.

³⁴ Kuyaku kulvɔmɔvɔv ke nyá pəyalaa Hofini na Penhasɪ paa sɪ. Ulə tənaya n ká nyəna sɪ tampana ke ma yɔŋv təŋi. ³⁵ Maa kra ma təŋi kətəlv kupəŋ, wei ɪ təŋəŋi ma luyv tɛə nyəntv ke teitei tɔ, na má ha-ɪ lulvɔv kupəŋkɔ, na í laki wulav wei ma læsaa tɔŋv tæmle ke tam tɔv. ³⁶ Ye pə tv kaasa wei ké nyá lulvɔv taa, pɔntv ká həntv kətəlv inəŋi atəŋe sɪ: Ha-m liŋi-tee na tɔŋvnaŋa. Halv í sələmi-ɪ tɔtɔ sɪ: Tv-m kətəlv tæmle natəli tə taa, na má hikina ma tɔŋvnaŋa na təna.

3 Pəyaya Samiyeeli ka we kətəlv tæmle taa ké Ilii kiŋ ké.

**lso kpa Samiyeeli ke i
kvyɔɔɔtutu teləsəlv**

Waatu unɪ Tacaa taa yɔɔɔtəyənə yəlaa ke teitei. Pəyele i taa húlélýí yəlaa ke mpi pu te na pə lá tɔyɔ kotokoto.

²Waatu unɪ tɔ, Ilii ise caakaya yulɔmuyɔv nté, u naaki teitei. Ḿpúyú i hənta i təhəntəle ke ahoo naali. ³Na Samiyeeli hənta lso atakaa cəlv, na pə ta teesita fətəlanaa ke tefemle. ⁴Ḿpúyú Tacaa yaawa si: Samiyeeli, na Samiyeeli cɔ si: Maɣəlv. ⁵Ulena í kpaɣa asewa na í polo Ilii kiŋ, na í tɔ si: N yaa-m tɔ maɣəlv. Ntena Ilii si: Ma ta yaa-ŋ se. Polo n hənti.

Ulena Samiyeeli məli na í hənti. ⁶Ḿpúyú Tacaa tasa-i yaav si: Samiyeeli. Ulena í polo Ilii kiŋ na í tɔ si: N yaa-m tɔ, maɣəlv. Ntena Ilii si: Ma ta yaa-ŋ se. Ma pəyalv, polo n hənti. ⁷Samiyeeli ta nyi si Tacaa yaakəna-i. Mpi tɔ, ílé i ta yɔɔɔtətana-i.

⁸Ḿpúyú Tacaa tasa Samiyeeli ke yaav ke tɔm tooso nyəm. Ulena Samiyeeli polo Ilii kiŋ si: N yaa-m tɔ maɣəlv.

Tənaɣəle Ilii cekənaa si Tacaa yaakəna pəyaya. ⁹Ulena í heeli-i si: Polo na n hənti. Ye pə tasa-ŋ yaav, íe n tɔ si: Tacaa, yɔɔɔtɪ, nyá pəyaya má, ma nuki.

Ulena Samiyeeli məli na í hənti.

¹⁰Mpuyule Tacaa polaa na í yaa-i isu i tu yaaki tɔ si: Samiyeeli, kelena í cɔ si: Tacaa, yɔɔɔtɪ, nyá pəyaya má, ma nuki.

¹¹Ulena Tacaa tɔ si: Maa kəna wakəlvɔv nakvləyɪ lseyeli nyəma, na paa wei í nu-ti pu svsi-i watv.

¹²Kuyəŋkuyɪ maa caali Ilii təyaya nyəma ise ke nyəŋsvyɔv. Haləna má tú nyɔvɔv ke teitei isu maa yɔɔɔtuyɔv tɔ. ¹³Ma heela-i təfoo si maa tv i təyaya ke tam tɔv saləka, ke timpɪ i piya wakəla ma hətə, na í nyəma pə tɔv na í tá kisina-we tɔ. ¹⁴Pə tɔv ké ma yɔɔɔtəyənə tuunav si, paa pa lapa

kətasi na pə ha kvɔɔɔŋ, ma kaa hust pa təyaya isayav.

¹⁵Ulena Samiyeeli hənti na pə nyaali, na í tvli Tacaa təyaya nənɔvsi. Ama i nyaŋayana mpi i nawa mpv tɔ pə tɔm heeluyɔv ke Ilii. ¹⁶Ḿpúyú Ilii yaa-i si: Ma pu Samiyeeli. Na í cɔ si: Maɣəlv. ¹⁷Ulena í pɔvsi si: Tɔm ntiyi Tacaa heela-ŋ? Ye n ŋmesa-m tə taa natəli, Tacaa í la-ŋ na n hənti na n haya.

¹⁸Ntena Samiyeeli keesi-i tə tənə, i ta ŋmesi-i natəli. Kelena Ilii si: Tacaa ké, í la isəna pə maɣa-i tɔ.

¹⁹Samiyeeli tɔŋna piw na Tacaa wə i waali, i ta yele na i tɔm natəli tɔ tii ateyə yem. ²⁰lseyeli nyəma tənə mpa paa wə pə kpaɣav Taŋ na pə polo Peesepa tɔ, pa nyəma si Tacaa kpa Samiyeeli ke lso kvyɔɔɔtutu teləsəlv. ²¹l lukaya Samiyeeli tɔv ké Silo ké, na í heeliyi-i tɔmnaa.

4 Na í teləsəyɪ-təyɪ lseyeli nyəma na pə nukəna-i.

Kolontunaa ləeka lso atakaa

Waatu unɪ i taa ké Filiisi nyəma kotaa si, pa yookina lseyeli nyəma, ulena pə pulɪ Afeka. Ḿpúyú lseyeli nyəma ná luwa na pə pulɪ lpene-lsɛɛ. ²Tənaɣa Filiisi nyəma kula pa tɔv na pə yoo na pə kəli lseyeli nyəma, na pə kv-we isu yəlaa iyisi liyiti (4000). ³Ulena lseyeli nyəma məli pa təsikile na nyɔvɔv nyəma tɔ si: Pepe tɔv ké Tacaa yelaa na Filiisi nyəma kv-tuyɔv saŋa? Tə polo tɔv kəna lso atakaa na Tacaa wɛɛ ta waali, na í waasi-tuyɔv ta kolontunaa niŋ taa.

⁴Ḿpúyú pa tila Silo na pə kəna Tacaa Toma tənə tv atakaa wei i tɔv lso wə ŋmɛlav ke isɔtaa taŋlaa naale hekv taa tɔ. Ilii pəyalaa naale, Hofini na Penhasɪ pa kəna atakaa unɪ. ⁵Waatu wei pa susa lso atakaa ke təsikile, ulena lseyeli nyəma tənə yaya laŋhulvmlɛ apalvkakiisasi, haləna tetv sele.

⁶Filiisi nyóma nu pa kakiisasí nsi sí tan, ulena pá tó sí: Hephála nyóma tásikile taa kakiisasí nsi sí huwée suwe?

Filiisi nyóma nuwa sí Tacaá atakaa ké pa kóna lseyeli nyóma tásikile. ⁷Ulena sɔɔntu kra-we na pá tó sí: Pa lso kómna pa tásikile. Ye mpv tá tóm temaya. Too tó, yaasi une í taka ta lata. ⁸Awe ka ya-tuyv tuɔ sɔsɔɔɔh une í niɔh taa? Pa tuɔh uní í kóna Icipiti nyóma tásɔɔsɔɔɔ ke wulaya tetv taa. ⁹Filiisi nyóma me, í nyɔɔ toɔh na í la apalaa. Pó taa kɔɔ na Hephála nyóma hmakéli-me usv tu lapv-we tó. Í la apalaa na í yoo.

¹⁰Ípɔ́yú pa kula lseyeli nyóma tɔɔ na pá kəli-we. Na paa wei í se na í kpe í te. Pa kəla-weye tənəhənəh, na pá heeli pa taa yoolaa ke yəlaa iyisi hiu na naanvwa (30000). ¹¹Na pá ləeki lso atakaa, na pá kv Ilii pəyalaa naale Hofini na Penhasi.

Kətɔlv Ilii səm na í poolu pa tóm

¹²Ípɔ́yú Pəncamee tv nɔɔlv í lu təy-oolo ke kuyaku ŋkv, na í se na í polo Silo na laɔwakəlle na í cəla í wontu, na í pəla í nyuvv taa ké tetv. ¹³Waatu uní tó na Ilii caɔa kpelaya tɔɔ, na í tanɔaa na í nəɔsəyí lso atakaa tóm. Ule apalv uní í tana tóm ntəɔle na ɔcate təna ma kapusi. ¹⁴Ilii nu kapusi nsi, ulena í pɔɔsí sí: Pepe kəkəte nté mpv? Ulena apalv uní í kraɔa asewa na í polo í heeli-í tóm ntí. ¹⁵Waatu uní Ilii pusi ka we pəle-fei nunvwa ké. Na í use nyənəyí yem təhelele, aa naaki teu. ¹⁶Mpɔyule apalv uní í heela Ilii sí: Təyoolo ke ma sewa na má kɔɔ saɔa. Ntəna Ilii sí: Pepe lapa ma pəyalv? ¹⁷Ntəna apalv uní sí: Filiisi nyóma heela lseyeli nyóma ke sɔsəm na lseyeli nyóma se. Halí nyá pəyalaa naale Hofini na Penhasi pa səpa. Pəyele pa ləeka lso atakaa.

¹⁸Mpi sí apalv uní í ka kəsəyí-í lso atakaa tóm, ulé Ilii pəsa nyavai kele na kpelaya ke nɔnɔɔv təna, na í luyv peli

na í sí. Mpi tó, í ka kpatəlaa ké na í yasəlaa. Pusi nule təcu ke í paasəna lseyeli nyóma.

¹⁹Ilii pəyalv Penhasi alv ka we hɔɔv ké, na í puwa tətɔyotoyo. Waatu wei í nuwa lso atakaa ləekuvv tóm, na í paɔh na í paalv pa səm, ulena lɔlvuvv wusasi tuti-í kraakraa na í sopi na í lɔlv. ²⁰Í caakaya tɔnvuvv kpisuyv ulena í kiɔh alaa təmi-í sí: Təki nyá tí, apalv ke n lɔlaa.

Ama alv ta cɔ, pəcɔ í ta tu paasəna. ²¹Pə waali ké í ha-keye hətə sí: lkarəti.

Hətə nte tə huwée nte sí: lso teu kula lseyeli. Mpi tó, pa ləeka lso atakaa, pəcɔ í paɔh na í paalv pa səpa. ²²Mpɔyule sí: Pa ləeka lso atakaa tó lso teu kula lseyeli taa ké.

Lso atakaa we Filiisi nyóma te

5Ípɔ́yú Filiisi nyóma kraɔa lso atakaa ke lɔpene-lsee, na pá pona-í Asətəti. ²Pa kraɔa-í mpv, ulena pá sí-í pa tuvv Takəɔh kəɔkəɔh taa ké kv kutuluyv taa. ³Tev fema tanəɔh təhulu, ulé Asətəti nyóma mavana pa tuvv Takəɔh hota í isentɔv kele lso atakaa kite, na pá kraɔa-í na pá mələna-í í təcayale. ⁴Tev fema tətɔ, ulena pá mavana Takəɔh tasa hotuyv ke í isentɔv ké lso atakaa kite na í nyuvv na í niɔh pə pelaa, na pá we nɔnɔkpete, na pá kaasi í pilimile. ⁵Pə tɔv ké haləna saɔa Takəɔh kətəlaa, na kv laalaa təna mpa pa we Asətəti tó, ye pa svvki tuvv kutuluyv ŋkv kv taa, paa feləyí nɔnɔkpete.

⁶Ípɔ́yú Tacaá tvwa Asətəti nyóma ke niɔh na í wakəli-we na caləmpaya. ⁷Pa nawa mpv, ulena pá tó sí: lseyeli lso atakaa kaa caɔa tá te. Mpi tó, uní í tona ta na ta tuvv ke niɔh.

⁸Ípɔ́yú Asətəti nyóma tilaa na pá yaa Filiisi nyóma avulaa kakpasí na pá pɔɔsí-we sí: ləsanaya tu lana lseyeli lso atakaa? Ntəna pele sí: Í pona-í Katí.

Ulena Asətəti nyóma pona lso atakaa ke Katí. ⁹Pa təma lso atakaa ke ponav

ke Kati, lena Tacaa tu icate tana too ké niŋ, na sɔyɔntu sɔsɔɔntu kra-we. l wakəla icate yəlaa tana na caləmpaya. Pə kraɣau sɔsaa na pə polo piya tɔ. ¹⁰Mpɔyɔ pa pona lɔ atakaa ké lkolɔŋ, lena pele pá su kapusi maru si: Pa kɔna lseyeli lɔ atakaa ké tá té si í ku ta tana.

¹¹Mpɔyɔ lkolɔŋ nyɔma na tasa tiluyu na pá koti Filiisi awulaa tana na pá tɔ-we si: Í mənɔna lseyeli lɔ atakaa ké í tɔcayale. Í taa ku tá na ta yəlaa.

Mpi tɔ, Tacaa ka tuwa lkolɔŋ nyɔma ke niŋ na toŋ ké, na sɔm sɔyɔntu pu icate tana yəlaa. ¹²Lelaa ta si yaa, ile caləmpaya tɔka-weye. lena icate tana tulɔ nɔyɔ, na té wii təkproo na pə kra ɔtɔaa.

lɔ atakaa kpeenu

6 lɔtɔnaa naatosompɔyɔlaya ke lɔ atakaa caya Filiisi nyɔma tetu taa. ²Uena pá yaa pa kətəlaa, na pa nalaa na pá pɔɔsi-we si: lɔnaya tu lana Tacaa atakaa? Pepeye tu kpeenna-i? ³Ntana pa kətəlaa na pa nalaa tɔ si: Ye í mələyana lseyeli lɔ atakaa, í taa mənɔna-i kpete. Ama í ha lɔ ké ɔyayatu husuyu kucɔɔ. Ue waatu unəyi í ká nyi mpi pə tɔɔ í ta kusəta í niŋ ke mə tɔ tɔ, na í waasi-me. ⁴Mpɔyɔ Filiisi nyɔma pɔɔsaa si: Pepenaa ke tu ha-i?

Uena pa kətəlaa na nalaa si: Wɔla paya kakpasɔ, na wɔla mpiyaa kakpasɔ na pə keesəna Filiisi awulaa kakpasɔ. Mpi tɔ, kutɔŋ kulɔmuyɔ kpana mə na mə awulaa. ⁵Pə wee si, í la caləmpaya leesəŋ, na mpiyaa mpa pa tɔki mə tawa tɔ pa leesəŋ, na pə ná si í cekəna lɔ toŋ. Ntanyɔ í kaa tasa mə na mə tuŋ na mə tetu ke niŋ tuyu. ⁶Pepe tɔ ké mə caa si í la kanƙana, ɔu Icipiti wulau na Icipiti nyɔma paa lapu tɔ? Tacaa tu-weye wahala ké. Haləna pá ye le lseyeli nyɔma na pá tee. ⁷Tɔ, pənente í saaki keeke kufalu, na í caa naaŋ totonaa

naale wei í wena piya tɔ. Pə wee naaŋ wei pa ta haləna tɔ. Í tu-í keeke unɔ, na í kpeena í nawee ke tɔyaya. ⁸Uena í kraɣa Tacaa atakaa na í tu keeke taa. Uena pə kaasi na í tu atakiya nakəli ka taa ké wontunaa mpa í lapa si í laki lɔ ké kucɔɔ ke mə ɔyayatu tɔ tɔ. Uena í su lɔ atakaa kɔŋkɔŋ taa, na í ye le naaŋ na í tee. ⁹Uena í nyənəyənə-i, ye í kraɣa toŋa mpaau na Peti-Semesi tɔ, ile Tacaa larəna nteye-tuyɔ ɔyayatu nti. Ye pə taya mpu, ile tɔ nyəmɔyale si pə mayana-tuyɔ yem keke, pə taya lɔ larəna.

¹⁰Mpuyule pa caa naaŋ totonaa na pá tu keeke. Uena pá tɔki í nawee ke tɔyaya. ¹¹Uena pá tɔ lɔ atakaa ke keeke taa, na pá tɔ atakiya taa ké wɔla mpiyaa, na pə paya, na pá si atakaa kɔŋkɔŋ taa.

¹²Tənayale naaŋ kraɣa Peti-Semesi mpaau ke kraƙƙaa, na í toŋ na í wi-iki í ta heləna ntɔyɔŋ yaa mpətəŋ. Uena Filiisi awulaa tɔŋ í waali haləna Peti-Semesi toŋa. ¹³Peti-Semesi nyɔma ka we tetekəle taa na pá kuŋ. Pa loosa lɔ atakaa, lena pa larə hulɔmi.

¹⁴⁻¹⁵Keeke tala Yosuwee haləm ke Peti-Semesi, lena í sɔŋ kukpamuyɔ nakulɔ ku kiŋ ke tana. Uena Lefii nyɔma tisi Tacaa atakaa na atakiya ŋka ka taa ka we wɔla wontu tɔ, na pá si pə tənaya kukpamuyɔ ŋku ku tɔ. Mpɔyɔ pa faya keeke kpatəŋ na pá lá Tacaa ke kətaya ŋka kɔkɔ nyaya ka tana tɔ na naaŋ unɔ. Uena Peti-Semesi nyɔma la Tacaa ke kətaya ŋka kɔkɔ nyaya ka tana tɔ na kətasi lensi. ¹⁶Filiisi awulaa kakpasɔ ná mpu, lena pá məli lkolɔŋ ke kuyaku ŋku ku mayamaya.

¹⁷⁻¹⁸Wɔla paya kakpasɔ ke pa ha Tacaa ke kucɔɔ ke pa ɔyayatu tɔ, na pə keesəna pa acaləe nyuyɔ. Paa kolɔŋa acaləe, paa nna a feina koloosi tɔ. Asətəti ke kulɔmtəle, na Kasa ke kulɔmtəle, na Asəkalɔŋ ke kulɔmtəle,

na Katu ke kulumtæle, na ukolonj ke kulumtæle. Kukramuyv ηku ku tɔɔ pa su Tacaa atakaa ke mpv tɔɔle pæ tæna mpi pæ lapa tɔ pæ aseeta tv. Ku we Yosuwee halæm taa ké halæna saŋa ke Peti-Semesi.

¹⁹ Mprúyú Tacaa kuwa Peti-Semesi nyóma ke yælaa nutoso na naanowa. Mpi pæ tɔɔ tɔ, pa nyæna lɔ atakaa taa. Ulena pá wakæli ɔcate nyóma laŋa ke sɔsɔm, na pá caya læyaya.

²⁰ Tənaɣale Peti-Semesi nyóma tɔma si: Awe pəsəyæna na í səŋ Tacaa lɔ naŋjtv unɪ ɪsentaa? Leye tu pona atakaa unɪ na í hatæləna-tv? ²¹ Mprúyú pa tilaa na pá heeli Kiliyati-Yeyalim nyóma si: Filiisi nyóma kɔna Tacaa atakaa. Í kɔɔ na í kraɣa-i na í pona mə tɛ.

7 Mprúyú Kiliyati-Yeyalim nyóma polaa na pá kraɣa Tacaa atakaa na pá pona-i na pá su Apinatari tɔyaya taa ké pulaya tɔɔ. Na í kɔti ɪ pəyalv ɪlasaa si í paasəna-i.

Samiyeeli paasənav ke lseyeli nyóma

² Hatoo kuyayku pa suw Tacaa atakaa ke Kiliyati-Yeyalim tɔ, pæ leelaa ké. Pusi hiu tæcu sikina. Mprúyú lseyeli nyóma tæna wiina Tacaa ke pusi nsi si taa si í waasi-we. ³ Mpuvule Samiyeeli tɔma lseyeli nyóma tæna si: Ye lotu kulumtv ke í mæləna Tacaa kin, ɪle ɪ yelev tɔyɔv Asətati laav na í lɔ tuŋ wei unɪ í ceela mpv tɔ. Ulena í pona mə læmayasɛɛ ke Tacaa tɔɔ na lotu kulumtv, na í la ɪ tike ke tæmle. ɪle ɪ ká hɛti-meyɛ Filiisi nyóma niŋ taa.

⁴ Ntəna lseyeli nyóma lɔ tuŋ kuvceeliŋ Paalənaa na Asətati wei pa laakaya tɔ na pá sɛɛ Tacaa tike. ⁵ Mprúyú Samiyeeli yaa lseyeli nyóma si: Í koti Misipa na má sələməna-meyɛ lɔɔ.

⁶ Ntəna pá koti Misipa tæna ke kuyaku ηku. Ulena pá həkɔ nɔɔsi na pá tɔ si: Tə wakələna Tacaa. Mprúyú pa lu lum na pá pəli-wəyɪ Tacaa ɪsentaa si pá huli si

lɔɔ ka husi pa ɪsaya tv. Ulena Samiyeeli tayaŋi pa tɔmnaa.

⁷ Mprúyú Filiisi nyóma nuwa si lseyeli nyóma kota Misipa, ɪlena pa awulaa kakpasi kreyeli pa yoolaa na pá polo-weye yoonav. Lseyeli nyóma nu mpv, ɪlena sɔyɔntv kra-we na pá tɔ Samiyeeli si: ⁸ Taa heesi Tacaa sələmyv ke ta tɔɔ, haləna í ya-tɔyɔv Filiisi nyóma niŋ taa.

⁹ Ulena Samiyeeli kra heu ɪfate na í la Tacaa ke kɔtaya ηka kəkɔ lusa ka tæna tɔ, na í sələmi-i si í waasi lseyeli nyóma na ɪlé ɪ mv. ¹⁰ Saa wei Samiyeeli lakaya Tacaa ke kɔtaya ηka kəkɔ lusa ka tæna tɔ ɪlena Filiisi nyóma polo na pá niki-weye yoonav. Tənaɣa Tacaa yelaa na tɛv nasti-we na pá se yem yem. Mprúyú lseyeli nyóma kəla-we. ¹¹ Mprúyú pa lu Misipa na pá tɔyɔntv Filiisi nyóma na pá kv-we. Haləna Peti-Kaa pæ tɛɛ. ¹² Ulena Samiyeeli su pəle ke Misipa na Səŋ pa hekv taa, na í tɔ si: Tacaa tɔŋna-tɔyɔv waasvɔv ke haləna saŋa. Ulena í yaa-tɛ si lɔpene-lsɛɛ. Pəle kuwaasəle ke pa yaa mpv.

¹³ Tənaɣa lɔɔ tisina Filiisi nyóma təfe. Tacaa kaɣataya-weye, pa ta tasa lseyeli nyóma tɔɔ ké krav haləna Samiyeeli səm. ¹⁴ Mprúyú lseyeli nyóma læka pa acalee nna Filiisi nyóma ka tɔyaa tɔ. Pə kraɣav ukolonj na pá sɪna Katu tɔ, na pə tetvnaa tæna. Ulena heesvɔv su lseyeli nyóma na Amolii nyóma pa hekv.

¹⁵ Samiyeeli paasəna lseyeli nyóma ke mprúyú haləna ɪ səm. ¹⁶ ɪ cɔkaya paa pənaɣa ηkaya Petɛeli na Kilikaa na Misipa ké na í hvvki pa tɔmnaa. ¹⁷ Ulena í mæləyɪ ɪ te Lama timpɪ ɪ ηma Tacaa ke kɔtaya təlate tɔ, na í paasəyæna lseyeli nyóma lɛlaa.

Lseyeli nyóma caaki wulav

8 Waatu wei Samiyeeli kpatəlaa, ɪlena í kra ɪ pəyalaa ke lseyeli paasənlaa. ² Samiyeeli pəyalv kancaalaya nyəŋ hətə nté Soweeli, na naale nyəŋ si Apiya.

Peesepa ke paa wee na pá laki pa tæmle. ³Pəɣɔlaya isəle taa ké Samiyeeli pəyalaa mpe pa nyənaya. Pa ta təɣ ɪ ukpate. Na pá muɣi kucɔɔŋ na pá kɛeki tampana. ⁴Ōpɔ́yú lseyeli nyuyú nyóma kotaa na pá polo Samiyeeli kiŋ ke Lama. ⁵Na pá tɔmi-ɪ si: Nyəni, n kratəlaa. Pəyele nyá pəyalaa ɪ təŋəɣi nyá ukpate. Pə tɔɔ tɔ, pənentaa kra-tuyú wulav, na í huuki tá tɔm isu piitimnaa payale wena tɔ.

⁶Isu pa yɔɣɔtuyú si: Kra-tuyú wulav na í huuki ta tɔm tɔ, Samiyeeli lanle ta hɛena-ti. Ulena í sələmi Tacaa. ⁷Mpuyule Tacaa cɔ-ɪ si: Nuna yəlaa ke tə təna nti pa yɔɣɔtəɣi tɔ. Mpi tɔ, pə taya nyaya pa lɔki. Ama maya pa lɔki si má taa tɔɣɔ pa tɔɔ ké kawulaya. ⁸Isu pa lakuyú-m hatoo kuyanku ma ləsa-weɣe Icipiti na pé suna sanja tɔ. Ōpɔ́yú pa laki nyá tɔtɔ. Pa lɔ-m ké, na pá laaki tuy. ⁹Mu pa kusələmɔtu. Ama kraalt-weɣe teu na í la na pá cəkəna mpi pə wee si paa la pa wulav na mpi ílé ɪ ka la-we tɔ.

Mpi mpi yəlaa ka la wulav tɔ

¹⁰Mpuyule Samiyeeli lapa isu Tacaa keesuyú-ɪ tɔ. ¹¹Ōpɔ́yú Samiyeeli heela samaa si: Wulav unɪ ɪ ka la-meɣe mpi mpi tɔɣɔlɔ. ɪ ká kraɣa mə pəyalaa na í la-weɣe ɪ yoolaa, na pá paasəɣəna ɪ yooú kɛekənaa. Ulena ləlaa ke kraɣanəŋ cayaalaa, na ləlaa kraɣəɣi asewa ke ɪ nɔɣɔ tɔɔ ké waatu wei ɪ luki tɔ. ¹²ɪ ká kra ləlaa ke yoolaa iyaya (1000) nyuyú nyóma, na ləlaa ke nule na naanɔwa nyuyú nyóma. Ləlaa ka haləɣi ɪ tawa na pá kɔŋ, na ləlaa náá luki yooú wontu na pə kɛekənaa. ¹³ɪ ká la mə pɛelaa ke mutv saalaa, na potopotonaa tulaa, na tulaalunaa lataa. ¹⁴ɪ ka kraɣa mə tawa kɔpana na í cɛla ɪ tæmle nyóma. ¹⁵Na í kraɣa mə kɔhaləm na mə lesəŋ tuy kɔlɔm hɔɣɔləŋ naanɔwa taa kɔlɔmuyú, na í cɛla ɪ waalt nyóma na ɪ tæmle nyóma. ¹⁶ɪ ká kraɣa mə tæmle

nyóma apalv nyóma, na alv nyóma, na mə tɔla wena í lakəna təma tɔ na í lakəna. ¹⁷ɪnɪ ɪ ka kraɣana mə huntu wontu hɔɣɔləŋ naanɔwa taa kɔlɔmuyú, na mu pəsi ɪ yomaa. ¹⁸Waatu unəɣi í ká wiikina Tacaa ke mə wulav unɪ ɪ tɔm. Ama ílé ɪ kaa nu.

¹⁹Ōpɔ́yú samaa kisa Samiyeeli tɔm nti na pá tɔ si: Aai, pə wee si tɔ weena wulav ké. ²⁰Na tɔ wee isu piitimnaa ləlaa. ɪ ka huuki tá tɔm na í tɛeki-tuyú nɔɣɔ na í la tá yoolaa wulav.

²¹Ulena Samiyeeli tɛləsi tɔm ntəɣi Tacaa. ²²Ntəna Tacaa si: Nuna-we na í kra-weɣe wulav. Pəle pə waalt ké Samiyeeli tɔma lseyeli nyóma si paa wei í kpe.

Sayuli na kraŋasi kɔlepaɪ pa tɔm

9 Pencaməe tv nɔɣɔlv ɪ ka wenna, na pá yaa-ɪ si, Kisi, na ɪ caa si Apiyeeli. Ílé ɪ cɔsɔnaa nté Selo na Pekolatɪ na Afiya. Apalv unɪ ɪ ka wena alaafəya ké na kpelikpeka. ²ɪ ka wena pəyalv na pá yaa-ɪ si Sayuli. ɪ səŋa ifepu ké, na ɪ tɛe lseyeli ifepiya tənaya teu. Páɔ́ ɪ tɛe-weɣe nyuyú.

³Ōpɔ́yú kuyaku nakvli Kisi kraŋasi alvnyənsɪ toolaa. Ulena í tɔ ɪ pəyalv Sayuli si: Kraɣa tæmle tv nɔɣɔlv na nyá na-ɪ í pɛeki kraŋasi nsɪ. ⁴Ōpɔ́yú pa faɣana lfəlayim puyú taa, na pá tɛsi Salisa tɛtu, pa ta na-sɪ. Ulena pá polo Saalim tɛtu taa, si fɛi təna. Na pá cɔɔ Pencaməe tɛtu, kɛtɛ. ⁵Pa kɔma na pá tala Sufi tɛtu taa, ulena Sayuli tɔ ɪ tæmle tv si: Kɔɔ tɔ məlɪ, pə taa kɔɔ na ma caa sɔɔ kraŋasi tɔm na í nəɣəsəɣi ta nyəntv.

⁶Kelena tæmle tv tɔ Sayuli si: Isɔ yvlv nɔɣɔlv ɪ we ɪcətɛ tənɛ tə taa cənɛ. ɪ nyuyú kɔlaa ké, na tə təna nti ɪ yɔɣɔtəɣi tɔ tə laki mɔpɔ́yú. Tɔ polo na tɔ na-ɪ. Ntanyɪ ɪ ká hulɪ-tuyú mpaasv ŋku tu təŋ tɔ. ⁷Ntəna Sayuli pɔɔsi-ɪ si: Na ye tə puki, pɛpɛɣe tu kɛŋna na tɔ ha isɔ yvlv unɪ? Mpi tɔ, kɔtɔɣɔv tema ta huluv

taa. Pəyele tə feına kuhav nakvli si tu cəle-i. Yaawe? ⁸ Mprúyú təmlə tu cəwa si: Ma təkə ma təw cəneye liyitee nyəwəliya. Maa ha-keye ləw yulw na í hulit-tuyw tá mpaaw.

⁹⁻¹¹ Mprúyú Sayuli nəwə təkraw si: Kuyam ké, tə polo.

Ulena pá tée icate nte tə taa ləw yulw ka wəe tə. Pa kraakaya icate təw, ulə pa sula pəelaa nté si nalw na pá tiiki pəwə. Ntena pá pəwəsi pəle si: Nalw wə icate taa?

(Pu wə ləntaa tə, pa yaakaya ləw kuyəwətutu teləsulw ké si nalw. Na paa waatu wei ké nəwəw cəw ləw ké pəwəwəw ke natəli, pa təw ké si, tə polo nalw tə).

¹² Ulena pəelaa mpe si: Ee, i wə icate taa. Mpi tə, saŋa ke i kəma si yəlaa laku kətəya ke tontəŋle təw. Í polo ləw. ¹³ Í ká mayana-i na pəcó í kra təwəw. Pə təya pulw, pa taŋa-i ké si í təŋsi kətəya ke nəwəw kupaŋka. Ulena pəcó mpa pa yaawa tə pá təwə. Í polo təkpu, í ká mayana-i na pəcó í tée.

Sayuli na Samiyeeli pa suluyw

¹⁴ Ulena Sayuli pá tée. Pa swu icate taa, ulə Samiyeeli luwayəle si i kraaki təkətəle ke tontəŋle təw, na pá sulina-i.

¹⁵ Kuyaku ŋku ku yakaya na pə feŋ na Sayuli takı tə, Taca ka cəpa Samiyeeli ke səkrəluw si: ¹⁶ Cele waatu ineyə maa yele na Pencamee tu nəwəw í kəw, na í kra-i ma yəlaa lseyeli nyəma wulaw na í pəli-i nim, na í waasi-weyə Filiisi nyəma niŋ taa. Mpi tə, ma nu pa kapusi, uləna má nyəna pa təw. ¹⁷ Pə kəma na Samiyeeli loosi Sayuli ke kraakraa, uləna Taca heeli-i si: Wei unı i təm maa heela-ŋ si i ká təwə ma yəlaa təw ké kawuləya təwəle.

¹⁸ Mprúyú Sayuli krətəna Samiyeeli ke nəwəwəw na í təm-i si: Hai, la suulu na í hulit-m nalw təyaya. ¹⁹ Mpuwəle Samiyeeli si: Mayəle nalw. Tée-m nəwəw na tə kra təkətəle ke tontəŋle təw, na má na-me tə təwə. Ku fema, ulə ma cə-

ŋ nyá kupaawəstunaa, uləna í kpe. ²⁰ Saŋa kuyeyə tooso kəwə nyá kraŋası lepa tə. Taa nəwəw si təm, pa hii-si. Ama səwəwəw nté si nyá na nyá cəw təyaya ke lseyeli nyəma təna tēləwı.

²¹ Ntena Sayuli cəw si: Ma kraakəle kəna səkpete ke lseyeli taa. Pəcó ma ləwəwəw nyəma ta niina isəle ke Pencamee kraakəle taa. Ulə pəpe təw ké n heeliyi-m mpu?

²² Mpuwəle Samiyeeli kraaya Sayuli na i təmlə tu na í swəna-weyə kutuluwəw taa, na í swə-weyə təcəyale kupante ke təwəlaa heku taa. Pəle paa wə swu yəlaa hiu na naawəwəw ke mpu. ²³ Ulena Samiyeeli tə mutw saalw si: Kəna cəka ŋka maa heela-ŋ si í swəna ka mpa tə. ²⁴ Mpuwəle mutw saalw ləsa yule təcu na í tu Sayuli. Ntena Samiyeeli tə si: Təwə-tı, nyaya pa swəwəw sa wə ma yaa samaa tə.

Ulena pá krentı na pá təwəw kuyaku ŋku. ²⁵ Pa lu təkətəle ke tontəŋle təw na pá tii icate taa, uləna pá lá faaci ke kutuluwəw pata təw.

Samiyeeli kra Sayuli ke lseyeli wulaw

²⁶ Ku fema, uləna Samiyeeli kulı tanəŋ tée ké saa wə hayə wuyı ka tu tə, na í yaa Sayuli si: Kulı na má ləsi-ŋ mpaaw.

Ulena pá tó mpaaw ke pa naale. ²⁷ Pa lukaya icate, uləna í təm-i si: Heeli nyá təmlə tu si í tée-tuyw nəwəw.

Təmlə tu tēwəw, uləna Samiyeeli tə Sayuli si: Pənəntaa səŋ na má heeli-ŋ Taca təm ulə.

10 Mpuwəle Samiyeeli ləsa nim na kraalipiya, na í pəli Sayuli nyəwəw taa, na í wayəli-i na í tə si: Taca ləwəna-ŋ si í la lseyeli nyəma wulaw. ² N yekuwu-m saŋa isəntə tə, n ká mayana apalaa naale ke Laseeli pəlaaw kiŋ ke Pencamee nyəma təŋa təw ke Sələsa. Paa heeli-ŋ si pa nawa kraŋası nsi n pəekaya tə. Halı nyá cəw yela kraŋası təm na i nəwəwəw mə təm na í təw si:

lsənaya maa la ma pəyalv təm? ³Í luki təna na í tala Tapəw tɔv səsəw tɛ, ulena í sulina apalaa tooso na pá puki kətaya lapv ke Petɛɛl. Lɛlv təkə pinasi tooso, na lɛlv ke potopoto kakalasi tooso, na lɛlv náá təkə sɔlv m huluɣu. ⁴Paa pəwsi nyá alaafəya təw, na pá ha-ŋ potopotonaa naale, na hí mv pa niŋ taa. ⁵N luki təna na n tala ləw pulaya, ke timpi Filiisi nyəma yoolaa tɛsikile wɛɛ tɔ, isv n svvki ɔatɛ tɔ, n ká sulina ləw kɔvɔɔtɔtɔ tɛləsəlaa kpekəle na pá luna təkətəle ke tontonɣe təw, na pá maku cəməŋ na akilima na pá hɔləyi həsɪ na pá paaku na pá saŋ ləw. ⁶Tacaa Feesuyv ka tii nyá təw, na nyá na-wɛ í kpenti na í paa na í sa ləw, na pə layasi-ŋ na hí wɛɛ isv yɔlv kvfalv. ⁷Ye yaasinaa pane pa tɛɛ nyá təw, ulɛ hí la nti tɛ wɛ lapv tɔ. Mpi tɔ, Tacaa wɛ nyá waalv kɛ. ⁸Pələ pə waalv, ulena hí tɛɛ-m nɔɔɔ na hí polo Kilikaa na má səŋ nyá waalv na má lá kətasi nsi kəkə nyaya sv təna tɔ na ci-ikuyv nyəŋka. Ulena hí taŋ kuyɛɛŋ na-tosompəɔɔlaya na má kəw na má hvli-ŋ nti n ká la tɔ.

⁹Too isv Sayuli hav siyile sv ɪ tɛɛki tɔ, ləw Feesuyv layasa-ɪ kɛɛ, na í ná pə tənaya kuyaku ŋkv, isv Samiyeeli ka kɛsvv-ɪ tɔ. ¹⁰Pa tala Kipeya, ulɛ ləw kɔvɔɔtɔtɔ tɛləsəlaa caŋa lu ɪ səŋvɔv ntɛ, na ləw Feesuyv tii í təw na í svv paale ke pa hɛkv təna na í saŋ ləw. ¹¹Yəlaa mpa paa nyəma-ɪ hatoo ləŋ tɔ, pa ná í na ləw kɔvɔɔtɔtɔ tɛləsəlaa pa lakv mpv, ulena pá pəwəyi təmayə yəlaa taa sv: Pepe mayana Kisi pəyalv Sayuli ye? Úlé í paaku na í saŋ ləw tətəɔɔ? ¹²Mpɔvɔle Kipeya tv nɔɔɔlv nɔɔɔ təkpaɔ sv: Na awɛyɛɛ pa caa? Ulena pə pəst yəlaa ke ituule sv: Sayuli na ləw kɔvɔɔtɔtɔ tɛləsəlaa pa paakəna na pá saŋ ləw?

¹³Sayuli tema paale na ləw sam ke mpv, ulena í kpa təkətəle ke tontonɣe təw. ¹⁴Ípɔvɔɔ ɪ caa səkpɛlu nɔɔɔlv ɪ pəwə ɪ na tɛmlɛ tv sv: Lɛyɛ í ka polaa

ye? ¹⁵Kelena í cə sv: Tə pola kraŋasi pɛɛkvv tɛ ta keesi-sv, ulena tɛ polo Samiyeeli kiŋ. Ntəna úlé sv: Kɛɛst-m nti Samiyeeli heela-ŋ tɔ. ¹⁶Mpɔvɔle sv: ɪ heela-tvɔv təfoo sv pa nawa kraŋasi.

Ama ɪ ta heeli ɪ caa səkpɛlu ke nti Samiyeeli ka heela-ɪ sv ɪ ká təɔv kawulaya tɔ.

Tete kpa Sayuli sv í təɔv kawulaya

¹⁷Ípɔvɔɔ Samiyeeli kota lɛyɛli nyəma ke ləw təyaya taa kɛ Misipa. ¹⁸Na í heeli-wɛ sv lɛyɛli ləw Tacaa yɔɔtə sv: Má ləsəna lɛyɛli nyəma mɛyɛ Icipiti, na má ya-mɛyɛ pa na piitimnaa mpa pa ŋmakəla-mɛ tɔ, pa niŋ taa. ¹⁹Na saŋa mə ləki mə ləw ma wei, ma yapa-mɛyɛ mə cəwɛɛnaa na mə wahalanaa taa tɔ. Haləna í təŋi-m sv má kpa-mɛyɛ wulav. Təw, pənɛntɛ í lu Tacaa ɪsentaa isv mə kpekə na mə lɔlv wɛɛ tɔ.

²⁰Mpɔvɔle Samiyeeli yaa lɛyɛli kpekə tənaya kvlv kvlv. Ulena pə kpa Pɛncamɛ nyəntɛ. ²¹Ntəna í yaa Pɛncamɛ kpekəle ke lɔlvv lɔlvv, na pə kpa Matili nyəŋkv. Pə waalv kɛ ɪ yaa yɔlv yɔlv, na pə kpa Kisi pəyalv Sayuli, na pá pɛki-ɪ pa ta na-ɪ. ²²Ípɔvɔɔ pa tasa Tacaa ke pəwsv sv: Na pntv ɪnɪ ɪ kəma cəne? Ulena Tacaa sv: ɪnɪ ɪ ŋmɛləna ntɛyɛ wntv huɣule waalv.

²³Ípɔvɔɔ yəlaa kraɣa sewa na pá polo pá kɛɛ Sayuli təna. Pa tana-ɪ samaa taa tɔ, ɪ tɛ pa tənaya nyvɔv kɛ.

²⁴Mpɔvɔle Samiyeeli heela yəlaa təna sv: ɪ naaku wei ɪnɪ Tacaa ləsa təɔvɔ. ɪ na nɔɔɔlv pa ta nəɣəst ta taa cəne.

Ulena yəlaa təna wiliti sv: Mə na tetv. ²⁵Ípɔvɔɔ Samiyeeli kɛɛsa samaa ke pa na wulav pa təma, haləna í ŋmaa-təyi takəlaya taa, na í sv-təyi ləw atakaa kiŋ. Pə waalv, ulena í yasv yəlaa na paa awɛ kɛ ɪ tɛ. ²⁶Ípɔvɔɔ ləw tv yoolaa kɛ-likpekə nyəma napəli pa taa, na pá wɛɛ Sayuli waalv na í kɛ ɪ tɛ Kipeya tətɔ.

Samiyeel si: Tacaa wei ɪ yelaa na Moisi na Alɔŋ pɔ lɛsi mɛ caanaa ke Icipiti taa tɔɔɔle aseeta tu. ⁷ Tɔv, pɛnente ɪ kɔɔ na mɔ keesi-meɔe kɔpantunaa mpa ɪ lapa mɛ caanaa tɔ, na mɔ taɔani mɛ tɔm. ⁸ Yakɔv na ɪ nyɔma pa pola Icipiti tɔ, pɛ waali kɛ tɛna nyɔma ŋmakɔla-we. Ulena mɛ caanaa mpe pɔ wiina Tacaa si ɪ waasi-we. Ntena ɪlɛ ɪ lɛsi Moisi na Alɔŋ na ɪ tili-we na pɔ ya-weɔe Icipiti taa, na pɔ kɔna-weɔe tetu tɛne tɛ taa cɛne. ⁹ Pɔle pɛ waali kɛ mɛ caanaa mpe pa sɔ Tacaa tɔv, na ɪlɛ ɪ tu-weɔe Filiisi nyɔma na Hasɔv yoolaa wulav Sisela, na Mowarv wulav pa niŋ taa na pɔ yoonaa-we. ¹⁰ Mprɔvɔv pa wiina Tacaa tɔv si: Tɛ wakɔlɛna-ŋ. Mpi tɔ, tɛ lɔ-ŋ na tɛ laaki Paalɛnaa na Asɛtatɛnaa. Yatvɔv ta kolontunaa niŋ taa, na tɛ la-ŋ tɛmlɛ. ¹¹ Ulena Tacaa lɛsi Ketiyɔŋ na Petav na Yɛfete, na mavɔa waali waali, na tɛ ya-meɔe mɛ kolontunaa niŋ taa na ɪ cava tɛpamm na heesvɔv. ¹² Waatu wei Amoni wulav Nahasi yookavana-me tɔvɔ ɪ tɔma-m si mɔ kpa-meɔe wulav. Pɔyele Tacaa mɛ lɔv kele mɛ wulav ke waatu inɪ. ¹³ U naaki mɛ wulav wei ɪ pɛkaa na ɪ lɛsi tɔɔɔle Tacaa kpa-me. ¹⁴ Ye ɪ nyaŋna Tacaa na ɪ laki-ɪ tɛmlɛ na ɪ nukɛna-ɪ, na ɪ ta kpeesɛna nti ɪ tu-me tɔ, na mɛ na mɛ wulav ɪ tɛŋɛɔi-ɪ mɛ laŋa kɔ hee. ¹⁵ Ama ye u nukɛna-ɪ na ɪ kpeesa ɪ tɔm ɪ kɔ tu-meɔe niŋ isɪ ɪ kɔ tvɔv mɛ caanaa tɔ. ¹⁶ Tɔv, pɛnente ɪ sɛŋ mpu, na ɪ nɔ piti tɛmlɛ nte Tacaa kɔ la mɛ heku taa tɔ. ¹⁷ Pɛ tava lɔŋle taa kɛ tɛ we isɛntɔ? Mpu tɔ, maa sɛlɛmi Tacaa na ɪ yele na tev holi na kv nu. Waatu inɛɔi ɪ kɔ nyɪ si timpi ɪ sɛlɛma wulav tɔ, mɛ tɔm sɛpɛna Tacaa kɛ.

¹⁸ Tɛnaɔale Samiyeel sɛlɛma Tacaa na tev holi na kv nu kvɔkv ŋkv kv mavamavɔa. Ulena Tacaa na Samiyeel pa tɔm la samaa ke sɔvɔntu. ¹⁹ Mpuvɔle

samaa tɔma-ɪ si: Sɛlɛmi nyɔ lɔv Tacaa ke ta tɔv na pɛ taa kɔv na tɛ si. Mpi tɔ, tɛ nawa si tɛ sɔvɔa tasɛkɔle ke ta isavatu tɔv kɛ timpi tɛ sɛlɛma wulav tɔ. ²⁰ Ntena Samiyeel si: ɪ taa nyɔ, paa na ɪ lapa isavatu nti tɔ, pɛ taa ci-me si ɪ kisiɔi Tacaa kɛ. ɪ lapi-ɪ tɛmlɛ na mɛ lotu tɛna. ²¹ ɪ taa tɛŋ tvɔ. Mpi tɔ, ɪlɛ ɪ kaa pɛsi na ɪ waasi-me yaa ɪ tu sɛna-me. Pɛ tava pulv, ɪ feina ɪ ti. ²² Tacaa nɔ kaa lɔ-me. Mpi tɔ, ɪ hɛte ke sɔvɔle kɛ, ɪ tu ɪ taa kɛ si ɪ pɛsɔvɔ-meɔe ɪ yɛlaa. ²³ Ye ma yela mɛ tɔv ke sɛlɛmvɔv mpu si ɪ tɛŋi-m. Maa sɛvɛsi-meɔe mpi pɛ we teu na pɛ siɔisaa tɔ na ɪ la. ²⁴ ɪ nyaŋna Tacaa, na ɪ lapi-ɪ tɛmlɛ ke teu na lotu kvlɔmtu. Mɛ mavamavɔa ɪ nawa toma wena ɪ hulɔvɔi mɛ heku tɔ. ²⁵ Ama ye ɪ tɔka mɛ isavatu, mɛ na mɛ wulav ɪ kɔ si.

Sayuli yoonaa Filiisi nyɔma na ɪ liyitvɔv

13 Waatu wei Sayuli tɔvɔ kavulavɔa tɔ ɪ pusi ka we... Pɔyele ɪ ka tema kavulavɔa tɔvɔv ke pusi naaleɔe lɛɔelɛ taa. ¹ tɔm. Ama Piipilinaa lɛlaa nɔ tɔva si Sayuli pusi ka we nule. ² Mprɔvɔv Sayuli lɛsa yoolaa iyisi toosovɔ (3000) lɛɔelɛ taa. Ulena ɪ su ɪ kiŋ ke pa taa yɛlaa iyisi naaleɔe (2000) Mikimasi na Petɛelɛ pɔvɔv taa. Ulena ɪ cela yɛlaa iyavɔa (1000) ke ɪ pɔyalv Sonatav ke Kipeya ke Pencamee taa. Pɛ kaasa mpa ulena ɪ yasɪ pɛle na paa wei ɪ mɛl ɪ te.

³ Mprɔvɔv Sonatav yɔka Filiisi yoolaa tɛsikile ke Kipeya, ulena pɛle pɔ nu. Ntena Sayuli tili na pɔ huli tutuvɔv ke lɛɔelɛ tɛna taa si Hepɛla nyɔma ɪ lu yoo. ⁴ lɛɔelɛ nyɔma tɛna nuwa si Sayuli yɔka Filiisi yoolaa tɛsikile. Ulena Filiisi nyɔma taa kpaakɛna-we. Ulena yɛlaa lu yoo na pɔ koti Sayuli kiŋ ke Kilikaa. ⁵ Mprɔvɔv Filiisi nyɔma kotaa si pa yookina lɛɔelɛ nyɔma, na pa

¹13:1 **pusi:** Hepɛla taa ulɛ, lonte tɛne tɛ taa pa ta yɔvɔti pusi

yoou keekenaa ke iyisi hiu na naanwa (30000) na pa kpaɣanɛn ɔaɣalaa ke iyisi naatoso (6000). Pa yoolaa ka we paɣale ké isu lɔm nɔɔ kanyɛn, pa fei kalɔvɔ. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pa polaa na pá puli Mikimasi ke Peti-Afeɛn ilim tɛlule tɔ. ⁶M̀p̀r̀ỳg̀ỳ lseyeli nyɔ́ma laɛn wakɛlaa tɛtɔɔtɔɔ. Mpi tɔ, pa kolontunaa tee-weye paɣale tɔkamyam. Ulena pa taa lelaa nmeli kukpamɛn pɔɔn taa, na lelaa ke lɔkɔnaa taa, na lelaa ke pulasi taa, na lelaa ke hɔtu taa. ⁷Ulena lelaa náa tesu Yaatanɔ na pá polo Katɔ na Kalaatu.

Waatu un tɔ na Sayuli náa we Kilikaa, na yɛlaa mpa paa we i kiɛn tɔ pa seliyi. ⁸M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Sayuli tɛnɛn wee ke naatosom-pɔɔɔɔɔɔɔɔ, isɛ Samiyeeli ka heeluyɔ-i tɔ. Paa na mpɔ Samiyeeli ta kɔɔ lɔn. Ulena yɛlaa suv yav. ⁹Tɛnɔɔɔɔɔɔ Sayuli tɔma si: Í kɔna-m kɔtɔɔɔ nka kɔkɔ nyɔɔɔ ka tɛna tɔ na ciikuɔ nyɛnka wontu. Ulena í la kɔtɔɔɔ nka kɔkɔ nyɔɔɔ ka tɛna tɔ. ¹⁰Í kɔma isɛ i teesɔɔ, ɔɔ Samiyeeli tapɔɔɔɔ. Na Sayuli polo i sɛnɔvɔ. ¹¹Mpɔvɔɔ Samiyeeli pɔɔsa-i si: Pepeye n lapa ye?

Ulena Sayuli cɔ si: Ma nawa si samaa tɔnɛn yav. Pɔ́cɔ́n n ta kɔɔ isɛ n ka suwa tɔ. Pɔyele Filiisi nyɔ́ma ná sika Mikimasi. ¹²Kelena má maɔasi ma taa si, Filiisi nyɔ́ma ka tii ma tɔɔ ke Kilikaa cɛne, na má ta sɛlɛmɛta Taca. Pɛ tɔɔ ké pɛ caala-m si má la kɔtɔɔɔ nka kɔkɔ nyɔɔɔ ka tɛna tɔ. ¹³Tɛnɔɔɔɔɔ Samiyeeli tɔma Sayuli si: N lapa kumelentɔ ké. N ta tɔkɔ nti Taca nyá lɔɔ su-n tɔ. Tɔɔ, Taca ka nyɛmɔɔ si nyá kawulɔɔ ká wee tam tɔɔ ké lseyeli taa ké. ¹⁴Ama pɛnente ka kaa tasa leeluyɔ. Taca lɛsa i luyɔ tee nyɛn na í kpa-i wulav ke i yɛlaa tɔɔ. Mpi tɔ, n ta tɔkɔ mpi i ka tu-n tɔ.

¹⁵Pɛ waalɔ ke Samiyeeli kɔla Kilikaa, na í polo Kipeya ke Pencamee tetu taa. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Sayuli kala yɛlaa mpa paa we i kiɛn tɔ, na pá lu yɛlaa nasɛtoso (600). ¹⁶Í na i pɔɔɔɔɔ Sonatɛn na pa cɔɔ

yɛlaa paa sika Kɛpa ke Pencamee tetu taa ké. Ulena Filiisi nyɔ́ma náa siki Mikimasi. ¹⁷M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Filiisi yoolaa mpa pa wakɛlɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ, pa lu tintika tooso. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ kancaalɔɔɔ nyɛnte mɛlɛna Ofɛla tɔɔ ké Suwaalɔ tetu taa. ¹⁸Ulena naale nyɛnte náa mɛlɛna Peti-Holɔn tɔɔ, na tooso nyɛnte náa kpaɔ tɔnɛn mpaav nku ku tiiki Sunsumɛn tetekɛle taa ke wɔlaya tetu tɔɔ tɔ.

¹⁹Waatu un tɔ, koolu fei lseyeli nyɔ́ma te. Mpi tɔ, Filiisi nyɔ́ma taa tisiyi si Hepɛla nyɔ́ma í lu layalɛ na nman-taasi. ²⁰Filiisi nyɔ́ma teye pa pukaya na pá kpalɔɔɔ akun, na pa cikanaa, na pa lawa, na pa tetu kucasɛn ²¹ke waatu wei wontunaa mpe pa lɔn sɛki tɔ. Pa kpalɔɔɔ ké na pá felɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ nyɛɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ke wontu sɛkpetu tɔɔ, na nyɛɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ Kɔvɔkɔ nku yoou tiiwa tɔ, Sayuli na i pɔɔɔɔɔ Sonatɛn pa tike paa wenna yoou wontu. Pɛ kaasa yɛlaa mpa paa we pa kiɛn tɔ, pɛle pa taa nɔɔɔɔɔ feina nman-taɔɔɔ yaa layate.

²³M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Filiisi yoolaa polaa si pa tanɔɔɔ Mikimasi mpaav.

Sonatɛn luu ke Filiisi yoolaa kpekɛle tɔɔ

14 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ kɔvɔkɔ nakɔli Sonatɛn tɔma ifɛpu wei i tɔkɔɔɔ i yoou wontu tɔ si: Kɔɔ na tɛ tesu Filiisi yoolaa tɛsikile nte tɛ wenna too cɛne tɔɔ tɔ.

Ama Sonatɛn ta yele na i caa nu-ti. ²Na Sayuli náa ɔaɔ Kipeya tɔnɛn tɔɔ ké tɔvɔ nakɔli ku tee ké Mikɛlɔn. Na yoolaa mpa paa we i kiɛn tɔ, pa tala isɛ yɛlaa nasɛtoso (600) ke mpɔ. ³Ahitupi pɔɔɔɔɔ Ahiya ka kena kɔtɔɔ ke waatu un. Na í suu kɔtɛlaa toko wei pa pɔɔsɔɔɔn Taca ke tɔm tɔ. Taca kɔtɔɔ Ilii wei i ka we Silo tɔ i pɔɔɔɔɔ ke Penhasi, na ílɛ i lɔlɛna lkapɔti. lkapɔti neu ntɛ Ahitupi. Ule yɛlaa ta nyi si Sonatɛn pola tiili.

⁴⁻⁵ Mpaav ηku Sonataη təηaya si í puki Filiisi nyəma yoolaa təsikile tə, ku we kukpaməη naale heku ké. Leηku nəyɔ keesəna ilim ntəyɔη təw ké Mikimasi isentaa. Pa yaaku-ku si Posee. Leηku nəyɔ náa keesəna ilim mpətəη təw ké Kəpa isentaa, na pá yaaki kule si Sene. ⁶ Mprúyú Sonataη təma i yoou wontu təkulv si: Kəw na tə tesu Filiisi nyəma ma ta nyi isənaa mpe pa təsikile. Ntanyi Tacaα ká yooa tá nəyɔ. Mpi tə, pə fei Tacaα kə kate si í yooa samaα tuutu-uma nəyɔ, yaa yəlaα pəcə nəyɔ. ⁷ Kələna Sonataη yoou wontu təkulv tə si: La isəna pə maγa-η tə. Polo tə polo, ma we nyá waali ké. ⁸ Mpuvule si: Təv, tə pukuyuna pa təw isəntə tə paa na-tv. ⁹ Ue ye pa təma si: Í caγa təna na tə kəw. Ue tə səη tá təsəηle təkpi. ¹⁰ Ama ye pa təma-tv si: Í tə na í kəw. Ue táá kpa pa təw. Mpi tu nyəna si Tacaα tv-weγe tá niη taa təyɔle.

¹¹ Uena pá yele na Filiisi nyəma na-we na pá tə si: l nyəni, Hepəla nyəma luna nteye púyú ηku ku taa paa ηmelaa tə. ¹² Mpuvule pa tasaa si: Í kəw cəne na tə la-me na í təyɔ na í haγa.

Ntəna Sonataη tə i yoou wontu təkulv si: Təη ma waali. Mpi tə, Tacaα tv-weγe lseyeli nyəma niη taa ké.

¹³ Uena pá tə pa niη təw na pá kpa. Mprúyú Sonataη na kpiita-we na í pətəyi. Uena yoou wontu təkulv náa teesəyi na í təηəyi. ¹⁴ Yəlaα hiu ke Sonataη pa kuwa pa kancaalaya yoou ηku ku taa ké pəle nyuyv taa tənaya kelikiya kulbmaya taa. ¹⁵ Mprúyú səyɔntv kpa Filiisi nyəma mpa paa we tawa taa tə. Uena təsikile taa yoolaa na mpa pa wakələyi lelaα wontu tə, pá svv seluyv. Mprúyú tetv selaa, na kaniηa kpa yəlaα.

¹⁶ Mprúyú Sayuli feηlaα mpa paa we Kipeya ke Pencamee tetv taa tə, pa na acufu tiwa Filiisi nyəma taa, na pá seeki yem yem. ¹⁷ Tənaya Sayuli təma

i yoolaa mpa paa we i kiη tə si: Í kala yəlaα na tə ná si awe feina tá taa.

Pa kala yəlaα uena pá maγana si Sonataη na i yoou wontu təkulv pa feina. ¹⁸ Ntəna Sayuli tə kətulv Ahiya si: Heeli na pá kəna ləw atakaa.

(Mpi tə, ílé i ka we kuyaku ηkuyv lseyeli nyəma kiη ké).

¹⁹ Sayuli təηna yəyɔtvv ke mpv tə na acufu kəkəte təηna səwsvv ké. Uena í tə kətulv si: Səη na pəcəv.

²⁰ Mprúyú Sayuli na yoolaa pa kpeyelaa na pá polo təyoole. Uena pá maγana acufu tiwa Filiisi nyəma taa, na pá loη təmaγa layaləe. ²¹ Tənaya Hepəla nyəma mpa paa we Filiisi yoolaa taa na pa səηna-we tə, pa sewa na pá məli Sayuli na Sonataη pa kiη.

²² Mprúyú lseyeli nyəma mpa pa ηmela ləlayim puyv taa tə, pəle pa nuwa Filiisi nyəma sewa təm. Uena pa tv pa waali ké təyoole taa. ²³ Isəna Tacaα yelaα na lseyeli nyəma la akanaα ke kuyaku ηku təyɔle.

lseyeli yoolaa waasəyi Sonataη

Ayuli pa yoowa mprúyú haləna Peti-Afeη waali. ²⁴ Mprúyú nyəyɔsi pu lseyeli nyəma ke kuyaku ηku. Mpi tə, Sayuli ka yəyɔtaa ké na í tuu si: Ye wei i təyɔ pulv ke saηa, na ma ta leetəta ma kolon-tunaa, mpusi ká təη pəntv. Pə təw ké pa taa nəyɔlv ta təη pulvuyv ilim na pə tem.

²⁵ Mprúyú yəlaα təna tala hətvyv ηku ku taa tuη nim we atəye yem tə. ²⁶ Tuη ka twa setasi ke hətvyv ηku ku taa ké na nim kpeη. Ama nəyɔlv ta kraasəna i nəyɔ kiη. Mpi tə, yəlaα seekaya nəyɔ ηka pa suwa tə. ²⁷ Ama Sonataη ná táá nyi si i caα kisina yəlaα, na tuunav si nəyɔlv í taa təη pulv. Mprúyú i lii i kprátvyv ke tuη nim taa na í niisi na pə ce isentəw. ²⁸ Mpuvule samaα taa nəyɔlv təma-i si: Hei, nyá caα yəyɔtaa na í tuu si: Ye pə cəpa wei na í təyɔ saηa mpusi we i təw ké. Pəcə nyəyɔsi tu nu tá tənaya.

²⁹ Sonataŋ nuwa mpv, uena í cɔ si: Ma caa wakɛla yɛlaa ké. Í nyɛni ma tɛnyuɔ tuŋ na pɛ ce ma isentɔ tɛkelekele tɔ. ³⁰ Ye isu saŋa yɛlaa ka tɔɔ mpi pa lɛka pa kolontunaa niŋ taa tɔ, pa tɔ́a kv Filiisi nyɛma na pɛ kɛli isɛntɔ?

³¹ Mprɔ́yɔ pa kv-weye kuyaku ŋkuyɔ pɛ kraɣav Mikimasi na pɛ polo Ayalɔŋ tɔ. Na nyɔɔsi pu lseyeli nyɛma ke sɔsɔm. ³² Uena pɛ tii kolontunaa tɔla tɔɔ, na pɛ lenti-ye na pɛ saŋ a calɛm tɔɔ na pɛ tɔɔ a nantu. ³³ Mprɔ́yɔ pa tayasa-tɛyi Sayuli si: N nawa yɛlaa wakɛlɛna Tacaɔ tɔ. Pa tɔɔ nantu na tɛ calɛm. Ntɛna í tɔ si: Í lapa kutakeesɛtu ké. Mpv tɔ, í pilimi puu na ma tɔɔ cɛne. ³⁴ Mprɔ́yɔ í tasaa si pɛ cɔ pa heeli samaa si: Paa wei í kɔna í nav yaa í heu na í kú cɛne na í tɔɔ. Tɔ́ɔ í taa tɔɔ nantu na tɛ calɛm ke mpv na í wakɛlɛna Tacaɔ.

Mprɔ́yɔ paa wei í lapa mprɔ́yɔ ahoo an. ³⁵ Uena Sayuli ŋma Tacaɔ ke í kancaalaya kɔtaya tɛlate.

³⁶ Mprɔ́yɔ í tɔma yɛlaa si: Tɛ polo Filiisi nyɛma waali na ahoo na tɛ kú pa tɛna na tɛ kuu pa wontu halɛna pɛ nyaali. Tɛ taa sɔɔ paa kulɔm. Uena pele pa cɔ si: La isɛna pɛ maya-ŋ tɔ.

Ntɛna kɔtulɔ si: Tɛ sɛlɛmi lɔɔ ké cɛne na pɛcɔ.

³⁷ Mprɔ́yɔ Sayuli pɔɔsa lɔɔ si: Ye tɛ tɛŋa Filiisi nyɛma waali n ká tu-weye tɛ niŋ taa?

Ama Tacaɔ ta cɔ waatu un. ³⁸ Uena Sayuli tɛ nyuɔ nyɛma si: Mɛ tɛna í kotí cɛne na tɛ pɛeki na tɛ ná wei í lapa isayatu tɛnyɛ saŋa tɔ. ³⁹ Ma tuuna Tacaɔ wei í waasɛyi lseyeli nyɛma tɔ si, paa ma pɛyalɔ wakɛlɛna. lɛu í sɛpa.

Ama nɔɔlɔ ta cɔ-í si pulɔ. ⁴⁰ Uena í tɔ samaa si: Mɛ tɛna í mɛlɛna hɔɔlɔyɔ kune na pɛ kaasi má na Sonataŋ na cɛne tɔɔ. Uena pele pa cɔ si: La mpi pɛ maya-ŋ tɔ.

⁴¹ Mprɔ́yɔ Sayuli sɛlɛma Tacaɔ si: lseyeli lɔɔ, hulɔ-tɔyɔ tampana.

Uena pɛ tɛ tɛte na pɛ kpa í na í pɛyalɔ. ⁴² Mprɔ́yɔ si: Í tɔ má na ma pɛyalɔ tɛ tɔɔ ké tɛte.

Uena pɛ kpa í pɛyalɔ. ⁴³ Ntɛna Sayuli si: Heeli-m mpi n lapa tɔ.

Ntɛna Sonataŋ cɔ si: Ma tɛŋa tuŋ nim ke pɛcɔ. Mayalɔ, ma sɔlɔ puwa si má si. ⁴⁴ Kelɛna Sayuli tɔ si: Sonataŋ, ye n ta si Tacaɔ í lana-m isɛna í sɔlɛa tɔ.

⁴⁵ Ntɛna samaa tɔ Sayuli si: Pepee, Sonataŋ ká si yaa? Aai yoo, mpusi í polo pooluŋ. Pɛ fei si í nyuɔ taa nyɔɔlaya kulɔmaya mayamaya í le. Mpi tɔ, í nɔɔ ke Tacaɔ waasɛna lseyeli nyɛma ke saŋa.

Isɛna samaa yapa Sonataŋ na í tɛ si tɔɔlɛ. ⁴⁶ Uena Sayuli yele Filiisi nyɛma ke tɔɔnyuɔ, na pele pɛ mɛli pa tɛ.

Sayuli kɛlɔyɔ na í tɔyaya nyɛma pɛ tɔm

⁴⁷ Sayuli tɔɔ kawulaya ke lseyeli taa. Uena í yoonɔ í kolontunaa tɛnaya hɔɔlɔŋ tɛna taa. Paa Mowarv nyɛma, paa Amoni nyɛma, paa lɔɔm nyɛma, na Sopa awulaa, na Filiisi nyɛma. Paa timpiyi í talaa te, un í tɛkɛna akautɔ. ⁴⁸ Í hulɔ toŋ na í yoonɔ Amaleke nyɛma. Í fita lseyeli nyɛma ke mpa pa wakɛlaya-we tɔ pa niŋ taa.

⁴⁹ Sayuli pɛyalaa ntɛ Sonataŋ na lɛfi na Malɛkisuwa. Í pɛlɛa we naalɛ, kancaalaya nyɛŋ ntɛ Melari na sɛkpelu si Mikaali. ⁵⁰ Í alɔ ntɛ Ahimaasi pɛlɔ Ahinowam. Í yoolaa sɔɔ ntɛ í caa sɛkpelu Nɛɛ pɛyalɔ Apɛnɛɛ. ⁵¹ Sayuli caa Kisi na Nɛɛ caa Apɛnɛɛ pele pa caa kele Apɛyeli.

⁵² Sayuli yoonɔ Filiisi nyɛma ke mprɔ́yɔ na toŋ na toŋ, halɛna í sɛm. Ye í loosa yulɔ toŋ tu yaa kpelikpeka tu, í tɔyɔ-í í yoolaa taa ké.

lɔɔ lɔɔ ke Sayuli

15 Mprɔ́yɔ Samiyeel tɔma Sayuli si: Maya Tacaɔ tilaa, na má kpa-

η lseyeli nyóma wulav na má pəli-η nim. Mpu tɔ, ke ηkraηη na η nu. ²Tacaa Toma təna tu yɔɔtəa si un i ká læti Amaleke nyóma ke pa caanaa isayatu. Mpi tɔ, paa təkə lseyeli nyóma ke mpaav ke waatu wei pele pa luna Icipiti tɔɔ. ³Pə tɔ tɔ, polo na η kú Amaleke nyóma na η kpiisi pa nyəm təna. Taa sɔɔ pa pulɔpɔ cəcəka. Paa apalaa, paa alaa, paa piya, na ahvlum-naa na tala təna.

⁴Mpuvule Sayuli kota i yəlaa na í kala-weye Telayim. Ulena lseyeli yoolaa nɔɔhe tɔntaa lu yəlaa iyisi ηmɔnɔv (200000) na Yuta nyóma ke iyisi naanɔwa (10000). ⁵Ulena pá polo Amaleke nyóma icate na pá papɔ-weye tetəkəle taa. ⁶Mpɔvú pa tilaa na pá heeli Keni nyóma si pá lu Amaleke nyóma te. Pə taa kɔɔ na pá kv na pá kpeηna-we. Mpi tɔ, pa caanaa nyvɔv ka tena lseyeli nyóma ke waatu wei pele pa luna Icipiti tɔɔ. Ulena Keni nyóma lu. ⁷Mpɔvú Sayuli yoonə Amaleke nyóma ke pə kraɔav Hafila tɔ, na pá polo Suuu ke Icipiti ilim təlule tɔ. ⁸Ulena í kra pa wulav Akaki na i se na í kv yəlaa təna təcayacaya. ⁹Mpɔvú Sayuli na i yoolaa pa yela wulav na i se, na tɔla kupampana, na wontu kupantvnaa. Ama mpi pə taa fei teu na tɔla acamisi tike ke pa kuwa.

¹⁰Mpɔvú Tacaa heela Samiyeeli si: ¹¹Ma lanje wakəlena Sayuli kawulaya krau ké. Mpi tɔ, i lɔ-m na í kisi ma təm ke tɔkɔvɔ.

Kelena Samiyeeli lanje wakəli tətɔɔtɔɔ, na í wiina Tacaa ke ahoo təna.

¹²Teu fema tanaη, ulena Samiyeeli kvli si i puki Sayuli ke səηvɔv. Ntena pá heeli si: Sayuli pola Kameeli na í ηma akele nɔɔvɔ si pə tɔɔsɔvɔ-i i akavtu tɔ. Pə waali, ulena í tɔena Kilikaa. ¹³Samiyeeli təηa i waali ké təna, ulena Sayuli sɛɛ-i si: Tacaa í kooli-η

kupantu. Na í tasa si: Ma lapa teitei ké isu lɔ ka yɔɔtɔvɔ tɔ. ¹⁴Mpuvule Samiyeeli pɔɔsa-i si: Na naaη na heeη wula nna ma nuki isəntɔ tɔ, leyə alɛ a luna? ¹⁵Ntena Sayuli si: Yəlaa tɔɔsəna Amaleke nyóma tɔla kupana taa si pa laki nyá lɔ Tacaa ke kvɔɔv. Pə kaasa mpi tɔ, tə kpiisa pəle pə təna. ¹⁶Mpɔvú Samiyeeli tɔma si: Su, na ma heeli-η nti Tacaa heela-m ahoo ane tɔ. Ulena Sayuli si: Yɔvɔti.

¹⁷Mpuvule Samiyeeli si: Paa na n ka nyənaya nyá təvi pəyaya tɔ, Tacaa ləsa-η na í kra-η lseyeli nyóma wulav na í pəli-η nim. ¹⁸Tacaa tɔmna-η si, η polo na η yoonə Amaleke asayaa mpe, na η kpiisi-we. ¹⁹Ule pepe tɔ ké n ta nuna i nɔvɔ, na η kraɔa pa wontunaa təkəv na η pəsi isayav ke i isentaa? ²⁰Ntena Sayuli cɔ si: Ma nuna i nɔvɔ ke teu ke, na má yoonə Amaleke nyóma isu i ka yɔɔtəa tɔ. Ma kpiisa-we na má kɔna pa wulav na í se. ²¹Ama yəlaa tɔɔsəna pa tɔla taa ké kupana si, pa laki Tacaa nyá lɔ ké kɔtaya ke Kilikaa.

²²Ntena Samiyeeli si: Tacaa ta sɔvli kɔtasi nsi kɔkɔ nyaya si təna tɔ isu i sɔvɔv si yvli í nuna-i tɔ se. I tɔm nunav kəla-i teu ke iwaəη kupəη kɔtasi lapv. ²³Mpi tɔ, kpeənav ké lɔ ké isayatu ke teitei ké isu tutv. I nyənəvi kanjante ke teitei isu tuη laav. Timpi nyá lɔ lɔ tɔm tɔ, ílé i ka lɔ-η tɔtɔvɔ na η lanj kawulaya. ²⁴Mpuvule Sayuli cɔwa si: Tampana ma wakəlena lɔ. Mpi tɔ, ma wakəla nti i tv-m tɔ. Pəcɔ ma ta nuna nyá tɔm. Ule yəlaa ke ma sewa na má nuna-we. ²⁵Hai, pənente ma wiina-η si η tayani ma isayatu na η məli na má hənti Tacaa ke ate. ²⁶Ntena Samiyeeli si: Maa mələvi. Mpi tɔ, η lɔ Tacaa tɔm. Ílé i lɔ nyaya, n ta ke lseyeli wulav tɔtɔ.

²⁷Samiyeeli ha siyile si i tɛeki, ulena Sayuli kra i capa ntompəle na tɔ cɛ. ²⁸Kelena Samiyeeli si: Aηha, ηpɔvú Tacaa lapa nyá kawulaya ke saηa, na

í ha wei ı kəla-ŋ teu tɔ. ²⁹Tacaa keŋe lseyeli toŋ. ı ta ke yulu sı ı looliyi, yaa ı layasəyi. ³⁰Ntena Sayuli tasa sı: Ma wakəlaa yaa, ıle hai, ma wiikina-ŋ sı nı kusi ma nyuyv ke lseyeli nyəma na pa sɔsaa pa isentaa. Hai, məli na má hənti nyá lɔ Tacaa ke ate.

³¹Mpuyule Samiyeeli məlaa na Sayuli hənti Tacaa ke ate.

³²Ulena Samiyeeli tɔ sı: ı kəna-m Amaleke nyəma wulav Akaki. Akaki toŋna pote na lanhlulmle, na ı mayasəyi ı taa sı: Pɔpɔtu fei leleŋ, səm sɔɔntu yawa. ³³Mpuyule Samiyeeli tɔma sı:

ısu nyá layate pem alaa ke piya tɔ.
Mpu ıni tɔtɔɔ nyá too ká lan pəyaya ke alaa taa.

Ulena Samiyeeli seti-ı təpɔtɔpɔtu ke kɔtaya təlate isentaa ké Kilikaa.

³⁴Mpuyú Samiyeeli məla ı tɔye Lama, na Sayuli náa kpe Kipeya. ³⁵Samiyeeli na ı səm ı ta tasa məlvuyv sı ı naaki Sayuli. Mpi tɔ, ı wiikaya ı tɔɔ ké timpi Tacaa lanle wakələna ı kawulaya kpaɔv tɔɔɔ.

Samiyeeli kpa Tafiti ke kawulaya na ı pəli-ı nim

16 Mpuyú Tacaa tɔma Samiyeeli sı: N kaa yeŋe Sayuli tɔɔ ké wula ke mpu? Ma ı-ı ké. ı ta ke lseyeli nyəma wulav tɔtɔ. Suuli nyá həlvuyv ke nim, na má tili-ŋ Petələhem tu Sese te. Ma nawa ı pəyalaa taa ké wei maa kpa wulav tɔ. ²Ntena Samiyeeli sı: ısanayale maa la na má polo mpu? Sayuli ı nuwa ı ká kum. Kena Tacaa sı: Kpəŋna nav ifate, nı talaa, ıle n tɔ sı: Ma kəmayaya sı ma lakı Tacaa ke kɔtaya. ³Yaa Sese ke kɔtaya təlate. ıle maa huli-ŋ wei n ka kpa wulav na nı pəli nim tɔ.

⁴Mpuyú Samiyeeli tɔe Petələhem ısu Tacaa ka kəesuyv tɔ. ıcate sɔsaa na-ı na sɔɔntu kpa-wə. Ulena pá kpaɔa asewa na pá sɔŋi-ı na pá pɔɔsi-ı sı: Alaafəya

keŋe n kəma? ⁵Ulena ı cɔ sı: Ee alaafəya ké. Ma kəmayaya sı ma lakı Tacaa ke kɔtaya. ı tayanı mə ti na ı kɔɔ kɔtaya təlate.

Mpuyú ı yaa Sese na ı pəyalaa sı pá tayanı pa ti na pá kɔɔ kɔtaya təlate. ⁶Apalv ıni ı təyaya nyəma sıv kpaɔraa, na Samiyeeli na ı pəyalv Iiyarı, ılena ı mayası ı taa sı: ısanəto wei Tacaa ləsaa tɔɔɔl cəne. ⁷Kelena Tacaa tɔ Samiyeeli sı: Taa nyəni tɔɔ, na tayaləŋ. Pə taya ınyəyi ma ləsaa, maa paasəyənə tɔɔ ısu yulu. Ama lotu taa ké ma nyənəyi.

⁸Mpuyú Sese yaa Apinatari na ı kɔɔ. Ulena Samiyeeli tɔ sı: Pə taya ınyəyi Tacaa ləsaa.

⁹Na Sese yaa Samma, ılena Samiyeeli tasa sı: Tacaa ta ləsi ıni tɔtɔ.

¹⁰Mpuyú ı yaa ı pəyalaa naatosom-pɔɔɔlaya ıni ı tənə, na Samiyeeli tɔ sı: Tacaa ta ləsi pa taa nɔɔɔlv.

¹¹Ulena Samiyeeli pɔɔsi Sese sı: Nyá pəyalaa tənə nté? Mpuyú sı pə kaasa tənuyv, kule kv pola ntiyile ké. Ntena Samiyeeli sı: Tili ı waalı. Mpi tɔ, tə kaa caalı kɔtaya tɔɔɔnaya tɔɔɔv na ı ta kɔnta.

¹²Ntena pá tili ı waalı. ı isentaa ka hetaa ké na pá luwa, na ı wena alaafəya. Ntena Tacaa tɔ Samiyeeli sı: ınyəəle, kulı na nı pəli-ı nim ıle. ¹³Mpuyú Samiyeeli kpaɔa nim na həlvuyv na ı pəli-ı ı taalvnaa isentaa. Tənaya Tacaa Feesuyu tii Tafiti tɔɔ ké pə kpaɔav kvyanŋku tɔ na pá puki.

Ulena Samiyeeli náa kulı na ı məli ı tɔ Lama.

¹⁴Mpuyú Tacaa ləsa ı Feesuyu ke Sayuli taa, na ı tu-ı ləmayasəle ısayale na tɔ cɔɔsəyi-ı. ¹⁵Ntena ı təmlə nyəma tɔmı-ı sı: Nyəni, Tacaa tu nyá taa ké ləmayasəle ısayale na tɔ cɔɔsəyi-ŋ. ¹⁶Mpu tɔ, wulav, yeŋe na tɔ pəeki-ŋ yulu wei ı nyəmə cəmvuyv mapv ke teu tɔ. Ye ləmayasəle ısayale ı kulə nyá tɔɔ, ıle ı ma-ŋ cəmvuyv na pá heesi nyá lanle.

¹⁷ Mpuvule Sayuli si: Pə we teu. Í peeki-m kupaŋ na í kɔna.

¹⁸ Tənaɣale təmlɛ nyəma taa nəɣɔlv tɔma si: Ma nawa Petələhem tu Seseə pəyalaa taa nəɣɔlv, na í nyəmə cəmvuɣu maru ke teu. Pəcɔ ɪ kii ɪferu ké na í we kpelikpeka, na ɪ nyəmə yoou tɔm. Pəyele ɪ nyəmə tɔm yɔɣɔtvuɣu ké. ɪ yɔɣɔtəɣi yem yem, na ɪ isentaa luwa, na Taaɔa we ɪ waalu.

¹⁹ Mpuvule Sayuli tilaa na ɪ heeli Seseə si: Kɔna-m nyá pəyalu Tafiiti wei ɪ tiikiyi heeŋ tɔ. ²⁰ Ntəna Seseə caa kraŋaɣa, na í soki-keɣe tɔɣɔnaɣa, na sulɔm hulun, na pəfate na í tilina Tafiiti si í pona Sayuli. ²¹ Tafiiti talaa na í svu Sayuli təmlɛ taa, ɪlena ílé ɪ luɣu lapu-ɪ na í kra-ɪ ɪ yoou wontu tɔkɔlv. ²² Ntəna Sayuli tili na pá heeli Seseə si: Ma luɣu lapa nyá pəyalu ɪni, yelina-m-ɪ.

²³ Waatu wei ləmayasəle ɪsəɣale í kɔma Sayuli taa, ɪle Tafiiti kraɣa cəmvuɣu na í maru-ɪ na pə cɛ ɪ tɔɔ na ɪ laŋle hee.

Koliyati na Tafiiti pa tɔm

17 Mpuvú Filiisi yoolaa kotaa, na pá puli Soko ke Yuta tetu taa, na Aseka pa heku taa ké ɪfesi-Tamim si, pa yookina lseyeli nyəma. ² Na lseyeli yoolaa na pa caa Sayuli, pá koti na pá puli ɪla tetekəle taa si, pa yookina pa kolontunaa. ³ Puɣu luɣu ke Filiisi nyəma ka pulaa, na lseyeli nyəma ke puɣu leŋku luɣu na tetekəle ke pa heku taa.

⁴ Mpuvú Filiisi yoolaa taa yoolu nəɣɔlv ɪ luwa na í səŋ heku taa. ɪ tɛyele Katu na pá yaaku-ɪ si Koliyati. ɪ taɣaləŋ we ɪsu mɛɛtələnnaa tooso ke mpv. ⁵ Nyəɣəlɔvɣu kuvɛɛmvuɣu yoou kahuka ke ɪ pama, na í suu kv toko. Toko ɪni ɪ yuŋ we ɪsu kiloona nu-toso ke mpv. ⁶ Pə kaasi na í suu-kvɣu ɪ nəɔhe tɔɔ, na í hɔɣɔla pə ŋmantaɣa səkpelaya. ⁷ Na ɪ ŋmantaɣa sɔsaɣa kpátvɔɣu yuŋ we ɪsu saɣata kpatəle. Na

ŋmantaɣa kakpaŋa yuŋ ɪsu kiloona naatosompɔɣɔlaya. Na ɪ kpalɔvɣu tɔkɔlv náá təŋ ɪ nəɣɔ tɔɔ. ⁸ Mpuvule ɪ səŋaa na í holiɣina lseyeli yoolaa tintika si: Pepe tɔɔ ké í luwa na í puli yoou? ɪ ta nyi taa si, maya Filiisi tu, na mɛye Sayuli yomaa? ɪ ləsi apalu na má na-ɪ tó suli. ⁹ Ye í pəsaa na í kv-m, tə pəsi mə yomaa. Ama ye ma pəsaa-ɪ na má kv-ɪ, í ká la tó yomaa. ¹⁰ Na ɪ tasa si: Saŋa ke maa tu lseyeli nyəma. ɪ ləsi yulv na má na-ɪ tó yoo.

¹¹ Sayuli na ɪ yoolaa pa nu mpv, ɪlena pá nyá na sɔɣɔntv anaam nəɣɔlv í kra-we.

¹²⁻¹⁴ Yuta Petələhem ɪfəlayim kpekəle tu wei pa yaa si Seseə tɔ, ɪ kpatəla teu ke Sayuli waatu taa ké. ɪ ka wena pəyalaa pələfɛi naanɔwa na pa taa sɔsaa tooso. ɪliyapu na Apinatapu na Samma paa təŋa Sayuli ke yoou. Pa yaakaya pa tənɣvu si Tafiiti. ¹⁵ ɪ lukaya Sayuli tɛye na í puki Petələhem na í tiikiyi ɪ caa heeŋ.

¹⁶ Koliyati səŋaya heku taa ké tanaŋ na taanaya ké, kuvɛeŋ nule tɔcu na í holiɣina lseyeli nyəma si pá ləsi apalu na í na-ɪ pá yoo.

¹⁷ Mpuvú kuvaku nakuli Seseə tɔma Tafiiti si: Mu pee kutoŋee mayasəlaya kane, na potopotonaa naanɔwa ɪne, na ń pona nyá taalɔnaa ke təyoole tɔcav. ¹⁸ Ye pə kaasa waakasənnaa naanɔwa ɪne, ɪle n cɛla yoolaa iyaya (1000) nyvɣu tu. Na ń ná nyá taalɔnaa na pá cɛla-ŋ pulv mpi maa lana naani si pa wena pa weesiŋ tɔ. ¹⁹ Pa na lseyeli nyəma lelaa na Sayuli pa wenna ɪla tetekəle taa, si pa yookina Filiisi nyəma.

²⁰ Mpuvú Tafiiti yelina ɪ heeŋ kaləku ke taŋlv. ɪlena í kvli tanaŋ kuvapŋku tɛɛ na í kraɣa ɪ səɣəla na í tɛɛ, ɪsu ɪ caa ka keesvɣu-ɪ tɔ. ɪ tala təyoole, ɪle yoolaa luwayale si pa puləɣi na pá yoo, na pa kiisi yoou kakiisasi. ²¹ Mpuvule Filiisi nyəma na lseyeli nyəma pa pulaa na

pá nyənəyi təma. ²²Ulena Tafiiti nyətə mpi i ka kənaa təyə wontu feŋlu. Ulena í kpaɣa asewa na í svu yoolaa loosi taa na í see i taalənaa. ²³l təŋna-weye yəyətənav ke mpv, ile yoolaa taa yoolu Koliyati luwayale na í holiyina lseyeli nyəma ke kuləmtu nti na Tafiiti nu. ²⁴lseyeli nyəma təna na-i, ulena səyətəntu kpa-we na pá tuliyi tapəŋ. ²⁵Mrúyú yəlaa yəyətənta s: í nawa apalv un i lukuyv isəntə tə, lseyeli nyəma taya i kəŋ kutuyv. Ye wei í pəsa-i na í kv-i, wulav ká svu pəntv ke toŋ. l ka ha-i i pəelə. Pəyele i ká cə i təyaya tənaya lampuu.

²⁶Mrúyú Tafiiti pəsa i cəlv nyəma s: Ye wei i kuwa Filiisi tv un na í keel lseyeli nyəma fəele pepəye pa lapv-i yee? Ule Filiisi ma ta nyi isə un i ke we na í svukv ləw weesuyv tv yoolaa tintika ke mpv?

²⁷Mrúyú yəlaa ləla təm kuləmtu nti. ²⁸l taalv səsə Iliyapv nu i yəyətəyənə yəlaa. Ulena i taa hu kpaakraa na í təm-i s: N caa weye cəne ye? Aweye n yelina nyá kaləkiya ke nyutu taa? N ké tetelətv na kaləmpaanv tv ké. Ntəŋ yoo ke n kəma feŋuyv yaa? ²⁹Keləna Tafiiti s: Ha, ma lapa we? Pə ta mvna sv má pəsv mpv?

³⁰Ulena i yele ílé, na í ŋmaa ləlv, na pá cə-i teitei sv təm kancaalaya nyəntv.

³¹Mpvule pa teləsa Tafiiti kvəyətətv ke Sayuli, na ílé i tili na pá yaa-i. ³²Ntəna Tafiiti tə s: Ta caa, nəyəlv lanle í taa tənə Filiisi tv un. Maa polo na má na-i tə yoo. ³³Keləna Sayuli tə s: Aai, n kəsa pəyaya, n kaa pəsv na í yooa Filiisi tv un. Mpi tə, ílé i təmlə nté yoo ke too i kvlyv tə. ³⁴Tafiiti s: Ta caa, waatv wei ma tiikaya ma heŋ tə, ye təyolaya yaa wontuyv nakvl kv luwa na kú kpa heŋ, ³⁵ma təyənəyi-kuyv, na má kpa-kv, na má ma-kv, na má ləkvi heu ke kv nəyə taa. Ye kv tila ma waalv, ile

ma ləlv kv luyv tē na má kú. ³⁶Mrúyú ma kvkaya təyoləsv na wontunaa ləntv. Mpv un tətəyə maa la Filiisi ma ta nyi isə uneyə timpv i tvv ləw weesuyv tv yoolaa tintiyile tə. ³⁷Ulena Tafiiti tasa s: Tacaa wei i yapa-m taale wontu səkraŋ taa tə, i ka ya-m tətəyə Filiisi tv un i niŋ taa. Keləna Sayuli tə s: Təv, polo, Tacaa í wee nyá waalv.

³⁸Mrúyú Sayuli svu Tafiiti ke i yoov wontu, na í pamv-i nyəyəlvkv kvseemuyv kahuka. ³⁹Ulena í kpaɣa Sayuli layate na í ləlv na í mayəsv təntə. Mpi tə, too tə i ta suuta wontu nti. Mrúyú i təma s: Ta caa, maa pəsəyi wontu tənə. Ma ta maləna-tv. Ulena í wəyəs. ⁴⁰Ulena í kpaɣa i krátúyú, na i pəntəlvkv, na í təsv pə kvsootee kakra sv ke ləwv taa, na í tv i ntiyile huluyv taa. Ulena í tē Koliyati waalv. ⁴¹Mpvule Koliyati krətəna Tafiiti ke pəcə pəcə. Na i kpalvkv təkvl ke i nəyə tə. ⁴²l ná Tafiiti ke teu, ulena í kpeena-i i taa sv pəyaya ŋka ka səŋə teu na ka isen-taa luwa tə. ⁴³Mrúyú i kpeesa-i s: Ma ké haya yaa we na í kəŋ ma kiŋ na krətəŋ? l tema i tvŋ ke yaav, na i təŋsv Tafiiti ke mpusinaa, ulena ⁴⁴í təm-i s: Kə cəne na má tv nyá nantv ke kpeliv na taale wontu. ⁴⁵Mrúyú Tafiiti cə-i s: Layate na ŋmantaasv ke nyá təkəa na í kəŋna ma waalv. Ama ma kəŋ nyá waalv na Tacaa Toma tənə tv lseyeli yoolaa ləw wei n svvwa tə i toŋ taa ké. ⁴⁶Saŋə, i ká tv-ŋ ma niŋ taa, na má kv-ŋ, na ma setv nyá nyuyv. Na má tv Filiisi yoolaa nantv ke kpeliv na taale wontu. Ulena tətə tənə nyi sv lseyeli nyəma wena ləw na í waasəyi-we. ⁴⁷Na samaa un i tənə i cəkəna tətə sv pə taya layate yaa ŋmantaaya tike ke Tacaa yakəna. Mpi tə, unəyələ akanaa caa. l ka tv-meyə tá niŋ taa.

⁴⁸Koliyati həma i tv sv i svukv Tafiiti tē, ulena ílé í kpaɣa asewa ke kəŋ na í səŋv-i. ⁴⁹Na Tafiiti ləsv pələ ke huluyv

taa, na í tu pəntəlvu taa na í tó. Mprúyú í yaga Koliyati tokuyu taa, na tó caŋ na í fala í nɔɔ tɔ təmvlə.

⁵⁰ Pə lapa Tafiiti kəla Koliyati na pəntəlvəle nté na í ku-í. Pəyele í ta tóki layate.

⁵¹ Mprúyú Tafiiti kraɣa asewa na í polo Koliyati kiŋ. ɭ kpe í layate ulena í tɛst-í, na í seti í nyuvu. Filiisi nyéma nawa sí pa aka səpa, ulena pá kuu-te.

⁵² Mprúyú Yuta na lseyeli nyéma yaga yoo kakiisasi, na pá tɔɔnti-we na pá tiina-weye tetekəle taa. Haləna pá suv ukolon nyéma nɔnɔsi tɛ. Na pá kuweye mpv na Salayim mpaav, haləna ukolon na Katu pə acalɛ.

⁵³ Kelena lseyeli nyéma məli Filiisi nyéma təsikile na pá kuu wontunaa.

⁵⁴ Mprúyú Tafiiti pona Koliyati nyuvu ke Yosalem. Ulena í su í tɔɔ í yoou wontu.

Sonataŋ na Tafiiti pa hɔka taapalle

⁵⁵ Waatu wei Tafiiti pukaya Koliyati yoonav tɔ, Sayuli pɔɔsa í yoolaa wulav Apənɛe sí: Awe pəyalv ke lfepu unɛ unɛ ye? Ntena ílé sí: Hai, ta caa, na má səŋna nteɣe cənɛ, ma ta nyi. ⁵⁶ Mpuvule Sayuli sí: Pɔɔsi na í nyi í caa.

⁵⁷ Tafiiti tema Koliyati ke kuvu na í kraɣa nyuvu na í məli. Ulena Apənɛe kraɣa-í na í pona Sayuli kiŋ. ⁵⁸ Ulena í pɔɔsi-í sí: lfepu nyá, awe pəyalv ke-ŋ? Mpuvule Tafiiti sí: Ma caa kele nyá pəyalv Petələhem tu Sese.

18 Too isu Tafiiti tema Sayuli ke yɔɔɔtənav ke mpv tɔ, Sonataŋ luɣu svu-í kele isu yem na kpete. ² Kuyaku ŋku kv maɣamaɣa ke Sayuli su Tafiiti ke í tɔɣaya taa. Tafiiti ta tasa í caa tɛɣe məlvu. ³ Mprúyú Tafiiti na Sonataŋ pa pɛla nɔɔ sí pa taapalle í wee tam tɔ. Mpi tɔ, Sonataŋ luɣu ka svu Tafiiti ke teu ké. ⁴ Mprúyú Sonataŋ ha Tafiiti ke í kraí, na í tokonaa. Na í ha-í tɔɔɔ í layate na í tɔɔv na í tampala.

⁵ Mprúyú Sayuli kra Tafiiti ke yoolaa nyuvu tu. Mpi tɔ, paa timpivi í tila-í yoo, í lakt aka ké. Ulena yəlaa təna na wulav waalv nyéma luɣu la Tafiiti.

Sayuli cɛŋəɣi Tafiiti na kuvu

⁶ Waatu wei Tafiiti ka kuvu Koliyati tɔ, mprúyú lseyeli nyéma luna yoo, ulena pa acalɛ təna taa alaa lu Sayuli səŋvu. Ulena pá maki wontu, na pá yooki yontu na pá paaki, na pá wilitiyi.

⁷ Mprúyú pa tu kawəɣaya sí: Sayuli kuwa yəlaa iyaga (1000) ke huɣule.

Tafiiti ke iyisi naanvwa (10000) ke huɣule.

⁸ Mprúyú yontu nti tɔ ta maya Sayuli na pááná kra-í sɔsɔm. Mpi pə tɔ tɔ pa yooki sí, Tafiiti kuvu na pə tɛ-í. Ye mpv kawulaɣa krátúyú tike nté pə kaasa-í muvu. ⁹ Pə kraɣav hatoo kuvaku ŋku na pə puki tɔ, Sayuli svu Tafiiti kele íse culvu.

¹⁰ Tev fema íle, ləmaɣasəle ísayale nte Tacaav tu Sayuli tɔ, tɔ kuləna-í kele. Ulena í yɔɔtəɣi yem yem ke tɔɣaya taa ísu kraŋtu, na í ŋmantaaɣa ke í niŋ taa. Tafiiti ná makaya cəmvu ísu í tu lakt-í tɔ.

¹¹ Mprúyú Sayuli maɣasa í taa sí: Ísu ma kama-í ŋmantaaɣa na kutuluɣu. Ulena í lɔɔ-í-keɣe tɔm naale, na Tafiiti ná fɛki-keɣe mpv. ¹² Ulena Sayuli svu Tafiiti ke nyamnav. Mpi tɔ, Tacaav ka yela Sayuli ké na í wee Tafiiti waalv.

¹³ Ntena Sayuli ləsi Tafiiti ke í tɔɣaya taa na í kra-í yoolaa iyaga (1000) nyuvu tu, na í pukina-weɣe yoo. ¹⁴ Na Tacaav we Tafiiti waalv na í waaki í yoo təna taa.

¹⁵ Sayuli ná mpv, ulena sɔɔntv sɔɔsi-í kra. ¹⁶ Ama lseyeli na Yuta pə nyéma luɣu ka we Tafiiti ke teu. Mpi tɔ, unɛ í ka kena pa nyuvu tu, na í pukina-weɣe yoo na í lakt aka.

Tafiiti kraɣa Sayuli pɛɛɓ Mikaalɩ

¹⁷ Ǻpɔ́yú Sayuli tɔ́ma Tafiiti sɩ: Ye n lapa ma tɛmlɛ ke teu na kpelikpeka na ń yooki Tacaa yoo. Maa ha-ŋ ma pɛɛɓ kancaalaya nyɛŋ Melari na ń la alɩ. Na Sayuli yɔ́ɔtɛyɩ ɩ taa sɩ: Tɛnaɣa Filiisi nyɛ́ma ká kɩna-ɩ. Ma niŋ kaa kra ɩ tɔɔ. ¹⁸ Tɛnaɣale Tafiiti cɔ́wa sɩ: Maɣale awe? Na ma caa tɛyaya nté ŋkaya lseyɛli taa? Na halɩ mǎ́a laku wulav yɛti?

¹⁹ Pɛ tala waatu wei sɩ Tafiiti kprakɛyɩ Melari, ɩlena pá ha-ɩ Apɛɛli-Mehola tu Atɔ́lɛyɛli.

²⁰ Mɔ́pɔ́yɛle Sayuli pɛɛɓ naale nyɛŋ Mikaalɩ luɣu sɩv Tafiiti. ɩlena pá tayasɩ wulav na pɛ́ maɣa-ɩ teu. ²¹ Ǻpɔ́yú ɩ tu ɩ taa sɩ: Ma haaki-ɩ Mikaalɩ ké. ɩ kiŋ ke pu kpana-ɩ katɔ́ka nyɛ́m, na Filiisi nyɛ́ma hiki-ɩ na pá kv-ɩ. Ǻpɔ́yú Sayuli tasa Tafiiti ke heeluyɩ ke tɔ́m naale nyɛ́m sɩ: Saŋa n ká pɛ́stɩ ma yɛti. ²² Na ɩ sɔ́sɩ ɩ waalɩ nyɛ́ma sɩ: Ǻ heeli Tafiiti ke mukaya sɩ, wulav laŋle hɛɛna-ŋ teu ké. Pɛ́cɔ́ ɩ waalɩ nyɛ́ma luɣu sɩv-ŋ. Pɛ́ tɔɔ tɔ, kraɣa ɩ pɛɛɓ ɩnɛyɩ pɛ́nɛntɛ.

²³ Pa heela Tafiiti ke mpɩ, ɩlena ɩlé ɩ tɔ sɩ: Sɩ yɩlv ɩ la wulav yɛti tɔ, pɛ́ we nyɩyɩ ké. Ama ma ta tala pulɩ, pɛ́cɔ́ ma ke kɩnyɔ́ntɩ ké.

²⁴ Ǻpɔ́yú pa keesa wulav ke nti Tafiiti cɔ́wa tɔ. ²⁵ Ntɛna ɩ tɔ sɩ: Mpi ma caa sɩ Tafiiti ɩ suu ma pɛɛɓ tɔɔ tɔyɔ́le sɩ, ɩ kú Filiisi nyɛ́ma ke nunɩwa (100). ɩlena ɩ kɔ́na-m pa hɛ́nnɔ́sɩ, na pɛ́ lɛɛti ma kolontunaa.

Na Sayuli lukɩ kele sɩ ntanyɩ pa hiki Tafiiti na tɛ́na na pá kv-ɩ. ²⁶ Wulav waalɩ nyɛ́ma heela Tafiiti ke mpɩ, ɩlena ɩlé ɩ tisi sɩ ɩ ká la wulav yɛti. ²⁷ Ǻpɔ́yú Tafiiti kraɣa ɩ yoolaa na ɩ polo na ɩ kv Filiisi nyɛ́ma ke yɔ́laa ŋmɩnyɩyɩ (200), na kɩyakɩ ŋku pa suwa tɔ kv ta tata. Na ɩ pona pa hɛ́nnɔ́sɩ na ɩ kala-sɩ tɛ́vɛŋŋ na ɩ cɛla wulav ke teitei ɩsu ɩle ɩ caakaya tɔ,

na ɩ pɛ́stɩ ɩ yɛti. ɩlena wulav ha-ɩ ɩ pɛɛɓ Mikaalɩ na tɔ́lastɩ.

²⁸ Ǻpɔ́yú Sayuli cekɛnaa tɛ́foo sɩ Tacaa we Tafiiti waalɩ. Pɛ́ kaasi Mikaalɩ ná sɔ́la-ɩ teu. ²⁹ ɩlena ɩ nyaŋna Tafiiti, na ɩ pɛ́stɩ ɩ kolontu ke halɛna ɩ sɛm.

³⁰ Filiisi awulaa lukaya lseyɛli nyɛ́ma ke kulɩv ké, na Tafiiti ka kukayana-we na pɛ́ kɛli Sayuli yoolaa nyɩyɩ nyɛ́ma lɛlaa. ɩlena ɩ hɛ́tɛ tɔ́ŋna yaav na pɛ́ puki.

Sayuli tɔ́yɔ́nyɩv ke Tafiiti

19 Ǻpɔ́yú Sayuli tɔ́ma ɩ waalɩ nyɛ́ma tɛ́na, na ɩ pɛ́yalɩ Sonataŋ sɩ pá kú Tafiiti. Ama Sonataŋ luɣu ná sɩv Tafiiti ke teu, ɩlena ɩ tayasɩ-ɩ sɩ: ² Ma caa lukɩ sɩ ɩ kv-ŋ yoo. Mpɩ tɔ, cele tanaŋ la laakalɩ, kra taale na ń ŋmelɩ. ³ Má luwa maa polo ma caa kiŋ ke taale nte tɛ́ taa n we mpɩ tɔ, na má yɔ́ɔtɛ́na-ɩ nyá tɔ́m, ɩ yɔ́ɔtɛ́aa suwe ɩle ma keesi-ŋ.

⁴⁻⁵ Ǻpɔ́yú Sonataŋ sama Tafiiti ke ɩ caa Sayuli kiŋ sɩ: Paapa, nyá kulɩkv ke Tafiiti ɩnɩ ɩ lukaya. Halɛna ɩ la ɩ weesuyɩ ke awusa na ɩ kv Koliyati. ɩ lapa na lseyɛli nyɛ́ma kɛli pa kolontunaa tɛ́cayacaya, na nyá maɣamaya n na mpɩ na nyá laŋle hulɩmɩ. Mpɩ tɔ, pepe tɔɔ ké n ka kv-ɩ musɩŋ ke yem ke mpɩ? Taa wakɛ́lɛna-ɩ. Mpi tɔ, ɩlé ɩ ta wakɛ́lɛna nyá.

⁶ Mɔ́pɔ́yɛle Sayuli nuna ɩ pɛ́yalɩ na ɩ yɔ́ɔti na ɩ tuuna Tacaa sɩ: Ma kaa kv Tafiiti.

⁷ ɩlena Sonataŋ yaa Tafiiti na ɩ keesi-ɩ pɛ́ tɛ́na. ɩlena ɩ maŋna-ɩ Sayuli kiŋ na ɩ laki tɛ́ma nna tuu ɩ lakaya tɔ.

Mikaalɩ waasa Tafiiti

⁸ Ǻpɔ́yú yoo tasa kulɩyɩv ke lseyɛli nyɛ́ma na Filiisi nyɛ́ma hekv taa. Ntɛna Tafiiti yoonawe na ɩ kɛli-we tɛ́cayacaya, na ɩ tɔ́yɔ́nɩ.

⁹ ɩlena Tacaa tu Sayuli ke lɛ́mayasɛ́le ɩsayaɛle na ɩ caya ɩ tɛ́yaya taa. Na ɩ tɔ́ka ŋmantaya ke ɩ niŋ taa, ¹⁰ na Ta-

fiiiti náá tǝŋna-ı cǝmuyy mapu. Mǝrǝyǝ ı mayasaa sı ı yakı Tafiiti ke ħmantaaɣa na í kǝna kutuluɣu. Ama ílé ı fǝe-ke. Ulena ká yaɣa kutuluɣu, na Tafiiti se ahoo anı. ¹¹Mǝrǝyǝle Sayuli tila yǝlaa sı pá feŋ Tafiiti tǝyaɣa. Ye kv fema tanaŋ, ile pa kv-ı. Kena ı alv Mikaalı heeli-ı sı: Ye n ta se ahoo ane, cele ısanǝ tǝ n sǝpa.

¹²Ulena Mikaalı lǝsı Tafiiti na pǝtote na í se. Pǝ lapa ı tulaa kele. ¹³Pǝ waalı kǝ Mikaalı kǝya yulv lǝesuyv ħku pa saakaa tǝ, na í husı kato tǝ na í tu pǝŋ tǝnyyv ke nyuyv cǝlv, na í takı puuyv. ¹⁴Pǝ kǝma na Sayuli tili sı pá kǝpa-ı, ulena Mikaalı heeli-we sı pǝ wukı-ı. ¹⁵Mǝrǝyǝle Sayuli mǝlǝna tillaa sı pá polo pá na-ı, na pá kǝna-ı na ı kvhǝntuyv na unı í kv-ı.

¹⁶Yǝlaa mǝpe pa mǝlaa ile sǝse yulv lǝesuyv nté, na pá tu pǝŋ ħuntu ke kv nyuyv. ¹⁷Ntǝna Sayuli tǝ Mikaalı sı: Pepe tǝ kǝ n puɣusa-m na n yele na ma kolontu fiti?

Kena Mikaalı nǝɣ tǝkǝrav sı: Tafiiti tǝma-m kǝ sı ye ma ta yele-ı ı ká kv-m.

Tafiiti na Sayuli ke Nayǝtı

¹⁸Mǝrǝ pǝ lapǝna na Tafiiti se na í polo Samiyeeli kiŋ ke Lama na í keesı-ı pǝ tǝna mpi Sayuli lapa-ı tǝ. Ulena í tǝŋ Samiyeeli ke Nayǝtı na í ɣaɣa tǝna. ¹⁹Mǝrǝyǝle pa taɣasa Sayuli sı: Tafiiti we Nayǝtı ke Lama cǝlv. ²⁰Ulena í tili sı pá kǝpa-ı. Mǝrǝyǝ tillaa mayana lǝv kvǝɣǝtutv tǝlǝsǝlaa kǝkǝle ke tǝna na Samiyeeli ke pa nyuyv tu. Tǝnaɣa lǝv Feesuyv tii tillaa mǝpe pa tǝv, na pá sıv paale na lǝv sam. ²¹Mǝrǝyǝ pa taɣasa Sayuli ke tǝm nti. Ulena í tili kvfama, na pele pá paakı na pá saŋ lǝv. Na í tasa lǝlaa ke tiluyv ke tǝm tooso nyǝm, na pele pá paakı na pá saŋ lǝv. ²²Mǝrǝyǝ Sayuli kǝpa ı mayamaɣa na í polo Lama. l tala lǝkǝ sǝsǝ wei ı we Seku cǝlv tǝ ulena í pǝǝ sı: Leye Samiyeeli na

Tafiiti pa wee? Ntǝna pá cǝ-ı sı: Pa we Nayǝtı.

²³Sayuli kǝya Nayǝtı mǝpaav, ulena lǝv Feesuyv tii ı tǝv, na í tǝŋ na í paakı na í saŋ lǝv, halǝna í tala tǝna. ²⁴l tala Samiyeeli pa kiŋ, ulena í wǝɣǝtı wontu na í paakı na í saŋ lǝv ke mǝrǝ. Halǝna í ħǝntı atǝye ilim na pǝ tem na ahoo tǝna. Pǝ tǝv kǝ yǝlaa pǝǝǝyı tǝma sı: Sayuli ná we lǝv kvǝɣǝtutv tǝlǝsǝlaa taa tǝtǝɣ?

Sonataŋ sǝekǝna Tafiiti tǝv

20 Mǝrǝyǝ Tafiiti sewa Nayǝtı ke Lama kiŋ na í polo í mayana Sonataŋ na í pǝǝı-ı sı: Ma lapa we? Pepeye ma wakǝlaa? lǝyaɣtu ntiyi ma lapa nyá ɣaa na í pǝekǝyı ma weesuyv? ²Tǝnaɣale Sonataŋ cǝwa sı: lǝv í pona pooluŋ. Pǝpǝtv kǝ, n kaa sı. Ma ɣaa ı laktı pulv cǝcǝka na í ħmesı-m. Ule pǝ feı sı í la mǝrǝ na má tá nu. ³Mǝrǝyǝle Tafiiti cǝwa sı: Nyá ɣaa cǝkǝnaa sı n ɣaakı ma tǝm ke teu. Ntanyı ı mayasa ı taa kǝ sı n taa nu-tı na pǝ kǝv na nyá lanle wakǝlı. Mǝrǝ tǝ, ma tuukina Taca na nyá mayamaɣa sı pǝ kaasa-m pǝcǝɣ na má sı. ⁴Mǝrǝyǝ Sonataŋ tǝma-ı sı: Ma la-ŋ pǝ tǝna mpi n sǝlǝaa tǝ. ⁵Ntǝna Tafiiti sı: Cele nté ıǝtv kofalv acıma. Pu wee sı ma na wulav tǝ tǝɣǝna. Paa na mǝrǝ tǝ, ye le ma kǝpa taale na má ħmǝlı. Halǝna kvyakv tooso nyǝŋkv taanaɣa. ⁶Ye nyá ɣaa pǝǝsa ma tǝv, ile n heeli-ı sı: Tafiiti wiina-m sı má ye le-ı na í lǝyǝ ı tǝyı ı te Petǝlehem. Pa laktı ı tǝyaɣa taa kǝ pǝnaɣa kǝtaɣa. ⁷Ye ı tǝma sı pǝ we teu, ile nyá pǝyalv má, ma kaa nyana pulv tǝtv. Ama ye ı pááná huıwa, ile nyı kǝkǝpa sı nyá ɣaa tema ı taa ke le sı ı laktı-m ısaɣatv. ⁸Mǝrǝ tǝ, la-m kvpantv ke teiteı ısu n ka sıv nyá nǝɣ ke Taca ısentaa tǝ. Na ye ma tu lapa ısaɣatv natǝlı, kv-m nyá mayamaɣa. Pepe tǝv kǝ n ká nǝkı-m nyá ɣaa kiŋ ke pona?

⁹ Kelená Sonatanj sɪ: Mpusi í polo pooluŋ, na mpi maa nu sɪ ma caa lukɪ nyá weesuyɪ læsɪyɪ na má ŋmesi-ŋ tɔ. ¹⁰ Ḿpóyú Tafiiti pɔɔsa-i sɪ: Ye nyá caa laŋle ta hee awe ka heeli-m? ¹¹ Ntena Sonatanj yaa-i sɪ: Kɔɔ na tɛ lu na tɛ kpa taale.

Ulena pa naale pa kpa taale. ¹² Ḿpóyú Sonatanj tɔma Tafiiti sɪ: lseyeli lɔ Tacaa kele ma aseeta tv. Ule maa na ma caa ke cele, yaa celejɪkufe. Ye ɪ laŋle heena-ŋ na má tá tili na pá heeli-ŋ, ¹³ Tacaa í kv-m. Paa ɪ tv ɪ taa sɪ ɪ ká tu la-ŋ isayatu maa heeli-ŋ. Pɛ́ɔ́ maa yelee-ŋ tɔtɔ, na ń tɛena alaafɔya. Tacaa í wee nyá waalu, isu ɪ ka weu ma caa waalu tɔ. ¹⁴ Na ye maa weena weesuyɪ, ile n la-m kupantu nti lɔɔ lapa-ŋ tɔ na paa ma tu sɛpa, ¹⁵ na pɛ kɔɔ na Tacaa kpi-isi nyá kolontunaa tɛnaya kulɔm kulɔm, taa ye ma tɔyaya ke kupantu lapu.

¹⁶ Pɛ taya pulu, Sonatanj na Tafiiti paa su nɔyɔ ké na ye Tafiiti na ɪ tɔyaya nyɔ́ma pa yɔka-ke Tacaa ká yelee na ɪ kolontunaa læti-we. ¹⁷ Ḿpóyú pa tasa tɛmaya nɔɔsi suw. Mpi tɔ, Sonatanj ka sɔɔla-i ké isu yem na kpete.

¹⁸ Na Sonatanj tɔmɪ-i sɪ: Cele nté isɔtu kɔfalɔ acima. Pu ná sɪ n fei. Mpi tɔ, nyá tɛayale ká wee kpete. ¹⁹ N ká polo kuyaku tooso nyɛŋku wule na ń ŋmɛli kaŋmaaya ŋka ka kiŋ n ka tɛma ŋmelɪyɪ tɔ. ²⁰ Maa tɔ nyɔ́ma tooso, na pɛle nté tɛ kiŋ tɔɔ, isu ma na pulu. ²¹ Ulena má tili iwaasɛle natɛli sɪ tɛ pɛeki-ye. Ye ma heela-te sɪ nyɛmá nté ma tɔɔ ma tɔɔ cɛne. Kpaɔya-ye na ń kɔna. Ule n kɔɔ, taa nyá, natɛli tɛ fei kele. Na lɔɔ, maa looliyi. ²² Ama ye ma tɔma iwaasɛle sɪ nyɛmá nté nyá nɔyɔ tɔɔ, ile n tɛe. Tacaa tɔyɔnɔyɪ-ŋ kele. ²³ Tacaa kele má na-ŋ tá aseeta tv ke tam tɔɔ, ke tɔm nti tɛ yɔyɔta isɛntɔ tɔ tɛ taa.

Tafiiti sewa

²⁴⁻²⁵ Ḿpóyú Tafiiti sewa na í ŋmɛli taale. Pɛ tala isɔtu kɔfalɔ acima taanaya ulena wulav caya ɪ tɛayale ke koluŋa kite ke tɔyɔ. Apɛne ná caya ɪ kɔŋkɔŋ taa, na Sonatanj ke isentaa, na Tafiiti tɛayale ke kpete. ²⁶ Wulav ta yɔyɔti sɪ pulɪyɪ kuyaku ŋku. Mpi tɔ, ɪ huɔkaya sɪ ntanyɪ isayatu natɛli tɛ mayana-i ké na ɪ kaa kɔɔ acima. ²⁷ Tɛv fema isɔtu kɔfalɔ kuyaku naale nyɛŋku wule na Tafiiti fei tɔtɔ. Ulena Sayuli pɔɔsi ɪ pɛyalɔ sɪ: Pepe tɔɔ ké Sese pɛyalɔ ɪnɪ ɪ ta kɔɔ tɔyɔ ke tete na saŋa?

²⁸ Ntena Sonatanj sɪ: ɪ sɛlɛma-m sɪ yelee-m na má polo Petɛlehɛm. ²⁹ Ma taalu heela-m sɪ ma nyɔ́ma laki kɔtaya ke ta tɛ. Ye n ké ma taapalu yelee-m na má lɔyɔ ma ti na má ná ma taalɔnaa. Pɛ tɔɔ ké ɪ fei tɛtɔyɔle cɛne.

³⁰ Tɛnayaale Sayuli pááná huɔwa na í tɔ sɪ: Alɔ tetelatɔ pɛyaya nyá. Ma ta nyɪ taa sɪ nyá camna kele Sese pɛyalɔ? Nyá na nyá too mɛ feele ké. ³¹ Nyɪ sɪ ye Tafiiti wena ɪ weesuyɪ, asola taa ké nyá na nyá kawulaya í wee. Mpu tɔ, tili na pá kɔna-mɪ-i, pɛ wee sɪ í sɪ ké. ³² Mpuɔule Sonatanj pɔɔsa ɪ caa sɪ: ɪ lapa we na pá kuyɔ-i?

³³ Ulena Sayuli lɔyɔ Sonatanj ke ŋmantaaɔya. Tɛnayaale Sonatanj cekɛnaa sɪ ɪ caa tɛma ɪ taa sɪ ɪ kuyɪ Tafiiti. ³⁴ Ḿpóyú ɪ yela tɔyɔ ke isɔtu kɔfalɔ kuyaku naale nyɛŋku ŋku na í kulɛna pááná. Mpi tɔ, ɪ laŋle wakɛlɛna Tafiiti ke sɔsɔm ke mpi pɛ tɔɔ ɪ caa tɔv-i tɔyɔ.

³⁵ Tɛv fema tanaj, ulena Sonatanj na iwaasɛle natɛli pá polo timpɪ ɪ na Tafiiti paa yɔyɔtaa na pa su tɔ. ³⁶ Ulena í heeli iwaasɛle sɪ: Polo na ń tɔɔsi nyɛmá nna maa tɛ tɔ.

lwaasɛle tɛewa, ulena Sonatanj tɔ nyɛmá ke tɛ nɔyɔ tɔɔ. ³⁷ lwaasɛle tɔma isu tɛ takɪ nyɛmlɛ cɔɔ, ulena Sonatanj

kpeesi-te si: lsu hatoo nyá nɔɔ tɔw ké nyámle wée? ³⁸ La lɔh taa sɔh.

Mpɔ́yú iwaasæle tɔɔsa nyámá na tɔ kɔna. ³⁹ Sonataŋ na Tafiiti pa naale pa nyámna mpi pɔ laki tɔ, iwaasæle ná tá nyi. ⁴⁰ Ulena Sonataŋ cɛla iwaasæle ke i youu wontu si tɔ kpeena. ⁴¹ Iwaasæle tɛewa, ulena Tafiiti lu i tɔhmlle ke kaŋmaaya waali, na í hɛnti Sonataŋ ke ateyɛ tɔm tooso. Mpɔ́yú pa kɔpɔa tɔma na pá wii tɔkpoo, na Tafiiti wula wɔ.

⁴² Ulena Sonataŋ tɔm-i si: Polo, lɔɔ í wée nyá waali. Ulena í yele na má na-ŋ na ta lɔlɔyɔ nyéma tɔ tɔki nɔɔ ɔka tɔ suwa tɔɔ tam tɔw.

21 Mpɔ́yú Tafiiti kulaa na í tɛɛ na Sonataŋ náá mɛli ɔcate taa.

Tafiiti pote ke kɔtɔlɔ Ahimeleki tɛ

² Mpɔ́yú Tafiiti pola Nɔpɔ ke kɔtɔlɔ Ahimeleki tɛ. Ílé i loosa-i, ulena í kɔpɔa asewa na sɔɔɔntu na í sɔh-i na í pɔɔs-i si: Alaafaya kele na n tɔ nyá tike ke mpɔ, na nɔɔlɔ fɛi nyá waali?

³ Ntena Tafiiti si: Wulav kɔsɛna-m na tɔm kɔhmesɔtɔ natɛli. Ye pɔ kaasa ma yɛlaa ile, má na pele tɔ nyámá tá suluyɔ waatɔ. ⁴ Kutɔtɔɔm napɛli pɔ fɛi? Ha-m potopotonaa kakpasi, yaa tɔɔnaya ɔka n wena tɔ. ⁵ Ntena kɔtɔlɔ si: Ma fɛina potopotonaa napɛlɔyɔ yem. lɔɔ nyéma wenna. Ye nyá yɛlaa i ta tokina alaa, ile ma cɛle-ŋ pele.

⁶ Ntena Tafiiti nɔɔ tɔkpav si: Paa tɔ luki ta luu ma yɛlaa wɛ tɔnaŋ ké. Halɔ saŋa tá luu pɛne pɔ ta ke sɔkpem ɔsɛntɔ tɔ pɔ tɛesaa kele.

⁷ Ulena kɔtɔlɔ ha Tafiiti ke potopotonaa. Mpi tɔ, pa tike pa wenna na mpɛyɛ pa lɛsaa si pa layasɛyɔ kɔfama.

⁸ Pɔ pamna Sayuli tiikilaa nyuyɔ tɔ nɔɔlɔ i ka wɛ tɛna. Pa yaaki apalɔ unɔ si Toweki. l ké ltɔm tɔ, na pa tɔka i tɔw si í la lɔɔ sɛɛ kɔtaya nakɛli.

⁹ Mpɔ́yú Tafiiti pɔɔsa Ahimeleki si n wena ŋmantaya yaa layate na n cɛle-

m? Mpi tɔ, wulav tilitu tɔm kɔpɛla-m, ile ma ta kɔpɔa layate yaa youu wontuyɔ nakuli. ¹⁰ Ntena kɔtɔlɔ si: Filiisi tɔ Koliyati wei n kɔwa lla tɛtɛkɛle taa tɔ, i layate ke pa mɛla saalaya, na pá su kɔtɔlɔ toko waali. Ye n caa n kɔpɔate, tɔ tike tɔ wena cɛne. Ntena Tafiiti si: Cɛle-m-te tɔ fɛina saala.

Tafiiti pote ke Katu

¹¹ Mpɔ́yú Tafiiti tayana sewa ke kɔyaku ɔku, na í polo wulav Akisi tɛyɛ Katu. ¹² Ntena Akisi waali nyéma tɔ si: lsu tetɔ wulav Tafiiti kele unɛ unɛ? Pɔ taya i na Sayuli ke pa tɔna yontu na pá paaki si:

Sayuli kɔwa yɛlaa iyaya (1000) ke huɔyle, na Tafiiti náá kv iyisi naanɔwa (10000) ke huɔyle.

¹³ Tafiiti mayasa tɔm ntɔyɔ i taa. Ulena wulav Akisi tɔm lapɔ-i sɔɔɔntu ke sɔsɔm.

¹⁴ Mpɔ́yú i pɔsa ɔsu kɔpɔtɔ, na í laki yem yem ké pa ɔsentaa, na í ŋmaaki kampɔnaa tɔw na í yele na i ntayama kɔpɔ i tantuyɔ tɔw. ¹⁵ Kelena Akisi tɔ i waali nyéma si: Í nawaya si pɔ laki yɔlɔ unɔyɔ yelɛyɛle. Ule pepe tɔw ké í kɔpɔa-i na í kɔhna-m? ¹⁶ lsu ma laŋa kɔpɔtɔnaa ntɛ na í kɔhna-m unɛ unɛ si í laki yem yem na má naaki-i? l ta mɔna í svu ma tɔyaya taa.

Tafiiti pɔsa yɛlaa kɔpɛkɛle nyuyɔ tɔ

22 Mpɔ́yú Tafiiti sewa Katu, na í polo na í ŋmɛli Atulam kɔkpamuyɔ pɔyú taa. Mpuyɔle i tɛtɔnaa na i tɔyaya yɛlaa tɔna nuwa. Ulena pá polo i kiŋ. ² Pɔ kɔpɔav mpa pa laŋa wakɛlaa tɔ, na kɛma nyéma, na nɔɔɛɛɛ nyéma, pa kotina i kiŋ, ɔsu yɛlaa nasɛle (400) ke mpɔ, na í pɛsi pa nyuyɔ tɔ.

³ Tɔnaya Tafiiti luwa na í polo Misipa ke Mowavɔ tetɔ taa, na í sɛlɛmɔ tɔna wulav si: Yele na ma caa na ma too

pá kɔɔ na pá cɔɔsi nyá tɛ. Haləna má cəkəna mpi Tacaa ká la-m tɔ.

⁴ Mprúyú Tafiiti pona ɪ nyóma mpeye Mowarv wulav kiŋ. Ulena pá caɣa tənaya waatu wei ɪni ɪ tɔŋna cɔɔsuyv tɔ.

⁵ Mprúyú lɔɔ kuyɔɔtɔtɔ teləsulv Kati heela Tafiiti si: Lu təcɔɔsəle təna na ń polo Yuta tetv taa.

Ulena í se na í polo Heletv hɔtuyv taa.

Sayuli kuyv ke Nopi kətəlaa

⁶ Mprúyú kuyaku nakulv Sayuli caɣa Kipeya tontonle tɔɔ ké tuyv nakulv kv tɛɛ. ɪ ŋmantaaya ke ɪ niŋ taa, na ɪ waali nyóma tənaya ɪ kiŋ. ⁷ Tənaya ɪ tɔma-we si: Ntɔŋ Pencamee nyóma me, í tɛŋ mə taa si Seseə pəyalv Tafiiti ká ha mə tənaya tiŋ tawa, na í kpa mə tənaya nyuyv nyóma yee? ⁸ Ye pə taya mpv, pepe tɔɔ ké mə təna təpəi í krenta nɔɔ ke ma tɔɔ. Mə taa nɔɔɔlv ɪ tu cəki-m səkravuyv ke ma pəyalv na Tafiiti pa nɔɔ pɛeluyv tɔm? Pepe tɔɔ ké mə taa nɔɔɔlv kaa tu tɔɔ ma wahala. Na í kees-m isəna ma pəyalv yoosiyi ma na ma təmle tv tɔ. Halv ɪlé í nyəki-m katɔsi isv ɪ tɔŋna larv ke haləna sɔŋa tɔ.

⁹ Pə pamna Towekv ltɔm tv ka we Sayuli waali nyóma taa. Mpyulɛ ɪ cɔwa si: Ma nawa Tafiiti pola Nopi ke Ahi-tupi pəyalv Ahimeleki kiŋ. ¹⁰ Halv ɪlé ɪ pɔɔsi Tacaa si, pepɛye Tafiiti ká la. Na Ahimeleki ha Tafiiti ke tɔɔnaya na í cɛle-ɪ Koliyati layate.

¹¹ Mprúyú Sayuli tila Nopi na pá yaa kətulv Ahimeleki, na ɪ təyaya kətəlaa təna na pá polo. ¹² Ulena í tɔ Ahimeleki si: Ke ŋkraŋŋ. Na ɪlé ɪ tɔ si: Ma nuwa, ta caa. ¹³ Mprúyú ɪ tɔma si: Pepe tɔɔ ké nyá na Tafiiti í krenta nɔɔ ke ma tɔɔ? Haləna ń ha-ɪ tɔɔnaya, na layate. Na ń yɔɔtəna Tacaa ke ɪ tɔm, na í kulv ma tɔɔ na í nyəki-m katɔsi, isv í tɔŋna larv ke sɔŋa isəntɔ tɔ?

¹⁴ Ntəna kətulv cɔ si: Nyá waali nyóma taa awe ká keesəna ɪ təyi nyá

yəti Tafiiti. ɪ nukəna-ŋ na ɪ nyuyv kula nyá təyaya taa ké. ¹⁵ Pə taya sɔŋa ke ma caala Tacaa ke yɔɔtənav ke ɪ tɔm. Ye ma na-ɪ tá nɔɔ pɛeluyv tɔm, taa svki təleye má na ma təyaya nyóma tá taa nɔɔɔlv ɪ nyuyv taa. Ma ta nyi-təyi paa pəcɔ. ¹⁶ Mprúyú Sayuli tɔma Ahimeleki si: Isv ma kuwa nyá na nyá caa təyaya nyóma təna.

¹⁷ Ulena Sayuli tɔ ɪ yoolaa mpa paa sɔŋa ɪ kiŋ tɔ si: Í kv Tacaa kətəlaa. Mpi tɔ, pa nyóma teu si Tafiiti seekaya ké. Ulena pá na-ɪ pá lá nɔɔ kulvmaɣa na pá kisi-m heeluyv.

Ama pɛle pa kisa Tacaa kətəlaa ke kuyv. ¹⁸ Ntəna Sayuli tɔ Towekv ltɔm tv si: Nyaa kv-we.

Ulena Towekv kv kətəlaa mpe pa nunaasa na kakpasv, na pá suuwa kətaya wontu. ¹⁹ Mprúyú Sayuli kuwa tɔtɔɔ Nopi ɪcəte yəlaa təna. Pə kraɣav apalaa, na alaa, na piya təna, na ahulvmnəna na tɔla tɔ. ²⁰ Ama Ahi-tupi pəyalv Ahimeleki pəyalv Apiyataa ŋmelaa na í se na í polo Tafiiti kiŋ. ²¹ Mprúyú ɪ tayasa-ɪ si: Sayuli kuwa Tacaa kətəlaa. ²² Mprúyú Tafiiti tɔma si: Kuyəŋkv ma nawa Towekv ke təna tɔ, maa nyəma mpv si ɪ kaa larv Sayuli ke tayasuyv. Má yelina ntɛye pa kv nyá caa təyaya nyóma təna. ²³ Caɣa ma kiŋ cəne, taa nyá. Ye wei ɪ pɛekəyi nyá weesuyv pə we isv ma nyəŋkv ke pɔntv pɛekəyi, maa paasəna-ŋ.

23 Mprúyú pa tayasa Tafiiti si: Filiisi nyóma yoonə Keila nyóma na pá kuu tɔɔnaya ke kpeŋ taa. ² Mpyulɛ Tafiiti sələma Tacaa na í pɔɔsi-ɪ si: Pə weə si má polo má yoonə Filiisi nyóma mpe? Ntəna Tacaa si: Eɛ, polo na ń yoonə-we, na ń waasv Keila nyóma.

³ Mpyulɛ Tafiiti yəlaa pɔɔsa-ɪ si: Yuta cəneyele tə weə tə ta kisi caɣav na sɔɔntv. Halv mprúyú tu puki Keila ke Filiisi nyóma suluyv na?

⁴Tafiiti tasa Tacaa ke yəḡətənav, ulena Tacaa cə si: Kuli na n tē Keila. Mpi tə, ma tu Filiisi nyəma ke nyá niñ taa ké.

⁵Mrúyú i kraḡa i yəlaa na í polo Keila na í yoonaa Filiisi nyəma. l ku-weye səsom na í kəli-we, na í ləeki pa tala. Pə lapa Tafiiti waasa-weyele.

⁶Pəcə waatu wei Ahimeleki pəyalu Apiyataa ka sewa na í mayana Tafiiti tə, na í təkə kətəlaa toko wei pa pəəsəyənə Tacaa ke təm təyə.

⁷Sayuli nuwa si Tafiiti pola Keila, ulena í tə si: lə cəa i tu-i ma niñ taa ké. Mpi tə, i kəma na í təkə i təy i cate nte tə wena kolunə na kampunaa na kəkələsəñ kupañ tə tə taa.

⁸Ntəna Sayuli koti i yoolaa tənə na pá polo Keila si pa nyala Tafiiti na i yəlaa. ⁹Tafiiti nu isayatu nti Sayuli tənəna maḡasuyə ke i taa ké mpv, ulena í tə kətulu Apiyataa si: Kəna toko wei pa pəəsəyənə Tacaa ke təm tə. ¹⁰Ulena Tafiiti sələmi lseyeli lə Tacaa na í pəəsə-i si: Ma nuwa si Sayuli kəñ icate yəkuyə ke ma maḡamaḡa ma nyuyə tə. ¹¹l ká kə tampana usu ma nuw tə? Ye i kəma Keila nyəma ká tu-m i niñ taa? Hai, lseyeli lə Tacaa, la suulu na n heeli-m. Ntəna Tacaa si: Ee, i ká kə. ¹²Ulena Tafiiti si: Ule Keila nyəma ká tu ma na ma yəlaa ke i niñ taa? Tacaa si: Ee, paa tu-mə.

¹³Mrúyú Tafiiti na i yəlaa pa lu Keila ke krapaa na pá tē tiili. Pa we usu yulənyəwəñ nasətosə (600) ke mpv. Sayuli nuwa si Tafiiti sewa, le i ta tasa pote tətə.

¹⁴Ulena Tafiiti saali puyə taa ké kəkramuyə púyú taa na Sift wəlaya tetu tə. Sayuli pəkəḡa-i tam ké. Ama lə ta tu-i i niñ taa. ¹⁵Mrúyú Tafiiti nawa si Sayuli pəkəḡi si í ku-i. Ulena í saali Sift wəlaya tetu hətuyə taa.

¹⁶⁻¹⁷Waatu inəy i Sonatəñ pola Tafiiti kiñ ke tənə na í səsə-i apalbu si: Taa

nyana pəlv, lə we nyá waali, na ma cəa kaa tokina-ñ. l nyəma teu tətə si nyaa təḡəna lseyeli nyəma tə ké kawuləḡa, na maḡale nyá waali nyəñ.

¹⁸Ulena pa naale pá krenti na pá pəeli nəyə ke Tacaa isəntaa. Mrúyú Tafiiti saala hətuyə taa, na Sonatəñ náa kpe i tē.

Sayuli təḡənyə Tafiiti

¹⁹Mpuyule Sift nyəma pola Sayuli kiñ ke Kipeya na pá heeli-i si: Tafiiti n̄mela ta tēye Hakila puyə hətuyə taa, ké kəkraməñ taa ké wəlaya tetu ilim mpətəñ tə. ²⁰Tə nyəma si n cəa n kra-i. Mpv tə, kə tə kra-i na tə cele-ñ. ²¹Tənəḡale Sayuli təma si: Timpi í wena ma pətəwəle ke isəntə tə, Tacaa í kooli-meyə kupañtu. ²²Mpv tə, í polo na í tasa pəkuyə ke timpi i wee tə, na wei i maḡamaḡa i na-i tə. Mpi tə, pa heela-m si i aciləḡatu we səḡəntə. ²³l pəkəi teu na í cəkəna lonə nna nna a taa i n̄meləy i tə. l weena naani, ulena í kə na má namə tə polo. Ye tetu taa cənəye i wee, ma pəkəi Yuta nyəma tənə taa na má na-i.

²⁴Ulena pá tē Sayuli ke nəyə na pá polo Sift. Ama Tafiiti na íl i nyəma pa we Mawəñ wəlaya tetu taa ké tetəkəle taa ké Yuta wəlaya tetu ilim mpətəñ tə. ²⁵Mrúyú Sayuli na i yəlaa pa pola Tafiiti pəkuyə. Ulena nəḡəlv tayasi-təy i Tafiiti na í tii puyə na í polo í cəḡa Mawəñ wəlaya tetu taa. Sayuli nu mpv, ulena í təñ i waali ké tənə. ²⁶Na í na i nyəma pa we puyə həḡəlvuyə tə, na Tafiiti na i nyəma na ləñku tə. Mrúyú pa sewa krapaa si pa fitiyi Sayuli. Ama íl na i yəlaa paa tema Tafiiti-weyele tam si pa kraaki-we. ²⁷Tənəḡa tillu kəma na í heeli Sayuli si: Kə ləñ, Filiisi nyəma wata tetu.

²⁸Ntəna í məli Filiisi nyəma waali. Pə tə ké pa ha tənəḡa hətə si pa ya təma kəkramuyə.

Tafiiti kisa Sayuli ke kuyu

24 M̄p̄ȳḡ Tafiiti kula t̄ana na í polo Ān-Ketii kukpamuȳu p̄b̄ȳḡ taa na í caya t̄ana. ²Sayuli luna Filiisi nȳma t̄at̄ȳɔ̄nle, ulena pá tayasi-í si Tafiiti we Ān-Ketii wulaya tetu taa. ³M̄p̄ȳḡ Sayuli t̄ɔ̄sa yoolaa taa yoolaa ke iyisi tooso (3000) ke lseyeli tetu t̄ana taa, na í polo Tafiiti p̄ekuȳu. Hal̄ana í tala taale p̄ɔ̄ɔ̄t̄ul̄ɔ̄n kukpamuȳu. ⁴M̄p̄ȳḡ pa tala heej t̄at̄ak̄ale nte t̄e we m̄paau n̄ɔ̄ɔ̄ t̄ɔ̄. Kukpamuȳu p̄b̄ȳḡ nakuli ku we t̄ana. Nt̄ena Sayuli sv̄u ku taa si í luki h̄em, na Tafiiti na í ȳl̄aa pa η̄m̄ela l̄ɔ̄l̄ɔ̄ ke p̄b̄ȳḡ kul̄umuȳu η̄ku ku taa. ⁵T̄anaɔ̄ale Tafiiti ȳl̄aa wel̄eta-í si: Nȳuleleɔ̄ n̄t̄e yaa, Tacaa ka tema-η̄ heeluȳu si í ká tu nyá kolontunaa ke nyá niɔ̄ taa. T̄ɔ̄, lana-í is̄ena n caa t̄ɔ̄.

Ulena Tafiiti kul̄i t̄eh̄e na í cooli Sayuli capa ntomp̄ale. ⁶M̄p̄ȳḡ í lan̄le η̄maawa mpi p̄e t̄ɔ̄ í lapa mp̄u t̄ɔ̄. ⁷Ulena Tafiiti t̄ɔ̄ í ȳl̄aa si: l̄ɔ̄ í taa yeke na má tokina ma s̄ɔ̄ɔ̄. Mpi t̄ɔ̄, Tacaa l̄es̄ana-í na í kra-í wulav.

⁸T̄ɔ̄m n̄t̄aȳi Tafiiti t̄aɔ̄na í ȳl̄aa si pá taa ku Sayuli. P̄e waali k̄e Sayuli luwa na í tu í m̄paau. ⁹M̄p̄ȳḡ Tafiiti pele pa luwa t̄ɔ̄, na pá k̄p̄es̄i Sayuli si: Hai, ma caa wulav.

Sayuli p̄esa í waali, ulena Tafiiti h̄ant̄i-í at̄e. ¹⁰Na í p̄ɔ̄si-í si: Pepe t̄ɔ̄ k̄e n nuki nti ȳl̄aa looliyi si ma caaki nyá wak̄aluȳu t̄ɔ̄ ye? ¹¹P̄e t̄aya mp̄u se. Mpi t̄ɔ̄, saɔ̄na n nana nyá is̄ap̄ale n̄t̄e is̄ena Tacaa tu-η̄ ma niɔ̄ taa t̄ɔ̄. Ȳl̄aa s̄ɔ̄sa-m si má ku-η̄. Ama má kisina si p̄e f̄ei si má tu ma s̄ɔ̄ɔ̄ t̄ɔ̄ k̄e niɔ̄. Mpi t̄ɔ̄, Tacaa l̄es̄ana-η̄ na í kra-η̄ wulav. ¹²T̄ɔ̄, ma caa, nn naaki nyá toko ntomp̄ale n̄t̄e ma niɔ̄ taa, ye maa n̄kaaa maa ku-η̄. Ama timpi ma coola nyá toko tike na má tá ku-η̄ t̄ɔ̄, nyi si ma taa u kraak̄ana-η̄. P̄eyle ma ta s̄ɔ̄l̄ana-η̄ isayatu. Ama nyá nȳak̄ana-m kat̄ɔ̄si si

n caa í l̄esi ma luȳu t̄e. P̄eyle ma ta wak̄al̄ana-η̄ nat̄eli. ¹³Tacaa ká h̄v̄na má na-η̄ ta t̄ɔ̄m na í l̄eti-η̄. Ama ma kaa kraasi nyá t̄ɔ̄ k̄e niɔ̄. ¹⁴Pa tuka itu-ule si: Isayalataa lak̄ana isayatu. Mp̄u un̄i, t̄ɔ̄t̄ɔ̄ ma kaa tokina-η̄. ¹⁵Ma ta tu talv haya kus̄ap̄aya, yaa ip̄eelav, na halt lseyeli wulav taka t̄ɔ̄ɔ̄n̄aȳi-m mp̄u. ¹⁶Tacaa ká h̄v̄na má na-η̄ tá t̄ɔ̄m na í seena ma t̄ɔ̄. l̄ ká ha-m tampana, na í ya-m nyá niɔ̄ taa.

¹⁷Tafiiti tema ȳɔ̄ɔ̄t̄uȳu ke mp̄u, ulena Sayuli p̄ɔ̄si si: Ue ma p̄yalv Tafiiti n̄ɔ̄ɔ̄ ke ma nuki mp̄u?

Ulena Sayuli tul̄i n̄ɔ̄ɔ̄ na í wii t̄akpoo. ¹⁸Na í t̄ɔ̄ si: Nyayale tampana tv, ma t̄ɔ̄m s̄ap̄ana. Mpi t̄ɔ̄, má lap̄ana-η̄ isayatu na í l̄eti-m kupantu. ¹⁹Kupantu nti n lapa-m t̄ɔ̄ɔ̄ n k̄eesa saɔ̄na is̄ant̄ɔ̄. Mpi t̄ɔ̄, Tacaa tu-m nyá niɔ̄ taa na í kisi-m kuȳu. ²⁰Ye yulv sula í kolontu í kuȳu-í k̄e, u yeki-í. Tacaa í l̄eti-η̄ kupantu nti n lapa-m saɔ̄na kuyaku kune t̄ɔ̄. ²¹P̄en̄ente ma nȳma si nyayale wulav. lseyeli kawulaya t̄ana ká we nyá niɔ̄ taa. ²²Mp̄u t̄ɔ̄, ȳɔ̄ɔ̄t̄i na í tuuna Tacaa si, n kaa ku ma l̄vluȳu nȳma ke ma s̄am waali. P̄eyle n caa k̄piisi ma h̄ete ke ma caa t̄aya taa.

²³Ulena Tafiiti tuuna mp̄u. Mp̄uyule Sayuli m̄ala k̄pente. Ulena Tafiiti náa m̄ali í kukpamuȳu p̄b̄ȳḡ taa.

Napaali leev

25 M̄p̄ȳḡ kuyaku nakuli Samiyeeli s̄apa. Ulena lseyeli nȳma koti na pá caya í l̄ayaɔ̄, na pá pimi-í í t̄e Lama. Waatu un̄aȳi Tafiiti kulaa na í polo Palan̄ wulaya tetu taa.

²⁻³Kalepv l̄vluȳu taa ap̄alv toɔ̄ tu n̄ɔ̄ɔ̄lv í ka wenna Maw̄ɔ̄n. Ulena í t̄amle nȳma náa we Kameeli na pá laki í t̄amle. l̄ heej ka we iyisi tooso (3000) na p̄áɔ̄ ke iyaya (1000). Ap̄alv un̄i í h̄ete n̄t̄e Napaali, na í alv si Apikaali. Alv un̄i í ka we l̄emaȳasee k̄e na í isentaa luwa.

Ama i paalu ná ké yulu nyáməŋ tu na isayau. Kameeli ke paa we waatu inu na pa kɔɔki pa heeŋ huntu.

⁴Tafiiti pele paa we wulaya tetu taa. Ulena Tafiiti nu si Napaali kɔɔki i heeŋ huntu. ⁵Ulena í kusi ifepiya naanwaa si, pá polo Kameeli ke Napaali te, na pá see-i si: Ma see-ŋ. ⁶Isɔ́ í ha nyá tɔyaya na nyá nyám tənaya alaafəya. ⁷⁻⁸l heeli-i tɔtɔ si: Ta na nyá tiikilaa tu wenna Kameeli. Tə ta la-weye isayatu natəli. Pécɔ́ pa tɔla taa natəli tə ta le. Ye n caa, n pɔɔsi-təyi nyá təmle nyóma na n na. Tɔɔ, ma nuwa si pa tɔŋna nyá heeŋ huntu kɔɔ tɔ, laŋhulumlə kuyaku ke ma nyóma pola nyá te. Ma wiikina-ŋ si n ha má na ma nyóma ke mpi n wena si n haaki-tu tɔ.

⁹Ifepiya mpe pa tala Napaali te, ulena pá keesi-i Tafiiti tɔmnaa mpe na pá taŋa i kucɔɔtɔ. ¹⁰Tənaɣale Napaali holaa si: Tafiiti yaa. Ma ta nyi wei pa yaa mpv tɔ. Kaɣana yomaa mpa pa seeki pa caanaa na pá kɔɔki yem tɔ pa wiisa paɣale ké. ¹¹Ule ma kaa kraɣa tɔɣnaya na lum na nantv nti ma lapa təkpetekpete ke ma təmle nyóma tɔ, na má celəyi yem cɔɔlaa.

¹²Tənaɣale Tafiiti pəyalaa pəsəna pa waali. Pa kɔrema ulena pá keesi-i tɔmnaa mpe pa təna. ¹³Ntəna Tafiiti si: Paa wei í ləli i layate ke i tənaya taa.

Ulena Tafiiti pəyalaa ləli pa layaləe na i maɣamaɣa í co i layate tɔtɔ. Yəlaa isu nasəle (400) tɔna i waali, na pə kaasi yəlaa ŋmunuyv (200) na pele pa taŋa wontu.

Apikaali səŋuyv ke Tafiiti

¹⁴Ímpúyú Napaali pəyalaa taa nɔɣɔlv cəpa i alv Apikaali ke səkrəlvuyv si: Tafiiti kusəna nteye i pəyalaa ke wulaya tetu taa si pá kɔɔ pá see ta caa. Ntəna í nyaasi-we. ¹⁵Pécɔ́ waatu wei tana yəlaa mpe tu we wulaya tetu taa tɔ, pa lapa-tuyv kɔpantv ke teu ké. Pa ta la-tuyv

isayatu natəli. Pécɔ́ ta puluyv ta le. ¹⁶Mpe pa kentina ta tɔɔ ké tam na tɔ tiikiyi ta kaləkəŋ. ¹⁷Mpv tɔ, nyi isəna n ká la tɔ. Mpi tɔ, pa tema ta caa na i nyám təna pə tomle tam ké. Pəyele i nyáməŋ katatəlaya tɔɔ, paa ta taa nɔɣɔlv yɔɣtəna-i i kaa nu.

¹⁸Tənaɣale Apikaali kraɣa potopotonaa ke ŋmunuyv (200). Ulena i kraɣa solvm huluv naale, na heeŋ wei pa tema təsvuyv tɔɣɔ kakpas. l kraɣa tɔtɔɣv pee kutŋee isu saaki, na lesəŋ paɣa ke nunwaa (100), na fikinaa paɣa ke ŋmunuyv (200), na í hɔkɔ kraŋasi tɔɔ. ¹⁹Ulena í tɔ i təmle nyóma si: Í tee-m nɔɣɔ na má təŋ mə waali.

Ama Apikaali ta heeli i paalu ké natəli. ²⁰Ímpúyú i kra i kraŋaya tɔɔ na í kraɣa pulasi mpaav. Ulena i na Tafiiti na ílé i nyóma pá suli kraɣaa.

²¹Na pááná kra Tafiiti na í maɣasi i taa si: Isu ma taŋuyv apalu unə i nyám tənaya wulaya tetu taa tɔ, ma iwule təna tu-m lum nté yem. Pəyele i nyám taa pulv ta le. Ulena í fel-i-m isayatu ke ma kɔpantv lonte. ²²Ye pə nyaalaa na má ta kpiisita i na i yəlaa təna Isɔ́ í kum.

²³Apikaali loosa Tafiiti, ulena í tii i kraŋaya tɔɔ ke ləŋ, na í hənti-i ate.

²⁴Ulena í tasa i nɔɔhe tee ké hotuyv na í tɔ si: Hai, ma ce, má wakələna. Ule yele na nyá pəelɔ́ má, má yɔɣɔtɔ na n nu.

²⁵Taa kraɣa ma paalu inu i tɔm na n yaa-ti si pulv. Pa yaakuyv-i si Napaali tɔ, pə nyuyv nté si kraŋtv. Ímpúyú i tu we teitei. Má tá nana mpa n tilaa tɔ na pə lá mpv. ²⁶Ma ce, Tacaa kraana nyá niŋ si n taa ləeti nyá kolontunaa. Ma tuuna nyá na Tacaa si Isɔ́ ká wakəli nyá kolontunaa na nyá isayalataa ke isu Napaali. ²⁷Hai, ma ce, mv kucɔɔv ŋku ma kəna-ŋ isəntɔ tɔ na n tala nyá yəlaa. ²⁸Taa nyəni ma isayatu, Tacaa ká tu-ŋ kawulaya na ká wee tam. Mpi tɔ, nyá paasəyəna na Tacaa yoo. Pécɔ́

nəçəlv kaa kv nyá təm. ²⁹ Ləó ká ħmesi nyá weesuɣu ke təkulakula. Ye nəçəlv kula nyá təw sɪ ɪ kvɣv-ŋ ɪ kaa na-kv. Ama ɪ ká lə nyá kolontunaa ké isu pa təkuvu pəntəlvpeɛ tə. ³⁰ Ye pə kəma na Tacaa la-ŋ kvpantu nti ɪ ka su-ŋ tə, na í kpa-ŋ lseyelɪ nyəma wulav, ³¹ ɪle n kaa wii nyá ti sɪ n kuwa tulum, yaa n ləeta nyá təɣt nyá kolontunaa. Hai, ma ce, ye pə kəma na ləw la-ŋ kvpantu, ɪle n təwɪ ma təw.

³² Mpuɣvle Tafiiti təma Apikaali sɪ: Ma sama lseyelɪ ləw Tacaa wei ɪ kusa-ŋ na í səŋi-m saŋa ɪsəntə tə. ³³ Na má sɛɛ nyá tətəɣw ɪsəna n lapa ləmaɣaseɛ, na í kpa ma niŋ na má tá kv na má ləeti tə. ³⁴ Ma tuukina Tacaa wei ɪ kpa ma niŋ sɪ má taa la-meɣe ɪsəɣatv tə sɪ, ye n taa səŋi-m ləŋ, mpi sɪ pu nyaalaya tə, pə taa kaasɪ Napaali na ɪ yəlaa taa nəçəlv.

³⁵ Ulena Tafiiti mv Apikaali niŋ taa ké mpi ɪ ka ha-ɪ tə. Ulena í təmɪ-ɪ sɪ: Taa nyá, məlɪ nyá tɛ, ma nu nyá təm, ma hɪla-ŋ suulu.

Napaali səm

³⁶ Apikaali məla təɣaya, ɪle ɪ maɣana ɪ paalv təkɪ kele na í nyəwɪ isu wulav, na sulvm kv-ɪ na í ħmaaləɣɪ. ɪle ɪ ta heeli-ɪ natəlɪ təft, haləna pə fe tanəŋ. ³⁷ Tɛv fema na ɪ sulvm ce ɪ təw, ɪlena ɪ alv kɛɛsɪ-ɪ pə təna. Mpuɣv ɪ laŋle cɛpa katatələɣa, na pə məlɪ-ɪ tvulvɣv. ³⁸ Kvyeŋ lapa isu naanwaa, ɪlena Tacaa yele na í tɛɛsɪ səpɪ.

³⁹ Mpuɣv Tafiiti nuwa sɪ Napaali səpa. Ulena í tə sɪ: Ma sɛɛ Tacaa wei ɪ sɛɛna ma təw ké ɪsəɣatv nti Napaali lapa-m tə tə taa tə. Ləw ɪnɪ ɪ kpaa ma niŋ sɪ má taa wakəlɪ, na í ləeti Napaali ke ɪ maɣamaɣa.

Pə waali ké Tafiiti tilaa sɪ ɪ həŋ Apikaali ke leelu. ⁴⁰ Tillaa tala alv ɪnɪ ɪ tɛɣe Kameelɪ, ɪlena pá heeli-ɪ sɪ: Tafiiti tilina-tvɣv nyá kiŋ sɪ ɪ həŋi-ŋ leelu.

⁴¹ Mpuɣvle Apikaali hənta-weɣe atɛ na í tə sɪ: Maa pəsi ta caa yom, na má kəwɪ ɪ təmlɛ nyəma nəwɛɛ ke lvm.

⁴² Ulena Apikaali kvli kpaɣaa na í kpa ɪ kpaŋaya təw. Na ɪ pɛlaa kakpasɪ wei ɪ lakaya-ɪ təmlɛ təɣw ɪ waali, na ɪ təŋ Tafiiti təmlɛ nyəma na í pəsi Tafiiti alv.

⁴³ Tafiiti ka tɛma Sisilee tv Ahinowam ke kpaɣav ke alv. ɪ alaa lapa naale. ⁴⁴ Pə kaasa ɪ kancaalaya alv Mikaali tə, ɪlɛ ɪ caa Sayuli ka ləɛka-ɪ ké na í ha Kalim tv Layisi pəyalv Paləti.

Tafiiti kisa Sayuli kvɣv tətə

26 Mpuɣv kvɣv nakvli Sifi nyəma pola Sayuli kiŋ ke Kipeya na pá heeli-ɪ sɪ: Tafiiti polaa na í ħmelɪ Hakila pulaya təw ké wulaya tɛtv ɪsɛntaa.

² Tənaɣale Sayuli kɪlaa, na í kpaɣa lseyelɪ yoolaa taa yoolaa ke iyisi tooso (3000) na pá polo Tafiiti pɛekvɣv ke Sifi wulaya tɛtv taa. ³ Pa talaa, ɪlena pá siki Hakila pulaya təw ké mpaav nəçəlv. Mpuɣv Tafiiti nuwa sɪ Sayuli təŋa ɪ waali ké təna. ⁴ Ulena í tili feŋlaa na pá maɣana sɪ tampana. ⁵ Mpuɣv Tafiiti pola pa təsikile tənaya kpaɣaa. Ulena í ná Sayuli na ɪ yoo wulav Apənɛɛ pa təhəntəle. Sayuli na həntaya hekv taa ké, na yoolaa náa həntaa na pá cəwɪna-ɪ.

⁶ Mpuɣv Tafiiti pəwɪsa Hiti tv Ahimeleki, na Seluya pəyalv Sowari neu Apəsayi sɪ: Mə taa awe caa sɪ ma na-ɪ tə polo Sayuli pa təsikile? Ntena Apəsayi cə-ɪ sɪ: Maa təŋi-ŋ.

⁷ Mpuɣvle pa kula ahoo anɪ na pá polo pa maɣana Sayuli hənta hekv taa na í tooki. ɪ ħmantaaɣa ka sika ɪ nyvɣv təw ké, na Apənɛɛ na yoolaa pa həntaa na pá tamɪ-ɪ kotaya. ⁸ Tənaɣale Apəsayi təma Tafiiti sɪ: Saŋa ntɛ Tacaa tawa nyá kolontu ke nyá niŋ taa. La suulu na í yele na má kamɪ-ɪ ħmantaaɣa ke təm kvlvm tike təkəŋ na má kpəna tɛtv. ⁹ Ntena Tafiiti sɪ: Taa kv-ɪ

yoo. Ye yulv kuwa Tacaa kulæsv, lso u yeki puntv. ¹⁰Ma tuukina si, Tacaa tike wenna mpaav si í kv-i. Ntanyí i kuyaku ká tala na í sí i sëm, yaa pá kv-i tøy-oole. ¹¹Si má tó niñ ke Tacaa kulæsv tó tó, lso í pona mpusi ke pooluñ. Ue kpaça i ñmantaaya na i lum fulaya na té tee.

¹²Tafiiti pa kpaça wontu nti na pá tee tó, nøyvlv ta fe na í nu pa tañ yaa í na-we. Mpi tó, Tacaa lapaya na pá too isu pa sapa. ¹³Íróyú Tafiiti pa pola pooluñ na pá kpa pulaya lenka tó. ¹⁴Ulena í kpeesí Apænee na yoolaa lempa si: He hee, u nu taa? Ntena Apænee si: Nyaya aweye na í holiyi wulav tó ke mpv ye? ¹⁵Kelena Tafiiti cö-i si: Nyana awe í maya apalutv ke lseyeli taa? Pepe tó ke n ta feñ nyá caa wulav tó ke teu? Tóv, nøyvlv polaa sí í kvyi-i. ¹⁶Ama nti n lapa mpv tó tó ta keesi yoo. Ma tuukina Tacaa si timpi í tá feñ mə caa wei Tacaa læsaa tó i tó tó, í mvna sëm ke mə tənaya. Nyəni, wulav ñmantaaya na i lum fulaya ñka kaa we i nyvsv tó tøyvlv cəne.

¹⁷Íróyú Sayuli nyəmə Tafiiti nøyv na í pöcvi si: Ma pəyalv Tafiiti nøyv ke ma nukí mpv? Ulena í cö si: Hai, ma caa wulav, ma nøyv ké.

¹⁸Ta caa, pepe tó ke n tøyvnəyi-m mpv? Ma lapa-ñ we? Ntiyi ma pəntəna-ñ? ¹⁹Hai, ta caa, ke ñkpañ na í nu ma təm. Ye Tacaa tona-ñ si í tøyvni-m, ile kvhav ka heesi i lanle. Ama ye yəlaa səsəyəna-ñ, Tacaa í təñsi-weye mpusi. Mpi tó, pa tøyvnəyi-m ké si má lu lso tetv taa, na má polo tuñ təlaale. ²⁰Ama maa caaki si ma si ləlaa té. Pepe tó ke n pəekəyi-m isu isesəlav, yaa isu pa tøyvnəyv ləyaya ke pulasi taa tó?

²¹Mpvvule Sayuli cöwa si: Ma wakəlaa ké. Məli ma pəyalv. Ma kaa tasa-ñ isayətv ke lapv. Mpi tó, n ta kv-m. Má lapəna isayətv səsəvntv isu kvmeləmvv.

²²Kelena Tafiiti si: Ta caa, nyá ñman-taaya ntó cəne. Nyá yəlaa taa nøyvlv í kvv í mv. ²³Tacaa í felí mpa pa təña siyisuyv na pá lá kvpantv tó. Mpi tó, saña i tv-ñ ma niñ taa ké. Ulena má kisi si ma taa tokina wulav wei Tacaa læsaa na í kpa tó. ²⁴Isu saña ma yela-ñ kvv tó, Tacaa í la maya mpv tó, na í fiti-m wahalanaa təna taa.

²⁵Ntena Sayuli si: Ma pəyalv, lso í kooli-ñ kvpantv na í waa pə təna pə taa.

Íróyú Sayuli məla kpente na Tafiiti náá tee i nyəñkv.

Tafiiti kvvlvsv tvv ke Filiisi nyəma te

27 Íróyú Tafiiti mayasa i taa si: Kuyaku nakvlv Sayuli teñ na í kv-m yoo. Ue sana kele si má polo má tv kvvlvsv ke Filiisi nyəma tetv taa. Waatu unəyi i ká yele-m pəekvsv ke lseyeli tetv taa cəne. Ue ma fita i niñ taa kele. ²Pə tó ké i na i yəlaa nasətosə (600), pa kvlaa. Íróyú pa təña Mawəki pəyalv Akisi wei i ké Katí nyəma wulav tó i te. ³Ulena pá kpaça pa alaa, na pa piya, na pá polo pá caça təna. Paa na Tafiiti na íle i alaa naale, Sisilee tv Ahi-nowam, na Kameel tv Apikaalv wei i ké Napaalv leelu tó. ⁴Sayuli nuwa si Tafiiti tv kvvlvsv ke Katí, ulena í yelev pəekvsv.

⁵Íróyú kuyaku nakvlv Tafiiti təma wulav Akisi si: Hai, ta caa, ye n lapa-m naani, ile n nyəni icaliya nakəlavv nyá tetv taa cəne na má caça təna. Təfə pə fei si má na-ñ té caça nyá kawulaya ivate taa ké mpv?

⁶Ulena Akisi hvli-i ivate nte pa yaa si, Sikəlavv tøyv kuyaku ñkv kv mayamaça. Pə tó ké ivate nté tə pəsa Yuta nyəma wulav nyənte ke haləna saña.

⁷Pənya na isətvnaa liyiti təcu ke Tafiiti caça Filiisi nyəma tetv taa. ⁸Tafiiti pa lukaya kvlvv ke Kesuli nyəma,

na Kiiisi nyóma, na Amaleke nyóma ké. Mpi tɔ, piitimnaa mpe paa caɣana ha-too lɔŋ taa ké Suli kɔŋkɔŋ taa. Halɛna pɔ polo Icipiti tetu taa. ⁹Pa kɔkɔɣa yɛlaa tɛnaɣa hɔɔɔɔɔɔ ŋku ku taa ké. Pɛ kraɣau apalaa na alaa tɔ. Ulena pɔ kɔkɔɣi pa tɔla na pa nyɛm na pɔ pukina Akisi. ¹⁰Ye ílé i pɔɔsa-i si: Leye i pola mɛ kɔluw ke saŋa? Ule ntanyu i looli si Yuta tetu ilim mpɛtɛŋ tɔɔ. Yaa i tɔ si Yelameli tetu taa, yaa Keni tetu taa ké tɔ polaa. ¹¹Tafiiti i yeki apalu yaa alu na i weesuɣu, si pɔ taa kɔɔ na pɔ taɣasi Akisi ke nti i laku tɔ. Lɛna Tafiiti lakaya saa wei i ka we Filiisi nyóma tetu taa tɔɔɔɔ. ¹²Akisi ka lapa Tafiiti ke naani ké teu ké na í tɔŋ si: Nɔɔɔɔ lɛɣeli nyóma taa kraana Tafiiti. Mpu tɔ, tɛlasu i ká pɛsi ma tɛmle tu ke tam tɔɔ ké.

28 Ḿpɔ́ɣú Filiisi nyóma kota pa yoolaa tintika si pa yookina lɛɣeli nyóma. Ulena Akisi pɔɔsi Tafiiti si: Ntɔŋ n nyóma si nyana nyá yɛlaa i ka sɛna-m na tɔ yoonaa lɛɣeli nyóma na? ²Ntɛna Tafiiti cɔ-i si: N ká nana nyá isɛpɛle ke nti maa la tɔ. Kelena Akisi si: Waatu inɔɣi maa yeke na n taŋɔyi ma maɣamaɣa ke tam tɔɔ.

Sayuli kɔɔɔnaŋ susuɣu

³Samiyeel ka tɛma sɛpu na lɛɣeli nyóma pimi-i i tɛ Lama. Halɛ pɔ caɣa i laɣaya. Pɛyele Sayuli ka tɔɔɔna kɔɔɔnamɛŋ susɛlaa, na pee pɔɔsɛlaa tɛnaɣa i tetu taa ké.

⁴Ḿpɔ́ɣú Filiisi yoolaa kotaa na pɔ siki Sunem, na Sayuli náa koti lɛɣeli nyóma tɛna na pɔ siki Kilipɔwa. ⁵Sayuli nawa kolontunaa yoolaa paɣale, ulena sɔɔɔntu kra-i na í seliyi isu lum taa kɔpate. ⁶Ulena í yɔɔɔtɛna Tacaa. Ama ílé i ta cɔ-i. Paa toosee taa, paa kɔtɛlaa maɣasɔɔ taa. Pɛyele lɔɔ kɔɔɔɔtutu telɛsɛlaa nɔɔɔɔ i ta heeli-i si pulu. ⁷Ntɛna í tɔ nɔɔɔ si pɔ pɛɛk-i alu wei i susɛɣi kɔɔɔnamɛŋ tɔ na unu i polo i

kiŋ. Ulena i waali nyóma heeli-i si: Alu nɔɔɔɔ i we An-Tɔɔɔ na í susɛɣi.

⁸Ahoo yuwa ulena Sayuli laɣasi wontu, na í kraɣa apalaa naale na pɔ polo alu unu i kiŋ. Ḿpɔ́ɣú Sayuli tɔma-i si: Ma caa si n yaa-m atetu wei maa keesi-ŋ tɔ na í heeli-m ma nyuɣu tɔm. ⁹Ḿpɔ́ɣú alu pɔɔsa-i si: Ntɔŋ n nyámá si Sayuli tɔɔɔna kɔɔɔnamɛŋ susɛlaa, na pee pɔɔsɛlaa tɛnaɣa i tetu taa? Ule pepe tɔɔ ké n nyɛki-m katɔka si n kra-m na pɔ ku-m. ¹⁰Ntɛna Sayuli yɔɔɔtɛ na i tuu si: Na lɔɔ, pulu kaa la-ŋ. ¹¹Ntɛna alu pɔɔsi-i si: Aweye n caa si má yaa? Sayuli si yaa Samiyeel.

¹²Waatu wei alu nawa Samiyeel, ulena í má kapuka na í tɔ Sayuli si: Hei, sese nyaɣale Sayuli na n puɣusu-m mpu?

¹³Ntɛna wulau nɔɔɔ tɛkrau si: Nyá laŋle í taa tɔ. N na puluɣu? Ntɛna alu si: Atetu nɔɔɔɔɔɔ ma naaki na í lukɛna tetu tɛɛ.

¹⁴Ulena í pɔɔsi-i si: l isentaa we isɛna tɔɔ? Alu si: Kɔkɔpɔtɔlu ké, na í suu caa.

Tɛnaɣa Sayuli cɛkɛnaa si Samiyeel, na í hɛnti-i ate. ¹⁵Mpuɔɔle Samiyeel pɔɔsa Sayuli si: Pepe tɔɔ ké n caalɔyi-m mpu? Ntɛna Sayuli si: Ma tɔm tɛmaɣa. Mpi tɔ, Filiisi nyóma kɔma-m yoonau. Pɛyele lɔɔ u tasɛyi-m yɔɔɔtɛna. Paa toosee taa, paa lɔɔ kɔɔɔɔtutu telɛsɛlaa u heeliyi-weye ma tɔm. Pɛ tɔɔ ké ma yaa-ŋ si n heeli-m nti pɛ wee si maa la tɔ. ¹⁶Ntɛna Samiyeel pɔɔsi-i si: Tacaa lɔ-ŋ na í pɛsi nyá kolontu, ulena n yaa ká suwe? ¹⁷lsu Tacaa ka heela-ŋ na ma keesi-ŋ tɔɔɔ i laku-ŋ. l lɛka nyá kawulaya na í ha-keɣe Tafiiti. ¹⁸N ta tɔki Tacaa tɔm na n kpiisi Amaleke nyóma. Mpu pɛ tɔɔ ké Tacaa laku-ŋ ḿpɔ́ɣú saŋa. ¹⁹Cele i ká tu nyana lɛɣeli nyóma tɛna ke Filiisi nyóma niŋ taa, na nyana nyá piya i ká la sɔlunaa.

²⁰Ḿpɔ́ɣú Samiyeel tɔm nti tɔ susa Sayuli ke watu na í yeke i tu na í fala ate tɛmɔlu isu taau. Mpi tɔ, i taa tɔɔ puluɣu kɔɔaku ŋku na ahoo tɛna, ile

ι τ̄nυυυ ka hoowaya. ²¹ M̄pυυυle alu unu ι pola Sayuli kiη na ί mayana-ι na s̄ȳw̄ntu pu-ι m̄p̄ȳȳ katat̄laya. Ulena ί t̄m̄-ι s̄: Ta caa, nȳa p̄ēl̄w̄ m̄a, ma nuna-η teu na m̄a mu s̄am na m̄a l̄a n̄ti n heela-m t̄. ²² M̄pυ t̄, yele m̄a ha-η t̄ȳw̄naya ke p̄ac̄ na n̄ t̄ȳw̄, na p̄ ce nȳa isent̄w̄ na n̄ t̄ȳ nȳa m̄paau.

²³ Ulena Sayuli kisi si ι kaa t̄η pulu. M̄p̄ȳȳ Sayuli waali nȳoma na alu unu pa kaana-ι, hal̄ena ί k̄w̄ ι kul̄i ate na ί caya kuh̄ant̄ȳw̄ t̄w̄. ²⁴ M̄p̄ȳȳ alu kpa nau ifate nte t̄a yas̄la teu t̄al̄ap̄al̄ari t̄ȳw̄ l̄η, na ί kv na ί tu p̄et̄et̄asi. ²⁵ Ulena ί c̄ela Sayuli na ι waali nȳoma na p̄a t̄ȳw̄. M̄p̄ȳȳ pa kula ahoo anu na p̄a kpe.

Filiisi nȳoma t̄ȳw̄nυυυ ke Tafiiiti

29 M̄p̄ȳȳ Filiisi nȳoma kota pa yoolaa ke timpi pa yaaki si, Afeka t̄o na l̄seȳel̄ nȳoma n̄a k̄oti pa nȳoma ke Sisilee hite n̄ȳw̄. ² Ulena Filiisi awulaa na yoolaa nunuwa (100) k̄pek̄ale, na iyaya (1000) k̄pek̄ale pa t̄o na p̄a t̄e. P̄a kaasa Tafiiiti na l̄l̄e ι nȳoma na Akisi ke waali. ³ N̄tena Filiisi yoolaa s̄s̄aa p̄w̄si Akisi si: H̄ep̄ala nȳoma m̄pe pa caa weye c̄ane?

Kelena Akisi si: l̄seȳel̄ wulau t̄amle tu Tafiiiti k̄e t̄e. l̄ w̄e ma kiη t̄o p̄a t̄aηaa k̄e. P̄ac̄ ma ta keesi-ι na isayatiya nak̄al̄aȳi hal̄ena saηa.

⁴ T̄anaya pa mu Akisi na p̄a n̄a na p̄a t̄m̄-ι s̄: M̄l̄ena-ι lon̄te nte t̄a t̄aa n̄ ka h̄ula-ι s̄ ί caya t̄. l̄ t̄aa t̄η t̄a waali ke t̄ȳoole, na p̄ k̄w̄ na yoo haη ulena ί p̄asi ta kolontu. N ta nyi t̄aa si ta ȳl̄aa pan̄ȳe ι k̄a kv, ulena p̄a ci-iki ί na ι caa? ⁵ Mat̄η Tafiiiti in̄aȳi p̄a yookayana yontu na p̄aale si:

Sayuli kuwa ȳl̄aa iyaya (1000) ke huyl̄e.

Tafiiiti n̄a kv iyisi naan̄wa (10000) ke huyl̄e.

⁶ M̄pυυυle Akisi yaa Tafiiiti na ι t̄m̄-ι s̄: Ma tuuna Taca si n̄ k̄e tampana

t̄ηlv̄ k̄e, na ma nyul̄aȳi si m̄a na-η t̄e puki yoo. M̄pi t̄o, hatoo n̄ k̄om ma kiη na p̄a suna saηa t̄o, ma ta nata isayatiya nak̄al̄aȳi nȳa kiη. Ama Filiisi awulaa lel̄aa ι caak̄ena-η. ⁷ M̄pυ t̄o, m̄al̄i t̄ahe, p̄a t̄aa k̄w̄ na n̄ la m̄pi p̄a ta maȳa-we t̄o.

⁸ N̄tena Tafiiiti si: Ta caa, wulau, l̄e pepeye ma lapa? Tuu ma k̄om nȳa kiη c̄ane na p̄a suna saηa t̄o, isayatu n̄tiyi n̄ nawa ma kiη na p̄a f̄ei si m̄a na-η t̄e polo yoo? ⁹ M̄pυυυle Akisi si: Nat̄ali t̄e f̄ei ma kiη, hal̄i n̄ tu we maȳa teu k̄e isu l̄s̄o tillu. Ama awulaa s̄ak̄pema m̄pe pa t̄omna si p̄a f̄ei si t̄a na-η t̄e polo yoo. ¹⁰ M̄pυ t̄o, nȳa na m̄pa ί lu Sayuli kiη na ί k̄w̄ t̄o, cele tan̄η ye p̄a nyaalaa ί kul̄i l̄η na ί t̄e.

¹¹ T̄ev̄ fema, ulena Tafiiiti-we p̄a kul̄i l̄η na p̄a m̄al̄i timpi p̄aa w̄e t̄o. Ulena Filiisi nȳoma n̄a polo Sisilee.

Tafiiiti yoonau ke Amaleke nȳoma

30 M̄p̄ȳȳ Tafiiiti na ι ȳl̄aa pa tala pa t̄ac̄aȳale ke k̄uyaku tooso nȳηku wule. Ulena p̄a mayana Amaleke nȳoma wata Yuta na ilim m̄p̄at̄η t̄w̄, na p̄a s̄o Sik̄alaki icate. ² Ulena p̄a kpa alaa na s̄s̄aa na piya m̄pa p̄aa we t̄a t̄aa t̄o. Pa kuu pa t̄anaya na p̄a t̄una m̄paau. Ama pa ta kv pa t̄aa n̄ȳw̄l̄. ³ Tafiiiti na ι ȳl̄aa pa tala icate t̄aa, ulena p̄a mayana pa s̄pa-t̄ȳe k̄k̄o. M̄p̄ȳȳ pa kpa pa alaa na pa al̄upiya na pa ap̄al̄upiya ke yomle. ⁴ M̄p̄ȳȳ pa tula n̄w̄si na p̄a wii t̄ak̄poo isu pa s̄aki pa s̄aki. ⁵ Pa k̄peηna Tafiiiti alaa naal̄ȳe na p̄a k̄p̄aya. Sisilee tu Ahinowam na Kameel̄ tu Apikaali wei ι k̄e Napaali lelu t̄o.

⁶ M̄pυυυle Tafiiiti lan̄le p̄esa katat̄laya. M̄pi t̄o, ι ȳl̄aa ka wena-ι na huw̄e nȳaη nȳena ke pa piya t̄w̄ k̄e. Hal̄i p̄a kul̄i si pa yak̄i-ι p̄e. Ulena Taca s̄w̄si-ι ap̄al̄ut̄o.

⁷ Ulena Tafiiiti t̄o Ahimeleki p̄aȳal̄u Apiyataa wei ι k̄e k̄ot̄ul̄o t̄o si: K̄ona-m

kətəlaa toko wei pa pɔɔsəyənə Tacaa ke tɔm tɔ.

Apiyataa pona-ɪ, ⁸ ɪlena í pɔɔsɪ Tacaa sɪ: Ye ma tənə kolontunaa mpe maa hiki-we? Tacaa sɪ: Tɔyɔnti-we n ká hiki-we na n waasi yəlaa mpe.

⁹ ɪlena Tafiiti na ɪ yəlaa nasətoso (600) pá tv pa waali. Pa tala Pesɔɔ lɔɔv

¹⁰ ɪlena yəlaa n̄mɔnɔyɔv (200) saali tənə. Mpi tɔ, pa sula kav. Pə kaasa nasəle (400), ɪlena pele na Tafiiti pá tɔyɔti.

¹¹ M̄pɔyɔ́ pa sula Icipiti tv nɔyɔlv, na pá pona-ɪ Tafiiti kiŋ na pá ha-ɪ tɔyɔnaya na lum.

¹² Pa ha-ɪ tɔtɔyɔ fiki pee kɔwɔlɛɛ payale, na lesɛŋ kɔwɔlv paya ke naale, na í tɔyɔ na í lá alaafəya. Mpi tɔ, kuyɛɛŋ tooso ke ɪ ta tɔyɔ ɪ ta nyɔɔ.

¹³ Ntəna Tafiiti pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Awe tənə-ŋ na leyɛ n lunaa? Kelena ílé sɪ: Ma ké Icipiti tv ké, Amaleke tv nɔyɔlv ɪ ka təkənə-m yomle. Saŋa taa kuyɛɛŋ tooso kɔlv pə wukaya-m na í lɔ-m tɔ.

¹⁴ Ta watəna Kəletɪ nyəma tetv ilim mpətəŋ hɔyɔlvɔyɔv tɔɔ ké Yuta tetv taa, na Kalepv tetv, na tɔ sɔ Sikəlaku icate.

¹⁵ Ntəna Tafiiti sɪ: N ka pona-m yoolaa mpe unɪ pa kiŋ na? Kelena yom cɔ sɪ: Tuuna lɔɔ hətɛ sɪ n kaa kv-m. Pəyele n kaa cele-m ma caa, ɪlena pɔcɔ́ má pona-ŋ pa kiŋ.

Tafiiti kɔwa Amaleke nyəma

¹⁶ Apalv unɪ ɪ kpayə Tafiiti na í pona-ɪ na pá mayana Amaleke nyəma ke sɔsɔm ke tənə, na pá tɔki na pá nyɔɔki na pá paaki. Wontu nti paa lɛka Filiisi nyəma na Yuta nyəma tɔ tɔ tɔ ké pa lakaya mpv.

¹⁷ M̄pɔyɔ́ Tafiiti kuyɛɛ tanaŋ ŋkv. Haləna tev kɔfemuɔyɔv taanaɔa, pa taa nɔyɔlv ta fiti. Ye pə taya ifepiya nasəle (400) wei ɪ caɔa yooyooŋa na í se tɔ.

¹⁸ M̄pɔyɔ́ ɪ lɛka pa tənə mpa Amaleke nyəma ka kpawa tɔ, na ɪ alaa naale.

¹⁹ Tafiiti lɛka pa piya tənaya təcɛɛɛɛ, na pa wontunaa mpa kolontunaa ka kuuwa tɔ.

²⁰ Na í

lɛkɪ Amaleke nyəma tɔla tənə na a ti-ikilaa yɔyɔtəyɪ sɪ: Tafiiti tɔla ntɔ cənɛ.

²¹ Pa kɔma pa tala yəlaa n̄mɔnɔyɔv (200) ŋkv ku kawa na kú saali Pesɔɔ lɔɔv nɔyɔ tɔ, ɪlena pele pá polo-weyɛ sənɔyɔv, na Tafiiti kpətənə-we na í sɛɛ-we.

²² Mpuyɔle mpa paa tənə Tafiiti tɔ, pa taa tetelataa na asayaa pa tɔma sɪ: Timpi pane pa ta pəsi na pá polo kolontunaa təkvlɛ tɔ, ta kaa ha-weyɛ mpi tɔ hika tənə tɔ pə taa pulv. Ama pa alaa na pa piya tike ke paa kelɪ na pá tɛɛ.

²³ Ntəna Tafiiti sɪ: Apalaa mɛ, í taa la mpv. Mpi tɔ, Tacaa yarənə-tv na í tó tá niŋ taa ké ta kolontunaa na í ha-tuyɔv pə tənə ɪsəntɔ.

²⁴ Nɔyɔlv kaa mv mə tɔm nti.

Ule pə weɛ ké sɪ mpa pa pola təyoole tɔ, na mpa pa taŋa wontu tɔ pá tala wontunaa mpeyɛ teitei.

²⁵ Pə kpayəv kuyaku ŋkv na pé puki tɔyɔ lɛyɛlt nyəma svv m̄pɔyɔ́ lapv, na pə pəsi svv kiiu.

²⁶ Pa məla Sikəlaku, ɪlena Tafiiti cosɪ kolontunaa wontu nti pa hika mpv tɔ tɔ taa, na í ha Yuta nyɔyɔv nyəma na ɪ taapalaa sɪ: Tacaa kolontunaa ke tɔ lɛkaa na tɔ cosɪ na tɔ ha-mɛ.

²⁷ Mpa mpa ɪ hawa tɔyɔle, Petɛɛlt nyəma, na Lama nyəma ke Nekeftɪ wɔlaya tetv taa, na Yatii nyəma,

²⁸ na Alwɛɛ nyəma, na Sifimɔti nyəma na ɪsətɛmɔwa nyəma,

²⁹ na Lakaali na Yelameli acalɛɛ nyəma na Keni nyəma,

³⁰ na Hooma nyəma na Pɔɔ-Asaŋ nyəma na Ataki na Hepəlɔŋ nyəma,

³¹ na timpi timpi Tafiiti na ɪ yəlaa paa cɔɔsaa tɔ pə nyəmanaa.

Sayuli sɔm

31 Waatv unɪ ɪ taa ké kuyaku nakvlɪ, Filiisi nyəma yooŋa lɛyɛlt nyəma, na pá tɔyɔnti-we na pá kv-weyɛ Kilipɔwa puyɔv taa.

² ɪlena pá tó Sayuli pa waali na pá kv ɪ pəyalaa Sonataŋ na Apinatari na Maləkisuwaa.

³ M̄pɔyɔ́ pə wiisina Sayuli na pá yaya-ɪ

nyóma ke teu. ⁴Ulena í tɔ ɪ yoou wontu tɔkɔlv sɪ: Kpɛɛ nyá layate na ń teesi-m. Pɛ́ taa kɔɔ na Filiisi ma ta nyɪ ɪsɔnaa mpe pá kɔɔ pá teesi-m na pá paana-m.

Ama sɔyɔntv kpa yoou wontu tɔkɔlv na í kisi. Tɛnaɣale Sayuli sika ɪ layate na í yeɛ ɪ ti na í hoti tɛ tɔ. ⁵Yoou wontu tɔkɔlv ná mpv, ulena ílé í hoti ɪ nyɛntɛ tɔ kɛ́ mpv tɔtɔ na í sɪ.

⁶Sayuli na ɪ pɛyalaa tooso, na ɪ yoou wontu tɔkɔlv, na ɪ yɛlaa tɛna pa sɛpɛna kuyaku ŋkv.

⁷Ímpúyú lɛɣɛlt nyóma mpa paa we Sisilee lɔɔv waalt, na Yaatanɪ pɔyɔ waalt tɔ, pa nuwa sɪ Sayuli na ɪ pɛyalaa pa sɛpa na lɛɣɛlt yoolaa seeki. Tɛnaɣa pɛɛ pa lu pa acaɛɛ taa na pá se tɔtɔ. Ulena Filiisi nyóma polo na pá caɣa tɛna.

⁸Tɛv fema, ulena Filiisi nyóma polo sɪ pa kpaɣɛtɪ sɛtaa wontu. Ímpúyú pa

maɣana Sayuli na ɪ pɛyalaa tooso pa sɛpa Kilipɔwa pɔyɔ taa. ⁹Ulena pá seti Sayuli nyɔyɔ na pá wɔyɔsɪ ɪ yoou wontu. Pɛ́ waalt kɛ́ pa yasa tɔm kɔpantv ntɛɣtɪ Filiisi nyóma tetv taa, na pa tuɣ kutuluɣ taa na yɛlaa tɛna nu. ¹⁰Ulena pá sɪ Sayuli wontu ke tuɣv Asɛtatɪ kutuluɣv taa. Ímpúyú pa kama Sayuli maɣamaɣa ke ɪcate nte pa yaa sɪ Peti-Seyan tɔ tɛ koluɣa tɔ.

¹¹Waatu wei Yapeesi nyóma nuwa ɪsɛna Filiisi nyóma lapa Sayuli tɔ. ¹²Ímpúyú apalaa taa apalaa kotaa, na pá tɔ ahoo tɛna na pá polo Peti-Seyan na pá læsɪ Sayuli na ɪ pɛyalaa, na pá pona-weɣɛ Yapeesi na pá wɔ-weɣɛ kɔkɔ. ¹³Ulena pá læsɪ pa muwa na pá pi tuɣv nakvɪ kv tɛɛ. Ulena pá hɔkɔ nɔɔsɪ ke kuyɛɛɣ naatosompɔyɔlaya.

SAMIYEELI

TOM TAKELAYA NAALE NYEJKA

Kutuloto

Samiyeeli takelaya naale nyejka taa ké pa keesayi lseyeli wulav sɔsɔ tɔm. Inu i teena awulaa tənaya nyuyv kuluyv na toŋ. Pa keesa tətəyɔ i icantu, na isəna i hota isayatu sɔsɔntu taa tɔ. I sɔsɔntu lenti nté, i cekəna i isayatu nti tə tɔm. Ulena í tisi si tə fəi teu, na í sələmi lɔɔ ké suulu, na ílé i wii-l.

Isəna pa fayə Samiyeeli II takelaya tɔ:

Tafiiti pəsa Yuta kpekəle wulav, titite 1-4

Tafiiti kawulaya ke lseyeli nyéma tənə tɔɔ, titite 5-20

Tafiiti kawulaya kantəkaya pusi, titite 21-24

Tafiiti nu Sayuli səm

1 Sayuli səm waalı ké Tafiiti luna Amaleke nyéma təkule na í məli Sikəlaki na í caya tənaya kuyeeŋ naale. ²Kuyaku tooso nyəŋku wule ke nəyɔlv sewa Sayuli pa təkikile na í cəla i wontu na laŋwakəlle, na í pəla i nyuyv taa ké tetv. I tala Tafiiti, ulena í hənti-i ate. ³Mpuyule Tafiiti pɔɔsa-i si: N luna le? Ulena Selu cɔ si: lseyeli nyéma təkikile ke ma sewa. ⁴Ntəna Tafiiti si: Heeli-m mpi pə lapa tɔ. Kelena Selu si: lseyeli nyéma sewa pa kolontunaa na pa taa payale səpa. Halı Sayuli na i pəyalv Sonataŋ pele pa səpa tɔtɔ. ⁵Mpuyule Tafiiti pɔɔsa ifepu wei unu i kɔna-i tɔm ntu tɔ si: Sayuli na Sonataŋ pa səpa yaa, awe heela-ŋ? ⁶Ntəna ifepu unu si: Ma maɣana Sayuli səŋna i ŋmantaaya ke Kilipɔwa puyv taa ké na kolontunaa yoou keekənaa kpeɣətəna-i. ⁷I pəsa i waalı na í na-m ulena í yaa-m na má polo. ⁸Ntəna í pɔɔsi-m si: N ké le tu? Ma si: Ma ké Amaleke tu. ⁹Kelena í t-

m si: Paa na ma təŋna feesuɣu tɔ kɔɔ n teesi-m. Ma isentɔɔ təŋna piluyu ké. ¹⁰Tɔv, ta caa, ma nawa si paa ma yela-i i kaa la weesuɣu, ulena maa ku-i. Kena má wɔyɔsi i ntenuɣu na i kpalaya na má kɔna-ŋ.

¹¹Tənaɣale Tafiiti kpa i tɔɔ wontu kususuutu na í cələna laŋwakəlle na i cɔlv nyéma náa la mpv tɔtɔ. ¹²Mpuyú pa wii Sayuli na Sonataŋ, na lseyeli nyéma caya pa ləyaya na pá həkɔ nɔɔsi haləna taanaya. ¹³Mpuyule Tafiiti tasa ifepu wei i kɔna-i tɔm ntu tɔyɔ pɔɔsuɣu si: Nyá si n ké le tu yee? Ílé si: Ma caa ké Amaleke tu ké na í caya cəyalətu ke lseyeli. ¹⁴Kelena Tafiiti si: Isənaɣa pə lapa na n ma kanjante na n kú lɔɔ kuləsv.

¹⁵Mpuyú i yaa i yəlaa taa nəyɔlv na í heeli-i si: Ku Amaleke tu unu. Ulena ílé i kulv na í ku-i. ¹⁶Mpuyule Tafiiti si: Nyá səm í wee nyá tɔm. Mpi tɔ, nyá nəyɔ pɔɔtəna-ŋ, timpi n yɔyɔta si n kú Taca kvləsv tɔ.

Tafiiti wiiki Sayuli na Sonataŋ pa səm

¹⁷⁻¹⁸Ləyaya wula nna Tafiiti wiiwa Sayuli na i pəyalv Sonataŋ pa tɔɔ na pá ŋmaa-yeyə Siyisuyv Təŋlv takelaya taa tɔyɔlv. Tafiiti caaki si paa Yuta tu wei í nyi-ye.

¹⁹lseyeli yoolaa taa yoolaa kpisa nantu ke pulasi taa.

Halı akanaa taa akanaa hotina nté.

²⁰Í taa heeli-təyi Katı nyéma.

Pəyele í taa yɔyɔti-təyi Asəkələŋ mpaŋ taa.

Pə fəi si Filiisi ma ta nyi isənaa alaa na pa pɔɔlaa

í ŋmaaləna-ti.

²¹Kilipɔwa pulasi kaa tasa ihunte ke nav.

Pəyele si kaa na tɔv tɔtɔ.

Si tetv tənə í si.

Tənaya akanaa kpaləŋ wakəlaa.

mpu? Ulena í cɔ si: Ee, maya. ²¹ Mpuvule Apənee si: Tó nyá ntɔvɔŋ yaa nyá mpətəŋ tɔɔ tfeɸiya taa nɔvɔlv waalɪ na n kra-i na n lɛɛkɪ ɪ wontu.

Ama Asayeeɪ ta tisi mpu. ²² Ulena Apənee tasa-ɪ yɔvɔtvu si: Məlɪ ma waalɪ yoo. Tɔfɔ, ye ma kv-ŋ maa heeli nyá taalv Sowapɪ suwe?

²³ Paa na mpu tɔ Asayeeɪ ta nu. Tənaɣale Apənee cula-ɪ ŋmantaaya ke ɪ lotu taa, na waalɪ tɔɔ na ká lu na í sí kpaakraa. Ḿpúvú pa təna mpa pa tala Asayeeɪ təsətə təna tɔ pa səŋaa.

²⁴ Ulena Sowapɪ na Apəsayi pá tó Apənee waalɪ, pə kɔma isu ilim tɔvɪ ɪle pa tala Kipeya-Amma tontɔŋle nte tə we Kiyaa isentaa ke Kapawəŋ wulaya tetv mpaav taa tɔvɔle. ²⁵ Mpuvule Pencamee nyéma tasa kotuɣu ke Apənee kiŋ ke pulaya nakəlɪ ka nyuvu taa. ²⁶ Ntəna Apənee kpɛɛsɪ Sowapɪ si: Kvɣv kaa su tənaya ke mpu? N ta nyɪ taa si pə kaa tɛəsəna kvpantv? Heeli nyá yəlaa ke ləŋ si pá yeɪe pa tɛɛtvnaa kvvɪ ke mpu. ²⁷ Kelena Sowapɪ tuuna Tacaa na í yɔvɔtɪ si: Ye n taa yɔvɔtɪ isəntɔ, yəlaa ka tɔvɔna-meɣe ḿpúvú haləna pə fe.

²⁸ Ḿpúvú Sowapɪ hula tutuɣu na yoolaa səŋ na pá yeɪe lɛɣelɪ nyéma ke tɔvɔnvɔv na yoonav. ²⁹ Ulena Apənee na ɪ yəlaa pá tɔ ḿpúvú ahoo tənaya tɛtɛkəle taa na pá tɛsɪ Yaatanɪ na pá fayana Pitəlvŋ taa haləna pá tala Mahanayim. ³⁰ Sowapɪ luna Apənee tətɔvɔnle na í kala yoolaa ɪlena í mayana yəlaa pɔvɔlavafɛi hiu fɛɪ Tafiiti yəlaa taa na pə sɔsəna Asayeeɪ. ³¹ Ama Tafiiti nyéma ka kvwa yəlaa ŋmvnvɔv na nuuvwa na nutoso (360) ke Pencamee na Apənee pa yoolaa taa. ³² Ḿpúvú Sowapɪ-we pa kpaɣa Asayeeɪ na pá pimi-ɪ ɪ caa pəlaav taa ké Petələhem. Ulena pá tɔ ahoo təna, pə kɔma isu pə nyaaləvɪ ɪle pa tala Hepəlvŋ.

3 Tafiiti yəlaa na Sayuli nyéma pa yooɪ taəŋa sɔsɔm ké, na Tafiiti na ɪ nyéma pa toŋ sɔsəvɪ na Sayuli yəlaa toŋ náa səkɪ.

Tafiiti piya nsi ɪ lula Hepəlvŋ tɔ

(Kvɔvɔsvv I 3:1-4)

² Piya mpa Tafiiti alaa lula-ɪ Hepəlvŋ taa tɔ pa həla ntɔ, pa yaa kancaalaya nyəŋ si Aməvŋ ɪ too keɪe Tafiiti alv Sisilee nyəŋ wei pa yaa si Ahinowam tɔ. ³ Naale nyəŋ si Kiliyapɪ, ɪlé ɪ too keɪe Kaməelɪ tv Napaalɪ leɪlu Apikaalɪ. Tooso nyəŋ si Apəsalɔm, ɪlé ɪ too keɪe Kesuli wulav Taləmayɪ pɛelɔ Maaka. ⁴ Liɣiti nyəŋ si Atoniya, ɪlé ɪ too keɪe Hakiti. Kakpasɪ nyəŋ si Sefatiya, ɪlé ɪ too keɪe Apitalɪ. ⁵ Naatoso nyəŋ si ɪtəleyam, ɪlé ɪ too keɪe ɪkəla. ɪ piya nsi ɪ lula Hepəlvŋ tɔvɔle.

Pə yoosa Apənee na ləpaaɪ

⁶ Tafiiti yəlaa na Sayuli nyéma pa yooɪ taa ké Apənee ná tayana ɪ təvɪ teu ke Sayuli təyaya taa na í nyɔv toŋ. ⁷ Ḿpúvú kvyakv nakvɪ ləpaaɪ kaləna Apənee si: Pepe tɔɔ ké n svvna Aya pɛelɔ Lisipa wei ma caa Sayuli ka kpaɣaa tɔ? ⁸ Tənaɣale pááná kpa Apənee ke sɔsɔm na í tɔ si: Ma ta ke mənəafiki tv si ma lukɪ Sayuli yəlaa waalɪ se. Ma təŋna kvpantv lapv ke nyá caa Sayuli nyéma na ɪ taapalaa. Ma ta tv-ŋ Tafiiti niŋ taa. Ulena saŋa n kaləvəna-m si ma lapa isayavɪ ke alv tɔm taa. ⁹⁻¹⁰ Ma tuukina lɔv si isu ma lapa teitei isu Tacaa ka heɪluɣu Tafiiti na tuunav si ɪ ká cele-ɪ Sayuli kawulaya na í kra-ɪ lɛɣelɪ na Yuta pə wulav ke pə kpaɣav Tav na pə suna Pɛəsəpa tɔ. Ye pə tayaa mpu lɔv í kv-m.

¹¹ ɪləpaaɪ ta cɔ Apənee ke paa tɔmvuɣv kvlvmvuɣv. Mpi tɔ, ɪ nyaŋayana-ɪ ké.

Apənee tənyu ke Tafiiiti

¹² M̄p̄ȳȳ Apənee tilaa na pa heeli Tafiiiti si: Nyá niŋ taa ké pə tv tetv. Mpu tɔ, tɔ p̄eel̄ nɔyɔ. Maa s̄əna-ŋ na tɔ keesi lseyeli nyóma t̄əna ise na nyá tɔ. ¹³ M̄p̄ȳȳle Tafiiiti si: Pə we teu, ma na-ŋ tu p̄eel̄ nɔyɔ yaa. Ama kulumtv ké si ye n ta k̄əna ma alv Mikaal̄ n kaa keesi ma isəle taa ké. ¹⁴ Ulena Tafiiiti tili na pá heeli lsəpaal̄ si í c̄ele-i ı alv Mikaal̄ wei ı tɔ ı suu Filiisi nyóma h̄ənnɔɔsi nunuwa (100) tɔ. ¹⁵ Nt̄əna lsəpaal̄ tili na pá mv alv ke ı paalv Layisi p̄əyalv Patiȳeel̄ kiŋ. ¹⁶ Na ı paalv t̄ənyu ı alv waal̄ na wula, hal̄əna timpi pa yaa si Pahulim tɔ. Kelena Apənee t̄yɔɔni-i si: Polo n̄ məl̄. Ulena í məl̄.

¹⁷ M̄p̄ȳȳle Apənee na lseyeli nyuɔ nyóma pa caɣaa na í tɔ-we si: Hatoo lɔŋ Tafiiiti ke í caakaya si í kpa mə wulav, ¹⁸ pə tala ı kpa n̄t̄é. Mpi tɔ, Taa ca yɔɔt̄aa si: Ma t̄əml̄ tv Tafiiiti niŋ ke maa fitina lseyeli nyóma ke pa kolon-tunaa na Filiisi nyóma niŋ taa.

¹⁹ Ulena Apənee heeli-t̄əyi P̄əncamee nyóma na í tel̄əsi Tafiiiti ke nti nti lseyeli nyóma na P̄əncamee kpek̄əle t̄əna pa caɣaa na pá maɣasi tɔ. ²⁰ Apənee tala Tafiiiti t̄ə tɔ na ȳl̄aa hiu ke ı waal̄ ké, na ílé í la-w̄eȳə muv̄lle ke teu. ²¹ M̄p̄ȳȳle Apənee t̄əma Tafiiiti si: Hai, ta caa, maa polo na má kpeyeli lseyeli nyóma t̄əna na má k̄əna na nyá na-we í p̄eel̄ nɔyɔ, ulena n̄ t̄yɔ kawulaya ke tetv t̄əna tɔ ısu n caaki tɔ.

Ulena Tafiiiti c̄e Apənee na ı kpeena laŋhul̄uml̄e.

Sowari k̄əwa Apənee

²² M̄p̄ȳȳ Sowari na Tafiiiti yoolaa pa luna kuluv na pá kuuwa kolon-tunaa wontu ke s̄əɔəm. Ule pa ta maɣana Apənee ke Hep̄əl̄ɔŋ. Tafiiiti t̄əma-i yeluȳu na í t̄əna laŋhul̄uml̄e. ²³ Sowari na yoolaa pa talaa, ulena pa taɣasi-i si:

Apənee k̄əma wulav kiŋ na wulav yele-i na í kpeena laŋhul̄uml̄e. ²⁴ Kelena Sowari polo wulav kiŋ na í p̄ɔɔs̄əyi-i si: Ta caa, Apənee k̄əma nyá kiŋ na n̄ yele-i na í kpe yaa? ²⁵ An̄i n nyóma ı tɔɔ, ı k̄əma-ŋ feŋȳu ké si ı nȳəŋ nyá layatv na pə t̄əna mpi n laki tɔ.

²⁶ Sowari lu Tafiiiti t̄ə, ulena í tili Apənee waal̄ ke kpaakaa na pá hiki-ı Sila lɔkɔ kiŋ na pá məŋna-i, Tafiiiti ná tá nyi pə taa pulv. ²⁷ Apənee talaa ulena Sowari h̄əmi-i na í luna kpeɔŋa ısu ı wel̄ət̄əyi-i t̄əm, na í sɔ ı lotu taa ké s̄əyaya na í si. ı l̄ɛta-i kuɔv̄ mpi ı ka ku ı neu Asaȳeel̄ t̄yɔle.

²⁸ Tafiiiti nu-ti ulena í tɔ si: Taa ca nyóma si N̄ee p̄əyalv Apənee s̄əm t̄əm f̄ei má na ma kawulaya tá tɔ tɔ. ²⁹ ı s̄əm t̄əm í wee Sowari na ı caa t̄əyaya nyóma pa t̄əm. Pə tɔ tɔ Sowari l̄vl̄ȳu taa kaa laŋ casaɣa tv, yaa t̄ənyu tɔ asilima kut̄ɔŋ tv, yaa ıcam, yaa wei ı s̄əp̄əna layat̄e tɔ, yaa nyɔɔt̄v.

³⁰ Apənee ka k̄əwa Sowari na Ap̄əs̄ayi pa neu Asaȳeel̄ ke Karawɔŋ ke yoo taa t̄yɔ p̄ele pa l̄ɛta-i.

³¹ T̄ənaɣale Tafiiiti t̄əma Sowari na ı waal̄ ȳl̄aa t̄əna si: Í c̄əl̄i mə wontu na laŋwak̄əlle na í suu f̄əl̄ət̄ənaa taka na ı wii Apənee s̄əm.

Pa pukayana-i pim, ulena Tafiiiti t̄əŋ na í polo p̄əlaav tɔ. ³² Pa pima Apənee ke Hep̄əl̄ɔŋ, ulena wulav Tafiiiti tul̄i nɔyɔ na í wii ı p̄əlaav tɔ t̄ək̄poo, na ȳl̄aa t̄əna wii mpv tɔ. ³³ M̄p̄ȳȳle wulav tasa-i wula si:

Apənee n s̄əpa mpv ısu k̄əmel̄ɔŋ suwe?

³⁴ An̄i pa ta h̄ək̄ɔ nyá niŋ ke ŋmusi.

P̄əȳele pa ta h̄ək̄ɔ nyá n̄ɔh̄ee ke alukpala.

P̄əc̄ɔ n hotaa ısu ısaɣav.

M̄p̄ȳȳ ȳl̄aa t̄əna tasa-i wula ³⁵ na pá pona Tafiiiti ke t̄yɔnaya ke ilim taa. T̄ənaɣale Tafiiiti tuuwa si: Ye ma t̄əŋa pulv na ilim ta tota l̄sɔ í kv-m.

³⁶Yəlaa nu wulav kulaputu nti ulena pa lanja heena-ti. ³⁷Ulena lseyeli yəlaa cekəna kuyaku ŋku si pə taya wulav yelina na pá kú Apənee. ³⁸Mpuvule Tafiiti heela yəlaa si: lseyeli nyəma yoolaa wulav səsə hotina sanja isəntə. ³⁹Paa na lso ləsa-m si má la wulav tə, ma ké icam ké, na Seluya pəyalaa mpe pa kəla isayatu. lso í feli-we na pə keesəna pa isayatu.

Paana na Lekapii pa kowa ləpaali

4 Sayuli pəyalu ləpaali nuwa si Apənee səpa Hepəlŋ, ulena pə yəwli- i na lseyeli nyəma təna lanja pəsi katatəlaya.

²ləpaali ka wena i kuluv nyuvu nyəma ke naale ké. Pa yaa ləlu si Paana na ləlu si Lekapii pa caa kele Pencamee tu Limŋ wei i we Peləti tə. Mpi tə, icate nté pa nyənaya-təye Pencamee nyəma nyəntə ké. ³Peləti nyəma ka sewa na pá cəsə Kitayim na pá pəsi təna nyəma haləna sanja. ⁴Sayuli pəyalu Sonataŋ ka wena apalupəyaya na pa yaa-ke si Mefipaali. Kuyaku ŋku ka caa Sonataŋ na Sayuli pa səpa təyɔ ka nukulu seekayana-ke na ká hoti ka nɔhɛ tɔ na pə kaani-ké. Waatu in tə, kaa wena pusi kakpasi.

⁵Ōpúyú Lekapii na Paana pa pola ləpaali təyaya ke ilim taa ké waatu wei ləpaali ná həntaa si i heesəyi tə. ⁶⁻⁷Pa keesəna ilim heka ké na pá cəsi na pá svu təyaya isu pa pola təyənaya pee kraɣav, na ləpaali hənta nanj taa na í heesəyi. Ulena pá kv-i na pá seti i nyuvu na pá kraɣa-kv na pá faɣana Yaatanu tetəkəle taa ké ahoο təna. ⁸Ōpúyú pa pona-kvuv Tafiiti ke Hepəlŋ na pá heeli-i si: N naaki nyá kolontu Sayuli wei i pəkaya-ŋ kvuv tə i pəyalu ləpaali nyuvu ntɔ? Hai, ta caa wulav, lso ləetəyənə Sayuli na i ləlvuv nyəma na nyá nɔyɔ. ⁹Mpuvule Tafiiti cəwa si: Ma tuuna Tacaa wei i yapa-

m asola ant a nɔyɔ taa tə si, ¹⁰ylu wei i ka kɔma na í heeli-m Sayuli səm, na ílé i maɣasəyi i taa si ma lanjə ká heena-ti tə, ma yelaa ké na pá kra-i na pá kv-i. Ma si i tɔm heeluvu kasəyaya nté. ¹¹Hali Ōpúyú asayaa ka polo na pá maɣana yulu ke i təyaya taa ké i təhəntəle na pá kv-i tulum na? lənaya pu la na má kaa ləeti-we na má kpiisi-weye tetu tɔ?

¹²Ntena Tafiiti tə i yəlaa si: Í kv-we. Ulena pá seti pa niŋ na pa nɔhɛe na pá pusi-weye tuŋ tɔ ké Hepəlŋ lule nɔyɔ. Na pá pi ləpaali nyuvu ke Apənee pəlaav taa ké Hepəlŋ.

Tafiiti pəsa lseyeli na Yuta pə wulav

(Kvɔcəsvu I 11:1-3)

5 Ōpúyú lseyeli kpeka təna kota Tafiiti kiŋ ke Hepəlŋ na pá tɔm-i si: Ta na-ŋ ta caləm kulvməm ké. ²Paa hatoo waatu wei Sayuli ka ké ta wulav tə, kulvm nyá in n paasayana lseyeli yoolaa. Tacaa ka tema-ŋ heeluvu ke Ōpúyú si n paasəna lseyeli nyəma na n lá pa wulav.

³Ōpúyú lseyeli səsaa kota Tafiiti kiŋ ke Hepəlŋ na pá na-i pá peeli nɔyɔ ke Tacaa isentaa na pele pá pəli-i nim na í pəsi lseyeli wulav. ⁴Tafiiti pusi ka we hiu na naanvwa ke waatu wei pa kra-i wulav tə. Ōpúyú i təyɔ kawulaya ke pusi nule. ⁵l təyɔ kawulaya ke Hepəlŋ ke Yuta nyəma tɔ ké pusi naatosompəɣəlaya na isətvnaa naatoso, na Yosalem ke Yuta na lseyeli pá kukpəntuvu tɔ ké pusi hiu na naanvwa na tooso.

Tafiiti ləeka Yosalem

(Kvɔcəsvu I 11:4-9 na 14:1-2)

⁶Ōpúyú waatu nɔyɔlv Tafiiti na i yoolaa pa pola Yosalem ke Yəpusi nyəma mpa pa ké tetu nyəma tə pa yoonav. Tənayale pele pa tɔma-i si: N kaa pəsi na n svu ta icate taa. Paa

yulmaa na kaakalasi paa pæsi na pá taŋ-me. Pə nyuyv nté si icate we toŋ, Tafiiti kaa pæsi na í svv tə taa. ⁷ Ama Tafiiti læka koloŋa səsaya icate na í kanta na pá ha-teye hæte si Tafiiti tē.

⁸ Kuyaku ŋkuyv Tafiiti tōma i yoolaa si: Ye wei i caa si í yoonā Yepusi nyóma puvtu í təŋ lum suluyv na í kú ma kolontunaa kaakalasi na yulmaa mpa pa woŋaya-m tō. Pə tōw ké pə pəsa ituule si: Kaakalaya yaa yulum kaa svv Tafiiti təyaya taa.

⁹ Ḿpúyú Tafiiti læka koloŋa səsaya icate nté na í caya tə taa na í ha-te si: Tafiiti tē. Ulena í ŋmá koloŋa na Milo na í səsusi kutuluŋ na pə taa tōw.

¹⁰ Ulena Tafiiti toŋ səsəyɪ na pé puki na Tacaa ləw Toma təna tv we i waali.

¹¹ Ḿpúyú Tiii wulav Hilam pona Tafiiti ke təmle nyóma na kpoŋkpolonaa kɔpama na kaafəntanaa na pəe saakəlaa na pá ŋmá Tafiiti ke kawulaya təyaya. ¹² Tənaŋa i cekənaa si Tacaa kpa-i lseyeli nyóma wulav. Pəyele i kusa i kawulaya nyuyv ke i ka səsəla i yəlaa lseyeli nyóma tō pə tōw.

Tafiiti piya mpa i lola Yosalem tō

(Kutwəsstv I 3:5-9 na 14:3-7)

¹³ Tafiiti tala Yosalem ulena í kpaŋa alaa na pəle pá luli-i piya ke təna. ¹⁴ Pa həla nté Samuwa na Sopari na Natəŋ na Salbməŋ ¹⁵ na lpaali na Uliuwa na Nefeki na Yafiya ¹⁶ na Uliama na Uliyata na Ulifelet.

Tafiiti kəlvuyv ke Filiisi nyóma

(Kutwəsstv I 14:8-16)

¹⁷ Ḿpúyú Filiisi nyóma nuwa si pa kpa Tafiiti ke lseyeli nyóma wulav. Ulena pá polo pa tənaya i waali. Tafiiti nu mpv, ulena í svv koloŋa icate taa. ¹⁸ Filiisi nyóma talaa, ulena pá watu Lefayim tetekəle taa. ¹⁹ Ulena Tafiiti pəsst Tacaa si: Má polo Filiisi nyóma

waali? N ká tv-weye ma niŋ taa? Tacaa si: Ee, polo, maa tv-weye nyá niŋ taa.

²⁰ Ḿpúyú Tafiiti pola Filiisi nyóma kiŋ ke timpi pa yaa si Paali-Pelasim tō na í kv-we. Ulena í tō si: Tacaa hee-m mpaav ke ma kolontunaa caŋa taa isu lum fakuyv akula səsəona tō.

Pə tōw ké i ha lonte nteye hæte si ləw mpaav təfayale. ²¹ Filiisi nyóma sewa na pa yele pa tuŋ ulena Tafiiti na i yəlaa pa kpaŋa na pá wə kəkə.

²² Ḿpúyú Filiisi nyóma tasa watuyv ke Lefayim tetekəle si pa yookina lseyeli nyóma. ²³ Tafiiti pəsst Tacaa, ulena Tacaa heeli-i si: Taa pona pa isentaa tōw. Cə na í luna pa waali tōw ké tuluyv ke tuŋ taale isentaa. ²⁴ Ye n kəma na í nu yəlaa nəwheə ke tuŋ un i taa isu yoolaa nəwheə, ulə n tii pa tōw ké kpaŋaa. Mpi tō, Tacaa tənə-ŋ nəwə si i yookina Filiisi nyóma.

²⁵ Ḿpúyú Tafiiti lapa isu Tacaa heela-i tō, na í kú i kolontunaa ke pə kpaŋav Kəpa tō haləna Kesəe.

Tacaa atakaa ponav ke Yosalem

(Kutwəsstv I 13:4-14)

6 Ḿpúyú Tafiiti tasa lseyeli yoolaa taa yoolaa ke kpeyeluyv ke yəlaa isu iyisi hiu na naanəwa (30000). ² Ulena pá tē timpi pa yaa si Paala təwə Yuta si pa kpaŋayɪ ləw atakaa. Tacaa Toma təna tv tənna atakaa un na i təkɪ kawulaya ke isətəa taŋlaa tōw. ³⁻⁴ Ḿpúyú pa kpaŋa ləw atakaa ké Apinatari tēye pulaya tōw na pá tv-i kəeke kufalv taa, na Apinatari pəyalaa Ahiyo ke lələ na Yusa ke kəŋkəŋ tōw na pá paasəŋəna-i. ⁵ Na pá maki wontu na həsi na Tafiiti na i nyóma pá paaki. ⁶ Pa tala təfalle nte tə we timpi pa yaa si Nakəŋ tō, ulena naaŋ kpilisi kəeke na ləw atakaa taŋ hotuyv na Yusa temi-i. ⁷ Tənayale Tacaa mv-i na pááná na í kv-i tənaya atakaa kite ke mpi pə tōw i ta nyana ləw atakaa tokinau tō.

⁸ Ama Tafiiti lanje ta heena Yusa kuvu mpi, na pá ha lonte nteye hãte si Yusa tãkule. Na pá yaaki-teye mprũyũ halena saŋa. ⁹ Mprũyũ sũyũntu kra wulav na í tũ si: Ye mpv maa pãsi ma pona lãõ atakaa ke ma teyele?

¹⁰ Ulena Tafiiti kisi lãõ atakaa ponav ke í te na í pona-í Katu tv wei pa yaa si Opeti-ltãm tũ í te. ¹¹ Na atakaa caya apalv unu í teye isũvnaa tooso. Ulena Tacaa náa kooli íle na í tãyaya nyãma tãnaya kupantv.

lãõ atakaa ponav ke Yosalem

(Kũtũũũũũ I 15:25-16:3)

¹² Ulena pá tayasi Tafiiti si Tacaa koola Opeti-ltãm na í nyãma tãnaya kupantv ke lãõ atakaa tãũ. Ntena wulav polo Opeti-ltãm te na í kraŋa lãõ atakaa na pá pona í te na aŋmaala. ¹³ Atakaa sãŋalla í kpesa nõchee naatoso na alaafãya, ile kãtãlaa la nav na navle nim nyãnte ke kãtãya. ¹⁴ Ulena Tafiiti felu paale ke teu ke atakaa isentaa na í suuwa kãtãlaa toko tike. ¹⁵ Mprũyũ í na lseyeli nyãma tãna pa pona Tacaa atakaa ke Yosalem na akan-tee na lanjũlvũmle kakiisasi.

¹⁶ Pa tãŋna lãõ atakaa sũvnav ke wulav icate taa, ile Tafiiti alv Mikaali Sayuli pẽelũ sãŋna pãtote ntẽ na í ná í paaki na í ŋmaaki atakaa isentaa. Mprũyũ Mikaali tũv Tafiiti ke í taa. ¹⁷ Pa tana lãõ atakaa ulena pá su-í í lonte taa kẽ cokãle nte Tafiiti ka lapa tũ tã taa, na pá lá kãtasi nsi kãkã lusa si tãna tũ na ciikuŋu nyãnsi. ¹⁸ Pa tema kãtasi nsãŋi lapv ulena Tafiiti kooli yãlaa tãnaya kupantv ke Toma tãna tv Tacaa hãte taa. ¹⁹ Ulena Tafiiti tala apalaa na alaa mpa paa kota tãna tãŋũ tãŋũnãya. Paa wei ke potopoto, na nantũyũ, na sũlvũ, na pá kpe.

²⁰ Tafiiti mãla tãyaya si í kooliyi í nyãma ke kupantv, ulena Mikaali lu na í sãŋi-í na í tãmi-í si: Ama lseyeli wulav

teeli uneyẽ saŋa pãpãtũ kẽ. N wãŋũsa nyã kawulãya wontu na í paaki nyã waali nyãma yomaa alv nyãma isentaa isu yũlv ke yem.

²¹ Ntena Tafiiti cõ-í si: Tacaa wei í kisa nyã caa na í læsi-m si mã la lseyeli nyãma wulav tũ í isentaa kẽ ma paawa. ²² Ma caa ma pasa ma ti na mã pãsi kpete na pã kãli mpv. Paa na mpv tũ, ma nyũyũ kã kũli yomaa alv nyãma mpa n yãŋũtãŋi tũ pa isentaa kẽ.

²³ Sayuli pẽelũ Mikaali na í sãm tũ í ta lũli pãyãya.

lãõ suwa nõŋũ ke Tafiiti na í tãyaya nyãma

(Kũtũũũũũ I 17:1-15)

7 Tacaa yapa wulav ke í kolon-tunaa niŋ taa, ulena í mãli í kawulãya tãyaya kũfalãya taa na heesũyũ. ² Mprũyũ kuvaku nakũli í tãma lãõ kuvãŋũtũv telãsvũ Natan si: Pã ta muna si mãá we kutuluŋu kuvãŋku taa na lãõ atakaa náa we cokãle taa. ³ Ntena Natan cõ wulav si: Polo na í la pã tãna mpi n maŋasãŋi nyã taa tũ. Mpi tũ, Tacaa we nyã waali kẽ.

⁴ Ahoo yuwa ulena Tacaa tũ Natan si: ⁵ Polo na í heeli ma pãyalv Tafiiti si pã tãya unu í ka ŋmana-m tãyaya ŋka ka taa maa caya tũ. ⁶ Hatoo ma læsvũ lseyeli nyãma ke Icipiti taa na pã suna saŋa tũ ma ta sũvta kutuluŋu taa. Cokãle taa kẽ ma we mpv. ⁷ Too ma na lseyeli nyãma tã luv tũ, ma ta pãũsãta pa nyũyũ nyãma mpa ma læsaa tũ pa taa nõŋũlv si pepe tãũ kẽ pa ta ŋma-m kutuluŋu kuvãŋku.

⁸ Mpv tũ, heeli ma pãyalv Tafiiti si Toma tãna tv Tacaa mã, ma yãŋũta si ntiyile taa kẽ ma kraŋa-í heeŋ waali si í la ma lseyeli nyãma wulav ⁹ na mãá we í waali kẽ í tãnte tãna taa. Ulena mã kpi-isi í kolontunaa tãna na mã kũsi í nyũyũ isu ate sãsaa lælaa. ¹⁰ Ulena mã ha ma lseyeli nyãma ke tãcãyãle si pá caya teu

na pulu í taa peyeli-we. Yélaa asaɣaa í taa tɔɔɔ pa ise, ¹¹ isu saa wei maa kra paasənlaa ke ma yélaa lseyeli nyéma tɔɔ tɔ. Pəyele ma yapa-i ɪ kolontunaa tənə niŋ taa si í heesti. Tacaa si: Puntu unu ɪ ka suna-m təyaya, pə taya Tafiiti ká ŋmana-ke. ¹² Ye pə tala nyá kuyaku na n səpa ile maa læsi nyá piya mpa n lələnə nyá taruyu tɔ pa taa nəɔɔlu na má kra-i wulav. ¹³ Inu ɪ ká ŋmana-m təyaya na maa yele na ɪ kawulaya kumte wee tam tɔɔ. ¹⁴ ɪ ká nyənəyi-m ɪ caa na maa nyənəyi-i ma pəyaya. Ye ɪ pəntənə-m maa ho ɪ kraŋuyu isu pa lakuyu pəyaya tɔ. ¹⁵ Ama ma kaa yeleye pəelee huluyu isu ma lapu Sayuli na má lə-i na má læti-ŋ ɪ lonte tɔ. ¹⁶ Nyá kawulaya na nyá kumte na nyá piitim pu wee tam tɔɔ ké.

¹⁷ Nti nti ləo heela Tafiiti na ləo kuyɔɔtutu teləslu Natanə nəɔɔ tɔɔɔle.

Tafiiti seew ke ləo

(Kutɔɔsɔtu I 17:16-27)

¹⁸ Mpuvule Tafiiti pola ləo cokəle taa na í yɔɔtənə ləo si: Hai, Tacaa ta ləo, má na ma təyaya tə ké we na í kəŋna-m timpi taa ma we isəntɔ tɔ? ¹⁹ Pəle pə paasi na í tasəyi ma təyaya suw təm na? Ye pə taya ləo, yulu kaa pəsi na í yɔɔtu mpu pə taka. ²⁰ Wentiyi ma taka ma wena si ma heeliyi-ŋ? N nyəma-m ké. ²¹ Nyá maɣamaya n sɔɔləna na í la təma sɔɔɔna ane, na í kuli-m təm tənə tə tɔ isu n ka yɔɔtuyu tɔ. ²² Tacaa ləo n ké Sɔɔ ké. Mpi tɔ, nəɔɔlu ta nəɣəsənə-ŋ. Ye tə keesənə nti unu tə nuna ta ŋkraŋ tɔ nəɔɔlu ɪ fei isu nyá. ²³ Piitim napəli pə fei na pə nəɣəsənə nyá yélaa lseyeli nyéma mpa n kɔma na í ya si tə pəsi nyá nyéma na nyá hətə yaa na í latuyu piti təma na kəkəls nyəm na í yatuyu Icipiti taa na í tɔɔɔni piitimnaa lələa na pa tuŋ. ²⁴ Na tə pəsi nyá nyéma ke tam tɔɔ, na nya pəsi ta ləo. ²⁵ Mpu tɔ, Tacaa ləo yeleye na təm nti n yɔɔta

ma na ma təyaya tá tɔ tɔ tɔ la na tɔ wee ŋpɔɔyú tam tɔɔ. ²⁶ Nyá hətə í wee sɔɔɔle na yélaa puɔɔləyi tam si: lseyeli nyéma ləo kele Toma tənə tu Tacaa na í paasəyənə ma təyaya. ²⁷ Mpi tɔ, Tacaa lseyeli nyéma ləo, nyá tuna nyá təm ke ma ŋkraŋ taa si n ká si ma təyaya. Pə tɔ ké ma kaasa ma ti na má sələmi-ŋ sələmuyu kune. ²⁸ Tacaa ləo, n ké ləo ké. Na í yɔɔta nti n lakɪ-təyi. Nyá keesənə-m nyá kupantu tənə tə təm. ²⁹ Kooli ma təyaya ke kupantu na ká wee tam tɔ isu n yɔɔtuyu tɔ, na kupantu nti tɔ wee ka tɔɔ ké tam.

Tafiiti kəla ɪ kolontunaa lələa

(Kutɔɔsɔtu I 18:1-13)

8 Pəle pə waali ké Tafiiti tasa Filiisi nyéma ke yoonav na í ŋmakəli-we na í læki pa ɪcate sɔɔɔle nte pəle paa tɔɔaa tɔ. ² Mpuɔyú Tafiiti yoonə Mowapu nyéma na í kra-weye yomle. Ulena í hust-weye ate, na pá kala yélaa tooso, ɪle pa ku naale. Pá kala yélaa tooso, pa ku naale. Pə kaasa mpa ulena pəle pá lakɪ Tafiiti ke təmle na pá feləyi-ɪ lampuu. ³ Mpuɔyú Tafiiti yoonə Lehopi pəyalu Hatəsee wei ɪ ké Sopa wulav tɔ na í kəli-ɪ waatu wei íle ɪ kulaa si ɪ muvi lələlati pəɔɔ nəɔɔ tətɔ tɔ. ⁴ Ulena Tafiiti læki ɪ kraɣanəŋ caɣalaa iyaya na nasətoso na nunuwa (1700) na yoolaa nəɔɔhe təntaa ke iyisi hiu (20000), na í seti kraɣanəŋ tənə nəɔɔhe hola na pə kaasi isu yoo keekenaa nunuwa (100) kraɣanəŋ tike. ⁵ Mpuɔyú Tamasi Sili nyéma pola wulav ke sənəv, ulena Tafiiti ku pəlewe yoolaa iyisi hiu na naale (22000). ⁶ Na í pona yoolaa ke Tamasi Sili taa, na ɪcate nyéma lakɪ-ɪ təmle na pá feləyi-ɪ lampuu. Paa timpiyi Tafiiti polaa, Tacaa kentayaa ɪ tɔɔ ké. ⁷ Ulena Tafiiti kraɣa Hatəsee yoolaa kpaləŋ wula nyəŋ na í pona Yosalem. ⁸ Mpuɔyú Tafiiti kuu nyəɣəluyu kuseeɔuyu nyəɣətɔ ke sɔɔm ke Hatəsee

acalee nna pa yaa si Peta na Pelotayi to a taa.

⁹Mpuyule Hamati wulav Tou nuwa si Tafiiiti kuwa Hatasee yoolaa tona. ¹⁰Ntena í tili i pəyalu Yolam ke Tafiiiti te si: Polo na í see-i na í sami-i timpi i pəsaa na í kpili Hatasee na i nyóma na í ku-we to. Mpi to, Tou yookayana Hatasee ké. Ulena Solam pona liyi-tee nyəətu na wula na nyəəluvu kuseemuyv ke heesi heesi. ¹¹Mpuyú Tafiiiti su nyəətu ntəyi Tacaa isu i ka suu liyitee nyəətu na wulanaa mpa i leeka piitimnaa mpa i yoonaa na í kəli to. ¹²Isu Silií nyóma na Mowapu nyóma na Amoni nyóma na Filiisi nyóma na Amaleke nyóma na Sopa wulav Hatasee na i nyóma. ¹³Isəna Tafiiiti lapa na i nyuvu kuli tɔvle.

Tafiiiti kəla Silií nyóma na í mələyi krente, ulena í ku ltəm nyóma ke yəlaa iyisi pələfei hiu (18000) ke timpi pa yaa si Təm tetəkəle taa to. ¹⁴l kəla ltəm nyóma ulena í su yoolaa ke pa tetv tona taa na icate nyóma laki-i təmlə. Paa timpiyi Tafiiiti polaa, Tacaa kentayaa i to kə.

Tafiiiti waali nyóma həla

(Kvtəsvtv I 18:14-17)

¹⁵Tafiiiti tɔv kawulaya ke lseyel nyóma tona to kə na í tənyəyi tampana na í paasəyana-we. ¹⁶Seluya pəyalu Sowapu kele yoolaa nyuvu tv, na Ahiluti pəyalu Yosafatu kele takəlası sulv. ¹⁷Ahitupi pəyalu Satəki na Apiyataa pəyalu Ahimeleki kele kətəlaa. ¹⁸Selaya kele takəlası ŋmaalu na Yoyata pəyalu Penaya kele yoolaa mpa pa tənyəyi wulav to pa nyuvu tv. Tafiiiti pəyalaa nté sɔpaapənaa.

Mefipaali pote ke Tafiiiti te

9 Mpuyú kuyaku nakvli Tafiiiti pəsaa si pə ta kaasi Sayuli təyaya tv

nyəvlu na má lapı-i kupantu ke Sonatay to?

²Sayuli təyaya təmlə tv nyəvlu i ka we tona na pá yaaki-i si Sipa. Mpuyule pa kraya apalu un na pá pona-i Tafiiiti kiŋ. Ulena wulav pəsı-i si: Nyaya pa yaaki si Sipa? Apalu un i tisaa, ³ulena wulav pəsı-i si: Pə ta kaasi Sayuli təyaya tv nyəvlu na má lapı-i kupantu ke ləv to? Ntena apalu un si Sonatay pəyalu we na pá kaana-i. ⁴Ntena wulav si: l we le? Sipa si: l we Amiyel pəyalu Makii tɔv timpi pa yaa si Lo-Tapaa to.

⁵Ulena wulav tili na pá kəna-i. ⁶Sonatay pəyalu Mefipaali tala Tafiiiti te ulena í həntı-i atə. Mpuyú i yaa i həte ulena i see si: Maɣalə ta caa. ⁷Ntena wulav si: Taa nyá, ma caa ma la-ŋ kupantu ke nyá caa Sonatay to. Maa cele-ŋ nyá cəv Sayuli tetvnaa tona na má na-ŋ tu təkəna təntəmlə ke tam.

⁸Mpuyú Mefipaali tasa həntvuyv ke atə na í to si: Hai, ta caa, maɣalə awe, ma we isu haya kusəraya ké na í paasəyana-m mpv un?

⁹Kelena wulav yaa Sipa na í heeli-i si: Ma celəyi nyá caa Sayuli na i təyaya nyóma nyəm tənaya Mefipaali. ¹⁰Nyá na nyá piya na nyá təmlə nyóma i ká haləyi-i ké na í taa laŋ kuhələm. Ule ma na-i tu təkəna təntəmlə ke tam.

Pəyele Sipa ka wena piya naanwaa na kakpası ké, na təmlə nyóma ke hiu. ¹¹Ntena Sipa cə wulav si: Ta caa, maa la teitei ké isu n heela-m to. Ulena Mefipaali svv wulav kiŋ ke tɔvıv isu i maɣamaɣa i kuləlv.

¹²Mefipaali ka wena pəyaya səkpəlaya nakəli na pá yaa-ke si Mıka. Mpuyú Sipa təyaya nyóma tona pəsaa i təmlə nyóma. ¹³Yosalem ke i ka we. Mpi to, i na wulav pa təkayana. Pəyele pu kaana Mefipaali nəhəe naaleɣe.

Tafiiti kəlvu ke Amaleke nyéma na Silii nyéma

(Kvtɔɔsvtu I 19:1-5)

10 Pəle pə waali ké Amoni wulav Nahasi səpa na ɪ pəyalu Hanuŋ ləeti ɪ lonte taa. ²Mpυvυle Tafiiti tɔma si: Maa ləeti Hanuŋ ke kupantu ke nti ɪ caa ka lapa-m tɔ. Ulena í tili si pá sɛɛ-ɪ ɪ caa ləyaya. Təmlɛ nyéma tala Amoni nyéma tetu taa, ³ulena tetu nti tə awulaa səkpema tɔ pa wulav Hanuŋ si: N nyéma si ləyaya sɛɛv tɔ ké Tafiiti tila ɪ yəlaa na? ɪ tila-wɛyɛ si pá feŋ ta ɪcate na pá nyɪ-tɛ na pá wakəli-tɛ.

⁴Tənaɣale Hanuŋ kpa Tafiiti tillaa mpe na í hv pa tantəŋ ke nnyenyekəŋ, na í seti pa tokonaa na pə kpa pa tapanɔɔsi. Ulena ɪ yele-we. ⁵Mpυvυlɛ fɛɛle kpa-wɛyɛ sɔsɔm. Tafiiti nu mpi pa lapa-we tɔ, ulena í tili si pá saali Yeliko haləna pa tantəŋ nyɔ, ulena pəcɔ pá kpe.

Amoni nyéma na Silii nyéma pa yoonav

(Kvtɔɔsvtu I 19:6-19)

⁶Mpυvυlɛ Amoni nyéma cəkənaa si Tafiiti haɣa-we na páná ke pa isayatu nti tə tɔ. Ulena pá polo Peti-Lehopi na Sopa Silii nyéma kih na pá kraɣa yoolaa apaa nyéma ke iyisi hiu (20000), na Maaka wulav tɛyɛ yoolaa iyaya (1000), na Topi nyéma tɛyɛ yoolaa iyisi naanɔwa na naale (12000). ⁷Tafiiti nu mpυ, ulena í tili ɪ yoolaa nyuvυ tv Sowari na yoolaa apalaa təna. ⁸Mpυvυle Amoni nyéma luwa na pá puli pa ɪcate nɔnɔɣɔ, na Sopa na Peti-Lehopi Silii nyéma na Topi na Maaka pə yəlaa náa we tawa taa na pa mpa. ⁹Ulena Sowari cəkəna si ɪ ká yoo taa na waali. Mpυvυlɛ ɪ ləsa lɛyɛlɛ yoolaa taa yoolaa na pele pá yookina Silii nyéma. ¹⁰Pə kaasa mpa ulena í yelina peleyɛ ɪ neu Apisayi si pele pá yoonaa Amoni nyéma. ¹¹Na í heeli-t si: Ye Silii nyéma

í kpila-m, ɪle n kɔɔ na í səna-m, yaa ye Amoni nyéma kpilina nyá, ɪle máá kɔɔ na má səna-ŋ. ¹²Tɔɣɔ apalɔtv na tə kaasi ta tɛyɪ ta yəlaa na ta ləɔ acalɛɛ tɔ. ɪle Tacaá í la ɪ luɣu nyəntv.

¹³Mpυvυlɛ Sowari na ɪ yəlaa pa svυ Silii nyéma tɛɛ si pá yookina-we na pele pá tv casəle. ¹⁴Amoni nyéma ná nawa si Silii nyéma sewa, ulena pele pá tv-tɛ na pá svυ ɪcate. Ulena Sowari məli na í kpe Yosalem.

¹⁵Silii nyéma nawa si lɛyɛlɛ nyéma kəla-we, ulena pá koti pa yoolaa tɔtɔ. ¹⁶Mpυvυlɛ wulav Hatəseɛ tilaa na pá yaa lfəlati pɔɣɔ waali Silii nyéma lelɛa na ɪ yoolaa wulav Sopaki kraɣa-we na pá tɛɛ Helam. ¹⁷Pa heela-tɛyɪ Tafiiti, ulena í koti lɛyɛlɛ yoolaa təna na pá tɛsi Yaatanɪ na pá polo Helam. Mpυvυlɛ Silii nyéma taɣana pa tv na pá na Tafiiti pá suli na pá yoo. ¹⁸Ama pa kuutɛyɛ lɛyɛlɛ nyéma isentaa, na Tafiiti kv yoo kɛekənɛa nasətoso na nunɔwa (700) paasənlaa na kraɣanəŋ caɣalaa ke iyisi nule (40000) na í kv pa yoo wulav Sopaki.

¹⁹Mpυvυlɛ Hatəseɛ waali awulaa səkpema nawa si lɛyɛlɛ nyéma kv pa yəlaa ke sɔsɔm, ulena pá polo na pá na-we pá ciiki na pá laki-wɛyɛ təmlɛ. Silii nyéma ta pəsi tɔtɔ si pá səna Amoni nyéma.

Tafiiti na Pasepa pa tɔm

11 Pənaɣa sikaa na pə tala waatu wei awulaa tɛɛki yoo tɔ, ulena Tafiiti kvsi ɪ yoolaa wulav Sowari na lɛyɛlɛ yoolaa təna si pá polo pá kv Amoni nyéma təna na pá lɛɛki Lapa ɪcate. Ama Tafiiti maɣamaɣa ta polo.

²Mpυvυlɛ kvyakv nakvli Tafiiti luna təhəntəle ke taanaɣa, na í cɔɔki kutuluɣu pata tɔ. ɪle ɪ loosa alv nɔɣɔlv ɪ sɔɔki lum nte, na ɪ isentaa luwa pə tv feɪ. ³Mpυvυlɛ ɪ tilaa na pá pɔɔsi ɪ tɔ. Ulena pá cɔ-ɪ si Uliyam pɛɛlv Pasepa ké.

l paalv kele Hiti tv Yulii. ⁴Ntena í tili na pá pona-*i* alv uní na í svvna-*i* na ílé í mælt *i* te. Pæyele *i* ka tema isvvtu nav nté kprakpa na í la asilima keelvvtv kvtaaya.

⁵Alv nawa *i* ti na teu ulena í tili na í heeli Tafiiiti.

⁶Mpvvyle Tafiiiti tilaa na í heeli Sowari si í yelee Hiti tv Yulii na í kvv.

Ulena Sowari náa yelee Yulii. ⁷Yulii koma ulena Tafiiiti pcvsv-*i* Sowari na yoolaa na yooi pa alaafæya tvv.

⁸Ípúvú Tafiiiti heela Yulii sv: Polo nyá te na í heesi.

Yulii luwa ulena wulav lapv-*i* kvvcvvtv na pá pona-*i*. ⁹Ama ílé *i* ta svv *i* te. *l* na wulav tanlaa pa hantæna ncnvçv te.

¹⁰Ípúvú pa tavasa-tævi wulav na ílé *i* pcvsv-*i* sv: Aní n luna mpaav ké. Ue pepe tvv ké n ta svv tæyava? ¹¹Ípúvú Yulii cv-*i* sv: Isv atakaa na Yuta na lsevçel nyéma tæna hantævi coka taa ké. Ma caa Sowari na *i* waalv nyéma ná we nyvttv taa. Ulena máa svv ma tæyava taa na má tvvçv na má nyvçv, na má hantæna ma alv na? Ma tuuna-*ŋ* sv ma kaa la mpv. ¹²Ntena Tafiiiti heeli-*i* sv: Tv, heesi saŋa, cele ue maa yelee na í mælt.

Ulena Yulii çava. ¹³Ípúvú Tafiiiti yaa-*i* *i* te na í tvvçv na í nyvçv na pá kv-*i*. Paa na mpv, ahoo yuwa tv, *i* ta polo *i* te, í na tanlaa pa hantæna.

¹⁴Tv fema ulena Tafiiiti ŋmaa Sowari ke takælaya na í tilina-keçve Yulii mavamaça ¹⁵sv pá telvsv-*i* timpv yooi hanja teu tv na pá yelee-*i* na pá kv-*i*.

Pasepa paalv Yulii svm

¹⁶Sowari nyala icate, ulena í pona Yulii ke timpv yoolaa taa yoolaa tanjaa tv. ¹⁷Ípúvú icate nyéma luwa na pá yooi na Yulii na *i* nyéma na pá kv Tafiiiti yoolaa pavale na pá kvçvna Yulii na pá kv tvv. ¹⁸Ulena Sowari ŋmaa Tafiiiti ke takælaya na í keesi-*i* pæ tæna mpi pæ lapa tævoole tv. ¹⁹Ípúvú Tafiiiti lela tillu ke heeluvv sv: Ye í keesa

wulav ke ta cakæle tvv ke çæve, ²⁰ntanyv páána ka kpa-*i* na í yvçvtv sv pepe tvv ké tv svv icate tæe sv tv yookina-te. Aní tv nyémaça sv icate nyéma tvvkv nyéma. ²¹Ípúvú alv ka kvna Ketivçv pavav Apimelekt. Tereesi icate tæe ké *i* ka svv mpv na alv yava-*i* namle hvçvsvv na kolvva nyvsvv taa. Ue pepe tvv ké tv kvçvna kolvva ke mpv? Ue n cv-*i* sv nyá pavav Yulii ná sava tvv.

²²Ípúvú tillu keesa Tafiiiti ke nti Sowari keesa-*i* tv sv: ²³Kolontunaa mpv pa kpila-tvvtv. Pa lu-tvvtv kvlvv ke tava taa na taa tvvçv-*we* na tv tana-*weçve* pa icate ncnvçv. ²⁴Ulena kolvva tvv saŋlaa náa tv-tvvtv nyéma na pá kv ta taa pavale. Halv nyá pavav Yulii ná sava tvv.

²⁵Tænavale Tafiiiti cvva tillu sv: Polo na í heeli Sowari sv, paa pæ kvva *i* yælaa tv pæ taa kvl-*i* caalvvtv. Pæ wee ké sv í polo icate tvv na tvv na í kvl-*te*. Nyaa polaa í tava-*i* ípúvú apalvtv.

²⁶Yulii alv nuwa sv *i* paalv sava, ulena í wii-*i*. ²⁷Lævava tema, ulena Tafiiiti tili na í kpaça alv na í kvl-*i* apalv pavava. Ípúvú Tafiiiti kvlavtv nti tv ta mavva Tavaa.

Natan heeliçv Tafiiiti ke *i* salæka tvvtv tvv

12 Ípúvú Tavaa tila lsv kvvçvçvtv telvsv Natan ke Tafiiiti kvv na í heeli-*i* sv: Apalaa napæltv paa wena naale ke icate kvlvmtæle taa, lelv ke tvv tv na lelv ke kvvçvntv. ²Tv tv uní *i* ka wena naav na heev ke svsvm pæ fei nyvsvvtv. ³Hevava kvlvmaça ke kvvçvntv náa wena na í tvvkv, na kv na *i* piya pa wee na pá tvkv na pá nyvkvkv tvntæmlæ, na kv hantævi *i* tate taa na í nyvçvçv-*ke* sv *i* pælv. ⁴Ípúvú kvvkv kvlvv kvkv kvv kvv tv uní na í la *i* tvla pætvçvæle, na í kvsv a taa ké læsvvtv sv *i* kvvkv kvkv kvkv kvkv kvkv. Na í kv kvvçvntv hevava kvv na í kv-*i*.

5-6 Tənaɣale Tafiiti pááná huuwa kɔakɔaa təfaa na í tɔ sɪ: Ma tuuna Tacaa sɪ yulw wei unɪ ɪ lapa mpv tɔ pə wee sɪ í felt heej liyiti ke yaasi wei ɪ lapa mpv na í feina pətɔtəle tɔ. Pəyele pə tu muna pá kv-ɪ ké. 7 Ntena Natanj sɪ: Nyaaɣale yulw unɪ. lseyeli lso Tacaa yɔɔtəaa sɪ unɪ ɪ kpana-ŋ lseyeli nyóma wulav na í ya-ŋ Sayuli niŋ taa 8 na í ha-ŋ təyaya na alaa na í tv nyá niŋ taa ké lseyeli nyóma na Yuta nyóma. Ye n ka heela-ɪ sɪ pəle pə ta tɔ-ŋ ɪ ka sɔssa-ŋ. 9 Pepe tɔw ké n nyəna Tacaa tɔm ke yem na n la mpi pə ta maya-ɪ tɔ? N kv Yulii na Amoni nyóma layate, na n kraɣa ɪ alb. 10 Timpi n nyəna-ɪ yem ke mpv na n kraɣa Yulii alb tɔ, yooou kaa hatələna nyá təyaya tɔtɔ. 11 Mprúyú Tacaa tasaa sɪ: Maa yelee na nyá piya taa nɔɔlɔ wakəlɪ nyá laŋle. Maa ha nɔɔlɔyɔv nyá alaa ke nyá isentaa na ílé ɪ svvna-we na ilim na pə isəle. 12 Nyá ŋmelaa ké na n la nɔɔlɔ ta na. Ama ilim taa ké maa la ma nyəntv na lseyeli nyóma təna na.

13 Tənaɣa Tafiiti tɔma sɪ: Ma wakələna Tacaa ké. Ulena Natanj náá tɔmɪ-ɪ sɪ: Tacaa husa nyá isayatu, n kaa tasa səm. 14 Ama timpi n yelaa na Tacaa kolontunaa kpa ɪ tɔw na pá nɪ pɔntv tɔ, pəyaya ŋka pə lula-ŋ tɔ ŋke kaa səna.

15 Mprúyú lso kuyɔɔtɔtv teləslv Natanj kpema ɪ tɔ.

Pasepa pəyaya səm

Mprúyú Tacaa yelaa na kvɔtəŋ sɔsɔw nakulɪ kv kpa Yulii leelu pəyaya ŋke. 16 Mprúyú Tafiiti hɔka nɔɔɔ na í sələmi Tacaa ke pəyaya ŋke ka tɔw. Ateɣe ɪ həntaya paa ahoo nna, nyaalɔyɔv fɛɪ. 17 Ulena ɪ təyaya sɔsaa kaana-ɪ sɪ í kvlɪ atɔ ɪ ta tisi. Pécɔ ɪ kisa tɔɔɔ. 18 Ulena pəyaya sɪ kuyaku naatosompɔɔlaya nyəŋku wule. Ama Tafiiti waalɪ nyóma nyamna-ɪ ka səm tɔm ke heeluyɔ. Mpi tɔ, pa mayasaya pa taa ké sɪ, wɔsasɪ taa

kele tə yɔɔtəyana-ɪ ɪ ta cɔ, ka laalaa na ká sɪ isəntɔ tɔ ye tə heela-ɪ ɪ laŋle ká teesi wakəlɔyɔv tətɔɔtɔɔ. 19 Ule Tafiiti nuwa pa welətəɣɪ təmayale, ulena í cekəna sɪ pəyaya səpa. Ntena í pɔɔsɪ-we sɪ: Ka səpaya? Pele sɪ: Ee.

20 Tənaɣale Tafiiti kula atɔ na í sɔ lvm na í layasɪ wontu. Ulena í svv Tacaa təyaya taa na í həntɪ-ɪ atɔ. ɪ məla təyaya ulena í yɔɔtɔ na pá kəna-ɪ tɔɔnaya na í tɔɔɔ. 21 Mprúyule ɪ waalɪ nyóma pɔɔsa-ɪ sɪ: Wentɪ n lapa mpv tɔ, tə tapuyɔv suweyele? Pə tɔka pəyaya ke kvɔkɔv ka ta sata ulena n məlɪ n wiiki na n kisiyi tɔɔɔ. Pə məlaa na pəyaya sɪ ulena n kvlɪ na n naalɪ tɔɔɔ na?

22 Ntena Tafiiti cɔ-we sɪ: Ma wiikaya na má hɔkəɣɪ nɔɔɔ ke mpv tɔ na má teeləɣɪ ké sɪ ntanyɪ Tacaa ká ná ma pətɔtəle na í waa-ke. 23 Tɔw, nɔɔnɔɔv ka səpa tɔ, pepe tɔw ké maa tasa nɔɔɔ hɔkuyɔv? Anɪ ma kaa pəsɪ na má tayani-keɣe kusuyɔ. Ama máá tena na má polo ka kiŋ. Tɔfɔv ka fɛɪ sɪ ka tasəɣɪ məlɔyɔv ke ma kiŋ tɔtɔ.

Saluməŋ lɔluyɔ

24 Mprúyú Tafiiti heesa ɪ alb Pasepa laŋle na í kvətəna-ɪ na í lɔlɪ apalɔpəyaya na í ha-keɣe hətɔ sɪ Saluməŋ, na Tacaa luyɔ svv-keɣe teu. 25 Ulena Tafiiti cele-keɣe lso kuyɔɔtɔtv teləslv Natanj na ílé ɪ ha-keɣe hətɔ sɪ Tacaa sɔla-ɪ.

Lapa ɪcate leekuɔv

(Kvɔɔsvtv I 20:1-3)

26 Tafiiti yoolaa wulav Sowapɪ ka tama Amoni nyóma ɪcate sɔsɔle Lapa. Waatu wei ɪ leeka-te 27 ulena í tili na pá heeli Tafiiti sɪ: Ma teesa lvm hɔɔluyɔv ɪcate ke leekuɔv. 28 Mpv tɔ, kpeyeli yoolaa mpa pə kaasaa tɔ na ŋ kɔɔ na ŋ mv-te. Pə taa kɔɔ na má svv tə taa na pá məlɪ-m sam. 29 Mprúyú Tafiiti kpeyela yoolaa na pá kpa Lapa tɔw na pá leeki-te. 30 Ulena Tafiiti kuli tə wulav kawulaya

ntenuyu. Wola ke pa lupa-ku, ku yuj we isu kiloonaa hiu na naanowa na liyiti ke mpv, na pá tu ku tō ké liyitee pē. Mprúyú pa tema-kuvu Tafiiti nyuvu na í kuu icate taa ké wontu tuutuuma tōtō. ³¹ Pə kaasa icate yəlaa lena í tu lelaa ke kaafəntanaa təmlə na lelaa ke nyəyətə halənav na lelaa ke tawa təma na lelaa ke pilikinaa wəpu. Mprúyú Tafiiti lapəna Amoni icate təna. Ulena í na ı yəlaa pá məli Yosalem.

Tafiiti piya acaalətv

13 Pələ pə waalı acaalətv lapa wulav tē. Tafiiti pəyalv Apəsaləm ka wena neu alv nyəy nəyōlv na pá yaakı-ı sı Tamaa na ı isentaa luwa teu. Mpuvule Apəsaləm neu yətəte nyəy wei pa yaa sı Amənoy tō ı luvu svv Tamaa unı. ² Amənoy ka sōla ı neu unəyi haləna í can í tu ı təyi kvətəy ke ı təm taa. Mpi tō, pēlv unı ı taa nyı apalv, ulə pu we Amənoy ke katē sı í tokina-ı. ³ Amənoy taapalv nté Tafiiti taalv Samma pəyalv Yonatari. Ílé ı ka ké yvlv layatv ké. ⁴ Mprúyú ílé ı pōosa-ı sı: Pepe tō ké halı nyayə wulav pəyalv taka na paa tanay ηku n tēy taası ke mpv? Mpuvule sı: Ma sōla ma taalv Apəsaləm neu Tamaa ké. ⁵ Ntena Yonatari sı: Cēsı isı pə wukı-η, na nyá caa í kōma-η wiiluyı, ulə n tōmı-ı sı í yele na nyá neu Tamaa kōv na í lá təyōnaya ke nyá isentaa na í tv-η na n təyō.

⁶ Mprúyú Amənoy cəsaa sı pə wukı-ı na í həntı na wulav polo-ı wiiluyı. Ulena Amənoy sələmı wulav sı: Hai, ma caa sı ma neu Tamaa í kōv cəne na í tv-m kakalası naale na í cələ-m na má təyō.

⁷ Ntena Tafiiti tili na pá heeli Tamaa sı í polo ı taalv Amənoy nan taa na í lapi-ı təyōnaya.

⁸ Mprúyú Tamaa pola Amənoy nan taa na í mayana Amənoy həntaa, na Tamaa la somtu na í huıyuti na í tv

kakalası, ⁹ ke tənə unı na í kuuli na í svv Amənoy na í kisi təyōv. Ulena Amənoy tō Tamaa sı: Ləsı yəlaa təna, na pa təna pá lu. ¹⁰ Mpuvule Amənoy tōma Tamaa sı: Kōna-m təyōnaya ηkēyē nan taa na má təyō ulə.

Ulena Tamaa kraya kakalası nsv na í pona Amənoy nan taa. ¹¹ Pēlv sı-ı təyōnaya, ulena Amənoy tōki ı nin taa na í tōmı-ı sı: Ma neu, kōv tə svv. ¹² Ntena pēlv sı: Aai, taa wakəli-m ma taalv. lseyelı nyóma ı lakı mpv. Ulə taa la acaalətv nti. ¹³ Ye n lapa mpv leyə maa sı ma fēelə? Pəyēle nyá pásv lseyelı taa acaaləy taa ləykv. Polo n sələmı wulav, paa pə la isəna ı ka tisi na má saa-η.

¹⁴ Ama Amənoy ta nına-ı. Mprúyú ı kpiya Tamaa na tōy na í wakəli-ı. ¹⁵ Tənayə Amənoy luvu lu-ı na ı taa kpana-ı na pá kəli isı ı ka sōla-ı tō, na í təyōmı-ı sı í lu. ¹⁶ Ntena pēlv ma kapuka sı: Ha, n təyōnəyi-m mpv tō n sōsəyi isayatv ke nti n tema-m lapv tō tō tō ké.

Ama Amənoy ta nu. ¹⁷ Mprúyú ı yaa təmlə tv na í heeli-ı sı: Təyōmı alv unə na í lu na n kaləsi kōnəyō.

¹⁸ Ulena təmlə tv ləsv-ı awalı na í təkı na í kaləsi.

Pēlv unı ı ka svv ηkpalası capa kvəvəvəlv ké isı awulaa pēlaa mpa pa ta saata tō pa suuki tō. ¹⁹ Tənayələ Tamaa cəla ı capa na í tv ı nyuvu taa ké tōlvma na í te nyuvu na í makı kapusi na í tēki. ²⁰ Tamaa taalv Apəsaləm na-ı, ulena í pōosa-ı sı: Nyá taalv Amənoy wakəla-η ké? Ma neu, svv. Taa sulı təm ntəyi krayav na n yaa-təyi pulv, nyá taalv ké.

Ulena Tamaa saalı Apəsaləm təyaya taa isı katayəlaya. ²¹ Mprúyú wulav nu pə tənayə mpv na pááná kra-ı sōsəm. ²² Ulena Apəsaləm haya Amənoy na ı taa. ı tasəyi-ı yəyətənav ke mpi pə tō ı wakəla ı neu tō.

Apəsəlm kuwa Amənəŋ

²³Pusi naale sikaa ile pa kəkki Apəsəlm heeŋ huntu nté timpi pa yaa si Paali-Hasəw təŋə ləlayim. Uena Apəsəlm yaa wulav pəyalaa tənaya təŋəw. ²⁴Mrúŋú i polaa na í heeli wulav si: Ta caa, pa kəkki ma heeŋ huntu. Ue ma caaki si nyana nyá waali nyəma tənə í kəw na tə təŋə pə acima. ²⁵Uena wulav tə si: Aai, ma pəyalu, ta tənə tə kaa polo, pə taa kəw na tə suki-ŋ səŋəla ke yem.

Mrúŋú Apəsəlm caala-i, uena wulav kisi təsəŋasəŋa na í lapi-i pə lapa wulee. ²⁶Ntəna Apəsəlm si: Ue yeke na ma neu Amənəŋ təŋ-tu. Wulav si: Pepe təw kə n caa si í polo nyá tə?

²⁷U caala wulav ke teu, uena ílé i yeke na i pəyalaa tənə polo. Haləna pə kpeŋna Amənəŋ mayamaŋa.

²⁸Mrúŋú Apəsəlm heela i təmlə nyəma si í paasəna teu, na pə kəma na Amənəŋ haŋa səlvm na má heeli-me si í ku-i, ule í ku-i, í taa nyá, ma heelina-me. Mpu tə, í kaasi mə ti na í təŋə apalvtu.

²⁹Waatu wei Amənəŋ haŋa səlvm, uena Apəsəlm təmlə nyəma la teitei isu i ka heeluŋu-we tə. Na wulav pəyalaa tənə kuli na paa wei í kpa i kpaŋaya təw na í se.

³⁰Mrúŋú pa tayasa wulav ke kpaŋaa si Apəsəlm kuwa i pəyalaa tənə pə ta kaasi paa kulvm. Pəyele pəle pa we mpaav na pá tənə kpente.

³¹Tənaŋale wulav kula kpaŋaa na laŋwakəlle na í cəli i wontu na í hənti ate na i waali nyəma náa cəli pəle pa nyəntu tətə. ³²Mrúŋú Tafiiti taalv Samma pəyalv Yonatari təma si: Ta caa, Amənəŋ tike ke pa kuwa, pə taya nyá pəyalaa tənə. Apəsəlm ka haŋa-i na i taa ké timpi i ka wakəla ílé i neu təŋə. ³³Ue wulav, taa huŋuti lotu si nyá pəyalaa tənə səpəna, Amənəŋ tike ké. ³⁴Mrúŋú Apəsəlm sewa.

Wulav taŋlv kusa ise ke kpaŋaa, ule i na samaa na i waali təw keke puŋv cəlv mpaav taa.

³⁵Tənaŋale Yonatari təma si: Aŋha, wulav, nyá pəyalaa tapəna nté isu ma heeluŋu-ŋ tə.

³⁶Yonatari nəŋə ta tiita ate, ule wulav pəyalaa tapəŋale, na pá tvli nəkəs i na pá wii təkpuo na wulav na i waali nyəma pəle pa luki isəlvm.

³⁷⁻³⁸Apəsəlm ka sewa tə Amihuti pəyalv Taləmayi wei i ka ké Kesuli wulav tə i təŋə i ka polaa na í cəŋa pusi tooso. Na Tafiiti náa wiiki i pəyalv Amənəŋ təw ké tam. ³⁹Wulav kəma na í heesi i ti laŋle ke Amənəŋ səm təw, uena í yeke Apəsəlm kuŋv təm ke pəkəŋv.

Apəsəlm məlvu ke Yosalem

14 Mrúŋú Tafiiti yoolaa nyuŋv tu Sowari cekənaa si wulav haŋa Apəsəlm na páána. ²Uena í tili timpi pa yaa si Tekuwa tə na pá kəna-i alv laŋatu nəŋəlv na í heeli-i si: Cəsi isu nyá laŋle wakəlaa na í suu ləŋaya wontu isu yulv cakvŋv ləŋaya na pə taŋi tə, ule taa saŋali nim. ³Na í keesi-i təm nti i ka yəŋəti wulav kiŋ tə. ⁴Mrúŋú alv un i pola wulav te na í hoti i tē na í tə si: Hai, ta caa, ya-m. ⁵Ntəna wulav si: Pepe lapa ye? Ntəna alv si: Hai, ta caa, ma paalv səpəŋa na pá yeke-m leelu. ⁶Pəyele maa wena apalvpiya ke naale. Mrúŋú si yoo taale, nəŋəlv fei si í loli-si. Uena lelv ku i taapalv. ⁷Tənaŋale ma nyəma tənə kulaa na pá səŋ ma təw si má yeke na pá kv kulv. Si paa kulv un i ka kpaŋana i caa wənav, isu pa kv-i. Lələ kulvm təle nte tu kaasa-m təŋəle pa tēsəŋi naŋtvu. Pə kaa kaasi ma paalv ké pəŋaya ŋka paa yaakəna i hətə təŋə tətə taa.

⁸Ntəna wulav si: Kpe nyá tē na má paasəna nyá təm. ⁹Mpuŋvle alv cə-i si: Paa mpi pə lapa pə wēe ma na ma caa təŋaya ta təm pə taa wēe nyá na nyá

təyaya mə nyəntu. ¹⁰Mpuyule wulav tōma si: Ye nəyɔlv laki nyá tōm kə tōm nti tə taa, ɔl n kōna-i ma kiŋ, ɪ kaa tasa-ŋ tokinau. ¹¹Ntena alv tasa si: Ta caa wulav, tuuna nyá lɔ Tacaa si ylv lɛɛtɔlv inɪ ɪ kaa kv ma pəyaya na pə yele ncaale. Mpúyú wulav ná tuuwa si: Na lɔ, nəyɔlv kaa kpaɣa nyá pəyalv tɔ kə nyulvɣv.

¹²Mpuyule alv si: Hai, Tacaa, yele na má tasa tōmɣv kulɔmɣv kə yɔyɔtɣv. Ulena wulav si: Yɔyɔti. ¹³Kelena alv tɔ si: Na pepe tɔ kə n caa n wakəli lɔ yəlaa kə mpv? Mpi tɔ, nyá kuna nyá tɪ tōm kə timpi nn caaki si n mələna nyá pəyaya ŋka n tɔyɔnaa tɔ. ¹⁴Ta təna tu si teitei kə isu pa pəlvɣv lum kə ate na pə fəi kpaɣ tɔ. Ama lɔ naa kvɣt, ɪlɛ ɪ caaki kə si pá hólí suulu kə wei pa lɔwa tɔ na pá mələna-i. ¹⁵Tacaa, nəɔnɔ ma kōm isəntɔ tɔ, ma ta kɔv yem, nyá yəlaa nyaasəna-m. Pə tɔ kə ma kōma si má yɔyɔtəyəna-ŋ na ntanyɪ n ka tisi. ¹⁶N ká mv ma tōm na n ya-m mpa pa lvkt si pá kpiisi ma na ma pəyaya si tə taa na lɔ kpancoou tɔ pa niŋ taa. ¹⁷Ma tv ma taa si nyá tōm ka yele na má heesi. Mpi tɔ, Tacaa, n wee kə isu lɔ isɔtaa tillu. N faki kvpantu na isayatu. Nyá lɔ Tacaa ɪ wee nyá waalı.

¹⁸Mpúyú wulav tōma alv si: Taa ŋmesi-m nti ma pɔɔsəyi-ŋ isəntɔ tɔ. Alv si: Yee, yɔyɔti ma ce. ¹⁹Ulena wulav si: Isəntɔ Sowapɪ nəyɔ fəi tōm tənə tə taa? Ntena alv si: Hai ta caa wulav, ma tuukina-ŋ si ntəŋkpeesaya fəi. Tampana yaa, nyá təmlə tv Sowapɪ tuna-m təmlə tənə na ɪ heeli-m tə təna nti ma yɔyɔtəyi isəntɔ tɔ. ²⁰Sowapɪ tuka ituule kə mpúyú si n ká cekəna na n mələna Apəsəlm. Mpi tɔ, n kə ləmayasəle tv kə na n nyəmə pə təna mpi pə laki tɔ isu lɔ isɔtaa tillu.

²¹Pələ pə waalı kə wulav tōma Sowapɪ si: Tōm nti tə tema, polo na n kōna Apəsəlm.

²²Tənayale Sowapɪ hota wulav nəɔhe tɛ kə kpaɣaa na ɪ kooli-i kvpantu. Ulena ɪ tɔ si: Hai, Tacaa, saŋa nté ma nawa si n hula-m suulu kə timpi n tisuyv ma tōm tənə tɔ.

²³Mpuyule Sowapɪ tɛ Kesuu na ɪ kōna Apəsəlm kə Yosalem. ²⁴Kelena wulav si: Apəsəlm ɪ caya ɪ təyaya taa, má na-i ta isə ɪ taa suli.

Ulena Apəsəlm məli ɪ təyaya, ɪ na wulav paa naaki təma.

Tafiiti na Apəsəlm pa ciikuyv

²⁵Nəyɔlv ta haŋna Apəsəlm kə teu kə lseyeli təna taa. ɪ ŋmatv təna ka tewaya, ɪ tiili fəi paa kvətiya mayamaya. ²⁶ɪ ka wena nyɔsi kə sɔsɔm kə, na pu wee si pá hvmt-i paa pənaya ŋka. Mpi tɔ, ɪ nyɔsi ɪ kōma si we yuŋ kə. Ye pa hvma-i si yuŋ weeki kiloonaa naale na həyɔlvɣv isu wulav mayasəlaya wev tɔ. ²⁷Apəsəlm lula apalvpiya tooso na alvpəyaya kulɔmaya. Pa yaa-kə si Tamaa, ka isen-taa ka luwaya.

²⁸Mpúyú Apəsəlm caya pusi naaleye Yosalem. Ule ɪ na wulav paa keesiyi təma. ²⁹Ulena ɪ yaa Sowapɪ si ɪ tiliyi-i wulav kiŋ na ɪlɛ ɪ kisi, na ɪ tasa-i yaav kə tōm naale nyəm na ɪlɛ ɪ kisi tɔtɔ. ³⁰Ntena Apəsəlm tɔ ɪ təmlə nyəma si: Sowapɪ taale nté ma nyənte kvŋkəŋ taa, ɪ polo na ɪ sɔ-tɛyɛ kəkɔ.

Ulena pələ pa polo na pá sɔ-tɛyɛ kəkɔ. ³¹Mpuyule Sowapɪ pola Apəsəlm təyaya taa na ɪ pɔɔsi-i si: Pepe tɔ kə nyá təmlə nyəma sɔpa ma taale kə kəkɔ? ³²Kelena Apəsəlm si: Ma tila nyá waalı kə tōm payale si n kɔv na má tili-ŋ wulav kiŋ na n pɔɔsi-i si pepe tɔ kə ɪ tila ma waalı kə Kesuu? Pu kəla teu si má saalı təna. Ma caa si ma na wulav tɔ ná na ye ma lapa-i isayatu nti ɪ kv-m.

³³Mpúyú Sowapɪ ná polaa na ɪ heeli-təyi wulav. Ulena wulav yaa Apəsəlm

na í koo na í hantí wulav ke ate na ílé i wayalı-t.

Apəsalom kuluyu ke wulav tō

15 Pəle pə waalı ké Apəsalom hika yooou keeke na kpaɣanəŋ na taŋlaa ke nule na naanɔwa (50).² Tananəŋ tananəŋ ke Apəsalom lukaya ləŋ na í puki icate nənɔɔ səsaya mpaav kpeɛŋa, ye nɔɔɔ hika təm sɪ i puki wulav tɛye huɔle, ile i yaa-i na í pɔɔsɪ-i sɪ: icate nteye n luna? Ye ílé i cɔ-i sɪ: Ma ké lseyeli kpekəle təne tə tu³ ile i tɔmɪ-i sɪ: Nyənɪ, n wena tampana ké. Pécɔ ye n pola wulav te nɔɔɔ kaa paasəna-ŋ.

⁴Kasa, ye maa kena huɔle ntɔ, ma kiŋ nté təm nyéma ka kəŋaya na ma taɣanəyi pa tɔmnaa.

⁵Ye yulɔ í kɔtəyənə-i sɪ i hantəyi ate ile i kɔpɪ-i na í wayalı-t.

⁶Mrúyú Apəsalom lakaya lseyeli nyéma təna mpa pa pukayana tɔmnaa ke wulav tɛ tɔ. Na lseyeli nyéma laŋa heekayana-i ké.

⁷Pənaya liyiti nyəŋka taa ké Apəsalom tɔma wulav sɪ: Tacaa, ye le na má polo Hepəlŋ na má lá kətaɣa ŋka maa sɪ Tacaa ke nɔɔ sɪ maa lapɪ-t tɔ. ⁸Mpi tɔ, waatu wei maa we Kesuu tɔɔ ma sɪ Tacaa ke nɔɔ sɪ ye i yelaa na má məli Yosalem, unəyi maa la təmle. ⁹Ntəna wulav sɪ: Polo.

Ulena Apəsalom kulɪ na í tɛe Hepəlŋ. ¹⁰Mpuɣule Apəsalom tila tillaa ke mukaya ke lseyeli tɛtu təna taa sɪ ye pa nu tutuyɔ ile pa yɔɔɔ sɪ: Apəsalom ke le wulav na í we Hepəlŋ. ¹¹Yosalem nyéma ka sɪ-i yelaa ŋmɔnuɣu (200) pɛle pa nuna-i teu ké, pa ta cəkəna nti i hɔkaa tɔ.

¹²Waatu wei Apəsalom lakaya kɔtasi, ulena í tili na pá yaa Kilo tu Ahitofelɪ wei i ka ké Tafii ti sɔpaapɪ tɔ. Mrúyú samaa hika sɔsɔm ke i kiŋ na pá təŋna wulav acaɣa ke caɣav.

Tafii ti sewa ke Yosalem

¹³Mrúyú nɔɔɔ kɔma na í cɪ Tafii ti ke səkpaluyɔ sɪ: lseyeli yelaa keesa ise na Apəsalom tɔ. ¹⁴Ulena Tafii ti yɔɔɔ i waalı nyéma təna mpa paa we i kiŋ ke Yosalem tɔ sɪ: Í kulɪ na té se, tɔfɔ Apəsalom u yeki-tu. Í la tɛav, ye pə taɣa mpu i ká tuti-tu na í ku icate nyéma təna. ¹⁵Ntəna wulav waalı nyéma tɔ sɪ: Ee, Tacaa tu la tə təna nti n heeliyi-tu tɔ.

¹⁶Mrúyú wulav na i təyaya nyéma təna pa luwa, na í kaasi alaa naanɔwa sɪ pɛle pá taŋ təyaya.

¹⁷Wulav lu mpu ulena i yelaa təna tu i waalı na pá səŋ təyaya kantəkaya nyəŋka kiŋ. ¹⁸Mrúyú i təmle nyéma təna na i taŋlaa təna tu-i heku, na Kati yoolaa ná kɔɔ yelaa nasətoso (600) na pá tɛe-i nɔɔ. ¹⁹Mrúyú wulav pɔɔsa Kati yoolaa nyuyɔ tu ltayi sɪ: Pepe tɔ ké mə kɔma ta kiŋ tɔtɔ? l məli Apəsalom cɔlɔ. Mpi tɔ, mə ké cɔɔsəlaa ké i ta ké tɛtu nyéma. ²⁰Anɪ nɔɔnɔ ke le i tapa, ulena máa kɔkəyi-meɣe kɔkɔpaa na má cɔkəna. Pécɔ ma mayamaya ma ta nyɪ ma təpote. Mpu tɔ, í məli. Tacaa í paasəna-me na í la-meɣe kɔpantu.

²¹Tənayale ltayi cɔ wulav sɪ: Ma tu-una lɔɔ na nyá sɪ: Timpi n ka polo tɔ tənaya tu polo, paa səm mayamaya tu sɪ. ²²Ntəna wulav tɔ ltayi sɪ: Ye mpu tɛe nɔɔ.

Ulena ltayi na i yelaa təna na i piya təna pá tɛe nɔɔ. ²³Mrúyú wulav na i yelaa pa tu mpaav na pá tɛeki. Ye i tala icate nte, tɛle tə yelaa pəli isəlɔm na pá makɪ kapusi. Ulena wulav náa tɛe Setəlŋ lɔɔ na i yelaa náa təŋna wulaya tɛtu tɔ tɔ. ²⁴Kɔtulɔ Satɔki na Lefii nyéma mpa pa səyələya lɔɔ atakaa tɔ paa we təne unɪ tɔtɔ. Mrúyú pa sɪ lɔɔ atakaa na Apiyataa səŋaa na yelaa təŋa luu ke icate taa. ²⁵Ulena wulav tɔ Satɔki sɪ: Məŋna lɔɔ atakaa ke icate taa. Ye

Tacaa ká huli-m suulu, ɪ ká mæləna-m na maa tasa-ɪ nav ke ɪ lonte taa. ²⁶ Ama ye ɪ ka tɔ sɪ: Aaɪ, maa caaki-ŋ, ɪle í la-m ɪsəna ɪ caaki tɔ.

²⁷ Mprúyú wulav tasa Satɔki ke heeluyɪ sɪ: Nyana nyá pəyalɪ Ahimaasi na Apiyataa pəyalɪ Yonataŋ í mæləna laŋhulɪmlɛ ke ɪcate taa na í feŋiyi.

²⁸ Tu taŋ wulaya tetu pəyɔ tətəsəlɛnaa, na má nu ɪcate alaafəya tɔm.

²⁹ Mprúyú Satɔki na Apiyataa pa mæləna lɔɔ atakaa ke Yosalem na pá caya təna.

Tafiiti tila feŋlu

³⁰ Mprúyú Tafiiti taka ɪ isentɔ ke saalaya na í wiiki na í kpaaki Olifinaa pulaya tɔ kɛ nɔɔhɛ kɛtɛ. Na ɪ waali nyéma náa takɪ pɛle pa isentɔ na pá wiiki mpɪ tɔtɔ. ³¹ Ulena pá kɔɔ pá heeli wulav sɪ Ahitofelɪ təŋa Apəsəlɔm. Ntena Tafiiti sɪ: Hai, Tacaa, wakəlɪ Ahitofelɪ layatu.

³² Waatu wei Tafiiti tala pulaya nyuyɪ taa timpɪ pa sɛɛki lɔɔ tɔ, ɪle ɪ taapalɪ na ɪ layatu tasulɪ Akii tu Husayi kɔmɔyale na laŋwakəlɛ na ɪ cara cɛlaa na ɪ nyuyɪ na tetu. ³³ Ntena Tafiiti sɪ: Ye n təŋəyi-m pə kaa waasi-m. ³⁴ Məlɪ ɪcate taa na í heeli Apəsəlɔm sɪ n ka kɛ ma tɔmlɛ tu ke lɔŋ kɛ, ɪle nɔɔnɔɔ n caa sɪ n nyənəyi unəyi nyá caa. Waatu unəyi n ka wakəlɪ layatu nti Ahitofelɪ tasəyi-ɪ tɔ. ³⁵ Pələ pə paasi kətəlaa Satɔki na Apiyataa pa we tənaya. Ye n nu ntiyi Apəsəlɔm pa tɔɔ n polo n heeli-we. ³⁶ Pa pəyalaa Ahimaasi na Yonataŋ pa we tənaya, n ka tili-we na pá kɔɔ pa heeli-m.

³⁷ Mprúyú Tafiiti taapalɪ Husayi mələ ɪcate taa kɛ waatu wei Apəsəlɔm kɔma tɔ.

Tafiiti taapalaa na ɪ kolontunaa

16 Waatu wei Tafiiti tɛɛ Olifinaa pulaya nyuyɪ taa kɛ pəɔ, ɪle

Mefipaali tɔmlɛ tu wei pa yaa sɪ Sipa tɔ ɪ kata-ɪ kele na ɪ kraŋasi naale. Na pá hɔka sɪ tɔɔ kɛ potopotonaa ŋmɔnuyɪ (200) na lɛsɛŋ kɔwɔlɪ paya ke nunɔwa (100) na tuŋ pee lɔm nyəna ke tukuyɪ nunɔwa (100) na sulɔm huluyɪ. ² Mprúyú wulav pɔɔsa-ɪ sɪ: Pepeye n lakəna? Ntena Sipa sɪ: Nyá təyaya nyéma ka cakɪ kraŋasi. Lɛfɛiya təyɔnaya ntɛ potopotonaa na tuŋ pee anɛ. Mpa pá kawa wulaya tetu taa, ɪle pa kɔna sulɔm pəpeye lukɔtu.

³ Mprúyú Tafiiti pɔɔsa-ɪ sɪ: Lɛye Mefipaali we? Mpruyule sɪ: Mefipaali pola Yosalem sɪ lɛyɛli nyéma í cɛle-ɪ ɪ cɔɔɔ Sayuli kawulaya ke pənente. ⁴ Ntena wulav tɔmɪ-ɪ sɪ: Mefipaali nyəm təna pəsa nyá nyəm.

Mpruyule Sipa hɛnta Tafiiti ke atɛ na ɪ tɔ sɪ: Hai, tá caa wulav, ma sama, hulɔm suulu ke mpɪ.

Simeyi təŋsəyi Tafiiti ke mpusi

⁵ Tafiiti tala Pahulim ɪle Sayuli lulɔyɪ tu wei pa yaa sɪ Kelaa tɔ ɪ pəyalɪ Simeyi luwayale na í təŋsəyi-ɪ mpusi. ⁶ Ulena í lɔyɔ í na ɪ waali nyéma tənaya pɛɛ. Pəyele ílɛ ɪ yɛlaa na ɪ yoolaa ka tu-ɪ heku kɛ. ⁷ Simeyi nyaasaya Tafiiti kɛ sɪ: Polo polo n tɛɛ, yulɔkɔlɪ na ɪsəyav nyá. ⁸ Tacaa í məŋna Sayuli wei ɪ kawulaya n lɛkkaa tɔ ɪ na ɪ təyaya nyéma pa sɛm tɔm ke nyá nyuyɪ taa. Pə tɔɔ kɛ lɔɔ lɛeka nyá kawulaya na í cɛla-keye nyá pəyaya. N pəsuyɪ yem kɛ ɪsəntɔ na n cɔɔki tɔ nyá ɪsəyatu fɛlɔyənə-ŋ. Mpi tɔ, n kɛ yulɔkɔlɪ kɛ.

⁹ Mprúyú Seluya pəyalɪ Apisayi tɔma wulav sɪ: Pepe tɔɔ kɛ haya kanɛ ka tɔvki tá caa wulav ke mpɪ? La suulu na n yele na má setɪ ɪ nyuyɪ. ¹⁰ Ntena wulav sɪ: Sowarɪ na ɪ neu Apisayi mə tɔm suwe? Ye ɪ tɔvki-m lɔɔ heelina-ɪ sɪ í tɔv-m. ɪle awe ká kɛsəna-ɪ sɪ pepe tɔɔ? ¹¹ Mpruyule Tafiiti tɔma ɪ waali nyéma təna na Apisayi sɪ: Ma tapuyɪ

tɛɛ pɛyagɛ nɔ tɔ kisi ma weesuyɛ ke pɛɛkuyɛ, halɪ ɪpɪyɛ Pɛncamɛ tɛ na? ɪ yele-ɪ na ɪ tuv-m. Tacaa hana-ɪ pɛ mpaav. ¹²Ntanyɪ Tacaa kɔ nɔ ma wahala na ɪ lɛɛti-m kɔpantɛ ke mpusi unɛ ɪ lonte.

¹³ɪpɪyɛ Tafiiti na ɪ yɛlaa pa tɔyɔta pa mpaav na Simeyi nɔɔ wɛ puyɛ kɔŋkɔŋ tɔɔ na ɪ tɔŋna wulav mpusi tɔŋsɔyɛ na ɪ lɔki-ɪ pɛɛ na ɪ kusɛyɛ musɔyɛ na ɪ tɔɔ. ¹⁴Wulav na ɪ yɛlaa pa tala Yaatanɪ nɔyɔ ulɛna pɔ hɛɛsɪ tɔna.

Husayi tɔŋa Apɛsalɔm

¹⁵ɪpɪyɛ Apɛsalɔm na lɛyɛlɛ samaa tɔna pa sɔv Yosalem taa na Ahitofɛlɛ ke ɪ waalɛ. ¹⁶Waatu wei Tafiiti taapalɛ Husayi tala Apɛsalɔm ulɛna ɪ sɛɛ-ɪ sɪ: Mɛ na tɛtɛ, mɛ na tɛtɛ.

¹⁷Ntɛna Apɛsalɔm pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Anɪ nyɔ taapalɛ ntɛ ma caa. Pepe tɔɔ kɛ n ta tɔŋ ɪlɛ?

¹⁸Ntɛna Husayi cɔ sɪ: Wei Tacaa na yɛlaa pane na lɛyɛlɛ nyɔma tɔna lɛsaa tɔyɔ ma caa tɔŋyɛv. ¹⁹Pɛ tu wɛɛ sɪ ɪ pɛyalɛ nyagɛ maa la tɛmlɛ ke teitei isɛ maa lapɛ nyɔ caa ke tɛmlɛ tɔ. ɪpɪyɛ maa la nyɔ.

Apɛsalɔm na Tafiiti alaa pa tɔm

²⁰ɪpɪyɛ Apɛsalɔm tɔma Ahitofɛlɛ sɪ: ɪ mayasɪ na tɛ nɔ mpi pɛ wɛ lapɛ tɔ.

²¹Kelɛna Ahitofɛlɛ sɪ: Sɔvna nyɔ caa alaa mpa ɪ yɛlaa sɪ pɔ taŋ tɔyagɛ tɔ. Waatu unɛyɛ lɛyɛlɛ nyɔma tɔna kɔ nɔ sɪ n pɛsa nyɔ tɔyɛ nyɔ caa kolontu. Ulɛna nyɔ waalɛ nyɔma nɔɔ nyɔ tɔŋ.

²²ɪpɪyɛ pa sika Apɛsalɔm ke cokɛlɛ ke kawulagɛ tɔyagɛ pata tɔɔ. Na ɪ na ɪ caa alaa pɔ sɔv lɛyɛlɛ nyɔma tɔna isɛntaa.

²³Layatu nti Ahitofɛlɛ tasagɛ Apɛsalɔm ke waatu unɛ tɔ tu wɛ teitei kɛ isɛ lɔɔ yɔyɔtɔyɔna. Paa Tafiiti mayamagɛ ɪpɪyɛ pɛ wɛɛ.

Husayi na Ahitofɛlɛ pa layatu tasuyɛ fayav

17 ɪpɪyɛ Ahitofɛlɛ tɔma Apɛsalɔm sɪ: Yɛle na mɔ lɛsɪ yoolaa ke yɛlaa iyisi naanɔwa na naale (12000) na mɔ tɔ Tafiiti waalɛ ke ahoɔ anɛ. ²Ntanyɛ maa kpɛlɛ-ɪ tiili na ɪ kawa na ɪ yɛlaa ya, ulɛna mɔ kv-ɪ ɪ tike. ³Ulɛna mɔ kuu yɛlaa tɔna na mɔ kɔna-ŋ. Nyɔ kolontu ɪ sɛpa, pa tɔna pa mɛlɔyɛ nyɔ kɪŋ kɛ na yɛlaa hɛɛsɪ.

⁴ɪpɪyɛ Apɛsalɔm na lɛyɛlɛ sɔsaa tɔna pa laŋa hɛɛna tɔm nti. ⁵Ama Apɛsalɔm sisa tɔ taa, ulɛna ɪ tɔ sɪ: ɪ yaa Husayi na tɔ nu ɪlɛ ɪ nyɛntɛ.

⁶Husayi kɔma, ulɛna ɪ heeli-ɪ Ahitofɛlɛ kuyɔyɔtɔtɔ na ɪ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Tu la mpɛ yaa isɛna? Nyɔɔ yɔyɔtɛ nyɔ nyɛntɛ.

⁷Ntɛna Husayi sɪ: Ahitofɛlɛ kuyɔyɔtɔtɔ tɔnɛ tɔ ta tɔŋ pɔnɛntɛ. ⁸Nyɔ mayamagɛ n nyɔma sɪ nyɔ caa na ɪ yɛlaa pa kɛ apalaa kɛ. Pɛcɔ pa wɛ pɔɔnɔ kɛ isɛ yulɛ kpakuyɛv tɔyɔlɔyɔ pɛyagɛ na kɔ wɛ isɛna tɔ. Nyɔ caa kɛ yoolu kɛ. ɪ hɛntɔyɛ yɛm kɛ ahoɔ. ⁹Pɛ nɔkaa isɛntɔ ɪ ŋmɛla lɔɔv yaa tiili taa kɛ, na ye pa kv tɔ taa lɛlaa, yɛlaa ɪ nuwa paa tɔ sɪ Apɛsalɔm waalɛ nyɔma kpisaa. ¹⁰Halɛ sɔyɔntɛ kpa tɔ taa apalaa mpa pa wɛ apalɔtɛ isɛ tɔyɔlɔsɪ tɔ. Mpi tɔ, lɛyɛlɛ nyɔma tɔna nyɔma sɪ nyɔ caa kɛ aka. Pɛyɛle ɪ wɛna yoolaa taa yoolaa. ¹¹Mpɛ tɔ, ma tasɔyɛ-ŋ layatu sɪ n kɔti lɛyɛlɛ nyɔma tɔnagɛ tuutuuma. Pɛ kraɔav Taŋ na pɛ polo Pɛɛɛpa tɔ. Ulɛna nyana wɛ ɪ polo nyɔ caa ke yoonav. ¹²Tu mayana-ɪ tiili na tɛ hoti ɪ tɔɔ isɛ tɛv. ɪlɛ ɪ na ɪ yɛlaa pa taa nɔyɔlv kaa fiti. ¹³Ye pa sewa, na pɔ sɔv ɪcɛtɛ natɛlɛ tɔ taa, ɪlɛ lɛyɛlɛ nyɔma tɔna pona ŋmusɪ na pɔ tuu ɪcɛtɛ ntɛ na pɔ tiina lɔɔv. Halɛ pɛ kaa kaasi kolɔŋiya.

¹⁴ Ǿpúgú Apəsalm na lseyeli yəlaa tənə təma si: Husayi nyəntu lapa sana na Ahitofelɛ nyəntu.

Pəyele Tacaa ná tu ı taa ké si ı wakələyi Ahitofelɛ layatu tasuyu mpəyi na pə kəna mpusi ke Apəsalm tə.

Tafiiti sewa na í tesi Yaatanı pəgɔ

¹⁵ Ǿpúgú Husayi polaa na í heeli kətəlaa Sətəki na Apiyataa ke layatu nti Ahitofelɛ tasa Apəsalm na lseyeli səsaa tə, na layatu nti unı ı tasa-we tə. ¹⁶ Si pá tili ləŋ na pá heeli Tafiiti si í taa suv ahoo aneyə Yaatanı tetekəle taa tənə. Pə taa kəw na ı na ı waalı nyəma tənə pá wee asola taa.

¹⁷ Yonatanɛ na Ahimaasi pele pa we hite nəgɔ ke ıcate waalı si nəgɔlv í taa na-we. Ǿpúgú təmlə tu alv nyəŋ nəgɔlv ı polaa na í heeli-we si: Í polo mə maɣamaya na í heeli-təyi wulav Tafiiti. ¹⁸ Ama tfepu nəgɔlv ná na-we na í polo ı tayası Apəsalm. Mpe pa cekənəa si pa na-we, ılena pá se ləŋ na pá polo Pəhulim ıcate ke apalıv nəgɔlv ı te na pá ŋmel ı ləkə taa. ¹⁹ Ǿpúgú alv nəgɔlv kpaɣa puvuy na í takı ləkə təw na í le kutəgɔv pee, si nəgɔlv í taa cekənəa si pulɔpv we tənə. ²⁰ Ntena Apəsalm təmlə nyəma suv təyaya ŋke ka taa na pá pəwsi alv ke Ahimaasi na Yonatanɛ pa təw. Alv si: Pa tesa ləw.

Təmlə nyəma pəkəa pa ta na pulv, ılena pá məlı Yosalem. ²¹ Pa tēewa, ılena Ahimaasi na Yonatanɛ pá lu ləkə taa na pá polo pá heeli Tafiiti si: Kvlı na nı tesi pəgɔ ke ləŋ, na pá keesi-ı nti Ahitofelɛ keesa Apəsalm si pá la Tafiiti-we tə.

²² Təyaya Tafiiti na ı yəlaa pa kula kpaɣaa na pá tesi Yaatanı. Pə kəma si pə nyaaləyi tə pə ta kaasi nəgɔlv. Pa tesa pa tənə.

²³ Ahitofelɛ nawa si pa ta mu ı təm, ılena í kvlı na í kpeeli ı kpaɣaya na í kpe ı te. ı heela ı təyaya nyəma ke nti tə

we lapv tə, ılena í tú ı təyi ŋmənyaya na í sí na pá pimi-ı ı caa pəlaav taa.

Tafiiti ke Mahanayim

²⁴ Tafiiti pa tala Mahanayim, ıle Apəsalm na lseyeli yəlaa mpa pa təŋaya ı waalı tə pa tesa Yaatanı kele. ²⁵ Apalıv wei pa yaa si Amasa təyi Apəsalm ləeta yoolaa wulav Sowarı lonte. Amasa unı ı caa ké lseyeli tu ké na pá yaa-ı si Yetē. ı too kele Nahası pəelə Apikaalı, ílé ı neu nté Sowarı pa too Seluya.

²⁶ Ǿpúgú Apəsalm-we pa sika Kalaati tetu taa.

²⁷ Tafiiti pa tala Mahanayim, ılena Amoni tetu ıcate Lapa tu Nahası pəyalv Sopi, na Lo-Tapaa tu Amiyelɛ pəyalv Makii, na Kalaati tetu ıcate Lokelim tu Paasilayi ²⁸ pa pona Tafiiti-weyē kvhən-təŋ na cemsənəa na heesi, na təgɔnyaya pee, na mvlum, na pee kvtoŋee, na soona ke loosi naale. ²⁹ Na tuŋ nim na naanim na heeŋ, na waakasənəa. Mpi tə, pa təŋaya ké si ıkaale na nyəgɔsi na ləkətv pə pu-weyē wulaya tetu taa ké.

Apəsalm na ı yoolaa pa kpisuɣu

18 Ǿpúgú Tafiiti kota ı yoolaa na í kpa pa taa ké yoolaa iyaya (1000) nyuyv nyəma na nunswa (100) nyuyv nyəma. ² ılena í cəla Sowarı ke tintiyile, na Sowarı neu ke tintiyile, na Katı tu ltayi ke tintiyile na í tə si: Má na-me tu pona yoou. ³ Tənyale samaa təma-ı si: Aat, pə fet si nı lu. Mpi tə, paa pə kəla-tu na tē se nəgɔlv ı paasəgənə-tu. Paa ta taa yəlaa həgɔlvuyv səpənə awusa. Ama nyá we ké ısu ta taa yəlaa iyisi naanswa (10000). Mpv tə, pə kəla teu si nı saalı ıcate taa na pə kəla-tu ıle n sənə-tu. ⁴ Ntena wulav si: Təw, maa la nti tə maɣa-meyə teu tə.

ılena wulav səŋ nənəgɔv na yəlaa lukı iyisi iyisi na nunswa nunswa. ⁵ Ǿpúgú wulav təma Sowarı na Apisayi na ltayi

si: Í nyəni ma isentaa na í la ma pu Apəsaləm təpamm.

Ulena yəlaa təna nu mpu.

⁶ Mpu yəlaa polaa si pa yookina Apəsaləm-weyə ləlayim hətuɣu taa. ⁷ Yəlaa iyisi hiu (20000) təcu ke Tafiti nyəma kuwa Apəsaləm nyəma taa. ⁸ Mpu yoo yawa tetu təna taa. Hətuɣu təɣə yəlaa mpaɣa kuyaku ŋku tə pə kəla mpa layate təɣaa tə.

Sowari kuwa Apəsaləm

⁹ Mpu Apəsaləm tuta ɪ təɣi Tafiti yəlaa taa na í cəɣa kraɣanv. Ulena kraɣanv seena-ɪ na í sus-ɪ tuɣu səsəwə nakuli kv pilinasi taa, na ɪ nyəwəsi həkəna-si na í susi na kraɣanv náá tē. ¹⁰ Nəɣəlv ná mpu, ulena í heeli Sowari si: Ta caa, ma nawa Apəsaləm na í susina tuɣu. ¹¹ Ntena í təm-ɪ si: N na-ɪ lē pepe təw kē n ta kv-ɪ tənaya kraɣaa. Hal ma ha-ŋ liɣitee nyəɣətu naanwa keke na tampala.

¹² Mpu apalv un ɪ cəwa si: Paa liɣitee nyəɣətu iyaya (1000) ke n tu ham ma niɣ kaa kra wulav pəyalv təw. Mpi tə, tə nuwa nti wulav heela nyá na Apisayi na ltaɣi si í la laakalv na un ɪ pəyalv Apəsaləm tə. ¹³ Paa ma lapa kaanutv na má kv-ɪ, wulav ka nu-təɣi. Nyá mayamaya n taa waasi-m.

¹⁴ Ntena Sowari si: Ma səɣəɣi nyá kiɣ ke yem.

Ulena í kraɣa ŋmantaasi tooso na í polo í yaɣa-səɣi Apəsaləm fulaya təw. Mpi tə, íl ɪ taa sətə. ¹⁵ Mpu yoolaa naanwa wei ɪ təkaya Sowari yoo wontu tə pa tama Apəsaləm na pá tēsi-ɪ kuyv.

¹⁶ Mpu Sowari hula tutuyv na yəlaa koti na pá heesi pa kolontunaa təɣənuɣu. ¹⁷ Ulena pá kraɣa sətə na pá peti púyú nakuli kv taa kē hətuɣu taa na pá kaa ɪ təw kē kaŋmaaya təkalem,

na Apəsaləm yoolaa təna se na paa wei í məli ɪ tē.

¹⁸ Waatu wei Apəsaləm ka wena ɪ use təɣə ɪ yelaa na pá ŋma-ɪ akele ke wulav tetekəle taa kē Yosalem kiɣ, na í yaa-ɪ si Apəsaləm akele, si un ɪ fei apalvəɣaya tə paa yaakəna ɪ həte. Na pá yaaki-ɪ mpu haləna saɣa.

Tafiti nuwa Apəsaləm səm

¹⁹ Mpu Satəki pəyalv Ahimaasi təma si: Í yele na má ləɣə ma tu na má pona wulav ke təm kupantu si Taca ha-ɪ tampana na í yaɣi-ɪ ɪ kolontunaa niɣ taa. ²⁰ Ntena Sowari tə si: Pə taya nyaa heelina wulav ke təm kupantu ke saɣa. Mpi tə, ɪ pəɣaya səpəna. ²¹ Ulena Sowari tə ltiyopii tu si: Polo na í heeli wulav ke mpi n nawa tə.

Ntena ltiyopii tu hənti-ɪ atē na í tó casəle. ²² Mpu Ahimaasi tasa Sowari ke təm si: Paa pu la isəna yele na má se ltiyopii tu waalv. Sowari si: Ma pəyalv, pepe nyuɣv təw kē n caa pote? N kaa waa pə taa se. ²³ Ahimaasi si: Paa pu la isəna pə wee si má polo kē. Ulena Sowari si: Təw, polo.

Mpu Ahimaasi kraɣa tetekəle mpaav na í polo í laalv ltiyopii tu.

²⁴ Waatu un Tafiti ka cəɣa nəwəsi naale həku na í taɣaa. Mpu taɣv kra nəwəɣə nyuɣv taa, ulena ɪ loosi nəɣəlv ɪ seeki ɪ tike na í kəɣ. ²⁵ Ulena í má kapuka na í heeli wulav, na apalv un ɪ təɣna sewa na í kəɣ. Ntena wulav si: Ye ɪ tike ɪ seekina təm kupantu ke ɪ kəɣna. ²⁶ Mpu taɣv tasa ləlv ke nav na í seeki na í kəɣ. Ulena í má kapuka na í heeli nəwəɣə taɣv si: Nəɣəlv ná kəɣna ntəɣe ɪ tike təkəɣ tətə. Wulav si: Təm kupantu tətəɣə íl ɪ kəɣna.

²⁷ Mpu taɣv taɣv si: Kancaalaya nyəɣ sewa nəɣəsəna Ahimaasi sewa kē. Ntena wulav si: Yulv kupaɣ kē, na təm kupantu ke ɪ kəɣna.

²⁸ Ahimaasi talaa, ulena í má kapuka si: Alaafäya ké yoo, ta caa.

Ulena Ahimaasi hänti wulav ke ate na í tómi-i si: Nyá lso Tacaa wei i yapa-ŋ nyá kolontunaa mpa pa kulayaa nyá tó tɔɔle teeli tu. ²⁹ Ntena wulav pɔɔsi-i si: Apəsalm wena alaafäya?

Ahimaasi si: Ma nawa samaa tuutu-uma ke waatu wei Sowari tila-tu tɔ, le ma ta nyi mpi pa lakaya tɔ. ³⁰ Wulav si: Nyáá səŋna kpeeŋa tɔ cəne.

Ulena Ahimaasi kee na í səŋ. ³¹ Itiyopii tu tala kpakpa, ulena í tɔ si: Ta caa, tɔm kupantu ke ma kəŋna-ŋ. Saŋa Tacaa ha-ŋ tampana na í ya-ŋ mpa pa kulayaa nyá tɔ tɔ pa niŋ taa. ³² Ntena wulav pɔɔsi-i si: Na Apəsalm wena alaafäya? Ulena í tɔ si: Ta caa, nyá kolontunaa təna na mpa pa lukəna-ŋ asalav tɔ pá wəe isu Apəsalm.

Tafiiti laŋwakəlle

19 Mprúyú wulav laakali pəsaa na í kraaki ate na isɔtaa kutuluuyu taa na í wiiki na í yɔɔtəyi si: Hai, ma pu Apəsalm, ma pu Apəsalm. Ye maa səpəna nyá lonte pə taa kəli teu? Ma pu Apəsalm, hai, ma pu.

² Mprúyú pa polaa na pá heeli Sowari si wulav wiikina nté na í huɔutiyi lotu ke Apəsalm tɔ. ³ Ulena kuyaku ŋku ku laŋhulumlə pəsi ləyaya ke yəlaa taa. Mpi tɔ, yəlaa nukaya pa yɔɔtəyi si wulav caya i pəyaya ləyaya. ⁴ Féele lapa yəlaa na yoo ŋku pa yoowa tɔɔ, ulena pá sv icate taa təhe. ⁵ Na wulav náá hɔka i isentɔ ké saalaya na í kiisiyina nɔɔ sɔsaya si: Hai, ma pu Apəsalm, hai, ma pu, hai, ma pu.

⁶ Mprúyú Sowari sv wulav kiŋ ke naŋ taa na í tómi-i si: Saŋa n tɔyi féele ke nyá təmlə nyéma mpa pa yapa nyá na nyá pəyalaa na nyá pəelaa na nyá alaa tɔɔ. ⁷ Mpa paa caaki-ŋ tɔɔ n sɔɔlaa na nyá taa kraakəna mpa pa caaki-ŋ tɔ. N lakuyv isəntɔ tɔ pə huləyi ké si n nyənəyi

nyá yoolaa na pa nyuyv nyéma ke yem. Pə laki-m isu ye taa səpəna na Apəsalm wena i weesuyv pu kəla-ŋ teu. ⁸ Mpu tɔ, kulv na í lu na í yɔɔtəna yəlaa na pa laŋa hee. Ma tuukina Tacaa si ye n ta lu pə kaa kaasi paa yulv kulvm ke nyá kiŋ ke ahoo ane. Na mpi pə tema-ŋ mayanav ke hatoo nyá pəcaatu tɔ pu la sana na nɔɔnɔ nyəntv.

⁹ Mprúyú wulav kulaa na í caya nɔnɔɔ. Na pá heeli yəlaa si i luwa na í caya nɔnɔɔ. Ulena pa təna pá polo i kiŋ.

Tafiiti məlvuyv ke Yosalem

Waatu unv i taa Apəsalm nyéma ka tema sewa na paa wei í məli i te. ¹⁰ Mprúyú lseyeli tetv yəlaa kpeka təna laŋa ta hee na pá təŋ si: Wulav yapa-tuyv tá kolontunaa na Filiisi nyéma niŋ taa na nɔɔnɔ í seeki icate ke Apəsalm tɔ? ¹¹ Apəsalm wei tə ləsaa na tə kra wulav tɔ, ílé i səpa yoo taa, le pepe tɔ ké tə kaa mələna Tafiiti?

¹² Mprúyú wulav Tafiiti nu tə təna nti lseyeli nyéma yɔɔtəyi tɔ. Ulena í tili kɔtəlaa Satəki na Apiyataa si pá pɔɔsi Yuta nyuyv nyéma si: Pepe tɔ ké pa wəe na pá niyitiyi ma mələnav tɔm taa? ¹³ Anv meyele ma yəlaa na má na-me tə kaa caləm. Ule pepe tɔ ké ləlaa ŋmaaki ta tɔ? ¹⁴ Í heeli Amasa tɔt si má na-i tə kaana caləm, na unv i ka ləetəna Sowari lonte taa na í pəsi yoolaa wulav. Ye pə ta la mpv lso í kv-m.

¹⁵ Mprúyú Tafiiti pəsa Yuta nyéma təna na pá wəe isu yulv kulvm. Ulena pele pá tili na pá heeli-i si í na i nyéma pá məli. ¹⁶ Mprúyú wulav məlaa na í tala Yaatanv pɔɔɔ.

Tafiiti kentiyi Simeyi tɔ

Ulena Yuta nyéma polo Kilikaa na pá səŋi-i na pá tesəna-i Yaatanv pɔɔɔ.

¹⁷ Mprúyú Pencamee tv Simeyi wei i ká tvv wulav na í we timpv pa yaa si

Pahulim tɔ, ɪ lɔɔɔ ɪ tu na í na Yuta nyɔ́ma pá polo wulav Tafiiti sɛɲɔyɔ. ¹⁸ ɪ waali ka we Pencamee nyɔ́ma ke yɔ́laa iyaya (1000) na Sayuli tɔmle tu Sipa, na ɪ pɔyala naanɔwa na kakpasi, na ɪ tɔmle nyɔ́ma ke hiu, na pá tesɪ Yaatanɪ ke wulav isentaa. ¹⁹ Kpɔlɔyɔ ɲku paa cɛla wulav si ɪ tesɛna tɔ kɛle ku tɔɲna ɪ tɔyaya nyɔ́ma ke tesɛnav.

Waatu wei Tafiiti caakaya tesɔyɔ, ɪle Simeyi kɔmayale na í hɛntɪ-ɪ atɛ. ²⁰ Na í tɔ si: Hai, tá caa wulav, taa tɔki isayatu nti maa lapa-ɲ kuyaku ɲku n lukaya Yosalem taa tɔ. Hai, ku-tɔyɪ nyá taa. ²¹ Ma nyɔ́ma si ma wakɛla-ɲ. Pɔ tɔɔ kɛ ma caala luw ke Yosɛɛfu kpeka taa na má kɔɔ-ɲ sɛɲɔyɔ.

²² Ntɛna Apisayi cɛ Tafiiti nɔɔɔ tɔɔ si: Pɔ wɛɛ si pá ku Simeyi kɛ. Mpi tɔ, ɪ ka tɔɲsa Taca kɔlɛsɔ ke mpusi.

²³ Ḿpɔ́yú Tafiiti pɔɔsa Apisayi na ɪ taalɔ Sowapɪ si: Mɔ tɔm suwe? Pepe tɔɔ kɛ ɪ caalɔyɪ-m mpɔ? Ma tayaana lɛɣɛli kawulaya taa kɛ mɔlɔyɔ kɛ. ɪle pɔ fɛɪ si pá ku nɔɔɔlɔyɔ saɲa.

²⁴ ɪlena wulav heeli Simeyi na tuunav si: N kaa si.

Tafiiti na Mefipaali pa ciikuɔyɪ

²⁵ Ḿpɔ́yú Sayuli saali Mefipaali pola wulav sɛɲɔyɔ tɔtɔ. ɪ lanɲle ka wakɛla Tafiiti sewa tɔɔ kɛ, ɪle ɪ ta paasɛna ɪ nɔɔɔɛɛ yaa ɪ tantɔyɔ. Pɔyele ɪ ta cɔtɔ ɪ wontu ke pɔ kpaɔyav kuyaku ɲku wulav lu Yosalem ɪcate taa na pɔ suna kuyaku ɲku ɪ mɛlaa tɔ. ²⁶ Wulav kɔma, ɪlena í pɔɔsi-ɪ si: Mefipaali, pepe tɔɔ kɛ n taa tɔɲɪ-m? ²⁷ ɪlena í tɔ si: Hai, ta caa, ma tɔmle tu pɔntɛna-m. Ma si ɪ kpɛɛli-m ma kpaɲaya si ma kɛ ɪcam, na má caɔa-ke na má tɔɲɪ-ɲ. ²⁸ ɪlena í la-m kɔlɛmɔtɔ ke nyá kiɲ. Nyá tu we ɪsu ɪsɔtaa tillu kɛ, la mpi pɔ wɛ-ɲ teu tɔ. ²⁹ Pɔpɔtɔ fɛɪ leleɲ, ma caa tɔyaya tɛna mɔna sɛm kɛ. Paa na mpɔ n yɛlaa na má wɛɛ nyá na mpa í tɔki tɔ pa heku. Ma fɛina mpaav

si má pɔɔsi natɛli se. ³⁰ Mpɔyɔle wulav si: N kɔlɔyɪ yɔɔtɔyɔ. Ma tɛma suw si nyá na Sipa í ká tala tetɔ ɪle. ³¹ Ntɛna Mefipaali si: Sipa ɪ tu kpaɔa pɔ tɛna. Ma caa wulav n mɔlɔyɪ nyá tɔyaya taa ɪle ma paa ye.

Tafiiti laki Paasilayi ke kupantu

³² Ḿpɔ́yú Kalaati tu Paasilayi kɔmna Lokelim na í su wulav na pá tesɪ Yaatanɪ. ³³ Paasilayi ɪnɪ ɪ pusi ka we nunaasa kɛ. ɪ ka sɛna wulav ke waatu wei ɪ ka we Mahanayim tɔyɔ na tɔɔɔnaya. Mpi tɔ, ɪ ka wɛna liyɪ-tee ke sɔsɔm kɛ. ³⁴ Mpɔyɔle wulav tɔma Paasilayi si: Ma na-ɲ tɔ polo Yosalem na má tɔɔ-ɲ tɛna. ³⁵ Tɔnayaɛ Paasilayi pɔɔsa wulav si: Pɔ kaasa-m pusi ɪsɛna na má sí na má tɔɲɔyɪ-ɲ Yosalem? ³⁶ Saɲa taa, ma pusi we nunaasa kɛ. Maa pɔsɔyɪ na má nyɪ tɔɔɔnaya yaa kɔnyɔnyɔɔm leleɲ. Pɔyele maa nyɔɲ yonyoɔlaa apalaa na alaa pa yontu fayav. ɪle pepe tɔɔ kɛ maa kɔɔ na pɔ tɔyɔ-ɲ sɔyɔla ke yem. ³⁷ Pepe tɔɔ kɛ n laki-m kupantu nti tɔ taka? Maa tasa-ɲ suw na má tesɛna Yaatanɪ. ³⁸ Mpi ma caa si ɲ la-m tɔyɔle si má mɔli na má si ma ɪcate taa timpɪ pa pima ma caa na ma too tɔ. Ama kpaɔa ma pɔyalɔ Kimham na í pɔsi nyá nyɔɲ na ɲ lapɪ-ɪ kupantu nti n caaki tɔ. ³⁹ Ntɛna wulav si: Pɔ we teu, Kimham í tɔɲɪ-m na ɲ heeli-m pɔ tɛna mpi n caana-ɪ tɔ na má lapɪ-ɪ.

⁴⁰ Tafiiti yɔ́laa tɛna tɛsa Yaatanɪ pɔɔɔ, ɪlena wulav náá tesɪ na í wayali Paasilayi na í kooli-ɪ kupantu, na ɪlé ɪ mɔli ɪ tɛ. ⁴¹ Ḿpɔ́yú Yuta nyɔ́ma na lɛɣɛli hɔɔɔlɔyɔ su wulav na í na ɪ yɔ́laa na Kimham pá tɛɛ.

Yuta nyɔ́ma na lɛɣɛli nyɔ́ma pa yooɔ

⁴² Ntɛna lɛɣɛli nyɔ́ma tɛna kotina wulav na pá pɔɔsi-ɪ si: Pepe tɔɔ kɛ tá

tɛɛtɔnaa Yuta nyɔ́ma ɲmɔla nyá na nyá yɔ́laa na pá mɔ́lɛna-mɛ?

⁴³Mpɔ́yɔ́lɛ Yuta nyɔ́ma tɛna ná cɔ́wa sɪ: Mpi tɔ, ta yɔ́lɔ kɛ́. Ƙlɛ pepɛ maɣamaɣa haɲɔ́ɣɛna-mɛyɛ pɛ taa? Wulav ta tɔ-tɔ. Pɔ́yɛle ɪ ta ha-tɔyɔ́ pulɔ.

⁴⁴Tɛnaɣalɛ lɛyɛli nyɔ́ma cɔ́wa sɪ: Paa ɪ kɛ́ mɛ nyɛɲ tɔ, tɛ kɔ́la-mɛyɛ tɔm naanɔ́wa. Mpi tɔ, tá caalɛna maɣasɔyɔ́ sɪ tá wulav ɪ mɔ́lɛ. Ƙlɛ pepɛ tɔ kɛ́ ɪ nyɛna-tɔyɔ́ yem kɛ́ mpɔ́?

Ama Yuta nyɔ́ma ná holaa na pá kɛ́li lɛyɛli nyɔ́ma.

Sepa kɔ́lyɔ́ kɛ Tafiiti tɔɔ

20 Waatu unɪ ɪ taa kɛ́ Pencamɛɛ apalɔ tetelatu nɔ́ɣɔ́lɔ ɪ ka wɛnna Kilikaa na pá yaa-ɪ sɪ Sepa, na ɪ caa sɪ Pikili. Ḿpɔ́yɔ́ kuyaku nakɔ́li ɪ hulɔ apalɔtutuyɔ́ na ɪ tɔ sɪ:

Tá na Tafiiti tɛ ta kaa.

Pɔ́cɔ́ ɪ kaa ha-tɔyɔ́ pulɔ.

Paa lɛyɛli tɔ wei ɪ mɔ́lɛ ɪ cɔ́kɔ́le taa.

²Mpɔ́yɔ́lɛ lɛyɛli nyɔ́ma tɛna sewa Tafiiti na pá tɔ Sepa waali. Ama Yuta nyɔ́ma ná tá lu pa wulav waali. Pa na-ɪ pa tɔmna ḿpɔ́yɔ́ hatoo Yaatanɪ, halɛna Yosalem.

³Ḿpɔ́yɔ́ wulav mɔ́la ɪ tɔyaya taa kɛ́ Yosalem, na ɪ kuu alaa mpa ɪ ká yɛlaa sɪ pá taɲ tɔyaya tɔ na ɪ tɛki-wɛyɛ kutu-luyɔ́ nakɔ́li kv taa na pá taɲ-wɛ, na pá paasɛna-wɛ. Ama u kpɛtɔ́ɣɛna-wɛ. Pa tɛka-wɛyɛ ḿpɔ́yɔ́ na pá wɛɛ ɪsu leelaa halɛna pa sɛm.

Sowari kuyɔ́ kɛ Amasa

⁴Ḿpɔ́yɔ́ wulav tɔma Amasa sɪ: Pɪ lakɪ kuyɛɛɲ tooso tɔ, yaa-m Yuta nyɔ́ma na nyá na-wɛ ɪ kɔ́ɔ.

⁵Ƙlɛna Amasa tɛɛ. Ama kuyɛɛɲ wei wulav ka tɔ-ɪ tɔ ɪ tɛɛwa na pɔ́cɔ́ ɪ mɔ́lɛ.

⁶Tɛnaɣalɛ wulav tɔma Apisayi sɪ: Sepa ka la-tɔyɔ́ ɪsayaɔ́tɔ na pá kɛ́li Apɛsalɔm. Pɛ tɔɔ tɔ kraɣa ma yɔ́laa na ɲ tɔɲ ɪ waali. Pɛ taa kɔ́ɔ na ɪ tala acalɛɛ tɔɲ nyɛna na ɪ fiti-tɔ.

⁷Ḿpɔ́yɔ́ Apisayi kraɣa Sowari yoolaa na wulav taɲlaa na yoolaa taa yoolaa tɛna na pá tɔ Sepa waali.

⁸Pa kɔ́ma na pá kreɣɛtɛna Karawɔɲ piw ɪlɛ Amasa sɔ́ɲa-wɛyɛle. Na Sowari lɔla ɪ layatɛ kɛ ɪ tokonaa tɔɔ na tɛ wɛ tɔ suɣute taa. Ƙ tɔɲaya mpɔ́ ulɛna layatɛ hoti*fa*. ⁹Ƙpɛɛ layatɛ. ⁹Ḿpɔ́yɔ́ Sowari sɛɛ-ɪ sɪ: N wɛ alaafɔ́ya araɲɲaya?

Ƙlɛna Sowari kra Amasa tantɔyɔ́ na ɪ niɲ ntɔ́ɣɔɲ sɪ ɪ wayalɔyɪ-ɪ. ¹⁰Amasa ta paasɛna layatɛ nte tɔ wɛ ɪ niɲ lɛlɔɲ taa tɔ. Ƙlɛna Sowari sɔ́-tɛyɛ ɪ lotu taa kɛ́ tɔm kɔ́lyɔ́ na ɪ taa pɔ́ntɔ luli ate na ɪ sɪ kraɣraa.

Sepa kɔ́lyɔ́ kɛ Tafiiti tɔɔ sɪ tɛnaɣa

Ḿpɔ́yɔ́ Sowari na ɪ neu Apisayi pa tɔ Sepa waali. ¹¹Ƙlɛna Sowari yoolaa taa nɔ́ɣɔ́lɔ caya Amasa kiɲ tɛna na ɪ tɔɲ sɪ: Mpa pa wɛ Sowari na Tafiiti pa tɔɔ tɔ pɔ́ntɔnaa ɪ tɔɲ Sowari.

¹²Na Amasa náá tɔɲna ɪ calɛm taa kɛ́ pilimuyɔ́ kɛ hapɔ́le tɔɔ. Yoolu unɪ ɪ nawa sɪ yɔ́laa tɛna kɔ́ɲ na pá sɔ́ɲayɪ ulɛna ɪ tuli Amasa na ɪ pona hapɔ́le kpɛɛɲa na ɪ takɪ-ɪ pɛcɛkɔ́le. ¹³Ƙ lɛsa-ɪ mpaas taa tɛna ulɛna pa tɛna pá tɔɲ Sowari na pá tɔ́ɣɔ́ni Sepa.

¹⁴Ƙlɛna Sowari faɣana lɛyɛli kpɛka tɛna taa na ɪ mɔ́lɔ́ɣɛna timpi pa yaa sɪ Apɛli-Pɛti-Maaka na ɪ caa lulɔyɔ́ nyɔ́ma tɛna kotɪ na pá tɔ́ ɪ waali.

¹⁵Ḿpɔ́yɔ́ Sowari-wɛ pa tama Sepa kɛ́ ɪcate ntɛ́ tɛ taa na pá ɲmá pulɔ na pá kɔ́li ɪsu kolɔ́ɲa. Ƙlɛna yɔ́laa tɛna casa ɪcate kolɔ́ɲa kite tɛɛ sɪ pa pɛtɔ́yɪ-kɛ.

^a20:8 *Layatɛ hoti*: Hɛpɔ́la Piipili taa pa tɛlɛsaa sɪ layatɛ hotaa. Kɔ́lɛɛki Piipili taa ná wɛɛ sɪ: ...Ƙlɛna ɪ

¹⁶ Mpuvule alv kpelikpeka tu nɔvɔlv mapa kapuka na koluŋa taa si: Hai, hai, ma wiikina-me si í heeli Sowari si ma caa ma heeli-í tɔm.

¹⁷ Sowari krətəna-í ulena alv pɔɔsi-í si: Nyaya pa yaa Sowari? Si yee maya. Alv si: Hai, nu ma tɔm. Sowari si: Yɔvɔti.

¹⁸ Ntena alv si: Pə tu we lɔŋta ulə ye nɔvɔlv wena tɔm í kɔŋ Apeeli icate taa cəneye na icate nyəma tasa-í layatu ulə pə tema. ¹⁹ Mpi tɔ, tá icate we teu ké na tə taa we tɔpamm ke lseyeli təna taa. Ulena nyaa caaki si n wakəli lseyeli taa acalee too? Pepe tɔ ké n caa si n wakəli kpancoou ŋku Tacaa ha-tv tɔ? ²⁰ Ntena Sowari si: Mpusi í polo pooluŋ, maa pɛekəyi icate tənə tə wakəlvu se. ²¹ Aai, pə fei mpv. Ama lfəlayim puvu taa tu wei pa yaa si Sepa tɔ uní í kuləna wulav Tafiiti tɔ. Í cele-m ununí í tike ulena má yele mə icate na má tɛɛ. Ntena alv uní si: Paa lɔvɔ-ŋ í nyuvu na koluŋa.

²² Mpuvule alv pola icate nyəma kiŋ na layatu na pá seti Sepa nyuvu na pá lɔvɔ-kvuŋ Sowari na koluŋa. Tənaɣale Sowari hula tutuvu na í yasi yəlaa na paa awe kpe í tɛ na uní í məli Yosalem ke wulav kiŋ.

Tafiiti waali nyəma həla

²³ Sowari kele lseyeli yoolaa təna nyuvu tu. Yoyata pəyalv Penaya kele wulav tanlaa nyuvu tu. ²⁴ Atolam kele lampuu mləaa nyuvu tu, na Ahiluti pəyalv Yosafati kele Takəlasí sulu, ²⁵ na Sefa kele si ŋmaalv. Satəki na Apiyataa kele kətəlaa. ²⁶ Na Yayii tu Ula kele Tafiiti Səpaari.

Karawəŋ nyəma na Sayuli təyaya nyəma tɔm

21 Mpuvú nyɔvɔsi luwa pusi tooso ke Tafiiti waatu taa. Ulena Tafiiti pɔɔsi Tacaa ulena Tacaa tɔ si: Sayuli na

í təyaya nyəma pa yulvkvle tɔv ké. Mpi tɔ, pa kuwa Karawəŋ nyəma.

² Mpuvú wulav yaa Karawəŋ nyəma si í yɔvɔtəyənə-we. Pa taa ké lseyeli nyəma, Amolii nyəma kakaasaya ké. Ule lseyeli nyəma ka suwa pa nɔvɔ ké si pa kaa kv-we. Paa na mpv Sayuli ka nyaŋaya ké si pá taa kɔv na pá pəsi lseyeli nyəma na Yuta nyəma pa kolontunaa. Ulena í lv si í kvvɔ-we. ³ Mpuvú Tafiiti pɔɔsa Karawəŋ nyəma si: Lsənaɣa pə wee si má tayani na pəcɔ í kooli Tacaa yəlaa ke kvpantu?

⁴ Mpuvule Karawəŋ nyəma cɔwa si: Liyitee yaa wula kaa tayani tá na Sayuli na í təyaya nyəma ta tɔm. Pəyele taa caaki si n kú lseyeli tu nɔvɔlv. Ntena wulav si: Ule pepe maɣamaɣa ke í tu caaki má la-me təkrem?

⁵ Ulena pá cɔ si: Timpi Sayuli wakəla-tuvu sɔsɔm na í tó í taa si í kpiisiyi-tv təkpataa ke lseyeli tetv taa tɔ, ⁶ mpv tɔ, pá cəla-tuvu í piya taa ké yəlaa naatosompɔvɔlaya na tɔ pusi-we na tuŋ ke Tacaa isentaa ke Sayuli icate taa. Ntena wulav si: Maa cele-meɣe-we.

⁷ Mpuvú wulav kisa Sayuli saali Mefipaali tɔv ké nɔvɔsi nsi í na ílé í caa Sonatan paa pɛela Tacaa isentaa tɔ si tɔv. ⁸ Ulena wulav kpa Aya pɛelə Lisipa ka lula piya nsiyi Sayuli tɔ. Pa yaa ləlv si Aləmoni na ləlv si Mefiposeti, na pá sɔvɔsəna piya kakpasí wei Sayuli pɛelə Mikaali ka lula Apeeli-Mehola tu Paasilayi pəyalv Atiliyeli tɔ, ⁹ na í cele-weɣe Karawəŋ nyəma na pá pusi-weɣe tuŋ tɔv ké Tacaa isentaa ké pulaya tɔv, na pá sí pa naatosompɔvɔlaya unəyi saa wei pa caaləyi kvmtu tɔ.

¹⁰ Mpuvú Sayuli leelu Lisipa kpaɣa fələtə taka na laŋwakəlle na í pɔ kvkpa mvu tɔv ké sətəa cəlv ke kvmtu caalvuŋ waatu haləna tev nuw, na í tɔvɔnəyi sumasi ke ilim si sí taa tɔvɔ-we. Na í tɔvɔnəyi mpuvú taale wontu ke ahoo.

¹¹ ǾpǾyǾ pa heela Tafiiti ke mpi Lisipa lapa tǾ. ¹² Ntena Tafiiti tili Yapeesi nyǾma teye Kalaati tetu taa na pá cele-ı Sayuli na ı pǾyalu Sonatan pa muwa. Mpe unı paa ħmulǾna-yege Petu-Seyan nyǾma kataya taa timpi Filiisi nyǾma ka ku-weye Kilipwa na pá pusi tǾ. ¹³ Pa kraƿa Sayuli na Sonatan pa muwa ke tǾna ulena pá kuu yǾlaa naatosompǾyǾlaya unı ı nyǾna tǾtǾ. ¹⁴ Ulena pá pi Sayuli na ı pǾyalu pa muwa ke Sela ıcate taa ké Pencamee tetu taa ké Sayuli caa Kisi pǾlaau taa.

ǾpǾyǾ yǾlaa lapa pǾ tǾna mpi wulau tu-we si pá la tǾ. PǾle pǾ waalı ké lǾ pǾáná heewa tetu nyǾma tǾ.

Filiisi nyǾma yoonau

(KutǾsulu I 20:4-8)

¹⁵ ǾpǾyǾ Filiisi nyǾma yoonau lseyel nyǾma tǾtǾ. Ulena Tafiiti na ı yoolaa pá polo na pá yoonau-we na ıkaale kra-ı. ¹⁶ Ntena tooko wei pa yaakaya Isipi-PenǾrı tǾ ı mayasi ı taa si ı kú Tafiiti. Paa lupa ı ħmantaaya ke nyǾǾlulu kušemulu ké na ka yuħ seka kiloona liyiti ké pǾcǾ, na ı lǾla ı tǾnaya taa ké layate kufate. ¹⁷ ǾpǾyǾ Seluya pǾyalu Apisayi pola Tafiiti waasulu na ı ku Filiisi tu. TǾnaya Tafiiti yǾlaa kisina-ı na tuunau si: PǾ fei si ń tasa-tulu tǾnyu ke youu. PǾ taa kǾ na pá ku lseyel nyǾma nǾyǾ tǾ tu.

¹⁸ PǾ waalı ké pa na Filiisi nyǾma pa tasa youu ke KǾrı. TǾnaya Hosa tu Sipekaa kuwa tooko Safi. ¹⁹ ǾpǾyǾ pa na Filiisi nyǾma pa tasa youu tǾtǾyǾ kǾrı na PetǾlehem tu Yalii pǾyalu Ulanan ku Katı tu Koliyatı wei ı ħmantaaya ka we ısu sayata kpatǾle tǾ. ²⁰ Pa tasa youu ke Katı na tooko nǾyǾlu ı ka we tǾna na ı mpee na ı nǾmpee we naatoso naatoso, pǾ krenta hiu na liyiti. ²¹ ǾpǾyǾ ı tu lseyel nyǾma, ulena Tafiiti taalı Samma pǾyalu Sonatan ku-ı.

²² Apalaa mpe paa ké Katı tookonaa ké. Tafiiti na ı yoolaa pa kuwa-we.

Tafiiti kawǾyaya

(Yontu 18)

22 Waatu wei Tacaa yapa Tafiiti ke Sayuli na ı kolontunaa lǾlaa niħ taa tǾyǾ Tafiiti sama lǾ na yontu si:

² Tacaa kele ma kukramulu na ma tǾcǾsǾle toħ nyǾnte, nyǾ waasǾyǾna-m.

³ Nyayale ma lǾ na má cǾsǾyǾna-ħ. Nyayale ma kpalulu na toħ wei ı waasǾyǾ-m tǾ.

Na ma tǾcǾsǾle nte tǾ we pulu taa tǾ, na ma kpalulu tǾtǾle.

N ké ma waasulu, n yaku-m musuntunaa niħ taa.

⁴ Ma sama Tacaa na kawilitaya.

NyǾ yarǾna-m kolontunaa niħ taa.

⁵ SǾm tama-m ké ısu lum sǾsǾm hola, na pá nyaasǾyǾ-m ısu pusi sǾsǾnı.

⁶ AtetǾle ka hǾka-m tǾ ħmusı ké.

Na sǾm náa tuti-m na pǾ pululu.

⁷ Ma yaa Tacaa ke ma lanwakǾlle waatu si ń waası-m.

Ma kiisaa na ń nu ma nǾyǾ ke nyǾ tǾyaya taa.

⁸ PǾáná kra lǾ na tetu sele,

na ıstǾnulu kite ciyiti,

na pǾħ náa sele ı kila tee.

⁹ KǾkǾ nyǾsi luna lǾ nyǾ muna tee,

na ń tǾ kǾkǾ mamala na nǾyǾ.

¹⁰ N lumsa ıstǾnulu na ń tii,

na nyǾ nǾhe tee ké ıstǾmuntulu kpusǾn nyǾħku.

¹¹ ıstǾta tanlu kraƿana-ħ na ń kulǾyı huıtu,

na heelim teeǾna-ħ.

¹² N taka nyǾ tǾyı sǾkretulu,

na ħ we teu ħmuntulu tee.

¹³ NyǾ nyalamǾle tee-ħ nǾyǾ

na tǾ tǾku mamacǾyǾlasi.

¹⁴ ıstǾta lǾ SǾsǾ nǾyǾ nu

ıstǾta ké ısu teu hola.

¹⁵N tō ma kolontunaa ke nyəmə na n̄ yasi-wē.

N tisa pa tō ké calanaa na pá se yem yem.

¹⁶Tacaa n̄ mu pááná na n̄ woso nyá muna tēe,
na tenku tetu nyu na p̄ ná antulinya kite.

¹⁷Uena n̄ tisi nyá niñ na isōtaa na n̄ læsi-m lum sōsōm taa.

¹⁸Na n̄ ya-m kolontunaa toñ nyəma mpa uni pa tēe-m tō pa niñ taa.

¹⁹Ma wahala wule ke pa tuta-m.

Uena Tacaa waasi-m.

²⁰N sōla-m tōyo n waasa-m si má caɣana ma ti.

²¹Ma t̄ñja tampana tōyo n lapa-m mpv, ma kusiɣisim lapv kasəyaya nté.

²²Ma t̄ñja Tacaa t̄m ké, ma ta wakələna-ñ.

²³Ma t̄ñja nyá kusəsutu tōyo.

Ma ta yōki nyá kiiu nakvli.

²⁴Ma luɣu fei taali n̄yōlv, tōyo ma kpa ma t̄yi isayatu t̄late.

²⁵Uena Tacaa felt-m ma tampana t̄ñyvu tō.

Ma kusiɣisim lapv kasəyaya nté.

²⁶Kupantu ke Tacaa n feləyi t̄ latu, na n̄ t̄ñ tampana na n̄ lana a t̄ñlv.

²⁷Yvlu í wē t̄n̄aññ m̄p̄ȳv̄ n laki-ı, ilena n̄ kisi isayav.

²⁸N waasəyi t̄pasəlaa, ilena n̄ tisiyi kalampaani nyəma na isē culv̄v.

²⁹Tacaa kele ma nyaaləm, na n̄ keeləyi ma səkr̄etv̄v.

³⁰Nyá toñ ke ma ñmaakəna kolontunaa koloosi na má sv̄ki.

³¹Tacaa nyá kulaputu wē ké t̄əsv̄ññ, na nyá kvȳç̄v̄t̄v̄ fei sika.

N kentiɣi mpa pa c̄əsəȳəna-ñ tō isu k̄p̄ál̄ȳv̄.

³²Tacaa nyá tike t̄əkoñ nté l̄s̄.

Ta l̄s̄ tike t̄əkoñ nté k̄k̄p̄amv̄v̄v̄ ñku kv̄ kentiɣi-tv̄ tō.

³³Nyayale ma kolun̄ja icate toñ nyəñka.

Na n̄ tiikiyi-m mpaav kusiɣisuyv̄ taa.

³⁴Na n̄ yeki na má p̄əsəyi sewa ke pulasi tō

isv̄ nam na naani.

³⁵N faləsa ma niñ na yoou, na má nyi t̄əv̄ toñ nyəñku t̄v̄.

³⁶N yapa ma nyv̄v̄v̄ na p̄ wē isv̄ kv̄k̄entuyv̄.

Na ma p̄əsi s̄əv̄ ke nyá kv̄p̄antu tō.

³⁷Nyá hasəȳəna ma n̄ç̄hē tēe.

Pulv̄v̄v̄v̄ u tuuliyi-m.

³⁸Ma t̄ȳç̄n̄əyi ma kolontunaa na má wakələyi-wē.

Ye ma ta k̄piisi-wē maa m̄əl̄əyi.

³⁹Ma wakələyi-wēyē na má k̄piisi-wē, na pá wē ma n̄ç̄hē tēe, paa tasəyi kv̄lv̄v̄v̄.

⁴⁰Nyá haakəna-m yoou toñ, na n̄ yeki na ma kolontunaa h̄ənt̄əyi-m ātē.

⁴¹N yeki na pá seeki-m,

na má wakələyi-wē t̄ən̄añññ.

⁴²Pa caaki pa taa na pa waali paa naa waasv̄lv̄.

Uena pa wiina Tacaa na ílé ı kisi c̄əv̄.

⁴³Ma nuɣutiɣi-wē na pá p̄əsi musv̄v̄v̄.

Na má felt-wē na pá p̄əsi isv̄ mpaav afəla.

⁴⁴N yapa-m ma yəlaa n̄ç̄h̄əntē taa,

na n̄ sv̄-m kat̄əñasi yəlaa nyv̄v̄v̄ tv̄.

Yəlaa mpa ma taa nyi tō pa lapa-m t̄əml̄ē.

⁴⁵K̄pai nyəma piya seekina-m, na má nyəna-wēyē isəle pa n̄l̄ki ké.

⁴⁶Pa nantu tiliyi ké,

na pá lukəna pa t̄əñmelle na seluyv̄.

⁴⁷Tacaa wenna.

Nyayale ma kv̄k̄p̄amv̄v̄v̄v̄v̄v̄v̄v̄ ñku kv̄ kentiɣi-m tō

maa sa-ñ.

Ma tala ma l̄s̄ ma waasv̄lv̄.

⁴⁸Nyá læt̄əȳəna na ma n̄ç̄ȳ.

Na n̄ tisiyi piitimnaa ke ma tēe.

⁴⁹Nyá fitiɣina-m ma kolontunaa niñ taa,

na n̄ laki na má kələyi-wē,

na n̄ yakı-m musuḡtu niḡ taa.
⁵⁰Pə tɔɔ ké maa sa-ḡ piitimnaa taa
na má p̄yuh̄i nyá hæte.
⁵¹N tuḡi nyá wulav ke akaitu sɔsɔɔntu.
Na n̄ la kupantu ke nyá kuləsu na Tafiiti,
na ílé i piitim nyéma ke tam tɔɔ.

Tafiiti kantəkaya kuyəɟətutu

23 Yontu nti Tafiiti təkəna yoou
təɟəɟə:
Í nu Seseə pəyalu Tafiiti nɔɟɔ.
Tacaə kusəna ma nyuyu.
Yakəpu lɔə ləsəna-m na í kra-m wulav.
Maɟalə lseyel̄i yəlaa yonyoolu kupəḡ.
²Tacaə Feesuyi tuwa ku təm ke ma taa
na ma yəɟətəna ku nɔɟɔ.

³lseyel̄i lɔə yəɟətəa.
lseyel̄i nyéma kentulu nyá nyá heelina
si:

Wulav wei i təḡəḡi tampana
na í tək̄i yəlaa tɔɔ ké kawulayə
na lɔə sɔɟəntu tɔ,
⁴i we teitei ke isu isətənuḡu cekuyu
tanəḡ
na ilim lu təyeyei tɔ.
Na pə lakı na kunyənɔm nyɔɔki
teu nuw waalı.

⁵M̄p̄úyú lɔə n̄ koola ma təyayə ke
kupantu.
Ma na-ḡ tə p̄elə tam tɔɔ nɔɟɔ ké,
na n̄ tayam-keɟe teu na n̄ nyémá ka tɔɔ.
N ka ya ma nyuyu na n̄ la-m kupantu
təna.

⁶Ama lɔə nyá footilaa ná we isu sɔwa
kulələna ké.
Paa tokiyina-yeɟe niḡ kpete.

⁷Kpátúyú yaa ḡmantaayə ke pa
kpaəkəɟəna-ye
na pá wə-yeɟe kəkə ke a lonte taa.

Tafiiti yoolaa sɔsaa həla

(Kutɔsɔtu I 11:10-47)

⁸Tafiiti yoolaa sɔsaa mpa pa lakayə
i təml̄e tɔ pa həla ntɔ. l̄ yoolaa sɔsaa
tooso taa sɔsɔ nté Hakəmoni tu l̄səpaalı.

ln̄i i k̄una yoou kulumuyu taa ké yoolaa
nasənaasa (800).

⁹l̄səpaalı waalı ké Tooto pəyalu
Ahowa saalı l̄iyasaa. lseyel̄i yəlaa
tooso wei na Tafiiti paa tama Fili-
isi nyéma na pá yoona-we na lseyel̄i
yoolaa náa seeki kulum kulum tɔ pa
taa l̄el̄u. ¹⁰l̄iyasaa ku Filiisi nyéma ke
kuyaku nakuləyi katatəlayə ké, haləna
i niḡ nyəkələna layatə. Kuyaku ḡkuyu
Tacaə yapa lseyel̄i nyéma ke teu na
apalu un̄i i nɔɟɔ. Haləna lseyel̄i yoolaa
təḡəḡi i waalı na pá tɔsəyi sətəa yoou
wontu.

¹¹l̄iyasaa waalı ké Halaa tu Akee
pəyalu Samma. M̄p̄úyú Filiisi nyéma
kota timpi pa yaa si Lehii tɔ si pa yoona
lseyel̄i nyéma, ulena p̄elə pa se. ¹²Ama
Samma suv̄i soona naalı a taalə taa ké
təna na í yoona Filiisi nyéma na í ku-we
na Tacaə ya lseyel̄i nyéma ke teu.

¹³M̄p̄úyú yoolaa hiu na naan̄uwa wei
i təḡayə Tafiiti tɔ pa taa tooso pola i
kiḡ ke Atulam kukpamuyu p̄úyú taa ke
kumtu waatu. Na Filiisi yoolaa náa sika
Lefayi nyéma tetəkəle taa. ¹⁴Na Tafiiti
náa we kolun̄a icatə taa na Filiisi yoolaa
náa sika Petələhem. ¹⁵M̄p̄uyul̄e Tafi-
iti tɔma si: Ma nyula Petələhem icatə
nɔnɔɟɔ hite taa lum ké isu yem na kpete.

¹⁶Tənaɟalə yoolaa sɔsaa tooso un̄i pa
fayana Filiisi nyéma təsikilə na pá lu
Petələhem hite n̄it̄e tɔ taa lum na pá pona
Tafiiti. Ama i kisa pə nyɔɔv̄i na í mələna-
wı na í liisi Tacaə. ¹⁷Ulena í tɔ si: Hai,
Tacaə, pə f̄ei si má nyɔɔ lum pəne. Mpi
tɔ, pə we isu yoolaa pane pa caləm ké.
Pa weesiḡ ke pa lapa awusa.

Ulena Tafiiti kisi lum mpi pə nyɔɔv̄i.
Təml̄e sɔsɔɟe nte yoolaa tooso un̄i i
lapa tɔɟəɟe.

¹⁸Sowapı neu Apisayi keke yoolaa hiu
na naan̄uwa un̄i i taa nyuyu tu. ln̄i
i k̄una kolontunaa ḡm̄s̄uȳu nun̄uwa
(300) na ḡmantaayə, ulena i nyuyu kul̄i.
¹⁹ln̄i i ka t̄ena pa hiu na naan̄uwa taa

halı ı la pa nyuyvı tv. Paa na mpv ı ta tala kancaalaya yoolaa tooso.

²⁰ Mprıyú Karəseli tv Yoyata pəyalv Penaya, apalı unı ı nyuyvı ka kula ı kookalənaa təw kə. lni ı ka kuna Mowarv yoolaa səsaa naale. Kuyaku leŋku ı tii hite taa na í kv təvlaya ke watu waatu. ²¹ Kuyaku nakuli ı na Icipiti yoolu tooko nəvəlv pa sulina na unı í təka kprátıyú na ıleve ħmantaaya. Mprıyú ı leeka tooko unı ı ħmantaaya na í kuna-ı. ²² Mpi Penaya lapa na ı nyuyvı kuli yəlaa tooso unı ı taa təvle. ²³ lni ı təena pa hiu na naanvwa unı. Ama ı ta tala tooso kancaalaya nyəŋ kə. Mprıyú Tafiiti kpa-ı ı tanlaa nyuyvı tv.

²⁴ Yoolaa səsaa hiu na naanvwa taa lelaa nté Sowarı neu Asayeeı, na Petələhem tv Tooto pəyalv Ulanəŋ, ²⁵ na Halotı nyəma Samma na Ulika, ²⁶ na Peletı tv Heleı, na Tekvwa tv İkesı pəyalv Ula, ²⁷ na Anatotı tv Apiyesee, na Husa tv Mepunayi, ²⁸ na Ahowa tv Salvməŋ, na Netofa tv Malayi, ²⁹ na Netofa tv Paana pəyalv Helepi, na Pencamee tv Lipayi pəyalv İtayi ke Kipeya, ³⁰ na Pilatəŋ tv Penaya, na Hitayi ke Kaası İvəv nəvə ³¹ na Petı-Alapa tv Apiyaləpəŋ, na Pahulim tv Asəmafeti, ³² na Saaləpəŋ tv Uliyapa, na Yasee pəyalv İlev Yonatanəŋ, ³³ na Halaa tv Samma na Halaa tv Salaa pəyalv Ahiyam, ³⁴ na Makatı tv Ahasəpayı pəyalv Ulıfəletı, na Kilo tv Ahitofelı pəyalv Uliyam, ³⁵ na Kameelı tv Hesələyi, na Alarv tv Paalayi, ³⁶ na Sopa tv Natəŋ pəyalv İkaalı, na Katı tv Pani, ³⁷ na Amoni tv Selektı, na Pelotı tv Nalayi mpa pa təkaya Sowarı yooı wontu tə, ³⁸ na Yetee nyəma Ula na Kalepv, ³⁹ na Hiti tv Yulii. Tafiiti yoolaa səsaa təna kpenta yəlaa hiu na naanvwa na naatosompəvəlaya.

Kvkaləvı na yvlkvsəku

(Kvtəsvtv I 21:1-6)

24 Mprıyú Tacaa páaná tasa lseyelı nyəma ke huunav, na í tı Tafiiti taa sı í kala lseyelı nyəma na Yuta nyəma. ² Ulena Tafiiti tı ı yooı wulav Sowarı sı: Cəw lseyelı kpeka təna ke pə krayavı Tanı na pə polo Pəesepa tı na í kala yəlaa na má nyı pa nyuyvı.

³ Mprıyule Sowarı sı: Tacaa í la na lseyelı yəlaa huki təm nunvwa (100) na í ná. Ule pepe təw kə nı tu kaləvı yəlaa?

⁴ Ntəna wulav sı: Sowarı í kala ke í kala. Ulena Sowarı polo na í kala lseyelı yəlaa. ⁵ Mprıyú ı tesa Yaatanı na í polo ı siki timpi pa yaa sı Alvwee təvə ıcate nte tə we Katı tetekəle taa tı tə ntəvəŋ təw ke Yasee cəlv. ⁶ Mprıyú pa pola Kalaatı tetv taa na pá polo Hiti nyəma tetv taa na Kateesı na Tanı-Yaasŋ ke Sitəŋ cəlv, ⁷ na pá polo Tiii kolıŋa ıcate taa na Hifi nyəma na Kanaasŋ nyəma pa acaləe taa na pá téesəna Yuta ilim tətvlə ntəvəŋ təw kə Pəesepa. ⁸ Mprıyú pa cəw tetv təna na pá məlı Yosalem. Ule pə yoosa ısvətnaa pəvəlayafelı naanvwa, na kuyeeŋ hiu. ⁹ Ulena Sowarı heeli wulav sı: lseyelı yoolaa we yəlaa iyisi nasənaasa (800000) na Yuta nyəma ke yoolaa iyisi nasəle na nunvwa (500000).

İvə ħəma Tafiiti ħkpaınyıvı

(Kvtəsvtv I 21:7-17)

¹⁰ Tafiiti təma kvkaləvı ħku ıle ı lanle wakəlaa kele na í tı sı: Tacaa, ma lapa mpv tı ma wakəlaa kə, ıle wii-m ma ısavatv nı. Ma lapa kvmeleıtv kə.

¹¹ Mprıyú Tacaa heela Tafiiti lavatv tasəlv İvə kvvəvətvtv teləsvlv Katı sı: ¹²⁻¹³ Polo í heeli Tafiiti sı ma sı vahalanaa tooso sı í ləstı wei ı svəlaa tı. Nyəvəstı í lu-ı pıstı naatosompəvəlaya, yaa í se ı kolontunaa ke ısvətnaa tooso, yaa yvlkvsəku í luna kuyeeŋ tooso?

Wulav í cɔ-m na má heeli Tacaa. Tafiiti fema tanaŋ tɛɛ ulena lɔɔ kuyɔɔɔtutu telɛsulɔ kɔɔ.

¹⁴Ntena Tafiiti cɔ-i si: Ma lanŋe pəsaa ké. Ule Tacaa ke tɔ pɛta ta ti. Sana unɪ í hɔ ta ŋkraŋŋ na mpi yulu ka hɔmɪ-i tɔ. Mpi tɔ, Tacaa pətɔɔtɛle tɔɔwaya.

¹⁵Ḿpɔ́yú Tacaa yelaa na yulubɔsɛku suv lɛyɛli taa ké hatoo tanaŋ tɛɛ na pɔ́ polo waatu wei ɪ suwa tɔyɔ pɔ́ kraɣav Tanŋ na pɔ́ polo Pɛsɛpa tɔ, na yɛlaa iyisi nutoso na naanɔwa (70000) si. ¹⁶lɔɔtaa tillu tiikaya Yosalem ɪcatɛ tɔɔ si ɪ wakɛlɛyɪ-tɛ, ulena Tacaa yele ɪ pááná na í heeli-i si: Yele mpɔv, pɔ́ mayanaa.

Waatv unɪ tɔ na ɪɔtaa tillu wɛ Yɛpusi tv Alafəna tɛfalle. ¹⁷Tafiiti nawa ɪɔtaa tillu na í kuyɪ yɛlaa ulena í tɔ Tacaa si: Hai, má wakɛlɛna, yɛlaa mpe pa ta la pulv. Kɔ má na ma caa tɛyaya nyəma.

Tafiiti ŋmá Tacaa ke kɔtaya tɛlatɛ

(Kutɔɔsvu I 21:18-26)

¹⁸Ḿpɔ́yú lɔɔ kuyɔɔɔtutu telɛsulɔ pola Tafiiti kiŋ ke kuyaku ŋku na í tɔmɪ-i si:

Polo Alafəna tɛfalle na í ŋmá Tacaa ke kɔtaya tɛlatɛ.

¹⁹Ulena Tafiiti polo ɪsu Tacaa heeluyɪ-i tɔ. ²⁰Ḿpɔ́yú Alafəna luwa na í loosi wulav na ɪ waali nyəma na pá puki ɪ tɛ, ulena í polo na í hɛntɪ-i atɛ.

²¹Ulena í pɔɔsi wulav si: Hai, tá caa, alaafəya kele? Kelena wulav si: Ma kɔŋ ké si ma yaki nyá tɛfalle na má ŋmá Tacaa ke kɔtaya tɛlatɛ na mpusi ne í keeli yɛlaa tɔɔ. ²²Ntena Alafəna si: Ta caa, kraɣa-tɛ na í la kɔtasɪ nsi n nɔkaa tɔ. Kraɣa naaŋ unɛ na í hɛtɪ akuyɪ kpatəŋ na í la kɔtaya ŋka kɔkɔ lusaa tɔ. ²³Pɔ́ tənaya ɪ ha wulav na í tɔmɪ-i si: Nyá lɔɔ Tacaa í mv nyá sɛlɛmɔyɪ.

²⁴Tənayale wulav cɔ-i si: Aai, maa yana liyitee ké, ma kaa ha Tacaa ke mpi pɔ́ tɔɔ ma ta wu tɔ.

Ulena Tafiiti felɪ tɛfalle na naaŋ pɔ́ tɔɔ ké liyitee nyəɣətv nule na naanɔwa. ²⁵Ḿpɔ́yú ɪ ŋmawa kɔtaya tɛlatɛ na í la Tacaa ke kɔtaya ŋka kɔkɔ lusaa tɔ na ci-ikuyɪ nyənɪ. Ulena Tacaa pááná hɛɛ na mpusi keeli lɛyɛli tetv taa.

AWULAA

TOM TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŊKA

Kotulotu

Awulaa takĒlaya kancaalaya nyĒŋka taa kĕ pa keesayi lseyeli wulav Tafiiti pŕyals Salumŋ kawulaya tŕyŕv tŕm. Kancaalaya taa, i tŕŋa lŕv luyi nyŕntu kĕ na i kawulaya la teu pŕ tu fei. Ama alaa helŕsa-i tuŋ laav tŕm taa kĕ waali waali. Ulena lŕv faya i kawulaya ke tŕm naale. lseyeli nyŕma ke hŕyŕlvuyv na Selopŕwam kele pa wulav. Na Yuta nyŕma ke hŕyŕlvuyv na Lupŕwam kele pa wulav.

Isŕna pa faya Awulaa I takĒlaya tŕ:

Tafiiti kawulaya tem, titite 1:1-2:12

Salumŋ kawulaya tŕyŕv, titite 2:13-11:43

Salumŋ kawulaya fayav, titite 12:1-14:20

lseyeli awulaa naale yooi na pa cikuyi, titite 14:21-22:53

Atoniya nyulŕyi kawulaya

1 Mŕyŕyŕ lseyeli wulav Tafiiti kpatŕlaa tŕkŕŋkŕŋku, na pŕ takŕyi-i pŕŋŋ pŕi hanŕyi-i. ²Ntena wulav waali nyŕma tŕ si: Tŕ caa wulav, tu caa-ŋ pŕelŕ wei i ta nyŕnta apalv tŕ na i paasŕna-ŋ, na i hŕntŕyi nyŕ kŕŋkŕŋ taa. Pŕi hanŕ-ŋ.

³Ulena pŕ pŕeki lseyeli tetv tŕna taa kĕ pŕelŕ telu, na pŕ hiki Sunem tv nŕyŕlv. Pa yaa-i si Apisaki. Ulena pŕ pona-i wulav. ⁴Pŕelŕ unv i isentaa ka luwaya tŕkrapa. Mŕyŕyŕ i paasŕna wulav. Ama wulav ta nyŕntu-i apalv na alv.

⁵⁻⁶Mŕyŕyŕ Hakii pŕyals Atoniya, Apŕsalŕm neu yŕtŕte nyŕŋ lapa kalampaani, si unv i kŕ tŕyŕna kawulaya. I isentaa ka luwaya. Pŕcŕ too i kulvuyv tŕ, i caa ta kalŕna-i paa

tŕm kulvm sv pulv. Mŕyŕyŕ kuyaku nakvli i caa yooi keekena, na krayanŕŋ cayalaa, na i taŋlaa ke nule na naanŕwa. ⁷Mŕyŕyŕ i nawa Sowari, na kŕtvlv Apiyataa, na pŕle pa laŋa heena i tŕm nti. ⁸Ama kŕtvlv Satŕki, na Yoyata pŕyals Penaya na lŕv kuyŕyŕtŕtv telŕsvlv Natanŋ, na Simeyi, na Leyi, na Tafiiti taŋlaa fei Atoniya tŕv.

Natanŋ na Pasepa pa yŕyŕtŕyi Salumŋ kawulaya tŕm

⁹Mŕyŕyŕ kuyaku nakvli Atoniya yelaa na pŕ kv heeŋ, na naanŋ kufanŋ nim nyŕŋ ke Solŕeti pŕle nte tŕ we hite kŕŋkŕŋ taa tŕ tŕ tŕv. Na i lŕ acima. Ulena i yaa i newaa na Yuta nyŕma mpa pa lakv wulav ke tŕmlŕ tŕyŕ tŕyŕv. ¹⁰Ama Atoniya ta yaa i neu yŕtŕte nyŕŋ Salumŋŋ, na lŕv kuyŕyŕtŕtv telŕsvlv Natanŋ na Penaya na wulav taŋlaa.

¹¹Mpuyvle Natanŋ polaa na i pŕŕsv Salumŋŋ too Pasepa sv: N nuwa sv Hakii pŕyals Atoniya pŕsa wulav na? Pŕyele tŕ caa Tafiiti nŕ tŕ nyv-ti. ¹²Mpv tŕ, yele ma tasa-ŋ layatv ke isŕna n kŕ ya nyana nyŕ pŕyals Salumŋŋ mŕ nyŕŕŋ tŕ. ¹³Polo n nŕ wulav ke lŕŋ, na n pŕŕsv-i sv: Hai, tŕ caa wulav, sv n heela-m na tu-unav sv, nyŕ pŕyals Salumŋŋ kŕ tŕyŕna kawulaya, na i lŕeti nyŕ kumte tŕv? Ule pepe tŕv kĕ Atoniya tŕki kawulaya?

¹⁴Ule ma mayamaya maa kŕv waatv unŕyi mŕ kiŋ, na mŕ svŕsv nyŕ tŕm tŕv.

¹⁵Mpuyvle Pasepa svv wulav nanŋ taa. Wulav ka kpatŕla svsvm kĕ, na Sunem tv Apisaki paasŕyŕna-i. ¹⁶Ulena Pasepa hŕntv wulav ke atŕ. Na wulav pŕŕsv-i sv: Alaafŕya kele? ¹⁷Ntena Pasepa cv sv: Ee alaafŕya kĕ. Hai, tŕ caa, n ka heela-m na n tuuna nyŕ lŕv Tacaa sv, ma pŕyals Salumŋŋ kŕ tŕyŕna kawulaya, na i lŕeti nyŕ kumte tŕv ile? ¹⁸Tŕv, nŕŕnŕŕv Atoniya tŕkŕna ntŕ, pŕcŕ n ta nu. ¹⁹I lapa kŕtaya ke naanŋ, na heeŋ,

na naaŋ kufan̄ nim nyəŋ ke sɔsɔm. Na í lá acima, na í yaa nyá pəyalaa təna, na kətulv Apiyataa, na yoolaa wulav Sowari. Ama í ta yaa nyá pəyalv Salvməŋ. ²⁰Hai, tá caa, nyaya lseyeli nyéma təna nyənəyi sɪ n̄ huli-weyə wei í ká læti nyá kumte tɔɔ ké nyá səm waali tɔ. ²¹Ye pə taya mpv, waatu wei n̄ kəŋ n̄ sɪ tɔ, yəlaa ká lu ma na ma pəyalv Salvməŋ ke koloŋa.

²²⁻²³Waatu wei alb in̄ í təŋa m̄púyú yɔɔtuyv tɔɔ pa heela wulav sɪ Natan̄ koma. Ulena Natan̄ svv na í hənti wulav ke ate. ²⁴Na Natan̄ pɔɔsɪ wulav sɪ: Tá caa, nyá heelina Atoniya sɪ í tɔɔ kawulaya na í caɣa nyá kumte tɔɔ? ²⁵Mpi tɔ, saŋa í koma na í lá kətaya ke naaŋ, na heeŋ, na naaŋ kufan̄ nim nyəŋ ke sɔsɔm. l̄ yaa nyá pəyalaa təna, na yoolaa nyvɣv nyéma na kətulv Apiyataa, na pá na-í pá tɔɔ na pá nyɔɔ na pá wilitiyi sɪ: Atoniya nyana tetv. ²⁶Ama í ta yaa kətulv Satəki, yaa Yoyata pəyalv Penaya, yaa nyá pəyalv Salvməŋ. ²⁷Ue, tá caa nyá heelina-í sɪ í ká tɔɔ kawulaya ke nyá səm waali na n̄ ŋmesɪ-tv?

Tafiiti kpa Salvməŋ ke kawulaya

²⁸Ntena wulav tɔ sɪ: Í yaa-m Pasepa. Ulena Paseya məli. ²⁹M̄púyú wulav tɔma sɪ: Ma tuukina Taca a wei í waasa-m ma lan̄wakəlle təna taa tɔ. ³⁰Saŋa mayamaya ma a la nti ma tema yɔɔtuyv na má svv lseyeli l̄sɔ Taca a isentaa sɪ, nyá pəyalv Salvməŋ ká tɔɔna kawulaya, na í caɣa ma kumte tɔɔ ké ma səm waali tɔ.

³¹Ulena Pasepa hənti wulav ke ate na í tɔ sɪ: Hai, tá caa, nyana tetv.

³²M̄puyvle wulav Tafiiti tilaa na pá yaa-í kətulv Satəki, na l̄sɔ kuyɔɔtutv teləsulv Natan̄, na Yoyata pəyalv Penaya na pá kɔɔ. ³³Na wulav tɔ-we sɪ: Í koti yoolaa mpa pa lapa-m naani tɔ na í caɣasɪ Salvməŋ ke ma

kawulaya kraŋaya tɔɔ na í pona-í Kihəŋ hite. ³⁴Tənaɣa kətulv Satəki na l̄sɔ kuyɔɔtutv teləsulv Natan̄ paa pəli-í nim, na pá kra-í lseyeli nyéma wulav. Ulena pá h̄li tutuyv na pá wiliti sɪ: Salvməŋ, mə na tetv. ³⁵Ulena mu təŋ í waali, na Salvməŋ kɔɔ í caɣa ma kawulaya kumte tɔɔ, na í tɔɔ kawulaya ke ma lonte. Inəyi ma kraɣa lseyeli na Yuta pə wulav.

³⁶Tənaɣale Penaya cɔɣa sɪ: l̄sɔ í kəna mpv. Nyá Caa l̄sɔ yɔɔtəna-ti na nyá nɔɔ. ³⁷Ue l̄sɔ í wee Salvməŋ waali, isv í ka wev nyá waali tɔ. Na í kvsɪ Salvməŋ nyvɣv na pá kəli-ŋ.

Pa kra Salvməŋ ke kawulaya

(Kvtɔsvtɔ I 29:21-25)

³⁸M̄púyú Satəki na Natan̄ na Penaya na wulav tan̄laa pa caɣasa Salvməŋ ke kawulaya kraŋaya tɔɔ, na pá pona-í Kihəŋ hite. ³⁹Ulena Satəki kraɣa nim na həlvɣv ke l̄sɔ cokəle taa, na í pəli-wəyi Salvməŋ, na í kra-í wulav. M̄púyú pa hula tutuyv, ulena yəlaa təna wiliti sɪ: Salvməŋ nyana tetv. ⁴⁰Ulena yəlaa təna tv í waali na pá kpeena-í na həst, na pá kiisiyina lan̄hulvml̄e. Haləna tetv nyamsəyi.

Salvməŋ huləyi Atoniya ke suulu

⁴¹Atoniya na í nyéma pəle pa tēsaya tɔɔv, il̄e pa nu Salvməŋ pa kəkəte nté. Na Sowari nu tutuyv, na í pɔɔsɪ sɪ: Pepe tɔɔ ké icate cvkaa na kəkəte nyala mpv?

⁴²Pa təŋna yɔɔtaya ke mpv, il̄e Apiyataa pəyalv Yonatan̄ tapayale. Ulena Atoniya tɔm-í sɪ: Svsv, mpi tɔ, n̄ ke yulv wei í wena nyvɣv tɔɔ. l̄səntɔ tɔm kupantu ke n̄ kənaa. ⁴³Kelena Yonatan̄ sɪ: Aa yoo, tá caa wulav tuna Salvməŋ ke kawulaya. ⁴⁴l̄ tɔma Satəki, na Natan̄, na Penaya, na tan̄laa sɪ, pá caɣasɪ Salvməŋ ke kawulaya kraŋaya tɔɔ. ⁴⁵Na Satəki na Natan̄ pá pəli Salvməŋ ke nim ke Kihəŋ hite, na pá

kpa-i wulav. Tənaɣa ɪcate yəlaa luna, na pá kiisiyina laɣhɪlɪmlɛ. Mpi pə cuka ɪcate taa tɔɣɔɛ. ⁴⁶Halɪ Salɪmɔŋ ná tema kawulaya kumte tɔɔ ké caɣale ké. ⁴⁷Uena wulav Tafiiti waalɪ nyəma polo na pá sɛɛ-i, na pá tɔ si: Tá caa, nyá lɔɔ í kusi Salɪmɔŋ nyuɣu na pá kəli isu nyá. l kawulaya í kəli nyá nyəŋka. Uena wulav hənti lɔɔ ké ateyɛ ɪ kato tɔɔ. ⁴⁸Na í tɔ si: Ma sɛɛ lseyɛli lɔɔ Tacaa, wei ɪ yelaa si má ná ma lonte taa lɛtəlv tɔ.

⁴⁹Tənaɣale sɔɣɔntu kpa Atoniya yəlaa tənə, na pá kulɪ na pá ya yemyem. ⁵⁰Uena Salɪmɔŋ tɔm kpa Atoniya ke sɔɣɔntu, na í polo na í tu kɔtaɣa təlata ke kpɔlvɣu si, pá taa lɛtɪ-i. ⁵¹Mpɔɣú pa polaa na pá heeli Salɪmɔŋ si: Nyá tɔm kpa Atoniya ke sɔɣɔntu ke sɔsɔm, na í polo í tu kɔtaɣa təlata ke kpɔlvɣu. l tɔma si: Ye Salɪmɔŋ ta tuuna si ɪ kaa kv-m, ma kaa lu cənɛ.

⁵²Ntəna Salɪmɔŋ si: Ye u həŋ ɪ ti, pɔlvɔv kaa tokina-i paa pəcɔ. Ama ye ɪ laki kalampaani, isu ɪ səpa.

⁵³Mpɔɣú wulav Salɪmɔŋ tila yəlaa na pá ləsi-i tənə. Uena Atoniya polo í hənti Salɪmɔŋ ke atɛ, ɪlənə wulav tɔm-i si: Kpe nyá tɛ.

Tafiiti kantəkaya kvɔɣɔtɪtu na ɪ səm

2 Pə kpeɣətəna wulav Tafiiti səm, ɪlənə í heeli ɪ pəyalv Salɪmɔŋ si: ²Ma wɔlɛ pɔwa. Mpɔ tɔ, kaasi nyá ti na n lə isu yɔlv. ³Tɔki Tacaa nyá lɔɔ tɔm ke teu. Laki ɪ luyɔ nyəntu ke tam, na n təŋəɣi ɪ kusəsutu, na ɪ kutɔtɔtɔ, isu pa ŋmaav Moisi kiŋ takəlaya taa tɔ. Waatu inəɣi n ká waa pə tənə mpi n laki tɔ pə taa. ⁴Uena Tacaa lə isu ɪ ka su-m tɔ si, ye ma piya təŋna laakali, na pá təŋəɣi ma kusəsutu na lotu kulɔmtɔ, na pa ləsaɣa svu-i teu, mpe paa təkəna ma kawulaya ke tam ké ma səm waalɪ ké lseyɛli taa.

⁵Pələ pə paasi, n nyəmá nti Seluya pəyalv Sowari lapa-m tɔ. ləna ɪ kuwa

lseyɛli yooɔ nyuɣu nyəma Nɛɛ pəyalv Apənɛɛ, na Yetɛɛ pəyalv Amasa tɔ. Yooɔ həɛv waatu ke ɪ kuwa yəlaa mpe, na pá kú ɪ yooɔ nyuɣu. ⁶Mpɔ tɔ, lana nyá laɣatu. Taa yele-i na í sí səm kvɔm. ⁷Pə kaasa Kalaati tu Paasilayi pəyalv tɔ, tɔki pɛɛɣɛ teu, na n caləsəɣi-wɛ. Mpɔɣú pɛɛ pa paasaɣana maɣa waatu wei nyá taalv Apəsalm təɣɔnaɣa-m tɔ. ⁸Kelaa pəyalv Simeyi wei ɪ wɛ Pahulim ke Pəncamɛɛ tɛtu taa tɔ, ílɛ ɪ təŋsa-m mpusi ké teu ke kvayaku ŋku ma pukaya Mahanayim tɔɣɔ. Pə waalɪ ké ɪ səŋa-m Yaatanɪ nɔɣɔ ke ma məlaya tɔ, na má tuuna Tacaa si ma kaa kv-i. ⁹Pənɛntɛ taa hɔlɪ-i suulu. N ké yɔlv laɣatu ké. N nyəmá isəna n ká lə na paa ɪ kratəlaa tɔ, í sí səm isayam tɔ.

Tafiiti səm na ɪ pəyalv lɛtɪvɣu ke ɪ lonte

(Kvɔɣɔtɪtu I 29:26-28)

¹⁰Pə waalɪ ké wulav Tafiiti səpa, na pá pimi-i timpi pa yaa si, Tafiiti tɛ tɔ. ¹¹Pusi nule təcu ké Tafiiti tɔɣɔ kawulaya ke lseyɛli tənə tɔɔ. l tɔɣɔ pusi naatosompɔɣɔlaya ke Hɛpəlɔŋ, na Yosalem ke pusi hiu na naanɔwa na tooso. ¹²Mpɔɣú Salɪmɔŋ lɛta ɪ caa Tafiiti lonte na ɪ kawulaya la teu pə tu fɛi.

Atoniya səm

¹³Mpɔɣú Hakii tu pəyalv Atoniya pola Salɪmɔŋ too Pasɛpa kiŋ, na Pasɛpa pɔɔsi-i si: Alaafəya keɛ? Na í cɔ si: Ǝɛ. ¹⁴Na í tasa si: Faaci nɔɣɔlvɣu ma kəmnaa. Ntəna alv si: Yɔɣɔti.

¹⁵Uena Atoniya tɔ si: Ntəŋ n nyəmá si má tənna kawulaya ŋke, na maɣa lseyɛli tənə kpaakaya wulav. Ama ma laŋaa na pá məli ma neu tɔɔ. Mpi tɔ, Tacaa cələnə-i ké. ¹⁶Pənɛntaa ma sələməɣi-ŋ pulv. Uɛ taa pɛ-m-wi. Alv si yɔɣɔti. ¹⁷Mpɔɣɔlɛ si: Heeli wulav Salɪmɔŋ si í ha-m Sunem tu Apisaki na má lə alv. Ye nyaa yɔɣɔtəna ɪ kaa kisi.

¹⁸Ulena Pasepa tó si: Pə we teu, maa heeli-ı.

¹⁹Mrúyú Pasepa pola wulav kiŋ si ı heeliyi-ı Atoniya təm. Wulav na-ı, ulena í kuli na í səŋi-ı, na í hənti-ı ate. Ulena í məli ı kumte tɔɔ. Na pá su toto ké kawulaya kpelaya, na wulav ntɔɔŋ tɔɔ na toto caya. ²⁰Ntena toto si: Ma kəma-ŋ natələyi sələmɔyɔ ke pəcɔyɔ, taa kisina-m. Salɔmɔŋ si: Hai, nya sələmı, ma kaa kisi. ²¹Mpuyule si: Yele na nyá taalɔ Atoniya kraya Sunem tu Apisaki.

²²Mpuyule Salɔmɔŋ si: Pepee? Pepe tɔɔ ke nyá caa si í kraya-ı? Aŋha, ıle sana n ka sələmaa si má cele-ı kawulaya. ı ké ma taalɔ ke te. Mpi Apiyataa na Sowarı pa kooliyi tɔyole.

²³Tənaɔale wulav Salɔmɔŋ yɔɔɔtaa na ı tuu si: Ye ma ta kv Atoniya ke təm tənə tə tɔɔ, Tacaa í kv-m. ²⁴Ma tuuna Tacaa wei ı tu má na ma təyaya nyəma ke kawulaya, na í leeti-m ma caa lonte tɔ si, ısu saŋa ma kuwa Atoniya. ²⁵Ulena Salɔmɔŋ tili Yoyata pəyalɔ Penaya na í kv Atoniya.

Salɔmɔŋ tɔyɔnəyi Apiyataa ke Yosalem

²⁶Ye Apiyataa, wulav heela ıleye si: Kpe nyá tɔ Anatɔti. N muna səm yaa, ıle ma kaa kv-ŋ saŋa ké. Mpi tɔ, n paasəna lɔ atakaa ké ma caa Tafiiti waatu taa. Halı nyá na ma caa Tafiiti í tɔyɔna pə wahala.

²⁷Mrúyú Salɔmɔŋ ləsa Apiyataa ke kɔtɔyɔ təmle taa. Ulena pə la ısu Tacaa ka yɔɔɔtɔyɔ ulii təyaya nyəma tɔɔ ké Silo tɔ.

Salɔmɔŋ yelaa na pá kú Sowarı

²⁸Waatu wei Sowarı nuwa Atoniya səm na Apiyataa tɔyɔnɔyɔ, ulena í se na í sv lɔ cokəle taa, na í tó kpulɔyɔ ke kɔtaya tələte kiŋ. Mpi tɔ, ı ka we Atoniya tɔɔ ké. Ama ı taa təŋ Apəsəlɔm

ké. ²⁹Ulena pá tayası wulav si Sowarı sv lɔ cokəle taa, na í tó kpulɔyɔ ke kɔtaya tələte.

Ntena wulav tili Yoyata pəyalɔ Penaya si: Polo na í kv-ı.

³⁰Penaya polaa, ulena í tó Sowarı si: Wulav tɔma si í lu. Ntena Sowarı si: Hai, cənɔye ma caa si má si.

Mrúyú Penaya məlaa na í heeli wulav ke nti Sowarı yɔɔɔtaa tɔ. ³¹Kelena wulav si: Polo na í kv-ı tənə ısu ı yɔɔɔtɔyɔ tɔ, na í pimi-ı. ıle n keela má na ma caa təyaya ta nyɔyɔ tɔɔ ké yəlaa mpa ı kuwa mɔsɔŋ tɔ, pa mpusi kele. ³²ı nyɔyɔ taa ké Tacaa ká məŋna yəlaa kɔpama naale wei ı kuwa tɔ pa səm təm. Paa lɔyeli yoolaa wulav Apənɔe, na Yuta yoolaa wulav Amasa. ³³Mpe ıni pa səm təm ká məli Sowarı na ı piitim nyəma pa nyɔɔŋ taa ké tam tɔɔ ké. Ama Tacaa ká yele na Tafiiti lulɔyɔ nyəma, na ı təyaya nyəma mpa paa leetəyi ı kawulaya taa tɔ, pá heesi tam tɔɔ.

³⁴Mrúyú Penaya kuwa Sowarı na í kpeena-ı ı cacaku tɔe, na í pimi-ı. ³⁵Ulena wulav kpa Penaya ke yoolaa wulav ke Sowarı lonte. Na í kpa Satɔki ke kɔtulɔ ke Apiyataa lonte.

Salɔmɔŋ yelaa na pá kú Simeyi

³⁶Mrúyú kuyaku nakuli wulav yaa Simeyi na í tɔmi-ı si: Nma təyaya ke Yosalem taa na í caya. Pə fei si í lu si í puki tiili. ³⁷Ye kuyaku ŋku pə cəpa-ŋ na í lu, na í tɔsi Setəlɔŋ lɔɔ, na í hika mpi, n yapa.

³⁸Ntena Simeyi si: Hai, tá caa wulav, maa la ısu n yɔɔɔtɔyɔ tɔ.

Ulena Simeyi caya Yosalem taa na pə leeli. ³⁹Pusi tooso sikaa, ulena Simeyi təmle nyəma naale se na pá polo Kati wulav Maaka pəyalɔ Akisi tɔ. ⁴⁰Waatu wei Simeyi nuwa si ı təmle nyəma we Kati, ulena í kpeeli ı kpaŋaya na í polo ı təmle nyəma waali na í kəna-we. ⁴¹Mrúyú pa tayasa Salɔmɔŋ si Simeyi

pola Katu na í kɔɔ. ⁴²Ntena wulav yaa-i na í pɔɔs-i si: lsu má kisina-η tɔsayaŋa, na má yele na n̄ tuuna Tacaa si, ye kyaŋku n̄ luwa na n̄ polo tiili n̄ ká si na? Haləna n̄ cɔ-m si, pə we teu n̄ nuwa? ⁴³Pepe tɔɔ kə n̄ ta tɔki nyá tuunav na n̄ kpeena nti má kisina-η tɔ? ⁴⁴N nyémá nyá taa kə isayatu nti n̄ lapa ma caa Tafiiti tɔ, Tacaa ká leetəna-η. ⁴⁵Ulena í kooli maya kupantu na í su Tafiiti tɔyaya ke tam tɔɔ.

⁴⁶Ípɔyú wulav kusa Penaya na í kú Simeyi.

Ulena kawulaya náá suv toŋ sɔɔsuyv ke Salumɔŋ niŋ taa.

Salumɔŋ kpaŋyɛ Icipiti wulav pɛɛɔ

3 Ípɔyú Salumɔŋ kpaŋyɛ Icipiti wulav pɛɛɔ. Ulena akpaŋyɛ nté tɛ krenti awulaa mpe pa naale. Ntena Salumɔŋ pona alv un̄ na í su-i Tafiiti tɔyɛ Yosalem. Haləna í teesi kawulaya tɔyaya, na lɔ tɛsele na icate koluŋa ke ŋmau.

²⁻³Salumɔŋ ka sɔɔla Tacaa kə na í tɔŋyɛ i caa Tafiiti ikpate. Paa na mpv tɔ, lona paŋyɛ taa kə i na yɔlaa pa lakaya pa kɔtasi ke waatu un̄. Mpi tɔ, pa ta ŋmata Tacaa ke i tɛsele.

Salumɔŋ sɛləməyɛ lɔɔ kə ləməyasee

(Kutɔɔsvu II 1:2-13)

⁴Ípɔyú kuyaku nakvli Salumɔŋ pola Kapawɔŋ ke kɔtaya lapv. Tetv təna taa kɔtaya tɔlate sɔɔɔle nté təna. Halı Salumɔŋ lapa tənaya kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔ. ⁵Kapawɔŋ tənaya Tacaa lu Salumɔŋ tɔɔ kə ahoo ke toosee taa, na i tɔm-i si: Sələm-i-m mpi n̄ caa tɔ.

⁶Ntena Salumɔŋ si: Kupantu sɔɔɔntv ke n̄ lapa ma caa Tafiiti, ke timpi i tɔŋa tampana na lotu kulvmtv, na í laku kupantu tɔ. Halı n̄ ha-i apalvpaŋyɛ, na kele ká leeti i lonte taa, isu pə wəv saŋa isəntɔ tɔ. ⁷Hai ma lɔ Tacaa, mayale

n̄ kpaŋyɛ na n̄ leeti ma caa lonte taa. Anı ma kə pəyaya kə na hələm na nɔyɔ. ⁸Pəyele nyá yəlaa kuləsaa mpa pa tɔɔ ma tɔki kawulaya tɔ, pá we tuutuuma kə pa fei kalvɔv. ⁹Mpv tɔ, ham layatu, na kupantu na isayatu pə cekənav. Ulena má pəsi na má paasəna nyá yəlaa samaa tuutuuma inə.

¹⁰Ípɔyú Tacaa lanle həena Salumɔŋ sələmuyv ŋkv. ¹¹Ntena í tɔ si: Timpi n̄ sələma layatu si n̄ tɔŋyɛna tampana, n̄ ta sələmı weesuyv kutayalvɔv, yaa wənav, yaa nyá kolontunaa í si tɔ. ¹²Maa tv-η layatu na nyəm mpi too nɔyɔlv ta hikita tɔ. Pəcɔ nɔyɔlv kaa tasa-wəyɛ hikuyv tɔ. ¹³Pəle pə paasi, maa ha-η mpi n̄ ta sələmı tɔ. Wənav na teeli, wulav nɔyɔlv i kaa nəŋəsəna-η, haləna nyá səm. ¹⁴Ye n̄ tɔŋ ma mpaŋ taa, na n̄ tɔka ma kutvutv na ma kusəsutv, isu nyá caa Tafiiti, ile maa yele na nyá weesuyv tayał.

¹⁵Salumɔŋ fema, ile sese toosee nte. Ulena í məli Yosalem, na í lá i waalı nyəma tənaya acima.

Salumɔŋ huvkəna ləməyasee

¹⁶Ípɔyú kuyaku nakvli apalaa təna alaa napəli pa pola wulav tɔyɛ naale. ¹⁷Ulena pa taa lelv tɔ si: Hai, má la-η kaafala tá caa. Ma na alv inə tə wenna tɔyaya kulvmaya taa, na má lıli apalvpaŋyɛ. ¹⁸Kuyɛŋ naale tɛwə, ulena un̄ í lıli apalv tɔtɔ. Na ta naale tɔ wəe mpv. Kpai tv nɔyɔlv ta sɔɔsi ta tɔɔ. ¹⁹Ípɔyú i hənta i pəyaya tɔɔ kə ahoo na ká sí. ²⁰Ulena í kpaŋyɛ ma pəyaya na í huıi i kəŋkəŋ taa, na í huıi kusəpaŋyɛ ke ma kəŋkəŋ taa, na máá tɔŋna tom. ²¹Pə nyaalaa si má cələyɛ pəyaya ke həte, ulena má mayana sətv. Ma nyəna-keye teu, ulena má cekəna si pə taya ma nyəŋka.

²²Tənaŋyɛ alv lelv si: Aai yoo, ma pəyaya nté weesuyv nyəŋka, nyá nyəŋka nté kusəpaŋyɛ.

Ntena kancaalaya nyəŋ si: Pəpətu ké. Nyá pəyaya səpəna, ma nyəŋka nté weesuyu nyəŋka.

Ulena pá naali m̄p̄yú h̄m ke wulav isentaa təna. ²³Ntena wulav t̄s si: Lelw ná t̄ŋ si, ma pəyaya nté weesuyu nyəŋka, nyá nyəŋka nté kusəpaya. lne ílé si, pəpətu ké, nyá pəyaya nté kusəpaya, ma nyəŋka nté weesuyu nyəŋka. ²⁴T̄w, ye mp̄ í k̄na-m layate.

Pa pona wulav ke layate, ²⁵Ulena í t̄s si: Í faya weesuyu nyəŋka ke cali na í tala-weyə h̄ȳl̄ȳw h̄ȳl̄ȳw.

²⁶Tənaqale pə lapa weesuyu pəyaya too taa ké pul̄ȳw í pəyaya t̄m, na í t̄s si: Hai, wulav cele-ı pəyaya ŋke, taa ku-ke.

Ntena alw lel̄w si: Yee, seti-ke, na ta naale t̄ə laŋ.

²⁷M̄p̄yú wulav si: Í cela kancaalaya nyəŋ ke pəyaya, í taa ku-ke, ka too kele.

²⁸M̄p̄yú l̄seyeli nyəma təna nu wulav huule nté, na pá ná si, Tacaa tu-ı layatu, na í t̄ŋȳt̄i tamp̄ana na í huukəna. Ulena pá nyaŋna wulav.

Salum̄ŋ tayanəyi ı kawulaya

4 l̄seyeli təna t̄w ké wulav Salum̄ŋ t̄kaya kawulaya. ²¹ı waali nyəma həla na pa təma nt̄w. Sat̄ki pəyalw Asaliya kele k̄t̄ul̄w. ³Sisa pəyalw liholefi na Ahiya p̄leyele tak̄lası ŋmaalaa. Ahiluti pəyalw Yosafatı kele tak̄lası sul̄w. ⁴Yoyata pəyalw Penaya kele yoolaa wulav. Sat̄ki na Apiyataa kele k̄t̄alaa. ⁵Natan̄ pəyalw kancaalaya nyəŋ Asaliya kele kumataynaa nyuȳw tu. Naale nyəŋ Sapu kele wulav kupayalw. ⁶Ahisaa kele kawulaya t̄yaya nyuȳw tu. Apita pəyalw Atonilam kele t̄lası təma nyuȳw tu.

⁷Salum̄ŋ ka wena kumataynaa nyuȳw nyəma ke naan̄w̄a na naaleye l̄seyeli tetu təna taa ké. Pə wee si paa wei í cela wulav na ı kawulaya

t̄yaya nyəma pa is̄tu kul̄m t̄yayna ke pənağa taa. ⁸Halı pa həla na pa tetunaa həla nt̄w. Huuu pəyalw ké l̄f̄layim p̄w̄ŋ taa. ⁹Teke pəyalw ké Makatı, na Saaləpim, na Peti-Semesti, na l̄w̄-Peti-Hanan̄ tetu taa. ¹⁰Heseti pəyalw ké Alupoti ıcate taa. Ílé ı ka tənna Soko na Hefee tetu təna.

¹¹Apinatari pəyalw ka tənna nteye T̄w̄w̄ p̄w̄ŋ h̄ȳl̄ȳw təna. Ílé ı ka krayana Salum̄ŋ p̄el̄w Tafa. ¹²Ahiluti pəyalw Paana ka tənna Taanaki, na Mekito, na Peti-Seyan̄ tetu təna. H̄ȳl̄ȳw ŋku ku kr̄təna Saatan̄ ke Sisilee tapuȳw t̄e ké pə krayaw Peti-Seyan̄ t̄w, na p̄ polo Ap̄eli-Mehola, haləna Ȳkəneyam.

¹³Lam̄ti tu Kepee pəyalw ka tənna Kalaati tetu təna, na Manasee pəyalw Yayii acalisi tənaya Kalaati tetu taa, na Alək̄r̄i h̄ȳl̄ȳw ke Pasaŋ, na pə koloosi acal̄e s̄s̄w̄na nutoso, wena pa t̄ka nyəȳtu kuseemtu t̄w. ¹⁴Itooo pəyalw Ahinatari tənna Mahanayim tetu. ¹⁵Asimaati tənna nteye Nef̄ətali tetu, ílé ı kraya t̄t̄ȳw Salum̄ŋ p̄el̄w lel̄w Pasəmatı. ¹⁶Husayi pəyalw Paana tənna Asee na Peyal̄ti p̄ə tetu.

¹⁷Paluya pəyalw Yosafatı tənna nteye Isakaa tetu. ¹⁸Ula pəyalw Simeyi kele Pencamee nyəntu. ¹⁹Ulii pəyalw Kepee kele Kalaati tetu na p̄ kp̄enna Amolii nyəma wulav Sihon̄, na Pasaŋ wulav Oki pa tetu. P̄c̄w̄ p̄ kaasi kumataynaa nyuȳw tu lel̄w ke Yuta tetu taa.

²⁰Yuta na l̄seyeli pə ȳl̄aa ka we p̄ayale ké is̄u kanyəŋa, na pá t̄ki na pá nȳw̄ki na pa laŋa heewa.

5 Salum̄ŋ ka ŋmak̄ləna tetu tənaya waatu ıı. Pə krayaw l̄f̄latı p̄ȳw, na p̄ woosina Filiisi nyəma tetu, haləna Icipiti tetu ton̄a t̄w. Na tetu nti t̄ə nyəma f̄l̄ȳt̄i Salum̄ŋ ke lampuunaa, haləna ı s̄m.

²Paa ifemle nte t̄yayna ŋka Salum̄ŋ na ı t̄yaya nyəma pá t̄ki t̄ȳl̄w. M̄sul̄m kunyaal̄m t̄w̄n̄ana

բըշլաղաբէի նաանսա, նա մսլմ կոկթասեմ քէ տօնոնաա քօլեբէի հիւ. ³Ու նաաղ քէի քա տՅ տչոնաղա կըքաղկա նա ի լա նիմ տչո նաանսա, նա նաաղ քէի քա լասա նիլիլէ տաա տչո հիւ, նա հեղ քէ նսնսա (100). Քճճ քճ կասի նամաղ քաան քաան քէ տմ տոսո, նա կամքէ կըքանա.

⁴Տալմոնղ ղմակօղաղանա քոչո լօլատի իլիմ տօլլէ տօլլ տօնա. Քո կըքաղալ Դիֆասա նա քճ քոլո Կասա տօ, նա քա աւսլաա տօնա. Սենա ի քաղանա ի տչի տօնոնա մքա քա քոնա-ի տօ քա տա. ⁵Յստա նա լսչլի նոթմա տօնա կա քաղանա քա տչի, նա քաա քէի ի հալիլի տղ քէի քա յաա սի լեսընաա նա ֆիկինաա տչո սօնա ի քաակի տօ, հալօնա Տալմոնղ սեմ.

⁶Տալմոնղ կա քենա յոսս քէքենաա կըքաղանղ քէ իլիսի նսլէ (40000) նա կըքաղանղ կըքաքաղանղ քէ իլիսի նաանսա նա նաալէ (12000).

⁷Կսմաղանաա նսնսնս նոթմա նաանսա նա նաալէ կա քասաղանանա քաաղա տչաղա տչոնաղա տմ. Քաա քէի նա ի սօտս, քսնս տաա լաղիլի. ⁸Քա կոնղաղանա տչոնաղա քէ, նա քամտս քէ կըքաղանղ, նա տլա քենա ա լակի տօնա տչո տիմքի քաաղա կա քէ տչո տօլլէի քէի քստա քէքսա-քէ տօ.

Տալմոնղ տէ յօլաա տօնաղա լօմաղասէ

⁹Մքոչո լսօ հա Տալմոնղ քէ նոթմա նա լաղատս սօսօնտս նա ի նսլ յասինաա քէ քաան քաան, քո ֆէի կալսնս. ¹⁰Լ կա կօլա իլիմ տօլլէ տօ լաալսնսաա նա Իքիթի նոթմա տօնաղա նոթմա քէ. ¹¹Լ նա յսնս նոչոլս քա տաա քէքսչի նոթմա. Հալի ի տէ լսօլաի տս լտղ նա Մահօլի քոթալաա Հեմաղ նա Կալօկոլի նա Կաաա. Լ հօթէ յաաա քիտիմնաա մքա քա քոնա-ի տօ քա տաա քէ. ¹²Ատսա իլիսի տոսօղո (3000) Տալմոնղ տսկաա նա ի լստսնաա իլաղա (1000). ¹³Տալմոնղ յոչոտս տղ սօսօնղ կըքաքաղանղ տմ, նա ի կըքենա նսլիսի նսլի սի նոչոկի կտսլսղ կիլա տօ սի տմ նա ի յոչոտս. Ու ի յոչոտս տլա, նա տաալէ քոնտս,

նա սսմասի նա աթէ նսամանսանաա նա տինա քո տմ. ¹⁴Անտսլինսա աւսլաա յօլաա տօնա կոնղաղա քէ նա քա նսկի Տալմոնղ նոթմա տմ.

Լսօ տօսէլէ ղմաւ տմ տաղանսնս

(Կտօտստս II 2:2-15)

¹⁵Կիլի քաաղա Հիլամ նսա սի Տալմոնղ քէ քա կըքա քաաղաղա, նա քա լէտի ի քաա Կաֆիտի լոնթէ, սենա Հիլամ տիլի ի քաալի նոթմա սի քա սէ-ի. Մքի տօ, ի քէստ նթէ Կաֆիթի. ¹⁶Մքոչոլէ Տալմոնղ տիլաա նա քա հեալի Հիլամ սի:

¹⁷Մա քաա Կաֆիտի տա քօստի նա ի ղմա լսօ Կաաա քէ տօսէլէ. Մքի տօ, ի կոլոնտսնաա կա տաա-ի քէ, նա քա յոօկինա-ի տաա. Հալօնա լսօ յէլէ նա ի կալի-քէ. ¹⁸Աաա քոնենթէ մա լսօ Կաաա յէլաա նա մա հէստի քո տօնա քո տաա. Մա ֆէի կոլոնտս, քճճ մքսսի նոչոլս ի ֆէի. ¹⁹Հալի մա մաղաստի մա տաա սի մաա ղմա լսօ Կաաա քէ տօսէլէ. Մքոչոլս լսօ կա հեալա մա քաա սի: Նսլա քոթաղա ղկա կաա լէտի նսլա լոնթէ տօ ղկէ կաա ղմանա-թէ. ²⁰Մքո տօ, յէլէ նա մա տօմլէ նոթմա մաղանա նսլա նոթմա, նա քա սօտ-մ տղ սօսօնղ քէի ի քէ Լիքաղ տօ. Սենա ն հեալի-մ սօնա մաա ֆէի նսլա տօմլէ նոթմա տօ. Մքի տօ, նոչոլս տա նսլ տղ սօտսնս, սստ Բենիսի նոթմա մքէ.

²¹Հիլամ նստի մքս, սենա ի լաղլէ հսլստի սօսօնս նա ի սա լսօ սի: Կաաա քէլէ տօլլ տս. Լստի ի հանա Կաֆիտի քէ քոթաղա նոթմա սի սի, ի տչո կաաղաղա. ²²Սենա ի տիլի նա ի հեալի Տալմոնղ սի:

Մա նսաա նսլի ն տիլաա սի քաա հեալի-մ տօ. Մաա լա տօլլէ սստի ն քաա տչո տղ սօսօնղ սստի ի տմ տաա. ²³Մա տօմլէ նոթմա կա կըքա-ի նա քաա տինա տօնղս նոչո. Սէ քէքստ-մ տիմքի ն քաա-ի տօ. Ու մա տս-ի լստ տաա, նա ի տալա տօնա, սենա ն կըքաղա. Մքի մա քաա սի ն ֆէի-մ տչոլէ մա կաաղաղա տչաղա նոթմա տչոնաղա.

²⁴Մքոչոլս Հիլամ հաաա Տալմոնղ քէ տղ սօսօնղ կըքաղա նոթմա սօնա Տալմոնղ քաակի տօ. ²⁵Սենա Տալմոնղ նաա հաակի-ի քաա քոնաղա ղկաղա տչոնաղա քէ քէ

tɔɔnɔnaa ke iyisi naatoso (6000) na olifinaa nim kupam ke liitilinaa iyisi pɔlefei naanɔwa (8000).

²⁶Tacaa ka hawa Salɔmɔŋ ke nyɔm kɛ isu i ka heeluyu-i tɔ. Uena heesuyu kɔɔ i na Hilam pa heku na pɔ pɛɛl nɔɔɔ.

Salɔmɔŋ tayanana tɔlasɔ tɔma

(Kutɔɔsɔtu II 1:18 na 2:1,16-17)

²⁷Ɔpɔɔyɔ Salɔmɔŋ lɛsa lɛyɛli nyɔma tɔna taa kɛ tɔmlɛ lataa ke yɛlaa iyisi hiu na naanɔwa (30000). ²⁸Na pɔ puki Lipaŋ ke yɛlaa iyisi naanɔwa naanɔwa (10000) kɛ isɔtu isɔtu, na pɔ laki tɔmlɛ ke pa nyɔyɔ tu Atonilam kiŋ. Uena pɔ kpeŋ pa tɛyɛ isɔtɔnaa naale naale na pɔ heesɛyɔ. ²⁹Pɔ kaasa sɛyɛlla ke yɛlaa iyisi nutoso na naanɔwa (70000) na pɛɛ saakɛlaa ke yɛlaa iyisi nunaasa (80000) kɛ puyɔ taa. ³⁰Pɔcɔ pɔ kaasi kumataŋnaa sɔsaa waali nyɔma ke iyisi tooso na ŋmɔnɔyɔ na nunɔwa (3300). Salɔmɔŋ ka suna-we si pɔ feŋiyi tɔmlɛ nyɔma tɔ. ³¹Ɔpɔɔyɔ wulav tɔma si pɔ lɛsi pɛɛ sɔsɔɔna kupana nna pa saakaa tɔ, na pɔ suna lɔ tɛsɛɛle kite. ³²Ɔpɔɔyɔ Salɔmɔŋ tɔmlɛ nyɔma, na Hilam tɔmlɛ nyɔma, na Pipɛlɔsi icate nyɔma pɔ saaka pɛɛ anɔ na kponkpolonaa mpa paa ŋmana lɔ tɛsɛɛle tɔ.

lɔ tɛsɛɛle ŋmau

(Kutɔɔsɔtu II 3:1-14)

6 Ɔpɔɔyɔ Salɔmɔŋ caala lɔ tɛsɛɛle ŋmau tɔmlɛ ke lɛyɛli nyɔma Icipiti taa liu pɔnaɔa nasɛle na nunaasa (480) nyɛŋka taa. Salɔmɔŋ kawulaya pɔnaɔa liyiti nyɛŋka ntɛ na isɔtɔnaa naale.

²Kutuluyɔ ŋku Salɔmɔŋ ŋmɔ Tacaa tɔ ku taɔalɛŋ we meɛtɛlɔnaa hiu na naanɔwa, na ku waŋ ke meɛtɛlɔnaa naanɔwa, na ku kuŋkɔlmɔŋ ke meɛtɛlɔnaa naanɔwa na kakpasi. ³Naŋ sɛkpeluyɔ ŋku n takɔ na pɔcɔ n tɛɛ lɔ tɛsɛɛle maɔamaɔa taa tɔ, kule ku taɔalɛŋ we meɛtɛlɔnaa naanɔwa kɛ

teitei isu lɔ tɛsɛɛle waŋ weu tɔ. Na ku waŋ tɔ kɛ meɛtɛlɔnaa kakpasi.

⁴Na pɔ tɔ ku pɔtolee ke nyɛyɔtu.

⁵Ɔpɔɔyɔ i malɛsɔna lɔ tɛsɛɛle, na i naŋ lɔlɔ nyɛŋku koloosi na awali tɔ kɛ ate na isɔ kutuluyɔ na pɔ cɔɔ. Ku kutulɔŋ we naale, ate nyɛŋku paasi.

⁶Ate na isɔ kutuluyɔ ate nyɛŋku waŋ we meɛtɛlɔnaa naale na hɔɔɔlɔyɔ.

Kancaalaya nyɛŋku ke meɛtɛlɔnaa tooso. Pɔ tɔ nyɛŋku ke meɛtɛlɔnaa tooso na hɔɔɔlɔyɔ. lɔ tɛsɛɛle koluŋa yasɛlaya fei kulɔmaya. Ka yasɛla pɔ tɛɛ kɛ na kɔ ŋmukɛna isɔ. Pa ŋma-keɔyɛ Ɔpɔɔyɔ na pɔ sekɔyɔ si pɔ hiki lona wena a taa paa tɔntɔ ate na isɔ kutulɔŋ patanaa kpatɛŋ tɔ.

⁷Paa tɔma pɛɛ wena pa ŋmaakayana lɔ tɛsɛɛle ke mpu tɔyɔ saakuyɔ kɛ. Pɔ tɔ kɛ pa ta lana laale, yaa maalɔtoo, yaa nyɛyɛlɔyɔ nakulɔyɔ ŋmau waatu.

⁸lɔ tɛsɛɛle ilim mpɔtɛŋ tɔ kɛ ate na isɔ kutuluyɔ ate nyɛŋku nɔnɔɔsi ka wenna. Na tɔnaɔa pa lapa ate na isɔ kutulɔŋ unɔ i tɔkpale nte yɔlɔ kraaki na i cɔɔki kilikite tɔ.

⁹Pa tɔma-i ŋmau, uena pɔ tɔ i patanaa ke tuŋ kupɔŋ kpeŋkpelasi. ¹⁰Ate na isɔ kutuluyɔ ŋku pa malɛsɔna lɔ tɛsɛɛle koloosi ke mpu, na pɔ cɔɔ tɔ, ku kuŋkɔlmɔŋ ka we meɛtɛlɔnaa naale na hɔɔɔlɔyɔ hɔɔɔlɔyɔ. Ɔpɔɔyɔ pa tɔna patanaa kpatɛŋ ke lɔ tɛsɛɛle koluŋa tɔ.

¹¹Ɔpɔɔyɔ Tacaa tɔma Salɔmɔŋ si:

¹²Isu n ŋmaakuyɔ-m lɔ tɛsɛɛle tɔnɛ isɛntɔ tɔ, ye n tɔŋa ma kiŋ, na n tɔkɔyɔ ma kutɔtɔtu, na ma kusɛsutu, maa la-ŋ nti maa su nyɔ caa Tafiiti tɔ. ¹³Maa kɔɔ na mɔ caɔa ma yɛlaa lɛyɛli nyɔma heku, ma kaa lɔ-we.

lɔ tɛsɛɛle taa tayanɔyɔ

¹⁴Pa tɔma lɔ tɛsɛɛle ŋmau, isu Salɔmɔŋ kɔ keesuyɔ-we tɔ. Uena ¹⁵pɔ mati kpeŋkpelasi toŋ nyɛnsɔ ke kutuluyɔ koloosi tɔ na pɔ taa tɔ kɛ pɔ

kpaɣav ate na pá yoosina pata tɔ, na pá pɔ-si tɔtɔɔ ate. ¹⁶Ulena pá cosi lɔ tɛsɛɛle ke mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na pá kaɣa kpeɛkpelasi toɲ nyɛnsi si pa suki lɔ atakaa. Ulena pá ha tɛnaɣa hɛte si tɛɔɣale kate taa kate nyɛnte. ¹⁷Ulena pá kaasi lɔ tɛsɛɛle maɣamaɣa ke mɛɛtɛlɛnaa hiu. ¹⁸Kpeɛkpelasi toɲ nyɛnsi tike waasɛna lɔ tɛsɛɛle taa tɔ. Pɔ naaki pɛɛ wena pá ɲmana-te tɔ. Ulena pá lɛsi kpeɛkpelasi tɔ kɛ yaayɛnaa na tuɲ nuli i pɛe fotoonaa. ¹⁹Ulena pá taɣani kate taa kate tɛɔɣale ɲíte si pa suki lɔ atakaa. ²⁰⁻²¹Kutuluyu ɲku ku taɣalɛɲ na ku wan ka we mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa naanɔwa kɛ. Na pá pɔ wɔla ke ku taa, na lɔ tɛsɛɛle taa tɔtɔ. Ulena pá kaɣa wɔla alukpala ke ku nɔɔ. Na pá su tɛna tɔtɔɔ kɔtaɣa tɛlate nte pa kama taasi na pá waasi-tɛɣe wɔla tɔ. ²²lɔ tɛsɛɛle tɛna na kɔtaɣa tɛlate ke pa pɔwa wɔla.

²³⁻²⁶Ɔpɔɔyɔ pa saaka tɔyɔ ɲku pa yaa si Olifi tɔɔ isɔtaa taɲlaa mpa pa yaa si Selupɛɲnaa tɔ pa lɛsɛɲ naale na pá kɔɲkɔlɔmɛɲ ke mɛɛtɛlɛnaa kakpasɔ si pa suki lɔ atakaa ɔɔɔ. Paa wei i keɲ naale taɣalɛɲ kpeɛtɛɲi mɛɛtɛlɛnaa kakpasɔ kakpasɔ. ²⁷Ɔpɔɔyɔ pa su-weɣe kate taa kate kutuluyu heku taa, na pá heti pa keɲ na pa kenɔɔsi naale suli heku taa. Na ine i nyɛɲka yoosina kutuluyu na ɔɛne, na ine na ɔɛne. ²⁸Ulena pá waasi-weɣe wɔla.

²⁹Ɔpɔɔyɔ pa lɛsa isɔtaa taɲlaa, na paɲ fotoonaa na yaayɛnaa ke kutuluyu koloosi tɛna taa na si waali. ³⁰Na pá waasi wɔla ke lɔ tɛsɛɛle na kate taa kate tɛɔɣale pɛ ate.

³¹Ulena pá saaki Olifi tɔyɔ ke lɔ atakaa kutuluyu nɔnɔɔ kampɔ ke kutɛkɛɲ naale. Paa saaka-i tuusola kakpasɔ kɛ, na í we isɛntaa na isɔtaa tɔ. ³²Ɔpɔɔyɔ pa lɛsa i tɔ kɛ isɔtaa taɲlaa, na paɲ fotoonaa, na yaayɛnaa, na pá waasi isɔtaa taɲlaa na paɲ ke

wɔla. ³³Tɔyɔ ɲku inɔ tɔtɔɔ pa saaka lɔ tɛsɛɛle kampɔ. Ule tuusola liɣiti tike ke pa tɔ ílé. ³⁴Kutɛkɛɲ naaleɣe pa saaka-i. Paa kutɛkɛɲ ɲku ku kpiliɣi tɔm naale. ³⁵Ulena pá lɛsi pɛ tɔ kɛ isɔtaa taɲlaa, na paɲ fotoonaa na yaayɛnaa, na pá waasi pa tɔ kɛ wɔla.

³⁶Pɛ waali kɛ pa ɲmá lɔ tɛsɛɛle taɣa kolɔɲa na pɛɛ kusaakee loosi tooso, na kpeɛkpelasi toɲ nyɛnsi ke looɲa kulɔmɔɣa na pɛ ɔɔ na pɛ tá.

³⁷Salɔmɔɲ kawulaya pɛnaɣa liɣiti nyɛɲka ke pa isɔta naale nyɛɲ taa kɛ pa su Tacaa lɔ tɛsɛɛle kite. ³⁸Salɔmɔɲ kawulaya pɛnaɣa naanɔwa na kulɔmɔɣa nyɛɲka isɔta pɛlefeɛ naanɔwa nyɛɲ taa kɛ pá tɛsa lɔ tɛsɛɛle ɲmav. Na tɛ we teitei isɔ paa kɛsa-weɣe tɛ tɔm tɔ.

lɔ tɛsɛɛle ɲmav pusi kpɛnta naato-sompɔɔɔɔɔɔɔ nte.

Salɔmɔɲ kawulaya tɛɣaɣa ɲmav

7 Ɔpɔɔyɔ Salɔmɔɲ ɲmawa i maɣamaɣa i tɛɣaɣa. Pusi sika naanɔwa na tooso, ile i tema-keɣele. ²Kutuluyu ɲku pa yaakaɣa si, Lipaɲ hɔtɔyɔ tɔɔ Salɔmɔɲ ɔaalɛna ɲmav. Ku taɣalɛɲ we mɛɛtɛlɛnaa nule na naanɔwa na ku wan ke mɛɛtɛlɛnaa hiu na kakpasɔ. Ku kɔɲkɔlɔmɛɲ ke mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na kakpasɔ. Paa tema ku pata kpeɛkpelasi toɲ nyɛnsi na tesikasɔ kupɛɲsi ke loosi liɣiti tɔɔ pa yaakaɣa-kuɣu mpu. ³Kpeɛkpelasi toɲ nyɛnsi nule na kakpasɔ ke pa kaɣaa, ulena pá tɛni pata kpatɛɲ. Paa looɲa ɲkaɣa kpeɛkpelasi naanɔwa na kakpasɔ, na sí lu loosi tooso na sí tɛna tesikasɔ tɔ. ⁴Pɛ kaasi na pá tɔli pɛtolee loosi tooso tooso kɛ kutuluyu ɲku ku kɔɲkɔmɛɲ naale tɔ, na á nyɛnɛɲi tɛma. ⁵Ulena pá tɔlí ku kɔɲkɔmɛɲ naale tɔ kɛ nɔnɔɔsi kootanaa nyɛnsi ke tooso tooso na sí nyɛnɛɲi tɛma.

⁶Ulena pá ημά akelenaa kutuluγu na ku taγaləη ke meətələnaa hiu na kakpası, na ku waη ke meətələnaa naanswa na kakpası. Ku na ku akelenaa na ku sakaya. Ku we ké isu kutuluγu ηku pa yaa sı Lipaη hətuγu tə.

⁷Μρúγú pa ηmawa kawulaya kraaη tətə. Tənaγa Saluməη huvkaya təm na í hóláγı tampana. Ulena pá pə ku tənaγa kpeηkpelası toη nyənsı, ke pə kraγau atə tə, na pá yoosına pata.

⁸Pa ηmawa ı kutuluγu kusvsusu ke mprúγú teitei ké Lipaη hətuγu kutuluγu waalı na waav leηku taa.

Ulena Saluməη ημά kutuluγu leηku ke mprúγú teitei ké ı alu Icipiti wulav peələ.

⁹Pee kusaakεε kupampana ke pa ηmawa pə tənaγa mpu, na pə koloosi ke too kite tεε haləna ku umaale. Pa saaka-γεγε a taa na a waalı ké teitei ké isu paa keesaa tə. ¹⁰Kukpaməη kupaη wei ı taγaləη we meətələnaa kakpası kakpası na liγiti liγiti təγə pa suna kite. ¹¹Ulena pá ηmana pee kusaakεε na kpeηkpelası toη nyənsı. ¹²Ulena pá ημά koluηa səsaya na pee loosi tooso, na kpeηkpelası looηa ke teitei isu pa ηmau taya ηka n takı na í teləsi ləw təseele taa tə, na pə taa tə koluηa.

Koolu Hilam təma

(Kutəwəstə II 2:12-13)

¹³⁻¹⁴Koolu nəγəlv ı ka wenna na pá yaakı-ı sı Hilam, ı caa ke Tiiı tı, na ı too ke Nefətali kpekəle taa tı, ulə ı too unı ı ka ké leelu. Apalı unı ı ka nyəmə nyəγətu kusεemtu lupu ke teu ké. Pə təw ké wulav Saluməη tilaa sı í kəw na í lupı-ı wontunaa.

Nyəγəlvu kusεemvu akelenaa

(Kutəwəstə II 3:15-17)

¹⁵Hilam lupəna nyəγəlvu kusεemvu akelenaa ke naale. Pa kuηkuluməη we meətələnaa pəγəlayafei naanswa. Pa yasəlaya ke meətələnaa

naatoso. ¹⁶Ulena í lu kahusi taka ké nyəγəlvu kusεemvu ηku na í tənı akelenaa mpe pa nyəwəη taa. Paa ηku ku wena meətələnaa naale na həγəlvu. ¹⁷Na Hilam lu caηəm wontu ke təm naale. Lentı we isu puluγu, lentı isu yəm na atvγusa, na í tı paa akele wei ı kahuka təw ké naatosompəγəlaya. ¹⁸Ulena í lu caηəm wontu, isu tıvı nakvlı ku pee taka, na í tu-γεγε akelenaa kahusi puluη unı ı təw ké loosi naale na pá takı. ¹⁹Na pá tasa caηəm wontu naaleγe lupu, tə nəγəsəna isu yaayenaa, na tə taγaləη we meətələnaa naale naale, na pá tənı paa akele wei ı təw. ²⁰Paa lapa caηəm pvlərvnaa ke kraγama kraγama ke akele kahuka təw ké puluγu na tuη pee leesəη ηmısvu (200) loosi naale. ²¹Μρúγú pa sika akelenaa mpeγe ləw təseele nəwəγə. Lelə na ntəγəη təw, na pá ha-ı həte sı Yakeη. (Pə nyvıv nté sı ləw nyəwəsəγı na pa te taa). Na pá ha mpeətəη təw nyəη ke həte sı Poosi. (Pə nyvıv nté sı unəγəle toη tı, na pa te taa).

²²Ule Hilam təma akelenaa mpe pa lupu nté.

Nyəγəlvu kusεemvu nyampaanı

(Kutəwəstə II 4:2-5)

²³Μρúγú pa lupa nyəγəlvu kusεemvu ke nyampaanı anaam taka ké ıkulutav, na pá pələγı lum, isu lule. Nyampaanı unı ı waη we meətələnaa kakpası na ı kuηkuluməη ke meətələnaa naale na titite. Na ı ıkulutav təw we meətələnaa naanswa na kakpası. ²⁴Na pá ləsi nyutu natəlı tə pee fotoonaa ke nyampaanı təw ké ı lupu waatu, na pá cəw na pá tá. Paa meətəlı wei ké pee hiu. ²⁵Ulena pá lu nyəγəlvu kusεemvu ke naaη leesəη naanswa na naale, na pá pulı-ı tooso tooso ke təm liγiti. Lələη nyənəγəna ilim təlıle, lələη na pə tətıle, lələη na pə ntəγəη na lələη na pə mpeətəη. Ulena pá tənı

nyampaani unəyi naaŋ ləesəŋ unu i tɔɔ.
²⁶Nyampaani unu i kpuəsəŋ we ké isu
 yulu ntantaku waŋ. Na i ntompee isu
 poosiya, na á nəḡəsəna isu yaayenaa.
 Nyampaani unu i tɔki isu lum liitilinaa
 iyisi nunaasa (80000).

Nyəḡəlyu kuseemuyu keekena

²⁷Ípúyú pa lupa nyəḡəlyu
 kuseemuyu ke lum keekena ke
 naanwa. Pa taɣaləŋ na pa waŋ
 ke meətələnna naale naale. Pa
 kuŋkuluməŋ ke meətəli kulum na
 hɔɣəlyu. ²⁸Pa lupa nyəḡətu ké, ulena
 pá tənɪ tɔ tɔ ké lentu. ²⁹Na pá ləsi
 təle tɔ tɔ ké tɔɣəlasti na latəcenaa
 na isɔtaa taŋlaa fotoonaa. Na pá la
 mpu tɔtɔɣə lentu tɔɔ, na pá susi caŋəm
 atuyusa taka ké fotoonaa mpe pa pətəe
 na pa isɔtaa. ³⁰Paa keeke wei i ka
 wena nyəḡəlyu kuseemuyu kpatəŋ
 naaleye, na tɔ tɔ ké pɔpɔlee liyiti. Na
 pa tamsəna kpatəŋ unəyi nyəḡətu liyiti
 isu nɔɔhəe taka ké ŋkulunasi taa. Ue
 nɔɔhəe anu na keeke pu ké nyəḡəlyu
 kulumuyu ké. Ama a ta tee atuyusa
 ke taɣaləŋ. ³¹Ulena pá lá pulɔpu isu
 pɔpɔte taka na tɔ tapuyu ke koota na tɔ
 kulaa na pá tənɪ nyampaani. Tə waŋ
 seka pəɔɔ si pá la meətəli kulum. Ulena
 pá ləsi tɔ tɔ ké fotoonaa. ³²Keeke tee
 ké i pɔpɔlee liyiti wee. A kuŋkuluməŋ
 ke mpiiŋ tooso, na a nyəḡətu kpatəŋ
 na keeke pə tamsa kulum. ³³Paa lupa
 keeke unu i pɔpɔlee ke teitei ké isu
 youu keeke nyəna. Pə kraɣau a maɣamaɣa
 na akpatəŋ, na a nyəḡəlukpatasi, na a
 tiipee tɔ, nyəḡəlyu kuseemuyu ke pa
 lupa. ³⁴Nyəḡətu nti tɔ we isu keeke
 nɔɔhəe taka ké i ŋkulunasi taa tɔ, pə
 krenta nyəḡəlyu kulumuyu ké. ³⁵Paa
 keeke wei i tɔɔ ka we pɔpɔte taka,
 na tɔ waŋ ke mpiiu kulumuyu. Na
 nyəḡəlyu kuseemuyu kukutuŋ na ku
 hɔɣəlasti tɔka-te. Nyəḡətu nti na keeke
 maɣamaɣa pə krenta kulum. ³⁶Ulena

pá ləsi isɔtaa taŋlaa, na tɔɣəlasti, na
 paŋ fotoonaa ke kukutuŋ na nyəḡətu
 hɔɣəlasti nsi si tɔɔ. Na pá ləsi atuyusa
 fotoonaa na pá ɔɔ na pá tá. ³⁷Pa lupa
 keekena mpe pa naanwa ké teitei
 ké. Paa wei ké nyəḡəlyu kulumuyu
 itamsau, na pa waŋ na pa taɣaləŋ na
 pa weetu we teitei.

³⁸Ípúyú pa lupa cemsənna sɔsaa ke
 naanwa na pá tənɪ keekena mpe pa
 tɔɔ. Paa cemsə wei i kuŋkuluməŋ we
 meətələnna naale, na paa wei i tɔki lum
 tonoonaa pəlefei naanwa. ³⁹Ulena pá
 su lum keekena kakpasɪ ke lɔ təseele
 na ilim mpətəŋ ŋkulunə hɔɣəlyu taa.

Lɔ təseele nyəḡətu wontu

(Kutɔsɔtu II 4:7-5:1)

⁴⁰Ípúyú Hílam tema cemsənna na
 cemsisi nsi pa ŋmusəɣəna caləm tɔ, na
 tɔluma lɔɣəlasti, na pə təna mpi Saluməŋ
 ká tu-i si, í la lɔ təseele taa tɔ.

⁴¹⁻⁴²Pə kraɣau akelenaa naale, na pa
 kahusi na si

caŋəm wontu, isu si tɔɔ puluŋ tɔm naale,
 na puluŋ unu i tɔɔ
 tuyu pee nasəle (400). Paa akele wei ké
 loosi naale.

⁴³Na lum keekena naanwa, na pa tɔɔ
 cemsənna
 naanwa tɔtɔ.

⁴⁴Na nyampaani anaam wei pa təna
 latəcenaa naanwa
 na naale tɔ tɔ.

⁴⁵⁻⁴⁷Na wontu nti pa kuukina tɔluma tɔ,
 na pə

lɔɣəlasti na poosiyanaa mpa pa
 ŋmusəɣəna caləm tɔ.

Nɔɣəlu ta nyi nyəḡəlyu kuseemuyu tu-
 utuuma wei Hílam lupa lɔ təseele won-
 tunaa mpe na í sotiti tɔ, tɔ nyuy. I
 lapa-təyi teitei ké isu Saluməŋ keesa-i
 tɔ. Yaatanɪ tətəkəle taa acaləe nna pa
 yaa si Sukəti na Saatanə tɔ a heku taa ké
 pa lupa-ti, na pá tú-təyi Tacaa təseele
 taa.

⁴⁸ M̄p̄r̄ȳḡ Salum̄n̄ lapa na pá lu wula nyəmnaa na pá tú Tacaa t̄s̄ēēle taa: l̄su tulaalunaa t̄əw̄t̄e, na taap̄əl̄i wei ı t̄əw̄ pa suk̄ı l̄s̄ə potopotonaa t̄ə.

⁴⁹⁻⁵⁰ Na f̄ət̄əl̄anaa kpelee naan̄uwa, na pá su-w̄ēȳe kate taa kate kutuluȳu isentaa. Kakpas̄ı na nt̄əȳəw̄n̄ t̄əw̄, kakpas̄ı na mp̄ət̄əw̄n̄ t̄əw̄. Na pá lu f̄ət̄əl̄anaa maɣamaɣa na pa t̄əw̄ caɳəm na pa kp̄ət̄əl̄əw̄n̄ t̄əm naale. Na pá lu c̄əms̄ən̄aa na poosiyanaa mpa pa ɳmus̄əȳəna cal̄əm t̄ə, na k̄əp̄un̄aa, na cofolonaa, na kamp̄un̄aa mpa pa t̄əka t̄əcaɣale kate taa kate n̄əw̄ȳəw̄ t̄ə, pa nȳəȳəw̄t̄u na l̄s̄ə t̄əsēēle kamp̄un̄aa nȳəw̄nt̄u t̄əw̄.

⁵¹ Waatu wei Salum̄n̄ t̄əma Tacaa t̄əsēēle ɳmau, ul̄ena í kpaɣa mpi ı caa Tafiiti ka suwa Tacaa t̄ə na í t̄u p̄ə t̄ənaɣa l̄s̄ə t̄əsēēle kpancoou kutuluȳu taa. P̄ə kpaɣau wula, na liȳitee nȳəȳəw̄t̄u, na wontu lent̄ənaa ke mpu.

L̄s̄ə atakaa suw ke l̄s̄ə t̄əsēēle taa

(K̄ut̄əw̄s̄ut̄u II 5:2-6:2)

8 Waatu wei Salum̄n̄ t̄əma l̄s̄ə t̄əsēēle ke ɳmau, ul̄ena í koti l̄seȳel̄i kupaɣalaa, na pa kpeka, na pa l̄ul̄əw̄ nȳuȳu nȳəma ke Yosalem si, pá kpaɣa l̄s̄ə atakaa ke Tafiiti t̄e, timpi pa yaa si Siȳəw̄n̄ t̄ə, na pá pona l̄s̄ə t̄əsēēle taa. ² M̄p̄r̄ȳḡ l̄seȳel̄i nȳəma t̄əna kota wulaw t̄eȳe pa is̄əw̄t̄u naatosomp̄əȳəw̄l̄əȳa nȳəw̄ ke coka acima t̄əȳəw̄. ³ Ul̄ena l̄seȳel̄i kupaɣalaa su k̄ət̄əl̄aa mpa pa s̄əȳəla l̄s̄ə atakaa t̄ə. ⁴ M̄p̄r̄ȳḡ k̄ət̄əl̄aa na Lefii nȳəma pa kpaɣa l̄s̄ə atakaa, na p̄ə c̄ək̄əle, na p̄ə wontu. ⁵ Ul̄ena wulaw Salum̄n̄ na l̄seȳel̄i nȳəma mpa paa kotina l̄s̄ə atakaa t̄ə, pá lá k̄ət̄aya ke heɳ na naaɳ tuutuuma p̄ə f̄ei kal̄uȳu.

⁶⁻⁷ P̄ə waali k̄é k̄ət̄əl̄aa suw̄na-ı kate taa kate t̄əcaɣale ke ı l̄onte ke is̄ətaa taɳlaa keɳ t̄ēe, na p̄ə kenti ı na ı kp̄at̄əw̄n̄ wei pa kpaɳəȳəna-ı t̄ə ı t̄əw̄. ⁸ Kp̄at̄əw̄n̄ ı ı ka taɣalaa k̄é. Hal̄əna ye n we l̄s̄ə t̄əsēēle taa, n naaki-ı k̄é. Ama ye awali t̄əw̄, ul̄e nn naaki-ı. M̄p̄r̄ȳḡ p̄ə we hal̄əna saɳa. ⁹ Moisi kus̄əs̄ut̄u p̄ēe kpaatanaa naale wei l̄s̄ə ka c̄ela-ı Hol̄eɳu puɣu t̄əw̄ t̄ə, pa tike pa wenna p̄ə taa. Waatu ıw̄əȳı í na l̄seȳel̄i nȳəma paa p̄ēela n̄əȳəw̄ ke pa Icipiti luw waali.

¹⁰ Waatu wei k̄ət̄əl̄aa luna Tacaa t̄əsēēle taa, ul̄ena is̄əw̄m̄unt̄u haya kutuluȳu taa. ¹¹ Halı k̄ət̄əl̄aa ta p̄əs̄ı k̄əw̄ȳu t̄əml̄e. Mpi t̄ə, Tacaa teu ka suna l̄s̄ə t̄əsēēle. ¹² M̄p̄r̄ȳḡ Salum̄n̄ mapa kapuka si:

Halı Tacaa nyaa t̄əmn̄a si, s̄ək̄p̄et̄uȳu taa k̄é n ká caɣa.

¹³ Ama ma ɳma-ɳ l̄s̄ə t̄əsēēle nte t̄ə taa n ká caɣa tam t̄əw̄ t̄ə.

L̄s̄ə t̄əsēēle tul̄uȳu faaci

(K̄ut̄əw̄s̄ut̄u II 6:3-11)

¹⁴ M̄p̄r̄ȳḡ Salum̄n̄ kees̄əna kotilaa t̄əw̄ na í sēe-w̄e. ¹⁵ Ul̄ena í t̄əw̄ si: Ma sēe l̄seȳel̄i l̄s̄ə Tacaa. Mpi t̄ə, n lapa teitei k̄é ısu n ka suw ma caa Tafiiti ke n̄əȳəw̄ t̄əw̄ si, ¹⁶ hatoo kuyaku ɳku ıw̄ı n l̄əs̄uȳu nȳə ȳəlaa l̄seȳel̄i nȳəma ke Icipiti taa t̄ə, n ta l̄əs̄əta pa acal̄ēe taa nat̄əl̄ı si pá ɳma-ɳ nȳə t̄əsēēle na ń caɣa. Ama Tafiiti ke n l̄əs̄aa si í la pa wulaw. ¹⁷ Halı ílé ı maɣasaya si ı ɳmaaki-ɳ t̄əsēēle. ¹⁸ Ama l̄s̄ə nȳə n t̄əma-ı si: N maɣasuȳu mpu t̄ə, p̄ə we teu yaa, ¹⁹ ul̄e nȳə p̄əȳaya maɣamaɣa ká ɳmana-m, p̄ə taɣa nȳə. ²⁰ M̄p̄r̄ȳḡle Tacaa t̄əka is̄əna ı ka suwa t̄ə, na má l̄ēet̄ı ma caa l̄onte taa k̄é l̄seȳel̄i nȳəma kawulaya kumte t̄əw̄, na má ɳmá l̄s̄ə t̄əsēēle t̄əne. ²¹ Hal̄əna má la nȳə atakaa t̄əcaɣale. ı taa k̄é n̄əȳəw̄ ɳka nȳə na ta caanaa í p̄ēela pa Icipiti taa l̄əs̄uȳu waatu t̄ə, ka p̄ēe kpaatanaa w̄ēe.

Saluməŋ sələmuyə səwəw

(Kutəwəwə II 6:12-40)

²² Pə waalı ké Saluməŋ səŋa kətəya təlate kite ke lseyeli samaa isentaa na í kpaası ı niŋ na í sələmı ləw si: ²³ Hai, Tacaa, lseyeli ləw. ləw nəwəw ı fei isu nyá. Paa isətəwuyə taa ké hatoo isətəa, paa tətə təw ké ate cəne. N səwla mpa pa laki nyá təmlə na lotu kuləmtə təw, na í laki-weyə isəna n ka siwa tə. ²⁴ Mpu unəyi n lapa mpi n ka si ma caa Ta-fiiti təwə səŋa. ²⁵ Hai Tacaa lseyeli ləw, la tətəwəw nəwə ŋka n ka si-ı tə si, ye ı ləwuyə nyəma təma teu isu unı ı təm tə, mpe paa təkəna kawuləya ke ı waalı ké tam na pá kaasəyi təməya lseyeli yəlaa təw. ²⁶ Hai, ma wiikina-ŋ si n la nəwə ŋka n ka si ma caa tə.

²⁷ Ule tampana ləw pəsəyi na í cəya ateyele? Mpi tə, paa isətəwuyə na ku təwəŋ tə, ı ta məya ku taa. Pəyele ləw təseele nte ma ŋma-ŋ tə, tə ta haŋna mpu. ²⁸ Hai, Tacaa, paa na mpu keesi nyá isə na ma təw, na í nu ma wiinau na ma yaaw mpi ma yaaki-ŋ səŋa isəntə tə. ²⁹ Kuli nyá isə na í paasəna kutuluuyə kəneye ilim na ahoo. Mpi tə, tənəya n təma si n ká cəya. Ule nu ma kusələmtə. ³⁰ Nu yaaw mpi ma na nyá yəlaa lseyeli nyəma tə yaaki-ŋ cəne tə. Hai, nu ta kusələmtə ke isətəa timpi n wəe tə, na í huı tá isəyatə.

³¹ Ye nəwəwəw pəntəna ı təwəntəle, uləna pa yaa-ı si í kəw ləw təseele tənə tə taa na í tuuna kətəya təlate isentaa si ı ta na. ³² Hai, Tacaa, nu pa təm ke hatoo isətəa, na í faɣası-wə, na í ku təsəkəle tə təm, na í hólí tampana tə.

³³ Yaa ye pə kəma na lseyeli nyəma wakələna-ŋ, uləna pa kolontunaa kəli-wə, na pá kəw ləw təseele taa cəne si, í tayanı-wə, na pá sɛɛ-ŋ na pá wiina-ŋ. ³⁴ Ule hai, Tacaa, nu pa təm ke hatoo isətəa, na í tayanı pa isəyatə, na í

məŋna-weyə pa tetunaa mpa í ka ha pa caanaa tə. Mpi tə, pa ké nyá yəlaa ké.

³⁵ Yaa ye pa wakələna-ŋ na í yele na teu wuli-wə na pá cəkəna mpu. Ulena pá keesəna ləw təseele tənə tə təw, na pá sələmı-ŋ, na pá sɛɛ-ŋ, na pá pasa pa ti, na pá tayanı timpi pa wakələna-ŋ tə. ³⁶ Ule Tacaa, nu pa təm ke hatoo isətəa, na í huı pa isəyatə. Mpi tə, pa ké nyá yəlaa ké, na nyá təmlə nyəma. Pə waalı, ulə huli-weyə isəna paa tə teu tə. Ulena í yele na teu nu tetu nti n ha-wə si tə pəsi pa nyəntə tə tə təw.

³⁷ Yaa ye yuləkəsəku luna, yaa kutəwəw məwənaa, yaa ku səpa, yaa kutoləŋ yaa nəwəwəw si luna, yaa kolontunaa sɛwəna lseyeli nyəma koloosi acaləe taa na pá ŋmakələyi-wə. Paa wahala nəwəwəw, yaa kutəŋ nakuli ku tu kəmma, ³⁸ na pé haŋ nyá yəlaa lseyeli nyəma, na pa taa nəwəwəw nu ı isəyatə səŋ na í keesəna nyá təseele tənə tə təw na í wiina-ŋ, na í tɛyɛ-ŋ niŋ. ³⁹ Ule hai, Tacaa, nu ı təm ke nyá təcəyalə ke hatoo isətəa, na í tayanı paa wei ı təwakəlle na í keesəna ı təntə. Mpi tə, nyá nyəmma paa wei ı lotu. ⁴⁰ Laki-weyə mpu, uləna pəle pá seeki-ŋ tam ké tetu nti n ha pa caanaa tə tə taa.

⁴¹⁻⁴² Yaa ye kpaı nyəma nu nyá hətə teu təm, na toma səwəwəw wəna n lakəna tə, na pá lu pa tə na pá səwəw lseyeli nyəma təw, na pá kəw ləw təseele taa cəne na pá sələmı-ŋ. ⁴³ Ule Tacaa, nu pa təm ke nyá təcəyalə ke hatoo isətəa, na í la-weyə pa kusələməm. Mpu pu yelina na ate yəlaa tənə nyi-ŋ, na pá seeki-ŋ isu nyá yəlaa lseyeli nyəma seekuyə-ŋ tə. Paa nyi tətə si ləw təseele nte ma ŋma-ŋ tə, tə ké nyá nyəntə təkpataa.

⁴⁴ Yaa ye í tu nyá yəlaa lseyeli nyəma si pá yoonə pa kolontunaa, na pá keesəna nyá icatə kuləsəle tənə na ləw təseele nte ma ŋma-ŋ isəntə tə, pa təw na

pá sələmi-ŋ. Ule hai, Tacaa ⁴⁵nu pa wi-inav ke hatoo isəttaa na n waasi-we.

⁴⁶Yaa ye pə kəma na pá wakələna-ŋ. Mpi tɔ, yulv nɔɣɔlv ɪ fei sɪ u wakələɣɪ. Ntanyɪ n ká mu-we na páná, na n yele na pa kolontunaa kəli-we, na pá kpa-weye yomle, na pá pona-weye pa acalée taa ké pəcɔlv pəcɔlv yaa pooluŋ taa. ⁴⁷Ulena pá pəsəna laakali ke təna sɪ pa wakələna-ŋ, pa lapa isayatu, pa tɔm səpa. ⁴⁸Ulena pá sələmi-ŋ na pa lotu tənaya timpi inɪ pa we mpv tɔ. Na pá kəesi pa ləmayasəe na nyá ɪcate tənə na lɔ təsəele nte ma ŋma-ŋ isəntɔ tɔ pa tɔɔ, ke tetv nti n ha pa caanaa tɔ tə taa cənə. ⁴⁹Ule hai, Tacaa, nu pa wi-inav ke nyá təcəyale ke hatoo isəttaa, na n waasi-we. ⁵⁰Ulena n tayani timpi pa wakələna-ŋ tɔ, na n yele na pa kolontunaa na pa pətɔtəle. ⁵¹Pəpətɔ fei, pa ké nyá piya ke hatoo kuyanɣu n ləsawe ye Icipiti wahala sɔsɔ taa tɔɣɔ.

⁵²Hai, Tacaa lɔ, nukɪ sələməŋ wei má na nyá yələa tu sələməɣɪ-ŋ paa waatu wei tɔ. ⁵³Mpi tɔ, nyá ləsənatuɣv piitimnaa təna hekv sɪ tɔ pəsɪ nyá nyəma isu n yeluyu na nyá təmlə tv Moisi heeli-weye saa wei n ləsa ta caanaa ke Icipiti taa tɔ.

Saluməŋ kooliyi samaa ke lɔ koolee

⁵⁴Kətaya təlata kite ke Saluməŋ ka luŋaa, na ɪ kraasi ɪ niŋ na isəttaa, na ɪ wiikina Tacaa. ɪ tema, ulena ɪ kulɪ ⁵⁵na ɪ kooli samaa wei ɪ ka kota təna tɔɣɔ kupantu sɪ: ⁵⁶Ma sɛe Tacaa nyá wei n yelaa na nyá yələa lseyeli nyəma heesi, isu n ka yɔɣɔtuɣv tɔ. Pəpətɔ fei leleŋ, n lapa teitei ké isu n ká suv nyá nɔɣɔ kupanɣka na nyá təmlə tv Moisi nɔɣɔ tɔ. ⁵⁷Ta lɔ Tacaa wee ta waali, isu n ka wev ta caanaa caanaa waali tɔ. Taa lɔ-tv. Pécɔ taa yele-tuɣv waasuv. ⁵⁸Yele na tɔ nukəna-ŋ tam, na tɔ tɔŋ nyá mpaan taa isu n caaki tɔ, na tɔ tɔki nyá kiin, na nyá kusəsutu, na nyá

kutvutv nti n ka tv ta caanaa caanaa tɔ. ⁵⁹Tacaa lɔ tɔsəyɪ ma wiinav pənə pə tɔ ké ilim na ahoo, na n səŋna nyá yələa taya paa kuyaku ŋku. ⁶⁰Mpɔɣv ate yələa təna ká nyəna sɪ, Tacaa tike nté lɔ, nɔɣɔlv fei tɔtɔ. ⁶¹Na mə ləsasi náa svu-ɪ teu təmamam na ɪ təkəyɪ ɪ kiin, na ɪ kusəsutu, isu ɪ lakuvv sanɔ isəntɔ tɔ.

Kətasi nsi pa lapa Tacaa tɔ

(Kutvəsuv II 7:4-10)

⁶²Mpɔɣv wulav Saluməŋ na lseyeli nyəma təna mpa paa kota təna tɔ, pa lapa Tacaa ke ⁶³ciikuɣv kətasi ke naan iyisi hɪu na naale (22000) na heeŋ na pəŋ ke iyisi nunsva na hɪu (120000) ke Tacaa təsəele tvlvv tɔ. ⁶⁴Kətasi ta maya nyəɣəlvv kuseemvuv kətaya təlata tɔ ké kuyaku ŋku. Ulena Saluməŋ yele na pá lá kətasi nsi kɔkɔ lusa sɪ təna tɔ na tɔɣɔnaya nyənɪ na ciikuɣv nyənɪ nim cɔlv nim cɔlv ke lɔ təsəele taya tɔ.

⁶⁵Waatu inɪ ɪ taa ké Saluməŋ na lseyeli samaa tuutuuma wei ɪ luna tetv təna taa tɔ. Pə kraɣav Lepo-Hamati haləna pə suna Icipiti lɔv tɔ, pa tɔɣɔ coka acima ke kuyeeŋ naatosom-pɔɣɔlaya. ⁶⁶Kuyaku pələfei naansva nyəŋku wule ke wulav yasa lseyeli nyəma. Ulena pá polo pá sɛe-ɪ, na paa wei ɪ kpe ɪ tɛ na lanheele. Mpi tɔ, Tacaa lapa ɪ təmlə tv Tafiti na ɪ yələa lseyeli nyəma ke kupantu.

Tacaa lu Saluməŋ tɔ ké tɔm naale nyəm

(Kutvəsuv II 7:11-22)

9 Waatu wei wulav Saluməŋ tema lɔ təsəele na ɪ kawulaya təyaya na pə təna mpi ɪ caakaya tɔɣɔ ŋmav tɔ. ²Ulena, Tacaa lu ɪ tɔ ké tɔm naale nyəm ke teitei isu ɪ ka luw ɪ tɔ ké Kapawəŋ tɔ. ³Na ɪ yɔɣɔtɪ sɪ: Ma nuwa nyá wi-inav, ulə lɔ təsəele nte n ŋmá isəntɔ tɔ tə pəsa ma nyənte. Maa wee tə taa ké

tam na má paasəna-te, na má lakı-meɣe kupantu ke tam. ⁴Ye nyaa təma teu na lotu kulumtu, isu nyá caa Tafiiti, na ń təŋəyi ma kiij na ń təkəyi ma kutututu nti ma tu-ŋ tɔ, ⁵Ule maa yele na nyá kawulaya nyɔɔ tɔŋ ke tam tɔw kɛ lseyeli nyəma taa. Mprúyú maa su nɔɔw ke nyá caa Tafiiti si, ı lɔlɔyɔ taa nyəma ká təkəna lseyeli nyəma tɔw kɛ kawulaya ke ı səm waali. ⁶Ama ye nyana nyá yəlaa na nyá lɔlɔyɔ nyəma í lɔ-m, na í kisi ma kəsəsutu na ma kiij wei ma tu-me tɔ, na í mələnə tuŋ tɔw na í laaki-ı. ⁷Ule maa kpiisi-meɣe tetu nti ma ha-me isəntɔ tɔ tɔw, na má lɔ lɔw təsəele nte ma pəsa ma nyənte isəntɔ tɔ, na yəlaa tənə wɔŋ-me na pá paana-me. ⁸Waatu inəyi yəlaa ka təŋəɣəna lɔw təsəele nte tu te teu ke mpɔ tɔ tɔ kiij, na sɔɔɔntu kpa-we na pé la-weɣe piti, na pá pɔɔsəyi pa ti si: Ule pepe tɔw kɛ Tacaa lapa tetu tənə na lɔw təsəele tənəɣe mpɔ? ⁹Ulena pá cə-we si: lseyeli nyəma lɔwa pa lɔw Tacaa. Inı ı ləsənə pa caanaa ke Icipiti tetu taa. Ulena pá təŋəyi tuŋ. Pə tɔw kɛ lɔw təŋsa-weɣe mpusinaa mpe pa tənə.

Salumɔŋ təma

(Kutɔɔsɔtu II 8:1-18)

¹⁰⁻¹¹Tiij wulav Hilam ka hana wulav Salumɔŋ ke taasi kupəŋsi tənə, na wulanaa tənə mpa ı nyulaya si ı ŋmaakəna tɔ. Pusi sika hiu na Salumɔŋ tɔ lɔw təsəele na ı kawulaya təyaya ke ŋmav. Ulena í ha Hilam ke acalɛ hiu ke Kalilee tetu taa. ¹²Mprúyú ı lu Tiij na í kɔw acalɛ anəyi nav. Ama ı lanɣe ta hɛɛ. ¹³Ntənə í tɔ si: Ma taapalɔ Salumɔŋ, acalɛ nna n ha-m isəntɔ tɔ a ta nii isəle. Pə tɔw kɛ haləna saŋa pa sɔw hɔɔlɔyɔ ŋkɔyɔ yaav si: Tetu ta nii isəle. ¹⁴Pəyele wula tɔwənənaa tooso na hɔɔlɔyɔ ke Hilam ka tilina Salumɔŋ.

¹⁵Təlasi təma ke wulav Salumɔŋ ka tɔwa yəlaa na pá ŋmá lɔw təsəele na ı kawulaya təyaya, na Milo, na Yosalem

koloosi. Ulena pá ŋmá Hasɔw na Mekito na Kesɛɛ pə acalɛɛ. ¹⁶Icipiti wulav ka yoona Kesɛɛ ıcatɛ kɛ, na í kú Kanaaŋ nyəma mpa paa we tɔ taa tɔ na í sɔ-tɛɣe kəkɔ. Pə waali kɛ Icipiti wulav peəlɔ saa wulav Salumɔŋ ulenə Icipiti wulav ha Salumɔŋ ke ıcatɛ nte. ¹⁷Pə tɔw kɛ Salumɔŋ tayana-tɛɣe ŋmav, na í ŋmá tɔtɔɔw Pɛti-Holoŋ-Pətɛɛ nyəŋ, ¹⁸na Paala na Tamaa ke wulaya tetu hɔɔlɔyɔ taa. ¹⁹Na acalɛɛ wənə a taa ı sukaya ı tɔwənasi tɔ. Na wənə a taa ı sukaya yoou kɛkənəna, na kpaɣanəŋ tɔ. Na Salumɔŋ ŋmá pə tənə mpi ı caa tɔɔw Yosalem ıcatɛ taa mayamaɣa, na Lipaŋ pɔyɔ taa na ı tetu tənə taa.

Ulenə Salumɔŋ ka tayana təlasi təma anı tɔɔlɔ. ²⁰Waatu inı ı taa, yəlaa mpa pa taa kɛ lseyeli nyəma tɔ pa we tetu taa kɛ. Isu Amolii nyəma, na Hiti nyəma, na Peliisi nyəma, na Hifi nyəma, na Yepusi nyəma. ²¹lseyeli nyəma taa pəsi na pá ku-we tɔɔw pa kaasaa. Mpeɣe Salumɔŋ tɔwa təlasi təma, na pá lakı inprúyú haləna saŋa. ²²Ama pə kaasa lseyeli nyəma tɔ, wulav ta tu peɣe təma ke mpɔ. Peɣeɣe ı waali nyəma, na ı yooola sɔsaa, na səkpema, na yoou kɛkənəna na kpaɣanəŋ paasən-laa. ²³Mprúyú təmle paasən-laa kpa təma lataa kpeka nyɔyɔ nyəma ke nasəle na nunɔwa na nule na naanɔwa (550) na pá feŋiyi Salumɔŋ təmle lataa.

²⁴Waatu wei Salumɔŋ alɔ Icipiti nyəŋ lu Tafiiti tɔ, na í sɔw təyaya ŋka ı paalu ŋma-ı tɔ ka taa, ulenə wulav tayanı lonte ntɛ na í ŋmá taya ŋka pa yaana pa tɔ taa si Milo tɔ.

²⁵Paa pənaya ŋka təm toosoɔyɔ Salumɔŋ lakaya Tacaa ke kɔtasi nsi kəkɔ lusa si tənə tɔ, na ciikuɣu nyənı ke kɔtaya təlata nte ı ŋma-ı tɔ tɔw. Mprúyú ı lakaya təma wənə a tɔw pá ŋmá lɔw təsəele ntɛ tɔ.

²⁶Ulena Salumɔŋ yele, na pá saaki kpuɔlɔŋ ke lɔyɔŋ-Kepɛɛ, ke lla cɔlɔɔ

tɛŋku kuseem nɔɔ ke ltɔm tetu taa.
²⁷ Mprɔyɔ Hilam pona Salɔmɔŋ ke
 kpulɛŋ saalaa kupama, na pɔ sɛŋna i
 nyɛma. ²⁸ Ulena pa tɛna pɔ polo Ofii
 tetu taa na pɔ kraɣa wula ke kiloona
 iyisi naanɔwa na naale (12000) na pɔ
 pona Salɔmɔŋ.

**Sapa wulav alv nyɛŋ
 pola Salɔmɔŋ wiiluyɔ**

(Kutɔɔsɔtv II 9:1-12)

10 Mprɔyɔ Sapa tetu wulav alv nyɛŋ
 nuwa Salɔmɔŋ hɛte yaav. Ulena i
 polo si i pɔɔsɛyi-i tɔmnaa kate nyɛntu,
 na i nɔ i nyɛm tɛnaɣa. ² Alv unu i
 tala Yosalem taa tɔ, na i yomaa ke
 tuutuuma, na yooyoonaa nɔɔ sɛɣɛla
 tulaalɔnaa, na wulanaa, na liyitee pɛɛ
 ke tuutuuma. Ulena i pɔɔsi Salɔmɔŋ ke
 tɔmnaa mpa pa tɛna i ka tayanna
 tɔ. ³ Na Salɔmɔŋ cɔ tɛ tɛna, i ta sɔɔ
 kulɔmɔyɔ. ⁴ Mprɔyɔ alv unu i nuna i
 ŋkraŋyɔ ke salɔmɔŋ nyɛm tɔm, na i
 sa i kawulaya tɛyaya ŋka i ŋmawa tɔ.
⁵ Na tɔɔnaya ŋka pa saakaya tɔ. Na
 yaasi wei Salɔmɔŋ ka tayanna i waali
 nyɛma na pɔ laki tɛma tɔ. Na kutɔyɔ
 na kunyɔnyɔɔm tallaa wontu. Na kɔtasi
 nsi pa lakaya Tacaa ke lɔ tɛsɛɛle taa
 tɔ, na pɔ la Sapa wulav unɔyi piti na pɔ
 mɔti i nɔɔ.

⁶⁻⁷ Ntɛna wulav alv nyɛŋ unu i tɔ si:
 Pa keesa-m nyɔ nyɛm tɔm ke hatoo ma
 tɛ. Ama ma ise taa nata, ile ma ta mu-
 ti. Ama nɔɔnɔɔ ma nawa si tampana ke
 pa heela-m tɛɔŋŋ. Nyɔ nyɔyɔ kulɔyɔ
 na nyɔ nyɛm tɛɛwa isu paa keesa-m tɔ
 tɛyamyam. ⁸ Nyɔ waali nyɛma na nyɔ
 tɛyaya taa yɛlaa tɛna lapa nyuleleŋ kɛ.
 Mpi tɔ, pa we nyɔ kiŋ na pɔ nuki nyɛm
 tɔm ke tam. ⁹ Ma sama nyɔ lɔ Tacaa
 wei i lɛsa-ŋ si n tɔyɔ kawulaya ke lɛɣɛli
 taa tɔ. Lɔ sɔɔla i yɛlaa ke tam tɔ tɔyɔ i
 kra-ŋ pa wulav, na i tu-ŋ si n tɛŋ tam-
 pana na n laki kusiyisim.

¹⁰ Pɛle pɛ waali kɛ Sapa wulav unu i
 hawa Salɔmɔŋ ke wula tɔɔnɔnaa tooso
 na hɔɔlyɔ na tulaalɔ ke sɔsɔm, na liyi-
 tee pɛɛ tɔtɔ. Too tɔ, nɔyɔlv ta nata
 tulaalɔv isu mprɔyɔ lɛɣɛli taa.

¹¹ Mprɔyɔ wulav Hilam kpulɛŋ pola
 Ofii tetu taa na pɔ kɔna wula, na
 kraŋkpelasi kupanɔ nasɔli na liyitee
 pɛɛ. ¹² Kraŋkpelasi nɔyɔ Salɔmɔŋ yɛlaa
 na pɔ kaa lɔ tɛsɛɛle taa na i kawulaya
 tɛyaya taa tɔtɔ. Ulena pɔ kaasi na pɔ
 saaki yonyoolaa ke saŋkuna. Too tɔ,
 nɔyɔlv ta nata lɛɣɛli taa kɛ kraŋkpelasi
 na si tɔɔv tala mpu pɛ taka.

¹³ Mprɔyɔ Salɔmɔŋ hawa alv unɔyi pɛ
 tɛna mpi i nawa na i sɛlɛmi tɔ. Na i lapi-
 i kucɔɔŋ tɔtɔyɔ isɛna i pɛsaa tɔ. Ulena
 wulav alv nyɛŋ unu na i waali nyɛma pɔ
 mɛli pa tetu taa.

Salɔmɔŋ tɔŋ tɔm

(Kutɔɔsɔtv II 1:14-17 na 9:13-28)

¹⁴ Paa pɛnaya ŋka wula kiloona iy-
 isi hiu (20000) ke pa kɔŋna wulav
 Salɔmɔŋ. ¹⁵ Ulena pɛcɔ pɛ kaasi mpi mpi
 taatɛlaa fɛlaya-i wontunaa tɔ tɔ, na
 lampuunaa mpa i kumataynaa sɔsaa,
 na Laalupunaa awulaa fɛlaya-i tɔ.

¹⁶ Mprɔyɔ wulav Salɔmɔŋ yɛlaa na
 pɔ lu wula kpalɛŋ ke ŋmɔnyɔ (200).
 Paa ŋku ku tɔyɔ wula kiloona naatoso.
¹⁷ Kpalɛŋ sɛkpeŋ ke ŋmɔnyɔv nunɔwa
 (300). Paa ŋku ku tɔyɔ wula kiloo kulɔm
 na titite. Na pɔ si kutuluyɔ ŋku pa yaa
 si Lipaŋ hɔyɔv tɔ ku taa.

¹⁸ Na wulav yɛle na pɔ saaki
 kawulaya kpelaya na tuu kela, na pɔ
 tɔ ka tɔ kɛ wula. ¹⁹ Mprɔyɔ pa lapa
 tɛkpale ke kumlee naatoso ke tɛma tɔ,
 na pɔ si kpelaya ŋkɛ. Paa saaka-keɣe
 na pɔ tv tɛtesile kukulukulle, na pɔ tɔ
 tɔyɔlasi lɛsɛŋ ke ŋkpalasi tɛsule. ²⁰ Na
 tɔyɔlasi lɛsɛŋ naanɔwa na naaleɣe
 kumlee anu a tɔ. Naatoso ke nɔyɔŋ
 tɔ, na naatoso ke mprɛtɛŋ tɔ. Wulav

нэҗолв ı ta saakəta kawulaya kpelaya
 ɲke ka taka.

²¹ Wɔla ke paa lupa Salwməŋ
 təyaya taa lum poosiyanaa təna,
 na Lipaŋ hətuyv kutuluyv taa
 wontunaa kutəsətv. ²² Wulav ka wena ı
 maɣamaɣa ı kpułəŋ ké. Na ı na Hilam
 nyəŋ pá puki pooluŋ. Paa pusi tooso
 wei, pa kəŋna wɔla na liyitee nyəɣətv,
 na tuu kela, na təkpaaləŋ na kacəka
 sumasi səsəwəsi nasəli.

²³ Salwməŋ ka tɛ antulinya təna
 awulaa tənaya toŋ ké na nyəm.
²⁴ Pəpətv fɛi leleŋ, ləw ka ha-ı nyəm
 ké na yəlaa lukəna paa timpi na
 pá kəŋı-ı təmnaa pəwəv. ²⁵ Paa
 pənaya ɲka, yəlaa mpe pa kəŋaɣana-ı
 kuvəŋ ke liyitee wontu, na wɔla, na
 wontu kvsusuutu, na yoou wontu, na
 tulaalvnaa, na kpaɣanəŋ, na kraŋasi.

²⁶ M̄p̄ȳḡ Salwməŋ kpeyela ı yoou
 keekena, na pə kpaɣanəŋ, na pə
 lu keekena iyaya na nasəle (1400),
 na kpaɣanəŋ iyisi naanvwa na naale
 (12000). Ulena Salwməŋ cosi pə taa na
 ı su ı kiŋ ke Yosalem. Pə kaasa nti ulena
 pá su təlye timpi timpi paa taɣanaa
 sı paa su-tı tɔ. ²⁷ Salwməŋ kawulaya
 waatv, liyitee ka we Yosalem taa ké isu
 pɛ. Na pə kaasi na kpeŋkpelasi kupaŋsi
 ná təli yem isu tuŋ kraı nyəŋ wei ı
 nyəwki tetekəle taa tɔ. ²⁸ Icipiti na Sil-
 isii pə acalɛ taa ké paɣatəlaa pukaya
 na pá yakı wulav ke kpaɣanəŋ na pá
 kəŋna. ²⁹ Liyitee nyəɣətv nasətoso (600)
 ke pa yakaya Icipiti yoou keekena.
 Ulena pá ya kpaɣanəŋ ke nyəɣətv
 nunvwa na nule na naanvwa (150).
 Paɣatəlaa kulvmaa mpe pá yakayana
 na pá pukina Hiti awulaa na Silii
 nyəma.

Salwməŋ ta təŋ ləw luɣv nyəntv

(Kvtəwətv II 11:18-12:1)

11 Icipiti wulav pɛelə paasi,
 Salwməŋ tasa piitimnaa kraı

nyəm paɣale alaa kelvɣv ké. Paa
 Mowapv nyəma, paa Amoni nyəma,
 paa ltəm nyəma, paa Sitəŋ nyəma, paa
 Hiti nyəma. ² Pəyele Tacaa ka tɛma
 lseyeli nyəma ke kisinav ke piitim kraı
 nyəmnaa mpe pa təm ké sı, pá na we
 pá taa kpaɣa tɛma pəcɔ pa taa saa
 tɛma. Pə taa kəw na pele pá susı-weye
 pa tuŋ laav taa. Ama Salwməŋ luɣv ná
 svv piitim kraı nyəm mpi pə alaa ké.

³ Haləna ı kpaɣa awulumpiya alaa ke
 nasətoso na nunvwa (700), na alaa
 ləlaa ke ɲmuvv na nunvwa (300).
 Mpe unı pa tolisina-ı səsəm. ⁴ Tampana
 təw pə kəma na Salwməŋ kratəli, ulena
 ı alaa mpe pá susı-ı tuŋ laav taa.
 Haləna ı yele ı ləw Tacaa ke səwlvv na
 lotu kulvmtv isu ı caa Tafiiiti. ⁵ M̄p̄ȳḡ
 Salwməŋ laa Sitəŋ nyəma tvɣv alv
 nyəŋkv Asətati na Amoni nyəma tvɣv
 isayav Milikom. ⁶ Tənaya ı lapəna
 mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Mpi tɔ, ı
 tasəyi-ı nunav ke teu isu ı caa Tafiiiti.
⁷ Waatv unı ı taa ké Salwməŋ ɲmá
 Mowapv nyəma tvɣv isayav Keməsi
 ke kutuluyv ke pulaya təw ké Yosalem
 isentaa, na ı ɲmá Amoni nyəma tvɣv
 isayav Milikom kutuluyv tətɔ. ⁸ Na ı
 ɲmá mpv tətəw ı alaa mpa pa ta nyı
 ləw tɔ pa tuŋ sı pá wəki-ı tulaalvnaa,
 na pá laaki-ı. ⁹⁻¹⁰ Təm naaleye Tacaa
 lseyeli ləw ká lu Salwməŋ təw, na ı
 heeli-ı təsiyisiyi sı: Taa luŋ tuŋ. Ama
 Salwməŋ tá nuna Tacaa, ulena Tacaa
 ná mv-ı na pááná. ¹¹ Na ı yəwətı-ı sı:
 Timpi ı təma mpv pə taka na ı kisi
 ma kvsəsutv na ı yəki ma na-ŋ ta
 nəw pɛelvɣv təfaa tɔ, maa lɛeki nyá
 kawulaya na má cəla-keye nyá waalı
 nyəma taa nəwəlv. ¹² Paa na mpv nyá
 caa Tafiiiti təw ma kaa la-ŋ mpv, haləna
 nyá səm. Ama nyá pəyaya ke maa
 lɛeki kawulaya. ¹³ Tafiiiti kulvmtv unı na
 Yosalem ıcate nte má ləsa tɔ, pa təw
 tətəw maa kaasi-ı kpekele kulvmtəle.

Saluməŋ kolontunaa

¹⁴ M̄p̄r̄ȳḡ Taca a lapa na l̄t̄m awu-lumpu Hatati lu Saluməŋ ke koloŋa.

¹⁵⁻¹⁶ Waatu nəçəlv Tafiti ká yoonaa l̄t̄m nyéma na í kəli-we. Uena í yoolaa wulav Sowari na í yoolaa pá polo lseyeli nyéma mpa pá səpa təyoole t̄yç pim. M̄p̄r̄ȳḡ pá caça tənaya isətunaa naatosompəçolaya, na pá ku l̄t̄m apalaa na pá kpeŋna apaluŋiya.

¹⁷ Waatu un Hatati ka kə pəyaya. M̄p̄r̄ȳḡ í na í caa təmlə nyéma l̄t̄m nyéma napəli pá sewa na pá polo Icipiti. ¹⁸ Pa kula Matiyəŋ, uena pá fayana Paləŋ wulaya tetu taa. Pa kpeŋna apalaa napəli na pá pona Icipiti. Ntəna Icipiti wulav ha Hatati ke təyaya na tetu, na í heeli-í si: Maa t̄w-ŋ. ¹⁹ Icipiti wulav lapa Hatati ke kupantu kə. l̄ ha-í í alv Tapənesi neu na í la alv.

²⁰ M̄p̄r̄ȳḡ alv un í lula apaluŋəyaya na Hatati ha-keye hətə si Kenupa. Ka cəpa hətə, uena Tapənesi mu-ke na í t̄w-keye wulav təyaya taa.

²¹ Waatu wei Hatati nuwa si Tafiti na í yoolaa wulav Sowari pá səpa, uena í sələmi Icipiti wulav si: Yelee na má məli ma tetu taa.

²² Ntəna Icipiti wulav p̄çsi Hatati si: Pepeye hí laŋa ma kiŋ na hí nyuləyi kpeŋte? M̄p̄ȳv̄le si: Ma ta laŋ pulv yaa. Ue yelee-m na má məli te.

²³ M̄p̄r̄ȳḡ l̄ç yelaa na Saluməŋ weena kolontu lel̄v. Uleyele Iliyata pəyalv Lesəŋ wei í ka sewa í caa Hatatəsee wei í ke Sopa wulav t̄. ²⁴ Waatu wei Tafiti ka kuwa Hatatəsee yoolaa t̄yç Lesəŋ kota tetelataa ke í kiŋ, na í pəsi pa nyuçu tu na pá polo Tamasi na pá caça təna, na í caŋ í t̄ki kawulaya ²⁵ ke Silií tetu taa. l̄ lapa lseyeli nyéma kolontu ke Saluməŋ kawulaya pusi tənaya, na í footiyi-we na í laki-weye isayatu isu Hatati.

Solopuwam kuləȳv̄ ke wulav t̄w

(K̄vt̄çst̄v̄ II 9:29-31)

²⁶⁻²⁷ Saluməŋ ka wena təmlə tu nəçəlv na pá yaaki-í si Solopuwam. l̄ tēyele Seleta ke l̄fəlayim tetu taa. Pa yaa í caa si Nepa, na í too si Seluya, í too un í kə leelu. M̄p̄r̄ȳḡ kuyaku nakvli, Solopuwam kula Saluməŋ t̄w.

Waatu wei Saluməŋ ŋmaakaya Milo*fa* na Tafiti tē koluŋa t̄, ²⁶ ççsi t̄yç pa yaa mpv. ²⁸ Solopuwam ka kə l̄fəpu kupari kə. Wulav paasəna mpv si í laki í təmlə ke teu, uena í kra-í l̄fəlayim na Manasee pa kpeka təlasi təmlə nyéma feŋlu. ²⁹ M̄p̄r̄ȳḡ kuyaku nakvli, Solopuwam luna Yosalem, na í na l̄ç kuyççt̄v̄ teləsv̄l̄v wei í we Silo na pá yaaki-í si Ahiya t̄ pá sulí mpaav taa kə pa naaləye nyutu taa, na Ahiya suu kraí kufalv. ³⁰ Tənayaale Ahiya cəla í kraí ke h̄ççlasi naan̄v̄a na naale.

³¹ Pə waali kə í t̄ma Solopuwam si: Mu h̄ççlasi naan̄v̄a. Mpi t̄, lseyeli l̄ç Taca yççt̄aa si: Ma t̄ŋna Saluməŋ kawulaya l̄ekv̄v̄ si, ma celəyi-ŋ na hí t̄yç kawulaya ke lseyeli kpeka naan̄v̄a t̄w. ³² Kpekəle kulvmtəle ke maa kaasi-í ma təmlə tu Tafiti na Yosalem icate pa t̄w. Mpi t̄, t̄ tike ke ma l̄sa lseyeli tetu t̄na taa. ³³ Mpi pə t̄w ma laki mpv t̄, lseyeli nyéma l̄-m na pá luŋ Sitəŋ nyéma t̄yç alv nyəŋku Asətati, na Mowarv̄ nyéma t̄yç Kemçsi, na Amoni nyéma t̄yç Milikom. lseyeli nyéma kisa mpaav ŋku maa hulə-we t̄yç t̄ŋnyv̄. Pa ta la nti t̄ keesəna-m t̄. Pəyele pa ta t̄ki kvsəsutv̄ na nti nti ma tu-we t̄, isu Tafiti lakaya t̄. ³⁴ Paa na mpv ma kaa l̄ekv̄ Saluməŋ niŋ taa kə kawulaya. Maa nyənəyi-í í yəlaa wulav ke tam kə, haləna í səm. Maa la m̄p̄r̄ȳḡ ma təmlə tu Tafiti wei ma l̄saa, na í t̄ki ma kiŋ

^a11:26-27 *Milo*: Pulasí h̄eku taa l̄mp̄ȳv̄ ŋku pa suulaa si Yosalem patəma í

na ma kutututu tɔ ɪ tɔɔ. ³⁵ Ama Salɔmɔŋ pɔyalɔ kɛ maa lɛkɪ awulumpiitu, na mɔ cɛla nyɔ, na ɲ tɔɔ lɛyɛli kpekɛ naanɔwa tɔɔ kɛ kawulaya. ³⁶ Paa na mpɔ maa yelina ɪ pɔyalɔ kɛ kpekɔle kulɔmtɔle. Ule pu la na Tafiiti tɔyaya tu wɛ kawulaya taa kɛ Yosalem ɪcate nte ma lɛsaa sɪ pɔ sɛɛ-m tɔ tɔ taa.

³⁷ Mprɔyɔ Tacaɔ tasaa sɪ: Solopɔwam, maa cɛle-ŋ kawulaya isu n sɔɔlaa tɔ, na ɲ tɔɔ lɛyɛli kpekɛ naanɔwa tɔɔ. ³⁸ Ye ɲ tɔkɔyɪ ma kɔyɔɔtutu, na ɲ tɔŋyɪ mpaav ɲku ma hulɔyɪ-ŋ tɔ, na ɲ laki mpi pɔ kɛsɛna-m tɔ, na ɲ tɔŋyɪ ma kiɲ na ma kutututu, isu ma tɔmle tu Tafiiti. Ule maa wɛ nyɔ waalɔyɪ tam na nyɔ lɔlɔyɔ nyɔma kɔ tɔki kawulaya ke tam, isu Tafiiti nyɔma. Maa cɛle-ŋ lɛyɛli kpekɛ naanɔwa na naale, ³⁹ na pɔ nɔ na pɔ wu-wɛ. Ama pɔ kaa wɛ mprɔyɔ tam.

⁴⁰ Mprɔyɔ Salɔmɔŋ pɛɛkaa sɪ ɪ kɔyɔ Solopɔwam. Ulena Solopɔwam se na ɪ polo Icipiti wulav Sisaki te na ɪ tu-ɪ kɔlɔyɔ. Halɔna Salɔmɔŋ sɛm.

⁴¹ Pa kɛsɛ Salɔmɔŋ tɔm lentɔnaa na ɪ kulapɛm tɔna, na ɪ nyɛm tɔnaya takɔlaya ɲka pɔ yaa sɪ, Salɔmɔŋ Tɔm takɔlaya tɔ ka taa. ⁴² Pusi nule tɔcu kɛ Salɔmɔŋ tɔɔ kawulaya ke lɛyɛli nyɔma tɔna tɔɔ ke Yosalem. ⁴³ Salɔmɔŋ kɔma na ɪ sɪ, ulena ɪ pɔyalɔ Lɔpɔwam lɛɛti ɪ lonte taa.

lɛyɛli nyɔma kotuyɔ ke Sikem

(Kɔtɔɔsɔtu II 10:1-15)

12 Mprɔyɔ kɔyakɔ nakɔli, lɛyɛli ilim ntɔɔŋ tɔɔ kpekɛ kota Sikem, ulena Lɔpɔwam polo, sɪ pɔ kpaaki-ɪ wulav. ² Waatu unɪ tɔ, Nepa pɔyalɔ Solopɔwam wei ɪ kɔ sewa wulav Salɔmɔŋ na ɪ cɔɔsi Icipiti tɔ, ɪ we tɔnaya tam. ɪ nuwa Sikem kotuyɔ ɲku ku tɔm, ulena ɪ tɔ ɪ taa sɪ, ɪ kɔ saali tɔna. ³ Ama pa tila ɪ waali, na ɪ kɔɔ na ɪ na ilim ntɔɔŋ tɔɔ kpekɛ pɔ yɔɔti Lɔpɔwam sɪ: ⁴ Nyɔ caa ka tu-tɔyɔ tɔlasi

tɔma kɛ, na tɔ felɔyɪ-ɪ lampuunaa. Ule ye nyaa waasi-tu na ɲ sukɪ-tɔyɔ tɔ sɔyɔla ani, tɔ sɔɔlɔ puwa sɪ tɔ nyɛni-ŋ tɔ wulav. ⁵ Mprɔyɛ Lɔpɔwam sɪ: ɪ yele mɔ mayasi ma taa, na cɛle na ku fe ɪ kɔɔ na mɔ na-me tɔ na.

Ulena ilim ntɔɔŋ tɔɔ kpekɛ nyɔma tɛɛ. ⁶ Ntena Lɔpɔwam pɔɔsi sɔsaa mpa paa we ɪ caa cɔɔyɔ waatu wei ɪlɛ ɪ kɔ wena ɪ weesuyɔ tu sɪ: Suweye mɔ cɔ yɔlaa mpe?

⁷ Sɔsaa sɪ: Ye n hulɔ-wɛ sɪ nyɔ sɔɔlɔ puwa sɪ n kɔ paasɛna-we, na ɲ yɔɔtɔna-wɛye tɔm kɔpantɔ, nyaya paa nyɛni pa wulav ke tam tɔɔ.

⁸ Ama Lɔpɔwam ta mu sɔsaa tɔm nti. Ulena Lɔpɔwam polo ɪ pɔɔsi ɪ malanaa ɪfɛpiya mpa pa we unɪ ɪ kiɲ tɔ sɪ: ⁹ Yɔlaa mpe sɪ mɔ pasa-wɛyɛ sɔyɔla nna ma caa ka sukɔ-wɛ tɔ. Ule mɔ cɔ-wɛ suwe?

¹⁰ Mprɔyɛ ɪ ɪfɛpu tɔyɔntɔlenaa mpe pɔ tɔma sɪ: Cɔ-wɛ sɪ, mpaɔm ta kisi-wɛyɛ tɔyɔ, kaaɲfana pɔyɔ na?

¹¹ Sɔyɔla wena maa sukɪ-me tɔ, a kɔ kɔli ma caa nyɛna. Pɔcɔ tɔpila ke ma caa ka casa-me. Ama alukpala ke maa casa-me.

¹² Mprɔyɔ Solopɔwam na yɔlaa pa mɔla Lɔpɔwam kiɲ ke kuyɛɛŋ tooso wule, isu ɪ ka heeluyɔ-wɛ tɔ. ¹³ Mprɔyɛ wulav kisa layatu nti sɔsaa ka tasa-ɪ tɔ. Ulena ɪ holina ¹⁴ samaa, isu ɪ ɪfɛpu tɔyɔntɔlenaa kɔ sɛyɛsa-ɪ tɔ sɪ: ɛɛ, ma caa kɔ sukɔ-mɛyɛ sɔyɔla yun nyɛna. Ama maa sukɪ-mɛyɛ wena a tɛɛ mpɔ tɔ. Pɔcɔ tɔpila ke ma caa ka casa-me. Ama alukpala ke mɔaa casa-me.

¹⁵ Ulena Lɔpɔwam kisi samaa ke nunav. Ule Tacaɔ ka lapɔna mpɔ sɪ pɔ la teitei isu ɪ kɔ heeluyɔ lɔɔ kɔyɔɔtutu telɛsɔlɔ Ahiya ke Silo sɪ ɪ telɛsi Solopɔwam tɔ.

Kawulaya fayav

(Kɔtɔɔsɔtu II 10:16-11:4)

¹⁶ Waatu wei lɛyɛli nyɔma cɛkɔnaa sɪ wulav kisa pa tɔm ke muɔyɔ, ulena pɔ tɔmɪ-ɪ sɪ:

Tana Tafiiti tə feina natəli.

Tana-ı tə kaa we?

lseyeli nyəma me,

míı kəə taa məli tá té.

Tafiiti ləlvəy tu nyá,

nyaa təyɔ nyá kawulaya.

Ulena pá yá. ¹⁷Yuta tetə yəlaa tike

nyənayana Ləpəwam ke pa wulav.

¹⁸Paa na mpv, na í tili təlası təma

nyuyv tu Atolam ke lseyeli nyəma mpa

pa we ilim ntəyɔn təə tə pa kiŋ. Ulena

pəle pá yaya Atolam ke pəe na pá kú.

Ípəyú Ləpəwam kpa ı kəeke taa ké

kpa kpa na í se na í polo Yosalem.

¹⁹Isəna ilim ntəyɔn təə lseyeli nyəma

kisina Tafiiti ləlvəy nyəma kawulaya

təyɔle. Na ípəyú pə we haləna saŋa.

²⁰Waatu wei pa nuwa sı Solopəwam

məlaa, ulena pá koti pa taa pa tike. Na

pá yaa-ı na pá kra-ı lseyeli kpeka təna

wulav. Yuta kpekəle tike ta luna Tafiiti

təyaya nyəma waalı.

²¹Waatu wei Ləpəwam tala Yosalem,

ulena í koti Yuta na Pəncamee pə yoolaa

taa yoolaa ke iyisi nunuwa na nunaasa

(180000) sı: Í polo na í yoonaa lseyeli

nyəma na pá məŋna-m ma kawulaya.

²²Ama ləə heela ı kuyɔyɔtətu tələslə

Semaya sı: Polo í heeli ²³Ləpəwam na

Yuta na Pəncamee pə yəlaa sı: ²⁴Tacaa

yɔyɔtaa sı: Í taa polo lseyeli nyəma

yoonav. Mpi tə, pa ké mə tətənaa ké.

Má yelina sı pá la ısu pə lapv tə.

Paa wei í məli ı tə. Pa nu ləə Təm nti,

ulena pá hee.

²⁵Ípəyú Solopəwam ímá koloosi na

í cəəna İfələyim pulası taa ıcate Sikem

na í caya. Pəle pə waalı ké ı kulaa Sikem

na í ímá koloosi na í cəəna Penuweli

ıcate.

Solopəwam ısayatu

²⁶⁻²⁷Ípəyú Solopəwam mayasa ı taa

sı: Ye Yosalem ke yəlaa təna ká puki na

pá lakı kətasi ke Tacaa təsele taa, pə

kəŋ na ma kawulaya yəlaa luuŋ svv pa

caa kəpəŋ Yuta wulav Ləpəwam. Ulena

pa kv-m na pá təŋı-ı. ²⁸Ípəyú ı yelaa

na pá lupı-ı wula nawee ləesəŋ naale, na

í hvli ı yəlaa sı: Hatoo í poluyv Yosalem

ke ləə seev tə pə taŋa təcam. Ule ı

naakı mə ləə wei ı ləsa-meyə İcipiti tetə

taa təyɔle.

²⁹Ulena pá siki ləesuyv ləŋkv ke

Peteele, na ləŋkv ke Taŋ. ³⁰Isəna

Solopəwam tolisa yəlaa na pá la ısayatu

təyɔle. Na yəlaa tuutuuma náa pona

ləesuyv naale nyəŋkv ke Taŋ.

³¹Ulena Solopəwam yele na pá ímá

tuy kutuluŋ, na í kpa yəlaa kpaı nyəma

mpa pa ta ke Lefii nyəma təyɔ kətəlaa.

³²Na pá su acıma ke pa ıətəv pəle-

fəı naanəwa nyəŋ kuyeeŋ naanəwa

na kakpası wule, ısu acıma wena pa

təkaya Yuta tə. Na ı mayamaya í lá

kətasi ke wula nawee ləesəŋ wei ı yepa

na pá lu tə ı təə. Na í tú kətəlaa mpa

ı krawa təyɔ təkətəlenaa. Mpi ı lapa

Peteele təyɔle.

Peteele kətaya təlate mpusi təŋsvy

³³Ípəyú waatu nəyɔlv Solopəwam

ləsa ıətəv pəlefəı naanəwa nyəŋ kuyeeŋ

naanəwa na kakpası nyəŋkv wule, na í

lá lseyeli yəlaa ke acıma ke Peteele. Na

í lá kətasi ke ı mayamaya ke acıma anı

a təə.

13 Ípəyú ləə kusa ı kuyɔyɔtətu

tələslə nəyɔlv ke Yuta tetə

taa, na í tala Peteele ke waatu wei

Solopəwam ısele seena kətasi nsi kəkə

lusa sı təna təyɔ lapv tə. ²Ípəyú ləə

kuyɔyɔtətu tələslə təŋsa kətaya təlate

ke mpusi wei Tacaa ká heela-ı sı í

təŋsı-tə tə sı: Kətaya təlate nyá, kətaya

təlate nyá, nu. ləə yɔyɔtaa sı, paa luli

apalpəyaya ke Tafiiti ləlvəy taa, na pá

ha-keye hətə sı Sosiyası. Kaa wə kətaya

təlate nyá nyá təə ké tuy kətəlaa mpa

pa wəkaya tulaalənaa ke nyá təə tə, na ká

kpena yəlaa muwa na ká wə.

³ Ǻpúgú lso kuyççotutu teløslu tasaa si: Kåtaya tølate ká yçki na tø tç tølma yaasi. Waatu inøgi í ká nyi si Tacaa yççõtøna tampana.

⁴ Waatu wei wulau Solopuwam nuwanti lso kuyççotutu teløslu yççøta Peteeli kåtaya tølate tøm tç, ulena í húlí lso kuyççotutu teløslu ke mpøle, na í má kapuka si: Í kpa apalu inu.

Tønaya Solopuwam ñkpalaya tvulaa na ká saali mpv. l tá pøsi na í kooti-ke. ⁵ Ǻpúgú kåtaya tølate yçka kpaakraa inu, na tølma yaasi teitei isu lso kuyççotutu teløslu ká keesvuy tç. ⁶ Ntena wulau tç lso kuyççotutu teløslu ke tønø inu si: Hai, la suulu na ñ wiina Tacaa nyá lso si, í husi ma isayatu, na í waa-m ma ñkpalaya.

Ulena lso kuyççotutu teløslu wiina Tacaa, na wulau ñkpalaya mæli isu kaa wøv tç. ⁷ Mpuyule wulau tçma lso kuyççotutu teløslu si: Kçç na tç polo tøyaya na ñ nyçç lum, na má la-ñ ukøntv.

⁸ Ulena lso kuyççotutu teløslu çç wulau si: Ma sama. Ama ma nççhøle kaa feli nyá te. Ǻpúgú pu la si ma tønja pulv. Paa nyá wenav hççølvyv ke ñ ha-m ma kisa. ⁹ Pøle pø paasi Tacaa kisina-m si má taa tøyç. Pççç má taa nyçç pulvvyv çønø. Pøyele ye má kula kpente, má taa tøn ñku maa tønja na má kçç tç.

¹⁰ Ulena lso kuyççotutu teløslu kpaya mpaav kufalvyv na í mæli kpente.

lso kuyççotutu teløslu liyituyv na i søm

¹¹ lso kuyççotutu teløslu kùkpatulv nççølvi i ká wenna Peteeli. Ǻpúgú i pøyalaa polaa na pá keesi-i pø tønna mpi Yuta lso kuyççotutu teløslu kçma na í lá pa te tç. Na mpi í na wulau pø teesønna tç. ¹² Mpuyule cece pççsa-we si: Lé tçç kè i kpeinna?

Ntena Peteeli lso kuyççotutu teløslu pøyalaa polo na pá çekønna timpi tçç í

teenna tç. ¹³ Ulena pa çaa si: Í kpeeli-m kpanjaya.

Ulena pá kpeeli-i na í kpa. ¹⁴ Ǻpúgú i kpaya mpaav kulvmvyv ñku Yuta lso kuyççotutu teløslu ká tønja tç, na í hiki-i. Mpi tç, ílé i ká heesaya tvuyv ççççç nakvli kv tee kè. Ulena í pççsi-i si: Nyayale lso kuyççotutu teløslu wei i luna Yuta tç? Ílé si: Yee, maya.

¹⁵ Mpuyule si: Tç mæli na ñ nyçç lum. ¹⁶ Kelena ílé i çç-i si: Pø fei si má mæli na má tøyç pulvvyv tønna. ¹⁷ lso kisina-m kè tækpataa si, ma taa tøn pulvvyv tønna. Pççç pø fei si má tøn mpaav kulvmvyv ñku na má kpe.

¹⁸ Ntena lso kuyççotutu teløslu kùkpatulv çaalvi-i si: Ma mayamaya ma kè lso kuyççotutu teløslu tçtøyç isu nyá. Tacaa tilina i tillu na í heeli-m si má mælønna-ñ na má la-ñ ukøntv.

Sese ile kaloolaya nté. ¹⁹ Ǻpúgú Yuta lso kuyççotutu teløslu inu í tønja-i na pá mæli.

Yuta lso kuyççotutu teløslu søm tøm

²⁰ Pa tønna tøyçv, ulena Tacaa heeli Peteeli lso kuyççotutu teløslu kùkpatulv inøgi tøm. Ulena ²¹ í má kapuka na i tv i mvulv si: Tacaa yççøtaa si, n kisa nti ma tv-ñ tøyç tøkvyv. ²² Mpi tç, n kçma çønø na ñ tøyç na ñ nyçç. Pççç maa kisina-ñ kè si pulvpu í taa kpa nyá nççç taa. Pø tçç ile, n ká si haya søm.

²³ Pa tema tøyçv na nyççv, ulena kùkpatulv inu í kpeeli i taapalv ke kpanjaya, ²⁴ na ílé i tv mpaav. Ǻpúgú tøyçlaya lu i tçç na ká kv-i na ká peti mpaav taa, na ká na kpanjaya pá tv-i hekv. ²⁵ Mpatøntaa mayana mpv na pá tala Peteeli icate taa, ulena pá yççøti. Kùkpatulv ²⁶ wei i ká yaa Yuta lso kuyççotutu teløslu ke tøyçv tç i nu mpv, ulena í tç si: Yuta lso kuyççotutu teløslu kè. Inu i kisina Tacaa kusøstuv ke tøkvyv. Pø tçç kè lso yelaa na tøyçlaya kv-i teitei isu i ká heela-i tç.

²⁷ Ulena kukpatulv tó i pəyalaa si: Í kpreli ma kpaŋaya.

Ulena ²⁸ í kpaŋa-ke na í polo na í maŋana sətəv ke mpaav taa. Na kpaŋaya na tɔɔlaya ke pa lona taa. Ama ka tá tɔɔ-i, pəyele ka ta kpa kpaŋaya. ²⁹⁻³⁰ Ulena kukpatulv uní í kpaŋa-i na í tənɪ i kpaŋaya tɔɔ, na í məŋna Peteeɪ, na í pimi-i pa təyaya pəlaav taa, na pá lá ləyaya. Ulena i na i piya pa wii-i si: Aa, kasa, səm ta nyi.

³¹ Ləyaya tema, ulena kukpatulv heeli i pəyalaa si: Ye ma səpa í pi-m tá təyaya pəlaav ŋku kv taa təna. ³² Mpi tɔ, Tacaa tila-i na nɔɔɔ isayaa ŋka si í tənɪ Peteeɪ kɔtaɔa təlata, na Samalii acaləe təkətəle waani waani tɔ, i nɔɔɔ ŋke kaa tɔɔ ké.

³³ Paa na pa kpaala Solopwam tɔ, i ta nu. Pécɔ́ i ta ye le krav ke kra i kətəlaa mpa pa sɔɔla kətuyv təmle tɔ.

³⁴ Solopwam yaasi uní, i susa i təyaya nyéma tənaya isayatu taa ké. Pə tɔɔ ké pə kpiisa pa təna təcayacayə ke tetv təna taa.

Solopwam I kawulaya tɛm

14 Ḿpúyú Solopwam pəyalv Apiya hənta wəsasi ke waatu uní i taa.

² Ulena wulav tɔ i alv si: Yusi nyá ti pa taa nyi-ŋ, na í polo Silo na í maŋana lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulv Ahiya wei i ká kra-m kawulaya ke lseyeli yəlaa tɔɔ tɔ. ³ Kpaŋa potopotonaa ke naanwa na kakalasi, na tuŋ nim heev na í krentana-i. I ká heeli-ŋ nti tá pəyaya ká tənə tɔ.

⁴ Ulena alv la isu i paalv heeluyv-i tɔ, na í polo lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulv Ahiya tɛyɛ Silo. Ílé i ka kpatəla teu ké, haləna í yulvni. ⁵ Ama Tacaa yepa na lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulv wəena pə nyəm, na í heeli-i nti nti i ká cɔ alv uní tɔ.

⁶ Ahiya nu i taŋ, ulena í tó si: Suv yoo, Solopwam alv. Pepe tɔɔ ké n nəkaa na í laki isu pə taya nyá? Ma tu wena laŋwakəlle tɔm natəli si ma heeliyi-ŋ.

⁷ Məli na í heeli nyá paalv si, lseyeli lɔɔ Tacaa yɔɔtəa si: Waatu wei ma kpa-ŋ ma yəlaa lseyeli nyéma wulav tɔ, n wə teitei ké isu paa yulv wei. ⁸ Tafiti təyaya kawulaya ke ma mwə na má cele-ŋ. Ama n ta la ma luɔy nyəntv. Pécɔ́ n tá təkɪ ma kɔtututv na í laki ma təmle na luɔy kulvnyuv isu Tafiti. ⁹ N lapa isaytu na pə kəli mpa pa laala-ŋ kawulaya tɔɔ tɔ, na í ha-m siyile na í kusɪ ma pááná na tuŋ wei n lupa tɔ. ¹⁰ Pə tɔɔ ké maa ye le na mpusi svv nyá təyaya taa. Maa kpiisi nyá lsvyv nyéma apalaa təna. Pə kpaŋav səsaa na piya tɔ, na pə saali yem. lsv pa hasvuyv nyutu na saŋ tɔ. ¹¹ Ye nyá təyaya tu wei í səpa təyaya, hasɪ ká tɔɔɔna-i. Na wei í səpa taalə, kpeɪliŋ náá tɔɔ. Nti Tacaa yɔɔtəa tɔɔlə.

¹² Ulena lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulv tasa alv unəyi heeluyv si: Nyaa kulv na í məli təyaya. N ká kɔɔ isu n svvki icate ile pəyaya ká si. ¹³ Nke ka tike kaa nyəna pəlaav ke Solopwam lsvyv taa. Ka tike ka ləyaya ke lseyeli nyéma ká caya. Mpi tɔ, ka tike ke Tacaa nawa sooci tv. ¹⁴ Pəle pə paasi maa kra lseyeli wulav kufalv. Ílé i ká kpiisina Solopwam lsvyv nyéma. Nti uní tə kəmna nteyɛ saŋa isəntɔ. ¹⁵ Tacaa ká hɔ lseyeli nyéma ŋkraŋyuv, na paa sele, isu lvm taa səsəncəŋa. I ká ləeki-weyɛ tetv kvpantu nti í ha pa caanaa tɔ, na í yasɪ-we na pá tɛsɪ Papiloni pɔɔɔ lɔləlatɪ waali. Mpi tɔ, pa sika tuŋ kulalaan ké na pə kpaasi Tacaa pááná. ¹⁶ Pə taya pulv, Solopwam lapa isayatu nti na í tusi yəlaa ke tə taa tɔ tə kufelvyv nté.

¹⁷ Ḿpúyú wulav alv məla Tiisa. I svv təyaya nɔnɔkeelasɪ ile i pəyalv heəwəyale. ¹⁸ Ulena pá pimi-i na lseyeli nyéma təna caya i ləyaya ke teitei isu Tacaa ká yɔɔtəna lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulv Ahiya nɔɔɔ tɔ.

¹⁹ Pa keesa Solopwam təmnaa lentɪ ke lseyeli awulaa takəlaya taa. Ka taa

ké pa keesa iséna i yoowa, na iséna i tɔɔɔ i kawulaya tɔ. ²⁰l tɔɔɔ kawulaya ke pusi hiu na naale ulena í si. M̀p̀r̀ỳg̀ i p̀ỳalv Natapɪ leeta i lonte taa.

Yuta wulav Lɔpɔwam kawulaya

(Kv̀t̀ẁs̀v̀t̀v̀ II 12:1-16)

²¹Waatv wei Salvmɔŋ p̀ỳalv Lɔpɔwam tɔɔɔ kawulaya tɔ, i lɔlvɔv pusi we nule na kulmɔyɔ. l too ka ké Amoni tv na pá yaa-i si Naama. Pusi naanɔwɔ na naatosompɔɔɔlayɔ ke i tɔɔɔ i kawulaya ke Yosalem ke Yuta tetv taa. Tɔnaya lɔ ka lɔsaa si paa sɛɛki-i. ²²M̀p̀r̀ỳg̀ Yuta kpekále nyɔma tasa lapv ke mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Pa lapa isayatu na i pááná kulv, na pə kəli isu pa cɔsɔnaa ka lapv tɔ. ²³Pele pá ŋmá təkətəle tɔtɔɔ, na pá siki pɛɛ, na pa ká kankanasi ke pulasi nyɔɔŋ taa hɔtv tɛɛ. ²⁴Halɪ alaa na apalaa ka lakaya wasanjalətv ke lona anɪ a taa ké, na acaalətv isu piitimnaa mpa Tacaa tɔɔɔnaa na mpe pá caya tɔ.

²⁵Lɔpɔwam kawulaya pənaya kakpasɪ nyənka taa ké Icipiti wulav Sisaki polaa na í yoonaa Yosalem. ²⁶M̀p̀r̀ỳg̀ Sisaki koosa lɔ tɛsɛɛle na kawulaya tɔyaya kpancoou tɔna. Ulena pə tíl kəlɔna wula kpaləŋ wei Salvmɔŋ ka lupa tɔ. ²⁷M̀p̀r̀ỳg̀ wulav Lɔpɔwam lupa nyəɔɔlvɔv kuseemvɔv kpaləŋ, na í leeti wula nyəŋ unɪ i lonte, na í cele-i kawulaya tɔyaya tanlaa nyvɔv nyɔma. ²⁸Ye wulav í puki lɔ tɛsɛɛle, ile tanlaa su-i na kpaləŋ unɪ. Ye pa tema, ile pa mɛŋna-i i tɔcayale.

²⁹Pá keesa Lɔpɔwam tɔm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. ³⁰í na Solopɔwam pa yookaya tam ké. ³¹l səpa, ulena pá pimi-i pa tɔyaya pəlaav taa ké Tafiiiti tɛ. l ikpenaa nté Amoni nyɔma. Pa yaaki i too si Naama. l p̀ỳalv Apiyam leetəna i lonte taa.

Yuta wulav Apiyam tɔm

(Kv̀t̀ẁs̀v̀t̀v̀ II 13:1-3, 22-23)

15¹⁻²lseyeli wulav Solopɔwam kawulaya pənaya pələfei hiu nyənka taa ké Apiyam tɔɔɔ kawulaya ke Yosalem, ke Yuta tetv taa ké pusi tooso. Pa yaakaya i too si Maaka. l too unɪ i ka ké Apisalɔm pɛɛlɔ. ³M̀p̀r̀ỳg̀ Apiyam tɔŋa i caa nɔɔhɛ taa. l ta təŋ i cɔsɔ Tafiiiti ikpate. Pəcɔ i ta sɔɔli i lɔ Tacaa na lotu kulmɔtv. ⁴Paa na mpv Tacaa ha-i pəyaya ŋka kaa leeti i lonte tɔ, si Tafiiiti tɔyaya í taa saali yem. Pəyele Yosalem í wɛɛ tam ké kawulaya icate sɔsɔle ke Tafiiiti tɔ. ⁵Mpi tɔ, unɪ i lapəna mpi pə maya Tacaa ke teu tɔ. l ta wakəli lɔ kəsəsutv natəli. Ye pə taya Hiti tv Yulii tɔm taa.

⁶Lɔpɔwam ná yookayana Solopɔwam ke tam ké.

⁷Pa keesa Apiyam tɔm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. ílé i mayamaya i yoonaa Solopɔwam tɔtɔɔ. ⁸l səpa, ulena pá pimi-i Tafiiiti tɛ na i p̀ỳalv Asa leeti i lonte taa.

Yuta wulav Asa tɔm

(Kv̀t̀ẁs̀v̀t̀v̀ II 14:1-2 na

15:16-19 na 16:1-6, 11-14)

⁹lseyeli wulav Solopɔwam kawulaya pənaya hiu nyənka taa ké Asa pəsa Yuta wulav. ¹⁰l tɔɔɔ kawulaya ke Yosalem ke pusi nule na kulmɔyɔ. l nese kele Apisalɔm pɛɛlɔ Maaka. ¹¹M̀p̀r̀ỳg̀ Asa lapa mpi pə maya Tacaa tɔ, isu i cɔsɔ Tafiiiti. ¹²l tɔɔɔna apalaa na alaa mpa pa laki wasanjalətv ke təkətəlɛnaa tɔɔɔ tətɔ taa. l wakəla tuŋ kulalaaŋ wei i cɔsɔnaa ká lupa tɔ. ¹³Haləna í ləsi i nese Maaka ke i alukawulaya taa. Mpi tɔ, ílé i ka sika tɔvɔv isayav ŋku pa yaa si Asela tɔɔɔ. M̀p̀r̀ỳg̀ Asa tɔma si pá kpɛsi tɔvɔv ŋku na pá wɔ-kɔvɔv Setələŋ lɔɔv nɔɔɔ. ¹⁴Paa na wulav unɪ i sɔɔla Tacaa na lotu kulmɔtv tɔ, i ta wakəli təkətəlɛnaa mpa

paa we tetu taa tɔ. ¹⁵ Ama ɪ yelaa na pɔ kɔna lɔ tɔsɛɛle taa kɛ wula, na liyitee nyɛɔtɔ, na wontunaa lempa mpa ɪ na ɪ caa paa hawa Tacaa ke kuvɔɔ tɔ.

¹⁶ Asa yookayana lseyeli wulav Pasa ke tam kɛ. ¹⁷ Mprɔyɔ kuvaku nakuli Asa polaa na ɪ niki Yuta ke yoonav. Ulena ɪ nmaaki Lama ɪcate ke koluɲa sɪ Asa na Yuta nyɔma pa taa yelɔna hɔɔlvɔv nkuvɔv isɛna pa sɔɔlaa tɔ. ¹⁸ Mprɔyɔ Asa koosa lɔ tɔsɛɛle na kawulaya tɔyaya kpancoou wulanaa tɛna, na ɪ tilina ɪ waali nyɔma, sɪ pɔ pona Silii wulav Tapilimonɔ pɔyalu Peni-Hatati. ɪlɛ ɪ cɔɔ kele Hesiyo. Sɪ pɔ cele-ɪ na pɔ heeli-ɪ sɪ: ¹⁹ Ma ha-ɲ kuvɔɔ nkuvɔv sɪ ma na-ɲ tɛ pɛeli nɔɔ, na nyana lseyeli wulav ɪ ya, na ɪlɛ ɪ lɛsɪ ɪ yoolaa ke ma tetu taa. ²⁰ Mprɔyɔ Peni-Hatati mu Asa tɔm nti, na ɪ kusɪ ɪ yoolaa na pɔ polo pɔ yoonaa lseyeli nyɔma, na pɔ lɛki pa acalɛɛ, Yoɲ, na Taɲ, na Apɛeli-Peti-Maaka, na Kinelee hɔɔlvɔv na Nɛfɛtali tetu kuvɔɔtɔ tɛna. ²¹ Pasa nu mpv, ulena ɪ yele Lama ɪcate koluɲa nmau na ɪ mɛli na ɪ caya Tiisa. ²² Mprɔyɔ Asa kota Yuta nyɔma tɛna, pɔ ta sɔɔ ulɔvɔv pɔyaya, na pɔ kuu pɛɛ na taasi nsi Pasa ka kaawa sɪ ɪ nmaakɛna Lama ɪcate koluɲa tɔ sɪ, pa tayanaɔvɛna timpi pa yaa sɪ, Pencameɛ-Kɛpa na Misipa pa acalɛɛ tɔ.

²³ Pa keesa Asa tɔm lentɛnaa, na ɪ apalvɔv tɔm, na pɔ tɛna mpi ɪ lapa tɔ. Na acalɛɛ wena ɪ tayanaa tɔ, pɔ tɔm ke Yuta awulaa takɛlaya taa. Pɔ kɛyɛtɛna ɪ sɛm, ulena kutɔɲ kpa ɪ nɔntaalɔɲ. ²⁴ ɪ sɛpa, ulena pɔ pimi-ɪ pa tɔyaya pɛlaav taa kɛ Tafiiti tɛ. Mprɔyɔ ɪ pɔyalu Sosafati lɛeta ɪ lonte.

lseyeli wulav Natari tɔm

²⁵ Yuta wulav Asa kawulaya pɛnaya naale nyɛnka taa kɛ Solopwam pɔyalu Natari tɔvɔ kawulaya ke lseyeli taa kɛ pusi naale. ²⁶ Mprɔyɔ ɪ lapa mpi

pɔ ta maya Tacaa tɔ. ɪ tɔma tɔntɛ isayalɛ ke teitei, isu ɪ caa wei ɪ tusa lseyeli nyɔma ke isayatu taa tɔ. ²⁷ Ulena lsakaa kɛkɛle tu Ahiya pɔyalu Pasa caya lseyeli wulav Natari acaya na ɪ ku-ɪ. Waatu unɔyi Natari na ɪ yoolaa pɔ nyala Filiisi nyɔma ɪcate Kipɛtɔɲ. ²⁸ Ulena Pasa nɔɔ pɛsɪ wulav, na Asa we ɪ kawulaya pɛnaya tooso nyɛnka ke Yuta. ²⁹ ɪ tɔvɔ-keɛɛ kɛkɛna, ulena ɪ yele na pɔ kɔ Solopwam tɔyaya nyɔma tɛna. ɪ tɔ yele paa kulvm ke ɪ lulvɔv taa ke teitei isu Tacaa kɔ yɔvɔtɛna lɔ kuvɔvɔtɔv telɛsulɔ Ahiya nɔvɔ ke Silo tɔ. ³⁰ Solopwam lapa isayatu na ɪ telɛsɪ-tɔyi lseyeli nyɔma tɔvɔ pɔ kpaasa Tacaa pɔɔnɔ ke sɔsɔm.

³¹ Pa keesa Natari tɔm lentɛnaa ke lseyeli awulaa takɛlaya taa.

³² Yuta wulav Asa yookayana lseyeli nyɛn Natari ke tam kɛ.

lseyeli wulav Pasa tɔm

³³ Yuta wulav Asa pɛnaya tooso nyɛnka taa kɛ Ahiya pɔyalu Pasa tɔvɔ lseyeli tɛna tɔvɔ kɛ kawulaya. Tiisa ɪcate taa kɛ ɪ tɔvɔ-keɛɛ pusi hiu na liyiti. ³⁴ Mprɔyɔ ɪ mayamaya ɪ lapa mpi pɔ ta maya Tacaa tɔvɔ teitei isu Solopwam ka tusuyu lseyeli nyɔma ke tuɲ laav taa tɔ.

16 Mprɔyɔ Tacaa kusa Hanani pɔyalu lɔ kuvɔvɔtɔv telɛsulɔ Yehu sɪ ɪ polo ɪ heeli Pasa sɪ: ² Ma kpa-ɲ ma yɛlaa lseyeli nyɔma wulav tɔ, n kɛ yulv ke yem kɛ. Ama n tɛɲa Solopwam ɪkɛtɛ na n tusi lseyeli nyɔma ke tuɲ laav taa na pɔ kusɪ ma pɔɔnɔ. ³ Pɔ tɔvɔ kɛ maa yele na nyɔ na nyɔ tɔyaya nyɔma ɪ saali yem. Isu maa lapu Nepati pɔyalu Solopwam na ɪ nyɔma tɔ. ⁴ Ye nyɔ tɔyaya tu wei ɪ sɛpa tɔyaya, hasɪ kɔ tɔvɔna-ɪ, na wei ɪ sɛpa taale, kpeliɲ nɔɔ tɔvɔ.

⁵ Pa keesa Pasa tɔm lentɛnaa na ɪ apalvɔv tɔm na pɔ tɛna mpi ɪ lapa tɔ. Pɔ

tɔm we lseyeli awulaa takɔlaya taa. ⁶l sɛpa, ulena pɔ pimi-i Tiisa, na i pɛyalv ulla mɛli i lonte taa.

⁷Waatv wei Tacaa ka kusa lɔ kuyɔɔtɔtv telɛsulv Yehu tɔ, tɔm naaleɣe í heela-i sɪ í polo í telɛsɪ Pasa. Kancaalaya ulɛ, Pasa lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ, na pɛ kusi i pɔáná ke teitei isu Solopɔwam na i lɔlvɔv nyɔ́ma. Naale nyɛntv nté isɛna Pasa ka kuyv Solopɔwam tɛyaya nyɔ́ma tɔ.

lseyeli wulav ulla tɔm

⁸Yuta wulav Asa kawulaya pɛnaya hiu na naatoso nyɛnka taa ké Pasa pɛyalv ulla ná tɔɔv i nyɛnka ke lseyeli taa ké pusi naale. ⁹Mpɔ́yú i yoolaa sɔsaa taa lelv Simili, wei i paasɛyɛna yoo kɛekenaa hɔɔlvɔv lɛnku tɔ, i kula wulav tɔɔ. Na wulav we kawulaya tɛyaya nyɔ́v tv Alɛsa tɛɣe Tiisa na í nyɔ́kɪ na pɛ kuyɪ-i. ¹⁰Mpɔ́yú Simili polaa na í kv-i na í lɛkɪ kumte. Asa kawulaya pɛnaya hiu na naatosompɔɔlaya nyɛnka taa ké pɛ lapa mpv. ¹¹⁻¹²Waatv wei i mv-kɛɣe mpv, ulena í kv Pasa tɛyaya nyɔ́ma tɛna. l ta sɔɔ nɔɔlv, paa sɔsɔ paa pɛyaya. Paa i nyɔ́ma yaa i taapalaa taa nɔɔlv. Pɛ lapa teitei ké isu Tacaa ká heeluyv lɔ kuyɔɔtɔtv telɛsulv Yehu na í yɔɔtɪ tɔ. ¹³Pasa na i pɛyalv ulla pɔ tusa lseyeli yɔ́laa ke tuj laav taa na pɛ kpaasi lɔ Tacaa pɔáná tɔɔv pɛ lapa na Simili kv-weɣe mpv.

¹⁴Pa kɛesa ulla tɔm lentɛnaa ke lseyeli awulaa takɔlaya taa.

lseyeli wulav Simili tɔm

¹⁵Yuta wulav Asa kawulaya pɛnaya hiu na naatosompɔɔlaya taa, Simili tɔɔv lseyeli taa ké kawulaya ke Tiisa ɪcate taa ké kuyɛɛɛ naatosompɔɔlaya. Waatv unɛɪ lseyeli nyɔ́ma polaa sɪ pa yookina Filiisi nyɔ́ma ɪcate Kipetɔɔ. ¹⁶Ntena yoolaa nu sɪ Simili kula wulav

tɔɔ, na halɛna í kv-i. Tɛnaya pa kpenta nɔɔv ke tɛyoole tɛna na pɔ kpa yoolaa nyɔ́v tv Omili ke lseyeli wulav ke kpakpaa. ¹⁷Ulena Omili na i yoolaa pɔ kvl Kipetɔɔ na pɔ polo pɔ nyala Tiisa. ¹⁸Simili nawa sɪ pa lɛka ɪcate, ulena í svv kawulaya tɛyaya kutuluyv nakvl kv taa na í tv-kuyv kɔkɔ na ká nyaya-i kv taa tɛna. ¹⁹Simili lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔɔv. l tɛɛna Solopɔwam wei i ká tusa lseyeli nyɔ́ma ke tuj laav taa tɔ i ɪkpatɛ taa, pɛ tɔɔ ké pɛ lapa mpv.

²⁰Pa kɛesa Simili tɔm lentɛnaa, na isɛna i kula wulav tɔɔ tɔɔv lseyeli awulaa takɔlaya taa.

²¹l sɛm waalv ké lseyeli nyɔ́ma fayv tɔm naale. Lɛlaa sɪ pɔ kpa Kinatɪ pɛyalv Tipini ke wulav. Lɛlaa sɪ Omili ke paa kpa. ²²Ama Omili yɔ́laa kɛla tɔɔv ke Tipini nyɔ́ma. Pɛ kɔma na Tipini sɪ, ulena Omili náá tɔɔv kawulaya ke lseyeli nyɔ́ma tɛna tɔɔ.

lseyeli wulav Omili tɔm

²³Yuta wulav Asa kawulaya pɛnaya hiu na naanɔwa na kulɔmaya nyɛnka taa ké Omili tɔɔv lseyeli taa ké kawulaya ke pusi naanɔwa na naale. Tiisa ke i caalɛna cayav ke pusi naatoso. ²⁴Pɛ waalv ké i pola Seme kiɔ na í ya Samalii pulaya ke liyitee nyɛɣɔtv iyisi naatoso (6000) na í nma ɪcate na í ha-tɛɣe tɔ tv Seme hɛte sɪ Samalii. ²⁵Ama Omili lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ, na pɛ tɛe awulaa mpa mpa pa laala-i tɔ. ²⁶l tɔma Solopɔwam wei i tusa lseyeli nyɔ́ma ke tuj laav taa tɔ, i ɪkpatɛ taa ké teitei ké na pɛ kusi Tacaa paana.

²⁷Pa kɛesa Omili tɔm lentɛnaa, na í kulapɛm na i apalv tv nti i hulaa tɔ, pɛ tɔm ke lseyeli awulaa takɔlaya taa. ²⁸Waatv wei i sɛpa, ulena pɔ pimi-i Samalii. Ulena i pɛyalv Akapɪ lɛtv i lonte.

Lseyeli wulav Akarɪ tɔm

²⁹Yuta wulav Asa kawulaya pɛnaya hiu na naanɔwa na kulɔmaya nyɛŋka taa kɛ Omili pɛyalɔ Akarɪ tɔɔ kawulaya ke Samalii, ke lseyeli tɛna tɔɔ kɛ pusi hiu na naale. ³⁰Mpɔɔyɔ ɪ lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ, na pɛ kɛli awulaa mpa pa laala-ɪ tɔ. ³¹Pɛ taya Solopuwam isayatu tike ke Akarɪ keenaa. ɪ pola Sitɔŋ nyɔma tɛye na ɪ kɛaya tɛna nyɔma wulav lpaali pɛelɔ Sesapɛli ke alɔ. Halɛna ɪ luŋ pɛle pa tɔyɔ Paali na ɪ laa-kɔ. ³²Ulena ɪ ŋmá Samalii ɪcate taa kɛ kv kutuluɔyɔ na pɛ tɔkɔtɔle. ³³Na ɪ siki kv alɔnyɛŋkɔ. ɪ kɔsa Tacaa lseyeli lɔ pááná kɛ na ɪ kulapɔtu, na pɛ kɛli awulaa mpa pa tɛna pa laala-ɪ tɔ.

³⁴Waatu unɪ ɪ taa kɛ apalɔ nɔɔɔlɔ wei pa yaa sɪ, Hiyeli ke Petɛeli tɔ ɪ ŋmawa Yeliko ɪcate. Ama nti Tacaa ka yɔɔtɛna Nuŋ pɛyalɔ Yosuwɛe nɔɔɔ tɔ, tɛ lapa mpɔɔyɔ teitei kɛ. Hiyeli pɛyalɔ kancaalaya nyɛŋ Apilam sɛpa waatu wei pa hula ɪcate ntɛ tɛ kutuluŋ kila tɔ. Ulena ɪ pɛyalɔ naale nyɛŋ Seku náá sɪ waatu wei pa tɔ tɛ kampaɔna tɔ.

Lɔ kɔyɔɔtɔtu telɛsulɔ Ilii kraalɛyɪ wulaya tɔm

17 Apalɔ nɔɔɔlɔyɔ pa yaakaya Ilii. ɪ kɛ lɔ kɔyɔɔtɔtu telɛsulɔ, na ɪ wɛ Tisipe ɪcate taa ke Kalaati tetu taa. Mpɔɔyɔ kuyaku nakulɪ, ɪ heela wulav Akarɪ sɪ: Ma tuuna lseyeli lɔ Tacaa wei ɪ tɛmlɛ ma lakɪ tɔ. Cɔɔɔ kaa kra pusi nsi sɪ kɔŋ tɔ sɪ taa. Mpɔɔyɔ pu la sɪ tɛv ká nu. Halɛna má tayani sɛlɛmɔyɔ na pɛcɔ.

Ilii ke Keli lɔɔ nɔɔɔ

²Pɛ waali ke Tacaa tɔma Ilii sɪ: ³Se na ɪ polo ilim tɛlɔle tɔɔ kɛ Yaatanɪ pɔɔɔ waali, kɛ Keli lɔɔ nɔɔɔ na ɪ ŋmɛli tɛna. ⁴N ká hiki lɔm ke lɔɔ taa tɛna na ɪ

nyɔɔ. Maa heeli katɔkatɔŋ na ɪ kɔna-ŋ tɔɔɔnaya.

⁵Mpɔɔyɔ Ilii tɛɛ Keli lɔɔ nɔɔɔ tɛna, isɪ Tacaa ka heela-ɪ tɔ, na ɪ caya. ⁶Ulena katɔkatɔŋ kɔŋna-ɪ tɔɔɔnaya na nantu ke tananɪ na taanaya na ɪ tɔki na ɪ nyɔɔki lɔɔ lɔm.

Ilii na Salepɛta leelu pa tɔm

⁷Pɛ kɔma na pɛ keesti, ulena lɔɔ lɔm nyɔɔ. Mpi tɔ, tɛv ta nu tetu tɛna taa. ⁸Ntena Tacaa tɔ Ilii sɪ: ⁹Polo Salepɛta ɪcate taa kɛ Sitɔŋ cɔɔɔ, na ɪ caya tɛna. Ma heela tɛna leelu sɪ ɪ la-ŋ tɔɔɔnaya.

¹⁰Mpɔɔyɔ Ilii tu Salepɛta mpaavɔ. ɪ kɔma isɪ ɪ svɔki ɪcate, ulɛ ɪ mayana alɔ leelu nɔɔɔlɔyɔle na ɪ caaki taasi. Ulena ɪ yaa-ɪ, na ɪ sɛlɛmɔ-ɪ sɪ: Ha-m lɔm kɔnyɔnyɔɔm.

¹¹Alɔ tɛɛ lɔm waali, ulena Ilii tayani-ɪ yaav na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: La suulu kɛntɛna-m tɔɔɔnaya ke pɛcɔ. ¹²Ntena alɔ sɪ: Ma tu-una Tacaa nyá lɔɔ sɪ ma fɛna tɔɔɔnaya. Mɔlɔmaya kaasɛna-m ŋkute taa isɛn-tɔɔɔ nyɛnaya taa, na nim ke heeu taa. Ma kɔmayale sɪ ma caaki tuputu na má tɛɛɛ calɛsɔyɔ. Ulena má na ma pɛyaya tɛ tɔɔ na tɛ tanɪ sɛm. ¹³Ntena Ilii sɪ: Taa nɛyɛsɪ, polo na ɪ la isɪ n yɔɔtɔyɔ tɔ. Ama caalɛna-m tɔɔɔnaya ke pɛcɔ na ɪ kɔna-m. Pɛ waali, ulena ɪ la nyá na nyá pɛyaya mɛ nyɛŋka. ¹⁴Pɔɔɔtɔ fɛi leleŋ, Tacaa lseyeli lɔɔ suwaya sɪ nyá mɔlɔmaya na nyá nimaya pɛ kaa tɛ. Halɛna ɪ yele na tɛv nu tetu tɔɔ.

¹⁵Mpɔɔyɔ alɔ polaa na ɪ la isɪ Ilii ka heela-ɪ tɔ. Na pá tɔɔɔ na pɛ kaasi-wɛyɛ tɔɔɔnaya ke tampana na pɛ leeli. ¹⁶Mɔlɔmaya ŋkɛ ka tá tɛ nyɛnaya taa, pɛcɔ nimaya ná tá tɛ heeu taa tɔtɔ. Teitei isɪ Tacaa ká heela-ɪ na lɔɔ kɔyɔɔtɔtu telɛsulɔ nɔɔɔ tɔ.

Ilii feesuyɔ ke leelu pɛyaya

¹⁷Pɛle pɛ waali ke pɛ wu alɔ leelu pɛyaya ŋkɛyɛ teu, halɛna ká canɪ ká

sí. ¹⁸Mpuyule ka too tōma Ilii si: Lso kuyōyōtutu teləsulv, pepe tōw kē n lapa-m mpv? N kōma na n kuli ma isayatu tōw na n hólí lso, na pē kú ma pəyaya.

¹⁹Na pəyaya we alv niη taa. Kelena lso kuyōyōtutu teləsulv si: Cele-m-ké.

Ulena Ilii kraana-keye isōtaa kutuluɣu taa timpi i hantəyi tō, na í husi-keye i kato tōw. ²⁰Ulena í sələmi Tacaa si: Hai, Tacaa, ma lso, alv une i mv-m i teye niη naaleɣe. Ule n caa si n kv i pəyaya na n ləeti-i lanwakəlle na?

²¹Mpuyú Ilii hanta ka tōw kē tōm tooo, na í tasa si: Hai, Tacaa, ma lso, ma wiikina-η si n ha pəyaya kaneye weesuyu.

²²Mpuyú Tacaa mv Ilii kusələmvtu, na í feesi pəyaya ηke. ²³Ulena Ilii məηna-keye alv ke pətəe kutuluɣu taa na í tō si: Nyá pəyaya fema.

²⁴Ntəna alv si: Pəntəyēle ma cəkənaa si n kē lso kuyōyōtutu teləsulv. Na nti nti n yōyōtəyi tō, Tacaa heeliɣina-η-ti.

Ilii kraalaa si wulaya təη

18 Wulaya leela sōsōm, na ká tala ka pənaya tooo nyəηka. Ulena Tacaa heeli Ilii si: Polo wulav Akapɪ te na n heeli-i si, maa yele na tēv nu.

²Mpuyú Ilii pola wulav teye Samalii, na nyōyōsi haηa teu ke waatu un. ³Ulena wulav yaa kawulaya təyaya nyuyv tu Opatiya. Apalv un i səkaya lso kē teu kē. ⁴Waatu wei wulav alv Sesapeeli kukaya Tacaa kuyōyōtutu teləsəlaa tō, Opatiya un i ka waasəna pa taa nunuwa (100), na í ηmes-i-weye kpeka nule na naanuwa ke kukpaməη pōηη taa. Na í celəyi-wəye təyōnaya na lum. ⁵Mpuyú Akapɪ yaa Opatiya na í tō si: Tə cōw tetv təna taa hila na lōη tōw. Ntanyt tu ná tiiliyi nyutu na tē tū tá krayanəη na tá kraηasi. Ule tō kaa kv tá tōla.

⁶Ulena pá hólí timpi timpi paa wei i ká cōw tō. Na Akapɪ náá tēe ílé i hōyōlvv.

Na Opatiya náá tēe i nyəηkv. ⁷Opatiya lu mpaav, ulena í sulina lso kuyōyōtutu teləsulv Ilii ke kpaakraa, na í nyəmi-i. Ulena í hant-i ate, na í pōōsi-i si: Tacaa, nyayale Ilii? ⁸Ilii si: Ee, maya. Polo n heeli nyá caa Akapɪ si n na-m. ⁹Ntəna Opatiya si: Ule isayatu ntiyi ma lapa na n tuyv-m Akapɪ niη taa? Səm taa kē n tiiliyi-m mpv. ¹⁰Ma tuuna nyá lso Tacaa si Akapɪ tila yəlaa ke antulinya piitim-naa təna taa, si pá pəkɪ-η. Ye pa tala mpa pa tē, na pelə pá tō si pa ta na-η, ulə i tō si pelə pa wulav í tuuna lso. ¹¹Ulena nōwōw nyaa tasəyi si má polo ma heeli-i si n kōη yaa? ¹²Ama ye ma hatələna-η, Tacaa Feesuyv ká kraya-η na kú tēna timpi ma ta nyt tō. Ulena máá polo na má keesi-təyi Akapɪ. Pa kaa na-η, ulə paa kú má. Pəyele ma səkɪ lso kē teu ke hatoo ma pəcaatu kē. ¹³Tacaa, pa ta keesi-η isəna ma ηmesa lso kuyōyōtutu teləsəlaa nunuwa (100) ke kpeka nule na naanuwa ke kukpaməη pōηη taa tō? Haləna má celə-weye təyōnaya na lum ke waatu wei Sesapeeli kukaya-we tō. ¹⁴Ulena nōwōw n tōη si má polo má heeli Akapɪ si ma na-η tō, i ká kv-m kē. ¹⁵Ntəna Ilii si: Ma tuuna Tacaa Toma təna tv wei i təmlə ma lakɪ tō, si saηa mayamaya maa polo Akapɪ tē.

Ilii pote ke Akapɪ tē

¹⁶Mpuyú Opatiya polaa na í keesi Akapɪ ke tō təna. Ulena Akapɪ polo Ilii səηuyv. ¹⁷Akapɪ na-i, ulena í tō si: Nyá kōna lseyel yəlaa tōw kē mpusi.

¹⁸Ntəna Ilii si: Pə taya má, nyaya. Mpi tō, nyana nyá təyaya nyəma í kisa Tacaa kvttvtv ke tōkuyv, na í laaki Paalənaa. ¹⁹Ama tili nōwōw na pá koti lseyel yəlaa ke ma kiη ke Kameeli puyv tōw, na pē kpenna tuyv Paali kuyōyōtutu teləsəlaa nasəle na nule na naanuwa (450) na kv alvnyəηkv nyəma nasəle (400) mpa Sesapeeli tōkɪ tō.

Ilii na Paali kuyɔɔtutu teləsəlaa ke Kameeli puɣu taa

²⁰ Mprɔ́yú Akarɪ kota lseyeli kpeka tana, na lso kuyɔɔtutu teləsəlaa ke Kameeli puɣu tɔɔ. Pa kotaa, uena ²¹ Ilii lu samaa isentaa na í tɔ si: Pəlee ké í ká heesi yeleyele ine? Ye Tacaa lso maɣamaɣa ke í seeki, í see-i. Yaa ye tɣuɣ Paali ke í caaki, ile í laa kule.

Ama samaa taa nɔɣɔɔ ta cɔ. ²² Ntəna Ilii tasa si: Ma tike təkɔŋ ma kəna Tacaa kuyɔɔtutu teləsulɔ. Ama tɣuɣ Paali kuyɔɔtutu teləsəlaa ná we nasəle na nule na naanɔwa (450). ²³ Pá kɔna ma na-weye latəce latəce, na mpe pá kú pa nyəŋ na pá tani kɔtaya tɔlate taasi tɔɔ. Ama pá taa muɣi kəkɔ. ²⁴ Uena pá sələmi pa tɣuɣ, na mádá sələmi ma lso tɔtɔ. Wei i nyəŋ ká tisi kəkɔ na ká nyaya kɔtaya ŋke tɔɣɔle sɔsɔ.

Uena samaa tana tisi si, pə we teu.

²⁵ Ntəna Ilii tɔ Paali kuyɔɔtutu teləsəlaa si: Í læsi latəcənna mpe pa taa lelɔ na í caali. Mpi tɔ, mə kələnna paɣale. Pə waali, uena í sələmi mə tɣuɣ na kú tisi kəkɔ.

²⁶ Mprɔ́yú pa mu latəce na pá kú, na pá hiisi, na pá tɔ kɔtaya tɔlate tɔɔ, na pá sələməyi pa tɣuɣ si: Hai, Paali, cɔ-tu. Na pá paaki na pá cɔkəna pa kɔtaya tɔlate, haləna ilim sikuyu. Ama Paali ta cɔ-weye paa tɔmɣuɣ kulɔmɣuɣ. ²⁷ Ilim sikuyu waali ké Ilii woŋa-we si: Í ki-isi sɔsɔm, isəntɔ ku huwəe tɔna tiiliyi, yaa isəntɔ pɔlɔpɔ tɔm caaləna-ku. Yaa ntanyi ku pola mpaav, yaa ku tooki, ile í feesi-ku.

²⁸ Mprɔ́yú pa sɔsɔa koou, na pá səkɪ pa tɔyi pa laɣaləe, na pa ŋmantaasi, isu pa tu laki tɔ. Haləna caləm kpeŋ. ²⁹ Ilim sikaa, uena pá sɔsɪ koou isu kraŋtɔnaa, na pá yaaki pa tɣuɣ, haləna ilim kpiluyu kɔtasi lapu waatu. Ama pə

ta cɔ-weye paa tɔmɣuɣ kulɔmɣuɣ. Pəcə pə ta hólí-weye yaasi nɔɣɔɔ.

³⁰ Mprɔ́yú Ilii kota yəlaa ke i kin. Uena í tayani Tacaa kɔtaya tɔlate nte pa yɔkaa tɔ. ³¹ Mprɔ́yú i kula pəe naanɔwa na naale, na pə keesəna Yakɔɔpɔ lulɔɣu nyəma. Yakɔɔpɔ inəyi Tacaa ka heelaa si, paa yaa-i si lseyeli. ³² Pəe anəyi i ŋmana Tacaa ke kɔtaya tɔlate. Na í hee lonte na í cɔkəna-te. Lonte nté tə təkɪ isu lum liitilinaa hiu na naanɔwa ké mpu. ³³ Mprɔ́yú i tayana taasi ke kɔtaya tɔlate tɔɔ, na í hiisi latəce na í tani. ³⁴ Uena í tɔ mpa paa we tana tɔ si: Í lu lum heesi liyiti na í pəli nantu na pə taasi tɔɔ.

Pa lapa mpu, uena Ilii si: Í lelɪ tɔm naale nyəm. Ilii si: Í tasa tɔm tooso nyəm.

Uena pá lu lum na pá pəli mpu. ³⁵ Uena lum kpe. Haləna pə su lonte nte i ka heewa na í cɔkəna kɔtaya tɔlate tɔ.

³⁶ Pə kɔma na pə tala waatu wei pa laki ilim kpiluyu kɔtasi tɔ, uena lso kuyɔɔtutu teləsulɔ Ilii kpətəna kɔtaya tɔlate na í tɔ si: Hai, Tacaa Apələham na lsaaka na Yakɔɔpɔ pa lso. Huli saŋa si nyayale lseyeli nyəma lso, na maɣale nyá təmlə tu. Nyá tɔmna si má la isəntɔ.

³⁷ Tacaa, mu ma sələmɣuɣ. Hai, mu ma sələmɣuɣ. Yəlaa pane pá nyi si, nyayale lso Tacaa. Nyá caakəna si í məŋna-weye tampana nna pa təŋaya hatoo lɔŋ tɔ a taa.

³⁸ Mprɔ́yú Tacaa tisa kəkɔ na ká nyaya kɔtaya nantu, na pə taasi, na pəe, na tetu, na ká kpenna lonte taa lum. ³⁹ lseyeli nyəma ná mpu, uena pá həntɪ pa tənaya ate na pá má kapusi si: Hei, Tacaa kele lso maɣamaɣa. Inəyale lso maɣamaɣa. ⁴⁰ Mprɔ́yú Ilii tɔma-we si: Í kra Paali kuyɔɔtutu teləsəlaa tana, nɔɣɔɔ i taa fiti.

Pa kra-we, uena pá tiina-weye Kisəŋ lɔɔv nɔɣɔ na í lenti-weye tana.

Teu kante

⁴¹Pə waali ké Ilii tōma Akarī si: Polo n̄ tɔɔ na n̄ nyɔɔ. Mpi tɔ, ma nukɪ teu taŋ.

⁴²Wulav teewa, ulena Ilii kra Kameeli puɣu nyuɣu taa, na í hanti Tacaa ke ate. Ulena í t̄ ɪ nyuɣu ke ɪ yoo taa. ⁴³Mp̄yú ɪ tōma ɪ waali t̄ŋlɪ si: Kra na n̄ nyenna teŋku hɔɔɔɔɔ tɔ.

ɪ waali t̄ŋlɪ kpawa na í kɔɔ, ulena í heeli-ɪ si: Pɔlv fei.

Tɔm naatosompɔɔɔɔɔ ke ɪ tila-ɪ mpv, na í nyənəyi. ⁴⁴Naatosompɔɔɔɔɔ nyəm ke t̄mlɪ tu m̄laa na í yɔɔɔ si: Ma nawa isɔŋmuntiya luna teŋku taa, na ká kraaki, ka ta k̄lɪ yɔlv ntantaku.

Ntena Ilii t̄mɪ-ɪ si: Polo n̄ heeli Akarī si í kp̄eɪ ɪ kraɣanəŋ na í tii lɔŋ, teu ɪ taa t̄kɪ-ɪ.

⁴⁵Ulena teu kra teu, na kú huki sɔsɔm na wulav we ɪ k̄eke taa na ɪ kpeŋ Sisilee. ⁴⁶Mp̄yú Ilii l̄la ɪ tampala na Tacaa ha-ɪ toma. Ulena í kraɣa asewa ke Akarī k̄eke nɔɔ tɔ, haləna pá svv icate.

Ilii apalotv lɔv

19 Mp̄yú Akarī k̄esa ɪ alv Sesapeeli ke pə t̄na mpi Ilii lapa tɔ. Na isəna ɪ k̄wa Paali k̄yɔɔɔtɔv teləsəlaa tɔ. ²Ulena Sesapeeli tili na pá heeli Ilii si: Ye cele isəntɔ taka ma ta kv-ŋ teitei usu n k̄yɔ Paali k̄yɔɔɔtɔv teləsəlaa mpe tɔ, tuŋ í hɔ ma ŋkrapuɣu na wahala sɔsɔ nɔɔɔlv. ³Mp̄yú sɔɔntv kra Ilii, na í kraɣa ɪ t̄mlɪ tu na pá se na pá polo P̄esepa ke Yuta tetv taa, na í yeɪ ɪ t̄mlɪ tu ke t̄na. ⁴Ulena í t̄ k̄yaku kulvmpv ke wɔɔɔ tetv taa na í caɣa tiikasi nasəl si t̄e, na í s̄əlmɪ s̄əm si: Hai, Tacaa, pə nu-m, kraɣa-m mpv. Mpi tɔ, ma ta k̄lɪ ta caanaa ke teu.

⁵Ulena Ilii hanti t̄na na í too. Na isɔtaa tillu nɔɔɔlv ɪ kɔɔ na í ma ɪ tɔɔ, na í feesi-ɪ si: Kulɪ na n̄ tɔɔ.

⁶Ilii fema, ulena í maɣana petepetaɣa puwa p̄le tɔɔ, na lvm fulaɣa. ɪ tema tɔɔɔ na nyɔɔv, ulena í taɣani hantvɣv.

⁷Mp̄yú Tacaa tillu k̄oma na í má ɪ tɔɔ na í t̄mɪ-ɪ si: Kulɪ na n̄ tɔɔ. Mpi tɔ, nyá mpaav taɣalaa ké.

⁸Ilii kulaa na í tɔɔ, ulena í hiki alaafəya na í t̄ ilim na ahoo ke k̄yeeŋ n̄le t̄cu. Haləna í tala lɔv puɣv Holepv.

Ilii apalotv nyɔɔv

⁹Ilii tala Holepv puɣv taa, ulena í svv k̄krapuɣv puɣv taa ké ahoo, na Tacaa p̄ɔsɪ-ɪ si: N laki weye cəne?

¹⁰Mp̄yú Ilii si: Hai, Tacaa lɔv, Toma t̄na tu, ma seesa isəle na nyá t̄mlɪ ké. Ama lseyeli nyáma ȳkəna nyana-we mə nɔɔ p̄elɣv. Na k̄taɣa t̄latenaa, na pá kú nyá k̄yɔɔɔtɔv teləsəlaa. Ma tike ke pə sɔɔwa, na pa tu t̄ŋna p̄ekvɣv si pá kv-m. ¹¹Ntena Tacaa si: Lu na n̄ kra puɣv tɔɔ na n̄ səŋ ma isentaa, na má t̄ na má t̄e.

Pə tasaa ɪl heelumvɣv nakvɪ kv h̄kaa kele na kv fakɪ p̄ɔŋ. Ama Tacaa fei pə taa. P̄le pə waali ké tetv selaa, Tacaa fei pə taa t̄tɔ. ¹²Tetv seluɣv mpi p̄le pə waali ké k̄kɔ ná h̄kaa. Tacaa fei kele ka taa t̄tɔ. Pə waali ké heeli-maɣa nakvɪ ka fetaa, na Ilii nu ka taŋ.

¹³Ulena í takɪ ɪ isentɔ ké ɪ kraɪ na í lu na í səŋ k̄krapuɣv p̄yú nɔɔ. Na í nu pə tasa-ɪ p̄ɔsvɣv si: Ilii n laki weye cəne?

¹⁴Ntena í cɔ si: Hai, Tacaa lɔv, Toma t̄na tu, ma seesa isəle na nyá t̄mlɪ ké. Ama lseyeli nyáma ȳkəna nyana-we mə nɔɔ p̄elɣv na k̄taɣa t̄latenaa, na pá kú nyá k̄yɔɔɔtɔv teləsəlaa. Ma tike ke pə sɔɔwa, na pa tu t̄ŋna p̄ekvɣv si pá kv-m.

¹⁵Mp̄yú Tacaa t̄ma Ilii si: M̄lɪ nyá n̄ɔh̄e tɔɔ. Polo Tamasi na n̄ kra

Hasayeli ke Sili nyóma wulav. ¹⁶Ulena ní polo na ní kra Nimsi pəyalv Yehu ke lseyeli nyóma wulav. Na ní kra Safa pəyalv Ilisee ke Apeeli-Mehola ke lso kuyəyətutu teləsulv wei i ká leeti nyá lonte taa tó. ¹⁷Hasayeli í kpisa mpa pa tóm, ile Yehu náá kú pele. Yehu í kpisa mpa, ile Ilisee náá kú pele. ¹⁸Ama maa ye le yəlaa iyisi naatosompəyolaya (7000) mpa pa ta luŋ tɔyɔ Paali na pá musu-ku tɔ, na pa weesin.

Ilii ləsuɣv ke i waali təŋlv Ilisee

¹⁹Ilii kula təna, ulena í polo í maɣana Safa pəyalv Ilisee na pa haləyənə naanə naanwə na naale. Na Ilisee tɔka naanwə na naale nyəŋ. Ulena Ilii krətəna-i na í ləyɔ i tɔw kə kra. ²⁰Mpúyú Ilisee lɔ akuyv təya, na í kraɣa Ilii waali kə asewa na í tɔm-i s: Hai, ye-le-m, na má polo na má lá ma caa na ma too ke pə lapa wulee. Ulena má kɔw na má təŋi-ŋ. Ntəna Ilii s: Polo. Ma ta təŋi-ŋ se. N kɔw.

²¹Ulena Ilisee məli i naanə kuhələŋ cɔlɔ, na í kra-i na í la kətaya, na í kraɣa akuyv krətəŋ na í tayənəna kəkɔ na í təsɔ nantv. Ulena í ha i cɔlɔ nyóma na pá tɔyɔ. Ulena í təŋ Ilii, na í pəsɔ i pəyalv.

Silii nyóma na Samalii nyóma pa yoo

20 Mpúyú kuyaku nakulv, Silii wulav Pent-Hatati kpeyela i yoolaa, na pa kraɣanəŋ, na pa yoo keekenaa. Na pa cɔlɔ awulaa hiu na naanwə na naale. Na pá polo Samalii nyóma ke yoonav. ²Mpúyú Silii wulav tilaa na pá heeli lseyeli wulav Akari s: ³Cele-m nyá liyitee, na nyá wula, na nyá alaa na nyá piya mpa pa kəla alaafəya tɔ. ⁴Ntəna lseyeli wulav tili sɔ pa heeli-i s: Má sama. Ule ma maɣamaya ke maa ha-ŋ, na pé krənna ma kuwenam. ⁵Mpúyú Pent-Hatati tasa tiluyv ke tɔm naale nyəm. Na pá polo

pá heeli Akari s: Pent-Hatati sɔ pə taya nyá liyitee na nyá wula na nyá alaa na nyá piya tike ke i caaki. ⁶Akari nyi teu sɔ cele isəntɔ waatv maa tili ma yəlaa na pá yasɔ nyá kawulaya təyaya, na nyá waali nyóma nyəŋsi taa, na pá kraɣa nyá wontunaa kupantv.

⁷Mpúyú lseyeli wulav kota tətɔ nyuyv nyóma təna na í tɔ-we s: Mə maɣamaya í nawa təkpataa sɔ isayatv ke unɛ unɛ i pəkəyənə-tv. Pə tɔw kə i tilaa sɔ má cele-i ma alaa, na ma piya, na ma liyitee, na ma wula. Pécɔ ma ta tu kisina-i pɔlv.

⁸Ntəna nyuyv nyóma na icate təna yəlaa tɔ s: Taa tisi na ní nuna-i.

⁹Mpúyú Akari heela Pent-Hatati tillaa s: Í heeli-i sɔ ma celaya-i mpi i ka sələma kancaalaya tɔyɔ. Ama mpi i pəkəyɔ nɔwɔw tɔ, ma kisa yoo.

Ulena tillaa náá polo na pá heeli Pent-Hatati ke mpv. ¹⁰Mpuyule Pent-Hatati tasa tillaa tooso nyóma ke tiluyv na pá heeli Akari s: Ye ma ta yəkɔ Samalii icate təmsuyvmsuyv, na ma yoolaa cosi tə tətɔ ke pa ŋkulee taa na pá kreena. Tuŋ í tu-m wahala. ¹¹Kelena lseyeli wulav s: Pa tuka ituule sɔ, pa kuyv tɔyolaya kə na pécɔ pá paana ka kəŋle.

¹²Pa pona Pent-Hatati ke tɔm nti tɔ na pá maɣana i na awulaa lempa ke coka taa kə na pá nyɔwɔ sulɔm. Mpúyú i tɔma i yoolaa s: Í tayani mə ti na í niki yoo. Ulena pele pá la mpv.

Akari akaitv

¹³Mpúyú lso kuyəyətutu teləsulv nɔyɔlv i polaa na í maɣana lseyeli wulav Akari, na í tɔ s: Taca sɔ má heeli-ŋ sɔ yoolaa tuutuuma wei n naaki isəntɔ tɔ, maa tu-weyɛ nyá niŋ taa kə saŋa maɣamaya. Ulena pécɔ ní nyi sɔ mayale Taca.

¹⁴Ntəna Akari pɔwɔ s: Awe toŋ taa kə pu tvna-weyɛ ma niŋ taa? Taca s: Yoolaa kufama mpa kumatəŋnaa sɔsaa kraɣaa tɔ mpe pa toŋ taa kə.

Akari si: Na awe ká caaləna yoo? Lə kuyəɣətutu teləslu si: Nyaya.

¹⁵ Mprúyú Akari kala yoolaa mpe, pa we yəlaa ηmυnυvυ na hiu na naanυwa na naale (232). Ulena í kala lseyeli yoolaa təna. Pele pa we yəlaa iyisi naatosompɣɔlaya (7000). ¹⁶⁻¹⁷ Ulena yoolaa mpe pá tii kolontunaa tɔw kə ilim sikuyu waatu. Peni-Hatati na i awulaa pa tɔna sulum lipu ke coka taa. I kusa feɲlaa si pá ná mpi pə laki tɔ. Ulena pele pá heeli-i si: Samalii yoolaa tema luw kə. ¹⁸ Ntəna í yɔɣɔti sulum tɔm si: Ye cikuyu ke pa kɔŋ, ɔlɛ í kra-we na pa ise. Yaa ye yoo ke pa tu kɔŋ í kra-we na pa ise tɔtɔ.

¹⁹ Mprúyú yoolaa kufama mpe na lseyeli yoolaa, pa lu ɔcate taa, ²⁰ na paa wei i kv kolontu. Ama Silii nyəma kuute na lseyeli nyəma tu pa waali. Ulena Peni-Hatati na leləa pá caya krayanəŋ na pá se. ²¹ Ləna lseyeli wulav yooa Silii nyəma na í kpiisi pa krayanəŋ na í wakəli pa yoo keekənaa, na í peli pa niŋ ke sɔsɔm tɔɣɔle.

²² Mprúyú lə kuyəɣətutu teləslu məlaa na í heeli lseyeli wulav si: Kaasi nyá ti na n mayasi teu ke mpi n ká la tɔ. Mpi tɔ, Silii wulav na i yoolaa paa məli pənte isəntɔ waatu si pa yookina-ŋ.

Akari akaitu tɔtɔ

²³ Mprúyú kuyaku nakuli, Silii wulav waali nyəma tɔma-i si: lseyeli nyəma lə ke pɔwŋ nyəŋ kə. Pə tɔw kə pa kəla-tu. Mpu tɔ, tɔ polo tɔ yooa-weye tetəkəle taa. Lsu tə kəla-we. ²⁴ Ləsi awulaa mpe na n ləeti pa lona taa kə kufəneənaa. ²⁵ Ulena n kraya yoolaa kufama isu mpa pa səpa tɔ, na n caa krayanəŋ na yoo keekənaa, isu ləŋ nyəma. Ulena tɔ suli lseyeli nyəma ke tetəkəle taa. Lsu tə kəla-we.

Mprúyú Peni-Hatati mu mpe unu pa tɔm ntu. ²⁶ Pənaɣa sikaa isu mpu, ulena

í kala i yoolaa na í kraya-we na í pona Afeki ke lseyeli nyəma yoonav.

²⁷ Mprúyú Akari ná kala i yoolaa, na pá polo pa kolontunaa ke yoonav. Na pá siki kpeka naale, isu pəŋ kalakisi. Na Silii nyəma náa waasa tetu təna.

²⁸ Mpuvule lə kuyəɣətutu teləslu məla lseyeli wulav kiŋ na í tɔ si: Taca yɔɣɔtaa si timpi Silii nyəma tɔma si, maya pɔwŋ taa lə tɔ, maa tu-weye nyá niŋ taa. Ulena pá nyi si mayale Taca.

²⁹ Mprúyú pa sika təma kiŋ ke kuyeeŋ naatoso təcu na pá nyənəyi təma. Ulena pá yoo naatosompɣɔlaya nyəŋku wule. Mprúyú lseyeli kv Silii yoolaa ke iyisi nuunwa (100000) ke kuyaku kulɔmυvυ.

³⁰ Pə kaasa yoolaa iyisi hiu na naatosompɣɔlaya (27000) wei ulena pele pa kuu-te. Ulena pá sv Afeki ɔcate taa, na ɔcate kolunə ti na pə nyəki-we.

Akari yela Silii wulav ke kuyv

Ama Peni-Hatati ná pəsaa na í se na í ηmelɔ ɔcate taa kutuliya nakəli ka taa. ³¹ Mprúyú i waali nyəma polaa na pá heeli-i si: Tə nuwa si lseyeli awulaa wena yəlaa pətɔtɔte kə. ɔlɛ tu takɔ fələtənaa na tɔ tɔ ta luuŋ tee kə ηmusi, na tɔ polo tɔ mayana lseyeli wulav, ntany i kaa kv-ŋ.

³² Mpuvule pa taka pa laŋwakəlle wontu ntu, na pá tu pa luuŋ tee kə ηmusi na pá polo lseyeli wulav cɔlɔ na pá heeli-i si: Nyá yom Peni-Hatati wiikina-ŋ si n taa kv-i. Ntəna Akari si: Ha, i ta si taa? Hɔw, ma taapalu kə te.

³³ Tənaɣale Silii wulav tillaa mapa kapuka si: Ha, nyá taapalu kə? Akari si: Í polo í kəna-i.

Ulena Peni-Hatati lu na í kɔw, na Akari kraasi-i i keeke taa. ³⁴ Ulena í tɔ Akari si: Maa mələna-ŋ acaləe wena ma caa ká ləeka nyá caa tɔ. Ye n nɔkaa n pɛetəna Tamasi nyəma ke nyá tetu kulɔlum isu ma caa pɛetaɣana Samalii nyəma tɔ.

Ulena Akarɪ sɪ: Ule mǎ na-ŋ tu pɛɛli nɔɔɔ, na mǎ yeɛ-ŋ na ń kpe.

Pa tema nɔɔɔ pɛɛɛɔɔ ulena Akarɪ yeɛ Pent-Hatati na í tɛɛ.

ɛsɔ lanɓe ta heena Akarɪ yaasi

³⁵ Mprɔ́yɔ́ ɛsɔ kuyɔɔɔɔɔtu telɛsɛɛɛ taa nɔɔɔɔɔ tɔma ɪ tɔɔɔntɛɛ sɪ: Tacaɛ yɔɔɔɔɔ sɪ ń ma-m. Ama ílɛ ɪ ta tisi. ³⁶ Ntena í tɔ sɪ: Timpi ń kpeena ɛsɔ kuyɔɔɔɔɔtu tɔ, ye n kula kɔpente, tɔɔɔɔɔɔɔ kǎ kati-ŋ na kǎ ku-ŋ.

Kupampɛɛ na í tɛɛ na í suli tɔɔɔɔɔɔɔ na kǎ ku-ɪ. ³⁷ Mprɔ́yɔ́ kulɔm unɪ ɪ pola lɛɛɛ kiŋ, na í tɔmɪ-ɪ sɪ: Ma-m.

Ulena ílɛ í marɪ-ɪ na calɛm lu. ³⁸ Ulena í hɔkɔ saalaya ke ɪ nyɔɔɔ na í polo í ŋmɛɛ mpaɔɔ ŋku akarɪ kǎ tɛŋ tɔ ku nɔɔɔ. ³⁹ Waatu wei wulav tɛɛkaya, ulena ɛsɔ kuyɔɔɔɔɔtu telɛsɛɛɛ ma kapuka sɪ: Hai, Tacaɛ, ma ɪsɛɛ ka sɛɛna yoou kɛ. Ulena nɔɔɔɔɔ lu na í kɔna-m yom sɪ mǎ tɔki-ɪ. Na í heeli-m sɪ ye ɪ fitaa paa ku-m. Yaa ma felt-ɪ liyitee nyɔɔɔɔɔ iyisi tooso (3000). ⁴⁰ Tɔɔ, pɛ kɔma na ma ɪsɛɛ sɛɛ teu, ulena yom nǎá se. Ntena lɛɛɛɛɛ wulav sɪ: Ha, n ku nyǎ ti tɔm kɛ tɛ.

⁴¹ Tɛnaya apalɔ unɪ ɪ kɔɔɛɛ ɪ isɛntɔɔ saalaya, na wulav cɛkɛna sɪ ɪ kɛ ɛsɔ kuyɔɔɔɔɔtu telɛsɛɛɛ taa nɔɔɔɔɔ. ⁴² Mprɔ́yɔ́ ɛsɔ kuyɔɔɔɔɔtu telɛsɛɛɛ sɪ, Tacaɛ yɔɔɔɔɔ sɪ: Timpi ma tɔma sɪ pǎ kú yulɔ, na Akarɪ ń yeɛ-ɪ na í tɛɛ tɔ, nyaa sɛna ɪ lonte, na lɛɛɛɛɛ yɛɛɛɛɛ sɪ yulɔ unɪ ɪ nyɔ́ma lonte.

⁴³ Mprɔ́yɔ́ wulav Akarɪ lanɓe ta heena tɔm nti, na í mɛɛɛ ɪ tɛ na pǎáná.

Akarɪ yɛɛɛ na pǎ ku Napɔti

21 Pɛɛ pɛ waali, apalɔ nɔɔɔɔɔ ɪ ka wena Sisilee, na pǎ yaa-ɪ sɪ Napɔti. ɪ wena tuŋ wei pa yaa sɪ lesɛŋ tɔ ɪ taale ke lɛɛɛɛɛ wulav tɛyaya cɔɔɔ. ² Mprɔ́yɔ́ kuyaku nakɔli wulav tɔma

Napɔti sɪ: Cɛɛ-m nyǎ lesɛŋ taale nte tɔ we ma tɛyaya cɔɔɔ tɔ, na mǎ hala tuusi. Maa layasɪ-ŋ nte tɔ kɛɛɛa mpɔ tɔ. Yaa ye n tu sɔɔɛɛɛ, ma felt-ŋ pɛ liyitee.

³ Ntena Napɔti sɪ: Tacaɛ í pona mpusi kɛ poolɔŋ, na mpi maa cɛɛ-ŋ kpancoou ŋku ma caanaa yelina-m tɔ.

⁴ Mprɔ́yɔ́ Akarɪ lanɓe ta heena Napɔti tɔm nti, na í haya pǎáná, na í polo í hantɪ ɪ kato tɔɔ, na í ha yɛɛɛ ke siyile na í kisi tɔɔɔɔ. ⁵ Ntena ɪ alɔ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Pepe lapa na ń kisi tɔɔɔɔ? ⁶ Mprɔ́yɔ́ sɪ: Ma yɔɔɔɔɔ Napɔti ke Sisilee kɛ sɪ í cɛɛ-m ɪ lesɛŋ taale, na ma felt-ɪ liyitee, yaa ye ɪ caaku ma layasɪ-ɪ kɔfate na í kisi.

⁷ Kelena Sesapɛɛɛ sɪ: Pɔwe, ntɔŋ n sɔɔki sɪ ń kɛ lɛɛɛɛɛ wulav na? Kulɪ na ń tɔɔɔ. Maa cɛɛ-ŋ Napɔti taale.

⁸⁻¹⁰ Ulena alɔ unɪ ɪ ŋmaa Sisilee ɪcɛɛ nyɔɔɔ nyɔ́ma ke lɛɛɛɛɛnaa na Akarɪ hɛɛɛ taa sɪ: Í koti samaa ke nɔhɔkɔtu kotuyɔ, na í tu Napɔti sɪ í paasɛna kotuyɔ ŋku. Ulena í pona tetelataa napɛɛɛɛɛ ɪ kiŋ na pǎ suu-ɪ tɔm sɪ, ɪ tɛŋsa ɛsɔ na wulav ke mpusi. Ulena pǎ luna-ɪ ɪcɛɛ waali na pǎ ku-ɪ na pɛɛ. ɪ tema mpɔ, ulena í tu wulav kuyɔsum, na í tilina Sisilee ɪcɛɛ nyɔɔɔ nyɔ́ma, na pɛ sɔsaa sɪ pǎ paasɛna-ti.

¹¹ Ulena pɛɛ pǎ lá teitei ɪsu Sesapɛɛɛ tuɔɔ-weyɛ ɪ lɛɛɛɛɛnaa taa tɔ. ¹² Pa kota samaa ke nɔhɔkɔtu kotuyɔ na pǎ tɔ Napɔti sɪ í paasɛna-ku. ¹³ Mprɔ́yɔ́ tetelataa naale kɔma kotuyɔ taa tɛna, na pǎ tɔ sɪ: Napɔti tɛŋsa ɛsɔ, na wulav ke mpusi.

Tete ɪsu saŋa tɔ, pa luna-ɪ ɪcɛɛ waali na pǎ yaya-ɪ pɛɛ na pǎ kú. ¹⁴ Mprɔ́yɔ́ nyɔɔɔ nyɔ́ma tilaa na pǎ heeli Sesapɛɛɛ sɪ pa kɔwa Napɔti na pɛɛ. ¹⁵ Waatu wei alɔ unɪ ɪ nu mpɔ, ulena í heeli ɪ paalɔ sɪ: Polo ń kɔyaya taale nte Napɔti ka kisa-ŋ pɛɛɛnaɔ tɔ. ɪ sɛpa.

¹⁶ Mprɔ́yɔ́ Akarɪ pola kɔakɔpaa, na ɪ kɔyaya taale ńtɛ.

Akapɪ na ɪ alv pa sɛm tɔm

¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tacaa heela lɔ kuyɔɔɔtɔtu telɛsɔlv Ilii wei ɪ kɛ Tisipe icate tu tɔ sɪ: ¹⁸ Polo lɛyɛl wulav tɛyɛ Samalii. ɪ we Napɔti taale nte ɪ lɛkkaa tɔ tɔ taa. ¹⁹ Ye n talaa ulɛ n tɔmɪ-ɪ sɪ: Tacaa yɔɔɔtaa sɪ n kɔ yɔlv ntɛ, na ɲ kɔɔ ɪ wontu tɔyɔv na? Timpi taa hasɪ niisa Napɔti calɛm tɔ, tɛnaya sɪ niisi nyɔ nyɛm tɔtɔ.

²⁰ Ilii tala Akapɪ kɪɲ ulɛna ɪ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Ma kolontu n kɔmaya? Lɔ kuyɔɔɔtɔtu telɛsɔlv sɪ: Yɛɛ ma kɔma. Timpi nyɔ lanɲɛ hɛɛna mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ pɛ lapv tɔ. ²¹ ɪ tɔma sɪ: Maa kpɪisi nyana nyɔ lɔlvɔv nyɔma tɛna. Pɛ krayav sɔsaa na piya tɔ. ²² Maa la nyɔ tɛyaya nyɔma ke teitei ɪsu maa lapv Solopɔwam na Pasa pa nyɛɲsɪ tɔ. Mpi tɔ, n kɛla ɪ pɔɔnɔ kɛ kɔsvɔv. Pɛcɔ n tusa lɛyɛl nyɔma ke laatu taa. ²³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Ilii tasaa sɪ: Nyɔ alv Sesapɛɛli nyɛntv wɛɛ tɔtɔ. Hasɪ kɔ tɔyɔna-ɪ Sisilee kolɔɲa kite. ²⁴ Pɛɛ pɛ paasi, ye nyɔ tɛyaya tu wei ɪ sɛpa tɛyaya, hasɪ ka tɔyɔna-ɪ. Na wei ɪ sɛpa taale, kpɛliɲ tɔyɔ ɪlɛ.

²⁵ Too tɔ, nɔyɔlv ta lata mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ, ɪsu Akapɪ. ɪ alv Sesapɛɛli tɔsɛna-ɪ. ²⁶ ɪ na nɔyɔlv pa ta maya acaalɛtv. Mpi tɔ, ɪ laakaya tɔɲ ke teitei kɛ ɪsu Amolii nyɔma, mpa Tacaa tɔyɔnaa na pɛ fɛɛ lɛyɛl nyɔma tɔ.

Akapɪ lanɲɛ wakɛlɛna ɪ yaasi

²⁷ Akapɪ nu mpv, ulɛna ɪ lanɲɛ wakɛli sɔsɛm. Na ɪ cɛli ɪ wontu na lanɲwakɛlle, na ɪ suu fɔlɛtɔnaa taka na ɪ hɛntɔyɛna. Na ɪ hɔkɔ nɔyɔ, na ɪ tɔɲ nɔɲhɛɛ nɔɲhɛɛ. ²⁸ Mpɔyɔlv Tacaa heela Ilii sɪ: ²⁹ Timpi akapɪ lanɲɛ wakɛla katatɛlaya ke ɪsɛntv tɔ. Maa tasɛyɪ mpusi kɔnav ke ɪ tɛyaya tɔ kɛ ɪ kawulaya waatu. Ama ɪ pɛyalv waatu taa kɛ maa la mpv.

Lamɔti icate lɛekyɔv tɔm

(Kɔtɔɔsvɔv II 18:1-3)

22 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pusi naale tɛɛwa, yoou ta kɔɔ lɛyɛl na Silii nyɔma pa hekv. ² Pɛnaya tooso nyɛɲka taa kɛ Yuta wulav Sosafati pola lɛyɛl wulav Akapɪ ke nav. ³ Pɛyɛɛ Akapɪ ka tema ɪ waali nyɔma ke heeluyɔ sɪ: ɪ nyɔmɔ teu sɪ tɔ tɛnna Lamɔti icate ke Kalaati tetv taa. Uɛ pɛ fɛi sɪ ɪ la sika na tɛ lɛekyɔv ke Silii nyɔma. ⁴ Mpɔyɔlv Akapɪ pɔɔsa Sosafati sɪ: N kaa kɔɔ na ɲ sɛna-m na tɛ lɛkɛ-te?

Sosafati sɪ mɔ na ma yoolaa na ma krayanɛɲ ta sɔlv puwa sɪ tu sɛna-ɲ.

Lɔ kuyɔɔɔtɔtu telɛsɛlaa pɔpɔtɔnaa kaloolaya

(Kɔtɔɔsvɔv II 18:4-11)

⁵ Paa na mpv, ulɛna Sosafati sɪ: Pɔɔsɪ Tacaa na pɛcɔ.

⁶ Mpɔyɔlv lɛyɛl wulav kota ɪ lɔ kuyɔɔɔtɔtu telɛsɛlaa. Pa we yɔlvnyɔɲ nasɛɛ (400) ke mpv, na ɪ pɔɔsɪ-we sɪ: Pɛ wɛɛ sɪ mɔ polo mɔ lɛkɛ Lamɔti icate ke Kalaati tetv taa yaa mɔ yɛɛ? Ntɛna lɔ kuyɔɔɔtɔtu telɛsɛlaa sɪ: Polo, Tacaa kɔ tu-wɛyɛ nyɔ niɲ taa.

⁷ Paa na mpv Sosafati ta nyɔlv-tɪ. Uɛna ɪ pɔɔsɪ sɪ: Pɛ ta kaasi lɔ kuyɔɔɔtɔtu telɛsɔlv nɔyɔlv, wei ɪ kɔ yɔɔtɛna-tɔyɔ Tacaa tɔ? ⁸ Ntɛna Akapɪ sɪ: Teu, Imila pɛyalv Mɪsɛɛ wɛɛ. Ama maa caaki-ɪ kɛ. Mpi tɔ, ɪsɛyatu ke ɪ heeliyɪ-m tam.

Ntɛna Sosafati ma kapuka sɪ: Paa yɔɔtɛyɪ lɔ kuyɔɔɔtɔtu telɛsɔlv ke mpv.

⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Akapɪ yaa kawulaya tɛyaya tɛmlɛ tu nɔyɔlv, na ɪ tili-ɪ sɪ: Polo na ɲ yaa Mɪsɛɛ ke lɔɲ.

¹⁰ Awulaa mpe pa naale pa suu pa kawulaya wontu kɛ, na pɔ caya pa kpɛlasɪ tɔ kɛ Samalii tɔm tɛhɔlvɛ cɔlv. Uɛna lɔ kuyɔɔɔtɔtu telɛsɛlaa kpɛalɛyɪ pa tɔmnaa. ¹¹ Kɛnaana pɛyalv wei pa yaakaya sɪ Setekiya tɔ, ɪ ka kɛ pa taa

lelu ké. l ka lupa i tɔɣi nyɔ̀ɔ̀lɔ̀vɔ̀vɔ̀ hɛɛ́
ké na í tɔ̀ɛ́ sɪ: Hɛɛ́ unɛ i hulɔ̀ɔ̀nɔ̀ tɔ̀ɛ́
wei n ká kɛ̀lɛ̀nɔ̀ Silií yoolaa tɔ̀.

¹² M̀p̀r̀ú̀g̀ú̀ lɔ̀ kuyɔ̀ɔ̀tɔ̀tɔ̀ telɛ̀sɛ̀lɛ̀
lelaa ná yɔ̀ɔ̀tɔ̀ tɔ̀m kulɔ̀mɔ̀ nɔ̀ tɔ̀tɔ̀
sɪ: Ta caa, polo ń lɛ̀kɛ́ Lamɔ̀tɪ icatɛ ke
Kalaatɪ tɛ̀tɔ̀ taa. Tacaa ká tɔ̀-ɛ̀ɛ̀ɛ̀ nyá
niɛ́ taa ké na ń pɛ̀sɪ-ɛ̀.

Misee kpaala Akapɪ kpisuyu

(Kutɔ̀ɔ̀svɔ̀ II 18:12-27)

¹³ M̀p̀r̀ú̀g̀ú̀ tillu wei i pola Misee waali
tɔ̀ i heela-i sɪ: lɔ̀ kuyɔ̀ɔ̀tɔ̀tɔ̀ telɛ̀sɛ̀lɛ̀
tɛ̀nɔ̀ kɛ̀pɛ̀ntɔ̀ nɔ̀ɔ̀ɔ̀ ké, na pá heeliyi wulav
sɪ i ká la aka. Pɛ̀ tɔ̀ tɔ̀, nyana-we í
kɛ̀pɛ̀ntɔ̀ nɔ̀ɔ̀ɔ̀.

¹⁴ Ntɛ̀na Misee sɪ: Ma tuuna Tacaa sɪ,
nti lɔ̀ ká heeli-m tɔ̀ɔ̀ɔ̀ maa yɔ̀ɔ̀tɔ̀.

¹⁵ l tala wulav kiɛ́, ulɛ̀na wulav pɔ̀ɔ̀sɪ-i
sɪ: Misee, tɛ́ polo na tɛ́ lɛ̀kɛ́ Lamɔ̀tɪ icatɛ
yaa tɛ́ taa polo? Ntɛ̀na Misee sɪ: Ma ta
taɛ́-ɛ́ se. Polo, Tacaa ká tɔ̀-ɛ̀ɛ̀ɛ̀ nyá niɛ́
taa ké.

¹⁶ M̀p̀r̀ú̀v̀lɛ̀ wulav sɪ: Aweɛ̀ɛ̀ n suwa
sɪ í pɔ̀ɔ̀lɔ̀ɛ́-ɛ́ na pɔ̀ɔ̀ɔ̀ ń telɛ̀sɪ-m tɔ̀m nti
Tacaa heela-ɛ́ tɔ̀?

¹⁷ Ntɛ̀na Misee sɪ:
Ma nawa lɛ̀ɛ̀ɛ̀lɛ́ yoolaa yawa yem ké
pɔ̀ɔ̀ɛ́ taa,
isu heeɛ́ wei i feina tiikilu tɔ̀.
Ulɛ̀na Tacaa yɔ̀ɔ̀tɔ̀ sɪ, pa feina wulav.
Yoou tɛ̀mɔ̀, paa wei í kɛ̀.

¹⁸ Keleɛ̀na Akapɪ pɛ̀sɛ̀nɔ̀ Sosafatɪ tɔ̀ sɪ:
Ntɔ̀ɛ́ maa heela-ɛ́ sɪ isayɔ̀tɔ̀ tike ke i
heeliyi-m tam?

¹⁹ M̀p̀r̀ú̀g̀ú̀ Misee tasaa sɪ: Tɔ̀v, nu
Tacaa tɔ̀m. Ma na-i na í caɔ̀ɔ̀ i
kawulaya kumte tɔ̀ɔ̀, na i isɔ̀tɔ̀a tillaa
sɛ́ɛ́nɔ̀ na pá tɔ̀-ɪ heku. ²⁰ Ulɛ̀na í pɔ̀ɔ̀sɪ-
we sɪ: Awe ká polo na í tɔ̀sɪ Akapɪ sɪ
i lɛ̀kɛ́ Lamɔ̀tɪ icatɛ na pá ku-i? lɛ̀ɛ̀ sɪ
i nyɛ̀ntɔ̀ nɔ̀tɔ̀. lɛ̀ɛ̀ ulé sɪ ulé i nyɛ̀ntɔ̀ nɔ̀tɔ̀.
²¹ M̀p̀r̀ú̀v̀lɛ̀ feesuyu nakɔ̀lɛ́ ku kulaa sɪ
ɛ́ku ku polo. Tacaa sɪ: Isɛ̀nɔ̀ɔ̀ n ká la?

²² M̀p̀r̀ú̀g̀ú̀ sɪ ɛ́ku ku tɔ̀ Akapɪ kuyɔ̀ɔ̀tɔ̀tɔ̀
telɛ̀sɛ̀lɛ̀ taa ké pɔ̀pɔ̀tɔ̀. Tacaa sɪ: Tɔ̀v,

polo na ń la mpv. ²³ Ulɛ̀na Misee tasa
sɪ: Ntɔ̀ɔ̀lɛ̀, Tacaa yelina sɪ pɛ́ tɔ̀ nyá
kuyɔ̀ɔ̀tɔ̀tɔ̀ telɛ̀sɛ̀lɛ̀ taa ké pɔ̀pɔ̀tɔ̀. Tɔ̀fɔ̀
mpusi ké i caa i kɔ̀nɔ̀-ɛ́.

²⁴ Tɛ̀nɔ̀ɔ̀ɔ̀lɛ̀ Sitekiya kɛ̀pɛ̀ntɔ̀nɔ̀ Misee,
na í mapɪ-i kataɛ́nɔ̀ na í pɔ̀ɔ̀sɪ-i sɪ: Tacaa
Feesuyu luna ma taa, na kú kɔ̀ɔ̀ na kú
heeli-ɛ́ yaa?

²⁵ M̀p̀r̀ú̀v̀lɛ̀ Misee sɪ: Kuyaku ɛ́ku ń ká
se na ń ɛ́mɛ́lɛ́ nyá naɛ́ lɔ̀kɛ̀tɛ̀lɔ̀kaya taa
ulɛ̀, kuyɔ̀ɛ́kuyɔ̀lɛ̀ n ká tisi.

²⁶ Ulɛ̀na Akapɪ tɔ̀ i tɛ̀mɛ́lɛ́ nyɛ̀mɔ̀ taa
nɔ̀ɔ̀ɔ̀lɔ̀ sɪ: Kpa Misee na ń cela icatɛ
nyɔ̀vɔ̀ tɔ̀ Amɔ̀ɛ́, na wulav pɛ̀ɔ̀ɔ̀lɔ̀
Yowasɪ. ²⁷ Heeli-we sɪ ma tɔ̀mɔ̀ sɪ í tɔ̀-
i salɔ̀ka, na í haaki-i potopoto hɔ̀ɔ̀ɔ̀liya
na lɔ̀m. Halɛ̀nɔ̀ má kɔ̀nɔ̀nɔ̀ tɔ̀yoolɛ̀ na
alaafɛ̀ɔ̀.

²⁸ M̀p̀r̀ú̀v̀lɛ̀ Misee cɔ̀-ɪ sɪ: Ye sɪ ń kɔ̀mɔ̀nɔ̀
alaafɛ̀ɔ̀, ulɛ̀ pɛ́ tɔ̀ɔ̀ Tacaa heelina-m
tɔ̀m sɪ má yɔ̀ɔ̀tɔ̀.

Wulav Akapɪ sɛm

(Kutɔ̀ɔ̀svɔ̀ II 18:28-34)

²⁹ M̀p̀r̀ú̀g̀ú̀ lɛ̀ɛ̀ɛ̀lɛ́ wulav na Yuta nyɛ́
pa pola Lamɔ̀tɪ ke yoonav. ³⁰ Ulɛ̀na
Akapɪ tɔ̀ Sosafatɪ sɪ: Ma yɔ̀sɛ̀ɔ̀ɔ̀ ma ti
na má polo yoou. Ama nyaa suu nyá
kawulaya wontu.

Ulɛ̀na Akapɪ la mpv. ³¹ Pɛ̀ɔ̀ɛ̀lɛ̀ Silií
wulav ka heela i yoou keekɛ̀nɔ̀ nyɔ̀vɔ̀
nyɛ̀mɔ̀ hiu na naanɔ̀wɔ̀ na naalɛ̀ ké sɪ,
pá taa paasɛ̀nɔ̀ yoolaa sɛ̀kɛ̀pɛ̀mɔ̀ yaa
sɔ̀sɔ̀a. Ama pá pɛ̀kɛ́ lɛ̀ɛ̀ɛ̀lɛ́ wulav. ³² Pɛ́
tɔ̀ɔ̀ ké waatɔ̀ wei Silií yoolaa nyɔ̀vɔ̀
nyɛ̀mɔ̀ mɛ̀pɛ̀ pa na Sosafatɪ, ulɛ̀na pá tɔ̀
i waali. M̀p̀r̀ú̀g̀ú̀ i mapɔ̀ kapuka. ³³ Ulɛ̀na
pɛ̀lɛ̀ pá cɛ̀kɛ̀nɔ̀ sɪ pɛ́ tɔ̀ɔ̀ Akapɪ, na pá
mɛ́lɛ́.

³⁴ M̀p̀r̀ú̀g̀ú̀ Silií yoolaa taa nɔ̀ɔ̀ɔ̀lɔ̀ i tɔ̀
nyɛ̀mɛ́lɛ́ ke yem. Ulɛ̀na tɛ́ polo na tɛ́ tɔ̀ɔ̀
Akapɪ ke timpi taa i yoou toko fɛ̀ɛ̀wɔ̀ tɔ̀.
Ulɛ̀na í tɔ̀ i keekɛ̀ saalɔ̀ sɪ: Keɛ̀ na tɛ́ mɛ́lɛ́,
pɛ́ hika-m.

³⁵ Ama kuyaku ɛ́ku yoou lapa tɔ̀ɛ́
ké, na kolontunaa tɛ́ɛ́-ɪ yoonav. Ulɛ̀na

nɔɔɔɔ naa tɔka Akarɪ, na calɛm kpeɲ ɪ keeke taa. Pɛ taanaa ɪlena Akarɪ hɛɛ. ³⁶ ɪlim tɔkaya, ɪlena pɔ yaya kakiisaya ke tesikile taa sɪ paa wei ɪ kpe. ³⁷ Mpi tɔ wulav feɪ.

ɪlena pɔ kpeena Akarɪ ke Samalii na pɔ pimi-ɪ. ³⁸ Waatu wei pa nyaalaya wulav keeke kɛ lule taa, ɪlena hasɪ niisi ɪ calɛm, na apalaa tɛna alaa nɔɔ sɔɔki tɛna, ɪsu Tacaa ka kraalaa tɔ.

³⁹ Pa keesa Akarɪ tɔm lentɛnaa, na ɪ kulapɛm ke lseyɛɪ awulaa takɔlaya taa, paa ɪsɛna ɪ ɲmɔ kawulaya tɔyaya na ɪ lɔ caɲɛm ke pɛ taa na tuuɲ kela tɔ. Na ɪsɛna ɪ ɲmɔ ɪ tɔyɪ acalɛnaa tɔ. ⁴⁰ Akarɪ sɛpa, ɪlena ɪ pɔyalɔ Ahasiya lɛɛɪ ɪ lonte taa.

Yuta wulav Sosafati tɔm

(Kɔtɔɔsɔvɔ II 20:31-21:1)

⁴¹ Akarɪ kawulaya pɛnaya liyiti nyɛɲka taa kɛ Asa pɔyalɔ Sosafati tɔyɔ kawulaya ke Yuta. ⁴² Sosafati lɔlɔyɔ pusɪ ka we hiu na naanɔwa na kakpasɪ ke waatu ɪni. Mɔpɔyɔ ɪ tɔyɔ kawulaya ke pusɪ hiu na kakpasɪ ke Yosalem. ɪ too kele Sili pɛɛɔ Asupa. ⁴³ Sosafati tɔntɛ ka siyisaa kɛ, na ɪ keekɛna ɪ caa Asa, na ɪ lɔki mpi Tacaa caaki tɔ. ⁴⁴ Ama ɪ ta wakɛɪ tɛkɔtɛlenaa. Yɔlɔa pukaya kɛ na pɔ lɔki tɔla ke kɔtaya na pɛ tulaalɔnaa. ⁴⁵ Sosafati na lseyɛɪ wulav paa we leleɲ kɛ.

⁴⁶⁻⁴⁷ Pa keesa Sosafati tɔmnaa lentɛnaa ke Yuta awulaa takɔlaya taa. Paa ɪsɛna ɪ lapa apalɔvɔ tɔ, na ɪ yooɲ. Na ɪsɛna ɪ tɔyɔna apalaa, na alaa mpa paa kaasa ɪ caa waatu taa, na pɔ lɔki wasaɲkalɔvɔ ke tɛkɔtɛlenaa taa tɔ. ⁴⁸ Waatu ɪni ɪ taa, wulav taa feɪ lɔtɔm tɛtu taa. Ama Yuta wulav kraakayana-weye kumatɛɲ sɔsɔ. ⁴⁹ Mɔpɔyɔ Sosafati saaka kpulɛɲ sɔsɔɔɲ ke ɪsiyɔɲ-Kepeɛ sɪ pɔ puki Ofii ke wɔlanɔa cɔɔ. Ama lɔm tɔyɔ kpulɛɲ ke ɪsiyɔɲ-Kepeɛ kiɲ ɪle pa ta pɛsɪ pa tɛmlɛ. ⁵⁰ Mɔpɔyɔ Akarɪ pɔyalɔ Ahasiya tɔma Sosafati sɪ: Ma kpulɛɲ saalaa kɔ tɛɲɔyɪ nyɔ nyɔma. Ama Sosafati ta tisi. ⁵¹ Sosafati sɛpa, ɪlena pɔ pimi-ɪ pa tɔyaya pɔlaav taa kɛ Tafiiɪ tɛ. Na ɪ pɔyalɔ Solam lɛɛɪ ɪ lonte.

lseyɛɪ wulav Ahasiya tɔm

⁵² Yuta wulav Sosafati kawulaya pɛnaya, naanɔwa na naatosom-pɔyɔlaya nyɛɲka taa kɛ, Akarɪ pɔyalɔ Ahasiya tɔyɔ kawulaya ke lseyɛɪ taa kɛ Samalii ke pusɪ naale. ⁵³ Mɔpɔyɔ ɪ lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. ɪ keena ɪ caa na ɪ too, na Solopɔwam wei ɪ tɔsa lseyɛɪ nyɔma ke tuɲ laav taa tɔ. ⁵⁴ ɪ luɲa tuɲu Paalɪ kɛ na ɪ laa-ku, na ɪ kraasɪ lseyɛɪ lɔ Tacaa pɔɔnɔ ɪsu ɪ caa.

AWULAA

TOM TAKĒLAYA NAALE NYEŊKA

Kutulutu

Yuta nyóma na lseyeli nyóma tóm ke pa keesayi takélaya kané ka taa. Pa keesayi ka taa ké isəna lə yəlaa lə lə na pa sv tuŋ laatu taa tə. Ulena lə ná yele na Asilii nyóma yoonə-wə. Kolontunaa kuu pa yəlaa na pa wənuv təna na pa acalee pəsi ncaə. Pə yela Yuta nyóma tike ulena pələ pa tayani laatu taa ké heluyv tətə. Ḿpúyó Papiloni wulav na koma na í kuu pələ na í tēna.

Isəna pa faɣa Awulaa II takélaya tə:

Wulav Saluməŋ kawulaya faɣav, titite 1-17

Yuta kawulaya tóm, titite 18-24

Papiloni wulav yəkuyv ke Yosalem lə təseele, titite 25

Ahasiya səm tóm heeluyv

1 Waatu wei Akarı səpa, ulena Mowapu nyóma kisi sɪ lseyeli nyóma í taa tasa kawulaya təɣv ke pa tə.

²Ḿpúyó kuyaku nakuli, wulav Ahasiya lu ɪ kawulaya ate na isə kutuluyv nyuyv taa, na í hoti na pə kv-ɪ səsəm. Ulena í tili sɪ: Í polo í yaa lkolon nyóma tuyv Paalı-Sepu. Í pəvsi-kv sɪ maa sɪ yaa maa kvli? ³Ntəna Tacaə isətəə tillu nəɣvɪ ɪ kvsi Ilii sɪ: Polo na í pəvsi wulav tillaa mpe sɪ, isu lseyeli lə fei kele na í puki lkolon nyóma tuyv ke pəvsvy na? ⁴Pə tə, isu wulav səpa, ɪ kaa kvli.

Ulena Ilii ná polo isu Tacaə kusuyv-ɪ tə. ⁵Ḿpúyó tillaa məla kprakpaə. Ulena wulav pəvsi-wə sɪ: Í məlaə suwə? ⁶Ntəna pələ sɪ: Apalı nəɣvɪ ɪ katəna-tv sɪ, tə məli na tə heeli-ŋ sɪ Tacaə pəvsvy-ŋ sɪ: Isu lseyeli lə fei kele na í puki

lkolon nyóma tuyv ke pəvsvy na? Pə tə tə, isu n səpa n kaa kvli.

⁷Keləna wulav sɪ: Apalı wei ɪ heela-meyə tóm nti tə, isəna tə ké ɪ wəe?

⁸Ḿpúyó tillaa mpe sɪ: Yooyoonaa huntu toko ke ɪ suuwa, na í ləla tampala ke ɪ tənaya taa.

Ntəna wulav ma kapuka sɪ: Hei, lə kvuyəvətutu teləsvl Ilii ké.

Ahasiya mayasayi sɪ í kpa Ilii

⁹Mpuyvle wulav kusa yoolaa nule na naanvwa, na pa nyuyv tv sɪ: Í kpa hatoo puyv nyuyv taa, timpi Ilii ka wəe tə, na í kpa-ɪ. Pələ pa tala ɪ kiŋ, ulena pa nyuyv tv tə sɪ: lə kvuyəvətutu teləsvl yoo, wulav sɪ í tii ləŋ.

¹⁰Ntəna Ilii sɪ: Timpi ma ké lə kvuyəvətutu teləsvl tə, ma sələməyi sɪ, kəkə í luna isətəə, na ká nyaɣa nyana nyá yoolaa.

Ulena kəkə tiina isə, na ká nyaɣa-wə. ¹¹Ḿpúyó wulav tasa kusuyv ke yoolaa ləlaə nule na naanvwa, na pa nyuyv tv sɪ: Í polo Ilii waalı. Ulena nyuyv tv təmi-ɪ sɪ: lə kvuyəvətutu teləsvl yoo, wulav sɪ í tii ləŋ təcau.

¹²Ntəna Ilii sɪ: Timpi ma ké lə kvuyəvətutu teləsvl tə, ma sələməyi sɪ kəkə í luna isətəə, na ká nyaɣa nyana nyá yoolaa.

Ulena lə tisi kəkə ke kprakpaə, na ká nyaɣa-wə. ¹³Ḿpúyó wulav tasa yoolaa nule na naanvwa kusuyv ke tóm tooso nyəm, na pa nyuyv tv. Nyuyv tv tala Ilii kiŋ, ulena ɪ luŋ akula na í wiina-ɪ sɪ: Hai, lə kvuyəvətutu teləsvl, kenti má na ma yəlaə ta tə. ¹⁴Ma nyəmə sɪ kəkə luna isətəə na ká nyaɣa yoolaa kancəalaya nyóma na pa nyuyv nyóma naalə. Ule hai, taa kəna taɣa mpusi un.

¹⁵Ḿpúyó lə isətəə tillu heela Ilii sɪ: Təŋ-wə, taa nyá.

Ulena Ilii təŋ-wə na í tii. ¹⁶Na í tə wulav sɪ: Tacaə yəvətəə sɪ, timpi n kusa tillaa sɪ, pá polo pá pəvsi lkolon nyóma

tuyu Paali-Sepu ke tɔm, isu lɔɔ fei lseyeli taa tɔ, n kaa kuli, isu n sɛpa.

¹⁷ Mprɔyɔ Ahasiya sɛpa tampana isu Tacaa ka heeluyi Ilii tɔ. Ama i taa feina apalɔpɔyaya. Ulena i neu Solam lɛeti i lonte. Yuta wulav Sosafati pɔyalu Solam kawulaya pɛnaya naale nyɛnka taa kele.

¹⁸ Pa keesa wulav Ahasiya tɔm len-tɛnaa tɛnaya lseyeli awulaa takɛlaya taa.

Lɔɔ kɔɔɔ Ilii na Ilisee lɛeti i lonte

2 Waatu wei pɛ kɔma na Tacaa kɔɔɔ Ilii na kacuculaya tɔ, usɛna pɛ lapa tɔɔɔɔ.

Kuyaku nakulɔyi Ilii na Ilisee pa lu Kiliikaa na pɛ tɛnɔyi tɛma. ² Pɛ kɔma na pɛ keesi ulena Ilii tɔ Ilisee si: Tacaa tiliyi-m Petɛli. Caya cɛne, na mɛ kɔɔ.

Ntɛna Ilisee si: Ma tuukina Tacaa si ma kaa ye-le-ɛ.

Ulena Ilii na Ilisee pɛ polo Petɛli. ³ Mprɔyɔ tɛna lɔɔ kuyɔɔɔtɔtu telɛsɛlaa pɔɔsi Ilisee si: Saɛa Tacaa kɔkɔɔyi nyɛ caa tɔ, n nyɛmɛ mpu? Ilisee si: Eɛ, ma maɔamaya ma nyɛmɛ mpu. Mu taa heeli-m.

⁴ Mprɔyɔ Ilii tasa tɔm si: Tacaa tiliyi-m Yeliko. Ule caya cɛne, na mɛ kɔɔ.

Ntɛna Ilisee tuu si: Ma tuuna Tacaa si, ma kaa ye-le-ɛ.

Ulena Ilii na Ilisee pa tɛna pɛ tɛ Yeliko. ⁵ Kelɛna tɛna lɔɔ kuyɔɔɔtɔtu telɛsɛlaa pɔɔsi Ilisee si: Saɛa Tacaa kɔkɔɔyi nyɛ caa tɔ, n nyɛmɛ mpu? Ilisee si: Eɛ, ma nyɛmɛ mpu. Mu taa heeli-m.

⁶ Mprɔyɔ Ilii tasa-i heeluyi si: Tacaa tiliyi-m Yaatanu nɔyɔ. Caya cɛne, na mɛ kɔɔ.

Ntɛna Ilisee tuuna Tacaa si: Ma kaa ye-le-ɛ.

Ulena Ilii na Ilisee pɛ tɛ tɛnaya pa tɛna. ⁷ Mprɔyɔ lɔɔ kuyɔɔɔtɔtu telɛsɛlaa isu nule na naanɔwa tɛnɔ-we, na pɛ sɛn

taalɛm. Na Ilii na Ilisee pɛle pa we kɔtɛn tɔɔ. ⁸ Ulena Ilii wɔyɔsi i kɔɔɔ na i ma lum tɔɔ, na pɛ hee mɔaav. Na pɛ tɔ kanyɛnɔ tɔɔ na pɛ tɛsi.

⁹ Pa naale pa tɛsaa, ulena Ilii pɔɔsi Ilisee si: Pepeye n caa si mɛ la-ɛ na pɛcɔ Tacaa kɔɔɔ-m?

Ntɛna Ilisee si: Ma caa si mɛ hiki nyɛ feesuyi toma ke tɔm naale. ¹⁰ Mprɔyɔle Ilii si: Mpi pɛ we kate tɔyɔ n sɛlɛmɔyi. Paa na mpu tɔ, ye Tacaa yɛlaa si n nɛ ma takɔɔɔɔɔ, ulɛ n hika mpi n sɛlɛmɔyi tɔyɔle. Ama ye pɛ taya mpu, ulɛ n lanɔa kele.

¹¹ Ilii na Ilisee pa tɛnɔ mpu, ulɛ kɔkɔ keeke na pɛ kɔɔɔnɔnɔ pɛ yasa-weyele. Na kacuculaya kɔɔɔ Ilii ke kɔkɔɔ. ¹² Ilisee nɛ mpu, ulena i sɔv kɔɔsi mpu si: Hai, ma caa, hai, ma caa. lseyeli keeke na i saalu tɛewa.

Ilii tɛewa na pɛ saalu ulena Ilisee cɛli i wontu ke tɔm naale na lanɔwakɛle. ¹³ Pɛ waali kɛ i kɔɔɔ kɔɔɔ wei Ilii pɛta-i tɔ, na i mɛli na i sɛn Yaatanu pɔyɔ nɔyɔ. ¹⁴ Mprɔyɔ Ilisee mɔa kɔɔɔ i lum tɔɔ, na i kiisi si: Ilii lɔɔ Tacaa we le?

Ulena lum faɔa, na Ilisee tɛsi. ¹⁵ Mprɔyɔle Yeliko lɔɔ kuyɔɔɔtɔtu telɛsɛlaa mɔa paa sɛnɔ taalɛm tɔ, pa loosa mpi Ilisee lapa mpu tɔ. Ulena pɛ tɔ si: Toma wɛna a ka we Ilii taa tɔ, nɔɔnɔ a mɛla Ilisee kiɛ. Ulena pɛ sɛnɔ-i, na pɛ luɛnɔ-i, ¹⁶ na pɛ tɔ si: Tɛ wɛna yɛlaa apalɔtu nyɛma nule na naanɔwa. Tu tili-we na pɛ pɛeki nyɛ caa. Ntanyɔ Tacaa Feesuyi kɔɔɔ-mpu tɔ, ku pɛta-i puyɔ nakuli ku nyuyɔ taa, yaa tetɛkɛle taa kɛ tiiliyi.

Ulena Ilisee kisi si pɛ taa tili. ¹⁷ Pa caala-i teu, ulena i caɛ na i tisi, na pɛ tili pa yɛlaa nule na naanɔwa na pɛ pɛeki Ilii ke kuyɛɛn tooso, pa ta na-i. ¹⁸ Pa mɛlaa na pɛ maɔana Ilisee ke tɛna, ulena i tɔ si: Maa heela-mɛ si i taa polo.

Ilisee tayanəyi Yeliko lum

¹⁹ Mprúyú Yeliko nyéma tóma Ilisee si: Hai, ta caa, ta icate we teu. Ama tə lum wakələyi alaa, na pá laki na tóla hóləsəyi*fa*. ²⁰ Ntəna Ilisee si: Í tu təm ke nyanaya kufalaya taa, na í kóna-m.

Mprúyú pa kóna-i. ²¹ Ilisee mwa təm mpi lena í polo na í tu-wəyi hite taa na í tó si: Taca si ma tayana mə lum. Pə kaa tasa mə yəlaa na mə tóla ke wakəlyu.

²² Ulena lum mpi pá la teu ke haləna saŋa ké teitei usu Ilisee yəyətuyu tó.

Piya tɔwa Ilisee na sí sí

²³ Mprúyú Ilisee lu Yeliko na í kpaaku Petəeli. Ulena piya lu icate taa na sí tɔuki-i si: Nyunléesuyu kpa, nyunléesuyu kpa.

²⁴ Ntəna Ilisee pəsi na í tənisi-səyi mpusi, na taale wontu isayatu nti pa yaa si Wusi tó, tó lu naale na tó cəli piya nule na naale. ²⁵ Pələ pə waali ké Ilisee kpawa Kameeli puyu taa. l lu təna, ulena í mənna Samalii.

Lseyeli wulav Solam təm

3 Yuta wulav Sosafati kawulaya pənaya, pələfei hiu nyənka taa ké, Akari pəyalv Solam təyó i kawulaya ke lseyeli taa ké Samalii, ke pusi naanwa na naale. ²⁻³ Mprúyú i lapa mpi pə ta maya Taca tó. l keena Solopwam wei i tusa lseyeli nyéma ke tunj laav taa tó. Ama i isayatu ta tala i caa na i too pa nyəntu ké. Mpi tó, i kpesa pələ kulalaale nte i caa ka sika tuyu Paali tó.

Lseyeli na Mowapu pa yoou

⁴ Mowapu wulav Mesa ka tókaya heej ke tuutuuma ké. Paa pənaya ŋka pə wəe si í fei lseyeli wulav ke lam-puu ke iwəesi iyisi nunwa (10000), na iwaaj ke iyisi nunwa (10000) na

i huntu. ⁵ Ama waatu wei lseyeli wulav Akari səpa na Solam ləeti i lonte taa, ulena Mesa kulv i tó. ⁶ Mprúyú Solam cəw lseyeli tetu təna, na í kala i yoolaa. ⁷ Ulena í tili na í heeli Yuta wulav Sosafati si: Mowapu wulav kula ma tó. Kəw í sənə-m na tó yoonə-i. Sosafati si: Má na ma yoolaa na ma krayanəŋ tá səlɔ puwa si tu sənə-ŋ. ⁸ Ulena Sosafati tili na pá pəwsi-i si: Le tów ké tu tənna? Mpuyle si: Tó tənna ltəm wulaya tetu taa.

⁹ Mprúyú lseyeli na Yuta na ltəm pa awulaa tu mpaav, na pá tó kuyeeŋ naatosompəyolaya. Ulena pá lan lum si pá cəla pa yoolaa na pa krayanəŋ. ¹⁰ Ntəna Solam ma kapuka si: Hei, ta təm temaya. ləw kəna ta toosoŋo cəne si i tuyv-tuyv Mowapu nyéma niŋ taa.

¹¹ Mprúyú Sosafati pəwsi si: ləw kuyəyətutu teləslu nəyɔlv i fei cəne si í pəwsi-tuyv Taca ke təm?

Ulena lseyeli wulav yoolaa nyuyv tu nəyɔlv i cəw si: Ilisee wei na Ilii paa tənaya təma tó, i we cəne. ¹² Kelena Sosafati si: Pə we teu, apalu unv i ka keesənə-tuyv mpi Taca caana-tv tó.

Mprúyú awulaa tooso unv i pola Ilisee kiŋ ke kpaakpa. ¹³ Ntəna ləw kuyəyətutu teləslu pəwsi lseyeli wulav si: Pepe tów ké n kəma na í caaləyi-m mpi? Polo na í pəwsi nyá caa kuyəyətutu teləsəlaa yaa nyá too nyéma. Kelena wulav si: Aai, Taca kəna ta toosoŋo cəne si i tuyv-tuyv Mowapu nyéma niŋ taa.

¹⁴ Mpuyle Ilisee tasaa si: Ma tuuna Taca Toma təna tu wei i təmle ma laki tó si, Yuta wulav Sosafati tów ké ma cəkki, təfə ma taa kena-ŋ. ¹⁵ Təw, í kónə-m yonyoolu nəyɔlv ke nəkəkə.

Yonyoolu suv i cəmvuyv mapv, ulena ləw toma tii Ilisee tów ¹⁶ na í tó si: Taca yəyətəa si í huli hila pəyale ke ləw kəne kv taa. ¹⁷ l kaa nu tev yaa kv heelim

^{a2:19} hóləsəyi: Piipilinaa lelaa na teləsaa si: Lum ké isayam na tetu ke kaalɔlaya.

pə taŋ. Pə́cɔ́ lɔm ká su lɔɔv kune. Na mənə mə yoolaa na mə kalakəŋ na mə tɔla wena a səyələyi wontu tɔ í nyɔɔ. ¹⁸ Ule pə́cɔ́yɔ́le tənə. Halɔ́ Tacaa ká tó mə niŋ taa ké Mowapu tetu. ¹⁹ Í ká yɔkɔ́ pa koloosi acaləe kupana, na í seti pa tuŋ kɔ́lɔ́lɔŋ tənə. ɪ ká suuli pa hila tənə, na í lɔyɔ́ pəe ke pa tawa taa, na í wakəlɔ́ pa kɔ́haləm.

²⁰ Tev fema isu waatu wei pa laku tanəŋ kɔ́tasɪ tɔ. Ule pa nawa lɔm luna ltəm kele, na pə́ wataa na pə́ kəŋ.

²¹ Waatu wei Mowapu nyə́ma ná nuwa si, awulaa mpə pa tooso kəŋ-weyɛ yoonav, ulena pá suu apalaa tənə mpa pa muna yoou pote tɔ, na pá su-weyɛ tetu toŋa tɔɔ. ²² Tev fema, ulə pa ná ilim uləemuyv ke lɔm mpi pə́ taa kele na pə́ sɛɛwa isu caləm. ²³ Ulena pá má kapuka si: Heiyeyei, awulaa tooso unɪ pa yoonə tə́mɔyɔ́ pa taa pa tike ké na pá kú tə́ma na pa caləm kpe, í loosi yee. Tə́ polo tə́ kuu pa wontunaa.

²⁴ Waatu wei pa tala lseyeli nyə́ma təsikile, ulena pə́le pá lu pa tɔɔ, na pá kv-we, na lələa se. Ulena pá təŋ pa waali na pá svv pa tetu taa na pá la-weyɛ nanənanə. ²⁵ Ḿpúyú pa yɔka pa acaləe, na pá lɔyɔ́ pa tawa taa ké pə́le pə́le, na pə́ wakəlɔ́ pa kɔ́haləm. Na pá suuli pa hila, na pá seti pa tuŋ kɔ́lɔ́lɔŋ tənə.

Ama Kii-Helesɪ ɪcatə tike ke pa ta tokina. Paa na mpv, ulena pə́ntɔ́ləŋ lɔyɔ́lɔ́aa polo na pá ta-tɛyɛ kotayɔ. ²⁶ Mowapu wulav cəkənəa si ɪ kaa tulɪ-tɪ, ulena í kpeyeli ɪ layaləe yoolaa nasətoso nunuwa (700) si, pá fayana ltəm tɔɔ na pá lu. Ama pa ta pə́si. ²⁷ Ḿpúyú Mowapu wulav yaa ɪ pə́yalv kancaaləyɔ nyəŋ, wei pu wəe si í lɛɛtɪ ɪ lonte tɔ na ɪ kv-tɪ, na ɪ la ɪ tuyv ke kɔ́təyɔ ke ɪcatə kolɔŋa tɔɔ. lseyeli nyə́ma ná mpv, ulena sɔyɔ́ntv kpa-weyɛ katatələyɔ, na pá məli pa tɛ.

Ilisee waasəyi alv leelu

4 Lɔɔ kuyɔyɔ́tɔtɔ teləsulv nɔyɔ́lv ɪ ká səpənə na í yele leelu. Ḿpúyú kuyaku nakulɪ ɪ pola Ilisee kiŋ na í tɔmɪ-ɪ si: Ta caa, ma paalv ka ké lɔɔ tə́mlə tɔ ké. ɪ səpa, ulena ɪ kə́mlə tɔ kɔɔ si ɪ kpakəyi ta piya naalə ke yomaa. Ule hai, sənə-m.

² Ntənə Ilisee pɔ́ɔsɪ-ɪ si: Pepeye n caa si má la-ŋ? Heeli-m mpi n wənə tɔ. Alv si: Ma fə́na pulv cəcəka. Niməyɔ kaasənə-m nyanəyɔ taa. ³ Kələna Ilisee si: Tɔv, polo nyá asə́mɔaa cɔ́lv na í kə́ntɪ pa kiŋ ke nyanasɪ ke sɔ́səm. ⁴ Ulena nyana nyá piya í svv mə nanə taa, na í təkɪ mə tɔɔ, na í pələyi niməyɔ ŋkeye nyanasɪ taa na pə́ suyɪ na í sukɪ.

⁵ Ḿpúyú alv tɛɛwa na í polo na í na ɪ piya pá təkɪ pa tɔɔ. Na ɪ piya cələyi-ɪ nyanasɪ, na í suuliyɪ nim. ⁶ Pə́ kɛesaa, ulena í tɔ ɪ pə́yayɔ ləŋka si: Cələ-m nyanəyɔ.

Ama nyanasɪ tənə suwa. Ulena pə́yayɔ tɔ si: Pə́ ta kaasɪ nakəlɪ. Ulena nim náá yele luu. ⁷ Ulena alv polo na í heeli lɔɔ kuyɔyɔ́tɔtɔ teləsulv ke mpi pə́ lapa tɔ. Na ílé ɪ tɔ si: Polo na í pɛɛtɪ nim mpi na í feli nyá kə́ma. Ye pə́ kaasa-ŋ wənə, ulə nyana nyá piya í tɔyɔ.

Ilisee ke Sunem alv toŋ tɔ tɛ

⁸ Ḿpúyú waatu nɔyɔ́lv Ilisee təŋna Sunem ɪcatə taa. Alv toŋ tɔ nɔyɔ́lv ɪ ka wə tənə. Ulena alv unɪ í caalɪ-ɪ si í polo ɪ tɛ na í nyɔɔ lɔm. Pə́ tɔɔ ké ye Ilisee ɪ təŋna tənə tɔɔ, ɪ heləyi alv unɪ ɪ tɛ na í təkɪ.

⁹ Kələna kuyaku nakulɪ alv unɪ í tɔ ɪ paalv si: Ma nyə́má teu si apalv wei unɪ ɪ kəŋ tá tɛ tɔ, ɪ ké lɔɔ kuyɔyɔ́tɔtɔ teləsulv sɔ́sɔ ké. ¹⁰ Tə́ ŋma-ɪ kutuluɔyɔ ke ta nyəŋku pata tɔɔ. Tə́ su-ɪ kvhəntvuyv, na taapəlɪ, na kpələyɔ, na fətəla. Ye kuyəŋku í tɛnə cənə, ɪ helɪ na í svv.

¹¹ Ǫ́púgú kuyaku nakvli Ilisee tɛɛkaya na í heli kutuliya ŋke ka taa na í svv. ¹² Ulena í tili í tɛmlɛ tu Kehasi sɪ: Polo n̄ yaa alv tɛyaya tu un. Alv kɔma na í sɛŋ kutuluɣu nɔɔ. Ulena ¹³ Ilisee tɔ Kehasi sɪ telɛsɪ-ɪ sɪ: N lapa-tuyv kupantu ke sɔsɔm, ulɛ pepɛyɛ taa la-ŋ? Tɛ yɔɔtɪ nyá tɔm ke wulav yaa yoolaa nyuvv tu kiŋ na? Alv sɪ: Ma sama. Ulɛ ma ta laŋ pulvɣv ma nyɔ́ma taa.

¹⁴ Ntɛna Ilisee pɔɔsɪ Kehasi sɪ: Pepɛyɛ tu lapɪ-ɪ? Kehasi sɪ: l fɛna apalvɔpɛyaya. Pɛyɛle ɪ paalv kpatɔlaa.

¹⁵ Mpɔvɣulɛ Ilisee sɪ: Tɔv, yaa-ɪ.

Alv mɔlaa ¹⁶ ulɛna Ilisee tɔ sɪ: Pɛnaya ká sikiyí usɪ usɛntɔ taka teitei tɔ, n ká nvki apalvɔpɛyaya.

Ntɛna alv ma kapuka sɪ: Hei, lɔv kuyɔɔtɔtɔ telɛsvlv, taa puyusu-m yoo.

¹⁷ Ǫ́púgú alv un ɪ lapa teu, na í lvi apalvɔpɛyaya, ke waatu wei teitei Ilisee ká kɛsaa tɔ.

Sunem alv pɛyaya fem

¹⁸ Ǫ́púgú pɛyaya ŋke ká lapa yvlv. Ulena kuyaku nakvli ká tɛŋ ka caa waali kɛ taale ke tɔkvntɛ. ¹⁹ Pɛ tasaa, ulɛ ka mapa kapuka ntɛ sɪ: Waai, paapa, ma nyvɣv, ma nyvɣv.

Ntɛna cɛcɛ kvsv ɪ tɛmlɛ nyɔ́ma taa nɔɔlv sɪ: Pona-keɣɛ ka too kiŋ.

²⁰ Tɛmlɛ tu tana pɛyaya ke ka too, na toto nvki-keɣɛ ɪ nɔɔhɛ tɔ. Pɛ kɔma ilim sikuyv, ulɛna ká hɛ. ²¹ Ulena í kraana-keɣɛ kutuluɣu ŋku kv taa Ilisee kɔŋ na í hɛntɛyɪ tɔ. Na í husɪ-keɣɛ Ilisee kato tɔ, na í tɛki nɔnɔɔ. Ulena í kra taale ²² na í tɔ ɪ paalv sɪ: Cɛle-m tɛmlɛ tu na kraŋaya alvnyɛŋka. Ma lɔki ma tɛyɪ lɔv kuyɔɔtɔtɔ telɛsvlv tɛ, na má kɔ.

²³ Ntɛna ɪ paalv pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Alaafɛya kele n puki lɔv kuyɔɔtɔtɔ telɛsvlv tɛyɛ saŋa na? Anɪ pɛ taya isɔtv kvfalv acima, yaa kuyaku kvhɛsvv. Ntɛna alv sɪ: Alaafɛya kɛ.

²⁴ Ulena alv tɔ tɛmlɛ tu sɪ: Polo tɛ polo. Ye ma ta tɔ sɪ n̄ sɛŋ, taa sɛŋ yoo.

²⁵ Mpɔvɣulɛ pá tɔ Kameelɪ mpaav, na pá polo Ilisee tɛ. Waatu wei Ilisee loosa-ɪ pooluŋ, ulɛna í heeli ɪ tɛmlɛ tu Kehasi sɪ: Alv wei ɪ laku-tuyv ikɔntv ke Sunem tɔɔlɛ. ²⁶ Sɛŋɪ-ɪ na n̄ pɔɔsɪ í na ɪ paalv, na ɪ pɛyaya, pa alaafɛya tɔ.

Kehasi sɛŋa-ɪ, ulɛna alv cɔ-ɪ sɪ: Alaafɛya kɛ. ²⁷ Alv tala Ilisee kiŋ ke puyv taa, ulɛna í hoti Ilisee tɛɛ, na í kra ɪ nɔɔhɛɛ, na Kehasi mayasɪ usɪ ɪ tɔɔnɔyɪ-ɪ. Ntɛna Ilisee sɪ: Yɛle-ɪ, ɪ laŋlɛ wakɔlaa kɛ. Ama Tacaa ta yɛle sɪ ma nyɪ mpi pɛ tɔ tɔ.

²⁸ Mpɔvɣulɛ alv mapa kapuka ke krapkaa sɪ: Ta caa, ntɛŋ ma taa sɛlɛmɪ-ŋ pɛyaya? Halɪ ma tu kisaa kɛ sɪ n̄ taa puyusu-m.

²⁹ Ntɛna Ilisee tɔ Kehasi sɪ: Kraɣa ma kɔtɔgú na n̄ lɔɔ nyá tɔyɪ Sunem tɛav. Taa sɛŋ mpaav taa sɪ n̄ sɛɛki nɔɔlv, yaa pɔntv sɛɛki-ŋ. Ye n talaa, ulɛ n tɛni kɔtɔgú ke pɛyaya isɛntɔ.

³⁰ Ǫ́púgú pɛyaya too tɔma Ilisee sɪ: Ma tuukina Tacaa sɪ ye n ta kvli, ma mɔlɔyɪ ma tike.

Ulena Ilisee kvli na í tɛŋɪ-ɪ. ³¹ Kehasi ná laala-we, ulɛna í tɛni Ilisee kɔtɔgú ke pɛyaya isɛntɔ. Ama pɛyaya ta tu kvvli kvvsvlv mayamaɣa. Ǫ́púgú Kehasi mɔlaa na í heeli Ilisee sɪ: Pɛyaya ta fe.

³²⁻³³ Ilisee talaa na í svv kutuluɣu taa, na í mayana pa husa-keɣɛ Ǫ́púgú ɪ kato tɔ na ka sɛpa. Ulena í tɛki ɪ tɔ na í sɛlɛmɪ lɔ. ³⁴ Ulena í papɪ pɛyaya tɔ, na pa nɔɔsɪ na pa isɛ na pa niŋ ke tɛma tɔ, na ka tɔsvv taɣanɪ haŋsvv. ³⁵ Ulena Ilisee kvli na í tɛŋ na í cɔkɔna kutuluɣu, na í taɣanɪ ka tɔ kɛ luŋuyv. Ǫ́púgú pɛyaya cimsa krapkaa ke tɔm naato-sompɔɔlaya, na ká kuli isɛ. ³⁶ Tɛnaya Ilisee tila Kehasi sɪ: Polo n̄ yaa pɛyaya too.

Toto kōma, ulena Ilisee tōm-i si: Kōō nī mu nyá pəyaya.

³⁷ Mprúyú alu hanta Ilisee ke ate. Ulena í kpaɣa i pəyaya na í tee.

Tuusi nsi si fet tɔɔv tɔ

³⁸ Mprúyú nyɔɔvsi waatu taa, kuyaku nakuli Ilisee kōma Kilikaa, na í koti lɔv kuyɔɔvutu teləsəlaa ke i kiŋ. Ulena í tɔ i təmle tu si: Təsi tiyaya sɔsaya na nī hiliweye tuusi.

³⁹ Mprúyú pa taa lelɔ yela tuusi ke haləm taa, na í mayana aloolaya nakəli, na í kooli ka pee, na í həkɔ i toko taa, na í kōv na í peli-ye na i tət. Ama nɔɔvɔ ta nyi-ye. ⁴⁰ Tuusi puwa na pá tu yəlaa na pá təŋ. Ulena pá má kapusi si: Hei, lɔv kuyɔɔvutu teləsulv, tuusi nsi sɔv kə.

Nɔɔvɔ ta pəsi na í tɔɔv. ⁴¹ Mprúyú Ilisee tōma si: Í kōna mulum. Pa kōnaa, ulena í tó tuusi nsi si taa na sí lá tɔɔv. Ulena Ilisee heeli i təmle tu si: Tu yəlaa.

Tiipile taa tuusi ta ke sɔv tɔv.

lɔv kuyɔɔvutu teləsəlaa nunswa (100) caləsuyv

⁴² Mprúyú kuyaku nakuli, apalu nɔɔvɔv i luna Paalu-Salisa. Na í kpenna lɔv kuyɔɔvutu teləsulv ke i kuhələm kalaalasi. lsv tɔɔvɔnaya pee potopotonaa ke hii, na pee kutɔŋee ke huluyv taa. Mprúyú Ilisee tōma i təmle tu si: Tala pa tənaya tɔɔvɔnaya ŋke. ⁴³ Ntəna təmle tu si: Ma taləyi kane unəyi yəlaa nunswa (100) na pə tala pa le? Ilisee si: Nyaa tala-we te. Tacaa yɔɔvɔtaa kə si, pa tɔɔv na pá haya na pə kaasi.

⁴⁴ Mprúyú təmle tu tala tɔɔvɔnaya ŋkeye i taapalaa. Na pá tɔɔv na pá haya na pə kaasi, isv Tacaa ka yɔɔvɔv tɔ.

Asilima kutəŋ tu Naaman waav

5 Silii tetv wulav ka wenna i yoolaa nyuyv tu, na pá yaaki-i si Naaman.

Apalu unv i ka kə yoolu kə. Í na i yoolaa pa tɔŋ taa kə Tacaa ka yelaa, na Silii nyəma kəli. Haləna pa wulav saŋi-i. Ama asilima kutəŋ ka wenna-i. ² Pəcɔv waatu nɔɔvɔv, Silii nyəma ka lu lseyeli nyəma kə kuluv. Ulena pá kpa lseyeli pəeliya nakəli na Naaman alv tiliyi. ³ Mpuvule kuyaku nakuli pəeliya ŋke ka heela ka too si: Hai, kasa. Ye isv ta caa ka pola Samalii lɔv kuyɔɔvutu teləsulv cɔv, íle i ká waa-i asilima kutəŋ ŋkuyv lɔŋ kə.

⁴ Mprúyú Naaman heela wulav ke pəeliya ŋke ka təm ntv. ⁵ Wulav si: Tɔv, pə we teu. Maa cəle-ŋ leetəli na nī kpenna lseyeli wulav.

Naaman teekaya, ulena í kpenna liyi-tee nyəyəluyv ke kiloonaa ŋmunuyv na nunswa (300). ⁶ Mprúyú i pona leetəli, na í cəla lseyeli wulav. Pa ŋmaa i taa si: Má kusəna ma yoolaa nyuyv tu Naaman na takəlaya kane si, nī waa-i i asilima kutəŋ. ⁷ lseyeli wulav tema-keye kaluyv, ulena í cəli i wontu, na í má kapuka si: Ha, ulə ma kə lɔv na má kuyv yəlaa na má feesiyi-we? Í nawa Silii wulav kōna-m kutəntv si má waa-i tɔ. Ma nɔɔv ke i pəkəyi mpv yoo.

⁸ Waatu wei lɔv kuyɔɔvutu teləsulv nuwa si lseyeli wulav cəla i wontu, ulena í tili si pá pɔvsi-i si: Pepe tɔv kə pə caala-ŋ mpv pə taka? Yele-i na í kōv ma kiŋ, na í nyi si tampana lɔv kuyɔɔvutu teləsulv we lseyeli taa.

⁹ Mprúyú Naaman kpaɣa i kəeke, na i kpaɣanəŋ, na í polo í səŋ Ilisee təyaya nɔɔv. ¹⁰ Ntəna Ilisee tili nɔɔvɔv si pá heeli-i si: Polo nī ŋmilisi nyá təyi Yaatanv pɔv taa kə təm naatosompɔvɔlaya. Pu te-ŋ təkpatakpa.

¹¹ Tənayale Naaman tv mpaav na páná, na í təŋ si: Puwe, maa nyəma si lɔv kuyɔɔvutu teləsulv ká lu i mayamaya kə, na í səŋ ma isentaa, na í sələmi i lɔv Tacaa, na í tokina timpi taa kutəŋ wee tɔ na í waa-m. ¹² Ule Tamasi

pusi Apana na Paapaa pa ta kəli lseyeli ləŋ. Ye ma caaki maa yaaki təna na pə waa-m?

Ulena Naaman ha siyile na í tsekəna páná. ¹³Mpuyule í təmle nyóma se í waali na pá pəsi-i si: Ta caa, ye ləŋ kuyəŋtutu teləsulb ka tu-ŋ təmle səsəle natəli si n í la, n ká kpisaa? Ule pepe təŋ ké í təma si n í ya lum na pə waa-ŋ, na n kisiyi?

¹⁴Ulena Naaman tisi na í tii Yaatanu pəŋ lum taa, na í ŋmilisi í təyi təm naatosompəŋɔlaya, isu Ilisee heela-i t. Ulena í kutəŋ te, na í tənuyu məli təsototosoto, isu pəyaya səkpelaya. ¹⁵Ípuyú Naaman na í nyóma pa məla kprakaa ke Ilisee te, na í tó si: Pənente ma nyəmə si ləŋ nəŋɔl fei tetu taa ké tiili, isu lseyeli ləŋ. Ule ma səkəna-ŋ na wontu tənə.

¹⁶Ama Ilisee tuuwa si: Na ləŋ wei í təmle ma laki tə, ma kaa mu pə taa pulv.

Mpuyú Naaman caala-i, ulena Ilisee kisi. ¹⁷Ulena Naaman tasa si: N kisa ma kuhaham tə, yele na má cosi mə tetu ke pəcə, isu kpanasi naale səŋəla. Mpi tə, lseyeli ləŋ tike ke maa laki ciikuɣu kətaya na kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. ¹⁸Ama kulumtu ke ma sələməyi si Tacaa í wii-m. Ye ma caa Silií wulav suvki í tuyv Liməŋ kutuluyu taa si í laaki, maa su-i. Hai, Tacaa tayani-m nti un.

¹⁹Mpuyule Ilisee si: Kpe, ləŋ í su-ŋ. Ulena Naaman tu mpaav.

Kehasi kəpəntuyv

Naaman tēewa í ta tu hatələta səsəm. Ulena ²⁰Kehasi mayasi í taa si: Ma caa kisa Silií toŋ tu un í wontu nté yem. Na ləŋ, isu ma se í waali na má mu pulv. ²¹Ntəna í se apalv un í waali. Naaman pəsaa na í na-i mpv, ulena í lu í kēke taa na í ŋmaa atə. Ulena í sən-i na í pəsi-i si: Alaafəya kele? ²²Ípuyú si: Alaafəya ké. Ma caa kusəna-m si

ləŋ kuyəŋtutu teləsəlaa kpekəle nyóma naale luna lfəlayim pulasi taa, na pá kəŋ í te. Si n ha-weye liyitee nyəŋətu kiloonaa hiu na naanwa, na acima wontu ke naale. ²³Ntəna Naaman si: Yele ma cele-ŋ kiloonaa nutoso.

Ulena Naaman kaana Kehasi na Naaman tu nyəŋətu ntəyi huluy taa na í həkə. Na í cele-i tətəŋ acima wontu, na í svki í təmle nyóma naale na pá təŋna Kehasi. ²⁴Pa tala pulaya nakəli, ulena Kehasi mu huluy na wontu na í svna í te. Ulena Naaman təmle nyóma nάá məli.

²⁵Waatv wei Kehasi məla í caa kiŋ, ulena Ilisee pəsi-i si: Leye n lunaa? Mpuyule si: Ta caa, ma ta polo tiili se.

²⁶Ntəna Ilisee si: Saa wei apalv un í na-ŋ na í lu í kēke taa na í ŋmaa atə tə, pə hula-m ké te. Ule pə ta tata si n hiki wontu kəpantv na liyitee, na n yana Olifinaa na ləseŋnaa tawa, na tala na yomaa apalvnyəma na alvnyəma. ²⁷Pə təŋ tə, Naaman kutəŋ ká məli nyana nyá ləlvuy nyóma mə təŋ ké tam təŋ.

Waatv wei Kehasi lu Ilisee kiŋ ulena asilima kutəŋ waasi í tənuyv təna na í hulvni təlailai isu kponkromulv.

Laale kolepile hiiu

6Ípuyú kuyaku nakuli ləŋ kuyəŋtutu teləsəlaa kpekəle nyóma pola Ilisee kiŋ na pá təmi-i si: Ta caa, ta kutuluyu ŋku kv taa tə kotiŋ tə ku takv-tv. ²Ule yele na tó tii Yaatanu pəŋ nəŋ, na paa wei í seti taav, na tó siki kutuluyu ləŋkv. Ilisee si: Í polo.

³Mpuyule pa taa ləlv pəsənaa si: Ta caa, ta na-ŋ tu pona. Ípuyú si: Pə we teu, maa təŋ-me.

⁴Ulena pa təna pá tii Yaatanu pəŋ nəŋ na pá seti tuŋ. ⁵Pa taa ləlv setayaa í taav, ulena laale holi na tó hoti lum taa. Ntəna apalv un í má kapuka si: Hei ta caa, ma lepa. Laale kəkəntəle ké.

⁶ Ǿpúyú Ilisee pɔɔsa-ɪ sɪ: Le taa ké tɔ hotaa?

Apalɔ inɪ ɪ hɔla-ɪ, ɪlɛna ɪ setɪ tɔyɔ pil-ɪŋa na ɪ lɔyɔ tɔna inɪ, na laale kpa lɔm tɔɔ ké kpaɔkpaɔ. ⁷ Ntena Ilisee sɪ: Kpaɔa-tɛ.

ɪlɛna apalɔ inɪ ɪ siisi na ɪ kpaɔa-tɛ.

Ilisee kpa Silii yoolaa

⁸ Waatu wei Silii wulav yookayana lseyɛli nyɔma tɔ. Ǿpúyú kuyaku nakɔli, ɪ na yoolaa nyɔyɔ nyɔma, pa caɔaa na pá lɔsɪ timpi paa siki tɔ. ⁹ Ama Ilisee tilaa na pá keesɪ lseyɛli wulav ke lona nna nna a taa pɛ fɛɪ sɪ pá polo tɔ, sɪ Silii yoolaa wɛ tɔna.

¹⁰ ɪlɛna lseyɛli wulav tili ɪ yoolaa na pá fɛŋ lona anɪ.

Tɔm paɔale ke pɛ lapa mpɔ, na Ilisee náá keesɛyɪ lseyɛli wulav, na ɪlé ɪ nyɛŋ ɪ tɔntɛ. ¹¹ Ǿpúyú pɛ haŋa Silii wulav, na ɪ koti ɪ yoolaa nyɔyɔ nyɔma, na ɪ tɔ-wɛ sɪ: Mɔnaafiki wɛ ta taa, na ɪ taɔasɛyɪ lseyɛli wulav. ɪ kuli ɪ waali.

¹² Ntena ɪ yoolaa nyɔyɔ nyɔma taa lɛlɔ sɪ: Mɔnaafiki fɛɪ tá taa yoo. Ama Ilisee telɔsɛyɔna wulav, ke nti nti n yɔyɔtɔyɪ nyá naŋ kuhɛntɔyɔ taa tɔ.

¹³ Kelɛna Silii wulav tɔ-wɛ sɪ: ɪ polo na ɪ nyɪ timpi Ilisee wɛ tɔ, na ɪ kpa-ɪ.

Pɛle pa kɔma ɪlɛna pá heeli-ɪ sɪ ɪ wɛ Totɔŋ. ¹⁴ Ǿpúyú Silii wulav tila yoolaa tuutuuma, na keekɛnaa, na kpaɔanɛŋ, na pá polo pá nyala ɪcate.

¹⁵ Tɛw fema tananŋ tɔhulu, na Ilisee tɔmlɛ tɔ lu, ɪlɛna ɪ ná yoolaa, na keekɛnaa, na kpaɔanɛŋ tama ɪcate. ɪlɛna ɪ má kapuka sɪ: Hei, ta caa, tɛ lepa. Tu tɛŋ ŋku? ¹⁶ Mpɔyɔlɛ Ilisee sɪ: Taa nyá. Mpa pa wɛ ta waali tɔ pa kɛla-wɛyɛ paɔale.

¹⁷ Pɛ waali, ɪlɛna ɪ sɔlɔmɪ lɔɔ sɪ: Hai, Taaɔa, kuli ɪ ɪsɛ na ɪ ná.

Ǿpúyú Taaɔa kula ɪ ɪsɛ, na ɪ ná kɔkɔ keekɛnaa, na pɛ kpaɔanɛŋ waasa pulaya tɔɔ.

¹⁸ Ǿpúyú Silii yoolaa sɔv tɔntɛ, na pá tiikina Ilisee tɔɔ. ɪlɛna Ilisee sɔlɔmɪ lɔɔ sɪ: Yɔlɔsɪ pa ɪsɛ.

Ntena Silii yoolaa yɔlɔmɪ ɪsɪ Ilisee sɔlɔmɔyɔ tɔ. ¹⁹ ɪlɛna Ilisee tɔ-wɛ sɪ: ɪ toolaa ké, pɛ taɔa cɔnɛyɛ pa hɔla-mɛ. ɪ tɛŋt-m na má pona-mɛyɛ wei ɪ pɛɛkɔyɪ tɔ ɪ kiŋ.

Ǿpúyú Ilisee pona-wɛyɛ Samalii. ²⁰ Pa sɔv ɪcate taa, ɪlɛna ɪ sɔlɔmɪ sɪ: Taaɔa kuli pa ɪsɛ na pá ná ɪlɛ.

Silii yoolaa ɪsɛ kulaa, ɪlɛna pá cɛkɔna sɪ Samalii ɪcate taa ké pa wɛɛ.

²¹ Waatu wei lseyɛli wulav nawa yoolaa mpɛ, ɪlɛna ɪ pɔɔsɪ Ilisee sɪ: Ma ku-wɛyɛ, ma caa? ²² Ilisee sɪ: Aai, yoo. Pɪ wɛ tɔ, ye yoolaa kpaɔa yomaɔ, paa kuyɔ-wɛ. ɪlɛ calɪ-wɛ na pá tɔyɔ na pá nyɔɔ, ɪlɛna n yɛle-wɛ na pá mɛli pa wulav kiŋ.

²³ Ǿpúyú lseyɛli wulav lapa-wɛyɛ muvulle tɛkɔpɛtɛkɔpɛtɛ, na pá tɔyɔ na pá nyɔɔ. ɪlɛna ɪ yɛle-wɛ na pá mɛli pa caa tɛ. Pɛ kpaɔav hatoo waatu inɪ tɔyɔ yoolaa ŋmulaa yɛla lseyɛli tetɔ taa ké sɔvɔ.

Samalii nyɔyɔsɪ

²⁴ Ǿpúyú waatu nɔyɔlɔ, Silii wulav Pɛnɪ-Hatɔtɔ kɔpɛyɛla ɪ yoolaa, na pá polo pá nyala Samalii ɪcate. ²⁵ ɪlɛna nyɔyɔsɪ anaam lu tɛ taa. Na halɪ pá pɛɛtɔyɪ kpaŋaɔa nyɔyɔ ke liyitee nyɛyɔtɔ nunaasa na pa tɛ tɔyɔnaya pɛɛ naali a ŋkute ke liyitee nyɛyɔtɔ kakpasɪ.

²⁶ Ǿpúyú kuyaku nakɔli lseyɛli wulav tɔŋaɔa ɪcate koluŋa tɔɔ. ɪlɛna alɔ nɔyɔlɔ ɪ má kapuka sɪ: Hai, ta caa waasi-m.

²⁷ Ntena wulav sɪ: Ye Taaɔa ta waasi-ŋ, maa pɛsɛyɪ. Pɛ ta kaasi pɔlɔ, paa tɔyɔnaya pɛɛ paa sɔlɔmɪ.

²⁸ Pɛpɛyɛ n caa?

Alɔ sɪ: N nawa alɔ inɛ? Tɛtɛ waali ké ɪ tɔma sɪ: Tɛ tɔyɔ ma pɔyɔaɔa, ye pɛ fema, ɪlɛ tu tɛɛsɪ ɪ nyɛŋka. ²⁹ Ǿpúyú tɛ tɔsa ma pɔyɔaɔa ŋkɛ na tɛ tɔyɔ. Tɛw fema na

má tómi-ı sı, í kóna ı nyəŋka na té tɔɔɔ, ılena í ŋmesi-ke.

³⁰Wulav nu alv tɔm nti, ılena í cəli ı wontu na laŋwakəlle ke kolunɔ tɔ təna. ılena yəlaa ná sı ı ka suu fələtɔnaa taka ké pə tɛɛ. ³¹ılena wulav má kapuka sı: Ye ma ta seti ılısee nyuvv ke saŋa lɔɔ í tv-m wahala sɔsɔ.

ılısee kpaala nyɔɔɔsi tɛm

³²ılısee na ıcate sɔsaa pa we ı tɛ na pá tɔŋna kotuyı. ıle wulav kusa nyɔɔlvıle, na ıni ı tɔŋɔyi waalı. Tillu ta tu tata, ılena ılısee heeli sɔsaa mpe sı: Yvlvkvl ıle ı kusəna nteye nyɔɔlv sı í kɔɔ í seti ma nyuvv. ı təkı nɔnɔɔɔ, í taa ye le na í svv. ı tu nuki ı maɔamaɔa ı nɔɔhe tɔŋ ke tillu waalı.

³³ılısee nɔɔɔ ta tiita ate, ıle wulav yɔɔɔtaa kele sı: Taca a konna-tvɔv mpu sı ne. ıle pepeye tu tasa tɛlvv ke ı kiŋ?

7 Mɔvɔy ılısee cɔwa sı: Taca yɔɔɔtaa sı cele ısəntɔ taka, liyitee nyəɔlvv kvlsvv ke paa ya mvlvm kiloo na naanvwa na naale, ya tɔɔnaya pee kiloo na hiu na liyiti ke Samalıi kvaku taa.

²Mɔvɔy lseyeli wulav yooı wontu tɔkvlv nɔɔ təkpaı sı: Paa Taca ká tvlı ısɔtɔnvv ke pɔɔŋ na kvɔɔvı pee luli, pu la ısu n yɔɔtvv tɔvle? Ntəna ılısee sı: N ká ná ná nyá ısəpəle. Ama n kaa waa pə taa ké.

Silii yoolaa sewa, na nyɔɔɔsi tɛm

³Asilima kvɔɔv nyəma liyiti nɔɔlv ı ká wenna Samalıi ıcate nɔnɔɔɔ, na awalı tɔɔ. Mpvıle pa tɔma təma sı: Ye tə caya cəne, ısu tə səpa yem. ⁴Tɔv, anı ye tə tɔma sı tə svvki ıcate taa, tu sı nyɔɔɔsi ké, tɔɔnaya feı. Té tu caya cəne, pə taa pə taa ıneyi. Pə tɔv ıle, té tii kolontunaa tɛsikile. Ye pa tu kv-tv awusa.

⁵Pə taanaa, ılena pá tii Silii nyəma tɛsikile pa ta nu nɔɔlv tɔŋ.

⁶Silii yoolaa ká nuwa kəkəte natəlvı, ısu yoolaa tuutuuma, na pa keekenaa na pə kpaɔanəŋ tɔŋ. Ntəna pá heeli təma sı: ısəntɔ lseyeli wulav fela ıcipiti na Hiti pə nyəma ke liyitee ké, na pá kv-tv yooıv. ⁷ılim tukaɔa, ılena Silii yoolaa se na pá ye le pa coka, na pa kpaɔanəŋ na pa kpaɔası.

⁸Asilima kvɔɔv nyəma liyiti ıni ı tala Silii nyəma tɛsikile na pá svv cəkəle natəli tə taa, na pá tɔɔɔ na pá nyɔɔ. ılena pá kuu liyitee na wula na wontu kusuuıtu, na pá polo pá ŋmesi tiili. ılena pá məli na pá svv lentə taa, na pá kpaɔa wontunaa kvpaıtv ke waanı waanı, na pá polo pá ŋmesi tɔtɔ.

Asilii yoolaa sewa na nyɔɔɔsi tɛ

⁹Mɔvɔy pa tɔma sı: ısu tə hıkvı tɔm kvpaıtv ke saŋa ısəntɔ na té suna ta tu tɔ pə feı teu. Ye tə yela sı pə nyaalı na pəcɔ té heeli-tı, lɔɔ ká hɔ ta ŋkpaıvıv. Té polo té heeli-təyi wulav tɛ.

¹⁰Mɔvɔy asilima kvɔɔv nyəma mpe pa svv ıcate taa, na pá ya yoolaa mpa pa tɔŋɔyi ıcate nɔnɔɔɔ tɔ, na pá heeli-we sı: Tə pola Silii yoolaa tɛsikile nté tə ta na nɔɔlv. Pəcɔ tə ta tu nu yvlv nɔɔlv tɔŋ. Kpaɔanəŋ na kpaɔası tike ke pa tamsaa, na coka we kvete.

¹¹ılena ıcate nɔnɔɔɔ taŋlaa mpe pá ya nɔɔlv, na pá tilina-ı tɔm ntəyi wulav tɛ.

¹²Mpvıle wulav kula ahoo heka, na í tɔ ı waalı nyəma sı: Ma nyəma Silii nyəma mpe pa taa laɔatv. Pa nyəma sı nyɔɔɔsi pu-tv. Pə tɔv ké pa lu pa tɛsikile na pá polo pá ŋmeli tawa taa sı, ye té lu ıcate taa, ıle pa kpa-tv na tá ıse. Na pá svv ıcate taa tɔtɔ.

¹³Mɔvɔy wulav waalı nyəma taa nɔɔlv ná tɔma sı: Té ləı kpaɔanəŋ kvpaı na té tilina yəlaa napəli, na té ná mpi pə lakı təna tɔ. Paa tə tu yela-we, paa sı teitei ké ısu ıcate taa yəla təna.

¹⁴Ulena wulav cela yoou keekenaa naaleye yoolaa, na pá polo Silií nyóma ke preekuyv si pa naa. ¹⁵Mpúyú pa tɔɔa pa nɔɔheɛ, halóna Yaatanɔ pɔɔɔ. Na pá hiiki wontunaa tuutuuma wei Silií nyóma lóna mpaav si, pɔ kaasi-we tɔfayafaya na pá se lɔɔlɔɔ tɔ. Ulena pele pá mɔli na pá heeli-tɔyi wulav.

¹⁶Mpúyú icate nyóma lu kprakaa, na pá tii Silií nyóma tɔsikile, na pá kuu wontu. Halóna yólaa pɛeti mɔlvɔm kilonaa naanwa na naale, yaa tɔɔnaya pee kilonaa hiu na liyiti ke liyitee nyɔɔɔlvɔv kɔlvɔmvɔv, isu Tacaa ka heeluyv-we tɔ. ¹⁷Mpúyú wulav kusa ɔ yoou wontu tɔkɔlv wei ɔ tɔɔaya-ɔ tam tɔ, si í polo na í feɔ na í ná mpi pɔ laki kuyaku taa ké icate nɔɔɔɔ tɔ. Ama samaa wei ɔ ka we tɔna tɔ, ɔ paa-ɔ nɔɔheɛ na í sí. Mpúyú lɔɔ kuyɔɔtɔtv telɔsvlv Ilisee ka yɔɔɔta waatu wei lseyeli wulav kɔma na í mayana-ɔ tɔ.

¹⁸Waatu wei Ilisee ká heela wulav si: Cele isɔntɔ waatu paa pɛeti tɔɔnaya pee kilonaa hiu na liyiti, yaa mɔlvɔm kilonaa naanwa na naaleye liyitee nyɔɔɔlvɔv kɔlvɔmvɔv ke Samalii kuyaku taa tɔ. ¹⁹Yoou wontu tɔkɔlv unɔ ɔ cɔna si: Paa Tacaa ká tvlɔ isɔtɔnvɔv ke pɔɔɔ na kutɔɔv pee luli, pu la isu n yɔɔɔtaa tɔɔle? Halɔ Ilisee tɔmɔ-ɔ si: N ká ná ná nyá isɔpɔle, ɔle n kaa waa pɔ taa ké. ²⁰Na tampana mpúyú pɔ lapa. Icate nɔɔɔɔ samaa fela-ɔ ké na í sí.

Sunem alv tɔm tɔnaya

8 Mpúyú kuyaku nakvli, Ilisee tɔma Sunem alv wei ɔ pɔɔaya ɔ ka feesaa tɔ si: Nyana nyá tɔɔaya nyóma, í lu cɔne. Í polo timpɔ í caaki tɔ na í caɔa. Mpi tɔ, Tacaa caa ɔ kɔna nyɔɔɔtɔ ke lseyeli tetv taa ké pusi naatosompɔɔlaya.

²Ulena alv unɔ na ɔ nyóma pá polo pá caɔa Filiisi nyóma tetv taa. Pusi naatosompɔɔlaya ke pa caɔaa isu

lɔɔ kuyɔɔtɔtv telɔsvlv ka heeluyv-ɔ tɔ. ³Pusi nsi si sikaa, ulena pá mɔli pa tetv taa. Ulena pá pɔɔsi wulav ke pa tɔɔaya na pa tawa tɔm.

⁴Waatu unɔ ɔ taa ké wulav yɔɔɔtayana Ilisee tɔmle tv Kehasi. Na í pɔɔsi-ɔ si: Keeɔi piti tɔma nna Ilisee ka lapa tɔ. ⁵Ulena í keesɔyi-ɔ pɔɔaya ŋka Ilisee ka feesaa tɔ ka tɔm. Ule alv na ɔ pɔɔaya ŋke pa tala wulav tɔyele, na pá pɔɔsi-ɔ pa tɔɔaya na pa tawa tɔm. Ntena Kehasi si: Aŋhaa, ta caa, alv unɔ ɔ pɔɔaya kaneyɔ Ilisee ka feesaa.

⁶Mpúyú wulav pɔɔsa alv na alv keesɔ-ɔ pɔ tɔna. Ulena í heeli ɔ yólaa taa wei ɔ wena naani ke teu tɔ si: Paasɔna alv unɔ ɔ tɔm nti. Pá mɔɔna-ɔ ɔ nyɔm tɔna. Pá cele-ɔ ɔ tawa kɔlvɔlvɔm kasɔɔaya ke pɔ krayav too ɔ feɔ tɔ.

Ilisee na Hasayeli pa tɔm

⁷Mpúyú waatu nɔɔlv, Ilisee pola Tamasi. Ulena pɔ pana pɔ wukaya Silií wulav Penɔ-Hatati. Ulena í nu si lɔɔ kuyɔɔtɔtv telɔsvlv kɔma icate taa.

⁸Ulena í kɔsi ɔ waali tv Hasayeli si: Pona Ilisee ke kɔcɔv. Pɔɔsɔna-ɔ si: Maa si yaa maa kɔli?

⁹Mpúyú Hasayeli sɔyɔla Tamasi taa kɔpampam ké yooyoona nule si ɔ haaki Ilisee. ɔ tala lɔɔ kuyɔɔtɔtv telɔsvlv kiŋ, ulena í tɔ si: Nyá pɔyalv Silií wulav Penɔ-Hatati kɔsɔna-m si, má kɔv má pɔɔsi-ŋ si ɔ ká si yaa ɔ ká kɔli?

¹⁰Ntena Ilisee si: Polo na ní heeli-ɔ si, ɔ ká kɔli. Ama Tacaa hula-m si, paa pu la isɔna ɔ ká si.

¹¹Mpúyú Ilisee isentaa layasa kprakaa, na í nyɔni Hasayeli tɔpiŋɔ na í naali wula. ¹²Ntena Hasayeli si: Pepe lapa ta caa?

Mpuyvle Ilisee si: Ma tɔma nav ke isɔna ní ká sɔ kɔkɔ ke lseyeli nyóma kolooɔi acalɛ tɔ. N ká lentɔ pa ifepiya, na ní felɔ pa piya ke nɔɔheɛ, na ní yɔkɔ ahusitonaa lotu. ¹³Kelena Hasayeli si:

Haya kuhulumaya má, leye ma nawa pə toŋ? Iiisee si: Tacaa heela-m si n ká pəsi Siliu nyóma wulav.

¹⁴ Mprúyú Hasayeli kpema, uena wulav pəsi-i si: ləɔ kuyɔɔtutu teləsulu heela-ŋ suwe? Mpruyule si: l heela-m ké si n ká kulɩ.

¹⁵ Ama tev fema, uena Hasayeli lii kunti ke lum na í takɩ wulav isentɔɔ na í sí. Uena unɩ ɩ tɔɔ kawulaya ke ɩ lonte.

Yuta wulav Solam tɔm

(Kutɔɔsvtu II 21:2-20)

¹⁶⁻¹⁷ lseyeli wulav Akapɩ pəyalu Solam kawulaya pənaɔa kakpasɩ nyəŋka taa ké Yuta wulav Sosafatu pəyalu Solam, ná tɔɔ Yuta kawulaya ke Yosalem taa ké pusi pələfeti naanɔwa. l lɔlɔyɔ pusi we hiu na naanɔwa na naale ke waatu unɩ. ¹⁸ Mprúyú ɩ tɔma teitei isɩ lseyeli awulaa Akapɩ we. Halɩ unɩ ɩ tu kraɔana íle ɩ peɔlɔ, na í la mpi pə ta maya Tacaa tɔ. ¹⁹ Paa na mpɩ Tacaa ta tisi na í wakɔli Yuta kawulaya. Mpi tɔ, ɩ ka tema ɩ tɔmlɩ tu Tafiiti ke heeluyú ké si, nyá lɔlɔyɔ nyóma ká tɔki kawulaya ke Yosalem ke tam na pá kaasəyi tɔma.

²⁰ Yuta wulav Solam unɩ ɩ waatu taa ké ltɔm nyóma kula ɩ tɔɔ, na pá kpa pa təyi pa wulav. ²¹ Mprúyú Solam na ɩ yoolaa na pa yoo kɛkɛnaa, pa pola-weye yoonav ke Sayii tetu taa. Uena pele pá ta-weye kotaya. Ama ahoo naali mpe pa tii ltɔm nyóma mpa paa tama-weye kotaya tɔ pa tɔɔ na pá yoonawé. Uena Yuta yoolaa se na pá kpé. ²² Pə kraɔav waatu unɩ tɔɔ ltɔm nyóma lu Yuta nyóma niŋ taa, na pá wee pa ti tɔɔ.

Mprúyú Lipina ɩcate nyóma ná lapa mpɩ tɔtɔɔ waatu unɩ ɩ taa.

²³ Pa keesa Solam tɔmnaa lentənaa ke Yuta awulaa takɔlaya taa. ²⁴ Waatu wei ɩ səpa, uena pá pimi-i pa təyaya pəlaav taa ké Tafiiti te.

Yuta wulav Ahasiya tɔm

(Kutɔɔsvtu II 22:1-6)

²⁵⁻²⁶ lseyeli wulav Akapɩ pəyalu Solam kawulaya pənaɔa naanɔwa na naale nyəŋka taa ké Yuta wulav Solam pəyalu Ahasiya ná pəsa wulav ke Yosalem ke pənaɔa kuhumaya tike. l lɔlɔyɔ pusi ka we hiu na naale ke waatu unɩ ɩ taa. l too ka ké lseyeli wulav Omili lɔlɔyɔ taa tu, pa yaaki-i si Atalii. ²⁷ Uena í tɔ isayatu taa ké teitei isɩ ɩ alɩ lɔlɔyɔ nyóma Akapɩ we. Na í lá mpi pə ta maya Tacaa tɔ.

²⁸ Mprúyú Solam na Ahasiya pa lapa nɔɔ kuhumaya, na pá polo Siliu wulav Hasayeli ke yoonav ke Lamɔti ɩcate ke Kalaati tetu taa, na pá kú Solam. ²⁹ Uena í məli Sisilee si pá lapɩ-i kɔɔle. Mprúyú Yuta wulav Ahasiya pola-i sɛɛv.

Pa kpa Yehu ke kawulaya

9 Mprúyú kuyaku nakuli, Iiisee yaa ləɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa taa səkpɩlu nɔɔɔlɩ, na í tɔmɩ-i si: Mv nim kate nyəm pəne, na í lɔɔ nyá ti tɔcav ke Lamɔti ke Kalaati tetu taa. ² Na í mayana Sosafatu pəyalu Yehu, unɩ ɩ kena Nimsi saali. Ye n talaa ile n yaa-i ɩ tike ke naŋ nakuli ku taa. ³ Uena í pəli nim ke ɩ nyuyɩ taa. Uena í heeli-i si: Ma kra-ŋ lseyeli wulav. Í tema mpɩ, n tulɩ nɔnɔɔ na í se kraɔpaa.

⁴ Mprúyú ləɔ kuyɔɔtutu teləsulu səkpɩlu unɩ ɩ tɛɛwa Lamɔti ke Kalaati tetu taa. ⁵ l tala təna, uena í mayana lseyeli yoolaa nyuyɩ nyóma kotaa. Ntena í tɔ si: Ta caa, ma caa ma na-ŋ tɔm. Uena Yehu si: Ta taa awe? ləɔ kuyɔɔtutu teləsulu si: Nyá mayamaya.

⁶ Mprúyú Yehu kulaa na í pona-i təyaya, na ləɔ kuyɔɔtutu teləsulu pəli ɩ nyuyɩ taa ké nim. Na í tɔmɩ-i si: lseyeli ləɔ Tacaa yɔɔtɔaa si, má kra-ŋ si í pəsi ma yəlaa lseyeli nyóma wulav. ⁷ Na í kú nyá caa kɔpəŋ Akapɩ lɔlɔyɔ

Yuta wulav Ahasiya sɛm

(Kutɔɔsɔtu II 22:7-9)

²⁷ Waatu wei Yuta wulav Ahasiya nawa Solam sɛm, ulena í seeki na í mɛlɛyɛna Pɛti-Kaa hɔyɔlvɔv tɔɔ. Na Yehu náá tó ɪ waali, na í tó ɪ taapalaa si: Í kó ílé tɔtɔ. Mprúyú pa yaɣa-ɪ nyɛmá, na í wɛ kɛkɛ taa, na í kraaki Kuuli kɛ Ipɛleyam ɛɔɔ. Paa na mpv, na Ahasiya se na í tala Mekito na í sí tɛna. ²⁸ Ulena ɪ tɛmlɛ nyɛ́ma tu-ɪ kɛkɛ taa, na pá pona-ɪ Yosalem. Na pá pimi-ɪ pa tɛyaya pɛlaav taa kɛ Tafiiti te.

²⁹ Akarɪ pɛyavɔ Solam kawulaya pɛnaya naanɔwa na kɔlvɔm nyɛ́nka taa kɛ Ahasiya ka pɛsa Yuta wulav.

Sesapɛɛli sɛm

³⁰⁻³¹ Mprúyú Sesapɛɛli nuwa tɛ tɛna nti tɛ lapa tɔ. Ulena í lɔv ɪ nyɔɔsi, na í tó kaɔka wontu, na ɛlavnaa. Yehu talaa na í svvki ɪcate taa na alv un ɪ na-ɪ, ulena í má kapuka si: Wulav kɔlv Simili nyá. Aaafaya wɛɛ?

³² Yehu kusa ise, ulena ɪ ma kapuka si: Awe wenna ma tɔɔ?

Mprúyú kawulaya tɛyaya taa apalaa naani nyɛ́ma napɛlɛyɪ naale, na tooso nyɛ́nna pɛtote. ³³ Ntɛna Yehu tɔ-wɛ si: Í lɔyɔ alv un na pɛtote.

Ulena apalaa mpe pá tusi Sesapɛɛli, na í hoti na Yehu tɛɛ ɪ tɔɔ na kɛkɛ. Na ɛalɛm ya koloɛa na kraɣanɛɛ tɔɔ.

³⁴ Mprúyú Yehu svv kawulaya tɛyaya taa, na í tɔyɔ na í nyɔɔ, na í tɔ ɪ taapalaa si: Í pi alv mpusi tv un. Mpi tɔ, ɪ ka kɛ wulav pɛɛɔ.

³⁵ Pa luwa Sesapɛɛli pim, ulena pá maɣana nyvmpɔyɔlaya na ntantakɛɛ na nɔntaalɛɛ tike. ³⁶ Pa mɛlaa na pa heeli-tɛyɪ Yehu, ulena í tó si: Mprúyú Taca ka heela Tisipe lɔɔ kuyɔyɔtɔtv telɛsvɔv Ilii na ɪ yɔyɔti si: Hast ká taɣamɪ Sesapɛɛli kɛ Sisilee halɛm taa. ³⁷ Na pa

lɔ ɪ timpi wɛ kaasaa tɔyɔ halɛm taa, isv pa hutuyv hute tɔ. Nɔyɔlv kaa nyɛmɪ-ɪ.

Akarɪ tɛyaya nyɛ́ma kuyv

10 Akarɪ lɔlvɔv nyɛ́ma ka wɛ nu-toso na naanɔwa kɛ Samalii taa kɛ. Mprúyú Yehu ɛmaa lɛɛtɛli kɛ ɪcate nyvɔv nyɛ́ma na tɛ sɔsaa, na mpa pa tɔwa si pa sɛyɛsɛyɪ Akarɪ lɔlvɔv nyɛ́ma mpe tɔ si: ² Mɛ paasɛyɛna na wulav lɔlvɔv nyɛ́ma piya. Na í wɛna kɛkɛnaa, na kraɣanɛɛ, na yooɔ wontu na í wɛ koluɛa ɪcate taa. Mpv tɔ, ye í hika takɛlaya kanɛ, ³ íle ɪ nyɛni wulav lɔlvɔv nyɛ́ma mpe pa taa, na í kra wulav kɛ wei ɪ pɛsɛyɪ, na í mvna kawulaya tɔ na í kentiɣi í na ɪ lɔlvɔv nyɛ́ma pa tɔɔ.

⁴ Mpvɔyle sɔyɔntv kra pa tɛna na pa tɛɛ tɛma si: Taɣale mpa? Awulaa naale ná tá pɛsi-ɪ kacɛɛfana tá na? ⁵ Ulena wulav tɛyaya nyvɔv tv, na ɪcate sɔsɔ na sɔsaa, na sɛyɛsɛlaa pa heeli Yehu si: Tɛ kɛ nyá tɛmlɛ nyɛ́ma kɛ. Ule nti n ká tv-tv tɔyɔ tu la. Tv tasɛyɪ nɔyɔlvɔv kraɔ. La mpi pɛ maɣa-ɛ tɔ.

⁶ Mprúyú Yehu ɛmaa-wɛyɛ lɛɛtɛli naale nyɛ́n si: Ye í ká wɛ ma waali na í tɔkɛyɪ ma kutɔtv, íle í seti wulav lɔlvɔv nyɛ́ma tɛna nyɔɔɛ, na í kɔna-m cele isɛntɔ teitei.

Pɛyɛle Samalii wulav lɔlvɔv nyɛ́ma nutoso na naanɔwa ka wɛ ɪcate yɛlaa sɔsaa kij na pá tɔɔki-wɛ.

⁷ Waatu wei sɔsaa mpe pa nawa Yehu lɛɛtɛli, ulena pá koti wulav lɔlvɔv nyɛ́ma nutoso na naanɔwa un. Na pá siki pa nyɔɔɛ kɛ tɔkɛɛ taa, na pá pona Yehu kɛ Sisilee. ⁸ Mprúyú tillu heela Yehu si: Pa kɔna nyɔɔɛ un. Ulena Yehu tó si: Í kaa-ɪ huwa naalɛyɛ ɪcate nɔnɔyɔ. Halɛna pɛ nyaali. ⁹⁻¹⁰ Tɛv fema tanaɛ, ulena í lu ɪcate nɔnɔyɔ, na í tó samaa si: Mɛ paa fɛi tɔm tɛnɛ tɛ taa, maɣale tɔm tv. Mpi tɔ, má kɔlɛna Solam tɔɔ na má kv-ɪ. Ama pane pa tɛna isɛntɔ, awe ná kú pɛɛ? Mpv tɔ, ma ɛaa si í nyɪ si nti Taca

yɔɔɔta Akarɪ na ɪ lɔlvɔv nyɔ́ma tɔɔ tɔ, tɔ ta saali yem. ɪ yoosa-tɔyɪ isu ɪ ka heeluyɔ lɔɔ kuyɔɔɔtɔv telɔsɔlv Ilii na ɪ yɔɔɔtɪ tɔ.

¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Yehu kuwa Akarɪ lɔlvɔv nyɔ́ma mpa pɛ kaasaa na pɛ we Sisilee tɔ. Paa ɪ waali nyɔ́ma tɔna, na ɪ lɔlɔtanaa, na ɪ kɔtɔlaa, ɪ ta ye le paa kulɔm.

Yuta awulumpiya kuyɔ

(Kutɔɔstɔv II 22:8)

¹² M̀p̀r̀ỳg̀ Yehu tv Samalii mpaav, na ɪ tala Tiikilaa tɔsikile. ¹³ Ulena ɪ suli Yuta wulav Ahasiya lɔlvɔv nyɔ́ma na ɪ pɔɔsɪ-we sɪ: ɪ kɛ le nyɔ́ma kɛ ye? Pɛle sɪ: Tɔ kɛ Ahasiya lɔlvɔv nyɔ́ma kɛ. Tɔ kɔma Sesapeeli piya na pa lɔlvɔv nyɔ́ma mpa pɛ kaasaa tɔyɔ sɛɛv kɛ. ¹⁴ Tɔnaɔale Yehu mapa kapuka sɪ: ɪ kpa-we na pa ɪsɛ.

Ulena Yehu taapalaa kpa-we, na pɛ lentɪ-weɔye Tiikilaa tɔsikile lɔkɔ kiɲ, na pɛ petɪ-weɔye lɔkɔ unɪ ɪ taa. Pa we yɔlaa nule na naale, nɔyɔlv ta fiti.

Yehu suluyɔ kɛ Yonatari

¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ Yehu tɔma pɛɔ, ulena ɪ nɔ Lepakii pɔyalv Yonatari na ɪ kɔɲna ɪ tɔɔ. Ulena ɪ sɛɛ-ɪ na ɪ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: N we ma tɔɔ isu ma wɛv nyɔ́ tɔɔ tɔ? ɪ lɛ sɪ: ɛɛ. Yehu sɪ: Ye mpv tɔ ha tɔmɔya niɲ.

Pa tema tɔmɔya niɲ hav, ulena Yehu kpaɔa-ɪ kɛkɛ taa ¹⁶ na ɪ tɔ sɪ: Tɔɲɪ-m na ɲ nɔ isɛna ma luyɔ svv Tacaa tɔmlɛ lapv tɔ.

Ulena Yehu kpaɔa-ɪ ɪ kɛkɛ taa. ¹⁷ Waatv wei pa tala Samalii ulena Yehu tɛɛsɪ kuyɔv kɛ Akarɪ lɔlvɔv nyɔ́ma, mpa paa kaasa tɔna tɔ. ɪ ku-weɔye teitei kɛ isu Tacaa ka heeluyɔ lɔɔ kuyɔɔɔtɔv telɔsɔlv Ilii tɔ.

Yehu kuyɔ kɛ Paali laatu

¹⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ Yehu kota Samalii nyɔ́ma na ɪ tɔ sɪ: Wulav Akarɪ ka laawa tuyɔ Paali kɛ. Ama maa laa-ɪ na pɛ kɔlv mpv.

¹⁹ Ulena Yehu tɔ sɪ: ɪ kɔti Paali unɪ ɪ kɔtɔlaa, na ɪ kuyɔɔɔtɔv telɔsɔlaa, na laalaa tɔnaɔa ma kiɲ. Pɛ taa sɔɔ nɔyɔlv. Ma laki tuyɔv ɲkuyɔv acima kɛ. Mpv tɔ, ye wei ɪ fetɪ isu pa ku-ɪ.

Acilayatv kɛ Yehu lakaya mpv sɪ ɪ hiki tuyɔv ɲku kv laalaa tɔna. ²⁰ Pɛ tɔɔ kɛ ɪ kota yɔlaa kɛ Paali kotuyɔv sɔsɔv.

²¹ Ulena pɛ tili lɛyɛlv tɔna taa na kv laalaa kɔti, pɛ ta sɔɔ paa kulɔm. Na pɛ su kutuluyɔ. ²² M̀p̀r̀ỳg̀ Yehu tɔma tuyɔv ɲku kv paasɛnlaa sɪ: ɪ cɛla laalaa tɔnaɔa pa wontu kususuutu. ²³ Pɛ waali kɛ Yehu na Lepakii pɔyalv Yonatari pa svv tuyɔv kutuluyɔ taa, na pɛ pɔɔsɪ kv laalaa tɔna sɪ: Ntɔɲ ɪ wena naani kɛ teu sɪ lɛyɛlv ɪsɔ sɛɛlv nɔyɔlv ɪ ta siti mɔ taa cɔnɛ?

²⁴ Mpv tɔ, na Yehu sɪ yoolaa nunaasa na awalɪ tɔɔ. Na ɪ heela-we sɪ: Maa tɔ tuyɔv laalaa tɔnaɔa mɔ niɲ taa. Ye wei ɪ yela kulɔm na ɪ fiti puntv kɔ sɪ ɪ lonte. M̀p̀r̀ỳg̀ ɪ na Yonatari pa polaa na pɛ la ciikuyɔv kɔtaya na kɔtaya ɲka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ. ²⁵ Pa tema mpv, ulena Yehu heeli yoolaa na pa nyuvv nyɔ́ma sɪ: ɪ svv na ɪ kɔ pa tɔna. Nɔyɔlv ɪ taa fiti na ɪ lv.

M̀p̀r̀ỳg̀ pa ku-we na pɛ lɔ-we na awalɪ tɔɔ. Ulena pɛ svv kutuluyɔv ɲku kv naɲ lɔlv nyɔ́ɲku taa ²⁶ na pɛ lɔsɪ tesikasɪ kulalaasɪ na awalɪ, na pɛ wɔ kɔkɔ. ²⁷ Na pɛ yɔkɪ pɔle kusikile na kutuluyɔv, na pɛ pɔsɪ ɪcɔte hute kɛ halɔna sanɔa.

lɛyɛlv wulav Yehu tɔm

²⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ Yehu kpiisa tuyɔv laav kɛ lɛyɛlv kawulaya taa. ²⁹ Paa na mpv tɔ, ɪ lapa ɪsɔyɔtɔv kɛ teitei ɪsɪ Solopwam. Solopwam ka tusina lɛyɛlv nyɔ́ma na pɛ laa wɔla nawee kɛ Petɛɛlv na Tarɲ.

³⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa tɔma Yehu sɪ: Ma sama, n lapa nti maa sɪwa sɪ maa hɔna Akarɪ na ɪ tɔyɔyɔ nyɔ́ma pa ɲkpaɲɔyɔv tɔ. Pɛ tɔɔ kɛ nyɔ́ piya piya kɔ lɛɛtɪ nyɔ́ lonte taa, na pɛ tɔkɪ kawulaya na pɛ

kaasəyi təma. Haləna pa ləlvə loosi ke liyiti.

³¹ Ama Yehu ta təŋ lə Tacaa kiinj ke teu na lotu kəlvmtv. l ta lə tuŋ laav mpi pə taa Solopuwam ka tusa lseyeli nyəma tə.

³² Waatu imi i taa ké Tacaa yelaa na Silii wulav Hasayeli svv lseyeli nyəma tetv təyčv. ³³ Na pá ləeki Yaatanı ilim təlule təv na Aluwəe tetv na ilim ntəyčv təv nyəntv. Pə krayav Kalaati na Pasəŋ pa tetv nti tə taa Lupeŋ na Katı na Manasee pə nyəma ka wəe tə.

³⁴ Pa kəesa Yehu təmnaa lentənaa, na i kuləpəm, na i apalutv təm ke Yuta awulaa takəlaya taa. ³⁵⁻³⁶ l təyčv kawulaya ke pusi pələfet hiu ke Samalii ke lseyeli taa. l səpa, ulena pá pimi-i Samalii. Ulena i pəyalv Sowakasi ləeti i lonte.

Yuta wulav alv nyəŋ Atalii təm

(Kvtəsvtv II 22:10-12)

11 Waatu wei Yuta wulav Ahasiya too Atalii nuwa si i pəyalv Ahasiya səpa, ulena í kó wulav təyaya nyəma təna. ² Pa kukaya mpv, ulena Solam pələv Yosepa, Ahasiya neu, la kookali na í ħmuli i taalv pəyaya Sowasi. Na í seena na í ħmesi í na i nkvəlv ke ləv təsele naŋ kuhəntvəv nakvli kv taa. Atalii ta nyi ka təv, haləna ká fiti kulaa mpe. ³ Mprúyú pa saala ləv təsele taa tənaya pusi naatoso, na Atalii təkı kawulaya.

Pa kpa Sowasi ke kawulaya

(Kvtəsvtv II 23:1-21)

⁴ Pənaya naatosompəyələya nyəŋka taa ké kətvəv Yoyata kota wulav taŋlaa, na taŋlaa lələa nyvəv nyəma, na í pona-weye ləv təsele taa. Na í na-we pá pələv nəyčv na tuunav, na í hvli-weye wulav pəyalv. ⁵ Ulena í tə-we si: l fayə mə taa mpa pa lakı təmlə ke kvayaku kuhəesvəv wule tə, pa taa ké kpeka

tooso. Kancalaya nyənte í taŋ wulav təyaya. ⁶ Naale nyənte ke Suuu nənəyčv, na tooso nyənte ke taŋlaa waalı nənəyčv tətə. Kpeka anı a tooso, á ká taŋəyənə wulav təyaya, na á kaasəyi təma. ⁷ Pə kaasa mə kpeka səsvəna naale, wei u lakı təmlə ke kvayaku kuhəesvəv wule tə. Pele paa taŋna ləv təsele ke timpi wulav kvəlv wəe tə. ⁸ Yoolaa tənə ká təkı pa yoou wontu ke pa niŋ taa ké, na wulav í wə timpi, pa wə i waalı. Ye yvlv kraı tv í kpatəna-we pá kv-i.

⁹ Mprúyú taŋlaa nyvəv nyəma lapa teitei isv kətvəv Yoyata ká heeluyv-wə tə. Pa kota yoolaa mpa pa lakı təmlə ke kvayaku kuhəesvəv wule tə, na mpa paa lakı kvayaku ħkvəv təmlə tə, na pá polo Yoyata kiŋ. ¹⁰ Mprúyú Yoyata cəla-weye wulav Tafiiti ħmantaaı, na i kpaləŋ wei i ka wə ləv təsele taa tə. ¹¹ Ulena yoolaa puli ləv təsele isəntaa ħkulvŋə kanə, na pá polo ləŋka, na pá taŋə wulav. ¹² Mprúyú Yoyata ləsa Sowasi na pá temi-i kawulaya ntenuyu. Na pá cəle-i kiŋ takəlaya, na pá pəli i nyvəv taa ké nim, na pá kpa-i wulav. Ulena yələa tənə svv pa niŋ taa ké mapv na pá wilitiyi na pá seeki-i si: Mə na tetv wulav.

¹³ Waatu wei Atalii nu taŋlaa na samaa kəkəte řité, ulena í polo pa kiŋ ke ləv təsele taa. ¹⁴ Mprúyú i loosa pəyaya ke awulaa təsəŋle. Na wulav waalı nyəma, na akantəe hvllaa səŋə ka kiŋ, na pá hvləyi akantəe na samaa náa ħmaaləyi. Tənaya Atalii cəla i wontu, na í ma kapuka si: Waalı hvv nté, waalı hvv nté.

¹⁵ Yoyata ta svəli si pá kv-i ləv təsele taa. Pə təv ké i təma nyvəv nyəma si: l ləsi-i kpeŋə, na wei í təŋə-me, ulə í kó pəntv.

¹⁶ Ulena pá ləsi Atalii na pá pona-i kawulaya təyaya krayanəŋ nənəyčv na pá kv-i.

¹⁷ Mprúyú Yoyata lapa na Tacaa, na wulav, na samaa, pa pələv nəyčv si, pá

la na pá pəsi i nyóma. Na í la tətə na wulav na samaa pá pəeli nəyɔ ləŋka. ¹⁸ Mprúyú samaa polaa na pá yəki tyyu Paali kutuluyu, na kətasi təlatenaa na pə ləesəŋ. Na pá kú pə kətulv Matəŋ ke kətasi təlatenaa kiŋ. Pə waali ké Yoyata krawa mpa paa taŋ ləɔ təsəele tɔ.

¹⁹ Mprúyú Yoyata kota yoolaa nyuyv nyóma, na wulav taŋlaa, na taŋlaa lələa, na samaa tənə sɪ pá kraya wulav ke ləɔ təsəele taa, na pá su-i na pá təŋna taŋlaa nənəyɔ, na pá pona-i kawulaya təyaya taa. Waatu wei Sowasi çaya kawulaya kumte tɔ, ²⁰ ləna pa tənə pa ŋmaaləna laŋhuləmlə.

lənə icatə çaya təpamm ke Atalii səm waali.

Yuta wulav Sowasi təm

(Kwtəɔsvtu II 24:1-3)

12 ¹⁻² lseyeli wulav Yehu pənaya naatosompəyɔlaya nyəŋka taa ké Sowasi luluyv pusɪ ná yoosa naatom-pəyɔlaya tətə. lənə í təyɔ kawulaya ke Yosalem icatə taa ké Yuta tetv taa ke pusɪ nule. l too ka ké Pəesepa tv ké, na pá yaaki-i sɪ Sipiya. ³ Mprúyú Sowasi lapa mpi pə maya Tacaa təyɔ haləna i səm. Mpi tɔ, Yoyata ka seyses-a teu ké. ⁴ Paa na mpv i ta wakəli təkətələnəa, yələa pukaya tam ké na pá laaki na pá wəki tulaalənaa.

Sowasi tayana ləɔ təsəele

(Kwtəɔsvtu II 24:4-14)

⁵⁻⁶ Mprúyú kuyaku nakulɪ Sowasi təma kətəlaa mpə sɪ: Pə wəe ké sɪ, liyitee paasənlaa í kpeyeli liyitee nna pa kəŋna ləɔ təsəele taa sɪ pá lana təmlə tɔ. Yaa ləɔ təsəele lampuu, yaa wənə pa hana luyv kuləmvuyv tɔ, na pá tayanna timpi timpi pə nəyəsənəa tɔ.

⁷ Haləna pé tala Sowasi kawulaya pənaya hiu na tooso nyəŋka, kətəlaa ta tayənətə ləɔ təsəele tiili. ⁸ Mprúyú wulav yaa kətulv Yoyata, na i taapalaa na í

pəɔsi-wə sɪ: Pəpe tɔə ké i tá tayani ləɔ təsəele? Pə tɔə tɔ, liyitee paasənlaa kaa tasa-meyə-yeyə çeluyv. Paa su-yeyə na pá tayanna ləɔ təsəele nté.

⁹ Mprúyú kətəlaa tisa sɪ pa kaa tasa liyitee mvuyv ke paasənlaa kiŋ. Pəçɔ pá kaa paasənəa ləɔ təsəele tayanuyv.

¹⁰ Mprúyú kətulv Yoyata çaa atakaa nəyɔlv, na í tɔli-i púyúv na í su kətaya tələtə kiŋ ke ləɔ təsəele nənəyɔ ntəyɔŋ tɔə. lənə í tɔ kətəlaa nənəyɔ taŋlaa sɪ ye wei í kəna ləɔ təsəele liyitee, lə pa tv-yeyə atakaa inɪ i taa. ¹¹ Pé suwa lə pa yaa wulav takələsɪ ŋmaalv, na kətəlaa nyuyv tv, na pá mayasi-yə. ¹² Pá nyómá wənə a nyuyv, lə pa çela-yeyə təma lataa tɔə feŋlaa, na pələ pá fəli tayənlaa, na kaafəntanaa, ¹³ na tetv ŋmalaa, na pəe saakələa. lənə pá yana taasɪ na pəe kusaakəe, na pá fəli kəma ləna nna pa təyɔ pə təm taa tɔ.

¹⁴ Pa ta kraya liyitee anɪ a taa, na pá luna ləɔ təsəele çemsənəa yaa səsɪ, yaa nyanasɪ nsi pa ŋmusəyənəa çaləm tɔ, yaa akantəe, yaa pá lú wula pəlvəv, yaa liyitee nyəyəluyv pəlv. ¹⁵ Təmlataa nyuyv nyóma ke pa çələyi, na pələ pá lakəna mpi pə wə lapv tɔ. ¹⁶ Yələa mpa pa fələyi təmlə nyóma tɔ, paa feŋiyi-wə. Mpi tɔ, pa lakɪ teu ké.

¹⁷ Liyitee nna yələa kəŋna pa kəpən-təŋ kətaya ləntə tɔ, kətəlaa ke pa çələyi alə, paa tvuyv-yeyə atakaa inɪ i taa.

Sowasi kawulaya tənaya

(Kwtəɔsvtu II 24:23-27)

¹⁸ Waatu inɪ i taa ké Sili wulav Hasayeli polaa, na í yoona Katɪ icatə na í ləkɪ-tə. lənə í mayasi i taa sɪ i kraaki Yosalem tɔə. ¹⁹ Tənayalə Sowasi kpeyela inɪ na i çəɔnəa Yuta awulaa, isɪ Sosafatɪ na Solam, na Ahasiya, paa lapa mpiyi Tacaa ke kvəçəv tɔ, na wula wei pa suwa ləɔ təsəele na kawulaya təyaya kpançəŋ taa tɔ, na í tilina na pá

cela Hasayeli. Ulena ílé í yele Yosalem ke yoonav.

²⁰Pa keesa Sowasi tòmnaa lentënaa tənaya Yuta awulaa takəlaya taa. ²¹⁻²²Ípírúgú í waali nyóma kula í tóó, na pa taa naale Simeyati pəyalu Yosapati, na Somee pəyalu Yehosapati pa ku-í Peti-Milo ke Sila mpaav taa. Ulena pá pimi-í pa təyaya pəlaav taa ké Tafiiti te. Ulena í pəyalu Amasiya læeti í lonte.

Lseyeli wulav Sowakasi tòm

13 Yuta wulav Ahasiya pəyalu Sowasi kawulaya pənaya hiu na tooso nyəjka taa ké, Yehu pəyalu Sowakasi təyó lseyeli kawulaya ke Samalii, ke pusti naanəwa na naatosompəyólaya. ²Ípírúgú í lapa mpi pə ta maya Tacaa tó. Í keena Solopəwam wei í tusa lseyeli nyóma ke laatu taa tó í isayatu. ³Ulena Tacaa mu-we na pááná, na í tu-weye Silií wulav Hasayeli niŋ taa. Pə waali, na í tasa-weye təyú ke Hasayeli pəyalu Peni-Hatati niŋ taa tótó, na pə taŋi səsəm.

⁴Ama Sowakasi sələma Tacaa sí í ku í pááná. Ulena ləó nyəni isəna Silií wulav cəsa-we tó, ⁵na í kusi waasulu nəyólú na í heti-weye pa niŋ taa. Pə krayav waatu iní təyó pa cayana həsəyú isú too paa wəv tó. ⁶Paa na mpv, pa keena Solopəwam na í təyaya nyóma pa tuŋ laav, na pá yele təyú alunyəjku tesika kulalaaya ke Samalii ícate taa.

⁷Silií wulav ka naŋa Sowakasi yoolaa tənaya, na pə kaasi-í pəcə tike. Krayanəŋ cayalaa nule na naanəwa, na keekenaa ke naanəwa, na yoolaa ke iyisi naanəwa (10000).

⁸Pa keesa Sowakasi tòm lentënaa, na í kulapəm na í apalutu tòm ke Yuta awulaa takəlaya taa. ⁹Waatu wei í səpa, ulena pá pimi-í Samalii na í pəyalu Sowasi læeti í lonte.

Lseyeli wulav Sowasi tòm

¹⁰Yuta wulav Sowasi kawulaya pənaya hiu na naanəwa na naatosompəyólaya nyəjka taa ké, Sowakasi pəyalu Sowasi pəsa lseyeli wulav ke Samalii taa. Na í təyó pusti naanəwa na naatoso. ¹¹Ípírúgú í lapa mpi pə ta maya Tacaa tó. Í keena Solopəwam wei í tusa lseyeli nyóma ke tuŋ laav taa tó.

¹²Pa keesa Sowasi tòm lentënaa ke lseyeli awulaa takəlaya taa. Pə kraya í kulapəm na isəna í yoonə Yuta wulav Ahasiya na apalutu tó. ¹³Waatu wei í səpa, ulena pá pimi-í Samalii ke lseyeli awulaa pəlaav taa. Ulena í pəyalu Solopəwam læeti í lonte.

Ləó kuyəyətutu teləsulú Ilisee səm

¹⁴Ípírúgú kutəŋ nakulu ku kra Ilisee. Í caakaya səm, ulena lseyeli wulav Sowasi polo í wiiluyú, na í luŋ í tóó na í wiiki, na í má kapuka sí: Hai, ma caa, lseyeli keeke na í saalu.

¹⁵Ntəna Ilisee sí: Caa tóó na nyəmə.

Ulena wulav caa na í kəna. ¹⁶⁻¹⁷Ntəna Ilisee sí: Tulu ilim təlule tóó pətote.

Ulena wulav tulu. Ilisee sí: Kraasi nyá tóó.

Wulav kraasa í tóó ulena Ilisee təní í niŋ ke wulav nyəŋ tóó, na í təmi-í sí: Tó. Wulav təwa, ulena Ilisee ma kapuka sí: Nyəmlə tənə tə huləyənə isəna ní ká kəli Silií yoolaa na ní ku-weye Afeki tó.

¹⁸Ípírúgú Ilisee tasa wulav ke heeluyú sí: Kraya nyəmə ləna.

Wulav kraya nyəma, ulena Ilisee sí: Tó atə.

Ulena wulav tó atəye tòm tooso, na í yele mpv. ¹⁹Ntəna pááná kra Ilisee na í tó sí: Aa, kasa, ye n ká təwa tòm kakpasi, yaa naatoso n ká kəla Silií nyóma nté tənəŋəŋ. Tóó, tòm tooso tike níte ní ká kəli-we.

²⁰Ípírúgú Ilisee səpa na pá pimi-í.

Pənaya sikaa, ilena Mowapu yoolaa ηmulaa suvki lseyeli tetu taa. ²¹Kuyaku nakuli napəli pa səyəla pa sətu na pá pukina pim. Ue pa sulina ηmulaa mpe pa kpekəle natələyəle. Ulena pá ləyɔ pa sətu ke Ilisee pəlaav taa na pá se. Sətu hota Ilisee muwa tɔɔ, ilena sətu fe na í kuli na í səŋ.

Silii nyéma kəlvuɔ

²²Silii wulav Hasayeli ka ηmakəla lseyeli nyéma ke Sowakasi kawulaya waatu tənaya. ²³Ama Tacaa nyəna pa pətɔɔtəle ke nɔyɔ ŋka ɪ na Apələham, na lsaaka, na Yakəpu paa pəlaa tɔ ka tɔɔ, na í yele-weyɛ kriisuyu. Waatu unɪ tɔ, ɪ ta yelita si kolontunaa í kra-we na pá pona pooluŋ tiili.

²⁴Silii wulav Hasayeli səpa, ilena ɪ pəyalu Peni-Hatati ləeti ɪ lonte taa. ²⁵Mrúyú lseyeli wulav Sowasi ləeka lseyeli acaləe nna Hasayeli ka tɔyɔ Sowakasi tɔ. Təm toosoɔyɔ Sowasi yoonaa Peni-Hatati, na í ləeki ɪ acaləee təna.

Yuta wulav Amasiya təm

(Kvɔɔsvɔvɔ II

25:1-4,11-12,17-28 na 26:1-2)

14 lseyeli wulav Sowakasi pəyalu Sowasi kawulaya pənaya naale nyəŋka taa ké, Yuta wulav Sowasi pəyalu Amasiya, ná ləeta ɪ caa lonte taa. ²l lɔlvuɔ pusi ka we hiu na kakpasi. Mrúyú ɪ tɔyɔ kawulaya ke pusi pəyɔlavafeti hiu na naanɔwa, ke Yosalem ke Yuta taa. ɪ too tɔyɛle Yosalem təna, na pá yaaki-ɪ si Yowatan. ³Mrúyú ɪ lapa mpi pə maɣa Tacaa tɔ. Ue ɪ ta tala ɪ cɔɔɔ Tafiiti ké. ɪ lapa teitei ké isu ɪ caa Sowasi. ⁴l ta wakəli təkətələnaa, yəlaa təŋa pote ké na pá laaki na pá wəki tulaalunaa.

⁵Waatu wei Amasiya lapa na ɪ kawulaya caɣa teu, ilena í kú ɪ waali nyéma mpa paa kuwa ɪ caa Sowasi tɔ. ⁶Ama ɪ yela kulaa piya, isu Tacaa

yepu na pá ηmaa Moisi kiiu taa tɔ si: Pa kaa ku pəyaya ke ka caa isayatu tɔɔ. ⁷Amasiya kulum unɪ ɪ kuna ltəm yoolaa iyisi naanɔwa (10000) ké təm tetekəle taa, na í ləeki Sela ɪcate. Na í ha-teyɛ hətɛ si Yəkətəeli. Na pá yaaki-teyɛ mrúyú haləna sanja.

⁸Mrúyú ɪ tilaa na í heeli lseyeli wulav Sowakasi, wei ɪ ké Yehu saali tɔ si: Kɔɔ na tə sulɪ yoou. ⁹Ntena Sowasi cɔ-ɪ si: Lipaŋ puɣv tɔɔ tiika sɔwa nyəŋka ka sələma tɔyɔ sɔsɔv si kú ha ɪ pəyalu ké ku pəelɔ. Mrúyú taale wontuyɔ nakuli ku tɔma sɔsɔv tɔɔ na kú puɣvɪ-ɪ. Ulena Sowasi tasa si: ¹⁰N nyəma si n kəla ltəm nyéma tɔyɔle n tɔki nyá tantəŋ yee? Tɔv, caɣana tələ tə tike yaa. Tɔfɔ, ye má na-ŋ tə sulaa, pu kəna nyana nyá yəlaa mə tɔɔ ké pulaya.

¹¹Ama Amasiya ta mu Sowapɪ təm nti. Mrúyú Sowasi kraɣa ɪ yoolaa, na Amasiya náa kraɣa ɪ nyéma na pá sulɪ Peti-Semesi ke Yuta tetu taa. ¹²Ulena lseyeli nyéma kəli Yuta nyéma, na pá se na pá kpe. ¹³Mrúyú lseyeli wulav Sowasi kra Yuta wulav Amasiya ke Peti-Semesi na í təkɪ-ɪ. Ulena í polo Yosalem na í kú kolonja ke púyú ke meətələnaa ηmunɔvɔ (200) ké lfəlayim nɔnɔyɔ kiŋ. Haləna ŋkulunja taa nɔnɔyɔ. ¹⁴Mrúyú ɪ kuu wula na liyitee nyəyətɔ na wontunaa kɔpama mpa paa we lɔ təsəle na kawulaya tɔyaya pə kpancoŋ taa tɔ, na í kra yəlaa na í pona Samalii.

¹⁵Pa keesa Sowasi təm ləntənaa ke lseyeli awulaa takəlaya taa. Pə kraɣav ɪ kulapəm na ɪ apalɔvɔ na ɪ səna ɪ yoonaa Yuta wulav Amasiya tɔ.

¹⁶Sowapɪ səpa, ilena pá pimi-ɪ Samalii ke lseyeli awulaa pəlaav taa, na ɪ pəyalu Solopɔwam ləeti ɪ lonte.

¹⁷Pusi naanɔwa na kakpasi ke Yuta wulav Amasiya tasa tɔyɔv, ke lseyeli wulav Sowasi səm waali. ¹⁸Pa keesa Amasiya təm ləntənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa.

¹⁹ Mprúyú waatu nɔyɔlv yɛlaa kula Amasiya tɔw kɛ Yosalem taa, na í se na í polo Lakisi. Ama pele pa tɛɛa-ɪ tɛna na pá kv-ɪ. ²⁰ Ulena pá kɔna-ɪ na kɛɛke na kpaɣanɛɣ paɣale, na pá pimi-ɪ pa tɛyaya pɛlaav taa kɛ Tafiiti tɛ. ²¹ Ntena Yuta nyɔma kpa Amasiya pɛyalv Asaliya ke wulav, na í lɛɛti ɪ caa lonte taa. Asaliya lɔlvɔv pusi ka we naanɔwa na naatoso ke waatu ɪnɪ. ²² Asaliya ɪnɪ ɪ lɛɛkɛna Ula ɪcatɛ, kɛ ɪ caa sɛm waalɪ, na í tayantɪ-tɛyɛ ɣmav.

lseyɛli wulav Solopɔwam II, tɔm

²³ Yuta wulav Amasiya kawulaya pusi naanɔwa na kakpasɪ nyɛɣka taa, lseyɛli wulav Sowasi pɛyalv Solopɔwam pɛsa wulav ke Samalii. Na í tɔyɔ kawulaya ke pusi nule na kulɔmaya. ²⁴ Mprúyú Solopɔwam lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. ɪ we laatu nti tɛ taa ɪ akpele tusa lseyɛli nyɔma tɔ. ²⁵ Ulena í lɛɛki lseyɛli tetv tɛnaya pɛ kpaɣav Lepo-Hamati, halɛna pɛ polo Lvcaɣam tɛɣku ke teitei, ɪsu lseyɛli lɔw Tacaa ka heeluyv Amitayi pɛyalv lɔw kvɔyɔɣtɔtv telɔsulv Yonaasi ke Kati-Hefɛɛ tɔ. ²⁶ Mprúyú Tacaa nawa ɪsɛna pɛ kɛla lseyɛli nyɔma tɔ. Pɛcɔw paa yulv kulɔm tɛkɔɣ, fɛi sɪ ɪ ká waasi-wɛ. ²⁷ Ama ɪ taa sɔwli sɪ í kpiisi-wɛ. Pɛ tɔw kɛ ɪ yɛlaa na Sowasi pɛyalv Solopɔwam waasi-wɛ.

²⁸ Pa kɛesa Solopɔwam tɔm lentɛnaa ke Yuta awulaa takɛlaya taa. Pɛ kpaɣav í kulapɛm, na ɪ apalɔtv ke yoo taa, na ɪsɛna ɪ lɛɛka Tamasi na Hamati pɛ acalɛɛ tɔ. ²⁹ Waatu wei ɪ sɛpa, ulena pá pimi-ɪ Samalii ke lseyɛli awulaa pɛlaav taa, na ɪ pɛyalv Sakalɪ lɛɛti ɪ lonte.

Yuta wulav Asaliya tɔm

(Kvtɔwsvɔ II 26:3-4,21-23)

15 lseyɛli wulav Solopɔwam kawulaya pɛnaya hiu na naatosompɔɣɔlaya nyɛɣka taa,

Amasiya pɛyalv Asaliya pɛsa Yuta wulav ² ke Yosalem taa na í tɔyɔ pusi nule na naanɔwa na naalɛ. Waatu ɪnɪ, ɪ lɔlvɔv pusi ka we naanɔwa na naatoso. ɪ too ka kɛ tɛna tv, na pá yaaki-ɪ sɪ Yekoliya. ³ Asaliya lapa Tacaa luyv tɛɛ nyɛntv kɛ, ɪsu ɪ caa Amasiya. ⁴ Paa na mpv tɔ, ɪ ta wakɛli tɛkɔtɛlɛnaa, yɛlaa tɛɣa pote kɛ, na pá laaki na pá wɔki tulaalɔnaa.

⁵ Mprúyú Tacaa hɔma wulav ɣkpaɣyɔv na asilima kvɔtɔɣ. Ulena pá sv-ɪ kpeɛɣa ke tiili, halɛna ɪ sɛm. ɪ pɛyalv Yotam wei ɪ ka kɛ kawulaya tɛyaya nyɔyɔ tv tɔ, ɪnɪ ɪ ka paasayana na kawulaya.

⁶ Pa kɛesa Asaliya tɔm lentɛnaa tɛna ke Yuta awulaa takɛlaya taa. ⁷ Waatu wei ɪ sɛpa, ulena pá pimi-ɪ pa tɛyaya pɛlaav taa kɛ Tafiiti tɛ, na ɪ pɛyalv Yotam lɛɛti ɪ lonte.

lseyɛli wulav Sakalɪ tɔm

⁸ Yuta wulav Asaliya pɛnaya pɛle-fɛi naanɔwa nyɛɣka taa kɛ Solopɔwam pɛyalv Sakalɪ pɛsa lseyɛli wulav ke Samalii ke ɪsɔtvnaa naatoso. ⁹ ɪ lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔyɔ teitei, ɪsu ɪ cɔsɔnaa, na í we tam kɛ laatu nti tɛ taa Nepati pɛyalv Solopɔwam tusa lseyɛli nyɔma tɔ. ¹⁰ Mprúyú apalv wei pa yaa sɪ Yapeesi tɔ, ɪ pɛyalv Salum kv-ɪ Ipɛleyam, na í lɛɛki kawulaya.

¹¹ Pa kɛesa Sakalɪ tɔm lentɛnaa ke lseyɛli awulaa takɛlaya taa.

¹² Pɛ lapa teitei kɛlɛ ɪsu Tacaa ka heeluyv Yehu tɔ sv, ɪ lɔlvɔv nyɔma ká tɔki kawulaya ke ɪ waalɪ, na pɛ tala pa lɔlvɔv loosi liyiti.

lseyɛli wulav Salum tɔm

¹³ Yuta wulav Asaliya pɛnaya pɔɣɔlayafɛi nule nyɛɣka taa kɛ Yapeesi pɛyalv Salum pɛsa lseyɛli wulav ke ɪsɔtv kulɔm ke Samalii taa. ¹⁴ Mprúyú apalv wei pa yaa sv Kati tɔ, ɪ pɛyalv

Menahem huna Tiisa na í kɔɔ Samalii, na í kv-ɪ na í læki ɪ kawulaya.

¹⁵ Pa keesa Salum tɔm lentɔnaa ke lseyeli awulaa takɔlaya taa. Paa isɔna ɪ kula Sakali tɔɔ tɔ.

¹⁶ Mprɔyɔ Menahem yoonaa Tapuwa nyɔma, na í kpiisi pa na Tiisa hɔɔlvɔyɔ nyɔma. Na í yɔki ahusitonaa lotu si, pa ta tɔlɪ-ɪ ɪcate nɔnɔyɔ.

lseyeli wulav Menahem tɔm

¹⁷ Yuta wulav Asaliya pɔnaya pɔɔlayafɛi nule nyɔnka taa kɛ Kati pɔyalv Menahem pɔsa lseyeli wulav ke Samalii ke pusi naanɔwa. ¹⁸ Mprɔyɔ ɪ lapa mpi pɔ ta maya Tacaɔ tɔ, halɔna ɪ sɔm. ɪ we tam kɛ laatu nti tɔ taa Nepati pɔyalv Solopɔwam ka tusa lseyeli nyɔma tɔyɔ.

¹⁹ Waatu nɔyɔlv Asilii wulav Puli svv lseyeli tetv taa. Ulena Menahem ha-ɪ liyitee nyɔyɔtɔv ke tɔɔnɔnaa hiu na naanɔwa si, ɪlɛ ɪ sɔna-ɪ na ɪ nyɔɔsi ɪ kawulaya ke teu. ²⁰ Lampuu ke ɪ tuwa lseyeli nyɔma ke felvɔyɔ, na tɔɔtɔnaa tv liyitee nyɔyɔtɔv nule na naanɔwa naanɔwa, na pɔcɔ ɪ hiki-ye. Pa tɛma Asilii wulav ke felvɔyɔ, ke isɔna ɪlɛ ɪ caaki tɔ, ulena ɪ kpe.

²¹ Pa keesa Menahem tɔm lentɔnaa ke lseyeli awulaa takɔlaya taa. ²² Waatu wei ɪ sɔpa tɔ, ɪ pɔyalv Pekahiya lætɔna ɪ lonte taa.

lseyeli wulav Pekahiya tɔm

²³ Yuta wulav Asaliya kawulaya pɔnaya nule na naanɔwa nyɔnka taa, kɛ Menahem pɔyalv Pekahiya pɔsa lseyeli wulav ke Samalii ke pusi naale. ²⁴ Mprɔyɔ ɪ lapa mpi pɔ ta maya Tacaɔ tɔ. ɪ we tam kɛ laatu nti tɔ taa Nepati pɔyalv Solopɔwam tusa lseyeli nyɔma tɔyɔ. ²⁵ Ulena apalv wei pa yaa si Lemaliya tɔ, ɪ pɔyalv Peka wei ɪ paasayana Pekahiya yoolaa tɔ, ɪ kpaɔa Kalaati yoolaa ke nule na naanɔwa,

na pɔ polo pa kv-ɪ kawulaya tɔyɔyɔ kutuluyɔ nakvli kv taa. Ulena Peka læki kawulaya.

²⁶ Pa keesa Pekahiya tɔm lentɔnaa ke lseyeli awulaa takɔlaya taa.

lseyeli wulav Peka tɔm

²⁷ Yuta wulav Asaliya kawulaya pɔnaya nule na naanɔwa na naale nyɔnka taa, Lemaliya pɔyalv Peka pɔsa lseyeli wulav ke Samalii ke pusi hiu. ²⁸ Mprɔyɔ ɪ lapa mpi pɔ ta maya Tacaɔ tɔ. ɪ we laatu nti tɔ taa Nepati pɔyalv Solopɔwam ka tusa lseyeli nyɔma tɔ.

²⁹ Peka kawulaya waatu taa kɛ Asilii wulav Tekɔla-Falasaɔ læka Yorɔ na Apɛɛli-Peti-Maaka na Yanɔwa, na Ketɛɛsi na Hasɔɔ, na ɪ tɔyɔ Kalaati na Kalilee na Nɛfɛtali pɔ tetvnaa tɔna, na ɪ kra pɔ yɔlaa ke yomle. ³⁰ Mprɔyɔ apalv wei pa yaa si Ula tɔ, ɪ pɔyalv Osee kula Peka tɔɔ na ɪ kv-ɪ, na ɪ læki kawulaya ke Yuta wulav Asaliya pɔyalv Yotam kawulaya pɔnaya hiu nyɔnka taa.

³¹ Pa keesa Peka tɔm lentɔnaa tɔna ke lseyeli awulaa takɔlaya taa.

Yuta wulav Yotam tɔm

(Kvɔɔsvɔv II 27:1-3,7-9)

³² lseyeli wulav Lemaliya pɔyalv Peka kawulaya pɔnaya naale nyɔnka taa kɛ, Yuta wulav Asaliya pɔyalv Yotam læta ɪ caa lonte. ³³ Ulena ɪ la pusi naanɔwa na naatoso ke Yosalem taa. Waatu ɪnɪ ɪ lɔlvɔyɔ pusi we hiu na kakpasɪ. ɪ too kele Satɔki pɛɛlv Yelusa. ³⁴ Mprɔyɔ Yotam lapa mpi pɔ ta maya Tacaɔ tɔ, ɪsu ɪ caa Asaliya. ³⁵ Pɔyele ɪ ta wakɔli tɔkɔtɔlenaa. Yɔlaa pukaya tam kɛ na pɔ laaki, na pɔ wɔki tulaalvnaa.

Yotam ɔmana lɔɔ tɛsɛɛɛ nɔnɔyɔ sɔsaya.

³⁶ Pa keesa Yotam tɔm lentɔnaa ke Yuta awulaa takɔlaya taa. ³⁷ ɪ kawulaya waatu ke Tacaɔ yelaa, na Silii wulav Lesɛɛ na lseyeli wulav Peka

pá yooná Yuta nyóma. ³⁸Yotam səpa, ulena pá pimi-i pa təyaya pəlaau taa ké Tafiiiti te. Na i pəyalu Ahasi læeti i lonte taa.

Yuta wulav Ahasi təm

(Kvtəsvtu II 28:1-27)

16 lseyeli wulav Lemaliya pəyalu Peka kawulaya pənaya naanwa na naatosompəyolaya nyəjka taa ké, Yotam pəyalu Ahasi pəsa Yuta wulav. ²Ulena í lá pusi naanwa na naatoso ke Yosalem. Waatu unu i wena pusi hiu. Ama i ta la mpi Tacaa səɔlaa tɔ, isu i ləjce Tafiiiti. ³l məlaa ké na í keena lseyeli awulaa kɔlapəle isayale. Haləna í can na í laa i pəyalu ké tɔyɔ ke teitei isu acaalətu nti tetu nyóma lakaya ləj na Tacaa tɔyɔni-we na pé fəe lseyeli nyóma tɔ. ⁴Na pá laaki tɔla na pá wəki pə tulaalunaa ke təkətələnaa, na pulasi nyɔɔj taa hətu tɛɛ.

⁵Mróyú waatu nɔyɔlu Silii wulav Lesəe, na lseyeli wulav Peka pa polaa na pá yooná Yuta wulav Ahasi, na pá nyala Yosalem ɔcate. Ama pa ta pəsi-i. ⁶Waatu kolum unu i taa ké Silii wulav unu i tɔyɔna Yuta nyóma ke lla ɔcate taa. Na í ha-teyɛ ltəm nyóma, na péle pá caya tənaya haləna saja.

⁷Mróyú Ahasi tilaa na í heeli Asilii wulav Tekəla-Falasaa si: Hai, kɔɔ na í ya-m Silii na lseyeli pa awulaa niɲ taa. Mpi tɔ, ma wə ké isu nyá təmle tu yaa nyá pəyaya. ⁸Mróyú i kuu lɔ təseele na kawulaya təyaya kpancooj taa ké wɔla na liyitee nyəjətu, na í la Asilii wulav ke kucəɔ. ⁹Ntena Asilii wulav la teitei, isu Ahasi sələma-i tɔ. l polaa na í yooná Tamasi ɔcate, na í læeki-tɛ, na í kpa tə yəlaa na í pona Kiii. Pə yela wulav Lesəe, ulena í kú ílé.

¹⁰Mróyú Ahasi pola Tamasi ke Tekəla-Falasaa nav. Ntena í ná kətaya təlata ke Tamasi tɔyɔ kutuluɔyɔ taa, na

í læsi tə fotoo na tə wəetu ke teitei, na í pona Yosalem kətulu Wuliya. ¹¹Ulena Wuliya ɲmá kətaya təlata kɔfate ke teitei isu Ahasi tilina-i tɔ, na í té na pócɔ wulav məli Yosalem. ¹²Waatu wei wulav luna Tamasi, ulena í polo i maɣamaya na ¹³í la ciikuɔyɔ na tɔyɔnaya pə kətasi na kətasi ni kəkɔ lusaa tɔ. Na í liisi solum, na í ɲmusi pə caləm ke kətaya təlata tɔɔ. ¹⁴Pə waali ké wulav layasa Tacaa kətaya təlata nyəjəlyɔ kuseemuyɔ nyənte nte tu we kɔfate na lɔ təseele pa heku taa ké nɔnɔyɔ tɔ. Ulena í su-teyɛ kɔfate níte tə waali na ilim ntɔyɔj tɔɔ. ¹⁵Ulena wulav tɔ kətulu Wuliya si: Saɲa waali, kətaya təlata kɔfate tɔɔ ké í ká lakɔ tanəj na taanaya pə kətasi nsi kəkɔ lusaa tɔ, na pə tɔyɔnaya na pə solum nyənsi, na í ɲmusəyɔ pə caləm. Paa wulav kətasi, paa samaa nyənsi. Ye pə kaasa nyəjəlyɔ kuseemuyɔ kətaya təlata kɔpənte təm ulɛ, təleyɛ maa pəkəyənə lɔ luyɔ nyəntu.

¹⁶Mróyú kətulu Wuliya lapa teitei isu Ahasi yɔyɔtɔyɔ tɔ. ¹⁷Ulena wulav heti lɔ təseele lum keekena nyəjətu na pa lum cemsenaa. Na í tisi lum nyampaani anaam wei i ka we latəcənna naanwa na naale læsəj tɔɔ tɔ na í su ate. ¹⁸Mróyú wulav yɔka i təcayale nte pa yaa si, kuyaku kühəsuyɔ kumte tɔyɔ lɔ təseele taa, na í təkɔ pə nɔnɔyɔ ɲka í sɔvkəna tɔ si, pé la Asilii ke teu.

¹⁹Pa keesa Ahasi təm lentənna ke Yuta awulaa takəlaya taa. ²⁰Waatu wei i səpa, ulena pá pimi-i pa təyaya pəlaau taa ké Tafiiiti te. Na i pəyalu lsekiyasi læeti i lonte taa.

lseyeli wulav Osee təm na Samalii lækuyɔ

17 Yuta wulav Ahasi kawulaya pənaya naanwa na naale nyəjka taa ké, lla pəyalu Osee pəsa lseyeli wulav ke Samalii taa. Ulena

í tɔɔɔ pusi pɔɔɔlayafei naanɔwa. ² M̄p̄úyú í lapa mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ. Ama í nyəntu ta tala lseyeli awulaa mpa pa laala-í tɔ. ³ Waatu nɔɔɔɔ Asilii wulav Saləmanasaa yoonə-í na í kpili-í, na í feləyí-í lampuu ke paa pənaɣa ŋka. ⁴ Ama pə keesaa, ulena í kuli Asilii wulav tɔɔ, na í kisi-í lampuu felɔyɔ. Ulena í tili Icipiti wulav kiŋ ke Sayii sɪ ílé í sənə-í. Pə kɔma na Saləmanasaa cəkəna mpv, ulena í kpa Osee na í tó saləka. ⁵ Pə waali ké í na í yoolaa pa wata Samalii, na pá tam-í kotaya ke pusi tooso. ⁶ Osee kawulaya pənaɣa pɔɔɔlayafei naanɔwa nyəŋka taa ké Asilii wulav ləeka Samalii. Na í pona lseyeli nyəma ke í tɛ, na í su-weɣe Hala na Kosəŋ pa hɔɔɔləŋ taa ké Hapɔɔ pɔɔɔ nɔɔɔ, na Metii acalɛ taa.

Mpi pə wakəla lseyeli kawulaya tɔ

⁷ Lseyeli nyəma pəntəna lɔɔ Tacaa wei í waasa-weɣe Icipiti wulav niŋ taa, na í ləst-weɣe í tetu taa tɔɔɔ, na pá laa tuŋ. ⁸ Pa mv piitimnaa mpa Tacaa tɔɔɔnaa na pə fɛe-we tɔ pa kulapəle, na yaasinaa asayaa mpa lseyeli awulaa kpaɣaa tɔ. ⁹ Isu nti nti pa lɔɔ kisa tɔ tə yɔɔɔtuɔy. Hal pa ŋmá pa təkətəlenaa ke paa timpiyi. Pə kpaɣav acalisi taa, na pa koloosi acalɛ sɔsɔɔna taa tɔ. ¹⁰ Pa sika pɛe na tesikasɪ kulalaasi ke pulasɪ nyɔɔŋ taa hɔtu tɛɛ. ¹¹ Na pá laaki tuŋ ke teitei isu piitimnaa mpa Tacaa tɔɔɔnaa na pə fɛe mpe tɔ. Isayatu ntəyí pá lapa, ulena pááná kpa lɔɔ. ¹² Paa na í ká kisinaweɣe tuŋ laav tɔ pa ta nu tɛle.

¹³ Pəyele Tacaa ka kpaala lseyeli na Yuta nyəma na lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa waant waant nɔɔsɪ ke sɪ: Pá yelee pa isayatu mpaŋ na pá mv í kusəsutu na nti nti í tu-weɣe í Tɔm taa tɔ. Ntəyí í ka cɛla í kuyɔɔtutu teləsəlaa na pá heeli pa lɔŋcənəa.

¹⁴ Paa na mpv lseyeli nyəma kisa nti lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa heela-we tɔɔ

nuv, na pá lá laŋkpusəŋ ke teitei, isu pa lɔŋcənəa ka kisuyu pa lɔɔ Tacaa ke naani tuɔy tɔ. ¹⁵ Pa lɔ lɔɔ kiŋ na nɔɔɔ ŋka í na pa cɔsənəa paa pɛelaa tɔ, na kpaalɔyɔ mpi í ka kpaala-we tɔ. Lseyeli nyəma matəna kpaɪ nyəma tuŋ, na pa maɣamaɣa pá pəsi kpaɪ nyəma. Na pá təŋ piitimnaa mpa lɔɔ ká kisinawe tɔ pa ukpate. ¹⁶ Pa lapa awusa ke pa lɔɔ Tacaa kiŋ, na pá lú nawee naale lɛsəŋ, na pá siki tesika kulalaaya, na pá luŋyí isɔtulɔŋasi, na tuɔy Paali. ¹⁷ Haləna pá laa pa piya ke tuŋ, na pá laki topo-topo təma, na pá ha pa təyí mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ pə taa, na pə kpaasi ílé í pááná. ¹⁸ Pə tɔɔ ké Tacaa taa huuna lseyeli yəlaa. l ta sɔɔl sɪ í tasa-weɣe nav ke í isentaa. Ulena pə yelee Yuta kpekəle tike.

¹⁹ Ama Yuta nyəma ná kisa pa Caa lɔɔ kiŋ na pá kpaɣa lseyeli nyəma yaasi.

²⁰ Pə tɔɔ ké lɔɔ kpenta lseyeli nyəma tənə na í lɔ, na í tu-weɣe kolontunaa niŋ taa, na pɛle pá kuu-we na pá hatələna-í.

²¹ Waatu wei Tacaa ka faɣa Yuta nyəma na lseyeli nyəma tɔ Solopuwam ke pa kpawa lseyeli nyəma wulav. Ulena Solopuwam kisi Tacaa, na í tusi-weɣe isayatu sɔsɔɔntu taa. ²² Pə kpaɣav waatu inɪ tɔɔɔ pa suv Solopuwam isayatu ke keənəv. ²³ Pə tɔɔ ké Tacaa ta sɔɔl sɪ í tasa-weɣe nav. Ulena í yelee na Asilii nyəma kuu-we na pá we tənə. Ulena pə la teitei isu lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa ka yɔɔɔtuɔy tɔ.

Samalii cayalaa tɔm

²⁴ M̄p̄úyú Asilii wulav kənə Papiloni, na Kuta, na Afa, na Hamati, na Sefafayim pə yəlaa, na í su-weɣe lseyeli nyəma lonte ke Samalii, na pɛle pá caɣa.

²⁵ Waatu wei yəlaa mpe pa suv tənə tɔ, paa sɛɛkɪ Tacaa. Ulena Tacaa pona tɔɔɔɔlasi na sí kú pa taa yəlaa paɣale.

²⁶ M̄p̄úyú pa heela Asilii wulav sɪ: Yəlaa mpa n pona Samalii tɔ, pa ta nyi tetu

nti tɔ lɔ ke sɛɛv. Ulena lɔ pona tɔɔlasi na sɪ ku-we. ²⁷Ntena wulav si: Í mɛɛna lɛɛyeli kɔtɔlɔa taa nɔɔlɔɔv Samalii, na í hɔlɪ yɔlɔa mɛɛɛ lɔ sɛɛv. ²⁸Kena Samalii kɔtɔlɔ nɔɔlɔv í mɔlɪ Petɛɛlɪ, na í sɛɛyɛ tɔna yɔlɔa ke Tacaa sɛɛv.

²⁹Ípɔɔyɔ Samalii taa caɔlɔa mɛɛ, paa wei ɪ lupa ɪ te tɔɔv, na pɔ su acalɛɛ wena ɔ taa paa caɔaa tɔ ɔ tɔkɔtɔlɔnaa mɛɛ lɛɛyeli nyɔma ká ɛmawa tɔ pa taa. ³⁰Papiloni nyɔma ná Saaka pa tɔɔv Sukɔti-Penoti lɛɛsɔɔv, na Kuta nyɔma ke pɛlɛ pa nyɛɛkv Nɛɛkaalɪ, na Hamati nyɔma ke pa nyɛɛkv Asima. ³¹Afa nyɔma ke pa nyɛɛkv Nipasi na Taataki. Halɔna Sefafayim nyɔma náa laa pa piya ke pa tɔɔ Atɔlɔmɛlɛki, na Anamɛlɛki. ³²Pɛɛlɛ Tacaa sɛɛlɔa ntɛ. Ulena pɔ kpa pa taa lɛlɔa ke pa tɔɔ kɔtɔlɔa na pɔ paasɛɔɛna pa kɔtasi. ³³Kulɔma mɛɛɛlɛ lɔ sɛɛlɔa. Pɛɛlɛ paa wei ɪ tɔɔna ɪ te tɔɔv ke laav.

³⁴Halɔna saɛa ɪsɔntɔ, laatu ntɛɔv pɛlɛ pa tɔkaa, paa sɛɛki Tacaa. Pɛɛlɛ paa tɔɔɔv ɪ kiɛɛ, yaa ɪ kusɛsɔtɔv nti nti ɪ ká tɔwa Yakɔɔv wei ɪ cuɔusaa si lɛɛyeli tɔ, ɪ lɔlɔɔv nyɔma tɔ. ³⁵Paa na mpɔv tɔ, Tacaa na Yakɔɔv lɔlɔɔv nyɔma pa pɛlɛ nɔɔv kɛ. Na í su-wɛɛɛ kiɛɛ si pɔ taa laa tɔɔ. Pɛɛlɛ pa taa lɔɛ ɪ tɛɛ. Pɔ taa lapɪ ɪ tɔmlɛ natɔlɪ. ³⁶Tacaa ma wei ma lɛsa-mɛɛɛ Icipiti taa, na ma tɔɔ sɔsɔɛ tɔ, ma tike ke í ká sɛɛ na í laki kɔtasi. ³⁷⁻³⁸Paa ifemle nteɛɛ í ká tɔkɔv ma kusɛsɔtɔv, na ma kutɔtɔv, na ma kiɛɛ wei ma ɛma-mɛ tɔ. Í taa sɔv nɔɔv ɛka má na mɛ tɔ pɛlɔa tɔ. Na pɔ tu kɔlɔna tɔɔ laav tɔm. ³⁹Mɔ lɔ Tacaa má ma tike ke í ká sɛɛ. Mpi tɔ, ma tike ma pɛsɛɔɛna na má waasi-mɛɛ mɔ kolontunaa niɛ taa.

⁴⁰Ama yɔlɔa mɛɛ pɔ kisa nɔv, na pɔ laki ɪsu too paa lakaya tɔ. ⁴¹Ípɔɔyɔ pa kɔkɔaya lɔv na tɔɔ laav, na pa piya tɔna náa wɛ pɔ taa kɛ halɔna saɛa.

Yuta wulav lɛɛkiyasɪ tɔm

(Kɔtɔsɔtɔ II 29:1-2 na 31:1)

18 lɛɛyeli wulav ɪla pɔɔalɔv Osee kawulɔɔa pɔnaɔa tooso nyɛɛka taa kɛ, Ahasɪ pɔɔalɔv lɛɛkiyasɪ pɔsa Yuta wulav. ²Ulena í tɔɔv pɔsi pɔɔlɔɔafɛi hiu na naanɔwa ke Yosalem taa. Waatu ɪni ɪ pɔsi ka wɛ hiu na kakpasɪ. ɪ too kele Sakalɪ pɛlɔv Api. ³Ípɔɔyɔ lɛɛkiyasɪ lapa mpi pɛ maya Tacaa tɔɔv tɛitɛi, ɪsu ɪ lɔɛɛ Tafiti. ⁴Ulena í wakɔlɪ tɔkɔtɔlɔnaa, na í yɔki pɛ kusikee, na í setɪ tesikasɪ kulalɔasɪ. Na í yɔki nyɛɛlɔɔv kusɛmɔvɔv tum wei Moisi ka lupa tɔ. Mpi tɔ, halɔna waatu ɪni, lɛɛyeli nyɔma laakaya tum ɪnɔvɪ, na pɔ yaakɪ ɪ si: Nehukɔtaa. ⁵Ípɔɔyɔ lɛɛkiyasɪ lapa lɛɛyeli lɔv Tacaa ke naani, na pɔ kɔlɪ ɪsu Yuta awulaa mɛɛ paa laala-ɪ na mɛɛ pa tɔna ɪ waalɪ tɔ. ⁶ɪ tamsɔna Tacaa ke ɛpɔɔyɔ, ɪ ta helɪ. Na í tɔɔɔv kiɛɛ wei lɔv ka tɔwa Moisi tɔ. ⁷Lɔv ka wɛ ɪ waalɪ kɛ, na í waakɪ ɪ kulɔpɛm tɔna taa. ɪ kulɔ Asilii nyɔma tɔv, na í fiti pa niɛ taa. ⁸Pɔlɛ pɔ paasi, na í tɔɔvɔv Filiisi nyɔma, na í tana-wɛɛɛ Kasa tetɔ taa, na í lɛɛki pa kolooɪ acalɛɛ na pa tɔfɛɛlɔnaa.

Samalii ɪcate lɛɛkɔvɔv tɔm

⁹Yuta wulav lɛɛkiyasɪ kawulɔɔa pɔnaɔa liɔiti nyɛɛka, na lɛɛyeli wulav Osee kawulɔɔa pɔnaɔa naatosompɔɔlɔɔa nyɛɛka taa kɛ, Asilii wulav Salɔmanasaa kɔma, na í nyala Samalii ɪcate. ¹⁰Pɔsi tooso sikaa, ɪlena í lɛɛki ɪcate ɛtɛ. lɛɛkiyasɪ kawulɔɔa pɔnaɔa naatoso nyɛɛka taa kele. Pɛɛlɛ Osee kawulɔɔa pɔnaɔa pɔɔlɔɔafɛi naanɔwa taa kele. ¹¹Ulena Asilii wulav pona lɛɛyeli nyɔma ke ɪ te, na í su-wɛɛɛ Hala, na Kosɛɛ hɔɔlɔɛ taa kɛ pɔɔv Hapɔv nɔvɔv, na Metii acalɛɛ taa. ¹²lɛɛyeli nyɔma mɛ í kisa nti mɔ lɔv Tacaa má ma tu-mɛ tɔ, na í wakɔlɪ ma na-mɛ ta nɔvɔv pɛlɔvɔv, na í kisi

kiinj wei maa cɛla Moisi ke tɔkuyv tɔ. Pə tɔw kɛ ma yɛlaa na pə tənə ɛsəntɔ pə maɣana-mɛ.

Asilii nyóma watuyv ke Yosalem

(*Isayii 36:1 na Kvtɔwstv II 32:1*)

¹³ Lsekiyasɩ kawulaya pənaya naanɔwa na liyiti nyəŋka taa kɛ Asilii wulav Senakelipi kɔma, na í yoonə Yuta koloosi acalɛ tənə, na í lɛki-ye.

¹⁴ Ntənə lsekiyasɩ tiili na pá heeli Asilii wulav ke Lakisi sɩ: Ma tɔm sɛpənə-ŋ, taa yoonə-m, ye n caa maa felt-ŋ.

Ulenə Asilii wulav sɩ lsekiyasɩ í felt-ɩ liyitee nyəɣətv kiloonaa iyisi pɔɣɔlayafɛi naanɔwa (9000) na wula kiloonaa ke nasənəasa na nɩnɔwa (900). ¹⁵ Mprúyú lsekiyasɩ kuu lɔw təsɛɛle na kawulaya tɔyaya kpancooŋ tənə. ¹⁶ Halənə í kɔwɩ wulanəa mpa paa lapənə lɔw təsɛɛle nɔnɔwɩ ke caŋəm tɔ, na í cɛla pə tənəyá Asilii wulav.

Asilii yoolaa nyuyv tv faaci

(*Isayii 36:2-22 na Kvtɔwstv II 32:9-16*)

¹⁷ Mprúyú Asilii wulav kusa Lakisi ke yoolaa nyuyv nyóma sɔw, na yoou wontu paasənɩ, na yoolaa paasənɩ, na yoolaa kpekəle sɔwɔle na í tili-weyɛ Yuta wulav lsekiyasɩ kinj ke Yosalem. Pa talaa, ulenə pá səŋ lule lɔw ɛsɔtaa nyəŋku kinj ke cɔtəlaa taale hapəle tɔw, ¹⁸ na pá pɔwɩ sɩ: Tə caa tə ná wulav. Ulenə kawulaya tɔyaya nyuyv tv Hilikiya pəyalv Uliyakim, lu pa səŋuyv, na ɩ waalɩ kɛ takəlasɩ ŋmaalv Sepənə, na wulav tɔm yɔɣɔtvɩv Asafɩ pəyalv Yowa. ¹⁹ Mprúyú Asilii yoolaa nyuyv tv tɔma sɩ: Í heeli lsekiyasɩ sɩ Asilii wulav sɔw pɔwɩ-ɩ sɩ: Pepeyɛ n lakɩ na í taakɩ? ²⁰ Aweyɛ í taakɩ na í kuləyɩ ma tɔw? N ta nyɩ sɩ kokoole u tuləyɩ tɔnuyv? ²¹ Icipiti wulav ke í tɛɛləyɩ yaa? Úlé ɩ we kɛ ɛsu kpatɛ yaakuyv, na paa wei í kpawa pə hɛɛ-ɩ tɔ.

²² Paa pu la ɛsənə, n ká cɔ-m kɛ sɩ mə lɔw Tacaa ke n lakɩ na í taakɩ. Pəyɛle lsekiyasɩ kulɩm nyá n wakələnə təkɔtələnəa, na tɔlaalənəa, na í heeli Yuta yɛlaa sɩ Yosalem kɔtəyá təlɛtɛ tɔw tike ke pá sɛɛ-ɩ.

²³ Pə tɔw tɔ, nyá na ma caa Asilii wulav í su nɔwɩ. Ye n ká hiki krayənəŋ cayalaa, ɩɛ ma ha-ŋ krayənəŋ iyisi naale (2000). ²⁴ Icipiti nyóma ke n tɛɛləyɩ sɩ pɛle paa ha-ŋ krayənəŋ na kɛkənəa. Pəyɛle n kaa pəsɩ ma caa yoolaa nyuyv nyóma taa səkpele maɣamaya. ²⁵ Pəle pə paasi Asilii wulav ta kɔntə cənɛ, na í yoonə tetv tənɛ na í wakəlɩ-tɩ na pá tá kɛ Tacaa luyv nyəntv. Halɩ lɔw maɣamaya tɩ hanə-ɩ pə mpaav.

²⁶ Mprúyú Uliyakim, na Sepənə, na Yowa pa cɛpa Asilii yoolaa paasənɩ nɔyɔ tɔw sɩ: Taa yɔɣɔtənə-tuyv Hepəla tɔm. Yɔɣɔtənə-tuyv Alaamee tɔm, na ɩcəte kolɔŋa tɔw yəlaa í taa nɩ.

²⁷ Ntənə yoolaa paasənɩ pɔwɩ sɩ: N nyəmá sɩ mə na mə wulav lsekiyasɩ mə tike mə tɔw kɛ ma caa yɔɣɔtəyɩ tɔm tənɛ? Ama na mpa pa we kolɔŋa tɔw, na mə na-we í ká tɛ na í tɔyɔ mə pɩntv, na í nyɔw mə həm tɔyɔ.

²⁸ Ulenə yoolaa paasənɩ náá kpətənə yəlaa na í yɔɣɔtənə Hepəla tɔm taa sɩ: Í ke ŋkpaŋŋ na í nɩ yoo. Asilii wulav sɔw yɔɣɔtaa sɩ: ²⁹ Í taa yɛle na lsekiyasɩ tvsɩ-mɛ yoo. ɩ kaa pəsɩ na í ləsi-meyɛ ma niŋ taa. ³⁰ Tacaa ke í tɛɛləyɩ sɩ ɩ ká la na má taa pəsɩ mə ɩcəte, ɩɛ mu taa nɩ. ³¹ Í taa nuna lsekiyasɩ yoo. Ama í nɩ Asilii wulav nyəntv, na í pɛtɩ-ɩ mə tɩ. ɩɛ paa wei ɩ ká tɔyɔ ɩ lɛsɛŋ na ɩ fikinaa tawa. Na í nyɔw ɩ lɔkɔ lɩm. ³² Halɩ ɩ ká tɛ na í kɔw na í kpaya-mɛ, na í pona-meyɛ mə tetv kupantv tənɛ tə nəɣəsəle taa. Tənəyá tɔyɔnəyá na sulɩm na nim na tɩŋ pə we sɔwɩm. ɩɛ í kaa sɩ cənɛyɛ yem. Mpu tɔ, í taa nuna lsekiyasɩ ke timpɩ ɩ tɔŋuyv sɩ Tacaa ká waasi-mɛ tɔ, ɩ tvsəyɩ-

meɣe. ³³ Icate natəli tə tuɣu ta pəsi na kú
 waasi ku yəlaa ke i niɲ taa. ³⁴ Hamati,
 na Aapa, na Sefafayim, na Hena, na Afa
 pa tuɲ waasa-weɣe we? Awe pəsaa na
 í taɲ-tuɣu Samalii təleəkəle? ³⁵ Tuɲ un i
 təna i taa nakuli ku ta kpa i niɲ ke ku
 tetu tɔ. Ule isənaya Tacaa ká pəsi na í
 taɲ-i si í taa leeki Yosalem?

³⁶ Pa təna mpa paa we təna tɔ pa taa
 nɔɣɔl ta cɔ paa fəɲ. Isu wulav lsekiyasi
 ka heeluyu-we tɔ. ³⁷ Mprúyú Uiyakim,
 na Sepəna, na Yowa pa cəla pa wontu
 na laɲwakəlle. Ulena pa polo wulav kiɲ
 na pá kəesi-i pə təna mpi Asilii yoolaa
 paasənlu yɔɣɔtaa tɔ.

Wulav tila lso kuyɔɣɔtutu teləsulu kiɲ
(Isayii 37:1-7)

19 Mprúyú waatu wei lsekiyasi nu
 tɔm nti, ulena í cəli i wontu
 tɔtɔ na laɲwakəlle. Na í suu ləyaya
 nyəntu, isu fələtənaa taka, na í polo
 lso təsele taa. ² Tənaya i kusa Uiyakim,
 na Sepəna, na kətəlaa taa səsaa si
 pá polo Aməti pəyalu lso kuyɔɣɔtutu
 teləsulu Isayii te, na pa ləyaya wontu ke
 mpv. ³ Na pá heeli-i si: Wulav lsekiyasi
 kusəna-tu si tɔ kɔ si, saɲa pə hɔma un i
 ŋkpaɲyɣu, na ta laɲa wakəli tətɔɣtɔɣɔ.
 Tə wee ke isu luluyu takuyu alaa si pa
 lulu, ile toma fei si pa luluna pa piya
 tɔ. ⁴ Asilii wulav kusəna nteɣe i yoolaa
 paasənlu si í kɔ na í tuu lso weesuyu tu.
 Hai, ye Tacaa, nyá lso ká nu i kutuyu
 ŋku, na í hɔ i ŋkpaɲyɣu. Nyaa sələmi-i
 i yəlaa mpa pa kaasaa tɔ pa tɔɔ.

⁵ Waatu wei lsekiyasi tillaa heela
 Isayii ke mpv, ⁶ ulena Isayii cɔ-we si: Í
 polo na í heeli mə caa si, Tacaa yɔɣɔtaa
 si nyá laɲle i taa ŋmaana kutuyu ŋku
 Asilii wulav waalı nyəma tuu-m tɔ.
⁷ Maa yele na pá yaa-i na tɔm natəli, na
 í kpe. Ulena nɔɣɔl ku-i.

Senakelipi nyaasuyv lempi

(Isayii 37:8-13 na Kutwəstutv II 32:17)

⁸ Mprúyú Asilii yoolaa paasənlu nuwa
 si i caa kula Lakisi na í polo í nyala Lip-
 ina. Ulena í polo i kiɲ ke təna. ⁹ Tənaya
 pa heela Asilii wulav si ltiyopii wulav
 Tilaka pola-i yoonav. Ntəna Asilii wulav
 tilina lsekiyasi ke leetəli si pá pɔɔsi-i si:
¹⁰ N taaku lso si i ká kayati-m Yosalem
 təleəkəle yaa? N ká tusi nyá ti yoo.
¹¹ An i n nuwa teu ke isəna ma kpiisa
 tətunaa tɔ. Ulena í huuki si n ká tult-
 ti? ¹² Awulaa mpa pa kaasa-m tɔ, waatu
 wei pele pa kukaya Kosəɲ, na Halaɲ,
 na Lesefti, na lteni nyəma icate sɔsɔle
 Telasaa tɔ, mpe un i pa tuɲ ta pəsi na í
 kenti pa acaləe. ¹³ Tɔɔsi mpi pə mayana
 Hamati, na Aapatu, na Layii, na Se-
 fafayim, na Hena, na Afa awulaa tɔ.

lsekiyasi lso sələmsuyv

(Isayii 37:14-20)

¹⁴ Waatu wei lsekiyasi təma Asilii
 wulav leetəli unəɣi kaluyu, ulena í pona-i
 lso təsele taa, na í hul-i Tacaa. ¹⁵ Ulena
 í sələmi lso si: Hai, lseyeli lso Tacaa, wei
 nyá n caya isɔtaa taɲlaa ke kpaɲav tɔ,
 nyá tike nté lso ké antulinya təna taa.
 Nyá lapəna isɔtaa na ate. ¹⁶ Hai, Tacaa,
 ke ŋkpaɲɲ na í nu na í paasəna kutuyu
 ŋku Senakelipi tillaa tuu weesuyu tu nyá
 tɔ. ¹⁷ Tampəna Asilii awulaa kuwa pi-
 itim lempi, na pá kpiisi pa tetu təna,
¹⁸ na pá wɔ pa tuɲ ke kɔkɔ. Mpi tɔ, taasi
 yaa pəe ke yəlaa ka saaka kusaaku pə
 taya lso nyá. ¹⁹ Ule hai, Tacaa, ta lso
 waasi-tuyv Senakelipi niɲ taa. Ulena an-
 tulinya awulaa təna nyi si nyá tike nté
 lso.

Isayii teləsəɣi wulav ke Tacaa tɔm

(Isayii 37:21-35)

²⁰ Mprúyú Isayii polaa na í teləsi
 lsekiyasi si: lseyeli lso Tacaa si, ma
 nuwa sələmsuyv ŋku n sələma-m Asilii

wulav Senakelipi tɔm taa tɔ. ²¹ Ule tu
ɲkpaŋɲ na ń nu:

Yosalem ɪcate kpeena-ɲ ké,
na tɔ paakəna-ɲ.

²² Halɪ lseyelɪ lɔɔ Naŋɲtu maɣale
n kpesinaa, na n tuv
na n toosi ise na?

²³ N tila tillaa

na pá tuv Tacaa má.

Halɪ n tɔ sɪ nyá yooɪ kɛkɛnaa
tuutuuma tɔɔ ké n kɔawa Lipaŋ puɣu,
na ń setɪ Lipaŋ tunj sɔsɔɔɲ kupaŋ.

Aaɪyee sɪ, n ká kpa comcom nɔɔɔ taa
ke hɔtuɣu kupaŋku taa.

²⁴ Nyá sɪ n hula lɔkɔ, péɔɔ n nyɔɔ lelaa
lum.

Nyá yoolaa ká felɪ Icipiti tetu tɔɔ ké
nɔɔhɛɛ na pa pusi nyɔɔ.

²⁵ Senakelipi, n ta nyɪ taa sɪ

má lapəna yaasinaa pane na má su too
lɔɲ.

Ulena má təŋəɣɪ na má lakɪ nɔɔnɔɔ.

Má tɔna-ɲ sɪ ń la na koloosi acalɛɛ pəsi
ncaa.

²⁶ Sɔɔɔntu pu a taa yəlaa,
na pá pəsi isu ɲkɔalətɪtɪlee nyəma.

Pa nəɣəsəna ké isu tawa nyutu,
isu teteka taa nyutu kulekələkətu.

Yaa kutuluɲ tɔɔ nyutu nti tə wɔləɣɪ
na tɔ ta tenta nyɔɔ tɔ.

²⁷ Ule ma nyəma-ɲ ké təyelele.

Ye n caɣaa, yaa n luki, yaa n sɔvki, ma
nyəmə.

Ye n mu-m na pááná ma nyəmaɣa.

²⁸ N tu mu-m na pááná ntɔ,

na ń lakɪ-m na kalampaani.

Pə tɔɔ ké maa ɲmakəlɪ-ɲ isu
pa tukɣu wontuɣu muna tɛɛ ké
kukuule, yaa kpaɣanvɔkɔpasi tɔ.

Mpaav ɲku n təŋaa na n kɔɔ tɔɔɔ
maa kpeenana-ɲ.

²⁹ lsekiyasɪ, maa heeli nyaga mpi
maa la tɔ. Təɣonaya pee aleela ke í ká
tɔɔɔ pəntɔ na pənte. Ama pənaya tooso
nyəŋka taa ké í ká pəsi na í tuu tɔɣonaya
na í kú-ké. Na í hala mə leseŋnaa, na

í kooli-wɛ. ³⁰ Pu kaasi mpa na pa ise
ke Yuta taa tɔ, pɛle paa wɛɛ ké isu
tuɣu kaŋuɣu ku lila ke tetu taa na kú
lɔləɣɪ teu tɔ. ³¹ Pəpətu feɪ leleɲ, pu kaasi
Yosalem taa ké ise nyəma.

Mpɔɣú lsayii tasaa sɪ: ləna Tacaa ká
lana ɪ sɔɔlvɔ sɔsɔɔɲku tɔɔlɛ. ³² Tacaa
sɪ, Asilii wulav kaa pəsi na í lo hapəle,
na í səŋ tə tɔɔ na í kenti ɪ kɔalvɔv, na
í tɔ nyəmə ké ɪcate taa, na í sɔv tə taa.

³³ Tacaa má, ma yɔɔɔtəɣəna sɪ ye ɪ təŋa
mpaav ɲku na ɪ kɔɔ cəne, ɲkɣuɣu ɪ ka təŋ
na í kpe, ɪ kaa sɔv cəne. ³⁴ Maa kenti
Yosalem tɔɔ, na má waasi-ɪ ma təmlɛ tu
Tafiiti tɔɔ, na pé kɔsɪ ma nyuɣu.

Asilii yoolaa sewa, Senakelipi səm

(lsayii 37:36-38 na

Kɔtɔɔsvtu II 32:21-22)

³⁵ Ahoo yuwa, ulena lɔɔ ɪsɔtaa tillu
tii Asilii yoolaa təsikile, na í kú
yoolaa iyisi nunuwa na nunaasa na
kakpasi (185000). Tev fema, ulena ise
nyəma maɣana sɔtaa selətaa. ³⁶ Mpɔɣú
Senakelipi kpesa təsikile, na í polo
ɪcate sɔsɔɔle Ninifi taa, na í caɣa
təna. ³⁷ Ulena kuyaku nakɔli, í sɔv ɪ
tuɣu Nisələki kutuluɣu taa ke laatu,
na ɪ pəyalaa taa naale, Atələmeleki na
Saləsɛɛ pa ku-ɪ. Ulena pá se na pa polo
Alalaa tetu taa. Ulena ɪ piya taa leŋka
Asahatɔŋ lɛɛɪ ɪ lonɛ.

lsekiyasɪ wusasi na ɪ waav

(lsayii 38:1-8 na Kɔtɔɔsvtu II 32:24)

20 Mpɔɣú kutɔŋ sɔsɔɔv nakɔli ku
kpa lsekiyasɪ ke waatu nɔɔɔlv.
Ulena lɔɔ kuyɔɔɔtɔv tələsɔlv lsayii polo
ɪ wiiluɣu na í heeli-ɪ sɪ: Tacaa yɔɔɔtaa
sɪ, n kaa kɔli. Ule taɣani nyá tɪ.

² Ntena lsekiyasɪ kɛsɪ ise na koloŋa
tɔɔ na í sələmɪ lɔɔ sɪ: ³ Hai, Tacaa,
tɔɔsɪ sɪ ma tɔma nyá ɪsentaa ké na lotu
kɔlvmtv. Na má lakɪ tam ké mpi pə wɛ-ɲ
teu tɔ.

Ulena lsekiyası tıltı nıçı na í wii təkroo. ⁴Isayii kula wulav kiŋ isı ı ká lu taɣa tı, ulena Tacaa tımtı-ı sı: ⁵Malı ma yálaa wulav lsekiyası kiŋ na í heeli-ı sı: Nyá cıwı Tafiiti lı Tacaa má ma nuwa nyá kusələmtı, na má ná nyá isələm. Pə tı tı, celenkufe maa waa-ŋ, na halı í tasa lı taseele taa ké pote. ⁶Maa sıwı-ŋ pıstı naanıwa na kakpası, na má fiti nyá na Yosalem nyəma ke Asilii nyəma niŋ taa. Na má kenti ıcate təneyə ma təmlə tı Tafiiti tı, na pə kusı ma nyıyı.

⁷Mrúyú Isayii naŋa fiki pee, na í taa wulav timpi wuki-ı tı na pə waa-ı.

⁸Ntena wulav pıstı lı kuyıçıtıtı teləsılv sı: Pepeye Tacaa ká hıli-m, na má nyəna sı celenkufe pı waa-m, na má polo lı taseele taa?

⁹Isayii sı: Tacaa ká la pılv, na í hıləna-ŋ sı, ı ká la nti ı sıwa tı. Ulen caa sı isotom waaci í polo təkpalə isentaa, yaa pə məli waalı? ¹⁰Mrúyú lsekiyası sı: Isotom pote ke isentaa fı kate. Ma caa ké sı pə məli waalı.

¹¹Ntena Isayii sələmı Tacaa na í mələna isotom na waalı waalı ke təkpalə kumlee naanıwa.

Papiloni wulav tillaa kəntə ke lsekiyası tə

(Isayii 39)

¹²Mrúyú Papiloni wulav Melotaki-Palataŋ nuwa lsekiyası wıası. Ulena í tilina ı waalı nyəma ke kusıwı na ləetəli sı pá pona-ı. ¹³Na lsekiyası muwe na í cıwına-weye kutuluŋ wei ı taa pa sukı wontunaa kupantu tı. Lı liyi-tee nyəçıtı, na wıla, na tulaalınnaa, na sıwıni nimnaa tı. Na í hıli-weye ı yooı wontu təstıle, na pə təna mpi pə we təna tı. l ta ŋməstı-weye pılv. Paa ı kawulaya təna, yaa ı tayaɣa taa.

¹⁴Pə waalı ké lı kuyıçıtıtı teləsılv Isayii polaa na í pıstı lsekiyası sı: Leyə yálaa mpe pa lunaa? Na weye pa caaki?

lsekiyası sı: Pa luna hatoo Papiloni ké. ¹⁵Isayii sı: Pepeye pa nawa nyá kawulaya tayaɣa taa? lsekiyası sı: Ma hıla-weye pə tənaya. Ma ta ŋməstı-weye ma kpancoou.

¹⁶Ntena Isayii sı: Tacaa yıçıtı sı: ¹⁷Pə təna mpi awulaa mpa pa laala-ŋ tı, pa kaasa na í mayana tı, kuyaku nakıli Papiloni nyəma ká kəwı na pá kuı-wı. Pə kaa kaası-ŋ pılv. ¹⁸Halı paa kra nyá lılvıyı nyəma narəli, na pá la-weye yálaa kataası, na pá tı-weye Papiiloni wulav kawulaya tayaɣa təmlə taa.

¹⁹Mrúyú lsekiyası cıwa sı: Ma sama.

Ulena lsekiyası tasa sı: Lı í tı nyəntı na í kenti tá tı, na tı caɣana heesıyı, haləna ma səm tə.

²⁰Pa keesa lsekiyası tım lenti ke Yuta awulaa takəlaya taa. Paa ı apalıtı tım, na isəna ı lapa lıle, na í hıli lıwı na í kəna Yosalem ıcate taa ké lum tı. ²¹Waatu wei ı səpa, ulena ı pəyalı Manasee ləeti ı lonte taa.

Yuta wulav Manasee tım

(Kıttıwıstı II 33:1-10,18-20)

21 Manasee lılvıyı pıstı naanıwa na naale nyəŋka taa ké ı pəsa Yuta wulav. Ulena í lá pıstı nıle na naanıwa na kakpası ke Yosalem. Pa yaakaya ı too sı Hefisi-Pa. ²Mrúyú Manasee lapa mpi pə ta maya Tacaa tı. l keena piitimnaa mpa Tacaa tıçınnaa na pə fıe-we tı, pa lakası isayası. ³Halı í taɣanı ŋmav ke təkətələnaa mpa ı caa lsekiyası náa ykaa tı. l ŋmá tıyı Paalı təlaalənaa, na í saaki tesika kulalaaya, isı lseyeli wulav Akarı lapı tı, na í luŋıyi isıtılvıŋası. ⁴Na í ŋmá təlaalənaa ləmpa ke Yosalem lı taseele nte Tacaa ka tıma sı unı ı ká caɣa tı tə taa. ⁵Na í siki isıtılvıŋası təlaalənaa ke lı taseele taası naale tı. ⁶Haləna í laa ı pəyalı ke tıyı, na í lá topotopo təma anı a təna, na í sıstı kəçınaməŋ. Mpi pə ta maya Tacaa tıçı ı lakaya tam.

Ulena pə kpa ɔɛɣe páná. ⁷Na í saaku tɔɣu alɔnyəŋku Asela læsɔɣu na í su lɔ tɔsɛɛle taa. Pəɣele Tacaa ka tɛma Tafiiti na ɪ pəɣalɔ Salɔmɔŋ ke heelɔɣu sɪ: Yosalem ɪcate nte ma læsa lɛɣɛli kpekə naanɔwa na naale taa tɔ tɔ lɔ tɔsɛɛle taa kɛ maa caya tam kɛ ma yɔlaa hɛkɔ. ⁸Ye lɛɣɛli yɔlaa təkəɣi ma kɔsɔsuto, na ma kiɪŋ wei ma tɛmlɛ tɔ Moisi cɛla-wɛ tɔ, ma kaa yele na pá tɔɣɔni-wɛɣe tetu nti ma ha pa cɔsɔnaa tɔ tɔ taa. ⁹Ama Yuta nyóma kisa Tacaa ke nunav. Halɪ Manasee ná yɛlaa kɛ na pa ɪsɔɣatu kɛlɪ, ɪsu piitimnaa mpa Tacaa kpiisaa na pɔ fɛɛ mpe tɔ.

¹⁰Ɔpɔɣyɔ Tacaa heela ɪ kɔɣɔɣɔtɔtɔ tɛlɔsɔlaa sɪ pá heeli Manasee sɪ: ¹¹N lapa acaalɔtɔ. N tɔma ɪsɔɣatu taa na pɔ kɛlɪ lɔŋ Amolii nyóma. Halɛna nɪ tɔsi Yuta nyóma ke tɔŋ laav taa. ¹²Pə tɔ kɛ maɣa Tacaa lɛɣɛli lɔ, maa kɔna alaamali nɔɣɔlɔɣu Yosalem na Yuta nyóma. Paa wei í nu-ti pu sɔsɪ-ɪ watɔ. ¹³Maa hɔ Yosalem nyóma ŋkraŋɔɣu, ɪsu ma lapɔ Samalii na Akarɪ lɔlɔɣu nyóma tɔ. Maa kpiisi ɪcate yɔlaa, ɪsu pa nyaalɔɣu nyanaya tɛɛɛɛɛɛ na pá pá tɔ. ¹⁴Maa lɔ yɔlaa mpa pə kaasaa tɔ. Maa tɔ-wɛɣe kolontunaa niŋ taa, na pele pá kuu pa na pa wontu. ¹⁵Ɔpɔɣyɔ maa la. Mpi tɔ, hatoo kɔɣaŋku mə cɔsɔnaa lu ɪcipiti tɔ, halɛna saŋa, pa ta yele mpi pə fɛɪ teu tɔɣɔ lapɔ, na ma páná kraasɔɣu.

¹⁶Ɔpɔɣyɔ Manasee lapa mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ, na í tɔsi Yuta nyóma ke laatu taa, na ma yɔlaa kɔpama tuutu-uma tɔtɔɣɔ ɪcate tɔna taa.

¹⁷Pa kɛesa Manasee tɔm lɛntɪ ke Yuta awulaa takɛlasi taa. Paa ɪ kulapəm na ɪ tɔŋ laav tɔm. ¹⁸Waatu wei Manasee sɛpa, ulena pá pimi-ɪ kawulaya tɔɣaya haləm mpi pa yaa sɪ Wusa haləm tɔ pə taa, na ɪ pəɣalɔ Amoŋ lætɪ ɪ lonte.

Yuta wulav Amoŋ tɔm

(Kɔtɔsɔtɔ II 33:21-25)

¹⁹Amoŋ lɔlɔɣu pusi hiu na naale nyəŋka taa kɛ ɪ pəsa Yuta wulav. Ulena í tɔɣɔ pusi naaleɣe Yosalem. ɪ too kele Yopa tɔ Halu pɛɛlɔ Mesuleme. ²⁰Ɔpɔɣyɔ ɪ lapa mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ, ɪsu ɪ caa Manasee. ²¹ɪ kɛena-ɪ teitei kɛ, na í laaki tɔŋ ɪsu ɪlɛ ɪ ka lapɔ tɔ. ²²Amoŋ lɔwa ɪ cɔsɔnaa lɔ Tacaa maɣa, ɪ ta tɔ ɪsu ma caaki tɔ.

²³Ɔpɔɣyɔ kɔɣaku nakulɪ Amoŋ waalɪ nyóma kula ɪ tɔ, na pá kv-ɪ ɪ kawulaya tɔɣaya taa. ²⁴Ama Yuta nyóma ná kɔ mpa pa kv-ɪ tɔ. Ulena pá kpa ɪ pəɣalɔ Sosiyasi ke wulav.

²⁵Pa kɛesa Amoŋ tɔm lɛntɪ ke Yuta awulaa takɛlaya taa. ²⁶Ɔpɔɣyɔ pa pima-ɪ ɪ pɛlaav taa kɛ Wusa haləm taa. Na ɪ pəɣalɔ Sosiyasi lætɪ ɪ lonte taa.

Yuta wulav Sosiyasi tɔm

(Kɔtɔsɔtɔ II 34:1-2)

22 Sosiyasi lɔlɔɣu pusi pɛɛfɛɪ naanɔwa nyəŋka taa kɛ ɪ pəsa Yuta wulav ke Yosalem taa kɛ pusi hiu na naanɔwa na kulɔmaɣa. ɪ too kele Posika tɔ Ataya pɛɛlɔ Yetita. ²Ɔpɔɣyɔ Sosiyasi lapa mpi pə maɣa Tacaa tɔ. ɪ tɔma teitei kɛ ɪsu ɪ lɔŋɛ Tafiiti, ɪ ta lu ɪ ikpate taa.

Kɔtɔlɔ sɔsɔ hii kiiu takɛlaya

(Kɔtɔsɔtɔ II 34:8-18)

³Ɔpɔɣyɔ kɔɣaku nakulɪ Sosiyasi kusa takɛlasi ŋmaalɔ Asaliya pəɣalɔ Safaŋ, Mesulam saalɪ kele sɪ: Polo lɔ tɔsɛɛle, ⁴na nɪ heeli kɔtɔlɔ sɔsɔ Hilikiya sɪ kala lɔ tɔsɛɛle liyitee wena kɔtɛlaa nɔnɔɣɔ taŋlaa kpeyelaa tɔ. ⁵⁻⁶Na nɪ cɛla-yɛɣe tɔma lataa tɔ fɛŋlaa, mpa pa taɣanəɣɪ lɔ tɔsɛɛle tɔ, na pá fɛɪ saakɛlaa, na tetu ŋmalaa, na tɔma lataa lɛlaa. Ulena pá yana taasi na pɛɛ kusaakɛ wena paa taɣanna tɔ. ⁷Taa pɔɔsɪ-wɛ sɪ pá kɛesi

mpi pa lapənaa tɔ. Mpi tɔ, yɔlaa mpe pa laki teu ké.

⁸Kɔtulɔ sɔsɔ nu mpu, ulena í heeli Safaŋ si: Ma hika kiiu takəlaya ke lɔ tɔseele taa. Ulena kɔtulɔ cela Safaŋ ke takəlaya ŋke, na ílé í kala. ⁹Ulena Safaŋ məli na í heeli wulav si: Kɔtəlaa koosa lɔ tɔseele atakaa taa liyitee na pá cela təmlataa feŋlaa.

¹⁰Ulena Safaŋ tasa si: Kɔtulɔ sɔsɔ Hilikiya celəna-m takəlaya kanɛ.

Ímpúyú Safaŋ kala takəlaya ŋkeye wulav.

Sosiyasi pɔɔsa lɔ kuyɔɔtutu teləsulɔ alɔnyəŋ Huləta

(Kutɔsɔstɔ II 34:19-28)

¹¹Waatu wei wulav nu kiiu takəlaya ŋke ka tɔm, ulena í laŋle wakəli na í cəli í wontu. ¹²Ímpúyú í yaa kɔtulɔ sɔsɔ Hilikiya, na Safaŋ pəyalɔ Ahikam, na Mikaya pəyalɔ Akəpɔɔ, na takəlasɔ ŋmaalɔ Safaŋ, na í waali nyəma taa lelv wei pa yaa si Asaya tɔ, na í tɔ-we si: ¹³Í polo í pɔɔsi Tacaa ke má na Yuta yəlaa ta tɔm, na takəlaya ŋka pa hii isəntɔ tɔ ka kuyɔɔtutu tɔ. Pɔpɔtu fei leleŋ, ta cɔsɔnaa ta tɔki kusəsutu nti pa ŋmaa ka taa tɔ. Pə tɔ ké Tacaa pááná ka huuna-tuyɔ sɔsɔm.

¹⁴Ímpúyú apalaa kakpasɔ unɔ í pola lɔ kuyɔɔtutu teləsulɔ alɔnyəŋ Huləta tɔye Yosalem kpekəle kvfate taa. Alɔ unɔ í paalɔ kele Tifa pəyalɔ Salum, Hala saalɔ. Ílé í paasayanana kɔtəlaa wontu kususutu. Ímpúyú apalaa mpe pa kɛesa pa tɔm ke Huləta. ¹⁵Ntəna Huləta tɔ-we si, pá teləsi wulav si Tacaa tɔma si: ¹⁶Maa yelee na mpusi kɔɔ Yosalem na í yəlaa pa tɔɔ, isu pa ŋmaav takəlaya kanɛ ka taa tɔ. ¹⁷Mpi tɔ, pa lɔ-m na pá laaki tuŋ. Ulena pa lakasi nsi si kpa-m pááná. Pə tɔ ké ma pááná huuna icate tənɛye sɔsɔm, a ta tiita. ¹⁸Ye pə kaasa wulav ilɛ, lseyeli lɔ Tacaa heeliyi-í si, isu í nuv takəlaya ŋke ka taa tɔm ke teu,

¹⁹na nti ma yɔɔtə Yosalem na í yəlaa pa tɔm tɔ, tu tɛesəna sɔɔntɔ. Hali tɔ pəsɔ mpusi tɔm. Ule ma nawa isəna nyá laŋle wakəlaa na í cəli nyá wontu na í pəli isəlvum tɔ, maa mu nyá kusəlvumtɔ. ²⁰Pə tɔ ké maa yelee na í si sɔm kupam, na pá pi-ŋ nyá pəlaav taa. N kaa na mpusi wei maa kɔna Yosalem nyəma tɔ tɔ.

Sosiyasi na lɔ pa nɔɔ pɛeluyɔ

(Kutɔsɔstɔ II 34:29-32)

Ímpúyú kɔtulɔ sɔsɔ Hilikiya na í taapalaa, pa polaa na pá heeli tɔm ntəyi wulav Sosiyasi.

23 Ímpúyú wulav kota Yuta na Yosalem pə nyuyɔ nyəma tənaya í kiŋ ke kprakpaa. ²Na pá na pa samaa pá polo lɔ tɔseele. Pə kraɔav kɔtəlaa, na lɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa na yəlaa təna, paa mpa. Ulena wulav kala-weye kiiu takəlaya ŋka pa hiiwa tɔ. ³Pəle pə waali ké wulav səŋa í kumte tɔ ke lɔ tɔseele taa. Ulena í na Tacaa pá pɛeli nɔɔ, na samaa tisi si mpe paa tɔki Tacaa kiŋ, na í kusɛyəsətu, na í kutututu, na luyɔ kulɔmuyɔ, na lotu kulɔmtɔ. Na pá laki pə təna mpi pa ŋmaa takəlaya ŋke ka taa tɔ.

Lɔ sɛɛv tayanuyɔ ke Yuta taa

(Kutɔsɔstɔ II 34:3-5)

⁴Pəle pə waali ké wulav tɔma kɔtulɔ sɔsɔ Hilikiya, na í waali nyəma, na kɔtəlaa mpa pa tanəyi lɔ tɔseele nɔnɔɔ tɔ si: Í lɔ tuyɔ Paali na Asela na isɔtulŋasi wontu kulalaatu təna. Ulena pá wɔ-təyi kɔkɔ ke Yosalem icate waali ke Setəlŋ tetekəle taa, na pá cɔsi pə tɔlvuma na pá pona Petɛeli. ⁵Ímpúyú Sosiyasi tɔɔna tuŋ kɔtəlaa mpa Yuta awulaa ká kpawa tɔ. Mpe pa feenəyənə təkətəlenaa mpa pa we acalɛ nna a cɔna Yosalem tɔ a taa tɔ. Mpi tɔ, tuyɔ Paali, na ilim, na isɔtu, na isɔtulŋasi waani waani tənaya pa

fēenayaa. ⁶Ulena pá læsi lso tæsele taa ké Asela tesika kulalaaya, na pá w-keye Yosalem waali ke Setəlŋ tetekäle taa, na pá nyaya təkpataa. Ulena pá ŋmusi pə tɔlɔma ke pəlaaŋ taa. ⁷Mrúyú Sosiyasi yɔka lso tæsele cɔlɔ kutuluŋ wei i taa pa laki wasaŋkalətu tɔ. Tənya aalaa ná lɔuki tɔyɔ Asela kɔtaya wontu.

⁸Pə waali ké Sosiyasi kɔna Yuta acalɛ kətəlaa təna, na í wakəli pa təkətəlenaa mpa pa taa pa fēenayaa na pá wəki tulaalɔnaa tɔ. Pə kpaɣav Kepa na pə polo Pɛsepa tɔ. Na pá yɔki təlaalɔnaa mpa paa wɛ Yosalem icate nɔnɔɔsi tɔ. Na təlaale nte tu wɛ icate nyuyɔ tu Yosawa nɔnɔɔɔ tɔ. Ye í svuki icate nyá niŋ mpətəŋ tɔ. ⁹Ama kətəlaa mpa pa fēenayaa tuŋ təkətəlenaa tɔ, pa ta ha-weyɛ mpaav si pá la kətasi ke Tacaa kətaya tətəte tɔ ké Yosalem. Ama pá na kətəlaa lelɛ pa təkayana potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tɔ.

¹⁰Mrúyú Sosiyasi wakəla təlaale Tofɛ timpi yəlaa wəkaya pa piya ke tɔyɔ Moleki ke Hinom tetekäle taa tɔ. ¹¹Na í wakəli tɔtɔɔ kpaɣanəŋ lɛsəŋ wei Yuta awulaa ka hawa na pá su lso tæsele nɔnɔɔ kutuluɔyɔ taa ké akewe Netəŋ-Meleki təyaya cɔlɔ tɔ. Na Sosiyasi wɔ i kɛkɛnaa ke kɔkɔ tɔtɔ. ¹²Na í yɔki təlaalɔnaa mpa Yuta awulaa ka ŋmawa Ahasi kutuluɔyɔ pata tɔ tɔ təpɔtɔpɔtɔ. Na mpa wulav Manasee ŋmawa lso tæsele taasi naale tɔ tɔ. Na í lɔ pə hɔɔɔlasi ke Setəlŋ tetekäle taa.

¹³Na Sosiyasi wakəli təkətəlenaa mpa Salɔmɔŋ ka ŋmawa Olifinaa pulaya ilim mpətəŋ tɔ hɔɔɔlɔyɔ ke Yosalem isentaa tɔ. Paa Sitəŋ nyéma tɔyɔ alɔnyəŋku isayav Asətati, na Mowapɔ nyéma tɔyɔ isayav Kemɔsi, na Amoni nyéma tɔyɔ isayav Milikom. ¹⁴Na Sosiyasi yɔki pɛ kusikeye, na í seti tesikasi, na í waasi təlaalɔnaa tɔ ké yəlaa mɔwa.

Lso seev tayanɔyɔ ke lseyeli taa

(Kutɔɔsɔtu II 34:6-7)

¹⁵Mrúyú Sosiyasi wakəla Petɛeli təkətəle, nte Nepa pəyalɔ Solopɔwam ka ŋmawa na í tusi lseyeli nyéma ke laatu taa tɔ. Sosiyasi wəpa tesika ke kɔkɔ, na í yɔki təlaale tənəŋŋəŋ.

¹⁶Sosiyasi təŋna mprúyú lapɔ tɔyɔ i loosa pəlaaŋ ke pulaya tɔɔ, na í tili yəlaa na pá kuu mɔwa na pá wəyeyɛ kɔkɔ ke təkətəle na tɛ pilisi, isu Tacaa kɔyɔɔtutu tɛləsulɔ ka kpaalɔyɔ tɔ. ¹⁷Mpruyule Sosiyasi tasa pɔɔsɔyɔ si: Pəlaav pəle nteye ma loosiyi isəntɔ?

Ulena icate yəlaa cɔ si: Yuta lso kɔyɔɔtutu tɛləsulɔ wei i ka kpaala nti tə təna n lapɔ təkətəle tənɛ tɔ i pəlaav ké.

¹⁸Ntɛna Sosiyasi si: Í yelee lso kɔyɔɔtutu tɛləsulɔ unɔ i pəlaav ŋku. Nɔɔɔlɔ í taa tokina-ku.

Mprɔ pə lapəna na pá yelee lso kɔyɔɔtutu tɛləsulɔ unɔ na Samalii nyəŋ pa mɔwa.

¹⁹Mrúyú wulav Sosiyasi yɔka təkətəlenaa, mpa lseyeli awulaa ka ŋmawa Samalii acalɛ taa, na pá laaki na pá kusɔ Tacaa pááná tɔ. Teitei isu i lapɔ Petɛeli tɔ. ²⁰Na í lentɔ pa kətəlaa mpa pa fēenayə təkətəlenaa mpe tɔ. Na í wə pə tɔ ké yəlaa mɔwa.

Pə waali ké Sosiyasi məla Yosalem.

Yuta nyéma tɔyɔ ke Tɛɛv acima

(Kutɔɔsɔtu II 35:1,18-19)

²¹Mrúyú Sosiyasi tɔma Yuta nyéma tənɛ si: Í tɔyɔ mə lso Tacaa Tɛɛv acima. Isu paa keesɔyɔ nɔyɔ pɛelɔyɔ takəlaya taa tɔ. ²²Pɔpɔtɔ fei leleŋ, pə kpaɣav hatoo paasənlaa waatu, na pá polo Yuta na lseyeli pa awulaa waatu tɔ, pa ta tɔyɔta Tɛɛv acima isu mprɔ pə taka. ²³Sosiyasi kawulaya pənaya pələfei hiu nyəŋka taa ké pa tɔyɔ-i mprúyú Yosalem taa.

Sosiyasi kawulaya kutəkətu

(Kutəwəwə II 35:20-27 na 36:1)

²⁴ M̄p̄ȳḡ Sosiyasi kpiisa Yosalem na Yuta t̄na taa k̄e pee p̄w̄s̄əlaa, na k̄w̄ɔɔn̄aɔ s̄w̄s̄əlaa. Na í wak̄əli kulalaa, na lees̄əɔ, na laatu wontu lent̄ənaa, isu pa kees̄əȳu kiɔɔ tak̄əlaya ŋka k̄əw̄əli Hilikiya hiiwa l̄əw̄ t̄əs̄eɛle taa t̄, ka taa t̄.

²⁵ Too t̄, wulaw n̄ɔȳəw̄ ɪ ta cayata isu Sosiyasi, na í s̄w̄lə Tacaa na lotu kuləmtu na ɪ l̄əsayə s̄w̄-ɪ t̄əmmam. Isu pa k̄eesa Moisi kiiu taa t̄. P̄əyele pa kaa na wulaw n̄ɔȳəw̄əw̄ m̄p̄u t̄əw̄.

²⁶ l̄əna Manasee ka k̄usa Tacaa p̄áána ke Yuta t̄əw̄ t̄ a ta tii. ²⁷ P̄ə t̄əw̄ k̄e l̄əw̄ t̄əma s̄i: Isu ma yeluȳu na kolontunaa kuu l̄əȳel̄i nȳəma t̄. M̄p̄u t̄əw̄əw̄ maa yele na p̄á kuu Yuta, ma taa naweȳe ma isentaa. Maa l̄ə Yosalem ɪcate nte maa l̄əsa t̄, na l̄əw̄ t̄əs̄eɛle nte maa t̄əma s̄i p̄aa s̄eek̄-ɪ t̄ə taa t̄.

²⁸ Pa k̄eesa Sosiyasi t̄əm lent̄i ke Yuta awulaa tak̄əlaya taa. ²⁹ Sosiyasi waatu taa k̄e Icipiti wulaw Neko na ɪ yoolaa pa pukaȳa Asilii nȳəma waas̄əȳu ke l̄əf̄əlati kiɔɔ. M̄p̄ȳḡ Sosiyasi kulaa s̄i ɪ kaȳət̄əȳ-we. Ulena p̄á k̄u Sosiyasi ke Mekito ke yoo kancaalaya nȳəɔku taa. ³⁰ M̄p̄ȳḡ ɪ waali nȳəma t̄v-ɪ k̄eek̄e taa, na p̄á pona-ɪ Yosalem na p̄á pimi-ɪ ɪ p̄əlaaw taa. P̄ə waali k̄e Yuta nȳəma kpawa Sosiyasi p̄əyal̄əw̄ Sowakasi ke wulaw, na í leeti ɪ caa lonte taa.

Yuta wulaw Sowakasi t̄əm

(Kutəwəwə II 36:2-4)

³¹ Sowakasi l̄əw̄əw̄ p̄ənaɔa hiiu na kakpasi nȳəɔka taa k̄e ɪ p̄əsa Yuta wulaw. Ulena í la ɪs̄əw̄naa tooso ke Yosalem taa. ɪ too kele Lipina tu l̄imeya p̄eɛw̄ Hamutali. ³² M̄p̄ȳḡ Sowakasi lapa mpi p̄ə ta maya Tacaa t̄, isu ɪ c̄əw̄naa. ³³ Ulena Icipiti wulaw Neko kpa-ɪ na í pona yomle ke Lip̄əla ke Hamati tetu taa, na ɪ kawulaya su t̄ənaɔa.

M̄p̄ȳḡ Neko tu Yuta nȳəma s̄i p̄á fel̄-ɪ lampuu ke liȳitee nȳəɔətu kiloonaa iyisi tooso (3000), na wula ke kiloonaa hiiu na naan̄əwa.

³⁴ P̄ə waali k̄e Icipiti wulaw Neko kpa Sosiyasi p̄əyal̄əw̄ l̄iyakim s̄i í leeti ɪ caa lonte. Na í layasi-ɪ h̄əte s̄i Sowakim. P̄ə kaasa Sowakasi, ulena í pona-ɪ Icipiti na í sí t̄əna. ³⁵ M̄p̄ȳḡ Sowakim tuwa ɪ ȳəlaa na p̄á fel̄əȳi lampuunaa na p̄ə kees̄əna pa kuhikim. Ulena Sowakim naa fel̄i Icipiti wulaw ke mpi í p̄əw̄sa t̄. Ye tetu tu í fela ɪ nȳəm, ul̄ə Sowakim náá pona Icipiti wulaw ke liȳitee na wula wei Icipiti wulaw p̄əw̄s̄əȳi t̄.

Yuta wulaw Sowakim t̄əm

(Kutəwəwə II 36:5-8)

³⁶ Sowakim l̄əw̄əw̄ p̄ənaɔa hiiu nȳəɔka taa k̄e ɪ p̄əsa Yuta wulaw ke Yosalem. ɪ too kele Luma tu Petaya p̄eɛw̄ Seputa.

³⁷ Sowakim lapa mpi p̄ə ta maya Tacaa t̄, isu ɪ c̄əw̄naa.

24 Sowakim kawulaya waatu ke Papiloni wulaw Nepukanesaa, na ɪ yoolaa pa wata Yuta tetu na p̄á ŋmak̄əli Sowakim. Ama pusi tooso sikaa, ulena í kul̄i pa t̄əw̄. ² M̄p̄ȳḡ Tacaa k̄əna Sowakim ke Papiloni, na Sillii, na Mowapu, na Amoni yoolaa, na p̄á wak̄əli na p̄á ŋmul̄i Yuta nȳəma. Isu l̄əw̄ ka heeluȳu ɪ k̄uȳɔȳəw̄ tel̄əs̄əlaa na p̄á ȳɔȳəw̄ t̄. ³⁻⁴ P̄ə t̄əȳa pul̄ə, Manasee ka wak̄əla s̄əw̄m k̄e. ɪ k̄u ȳəlaa k̄up̄iɔ ke mus̄əɔ, na ɪs̄əȳəw̄ s̄w̄ Yosalem taa k̄e s̄əw̄m. Ulena Tacaa náá kisi-weȳe suulu h̄əw̄əw̄, na í yele na m̄pusinaa m̄p̄e pa k̄əɔ-w̄e. M̄p̄i t̄, ɪ taa caaki s̄i í tasa-weȳe ɪ isentaa k̄e nau.

⁵ Pa k̄eesa Sowakim t̄əm lent̄ənaa ke Yuta awulaa tak̄əlaya taa. ⁶ Waatu wei Sowakim s̄əpa, ulena ɪ p̄əyal̄əw̄ Sowakim leeti ɪ lonte taa.

⁷ Ama Icipiti wulaw ná tá n̄əki hu. M̄p̄i t̄, Papiloni wulaw ka leeka-ɪ tetunaa m̄pa í k̄á t̄əȳəw̄ l̄əɔ t̄əȳəw̄. P̄ə

kpaɣav Icipiti tetu toŋa na pɛ suna
lfɛlati pɔɣɔ tɔ.

**Yuta wulav Sowakeŋ tɔm:
Yɛlaa kuu kancaalaya nyɛm**

(Kvtɔsɔvto II 36:9-10)

⁸Sowakeŋ lɔlvɔvɔ pusi pɛle fei hiu
nyɛŋka taa kɛ ɪ pɛsa Yuta wulav. Ulena
ɪ lɛ isɔtɔnaa toosoɣo Yosalem. ɪ too
kele Yosalem tu lɛnataŋ pɛleɔ Nehuseta.

⁹Ɔpɔvɔvɔ Sowakeŋ lapa mpi pɛ ta maɣa
Tacaɔ tɔ, isɪ ɪ caa.

¹⁰Waatu ɪn ɪ taa kɛ Papiloni wulav
Nepukanɛsaa yoolaa polaa na pɛ nyala
Yosalem ɪcate. ¹¹Ɔpɔvɔvɔ ɪ maɣamaɣa ɪ
kɔma saa wei ɪ yoolaa nyala ɪcate ke
mpɔ tɔ. ¹²Ulena wulav Sowakeŋ, na ɪ
too, na ɪ waali nyɛma, na ɪ akewenaa,
na ɪ yɛlaa mpa ɪ wena naani tɔ, pɛ lu
na pɛ polo pɛ ha Nepukanɛsaa ke pa ti.
Ulena ɪlɛ ɪ la-weɣe yomaa ke ɪ kawulaya
pɛnaɣa pɛlefei naanɔwa nyɛŋka taa.

¹³Ɔpɔvɔvɔ Nepukanɛsaa kuu lɔ tɛsɛle
na kawulaya tɛɣaɣa pɛ krancooŋ tɛna.
Na ɪ yɔki wɔla wontu nti Salɔmɔŋ ka
lupa na pɛ lakɛna lɔ tɛsɛle taa tɔ,
isɪ Tacaɔ ka yɔɣɔvɔvɔ tɔ. ¹⁴Na pɛ
kuu Yosalem nyɛma tɛna, na akewenaa
sɔsaa na nyɔvɔ nyɛma. Na pɛ lu yɛlaa
iyisi naanɔwa (10000). Pa ta kalɛna
caŋɛm tɛma lataa na koolaa. Na pɛ ye
kɔnyɔntɔnaa tike. ¹⁵Na ɪ kpaɣa tɔtɔɣɔ
Sowakeŋ, na ɪ alaa, na ɪ yɛlaa mpa ɪ
wena naani tɔ, na Yuta nyɔvɔ nyɛma na
ɪ pona Papiloni. ¹⁶Yɛlaa kupama iyisi
naatosompɔɣɔlaya (7000) ke ɪ kpaɣaa.
Na caŋɛm tɛma lataa, na koolaa ke
yɛlaa iyaya (1000). Mpa pa muna yoo
tɔɣɔ ɪ kpaɣa mpɔ na ɪ pona Papiloni.

¹⁷Pɛ waali kɛ Nepukanɛsaa kpa
Sowakeŋ ikpele Mataniya ke wulav. Na
ɪ laɣast-ɪ hɛte sɪ Setesiyastɪ.

Yuta wulav Setesiyastɪ tɔm

(Selemii 52:1-3 na Kvtɔsɔvto II 36:11-12)

¹⁸Setesiyastɪ lɔlvɔvɔ pusi hiu na
kɔlvɔmaɣa taa kɛ ɪ pɛsa Yuta wulav.
Ulena ɪ lɛ pusi naanɔwa na kɔlvɔm ke
Yosalem. ɪ too kele Lipina tu Uɛmeya
pɛleɔ Hamutali. ¹⁹Ɔpɔvɔvɔ wulav ɪn ɪ
lapa mpi pɛ ta maɣa Tacaɔ tɔ, isɪ ɪ
caa Sowakim.

²⁰Ulena Tacaɔ mu pɛnɛnɛ na ɪ kɔna
mpusi ke Yuta na Yosalem pɛ nyɛma tɔɔ,
na ɪ lɔ-weɣe pooluŋ.

Nepukanɛsaa leekvɔvɔ ke Yosalem

(Selemii 39:1-7 na 52:3-11)

25 Ɔpɔvɔvɔ Setesiyastɪ kula Papiloni
wulav Nepukanɛsaa tɔɔ. ¹Ulena
Papiloni wulav Nepukanɛsaa na ɪ
yoolaa, pɛ polo Yosalem na pɛ ta-teɣe
kotaya. Pa loma hapɛle taka kɛ na pɛ
cɔɔ-teɣe Setesiyastɪ kawulaya pɛnaɣa
pɔɣɔlayafɛi naanɔwa nyɛŋka, isɔtɔ
naanɔwa nyɛŋ kɔvaku naanɔwa
nyɛŋku wule. ²Na pɛ polo ɪ kawulaya
pusi naanɔwa na kɔlvɔm nyɛŋka.

³⁻⁴Ɔpɔvɔvɔ nyɔɣɔsɪ anaam luwa
Yosalem ɪcate taa. Yɛlaa ɪ naaki
tɔɣɔnaɣa. Ulena Papiloni nyɛma tɔlɪ
ɪcate koluŋa ke pɔvɔvɔ, ke isɔtɔ liyiti
nyɛŋ kɔvaku pɔɣɔlayafɛi naanɔwa
nyɛŋku wule. Paa na Papiloni nyɛma
ka tama Yosalem tɔ, Setesiyastɪ na ɪ
yoolaa pa pɛsaa na pɛ tɛŋna wulav
halɛm nɔnɔɣɔ ke koloosi naale heku.
Na pɛ kpaɣa Yaatanɪ tɛtekɛle mpaav,
na pɛ se ahoo. ⁵Ama Papiloni nyɛma
tu Setesiyastɪ waali na pɛ kpa-ɪ Yeliko
tɛtekɛle taa. Ulena ɪ yoolaa ye-ɪ ɪ tike.
⁶Ɔpɔvɔvɔ pa kpa-ɪ yomle na pɛ pona-ɪ
Papiloni wulav kiŋ ke Lipɛla. Tɛnaɣa
pa huɔna-ɪ tɔm. ⁷Na pɛ kɔ ɪ piya ke ɪ
isɛntaa. Pɛle pɛ waali, Ulena pɛ wɔɣɔsɪ ɪ
isɛ, na pɛ hɔkɔ-ɪ na pɛ pona-ɪ Papiloni.

Yosalem nyóma kuuu naale nyém

*(Selemii 39:8-10 na 52:12-30 na
Kwtɔɔstɔv II 36:17-21)*

⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Papiloni wulav tanlaa nyuvu tu, wei i ké wulav waali nyɛn na pá yaaki-i si Nepusalatan tɔ, i svu Yosalem taa ké Nepukanesaa kawulaya pɛnaya pɔɔɔlayafɛi naanɔwa nyɛnka, isɔtɔ kakpasɔ nyɛn, kuyaku naatosompɔɔɔlaya nyɛnku wule. ⁹ Ulena í nyagasi lɔ tɛsɛɛle na kawulaya tɛyaya. Na pɛ tu kɛlɛna nyuvu nyóma nyɛnsi. ¹⁰ Na i yoolaa yɔku Yosalem icate.

¹¹ Pɛ waali ké Nepukanesaa tɛesa kuuu ke icate taa yɛlaa, mpa paa hawa Papiloni nyóma ke pa ti tɔ, na caɛnɛm tɛma lataa mpa pu kaasaa tɔ. ¹² Ulena Nepukanesaa yeke kunyɔntɔnaa si pele pá halɛɛ tɔɔɔnaya na lesɛnna.

¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Papiloni nyóma yɔka akelenaa mpa paa we lɔ tɛsɛɛle nɔnɔɔ tɔ, na pá kɔɔli nyɛɔɔɔɔɔ kuseemvɔ. Na pá kraɔya pɛ lum keekenaa, na pɛ nyampaaɛni anaam wei pa su lɔ tɛsɛɛle taya tɔ tɔ, na pá tɛena Papiloni. ¹⁴ Na pá kreɛna tɔɔɔɔ nyɛɔɔɔɔɔ kuseemvɔ wontu nti pa lakɛna lɔ tɛsɛɛle taa tɔ. Isu nti pa kuukina tɔlɔma tɔ, na pɛ lɔɔɔlasi na kɔɔɔɔlɛn na kɔɔɔnaa. ¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulav tanlaa nyuvu tu kraɔya wula na liyitee nyɛɔɔɔɔɔ wontu. Na cofolonaa na cɛmsɛnaa mpa pa nɛmusɛyɛna calɛm tɔ.

¹⁶ Nyɛɔɔɔɔɔ kuseemvɔ nku Salɔmɔn ka lapɛna lɔ tɛsɛɛle wontu, na tɛ maɔamaɔya tɛ nyɛntɔ tɔ. Isu lum nyampaaɛni anaam, na lum keekenaa tɔ, kv tɔɔwa sɔsɔm ké. ¹⁷ Akelenaa mpe pa kvɛkɔlɔmɛn ka we mɛɛtɛlɛnaa pɔɔɔlayafɛi naanɔwa naanɔwa ké. Paa wei i nyuvu taa ké nyɛɔɔɔɔɔ kuseemvɔ caɛnɛm kahuka ke mɛɛtɛl kɔlɔm na titite. Na pɛ puluɔyɔ na kv tɔ ké tɔyɔ nakvli kv pee taka.

¹⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Papiloni tanlaa nyuvu tu kra kɔtɔlv Sɛlaya, na i waali tu Sɛfaniya, na kɔtɛlaa mpa pa tanɛɛɛ lɔ tɛsɛɛle nɔnɔɔ tɔ. ¹⁹ Na í kra tɔɔɔyɔ yoolaa nyuvu tu, na wulav tɛyaya nyóma napɛlɛɛɛ kakpasɔ. Na takɛlasi nɛmaalv wei i kɔɔɔɔɔ yoolaa kɔfama tɔ, na Yuta icate nyóma ke nutos. Pa tɛnaya mpu Yosalem taa ké paa we. ²⁰ Ulena Napusalatan pona-weyɛ Papiloni wulav kiɛ ke Lipɛla. ²¹ Na Papiloni wulav kv-weyɛ kɔɔɔɔ ke Hamati tetu taa tɛna.

Isɛna pa pona Yuta nyóma ke hatoo Papiloni tɔyɛle.

Yuta tetu nyuvu tu Ketaliya tɔm

(Selemii 40:7-41:18)

²² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Papiloni wulav Nepukanesaa kaasa Yuta yɛlaa ke pɔɔɔɔ tetu taa. Ulena í kra Ahikam pɔɔɔlv Ketaliya, Safan saali ke pa nyuvu tu. ²³ Yuta yoolaa nyuvu nyóma, na pa yɛlaa mpa pa ta ha pa tɛyɛ Papiloni nyóma tɔ, pa nu nti Nepukanesaa tu i taa ke mpu tɔ. Ulena pá polo Ketaliya kiɛ ke Misipa. Nyuvu nyóma mpeyɛle Netaniya pɔɔɔlv Isɛmayɛl, na Kaleya pɔɔɔlv Yohanɛn na Netofa tu Tanɛhumɛti pɔɔɔlv Sɛlaya na Maaka tu Yasaniya. ²⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Ketaliya tɔma pa tɛna na tuunav si: Í taa nyana Papiloni nyóma. Í caɔya tetu taa na í nukɛna-we te, í ká waa.

²⁵ Isɔtɔnaa naatosompɔɔɔlaya sikaa, ulena awulumpu Nataniya pɔɔɔlv Isɛmayɛl, Ilisama saali keke. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Isɛmayɛl kraɔya yɛlaa naanɔwa na í polo Misipa na í kv Ketaliya na Yuta nyóma na Papiloni nyóma mpa paa we i kiɛ tɔ. ²⁶ Mpuvɔle sɔɔntɔ kra icate nyóma na Papiloni tɔm, na nyuvu nyóma tɔ si pɛ taa kɔɔ na pá lɛɛti-we. Ulena pá se na pá polo Icipiti.

Sowakeŋ saləka tuluyv*(Slemii 52:31-34)*

²⁷Yuta wulav Sowakeŋ saləka pənaɣa hiu na naanɔwa na naatosompɔɣɔlaya nyəŋka sikaa, ɔlena lfilɔ-Melota pəsi Papiloni wulav. Mɔpɔyɔ ɪ tula Sowakeŋ ke pə ɪsɔtu

naanɔwa na naale nyəŋ kuyaku hiu na naatosompɔɣɔlaya nyəŋku. ²⁸ɔlena ɪ larɪ-ɪ kɔpantv. ɪ kra-ɪ awulaa lempa mpa pa we Papiloni tɔ pa nyuyv tv. ²⁹Na pə wɔɣɔsɪ ɪ saləka wontu, na ɪ na Papiloni wulav pə tɔki təntəmlɛ. ³⁰Na Papiloni wulav paasəɣəna-ɪ paa kuyaku ŋku, haləna ɪ səm.

KUTÕSSUTU

TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŊKA

Kutõlõtu

Kutõssutu takĒlaya kancaalaya nyĒŋka kane ka taa kĕ pa keesĕyi lseyeli nyĒma lulõŋ loosi tõm na Tafiiti kawulaya tõŋu tõm. Pa keesĕyi ka taa tõtõŋ lõ tĕyaya ŋmau tayanõvu tõm tõtõ. TakĒlaya ŋmaalõ hulĕŋi-tu si lõ sĕetu ŋtĕ pĕ tĕna pĕ kite.

lõna pa faŋa Kutõssutu I takĒlaya tõ:

Atam lulaa na pĕ lulu Tafiiti, titite 1-9

Tafiiti kawulaya tõŋu tõm, titite 10-9

LULUŊ LOOSI TAMSUYU

Pĕ kpaŋau Atam na pĕ polo lsaav luluŋ tõ

1 Atam pĕyalu kele Seti, Seti pĕyalu kele lõõõsi. ²lõõõsi pĕyalu kele Kenĕŋ, Kenĕŋ pĕyalu kele Malaleyeli, Malaleyeli pĕyalu kele Yeleti. ³Yeleti pĕyalu kele Henõki, Henõki pĕyalu kele Matusalem, Matusalem pĕyalu kele Lemeki. ⁴Lemeki pĕyalu kele Nowee, Nowee pĕyalaa ntĕ Sem na Kam na Yefete.

⁵Yefete pĕyalaa ntĕ Komĕe, na Makõki, na Matayi, na Yafaŋ, na Tupaali, na Meseki, na Tilasi. ⁶Komĕe pĕyalaa ntĕ Asĕkõnaasi, na Tifatõ, na Tokaama. ⁷Yafaŋ pĕyalaa ntĕ Ilisa na Taasisi, na Kitim, na Lotanim.

⁸Kam pĕyalaa ntĕ Kusi, na Misilayim, na Puti, na Kanaaŋ. ⁹Kusi pĕyalaa ntĕ Sepa, na Hafila, na Sapĕta, na Lakĕma, na Sapĕteka. Lakĕma pĕyalaa ntĕ Sapa, na Tetāŋ. ¹⁰Tetv taa wulav kancaalaya nyĒŋ Nemloti caa kele Kusi tõtõ. ¹¹⁻¹²Luti, na Anem, na Lehapi, na Nafutu, na Patĕlõsi, na Kasulu, na Kafĕtõ nyĒma mpa pa kĕ Filiisi nyĒma

tõ pa cõõ kele Misilayim. ¹³⁻¹⁵Kanaaŋ pĕyalu kancaalaya nyĒŋ ntĕ Sitõŋ. Sitõŋ waali kĕ Heti. Pĕyele Yepusi nyĒma, na Amolii nyĒma, na Kilikasi nyĒma, na Hifi nyĒma, na Alĕkiti nyĒma, na Sini nyĒma ¹⁶na Afati nyĒma, na Semalii nyĒma, na Hamati nyĒma cõõ kele.

¹⁷Sem pĕyalaa ntĕ Uam, na Asuu, na Alĕpasati, na Luti, na Alam, na Usi, na Huulu, na Ketĕe, na Meseki. ¹⁸Alĕpasati pĕyalu kele Sela, Sela pĕyalu kele lĕe. ¹⁹Piya naaleŋe lĕe lulaa, pa yaa kancaalaya nyĒŋka si Peleki. Pĕ nyõvu ntĕ si faŋau. Mpi tõ, i waatu taa kĕ ate yĕlaa faŋaa. Pa yaa Peleki neu si Yõkatāŋ. ²⁰Yõkatāŋ pĕyalaa ntĕ Alĕmotati, na Selefi, na Hasamafeti, na Yela. ²¹Na Hatolam, na Usali, na Tikĕla, ²²na lĕraali, na Apimayeli, na Sapa. ²³Na Ofii, na Hafila, na Yorari. Yõkatāŋ pĕyalaa ntĕ pa tĕnaya mpu.

²⁴Sem pĕyalu kele Alĕpasati, Alĕpasati pĕyalu kele Sela. ²⁵Sela pĕyalu kele lĕe, lĕe pĕyalu kele Peleki, Peleki pĕyalu kele Lewu. ²⁶Lewu pĕyalu kele Selu, Selu pĕyalu kele Nahoo, Nahoo pĕyalu kele Tela. ²⁷Tela pĕyalu kele Apĕlam wei pĕ pĕ kõma na pĕ cuyusi si Apĕlaham tõ.

²⁸Apĕlaham pĕyalaa ntĕ lsaaka na lĕamayeli. ²⁹Pa luluŋ nyĒma hĕla ntõ.

lĕamayeli pĕyalu kancaalaya nyĒŋ ntĕ Nepayõti, Nepayõti waali kĕ Ketaa, na Atĕpeleli, na Mipisam. ³⁰Na Misema, na Tuma, na Masa, na Hatati, na Tema. ³¹Na Yetuu, na Nafisi, na Ketĕma. lĕamayeli nyĒma ntĕ.

³²Apĕlaham alu naale nyĒŋ Ketula nĕ lula-i Similaŋ na Yõkĕsaŋ na Metaŋ, na Matiyaŋ, na lĕepaki, na Suwa. Yõkĕsaŋ pĕyalaa ntĕ Sapa na Tetāŋ. ³³Matiyaŋ piya ntĕ lfa na lfĕe, na Hanõki, na Apita na Uĕta. Ketula luluŋ nyĒma ntĕ pa tĕnaya mpu.

³⁴Apĕlaham luluõna lsaaka. lsaaka nĕ lula lsaav na lseyeli. ³⁵lsaav pĕyalaa

nté Ulfasi na Leweli na Yewusi na Yayelam na Kola. ³⁶ Ulfasi pəyalaa nté Temañ na Omaa na Sefi na Katam na Kenasi na Timna na Amaleke. ³⁷ Leweli pəyalaa nté Nahati na Sela na Samma na Misa. ³⁸ Seyii pəyalaa nté Lotañ na Sopali na Sipeyon na Ana na Tisõñ na Sopalı na lsee na Tisañ. ³⁹ Lotañ pəyalaa nté Holi na Homam na ı neu alvnyõñ nté Timna. ⁴⁰ Sopali pəyalaa nté Aliyan, na Manahati, na lpaali, na Sefi, na Onam. Sipiõñ pəyalaa nté Aya, na Ana. ⁴¹ Ana pəyalv kele Tisõñ, Tisõñ pəyalv kele Haməlan, na lsepan, na ltəlan, na Kelañ. ⁴² lsee pəyalaa nté Pilehan, na Safañ, na Yakan. Tisan pəyalaa nté Usi, na Alan.

ltõm nyəma awulaa na pa nyvvy nyəma

(Kancaalaya 36:31-43)

⁴³⁻⁵⁰ Awulaa mpa pá təkaya kawulaya ke ltõm tetv taa na pá kaasəyi təma, na pəcɔ lseyeli nyəma tɔki pa kawulaya tɔ pa həla ntɔ. Tinapa tetv tv Peyɔɔ pəyalv Pela. Pela səpa, ulena Posola tetv tv Sela pəyalv Yoparı nά tɔyɔ. Pəle pə waali ké Temañ tetv tv Husam na Afi tetv tv Petati pəyalv Hatati. lni ı yonna Matiyañ tetv nyəma ke Mowarv tetv taa na í kəli-wə. Na Masələka tetv tv Saməla na Lehopoti tetv tv Sawuli ke pɔyɔ nɔyɔ. Na Akəpɔ pəyalv Paali Hanañ, na Payi tetv tv Hatati wei í kpaɣa Matələti pəelɔ Matapeeli tɔ, Me-Saharı saali kele.

⁵¹ Wulav Hatati səm waali ké lɔlvñ nyvvy nyəma təkaya kawulaya ke ltõm tɔɔ. Halı pəle pa həla nté Timna, na Aləfa, na Yeteti, ⁵² na Oholipama, na Ula, na Pinon. ⁵³ Na Kenasi, na Temañ, na Mipisaa, ⁵⁴ na Makətəyeli na Uam. ltõm lɔlvñ nyvvy nyəma nté.

Yakərv pəyalv Yuta lɔlvv nyəma

2 Yakərv wei pá cuɣusaa sı lseyeli tɔ, ı pəyalaa həla ntɔ. Luperñ, na Simiyõñ, na Lefii, na Yuta, na Isakaa, na Sapulõñ. ² Na Tan, na Yosefv, na Pencamee, na Nefətali, na Kati, na Asee.

³ Yuta ná hika apalvpiya tooso na Kanaan tetv tv Suwa pəelɔ. Pəleyele Eeli, na Onañ, na Sela. Ama kancaalaya tv Eeli lapa mpi pə ta maya Taca ke paa pəɔ tɔ. Ulena lɔɔ kv-ı. ⁴ Pə waali ké Yuta hikina ı poolu Tamaa ke apalvpiya naale tɔtɔ. Pelesi, na Sela. ı pəyalaa təna kpenta kakpası. ⁵ Pelesi pəyalaa nté Hesəlan, na Hamuli. ⁶ Sela pəyalaa nté Simili, na ltan, na Hemañ, na Kaləkəti, na Tala. Pa kpenta kakpası. ⁷ Kaami pəyalv kele Akaa. lni ı ká kpaɣana mpi Taca ká kisaa sı pá taa su pa ti tɔ. Ulena lɔɔ ná tənsı-weyə mpusi. ⁸ ltan pəyalv kele Asaliya. ⁹ Hesəlan pəyalaa nté Yelameyeli, na Lam, na Kalərv.

¹⁰ Lam pəyalv kele Aminatarı, Aminatarı lɔləna Yuta kpekəle nyvvy tv Nasõñ. ¹¹ Nasõñ pəyalv kele Saləma, Saləma pəyalv kele Poosi. ¹² Poosi pəyalv kele Opeti, Opeti pəyalv kele Sese. ¹³ Ulena Sese nά lɔlv piya naatosompɔylaya. Halı pa həla ntɔ, ısu pa təña təma tɔ. Uliyarı, na Apinatarı, na Samma, ¹⁴ na Netaneyeli, na Latayi, ¹⁵ na Osem, na Tafiiti. ¹⁶ Pa newaa alvnyəma nté Seluya, na Apikaali. Seluya pəyalaa nté Apisayi, na Sowarı, na Asayeli. Pa kpenta tooso. ¹⁷ Pəyaya kvlumaya ke Apikaali ná lɔlaa, pa yaa-ke sı Amasa. Ka caa kele l səmayeli tv Yetee.

¹⁸ Hesəlan pəyalv Kalərv ná hika piya liyiti na ı alv Asupa. Kancaalaya nyəñka ke alvəyaya, pa yaa-ke sı Yeliyɔti. Kele ka waali ké apalvpiya tooso. Yesee, na Soparı, na Atõñ. ¹⁹ Asupa səpaya, ulena Kalərv kpaɣa lfələta ke alv, na í lɔlv-ı apalvəyaya,

na í ha-ke sɪ Huuu. ²⁰ M̄p̄r̄ȳḡ Huuu ná ləla Ulii, na Ulii ləl Pəsələl.

²¹ Həsəl̄n̄ ləlv̄ȳv̄ p̄uɪ sika nutoso, ulena í k̄p̄aɣa Kalaati caa Makii p̄eɛl̄, na í ləl apalv̄p̄əɣaɣa na í ha-ke sɪ Sekup̄i. ²² Sekup̄i un̄ ɪ p̄əɣalv̄ keɛ Yayii. Yayii ka t̄ənn̄a acal̄eɛ hiu na toosoɣo Kalaati t̄ətv̄ taa. ²³ Ama Kesuu na Alam p̄ə awulaa l̄eɛka Yayii acal̄eɛ na Kena ɪcat̄e s̄əɣ̄əɛ, na p̄ə c̄əɣ̄ acal̄eɛ na á k̄p̄ənt̄i nutoso. Makii ləlv̄ȳv̄ nȳəma ka wenna t̄əne un̄. ²⁴ Apiya paalv̄ Həsəl̄n̄ s̄əp̄əna, ulena Kalepv̄ tasa lf̄əlata k̄e k̄p̄ət̄ənav̄ na í ləl apalv̄p̄əɣaɣa na í ha-ke sɪ Asuu. Asuu un̄ ɪ ɣ̄mana Tekw̄a ɪcat̄e.

²⁵ M̄p̄r̄ȳḡ Həsəl̄n̄ p̄əɣalv̄ kancaalaya nȳən̄ Yelameyeli ləla piya p̄əɣal̄e. S̄əɣ̄ nȳən̄ nt̄e Lam. Lam waal̄i k̄e Puna, na Olen̄i, na Osem, na Ahiya. ²⁶ Ulena Yelameyeli k̄p̄aɣa Atala t̄ətv̄, na í ləl Onam. ²⁷ Lam p̄əɣalv̄ kancaalaya nȳən̄ Yelameyeli piya nt̄e Maasi, na Yameɣ̄, na l̄k̄eɛ. ²⁸ Onam p̄əɣalaa nt̄e Sammayi, na Yata. Sammayi p̄əɣalaa nt̄e Natap̄i, na Apisuu. ²⁹ M̄p̄r̄ȳḡ Apisuu k̄p̄aɣa Apihayili na íl̄e ɪ ləl-ɪ Apaɣ̄ na Moliti. ³⁰ Natap̄i p̄əɣalaa nt̄e Selet̄i, na Apayim. Ama Selet̄i ná s̄əp̄a ɪ feina p̄əɣaɣa. ³¹ Apayim p̄əɣalv̄ keɛ l̄seyi, l̄seyi p̄əɣalv̄ keɛ Ses̄aɣ̄, Ses̄aɣ̄ p̄əɣalv̄ keɛ Alayi. ³² Sammayi taalv̄ Yata p̄əɣalaa nt̄e Yet̄eɛ, na Yonataɣ̄. Ama Yet̄eɛ ná s̄əp̄a ɪ feina p̄əɣaɣa. ³³ Yonataɣ̄ piya nt̄e Pelet̄i, na Sasa. Yelameyeli ləlv̄ȳv̄ nȳəma nt̄e.

³⁴⁻³⁵ Alupiya tike ke Ses̄aɣ̄ ká lulaa. Ulena í ha ɪ p̄eɛl̄ l̄əlv̄ ke ɪ yom Icipiti tv̄ Yaaha, na íl̄e ɪ ləl apalv̄p̄əɣaɣa na í ha-ke sɪ Atayi. ³⁶ Atayi p̄əɣalv̄ keɛ Nataɣ̄, Nataɣ̄ p̄əɣalv̄ keɛ Sapat̄i, ³⁷ Sapat̄i p̄əɣalv̄ keɛ lf̄əlali, lf̄əlali p̄əɣalv̄ keɛ Opet̄i. ³⁸ Opet̄i p̄əɣalv̄ keɛ Yehu, Yehu p̄əɣalv̄ keɛ Asaliya. ³⁹ Asaliya p̄əɣalv̄ keɛ Helest̄i, Helest̄i p̄əɣalv̄ keɛ Ulasa. ⁴⁰ Ulasa p̄əɣalv̄ keɛ Sisimayi, Sisimayi p̄əɣalv̄ keɛ Salum. ⁴¹ Salum p̄əɣalv̄ keɛ

Yekamiya, na Yekamiya p̄əɣalv̄ keɛ Ulisama.

⁴² Yelameyeli taalv̄ Kalepv̄ p̄əɣalv̄ kancaalaya nȳən̄ nt̄e Mesa, Mesa p̄əɣalv̄ keɛ Sifi. Naale nȳən̄ nt̄e Malesa, Malesa p̄əɣalv̄ keɛ Hep̄əl̄n̄. ⁴³ Hep̄əl̄n̄ p̄əɣalaa nt̄e Kola, na Tapuwa, na Lekem, na Sema. ⁴⁴ Sema p̄əɣalv̄ keɛ Laham, Laham p̄əɣalv̄ keɛ Ȳəkw̄əw̄am, Lekem p̄əɣalv̄ keɛ Sammayi. ⁴⁵ Sammayi p̄əɣalv̄ keɛ Maw̄ɣ̄, Maw̄ɣ̄ p̄əɣalv̄ keɛ Pet̄i-Suu. ⁴⁶ M̄p̄r̄ȳḡ Kalepv̄ tasa l̄fa ke k̄p̄aɣav̄ na í ləl Halaɣ̄, na Mosa, na Kasesi. Ulena Halaɣ̄ ná ləl apalv̄p̄əɣaɣa na í ha-keɣe h̄əte t̄ətv̄ sɪ Kasesi. ⁴⁷ Yatayi p̄əɣalaa nt̄e Lekem, na Yotam, na Kes̄aɣ̄, na Pelet̄i, na l̄fa, na Saafv̄. ⁴⁸ M̄p̄r̄ȳḡ Kalepv̄ tasa Maaka ke k̄p̄aɣav̄ t̄ətv̄, na í ləl Sep̄eɛ, na Tilana. ⁴⁹ P̄əle p̄ə waal̄i k̄e ɪ tasa Saaf̄i ke ləlv̄ȳv̄. Ulena Saafv̄ ná ləl Mat̄əmana, na Sefa. Sefa p̄əɣalaa nt̄e Mak̄əp̄ena, na Kipeya. P̄əle p̄ə paasi Kalepv̄ ləla alv̄p̄əɣaɣa na í ha-ke sɪ Ak̄əsa.

⁵⁰ Kalepv̄ ləlv̄ȳv̄ nȳəma l̄elaa h̄əla nt̄ə, ɪ p̄əɣalv̄ kancaalaya nȳən̄ Huuu alv̄ lf̄əlata p̄əɣalaa we tooso k̄e. Sopali wei ɪ ɣ̄mawa Kiliyat̄i-Yeyalim ɪcat̄e t̄ə, ⁵¹ na Sal̄əma wei ɪ ɣ̄má Pet̄ələhem ɪcat̄e t̄ə, na Halef̄i wei ɪ ɣ̄má Pet̄e-Ket̄eɛ nȳənt̄e t̄ə. ⁵² Sopali ləlv̄ȳv̄ nȳəma nt̄e Halowe nȳəma, na Menuhoti nȳəma taa l̄elaa. ⁵³ Kiliyat̄i-Yeyalim ləlv̄ȳv̄ nȳəma nt̄e l̄ti t̄ətv̄ nȳəma, na Puti t̄ətv̄ nȳəma, na Sumat̄i t̄ətv̄ nȳəma, na Miselayi t̄ətv̄ nȳəma m̄p̄a pa caɣa m̄p̄r̄ȳḡ Sola na l̄s̄ətaw̄əli h̄əɣ̄əl̄əɣ̄ taa t̄ə.

⁵⁴ Sal̄əma ləlv̄ȳv̄ nȳəma nt̄e Pet̄ələhem nȳəma, na Netofa nȳəma, na At̄əl̄əti-Pet̄i-Yowap̄i t̄ətv̄ nȳəma, na Manaha t̄ətv̄ nȳəma l̄elaa, na Sola t̄ətv̄ nȳəma l̄elaa. ⁵⁵ Na p̄ə s̄əɣ̄əna tak̄ələsɪ nȳənt̄aa ləlv̄n̄ nȳəma m̄p̄a pa we Yapeesi ɪcat̄e taa t̄ə. l̄su Tilati t̄ətv̄ nȳəma, na Simati t̄ətv̄ nȳəma. M̄p̄e un̄ pa k̄e Lekapii t̄ətv̄

nyɔma cɔsɔ Hamati lɔlɔyɔ nyɔma Keni tetu nyɔma ké.

Tafiiti lɔlɔyɔ nyɔma

3 Tafiiti pɔyalaa mpa ɪ lɔla Hepɔlɔn tɔ pa hɔla ntɔ. ɪ alɔ Sisilee tɔ Ahi-nowam pɔyalɔ Amɔnɔn keɔ kancaalaya tɔ. Amɔnɔn waali ké ɪ alɔ Kameeli tɔ Apihayili pɔyalɔ Taniyeeli. ²Tooso nyɔn nté ɪ alɔ Maaka, Kesuu tetu wulav Talɔmayi pɔelɔ pɔyaya Apɔsalɔm. Liyiti nyɔn nté ɪ alɔ Hakii tetu tɔ pɔyalɔ Atoniya. ³Kakpasɩ nyɔn nté ɪ alɔ Apitalɩ pɔyalɔ Sefatiya. Naatoso nyɔn nté ɪ alɔ lkɔla pɔyalɔ ltɔleyam. ⁴Pɩsɩ naatosompɔɔɔlaya na hɔɔɔlɔyɔ ŋku ɪ tɔɔɔ kawulaya ke Hepɔlɔn tɔɔɔ ɪ lɔla-we. Pɔle pɔ waali ké ɪ tɔɔɔ kawulaya ke Yosalem ke pɩsɩ hiu na naanɔwa na tooso. ⁵ɪ lɔla tɔnaya piya tɔtɔ. ɪ alɔ Pasepa Amiyeli pɔelɔ ná lɔla-ɪ apalɔpiya liyiti. Peɔyele Sima, na Sopari, na Natan, na Salumɔn. ⁶⁻⁸Mpɔɔyɔ ɪ lɔla piya pɔɔɔlayafeɩ naanɔwa tɔtɔ. Peɔyele lɔpa, na Uliɔwa, na Ilipeleti, na Noka, na Nefeki, na Yafiya, na Uliɔama, na Uliyata, na Ulifeleti. ⁹Pɔle pɔ paasi ɪ alaa lelɔ ná lɔla-ɪ apalɔpiya tɔtɔ, na alɔpɔyaya pa yaa keɔ sɩ Tamaa.

¹⁰Salumɔn kulɔlɔla siyisiyi keɔ lɔpɔwam, na Apiya, na Asa, na Sosafati. ¹¹Na Solam, na Ahasiya, na Sowasi, ¹²na Amasiya, na Asaliya, na Yotam. ¹³Na Ahasi, na Isekiyasɩ, na Manasee, ¹⁴na Amɔn, na Sosiyasi. ¹⁵Sosiyasi pɔyalɔ kancaalaya nyɔn nté Yohanann, naale nyɔn nté Sowakim, tooso nyɔn nté Setesiyasi, na liyiti nyɔn nté Salum. ¹⁶Sowakim pɔyalaa nté Yekoniya na Setesiyasi.

¹⁷Yekoniya wei Papiloni nyɔma ku-uwa tɔ ɪ pɔyalaa nté Seyatiyeeli, ¹⁸na Malɔkilam, na Petaya, na Senasaa, na Yekamiya, na Hosama, na Netapiya. ¹⁹Petaya pɔyalaa nté, Solopapeeli na Simeyi. Solopapeeli pɔyalaa we naaleye.

Mesulam, na Hananiya, na alɔpɔyaya, pa yaa keɔ sɩ Selomiti. ²⁰Pɔle pa waali ké piya kakpasɩ tɔtɔ. Hasupa, na Oheli, na Pelekiya, na Hasatiya, na Yusapu-Heseti.

²¹Hananiya pɔyalaa nté Pelatiya, na Yesaya na pɔ sɔsɔna Lefaya, na Alɔnɔn, na Opatiya, na Sekaniya, na pɔyalaa. ²²Piya naatoso ke Sekaniya ná lɔlaa, mpeyele Semaya, na Hatusi, na lkaali, na Paliya, na Neyaliya, na Safati. ²³Neyaliya ná lɔla piya tooso, Uliyohenayi, na Hisikiya, na Asɔlikam. ²⁴Uliyohenayi ná lɔla piya naatosompɔɔɔlaya. Hotafiya, na Uliyasipi, na Pelaya, na Akupi, na Yohanann, na Telaya, na Anani.

Yuta lɔlɔn nyɔma lelɔla hɔla

4 Yuta lɔlɔn nyɔma lelɔla hɔla nté Pelesi na Hesɔlɔn, na Kaami, na Huuu, na Sopali. ²Sopali pɔyalɔ Leyaya pɔyalɔ keɔ Yahati. Na Yahati ná lɔlɔ Ahumayi, na Lahati. Sola lɔlɔn nyɔma cɔsɔna nté.

³⁻⁴ɪfafɔla pɔyalɔ kancaalaya nyɔn Huuu wei ɪ ŋmá Petɔlehem ɪcate tɔ ɪ pɔyalaa nté ltam, na Sisileyeli, na lɔsɔma, na ltɔpasɩ, na alɔpɔyaya, pa yaa-ke sɩ Hasɔleponi. Pɔle pɔ waali ké ɪ lɔla Penuweli wei ɪ ŋmá Ketɔɔ ɪcate tɔ na lɔsɔ wei ɪ ŋmá Husa nyɔntɔ tɔ.

⁵Asehuu wei ɪ ŋmá Tekuwa ɪcate tɔ ɪ ka wena alaa naale ké. Kancaalaya nyɔn nté Hela, naale nyɔn ke Naala. ⁶Naala lɔla-ɪ apalɔpiya liyiti ké. Ahusam, na Hefɔe, na Temini, na Ahasetali. ⁷Hela ná lɔla-ɪ apalɔpiya tooso ké. Seleti, na Sohɔa, na ltɔnɔn.

⁸Kɔsɩ pɔyalaa nté Anupi, na Sopɔpa. Kulɔm unɔɔɔle Halum pɔyalɔ Ahaleheli lɔlɔn nyɔma cɔsɔ.

⁹Yapeesi nyɔyɔ ká kulɔa ké na pɔ kɔli ɪ taalɔnaa. Pɔyele ɪ too nawa wahala ke ɪ lɔlɔyɔ waatu ké. Uena í ha-ɪ sɩ Yapeesi. ¹⁰Mpɔɔyɔ ɪ sɔlɔma lɔɔ sɩ: lɔyele

Ἰσῶ, koolu-m kupantu na ḥ sῶsῑ ma kuwenam na ḥ kenti ma τῶ κέ nyá niḥ na ḥ hatə̀ləna-m mpusi na wahala. Mḗrúyú Ἰσῶ ha-ι mpi ι sələmaa τῶ.

¹¹Supa taalv Kelupi pəyalv kele Mehii. Mehii nyəḥ nté lsetəḥ. ¹²Na lsetəḥ nyə́ma nté Peti-Lafa, na Paseya, na Tehina. Tehina ḡmana Nahasi ıcate. Uena pele pa lυlvyu nyə́ma caḡa Leka.

¹³Kenasi pəyalaa nté Otiniyee, na Selaya. Otiniyee nyə́ma nté Hatati na Meyonotayi. ¹⁴Meyonotayi pəyalv kele Ofəla. Selaya pəyalv kele, caḡəm təma lataa cῶsῶ Yopari wei ι ká we caḡəm nyə́ma tətəkəle taa τῶ.

¹⁵Yefune pəyalv Kalepu nyə́ma ná we tooso. Uu, na Ua na Naam. Kenasi caa kele Ua.

¹⁶Yahaleleh pəyalaa nté Sifti, na Sifa, na Tiliya, na Asaleh.

¹⁷⁻¹⁸Ἰsələ pəyalaa nté Yetee, na Meleti, na Ufee, na Yaləḥ. Mḗrúyú Meleti kraḡa Icipiti wulav pəelə Pitiya, na í lυl Miləyam, na Sammayi, na lsepa wei ι ḡmawa lsetamwua ıcate τῶ. Meleti ka wena Yuta alv wei ι lυla-ι Yeleti wei ι ḡmá Ketῶ ıcate τῶ, na Hepee wei ι ḡmawa Soko ıcate τῶ, na Yekotiyel wei ι ḡmawa Sanwua ıcate τῶ.

¹⁹Mḗrúyú Hotiya kraḡa Naham neu nῶḡlv. Pa lυlvyu nyə́ma nté Kaami nyə́ma mpa pa huka Keila, na Maakati nyə́ma mpa pa huka lətəmῶwa τῶ.

²⁰Siməḥ pəyalaa nté Aməḡəḥ na Linna na Peti-Hanaḥ, na Tiləḥ. lseyi lυlvyu nyə́ma nté Sohəti na ι pəyalv.

²¹Yuta pəyalv Sela lυlvyu nyə́ma nté Eeli wei ι ḡmá Leka ıcate τῶ, na Layeta wei ι ḡmawa Malesa ıcate τῶ, na kponḡkrontu toḥ nyəntv pῶḡḥ lυlva mpa pa we Peti-Asepeya τῶ. ²²Sela kele Yokim na Kosepa nyə́ma na Yowasi na Salafi nyə́ma mpa pa kraḡa Mowarv alaa na pəcῶ pá məli Lehem τῶ pa cῶsῶ. Təm təne τῶ pənaa ké. ²³Pa lυlvyu nyə́ma nté tiisi ḡmalaa mpa paa we

Netayim na Ketela na pá laki wulav ke təmlə τῶ.

Simiyəḥ lυlvyu nyə́ma

²⁴Simiyəḥ pəyalaa nté, Menuwelv na Yameḥ, na Yalipi, na Sela, na Sawuli. ²⁵Sawuli lυlvyu nyə́ma siḡisiḡi kele Salum na Mipisam, na Misema. ²⁶Misema nyə́ma nté Hamuwelv na Sakuu, na Simeyi. ²⁷Simeyi ná lυla apalυpiya naanwua na naatoso na alυpiya naatoso. Ama ι taalvnaa ná tá lυl sῶsəm. Pə τῶ κέ Simiyəḥ kpekəle nyə́ma ta tala Yuta nyə́ma ke paḡale.

²⁸⁻³²Pa acaləe sῶsῶna, na pəcῶlv səkpena wena a taa paa wee na pəcῶ Tafiiti tῶki ι kawulaya τῶ a həla nté Pəesepa, na Molata, na Hasaa-Suwali, na Pila, na lsem, na Tola, na Petuyel. Na Hooma, na Sikəlakti, na Peti-Maləkarəti, na Hasaa-Susim, na Peti-Pili, na Salayim. Pa acaləe lenna nté ltam, na Ayəḥ, na Liməḥ, na Tokəḥ, na Asaḥ. ³³Na pəcῶlv acaləe, haləna Paalati. Pa acaləe nté na pa lυlḥ.

³⁴⁻³⁸Simiyəḥ lυlḥ nyῶḡḥ nyə́ma həla ntῶ. Mesopari, na Yaməlekti, na Amasiya pəyalv Yosəḥ, na Soweeh, na Selaya pəyalv Yosipiya pəyalv Yehu. Asiyelv saali kele, na Uiyohenayi, na Yakopa, na Yesohaya, na Asaya, na Atiyel. Na Yesimiyel, na Penaya, na Yetaya lυlvyu tv Alloḥ saali Sifeyi pəyalv Sisa, na Simili, na Semaya. Pa huka sῶsəm ké. ³⁹Uena pá yá na pá polo tətəkəle ilim təlule τῶ κέ Ketῶ cῶlῶḡ pa heeḥ tiikuḡu. ⁴⁰Mḗrúyú pa maḡana nyutu kupantu na tetv walaa, na pá caḡana pa ti. Kam lυlvyu nyə́ma ka caḡana tetv nti tə taa ké hatoo ləḥ. ⁴¹Yuta wulav lsekiyası pῶle taa ké mpe unı pa kῶma na pá yoonə Kam nyə́ma na pá kpiisi-we tənaḡnaḥ, na mpe pá caḡa tənaḡa haləna saḡa. Mpi pə τῶ τῶ, nyutu ka we tənaḡa sı pa tῶla í tῶḡ.

⁴²Simiyōj lūlvu nyōma lelāa usu yēlāa nasāle na nunūwa (500) nā krawa ltām puḡu taa. Mpeyele lseyi pēyalāa liyiti Pelatiya, na Neyaliya, na Lefaya, na Usiyeli. ⁴³Μῖρῦγῦ pa kuwa Amaleke nyōma mpa pu kaasāa na pā cōōsi tēna tō, na mpe pā cāya na pa lūlvu nyōma we tēnāya halēna saḡa.

Lupej lūlvu nyōma

5¹⁻²Lupej kā kēna Yakōpu pēyalu kancaalāya nyōj. Ama waatu wei ι sūna ι caa alāa taa lēlv, ulēna ι neu Yoseefu pēsi kancaalāya tu. Paa na mpu Lupej neu Yuta lūlvu nyōma ntē sōsāa. Halī pele pa taa lēlv tōḡōna lseyeli kawulāya.

³Lupej pēyalāa ntē, Hanōki, na Palu, na Hesēlōj, na Kalimi.

⁴Sowēeli pēyalāa ntē Semāya, na Kōki, na Simeyi, ⁵na Mīka, na Leyāya, na Paali, ⁶na Peela. Kantākāya nyōj unōḡēle Lupej nyōma nyuḡu tu wei Asilii wulav Tekēla-Falasāa ka kraḡāa na ι pona ι tē tō.

⁷Peela tētūnāa mpa pa kē pa lūlvu nyuḡu nyōma na pā tu-weḡe takēlāya taa tō pa hēla ntō. Kancaalāya nyōj ntē Yeiyeli, naale nyōj ke Sakali, ⁸tooso nyōj kē Sowēeli saali kulēlvu Sema, na Sema saali Anast pēyalu Pēla.

Lupej nyōma ka wēna tetu nti tē we Alūwēe na ilim mpētēj na Nepo puḡu na Paali-Meyōj icate na ilim ntōḡōj tō tō. ⁹Pa tēcayale na ilim tēlule tō keke pē kraḡav Papiloni pōḡo lfēlati nōḡo ke timpī wulāya tetu caalōḡi tō. Mpi tō, pa tōla ka tōwa sōsōm ke Kalaati tetu taa kē. ¹⁰Paa yōona Hakili nyōma ke Sayuli pōōle taa kē na pā kēli-we. Ulēna pā polo pā cāya Kalaati ilim tēlule hōḡōlvj tēna taa.

Kati lūlvu nyōma

¹¹Kati lūlvu nyōma ka cāyana Lupej nyōma kōjōj taa kē ilim ntōḡōj tō

kē Pasāj tetu taa, halēna Salika tetu ilim tēlule tō. ¹²Sowēeli lūlvu nyōma ntē kancaalāya nyōma. Naale nyōma ntē Safāj lūlvu nyōma, pele pa waali kē Yanayī, na Safati. ¹³Pēle pē paasi pē kaasa lūlvu naatosompōḡōlāya nyōj nyōma. Peleḡele Mikayēeli, na Mesulam, na Sepa, na Yolayī, na Yakanj, na Siya, na lpeē. ¹⁴Paa kē Apihayili lūlvu nyōma kē. Apihayili cōōnāa siyisiyi hēla ntē Huli, na Yalūwa, na Kalaati, na Mikayēeli, na Yesisayī, na Yato, na Puusi. ¹⁵Pa nyuḡu tu ntē Kuni saali Apitiyeli pēyalu Ahi. ¹⁶Kati lūlvu nyōma ka cāyana Kalaati na Pasāj pa tētūnāa na pē hōḡōlvj taa na pē sūna Salōj tētikile tēnāya.

¹⁷Yuta wulav Yotam na lseyeli nyōj Solopuwam pa pōōle taa kē pa tūwa Kati kpekāle nyōma panē pa hēla ke takēlāya taa.

¹⁸Lupej na Kati pa kpeka na Manasee kpekāle hōḡōlvu ka wēna yoolāa taa yoolāa ke iyisi nule na liyiti na nasōtoso na nunūwa na nutoso (44760) kpekāle. Pa nyōmā kῗālōj na laḡalee yaa tōjōj tōm ke teu. Na pa sōōlv puwa si pā yoo. ¹⁹Μῖρῦγῦ pa yōona Hakili nyōma na Yetuu na Nafisi na Notari pa lūlvu nyōma. ²⁰Ulēna pā wiina lō na naani si ι waasi-we. Ulēna lō mu pa sēlōmvu na pā kēli Hakili nyōma, na pa cōlv nyōma. ²¹Na pā kuu pa tōla, yooyōonāa ke iyisi nule na naanūwa (50000) na heej na pōj ke iyisi ḡmōnūḡu na nule na naanūwa (250000). Kraḡasi ke iyisi naale (2000) na pā kra yēlāa iyisi nunūwa (100000) kē salōka. ²²Na lō sēna-we na pā kῗ kolontūnāa paḡale tōtō. Ulēna mpe pā cāya Hakili nyōma tetu taa. Halēna waatu wei kolontūnāa kraḡa mpe pa maḡamāya tō.

Manasee lûlvu nyõma mpa pa we Yaatanu waali tõ

²³ Manasee kpekæle hõvõlvu leŋku nyõma ka cayana tetu taa kè pè kpaɣau Pasaŋ halæna Paali-Hæemõŋ. Na pè polo Senii na Hæemõŋ puɣu tõ, paa we paɣale kè. ²⁴ Pa lûlvõ nyuɣu nyõma hæla nté lfæe na lseyi, na lliyeli, na Asæliyeli, na lûmeya, na Hotafiya, na Yatiyeli. Pa tænaɣa mpw paa kè yoolaa kuvama kè na pa nyuɣu kulaa.

²⁵⁻²⁶ Mprõgõ Manasee kpekæle hõvõlvu leŋku nyõma mpe, na pè sõsõna Lupõŋ na Katu kpeka nyõma, pà lwa pa caanaa caanaa lso na pà laaki piitimnaa mpa lso tõvõnaa na mpe pà koo na pà caya tõ pele pa tuŋ. Pè tõ kè lso yelaa na Asilii nyõma wulau wei pa yaa st Puli na pà cuɣusi-t st Tekæla-Falasa tõ, í na t yoolaa pà watu kpeka anu a tetu na pà kuu-we na pà pona Halast ke Harõõ põvõ nõvõ ke Hala tetu ke Kosõŋ tetekæle taa. Tænaɣa pa we halæna saŋa.

Lefii kõtælaa sõsaa lûlvõ nyõma

²⁷ Lefii pæyala nte Keesõŋ na Kehatu, na Melali. ²⁸ Kehatu nyõma nté Amõlam, na lsa, na Hepõlõŋ, na Usiyeli. ²⁹ Apalõpiya naale na alupæyaya kulumaya ke Amõlam lûlaa. Mpeyele Alõŋ, na Moisi, na Malæyam. Alõŋ pæyala nte, Natari, na Apihu, na lûsaa, na ltamaa. ³⁰ lûsaa pæyalu kele Penhasu, Penhasu pæyalu kele Apisuwa, ³¹ Apisuwa pæyalu kele Puki, Puki pæyalu kele Usi. ³² Usi pæyalu kele Selaya, Selaya pæyalu kele Melayõti. ³³ Melayõti pæyalu kele Amaliya, Amaliya pæyalu kele Ahitupi. ³⁴ Ahitupi pæyalu kele Satõki, Satõki pæyalu kele Ahimaasi. ³⁵ Ahimaasi pæyalu kele Asaliya, Asaliya pæyalu kele Yohanaŋ. ³⁶ Yohanaŋ pæyalu kele Asaliya. Na Asaliya unu t ka kena kõtulu

ke Yuta nyõma lso tæsele nte Salumõŋ ŋmawa tõ tæ taa. ³⁷ Asaliya pæyalu kele Amaliya, Amaliya pæyalu kele Ahitupi. ³⁸ Ahitupi pæyalu kele Satõki, Satõki pæyalu kele Salum. ³⁹ Salum pæyalu kele Hilikiya, Hilikiya pæyalu kele Asaliya. ⁴⁰ Asaliya pæyalu kele Selaya, Selaya pæyalu kele Yosataki. ⁴¹ Inu na Yuta na Yosalem pè yõlaa ke lso yelaa na Nepukanesaa pà kuu na pà tæna pa te.

Lefii lûlvõ nyõma lèlaa

6 Lefii pæyala nte Keesõŋ, na Kehatu, na Melali. ² Keesõŋ pæyala nte Lipini na Simeyi. ³ Kehatu pæyala nte Amõlam, na lsa, na Hepõlõŋ na Usiyeli. ⁴ Melali pæyala nte Malii, na Musi. Lefii kpeka wena a kpeyelaa na pè keesõna pa caanaa tõvõle.

⁵ Keesõŋ lûlvõ nyõma siyisiyi kele Lipini, na Yahatu, na Simma, ⁶ na Yowa, na Itoo, na Sela, na Yeyatõlayi.

⁷ Kehatu pæyala nte Aminatari, na Kolee, na Asii, ⁸ na lûkana, na Apiyasafi, na Asii. ⁹ Na Tahatu, na Uliyeli, na Osiyasi, na Sawuli.

¹⁰ lûkana pæyala nte Amasayi, na Ahimõti. ¹¹ Ahimõti lûlvõ nyõma nte lûkana, na Sofayi, na Nahatu, ¹² na lliyari, na Yelowam, na lûkana. ¹³ Samiyeli pæyalu kancaalaya nyõŋ nté Sowæli, na naale nyõŋ nté Apiya.

¹⁴ Melali lûlvõ nyõma siyisiyi kele Malii, na Lipini, na Simeyi, na Usa, ¹⁵ na Sima, na Hakiya, na Asaya.

¹⁶ Mprõgõ Tafiiti kpawa Lefii lûlvõ nyõma lèlaa ke yonyoolaa ke pè kpaɣau waatu wei pa su lso atakaa ke cokæle taa ke Yosalem tõ. ¹⁷ Cokæle nté tõ nõnõvõ tænaɣa mpe unu pa yookaya pa yontu, isu paa su-we tõ, na pécõ Salumõŋ ŋmaaki Yuta nyõma lso tæsele ke Yosalem.

¹⁸ Mpa paa kè tæmle lataa tõ pana pa pæyala nte. Kehatu lûlvõ tu nté yonyoolu Hemaŋ na Hemaŋ caa kele

Soweeli na Soweeli caa keɛ Samiyeeɛɛɛ.
¹⁹ Samiyeeɛɛɛ caa keɛ ɛlɔkɔna, ɛlɔkɔna
 caa keɛ Yelowam, Yelowam caa keɛ
 Uliyeeɛɛɛ, Uliyeeɛɛɛ caa keɛ Towa.
²⁰ Towa caa keɛ Sufti, Sufti caa keɛ ɛlɔkɔna,
 ɛlɔkɔna caa keɛ Mahati, Mahati caa
 keɛ Amasayi.
²¹ Amasayi caa keɛ ɛlɔkɔna,
 ɛlɔkɔna caa keɛ Soweeli, Soweeli
 caa keɛ Asaliya, Asaliya caa keɛ
 Sefaniya.
²² Sefaniya caa keɛ Tahati,
 Tahati caa keɛ Asii, Asii caa keɛ
 Apiyasafi, Apiyasafi caa keɛ Kolee.
²³ Kolee caa keɛ Lsaa, Lsaa caa keɛ
 Kehati, Kehati caa keɛ Lefii, Lefii
 caa keɛ Yakɔpu.

²⁴ Yonyoolaa kpekɔle naale nyɛnte
 nyɛyɛ tu Asafi ka wenna Hemaŋ ntɔyɔŋ
 tɔɔ. ɪ caa keɛ Pelekiya, Pelekiya caa
 keɛ Sima.
²⁵ Sima caa keɛ Mikayeeɛɛɛ,
 Mikayeeɛɛɛ caa keɛ Paseya, Paseya
 caa keɛ Malɔkiya.
²⁶ Malɔkiya caa keɛ ɛtɔni,
 ɛtɔni caa keɛ Sela, Sela caa keɛ
 Ataya.
²⁷ Ataya caa keɛ ɛtaŋ, ɛtaŋ caa
 keɛ Simma, Simma caa keɛ Simeyi.
²⁸ Simeyi caa keɛ Yahati, Yahati caa
 keɛ Keesɔŋ, Keesɔŋ caa keɛ Lefii.

²⁹ Yonyoolaa kpekɔle tooso nyɛnte
 nyɛyɛ tu Melali lɔlɔyɛ tu ɛtaŋ kɔ wenna
 pa mpɔtɔŋ tɔɔ. ɛtaŋ caa keɛ Kisi,
 Kisi caa keɛ Apiti, Apiti caa keɛ Maluki.
³⁰ Maluki caa keɛ Hasapiya, Hasapiya
 caa keɛ Amasiya, Amasiya caa keɛ
 Hilikiya.
³¹ Hilikiya caa keɛ Amsi, Amsi
 caa keɛ Pani, Pani caa keɛ Semee.
³² Semee caa keɛ Malii, Malii caa keɛ
 Musi, Musi caa keɛ Melali, Melali
 caa keɛ Lefii.

³³ Pa tɛtɔnaa Lefii nyɛma lɛlaa kɔ
 lakayana tɛma lenna tɔnaya Yuta
 nyɛma lɔ tɛsɛle taa.

³⁴ Alɔŋ na ɪ lɔlɔyɛ nyɛma pa tɛmlɛ
 ntɛ tɔla na tulaalɔnaa pɛ kɔtasi lapɔ.
 Mpe pa tike pa paasayana na lɔ
 wontu ke lɔ tɛsɛle taa, na pɔ lakɔ
 lɛyɛɛɛ nyɛma ɪsɔyɛtɔ tayanɔyɛ
 kɔtasi ke teitei ɪsu lɔ tɛmlɛ tu Moisi
 ka suw

tɔ. ³⁵ Alɔŋ pɔyalɔ keɛ ɛlasaa, ɛlasaa
 pɔyalɔ keɛ Penhasi, Penhasi pɔyalɔ
 keɛ Apisuwa.
³⁶ Apisuwa pɔyalɔ keɛ Puki,
 Puki pɔyalɔ keɛ Usi, Usi pɔyalɔ keɛ
 Selaya.
³⁷ Selaya pɔyalɔ keɛ Melayɔti,
 Melayɔti pɔyalɔ keɛ Amaliya, Amaliya
 pɔyalɔ keɛ Ahitupi.
³⁸ Ahitupi pɔyalɔ keɛ Satɔki,
 Satɔki pɔyalɔ keɛ Ahimaasi.

Lefii nyɛma acalɛɛ

³⁹ Tɛtu hɔyɔlɔŋ wei ɪ taa Alɔŋ
 piitɔm nyɛma mpa pa kɛ Kehati
 lɔlɔyɛ nyɛma tɔ paa weɛ tɔyɔlɔ.
 Mpeye pa tɔwa tɛte na pɔ caali-
 weye pa tɛtu cɛlɔyɛ.
⁴⁰ Pa cɛla-weye Yuta tɛtu ɪcɛte
 Hɛpɔlɔŋ na tɔ nɔnɔkila tɛtiikile.
⁴¹ Ama Yefune pɔyalɔ Kalepɔ ke
 paa tɛma cɛlɔyɛ ke tawa taa
 acalɛɛ na pɛ halɔmnaa.
⁴²⁻⁴⁵ Alɔŋ lɔlɔyɛ nyɛma yɔlɔkɔlaa
 tɛcɔɔsɔlenaa na pɛ nɔnɔkila
 tɛtiikilɛnaa mpa paa hikaa tɔyɔle
 Hɛpɔlɔŋ, na Lipina, na Yatii, na
 ɛsɔtemɔwa, na Hileŋ, na Tepii, na
 Akan, na Peti-Semɛsi. Pɛncameɛ
 kpekɔle hɔyɔlɔyɛ taa nyɛma hɔla
 ntɛ Kepa, na Alemɛti, na Anatɔti.
 A kɛnta acalɛɛ naanɔwa na tooso.

⁴⁶ Pa tɔwa tɛte na pɔ ha Kehati
 lɔlɔyɛ yɔlaa lɛlaa ke acalɛɛ naanɔwa
 wei tɔyɔle. ɛlɔlayim, na Taŋ, na
 Manasee kpekɔle hɔyɔlɔyɛ lɛŋku
 ŋku ku wenna ilim tɛtɔle tɔɔ tɔ.
⁴⁷ Na Keesɔŋ lɔlɔyɛ yɔlaa nɔɔ
 hiki acalɛɛ naanɔwa na tooso tɔtɔyɔ
 ɪsakaa nyɛma, na Asee nyɛma,
 na Nɛfɔtali nyɛma, na Manasee
 kpekɔle hɔyɔlɔyɛ lɛŋku nyɛma
 mpa pa we Pasan tɔ pa tɛtu
 taa.
⁴⁸ Tɛte kɛ pa tɔwa na pɔ ha
 Melali lɔlɔyɛ yɔlaa ke acalɛɛ
 naanɔwa na naale. Lupeŋ nyɛma
 na Katɔ nyɛma na Sapulɔŋ nyɛma
 pa tɛtɔnaa taa kɛ a weɛ.
⁴⁹ Lefii lɔlɔyɛ nyɛma ke lɛyɛɛɛ
 nyɛma hawa acalɛɛ antɔ na a
 nɔnɔkila halɔmnaa.
⁵⁰ Tɛte kɛ pa tɔwa na pɔ
 talɔna Yuta na Simiyɔŋ na
 Pɛncameɛ pa tɛtɔnaa taa
 acalɛɛ nna a tɔm paa yɔyɔta
 tɔ.

⁵¹⁻⁵⁵ Yulɔkɔlaa tɔɔɔsɔlenaa acalɛ nna Kehati lɔlɔ yɛlaa hikaa tɔ a hɛla ntɔ. lɛlayim tetu taa nyɔma ntɛ Sikem ke pulasi hɔɔlɔyɔ taa, na Kesɛɛ na Yɔkɔneyam na Pɛtɛ-Holoŋ na Ayalɔŋ, na Kati-Limɔŋ. Manasee kpekɔle hɔɔlɔyɔ lɛŋku nyɛna ntɛ Anɛɛ na Pileyam. Acalɛ anɛ na a nɔnɔkila halɛmnaa ke pɔ cɛla-wɛ.

⁵⁶⁻⁶¹ Acalɛ nna Kɛɛsɔŋ kpekɔle yɛlaa hikaa tɔɔɔɔ, Manasee kpekɔle hɔɔlɔyɔ lɛŋku taa nyɛna ntɛ Kolanɔ na Asɛtalɔti ke Pasanɔ taa. Isakaa tetu taa nyɛna ntɛ Ketɛɛsi na Tapɛlati na Lamɔti, na Anem. Aɛɛ tetu nyɛna ntɛ, Masaati, na Apɛtɔŋ, na Hukɔki, na Lehoɔti. Nefɛtali tetu taa nyɛna ntɛ Ketɛɛsi ke Kalilee taa na Ham-mɔŋ na Kiliyatayim. Acalɛ anɛ na a nɔnɔkila halɛmnaa ke pa hawa.

⁶²⁻⁶⁶ Lefii tɔ Melali lɔlɔ nyɔma lelɛa nɔ hika acalɛ nna tɔɔɔɔ. Sapulɔŋ tetu taa nyɛna ntɛ Limmono na Tapɔɔ. Lupɛŋ tetu taa nyɛna nna a wɛ Yaatanɛ pɔɔ waati ke Yeliko isentaa tɔɔɔɔ. Pesɛɛ ke wɔlaya tetu hɔɔlɔyɔ taa, na Yahasi, na ketemɔti, na Mefaati. Kati tetu taa nyɛna ntɛ Lamɔti ke Kalaati taa, na Mahanayim na Hesɛɔŋ na Yasɛɛ. Acalɛ anɛ na a nɔnɔkila halɛmnaa ke pa hawa.

Isakaa lɔlɔyɔ nyɔma

7 Apalɔpiya liyiti kɛ Isakaa lulɛa. Mɛɛɛɛ, Tola, na Pufa, na Yasupi, na Similoŋ. ²Tola lɔlɔ na pa nyɔŋ nyɔma ntɛ, Usi, na Lefaya, na Yeliyɛl, na Yamayi, na lɔpɛsam, na Semuwɛl. Paa kɛ kpekɔle nyɔma ke pa yɛlaa taa kɛ. Na paa wɛ iyisi hiu na naale na nasɛtosɔ (22600) ke Tafiiiti waatu taa. ³Usi pɛyalɔ kele lɛlahiya. lɛlahiya pɛyalɛa Mikayɛl, na Opatiya, na Sowɛl, na lɛsiya paa kɛ lɔlɔ nyɔŋ nyɔma. ⁴Yoolaa nyɔŋ nyɔma ka wɛ

apalɛa iyisi hiu na naanɔwa na naatosɔ (36000) kɛ, na pa faɔa-wɛ na pɔ kɛɛsɔna pa lɔlɔ na pa tɛɛsi. Pɛɛɛle paa wɛna alɛa na piya pɛɛɛ kɛ.

⁵Isakaa kpekɔle yɛlaa kpekɔle nyɔma lelɛa mpa pa hɛla wɛ kukalɔyɔ takɛlaya taa tɔ pa wɛ yulɔnyɔŋ iyisi nunaasa na naatosompɔɔlaya (87000) kɛ.

Pencamɛɛ na Nefɛtali pa lɔlɔyɔ nyɔma

⁶Apalɔpiya tooso ke Pencamɛɛ lulɛa. Mɛɛɛɛle Pela, na Pɛkɛɛ, na Yetiyayɛl. ⁷Pela nɔɔ wɛna piya kakpasɛ kɛ. Mɛɛɛɛle, lɛɛɛɛ, na Usi, na Usiyɛl, na Yelimɔti, na Ili. Paa kɛ kpekɔle nyɔma kɛ. Mɛ pa pɛsɛna pa lɔlɔ nyɔŋ nyɔma. Na pa hɛla wɛ kukalɔyɔ takɛlɛ taa kɛ yulɔnyɔŋ iyisi hiu na naale na hiu na naanɔwa na liyiti (22034).

⁸Pɛkɛɛ piya ntɛ, Semila, na Yowasi, na lliyɛɛɛ, na lliyohenayi, na Omili, na Yɛlemɔti, na Apiya, na Anatɔti, na Alemɛti. Pa tɛnaya mpu ⁹paa kɛ kpekɔle nyɔma kɛ. Mɛ pa pɛsɛna pa lɔlɔ nyɔŋ nyɔma. Pa hɛla wɛ kukalɔyɔ takɛlɛ taa kɛ yulɔnyɔŋ iyisi hiu na ŋmunɔyɔ (20200). ¹⁰Yetiyayɛl pɛyalɔ kele Pilehanɔ. Pilehanɔ piya ntɛ Yewusi, na Pencamɛɛ, na lhuti, na Kɛnaana, na Setanɔ, na Taasisi, na Ahisaha. ¹¹Yayɛl piya mɛ pa tɛna, paa kɛ kpekɔle nyɔma kɛ. Mɛ pa pɛsɛna pa lɔlɔ nyɔŋ nyɔma na pa taa ka wɛ yoolaa iyisi naanɔwa na naatosompɔɔlaya na ŋmunɔyɔ (17200). Na pa sɔɔɔɔ piwa si pɔ yoo.

¹²Ii*fa* pɛyalɛa ntɛ Supim na Hupim. Ahɛɛ pɛyalɔ kele Husim. ^a

¹³Nefɛtali pɛyalɛa ntɛ Yasiyɛl, na Kuni, na Yesɛɛ, na Salum. Pila saalɛna ntɛ.

Manasee lɔlvɔv nyóma

¹⁴Manasee piya nté Asəliyeli, na Makii. Mpeye ɪ alv naale nyəŋ Silii tv lɔla-ɪ. Uena Makii náá lɔlɔ Kalaati.

¹⁵Ōpɔ́yú Makii cáá alaa ke Hupim na Supim. ɪ ká wena neu ké na pá yaaki-ɪ sɪ Maaka. Makii ká wena pəyalv naale nyəŋ na pá yaaki-ɪ sɪ Selofati. Alvpiya ke Selofati ná lɔlaa. ¹⁶Ōpɔ́yú Makii alv Maaka tasa apalɔpəyaya ke lɔlvɔv na í yaa-ke sɪ Pelesi. ɪ tasa lɛŋka, ulɛna í yaa kele sɪ Selesi. Ntɛna Selesi náá lɔlɔ Ulam na Lekem. ¹⁷Ulam pəyalv kele Petan.

Makii pəyalv Kalaati wei ɪ ké Manasee saali tɔ ɪ lɔlvɔv nyóma nté.

¹⁸Kalaati neu alv nyəŋ Hammoleketi ná lɔlɔna nteye lɔsoti na Apiyeseɛ, na Mala. ¹⁹Semita pəyalaa nté Ahiyan, na Sekem, na Liki, na Aniyar.

lfəlayim lɔlvɔv nyóma

²⁰lfəlayim kɔlvɔlaa nté Sutela, na Peleti, na Tahati, na Uata, na Tahati, ²¹na Sapati, na Sutela. lfəlayim pəyalaa lɛlaa nté lsee na Ulati. Mpe paa maɣasəna sɪ pa lɛkəyɪ Katɪ hɔɣɔlvɔv taa nyóma kaləkəŋ na pɛle pá kv-we.

²²Ōpɔ́yú lfəlayim caɣa ləyaya na pá leeli na ɪ nyóma kɔɔ ɪ puɣusuyɔ. ²³Pəle pə waali í tasa ɪ alv ke nyəm na í lɔlɔ apalɔpəyaya na í ha-ke sɪ Peliya*fa*. Mpi tɔ, ɪ təyaya ka we wahala taa ké.

²⁴ɪ lɔla alvɔpəyaya tɔtɔ, pá yaa-ke sɪ Sela. Nke ká ŋmana Pɛti-Holoŋ ɪsɔtaa na pətɛɛ na Usan-Sela. ²⁵Peliya kɔlvɔlaa nté Lefa, na Lesɛfi, na Tela, na Tahan, ²⁶na Lataŋ, na Amihuti, na Ulisama, ²⁷na Nur, na Yosuwɛɛ.

²⁸Acalɛɛ nna lfəlayim nyóma hikaa sɪ pá caɣa tɔɣɔle Pɛtɛɛli na pə cɔlv acalɛɛ. Na Naalaŋ na ilim təlɔle tɔɔ, na Kesɛɛ na pə cɔlv acalɛɛ na ilim tətɔle tɔɔ. Na

Sikem, na Aya pə hekv taa hɔɣɔlvɔv na pə cɔlv acalɛɛ.

²⁹Manasee lɔlvɔv nyóma acalɛɛ nté Pɛti-Seyan, na Taanakɪ, na Mekito, na Tɔɔɔ, na pə cɔlv acalɛɛ.

Yakɔrv pəyalv Yosɛɛfv lɔlvɔv nyóma acalɛɛ nté.

Asee lɔlvɔv nyóma

³⁰Asee pəyalaa nté lməna, na lsefa, na lsefi, na Peliya. Pa neu alv nyəŋ nté Sela. ³¹Peliya pəyalaa nté Hɛpɛɛ na Maləkəyeli. Maləkəyeli ŋmana Piisayiti ɪcate. ³²Hɛpɛɛ pəyalaa nté Yafəleti, na Semɛɛ, na Hotam, na pa neu alv nyəŋ Suwa. ³³Yafəleti pəyalaa nté Pasaki, na Pimalɪ, na Asefati. ³⁴Semɛɛ pəyalaa nté Ahi, na Loka, na Hupa, na Alam. ³⁵ɪ neu Hotam pəyalaa nté Sofa, na lməna, na Selesi, na Amali. ³⁶Sofa pəyalaa nté Suwa, na Haanɛfɛɛ, na Suwaali, na Peeli, na lməla. ³⁷Pesɛɛ, na Hotɪ, na Samma, na Silesa, na ltəlan, na Peela. ³⁸ltəlan pəyalaa nté Yefune, na Pisɛpa, na Ula.

³⁹Ulla pəyalaa nté Ala, na Hanəyeli, na Lisiya.

⁴⁰Asee lɔlvɔv nyóma nté pa tənaya mpv. Paa ké nyɔɔŋ nyóma kɔrvampama ké, na pá wena kpɛlikpeka. Pa ŋmaa pa həla ke yoolaa kɔkalɔvɔv takəlaya taa sɪ pa taa we yoolaa yɔlvnyɔɔŋ iyisi hiu na naatoso (26000).

Pencamɛɛ lɔlvɔv nyóma lɛlaa həla

8 Pencamɛɛ pəyalaa ka we kakpasi ké. Kancalaya nyəŋ nté Pela, Pela waali ké Asəpɛɛli, Asəpɛɛli waali ké Ala, ²Ala waali ké Noha, Noha waali ké Lafa. ³Pela pəyalaa nté Ataa, na Kelaa, na Apihuti. ⁴Na Apisuwa, na Naamaŋ, na Ahowa, ⁵na Kelaa, na Sɛfufan, na Hulam.

^{27:23} Peliya: Peliya həte hɔwɛɛ nte sɪ: ɪ təyaya we wahala taa.

⁶Uhuti pəyalaa nté Kera icate nyóma téesi nyóŋ nyóma. Mprúyú pa pona-weye Manahati na toŋ. Pa həla nté, ⁷Naamaŋ, na Ahiya, na Kelaa. Usa na Ahihuti pa caa kele Kelaa. Inu i tiikina-weye pa kuuu waatu.

⁸Mprúyú Salayim təŋona i alaa naale, Husim, na Paala. Pə waaləyi i kpaŋa Mowapu ⁹tetu taa ké alv ləlv, pa yaa- i si Hotesi. Úlé i lulvna Yorari, na Sipiya, na Mesa, na Maləkam, ¹⁰na Yewusi, na Sakiya, na Miima. I pəyalaa pəsəna lulvŋ nyóŋ nyóma. ¹¹Salayim alv Husim ka lula-i piya naaleye kancaalaya ké. Mpeyele, Apituri, na Uəpaali. ¹²Uəpaali pəyalaa nté Hepee, na Misam, na Semeti. Semeti ŋmana Ono, na Loti pə acalae na pə colv nyəna.

¹³Mprúyú Ayaləŋ lulvŋ nyóŋ nyóma Peliya, na Sema pa təŋona Kati nyóma. ¹⁴⁻¹⁶Peliya pəyalaa nté Ahiyo, na Sasaki, na Yeleməti, na Sepatiya, na Alati, na ltee, na Mikayəeli, na lsepa, na Yoha.

¹⁷⁻¹⁸Uəpaali pəyalaa nté Sepatiya, na Mesulam, na Hisəki, na Hepee, na lsemelayi, na ləliya, na Yorari.

¹⁹⁻²¹Simeyi pəyalaa nté Yakim, na Sikəli, na Sapəti, na Uliyenayi, na Siletayi, na Uiyeli, na Ataya, na Pelaya, na Similati.

²²⁻²⁵Sasaki pəyalaa nté, lsepaŋ, na lpee, na Uiyeli, na Apətəŋ, na Sikəli, na Hanan, na Hananiya, na Ulam, na Anetotiya, na lfəteya, na Penuweli.

²⁶⁻²⁷Yelowam pəyalaa nté Same-selayi, na Sehaliya, na Ataliya, na Yalesiya, na Uliya, na Sikəli.

²⁸Pa kpeka lulvŋ nyóŋ nyóma nté na pə kəesəna pa waatvnaa, na pá we Yosalem taa.

²⁹Kapawəŋ icate ŋmalv na i alv Maaka paa caŋa Kapawəŋ icate nté tə taa ké. ³⁰I pəyalv kancaalaya nyəŋ həte nté Apətəŋ. I pəyalaa ləlaa həla nté Suuu, na Kisi, na Paali, na Natari,

³¹na Ketə, na Ahiyo, na Sekəe, ³²na Mikəloti. Sima caa kele. Pane unu pa caŋa pa nyóma kiŋ ke Yosalem ké isu pa tətəvnaa.

Sayuli lulvŋ nyóma

(Kotwostv I 9:39-44)

³³Nee pəyalv kele Kisi, na Kisi pəyalv kele Sayuli. Sayuli pəyalaa nté Sonataŋ, na Maləkisuwa, na Apinatari, na lsepaali. ³⁴Sonataŋ pəyalv kele Melipaali. Melipaali nyəŋ nté Mika. ³⁵Mika pəyalaa nté Pitəŋ, na Meleki, na Taleya, na Ahasi. ³⁶Ahasi pəyalv kele Yowata. Yowata pəyalaa nté Alemeti, na Asəmafeti, na Simili. Simili pəyalv kele Mosa. ³⁷Mosa pəyalv kele Pineya, Pineya pəyalv kele Lafa, Lafa pəyalv kele Ulasaa, Ulasaa pəyalv kele Aseeli. ³⁸Aseeli pəyalaa we naatoso, pa həla nté Asəlikam, na Pokulu, na ləməyeli, na Seyaliya, na Opatiya, na Hanan. ³⁹Aseeli neu nté lseki. lseki pəyalv kancaalaya nyəŋ nté Ulam, naale nyəŋ nté Yewusi, tooso nyəŋ nté Ulifeleti. ⁴⁰Ulam pəyalaa ke kpelikpeka nyóma ké na tətəlaa. Pa wena piya na saalənaa ke səsəm. Pa təna pa we yulvnyóŋ nūnəwa na nule na naanəwa (150).

Pencamee nyóma taa ké pa təna isəntə pa wəe.

9 Mprúyú pa tv lseyeli nyóma həla ke pa awulaa takəlası taa isu pa kpeka təŋa təma tə.

Yosalem nyóma təm

Yuta nyóma wakələna lə, uləna Papi-loni nyóma kuu-wə. ²lseyeli nyóma ke yem, na kətəlaa, na Lefii nyóma, na lə təsele taa təmlataa caaləna məlvŋ ke pa icate taa, na pá mu pa tətəvnaa.

³Yuta nyóma, na Pencamee nyóma, na lfəlayim nyóma, na Manasee nyóma taa yəlaa mələna Yosalem taa na pá caŋa.

⁴Yuta kpekäle tu Utayi ka wee, Utayi caa kele Amihuti, Amihuti caa kele Omili, Omili cɔsɔ kele Imili, Imili cɔsɔ cɔsɔ kele Pɛlesi kpekäle tu Pani. ⁵Sela kpekäle tu Asaya wei i ké pa lɔlɔyɔ kancaalaya pɛyaya tɔ í na i pɛyalaa paa wee. ⁶Na kpekäle nté tɔ tu Yeuweli ka wee tɔtɔ. Yuta nyóma mpa paa we Yosalem tɔ paa we yɔlɔnyɔɔɔ nasɛtoso na nunaasa na naanwa (690).

⁷Pencamee kpekäle taa tu Salu ka wee. Salu un i caa kele Mesulam. Mesulam caa kele Hotafiya, Hotafiya cɔsɔ kele Hasenuwa. ⁸Na Yellowam pɛyalɔ lɔpɛnya, na Usi pɛyalɔ lɔ. Mikili saali kele. Na Sefatiya pɛyalɔ Mesulam, Leweli saali kele. Pécɔ lɔpɛna saali kɔlɔlɔyɔ tɔtɔyɔlɔ. ⁹Pa tɛna paa ké pa lɔlɔyɔ nyɔɔ nyóma ké. Pencamee nyóma mpa pa we Yosalem tɔ pa we yɔlɔnyɔɔɔ nasɛnaasa na nunwa na nule na naanwa na naatoso (956).

¹⁰Kɔtɔlɔa looɔa taa nyóma nté Yetaya, na Yoyalipi, na Yakeɔ, ¹¹na Yuta nyóma lɔ tɛsɛlɔ paasɛnlɔ Asaliya. Asaliya cɔsɔnaa nté Hilikiya, na Mesulam, na Satɔki, na Melayɔti, na Ahitupi, ¹²na Ataya. Ataya cɔsɔnaa nté Yellowam, na Pasehuu, na Malɔkiya, na pɔ kaasi tɔtɔyɔ Masayi. Masayi cɔsɔnaa nté Atiyeli, na Yasela, na Mesulam, na Mesilemiti, na lɔmɛ. ¹³Na pɔ sɔsɔnaa kɔtɔlɔa lelɔa na pa lɔlɔyɔ nyɔɔ nyóma. Pa we yɔlɔnyɔɔɔ iyaya na nasɛtoso na nunwa na nutoso (1760). Pa tɛnaya mpu pa ké kpelikpeka nyóma ké, na pɔ paasɛyɛna Yuta nyóma lɔ tɛsɛlɔ tɛmlɔ.

¹⁴Lefii nyóma looɔa taa tu nté Semaya, na i cɔsɔnaa nté Hasupi, na Asɔlikam, na Melali kpekäle tu Hasapiya. ¹⁵Na pɔ kaasi tɔtɔyɔ Pakɔpaka, na Hɛlesi, na Kalali, na Mataniya. Mataniya cɔsɔnaa nté Mika, na Sikɔli, na Asaft. ¹⁶Ulena pɔ kaasi tɔtɔyɔ Opatiya, na ilé i cɔsɔnaa

Semaya, na Kalali, na Yetutuy. Na Asa pɛyalɔ Pelekiya, wei i ké lɔkɔna saali, na í we hɔyɔlɔyɔ ɔku ku tamsɛna Netofa ɔcate tɔ ku taa tɔ.

¹⁷Nɔnɔcɔsi tɔɔlɔa taa ka we nyɔyɔ tu Salum na i newaa Akupi, na Talɔmɔɔɔ, na Ahimaɔ. ¹⁸Pa lɔlɔyɔ nyóma lakɔna tɛmlɔ ke halɔna saɔa ke wulɔw nɔnɔyɔ ɔka ka we ilim tɔlɔlɔ tɔ. Pa cɔsɔnaa ka tɔɔyɔna Lefii nyóma tɛsikile nɔnɔcɔsi. ¹⁹Kolee pɛyalɔ Salum, Apiyasafi saali wei i ké Kolee saali kɔlɔlɔyɔ tɔ, na Kolee un i tɔyaya nyóma lelɔa pɔ feɔyɔna tɛsulle nɔnɔyɔ isu pa cɔsɔnaa ká feɔyɔyɔ Tacaɔ yɔlɔa tɛsikile tɔ. ²⁰Ulasaa pɛyalɔ Penhasi ka kena pa nyɔyɔ tu ke lɔɔ. Mpi tɔ, Tacaɔ ká we i waali ké. ²¹Meselemiya pɛyalɔ Sakali ka kena tɛsulle nɔnɔyɔ tɔɔlɔa taa lelɔ tɔtɔ.

²²Nɔnɔcɔsi tɔɔlɔa mpa paa lɔsaa tɔ pa kpɛnta yɔlɔnyɔɔɔ ɔmɔmɔyɔ na naanwa na naale (212). Paa ɔmɔsawa pa hɔla ke pa acalɛ taa ké. Na Tafiti na lɔ kuyɔyɔtɔtɔ telɔsulɔ Samiyeli pa lɔpɛna-weyɛ naani na pɔ tu-weyɛ tɛma an. ²³Mpɔyɔ pɔ tɔka Tacaɔ tɛsɛlɔ nɔnɔcɔsi tɔɔyɔyɔ tɛmlɔ na pɔ telɔsɔyɔ tɛma.

²⁴Ulena pɔ su tɔɔlɔa nyɔyɔ nyóma ke lɔ tɛsɛlɔ kɔɔkɔmɔɔɔ liyiti nɔnɔcɔsi tɔ. Paa ilim tɔlɔlɔ hɔyɔlɔyɔ na pɔ tɔtɔlɔ nyɔɔɔku, na pɔ nɔyɔɔɔ nyɔɔɔku na pɔ mpɔtɔɔ nyɔɔɔku. ²⁵Tɔɔlɔa lelɔa nɔa we pa acalɛ taa ké na pɔ kɛsɔyɔ na pɔ kɔɔ waatu waatu na pɔ sɔsɔyɔ pa tɔɔ na pɔ sɔɔna-weyɛ tɔɔyɔyɔ ke kuyɛɔ naatosomɔpɔyɔlɔa mpɔyɔlɔa. ²⁶Tɔɔlɔa nyɔyɔ nyóma liyiti ka we tam ké tɔtɔɔlɔ. Mpɛyɛlɔ Lefii nyóma mpa pa paasɛyɛna Yuta nyóma lɔ tɛsɛlɔ kɔtɔlɔyɔ lelɔɔ na pɔ kpɔncɔɔɔ tɔ. ²⁷Lɔ tɛsɛlɔ kɔɔ ke pa hɛntaya. Mpi tɔ, mpe pa feɔyɔyɔna-te na pɔ tɔlɔyɔ tɔ nɔnɔcɔsi ke paa tanaɔ ɔku.

²⁸Lefii tɔɔlɔa lelɔa tɛmlɔ nté lɔ sɛsɔ wontu nti pa kɔɔyɔna na nti

pa kpakayaa to to kaluyu. ²⁹Lelaa paasayana nyanasi kukaasasi na kotaya wontu na mulum na sulum na nim na tulaalbnaa pe tom. ³⁰Ama kotelaa tike sitayana tulaalbnaa.

³¹Kolee kpekale tu Lefii tu Salum payalu kancaalaya nyeh Matitiya kele tyeonaya kuhav kakalasi tulv. ³²Kehatu kpekale taa Lefii nyoma lelaa tukayana kotaya potopotonaa, mpa pa haaki lso ke paa kuyaku kuhesuyu nku to.

³³Lefii luluy nyeh nyoma mpa pa paasayana yontu to pa teesi ka we Yuta nyoma lso taseele kutuluy lelaj taa ke. Pa feina tamle lente. Mpi to, ilim na ahoo ke pa lakaya tamle.

³⁴Lefii luluy nyeh nyoma nte na pe keesena pa waatbnaa, na Yosalem taa ke paa wee.

Sayuli tayaya nyoma

(Kotwosutu I 8:29-38)

³⁵Kapaweh icate njmalv Yeiyele na i alv Maaka paa caya Kapaweh icate taa ke. ³⁶I payalu kancaalaya nyeh hate nte Apoteh. I payalaa lelaa nte Suuu, na Kisi, na Paali, na Nee, na Natari, ³⁷na Ketoo, na Ahiyo, na Sakali, na Mikeloti. ³⁸Simam caa kele Mikeloti. Pane ini pa caya pa nyoma kin ke Yosalem ke, isu pa kpeka yalaa.

³⁹Nee payalu kele Kisi, Kisi payalu kele Sayuli, Sayuli payalaa nte Sonatan, na Malakisuya, na Apinatari, na lsepaali. ⁴⁰Sonatan payalu kele Melipaali, Melipaali payalu kele Mika. ⁴¹Mika payalaa nte Pitoh, na Meleki, na Taleya. ⁴²Ahasi payalu kele Yayela, Yayela payalaa nte Mosa ⁴³na Mosa payalu kele Pineya, Pineya payalu kele Lefaya, Lefaya payalu kele Ulasaa, Ulasaa payalu kele Aseeli. ⁴⁴Aseeli payalaa we naatoso. Pa hela nte Aselikam, na Pokulu, na Isamayeli, na Seyaliya, na Opatiya, na Hanaj.

ISEYELI WULAU TAFIITI TOM

Sayuli sam

(Samiyeeli I 31:1-13)

10 Mpyu kuyaku nakuli Filiisi nyoma yona lseyeli nyoma, na pa tyeoni-we. Na pa ku pa taa payale ke Kilipwa pyu taa, na lelaa naa se. ²Uena pa tu Sayuli pa waali na pa ku i payalaa Sonatan na Apinatari, na Malakisuya. ³Mpyu pe wiisina Sayuli na totlala kpeli-i na pa yaga-i nyoma. ⁴Uena i tu i yoou wontu tukulu si: Kpee nya layate na i teesi-m. Pe taa koo na Filiisi nyoma mpa pa ta nyi lso to pa koo pa teesi-m na pa paana-m.

Ama tyeontu kpa i yoou wontu tukulu na i kisi. Tanayale Sayuli sika i layate na i yele i tu na i hoti to to. ⁵Yoou wontu tukulu nawa si i caa sapa, uena i hoti i nyante to to na i si.

⁶Isena Sayuli na i payalaa tooso pa kpenta sam tyele. Na kawulaya tayaya nyoma su tanaya. ⁷Mpyu lseyeli nyoma mpa paa we tetekale taa to, pa nuwa si Sayuli na i payalaa pa sapa, na yoolaa ya. Uena pa se na pa yele pa acalee na Filiisi nyoma polo na pa caya.

⁸Teu fema na Filiisi nyoma polo setaa wontu toosyu. Uena pa mayana Sayuli na i piya tooso ke Kilipwa pyu taa. ⁹Mpyu pa kraya Sayuli yoou wontu na pa seti i nyuy na pa kpeena. Uena pa yas pe tom ke pa tetu taa, na pa tuh tee, na yalaa taa. ¹⁰Pe waali ke pa si i yoou wontu ke pa tuh taa nakuli ku kutuluy taa. Uena pa pusi i nyumpayalaya ke pa tyeu Takoh kutuluy taa.

¹¹Mpyu Yapeesi nyoma ke Kalaati tetu taa nuwa pe tana mpi Filiisi nyoma lapa Sayuli to. ¹²Uena icate taa apalaa lu na pa polo pa kraya i na i piya na pa kona Yapeesi na pa pi-weye tyeu

сэсэсүтү тее на пá hákó нэсүтү ке кыыең наатосомпэҕэлэҕа.

¹³⁻¹⁴ Sayuli ta tóki Tacaa kúsésutú pəyele i yela lso ké yóçótənav na í svsi kəçónaŋ na í yóçótəna ate tu təçó i səpa. Tacaa ku-i mǝpúçú, ulena í cela kawulaya ke Sesele pəyalv Tafiti.

Tafiti kawulaya kpaav

(Samiyeeł II 5:1-3)

11 Mǝpúçú lseyeli yəlaa təna kota Tafiti kiŋ ke Hepəłəŋ na pá təm-i si: Tə ké caləm kulməm na təçónuyv kulmuyv ké. ² Hatoo waatu wei Sayuli ka ké wulav tɔ, nyaa kəna lseyeli yoolaa nyuyv tu. Halı Tacaa nyá lso tó si, nyaa təçóna i yəlaa lseyeli nyəma təw ké kawulaya.

³ Mǝpúçú lseyeli səsaa təna pola Tafiti kiŋ ke Hepəłəŋ na pá na-i pá pəeli nəçó ke Tacaa kiŋ. ulena pá kpa Tafiti ke lseyeli wulav ke teitei isu lso ka heeluyv Samiyeeł na í yóçóti tɔ.

Tafiti leekuyv ke Yosalem

(Samiyeeł II 5:6-10)

⁴ Mǝpúçú Tafiti na lseyeli nyəma təna pa polaa si pa nyaləçı Yosalem. Pa yaakaya ıcate nté si Yepusi, na Yepusi nyəma ka wenna tə taa. ⁵ Ntena pá tó Tafiti si: N kaa svv tá ıcate taa.

Paa na mpv na Tafiti náá ləeki Siyçŋ koluŋa ıcate. ulena pá ha-teye hətə si Tafiti tɔ. ⁶ Tafiti ka yóçótaa ké si: Ye wei i laala Yepusi tu ke kuyv puvtu ká lana yoolaa nyuyv tu. Ntena Seluya pəyalv Sowarı laalı yoonav, na í pəstı yoolaa nyuyv tu.

⁷ ulena Tafiti çayə koluŋa ıcate taa. Pə təw ké pa ha-te si Tafiti tɔ. ⁸ Mǝpúçú i ŋmawa na í çəw ıcate ke pə kpaçav Milo tɔ na pə çəw na pə ta. ulena Sowarı náá taçanəçı ıcate kakaasaya.

⁹ ulena Tafiti toŋ səsəçı na pə puki. Mpi tɔ, lseyeli lso ka we i waalı ké.

Tafiti yoolaa

(Samiyeeł II 23:8-39)

¹⁰ lseyeli yəlaa təna ka kpaana Tafiti ke wulav, isu Tacaa ka yóçótyv tɔ. ulena pəle pá nuna-i teu ke i kawulaya waatu təna. Halı i yoolaa səsaa həla ntɔ.

¹¹ l yoolaa nté: Yoolaa hiu na naanvwa kpekəle nyuyv tu Hakəmoni tu pəyalv lsepəalı. Kuyaku nakulı unı i ká sulina yəlaa ŋmuvuyv na nuuvwa (300) na ŋmantaaya ke yoo kulmuyv taa, na í kú pa təna.

¹² lsepəalı waalı ké Ahvwa tu Toto pəyalv ulasaa. ulasaa ka kəna kpeklikpeka nyəma tooso taa lelv. ¹³ unı i ka wenna Tafiti kiŋ ke Pa-Tamim ke waatu wei Filiisi nyəma luwa lseyeli nyəma ke yoonav na pəle pá se kolontunaa tɔ. Təçónaya pəe taale natəlı tu we təna. ¹⁴ Na í na i yoolaa pá səŋ haləm hekv taa, na pá yoonaa Filiisi nyəma, na Tacaa yele na lseyeli nyəma kəlı pa kolontunaa.

¹⁵ Mǝpúçú kuyaku nakulı yəlaa hiu na naanvwa kpekəle yəlaa tooso pola Atulam kukpamuyv púçú çəlv, na pá maçana Tafiti. Mpi tɔ, Filiisi nyəma ka pula Lefayı nyəma tetekəle taa ké.

¹⁶ Na Tafiti náá we koluŋa ıcate taa ké i təŋmelle na Filiisi nyəma nyuyv tu səsə we Petəlehem. ¹⁷ Mǝpúçú lukətu kpa Tafiti na í tɔ si: Awe kəŋna-m Petəlehem ıcate nənəçó ləkə lvm na má nyçç?

¹⁸ Ntena yoolaa tooso façana Filiisi nyəma yoolaa taa na pá polo pá çosi ləkə unı i taa lvm na pá pona Tafiti. Ama i kisa pə nyççv, na í pəlı-wəçı ateye Tacaa. ¹⁹ ulena í tɔ si: Ma lso, ma feına mpaav si má nyçç lvm pəne.

Pə we isu mpa pa lapa pa weesiŋ ke awusa na pa polo pə luçı tɔ pa caləm ké.

Kookalı wei yoolaa tooso unı i lapa təçəle.

²⁰Yɔlaa hiu na naanɔwa kpekɛle nyɔɔtu tu Sowari neu Apisayi. Kuyaku nakuli unɛ ɛ yonna kolontunaa ŋmɔnɔɔtu na nunɔwa (300) na ŋmantaaya na ɛ ku-wɛ. Tɛnaya ɛ hikina nyɔɔtu ke yɔlaa hiu na naanɔwa kpekɛle taa. ²¹Tɔm naaleɛ ɛ nyɔɔtu kɔlaa. Halɛna ɛ pɛsi pa nyɔɔtu tu. Ama ɛ ta haŋna yɔlaa tooso kpekɛle kɛ.

²²Na Karɛseli tu Yoyata pɛyalɔ Penaya. Yoolaa taa yoolu wei ɛ lapa kookalɛnaa paɔale tɔ ɛ saalu. Inɛ ɛ ka kɔna Mowaru yoolaa sɔsaa naale. Mprɔyɔ kuyaku lenku ɛ tii hite taa kɛ watu waatu ke saa wei tɛw tɔmpɛɛ kraakpraacɛw hotaya tɔ na ɛ ku tɔyɔlaya. ²³Inɛ ɛ ka kɔna Icipiti tooko nɔyɔɔ. Tooko unɛ ɛ taɔalɛŋ wɛ mɛɛtɛlɛnaa naale na hɔyɔɔɔtu ke mpɛ. ɛ ŋmantaaya yasɔlaya wɛ isɛ kpalantaaw. Mprɔyɔ Penaya yonna tooko unɛ na kprɔtɔyɔ, na ɛ lɛɛki ɛ ŋmantaaya ke ɛ niŋ taa na ɛ kɔna-ɛ. ²⁴Kookalɛnaa mpa Penaya lapa tɔyɔɔ na ɛ nyɔɔtu kɔli yoolaa hiu na naanɔwa taa. ²⁵Paɔ na Penaya nyɔɔtu kɔla yoolaa hiu na naanɔwa kpekɛle taa tɔ, ɛ ta haŋna yɔlaa tooso kancaalaya nyɛŋ kpekɛle. Ulena Tafiiti su Penaya ke kawulaya tɔyaya taŋlaa nyɔɔtu tu.

²⁶Ulena pɛ kaasi yoolaa lɛlaa, isɛ Sowari neu Asayɛli na Pɛtɛlɛhem tu Toto pɛyalɔ Ulanɛŋ ²⁷na Haloo tu Samɔti na Palɔŋ tu Helesi, ²⁸na Tekɔwa tu Ukesi pɛyalɔ Ula. Na Anatɔti tu Apiyɛsɛɛ, ²⁹na Husa tu Sipikayi, na Ahɔwa tu Ulayi. ³⁰Na Netofa nyɛma Malayi na Paana pɛyalɔ Heleti, ³¹na Pencamɛɛ tetu Kipeya tu Lipayi pɛyalɔ Uyai, na Pɛlatɔŋ tu Penaya. ³²Na Kaasi lɔɔw taa tu Hulayi na Pɛti-Alapa tu Apiyeli, ³³na Pahulim tu Asɛmafɛti, na Saalɔpɔŋ tu Uiyapa. ³⁴Na Hasem pɛyalɔ Kisɔŋ, na Halaa nyɛma Sakɛɛ pɛyalɔ Yonatanɛ, ³⁵na Halaa tu Sakaa pɛyalɔ Ahiyam, na Uu pɛyalɔ

Ulifali. ³⁶Na Mekela tu Hefɛɛ, na Palɔŋ tu Ahiya, ³⁷na Kamɛli tu Hɛsɛlo, na Isɔpayi pɛyalɔ Naalayi, ³⁸na Natɔŋ neu Sowɛli, na Hakili tu pɛyalɔ Mipaa. ³⁹Na Amoni tu Seleki, na Pɛlɔti tu Nala wei ɛ tɔkaya Seluya pɛyalɔ Sowari yooɔ wɔntu tɔ, ⁴⁰na Yetɛɛ tɔyaya nyɛma Ula na Kalepu. ⁴¹Na pɛ kaasi Hiti tu Ulii na Alayi pɛyalɔ Sapati, na ⁴²Lupɛŋ kpekɛle nyɔɔtu nyɛma taa lɛlu Sisa pɛyalɔ Atina, na pɛ sɔɔsɛna yoolaa hiu na naanɔwa. ⁴³Na Maaka pɛyalɔ Hananɛ, na Meterɛ tu Yosafati, ⁴⁴na Asɛtalɔti tu Usiya, na Alowɛɛ tu pɛyalaa Sama, na Yeiyele. ⁴⁵Na Simili pɛyalaa Yetiyayeli, na ɛ neu Tisi tu Yoha, ⁴⁶na Mahafa tu Uliyele, na Ulanam pɛyalaa Yelipayi, na Yosafiya, na Mowaru tu Itɛma, ⁴⁷na Sopa nyɛma Uliyele, na Opeti, na Yasiyele.

Tafiiti camnanaa kancaalaya nyɛma ke Sikɛlaku

12 Waatu wei ɛ taa Tafiiti seekaya Kisi pɛyalɔ Sayuli na ɛ ŋmɛlayi tɔ, yoolaa taa yoolaa narɛli pa pola ɛ kiŋ na pɛ sɛŋna-ɛ. ²Pɛ na pa tɔɔŋ na pa pɛntɔlɛŋ. Pa nyɛmɛ pɛ tɔw na ŋwaanɛ na mpɛle.

Sayuli cɔɔw Pencamɛɛ kpekɛle taa nyɛma mpa pa pola Tafiiti kiŋ tɔyɔɔ ³Kipeya tu Sema pɛyalɔ nyɔɔtu tu Ahiyɛsɛɛ. Na ɛ neu Yowasi, na Asɛmafɛti pɛyalaa Yesiyele, na Pele, na Anatɔti ɛate nyɛma Pelaka, na Yehu. ⁴Na yoolaa hiu na naanɔwa kpekɛle nyɔɔtu nyɛma taa lɛlu Kapawɔŋ tu Isɛmaya. ⁵Na Ketela nyɛma Uɛmɛya, na Yasiyele, na Yohanannɛ, na Yosapati. ⁶Na Halufu nyɛma Uusayi, na Yelimɔti na Peyaliya, na Semaliya, na Sefatiya. ⁷Na Kola lɔlɔyɔ nyɛma Uɛkana, na Isiya, na Asaleli, na Yowɛsɛɛ, na Yasopam. ⁸Na pɛ sɔɔsɛna Ketɔw tu Yelowam pɛyalaa Yowela, na Sepatiya.

⁹Mprɔyɔ lɛlaa nɛ lɛli Katu kpekɛle taa, na pɛ polo Tafiiti kiŋ ke ɛ tɛŋmɛle ke

wulaya tetu taa. Paa ké yoolaa kupama mpa pa nyémá yooú tɔɔ, na pá nyémá kpaləŋ na ŋmantaasi pə tɔm. Pa wena apalutu isu tɔɔlasi, na pá nyémá lɔŋlɔŋ larv isu naməŋ ke puyv taa. ¹⁰⁻¹⁴Paa we yəlaa naanwa na naaleye. Hal pa həla nté lsee, na Opatiya, na Uiyari na Misemana, na Uəmeya, na Atayi, na Uiyeli, na Yohanan, na Uəsapatu, na Uəmeya, na Makəpanayi. ¹⁵Katu kpekəle nyéma nté. Paa ké yoolaa nyuyv nyéma ké. Pa taa səkpelu ka we ké isu yəlaa nunwa (100) na sɔsɔ isu yəlaa iyaya (1000). ¹⁶Mpe paa tesəna Yaatanu pɔɔ ke pənaɔa isətu kancaalaya nyəŋ taa. Waatu int ka su teu ké na ká lu. Ulena pá polo na pá tɔɔŋu mpa paa caya ilim təlule na pə tətule tɔ tətəka taa tɔ.

¹⁷Ŋpɔɔyú Pencamee na Yuta kpeka nyéma pola Tafiiti təŋmelle na pá maɔana-i. ¹⁸Ntena í səŋ-we na í tɔ-we si: Ye ləmaɔasəle kupante ke í kəŋna ma kiŋ si í səŋna-m, ulé má mu-me na lotu kulvmtu. Ama ye í kəŋ ma kəlɔmɔtɔ larv ké si í tɔ-m ma kolontunaa niŋ taa. Pəyele ma ta wakəli pulv. Ule ta cəsnəaa lɔ í wee ta aseeta tu na í huɔ ta tɔm.

¹⁹Mpuyvle lɔ Feesuyv tii yoolaa hiu na naanwa kpekəle nyuyv tu Amasayi tɔ na í má kapuka si:

Sesee pəyalv, tá na-ŋ ké.

Tə we nyá waali ké.

Nyana mpa pa səŋna-ŋ tɔ.

Í we alaafəya taa ké.

Mpi tɔ, nyá lɔ səŋna-ŋ.

Ŋpɔɔyú Tafiiti mu-we na í tu-weye nyuyv nyéma təma ke i kpekəle taa.

²⁰Ŋpɔɔyú Manasee kpekəle nyéma pola Tafiiti kiŋ ke waatu wei i məla Filiisi nyéma tɔ si pa yookina Sayuli tɔ. Ule tampana tɔ, Tafiiti na i yoolaa pa ta səna Filiisi nyéma. Filiisi nyéma ka tɔɔŋna Tafiiti-weye si pə taa kɔɔ na Tafiiti məl i caa kupəŋ tɔ na í tu mpeye ilé i niŋ taa. ²¹Waatu wei Tafiiti pukaya

Sikəlaku tɔɔ Manasee nyéma ná pola i kiŋ. Pa həla nté Atəna, na Yosapatu, na Yetiyayeli, na Mikayeli, na Yosapatu, na Lihu, na Manasee yoolaa iyaya nyuyv tu Siletayi. ²²Pa tənaya mpv paa ké yoolaa kupama ké. Ulena pá lá Tafiiti yoolaa nyuyv nyéma na pá səna-i teu. ²³Paa kuyaku ŋkuyv yəlaa kəŋaya na pá sɔsəyi Tafiiti yoolaa tɔ na pá səŋna-i. Mpv pə larəna na i yoolaa tɔ sɔsɔm isu lɔ yoolaa.

Mpa mpa pa pola Tafiiti sənav ke Hepəlɔŋ tɔ

²⁴Yoolaa kupama mpa pa pola Tafiiti kiŋ ke Hepəlɔŋ si pa celəyi-i Sayuli kawulaya, isu Tacaad ka yɔɔtuyv tɔ pa nyɔɔŋ ntɔ.

²⁵Yuta kpekəle taa yoolaa we iyisi naatoso na nasənaasa (6800) na pa kpaləŋ na pa ŋmantaasi. ²⁶Simiyəŋ nyéma ke yoolaa kupama iyisi naatosompɔɔlaya na nunwa (7100). ²⁷Lefii nyéma ke iyisi liyiti na nasətosos (4600). ²⁸Aləŋ lɔluyv tu nyuyv tu Yoyata na i waali nyéma ke iyisi tooso na nasətosos na nunwa (3700). ²⁹Ulena pá kaasi tfevu Satəki wei i ka ké yoolu kupəŋ tɔ, na i maɔamaɔa i lɔluyv nyɔɔŋ nyéma hiu na naale. ³⁰Na Pencamee kpekəle nte tə ké Sayuli nyəntə tɔɔ iyisi tooso (3000). Pa taa pəyalə lakaya Sayuli lɔluyv nyéma ke təmlə. ³¹Ufəlayim kpekəle taa ké yoolaa kupama iyisi hiu na nasənaasa (20800). Pa təna pa nyɔɔŋ kula pa lɔluyv taa ké. ³²Manasee kpekəle hɔɔluyv ŋku ku wena ilim tətule tɔ tɔɔ iyisi pələfei hiu (18000). Paa ləsa yəlaa mpeye kuləsv ké si pá polo pá kra Tafiiti ke wulav. ³³Uakaa nyéma taa ké yoolaa nyuyv nyéma ke ŋmuyv (200), na pa waali nyéma. Pa təna pa nyémá isəna lseyeli nyéma lak i tɔ. ³⁴Sapuləŋ nyéma taa ké yəlaa mpa pa nyémá yooú ke teu tɔɔ iyisi nule na naanwa (50000). Pa wena yooú wontu təna, na

пá lakı teu. ³⁵Nefətali nyéma ke nyууу nyéma iyaya (1000) na pá yoolaa ke iyisi hiu na naanwа na naatosom-pwɔlaya (37000) na pá tɔka kpaləŋ na ŋmantaasi. ³⁶Na Taŋ nyéma taa ké yoolaa mpa pa sɔɔɔ puwa si pá puli youu tɔɔɔ iyisi pələfeti hiu na naanwа na nasətosо (28600). ³⁷Na Asee nyéma taa ké yoolaa mpa pa nyəmə youu ke teu na pa sɔɔɔ puwa tɔɔɔ iyisi nule (40000). ³⁸Kpeka wena a we Yaatanu ilim təlule tɔɔ, usu Lureŋ, na Katu, na Manasee hɔɔɔɔɔɔ leŋku nyéma tɔɔɔ yoolaa iyisi nunwа na hiu (120000) na pá wena youu wontu təna.

³⁹Yoolaa mpe pa təna pa poləna Hep-əɔɔɔ na luɔu kulumyуу, na pá kpa Tafiiti ke lseyeli wulav. lseyeli nyéma lelaa laŋle heewa si í tɔɔɔ kawulaya ŋké.

⁴⁰Мрúгý pa caya Tafiiti kiŋ ke kuyeeŋ tooso, na pá tɔɔɔ na pá nyɔɔ mpi pa taapalaa lapa tɔ. ⁴¹Pəle pə paasi, pəcəɔ pəcəɔ kpeka, usu lsakaa na Sapuləŋ na Nefətali pə nyéma ná səɔɔɔɔɔɔɔɔ mɔɔɔɔ, na kakalasi, na tuŋ wei pa yaa si fiki na leseŋ tɔ ɔ pee kɔwɔlee, na sulum na nim na pá kəŋna. Haləna pá kɔna tɔtɔɔɔ naaŋ na heeŋ. Mpi tɔ, tetu təna taa yəlaa təna laŋa ka hulɔmaa ké.

lɔ atakaa ponav ke Yosalem

(Samiyeli II 6:1-11)

13 Мрúгý Tafiiti na yəlaa iyaya (1000) nyууу nyéma, na nunwа (100) nyууу nyéma, na nyууу nyéma lelaa pa lapa kotuyu. ²Na Tafiiti heeli pa təna si: Ye pə may-a-me, na Tacaa laŋle heewa, ɔle t́ tili ləŋ ke ta nyéma mpa pa kaasa lseyeli tetu taa tɔ pa waalu. Ulena pə tu kələna kətəlaa na Lefii nyéma mpa pa we hɔɔɔɔɔŋ wei ɔ cɔɔna-tu tɔ ɔ taa tɔ. T́ yaa-we na pá kɔɔ. ³Ulena t́ kɔna lɔ atakaa ké tá te. Mpi tɔ, tə taa paasəna ɔ tɔm ke Sayuli waatu.

⁴Мрúгý tɔm nti tə maya yəlaa təna na pa təna pa tisi si pá la mpv. ⁵Ulena Tafiiti koti lseyeli tetu təna yəlaa ke pə krayav Icipiti tetu tɔŋa na ilim mɔɔtəŋ tɔɔ tɔ. Haləna Lepo-Hamati ke ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ si, pá polo pá kraya lɔ atakaa ké Kiliyati-Yeyalim. ⁶Мрúгý Tafiiti na lseyeli nyéma pa pola Paala timpi pa cuyusaa si, Kiliyati-Yeyalim tɔɔɔ Yuta tetu taa si pa kɔkəyi lɔ atakaa. Atakaa un ɔ tɔɔ ka we ɔɔɔtaa taŋlaa ləesəŋ. Atakaa un ɔ ɔsentaa ké pa sɔekaya lɔ. ⁷Apinatari tɔye atakaa un ɔ ka we. Мрúгý pa tu-ɔ keeke kɔfalv taa na Usa na Ahiyo pá hɔŋi-ɔ. ⁸Ulena Tafiiti na lseyeli nyéma təna pa hulɔ pa laŋhulɔmle na luɔu kulumyуу, na pá yooki yontu na cəməŋ, na saŋkɔnaa, na akilimanaa, na kɔɔŋkɔɔŋnaa, na akan-tee. ⁹Waatu wei pa tala Kitəŋ təfalle, ulena naaŋ cee lɔ atakaa ke pətyуу. Tənaɔa Usa siisaa na í te lɔ atakaa. ¹⁰Mpyuɔle Tacaa mv Usa na pááná ke timpi ɔ mapa laŋle na í tokina lɔ atakaa tɔ, na í ku-ɔ təne unəyi kɔkɔɔaa.

¹¹Мрúгý Tafiiti laŋle ta heena ɔsəna mpi Tacaa kuyу Usa ke mpv tɔ. Ulena í ha lonte nteye hətə si Pəlesi-Usa. Usa təkule ke pa yaa mpv na pa te taa. Na pá yaaku-teye mɔɔɔɔ haləna saŋa. ¹²Kuyaku ŋkuyу lɔ tɔm lapa Tafiiti ke sɔɔɔntu na í tɔ si: Pə fei si má pona lɔ atakaa ké ma te.

¹³Tafiiti ta pona lɔ atakaa ké ɔ tɔye kuyaku ŋku, Katu tu Opeti-ltɔm tɔye ɔ su-ɔ. ¹⁴Na atakaa caya tənaya ɔɔɔtɔnaa tooso. Ulena Tacaa kooli apalu un ɔ na ɔ təyaya na ɔ nyəm tənaya kɔpantv.

Tafiiti cayale ke Yosalem

(Кутӱсӱтӱ I 3:5-9 na Samiyeli II 5:11-16)

14 Мрúгý Tiii wulav Hilam kusa yəlaa na pá polo Tafiiti ke seev, na í hana-ɔ kɔɔŋkɔɔɔlasi kɔpəŋsi na pee saakəlaa, na kaafəntanaa, si pá ŋma-ɔ kawulaya təyaya. ²Ulena Tafiiti cəkəna

кӧрага ı кӧратӧн тӧа, на пӧ һӧгӧлн на асӧнӧкӧкӧн тӧӧ кӧ теитӧ ıсу Тацаа ка кӧесӧгӧ Моисӧ тӧ. ¹⁶ Улена Тафиити һеелн Лefii нӧгӧгӧ нӧӧма сӧ: ı пулт мӧ тӧетӧнаа ваалн. Пеле пӧа ҧона ҧонтӧ на Санӧкӧнаа на сӧмӧн на кӧрӧнӧкӧрӧнаа на лӧнӧлӧмле сӧсӧӧле. ¹⁷ Нтена Лefii нӧӧма пулт Сӧвӧелн пӧӧалӧ Һемаӧн, на ıлӧ ı таарӧл Пелекиҧа пӧӧалӧ Асафтн, на пӧа тӧетӧ Мелали лӧлӧгӧ тӧ Кусаҧа пӧӧалӧ лтаӧ пӧа ваалн. ¹⁸ Пӧ каасӧ пеле пӧа ваалн нӧӧма Лefii нӧӧма лелӧа мӧа пӧа кӧ нӧнӧсӧ пӧасӧнлаа тӧ, ıсу Сакалн, на Пенн, на ҧасиҧелн, на Семиламӧтн, на ҧеһиҧелн, на Уни, на Улиҧартн, на Пенӧаҧа, на Маасеҧа, на Матитиҧа, на Улифӧлеһу, на Микинеҧа, на Опетн-лтӧм, на ҧеҧиҧелн. ¹⁹ ҧонҧоолаа Һемаӧн, на Асафтн, на лтаӧн, пеле пӧа макаҧана нтеҧе нӧӧӧлӧгӧгӧ куӧсемӧгӧ кӧрӧнӧкӧрӧнаа мӧа пӧа wi-iki teu тӧ. ²⁰ Сакалн, на Асиҧелн, на Семиламӧтн, на ҧеһиҧелн, на Уни, на Улиҧартн, на Маасеҧа, на Пенӧаҧа пеле пӧа мӧки сӧмӧн wei ı we нӧсӧ куҧулласӧ тӧ. ²¹ Матитиҧа, на Улифӧлеһу, на Микинеҧа, на Опетн-лтӧм, на ҧеҧиҧелн, на Асасиҧа пеле пӧа макаҧана нтеҧе нӧмустӧ пӧле-феи наанӧвва санӧкӧнаа на ҧонҧоолаа ҧооки ҧонтӧ. ²² Лefii нӧӧма нӧгӧгӧ тӧ Кенаниҧа келе лӧӧ атакӧа кӧраҧан сӧсӧ на ı пӧасӧӧана. Мпи тӧ, ı нӧӧмӧ пӧа тӧм келе теу. ²³ На Пелекиҧа на Уӧакана пелеҧеле нӧнӧсӧ тӧнлаа, на пӧа we ı пӧа сӧн атакӧа ките. ²⁴ На нӧнӧсӧ тӧнлаа лелӧа Опетн-лтӧм на ҧеһиҧа. Пӧа кааса кӧтӧлаа Сепаниҧа на ҧосафатн на Нетанеҧелн на Амасӧҧи на Сакалн на Пенӧаҧа на Улиҧесӧе тӧ, пеле пӧа һулаҧана нтеҧе акантӧе келе лӧӧ атакӧа нӧӧгӧ тӧӧ.

лӧӧ атакӧа тӧте келе ҧосӧлем

(Самийелн II 6:12-19)

²⁵ Мӧрӧгӧгӧ Тафиити на лсеҧелн сӧсаа на ҧоолаа нӧгӧгӧ нӧӧма пӧа кӧраҧа лӧӧ атакӧа келе Опетн-лтӧм те на лӧнӧлӧмле. ²⁶ лӧӧ кентаҧаа Лefii нӧӧма мӧа пӧа

сӧӧӧла лӧӧ атакӧа тӧӧгӧ. Улена пӧа ла кӧтаҧа келе лӧӧтӧенӧа наӧтӧсӧмӧрӧӧлаҧа, на ıвааӧн наӧтӧсӧмӧрӧӧлаҧа. ²⁷ Тафиити на Лefii нӧӧма мӧа пӧа сӧӧӧла атакӧа тӧ, на ҧонтӧ мӧтаа, на сӧӧӧллаа нӧгӧгӧ тӧ Кеналиҧа пӧа суу кӧнӧкӧпонтӧ тӧн нӧӧнтӧ ҧонтӧ кӧе. Пӧа каасӧ на Тафиити суу кӧтӧлаа сӧра келе пӧӧте. ²⁸ Мӧрӧгӧгӧ лсеҧелн нӧӧма тӧна кӧраана лӧӧ атакӧа, на пӧа мӧки ниҧа тӧна, на кӧрӧнӧкӧрӧнаа, на санӧкӧнаа, на сӧмӧн, на пӧа һулӧгӧ ту-тууҧа на акантӧе.

²⁹ Пӧа тӧнна лӧӧ атакӧа келе сӧвӧна келе ҧулау ıcate тӧа, ıле Тафиити алӧ Микаалн, Сӧҧули пӧелӧ сӧнна пӧӧтӧте нте, на ı на Тафиити пӧаакӧна лӧнӧлӧмле. Мӧрӧгӧгӧ ı нӧӧна-ı ҧем кӧе ı тӧа.

16 Мӧрӧгӧгӧ пӧа пӧна лӧӧ атакӧа на пӧа су-ı сӧкӧле нте Тафиити ка сикаа тӧ тӧ тӧа. Улена пӧа лӧӧ кӧе кӧтӧсӧ нси кӧкӧ луса сӧ тӧна тӧ на нӧӧгӧ кулӧмӧаҧа кӧрӧн-тӧгӧ нӧӧнӧ. ² Тафиити тема кӧтӧсӧ нси сӧ лӧрӧ ıлена ı кӧоли самаа келе куҧантӧ на Тацаа һӧте тӧа. ³ Улена ı тӧла аӧалаа на алаа келе тӧӧнӧаҧа. Пӧа wei келе потӧпӧтӧ кукулутӧ на нантӧгӧгӧ на тӧгӧгӧ нӧку пӧа ҧаа сӧ лесеҧа тӧ ку пее куӧвӧле кӧкалаҧа.

Лefii нӧӧма лӧӧ самтӧ ҧонтӧ

(ҧонтӧ 96 на 105:1-15 на 106:1,47-48)

⁴ Мӧрӧгӧгӧ Тафиити тува Лefii тӧмле нӧӧма келе тӧмле келе лӧӧ атакӧа кӧн ı пӧа сее лсеҧелн лӧӧ на пӧа ту-ı теелн на пӧа самн-ı. ⁵ Асафтн келе пӧа пӧасӧнлӧ на Сакалн наӧӧ сӧнна-ı. ҧасиҧелн на Семиламӧтн на ҧеһиҧелн на Матитиҧа на Улиҧартн на Пенӧаҧа на Опетн-лтӧм на ҧеҧиҧелн пеле пӧа макаҧана нтеҧе сӧмӧн на санӧкӧнаа, на Асафтн наӧӧ мӧки кӧрӧнӧкӧрӧнаа. ⁶ На кӧтӧлаа Пенӧаҧа на ҧасиҧелн пеле пӧа һулӧгӧ акантӧе келе там кӧе лӧӧ атакӧа нӧӧгӧ тӧӧ. ⁷ Куҧаку нӧку ку ҧуле келе Тафиити сӧала Асафтн на ı таарӧалаа келе тӧгӧгӧ сӧ пӧа са Тацаа. Улена пӧа самн-ı сӧ: ⁸ ı са Тацаа, ı ҧаа ı һӧте.

í teləsi piitimnaa tənaya ɪ kookalənaa.
⁹ í yoo-ɪ yontu na cəməŋ.
 í yɔɔɔɪ ɪ təma kɔpəna təm.
¹⁰ Mə laŋa í heena lɔɔ naŋŋtu unɪ ɪ həte.
 Mə mpa í pɛəkəɣɪ-ɪ tɔ, mə laŋa í hɔləmɪ.
¹¹ í kéesəná Tacaa Toma təna tu tɔɔ.
 í pɛəkəɣɪ tam sɪ í sɛɛ-ɪ.
¹²⁻¹³ Tacaa təmle tu lseyɛli lɔlɔɣu
 nyəma mə.
 Yakɔpu piya mə mpa lɔɔ ləsaa tɔ.
 í tɔɔsɪ ɪ təma sɔsɔɔna tɔɔ.
 Na kəkəlɔ nyəmnaa mpa ɪ lapa tɔ,
 na ɪ huɔle pə tɔɔ.
¹⁴ lnəɣəle Tacaa, unəɣəle tá lɔɔ.
 lnəɣəle tetu təna huɔnlɔ.
¹⁵ í tɔɔsɪ ɪ nɔɣɔ pɛɛlɔɣu tam nyəŋka tɔɔ.
 ɪ nɔɣɔ suw we mprúɣú,
 halɪ lɔlɔŋ loosi iyayə.
¹⁶ Nɔɣɔ ŋkɛɣɛ ɪ su Apələham.
 Na í heeli-təɣɪ lsaaka na tuunav.
¹⁷ ɪ su-təɣɪ lseyɛli nyəma ké ɪsu
 kɔsəsɔtu.
 Na tə wɛɛ-we ɪsu nɔɣɔ pɛɛlɔɣu tam tɔɔ
 nyəm.
¹⁸ ɪsu ɪ ka heeluyɔ-we tɔ sɪ,
 ɪ ká ha-wɛɣɛ Kanaaŋ tetu.
 Pa na pa lɔlɔɣu nyəma pa kpancoou nté.
¹⁹ Waatv unɪ ɪ taa tɔ,
 pa taa fɛɪ pəɣalɛ,
 pəɣele paa ké cəɣalaa ke tetu taa ké.
²⁰ Pa lukayə piitimnaa taa ké na pá
 puki lempi kiŋ.
 Na pá luki kawulasɪ taa na pá puki
 yələa lələa kiŋ.
²¹ Ama lɔɔ ta yeɛ sɪ nɔɣɔlɔ í tu-wɛɣɛ
 wahala.
 Halɪ lɔɔ kaləna awulaa ke pa nyɔɣu tɔɔ
 sɪ:
²² Laakalɪ na yələa mpa ma ləsaa tɔ,
 na mpa pa teləsəɣɪ ma kɔyɔɔɔtɔtu tɔ pa
 tokinav.
²³ Antulinya təna yələa mə, í yoo Tacaa
 ke yontu.
 í kpaaləɣɪ paa ifemle nte sɪ Tacaa keɛ
 waasɔlɔ.
²⁴ í heeli yələa tənaya ɪ teeli təm,

na í yɔɔɔɪ ɪ təma kɔpəna təm ke yələa
 kiŋ.

²⁵ Tacaa kələ akənnə tənaya sɔsɔɔntu.
 í feɪna saala.

²⁶ Piitimnaa tuŋ təna we kpete ké.

Ama Tacaa lapəna ɪsɔtɔnɔɣu.

²⁷ ɪ teu na ɪ sɔsɔɔntu we sɔɣɔntu.

ɪ we toŋ ke ɪ təcəɣalɛ taa na í haaku
 laŋhɔlɔmle.

²⁸ Tetu təna yələa, í kɔɔ na í sa Tacaa.

í hólí ɪ teu na ɪ toma.

²⁹ í kɔɔ na í sa ɪ teu na í kəna-ɪ mə
 kɔhaaŋ.

í həntɪ Tacaa ke atɛɣɛ saa wei ɪ hóləɣí ɪ
 tənəŋŋ wɛɛtu tɔ.

³⁰ Antulinya təna yələa mə í seliyina-ɪ.

Tetu cəɣa teu ké tu nyəɣəɔɣɪ.

³¹ ɪsɔtɔnɔɣu laŋle í hɔləmɪ,

na tetu náá ɣɔɔli.

Na pá heeli yələa təna sɪ Tacaa keɛ
 wulav.

³² Teŋku na ɪ taa nyəm təna í kala
 kəkɔte.

Tawa na a nyəm təna, í ɣɔɔli.

³³ Hɔtu taa tuŋ, í kiisina laŋhɔlɔmle ke
 Tacaa kiŋ.

Mpi tɔ, ɪ kəŋ kawulayə tɔɣɔv ke tetu taa.

³⁴ Tacaa ké kɔpəŋ ké, í samɪ-ɪ.

Pəɣele ɪ sɔɔlɔɣu fɛɪ tənaya.

³⁵ í wiikina-ɪ sɪ:

Tacaa waasɔlɔ lɔɔ, hai, waasɪ-tv.

Ya-tvɔv piitimnaa kpaɪ nyəm niŋ taa.

Kpɛɣeli-tv na tɛ yaa nyá həte naŋŋ
 nyəntɛ.

Na ta laŋa heena nyá samtv.

³⁶ í sɛɛ lseyɛli lɔɔ Tacaa ke tam.

lɛna samaa təna tisi sɪ lɔɔ í kəna mpv.

í sa Tacaa.

³⁷ Mprúɣú Tafiiti təma Asafi na ɪ
 taapalaa təna sɪ: í cəɣa lɔɔ atakaa kiŋ,
 na í lakɪ mə yontu təma ke tam ké paa
 kɔyakv ŋku, ɪsu pə suw tɔ, í taa yeɛ.

³⁸ lɛna í ləstɪ Opetɪ-ltəm na ɪ lɔlɔɣu taa
 ké yələa pələfɛɪ nutoso na naanɔwə, na
 pə sɔsəna Yetutuŋ pəɣalɔ Opetɪ-ltəm,

na Hosa, na pá laki nɔnwɔsi tanɔyɔ tɔmlɛ.

³⁹ M̄p̄ȳú Tafiiti tú kɔtulɛ Satɔki na ɪ lulɔyɔ taa kɔtɔlɛa si: Í paasɛna lɔɔ cɔkɔlɛ nte tɔ wɛ Kapawɔŋ tɔkɔtɔlɛ tɔ. ⁴⁰ M̄ə tɔmlɛ ntɛ sɪ í laki kɔtɔyɔ ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔyɔ tanɔŋ na taanɔyɔ. Na í laki kɔtasɪ nsi pa kɛsa kiiu ŋku Tacaa hawa lɛyɛli nyɔ́ma tɔ ku taa tɔ. ⁴¹ M̄ə na Hemaŋ, na Yetutuŋ, na lɛlaa mpa pa lɛsaa sɪ pá saŋ Tacaa ke ɪ sɔɔlɔyɔ tam nyɛŋku tɔ tɔ. ⁴² Hemaŋ na Yetutuŋ pa tɔmlɛ ntɛ akantɛɛ hulɔyɔ na kɔɛŋkɔɛŋnaa mapu. Na wontu lentɛnaa nti pa yookayana lɔɔ Tɔm yontu tɔ. Ulena Yetutuŋ pɔyɔlɛa ke nɔnwɔsi tanɔlɛa.

⁴³ Pə waali ké paa wei ɪ kpema ɪ tɛ. Na Tafiiti náá kpe na í sɛɛ ɪ nyɔ́ma.

Natan na Tafiiti pa tɔm

(Samiyɛli II 7:1-17)

17 Tafiiti caya ɪ kawulaya taa, ulena kuyaku nakulɪ í tɔ lɔɔ kɔyɔyɔtɔtu telɛsulɛ Natan si: Pə ta muna sɪ má wɛɛ kutuluyɔ ŋku pa lapɛna kɔɛŋkɔɛlɛsɪ kupɔŋsɪ tɔ ku taa, na Tacaa atakaa náá wɛ cɔkɔlɛ nte pa lapɛna pɔɔŋ tɔ tɔ taa. ² Ntɛna Natan cɔ wulav sɪ: Polo na í lɔ́ pə tɛna mpi n mayasɛyɪ nyá taa tɔ. Mpi tɔ, Tacaa wɛ nyá waali ké.

³ Ahoɔ yuwa, ulena Tacaa tɔ Natan si: ⁴ Polo na í heeli ma pɔyalɔ Tafiiti sɪ, pə taya unɪ ɪ ka ŋmana-m tɔyɔyɔ ŋka ka taa maa caya tɔ. ⁵ Hatoo ma lɛsulɔyɔ lɛyɛli nyɔ́ma ke Icipiti taa, na pɛ suna saŋa tɔ, ma ta cayaɔa kutuluyɔ nakulɪ ku taa. Cɔkɔlɛ taa ké ma wɛɛ na má layasɛyɪ lona. ⁶ Pəle pə paasi too ma wɛw lɛyɛli nyɔ́ma waali tɔ, Paasɛnlɛa pɔyalɛ ke ma tú ma yɔlɛa paasɛnav. Pəyɛle ma ta kalɛna pa taa nɔyɔlɛ sɪ ɪ ta ŋma-m kutuluyɔ kupɔŋku.

⁷ Mpu tɔ, heeli ma tɔmlɛ tv Tafiiti sɪ: Toma tɛna tv Tacaa má, ma yɔyɔtɔa sɪ,

ntiyɛle taa ké ma kpa-ŋ heeŋ waali sɪ í la ma lɛyɛli nyɔ́ma wulav. ⁸ Na má wɛ nyá waali ké nyá tɔntɛ tɛna taa, na má kpiisi nyá kolontunaa tɛna na má kusɪ nyá nyuɔyɔ isɪ atɛ sɔsaa lɛlaa. ⁹ Ulena má ha ma lɛyɛli nyɔ́ma ke tɔcayɔlɛ sɪ pá caya teu na pulɔ í taa pɛyɛli-wɛ, na yɔlɛa asayaa í taa tɔyɔ pa isɛ. ¹⁰ Isɪ saa wei maa kpa Paasɛnlɛa ke ma yɔlɛa lɛyɛli nyɔ́ma tɔ tɔ. Maa tisi mɔ kolontunaa tɛna tɔfɛ. Ma heeliyɪ-ŋ sɪ lɔɔ ma, maa yɛle na í wɛɛna lulɔyɔ nyɔ́ma ke nyá waali. ¹¹ Ye pə tala nyá kuyaku na í sɔpa, ulɛ maa lɛsɪ nyá piya mpa n lulɛna nyá tanɔyɔ tɔ pa taa nɔyɔlɛ, na má kpa-ɪ wulav. ¹² Inɪ ɪ ka ŋmana-m tɔyɔyɔ na má yɛle na ɪ kawulaya kumtɛ wɛɛ tam tɔ. ¹³ Inɪ ká nyɛnɛyɪ-m ɪ caa, na máá nyɛnɛyɪ-ɪ ma pɔyalɔ. Ma kaa lɔ-ɪ, isɪ ma lɔɔ wulav wei ɪ laala-ŋ tɔ. ¹⁴ Máá kpana-ɪ ma yɔlɛa wulav ke tam tɔ ké ma tɔyɔyɔ taa na ma kawulaya taa, na ɪ tɔyɔyɔ kawulaya tɔŋ kaa ciyiti.

¹⁵ Nti nti lɔɔ heela Tafiiti na Natan nɔyɔ tɔyɔlɛ.

Tafiiti sɔlɛmɔyɔ

(Samiyɛli II 7:18-29)

¹⁶ Mpuɔulɛ wulav Tafiiti pola lɔɔ cɔkɔlɛ taa, na í yɔyɔtɛna lɔɔ sɪ: Hai, Tacaa lɔɔ má na ma tɔyɔyɔ tɔ ké wɛ na í kɔŋna-m timpɪ taa ma wɛ isɛntɔ tɔ? ¹⁷ Pəle pə paasi na í yɔyɔtɛyɪ isɛna ma tɔyɔyɔ ka tɛsɛna cele tɔ pə tɔm? N laki-m ké isɪ ma ké yulɔ sɔsɔ nɔyɔlɛ, ma lɔɔ Tacaa. ¹⁸ Ma feina kuyɔyɔtɔtu ke teeli wei n tv-m tɔ ɪ tɔ. Mpi tɔ, ma ké nyá tɔmlɛ tv ké, na í nyɛma-m. ¹⁹ Tacaa, n sɔɔla-m tɔyɔ n lapa kupantunaa pane pa tɛna sɪ nyá sɔsɔntɔ tam tɔɔ nyɛntɔ í ná. ²⁰ Tacaa nɔyɔlɛ ta nɛyɛsɛna-ŋ. Ye tɔ kɛsɛna nti unɪ tɔ nuuna ta ŋkpaŋŋ tɔ, lɔɔ nɔyɔlɛ ɪ feɪ isɪ nyá. ²¹ Piitim napɛli pə feɪ na pɛ nɛyɛsɛna nyá yɔlɛa lɛyɛli nyɔ́ma mpa tá n kɔma na í ya Icipiti nyɔ́ma ŋmakɛlɔyɔ taa na í la-tɔyɔ

nyá yélaa tó. Lakasi kupaŋsi na sɔɔntv nyənsi ke n tɔɔnna piitimnaa ke nyá yélaa tá ta nɔɔ tɔɔ na nyá həte yaa, na pá waasi-tv. ²²Na tɔ pási nyá nyéma ke tam tɔɔ, na nyaa pási tá lɔ. ²³Pənente Tacaa la isu n yɔɔtɔv tɔ. Yoosi nɔɔ ŋka n su má na ma tɔyaya nyéma tɔɔ tam. ²⁴Pá la teitei, isu n yɔɔtɔv tɔ. Ulena nyá həte la sɔɔle ke tam tɔɔ na yélaa yɔɔtɔyɔ si: Tacaa Toma tənə tv nté lseyeli nyéma lɔ. Yele na nyá təmle tv ma ma tɔyaya nɔɔ toŋ. ²⁵Mpi tɔ, ma lɔ, nyá huləna-m si n ká ham lɔlvɔv nyéma na pá ləeti kawulaya taa. Pə tɔɔ ké ma pəsaa na má sələməyɔ nyá kiŋ. ²⁶Hai, Tacaa, nyayale lɔ, nyá suna nyá təmle tv maya nɔɔ kupaŋka ŋke. ²⁷Nyá koolina ma tɔyaya nyéma ke kupantv si ma lɔlvɔv nyéma ká tɔki kawulaya ke tam ke nyá isentaa. Ule nyá koolee ant a ka tɔŋ-weyə tam tɔɔ.

Tafiiti tɔɔ piitimnaa ləlaa tetv

(Samiyehl II 8:1-14)

18 Pəle pə waali ké Tafiiti yoonə Filiisi nyéma na í kəl-wə na í ləeki Katv icate na pə cɔlv nyéma. ²Na í yoonə Mowarv nyéma tɔtɔ na í kəl-wə na pá fələyɔ-lampuu. ³Mrúyú ɔ yoonə Silii wulav Hatatəsee wei ɔ wə Sopa na í tɔki ɔ kawulaya ke Hamatv hɔɔlvɔv tɔɔ tɔ. Waatv inəyɔ Hatatəsee caakaya si ɔ tɔki lfəlatv hɔɔlvɔv tetv. ⁴Na Tafiiti ləeki yoo kəekenə iyaya (1000) na krayanəŋ cayalaa ke iyisi naatosompɔlaya (7000) na yoolaa nɔɔhəe nyéma ke iyisi hiu (20000) na í su ɔ tv isv krayanəŋ nunswa (100). Pə kaasa wei ulena í setv ɔ tənə ɔ nɔɔhəe hola. ⁵Mrúyú Tamasi Silii nyéma pola wulav ke sənəv. Ulena Tafiiti kv pəleyə yoolaa iyisi hiu na naale (22000). ⁶Ulena Tafiiti su yoolaa kpeka ke Tamasi ke Silii taa na í tɔki pa tɔɔ na pá fələyɔ-lampuu. Na Tacaa kentiyi Tafiiti tɔɔ ké timpi timpi ɔ pukaya tɔ. ⁷Ulena í kraya Silii

wulav Hatatəsee taŋlaa wula kraləŋ na í pona Yosalem. ⁸Mrúyú Tafiiti kuu nyəɔlvɔv kuseemvɔv nyəɔtv ke sɔsɔm ke Hatatəsee acaləe nna pa yaa si Tipatv na Kuŋ tɔ a taa. Nyəɔtv ntəyɔ Salbməŋ kraya waali waali na í lu lvm nyam-paani anaam, isu lule na akelenaa na lɔ təseele taa wantv lentənəa.

⁹Mrúyúle Hamatv wulav Tou nuwa si Tafiiti kɔwa Sopa wulav Hatatəsee yoolaa. ¹⁰Ulena í tili ɔ pəyalv Hatolam si í see wulav Tafiiti na í samɔ-ɔ. Ləna ɔ yoonə Hatatəsee na í kəl-ɔ tɔ. Mrúyú Hatolam kreyŋna Tafiiti ke wula wantv na liyitee nyəɔtv na nyəɔlvɔv kuseemvɔv nyəntv. ¹¹Ulena Tafiiti su Tacaa ke wula na liyitee nyəɔtv nti pa ləeka piitimnaa lempanaa kiŋ tɔ. Isv ltəm na Mowarv na Amoni na Filiisi na Amaleke pə nyéma.

¹²Mrúyú Seluya pəyalv Apisayv yoonə ltəm nyéma ke Təm tetekələ taa, na í kú pa taa yélaa iyisi pəlefetv hiu (18000). ¹³Na í su yoolaa kpeka ke ltəm nyéma te na Tafiiti tɔki pa tɔɔ na Tacaa kentiyi ɔ tɔɔ ké timpi timpi ɔ pukaya tɔ.

Tafiiti waali nyéma həla

(Samiyehl II 8:15-18)

¹⁴Tafiiti tɔɔ kawulaya ke lseyeli nyéma tənə tɔɔ ké na í təŋəyɔ tampana na í huvkəna yélaa tənə. ¹⁵Seluya pəyalv Sowarv kele yoolaa nyvɔv tv. Ahilutv pəyalv Yosafatv kele takəlasi sulv. ¹⁶Ahitupv pəyalv Satɔki na Apiyataa pəyalv Apimeleki kele kətəlaa. Safesa kele takəlasi ŋmaalv. ¹⁷Yoyata pəyalv Penaya kele wulav taŋlaa nyvɔv tv. Tafiiti pəyalaa mayamaɔa nté ɔ sənlaa sɔsaa.

Tafiiti tillaa fəele tɔy

(Samiyehl II 10:1-5)

19 Mrúyú waatv nɔɔlv Amoni nyéma wulav Nahasi səpa na

ɪ pəyalv læeti ɪ lonte. ²Mpɔvɔle Tafiiti tɔma sɪ: Maa læeti Nahasɪ pəyalv Hanuɲ ke kɔpantv nti ɪ caa ka lapa-m tɔ. Ulena Tafiiti tili tillaa sɪ pɔ polo pɔ pɔ sɛɛ-ɪ ɪ caa ləyaya. Tafiiti tillaa tala Amoni nyɔma tetv taa. ³Ulena tetv nti tɔ awulaa sɛkpema tɔ Hanuɲ sɪ: N huv sɪ ləyaya sɛɛv tɔv kɛ Tafiiti tila ɪ yɔlaa na? ɪ tila-wɛyɛ sɪ pɔ fɛɲ tetv na pɔ nɪ-tɪ na pɔ lɛkɪ-tɪ.

⁴Ntɛna Hanuɲ kpa Tafiiti tillaa na ɪ looli pa tantɔɲ, na ɪ setɪ pa wontu ke hatoo pa tapanɔsɪ kinɲ. Ulena ɪ tɔɲɔn-wɛ, ⁵na pɔ tɛna fɛɛle. Mɔpɔvɔ Tafiiti nu ɪ tillaa tɔm nti. Ulena ɪ kɔsɪ yɔlaa sɪ: ɪ sɔɲ-wɛ na ɪ heeli-wɛ sɪ pɔ saalɪ Yeliko na pa tantɔɲ nyɔ, ulɛna pɛɔv pɔ tala tɔyaya.

**lɛyɛlɛ nyɔma yoonav ke
Amoni nyɔma na Silii nyɔma**

(Samiyɛlɛ II 10:6-19)

⁶Mɔpɔvɔ Amoni nyɔma na pa wulav Hanuɲ pa cɛkɔna fɛɛle nte pa tv Tafiiti tɔ. Ulena pɔ kpaɲa Mesopotami ɪsɔtaa Silii nyɔma, na Maaka na Sopa nyɔma, pɔ yoolaa ke apaa, na pa yoo keɛkenaa na pa kpaɲanɔɲ ɔayalaa. Ulena pa fel-wɛyɛ liyitee nyɔɲɔv ke tɔɔnɔnaa hiu na naanɔwa. ⁷Na pɔ caa yoo keɛkenaa ke iyisi hiu na naanɔwa na naale (32000). Ulena pɔ kpaɲa Maaka wulav na ɪ yoolaa ke apaa. Mɔpɔvɔ pɛle pa polaa na pɔ pulɪ Metɛpa ɔɔɔ. Na Amoni nyɔma nɔɔ lu pa acalɛɛ taa, na pɔ pulɪ yoo.

⁸Tafiiti nu mpv, ulɛna ɪ kɔsɪ ɪ yoolaa wulav Sowari na ɪ yoolaa taa yoolaa tɔna. ⁹Mpɔvɔle Amoni nyɔma luwa na pɔ pulɪ ɪcate sɔsɔle nɔɲɔ. Na awulaa mpa pa kɔma-wɛyɛ sɛnav tɔ pɛle pɔ pulɪ hɔɲɔlvɔv lɛɲku ke tawa taa. ¹⁰Ulena Sowari cɛkɔna sɪ ɪ kɔ yoo taa na waalɪ. Mɔpɔvɔ ɪ lɛsa lɛyɛlɛ yoolaa taa yoolaa na pɛle pɔ yookina Silii nyɔma. ¹¹Pɔ kaasa yoolaa kɛkɛle lɛntɛ, ulɛna ɪ cɛle tɛlɛyɛ ɪ neu Apisayi na pɛle pɔ pulɪ Amoni nyɔma ɪsentaa. ¹²Na Sowari

heeli Apisayi sɪ: Ye Silii nyɔma ɪ kpilam, ulɛ n kɔɔ na ɪ sɛna-m. Yaa ye Amoni nyɔma kpilina nyɔ, ulɛ mɔɔ kɔɔ na mɔɔ sɛna-ɲ. ¹³Tɔɲɔv apalɔtv na tɔ kaasɪ ta tɔɲɪ ta yɔlaa na ta lɔɔ acalɛɛ tɔv. Ulɛ lɔɔ ɪ la ɪ luɲv nyɔntv.

¹⁴Mɔpɔvɔ Sowari na ɪ yɔlaa pa svv Silii nyɔma tɛɛ sɪ pɔ yookina-wɛ na Silii nyɔma tɔ casɔle. ¹⁵Amoni nyɔma nawa Silii nyɔma tv casɔle. Ulena pɛle pɔ se Sowari neu Apisayi na pɔ svv ɪcate. Ulena Sowari nɔɔ mɔlɪ Yosalem.

¹⁶Silii nyɔma nawa sɪ lɛyɛlɛ nyɔma kɛla-wɛ. Ulena pɔ kɔsɪ tillaa sɪ pɔ polo pɔ lɛsɪ pa tɛɛtɔnaa mpa pa wɛ lfɛlatɪ pɔɲɔ waalɪ tɔ. Pa nyvɔv tv ntɛ Hatatɔsɛɛ yoolaa nyvɔv tv sɔsɔ Sofaki. ¹⁷Pa heela-tɔɲɪ Tafiiti, ulɛna ɪ koti lɛyɛlɛ yoolaa tɔna na pɔ tɛstɪ Yaatanɪ, na pɔ kɔtɛna-wɛ na pɔ pulɪ pa ɪsentaa. Mɔpɔvɔ Silii nyɔma tii pa tɔv. ¹⁸Ama lɛyɛlɛ nyɔma nɔɔ tɔ pa waalɪ na pɔ se. Ulena Tafiiti na ɪ nyɔma pɔ kɔ kpaɲanɔɲ na ɪ keɛkenaa ke iyisi naatosompɔɲɔlaya (7000) na yoolaa nɔɔhɛɛ nyɔma ke iyisi nule (40000) na pɔ kɔ yoolaa nyvɔv tv Sofaki tɔtɔ.

¹⁹Waatu wei awulaa mpa Hatatɔsɛɛ ka ɲmakɔlaa tɔ pa nawa sɪ lɛyɛlɛ nyɔma kɛla-wɛ, ulɛna pɔ polo na pɔ na Tafiiti pɔ ciiki na pɔ cɛle-ɪ pa tɪ. Pɔ kpaɲav waatu unɪ tɔ Silii nyɔma ɪ caaki Amoni nyɔma ke sɛnav.

Sowari lɛkɔvɔv ke Lapa ɪcate

(Samiyɛlɛ II 11:1 na 12:26-31)

20 Pɔnaɲa sikaa na pɔ tala waatu wei awulaa tɛkɪ yoo tɔ. Mɔpɔvɔ Sowari kuu yoolaa na pɔ polo pɔ kɔ Amoni nyɔma. Na pɔ tɔ Lapa ɪcate sɪ pa yookina-tɛ. Na Tafiiti nɔɔ ɔaya Yosalem.

Mɔpɔvɔ Sowari yoonaa Lapa nyɔma na ɪ wakɛlɪ ɪcate. ²Ulena pɔ kuu tɔ taa won-tɔnaa, ulɛna Tafiiti kpaɲa wɔla ntenuɲv ɲku ku wɛ Amoni nyɔma tvɲv Milikom

tō tō. Ntenuyu ŋkv kv yuŋ ka we usu kiloona hiu na naanōwa ké mpv. Paa tōwa kv tō ké liyitee pāle. Mprōyú pa tema-kvyv Tafiiti nyvuv. ³Pā kaasa icate yēlaa, ulena í tu-weye wahala tēma. Lēlaa ke tuŋ fayalaa, na lēlaa ke pēe saakēlaa, yaa taakukulasi setēlaa. Mprōyú Tafiiti lapēna Amoni icate tēna. Ulena í na í yēlaa pá mēli Yosalem.

Filiisi nyéma yoonav

(Samiyēel II 21:18-22)

⁴Pāle pē waatl ké lseyeli nyéma pola Filiisi nyéma yoonav ke Kesēe. Waatu unēyi Husa tu Sipikayi kuwa Lefayi tooko Sipayi na pē tisi Filiisi nyéma. ⁵Yoo lēŋkv taa ké Yayii pēyalv Ulanāŋ kuwa Katu tu Koliyati neu Lamii. U ŋmantaaya krátúyú yasēlaya we usu saŋata kpatēle. ⁶Mprōyú pa tasa yoo lēŋkv suluŋv ke Katu. Tēnaya pá nawa kolontu tooko nōyōlv í ké Halafa lūlvuv tu. U mpee na í nōmpee we naatosō naatosō. A krenta hiu na liyiti. ⁷Apalv unv í caa lseyeli nyéma ke tōm, ulena Tafiiti taalv Samma pēyalv Sonatāŋ kv-í.

⁸Tafiiti na í yoolaa pa kōna Filiisi icate Katu tookonaa mpe.

Kōkalvuv na yulvkvsvkv

(Samiyēel II 24:1-9)

21 Mprōyú kvvaku nakvli Satamv mayasaa sv í tūyi lseyeli nyéma ke wahala. Ulena í tūsi Tafiiti sv í kala lseyeli nyéma. ²Ntēna Tafiiti tō Sowapv na yoo nyvuv nyéma lēlaa sv: Í polo í kala lseyeli tetv tēna yēlaa, na má nyv í pa nyvuv.

³Ntēna Sowapv cō-í sv: Hai, ta caa, lō í la na lseyeli nyéma huki tōm nunōwa (100). Saŋa isēntō pa tēna pa ké nyá ifalaa ké. Ule pepe tō ké n caa sv í nyv í pa nyvuv, na í svsv lseyeli nyéma ke isayatu taa?

⁴Ntēna wulav sv í kala ke í kala. Ulena Sowapv náá cō lseyeli tetv tēna na í

kala yēlaa na í mēli Yosalem. ⁵Na í heeli wulav sv lseyeli yoolaa we iyisi iyaya ke tōm iyaya, na iyisi nunōwa (1100000) na Yuta nyéma ke iyisi nasēle na nutosō na naanōwa (470000).

⁶Sowapv laŋle ka wakēlāna wulav tōm ntēyi. Ule í ta kala Lefii na Pēncamēe nyéma.

lō hōma lseyeli nyéma ŋkraŋvuv ke Tafiiti isayatu tō

(Samiyēel II 24:10-17)

⁷Mprōyú Tafiiti yaasi unv í ta mayā lō, na ílé í hō lseyeli nyéma ŋkraŋvuv.

⁸Ntēna Tafiiti sēlōm lō sv: Tacaa, ma lapa mpv tō, ma wakēlaa ké. Ule wii-m ma isayatu nti. Ma lapa kumelentv ké.

⁹Mprōyú Tacaa heela Tafiiti laŋvuv tasēlv lō kvvōyōtvuv telēsōlv Katu sv: ¹⁰Polo í heeli Tafiiti sv ma sv wahalanāna tooso sv í lēsv pa taa kvlvv na má kōna-í.

¹¹Mprōyú Katu pola Tafiiti kvŋ na í pōcō-í sv: Tacaa sv weye n lēsēyi?

¹²Nyōyōsv í lu pūsv tooso? Yaa í se nyá kolontunaa ke isōtvnaa tooso? Yaa lō í tili isōtaa tillu na í pēli yulvkvsvkv ke kvvēēŋ tooso ke lseyeli tetv tēna taa? Mayasv nyá taa na í cō na má heeli wei í tila-m tō.

¹³Ntēna Tafiiti cō-í sv: Ma laŋle pēsaa ké. Pē kēla-m teu sv má pēti ma tēyi Tacaa kvŋ taa. Sana unv í hō tá ŋkraŋvuv na mpi yulv ká hōm-í tō. Mpi tō, í pētōtēle tōwaya.

¹⁴Ulena lō kōna yulvkvsvkv, na lseyeli nyéma sv yēlaa iyisi nutosō na naanōwa (70000). ¹⁵Mprōyú Tacaa tila isōtaa tillu wei í kvvvi tōyō Yosalem. lōtaa tillu talaa usu í ká niki kvvuv, ulena lō laŋvuv huwēe na í sēŋsv-í sv: Yele mpv pē mayānaa.

Waatu unv ulē, isōtaa tillu we Yēpūsv tu Olēnāŋ tōyōnaya tēmate ntē. ¹⁶Tafiiti kusa isē, ulena í ná isōtaa tillu ke ate ate na í kvpēlēsēyi í laŋvuv na

Yosalem taw. Mprugy i na swsaa mpa paa suu layaga folotnaa taka to pa hota pa isentaw. ¹⁷Ntena Tafiiti si: Hai, ma wakelana. Mpi to, ma ywotana si pa kala kukaluy. Yalaa pane pa taa nyalu ta la taali nyalu. Mpu to, pu wee si ma na ma tayaga nyoma ta to ke lso i tu niy.

Tafiiti hmawa Tacaa ke kotaya talate
(Samiyeel II 24:18-25)

¹⁸Mprugy Tacaa isotaa tillu heela Katu si: Heeli Tafiiti si polo timpi Olonan maku i tawonaya to na ni hmaw Tacaa ke kotaya talate.

¹⁹Uena Tafiiti tee, isu Tacaa heeluyu Katu si i heeli-i to. ²⁰Olonan na ipyalaa liyiti paa wenna tana, na pa maku pa tawonaya. Mprugy pa na isotaa tillu uena pa se na pa hmeli. ²¹Tafiiti tala tana na apalu un i na-i, uena i lu kataya taa na i polo na i hanti-i ate. ²²Uena Tafiiti tomi-i si: Pwetana-m nya kataya na ma fel-ny na ma hmaw Tacaa ke kotaya talate, na yulokosaku kune ku su tanaya. ²³Ntena Olonan si: Hai, tacaa, kraa na ni lana mpi n caaki to. Ma keeke kele na pa naan, faya keeke na ni la kotaya taasi. Kraa naan na tawonaya na ni la kotaya. Ma ha-ny pa tana.

²⁴Uena wulaw to si: Aai yoo, ma caa ma fel-ny pa liyitee ke, taa ha-m. Maa caa si ma la Tacaa ke kotaya ke nya nyam, yaa pulu mpi pa to ma ta wu to.

²⁵Mprugy Tafiiti fela Olonan ke wula nyawtu nasotoso (600) ke kataya nke ka to. ²⁶Uena Tafiiti hmaw Tacaa ke kotaya talate ke lonte nte to taa. Na i la kotasi nsi kokw lusa si tana to na nyo kulumaya krentuyu nyensi. Na i selami lso na lso tisi kokw na ka nyaga i kotasi. ²⁷Mprugy Tacaa toma isotaa tillu si: Menna nya layate ke to suyute taa.

²⁸Mprugy Tafiiti cekana si Tacaa muba i selamuyu ke Yepusi tu Olonan kataya taa tana. Uena Tafiiti laku

tanaya kotasi. ²⁹Waatu un to lso cokale nte Moisi ka lapa wulaya tetu taa to na pa kotaya talate pu we Kapawon takotale ke. ³⁰Ama Tacaa isotaa tillu layate tom ka kraa Tafiiti ke swontu. Ue i ta pasi na i tala tana si i seeki-i.

22 Pa to ke Tafiiti tawaga si: Caweye paa hmaw Tacaa taseele na kotaya talate nte to to lseyeli nyoma ka laku kotasi to.

Tafiiti lupu si i hmaaku lso taseele

²Mprugy Tafiiti toma si: I koti lseyeli taa cayalaa. Uena Tafiiti tu-weye tamle si pa saaki pee wena paa hmaw lso taseele to, ³na i tayani nyawtu tuutuuma wei paa luna kampwna nyoma kukamee to na nyoma kukolisee nna pa tulawana nonwosi to na i kaa nyawtu kuseemuyu ke tuutuuma to. ⁴Na i kaa taasi kwanu nsi Siton na Tiii nyoma kawagana-i taw tuutuuma. ⁵Tafiiti mayasaya i taa ke si: Ma pwalu Salumon ke pawaga, i ta nyanta pulu. Pawele pa wee si pa hmaw lso taseele nteye na to taa weena saala ke tetu tana taa. Mpu to, maa tayani mpi pa wee si paa lana to. Pa to ke i tayana wontunaa pawale na paw i si.

Tafiiti tu Salumon si i hmaw lso taseele

⁶Mprugy Tafiiti yaa i pwalu Salumon na i tu-i si i hmaw lseyeli lso Tacaa ke i taseele. ⁷Na i heeli-i si: Ma pu, maa tuwa ma taa ke si maa hmaw lso Tacaa ke timpi paa see-i to. ⁸Ama lso co-m si ma sula yalaa kuyu ke yoo taa. Pa to ke ke pa fel si ma hmaw-i timpi paa seeki-i to. ⁹Ma pawaga kululaya kaa wee yoolu isu ma. Kaa la heesuyu tu ke. Lso ma kaa yele na ma pwalu kolontunaa mpa pa cawana-i to pa yoonana-i. Halu i hete nte Salumon. Pa nyuyu nte si heesuyu tu. Maa yele ke na lseyeli nyoma heesi na pa cayana pa taw i kawulaya waatu tana taa. ¹⁰Un i ka hmaw-m timpi paa

liyiti nyəŋ ke Yekamam. ²⁰Usiyeli pəyaya kancaalaya nyəŋka nté Mika, na naale nyəŋka ke Isiya.

²¹Melali piya nté Malii na Musi. Ulena Malii náá luli piya naale, Ulasaa na Kisi. ²²Mrúyú Ulasaa ná səpa ı ta hiki apalupəyaya. Alupiya tike ke ı hikaa. Ulena ı caa newaa pəyalaa náá krayawe. ²³Piya toosoŋo Musi na Lulaa. Mpeyele Malii na Utee na Yelemətu.

²⁴Lefii luluyu nyəma nté na mpeyele pa nyəwə nyəma na pə keesəna isəna pa tu pa həla ke kukaluyu takəlaya taa tə. Pa pusi takı hiu hiu təyɔ pa caaləyɔ Tacaa təmlə ke ləw təsele taa. ²⁵Tafiiti ka yəwəta mpɔ sɪ lseyeli ləw Tacaa yelaa na yəlaa həesi na ı maɣamaɣa ı we Yosalem taa ké tam. ²⁶Ule Lefii nyəma kaa tasa ləw cokəle na isə seew wontu tənaya lona layasuyu. ²⁷Ulena pá ŋmaaki pa həla ke waatu wei pa takı pusi hiu hiu tə. Isu Tafiiti ka suw tə. ²⁸Na Aləŋ luluyu nyəma náá tuyu-weyɛ təmlə ke ləw təsele taa na pə patəma taa na pá tayənəyɪ kətaya wontu na pá laki pə isə seew təma lenna. ²⁹Isu ləw potopotonaa tuyu, na kutəyɔv ŋku pa laki kətaya tə pə mɔlɔm mpi pa tuyɪ kukusum fei kakalasi na kakalasi nsi pa tuyɪ nim taa tə, na tinte pə mɔlɔm tayənuyu. Na pá feŋiyɪ sanəyanaa na maɣasələsi pə təw. ³⁰Pə wee sɪ yonyoolaa í wee tam ké tanaŋ na taanaya, na pá saŋ Tacaa na pá kusɪ ı nyuyv. ³¹Na kətəlaa lakı-ı kətasi nsi kəkə lusa sɪ təna təyɔ kuyaku kuhəesuyv wule, na isəv kuyaku kancaalaya nyəŋku, na acima lenna wule. Mrúyú Lefii nyəma ká laki pa təma ke tam ké Tacaa isəntaa isu pa tu-we tə. ³²Paa paasəna ləw cokəle na kate taa kate nan. Ulena pa tətunaa Aləŋ pəyalaa náá laki ləw təyaya taa təma.

Kətəlaa kpeka

24 Mrúyú pa faya Aləŋ luluyv nyəma ke kpeka kpeka. Piya liyiti ké ı ka lulaa. Mpeyele Natari, na Apihu, na Ulasaa, na Utamaa. ²Ama səm kəwla Natari na Apihu na pá yeke pa caa. Pəcɔ pa feuna pəyalaa. Pə təw ké pə yela Ulasaa na Utamaa pá tike na pa laki kətuyv təmlə. ³Pəle pə waalu ké Tafiiti na Ulasaa luluyv tu Satəki, na Utamaa luluyv tu Ahimeleki, pa faya kətəlaa ke kpeka na pə keesəna pa təma. ⁴Ulena pá ná sɪ Ulasaa nyəma kəla pəyalə ke Utamaa nyəma. Pə təw ké pa faya Ulasaa nyəma ke luləŋ kpeka naanwə na naatoso, na Utamaa nyəma ke kpeka pəlefeɪ naanwə na pa nyuyv nyəma. ⁵Tete ké pa təwa na pá kpana kətəlaa na ləw təsele təmlə lataa ke Ulasaa na Utamaa pa luləŋ taa.

⁶Mrúyú Lefii kpekəle tu Semaya pəyalv Netaneyeli wei ı ké takələsi ŋmaalv tə, ı ŋmaa pa həla ke wulav na nyuyv nyəma, na kətulv Satəki na Apiyataa pəyalv Ahimeleki na kətəlaa na Lefii luluyv nyuyv nyəma pa isəntaa. Təm naale naaleye pa tə tete ké Ulasaa luluyv nyəma təw, na Utamaa luluyv nyəma təw ké təm kulɔm kulɔm. ⁷⁻¹⁸Kpeka nyuyv nyəma mpa pa tə tete na pá kpa tə pa həla ntə:

1. Yoyalipi
2. Yetaya
3. Halim
4. Sewolim
5. Maləkiya
6. Miyaməŋ
7. Hakəwsi
8. Apiya
9. Yesuwa
10. Sekaniya
11. Uliyasipt
12. Yakim
13. Hupa
14. Yesəpapt

- 15. Piləka
- 16. Լմեք
- 17. Hesii
- 18. Həpisesi
- 19. Petahiya
- 20. İsekiyeyeli
- 21. Yakej
- 22. Kamuli
- 23. Telaya
- 24. Maasiya

¹⁹ Լսəna pə pıla kpeka yəlaa ke pə təmlə tə təyčle, si pə təj pə caa Aləj kusəsuttu na pə keəsəna isəna lseyeli ləw Tacaa ka su-i tə, na pə suw ləw təseele taa kə təmlə lapu.

Lefii nyəma ləlaa həla

²⁰ Lefii nyəma ləlaa nyuyv nyəma həla ntə cəne.

Aməlam ləwəv nyəma ntə na Supayeli. Supayeli nyəma ntə na Yetiya. ²¹ Lehəpiya nyəma taa kancaaləyə tu ntə İsiya. ²² İsaə ləwəv nyəma ntə na Seləwəti, Seləwəti nyəma ntə na Yahəti. ²³ Həpələj pəyalu kancaaləyə nyəj ntə Yeliya, naale nyəj ke Aməliya, na tooso nyəj ke Yəsiyeli, na liyiti nyəj ke Yekamam. ²⁴ Usiyeli pəyalu keke Mika. Mika ləwəv taa tu ntə Samii. ²⁵ Mika inu i neu İsiya ləwəv taa tu ntə Sakalu. ²⁶ Meləli pəyaləw ntə Malii, na Musi, na Yəsiya. ²⁷ Meləli ləwəv nyəma mpa i pəyalu Yəsiya ləlaə təyčle Soham, na Sakuu na İpili. ²⁸⁻²⁹ Malii pəyaləw ka we naaleye, İlasəw na Kisi. Ama İlasəw nə feina pəyalu. Kisi pəyalu keke Yeləmeyeli. ³⁰ Musi pəyaləw ntə Malii na İteə na Yeləwəti.

Lefii ləwəj nyəma ntə. ³¹ Aləj ləwəv nyəma ka təna tete na pə kpa pəle tətəyč wuləw Təfiiti na Sətəkı na Ahimelekı na kətəlaə nyuyv nyəma pə kinj. Na pə ləw ləwəyč taalənaə na newəw.

Yonyoolaa kpeka

25 ¹ Məpəyč Təfiiti na ləw seəw kpeka nyuyv nyəma, pə kpa Asəfi, na Həməj, na Yetutuəj, pə ləwəj nyəma na pə mpaə si, pə yoo ləw Təwə yontu na sənjkunəw, na cəməj, na krenjkrenjəw. Təmlə İte tə lətaə həla ntə:

² Asəfi wei i yookəyə ləw Təwə yontu isu wuləw ka heeluyə-i tə. İnu i paasəyənə i pəyaləw Sakuu, na Yoseəfu, na Netəniya, na Asələlə.

³ Yetutuəj pəyaləw ntə Ketəliya, na Seli, na Yesəyə, na Simeyi, na Hasəpiya, na Matitiya. Pə naatoso inu, pə caə wei i yookəyə ləw Təwə na sənjkə na i sənji-i tə, inu i paasəyənə-wə.

⁴ Həməj pəyaləw ntə Pukiya, na Matəniya, na Usiyeli, na Sepuweli, na Yeləwəti, na Hanəniya, na Hanəni, na İliyətə, Kitaliti, na Ləməmeti-ləseə, na Yosepekəwə, na Maloti, na Hotii, na Məhasiyəti. ⁵ Həməj pəyaləw ntə pə tənəyə mpu, na inu i ka kəna wuləw nəlu na i teləsəyi-i ləw kuyəyčətəw. Apəluəpiya nəənəwəwə na liyiti na əluəpiya liyiti ke ləw hawə apəlu inu si pə kəsi i nyuyv.

⁶ Ləw təseele taa kə mpe inu pə caənəwəw Asəfi, na Yetutuəj, na Həməj pə paasəyənə-wə, na pə yooki yontu na krenjkrenjəw, na cəməj, na sənjkunəw, isu wuləw ka suw tə. ⁷ Yonyooləw səsəw mpe na pə kpekəle taa nyəma, mpa pəw həla Tacəwəw sam yontu ke mpu tə, pəw wə yəlaə pəlefei ħmənuyv na nünəwəwəw (288) kə.

⁸ Tete kə pə təwəwəw na pə kpa pə tənə. Pə tə fəyə ifeəpiya, na əkrətəlaə, yəw yonyooləw nyənəwəwəw na kreləmələwəw.

⁹⁻³¹ Kpeka nyəwəj nyəma mpa pə tete na pə kpa tə pə həla ntə:

- 1. Asəfi pəyalu Yoseəfu
- 2. Ketəliya
- 3. Sakuu
- 4. İləli
- 5. Netəniya

lakəna lso təmle tɔ. ²¹ Keesəŋ lɔlɔyɔ tu Latəŋ lɔlɔyɔ nyɔŋ nyəma həla nté Yehiyeli ²² na ɪ piya. Ulena Setam na ɪ neu Sowɛeli, pá paasəyənə lso təsɛɛle kpancooŋ. ²³ Pə kaasa Aməlam na lsaə na Hepələnə na Usiyeli, pa lɔlɔŋ kpekə taa tɔ, ²⁴ Moisi pəyalu Keesəŋ lɔlɔyɔ tu Sepuweli ka kena kpancooŋ tanlaa nyɔyɔ tu. ²⁵ Lɔlɔyɔ ŋku ku taa ké liyeseɛ wɛɛ. Uliyeseɛ inəyələ Keesəŋ neu pəyalu. Uliyeseɛ pəyalu Lehapiya lɔləna Yesaya, Yesaya lɔləna Yolam, na Yolam náá lɔlɔ Sikəli, na Sikəli náá lɔlɔ Selomiti. ²⁶ Selomiti na ɪ newaa pa paasayana wontunaa mpa pa hawa lso tɔ. Paa wulav Tafiiiti na ɪ lɔlɔŋ nyɔŋ nyəma na yoolaa iyaya (1000) nyɔyɔ nyəma na nunuwa (100) nyɔyɔ nyəma na yoolaa nyɔyɔ nyəma lɛlaa. ²⁷ Mpe inɪ paa ha Tacaə ke wontunaa mpa pa hika yoo taa tɔyɔ si pa tayənənə lso təsɛɛle. ²⁸ Pə tənə mpi lso kuyɔyɔtutu teləsɔlɔ Samiyeli na Kisi pəyalu Sayuli na Nɛɛ pəyalu Apənɛɛ na Seluya pəyalu Sowari-wɛ paa hawa lso tɔ, Selomiti na ɪ newaa pa nyənayana pə tɔ.

²⁹ lsaə pəyalu Keniya na ɪ pəyalaa pa paasayana lseyeli tetu tɔmnə na huɔle.

³⁰ Hasapiya na Hepələnə lɔlɔyɔ taa yəlaa iyaya na nasətoso na nunuwa (1700) mpa pa təma wɛ teu na pa nyɔyɔ kulaa tɔ, mpe pa fəŋayana lseyeli tetu nti tu wɛ Yaatanɪ ilim tətɔle tɔ tɔ, na pá paasəyənə tetu na lso sɛɛ pə tɔm.

³¹ Yeliya ka kena Hepələnə nyəma lɔlɔyɔ nyɔyɔ tu. Tafiiiti kawulaya pənaya nule nyəŋka taa ké pa tənə lɔlɔyɔ ŋku ku loosi, na pá hiki Kalaati tu Yaseɛ ke ɪ lɔlɔyɔ nyəma mpa pa təma wɛ teu na pa nyɔŋ kulaa tɔ. ³² Mprúyú Tafiiiti ləsa lɔlɔyɔ ŋku ku taa ké yoolaa taa yoolaa ke iyisi naale na nasətoso na nunuwa (2700) na ɪ sɔsɔ Yeliya tɔ. Pa tənaya mpu pa ké lɔlɔŋ nyɔŋ nyəma ké si pa paasəyənə Luperŋ na Katɪ kpekə na

Manasee kpekəle həyɔlɔyɔ ŋku ku wɛna pɔyɔ waali tɔ tɔ, pa tetu na pə lsoɛɛle tɔm.

Yoolaa tayənnyu

27 lseyeli nyəma mpa pa lakaya wulav təmle tɔyɔlɔ. Pa taa ka wɛ lɔlɔŋ nyɔŋ nyəma, na yoolaa iyaya (1000) nyɔyɔ nyəma, na yoolaa nunuwa (100) nyɔyɔ nyəma, na tetu tɔm paasənlaa. Pa təmle nté yoolaa fayav na pá laki isɔtu isɔtu ke pənaya taa na pá kaasəyɪ təma. Paa kpekəle nteyɛ yəlaa iyisi hiu na liyiti (24000). ²⁻¹⁵ Nyɔyɔ nyəma mpa pa paasayana-wɛ tɔ pa həla ntɔ. Isɔtu kancaalaya nyəŋ nyəma nyɔyɔ tu nté Pelesi lɔlɔyɔ tu Sapitiyeli pəyalu Yasopam. Inɪ ɪ ka kena ɪ kpekəle taa yoolaa sɔsaa nyɔyɔ tu. Isɔtu naale nyəŋ nyɔyɔ nyəma nté Ahowa tu Totayi na pá sɔsənə ɪ waali tu Mikələnə. Isɔtu tooso nyəŋ nyəma nyɔyɔ tu nté kɔtɔlɔ sɔsɔ Yoyata pəyalu Penaya. Penaya inɪ ɪ ka ké yoolaa hiu na naanɔwa kpekəle taa lɛlɔ ke waatu wei ɪ pəsa nyɔyɔ tu tɔyɔ. ɪ pəyalu Amisapatɪ ka mɔna ɪ kpekəle na ɪ paasəyənə. Isɔtu liyiti nyəŋ nyɔyɔ nyəma nté Sowari pəyalu Asayɛli. Pələ pə waali ké ɪ pəyalu Sepatiya. Isɔtu kakpasi nyəŋ nyɔyɔ tu nté ləla lɔlɔyɔ tu Samuti. Isɔtu naatoso nyəŋ nyɔyɔ tu nté Tekuwa tu lkesɪ pəyalu lla. Isɔtu naatosom-pɔyɔlaya nyəŋ nyɔyɔ tu nté lfəlayim kpekəle tu Helesi ke Palənə. Isɔtu pələfɛi nyəŋ nyɔyɔ tu nté Sela lɔlɔyɔ tu Husa tu Sipikayi. Isɔtu pɔyɔlayafɛi nyəŋ nyɔyɔ tu nté Anatɔti tu Apiyeseɛ ke Pencameɛ kpekəle taa. Isɔtu naanɔwa nyəŋ nyɔyɔ tu nté Netofa tu Malayi ke Sela lɔlɔyɔ taa. Isɔtu naanɔwa na kulum nyəŋ nyɔyɔ tu nté lfəlayim kpekəle tu Penaya ke Pelatənə. Isɔtu naanɔwa na naale nyəŋ nyɔyɔ tu nté Netofa tu Helitayi ke Otiniyɛ lɔlɔyɔ taa.

tӱmlе taa. Taa nyӱ, pӱcӱ taa sele. Ma lс Tacaa kӱ wеe nyӱ waalӱ kӱ, ӱ kaa l-ӱ. Halӱna ӱ tӱseele tӱmlе tӱna yoosi. ²¹ Kӱtӱlaa na Lefii nyӱma mpa pa fayа kpekа kpekа sӱ pa lakӱ lс tӱseele taa tӱmlе tӱ pa wе nyӱ waalӱ tӱtӱ. Pӱle pӱ paasi yӱlaa mpa pa nyӱmӱ tӱmlе lapu ke teu na luyu kulumyу na pӱ wе lseyeli nyӱma na pa nyуyу nyӱma taa tӱ, paa tӱӱ nti n ka yӱyӱtӱ tӱ.

lс tӱseele ӱmau kuvӱӱӱ

29 ¹Mpӱyӱ wulav Tafiiti yӱyӱtӱ samaa taa sӱ: Ma pӱyalu Salumӱӱ ke lс lӱsaa sӱ ӱ lӱeti ma lonte. Ue ӱ kӱ pӱyаyа, ӱ ta nyӱntа pulu. Pӱyele tӱmlе sӱsӱle ke pӱ tu-ӱ. Mpi tӱ, pӱ tayа yulu ke ӱ ӱmaaki kutuluyu. Ama lс Tacaa kӱ. ²Ma kaasa ma tӱyӱ teu kӱ, na mӱ kpeyeli mpi mpi paa ӱmana lс tӱseele tӱ. Paa wula, na liyitee nyӱyӱtu, na nyӱyӱlyу maуamaуа, na pӱ kuvsemуyу, na kpenkpelastӱ, na liyitee pӱe kukpӱetee, na kacӱka nyӱna nna a teeki kӱkӱ tӱ. Na nna a wena ӱmalum ke waani waani tӱ. Na pӱe kuhulumӱe ke sӱsӱm. ³Ye pӱ kaasa ma maуamaуа ma wenaу isu wula na liyitee nyӱyӱtu, ue ma haaki-tӱ sӱ pӱ ӱmana ma lс tӱseele. Ma sӱsӱyӱ-tӱyӱ pӱ tӱna mpi ma tema tayanуyу sӱ pӱ ӱmana lс tӱseele nte ma sӱla teu tӱ pӱ tӱ. ⁴Maa ha Ofii tetu nyӱma wula ke tӱnӱnaa nuunуwa (100) na liyitee nyӱyӱtu kupantu ke tӱnӱnaa ӱmunуyу na nule (240) na pӱ matӱ lс tӱseele koloosi tӱ na pӱ taa tӱ. ⁵Tӱu, nӱnӱ awe kӱ ha Tacaa ke wula yaa liyitee nyӱyӱtu na luyu kulumyу. Uena canӱm tӱma lataa lu lс tӱseele taa wontu?

⁶Mpӱyӱ lseyeli kpekа na pӱ teesi nyуyу nyӱma na yoolaa iyaya (1000) nyуyу nyӱma na nuunуwa (100) nyуyу nyӱma na wulav tӱmlataa nyуyу nyӱma tisaа sӱ paa hana luyu kulumyу, ⁷ke wula tӱnӱnaa nuunуwa na nutoso

na naanуwa (170), na wula nyӱyӱtu ke iyisi naanуwa (10000), na liyitee nyӱyӱtu ke tӱnӱnaa ӱmunуyу na nuunуwa (300) na waalӱ, na nyӱyӱlyу kuvsemуyу isu tӱnӱnaa nasӱtoso (600), nyӱyӱlyу maуamaуа ke tӱnӱnaa iyisi tooso (3000) na pӱ lana lс tӱseele tӱmlе. ⁸Mpӱyӱ lelаa nӱ cela liyitee pӱe ke Keesӱ lylуyу tu Yehiyeli sӱ pӱ tӱ lс tӱseele kpancoou taa. ⁹Lotu kulumtu ke mpe unӱ pa tӱna pa hana pa kuvӱӱӱ na pa lanӱ hulumaa. Wulav Tafiiti maуamaуа lanӱle ka hulumaa kӱ pӱ tu fei.

Tafiiti lс sӱlӱmуyу

¹⁰Mpӱyӱ Tafiiti sama lс kӱ lseyeli samaa tӱna kin sӱ: Hai, Yakӱpu lс Tacaa, yӱlaa ӱ sanӱ-ӱ tam tӱ. ¹¹Nyаyale sӱsӱ na toӱ tu na teeli tu na tam tӱ tu. Nyӱ tӱnna isӱtaa na ate nyӱm tӱna. Nyаyale kawulaya tu na pӱ tӱna pӱ tu. ¹²Nyӱ haakӱna wenaу na ӱ tӱyӱ teeli na ӱ ӱmakela pӱ tӱna. Nyӱ ninӱ taa kӱ toӱ na pӱsуyу wеe sӱ ӱ la na paa awe nyуyу kulӱ yaa ӱ nyӱ toӱ. ¹³Pӱ tӱ kӱ ta lс tӱ sanӱ-ӱ na tӱ pуyӱlyӱ nyӱ hӱte sӱsӱle. ¹⁴Ma na ma yӱlaa tӱ ta ke pulu. Pӱcӱ pӱ tayа tӱ toӱ taa kӱ tӱ pӱsaa na tӱ ha-ӱ kuvӱӱӱ ine. Nyӱ hana-tуyу pӱ tӱna. Mpi n ha-tu tӱyӱ tӱ haaki-ӱ. ¹⁵Tӱ na tӱ caanaa tӱ wе-ӱ teitei kӱ isu muulaa na cayalaa, na tӱ weesӱ wе ate canye isu isotom, naani nӱyӱl ӱ fei. ¹⁶Ta lс Tacaa tӱ kaa wontu ke huуule sӱ tӱ ӱmaaki timpi tu seeki-ӱ tӱ, na nyӱ hӱte Nanӱ nyӱntе taa. Nyӱ tӱnna pӱ tӱnaya mpu. ¹⁷Hai, ma lс, ma nyӱmӱ sӱ n maуasӱyӱ yӱlaa lotunaa taa huwee kuvmelee na ӱ sanӱ tampana tӱӱlaa. Na lotu kulumtu ke ma hana-ӱ ma wenaу. Ma nawa nyӱ yӱlaa kotaa sӱ pa haaki-ӱ mpu tӱtӱ na lanӱhulumle. ¹⁸Hai, ta caanaa Apalaham na lsaaka na Yakӱpu pa lс Tacaa, yele na nyӱ yӱlaa lӱmaуasee

wee nyá tɔɔ ké tam ké mpv. ¹⁹Ha ma pəyalv Salvməŋ ke lotu kulvmtv na í tɔki nyá kvsəsutv na nyá kvseyesətv na nyá kiinj na í lakv-i. Í ħmá kutuluɣv ħkv kv təmlə ma taɣana isəntɔ tɔ.

²⁰Ḅpúɣú Tafiiti tasa kotilaa ke heeluyv tɔtɔ sv: Í see mə lsv Tacaa ke í na təmlə.

Ulena pa təna pá luŋ akula na pá see pa caanaa lsv Tacaa na pá hənti pa wulav ke atə.

Tafiiti səm na Salvməŋ kawulaya

²¹Ḅpúɣú tev fema tanaŋ, ulena pá la Tacaa ke kɔtasi nsi kɔkɔ lusa sv təna tɔ, na nɔɣɔ kulvmaya kprentvɣv nyənsi ke latəcənaa iyaya (1000), na iwaan ke iyaya (1000), na iwəesi ke mpv tɔtɔ na pə svlv. Haləna lseyelɪ nyəma təna mpa paa kotaa tɔ pá tɔɣɔ kɔtaɣa tɔɣɔnaɣa na pə tala-we. ²²Ulena pá tɔɣɔ kvɣaku ħkv na pá nyɔɔ Tacaa isəntaa na laŋhvlvmlə sɔsɔlə. Na pá tasa Tafiiti pəyalv Salvməŋ ke kawulaya kpa v ke tɔm naale nyəm. Na pá pəli-i nim na Tacaa həte taa. Na pá pəli nim ke Satɔki

tɔtɔ, na ílɛ í pəsi kətvlv sɔsɔ. ²³Ḅpúɣú Salvməŋ kpa wa Tacaa Kawulaya kumte tɔɔ na í ləeti v caa Tafiiti lonte, na v kawulaya təŋ teu na lseyelɪ nyəma təna tona-i. ²⁴Ulena tetv tɔkəlaa na yoolaa na Tafiiti pəyalaa lelaa nuna-i. ²⁵Ḅpúɣú Tacaa sɔsɔa v nyvɣv ke kvsvɣv ke lseyelɪ nyəma təna isəntaa. Na í yele na v kawulaya həte yaa na pə kəli sv mpa pa laala-i lseyelɪ kawulaya kumte tɔɔ ké cayalə tɔ.

²⁶lseyelɪ nyəma kvkprentvɣv tɔɔ ké Seseə pəyalv Tafiiti ká tɔɣa kawulaya. ²⁷l tɔɣa Həpəlvŋ ɪcate tɔɔ ké pusi naato-sompɔɣɔlaya. Yosalem ɪcate tɔɔ ké pusi hiu na naanvwa na tooso, na sí kprenti nvlə. ²⁸l səpəna kpatəlaya kvpaŋka ké, na təŋ na teeli. Ulena v pəyalv Salvməŋ ləeti v lonte.

²⁹Pa ħmaa wulav Tafiiti tɔm kancaalaya na tə tənaɣa ke nalv Samiyelɪ na lsv kvɣɔɣɔtutv teləsvlv Nataŋ na Katv pa takəlasv taa. ³⁰Sv taa ké pa keesa v kawulaya na v teeli na v təma pə tɔm. Na pə təna mpi pə lapa lseyelɪ taa, na Kawulav sv lensv taa tɔ.

KUTɔɔSUTU

TAKELAYA NAALE NYEŊKA

Kutɔɔlɔtu

Pa keesayi takelaya kane ka taa tɔɔɔɔ Tafiiti pɔyalu Salumɔɔ kawulaya tɔɔɔ tɔm. Lɔ sɛɛu tɔm kɛna pɛ tɛna pɛ kite. Pɛ tɔɔ kɛ takelaya ŋmaalɔ keesayi Salumɔɔ ŋmau kɛ lɔ tɛsɛɛle na Lefii kɔtɔlaa kpau tɔm, na Yuta awulaa lɛlaa taɔanɔɔ ke lɔ sɛɛu, na lɔ sɛɛlaa Tɛɛu acima taɔanɔɔ na lɛna pa hiiwa kiŋ takelaya tɔ.

lɛna pa faya Kutɔɔsɔtu II takelaya tɔ:

Salumɔɔ kawulaya tɔɔɔ na lɔ tɛsɛɛle ŋmau, titite 1-9

lɔ sɛɛu taɔanɔɔ na Yosalem nyɛma kuuu tɔm, titite 10-36

LSEYELI WULAU SALUMɔɔ TɔM

1 Mɔɔɔɔ Tafiiti pɔyalu Salumɔɔ nyɔɔsa i kawulaya. l lɔ Tacaa ka we i waali kɛ na i kusayi i nyuɔɔ.

Salumɔɔ sɛlɛma lɔ kɛ lɛmaɔsɛɛ

(Awulaa I 3:4-15)

²Mɔɔɔɔ kuyaku nakɔlɔ Salumɔɔ kota lseyeli nyɛma tɛna. lɛna pɛ tu kɛlɛna yoolaa iyaya (1000) nyɔɔɔ nyɛma, na nuɔɔwa (100) nyɔɔɔ nyɛma, na tɔm huɔlaa na lɔlɔ nyɔɔɔ nyɛma. ³lɛna i na pa tɛna mpa paa kota i kiŋ tɔ pɔ polo tɛfɛnle nte tɛ we Kapawɔɔ tɔ. Mpi tɔ, tɛnaɔa lɔ tɛmlɛ tu Moisi ka lapa cokɛle nteɔe wulaya tɛtu taa tɔ tu weɛ.

⁴Waatu unɔ Tafiiti ka tema lɔ atakaa kpaɔau ke Kiliyati-Yeyalim na i pona- i Yosalem. Na i su lonte nte tɛ taa i ka taɔana- i tɔɔ cokɛle taa. ⁵Ama i su nyɛɔɔɔ kuseɛmɔɔ kɔtaɔa tɛlate ke cokɛle isentaa. Nteɔe Ulii pɔyalu Pɛsɛlɛlɛ wei i kɛ Uu saali tɔ i ka lupu.

Tɛnaɔa Salumɔɔ na i waali nyɛma tɛna pa polaa na pɔ pɔɔɔ lɔ. ⁶Nyɛɔɔɔ kuseɛmɔɔ kɔtaɔa tɛlate nte tu we tɛsulle cokɛle kiŋ tɛna tɔ tɔ tɔ kɛ Salumɔɔ lapa Tacaa ke kɔtasi nsi kɔkɔ nyaya si tɛna tɔɔ iyaya (1000).

⁷Mɔɔɔɔ Tacaa lu i tɔɔ kɛ ahoo anɔ na i tɔm- i si: Sɛlɛm- m mpi n caa si ma ha- ŋ tɔ.

⁸Ntena Salumɔɔ cɔ- i si: Kɔpantu ke n lapa ma caa Tafiiti na n yeɛ si mɔ lɛɛtu i lonte taa. ⁹Mpu tɔ, Tacaa lɔ, la nɔɔ ŋka n ka su ma caa Tafiiti tɔ. Mpi tɔ, piitim mpi pɛ tɔɔ n kra- m wulau tɔ pɛ yɛlaa we paɔale kɛ isu kanyɛna. ¹⁰lɛ la suulu na n ha- m lɛmaɔsɛɛ na nyɛm na mɔ cɛkɛna kawulaya tɔɔɔ ke yɛlaa pane pa tɔɔ. Ye pɛ taɔa mpu nɔɔɔ kaa pɛsi nyɔ yɛlaa samaa unɛ.

¹¹Ntena lɔ cɔ Salumɔɔ si: Timpi n ta sɛlɛm- m wenau, yaa teeli, yaa nyɔ kolontunaa i si, yaa weesuyu kɔtaɔalɔɔ, ulɛna n sɛlɛm- m lɛmaɔsɛɛ na nyɛm si n pɛsi na n tɔɔɔna kawulaya ke ma yɛlaa mpa pa tɔɔ ma kra- ŋ wulau tɔ. ¹²Maa ha- ŋ lɛmaɔsɛɛ na nyɛm mpi, na wenau, na teeli, na pɛ kɛlɛ awulaa tɛna. Paa kɔpɛma, paa nyɔ waali nyɛma.

¹³Mɔɔɔɔ Salumɔɔ kɔla cokɛle cɔlɔ tɛnaɔa Kapawɔɔ tɛfɛnle na i mɛli Yosalem na i tɔɔ lseyeli nyɛma tɔɔ kɛ kawulaya.

Salumɔɔ tɔɔ na i wenau pɛ tɔm

(Awulaa I 10:26-29 na

Kutɔɔsɔtu II 9:25-28)

¹⁴Mɔɔɔɔ Salumɔɔ kpeɔela i youu kɛkɛnaa na pɛ kpaɔanɛɔ na pɛ lu kɛkɛnaa iyaya na nasɛle (1400), na kpaɔanɛɔ iyisi naanɔwa na naale (12000). lɛna i su pɛ taa lɛnti ke i kiŋ ke Yosalem. Pɛ kaasa nti ulɛna pɔ su tɛɔe timpi timpi paa taɔanaa si pɔ su- tu tɔ. ¹⁵Salumɔɔ kawulaya waatu liyitee ka we Yosalem taa kɛ isu pɛɛ. Na

pá kaasi na kpenkpelasi kupaŋsi náá tóli yem isu tuŋ wei pa yaa si Sikomwó na í nywóki tetekále taa tó. ¹⁶Icipiti na Silisii pə acalɛ taa ké paɣatəlaa pukaya na pá yaki Salwməŋ kraɣanəŋ na pá kəŋna. ¹⁷Liyitee nyəɣətu nasətoso nasətoso (600) ke paɣatəlaa yakaya Icipiti youu kɛkɛnaa. Ulena pá yaki kraɣanəŋ ke nyəɣətu nuɔɔwa na nule na naanwa naanwa (150). Pa yakaya na pá pɛtəɣəna mpv tətɔɣo Hiti na Silii pə awulaa.

Salwməŋ taɣanəyi lɔw təsɛɛle ŋmau tɔm

(Awulaa I 5:15-32 na 7:13-14)

¹⁸Ōpɔ́yú Salwməŋ tó ɪ taa si ɪ ká ŋmá Tacaa ke ɪ təsɛɛle na ɪ kawulaya təyaya.

2Ōpɔ́yú Salwməŋ caa wontu səyəllaa ke yəlaa iyisi nutoso na naanwa (70000), na pɛɛ saakəlaa ke iyisi nunaasa (80000) si pá la təmle ke puɣu taa. Na yəlaa iyisi tooso na nasətoso (3600) feŋyi pa tɔw.

²Ntena Salwməŋ tili na pá heeli Tiii wulav Hilam si: Tilina-m kpenkpelasi kupaŋsi nsi n ka tilina ma caa Tafiiti na í ŋmana ɪ təyaya tó. ³Ma tɔŋa lɔw Tacaa ke kutuluɣu ŋmau ké si paa wóki-ɪ tulaalɔnaa na pá haaki-ɪ potopotonaa ke kutamsa. Na pá laki-ɪ kotasɪ nsi kəkó lusa si təna tɔɣo tanəŋ na taanaya, na kuyɛɛŋ kuhɛɛsəŋ, na ɪsɔtɔnaa kuyɛɛŋ kancaalaya nyəŋ, na Tacaa acima kuyɛɛŋ lələŋ. Təmle ke pə tu lɛyɛli nyəma ke tam tɔw. ⁴Mpi tɔ, kutuluɣu ŋku ma caa ŋmau tɔ ku ké sɔsɔwó ké. Pə taya pulu, ta lɔw kəla tuŋ tənaya sɔsɔwóntu ké. ⁵Paa na mpv tɔ, nɔɣɔlɔ u pəsəyi na í ŋma-ɪ tɛaɣalɛ. Pə taya pulu, ɪsɔtɔnuɣu na ku tɔw təna, ku ta tala-ɪ. Pə tɔw ké ma maɣamaya maa hɔŋ ma ti si ma ŋmaaki-ɪ tɛaɣalɛ. Ama timpi paa sɛeki-ɪ na pá laki-ɪ kotasɪ tɔɣo.

⁶Mpv tɔ, Hilam tilina-m wei ɪ nyəmə wula na liyitee nyəɣəlvɣu na kuɛɛmɣu

na nyəɣəlvɣu maɣamaya pə taɣanɣu tɔ. Na í nyəmə tətɔɣo pɔɔŋ kuɛɛməŋ cəŋcəŋ, na kuɛɛməŋ maɣamaya, na akpaayala nyəŋ taɣanɣu na fotoonaa ləsvɣu tɔ. Ulena puntu na yəlaa mpa ma caa Tafiiti ləsaa na pá we Yosalem na Yuta tetu taa tɔ pá lá təmle íté. ⁷Nyá təmle nyəma í setu-m Lipaŋ puɣu taa tuŋ kupaŋ. Mpi tɔ, pa nyəmə pə təmle ke teu ké. Ma nyəma ká polo na pá səna-we. ⁸Ulena pá krenti na pá setu-m kpenkpelasi ke sɔsɔm. Mpi tɔ, lɔw təsɛɛle nte ma ŋmaaki tɔ tu tɔw sɔsɔm ké na tə tewa. ⁹Maa cɛla tuŋ setəlaa mpeɣe mulum tɔwɔnənaa iyisi naatoso (6000), na tɔɣɔnaya pɛɛ tɔwɔnənaa iyisi naatoso (6000), na sulum ke liitilinaa iyisi nasənaasa (80000), na nim ke mpv tɔtɔ.

¹⁰⁻¹¹Ōpɔ́yú Tiii wulav Hilam cɔ Salwməŋ na takəlaya si: Ma sɛɛ lɛyɛli lɔw Tacaa wei ɪ lapa ɪsɔtaa na ate, na í ha Tafiiti pəyaya nyaya ləmaɣasɛɛ na nyəm na layatu si í ŋma-ɪ lɔw təsɛɛle na nyá kawulaya təyaya tɔ. Tacaa sɔwla ɪ yəlaa tɔɣo ɪ kra-ŋ pa wulav. ¹²Maa tilina-ŋ apalu wei pa yaa si Hulam-Api tɔ. Apalu unɪ ɪ nyəmə niŋ təma ké na í wena layatu. ¹³ɪ too ke Taŋ kpekəle tu ké, na ɪ caa ke Tiii tu. Mpi mpi pə təmle ɪ nyəmə tɔɣɔlɛ, wula na liyitee nyəɣəlvɣu, na kuɛɛmɣu na nyəɣəlvɣu maɣamaya, na pɛɛ na kpenkpelasi na pɔɔŋ wei pa sɛɛsaa tɔ, na kuɛɛməŋ cəŋcəŋ na wei pa lii akpaayala tɔ, na kponkprontu tɔŋ nyəntu pɔɔŋ pə taɣanɣu. ɪ nyəmə tətɔɣo lɛɛsəŋ saakɣu tɔm. Paa təmle nteɣe n tu-ɪ ɪ laki ké. ɪ na nyá nyəma na mpa nyá caa wulav Tafiiti ləsaa tɔ paa lana. ¹⁴Pənente tacaa, tilina-tuɣu tɔɣɔnaya pɛɛ na sulum na nim mpi pə tɔm n yɔɣɔtaa tɔ. ¹⁵Tu polo Lipaŋ puɣu taa, na tɛ setu tuŋ wei ɪ təna n caa tɔ, na tɛ həkó-ɪ na tɛ tu tɛŋku taa na pá tala Safa. Ulena í yeke na pá kraɣa na pá pona Yosalem.

¹⁶ Mprɔyɔ Salumɔŋ kala caɣalaa tɛna mpa paa we lseyeli taa tɔ, na pɛ keesɛna kukalɔyɔ ŋku ɪ caa Tafiiti ka lapa tɔ. Paa we yɛlaa iyisi nunɔwa na nule na naanɔwa na tooso na nasɛtoso (153600). ¹⁷ Mprɔyɔ Salumɔŋ lɛsa wontu sɛyɛllaa ke iyisi nutoso na naanɔwa (70000), na mpa pa saakɛyi pɛe ke puyɔ taa tɔyɔ iyisi nunaasa (80000), na mpa pa tɔyi lɛlaa ke tɛma na pɛ feŋiyi a tɔɔ tɔyɔ yɛlaa iyisi tooso na nasɛtoso (3600).

lɔ tɛsɛele ŋmau
(Awulaa I 6:1-38)

3 Mprɔyɔ Salumɔŋ suv Tacaa tɔyaya ŋmau ke Moliya pulaya tɔɔ. Tɛnaya lɔ ka lu ɪ caa Tafiiti tɔɔ, na Tafiiti tayantɔ lonte ke Yepusi tv Olɛnaŋ kataya taa. ² Salumɔŋ kawulaya pɛnaya liyiti nyɛŋka, isɔtv naale nyɛŋ kuyaku naale nyɛŋku wule ke ɪ caala-keɣe ŋmau.

³ Kutuluyɔ ŋku Salumɔŋ ŋmaaki mpv tɔ, kv tayalɛŋ we meɛtɛlɛnaa hiu na naanɔwa, na kv waŋ ke meɛtɛlɛnaa naanɔwa. ⁴ Ulena pɛ lɛ kraaŋ na isentaa tɔɔ. Kv waŋ we meɛtɛlɛnaa naanɔwa kɛ teitei, isu lɔ tɛsɛele, na kv kuŋkɔlɔmɔŋ ke meɛtɛlɛnaa nutoso. Na pɛ waasi kv taa kɛ wɔla maɣamaɣa. ⁵ Ulena pɛ waasi lɔ tɛsɛele maɣamaɣa tɔɔ kɛ kpeŋkpelasi kupaŋsi. Na pɛ pɔ si tɔɔ kɛ wɔla, na pɛ la pɛ tɔɔ kɛ paasɔ na alukpalisi pɛ fotoonaa. ⁶ Mprɔyɔ pa lapa kutuluyɔ ŋkɔyɔ kacɔka na liyitee pɛe. Paafayim tetv taa kɛ pa hika wɔla wei pa lakayana tɔ. ⁷ Na pɛ waasi-ɪ kutuluyɔ kpatɛŋ na kv nɔɔkpete na kv kam-pɔnaa na kv maɣamaɣa kv tɔɔ. Na pɛ lɛsi isɔtaa taŋlaa lɛsɛŋ tɔɔ.

⁸ Mprɔyɔ pa ŋmɛ kate taa kate naŋ, kv tayalɛŋ ka we meɛtɛlɛnaa naanɔwa ke teitei, isu lɔ tɛsɛele waŋ, na kv waŋ ke meɛtɛlɛnaa naanɔwa tɔɔ. Ulena pɛ matɪ kv taa tɔɔ kɛ wɔla maɣamaɣa ke tɔɔnɛnaa hiu. ⁹ Wɔla nyɛmɛ wena pa

laɔnaa tɔ a ka we kiloo haɣɔlɔyɔ. Na pɛ waasi wɔla tɔtɔyɔ isɔtaa kutuluyɔ taa.

¹⁰ Mprɔyɔ pa lupa isɔtaa taŋlaa lɛsɛŋ naale na pɛ waasi-ɪ wɔla na pɛ su kate taa kate kutuluyɔ taa. ¹¹⁻¹³ Paa sɛŋsa isɔtaa taŋlaa ke tɛma tɔɔ kɛ na pa ise hana nɔɔyɔ na pɛ heta pa keŋ. Na pa kenɔsi naale sulɪ hekv taa, na leŋsi yoosina kutuluyɔ. Keluyɔ kulɔmɔyɔ we meɛtɛlɛnaa naale na haɣɔlɔyɔ. Keŋ liyiti kpeŋta meɛtɛlɛnaa naanɔwa. ¹⁴ Na pɛ lɔv kpeŋkpeŋtu toŋ nyɛntɔ nti pa lii akpaayala, na kuseɛmtv, na kuseɛmtv cɛŋcɛŋ tɔyɔ puyɔ kukakayau. Na pɛ lɛsi kv tɔɔ kɛ isɔtaa taŋlaa lɛsɛŋ.

Nyɛyɛlɔyɔ kuseɛmɔyɔ akelɛnaa na kɔtaya tɛlate
(Awulaa I 7:15-22)

¹⁵ Mprɔyɔ pa ŋmɛ akelɛnaa sɔsa naaleɣe lɔ tɛsɛele isentaa. Pa tayalɛŋ we meɛtɛlɛnaa naanɔwa na naatosom-pɔyɔlaya. Na pɛ la pa nyɔɔŋ taa kɛ kahusi taka, na si tayalɛŋ ke meɛtɛlɛnaa naale na haɣɔlɔyɔ. ¹⁶ Mprɔyɔ pa lupa alukpalisi isu nsi si we lɔ tɛsɛele tɔ na pɛ tv-sɛyi akelɛnaa mpe pa nyɔɔŋ taa. Na pɛ lu tvɔv nakulɪ kv pɛe lɛsɛŋ ke nunɔwa (100) na pɛ tv alukpalisi taa. ¹⁷ Ulena pɛ siki akelɛnaa naale inɔyi cemace ke lɔ tɛsɛele nɔɔyɔ. Pa yaaki ntɔyɔŋ nyɛŋ si, lɔ nyɔɔsɛyi, na mpɛtɛŋ nyɛŋ si, inɔyɛle toŋ tv.

4 Mprɔyɔ pa lupa nyɛyɛlɔyɔ kuseɛmɔyɔ kɔtaya tɛlate. Tɛ tayalɛŋ na tɛ waŋ ke meɛtɛlɛnaa naanɔwa naanɔwa, na tɛ kuŋkɔlɔmɔŋ ke meɛtɛlɛnaa kakpasi.

lɔ tɛsɛele taa wontu
(Awulaa I 7:23-26)

² Ulena pɛ lu nyɛyɛlɔyɔ kuseɛmɔyɔ ke nyampaani anaam taka na ɪ kulutaa. ɪ waŋ we meɛtɛlɛnaa kakpasi, na ɪ kuŋkɔlɔmɔŋ ke meɛtɛlɛnaa naale na titite. ɪ kulutau tɔɔ we meɛtɛlɛnaa

naanɔwa na kakpasɪ. ³Uena pɔ ɲmaa latɛcɛnaa lɛsɛɲ ke nyampaaɪni unɪ ɪ luyɪ tɛɛ kɛ ɪ lupu waatu na pɛ ɔɔ na pɛ tɔ loosi naale. Paa mɛɛtɛli wei ke lɛsɛɲ hiu. ⁴Uena pɔ lu nyɛɣɛlɔyɔ kɔsɛmɔyɔ ke naaɲ naanɔwa na naale. Pɔ na nyampaaɪni inɛyɪ nyɛɣɛlɔyɔ kulɔmɔyɔ na pɔ pulɪ-ɪ tooso tooso ke tɔm liyiti. Na lum nyampaaɪni ke ɪ tɔɔ. Naaɲ lɛlɛɲ nyɛnɛyɛna ilim tɛlɪle, lɛlɛɲ na pɛ tɛtɛle. Na lɛlɛɲ na pɛ ntɔyɔɲ, na lɛlɛɲ na pɛ mpɛtɛɲ, na ɪ tɔpɛɲ nyɛnɛyɪ tɛmɔyɔ nyampaaɪni tɛɛ. ⁵Nyampaaɪni kpɔsɛɲ we kɛ isɪ yulɔ ntantaku wɔɲ. Na ɪ tompee isɪ poosiya, na ɔ nɛyɛsɛna yaayɛnaa. Nyampaaɪni unɪ ɪ tɔku isɪ lum liitilinaa iyisi nuɔɔwa na hiu (120000).

⁶Mpɔyɔ pɔ lupa lum kɔsɔɲɛm cɛmɛnaa ke naanɔwa. Na pɔ su kakpasɪ na lɔ tɛsɛɛle ntɔyɔɲ tɔɔ na kakpasɪ na tɛ ɲpɛtɛɲ tɔɔ. Pɔ taa kɛ pɔ nyaalɔyɔ kpɛna wena pɔ lakɔyɔ kɔtɔyɔ ɲka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. Nyampaaɪni anaam taa lum ke kɔtɛlaa sɔkɔyɔ.

lɔ tɛsɛɛle wontu nyɛyɛtɔ nyɛntɔ

(Awulaa I 7:40-51)

⁷Mpɔyɔ pɔ lupa fɛtɛla kpatɛɲ naanɔwa ke wɔla, isɪ isɛna pɔ keesa-we tɔ. Na pɔ su lɔ tɛsɛɛle ke cɛmɛce. Kakpasɪ na ntɔyɔɲ na kakpasɪ na mpɛtɛɲ.

⁸Na pɔ saaki taapɛlɛnaa naanɔwa na pɔ su-weyɛ cɛmɛce tɔtɔ. Kakpasɪ na ntɔyɔɲ na kakpasɪ na mpɛtɛɲ.

Na pɔ lu wɔla poosiyanaa mpa pɔ ɲmusɛyɛna calɛm tɔyɔ nuɔɔwa (100).

⁹Na pɔ lɔ kɔtɛlaa kolayɔ, na tayɔ sɔsɔyɔ. Na pɔ waasɪ ka kutɛkɛɲ ke nyɛɣɛlɔyɔ kɔsɛmɔyɔ.

¹⁰lɔ tɛsɛɛle ntɔyɔɲ ɲkulɔɲɔ cɔlɔyɔ paa su lum nyampaaɪni anaam na ilim mpɛtɛɲ na pɛ tɛlɪle hɔyɔlɔyɔ tɔɔ.

¹¹Waatu wei Hulam tɛsa tɔlɔma nyɛnasɪ na a lɔyɔlasɪ, na calɛm poosiyanaa ulɛ, ɪ tɛma lɔ tɛsɛɛle tɛma

wena wulav Salɔmɔɲ ka tu-ɪ tɔ a lapɔ ntɛ.

¹²⁻¹³Pɛ kraɣav akɛlenaa naale na pɔ kahusi,

na sɪ caɲɛm wontu. lɔsɪ sɪ tɔɔ pulɔɲ tɔm naale,

na sɪ tɔɔ tɔyɔ pee fotoonaa nasɛle.

Paa akele wei ke loosi naale.

¹⁴l ka lupa tɔtɔyɔ kɛɛkenaa taka,

na pɛ tɔɔ lum cɛmsɛnaa sɔsɔaa.

¹⁵Na nyampaaɪni anaam wei pɔ tɛna latɛcɛnaa

lɛsɛɲ naanɔwa na naale tɔɔ tɔ.

¹⁶Na tɔlɔma nyɛnasɪ na pɛ lɔyɔlasɪ na nantu nyɛnsɪ.

Nyɛɣɛlɔyɔ kɔsɛmɔyɔ ke Hulam-Api lapɛna wontunaa mpa pɔ tɛna Salɔmɔɲ ka tu-ɪ sɪ ɪ lu Tacaɔ lɔ tɛsɛɛle taa tɔ, na ɪ sotiti-tɪ. ¹⁷Yaatanɪ tɛtɛkɛle taa kɛ pɔ pɛla nyɛyɛtɔ ke cɔyɔ taa, na pɛ lu wontu nti tɛ tɛnɔyɔ Sukɔti na Seletata pɔ heku taa. ¹⁸Wontu tuutu-uma ke Salɔmɔɲ yɛlaa na pɔ lu. Nɔyɔlɔ kaa nɔki sɪ ɪ nyɛɲ nyɛɣɛlɔyɔ kɔsɛmɔyɔ kiloona isɛna pɛ tɔyɔaa tɔ.

¹⁹Mpɔyɔ Salɔmɔɲ lapa na pɔ lu wɔla wontunaa na pɔ tɔ Tacaɔ tɛsɛɛle taa.

lɔsɪ tulaalɔnaa tɛwɔtɛ wɔla nyɛntɛ, na taapɛlɛnaa mpa pɔ tɔɔ pɔ sukɪ lɔ potopotonaa tɔ.

²⁰Na wɔla kɔkɔ kpatɛɲ na pɛ fɛtɛlanaa mpa pɔ mɔyɪ kate

taa kate naɲ isɛntaa tɔ, isɪ paa keesɔyɔ-we tɔ.

²¹⁻²²Na pɔ lu wɔla tɔtɔyɔ pɛ tɔɔ caɲɛm na pɛ kpɛtɛlɛɲ tɔm naale.

Na cɛmsɛnaa na poosiyanaa mpa

pɔ ɲmusɛyɛna calɛm tɔ.

Na kɔpɔnaa, na cofolonaa,

na kampɔnaa mpa pɔ tɛka kate taa kate naɲ

nɔnɔyɔ tɔ, na lɔ tɛsɛɛle nyɛma tɔtɔ.

5 Waatu wei Salɔmɔɲ tɛma lɔ tɛsɛɛle ɲmaɔ, ulɛna ɪ kɔna mpi ɪ caa Tafiiti ka ha Tacaɔ tɔ. Paa liyitee nyɛyɛtɔ, na

wula, na wontunaa lentonaa. Na í su pə tənaya lso təseele kpancoou taa.

Lso atakaa suw ke lso təseele taa

(Awulaa I 8:1-13)

²Waatu wei Salwməŋ tema lso təseele ŋmau, ulena í koti lseyeli kupaŋalaa na pa kpeka na pa luləŋ nyuyv nyóma ke Yosalem. Na í tu-we si pá kraŋa lso atakaa ké Tafiiti te timpi pa yaa tətə si Siyən tə, na pá pona lso təseele taa. ³Mrúyú lseyeli nyóma təna kota wulav teŋe pa isətu naatosompəŋɔlaŋa nyəŋ ke acima təŋəv. ⁴lseyeli kupaŋalaa kotaa, ulena Lefii nyóma kraŋa lso atakaa ⁵na pá pona lso təseele taa. Na kətəlaa sənawe na pá pona cokəle na tə taa wontunaa. ⁶Ulena wulav Salwməŋ na lseyeli nyóma mpa paa kotina lso atakaa tə, pá lá kətəŋa ke heeŋ na naaŋ tuutuuma pə fei kalvyv.

⁷⁻⁸Pə waali ké kətəlaa svuna lso atakaa ke kate taa kate naŋ taa ké ı lonte ke isətəa taŋlaa keŋ tee. Na pə kenti í na ı kpatəŋ wei pa kprakəŋəna-ı tə ı tə. ⁹Kratəŋ unı ı ka taŋalaa ké. Haləna ye n kpatəna puvv kəkakəŋav n naaku-ı ké. Ama ye n hatəlaa n kaa na-ı. Mrúyú pə we haləna saŋa. ¹⁰Kwsəsutu pəe kraatanaa naale ke lso ka cela Moisi ke Holepv puvv tə. Waatu unəŋi lso na lseyeli nyóma paa pəela nəŋə ke pa Icipiti luu waali. Pəe anı a tike a ka wenna atakaa taa.

¹¹Mrúyú kətəlaa luna lso təseele taa. Kətəlaa təna mpa paa we təna tə pa lapa nyəŋ tə asilima keelvyv kətəŋa ké. Ule pa ta keesəna isəna kpeka təŋa təma tə. ¹²Ulena Lefii nyóma mpa pa ké wontu mataa, isu Asafı, na Hemaŋ, na Yetutuŋ. Na pa pəŋalaa, na pa lulvyv nyóma leləa mpa pa suu kponkponu toŋ nyəntv wontu tə, pá səŋa kətəŋa təlata ilim təlule tə na pá təkə kpeŋkpeŋnaa, na cəməŋ na saŋkvnaa. Ulena kətəlaa

mpa pa nyəmá akantee hulvyv tə pá səŋa pa kiŋ ke yəlaa nunuwa na hiu (120). ¹³⁻¹⁴Mrúyú wontu mataa na yonyoolaa pa krentaa na pá saŋ lso na yontu si: í sa Taca, mpi tə ı ké kupaŋ. ı səlvyv we tam tə. Mpuvle lso teu nawa lso təseele taa. Na isəŋmuntu nyala na kətəlaa kpisi pa təmlə larv.

6 Mpuvle Salwməŋ sama lso si: Hai, Taca, səkpetvyv taa ké n ka sələa na í caya.

²Ama ma ŋma-ŋ təŋəŋa ŋka ka taa n ka caya tə.

Lonte nítə tə taa ké n ka wəe tam tə.

Lso təseele tvlvvy faaci

(Awulaa I 8:14-21)

³lseyeli nyóma təna ka kotaa ké na pá səŋaa. Mrúyú Salwməŋ keesəna pa tə na í kooli-weyə kupantu. ⁴Ulena í tə si: Ma sama lseyeli lso Taca. Mpi tə, toma ke n lapəna teitei isu n ka suu ma caa Tafiiti ke nəŋə tə si: ⁵Hatoo kupaŋku n ləsvv nyá yəlaa ke Icipiti taa tə, n ta ləsəta pa acaləe taa natəlı si pá ŋma-ŋ nyá təseele na í caya. Pəyele n ta kpa yvlv nəŋəlv na ı mpa si puvntv í la nyá yəlaa wulav. ⁶Ama Yosalem ıcate ke n ləsaa si n ká caya. Na n ləsv Tafiiti si í la nyá yəlaa wulav. ⁷Mrúyú Salwməŋ tasaa si: Halı ma caa Tafiiti maŋasaa si ı ŋmaaku kutulvyv na Taca lseyeli nyóma lso hətə taa. ⁸Ama Taca təma-ı si: N maŋasvyv nyá taa ké mpv tə pə we teu. ⁹Ule pə təŋa nyá maŋaməŋa n ká ŋmana kutulvyv ŋkv. Ama nyá pəŋəŋa kulvlayə ká ŋmana-ku na ma hətə taa. ¹⁰Mrúyú Salwməŋ tasaa si: Taca təkə isəna ı ka suwa tə, na má ləeti ma caa Tafiiti lonte taa ké lseyeli nyóma kawuləŋa kumte tə. Na má ŋmá lso təseele tənə na Taca lseyeli nyóma lso hətə taa. ¹¹Haləna má su lso atakaa unı ı taa ké nəŋə ŋka lso na tá caanaa pa pəela tə ka pəe kraatanaa.

Salbməŋ sələmbuɣu səsəwə

(Awulaa I 8:22-53)

12-13 Salbməŋ ka lupa nyəɣəlbɣu kusəemɣu kumte taka ké, na í su taɣa heku taa. Tə taɣaləŋ na tə waŋ ka we teitei ké. Məetələnaa naale na həɣəlbɣu həɣəlbɣu. Tə kuŋkəlbməŋ ke məetəli kulbm na titite. Mprúɣú ı krawa tə təw, na í luŋ kotilaa tənə isentaa ke kətaɣa təlatə kəŋkəŋ taa tənə. Na í kraası ı niŋ na isə na í sələmi sı: ¹⁴Hai, Taca, lseyeli nyəma ləw. ləw nəɣəlb ı fei isu nyá. Paa isətənbɣu taa, paa tetu təw ké ate cəne. N səwla mpa pa laki nyá təmle na lotu kulbm tu təɣə, na í laki-weyə isəna n ka siwa tə. ¹⁵Mprúɣú n təkə nəɣə ŋka n ká su ma caa Tafiiti tə, na saŋa í yoosi nti n ka yəɣətəna nyá nəɣə tə na nyá toŋ. ¹⁶Hai, Taca lseyeli ləw, la tətəɣə nəɣə ŋka n ka su ma caa Tafiiti tə. Sı ye ı ləlbɣu nyəma təma teu isu inı ı təm tə, mpe paa təkəna kawulaya ke ı waalı ke tam təw. Na pá kaasəyi təmaya lseyeli yəlaa təw. ¹⁷Hai, Taca lseyeli ləw, la nəɣə ŋka n ka su ma caa Tafiiti tə.

¹⁸Ue tampana ləw pəsəyi na í caɣa yəlaa heku ke ateyele? Mpi tə, paa isətənbɣu na ku təwəŋ tə, ı ta maya ku taa. Pəyele kutuluɣu ŋku ma ŋma-ı tə kule ku ta haŋna mpu. ¹⁹Hai, Taca, paa na mpu keesi nyá ise na ma təw. Nu nyá təmle tu má ma wiinau na ma yaaw. ²⁰Kuli nyá ise na í paasəna kutuluɣu kune ye ilim na ahoo. Mpi tə, tənaya n təma sı n ká caɣa. Nu nyá təmle tu má ma kusələmɣu. ²¹Nu yaaw mpi nyá təmle tu ma na nyá yəlaa lseyeli nyəma yaakı-ŋ cəne tə. Hai, nu ta kusələmɣu ke isətəna timpi n wee tə, na í husı tá isayatu.

²²Ye nəɣəlb wakələna ı təɣəntəle na pá caalı-ı, sı í tuuna. Uena pəntu kəw kutuluɣu kune ku taa na í tuuna kətaɣa təlatə. ²³Nuna pəntu ke isətəna na í

husna nyá təmle nyəma na í kú tasəkəle tu təm na pá məli ı nyuɣu taa. Uena í keesəna kupəŋ kupantu na í ha-ı tampana.

²⁴Yaa ye pə kəma na lseyeli nyəma wakələna-ŋ. Uena pa kolontunaa kəli-we, na pá layası na pá məli nyá kiŋ na pá tu nyá həte ke teeli. Uena pá sələmi-ŋ na pá wiina-ŋ kutuluɣu kune ku taa cəne. ²⁵Ue hai, Taca, nu pa təm ke hatoo isətəna, na í taɣanı nyá yəlaa lseyeli nyəma isayatu. Na í məŋna-weye pa tətunaa mpa n ka ha pa na pa caanaa tə.

²⁶Yaa ye pa wakələna-ŋ, na í yele na teu wəli-we na pá cekəna mpu. Uena pá keesəna kutuluɣu kune ku təw na pá sələmi-ŋ na pá sɛe-ŋ, na pá pasa pa ti na pá taɣanı timpi taa pa wakələna-ŋ tə. ²⁷Ue Taca, nu pa təm ke hatoo isətəna, na í husı pa isayatu. Mpi tə, pa ké nyá yəlaa ké na nyá təmle nyəma. Ue hólı-weye isəna paa tə teu tə. Uena í yele na teu nu tetu nti n ha-we sı tə pəsi pa nyəntu tə.

²⁸Yaa ye yəlbkəsbku luna, yaa kutəɣəw məwənaa yaa ku səpa. Paa kutoləŋ yaa nyəɣəsi luna, yaa kolontunaa sɣuna lseyeli nyəma koloosi acaləe taa na pá ŋmakəli-we. Paa wahala nəɣəlb yaa kutəŋ nakuli ku tu kəwəna, ²⁹na pá ha-ŋ nyá yəlaa lseyeli nyəma na pa taa nəɣəlb nu ı isayatu səŋ, na í keesəna nyá kutuluɣu kune ku təw, na í wiina-ŋ, na í təɣe-ŋ niŋ. ³⁰Ue hai, Taca, nu ı təm ke nyá təcaɣalə ke hatoo isətəna na í taɣanı paa wei ı təwakəlle na í keesəna ı tənte. Mpi tə, nyá tike n nyəmna paa yəlb wei ı lotu. ³¹Laki mpu, uena lseyeli nyəma tə isu n səwlaa tə, na pá seekı-ŋ tam ké tetu nti n ha pa caanaa tə tə taa.

³²Ye isu kraı tu wei ı ta ke lseyeli tu tə ı nu nyá həte səsəwle na nyá toŋ wei n lakəna tə ı təm, na í luna tetu

pooluŋ na í kōō kutuluŋu kuñe ku taa si i səlēmāyī-ŋ. ³³ Ue Tacaa, nu i tōm ke nyá tēcayale ke hatoo isōtaa, na í lapī-i i kusəlēmām. Mpu pu yelina na ate yəlaa təna nyī-ŋ na pá seeki-ŋ, isu nyá yəlaa lseyeli nyóma seekuŋu-ŋ tō. Paa nyī tōtō si kutuluŋu ŋku ma ŋma-ŋ tō ku kē nyá nyəŋku təkpaataa.

³⁴ Yaa ye n tú nyá yəlaa lseyeli nyóma si pá yona pa kolontunaa. Ulena pá keesəna nyá icate kuləsəle tənē tē kutuluŋu ŋku ma ŋma-ŋ isəntō tō ku tōō na pá səlēmī-ŋ. Ue, ³⁵ nu pa wiinau ke hatoo isōtaa na í waasi-we.

³⁶ Yaa ye pə kōma na pá wakələna-ŋ. Mpi tō, yulu nōyulu fei si u wakələyī. Ntanyī n ka mu-we na pááná, na í yele na pa kolontunaa kəli-we, na pá kpa-we, na pá pona-weyē kolontunaa acalē taa ke pə cōlō pə cōlō, yaa pooluŋ taa. ³⁷ Ye pa pəsəna laakali ke icate nte tē taa pa pona-we tō, na pá məli nyá tē na pá wiina-ŋ tetu nti tē taa pa we mpu tō na pá tō si pa pəntaa, pa lapa mpi pə fei teu tō, pa lapa isayatu. ³⁸ Ulena pa məli nyá tē na pa lotu təna na pa ləsasi təna ke tetu nti tē taa pa pona-we tō. Na pá keesi pa ləmayasē na nyá icate tənē na kutuluŋu ŋku ma ŋmana nyá hətē isəntō tō ku tōō kē tetu nti n ha pa caanaa tō tē taa cənē. ³⁹ Ue hai, Tacaa, nu pa wiinau ke nyá tēcayale ke hatoo isōtaa. Na í waasi-we na í tayamī timpī pa wakələna-ŋ tō.

⁴⁰ Ma lō kuli nyá use na í kē ŋkraŋŋ na í nu səlēmuyū ŋku ma səlēmāyī-ŋ nōōōō isəntōyō cənē tō.

⁴¹ Hai, Tacaa lō, kuli na í təŋ nyá atakaa wei i huləyī nyá tōŋ tō, na í kōō nyá tēhəsəle cənē. Nyá kətəlaa í suu nyuyū yapu isu toko. Na nyá yəlaa kupama náá húlí pa lahulūmlē na pa leleŋ.

⁴² Tacaa, lō, taa lō wulau wei n ləsaa tō.

Tōōsi kupantu nti n ka lapa nyá yulu Tafiiti tō tē tōō.

Isō təsəele tuluyū kōtasi

(Awulaa I 8:62-66)

7 Waatu wei Saluməŋ tema səlēmuyū ŋku, ulena kōkō tiina isō na ká nyaya kōtaya ŋka kōkō lusiŋi ka təna tō na nōyō kulūmaya krentuyū nyəŋsi. Ulena Tacaa teeli su lō təsəele. ² Haləna kətəlaa kpisi tē taa suu. Mpi tō, Tacaa teeli ka su tē taa kē. ³ Mṗyū lseyeli nyóma təna nawa kōkō tiina isō na lō teu ke lō təsəele taa. Ulena pá hoti pa isəntō ke taya tō. Na pá sē Tacaa na pá samī-i i kupantu na i sōluyū tam nyəŋku tō.

⁴ Mṗyū wulau na lseyeli nyóma təna pa lapa kōtasi ke Tacaa. ⁵ Naəŋ iyisi hiu na naale (22000), na heeŋ ke iyisi nuuŋwa na hiu (120000). Isəna wulau na yəlaa təna pa tula lō təsəele tōyōlē. ⁶ Kətəlaa ka səŋa pa təsəŋlənāa kē. Na Lefii nyóma náá makī wontu nti Tafiiti ka saaka lō tō. Na pá saŋna Tacaa ke i sōluyū tam nyəŋku tō na yontu nti Tafiiti ka hula-we tō. Na kətəlaa náá pūla pa isəntaa na pá huləyī akantē na yəlaa təna səŋa isō. ⁷ Kōtasi ta maya nyəyəluyū kuseemuyū kōtaya təlātē tō kē kuyaku ŋku. Ulena Saluməŋ yelee na pá tayamī lō təsəele kataya heku taa na pá lá kōtasi nsi kōkō lusa si təna tō. Na tōyōnaya nyəŋsi, na ciikuyū nyəŋsi na nim cōlō nim cōlō ke təna.

⁸ Waatu ui i taa kē Saluməŋ na lseyeli samaa tuutuuma, mpa pa luna tetu təna taa kē pə kraŋau Lepo-Hamati haləna pé suna Icipiti lōō na pətē tō tō, pa tōya coka acima. ⁹ Ulena pá koti kotuyū sōōōō ke acima kuyaku pələfei naanŋwa nyəŋku. Na pá tōyō kōtaya təlātē tuluyū acima ke kuyēŋ naatosompōyōlaya, na coka nyəna ke kuyēŋ naatosompōyōlaya tōtō. ¹⁰ Pə waali kē wulau yasa lseyeli nyóma ke isōtu naa-

tosompwɔɔlaya nyəŋ kuyaku hiu na tooso nyəŋku wule. Ulena pá kpena laŋhulumlé. Mpi tɔ, Tacaá lapa kupantu ke Tafiiti na Saluməŋ na ɪ yəlaa lseyeli nyəma.

Tacaá tasa Saluməŋ tɔw ké lɔw

(Awulaa I 9:1-9 na Kotwosuto II 1:7-12)

¹¹ Waatu wei wulav Saluməŋ tema lɔw təseele na ɪ təyaya ke ŋmav, na mpi ɪ ka tú ɪ taa si ɪ laku lɔw təseele na ɪ mayamaya ɪ təyaya pə taa tɔ. ¹² Ulena Tacaá lu ɪ tɔw ké ahoo na í tɔmɪ-ɪ si: Ma nu nyá sələmuyv na má tisi na má ləsi lonte tənə si pá laku-m kɔtasi. ¹³ Ye isu kuyaku nakuli ma təká isɔtɔnuyv na tev yele nuw, na má kɔna kutoləŋ na kú wakəli tetv, yaa ma tisi yulvksuvku ke ma yəlaa tɔw. ¹⁴ Ye ma yəlaa mpa pa yaaki ma hətə tɔ, pa pasa pa ti na pá sələmi na pá pəkəyɪ-m. Ye pa yela pa mpaəŋ isayəŋ, maa nuna-weyɛ hatoo isɔtaa, na má wii-weyɛ pa isayətu na má tayani pa tetv. ¹⁵ Pə kraɣav pənente tɔ, maa kuli isɛ na má ke ŋkraŋuyv na má nukɪ sələməŋ wei ɪ tənə pa sələməyɪ-m lonte tənə tə taa tɔ. ¹⁶ Má ləsəna-te na má pəsi-teyɛ ma nyənte si maa wɛ tə taa ké mə hɛku ke tam tɔw na má feŋiyi tə tɔw, na má laku-meyɛ kupantu. ¹⁷ Pə kaasa nyá tɔ, ye n təŋ teu, isu nyá caa Tafiiti, na í laku pə tənə mpi ma tɔyɔ-ŋ tɔ. ¹⁸ Ule nyɪ si maa yele na nyá awulumpiitu la təŋ isu nɔyɔ ŋka maa sí nyá caa Tafiiti si, ɪ luluyv nyəma ká təkəna ɪ kawulaya na pá kaasəyi təmaya lseyeli nyəma tɔw tɔ. ¹⁹ Ama ye í kisa má na ma kiŋ na ma kəsəsutu na í laaki tuj na í luŋiyi-ɪ. ²⁰ Ule maa lɛki tetv nti ma ha-mɛ tɔ, na má lɔw lɔw təseele nte pa yaakəna ma hətə tɔ. Ulena piitimnaa tənə paana lseyeli nyəma na pá wəŋ-we. ²¹ Waatu wei yəlaa ká təŋyəŋəna lɔw təseele nte tu tewa teu ke mpv tɔ tə kiŋ tɔ, sɔyɔntv ká kra-wɛ na pá pɔɔsəyi pa ti si: Ule pepe tɔw ké Tacaá wakəla tetv

na lɔw təseele təneyɛ mpv? ²² Ule paa cɔ-wɛ si: lseyeli nyəma lɔwa pa lɔw Tacaá wei ɪ ləsa pa caanaa ke Icipiti tetv taa tɔ. Na pá matəna tuj na pá luŋiyi-ɪ na pá sɛeki-ɪ. Pə tɔw ké lɔw kɔna mpusinaa pane pa tənaya pa tɔw.

Saluməŋ təma

(Awulaa I 9:10-28)

8 Pusi hiu yoosaa, ɪle Saluməŋ tema Tacaá lɔw təseele na ɪ mayamaya ɪ təyaya ŋmav nté. ² Ḿpɔyú ɪ tayana ŋmav ke acalɛ nna Tiii wulav Hilam ka ha-ɪ tɔ, na í su lseyeli nyəma.

³ Pə waali ké ɪ yoona Hamati-Sopa pə acalɛ na í lɛki-ye. ⁴ Ulena í ŋmá Tatəmɔw ɪcatɛ ke wulaya tetv taa, na acalɛ nna a tənə ɪ ka ŋmá Hamati hɔyɔluyv taa tɔ, na í sukɪ ɪ tɔyɔnaya. ⁵ Ḿpɔyú ɪ ŋmawa Peti-Holəŋ ɪcatɛ isɔtaa nyənte na pətɛɛ nyənte. Acalɛ anɪ a ka ké koloosi nyəna ké na pá tv a nɔnɔsi ke kukaləsəŋ, ⁶ na Palati ɪcatɛ na acalɛ tənə nna a taa pa sukaya wontu na á ké Saluməŋ nyəna tɔ. Na nna a tənə a taa pa sukaya yoou kɛkɛnaa na kraɣanəŋ tɔ. Na Saluməŋ ŋma pə tənə mpi ɪ sɔɔlaa tɔyɔ Yosalem ɪcatɛ taa, na Lipan tetv taa na tetv tənə nti tə taa ɪ təkaya kawulaya tɔ.

⁷ Piitim lɛmpi nyəma mpa pa ta ke lseyeli nyəma tɔ, isu Hiti nyəma, na Amolii nyəma, na Peliisi nyəma, na Hifi nyəma, na Yepusi nyəma, paa kaasa tetv taa ké. ⁸ Lseyeli nyəma taa kpiisi pa tənə. Mpeyɛ Saluməŋ ka tú tɔlasɪ təma, na pá tɔŋa-yeyɛ lapv ke haləna saŋa tɔw. ⁹ Ama pə kaasa lseyeli nyəma tɔ, wulav ta tv peleyɛ təma ke mpv. Peleyɛle ɪ yoosaa, na pa sɔsaa, na yoou kɛkɛnaa na kraɣanəŋ pə paasənlaa. ¹⁰ Ḿpɔyú wulav Saluməŋ kra nyuyv nyəma ke ŋmuyv na nule na naanwaa (250) si pá feŋiyi samaa wei ɪ lakaya təmlɛ tɔ.

¹¹ Ulena Saluməŋ ləsi ɪ alv Icipiti wulav pɛlɔw ke Tafiiti ɪcatɛ taa, na í

caɣa tɛyɛɣa ŋka pa ŋma-ɪ tɔ ka taa. Mpi tɔ, ɪ tɛŋɛɣa kɛ su: Pɛ fɛɪ su ma alu maɣamaɣa ɪ caɣa lɛɣɛli wulav Tafiiiti tɛyɛɣa taa. Pɛ tɛyɛɣa pulu, kutuluŋ wei ɪ taa pa su lɔ atakaa tɔ ɪ kɛ lɔ nyɛŋ tɔtɔɔ.

¹² Lɔ tɛsɛɛɛ ŋmau tema tɔɔ Salumɔŋ suw Tacaa ke kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa ɪ tɛna tɔɔ lapu, ke kɔtɛyɛɣa tɛlatɛ nte ɪ ka ŋma-ɪ tɔ tɛ tɔ kɛ lɔ tɛsɛɛɛ isɛntaa. ¹³ Teitei isu Moisi suw paa kuyaku ŋku ku kɔtɛyɛɣa lapu tɔ tɔ. Pa lakɛyɛɣa kɔtasɪ ke kuyaku kuhɛɛsɔyɔ wule kɛ. Na ɪsɔtɔ kufalɔ kuyaku kancaalɛyɛɣa nyɛŋku, na pɛnɛyɛɣa taa acima sɔsɔɔna kuyɛɛŋ, ɪsu kɔkusum fɛɪ potopotona acima, na Pentakɔnta acima na Coka nyɛna.

¹⁴ Salumɔŋ tɛŋɛɣa kɛ isu ɪ caa Tafiiiti ka yɔɔtɔyɔ tɔ. Uɛna ɪ kpa kɔtɛlaa kpekɛ na Lefii nyɛma mpa pɛ weɛ su pɛ saŋ Tacaa ke paa kuyaku ŋku na pɛ sɔsɔ kɔtɛlaa tɔ kɛ pa tɛma taa tɔ, na nɔnɔsɪ tanɛlaa na pɛ keɛsɛna pa tɛma ke paa nɔnɔɔɔ ŋka. ɪsɛna lɔ yulu Tafiiiti kɛ suwa tɔyɔɛ. ¹⁵ Salumɔŋ ta cɔɔ tɛ taa natɛli. Paa kɔtɛlaa yaa Lefii nyɛma yaa kpancooŋ tɔm taa.

¹⁶ ɪsɛna Salumɔŋ tɛyɛɣa ɪ tɛma tɔyɔɛ. Pɛ kraɣaw kuyaku ŋku pa su lɔ tɛsɛɛɛ kite tɔ, halɛna kuyaku ŋku pa tema-tɛ tɔ. Kutuluyɔ ŋku ku tɛmlɛ tema tɛ kɛ.

¹⁷ Mprɔyɔ Salumɔŋ pola sɛsɛncaasɪ tɛŋku nɔyɔ ɪcate ke ɪsiyɔŋ-Kɛpɛɛ, na ɪlatɪ ɪcate ke ɪtɔm tetu taa. ¹⁸ Uɛna wulav Hilam tilina-ɪ kprulɛŋ na ɪ saalaa kupama, mpa pa ke Fenisii nyɛma tɔ na pɛ na Salumɔŋ nyɛma pɛ polo Ofii tetu taa na pɛ kraɣa wula tɔɔnɛnaa ɪsu naanɔwɛ na tooso na waali na pɛ pona ɪ tɛ.

Sapa wulav alu nyɛŋ pote ke Salumɔŋ wiiluyɔ

(Awulaa I 10:1-13)

9 Mprɔyɔ Sapa tetu wulav alu nyɛŋ nuwa Salumɔŋ hɛtɛ yaaw. Uɛna ɪ polo Yosalem su ɪ pɔɔsɛyɔ-ɪ tɔmnaa kate nyɛntɔ, na ɪ na ɪ nyɛm tɛnɛyɛɣa. ɪ waali samaa ka we tuutuuma kɛ. Yooyoonaa sɛyɛla tulaalɔnaa na wula ke sɔsɔm, na liyitee pɛɛ. Uɛna wulav alu nyɛŋ ɪni ɪ pɔɔsɪ Salumɔŋ ke tɔmnaa mpa ɪ ka tɛyɛɣana tɔ. ² Na ɪlɛ ɪ cɔ tɛ tɛna ɪ ta sɔ paa kulumbɔyɔ. ³ Mprɔyɔ alu ɪni ɪ nuna ɪ ŋkpaŋɔyɔ ke Salumɔŋ lɛmaɣasɛɛ tɔm, na ɪ sɛ ɪ kawulɛyɛɣa tɛyɛɣa ŋka ɪ ŋmawa tɔ. ⁴ Na tɔyɔnɛyɛɣa ŋka pa saakɛyɛɣa tɔ, na ɪ waali nyɛma tɛsɔɔlɛnaa, na kutɔyɔɔ na kɔnyɔnyɔɔm tallaa wontu kususuutu. Na ɪ nɛ tɔtɔyɔ ɪsɛna wulav na ɪ yɛlaa pa pulɛyɔ na pɛ kraaki lɔ tɛsɛɛɛ tɔ, na pɛ lapu-ɪ piti na pɛ mɔti ɪ nɔyɔ. ⁵⁻⁶ Ntɛna wulav alu nyɛŋ ɪni ɪ tɔ su: Pa keɛsa-m nyɛ lɛmaɣasɛɛ tɔm ke hatoo ma tetu taa. Ama ma ɪsɛ taa nata, ɪlɛ ma ta mu-ti. Pɛyɛɛɛ pu kɛ tampana kɛ. Halɪ pa ta tu heelim nyɛ lɛmaɣasɛɛ hɔyɔɔyɔyɔ. Pɛ tɛɛwa ɪsu paa keɛsa-m tɔ tɛcaɣaɣa. ⁷ Nyɛ waali nyɛma na nyɛ tɛyɛɣa taa yɛlaa tɛna nuwa leɛŋ kɛ. Mpi tɔ, pa we nyɛ kɛŋ na pɛ nuki lɛmaɣasɛɛ tɔm ke tam. ⁸ Ma sama nyɛ lɔ Tacaa wei ɪ lɛsa-ŋ su ɪ tɔyɔ kawulɛyɛɣa na ɪ hɛtɛ ke lɛyɛli nyɛma tɔ tɔ. Lɔ ɪni ɪ sɔɔla ɪ yɛlaa kɛ, na ɪ caa su pɛ we tam tɔ. Pɛ tɔ kɛ ɪ kra-ŋ pa wulav na ɪ tu-ŋ su ɪ tɛŋ tampana na ɪ laki kusiyisim.

⁹ Pɛɛ pɛ waali kɛ Sapa wulav ɪni ɪ hawa Salumɔŋ ke wula ke tɔɔnɛnaa tooso na hɔyɔɔyɔyɔ na tulaalɔ ke sɔsɔm, na liyitee pɛɛ tɔtɔ. Too tɔ nɔyɔɔɔ ta nata tulaalɔ ɪsu mprɔyɔ lɛyɛli taa.

¹⁰ Mprɔyɔ wulav Hilam tɛmlɛ nyɛma na Salumɔŋ nyɛma mpa paa pola Ofii tɔ, pa kɔna wula na kɛŋkɛpelasi kupɛŋsi na liyitee pɛɛ. ¹¹ Kɛŋkɛpelasi kupɛŋsi ke

wulaw Salwməŋ ka lapa ləw təseelə, na ı kawulaya təyaya təkpałə. Na pə saakı-sı tətəwə saŋkwnaa na cəməŋ ke yonyoolaa. Toow tə, pa ta nata pulw isu mprəwə Yuta tetw taa.

¹² Mprəwə Salwməŋ hawa alw unəwı pə tənə mpi ı nawa na ı sələmı-ı tə. Haləna pə tēe isu alw ka ha unı tə. Ulena wulaw alw nyəŋ unı na ı waalı nyəma pə məlı pa tetw taa.

Salwməŋ toŋ təm

(Awulaa I 10:14-29)

¹³ Paa pənaya ŋka, wula təwənənaa hiu ke pa kəŋna wulaw Salwməŋ. ¹⁴ Ulena pəwəw pə kaası mpi mpi taatələa fəlaya-ı wontunaa təw tə. Na wəlanaa na liyitee nyəwətu nti ı tetw həwəłəŋ nyəwə nyəma na laalupunaa awulaa ná fəłəwı-ı tə.

¹⁵ Mprəwə wulaw Salwməŋ yelaa na pə lu wula kusıtu ke kpałəŋ ke ŋmənuyw (200). Paa ŋku kw təwə kiloonaa naatoso. ¹⁶ Na kpałəŋ səkreŋ ke ŋmənuyw nınwə (300). Paa ŋkuwu nyəwətu kiloonaa tooso. Ulena pə su kutuluwu ŋku pa yaa sı Lipaŋ hətəwıw tə kw taa.

¹⁷ Na Salwməŋ yele na pə saakı kawulaya kpəlaya na tuu kela, na pə tı ka təw kə wula mayamaya. ¹⁸ Na pə su-keye kumte nte tə wəna kumlisi kukpakpası naatoso tə tə təw. Ulena pə tı-keye nəwəhe təsule ke wula. Paa saaka-keye na pə tı tətēesile kukululle, na pə tı təwəlası lēesəŋ ke tə ŋkpałası təsule. ¹⁹ Ulena pə lá təwəlası lēesəŋ naanwə na naaləye kumlee anı a təw. Naatoso ke ntəwəŋ təw, na naatoso na mprətəŋ təw. Wulaw nəwəłw ı ta saakəta kawulaya kumte nte tə taka.

²⁰ Wula ke paa lupa Salwməŋ təyaya taa lum poosiyanaa tənə, na Lipaŋ hətəwıw kutuluwu taa wontunaa kutəsətu. Liyitee nyəwətu ná taa fəna teeli nəwəłwıw Salwməŋ waatu taa. ²¹ Wulaw ka wəna ı kpałəŋ kə, na Hılam nyəŋ saalaa yeləwəna-ı. Paa puıı tooso

wei, pa kəŋna wula, na liyitee nyəwətu, na tuu kela, na təkpaaləŋ, na kacəka suması wəwəwıı nasəlı.

²² Salwməŋ ka tēe antulinya tənə awulaa tənaya toŋ kə na ləmayasee. ²³ Pəwətu fəı leleŋ, ləw ka ha-ı ləmayasee kə. Na awulaa lukəna paa timpı na pə kəŋı-ı təmnaa pəwəwıw. ²⁴ Paa pənaya ŋka, yələa mpe pa kəŋayana-ı kucəwəŋ kə, na liyitee wontu, na wula, na wontu kususuutu, na yoou wontu, na tulaalunaa, na kpaayanəŋ, na kpaŋası.

²⁵ Salwməŋ ka wəna yoou kēekənaa kpaayanəŋ ke iyisi liyiti (4000) kə. Kpaayanəŋ kucacayaŋ ke iyisi naanwə na naale (12000) wei Salwməŋ ka suwa acalēe nna a taa ı yoou kēekənaa ka wēe tə, na leləŋ ke ı cəwəwə Yosalem ıcatē taa.

²⁶ Salwməŋ ka ŋmakəla awulaa tənaya. Mpa pa tetw pəwa pə kpaayaw pəwə wəwə ıfəlatı tə. Haləna Fılıisi nyəma tetw na pə yoosına İcipiti nyəma nyəntu toŋa. ²⁷ Salwməŋ kawulaya waatu tə, liyitee nyəwətu ka wə Yosalem taa kə isu pēe. Na pə kaası na kpeŋkpałası kpaŋası náá təwı yem, isu pa tē tuŋ wei pa yaakı sı Sikoməw na ı nyəwəki tətəkəle taa tə. ²⁸ İcipiti na tetwənaa lentı ke paŋatələa pukaya na pə kəŋna Salwməŋ ke ı kpaayanəŋ.

Salwməŋ səm

(Awulaa I 11:41-43)

²⁹ Pa kēesa Salwməŋ təm lentı, pə kpaayaw tə kancaalaya na tə tənaya təw takəlası nsi pa yaa sı ləw kuyəwətuw tēləswlı Nataŋ təma takəlaya tə ka taa. Na nti pə hula Silo tw Ahiya tə pə takəlaya taa, na Yeto kwanatw nyəŋka taa. Takəlaya kantəkaya nyəŋka ŋke ka taa kə pa kēesəwı Nepatı pəyalw Solopəwam wei ı kə ləwəlı wulaw tə ı təm. ³⁰ Puıı nule təcu kə Salwməŋ təwə kawulaya ke ləwəlı kukpəntəwıw tənə yələa təw kə Yosalem. ³¹ ı kəma na ı sı,

ulena pá pimi-i ɪ caa kiŋ ke Tafiiti te. Ulena ɪ pɔyalu Lɔpɔwam læti ɪ lonte taa.

YUTA AWULAA TɔM

Lseyeli nyɔ́ma kotuyu ke Sikem

(Awulaa I 12:1-15)

10 M̀p̀r̀ỳg̀ Lɔpɔwam pola Sikem. Mpi tɔ, tɔnaya lseyeli kpeka nna a wenna ilim ntɔɔɔŋ tɔ tɔ, a kotaa si a kraaki-ɪ wulav. ²Waatu unɪ tɔ, Nepati pɔyalu Selopɔwam wei ɪ ka sewa wulav Salumɔŋ na í cɔɔsi Icipiti tɔ ɪ we tɔnaya tam. ɪ nuwa Sikem kotuyu ŋku kv tɔm, ulena í lu Icipiti na í kpe. ³M̀p̀r̀ỳg̀ pa tila ɪ waali na í kɔɔ na í sɔɔsi lseyeli tetu ilim ntɔɔɔŋ kpeka tɔɔ, na pá yɔɔɔti Lɔpɔwam si: ⁴Nyá caa ka lakaya-tuyɔ isu yomaa, ye nɔɔnɔ nyaa pasa ta sɔɔɔla wena a nu-tuyɔ isɔntɔ tɔ, tá sɔɔɔɔ puwa si tɔ́ la-ŋ tɔmle. ⁵Mpuyule Lɔpɔwam si: Í taŋ na kuyeeŋ tooso tee, ulena í kɔɔ na tɔ́ ná.

M̀p̀r̀ỳg̀ yɔlaa teeewa. ⁶Ntena Lɔpɔwam pɔɔsi sɔsaa mpa paa we ɪ caa cɔɔɔɔ waatu wei ílé ɪ ka wena ɪ weesuyɔ tɔ si: Suweye má cɔ yɔlaa mpe?

⁷Nti pa cɔ-ɪ tɔɔɔle si: Ye n laki yɔlaa mpeye kupantu na í muɔi-weye teu na í yɔɔɔtɔɔɔna-weye tɔm leleŋ nyɔntɔ. Paa wee nyá tɔmle nyɔ́ma ke tam tɔɔ ké.

⁸Ama Lɔpɔwam ta mu sɔsaa layatu tasuyɔ mpi. Ulena í polo í pɔɔsi ɪ malanaa ifepiya mpa pa we unɪ ɪ kiŋ tɔ si: ⁹Yɔlaa mpe si má pasa-weye sɔɔɔla nna ma caa ka sukka-we tɔ. Ule má cɔ-we suwe?

¹⁰Mpuyule Lɔpɔwam ifepu tɔɔɔn-tɔlenaa mpe pa tɔma si: Cɔ-we si, mpalum ta kisi-meye tɔɔɔɔ, kacanfana pɔɔɔ na? ¹¹Mpu tɔ, sɔɔɔla yuŋ nyɔna ke ma caa ka sukka-me, maa sɔɔsi-meye sɔɔɔla lenna tɔɔ. Hikasi ke ma caa hɔmna mɔ ŋkraŋŋ. Ama maa hɔ mɔ nyɔŋ na hikasi nsi si tɔɔ we nyɔ́má tɔ.

¹²M̀p̀r̀ỳg̀ Selopɔwam na yɔlaa pa mɔla Lɔpɔwam kiŋ ke kuyeeŋ tooso wule, isu ɪ ka heeluyɔ-we tɔ. ¹³Na wulav kisi layatu nti sɔsaa ka tasa-ɪ tɔ, na í holina yɔlaa ¹⁴isu ifepiya ka tasuyɔ-ɪ layatu tɔ si: Sɔɔɔla yuŋ nyɔna ke ma caa ka sukka-me. Maa sɔɔsi-meye sɔɔɔla tɔɔ. Hikasi ke ma caa hɔmna mɔ ŋkraŋŋ. Ama maa hɔ mɔ nyɔŋ na hikasi nsi si tɔɔ we nyɔ́má tɔ.

¹⁵M̀p̀r̀ỳg̀ wulav Lɔpɔwam kisa yɔlaa kusɔlɔmɔtu. Ule Tacaalɔ ka lapana mpu. Ulena pá lá isu lɔɔ ka siw lɔɔ kuyɔɔɔtutu telɔsɔɔ Ahiya ke nɔɔɔ si í telɔsi Selopɔwam tɔ.

Kawulaya fayav

(Awulaa I 12:16-25)

¹⁶Waatu wei ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ lseyeli nyɔ́ma cekɔnaa si wulav kisa pa tɔm ke muɔɔ, ulena pá tɔmi-ɪ si:

Tá na Tafiiti tɔ feuna natɔli.

Ta na Sese pɔyalu tɔ kaa we?

Paa wei í kpe ɪ te.

Tafiiti lulɔɔɔ tu nyá,

nyaa paasɔna nyá kawulaya.

Ulena pa ya. ¹⁷Yuta tetu tike yɔlaa nyɔnayaana Lɔpɔwam ke pa wulav.

¹⁸Paa na mpu na í tili telɔsi tɔma nyɔɔɔ tu Atolam ke lseyeli nyɔ́ma mpa pa we ilim ntɔɔɔŋ tɔ tɔ pa té. Ulena pele pá yaya Atolam ke pee na pá kv. M̀p̀r̀ỳg̀ Lɔpɔwam kpa ɪ keeke tɔɔ ké kraakraa na í se na í polo Yosalem. ¹⁹ɔsɔna ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ nyɔ́ma kisina Tafiiti lulɔɔɔ nyɔ́ma kawulaya tɔɔɔle. Na m̀p̀r̀ỳg̀ pɔ we halɔna saŋa.

11 Waatu wei Lɔpɔwam tala Yosalem, ulena í koti Yuta na Pencamee pɔ yoolaa taa yoolaa ke iyisi nunɔwa na nunaasa (180000) si pá polo pá yoonaa lseyeli nyɔ́ma na pá mɔŋna-ɪ ɪ kawulaya. ²Ama lɔɔ heela ɪ kuyɔɔɔtutu telɔsɔɔ Semaya si: ³Heeli Salumɔŋ pɔyalu Lɔpɔwam wei ɪ ké Yuta wulav tɔ, na lseyeli nyɔ́ma tɔna

mpa pa we Pencamee na Yuta tetu taa to si: ⁴Tacaa yɔɔttaa si í taa yoonaa mə maɣamaɣa mə tɛtɛvnaa. Má yelina si pə la isu pə lapu mpv to. Paa wei í məli í té.

Pa nu Tacaa tɔm nti, ɔlena pá kú pa páná ke Selopuwam tɔɔ.

Lupuwam ŋmau ke koloosi acalɛɛ

⁵Waatu wei Lupuwam caya Yosalem taa, ɔlena í ŋmá koloosi na í cɔɔna Yuta acalɛɛ lenna. ⁶Pə kpaɣav Petəlehɛm, na ltam, na Tekwaa. ⁷Na Petu-Suu, na Soko, na Atulam. ⁸Na Kati, na Malesa, na Sifi. ⁹Na Atolayim, na Lakisi, na Aseka. ¹⁰Na Sola, na Ayalɔŋ, na Hep-əɔŋ to. Yuta na Pencamee pə koloosi acalɛɛ nté. ¹¹Ōpúyú Lupuwam ŋmá koloosi kupaŋsi na í cɔɔna-ye. Na í su nyɔɔv nyéma ke a taa. Na í nyəki tɔɔnaɣa na nim na sɔlvɔm. ¹²Acalɛɛ anɩ paa nte tə taa ka we kpaɔŋ ké na ŋman-taasi. Na a toŋ tɔɔ ké í kawulaya taanɩ Yuta na Pencamee pə tetu taa.

Lefii nyéma na kətəlaa pa təna Lupuwam tɔɔ

¹³Ōpúyú lseyeli tetu təna kətəlaa na pə Lefii nyéma pa polaa na pá kpen-təna Lupuwam. ¹⁴Paa yela pa nyəm-naa ke pəcɔɔ pəcɔɔ acalɛɛ taa ké. ɔlena pá polo Yosalem ke Yuta kawulaya taa. Mpi to, Selopuwam taŋaya-weɣe si pá taa la Tacaa kɔvɔyɩ təmlɛ. ¹⁵Tampana tɔɔ, Selopuwam ka kpawa í maɣamaɣa ke pəŋtulɔŋ, na nawee lɛɛsəŋ wei pa laakaya təkətəlenaa taa to pə kɔtaɣa nyéma ké. ¹⁶ɔlena lseyeli kpeka yəlaa təna mpa pa luɣu ka we pa ɩsɔ sɛɛv ke teu to, pá təŋ Lefii nyéma waali ké Yosalem si pa laki pa caanaa lɔɔ Tacaa ke kɔtasɩ. ¹⁷Na pá səna Yuta kawulaya na Lupuwam nyɔɔ toŋ. Pa tɔma Tafiiti na Salvmɔŋ pa ikpate taa ké ŋpúyú pusi tooso ké.

Lupuwam lulɔv nyéma

¹⁸Ōpúyú Lupuwam kpaɣa Tafiiti pəyalv Yelimɔti pɛɛɔ Mahalati. Mahalati too keɛ Seseɛ pəyalv Uiyari na í alv Apihayili pa pɛɛɔ. ¹⁹ɔlena Mahalati lɔli-í apaluɔpiya tooso. Yewusi, na Semaliya, na Saham. ²⁰Pəle pə waali ké Lupuwam kpaɣa Apəsəlɔm pɛɛɔ Maaka. Na í lɔli-í apaluɔpiya liyiti. Apiya, na Atayi, na Sisa, na Selomiti. ²¹Ama Lupuwam ka sɔɔla Maaka na pə kəli lelaa. Lupuwam alaa sɔsaa ka we pəɛfɛi hiu na səkpeɛma ke nutoso. ɩ lɔla apaluɔpiya ke pəɛfɛi hiu na naanvwa na alvpiya ke nutoso (60). ²²Ōpúyú Lupuwam kusa í alv Maaka pəyalv Apiya nyɔɔv, na Apiya pəsɩ lelaa nyɔɔv to. Mpi to, Lupuwam caakaya ké si Apiya í tɔɔv kawulaya. ²³ɔlena Lupuwam la layatu, na í yasɩ í pəyalaa lelaa ke Yuta, na Pencamee pə koloosi acalɛɛ taa. Na í ceɛ-weɣe tɔɔnaɣa ke sɔsɔm, na alaa ke tuutuuma.

Icipiti wulav Sisaki yoonav ke Yuta

(Awulaa I 14:25-28)

12 Waatu wei Lupuwam kawulaya caya teu na í yoo toŋ ɔlena í lɔ Tacaa kiŋ, na í yəlaa təna náa la mpv to. ²⁻³Lupuwam kawulaya pənaɣa kakpasɩ nyəŋka taa ké Icipiti wulav Sisaki polaa na í yoonaa Yosalem. Pa yoo keekena ka we iyaya na ŋmɔvɔyɩ (1200). Na kpaɣanəŋ caɣalaa ke iyisi nutoso (60000). Na Lipii na Suki na ltiy-opii pə yoolaa ke tuutuuma. Lupuwam na Yuta nyéma pa lɔv Tacaa to pə kasəyaya nté. ⁴Icipiti wulav unɩ í lɛɛka Yuta koloosi acalɛɛ ké, haləna í tala Yosalem. ⁵ɔlena lɔv kuyɔɔvɔvɔ teləsɔlv Semaya polo na í maɣana Lupuwam na Yuta nyɔɔv nyéma pa kota Yosalem. Waatu unəɣi Sisaki kpɛɣetaa. ɔlena í heeli-we si: Tacaa tɔma si, timpi í lɔ-m

ta kreesana-i. Na Alɔŋ lɔlɔyɔ nyɔma ntɛ Tacaa kɔtɔlɔa na Lefii nyɔma nɔ́a laki pa tɔma. ¹¹Tanaŋ na taanaya kɛ tɔ laki kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɔna tɔ. Na tɔ wɔki tulaalunaa ke kɔtaya tɔlate tɔɔ. Na tɔ suku lɔɔ potopotonaa ke i taapɔli tɔɔ. Na tɔ musɛyi fɛtɔla sɔsɔ ke taanasi. Tá laki teu ke Tacaa tɔmlɛ kɛ. Ama mɔ kisiina-i. ¹²Tɔɔ, pɔnente Tacaa kele tá nyɔyɔ tu. Na i kɔtɔlɔa ntɔ́, si pá hulɔyi yeu tutuyɔ, na mɔ na-i í suliyi. Ule lɛyɛli nyɔ́ma mɛ, í taa yoonaa mɔ cɔsɔnaa lɔɔ Tacaa. Mpi tɔ, í kaa kpaɔa i tɔɔ kɛ nyulɔyɔ.

¹³Waatu unɛyi Selopuwam faya i yoolaa taa, na pá polo pa papɔ Yuta nyɔ́ma waali. Na i yoolaa lelɔa na isentaa tɔɔ, na pá tu-weye heku. ¹⁴Yuta nyɔ́ma pɔsaa ulɛ, pa cekɔnaa kele si paa yoo taa na waali. Ntena pá wiina Tacaa si í waasi-we. Waatu wei kɔtɔlɔa yaya tutuun, ¹⁵ulɛna pa yoolaa kiisi. Tɔnaya Tacaa yelaa na Selopuwam na lɛyɛli nyɔ́ma pa tuli tapɔŋ. ¹⁶Na pá se na lɔɔ tu-weye Yuta nyɔ́ma niŋ taa. ¹⁷Ɔpɔ́yɔ́ Apiya na i yoolaa pa kɔla-we tɔkpataa, na pá kv pa yoolaa taa yoolaa ke iyisi nasɔle na nunuwa (500000). ¹⁸lɛyɛli nyɔ́ma ná kpisa mpɔ tɔ na Yuta nyɔ́ma náa tɔyɔ akaitu. Mpi tɔ, pa cɔsɔnaa lɔɔ Tacaa ke pa tɛlaya. ¹⁹Ɔpɔ́yɔ́ Apiya tɔyɔna Selopuwam, na í lɛeki Petɛeli, na Yesana, na lfɔlɔŋ na pɔ cɔlɔ acalɛnaa.

²⁰Halɔna Apiya sɔm, Selopuwam ta tasa i toŋ kɔpɔŋ taa kɛ mɔlɔyɔ. Ama Tacaa tɛsɛana-i kɔyɔ kɛ. ²¹Ulɛna Apiya toŋ náa sɔsɛyi na í kpaɔa alaa naanɔwa na liyiti. Ɔpɔ́yɔ́ i lɔla apɔlɔpiya ke hiu na naale, na alɔpiya ke naanɔwa na naatoso.

²²Apiya tɔm lentɔ we takɔlaya ŋka pa yaa si lɔɔ kɔyɔyɔtɔtu tɛlɔsɔlɔ ltoɔ kotwosutu takɔlaya tɔ ka taa. Ka taa kɛ pa keesa i kulapɔtu na i tɔma. ²³Apiya sɔpa, ulɛna pá pimi-i Tafiiiti tɛ, na i pɔyalɔ Asa lɛeti i lonte.

Asa kawulaya kancaalaya

(Awulaa I 15:9-11)

14 Ɔpɔ́yɔ́ tetu caya tɔpamm ke Asa kawulaya waatu ke pɔsi naanɔwa. ¹Ɔpɔ́yɔ́ Asa lapa mpi pɔ we teu na pá maya lɔɔ Tacaa tɔ. ²Ɔkpɔ́isa tɛfɛnlenaa na timpi timpi cefelinaa laaki tɔ. Na í yɔki pɛɛ kusikee, na í setɔ tesikasɔ kulalaasi. ³Na í tɔ Yuta nyɔ́ma si pá sɛɛ pa cɔsɔnaa lɔɔ Tacaa na pá tɔki i kiɔu na i kusɔsutu. ⁴Asa ka kpɔ́isa cefelinaa tɔlaalɛnaa tɔna, na tulaalɔ tɔwɔtenaa tɔnaya Yuta acalɛ tɔna taa kɛ. Ulɛna i kawulaya caya tɔpamm. ⁵Nɔyɔlɔ ta yoonaa Asa ke pɔsi nsi si taa. Mpi tɔ, Tacaa mayaɔaya ka yelina na í heesi. Heesɔyɔ pɔsi nsi si taa kɛ Asa tayaana Yuta acalɛ lenna. ⁶Asa tɔma Yuta nyɔ́ma si: Tɔ́ ŋmá koloosi na tɔ cɔna acalɛɛ anɔ na tɔ tɔ kulalɔsɔŋ. Mpi tɔ, tɔ tɔka ta lɔɔ Tacaa tɔm ke teu, na í yele na tá tetu we tá niŋ taa na tɔ heesi.

Ntena pá sɔv tɔmlɛ taa na pá tɔ tɔ nyɔyɔ.

⁷Asa yoolaa Yuta kpekɔle nyɔ́ma mpɔ pa tɔkaya kpalɔŋ sɔsɔŋ na ŋmantaasi tɔ, paa we iyisi ŋmɔnɔyɔ na nunuwa (300000) kɛ. Na Pencameɛ nyɔ́ma ke iyisi ŋmɔnɔyɔ na nunaasa (280000) na pá tɔka kpalɔŋ sɔkpeŋ, na pá nyɔ́ma tɔŋ tɔm. Pa tɔnaya mpɔ, paa kɛ yoolaa taa yoolaa kɛ. ⁸Ɔpɔ́yɔ́ ltiyopii tu Sela kpa Yuta nyɔ́ma tɔɔ, na i yoolaa ke iyisi iyaya (1000000). I yeu keekɛnaa ke ŋmɔnɔyɔ na nunuwa (300). Halɔna í tala Malesa icate. ⁹Na Asa na i yoolaa pá pulɔ Sefata tɛtɛkɔle taa ke Malesa kiŋ. ¹⁰Ntena Asa wiina lɔɔ Tacaa si: Hai, Tacaa pɔ fɛi-ŋ katɛ si nɔ́ waasi icamiya isu toŋ tu. Mpɔ tɔ, kɔɔ na nɔ́ waasi-tu. Mpi tɔ, nyaya tɔ tɛelɔyi. Nyá hɔtɛ taa kɛ tɔ kpaaki yoolaa tuutuuma unɛ i tɔɔ. Hai, Tacaa nyayale tá lɔɔ, taa yele si yulɔ í kɔli-ŋ.

¹¹ Ёрбүгү Тацаа yelaa na ltiyopii yoolaa tuli tapəŋ, na pá se Asa na i yoolaa. ¹² Ulena pele pá tú pa waali na pá tana-weŋe Kelaa. Na pá ku-weŋe tuutuuma, na pé peli pa niŋ. Mpi tɔ, Tacaa kɔna-we na i yoolaa nɔŋɔ. Na Yuta nyéma náá kuu pa wontu ke sɔsɔm. ¹³ Na pá læki Kelaa cɔlɔ acalɛɛ tɛna. Mpi tɔ, Tacaa sɔŋɔntu ká pu a taa yɛlaa ké. Ёрбүгү pa kuu a wontu ke tuutuuma. ¹⁴ Ulena pá kulɪ tiikilaa piitim tɔɔ, na pá kuu heeŋ na yooyoona ke sɔsɔm. Na pá mæli Yosalem.

Asa tayantuy ke lɔsɛeɛle

(Awulaa I 15:12-15)

15 Ёрбүгү lɔ Feesuyu kulɔna Oteti pəyalu Asaliya. ² Ulena í lu na í polo í mayana Asa na í heeli-i si: Hai, tá caa wulav. Yuta nyéma, na Pencamee nyéma me í nu ma tɔm. Ye í we Tacaa waali, ílé i ká weɛ mə waali ké mɔrɔbɔ. Ye í pɛkəŋi-i i ká yele na í na-i. Ama ye í lɔ lɔɔ, ílé i ká lɔ-me tɔtɔ. ³ Lɔɔ yela lɛŋɛli nyéma tɔ, pə leelaa ké. Kɔtulɔ nɔŋɔlɔ i fei si i ká seŋɛsi-we. Pəyele pa feina kiiu. ⁴ Ama pa mæla lɛŋɛli lɔ Tacaa kiŋ na laŋwakəlle, na pá pɛeki-i na í yele na pá na-i. ⁵ Waatu inɪ i taa, yulɔ u pəsəŋi na í polo tiili na í mæləna weesuyu. Pu ké wahala waatu ke tɛtu yɛlaa tənaya. ⁶ Piitim lempɪ ná kuyɪ lempɪ ké. Na icate lente náá kú lente. Mpi tɔ, Tacaa ciŋitaya yɛlaa ké na wahalanaa tɛna. ⁷ Ama mu nyɔɔ toŋ, í taa yele na mə apalutu yɔɔli. Í ká hiki mə tæmlɛ kasəyaya.

⁸ Waatu wei wulav Asa nu lɔ kuyɔŋɔtutu teləsulɔ Asaliya tɔm nti, ulena í kaasi i ti na í kpiisi Yuta na Pencamee pa tɛtu tɛna taa tuŋ. Na í la mpv tɔtɔŋɔ acalɛɛ nna i ka læka lfəlayim pɔŋŋ taa tɔ a taa. Pə waali, ulena í tayani Tacaa kɔtaya tɔlate nte tu we lɔɔ tɛsɛeɛle tɔ. ⁹ Ёрбүгү wulav kota Yuta na Pencamee nyéma tɛna, na

lfəlayim na Manasee na Simiyɔŋ pə nyéma mpa paa kɔma na pá caŋa pa tɛ tɔ. Pa nawa si Tacaa we i waali, ulena pá polo i kiŋ. ¹⁰ Ulena pá koti Yosalem ke Asa kawulaya pusi naanɔwa na kakpasɪ nyəŋka isɔtu tooso nyəŋ taa. ¹¹ Kuyanku pa talaa, ulena pá lá Tacaa ke kɔtaya ke tɔla nna pa kpa kolontunaa kiŋ tɔ. Naəŋ ka we nasɔtoso na nuɔnɔwa (700) na heeŋ ke iyisi naatosompɔŋɔlaya (7000). ¹² Ёрбүгү pa si pa nɔŋɔ si paa tayani lɔɔ ké seɛv na lotu kulɔmtu. Na pa ləsaya svu pa cɔsɔnaa lɔɔ Tacaa ke teu. ¹³ Ye wei i ta tayani lɛŋɛli lɔɔ Tacaa ke seɛv, isɪ pa ku-i. Paa apalu, yaa alɔ, yaa sɔsɔ, yaa pəyaya. ¹⁴ Ulena pá tuuna nɔɔsi sɔsɔnɔsi na pá hulɪ tutuuŋ na akantɛɛ na pá wiliti. ¹⁵ Ёрбүгү Yuta nyéma tɛna laŋle hulɔmɔna pa lotu kulɔmtu tuunav mpu. Na isəna pa tayana pa lɔsɛeɛle na luyɪ kulɔmuyɔ tɔ. Na Tacaa mu na í yele na tɛtu heɛsi.

¹⁶ Ёрбүгү Asa læsa i too Maaka tɔɔ ké i alɔ kawulaya toŋ. Mpi tɔ, Maaka ka sika tuyɔ, isayav ŋku pa yaa si Asela tɔŋɔ. Ntɛna wulav tɔ si: Í kpesi tuyɔ ŋku na í yɔki-ku na í wɔ-kuyɔ Setəɔŋ lɔɔv nɔŋɔ. ¹⁷ Paa na wulav inɪ i sɔɔla Tacaa na lotu kulɔmtu tɔ, i ta wakəli təkɔtəlenaa mpa paa we lɛŋɛli tɛtu taa tɔ. ¹⁸ Ama i yelaa na pá kɔna lɔɔ tɛsɛeɛle taa ké wula, na liŋitee nyəŋɔtu, na won-tunaa lempa mpa i na i caa paa hawa Tacaa tɔ.

¹⁹ Yoou ta tasa kulɔyɔ, haləna Asa kawulaya pənaya hiu na naanɔwa na kakpasɪ nyəŋka.

Asa yoonav ke lɛŋɛli wulav Pasa

(Awulaa I 15:16-22)

16 Asa kawulaya pənaya hiu na naanɔwa na naatoso nyəŋka taa ké lɛŋɛli wulav Pasa pola Yuta tɛtu yoonav. Ulena í svu kolunɔ ŋmaɔ, na í cɔkəna Lama icate si Yuta nyéma í taa

pæsi na pá svv yaa pá lukti. ²Мрүгүлэ Asa cosa wula na liyitee ke lso tæsele na kawulaya kpancoou pə taa. Na í tilina Tamasi ke Silií wulav Peni-Hatati si: ³Ma na-ŋ tə peeli nɔɔɔ, isu tá caanaa ka lapa tɔ. Ma ha-ŋ kuvəv ɲkuvv si tə peeli nɔɔɔ. Ulena nyá na lseyeli wulav í yá, na ílé i læsi i yoolaa ke ma tetv taa. ⁴Мрүгү Peni-Hatati ná mv Asa təm nti, na í kusv i yoolaa na pá polo pa yoono lseyeli nyóma, na pá læki pa acalæ. Lsu Yon, na Tan, na Apeeli-Mayim. Na pə krenna Nefətali acalæ təna nna a taa pa sukaya wontu tɔ. ⁵Pasa nu mpv, ulena í yele Lama icate koluŋa ɲmau. ⁶Мрүгү Asa kota Yuta nyóma təna pə ta sɔɔ paa uləvəv pəyaya. Na pá kuu pæe na kpeŋkpelasi nsi i ka kaawa si i ɲmaakəna Lama icate koluŋa tɔ si, pá tayani timpi pa yaa si Kera na Misipa tɔ.

Asa təka saləka ke lso kuvəvətutu teləsulv Hanani

⁷Waatu unv i taa ké lso kuvəvətutu teləsulv Hanani pola Yuta wulav Asa kiŋ, na í kaləna-i si: N kisa Tacaa ke pæekuvv, na í sɔɔli si Silií wulav í tu-ŋ niŋ tɔ. N læsa Silií yoolaa ke nyá niŋ taa ké. ⁸Utiyopii na Lipii nyóma ka ké yoolaa sɔsaa ké. Pa keekənaa na pa krayanəŋ fei kaluvv. Paa na mpv, n lapa Tacaa ke naani. Ulena Tacaa tu-weye nyá niŋ taa. ⁹Tacaa nyənəyi tetv təna taa ké na í səŋna mpa pa yekina-i pa təyi teu tɔ. Ama pənente í lapa kumelentv ké. N kaa tasa yoo ke lanuvv tɔtɔ.

¹⁰Мрүгү lso kuvəvətutu teləsulv təm nti tə wu Asa. Ulena í tu-i saləka. Na í svv tetv nyóma ləlaa ke kuvəvəŋ tuv ke waatu unv.

Asa kawulaya tənaya (Awulaa I 15:23-24)

¹¹Pa keesa Asa təm ke pə krayav tə kancaalaya, na tə tənaya təvə Yuta na lseyeli pə awulaa takəlasv taa. ¹²Мрүгү kuvəv isayav nakvli, kv kra i nɔɔhe ke í kawulaya pənaya pəvəlayafei nule nyəŋka taa. Ulena í yele Tacaa ke sələmvv si í waasi-i na í polo lokotulonaa kiŋ. ¹³Мрүгү Asa səpa i kawulaya pənaya nule na kulbmaya nyəŋka taa. ¹⁴Ulena pá pimi-i i pəlaəŋ wei i ka hula Tafiiti icate taa tɔ i taa leŋkv taa. Paa tuwa kv taa ké tulaalunaa pəyalə ké, isu tulaalv lataa lakuvv tɔ. Na pá wə tulaalunaa tətəvəv sɔsəm ke i ləyaya tɔ.

Sosafati kawulaya na i təmlə kupante

17 Мрүгү Yuta wulav Asa pəyalv Sosafati təvə kawulaya ke i caa lonte na í nyəvsi i kawulaya ke lseyeli nyóma tɔ. ²Ulena í svv yoolaa kpeka ke Yuta koloosi acalæ təna taa. Na i kawulaya acalæ nna i caa Asa ka læka lfəlayim nyóma tɔ a taa tɔtɔ. ³Tacaa ka wə Sosafati waalv ké. Mpi tɔ, Sosafati təma i cɔvə Tafiiti ikpate taa ké i kawulaya kancaalaya ké, i ta laa tuvə Paali. ⁴Ama i caala i təyi si í nyv i cɔvə Tafiiti lso luyv nyəntv, na í tək i kiŋ. l ta keena lseyeli awulaa. ⁵Ulena Tacaa la na Sosafati kawulaya la toŋ na Yuta nyóma haaki kuvəvəŋ, na í svv toŋ ke teu na teeli. ⁶Na Sosafati lanle heena lso təmlə lapv na í kpiisi Yuta kawulaya taa ké təkətəlenaa na pə tuŋ.

⁷Мрүгү i kusv i akewenaa sɔsaa ke i kawulaya pənaya tooso nyəŋka taa, na í tili-we si pá seyesv Yuta acalæ yəlaa ke lso kiŋ. Tilla mpe pa həla nté Peni-Hayil, na Opatiya, na Sakalv, na Netaneyel, na Mikaya. ⁸Na Lefii nyóma pəvəlayafei naanwaa su-we. Pəle pa həla nté Semaya, na

Netaniya, na Sepatiya, na Asayeehi, na Semilaməti, na Yonatan, na Atoniya, na Topiya, na Topi-Atoniya. Na kətəlaa naale, Uisama na Yolam. ⁹Mpúyú pa kpenna Tacaa kiiu takəlaya na pá cəw Yuta acaləe na pá səyəsı icatə yəlaa təna.

Sosafati toŋ

¹⁰Mpúyú Tacaa səyontu kpa piitimnaa mpa pa cəwna Yuta tə pa kawulası tənaya səsəm. Ue pa ta yoonə Sosafati. ¹¹Haləna Filiisi nyəma ha-ı kucəwŋ na pá fel-ı lampuu ke liyitee. Laalupunaa ná kəna-ı iwaəŋ ke iyisi naatosompəwəlaya na nasətoso na nunuwa (7700), na pəŋtulsŋ ke mpv tətə.

¹²Mpúyú Sosafati toŋ səsəaa na pé puki. Sosafati ŋmá Yuta taa ké acaləe na təwənası təsulə. ¹³Na í weena wontu ke səsəm ke Yuta acaləe taa. Na ı yoolaa taa yoolaa ke Yosalem taa. ¹⁴Pele pa kpekə ntw na pé keesəna pa lulsŋ. Yuta kpekəle taa səsəaa nté yoolaa taa yoolaa iyisi ŋmunuɣv na nunuwa (300000) nyuɣv tu Atəna. ¹⁵Atəna waali ké yoolaa iyisi ŋmunuɣv na nunaasa (280000) nyuɣv tu Yohanəŋ. ¹⁶Na yoolaa iyisi ŋmunuɣv (200000) nyuɣv tu Sikəli pəyalv Amasiya. Amasiya səcələna na í svv Tacaa təmlə taa. ¹⁷Pencəməe kpekəle taa ké yoolaa taa yoolaa tətəlaa iyisi ŋmunuɣv (200000) nyuɣv tu Iliyata. ¹⁸Iliyata waali nyəŋ nté youu wontu təkəlaa iyisi nunuwa na nunaasa (180000) nyuɣv tu Yosapatı. ¹⁹Mpa paa ké wulav yoolaa ke Yosalem taa təwəle. Na pé səsəəna mpa ı ka sı koloosi acaləe taa ké ı kawulaya təna taa tə.

Sosafati na Akarı pa nəwə kulmaya larv

(Awulaa I 22:1-4)

18 Wulav Sosafati ka svv toŋ ké na í wena teeli. Mpúyú ı caa ı pəyalv ké lseyeli wulav Akarı pəelə ke alb. ²Pıstı cəwə pəcə, uləna Sosafati polo Akarı təyə Samalii. Mpúyú Akarı kuwa heeŋ na naəŋ ke tuutuuma sı ı saakəna í na ı waali nyəma. Pə waali ké ı kaana Sosafati sı í səsı ı təw na pá polo pá yoonə Laməti icatə ke Kalaati. ³lseyeli wulav Akarı sələma Yuta wulav Sosafati sı: Tə polo na tə yoonə Laməti ke Kalaati.

Ulena Sosafati cə Akarı sı: Ma na-ŋ tə ké kulm ké məe. Ye nyá yəlaa kulaa, ma nyəma səcəlv puwəya.

Isə kuyəwətutu teləsəlaa pəpətunaa

(Awulaa I 22:5-12)

⁴Paa na mpv, uləna Sosafati sı: Pəcı Tacaa na pəcə.

⁵Mpuɣvle lseyeli wulav kota ı Isə kuyəwətutu teləsəlaa. Pa we yulbnyəwŋ nasəle (400) ke mpv. Na í pəcı-we sı: Pə wəe sı tə polo tə ləkı Laməti icatə ke Kalaati yaa tə yele? Ntəna pələ sı: Í polo, Tacaa ká tə-təyə nyá niŋ taa.

⁶Paa na mpv Sosafati ta nyəlv-tı. Ulena í pəcı sı: Pə ta kaası Isə kuyəwətutu teləsəlv wei ı ka yəwətənatuɣv Tacaa tə? ⁷Ntəna Akarı sı: Əe, ləməla pəyalv Mısee wəe yaa. Ama maa caakı-ı ké. Isayatu ke ı heeliyi-m tam.

Ntəna Sosafati ma kapuka sı: Paa yəwətəyi Isə kuyəwətutu teləsəlv ke mpv.

⁸Mpúyú Akarı yaa kawulaya təyaya təmlə tu nəwəlv, na í tili-ı sı: Polo nı yaa Mısee ke lŋ.

⁹Awulaa mpe pa naale pa suu pa kawulaya wontu ké na pá cəya pa kpelası təw ké Samalii təm təhıvle cəlv, na Isə kuyəwətutu teləsəlaa kpaaləyi pa təmnaa. ¹⁰Mpúyú Kenana pəyalv wei

pa yaakaya si Sitekiya to í ké pa taa lelu ké. Inu í ka lupina í tayı nyəğəlyu həŋ na í toŋ si: Həŋ inə í huləğəna toŋ wei n ká kələna Silií yoolaa to.

¹¹ Mprúgú lso kuyəçotutu teləsəlaa ləlaa ná yəçəta təm kuləmtu nti tətə si: Tá caa, polo hí ləeki Laməti icate ke Kalaati. Tacaá ká tó-təye nyá niŋ taa ké na hí pəst-tə.

Misee kpaaluyu ke Akapı kpisuyu
(Awulaa I 22:13-28)

¹² Mprúgú tillu wei í pola Misee waalı to í heela-ı si: lso kuyəçotutu teləsəlaa təna krentaa ké na pá heeli wulav si í ká la aka. Pə tətə to, nyana-wə í krentu nəçə.

¹³ Ntəna Misee si: Ma tuuna Tacaá si nti ma lso caa təçə maa yəçəti.

¹⁴ Misee tala wulav kiŋ, uləna wulav pəçəsi-ı si: Misee, tə polo na tə ləeki Laməti icate, yaa má taa polo? Ntəna Misee si: Ma ta taŋ-mə se. Í polo. Tacaá ká tu-təye mə niŋ taa ké.

¹⁵ Mpruyule wulav si: Aweye n suwa si í pəçəlyı-ŋ na pəçə hí teləsəyi-m təm nti Tacaá heela-ŋ to?

¹⁶ Ntəna Misee si:
Ma nawa lseyeli yoolaa yawa yem ké pəçəŋ taa, isu heeŋ wei í feina tiikilu to.

Ulena Tacaá yəçəti si, pa feina wulav. Paa wei í kpe.

¹⁷ Keləna Akapı pəsəna Sosafati tətə si: Ntoŋ maa heela-ŋ si isayətu tike ke í heeliyi-m tam?

¹⁸ Mprúgú Misee tasaa si: Təw, í nu Tacaá təm. Ma ná-ı na í cağa í kawulaya kumte tətə. Na isətaá tillaa səŋaa na pá tu-ı həkü. ¹⁹ Mprúgú í pəçəsa-wə si: Awe ká polo na í tusi lseyeli wulav Akapı si í ləeki Laməti icate na pá ku-ı? Inə si í nyəntu ntə. Inə ílé si í nyəntu ntə. ²⁰ Mpruyule feesuyu nakuli ku kulaa si ŋku ku polo. Tacaá si: Isənağa n ká la? ²¹ Mpruyule si, ŋku ku tó Akapı

lso kuyəçotutu teləsəlaa taa ké pəçətu. Tacaá si: Təw, polo na hí lá mpv. ²² Ulena Misee tasa si: Ntəğəle, Tacaá yelina si pə tó nyá lso kuyəçotutu teləsəlaa taa ké pəçətu. Təfə, mpusi ké í caa í kəna-ŋ.

²³ Tənağəle Sitekiya křətəna Misee na í mapı-ı kataŋa na í pəçəsi-ı si: Tacaá Feesuyu luna ma taa na kú heeli-ŋ yaa?

²⁴ Mpruyule Misee si: Kuyaku ŋku n ká se na hí ŋməli nyá naŋ ləkətəlkaya taa ulə, kuyaku ŋkuyule n ká tisi.

²⁵ Ulena Akapı to í təmlə nyəma si: Í kpa Misee na í cəla icate nyuyu tu Aməŋ, na wulav pəyalu Yowasi. ²⁶ Í heeli-wə si pá tu-ı saləka na pá haaki-ı potopoto həçəliya na lum. Na haləna má kəna təyoole na alaafəya.

²⁷ Mpruyule Misee cə-ı si: Ye n kəmma alaafəya, ulə pə tağa Tacaá heelina-m təm si má yəçəti.

Wulav Akapı səm ke yoou taa
(Awulaa I 22:29-40)

²⁸ Mprúgú lseyeli wulav Akapı na Yuta nyəŋ Sosafati pa pola Kalaati tetu icate Laməti ke yoonav. ²⁹ Ulena Akapı to Sosafati si: Ma yusəyi ma ti na má polo yoou. Ama nyaa suu nyá kawulaya wontu.

Ulena Akapı la mpv. ³⁰ Pəyele Silií wulav ka heela í yoou kəkənaa nyuyv nyəma si pá taa paasəna yoolaa səkpəma yaa səsaa. Ama pá pəeki lseyeli wulav.

³¹ Pə tətə ké waatu wei Silií yoolaa nyuyv nyəma mpe pa ná Sosafati, uləna pá huw pa taa si lseyeli wulav. Na pá tamı-ı si pa yookina-ı. Ama Sosafati yaa lso si í yapı-ı. Na lso Tacaá waası-ı na í yele na kolontunaa məli. ³² Kolontunaa cəkənaa si pə tağa Akapı, uləna pá məli.

³³ Mprúgú Silií tu nəçəlu í tó nyəmlə ke yem, na tə yağa Akapı ke timpi taa í yoou toko fəe-ı to. Ulena í tó í kəkə saalu si: Kəe na tə məli pə hika-m.

³⁴ Ama kuyaku ŋku yoo lapa toŋ ké. Ḿpúyú lseyeli wulav sɛŋa ɪsɔ ké ɪ kɛɛke taa, halɛna taanaɣa. Na Silii yoolaa nyənəyi mpv. Ilim tukaya, ulena wulav hee.

Sosafati kpawa huɓɓɓa ke Yuta taa

19 Ḿpúyú Yuta wulav Sosafati kpema ɪ te Yosalem na alaafɛya. ² Ulena Hanani pɛyalv Yehu wei ɪ ké lɔ kuyɔɔtutu telɛsulv tɔ, í polo ɪ sɛŋyuv na í pɔɔsi-ɪ si: Pepe tɔw ké n polaa si n sɛŋna yulv ɪsɔyav? Paa sɔɔlɛyi wei u caaki Tacaa tɔ se. N lapa mpv tɔ lɔ taa kpana-ŋ ké. ³ Paa na mpv n lapa teu ke timpi n kpiisa tuŋ ke tetu taa tɔ. Pɛyele n ha nyá tɛyi lɔ luɣu nyəntu tɛŋyuv taa.

⁴ Pɛ kpaɣav waatu unɪ tɔ, Yosalem taa ké Sosafati saalaa. ɪ ta məli lseyeli. Ḿpúyú Sosafati cɔw tetu taa ké pɛ kpaɣav Pɛsɛpa, na lfəlayim pulasi hɔɣɔlv taa tɔ, si ɪ məlɔɣəna Yuta nyəma ke pa caanaa lɔ Tacaa kin. ⁵ Ulena í kpa huɓɓɓa ke Yuta kawulaya koloosi acalɛɛ tɛna taa. ⁶ Ulena í heeli-we si: Í la laakali na mə tɛmlɛ. Mpi tɔ, pɛ taɣa yɛlaa tɔw ké í huɓki mə huɓle. Ama lɔw tɔw ké. ɪ maɣamaɣa ɪ ká weɛ mə waali ké pɛ taa. ⁷ Mpv tɔ, í nyana Tacaa ke sɔsɔm na í feŋ mə tɛmlɛ tɔw. Mpi tɔ, Tacaa lɔw lanɣle u heekəna mpi pɛ ta siyisi tɔ, yaa yɛlaa fayasuvu yaa kucɔɔv muɣv na tampana tɔw takuvu.

⁸ Ḿpúyú Sosafati tasa kpaɣv ke Lefii nyəma, na kɔtɛlaa, na lseyeli lulɔŋ nyɔɔŋ nyəma ke Yosalem taa si pá huɓki yɛlaa tɔmnaa na Tacaa hɛte taa. Na pá taɣanəyi ɪcate yɛlaa yooŋ. ⁹ Ulena í tɔ-we si: Pɛ weɛ ké si ɪ nyaŋna Tacaa ke teu, na í laki pɛ tɛna tɛvɛŋ na luɣu kulɔmuvu. ¹⁰ Ye mə nyəma mpa pa we acalɛɛ taa tɔ pa kɔna-meyɛ tɔm sɔsɔɔntv. lsv yulɔkvlɛ yaa yoo tɔm, na pɛ ké kiiu, yaa kusəsutu, yaa kutɔtutu, yaa kulaputɔnaa wakɔlv tɔm. ɪle í

kilisi-weyɛ-ti. ɪle mə na-we mə tɔm kaa sɛna Tacaa, na ílé ɪ mu-me na pááná.

¹¹ Kɔtulv sɔsɔ Amaliya ká feŋiyina mə lɔw sɛɛv tɛma tɛna tɔw. Na lɛməyeli pɛyalv Sepatiya wei ɪ ké Yuta kawulaya nyuvu tɔ tɔ, ílé í feŋiyi mə tɔw ké tetu tɔkuvu tɔm taa. Ye pɛ kaasa Lefii nyəma, ɪle pɛleyele huɓle tɛma lataa. ɪ kaasi mə ti na tɛmlɛ. Tacaa we kupantu lataa waali ké.

Kolontu yoonav ke Yuta nyəma, Sosafati sɛləmuvu

20 Pɛle pɛ waali ké Mowapu nyəma, na Amoni nyəma, na Meuni nyəma lɛlaa pa kulaa si pa yookina Sosafati. ² Ḿpúyú pa heela wulav si: Yoolaa tuutuuma luna ltɔm tetu taa ké teŋku kusəpv kɔŋkɔŋ taa, na pá kɔŋ nyá waali. Pa we Hasasɔŋ-Tamaa timpi pa yaa si Aŋ-Ketii tɔ.

³ Sɔɣɔntv pu Sosafati, ulena í tó Yuta kawulaya yɛlaa tɛnaya nɔhɔkutu si ɪ yɔɣtɛyɛna Tacaa. ⁴ Ḿpúyú tetu tɛna taa acalɛɛ kotaa si pa wiina Tacaa si í sɛna-we. ⁵ Ulena Sosafati na Yosalem nyəma, na Yuta nyəma lɛlaa pa koti lɔw tɛsɛɛle taɣa kufalaya tɔw. ⁶ Ulena Sosafati sɛləmɪ lɔw si: Hai, tá cɔsɔnaa lɔw Tacaa wei nyá n tɔki kawulaya ke ɪsɔtaa, na n ti piitimnaa tɛna tɔ. Nyayale toŋ tu na pəsəlv. Nɔɣɔlv u pəsəyi na í sɛŋ nyá ɪsentaa. ⁷ Ta lɔw nyá, nyá tɔɣɔnna tetu tɛne tɔ yɛlaa, na n ha-tɛyi nyá taapalv Apələham lulɔŋ nyəma taɣa tam tɔw. ⁸ Na tá cɔsɔnaa caɣa tɔ taa, na pá ŋmá-ŋ kutuluɣu na pá tɔ si: ⁹ Ye ɪsu n hɔma tá ŋkraŋyuv, na wahala nɔɣɔlv, ɪsu yoo, yaa yulɔkuvəku, yaa nyɔɣɔsi, tu kɔw tɛ sɛŋ kutuluɣu kune kv kin ke nyá ɪsentaa. Mpi tɔ, nyá hɛte we kv taa ké. Tu yaa-ŋ ta lanɣwakəlle taa si n waasi-tv. Ulena nyaa nu na n waasi-tv. ¹⁰ Tɔw, nɔɔnɔ nyəni ɪsɛna Amoni nyəma, na Mowapu nyəma, na ltɔm nyəma, yookuyuna-tv

tɔ. Pəyele waatu wei tá cəwənaa lu Icip-iti tɔ n kisina-we sɪ pá taa fayana pi-itimnaa mpe pa tetvnaa taa. Ulena pele pá kee na pá ye-le-weye kuyv. ¹¹ Ama tá kuvəv pəsa ikpatəle. Pele pa tɔvənyv-tuyv tetv nti n ha-tv tɔ tə taa. ¹² Tacaa ləv, hɔ pa ŋkraŋv. Tə ké acamaa ke kolontunaa tuutuuma ine ɪ isentaa ké. Tə ta nyɪ isəna tɔ la tɔ. Pə tɔv ké tə keesa use na nyá tɔv.

¹³ Yuta nyəma təna, na pa alaa na pa piya paa səŋna ləv təseele kiŋ.

Yuta nyəma akautv

¹⁴ Mprɔgú Tacaa Feesuyv kuləna Lefii tv Sakalɪ pəyalv Yasiyelɪ ke samaa taa təna. Sakalɪ ɪnɪ ɪ caa kele Penaya. Penaya caa kele Yeiyelɪ. Yeiyelɪ caa kele Asafɪ lɔlvuyv tv Mataniya. ¹⁵ Ntəna Yasiyelɪ yəvətəna nɔvɔ sɔsaya sɪ: Yuta na Yosalem yəlaa me, ɪ tɔ ŋkraŋ ke teu. Ulena pə tu kələna wulav Sosafatɪ nyá. Tacaa sɪ, ɪ taa nyá. Pəcɔ yoolaa tuutuuma ine ɪ tɔm ɪ taa la-meye sɔvəntv. Pə taya mə tɔm ke yooŋ ŋkɔ. Ama Tacaa nyəntv ké. ¹⁶ Cele ɪ ká polo mə kolontunaa tɔv. Pa tɔŋna nteye kpaɪv na yaayənaa mpaav. ɪ ká suli-weye tetekəle nyvuyv ke Yeluwelɪ wulaya tetv kiŋ. ¹⁷ Yuta na Yosalem yəlaa me, ɪ kaa nɔki mə kolontunaa mpe pa yoonav. Mu səŋ mə təsəŋle. ɪ ká ná isəna maa waasime tɔ. ɪ taa nyá. Pəcɔ sɔvəntv ɪ taa la-me. Cele ɪ polo pa tɔv, maa wee mə waalɪ.

¹⁸ Mprɔgú Sosafatɪ hənta Tacaa ke ate. Na Yuta na Yosalem yəlaa ná həntv mpu tɔtɔ, na pá see ləv. ¹⁹ Pə waalɪ ké Lefii lɔlvuyv nyəma Kehatɪ na Kolee pa kulaa na pá sá lseyelɪ ləv Tacaa na nɔvɔ sɔsəvntɪ.

²⁰ Tev fema tanəŋ tɛe, ulena pá tɔ pa tənaya Tekwə wulaya tetv mpaav. Pa tɛekaya, ulena Sosafatɪ tɔ-we sɪ: Yuta na

Yosalem nyəma me, ɪ ke ŋkraŋ. ɪ la mə ləv Tacaa na ɪ kuyvəvətɔv teləsəlaa ke naani. ɪ nyəv tɔŋ, na ɪ lá akanaa.

²¹ Mprɔgú Sosafatɪ na samaa pa kpen-taa na pá teləvɪ yonyoolaa ke yoolaa nɔvɔ tɔv. Na pá saŋ Tacaa ləv na yontu sɪ: ɪ sa Tacaa, ɪ sɔlvuyv feɪ tənaya.

²² Pa kpaɪa yontu ntəvɪ mpu, ulena Tacaa tisi acufu ke Amoni nyəma, na Mowarv nyəma, na ltəv nyəma, mpa ɪnɪ paa pukaya Yuta nyəma yoonav tɔ pa həkɔ taa. Na pá kú təmaya pa taa pa tike. ²³ Amoni nyəma na Mowarv nyəma ná kula ltəv nyəma tɔv ké na pá ku-we təcayacaya. Pə waalɪ ké pa kú təmaya sɔsəv. ²⁴ Waatu wei Yuta nyəma kpa tontovle tɔv timpi pa loosiyɪ wulaya tetv tɔ. Ulena pá nyəvna pa kolontunaa tɔv. Ama sətəa tike ke pa nawa na pá selətəa. Paa kulum ɪ ta fiti. ²⁵ Mprɔgú Sosafatɪ na ɪ yəlaa pa nika kolontunaa tɔla ke kuuu ke tuutuuma, na wənav, na wontu kususuutu, na liyitee nyəv. Pu kəla tɔv, ɪle kuyevəŋ toosovɔ pa kuuwa, pa ta tu tem.

²⁶ Ulena pá kotɪ kuyaku liyiti nyəŋku wule ke Pelaka kupantv təkoolle tetekəle taa. Mpi tɔ, tənaya pa koola Tacaa ke kupantv. Ulena pá ha lonte nteye həte sɪ kupantv kooluyv tetekəle, na pá yaakiteye mprɔgú haləna saŋa. ²⁷ Mprɔgú Yosalem nyəma na Yuta nyəma leləa, na pa nyvuyv tv Sosafatɪ pa tɔ mpaav, na pá məlɪ Yosalem na laŋhulumlə. Pə taya pulv tɔv, Tacaa yapa-weye pa kolontunaa niŋ taa ké. ²⁸ Mprɔgú pa sɔv ɪcate na cəməŋ na saŋkuna na akantɛe haŋaa. Na pá polo Tacaa təseele taa.

²⁹ Waatu wei piitim lempɪ nyəma leləa nuwa sɪ Tacaa ləv yoonə lseyelɪ nyəma kolontunaa. Ulena ɪ tɔm kpa pa tənaya sɔvəntv. ³⁰ Ulena Sosafatɪ tɔvɔ ɪ kawulaya təpamm. Mpi tɔ, ləv ka yeləa ké na tetv təna həesɪ.

Sosafati kawulaya tənaya

(Awulaa I 22:41-51)

³¹ Mpróyú Yuta wulav Sosafati təyɔ kawulaya ke ɪ lɔlvɔyɔ pusɪ hiu na naanɔwa na kakpasɪ nyəŋka taa. Yosalem ɪcate taa ké ɪ təyɔ kawulaya ke pusɪ hiu na kakpasɪ. ɪ too kéle Sili pɛlɔ Asupa. ³² ɪ tɔntɛ ka siyisaa ké, na ɪ təŋəyɪ ɪ caa Asa ɪkpatɛ na ɪ laku mpi Tacaa caaki tɔ. ³³ Ama ɪ ta wakəlɪ təkətəlɛnaa. Pə tɔw ké ɪ yɛlaa ləsayɔ taa sɔv ləɔ ɪsu pa caanaa. ³⁴ Pa kɛesa Sosafati tɔm kancaalaya, na tə tənaya ke Hanani pəyalɔ Yehu takəlayɔ taa. Nkeyɛ pa sɔta lɛyɛlɪ awulaa takəlayɔ taa.

³⁵ Mpróyú Yuta wulav Sosafati na lɛyɛlɪ wulav ɪsayav Ahasiya pa kɛntaa. ³⁶ ɪlɛna pá mayasɪ na pá saaki kɔpɔlɔŋ ke lsiyɔŋ-Kɛpɛɛ teesaŋ taa. Na pá pukina-ɪ pooluŋ. ³⁷ Ama Malesa tɔ Totafa pəyalɔ ləɔ kɔyɔɔtɔtɔ tɛləsɔlvɪ Iliyesɛɛ heela Sosafati sɪ: Timpi n kɛntəna Ahasiya tɔ, Tacaa ká wakəlɪ mpi n lapa tɔ.

ɪlɛna lɔm təyɔ kɔpɔlɔŋ ɪnəyɪ tampana, ɪ ta tala tiili.

21 Waatu wei Sosafati səpa, ɪlɛna pá pimi-ɪ pa təyɔyɔ pələav taa ké Tafiti tɛ. Na ɪ pəyalɔ Solam lɛɛtɪ ɪ lɔntɛ.

Solam kawulaya

(Awulaa II 8:16-24)

² Solam ka wɛna newaa mpa ɪ na-wɛ pa kaa caa kɔlvɔm təyɔ. Pa həla nté Asaliya, na Yehiyɛlɪ, na Sakalɪ, na Asaliyahu, na Mikayɛlɪ, na Sefatiya. ³ Pa caa ka ha-wɛyɛ wɛnɔv kɛ sɔsɔm ké. Paa liyitee, paa wɔla, na liyitee wontunaa. ɪlɛna ɪ tɔ-wɛyɛ Yuta acalɛɛ fɛŋyɔyɔ. Na ɪ kpa pa taalɔv Solam sɪ ɪ lɛɛtɪ ɪ lɔntɛ ke kawulaya təyɔv taa.

⁴ Pə kɔma na kawulaya sɔv Solam niŋ taa ké teu na ɪ ká lila, ɪlɛna ɪ kú

ɪ newaa tənə, na ɪ waalɪ nyəma lɛlaa ke kawulaya taa. ⁵ Waatu wei ɪ təyɔ kawulaya tɔ, ɪ pusɪ wɛ hiu na naanɔwa na naalɛ. Na ɪ caya ka taa ké pusɪ pələfɛɪ naanɔwa ké Yosalem taa. ⁶ Mpróyú ɪ tɔma ɪsayatɔ taa ké teitei ɪsu lɛyɛlɪ awulaa, Akarɪ na ɪ lɔlvɔyɔ nyəma. Mpi tɔ, Akarɪ pɛlɔ ke ɪ ka tɔkaa. Solam lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ. ⁷ Paa na mpɔ tɔ, Tacaa ta sɔlɔ sɪ ɪ kpiisi Tafiti lɔlvɔyɔ nyəma. Pə taya pɔlv, ləɔ na Tafiti paa pɛla nɔsɪ ké sɪ ɪ lɔlvɔyɔ nyəma ká təkəna kawulaya ké tam tɔw ké Yosalem.

⁸ Yuta wulav Solam ɪnɪ ɪ waatu taa ké lɔm nyəma kɔla ɪ tɔw, na pá kpa pa təyɪ pa wulav. ⁹ Mpróyú Solam kɔyɔyɔ ɪ yoolaa sɔsaa, na ɪ yoou kɛɛkɛnaa tənə na pá tii lɔm nyəma mpa paa tamawɛyɛ kotaya tɔ pa tɔw, na pá kəlɪ-wɛ. ¹⁰ Pə kɔyɔyɔv kɔyɔyɔv ŋku təyɔ lɔm nyəma cɛpa Yuta nyəma, na pá caya na pa tɪ.

Mpróyú Lipina ɪcate ná kisa cɛi tətəyɔ waatu ɪnɪ ɪ taa. Na pá fiti Solam niŋ taa. Mpi tɔ, Solam ka kisa ɪ cɔsɔnaa ləɔ Tacaa ke nunav təyɔ pə lapa mpɔ. ¹¹ Solam ka ŋmawa tɔŋ təkətəlɛnaa ke Yuta pɔwŋ taa ké. Mpɔ pə tusina Yuta na Yosalem pə yəlaa na pá lɔ ləɔ na pá laaki paa tɔyɔv ŋku.

¹² Mpróyú Kɔyɔyɔv nakɔlɪ ləɔ kɔyɔɔtɔtɔ tɛləsɔlvɪ Ulii ŋmaa Solam ke takəlayɔ sɪ: Nyá cɔsɔ Tafiti ləɔ Tacaa yɔɔtɔta sɪ, n ta təŋ nyá caa Sosafati na ɪ caa Asa mpa pa ké Yuta awulaa tɔ pa ɪkpatɛ. ¹³ Halɪ n məlaa ké na ɪ kɔyɔyɔ lɛyɛlɪ awulaa yaasi. Na ɪ kɔv Yuta na Yosalem pə yəlaa kɔnyɔlvɔyɔ, na pá kɛesəna tɔŋ tɔw, ɪsu Akarɪ lɔlvɔyɔ nyəma. Haləna ɪ kú nyá newaa. Pəcɔ pɛle pá kəla-ŋ teu. ¹⁴ Pə tɔw ké Tacaa ká tɔ nyá yəlaa na nyá pəyalaa na nyá alaa na nyá nyəm tənaya wahala sɔsɔ. ¹⁵ Lotu kɔtəŋ ɪsayav nakɔlɔyɪ ɪ ká tɔ

nyá mayamaya. Na kú səsəyi paa kuyaku ŋku. Haləna nyá taa lotu lu.

¹⁶ Mprúyú Tacaa tula Filiisi nyéma na Laalupunaa mpa pa cəna ltiyopii nyéma tə, na pá yoonə Solam. ¹⁷ Na pá ssv Yuta, na pá kuu pə təna mpi pu we kawulaya təyaya taa tə. Na pá kpa wulav piya na ı alaa ke yomaa. ı pəyaya səkpelaya Ahasiya tike ke pə səwa.

¹⁸ Pəle pə waalı kə Tacaa tı Solam ke lotu kətəŋ ŋku kv fei waav tə. ¹⁹ Pusi sika isu naale ke mpv, ılena ı kətəŋ ŋku kú yası ı lotu na tı lu, na ı səna wusasi səsənsı. Ama ı yəlaa ta wə ı ləyaya wule ke tulaalunaa, isu pa lapv ı cəsənaa tə.

²⁰ Solam lılvıyvu pusi hiu na naanwə na naale nyəŋka ke ı təyənə kawulaya. Yosalem taa kə ı təya ı kawulaya ke pusi pələfei naanwə. Waatu wei Solam səpa tə nəyčlv ta wii-ı. Tafiiti teye pa pima-ı. ıle pə taya kawulaya pəlaav taa.

Ahasiya kawulaya

(Awulaa II 8:25-29 na 9:27-29)

22 Mprúyú Yosalem nyéma kpa Solam pəyalv səkpelu Ahasiya ke kawulaya na pá ləeti ı caa lonte taa. Pə taya pulv, Laalupunaa kpekəle natəl tu súb Yuta yoolaa teye, na pá kú Ahasiya taalvnaa təna. Pə təw kə Ahasiya hika kawulaya na ı təyč. ² Ahasiya lılvıyvu pənaya hiu nyəŋka taa kə ı təyč kawulaya ke Yosalem ke pənaya kulmaya. ı too ka kə Omili lılvıyvu tv kə. Pa yaakı-ı sı Atalii. ³ Mprúyú Ahasiya təma təntə ısayale ke teitei isu Akarı lılvıyvu nyéma. Mpi tə, ı too tasayana-ı layatu ısayatu nti. ⁴ ılena ı la mpi pə ta maya Tacaa təyč teitei, isu Akarı lılvıyvu nyéma. Mpi tə, mpe paa kəna Ahasiya layatu tasəlaa ke ı caa səm waalı sı pə tvstı-ı. ⁵ Haləna pá tasa-ı layatu sı, ı polo ı səsı Akarı pəyalv Solam wei ı kə lseyeli wulav tə ı təw. Na pá yoonə Silii wulav Asayeli

ke Lamətı ıcate taa kə Kalaatı tetv taa. Yoou ŋkv kv taa kə Silii nyéma yaya Solam. ⁶ ılena ı məlı Sisilee sı pá lapı-ı kəle. ılena Yuta wulav Ahasiya polo ı alaafəya nav. Mpi tə, ı saləmayaa kə.

⁷ Mprúyú Tacaa lapa na Solam alaafəya nav mpi pə kəna Ahasiya ke səm. ı tala kprakpaa, ılena ı na Solam pá polo Nimsi pəyalv Yehu kij. Pəyele Tacaa ka tema ıleye kawulaya kpaav kə na ı tv-ı sı ı kv Akarı lılvıyvu nyéma təna. ⁸ Mprúyú Yehu sula Ahasiya taalv piya mpa pa kə Yuta nyıyvu nyéma na pá kə wulav təmlə lataa tə. Na ı kú pa təna isu ləw ka ssv tə. ⁹ Pə waalı kə Yehu tilaa na pá pəkı Ahasiya na pá kpa-ı Samalii timpi ı ka ŋməlaa tə na Yehu kv-ı. ılena pá pimi-i. Mpi tə, ı ka kə wulav Sosafatı wei ı nukayana Tacaa na lotu kulvmtv tə ı lılvıyvu tv kə.

Ama Ahasiya lılvıyvu tv nəyčlv taa muna kawulaya təyčv.

Atalii təyčv ke kawulaya

(Awulaa II 11:1-3)

¹⁰ Waatu wei Ahasiya too Atalii nuwa sı ı pəyalv səpa. ılena ı tv ı taa sı ı ká kv Yuta wulav təyaya nyéma təna. ¹¹ Pa kukaya wulav nyéma ke mpv, ılena Solam pəelə Yosepa, kətvlv Yoyata alv, ıni ı kəna Ahasiya neu. Mprúyú alv ıni ı lapa kookalı, na ı ŋmulı ı taalv pəyaya Sowasi, na ı seena na ı ŋməst ká na ka nukulv ke ləw təsəele nan kvhəntıyvu nakvlı kv taa. Atalii ta nyı ka təw. Haləna ká fiti kulaa mpe. ¹² Mprúyú Sowasi na ı təw feŋlaa pa saala ləw təsəele taa tənaya pusi naatoso. Na Atalii náa təŋa kawulaya təyčv.

Sowasi kawulaya təyčv

(Awulaa II 11:4-20)

23 Pənaya naatosompəyčlaya nyəŋka taa kə kətvlv Yoyata kaasa ı ti, na ı ná yoolaa səsaa, Yelowam pəyalv Asaliya, na Yohanəŋ

pəyalv ləməyeli, na Opeti pəyalv Asaliya, na Ataya pəyalv Maaseya, na Sikəli pəyalv ləsafati. ²Mpúgú pane iní pa cəw Yuta kawulaya taa ké acalée təna taa, na pá yaa Lefii nyóma na lseyeli lɔlvə nyəwə nyóma, na pá na-we pá polo Yosalem. ³Yəlaa mpe pa təna pa kota mpúgú ləw təseele taa, ilena pá krenti nəwə ke wulav təm taa, na Yoyata heeli-we si: Pti mvnaa ké isu wulav pəyalv Sowasi iné í təwəna kawulaya. Isu Tacaa ka suw Tafiiti lɔlvəv nyóma təw t. ⁴Mpv t, isəna í ká la təwə. Waatu wei kətəlaa na Lefii nyóma pa svuki ləw təseele taa ké təmle lapv ke kuyaku kvheesvəv wule t, í ká faya yəlaa ke kpeka tooso ké, kpekəle kancaalaya nyənte ká təv ləw təseele nəwəw. ⁵Na kpekəle naale nyənte ke kawulaya təyaya. Na tooso nyənte ke Kite nəwəw. Ilena yəlaa təna nά səvə ləw təseele taya təw. ⁶Kətəlaa na Lefii nyóma pa tike pa wenna mpaav si pá svv ləw təseele taa. Mpi t, mpeye paa tūwa. Pə kaasa yəlaa mpa tə pele pá saali awal, isu Tacaa suw t. ⁷Lefii nyóma ləlaa ka təka pa yoou wontu ke pa niŋ taa, na pá tv wulav ke hekv na pá təvəv-i. Ye pə cəpa wei na í mayasi si í svuki ləw təseele taa, paa kv-i.

⁸Mpúgú Lefii nyóma na Yuta nyóma təna lapa isu kətəlv Yoyata ka təvəv-we t. Na paa nyvəv tv wei í koti í yəlaa. Paa mpa pa caaləv pa təmle ke kuyaku kvheesvəv wule t, yaa mpa pa téesəv-tə t. Mpi t, Yoyata ta ha nəwəlvəv heesvəv ke pə wule áté. ⁹Mpúgú Yoyata cəla yoolaa səsaa ke ŋmantaasi, na Tafiiti kpaləv wei í ka we ləw təseele taa ké waani waani t. ¹⁰Ilena í puli yəlaa tənaya ləw təseele ntəwəv ŋkuləvə na pə yooosina mpətəv nyəvka ke kətaya təlate, na kutuləvə pa kəvəv taa. Na pa səwəv ptiwa si pá ta wulav ke kotaya. Na paa wei na í ŋmantaaya ke í niŋ taa. ¹¹Mpúgú pa luna Sowasi, na pá

pam-i kawulaya kahuka, na pá cəle-i takəlaya. Ilena Yoyata na í pəyalaa pá pəli í nyvəv taa ké nim na pá kpa-i wulav. Tənaya yəlaa təna naala kawilitaya na pa sək-i si: Məna tetv wulav.

¹²Waatu wei Atalii nuwa samaa kəkəte, na pa sewa na pa kawilitasi ke mpv. Ilena í polo pa kiŋ ke ləw təseele cəlv. ¹³Mpúgú í loosa wulav kufəlv səvə ləw təseele akele cəlvəv nəwəv, na yoolaa səsaa na akantəe hullaa we í kiŋ. Na samaa nά ŋmaaləv, na yonyoolaa nά hvləv akantəe. Na wilitilaa nά keesəvəna soo mataa. Tənaya Atalii cəla í wontu, na í má kapuka si: Waali luv nté, waali luv nté.

¹⁴Yoyata ta səwəv si pá kv Atalii ke ləw təseele cəlv təna. Pə təw ké í təma yoolaa nuuswa (100) nyvəv nyóma si pá ləsi-i kpeevə. Wei í təvəv-we, ilə pa kv pntv.

¹⁵Ilena pá ləsi Atalii na pá pona-i kawulaya təyaya krayanəv nəwəv, na pá kv-i.

¹⁶Mpúgú Yoyata na samaa na wulav pa pəla nəwəv si: Tacaa nyənəv-təvəv nyá yəlaa. ¹⁷Ilena yəlaa təna polo pá vəkí tvv Paali kutuləvə, na pə kətaya təlate, na pə tvv. Na pá kú pə kətəlv Matəv ke pə kətaya təlate isentaa. ¹⁸Pə waali ké Yoyata tūwa Lefii kətəlaa si pá fevəv ləw təseele təw. Tafiiti naa faya-weye kpeka ké, na pá lakí kətasi nsi kəkə lusa si təna təw ləw təseele taa. Isu pa keesvəv Moisi kiiu taa t. I ka tv-weye si pá lakí-te na yəvkaama. ¹⁹Mpúgú Yoyata su təvəv ke ləw təseele nəwəv si, asilima tv nəwəv í taa svv.

²⁰Pəle pə waali ke Yoyata kota yoolaa nyvəv nyóma, na kvəvəlaa, na səsaa, na samaa təna, na pá kraya wulav ke ləw təseele taa, na pá təvəv nəwəv səsaya na pá pona-i kawulaya təyaya taa. Pa su wulav ke í kumte təw, ilena ²¹pa təna pa laŋa hvləv na pá ŋmaali.

²¹Тэнаҕа ҕэлаа пэела нэҕэ кэ кэтүлү Сакалы тэ. На wулав yele на пэ ҕаҕа-и пее кэ лэ тэсее катаҕа тaa. ²²Wулав ка сээwa күрaнтү nтi Yoyata ка лapa-и т. На í yele на пэ кү и пэҕaлү Сакaлi. Waatu wei Сакaлi caakаҕа һeeв, лeна í má kapuka si: Tacaa ná nтi па lakı-m isэнтү тэ, на н һэ па һкpaһһ.

Sowasi kawulaya тэнаҕа

(Awulaa II 12:18-22)

²³Пэнаҕа sikaa, лeна Sилии nyéma yoolaa polo Sowasi ke yoonav, на пэ watı Yuta на Yosalem icate. лeна пэ кү nyvү nyéma на пэ tilina па wontu тэнаҕа па wулав кэ Tamasi. ²⁴Sилии yoolaa тaa wee paҕale. Yuta nyéma ка лwa па caanaa лэ тэҕэ ilé и ту-weҕe Sилии yoolaa mpe па niһ тaa. Saləka wei Tacaa twa Sowasi тэҕэle. ²⁵Мрүгү Sилии nyéma тeewa на пэ yele-и wahala сэсэ тaa, на и waalı nyéma күл и тэ на пэ кү-и и kato тэ кэ кэтүлү Yoyata пэҕaлү сэм тэ. На пэ pimi-и Tafiiti icate тaa. Уe пэ таҕа kawulaya пэлаав тaa.

²⁶Mpa па күла Sowasi тэ тэҕэle Amoni alv Simeyati пэҕaлү Sapati. На Mowapu alv Siməlitı пэҕaлү Yosapati.

²⁷Pa һmaa Sowasi пэҕalaa һəла на тəmnaa mpa лэ күҕэҕəтүтү teləsulv ка ҕəҕəтə и тэ т. На лэ тэсее тəҕaнүҕү тəм кэ takəlaya һka па yaa si, Awulaa күсeҕeсəтү takəlaya тэ ка тaa. Sowasi пэҕaлү Amasiya лeтəна и лonte кэ и сэм waalı.

Amasiya kawulaya

(Awulaa II 14:1-7)

25 Мрүгү Amasiya тэҕэ kawulaya кэ и лүлүҕү пусти hiu на kakpasi nyəһka тaa. Yosalem кэ и тэҕэ kawulaya кэ пусти пэҕэлаҕafei hiu на naanswa. л too ка кэ Yosalem ту кэ, на пэ yaakı-и si Yowataһ. ²Amasiya лapa mpi пэ maҕa Tacaa тэ yaa, ama и ta lana и lotu тənaҕa.

³Waatu wei Amasiya kawulaya caҕa teu, лeна í кү и waalı nyéma mpa paa күwa и caa Sowasi тэ. ⁴Ama и yele па piya. Isu Tacaa yepu на пэ һmaa Moisi kiiu тaa тэ si: Pa kaa кү cece кэ и пəҕaҕa isayatu тэ. Yaa пэ кү пəҕaҕa кэ ка caa nyəntү тэ. Ama wei и лapa isayatu тэ, unı и ká səna.

⁵Мрүгү Amasiya kota Yuta на Pencamee па kpeka nna a тэ и тəkaya kawulaya тэ пə apalaa. лeна í kpa yoolaa kpeka nyəһһ nyéma на пэ keesəna па lүлүһ. лeна пэ kala mpa па пусти we isu hiu тэ. На пэ hiki ҕəлаa iyisi һmүнүҕү на nunswa (300000), mpa па mvna yoou pote на пэ nyéma һmantaasi на kpaləһ пə тəм тэ. ⁶Мрүгү Amasiya kpaҕa lseҕeli nyéma yoolaa тaa yoolaa кэ apalaa iyisi nunswa (100000), на í felt па тэ кэ liҕitee nyəҕəтү isu тəһnənaa тоoso.

⁷Ama лэ күҕэҕəтүтү teləsulv нэҕэлү и kəma на í heeli-и si: Ta Caa, пə fei si lseҕeli yoolaa í тəһи-һ. Mpi тэ, Tacaa kaa səna mpe unı. ⁸Ye nyana-we í polaa, paa n ká yoo isəna, isu Tacaa yelee на н se nyá kolontunaa. л tike и wenna toһ si í la на н kəli yaa н kpisi.

⁹Ntena Amasiya pəсsi лэ күҕэҕəтүтү teləsulv si: На isənaҕa maa la liҕitee nna a тəna ma tema felvү тэ a тəм? лэ күҕэҕəтүтү teləsulv si: Tacaa пəсəҕи на í лeeti-һ-ye на пэ kəli mpv.

¹⁰Мрүгү Amasiya mələna lseҕeli yoolaa. Pa тaa ка һaһna Yuta nyéma кэ, на пэ kpena pááná сэсэһna.

¹¹лeна Amasiya тэҕэ apalutv на í kpaҕa и yoolaa на пэ тe тəм tetekəle тaa. На í кү ltəm yoolaa кэ iyisi naanswa (10000). ¹²На пэ kpa yoolaa iyisi naanswa (10000) lelү на па ise, на пэ kpaana-weҕe pulaya тэ. лeна пэ tusi-weҕe ipilisav тaa, на пэ hoti па тəna на пэ sí.

¹³Waatu inəҕи lseҕeli yoolaa mpa Amasiya ка тəҕənaa si, пэ тaa тəһи-и

yoou tɔ, pa wata Yuta acalee wena a we Samalii na Peti-Holoŋ pa heku taa tɔ. Na pá kú yálaa iyisi tooso (3000) na pá kuu pa wontu ke tuutuuma.

Sowasi yoonav ke Amasiya

(Awulaa II 14:8-14)

¹⁴ Waatu wei Amasiya luna ltóm nyéma tayoole na akautu, llena í kpenna ltóm nyéma tunj na í laaki na í waki-i tulaalvnaa. ¹⁵ Mprúyú Tacaa mu Amasiya na pááná na í tili lso kvyɔɔtutu teləsulv nɔɔlvlyv ɪ kinj. Na íl é í pɔɔsi Amasiya si: Pepe tɔw ké n tɔŋɔyi tunj wei ɪ ta pəsi na í ya ɪ yálaa ke nyá ninj taa tɔ?

¹⁶ Tənaɣa wulav cɛpa lso kvyɔɔtutu teləsulv nɔɔɔ tɔw na í pɔɔsi-i si: Ue ma kra-ŋ si n í la kawulaya taa tɔm tasəlv na? Ye nn caaki má nyəŋsi nyá ise su.

Mprúyú lso kvyɔɔtutu teləsulv suma. llena í tayani kraɣav si: Ma nyéma si lso tv ɪ taa si ɪ ká kv-ŋ. Mpi pə tɔw n lapa yaasi inɪ ɪ taka, na n kisi ma tɔm tɔ.

¹⁷ Mprúyú Amasiya caa ɪ layatu tasəlaa. llena í tili na pá heeli Yehu pəyalv Sowakasi pəyalv Sowasi si: Ma na-ŋ tɔ suli na tɔ yoo. ¹⁸ Ntəna Sowasi cɔ-i si: Lipaŋ puyv tɔw sɔsɔv ka sələməna tuyv sɔsɔv si: Ha ma pəyalv ké nyá pəelɔ. Mprúyú taale wontuyv nakuli kv tɔma sɔsɔv tɔw na kú puyvɪ-i. ¹⁹ Na Sowasi tasa si: Pepe tɔw ké n hɔŋ nyá ti si n kəla ltóm nyéma? N laku kalampaani ké yem ké. Pɪ kəla teu si n caɣa nyá te. Pepe tɔw ké n caa si má na-ŋ tɔ yoo na nyá na Yuta nyéma í lá asalav ke yem?

²⁰ Ama Amasiya ta nu. Ue lso caakaya ké si í kú í na ɪ yoolaa ke timpi pa súv ltóm tunj ke laav tɔ. ²¹ Mprúyú Sowasi na Amasiya pa yoolaa sula yoo ke Peti-Semesi ke Yuta tetv taa. ²² llena lseyeli nyéma kəli Yuta nyéma na pá se na pá kpe. ²³ Mprúyú wulav

Sowasi kra Yuta wulav Amasiya ke Peti-Semesi na í kəli-i. llena í polo Yosalem na í kú kolunja ke púyú ke meətələnəa ŋmɔnvuyv (200) cɔlv ke lɔlayim nɔnɔɔ na ŋkulunja nyəŋka pə heku taa. ²⁴ Mprúyú Sowasi kuu wula na liyitee nyəɣətunaa, na wontunaa kupantunaa mpa paa we lso təseele taa ké Opeti-ltóm kinj tɔ. Na kawulaya təyaya kpancooŋ. Na í kuu yálaa tɔtɔ, na í pona Samalii.

Amasiya kawulaya tənaya

(Awulaa II 14:15-20)

²⁵ Pusi naanwa na kakpasi ke Amasiya tasa tɔɔv ke lseyeli wulav Sowasi səm waali. ²⁶ Pa keesa Amasiya tɔm lentɪ ke pə kraɣav tə kancaalaya na tə tənaya tɔɔ Yuta na lseyeli pa awulaa takəlaya taa. ²⁷ Waatu wei Amasiya kisa Tacaa tɔɔ yálaa kula ɪ tɔw ké Yosalem. llena kuyaku nakuli Amasiya se na í polo Lakisi. Na pá tɔŋɪ-i təna na pá kv-i. ²⁸ Pə waali ké pa tv-i keeke taa na kraɣanəŋ pəyalv hɔ, na pá polo pá pimi-i pa təyaya pəlaav taa.

Osiyasi kawulaya

(Awulaa II 14:21-22 na 15:1-3)

26 Waatu wei yálaa kra Amasiya pəyalv Osiyasi ke kawulaya ke ɪ caa lonte tɔ, ɪ pusi we naanwa na naatoso. ² lni ɪ ləkəna llatɪ ɪcatɛ ke ɪ caa səm waali, na í tayani-tɛye ŋmav.

³ Osiyasi lɔlvuyv pusi naanwa na naatoso nyəŋka taa ké ɪ tɔɣa kawulaya ke Yosalem taa ké pusi nɔle na naanwa na naale. ɪ too ka ké Yosalem tv ké na pá yaaki-i si Yekoliya. ⁴ Mprúyú Osiyasi lapa mpi pə maya Tacaa tɔ isu ɪ caa Amasiya.

Osiyasi tɔntɛ kupantɛ na ɪsayalɛ

⁵ Sakali na ɪ səm tɔ, ɪ seyɛsaya Osiyasi ke lso nunav ké. Na Osiyasi kaasəyi ɪ ti

si í cekæna Tacaa luyi nyæntu. Na lso náá yele na í waaki.

⁶Mpóyú Osiyasi pola Filiisi nyéma ke yoonav na í yóki Kati na Yaræne na Asætóti pæ acalæe koloosi. Ulena í tayanu acalæe ke Asætóti na Filiisi nyéma hýwóluyv taa. ⁷Na lso sæna-í í na Filiisi nyéma na Kuu-Paalí Laalupunaa na Meuni nyéma pa yoonav taa. ⁸Halæna Amoni nyéma náá felæyi-í lampuunaa.

Osiyasi nyuyv kulaa ké na pá tala Icipiti tetu toŋa. ⁹Mpóyú í ñmá ate na lso kutuluy sósóŋ ke Yosalem icate koluyja ñkuluyja nýwýw, na tetekæle taa nyæŋka, na koluyja tækoŋlle, na í nywósi kutuluy unæyi teu. ¹⁰Na í ñmá tætanlenaa ke wulaya tetu hýwóluy taa. Na í huli lókonaa payale. Mpi tó, í ka wena kalækŋ payale ke tetekæle na tetu thæntav taa ké. Pécó í wena hataa na tuŋ wei pa yaa si leseŋnaa tó í paasænlaa. Mpi tó, í ka sála halæm ké.

¹¹Osiyasi paasayana yoolaa mpa pa nyéma yoou tóyó. Na í fayá-weye kpeka na pá keesæna kúkaluyv ñku wulav waali nyéma taa lelú Hananiya ka tu takælasí ñmaalu Yeiyele na tæma tayanlu Maaseya tó. ¹²Yoolaa taa yoolaa mpe pa luluy nywóŋ nyéma ka we iyisi naale na nasétoso (2600) ké. ¹³Mpe pa paasayanana yoolaa iyisi ñmónuyv na nunuwa na naatosompwóluy na nasæle na nunuwa (307500). Pa sáwlu puwa sí pa yookina wulav kolontunaa. ¹⁴Ye pa tæeki yoou wulav celæyi-weye kpaluy ké, na ñmantaasi, na yoou kahusi, na pæ tokonaa, na tóŋ, na pæn-tóluyæ. ¹⁵Mpóyú nyæntu nýwólú í lupa Osiyasi ke yoou malæfónaa sósaa napæli taka na pá sí-weye ate na lso kutuluy na koloosi ñkuluyasi taa. Pa tóækæna-weye nyémá na pa lóækæna pæ kuyasæle. Lso sæna-í teu ké na í toŋ sósóŋ na pá puki pooluy.

¹⁶Ama í toŋ uní í súsá-í tæhóm taa. Ulena pá wakæli-í na í yele í lso Tacaa

tæŋuyv ke teu. Halæna kuyaku nakuli í svv í maŋamaŋa ke lso tæsele taa sí, í wóki tulaalunaa ke kótaya tælate. ¹⁷Mpóyú kótulú sósó Asaliya, na í waali nyéma ke nunaasa mpa pa wena apalutv ke teu tó, pa tæŋa í waali. ¹⁸Ulena pá sŋŋ wulav isentaa na pá tómi-í sí: Ta caa, n feina mpaav sí ñ wó lso ké tulaalunaa. Aluy luluyv nyéma mpa pa krawa kótuyv tæmlé tó, pæle pa tæmlé ké. Mpu tó, lu, n tæŋa wakóluyv ké. Pæ kaa kusí nyá nyuyv ke Tacaa isentaa.

¹⁹Waatu uní tó, na Osiyasi tóka tulaalu cofolo ke í niŋ taa sí í wóki. Tænaŋale í mu kótælaa na pááná. Mpóyú kutuy ñku kv pilisiyi yulv tó kv lu í tokuyv taa ké kprakaa ke lso tæsele taa. Na kótælaa sŋŋa kótaya tælate kite tæna na pá nyænæyi. ²⁰Kótulú sósó Asaliya na lelæa pa ná wulav ke mpu, ulæna sýwóntu pu-we na pá læsí-í kprakaa. Í maŋamaŋa í nawa sí Tacaa tu-í niŋ, ulæna í se luyv ke lso tæsele taa.

Osiyasi kawulaya tænaŋa

(Awulaa II 15:5-7)

²¹Mpóyú wulav Osiyasi pásæ asilima kutuy tv, halæna í sæm. Ulena í cayana í tike ke í kutuy ñku kv tó. Í feina mpaav sí í mæli lso tæsele taa. Ntæna í pæyalv Yotam wei í nyænaya kawulaya tæyaya tó tó, í paasæŋæna tetu yælaa. ²²Amóti pæyalv lso kuywóŋtutv tælasulv lsayii ñmaa Osiyasi tóm kancaalaya na tæ tænaŋa ke takælaya taa. ²³Waatu wei Osiyasi sæpa, ulæna pá pimi-í awulumpiya pælaav taa. Ama pa ta pimi-í pa tæyaya nyæŋku taa ké í asilima kutuy tó. Ulena í pæyalv Yotam læti í lonte.

Yotam kawulaya

(Awulaa II 15:32-38)

27 Yotam luluyv pusi hiu na kakpasí nyæŋka taa ké í tóyó kawulaya ke Yosalem ké pusi naanuwa na naatoso. Í too kele kótulú Satóki

peelo. Pa yaakaya-i si Yelusa. ² M'p'ug'ug' Yotam lapa mpi pə maya Tacaa tɔ. l lakaya teitei ké isu i caa Osiyasi. Ule i ta svu lso təsele taa ké. Paa na mpv tɔ, yelaa ta layasi pa tonte.

³ Yotam ŋmana lso təsele isɔtaa nɔnɔɔ na í nyɔɔsi koluŋa lona payale ke Ofeli hɔɔlvu taa. ⁴ M'p'ug'ug' i ŋmawa acalɛ ke Yuta pulasi taa. Na kutuluŋ toŋ nyɔŋ na tɛtanlenaa ke hɔtɔŋ taa.

⁵ M'p'ug'ug' Yotam yona Amoni nyɔma na í keli-we. Na pele pá fel-i liyitee nyɔɔtɔ ke tɔɔnɔnaa tooso, na tɔɔnaya pee ke tɔɔnɔnaa iyisi naatoso (6000).

⁶ Ulena Yotam toŋ sɔɔsɔyɔ na pá puki. Mpi tɔ, i tɔnaya lso Tacaa ke teu ké.

⁷ Pa kɛsa Yotam yooŋ na i tɛma pə tɔm ke lseyeli na Yuta pə awulaa takɛlaya taa. ⁸ Yotam lɔlvu pɛnaya hiu na kakpasi nyɔŋka taa ké i tɔɔ kawulaya. Yosalem ke i tɔɔ kawulaya ke pusi naanwa na naatoso. ⁹ Waatu wei i sɛpa, ulena pá pimi-i Tafiiti te. Ulena i pɛyalv Ahasi lɛti i lonte.

Ahasi kawulaya tɔɔɔ

(Awulaa II 16:1-6)

28 Ahasi lɔlvu pɛnaya hiu nyɔŋka taa ké i tɔɔ kawulaya ke Yosalem ke pusi naanwa na naatoso. l ta la mpi pə maya Tacaa tɔ, isu i cɔɔ Tafiiti. ² Ama lseyeli awulaa ke Ahasi kɛnaa. Halɛna í lu tɔyɔ Paali lɛsɛŋ. ³ Na í wɔ-i tulaalɔnaa ke Hinom tetekɛle taa. Na í wɔ i piya ke kɔkɔ, isu acaalɛtu nti piitimnaa lakaya na Tacaa tɔɔɔ-we na pá fɛ lseyeli nyɔma tɔ. ⁴ Na Ahasi laa cefelinaa tɔkɔtɛle ke pulasi nyɔɔŋ taa ke hɔtu tɛ. Na í wɔ pə tulaalɔnaa.

⁵ M'p'ug'ug' lso Tacaa tu Ahasi ke Silii wulav niŋ taa na í yona-i. Na pá kuu Ahasi yoolaa tuutuuma ke yomle, na pá tɛna Tamasi. Na lso tu Ahasi tɔtɔɔ Lemaliya pɛyalv lseyeli wulav Peka niŋ taa. Na ílɛ í wakeli-i tɛnɔŋnaŋ.

⁶ Yuta yoolaa taa yoolaa iyisi nunwa na hiu (120000) ke Peka kuwa kuyaku kulɔmɔyɔ. Mpi tɔ, Ahasi kisa i cɔɔnɔnaa lso Tacaa tɔ pə tɔɔ. ⁷ M'p'ug'ug' lfelayim tu Sikali ná kuwa wulav pɛyalaa taa lelɔ Maaseya na Asɛlikam wei i ké kawulaya tɔyaya nyɔyɔ tu tɔ. Na wulav waali tu mayamaya Ulakana. ⁸ Ulena lseyeli nyɔma kpa pa tɛtɔnɔnaa Yuta nyɔma alaa na piya ke yelaa iyisi ŋmɔmɔyɔ (200000). Na pá kuu pa wontu ke tuutuuma na pá tɛna Samalii.

⁹ Tacaa kuyɔɔtɔtu telɛsulɔ nɔɔlvɔ i ka we Samalii na pá yaaki-i si Oteti. M'p'ug'ug' Oteti lu lseyeli yoolaa sɛŋyɔyɔ, na í heeli yoolaa si: Mə caanaa lso Tacaa muna Yuta nyɔma na pááná tɔɔ i tu-weye mə niŋ taa. Ulena mí kú yelaa ke sɔɔm isu taale wontu na lso nu. ¹⁰ Pɛle pə paasi í caa si í tú yomle ke Yuta na Yosalem nyɔma, apalaa na alaa. Pə taya mə ti tɔm nté í caa kuyɔ ke mə lso Tacaa isentaa? ¹¹ Mpv tɔ, í nu ma tɔm na í yele Yuta nyɔma mpe. Ye pə taya mpv, Tacaa pááná ká huuna-mɛ.

¹² Mpuvɔle lseyeli nyɔyɔ nyɔma lelɛ ná kisa-we na tɔm nti. Puntɔnaa nté Yohanɔŋ pɛyalv Asaliya, na Mesilemɔti pɛyalv Pelekiya, na Salum pɛyalv Yehisikiya, na Hatɛlayi pɛyalv Amasa. ¹³ Ulena pá tɔ-we si: Í taa kɔna salɛkatɔnaa mpeye cɛnɛ. Í caaki si Tacaa í nyɔni-tuyɔ asayaa ke pa tɔm taa ké, na pá sɔɔsi-tuyɔ tasɛkɛle. Pɛyele tɔ tema-tɛye weenav, na Tacaa mu-tu na pááná.

¹⁴ Tɛnaya yoolaa heta salɛkatɔnaa mpeye kpakpaa ke tɛnɛ un. Na pá kisi pa wontu nti paa kuuwa tɔɔ nyɔyɔ nyɔma na samaa tɛna isentaa. ¹⁵ M'p'ug'ug' yelaa mpa pa lɛsaa si pá paasɛna tɛmlɛ nté tɔ pa sɔɔsa salɛkatɔnaa ke apalɔtu. Halɛna pá lɛsi pa wontunaa mpa paa kuuwa tɔ pa taa ké tokonaa na ntɔŋkpala na pá cɛla mpa pa laŋaa tɔ. Na pá ha pa tɛnaya tɔɔnaya na lum, na pá lá mpa

pə kɔwa tɔɔ kɔɔle. Na pá caɣasi mpa paa pəsəyi tɔnte tɔɔ kraŋasi tɔɔ. Na pá pona pa tənaya paan ɔate Yeliko ke pa tɛtɔnaa cɔɔ. Ulena mpe pá məli Samalii.

Ahasi sələmuyv ke Asilii sənau

(Awulaa II 16:7-20)

¹⁶ Mprúyú Yuta wulav Ahasi tɛka Asilii wulav ke waatu unɪ ɪ taa si: Kɔɔ na ń sənau-m. ¹⁷ Mpi tɔ, lɔm nyɔma ka yookayana-ɪ tɔtɔɔ, na pá kraaki ɪ yɔlaa ke yomle. ¹⁸ Ulena Filiisi nyɔma náa watɪ Nekefti ke Yuta hɔɔlɔyɔv taa, na Peti-Semesi, na Ayalɔŋ, na Ketelɔti, na Soko, na Timna na Kimso na pə cɔɔ acalɛɛ, na pá caɣa a taa. ¹⁹ Isəna Tacaa hɔmna Yuta nyɔma ŋkraŋuyv ke wulav Ahasi wei ɪ ta tɔki Tacaa tɔm, na ɪ tusi ɪ yɔlaa na pá kisi lɔɔ tɔɔɔle.

²⁰ Mprúyú Asilii wulav Tekəla-Falasaa kisa Ahasi ke sənau na ɪ nyəŋsi ɪ ise na pə tɔ-ɪ piti taa. ²¹ Ulena Ahasi kuu lɔɔ tɛsɛɛle na kawulaya tɔyaya na ɪ waali nyɔma wɛnau tənau na ɪ ha Asilii wulav. Ama ɪ ta waa pulv. ²² Paa na pə tɔ Ahasi ke piti taa tɔ, ɪ tɔŋna Tacaa ke kisuyv kɛ. ²³ Na ɪ laaki Tamasi nyɔma tuŋ wei ɪ lapu na ɪ kpisi tɔ. Na ɪ tɔŋ si: Tuŋ waasəyənau Silli nyɔma. Ule maa laa-ɪ na ɪ waasi má tɔtɔ. Ama kulɔmɔŋ unɪ ɪ wakəlɔyənau ɪ na ɪ yɔlaa. ²⁴ Mprúyú Ahasi kpɛyela lɔɔ tɛsɛɛle taa kɔtaya wontu, na ɪ yɔki-ti na ɪ tɔki tɔ nɔnɔɔsi. Pə waali kɛ ɪ sika təkɔtəlɛnaa ke Yosalem mpatɛ tənau taa. ²⁵ Na ɪ ŋmá tɔlaalɛnaa tɔtɔɔ ɪ kawulaya acalɛɛ tənau taa. Na ɪ wɔki ɪ tuŋ ke tulaalɔnaa, na ɪ kraasəyi ɪ cɔsɔnaa lɔɔ Tacaa pááná.

²⁶ Pa kɛesa Ahasi tɔm na ɪ tɔma. Na ɪ lakasi kancaalaya na si tənaya ke Yuta na lseyɛlɪ pa awulaa takɛlasɪ taa. ²⁷ Waatu wei ɪ sɔpa, ulɛna pá pimi-ɪ Yosalem. Ule pə taya awulaa pɛlaav taa. Mprúyú ɪ pɛyalv lɛkɛiyasi lɛeta ɪ lonte taa.

lɛkɛiyasi kawulaya na lɔɔ tɛsɛɛle tayanuyv

(Awulaa II 18:1-4)

29 ¹ Mprúyú lɛkɛiyasi pəsau wulav ke ɪ lɔlɔyɔv pusi hiu na kakpasɪ nyəŋka taa. Yosalem ke ɪ tɔɔ kawulaya ke pusi pɔɔlɔyaya fei hiu na naanɔwa. lɛkɛiyasi too keɛ Sakali pɛɛɔ Api. ² Ulena lɛkɛiyasi la mpi pə maya Tacaa tɔ. lɔu ɪ lɔŋɛ Tafiti.

³ Haləna lɛkɛiyasi tɔli lɔɔ tɛsɛɛle nɔnɔɔsi ke ɪ kawulaya pənaya kancaalaya nyəŋka taa, na ɪ tayanɪ-tɛ. ⁴ Mprúyú ɪ kota kɔtɛlaa ke ilim tɔlule nɔnɔɔɔ tɛɛ. ⁵ Na ɪ tɔ-wɛ si: Lefii lɔlɔyɔv nyɔma mɛ, ɪ nu ma tɔm. ɪ la mə na lɔɔ tɛsɛɛle mə nyɔɔŋ tɔɔ asilima kɛɛlɔyɔv kɔtaya. ɪ laasi tɔ taa acalɔtɔ wontu nti tɔ wɛɛ tɔ, na ɪ tayanɪ-tɛ. ⁶ Tá cɔsɔnaa ta tɔŋ lɔɔ Tacaa ke teu. Páɔɔ pa lapu mpi pə ta maya-ɪ tɔ. Pa kpɛesa-ɪ na pá kisi lɔɔ tɛsɛɛle ke nyənuyv, na pá ha-ɪ siyile. ⁷ Haləna pá tɔki tɔ nɔnɔɔsi, na tɔ kɔkɔsi tɛ. Na pá yeɛ tulaalɔnaa na kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tənau tɔɔ lapu ke Tacaa ke tɔ taa. ⁸ Tənaya Tacaa ná mu pááná na Yosalem na Yuta, na ɪ yeɛ-wɛyɛ wahala taa, na yɔlaa wɔŋiyi-wɛ. Na pa tɔm wɛ sɔɔɔntɔ na tɔ sɔsəyi watu isu ɪ naakuyv na mə isəpɛɛ tɔ. ⁹ Pə tɔɔ kɛ tá caanaa sɔpa yoo taa, na tá alaa na tá piya pəsi yomaa. ¹⁰ Ule ma caa si má na lɔɔ tɔ pɛɛɔ nɔɔɔ. Na ɪ pááná katatɛlaya nyənau wɛna ɪ muna-tɔ tɔ á hɛɛ. ¹¹ Ma yɔlaa mɛ, ɪ taa wɛɛ mpa paa paasəyənau tɔ. Mpi tɔ, mɛyɛ Tacaa lɛsaa si ɪ sɔŋ ɪ kiŋ na mə sɔɔɔlɔ pu si ɪ lapu-ɪ tɛmlɛ na ɪ wɔpɪ-ɪ tulaalɔv kɛ ɪ hɔtɛ taa.

¹² Lefii nyɔma mpa pa polaa tɔɔɔle Kehati lɔlɔyɔv nyɔma. Amasayi pɛyalv Mahati, na Asaliya pɛyalv Soweel. Na Melali lɔlɔyɔv nyɔma. Apiti pɛyalv Kisi. Na Yehaleleli pɛyalv Asaliya, na Kɛesəŋ lɔlɔyɔv nyɔma. Simma pɛyalv Yowa,

na Yowa pəyalu lteni, ¹³ na llesafan luluy nyoma. Simli na Yeiyeli, na Asafi luluy nyoma. Sakali na Mataniya, ¹⁴ na Hemaŋ luluy nyoma. Yehiyeli na Simeyi, na Yetutuŋ luluy nyoma. Semaya na Usiyeli. ¹⁵ Mprugy pa kpeyela pa luluy nyoma tona na pa la-weye nyonŋ tɔ asilima keeluy kotaya. Pə waali ké pa lapa mpw tɔtɔɔ lɔ taseele, isu Tacaa ka suw na wulaw heeli-we tɔ. ¹⁶ Mprugy kotelaa suw kutuluy taa, na pa tayani. Na pa kuu ku taa asilima wontu na pa luna taya tɔ. Ulena Lefii nyoma náa kraɣa-ti na pa lɔ Setəlŋ tetekale taa ké ɔate waali. ¹⁷ lɔtɔ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule ke pa caala lɔ taseele ke tayanuy. Pə tala kuyaku pələfei nyəŋku ile pa tala ɪ kraaŋ taa kele. Na pa tayani ɪ tənaya kuyeyŋ pələfei tɔtɔ. Ulena təmle tɔ isɔtɔ kuyeyŋ naanwa na naatoso wule.

¹⁸ Pə waali ké Lefii nyoma pola wulaw lsekiyasɪ tɔ, na pa heeli-ɪ sɪ: Tacaa wulaw, tɔ tayana lɔ taseele na kotasi nsi kɔkɔ lusa sɪ tona tɔ sɪ tɔlate. Na pə wontu tona na lɔ potopotona taapəli. ¹⁹ Ye pə kaasa lɔ wontu nti wulaw kaanutu Ahasɪ ka pilisa ɪ kawulaya waatu tɔ, tɔ tayana tɔle na tɔ su-ti na tɔ mpaa. Ntəyale kotaya tɔlate isentaa.

lsekiyasɪ mələnaw ke lɔ seɛw na kotasi

²⁰ Tɔw fema tanaŋ təhulu, ulena wulaw lsekiyasɪ koti ɔate sɔsaa. Na ɪ na-we pa polo lɔ taseele. ²¹ Na pa kpenna latəcena, na iwaanŋ, na iweesi, na pəŋtɔlŋ ke naatosompɔɔlaya mpɔɔlaya sɪ, pa laki kotasi ke wulaw tɔyaya nyoma na lɔ taseele na Yuta nyoma pa isayatu tayanuy tɔ. Mprugy lsekiyasɪ tɔma Alɔŋ luluy nyoma kotelaa sɪ: ɪ la kotasi nsəyɪ Tacaa kotaya tɔlate tɔ. ²² Ulena pa caaləna latəcena ke lentuy na pa tiyisi caləm na pa ŋmusɪ-wəyɪ kotaya tɔlate tɔ. Na

pa lentu tɔtɔɔ iwaanŋ, na iweesi, na pa la mpw tɔtɔ. ²³ Pə kaasa pəŋtɔlŋ, ulena pa pona-ɪ wulaw na samaa pa kiŋ na pa tənɪ ɪ tɔ ké pa niŋ. ²⁴ Ulena kotelaa lentu na pa ŋmusɪ caləm ke kotaya tɔlate tɔ sɪ, pə husɪ lseyeli nyoma tona isayatu. Mpi tɔ, lseyeli nyoma tona tɔ ké wulaw yelaa na pa lá kotaya ŋka kɔkɔ lusa ka tona tɔ, na isayatu husuy nyəŋka.

²⁵ Mprugy wulaw sí Lefii nyoma ke lɔ taseele taya tɔ na kpeŋkpəŋnaa na cəməŋ na saŋkuna. lsu Tafiiti na lɔ kuyɔɔtɔtɔ teləsəlaa Kati na Natanŋ pa suw tɔ. Tacaa heelayana lɔ kuyɔɔtɔtɔ teləsəlaa mpe na pa teləsəyɪ. ²⁶ Na Lefii nyoma caya pa tɔcayale. Na cəməŋ wei Tafiiti ka yelaa na pa lu tɔ, na kotelaa náa hɔlɔyɪ pa akantɛ. ²⁷ Ulena lsekiyasɪ tɔ sɪ: ɪ la kotasi nsi kɔkɔ lusa sɪ tona tɔ. Saa wei pa caalaa, ulena pa tɔ Tacaa ke yontu na akantɛ na cəməŋ wei lseyeli wulaw Tafiiti lupa tɔ. ²⁸ Mprugy samaa tona hənta atɛ. Na yonyoolaa náa tɔŋna yontu na pa cəməŋ maru, na akantɛ hɔluy, haləna kotaya tɔm. ²⁹ Waatu wei pə tona pə tɔma, ulena wulaw na ɪ cɔlɔ nyoma tona luŋ akula na pa hənta atɛ. ³⁰ Ulena wulaw na sɔsaa pa tɔ Lefii nyoma sɪ: ɪ sa Tacaa tɔtɔ, na mə yontu nti Tafiiti na lɔ kuyɔɔtɔtɔ teləsɔlɔ Asafi paa lupa tɔ. Mprugy Lefii nyoma yona laŋhɔlɔmle. Pə waali ké pa hənta atɛ na pa sɛ Tacaa.

³¹ Ntəna wulaw lsekiyasɪ tɔ samaa sɪ: lsu ɪ hav mə təyɪ Tacaa ke pənente tɔ, ɪ kɔna nɔyɔ kulɔmayɔ kpentuy na samtu pə kvaanŋ ke lɔ taseele taa.

Ulena kotilaa kɔna tɔla na pa lá kotasi nsi. Haləna luŋ kulɔmuy nyoma tona la kotasi nsi kɔkɔ lusa sɪ tona tɔ. ³² Latəcena nutoso na naanwa na iwaanŋ nunwa (100) na iweesi ŋmusuy (200) ke pa lapəna kotasi nsi kɔkɔ lusa sɪ tona tɔ. ³³ Na naanŋ ke nasətosə (600) na heŋ na pəŋ ke iyisi tooso

(3000) na pɔ́ lá kɔ́tasi lensi. ³⁴Kɔ́tɔ́lɔ́lɔ́ mpa paa wɛɛ tɔ, pa fei paɣale. Ue pa ta pɔ́si na pɔ́ liti kɔ́tasi nsi kɔ́kɔ́ lusa si tɛ́na tɔ si tɔ́la tɛ́na. Pɛ́ tɔ́ kɛ́ pa tɛ́tɔ́nɔ́a Lefii nyɔ́ma lɛ́lɔ́ sɛ́na-we na pɔ́ tɛ́si pa tɛ́mlɛ. Halɛ́na kɔ́tɔ́lɔ́lɔ́ lɛ́lɔ́ la nyɔ́ɔ́ɔ́ tɔ́ asilima kɛ́lɛ́yɔ́ kɔ́tasi. Mpi tɔ, Lefii nyɔ́ma ka kɛ́la sɔ́lɔ́yɔ́ kɛ́ pa ti tayanɔ́yɔ́ na pɔ́ kɛ́li kɔ́tɔ́lɔ́. ³⁵Kɔ́tasi nsi kɔ́kɔ́ lusa si tɛ́na tɔ si tuutuuma na pɔ́ sɔ́sɔ́sɔ́na sulɔ́m mpi pa hawa tɔ pɛ́ paasi, pu wɛɛ si pa pona kɔ́taya tɔ́late tɔ́ kɛ́ nɔ́ɔ́ kulɔ́mɔ́ya kɛ́ntɔ́yɔ́ kɔ́tasi nantu nim cɔ́lɔ́ nim cɔ́lɔ́.

Isɛ́na pa si lɔ́ sɛ́ɛ kɛ́ lɔ́ tɛ́sɛ́lɛ́ taa tɔ́ɔ́lɛ. ³⁶Mpɔ́yɔ́ lɛ́kɛ́iyasi na yɛ́lɔ́a tɛ́na pa laɔ́a hulɔ́mɛ́na mpi lɔ́ hula-we si pɔ́ la tɔ. Mpi tɔ, pɛ́ lapa lɔ́ɔ́ kɛ́.

Tɛ́ɛ acima tɔ́ɔ́ɔ́

30 ¹⁻⁵Mpɔ́yɔ́ wulav lɛ́kɛ́iyasi na i kɔ́paɣalɔ́, na Yosalem nyɔ́ma tɛ́na pa kɔ́taa si, pa naaki si paa pɔ́si na pɔ́ tɔ́ɔ́ Tɛ́ɛ acima kɛ́ pɛ́nɔ́ɔ́a isɔ́tu naale nyɛ́ɔ́ taa yaa isɛ́na. Mpi tɔ, kɔ́tɔ́lɔ́lɔ́ mpa paa lapa nyɔ́ɔ́ɔ́ tɔ́ asilima kɛ́lɛ́yɔ́ kɔ́taya tɔ, pa fei paɣale. Pɛ́cɔ́ yɛ́lɔ́a taa koti Yosalem. Ue pa taa pɔ́si na pɔ́ tɔ́ɔ́-i i tɔ́ɔ́ɔ́ nɔ́ɔ́ taa. Mpɔ́yɔ́lɛ́ lɛ́mɔ́yasɛ́lɛ́ nítɛ́ tɛ́ mɔ́ɔ́a wulav na i yɛ́lɔ́a. Na pɔ́ tisi na pɔ́ koti lɛ́yɛ́li nyɔ́ma tɛ́na si, pɔ́ kɛ́yɛ́li Yosalem na pɔ́ tɔ́ɔ́ Tɛ́ɛ acima. Mpi tɔ, yɛ́lɔ́a mpa paa tɔ́ɔ́-i isɛ́ na pa siwa tɔ, pa we pɛ́cɔ́ɔ́. Tɛ́nɔ́ɔ́lɛ́ wulav kusa tillaa na pɔ́ cɔ́ lɛ́yɛ́li na Yuta tetu tɛ́na kɛ́ pɛ́ kɔ́pɔ́ɔ́v ilim ntɔ́ɔ́ɔ́ na pɛ́ mpɛ́tɛ́ɔ́ tɔ. Na pɔ́ yaa yɛ́lɔ́a na pɔ́ polo lɔ́ tɛ́sɛ́lɛ́ na pɔ́ tɔ́ɔ́ acima anɔ́ na lɛ́yɛ́li lɔ́ Tacaa hɛ́tɛ́ taa. Halɔ́ lɛ́kɛ́iyasi tu nɔ́mɔ́a lɛ́tɛ́lɛ́nɔ́a na í yaa kɛ́ka wɛ́na pɛ́ kaasɛ́na ilim ntɔ́ɔ́ɔ́ tɔ́ tɔ. ⁶Mpɔ́yɔ́ wulav na i kɔ́paɣalɔ́a pa tu niɔ́ kɛ́ takɛ́lasi taa. Na tillaa yasɔ́ tetu tɛ́na taa si: lɛ́yɛ́li nyɔ́ma mpa me í fita Asilii yoolaa niɔ́ taa tɔ, í mɛ́li Apɛ́laham na lsaaka na Yakɔ́v pa lɔ́

kiɔ́. Na lɔ́ ká mɛ́li mɛ́ kiɔ́. ⁷Í taa kɛ́ena mɛ́ caanaa na mɛ́ tɛ́tɔ́nɔ́a mpa pa ta nuna pa cɔ́sɔ́nɔ́a lɔ́ Tacaa tɔ. Ulena lɔ́ wakɛ́li-we isɛ́ í naakɔ́yɔ́ tɔ. ⁸Í taa la kaanɔ́tɔ́nɔ́a isɛ́ mɛ́ cɔ́sɔ́nɔ́a. Í nuna-i na í mɛ́li lɔ́ tɛ́sɛ́lɛ́ nte i tayana tam tɔ́ tɔ tɛ́ taa. Na í pɔ́si i tɛ́mlɛ nyɔ́ma. Ue lɔ́ pɔ́áná sɔ́sɔ́na wɛ́na i muna-mɛ́ tɔ a ká hɛɛ. ⁹Ye í mɛ́la Tacaa kiɔ́, kolontunaa mpa paa kúú mɛ́ nyɔ́ma kɛ́ yomle tɔ, paa yele-we na pɔ́ mɛ́li cɛ́nɛ. Ye mu kɛ́sɛ́na Tacaa tɔ́, ílɛ́ i kaa lɔ́-mɛ́. Pɛ́ taya pulu, i kɛ́ kɔ́pɔ́ɔ́ kɛ́ na i we suulu.

¹⁰Mpɔ́yɔ́ tillaa cɔ́ɔ́wa lɛ́layim na Manase pa tetu acalɛ́ taa. Halɛ́na Sapulɔ́ɔ́ kɛ́kɛ́lɛ́ taa. Ama yɛ́lɔ́a tuwɛ́yɛ́ na pɔ́ won-we. ¹¹Paa na mpɔ́, Asee na Manase na Sapulɔ́ɔ́ pa kɛ́ka yɛ́lɔ́a lɛ́lɔ́a nawa pa isayatu, na pɔ́ mɛ́li Yosalem. ¹²Mpɔ́yɔ́ Tacaa tó Yuta nyɔ́ma kɛ́ nɔ́ɔ́ kulɔ́mɔ́ya na pɔ́ tɛ́ɔ́ wulav na nyɔ́yɔ́ nyɔ́ma pa kusɛ́sɔ́tu isɛ́ i ka yɔ́ɔ́tɔ́yɔ́ tɔ.

lɛ́kɛ́iyasi tɔ́ki Tɛ́ɛ acima

¹³Mpɔ́yɔ́ samaa tuutuuma nɔ́ɔ́lɔ́ i kota Yosalem kɛ́ pɛ́nɔ́ɔ́a isɔ́tu naale nyɛ́ɔ́, na pɔ́ tɔ́ɔ́ Kúkɔ́sum fei pɔ́topoto acima. ¹⁴Ulena pɔ́ sɔ́ kɛ́sɔ́yɔ́ kɛ́ icate taa tɛ́laalɛ́nɔ́a. Na pɔ́ kɛ́nna tulaalɔ́nɔ́a tɛ́wɔ́tɛ́nɔ́a, na pɔ́ lɔ́ Setɔ́lɔ́ɔ́ tɛ́tɛ́kɛ́lɛ́ taa. ¹⁵Mpɔ́yɔ́ pa kuwa Tɛ́ɛ acima wontu kɛ́ isɔ́tu kulɔ́m unɔ́ i kuyɛ́ɛɔ́ naanɔ́wa na liyiti wule. Kɔ́tɔ́lɔ́lɔ́ na Lefii nyɔ́ma paa we asilima taa. Ulena fɛ́lɛ́ kɔ́pa-we na pɔ́ lá nyɔ́ɔ́ɔ́ tɔ́ asilima kɛ́lɛ́yɔ́ kɔ́taya. Na pɔ́ lá kɔ́tasi nsi kɔ́kɔ́ lusa si tɛ́na tɔ́ɔ́ lɔ́ tɛ́sɛ́lɛ́. ¹⁶Pa paasɛ́na pa tɛ́ma kɛ́ tam kɛ́ isɛ́ lɔ́ yulu Moisi kiiu wɛ́v tɔ. Na Lefii nyɔ́ma náá cɛ́lɔ́yɔ́ kɔ́tɔ́lɔ́lɔ́ kɛ́ kɔ́taya tɔ́la calɛ́m. Na pɛ́lɛ́ pɔ́ pɛ́lɔ́yɔ́ kɔ́taya tɔ́late tɔ́. ¹⁷Samaa taa yɛ́lɔ́a paɣale taa la nyɔ́ɔ́ɔ́ tɔ́ asilima kɛ́lɛ́yɔ́ kɔ́taya si pɔ́ la Tacaa tɛ́mlɛ. Pɛ́ tɔ́ kɛ́ Lefii nyɔ́ma paasayana tɔ́la lentɔ́yɔ́ kɛ́ mpa

pa taa muna si pá la kotaya tēma ke Tacaa hēte taa tō pa lona taa. ¹⁸Ufəlayim, na Manasee, na Isakaa, na Sapuləŋ pa kpeka yəlaa taa payale ta lata nyōŋ tō asilima keelvyu kotaya. Pəyele pa tēma Tēv acima tōŋnaya ke tōŋv. Anɪ pə kisina-weyə lə Tōm taa. Mpróyú lsekiyasɪ sələmənə-we si: ¹⁹Haɪ, tá cōsənəa lə Tacaa, wii mpa pa kaasəyi pa ti na lotu kulvmtu si pá nyɪ nyá luyɪ nyəntu tɔ. Paa pa ta la ti tayənvuy kotaya. ²⁰Ulena Tacaa mu lsekiyasɪ sələmvuy, na í yele pa ŋkpaŋvuy hɔm.

²¹Mpróyú lseyeli nyəma caya Yosalem ke kuyeyɪ naatosompɔɔlaya, na pá tōki kukvsum fɛi potopotonaa acima na laŋhulvmlɛ. Na Lefii nyəma na kətəlaa pa saŋ Tacaa ke paa kuyaku ŋku na cəməŋ haŋaa. ²²Ulena lsekiyasɪ kraasɪ Lefii nyəma mpa pa lakɪ Tacaa təmlɛ na luyɪ kulvmyu tō pa apalvɔ. Kuyeyɪ naatosompɔɔlaya təcu ké yəlaa təkaya acima tōŋnaya, na pá lakɪ nɔŋ kulvmya krentvuy kətasi na pá saŋ pa caanaa lə Tacaa na yontu. ²³Mpróyú samaa mayasaa si pá sōsɪ acima kuyeyɪ ke naatosompɔɔlaya tōtɔ. Na pá la mpv na laŋhulvmlɛ. ²⁴Mpi tɔ, lsekiyasɪ ka cɛla samaa ke latəcənəa iyaya (1000), na heeŋ ke iyisɪ naatosompɔɔlaya (7000). Na kupayalaa ná cɛle-ɪ latəcənəa iyaya (1000) na heeŋ ke iyisɪ naanvwa (10000). Pəle pə paasi kətəlaa tuutuuma lapa nyōŋ tō asilima keelvyu kotaya. ²⁵Yəlaa tənə laŋa ka heena, paa Yuta nyəma, na kətəlaa na Lefii nyəma. Haləna pə kpeŋna lseyeli tətɔ ilim ntəŋŋ tō nyəma mpa paa kōma acima tō tɔ. Na mpa pa tēma Yuta taa ké cayav tɔ. ²⁶Yosalem taa yəlaa laŋhulvmlɛ ka wena tə mpa ké. Mpi tɔ, pə kraayav lseyeli wulav Tafiiti pəyalv Salvməŋ pōle taa, na pə kō waatv unɪ tɔ. Pa ta tōŋta acima anɪ a taka ké icate taa. ²⁷Pə tēma ulena

Lefii kətəlaa kulɪ na pá wiina lə si: Kooli samaa ke kupantv. Mpróyú lə nu pa kusələmvɔ na í mu pa nōsɪ ke ɪ təcayale taa.

Lsekiyasɪ tayənvuy lə təsɛle taa tēma

31 Waatv wei acima tēma, ulena lseyeli nyəma tənə cō Yuta acalɛ taa. Na pá yōki pɛ kulalaana, na pá setɪ pə tesikasɪ, na pá yōki cefelinaa təkətəlenaa. Na pá la mpv tōtōŋ Yuta tətɔ tənə taa. Na Pəncamɛ na Ufəlayim na Manasee pa kpeka taa. Ulena paa wei í məlɪ ɪ tɛ.

²Mpróyú lsekiyasɪ faɣa kətəlaa na Lefii nyəma ke kpeka. Na í tó paa wei ké ɪ təmlɛ ke lə təsɛle taa. Pa təmlɛ ntɛ si pá paasənə kətasi nsi kōkō lusa si tənə tɔ. Na nɔŋ kulvmya krentvuy nyənsɪ na yontu na Tacaa samtv. ³Mpróyú wulav ləsa ɪ mayamaya ɪ liyitee taa, na í yana tanəŋ na taanaya kətasi nsi kōkō lusa si tənə tɔ si wontu. Na pə kpenna kuyaku kuvhɛsvuy wule kətasi. Na isətv kuyaku kancaalaya nyəŋku nyənsɪ, na acima lenna nyənsɪ, isu pa keesvuy Tacaa kiiu taa tɔ.

⁴Ulena wulav tó Yosalem yəlaa tənə si: Í cɛla kətəlaa na Lefii nyəma ke pa paa nyəm. Ulena pɛle pá ha pa təyi pa tēma taa, isu pa keesvuy Tacaa kiiu taa tɔ. ⁵Wulav heela-weyə mpv, ulena lseyeli nyəma tuutuuma kōna pa kuvhaləm kancaalaya kulvmlɔ, na sulvmlɔ, na nim, na tuŋ nim, na tōŋnəsi lənsənəa, na pa hōŋləŋ naanvwa taa kulvmyu. ⁶Mpróyú Yuta acalɛ lenna na lseyeli nyəma tōtɔ, ná pona pa kuvnam hōŋləŋ naanvwa taa kulvməŋ. Paa naaŋ, paa heeŋ, paa kuvōŋ wei pa ha pa lə Tacaa tɔ. Na pá kaa huwa anaamnaa ke waanɪ waanɪ. ⁷Isətv tooso nyəŋ taa ké pa caalaa, na pá tɛ naatosompɔɔlaya nyəŋ taa. ⁸Lsekiyasɪ na kupayalaa pa polaa na pá ná mpi

yēlaa kōnaa tō. Uēna pā sēē lseyēli lso Tacaa na i yēlaa.

⁹ M̄p̄r̄ȳḡ wulav pōssa kōtēlaa na Lefii nyōma ke kuvōŋ unu i tōm. ¹⁰ Uēna Satōki lsbv̄ȳv̄ tu kōtulv̄ Asaliya cō si: Hatoo kuvaȳŋku yēlaa caala kōnav ke pa kuvhalēm kuvav tō, tōŋōnaya taku-tuyv̄. Halēna pō kaasi sōsōm. Pō tayā pulv̄, Tacaa koola i yēlaa ke kuvantv̄ kē. Halu kuvkaasōm kaana cāne.

¹¹ Uēna wulav tō si: Í ŋmá wontu tēsule ke lso tēsēele kiŋ. Pa tema ŋmav, uēna ¹² pā pona tēnaya pa kuvōŋ na hōŋōlōŋ naanvwa taa kuvōmuyv̄, na lso nyōm na pā su teu. Na pā kpa Lefii tu Konaniya ke paasēnlv̄, i waali tu ntē Simeyi. ¹³ M̄p̄r̄ȳḡ lsekiyasī, na lso tēsēele nyuyv̄ tu, na kōtulv̄ sōsō Asaliya, na Konaniya na Simeyi pa kpa pa waali nyōma. M̄p̄reyēle Yehiyēli, na Asasiya, na Nahatu, na Asayēeli, na Yelimōti, na Yosapatu, na Uliyēli, na lsēmakiya, na Mahatu, na Penaya. ¹⁴ M̄p̄r̄ȳḡ pa tō Lefii tu lmāna pōyalv̄ Kolee wei i tanaya lso tēsēele ilim tēlule nōnōŋ tō si i muv̄i kuvōŋ wei pa lakaya lso tō, na í faya kate nyōm na kate taa kate nyōm. ¹⁵ Uē i waali nyōma tēma ntē si pā tala tōŋōnasi ke pa tētunaa ke teu. Paa sōsaa paa sēkremā na pō kēsēna pa tēma kpekā ke acalēē nna a taa kōtēlaa wēē tō. ¹⁶ Pō tayā apalaa mpa pa tēna pa hēla pa ŋmaawa tō pa tike pa talayana. Ama na apalv̄piya mpa paa wēna pusi tooso tooso tōŋō. Na mpa pa kōŋaya pa lso tēsēele taa kē paa ifemle nte na pā laki lso sēēv̄ tēma na pō kēsēna pa kpekā tōŋō. ¹⁷ Paa kēsēna kōtēlaa lsbv̄ŋ kē na pā tō pa hēla. Na Lefii tu wei í wēna pusi hīu, uē pa tu i nyōnte. Na pō kēsēna i tēmle na i kpekāle. ¹⁸ Pa na pa lsbv̄ŋ nyōma tēna hēla ke pa ŋmaakaya. Paa alaa, na apalv̄piya, na alv̄piya. Na pa cōlv̄ nyōma mpa pa pēsēv̄i na pā tōŋō lso kuvōŋ unu tō. ¹⁹ Ama pō kaasa Alōŋ lsbv̄ŋ nyōma kōtēlaa mpa paa wē

kōtēlaa acalēē cōlv̄ cacakōŋ tēē tō. Pēlē paa lēsa yēlaa ke paa icatē nte tō taa kē. Na pā talēv̄i tōŋōnaya na Lefii nyōma mpa pa hēla pa ŋmaawa tō.

²⁰ lsekiyasī tēŋa tampana ke i kawulaya tēna taa kē, na í laki kuvantv̄, na i lso Tacaa lanlē hēēna-i. ²¹ Waatv̄ wei i caala lso tēsēele na lso sēēv̄ tayānv̄ȳv̄, na í hūlōŋȳi yēlaa si pā tēŋ Tacaa kiŋ, na í cādōlōŋȳi i ti si í nyu lso na lotu kuvōmtv̄ uēna lso yēle na í waaki.

Senakelipi wata Yuta kawulaya

(Awulaa II 18:13 na lsayii 36:1)

32 M̄p̄r̄ȳḡ wulav lsekiyasī nuna lso na í la teu. Ntēna Asilii wulav Senakelipi na i yoolaa pā watu Yuta kolooi acalēē si pa lēkēv̄ŋ-yē. ² lsekiyasī nawa si Senakelipi kōŋ, na í mayāsēv̄i si i ka yoonā Yosalem, ³ uēna í heeli i yoolaa nyuyv̄ nyōma na i tanlaa si pā tēki lvm̄ sēēlaa mpa pa wē icatē waali tō. Na pēlē pā mu i tōm ntu. ⁴ M̄p̄r̄ȳḡ samaa kotaa na pā tēki sēēlaa tēna. Na sēēlv̄ wei i kpeŋaya tetv̄ tēē lōōv̄ taa tō. Pa lapa m̄p̄r̄ȳḡ si yē Asilii nyōma í kōma pā taa hiki lvm̄ ke sōsōm.

⁵ M̄p̄r̄ȳḡ lsekiyasī nyōō tōŋ, na í tayānv̄ icatē kolōŋa ŋka kaa yōkaa tō. Na í ŋmá ka tōō kē tēfēŋlēnaa. Na í ŋmá kolōŋa lēŋka na pō taa tōō. Na í tayānv̄ Milo. Na í lu ŋmantāasī na kpalōŋ ke sōsōm ke Tafiti tē. ⁶ Pō waali kē lsekiyasī kpa yoolaa nyuyv̄ nyōma si pā paasēna icatē.

Uēna lsekiyasī koti yēlaa tēnaya icatē patēma taa, na í tasa-wēyē layatv̄ si: ⁷ Uē taa nyá, í nyōō tōŋ, na í kaasi mē tu. Uē taa selina Asilii wulav, na i yoolaa tuutu-uma. Pōpōtv̄ fēi lelēŋ, tō wēna tōŋ na pō kēl-i. ⁸ M̄pi tō, i yoolaa tike ke i wēna. Ama ta lso Tacaa ká yoonā tá nōŋō na í ya-tv̄.

M̄p̄r̄ȳḡ wulav tōm ntu tō waasa icatē yēlaa tēna.

**Тэм нти Сенакелипи
heela Yosalem ны́ома тэ**

(Awulaa II 18:17-37 na Isayii 36:2-22)

⁹Пэ waali ké Asilii wulaw Senakelipi na ı yoolaa pa tama Lakisi ıcate. Тэнаҫа lsekiyası kusa ı yoolaa nyууу nyóma napəli sı pá polo pá pəəsi lsekiyası na Yuta na Yosalem pə nyóma sı: ¹⁰Aweye í taaki, na í çaya Yosalem ıcate taa na táa tama-teye kotaya? ¹¹lsekiyası puуusiyi-me sı mə lə Tacaa ká ləsi-meye ma niη taa tə ı tuşəyi-meye. lsu nyəçəsi na lukətu kv mə təna. ¹²Ntəη lsekiyası ıni ı kəna təkətəlenaa na Tacaa kətaya təlatenaa, na í heeli Yuta na Yosalem pə nyóma sı pá laki pa kətasi ke kətaya təlate kəlvmtəle tə, na pá wəki tulaalunaa na? ¹³Í tá nyı mpi ma na ma yoolaa na ma maçamaçya tə lapa ate yəlaanaa tə taa? Piitimnaa mpe pa taa nəçəlv tuуу ta kaçati-tu sı tə taa tu niη ke pa tetu tə. ¹⁴Ma yoolaa kpiisa tetunaa mpa tə, pa taa nəçəlv ıkənte ta pəsi na té yá tə yəlaa. Ule isənaya mə lə ná laki na í ləsi-meye ma niη taa? ¹⁵Í taa yele na lsekiyası looliyi na í tvis-meye mpu. Í taa mv ı təm. Ma leləyi sı tuуу nakvli kv ta pəsi na kú ya kv piitim yaa kv kawulaya nyóma yaa kv tetu ke ma çəsnaa niη taa, yaa ma nyəη taa. Mpu ıni tətəçə mə lə kaa waasi-me tətə.

¹⁶Мрúгú Asilii wulaw tillaa tuşwa lə Tacaa na ı təmlə tu lsekiyası.

Asilii wulaw kutуу ke Tacaa

(Awulaa II 19:14-19 na Isayii 37:14-20)

¹⁷Asilii wulaw ka ηmaa ləetəli ké na í footi lseyeli lə Tacaa sı: Ate piitimnaa tuη ta pəsi na í ləsi ı yəlaa ke ma niη taa. Mpu tətəçə lsekiyası lə kaa pəsi na í ləsi ı yəlaa tətə.

¹⁸Мрúгú Asilii wulaw tillaa yəçətəna nəçə çəsaçya ke Hepəla təm taa sı: Mpa pa çaya Yosalem koluηa tə tə çəçəntu í kpa-we, na pa apalvtu le. Na í ləeki ıcate

təhe. ¹⁹ı yəçətaya Yosalem lə ké sı ı yəçətuуу piitimnaa leləa tuη wei yəlaa lupa kulupu tə.

Asilii nyóma sewa, na pa wulaw səm

*(Awulaa II 19:15,35-37
na Isayii 37:15,36-38)*

²⁰Мрúгú wulaw lsekiyası na Aməti pəyalu Isayii wei ı ké lə kvəçətətu tələsulə tə pa wiina Tacaa sı: Waasi-tu. ²¹Ulena lə kəna Silii nyóma tesikile taa ké isətəa tillu na í kú yoolaa taa yoolaa təna na nyууу nyóma. Ulena Asilii wulaw məli ı tetu taa na fəele. Мрúгú kvayaku nakvli Asilii wulaw sv ı tuуу kutuluуу taa, na ı piya kəlvlası kv-ı.

²²lənə Tacaa çapa lsekiyası na Yosalem yəlaa ke Asilii wulaw na kolontunaa leləa niη taa təçəle. Ulena í yele na pá heesi pə təna pə taa. ²³Мрúгú yəlaa paçale kəna Tacaa ke kvhaaη, na Yuta wulaw lsekiyası ke kvçəη. Na piitimnaa mpa pa çəna-we tə pá nyaηna wulaw.

lsekiyası Kawulaya tem

*(Awulaa II 20:1-21 na
Isayii 38:1-8 na 39)*

²⁴Waatu ıni ı taa ké kutəη isayaw nakvli kv kpa lsekiyası. Ulena í wiina Tacaa, na ílé ı hvli-ı na yaasi nəçəlv sı ı ká waa-ı. ²⁵Ama lsekiyası ta sa lə ké kvpantunaa mpe pa tə. Halı ı həma ı təyi na Tacaa ná mv ı na Yosalem na Yuta nyóma na pááná. ²⁶Ulena lsekiyası na ı yəlaa pá ná pa wakəlvуу. Ule Tacaa ta tasa-weye pááná munav ke ı kawulaya waatu taa.

²⁷lsekiyası ka wena ké, pəçó ı hətə yaawa. Мрúгú í ηmá kutuluη na í sı pə taa ké liyitee nyəçətu, na wəla, na liyitee pəe, na çəçəη nimnaa, na kpaləη, na liyitee wontunaa lentı. ²⁸Na í ηmá tətəçə kutəçəη, na svlum, na nim, pə təsulə na kaləkəη tətəçəle na tətəsəle. ²⁹Haləna í ηmá acaləe, na í sı naaη, na

heen, na pəh pə kaləkəh. Mpi tɔ, lɔ ka ha-i wenav ke tuutuuma ké.

³⁰ lsekiyasɪ unɪ ɪ keena Kihəh lum seelv wei ɪ we isəttaa tɔ, na í la lɔɔv na lum kpehna ilim tətule tɔ ké Tafiiti te.

lsekiyasɪ waakaya ɪ kulapəm taa ké.

³¹ Pə tɔ ké waatu wei Papiloni tetu təkəlaa kusa pa yəlaa sɪ pá polo pá ná lsekiyasɪ tetu taa təma sɔsɔna tɔ, lɔ yela-i na í təh ɪ luyɪ nyəntɔ sɪ ɪ naaku ɪ waalı.

³² Pa keesa lsekiyasɪ təm lenti ke Amɔti pəyalɔ lɔ kuyɔɔtutu teləsulu lsayii kunanatu takəlaya taa, na Yuta na lseyeli pa awulaa nyəhka taa. Ka taa ké pa keesəyi isəna ɪ tontɛ lapa lɔ ké teu tɔ. ³³ Waatu wei lsekiyasɪ səpa, ulena pá pimi-i Tafiiti lɔluyɔ nyəma pəlaav hɔɔlɔluyɔ isəttaa nyəhku*fa* taa. Ulena Yosalem nyəma la ɪ ləyaya na pá yɔɔləna-i. Na ɪ pəyalɔ Manasee ləeti ɪ lonte taa. ^a

Manasee kawulaya

(Awulaa II 21:1-18)

33 Manasee lɔluyɔ pusi naanwɔa na naale nyəhka taa ké ɪ pəsa Yuta wulav. Ulena í tɔɔ pusi nule na naanwɔa na kakpasɪ (55) ke Yosalem taa. ² Mprúyú ɪ lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ. ɪ keena piitimnaa mpa lɔ ka tɔɔnna na pá fəe-we tɔ pa lakasɪ isayasi. ³ Haləna í tayantɪ hɔmav ke təkətələnaa mpa ɪ caa lsekiyasɪ naa yəkaa tɔ. Na tunj wei pa yaa sɪ Paalənaa tɔ ɪ təlaalənaa, na í saaku tesika kulalaaya na í luyi isətɔlvhasɪ. ⁴ Na í hɔmá təlaalənaa lempa ke Yosalem lɔ təseele nte Tacaa ka tɔma sɪ unɪ ɪ ka caya tə taa ké tam tɔ. ⁵ Na í siki isətɔlvhasɪ təlaalənaa ke lɔ təseele taasɪ naale tɔ. ⁶ Haləna Manasee wó ɪ piya ke kɔkɔ ke tuyɔ Hinom tətəkəle taa. Na í laki tutu

na totopo pə təma antɪ a təna, na í sɔsɪ kɔɔnəh. Mpi pə ta maya Tacaa tɔɔ ɪ lakaya tam. Ulena pə kra lɔ ke pááná. ⁷ Na í saaku tuyɔ na í su lɔ təseele taa. Pəyele Tacaa ka təma Tafiiti na ɪ pəyalɔ Saluməh ke heeluɔ sɪ: Yosalem ɪcate nte ma ləsa lseyeli kpeka təna taa tɔ tə lɔ təseele taa ké ma caya tam ké ma yəlaa heku. ⁸ Ye lseyeli yəlaa təkəyi ma kusəsutu na ma kiij wei Moisi hula-we tɔ, ma kaa yele na pá tɔɔnti-weye tetu nti ma hawa pa cɔsɔnaa tɔ tə taa. ⁹ Ama Manasee ná yelaa ké na Yuta na Yosalem yəlaa isayatu kəli isɪ piitimnaa mpa Tacaa kpiisaa na pá fəe mpe tɔ.

¹⁰ Mprúyú Tacaa yɔɔtəna wulav na ɪ yəlaa. Ama pa taa nɔɔlɔ ta ke hkrəhuyɔ. ¹¹ Kena í yele na Asilii wulav yoolaa nyuyɔ nyəma kɔɔ, na pá kra Manasee na pá tu ɪ nɔɔ taa ké hkrasɪ, na pá hɔkɔ-i alukpala ke teu, na pá təna Papiloni. ¹² Mpuɔle Manasee lanle wakəlaa na í pasa ɪ təyi sɔsɔm na í wiina ɪ caanaa lɔ Tacaa sɪ: ¹³ Nyəntɪ ma pətɔtəle. Ulena lɔ mu ɪ kusələmɔtu na í məhna-i Yosalem ke ɪ kawulaya taa. Pə kraɔav waatu unɪ tɔɔ Manasee cekənaa sɪ Tacaa tike nté lɔ.

¹⁴ Pəle pə waalı ké Manasee hɔmawa kolujə kukulaya ke Tafiiti te na ɪcate waalı tɔ. Na ká təhna Kihəh lum seelv ilim tətule tɔ, na ká malɪ Setələh tətəkəle na Ofeli, haləna tiina nɔɔɔ. Mprúyú ɪ su yoolaa sɔsaa ke Yuta koloosi acaləe taa. ¹⁵ Na í ləsi tuyɔ Kusaakuyɔ hku ɪ ka sika lɔ təseele taa tɔ. Na í yɔki cefelinaa təkətələnaa mpa ɪ ka hɔmawa lɔ təseele pulaya tɔ na Yosalem tɔ, na í lɔ pə hɔɔləh ke ɪcate waalı. ¹⁶ Ulena í hɔmá Tacaa ke kətaya təlate, na í lá nɔɔ kulɔmaya krentuyɔ na samtu pə kɔtasɪ. Na í tɔ Yuta nyəma sɪ: Í see lseyeli lɔ

^a32:33 *Isəttaa pəlaav*: Yuta nyəma huliɔi pəlaav ké ulena pə taa ké pəlaah na ɪ pula təma tɔ, isɪ ate na isɔ kutuluɔ.

Tacaa. ¹⁷ Paa na mpv tɔ, yɔlaa lakaya lɔ Tacaa tike ke kɔtasi ke tɔkɔtɔlɛnaa lɛlaa taa kɛ tetu taa.

¹⁸ Pa keesa Manasee tɔm lentu ke lseyeli awulaa tɛna takɔlaya taa. Paa sɔlɔmɔyɔv ŋku i sɔlɔma lɔɔ na tɔmnaa mpa lseyeli lɔ Tacaa heela lɔ kuyɔɔtɔtu tɛlɔsɔlv na pɔ heeli-i tɔ. ¹⁹ Paa isɛna lɔɔ mɔwa i kusɔlɔmɔtu tɔ, na i isayatu tɔm. Na isɛna i ŋmawa cefelinaa tɔkɔtɔlɛnaa na í siki pɔ lɛsɛŋ tɔ. Na isɛna i nawa i maɣamaɣa i isayatu tɔ, pa keesa pɔ tɛnaya Hosayi tɛma takɔlaya taa. ²⁰ Manasee sɛpa, ulɛna pɔ pimi-i i maɣamaɣa i tɛ. ulɛna i pɔyalv Amɔŋ lɛeti i lonte taa.

Amɔŋ kawulaya

(Awulaa II 21:19-26)

²¹ Amɔŋ lulɔyɔv pusi hiu na naale nyɛŋka taa kɛ, i pɛsa Yuta wulav ke pusi naaleye Yosalem. ²² Na í lá mpi pɔ ta maɣa Tacaa tɔ, isu i caa Manasee. I laa i caa tɔŋ. ²³ Pɔyele i ta na si i wakɔlɔna Tacaa isu i caa ka nav ílé i isayatu tɔ. Halɔ unɔ i nyɛntu tɛɛ ulɛye.

²⁴ Mprɔyɔ wulav Amɔŋ waali nyɛma kɔla i tɔɔ na pɔ ku-i i tɔyaya taa. ²⁵ Ama Yuta nyɛma kuwa mpa pa ku-i mpv tɔ. ulɛna pɔ lɛeti i pɔyalv Sosiyasi ke i lonte.

Sosiyasi kawulaya na lɔɔ sɛɛv taɣanɔyɔ

(Awulaa II 22:1-2 na 23:4-20)

34 Sosiyasi lulɔyɔv pusi pɔlɛfɛi naanɔwa nyɛŋka taa kɛ, i pɛsa Yuta wulav. Yosalem taa kɛ i caɣa pusi hiu na naanɔwa na kulɔmamaɣa. ² Mprɔyɔ i lapa mpi pɔ maɣa Tacaa tɔ. I tɔma teitei kɛ isu i lɔŋɛ Tafiiti, i ta lu i ukpate taa.

³ I kawulaya pɛnaya pɔlɛfɛi naanɔwa nyɛŋka taa tɔ, na í tɔŋa ifɛpu kɛ. Waatu unɔ i taa kɛ i caala i lɔŋɛ Tafiiti lɔɔ luyɔ nyɛntu ke pɛɛkuyɔv. Pusi liyiti tɛɛwa, ulɛna í sɔv cefelinaa tɔkɔtɔlɛnaa

na pɔ tɔŋ na pɔ tesikasi ke kpiisuyɔ ke Yosalem na Yuta pɔ taa. ⁴ Pa yɔka tɔyɔ Paali tɔkɔtɔlɛnaa ke i isɛntaa na pɔ tulaalɔ tɛwɔtɛ nte tɔ wɛ pɔ tɔɔ tɔ. Na pɔ seti tesikasi na pɔ wakɔli tɔŋ waanu waanu tɛnanɔŋaŋ. Na pɔ pɛsi mɔlvɔm na pɔ pɔli i laalaa pɔlaaŋ tɔɔ. ⁵ Na pɔ wɔ tɔŋ kɔtɔlaa mɔwa ke pa kɔtasi tɔlatɛnaa tɔɔ. Isɛna Sosiyasi taɣana Yuta na Yosalem tɔyɔle.

⁶ Pɔle pɔ waali kɛ Sosiyasi cɔɔwa Manasee, na lfɔlayim, na Simiyɔŋ, na Nɛfɛtali pɔ kpeka taa, na pɔ cɔlv hɔyɔlɔŋ taa. ⁷ Na í yɔki tɔlaalɛnaa na tulaalɔnaa tɛwɔtɛ ke lseyeli kpeka tɛna taa. Na í faɣa tesikasi na tɔŋ ke hɔyɔlɔstɔ. ulɛna í mɔli Yosalem.

Kɔtɔlv sɔɔ kulusa kiiu takɔlaya tɔɔ

(Awulaa II 22:3-10)

⁸ Mprɔyɔ Sosiyasi kawulaya pɛnaya pɔlɛfɛi hiu nyɛŋka, kuyaku nakɔli, Sosiyasi tɔŋna Yuta tetu lɔɔ sɛɛv na lɔɔ tɛsɛle ke taɣanɔyɔv. ulɛna í tɔ Asaliya pɔyalv Safaŋ, na icate paasɛnlɔ Maaseya, na wulav tɔm yɔɔtɔlv Yowakasi pɔyalv Yowa si: í polo í taɣani ma lɔ Tacaa tɛsɛle ŋmaɔ. ⁹ Mprɔyɔ apalaa mpe pa pona kɔtɔlv sɔɔ Hilikiya ke lɔɔ tɛsɛle liyitee nna Lefii nyɛma taŋlaa ka mɔwa Manasee, na lfɔlayim, na lseyeli kpeka lɛna, na Yuta na Yosalem nyɛma pa kiŋ tɔ. ¹⁰⁻¹¹ ulɛna pɛle pa cɛle-yɛye tɛma nyɔyɔ nyɛma mpa pa paasayaana lɔɔ tɛsɛle taɣanɔyɔv tɔ si: í yana pɛɛ, na lɔtasi. Na í fɛli ŋmalaa, na kantaa, na tɛma lataa. Na pɔ ŋmana kutulɔŋ lɛlɔŋ wei Yuta awulaa ka yɛlaa na í hoti tɔ. ¹² Lefii tv Melali lulɔyɔv nyɛma Yahati, na Opatiya, na Kehati lulɔyɔv nyɛma Sakali, na Mesulam, pa paasayanana tɛma nyɛma, na pɔ laki pa tɛma ke teu. Lefii nyɛma lɛlaa mpa paa nyɛma cɛmɛŋ mapv tɔ, ¹³ pɛle pa makayaana mpaav wontu na sɔyɔllaa tɔŋna. Na

pa taa lelaa náa paasəyəna pa təma waani waani lataa. Na takəlası ŋmaau na təma taɣanuyu na nəncəsı tanuyu.

¹⁴ Waatu wei pa kpaɣaɣaa liyitee nna paa suwa atakaa taa ké lə səsele taa tɔ. Ulena kətulɔ Hilikiya maɣana Tacaa kiiu ŋku ı ka heela Moisi na í ŋmaa tɔ ku takəlası. ¹⁵ Mprúyú ı heela takəlası ŋmaalu Safaŋ ke ka tɔm na í cəle-ı ké.

¹⁶ Safaŋ ná pona-keɣe wulaw, ulena í keesəna í təma tɔm sı: Nyá təmlə nyəma təma təma wena n ka hulə-we tɔyɔ lapu. ¹⁷ Na kətəlaa ná koosa lə səsele atakaa liyitee na pá cəla təma nyuyú nyəma na təma lataa.

¹⁸ Ulena Safaŋ tasa sı: Halı kətulɔ səso Hilikiya cəla-m takəlaya.

Mprúyú Safaŋ naala-keɣe kaluyú ke wulaw.

Sosiyası yɔyɔtəna lə kuyɔyɔtutu teləsulɔ alonyəŋ Huləta

(Awulaa II 22:11-20)

¹⁹ Waatu wei wulaw nu kiiu takəlaya ŋke ka tɔm, ulena ı lanle wakəli na í cəli ı wontu. ²⁰ Mprúyú ı yaa Hilikiya, na Safaŋ pəyalɔ Ahikam, na Mika pəyalɔ Apətəŋ, na takəlası ŋmaalu Safaŋ, na ı waali nyəma taa lelə Asaya na í tə-we sı: ²¹ Í polo í pɔcəsı Tacaa ke ma na lseyelı kakaasaya na Yuta yəlaa tá tɔm, na takəlaya ŋka tə hika ısəntɔ tɔ kele ka tɔm tɔtɔ. Mpi tɔ, tá cəsənnaa taa təkı kusəsutu nti pa ŋmaa ka taa tɔ. Pə tɔtɔ ké Tacaa pááná ka huuna-tuyú səsom.

²² Mprúyú Hilikiya na ı taapalaa pa pola lə kuyɔyɔtutu teləsulɔ alonyəŋ Huləta tɣe Yosalem kpekəle kufate taa. Huləta paalu kele Tokehəti pəyalɔ Salum, Hasəla saalı. Salum unı í paasayanana kətəlaa wontu kususuutu. Mprúyú apalaa mpe pa keesa pa tɔm ke lə kuyɔyɔtutu teləsulɔ. ²³ Ntəna Huləta tə-we sı: Í teləsı wulaw sı lseyelı lə Tacaa təma sı: ²⁴ Maa yele na mpusi

kə Yosalem na yəlaa pa tɔtɔ ısu pa ŋmaau takəlaya kanə ka taa tɔ. ²⁵ Mpi tɔ, Yosalem yəlaa lə-m na pá laaki tuy. Ulena pa lakası nsi sı kpa-m pááná. Pə tɔtɔ ké ma pááná huuna ıcate təneye səsom a ta tiita. ²⁶ Ye pə kaasa wulaw ulə, lseyelı lə Tacaa heeliyi-ı sı: lsu n nuw takəlaya ŋke ka taa tɔm ke teu, na ²⁷ nti ma yɔyɔta Yosalem na ı yəlaa pa tɔtɔ tɔ. Na í ná nyá təwakəlle, na í layası na í cəli nyá wontu na lanwakəlle na í pəli ısəlum tɔ, maa mu nyá kusələmtutu. ²⁸ Maa yele na í sı səm kɔpam, na pá pi-ŋ nyá pəlaau taa. N kaa na mpusi wei ı ká kə Yosalem ıcate na tə yəlaa tɔtɔ tɔ.

Sosiyası na lə pa nəyɔ pəeluyú kufam
(Awulaa II 22:20-23:3)

Mprúyú kətulɔ səso Hilikiya na ı taapalaa pa polaa na pá heeli mprúyú wulaw. ²⁹ Mprúyú wulaw kota Yuta na Yosalem pə nyuyú nyəma tənaya ı kiŋ ke kpaɣaa. ³⁰ Na pá na pa samaa pá polo lə səsele, na kətəlaa, na Lefii nyəma, na paa yəlaa mpa. Ulena wulaw kala-weɣe kiiu takəlaya ŋka pa hiiwa lə səsele tɔ. ³¹ Pəle pə waali ké ı səŋa ı kumte tɔtɔ ké lə səsele taa, na í na Tacaa pá pəelı nəyɔ. Na samaa tisi sı mpe paa təkı ı kiŋ na ı kuseɣesətu, na ı kɔtututu, na luyú kulɔmtuyú, na lotu kulɔmtu. Na pá laki pə tənə mpi pa ŋmaa takəlaya ŋke ka taa tɔ. ³² Mprúyú wulaw yelaa na pa tənə mpa pa we Yosalem tɔ pá təkı nəyɔ ŋke, na Pencamee kpekəle nyəma. Pə kpaɣau waatu unı tɔyɔ Yosalem yəlaa tənə nəyɔ ŋka pá na pa cəsənnaa lə pa pəelaa tɔ. ³³ Ulena Sosiyası ku acaalətu nti yəlaa lakaya lseyelı tetu tənə taa tɔ, na í cáálı-we sı pá see pa lə Tacaa. Mpu pə tɔtɔ ké pa taa nəyɔlɔ ta yele Tacaa tənuyú, haləna Sosiyası səm.

Sosiyasi takti Teev acima

(Awulaa II 23:21-23)

35 Мрүгү Sosiyasi тэҗэ Teev acima ke исэту кансаалаҗа ныэҗ кыҗеҗ наансва на лиҗити ныэҗку wule, на пá кү пэ ивееси. ²Ulena í тү кэтэлаа ке па тэма на í сэсэс-вэҗе апарлту си: í паасэна лсэ тэсээле. ³Na í heeli Lefii ны́ма мпа па сэҗесэҗи самгаа ке киин на пá лакү Тацаа тэмле тэ си: í су лсэ атакгаа кэ лсэ тэсээле нте лсэҗели wulav Tafiiti пэҗалу Салумэҗ һмава тэ тэ тaa. í тaa таса-и һэҗэлуҗу. Пэненте í паасэна мэ лсэ Тацаа тэмле, на и җэлаа лсэҗели ны́ма. ⁴í фаҗа мэ тaa ису мэ лүлүҗ на мэ тэмле кпека вев тэ, ису Tafiiti на и пэҗалу Салумэҗ па кеесуҗу такэлаҗа тaa тэ. ⁵Na í тaҗанү мэ җэлаа кпека на í polo лсэ тэсээле тaa, на í сэна лсэҗели ны́ма лелaa, на пэ кеесэна исэна па фаҗа па лүлүҗ тэ. ⁶Пэ вее кэ си í ла Teev acima кэтаси. Мпу тэ, í ла ныэҗ тэ асилма кеелуҗу кэтaҗа, на í паасэна мэ тэетүнаа, на acima ла teu ису Тацаа кеесуҗу Моиси тэ.

⁷Мрүгү Sosiyasi лэса и маҗамaҗа и калакэҗ тaa кэ ивееси на pinasi iy-isi hiu на наансва (30000) на í һа лсэҗели ны́ма мпа паа котaa тэ си пá lana Teev acima кэтаси, на нааҗ ке iy-isi тоосо (3000). ⁸Ulena и waali ны́ма нáа һа самгаа на кэтэлаа на Lefii ны́ма ке тэла тэтэ. На лсэ тэсээле паасэнлаа, Hilikiya, на Sakali, на Yehiyeli пеле пá һа кэтэлаа ке ивееси на pinasi ке iyisi наале на насэтосо (2600), на нааҗ ке һмунсүҗу на нунсва (300) си пá lana Teev acima кэтаси. ⁹Ulena Lefii ныҗуҗу ны́ма Konaniya на и newaa на Semaya на Netaneyeli на Hasapiya на Yeyiyeli на Yosapatu пеле пá һа па тэетүнаа ке ивееси на pinasi ке iyisi kakpasi (5000) на нааҗ ке насэле на нунсва (500). ¹⁰Isэna па тaҗана acima тэҗэлу. Кэтэлаа нá сэҗа па тэсэҗле кэ, на Lefii ны́ма

ке па кпека тaa ису wulav ка суу тэ. ¹¹Ulena пá лентү ивееси на pinasi, на пá целэҗи кэтэлаа ке calэм на пá пэлэҗи кэтaҗа тэлате тэ. Ulena Lefii ны́ма нáа litiҗи wontu тэнеҗ. ¹²Мрүгү па су тэла на а мпаа, ulena пэ ту кэлэна латэсэнаа мпа пэ вее си пá ла Тацаа ке кэтaҗа һка кэко луса ка тэна тэ. На пэ кеесэна исэна лсэҗели ны́ма лүлүҗ фаҗaa тэҗэ теитеи, ису пэ вев такэлаҗа һка Моиси céлаа тэ ка тaa тэ. ¹³Na пá wэ Teev acima ивееси ису па ту лакү тэ. Пэ кааса кэтаси тэла лена, ulena пá тэси-җеҗе ti-ipee на сэлэпанaa җaa wontu лентү тaa. На пá пона лсэҗели ны́ма тэнаҗа лэҗ. ¹⁴Пэ waali, ulena Lefii ны́ма паасэна кэтэлаа на па маҗамaҗа па ныэм. Алэҗ лүлүҗу ны́ма кэтэлаа wокаҗана кэтaҗа һка кэко луса ка тэна тэ на nim цэлу nim цэлу кэтаси lensэнаа. Пэ тэ кэ Lefii ны́ма нá лакаҗа тэҗэнаҗа. ¹⁵Asafti лүлүҗу ны́ма yonyoolaa нá вэ па тэма тaa, ису Tafiiti на Asafti паа сэҗесуҗу тэ. На wulav лаҗатү тасэлаа Hemaҗ на Yetutuh на нэчэсэ тaҗлаа ке па ныэна тaa. Па тaa нэҗэлу та кули. Mpi тэ, Lefii ны́ма лелaa лакаҗа пелэҗе тэҗэнаҗа тэтэҗу. ¹⁶Isэna па тaҗана Тацаа acima ке кыҗакү һку тэҗэлу. А тэҗэлу на а кэтаси лапу лапа теитеи кэ ису Sosiyasi суу тэ.

¹⁷Teev acima ани и waali кэ лсэҗели ны́ма котилаа тэна тэҗэ кукусум феи потопотонаа acima ке кыҗеҗ наато-сомпэҗэлаҗа. ¹⁸Тоо пэ кпаҗав лсэ кыҗэҗэстүтү телэсулу Samiyeeли waatu тэ, лсэҗели wulav нэҗэлу и та тaҗанэта acima ису кэтэлаа на Lefii ны́ма на Yosalem на Yuta ны́ма на лсэҗели ны́ма лелaa сэнау Sosiyasi на пá ла тэ. ¹⁹Sosiyasi kawulayа пэнаҗа пөлэфэи hiu ныэҗка тaa кэ па тэҗэ Teev acima ани.

Sosiyasi kawulayа тэнаҗа

(Awulaa II 23:28-30)

²⁰Мрүгү waatu нэҗэлу Sosiyasi тема лсэ тэсээле тaҗануҗу. Ulena Icipiti wulav

Neko kpaɣa ɪ yoolaa na í tɛɲna Kaakemisi ke lfɛlati pɔɔɔ tɔɔ na pá polo yoo. Ntɛna Sosiyasi maɣasi isu í kaɣati-wɛ. ²¹Ulena Neko tili na í pɔɔsi Yuta wulav si: N taɲɛɣi-m suwe? Pɛ taɣa nyaga ma kɔɲ yoonav. Ama ma kolontu lɛlv kɛ. Halɪ lɔ heela-m si má la tɛav. Mpu tɔ, lɔ wɛ ma waali kɛ. Ye n kaɣata-m ɪ ká kv-ɲ. ²²Pa na mpu Sosiyasi ta nu. Pɛcɔ lɔ maɣamaɣa heelina-ɪ tɔm nti. Ḿpɔ́yú Sosiyasi yusa ɪ ti na ɪ polo Mekito tɛtɛkɛle taa si pá yoo. ²³Ulena nɔɔɔlv hiki-ɪ nyámle ke tɛyoole tɛna. Na í tɔ ɪ tɛmlɛ nyéma si: Í luna-m ma nukɪ wɔsasi ke teu kɛ.

²⁴Na tɛmlɛ nyéma lɛsi-ɪ ɪ kɛkɛ taa na pá tv-ɪ lɛlv taa na pá kpeena Yosalem na í sí tɛna. Na pa pimi-ɪ ɪ cɔsɔnaa pɛlaav taa na Yuta na Yosalem nyéma wii-ɪ.

²⁵Ḿpɔ́yú lɔ kvɔɔɔtɔtv telɛsɔlv Selemii wii-ɪ lɔyaga wula. Na pɛ kpaɣa kvɔɔɔku na pé suna saɲa tɔ yonyoolaa apalv nyéma na alv nyéma yooki-tɔɣi. Halɪ tɛ wɛ lɔyaga wula takɛlaya taa.

²⁶⁻²⁷Sosiyasi tɔm lentɪ, pɛ kpaɣav tɛ kancaalaya na tɛ tɛnaɣa tɔ, tɛ wɛ lɛɣɛli na Yuta awulaa takɛlaya taa. Ka taa kɛ pa kɛsɛɣi isɛna Sosiyasi tɛɲa Tacaa kiɲ ke teu tɔ.

Sowakasi na Sowakim na Sowakenɲ pa kawulasi

(Awulaa II 23:30-24:17)

36 Ḿpɔ́yú Yuta tɛtv nyéma kpawa Sosiyasi pɔɔlv Sowakasi ke wulav na pá lɛti ɪ caa lonte ke Yosalem taa. ²Sowakasi lɔlvɔv pusi hiu na tooso nyɛɲka taa kɛ ɪ tɔɔ kawulaya ke isɔtvnaa tooso ke Yosalem. ³Icipiti wulav Neko kusa-ɪ kawulaya kpɛlaya tɔ kɛ Yosalem, na í tɔ Yuta nyéma si pá felɪ-ɪ lampuu ke liɣitee nyɛɣɛtv kiloonaa iyisi tooso (3000) na wula ke

kiloonaa hiu na naanwa. ⁴Pɛ waali kɛ pa kpa Sowakasi neu Iliyakim ke Yosalem na Yuta pɛ wulav, na pá layasi-ɪ hɛtɛ si Sowakim. Ulena pá tɛna ɪ taalv Sowakasi ke Icipiti.

⁵Sowakim lɔlvɔv pusi hiu na kakpasi nyɛɲka taa kɛ ɪ pɛsa wulav ke Yosalem taa kɛ pusi naanwa na kulvm. ɪ lapa mpi pɛ ta maɣa ɪ lɔ Tacaa tɔ. ⁶Ḿpɔ́yú Papiloni wulav Nepukanesaa na ɪ yoolaa pa wata Yuta tɛtv. Na pá kpa Sowakim na pá hɔkɔ-ɪ alukpala ke teu na pá tɛna-ɪ Papiloni. ⁷Na pá kuu tɔtɔɔ lɔ tɛsɛle taa wontunaa paɣale na pá pona Nepukanesaa kawulaya tɔyaga taa kɛ Papiloni.

⁸Sowakim tɔm lentɪ wɛ lɛɣɛli na Yuta pɛ awulaa takɛlaya taa. Ka taa kɛ pa kɛesa ɪ acaalɛtv lakasi nsi si taa ɪ tv ɪ ti, na mpi pɛ maɣana-ɪ tɔ. ɪ pɔɔlv Sowakenɲ lɛtɛna ɪ lonte taa.

⁹Sowakenɲ lɔlvɔv pusi pɛlɛfɛi naanwa*fa* nyɛɲka taa kɛ ɪ pɛsa wulav ke Yosalem ke isɔtvnaa tooso na kvɛɛɲ naanwa. ɪ lapa mpi pɛ ta maɣa Tacaa tɔ. ¹⁰Pɛnaɣa sikaa, ulena Nepukanesaa kuu Sowakenɲ na lɔ tɛsɛle taa wontu sɔsɔntv, na í pona Papiloni. Ulena í kpa Sowakenɲ lɔlvɔv tv ke Yosalem na Yuta pɛ wulav.

Setesiyasi kawulaya na Yosalem ɪcɛte kuuu

(Awulaa II 24:18-25:21 na Selemii 39:1-10 na 52:1-27)

¹¹Setesiyasi lɔlvɔv pusi hiu na kulvmaya taa kɛ ɪ pɛsa Yuta wulav ke pusi naanwa na kulvmaya ke Yosalem. ¹²Ḿpɔ́yú ɪ lapa mpi pɛ ta maɣa ɪ lɔ Tacaa tɔ. Halɛna lɔ yɔɔtɛna-ɪ na lɔ kvɔɔɔtɔtv telɛsɔlv Selemii nɔɔɔ na í kisi ɪ isɔɣatv ke nav. ¹³Pa na Nepukanesaa ká lapa na Setesiyasi tuuna Tacaa ke í na

^a36:9 pusi pɛlɛfɛi naanwa: Awulaa II 24:8 taa pa yɔɔtɛ tɛna si pusi pɛlɛfɛi hiu.

Nepukanesaa unɩ pa nɔɔɔ pɛɛlɔvɔ tɔm taa tɔ, Setesiyasi kɩla Nepukanesaa tɔɔ na ɩ lɩ laŋkɩɩsɔŋ na ɩ kisi lɛyɛli lɔ Tacaa tɛɛ kɛ mɛlɔvɔ. ¹⁴Na pɔ kɩɩɩna kɔtɔlaa nyɔvɔ nyɔma na samaa, na pɔ lɩlɛsɛɔɩ ɩsɔɔɔtɩ, na pɔ laki piitim lɛmpɩ nyɔma acaalɔtɩ tɛna. Na pɔ pilisi Tacaa lɔ tɛsɛɛle kɛ Yosalem. ¹⁵Pa ɔsɔnaa lɔ Tacaa kusa tillaa kɛ tɔm paɔɩɩ sɩ: ɩ polo ɩ yɔɔɔtɛna-wɛ na ma nɔɔɔ. ¹⁶Ama lɛyɛli nyɔma foota-wɛ na pɔ wɔŋ lɔ kɩyɔɔɔtɩtɩ tɛlɛsɔlaa, na pɔ kisi lɔ Tɔm. Ulena Tacaa nɩɩ mu-wɛ na pɩɩnɩ kɛ katatɔɩɔɔɔ, a fɛɩna kɔɔɩ. ¹⁷lɔ yɛlaa kɛ na Papiloni wulav na ɩ yoolaa pa watɩ-wɛ, na ɩ tv-wɛɔɩ pa niŋ taa na pɔ kv lɛyɛli yoolaa. Halɩ pɔ kɩɩɩna lɔ tɛsɛɛle taa, ɩ ta kenti ɩfɛɩɩɩ na pɛɩlaa na apalaa na kukɩɩɩtɔlaa pa taa nɔɔɔlɩ tɔɔ. ¹⁸Mɩɩɩɩ pɔ kuu lɔ tɛsɛɛle wontu sɔsɔɔntɩ na sɛkɩɩtɩ tɛna, na kɩɩɩɩɩ. Na pɔ kɩɩɩɩ wulav na ɩ waali nyɔma pa nyɔm na pɔ pona pɔ tɛnaɩɩ Papiloni. ¹⁹Ulena pɔ nyɔɔɩ lɔ tɛsɛɛle na kawulɔɔɔ tɔɔɔɔɔ kɛ kɔkɔ. Na pɔ yɔkɩ Yosalem ɩcate kɔlɩŋa na

wontu kɩɩɩɩ. ²⁰Mpa yooɩ kɩɩɩɩ tɔɔɔ Papiloni wulav kuuwa, na pɔ pɔɩ ɩ yomaɩ, na pɔ kɩɩɩna wulav lɩlɩɩ nyɔma. Halɩna Pɛɛsɩ nyɔma kɔntɩ. ²¹Mɩɩɩɩ pɔ lapa ɩsu Tacaa ka heelɩɩ lɔ kɩyɔɔɔtɩtɩ tɛlɛsɩlɩ Selemii kɛ tɔm nti na ɩ kraali tɔ sɩ: Nɔɔɔlɩ kaa ɔɔɔ tɛtɩ taa kɛ pɩsɩ nutoso na naanɩwa. Halɩna tɔ heɛsɩvɔ waatɩ tɛ. Ulena pɔ lɛɛtɩ heɛsɩvɔ waatɩnaa mpa pa taa paasɛna tɔ.

Silusi mpaav hav sɩ pɩ ɩmɩ lɔ tɛsɛɛle

²²Pɛɛsɩ wulav Silusi kawulɔɔɔ pɛnaɩɩ kancaalɔɔɔ nyɔŋka taa kɛ Tacaa tv ɩ taa sɩ ɩ kɩ yɛle na tɔm nti lɔ kɩyɔɔɔtɩtɩ tɛlɛsɩlɩ Selemii ka yɔɔɔtɩ tɔ tɔ lɩ. Halɩna ɩ tɩ Silusi taa sɩ ɩ kraalɩna nɔɔɔ sɔsɔɔɔ kɛ ɩ kawulɔɔɔ tɛna taa, na pɔ ɩmaɩ takɔlɩsɩ taa sɩ: ²³Pɛɛsɩ wulav yɔɔɔtɩ sɩ, ɩsɔtɩ lɔ Tacaa tɩ ma niŋ taa kɛ tɛtɩ tɛna kawulɩsɩ. Halɩna ɩ tɩ-m sɩ mɩ ɩma-ɩ lɔ tɛsɛɛle kɛ Yosalem kɛ Yuta tɛtɩ taa. Mɔ tɛna mpa mɛ ɩ kɛ ɩ yɔlaa tɔ ɩ mɩlɩ Yosalem. Mɔ lɔ Tacaa ɩ su-mɛ.

ISƏTƏLASTI

TOM TAKƏLAYA

Kutuluvtu

Tə naaki takəlaya kane ka taa si, Peesi wulav səsə Silusi hawa Yuta nyəma ke nəçə si, pá məli pa te Yosalem. Ye pa məlaa ɫe pa taɣanı ɣmau ke lə təsəele. Ama Yuta nyəma kolontunaa laɣa ta həena lə təsəele ɣtə tə taɣanuyv.

Takəlaya kane ka taa seysesuyv səsəw ləɣku ntə si, lə yəlaa í laɣası laɣasuyv maɣamaɣa. ɫena pə kaasi na pá tʃ təntə kupante.

Isəna pa faɣa isətəlastı takəlaya tə:

Yuta nyəma məluyv kancaalaya nyəm, titite 1-2

lə təsəele taɣanuyv na tə tuluuyv, titite 3-6

Isətəlastı na Yuta nyəma ləlaa pa məluyv, titite 7-10

Wulav Silusi ha nəçə si pá taɣanı ɣmáw ke lə təsəele

1 Mprúyú Tacaa tu ɫ taa si ɫ yoosiɣi təm nti ɫ ka yəçətəna lə kuyçətutu teləsəl Selemii nəçə təçə Peesi wulav səsə Silusi kawulaya pənaya kancaalaya nyəɣka taa. ɫena lə tu Silusi taa si í kpaalı ɫ kawulaya taa na pá ɣmaa takəlastı taa si, ²Peesi wulav Silusi yəçətəa si: ləçətəa lə Tacaa tana ma niɣ taa ké antulinya tana kawulastı, na í tu-m si má taɣanı ɣmau ke ɫ təsəele ke Yuta tetu taa ké Yosalem. ³Mə taa mpa pa kena ɫ yəlaa taa ləlaa? lə í wee pıntunaa waalı na pá polo Yosalem ke Yuta na pá ɣmá Tacaa lseyeli lə ké təyayə. lə unı ɫ wenna Yosalem. ⁴Timpi timpi lseyeli nyəma wee tə, pə nyəma í ha-weye liyitee na wula na wontu lentı na təla, na luɣu kulımvuyv kucəçə na pá pona Yosalem na pá taɣanəna lə təsəele ke ɣmau.

⁵Mprúyú Yuta na Pencamee pə lılvə nyəçə nyəma, na kətəlaa na Lefii nyəma, na pa tənə mpa pa taa Tacaa lə ka tıwa si pá polo Yosalem tə pa svu pa təyi taɣanuyv si pa teeki. ⁶ɫena pa cəlv nyəma ha-weye nyəçəlvuyv kupaɣku na wula pə wontu, na wontu kupaɣtu lentı na təla. lə təsəele nyəntu nti paa hana luɣu kulımvuyv tə tə paasi.

⁷Mprúyú wulav səsə Silusi kota Tacaa kətaya wontu na í mələna Yosalem. Nepukanesaa ka kuuna-təyi lə təsəele na í su-təyi ɫ maɣamaɣa ɫ tıyuv kutuluɣu taa. ⁸ɫena wulav heeli krancoou tə nyənıv Mitəletati si: Cəla wontu ntəyi Yuta nyuvu tu Seesepasaa. ⁹Wontunaa mpa ɫ cəla-ı tıçəle wula pələntənəa hiu na naanıwa na liyitee nyəçəlvuyv nyəma ke iyayə (1000), na seesi ke pəçəlavafəi hiu na naanıwa. ¹⁰Na wula cəmsənəa ke hiu na naanıwa, na liyitee nyəçəlvuyv təɣ nyəɣku cəmsənəa ke nasəle na naanıwa (410), na wontu lentı ke iyayə (1000). ¹¹Pə krenta wula na liyitee nyəçəlvuyv pə wontu ke iyisi kakpası na nasəle (5400). Mprúyú Seesepasaa na ləlaa pa kpaɣa wontu nti na pá məli Yosalem.

lseyeli nyəma mpa pa lına Papiloni tə pa həla

2 Yuta tetu həçəlvuyv nyəma mpa wulav Nepukanesaa ka kuuwa tə pa həla ntə. Pa taa paɣale mələna Yosalem na Yuta tetu taa, paa wei ké ɫ ıcətə taa. ²Mpa pa kpaɣa-we na pá mələna tıçəle Solopareeli, na Yesuwa, na Nehemiya, na Səlaya, na Ləlaya, na Motokayi, na Pilisaɣ, na Mısıpaa, na Piki-fayi, na Lehum, na Paana. lseyeli lılvə nyəma na pa yəlaa həla ntə.

³Paləstı lılvuyv nyəma we iyisi naale na nınuwa na nutoso na naanıwa na naale (2172).

⁴Sefatiya nyəma ke ħmınyıv na nunıwa na nutoso na naanıwa na naale (372).

⁵Ala nyəma ke nasətoso na nunıwa na nutoso na naanıwa na kakpası (775).

⁶Pahati-Mowarv nyəma ke iyisi naale na nunaasa na naanıwa na naale (2812). Yesuwa na Yowarı pa lılvıv nyəma nté.

⁷Ulam nyəma ke iyaya na ħmınyıv na nıle na naanıwa na liyiti (1254).

⁸Satu nyəma ke nasənaasa na nunıwa na nıle na kakpası (945).

⁹Sakayi nyəma ke nasətoso na nunıwa na nutoso (760).

¹⁰Panı nyəma ke nasətoso na nıle na naale (642).

¹¹Pepayı nyəma ke nasətoso na hiu na tooso (623).

¹²Asəkati nyəma ke iyaya na ħmınyıv na hiu na naale (1222).

¹³Atonikam nyəma ke iyaya na nutoso na naatoso (666).

¹⁴Pikıfayı nyəma ke iyisi naale na nıle na naanıwa na naatoso (2056).

¹⁵Ateı nyəma ke nasəle na nıle na naanıwa na liyiti (454).

¹⁶Atee nyəma ke pələfei nunıwa. Yehisikiya lılvıv nyəma nté.

¹⁷Pesayı nyəma ke ħmınyıv na nunıwa na hiu na tooso (323).

¹⁸Yola nyəma ke nunıwa na naanıwa na naale (112).

¹⁹Hasum nyəma ke ħmınyıv na hiu na tooso (223).

²⁰Kıpaı nyəma ke nunaasa na naanıwa na kakpası.

²¹Petəlehəm ıcate nyəma ke nunıwa na hiu na tooso (123).

²²Netofa ıcate nyəma ke nıle na naanıwa na naatoso.

²³Anatıtı ıcate nyəma ke pələfei nunıwa na hiu na naanıwa (128).

²⁴Asəmafeti ıcate nyəma ke nıle na naale.

²⁵Kiliyatı-Yeyalim na Kefila na Peelıtı pa acalee nyəma ke nasətoso na nunıwa na nıle na tooso (743).

²⁶Lama na Kera pa acalee nyəma ke nasətoso na hiu na kvlım (621).

²⁷Mikiması nyəma ke nunıwa na hiu na naale (122).

²⁸Petəeli na Ayı pə nyəma ke ħmınyıv na hiu na tooso (223).

²⁹Nepo nyəma ke nıle na naanıwa na naale.

³⁰Makpisi nyəma ke nunıwa na nıle na naanıwa na naatoso (156).

³¹Ulam lelv nyəma ke iyaya na ħmınyıv na nıle na naanıwa na liyiti (1254).

³²Halim nyəma ke ħmınyıv nunıwa na hiu (320).

³³Lotı na Hatıtı na Ono pə nyəma ke nasətoso na nunıwa na hiu na kakpası (725).

³⁴Yeliko ıcate nyəma ke ħmınyıv na nunıwa na nıle na kakpası (345).

³⁵Senaa ıcate nyəma ke iyisi tooso na nasətoso na hiu na naanıwa (3630).

³⁶Kətəlaa kpeka ntı. Yesuwa lılvıv nyəma Yetaya teesi nyəma we nasənaasa na nunıwa na nutoso na naanıwa na tooso (973).

³⁷Imee lılvıv nyəma ke iyaya na nıle na naanıwa na naale (1052).

³⁸Pasehuu nyəma ke iyaya na nasəle na nıle na naatosompıvılaya (1247).

³⁹Halim lılvıv nyəma ke iyaya na naanıwa na naatosompıvılaya (1017).

⁴⁰Lefii nyəma kpeka ntı. Hatafəya lılvıv nyəma Yesuwa na Katəməyeli pele pa nyəma we nutoso na naanıwa na liyiti.

⁴¹İsı təseele yonyoolaa ntı. Asafı lılvıv nyəma we pələfei nunıwa na hiu na naanıwa (128).

⁴²İsı təseele nıcnıvı tırlaa ntı. Salum, na Atee, na Taləmıvı, na Akıvı, na Hatıta, na Sopayı, pa lılvıv nyəma we pıvılayafei nunıwa na nıle (139).

⁴³Isə təseəle taa təma lataa səkpema luləŋ nyəŋə nyəma nté Siha, na Hasufa, na Tapawəti, ⁴⁴na Keləsti, na Siyaha, na Patəŋ, ⁴⁵na Lepana, na Hakapa, na Akupi, ⁴⁶na Hakapı, na Samlayi, na Hanəŋ, ⁴⁷na Kiteli, na Kahaa, na Leyaya, ⁴⁸na Lesəŋ, na Nekota, na Kasam, ⁴⁹na Usa, na Paseyi, na Pesayi, ⁵⁰na Asəna, na Meunim, na Nefusim, ⁵¹na Pakəpuki, na Hakufa, na Haluu, ⁵²na Pasiluti, na Mehita, na Haasa, ⁵³na Paakəsti, na Sisela, na Tema, ⁵⁴na Nesiya, na Hatifa.

⁵⁵Saluməŋ təmlə lataa luləyü nyəma nté Sotayi, na Sofeleti, na Peluta, ⁵⁶na Yaala, na Taakəŋ, na Kiteli, ⁵⁷na Sefatiya, na Hatili, na Pokeleti-Hasepayim, na Ami.

⁵⁸Isə təseəle taa təmlə lataa səkpema na Saluməŋ təmlə lataa luləyü nyəma kpenta ħmunuyü nunuwa na nunaasa na naanuwa na naale (392).

⁵⁹Mpa pa luna Papiloni ke Teli-Mela, na Teli-Hası na Kelupi, na Atəŋ, na lmeə tə pa ta pəsi na pá keəsi teu ke pa luləŋ nyəma na pa cəsnəa təm si pá huli si pa ké lseyeli nyəma. ⁶⁰Pa təna paa ké Telaya, na Topiya, na Nekota pa luləŋ nyəma ké. Paa we nasətoso na nule na naanuwa na naale (652).

⁶¹Kətəlaa lelaa ka we ké isı mpa pa ta pəsi na pá hılı si pa ké lseyeli nyəma tə. Mpeyele Hopaya na Hakəsti na Paasilayi. Mpi pə tə pa yaakaya kantəkaya nyəŋ imeye mpv təyole si l kpağa Kalaatu tv Paasilayi pəlaa taa lelu. ⁶²Paa pəeka mpe un pa həla ke kətəlaa nyəna taa ké pa ta na. Pə tə ké pa nyəna-weye asilima nyəma na pá kisina-we si pá taa la kətəlaa təmlə. ⁶³Mrúyü küfəneə mayamaya kisina-we si pá taa təyü lə kühav, haləna kətulv nəyölv i mayası wala pee taka nna pa

naakəna lə luyü nyəntv tə na í na na pəcı.

⁶⁴lseyeli nyəma mpa pa luna Papiiloni tə pa kpenta iyisi nule na naale na ħmunuyü nunuwa na nutoso (42360).

⁶⁵Pa taa kaləna təmlə nyəma apalaa na alaa mpa paa we iyisi naatosom-pəyölaya na ħmunuyü na nunuwa na hiu na naanuwa na naatosompəyölaya (7337) tə. Pa taa ka we yonyoolaa apalv nyəma na alv nyəma ke ħmunuyü (200).

⁶⁶Na kpağanəŋ ke nasətoso na nunuwa na hiu na naanuwa na naatoso (736), na kpağanəŋ küpəsəŋ*fa* ke ħmunuyü na nule na kakpası (245). ⁶⁷we hekv na hekv ké. l ta ké kpağanv, pəcə i ta ke kpaŋaya. ⁶⁷Yooyoonaa ke nasəle na hiu na naanuwa na kakpası (435), na kpaŋası ke iyisi naatoso na nasətoso na nunuwa na hiu (6720).

⁶⁸Waatu wei pa tala Yosalem timpı lə təseəle weə tə, ulena luləŋ nyəŋə nyəma lelaa ha kücəŋə na luyü külvuyü si pá ħmana lə təseəle ke tə lonte küpənte taa. ⁶⁹Mrúyü pa hawa isəna pa pəsaa tə si pá ħmana lə təseəle. Ulena pá lu wula nyəyətü iyisi nutoso na külv (61000), na liyitee nyəyətü kiloona iyisi naale na nasəle na nunuwa (2500). Na pá ha tətəyü kətəlaa capanaa nunuwa (100).

⁷⁰Ulena kətəlaa na Lefii nyəma na mpa pa səŋna lə təma tə, na yonyoolaa na nəncəsti təŋlaa na lə təseəle taa təmlə lataa səkpema caya acaləe nna pa ha-we tə a taa.

**Yesuwa na Solopapeeli
pa tayənəyi lə seəv**

3Mrúyü pə tala isətv naatosom-pəyölaya nyəŋ, ulena lseyeli nyəma təna mpa paa məla acaləe taa tə pá koti nəyü külvamaya ke Yosalem. ²Ulena

^{62:66} *kpağanəŋ küpəsəŋ*: Pa yoosa kpağanv na kpaŋaya na pə luli mpi təyü pa yaa mpv. l

Yosataki pəyalv kətulv Yesuwa, na ı tətunaa na kətələa lələa, na Selatəyeli pəyalv Solopapeeli, na ı lülvyv nyəma pa niki ləw kətəya təlate ke ηmav sı pa lakı kətasi nsi kəkə lusa sı təna tə, usu pa keesvyv ləw yulv Moisi kiij taa tə. ³Paa na pa cələ piitimnaa caakəya-weyə nyaasvyv tə, pa ηmawa kətəya təlate ke tə lonte taa na pá lakı Tacaa ke kətasi nsi kəkə lusa sı təna təy tə təw ke tanan na taanəya. ⁴Pə waalı ké pa təya coka acıma usu paa keesvyv tə na pá lakı kətəya ηka kəkə lusa ka təna təy təm isəna paa sıwa paa kuyaku ηku tə. ⁵Pə kpaγav waatu unı təy paa svv paa kuyaku ηku kv kətasi lapv ke tam, na nsi pa lakı paa isətv wei ı kancaaləya kuyaku tə, na Tacaa acıma kuyeyη nyənsı, na luyv kvlvmvyv nyənsı. ⁶Mpv pə yelina na pá caalı kətasi nsi kəkə lusa sı təna təy lapv ke Tacaa ke isətv naatosompəyčəlayə nyəη kuyaku kancaaləya nyəηku wule, na pá ta tu suta ləw təseele kufate kite.

⁷Pələ pə waalı ké pa caa təmlə nyəma sı pá saakəyi taası na pəe na pá felı-wə. Ulena pá cəla Sitəη na Tıii nyəma ke təyənəya na kunyčnyčəm na nim sı pələ pá tilina-weyə kpeηkpelası kupəηsı na teηku taa sı pə tala Safəη. Pəesi wulav səsə Silusi hana-weyə pə mpaav. ⁸Mrəyčə pa mələ Yosalem taa, na pənəya naale nyəηka isətv naale nyəη siki. Ulena Selatəyeli pəyalv Solopapeeli, na Yosataki pəyalv Yesuwa, na ı tətunaa kətələa lələa, na Lefii nyəma mpa pa luna Papiloni tə, pa niki təmlə na pá ləsi Lefii nyəma mpa pa tala usu pusı hiu na waalı tə sı pá paasəna ləw təseele ηmav. ⁹Mrəyčə Lefii tv Yesuwa na ı pəyalaa na ı tətunaa, na Hotafiya lülvyv tv Katəməyeli na ı pəyalaa pa krenta nəyč na pá mv ləw təseele təmlə lataa paasənav. Na Henatati lülvyv nyəma Lefii nyəma sənə-wə.

¹⁰Waatu wei ləw təseele ηmalaa su kite, ulena pá kəna kətələa na pá suu pa kətəya wontu na Lefii nyəma mpa pa ké Asafi lülvyv nyəma tə na akan-təe na cəməη na pá saη Tacaa usu lseyeli wulav Tafiiti ka svv tə. ¹¹Ulena pá saη Tacaa na pá puyvləyi-ı na pá yooki yontu na pá kaasəyi təma sı: Tacaa wə teu, na ı səwlvvyv ke lseyeli fei tənəya. Mrəyčə samaa ná puyvla-ı tətə na kawilitası səsənsı. Mpi tə, pa sı pa ləw təseele kite.

¹²Mrəyčə kətələa na Lefii nyəma pəyalə na lülvyv nyəwəη nyəma kvkpatələa mpa paa nyəma ləw təseele kupənte tə pa wiiwa təkproo ke saa wei pa təηna kufate kite ke svv tə. Ama lələa ná wilitəya ké na laηhvləmlə səsəle. ¹³Halı yulv ı pəsəyi na ı fəya lələa laηhvləmlə na kawilitası na lələa wula. Mpi tə, pa makəya kapusi səsənsı ké na pə nukı pooluη.

Yuta nyəma kolontunaa səηsa ləw təseele ηmav

4 Mrəyčə lseyeli nyəma kolontunaa nuwa sı, Yuta na Pencamee pə nyəma kəmna Papiloni, na pá ηmaaki timpı paa sē Tacaa ləw tə. ²Ulena pá polo na pá mayana Solopapeeli na lülvyv nyəwəη nyəma na pá tə-wə sı: Tá luyv wēe sı tə sənə-meyə ləw təseele ηtē tə ηmav. Ta mayaməya tə sēkəya ləw kvlvm unəyi na tə lakı-ı kətasi ke hatoo kuyəηku Asilii wulav Asalatəη kənə-tuyv cənə tə.

³Ama Solopapeeli na Yesuwa na lseyeli lülvyv nyəwəη nyəma lələa pa cəwa sı: Pə ta muna sı ı sənə-tv na tə ηma tá ləw ke təseele. Ta tike tu ηmana-ı. Mpi tə, pə ké tá ləw Tacaa təseele ké. Pəesi wulav səsə Silusi mayaməya ka su mrəyčə.

⁴Mrəyčə kolontunaa mpe pa mayasaa sı pa nyaasəyi Yuta nyəma na pá yčlı pa apalstv na pá yele ləw təseele ηmav. ⁵Haləna pá ha wulav waalı nyəma ke

liyitee si pá wakəli Yuta nyóma təmlə ke pə krayav Pəesi wulav Silusi pəəle haləna pə tala Taliyusi waatu.

Pa kula Yuta nyóma waalı ke wulav Atakəseseə kin

⁶ Mprúyú Yuta nyóma kolontunaa ηmaa Atakəseseə ke takəlaya ke i kawulaya kancaalaya waatu na pá suu Yosalem na Yuta tetu nyóma ke təm.

⁷ Ulena Piselam, na Mitəletati, na Tapeyeli, na pa taapalaa pá ηmaa wulav Atakəseseə tətə na Alaamee təm taa na tə ηmaatv pee.

⁸ Mprúyú həyóluyv ηkv ku kufəneə Lehum na i takəlasti ηmaalv Simesayi pa ηmaawa wulav Atakəseseə tətəyč Yosalem təm si:

⁹ Taya həyóluyv kufəneə Lehum na i waalı tv Simesayi, na tá taapalaa mpa ta tə we Tiη, na Afasataki, na Taapeli na Afalast, na Uleki, na Papiloni, na Susi, na Teha, na llam pə həyóləη taa tə. ¹⁰ Na yəlaa lelaa mpa Asilii wulav səsə lelv Asənapaa ka krayaa na í su Samalii acaləe taa na ləlati pəyč tetv kukaasətv nti tə wena ilim tətəle həyóluyv tətə na lentənaa tə.

¹¹ Pa takəlaya ηke ka taa təm nté si: Tacaə wulav Atakəseseə, taya nyá təmlə nyóma mpa pa wena ləlati pəyč kvteη na cəne tətə tə.

¹² Ta heeliyina-η si Yuta nyóma mpa pa lu nyá te tə pa tala Yosalem cəne na pa taa wəe si pa tayənəyi yəlaa asayaa na tətə kullaa icate nteyē ηmau. Halı pa tēma kolunη kite ke tayənuyv na pá ηmaaki. ¹³ Tacaə, nyi teu si ye yəlaa pane pa ηmá pa icate na tə koloosi, icate nyəma kaa tasa lampuunaa feluyv na liyitee kaa wəe kawulaya kpancoou taa. ¹⁴ Pə tətə ké ta mpa tə lapə nyuleleη na tə ké nyá təmlə nyóma tə, ye tə nyənəyi isəna paa tuyuna-η tə pə wuki-tv. Ule tə mayasəyi ké si ¹⁵ í pəeki nyá caanaa takəlasti kvpəηsi taa, n ká mayana si

icate təne tə yəlaa ké asayaa ké. Tuu tə tə yəlaa ta heesi wulav səsə na həyóluyv kufəneə ke wakəlyv, na tə yəlaa kuləyi tēma tətə ké tam ké. Pə mayamaγa pə tətə ké tə yčkaa. ¹⁶ Tacaə, tə kraaləyi-η si, ye icate təne na tə koloosi pə ηmawa, n kaa pəsi ləlati pəyč həyóluyv kune.

Wulav Atakəseseə kvčəčtv

¹⁷ Wulav səsə ηmaawa kufəneə Lehum na i takəlasti ηmaalv Simesayi na pa taapalaa mpa pa si Samalii na ləlati pəyč kvteη tetv taa tə si: Ma nyóma mē, ma sēe-mē.

¹⁸ Takəlaya ηka i ηmaa-m tə pa tēləsa-ke na pa kala-m. ¹⁹ Ma yelaa na pa pəeki icate nte tə təm na pá ná tampana si hatoo tə, Yosalem icate nyóma kuləyi awulaa tətə ké tam ké. ²⁰ Pə kaasa icate íté tə, awulaa napəli pa təkayana kawulaya na pá ηmakəlyv həyóluyv ηkv ku nyóma, na pá mvyi-weyē lampuunaa na pá feləyi-we na pəć pá svvki pa tetv taa. ²¹ Mpv tə, í heeli Yuta nyóma si pá səη na má hawa nəyč ulə pəć paa ηmá. ²² Í paasəna teu yoo, í taa too təm nti tə tətə. Pə taa kəč na pá tasa-tuyv wakəlyv tətə.

²³ Too isv Lehum na i takəlasti ηmaalv Simesayi na pa taapalaa pa kaluyv wulav takəlaya tə, pv laki-weyē ləη. Tənaγa pa pəla kvakpaa na pá cádí Yuta nyóma na təm nti tə toη si pá yele ηmau.

Pa tayənəyi lə təsəele ke ηmau

²⁴ Mprúyú Yosalem lə təsəele ηmau səηaa haləna pə tala Pəesi wulav Taliyusi kawulaya pənaya naale nyəηka.

5 Mprúyú kvyakv nakvli lə kvəyčətv tətə teləsulv Asee na ltoov pəyalv lə kvəyčətv tətə teləsulv Sakalı pa polaa na pá yčətəna Yuta na Yosalem nyóma na lseyeli lə nəyč. ² Ulena Selatəyeli pəyalv Solopapeeli

na Yosataki pəyalu Yesuwa pá niki lso təseele ηmav ke Yosalem, na lso kuyəçətutu teləsəlaa səna-wə.

³Tənaçale lfəlati pəçə həçəlvəyü küfəne Tatənayi, na Seta-Posənayi, na pa taapalaa pa polaa na pá pəçsi Yuta nyəma si: Awe ha-məçə mpaav si í ηmá lso təseele na koloosi? ⁴Pə wee si í heeli-tuyü mpa mpa pa ηmaaki isəntə tə pa həla.

⁵Ama lso wə Yuta nyuyü nyəma waali, ile pa ta pəsi pá səñsi pa təmlə, haləna pá heeli wulav Taliyusi ke pə təm na í cə-wə.

Yuta nyəma kolontunaa kula pa waali

⁶Takəlaya ηka lfəlati tətü küfəne Tatənayi na Seta-Posənayi na í taapalaa həçəlvəyü nyəçə nyəma pa ηmaa wulav səçə Taliyusi təçələ ⁷si:

Tacaa wulav səçə Taliyusi, tə seη-η, nyana tətü.

⁸Tə pola Yuta ke lso təseele təñmale na tə maçana pa təñna-təçə ηmav na pəe kusaakee. Pa kama kpeñkpelasi ke koloosi taa. Pa təmlə tewaya, na tə təñna lapu ke ləñləñ. ⁹Mpəçyü tə nawa nyuyü nyəma na tə pəçsi-wəçə wei í ha-wəçə nəçə si pá ηma lso təseele na pə koloosi tə. ¹⁰Halı tə pəçsa-wəçə mpa pa ké təmlə nyuyü nyəma tə pa həla si tə ηmaaki na tə kəna-η. ¹¹Ulena pá cə-tu si: Tə ké isətəa na ate pə lso təmlə nyəma ké. Tə kusəyi lso təseele nte lseyeli wulav səçə nəçəlv í ka ηmawa ləñtaa təçə. ¹²Ama tá caanaa kusa isətəa lso pááná na íle í tu-tuyü Papi-loni wulav Nepukanesaa niñ taa na í wakəli lso təseele íté, na í kuu yəlaa na í tēena í te. ¹³Pə waali ké wulav Silusi ná ha nəçə ke íle í kawulaya pənaçə kancaalaya nyəñka taa si tə taçanı-təçə ηmav. ¹⁴Nepukanesaa ná kuu lso təseele íté tə taa wula na nyəçətu kupantu na pə wontu ké, na í pona Papiloni na í

su í tuyü kutuluçyü taa. Ama wulav səçə Silusi ná kpaçə-ti na í cəla Sesepasaa wei í kpaçə Yuta küfəne tə. ¹⁵Na í heeli-í si: Í polo í ηma lso təseele nteçə tə lonte küpənte taa. Ulena pá su wontu ntəyi pə taa. ¹⁶Mpu pə lapəna na Sesepasaa polo Yosalem na í taali lso təseele kite. Pə kpaçəv waatu un tə pa təmlə təñna pote ké. Ama pə ta tēnta. ¹⁷Pəntente ta caa, yele na pá pəeki Papiloni kawulaya takəlasti taa na tə ná si Silusi ha nəçə ke tampana si pá ηma Yosalem lso təseele íté yaa isəna. Ye n tema mpv, ile n heeli-tuyü nti n maçasaa tə.

Wulav Taliyusi küçəçətu

6 Mpəçyü wulav səçə Taliyusi tu yəlaa si pá pəeki Papiloni icate taa ké timpi pa suku ləñ takəlasti na wontu küpantu tə. ²Ama Metii həçəlvəyü koloñna icate lpatanı taa ké pa hii takəlaya nakəli na pá ηmaa ka taa si:

³Wulav Silusi ka kraala í kawulaya pənaçə kancaalaya nyəñka taa si, paa taçanı lso təseele ηmav ke tə kite küpənte tə ké Yosalem na pá lakı tə taa ké kətasi. Tə kuñkəlvməñ ká wee məetələnəa hiu na naanəwa na tə wañ ke mpv tətə. ⁴Paa ηma pəe kusaakee ke ceeši tooso ké, na kpeñkpelasi ke cəçə. Kawulaya kpancoou liyitee ke paa lana. ⁵Wula na nyəçətu küpantu wontu nti wulav Nepukanesaa ka kpaçə Yosalem lso təseele taa na í pona Papiloni tə, paa məñna-ti na pá su-təyi tə lona taa.

⁶Mpuçyule Taliyusi ηmaa takəlaya ke lfəlati pəçə tətü nyuyü tu Tatənayi na Seta-Posənayi na pa taapalaa həçəlvəyü nyuyü nyəma si: Í yele təm nti. ⁷Pə wee si pá yele Yuta nyəma ké təpamm na pá ηma lso təseele. Tətü tu na Yuta nyuyü nyəma í səna na pá ηma-təçə tə lonte küpənte taa. ⁸Ma caa si í səna-wəçə tə ηmav taa, na í feñ na í ləsəyi kawulaya kpancoou taa lampu-

unaa mpa yəlaa fəlaa tə na í cəlyi-we, na təmlə í taa səñ. ⁹Í paasəna teu na í cəlyi Yosalem kətəlaa ke mpi pa nyuləyi tə, isu latəcenaa na iwaşñ na iweesi nsi pa lakəna kətasi ke isətəa lə tə, na təyənaya na təm na nim. ¹⁰Waatu inəyi paa pəsi na pá laki lə ké kətasi nsi si wə-i səsəñ tə, na pá sələməna wulav səsə má na ma pəyalaa. ¹¹Ye wei i ta təñ ma təm tənə, maa yele na pá ləsi i təyaya tesika na pá siki na pá həkə-i ka nyuyü taa na pá pəsi i təyaya ke hute. ¹²Ye wulav nəyölü yaa piitim napəli pə caa pə yəki lə təseele nité yaa pə kisi ma təm, lə wei un i we Yosalem tə un i ka hənə püntü ħkrañyuy. Taliyusi má, ma sına mpv. Í təñ tə tənə tətətete.

¹³Ípəyü ləlati pəyö tetü nyuyü tu Tatənayi na Seta-Posənayi na pa taapalaa pa tənə Taliyusi təm ntəyi teitei.

Isə təseele tülbyu

¹⁴Ípəyü lə kuyöçütü teləsul Asee, na ltoo pəyalu lə kuyöçütü teləsul Sakalı pa tasa Yuta nyəma ke apalütu na pá teesi lə təseele ħmav na alaafəya, isu ləyeli lə ka suw na Peesi awulaa səsaa Silusi na Taliyusi na Atakəseseə paa yöçütüyü tə. ¹⁵Ípəyü pa teesa lə təseele ħmav ke pa te isətu Ataa kuyeeñ tooso wule ke Taliyusi kawulaya pənaya naatosə nyəñka taa. ¹⁶Uəna Yuta nyəma tənə, paa kətəlaa na Lefii nyəma leləa mpa pa luna Papiloni tə, pa təyö lə təseele tülbyu acima na lañhulümlə səsəle. ¹⁷Na pá la Tacaa ke kətaya ke wule nteye latəcenaa nünswa (100), na iwaşñ ke ħmunuyü (200), na iweesi ke nasəle (400), na pəñtüləñ ke naanswa na naale. Paa ləyeli kpekəle nteye kulümyuy, si lə í ħusi pa tənə pa isayatu. ¹⁸Ípəyü pa fağa kətəlaa na Lefii nyəma ke kpeka na pá keesəna pa təma ke lə təmlə taa ké Yosalem ke

teitei isu pa keesuyü Moisi takəlaya taa tə.

Yuta nyəma təki Teev acima

¹⁹Ípəyü pa tənə mpa pa luna Papiloni tə pa təyö Teev acima ke pa pənaya naale nyəñka isətu kancaalaya nyəñ taa. ²⁰Na kətəlaa na Lefii nyəma pa krenti na pá la nyöññ tə asilima keeluyü kətaya na pa tənə pá we tənəññ. Uəna Lefii nyəma ku pa na kətəlaa na ləyeli nyəma pa təyö ké Teev acima iweesi isu pa tu laki tə. ²¹Ípəyü mpa pa luna Papiloni tə, na mpa pa kisa cefelitu na pá krentənə pa tətənaa ke ləyeli lə seev taa tə pa tənə pa təyö Teev acima. ²²Pə waalı ké pa təyö kulüsum fəi kakalasi acima ke kuyeeñ naatosompəyölaya na lañhulümlə. Pa lañhulümlə nyuyü nté si Tacaa ka lapa na wulav lañle heəna-we. Mpv pə hana-weye apalütu na pá niki lə təseele ħmav.

Kətulu Isətəlastı təm

7¹⁻⁶Peesi wulav səsə Atakəseseə kawulaya waatu taa ké nəyölü wei pa yaa si Isətəlastı tə i luna Papiloni. I ka ké Selaya pəyalu ké, i lülbyu nyəma nté kətulu səsə Aləñ, na Ulasaa, na Penhası, na Apisuwa, na Puki, na Usi, na Selaya, na Melayöti, na Asaliya, na Amaləya, na Ahitupi, na Satəki, na Salum, na Hilikiya, na Asaliya. Isətəlastı ka nyəma takəlastı kaluyü ké na í nyəma ləyeli lə kiin wei ilé i ka hula Moisi tə. Tacaa ka lapaya na Isətəlastı nyuyü kulü, na í sələma wulav ke mpi ilé i la-wi. ⁷Waatu wei ləyeli yəlaa, na kətəlaa, na Lefii nyəma, na yonyoolaa, na lə təseele nəncəsı tañlaa, na pə təmlə nyəma səkpema məla Yosalem ke Atakəseseə kawulaya pənaya naatosompəyölaya nyəñka taa ⁸təyö Isətəlastı tala Yosalem ke pa kiñ ke isətu kakpasi nyəñ taa. ⁹Isətu

kancaalaya nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku ke ı ka suwa sı ı ká kvli Papiloni. llena lso kenti ı tso na í tala Yosalem ke isətu kakpası nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku. ¹⁰Isətəlastı ka seesa isəle na Tacaa təm kalbyu ké, na tə taa welisuyu, na í tōka-tı na í seyesəyi lseyelı nyəma ke lso kiij na ı kusəsutu.

Təma nna Atakəseseə tv Isətəlastı tō

¹¹Takəlaya ŋka wulav Atakəseseə ŋmaa kətulu Isətəlastı wei ı ke Tacaa kiij na ı kütütutu pə tv təyole sı:

¹²Maŋa awulaa wulav Atakəseseə, má ŋmaana takəlaya kaneyə isətəa lso kiij nyəntu kətulu Isətəlastı.

¹³Ma caa sı pá yele ma tetu təna lseyelı nyəma mpa pa sōla Yosalem pote tō na nyana-we í tē. Pə krayav lso təmlə sənlaa na kətəlaa na Lefii nyəma tō. ¹⁴Ma maŋamaya na ma layatu tasəlaa naatosompəyolaya tə tiliyina-ŋ Yosalem ke Yuta tetu taa na í ná isəna yəlaa paasəyəna nyá lso wei ı kiij n tōka nyá niŋ taa tō ı təm tō.

¹⁵Pəyele tu cəle-ŋ wula na liyitee nna má na ma layatu tasəlaa tu ha lso wei ı təsele we Yosalem taa tō. ¹⁶Na í kpen-təna tətəyō liyitee na wula wei Papiloni hōyoluyı nyəma caawa na nna lseyelı nyəma na kətəlaa na lso təmlə sənlaa hana luyı kuləmyıv sı pá tayənəna lso təsele tō.

¹⁷Ye n tala təna n ká yana latacənaa, na ıwaanŋ yaa ıweəsi, na pə təna mpi n ka lana hatəmıtu kətəsı na sulum pə nyənsı ke mə lso kətaya təlate tō ké Yosalem tō. ¹⁸Pə waalı ıle nyana nyá taapalaa í ká lana liyitee na wula kvkaasv ke isəna lso ká huli-me tō. ¹⁹llena í su lso təsele taa ké lso nyənəsı nsi pa cəla-ŋ tō. ²⁰Ye pə wee sı í tasa puləpyıv yapv ke pə təm taa, ıle kawulaya kpancoou taa ké n ká ləstı na í yana.

²¹Ípəyú wulav sōsō Atakəseseə tasaa sı: Ma tıyı ləlatı pəyō ılim tətule tō tetu kpancooŋ nyəma təna sı ye isətəa lso kiij nyəntı kətulu Isətəlastı í sələma mpi pá lapı-ı-wəyı teitei. ²²Pá cəla-ı liyitee nyəyətı ke tōnənəa tooso, na təyənəyā ke tōnənəa iyisi hiu na naanəwa (30000), na sulum ke liitilinaa iyisi liyiti (4000), na nim ke liitilinaa ke iyisi liyiti (4000) tətō, na təm ke isəna pa sōlaa tō. ²³Paa la ısu lso taa lso keesuyı ı təsele təm təyō teitei ké, pəcō pə taa kō na lso muna ma maŋamaya yaa ma lulbyıv nyəma yaa ma tetu nyəma na pááná. ²⁴Pəle pə paası tə kpaaləyı kpancooŋ nyəma təna sı pə fei sı pá mv lampuu ke kətəlaa yaa Lefii nyəma yaa yonyoolaa yaa lso təsele nənəəsı tanlaa yaa lso təsele təmlə nyəma səkpəma taa nōyolı.

²⁵Isətəlastı nyaa la ısu lso wei ı ləmayasəe n wəna tō, na í kpa mpa paa hıvkəna pəyō ılim tətule tō nyəma mpa pa təna pa nyəma nyá lso kiij tō, na mpa pəle pa ta nyəmi-ı tō, í huli-weyə-ı. ²⁶Ama ye wei í kisa lso na wulav pa kiij ke təkuyıv pa hō ı ŋkpaŋuyıv ısu pə muna tō. Paa kvbyıv, paa təyənuyıv, paa ı wənav ləkuyıv, yaa saləka tıyıv.

Isətəlastı seəv ke lso

²⁷Ípəyú Isətəlastı seəwa lso sı: Ma seə ta Sōsō lso Tacaa ke timpı n twa wulav sōsō taa sı í kusı Yosalem lso təsele nyıyıv tō. ²⁸Tacaa n lapa-m kupantu ke wulav na ı layatu tasəlaa na ı waalı nyəma səsaa pa isəntaa. llena nyá kəntuyıv mpi pə sōsı maŋa apalıtıv, na má kpəyeli lseyelı nyıyıv nyəma təna, na má na-we tē polo Yosalem.

Isətəlastı taapalaa

8Ípəyú Isətəlastı yəyətəa sı: Má na yəlaa mpa tə lu Papiloni na tē polo Yosalem ke wulav sōsō Atakəseseə kawulaya waatıv taa təyole:

²Penhasi lülvüv tu Keesəm, na ltamaa lülvüv tu Taniyeeli, na Tafiiti lülvüv tu Hatusi,

³na Sekaniya pəyalaa taa lelv na Paləki lülvüv tu Sakalı na ílé ı lülvüv taa yəlaa ke nünüwa na nule na naanüwa (150).

⁴Na Pahatı-Mowapı lülvüv tu Selaya pəyalı Uliyohenayi na pə səsəna yəlaa ħmünüv (200).

⁵Na Satu lülvüv tu Yasiyeli pəyalı Sekaniya na yəlaa ke ħmünüv nünüwa (300),

⁶na Atini lülvüv tu Yonatan pəyalı lpetı na yəlaa ke nule na naanüwa,

⁷na İlam lülvüv tu Ataliya pəyalı Yesaya na yəlaa nutoso na naanüwa,

⁸na Sefatiya lülvüv tu Mikayeli pəyalı Sepatiya na yəlaa nunaasa,

⁹na Yowapı lülvüv tu Yehiyeli pəyalı Opatiya, na yəlaa ħmünüv na pələfeti hiu (218),

¹⁰na Pani lülvüv tu Yosifiya pəyalı Selomiti na yəlaa nünüwa na nutoso (160),

¹¹na Pepayi kpekəle tu Pepayi pəyalı Sakalı na yəlaa pələfeti hiu na naanüwa,

¹²na Asəkati lülvüv tu Hakatan pəyalı Yohanatı na yəlaa ke nünüwa na naanüwa (110),

¹³na Atonikam lülvüv nyəma kantəkaya nyəma İlfeleti na Yehiyeli na Semaya na yəlaa nutoso,

¹⁴na Pikifayi lülvüv nyəma Utayi na Sakuu na yəlaa nutoso na naanüwa.

Yosalem pote mpaav tayanüv

¹⁵İpıvıv İsətəlasti tasaa sı: Ma kpeyela yəlaa tənaya ləv ħku kv tənəyənə Ahafa tı kv nəv na tı siki tənaya kvyeetı tooso. Tənaya ma paasənə sı sənlaa na kətəlaa paə wə pə taa. Ama Lefii tu nəvəlv ı fei. ¹⁶Ntəna má tu təmlə ke nyüv nyəma İliyesə na Aləyeli na Semaya na İlanatı na Yalıpı na İlanatı na Natı na Sakalı na Mesulam na

kiiu seyesəlaa naale, Yoyalıpı na İlanatı ¹⁷na má heeli-wə sı: İ polo Kasifiya nyəma nyüv tu İtoə tı na má keesi-meye nti í ká heeli í na ı taapalaa na ləv təsele sənlaa mpa pa wə tənə tı. İlena í kənə-tüv tı ləv təsele təmlə lataa. ¹⁸İpıvıv tı ləv kenta tı tıv na pá pəsi na pá kənə Malli na Lefii pa lülvüv tu Selepiya. Yakəv pəyalı kele, ı pəyalaa na ı newaa pa wə pələfeti hiu. ¹⁹İlena pá səsı Melali lülvüv tu Hasapiya na Yesaya na ı newaa na pa pəyalaa, pa wə hiu. ²⁰Na pá kənə tıvəv yəlaa ħmünüv na hiu (220) mpa pa ləsa ləv təsele sənlaa səkpema taa tı. Mpe ünəvı Tafiiti na ı taapalaa paə cəla Lefii nyəma.

²¹İpıvıv ma tıma sı tə ħəkv nəvı ke tı tənaya Ahafa ləv nəv tənə, na pá ħılı sı tə pasa ta tıvı ta ləv isentaa, na ílé ı yele na tı na tı nyəma na tı wontu na tı mpaav la teu. ²²Pı wə-m fele sı má yəvı wulav na í yele na yoolaa na krayənəv çayalaa sı-tüv tı kolontunaa tıv. Ama tə heela-ı təfoə sı tı ləv kentiyi ı yəlaa tənə tıv ké, na í müv páná na mpa pa ləkv-ı tı. ²³İpıvıv tə ħəkv nəvı na tı sələmı ləv sı í waası-tu na ílé ı mü tı kvələmüv.

²⁴Pə waalı ké ma kraya kətəlaa səsaa taa ké naanüwa na naale, na pá səsəna Selepiya na Hasapiya na pa taapalaa ke naanüwa. ²⁵İlena má mayası pa isentaa ke liyitee nyəvətı na wula na wontu kvpantı nti wulav səsə na ı layatı tasəlaa na ı waalı nyəma na tetü taa lseyeli nyəma ka hawa sı pá ħmana tı ləv təsele tı. ²⁶Na má cəle-weyə liyitee nyəvətı ke tıvənəna hiu na tı wontu ke tıvənəna tooso, na wula ke tıvənəna tooso tıv, ²⁷na wula cəmsənə ke hiu, pa liyitee wə isü wula nyəvətı iyaya, na nyəvəlvüv kvseemüv heesi nsi sı tewa isü wula na sı müvı kəkv tıv naale. ²⁸İpıvıv ma heela-wə sı: Teitei isü mə kv ləv təmlə lataa tı, mpv tıvəv wontu

təne tə ké lso nyəntu. Liyitee na wulanaa pə ké luγu kulubmuyu kucəəu ηku yəlaa lapa mə cəəənaa lso Tacaa təγə. ²⁹Í paasəna kpancoou ηkuyu teu, haləna Yosalem. Í tala təna ile í mayası-təyi kətəlaa səsaa na Lefii nyəma na luluη nyəəη nyəma pa isentaa ké lso təseele kutuluη lələη taa.

³⁰Ípəyú kətəlaa na Lefii nyəma pa paasəna wula na liyitee nna pa mayasa mpv tə, na wontu kupantu nti na pá pona-təyi Yosalem ke ta lso təseele taa.

Isətələst-we pa tate ke Yosalem

³¹Ípəyú tə kula Ahafa ləəu nəγə ke isətu kancaalaya nyəη kuyeeη naanəwa na naale nyəηku wule na tə tē Yosalem. Tá lso ka we tá waalı ké tá mpaau təna taa ké na í təγəəηγi tá kolontunaa na ηmulaa mpa pa cəəəəγi-tv tə. ³²Tə tala Yosalem ulena té heesi kuyeeη tooso.

³³Ulena tə mayası liyitee nyəγətu na pə wontu kupantu ke kuyaku liyiti nyəηku wule ke tá lso təseele taa na tə cela Uliya pəyalv kətəlv Meleməti wei na Penhasi pəyalv Ulasaa paa weə tə, na Lefii nyəma Yesuwa pəyalv Yosapatı na Pinuwi pəyalv Noyatiya. ³⁴Ípəyú pa kala pə təna na pá mayası na pá ηmaa.

³⁵Pa təna mpa pa luna Papiloni tə mpe pa lapəna lso ké kətasi na lseyeli nyəma təna hətə taa ké latəcənaa naanəwa na naale na iwaəη ke nunaasa na naanəwa na naatoso, na pá la kətasi nsí kəku lusa sı təna təγə iweesi nutoso na naanəwa na naatosompəγəlaya, na isayatu husuyv nyənsı ke pəηtəlvη naanəwa na naale. Tacaa ke pa wəpa wontu nti tə təna. ³⁶Pəle pə waalı ké pa kəesa nti wulav təwa lfəlatı pəγə na ilim tətəle təə tetv nyəəη nyəma tə. Ulena pele pá səna lseyeli nyəma ke lso təseele ηmav təm taa.

Yuta nyəma payale krayav ke krai alaa

9 Pəle pə waalı ké nyuvv nyəma napəli pa kəma na pá heeli-m sı paa lseyeli nyəma yaa kətəlaa yaa Lefii nyəma, pa ta fayana tetv nyəma ma ta nyi isənaa, pa kəəna acaalətu nti Kanaəη nyəma na Hiti nyəma na Peliisi nyəma na Yepusi nyəma na Amoni nyəma na Mowarv nyəma na Icipiti nyəma na Amolii nyəma pa laku təγə. ²Lseyeli nyəma na pa piya pa kraya pitimnaa mpe pa taa ké alaa ké, haləna pana krai nyəma mpe pa piitim siti. Pə taya nyuvv nyəma na səsaa mpe pa caaləna kutakəesətu ntəyi lapv.

³Waatu wei ma nu təm nti, ulena ma laηle pəsı na má cəli ma krai na ma wontu, na má kpesı ma nyəəsi na ma tantuyv na ma təli tamaya ⁴ke mpv, haləna saa wei pa laku taanaya kətaya tə. Ípəyú lseyeli nyəma mpa pa təna pa nyaηaya sı lso ká hə mpa pa luna Papiloni tə pa ηkraηuyv ke pa isayatu təə tə, pa kəma na pá kotina-m.

Isətələst sələmənav ke asayaa

⁵Ípəyú ma kula taanaya kətaya waatu na ma laηpəsəle řité, na ma təə na ma wontu kəcələtu nti, na má luη akula na má tēγə ma lso Tacaa ke niη ⁶na ma sələmı-t sı: Hai, ma lso, ma laηle wakəlaa ké, fəele u tisiyi sı má kusı ma use na má nyəntı-η. Hai, tá isayatu kaa huγule ké na té kaləsəna isətənvuyv na té liki-tv. ⁷Too pə krayav tá caanaa pəəle taa na pé sına saηa tə tə lapa isayatu səəəəntv ké. Pə təə ké awulaa krai nyəma ηmakəla tá na tá awulaa na tá kətəlaa na pá yəona-tv na pá kuu tana tá wontu isv saηa pə wev isəntv tə. ⁸Ama nəəəəə Tacaa tá lso nyá, nyá hula-tuyv pəelee ke weə naale na ř yele sı tá taa kukaasaa í məli na pá caγa nyá tetv taa na ř cə-tuyv tá yomle na tá isen-

taa hetu na tə feesi təfuu. ⁹Tampana tō, tu ké yomaa ké, ile tá lso nyá, n ta lō-tu. Nyá yelina na Pəesi awulaa səsaa na tá pətətəle na pá yele si tē məli tá wule taa, na tē kusi nyá təsəele ncaale na tē weena təcəsəle kupante ke Yosalem na Yuta taa.

¹⁰Tō, tá lso, wentiyi tu tasa yəçətuy ke təne tē tō? Tə taa tōki nyá kəsəsutu ¹¹nti n teləsa-tu na nyá kuyəçətutu teləsəlaa nəçə tō. Halı n ka kraala-tu si tetu nti tē taa tē puki mpv tō tē ké asilima ké. Tə yəlaa ké acaaləh ké, ləna pá suuli-təyi acaalətu. ¹²Pəc tē taa ha tá pələa ke tetu ntu tē yəlaa piya yaa tē caa pa pələa ke tá pəyalaa. Pəyele tē taa pəeki pa alaafəya yaa isəna pu caçana-we tō. Waatu inəyi tu pəsi yəlaa tōhtunaa, na tetu tənə tē nyəma pəsi tá na tá piya tá nyəm. ¹³Hai, Tacaa, tá yaasi isayav na tá kawalaya səsaya konna-tuyv wahala inə, paa na mpv n ta keesəna tá isayatu na n feli-tu. Halı taya n kaasaa na n mələna-tuyv cənə. ¹⁴Ile isənaya tu tayanı kisuyv ke nyá kəsəsutu na tá na acaaləh piitim mpi tē kprakəyi təma? Ye tē lapa mpv, n kaa mu páná na n kpiisi-tu? ¹⁵Səhə isəntə, kupantu səsəntu ke n lapa-tu, na n yele si tá taa kukaasaa í weena weesih. Tə səhna nteye nyá isəntaa na tá isayatu, pəc pə fei si n yele yulv ke mpv na i weesuyv.

Yuta nyəma təçəntuyv ke krai alaa

10 Waatu wei lətələstı ná lıhı lso təsəele isəntaa na í sələməyi na í wiikina lso si í waasi-we, ləna lseyeli nyəma tuutuuma, apalaa na alaa na piya pá kotina-i, na pá wii təkproo. ²Mpúçy Ulam luluyv tu Yehiyeli pəyalv Sekaniya təma lətələstı si: Tə pəntəna lso ké səsəm ke timpi tē kraya alaa krai nyəma təçə. Paa na mpv tō lseyeli nyəma weə na pá teələyi. ³Ile pə weə si tē su nəçsi ke lso isəntaa na tē

təçəntı alaa mpe pa təna na pa piya. Tu təh layatu nti nyana mpa í təhəyi lso kəsəsutu ke teu tō í tasa-tu təçə. Pə weə si tē tōki lso kiiu ké. ⁴Mpv tō, kulı na n tōki təm ntəyi nih naale. Ta sçolv puwa si tu weə nyá waalı, taa la sika.

⁵Mpúçy lətələstı kulaa na í tō kətəlaa nyuyv nyəma na Lefii nyəma na lseyeli nyəma təna si: Í su nəçsi si í ká təh nti Sekaniya yəçətəa tō. Uəna pa təna pá su mpv. ⁶Mpúçy lətələstı kula lso təsəele kataya taa na í polo Uiyasıpı pəyalv Yohanəh tē na í caçə. I lanle wakələna i taapalaa isayatu səsəntu ke katatəlaya, haləna í kisi təçənyaya na lum.

⁷Uəna pá heeli Yosalem na Yuta tetu təna taa si mpa pa luna Papiloni tō, pá koti Yosalem. ⁸Ye kuyəh tooso teəwa na nəçolv ta polo isu nyuyv nyəma na səsaa pa suv tō, isu pa ləeka pıntu wənav təna na pá ləsi-i ləlaa taa.

⁹Kuyəh tooso inı i taa ké Yuta na Pencaməe apalaa pola Yosalem ke isçtu pççlayafei nyəh kuyaku hiu nyəhku wule, na pá koti lso təsəele kataya taa na pa təna pá seliyi təm nti tē tō. Pəc pə kaası tēv təhə nuv tətō. ¹⁰Mpuyule lətələstı kulaa na í tō-we si: lseyeli nyəma me, í krayav krai alaa mpe tō, í lapa isayatu səsəntu ké. Isayatu ke í səsəyi tá yəlaa nyəntu tō. ¹¹Pənente pə weə si paa wei í ná kawalaya hka i lapa tá cəsənaa lso Tacaa tō, na í tōki i luyv nyəntu na mənə tetu tənə tē nyəma í taa kaa pulv, na í kisi mə alaa mpe.

¹²Ntəna kotilaa təna krentı na pá yəçətəna nəçə səsaya si: Tampana ke n yəçətəa, tu la isu n yəçətuyv tō. ¹³Pəyele tē we pəçale, anı pə ké yoluma ntō, pə fei si tē səh mpúçy awalı. Pə kaası ile pə taya kuyaku kulımvuyv yaa naale taa ké tá təm ká tayanı. Mpi tō, tá pəçale wəna tē taa. ¹⁴Mpv tō, tá nyuyv nyəma í səhna lseyeli nyəma təna nəçə na pá su mpa pa kraya krai alaa

mpe tɔɣɔ kuyaku ŋku paa polo pá na pa acalɛ sɔsaa na pə huɔlaa pa kiŋ tɔ. Ulena tɛ paasəna tɔm nti, haləna Tacaa heesi ɪ pááná sɔsɔna ke tá tɔɔ.

¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ pa təna pa mu tɔm nti. Ama Asayɛli pəyalu Yonataŋ na Tikifa pəyalu Yasiya pa kisina. Ulena Mesulam na Lefii tu Sapetayi pá sɛna pa tɔɔ. ¹⁶ Pa təna mpa pa luna Pabiloni tɔ pa mu-təyi mpu, ulena kɔtɔlu Isətəlasti ləsi paa lɔlɔɣu ŋku ku taa ké nyɔɔŋ nyóma, na mpe ɪni pá caya isɔtu naanɔwa nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule si pa taɣanəyi tɔm nti tə təna. ¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ pa tɛma kraɪ alaa mpe pa tɔm huɔu ke pənaɣa naale nyəŋka isɔtu kancaalaya nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule.

Yuta nyóma mpa pa kraɣa kraɪ alaa tɔ pa həla

¹⁸ Kɔtəlaa mpa pa kraɣa cefelinaa tɔɣɔle Yesuwa lɔlɔɣu nyóma na ɪ newaa, Yosataki pəyalaa, Maaseya, na Uliyesɛɛ, na Yalipi, na Ketaliya. ¹⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ pa tisa na pá kisi pa alaa mpe na pá lá lə kɔtaya ke iwaas na lə huɪ pa isayatu. ²⁰ ɪmɛɛ lɔlɔɣu nyóma Hanani, na Sepatiya, ²¹ na Halim lɔlɔɣu nyóma Maaseya, Uliya, na Semaya, na Yehiyeli, na Usiya, ²² na Pasehuu lɔlɔɣu nyóma Uliyohenayi, na Maaseya, na ləməyeli, na Netaneyeli, na Yosapatu, na Ulasaa.

²³ Lefii nyóma taa ka we Yosapatu, na Simeyi, na Kelaya wei pa yaa tɔtɔ si Kelita tɔ, na Petahiya, na Yehuta na Uliyesɛɛ.

²⁴ Yonyoolaa taa ké Uliyasipi. Nɔnɔɔsi taŋlaa taa ké Salum, na Telɛm, na Ulii.

²⁵ lɛyɛli nyóma lɛlaa taa ka we Palɔsi lɔlɔɣu nyóma, Lamiya, na lsiya, na

Maləkiya, na Miyameŋ, na Ulasaa, na Maləkiya, na Penaya,

²⁶ na ɪlam lɔlɔɣu nyóma, Mataniya, na Sakali, na Yehiyeli, na Apəti, na Yelemɔti, na Uliya,

²⁷ na Satu lɔlɔɣu nyóma, Uliyohenayi, na Uliyasipi, na Mataniya, na Yelomɔti, na Sapatu, na Asisa,

²⁸ na Pepayi lɔlɔɣu nyóma, Yohananaŋ, na Hananiya, na Sapayi, na Atəlayi,

²⁹ na Pani lɔlɔɣu nyóma, Mesulam, na Maluki, na Ataya, na Yasupi, na Seyali, na Yelemɔti,

³⁰ na Pahati-Mowapu lɔlɔɣu nyóma, Atəna, na Kelali, na Penaya, na Maaseya, na Mataniya, na Pəsəleli, na Pinuwi, na Manaseɛ,

³¹ na Halim lɔlɔɣu nyóma, Uliyesɛɛ, na lsiya, na Maləkiya, na Semaya, na Simon,

³² na Pencameɛ, na Maluki, na Semaliya,

³³ na Hasum lɔlɔɣu nyóma, Matenayi, na Matata, na Sapatu, na Ulifeleti, na Yelemayi, na Manaseɛ, na Simeyi,

³⁴ na Pani lɔlɔɣu nyóma, Maatayi, na Aməlam, na Uwelt, ³⁵ na Penaya, na Petiya, na Keluhu, ³⁶ na Faniya, na Melemɔti, na Uliyasipi, ³⁷ na Mataniya,

na Matenayi, na Yasayi, ³⁸ na Pani, na Pinuwi, na Simeyi, ³⁹ na Selemiya, na Natan, na Ataya, ⁴⁰ na Makənatəpayi,

na Sasayi, Salayi, ⁴¹ na Asaleli, na Selemiya, na Semaliya, ⁴² na Salum, na Amaliya, na Yoseɛfu,

⁴³ na Nepo lɔlɔɣu nyóma, Yeyieli, na Matatiya, na Sapatu na Sepina, na Yatayi, na Soweeli, na Penaya.

⁴⁴ Pane ɪni pa təna pa kraɣana alaa kraɪ nyóma, halɪ pa taa lɛlaa na lɔla piya.

NEHEMII

TOM TAKĒLAYA

Kotulotv

Nehemii ka ké Pēesti wulav Atakēseseē kawulaya taa akewe sōsō ké. Ulena wulav ha-i mpaav si í polo Yosalem na í paasēna tetv tōkvyv tōm. Í na kōtulv lšatēlasī pa lapēna nōvō kulōmayā ke tetv tōkvyv tēmle taa.

Pə waali ulena Nehemii layasī lšō sēv v ke timpi timpi pə taa təv tō.

Ulenā pa fayā Nehemii takēlayā tō:

Nehemii mēlvvyv ke Yosalem, titite 1:1-2:20

Pa tayāna Yosalem koloosi ņmav, titite 3:1-7:72

Pa kala lšō Tom takēlayā, titite 8:1-10:40

Nehemii tēma lenna, titite 11:1-13:31

1 Hakaliya pəyalv Nehemii tōm ntō.

Nehemii nuwa Yosalem tōm

Wulav Atakēseseē kawulaya pənayā hīu nyēņka ke pa isōtv wei pa yaa si Kisileu tō i taa, Nehemii má, maa wē Susi icatē sōsōle taa. ²Ma tēstv lēlv Hanani na lēlaa pa luna Yuta na má pōsī-wēyē Hepēla nyēma mpa pa luna Papiloni tō, na Yosalem pa tōm. ³Mrōvūv pa cō-m si: Hepēla sōsaa mpa pa luna Papiloni tō, pa caya Yuta. Ama wahala na kōnyōv taa ké pa wē. Yosalem icatē tōm ilē, tē koloosi yā pōvōlē ké, na kōkō nāá nyayā icatē kampvnaa.

Nehemii sēlvmyv ke Yuta nyēma tō

⁴Waatu wei ma nu tōm nti, ulena ma laņle wakēlv kvyēēv pəyale, na má wi-iki, na má hōkēv nōvō. Ulena má sēlvmtv isōtaa lšō si: ⁵Hai, isōtaa lšō sōsō, wei nyā pa nyayāna tō. N lakv isēna n su nyā nōvō tōvō nyā kusēsutv tōkēlaa ké. Pēc

nn lukv nyā sōllaa waali. ⁶Hai, keesti ise na tá tō, na í ké nyā ņkrapvņ na í nu nti nyā tēmle tv má, ma sēlvmyv-ņ tō. Ma sēlvmyv-ņ ilim na ahoo ke nyā yēlaa lšeyēlv nyēma tá, tá tō si, í tayānī tá isayāt v. Má na ma cōsōnaa tē wakēlōna-ņ ké. ⁷Tē kisa nyā kusēsutv na kiņv wei n cēla nyā tēmle tv Moisi na í telēstv tō. ⁸Tōsī nti n ka heela Moisi na í keesti-tv tō si: Ye í tá nu-na-m, maa yasī-mēyē piitim krai nyēm taa. ⁹Ama ye í pāsēna laakalī ke tēna, na í tōk v ma kusēsutv, na í lakv-ti. Paa pə pona-mēyē tetv tēnayā, mādā kōna-mēyē lonte nte ma lēsaa si mādā caya tē taa tō. ¹⁰Tacaa, tē ké nyā yēlaa na nyā tēmle nyēma ké. Tayā n yarpēna nyā tov na nyā kēlvvyv sōsōv. ¹¹Ma wiikina-ņ si, í nu sēlvmyv ņku má na nyā nyēma lēlaa tē kusayēna nyā nyvyv na laņlvlvmlē tō. La na wulav cō-m kupantv na má waa ma tēmle taa.

Waatu unī i taa, maa ké wulav kōnyōvōvōm paasēlv.

Wulav ha Nehemii ke mpaav si í mēlv Yosalem

2 Mrōvūv wulav sōsō Atakēseseē kawulaya pənayā hīu nyēņka ke pa isōtv Nisav kvyakv nakvlv wulav caya tōvō, na má tvyv-i sōlv. Ma laņle ka wakēlaa ké. Pēc i ta nata-m mpv. ²Ntena í pōsī-m si: Pepe wakēla nyā laņle? Anī pv wukv-ņ. Pepe nāyēsēē kvyōna-ņ?

Tēnayale sōvōntv anaam kpa-m. ³Ulena má cō-i si: Hai, ta caa wulav, mēna tetv. Ta icatē nte tē taa pa pima ma cōsōnaa tō, tē pāsā ncaale. Tē kampvnaa nyayā kōkō. Ule isēnayā ma laņle kaa wakēlv? ⁴Mrōvūv wulav pōsā-m si: Pepeyē n caa si má la-ņ?

Tēnayā ma sēlvma isōtaa lšō ké krapkaa. ⁵Ulena má cō wulav si: Hai, tá caa, la suulu na í ha nyā tēmle tv mayā nōvō, na má mēlv Yuta tetv icatē

taa timpí pa pima ma cōsōnaa tō, na má tayani-teye ħmau.

⁶ Mpróyú i pōssa-m si: Kuyeeġ isənaġa n ká tō nyá mpaau? Na saa wei kē n ká mǎl?

Uena má heeli-i ma kuyaku kumǎluyú, na í ha-m mpaau si má tee. ⁷ Na má tasa si: Hai, ta caa, ħmaa lfǎlati pōġo ilim tǎtule tōo nyuyú nyóma ke takǎlasi, na pá ha-m mpaau na má polo Yuta. ⁸ Na pá ħmaa tǎtōġo kawulaya ħotŋ nyuyú tu Asaft, na í caa-m kpeġkpelasi nsi maa láná koluġa kutuluyú ħku ku we lso tǎseele kiġ tō ku kampuna, na icate koluġa, na ma kutuluyú kuhəntuyú.

Mpróyú wulav lapa-m takǎlasi nsi. Mpi tō, Taca ka we ma waali kē. ⁹ Na má polo na má cela lfǎlati pōġo ilim tǎtule tōo nyuyú nyóma ke takǎlasi nsi. Ma waali kē yoolaa nyuyú nyóma, na kpaġanəġ caġalaa mpa i ka cela-m tō. ¹⁰ Waatu wei Holon tu Sanəpala na i waali tu Amoni tu Topiya pa nu ma kōnte, ɩe pa laġa ta hee paa pəcō. Mpi pə tōo nōġol kəġ si í paasəna lseyeli nyóma na pǎ caġana-we tō.

Nehemii cōcō ke icate koloosi

¹¹ Ma tala Yosalem, ɩena má caġa kuyeeġ tooso təpamm. ¹² Ma ta heeli nōġoluyú mpi lso tu-m si má la icate taa tō. Pə waali kē ma tu mpaau ke ahoo, na ma waaləyi napələyi pəcō. Ma ta kpeġna tǎte natəli. Ye pə taġa kpaġaya ħka maa caġaa tō. ¹³ Ahoo heka ke ma líi icate taa, na Tetekǎle nōnōġo, na má polo Tum sōcō hite, na Hute nōnōġo pə kiġ. Na má wiili Yosalem koluġa ke teu, na má ná si ka yá pōġolēe. Pəcō kōkō ná nyaya ka kampuna. ¹⁴ Uena má mǎlena Hite nōnōġo na wulav lule pə kiġ. Ama ma kpaġaya ħka ka tōo maa caġaa tō, ka ta hiki mpaau si ká tee. ¹⁵ Ahoo anəyi ma tesa Setələn ġcō na

má nyənəyi koloosi. Uena má mǎl na má surna Tetekǎle nōnōġo.

¹⁶ Mpu tō, icate sōsaa ta nyi timpí ma polaa tō, yaa mpi ma lapa tō. Pə taġa pulv, ma taa heeli Yuta nyóma, yaa kǎtəlaa, yaa icate sōsaa, yaa ħvulaa, yaa təma nyuyú nyóma napələyi natəli. ¹⁷ Ama ma təma-weye si: Í nawa wahaha wei i taa tə wee tō. Yosalem pəsa naaalē, na i nōnōcōsi nyaya kōkō. Í kōcō tǎ tayani Yosalem koluġa ħmau na tá fēele yá.

¹⁸ Mpróyú ma keesa-weye isəna ma lso waasa-m na nti wulav sōcō ná heela-m tō. Ntena pá má kapusi ke kpaġpaa si: Tǎ svu tǎmlē taa, tǎ ħmá icate.

Kelena pá tayani pa ti na apalv tu pá laki tǎmlē kupante řítē. ¹⁹ Ama waatu wei Sanəpala na Topiya na Laaluru Kesem pa níi mpu, ɩena pá svu-tuyú wōġa na pá footiyi-tu na pá pōcōsəyi-tu si: Pepeye í laki təna? Í caa í kuləyi wulav tōo kele yee?

²⁰ Ntena má cō-we si: lso taa lso maġamaġa ká hana-tuyú pə toġ. ɩ tǎmlē nyóma tá taa niki icate ħmau kē. Ama mə feina mpaau si í weena pulvuyú icate taa, yaa í weena toġ nuləyi tə tōo. Mə taa nōġol feina tə taa kē mpi paa yaakəna i hətē tō.

Yuta nyóma tayanəyi ħmau ke Yosalem koloosi

3 Mpróyú kǎtulv sōcō lliyasipi, na i taapalaa kǎtəlaa lēlaa pa svu tǎmlē, na pá kpeġti na pá ħmá heeġ nōnōġo. Pa təma-keye fēenuyú, ɩena pá tú ka kampuna. Na pá tayani na pá cō na pá tala Meya ate na ɩcō kutuluyú, haləna Hananeyēli nyəġku. ² Pa kəġkəġ taa kē Yeliko nyóma ná lakaya tǎmlē. Pa waali kē Imili pəyalv Sakuu. ³ Mpróyú Senaa nyóma ná ħmawa Tiina nōnōġo. Pa tu kampv kpatəġ ɩena pá tu kampv pee, na pə kvkaləsəġ. ⁴ Mpa pa lakaya tǎmlē ke pa kəġkəġ taa tǎġolē Uliya pəyalv Meleməti. Hakōcōsi saali kele. Pa waali

ké Pelekiya pəyalv Mesulam. Mesesapeli saali kele. Pele pa waali ké Paana pəyalv Satəki. ⁵ Pele pa waali ké Tekuwa nyəma mpa pa səsaa kisaa si má taa kəmti-we tə, pele pa kəma.

⁶ Mpróyú Paaseya pəyalv Yoyata, na Pesotiya pəyalv Mesulam pa ηmawa Yesana nənəyɔ. Pa tɔ kəmpv kratəŋ ilena pá tó kəmpv pee na pə kəkələsəŋ.

⁷ Mpa pa lakaya pa kəŋkəŋ taa ké təmlə tɔyɔle Kapawəŋ tɔ Melatiya, na Melonoti tɔ Yatəŋ, na Kapawəŋ na Misipa pə nyəma lelaa. Ifəlati pɔyɔ waali nyuyv tɔ yəlaa nté.

⁸ Halaya pəyalv koolu Usiyel ka wenna pə ləl. Pa waali ké tulaalv latv Hananiya. Waatu wei pa tala timpi kolunɔ kəla wəŋ tɔ, saa unəyɔle pa tema pa təmlə ke Yosalem taa.

⁹ Pa kəŋkəŋ taa ké Huuu pəyalv Lefaya wei i ké Yosalem hɔyɔlvuyv ləŋku nyuyv tɔ tɔ i lakaya təmlə. ¹⁰ Pele pa waali ké Halumafɪ pəyalv Yetaya ná paasayana i təyayə isentaa hɔyɔlvuyv. Ulena Hasapənəya pəyalv Hatusi náá təŋ kprakpaa.

¹¹ Halim pəyalv Maləkiya, na Pahati-Mowapv pəyalv Hasupɪ, pele pa lakayana nteyɔ təmlə ke Məsasi ate na isɔ kutuluyv hɔyɔlvuyv taa. ¹² Pa kəŋkəŋ taa ké Halohesi pəyalv Salum wei i ké Yosalem hɔyɔlvuyv ləŋku nyuyv tɔ tɔ, i na i pəlaa pa lakaya pa nyənte.

¹³ Mpróyú Hanuŋ na Sanəwa icate nyəma pá ηmá tətəkəle nənəyɔ. Pa tema, ulena pá tó kəmpvnaa na kəkələsəŋ. Na pá tayavɪ kolunɔ ke halɪ məetələnəa nasəle na nɪnəwə (500), na pá tala Hute nənəyɔ.

¹⁴ Lekapii pəyalv Maləkiya wei i ké Peti-Kelem hɔyɔlvuyv nyuyv tɔ tɔ, unɪ i ηmana Hute nənəyɔ. I tema, ulena í tó kəmpvnaa na pə kəkələsəŋ.

¹⁵ Kəli-Hose pəyalv Saluŋ wei i ké Misipa hɔyɔlvuyv nyuyv tɔ tɔ, unɪ i ηmana Hite nənəyɔ. I tema na í lɔ, ulena í tó kəmpvnaa, na kəkələsəŋ, na í tayavɪ Yosalem kolunɔ ke pə kəsənav Silowee lule kiŋ tɔ, na wulav tuŋ taale,

na təkpalə nte tə tiikina Tafiiti tɔ tɔ pə hekv. ¹⁶ Pa waali ké Asəpuki pəyalv Nehemii wei i ké Peti-Suu hɔyɔlvuyv ləŋku nyuyv tɔ tɔ, i lakayə təmlə ke Tafiiti pəlaaŋ isentaa. Haləna lule nte pa hula kuhulu tɔ, na pə polo kawulayə taŋlaa təcəyale.

¹⁷ Lefii nyəma lapəna nteyɔ təmlə ke pə ləl. Peleyə Pani pəyalv Lehum, na Hasapiya wei i ké Keila hɔyɔlvuyv na i nyəŋku pə nyuyv tɔ tɔ.

¹⁸ Pa waali ké Henatati pəyalv Pafayi wei i ké Keila hɔyɔlvuyv ləŋku nyuyv tɔ tɔ, ¹⁹ na Yesuwa pəyalv lsee wei i ké Misipa nyuyv tɔ tɔ. Inɪ i tayavayana yoou wontu təsulə hɔyɔlvuyv ke timpi kolunɔ lapa ηkulunɔ tɔ.

²⁰ Ilé i kəŋkəŋ taa ké Sapayi pəyalv Paaluuki. Inɪ i lakayana təmlə na toŋ ke hɔyɔlvuyv ηku kv we kolunɔ ηkulunɔ na kətəlv səsɔ lliyasipɪ təyayə pə hekv tɔ.

²¹ Pa waali ké Uliya pəyalv Meleməti wei i ké Hakəsəsi saali, na í lakaya təmlə ke pə krayav lliyasipɪ təyayə nənəyɔ, haləna pə suna ka tənayə tɔ.

²² Kətəlaa mpa pa luna Yosalem tɔ, mpə pa lakayana təmlə ke pa waali. ²³ Pencamee na Hasupɪ pele pa tayavayə hɔyɔlvuyv ηku kv we pa təyayə isentaa tɔ. Na Maaseya pəyalv Asaliya wei i ké Ananiya saali tɔ, ilé i lakɪ təmlə ke i təyayə kəŋkəŋ taa.

²⁴ Henatati pəyalv Pinuwi ná ηmaakayana Asaliya təyayə na kolunɔ ηkulunɔ pə hekv taa. ²⁵ Wusayi pəyalv Palaalɪ kəle kolunɔ ηkulunɔ, na ate na isɔ kutuluyv səsəwv ηku kv we kawulayə təyayə isentaa tɔ, pa hekv ke yoolaa tətəŋle katayə cəlv.

Pa waali ké Palosi pəyalv Petaya ²⁶ na lə səsele təmlə nyəma səkpema mpa pa we pulayə taa tɔ, pa lakaya təmlə ke pə krayav ate na isɔ kutuluyv tɔ, haləna lum nənəyɔ ke ilim təlule tɔ.

²⁷ Tekuwa nyəma ná lakaya pa nyənte ke ate na isɔ kutuluyv səsəwv, haləna pulayə kolunɔ pə isentaa.

²⁸ Kətəlaa ná lakaya pa nyənte ke kpaɣanəɲ nɔnɔɔ ké, paa wei na ɪ lonte ke ɪ təyaya nɔnɔɔ. ²⁹ Na lmeɛ pəyalu Satəki ná laki pə lɔlɔ tətɔɔ ɪ təyaya isentaa, na pə sɔsəna Sekaniya pəyalu Semaya wei ɪ taɲəɣi ilim təlule nɔnɔɔ tɔ, ³⁰ na Selemiya pəyalu Hananiya na Salafɪ pəyalu naatoso nyəɲ Hanuɲ wei ɪ tayanaɲa hɔɣɔlɔɣu lɛɲku tɔ. ɪlé ɪ kəɲkəɲ taa ké Pelekiya pəyalu Mesulam. ɪlé ɪ lakayana timpi ɪ ka wɛɛ tɔ pə isentaa. ³¹ Pa waali ké koolu Maləkiya, wei ɪ lakaya təmlɛ ke lɔɔ təsɛɛlɛ təmlɛ lataa səkɛpema na taatəlaa pa təyaya ke Mifikaɪti nɔnɔɔ. Haləna ɲkuluɲa taa atɛ na ɪsɔ kutuluyɔ isentaa. ³² Koolaa lelaa na taatəlaa pa lakayana pa təma ke pə kpaɣav təna tɔ, haləna heɲ nɔnɔɔ pə həku taa.

Kolontunaa nyuləɣi si pə səɲsi təmlɛ

³³ Waatu wei Sanəpala nuwa si Yuta nyəma tá, tə nika tá koluɲa ɲmaɪ, ulena ɪ mu páná ke katatəlaya. Na ɪ wonjɪɪ-tu. ³⁴ Na ɪ yɔɣɔtəɣi ɪ taapalaa Samalii yoolaa kin si: Pepeɣe Yuta acamisi nsi si caa lapu? Paa te pa təmlɛ nteɣe saɲa na pə lá pa lɔɔ ké kətasi na? Paa tu pəsi na pə kuli pɛɛ nna kəkə pima tɔ na pə tayani-ye?

³⁵ Tənaɣale Amoni tu Topiya ná cɔwa ɪ kəɲkəɲ taa si: Nmatu ntiyile təna ye? Taale haya maɣamaya ɪ ɲmaana pa pɛɛ koluɲa ɲke ka tɔ ka yele tim na?

³⁶ Mɔpɔɣú ma mapa kapuka si, hai, Tacaɔ lɔɔ nu ɪsəna pa wonjɪɪ-tu tɔ? Məɲna pa footuyɔ ke pa nyɔɔɲ taa. Yele na kolontunaa kpa-wɛɣe yomle na pə lɛɛki pa wontu. ³⁷ Taa wii pa pətɔɔtəle na ɲ tayani pa ɪsəɣatv. Tə ɲmaaku koluɲa tɔɔ pa tɔvki-tv ɪsəntɔ.

³⁸ ɪsəna tə lapa təmlɛ ke ta koluɲa ɲmaɪ tɔm taa tɔɣɔle. Halɪ tə ɲmá na tə cɔɔ na ká kpa ɪsu kaa wɛv tɔ pə həku taa. Mpi tɔ, paa wei ɪ ka nika təmlɛ ké na lotu kulɔmtv.

4 Ama waatu wei Sanəpala, na Topiya, na Laalupunaa, na Amoni nyəma, na Asətəti nyəma pa nuwa si tə təɲa Yosalem koluɲa ɲmaɪ na pɔɣɔlɛ təɲa təkuyv, ulena páná kpa-wɛɣe katatəlaya. ² Na pə lá nɔɣɔ kulɔmaya ke pa təna si pa kəɲ Yosalem taa, na pə lá na pə cuki. ³ Mɔpɔɣú tə səlɛma tá lɔɔ na tə su taɲlaa ke ilim na ahoo si, kolontunaa ɪ taa tii tá tɔɔ na tiili. ⁴ Paa na mpv tɔ, na Yuta nyəma ná təɲ si: Təmlɛ nyəma kawa pənenteɣe tətɔɣtɔɣɔ, pəcɔ ncaale kəla kaav.

Tə ká pəsi na tə tɛ koloosi sənɛ si ɲmaɪ.

⁵ Tá kolontunaa ná maɣasəɣi ké si mpe paa tii ta tɔɔ ké kuyaku nakuli tə kaa nyi. Na pə kpiisi-tv na tá təmlɛ su tənaɣa.

Nehemii suu yoou wontu ke təma lataa

⁶ Mɔpɔɣú tá tɛɛtunaa Yuta nyəma lelaa mpa paa wɛ kolontunaa hɔɣɔlɔɲ taa tɔ, pa kɔma tɔm naanɔwa, na pə kpaaləɣi-tv si: Asola wɛɛ, ɪ kɔɔ tá tɛ. ⁷ Mɔpɔɣú ma suwa lɔlɔɲ yoolaa kpeka na pa ɲmantaa si na pa tɔɔɲ ke koluɲa kafɛɛɲ taa. ⁸ Ma cəkəna pa yaasinaa ke mpv, ulena má yɔɣɔtəna sɔsaa na huɔlɔa, na pa təna mpa paa wɛ təna tɔ si: ɪ taa nyana mə kolontunaa, ɪ tɔɔ si Tacaɔ keɛ sɔɔ na toɲ tv. ɪ yoonaa mə tɛɛtunaa, na mə pəyalaa, na mə pɛɛlɔa, na mə alaa, na mə tɛɛsi nyəma nɔɔsi.

⁹ Mɔpɔɣú tá kolontunaa cəkənaa si, tə nuwa pa ɪsəɣatv tɔm nti. Pəyele lɔɔ lapa na pə kpiisi nti pa caakaya tɔ. Ulena tá təna táá məli koluɲa təɲmale na tə niki ta təmlɛ. ¹⁰ Pə kpaɣav kuyaku ɲku tɔɔɔ ma taapalaa taa hɔɣɔlɔɣu kulɔmuyv súb təma lapv. Na lelaa ná təkə ɲmantaa si, na kpaləɲ, na tɔɔɲ, na pə suu yoou wontu. Ulena nyuyv nyəma ná fɛɲjɪɪ yəlaa təna tɔɔ. ¹¹ Na pɛɛlɔ pə paasəna koluɲa ɲmaɪ. Na wontu səɣəllaa ná

tōka pa səyələ na niŋ ɪne, na yoou wontu na niŋ lələŋ. ¹²Na ŋmalaa náá ləla pa laɣalɛɛ ke pa tusti taa, na pá tɔŋa koluŋa ke taɣanɔyɔ. Na nɔɣɔlv náá tɔŋɔɣi ma waali, na ɪ sɔɔlv puwa si ye pə ciyitaa, ɪ yaɣa apalɔtutuyɔ. ¹³Mrúyú ma tɔma sɔsaa na huɔlaa na pa tɔna mpa paa weɛ tɔ si: Koluŋa tɔmlɛ kaasa sɔsɔm. Pəyele ka itayalav tɔɔ ké tə weɛ na tɔ hatəlɔna tɔma. ¹⁴Paa timpíyí í weɛ na í nu tutuyɔ, ɪle í kotina-m na tá lɔɔ yoona tá nɔɣɔ.

¹⁵Mrúyú tə lakaya tɔmlɛ ke pə kpaɣav tefemle tɔ. Halɔna ahoo, na tá taa lɛlaa tōka ŋmantaasi. ¹⁶Waatv unəyɪ ma heelaya nyɔyɔ nyóma si paa wei í svv ɪ kpekəle kiŋ ke Yosalem taa ké ahoo, na pá feŋiyi tá tɔɔ na pá laki tɔmlɛ ke ilim taa. ¹⁷Pə kaasa má na ma taapalaa, na ma tɔmlɛ nyóma na tarŋlaa mpa paa we ma waali tɔ. Ye pə taɣa tɔ caa lvm sɔv, tu wɔɣɔsəyɪ tá wontu.

Nehemii sɔŋsvɔy ke kamuyulasɪ

5 Mrúyú kuyaku nakvli, apalaa na alaa pa laŋa wakəlɔna pa tɛtɔnaa Yuta nyóma lɛlaa. ²Na pa taa lɛlaa tɔŋ si: Tana tá pəyalaa na tá pɛlaa tə we paɣalɛ ké. Tɔɣɔnaɣa ɪ takɪ-tv. ɪle tə caa si tɔ hiki tɔɣɔnaɣa na tɔ tɔɣɔ na tɔ taa si. ³ɪlena lɛlaa náá tɔŋ si: Pə weɛ si tɔ su tá tuŋ wei pa yaa si lesɛŋnaa tɔ ɪ tawa na tá tɛsi ke tɔlvma ke saa wei tə nyuləyɪ tɔɣɔnaɣa ke nyɔɣɔsi waatv tɔ. ⁴Na lɛlaa náá tɔŋ tɔtɔ si: Pə caala-tv si tɔ kəntu liyitee ke tá tawa tɔɔ ké na pécɔ tɔ pəsi na tɔ feli wulav lampuu. ⁵Pəyele tə ké piitim kulvməm ké. Tá piya ta faɣana tá taapalaa nyəŋsi. Tə tɔyɪ yomle ke tá pəyalaa na tá pɛlaa. Halɪ pa taa paɣalɛ pasaa. Anɪ tá tɔŋ tɛma. Pécɔ tá tawa pəsə lɛlaa nyəna.

⁶Ma níí tɔmnaa mpe, ɪlena ma pááná huu sɔsɔm. ⁷Na má tó ma taa si maa kaləna sɔsaa na huɔlaa ke timpɪ pa tɔyɪ pa tɛtɔnaa ke səyələ sɔsɔna tɔ. ɪlena

má koti-we. ⁸Na má tɔ-we si: Tə yapa tá tɛtɔnaa Yuta nyóma mpa pa kpa yomle tɔ, ɪsu tá tɔŋ weɛ tɔ. ɪlena nɔɔnɔ mu taɣanəyɪ-weyɛ pɛɛtɔyɔ, pécɔ tá yəlaa ké.

Mrúyú pa suma, pa ta na kuvɔcɔtv. ⁹Na má tasa si mə tɔm səpaɣa, pu weɛ ké si í weena lɔɔ sɔɣɔntv. ɪlena í fiti tá kolontunaa kutvɔyɔ. ¹⁰Yəlaa kənta ma mayamaya ma kiŋ ke liyitee na tɔɣɔnaɣa. ɪsu tá cɔlv nyóma na tá taapalaa lapv tɔ. ɪle tɔ kisi si pá taa feli-tv. ¹¹Sarŋa mayamaya í məŋna mə kəma nyóma ke pa haləm, na pa tuŋ wei pa yaa si Olifinaa tɔ ɪ tawa, na pa tɛsi. ɪ kisi kasəyaya ŋka pu weɛ si pá cela-me tɔ. Paa liyitee, yaa tɔɣɔnaɣa, yaa svlvum, yaa nim. ¹²Mrúyú pa cɔwa si: Tu la nti n hula-tv tɔ, tu mələna-weyɛ pa nyəm, tə kaa pɔɔsi-weyɛ pɔlv.

ɪlena má koti kətəlaa na má yele na pá tuu si paa la ɪsəna pa suwa tɔ. ¹³Pə waali ké ma fiyita ma capa na má tɔ si: Mrúyú lɔɔ ká fiyiti mpa pa kaa təŋ ɪsu pa yɔɣɔtvɔyɔ tɔ. Na í lɛɛki-weyɛ pa tɛsi na pa wenav na pə yele-weyɛ kpete. ɪlena samaa cɔ si: lɔɔ í kɔna mpv. Na pa tɔna pá sa Tacaa na pá tɔki ɪsu pa yɔɣɔtvɔyɔ tɔ.

¹⁴Hatoo kuyanŋku wulav Atakəseseɛ kpa-m Yuta nyóma nyɔyɔ tv ke pə kpaɣav ɪ kawulaya pənaya hiu nyəŋka, haləna hiu na naanɔwa na naale nyəŋka tɔ. Pə yoosa pusɪ naanɔwa na naale kɛle. Paa má, yaa ma tɛtɔnaa, tá taa nɔɣɔlv ta tɔyɔ sɔsɔntv tətɔyɔle. ¹⁵Mpa pa laala maya sɔsɔntv tɔyɔv tɔ, pa caalaya yəlaa ké, na pɛle pá celəyɪ-weyɛ tɔɣɔnaɣa, na svlvum na liyitee nyəɣətv ke nule. Haləna pa tɔmlataa muɣuliŋi samaa. Ama lɔɔ sɔɣɔntv tɔɔ ɪle ma ta la mpv. ¹⁶Ma mayamaya ma lapə tɔmlɛ ke koluŋa ŋmav tɔɔ ké. Ma ta lv si má ya tɛtv ke faalaa ke ma sɔsɔntv tɔɔ. Ma na ma taapalaa mpa tə lakaya koluŋa ŋmav tɔmlɛ tɔ, pɛle pa ta la

mpu tət. ¹⁷ Paa na mpu tə, ma na Yuta huulaa nuunwa na nule na naanwa (150) tə təkayana. Na pə səsəna pitimnaa mpa pa cəna-tu tə pa muvlaa mpa pa kəŋaya-tu tə. ¹⁸ Paa kuyaku ŋku ma liyitee ke ma yakəna nav na pá kv, na heej kupaŋ ke naatoso, na kampee. Na paa kuyeeŋ naanwa wei í teewa pa kəna-m sulvm ke tuutuuma. Paa na mpu tə, ma ta pəəsí sí pá cəle-m mpi pu wee sí má mv tə. Mpi tə, koluŋa ŋmau ké samaa ke təmle səsəle ké.

¹⁹ Hai, ma lə, təəsí kupantu nti ma lapa yəlaa pane tə, na í la-m nyá pəelee.

Kolontunaa luki tət sí pá wakəli

6 Mpu yə Sanəpala na Topiya na Laalupu Kesem na tá kolontunaa ləlaa nuwa sí, ma ŋmawa ɪcətə koluŋa, pə ta kaasi kafəev. Pəyele waatu iní tə, ma ta tuta kampunaa. ² Ntena Sanəpala na Kesem pá tili na pá yaa-m sí má na-we tə suli Kefilim ke Ono tetekəle taa. Pa taa ka wee ké sí pa lakí-m ɪsəyatv. ³ Ama ma cə-we sí ma niŋ təkəna təmle, ma kaa pəsí na má polo. Ye ma teewa tə saaləŋí ké.

⁴ Təm liyiti ké pa yaa-m na máá cə-weye kulvmtv nti. ⁵ Təm kakpasí nyəm ke Sanəpala tilina ɪ taapalaa taa nəvəlvəy takəlaya ke nəholo. ⁶ Na pá ŋmaa ka taa sí: Tə nuna nulaa mpa pa ta ke Yuta nyəma tə, ɪsú Kesem-we sí, nyana nyá taapalaa í luki ké sí í kulí tá tə. Pə tə ké n ŋmaaki koluŋa sí í pəsí pa wulav. ⁷ Hai pa yəvətə tət sí n kpa-wa lə kuyəvətvtv teləsəlaa, na pá heeli-ŋ sí nyəvələ Yuta wulav. Ue wulav səsə kaa laŋ-təŋi nuv ke nəvəvə. Mpu tə, kə na má na-ŋ tə ná. ⁸ Ntena má cə-ɪ na má tilina sí: Nyá mayaməya n loolina pə tənəya mpu. Natəli tə ta ke tampana. ⁹ Pəvətvtv fəi leleŋ, pa tənə pa lupəya sí pa nyaasəŋi-tv na tá apalvtv yəvəli, ɪlena tə yelee təmle.

Hai, Taca, yelee na má kaasi ma təŋi ma təmle taa.

¹⁰ Mpu yə kuyaku nakvli ma pola Telaya pəyalv Semaya tə, Metapeli saali kelee. Mpi tə, ɪ ta pəsí na í kə ma tə. Kelena í tə-m sí: Tə sv lə təsəle taa na tə təkí ta tə ké teu. Ye pə təya mpu, ma kolontunaa ká kə aho na pá kv-m. ¹¹ Ulena máá cə-ɪ sí: Ma tee má tə. Pəle pə paasi ye ma sv lə təsəle taa, ma kaa la yulv. Aai, ma kaa sv tənə.

¹² Ma nyəma teu sí pə təya lə heelina-ɪ nti ɪ heela-m mpu tə. Sanəpala na Topiya pa feləna-ɪ liyitee sí ɪ yəvətvtv mpu. ¹³ Pə tə ké pə fəi sí səvəntv í kpa-m na má təŋ ɪ səvəseee na má pəntənə lə na pə kú ma nyvəy na pə tə-m fəele.

¹⁴ Hai, ma lə, təəsí nti Topiya na Sanəpala na lə kuyəvətvtv teləsulv alv nyəŋ Noyatiya na lə kuyəvətvtv teləsəlaa ləlaa pa lapa tə. Na ɪsəna pa caa pá tv-m səvəntv tə.

¹⁵ Mpu yə koluŋa tema pa ɪsətv wei pa yaa sí Uuuli tə ɪ kuyeeŋ hiu na kakpasí wule. Koluŋa təmle kuyeeŋ líí nule na naanwa na naale. ¹⁶ Waatu wei ta kolontunaa mpa pa cəna-tv tə pa nu-ti, ɪlena səvəntv kpa-weye səsəm. Mpu yə pa pəvətvtv tema na pá cəkəna sí lə təŋ taa ké tə lapənə təmle íté.

¹⁷ Waatu iní ɪ taa ké Yuta nyvəy nyəma na Topiya pa ŋmaakəya təmayə takəlasí ke səsəm. ¹⁸ Ue tampana tə Yuta nyəma pəvələ laŋa ka hənə-ɪ ké. Mpi tə, Yuta tv Ala pəyalv Sekaniya ka ha-ɪ ɪ pəelə. Pəyele ɪ mayaməya ɪ pəyalv Yohanəŋ ka kpa-ya Pelekiya pəyalv Mesulam pəelə. ¹⁹ Pa saŋəya-ɪ ma kiŋ ké, na pá təvəsəŋi-ɪ ma təm. Topiya mayaməya ná ŋmaakəya-m takəlasí ké sí səvəntv í kpa-m.

Pa síí taŋlaa ke ɪcətə taa

7 Waatu wei koluŋa tema na pá tū kampunaa, ɪlena pá sv nəvəvə taŋlaa, na yonyoolaa, na Lefii nyəma

ke pa tæma taa. ²Ulena má cæla Yosalem icate paasænav ke ma neu Hanani na koluŋa icate yoolaa nyuvu tu Hananiya. Maa wena-i naani ké, pécé i tæŋæyi læs na pá kæli lælaa. ³Mpúyú ma heela-we si: Pæ wee si ilim í lu ké na pá kpa na pécé í tæli icate nœnœsi. Taanaya, lena í tæki-si na pécé si taŋlaa kuli pa tæma taa. Yosalem icate nyéma lælaa taŋæyi na lælaa paasæŋæna pa kutuluŋ kila.

**Yuta nyéma mpa pa mæla
Palesætini tetu taa tæ pa hæla**

⁴Paa na Yosalem icate ká walaa tæ, tæ taa yælaa fei paŋale. Pécé pa taa ŋmá kutuluŋ lælæŋ. ⁵Mpúyú ma læs heela-m na má koti icate sœsaa na huvlaa na yælaa lælaa si pá kala yælaa. Ulena má wiili takælaya ŋka ka taa mpa pa luna Papiloni ke kancaalaya tæ pa hæla ka wee tæ, halí pa keesa ka taa si:

⁶Isæyeli luluŋ nyéma mpa Papiloni wulav Nepukanæsa ka krawa tæ, pa taa paŋale mælæna Yosalem na Yuta tetu taa. Paa wei i mæla i maŋamaŋa i icate taa. ⁷Mpa pa kœna-we tæŋæle Solopææeli, na Yesuwa, na Nehemiya, na Asaliya, na Laamiya, na Nahamani, na Motokayi, na Pilisaŋ, na Misipeleti, na Pikifayi, na Nehum, na Paana. Pa luluŋ kpeka ntœ na yælaa pee nyœŋ.

⁸Palœsi luluŋ taa ké yælaa iyisi naale na nunuwa na nutoso na naanuwa na naale (2172).

⁹Sefatiya nyæŋku taa ké ŋmuvuŋ na nunuwa na nutoso na naanuwa na naale (372).

¹⁰Ala nyæŋku taa ké nasætosos na nule na naanuwa na naale (652).

¹¹Pahati-Mowaru nyæŋku taa ké iyisi naale na nasænaasa na pælefæi hiu (2818). Yesuwa na Yowaru pa luluŋ nyéma nté.

¹²Ulam nyæŋku taa ké yælaa iyaya na ŋmuvuŋ na nule na naanuwa na liyiti (1254).

¹³Satu nyæŋku taa ké yælaa nasænaasa na nule na kakpasí (845).

¹⁴Sakayi nyæŋku taa ké yælaa nasætosos na nunuwa na nutoso (760).

¹⁵Pinuwi nyæŋku taa ké yælaa nasætosos na pælefæi nule na naanuwa (648).

¹⁶PePAYI nyæŋku taa ké yælaa nasætosos na pælefæi hiu na naanuwa (628).

¹⁷Asækati nyæŋku taa ké yælaa iyisi naale na ŋmuvuŋ na nunuwa na hiu na naale (2322).

¹⁸Atonikam nyæŋku taa ké yælaa nasætosos na nutoso na naatosompæŋælaya (667).

¹⁹Pikifayi nyæŋku taa ké yælaa iyisi naale na nutoso na naatosompæŋælaya (2067).

²⁰Ateŋ nyæŋku taa ké yælaa nasætosos na nule na naanuwa na kakpasí (655).

²¹Hisikiya luluŋ tu Ateŋ nyæŋku taa ké yælaa pælefæi nunuwa.

²²Hasum nyæŋku taa ké yælaa ŋmuvuŋ na nunuwa na pælefæi hiu na naanuwa (328).

²³Pesayi nyæŋku taa ké yælaa ŋmuvuŋ na nunuwa na hiu na liyiti (324).

²⁴Halifi nyæŋku taa ké yælaa nunuwa na naanuwa na naale (112).

²⁵Kapawœŋ icate yælaa ke nunaasa na naanuwa na kakpasí.

²⁶Petælehem na Netofa pæ yælaa ke pælefæi nunuwa na nunaasa na naanuwa (188).

²⁷Anatœti nyéma ke pælefæi nunuwa na hiu na naanuwa (128).

²⁸Pæti-Asæmafæti nyéma ke nule na naale.

²⁹Kiliyati-Yeyalim na Kefila na Pelœti nyéma ke nasætosos na nunuwa na nule na tooso (743).

³⁰Lama na Kera nyéma ke nasætosos na hiu na kolum (621).

³¹Mikimasí nyéma ke nunuwa na hiu na naale (122).

³²Peteeli na Ayi pæ nyéma ke nunuwa na hiu na tooso (123).

acima anı a tım ke acalēe tēna taa ké, na pá kpenna Yosalem. Ulena ıcate nyóma kra puyv taa na pá pelı tıyuv ğku pa halayı na pá yaaki-kv sı Olifinaa tı kv piliġası. Na kv nāyəsāle wei ı we taale tı kv nyənsı, na tuġ kuləpəġ piliġası na tiikası na pacuntv na pá lı coka.

¹⁶ Mprúyú lseyelı nyóma polaa na pá pelı piliġası na pá lıkv coka. Lelaa ke pa kutuluġ patanaa tı, lelaa ke nənıwı teē, lelaa ke lıw tāsēele kataya taa, lelaa ke lum nənıwı na lılayim nyəġka teē.

¹⁷ Ulena lseyelı nyóma tēna mpa pa luna Papiloni tı pá lı coka na pá caya. Pa lanġhulımlē ka we sıyıntv. Mpi tı, too pə krayav Nuġ pəyalv Yosuwee waatv tı, lseyelı nyóma ta tasa acima anayı tıyıv. ¹⁸ Pa kalaya lıw Tım ke paa kvyaku ġkuyı, acima kvyeeġ unı ı naatosompıyolaya taa ké. Ulena pá təkəna kotuyı sısıw ke kvyaku pələfēı naanıwa nyəġku wule, ısu paa sıw pə kiiı tı.

Samaa lakı pa ısayatv tisuyı kətaya

9 Mprúyú ıwıtı kulıml unı ı kvyeeġ hiı na liyiti wule, lseyelı nyóma kota nıhıkvıtı. Pá suıwa lanġwakälle wontı, na pá pəla pa nyıwı taa ké tetı. ² Na Yuta nyóma fayana krai nyóma na pá weē kpeeġa na pá tisiyi pá na pa cısınaa pa ısayatv. ³ Mprúyú pa səġa kaləfunaa tooso tıcu, na pá nıkvı pa lıw Tacaa kiiı. Ulena pá tasa-ı hıntıyıv ke ateyē kaləfunaa tooso tıtı na pá səlēmāyı-ı suulu.

⁴ Na Lefii nyóma, na Yesuwa, na Pani, na Katəmāyelı, na Sepaniya, na Puni, na Selepiya, na Pani, na Kenani pá kvlı na pá səlēmāna nıwı sısıwı sı Tacaa lıw ı waası-we. ⁵ Pə waalı ké Lefii nyóma na Yesuwa, na Katəmāyelı, na Pani, na Hasapəneya, na Selepiya, na Hotiya, na Sepaniya, na Petahiya pēle pa cına nıyıw sısaya sı: ı kvlı na ı seē Tacaa mə lıw na ı lakı ımpıyú tam tıw.

lıw səlēmıyıv sısıwı

Paa wei ı sa nyá hāte sısıwle, tı sısıwıntı kəla yılv hıwēe tēna.

⁶ Ulena samaa sa lıw sı:

Nyá tike təkıġ nte Tacaa, nyá lapəna ıwıtınyıv sısıwı, na ıwıtınyası, na tetı, na tı taa nyəm tēna, na teġkunaa na pa taa nyəm tēna.

Nyá haakəna paa kvġmaġmam mpiyi weesuyı.

Na ıwıtıa tıġ nyóma tēna hıntıyı-ġ atē.

⁷ Tacaa lıw, nyá yaana Apələm

na ı lıwı-ı Uı ıcate taa ké Papiloni tetı taa na ı cıyıwı-ı hāte sı Apələham.

⁸ ı tınte keəsəna-ġ teu, ulena nyana-ı ı pēelı nıyıw na ı yıyıtı na ı sı sı

n ká ha-ı Kanaaġ nyóma, na Hiti nyóma, na Amolii nyóma, na Peliisi nyóma, na Yepusi nyóma, na Kilikası nyóma pa tetınaa, na ı lılvıyı nyóma caya.

N ké sıyısılı tıyı n tıka nyá kusəsıtv.

⁹ N nawa tá cısınaa wahala ke ıcipiti, na ıwıtıa pa yaakaya-ġ sı ı waası-weyē Səsəncası teġku nıyıw tı.

¹⁰ N lapa kıkılv nyəmnaa sısıwı ke ıcipiti wılav na ı waalı nyóma, na ı tetı tēna yəlaa.

Ulena nyá hāte yaa sısım ke haləna saġa.

Mpi tı, n nyəmá kalampaanı wei pa lakaya tá cısınaa tı.

¹¹ N fayı lum ke calı ké lseyelı nyóma ısentaa na pá teı nıwıhēe. N tısa pa waalı teġlaa ke lumāġ sısıwı taa,

na pá tii tāsii ısu pəle.

¹² lıwımıntıyıv ke pa nyənaya, na pá teġayı ilim taa.

Ulena kv kıkıw náa naakı-weyē aġıw na pá teġna.

¹³ Isɔtaa ké n tiinaa na n̄ yɔɔtəna-weye
Sinayi puɔu taa.

Na n̄ tu-weye kɔtɔtutu na kusəsutu
kusiɣisitu

na kiinj na kuseɣesətu tampana nyəntu.

¹⁴ Uena n̄ hólí nyá təmlə tu Moisi ke
kuyaku kuhəesuyu təkuyu təm,
na ílé í keesi-we.

Na n̄ huli-weye kiiu təm lentənaa.

¹⁵ Na n̄ kú pa nyɔɔsi na isɔtaa
tɔɔnaya.

Na n̄ tɔli kukpamuyu taa lum na n̄ kuna
pa lukɔtu.

Na n̄ yele na pá leeki tetu nti n ka su
nɔɔ

na tuunav si n ká ha-we tɔ.

¹⁶ Ama tá cəsənaa lapa kalampaanu
na pá kulí nyá tɔɔ. Pa lɔɔ nyá kusəsutu
na pa lumaya waali.

¹⁷ Pa kisa-təɣi təkuyu,
pá sɔɔ piti təma nna n lapa-we tɔ.

Pa lapa lan̄kpusəŋ si,
pa mələɣi pa yomle taa ké Icipiti.

Ama lɔɔ nyá wiiki pətɔɔtəle,
na n̄ wena suulu, nn muɣi pááná ke ləŋ,
na nyá kupantu we sɔɔɔntu, ulə n ta l-
we.

¹⁸ Paa na waatu wei pa lupa navle na
pá təŋ si:

Tá lɔɔ wei ɪ ləsa-tuyu Icipiti taa tɔɔɔle.

Pa sayataya-ŋ səsəm ké.

¹⁹ Nyá suulu katatəlaya tɔɔ,
n ta l-weye wulaya tetu taa,
na isəŋmuntuyu ta yele-weye
mpaav huluyu ke ilim taa.

Pəyele ku kəkɔ ná tá yele-weye nav ke
ahoo.

²⁰ N ha-weye nyá ləmayasee,

na n̄ tasa-weye layatu.

N ha-weye manna na pá tɔɔ na lum na
pá nyɔɔ.

²¹ Pusi nule təcu ké n paasəna-weye
wulaya tetu taa ké pa tɔntə taa, pa ta
lan̄ pulv.

Pa kususutu ta sí, pəyele pa nɔɔhəe ta
mulv.

²² N tú pa niŋ taa ké piitimnaa na
awulaa,

na pá leeki tetvnaa mpa pa cɔɔna-we tɔ,
isu Həsəpəŋ tetu wulav Sihəŋ,
na Pasəŋ tetu nyəŋ Oki.

²³ Na n̄ ha-weye piya ke payale,
isu isɔtulvŋasi,

na n̄ pona-weye Kanaaŋ tetu nti n ka
heela

pa cəsənaa si pá polo pá leeki tɔ tə taa.

²⁴ Pa suv tə taa ké tampana, na pá tɔɔ-
tu.

Na n̄ tɔɔntu Kanaaŋ nyəma na mpe pá
ŋmakəli-we.

Pa lapəna hɔɔɔluyv ŋku ku yalaa na ku
awulaa

ke isəna pa caa tɔ.

²⁵ Pa leeka koloosi acaləe na musvŋ tetu,
na tɔesɪ na si taa suna wənav, na
lɔkənaa mpa

pa tema huluyv tɔ. Na tuŋ wei pa yaa si
lesəŋnaa

na Olifinaa tɔ na leləŋ.

Nyá pɔeləe tɔɔ ké pa tɔɔyaa

na pá haɣa na pé cayana-we.

²⁶ Paa na mpv pa lapa isətoosile nyəma.
Pa kula nyá tɔɔ. Pa kisa nyá kiinj,
pa kú nyá kuyɔɔtutu teləsəlaa.

Pele pa caalayaana-we si pá mələna nyá
tɔɔ si,

pa tɔntə ta keesi.

²⁷ M̄púɣú n tu-weye kolontunaa niŋ taa,
na pele pá tɔki pa isə. Pa lan̄a wakəlaa,
lɔna pa keesəna nyá tɔɔ na n̄ nu pa tan̄.
Uena nyá sɔɔluyv tɔɔ n̄ tilina-weye

yəlaa,

na pá leeki-weye pa kolontunaa
ŋmakuluyv taa.

²⁸ N tema-weye ləsuyv ke
ŋmakəllaa niŋ taa ké kpakpaa,
lɔna pá tayani-ŋ pəntənav.

Na n̄ tayani-weye kolontunaa
səkrəŋ taa ké pɔtuyv.

Na pá tayani-ŋ wiinav na n̄ nu,

na n̄ tayani-weye waasuyv ke
təm payale ke nyá sɔɔluyv tɔɔ.

²⁹ Nyá caala-we si pá təŋ nyá kiiŋ.
 Ama isəcav pu mpe, ilena pá kisi
 nyá kusəsutu na nyá kutututu.
 Pə́cə́ tə haaki tə təŋlaa ke weesiŋ ké.
 Ḿpúyú pa kisa nyá nunav
 na pá lá lan̄kpusəŋ na pá kul̄i nyá təw.
³⁰ Pusi payale ke n paasəna-we,
 nyá Feesuyu Nan̄ŋtu kuləna
 nyá kuyəçətutu teləsəlaa,
 na pá yaa-we na nyá nəçə. Ama pa ta
 nu,
 ilena í tu-weye piitim krai nyəm niŋ
 taa.
³¹ Paa na mpv, nyá səwlvu katatəlaya
 təw,
 n ta kpiisi-we. Pə́cə́ n ta lə-we.
 Mpi tə, ləw nyá n səwəlyi ké na í ké suulu
 tu.
³² Ta ləw nyá, n ké səsə ké
 na í we toŋ na səçəntu, na í
 təkə tá na-ŋ ta nəçə pəelvyu ke teu.
 Paasəna wahalanaa mpa tə təkí tə,
 paa tá cəwənaa, na tá awulaa,
 na tá nyvvyu nyəma, na tá kətəlaa,
 na tá ləw kuyəçətutu teləsəlaa,
 na tá maçamaça ke pə kpaçav Asilii
 awulaa pəwle taa na pá suna saŋa tə.
³³ Pə tənaya mpv pə taa,
 n paasəna-tvyu teu ké.
 Ama tayale tetelataa.
³⁴ Tá cəwənaa, na tá awulaa,
 na tá nyvvyu nyəma na tá
 kətəlaa ta təkí nyá kiiu,
 pa kisa nyá kusəsutu na
 kraalvyu mpi n kraala-we təçə.
³⁵ Paa na n kata-weye nyá kupantu na í
 su-weye tetu
 səsəwəntu msvəŋ nyəntu taa na pá təkí
 kawulaya tə,
 pa ta kisi isayatu lapu si pá paasəna nyá
 təmlə.
³⁶ Saŋa taa tə pəsa tetu nti n ha
 tá cəwənaa tə tə yoma nte.
 Pəyele n ka ha-weye təyi si
 pá yəwəna tə kululvm na tə kupantu.
³⁷ Awulaa mpa pa niŋ taa n tu-tu tə,

mpəye tetu nti tə luləyi kupantunaa ke
 səsəw.

Mpi tə, tə pəntəna-ŋ tə pə təw.

Pa lakəna tá maçamaça tá təla ke isəna
 pa səwlaa təçə,
 na tá we lan̄wakəlle səsəwle taa.

Yəlaa tu pa təyi kiiŋ təŋvyu

10 Ḿpúyú lseyeli nyəma tasaa si:
 Wahala wei i maçana-tu tə, i təw
 ké tə tu tá taa si, tu təŋ nyá kiiŋ, haləna
 tə ŋmaa-ti. Tá nyvvyu nyəma, na tá Lefii
 nyəma, na tá kətəlaa pa tuna niŋ.

² Halı niŋ tulaa mpe pa həla ntw:
 Hakaliya pəyalu kufəne Nehemii, na
 Sitekiya. ³ Na Selaya, na Asaliya, na
 Imeya.

⁴ Na Pasehuu, na Amaliya, na Maləkiya.

⁵ Na Hatusi, na Sepaniya, na Maluki.

⁶ Na Halim, na Meleməti, na Opatiya.

⁷ Na Taniyeyel, na Kinetəŋ, na Paaluuki.

⁸ Na Mesulam, na Apiya, na Miyaməŋ.

⁹ Na Maasiya, na Pilikayi, na Semaya.
 Pa tənaya mpv kətəlaa.

¹⁰⁻¹⁴ Lefii nyəma taa ké Asaniya pəyalu
 Yesuwa, na Hatatı lulvyu tu Pinuwi,
 na Katəməyeli, na pa taapalaa. Na
 Sepaniya, na Hotiya, na Kelita, na
 Pelaya, na Hanan̄. Na Mika, na Lehorı,
 na Hasapiya, na Sakuu, na Selepiya, na
 Sepaniya, na Hotiya, na Pani, na Pininu.
 Pa tənaya mpv Lefii nyəma.

¹⁵⁻²⁸ Nyvvyu nyəma nte Paləsi, na
 Pahatı-Mowapu, na Ulam, na Satu, na
 Pani. Na Puni, na Asəkati, na Pepayi,
 na Atoniya, na Pikifayi, na Ateŋ, na
 Atee, na Hisikiya. Na Asuu, na Hotiya,
 na Hasum, na Pesayi, na Halift, na
 Anatəti, na Nepayi, na Makəpəyasi.
 Na Mesulam, na Hesii, na Mesesapeli,
 na Satəkı, na Yatuwa, na Pelatiya,
 na Hanan̄, na Ananiya, na Osee. Na
 Hananiya, na Hasurı, na Halohestı,
 na Pila, na Sopəkı, na Lehum, na
 Hasapəna, na Maaseya. Na Ahiya, na

Hanaḡ, na Anaḡ, na Maluki, na Halim, na Paana.

²⁹ Na pá sɔɔsi pele pa tɔw ké tetu nyóma lelaa na kɔtɔlaa, na Lefii nyóma, na nɔnɔɔsi taḡlaa, na yonyoolaa. Na lɔw tɔseele taa tɔmlɛ lataa na tá mpa tɔ fayana tetu taa cayalaa ke Papiloni ponav waatu tɔna na tɔ tɔka lɔw kiiu ke teu tɔ. Na tá alaa na tá apaluḡiya na aluḡnyóma mpa pa ise nyaalaa tɔ. ³⁰ Tá na tá taapalaa kɔpama tɔ su tá nɔɔsi ké na isɛle kuɛemle si tu tɔ kiiu ḡku lɔw tɔmlɛ tu Moisi cela-tu tɔ ku taa. Tu tɔku Tacaa kusɛsutu na ɪ kutututu.

³¹ Na tɔ su tá nɔɔsi si tɔ kaa ha tá pɛelaa ke yɔlaa mpa paa we tetu taa ké Papiloni pote waatu tɔ. Pɛcɔ tɔ kaa caa pa pɛelaa ke tá pɛyalaa.

³² Ye yɔlaa mpe pa pɛetɛḡi tɔḡɔnaḡa, yaa puluḡu kuyaku kuheɛsuḡu wule, yaa acima wule, tɔ kaa ya pɛ taa pulu. Paa pusi naatosompɔḡolaya wei, tu yele tetu na tɔ heɛsi na tɔ kisi si pá taa caali nɔḡɔlu si í felt ɪ kɔmlɛ. ³³ Tu tu tá ti si, paa wei í felt liyitee nyɔḡɔluḡu ḡku ku yuḡ we cacaasi liyiti tɔḡɔ, paa pɔnaḡa ḡkaḡa lɔw tɔseele tɔmlɛ tɔw. ³⁴ Liyitee anɔḡi paa yana lɔw potopotonaa, na kɔtaḡa ḡka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ ka wontu, na tɔḡɔnaḡa kuhav ḡku paa kɔna paa ifemle nte tɔ. Na kɔtasi nsi pa laku kuyaku kuheɛsuḡu wule tɔ, na isɔtu kufalu acima na acimanaa lelaa nyɔnsi. Na kɔtasi nsi lɛḡɛli nyóma ká la pa isayatu taḡanḡu tɔw tɔ, na pá taḡanəna liyitee anɪ tɔtɔḡɔ lɔw tɔseele.

³⁵ Kɔtɔlaa tá, na Lefii nyóma na samaa, tete ké tɔ tɔwa na tɔ fayana tá luluḡ na tɔ su waatunaa mpa tu ha kpeḡkpelasi, na tɔ kɔna lɔw tɔseele ke paa pɔnaḡa ḡka isu pa keesa kiiu taa tɔ. Na tɔ pona taasi nsi paa wɔna kɔtasi ke tá lɔw Tacaa kɔtaḡa tɔlate tɔw tɔ. ³⁶ Tɔ suwa si paa pɔnaḡa ḡka tu pona lɔw tɔseele taa ké tá tawa na tá tuḡ kululuḡ. ³⁷ Tu ha lɔw ké tá kancaalaya apaluḡiya, na tá

tɔla nyɔnsi, isu pa keesa lɔw kiiu taa tɔ. Paa naaḡ, yaa heeḡ, yaa pɔḡ na tɔ cela kɔtɔlaa mpa pa laku lɔw tɔmlɛ ke lɔw tɔseele taa tɔ. ³⁸ Tu cosi tá kuháləm kalaalasi taa na tɔ cela-we. Paa tuḡ pee, paa sulum, paa nim, na tɔ su lɔw tɔseele sɔsɔle kutuluḡ leləḡ taa. Lefii nyóma ká tɔḡɔna nteḡe tá tetu kululum hɔḡoləḡ naanɔwa taa kulumuḡu. Mpe paa cɔna timpiwe tɔ wee tɔ, na pá læsi hɔḡoləḡ inɪ. ³⁹ Aləḡ luluḡ kɔtɔlaa taa nɔḡɔlu ká təḡ Lefii nyóma ke waatu wei pa muḡi hɔḡoləḡ naanɔwa taa kulumuḡu tɔ. Ulena Lefii nyóma ná læsi pɛ taa tɔtɔḡɔ hɔḡoləḡ naanɔwa taa kulumuḡu na pá pona lɔw tɔseele ke kpancoou kutuluḡ taa. ⁴⁰ lɛḡɛli nyóma na Lefii nyóma paa pona tɔḡɔnaḡa na sulum kufam na nim pɛ kɔtaḡa ke lɔw tɔseele kutuluḡ taa. Kutuluḡ inɪ ɪ taa ké pa suku wontu, na kɔtɔlaa tɔmlataa na nɔnɔɔsi taḡlaa na yonyoolaa náa caki.

Waatu inɪ tɔ kaa yele lɔw tɔseele ke yem.

Yuta nyóma mpa pa mɔla Yosalem taa tɔ pa həla

11 Mpuḡu nyɔḡɔ nyóma caya Yosalem taa. Pɛ yela samaa wei, ulena pá kaləḡi yɔlaa naanɔwa naanɔwa, na pá læsəḡi kulum kulum wei pa tɔ tete na pɛ kpa tɔ si, pele pá polo lɔw ɪcate Yosalem taa na pá caya. Pɛ kaasa pɔḡɔlayafɛi naanɔwa naanɔwa wei tɔ, ulena pá polo tetu taa acalɛ lenna taa na pá caya. ² Ulena pa laḡa heena mpa pa ha pa tɔḡi krapaa si, pa puki pá caya Yosalem taa tɔ.

³ Tetu hɔḡoləḡ nyɔḡɔ nyóma ná caya Yosalem ké, ulena lɛḡɛli nyóma lelaa, na kɔtɔlaa, na Lefii nyóma, na lɔw tɔseele tɔmlataa səkpema, na Saluməḡ tɔmlataa luluḡu nyóma náa caya paa wei na ɪ tɛaḡalɛ. ⁴ Paa na mpu tɔ, Yuta na Pencamee pɛ yɔlaa lelaa caya Yosalem.

Yuta yəlaa taa nyóma həla nté, Pelesi piitim tu Ataya, na ílé ı lılvıy tu Malaleyeli, na Sefatiya, na Amaliya, na Sakalı, na Usiya. ⁵Na Sakalı lılvıy tu Siloni na ílé ı lılvıy tu Maaseya, na Yoyalipi, na Ataya, na Hasaya, na Koli-Hose, na Paaluuki. ⁶Pelesi lılvıy nyóma křenta nasəle na pəlefeti nutoso na naanıwa (468) kele Yosalem taa. Pa tənaya mpu pa ké křelikpeka nyóma.

⁷Pencaməe nyóma taa ka we Yesaya lılvıy tu Salu na ílé ı lılvıy tu Utayeli, na Maaseya, na Kolaya, na Petaya, na Yowəti, na Mesulam. ⁸Na Kapayi, na Salayi. Pencaməe nyóma křenta nasənaasa na nunıwa na pəlefeti hiu na naanıwa (928). ⁹Sikəli pəyalı Soweeli ká kəna pa nyıy tu, na Hasenuwa pəyalı Yehuta kele ıcate wulav waalı tu.

¹⁰Kətəlaa taa nyóma nté Yoyalipi pəyalı Yetaya na Yakeŋ. ¹¹Na kətılv səsə Ahitupi lılvıy tu Selaya, na Selaya lılvıy nyóma Melayətı, na Satəki, na Mesulam, na Hilikiya. ¹²Na pə səsəna pa lılvı nyóma nasənaasa na hiu na naale (822). Mpa pa paasəyəna lılvı təsəele taa təma tı na Maləkiya lılvıy tu Ataya, na Ataya lılvıy nyóma Pasehuu, na Sakalı, na Amsi, na Pelaliya, na Yellowam. ¹³Na pə səsəna lılvı nyóma nyóma nımunıy na nule na naale (242) mpa pa ké ı nyóma tı. Na lməe lılvıy tu Amasesayi, na Amasesayi lılvıy nyóma Misilemətı, na Asayi, na Asaləli. ¹⁴Na pə səsəna yoolaa taa yoolaa nunıwa na pəlefeti hiu na naanıwa (128), mpa pa ké ı nyóma tı. Pele pa nyıy tu nté Haketolim pəyalı Sapitiyeli.

¹⁵Lefii nyóma taa ka we Puni lılvıy tu Semaya, na Semaya lılvıy nyóma Hasapiya, na Asəlikam, na Hasupı. ¹⁶Na pə səsəna Lefii nyıy nyóma Sapətayi, na Yosapatı mpa pa paasəyəna lılvı təsəele waalı təma tı. ¹⁷Na Asafı lılvıy tu Mataniya na Mataniya lılvıy nyóma Sapəti, na

Mika wei ı caaləyı samtu yontu ke lılvı səsı waatu tı, na Mataniya newaa taa lılvı Pasukiya wei ı we Mika waalı tı na Yetutuŋ lılvıy tu Apəta, na Apəta lılvıy nyóma Kalalı na Samıwa. ¹⁸Lefii nyóma křenta nımunıy na nunaasa na liyiti (284) ké lılvı ıcate taa.

¹⁹Pə kaası nənəsı tanlaa Akupi, na Taləmənı mpa na pa lılvıy nyóma pa paasəyəna nənəsı tı. Pa křenta nunıwa na nutoso na naanıwa na naale (172).

²⁰Pə kaası lılvıy nyóma lılvıy na Lefii nyóma na kətəlaa, paa wei ı ka we ı təcəyale ke Yuta acaləe taa. ²¹lılvı təsəele taa təmlataa ka we Yosalem ıcate hıyılıy nıku pa yaa sı Ofeli tı kv taa, na Siha, na Kisepa pə paasəyəna-we.

²²Yosalem taa Lefii nyóma nyıy tu nté Mika lılvıy tu Usi, na Usi lılvıy nyóma Mataniya na Hasapiya na Pani. Pani ka ké Asafı lılvıy tu ké. Mpe paa kəna lılvı təsəele taa yontu paasənlaa. ²³Yonyoolaa tənaya lılvı kawulaya taa kəsəsutu ké. Na ısəna paa sı-we sı pə la pa təma ke paa ifemle nte tı.

²⁴Yuta pəyalı Sela lılvıy tu Mesesapəli pəyalı Petahiya ka kəna lılvıy nyóma nyıy tu ke Peesi nyóma kawulaya taa.

Yuta nyóma mpa pa fei Yosalem taa tı

²⁵Yuta křeka lılvı nyóma lılvıy ka caya tawa taa ké Kiliyatı-Aapa, na pə cılı acalısı, na Tıpənı na pə cılı nyənı na Yekapəsəyeli, na pə cılı nyənı. ²⁶Na Yesuwa, na Molata, na Petı-Peletı. ²⁷Na Hasaa-Suwalı, na Peesepa na pə cılı acaləe. ²⁸Na Sikəlaktı na Mekona na pə cılı acaləe. ²⁹Na Aŋ-Lımənı, na Sola, na Yaamutı. ³⁰Na Sanowa, na Atulam, na pə cılı acaləe, na Lakisi na pə cılı acaləe, na Aseka na pə cılı acaləe. Mpu tı, pə křayav Peesepa ke ilim mpətəŋ tı

na pə polo Hinom tetekəle ke ilim ntəyən tə təy paa caḡaa.

³¹Pencamee kpeka luləy nyəma ka caḡana Kera na Mikimasi na Aya na Peteehi na pə cəlb acalae. ³²Na Anatəti, na Nopi, na Ananiya. ³³Na Hasəw, na Lama, na Kitayim. ³⁴Na Hatiti, na Sepoyim, na Nepalati. ³⁵Na Loti, na Ono na niḡ təma lataa tetekəle.

³⁶Lefii kpeka lenna lí Yuta taa na á súb Pencamee nyənte taa.

Kətəlaa na Lefii nyəma pa həla

12 Kətəlaa na Lefii nyəma mpa na Selatəyeli pəyalv Solopareeli na Yesuwa pa luna timpi paa pona-we tə pa həla ntə. Selaya, na Imeya, na Isəla. ²Na Amaliya, na Maluki, na Hatusi. ³Na Sekaniya, na Lehum, na Meleməti. ⁴Na ltoo, na Kinetəyi, na Apiya. ⁵Na Miyameḡ, na Maatiya, na Pilika. ⁶Na Semaya, na Yoyalipi, na Yetaya. ⁷Na Salu, na Amoki, na Hilikiya, na Yetaya. Pane inu pa təna paa ké Lefii nyəma na kətəlaa nyəwə nyəma ke Yesuwa pəle taa ké. ⁸Lefii nyəma taa yəlaa nté Yesuwa, na Pinuwi, na Katəməyeli, na Selepiya, na Yehuta, na Mataniya. Mataniya na i təyaya yəlaa pa yookayana samtv yontu. ⁹Na Lefii nyəma mpa paa we pa kiḡ na pá laku ləw təmlə tə pəle pá cəwki.

¹⁰Yesuwa luləna Yoyakim, na Yoyakim lulə Uliyasipi, na Uliyasipi lulə Yoyata. ¹¹Na Yoyata lulə Yonatan, na Yonatan lulə Yatuwa.

¹²Kətəlv səsə Yoyakim pəle taa kətəlaa luləy nyəwə nyəma həla ntə. Selaya luləy tv nté Melaya, na Imeya luləy tv nté Hananiya. ¹³Isəla luləy tv nté Mesulam, na Amaliya luləy tv nté Yohanəy. ¹⁴Na Meliku luləy tv nté Yonatan, na Sepaniya luləy tv nté Yoseefv. ¹⁵Na Halim luləy tv nté Atəna, na Melayəti luləy tv nté Hələkayi. ¹⁶Na ltoo luləy tv nté Sakali,

na Kinetəy luləy tv nté Mesulam. ¹⁷Na Apiya luləy tv nté Sikəli, Pilitayi luləy tv nté Miniyani, na Motiya. ¹⁸Na Pilika luləy tv nté Samuwa, na Semaya luləy tv nté Yonatan. ¹⁹Na Yoyalipi luləy tv nté Matənai, na Yoyata luləy tv nté Usi. ²⁰Na Salayi luləy tv nté Kalayi, na Amoki luləy tv nté lpee. ²¹Na Hilikiya luləy tv nté Hasapiya, na Yetaya luləy tv nté Netaneyeli.

²²Kətəlaa səsə Uliyasipi, na Yoyata, na Yohanəy, na Yatuwa pa waatənaa taa ké pa ḡmaa Lefii luləy nyəwə nyəma, na kətəlaa pa həla ke takəlasu taa. Haləna Pəesi wuləv səsə Taliyusi kawulaya waatu.

²³Paa ḡmaawa Lefii luləy nyəwə nyəma həla tətəy Kətəlv takəlaya taa. Ule Uliyasipi saalı Yohanəy pəle taa tike ke pə sunaa.

²⁴Lefii nyəwə nyəma Hasapiya, na Selepiya, na Katəməyeli pəyalv Yesuwa, na Lefii nyəma ləlaa paa səḡna na pá yooki ləw sam yontu. Pə tala pa nyəntv, uləna pá lá teitei isu ləw yulv Tafiiti ka seḡesəy tv.

²⁵Nəwəwə tanḡaa Mataniya, na Pakəpukiya, na Opatiya, na Mesulam, na Taləməy, na Akupi pa təmlə nté si pá feḡ wontu təsulənaa mpa pa we ləw təsele nəwəwə tv. ²⁶Yesuwa pəyalv Yoyakim, Yosataki saalı, na tətə nyəy tv Nehemii na kiiu nyəntv kətəlv ləw tələsə pa pəle taa ké pa lakaya pa təma.

Yosalem kolḡa tem səsə

²⁷Waatu wei pa tema icate kolḡa ke ḡmau, uləna pá yaa Lefii nyəma tənaya timpiwe paa wee təy Yosalem, na pá lá acima na laḡhuləmlə, na samtv yontu, na kpeḡkpeḡnaa, na cəməy, na saḡkənaa. ²⁸⁻²⁹Na yonyoolaa luna acalae nna paa ḡmawa pə cəwəv Yosalem, na Netofa cəlb, na Peti-Kilikaa ke Kera na Asəmafeti həyələy taa tv.

³⁰ Mprúyú kətəlaa na Lefii nyéma pa lapa nyɔɔŋ tɔɔ asilima keeluyú kətaya. Na pá koti yəlaa təna si, pele pá lá mpv tɔtɔ. Ulena pá la mprúyú koluŋa na ka nɔnɔɔsi.

³¹ Tənaɣa Nehemii má, ma kraasa Yuta nyuyv nyéma ke koluŋa tɔɔ, na má fayə yonyoolaa ke tɔm naale. Na kancaalaya kpekəle náá məŋna ntɔɔŋ tɔɔ ké koluŋa tɔɔ, na Hute nɔnɔɔɔ kin. ³² Pəle pa waali ké Hosaya na Yuta nyuyv nyéma hɔɔɔluyv leŋku pa tɔŋaya. ³³ Pə waali ké Asaliya, na Isəla, na Mesulam, ³⁴ na Yehuta, na Pencamee, na Semaya, na Imeya. ³⁵ Pəle pa waali ké kətəlaa akantee təkəlaa, na Sakuu, na Asafi pa lɔluyv tv Sakali, na Mikaya, na Mataniya, na Semaya, na Yonatan. ³⁶ Na ɪ tɛtɔnaa Semaya, na Asaleli, na Milalayi, na Kilalayi, na Maayi, na Netaneyeli, na Yehuta, na Hanani, pele pa tɔŋəyi na pá tɔka cəməŋ wei lɔɔ yɔlv Tafiiti ka lupa tɔ. Kiiu nyəntv lɔtəlasi keke kpekəle n̄tə tə nyuyv tv. ³⁷ Pa tala hite nɔnɔɔɔ ke Tafiiti tɛ tontɔŋle isentaa, ulena pá kra koluŋa tɔɔ. Haləna lɔmnaa nɔnɔɔɔ ke ɪcate ilim təlule tɔɔ.

³⁸ Mprúyú yonyoolaa naale nyéma mələna mpəle tɔɔ, ulena má na samaa hɔɔɔluyv leŋku tɔ tɔŋ pa waali na Məsasi akele cɔlv, na tɔ lu timpi koluŋa lapa iwalaɔv tɔ. ³⁹ Na tɔ tɔŋna lɔlayim nɔnɔɔɔ ɪsɔtaa tɔɔ na tɔ tala Yesana nɔnɔɔɔ na tiina nyəŋka. Tə tɛ Hananeyeli akele na nɔnɔwə (100) nyəŋ na tɔ tɛ heeŋ nɔnɔɔɔ na kutəŋaya. ⁴⁰ Ulena yonyoolaa kpeka naale səŋ lɔɔ tɛsɛele kin, na má na hɔvləa mpa paa we ma waali tɔ tɔá səŋ tɔtɔ. ⁴¹ Na kətəlaa Uiyakim, na Maaseya, na Miniyaməŋ, na Mikaya, na Uiyohenayi, na Sakali, na Hananiya pá hɔlvəyi akan-tee. ⁴² Maaseya, na Semaya, na Ulasaa, na Usi, na Yohanəŋ, na Maləkiya, na Ulam, na lsee paa wee tɔtɔ. Na lsləhiya paasəyənə yonyoolaa na pa yontu nukɪ.

⁴³ Mprúyú kuyəŋku lɔɔ lapa na pa təna pa laŋa hɔlvəmənə acima ke teu, na pá lá kətasi ke sɔsəm. Haləna pə kɔpenna Yosalem taa alaa na piya tɔtɔ, na pele pa laŋa hɔlvəmɪ. Na pa aŋmaala kəkəte nukɪ pooluŋ.

Lefii nyéma na kətəlaa pa paa nyəm

⁴⁴ Mprúyú waatu kulɔm ɪnɪ ɪ taa pa kra yəlaa mpa paa feŋiyi tuŋ kancaalaya kulɔlvɔm, na kɔhələm hɔɔɔləŋ naanwə taa kulɔm təsule tɔ. Mpe ɪnɪ pa təmle nté si pá kɔpəyeli kətəlaa na Lefii nyéma pa tɔɔŋaya ŋka ká lukəna nɔnɔkila haləm taa tɔ. Ulena Yuta samaa laŋle heena kətəlaa na Lefii nyéma pa təma. ⁴⁵ Mpi tɔ, pa paasayana pa lɔɔ təmle ké. Na pá laki nyɔɔŋ tɔɔ asilima keeluyv kətasi. Na yonyoolaa, na nɔnɔɔsi taŋlaa tɔtɔ náá təŋəyi wuləv Tafiiti na ɪ pəyalv Salɔmɔŋ pa kusəsutv. ⁴⁶ Tampana tɔɔ pə kraɣəv hatoo Tafiiti na Asafi pa waatu tɔ, yonyoolaa nyɔɔŋ nyéma paasayana lɔɔ sam na ɪ sɛv pə yontu ké. ⁴⁷ Solopəpəeli na Nehemii pa waatɔnaa taa tɔ, lseyeli nyéma cəlayaa yonyoolaa na nɔnɔɔsi taŋlaa ke pa paa nyəm, na pá cəlvəyi Lefii nyéma ke pa lɔɔ kucɔŋ. Na pele pá cəlvəyi Aləŋ lɔlvuyv nyéma kətəlaa ke pa paa nyəmnaa.

Nehemii feesiyi lɔɔ sɛv

13 Waatu ɪnɪ ɪ taa ké pa kala samaa ke Moisi takəlaya. Ulena pá tala lonte nte tə taa pa ŋmaawa si Amoni nyéma na Mowəpv nyéma pa kaa svv mpa pa sɛeki lɔɔ tɔ pa kpekəle taa tɔ. ² Tampana tɔɔ, pele pa taa mv lseyeli nyéma na pá ha-wɛyɛ tɔɔŋaya na kɔnyɔnɔɔɔm. Haləna Mowəpv nyéma náá feli Palaam ke liyitee si, ɪ tɔŋsi lseyeli nyéma ke mpusi. Ama tá lɔɔ ná layasa mpusi ɪnəyi koolee kɔpana. ³ Waatu wei lseyeli nyéma níí mpv,

lɛna p t pa taa sɪ pa tɔnɣɪ pa kpekle taa k kraɪ nyma.

⁴Na pc p takɪ mpv t, ktvlv Uliyasɪpɪ ke paa kpawa sɪ, ɪ paasɣna l tseɛle kutuluv llɛɛ. Pyɛle Uliyasɪpɪ llta keɛle Topiya. ⁵P t k Uliyasɪpɪ hula Topiya ke l tseɛle kutuluvu sss ɛku kv taa pa suwa kutɔv ɛku pa hawa t, na tulaalv, na l tseɛle wontu na ktlaa paa tete na tɔnɣ, na sulvm kufam, na nim p hɔlɛɛ naanvwa taa kulvmvuv ɛku Lefii nyma, na yonyoolaa, na nnsɪ tanlaa pa tɪ t.

⁶P lakava mpv t ma fɛɪ Yosalem. Ma pola Papiloni wulav ss Ataksesɛɛ tɛɣɛ ɪ kawulava pnava hiu na naanvwa na naale nyɛka taa. P lapa wɛɛ naale, lɛna wulav ha-m nɔv ⁷na m mlɪ Yosalem. Mpɔv ma nawa ɪsna Uliyasɪpɪ hawa l tseɛle kutuluvu lɛkv ke Topiya t, p fɛɪ teu. ⁸Tnava pn huu ma taa na m lɔv Topiya wontu na awalɪ t. ⁹Ulena m yeɛle na p nyaalɪ kutuluv inɣɪ teu, na p mɛna ɪ taa k l tseɛle wontu na kvhaaɛ na tulaalvnaa.

¹⁰Ma nuwa tt sɪ paa celɣɪ Lefii nyma ke pa paa nym. P t k peɛle pa yela pa tma na p mlɪ halm taa, na yonyoolaa n l mpv tt. ¹¹Ulena m kalna hvlaa ke ɪsna pa lwa l tseɛle t. Kena m kotɪ yonyoolaa na Lefii nyma na p mlɪ pa tma taa. ¹²Mpɔv Yuta nyma svv ponav ke tɔnɣ pe, na sulvm kufam, na nim p hɔlɛɛ naanvwa taa kulvmvuv ke p kutuluv taa. ¹³Ulena m kra ktvlv Selemiya na taklasɪ ɛmaalv Satkɪ na Lefii tv Petaya na p sssna Sakuu pyalv Hanɛ, Mataniya saalɪ sɪ p feɛɛɣɪ kutuluv unɪ. Mpi t, ylaa ka lapa-wɛɛ naani k, na pa tmlɛ nt kvhaaɛ taluvv ke pa taapalaa.

¹⁴Hai, ma l, tsɪ p tna mpi ma lapa t. Taa ss ɪsna ma lapa l tseɛle tmlɛ na l sɛsv p t t.

¹⁵Waatu unɪ ɪ taa k ma nawa Yuta taa k ylaa, na p nyaasɣɪ pa lɛsɛɛnaa ke kvyakv kvhɛsvvuv wule. Na llaa n sɣla tɔnɣ na p svkɪ pa kraɛasɪ ke svlvm, na lɛsɛɛnaa, na fikinaa, na wontunaa lenti ke mpv na p pukina Yosalem. Ulena m kraalɪ-we sɪ: ɪ taa peɛɪ puluvv kvyakv kvhɛsvvuv wule. ¹⁶Ple p paasi, Tiii nyma mpa pa we Yosalem t, peɛle pa kvɛɣana tɪna, na wontu lenti, na p peɛɛɣna ɪcate nyma na Yuta nyma ke kvyakv ɛku kv wule. ¹⁷Mpɔv ma kalna Yuta ssa sɪ: ɪ nawa ɪsɣtv nti ɪ laki t yaa ɪ t n? ɪ kvɣɪ kvyakv kvhɛsvvuv nyvuv k. ¹⁸M csnaa lapa mpɔv. P t k Taa hma t na t ɪcate t kvkraɛsvvuv. Ulena mlɪ sssɣɪ l pn kraasvuvv ke lɛɣɛɪ t.

¹⁹P kraɣav kvyaɛkv tɔv ma yela na p tkɣɪ Yosalem nnsɪ ke ilim tvuv waatu, na pc kvyakv kvhɛsvvuv caalɣɪ, na p tlɣɪ-sɪ na pc kv tɛɛ. Na m sv ma taapalaa naplɪ sɪ p feɛ na nɔvlv ɪ taa svvna taatle natlɣɪ kvyakv kvhɛsvvuv wule. ²⁰Mpɔv peɛɛ nyma tna luna pa taatɛ ke Yosalem koluvv kite, na p svv ahoo ke tm kulvm yaa naale. ²¹Tnavaɛle ma psa-we sɪ: Pepe t k ɪ cakɪ ɪcate koluvv kite? Na m kraalɪ-we sɪ: Ye ɪ tasa mpv, maa kra-me.

P kraɣav waatu unɪ t, pa ta tasa mlvv ke kvyakv kvhɛsvvuv wule. ²²Mpɔv ma tma Lefii nyma sɪ: ɪ la nyv t asilima keeluvv kvtaɣ. ɪ polo ɪ feɛ ɪcate nnɔv, na ylaa tɛ ɪsna l svvwa kvyakv kvhɛsvvuv t t.

Hai, ma l kvpaɛ, tsɪ ma t k nti unɪ t taa, na ɪ wii ma ptstle.

²³Waatu unɪ ɪ taa ttɔv ma nawa sɪ, Yuta nyma kraɣ Asttɪ na Amoni na Mowavv nyma alaa. ²⁴Na pa piya

həγəlvəy vəγətəyi Asətəti nyəma təm. Mpa pá we piitim mpi pə taa, pəle pə təm ke pəle pa piya vəγətəyi. Pa taa nəγəlv taa nukı Yuta nyəma təm.
²⁵ Mprəyú ma kaləna-we, na má tənšı-weye mpusi. Haləna má má leləa, na má kpesı pa nyəəsi. Na má yele na pá tu-una sı: Tə kaa ha tá pəeləa ke cefelinaa. Pəyele tá pəyalaa kaa kraγa-we, yaa tá maγamaγa tətə.
²⁶ Na má pəəsi-we sı: Pə taya mpv pə tusina wulav Salvməŋ ke isayətu taa? Pəyele ı ka kəla piitim-naa awulaa tənəγa, na ləə səələ-ı na í kra-ı ləγəli wulav. Paa na mpv tə, əlaa ta kpisi ıleγe pətəyü ke isayətu taa.
²⁷ Tu əaa sı tá taa nuu sı, í kra-kəyi cefelinaa na í pəntəγəna Taaəa ke mpv.

²⁸ Yoyata pəyalaa taa lelv wei ı ké kətəlv səəə lliyasıpi saalı tə ı ka ké Holəŋ tu Sanəpala yəti ké. Pə təə ké ma ləsa-ı Yosalem taa.

²⁹ Hai, ma ləə, taa səə ıəna pa wakələyi kətəγa na nəγəŋka nyana kətəlaa na Lefii nyəma í pəeləa tə.

³⁰ Mprəyú ma lapa samaa ke nyəəŋ təə əsilima təna keeləyü kətəγa. Na má kraəsi kəsəsuto nti tə hvləyi kətəlaa na Lefii nyəma pa təma tə tə təŋ.
³¹ Na má sı tətə sı: Í haakı taası ke pə kuyəeŋ taa, na í kəŋna tətə kancaaləγa kuləlvəm tətə.

Hai, ma ləə, təəsi ma təə na í la-m kəpəntəv.

ISÆTE

TOM TAKĒLAYA

Kotulotu

Takēlaya kanē ka taa kē pa keesēyi Yuta nyōma mpa pa pona Papiloni tō pa tōm. Papiloni nyōma cōsa Yuta nyōma mpeye halēna pā lūki si pā kpiisi-we. Ama lō tā tisi. I yapa Yuta nyōma na lsæte niŋ.

Isæna pa fayā lsæte takēlaya tō:

lsæte pēsa wulav, titite 1:1-2:23

Hamaŋ kolēyi Maatosee tō, titite 3:1-5:14

Hamaŋ sēm, titite 6:1-7:10

Yuta nyōma kēlyu ke pa kolontunaa, titite 8:1-10:3

Wulav Aselusi acima

1 Wulav Aselusi*fa* tōkayana kawulaya ke waatu inu i taa. Pē kraγau Entu na pē polo ltiyopii tō, pē hōγōlēŋ nunuwa na hiu na naatosompōγōlaya (127) tō. ^apa yaaki tōtō si Seelēsēsi. ²Susi icate sōsōle taa kē Aselusi kawulaya kumte ka wē. ³Mrōγū i kawulaya pēnaya tooso nyēŋka taa, i lapa acima ke i waali nyōma, na i akewenaa sōsaa, na Pēesi na Metii nyōma, pē yoolaa nyūyū nyōma, na kufēneenaa na kumatāŋnaa sōsaa. ⁴Isōtunaa naatoso tēu kē i lapa acima anu. Aselusi hula i wenav sōsōu, na i sōsōntu pē fēi γōγōtūyū. ⁵Pāle pē waali kē i tasa acima lapu tōtōγō Susi icate heele taa yēlaa tēna. Pē kraγau sōsaa na sēkrema, na pē polo piya tō. Kūyaku na kū isikile ke i lapa acima ke kawulaya nōnōγō tēe taya tō. ⁶Paa kayā pōŋ kupaŋ kōhulūmēŋ kē. Na wei pa lii akpaayala tō, na ŋmusi kūsēmāsi. Na pā tamsēna liyitee

nyēγōtu kukuwee na pēe kōhulūmēe akelenaa. Pa suwa wula na liyitee nyēγōtu pē katonaa taka kē pēe kupaŋna a wēna ŋmalēm waanu waanu tō a taya tō. ⁷Wulav ka puu sulūm ke sōsōm kē na luγu kōlūmūyū. Uena pā ceki wula poosiyanaa waanu waanu taa, na pā celēyi yēlaa. ⁸Paa wei i nōka isēna tō, mprōγū i nyōōki. Paa tanēyi nōγōlū. Mpi tō, wulav ka ha nōγō kē si wei i nyōōki isēna pā celā-i mpu. ⁹Mrōγū wulav alv Fasiti nā lapa i alutōγōntālenaa ke acima tōtōγō kawulaya tēyaya taa.

Wulav alv Fasiti teeli pasūyū

¹⁰Mrōγū kūyaku naatosompōγōlaya nyēŋku wule, wulav Aselusi haya sulūm. I laŋle hūlūmaa uena i yaa i tēmle lataa yēlaa kataasi naatosompōγōlaya. Mehumaŋ na Pisita na Haapona na Pikita na Apakēta na Setaa na Kaakasi. ¹¹Na i heeli-we si: Ma alv Fasiti i tayanu i ti na i te i kawulaya ntenuyū na i lu ma isentaa. Na akewenaa sōsaa na samaa pā nā i teu. Mpi tō, i isentaa ka luwaya pē fēna saala. ¹²Ama Fasiti nā kisa luu isu wulav suw tō. Tēnaya pē haŋa wulav ke sōsōm, na i pānā huu. ¹³Mrōγū wulav γōγōtēna isōtūlūŋasi nyēntaa. Pa nyēmā kawulaya tōm hūu na pē kiŋ kē. Pēcō pa kē layatu tasēlaa. ¹⁴Mpeγēle Pēesi na Metii yēlaa, Kaasena na Setaa na Atēmata na Taasisi na Mēlesi na Maasena na Memukaŋ. Paa kē wulav akewenaa naatosompōγōlaya kē. Pa nyēmā i lotu kē na pā lakū i kawulaya taa kē tēma sōsōna. ¹⁵Mrōγū i pōsa-we si: Wulav mā, ma tilaa na pā heeli Fasiti ke tōm na i kisi tē mūyū. Ue ye pa keesēna kiŋ pepeye pē wē si pā lapu-i?

¹⁶Tēnayaŋle Memukaŋ cōwa wulav na i akewenaa sōsaa si: Pē taya nyā tike

^a1:1 **Aselusi:** Papiloni wulav ke pā yaa mpu na kōlūm inēyi

ke Fasiti nyəna yem. Ama ı kpeɲna nyá akewenaa sɔsaa, na nyá tetu taa yəlaa tənaya. ¹⁷Pəle pə paasi alaa təna ká teləst-təyi təma. Ulena pá nyənti pa paalaa ke yem si: Wulav ka yaawa ı alv na í kisi pote. ¹⁸Saɲa maɣamaɣa Mete na Pɛɛsi pə akewenaa sɔsaa alaa ka nu-ti. Ulena pa paalaa yɔɔtəyi na pá kɛəsəyi-wɛ na rááná kra-wɛ. ¹⁹Tɔv, Taca, ye ma tɔm lapa-ɲ teu, ıle n yele na pá ɲmaa Mete na Pɛɛsi kiɲ wei u layasəyi tɔ, ı takəlaya taa si, Fasiti í taa tasa nyá kiɲ kɔntɛ. Ulena wulav kraɣa alv kufalv wei ı muna pá kvsı ı nyuyv tɔ. ²⁰Ye nyá kawulaya sɔsaya kanɛ, ka taa yəlaa təna nu tɔm tənɛ, ıle alaa ká nuna pa paalaa. Paa pa kɛ səkpeɲa yaa sɔsaa.

²¹Ɔpɔyú tɔm nti tə lapa wulav na ı akewenaa ke leleɲ, na wulav la ısu Memukaɲ yɔɔtuyv tɔ. ²²Ulena í ɲmaa lɛɛtələnna na paa hɔɔlvuyv ɲku kv kɔnɔɲ na kv ɲmaatv taa. Ɔpɔyú ı tilina ı kawulaya tetv təna taa si, paa apalv wei ı ke sɔsɔ ke ı təyaya taa kɛ, na ı nsəmle ke paa yɔɔtɔ.

Isətəe pəsa wulav alv

2 Waatu wei wulav rááná heewa, ılena í maɣasi ı alv Fasiti tɔm ke ı taa. Na ısəna ı suwa si ı laki-ı tɔ. ²Ɔpɔyú ı təmle nyəma ná mpv ılena pá tɔ si: Taca, pá pɛɛki-ɲ pɛɛlaa mpa pa ta nyənta apalaa na pa lvm luwa tɔ. ³Mpv tɔ, kra akewenaa ke kawulaya hɔɔlvəɲ təna taa, na pá koti pɛɛlaa telaa mpa pa ta nyənta apalaa tɔ. Alaa kawulaya təyaya taa kɛ paa koti pɛɛlaa mpeɣe Susi ıcate taa. Ulena yulv katanɲ Heke wei ı paasəɣəna-wɛ tɔ í cele-wɛɣe mpi mpi paa lakəna kacɔka tɔ. ⁴Na ye nyá luyv í svv pa taa wei, ıle n kraɣa-ı na ı lɛɛti Fasiti lonte taa.

Ɔpɔyú tɔm nti tə maɣa wulav na í la mpv.

⁵Yuta tv nɔɔlv ı ka wenna Susi ıcate taa, na pá yaa-ı si Maatosee. ı ka kɛ Pencamee kpekaɛ tv, na ı cɔsɔnaa ntɛ Kisi na Simeyi na ı caa keɛ Yayii. ⁶ı na Yuta wulav Yekoniya na lelaa ke Papi- loni wulav Nepukanesaa ka kuwva na í pona ı tɛ. ⁷Ɔpɔyú Maatosee caa neu na ıle ı alv pa sɛpa, na pə yeɛ sulav ke pɛɛlv. Pa yaa-ı si Hatasa na pá cuyvst-ı si Isətəe. ı ısentaa ka luwaya pə feina. Ulena Maatosee kraɣa-ı na í tɔv-ı.

⁸Waatu wei pa kraala wulav tɔm ntəyi mpv, ılena pá koti pɛɛlaa ke Susi ıcate taa, na Isətəe tɔtɔ. Na pa paasənlv yulv katanɲ Heke feɲiyi pa tɔ. ⁹Ɔpɔyú Isətəe tɔm lapa apalv ınəyi teu. Ulena Isətəe kraɣa-ı na nyuyv. Tənaya ı ha- ı kpaɲaa ke kacɔka wontu, na í hvli- ı waav kvpaɲkv ke alaa təyaya taa, na í cele-ı kawulaya təyaya paasən- laa alv nyəma ke naatosompɔɔlaya. ¹⁰Ama Isətəe ta yeɛ na pá nyi si ı kɛ Yuta tv, teitei ısu Maatosee ka kisina- ı tɔ. ¹¹Maatosee pukaya alaa təyaya nɔnɔɔ tɛ kɛ na í naaki Isətəe alaafəya, na ısəna pa laki-ı tɔ.

¹²Pv wɛ kɛ si paa pɛɛlv wei í la kacɔka ke pənaya təcu ısu paa svv alaa tɔ. Nim mpi pa yaa si miili tɔɔv pa caaləyi sayalvyv ke ısɔtɔnaa naatoso. Pə waalv na pá sayalv lɛmpənna tɔtɔɔv ısɔtɔnaa naatoso lɛlv. Pa tɛɲ mpv tɔɔv pɛɛlaa mpe pa puki wulav kiɲ na pá kaasəyi təma. ¹³Ye pɛɛlv wei ı kvla tɛɛv, í nɔka mpi pa celəyi-ı kɛ na í kpeɲna. ¹⁴Taanaya taanaya kɛ pa pukaya na kv fema tanɲ, ıle pa polo alaa təyaya naale nyəɲka ɲka ka taa yulv katanɲ Saasəkasi feɲiyi-wɛ tɔ. Na ye wulav ta nyulv wei na í yaa ı hətɛ, ıle u tasəyi tənaya məlvuyv.

¹⁵Kvyaɲkv pə tala Apihayili pɛɛlv Isətəe pote tɔ. Isətəe ka kɛ Maatosee neu wei ı ka tɔkaa ısu ı kulvlv tɔɔv. Isətəe ta pɛɛki si ı kpaɲəyi pulvyv yem. Ama Heke kɛsa-ı mpi mpi tɔ, pə tike

ke ı kpaɣaa. Isətée təm ka we pa təna mpa pa naakaya-ı tɔɣo teu ké. ¹⁶Wulav Aselusi kawulaya pənaya naatosom-pɔɣɔlaya nyənka taa ké pa svna Isətée ke kawulaya təyaya taa, ke pa isətv naanwa nyən wei pa yaa sı Tepe tɔ ı taa. ¹⁷Mrúyú wulav luyv svb Isətée na pə kəli ı alaa təna. Ulena wulav huli Isətée ke pəleə na suulu na pə kəli pəleaa lempa təna. Mrúyú Aselusi kra Isətée ke wulav albnyən ke Fasiti lonte taa, na í temı-ı kawulaya ntenuyv. ¹⁸Mrúyú wulav lapa acima ke Isətée tɔ. Ulena wulav yaa ı waalı nyəma na akewenaa səsaa. ı cəpa ı tetv yəlaa ke lampuu, ı lapa-weye kvəvəv na luyv kuləmvuyv na kawulaya tən.

¹⁹Waatu wei paa kota pəleaa ke təm naale nyəm tɔ, Maatosee ka we wulav təmle taa ké təna. ²⁰Ama Isətée ka təkə nti Maatosee ka kisəna-ı tɔɣo. ı ta yele na pá nyəmı-ı sı ı ké Yuta tv. Mpi tɔ, ı seeki Maatosee ke isv ı ka wəv ı te tɔ.

Maatosee waasvuyv ke wulav

²¹Waatu wei Maatosee ka we wulav təmle taa ké mpv tɔ. Kuyaku nakvli, kawulaya təyaya nənəvı tanlaa Pik-itən na Teleki pa mv wulav na pááná, na pá caakaya-ı niy tvyv. ²²Maatosee ni mpv, ulena í tayası Isətée, na ílé í heeli-təyi wulav. ²³Pa tənə təm nti tə nəvheə, ulena pá mayana-təyi mpv. Mrúyú pa pusa apalaa asayaa mpe pa naale na tvyv. Ulena wulav yele na pá ģmaa təm ntəyi ı kawulaya kvəvəsvtv takəlaya taa.

Haman taa kpanav ke Yuta nyəma

3 Mrúyú pəle pə waalı wulav Aselusi kusa Akaki tv Hametata pəyalv Haman nyvuyv na í kra-ı ı waalı tv. ²Ulena wulav sv sı ı kawulaya taa akewenaa təna í hənı Haman ke ate na pá seə-ı. Ama Maatosee ná kisa mpv unı pə lapv. ³Mrúyú akewenaa ləlaa pəvsa-

ı sı: Pepe tɔv ké nn laki isv wulav svwa tɔ? ⁴Paa kuyaku ģkuyv pa pəvsaɣa-ı mpv. Ulena í cə-we sı: Ma ké Yuta tv. Ntena pá tayası-təyi Haman sı pa naaki sı ı ká la isəna. ⁵Haman cəkənaa sı Maatosee ı hənıvı-ı ate, ulena ı pááná huu. ⁶Haman nuwa sı Maatosee ké Yuta tv, pə tɔv ké ı caakaya sı í kpiisi í na ı yəlaa Yuta nyəma ləlaa mpa pa we Aselusi kawulaya təna taa tɔ. Sı í kv Maatosee tike tɔ, təle tə ta maya-ı. ⁷Mrúyú Aselusi kawulaya pənaya naanwa na naale nyənka isətv kancaalaya nyən wei pa yaa sı Nisan tɔ ı taa Haman mayasa pəle nte pa yaa sı pulim tɔ, sı ı nyən kuyaku ģku ı ká kpiisi Yuta nyəma isv ı mayasvuyv ı taa tɔ. Ulena pə tɔɣo pa isətv naanwa na naale nyən wei pa yaa sı Ataa tɔ.

Haman mayasvuyv sı í kpiisi Yuta nyəma

⁸Mrúyú Haman təma wulav sı: Yəlaa napəli pa wenna nyá tetv həvələv təna taa. Pa wena pa mpa ké, pa yaası ta nəvəsəna yəlaa ləlaa. Pəyele paa tənəyi nyá kiiv. Ule pə ta mvna sı í yele-we. ⁹Ye pə maya-ğ ulə n ha nəvə na pá kpiisi-we. Ule ma kaa lan pə liyitee nəvəvə ke təvənəna ģmvsvuyv nuvwa (300) na má cəla kawulaya liyitee paasənləa na pá tv kpancoov taa.

¹⁰Mrúyú wulav ləsa ı kukuule nte ı yvsəvəna tɔ na í cəla Yuta nyəma kolontv Haman. ¹¹Ulena í təmı-ı sı: Ma ha-ğ yəlaa mpe na pa liyitee, lana-weye isəna n caa tɔ.

¹²Mrúyú Haman kota wulav takəlası ģmaalaa ke isətv kancaalaya nyən kvyeəv naanwa na tooso wule. Ulena pá ģmaa takəlası ke tetv fevlaa na kvmatəvnaa səsaa na nyvuyv nyəma. Mrúyú pa teləsəna paa piitim mpi pə taa, na pá tv wulav hətə na ı kvvsvsv. ¹³Mrúyú pa tilina ləətəlnəa mpeye tillaa ke pa tetv təna taa sı pá kpi-

isi Yuta nyəma təna təpai. Pə kpaɣav kəkpatalaa na piya tɔ. Ulena pá kuu pa wenav tənaya kuyaku kulumyuv taa ké pa isətv naanɔwa na naale nyəŋ Ataa kuyeeŋ naanɔwa na tooso wule. ¹⁴Pu wee si pá teləsi ləetələnnaa mpe pa tɔm ke paa tetv hɔɣɔlvɔv ŋku kv yəlaa ké, na paa wei ɪ sɔɔlv pu kuyaku ŋku kv wule. ¹⁵Ōpɔ́yú tillaa tɛɛna asewa isu wulav ka heeluyu-we tɔ na pá kraali tɔm ntəyi Susi icate taa. Wulav na Hamaj pa caɣaa na pá nyɔɔki, ulena tɔm nti tə cuki icate.

Maatosee sələmvɔv ke Isətee si í sənə-we

4 Maatosee nuwa pə təna mpi pə laki tɔ. Ulena í cəli ɪ wontu na laŋwakəlle na ɪ suu ləyaya nyəntv. Na í pəli ɪ nyuvv taa ké tɔlvma, na í cɔɔ icate na í maki kapusi. ²Ōpɔ́yú ɪ pola kawulaya nɔnɔɣɔ na í səŋ təna. Mpi tɔ, pa kisina ləyaya wontu suulaa ke nɔnɔɣɔ ŋkeɣe. ³Paa tetv hɔɣɔlvɔv ŋku kv taa ké wulav tɔm nti tə talaa, Yuta nyəma laŋa wakələyi ké tətɔɣtɔɣɔ. Na pá həkəyi nɔɔsi na pá wiiki na pa paɣale suuki ləyaya wontu, na pá həntəyi tɔlvma taa. ⁴Ōpɔ́yú Isətee təmlə nyəma alɔnyəma na yəlaa kataasi pa polaa na pa heeli Isətee ke Maatosee laŋwakəlle tɔm. Ulena sɔɣɔntv kpa Isətee ke sɔsɔm na í tilina Maatosee ke wontu, si í wɔɣɔsi ɪ ləyaya nyəntv. Ulena Maatosee kisi. ⁵Tənaya Isətee yaa katanja Hataki wei wulav ka cela-ɪ si í laki-ɪ təmlə tɔ na í tili-ɪ si: Polo n̄ pɔɔsi Maatosee si pepe lapəna. ⁶Ōpɔ́yú Hataki pola Maatosee kiŋ ke kawulaya təyaya nɔnɔɣɔ tənaya icate patəma taa. ⁷Ulena Matosee keesi-ɪ pə təna mpi pə maɣana-ɪ tɔ. ɪ keesa-ɪ tətɔɣɔ liyitee isəna Hamaj su ɪ nɔɣɔ si, ye ɪ luna Yuta nyəma təkule ɪ ká tv wulav kpancoou taa tɔ. ⁸Ulena Maatosee cələ-ɪ Yuta nyəma kuyv tɔm nti pa kpaala

Susi taa tɔ pə takəlaya si: Cela Isətee na n̄ keesi-ɪ pə təna. Si polo wulav kiŋ na n̄ wiina-ɪ na n̄ sələmi-ɪ suulu ke Yuta nyəma tɔm. ⁹Ōpɔ́yú Hataki polaa na í heeli Isətee ke Maatosee tɔm nti. ¹⁰Tənaya Isətee məŋna Hataki si í heeli Maatosee si: ¹¹Pə kpaɣav wulav təmlə nyəma təna, na ɪ tetv hɔɣɔləŋ yəlaa təna tɔ, pa nyəma si paa apalv yaa alv sɔvna wulav taya tɔɔ na pá ta yaa-ɪ, səm ké. Ama wei wulav ká hulv ɪ wula kɔátúyú si ɪ yaa-ɪ tɔ ɪ paasi ké. Pəyele ma kuyeeŋ hiu na naanɔwa kɔlv wulav ta yaata-m ɪ cɔlv. ¹²⁻¹³Tənaya Maatosee tilaa si pá heeli Isətee si: Taa huv si nyá tike n ká fitina səm si n we wulav təyaya taa tɔ pə tɔɔ yoo. ¹⁴Ama ye n̄ kisa tɔm tənə tə paasənav, pu waasi Yuta nyəma. Ule nyá na nyá təyaya nyəma mə tənaya nté. Halv ntanyv pə maɣamaya pə tɔɔ ké n pəsa wulav alv. ¹⁵Ōpɔ́yú Isətee tilaa si pa heeli Maatosee si: ¹⁶Polo n̄ koti Yuta nyəma mpa pa we Susi tɔ pa təna na pá hɔkɔ nɔɔsi ke ma tɔɔ ké kuyeeŋ tooso. Í taa tɔɣɔ í taa nyɔɔ, paa ilim paa ahoo. Ma na ma təmlə nyəma alɔnyəma taa hɔkɔ nɔɔsi ke mpv tɔtɔ. Paa na kiiu wee tɔ, maa svv wulav tɔɔ, na ye maa si ma si.

¹⁷Ōpɔ́yú Maatosee tɛɛwa na í la pə təna mpi Isətee heela-ɪ tɔ.

Isətee yaa wulav na Hamaj ke tɔɣv

5 Ōpɔ́yú pa nɔhəkutv kuyaku tooso nyəŋkv wule, Isətee suu ɪ kawulaya wontu na í polo na í səŋ wulav taya tɔɔ. Na wulav n̄á caɣa ɪ kawulaya kumte tɔɔ ké nɔnɔkeelasv. ²Waatu wei wulav na Isətee na í səŋa mpv, ulena Isətee nyuvv te na wulav hulv-ɪ ɪ wula kɔátúyú na Isətee polo í tokina kv nɔɣɔ taa. ³Ōpɔ́yú wulav pɔɔsa-ɪ si: Alaafəya kele? Heeli-m mpi n caaki tɔ, paa ma kawulaya hɔɣɔlvɔv maa ha-ŋ. ⁴Ntena Isətee cɔ si: Hai, ma ce, alaafəya ké. Ma

caa ké si nyana Hamañ í kəw ma tɛyɛ saŋa na í tɔɔ.

⁵Mpúyú wulav tila kpakpaa ke Hamañ waali si pá polo Isətée tɛyɛ tɔɔv isu ílé i nyulɔvɔ tɔ. Ulena pá tɛɛ.

⁶Pa nyɔkaya sulum ke waatu wei ulena wulav pɔɔsi Isətée si: Pepeye n nyulɔyɛ yee? Paa ma kawulaya hɔɔɔlvɔv, maa ha-ŋ. ⁷⁻⁸Mpuyule Isətée si: Hai, ma ce, nti ma nyulɔyɛ teu tɔɔle si cele nyana Hamañ í kəw ma tɛyɛ tɔɔv tɔtɔ. Ule maa heeli-ŋ nti tɔ wɛɛ tɔ.

Hamañ caaki Maatosee kuyɔ

⁹Mpúyú Hamañ luna Isətée tɛyɛ kuyaku ŋku na laŋhulɔmle sɔsɔle. Ulena í maɣana Maatosee ke wulav tɔyaya nɔnɔɔ, ama Maatosee ta kulɔ yaa í nyɛɔhɛli si i sɛeki Hamañ, ulena pááná huu Hamañ. ¹⁰Ulena í kpa i ti na í kpe na í tili na pá yaa i taapalaa na i alɔ Seleeɛsi. ¹¹Mpúyú Hamañ sama i ti na i wenav sɔsɔm na i pɔyalaa kupiŋ. Na teeli wei wulav tu-i na í kpa-i i akewenaa na i waali nyóma pa nyɔvɔ tu tɔ. ¹²Pɔle pɔ paasi, na í tasa si: Ma tike təkɔŋ ké Isətée ləsaa si ma su wulav na tɔ tɔɔ i tɛ. Páɔ́ cele ma na wulav tɔ tasɔyɛ Isətée tɛyɛ mɔlvɔv na tɔ tɔɔ tɔtɔ. ¹³Ama ma maɣana Yuta tu Maatosee ke wulav tɔyaya nɔnɔɔ. Ulena ma laŋle wakəli na má sɔw tənɛ unɔ tɔ tənɔ tɔ.

¹⁴Mpúyú Hamañ alɔ Seleeɛsi na i taapalaa tənɔ tɔma si: Pá saaki tesika na ká kulɔ isu meətələnɔaa hiu na kakpasɔ. Ulena cele tanaŋ n səlɔmɔ wulav na pá pusi Maatosee na-ke. Ule nyana wulav í ká polo tɔɔv na laŋhulɔmle.

Tənaɣa tɔm tənɛ tɔ maɣa Hamañ, na í lá na pá saaki tesika.

Wulav kusvɔv ke Maatosee nyɔvɔ

6 Mpúyú ahoɔ anɔ wulav ta pəsi na í too. Ulena í yele na pá kɔna

kutɔɔsvɔv takəlaya na pá kala-i-ké.

²Tənaɣa pa maɣana ka taa si: Maatosee ka kula wulav tɔyaya tanlaa Pikitaŋ na Teleki pa waali. Waatu unɔyɛ pele pa caakaya wulav ke niŋ tɔvɔ. ³Kelena wulav pɔɔsi si: Na pepeye pa kusəna Maatosee nyɔvɔv ke mpv unɔ pɔ tɔɔ? Ntəna təmle nyóma si pa ta lapɔ-i pulɔ.

⁴Mpúyú wulav pɔsaa si: Awe we taya tɔɔ?

Ule pu pana Hamañ ka polaa si i səlɔmɔyɛ wulav si pá pusi Maatosee na tesika ŋka paa saakaa tɔ. ⁵Ntəna təmle nyóma heeli wulav si: Hamañ səŋna taya tɔɔ. Ulena wulav si: Í svɔ.

⁶Hamañ svɔwa ulena wulav pɔɔsi-i si: Ye wulav caa i kusɔ yulɔ nyɔvɔv, pepeye paa lapɔ-i?

Mpúyú Hamañ huɔwa i taa si: Ma nyɔvɔv ke i caa kusvɔv. ⁷Ntəna í cɔ wulav si: ⁸Tacaa, cele-i nyá kawulaya wontu, na nyá kpaɣanv wei pa tema ntenuyu tɔ. ⁹Ulena nyá akewenaa taa nɔɔɔlvɔv suu-i wontu nti na í cayasi-i kpaɣanv tɔɔ. Ulena í cɔɔna-i icate nɔnɔɔsi tɛɛ, na í kpaalɔyɛ si: U naaki isəna wulav laki yulɔv wei i nyɔvɔv i kusəyɛ tɔ.

¹⁰Mpúyú wulav tɔma Hamañ si: Kpaɣa wontu ke nɔnɔɔ na kpaɣanv, isu n yɔɔtɔaa tɔ. Polo n la mpúyú Yuta tu Maatosee, wei i we ma təmle taa ké ma nɔnɔɔ tɛɛ tɔ. Taa sɔw mpi n yɔɔtɔaa tɔ pɔ taa pulɔ.

¹¹Tənaɣa Hamañ kpaɣa wontu na kpaɣanv na í suu Maatosee. Ulena í cɔɔna-i icate nɔnɔɔsi tɛɛ ké kpaɣanv tɔɔ. Na í kpaalɔyɛ lɔlv si: U naaki isəna wulav laki yulɔv wei i nyɔvɔv i kusəyɛ tɔ. ¹²Pɔ waali ké Maatosee mɔla wulav nɔnɔɔv kin. Ulena Hamañ náa se na í svɔ i tɔyaya na í taka i isentɔɔ na laŋwakəlle sɔsɔle. ¹³Mpúyú i keesa i alɔ Seleeɛsi na i layatv tasəlaa tənɔyaya mpi pɔ maɣana-i tɔ. Ulena pele pá tɔmɔ-i si: Maatosee

wei ı isentaa pə sʊv-ŋ tisuyu ke isəntɔ tɔ, ı kə Yuta tv kə. N kaa kpaɣa pʊlvuy ı tɔɔ, n kpisaa kə. ¹⁴Pa tɔŋna mprɔɣɔ yɔɔtuyv ıle wulav tillaa kɔmɔɣale na pə yaa Haman ke kpaɣpaa sı ı na wulav pə polo isətee tɛɣe tɔɣv.

Haman kuvy

7 Mprɔɣɔ wulav na Haman pa pola isətee tɛɣe tɔɣv. ²Waatu wei pa ɔaya sulum nyɔɔv ılena wulav pɔɔsı isətee ke kulvmtv nti ı ka pɔɔsa-ı tete tɔ sı: Pepeye n nyuləɣı yee? Paa ma kawulaya hɔɣɔlvuyv maa ha-ŋ.

³Mprɔɣvle isətee sı: Hai, ma ɕe, ma nyuləɣı kə sı nı ya má na ma yəlaa tá weesıŋ. ⁴Pə taya pʊlv, pa pɛeta-tv sı pa lentəɣı na pá kpiisi-tv. Ye paa pɛeta-tuyv sı tə tɔɣv yomle, maa sumaya ma taa nɔki na má kayatəɣı-ŋ.

⁵Mprɔɣɔ wulav pɔɔsa isətee sı: Pepee, awe maɣasəna mprɔɣɔ ı taa? Le-tv?

⁶Ntena isətee sı: Tá kolontu sɔsɔ ınəɣəle ıɣayav Haman ıne.

Tənya Haman tənuyv lvla pee ke wulav na isətee pa isentaa təna. ⁷Ulena wulav kuləna páná ke tətɔɣvle na ı lu nɔnɔɣv tɛe kə tıɣ tɛe. Haman ɕekənaa sı ı tɔm tɛma, ılena ı saalı isətee kın na ı wiikina-ı sı: Waasi-m. ⁸Wulav luna awalı na ı sʊv, ıle ı maɣana Haman luŋa isətee tɔɕayale nté. Mprɔɣvle wulav mapa kapuka sı: Pə kpeŋna ma alv na nı kpiki ıleye ma isentaa ɕəne tɔtɔ?

Wulav nɔɣv ta tu tiita ate. Ulena təmle nyəma həkɔ Haman isentɔɔ. Mprɔɣɔ pa həkaya mpa pə wee sı pá kv tɔ. ⁹Mprɔɣɔ təmle nyəma taa lelv wei pa yaa sı Haponaa tɔ ı heela wulav sı: Haman ka saaka tesika na ká kvlı məetələnaa hiu na kakpası ke ı nɔnɔɣv tɛe sı, ı pusiɣı Maatosee wei ı ka waasa-ŋ tɔ. Ulena wulav sı: Pa pusi-ı təna.

¹⁰Ulena pá pusi-ı na tesika ŋka ı ka saaka Maatosee tɔɔ tɔ. Ulena wulav páná tii təfe.

8 Mprɔɣɔ wulav Aselusi hawa isətee ke Yuta nyəma kolontu Haman təyaya na ı nyəm təna ke kuvaku ŋkv. Ulena isətee hvlı wulav ke Maatosee sı ını ı lvlvuyv tv ke-ı. Ntena wulav náná yaa Maatosee ²na ı ɕele-ı kukuule nte ı ka mv Haman kın tɔ, na isətee sı-ı Haman təyaya paasənlv.

Wulav sənau ke Yuta nyəma

³Mprɔɣɔ isətee tasa wulav ke yɔɔtənav. ı hota ı nɔɔhɛe tɛe kə na wula na ı wiina-ı sı: Səŋsı ıɣayatvnaa mpa Akakı tv Haman ka tayana Yuta nyəma tɔɔ tɔ. ⁴Ulena wulav hvlı isətee ke ı wola kprátóɣv na ı kvlı na ı səŋ ı isentaa. ⁵Na ı tɔ sı: Hai ma ɕe, ma ɕaa sı nı yele na pá ŋmaa na pá səŋsı tɔm nti Akakı tv Hametata pəyalv Haman ŋmaawa sı, pa kv Yuta nyəma mpa pa we nyá kawulaya tetv təna taa tɔ. ⁶Ma kaa pəsı na má nyənəɣı ma yəlaa səm ke mpv.

⁷Mprɔɣɔ Aselusi ɕv isətee na Yuta tv Maatosee sı: ı naa ma ha isətee ke Haman təyaya. Ma yelaa na pá pusi-ı na tesika ke timpı ı tv Yuta nyəma tɔɔ kə nıŋ tɔ. ⁸Mpv tɔ, ma kaa pəsı na má layası tɔm nti pa suna ma hətə na pá tv ma kuvvsum tɔ. Ule ı ŋmaa lɛetəlı ke ısəna ı ɕaakı sı pá waası Yuta nyəma tɔ. ı ŋmaa-ı na ma hətə taa na ı tv ma kuvvsum.

⁹Mprɔɣɔ Maatosee kota wulav takəlası ŋmaalaa ke kuvaku ŋkv kv maɣamaya. Pı kə pa ıɕtv tooso nyəŋ Sıfaŋ kuvaku hiu na tooso nyəŋkv wule kə. Ulena pá ŋmaa takəlası ke Yuta nyəma na tetv feŋlaa, na tetv hɔɣvleŋ nınvwa na hiu na naatosompɔɣvlaya (127). Pə kpaɣav hatoo ɛntı haləna ltiyopii tɔ, pə kvmatəŋnaa sɔsaa na nyvyv nyəma ke pa ŋmaawa na pá teləsəna paa piitim mpi pə taa. Na Yuta nyəma tɔm taa tɔtɔ. ¹⁰Wulav Aselusi hətə ke pa ŋmaanaa na pá tv ı

kuyusum. Ulena tillaa caɣa ɪ kraɣanəŋ sewa nyəŋ na pá pona leetələnnaa mpeɣe tetu təna taa. ¹¹Leetələnnaa mpe pa taa tənaya wulav ha nɔɣɔ ke tetu təna taa Yuta nyəma si: Í kpeveli na í taŋ. Paa piitim mpi pə yəlaa í koma-meɣe yoonav í ku-we, na í kpeŋna pa alaa na pa piya na í kuu pa wenav. ¹²Isətu naanŋwa na naale nyəŋ Ataa kuyaku naanŋwa na tooso nyəŋku wule maɣamaɣa ke í ká la mpv inəyi tetu təna taa. ¹³Pu wee si pá teləsi leetələnnaa mpe pa təm ke paa tetu hɔɣɔlvu ŋku ku yəlaa ké, na pəcɔ Yuta nyəma sɔlv pu na pá leeti pa kolontunaa ke kuyaku ŋku ku wule. ¹⁴Tillaa nu wulav təm ntəyi mpv ulena pá kra kawulaya kraɣanəŋ tɔɔ na pá həkɔ na pá tɛɛ. Mprúyú pa heela təm nti tətɔɣɔ Susi ɪcate taa.

¹⁵Mprúyú Maatosee lu wulav tɛ, na í suu kawulaya wontu na pá liitəyi akpaayala na tə huluma, na kponkrontu toŋ nyəntu capa kuɛem na í tema wla ntenuyu. Ulena Susi ɪcate nyəma wiliti. ¹⁶Mprúyú pə heesa Yuta nyəma laŋa ke sɔsəm na pá nu leleŋ na pə kusi pa nyuvu. ¹⁷Mprúyú wulav təm nti tə tala paa tetu hɔɣɔlvu ŋku, na paa ɪcate nte tə taa. Ulena Yuta nyəma laŋa hulumi katatəlaya na pá lá acima. Mprúyú sɔɣontu kra piitim lempi nyəma na pa taa payale mv Yutaitu.

Yuta nyəma leetvɔ

9 Waatu wei pə tala pa isətu naanŋwa na naale nyəŋ Ataa kuyaku naanŋwa na tooso nyəŋku wule, isu tetu nyəma ká ŋmakəli Yuta nyəma isu wulav ka siw tɔ. Ulena pá layasi na Yuta nyəma məli-weɣe ŋmakəlvu. ²Mprúyú Yuta nyəma kota paa ɪcate nte tə taa ké tetu təna taa, na pá taŋ na pá yoonaa mpa pa puki pa kuvu tɔ. Ama Yuta nyəma təm lapa yəlaa ke sɔɣontu ke teu. Pa

taa nɔɣɔlv ta pəsi na í la-weɣe pulv. ³Mprúyú Maatosee təm lapa sɔɣontu ke akewenaa sɔsaa, na tetu fenlaa, na kumatəŋnaa sɔsaa, na kawulaya taa nyuvu nyəma, na pá seena Yuta nyəma tɔɔ. ⁴Mpi tɔ, Maatosee nyuvu ka kula ɪ təmlɛ taa ké na ɪ hətɛ yaa na pá tala tetu hɔɣɔləŋ təna taa, na ɪ toŋ sɔsəyi tam.

⁵Mprúyú Yuta nyəma kuwa pa kolontunaa tənaya sɔsəm, na pá lana mpa paa caaki-we tɔɣɔ isəna pa sɔɔlaa tɔ. ⁶Pa kuwa yəlaa nasəle na nunŋwa (500) ke Susi ɪcate taa. ⁷⁻¹⁰Mprúyú pa kuwa Yuta nyəma kolontu Hametata pəyalv Haməŋ pəyalaa naanŋwa. Pa həla nté Pasanetata, na Taləfəŋ, na Asəpata, na Polata, na Ataliya, na Alitata, na Paamasetaa, na Alisayi, na Alitayi, na Fayesata. Ule pa ta kuu pa wenav.

¹¹Mprúyú pa heela wulav ke kuyaku ŋku ku maɣamaɣa ke yəlaa isəna pa kuwa Susi ɪcate taa tɔ. ¹²Ulena wulav heeli isətɛ si: Yəlaa nasəle na nunŋwa (500) ké Yuta nyəma kuwa Susi ɪcate taa tike, na pá sɔsəna Haməŋ pəyalaa naanŋwa. Isəntɔ pa kaa laŋ kuvu ke sɔsəm ke tetu hɔɣɔləŋ leləŋ taa. Ye n nyuləyi pulvpu tɔtɔ, ulɛ n sələmi-m, maa ha-ŋ-wi.

¹³Ulena isətɛ si: Hai, ma cɛ, ma caa ké si n ha Yuta nyəma ke kuyaku ke cele isu saŋa na pá pusi Haməŋ pəyalaa naanŋwa wei pa kuwa mpv tɔ na tuŋ.

¹⁴Mprúyú wulav ha nɔɣɔ na pá kpaali mprúyú Susi ɪcate taa na pá pusi-we na tuŋ. ¹⁵Pə fema pa isətu Ataa kuyəeŋ naanŋwa na liyiti nyəŋku wule, ulena Susi ɪcate taa Yuta nyəma ku yəlaa ŋmunvuvu nuunŋwa (300). Ama pa ta kuu pa wenav.

¹⁶Mprúyú tetu hɔɣɔləŋ leləŋ taa Yuta nyəma kotaa na pá taŋ pa kulaa. Haləna pá ku pa kolontunaa na mpa paa caa-we tɔ pa taa ké yəlaa iyisi nu-

toso na naanɔwa na kakpasɪ (75000). lle pa wenav ke pa ta kuu. ¹⁷Pa ɪsɔɔɔ naanɔwa na naale nyəŋ kuyaku naanɔwa na tooso wule ke pə lapa mpv. Pə fema naanɔwa na liyiti nyəŋku ulena pá lá kuleye acima kuyaku sɔsɔɔv. ¹⁸Ama kuyaku naanɔwa na tooso na liyiti taa ké Susi ɪcate taa Yuta nyóma ná kotaa na pá kv pa kolontunaa. Ulena pá lá naanɔwa na kakpasɪ nyəŋku ke acima kuyaku sɔsɔɔŋku. ¹⁹Pə tɔɔ ké ye pə tala pa ɪsɔɔɔ naanɔwa na naale nyəŋ Ataa, kuyaku naanɔwa na liyiti nyəŋku wule, acalɛɛ səkpena taa Yuta nyóma laki acima ké na pá haaki təmaɣa kucɔɔŋ.

Acima kutɔɔsɛ

²⁰Ōpɔyú Maatosee ŋmaa kuyeeŋ unɪ ɪ tɔm na í tilina Yuta nyóma mpa paa we tetv təna taa tɔ. Paa pəcɔɔ pəcɔɔ nyóma, paa pooluŋ nyóma. ²¹Na í su sɪ: Paa pənaɣa ŋka í ká tɔɔ mə ɪsɔɔɔ naanɔwa na naale nyəŋ Ataa kuyaku naanɔwa na liyiti na naanɔwa na kakpasɪ wule ke acima. ²²Mpi pə tɔɔ tɔ, kuyeeŋ unəɣɪ Yuta nyóma fita pa kolontunaa. ɪsɔɔɔ unɪ ɪ taa ké pa lanɣwakəlle pəsa lanɣhulɔmle na pa wahala ná pá pəsi kɔpantv. Pə tɔɔ ké pə weɛ sɪ pá tɔɔ acima ke kuyeeŋ unɪ na pá ha pa təma na konyɔntunaa ke kucɔɔŋ. ²³Ōpɔyú Yuta nyóma muwa nti Maatosee ŋmaawa tɔ na pá su sɪ: Tíí laki ŋpɔyú paa pənaɣa ŋka.

²⁴Ntəna Maatosee tɔɔsɪ-we sɪ Akaki tv Hametata pəyalv Haməŋ wei ɪ ké Yuta nyóma kolontu tɔ ɪ ka tema ɪ taa ké sɪ ɪ kpiisiyi-tv. Haləna í maɣasɪ pəle nte pa yaa sɪ Pulim tɔ, na í suna ta kuyv kuyaku. ²⁵Ama ɪsətɛɛ ná wulav, ulena

ílé ɪ ŋmaa, na ɪsəɣatv nti Haməŋ ka tv ɪ taa ké Yuta nyóma tɔɔ tɔ, tɔ məli ɪ nyuvv taa. Pə tɔɔ ké pa pusa ɪ na ɪ pəyalaa na tuŋ. ²⁶Pə tɔɔ ké pa ha kuyeeŋ unəɣɪ pəle maɣasuvv hətɛ sɪ Pulim. Ōpɔyú pa keesəna ɪɛtəli taa tɔm, na nti tu maɣana-we tɔ. Ulena ²⁷pá su sɪ pá na pa piya na Yuta tapəsələŋ paa tɔki acima ke kuyeeŋ unəɣɪ paa pənaɣa ŋkaɣa teitei ɪsu Maatosee suw tɔ. ²⁸Pə weɛ sɪ tetv təna taa Yuta nyóma təna na pa waali lulɔŋ nyóma paa tɔki Pulim acima aneyɛ tam tɔɔ ké, pa kaa sɔɔ a tɔɔ.

²⁹Ōpɔyú ɪsətɛɛ na Yuta tv Maatosee pa tasa ɪɛtəli naale nyəŋ ke ŋmaav sɪ pə sɔɔsɪ kancaalaya nyəŋ ke toŋ ke Pulim tɔm taa. ³⁰Aselusi tetv hɔɣɔləŋ nunɔwa na hiu na naatosompɔɣɔlaya taa (127), Yuta nyóma ke pa ŋmaa ɪɛtələnna mpe sɪ pə ha-weye alaafəya. ³¹Ulena pa na pa waali lulɔŋ nyóma pa tɔki Pulim acima anəɣɪ kuyeeŋ wei ɪsətɛɛ na Maatosee pa su-we tɔ. Pa yɔɣɔta nɔhɔkutv na wula nna paa wii na pə fɛɛ acima kuyeeŋ unɪ tɔ pə tɔm. ³²Ōpɔyú ɪsətɛɛ lapa na Pulim acima pəsi pulv sɔsɔɔm. Ulena pá ŋmaatəɣɪ takəlaya taa.

Maatosee waasvɔv ke Yuta nyóma

10 Ōpɔyú wulav Aselusi tv lampuu ke tetvnaa mpa pa təna ɪ tɔɣaa tɔ pa yəlaa, haləna pə kpenna tetv nti lum cɔɔnaa tɔ. ²Pa keesa Aselusi təma lenna nna a huləɣɪ ɪ toŋ na ɪ pəsuvv tɔ, na ɪsəna ɪ kusa Maatosee nyuvv tɔ pə tɔm ke Metii na Pɛɛsɪ awulaa takəlaya taa. ³Yuta tv Maatosee ka kena wulav waali tv təkrem. ɪ paasayana ɪ Yuta nyóma ke teu ké. Ulena pəle pá tvɔvna-ɪ na pa luɣv svv-ɪ teu.

SOOPU

TOM TAKĒLAYA

Kutvlutu

Takĕlaya kanĕ ka taa kĕ pa keesĕyi apalu wei pa yaa si Soopu tō i tōm. I ka tōma teu kĕ i feina isayatiya. Halōna ilōyōu nāá tō si lō ha Soopu tōyō i tōnte we teu. M̄p̄ȳb̄ lō yelaa na p̄ mayasi Soopu na p̄ kpiisi i piya, na i wenuv tōna, na i alaafōya tōtō. Paa na mpv Soopu ta lō tōy. Ama i cekōnaa kĕ si lō kele p̄ tōna p̄ tu na i laki isēna i caaki tō. P̄ waali kĕ lō m̄ȳna Soopu ke i wenuv mpi pu kpiisaa tō p̄ tōnaya tōm naale.

Isēna pa faḡa Soopu takĕlaya tō:
Soopu tōm tō kutvlutu, titite 1-2
Soopu na i taapalaa tooso, titite 3-31
Ulihu kuyōyōtutu, titite 32-37
lō kuyōyōtutu, titite 38-42:1-6
Kutĕkĕtu, titite 42:7-17

Satanu mayasv̄ȳu ke Soopu ke tōm kancaalaya nyēm

1 Apalu nōyōlv̄u i ka wenna Wusi tetu taa, na p̄ yaaki-i si Soopu. Apalu unu i feina kawaliya, i t̄ȳȳȳ tampana, i nyayna lō, na i cōlōȳ isayatu. ²Soopu ka lula apalupiya ke naatosompōyōlaya kĕ, na p̄elaa tooso. ³I wena t̄mle nyēma ke tuutuuma. Yooyoonaa nā we iyisi tooso (3000), naay k̄valah̄ȳ ke nasāle na n̄un̄wa (500). Kraḡasi nā we nasāle na n̄un̄wa (500), heeḡ ke iyisi naatosompōyōlaya (7000). Apalu unu i nyv̄ȳu ka k̄lēna kulv̄ȳu ke ilim t̄lule tetu taa.

⁴Ye i p̄yalaa í keesaa, pa laki acima kĕ na p̄ kaas̄ȳ tēma. Pa yaaki pa newaa alv̄ nyēma tooso, na p̄ cōki tēma te na p̄ tōki na p̄ nyōki. ⁵Ye pa

cō pa tēna pa te na p̄ cuyusi, ile Soopu koti i piya na í la-weye nyōȳ tō asilima keelv̄ȳu kōtaya. Ku feḡ tanay, lēna í kul̄ lōy, na í lá paa wei i nyv̄ȳu taa kĕ kōtaya ḡka kōkō lusa ka tēna tō. Mpi tō, Soopu mayasaya i taa kĕ si, ntanyi i piya t̄v̄v̄wa lō na sí wakōlēna-i si lotu taa. M̄p̄ȳb̄ i lakaya tam.

⁶M̄p̄ȳb̄ kuyaku nakv̄li isōtaa yōlaa*fa* pola Tacaa kiḡ, na Satanu we pa hekv̄. ^ai yōyōtaa kĕ si lō p̄yalaa. Ama tá t̄v̄wa si isōtaa yōlaa. ⁷Ntena Tacaa p̄ōsi-i si: N luna le?

Satanu si: Ma luwaya si ma cōki tetu. ⁸Kelena Tacaa si: l̄s̄ntō n ta lah̄ ma t̄mle tu Soopu ke nav̄. I feina saala kĕ ate. I feina kawaliya, i t̄ȳȳȳ tampana, í nyayna-m, na i cōlōȳ isayatu. ⁹M̄p̄ȳv̄le Satanu nōyō t̄k̄p̄av̄ si: Yem tō kĕ Soopu nyayna-ḡ? ¹⁰N kenta í na i yōlaa na i wenuv pa tō, na í kooli i kulap̄m ke kupantu. Halōna i tōla huki katatālaya ke tetu taa tō se. ¹¹Tōv̄, t̄u niḡ ke Soopu wenuv tō na í nā. Ye ílé i ta t̄v̄-ḡ ile ma yele nōyō.

¹²M̄p̄ȳv̄le Tacaa tōma Satanu si: Ma t̄v̄wa Soopu kuwenam ke nyā niḡ taa. Ama taa tokina i mayamaya kĕ. lēna Satanu yele Tacaa na í tee.

¹³M̄p̄ȳb̄ kuyaku nakv̄li Soopu p̄yalaa, na i p̄elaa, pa we pa taalv̄ te, na p̄ tōki na p̄ nyōki. ¹⁴Ile t̄mle tu nōyōlv̄u pola Soopu kiḡ ntē na í heeli-i si: T̄ halayana naay ntē na kraḡasi nāá tōki tēna. ¹⁵T̄nayale Sapa nyēma tii tá tō, na p̄ k̄ t̄mle nyēma lelā, na p̄ kuu tōla. Ma tike ma fitina na má kō si ma heeliyi-ḡ.

¹⁶T̄mle tu unu i nōyō ta tu tiita ate ile t̄mle tu l̄lv̄ nā kōmayale, na í tō si: Tev̄ tii heeḡ kalāk̄ȳ na t̄mle nyēma pa tō, na p̄ k̄ pa tēna. Ma tike ke p̄ sōv̄va na má kō si ma heeliyi-ḡ.

^a1:6 *isōtaa yōlaa*: C̄ne ile t̄ t̄ȳna nasaala tōm Piipilinaa taa nōyōlv̄ȳu. Ílé

17 Təmle tu unı ı nɔɔɔ ta tu tiita ate, ıle təmle tu ləlv kəmayale na í təŋ sı: Papi-loni ŋmulaa kpeka tooso tii tá tɔɔ. Ulena pá kú təmle nyéma na layate, na pá kuu yooyoonaa. Má tike ke pə sɔɔwa na má kɔɔ sı ma heeliyi-ŋ.

18 Təmle tu unı ı nɔɔɔ ta tu tiita ate, ıle təmle tu ləlv kəmayale na í heeli Soopu sı: Nyá pəyalaa na nyá pəelaa ka kota pa taalv te na pá tɔki na pá nyɔɔki.

19 Ulena kacuculaya sɔsaya nakəli ká ma kutuluyu ŋkulunasi liyiti na toŋ, na kú kpesi na kú takı-we na pá sı. Ma tike ke pə sɔɔwa na má kɔɔ sı ma heeliyi-ŋ.

20 Tənaɔale Soopu kulaa na í cəli ı toko, na í looli ı nyuvu. Ḿpúyú ı hənta lɔ kə ate na í saalı ḿpúyú ı isentɔɔ.

21 Ulena í tɔ sı:

Kpete ke ma too lula-m,
na kpete tɔtɔɔ maa məli tetv tɛɛ.
Taaɔa hana, kulvm unı ı kpayana.
Mpu tɔ, maa sɛɛ-ı kə.

22 Pə təna mpi pə mayana Soopu ke mpu tɔ, ı ta pəntəna lɔ kə pə taa. Pəɔɔ ı ta yɔɔɔt-ı isayatu.

Soopu mayasuvu təm naale nyəm

2 Ḿpúyú kuyaku nakvli ısɔtaa yəlaa 2 pola Taaɔa kiŋ tɔtɔ, na Satanı we pa həkv. 2 Ntena Taaɔa pɔɔsı-ı sı: N luna le?

Ulena Satanı cɔ-ı sı: Ma luwaya sı ma cɔɔki tetv. 3 Kelena Taaɔa sı: ısəntɔ n ta laŋ ma təmle tu Soopu ke nav. ı feina saala kə ate. ı feina kawaliya, ı təŋəyi tampana, ı nyaŋna-m, na í cələyi isayatu. Ulena lɔɔ tasa sı: Satanı nyá yelina na má tú Soopu ke wahala ke yem. Ama ıle ı kisa kwakələm kə təsayaɔaya. 4 Tənaɔale Satanı nɔɔɔ təkpaɔ sı pa tuka ituule sı: Pa haa púyú kə na kulv kú ha. Yvsv wena mpi tɔɔɔ ı kuyı na í yana ı weesuyu. 5 Tɔɔ, lɔɔ tú niŋ ke Soopu tɔnsvu na ı mvwa tɔɔ na ń na. Ye ı ta tvv-ŋ, ıle ma yele nɔɔɔ.

6 Ntena Taaɔa heeli Satanı sı: Tɔɔ, ma tu Soopu ke nyá niŋ taa. Ama taa tokina ı weesuyu kə.

7 Ḿpúyú Satanı yela Taaɔa na í tɛɛ. Ulena í tú Soopu ke hiŋ isayaŋ ke pə kpayav ı nyuvu na pə tii ı nɔntaaləŋ tɔ.

8 Ulena Soopu caya tɔlvma taa, na í hiki tataya na í kaaləyəna ı ti.

9 Ḿpúyú Soopu alv tɔma-ı sı: N sɛɛsa ısəle sı ń taa wakələna lɔɔ suwe? Tvsv-ı, na ń sı na ń həɛsı. 10 Ntena Soopu cɔ-ı sı: Alv nyá, n yɔɔɔtəyi mpu ısvı kraŋtu suwe? Ye lɔɔ ka lakaya-tvuv kupaɔtu na tá laŋa həɛwa. ı kɔma na í laki-tvuv isayatu tə kisi?

Paa na Soopu wahala unəyi mpu tɔ, ı ta pəntəna lɔɔ kə natələyi ı yɔɔɔtaya taa.

Soopu taapalaa tooso təm

11 Soopu ka wena taapalaa tooso kə. Mpeyele Temaŋ tv ılifasi, na Suha tv Pilitati, na Naama tv Sofaa. Pa nuwa Soopu wusasi təm, ılena pá polo sı pa wiiliyi-ı na pá caya ı kiŋ na pá həɛsı ı laŋle. 12 Pa loosa Soopu ke pooluŋ na pá wu-ı nyəm. Pa kəntəna-ı na pá cekəna-ı, ılena pá tvli nɔɔsı, na pá cəli pa tokonaa, na pá ŋmusı pa nyɔɔŋ taa kə tetv. 13 Ulena pá caya ateyə ılim na ahoɔ ke kuyɛɛŋ naatosompɔɔlaya. Pa ta yɔɔɔtəna-ı natəli kə ı wusasi nsvı sı katatəlaya tɔɔ.

SOOPU NA ı TAAPALAA TOOSO

(Titite 3-31)

Soopu wula

3 1-2 Pə waalı kə Soopu tvsva ı kuyaku kulvlsvu na wula sı:

3 Pə hısvı ma kuyaku kulvlsvu, na ahoɔ nna pa yɔɔɔta ma lsvuvu təm tɔ.

4 Pá nyəni-kuyv səkpetyv nyəŋku. ısɔtaa lɔɔ í taa pɔɔsı kv təm.

Pəyele nyaaləm napəli pə taa nyaali-kv.

⁵ Isotom na atetəle səkrətvuyv í pəvsi kv təv.

Na isənmuntvuyv kvkrəstvuyv waasi-kv, yaa ilim sí na pə yu isu ahoo.

⁶ Ahoo aní á kəli lenna ke səkrətvuyv.

Pá taa tasa-yeyə kalənav ke isətvnaa, yaa pənavə taa.

⁷ Ahoo aní, á saali kaalvlayə ke tam təv.

A taa nu laɣhvlbmle kawilitayə nakəli təv.

⁸ Tvwaə mpa pa nyəmə kuyeyə ke mpusi təvsyv,

na pá kraasəyi tum səvə*fa* pááná tə.

Pá təvsi ahoo anəyi mpusi. ^a(Təlaakəɣ)

kena táá teləsi sí tum səvə.

⁹ Səkrətvuyv í waasi tvlvmalvuyv təv,

na ahoo aní á taɣ ilim na á wu.

Pə́cə́ á taa loosi pə nyaaləm.

¹⁰ Mpi tə, a ta kaɣati ma lvlvuyv,

na saɣə má naaki wahala səvə unə.

¹¹ Pepe təv ké ma taa sí na pə́cə́ pá lvlm,

yaa ma taa hee ma luv waatv?

¹² Pepe təv ké pə ha-m too,

na í su-m í təv na má mvst-í?

¹³ Isəntə tə, maa həntaa təpamm ke pəlaav taa,

na má tooki, na má heesəyi.

¹⁴ Ma na awulaa səsaa na tetv nyəvə

mpa pa ηmaaki tēsi səsəvnsi tə,

¹⁵ yaa awulumpiya mpa pa wena wula

na pá suuliyi liyitee ke tēsi taa tə.

¹⁶ Maa we isu pə həlvsuyv

pəyayə na ká ta ná ilim tə.

¹⁷ Isayav yeki í isayatu ke pəlaav taa.

Tənavə mpa pa kawa katatəlayə tə,

pa heesəyi tam təv.

¹⁸ Saləkatvnaa təna we heesvuyv taa ke tənayə.

Paa tasəyi ηmakəllaa hólə ke nuu.

¹⁹ Səkpəlu na səvə pa we kvlvm ke tənayə.

Pəyele pə cekv yom na í caa.

²⁰ Pepe təv ké ləv yeki na wahala nyəma naaki ilim?

Na í haaki laɣwakəlle nyəma ke weesuyv?

²¹ Pa taɣə səv, na pəle pu kəɣ.

Na pá pəekəyi-wəyi teu isu liyitee.

²² Yvlv wei í laɣle ká hvlvməna

na í ηmaali sí í hika pəlaav?

²³ Wei í mpaav ηməlaa

na ləv tama-í kotayə tə yáá?

²⁴ Ma təvənavə nté feesiɣ tisuuyv,

na má mələyi pə fei tənayə,

isu lvm kpeɣuyv tə.

²⁵ Ye ma tú ma taa ke pulvpu səvəvntə pə kəɣ ké.

Mpi ma seeki təvə ma naaki.

²⁶ Ma ta nyi təpamm yaa alaafəyə

yaa heesvuyv təm.

Ama cəvseə watəvəna-m.

Ulfasi kuyəvətv

4 Mpvuyv Teməɣ tv Ulfasi təma Soopu sí:

² N ká pəsi na n kəntəli na má yəvətvəna-η?

Mpi tə, təm we ma taa ké, maa pəsəyi na má su.

³ Nyá seɣesəna yəlaa pəyale.

Pəyele n nyəmə acamaa ke apalvtə səvəsvyv.

⁴ Nyá tasayana layatv ke mpa pa caa hotuyv tə,

na n kusəyi mpa səyəla nyəkəa tə.

⁵ Pə mayana nyá, uləna nyá apalvtə

yəvələyi na n huɣutiɣi lotu na?

⁶ Lsu n nyanayana ləv ké na pə waasəyi-η?

Na nyá təntə kvpante náá tvv-η naani?

⁷ Hvsv nyá taa, too tə,

n nawa pə kpiisa kvpama, yaa tampana təɣlaa na?

⁸ N nyəmə teu təsiyisiyi sí,

^a3:8 *tvv səvə*: Piipili yaawa wontuyv kvne sí (Lefiyatəɣ) na Nasaala taa, yaa

ye yulu hala kutakeesam yaa i tuu wahala, mpv unayi i kɔŋ kum.

⁹ Lɔ wosa pə yɔlaa ke heelim na páná, na pə wakəlt-we na pə kpiisi-we.

¹⁰ Pa holiyi ké isu tɔɔɔlasi, na Taaɔa təkəyi-we na í peləyi pa kela.

¹¹ Ye tɔɔɔlasi í laŋa tɔɔɔnaya si səki ké, na si piya náa yá yem.

¹² Pə weləta ma ŋkraŋyuv taa ké tɔm ke mukaya tɛ

¹³ ké ahoo taa ké saa wei toosee asayɛɛ kɔŋ na tom píi yɔlaa tɔ.

¹⁴ Sɔɔɔntu watu pəla-m tɔyuluyulu, na ma tɔnuyv tana seliyi.

¹⁵ Heelim feta ma isentaa na ma tɔnuyv tana lɔlɔ kacəncəmpɔɔɔlasi.

¹⁶ Ma naakaya nɔɔɔɔl sɛŋaa, ma ta nyəmi-t.

Uena ma nu pɔntu miitiyi si:

¹⁷ Yulu pəsəyi na í tɔŋ tampana isu weye lɔ kinj?

Yaa i pəsəyi na í wee tənəŋɛɛ isu i ŋmalu na?

¹⁸ Ye lɔ tá lá naani ké i təmlɛ nyəma, na í naaki isɔtaa tillaa kinj ke kawalaya.

¹⁹ Kacəŋfana mpa i ŋmana cɔyɔ na pa tɔnɔŋ ké tetu,

na i yɔkuyv fɛi katɛ isu sonsompee tɔ?

²⁰ Lɔ naŋəyi-weye isu mɔlɔm ke kuyaku kulɔmuyv.

Paa saali tam, nɔɔɔɔl u tu paasəyana.

²¹ Pa weesuyv ŋmusi cɛpa.

Uena pá sí pa fɛina ləmayasɛɛ.

5 Ulifasi si: Soopu ma kapuka na ní ná si

nɔɔɔɔl ká c-ŋ?

Isɔtaa tillaa naŋɛɛ nyəma taa awe tɔɔ ké n ká keesəna?

² Ləmayasɛɛ fɛi tu páná kuyv-t ké.

Uena isəsɛɛmlɛ náa kú kumelɛŋ.

³ Ma nawa pə lakəna kumelɛŋ.

Mpúyú ma koola ku təyaya ke mpusi ké kpaakraa si:

⁴ Nɔɔɔɔl í taa waasi ku piya.

Si tɔm í si tənəŋnaŋ ke təhɔlɛ.

⁵ Nyɔɔɔtɔnaa í tɔɔɔ kumelɛŋ kumtu.

Paa na sɔwa kalaa wee tɔ, pá lɛɛk-ti.

Laŋlaa í kuu ku wenav.

⁶ Kutakeesam u lukəna atɛ.

Pəyele pə taya tetu tɛɛ ké wahala nyɔɔkəna.

⁷ Ama pə tɔ yulu ké si í tɔɔɔ wahala,

isu mamacəyəlasi kulɔyuv isɔtaa tɔ.

⁸ Ye maya Soopu, lɔ ké maa tawa kɔluyv,

na má pɛti-ti ma tɔm.

⁹ I kulapəm tɔwaya,

yulu kaa pəsi pə cəkənav,

yaa í nyi pə nyuv.

¹⁰ Lɔ yekina na tɛv nuki

tetu tɔɔ, na tawa nyɔɔki.

¹¹ I kusəyi mpa pə pasaa tɔɔɔ,

na í heesəyi ləyaya nyəma laŋa.

¹² I wakəlayi mpi acilayatu nyəma suku si pa laki tɔ.

I səŋsəyi pa kulapəm ke pa niŋ taa.

¹³ I kraaki nyəntaa na pa acilayatu.

Pa kpeliikpeka layatu tasuyv u waasəyi pulv.

¹⁴ Ilim na pə isəle ke pa tutiyi isu

səkpɛtuyv wee,

na pá hakəyi isu ahoo yuwa.

¹⁵ Ama lɔ ná ləsəyi icam ke sɛm taa,

na í waasəyi-ti tɔŋ tu niŋ taa.

¹⁶ I tɔyi kunyɔntu taa ké tɛɛluyv,

na í təkəyi isayalataa tana nɔɔsi.

¹⁷ Wei i ŋkraŋyuv lɔ hɔŋ tɔ, i nu lelen ké.

Ue taa kisi Tɔŋ tana tu sɛyɛsuyv.

¹⁸ Lɔ lakəna yulu tɔɔ ké hiŋ na í tu-ti kɔɔlɛ.

Lu i kuyvna na í waasəna i niŋ.

¹⁹ Paa waatu wei ké i yak-iŋ

wahalanana na asola taa,

na isayatu natəli tə kaa mayana-ŋ.

²⁰ I ká waasi-ŋ nyɔɔɔsi waatu.

Na í ya-ŋ sɛm nɔɔɔ taa ké yoo taa.

²¹ Paa pa caya nyá acaya pu kenti nyá tɔɔ ké.

N kaa nyana puluyv wahala waatu.

22 Nyɔɔɔsi na wahala pə təm ká la-ŋ wɔŋa.
 Pəyele n kaa nyana taale wontu.
 23 Pu kenti nyá tawa ke wakəllaa.
 Paa pɛɛ kulɔlɔɔŋa, yaa taale wontu.
 24 Alaafəya ká wɛɛna nyá təyaya təna taa,
 na krɛnti natəli tə kaa laŋ nyá kalakəŋ taa.
 25 Nyá piya na nyá lɔlɔyɔ nyəma ká huki,
 isu tawa taa nyutu.
 26 N ká kratəli teu ke təkunɔkunɔ
 na pə́sɔ́ n̄ suv púyó.
 Teitei isu tɔɔŋaya pukuyɔ na pə́sɔ́ pá kú tɔ.
 27 Tə pɛɛkaa na tɛ ná mpi tɔyɔle.
 Nyaya pə wɛɛ si n̄ nu-ti na n̄ cəkəna-ti.

Soopu kucɔcɔtɔ

6 Mpuɔyle Soopu cɔwa si:
 2 Ye pu we pəsuyɔ si pá mayasi ma wɔsasi na ma wahala tɔɔ,
 3 pu kəla lum nɔɔ kanyəŋa ke yuy.
 Pə tɔ kə pə yɔɔtəyɔ-m yem yem.
 4 Toma təna tu yaya-m nyəma,
 na a sɔtɔ suv-m.
 Na lɔ sɔɔŋntɔ pu-m.
 5 Kpaŋaya u wiiki ka tɔɔŋaya kupaŋka kiŋ.
 Pəyele nav u mutəyɔ nyutu tətɔyɔle.
 6 Yulu u pəsəyɔ na í tɔɔ akrofu pulɔpu.
 Pəyele yate lum kuvuluməm səpa yem kə tətɔtɔ.
 7 Mpi pu we maya acaalətu na ma taa krətəyənə tɔ,
 mpəyale ma tɔɔŋaya*fa*. ^a
 8 Hai, ye lɔ ka mukaya ma kusulumtɔ
 na í la-m mpi ma tɛɛləyɔ tɔ.
 9 Ye i ka tisaya si í tələki-m,
 na í kusɔ i niŋ kuvəntiŋ ke ma tɔɔ.
 10 Maa paana laŋhulumle,
 na má nyɔɔ tɔŋ ke wahalanaa pane pa taa.

Ma ta cələsi lɔɔ Naŋŋtu kuyɔɔtɔtu ke tiili.
 11 Pepe tɔɔ kə maa tɛɛli na má feina tɔŋ?
 Yaa má tasa tanɔyɔ na ma tomle tama?
 12 Ma toma ta ke pələ
 yaa nyəyəluyɔ kuvɛɛmuyɔ nyəna.
 13 Ma feina tɔŋ nuli,
 pə́sɔ́ ma feina wei i ká ya ma nyuyɔ tɔ.
 14 Pə wɛɛ si kuyɔŋtɔyɔlu taapalu í lapɔ-
 i kuvantɔ kɛ.
 Pə́ taa kɔɔ na í lɔ Toma təna tu.
 15 Ama ma taapalaa yɔɔla ma apalɔtu
 kə isu lɔɔv ŋku ku laa nyɔɔv tɔ.
 16 Waatu wei tɛv tɔmpɛɛ
 hooki ulɛna lɔɔŋ unɔ í su.
 17 Haŋaya kəŋ ulɛna í nyɔɔ.
 Na ilim nyaya ulɛna lɔɔŋ wuli.
 18 Lukɔtɔ puki mpatəntaa ulɛna pá yele
 pa mpaav na pá suv nyutu na pá le na
 pə́ saali.
 19 Tema təntaa na Sapa nyəma pa
 yasəyɔ ise
 na pá pɛɛkəyɔ lum na isələ kuvɛɛmle.
 20 Pa tala lɔɔv, ulɛna pə yeyeti-wɛ,
 na feele kra-weyɛ pa isələ seesuyɔ təm.
 21 Ma taapalaa mɛ í wɛ-m
 teitei kə isu lɔɔv ŋku.
 Í naaki ma wahala na sɔɔŋntɔ pu-mɛ.
 22 Ma ta sələmɔ-meyɛ pulɔ,
 yaa si í ha-m kuvəv nakuli.
 23 Yaa í fiti-m kolontunaa niŋ taa,
 yaa í waasi-m ŋmakəllaa niŋ taa.
 24 Í seyesɔ-m, maa su na má nu.
 Í huli-m timpɔ ma wakəlaa tɔ.
 25 Yulu nukɔ tampana kuyɔɔtɔtu kə na
 í tisi.
 Ama ma taapalaa kalənav náa waasəyɔ
 pulɔ.
 26 Í mayasəyɔ si í footi ma kuyɔɔtɔtu
 na í nyənɔ yem kə naani fei tu má na?
 27 Hai í tɔɔki tete kə sulav tɔɔ
 na í kpeŋəyənə mə ceu mayamaya na í
 pɛɛtəyɔ.
 28 Í nyənɔ-m teu

^a6:7 Hɛpəla taa looŋa kane ka nuw we kate.

na í ná, maa looliyi-me.

²⁹ Í su, kvtakeesam í taa kɔɔ,

í su, mpi tɔ, ma we ma tampana taa ké.

³⁰ Maa yɔɔtəyi isayatu,

pəyele kowakələtu u lukəna ma nɔɔ.

Soopu kuyɔɔtutu tɔtɔ

7 Yulu weeu ke ate cəne wee ké isu yoolu.

lɛna ɪ kuyeeɲ náa we isu

wei ɪ laku təmle na pá fəlayi-ɪ tɔ.

² ɪ we teitei ké isu yom pɛekuyɔ isotom si í heesi,

yaa təmle tu konyɔntu tanɲuyɔ ɪ kufeluyɔ tɔ.

³ Mpu un tɔtɔɔ ma kpancoou nté wɔsasi isɔtɔnaa.

Ahoo wahala nyəna ke pə cɛla-m ma paa tete.

⁴ Ye ma həntaa, ma pɔɔsəyi ma təyi si, pəlee ké maa kuli?

Ye pə ta fe lɔɲ ɪɛ

hɔwee kraɪ nyəna cɔɔsəyi-m ké, haləna pə nyaali.

⁵ Hiɲ tɔlasɪ na sonsompee waasa ma təna.

Ma tɔnuyɔ yá pɔɔɔlee na lum kpeɲ.

⁶ Ma weesuyɔ u laa tem,

isu sayata lɔlɔl kponkpoloku.

Ye ku kponkrontuyɔ í tɛma ku tənaya nté.

⁷ Hai, lɔɔ taa sɔɔ si ma weesuyɔ ké heelim.

Ma ise kaa na kupantu tɔtɔ.

⁸ Lɔɔ wei ɪ feɲiyi ma tɔɔ tɔ,

pə kaasa pəɔɔ ɪ kaa tasa-m nau.

Maa saali yem na í pɛeki-m na í wu.

⁹ Iɔu isɔɲmɔntuyɔ yaakuyɔ na ku saali yem tɔ.

Ípɔyú yulu tiiki atətəle taa, u tasəyi krau.

¹⁰ Pəcɔ ɪ mələyi ɪ təyaya taa.

ɪɛ keɛ kaa tasəyi-ɪ nyəm.

¹¹ Pə tɔɔ ké ma kaa su.

Ma laakali pəsaa ké.

Pə wee si má yɔɔɔti.

Ma laɲɛ kəla wakəlyuyɔ,

maa hulɪ-tɛye.

¹² Maya tenku,

yaa ɪ taa tum sɔsɔ,

na lɔɔ í feɲiyi ma tɔɔ ké mpɔ?

¹³ Ye ma tɔma si ma kato ká heesi ma laɲɛ,

na ma kuhəntuyɔ náa kú ma pááná.

¹⁴ ɪɛ n nyaasi-m na toosee asayee.

N hula-m yaasinaa, na sɔɔɔntu sɔsɔɔntu kra-m.

¹⁵ Hai, ye n ka ləla ma luyɔ tɛɛ, pu kəla-m teu.

Səm lapa-m sana, na taasi tem katatəlaya pəne.

¹⁶ Pə nu-m, ma kaa tu wee tam.

Ma weesuyɔ ta ke pulɔ, yeɛ-m təheɛ.

¹⁷ Yulu ké we na í tɔyɔna-ɪ mpɔ pə taka?

Na í keɲna-ɪ mpɔ suwe?

¹⁸ N cɔɔki ɪ tɔɔ ké paa tanaɲ ɲku.

Na í maɲasəyi-ɪ paa waatu wei?

¹⁹ Pəlee ké n ká kusɪ nyá ɪsəle ke ma tɔɔ?

Na ma tu lipu ntagaməte maɲamaya?

²⁰ Yəlaa tɔɔ cɔɔɔ,

ye ma pəntaa weye ma wakələna-ɲ?

Pepe tɔɔ ké n siyisina ma tɔɔ ké nyá nyəmá?

Na má pəsi-ɲ isu səyəla?

²¹ Pepe tɔɔ ké n kaa yeɛ ma isayatu tɔm?

Na í tɛɛ ma kupəntuyɔ tɔɔ?

Pə taya pulɔ,

maa həntɪ nɔɔnɔɔ ké tetu taa.

N ká pɛeki-m n kaa na-m.

Pilita kuyɔɔtutu

8 Ípɔyú Suha tu Pilita tɔma Soopu si:

² Pəlee ké n ká heesi nyá yɔɔɔtaya ɲke?

Nyá kuyɔɔtutu ká wee isu heelim sɔsɔɔm na?

³ Ha, n ten nyá taa si

lɔɔ Toma təna tu kɛeki siyisuyɔ yaa tampana ke?

⁴ Ye nyá piya wakələna lɔɔ,

ι fεlαyι-sαyι si isayatu kέ.

⁵ Ama ye nyaa keesana lso tso na n tekayι Toma tana tu ke niη,

⁶ ye n seesa isale na n tαηayι tampana, lso paasayana-η kέ na ι ha-η tαcayale nte tα muna-η tα.

⁷ Halι nyά wenaυ nααα nyam kά kalι kancaalaya nyam ke tso.

⁸ Pooσι lη nyoma,

na n tαki pele pa caanaa layatu tasuyυ.

⁹ Mpi tα, tete tete ke pα lula tά, tα ta nyι pυlυ.

Ta weesuyυ ι laa tευ ke cαneye isυ isotom.

¹⁰ Ama pele paa tasa-η layatu ke timpi timpi pa nyomά tα.

¹¹ Mυluyυ*fa* ι sαηayι timpi lum fei tα. Pαyele sαsancαηa ι hatelayana nikayα. ^acane.

¹² Lum ι nyowa ka wlayι kέ, na pά ta tu setata-ke si, pά lana pυlυ.

¹³ Mpyyυ lso tso saalaa teesayana, na ι kisilaa teeluyυ nά saalayι yem.

¹⁴ Pa naani cekι kέ isυ kponkpontu, na pa nyuyυ tαtule nά we isυ acayanyatuyυ.

¹⁵ Ye pa nyaka pa teesi tα si lenliyi kέ. Pa nyokelayana-sayι teu ilena sι yoki.

¹⁶ Pa wee kέ isυ tuyυ sαηuyυ ilim taa kέ teu,

na calem tα kv taa na kv tiikasι ke halam tana tα.

¹⁷ Kv kan kv lila kέ na ά leyetana pee huyule,

na ά hikiyι nikayα ke kukpamαη hekv.

¹⁸ Ama ye pa kpesa-kuyυ kv lonte taa, ile tana nyoma kpeesi si mpe pa taa naaki-kυ.

¹⁹ Yυlυ isυ mpy tαnaya nte. Kufalu kά kulana ι lonte taa.

²⁰ Lso ι lαki tampana tαηlυ, pαyele ι kaa sαna isayalatu.

²¹ Lso tαη ι yele na n won, na n kpalasana lanhulυmlε.

²² Ama nyά kolontunaa kά tαyona feele, na pα yoki asayaa teesi.

Soopu nyantu

9 Mpyyυ Soopu cowa si:

² Pooαtu fei leleη, ma nyomά teu si mpyyυ pα wee.

lαnaya yυlυ kά la na ι wee lso kέ teu?

³ Ye n caaki-ι na yooυ, ι pooσι-η tαmnaa iyayα.

Ama ι kaa cα paa kulυmuyυ.

⁴ ι kέ tαη taa tαη tυ kέ, na lamayasee tana tυ.

Nayulυ kaa kraasi ι tαyι ι tαα, na pυntu lu tasoooliι.

⁵ ι layasayι psoyη ke lona kέ, psoyη ι nyαη.

Na ι pəsayι-ι krentelasι na pάanά.

⁶ ι ciyitiyi tetυ ke

hatoo tα kite tee, na tα akelenaα seliyι.

⁷ Ye ι yoyotana ilim pu lukι. ι taalayι isotuluyasi tα kέ.

⁸ ι tike ι hetayana isotonyυ na ι tαη tαηku hola tα.

⁹ Na ι la isotuluyasi nsi tα yaaki si, isotυ ι si na mά tαyα tαyayα tα, na haya na kpaca na yυlυ.

Na kantuyυ na kv piya na lensι tαtα*fa*. ^ansi Lakpa nyoma nyomά tα.

¹⁰ ι kulapam ke sαsαm kέ pα fei cekanaυ, pαcα ι piti tαma fei kaluyυ.

¹¹ Paa ι teena ma cαlυ ma kaa na-ι, pαcα ma kaa nyι ι tευ.

¹² Ye unι ι krayana aweyele leekalυ?

Yaa awe kά tona si: Kai?

¹³ Ye lso mυ pάanά a heesalu fei.

Pα kpeηna tαηku taa tαyuluyυ sαsαα Lahapι*fa* na kv waalι nyoma tαnaya, na pά hantayι-ι ate. ^a

¹⁴ Na tαm ntiyi maa

^a8:11 *Moluyυ*: Pele pa te moluyυ yaa pa te sαsancasι ke pa keesayι

^a9:9 isotuluyasi sαne si nyam we kate, pα tα kέ tα tuwa

^a9:13 *Lahapι*: Lαηtaa nyoma mυla taa kέ pa yoyotayι coco unε ι tαm.

cɔ-ɪ yaasi ɪne ɪ taa?
 15 Paa maa tu wena tampana, maa
 cɔki.
 Pɛɛɛe ke pə wɛɛ si má səlɛmɪ ma hʊvɪnɪv.
 16 Paa ma yaa-ɪ ké na í cɔ-m,
 ma ta sa si ɪ nuwa ma nɔɔɔ.
 17 ɪ heelim sɔsɔɔm pɛta-m atɛ,
 na í fetili-m hiŋ hiŋ ke yem.
 18 ɪ wakələyi ma laŋle ké.
 ɪ yeki-m si má feesi.
 19 Ye toŋ ke ma teeləyi,
 lɔ keɛ toŋ tu.
 Yaa ma caa ma hólí ma tampana,
 awe ká tu ha-m-ye?
 20 Paa maa wɛɛna tampana,
 ma nɔɔɔ ká kɪna ma tɔm.
 Yaa ma tewa teu, ŋke kaa kɪna-tɪ.
 21 ɪɛ ma tu tewa teu na?
 Ma maɣamaɣa ma ta nyɪ.
 Ma weesuɣu lu-m sɔŋ ké.
 22 Pə təna pə wɛ-m teitei ké.
 Pə taɣa pulv,
 lɔ kuyɪ yɔlvpaŋ na ɪsaɣav ké.
 23 Wahala í kɔma kpaɔpaɔ, na í kú
 telaɔ,
 lɔ ná wonjiyi pa laŋwakəlle tənaya.
 24 lɔ tɔna tetv ke ɪsaɣav niŋ taa.
 ɪlena í takɪ hʊvɪlaɔ ɪsɛntɔɔ.
 Ye pə taɣa ɪnɪ awe ká lana mpv?
 25 Ma pusi tɛɛki lɛvɛv ké ɪsu selu.
 Si mvka yem ké, ma ta nu leleŋ.
 26 Si tɛwəɣa təlɪ, ɪsu səsəncaasi
 kpulvɣv,
 yaa ɪsu hekəle tiluyuu ɪ tɔɔɔnaya waalɪ
 tɔ.
 27 Ye ma tú ma taa si maa sɔɔ
 ma taa pááná tɔɔ, na má yeɛ
 laŋwakəlle na ma ɪsɛntaa hetɪ,
 28 ɪɛ ma laŋle cɛkəna ma wahala
 tənaya.
 Ma nyəmá teu si, lɔ kaa ha-m
 tampana.
 29 Ma tɔm ká səna.
 ɪɛ pepe tɔɔ ké maa nɔki na má caalɪ ma
 tɪ?

30 Paa maa sɔna kpaɔkpaɔ, na má kil-
 isina tev lvm.
 31 ɪ taɣanəyi-m afəla taa ké pɛtɔɔv ké,
 na ma wontu maɣamaɣa pəsi-m
 kusɔɔɔtu pulvɔv.
 32 lɔ tá ké yɔlv ɪsu má si ɪ ká cɔ-m,
 yaa má yaa-ɪ nɔnɔɔɔ.
 33 Nɔɔɔlv feɪ si ɪ ká sɔv má na-ɪ
 tá heku taa, na í loli-tv.
 34 lɔ su kpaɔtɔɔv ŋku n makəna-m tɔ,
 na nyá sɔɔntv heɛsi-m cɔsɔɔv.
 35 ɪɛ maa yɔɔtəna-ŋ ma kaa nyá.
 Ama pə taɣa mpvɔlv.
 Maa pəsəyi pulv.

Soopu kuyɔɔɔtɔv tɔɔ

10 Soopu si: Weesuɣu lu-m sɔŋ ké.
 Maa wii ma tɪ tɔm.
 Ma laŋle kəla wakəlvɣv, ma kaa tasa
 sum.
 2 lɔ, maa heeli-ŋ si, taa kv ma tɔm.
 Ama heeli-m mpi pə tɔɔ n yookina-m tɔ.
 3 Pə wɛ-ŋ teu si n ŋmakəlɪ
 má wei n ŋmawa tɔ,
 na n yeɛ na pə lana asaɣaa na?
 4 Anɪ n naaki na pə kəlɪ yəlaɔ,
 na n maɣasəyi na pə kələyi-wɛ.
 5 lɔ nyá weesuɣu topila ɪsu yɔlv nyəŋku
 ke?
 Yaa nyá pusi tɛɛki ɪsu yɔlv pəɣaɣa
 nyənɪ?
 6 Pepe tɔɔ ké n pɛkəyi ma tasəkəle
 na n feŋjiyi si n kuli ma ɪsaɣatv tɔɔ?
 7 Anɪ n nyəmá si ma ta wakəlɪ,
 pəcɔ nɔɔɔlv kaa ya-m nyá niŋ taa.
 8 Nyá niŋ ŋmana ma təna,
 na n caa si n wakələyi-m.
 9 lɔ tɔɔsi si, nyá ŋmana-m, ɪsu cɔɔv.
 ɪɛ n ká taɣanɪ-m yɔkvɣv na má pəsi
 musɣv na?
 10 Nyá ŋmaɣana-m ma too taa,
 ɪsu naaləm kiikuɣu fulaya taa tɔ.
 11 Nyá laɔpəna-m mvwa na hola,
 na n waasi pə tɔɔ ké nantv, na n suu-m
 tɔnɣv.
 12 ɪlena n la-m pɛɛɛɛ,

na n̄ ha-m weesuyu na n̄ feŋiyi ku tɔɔ.
¹³ Ama ma nyɛmá nyá lɛmayasɛɛ wɛna
 n ka ŋmɛsa nyá lotu taa tɔ.
¹⁴ N feŋiyi ké si, ye n nawa ma wakɛlaa
 ile n kisi-m suulu h́lúyú.
¹⁵ Ye ma wakɛlɛna-ŋ ma lepaya,
 paa ma tɔm tewa, nyɔyɔ kama n̄púyú.
 Na wahala nu-m na fɛɛɛ kuyɔ-m.
¹⁶ Ye ma kusa nyɔyɔ ile n tu ma waali,
 isu tɔyɔlaya, na n̄ kulɛyi ma tɔɔ na piti
 tɛma.
¹⁷ Na n̄ kɔŋna-m aseeta nyɛma
 mpa paa caaki-m tɔ, na nyá pááná
 sɔɔsɛyi ma tɔɔ.
 Na n̄ kpetɛlɛyi-m na wahalanaa.
¹⁸ Pepe tɔɔ ké lɔ lɛsa-m ma too lotu taa?
 lɛɛntɔ maa sɛpa nɔyɔɔ ta na-m.
¹⁹ Paa tɛɛna pɛlaav taa ké kpakpaa,
 na pɛ wɛɛ isu pa ta lɔli-m.
²⁰ Ma weesuyu kuyɛɛŋ kaasa-m pɛcɔ́
 tike ntɔ.
 lle lɔɔ, yele-m mpɔ na má
 yɔɔlɛna wɛɛ pɛcɔ́ wei i kaasa-m tɔ.
²¹ lɛna pɛcɔ́ má polo atɛtɛɛ taa.
 Ma kaa tasa mɛɔyɔ ke cɛɛ.
 Tetu nti tɔ taa ké sɛkpetɔyɔ anaam wɛɛ.
²² Sɛkpetɔyɔ tetu wɛɛ ké isu ahoo.
 lɔtom sɔɔɔm ké, pulɔ ta tɛŋ.
 lɛna nyaalɛm náá wɛɛ isu pɛ yukuyɔ
 tɔ.

Sofaa nyɛntɔ

11 M̄púyú Naama tu Sofaa cɔwa
 Soopu si:
² Nyá yɔyɔtaya kekeke tɔɔ, pɛ wɛɛ si má
 cɔ.
 Pɛ taya yɔyɔtaya nyɛm ke yulɔ tɔm
 teekina.
³ Nyá nɔɔɔɔɔɔ u tɛkɛyi yɛlaa nɔɔsi.
 N kaa pɛsi n̄ wɔŋ nɔyɔɔ na pá tá tu-ŋ
 fɛɛɛ.
⁴ Halɔ n tu yɔyɔtaa si nyá tɔm tewa,
 si n ta wakɛlɛna lɔɔ.
⁵ Hai, ye isu lɔɔ ka kulayaa
 nɔyɔ na í tu yɔyɔti.
⁶ Halɔ i ka hula-ŋ i nyɛmtɔ tete.

Tɛ tɛɛ yulɔ layatu tɔɔ.
 Tɛnaya n ka nawa si lɔɔ u
 pɔɔsɛyi nyá isayatu tɛna tɔɔ.
⁷ N pɛsɛyi na n̄ mayasi lɔɔ lotu taa tɔm
 na n̄ cɛkɛna Toma tɛna tu un̄ i sɔɔsɛntɔ
 na?
⁸ Tɛ kɛla isɔtɔnɔyɔ ke kɔŋkulɔmɛŋ.
 Yulɔ kaa keesi tɛ tɛnaya,
 tɛ tɛɛ atɛtɛɛ ke lumaŋ.
 Yulɔ kaa cɛkɛna tɛ tɔm ke sɔsɔm.
⁹ lɔɔ sɔɔsɛntɔ nti tɛ kɛla tetu
 ke tɔɔ, na tɛ kɛli tɛŋku ké wan.
¹⁰ Ye lɔɔ kpa tasɛkɛɛ tu
 yaa i yaa-i nɔnɔyɔ, awe kpesiyina?
¹¹ Pɛ taya pulɔ, lɔɔ nyɛmá yulɔyemnaa
 ké.
 Pɛyɛɛ pɛ fɛi-i kate si í ná pa kawalaya.
¹² Mpi lɛmayasɛɛ fɛi tu ká hiiki layatu
 tɔ,
 taale kpaŋaya lɔla tɔyaya nyɛŋka.
¹³ Ama pɛ kaasɔyɔ Soopu nyá tɔ,
 keesɛna lɔɔ tɔɔ, na n̄ tɛyɛ-i niŋ.
¹⁴ Hatɛlɛna mpi pɛ ta siyisi tɔ.
 Taa yele na isayatu wɛɛ nyá tɔyaya taa.
¹⁵ Waatu inɔyi n ká tɔŋ na n̄ kusa nyɔyɔ.
 Pulɔyɔ kaa kɛɛ-ŋ, yaa pɛ la-ŋ sɔyɔntɔ.
¹⁶ lɛna n̄ sɔɔ nyá wahala tɔɔ, isu lum
 kɛmna.
¹⁷ Waatu inɔyi nyá weesuyu kuyɛɛŋ
 ká wɛɛ tɛɛɛɛɛ, isu ilim sikuyɔ.
 Na nyá sɛkpetɔyɔ cɛɛ isu pɛ nyaalɔyɔ tɔ.
¹⁸ lɛna n̄ cayana nyá ti na n̄ tɛɛɛɛɛ tɔɔ.
 N kaa wɛɛna fɛɛɛ natɛli, na n̄ tooki teu.
¹⁹ Nɔyɔɔ kaa wakɛli nyá tom.
 Halɔ yɛlaa payale ká pɛeki si n̄ sɛna-wɛ.
²⁰ Ama asayaa isɛ ká nyɛŋ ké.
 Pa hɛɛsɔyɔ ká su tɛnaya, na pá tɛŋa
 sɛm tike.

Soopu nyɛntɔ

12 M̄puyɛ Soopu cɔwa si:
² Pɔwɛ! Ama í wɛna yulɔ
 lɛmayasɛɛ yoo!
 Mɛ sɛm waali, a kaa tasa wɛɛ.
³ Má mayamaɔa ma wɛna nyɛmtɔ ke
 n̄púyú isu mɛ, í tá tɛɛ-m.

Paa awe ná pəsəyi na í yəyətɪ isu me.
⁴Ma pəsa yulu wei ɪ taapalaa paakəna tɔɔ.
 Pəyele ma yaakəna ləɔ sɪ í cə-m.
 Ma siyisaa ké ma fei kawalaya.
⁵Me mpa pə caɣanaa tɔ, mə footiyi wahala tu ké.
 Ḿpɔyú pá tusiyi wei ɪ ceɲləyi tɔ.
⁶Nmulaa na ləɔ páná kraasəlaa, caɣana pa təyi pa teesi taa ké.
 Mpe pa toɲ nté pa ləɔ.
⁷⁻⁸Pɔɔsi sumasi na tɔla na tiina a ká seyeɪ-ɲ, na tətɔ huli-ɲ tɔɔ.
⁹Koɲmanmam mpi pə ta nyəna sɪ, Tacaɔ niɲ lapəna pə təna?
¹⁰ɪni ɪ təkəna ɪ kulapəm təna weesuyi, na yəlaa təna feesiɲ ke ɪ niɲ taa.
¹¹ɪsu ŋkraɲuyɔ nukuyɔ tɔm kuyɔyɔtɔtu tɔ,
 ḿpɔyú nɔyɔ ná nukɪ tɔyɔnaya leleɲ.
¹²Akpatəlaa na mpa pa pusi tɔɔwa tɔ, pa wena ləmayasee na nyəm ké.
¹³Ama Tacaɔ kele ləmayasee na nyəm mayamaya tu,
 na layatu tasulu na toɲ tu.
¹⁴Ye ɪ yɔka mpi, nɔyɔlu kaa ŋmá, ye ɪ təkə wei, nɔyɔlu kaa tuli-ɪ.
¹⁵Ye ɪ kra tɔv, ɪle wulaya wuli. í tula-ku, ɪle lum wakəli tətɔ.
¹⁶ɪ wena toma ké na í nyəmá a lapənav, na í təkə letaa na mpa pa tolisiyi ləlaa tɔ.
¹⁷ɪ yeki na pá kuuki tətɔ nyuyɔ nyəma, na pá teəkəna.
 ɪ wakələyi hɔvɔlaa ləmayasee.
¹⁸Na í ceki kuhəkum mpi awulaa ka hɔka yəlaa tɔ, na í həkəyi pa mayamaya.
¹⁹ɪ yeki na pá kuuki kətəlaa, na í pəsəyi toɲtɔnaa mpa pə caɣana teu tɔyɔ krentəlastɔ.
²⁰ɪ təkəyi nɔɔleleɲ nyəma nɔɔsi, na í kuyi akpatəlaa ləmayasee.
²¹ɪ yeki na pá footiyi sɔsaa, na í yəkəyi ŋmakəllaa toɲ.

²²ɪ ceki pa səkrɛtuyɔ anaam ké, na í kəna nyaaləm ke atətəle səkrɛtuyɔ taa.
²³ɪ yeki ké na piitimnaa huki, ɪlena í wakəli-we na í yasi-weye pooluɲ, ɪlena í kpiisi-we.
²⁴ɪ kuyi pa nyuyɔ nyəma layatu, na pá cɔɔki yem ké nyutu taa, pa feina təpote.
²⁵Pa hakəyi yem ké səkrɛtuyɔ tee, nyaaləm fei, na pá ceɲləyi yem isu mpa sulum kuwa tɔ.

Soopu nyəntɔ tɔɔ

13 Mpuuyɔle Soopu tasaa sɪ: Ma tɔma nti
 ma yəyɔtəyi tɔyɔ nuw
 na ma ŋkraɲuyɔ, na má na-tɪ na ma ɪsəpəle,
 na má cekəna-tɪ.
²Ma mayamaya ma nyəmá nti mə nyəmá mpu tɔyɔ, mə tá tee-m.
³Ama Toma təna tu ləɔ ké ma yəyɔtəyənə
 na má hɔləyi-ɪ ma kuyɔɔɲ.
⁴Mə ké acesaaacesaa fetaa ké, pɔpɔtu tike ke í mayasəyi.
⁵Ye í ka suma, í ka nəyəsəna ləmayasee nyəma nté.
⁶í ke ŋkraɲɲ na í nu má kuyɔwiina na ma kuyɔyɔtɔtu.
⁷Kaloolaya na tɔm kukekɛɛtu ke í ká sɛna ləɔ tɔɔ?
⁸Ləɔ tɔɔ ké mə caaki sɪ í sɛna?
⁹Na ye ɪ feɲa-mɛ ɪ ká sa-mɛ? ləɔ tá ké yulu sɪ pa puɣusiyi-ɪ.
¹⁰Ye mukaya tee ké í seəkəna ɪ tɔɔ, isu ɪ kaləna-mɛ.
¹¹ɪ sɔsɔɔntu u tilisiyi mə pɔntu na ɪ tɔm kra-məye sɔyɔntu sɔsɔɔntu?
¹²Mə kuyɔyɔtɔtu we ké isu tɔluma. Na mə kumayasətu náá weɛ isu cuyɔ.
¹³í su, ɪ yele na ma yəyɔtɔ, ye ma tu tɔmna nti ntəyələ.
¹⁴Ma sɔɔlu puwaya sɪ ye mpi mpi. Paa ma weesuyi luwa.

15 ԼՏ՝ Ի նձաա Ի կս-մ, մա տա տա՞ թսլս.
 Ամա մա տ՛նտե տս նսլսլսլս կե մաա ԼՏս.
 16 Կե թ՝ տս Լաթա թսլս թ՝ աասա-մ կե.
 Մթս տ՝, Իսպսլս ս կրճտճթնա ԼՏ՝.
 17 ԴՅ՝, Ի կե ղկրաղղ կե տս
 նա Ի նս մա կսլսլսլսլս.
 18 Մա ճճլս թսա ս Ի մա Լճճթս մա տս
 նսլսլսլս.
 Մա նթմճ ս Ի մա տճ տենա.
 19 Կե ճճլսլս ճա ս Ի սսսնա-մ,
 ԻԼե մա սս նա մճ սԻ.
 20 Խա, մա ԼՏ՝,
 Կասսնաա նաաԼե տսկե կե մա ճա ն Լա-մ,
 նա նճ կսղ ճթսլսլս Ի տա Լա-մ կատե.
 21 Կսս նճ նսղ կե մա տճ,
 նճճ ճճլսլս Ի տա Լա-մ կատճԼալա.
 22 ԱԼենա ն թճճս-մ նա մճ ճ-ղ,
 Կաա մճ Կճլսլս նա նսա ճ-մ.
 23 Լճպատնաա Իճնալա մա Լաթա?
 Խսլ-մ մա տթճտճԼե.
 24 Քեթե տճ կե նճ Իճնտաա տճ Խեթնա-մ,
 նա ն նթնճթս-մ Իսս նճ կոԼոնտս?
 25 Անս մա աե կե Իսս կաաալալա,
 Կաա նսլսլսլա ղկա ԽեԼսմ կրակճթս տ՝,
 նա ն տճլսնճթս-մ?
 26 Ք՝ թճա թսլս, ն ղկաակս մա տճմ
 Իսպստս
 նա ն ԼեԼճթս-մ մա թճաատս կսթճտղ
 սսաե?
 27 Ն տ-մ նկեթեԼե սսաե,
 նա ն Լեթսլս մա կոԼաթճԼե?
 Նա ն ղկաակս մա նճնտաաԼղ աս
 մա ԼեԼա կանթնա տա տճլս տակճԼալա տա.
 28 Նա մա տճնսլս նճճ Լճճթս Իսս տաա,
 Կաա Իսս ղկրամ մսսկսլսլս աոնտս կսսսս-
 ստս տ՝.

Soopu նսնտս տճ

14 Կսլս թթալա աե սսլսլս աե կե
 տճթթս,
 նա կճ նա ճճճԼե կե կտտաա.
 2 Լ կսկս կե Իսս տսլս Խեճլսլս նա Ի Լոնտսլ,
 նա Ի մսկս կրակրաա Իսս Իճոտոմ.
 3 ԼՏ՝ նն կսճթս ԻճԼե կե մա տճ.
 ՔթեԼե ն Կաակս-մ սսլս.

4 Կսլս ճճլսլս Լճճա կսթամ կե Իսպսմ
 տա?
 Քսնտս Լե.
 5 Անս ԼՏ՝ տեմա Կսլս Իճճտնաա կե կաԼսլս
 նա Ի սս Ի կսլսԼղ.
 ԼՏ՝ ն տեմա Կսլս աե սսլսլս տճնալա կե թսլս
 Ի կաա ղկաա կա տճ.
 6 Ք՝ տճ տ՝, կսս նճ ԻճԼե կե Կսլս տճ նա Ի
 ԽեԼս,
 նա Ի ԼաղԼե տս սսլսմս, Իսս աթաա տս կե
 տաալա.
 7 Դսլս աենա տեԼսլս կե, Կե թա ճեթա-կս,
 կս նեթետս նա կճ ԽեԼճթս թսլսլսլս կսփաս.
 8 Քաա կս ԼսԼա կրատճԼա տեթս տաա, նա կս կսթե
 սԻ.
 9 Կե կս նսաա Լսմալա տաղ կս
 տաթնճթս նեթետսլս կե նա
 կճ ԽեԼս թսլսլսլս կսփաս Իսս տսԼա.
 10 Ամա Կսլս ճճԼս կե, նա Ի տոմա սս
 տճնալա.
 Կե Ի տսա ԼեԼսլսլս, Ի աե Լե տճճ?
 11 Դեթկս Լսմ թճճթս նա թճ թաս,
 նա թսս նթմ նճճ նսլս նա սԻ ասլս.
 12 Մթս տճճլս Կսլս կճ Խճնտս, Ի կաա տաս
 կսլսլս.
 Լ կաա տաս Լեմ նա թճճ Իճճտնսլսլս մսկս.
 Լ կաա կսԼնա Ի տոմ տճ.
 13 Կե ԼՏ՝ կա տսալա,
 Ի կա ղկաա-մ աթեթԼե տա,
 նա Ի տակս մա տճ, ԽաԼնա Ի կճ Ի թճճնճ.
 ԱԼենա Ի սս-մ սաա աե Ի կճ տաթանս-մ
 կսթանտս Լաթս տ՝.
 14 Կե Իսս Կսլս կա ճճկալա նա Ի տաթանս
 Լեմ մաա աե տաթսլս տաա կե մա տճԼե
 կսլսԼղ տճնա.
 ԽաԼնա կսլսկս ղկս Ի կճ տաթանս-մ
 կսսլսլս տ՝.
 15 ԱԼե աատս աե ԼՏ՝ կսթմաթմամ մճ,
 մա տճմ կճ նսլս-Ի նա Ի Կաա-մ տճ մա կաա
 ճ.
 16 Ամա ճաթա ԼԼե,
 ԼՏ՝ ԻճԼե կաա աե մճ մա տճ,
 նա Ի կաԼճթս մա աճԽԼե.
 17 Լ սսաա մա Իսպստս կե սսլսլսլս նակսլս
 կս տաա կե,
 նա Ի տաԼս մա կաալալա տճ տճկրամ.

18 Ama isu p33j y3kuy3u
na p3 layas3yi kukpam3h ke lona,
19 na lum n33 niisiyi p3le,
na tev n33 kuuki tetu t3.
Mpr3y3 n wak3l3yi yulu teelbyu.
20 N tii yulu t33 k3 na n wak3li i isentaa,
na n t3y3nt-i na i tee na p3 saali.
21 Paa yulu piya nyuy3 kulaa
yaa p3 tu-s3yi feele yulu u naaki pulu.
22 Mpi p3 t3m yulu nuk3na t3y3le
i mayamaya i t3nyuy3 wusasi na i
lanhwak3lle.

Ulfasi ny3ntu t3t3

15 Mpr3y3 Temah tu Ulfasi c3wa
Soopu si:

2 Yulu l3mayas3e tu isu ny3 taka,
kaa y3y3t3yi t3m krai ny3ntu,
yaa i h3h i t3yi yem k3 mpu.
3 Ny3 kaluy3 we kpete k3,
p3 taa fei kawaaya.
4 L3 nyamnav mayamaya
na i seev kite ke n wak3l3yi yoo!
5 Ny3 isayatu t3m ke ny3 n3y3 y3y3t3yi.
P3yele acilayatu ny3ma ky3y3t3tu ke n
kpaaya.
6 Ny3 n3y3 hul3y3na ny3 isayatu.
Ny3 ntompee ky3vna ny3 t3m p3 taya
m3.
7 Nyaya p3 taal3na l3luy3 na?
Yaa n laala pulasi ke ilim nav?
8 N nuwa l33 layatu tasuy3,
na n hii layatu ke ny3 tike na?
9 N ta tee-tuy3 ny3m,
p3c3 n ta cek3na pulu
na p3 we-tuy3 s3kpetuy3.
10 Ta taa c3ne we nyuy3hul3um3h ny3ma,
na akpat3l3a mpa pa tee ny3 caa ke
s3s33ntu t3.
11 N ny3n3yi yem k3 l33 lanhw3es3le t3m
nti i tel3s3yi-h t3pamm na t3 n333 t3y3?
12 Pepe t33 k3 ny3 p33n3 huuki mpu,
na n cul3yi-tuy3 ise?
13 L33 k3 n mvna p33n3,
na n y3y3t3yi t3mnaa mpe?
14 Yulu u p3s3yi na i wee

t3nanh yaa i siyisa teu ke l33.
15 Paa is3taa tillaa mayamaya l33 feuna-
weye naani.
P3yele is3t3nyuy3 fei t3nanh.
16 Kacanhana yulu isayau na acaaluy3
hku ku mal3na isayatu isu lum ny333 t3?
17 T33, Soopu ke hkranh na m3 sey3si-h
na m3 keesi-h nti ma nawa t3.
18 Nti l3mayas3e ny3ma nuwa
pa caanaa kin na p3 h3li t3.
19 Pa tike ke l33 ka hawa tetu,
krai tu n3y3l3 i ta siti pa hek3.
20 Isayau we is3ny3hle taa k3
i weesuy3 pusi t3naya, hal3na i s3m.
P3yele pa kala hmak3llu pusi t3naya.
21 S3y3ntu t3m ke pa nuuki.
Pa ti cayanan waatu taa k3 wak3llu k3
tii pa t33.
22 I naaki layate cen3yi-i,
ile u teel3yi si i k3 fiti s3kpetuy3.
23 I p3ek3yi t3y3naya,
na i ny3m3 si s3kpetuy3 kuyaku tan3-i.
24 Lanhwak3lle na n3y3s3e
p3 tuy3-i s3y3ntu s3s33ntu k3.
P3 tiiki i t33 k3 isu wulav s33l3
pukuy3 si i teeki yoo t3.
25 P3 taya pulu, i kusa nih si i maki l33.
I caaki si i kul3yi Toma t3na tu t33.
26 Hal3 i hika apal3tu si i kul3 l33 t33,
na i kenta i t3yi i kpaluy3
kpus3h ny3hku.
27 I kiiwaya na i w3na alaaf3ya.
28 Acal3e ky33k3e na teesi nsi si taa y3l3a
luwa na s3 caa y3kuy3 t3, si taa k3 i k3
caya.
29 I kaa tasa w3nav hiku3y na p3 leeli,
p3c3 p3 kaa tasa-i lap3nav ke tetu t33.
30 I kaa fiti s3kpetuy3.
I we k3 isu k3k3 nyakuy3 tuy3 pilinjasi
t3,
l33 k3 woso-i i heelim na p3 kpiisi-i.
31 Ye kpete ke i tu naani, i tusa i t3yi.
Mpi t3, kpete nteyele i kasayaya.
32 Hal3 pu la mpu na p3c3 p3 tala i s3m.
Teitei isu pilinj3 lanuy3 c3l3m na k3 si
t3.

33 ɪ ká wɛɛ kɛ ɪsu tʊvʊ ŋku pa yaa si, lɛsɛŋ tɔ, kv akaa tɔɔkvʊv na á ta putá tɔ. Yaa ɪsu ŋku pa yaa si, Olifi tɔ kv hetu luluyʊ tɔ.

34 ɪsayaʊ tɔyaya ká pɛsi kaalʊlaya, ɪlɛna kɔkɔ náa nyaya muɣullu tɛaɣale.

35 ɪsayaʊtʊ kɛ ɪ haki na í lʊlɪ kulʊmtʊ nti. ɪ lotu taa kɛ mpi pu tʊst-ɪ tɔ pɛ puki.

Soopu nyəntu

16 Mprúyú Soopu cɔwa si:
 2 Tam kɛ ma nuki tɔmnaa panɛwɛ.
 Mə tɛna í kɛ laŋa hɛɛsɛlaa mpa pa kɔŋna wahala tɔyɔ.
 3 Pɔlee kɛ tɔm kpete nyəntu nti tu su tɛnaɣa? Pepe tɔ kɛ páná sita nyá kuvɔɔtʊ taa?
 4 Ye maa wenna ɪsu mɛ, ma pɛsɛɣi má yɔyɔtɪ mpʊ tɔtɔyɔ, halɪ pɛ tɛɛ mpʊ.
 Mə tɔm lapa-m pɛtɔtɔlɛ, na má kɛɛti nyʊvʊ.
 5 Halɪ maa kraasa mə apalʊtʊ, na ma kuvɔyɔtʊtʊ na pɛ hɛɛsi mə laŋa.
 6 Paa maa yɔyɔtɪ yaa ma suma, ma wahalanaa kaa su tɛnaɣa, yaa pá tu pasʊ.
 7 Hai ɪsɔ, tɔv, nɔɔnɔ n yɔka ma toma na í kpiisi ma tɔyaya tɛna.
 8 Ma cɔlɔ nyéma caalɔyɪ-m kɛ. Na wei ɪ yasɛɣi ma ɪsayaʊtʊ tɔ, í pɛsi ma aseeta tʊ na í kulɔyɪ ma tɔ, na í kalɔyɛna-m ma ɪsentaa.
 9 Ma kolontu cʊlɔyɪ-m ɪsɛ, na í kpasɛɣi mpee, na í tiiki ma tɔɔ na páná, na í cɔlɔyɪ-m.
 10 Yɛlaa haawa nɔɔsi tɛcaaa, na ma tɔɔ, na pá tʊvki-m na pá makɪ ma lɛkraasi. Pa pɛɛla nɔyɔ kɛ ma tɔɔ.
 11 ɪsɔ tʊ-m kutakɛɛsɛŋ kɛ na í peti-m asaya na niŋ taa.
 12 Maa wɛ hɛɛsvʊv taa kɛ na í pɛsi ma laŋlɛ.

N kra ma lumaya kɛ na í peli-m, na í kɛɛsɛyɔna-m na í tɔɔki nyá nyɛmá.
 13 Nyá nyɛmá anɪ a tama-m kotaya kɛ na á tʊlɪ ma lotu na pɛtɔtɔlɛ fɛɪ, halɪ ma kancɔlaya kɛɛ aɛɛ.
 14 A tiiki ma tɔɔ kɛ ɪsu yoolu na á tʊlɔyɪ-m pɔɔŋ.
 15 Ma suu fɔlɔtɔ takanaa mpa pa kɛ lɔyaya wontu tɔyɔ, na má pilimiyi aɛɛ.
 16 Wula sɛɛsa ma ɪsɛ kɛ na á mʊlɪ, na aɛtɔlɛ sɔkɛtʊvʊv taki ma ɪsɛhutu tɔɔ.
 17 Anɪ ma ta la musʊŋ, pɛcɔ ma ta sɔlɛmɛna mɛnaafikitʊ.
 18 Hai, tetʊ, taa pi-m. Yele na ma kakiisaya nuki tam.
 19 Pɛ kraɣav nɔɔnɔ tɔ, ɪsɔtɔnʊvʊv taa kɛ ma aseeta tʊ wɛɛ. Wei ɪ cɔɔki-m tɔ hatoo ɪsɔtaa kɛ ɪ wɛɛ.
 20 Ma taapalaa ná paakɛna-m kɛ. Ama ɪsɔ kɛ ma tekiyina ɪsɔlʊm.
 21 Ma caa si nɔyɔlɔ í sɛɛna ma tɔɔ, na ɪsɔ naaki ɪsu yʊlʊ lakuyʊ ɪ taapalʊ tɔ.
 22 Mpi pɛ tɔɔ tɔ, pa kala ma weesʊyɪ pʊsi. Maa tɛŋ mpaav ŋku na ma tɛɛ tɔ, kuvɔlɔvʊv fɛɪ.

Soopu kuvɔɔtʊ tɔtɔ

17 Mprúyú Soopu tasaa si:
 Ma fɛɛsiŋ liki. Ma kuvyɛŋ tɛŋ na pɛlaav taŋa-m.
 2 Wɔŋlaa tama-m kɛ na pá tʊvki-m, na ma kpisiyi tom kɛ ahoo.
 3 Hai, ɪsɔ sɛŋ nyá mayamaɣa kɛ ma nɔyɔ tɔɔ kɛ hvɔlɛ taa. Ye pɛ taya nyá, ma fɛɪna nɔyɔlɔ.
 4 N kenta pa lɛmayasɛɛ tɔɔ kɛ, n kaa yele si pá kɛlɪ.
 5 Pa wɛɛ kɛ ɪsu pa tukuyʊ ituule si: Yʊlʊ yaa ɪ taapalaa na pá tala ɪ tɔyɔnaɣa, na ɪ piya náa taŋ na si niŋ wʊlɪ.
 6 Maya yɛlaa yookina yontu, na pá tɔɔki ma ɪsentaa kɛ nɔyayama.

7 Wahala wakəla ma isentaa,
na má pəsi isu ileemuyv.
8 Kusiyisim təŋlaa naaki ma wusasi,
pa nɔɔ taa fei kete.
Kupama kuləyi asayaa tɔɔ.
9 Tampana təŋlv ná kama nyuyv ke i
mpaav taa ké.
Na wei i feina kawalaya tɔ, i toŋ sɔɔsəyi.
10 Ma taapalaa, í kɔɔ mə təna.
Maa naaki mə taa ké ləmayasee tv.
11 Ma kuyeeŋ tɛewa, na pə kpeŋna
təma nna a pəle ma twa tɔ.
Mpi ma nyuləyi sɔsəm ke hatoo ma taa
tɔ pə wakəlaa.
12 Mpe pa yaaki ahoo ke ilim ké,
na səkrɛtuyv i nyalaa ile,
pa tɔŋ si pə caa nyaaluyv.
13 Atətəle ke ma taŋaa si
má svv má hənti tə səkrɛtuyv taa.
14 Pəlaav nyaɣale ma caa,
sonsompee meyele ma too na ma kɔɔɔ.
15 Ma feina tətəelle tɔtɔ,
na pə tu nii isəle.
16 Maa kpeŋna-tɛye na má tiina sətəa te,
na má həntəna musuyv taa.

Pilita nyəntv

18 M̄p̄r̄ȳú Suha tv Pilita tɔma si:
1 Waatu wei ké í ka su yɔɔtaya,
na í kraya ləmayasee.
llena tə yɔɔtɔ tɔm kupantu.
3 Í suma si Soopu í nyəntv-tuyv heeŋ
suwe?
Pepe tɔɔ ké i nyənəyi-tuyv kumeleməŋ?
4 Soopu isu n huyutuyv lotu ke mpv na
pááná tɔ,
n hvv si nyá tɔɔ ké pə lɔ tetv
na kulɔpaməŋ kpesi na í layasi lona na?
5-6 Isayav təyaya taa kɔkɔ
ka te ké na ka nyaləməle mukɔ.
7 Isəna i ka tɔŋayana naani tɔ pu pasa.
llena i mayamaya i taa layatv náá yelev
na í hoti.
8 Mpi tɔ, puluyv taa ké i nɔɔhɛe tiiwa,
na í tɔŋ kv kpalahuuŋ tɔɔ.
9 Katɔka ká kpa i nɔntaaluyv

na ka ŋmusɔ náá hɔkɔ-i.
10 Puluyv pima ateyɛ,
na kunyəpəm ke i mpaav taa.
11 Sɔɔɔntv sɔsɔntv kraa-i na paa
timpriyi,
na tə təŋəyi-i nɔɔhəle nɔɔhəle.
12 Paa i ka ké toŋ tv,
nyɔɔɔsi ká lu-i ké na í svv kunyɔŋ taa.
13 Kutɔŋ isayav tɔɔɔ i nantv ke
pə krayav i niŋ na i nɔɔhɛe təna tɔ.
14 Pu ləsi-i na toŋ ke i tɛ timpi
i cayana naani tɔ, na pə pona-i sətəa
wulav tɛ.
15 I təyaya ta ke i nyəŋka tɔtɔ,
yulv pəsəyi na í svv ka taa.
Pa ŋmusa ka taa ké kɔkɔ mamacəyəlasi.
16 llena í pəsi isu tuyv səkuyv too
kv lila na pə yoosina kv piliŋasi tɔ.
17 I hətə ká saali tetv təna taa.
Nɔɔɔlv kaa tɔɔsi i tɔɔ.
18 Paa ləsi-i nyaaləm taa na í svv
səkrɛtuyv taa,
na pá tu ləsi-i tetv.
19 I kaa yelev pəyaya, yaa lɔlvuyv tv,
yaa pə kaasi nɔɔɔlv na i isɛ ke i tɛayale.
20 Ilim təlule, na pətətule nyəma ká nu
i wakəlvuyv tɔm, na pə svv-weyɛ watv.
21 Isəna kutakeesəŋ tɛəsi ká tɛəsəna
tɔɔɔle.
Mpa pa ta nyi lɔɔ tɔ pa lonte ntɛ.

Soopu nyəntv

19 M̄p̄r̄ȳú Soopu cɔwa si:
1 Pəlee ké í ká heesi-m
kunyɔŋ tuyv na má kuyɔɔtutv?
2 Tɔm naanvwa kelev í tɛma-m kutuyv,
pə fei-meyɛ feelev si í cɔɔsəyi-m mpv?
3 Ye tampana ma tu lapa isayavtv,
ma nyuyv taa ké pə tɛŋ.
4 Isu i hɔŋ mə ti na kalampaani na
í mayasəyi si ma kawalaya kunyɔŋ ke
ma tɔki tɔ,
5 ama í nyi si lɔɔ kpana-m
i puluyv taa, na í tuyv-m kunyɔŋ.
6 Ye ma wiiki si pa laki-m musvŋ,
nɔɔɔlv u cɔkɔ.

Na má yaaki si pá waasi-m,
 nɔɔɔɔ u sɛɛkəna ma tɔɔ.
⁸ Lɔɔ kɔɔɔ ma mpaas, maa pəsəɣi tɛɛv.
 l yela-m səkpetuɣu taa, na ma hakəɣi.
⁹ Lɔɔ kuwa ma hətə yaas,
 na í kɔɔli ma teeli ntenuɣu.
¹⁰ Lɔɔ wakəla-m pə təna pə taa ké,
 na í kpesi ma tɛɛluɣu isu tuɣu, na má sí.
¹¹ Lɔɔ pánáná sɔsɔɔna huuna-m
 na í nyənəɣi-m i kolontunaa taa lelu.
¹² l yulokulaa kpeka krenta nɔɔɔ na pá
 kɔɔ ma tɔɔ,
 na pá siki na pá cɔɔna-m.
¹³ Lɔɔ hatələnə-m ma tɛɛtunaa,
 na ma asəmaa náa yaaki na pá yeki-m.
¹⁴ Ma cɔɔɔ nyəma na ma lɔlətanaa
 ná sɔɔ ma tɔɔ.
¹⁵ Ma təɣaɣa taa muɔlaa na ma təmle
 nyəma
 ná yuɣu-m na pá nyənəɣi-m kpaɪ tu.
¹⁶ Paa ma yaa ma təmle tu
 na má wiina-l, u cɔɔki-m.
¹⁷ Ma lu sɔɔ ke ma alu maɣamaya ké.
 Ma pəyalaa ná nyəɣəsa-m.
¹⁸ Pə kpeɣna piya na ye ma kuləɣi ile si
 wonɣi-m.
¹⁹ Ma taapalaa kɔpama mpa maa
 sɔɔlaa tɔ,
 pa lu-m luɣu na pá kuləɣi ma tɔɔ.
²⁰ Ma luna pəcəmtɛɣe.
 Ma tɛma taasi təkɔɔkɔɔ.
²¹ Ma taapalaa mɛ, hai, í nyəni ma
 pətɔɔtəle.
 Lɔɔ tuna ma tɔɔ ké niɣ.
²² Pepe tɔɔ ké í tuɣu-m kunyɔɔɔ isu lɔɔ?
 Ləna í tu-m wahala tɔ, pə ta nu-meyelɛ?
²³ Hai, ye isu paa ɣmaawa
 ma kuyɔɔɔtɔ tənɛɣe takəlaya taa.
²⁴ Isu paa ɣmaa-ti na nyəmle ke
 kɔkɔpamuyɣu tɔɔ,
 na pá piisi, na tɛ wɛɛ tam tɔɔ, tɛ taa
 husi.
²⁵ Ma nyəma teu si ma tɔɔ sɛenlu wena
 i weesuyɣu.
 lni i ká yɔɔtəna na pá su tənaya ke ate
 cənɛ.

²⁶⁻²⁷ Paa pə kɔɔla ma nantu na pá ye
 muwa tike,
 maa ná lɔɔ na ma isələ ké,
 i kaa wɛɛ-m muɔlu.
 Mpi ma sɔɔlaa tɔɔɔɔ,
 halɪ pu laki-m lɔɔ.
²⁸ í ká pɔɔsi mə ti si isənaya í ká kulɪ
 ma tɔɔ, na í hiki təwaanle na í husna-m?
²⁹ í la laakali, na pə taa kɔɔ na layate
 tala mə maɣamaya.
 Mpi tɔ, mə kawalaya muɔna səm ké.
 í nyi si husle tanɣa-mɛ.

Sofaa nyəntu

20 Ípɔɔɔ Naama tu Sofaa tɔma
 Soopu si:
² Nyá tɔm wakəla ma laɣle,
 lɛna pu laki-m lɔɔ si má cɔ.
³ Ma niwa isəna n kaləna-m na í tu-m
 tɔ.
 lɛ ma nyəma kucɔcɔtu ke ma ləmaɣasɛɛ
 taa.
⁴ Ma nyəma teu si pə kpaɣav
 hatoo kuyayku lɔɔ su yulɔ ke ate tɔ,
⁵ asayaa akaitu u leeliyi.
 Pəyele pa aɣmaala ná wɛ tənɔɔsi ké.
⁶ Paa isayav nyuɣu ká kulɪ isəna,
 na ku tokiyina isɔɣmuntɔ.
⁷ l tɛsəɣəna ké isu i maɣamaya i pɔntu.
 lɛna mpa pa naakaya-i tɔ pá pɔɔsəyi si:
 l temna-wɛ?
⁸ Isayav saaləyi yem ké isu toosee.
 Pa kaa tasa-i nav.
⁹ Mpa pa naakaya-i tɔ, pa kaa tasa-i
 nav.
 Pəyele i kaa wɛɛ i lonte taa.
¹⁰ Isayav ká məɣna wənəv ɣku i ka hik-
 ina muɔɔɔ
 tɔɔɔ ku nyəma.
 Na kunyɔɔtunaa náa watɪ i piya.
¹¹ l ka wena ifepile ké na alaafəya.
 Ama i ká kpeɣna pə tənaya mpu na í
 sɔsɔna púɔɔɔ.
¹² Isayav ka wɛ-i leleɣ ké təkulɔɔkɔɔ.
 lɛna í ɣmɛsi-təɣi i nsəmle tɛɛ.
¹³ Na í kisi tɔ lɔɔ na í ɣmɛsi-təɣi teu,

na té we i tantahaav taa.

¹⁴ Ama i tɔɔnaya ŋke ka leleŋ
ká pəsi paasəle sɔtu ke i lotu taa.

¹⁵ I ka lipa leləa wənav ŋku tɔ,
lɔ ká caali-i na í tɔ-ku na i nɔyɔ.

¹⁶ Mpi i muvkaɣa tɔ pə ké paasəle sɔtu
ké,

na nti tu kɔna-i.

¹⁷ Isayav kaa tasa nav ke naaləm na tuŋ
nim mpi pə kpeŋ isu pusi na lɔŋ tɔ.

¹⁸ Wənav ŋku i taataa na í konti haŋaya
na í hiki tɔ,

i kaa tɔyɔ-ku, i ká məŋna-kuɣu.

¹⁹ Mpi tɔ, i muɣula acamaa na í lɔ-wə.

Í læeka pa kutuluŋ, i ta ŋma-weyɛ paa
kɔlɔmɔyɔ.

²⁰ I wənav luluɣu ka wə sɔyɔntu.

I kaa pəsi na í kpa pə taa pulv.

²¹ Isayav liki pə tənaya pulvɔp u fitiyi.
Ama i laŋhɔlɔmlə kaa leelina.

²² Haɣanaɣa anaam taa ké laŋwakəlle
ká tii i tɔɔ,

pə tənə pu tu-i wahala ké.

²³ Waatu wei unu i ká liki mpv tɔyɔ
Tacaá ká tisi i tɔɔ ké i pááná kɔkɔ,
isu tev tɔmpɛɛ, na á yaɣa-i isu nyəmá.

²⁴ Ye i fita nyəɣəlvɔy məɣamaɣa yoo
wontu,

nyəɣəlvɔy kuɛɛmɔyɔ tɔɔ ke paa tənə-i
na pá yaɣa-i.

²⁵ I kpesa kɔkɔ nyəmle nte
tə tula i tɔnvɔy na i hɔɔle tɔ.

lɛna səm tii i tɔɔ ké kpaɣaa.

²⁶ Səkrɛtvɔy ke i tɛŋna, na kɔkɔ ŋka
nɔyɔlv

ta lu tɔ ká nyaya i məɣamaɣa.

lɛna ká kpeŋna mpi pə kaasa i tɛ tɔ.

²⁷ Isɔtɔnvɔy í keeli ylv unu i isayatu tɔɔ,
na tɛtu náá kvl i tɔɔ.

²⁸ Isɔ pááná ká kuu i tɔyaya wənav
tənaya,

a kuyaku wule ké isu lɔm.

²⁹ Isəna lɔ sɔwa isayalataa si paa
tɛsəna tɔyɔle.

Soopu nyəntu

21 ¹ Mprɔyɔ Soopu cɔwa si:
² Í ke ŋkraŋŋ ke teu na í nu ma
tɔm.

Pəle pə heesəyənə ma laŋle.

³ Ma kpa mə yule,

í yele na ma yɔyɔti.

Ye ma tɛma ile mə pəsəyi na í wɔŋi-m.

⁴ Anu pə taya ylv ke ma wiikina.

lɛ pepe tɔɔ ké ma suulu kaa tɛ?

⁵ Í nyənə ma tɔm taa,

pu la-meyɛ ha, na í kpa nɔɔsi.

⁶ Ye ma məɣamaɣa ma huɔ mpi pə
makənə-m tɔ

pə tɔm, ma laŋle wakəlvɔy ké na má
seliyi.

⁷ Pepe tɔɔ ké lɔ yeki na asayaa wəna
weesuyɔ na toŋ,

haləna pá kpatəlvɔy?

⁸ Pa lɔlvɔy nyəma svɔki toŋ ke pa kiŋ
na pa saalənaa pɔki na pá naaki.

⁹ Pə cayana-weyɛ pa tɛsi taa ké.

Pa ta nyi sɔyɔntu tɔm.

Pəyele lɔ u mak-weyɛ kpatɔyɔ.

¹⁰ Pa naŋ wəna alaafəya ké,

na í kraaki teu na í lɔlvɔy u hɔləsəyi.

¹¹ Pa yeki pa piya ké na si kpaɣəyi

asewa isu heeŋ, na si ŋmaaləyənə
laŋhɔlɔmlə.

¹² Pa yooki yontu na akilimanaa,
na saŋkɔnaa, na həsi, na pá nuɔki leleŋ.

¹³ Pa yɔlvɔy ate cəneyɛ mpv,

lɛna pá tii atətəle taa na heesuyɔ.

¹⁴ Páɔɔ pa tɔŋaya lɔ ké si í tɛ í kaasi-
wə.

Mpe pa paa fəna i luyɔ nyəntu ke nyəm.

¹⁵ Haləna pá tɔŋ si:

Aweyɛ Toma tənə tu,

na táá lakɔ-i təmlɛ?

Ye tə yaa-i, pə waasi-tuyɔ wə?

¹⁶ Pə taya mpe pa tənna pa ti cayana
tɔm.

Asayaa ləməɣasɛɛ u kpatəyənə lɔ.

¹⁷ Anu səm u tutiyi-weyɛ tam tam.

Pəyele wahala u wakəlvɔy-wə.

Pácc lso u muɣi-we na pááná.

¹⁸Yélaa kooliyina-weye isayatu
si heelim í kraya-we isu nyutu yaa
musuɣu kpete.

¹⁹Lso u feləyi isayau pəyaya ke ka caa
isayatu.

Pə taɣa pəyaya ŋkraɲuɣu ke
lso ká hɔ na cecɛ nu pə taa.

²⁰Pə weɛ ké si Toma təna tu í mu asayaa
mpe

na pááná na pá ná pa wakəluɣu.

²¹Ye pa weesij tema cəne,
pa piya tɔm u tasəyi-weye nau tɔtɔ.

²²Pa kaa nɔki tələye lso ke hulbuɣu.

Mpi tɔ, un i huɔkəna isɔtaa tillaa
mayamaɣa.

²³⁻²⁴Nɔɣɔlu ile, pə caɣana-i ké
na í tɔki teu, i feina nəɣəsee,
u kpatələyi lɔɲ,

na i wena tɔnuɣu, haləna i kantəkaya
kuyaku.

²⁵Ama nɔɣɔlu ná səkəna i nɔɣɔ na ka
nyan,

i ta yɔɔləna kupantu natəli.

²⁶Pa tənaya mpv musuɣu taa ké paa
hənti

na sonsompee waasi pa tɔɔ.

²⁷Ama, ma nyəmə mə taa layatu,
na huwee nna í huɔki ma tɔɔ tɔ.

²⁸Í pɔɔsəyi si tɔɲtɔnaa
na asayaa mpe pa teesi we le?

²⁹Ue í tá pɔɔsi mpatɔntaa
na í cekəna mpi pa nawa na pá yɔɣɔti
tɔ?

³⁰Pə kentiɣi isayau tɔɔ ké asaala
kuyaku ké, na pə cɔɔ-i na lso pááná.

³¹Awe ká pɔɔsəna-m tɔnte nte ma tɔɲ tɔ
tə tɔɔ?

Na í leeti-m ma isayatu?

³²Paa pona-i təpinte ké,
na pá feɲiɣi i pəlaav tɔɔ.

³³Yélaa təna tɣuɔna caɲa na pá tənəɣi
i waali, na pá kooliyi-i si: Tətu í la-ŋ
kaafala.

³⁴Mɛ ile, tɔm kraɪ nyəntu ke í heesəɣəna
ma lanle.

Mə kuɔcɔtu təna ké kutusutu ké.

Llifasi nyəntu

22 M'p'uyú Temaɲ tu Ulifasi cɔwa
Soopu si:

²Lso u teeləyi yulu si í waasi-i.

Ama ye yulu wena nyuɣu taa mayasəm,
i təyi i weeki teu.

³Na yulu í siyisaa yaa i tewa təkpaata,
weye pə waasəyi Toma təna tɔ?

⁴Pə taɣa nyá isɔseele teu tɔɔ ké
i hɔɲ nyá ŋkraɲuɣu na í huɔkəna-ŋ.

⁵Nyá kawalaya katatəlaya na nyá
isayatu

tam nyəntu tɔɔ ké lso hɔɲ nyá ŋkraɲŋ.

⁶Mpi tɔ, n muɔkaya nyá teetɔnaa wontu
ke tɔluma ke musuɲ, na pə yeki-weye
kpete.

⁷N pema lum na tɔɣɔnaɣa
ke wei lukɔtu na nyɔɣɔsi ka puwa tɔ.

⁸Yulu tɔɲ tu na kalampaani tu
ka tənna tetu, na í caɣa tə taa.

⁹N tɔɣɔna leelu ke niɲ kakpasɪ, n pəla
sulav niɲ.

¹⁰Pə tɔɔ ké katɔsi tama-ŋ
na sɔɣɔntu anaam náá tuti-ŋ.

¹¹Səkpetuɣu nyala nyá tɔɔ,
nn naana tiili, lum sɔsɔɔm lipa-ŋ.

¹²Lso we hatoo isɔtaa ké na í tee
isɔtulɔɲasi tɔɔ, na í nyənəɣəna si nyɔɔɲ
taa.

¹³Ulena nyaa mayasəyi si lso tá nyi
pulv.

l kaa pəsi na í tee isɔɲmuntv tɔɔ
na í huɔna-tuɣv ate.

¹⁴Lso tɔɲ isɔtɔnuɣv ntompee tɔɔ,
na ŋmuntv taka i tɔɔ, u naana tiili.

¹⁵N caa si n tɔɲ
asayaa mpaav kupənuɣv ke?

¹⁶Pə tema-weye kpiisuɣu ké, na pə
waatu ta tata,

isu lum kuukuɣu kolunja tɔ.

¹⁷Haləna yəlaa mpe pá tɔɲ
lso Toma təna tu si: Yele-tv təpamm.

Weye n pəsəyi na n la-tv?

18 Pəyele unı ı ka hayasəna pa teesi nyəma ke toŋ.
 19 ɫɔ í pona asayaa ləmayasəe anəyi pooluŋ.
 20 Pə wakəla pa kolontunaa na kəkə nyayə pa wenav.
 21 Təv, nyá na ɫɔ í ciiki na pə hetı-ŋ.
 Waatu unəyi n ká nu leleŋ.
 22 Mv ma kusəyesətu na í təkı ma təm ke nyá lotu taa.
 23 Ləsi mpi pə ta siyisi təyɔ nyá te, na í məli Toma təna tu teə na í tayanı-ŋ.
 24 ɫɔ nyá wula kupampan ke ateyə ɫɔv pəe heku taa.
 25 ɫlena Toma təna tu pəsi nyá wula, na nyá liyitee həwa.
 26 Waatu unəyi ı ká pəsi nyá leleŋ kupan təlule na í tekəyi-ı niŋ.
 27 N ká sələməyi-ı na í nukı, na í yoosiyi nti n ka yɔyɔtaa na í su tɔ.
 28 Paa ntiyi n suwa, n waaki ké, na nyá mpaav hulumi.
 29 Mpi tɔ, ɫɔ tisiyi kalampaanı nyəma ké.
 ɫlena í waasəyi wei ı pasəyi ı ti tɔ.
 30 ɫɔ ká waasi wei ı ta ke isayav təyɔ ı tənənŋ weetu tɔ.
 Paa tasəkəle tu ı waasəyi-ı ké.
 Si í tɔ tənənŋ taa,
 ɫlena pə ya ı nyuyv.

Soopu nyəntv

23 Mprúyú Soopu cəwa si:
 2 Nɔɔnɔɔ tɔ, ma wula pəsa páána ké.
 ɫlena ma wahala náa təkəyi ma feesiŋ.
 3 Hai, ye maa nyəmə ɫɔ te, maa pola ı təcayale ké.
 4 Maa hulə-ı ma tampana.
 Mpi tɔ, təmnaa su ma nəyɔ taa ké.
 5 Halı maa nyəmə nti ı cəkəyayə-m tɔ na ma cəkəna nti ı heelayə-m tɔ.
 6 ɫle ı ká kaasi ı taa toma si ı kvləyi ma tɔ?

Aai, ı ká ke ŋkrapuuyv ké na í nu ma kuyɔyɔtutv.
 7 ɫle ı ká ná si ı kolontu unı ı tənəyi tampana, ɫlena í ná si ı təm huɫv ka cə-m tam tɔ.
 8 Paa ma pola ilim təlule, ı fei, yaa ma məŋna pə tətule maa keesiyi-ı.
 9 Paa ma pəkəna ilim ntəyɔŋ tɔ, maa naaki-ı.
 Yaa ma kəena pə mpətəŋ tɔ, ı fei loosuyv.
 10 Pəyele ı nyəmə mpaav ŋku ma krayaa tɔ.
 Paa ı mayasa-m ma lu ké təsoolii, ısu wula kupan.
 11 ɫ nɔntaaləŋ taa ké ma tukayə ma nyəŋ.
 Ma tənə ı mpaav ke mprúyú ma ta helı.
 12 Ma ta ɫɔ ı nəyɔ taa kusəsutv.
 Ma pəta ma təyi ı luyv nyəntv taa ké.
 13 Ama ye ı tu ntiyi ı taa, ı yeki-tı. Nti ı səɫaa tɔ ntəyi ı lakı.
 14 Nti ı ka suwa ma tɔ təyɔ ı lakı-m, ı ká su lentənaa ke mpv tɔtɔ.
 15 Pə tɔ ké ma apalvtv leki ɫɔ kiŋ.
 Ye ma krayə huwəe ıle səyɔntv kpaaki-m.
 16 ɫɔ Toma təna tu yəkəna ma apalvtv na í tu-m səyɔntv səsɔntv.
 17 Mpi tɔ, pə tayə səkrətvuyv ŋku ku waasa ma tɔ tɔ, ŋku ku wakələna-m.

Soopu nyəntv tɔtɔ

24 Mprúyú Soopu tasaa si:
 Pepe tɔ ké ɫɔ Toma təna tu ta su kuyaku
 ŋku ı nyəntaa ká na-ı na í huɫkəna tɔ?
 2 Pəyele yələa tuusiyi pa tətı toosi, na lələa náa tiikiyi kaləkəŋ kuŋmuləŋ.
 3 Pa leəkəyi sulav ke ı krapayə, na pá krayə leelu nav ke təluma.
 4 ɫlena pá suliyi kunyɔntvnaa ke mpaav taa,
 na pá yəkəyi-wə na pá tusiyi.
 Na pá caaləyi-wə si pá ŋmələyi.

⁵ Pa pæsa isu taale kpanjasi ke nyutu taa ké.

Tanaŋ ahula ke pa luki na pá puki pa piya tɔɔnaya pɛekyɔv ke wɔlaya tetu nti tɔ taa fei cayav tɔ.

⁶ Tetelatv taale taa ké pa kvŋ. Ilena pá kunti isayav tuŋ wei pa yaa si leseŋnaa tɔ.

⁷ Pa hantəyi ahoo ke kpete ké, kutakəm fei.

Pa feina sayatanaa ke saa wei watu kpaaki tɔ.

⁸ Tev nuki-weye pulasi taa ké. Təsule fei.

Ilena pá cɔsəyəna kukpaməŋ.

⁹ Pa kɔɔləyi sulav ke həla tɔɔ, na pá leeki-i na toŋ.

Ilena pá kpaakəyi kunyɔntvnaa tokonaa ke tɔluma.

¹⁰ Pə waali ilena pá tu-weye tɔnte ke kpete, wontu fei.

Na pá sukəyi-weye tɔɔnaya ke nyɔɔɔsi.

¹¹ Pa mɔləyi tɔyɔv ŋku pa yaa si Olifi tɔ kv pee nim,

na pá nyaasəyi tɔyɔv ŋku pa yaa si leseŋ tɔ kv pee lvm na lɔkɔtv.

¹² Acalɛɛ taa yɔlaa mpa pə kuwa na mpa pa caaki səpv tɔ,

pa mɔləyi na pá maki kapusi na pá pɛekəyi si pá waasi-we.

Ama Taca na paasəyəna acaalətv nti.

¹³ Lempa ná ké mpa paa caaki nyaaləm tɔ.

Ani pa ta nyi lɔv mpaan, pɛ́ɔ́ paa tu təŋəyi-i.

¹⁴ Tefemle ke yulukulv kuləyi na í kú wahala tv na kunyɔntv, na ahoo yu, ilena í tee ŋmuləm.

¹⁵ Apalv wasanjkalv feŋiyi səkpetyɔv taa ké,

na í takəyi i isentɔv ké pəcekəle na í tɔŋ si: Nɔyɔlv kaa na-m.

¹⁶ Ahoo ke ŋmulv yəkəyi kutuluyv na í ŋmulv.

Ilim taa, ilena í təkɪ i təyi i te. I ta nyi isəna nyaaləm weɛ tɔ.

¹⁷ Paa tanaŋ ŋku kv ké mpeye səm səkpetyɔv ké.

Mpi tɔ, pa nukɪ pə sɔyɔntv sɔsɔɔntv.

¹⁸ Isayav weɛ ké isu lvm teekyɔvna kaawɔlaya tɔ.

I tɔcayale ké mpusi nyəntɛ ke tetu taa ké,

i kaa tasa tuŋ wei pa yaa si leseŋnaa tɔ i taale mpaav ké təŋyɔv.

¹⁹ Teitei isu wɔlaya

na hanaya nyɔɔkyɔv tev tɔmpɛɛ lvm tɔ. Ḿpúyú atətəle teekəna isayav.

²⁰ I too kulvlv ká sɔv i tɔɔ.

Pa kaa ŋmaa i həte ke tiili.

Ile pə pela isayav nté isu tɔyɔv.

²¹ Mpi tɔ, i tɔyɪ wahala ke kaalɔlaya ké, na í kisiyi kupantv lapv ke leelu.

²² Aai, lɔv toŋ tɔɔ,

i yeki ké na musvŋtuna weesŋ tayałəyi.

Pa tayanəyi pa nɔvheɛ tɔv ké səŋyɔv, pəyele pa taa teeləyi weesyɔv.

²³ Lɔv yeki na pá cayana pa ti.

Ama i feŋiyi pa tɔnte taa.

²⁴ Laasaya tɔv ké yɔlaa mpe pa səŋəyi, ilena pə saali.

Na pá kpili nyɔvɔŋ, isu tɔyɔv hetvɔv wɔlvɔv tɔ.

Na pá lontili, isu pa setvɔv lɔlvɔv tɔ.

²⁵ Awe ka kpeəsəna-m si pə taya mpv? Awe ká pəsi ma tɔm ke kpete?

Pilita nyəntv

25 Ḿpúyú Suha tv Pilita cɔwa Soopu si:

² Lɔv kele toŋ sɔsɔvɔŋ sɔyɔntv nyəŋ tv.

I haaki heesvɔv na toma ké hatoo isɔtaa.

³ Awe pəsəyi na í kala i samaa?

Yaa awe u naakəna i nyaaləm?

⁴ Yvlv kaa pəsi na í siyisi

yaa í weɛ lɔv tənəŋŋ.

⁵ Paa isɔtv maɣamaɣa, yaa isɔtvlvŋasi, si fei lɔv tənəŋŋ.

⁶ Kacanɣana yvlv pəyaya ŋka ká we isu atantaaliya tɔ?

Soopu nyəntu

26 Mpuɣule Soopu cɔwa si:
 2 Pɔwe! Ama n nyəmə́ ɪcam
 sənab,
 n nyəmə́ wei ɪ feina toma tɔ ɪ tem.
 3 Ama n nyəmə́ ləmaɣasee fei tu ke
 layatu
 tasuyɔ, na ń hɛlayi nyəm sɔsɔm.
 4 Aweye n yɔɔtəyi tɔmnaa mpe?
 Na awe tu tɔna-təyi nyá taa?

lɔɔ toŋ ke pə tənə pə tɔ

5 Sətaa seliyi pa tɔcaɣale taa ké hatoo
 lum tɛɛ.
 6 Mpi tɔ, lɔɔ naaki atətəle taa ké tɛɛɛɛɛɛ.
 Pəyele pə kɛɛla púyú sɔsɔɔ ɲku ku tɔ
 ké,
 pɔlv tá kenti-ɪ.
 7 lɔɔ ɪ pɔna ɪsɔtɔnyu ke yem taa,
 na ɪ susi antulinya ke kɛtɛ taa.
 8 lɔɔ ɪ haɣasəna tɛv lum ke ɪsɔŋmɔntu
 taa
 na tɛ́ lá yuŋ, pə́cɔ́ tɔ kaa ya.
 9 lɔɔ ɪ takəɣəna ɪ kumte tɔ
 ké ɪsɔŋmɔntu ɪsu saalaya.
 10 lɔɔ pu ɲmaalaya ke tɛŋku tɔ,
 na ɪ cɔɔ na ɪ ta.
 Haləna pə́ sɪna səkɛtɛyɔ na nyaaləm
 pə́ tənaya.
 11 Ye lɔɔ holaa, sɔɔntu kpaaki
 ɪsɔtɔnyu akelenaa ké na pá seliyi.
 12 lɔɔ toŋ ke ɪ selisiyina tɛŋku.
 lɛna ɪ wakəlɪ ɪsəcav na ɪ layatu.
 13 lɔɔ feesiŋ kɛɛla ɪsɔtɔnyu tɔɔ.
 lɛna ɪ niŋ náá tɔlɪ tɔm sɔsɔ wei ɪ
 seekaya tɔ.
 14 Pə́ tənaya mpu ɪ təma nyaləmlɛ nté,
 na tɛ́ nukɪ a tɔŋ ke pə́cɔ́ pə́cɔ́.
 lɛ awe ká pə́stɪ ɪ toŋ kəkɔtɛ sɔsɔle ke
 nuw?

Soopu nyəntu tɔtɔ

27 Mpuɣule Soopu kraɣa ɪ kunyɔwi-
 ina si:

2 Ma tuukina weesuyɔ tu lɔɔ Toma tənə
 tu.
 Wei ɪ pɛŋɪ-m tampana, na ɪ wakələyi ma
 laŋle tɔ.
 3 Ye ma weesuyɔ kaasaa,
 na lɔɔ feesiŋ we ma miina tɛɛ.
 4 Ma ntompee kaa yɔɔtɪ ɪsayaɔtu.
 Pəyele ma nsəmle kaa ləstɪ pɔpɔtɔ tɔm
 natəlɪ.
 5 Mpusi ɪ polo pooluŋ, na mpi maa ha-
 meye tampana tɔ.
 Haləna ma səm, ma kaa kisi hɛlvɔyɔ si
 ma feina taalɪ.
 6 Ma tɔka ma tampana ké, ma kaa yele.
 Pəyele ma kuyeeŋ tɔm fei-m feele ke ma
 taa.
 7 Pə́ pə́stɪ ma kolontu ke ɪsayaɔ,
 na pə́ pə́stɪ ma tɔɔ kɔllɔ ke wei ɪ feina
 tampana tɔ.
 8 Ye lɔɔ tama ɪsayaɔ tomle
 na ɪ ləstɪ ɪ weesuyɔ,
 pepeye ɪ tasəyi tɛɛlvɔyɔ?
 9 Ye laŋwakəlle maɣana-ɪ lɔɔ kaa nu ɪ
 wula.
 10 Pu weɛ si Toma tənə tu ke
 ɪ laŋle ɪ heena na ɪ sələməyi-ɪ tam.
 11 Maa seɣesi-meye lɔɔ mpaasŋ tɔm
 ma kaa ɲmɛst-meye mpi pə́ pə́le Toma
 tənə tu tɔwa tɔ.
 12 Ama pa tənə pa nyəmə́ nti tɔ weɛ tɔ.
 lɛ pepe tɔɔ ké pa yɔɔtəyi tɔm kɛtɛ
 nyəntu?

Kawaaya ŋka kaa leeliyi tɔ

13 Mpi lɔɔ Toma tənə tu siwa si yɔlv
 ɪsayaɔ tete,
 na mɔsɔntu kpancoou tɔɣɔle si:
 14 Ye ɪ piya hukaa, yooú ká kɔna-we.
 Pəyele tɔɣɔnaya kaa tala pa piya piya.
 15 Yɔlvkɔsəku ká kɔna mpa pu sɔɔ tɔ,
 pa leelaa kaa wii-we.
 16 Ye ɪ kaawa liyitee ɪsu kanyəŋa,
 na wontu ɪsu afəla.
 17 Siyisilu ka suuna-tɪ,
 na yɔlv kɔpaŋ náá tɔɣɔ ɪ liyitee.
 18 lɔɔ təyaya we ké ɪsu huu huukuyɔ tɔ,

yaa isu tanlv sikuyi cokæle tɔ.
¹⁹ ɪ hantvɥv waatu, ɪ ké liyitee tv.
 Ama ɪ ká feŋ tɔ, á muka yem.
²⁰ Lanwakælle tutiyi-ɪ ké isu lvm,
 na kacuculaya náa kraɣa-ɪ ahoos taa.
²¹ ɪlim tæluɛ heelim læsæɣəna-ɪ
 ɪ tæɣale na toŋ, na pɛ kelɪ na pɛ tɛena.
²² Pa tɔɔki-ɪ nyəmá ké na pətɔɔtæle fei,
 na ɪ kaasæyi ɪ ti si í se.
²³ Uena ɪ nalaa krasæyi amukvŋ ke ɪ
 tɔm,
 na pá hulæyi kacvɥlasɪ.

Ləmayasɛɛ ké lso kvɔɔv

28 Tɛ nyəmá liyitee nyæɣətv tæhulle,
 na timpi pa nyaalæyi wula tɔ.
² Tetv tɛɛ ké pá læsæyi nyæɣəlvɥv.
 Uena pá læsi kvɛɛmɥv ke pæle taa.
³ Nyæɣətv hullaa pukina fətæla ké
 na pá pæki timpi timpi kæla
 lumav tɔɣv pɛɛ wena a ŋmela atetæle taa
 tɔ.
⁴ Pa huliyi púvɥv ké na pá hatælna
 yəlaa tæɣale.
 Nɔɔhɛ kpisiyi sənau,
 uena pɛ susi-wɛɣe yem taa, na pɛ fiisiyi-
 wɛ.
⁵ Tetv nti tɔ tɔ pa halæyi tɔɣnaya tɔ
 pɛ ɔɣa ké isu kɔkɔ pəsa-tæyi krentəlasɪ
 ke tɔ kite tɛɛ.
⁶ Timpi tetv nti tɔ pɛ wɛ tɔɣv pa hikiyi
 liyitee pæle nte tɔ wɛ pooku tæle tɔ, na
 wula mvlm.
⁷ Cólɔv ta nyi púvɥv ŋku kv mpaav.
 Pæyele yepelaku tá loosi-kú.
⁸ Taale wontuyi aka nɔɣlv,
 yaa tɔɣlaya ta tɛŋta-ku.
⁹ Yvl paasi tvna kvkramvɥv ke niŋ,
 haləna ɪ kpesæyi pɔvŋ na ɪ kila tɛɛ,
 na ɪ pəsæyi-ɪ krentəlasɪ.
¹⁰ Na ɪ huliyi kvkramvɥv taa ké pɔvŋ,
 na ɪ naaki kv taa kvpampam na ɪ
 ɪsəpæle.
¹¹ Na ɪ tɔɔki lvm təkpentenaa ké akɔla,
 na ɪ pukina mpi pə ŋmelaa tɔɣv nyaaləm
 taa.

¹² Ule leyɛ læmayasɛɛ ná wɛɛ?
 Nyəm tæɣale ke le?
¹³ Yvl ná tá nyi pə teu.
 Pæyele pə tu fei yəlaa tetv taa.
¹⁴ Púvɥv anaam si: Ləmayasɛɛ fei ma
 taa.
 Tɛŋku si: Ləmayasɛɛ fei ma cɔlv.
¹⁵ Paa yakɪ-yɛ na wula yaa liyitee.
¹⁶ Pæyele paa layasæɣəna-yɛ
 na Ofii tetv wula, yaa liyitee pɛɛ
 kvkɛɛtɛɛ na pooku nyəna.
¹⁷ Pa kaa keesəna-yɛ na kvæləpa yaa
 wula.
 Pæyele pa kaa pəsi na pá layasi-yɛ
 na wula kvpampav həyayɛ.
¹⁸ Paa keesəɣəna læmayasɛɛ ke
 pɔɣlasɪ, yaa kvæləpa nyininyini.
 A kəla teu ke lutv pɛɛ nna a wɛ liyitee
 tɔ.
¹⁹ ɪtiyopii liyitee pæle nte tɔ wɛ
 Kasasəŋa tɔ tɔ ta haŋna-yɛ.
 Pæyele wula kvpampav mavamaya ɪ
 keesəɣəna-yɛ.
²⁰ Ule leyɛ læmayasɛɛ ná lukəna?
 Yaa nyəm tæɣale ke le?
²¹ Ləmayasɛɛ ŋmela weesuyi nyəm
 tənaya,
 sumasi ɪ loosiyi-yɛ.
²² Səm na púvɥv sɔsɔvŋku pa tɔŋ si:
 Tə nu pa yɔvətæyi a tɔm ke kvnu ké.
²³ Lso tike nyəmna a mpaav na a
 tæɣale.
²⁴ Mpi tɔ, ɪ naaki ké na pɛ tala tetv
 tənaya.
 Pæyele ɪ cəkəna pə tənə mpi pə wɛɛ tɔ.
²⁵ Waatu wei ɪ tvwa heelim ke
 toŋ, na ɪ pu tɛŋku tənasi tɔ.
²⁶ ɪ su tɛv ke kv waatvnaa na kv lona,
 na ɪ hɛɛ mpaav ke tɛv nyæɣəsɥv na kv
 calanaa.
²⁷ Waatu ɪnæyi ɪ nawa læmayasɛɛ na ɪ
 mavasi-yɛ,
 na ɪ su a kite na ɪ sa-yɛ.
²⁸ Tənaya ɪ sitwa yəlaa si:
 Ləmayasɛɛ nté Taca lso nyamnau,
 na ɪsəɣatv yepu nté nyəm.

Soopu tɔm kantəkaya nyəntu

29 M̄p̄r̄ȳḡ Soopu kpaɣa ɪ kunyɔwi-ina si:

- ²Pepe mələyənə-m isu too ɪle, saa wei Tacaa feɣaya ma tɔɔ,
³na ɪ fətəla muɣi ma nyuɣu taa tɔ.
 Ma tɔɣayana ɪ nyaaləm ke ahoɔ ké.
⁴Ye pu mələyana-m ma wule taa, isu waatu wei lɔɔ yaakaya-m ɪ taaralu, na ɪ feɣiyi ma tɔyaya tɔɔ tɔ.
⁵Toma tənə tu ka we ma kiŋ, na ma piya tu-m heku.
⁶Naaləm ka tələnə-m ké təhɔ, na nim kpeɲ pə tənɣasələ ke kukpamuɣu tɔɔ.
⁷Waatu wei ma luki nɔnɔɣɔ tɛɛ si, ma cakɪ ɪcate sɔsaa tɔcayale tɔ.
⁸Ye pa na-m, ɪfeɣiya ná heləɣi ké, na kukpatəlaa náá kuləɣi na pá sɛɲɛɣi.
⁹Kurayalaa na sunɣaya yɔɣɔtaɣa, na pá kraaki nɔɔsi.
¹⁰Awulaa maɣamaya ná sunɣaya ké, na pa nsəma matəna pa tantahaɲ.
¹¹Mpa pa nukaya ma tɔm tɔ, pa yaakaya-m leleɲ nulu ké.
 Mpa pa naakaya-m tɔ, pa ləsəɣi ma aseeta.
¹²Mpi tɔ, ye kunyɔntu wiiki ma waasəɣi-ɪ ké.
 Ma sɛɲna sulav wei ɪ feɣna paasənlu tɔ.
¹³Mpa pa caaki səpu tɔ, pa kooliyi-m kupantu ké, na má heesəɣi leelaa laɲa.
¹⁴Siɣisuyu ke ma suuwa isu toko, na tampana tɛɲɣu, isu capa na kahuka.
¹⁵Maa wɛɛ ké isu yuləm ɪsələ.
 Maa wɛɛ isu kaakalaya nɔɔhələ.
¹⁶Maɣale kunyɔntunaa caa.
 Ma paasəyənə mpa ma ta nyi tɔ, pa tɔm ke teu.
¹⁷Ma yəkəɣi asayaa tamasi, na má wɔɣsəɣi tɔɣnaya ke pa kela taa.

¹⁸Ma tɔɣaya si maa kpatəli ké təkunɣunɣu.

Maa si ma tante taa isu sumaya.

- ¹⁹Ma wɛɛ ké isu tɣuɣ ɲku ku lila kama lɔm taa,
 na cɔlɔ niyitiyi ku piliɲasi ke ahoɔ tɔ.
²⁰Ma teeli ká wɛɛ tam ké ɪ kaa si, na ma toma isu tɔɔɔ ɲku ku nyɔɔ teu tɔ.
²¹Yəlaa nukaya ma tɔm ké,
 na pá tanɣaa na pá muɣi ma layatu tasuyu na pá suma.
²²Pa nukaya ma tɔm ké pa tənaya.
 Ye ma tema yɔɣɔtuyu nɔɣɔlu ɪ cɔɔki natəl.
²³Yəlaa tanɣaya-m ké, na pá haawa nɔɔsi isu pa tɛɲɣu teu tɔ.
²⁴Ma muɣulayana-weyɛ, ɪle paa tɣuɣna.
 Pəyele paa pəsəɣi na pá wakəli ma ɪsɛntaa hetuyu.
²⁵Maa kena pa nyuɣu tu, na má huləɣi-weyɛ mpaas ɲku paa tɛɲ tɔ,
 na má we isu wulav ke ɪ kpekəle yəlaa taa.
 Ma heesaya laɲwakəlle nyəma laɲa.
- Soopu tɔm kantəkaya nyəntu tɔɔ**
- 30** M̄p̄r̄ȳḡ Soopu tasaa si:
 Ama nɔnɔɔ ɪle,
 piya wonɣiyina-m.
 Paa nyaɲna ma kpatəlaya.
 Pəyele pa caanaa taa tala si,
 má tu-weyɛ hasi nsi si feɣiyi ma kaləkəɲ tɔ si taa.
²Pepeɣe pa tɔɲ waasəɣi?
 Anɪ pa kaa tu pəsi na pá kpatəli.
³Nyɔɣɔsi, na laɲɣu pu-we,
 na pá te taasi, na pá seeki lona nna pə kpiisa
 too lɔɲ na a wulaa tɔ, a taa.
⁴Pa kpesəɣi tuusi hatu ke hotisi kila.
 Pa tɔɣnaya nte pa te tiikasi nasəli si lila.
⁵Pa tɔɣnəɣi-weyɛ yəlaa taa,
 na kokoole, isu ɲmulaa.

6 Pa təcəyalə nté teteka səsəəna kutemij
təe,
na pəe təe, na kukpaməñ pəəñ taa.
7 Səwa hotisi təe ké pa mawa tətım
tətım,
na yəlaa nukı pa wula.
8 Pa ké tetelataa, na nyəəñ fəinaa,
na pá təyənəyi-wəye tetu taa.
9 Nəəñəə maya pa cakəna, na pá
yookina-m yontu.
10 Pa taa kraakəna-m na pá haakı-m
siyile,
halı pá təkı-m ntayama.
11 Ləə pasa-m na í məñna-m atə.
lənə pá kpisi pa tı kpaυ, na pá nyənəyi-
m yem.
12 Ma ntəyəñ təə ké pa kvləyi.
Pa təyυ-m katəsı sı pá pətı-m na pá
pəkəkəyi
mpaυ sı pá hiki-m na pá wakəlı-m.
13 Pa təkə ma mpaυ na pá lυkı
ma wakəlυyυ. Nəyəlυ u səñna-we.
14 Pa tapayə isυ pύyύ səsəəυ ke pa
sυnnaa,
na pá kretələyi təmayə tampana təə.
15 Səyəntυ kraakı-m ké na pá kpiisi
ma teeli isυ heelim.
Ma nyuyυ yapυ nı salaa, isυ isəñmuntυ.
16 Nəəñəə ma weesuyυ caakı luv ké,
ma we wahala kuyəəñ taa.
17 Pə sáləyí ma mwa taa ké,
paa ahoo máa həsəyi wusası.
18 Ləə kpa ma toko taa na toma,
na ı ləla ma capə luyυ təe.
19 ı ləyυ-m afəla taa.
Ma pəsa təluma na mvsuyυ.
20 Ləə ma yaakı-ñ, nn sañ əυ.
Pəyele n səñə ma kəñkəñ taa,
nn tu nyənəyi-m.
21 N tuyı-m kynyəñ na pətəətəle fəi,
n əəsəyi-m na nyá təñ.
22 N yelaa na heelim səsəəm kpayə-m.
N yelaa na ma seliyi kacuculayə səsəyā
taa.
23 Ma nyəmə teu sı səm təye n pukina-m.
Weesij nyəma təpote nté.

24 Ye yulυ caakı lepu, ı tekəyi niñ?
Wei ı we wahala taa tə,
ı wiiki na í yaa sı pá səna-ı?
25 Ma wiikayə wahala nyəma təə ké,
na má wəna kynyəntunaa pətəətəle.
26 Təcəyanav, na nyaaləm ke maa
tañaa.
lənə səkrətyυ na wahala náa
mayana-m.
27 Wahala kuyəəñ tutuyυ-m ké,
na ma laakalı pəsəyi kutamsa.
28 Ye ma təñ səkrətyυ, nəyəlυ ı həsəyi
ma lanlə.
Ye ma səñə samaa taa wula ké.
29 Ma pəsa isυ taalə hası taapalυ ké,
yaa taataanaa camna.
30 Ma tənuyυ piliyi ké,
na kú litiyi. Pə sáləyi ma mwa taa, na
á wuləyi.
31 Ma sañku pəsa səm nyəñ ké,
na ma həlayə náa huləyi səm yontu.

Soopu kantəkayə nyəntυ tətə

31 Ma sı ma təyi nəyə na tuunav sı,
má taa nyəni pəelə nəyəlυ na má
nyulı-ı.
2 Ye pə taya mpυ, ma fəina kpancoou,
yaa ma paa nyəm napəlı.
Maa tañ sı Toma təna tu í tilina-m na
isətəa?
3 Kutakəəsəñ ke pə wakələyi,
na wahala náa mayana wakəllaa.
4 Ləə nyəmə ma mpaəñ na ma təntə təna.
5 Ma ta tə mpaυ kulooluyυ taa.
Pəyele ma ta la acilayətu natəlı.
6 Ləə mayası-m na nyá mayasələyā
kusiγisayā.
N ká ná sı ma ta wakəlı tiili.
7 Ye ma yelə mpaυ kusiγisuyυ,
yaa ma isə yelaa na má nyulı ma lotu
taa,
na má pilisi ma tı na isayətu natəlı.
8 Ləə nəyəlυ í təyə ma kuhələm
na pá kpəsı mpi ma səwa tə.
9 Ye ma nyula ləlv əlv,

yaa ma tu ceŋa alu ke ma tɔyɔntɔle
nɔnɔyɔ tɛɛ.

¹⁰ Ule ma nyɛŋ í pɛsi nɔyɔlu tɛmlɛ tu,
na paa apalu wei í lana-ɪ isɛna ɪ caaki
tɔ.

¹¹ Pɛ taya pulu,
mpu unɪ pɛ kɛ acaalɛtu sɔsɔɔntu kɛ.
Pɛ wɛɛ si paa huɓɓu wei, í hɔ pɛ latu
ŋkpaŋɔyɔ.

¹² Ye isu maa lapa mpu ma isayatu ka
pasa kɔkɔ kɛ
na ká nyaya ma wɛnau tɛna.

¹³ Ye isu ma nyɛna ma tɛmlɛ tu apalu
yaa
alɔnyɛŋ ke yem kɛ huɓɓɛ taa, na má tá
ha-ɪ tampana.

¹⁴ Ule waatu wei lɔɔ ká kɔɔ feŋyɔyɔ na í
pɔɔsi-m tɔ,
wentiyi maa cɔ?

¹⁵ Mpi tɔ, lɔɔ kulɔm wei unɪ
ɪ lapa-m ma too lotu taa tɔ,
unɪ ɪ lapɛna pɛlɛ tɔtɔ.

¹⁶ Ma ta pɛ acamaa ke mpi pa nyulɛyi
tɔ.

Pɛyɛle ma ta yɛle na leelu isɛ nyɛŋ.

¹⁷ Ma ta tɔyɔta ma mɔtiya
ke ma tike na má pé sulav.

¹⁸ Hatoo ma pɛcaatu ke ma na sulav tɔ
puwa,

isu yulu na ɪ caa.

Ma paasɛyɛna leelu ke too ɪ hɔɔ tɛɛ kɛ.

¹⁹ Ye ma nawa nɔyɔlu na í cɔɔki,
na í feina wontu,

yaa kɔnyɔntu laŋa kutakuyɔ,

²⁰ ma haaki-ɪ ma heeŋ huntu kunti kɛ,
na í takɪ na pé haŋɪ-ɪ na í sɛɛ-m.

²¹ Ye isu tɔm huɓɓɛna sɛna-m

na má nyaasi sulav nɔyɔlu,

²² ile pé kpɛɛsi ma ŋkpalɛŋa
ke ma asɛŋkpekɛ tɔɔ, na ká pɛli ma ŋku-
luŋa taa.

²³ Mpi tɔ, ma nyɛŋna lɔɔ mpuɪsi kɛ,
maa pɛsɛyi na ma sɛŋ.

Ma feina ma tɛyi lɔɔ sɔsɔɔntu kiŋ.

²⁴ Ma ta tu ma naani ke wula tɔɔ.

Pɛyɛle ma ta pɛti ma tɛyi liyitee
nyɛyɛluɔyɔ.

²⁵ Pɛ taya ma wɛnau sɔsɔɔm
yaa mpi ma hikaa tɔyɔ ma tu naani.

²⁶ Ye ma nawa ilim na pɛ nyaalɛm teu,
na má nyɛni isɔtu, na ílé ɪ tɛɛkɛna ɪ
caŋɛm.

²⁷ Pé puɔyusi-m ma lotu taa
na má nyɛni-wɛ, isu lɔɔ, yaa má sɛɛ-wɛ.

²⁸ Ye ma lapa mpu, pɛ kɛ isayatu
sɔsɔɔntu kɛ,

pɛ muna huɓɓɛna í tu-m salɛka.

Mpi tɔ, ma lu lɔɔ waalɛyi.

²⁹ Ma laŋle ta heena ma kolontu wahala.
Pɛyɛle ma ta ŋmaalɛna ɪ kɔnyɔntɔyɛle
nte tɔ mayana-ɪ tɔ.

³⁰ Ma ta tisi si ma nsɛmlɛ í sɛlɛmi
ma kolontu unɪ ɪ sɛm na tɛ pɛntɪ.

³¹ Ma tɛyayɛ nyɛma yɔyɔtɛyi si
nɔyɔlu fɛi wei ɪ ta tɔyɔ ma tɛyɛ nantu na
í nyɛyɛsi tɔ.

³² Muɓɓu u hɛntɛyi awalɪ kɛ ma tɛ.

Ma tulɛyi ma nɔnɔyɔ ke mpatɔntu kɛ.

³³ Ma ta ŋmɛsi ma kawalɛyɛ, isu lɛlɛa
lakuyɔ tɔ.

Yaa má kisi ma tasɛkɛle tisuyɔ.

³⁴ Ma ta nyana samaa, yaa yɛlɛa kutuyɔ
na má su na má yɛle nɔnɔyɔ ke tɛŋnaɔ.

³⁵ Hai, awe hikiyi-m wei ɪ ká nuna-m tɔ?
Ma kantɛkayɛ kuyɔyɔtɔtu ntɔ.

Toma tɛna tu í cɔ-m na í huɓɓɛ-m nti
ma kolontu ŋmaawa ma tɔɔ tɔ.

³⁶ Maa te ma nyuyɔ ke ma kolontu
kɔŋmaŋmaatu ntɛyi,
isu ntenuyɔ, na má layali-tɛyi ma
asɛŋkpekɛŋ tɔɔ.

³⁷ Maa heeli lɔɔ kɛ ma kulapɛle tɛna tɔm
na má polo ɪ kiŋ tɛkaa, isu awulumpu.

³⁸ Ye ma taale wiiki si pé lɛɛti-m
na tɛ taa awasa pɛlɛyi isɛlɔm.

³⁹ Ye ma tɔyɔ a kululɔm ke faalaa,
na má muɔuli a nyɛma kupɛma.

⁴⁰ Ule ma kututuun í yɛle nyɔɔ,
na sɔwa na nyutu isayatu lɛɛti.

Soopu kuyɔyɔtɔtu tɛnaya ntɔ.

ULIHU KUYƆƆƆTUTU

(Titite 32-37)

32 Mprɔ́yɔ́ Ulifasi na Pilita na Sofaa, pa yela Soopu ke cɔv ke timpi i nyənəyi i tɔyi yulv kupaŋ tɔ. ²Ntəna pɔ́áná haŋ Ulihu, wei i ké Pusi kpekəle tu Lam lulɔyɔv tu Palakeli pəyalv tɔ. Mpi tɔ, Soopu tɔŋ si lɔv nyənəyi inəyi siyisilu. ³Pɔ́ kaasi i taa haŋna i taapalaa tooso ké. Mpi pə tɔv pa ta pəsi na pɔ́ cɔv Soopu ke natəli tɔ. Paa na mpv, pa kú i tɔm. ⁴Ulihu ka kena i taapalaa taa səkpele. Pə tɔv ké i suma na pɔ́ təkəna-i yɔɔtaya. ⁵l kɔma na í ná si apalaa tooso inu i laŋa kuvɔcɔv, ulena pɔ́áná haŋ-i sɔsɔm.

Ulihu huləyi i kuvɔcɔv kutoluyv

⁶Mprɔ́yɔ́ Ulihu tɔma si:

Meyə sɔsaa
 na maya pəyaya tɔyɔ ma selaya si,
 má taa hulv-meyə ma nyəmtv sɔsɔntv.
⁷Kvkatəlaa na mpa pa pusi tɔwa tɔ,
 mpeye pə wee si pɔ́ seyei ləmayasee tɔm.
⁸Tɔm tampana tɔv, feesuyv ŋku kv ké
 Toma təna tu nyəŋkv tɔ, ŋku kv wəna
 yulv taa
 na kú haaki-i nyəm.
⁹Pə taya pusi pəyale tɔyuna yulv ke
 ləmayasee.
 Pəyele pə taya kvkatəlaa tike nyəmna
 kusiyisim.
¹⁰Pə tɔv ké ma tɔŋ si, í ke ŋkraŋŋ
 na má tɔv, má kilisi-meyə ma nyəm
 tɔm.
¹¹Má kema ŋkraŋyɔv ke mə ləmayasee
 taa,
 ile maa taŋaa ké si,
 mə kuyɔɔtutv í te.
 Haləna í te mə tɔm mayasuyv ke teu ke
 hatoo mə lotu taa.
¹²Ma nu mə tɔm ke teu ké.
 Ama nɔyɔlv ta kəli Soopu na tɔm.

Pəyele nɔyɔlv ta pəsi na í cɔv Soopu kuyɔɔtutv.

¹³í taa tɔ si:

Tə hika ləmayasee.

lɔv tike ka kələna-i, pə taya yulv.

¹⁴Pə taya maya Soopu yɔɔtaa, ile ma kaa cɔ-i mə kuyɔɔtutv.

¹⁵Sɔyɔntv kra-me, í laŋa kuyɔɔtutv, u tasəyi cɔv.

¹⁶Maa taŋaa ké isu í ká yɔɔti.

Ama í suma yem na í kpisi cɔv.

¹⁷Ule maa cɔv na má hulv-meyə nti ma hulv tɔ.

¹⁸Tɔm su ma lotu ké,

na feesuyv caaləyi-m si má yɔɔti.

¹⁹Tɔm kraaki ma taa, isu pa suukuyv sɔlv m ke

pə hulv kvfaŋ taa, na pɔ́ caa pə yasv-i tɔ.

²⁰Maa kuli ma nɔyɔv ké, na má yɔɔti, na má cɔv, ulena pɔ́cɔv pɔ́ heena-m.

²¹Ma kaa seena nɔyɔlv tɔv,

yaa má cəsi mə taa nɔyɔlv.

²²Pə taya pulv, ma ta nyi cəsuyv.

Ye ma tu lapa mpv,

ma ŋmalv ká kɔvli-m lɔŋ ké.

Ulihu kuyɔɔtutv tɔv

33 Mprɔ́yɔ́ Ulihu tasaa si:

Pənente Soopu ke ŋkraŋŋ, na í nu ma kuyɔɔtutv.

²Nɔvɔvɔv ma kuliyi ma nɔyɔv,

na ma nsəmle yɔɔti.

³Hatoo ma lotu taa siyisuyv tɔm ke maa yɔɔti.

Tampana siyisiyi tike ke ma nɔyɔv ká yɔɔti.

⁴lɔv Toma təna tu feesuyv ŋmana-m, na kú haaki-m weesuyv.

⁵Ye n pəsəyi n cɔv-m,

tayani nyá ti na má na-ŋ tɔ suli.

⁶lɔv nyənəyi ma na-ŋ ké sɔlv m ké, cuyv tɔtɔyɔv pa ŋmana má.

⁷Mpv tɔ, taa nu ma sɔyɔntv na pɔ́ liyiti-ŋ

na ma sɔsɔntv kəli-ŋ.

8 Soopu yɔɔɔta ma ŋkraŋ taa,
na má nu i nɔɔɔ sɪ:
9 Ma we tɔnaŋ ké, ma ta la kawalaya,
yaa isayatu natəli ke paa pəɔɔ.
10 Paa na mpv, lɔɔ hikiyi timpi i ká
kaləna-m
na í nyəni-m i kolontu tɔ.
11 l kaɣatəyi-m na í feŋiyi
ma tɔntɛ təna taa.
12 Soopu, n̄ feina tampana.
Mpi tɔ, lɔɔ kəla yulv tɛacyacaya ké.
13 Pepe tɔɔ ké n caa n yoonaa lɔɔ?
Mpi tɔ, yulv u pəsəyi na í cɔ i kvyɔɔtɔtu
təna.
14 Wulee lɔɔ yɔɔɔtəyənə yaasi lelv ké.
Ulena wulee í yɔɔɔtəna lelv.
Paa na mpv yəlaa u laki laakali.
15 Waatu wei yəlaa həntəyi ahoo,
na pá too isu pa sɛpa tɔɔɔ
lɔɔ yɔɔɔtəyənə-weye pa tooseenaa taa.
16 l luki pa tɔɔ na sɔɔɔntu kra-we,
na í yɔɔɔtəyənə-weye pa ŋkraŋ taa.
17 Ulena í kee yulv ke i kulapɔtu taa,
na í su tənaya ke yulv kalampaani.
18 M̄pɔɔyú i waasəyi yəlaa ke səm taa,
na í yaki-weye nyəmá nɔɔɔ taa.
19 lɔɔ kraaləyi yulv na wɔsasi nsi
sɪ husa-i na í luki i tɔnuyv taa ké
kutamsa tɔɔɔ.
20 Ulena mutv lu-i luyv,
na p̄ kpeŋna tɔɔɔnaya ŋka i sɔɔla teu
tɔ.
21 Ulena í tɛ taasi ke katatəlaya,
na í yelev nyuyv tike.
22 Waatu un̄ i we pəlaav nɔɔɔ tɔɔ ké
təcomlaa,
na i weesuyv ke səm niŋ taa.
23 Ama ye isɔtaa tillaa iyaya taa kulvm
wei i səŋna yəlaa, na í huləyi yulv ke
i kulapəle tɔ, i we i kiŋ,
24 isɔtaa tillu un̄ í wii yulv un̄ i pətɔɔtəle,
na í sələmi lɔɔ sɪ:
Yapɪ-i. Taa yelev na í tii pəlaav taa.
Ma hika mpi maa layasəna i weesuyv
tɔ.

25 Ulena yulv un̄ i tɔnuyv məli kv wule
taa,
na í pəsɪ isu i ifepile waatu.
26 Ulena í sələmi lɔɔ, na lɔɔ nu na í ná i
teu
na laŋhulvmlɛ, ulena lɔɔ náa ha-i i
tampana.
27 Ulena í yooki yontu ke yəlaa kiŋ sɪ:
Maa pəntaa ké na má wakəli tampana.
lɛ pa ta lana-m isu pə mɔnaa tɔ.
28 lɔɔ yapa ma ləsayə sɪ ká taa svv
pəlaav taa. Maa tasa nyaaləm ke nav
tɔtɔ.
29 Pə tənaya m̄pɔɔyú lɔɔ laki yulv
ke tɔm naalɛ, halɪ pə polo tɔm tooso.
30 Ulena í ləsi-i pəlaav taa, na í yelev na
weesuyv nyəma nyaaləm na i tɔɔ.
31 Soopu, pə wee sɪ n̄ nuna-m ké.
Ke ŋkraŋ na má yɔɔɔti.
32 Ye n wena nɔɔɔ ŋka n ká cɔna tɔ,
n yɔɔɔti, maa ha-ŋ tampana.
33 Ye n feina natəli ile n su,
na n̄ nu na má hulv-ŋ ləmayasɛe tɔm.

Ulihu kalənav ke Soopu

34 M̄pɔɔyú Ulihu tasa yɔɔɔtuyv sɪ:
2 Ləmayasɛe nyəma mɛ,
í nu ma kvyɔɔtɔtu,
nyəntaa mɛ í ke ŋkraŋŋ.
3 Pə taya pulv, ŋkraŋuyv nukəna
təmnaa,
isu nsəmle nukuyv tɔɔɔnaya lelev tɔ.
4 Tɛ ləsi tá təyi mpi pə siyisaa tɔ.
Tɛ cəkəna tá taa ké mpi pə we teu tɔ.
5 Soopu sɪ:
Ma siyisaa ké. Ama lɔɔ pɛŋi-m tampana.
6 Paa na ma tampana təŋuyv tɔ,
pa nyənəyi-m pɔɔɔtɔ ké.
Ani ma ta pənti.
Pəyelev ma hiŋ fei waav.
7 Yulv nɔɔɔlv i fei isu Soopu
na í nyɔɔki kutuyv ke lvm təle.
8 Na í təŋ mpa paa təŋəyi siyisuyv tɔ
pa kpekəle taa, na í na asayaa pá kaaki
mpaav.
9 Haləna í təŋ sɪ paa yulv caa sɪ

í wee lso ké teu,
 weye ı waaki pə taa.
 10 Ləmayasəe nyəma me í nu ma təm
 lso u laki kawalaya.
 Pəyele Toma təna tu u laki mpi pə ta
 siyisi tə.
 11 Mpi yulu lapa təyo ı leetəyi-t.
 l feləyi paa wei ké isəna pə muna təyo.
 12 Aai yoo, tampana tə, lso u laki
 isayatu.
 Toma təna tu inı u wakələyi siyisuyu.
 13 Ye pu we mpu,
 awe celəna-t tetu si í paasəna-tı?
 Yaa awe tu-t si í paasəna antulinya
 təna?
 14 Ye lso ka huukaya ı tu təm tike,
 ı ka mu ı feesij ke yəlaa kij.
 15 Təfo weesuyu nyəm təna ka səpa
 təm kuləm tə ké, na yulu pəsi tetu.
 16 Soopu ye n wena layatu,
 ke ģkraññ na n nu ma təm.
 17 Wei ı ké siyisuyu kolontu tə,
 ı ká pəsi na í təki tetu na?
 lle isənaya nyá mayasəyi si
 n kv Siyisilu Toñ tu təm?
 18 l tike ı wenna mpaav si,
 í yaa awulaa səsaa si asayaa na awu-
 lumpiya si wakəllaa.
 19 lso u fayasəyi awulumpiya.
 Pəyele u paasəyənə liyitee nyəma,
 na pə kəli kunyontunaa.
 Mpi tə, pa təna pa ké ı niñ kulapəm ké.
 20 Səsaa səki ké na pə saaləyi,
 ahoo taa ké pa səki krapaa.
 Pəyele pa kresəyi ģmakəllu ké təhəe.
 21 lso nyənəyi yulu mpaan tənaya,
 na í naaki ı tənte.
 22 Səkpətuyv yaa atətəle natəli tə fei
 nte tə taa asayaa pəsəyi na pá ģmeli tə.
 23 lso paa feina si í paasəna yulu
 na pə leeli na pəć í yaa-t huule.
 24 Paa ı ta feñ toñtunaa, ı wakələyi-
 weye,
 na í leeti pa lona taa ké kvfama.
 25 Mpi tə, ı nyəmá pa kulapəle ké.
 Ahoo ke ı kusəyi-we na í tələki-we.

26 Na í maki-we isu asayaa,
 na yəlaa naaki.
 27 Pə taya pulv, pa kisa-t ké,
 pa ta pəsi na pá cekəna ı mpaan.
 28 Pa lapa na kunyontunaa
 na wahala nyəma wii na lso náa nu.
 29 Ye lso hawa nəyoluyv heesuyv
 awe ká kv puntu təm?
 Ye ı taka ı isentə, awe na-tı?
 lni ı feñiyina piitimnaa na yəlaa pa tə.
 30 l laki ģpəyú si isayav í taa təyo
 kawulaya
 na í pəsi isu katəka ke yəlaa.
 31 Ye puntu heela lso si:
 Pu tusa-m ké,
 ma kaa tasa isayatu ke lapu.
 32 Ma pəntaa ké, lle lso seyesı-m.
 Ma lapa mpi pə ta siyisi təyo, lle ma kaa
 lel.
 33 lso Soopu, n kisuyu
 nti lso suwa tə.
 Mpu tə, n mayasəyi si pə wee si
 lso í tu puntu ke saləka?
 Timpi pə wee si nyá mayasəyənə na
 n suki pə taya nəyol tə,
 huul-tuyv nyá nyəm.
 34 Ama yəlaa mpa pa wena huwee tə,
 na ləmayasəe nyəma təna, mpa pa nukı
 ma təm tə paa heeli-m si:
 35 Soopu yəyətəyi ké, ı ta nyi pulv,
 yaa ı feina ləmayasəe.
 36 Soopu mayasuyv í taa su tənaya.
 Mpi tə, ı təm kuvəvəv we ké isu
 yəlaa mpa pa ta siyisi tə.
 37 Pə taya pulv,
 ı kuləyi lso tə, na pə səsəyi ı isayatu
 tə.
 Halı ı ká teesəna sika tuyv ké tá taa.

Ulihu kuyəyətutu tətə

35 ģpəyú Ulihu tasaa si:
 2 Soopu, n pəsəyi na n ha nyá
 təyi tampana
 na n yəyətı nyá siyisuyu təm ke lso kij
 na sika fei?
 3 Mpi tə, n tasaa si:

Ye ma pəntaa yaa ma ta pənti pepeye ma waaki?

⁴Ma krenti nyá na nyá taapalaa na má cə-mé.

⁵Nyənɪ ɪsɔtɔnɔyɔ, na ń paasəna ɪsɔŋmɔntu, tə kəla-ŋ kɔŋkɔlɔməŋ.

⁶Ye n lapa ɪsəyatɔ, weye pə wakələyi lɔ?

Yaa n kula ɪ tɔw ké tɔm payale, pu tokiyina ílé.

⁷Ye n təŋəyi tampana, ɪle pepeyele n hawa lɔ?

Yaa weye lɔw mɔyi nyá niŋ taa?

⁸Yɔlɔ ɪsu nyaya ɪsəyatɔ wakələyi, na siyisuyu waasi nyá tɔwɔntəle.

⁹Ye ɪsu ŋmakəllaa kəla tɔw, yəlaa maki kapusi ké.

Ye musɔŋtɔnaa kəla payale, ɪle yəlaa yaa si pá waasi-wé.

¹⁰Ama pa taa nɔwɔlɔ u pɔwɔsəyi lɔw wei ɪ lapa-ɪ,

na í tɔyi yəlaa taa ké laŋhɔlɔmlɔ yontu na pá yooki ahoɔ tɔ si: N wɛ le?

¹¹ɪni ɪ sɛyɛsəyənə-tu, na pə kəli taale wontu.

Pəyele ɪ tasəyi-tuyɔ ləmayasɛɛ na pə kəli sumasi.

¹²Pa yaawa lɔw, na í kisi cɔw ke asayaa kalampaani tɔw.

¹³Pɔwɔtɔ fɛi leleŋ, pa koo yem ké lɔw u nukɪ.

Toma tənə tu u paasəyənə.

¹⁴Paa Soopu n təŋ si nn nukɪ lɔw təŋ tɔ lɔw nyəma nyá tɔm tənaya, nya kɛŋna-ɪ.

¹⁵ɪ tɔyi saləka na pááná.

Pəyele u paasəyənə yəlaa ɪsəyatɔ. ɪle pə taya si u naaki.

¹⁶Soopu nyá nɔwɔ taa tɔm wɛ yem ké, na ń lɔləsəyi tɔm nti tə taa fɛi layatɔ tɔ.

Ulihu nyəntu tɔw

36 ¹Ḿpɔyɔ Ulihu tasaa tɔw si: ²Soopu, səŋ pəcɔ na má sɛyɛsi-ŋ.

Mpi tɔ, ma ta yɔwɔti lɔw nyəntu tənə.

³Hatoo pooluŋ kɛ ma hiki ma nyəm mpi ma hana ma ŋmalɔ kɛ tampana tɔ.

⁴Tampana ma kuyɔwɔtɔtɔ taa fɛi pɔwɔtɔ.

Ma wei ma yɔwɔtəyənə-ŋ ɪsəntɔ tɔ, ma wɛna naani ké ma nyəmtɔ tɔw ké.

⁵Lɔw ké pəsəlb ké, ɪle ɪ lɔwki tampana təŋlu.

ɪ layatɔ toma tɔw ké ɪ wɛna pəsuyɔ ŋku.

⁶ɪ yeki ɪsəyau na ɪ weesuyu.

Ama ɪ siyisiyi kɔnyɔntɔnaa tɔm.

⁷ɪ yeki siyisilaa ké nyənɔyɔ.

Hali ɪ cayasəyi-wɛyɛ awulaa kumlee tɔw ké,

na í kusəyi pa nyɔwɔ kɛ tam tɔw.

⁸Lɔw tɔyi asayaa kɛ alukpala ké na wahala tɔki-wɛ.

⁹ɪ huləyi-wɛyɛ pa təma, na pa kawalaya.

Kɛ waatu wei pa laki kalampaani tɔ.

¹⁰ɪsɔ yeki na pá nukɪ kukpaalətu

kɛ pa ŋkraŋŋ taa, na í tɔyi-wɛ si pá cɔlɔ mpi pə tá siyisi tɔ.

¹¹Ye pa kema ŋkraŋŋ na pá pɛti pa təyi lɔw, ɪle pə cayana-wɛ na pá nu leleŋ kɛ pa weesuyu kuyɛɛŋ na pə puɪsi taa.

¹²Ye pa kisa nuɔ, ɪle ŋmantaaya sɔ-wɛ na pá sí pa nyəm laŋuyɔ tɔw.

¹³Yəlaa asayaa ha pa təyi pááná taa ké. Paa wiikina lɔw si í waasi-wɛyɛ saa wei ɪ tɔyi-wɛyɛ alukpala tɔ.

¹⁴Pa səkəna pa ifepile na pá sɔwɔsəyi-wɛyɛ wasaŋkalənəa*fa* tɔw. ^aapalaa na alaa mpa pa laaki tɔŋ na pa laki pə wasaŋkalətu tɔw.

¹⁵Ama lɔw yakɪ wahala tu, na ɪ wahala ké,

ɪlena í kpaali-ɪ na ɪ wusasi.

^a36:14 *wasajkalənaa*: Wasaŋkalətu nti tə teləsa cənɛ tɔ. Hepəla taa ɪle pə ké

16 Waatu nɔɔɔɔ lɔ ka lɛsa-ŋ wahala
 taa kɛ,
 na ɪ su-ŋ timpi pu caɣana-ŋ na ɲ weɛ
 nyá ti tɔɔ
 na ɲ tɔki tɔɔnasi kupampansi tɔ.
 17 Ama ye n huuki nyá huule isu asayaa
 nyante,
 ile huule na pɛ ŋkraŋuɣu hɔm ká kra-ŋ
 kɛ.
 18 Taa yele na pááná susi-ŋ lɔ wɔŋa
 taa,
 na ɲ puɣusi nyá ti si n ká ya lɔ na
 kuhav sɔsɔɔ.
 19 Nyá kakiisaya, yaa paa nyá toŋ
 sɔsɔɔŋ
 ta tala si pɛ lɛsi-ŋ laŋwakalle taa.
 20 Taa ŋmakəli muvɔlaa na ɲ lɛeti
 pa lona taa kɛ nyá lɔlɔɣu nyéma.
 21 La laakali, taa keesəna ɪsaɣatu tɔɔ.
 Pɛ maɣamaɣa pɛ tɔɔ kɛ n we wahala
 taa.

lɔ sɔsɔɔntu

22 lɔ huɔɔɔɔ ɪ sɔsɔɔntu na ɪ toŋ taa kɛ.
 Nɔɔɔɔ ta nyi seɣesɔɣu isu inɪ.
 23 Awe huɔɔna-ɪ mpaas ŋku ɪ ka tɛŋ tɔ,
 na awe ká mana ɪ laŋle taa,
 na ɪ heeli-ɪ si: N lapa mpi pɛ tá siyisi tɔ?
 24 Tɔɔsi na ɲ sa ɪ tɛma nna yɔlaa saŋ
 pa yontunaa taa, na pá puɣulɔɔɔ-ye tɔ.
 25 Yɔlaa tɛna loosiyi-yeɣe pooluŋ kɛ
 na pá nyənəɣi-yeɣe teu.
 26 lɔ tɔɔwa katatəlaya kɛ
 na pɛ tɛ ta nyəmtu tɔɔ.
 ɪ puɣu fei kalɔɣu.
 27 Inɪ ɪ cosiyina lum na ɪ yele
 na heelim nyɔɔ-wɪ,
 na ɪ pəsi-wəɣi teu.
 28 Ulena ɪsɔŋmuntɔ náá yele na teu nu
 yɔlaa tɔɔ.
 29 Awe nyəŋna ɪsɔŋmuntɔ tɔntɛ,
 na teu hola ke ɪsɔtɔnɔɣu taa?
 30 Inɪ ɪ keeləɣəna ɪ nyaaləm tɔɔ

na pɛ ná na pɛ cɔɔna-ɪ.
 Ulena ɪ taɣani takuɣu ke teŋkunaa
 luməŋ tɔɔ.
 31 Yaasinaa mpeɣe ɪ huukəna yɔlaa
 na ɪ celəɣi-weɣe tɔɔnaya ke tuutuuma.
 32 ɪ kraakəɣi teu cala ke ɪ niŋ taa kɛ,
 na ɪ lɔɣo-ɪ timpi ɪ caaki tɔ.
 33 Teu hola ke ɪ huɔɔɔna si ku kɔŋ,
 na kaləkəŋ maɣamaɣa nukɪ ku taŋ.
37 Ma laŋle ceɣəna teu ŋkuɣu
 katatəlaya kɛ,
 haləna ma laŋle lu tɛ lonte taa.
 2 ɪ ke ŋkraŋŋ na ɪ nu lɔ nɔɔɔ taŋ.
 ɪ welisi teu na ɪ nu ɪ nɔɔɔ yuŋ.
 3 lɔsɔtɔnɔɣu tɛna taa kɛ ɪ nɔɔɔ nukɪ.
 Ulena ɪ yele na teu ŋmeləsi,
 na pɛ tala tetu tənasi.
 4 Pəle pə waali, ulena teu holi na lɔ nɔɔɔ
 nu.
 Ule ɪ ta tasa teu ŋmeləsɔɣu sɛŋsɔɣu ke
 waatu inɪ.
 5 ləna lɔ yɔɔtəɣəna ɪ nɔɔɔ tɔ,
 pə teu we sɔɔɔntu.
 Təma sɔsɔɔna wena tɛ ta nyi tɔɔɔ ɪ laki.
 6 Inɪ ɪ tɔŋna si teu tɔmpɛɛ
 kraakpraacav*fa*
 ɪ nu tetu tɔɔ. Ulena ɪ tɔ teu si
 kuɔle kú nu na pɛ kraŋna teu sɔsɔɔ.
 ɔtɔmpɛɛ kraakpraacav. Pə we teitei
 kɛ isu kraakpraacav na pɛ huɔɔna
 mpu. Ule tɔmpiisi hotiyina na pɛ
 kaaki atɛɣe huwa.
 7 Inɪ ɪ sɛŋsɔɣəna yɔlaa tɛna tɛma.
 Ulena pá cekəna si inɪ ɪ ŋmana-we.
 8 Taale wontu maɣamaɣa ná suuki tɔ
 tɔcɔsəle kɛ,
 na tɛ suuki tɛ tana taa na tɛ ŋmeləɣi.
 9 Kacuculayə ná lukəna ilim nɔɔɔɔŋ kɛ,
 na watu náá luna pə mpətəŋ.
 10 Ye lɔ ɪ feesa lum tɔɔ, pə kii kɛ isu
 tɔmpəle.
 11 ɪ haɣasəɣi nikaya ke ŋmuntɔ taa kɛ.
 Ulena teu ŋmeləsəɣi ŋmuntɔ nti tɛ taa.

^a37:6 teu tɔmpɛɛ kraakpraacav: Mpi pa yaana nasaala taa si (neesi) tɔɔ tɛ teləsaa si teu

12 Լու ի yekina na isojmuntv cəckı na t́
laku

pə təna mpi ի tv-tı təyɔ tetv tɔɔ.

13 Եւ դկւցւ Լճ հոյնա ի tetv դկրայցւ.
ԿւԼսմսցւ դկւցւ ի lakəna-təyi kɔpantv.

14 Soopu, ke դկրայցւ ke təm təne tə taa
na ń welisi na ń cekəna Լճ təma sɔsɔɔna.

15 N nyəmá isəna Լճ laku ի təma anı,
na isəna ի tisiyi calanaa na isojmuntv
taa tɔ?

16 N cekəna isəna isojmuntv səyja teitei
tɔ?

Pə ké Լճ wei ի ké nyəntv mayamaya tɔ
ի təmlə ké.

17 Լսնայա pə lapa na ye ilim
mpətəy heelim kuhəyəm maki tetv tɔɔ,
n nukı hanaya ke nyá wontu taa?

18 N pəsəyi na ń la isojmuntv ke isɔtaa
na t́ wəe toy isu nyəyəluyv tij?

19 Soopu huli-tuyv nti
tu heeli Լճ tɔ.

ԼԼե tu tasəyi
natələyi yɔyɔtuyv ke tá kaanyəmtv tɔɔ.

20 Maa pəsəyi na ma kéésəná Լճ tɔɔ
ké saa wei ma yɔyɔtəyənə-ı tɔ.

Pə feı sı má heeli-ı na ṕcɔ́ í cekəna.

21 Ye pə keesaa na ymuntv takı nyaaləm
tɔɔ,
pu tasəyi nav.

Pə waalı, ılena heelim má, na ṕ keelı
pə tɔɔ.

22 İlim ntəyɔy tɔɔ ké nyaaləm lukəna
na ṕ wə isu wula. Լճ teu mpi

pə cɔɔna-ı tɔ, pə wə sɔyɔntv.

23 Tu pəsəyi na t́ kpətəna Toma təna tv
sɔsɔ,
na tampana təyly unı, ի ké sıyısuyı t́ ké.

Լı muyuliyı nɔyɔlv.

24 Pə tɔɔ ké pə wəe sı, yəlaa í nyana-ı.
Ama ի paa feına mpa pa yaa pa təyi
ləmayasee nyəma tɔ.

TACAA ԼՏՃ ԿՄԾԿՇՇՏՄՏՄ

(Titite 38:1-42:6)

38 Դրոյն Tacaa cəwa Soopu ke
kacuculaya taa sı:

² Aweyele pıntv wei unı ի kəyha
səkrətyuyv

ke nti ma suwa na má laku tɔ tə taa,
na təmmaa mpa pa feına huwəe tɔ?

³ ԾԾ, tɔkı nyá tı isu apalıv.

Maa pɔɔsı-ıy təm na ń cə-m.

ԼՏՃ ké antulinya taa nyəm mpi pu yɔyɔtəyi tɔ pə tv

⁴ Leye n ka wə waatv wei ma sukaya
antulinya kite tɔ.

Ye n nyəmá tampana n cə-m.

⁵ Awe puwa antulinya unı ի tənası?
N nyəmá pıntv na?

Yaa awe mayasəna-ı na ymənaya?

⁶ Awe caaləna kite təe pəle ke sıw?

Yaa pepe tɔɔ ké kite ńtə tə səyaa?

⁷ Waatv unəyi tanaıy isɔvlıyhası
yookaya yontv,

na isɔtaa yəlaa ńá wilitiyına
lanıhulımlə.

⁸ Awe təka tənku lım na kampınaa
ke saa wei pə lu tetv təe na pə ymaa tɔ?

⁹ Waatv wei ma sıw-wəyi isojmuntv ke
toko,

na má takı-wəyi ihunte tɔ.

¹⁰ Na má pu-wəyi tənaya,
na má tv kutəkyuyv na kukaləsuyv.

¹¹ Na má huli-wı sı ṕ səy təna, ṕ taa
tuusi,

tənaya pə hola kalampaanı ká sına.

¹² Too n wəv tɔ, n tema tanaıy ke
ymakəlyuyv,

yaa ń huli tefemle ke tə lonte na?

¹³ Yaa tefemle ńtə tə kpa tetv ntompee
na t́ cıyıtı asayaa ke teu na?

¹⁴ ԼԼena tetv layası wəetv isu
pa yusuyv cuyv tɔɔ tɔ,

na pə təna ṕ wəe kacəka isu puuyv tɔɔ?

¹⁵ Tefemle nyaaləm kəy,

ilena asaƿaa kulaputu fiƿini na p  peli pa niŋ.

¹⁶Too t , n tema tenku taa k  tiuu hal na n tala i seelaa taa?

Yaa n c waa i lumaŋ s s wŋ taa?

¹⁷Pa tema-ŋ s m n n wsi ke huluyu na?

Yaa n nawa atet le n n wsi?

¹⁸Yaa n tema maƿasuyu ke tetu waŋ t m na?

Ye n ny m  p  t naya mpv n keesi-m.

¹⁹N ny m  nyaal m t caƿale mpaau na?

Na leƿe s kpetuyu n  wee?

²⁰N p s ƿi na n pona-w ƿi p  lonte taa.

Yaa n tana-w ƿi timpi p  wee t ?

²¹N ny m . Mpi t ,

waatu un i taa pa tema-ŋ luluyu.

P c  ny  puusi t waa.

²²N tema pote na n n  tev t mp e

na a kraakpraacau t caƿale na?

²³Lanwak lle waatu, na yoou kuyeeŋ t 

k  ma su-yeye mpv.

²⁴N ny m  mpaau ŋku nyaal m t ŋƿi t ?

N ny m  timpi t  ilim t lule

heelim mak na tetu t  t ?

²⁵N ny m  wei i heewa tev ke ku mpaau t ?

Na wei i hee tev ŋmel suyu

na ku calanaa ke pa ny ŋku t ?

²⁶N ny m  wei i yeki na tev nuku

wolaya tetu nti t  taa n ƿulu fei t ?

Yaa wei i k ŋna tev ke wolaya tetu nti t  taa y laa fei t ?

²⁷Na wei i yeki na lum haya wolaya tetu,

na nyutu na k ny ny m mpi p  we

t lekuleku t  p  nyo t  t  t ?

²⁸Tev wena caa ke?

Yaa awe l l ƿ na aŋkp le ?

²⁹Lum t mp e*fa* yaa c l v ny na wena too ke? ^ana p  niƿitaa t  tetunaa mpa pa taa we watu ke teu t  aŋkp le  maƿamaƿa kiiki m r y .

³⁰Mpi p  p s ƿ na p ƿo lum isu p le, na p  kii tenku t  ny m t kraŋasaŋ.

³¹N p s ƿi na n h ko is t l ŋasi*fa* nsi pa yaa si kantuyu na ku piya t . Yaa n heti nsi

pa yaa si haya na kraca na yulu t . ^a

³²Ny  l s ƿ na tulmaluyu ke ku waatu?

Yaa n tiikiƿi is t l ŋasi nsi

pa yaa si is tu i si na m  t ƿo t yaya t ?

³³N ny m  kiin wei is t nuyu t ŋƿi t ?

Na is na tetu wee na p  t ŋ t  taa t ?

³⁴Yaa n y ƿo t ƿ na is ŋmuntv

na tev nu katat laya na?

³⁵Ny  yaak na tev ŋmel suyu

na p  c wki-ŋ si mp y l ,

na n tiliƿi-wi?

³⁶Awe tuna l maƿasee ke hatoo yulu lotu taa?

Na awe tuna laƿatu ke l maƿasee

taa*fa*? ^anuu we kate k , lelaa n 

h uki si t la naale ke pa y ƿo t ƿi

mpv. Isu kampaau na Icipiti tetu

taa sumaya ŋka pa yaa si ipii t .

³⁷Awe kal ƿi is ŋmuntv na i l maƿasee?

Yaa i huti is t nuyu taa lum hulun

³⁸ke waatu wei tetu kiiwa isu ny y luyu

na tampaya ny k l na t ma t ?

Is  kele t yaya wontu na taale ny ntv p  tv

³⁹Ny  kraak na t ƿolaya alv ny ŋka ke ka t ƿonaƿa,

yaa n calu t ƿolasi piya, na s  haya?

⁴⁰Waatu wei si sopa si lona taa,

yaa si papa nyutu tee t ?

^a38:29 *Lum t mp e*: Lum t mp e yaa c l v ny na. Isu lum kiikuƿu isu p le

^a38:31 *is t l ŋasi*: is t l ŋasi wena paa ŋka na ka h te k .

^a38:36 *l maƿasee taa*: Mpi t  tel saa si lotu taa na l maƿasee taa t , t m ŋ un i

41 Awe caləyəna katəkatəŋ ke waatu wei
i piinj
lanəyi təyənaya na í wiikina-m na í
yeləməyi tə?

39¹⁻² N nyəmá taale pəŋ na naməŋ
husi isətwnaa na?

Nyá feŋiyina i təw
ké saa wei lulbyu wusasi tapa-i tə?
Yaa n tu nyəmá i lulbyu waatu?

3 I sopiyi ké na í luləyi i piya.
llena í heesəyi wusasi.

4 Na i piya wena alaafəya na sí puki
nyutu taa.

Kuyaku nakuli, lena sí tee.
Su tasəyi məluvu.

5 Awe hetəna taale kpaŋaya
na í yele-ké si ká tee?

6 Má lapəna ka təcayale ke wloya tetu
nti tə we tənyanŋ tə tə təw.

7 Si woniyi icate taa kəkəte ké.
Pəyele su nukɪ cecə hola.

8 Pulaya təw ké si caaki si sí hiki si
təyənaya,
na sí pəkəyi nyutu kuləkəkəkətu.

9 Taale nav ká kəw si n lana-i təmle
yaa í hənti nyá təla tətəyole kiŋ ke ahoo
na?

10 N ká tu i luɣu tee ké ŋmənaya,
yaa í hə akuyu na waali təw, na í hee
kpeesi na?

11 N ká lapi-i naani ké i tomiŋ səsəwŋ təw,
na n yelina-i nyá təma si í paasəna?

12 Yaa nyá kumtu ke n ká yelina-i si í
kpeena təyaya,
yaa i kuu pee ke kataya taa?

13 Taataanaa hetəyəna pa keŋ na
lanhəlumle ké,
na í nəyəsəna isu kulaalɣu nyəŋ.

14 Waatu wei taataa tɣi i yala na í takɪ-
yeyɛ

ilim kəkə kanyəŋa si á tiisi tə,
15 i səkə ké si taale wontuyu nakuli

ku felɪ-yeyɛ nəcəhəle na á yəkɪ.

16 I təkəyi i piinj ké na toŋ, isu pə tayə
inu i tənna.

I fei səyəntu si i wahala ká la yem.

17 Mpi tə, ma ta tu-i ləmayasəe
yaa layatu ke saa wei ma ŋma-i tə.

18 Ama waatu wei i kuləyi sewa tə,
i paa feina kpaɣanv na i cayalu.

19 Nyá təna kpaɣanv ke tomiŋ na?
Yaa nyá təna i luɣu tee kpeem?

20 Nyá yekina na í ŋmaaki isu lakəle
na í wiikina apalvtu na səyəntu kpaaki
kolontu na?

21 I haləyi acwaa ke tetekəle taa,
na i lanje heena i toŋ.

llena í ŋmaa kolontu nəyɔ təw ké yoou
taa.

22 I fei səyəntu,
pəcɔ u nyaŋna pulv,
u tuliyi tapəŋ ke kolontu layate kiŋ.

23 I təw cayalu ŋmantaaya, na i layate
pə muɣi kəkə,
na i kəkə náa ceyetəyi i təw.

24 Tutuyu wiiki na pə nyaɣali-i teu
na í kpisi i təyi krau, lena í tu casəle.

25 Tutuyu wiiki, lena í yaya apalvaki-
isaya təwarapa.
Too pooluŋ taa ké i nukɪ yoou tan

na yoolaa səsaa hola na pa kakiisasi.

26 Nyá layatu ke ŋmakəle kuləyəna
na tə hetəyi tə keŋ na ilim mpətəŋ təw?

27 Nyá haana cəwə səsə ke nəyɔ si
í kuləyi, yaa í tɣi i tante ke pulaya taa?

28 Kukpaməŋ taa ké i caki na í svuki
kukpaməyvu kukuləyvu nyəyvu taa,
timpɪ nəyɔlv u takɪ tə.

29 Hatoo nyəyvu taa tənaya i weeki,
na í loosiyi i təyənaya na í cəŋəyi-ke.

30 I piinj nyəkɪ caləm ké
na timpɪ wontu kusəpvtu wee təyɔ i caki.

Soopu ka cəna

40¹⁻² Mpyúyú Tacaá Toma təna tu
yəyətəna Soopu na í pəwsi-i si:

N suukaya-m təm tə, n ká tasa-m kutuyu
na?

N yookayana-m tə, n wena kuvəcətu
təw?

3 Mpyəyule Soopu cəwa Tacaá si:

4 Ma kəla pəciiu, wentiyi maa cə?

Maa taki ma nɔɔɔ tɔɔ ké ma niŋ ké.

⁵Ma tema yɔɔɔtɔɔ ke tɔm kulɔm,
maa tasɛɣi natɛli.
Ma cɔwa tɔm naale,
ile maa tasɛɣi natɛli.

Soopu nyɛnɛɣi i tɛɣi lɔɔ

⁶Ɔrɔ́yú Tacaɔ cɔwa Soopu ke kacu-
culaya taa si:

⁷Tɔɔ, tɔki nyá ti isu apalɔ
na má pɔɔsi-ŋ na ń cɔ-m.

⁸Kɔpam n caa si ń ku ma tɔm
na ń wɛɛna tampana na ń hɔli si ma ta
siyisi?

⁹N tala-m toma na?
Yaa nyá yɔɔɔtɔɔ we isu tev hola,
yaa isu ma nyɛŋka?

¹⁰Tɔɔ, suu nyá tɛɣi nyɔɔɔ kulɔɔ na
sɔsɔɔntɔ
na ń taki nyá tɛɣi teu sɔsɔɔm na teeli.

¹¹Mɔ páná na kalampaaŋi nyéma.
Nyɛni-wɛɣe ise na ń mɛŋna-wɛɣe aɛ.

¹²Nyɛni-wɛɣe tɔm kulɔm na pɛ lumsi-
wɛ.

Naŋti asaɣaa ke tɔm kulɔm.

¹³Nmesi pa tɛnaya tetɔ tɛɛ.
Tɔki-wɛɣe atetɛle taa.

¹⁴Pɛleyele maa sa-ŋ.
Mpi tɔ, n hika akaitɔ ke nyá toŋ tɔɔ.

Cutaya tɔm

¹⁵Nyɛnna Cutaya,
má ŋmana-ké tɔtɔ, isu yɔɔɔ.

Uena ká tɔki nyutu isu nau.
¹⁶Ka tɛnaya taa ké ka toŋ wɛɛ.

Alaafaya haya ka lotɔna taa.
¹⁷Ka suka na toŋ ké isu tɔɔɔ sɔsɔɔɔ,
na ka tala hola lɛɣɛta tɛma taa.

¹⁸Ka mɔwa cɔɣa ké isu nyɛɣɛlɔɔ
kuɛɛɛmɔɔ foofoo.

Ka koŋkoolasi nɛɣɛsɛna nyɛɣɛlɔɔ
kpatɛŋ.

¹⁹Nkɛɣele ma kulapɛm taa kancaalaya
nyɛm*fa*.

Ma lapɛna-ke na má tu-keɣe layate. ^apa
caa yɔɔɔtɔɔ tɔ. Mpi pa yaa cɛne si
layate tɔ, wontuɣu kune ku kela tɔm
ke pa yɔɔɔtɔɔ.

²⁰Pɔɔŋ lɔlɛɣɛna ka tɔɔɔnaya.
Tɛnaya taale wontu ŋmaalɛɣi.

²¹Kacɛka nyutu isotom tɛɛ ké ka
hɛntɛɣi.

Tɛnaya sɛsɛncaaŋi lɔpa lɔcayam nɔɔɔ.
²²Nyutu nti tɔ tɛɛ ké ka wɛɛ,
lɔɔɔ nɔɔɔ nyutu tu-keɣe hɛku.

²³Paɔ pɔɔɔ sɔsaya suwa kaa nɛɣɛsɛɣi.
Yaa Yaatanɔ pɔɔɔ lum sɔuna ka nɔɔɔ

taa,
ka cɔɣana naani ké.

²⁴Nɔɔɔlɔ kaa kɔɔtɛna-ke na ka ise si i
kpa-ke.

Pɛyele pa kaa kpa-keɣe katɔka si pa
tulɛɣi ka miina.

Nyuu tɔm

²⁵N pɛsɛɣi na ń kpa nyuu*fa* na
kulaya na?

Yaa ku nsɛmlɛ ke ń pɛsɛɣi na ń hɔko
ŋmɛnaya? ^atum sɔsɔ wei pa yaa si
coco tɔ, isu pa tɔŋɔɔ si tɔɔɔlɔɔ tɔ.

²⁶N ká pɛsi na ń sɔsi sɛsɛncɔŋa ke ku
miina tɛɛ?

Yaa n ká pɛsi na ń tulɔ ku tamaya na
kulaya?

²⁷N maɣasɛɣi si ku wiina-ŋ na pɛ leeli
yaa ku yɔɔɔtɛna-ŋ tɛpamm ke?

²⁸Nyana-ku í ká pɛɛli nɔɔɔ na?
Yaa n ká kpa-kuɔ yomle ke tam tɔɔ?

²⁹N ká liyilina-ku isu sumaya na?
Yaa n ká tamsi-kuɔ ŋmɛnaya,

na nyá pɛɛlaa liyiliyina?
³⁰Tiina kɔalaa kaa pɛɛti-ku.

Pɛyele taatɛlaa ná kaa tala-ku.
³¹N ká pɛsi na ń waasi ku
tɔnɔɔ tɛnaya ŋmantaasi na?

^a40:19 Loonɔa kane ka nuw we katɛ na hepɛla taa, tɔ ta nyi mpi kpem

^a40:25 nyuu: Wei un pa yaa si nyuu tɔ, pɛ pɛsɛɣi na pɛ wɛɛ si

Yaa ku nyuyv ke n ká sɔ lum taa
wontu sɔsɔɔntv kulaya?

³²Ye n kpa ku tɔɔ,
ilena ń tɔɔsi yoou tɔm,
n kaa tasa nyuluyv.

41 Mprúyú Tacaá tasaa sí:
Ye yulv taŋa-ku pə tusa-í kɛ.

l kɔŋ na í loosi-kuɣv loosuyv
mayamaya tɔ,

í pəsəyi krentəlasí kɛ.

²Yulv nɔyɔlv í kraŋuyv ta tala sí
í kulí nyuu ŋku ku tɔɔ.

Mpv tɔtɔɔɔ nɔyɔlv kaa mayasi sí
í kuləyi maya lɔɔ ma tɔɔ.

³Awe kəntana-m na pə wee sí má feli
pɔntv?

Ma tənna pə təna mpi pə we tetv tɔ tɔ.

⁴Ma kaa su yɔɔtuyv ke ku tənuyv tɔɔ
nyəm tɔm.

Isu ku nɔɔhɛe na ku toŋ na ku teu pə tɔm.

⁵Awe kula ku tɔɔ pɔyɔlɛe na kú naaki?
Yaa awe ká svv ku nɔyɔ taa?

⁶Awe haana ku nɔɔle ńtɛ na toŋ?
Ku kela tɔm we sɔyɔntv kɛ.

⁷Kv siyile taa pɔyɔlɛe we kɛ isu
pa tamsa kpaləŋ ke təntəmlɛ,
na pə nyɔɔ isu pa taala kvtaalv.

⁸A matəna təmaya teu kɛ təkram.

Heelim mayamaya u pəsəyi na pə svv a
hekv taa.

⁹Pɔyɔlɛe aní a nyɔkələna təmaya teu
kɛ na á krentí kulvm, pɔbúyú feli.

¹⁰Ye kv cimsaa, kɔkɔ lukí kɛ.

Kv isɛ nəyəsəna isu tanaŋ ilim yaakuyv
tɔ.

¹¹Na kɔkɔ mamatəsəŋ lukəna kv nɔyɔ,
na mamacəyəlasi náa kuləyi.

¹²Kɔkɔ nyɔɔsi lukəna kv muna tɛe kɛ
isu tiyaya wasuyv məsaya tɔɔ na hu-
luɣv kraaki tɔ.

¹³Kv feesiŋ we kɛ isu ŋmala kɔkɔ
na mamatəsuyv lukəna kv nɔyɔ.

¹⁴Kv luɣv taa kɛ toŋ wee.

Iləna wei í ná-ku í tɛe svvki.

¹⁵Kv tənuyv tɔɔ pɔyɔlɛe tamsaa kɛ,
na á krentí kulvm, na pə wee toma, pv
ciyitiyi.

¹⁶Kv nyamle we toŋ kɛ isu pələ.

Tə we toma kɛ isu nem*fa*. ʼtɔɔv we
teitei kɛ na a təna təma tɔɔ, na pə
cɔɔsəyi isɔtaa nyənte na kprátúyú.

¹⁷Ye kv kulaa, sɔyɔntv kraaki
alaafəya taa alaafəya nyəma kɛ,
na pa apalɔtv yɔɔlv na pá seeki.

¹⁸Paa pa sɔpa-kuɣv layate pv svvki.

Mpv tɔtɔɔɔ, na ŋmantaasi na nyəma.

¹⁹Nyəyəluyv we-kuɣv teitei kɛ isu
keemaya.

Na nyəyəluyv kvseemuyv náa wee-ku
isu

taav kvpvkuyv.

²⁰Paa tɔyɔnəyi-ku na nyəma.

Pəyele pəntɔlvpɛe ná we-kuɣv isu nyutu.

²¹Akaluyv we-kuɣv isu keemaya,
na kú nukí ŋmantaasi wula na kú
woŋiyi.

²²Kv lotu tɔɔ we kɛ isu tataasi kvseŋtasi,
na kú teeki na kú yeki afəla tɔɔ kɛ ikpate
isu akuyv.

²³Kv pəsəyi teŋku lum kɛ isu tiyaya
wasuyv tɔ,

na kú ciyitiyi-wi, isu tulaalv na
kpaləpa.

²⁴Kv yeki ikpate na waalí kɛ, na tɔ teeki
kɔkɔ.

Iləna kvhulaŋ kulí teŋku tɔɔ, isu
akpatulv nyɔɔsi.

²⁵Kv feina tó ke ate cəne.

Pəyele pə ŋma-kuɣv sí kú taa nu
sɔyɔntv.

²⁶Taale wontu feli-kuɣv sɔyɔntv.

Nkuyvle wontu sɔsɔɔntv taa sɔsɔɔntv
wulav.

Soopu tisaa sí í kɛ ícam

42 Mprúyú Soopu cɔwa Tacaá sí:
²Ma nyəma sí n pəsəyi pə təna.

Ye n tɔwa mpi pə pələ n laki-wəyi.

^a41:16 *nem*: Pɛle pa te nyəma nama feli isu tá nyəna. Nem na namle pa

³ Mǎ takayaana nti ma suwa na má laki tɔ tɔ tɔ, na kuyɔɔtɔtɔ nti tɔ taa fei ləmayasee tɔ.

Tampana ma yɔɔtɔaa ké, ma taa cekəna.

Təma sɔsɔɔna wena lɔɔ lapa tɔ a tɛɛ-m ké.

Ue ma taa nyi-ye.

⁴ Lɔɔ ke ŋkraŋŋ na má yɔɔɔti.

Maa pɔɔsi-ŋ na í cɔ-m.

⁵ Paa yɔɔɔta lɔɔ tɔm ké

na má nuna ma ŋkraŋɔyɔ.

Ama nɔɔnɔ ké ma na-i na ma isəpəle.

⁶ Pə tɔɔ ké ma nyəɔsa ma ti.

Ma pasa ma ti na má caya tetu na tɔluma taa.

LSO MƏLƏNA SOOPU KƏ I WULE TAA

⁷ Waatu wei Tacaa tema Soopu ke yɔɔɔtənav ke mpv, ulena í tɔ Temaŋ tv llifasi si: Ma mv nyá na nyá taapalaa naale na pááná ké. Pə taya pulv, í ta təŋ tampana na í yɔɔɔti ma tɔm, isu ma təmlə tv Soopu lapa tɔ. ⁸ Pə tɔɔ tɔ, í caa lataɛɛnaa naatosompɔɔɔlaya, na iwaan ke mpv tɔtɔ. Í mayana Soopu na í la mə nyɔɔŋ tɔɔ ké kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ, na í sələməna-mɛ. Ue Soopu tɔɔ, ma kaa hɔ mə ŋkraŋɔyɔ na pá keesəna mə kraŋɔyɔ lakasi. Mpi tɔ, í tá təŋ tampana na í yɔɔɔti ma tɔm isu ma təmlə tv Soopu lapv tɔ.

⁹ Mpuyule llifasi, na Pilita, na Sofaa pa polaa na pá la isu Tacaa heela-we tɔ, na ílɛ i mv Soopu sələmɔyɔ.

¹⁰ Soopu tema ŋpúyú i taapalaa ke sələmənav, ulena Tacaa mələna Soopu ke i wule taa. Mǎpúyú lɔɔ ha-i i wənav ŋku i ka wena tɔ kv tɔm naale. ¹¹ Ulena Soopu taalvnaa, na i newaa alvnyəma, na apalvnyəma, na mpa paa nyəma-i hatoo ləŋ tɔ, pá kɔɔ i təyaya taa na í na-we pá tɔyɔ. Ulena pá wii i konyɔŋ, na pá sɔɔsi-i apalvɔ ke wahalanaa mpa Tacaa ka tu-i tɔ pa tɔɔ. Pə waali ké paa wei i ha-i pa tɛ liyitee nyəɔɔlvyɔ na wula kukuule.

¹² Mǎpúyú Tacaa koola Soopu pusi kantəkaya nyənsi ke kupantu, na pá kəlɔ kancaalaya nyənsi. I ka wena heen ke iyisi naanvwa na liyiti (14000), na yooyoonaa ke iyisi naatoso (6000), na naaŋ kvhaləŋ ke iyaya (1000), na kraŋasi alvnyənsi ke iyaya (1000).

¹³ Mǎpúyú Soopu lula apalvpiya ke naatosompɔɔɔlaya, na alvpiya ke tooso.

¹⁴ Ulena í yaa kancaalaya pɛlɔ si Yemima (Alukuku), na naale nyəŋ si Kesiya (Yaaye), na tooso nyəŋ si Kelaa-Hapuki (Cəlavfulaya). ¹⁵ Tetv təna taa, alaa napəlɔ pa taa fei na pá tewa isu Soopu pɛlɔaa mpe. Mǎpúyú pa caa ha-weye pa krancoou ke teitei isu pa taalvnaa.

¹⁶ Pəle pə waali ké Soopu tasa pusi nunvwa na nule (140) ke tɔyɔv. Haləna í ná i piya piya, na səlɛ si piya piya.

¹⁷ Soopu pusi tɔɔwaya, na í kpatəlɔ teu təkunŋku, ulena í sí.

YONTU

*NTI PA YOONA LSO
HETE TO TE TAKELAYA*

Kotulvto

Takelaya kane ka ké Yontu na lso sələmvyv ké. Na ηmaalaa waani waani ηmaana-təyi pusi payale taa. Uena lseyeli nyóma koti-ti na pá lakəna-təyi pa lso təseəle.

lso Təm Yontu nti tə we mpa mpa ké. Lenti ké lso samtu yontu ke lso təseəle. Lenti ké lso sələmvyv si í səna na í kenti i yəlaa tɔ na í yá pa nyvvyv. Lenti ke kupəntəŋ tisuyu ké si lso í tayani pa təwakəlle. Lenti si pá seena lso ké í na təmlə ke i koola-weye kupantu tɔ pə tɔ. Lenti ɔle, pa wiikina lso si í hɔ pa kolon-tunaa ηkraŋvyv.

Yesu maɣamaya tuwa yontunaa ləmpa ke i seyesvyv taa. Uena Nɔɔ Suw Kufalaya ηmaalaa tu-təyi pa takəlasti taa, haləna saŋa yontunaa mpe pa ké lso seəlaa pulv kupam ké.

**Yontu nuuwa na nule
na naanwa (150) inu
isəna pa faɣa-ti tɔɔlɔ.**

Kancaalaya nyəntu, titite 1-41
Naale nyəntu, titite 42-72
Tooso nyəntu, titite 73-89
Liɣiti nyəntu, titite 90-106
Kakpasɪ nyəntu, titite 107-150

**TAKELAYA
KANCAALAYA NYEŋKA**

(Yontu 1-41)

Leleŋ nuu maɣamaya

1 Leleŋ nulu nté yulv wei u təŋəyi asaya layatv

tasvyv, na u laki mpa pa kisiyi lso nyəntu tɔ pa kulapəle tɔ. Pəyele í na lso woŋlaa paa cakɪ tɔ.

² Ama Tacaa kuseyesətu huləsəyəna i laŋle, na í kaləyi-ti

na í maɣasəyi tə tɔm ke i taa ké ilim na ahoo.

³ l we ké isu tvyv ηku pa sɔwa kacəka taa na kv luləyi

kv waatunaa tɔ. Kv hatu u lontiliyi.

⁴ Ama asayaa ná fei mpu.

Pa we ké isu lɔɔtu nti heelim kprakəyi tɔ.

⁵ Pə tɔ ké pa kaa tuli-təyi lso huule wule. Na wakəllaa

ná kaa svv lso yəlaa kpekəle taa.

⁶ Mpi tɔ, Tacaa paasəyəna siyisilaa ké.

Uena wakəllaa mpaav ná wakəlyi-we.

Wulav wei lso ləsaa tɔ

2 Pepe tɔ ké piitimnaa cvka pə taa, na yəlaa ná huuki huwee kraɪ nyəna ke mpu?

² Na awulumpiya ná sɔɔsəyi atə awulaa tɔ si, pa kuləyi

Tacaa na i kuləsv pa tɔ na pá yoonawe.

³ Na pá təŋ si pá cə pa həkutu na pá lu ηmakəlvvyv taa.

⁴ Ama Tacaa ná we i kumte tɔ ké isɔtaa ké na í woŋiyi-we.

⁵ Na í nyaasəyi-we na i pááná, na í kaləyi si:

⁶ Ma ləsəna ma wulav na má kra-i Siyɔŋ pvyv nanŋ nyəŋku

taa.

⁷ Maa yast nti Tacaa suwa tɔ.

l heela-m si: Nyayale ma pəyalv, saŋa ke ma lula-ŋ.

⁸ Si ma sələmi-i piitimnaa na i ha-m, na antulinya təna

pəst ma nyəm.

⁹ Maa ηmakəli-we na nyəyəlvyv kprátvyv, na má faɣa-weye

hɔɔlasti isu heev.

¹⁰Awulaa í kpayá ləməyasee, na ate
səsaá náá nu
kpaaluyv.

¹¹⁻¹²Si pá peti pa təyi Tacaa
na pá nyaŋna-i na pá nyi i səsəwntu təw,
na pá wiliti na pá hənti-i ate.
Pə taa kəw na í muna-we na pááná na
pá le.
Mpi tə, i pááná u laa kpaav.
Lelej nulaa nté pa təna mpa pa cəsəyi
i tée tə.

Kolontunaa cəwna Tafiiti ke kotaya

3 Tafiiti yontu.
Pa keesa tə taa ké isəna i seekaya i
pəyalv Apəsaləm tə.

²Hai Tacaa, ma kolontunaa təwəya.
Mpa pa kuləyi ma təw tə, pa hukaa ké.

³Pa yəyətəyi ma təm na pá təŋ si:
ləw kaa səna-ŋ.

⁴Ama Tacaa, nyaɣale ma kpante,
nyá tuyuna-m teeli na í kusəyi ma
nyuyv.

⁵Ye ma yaa-ŋ si í waasi-m,
n cəwki nyá puɣv naŋŋ nyəŋku təw ké.

⁶Ma həntəyi na má tooki na má feŋ tə,
Tacaa paasəyənana-m.

⁷Maa nyaŋna kolontunaa iyisi iyisi wei
i tama-m kotaya tə.

⁸Hai Tacaa, kəw.
Ma ləw, ya-m.

N maki ma kolontunaa nəsəi ké na í
holiyi pa kela.

⁹Tacaa nyá tike n waasəyəna.
Kooli nyá yəlaa ke kupantu.

Tacaa kisuyu ke təm tuyv

4 Tafiiti yontu nti pa yoonaa saŋku na
té we Yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa təyəw.

²Hai, ləw cə-m waatu wei ma wiikina-ŋ
tə.

Nyaɣale ma tampana halv.
Nyá waasəna-m maa wev laŋwakəlle
taa tə.

Nyəni ma pətəwətəle na í nu ma
kusələmuv.

³Mpa me mə pəkəyi si í cəyana-m na í
tuw-m musuŋ tə,
pəlee ké mu heesi ma nyuyv kuyv na
kaloolaya?

⁴Í nyi si Tacaa lapa-m pəlee səsəwna ké.
Ye ma yaa-i si í waasi-m i nukı.

⁵Í sele, ile i taa pənti.
Í pona ləməyasee ke mə təhəntələnaa ke
ahoo na í cəya təyiyitiyi.

⁶Í peti mə təyi Tacaa na í lapi-i kətasi
nsi sə təŋaa tə.

⁷Paɣale wiikina si:
Awe ka yele na tə nu lelej?
Tacaa nyəni tá təw na ise kəpana.

⁸Ama n tu ma taa ké laŋhəlvumle na pá
kəli

mpeye waatu wei pa wəna pa təyənaya
na pa svum tuutuuma tə.

⁹Ma həntəyi ké na má tooki teu.
Mpi tə, Tacaa tike kentiɣina ma
təcəyale.

ləw sənəv pəkuyv

5 Tafiiti Yontu nti pa yoonaa həsi na té
we
Yonyoolaa nyuyv tu yontunaa taa
təyəw.

²Hai Tacaa, nu ma kuyəyətətu na ma
məla.

³Nyaɣale ma wuləv səsə na ma ləw.
Nu ma yaav na ma wiinav ke

⁴tanaŋ tée, hai Tacaa.
Pə nyaaləyi təyəw ma keesəyəna nyá təw
na ma taŋaa.

⁵N ta ke ləw wei i laŋle heekəna isəyatu
tə.

Isəyav u hikiyi lonte ké nyá tə.
⁶Nyá luɣi fei kalampaani nyəma.

Pəyele nn caaki mpa pa pəkəyi lələa na
isəyatu tə.

⁷N kpiisiyi kaloolutənaa ké,
na nyá taa kpaakəna yuləvulaa na
ŋmulaa.

⁸Ama nyá kupantu səsəwntu təw

ma pəsəyi ma svu nyá té na səyǝntu
na ma luŋ nyá təsəeɛ isentaa.
⁹Tacaa tiiki-m nyá tampana taa ké ma
kolontunaa tɔɔ,
na ń kpali mpaav na má təŋ.
¹⁰Pə fei si yulu í la naani na pa
kuyǝɔtutu.
Wakəlvu tike huwəe haɣana pa taa.
Pa nɔyɔ taa we isu pəlaav ŋku kv kulaa
tɔ.
Na pá tusəyi yəlaa na pa nsəma.
¹¹Hai lɔ kv tasəkəle nyəma mpe pa tɔm
na ń yeɛ na pa mayamaɣa pa katɔsi
kpa-we.
Mpi tɔ, pa isayatu kəla tɔɔv.
Pəyele pa kuləyi nyá tɔɔ.
¹²Ue mpa pa pəta-ŋ pa ti tɔ pa laŋa ká
həe
na pá wəe mpuvu tam na ń kentiyi pa
tɔɔ
na nyá sɔɔllaa yɔɔləɣəna-ŋ.
¹³Tacaa, ń kooliyi kupantu ke nyá nun-
taa ké,
na nyá pəeɛe kentiyi-weyə kpanɛ.

Tacaa waasvu ke wahala waatu

6 Tafiiti yontu nti pa yoona ŋmusi
pələfeɪ saŋku
na tə we yonyoolaa nyuvu tv yontunaa
taa tɔyɔɔ.
²Hai, Tacaa, n mu-m na pááná tɔ
taa hɔ ma ŋkraŋvu.
³Hai, Tacaa, ma toŋ tema na ma ka
tətɔyɔtɔyɔ.
Waa-m, mpi tɔ, ma muwa taa saləyi ké.
⁴Pəlee ké nyá taa ká hɛsi-m kpanav?
Ma laŋle wakəlaa ké tətɔyɔtɔyɔ.
⁵Hai, Tacaa məli na ń ya-m.
Waasi-m nyá kupantu tɔɔ.
⁶Pə taɣa pulv, sətu u tɔsəyi nyá tɔm.
Pəɔ nɔyɔɔ u saŋ-ŋ atətəle taa.
⁷Məla kuvvna-m na má pələyi isəlvum ke
ma kvhəntuvu tɔɔ ké paa ahoo nna.
⁸Wula mulvsa ma isə ké na aa tasəyi
nav.
Ma kolontunaa lapəna-m mpv.

⁹Isayalataa mə, í tɛɛ í wesi-m.
Mpi tɔ, Tacaa nu ma wula.
¹⁰Í nu ma wiinav na í mu ma sələmvu.
¹¹Pə liyiti ma kolontunaa təna na
səyǝntu kpa-we,
na pá pəsəyəna pa waali ke kpaakraa na
fəeɛe na pá seeki.

Tacaa seenav ke ɪ nyəŋ tɔɔ

7 Tafiiti kawəyaya ŋka ɪ wiikayana
Tacaa ke ɪ kolontu
Pencaməe tv Kusi tɔm tɔyɔɔ.
²Tacaa, nyayale ma kentulu.
Ya-m, waasi-m ma kuvvntulaa niŋ taa.
³Pá taa cəli-m isu tɔyɔɔlasɪ.
Nɔyɔɔ kaa leeki-m pa niŋ taa na í ya-m.
⁴Hai, ma lɔ Tacaa,
ye ma niŋ taa we isayatu,
⁵ye ma lapa ma taapalu nɔyɔɔlvu
isayatu,
yaa ma ləeta wei ɪ ŋmakələyi-m musvŋ
tɔ.
⁶Ue ma kolontu í tɔyɔɔni-m na í kpa-m
na í feɪ-m atə na í kv-m na ma teeli si.
⁷Hai Tacaa, mu ma kolontunaa na
pááná.
Kvli pa tɔɔ na ń waasi-m.
Nyá haana tampana, feŋ ma tɔɔ.
⁸Piitimnaa í cəyɔ na pá cɔɔna-ŋ
na nyaa kpa nyá kumte tɔɔ na ń
ŋmakəli-we.
⁹Hai Tacaa, nyá wei n hvəkəna piitim-
naa tɔ,
kəsəna ma siyisuyu na ń ha-m
tampana.
¹⁰Səŋsi asayaa kawalaya na ń sɔɔsi
siyisilaa ke toŋ.
Nyá nyəmna yəlaa lotunaa taa huwəe
təna.
Nyayale lɔɔ na ń təŋəyi tampana.
¹¹Nyayale ma kentulu,
na ń waasəyi tampana təŋlaa.
¹²N təŋəyi tampana ke nyá hvule taa ké
na ń muvi asayaa na pááná ke tam.
¹³Ye pa kisa layasvu,
n saləyi nyá layate ké na

ń pá nyá tɔɔv na ń tɔ-weyɛ nyámá.

¹⁴Yoou wontu kukukutu ke n taɣanayi na ń tantayi kɔkɔ nyámá.

¹⁵lkaale ke kolontu haɣaa, na acilayatu wuki-i. l ka lɔlɔ kaloolaya.

¹⁶Wei í hula pɔɔɔv na í walasi-kuyɔv teu ke lelɔa tɔɔ, i maɣamaɣa i hotiyina ku taa.

¹⁷l kawalaya na i musɔŋ mələyi i nyɔɔv taa ké.

¹⁸Maa sa Tacaa ke i siyisuyu tɔɔ.

Na má yoo yontu na má tala isɔtaa lɔɔ Sɔɔɔ.

lɔɔ sɔɔɔntu na yɔlv nyɔɔv kɔsɔv

8 Tafiiti yontu nti pa yookina Katu nyéma saŋku na tɔ we yonyoolaa nyɔɔv tu yontunaa taa tɔɔɔlv.

²Hai, lɔɔ Tacaa, nyá hətɛ í yaa tetu tɔna taa.

Na má saŋ nyá teu mpi pə kəla isɔtaa nyəm tɔ.

³Ahɔlvmnɔaa na pəcəncələm maɣamaɣa ná saŋ-i.

Na pə we isu kolunɔa icate ke n ŋmawa na ń cɔɔsi

nyá kolontunaa, na ń təkəyi nyá tɔɔ kul-laa nɔɔsi.

⁴Saa wei ma nyənəyi nyá isɔtɔnvɔv ŋku n ŋmawa

na isɔtv na isɔtvɔlvŋasɔ nsi n su si lona taa tɔ.

⁵le ma pɔɔsəyi ma ti si:

Yɔlv ké we na ń tɔɔsəyi i tɔm?

Yaa yɔlv pəyayɔ tu ké we na ń paasəyənə-ke?

⁶N lapa-i ké na í sekt-i pəcɔ, na ń tv-i teeli na ń kusi i nyɔɔv.

⁷Nyá tvna-i si í ŋmakəli wontu nti n lapəna nyá niŋ tɔ

na ń tv pə tənaya i nɔɔhɛɛ tɛɛ.

⁸Pə kraɣav naaŋ na heeŋ na pəŋ na pə kpeŋna taale wontu.

⁹Na sumasi na tiina

na tenku taa nyəm tɔna tɔ.

¹⁰Hai, lɔɔ Tacaa,

nyá hətɛ yaawa tetu tɔna taa ké.

lɔɔ paasənau ke kunyɔntunaa na wahala nyéma

9 Tafiiti yontu nti pa yookina nɔɔv səkpelaya na tɔ we yonyoolaa nyɔɔv tu yontunaa taa tɔɔɔlv.

²Hai, Tacaa maa sa-i na ma lotu tɔna, na má yɔɔɔv nyá tɔma kupampana tɔna tɔm.

³Nyaya maa yɔɔləna na laŋhɔlvmlɛ na má wiliti,

na má yoo isɔtaa lɔɔ Sɔɔɔ nyaya yontu.

⁴Ma kolontunaa tula tapəŋ

na pá seliyi nyá isentaa na pá hotiyi.

⁵N taɣana ma tɔm na ń ha-m tampana. Siyisuyu ke n təŋəyi na ń hvɔkəna nyá kumte tɔɔ.

⁶N hɔŋ piitimnaa ma ta nyi isɔnaa mpe pa ŋkraŋŋ ké,

na ń wakələyi asayaa mpe,

na ń hɔsəyi pa həla ke tam tɔɔ.

⁷Pə kpiisa-we na pá lá yem ké tam tɔɔ,

na pa acalɛɛ pəsi krentələsi,

nɔɔɔlv u tɔɔsəyi a tɔɔ.

⁸Ama Tacaa ka tɔɔɔna kawulaya ke tam tɔɔ.

l suwa i hvɔle kumte.

⁹lvɔ i hvɔkəna antulinya yələa na siyisuyu,

na í təŋəyi tampana u faɣasəyi piitimnaa.

¹⁰Tacaa kentiɣina mpa lelɔa muɣuliyi tɔ

na pá cɔɔsəyi i kiŋ ke pa laŋwakəlle waatunaa.

¹¹Hai Tacaa, mpa pa nyémá nyá hətɛ tɔ,

pa tɔv-i naani ké.

Mpi tɔ, nn lɔkɔ mpa pa pəkəyi-i tɔ.

¹²í yoo Tacaa wei i kumte we Siyɔŋ tɔɔv yontu,

í kpaali ı kookalənaa təm ke piitimnaa taa.

¹³Mpi tɔ, ı ká læeti yuləkulaa, na í tɔɔsi wahala nyəma tɔɔ, ı sɔɔki pa wiinau tɔm.

¹⁴Hai Tacaa, nyəni ma pətɔɔtələ, na ń na wahala wei ma kolontunaa tuɣu-m tɔ.

Ləsi-m səm nɔɣɔ taa.

¹⁵Waatu inəyi maa yoo nyá samtu tənaya Siyɔŋ nyəma taa.

Na má yɔɔləna nyá waasɔyɔ tɔm.

¹⁶Piitimnaa hota pɔɔyɔ ŋku pa hulaa tɔ ku taa ké.

Pa puluyɔ ŋku pa mayamaya pa nyəpa tɔ ŋku ku kpana-we.

¹⁷Tacaa hula ı ti na í tənəyi tampana na í huɔkəna.

Yulu isayau kpa ı təyi ı mayamaya ı katɔka taa.

¹⁸Asayaa na piitimnaa mpa pa təna pa sɔɔ lɔ tɔɔ tɔ,

pa məli atətələ taa.

¹⁹Ama lɔ ná kaa sɔɔ wahala nyəma tɔɔ.

Kunyɔntunaa tɛeluyɔ ná kaa saali pa pəlee.

²⁰Hai, Tacaa kuli, yulu ı taa tɔɣɔ nyá tɔɔ.

Kɔna mpa pa ta nyi-ŋ tɔɣɔ nyá isentaa na ń huɔna-we.

²¹Yele na sɔyɔntu kpa-we, na ń huli-we si pa ké yəlaa ke yem.

Sələmuyɔ si lɔɔ í huli tampana

10 Hai, Tacaa, pepe tɔɔ ké n hatəlaa, na ń ŋmesəyi nyá təyi lanwakəlle kuyɛɛŋ?

²Isayau muɣuliyi kunyɔntu ké na kalampaani.

Yele na pa mayamaya pa katɔsi kpa-we.

³Isayau hɔŋ ı ti na ı kunyuluɣu huwɛe ké.

Na í tɔki kasəyaya asilima nyəŋka.

Na í wɔŋiyi Tacaa na í tuɔki-ı.

⁴Isayau ləmayasɛɛ nté kalampaani.

ı yɔyɔtəyi si: lɔɔ ı hɔŋ yulu ŋkraŋuyɔ, pəyele lɔɔ tu fɛi.

⁵ı kulapəm laki teu ke paa waatu wei ké.

lɔɔ nyá huɔle kəla-ı pooluŋ ı ta cəkəna. Nɔɣɔ taa heelim ke n hosiyi

nyá kolontunaa təna si ń kpiisi-we.

⁶Isayau maki ı lanle taa si: Puluɔɔ kaa ciyiti-m.

Wahala kaa mayana-m paa pəlee.

⁷Mpusi tənɔyɔ na tɔm looluyɔ na tusuyɔ

na acilayatu tɔm na isayatu wəna ı nɔɣɔ taa.

⁸Acalisi kin ke ı ŋmeləyi

na í cənəyi wahala nyəma na í kuyi musuŋ.

⁹ı we ı tənɔmelle ké isu tɔyɔlaya ke ka lonte taa.

Na í cənəyi si ı kpa kunyɔntu na í tu-ı ı puluyɔ taa.

¹⁰ı papəyi ké na í tən wahala nyəma ke ı səkraŋ taa.

¹¹ı taa kele si lɔɔ sɔɔki

na í kɛsəyi ı isɛ ı nyənəyi paa pəɔɔ.

¹²Hai, Tacaa lɔɔ kuli na ń waasi taa sɔɔ wahala nyəma tɔɔ.

¹³Pepe tɔɔ ké isayau wɔŋiyi-ŋ na í tən si:

lɔɔ kaa hɔ ma ŋkraŋuyɔ se.

¹⁴N nyənəyi na ń naaki kunyɔntu wahala,

na ı nəyəsɛɛ si n paasəyənə-ı.

Nyaya ı pətəyi ı ti,

pəɔɔ nyá waasəyənə sulav.

¹⁵Pɛli isayau niŋ na ń pɔɔsi-ı ı kawalaya tɔɔ

nɔyɔlu ı taa tɔɔsi ı tɔm.

¹⁶Tacaa nyayale wulav ke tam tɔɔ.

N ká kpiisi piitimnaa kpa nyəm tənaya tetu taa ké.

¹⁷N nukɔ kunyɔntunaa sələmuyɔ ké, na ń keŋ ŋkraŋ na pa tɔɔ na ń haaki-weye apalɔtu.

18N ha suluwaa na mpa pa muyulaa tɔɔ tampana.
 llena n̄ pe yɛlaa mpa pa n̄mana tetu tɔɔ mpaav
 si pa n̄makɛli lelɛaa.

Tacaa kiŋ tɛcɔɔsɛle

11 Tafiiti yontu nti tɛ we yonyoolaa nyuɔu tu yontunaa taa tɔɔɔ.
 Tacaa kiŋ kɛ ma tɛcɔɔsɛle wɛɛ.
 lle isɛnaya mɛ heeliyi-m si mɛ se na mɛ n̄mɛli pɔɔŋ taa isɛ sumaya.
 2Pɛ taya pulu, asayaa pama pa tɔɔ na pɛ tu nyɛmlɛ kɛ hika tɔɔ si pa tɔɔki sɛkretuɔu taa kɛ yɛlaa kupama tɔɔ.
 3Ye kiij saala yem, lɔ kɔsɛsutu tɛŋlu pɛsɛɔi wɛ?
 4lɔtaaa kɛ Tacaa kumte wɛɛ, na i wɛ i tɛsɛle nɔŋŋ nyɛntɛ taa cɛnɛ. l naaki yɛlaa kɛ timpi pa wɛɛ tɔɔ, na i nyɛmɛ pa kulapɛle.
 5Tacaa nyɛma siyisilaa kɛ. Ama i taa kraana asayaa na musuntɔnaa.
 6l yeki na kɔkɔ pɛɛ na pɛ heelim tii pa tɔɔ.
 Pa paa tete ntɛ.
 7Mpi tɔ, Tacaa kɛ siyisilu kɛ na i sɔla kusiyisim.
 Siyisuyu tɛŋlaa kɛ na-i na pa isɛpɛɛ.

Tacaa tɔkɔu kɛ i nɔɔsi suu

12 Tafiiti yontu nti pa yookina n̄musi pɛlɛfɛi naanɔwa san̄ku na tɛ we yonyoolaa nyuɔu tu yontunaa taa tɔɔɔ:
 2Hai, Tacaa waasi, nyɛ yɛlaa tɔŋa saalɔu kɛ.
 Mpa pa muna pɛ la-wɛɔɛ naani tɔ pa tɔŋna pasuɔu.
 3Yɛlaa cayanav tike kɛ paa wei i laki, pa lotu wɛ naalɛ naalɛɔɛ na pɛ looliyina pa ntompɛɛ.
 4Tacaa kpiisi tusɛlaa na kalampaani nyɛma tɛna.

5Na mpa pa tɔŋ si: Tɛ nsɛmlɛ ntɛ tɛ tɔŋ, tɛ tɛnna tɛ ntompɛɛ.
 Awe ka n̄makɛli-tu?
 6M̄puɔu Tacaa tɔma si: Kɔnyɔntu wei pa lɛkɛɔi tɔ na wahala tu wei i mɔlɔɔi tɔ pa tɔɔ maa kulɛ na mɛ ya mpa pa caa tɔ pa nyɔɔŋ.
 7Tacaa kɔyɔɔtɔtu wɛ kɛ tɛcɛicɛi isɛ liyitee nyɛɔɔlɔu n̄ku pa tu kɔkɔ taa na pɛ nyaali tɔm naa-tosompɔɔlaya tɔ.
 8Tacaa, nyɛ tɔki nɔɔsi nsi n siwa si n kɛ kenti-tyuɔ tam kɛ yɛlaa mɛ tɔ.
 9Asayaa mɛ pa cɔkɛ paa timpiyi, na isayatu tɔka yɛlaa tɛna.

Niŋ tɛkɔu kɛ Tacaa

13 Tafiiti yontu nti tɛ we yonyoolaa nyuɔu tu yontunaa taa tɔɔɔ.
 2Hai, Tacaa, waatu wei kɛ n ka yele ma tɔɔ sɔɔu kɛ tam kɛ mpu?
 Na n̄ yele-m nyɛ tɛ n̄mɛsuɔu?
 3Lɛmayasɛɛ na nɛɔɔsɛ kɔyɔu-m tam kɛ. Na ma kolontu nɛ tɔki ma tɔɔ.
 4Hai, Tacaa ma lɔ, nyɛntɛ-m na n̄ cɔ-m, na n̄ cɛ ma isɛntɔɔ. Na mɛ taa too sɛm tom.
 5Na ma kolontunaa i taa tɔ si pa kɛlaa, na ma patanaa nɛ paana ma cɛŋluɔu.
 6Nyɛ kupantu kɛ ma tɛlɔɔi, na ma yɔɔlɔɔna nyɛ waasuɔu. Tacaa maa yoo-n̄ yontu kɛ kupantu nti n lapa-m tɔ tɛ tɔɔ.

Yɛlaa kupama na pa lɔ kɛ antulinya isayav taa

(Yontu 53)

14 Tafiiti yontu nti tɛ we yonyoolaa nyuɔu tu yontunaa taa tɔɔɔ.
 Kɔmɛlɛmɛŋ mayasɔɔna i taa si lɔ fɛi. Yɛlaa mɛ pa wakɛlaa kɛ na pɛ laki acaalɔu,
 kupantu latu fɛi.

²Hatoo isɔtaa ké Tacaa nyənəyənə aɛ yəlaa si i naaki si ləmayasɛɛ tu nəɟɔlv i pɛɛkəyi i sɛɛv na.

³Pa tənə pa yela i mpaav ké na pá wakəli.

Kupantu latu fɛi pa taa, paa kulɔm.

⁴Tacaa si: Kawalaya lataa tənə fɛina ləmayasɛɛ.

Pa pəsə ma yəlaa isɔ tɔyɔnaya na pá tɔki paa sɛeki-m.

⁵Tənaya paa selina sɔyɔntu ke sɔsɔm.

Mpi tɔ, lɔ ká wɛɛ mpa pa nukəna-i tɔ pa waalu.

⁶Kɔnyɔntunaa tɛɛlvɔv ke í caaki wakəlvɔv.

Uɛ Tacaa kele pa kpɔlvɔv tətɔle.

⁷Hai, ma kooliyi ké si

lɛyɛli nyéma waasɔvɔv í luna lɔv kiŋ ke Siyɔŋ pɔvɔv taa

ké waatu wei Tacaa ká mənna i yəlaa mpa paa kuuwa tɔ.

Yakɔvɔv lɔlvɔv nyéma lɛyɛli nyéma ká ŋmaaləna laŋhɔlvɔmle sɔsɔle.

lɔsɛɛtu nti Tacaa caakəna i yəlaa tɔ

15 Tafiiiti yontu.

Hai, Tacaa awe mɔnna nyá tɛsɛɛle taa sɔsɔv?

Na pɔntu caya nyá Siyɔŋ pulaya naŋŋ nyənka tɔv?

²Yɔlv wei i kiŋ pa kaa na isayatu na í tənəyi kusiyisim

na í yɔyɔtəyi tampana wena i nyəmá i lotu taa tɔv.

³Pə té yɔlv u cakəna lɛlaa.

Pəɔv u lakɔ isayatu ke i tɔyɔntəle yaa í tu-i fɛɛle.

⁴Yɔlv unɔ i taa kraakəna mpa lɔv u caaki tɔv.

Ama i tɔyɔnə mpa pa nyaŋna Tacaa tɔ. Ye yɔlv unɔ i su nəɟɔv u layasəyi-ke, paa pu caali-i isəna.

⁵Ye nəɟɔlv kənta i kiŋ ke liyitee u pɛɛkəyi kasəyaya.

Pə tɛ yɔlv kaa mɔv kɔhav na í ləsi pɔpɔtɔ aseeta

na í kv tampana tu tɔm.

Pu cɛŋləyi wei i tɔka yaasinaa mpe tɔ.

Wei pə yapa səm nəɟɔv taa tɔ i laŋhɔlvɔmle

16 Tafiiiti yontu.

Hai, lɔv, kenti ma tɔv, nyá kiŋ ke ma caa ma cɔɔsi.

²Ma heela Tacaa si: Nyayale ma caa, nyá kiŋ tike ke ma nukɔ leleŋ.

³Lɔv yəlaa mpa pa wɛ tɛtɔ taa tɔv ma caaki teu.

⁴Yəlaa lɔləsəyi tuŋ ké na pá tənəyi kraɔ nyəŋ.

Ma kaa laa tuŋ yaa má tu yaa i həla na ma nəɟɔv.

⁵Tacaa, nyayale ma paa tete, n haaki-m mpi ma nyuləyi tɔ.

N tɔka mpi pu mayana-m cele tɔv nyá niŋ taa.

⁶Ma paa tete kupampante nte ma hikaa tɔvɔle,

ma laŋle heena nyá kvhaham mpi.

⁷Ma sɛɛ ma layatu tasɔlv Tacaa.

Paa ahoo taa pə sɛyəsəyi-m ma taa ké.

⁸Ma naaki Tacaa ke tam ké.

Maa cɛŋləyi, mpi tɔ, n wɛ ma kəŋkəŋ taa.

⁹Pə tɔv ké ma heesaa maa nyaŋna pɔlvɔv,

na ma laŋle hɔlvɔmaa na má yɔɔləyi.

¹⁰Mpi tɔ, n kaa pɛti-m atətəle taa.

Yaa n yele si nyá kusɔɔlv má,

má tu səŋ pəɔv mayamaya.

¹¹Nyá hɔlɔyənə-m weesɔyɔv mpaav

nyá kiŋ ke laŋhɔlvɔmle sɔsɔle wɛɛ.

Na n haaki leleŋ tam nyəŋ.

Wahala tu sələmvɔv ke lɔv

17 Tafiiiti sələmvɔv ke lɔv.

Hai, Tacaa, ke ŋkraŋŋ na n nu ma sələmvɔv,

na ma wiinaɔv, na n yele na pá tən tampana ke ma tɔm taa.

Kaloolaya fei ma nɔɔɔ taa.
²Nyaa teesina ma tɔm.
 Mpi tɔ, n tɛŋɛyi tampana ke pə taa ké.
³Ye n kɔma ma kin ke ahoo
 na n wiili too ma lotu taa,
 n kaa na isayatu.
 Ma taa tɔm na ma kuyɔɔtɔtu ké kulɔm
 ké.
⁴Nyá kuyɔɔtɔtu ke ma tɔka ma lakasi
 taa,
 ma ta tɛŋ musɔŋtunaa mpaav.
⁵Nyá nyɛŋku ke ma nyɔɔnaa,
 maa helɛyi.
⁶Hai, lɔ, nyaya ma yaaki.
 Mpi tɔ, n nuki.
 Ke ŋkraŋɔyɔ na ma tɔɔ na n nu ma
 kuyɔɔtɔtu.
⁷Watu-m nyá kupantu.
 Nyá waasɛyɛna mpa pa tɔyɔ-ŋ kɔɔlɔyɔ
 tɔɔ pa kolontunaa niŋ taa.
⁸Kenti ma tɔɔ isu isɛle taa pɛyaya.
 Na n ŋmɛstɔ-m nyá keŋ tɛɛ.
⁹Ke ma kolontunaa asayaa
 ŋmakɛllaa mpa pa tama-m tɔ pa tɔɔ.
¹⁰Pa feina pɛtɔtɛle,
 pa yɔɔtɛyi kalampaani tɔm.
¹¹Pa tama-m ké na pá wɛ ma waali
 tɛkɔm,
 na pá feŋiyi si pá pɛti-m atɛ.
¹²Iso tɔɔlasi cɛŋyɔ si
 si cɛlɛyi si tɔɔnaya tɔ.
¹³Tacaa kɔli pa tɔɔ na n pɛstɔ-wɛyɛ
 kɛntɛlasi.
 Ya-m isayatu niŋ taa na nyá layatɛ.
¹⁴Tacaa kpiisi-wɛ na nyá niŋ.
 Na pə lɛsi mpi pə ké pa taa nyɛm tɔɔ
 weesuyɔ nyɛm taa.
 Na n nyɔɔsi-wɛyɛ nyɛŋ lɔm mpi n su-wɛ
 tɔ.
 Pa piya í nyɔɔ na pə ku pɛle na pá kaasi
 pa saalɛnaa.
¹⁵Ye ma ulɛ, maa ná nyá isɛntaa ké ma
 tampana tɛŋyɔ tɔɔ.
 Na má fema ma nyɛntɔ-ŋ isɛna ma caa
 tɔ.

Wulav lapa aka na í saŋ lɔ ké pə tɔɔ
(Samiyeli II 22:1-51)

18 Tacaa tɛmlɛ tu Tafiiti yontu nti i
 samna lɔ ké saa wei lɔɔ
 waasa-i Sayuli na i kolontunaa lɛlaa
 tɛna niŋ taa tɔ.
 Nti tɔ wenna yonyoolaa nyuyɔ tu yon-
 tunaa taa cɛnɛ si:
²Tacaa, ma luyɔ suɔ-ŋ ké,
 nyayalɛ ma toŋ.
³Nyayalɛ ma kukɔɔmuyɔ na ma
 tɛɔɔsɛle toŋ nyɛntɛ,
 nyá waasɛyɛna-m, nyayalɛ ma lɔɔ na
 ma cɔɔsɛyɛna-ŋ.
 Nyayalɛ ma kɔɔlɔyɔ na toŋ wei i
 waasɛyi-m tɔ.
⁴Ma sama Tacaa na kawilitaya.
 Nyá yarɛna-m kolontunaa niŋ taa.
⁵Sɛm ka tu-m alukɔpala ké,
 na pə nyaaɛɛyi-m isu pɔɔɔ isayaa.
⁶Atɛtɛle ka hɔka-m tɔ ŋmɛstɔ ké
 na sɛm náa tuti-m na pə puluyɔ.
⁷Ma yáa Tacaa ke ma laŋwakɛlle waatu
 si í waastɔ-m.
 Ma kiisaa na í nu ma nɔɔɔ ke i tɛyaya
 taa.
⁸Pááná kpa lɔɔ na tɛtu sele,
 na pɔɔŋ náa sele too i kila tɛɛ.
⁹Lɔɔ tɔwa kɔkɔ na ka cɛyɛlasi na i nɔɔɔ
 na ka nyɔɔsi luna i muna tɛɛ.
¹⁰Lɔɔ lumsa isɔtɔnyɔ na í tii.
 Na i nɔɔhɛɛ tɛɛ ké isɔtɔnyɔ kɔɔsɛŋ
 nyɛŋku.
¹¹Lɔɔ caya isɔtaa tillu tɔɔ na í kɔlɛyi
 hɔntɔ,
 ke heelim tɔɔ.
¹²Lɔɔ taka i tɛyi sɛkɔɔtɔyɔ
 na í wɛ tɛv ŋmɛntɔyɔ kɔkɔɔtɔyɔ tɛɛ.
¹³Lɔɔ nyalɛmɛle tɛɛ-i nɔɔɔ na tɛ yasaŋ
 isɔŋmɛntɔ
 na tɛ lɔki tɛv tɔmpɛɛ na kɔkɔ cɛyɛlasi.
¹⁴Isɔtaa lɔɔ Sɔsɔ nɔɔɔ nu
 isɔtaa ké isu tɛv hola.
¹⁵Lɔɔ tɔwa ma kolontunaa ke nyɛmá na
 í yastɔ-wɛ.

Na í tisi pa tɔw ké calanaa ke sɔsɔm na pá se yem yem.

¹⁶Tacaa mu pááná na í woso ɪ muna tee,
na tenku tetu nyu na pá ná antulinya kite.

¹⁷Uena í tisi ɪ niŋ na ɪsɔtaa na í læsi-m lum sɔsɔm taa.

¹⁸Na í ya-m ma kolontunaa toŋ nyóma mpa pa tee-m tɔ pa niŋ taa.

¹⁹Ma wahala wule ke pa tuta-m, ɪlena Tacaa waasi-m.

²⁰ɪsɔ sɔɔla-m tɔɔɔ ɪ waasa-m si má cayana ma ti.

²¹Ma tɔŋa tampana tɔɔɔ n lapa-m mpu, ma kusiyisim lapu kasayaya nté.

²²Ma tɔŋa Tacaa tɔm ké, ma ta wakələna-ɪ.

²³Ma tɔŋa nyá kusəsutu tɔna tɔɔɔ. Ma ta yɔki nyá kiiu nakvli.

²⁴Ma luɔu fei taali nɔɔɔɔ, tɔɔɔ ma kpa ma tɔɔɔ ɪsɔyatu tɔlate.

²⁵Uena Tacaa læti-m ma tampana tɔŋɔɔ tɔɔ.

Ma kusiyisim lapu kasayaya nté na í nyómá.

²⁶Kupantu ke n felɔɔɔ tɔ latu.

Na í tɔŋ tampana na í lana a tɔŋɔ.

²⁷Yulu í we tɔnaŋŋ mpuɔɔ n laki-ɪ.

Uena í kisi ɪsɔyau ke ɪ ɪsɔyatu tɔɔ.

²⁸N waasɔɔ tɔpasɔlaa.

Uena í tisiyi kalampaani nyóma.

²⁹Ma ɪsɔ Tacaa yekina na ma nyaaləm naaki.

Na pá keelɔɔɔ ma sɔkpetuɔɔ.

³⁰Nyá toŋ ke ma ŋmaakəna kolunɔ ɪcate,

na má suu na má tuti ma kolontunaa.

³¹Tacaa nyá kulaputu we ké tɔvɔŋŋ.

Na nyá kuyɔɔɔtutu fei sika.

N kentiyi mpa pa cɔsɔyəna-ŋ tɔ ɪsu kpálɔɔɔ

³²Tacaa nyá tike tɔkoŋ nté ɪsɔ.

Ta ɪsɔ nyá tike tɔkoŋ nté

kukpamɔɔɔ ŋku kv kentiyi-tu tɔ.

³³Nyá haakəna-m toma.

Na í tiikiyi-m mpaau kusiyisuyu taa.

³⁴Na í yeki na má pásɔɔɔ sewa na naani ke pulasi tɔɔ ɪsu nam.

³⁵N faləsa ma niŋ na yooɔ,

na má nyi tɔɔɔ toŋ nyəŋku tɔɔ.

³⁶N yapa ma nyuɔɔ na pá wee ɪsu kvkentuɔɔ.

Nyá toŋ teesiyi-m na má weena toma.

³⁷Nyá hasəyəna ma nɔɔhe tee,

pulɔɔɔ u tuuliyi-m.

³⁸Na má tɔɔŋɔɔɔɔ ma kolontunaa na má kpaaki-we,

má ta wakəli-we maa mələyi.

³⁹Na má huɔi-weye ate,

na pá we ma nɔɔhe tee paa tasəyi kulɔɔɔ.

⁴⁰Nyá haakəna-m yooɔ toŋ

na í yeki na ma kolontunaa həntəyi-m ate.

⁴¹N yeki na ma kolontunaa seeki-m

na má wakələyi-we tɔnaŋnaŋ.

⁴²Pa wiiwa nɔɔɔɔ ta waasi-we.

Na pá yaa ɪsɔ, ɪsɔ tá cɔ.

⁴³Ma nuɔuta-weye na pá pəsi ɪsu

musuɔɔ ŋku heelim kpaakəyi tɔ.

Na má felɔ-we ɪsu hapəle tɔɔ afəla.

⁴⁴N yapa-m ma yəlaa nɔɔhɔte taa

na í su-m piitimnaa nyuɔɔ tu,

na yəlaa mpa ma taa nyi tɔ pá laki-m təmle.

⁴⁵Ye ma nyəna-weye ɪsəle,

pa nuna-m ké.

Kpai nyóma piya seekina-m.

⁴⁶Si naani leki-səyi na si seliɔi

si koloosi acaləe taa na si luki.

⁴⁷Tacaa nyá wenna.

Nyaɔale ma kukpamɔɔɔ ŋku kv kentiyi-m tɔ, maa sa-ŋ.

Maa tala ma ɪsɔ ma waasulu nyá.

⁴⁸Nyá lætəyəna na ma nɔɔɔ,

na í tisiyi piitimnaa ke ma tee.

⁴⁹Nyá yakəna-m ma kolontunaa niŋ taa

na í laki na má kələyi-we.

Na í yaki-m musuɔɔ tu niŋ taa.

⁵⁰Pə tɔw ké maa sa-ŋ piitimnaa taa,

na má puɔvli nyá həte.

51 N tʉyɪ nyá wulav ke akaitv sɔsɔɔntv, na ń la kupantv ke nyá kuləsv Tafiiti, na ílé ɪ piitim nyéma ke tam tɔɔ.

Tacaa kɔŋmaŋmam hɔlvɔv ke ɪ teeli

19 Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyɔvɔv tv yontunaa taa tɔɔlvɔ.

² ɪsɔtɔntɔv hɔlvɔɔna ɪsɔ nyá teeli na kv kraaləyɪ nyá kulapəle.

³ Wule seɣesəɣəna lente ke tɔ tɔm.

Na ahoɔ náá heeliyɪ lenna ke a tɔm.

⁴ Pɪv yɔɔtəyɪ sɪ yɔlv í nu pə nɔɔɔ.

⁵ Paa na mpv, pə tɔm cɔkɪ antulinya tənasi tənaya.

ɪsɔ sika ilim ke cɔkəle ke ɪsɔtaa ké.

⁶ Pə we ké ɪsv akpayaɔlv lukvɔvna ɪ nan taa tɔ,

na í tʉyɪ mpaav na laŋhɔlvmlɛ ɪsv aka.

⁷ Pə lukəna antulinya tənaya kanɛɣɛ, na pə tɔləna lɛŋka.

Pɔlvɔv u fitiyɪ pə haŋaya.

⁸ Tacaa nyá kiiŋ we ké tɔsvŋŋ,

na í haakɪ tɔŋ na weesuyv.

Tacaa nyá kusəsutv ta siti tɔ we ké tɔsvŋŋ.

Tə kuliyɪ mpa pa ta nyɪ pɔlv tɔ pa ɪse.

⁹ Tacaa nyá kvɔtvɔtv siyisaa ké na tɔ heesəyɪ mpa pa nukəna-tɪ tɔ pa laŋa.

Nyá kiiŋ siyisaa ké təkpataa,

na í kuliyɪ ɪse.

¹⁰ Tacaa nyamnav tewaya,

yəlaa ka nuna-ŋ ńpɔvɔv tam tɔɔ.

Nyá kusəsutv we tampana ké na tɔ siyisaa.

¹¹ Tə kəla wulanaa kupampama ke teu.

Na tɔ kəlv tɪŋ setaya nim nyəŋka mayamaɣa ke leleŋ.

¹² Nti tɔ seɣesəɣəna nyá təmlɛ tv má.

Tə tɔkvɔv taa ma waakɪ ma weesuyv taa ké.

¹³ Nɔɔɔlv u cekəɣəna ɪ tasəkəle.

Wii maya timpɪ ma ta cekəna tɔ.

¹⁴ Kenti-m kalampaaɪ nyéma,

pa taa ŋmakəli-m.

Waav unəyɪ maa te teu na ń fiti-m kvpəntvɔv ɪsayaɔv.

¹⁵ Mv ma kvɔɔɔtɔtv na nti ma mayasəyɪ ma lotv taa tɔ.

Hai, Tacaa, nyayaɔle ma waaslv

na ma kvkpvavɔv ŋkv kv kenti-yi-m tɔ.

Wulav tɔɔ sələmvɔv

20 Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyɔvɔv tv takəlaya taa tɔɔlvɔ.

² Hai, Tacaa í mv nyá kusələmvɔv ke nyá laŋwakəlle wule.

Yakəv ɪsɔ un ɪ kenti nyá tɔɔ.

³ Na í lu ɪ təyaya taa ké Yosalem ke Siyɔŋ pɔvɔv taa na í kɔɔ nyá waasvɔv.

⁴ Í tɔɔsv nyá kvɔtasɪ təna tɔɔ,

na í mv nsi kɔkɔ lusa sɪ təna tɔ.

⁵ Í ha-ŋ mpi n sɔla teu tɔ,

na í la mpi n caakɪ tɔ.

⁶ ɪle tá laŋa ká heena nyá nyɔvɔv yavv tɔm.

Mpi tɔ, tá ɪsɔ hətɛ taa ké tɔ pəsəna akanaa.

Tacaa í la pə təna mpi n sələməyɪ tɔ.

⁷ Pənente ma nyəma sɪ Tacaa

waasəyɪ wulav wei n ləsaa tɔɔɔ,

na ń cɔ-ɪ nyá təyaya taa ké hatoo ɪsɔtaa.

Nyá tɔŋ sɔsɔŋ waasəɣəna.

⁸ Payale ná teeləyɪ pa yoo kvayanəŋ ké,

na lelaa ke pə kəkənaa.

Ama tá ɪle, tá ɪsɔ Tacaa ke tá nyənəyɪ.

⁹ Mpe un pa nukiyɪ ké na pá hotiyɪ.

ɪlena taa səŋa ɪsɔ təca.

¹⁰ Hai, Tacaa, waasɪ wulav.

Cɔ-tvɔv waav wei tɔ yaakɪ-ŋ tɔ.

Wulav teelvɔv ke Tacaa

21 Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyɔvɔv tv yontunaa taa tɔɔlvɔ.

² Tacaa wulav laŋle heena nyá toma sɔsɔɔna ké.

Na í ŋmaaləɣəna nyá waasvɔv pə feina.

³ Mpi ɪ luyv sɔɔlaa tɔɔɔ n ha-ɪ,

n ta pəmi-ɪ ɪ kusələməm.

⁴ N koola-ɪ kvpantv ke tuutuuma.

N tema-ɪ wɔla ntenuyv.

⁵ ɪ sələma-ŋ weesuyv na ń ha-ɪ,

na kv tayalı teu.

⁶ N waasa-ı na ı teeli tɔɔ sɔsɔm.

Na nı suu-ı teu na sɔsɔntu.

⁷ N kooliyi-ı kupantu ke tam tɔɔ kɛ,

na nı we ı kiŋ na ı laŋle huləməyi.

⁸ Wulav peta ı təyi Tacaa kɛ.

Na ıɔtaɔ lɔɔ Sɔsɔ kupantu tɔɔ,

pə kaa ceŋli-ı.

⁹ Hai, wulav, nyá niŋ ı weɛ nyá kolontunaa

na mpa paa caa-ŋ tɔ pa tɔɔ.

¹⁰ Kuyanŋku n kəŋ tɔ,

n ká tɔ-weye kəkɔ sɔsaya taa kɛ.

Tacaa n ká kpiisi-weye na pááná,

na kəkɔ nyaya-we.

¹¹ Na nı kpiisi pa luləŋ tənaya

tetu taa yəlaa taa.

¹² Paa həkɔ ısayatu sı pa laki-ŋ,

ıle pa kaa pəst.

¹³ N ká tɔ-weye nyá nyəmə

na nı tɔɔntu-we na pá se.

¹⁴ Tacaa hulı nyá toŋ sɔsɔŋ.

lɛna t́á yoo-ŋ yontu na t́e sa nyá toŋ tɔm.

Wei pa lɔwa tɔ ı waasuyɔ

22 Tafiiti yontu nti pa yookina tefemle nam luyɔ,

na t́e we yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔyɔɔ.

² Hai, ma lɔɔ yooɔ,

pepe tɔɔ kɛ n lɔ-m?

N hatələna-m suwe,

na nn nukı ma wula sı nı waası-m?

³ Hai, lɔɔ, ma wiikina-ŋ ilim ilim nn cɔɔki,

na ahoɔ ahoɔ maa hikiyi tom.

⁴ Paa na mpu nyayale lɔɔ Naŋŋtu

wei lseyeli nyéma saŋ tɔ.

⁵ Nyaya tá cɔsɔnaa tuwa naani

ılɛna nı ya-we.

⁶ Pa wiina-ŋ na nı ya-we,

pa peta-ŋ pa ti tɔ feele ta tɔyɔ-we.

⁷ Ama ma pəsa kɛ ısu atantaalɔ pə taya yulɔ,

na yəlaa tənə tɔvki-m na pa footiyi-m.

⁸ Pa tənə mpa pa naaki-m tɔ pa tuluyɔ-m ntompɛɛ

na pá hooki-m ıse na pá footiyi-m sı:

⁹ Ntoŋ Tacaa ke n peta nyá ti yaa,

Tacaa ı ləsi-ŋ pə taa.

Ntoŋ Tacaa sɔɔla-ŋ yaa,

Tacaa ı waası-ŋ.

¹⁰ Tacaa, nyá ləsəna-m ma too taa,

na nı papəsi-m ı həla tɔɔ na naani.

¹¹ Hatoo ma həɔv tɛɛ nyá tɔɔ kɛ ma weɛ, na n kɛ ma lɔɔ.

¹² Taa hatələna-m ma wahalanaa waatu,

nyayale ma sənıv nɔyɔɔv fei.

¹³ Ma kolontunaa tama-m kɛ ısu latəcɛnaa,

pa tu-m hekv kɛ ısu taale naaŋ keesası.

¹⁴ Pa haaki nɔɔsı na ma tɔɔ kɛ ısu tɔyɔlaya

cəlvɔv ka tɔyɔnaya na ká nyusəyi tɔ.

¹⁵ Ma toma temaya ısu lvm kpeŋuyɔ atɛ tɔ,

na ma tətantenaa taa cɛ.

ılɛna ma apalɔtu hoo ma taa ısu keetu.

¹⁶ Ma luyɔ tɛɛ wɔlaa kɛ təpuɔpuɔyɔ,

na ma nsəmle matəna ma tantahaav.

N sı-m mɔsuyɔ taa kɛ ısu ma tema səpɔ.

¹⁷ Asayaa kpekəle tama-m kɛ.

Hası nı sı tu-m hekv.

Pa tula ma niŋ na ma nɔntaaləŋ ke pɔɔŋ.

¹⁸ Ma wɔlaa kɛ na má yele mɔwa tike

na ma kolontunaa nyənəyi-m təcɔɔɔ.

¹⁹ Pa tala ma wontu.

ılɛna pá tɔ tete kɛ ma kpai tɔɔ.

²⁰ Hai, Tacaa, taa hatələna-m.

Nyayale ma toŋ.

Kɔɔ ma waasuyɔ ke ləŋ.

²¹ Ya-m layatɛ nɔyɔ taa.

Ləsi-m hası nı sı kela taa.

²² Waası-m tɔyɔlası nı sı nɔyɔ taa,

na taale naaŋ ıı ı həŋ taa.

Hai, nu ma kusələmətɔ.

²³ Maa heeli nyá tɔm ke ma camnanaa,

na má sa-ŋ samaa taa.

²⁴ Tacaa yəlaa me ı samı-ı

Yakəpɔ lulɔyɔ nyéma me ı tu-ı teeli.

lseγeli nyóma me í see-ι.

²⁵Mpi tɔ, Tacaa nn footiyi wahala tu nɔγɔlv

yaa n nyənt-ι səkpelu pɔcɔ nn haaki-ι siyile.

Ama ye wahala tu wiina-η, n nuki ké.

²⁶Tacaa nyá kulapɔtv tike ke ma saη samaa taa.

llena ma la-η kɔtasi nsi

maa su nɔγɔ tɔγɔ nyá seelaa isentaa.

²⁷Konyɔntunaa ka tɔγɔ na pá haya.

Tacaa nyá pɛekəlaa í sa-η.

Na pá cayana-weye tam.

²⁸Tɛtv tənasi təna yəlaa ka hv

Tacaa nyá tɔm na paa keesəna nyá tɔɔ.

Na ate yəlaa təna luη nyá tee.

²⁹Mpi tɔ, Tacaa nyayale wulav sɔsɔ.

Na n tɔki kawulaya ke piitimnaa təna tɔɔ.

³⁰Tɛtv taa toηtunaa təna ká tɔγɔ na pá hənti-η ate.

Na yəlaa təna mpa paa te na pá si tɔ paa luηi-η akula.

³¹Pa lɔlvə nyóma ká la-η təmlə na pá heeli nyá tɔm ke pa waalɔ piya.

³²Na pele pa keesi pele pa piya ke isəna n waasa nyá yəlaa tɔ.

Tacaa kele ma tiikilu

23 Tafiiti yontu.

lɔɔ nyá tiikiyina-m, maa laηəyi pulv.

²Pə tɔɔ ké n pukina-m nyutu kulekəlekətv taa na má heesəyi.

Na n yeki na má heesəyi lum mpi pə we təpamm tɔ pə cɔlv.

³N tayanəyi ma toη kpaasuyv na n pukina-m mpaav kusiyisyu taa si, nyá hətə í yaa.

⁴Paa ma təη səkpetuyv anaam taa, maa nyəη si pulɔpv ká la-m.

Mpi tɔ, Tacaa n we ma waalɔ tɔ se.

N tiikiyi-m na n kentiyi ma tɔɔ na pá tuyv-m naani.

⁵Tacaa, paa ma kolontunaa kiη, n myyv-m ké na n pələyi ma nyuyv taa ké sɔsɔvη nim,

na n suki-m tɔγɔnaya təkpetekpete. Na n suuliyi ma iyaya konyɔnyɔɔya təpam.

⁶Tampana tɔɔ, n laki-m kupantu ké na n sɔvləyi-m haləna ma weesuyv kuyeeη té.

Ma na-η tu krenti teu ké, haləna ma səm.

Tacaa kele antulinya wulav sɔsɔ

24 Tafiiti yontu.

Tacaa nyá tənna antulinya təna na ι taa yəlaa na pə təna mpi pə we ι taa tɔ.

²Nyá suna antulinya kite ke tɛηku na lumnaa tɔɔ na n tɔka-ι.

³Awe taka ká kpəna Tacaa nyá pulaya ηka ka tɔɔ pa seeki-η tɔ?

Na puntv svv nyá təcayale naηη nyəntə nté tə taa?

⁴Mpa pa kisa isayətv lapv na pa lotu we kulvmtv

na pá tá ha pa təyi tuη laav na pəpɔtv nɔɔsi svv tɔγɔ.

⁵Tacaa laηlə ka heena-we na í waasi-we,

na í kooli-weye kupantu.

⁶Yəlaa mpe unɔ pa takanaa seəkəna Tacaa.

Yakəpv lɔlvəyv nyóma siyisiyi mpa pa pəsəyi

na pá kɔɔ ι isentaa tɔγɔlə.

⁷Tam tɔɔ nɔnɔɔsi me í tvli təyelele, na teeli wulav svv.

⁸Aweyele teeli wulav unɔ?

Tacaa toη tv wei ι ké yooη taa aka tɔγɔ.

⁹Tam tɔɔ nɔnɔɔsi me í tvli təyelele, na teeli wulav svv.

¹⁰Aweyele teeli wulav unɔ ye?

Ate na isɔtaa Tacaa kele teeli wulav.

**Husi ma tawakalle na
n hulu-m nya luyu nyantu**

25 Tafiiti yontu.

Tacaa nya taw ke ma keesayana.

²Ma lso nyaya ma peta ma ti.

Taa yele-m na feele taw-m.

Yaa ma kolontunaa paana-m.

³Mpa pa tawu-ŋ naani to

pa kaa wee ma nyema taa.

Ama nya waali lulaa ka nyasana pa
mpee ke kela.

⁴Hulu-m nya mpaav na ma nyi-ku,

na ni seyesti-m mpi n caa ma la to.

⁵Tiiki-m nya tampana taa,

na ni seyesti-m-ye.

Mpi to, lso nya, nya yakana-m.

Nyaya ma teleyi tam.

⁶Tacaa, taw si hatoo to n ke kupan ke,
na ni sawleyi yalaa.

⁷Taa taw si ma ifepile kupanteh na ma
isayatu tom.

Ama nyani ma pawotale na ni taw si ma
taw

ke nya kupantu to.

⁸Tacaa n ke kupan ke na ni siyisaa.

Paw to ke n hulayi pantalaa ke mpaav.

⁹N teeyi mpa pa ise pa tuki to pa tom
ke.

Na ni hulayi-weye nya luyu nyantu.

¹⁰Mpa pa takayi Tacaa nya naw si
paeluyu na nya kusasutu to

pa naaki nya mpaan tana taa ke sawleyi
na kupantu ke.

¹¹Hai, Tacaa husi ma isayatu

sawawntu ke nya hawe to.

¹²Ye yulu nyanna Tacaa,

Tacaa hulayi-i mpaav ŋku i ka teh taw.

¹³Paw yulu weeki leleh taa ke.

Uena i piya naa taw tetu.

¹⁴Tacaa heeliyi pantu ke i lotu ke,

na i hulayi-i naw paeluyu tema.

¹⁵Tacaa ke ma tekiyi tam.

Mpi to, un i ka lasana-m

katoka ŋka ka kra-m to ka taa.

¹⁶Hai, hulu-m nya peele na ni keesana
ma to.

Mpi to, ma ke katayalaya ke, na
kunyantaw.

¹⁷Nawese sawawntu ma lotu taa ke.

Lesti-m ma lanwakalle taa.

¹⁸Nyani ma kunyeh na ma wahala

na ni husi ma kupanteh tana.

¹⁹Nyani ma kolontunaa payale,

na isana pa taa hanayana-m saw to.

²⁰Kenti ma weesuyu to na ni ya-m,

na ma taa la maa nyema,

ke isana ma peta-ŋ ma ti to paw to.

²¹Nyaya ma teleyi si ni yele na ma teh
siyisuyu

na ma taa wakalana naw.

²²Hai, lso, ya leyeh nyema

ke pa lanwakalle tana taa.

Yulupan yaav ke Tacaa

26 Tafiiti yontu.

Tacaa, ha-m tampana.

Mpi to, ma yaasi tawaya,

pawele ma peta-ŋ ma taw takpataa.

Ma ta heli.

²Mayasi-m na ni wiili ma lotu taa,

na ni yasi ma lamawasee taa na ni na.

³Ma naaki nya kupantu na ma ise,

na ma teh nya tampana taa.

⁴Maa tehaw pawotana,

pawele ma na manafikina tu teh.

⁵Ma taa kraakana isayalataa kpekale
ke.

Pawele maa kwetayana naw neh fena.

⁶Tacaa, maa san ma nih na paw huli si
ma ke kupan,

na ma aw kwataya talate,

⁷na ma seeki-ŋ na ma san nya
kookalana.

⁸Tacaa ma saw nya tawaya ke.

Nya tawale tawaya nya teeli naaki.

⁹Taa kwenti ma na asaya ke takule,

yaa ma na yulukalaa ta weesih lawuyu.

¹⁰Mpa pa laki kawalaya na

paw pawehi kwahaw isaweh to.

¹¹Ma yaasi tawaya.

Nyənı ma pətɔɔtəle na ń ya-m.

¹²Ma səŋaa ké təca,
maa sɛɛ Tacaa ke samaa taa.

Tacaa kiŋ cɔɔsuyɔ

27 Tafiti yontu.

Tacaa nyaɣale ma fətəla na ma
nyuyɔ yátu.

Ma kaa nyana nɔɔɔlv.

Nyá kentiɣina ma weesuyɔ tɔɔ,
pɔlvɔv kaa sɔsv-m watu.

²Ye asayaa kɔŋ ma cəlvɔv isu taale
wontu,

mpe paa hotina ate na pə wakəli-we.

³Paa yoolaa tama-m kotayaa sɔɣɔntu fɛi-
m.

Paa pa svv-m yoonav ma wena lɔɔ ké
naani.

⁴Kɔlvmtu ke ma səlɛməɣi Tacaa na má
səki tə tɔɔ.

Pə weɛ si má caya nyá tɔyayaa taa ké
haləna ma sɛm,

na má sa ka teu na má yɔɔləna lɔɔ weɛv.

⁵Na ń ɲmɛsɪ-m nyá tɔyayaa taa,
na ń kenti ma tɔɔ ké wahala waatu.

Na ń su-m kɔkɔpamuyɔ tɔɔ si pɔlv í taa
hiki-m.

⁶Waatu inəɣi maa kəli ma kolontunaa
mpa pa cɔɔna-m tɔ,

na má sa-ŋ nyá tɔyayaa taa na má la-ŋ
kɔtasi,

na má yoo-ŋ yontu na má tala-ŋ.

⁷Tacaa nyənı ma pətɔɔtəle,

na ń nu saa wei ma yaaki-ŋ tɔ.

⁸Ma tɔɔsa nti n suwa si má keesəna nyá
tɔɔ tɔ.

Tacaa pə tɔɔ ké ma keesəɣəna nyá tɔɔ.

⁹Lɔɔ nyá waasəɣəna-m.

Taa ha nyá seɛlv maya siyile yaa ń lɔ-m
na pááná.

¹⁰Paa ma too na ma caa pa lɔ-m,

Tacaa, nyá muɣvna-m.

¹¹Tacaa, hɔlv-m mpaav ɲku n caa má
təŋ tɔ.

Mpi tɔ, ma kolontunaa yookina-m.

Tiiki-m kusiyisuyɔ taa.

¹²Taa yele na ma kolontunaa
lana-m isəna pa caaki tɔ.

Mpi tɔ, pəpəv aseeta nyəma mpe,
pa nyaasəɣi-m ké.

¹³Ye ma taa wəena naani ké
Tacaa kɔpantv tɔɔ ké ate cəne,

isənaya maa lapa?

¹⁴Təŋ Tacaa,

kaasi nyá ti

na ń tɔɣɔ apalvɔ.

Təŋ Tacaa.

Səm nɔɔɔ taa tv səlɛmuyɔ

28 Tafiti yontu.

Tacaa nyaɣa ma makı kapusi na
má yaaki,

ma kentulu, taa təki nyá ɲkraŋŋ.

Ye n ta cɔ-m, ma we ké isu wei pa tisiyi
pəlaav taa tɔ.

²Waatu wei ma makı kapusi na má
yaaki-ŋ

na má hɔlvɔv niŋ na nyá tɔcayale
naŋŋ nyənte tɔɔ tɔ, nu ma wiinav.

³Taa kaa má na kawalaya nyəma
na isayalataa ke kɔpətvɔv kɔlvmtuyɔ.

Pa kuyɔɣɔtɔtv we leleŋ ké,
na pa taa na seɛsɪ.

⁴Feli-weɣe pa isayatu fɔɔtɔ

na ń keesəna pa acilayatu təma.

Leɛti-weɣe pa kulapəle.

⁵Paa laku laakalı na nyá kulapvɔv na
nyá təma.

Wakəli-we tənəŋŋŋŋ, pá taa tasa
kɔlvɔv.

⁶Tacaa, ma seɛ-ŋ

isəna n nu ma wula tɔ.

⁷Nyaɣale ma toŋ na ma kɔkentuyɔ.

Nyaɣa ma tvɣi naani na ń waasəɣi-m,

na ma we laŋhɔlvmlɛ taa na má saŋi-ŋ
na yontu.

⁸Nyá kentiɣina nyá yəlaa na toŋ,

na ń waasəɣi nyá kɔləsv na u nyaŋna
pɔlv.

⁹Waasi nyá yəlaa tá na ń kooli-tvɣv
kɔpantv.

Tiiki-tv na ń paasəɣəna-tvɣv tam tɔɔ.

Mpi tɔ, nyá tǎnna-tv.

Tacaa nɔɔ

29 Tafiiti yontu.
 1 ɓɔtaa nyɛma me í sa Tacaa.
 2 ɓɔyɔli Tacaa teeli na ɔ sɔsɔntv tɔm.
 3 ɓɔ Tacaa hɛte sɔsɔle
 na ɔ hɛnti-ɔ ateyɛ
 saa wei ɔ hulɛyi ɔ tǎnanɗ wɛɛtv tɔ.
 4 ɓɔ teeli tv yekina na tev tiliyi.
 5 ɓɔ ɗholiyina lumnaa tɔɔ.
 6 ɓɔ ɗmakɛla lum sɔsɔm kɛ.
 7 Tacaa nɔɔ nukǎna toɗ kɛ na sɔsɔntv.
 8 Nyá nɔɔ pɛlɛyi tv sɔsɔɗ kɛ.
 Nyá pɛlɛyǎna Lipanɗ tv sɔsɔɗ.
 9 N laki na Lipanɗ pɔyɔ ɗmaaki ɔsu lateɛ
 kɔfalv.
 Na Hɛɛmɔɗ nyɛɗku ɔsu taale nav kɔfalv.
 10 Tacaa nyá nɔɔ lakǎna na tev
 ɗmelɛsɛyi.
 11 Na ka ciyiɗi Kateesi wɔlaya tetv.
 12 Nyá nɔɔ lakǎna na namɔɗ ɓɓɛyi,
 na ká yeki na hɔtv tv kpaalɛyi
 tǎkpalakpala.
 Na pa tǎna pa kpaalɛyi Tacaa tǎyaya
 taa kɛ ɔsɔta sɔ
 ɓɔ kɛle teeli tv tǎkpara.
 13 Nyá kawulaya tǎtɔɔle nté lum
 sɔsɔm tɔɔ.
 Tǎnaya n ká tǎki-kɛye tam tɔɔ.
 14 Tacaa ha toɗ kɛ nyá yǎla
 na n kooli-wɛye kɔpantv
 na n yele na pá hɛsi.

Tacaa haaki weesuyv kɔfalvɔ

30 Tafiiti yontu nti pa yoo
 1 ɓɔ tǎsɛle tvɔyɔ waatu tɔɔɔ.
 2 Hai, Tacaa, ma sama-ɗ.
 Mpi tɔ, nyá lǎsǎna-m lumɗ taa.
 N ta sɔɔli sɔ ma kolontunaa í paana-m.
 3 Ma ɓɔ Tacaa,
 ma wiina-ɗ, ɓɔna n waa-m.
 4 Ma nɔɔhǎle ka wɛv pǎlaav taa tɔ,
 nyá lǎsǎna-m sǎtaa té na n ha-m
 weesuyv.
 5 Mpa me í sɔɔla Tacaa tɔ í yoo-ɔ yontu.

1 ɓɛɛ-ɔ na í sami-ɔ ɔ tǎnanɗ wɛɛtv tɔɔ.
 2 ɓɔ pǎáná wɛ laasaya tɔ tike kɛ.
 ɓɔna ɔ kɔpantv kɛ yɔlv weesuyv tǎna.
 Taanaya kɛ yɔlv wiiki na kv fe tananɗ
 ɓɔna í wɔɗ na í kpalɛsi.
 3 Waatu wei maa cayana ma tv tɔ,
 ma huɔkaya kɛ sɔ pɔlvɔv kaa la-m.
 4 Tacaa nyá kɔpantv tɔ kɛ n ka yɛlaa
 na má sɛɗ tev tǎca ɔsu pɔyɔ.
 N kɔma na n ha-m siyile ɓɔna pǎ liyi-
 m.
 5 ɓɔpɔyɔ ma maa kapusi na
 má wiina-ɗ na má pɔɔsi-ɗ sɔ
 6 ye ma sǎpa na má tii pǎlaav taa wɛye
 n waaki?
 Yɔlv í pǎsa tetv ɔ tasɛyi-ɗ sam yaa í
 kpaali
 nyá kɔpantv tǎtɔɔ?
 7 Tacaa, kɛ ɗkpaɗɗ na n waasi-m,
 Tacaa kɔɔ na n ya-m.
 8 ɓɔpɔyɔ n layasa ma laɗwakǎlle kɛ
 laɗhɔlvmlɛ,
 na n wɔɔsi ma lǎyaya wontu na n suu-
 m acima nyǎntv.
 9 Waatu inɛyi maa yoo-ɗ yontu,
 ma kaa su, Tacaa, ma ɓɔ,
 maa saɗi-ɗ tam kɛ.

Naani tvɔv kɛ Tacaa

31 Tafiiti yontu nti tǎ wɛ yonyoolaa
 1 nyɔv tv yontunaa taa tɔɔɔ.
 2 Tacaa nyaya ma tvyi kɔlvɔv,
 taa yele-m na fɛle tɔɔ-m.
 Waasi-m nyá tampana tǎpɔv tɔɔ.
 3 Kɛ ɗkpaɗɔyɔ na n waasi-m ɓɔɗ.
 Pǎsi ma kukentuyv toɗ nyɛɗku na má ná
 nyɔv.
 4 Mpi tɔ, nyá kentiɗina-m
 na n wɛ ɔsu ma kolunɗ ɔcɛte.
 N ká tiiki-m na n paasǎna-m nyá hɛte
 tɔɔ.
 5 Fiti-m puluyv ɗku pa nyǎpa-m tɔ kv
 taa.
 Mpi tɔ, nyayale ma kentilu.
 6 Nyá niɗ taa kɛ ma pǎtɛyi ma tv
 tǎkpaataa.

Nyayale lso Tacaa tampana tu,
 n ká waasi-m.
⁷Ma taa kraakəna mpa pa matəna tuŋ
 kraɪ nyəŋ unɪ tɔɔ.
 Ama nyaya ma peta ma ti.
⁸Nyá kupantu tɔɔ ké ma we lanɣhulɔmlɛ
 na aŋmaala pə taa.
 Mpi tɔ, n nawa ma wahala na n nyɪ ma
 nəɣəsɛ tɔɔ.
⁹N kaa peti-m kolontu niŋ taa.
 N ká cə-m ké na n yele na má səŋ ma
 nəɔhɛ tɔɔ.
¹⁰Wula nu ma use na má tala ma
 tənaya.
 Hai, Tacaa, nyənɪ ma pətɔɔtələ,
 ma we lanɣwakəlle taa ké.
¹¹Nəɣəsɛ təkə ma weesuyi na ma pusi
 ké.
 Ma isayatu tɛŋna ma toma na pə
 caaməɣɪ-m.
¹²Ma kolontunaa na pə kpeŋna
 ma asəmaa pəsa-m wɔŋa pulɔpuyɔ.
 Na ma tɔm we ma taapalaa ke sɔɣəntɔ.
 Na pá na-m awalɪ pa seeki-m.
¹³Ma pəsa ké isu nyənaya kuyəkaya.
 Na pá sɔɔ ma tɔɔ isu sətɔ.
¹⁴Ma nuwa nti yəlaa yɔɣɔtəɣɪ ma tɔɔ tɔ.
 Sɔɣəntɔ tama-m kotaya ké.
 Pa cakɪ ma tɔɔ sɪ pá ləsi ma weesuyi.
¹⁵Ama Tacaa, nyaya ma peta ma ti.
 Nyayale ma lso.
¹⁶Nyá niŋ taa ké mpi maa tɛsəna tɔ pə
 wɛɛ.
 Fiti-m ma kolontunaa na ma
 kunyɔntɔlɛ.
¹⁷Nyá isentaa í hetəna nyá təmle tu
 maya teu
 na n ya-m nyá kupantu tɔɔ.
¹⁸Tacaa taa tu-m fɛɛle ke waatu wei ma
 yaakɪ-ŋ tɔ.
 Ama ma kolontunaa ka tɔɣɔna-te.
 Pə wɛɛ sɪ pá tisi-wɛɣɛ atətələ taa
 na pə nyala pa nəɔsɪ.
¹⁹Yele na footilaa pəpətɔna
 mpe pá pəsi kamumusi.
 Mpi tɔ, tampana təŋlaa ke

pa holiyina na kalampaani.
²⁰Pəpətɔ fɛɪ leleŋ,
 kupantu sɔsɔntɔ ke n su mpa pa
 nyaŋna-ŋ tɔ.
 Yəlaa təna naakɪ sɪ,
 mpa pa tuyɔ-ŋ kpɔluyɔ tɔɔ n haakɪ-tɪ.
²¹Pa cɔsəɣɪ nyá kiŋ ke mpɔ
 lɛna n kenti pa tɔɔ sɪ,
 kolontunaa í taa tu-wɛɣɛ kunyɔŋ.
²²Tacaa ma sɛɛ-ŋ.
 Pu tama-m ké isu ɪcatɛ.
 Lɛna n huli-m nyá kupantu
 na n la-m piti təmle.
²³Ma lanɣle ka wakəlaa ké,
 halɪ ma mayasaya sɪ pə ləsa-m nyá kiŋ.
 Lɛna n nu ma wiinaɔ.
²⁴Tacaa yəlaa mɛ í sɔɔlɪ Tacaa.
 Mpi tɔ, Tacaa fɛŋiyi mpa pa təkəɣɪ ɪ tɔm
 ke teu tɔɔ.
 Lɛna í lɛtəɣɪ kalampaani nyéma na
 pááná.
²⁵Mə təna mpa mɛ í tuyɪ Tacaa ke naani
 tɔ,
 í tɔɔ apalɔtɔ na í nyɔɔ tɔŋ.

Wei lso husa ɪ isayatu tɔ ɪ lanɣhulɔmlɛ

32 Tafiti yontu.
 Leleŋ nulɔ nté wei ɪ isayatu lso
 husaa
 na í wii-ɪ ɪ kupəntəŋ tɔ.
²Leleŋ nulɔ nté wei Tacaa u yeki sɪ
 ɪ isayatu í məlɪ ɪ nyuyɔ taa tɔ.
 Pəyele cɛsuyɔ fɛɪ ɪ ləmayasɛ taa.
³Ye ma ŋmesa ma isayatu,
 maya tə wakələɣɪ.
 Na má mələɣɪ ilim na pə tem.
⁴Mpi tɔ, ilim na ahoo ke
 n hɔŋaya ma ŋkraŋuyɔ na pə nu-m.
 Ma toma tɛma isu tuyɔ ke wɔlaya tɛtu
 taa ké lɔŋle.
⁵Ma mayasaa sɪ maa huli-ŋ ma isayatu,
 ma ta ŋmɛsɪ-ŋ ma kupəntəŋ.
 Lɛna nyaa husɪ-m tə təna.
⁶Pə tɔɔ ké nyá yəlaa təna ka sələməɣɪ-ŋ
 na paa waatu wei wahalanaa
 wata-wɛ isu lɔm, pu takɪ-wɛ.

⁷ Nyaga ma cɔɔsəyənə,
 na n̄ hatələyənə-m laŋwakəlle.
 Na má ŋmaaləyənə ma nyɔyɔ yaru.
⁸ M̄pyu Tacaa cɔ-m si: Maa seyeŋ-ŋ
 na má huli-ŋ mpaav ŋku n ká təŋ tɔ.
 Na má paasəyənə-ŋ na má tasəyi-ŋ
 layatu.
⁹ Taa la kumelentu isu krayanv,
 yaa kranaya ŋka pa keekəna kpasɪ tɔ.
 lle natəli tɔ kaa mayana-ŋ.
¹⁰ Isayav we wahalanaa payale taa ké.
 llena Tacaa ná páləyi kupantu ke wei
 ɪ tɔyɪ-ɪ naani tɔ.
¹¹ Siyisilaa me, í yɔləna Tacaa na í
 ŋmaali.
 Na tampana tənlaa me mə tənə
 mu wilitina laŋhulumle.

Antulinya ŋmalv lɔv samtv

33 Siyisilaa me í yɔləna Tacaa.
 lɔv samtv mvna tampana tənlaa.
² Í sami-ɪ na cəmvɔy,
 na í tala-ɪ na ŋmusɪ naanvwa nyəŋku.
³ ɪ yoo-ɪ yontu kvfatu,
 na mə cəməŋ na mə nɔɔsɪ kulɪ isɔtaa.
⁴ Mpi tɔ, Tacaa nyá kvyɔɔtɔtɔ ké tam-
 pana ké,
 na nyá kulaputv tənə huləyənə mpu.
⁵ N sɔɔla siyisuyv na tampana tənpyv
 ké.
 Tacaa kupantu suwa tetv taa ké.
⁶ Təmvɔy ke n yɔɔtəa,
 na pá la isɔtənyv
 na ilim na isɔtv na isɔtvluŋasɪ ná wəe.
⁷ N kpeyela teŋku lum ke təntəmlə.
 Na n̄ tv lumnaa sɔsɔm ke kotikotvŋ taa.
⁸ Tetv tənə í nyana Tacaa,
 na tə taa yəlaa tənə sele nyá kiŋ.
⁹ Mpi tɔ, n̄ yɔɔtəa pə laki ké.
 N̄ kula nɔɔ sɪ mpi pə wəe,
 pəle pə wəe.
¹⁰ Tacaa n wakələyi təma nna
 piitimnaa suwa sɪ pa laki tɔyɔ,
 na n̄ hetəyi nti pa həkəyi tɔ.
¹¹ Ama təma nna Tacaa n suwa na
 n̄ tənəyi na n̄ laki tɔ a wə tam ké.

Na n̄ həkə nti təle tə wəe n̄pyvɔv pusi
 pusi.
¹² Leləŋ nulaa nté piitim mpi
 pə nyənəyi Tacaa ke pə lɔv tɔ.
 Na yəlaa mpa n ləsaa sɪ nyá nyəma tɔ.
¹³ Tuu isɔtaa ké Tacaa n wəe na
 n̄ nyənəyi na n̄ naaki yəlaa tənə.
¹⁴ Nyá təcəyale taa ké n wəe na
 n̄ keŋna ate nyəma tənə tɔɔ.
¹⁵ Nyá ŋmana pa tənə na
 n̄ tv-weyə cəkənav ləmayasəe
 na pulv larv yaa pə kisuyv ləmayasəle.
 Na pá feŋiyi pa təma.
¹⁶ Pə taya yoolaa tuutuuma ke
 wulav təkəna yoo.
 Pəɔ tomiŋ naa waasəyi yoolu.
¹⁷ Pə taya yoo krayanv toma yaa
 ɪ alaafəya yakəna ɪ cəyalv.
¹⁸ Ama Tacaa nyá isəle ná wə mpa
 pa nyaŋna-ŋ na pá teələyi
 nyá kupantu tɔ pa tɔv ké.
¹⁹ Na n̄ ləsəyi-weyə səm taa.
 Na n̄ paasəyənə-weyə nyɔɔsɪ
 waatv na pá wəna weesuyv.
²⁰ Tacaa nyaga tá teələyi.
 Nyá waasəyənə-tv na
 n̄ kentiyi tá tɔv.
²¹ Nyá tɔv ké tə wə laŋhulumle taa.
 Na tɔ wəna-ŋ naani.
²² Tacaa, la-tvɔy nyá kupantu isu
 tá teelvɔy-ŋ tɔ.

Tacaa waasa-m ma sɔyɔntv tənə taa.

34 Tafiiti yontu ke waatv wei ɪ pola
 Filiisi nyəma
 wulav Apimeleki te na í pəsɪ isu kumeləŋ
 na ílé ɪ tɔyɔnɪ-ɪ tɔ.
² Maa sa Tacaa ke paa waatv wei ké.
 Ma nɔɔ taa ké nyá samtv ka wəe tam.
³ Maa sa-ŋ mpi n lapa-m tɔ pə tɔv.
 K̄nyɔntəyɔlaa í nu na í yɔɔlɪ.
⁴ Tə kpenti na tɔ tala lɔv na tɔ sɛɛ-ɪ.
⁵ Tacaa, ma yaa-ŋ n̄ cɔ-m,
 na í waasi-m ma sɔyɔntv tənə taa.
⁶ Ye yulv tekiyi Tacaa p̄ntv isentaa
 hetəyi ké

na fæele ya ɪ tokuyu taa.

⁷Ye wahala tu í wiina Tacaa,
ɪ nuki ké na í yari-ɪ ɪ nəɣəsɛɛ təna taa.
⁸Isəttaa tillu we yəlaa mpa pa nyaŋna
Tacaa tɔ pa waali ké.

Na í ləsəyi-weye asola taa.

⁹Í maɣasi na í ná isəna

Tacaa we lelej tɔ.

Lelej nulu nté yulu wei

ɪ tɔyi Tacaa ke kpɔlɔyɔ tɔ.

¹⁰Tacaa nyéma me, í nyaŋna-ɪ.

Pɔlɔpɔ ɪ lanəyi mpu un pə lataa.

¹¹Hali tɔɣlasi piya maɣamaya wiiki
nyɔɣɔsi ké.

Ama Tacaa pɛkəlaa náa lanəyi
kupantu.

¹²Ma pəyalaa í nu ma təm na
má huli-meɣe mpi pa yaa Tacaa sɔɣəntu
tɔ.

¹³Mə taa nəɣɔlɔ caa si í waa ɪ weesuyi
taa

na ɪ pusti tayali na í nu lelej na?

¹⁴Pə weɛ si í kpa mə nɔɔsi
na í yele caɣanav na kaloolaya.

¹⁵Í se isayatu na í la kupantu.

Na í pɛeki mə na lelai má lelej
na isələ kuseemle.

¹⁶Tacaa isələ we siyisilaa tɔɔ ké
na í kema ŋkraŋyɔv na pa tɔɔ.

¹⁷ɪ haaki asayaa ke siyile ké.

Na í kpiisi pa həla maɣamaya ke
tɛtu taa na pá sɔɔ pa tɔɔ.

¹⁸Ye siyisilu í wiiwa Tacaa nuki ké.

Na í waasi-ɪ ɪ nəɣəsɛɛ təna taa.

¹⁹Ye ɪ lanle wakəlaa ɪ we ɪ waaləyi.

Na ye pə nu-ɪ ɪ waasi-ɪ.

²⁰Wahalanaa payale makəna siyisilu,
ama Tacaa waasəyi-ɪ pa təna pa taa.

²¹Na í feŋiyi ɪ tənuyɔ təna tɔɔ si
ɪ mɔwa taa natəli tɛ taa peli.

²²Isayatu kuyɔna tə tu.

lɛna mpa pa cakɪ siyisilu acaya tɔ
pɛle pá ná pə nav.

²³Tacaa yaki ɪ təmle nyéma ké.

lɛna pa təna mpa pa tɔyi-ɪ kpɔlɔyɔ tɔ
pa fitiyi ŋkraŋyɔv həm.

Siyisilu wei pa yaa huule tɔ ɪ wula

35 Tafiiti yontu.

Hai, Tacaa huuna ma nəɣɔ ke ma
kolontunaa

na í yoonaa mpa pa yookina-m tɔ.

²Co nyá kpálɔyɔ na nyá yooou wontu,
na í kɔɔ ma waasuyɔ.

³Kpɛɛ nyá ŋmantaaya

na ma kunyɔntolaa tɔɔ.

Heeli-m si n ka ya ma nyuyɔ.

⁴Tu fæele ke ma weesuyi ləsəlaa

na pá liyiti-we.

Mpa pa həkəyi si pá la-m isayatu tɔ,

pá məli waali na pá ká nyɔɔŋ.

⁵Pə yasi-we isu heelim kraya nyulɔyɔ
ke

waatu wei Tacaa isəttaa tillu tɔɣənyɔ-
we tɔ.

⁶Na səkɛɛtuyɔ na sotu weɛ pa mpaau
taa

ke waatu wei Tacaa isəttaa tillu we pa
waali tɔ.

⁷Mpi tɔ, mɔsɔŋ ke pa nyəpa-m katəka,
na pá huli ma mpaau taa ké puyɔv si
má hoti.

⁸Wakəlɔyɔ í tuti-we na pa maɣamaya
pa katəka kpa-we,

na pá hoti pa puyɔv taa na pá lá asaala.

⁹Ama ma lanle ká huləməna Tacaa

na má yɔɔləna nyá waasuyɔ.

¹⁰lɛna má yɔɣɔti ma taa si,

Tacaa fɛina saala.

N waasəyi kunyɔntɔyɔlɔ ke tɔŋ tu niŋ
taa.

Na í waasi wahala tu na kunyɔntu ke
wei ɪ

tɔki pa ise tɔ ɪ niŋ taa.

¹¹Pɔɔtɔ aseeta nyéma pɔɔsəyi-m

isayatu nti ma ta nyi tɔ.

¹²Na pá lɔɔki-m.

Ma pəsa kucɔɔv fɛləyi nyaŋ ké.

¹³Pəyele saa wei pə wukaya mpe tɔ

ma suukaya ləyaya wontu ké na má
həkəyi nəɣɔ,

na má sələməyi lso na nyuyv kama si pə
waa-we.

¹⁴Ma nyənaɣa-weye ma newaa yaa ma
taapalaa ké,

na pa təm wakələyi ma lanje.

Na má təŋ nɔɔhəle nɔɔhəle.

Na ise kama ate isu

ma too kulubv səpəna.

¹⁵Uena mpe pá wəŋiyi maya saa wei
ma cəŋləyi tɔ.

Na pá pəeləyi ma tɔw ké nɔɔɔ.

Kpai nyəma mpa ma ta nyi tɔ,

paə heesəyi ma təm ke kapusi mapv.

¹⁶Pə copə-m na pá wəŋ na pá kpaləsi.

Na pá nyuki-m kela na pááná.

¹⁷Tacaa waatu wei ké n ká heesi-m
nyənyv na ise?

Kenti-m tɔɔlasv nsv na n̄ ya-m sv səkraŋ
taa.

¹⁸Ue maa sa-ŋ kotilaa taa.

Na má seə-ŋ yəlaa samaa taa.

¹⁹Taa yelev na ma kolontunaa mpe

pá paana ma wahala.

Mpa unv pa taa kraana-m mvsəŋ tɔ,

pa yelev təmava ise cəpəlvv ke ma təm.

²⁰Paa yɔɔtəyi təm kupantu

pəyelev pa cakəna yəlaa mpa

pa we təpamm tɔɔ tam.

²¹Pa haaki pa nɔɔsv na ma tɔw

na pá wəŋiyi na pá kpaləsəyi sv:

Tə na-ŋ ké na tá isəpile təkəlekele.

²²Tacaa, n nawa mpi pə lapa tɔ,

Taa hatələna-m, pəyelev taa sv.

²³Hai Tacaa, kulv na n̄ ha-m tampana,

ma caa lso, seəna ma tɔw.

²⁴Keəsəna isəna nyá siyisuyv weə tɔ

na n̄ ha-m tampana.

Na pá yelev-m paanav.

²⁵Taa yelev na pá tɔ sv:

Tə hika-ı na tə te ı təm.

²⁶Feelev í kra pa təna mpa pa lanja heəna
ma wahala na pá kuləyi ma tɔw tɔ na pə
liyiti-we.

²⁷Mpa pa lanja heəna ma tampana hav
tɔ

pá yɔɔləna lanjvvlvmlə,

na pá yɔɔtəyi tam sv:

Tacaa wei ı caana ı təmlə tv na
heesvsv tɔɔ tv taləyi tam.

²⁸Maa seə-ŋ nyá siyisuyv tɔw,

na má saŋ-ŋ kuyəŋ təna.

lso kiŋ nte weesuyv təlvle

36 Tacaa təmlə tv Tafiiti yontu nti
tə we yonyoolaa nyvsv tv yon-
tunaa taa tɔɔlv.

²Ma cəkəna lso tɔw kulv kuyɔɔtvv,
sv: lso sɔɔvntv ta ke maya pulvsv.

³Pə puyusiyi-ı ké sv ı ké kupraŋ
ıle ı cəkəyəna ı isayav sv í kisi-tı.

⁴ı kuyɔɔtvv təna ke kaloolaya na
kutvsvv ké.

ı fei ləmayaseə, pəcɔ ı ta nyi kupantu
lavv.

⁵ı təhəntəle ke ı mayasəyi

mpı pə ta siyisi tɔ pə təm,

na í təŋəyi mpaav ŋku kv fei teu tɔ,

ı lɔɔki isayav.

⁶Tacaa nyá kupantu walaa ké sv
isətvsvv

na nyá teu náa kaləsəna isəŋmvntv.

⁷Nyá siyisuyv kaawaya sv pulav.

Na nyá kumayasvsv náa lumaa sv
teŋku.

Nyá waasəyəna yəlaa na tɔla.

⁸Hai, lso nyá kupantu tewaya.

Na yəlaa ŋmələyi nyá tee.

⁹Nyá təyaya taa wənav ke n hayasəyi-
we,

na n̄ yeki na pá nyɔɔki nyá kupantu sv
lum.

¹⁰Nyá kiŋ ke weesuyv seəlv weə.

Na tə naakəna nyá nyaaləm.

¹¹Tacaa la kupantu ke mpa pa nyəma-ŋ
tɔ

na mpa pa təŋəyi tampana tɔ.

¹²Kalampaanv tv í taa fei-m nɔɔhəle.

Pəyelev isayav í taa tɔɔvntv-m.

¹³ı naaki yəlaa asayaa təma

hotuyv na pá pəsv krentəlav

paə pəsəyi kulvsv.

Ны́а тaa í тaa kpana asayaa læsɔyɔ

- 37** Tafiiti yontu.
 Yulɔ nyá, nyá taa í taa kpana isayalataa yoo.
 Taa tu nyulɔ pa kawaaya.
² Pa kɔŋ lontiluyɔ ké isu nyutu, na pá wulɔ isu nyutu kulékələkətu wulɔyɔ tɔ.
³ Ha nyá təyi Tacaa na ń laki kupantu, ɔlɛ n ká caya mə tetu taa na alaafəya.
⁴ Yele na Tacaa pəsi nyá leleŋ təlule, ɔlɛ ɪ ká ha-ŋ mpi n nyuləyi tɔ.
⁵ Peti-ɪ nyá weesuyɔ na ń nyənəyi ɪ tike ɔlɛ ɪ ká la mpi pə wə lapɔ tɔ.
⁶ ɪ ká yele na nyá siyisuyɔ ná isu nyaaləm na nyá tampana ná isu ilim ke pə sikuyɔ waatu.
⁷ Caya təpamm na ń tɛləyi Tacaa na suulu.
 Taa mu rááná na mpa pa waaki pa isayatu taa tɔ.
⁸ Lɔ-yɛ, na ń yele taa haŋaya.
 Taa kɔnti, isayatu ke pə lɔləyi.
⁹ Pu kpiisi isayalataa ké, ɔlena Tacaa tɛllaa náá tɔyɔ tetu.
¹⁰ Pəcɔyɔ pə kaasaa na isayav saali yem.
 N kɔŋ n nyənɪ ɪ lonte taa, n kaa na ɪ ɪkrate.
¹¹ Ama təpasəlaa ká tɔyɔna tetu na pá cayana pa ti təpeleketɛɛ.
¹² Isayav cakɪ siyisilu acaya ké, na ɪ nyasəyi ɪ təyi kela.
¹³ Ama Tacaa ná wɔŋiyi-ɪ ké.
 Mpi tɔ, ɪ nyəmá si hɔvle kuyaku ká kɔɔ.
¹⁴ Asayaa ná kpeeki pa layalɛ ké na pá paŋ pa tɔŋ si pa kuyɪ kɔnyɔntɔnaa na wahala nyéma mpa pa təŋəyi mpaav kusiyisuyɔ tɔ.
¹⁵ Ama pa mayamaya ke pa layalɛ ká sɔ na pa tɔŋ peli.
¹⁶ Siyisilu wenav pəciimaya kəla teu

- ke asayaa paɣale nyəŋku tuutuuma.
¹⁷ Mpi tɔ, Tacaa n pələyi pa niŋ ké ɔlena ń paasəyənə siyisilaa.
¹⁸ N nyəmá mpa pa tɔŋ isu lɔɔ sɔlaa tɔ pa tɔɔ ké na mpi n ká ha-we tɔ, pu pəsi pa nyəm ke tam tɔɔ.
¹⁹ Fɛɛle kaa tɔyɔ-weyɛ wahala waatu taa.
 N ká ha-weyɛ haŋanaya ke nyɔyɔsi waatu.
²⁰ Asayaa kɔŋ lepu ké.
 Tacaa kolontunaa ká saali ké isu nyutu hetu yaa kəkɔ nyɔɔsi.
²¹ Isayav kəntəyi ké ɪ fələyi.
 Ama siyisilu ná haakəna luyɔ kulɔmuyɔ.
²² Mpa Tacaa kooliyi kupantu tɔ mpe pa tənna tetu.
 ɔlena pə kpiisiyi mpa ɪ təŋsəyi mpusi tɔ.
²³ Ye ɪ laŋle heena yulɔ tɔntɛ, ɪ hasəyi ɪ nɔɔheɛ tɛɛ ké.
²⁴ Paa ɪ tu hotaa ɪ saaləyi ate.
 ɪ təkəyi ɪ niŋ taa ké na ɪ kusɪ-ɪ.
²⁵ Too ma kulɔyɔ tɔ, haləna ma kratəlaya, ma ta nata pə lɔwa siyisilu, yaa pə sɔsa ɪ piya ke tɔyɔnaya səlɔmuyɔ taa.
²⁶ ɪ haakəna luyɔ kulɔmuyɔ ke tam ké na lɔɔ kooliyi ɪ piya ke kupantu.
²⁷ Kisi isayatu na ń laki kupantu ɔlɛ nyá piitim ká wɛɛ tetu taa ké tam.
²⁸ Mpi tɔ, siyisuyɔ ke Tacaa n sɔlaa. Pəyele nn lɔkɪ nyá yəlaa. N kentiyi pa tɔɔ ké tam ké. Ama n ká kpiisi asayaa piitim.
²⁹ Siyisilaa ká tɔyɔna tetu na pá caya tə taa ké tam.
³⁰ Ləmayasɛɛ tɔm ke siyisilaa yɔyɔtəyi na pá kraaləyi tampana təŋuyɔ.
³¹ Pa lɔɔ kiŋ we pa lotu taa ké, pu cɛŋləyi-wɛ.
³² Isayav cɛŋəyi siyisilu ké na ɪ pɛɛkəyi ɪ kuyɔ.

³³ Ama Tacaa u yeki si isayau í kpa
siyisilu ke i sækpaŋ taa.

Yaa siyisilu tòm í si təhʊvle taa.

³⁴ Tɛɛli Tacaa na ń təŋəyi i mpaav.

l ka kʊsi nyá nyuɣu na ń tɔɣɔ tetu
na í kpiisi asayaa na ń ná.

³⁵ Maa nawa isayau na í ŋmakələyi.

Na í pu sɔsɔm isu tɔɣu ke Lipaŋ
tetu kupantu taa.

³⁶ Ama ma məla təna ɔlɛ maa tasəyi-i
nav,

na má pɛeki na má wu paɣa.

³⁷ Nyəanna mpa pa təŋ isu lɔ sɔɔlaa

na pá təŋəyi tampana tɔ.

Wei i caaki í na lelɛa pa leleŋ tɔ,

i wɛekəna lɔlvɔ nyəma ké.

³⁸ Pu wakəli isayalataa tənaya,

na pə kpiisi pa lɔlvɔ.

³⁹ Tacaa yakəna siyisilaa.

Na í kentiyi pa tɔɔ ké wahalanaa waatu.

⁴⁰ lni i waasəyənə-wɛ na í tɛŋ-wɛ.

Na í fitiyi-wɛyɛ asayaa niŋ taa na í
yaki-wɛ.

Mpi tɔ, inəyi pa tu kɔlvɔvɔ.

Kvɔtəntu wei i nyəma i təwakəlle tɔ i sələmɔvɔ

38 Tafiiti yontu nti
pa tɔsəyənə lɔɔ tɔɔ tɔɣɔɔ.

² Tacaa taa hɔ ma ŋkraŋvɔvɔ
yaa ń tu-m saləka na pááná.

³ Mpi tɔ, nyá nyəma yaya-m ké,
na nyá niŋ yuŋ tii ma tɔɔ.

⁴ Nyá pááná tɔɔ,
ma tənɔvɔ fɛi tɔvɔŋŋ.

Ma kupəntɔvɔ tɔɔ,
alaafəya fɛi ma mɔwa taa.

⁵ Ma isayatu kəla-m kɔŋkɔlvɔmɔŋ.
Na tɛ ntu-m isu səyɛla sɔsɔɔna.

⁶ Ma hiŋ taa lapa kɔsɔɣɔtɔ ké na pə
wuki.

Ma kumelentu kasəyaya nté.

⁷ Wɔsasi kəkəla-m ké na má kawa
katatəlaya.

Laŋwakəlle taa ké ma təŋ kuyɛɛŋ təna.

⁸ Wɔsasi sɔsɔɔnsi saləyənə ma tənaya
taa.

Pɔlvɔvɔ fɛi tɔvɔŋŋ ké ma tənɔvɔ taa.

⁹ Pə yɔka-m ké tənəŋnaŋ ma fɛi toma.

Na ma laŋwakəlle yeki na má mələyi.

¹⁰ Tacaa n nyəma ma kɔnyuləm ke teu.

Pəyɛle n nyəma ma məla.

¹¹ Ma laŋle tɔɔki ké na ma toma tɛŋ.

Ma isɛ náa tu tɛŋ nav.

¹² Ma taapalaa na ma asəmaa seeki ma
wahala.

Na ma ɔɔɔ nyəma hatələyənə-m.

¹³ Mpa pa pɛekəyi ma səm tɔ pa nyəki-m
katɔsi

ɔlɛna mpa paa caa-m na kupantu tɔ

pá yɔɣɔtəyi isayatu na tòm kɔtvɔvɔtɔ ke
tam.

¹⁴ Ama ma pəsa ntam ké maa niuki,
yaa kamumuka maa yɔɣɔtəyi natəli.

¹⁵ Ma wɛ ké isu ntam,

maa ɔɔki natəli.

¹⁶ Ma lɔɔ Tacaa nyayə ma tekiyi,
na má taŋaa si ń ɔɔna ma nɔɣɔ.

¹⁷ Halɔ ma sələma-ŋ si ń taa yele na pá
paana-m.

Yaa pá keesəna ma ɔɛŋlvɔvɔ na pá kuli
ma tɔɔ.

¹⁸ Mpi tɔ, ma ɔɛɛ fiyinuɣu ké,
na ma wɔsasi tɔsəyi-m pə tòm.

¹⁹ Ma tisa ma kupəntɔvɔ ké
na kv tòm caaləyi-m.

²⁰ Ma kolontunaa wɛna alaafəya ké na
toma.

Mpa pa footiyi-m musɔŋ tɔ,
pa paɣalɛ wɛ sɔɣɔntɔ.

²¹ Isayatu ke pa leetəyi-m ma kupantu
lonte.

Ma pɛekəyi kupantu tɔɣɔ paa caaki-m.

²² Ma lɔɔ Tacaa, taa lɔ-m.

Pəyɛle taa hatələna-m pooluŋ.

²³ Ma caa, ma nyuɣu yátu,

kɔɔ lɔŋ ke ma waasɔvɔ.

Kɔnyɔntɔɣɔɔlvɔ kupəntəŋ tisuyɔ

39 Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa
nyuɣu tu

yontunaa na Yetutuŋ nyəntu taa tɔɔɔɔ.

² Maa tuwa ma taa ké si maa feŋ ma tɔntɛ tɔɔ,

na má taa pəntəna ma nɔɔɔ.

Maa kra ma nɔɔɔ ke waatu wei isayatu ká wee ma kiŋ tɔ.

³ Pə tɔɔ ké ma suma isu kamumuka.

Ama ma laŋle wakəlaa na ma wɔsasi sɔɔsi.

⁴ Nəɔsɛɛ pu-m na á nyaya ma taa isu kɔkɔ na má mɔləyi.

Ntəna pə caali-m si má sələmi si:

⁵ Tacaa kɛɛsi-m saa wei ma weesuyu ká tɛ tɔ.

Kyɛɛŋ isənaya pə kaasa-m.

Yele na má nyi isəna ma we tətantaa tɔ.

⁶ Ma weesuyu taɣaləŋ we ké isu ntan-taku waŋ.

Pəyele ku ta ke-ŋ pulu.

Yəlaa təna we ké isu heelim.

⁷ Yulu cɔkɔ ké isu isotom,

na í taŋtəyi isu heelim,

na í kaaki wenav huwa.

Ama i ta nyi ku kuulu.

⁸ Tacaa, pənente pepeye ma tasəyi tɛlvu?

Nyaya maa tɛɛli təkpataa.

⁹ Waasi-m ma kawalaya təna taa.

Taa yele na kumeləməŋ woŋi-m.

¹⁰ Pənente ma sumaya,

maa kuliyi nɔɔɔ.

Mpi tɔ, nyá yelina na má wee yaasi inɛ i taa.

¹¹ Hai, yele-m mapu ke mpv.

Ma tɔm ká tɛ nyá niŋ taa.

¹² Yulu isayatu ke n hɔŋna i ŋkraŋyɔv,

na n wakələyi i weesuyu ŋku

i sɔɔla teu tɔ isu sonsompəle

wakəlvu tɔvu pile tɔ.

¹³ Hai, Tacaa ke ŋkraŋŋ na n nu,

ma kusələmvu na ma kapusi.

Ma isəlvm tɔm í taa kisi-ŋ pətɔɔtələ lapv.

Mpi tɔ, ma ké mvulu ke nyá tɛye,

isu ma cɔsɔnaa.

¹⁴ Kusi nyá isɛ ke ma tɔɔ

na n yele na má feesi

na pəcɔ má tɛɛ na pə saali.

Paa wei í nyi pə təna mpi n lapa-m tɔ

(Kvkalətv 14-18: Yontu 70:2-6)

40 Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuvu tu

yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Tacaa ke ma tɛɛlaa təkpara.

Na í kɛɛsəna ma tɔɔ na í nu ma kapusi.

³ Puvu anaam wei i ké

səm katantamaya tɔ i taa ké i kpeɛ-m.

Na í səŋsi-m kvkraŋyɔv tɔɔ,

na má tɔŋna naani.

⁴ Ta lɔɔ tɔna ma nɔɔɔ taa ké

yontu kufatu si má sɔŋna-i.

Paɣale nuwa na pá ná mpv.

Ulena pá nyaŋna Tacaa na pá tu-i naani.

⁵ Leleŋ nuɔv nté wei i tɔwa

Tacaa ke naani təkpataa tɔ.

l paa feina kalampaani nyəma na pɔpɔvnaa.

⁶ Ma lɔɔ Tacaa n lapa təma sɔsɔvna ke,

tá tɔɔ ké n feina saala.

Ma caakaya a tɔm yɔɔvɔvɔv

ile a kəla paɣale.

⁷ Pə taya kɔtaya isu isayatu huɔvɔv nyəŋka

yaa ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ yaa kvhav ke n sɔɔlaa.

Ama ŋkraŋŋ ke n tu-m si má nu nyá tɔm.

⁸⁻⁹ Pə tɔɔ ké ma tɔma si:

Maɣalɔ, ma caa má la nyá luyv nyəntv.

Isu pə wɔv kiiu takəlaya taa tɔ.

Na má təkəyi nyá kiiu ke hatoo ma lotu taa.

¹⁰ Siyisuyv tɔm ke ma kraaləyi

samaa tuutuuma taa si:

Tacaa nyá waasəyəna.

Maa suŋ, nyá maɣamaya n nyəmə mpv.

¹¹ Maa ŋmesəyi isəna n yapa-m tɔ,

na nyá kvpantv nti n laki tam tɔɔv samaa taa.

Ama ma kraaləyi ké si nyayale ma waasv.

¹² Tacaa n ta kisi nyá pətɔɔtələ ke lapv.

Nyá kúpantv na nyá taa teu kentiýina-
m tam.

¹³ Wahalanaa watəyəna-m na paa
timpíyi.

Pa fei kaluyv, ma kawalaya fəwtə
feləyəna-m.

Pa tike ke ma naaki.

Pa payale kəla isu nyuyv taa nyəwsi.

Pə təw ké ma apalutv lepa.

¹⁴ Hai, Taca,aa,

la suulu na n kəw ləŋ na n ya-m.

¹⁵ Mpa pa caaki ma wahala na ma səm
tə,

pá kpsi na fəele kpa-we na pá tisi-we
təfe.

¹⁶ Mpa pa wonyi-m na pá kpaləsəyi tə,
pa fəele í tv-weyε səyontv.

¹⁷ Nyá pəkəlaa təna í

yəwəna-ŋ na laŋhulumle.

Mpa pa caaki si n ya-we tə,

pa taləyi-ŋ tam si:

Taca,aa kele səsə.

¹⁸ Ma ké kunyontv ké na wahala tv.

Ama Taca,aa təwəyi ma təm.

Nyayale ma waasulv na ma sənlv.

Ma ləw, waasi-m taa taari.

Kunyəntəyəlv ləw sələmuyv

41 Tafiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tv

yontunaa taa təyəlv.

² Leleŋ nulv nté wei í paasəyəna
acamaa tə.

Mpi tə, Taca,aa ləsəyi-i wahala taa ké
kuyaku isayav wule ké.

³ Ləw kentiyi puntv weesyv təw ké,
na í cayana laŋhulumle ke tetv təw.

Ləw u yeki na yulv uní í hoti í kolontunaa
səkraŋ taa.

⁴ Taca,aa paasəyəna-i í wəwasi waatv ké,
na í fəki-i.

⁵ Ma kuyəyətutv nté si: Ma pəntəna
Taca,aa,

ile nyəni ma pətəwtəle na n waasi-m.

⁶ Ma kolontunaa pəwəyəna na musəŋ si:
Pəlee ké n ká si na pá səw nyá təw?

⁷ Ye pa taa nəyəlv kəma ma wiiluyv
pəpətv təm ké í yəyətəyi si í hiki

timpí í ka cayana-m tə.

⁸ Mpa paa caa-m təw pa kotiyi ké na
pá wələtəyi ma isayav təm si:

⁹ Kvtəŋ isayav hūsəna-i,
í kaa kulv.

¹⁰ Halv ma taaralv kupaŋ wei
má na-i tə nukaya təma təm

na tə təkí ma mutv tə
í kulv ma təw.

¹¹ Hai, Taca,aa nyəni ma pətəwtəle,
na n kusi-m na má ləeti-we.

¹² Mpi pu hulv si n səwla-m təyəle
waatv wei ma kolontunaa ká yele koov

si mpe pa kəla-m tə.

¹³ N paasəna-m ma tampana təŋuyv təw,
na n si-m nyá isentaa ke tam təw.

¹⁴ Taca,aa ləw wei nyá n ké ləyeylv nyəma
ləw təyəle teeli tv.

Ləw í kəna mpv.

TAKƏLAYA NAALE NYƏŊKA

(Yontu 42-72)

Wei í hatələna ləw təsəele tə í wula

42 Kolee yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tv

yontunaa taa təyəlv.

² Ləw ləkətv pukuyv nam na í təŋəyi lum
akpaa tə,

nəpuyv ma pəkəyi Taca,aa.

³ Ma nyuləyi weesyv tv ləw nyaya.
Pəlee ké maa kəw nyá té na má na-ŋ?

⁴ Ləwəlv ke ma təkí ilim na ahoo.

Mpi tə, pa pəwəyi-m tam ké si:

Ləyε nyá ləw uní í wəe?

⁵ Halv pə lapa na má təwəyəna
laŋwakəlle ke

isəna samaa təkaya-m həkuv na
laŋhulumle səsəwle,

na tə pukina ləw təyaya təw,

na pá wilitiyi na pá saŋ-i tə.

⁶Pepe tɔɔ kɛ ma lanɔle wakələyi ma ti tɔm tɔtɔ?

Pə kəla teu si má tɛɛli ma lɔɔ na má tasa-i sam tɔtɔ. lnəyɔle ma waasulɔ lɔɔ.

⁷Hai, Tacaɔ, ma lanɔle wakələɔa kɛ tətɔyɔtɔyɔ.

Pə tɔɔ kɛ ma tɔɔsəyi nyana Yaatanɔ tetu mə tɔm, na nyá seɛlaa na Heemɔŋ puyɔ na Mis-eyaa pulasi tɔm.

⁸N yelaa na wahalanaa təŋəyi tɛmɔyɔ ma tɔɔ isu lum hola.

Pa waasa ma tɔɔ kɛ təwisiwisi.

⁹Tacaɔ, la-m kupantu ke ilim. lɛna má yoo-ŋ yontu ke ahoo, na má səlɛmɔ-ŋ.

Mpi tɔ, nyá haana-m weesuyɔ.

¹⁰Ma kentulu lɔɔ,

n sɔɔ ma tɔɔ suwe na pé nukɔ-m?

Na n yele ma kolontunaa na pá ŋmakələyi-m?

¹¹Pa kutuyɔ nu-m kɛ təkɔtɔ na pá yɔyɔtəyi ilim na pə tem si: Leyɛ nyá lɔɔ inɔ i weɛ?

¹²Pepe tɔɔ kɛ ma lanɔle wakələyi ma ti tɔm tɔtɔ?

Pə kəla teu si má tɛɛli ma waasulɔ lɔɔ, na má tasa-i sam tɔtɔ.

43 Hai, lɔɔ, seɛna ma tɔɔ kɛ mpa pa ta nyɔ-ŋ tɔ pa tɔm taa, na n ha-m tampana.

Ya-m pɔpɔtɔnaa na asayaa niŋ taa.

²Nyayale ma kentulu, n kisiyi-m suwe?

N yelaa na pé nukɔ-m na ma kolontunaa ŋmakələyi-m suwe?

³Hɔli-m nyá nyaaləm na nyá tampana na á pona-m nyá tɛɛyale ke nyá puyɔ nanŋ nyəŋkɔ tɔɔ.

⁴lɛ maa kɔtəna nyá kɔtəyɔ tɛlate təna.

Mpi tɔ, nyayale ma lanɔhɔlumle na ma ayɔɔɛɛ.

Hai, ma lɔɔ maa seɛ-ŋ na ma sanɔkɔ.

⁵Pepe tɔɔ kɛ ma lanɔle wakələyi ma ti tɔm tɔtɔ?

Pə kəla teu si má tɛɛli ma lɔɔ na má tasa-i sam tɔtɔ. lnəyɔle ma waasulɔ lɔɔ.

Tacaɔ kentuyɔ səlɛmuyɔ

44 Kolee yontu nti tə we yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔyɔɔ.

²Hai, Tacaɔ, tá caanaa kɛesa-tuyɔ mpi n lapa-weyɛ too lɔŋtaa tɔ na tɛ nuuna tá ŋkraŋŋ.

³N tɔyɔna piitimnaa yelaa na n su-we. N kuwa yalaanaa na pé waləna-we.

⁴Pə təyɔ pa toŋ na pa yoou wontu yarəna-we, na pé lá na pá tɔyɔ tetu. Ama nyá toŋ na nyá weɛu ke pa waali larəna mpu.

Mpi tɔ, n ka sɔɔla-weyɛ.

⁵Hai, lɔɔ, nyayale ma wulav, nyá yekina na Yakɔɔp kələyi.

⁶Nyá toŋ ke tə pəsəyəna tá kolontunaa ke kɔntəlasɔ, na tɛ fɛləyi-weyɛ nɔɔheɛ na nyá hətɛ.

⁷Tə ta tu tá tɔɔu ke naani.

Pəyɛle tə ta tanɔ tá layate si tɛ waasi-tuyɔ pulɔ.

⁸Mpi tɔ, nyá yakəna-tuyɔ tá kolontunaa niŋ taa

na n tuyɔ mpa paa caaki-tu tɔyɔ fɛɛle.

⁹Tacaɔ tu tuyɔ-ŋ teeli ke paa kuyaku ŋkuyɔ.

Tu seeki-ŋ tam kɛ.

¹⁰Paa na mpu n lɔ-tu na n tu-tuyɔ fɛɛle, na n kisi tá yoolaa waali ke weɛu.

¹¹N yelaa na tɛ se tá kolontunaa, na pɛle pá kuu tá wontu.

¹²N pɛta-tuyɔ pa niŋ taa kɛ isu tɔla ke təkulɛ

na tɛ yá yem kɛ lɛlaa tɛ.

¹³N lɔ nyá piya təyɔ aləha kɛ yem kɛ n ta waa tá tɔɔ kɛ pulɔ.

¹⁴N yelaa na tá cɔlɔ nyəma tɔvki-tu, na pá paana-tu na pá wɔŋiyi-tu.

¹⁵ Таҕа piitimnaa yookina yontu,
 na yəlaa náa tuliyi-tuyu ntompee.
¹⁶ Paa kuyaku ŋkuyu feele kpaaki-m
 na pá laki-m tokuyu
¹⁷ ke waatu wei ma nuki
 kolontu kutuyu na i sayatuyu tɔ.
¹⁸ Wahalanaa pane pa təna pa makəna-
 tuyu.
 Pəyele tə ta sɔɔ nyá tɔɔ.
 Pəcɔ tə ta wakəli tá na-ŋ tá nɔɔ
 pəeluyu.
¹⁹ Anɪ tə ta lɔ-ŋ yaa tɛ hatələna nyá
 mpaau.
²⁰ Paa na mpv n nanja-tuyv
 lonte nte pa lɔwa tɔ tə taa ké
 taale hasi tɛcaɣale.
 Na n yele na səm səkrɛtuyv nyala tá tɔɔ.
²¹ Ye tu sɔɔwa tá lɔ tɔɔ,
 yaa tə svv tuŋ ke laav,
²² n taa kpisi pə nyəm.
 Mpi tɔ, n nyəma pə təna mpi
 pə we yvlu lotu taa tɔɔ.
²³ Nyá tɔɔ ké pa kuyi-tuyv paa kuyaku
 ŋku,
 na pá lakəna-tv isu pa pukuɣuna heu ke
 təkvlɛ tɔ.
²⁴ Hai, Taca n tooki suwe?
 Fe na n kuli, taa lɔ-tuyv tam tɔɔ.
²⁵ Pepe tɔɔ ké n sɔɔ tá wahala
 na tá laŋwakəlle tɔɔ
 na nn caaki tá nyənuyv?
²⁶ Mpi tɔ tə hota tá lotu tɔɔ ké mvsvuyv
 taa ké.
 Hai, kuli na n waasi-tv.
²⁷ Heti-tuyv nyá kupantu tɔɔ.

Wulav akpayaale yontu

45 Kolee yontu nti tə ké sɔɔlvuyv
 nyəntv
 na pá yookina cəməŋ na tɛ we
 yonyoolaa
 nyuyv tv yontunaa taa tɔɔlɔ.
² Təm kupantu haya ma taa ké sv má
 yɔɔtɔ.
 Wulav ke ma yoo ma yontu.

Maa yoo-təyi na caŋəm isu takəlaya
 ŋmaalu kupan.
³ N tɛé apalaa tənaya isentaa luv,
 na n yɔɔtəyənə caŋəm.
 Lɔ koola-ŋ kupantu ke tam tɔɔ ké.
⁴ Yoolaa taa yoolu,
 ləli nyá layate.
 Nteyele nyá teu na nyá teeli.
⁵ Kpa nyá yoo keke taa na nyá
 sɔɔvontv,
 na n hvli tampana tənuyv na n sɛena
 acamaa tɔɔ.
 Nyá tov í náná nyá kookələnəa sɔsaa
 taa.
⁶ Tɔ nyá nyəmə kuseŋte
 na n yaɣa nyá kolontunaa nyama
 na n məŋna-weye nyá tee.
⁷ Hai, lɔɔ, nyá kumte we tam tɔɔ ké.
 Tampana ke n tənəyi na n təkəna nyá
 kawulaya.
⁸ N sɔla siyisuyv ké na n kisi isayatu.
 Pə tɔɔ ké nyá lɔɔ ləsa-ŋ nyá taapalaa
 taa,
 na pá pəli-ŋ kɔtaɣa nim.
⁹ Na tulaalvnaa waant waant sɔɔsvŋ ke
 nyá wontu tɔɔ.
 Na laŋhvlvmlɛ yonkraama kuləyi,
 nyá kutulvŋ wei pa lapa caŋəm na tuuŋ
 kela tɔ i taa.
¹⁰ Awulaa pɛlaa we kawulaya təyaya
 taa alaa taa.
 Wulav alvnyəŋ səŋa nyá ntɔɔvŋ tɔɔ
 na í tvwa wvlanaa kupama.
¹¹ Ma pɛlv ke ŋkpaŋ ke teu
 na n keesi use na ma tɔɔ.
 Sɔɔ nyá yəlaa na nyá caa təyaya pə tɔɔ.
¹² Wulav ləsaɣa í svv-ŋ nyá teu tɔɔ.
 lnəyəle nyá sɔɔ, hvli-ɪ ate.
¹³ Tiii icate nyəma mpa pa wena liyitee
 na pá kəli leləa tɔ,
 paa pɛkɪ sv n hvli-weye pɛlɛɛ,
 vləna pá ha-ŋ kvɔɔvŋ.
¹⁴ Wulav pɛlv tewaya təkpaɣa ké
 kawulaya təyaya taa.
 Wontu nti pa lvvna wvlə tɔɔ i suuwa.
¹⁵ Pa sɔpa-təyi ŋmaləm payale ké.

Ntəyi ɪ suuki na pɛɛlaa su-ɪ na pɑ pona wulav kiŋ.

¹⁶Na pɑ suvkəna-ɪ na kawilitasi ke wulav tɛyaya.

¹⁷Hai, wulav, kuyaku nakvli nyɑ piya ɪ kpaɣa nyɑ cɔsɔnaa kawulaya kumte, na ɦ la-weye antulinya tɛna awulumpiya.

¹⁸Ama mɑɑ tɔsɔyi nyɑ hɛtɛ ke paa waatu wei kɛ.

lɛna yɛlaa tɛna saŋi-ŋ tam tɔ.

Pɛ tɛna pɛ tu lɔ we tɑ waali

46 Kolee yontu nti pa yookina nɔɔɔ kuyullaya na tɛ we yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

²lɔ keɛ tɑ tɛcɔsɛɛle na tɑ nyuɣu tɛtɔle. lnɔɔɔɛ waasɔɣu ŋku ku laŋɔyi laŋwakɛlle waatu tɔ.

³⁻⁴Pɛ tɔ kɛ paa tɛtu kɑ sele na pɔɔŋ yɔɔɔɔyi na ɪ tiiki lum tɛɛ yaa lum hola kalɔyi kɔkɔtɛ na ɑ wasɔyi na ɑ kulɔyi na ɑ ciyiɪyi pɔɔŋ, tu nyaŋ.

⁵Pɔɔɔ nakɛli ka wenna na ka lum heesɔyi

lɔ ɪcɛtɛ nyɔma laŋle.

lɔtɔaa lɔ Sɔsɔ tɛcɔyɛɛ naŋ nyɛntɛ ntɛ.

⁶lɔ we tɛ taa ɪɛ pulɔɔɔ u ciyiɪyi-tɛ.

l ka waasi-tɛyɛ na pɛcɔ ilim lu.

⁷Ye lɔ kula ɪ nɔɔɔ tɔ piitimnaa tɛɛ suvki kɛ,

na kawulasɪ nɑɑ seliyi,

na sɔɔɔntɔ nɑɑ pɪɪ tɛtu na tɛ yɔɔɔɔyi na tɛ tiiki.

⁸Atɛ na ɪsɔtɔaa pɛ tu Tacaa we tɑ waali kɛ.

Yakɔɔɔ lɔ keɛ tɑ kvkɛntuyu.

⁹ɪ kɔɔ na ɪ nɑ sɔɔɔntɔ tɛma wena

Tacaa lapa tɛtu tɔ tɔ.

¹⁰lnɪ ɪ kuvɔna yooŋ nyuɣu ke hatoo antulinya tɛnasɪ tɔɔ,

na ɪ pɛɔyi pɛ tɔɔŋ na pɛ ŋmantaasi,

na ɪ wɔ kpɔlɔŋ ke kɔkɔ.

¹¹lɔ su: Yɛlaa ɪ heesi yooɔ na pɑ cɛkɛna sɪ ma kɛ lɔ.

Mɑ ŋmakɛlɛna tɛtu na tɛ piitimnaa.

¹²Atɛ na ɪsɔtɔaa tu we tɑ waali kɛ.

Yakɔɔɔ lɔ keɛ tɑ kvkɛntuyu.

l wiliti Tacaa wulav sɔsɔ

47 Kolee yontu nti tɛ we yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

²Yɛlaa mɛ mɑ tɛna ɪ wilitiyi, na ɪ maki niŋ taa kɛ tɑ lɔ.

³Mpi tɔ, pɛ tɛna pɛ tɛɛ suvkɛna Tacaa lɔtɔaa lɔ Sɔsɔ kɛ.

lnɔɔɔɛ tɛtu tɛna wulav sɔsɔ.

⁴lnɪ ɪ tɔvɔna tɑ niŋ taa kɛ yɛlaa, na ɪ tu tɑ nɔɔheɛ tɛɛ kɛ piitimnaa.

⁵Yakɔɔɔ nyɔma taya ɪ sɔɔlaa na ɪ lɛsɪ tɑ tɛtu na tɑ laŋa heewa.

⁶Kawilitasi na tutuyu wula ke lɔ Tacaa kpɔna ɪ kumte tɔ.

⁷l yoo Tacaa ke yontu.

lnɔɔɔɛ tɑ wulav, ɪ samɪ-ɪ.

⁸lɔ keɛ tɛtu tɛna wulav.

ɪ samɪ-ɪ na yontu kvpantɔ taa kvpantɔ.

⁹lɔ caya ɪ kumte naŋ nyɛntɛ tɔ kɛ na ɪ tɔki piitimnaa tɔ kɛ kawulaya.

¹⁰Piitimnaa awulumpiya sɔsɔa Apɔlɔham lɔ yɛlaa tɔ.

Mpi tɔ, lnɪ ɪ tɛnna atɛ awulaa na pɛsɛlaa tɛna

na ɪ tɔki pa tɛna pa tɔ kɛ kawulaya.

Wulav sɔsɔ ɪcɛtɛ

48 Kolee yontu ntɔ.

²Tacaa kɛ sɔsɔ kɛ, ɪ muna samtɔ tɛna ke ɪ ɪcɛtɛ taa kɛ ɪ puɣu naŋ nyɛŋku tɔ.

³Siyɔŋ puɣu ŋku kv tewaya na kv heesɔyi tɛtu tɛna yɛlaa laŋa.

Kv wenna ilim ntɔɔŋ tɔ kɛ, kv taa kɛ wulav sɔsɔ ɪcɛtɛ weɛ.

⁴Tacaa we tɛ taa kɛ na ɪ kentiɪyi tɛ tɔ na pɛ kɛli tɛ kolɔŋa tɔŋ nyɛŋka.

⁵Awulaa kotaa na pɑ kvli Siyɔŋ tɔ.

⁶Pa nawa ɪcɛtɛ ɪɛna sɔɔɔntɔ anaam kpɔ-we na pɑ tu casɛle.

7 M̄puyv s̄w̄ɔntv tuta-we na pá niki t̄ane
 in̄əyi
 seluyv isu l̄vl̄v̄v w̄vsasi tutuyv alv t̄.
 8 Yaa isu ilim t̄əlul̄e heelim
 ȳk̄v̄v̄v k̄p̄ul̄ə̄j s̄w̄s̄w̄j t̄.
 9 Nti tu nuwa k̄v̄nu t̄,
 t̄ə na-ti na t̄á is̄əp̄əle
 ke Tacaá p̄ə t̄əna p̄ə tv l̄s̄ə icat̄e taa.
 10 Hai, Tacaá t̄ə h̄v̄v n̄yá k̄v̄p̄antv t̄əm
 ke n̄yá t̄əs̄ēle taa.
 11 l̄s̄ə n̄yá samtv nūki t̄etv t̄ənas̄i taa k̄é.
 Siyisuyv ke n t̄ə̄j̄əyi na í h̄vl̄ə̄ȳəna n̄yá
 t̄ə̄j̄.
 12 Pa ȳw̄l̄ə̄yi Siȳə̄j pulayá taa k̄é,
 na Yuta acal̄e n̄áá w̄e āj̄maala taa k̄é
 n̄yá tampana h̄v̄le t̄w̄.
 13 Í t̄ə na í c̄w̄ Siȳə̄j icat̄e taa
 na í kala ı t̄ət̄ə̄l̄e kutul̄ə̄j.
 14 Í paas̄əna t̄ə koloosi na sı t̄ə̄j̄
 na í ká k̄ēs̄ı mə piya sı:
 15 l̄s̄ə kele t̄á l̄s̄ə k̄é tam t̄w̄.
 l̄ni í ká tiikiyina-t̄v̄v̄v hal̄əna t̄á s̄əm.

Yulv s̄əki nīj kakpası k̄é

49 Kolee yontu nti t̄ə w̄e yonyoolaa
 nȳv̄v̄v tv
 yontunaa taa t̄ə̄v̄l̄.
 2 Antulinya taa ȳl̄aa mə,
 mə t̄əna í ke ɲk̄rāj̄.
 3 S̄s̄aa, na s̄əkr̄ema,
 na liyitee nȳəma,
 na k̄v̄nȳənt̄v̄naa mə,
 4 l̄əməȳas̄ē t̄əm ke ma ȳw̄ɔt̄ə̄yi,
 na ma taa k̄v̄məȳas̄ət̄v̄ w̄ena h̄w̄ē ke
 s̄s̄əm k̄é.
 5 Ma welisiyi teu ke ituule taa k̄é,
 na má t̄el̄əs̄ə̄yi-t̄e na c̄əmv̄v̄.
 6 Pepe t̄w̄ k̄é maa tasa nyam ke wahala
 waatv
 ke saa wei ma kolontunaa ká ta-m
 na pá t̄v̄v̄-m wahala t̄.
 7 Pa liyitee tuutuuma ke pa tv naani
 na pá h̄ə̄j̄ pa ti na pa w̄enav katat̄ə̄laya.
 8 Ama pa taa n̄ə̄v̄l̄v̄ f̄eina t̄ə̄j̄ sı
 í ya l̄s̄ə c̄ə̄l̄ə̄v̄ ı t̄ə̄v̄nt̄ə̄le weesuyv
 yaa ı məȳam̄əya ı nȳə̄j̄k̄v̄.

9 Yulv l̄əs̄əȳə k̄əla liyitee,
 paa p̄ə l̄á is̄əna n̄ə̄v̄l̄v̄ kaa p̄əs̄ı ka yarv.
 10 Pa h̄v̄v̄ki sı paa fiti p̄əlaav pa kaa sı?
 11 Tampana t̄w̄, paa n k̄é nȳəntv yaa
 k̄v̄m̄el̄ə̄j̄,
 n ká sı k̄é, na í yelina lel̄aa ke n̄yá
 w̄enav.
 12 Paa pa hawa pa tetv ke pa h̄əla
 p̄əlaav tike ká t̄əna na k̄v̄ p̄əs̄ı
 pa t̄əc̄əȳal̄e tam t̄w̄ nȳənt̄e.
 13 Yulv s̄w̄s̄w̄ntv kaa s̄w̄s̄ı ı weesuyv ke
 t̄əȳal̄ə̄j̄.
 l̄ w̄e t̄ənəȳə ke teitei k̄é isu k̄p̄ənt̄e.
 14 Ȳl̄aa m̄p̄e pa t̄ə̄yi pa t̄v̄yi naani
 na pá nȳən̄əyi pa k̄v̄ȳw̄ɔt̄v̄t̄v̄ tike ke
 tampana nȳəntv.
 15 l̄e m̄pi pa k̄ə̄j̄ t̄əs̄ən̄av t̄ə̄v̄l̄.
 Pı keeti-w̄ēȳe isu heej̄
 na p̄ə s̄v̄s̄ı at̄et̄ə̄le taa
 na s̄əm p̄əs̄ı pa tiikil̄ı.
 Na p̄ə siyisina-w̄ēȳe p̄əlaav t̄əp̄ə̄j̄p̄ə̄j̄ na
 pa teu sı.
 At̄et̄ə̄le taa kele pa t̄əc̄əȳal̄e.
 16 Ama l̄s̄ə ká ya-m at̄et̄ə̄le taa t̄əna,
 na í l̄əs̄ı-m.
 17 Paa yulv w̄enav t̄ə̄j̄na hukuyv na í
 s̄v̄v̄ki t̄ə̄j̄
 n̄yá l̄ə̄j̄le ı taa p̄el̄ı.
 18 l̄ kaa k̄p̄enna p̄ə taa p̄vl̄v̄v ı s̄əm w̄ule
 na í pona at̄et̄ə̄le taa.
 19 P̄əȳele ı yaak̄əȳə ı t̄ə̄yi
 lelēj̄ n̄vl̄v̄ k̄é na í w̄ena ı is̄e.
 Na í s̄ə̄j̄ ı ti sı p̄ə t̄ə̄j̄ teu.
 20 Paa na m̄p̄v̄, p̄ə w̄ē k̄é sı,
 í polo timpı ı caanaa w̄ē
 na paa naaki nyaal̄əm t̄.
 21 Yulv p̄əs̄ə̄yi na í w̄eena s̄w̄s̄w̄ntv,
 ye ı f̄eina l̄əməȳas̄ē ı w̄ēk̄ı t̄ənəȳə ke
 teitei k̄é isu k̄p̄ənt̄e.

l̄s̄ə k̄ə̄j̄ sı ı h̄v̄v̄ki ı h̄v̄le

50 Asafi yontu.
 l̄s̄ə Toma t̄əna tv Tacaá yaaki
 t̄etv t̄ənəȳə
 p̄ə k̄p̄əȳav ilim t̄əlul̄e na p̄ə t̄ət̄v̄le t̄.
 2 Siȳə̄j̄ icat̄e nte t̄ə t̄əwa t̄əkr̄p̄ataa t̄

tə taa ké lso teeki kəkə.

³ Ta lso kəŋ ké,

ile pə taya təpamm.

Kəkə we ɪ nɔɔ tɔ ké na ká niisiyi pə təna.

Heelim isayam cəna-ɪ ké.

⁴ Lso huukəna ɪ yəlaa na

í yaa isətənyu na tetu ke aseeta.

⁵ Lso si: Í koti ma nyéma mpa

ma na-we tə pəela nɔɔ si

pa nuna-m na pá lá pə kətaya tɔ.

⁶ Isətənyu í yɔɔɔ si Tacaa má ma siyisaa ké.

Mpi tɔ, mayale huunlu.

⁷ Lso si: Ma yəlaa lseyeli nyéma í ke ŋkraŋŋ

na ma kaləna-me, ma ké mə lso ké.

⁸ Maa kaləna-meɣe,

ile pə taya ma kətasi tɔ,

í tá tu heesi-m səleye lapu,

⁹ ma kaa mu, maa caa mə latəcənaa

yaa mə kpeŋ tee pəntuluŋ krau.

¹⁰ Mpi tɔ, má tənna hətɔ tee wontu təna na pulasi taa nyəntu tənaya iyisi iyisi.

¹¹ Na pə sumasi təna,

ate wontunaa təna ké ma nyəm ké.

¹² Paa nyɔɔsi we-m, maa pɔɔsəyi.

Mpi tɔ, antulinya na ɪ nyəm təna má tənna.

¹³ Wulee ma tɔɔ latəcənaa nantu

na má nyɔ pəntuluŋ caləm na?

¹⁴ Pə taya tɔɔnaya kuhav ke ma caaki.

Ama seetu ke ma pɔɔsəyi.

Í təŋəyi na í laki isəna

í ka siwa isətəna lso Sɔsɔ maya nɔɔsi tɔ.

¹⁵ Na ye í we lanwakəlle taa í yaa-m na má waasi-me

na í tu-m teeli.

¹⁶ Maa pɔɔsi asayaa si:

Í kaləyi ma kiŋ na má na-me tá nɔɔ pəeluyɔ təm

we mə nɔɔsi taa si pə waasi-meɣe we?

¹⁷ Ulena má seɣesəyi-me na u nukɪ

na í lɔkɪ ma təm.

¹⁸ Í tənəyi ŋmulaa tɔ ké,

na í sɔsəyi wasaŋkalənaa tɔ.

¹⁹ Isayatu ke mə nɔɔsi yɔɔɔtəyi na u nyaŋna kaloolaya.

²⁰ Na í cakɪ mə tɔɔntələnaa acaya, na í kpeŋəyənə mə mayamaya mə newaa.

²¹ Mpi í lapa tɔɔle,

na í huukɪ si má su na?

Yaa í mayasəyi mə taa si,

maa təŋ mə ikpate.

Maa kulɪ mə tɔ ké

na má kulɪ mə acaalətu təna tɔ na í ná.

²² Mə təna mpa me í sɔkɪ ma tɔ tɔ í ke ŋkraŋŋ.

Pə taa kɔɔ na má cəli-me na nɔɔɔlu kaa waasi-me.

²³ Ma seetu nté wei ɪ kusəyi

ma nyuyɔ ke teu tɔ.

Na wei ɪ nukəna-m tɔ,

pəntu ke ma waasəyi.

Sələmuyɔ si pə husi isayatu

51 Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔɔle.

² Tə taa ké Tafiiti keesəyi waatu wei ɪ na Ulii alɔ Pasepa pa lapa

Wasəŋkalətu, na lso kuyɔɔtutu teləsulu Natan polo na í kaləna-ɪ tə pə təm.

Yontu ntəyale si:

³ Hai, lso, nyəni ma pətɔɔtəle ke nyá kupantu tɔ.

Husi ma kawalaya ke nyá suulu sɔsɔ tɔ.

⁴ Nyaalɪ ma isayatu təkpatəkpata, husi ma təpəntəle na má wee tənəŋ.

⁵ Mpi tɔ, ma nyəma ma kawalaya tɔ, ma naaki ma təpəntəle ke tam.

⁶ Nyá tike ke ma pəntənəa, mpi tɔ, ma lapa mpi pə fei-ŋ teu tɔ.

N wena tampana ke timpi n huukəna-m tɔɔ,

n ta wakəli tiili.

⁷ Ma ké kawalaya tu ke hatoo kuyəŋku ma too haɣa-m tɔɔ.

Isayatu taa ké ɪ lɔla-m.

⁸ Ama n caa ké si tampana í wee ma lotu taa.

Tv ləmayasəe ke hatoo ma taa.
 9 Husi ma isayatu na má wəe tənəŋŋ.
 Nyaali-m na má kəli kponkpo mʊlʊm ke
 hʊlʊmʊyʊ.
 10 Keesi-m laŋhʊlʊmlə sɔsɔlə tɔm,
 ləna ma wei ma laŋlə ka wakələa
 tətɔyɔtɔyɔ tɔ
 tɔ hʊlɔmɪ təlɔilɔi.
 11 Keesi nyá ise, taa nyənɪ ma isayatu,
 husi ma təkəllənəa.
 12 Hai, lɔɔ tʊ ma taa ké ləmayasələ nənŋ
 nyəntə.
 Layasi-m kʊfalʊ na má nukəna-ŋ na
 lotu kʊlʊmtʊ.
 13 Taa lɔ-m na má hatələna-ŋ,
 yaa n̄ ləsi nyá Feesuyʊ Nənŋtʊ ke ma
 taa.
 14 Mələna-m ma nyʊyʊ yapʊ
 laŋhʊlʊmlə,
 tʊ ma taa ké nɪnəv ləmayasələ.
 15 ʊlənə má hʊlɪ pəntələa ke nyá mpaəŋ
 na pá tənəyɪ na pá tayənɪ keesʊyʊ na
 nyá tɔɔ.
 16 Hai, ma nyʊyʊ yatʊ lɔɔ, ləsi-m
 səm*fa* taa,
 na má kpaaləna laŋhʊlʊmlə ke nyá
 waasʊyʊ tɔm. ^a
 17 Tacaa kuli ma nɔyɔ na má sa-ŋ.
 18 Ye nyá luyʊ ka wə kətasi maa lapa-ŋ.
 Paa nsi kəkɔ lusa sɪ tənə tɔ sɪ
 mayamaya,
 n ta sɔɔlɪ.
 19 Hai, lɔɔ kətaya ŋka ka wə-ŋ teu na n̄
 caaki tɔyɔlə sɪ
 yʊlʊ laŋlə na ɪ laakalɪ í wakələna ɪ
 isayatu.
 20 La nyá kʊpantʊ ke Siyɔŋ nyəma
 ke nyá pɛɛlɛ tɔɔ.
 Na n̄ ŋma Yosalem koloosi.
 21 Waatʊ unəyɪ n ká sɔɔlɪ kətasi nsi
 n suwa sɪ pá la-ŋ tɔ, na nsi kəkɔ lusa sɪ
 tənə tɔ.
 ʊlənə pá la-ŋ kətasi ke latəcənəa

ke nyá kətaya təlate tɔɔ.

Yʊlʊ wei ɪ tʊ naani ké ɪ wənəv tɔ

52 Tafiiti yontu nti tə wə yonyoolaa
 nyʊyʊ tʊ
 yontunaa taa tɔyɔɔ.
 2 Tə taa ké pa keesəyɪ isəna
 lɔm tʊ Toweki tayasa
 Sayuli sɪ Tafiiti pola Apimeleki tɛ.
 Yontu ntəyələ sɪ:
 3 Toŋ tʊ nyá, n yɔɔləyənə nyá isayatu ke
 mpʊ suwə?
 N ta nyɪ taa sɪ lɔɔ kʊpantʊ wə tam tɔɔ?
 4 Nyá nsəmle na ləŋ isʊ hʊnʊyʊ,
 na n̄ tʊsəyənə leləa.
 5 N sɔɔlə isayatu na pé kəli kʊpantʊ,
 na n̄ caaki pəpətʊ na pé kəli tampana.
 6 Na nyá laŋlə heena tɔm tənə nti tə
 wakələyɪ tɔyɔ.
 Tə tənə tə ké kʊkəkɛkɛtʊ ké.
 7 Pə tɔɔ ké lɔɔ ká wakəlɪ-ŋ tam tɔɔ.
 ɪ ká ləsi-ŋ nyá tɛ na í tɛənə,
 na í kprest-ŋ weesuyʊ nyəma tɛ na í
 tɔyɔnɪ-ŋ.
 8 Siyisilaa ká na-ɪ na sɔyɔntʊ kpa-wə.
 Paa wəŋɪ-ɪ na pá tən sɪ:
 9 Ye yʊlʊ kisa lɔɔ ke kʊlʊyʊ tʊyʊ
 na í ha ɪ təyɪ liyitee nna ɪ wakələ leləa
 na ɪ hiki tɔ,
 isəna ɪ tɛŋna tɔyɔlə.
 10 Ama ma wə lɔɔ təyaya taa ké isʊ
 tʊyʊ hetʊ nyəŋkʊ.
 ɪ kʊpantʊ taa ké má ha ma təyɪ tam tɔɔ.
 11 Ma saŋɪ-ŋ tam tɔɔ ké pə tənə mpi n
 lapa tɔ pə tɔɔ,
 na má kpaaləyɪ nyá yələa isəntaa sɪ,
 n ké kʊpaŋ.

**Yələa kʊpama na pa lɔɔ ke
 antulinya isayav taa**
 (Yontu 14)

53 Tafiiti yontu nti tə wə yonyoolaa
 nyʊyʊ tʊ

^a51:16 *lasi-m səm*: Lelaa hʊbki sɪ ntanyɪ yontu tʊ caa sɪ lɔɔ í ceptɪ-ɪ yʊlʊkʊlə nte unɪ
 ɪ lapa tɔ tə taa.

yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Kɔmeleməŋ maɣasəyənə ɪ taa sɪ lɔ fɛɪ.
Yələa mpe acaalətu ke pa laki,
kɔpantu latu fɛɪ.

³ Hatoo isɔtaa ké Tacaa nyənəyənə ate
yələa
sɪ ɪ naaki sɪ ləmaɣasɛɛ tu nɔɔɔɔ ɪ
pɛəkəyi-ɪ?

⁴ Pa tənə pa yela ɪ mpaav ké na pá
wakəli.

Kɔpantu latu fɛɪ pa taa paa kɔlɔm.

⁵ Lsaɣalataa mpe pa kaa nu.

Pa pəsa ma yələa isɪ tɔyənəyənə na pá
təki paa seeki-m.

⁶ Tənəyənə paa selina sɔyɔntu pəcɔ
sɔyɔntu fɛɪ.

lɔ ká kv mpa pa kuləyi ɪ tɔɔ tɔ na í lɔ.

Paa tɔyɔ fɛɛɛɛ, mpi tɔ, lɔ l-wɛ.

⁷ Hai, ma kooliyi ké sɪ lɛyɛɛɛ nyéma
waasuyɔ

í luna lɔ puyɔ taa ké waatu wei

Tacaa ká mənna ɪ yələa mpa paa kuuwa
tɔ.

Yakɔpɔ hɔluyɔ nyéma lɛyɛɛɛ nyéma ká
ŋmaaləna laŋhɔlɔmlɛ sɔsɔɔɛ.

Kɔnyɔntɔyɔɔɔɔ yaaki sɪ pá waasi-ɪ

54 Tafiiti yontu nti pa yookina
saŋku

na tə wɛ yonyoolaa nyuyɔ tu takələyənə
taa tɔyɔɔɔ.

² Tə taa ké pa keesəyi isənə Sifi nyéma
pola

Sayuli kiŋ na pá tayasi-ɪ sɪ

Tafiiti ŋmela pa tetu taa tɔ.

Yontu ntəyɔɛ sɪ:

³ Hai, lɔ, ya-m nyá hətɛ tɔɔ,

na í hɔlɔ ma tampana na nyá tɔŋ.

⁴ Hai, lɔ nu ma kuyɔyɔtutɔ.

Ke ŋkraŋŋ na í nu ma kusələmɔtɔ.

⁵ Mpi tɔ, kraɪ nyéma kula ma tɔɔ,

na pá sɔɔɔɔ ma weesuyɔ ləsuyɔ na
musɔŋ

pa paa fɛuna-ŋ.

⁶ Ama nyaa waasənə-m,

nyayale Tacaa, na í paasəyənə-m.

⁷ Lsaɣatu í məli ma kolontunaa nyɔɔŋ
taa

na í təki pa nɔɔsɪ ke nyá tampana tɔɔ.

⁸ Maa la-ŋ kətəyənə na lotu kɔlɔmtɔ

na má sa nyá hətɛ.

Mpi tɔ, Tacaa n ké kɔpən ké.

⁹ N fita-m nəyəsɛɛ tənə taa ké,

na má nyənəyi ma kolontunaa kprisuyɔ.

Wei ɪ waali pa luwa tɔ ɪ sələmuyɔ

55 Tafiiti yontu nti pa yookina
saŋku na tə wɛ

yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa
tɔyɔɔɔ.

² Hai, lɔ ke ŋkraŋŋ na í nu ma
kusələmɔtɔ.

Taa kisi ma wiinau ke nuw.

³ Nu ma təm na í cɔ-m,

nəyəsɛɛ pɪna-m na má cɔɔki yem na má
huyutiyi lotu.

⁴ Mpi tɔ, ma kolontunaa nyaasəyi-m ké,
na asaɣaa náá ŋmakələyi-m na pá
mələyənə

ma nyuyɔ taa ké wahala na pá wɛ ma
waali na pááná.

⁵ Ma laŋle wakəla sɔsəm ké,

na səm sɔyɔntu pu-m.

⁶ Sɔyɔntu sɔsɔɔntu kra-m ké,

na má seliyi.

⁷ Ma nyuləyənə isɪ ye maa wena keŋ isɪ
alukuku,

maa kula huntɔ na má heɛsɪ.

⁸ Maa sewa na má polo pooluŋ

na má cəyənə timpɪ nɔyɔɔɔ fɛɪ tɔ.

⁹ Maa sewa ləŋ ke kacuculəyənə

na heelim sɔsɔɔm na má cɔɔsɪ.

¹⁰ Tacaa, líyítɪ ma kolontunaa, pá taa
nɪna təma.

Mpi tɔ, musɔŋ na ɪyoosile tike ke ma
naaku ɪcətɛ taa.

¹¹ Yoou cɔɔkənə tə koloosi ke ilim na
ahoo.

Kɔpəntəŋ na acilayatu suna tə taa.

¹² Yɔlɔkɔlɛ wɛ tə taa ké.

Pəyɛɛ ŋmuləm na tɔsuyɔ náá laŋəyi.

13 Ye pu ké kolontu tvukəna-m pə taa la-
m pulv.
Yaa ye ma pata ka kulayana ma tə
maa ŋmela-ɪ.
14 Ama ma na wei tə kaawa na ma
tvɔvna-ɪ tɔɔ,
ɪ ké ma taapalv na ma ceu ké.
15 Ma na-ɪ tu we təma na lelej ké,
na tá na samaa tə puki lɔ təsele taa.
16 Səm í tuti ma kolontunaa,
na pá tii atetəle taa na pa ise.
Mpi tɔ, isayatu suna pa taa.
17 lɔ ké maa wiina,
na un ɪ ká waasəna-m.
18 Tanəŋ na ilim taa na taanaya ke ma
wiiki
na í nuki ma nɔɔ.
19 un ɪ ká yana-m na í yele na má heest.
Mpi tɔ, mpa pa kuləyi ma tɔ tɔ pa we
payale ké.
20 lɔ wei un ɪ ké wulav ke too tam tɔ
tɔ,
í nu na í pasa-we.
Yəlaa mpé paa layasəyi,
pécɔ paa nyaŋna lɔ.
21 l tu ɪ taapalaa mpa í na-we pa we
lelej tɔɔ niŋ.
Na í wakəli nɔɔ ŋka ɪ ka pəelaa tɔ.
22 l nɔɔ na lelej ké isu tuŋ na ɪ taa na
kəkɔ,
na ɪ faacinaa tewa, ilena ɪ taa na
sapəlasɪ.
23 Pəti nyá nəɣəsɛ tənaya Tacaa niŋ
taa, na í paasəna-ŋ.
l ɪ yeki sɪ siyisulu í cəŋli.
24 Ama lɔ n ká yele na yəlaa mpe
pa tii pəlaav tapvɔv tɛ.
Yəlvkəlaa na ŋmɪlaa ná kaa haya
pa pɪsɪ həkɔ na pécɔ pá sɪ.
Ama nyaɣa ma pəta ma tɪ.

Kunyəntəɔvɔl veta ɪ təyi lɔ

56 Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyvɔv tu yontunaa taa tɔɔ.
Yontu ntəyi pa yookina alukuku wei ɪ
we

pooluŋ tuŋ sɔsɔɔŋ tɔ tɔ ɪ luyɔ.
Tə taa ké Tafiiti keesəyi isəna Filiisi
nyəma
səŋsa-ɪ Katɪ tɔ pə təm.
Yontu ntəyələ sɪ:
2 Hai, lɔ nyəni ma pətɔtəle, pa huluyɔ-
m ké.
Kuyeeŋ tənə pa yookina-m ké, na pá
caaləyi-m.
3 Kuyeeŋ tənaya ma kolontunaa we ma
waali.
Pa we payale ké, na pá yookina-m.
4 Ye kuyaku ŋku sɔɔntu í kpa-m,
nyaya ma tvɔt naani.
5 Ma saŋ lɔ ké ɪ təm kuyɔɔtɔtɔ tɔ,
na ma tu-ɪ naani na sɔɔntu feɪ.
Pepeye yulv pəsəyi na í la-m?
6 Paa kuyaku ŋkuyɔ pa tvɔv-m kunyɔŋ,
na pá huuki ma tɔ ké isayatu.
7 Pa lapa nɔɔ kulumaya sɪ pa cəŋəyi-m
na pá naasəyi-m
na pá huliyi ma ɪkpatɛ ke paa timpi ma
puki tɔ.
Mpi tɔ, pa caa ma weesuyɔ ləsvɔv tɔ.
8 Pa kaa pəsɪ pa fitina isayatu nti pa laki
tɔ.
Hai, lɔ, pəti yəlaa mpeye atɛ na pááná.
9 N tema ma təkpaalətv mpaav ke
cekənav
suu ma isəlvɔm ke nyá tənɔvɔv huluyɔ
taa.
Nmaa pə təm ke nyá takəlaya taa.
10 Ye ma mapa kapuka na nyá tɔ,
ma kolontunaa ná mələɣəna pa waali
ké,
ma nyəma sɪ lɔ nyá, n we ma tɔ.
11 Ma saŋ lɔ ké ɪ təm kuyɔɔtɔtɔ tɔ.
Ma sama Tacaa ke ɪ təm tɔ.
12 Inəyi ma laki naani, maa nyaŋna
pulv.
Pepeye yəlaa pəsəyi na pá la-m?
13 Hai, lɔ pə weɛ sɪ má la isu ma suu
nɔɔ tɔ,
ɪle nyana təmlɛ kətaya ke maa la-ŋ.
14 Mpi tɔ, n waasa-m səm taa ké,

si ma tɔ nyá isentaa ke weesuyu nyéma nyaaləm taa.

Tafiiti sələməyi isɔtaa lɔ sɔsɔ

(Kvkalətv 8-12: Yontu 108:2-6)

57 Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyuyv tu

yontunaa taa na pá yaaki-ti si:

Taa kv tɔyɔlv.

Tɔ taa ké Tafiiti keesəyi isəna i sewa Sayuli na í

ɲmɛli kvkpramuyv puyv taa tɔ pə tɔm.

Yontu ntəyəle si:

² Hai, lɔ nyəni ma pətɔtəle yoo, nyəni ma pətɔtəle.

Mpi tɔ, nyá kiŋ ke ma pəkəyi ma təcɔsəle.

Maa ɲmɛli təna, na n kenti ma tɔɔ, haləna wahalanaa pane pá tɛ.

³ Isɔtaa lɔ sɔsɔ ke ma yaaki.

lni i lapəna-m pə təna.

⁴ I ká waasi-m na hatoo isɔtaa, na í liyiti wei i tv ma waali tɔ, na í la-m i kvpantu.

⁵ Mpa pa hekv ma weɛ tɔ

pa tɔki yəlaa ké isu tɔyɔlasi.

Pa kela sɛŋtaa ké isu ɲmantaasi na nyəmə,

na pa nsəmle na lɔŋ isu layate.

⁶ Hai lɔɔ, nyá sɔsɔntv í kəli isɔtɔnyv ke kvlvv,

na nyá teu na tetv təna tɔɔ.

⁷ Paa hula puyv ke ma mpaav taa ké, na kv lumsu-m.

lɛna pá nyi-m katəka.

Ama kvlvmaa mpe pa hotina ka taa.

⁸ Hai lɔɔ, ma nyɔv tɔŋ, maa sa-ŋ na má puyuli-ŋ.

⁹ Ma ləsaya, fe, ma cəmvv na ma saŋkv í fe, maa fe na pécɔ pé nyaali.

¹⁰ Tacaa maa sa-ŋ yəlaa taa, na má puyuli-ŋ piitimnaa taa.

¹¹ Mpi tɔ, nyá kvpantu sɔsɔntv tapa isɔtɔnyv ké,

na nyá teu náa tɛɛ isɔŋmɔntv tɔɔ.

¹² Hai lɔɔ, kpaasi nyá təyi isɔtɔnyv tɔɔ, na nyá teeli na tetv təna taa.

lɔ we tetv tɔɔ na í hvkəna

58 Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyuyv tu

yontunaa taa na pá yaaki-ti si:

Taa kv tɔyɔlv.

² Yəlaa mɛ sum taa ké í ká huləna tam-pana na?

Mpyv í təŋəyi siyisuyv na í hvkəna?

³ Təfaa ke í lakəna isayatu ke tetv tɔɔ, na í laku mvsuŋ.

⁴ Hatoo asaya hɔv tɛɛ ké pa wakəlaa, na pɔpɔtnaa náa leki na pécɔ pa luki pa toonaa lotu taa.

⁵ Pa we sɔtv ké isu tvmaa, yaa isu paasəle ntam wei i təkəyi ɲkprɔŋ tɔ.

⁶ lsv paasəle nte tu nukv tvv yontu tɔ, paa tvwaa taa aka.

⁷ Hai, lɔ holi pa kela ke pa nɔv taa, Tacaa yəki tɔyɔlasi tamasi.

⁸ Pá mvki yem isu lvm kpeŋuyv tɔ. Ye pa tɔ nɔyɔlvv nyəmə, á pəsi kpetɛ.

⁹ Pá si na pá yɔv yem isu atantaalv.

Na pá weɛ isu pə hɔləsvv pəyaya, na ká tá keesi ilim tɔ.

¹⁰ Pa sɔwá tvŋ kaa la hɔtv, na pécɔ lɔ kpeɛ-i isu kacuculaya, paa a wvlaa yaa á na a lvm, pə ta kv pulv.

¹¹ Yvlvpaŋ laŋle ká hvlvmi waatu wei lɔ ká lɛɛti asaya tɔ unv i ká tɔ pa caləm taa.

¹² Waatu unəyi yəlaa təna ká tɔ si: Yəlaa kvpama wena pa kasəyaya, lɔ we atɛ na í hvkəna.

lɔ waasi-m mpa paa caaki-m tɔ pa niŋ taa

59 Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyuyv tu

yontunaa taa na pá yaaki-ti si:

Taa kv tɔyɔlv.

Tə taa ké Tafiiti keesəyi isəna Sayuli tilaa si

pá feŋ ɪ təyaya na pá ku-ɪ tɔ.

Yontu ntəyəle si:

²Ma lso waasi-m ma kolontunaa niŋ taa,

kenti ma tɔɔ ké mpa paa caa-m tɔ pa tɔɔ.

³Waasi-m mpa pa preekəyənə-m isayatu tɔ pa niŋ taa,

ya-m yulɔkɔlaa mpe pa nəyɔ taa.

⁴Asayaa mpeyele na pá ceŋəyi-m, yulɔkɔlaa mpe pa caa pa tii ma tɔɔ ké. Taccaa anɪ ma ta la isayatu natəli, pəyele ma ta seki ma kulapəle.

⁵Paa na ma ta la pulɔ tɔ, pa kpakəyi sewa na pá tayənəyi pa ti. Hai, lso fe na ń kɔɔ ma kiŋ na ń ná.

⁶Taccaa ate na isɔtaa pə tv, lseyeli lso nyá, kulɪ na ń waasi-m mpa pa ta nyɪ-ŋ tɔ pa niŋ taa,

kisina waali lulaa mpeye nyá kupantu.

⁷Paa taanaya ŋkaya pa kəŋ isu hasi tintiyile.

Pa casəyi kapusi na pá cɔkəna icate.

⁸Isayatu suna pa nəɔsi taa təpam, na pa kuyɔɔtɔtu we isu layalee.

Pa tɔŋ si awe ká nuna pa tɔm?

⁹Ama Taccaa nyá woŋiyi-weye, na ń paakəna mpa pa ta nyɪ-ŋ tɔ pa tənə.

¹⁰Paa pa tɔŋ ká wee isu cəne na lé, lso nyayale ma kentulu.

¹¹Ma lso kupan n ká kɔɔ ma cɔɔ, na ń hulɪ-m ma kolontunaa na pə wakəla-we.

¹²Taa ku-weye ləŋ, na pə kɔɔ na ma yəlaa sɔɔ nyá tɔŋ tɔɔ. Ama ciyiti-we na tɔŋ ulena ń peti-we. Taccaa, nyayale tá kvkentuyi.

¹³Pá kula pa nəyɔ tɔɔ te, pa wakələna-ŋ ké.

Pa maɣamaɣa pa kalampaani katəka í kpa-we.

Mpi tɔ, kutuyv na kaloolaya tike ke pa laki.

¹⁴Kpiisi-we na pááná na pá taa tasa-weye nav.

Ule antulinya tənə ká nyɪ si

lso Sɔsɔ we lseyeli taa.

¹⁵Paa taanaya ŋkaya pa kəŋ isu hasi tintiyile.

Pa casəyi kapusi na pá cɔkəna icate.

¹⁶Na pá preekəyi paa timpiyi təyənaya. Pu takɪ-weye teu ulena pá svv mɔla.

¹⁷Maa sa nyá tɔŋ ké, na ma kpaali nyá kupantu ke tanan tɔe. Mpi tɔ, n ke-m təcɔsəle tɔŋ nyəntɔ ké na ma kentulu ke lanwakəlle waatu.

¹⁸Maa sa ma kentulu nyaya. Hai, lso nyayale ma təcɔsəle, ma lso nyá kupantu we sɔyɔntɔ.

lso nuɪ ɪ yəlaa mpa pə kəlaa tɔ pa wula

(Kokalətv 7-14: Yontu 108:7-14)

60 Tafiiti yontu nti ɪ yoona sanjku si ɪ seyesəyənə tɔyɔɔ.

²Tə taa ké Tafiiti keesəyi isəna ɪ yoona Sili nyəma mpa paa we Mesopotami na Sopa pə tetv taa tɔ.

Pa məlaya kpente ulena Sowapɪ náá ku lɔm tetv

yoolaa ke iyisi naanvwa na naaleye (12.000) tɔm tetekəle taa.

Yontu ntəyəle si:

³Hai, lso, nyá lɔna-tv na tɔ yá yem yem. Heesi nyá pááná na ń məŋna-tv.

⁴N ciyita tetv na tɔ yá pəyɔle, nyala-ye, tɔfɔ tɔ təŋna seluyu ké.

⁵N maɣasa nyá yəlaa tá na tɔŋ, na ń caali-tv na tɔ nyɔɔ sulɔm kvkvkum.

⁶N hula nyá kupama ke yaasi wei pá nawa,

ule pa se kolontu nyəma kutətənə tɔ.

⁷Hai, cɔ-tv na ń kɔɔ tá waasuyv, ulena ń yá nyá kvsvllaa tá, na nyá tɔŋ.

⁸Lso yɔyɔta ɪ təsɛle nanŋ nyəntɔ taa si: Maa təyənə akaitv.

Maa tala Sikem icate,

na má fayə Sukvɪ tetekəle ke hɔyɔləŋ.

⁹Má tənna Kalaaɪ na Manasee.

lfəlayim kele ma yoou kahuka.
 Yuta kele ma kawulaya kpátuyv.
¹⁰Mowarv kele tiyaya ŋka ka taa ma
 sɔɔ lum tɔ.
 Maa læsi ltɔm tɔɔ ké aseeta
 na pɔ huli si má tɔnna-i.
 Maa yaya yoou kakiisasi ke Filiisi
 nyɔ́ma tɔɔ.
¹¹Awe ká pona-m ltɔm na í cele-m
 pa koluŋa ɔcate?
¹²Ye pə taya lɔ nyá, awe?
 Pəyele nyá lɔ-tv, n fei tá yoolaa waali.
¹³Kɔɔ n sɔna-tuyv tá kolontu tɔm taa.
 Mpi tɔ, yəlaa waasuyv ké heelim ke yem
 ké.
¹⁴Ye lɔ n we tá waali tə lakɔ akanaa
 ké.
 Nyaa nanɔtəna tá kolontunaa.

**Ma sɔɔla nyá tɔyaya
 taa cayale ke tam tɔɔ**

61 Tafiiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa
 nyuyv tv
 yontunaa taa na pá yooki-ti na sanɔkɔ
 tɔyɔɔ.
²Hai, lɔ nu ma wula,
 na n ké ŋkraŋŋ na ma kusəlɔmɔtv.
³Ye pə kɔma na má kpisi,
 paa ma we tetv tənaya,
 isu ma yaa-ŋ si n waasi-m.
 Pona-m təcɔsəle nte ma kaa pəsi na má
 tala tɔ.
⁴Mpi tɔ, nyayale ma kentulu,
 na ma koluŋa ɔcate ke kolontu kiŋ.
⁵Nyá tɔyɔ ma caa cayav ke tam tɔɔ,
 na má cɔɔsi nyá tɔɔ.
⁶Mpi tɔ, hai, lɔ nyá nukəna ma koolee
 na n haaki-m mpa pa nyaŋna-ŋ tɔ pa
 kpancoou.
⁷Kpaasi wulav weesuyv na ɔɔ,
 na í pusi tayali na pɔ polo lɔlɔŋ loosi
 loosi.
⁸Í wee kawulaya kumte tɔɔ ké tam tɔɔ,
 na nyá kupantv waasuyv-i.
⁹Ule maa puyvuli nyá hətə ke tam.

Na má lá isu maa suv nɔyɔ tɔyɔ paa
 kuyaku ŋku.

Maa wee lɔ kəŋkəŋ taa tɔpamm

62 Tafiiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa
 nyuyv tv
 yontunaa taa isu Yetutuyv keesuyv
 tɔyɔɔ.
²Lɔ ké ma pɔta ma ti.
 lɔn i kiŋ ke ma nyuyv yarv lukəna.
³lnəyale ma kukpamuyv na má tuyv-i
 kpuluyv
 ma nyuyv yarv nté, na ma koluŋa ɔcate.
 Pulɔrv u ceŋləyi-m i kiŋ.
⁴Pəlee ké mə tənə í ká yeke krentuyv
 na í huliyi yɔlv si í kuyv-i?
 lɔn koluŋa weeluyv tɔ,
 yaa kalaa wei i seliyi tɔ?
⁵Í kpenta nɔyɔ si í tusi-i i tɔcayale
 sɔsɔle taa.
 Pɔpɔtv we-meyɔ teu ké,
 mə nɔɔsi ke í kooliyina kupantv
 na mə lotu taa na mpusi.
⁶Lɔ kiŋ tike ke maa pɔeki heesuyv.
 Mpi tɔ, un i yekina na má tɔeləyi.
⁷lnəyale ma kukpamuyv na má tuyv-i
 kpuluyv.
 Ma nyuyv yarv nté,
 na ma koluŋa ɔcate.
 Pulɔrv u ceŋləyi-m i kiŋ.
⁸Lɔ yakəna ma nyuyv na í tuyv-m teeli.
 lɔn i kentiyina ma tɔɔ na toŋ,
 lɔ kele ma kpuluyv tətule.
⁹Hai, yəlaa me, í pɔti-i mə tɔyi paa
 waatu wei,
 na í tɔli-i mə lotu,
 lɔ kele tá kpuluyv tətule.
¹⁰Tampana tɔɔ,
 yəlaa tɔm cekənav we katə ké,
 pa we ké isu ulɔeməŋ.
 Pa tənə pa fei uyŋ ke sanəya tɔɔ.
¹¹l taa ha mə tɔyi musuyv taa,
 i taa tɔeli wɔnav mpi pa lɔekəna toma
 tɔ.
 Paa wɔnav hukiyi, i taa cɔla-wəyi mə ti.
¹²Lɔ yɔyɔta na í lelɔ na má nu si,

inəyǝle toma tu.

¹³Tacaa nyá tike nté kupaŋ na ń feləyi paa wei isu i lapa tɔ.

lso kupantu kəla weesuɣu ke teu

63 Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa tɔ.

Tɔ taa ké Tafiiti kɛesa i caɣale tɔm ké Yuta wulav tetu taa.

²Hai, lso, nyayale ma lso, ma pɛkəyi-ŋ ké, ma ləsaya nyuləyi-ŋ ké, na má teŋ taasi ke nyá tɔw ké wulaya tetu nti tɔ taa lum fɛi tɔ.

³Nyá tɔyaya taa ké ma nyəna-ŋ teu na má ná nyá toŋ na nyá teeli.

⁴Mpi tɔ, nyá kupantu kəla weesuɣu ke teu.

Maa kraali nyá samtu.

⁵Nyaya maa sɛɛ ma weesuɣu təna, na má sələməyənə nyá hətɛ.

⁶Maa haya ké isu ma tɔyɔ nim tɔyɔnaya kupaŋka.

lɛna má yoo-ŋ yontu na laŋhulumlɛ.

⁷Ye ma həntaa, ma tɔsəyi nyá tɔm ké, na ma maɣasəyi-təyi ma taa ké ahoo təna.

⁸Nyayale ma waasulɔ, ma laŋle hɛɛna nyá keŋ isotom taa caɣale.

⁹Ma tamsəna-ŋ ké na luɣu kulɔmɔyɔ, nyá toŋ waasəyənə-m.

¹⁰Mpa pa lɔki ma weesuɣu ləsuyɔ tɔ, pɔ wakəli-weyɛ lɔŋ na pɔ susi-weyɛ tetu luməŋ taa.

¹¹Pɔ ku-weyɛ isayakuyɔ na pɔ waasi taale hasi.

¹²lɛna wulav náa yɔɔləyənə lso.

Wei i ka tuuna lso hətɛ tɔ pɔntu ká samu i ké.

Mpi tɔ, pu təkɪ pɔpɔtunaa nɔɔsi.

lso kəla nsəma asayɛ

64 Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa tɔyɔɔ.

²Hai, lso nu ma nɔyɔ ke waatu wei ma mɔləyi tɔ.

Kenti-m kolontu wei i nyaasəyi-m tɔ.

³Fiti-m isayatu nti asayaa tayana ma tɔw tɔ, na ń hatələna-m nti yələa wakəllaa maɣasəyi ma tɔw tɔ.

⁴Pa nɔɔsi na lɔŋ ké isu layate nte pa salaa tɔ, na pa tɔm isayatu wuku isu nyəmá.

⁵Yələa kupama ke pa tɔɔki pa nyəmá ke mukaya.

Paa heeliyi-we na pɔcɔ pá tɔ-we, pɔcɔ sɔyɔntu fɛi-we.

⁶Pa kaasəyi pa təyi pa isayatu təmle taa ké,

na pá maɣasəyi isəna paa nyi pa katɔsi tɔ,

na pá tɔŋ si nɔyɔɔ kaa na-si.

⁷Isayatu ke pa maɣasəyi.

Na pá tɔŋ si tá sɔɔɔ puwa.

Tɔ tɔwa mpi tu la tɔ pɔ pələ.

Yulu lotu we luməŋ ké.

⁸lɛna lso náa tɔ-weyɛ nyəmá,

na í yaya-weyɛ kraakraa.

⁹Pa kuyɔyɔtutu huna-we,

pa təna mpa pa naaki-we tɔ

pa kreətəyi nyɔɔŋ.

¹⁰Sɔyɔntu kra yələa təna

na pá kraaləyi mpi lso laki tɔ,

na pá cəkəyənə i kulapələ huwɛɛ.

¹¹Siyisilu í yɔɔləna Tacaa na í tɔyi-i kpuɔɔyɔ.

Pa təna mpa pa təyɔyi tampana tɔ pá sa pa ti.

lso mɔnaa si pá samu-i

65 Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa tɔyɔɔ.

²Hai, lso, tu sa-ŋ Siyɔŋ taa ké na naani, na tɔ lá isu tɔ suw tá nɔɔsi tɔ.

³Nyá nukəna sələməŋ.

Nyá cɔɔyɔ yələa təna ká kɔɔ.

⁴Tá kawalaya tɛɛ-tuyɔ toŋ ké.

Ama nyaa husəna-ke.

⁵Leleŋ nulɔ nté wei n ləsaa na ń yaa si í caɣa nyá tɔyaya taa ké nyá isentaa tɔ.

Tu tɔɔ nyá tɔyaya nanɔ nyɛnka taa
kupantu na tɛ haya.

⁶Tá nyuɔ yátu lɔ nyá kupantu tɔ ké
n nuki tá kusɛlɛmɔtɔ,
na n lakti-tuɔ kɔkɔlɔ nyɛmnaa.

Nyaya tetu na lum pɛ tɛnasɪ yɛlaa
tɛɛlɔyɪ.

⁷Lɔ nyá suuna pɔɔɔ na nyá toɔ,
na n suu nyá tɔyɪ toma.

⁸Na n hɛɛsɔyɪ tɛnku na ɪ hola pa kɔkɔtɛ,
na yɛlaa nyɛntɛ tɔtɔ.

⁹Antulinya tɛnasɪ tɔ nyɛma ná
nyá kɔkɔlɔ nyɛm na pá nɔɔsɔyɪ,
na lanɔhulɔmlɛ náa kuyɪ ilim
tɛtɔlɛ na pɛ tɛlɔlɛ nyɛma.

¹⁰N paasɛna tetu na n yele na tɛv nu-
tɔyɪ sɔsɔm,
na n kaa-tɔyɪ kupantu na lum su lɔ
lɔɔɔ.

Na n yele na tetu wɛɛ mɔsɔɔ
kɛ tɛv na tɔɔnaya náa lakti.

¹¹N yɔɔlɔyɪ lum kɛ awasa na n yɔkɔyɪ
tampaya,

n yeki na tɛv nu na pɛ huɔ,
na n kooli kupantu kɛ pɛ mɛhoo.

¹²N kusɔyɪ pɛnaya nyuɔ na nyá
kupantu,

na kupantu kpeɔ nyá mpaav taa.

¹³Tɛv nuwa wɔlaya tetu,
na pulasi lanɔ náa hulɔmi.

¹⁴Kalɔkɔɔn waasa tɛtɔɔlɛ,
na kutɔɔɔ náa nyala tɛtɛka taa.

Lanɔhulɔmlɛ kakiisasi na yontu nuki.

Waasɔlɔ lɔ samtu

66 Yontu nti tɛ we yonyoolaa nyuɔ
tu

yontunaa taa tɔɔlɔ.

Ate yɛlaa mé,

mɛ tɛna ɪ wiliti lɔ na lanɔhulɔmlɛ.

²ɪ yoo ɪ hɛtɛ samtu yontu,

na ɪ tu-ɪ teeli na mɛ samtu.

³ɪ heeli lɔ sɪ:

Nyá tɛma kɛ sɔsɔɔna.

Kolontunaa naaki nyá toɔ sɔsɔɔɔ,

ɪlena pá yeki kalampaani.

⁴Tɛv yɛlaa tɛna hɛnta nyá nɔɔhɛ tɛɛ
ké,

na pá yooki lanɔhulɔmlɛ yontu na pá san
nyá hɛtɛ.

⁵ɪ kɔɔ na ɪ ná lɔ tɛma,

ɪ lakasi kɛ sɔsɔɔnsɪ ké.

Yɛlaa taya ɪ lakti-sɪ.

⁶Lɔ yɛlaa na tɛnku lum nyɔɔ,

na pɛ yele tetu puɔɔlaya na yɛlaa tɔ
nɔɔhɛɛ.

Tɛnaya tá lanɔ hɛɛna-ɪ.

⁷Lɔ toma kɛ ɪ nɔmakɛlɛna tam tɔɔ.

Na ɪ fɛnɔyɪ piitimnaa na ɪ sɛ
sɪ tɔɔ kullaa ɪ taa tasa ɪ tɔɔ ké kulɔyɪ.

⁸Yɛlaa mé ɪ sa tá lɔɔ,

ɪ sami-ɪ na mɛ nɔɔsɪ nu.

⁹Lɔ haana-tuɔv weesuyɪ,

na ɪ kentiɔyɪ tá tɔɔ sɪ pɛ taa co-tu.

¹⁰Hai, lɔɔ, nyá mayasɛna-tu na n
tayanɪ-tu,

ɪsu pa wɔkɔyɪ liyitee nyɔɔɔlɔyɪ sɪ kv tɛ
tɔ.

¹¹Lɔ n yɛlaa na wahala mayana-tu,
na n yele na lanɔwakɛllɛ kɛlɪ-tu.

¹²Lɔ yɛlaa na yɛlaa tɔɔ tá tɔɔ,

tɛ tɔma kɔkɔ na lum pɛ taa.

ɪlena lɔ n lɛsɪ-tu na n tana-tuɔv tɛpantɛ
taa.

¹³Maa suuna nyá tɔyaya kɛ kɔtasi

nsɪ kɔkɔ lusa sɪ tɛna tɔ,

na má lɔ nɔɔsɪ nsɪ maa su-ɔ tɔ.

¹⁴Nsɪ maa kula nɔɔ kɛ ma wahala
waatɔ na má su tɔ.

¹⁵Maa la-ɔ kɔtaya nka kɔkɔ lusa

ka tɛna tɔɔ heɛɔ nim nyɔɔ,

na ɪwaanɔ,

na latɛɛnnaa na pɛɔtɔlɔɔ.

¹⁶Mɛ tɛna mpa me ɪ nyanɔna Tacaɔ tɔ,

ɪ kɔɔ na má kɛɛsɪ-mɛyɛ mpi lɔɔ lapa-m
tɔ.

¹⁷Ma mapa kapuka na lɔɔ tɔɔ na ma
nɔɔɔ,

na má sami-ɪ na ma nsɛmlɛ.

¹⁸Ye ma taa ka we ɪsɔyatu

lɔɔ taa nuna-m.

¹⁹Ama lɔɔ nuwa ma nɔɔɔ

na í k ́e  ́kpaŋŋ na í nu ma wiinau.

²⁰  ́so kele s ́so,

ı ta  ́o ma s ́l ́mnyu,

p ́yele ı ta p ́-m kupantu.

Y ́laa t ́na ı sa  ́so

67 Yontu nti t ́ we yonyoolaa nyuyu
tu

yontunaa taa na p ́a yookina saŋku
t ́y ́o.

² Hai,  ́so ny ́ni t ́a p ́t ́t ́le na  ́n kooli-
tuyv kupantu,

ny ́a isentaa teu ı n ́a t ́a t ́o.

³  ́lena p ́a nyi ny ́a mpaan ke tetu taa,
na p ́a hulı ny ́a nyuyv yapv t ́m ke pi-
itimnaa t ́na.

⁴ Hai,  ́so, y ́laa ı sa-ŋ,
pa t ́na p ́a tu-ŋ teeli.

⁵ Piitimnaa laŋa ı hul ́mı na p ́a  ́maali.
Mpi t ́, siyisuyv ke n t ́ŋ ́yı na  ́n
h ́v ́k ́na y ́laa,
na  ́n tiikiyı piitimnaa ke tetu taa.

⁶ Hai,  ́so, y ́laa ı sa-ŋ,
pa t ́na p ́a tu-ŋ teeli.

⁷ Tetu lula t ́ kul ́l ́m.

Ta  ́so kooliyı-tuyv kupantu k ́e.

⁸  ́so kooliyı-tuyv kupantu,
na antulinya t ́nasi t ́na y ́laa nyaŋna-
ŋ.

 ́so akaitv yontu

68 Tafiti yontu nti t ́ we yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa t ́y ́o.

²  ́so kulı na ny ́a kolontunaa ya yem.

Mpa paa caaki-ŋ t ́, p ́a se ny ́a isentaa.

³ Yele na asayaa mpe p ́a saali yem ke
 ́so isentaa, ısu ny ́asi saluyv t ́,
yaa ısu keetu hookuyv k ́k ́ taa t ́o.

⁴  ́lena siyisilaa laŋa n ́a hul ́mı na p ́a
 ́maali.

⁵  ́yoo  ́so k ́e yontu na ı sa ı h ́te,
ı h ́e-ı mpaav, ıı ı fayana teteka taa na
ı k ́ŋ.

ı h ́te nt ́e Taaaa, ı y ́oı ı isentaa.

⁶  ́n ́y ́le suluwaa caa, na leelaa
paas ́nıv.

 ́muyv  ́so we ı t ́cayal ́e nanŋ ny ́ante taa
t ́na.

⁷ ı haaki katay ́lasi ke teesi,

na ı yeki na sal ́katvnaa hees ́yı.

Asayaa tike ke ı yeki wulaya taa.

⁸ Hai,  ́so, waatu wei n lu ny ́a y ́laa n ́y ́o
t ́o t ́,

waatu wei n tee pa  ́o ke wulaya tetu
taa t ́,

⁹ tetu selaa k ́e, na ıs ́t ́nyuv p ́asi ım.

Sinayi uyv sela ıseyelı  ́so ny ́a, ny ́a
isentaa.

¹⁰ Hai,  ́so, n yelaa na tev kupan ́ku nu,
na  ́n m ́ŋna ny ́a kpancoou  ́ku ku tema
t ́o.

¹¹ Hai,  ́so, ny ́a y ́laa lapa pa t ́cayal ́e
ke tetu taa.

Lonte nteye n tayana wahala ny ́ama ke
ny ́a kupantu t ́o.

¹² T ́mnyuv ke Taaaa y ́y ́taa.

T ́m kupantu k ́ntaa n ́a k ́e kpek ́le
s ́s ́le.

¹³ Kolontunaa awulaa kpek ́le tu cas ́le.
 ́lena alaa mpa pa we t ́yayv t ́o p ́a tala
wontu kukukuutu.

¹⁴  ́k ́a h ́ntı m ́a cacak ́ŋ tee na ı hees ́yı,
na liyitee waasa alukuku keŋ t ́o,
na wula kupan waasa ı h ́ntv t ́o*fa*? ^a

¹⁵ Waatu wei Toma t ́na tv yasa awulaa
ke tetu taa t ́o,

t ́tu hul ́maa ke ısu kponkponu.

¹⁶ Hai, Pasaŋ uyv k ́e  ́so ny ́an ́ku k ́e,
na kv hela t ́m payale.

¹⁷ Pepe t ́o k ́e uyv kuheluyv laki
ıses ́emle,

ke  ́ku  ́so  ́saa sı ı ka cayv tam t ́o t ́o?
T ́naya Taaaa k ́a cayv hal ́na t ́naya.

¹⁸  ́so wena yoo keekenaa ke iyisi iyisi
k ́e,

^a68:14 Loonja kane ka nuu we kate. Ue lelaa h ́v ́ki sı ıseyelı ny ́ama ıle, alukuku kele ıseyelı na wula na liyitee nna a tee k ́k ́ ke mpv t ́o, a hul ́yı pa akaitv. Wenaı  ́ku yoolaa kuuki t ́yoole taa t ́o.

Tacaa we pa heku, na Sinayi náá we lso taseele taa.

¹⁹N κρηνα yelaa mpa pa krawa to na n kraana,

yelaa ke pa lapa-η kuvavu*fa*.
Tōo kollaa mayamaya ká caya nyá kin.

²⁰Tacaa kele soso ke paa kuvaku ηku, inu i paasayenana tu na í waasayi-tuyv saa wei pa ηmakelayi-tu to.

²¹Lso ké wei i waasayi-tu tayo.
Tacaa lso inu i wenna toma si í fiti-tuyv sam taa.

²²Ama Tacaa ká yoki i kolontunaa nyooη,
i ká yoki mpa pa we isayatu taa to pa nyumpayolasi.

²³Tacaa yoyotaa si: Maa ləsi ma kolontunaa ke Pasanη puyv taa na má kōna.

Maa ləsi-weye tenku lum tee na má kōna.

²⁴Na n felt pa calēm taa ké nōohēe, na nyá hasi tayo-we.

²⁵Hai, ma lso, ma wulav, pa nawa nyá caηa ke nyá tayaγa taa.

²⁶Yonyoolaa nté nayo to, pa waalayi wontu mataa, heku taa ké alupiya mpa pa maki akilimisi to.

²⁷l sa lso ké takotilēnaa taa. lseyeli lulōη nyōma me í sa Tacaa.

²⁸Mə tənuyv Pencamee kpekale nté mə nayo tu,
na pé kaasi Yuta na Sapulōη na Nefətali pə awulumpiya.

²⁹Mə lso caa ké si í wee toη. Hai, lso, sōsi toη ke mpi n lapa-tu to.

³⁰Nyá taseele taa ké n wee, na n tōki kawulaya ke Yosalem to. Awulaa ká kōna-η kuvooη.

³¹Nyaasi Icipiti wei i ké sēsēncāasi tee wontuyv to.

l we ké isu latēcēnaa kalaku na í ηmakelayi yelaa.

l pasa i ti na í haaki-η liyitee nyayōtu.
³²Sōsaa ká luna Icipiti na pá kōo.

ltiyopii nyōma ná kōη na pá tekayi lso ké niη.

³³Ate kawulasi me í yoo lso ké yontu. í sa Tacaa.

³⁴í yoo yontu ke wei i we isōηmōntu tam to nyōntu to na í kōη to.

l yoyōtayōna nté na toη.
³⁵í nyi Tacaa toη.

l sōsōntu we lseyeli to ké, na i toη we isōtaa.

³⁶Hai, lso, pa nyahna-η nyá tayaγa taa ké.

lseyeli nyōma lso haaki i yelaa ke toη na pēsuyv.

lso kele teeli to.

Sōoluyv ηku ma sōlōna lso taseele to

69 Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyv to yontunaa taa na pa yookina cəmyuv*fa* tayo. ^a

²Hai, lso, waasi-m, lum suna ma luyv tee ké.

³Pə tisa-m katantamaya taa ké, pu səηayi.

Ma hota lum lumanη taa ké na pə hola tēekəna-m.

⁴Ma kiisaa na ma luyv tee wuli, na má ká.

Ma teka ma lso na ma ise caη a pəyōlōη taa.

⁵Mpa pa taa kraana-m musōη to pa kəla

ma nyuyv taa nyōōsi ke paγale.
Mpa pa caa si má la yem to pa ké toηtōnaa ké,

^a68:19 kuvavu: Lelaa ná hōvki si pə hōwee nté si pa ha lso ké kuvooη. Loōηa kane ka hōwee we katē.

^a69:1 cəmyuv: Lelaa hōvki si pa yōona yontu luyv ηku pa yaa si hetuyv to.

ma kolontunaa mpe pa feina tampana.
Mpi ma ta kraɣa tɔ mpɔyɪ pə wee si má
mɛŋna.

⁶ Hai, lso, n nyámá ma kumelentu,
na ma kulapəle isayale fei-ŋ ŋmesaya.

⁷ Ma tɔm í taa kra mpa pa tu-ŋ naani
tɔyɔ feele.

Hai, lseyeli nyóma lso Tacaa,
ma tɔm í taa liyiti mpa pa pɛkɛyɪ-ŋ tɔ.

⁸ Mpi tɔ, nyá tɔw kɛ pa tɔuki-m,
na feele we ma isentaa.

⁹ Ma pəsa isu muɔlv ke ma newaa,
yaa krautu ke ma tɔyaya nyóma.

¹⁰ Mpi tɔ, ma isale seena nyá tɔyaya
tɔmle kɛ isu yem na kpete.

Na nyá kutuyv pəsi ma nyɛŋku.

¹¹ Ma isəlvum lukiyi yem kɛ na má hɔkɛyɪ
nɔyɔ,

paa na mpv kutuyv ke pə kɔŋna-m.

¹² Paa ma suu lɔyaya wontu,
ma pəsa wei pa tuliyi ntompee tɔyɔ.

¹³ Ma tɔm ke pa yɔyɔtɔyɪ kuyeeŋ taa,
na sulɔnyɔɔlaa ná yooki-tɔyɪ yontu.

¹⁴ Hai, Tacaa, nyaya ma tekiyi ma
səlɔmuyv taa,

hɔlv-m suulu na í mu.

Cɔ-m nyá kɔpantu tɔw, na í ya ma
nyuyv.

Mpi tɔ, nyá nyuyv yapv we naani kɛ.

¹⁵ Kpɛe-m afəla taa, á taa tasa-m lipu.

Ya-m lvum lumaŋ sɔsɔwŋ na ma
kolontunaa

mpa paa caa-m tɔ pa niŋ taa.

¹⁶ Lvum hola í taa teena-m,
pɔcɔ lvhəyaya í taa li-m.

Taa yele na pəlaav suli ma tɔw.

¹⁷ Tacaa, cɔ-m, mpi tɔ, nyá kɔpantu
tɔwɔw sɔsɔm kɛ.

Keesi nyá ise na ma tɔw kɛ nyá suulu sɔsɔ
tɔw.

¹⁸ Taa kisi nyənvuyv na nyá tɔmle tu má
ma tɔw.

Hai, cɔ-m lɔŋ, ma we laŋwakəlle taa kɛ.

¹⁹ Kpətəna-m, waasi-m,

ya-m ma kolontunaa tɔw.

²⁰ N nyámá ma feele na isəna pə pasa-m
tɔ.

N naaki ma kolontunaa tənaya.

²¹ Kutuyv wakəla ma laŋle kɛ na pə tu-m
kutɔŋ.

Ma taŋaa si pá nyəni ma pətɔtəle
yaa pá puɣusi-m ma ta na.

²² Pa sitiyi sɔtv ke ma tɔyɔnaya taa.

Na pá haaki-m lvum kɔnyəŋəm si má
nyɔw na ma lvkɔtv sí.

²³ Pa acima na pa kɔtasi tɔyɔnaya í pəsi-
weye

katɔka ŋka kaa kra-we tɔ.

²⁴ Pa isentɔw í nyala tɔkram na pá taa
tasa nav,

pa saləmɔyəna wahala ke tam.

²⁵ Mu-we na nyá rááná sɔsɔwɔna na a
kɔkɔ tala-we.

²⁶ Pɔ kriisi pa tɔcayale.

Nɔyɔlv í taa wee pa teesi taa.

²⁷ Wei í ŋkraŋuyv n hɔma tɔyɔ mpe pa
tu kɔnyɔŋ,

na pá yɔyɔtɔyɪ mpa lso nyá n ka tuwa
kɔnyɔŋ tɔ pa wahala tɔm.

²⁸ Leeti-weye pa isayatu,

taa hvli-weye nyá suulu.

²⁹ Pɔ husi pa həla ke weesyv takəlaya
taa,

pá taa ŋmaa pa həla ke siyisilaa nyəna
taa.

³⁰ Ma kɛ kɔnyɔntv kɛ na má tɔki wahala.
Hai, lso nyá yapv ká kenti ma tɔw.

³¹ Hai, lso, maa sa nyá həte na yontu,
na má puyvli nyá sɔsɔwɔntv ke ma samtv
taa.

³² Tacaa pəle pə kəla-ŋ teu ke ma ha-ŋ
nav,

yaa latəce alaafəya nyəŋ.

³³ Mpa pa pasəyɪ pa ti tɔ,
paa ná ma yapv na pa laŋa hvlvumi.

lso waasuyv pɛkəlaa me,
mə weesyv í tayali.

³⁴ Mpi tɔ, Tacaa nukɪ kɔnyɔntvnaa nɔwsi
kɛ.

li laki awusa ke i yəlaa kɔpama mpa pa
we saləka taa tɔ.

³⁵ Լսժտաա նա առ Է սամ-ւ,
նա տըղկունաա նա քա տա նյամնաա քըղվ-
ւ.

³⁶ Կաաա կա աասւ Տիւղ լատե,
նա Է տըղան Կտա աալեե կե ղմաւ,
ւ յալաա կա մւ-յե նա ա քաա քա նյառա.

³⁷ Ա կա քաա լ տալե նյառա քիյա
կրառաա,
նա մքա քա աաա լ հառե տ քա աաա ա տա.

Կաաա կաա լղ
(Yontu 40:14-18)

70 Կաաաա յոնտու նաա տաա աաա աաա
նաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
աաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

² Կաա, Լաա, կաա նա ղ հաա-մ.
Կաաա կաա լղ նա ղ աասւ-մ.

³ Մքա քա աաա մաաաաաաաաաաաաաաաա
քաա լիյաաա-աա.

Մքա աաա քաա լղաաա հաաաաաաաաաաաա
քաա կաա նաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

⁴ Մքա քաա կաաաա-մ աաաաաաաաաաաա
աաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

⁵ Մքա քաաա քաա քաաաաաաաաաաաաաա
քաա աաաաաա-աաաաաաաաաաաաաաա

Մաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
աաա,

քաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

⁶ Մաա կաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
Կաա, մաա Լաա, կաաաաաաաաաաաաաաա

Մաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
Կաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

**Կաաաա, տաա լ-մ, աաաաա
մաա կրատաաա կաա**

71 Կաաա, նաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
աաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

² Աասւ-մ նաա ղ յա-մ նաաաաաաաաաաա
կաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

³ Մաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
աաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

նաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

⁴ Մաա Լաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
նաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

աաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
նաա Է կաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

⁵ Կաաաա Լաա, նաաաաաաաաաաաաաաա
նաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

⁶ Կաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
աաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

նաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
նաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

⁷ Մաա կաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
Մաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

⁸ Մաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
աաա.

Քաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
աաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

⁹ Կաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
աաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

¹⁰ Մաա կաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
Մքաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

աաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
աաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

¹¹ Լաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
Մաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

¹² Կաա, Լաա, տաաաաաաաաաաաաա
Մաա Լաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

¹³ Քաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
քաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

¹⁴ Լաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
նաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

¹⁵ Մաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
նաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

Մքաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
աաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

¹⁶ Մաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
Կաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

նաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
նաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

¹⁷ Կաա, Լաա, կաաաաաաաաաաաա
աաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

աաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
աաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

¹⁸ Քաաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
մաա Լաաաաաաաաաաաաաաա

Լաաաաաաաաաաաաաաաաաաաա
նաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

¹⁹ Կաա, Լաա, նաաաաաաաաաաա
Քաաաաաաաաաաաաաաաաաաա

nəɣɔlv ta nəɣəsəna-ŋ.
²⁰ N yelaa na tɛ ná wahalanaa na
 laŋwakəlle ke katatəlaya,
 n ká yelee na má wɛɛna weesuyu,
 na ń ləsi-m pɔɔyɔ sɔsɔɔv taa.
²¹ Taɣani ma nyuyɔ ke kusuyɔ,
 hɛɛsi ma laŋle.
²² ɛle lɔɔ maa sa-ŋ na cəmuyɔ
 na má yoo nyá teu tɔm ke yontu.
 Na má tala lseyeli Naŋŋ tu nyá na
 saŋku.
²³ Maa tala-ŋ na yontu,
 na má wiliti-ŋ na ma nəɣɔ
 si n yapa ma nyuyɔ.
²⁴ Ma nəɣɔ ka yɔɣɔtəyi paa kuyaku
 ŋkuyɔ nyá siyisuyɔ tɔm.
 Mpa pa pɛɛkəyi ma lepu tɔ fɛɛle
 pu-wɛyɛ na pə liyiti-we.

Wulav tɔɔ sələmuyɔ

72 Salumɔŋ kɔŋmaŋmaatv.
 Hai, lɔɔ, ha wulav ke nyá huɔle,
 na ń ha wulav pəyalv ke nyá tampana
 təŋuyɔ ləmayasəle.
² ɛlena í təŋəyi tampana na kusiyisim
 na í huɔkəna nyá yelaa konyɔntɔnaa.
³ Pɔɔŋ na pulasi í kɔna yelaa ke hɛɛsuyɔ
 na tampana təŋuyɔ.
⁴ Wulav í ha tampana ke yelaa
 konyɔntɔnaa
 na í waasi wahala nyáma,
 na í wakəli pa ŋmakəllaa.
⁵ ɛle paa nyaŋna-ŋ, haləna kuyaŋku
 ilim ká yelee nyaɣav na isɔtv náa yelee
 nav tɔ.
⁶ Wulav unɔ ɔ ká wɛɛ ké isu tev ŋku kv
 nukuyɔ
 taalɛ nte tɔ nyutu pa halaa tɔ.
 Yaa isu tev sɔsɔɔv nukuyɔ haləm tɔ.
⁷ Pu caɣana siyisilaa ke kuyaku ŋku.
 Na pá wɛɛ hɛɛsuyɔ sɔsɔɔŋku taa,
 haləna kuyaŋku isɔtv ka su tənaya tɔ.
⁸ ɔ ká tɔɣɔ kawulaya ke pə kpaɣav
 tɛŋku na pə suna lelv tɔ,

na pə kpaɣa pɔɣɔ sɔsaya haləna an-
 tulinya tənaya tɔ.
⁹ ɔ kolontunaa ká hənti-ɔ atɛ
 na ɔ patanaa mpe pá niisi musuyɔ.
¹⁰ Taasisi tetv na tetv nti lvm cɔɔnaa tɔ
 pə awulaa ka feli lampuunaa.
 Sepa na Sara pə nyáma náa lapi-ɔ
 kuvɔɔŋ.
¹¹ Awulaa təna ká hənti-ɔ atɛ,
 na piitimnaa təna náa laki-ɔ təmlɛ.
¹² ɛlena unɔ ɔ waasi konyɔntv wei ɔ
 wiikina-ɔ tɔ
 na wahala tɔɣɔlv wei ɔ fɛuna sənlv tɔ.
¹³ Wulav ká wɛɛna ɔcam na
 konyɔntɔɣɔlv
 na mpa pa pasəyi pa ti tɔ pa pətɔtəle,
 na í yá pa weesiyɔ.
¹⁴ Wulav ká ya pa weesiyɔ ke ŋmakəlvuyɔ
 na musuyɔ niŋ taa.
 Mpi tɔ, pa ké-ɔ pɔlv sɔsɔɔm ké.
¹⁵ Paa wɛɛna weesuyɔ na pá ha-ɔ Sepa
 nyáma wula.
 Paa sələməyi lɔɔ ké ɔ tɔɔ ké tam ké,
 na pá kooliyi-ɔ kupantv ke paa kuyaku
 ŋku.
¹⁶ Tɔɣɔnaya haləm ka waasi tetv taa
 na pə kpenna pulasi nyɔɔŋ taa.
 Na ka pee ciyitiyi isu Lipaŋ tuŋ sɔsɔɔŋ,
 na yelaa huki acalɛ taa isu nyutu ke
 tawa taa.
¹⁷ Wulav hətɛ ká wɛɛ tam tɔɔ ké,
 haləna kuyaŋku ilim ka su tənaya tɔ.
 Na pá kooliyi təmaya kupantv na pá
 yaakəna ɔ hətɛ,
 na piitimnaa yaaki-ɔ leleŋ nulv.
¹⁸ Tacaɔ lɔɔ, wei nyá n ké lseyeli nyáma
 lɔɔ tɔɣɔle teeli tv,
 nyá tike n lakəna kəkəlv nyəmnaa.
¹⁹ Nyá hətɛ sɔsɔɔle ntɛ teeli nyəntɛ ke
 tam tɔɔ.
 Nyá teu í waasi tetv təna taa.
 lɔɔ í kɔna mpv, lɔɔ í kɔna mpv.
²⁰ Seseɛ pəyalv Tafiiiti sələmuyɔ tənaya
 ntɔ.

TAKELAYA TOOSO NYEIJKA

(Yontu 73-89)

Asayaa teu

73 Asafti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyuɔvɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
 lɔ tewa lseyeli nyɔma mpa pa lotu taa tewa tɔɔɔ.
 2 Paa na mpv pɛɔɔɔ pɛ kaasaa si pɛ com yaa pɛ tuu-m.
 3 Mpi tɔ, ma naaki asayaa hɛsɛɛɔɔ, ulɛna mɔ lakɔ-weye isesɛɛmlɛ.
 4 Mpi tɔ, paa naaki wahala nɔɔɔɔ halɛna pa sɛm,
 na pɔ nuki pa nantu taa alaafɔya.
 5 Paa naaki wahalanaa mpa lɛlaa naaki tɔ,
 pɔyele pu makɛna-we isu yɔlaa lɛlaa.
 6 Kalampaani wenna isu pa lulɔvɔ,
 na mɔsvɛ nɔɔ weɛ isu pa kacɔka wontuɔvɔ.
 7 Pa cayana pa ti na pɔ toosiɔi yɔlaa ke isɛ,
 na pa lɛmayasɛɛ naaki kpakpaa.
 8 Isayatu tɔm ke pa yɔɔɔɔɔɔɔ,
 na pɔ wɔnɔiɔi lɛlaa,
 na pɔ hɔɔ pa ti na pɔ kɛɛki tampana.
 9 Pa kooki kɛ na pɔ takɔ isɔɔɔɔvɔ,
 na pɔ wakɛɔɔɔ tetu na pa nsɛmlɛ.
 10 Pɔ tɔ kɛ pa tɛna pa kɛsɛna pa tɔɔ,
 na pɔ nyɔɔki pa kuyɔɔɔtutu ke lum tɛle.
 11 Na pɔ tɔɔ si isɛnaya lɔ kɔ cɛkɛna-ti.
 Isɛnaya isɔtaa lɔ kɔ cɛkɛna-ti?
 12 Mɔvɔvɔ asayaa weɛ,
 pɛ cayana-weye tam kɛ,
 na pɔ kaaki pa wɛnɔv.
 13 Mpv tɔ, yem tɔ kele ma tayana ma lotu taa,
 na mɔ san ma niɔ ke isayatu lapv tɔm taa.
 14 Paa kuyaku ŋkuyɔ pa makɔ-m,
 na pɔ tɔvɔ-m wahala ke paa tanan ŋku.
 15 Ye maa tɔma si ma yɔɔɔɔɔɔɔ isu mpe,

halɔ maa luwa nyɔ piya piitim waali.
 16 Ma mayasaa si mɔ huɔ pɛ tɔ na mɔ cɛkɛna.
 Ama pɛ tɛnaya mpv pɛ kɛla kate.
 17 Halɔ kuyaku ŋku ma svɔ lɔɔ tɔyaya taa
 tɔɔɔ ma cɛkɛna mpi pɛ tanɔ asayaa tɔ.
 18 Mpaanɔ wei ɔ taa pu tuu-we tɔɔɔ n siki-we
 si pɔ hoti timpi pu wakɛli-we tɔ.
 19 Ulena pɔ wakɛli-weye tɔm kulɔm tɔɔ,
 na pɔ kpɔisi-we na pa tɔm tɛsɛna sɔɔɔvɔ.
 20 Taaɔ, ye n kula pa tɔɔ ulɛ pa muki isu yulɔ fɛɔvɔvɔ na ɔ toosee saali yem tɔ.
 21 Waatu wei ma taa ka we nyan na ma lanɔle wakɛli sɔsɔm tɔ.
 22 Maa kɛ kɔmɛɔɔ kɛ, ma taa cɛkɛna pɔlvɔvɔ.
 Maa we teitei kɛ isu kpɛntɛ ke nyɔ isɛntaa.
 23 Paa na mpv ma na-ŋ kɛ tam kɛ, n kpa-m nyɔ niɔ nɔɔɔɔ taa.
 24 Nyɔ layatu tasvɔvɔ ke n ka tiikina-m.
 Pɔ waali n ka mv-m nyɔ teeli taa.
 25 Aweye ma wɛna isɔtaa, ye pɛ tayɔ nyɔ?
 Nyɔ lakɛna na mɔ nuki leɔɔ ke ate.
 26 Paa ma nantu yaa ma nyamle kpisaa.
 lɔ kele ma nyɛm na ma kpɔlvɔvɔ tɔtɔle ke tam tɔɔ.
 27 Pa tɛna mpa pa hatɛɔna-ŋ tɔ pa leki kɛ,
 na nɔ wakɛɔɔɔ pa tɛna mpa paa nukɛna-ŋ tɔ.
 28 Ye ma, lɔ kpɛtɛnɔv wɛnna-m teu.
 Taaɔ lɔ kin ke ma tɔvɔ kpɔlvɔvɔ.
 Ulena mɔ kɛsɛ ɔ tɛma tɛna.

lɔ yaav ke isɔtɛsɛle ncaale taa

74 Asafti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyuɔvɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
 Hai, lɔɔ, pepe tɔɔ kɛ n lɔɔki-tɔvɔ tam tɔɔ?
 Na n mɔvɔ pɔɔnɔ na nyɔ yɔlaa ta?
 2 Tɔɔsi nyɔ yɔlaa mpa n hika too lɔɔtaa

na n̄ ya-we si pá p̄asi nyá k̄p̄ante t̄o pa t̄o.
 T̄oasi Siȳoŋ pūȳu ŋku ku t̄o n lapa nyá te t̄o ku t̄om.
 3 K̄o na n̄ ná lona ani, p̄e wak̄ələyi-yēye tam k̄é.
 Kolontu wak̄əla nyá t̄əȳaya taa.
 4 Nyá kolontunaa kiisiyina nteye timpi n sulaya-tu t̄o, haləna pá tu pa kuyusum.
 5 Pá na pa lawa k̄é na pa loŋ isu taasi setəlaa ke h̄otuȳu taa.
 6 Na pá faki l̄eesəŋ na pá ȳək̄əyi l̄ələŋ.
 7 Pa tu k̄ək̄o ke nyá t̄əs̄eələ na pá ȳəki na pá wak̄əli timpi nyá h̄əte wee t̄o.
 8 Nti pa maki pa laŋa taa t̄əȳole si, pá wak̄əli-tuȳu t̄om k̄ulum t̄o. Paa w̄o k̄ək̄o ke lona nna a taa l̄so na ȳəlaa pa suliyi t̄o.
 9 Tu tasəyi nav ke mpi p̄e h̄uləyi si l̄so wee t̄o.
 l̄so kuȳəȳotutu teləsəlaa ná fei t̄ət̄o. Ta taa n̄əȳəlv ta nyi isəna pu taan̄i t̄o.
 10 Hai, l̄so Tacaa, p̄ələe k̄é kolontunaa ká heesi nyá h̄əte k̄utuȳu?
 P̄ələe k̄é paa heesi-t̄eȳe footuȳu?
 11 Pepe t̄o k̄é n suma, na nn saŋ nyá niŋ nt̄əȳoŋ kusuȳu si n ma?
 12 Hai, l̄so, nyaȳal̄e ma wulav ke too l̄əŋtaa, nyá waasəȳəna tetu taa.
 13 Nyá toŋ ke n faɣana teŋku na n̄ ȳəki lum t̄əe t̄umaa s̄əsaa nȳoŋ.
 14 N ȳəka tum s̄əs̄o Lefiyataŋ nyuȳu na n̄ p̄eti-ı wulaya tetu taa ȳəlaa si pá t̄əȳo.
 15 Nyá hulina lum seelaa na n̄ hee l̄oŋ na n̄ yelee na pusi nsi su nȳoŋki t̄o si lum nȳoŋ.
 16 Nyaȳal̄e ilim taa na ahoo p̄e tu. Nyá lap̄əna ilim na is̄ətu.
 17 Nyá suna tetu toosi t̄əna na n̄ lá watu waatu na yoluma.

18 Tacaa t̄oasi si kolontu kuləyi nyá t̄o, ȳəlaa kumeleməŋ unı ı w̄oŋəyi-ŋ.
 19 Taa peti nyá ȳəlaa k̄upama weesiŋ ke taale wontu.
 Taa s̄o nyá k̄onȳəntunaa t̄o k̄é tam t̄o.
 20 T̄oasi nyá n̄əȳo p̄eeluȳu t̄o.
 Mpi t̄o, mus̄əŋ nyəmnaa suna ıcate s̄əkr̄etəŋ taa.
 21 Taa yelee na mpa pa ise pa t̄əki t̄o pá t̄əna laŋwak̄əlle.
 Ama k̄onȳəntunaa na wahala nȳəma í saŋi-ŋ.
 22 Hai, l̄so, t̄oasi na n̄ paasəna k̄utuȳu ŋku kumeleməŋ unı ı t̄ut̄ki-ŋ paa kuyaku ŋku t̄o.
 23 Taa s̄o nyá kolontunaa wula t̄o, na kakiisasi nsi pa kiisiyina-ŋ tam t̄o si t̄o.

Tacaa kele huulo

75 Asafi yontu nti ı yoowa si: Taa ku na t̄ə we yonyoolaa nyuȳu tu yontunaa taa t̄əȳəlv.
 2 Hai, l̄so t̄ə sama-ŋ. Tacaa l̄so t̄ə sama-ŋ. Tu ȳəȳətu nyá t̄om na t̄ə k̄paali nyá teu s̄əs̄əom.
 3 Tacaa si: Maa si waatu n̄əȳəlv, na má huuna siȳisuȳu.
 4 Tetu na t̄ə taa nyəm t̄əna ká sele. Ama má suk̄əna-t̄əyi t̄ə kila t̄o.
 5 Na má heeli mpa pa saŋ pa ti t̄o si: Í yelee mpu, na asaȳaa si: Í taa h̄o mə ti.
 6 Í taa h̄o mə ti, í taa ȳəȳətu kalampaani t̄om.
 7 S̄əs̄əontu u k̄əŋna ilim t̄əluule yaa p̄e t̄ətuule, yaa wulaya tetu taa.
 8 Ama l̄so nyəmna, í n̄k̄aa ı k̄paasi l̄əlv na í tisi l̄əlv.
 9 Tacaa t̄əka k̄əp̄u na í suna ı pááná sulum, ı ká c̄e-wəyi ate asaȳaa t̄əna,

na paa nyɔɔ pə təna na pá kpeɲna
taɣatu.

¹⁰Ma kaa yele Yakərv lɔ Təm
yɔɔtɔvɔv,
na pə yontu yoo.

¹¹Maa yɔki asayaa toɲ təna.
Ama tampana tɛɲlaa toɲ ka pukəna.

lɔ wakələyi yoo ke Siyɔɲ taa

76 Asafi yontu nti pa yookina
cəmvɔv
na tɛ we yonyoolaa nyɔvɔv tu yontunaa
taa tɔvɔv.

²lɔ hula ɪ tɛyi Yuta,
ɪ hətɛ yaa lɛɛɣɛɪ taa.

³ɪ cokəle we Salem ké,
na ɪ təcayale ke Siyɔɲ taa.

⁴Tənaɣa ɪ pela yoo wontu:
lɔ nyəmá na kpaləɲ na layalɛ na
wontu lentu.

⁵Hai, lɔ, sɔsɔntu nté yaa?
N kəla tam tɔ pɔɔɲ təna.

⁶Yoolaa taa yoolaa mpe pə caama-
weɣɛ,
pa toowa tom kantəkaya nyəm,
pa ta pəsi na pá yoo na pá fiti.

⁷Yakərv lɔ, waatu wei n nyaasa-we tɔ,
pə yeyeta pa krayanəɲ na ɪ cayalaa ké.

⁸Hai, n ké sɔsɔ ké,
n muɣi pááná na awe kpətəna-ɲ?

⁹Hatoo ɪsɔtaa ké n yɔvɔta nyá huɔle
təm,

na sɔvɔntu kpa tɛtu na tɛ caya tɛpamm.
¹⁰Waatu unəyi n kulaa si n huɔkəna

na n waasi atɛ kunyɔntɔvɔlaa.

¹¹Ye nyá taa huuwa,
yɔvɔv tɔvɔv-ɲ teeli ké,
paa ɪ we pááná sɔsɔna taa.

¹²ɪ su mə lɔ Tacaa ke nɔsɪ na ɪ lá-si.
Mpa pa cɔɔna lɔ Sɔsɔ un tɔ,
pá kɔna-ɪ kuvɔɔɲ.

¹³lɔ ləsəyi awulumpiya kalampaani ké
ɪlena pə tisi-we tɛfe.

Atɛ awulaa seliyina-ɪ ké.

Ma sələməyi lɔ lɔɲtaa kupantu ke lanɲwakəlle kuyɛɲ taa

77 Yetutum si Asafi yontu nti tɛ we
yonyoolaa nyɔvɔv tu yontunaa
taa tɔvɔv.

²Maa wiina lɔ na má heeli-ɪ ma təm,
maa wiina-ɪ na ɪ ké ɲkpaɲvɔv na ma
tɔv.

³Ye ma lanɲle wakəlaa,
ma pɛəkəyi Tacaa ké,
na má tɛkəyi-ɪ niɲ ke ahoo, heesvɔv fei,
ma luɣi fei si pá puɣusi-m.

⁴Ye ma tɔsɔ lɔ tɔv ma nəɣəsəyi ké,
ye ma kraɣa ləmayasɛɛ ɪle ma apalɔv
yɔvɔv.

⁵Tacaa, nn tisiyi si má kpəti ɪsələ,
na pə cɔsɔvɔv-m, ma nəɣɔ taa fei kete.

⁶Ye ma huɔv pusi kancaalaya nyənsɪ
na kuyɛɲ wei ɪ tɛɛwa tɔ ɪ təm,

⁷ma tɔsɔvɔv ma yontunaa təm ke ahoo
ké,

na ma mayasəyi hatoo ma taa
na má pɛəkəyi ma huwɛɛ taa.

⁸Tacaa n ká lɔ-tɔvɔv tam tɔv?
Nyá paa kaa weɛna-tv?

⁹N yela-tɔvɔv kupantu lapv ke tam tɔv?
N kaa tasa-tɔvɔv natələyi heeluyv ke paa
wulee?

¹⁰lɔ tá sɔv tá pətɔtələ tɔv,
pəyele ɪ ta mu pááná na ɪ yele ɪ suulu
huɔvɔv.

¹¹Ma yɔvɔta ma taa si mpi pə tɔv-m
wahala tɔvɔvɛ si,

lɔsɔtaa lɔ Sɔsɔ ɪ tasəyi-tɔvɔv paasənav.

¹²Ma tɔsɔ Tacaa təma tɔv.

Mpi tɔ, ma ta sɔv nyá lɔɲtaa kupantu
sɔsɔntu tɔv.

¹³Maa yɔvɔti nyá kulapɔv təna təm,
na má keesi nyá təma sɔsɔna təm.

¹⁴Hai, lɔ nyá mpaav weɛ ké tənəɲɲ.
Tɔvɔv kulalaav ɲku kv haɲna-ɲ
sɔsɔntu?

¹⁵Nyayale lɔv wei ɪ lakɪ piti təma tɔ,
n hula nyá toɲ ke yələa taa.

¹⁶Nyá toɲ ke n yarəna nyá yələa

Yakəpu na Yosefu pa luluy nyəma.
 17 Hai, lso, lum na-ŋ na sɔɔntu kra-wi,
 na pə sele na pə kpeŋna hatoo pə tapuy
 tee.
 18 Ntəna tɛv kpe isu lɔŋ lum na ku
 holiyi.
 N tɔki nyá nyəma ke paa timpí.
 19 Tɛv nyəyəsuy nyaləməle naaki an-
 tulinya ke hola ani a taa,
 na sɔɔntu pu tetu na tɔ seliyi.
 20 Teŋku lum heku taa ké n hee nyá tɔyi
 mpaav,
 nɔɔlv u nyəŋ ku lonte.
 21 Moisi na Alɔŋ ke n kpawa isu tiikilaa
 na pá paasəyəna nyá yəlaa.

lseyeli nyəma tɔm fei sɔv

78 Asafi yontu nti pa yookaya na tɔ
 wɛ
 yonyoolaa nyuyv tu yontunaa taa
 tɔɔlv.
 Ma yəlaa í nu ma kuvɛyəsɛv,
 í tu ŋkraŋ na í nu ma kuvɔɔtɔv.
 2 Lso ké maa sɛɛ-me,
 na má keesəna-meyɛ lɔŋ taa tɔm.
 3 Nti tá caanaa keesa-tv
 na tɔ nu na tɔ nyi-ti tɔ.
 4 Pə fei si tɔ ŋmesi-tɔyi tá piya.
 Tu keesi tá piya piya ke Tacaav samtv
 tɔm.
 Na í toma na piti təma wena í lapa tɔ pə
 tɔm.
 5 Lso tɔwa kututv na í su kiiu
 ke í yəlaa ke lseyeli taa.
 Na kiiŋ uní í hulí tá cɔsɔnaa si
 pele pá seyesi-tɔyi pa piya.
 6 Ulena pele pa piya nyi-ti,
 na sɔle si tɔwa ulɛ si seyesi-tɔyi si piya.
 7 Ulena pá tv lso ké naani pa taa sɔv í
 təma tɔv,
 na pá tɔki í kusəsutv.
 8 Ule pa kaa tɔŋ pa caanaa ikpate.
 Pele paa ké kaanutvnaa na tɔv kullaa pi-
 itim ké.
 Pa fei naani, pəcɔ paa tɔŋtɔyi lso
 ké teu ke pa ləmayasɛɛ taa.

9 Ufəlayim luluyv nyəma mpa pa ké
 tɔtɔlaa tɔ,
 pa sewa yoo ke ku wule.
 10 Pa tá tɔki pá na lso pa nɔɔv peelv.
 Pa kisa í kiiŋ taa tɔntɛ.
 11 Pa sɔwa lso kookalənaa na í təma
 sɔsɔna wena
 í ka yelaa na pá ná tɔ.
 12 Lso ka lapa kɔkɔlv nyəmnaa ke Icipiti
 hɔɔlvuyv ŋku pa yaa si Sowəŋ tɔ
 ku taa ké pa cɔsɔnaa isentaa ké.
 13 Lso fayə lum na pə yelev-weyɛ mpaav
 na pá tee
 na í kaa-wəyi huɔvule isu kolunja.
 14 Lsəŋmuntvuyv hulayana-weyɛ mpaav
 ke ilim taa,
 ulena ku mɔyi kɔkɔ ke paa ahoo nna.
 15 Lso fayə kuvkramvuyv ke wulayə tetv
 taa
 na í yelev na pá nyɔv tetv tee lum.
 16 Lso lapa na lum seelaa luna
 kuvkramvuyv taa
 na pə kpe isu pusi.
 17 Ama tá caanaa tɔŋa isɔtaa lso sɔv ke
 pəntənav
 na pá kuləyi lso tɔv ké wulayə tetv taa
 təna.
 18 Tá caanaa mayasa lso ké pa taa si pa
 naa í waali,
 ke timpí pa sələma-í tɔɔnaya isu pa
 sɔvlaa tɔ.
 19 Haləna pá tv lso si: Nn pəsəyi na í
 cali-tvuyv
 tɔɔnaya ke wulayə tetv taa.
 20 Tampana n mapə kuvkramvuyv na lum
 kpe,
 na pə hee lɔŋ yaa.
 Ule n pəsəyi na í ha nyá yəlaa ke
 tɔɔnaya na nantv na?
 21 Mpuv Tacaav n nuwa na pááná kra-ŋ
 na nyá taa haŋna lseyeli nyəma isu
 kɔkɔ,
 22 ke timpí pa ta tɛ-ŋ na pa taa tɔ.
 Pa ta la naani ké nyá waasvuyv tɔm.
 23 Mpuv n yɔɔtəna isəŋmuntv
 na í tvli isɔtənvuyv taa nɔnɔv.

24 Na í yele na Manna*fa* hoti pa tɔɔ
isu tev si pa tɔɔ.

Isɔtaa tɔɔnaya ke n ha nyá yɛlaa ke
mpv. ^a

25 Isɔtaa tillaa tɔɔnaya ke n ha-we,
na pá tɔɔ na pá haya.

26 Mpuvu lɔɔ n yelaa na ilim tɛlule hee-
lim má,
na í kɔna ilim mpətəŋ tɔɔ nyəm na nyá
toŋ.

27 Na í lá na nantu tii pa tɔɔ isu musuvu.
Sumasi tuutuuma ke n kɔna-we
isu tenkuna nɔɔsi kanyəŋa.

28 N lapaɣa na si hoti tá caanaa tɛsikile
na si cɔɔna pa tɛɔɔɔɔɔɔ.

29 Taca ha-weye mpi pa nyulaya tɔ.
Uena pá tɔɔ na pá haya katatɔɔɔɔɔɔ.

30 Tá caanaa tɔɔnaya ka we pa nɔɔsi
taa ké,

pa luluj ta tu sɛta,

31 mpuvu lɔɔ taa huuna-we na í kv
lseyeli ifepiya taa ifepiya.

32 Paa na mpv tɔ, pa ta tuna nyá kɔkɔɔɔ
nyəmnaa

na pá tɔŋa isayatuɔnaa ke lapv.

33 Mpuvu n kpiisa-we na heelim,
na í tisi wahala ké pa tɔɔ ke kpakpaa,
na í su pa weesij tənaya.

34 Waatu wei sɛm kɔŋ tá caanaa uena
pá keesəna lɔɔ nyá tɔɔ

na pá pɛkəŋi si í kenti pa tɔɔ.

35 Na pá tɔɔsi si n ké pa kvkramuvu.
Isɔtaa lɔɔ Sɔɔ ké pa waasuvu.

36 Ama pa ntompee ke pa puɔusayana-ŋ
na pá looliyi-ŋ na pa nsəma.

37 Pa taa tenj-ŋ na pa taa ké teu,
pəyele pa ta tɔki nyá na-we mə nɔɔ
pɛeluvu.

38 Paa na mpv, nyá suulu tɔɔ,
n wiiki isayalataa pətɔɔtɔɔɔɔɔɔ,
nn wakəŋi-we.

N kpaa nyá tɔŋi tam ké,
nn haaki nyá tɔŋi nyá pááná təna taa.

39 Na í tɔɔsi si ta caanaa ké yɛlaa ke
yem ké.

Pa ké heelim mpi pə tɛkɛi pə kaa məli
tɔɔ.

40 Tá caanaa kula nyá tɔɔ ké wulaya tetu
taa

na pá kraasəŋi nyá pááná tɔ pə fei
kaluvu.

41 Pa ta heesi lɔɔ nyaya mayasuvu si pa
naaki nyá waali,

na pá kraasəŋi lseyeli lɔɔ Nanj tu nyá
nyá pááná.

42 Pa ta tɔɔsi lɔɔ nyá nyá toŋ tɔɔ
na isəna n ka yapa-weye kolontu niŋ taa
tɔ.

43 Ta caanaa sɔɔ piti təma wena n ka
lapa Icipiti tetu taa

na kɔkɔɔ nyəmnaa mpa n lapa Sowəŋ
hɔɔɔɔɔɔ taa tɔ.

44 N pəsa Icipiti nyəma pusi lum ke
caləm

na pá wu si lum ke nyɔɔɔ.

45 Na í kɔna-weye kacɔsi sɔtu nyənɔ
na sí nyɔɔ pa caləm.

Na salɛɛ, na alɛ a wakəli-we.

46 Na í tu pa tawa na pa hatəmtu ke
kvtolonj.

47 Na í yele na tev isayav na tɔmpɛɛ
wakəli pa lesɛŋ tuŋ na tuŋ kvlvlv lɛlɛŋ.

48 Na tev tɔmpɛɛ kv pa tɔla

na kv nasi pa kaləkəŋ.

49 Mpuvu lɔɔ nyá n mv Icipiti nyəma na
pááná sɔɔɔna

na nyá taa huuna-we na pa lanj wakəli,
na í tilina-weye isɔtaa tillaa wakəllaa

kpekəle.

50 N haya-we na nyá pááná ke mpuvu,
pə taya sɛm tike ke n tu-we.

Ama n susa-weye wahala taa na pa ise.

51 Na í kv Icipiti nyəma
apalvpiya kancaalaya nyənɔsi təna.

Kam lɔlvuvu nyəma iwule

kancaalaya nyənte səpəna mpv.

^a78:24 78:24 **Manna:** Tɔɔnaya ŋka lɔɔ hawa lseyeli nyəma ke wulaya tetu taa
tɔ. Saa unəŋi pa luwa Icipiti yomle taa na pa puki Kanaŋ nyəntu taa.

52 Mpuvu n tiika nyá yɔlaa na ń teena-
we isu
pa læsvu heej ke kaləkv taa tɔ,
na ń tiiki-weye wɔlaya tetv taa isu tɔla.
53 N pona-weye na naani, sɔɔntv fei-
we,
na tenku li pa kolontunaa.
54 Pə waali ké n pona-weye nyá tetv
nanj nyəntv taa
ké pvv njku n mwa tɔ kv tɔɔ.
55 Na n tɔɔntv Kanaanj piitimnaa na n
tala
yɔlaa ke pa tetv na ń su lseyeli
kpeka yɔlaa ke pa teesi taa.
56 Paa na mpv tɔ pá mayasa isɔtaa lɔ
Sɔsɔ nyá
na pá kvli nyá tɔɔ,
pa ta tɔki nyá kvsəsutu.
57 Pa hatələna Tacaa nyá na
pá pəsi tetelataa isu pa caanaa.
Pa yɔləyi apalutv ké isu
tɔɔv njku kv hika fitaa tɔ.
58 Tá caanaa kusa lɔ nyá nyá pááná na
pa tafeenlenaa
na pá kvsi nyá iseseemle na pa tuv.
59 Lɔ n nu mpv ulena pé kvsi nyá pááná
na ń kpiisi lseyeli nyóma na toj.
60 Na ń lɔ nyá tɔyaya njka ka taa
n ka we nyá yɔlaa hekv ke Silo tɔ.
61 Na ń yele na kolontunaa leeki nyá
atakaa
wei i huləyi nyá toj na nyá teeli tɔ.
62 Ulena ń mv pááná na nyá yɔlaa,
na ń yele na pá kv-we.
63 Youu kɔwa ta caanaa ifepiya,
pa pɛlaa ta hiki mpv paa saa tɔ.
64 Pa kɔwa pa kɔtəlaa ke youu taa,
pa leela ta wii-we.
65 Mpuvu Tacaa n kvlaa isu tomtoolu,
yaa svlv m cekvu yoolaa taa yoolu isen-
tɔ tɔ.
66 Na ń kv nyá kolontunaa na pá tɔnj
sewa,
na ń tv-weye feele ke tam tɔɔ.
67 Paa na mpv n lɔwa Yosəfuv tɔyaya,
n ta læsi lfəlayim kpekəle nyóma mpe.

68 Ama Yuta kpekəle na Siyɔj
pvv ke n sɔɔlaa na ń læsi.
69 Na ń njma nyá təsəele na tá kvli sɔsɔm
na tá wee toj isu tetv nti n su tam tɔɔ tɔ.
70 Na n læsi nyá təmle tv Tafiiti.
Ntiyile taa ké n polaa na ń kpaɣa-i.
71 Kaləkv waali ké n kpaɣa-i.
Si í pəsi i yɔlaa lseyeli nyóma
mpv n sɔɔla teu tɔ pa tiikulu.
72 Tafiiti ná tiika-weye
na lotu kvlvmtv na læmayasəe.

Tacaa, tə hotaa ké, kɔɔ tá waasvu

79 Asafi yontu nti tə we yonyoolaa
nyvu tv yontunaa taa tɔɔlv.
Hai, lɔ, kra i nyóma wata nyá te,
na pá wakələyi nyá təsəele nanj nyənte.
Pa pəsa Yosalem ke ncaale kənjmaaya.
2 Pa kv nyá təmle nyóma na pá peti
kpelij na taale wontu.
3 Na nyá yɔlaa kvpama caləm kpé na pá
cɔɔna Yosalem icate,
nɔɔlv ta kɔɔ si í pi-we.
4 Tə pəsa mpusi pulvu tá cɔlv nyóma ké,
na mpv pa cɔɔna-tv tɔ pa wonjyi-tv
na pá tuliyi-tvu ntompee.
5 Hai, Tacaa, pəlee ké nyá taa ká heesi-
tvv kpanav
na nyá pááná yelev-tvu nyavav isu
kɔkɔ?
6 Piitimnaa na kawulas i nsi si ta nyi-
na su seeki-ɔ tɔ, nsəyi pu wee si ń mvna
pááná.
7 Mpi tɔ, pa kuu lseyeli nyóma wontu,
na pá wakəli pa tacaɣale.
8 Taa tɔɔsi tá isavatu kvəntv tɔɔ.
Ama nyəni tá pətɔtəle na ń kɔɔ tá kin
ke lɔj.
Mpi tɔ, tə we wahala taa ké.
9 Hai, waasi-tv, tá nyvu Yátv lɔ,
na pé tv nyá hətə ke teeli.
Ya-tv na ń kpiisi tá isavatu ke nyá hətə
tɔɔ.
10 Pepe tɔɔ ké piitimnaa ká pɔɔsəyi si:
Leyə pa lɔ un i mələnaa?
Pə wee ké si ń læti-weye

nyá tæmle nyóma sëm ke tá isentaa na pá ná.

¹¹ Ke ñkpaññ na ñ nu salakatuɓnaa wula, na ñ yá mpa pa kuyɓ pæle pa tuwa tɔ na nyá toñ sɔsɔñ.

¹² Tacaá, felɓ tá cɔlɔ nyóma ke kutuyɓ ñku pa tuw-ñ tɔyɔ tɔm naatosompɔyɔlaya.

¹³ Ama tá ké nyá yɔlaa ké. Tayale kaləku na nyayale tiikilu. Tu seeki-ñ tam tɔɔ ké na tɔ sañ-ñ.

lseyeli tiikilu nyá, nu

80 Asafi yontu kutɔɔsutu nti pa yookina sañku na tɔ we yonyoolaa nyuyɓ tu yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Hai, lseyeli nyóma tiikilu, ke ñkpaññ. Nyá tiikiyina nyá yɔlaa ɓu kaləku. lɔɔtaa tañlaa tɔɔ ké nyá tɔcaɔale wee, hulɓ nyá tu.

³ Hulɓ nyá toñ na ñ kɔɔ ñ waasi-tuyɓ lfəlayim na Pencamɛɛ na Manasee pa isentaa.

⁴ Hai, lɔ kusi-tu na ñ keesi nyá ise na tá tɔɔ na pé ya-tu.

⁵ Hai, lseyeli lɔ Tacaá, pælee ké nyá tádá ká yelee kpanav ke nyá yɔlaa sələməñ?

⁶ Nəyəsɛɛ ke n caləyi nyá yɔlaa na ɓəlɔm kuyi-weye sulum nyəm na pé teləsəyi mpæle.

⁷ N yelaa na tɔ pəsi mpi pə yoosiyi tá na tá cɔlɔ nyóma tɔ. Na tá kolontunaa náá wəñiyi-tu.

⁸ lɔɔtaa na ate pə tu lɔ kusi-tu. Keesi nyá ise na tá tɔɔ na pé ya-tu.

⁹ N kpɛsa leseñ tuyɓ ke Icipiti na ñ tɔyɔni yɔlaa na ñ sɔ-ku.

¹⁰ Na ñ tayani-ku na ku tɛɛ na ku sú tɛtu.

¹¹ Ku waasa pɔɔñ ke ku isotom, na ku piliñasi we ɓu lɔ tuñ sɔsɔñ.

¹² Ulena ku piliñasi helɓ na sí polo teñku na ku akpaa ke pɔyɔ sɔsaya.

¹³ Pepe tɔɔ ké n pela kalaanaa sɓ

mpatɔntaa í wakəli-ku?

¹⁴ Hətuyɓ taa teelee ka tɔyɔ-ku, na taale wontu náá pəsi-kuyɓ tɔ tɔyɔnaya.

¹⁵ Ate na ɓɔɔtaa pə tu lɔɔ kɔɔ. Kusi nyá ise ke ɓɔɔtaa tɔna na ñ nyəni. Paasəna leseñ tuyɓ kune.

¹⁶ Kenti mpi nyá niñ sɔwa tɔ na apalɔpəyaya ñka n ləsa nyá tu tɔ.

¹⁷ Mpa pa seta-ku na pa wɔ-ku tɔ, nyaasi-we na pá saali yem.

¹⁸ Təni nyá ñkpañña ke yulɓ pəyaya ñka n ləsa

na ká we nyá ntɔyɔñ tɔɔ tɔ ka tɔɔ. ¹⁹ Ule tɔ kaa tasa-ñ hatələnau.

Yelee na tɔ weena weesuyɓ na tɔ yaaki nyá hətɛ. ²⁰ Hai, Tacaá, ate na ɓɔɔtaa pə tu, keesi nyá ise na tá tɔɔ na pé ya-tu.

Ye ma yɔlaa ka nuuna-m

81 Asafi yontu nti pa yookina sañku na tɔ we yonyoolaa nyuyɓ tu yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Í yoo tá kentilu lɔɔ ké yontu na lañhulɔmle.

Í wiliti Yakɔɔɓ lɔɔ ké lañhulɔmle kawilitaya.

³ Í yoo-i yontu na akilimanaa na cəməñ na sañkuɓnaa.

⁴ Í hulɓ tutuuy ke ɓɔɔtu kufalɓ acima kuyaku wule, na ɓ huləməñ acima nyəñku wule.

⁵ Mpi tɔ, pə ké lseyeli nyóma ke kiiu ké. Mpi Yakɔɔɓ lɔɔ suwa tɔyɔle.

⁶ Nti ɓ tu Yosɛɛfu lɔluyɓ nyóma ke waatu wei ɓ tii Icipiti nyóma tɔɔ tɔyɔle. Ma nuwa nɔyɔ ñka ma ta nyi tɔ sɓ:

⁷ Ma tisa səyɔla yuy nyəna ke nyá nyuyɓ taa na má su, na nyá niñ yelee tɔku yuy nyəñku.

⁸ Lañwakəlle mayana-ñ na ñ má kapuka na má ya-ñ, na má cɔ-ñ tev hola taa.

Na ma mayasi-ŋ si ma naa nyá waaləyi
Melipa lum cəb.

⁹Ma yəlaa í nu ma kukpraalətu.
Ye lseyeli yəlaa ka nukayana-m,
¹⁰tuyv kulalaav taa wee mə te.

Pəyele í taa luŋ tuyv nakuli.
¹¹Mayale Taciaa mə lso wei i ləsa-meyə
Icipiti tetv taa tə.
Í haa mə nɔɔsi na má suuli-si.

¹²Ama ma yəlaa me í ta nu ma nəɔ.
lseyeli nyəma ta nuna-m.
¹³Ulena máa yele-meyə mə lanƙprusəŋ
uni i taa.

Na í təŋ mə mayamaɣa mə layatu.
¹⁴Hai, ye ma yəlaa lseyeli nyəma ka
nukayana-m

na pá təŋ ma mpaav taa.
¹⁵Maa tisa pa kolontunaa təfə ke nɔɔnɔ
na má kulɪ pa tɔɔ.

¹⁶Ue Taciaa má, ma kolontunaa ká yele
pa ti hɔm
na lseyeli nyəma me mu cayana mə təyi
tam tɔɔ.

¹⁷Waatv unəyi maa caləyi-meyə
təɔɔnaya kupaŋka
na má cele-meyə kukpamuyv taa tuŋ na
í haya.

**lso haana yəlaa tənaya
tampana təŋuyv**

82 Asafi yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa təɔɔlɔ.

lso səŋa i kotuyv taa ké isɔtaa nyəma
həku
na í huləyi tampana təŋuyv.

²Pəlee ké í ká yele yəlaa fayasuyv ke
hule taa,
na tasəkəle nyəma ke tampana hav?

³Í təŋ tampana ke icam na sulav pa təm
taa.
Na í ha kunyɔntəɔɔlɔ na kunyɔntv ke pa
tampana.

⁴Í waasi icam na kunyɔntəɔɔlɔ,
í fiti-weyə asayaa səkraŋ taa.

⁵Ama í ta nyi pulv,
pəyele u cekəɣəna pulv,

səƙpetuyv taa ké í təŋ.
Ulena tetv kila təna seliyi.

⁶Maa təmaɣa si í ké lso Sɔsɔ luluɣv
nyəma.
Halɪ i tu ké isɔnaa.

⁷Paa na mpv tɔ,
í ká si ké isu yəlaa,
na í hoti isu paa awulumpu wei.

⁸Hai, lso kulɪ na n hɔvna antulinya.
Mpi tɔ, n ké piitimnaa təna tv ké.

**lso yəlaa mpa piitimnaa ləlaa
tuyv kunyɔŋ tɔ pa sələmsuyv**

83 Asafi yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa təɔɔlɔ.

²Hai, lso, taa sɪ, taa heesi.
Pəyele taa caya yem.

³Nyá kolontunaa ta caya təpamm,
mpa paa caaki-ŋ tɔ pa kusa nyɔɔŋ.
⁴Pa caki nyá yəlaa acaya na acilayatu,
pa kotiyi na pá yɔɔtəyi mpa pa tɔɔ n
kentaa tɔ pa təm.

⁵Na pá yaaki təma si pá kpiisi
lseyeli nyəma ke piitimnaa həku,
na nəɔɔlɔ í taa tasa pa hətə ke tɔɔsuyv.

⁶Nya kolontunaa krenta kulɪm na
pá pəeli nyá tɔɔ ké nəɔɔ.
⁷Mpəyele ltəm nyəma na ləməyeli
nyəma

na Mowarv nyəma, na Akaa na Kəpaali
pə nyəma.

⁸Na Amoni nyəma na Amaleke nyəma
na Filiisi nyəma na pə sɔɔsəna Tiii
nyəma tɔtɔ.

⁹Asilii nyəma mayamaɣa ná sɔɔsa pa
tɔɔ
na pa kulɪ Lɔɔti luluɣv nyəma tɔɔ.

¹⁰Hai, lso lana-we isu n ka larv
Matiyaŋ nyəma

na Sisela na Yapeŋ ke Kisəŋ lɔɔv nəɔɔ tɔ.
¹¹Pa kv-weyə Haloti na pə la tetv ke
musəŋ.

¹²La pa awulumpiya isu Olepi na Sepi,
na n lā pa awulaa təna isu Sepa na
Saləmunaa.

¹³Mpi tɔ, pəle paa yɔɔtəyana si

pa lækæyi lso tæcayalenaa.
 14 Ma lso, la-we isu kacuculaya
 yaa nyutu nti heelim kpekæyi tɔ.
 15 Yaa isu kəkə mukyuv hətuyv tɔ
 yaa ka mukyuv pyuv nyutu tɔ.
 16 Yele nyá tev heelim tɔçonɩ-we
 na nyá kacuculaya anaam lá na pá sele.
 17 Tacaa yele na fæele kra-we,
 na pá pæeki nyá hæte.
 18 Pá liyiti-we na pá tu-weye sɔçontu taa
 ké tam tɔɔ.
 Pá tu-weye fæele na pá lé.
 19 Ulena pa cəkəna si nyá tike ke pa yaa
 si Tacaa.
 Nyayale isɔtaa lso Sɔsɔ ke tetu təna taa.

**Mpa pa puki Yosalem ke
 isɔsɛɛv tɔ pa yontu**

84 Kolee nyéma kpekæle yontu nti
 pa yookina Kati tu cəmyuv
 na té we yonyoolaa nyuvv tu yontunaa
 taa tɔçɔɔ.
 2 Hai, Tacaa, pə təna pə tu,
 nyá tæcayalə tewaya halɩ.
 3 Pu laki-m ləŋ si má svv Tacaa təyaya
 taya tɔɔ
 na má sá lso weesyuv tu na laŋhulɔmle
 kawilitasi.
 4 Sumpɩpɩw wena ɩ tæcayalə,
 na keŋkehilaya ke tante nte
 tə taa ka tɩyɩ ka piiŋ tɔçɔ
 nyá kɔtasi təlɩte kiŋ.
 Hai, ma wulav na ma lso.
 Tacaa, pə təna pə tu.
 5 Leleŋ nulaa nté mpa pa we nyá təyaya
 taa tɔ,
 paa saŋɩ-ŋ tam tɔɔ ké.
 6 Mpa pa tekiyi-ŋ tɔçɔle laŋhulɔmle
 nyéma,
 nyá hasəçəna pa nɔçhɛ tɛɛ.
 7 Waatu wei paa tesəçɩ Paka*fa*
 tetekæle tɔ,
 lso ká pəsi-təçɛ hila nyəntɛ,
 na salaŋ tev kooli-təçɛ kupantu. ^a

8 Pa tɔŋ sɔçsəçɩ pa tɔntɛ taa ké,
 na pá krətəçəna timpɩ paa səŋ lso
 isentaa ké Siyɔŋ tɔ.
 9 Hai, Tacaa, atɛ na isɔtaa pə tu nu ma
 kusəlɔmɩv.
 Yakəpɩ lso ke ŋkraŋpɩv.
 10 Hai, lso, nyayalə tá krantɛ,
 nyəni wei n ləsaa tɩ isentaa.
 11 Kuyaku kulɩmɩvɩv çayav ke nyá
 təyaya taa
 lapa sana na kuyɛɛŋ iyaya (1000) çayav
 ke kraɩ taa.
 Ma sɔɔlaa si má səŋ ma lso təyaya
 nɔnɔçɔ
 na mpi maa çaya isayatu nyəŋka taa tɔ.
 12 Tacaa nyá həla nté ilim na krantɛ.
 Nyá haana pɛɛlɛ na teeli.
 Nn pɛŋ kupantu natəlɔyɩ mpa
 pa tɔŋ siçɩsuyɩ taa tɔ.
 13 Atɛ na isɔtaa pə tu Tacaa,
 wei ɩ tekiyi-ŋ tɔçɔle laŋhulɩmle tɩ.

Tacaa yəçɔtəçɩ həesɩv tɔm

85 Kolee nyéma kpekæle yontu nti tɔ
 we
 yonyoolaa nyuvv tu yontunaa taa
 tɔçɔɔ.
 2 Hai, lso, n hulə nyá tetu ke pɛɛlɛ ké,
 na n məŋna Yakəpɩ nyéma mpa kolon-
 tunaa ka kuuwa tɔ.
 3 N kpiisa nyá yəlaa isayatu
 na n tayanɩ pa təwakəllɛnaa.
 4 N kv nyá pááná sɔsɔɔna təna
 na n həesi-yəçɛ tá tɔɔ.
 5 Hai, tá waasulv lso məŋna-tv isv tu
 wɛv tɔ,
 na n kv nyá pááná ke tá tɔɔ.
 6 Nyá taa ká kpana-tuyv tam tɔɔ
 na n təkɩ-tv na nyá taa na pə polo
 lulɩŋ loosi loosi na?
 7 N kaa ha-tuyv weesyuv
 na té yɔçlənə-ŋ?
 8 Tacaa yele na té ná nyá kupantu
 na n yá tá nyuvv.

^a84:7 **Paka:** Wula ke pa yaa mpv na pa tɛ taa.

⁹ ԼՏ՝ Tacaa kuyɔɔtɔtu ke ma nukɪ.
 Mpi tɔ, heesuyɔ tɔm ke n yɔɔtəyənə nyá yəlaa
 na mpa pa nukəna-ŋ tɔ si pa taa məli kumelentu taa.
¹⁰ Nyá nyuyɔ yaru kɔtəna mpa pa nyanŋa-ŋ tɔyɔ
 ɪlena pə kɔna nyá teeli ke tá tetu taa.
¹¹ Kɔpantɔ na tampana təyuyɔ pə sulaa, na heesuyɔ na siyisuyɔ pə wayalı təma.
¹² Tampana təyuyɔ lukəna tetu tɛe ké, ɪlena siyisuyɔ náa luna ɪsɔtaa.
¹³ Tacaa maɣamaɣa ká kɔna kɔpantɔ na tá tetu náa lɪli tə kulɪlum.
¹⁴ Tampana təyuyɔ we nyá nɔyɔ tɔɔ ké na á heeki-ŋ ikpate ke mpaav taa.

Ma yaaki-ŋ ma laŋwakəlle taa

86 Sələmuyɔ ŋku kv we Tafiiti yontu takəlaya taa tɔ.
 Hai, Tacaa ke ŋkraŋuyɔ na ma tɔɔ na n cɔ-m.
 Mpi tɔ, ma ké kuyɔntɔ ké na wahala tv.
² Ma ké kɔpəŋ ké, kenti ma tɔɔ.
 Ma ɪsɔ, ma ké nyá təmlɛ tv ké, ma pɛta-ŋ ma ti, waasi-m.
³ Tacaa nyənɪ ma pətɔɔtəle.
 Nyaya ma wiikina paa ifemle nte.
⁴ Nyá tɔɔ ké ma keesənaa.
 ɪle heesti nyá təmlɛ tv ma, ma laŋle.
⁵ Tacaa, n ké kɔpəŋ ké, na n hɪləyi suulu.
 Nyá kɔpantɔ tɔɔwa mpa pa yaaki-ŋ tɔ pa tɔɔ.
⁶ Tacaa ke ŋkraŋuyɔ na ma kusələmɔtv nɪ ma wiinaɔ.
⁷ Ma yaaki-ŋ ma laŋwakəlle kuyɛŋ taa ké.
 Mpi tɔ, n nukɪ ma nɔyɔ.
⁸ Hai, Tacaa, ɪkɔntɛ natəli tə ta nəɣəsəna-ŋ, pəyele nɔyɔlv u pəsəyi na í la nyá təmlɛ natəli.
⁹ Piitimnaa mpa pa təna n ŋmawa tɔ, paa kɔɔ na pá həntɪ-ŋ atɛ, na pá tv nyá hətɛ ke teeli.

¹⁰ N ké sɔsɔ ké, na n laki kəkəlv nyəm, nyá tike nté tampana ɪsɔ.
¹¹ Hai, Tacaa hɪli-m nyá mpaəŋ, maa tɔ nyá tampana taa.
 Tv ma taa na má wəena nyá sɔyɔntɔ.
¹² Tacaa, ma ɪsɔ maa sa-ŋ na lotu kulɔmɔtv,
 na má tɔyi nyá hətɛ ke teeli ke tam tɔɔ.
¹³ Nyá kɔpantɔ tɔɔwa ma tɔɔ ké, na n yaki ma ɪsaya ke atətəle luməŋ taa.
¹⁴ Hai, ɪsɔ, kalampaanɪ nyəma kula ma tɔɔ,
 musuntunaa kpekəle caaki ma weesuyɔ ɪsuyɔ.
¹⁵ Ama Tacaa, nyá ké suulu tv ké, na n wena pətɔɔtəle.
 Nn mɔyi pááná ke ɪŋŋ,
 nyá kɔpantɔ tɔɔwa,
 na n laki ɪsəna n suwa tɔ.
¹⁶ Nyənɪ ma pətɔɔtəle na n keesəna ma tɔɔ,
 ha nyá təmlɛ tv maya toŋ.
 Ma ké nyá nyəŋ ké waasi-m.
¹⁷ La-m mpi pə hɪləyi nyá kɔpantɔ tɔ, ma kolontunaa í ná na pə tv-weyɛ fɛele.
 Mpi tɔ, nyá waasəyənə-m na n heesəyi ma laŋle.

Yəlaa təna ɪcate maɣamaɣa kele Siyɔŋ

87 Kolee nyəma kpekəle yontu nti tə we
 yonyoolaa nyuyɔ tv yontunaa taa tɔyɔlv.
 Tacaa nyá suna Siyɔŋ ɪcate ke puvəŋ naŋŋ nyəŋ tɔɔ.
² Ntɛyɛ n kəla sɔlvuyɔ ke Yakɔrv nyəma acalɛe təna taa.
³ Teeli tɔm ke pa yɔɔtəyi ɪsɔ ɪcate nyá, nyá tɔɔ.
⁴ Mpa pa nyəma-m tɔ pa ɪsentaa ké ma yaaki Icipiti na Papiloni na Filiisi na Tiiɪ na Ltiiyopii pə nyəma.
 Tetunaa mpe pa taa ké pə ɪlɪla-we.
⁵ Ama ye Siyɔŋ ɪcate ɪle tə taa ké

pə lula yəlaa təna.
 ləʔtaa ləʔ Səʔə yəʔətəna-ti.
 6 Tacaa kaləyi yəlaa na i ŋmaaki si:
 Siyən̄ kele paa wei i icate maɣamaɣa.
 7 Hai, ləʔ icate nyá, yonyoolaa na
 paalaa
 pa krentəna na pa yəʔətəyi nyá teu təm.

Wei səm kpeɣetənaa tə i sələmuyə

88 Kolee nyáma kpekəle yontu nti tə
 wɛ
 yonyoolaa nyuyə tu yontunaa taa,
 na tə́ kɛ lanwakəlle nyəntu nti
 ləʔlahi tu Heman̄ yooowa təʔəlb.
 2 Tacaa ləʔ, ma nyuyə yátu,
 ilim na ahoo kɛ ma wiikina-ŋ.
 3 Mu ma kusələmuyə kɛ nyá kupantu təʔ.
 Ke ŋkraŋuyə na n̄ nu ma wiinau.
 4 Mpi tə, wahala nu-m kɛ,
 na má kpeɣetəna səm tətɛyɛtɛyɛ.
 5 Ma we mpa pa tiiki pəlaau taa tə pa
 looŋa taa kɛ.
 Ma we isu yulu wei i fəna toŋ tə.
 6 Sətaa hekv kɛ ma həntaa
 na má nəɣəsəna isu mpa pa kuwa na pá
 husi
 pəlaau taa na pə́ faya nyana-we,
 na nn təʔsəyi pa təm tə.
 7 Puyə luman̄ nyəŋku taa kɛ n pɛta-m,
 səkrɛtuyə taa kɛ puyə anaam taa.
 8 Nyá pááná tii ma təʔ kɛ
 na á ta-m isu lum hola.
 9 N hatələna-m ma cewaa
 na n̄ pəsɪ-m isu acaalətu
 pulv kɛ pa isentaa.
 Pə́ təkə-m pə́ fɛi luw.
 10 Wahala nyəŋsa ma ise kɛ.
 Paa ifemle nteyɛ ma yaaki-ŋ Tacaa,
 na má tekəyi-ŋ niŋ.
 11 Sətaa kɛ n lakɪ piti təma na?
 Paa kulɪ na pá sa-ŋ?
 12 Sətaa yəʔətəyi nyá kupantu təm kɛ pa
 tɛyɛ?
 Yaa nyá teu təm kɛ pa yəʔətəyi atətələ
 taa?
 13 Nəʔəlv ta nyi nyá kəkəlv

nyəmnaa təm kɛ səkrɛtuyə taa.
 Pəyɛle pa ta nyi nyá siyisuyə təm kɛ
 tɛtv nti tə taa yəlaa wena ləʔəʔv tə.
 14 Hai, Tacaa, nyaɣa ma yaaki si n̄
 waasi-m
 na má sələmuyi-ŋ paa tanan̄ ŋku.
 15 Tacaa, pepɛ təʔ kɛ n lə-m
 na nn caaki si n̄ na-m?
 16 Ma kɛ kunyɔntu kɛ hatoo ma pəcaatu
 kɛ
 na má we səm nəyɔ taa,
 na má təkɪ səʔɔntu nti n tu-m tə tə
 wahala.
 Pə́ pəsa ma lan̄le kɛ.
 17 Nyá pááná huuna-m kɛ isu kəkə,
 na nyá səʔɔntu səʔəʔntu wakələyi-m.
 18 A liki-m paa ifemle nteyɛ isu lum
 na á watəyi-m na paa timpɪ.
 19 N hatələna-m ma cewaa na ma
 taapalaa təna,
 səkrɛtuyə kɛ pə yelina-m.

Nəʔsi nsi pa su Tafiti tə si we le?

89 ləʔlahi tu ltaŋ yontu.
 2 Tacaa nyá kupantu təm kɛ maa
 yooki yontu kɛ tam,
 na ma heeliyi nyá tampana təŋuyə təm
 kɛ paa pəlee.
 3 Mpi tə, ma yəʔətəa si:
 Nyá kupantu we tam tə́ kɛ na tə sika
 isətənyu taa.
 4 Ma na ma təmlɛ tu Tafiti wei ma ləsa
 tə tə pɛela nəyɔ
 haləna má yəʔɔti na má tuu si:
 5 Maa yele na nyá kawulayə wɛɛ tam,
 na má lɛtəyi ka taa kɛ nyá luluyə
 nyáma.
 6 Hai, Tacaa, isətənyu huləyənə nyá
 teu
 na nyá kupantu kɛ samaa taa.
 7 Awe pəsəyi na í kɛəsəna Tacaa nyaɣa
 isətəa?
 Nyá pəyalaa taa awe nəɣəsəna-ŋ?
 8 ləʔ n kɛ səʔə kɛ isətəa samaa taa kɛ,
 na pa tənə mpa pa cəʔna-ŋ tə pa
 nyaŋna-ŋ.

9 Hai, Tacaa, ate na isɔtaa pə tu,
awe we isu nyá?
Toma na teu pə tu-ŋ heku.
10 Nyá ŋmakələna teŋku na i
kalampaani,
n heesəyi i lum ke waatu wei pə
kuləyəna pááná tɔ.
11 Nyá nanjəna Icipiti isu sətɔ,
na n̄ yasi nyá kolontunaa na nyá niŋ
toŋ.
12 Nyá tənna isɔtɔnyu na tetɔ.
Nyá suna antulinya na i taa nyəm təna.
13 Nyá lapəna ilim ntɔyɔŋ na pə mpətəŋ
na Tapɔɔ na Heeməŋ pɔŋ saŋ nyá hətɛ.
14 Nyayale toŋ sɔsɔŋ tu,
nyayale pəsuyɔ sɔsɔŋku tu.
15 Nyá kawulaya kite nté tampana
təŋnyu na siyisuyɔ
na kupantu na teu ke nyá nɔyɔ tɔɔ.
16 Yəlaa mpa pa nyəmə nyá
akantəle wula tɔyɔle leleŋ nulaa,
nyá isentaa ké pa we tam.
17 Pa laŋle heena nyá hətɛ ke kutamsa,
na pá saŋ pa ti na nyá siyisuyɔ.
18 Pa toŋ teeli kele nyá,
nyá kupantu kraasəyənə tá toŋ.
19 Tacaa kele tá kukentuyɔ,
lseyelɪ nanj tu nté tá wulav.
20 Kuyaku nakulɪ n yɔyɔtəna
nyá kusɔɔlv ke toosee taka taa si
n ha nyá toŋ ke aka,
na n̄ tɔɔ ifepu ke yəlaa taa.
21 N hika nyá təmlɛ tu Tafiiti,
na n̄ læsi-i na n̄ pəli-i kɔtaya nim.
22 N ká sənə-i na toŋ,
na n̄ pəsi-i yulv toŋ tu.
23 Kolontu kaa tuti-i,
yulv isayav ná kaa pəsi-i.
24 Nka nanjti i kolontunaa ke i nɔyɔ tɔɔ,
na n̄ má mpa paa caaki-i tɔ.
25 N ká lapɪ-i nyá kupantu,
na i toŋ kraakəna nyá hətɛ.
26 N ká tu i niŋ taa ké teŋku,
na n̄ yelev na í pəsi pusi.
27 Halɪ n ká yaa-i na í tɔ si:

Nyayale ma caa lɔɔ na ma nyuyɔ yapu
kukpamnyu.
28 Ulena nyaa pəsi-i nyá pəyalv
kancaalaya nyəŋ
wei i ké ate awulaa sɔsaa tənə taa sɔsɔ
tɔ.
29 N ká su-i kupantu ke tam tɔɔ,
pəyele nɔyɔ ŋka nyá na-i
í pəelaa tɔ ka kaa layasi.
30 N ká yelev na i lulvyu nyəma wee tam
tɔɔ,
na i kawulaya ná leeli isu isɔtɔnyu.
31 Ye i lulvyu nyəma lɔwa nyá kiin
na pá kisi nyá kusəsutu ke tənyuɔ,
32 ye pa kisiyi nyá kutututu
na paa təkəyi nyá kusəsutu,
33 ɪle n ká caa kkrátuyɔ na n̄ hənə pa
ŋkraŋnyu
na n̄ má-weye pa isayatu tɔɔ.
34 Ama n kaa pə-weye nyá kupantu,
pəyele n kaa pə-weye nyá teu.
35 N kaa yɔki nyá nɔyɔ pəelvyu.
Pəyele n kaa layasi nti n yɔyɔtaa tɔ.
36 N tema tuunav na nyá tənəŋ weetu,
n kaa pəsi n̄ looli Tafiiti.
37 Tafiiti lulvyu ka wee tam tɔɔ ké,
na i kawulaya kumte wee nyá isentaa
isu ilim.
38 Na í leeli isu isɔtɔ,
ɪnɪ i kənə aseeta tu kupan wei i we
isɔtɔnyu taa tɔ.
39 Paa na mpv pááná kra-ŋ na n̄ lɔ
wulav wei n ka ləsaa
na n̄ pəli nim tɔ na n̄ yelev na í hoti.
40 N yɔka nɔyɔ ŋka nya na nyá təmlɛ tu
i pəelaa tɔ
na n̄ wakəli i ntenuyu na n̄ lɔ-kuyɔ ate.
41 N yɔka i kolooosi toŋ nyənəsi tənə,
na n̄ pəsi i kolooosi acaləe ke ncaa.
42 Mpatəntaa tənə kuuki i wontu ké,
na i cɔlv nyəma paakənə-i.
43 N kraasa i kolontunaa apalutv,
na n̄ la na mpa paa caaki-i tɔ pa laŋə
heɛ.
44 N kuwa i yoou wontu ləŋ.
Pəyele n ta sənə-i yoou taa.

⁴⁵ N læka i kawulaya toŋ,
na n̄ pæsi i kumte ke krentəlası ke ate.
⁴⁶ N pasa i ifepile pusi,
na n̄ tu-i fæele.
⁴⁷ Hai, Tacaa, pælee ké n ká hæesi nyá
təyi ŋmesuyu?
Na nyá pááná kraasuyu isu kəkə?
⁴⁸ Tɔɔsi ma təm, yulu weesuyu kəla topi
ké,
pə nəyasəna ké isu n ŋma yulu ke si n
pəsəyi-i yem.
⁴⁹ Yulu nəyɔlu i fei si i kaa si.
Awe pəsəyənə na í yá i təyi atətəle taa?
⁵⁰ Tacaa, leye nyá lɔŋtaə kupantu
nti n ka su Tafiiti ke nəyɔ tɔ tə saalaa?
⁵¹ Tacaa tɔɔsi mpusi wei nyá təmle
nyéma tuyu-m tɔ,
tɔɔsi si ma nukə yəlaa samaa.
⁵² Hai, Tacaa tɔɔsi kutuyu ŋku nyá
kolontunaa
tuyki nyá ləsəlu tənte tɔ tɔ.
⁵³ Tacaa hətə səsɔɔle nté teeli nyəntə ke
tam tɔɔ.
lɔ í kəna mpv, lɔ í kəna mpv.

TAKƏLAYA LIYITI NYƏŊKA

(Yontu 90-106)

Yulu we tənaya, lɔ ná we tam tɔɔ

90 lɔ yulu Moisi kəsələmtu.
Hai, Tacaa, nyá kena tá kputuyu
tətule ke too lɔŋtaə.
² Na pəɔ pə laki antulinya na pulası tɔ,
nyá kena lɔ na n ká weə ŋpuyu tam tɔɔ
ké.
³ Nyá mələyənana yəlaa ke ate mvsuyu
taa,
na n̄ tɔŋ-we si: í məli timpi í ka lunaa
tɔ.
⁴ Mpi tɔ, pusi iyaya (1000) we-ŋ ké isu
kuyaku ŋku
kv tɛəwa na kv kaa tasa məlyu tɔ,
yaa ahoo nna a tɛəwa tɔ a hɔyɔlyu.
⁵ N kpiisiyi yəlaa ké isu toosee wena

pə feŋuyu tanəŋ na á saalı yem isu
nyutu tɔ.
⁶ Nyutu tuyi hetu ke tanəŋ tɛə ké na tɔ
pu.
Lena taanaya tɔ lontili na tɔ wuli.
⁷ Nyá pááná kpiisiyi-tuyu
na nyá taa krau nyaasəyi-tv.
⁸ N ləsəyi tá isayatu ke patəma taa ké,
na n̄ suki nyaaləm taa ké tá kŋmesətu.
⁹ Nyá pááná səsɔɔna laki ké na tá kuyeeŋ
saaləyi yem,
na tá pusi nyaə saləyi yem isu yulu
nəyɔ.
¹⁰ Tá weesuyu pusi nté
nutosonnaanwa.
Ye mpa pa kəla alaafəya, ɔl pa nyənı
yoosi nunaasa.
Ama kŋnyɔŋ na wahala tike ke yulu
waaki pə taa.
Weesuyu tɛəki lɔl ké na taa kuləyi
hontu na tɔ kɔtəyənə səm.
¹¹ Tacaa, awe nyəmna nyá toŋ na nyá
pááná pə təm?
Nəyɔlu u nyaŋna-ŋ si í nyi nyá pááná
təm ke teu.
¹² Hulı-tuyu tá kuyeeŋ kaluyu.
Waatu inəyi tu hii layatu.
¹³ Hai, Tacaa, hæesi-tuyu pááná mɔnav
ke mpv.
Nyənı nyá təmle nyéma tá,
tá pətɔtəle na n̄ kéésəná tá tɔɔ.
¹⁴ La-tuyu nyá kupantu səsɔɔntu ke tá
tanəŋ tɛə.
Ule tu cayana laŋhulumlə ke tá weesuyu
təna.
¹⁵ Pusi payale taa ké n hɔma tá
ŋkraŋuyu.
Ule hæesi tá laŋa ke pusi payale
isu nsi si taa tɔ na wahalanaa tɔ.
¹⁶ La nyá yomaə taya nyá təmle,
na tá lulyu nyéma na nyá səsɔɔntu.
¹⁷ Hai, Tacaa, ta lɔ la-tuyu nyá
kupantu,
na n̄ yele na tá niŋ təma leeli.
Ee, yele na á leeli.

lso kele tá kpułyvu tətule

91 Yulb wei i tvyi isətaa lso səsə ke kpułyvu tə,
 Toma təna tv tee ké i heesəyi.
²Pə wee si puntu í yəçəti Tacaa si:
 Nyayale ma kpante nte ma cəəsəğəna tə.
 Nyayale ma lso na má tvyi-ŋ naani.
³Tacaa nyá fitiyina yulb ke puluyu konyəpuyv taa,
 na yulbksəku na ku wakəłyvu taa.
⁴Na n kenti i təw na í tv-ŋ kpułyvu,
 isu kampaya ke ka too keŋ tee.
 Nyá kupantu we ké isu kraluyv
 kukentuyv.
⁵Yulb kaa nyana ahoo səçəntv,
 yaa nyəmə kutətəna ke ilim taa.
⁶Yaa yulbksəku ŋku kv cəçki səkrətyuv
 tee tə,
 yaa isəna kv teekuyv yəlaa ke ilim heka tə.
⁷Paa yəlaa iyaya (1000) səpa nyá
 kəŋkəŋ taa,
 yaa paa yəlaa iyisi naanwə (10000)
 səpəna
 nyá ntəçəŋ təw, puləpv kaa la-ŋ.
⁸Kuli nyá ise na ní ná isəna
 lso feləyi asayaa tə.
⁹Hai, Tacaa kele nyá kpułyvu tətule,
 isətaa lso Səsə ke n cəəsəğəna.
¹⁰Wahala nəçəlv kaa mayana-ŋ,
 pəçə mpusi nəçəlv kaa kətəna nyá
 təyaya.
¹¹Mpi tə, Tacaa ká tv i isətaa tillaa ké
 si
 pə feŋi-ŋ nyá mpaan təna taa.
¹²Na páa te-ŋ pa niŋ taa si pəle
 natəli tə taa cə-ŋ.
¹³Na paa n fela təçəlaya yaa paasəle
 yaa wontuyv isayav yaa tum,
 puləpv kaa la-ŋ.
¹⁴Tacaa si: Timpi n səçla-m tə maa
 waast-ŋ,
 na má kenti nyá təw ké n nyəmə ma hətə
 tə pə təw.
¹⁵N ka yaa ma hətə na má cə-ŋ,

na má wee nyá waali ké laŋwakəlle
 waatu,
 na má waast-ŋ na má tayani nyá nyuyv
 ke kusuyv.
¹⁶Maa yele na nyá weesuyv tayali
 na má yá nyá nyuyv.

Tacaa, pa saŋi-ŋ tə pa laki teu ké

92 Kuyaku kuhesuyv wule yontu.
²Pə we teu ké si tə sa Tacaa nyá,
 na tə yoo yontu ke isətaa
 lso səsə nyá nyá hətə taa.
³Na tə kraali nyá kupantu ke tanan tee,
 na nyá teu təm ke ahoo.
⁴Tə sa-ŋ na ŋmusi
 naanwə cəməŋ na saŋkuna.
⁵Hai, Tacaa, nyá kulapəm heesəyi ma
 laŋle ké,
 na má yooki nyá niŋ təma təm ke yontu
 na laŋhuləmlə.
⁶Hai, Tacaa, nyá təma ké səsəçəna ké,
 na nyá ləmayasəe ké yuŋ nyəna.
⁷Kumeləŋ u cekəğəna təle,
 pəyele ləmayasəe fei tv naa paasəğəna.
⁸Asayaa hukiyi ké isu nyutu,
 na isayatu lataa náa puki.
 Ama wakəlyv tam təw nyəŋku taŋna-
 wə.
⁹Hai, Tacaa, nyá ké isətaa
 lso səsə ke tam təw ké.
¹⁰Ye pə kaasa nyá kolontunaa, pəle paa
 le ké.
 Pa təna mpa pa laki isayatu tə paa ya
 yem.
¹¹Taale nav toma ke n ha-m,
 na ní pəli ma təw ké nikaya nim.
¹²Ma naaki ma kolontunaa kpisuyv,
 na má nukı asayaa mpa pa caaki-m
 təm tə pa kiisuyv.
¹³Tampəna təŋlaa puki ké isu paan,
 na pá kuləyi isu Lipan təŋ səsəçəŋ.
¹⁴Pa we ké isu tvyi ŋku pa tuu
 lso təsəele kataya taa tə,
 na pá puki teu ke tá lso Tacaa tə.
¹⁵Paa kpatəlaya waatu,
 pa təŋa luluyv ké,

na pá we tælekuleku ke teu na alaafəya.
¹⁶Mpu pə huləyəná tækelekele si Tacaa siyisaa.
 l ta kee tiili, inəyəle ma kukpamuyv.

Tacaa kele wulav

93 Tacaa n ké wulav ké na n suu teu,
 na n ləla toma ke nyá tənaya taa
 isu tampala.

Mpu tətəyɔ tetv sənəa təca tu seliyi.
²Hatoo ləntaa ké n su nyá kumte ke teu,
 na n we tam təɔ.
³Hai, Tacaa, pusi kusa nəsɔ
 si kusa si nəsɔ na si hola wula nu.
⁴Na pá kəli ləm səsəəm toŋ nyəm nəyɔ,
 na pá kəli tenku hola səsəəna.
 Tacaa kele toŋ tv ke hatoo isəttaa.
⁵Nyá kəsəsutu nté tampana təsiyisiyi.
 Nyá təsəele ke nanŋ nyənte haləna an-
 tulinya tem.

Isə ké kawalaya nyəma leetv

94 Hai, Isə nyaɣale leetv.
 Leetv Isə, huli nyá ti.
²Antulinya huvv nyá, kuli
 na n leeti kalampaani nyəma ke pa
 kulapv.
³Hai, Tacaa, asayaa mpe paa wee
 mpuyvle?
 Mpe paa weəkəna nteye akanaa ke mpv?
⁴Pa yɔyətəyi təm ké na kalampaani
 na pá pəkəyi ləlaa wakəlv.
⁵Tacaa, pa ŋmakəlyi nyá yəlaa ké,
 na pá muyuliyi mpa pa ké nyá nyəma
 t.
⁶Pa lentəyi mvsɔ ke leelaa na mvlaa
 na pá kvɔi suluwaa.
⁷Na pá təŋ si Tacaa u naaki,
 Yakərv Isə u paasəyənə.
⁸Kvmeleməŋ me í la laakali,
 ləmaɣasəe fəinaa me,
 pəlee ké í ká hii layatv?
⁹Tacaa wei í tv yəlaa ke ŋkraŋ tɔ, í
 nukí ké.
 Isənayə í ká tv isəle na u naaki?
¹⁰Isənayə í naasəyi piitimnaa

na í kaa hɔ asayaa ŋkraŋ?
 lni í sɛyəsəyənə yəlaa,
 ɔle isənayə í ká lan nyəm?
¹¹Tacaa nyəmá yvɔ huwee ke
 teu si a we kpete.
¹²Hai, Tacaa, nyuleleŋ tv nté wei n
 sɛyəsəyi
 nyá kiiu na n hɔŋ í ŋkraŋyuv tɔ.
¹³Í ká caya təpamm ke kvyeŋ isayən
 taa,
 haləna pá huli asayaa pəɔŋ.
¹⁴Pə taya pulv, Tacaa u ləkí í yəlaa.
 l kaa yeke mpa pa ké í nyəma tɔ.
¹⁵Mpi tɔ, paa hvuna ké na pá keesəna
 tampana təŋyuv.
 Pa tənə mpa pa təŋəyi tampana tɔ pa
 lanə ka heena-ti.
¹⁶Awe ká sənəna ma tɔ ké asayaa mpe
 pa təm taa?
 Awe ká sənə-m mpa pa lakí isayətv tɔ
 pa təm taa?
¹⁷Ye Tacaa taa waasi-m,
 isəntə maa tema weev ke
 timpí pə suma tətiyitiyi tɔ.
¹⁸Paa waatv wei ke ma təma si ma caa
 hotuyv,
 Tacaa nyá kvpantv tenj-m ké.
¹⁹Saa wei nəyəsəe pu ma lotv tɔ,
 nyá heesəna ma lanle na n huləsi-te.
²⁰Nyana huvlaa asayaa mpa pa
 wakəlyi kiiŋ
 na pá kəŋna wahala tɔ í kaawayə?
²¹Siyisilaa ke pa wakəlyi
 na pá kvɔi mpa pa ta la pulv tɔ pa təm.
²²Ama Tacaa kele kukpamuyv
 ŋku ma cəsəyənə tɔ.
²³Pa maɣamayə pa isayətv ke í ká
 məŋna pa nyɔɔŋ taa,
 na í wakəli-we na kvlumtv nti.

Isə cəlv pote waatv

95 Í kəɔ na tə yoo Tacaa ke
 ləŋhulvmlə yontu,
 tə sa tá waasvɔ wei tə tvyi kvvɔlv tɔ.
²Tə polo í isəntaa na tə sɛe-í,
 na tə wiliti-í na lanhulvmlə yontu.

³Mpi tɔ, Tacaɑ nyɑyɑle lɔɔ sɔsɔ.
 Nyɑyɑle wulav sɔsɔ wei ɪ ɲmakələyɪ tuɲ
 tənɑ tɔ.
⁴Nyá niɲ taa ké atɛ lumɑɲ tənɑ wɛɛ
 na pɔɔɲ sɔsɔɔɲ tənɑ ke nyá nyəm.
⁵Nyá tənna teɲku,
 halɪ nyá tu lapəna-ɪ.
 Kulum nyá n lapəna tetu na nyá niɲ.
⁶Í kɔɔ na tɔ luɲ tá ɲmalɔ Tacaɑ ke
 akula,
 na tɔ həntɪ-ɪ atɛ.
⁷Pə taɣɑ pulɔ, nyɑyɑle tá lɔɔ.
 Taɣɑle nyá yəlaɑ, nyɑyɑle tiikilu.
 Tə we ké ɪsu nyá niɲ kaləku.
 Ye í nu lɔɔ má ma kuyɔɔtɔtɔ ke saɲɑ,
⁸í taa la laɲkpuɔsəɲ ɪsu mə caanaɑ ka
 lapɔ
 Melipɑ na Masa ke wɔlayɑ tetu taa tɔ.
⁹Tənɑɣɑ mə caanaɑ maɣasa-m sɪ pa
 naaki ma waalɪ,
 paɑ na pa nana pa ɪsəpələ ke mpi ma
 lapɑ tɔ.
¹⁰Pusɪ nule təcu ké ma luyɔ lu piitim
 pənɛ,
 haləna ma tu ma taa sɪ yəlaɑ mpe pa
 lepaya,
 paɑ nyəɲ ma mpaɑɲ.
¹¹Mpuyɔ páná kpa-m na má tuu sɪ:
 Pa kaa svɔ ma hɛsɔyɔ taa.

Wulav wei ɪ kɔɲ tɔ ɪ yontu kɔfatɔ
(Kvɔɔsvɔtɔ I 16:23-33)

96 Í yoo Tacaɑ ke yontu kɔfatɔ,
 atɛ yəlaɑ mə mə tənɑ í yoo Tacaɑ
 ke yontu.
²Í yoo Tacaɑ ke yontu na í sa ɪ hətɛ,
 na í kpaaləyɪ paɑ kuyaku ɲkuyɔ ɪ nyuyɔ
 yapɔ təm.
³Í yɔɔtɔ piitimnaɑ taa ké ɪ teeli təm
 na í yɔɔtɔ yəlaɑ tənɑ taa ké ɪ teu təm.
⁴Tacaɑ n ké sɔsɔ ké na n mvna pá sa-ɲ.
 Nyá təm we sɔyɔntɔ ké na pə tɛɛ tuɲ
 tənɑ.
⁵Mpi tɔ, piitimnaɑ tuɲ tənɑ we kpetɛ ké.
 Ama Tacaɑ nyá lapəna ɪsɔtɔnyɔ.
⁶Teu sɔsɔm naaki nyá tɔɔ ké,

na teeli sɔsɔ náɑ we nyá təyaya taa.
⁷Piitimnaɑ yəlaɑ mə í tu Tacaɑ ke teeli,
 í tu Tacaɑ ke teeli na í kusɪ ɪ nyuyɔ.
⁸Í sa Tacaɑ ke ɪ hətɛ tɔɔ.
 Í kɔna mə kvhaham na í svɔna ɪ taasɪ
 tɔɔ.
⁹Í həntɪ Tacaɑ ke atɛyɛ saa wei
 ɪ huləyɪ ɪ tənɑɲɲ wɛɛtɔ tɔ.
 Atɛ yəlaɑ mə mə tənɑ í sele ɪ ɪsentaa.
¹⁰Í heeli piitimnaɑ tənɑ sɪ
 Tacaɑ kele wulav.
 Mpu tɔtɔyɔ tetu səɲɑɑ təca, tu seliyɪ.
 Tacaɑ təɲəyɪ tampana ké na í hvɔkəna
 yəlaɑ.
¹¹lɔsɔtɔnyɔ laɲle í huləmɪ na tetu yɔɔlɪ,
 teɲku na ɪ taa nyəm tənɑ í sɛɛ.
¹²Tawa tənɑ í wɛɛ acima taa,
 na hɔtɔyɔ taa tuɲ tənɑ kiisina
 laɲhulɔmlɛ,
¹³ke Tacaɑ ɪsentaa.
 Mpi tɔ, ɪ kɔɲ sɪ ɪ hvɔna tetu tənɑ.
 l ká təɲ tampana na í hvɔna antulinyɑ
 na ɪ yəlaɑ.

Tacaɑ kele wulav, laɲhulɔmlɛ
í wɛɛ tetu tənɑ taa

97 Tacaɑ təkɪ kawulaya, tetu tənɑ í
 yɔɔlɪ.
 Tetɔnaɑ mpa lɔm tama kotaya tɔ pa
 payalɛ í yɔɔlɪ.
²lɔsɔɲmuntɔyɔ na səkɔpɔtɔyɔ tama-ɪ
 kotaya,
 na ɪ kumte náɑ caya siyisuyɔ na tam-
 pana təɲuyɔ tɔɔ.
³Kɔkɔ we ɪ nɔyɔ tɔɔ ké
 na ká nyaki ɪ kolontunaɑ na ká cɔkəna-
 ɪ.
⁴l ɲmeləsəyɪ nyaaləm na pə naaki
 antulinyɑ,
 na atɛ yəlaɑ naaki na pá seliyɪ.
⁵Tetu tənɑ tu í kɔpətəna pɔɔɲ,
 ɪ hooki ké ɪsu keetu.
⁶lɔsɔtɔnyɔ kpaaləyɪ ɪ tampana
 na yəlaɑ tənɑ naaki ɪ teu.
⁷Tuɲ luɲlaɑ na mpa pa huləsəyɪ tuɲ
 na laɲle tɔ, pa təkɪ fɛɛlɛ ké.

Tuŋ tæna hæntæyi lso ké ateyæ.

⁸ Siyɔŋ ɪcate nyɔ́ma nu-ti na pa laŋa hɔ́lɔ́mɪ,

na Yuta acalæe náá wæ ayɔ́ɔ́læe taa ke nyá hɔ́lɔ́le tɔɔ, hai, Tacaá.

⁹ Mpi tɔ, Tacaá nyayale ɪsɔ́taa lso sɔ́sɔ́ ke tetu tæna taa.

N kɛla tuŋ tænaɣa sɔ́sɔ́ɔ́ntu ke tæcaɣacaya.

¹⁰ Mpa mɛ í sɔ́la Tacaá tɔ, mæ taa í kpana ɪsayaɔu.

lso kentiɣi í kupama tɔɔ ké, na í yakɪ-weyæ asayaa niŋ taa.

¹¹ Tampána tɛŋlaa tæna nyaalɛm, na mpa pa lotu taa tewa tɔɔɔ laŋhɔ́lɔ́mlɛ.

¹² Siyisilaa, mæ laŋa í hɔ́lɛmæna Tacaá, na í sa ɪ tænaŋ wɛɛtu.

l wiliti Tacaá wei ɪ kɔŋ tɔ

98 Í yoo Tacaá ke yontu kɔ́fatu, mpi tɔ, ɪ lapa kɔ́kɔ́lɔ́ nyæmnaa, na ɪ nyæm na ɪ lsoɔtu tɔŋ.

² Tacaá n hɔ́la nyá yarɔ́ tɔm na ń kuli nyá tampána tɛŋɔ́ɔ́ tɔɔ na pi-itimnaa ná.

³ N tɔ́sɔ́a lseyɛlɛ nyɔ́ma tɔɔ na ń la-weyæ teu na kupantu.

Tetu tænasɪ tæna nawa tá lso nyɔ́ɔ́ yarɔ́ tɔm.

⁴ Ate yɛ́laa mɛ mæ tæna í yoo Tacaá ke laŋhɔ́lɔ́mlɛ yontu.

Í samɪ-ɪ na yontu na í wilitina laŋhɔ́lɔ́mlɛ.

⁵ Í yoo Tacaá samtu

í yoo-ɪ-ti na cæmɛŋ.

⁶ Í tu Tacaá wulav ke yonkpaama na laŋhɔ́lɔ́mlɛ,

na akantæe na tutuɔŋ.

⁷ Tɛŋku na ɪ taa nyæm tæna í cɔ, na tetu na tɔ taa nyæm ŋmaalæna laŋhɔ́lɔ́mlɛ.

⁸ Pusi í wiliti

na pɔ́ɔŋ tæna náá kpɛntu na í yoo yontu ke Tacaá.

⁹ Mpi tɔ, Tacaá kɔŋ sɪ í hɔ́bna tetu tæna.

l ka tɛŋ tampána na í hɔ́bna antulinya, na í hɔ́bna yɛ́laa ke teitei.

Tacaá ke wulav, na í we tænaŋ

99 Tacaá n tɔ́kɪ kawulaya ké, na yɛ́laa seliyi.

N caɣa ɪsɔ́taa tɛŋlaa heku na tetu seliyi.

² Tacaá nyayale sɔ́sɔ́ ke Siyɔŋ taa, Nyá tæna yɛ́laa tæna.

³ Pa sɛɛ nyá hæte sɔ́sɔ́le kate nyænte, tɔ ké naŋŋ nyænte ké.

⁴ Pa sɛɛ wulav nyá wei n sɔ́la siyisuyu tɔ nyá tɔŋ,

nyá nyɔ́sɔ́yæna tampána tɛŋɔ́ɔ́.

N laki kusiyisim na mpi pɔ́ wæ teitei tɔɔ lseyɛlɛ taa.

⁵ Í pɔ́ɔ́lɔ́ Tacaá ta lso, na í luŋ ɪ nɔ́hɛɛ tæsiɛlɛ,

ɪ ké naŋŋ tu ké.

⁶ Moisi na Alɔŋ mpa paa wæ lso nyá nyá kɔ́tɛ́laa taa tɔ

na Samiyelɛ wei ɪ ka wæ mpa pa sɛ́lɛmaɣa-ŋ tɔ pa heku tɔ, pa sɛ́lɛma Tacaá nyá na ń mu.

⁷ lsoŋmuntɔ́ɔ́ taa ké n yɔ́ɔ́tayaana-wæ na mpe pá tɔ́kɔ́ɔ́ nyá kusæsutu na kiiu ŋku n su-wæ tɔ.

⁸ Tacaá tá lso, n mu pa kusɛ́lɛmɔ́tu.

Nyayale pa lso, na ń wiiki-wæ.

Ama n tu-weyæ salɔ́ka ke pa ɪsayaɔu tɔɔ.

⁹ l sa Tacaá ta lso na í luŋ

ɪ pulaya naŋŋ nyɛ́ŋka tɔɔ.

Mpi tɔ, tá lso Tacaá wæ ké tænaŋ.

Tɔ ké ɪ yɛ́laa

100 Samtu yontu.

Tetu tæna yɛ́laa mɛ

í sa Tacaá na laŋhɔ́lɔ́mlɛ.

² Í la Tacaá ke tæmlɛ na laŋhɔ́lɔ́mlɛ.

Í kɔɔ ɪ ɪsɛntaa na yonkpaama.

³ Í nyɪ sɪ Tacaá keɛ lso.

luɪ ɪ ŋmana-tu, unɪ ɪ tæna-tu.

Tɔ ké ɪ yɛ́laa ké, tayaɛ ɪ kalɛku.

⁴ Í sɔ́bna lso tæseɛle nɔ́nɔ́keelasi na samtu.

Í sɔ́b ɪ taya tɔɔ na yontu.

Í sɛɛ-ɪ na í sa ɪ hæte.
 5 Tacaa ké kupaŋ ké,
 na ɪ kupaŋtu we tam tɔɔ.
 ɪ teu we ɲpɔvɔ na pə puki lɔlɔŋ loosi
 loosi.

**Wulav su ɪ nɔvɔ ke lɔɔ isentaa
 sɪ ɪ ká təŋ siyisuyu**

101 Tafiti yontu.
 Kupaŋtu na tampana təŋvɔvɔ
 pə yontu ke ma yoo.

Tacaa nyaya ma yoo-ti.
 2 Maa kaasi ma ti na mpaav kusiyisuyu.
 Pəlee ké n ká kɔɔ ma kiŋ?
 Maa tɔna lotu kulumtu ke ma təyaya
 taa.
 3 Ma kaa ha isayam ke mpaav,
 ma taa ká kraakəna mpa pa kisiyi pa
 lɔɔsɛele tɔvɔ.
 Pa lɔɔsɛele ɲité tə kaa matəna-m.
 4 Nyamle isayale ká hatələna-m,
 maa caaki sɪ ma na isayav tɔ kaa pulv.
 5 Maa wakəli wei ɪ cakəna ɪ tɔvɔntəle ke
 mukaya tɔ.

Pəyele maa caaki kalampaanu tɔ.
 Na wei ɪ lotu taa suwa pɔpɔvɔ tɔ.
 6 Maa nyəni tetv taa kupaŋma tɔ ké,
 na pá caya ma kəŋkəŋ taa.
 Wei ɪ təŋ mpaav kusiyisuyu taa tɔvɔle
 ma təmle tɔ.
 7 Wei ɪ ha ɪ təyi ɲmuləm taa tɔ u cakɪ
 ma təyaya taa.
 Wei ɪ looliyi tɔ ɪ kaa səŋ ma isentaa.
 8 Paa tanəŋ ɲku maa wakəli tetv taa
 asayaa tənaya.
 ɲpɔvɔvɔ maa kpiisina Tacaa icatɛ
 taa ké mpa pa laku isayav tɔ.

Ləŋwakəlle tɔ tɛɛlvɔv

102 Kunyɔntɔvɔlv sələmɔvɔ
 ke waatu wei pə kələna-ɪ
 na í wiikina Tacaa tɔ.

2 Tacaa nu ma wiinav na
 ɲ mu ma kusələmɔvɔ.
 3 Taa yelev ma tɔɔ ké nyənnav ke ma
 ləŋwakəlle waatu.

Ke ɲkraŋvɔvɔ na ma tɔɔ ké kuyaku ɲku
 ma yaaki-ŋ sɪ ɲ waasi-m tɔ. Cɔ-m ləŋ.
 4 Pə taya pulv, ma kuyeeŋ mukəyi ké isu
 nyɔɔsɪ
 na ma saali yem isu kəkɔ nyakvɔv
 tuputu tɔ.

5 Ma wɔlaa ké isu nyutu nti pa setaa tɔ.
 Ma tu sɔkɪ ma tɔvɔnaya tɔvɔv.

6 Mɔla nu-m teu ké,
 na má té taasi təkəŋkəŋ.

7 Ma nɔyəsəna ké isu wɔlaya tetv taa
 sumaya.

Ma wee ké isu ncaa taa sumaya.
 8 Ma svuki maa tooki.

Ma wee ké isu sumaya ɲka
 ka wee ka tike ke ləpɔv tɔɔ tɔ.

9 Paa ifemle nte ma kolontunaa tsvuki-m
 ké,

na pa taa kraana-m na pá yɔvɔtəyi
 na pá tuuki na pá yaaki ma hæte.

10 Tetv ke ma tɔkɪ tɔvɔnaya lonte
 na ma isəlvɔm paləyi ma kunyɔnyɔv
 taa.

11 Nyá pááná kraana-m.
 Nyá taa huuna-m na ɲ kpest-m na ɲ lɔvɔ
 pooluŋ.

12 Ma kuyeeŋ təŋa tuusuyu ké isu isotom
 tɛekvɔv tɔ,
 na má wuləyi isu nyutu.

13 Ama Tacaa, nyá təkəna kawulaya ke
 tam tɔɔ.

Waalɪ lɔlɔŋ loosi təna ká tɔɔsɪ nyá tɔɔ.
 14 N ká kulɪ nyá naasi taa na ɲ wii Siyɔŋ
 nyəma kunyɔŋ.

Pə taya pulv, waatu talaa ké.
 Kuyaku ɲku n ka la-weeɣe pɛɛɛ tɔ ku
 kəmaɣale.

15 Nyá təmle nyəma ta, tə sɔɔla nyá icatɛ
 ké.

Tə wakəlaa, tə ncaa we-tvɔv pətɔɔtəle.
 16 Piitimnaa ká nyana Tacaa hæte
 na tetv taa awulaa təna nyana ɪ teeli.

17 Tacaa tayaŋ Siyɔŋ icatɛ ke ɲmau,
 na ɲ hulɪ nyá teeli ke tə taa.

18 Tacaa keŋ ɲkraŋvɔv na kunyɔntɔvɔlv
 kusələmɔvɔ ké.

li kisiyi i sələmuyv.

¹⁹ Pá ηmaa-təyi waali luluη tō.

Yəlaa mpa pu ηma tō, paa sa Tacaa.

²⁰ Tacaa we i tənəηη təcayalē ké na i nyənəyi.

Hatoo isōtaa ké i wee na í nyənəyi tetu tō.

²¹ Si i nuki saləkatvnaa wula.

Si i waasəyi mpa paa kv tō.

²² Ulena yəlaa kpaali Tacaa həte ké Siyōη taa

na pá samu-i Yosalem taa.

²³ Yəlaa təna ká koti təntəmlē.

Piitimnaa ká koti na pá luη Tacaa.

²⁴ I yōka ma toη ke mpaav taa ké

na í pasa ma kuyeeη.

²⁵ Ma tōma si: Ma ləō nyá wei n we tam tō tō,

taa kōli-m ma kuyeeη hekv taa.

²⁶ Hatoo luηtaa ké n su tetu kite, isōtōnyv ké nyá niη kulapəm ké.

²⁷ Nyá we tam tō ké.

Ama pəle pu saali yem.

Pə kōη tem ké isu wontu kususuutu,

na í layasi-wi isu toko, ulena pə layasi-wi.

²⁸ Tacaa nyá we tam tō ké hírvyv,

nyá pusi feina tənaya.

²⁹ Nyá təmlē nyóma tá,

tá piya ká tōyōna tetv,

na pa luluη nyóma toη sōsəyi nyá isentaa.

Ma seeki Tacaa ke í na təmlē

103 Tafiiti yontu.

Ma saη nyá həte naηη nyənte ké na ma

lotu təna.

² Ma saη Tacaa ké.

Ma kaa sōō nyá kvpantu natəli.

³ Nyá husəyəna ma isayatu təna,

na í waaki ma kvtōmēη təna.

⁴ Nyá yakəna-m pəlaav taa,

na í huləyi-m suulu na í laki-m kvpantu.

⁵ N kpaasəyi ma toη ke ma kvratəlaya waatu,

na í mələyəna-m ifepile taa isu hekəle.

⁶ Tacaa nyaγale tampana halv.

Nyá tayənəyəna mpa pa ise pa tōki tō pa tōm.

⁷ Nyá huləna Moisi ke nyá mpaasη,

na í hulí lseyeli nyóma ke nyá kookalənaa.

⁸ Tacaa ke suulu na pətōtəle tv ké, nyá kvpantu we sōyōntv.

Pəyele nn mvyi pááná ke luη.

⁹ Nn kaləyi kvtamsa,

pəyele nn təkəyəna yulu ke nyá taa ké tam tō.

¹⁰ Nn laki-tv na n kéésəyəna tá isayatu.

Pəyele nn feləyi-tvyv tá kawalaya.

¹¹ Isv isōtōnyv kvηkvulumēη wev tō

hírvyv n laki mpa pa nuikəna-η tōyō kvpantu.

¹² Isv ilim təlule na pə tətule hatələnau təma tō,

hírvyv n hatələyəna-tvyv tá kawalasi.

¹³ Isəna cecē wena i piya pətōtəle tō,

hírvyv Tacaa n wena mpa pa nyaηna-η tō pa nyənte.

¹⁴ Mpi tō, n nyómá mpi pə ηmana-tv tō.

N ta sōō si tə ké mvsuyv.

¹⁵ Yulu kuyeeη we ké isu nyuluyv.

I tvyi hetv ké isu taale taa nyuluyv.

¹⁶ Waatu wei heelim maki-kv ulena kv saali yem,

na pá wu kv lonte ke nyəm.

¹⁷ Ama Tacaa nyá kvpantu leeliyi tam tō ké

mpa pa nyaηna-η tō pa kiη,

na nyá tampana təηvyv pəsəyi pa piya piya nyəm.

¹⁸ Ye pa tōka nyá nōyō pēelvyv na pá tōsəyi

nyá kvsəsutu tō na pá laki-ti.

¹⁹ Isōtōnyv taa ké Tacaa n ηmawa nyá kumte

na í tōki kawulaya ke pə təna pə tō.

²⁰ Isōtaa tillaa mpa me i we toη sōsōη na í laki ləō kvttvttv tō, i sa ləō,

na í nukæna í nɔɔɔ taa tɔm.

²¹Tacaa samaa me mpa mə tæna í ké í tæmle nyóma

na í laki í kusɔɔlæm tɔ, í samí-í.

²²Tacaa kuŋmaŋmama me í samí-í í kawulaya tæna taa.

Ma saŋ Tacaa.

Nmalu lɔɔ nyana tæmle

104 Ma saŋ Tacaa ké.

Ma lɔɔ nyá sɔsɔɔntu fei tænaɔa.

N suu teu sɔsɔɔm ké.

²N suu nyaalæm ké isu kraí,

na n̄ lɔ isɔtɔnɔɔɔ isu cokæle.

³Hatoo isɔtaa nyuɔɔ taa ké n ŋma nyá tæcaɔale.

lɔɔŋmɔntu nté nyá yooú kæke na heelim tæekæna-ŋ.

⁴Heelim nté nyá tillaa

na nyá tæmle tu nté kɔkɔ.

⁵N síí tetu ke tɔ kite tɔ ké teu ké.

Pulɔɔpu kaa ciɔiti-tɔɔi paa pácɔ.

⁶N waasa tenku ké tɔ tɔɔ isu kraí

na lum náá kra pulasi.

⁷Ama n nyaasa-wí na pá se,

pə níí nyá teu hola na pá tɔ casæle.

⁸Ulena pulasi nyu na teteka náá lum

lona wena n ka suwa tɔ a taa.

⁹N píí lum ke tænaɔa sí pá taa ŋmaa ka tɔɔ

na pá kɔɔ pá tasa tetu waasɔɔ.

¹⁰Nyá tæŋsæna lum seelaa ke lɔɔɔ

na pá kpeŋ pulasi hekæŋ.

¹¹Tænaɔa taale wontu tæna nyɔkɔ

na taale kraŋasi náá kuɔi sí lukɔtu.

¹²Ulena sumasi suuki lɔɔŋ uní í kutemíŋ tuŋ tɔɔ

na sí wiiki piliŋasi tɔɔ.

¹³Hatoo nyá isɔtaa tænaɔa n yeki na teu nukú pɔɔŋ tɔɔ,

na tetu náá haki nyá tæma kululúm.

¹⁴N yeki na nyutu nyɔkɔ sí pá waasi tɔla

na tuŋ náá nyɔkɔ sí pá waasi yulɔ.

N lapa ímpuɔɔ sí tetu í lɔlɔ

mpi pá haaki yulɔ ke weesuyú tɔ.

¹⁵N lapa sulúm sí pá heesi yulɔ lanle.

Na n̄ la nim sí pá taɔanɔɔi isentaa.

Ulena mɔtu náá ha yulɔ ke alaafæya.

¹⁶Tacaa nyá tuuna Lipaŋ tuŋ sɔsɔɔŋ.

l hikiyi lum mpi í caaki tɔ.

¹⁷Tuŋ uní í tɔɔ ké sumasi sækpesi tuɔi sí tana

na sumasi sɔsɔɔntu náá caki í tɔɔ.

¹⁸Taale pæntulɔŋ tæcaɔale nté pɔɔŋ sɔsɔɔŋ tɔɔ

na puɔɔ namisi náá caki kukpaməŋ tæe.

¹⁹N lapa isɔtu ke sí í faya kuɔeŋ,

ilim nyemá pá tuɔɔ waatu.

²⁰N kəŋna sækpetuɔɔ ulena pá yu,

na hɔtuɔɔ taa wontu suu tɔ tæma taa.

²¹Tɔɔɔlasi kufasi nyusɔɔi sí tɔɔnaɔa waalu

na sí sæləmɔɔi lɔɔ nyaya sí kutɔɔɔ.

²²Waatu wei ilim lukú ulena

sí mæli na sí hænti sí pɔɔŋ taa.

²³Ulena yulɔ náá lu na í tæe í tæmle

na í la-tɔɔe mpɔ halæna taanaɔa.

²⁴Hai, Tacaa, nyá kulapæle tɔɔwa payale ké,

na læmayasee ke n lapæna pá tæna.

Nyá kupampam suna tetu taa.

²⁵Tenku kɔlɔ tælelele, í fei tænaɔa,

na í taa wontu sɔsɔɔntu na sækpetu cɔkɔ,

tə fei kaluɔɔ.

²⁶l taa tɔtɔɔ kɔpuləŋ sɔsɔɔŋ ná kraaki na í tiiki,

na tum sɔsɔ Lefiyatanŋ wei n lapa sí n liyiliyina tenku hola taa tɔ.

²⁷Nyaya wontu nti tɔ tæna tɔ tæeləɔi

sí n̄ caləɔi-təɔi tɔ tɔɔɔ waatu.

²⁸N̄ ha-ti ulɔ tɔ mu.

N̄ kula nyá niŋ ulɔ kupantu tɔlæna-ti.

²⁹N̄ ha-təɔi siyile ulɔ tɔ suu seluyú.

Ye n læsa tɔ feesiŋ ulɔ tɔ hæe na tɔ pæsi ate musuɔɔ.

³⁰N̄ mælæna tɔ feesiŋ ulɔ tɔ taɔamí kuluyú na tɔ tæna tɔ pæsi kufam ke tetu tɔɔ.

³¹Tacaa nyá teu í wæe tam tɔɔ,

na n̄ yɔlæna nyá kulapæm.

32 Ǻ nyæna tetu tæ seliyi ké,
na ye n tokina pɔɔŋ ɔle nyɔɔsi nyala ɪ tɔɔ.
33 Tacaa nyaya ma yoo yontu halæna
ma sæm
ma lso ké ma saŋ halæna ma tænaɣa suw.
34 Ma yontu í la-ŋ teu Tacaa,
nyaya ma yɔɔlæyæna.
35 Pæntælaa í saali yem ke tetu tɔɔ,
asayaa í taa tasa wæw.
Tacaa, ma saŋi-ŋ ké.
Í sa Tacaa.

lso kupantu tɔm

(Kvkalætu 1-15: Kvɔɔsuw I 16:8-22)

105 Í sa Tacaa, í yaa ɪ hæte.
Í yɔɔɔti ɪ kookalænaa tɔm ke
yælaa taa.

2 Í yoo-ɪ yontu na í sɛɛ-ɪ na cæmæŋ.
Í yɔɔɔti ɪ tæma sɔsɔɔna tɔm.
3 Í sa mæ tæyi ɪ hæte naŋŋ nyænte tɔɔ.
Tacaa pæekælaa me mæ laŋa í hulæmæna-
ɪ.
4 Í keesæna Tacaa Toma tæna tu tɔɔ,
í pæekæyi tam si í wæ lso isentaa.
5-6 Tacaa tæmle tu Apælaham lɔlɔyɔ
nyéma me.
Yakɔɔɔ piya mpa me lso læsaa tɔ.
Í tɔɔsi ɪ tæma sɔsɔɔna tɔm,
na ɪ piti tæma na ɪ huɔle pæ tɔm.
7 Tacaa nyayale tá lso
na í huɔkæna tetu tæna.
8 Nn sɔɔki nyá nɔyɔ suw tɔɔ ké paa pæcɔ.
Nyá tɔm we ímɔyɔ halæna lɔlɔŋ loosi
iyaya (1000).
9 N ká tæki nɔyɔ ŋka n ka suwa
Apælaham tɔ
na n telæsi ka tɔm ke lsaaka na tuunaw.
10 Nɔyɔ ŋkæye n su Yakɔɔɔ.
N cæla-keye lseyeli ke tam tɔɔ.
11 N heela-ɪ si:
Maa tala Kanaaŋ tetu ke nyana nyá
lɔlɔyɔ nyéma
na tæ pæsi mæ paa nyæm.

12 Saa unɪ tɔ, lseyeli yælaa me í fet payale
ke paa pæcɔ.
Pæyele í caya tetu taa tɔ pæ ta leeli.
13 Na í puki piitimnaa taa
na í cɔɔki kawulasi taa.
14 Ama lso tá tisi si piitim napæli pæ tɔyɔ
mæ ise,
halt í naasi awulaa payale ke mæ nyuɔyɔ
tɔɔ.
15 Na í tɔ si: Í taa tokina ma kulæsaa.
Í taa la isayatu ke
ma kuyɔyɔtutu tælæsælaa.
16 Ímɔyɔ lso yelaa na nyɔyɔsi lu tetu
taa,
na tɔyɔnaɣa laŋ.
17 llena lso telæsi yɔlɔ ke mæ nɔyɔ tɔɔ.
Yɔlɔ unæyæle Yoseefu wei ɪ taalunaa
pæetaa tɔ.
18 Pa tuwa ɪ nɔɔhæ taa ké ŋkɔɔsi
na nyæyælyɔ ke ɪ luɣu tæ.
19 Halæna pæ tala waatu wei Tacaa ka
suwa tɔ.
llena Tacaa tɔm hulɪ si ɪ ka wena
tampana.
20 Ímɔyɔ wulaw hawa nɔyɔ si pa hetɪ-ɪ.
Wei ɪ tæki kawulaya ke yælaa tæna tɔɔ tɔ
si, pá cæɪ-ɪ.
21 Na wulaw kpa Yoseefu ke ɪ tæyaya tɔɔ
nyænɔ
na Yoseefu paasæyæna wulaw nyæm tæna,
22 si í seyæsi ɪ waali nyéma isu ɪ caaki tɔ
na í hulɪ læmayasæ ke ɪ layatu tasælaa
kupæma.
23 Ímɔyɔ Yakɔɔɔ pola Icipiti tetu taa.
Ímɔyɔ lseyeli polaa na í caya Kam*fa*
tetu taa. ^a
24 llena Tacaa í ye le na nyá yælaa huki
katatælaya
na pá kæli pa kolontunaa ke toŋ.
25 Na n layasi Icipiti nyéma ke
huwæ na pa taa kpana nyá yælaa.
Na pá la-weyæ nyæmæŋ na pá muɣuli-
wæ.
26 Ímɔyɔ n tila nyá tæmle tu Moisi

^a105:23 **Kam:** Kam tetu ke cæne, pæ ke Icipiti ke. Pæ taya tetu kufatu natælyi yem.

na Aləŋ wei n ka ləsaə tə.

²⁷ Na pá la piti təma na kəkələ nyəm na toŋ

ke Kam nyəma tetu taa.

²⁸ Ulena hí yele na səkrətuŋ nyala na ahoə yu.

Pa taa nəŋələ ta kpeəsəna Tacaa kuyəŋətutu.

²⁹ Na hí pəsi lum ke caləm, na hí ku pə taa tiina.

³⁰ Mpuŋ saləe luwa Icipiti tetu taa ké katatəlaya

na á suu pa awulaa nanŋ kuhəntəŋ taa.

³¹ Ulena Tacaa hí yəŋətə na kacəsə kunyasasi

na pətə lu pa tetu təna taa.

³² Na hí yele na təmpəe nu-weŋe təu lonte na calanaa tii pa tetu taa na tš nyəŋa kəkə.

³³ Na hí wakəli pa tuŋ wei pa yaa si fiki na ləseŋnaa tə.

Na hí peli pa həŋəluŋ taa tuŋ.

³⁴ Mpuŋ ləə n tasa yəŋətuyə na kutoləŋ lu ku fei kaluyə.

³⁵ Na ku kpiisi pa tawa tuŋ pee na tetu təna nyutu.

³⁶ Mpuŋ ləə kuwa pa tetu taa kancaaləŋa piya təna.

Nsi si kena pa kancaaləŋa piya nsi pa lula pa ifepile waatu tə.

³⁷ Ulena ləə hí ləsə nyá yələa na liyitee na wula.

Nəŋəlu taa seliyi mpaau taa ké i kpeka taa.

³⁸ Pa təewa ulena Icipiti nyəma feesi təfu.

Mpi tə, pa təe suvakəŋana-weŋe.

³⁹ ləŋmuntuyə ke Tacaa n kentəŋa pa təə ké ilim taa,

ulena nyá kəkə naaki-weŋe ahoə.

⁴⁰ Mpuŋ Tacaa n mu pa kusələmutu na hí kəna-weŋe ləeə,

na hí haŋasi-weŋe isətəa təŋəŋa.

⁴¹ Ulena hí tulə kukpamuyə na lum kpe wuləŋa tetu taa isə pəŋə.

⁴² N ta səə nyá təm nanŋ nyəntu nti

n ka heela nyá təmlə tu Apələham tə.

⁴³ Mpuŋ n ləsa nyá yələa mpa n yaawa tə na pa wenəu

na laŋhuləmlə səsəələ na pá wilitiyi.

⁴⁴ Ulena hí cele-weŋe piitimnaa tetuna na pele pá təŋə yələanaa təma kululəm.

⁴⁵ N lapa mpuŋ si pá təŋə nyá kiin na pá təkə nyá kusəsutu.

Í sa Tacaa.

**ləə təŋəŋi tampana,
ləseŋe nyəma kisa-ye**

(Kukalətu 1,47-48: Kutəəsutu I 16:34-36)

Í sa Tacaa, í seə-i.

106 Mpi tə, í ké kupəŋ.

Í kupantu we tam təə ké.

² Aweŋe ı təma səsəəna təm yəŋətulu?

Na ı samtu təna kraallu?

³ Mpa pa təŋəŋi tampana na pá lakə kusiyisim

ke tam təŋəle leleŋ nulaa.

⁴ Tacaa təəsə ma təə. Mpi tə, n səələ nyá yələa.

Paasəna-m nyá wei n waasəŋi tə.

⁵ Waasi-m na má ná nyá ləsələa təcaŋəna.

Ulena má na nyá yələa tá laŋa hee.

Na má na-we tš yəli.

⁶ Tə pəntəa ké isə tá caanaa.

Tə lapa isəŋətu, tə lapa mpi pə ta keesi tə.

⁷ Tá caanaa taa cəkəna nyá piti təma ke Icipiti.

Pa ta təəsə nyá kupantuna tuutuuma təə.

Haləna pá kulə nyá təə ké tənku kusəem nəŋə.

⁸ Paa na mpu n yapa-weŋe nyá hətə təə si nyá toŋ í ná.

⁹ Mpuŋ n nyaasa tənku kusəem na ílə ı nyəə.

N yələa na nyá yələa tə luməŋ səsəəŋ taa

isə wuləŋa tetu taa.

¹⁰ N yapa ta caanaa ke mpa paa caaki-we tə pa niŋ taa.

N heta-weye pa kolontu səkraŋ taa.
¹¹ Lʊm tɔɔ pa kolontunaa tənaya,
 pə ta sɔɔ paa kulʊm.
¹² Tənayaɛ pa tema pa taa na nyá tɔm,
 na pá sa-ŋ na yontu.
¹³ Ama pa sɔɔ kpaakraa ke nyá tɔma,
 pa ta taŋ si pá ná a teesʊyʊ.
¹⁴ Mpuɔyʊ pa nyula teu si pá hiki
 mpi pa feina tɔɔ wlaya tetu taa.
 llena pá caa-ŋ tɔm ke tetu pooluŋ nyəntu
 taa.
¹⁵ N ha-weye pa kusələməm
 na pá tɔɔ na pá haya na pá lu-weye
 sɔŋ.
¹⁶ Mpuɔyʊ pa lapa Moisi ke isesemle ke
 tɔsikile,
 na Alɔŋ wei ɪ ké yulʊ nanŋ tu tɔ.
¹⁷ Tənayaɛ tetu haa nɔɔ na té li Tatan
 nyéma
 na té waasi Apilam nyéma tɔɔ.
¹⁸ Kɔkɔ nyaya pa kpekəle,
 ka niisa asaɣaa mpe.
¹⁹ Mpuɔyʊ pa lupa nyəɣəɣyʊ ke naule ke
 Holepu puɔyʊ tɔɔ,
 na pá luŋ na pá sɛɛ-te.
²⁰ Pa kraɣa nau wei ɪ tɔki nyutu tɔɔ,
 na pá lɛɛti lɔɔ teeli tu nyá nyá lonte taa.
²¹ Pa sɔɔwa pa waasulʊ lɔɔ nyá nyá tɔɔ,
 pɔcɔ nyá lapəna-weye tɔma sɔsɔɔna,
²² ke Kam nyéma tetu taa,
 na piti tɔma ke tenku kuseem taa.
²³ Mpuɔyʊ Tacaa nyá n yɔɔɔta pa kpi-
 isuyʊ tɔm, Moisi paasi.
 Ama nyá kuləsu Moisi tike sɔŋna na í
 teye-ŋ niŋ
 na lɔɔ ku ɪ pááná ke wakəɣyʊ tɔm taa.
²⁴ llena pá lɔ tetu kupantu nti lɔɔ nyá n
 ka ha-we tɔ.
 Pa ta tuna Tacaa nyá nyá nɔɔ suw tɔtɔ.
²⁵ Ntena pá kvnti pa teesi taa,
 na pá kisi Tacaa nyá nyá nɔɔ ke nunav.
²⁶ Tənayaɛ n kusa niŋ na isɔ na n tuu
 si n ká ye le na pá sí wlaya tetu taa.
²⁷ Na n yasi pa lulʊŋ ke paa timpi,
 na n ye le na pá sí ma ta nyi isɔnaa te.

²⁸ Mpuɔyʊ lseyeli nyéma luŋa Peyɔɔ
 nyéma tɔyʊ Paali.
 llena pá tɔɔ nantu nti pa laawa sɛtaa
 tɔ.
²⁹ Pa kraasa Tacaa nyá pááná na pa
 kulaputu nti.
 llena nyaa kɔna wahala ke pa tɔɔ.
³⁰ Mpuɔyʊ Penhasi kulaa na í taɣani-ti.
 llena mpusi uní í hee.
³¹ Mpuɔyʊ Tacaa nyá nyəna yaasi uní si
 ɪ we teu ke tam tɔɔ.
³² Mpe pa kraasəna Tacaa nyá nyá
 pááná ke Melipa lʊm kiŋ.
 llena Moisi tɔɔ pə saləka ke pa nyuɔyʊ
 tɔɔ.
³³ Pa nyənsa ɪ ise na í kpisi kantəɣyʊ,
 llena í yɔɔɔti tɔm ɪ ta maɣasi.
³⁴ lseyeli nyéma ta ku Kanaaŋ nyéma
 isu Tacaa
 ka heeluyʊ-we tɔ.
³⁵ Ama pa krentəna piitimnaa lɛlaa ké
 na pá kpeləmi pele pa kulapəle.
³⁶ Haləna pá luŋ pa tuŋ
 na pele pá nyi-weye katəka na pá hoti
 ka taa.
³⁷ Na pá laa pa pəyalaa na pa pɛlaa ke
 pele pa tuŋ.
³⁸ Pa kuwa pa piya ke musɔŋ ke Kanaaŋ
 tuŋ teɛ
 na pa yulokule nté tɔ pilisa tetu.
³⁹ Pa tɔma lapa-weye asilima nyéma
 na pa lakasi pəsi-we isu wasaŋkalənaa.
⁴⁰ Mpuɔyʊ Tacaa nyá nyá taa kpaa nyá
 yəlaa mpa pa ké
 nyá kpancoou tɔ na pá lu-ŋ sɔŋ.
⁴¹ llena n tu-weye piitimnaa niŋ taa
 na pele pa taa kpaa-we na pá ŋmakəli-
 we.
⁴² Na pa kolontunaa muɣuli-we
 na pá tu-weye wahala.
⁴³ Tɔm paɣale ke Tacaa n waasa-we.
 Paa na mpʊ na pá kuləɣi nyá tɔɔ ké tam.
 llena pá kama nyɔɔŋ ke pa isayatu taa.
⁴⁴ Mpuɔyʊ Tacaa n nuwa pa wula
 na n ná pa lanpəsəle.

⁴⁵Ulena n̄ h̄v n̄yá na-we mə n̄yɔ p̄eɛl̄ȳv̄ t̄m.

Na pa t̄m la-ŋ p̄ət̄ɔt̄ɛ ke n̄yá k̄v̄p̄ant̄v̄ s̄ɔs̄ɔnt̄v̄ t̄ɔ.

⁴⁶Na n̄ ye le na m̄pa p̄aa k̄pa-weȳe yomle t̄

pa t̄m la-weȳe is̄ak̄ilim.

⁴⁷Tacaa t̄a l̄sɔ waas̄-t̄v̄,

na n̄ l̄as̄i-t̄ȳv̄ piit̄imnaa taa na n̄ k̄p̄eyeli-t̄v̄.

Ulena t̄ɔ sa n̄yá h̄t̄e naŋŋ nȳənt̄e

na t̄ɔ p̄eeki teeli ke n̄yá sam̄t̄v̄ taa.

⁴⁸Is̄eyeli l̄sɔ Tacaa t̄ɔ s̄e-ŋ tam̄ t̄ɔ.

Ȳl̄aa t̄əna í t̄isi s̄i l̄sɔ í k̄ɔna m̄p̄v̄.

Í sa Tacaa.

TAKELAYA KAKPASI NYEIJKA

(Yontu 107-150)

l̄sɔ waas̄l̄v̄ nyana kookal̄i

107 Í sa Tacaa.

M̄pi t̄ɔ, n̄ k̄é k̄v̄p̄aŋ, na n̄yá s̄ɔl̄v̄v̄ we tam̄ t̄ɔ.

²M̄pa Tacaa n̄ waasaa t̄ɔ p̄á ȳɔɔt̄i.

M̄pa n̄ yapa kolontu niŋ taa t̄ɔ p̄á t̄ɔ s̄i: Tacaa k̄é k̄v̄p̄aŋ.

³N̄ l̄əs̄a-weȳe t̄et̄v̄naa t̄əna taa k̄é, p̄ə k̄p̄aȳv̄ ilim̄ t̄əl̄ule na p̄ə t̄ət̄v̄le,

na p̄ə n̄t̄ɔɔŋ na p̄ə m̄p̄ət̄əŋ t̄ɔ.

⁴Pa taa l̄el̄aa t̄əŋaya pa t̄ike k̄é.

Pa tooliŋi wulaya t̄et̄v̄ taa.

Paa naaki icat̄e nte t̄ə taa paa caya t̄ɔ.

⁵Nȳɔɔs̄i na l̄v̄k̄ɔt̄v̄ k̄v̄k̄aya-we na pa apal̄v̄t̄v̄ ȳɔl̄əȳt̄v̄.

⁶M̄p̄v̄v̄ pa wiina Tacaa nyaya pa laŋwak̄əlle taa,

na n̄ waas̄i-weȳe pa apal̄v̄t̄v̄ ȳɔl̄əȳt̄v̄ taa.

⁷M̄paav̄ k̄v̄p̄aŋk̄v̄ taa k̄é n̄ tiika-we.

N̄ tana-weȳe icat̄e nte t̄ə taa paa caya t̄ɔ.

⁸Pá s̄e Tacaa nyaya n̄yá k̄v̄p̄ant̄v̄ t̄ɔ, na p̄iti t̄əma wena n̄ laki ȳl̄aa t̄ɔ a t̄ɔ.

⁹M̄pi t̄ɔ, n̄ kuwa l̄v̄k̄ɔt̄v̄ nȳəma l̄v̄k̄ɔt̄v̄

na n̄ haŋasi nȳɔɔt̄v̄naa.

¹⁰M̄pa paa we s̄əkp̄et̄v̄v̄ na s̄əm n̄yɔ taa t̄ɔ.

Paa we wahala taa k̄é na alukpala ke pa n̄ɔɔh̄e taa.

¹¹M̄pi t̄ɔ, paa k̄isa Tacaa n̄yá n̄yá t̄m k̄é.

Pa foota is̄ɔtaa l̄sɔ s̄ɔsɔ layat̄v̄ tas̄v̄v̄.

¹²Wahala ke n̄ nȳəka-we na p̄á hotiŋi.

N̄ȳɔl̄v̄ fei s̄i í waas̄i-we.

¹³M̄p̄v̄v̄ pa wiina Tacaa nyaya pa laŋwak̄əlle taa.

Ulena n̄ waas̄i-weȳe pa apal̄v̄t̄v̄ ȳɔl̄əȳt̄v̄ taa.

¹⁴Na n̄ l̄as̄i-weȳe s̄əkp̄et̄v̄v̄ na s̄əm n̄yɔ taa,

na n̄ cé pa k̄v̄h̄k̄əm.

¹⁵Pá s̄e Tacaa nyaya n̄yá k̄v̄p̄ant̄v̄ t̄ɔ, na p̄iti t̄əma wena n̄ laki ȳl̄aa t̄ɔ a t̄ɔ.

¹⁶N̄ p̄ela nȳəȳəl̄v̄v̄ k̄useem̄v̄v̄ k̄v̄t̄ək̄v̄v̄

na n̄ wak̄əli p̄ə k̄v̄kal̄əs̄əŋ.

¹⁷K̄v̄melem̄əŋ yaasi k̄v̄takees̄v̄v̄ t̄ɔ, pa kawalaya s̄usa-weȳe wahala taa.

¹⁸T̄ɔɔn̄as̄i t̄əna lu-weȳe s̄əŋ

hal̄əna p̄ə p̄ona-weȳe s̄əm n̄yɔ taa.

¹⁹M̄p̄v̄v̄le pa wiina Tacaa nyaya pa laŋwak̄əlle taa

na n̄ waas̄i-weȳe pa apal̄v̄t̄v̄ ȳɔl̄əȳt̄v̄ taa.

²⁰Ulena n̄ ȳɔɔt̄i na p̄é waa-we

na n̄ fiti-weȳe s̄əm taa.

²¹Pá sa Tacaa nyaqa nya k̄v̄p̄ant̄v̄ t̄ɔ

na p̄iti t̄əma wena n̄ laki ȳl̄aa t̄ɔ a t̄ɔ.

²²Pá la Tacaa nyaya seet̄v̄ k̄ɔtas̄i

na p̄á k̄paal̄i n̄yá t̄əma na kawilitas̄i.

²³M̄pa paa we t̄eŋku taa ke k̄p̄ul̄əŋ taa na p̄á laki pa taat̄əle t̄ɔ.

²⁴P̄ele pa nawa m̄pi Tacaa n̄yá n̄ p̄əs̄əȳt̄i lap̄v̄ t̄ɔ,

na p̄iti t̄əma nna n̄ lapa t̄eŋku taa t̄ɔ.

²⁵N̄ ȳɔɔt̄i k̄v̄ȳɔɔt̄v̄ k̄é na kacuculaya k̄v̄s̄i t̄eŋku hola.

²⁶Na p̄é l̄əȳ pa k̄p̄ul̄əȳv̄ ke is̄ɔtaa na p̄é t̄isi-k̄v̄v̄ lum̄aŋ taa,

na p̄é c̄ɔs̄i-weȳe teu.

27 Pa ise pilaa ilena pá svv seluyu isu
sulvnyóolaa
na pa nyəm ke tenku təna saali yem.
28 Mpuvule pa wiina Tacaa nyaya pa
lanwakəlle taa
na n̄ waasi-weye pa sɔyɔntu taa.
29 Ulena n̄ sɛnsi kacuculaya
na tenku hola hee təli.
30 Pa lanje hɛna tenku hɛvu mpi.
Ulena Tacaa tesəna-we na í pona-weye
timpi pa pukaya tɔ.
31 Pá sɛe Tacaa nyaya nyá kupantu tɔɔ,
na piti təma wena n laki yəlaa tɔ a tɔɔ.
32 Pá sa-ŋ timpi yəlaa kpeyelaa tɔ
na pá puyuli-ŋ sɔsaa kotuyu taa.
33 Nyá yekina na pusi nyɔki,
na seelaa náa wuləyi.
34 Na n̄ pəsəyi mvsuŋ tetu ke tesəpaya
ke tə yəlaa kawalaya tɔɔ.
35 N laki na wulaya tetu pəsi lule
na lum seelaa wee timpi lum nyɔɔsɔ wee
tɔ.
36 Na n̄ su lanjlaa ke təna
na pele pá ŋmá icate nte tə taa paa caya
tɔ.
37 Na pá tuu tawa na pá sɔ tuŋ wei
pa yaa si leseŋnaa tɔ na í luli pee ke
sɔsɔm.
38 Tacaa n kooliyi-weye kupantu ké na
pá hukiyi sɔsɔm,
n ta pasa pa tɔla.
39 Ulena lanjyvu na wahala na
kunyɔntɔyɔle
nyəki lelaa na pá pasa-we.
40 Tacaa n yeki na pá footiyi
kasayampiya.
N yeki na pa cɔɔki wulaya tetu taa, pa
fei té.
41 Ama n waasəyi kunyɔntunaa ke
wahala taa,
na pa tɛəsi huki isu kaləkəŋ.
42 Yəlaa kupama naaki Tacaa na pá
ŋmaaləyi.
Ama isayatu təkəyi nɔɔsi.
43 Yulu ləmayasɛe tu í la laakali na
yaasinaa mpe

na í peeki si í cekəna Tacaa kupantunaa.

Tanaŋ yontu

(Kvkalətv 2-6: Yontu
57:8-12,7-14, Yontu 60:7-14)

108 Tafiiti yontu nti tə we
yonyoolaa

nyuvu tu yontunaa taa tɔyɔle.

² Hai, ma lɔɔ, ma tɛma ma taa si

má yoo-ŋ yontu na ma lotu tənaya.

³ Ma cəməŋ í fe, maa fe na pəcɔ pə
nyaali.

⁴ Tacaa, maa sɛe-ŋ yəlaa taa,

na má yoo-ŋ yontu ke piitinnaa taa.

⁵ Nyá pelee kəla isɔtɔnyuvu ke kuluvu,

na nyá kupantu náa kaləsəna hatoo
isɔtaa.

⁶ Hai, lɔɔ, huli nyá tɔɔməŋ ke isɔtaa.

Nyá teu í ná tetu təna tɔɔ.

⁷ La mpv ulena pə heti nyá kusɔllaa.

Waasi-m na nyá niŋ ntɔyɔŋ.

Mu tá sələmvu.

⁸ Lɔɔ yɔyɔta i kutuluyu nanŋ nyəŋku taa
si:

Máa tɔyɔna akaitu na má tala Sikem
icate.

Maa mayasi Sukɔti tetekəle na
ŋmənaya.

⁹ Má tənna Kalaati na Manasee.

lfəlayim kele ma nyəyəluyv kahuka.

Yuta kele ma kawulaya krátuyv.

¹⁰ Mowarv tetu nté ma lum kusɔsɔm
tətule.

ltəm nyəntu ke ma ntəŋkpala təsule.

Ulena má kiisiyi yoou kakiisasi ke Filiisi
nyəma tɔɔ.

¹¹ Awe ká pona-m ltəm?

Awe ká tu-m ltəm koluyɔ icate taa?

¹² Pə taya lɔɔ nyá?

Pəyele nyá lɔna-tu,

nn tasəyi tá yoolaa ke tənuyv.

¹³ Kɔɔ na n̄ ya-tuyv kolontu təm taa,

yulu waasuyv we kpete ké.

¹⁴ Lɔɔ tɔŋ taa tu la kookalənaa ké.

lnu i ká nanjəna tá kolontunaa.

Tafiiti tɔ̃sɔ̃yɪ mpusi kɛ ɪ kolontunaa

109 Tafiiti yontu nti tɔ̃ we yonyo-
oolaa nyɔ̃yɔ̃ tu
yontunaa taa tɔ̃yɔ̃.

1 Lɔ̃ nyaya ma saŋ, taa su.

2 Pɔ̃ taya pulɔ, yɔ̃laa asayaa na tusɔ̃laa
hɔ̃a nɔ̃ɔ̃ na ma tɔ̃ kɛ,
na pɔ̃ yɔ̃yɔ̃tɔ̃yɔ̃na-m pɔ̃pɔ̃ tɔ̃m.

3 Pɔ̃aɔ̃a tɔ̃m ke pa yɔ̃yɔ̃tɔ̃yɔ̃na-m paa le,
na pɔ̃ yookina-m mɔ̃sɔ̃.

4 Paa na ma sɔ̃la-we tɔ̃,
pa nyɔ̃nɔ̃yɪ-m pa kolontu kɛ.

Ama ma sɔ̃lɔ̃mɔ̃yɪ lɔ̃ kɛ.

5 Ma laki-weyɛ kupantu na mpe pɔ̃ laki-
m isayatu.

Ma sɔ̃la-we na mpe pa taa kraakɔ̃na-
m.

6 Lɔ̃sɩ tɔ̃m huɔ̃lɩ isayatu nɔ̃yɔ̃lɩ
na ɪ kɔ̃ ɪ huɔ̃na ma kolontu.

ɩ kolontunaa taa nɔ̃yɔ̃lɩ ɪ kɔ̃ ɪ suu-ɪ tɔ̃m.

7 Pɔ̃ ku ɪ tɔ̃m ke tɔ̃huɔ̃le taa,
lɔ̃ nyɔ̃nɩ ɪ sɔ̃lɔ̃mɔ̃yɪ ke isayatu sɔ̃sɔ̃ntɩ.

8 ɪ sɩ lɔ̃ŋ
na nɔ̃yɔ̃lɩ mu ɪ tɔ̃mlɩ,

9 na ɪ piya pɔ̃sɩ suluwaa
na ɪ alɩ ke leelu.

10 Uena ɪ piya pɔ̃sɩ tɔ̃kraalɔ̃ŋ na pɔ̃
sɔ̃lɔ̃mɔ̃yɪ na pɔ̃ tɔ̃ki.

Pɔ̃ tɔ̃yɔ̃nɩ-weyɛ pa ncaa taa.

11 ɩ kɔ̃mlɩ tu ɪ kuu ɪ nyɔ̃m tɔ̃na,
na kraɩ nyɔ̃ma nɔ̃a wakɔ̃lɩ ɪ tɔ̃mlɩ
kuɔ̃luɔ̃m.

12 Nɔ̃yɔ̃lɩ luɔ̃yɩ ɪ taa lapɩ-ɪ.
Pɔ̃ɔ̃ ɪ suluwaa tɔ̃m ɪ taa la nɔ̃yɔ̃lɩyɩ
isɔ̃kilim.

13 Pɔ̃ kpiisi ɪ lɔ̃lɩyɩ nyɔ̃ma na pa hɔ̃la
saalɩ yem

kɛ mpa paa kuɩ tɔ̃ pa nɔ̃ɔ̃sɩ taa.

14 Tacaa, taa sɔ̃ ɪ caanaa isayatu tɔ̃.
Pɔ̃ɔ̃ taa husɩ ɪ too kawalaya.

15 Tacaa, taa sɔ̃ ɪ caanaa isayatu na ɪ
too kawalaya tɔ̃.

Tacaa kpiisi yɔ̃laa mpe pa hɔ̃te ke tetu
taa.

16 Pɔ̃ taya pulɩ, yulɩ unɩ ɪ ta hulɩ
nɔ̃yɔ̃lɩyɩ suulu.

Pɔ̃ɔ̃ ɪ tu wahala tu na kunyɔ̃ntɩ ke
wahala.

Halɔ̃na ɪ ku laŋwakɔ̃lle tu.

17 Mpusi kɛ ɪ ka sɔ̃laa,
mpusi unɩ ɪ kɔ̃ ɪ nyɔ̃yɩ taa.

ɪ taa sɔ̃lɩ nɔ̃yɔ̃ kupaŋka,
kele kɔ̃ hatɔ̃lɔ̃na-ɪ.

18 Mpusi ɪ weɛ ɪ tɔ̃ isu toko.

Mpusi ɪ suɩ ɪ taa isu lum.

Mpusi ɪ pɔ̃sɩ isu nim ke ɪ muwa taa.

19 Mpusi ɪ taki-ɪ isu toko.

Mpusi ɪ ɔ̃ɔ̃-ɪ na ɪ tɔ̃ tam isu tampala.

20 Mpuɔ̃yɩ Tacaa ka la ma kolontunaa.
Pa kuɔ̃felɩyɩ ntɛ.

Na mpa pa yɔ̃yɔ̃tɔ̃yɩ isayatu ke ma tɔ̃
tɔ̃.

21 Tacaa lɔ̃ la-m mpi pɔ̃ we teu tɔ̃yɔ̃ nyɔ̃
hɔ̃te tɔ̃.

Mpi tɔ̃, nyɔ̃ kupantu tɔ̃waya, waasi-m.

22 Ma kɛ kunyɔ̃ntɩ kɛ na wahala tu,
ma wakɔ̃la hatoo ma taa.

23 Ma tɔ̃ŋna saalɩyɩ ke yem kɛ isu
isotom

na pɔ̃ tɔ̃yɔ̃nɔ̃yɩ-m isu filifili wei ɪ
wakɔ̃lɔ̃yɩ tɔ̃.

24 Nɔ̃hɔ̃kɔ̃tɩ pu-m maa pɔ̃sɔ̃yɩ na mɔ̃
sɔ̃ŋ.

Ma tema taasi tɔ̃kɔ̃ŋkɔ̃ŋ.

25 Ma pɔ̃sa-weyɛ mpi pɔ̃ fɛɩ teu tɔ̃yɔ̃.

Pa nyɔ̃nɔ̃yɩ-m na pɔ̃ kraɛtɔ̃yɩ nyɔ̃ɔ̃ŋ.

26 Waasi-m, Tacaa ma lɔ̃.

Ya-m nyɔ̃ kupantu tɔ̃.

27 Yɔ̃laa mpe pɔ̃ nyɩ sɩ nyɔ̃ niŋ kɛ.

Tacaa nyɔ̃, nyɔ̃ lapɔ̃na mpu.

28 Mpe pa tɔ̃sɔ̃yɩ mpusi kɛ.

Ama nyɔ̃ kooliyɩ kupantu.

Ye pa kulaa fɛɛle kɔ̃ kra-we.

Ama nyɔ̃ tɔ̃mlɩ tu mɔ̃ ma laŋle kɔ̃
huɔ̃lumɩ.

29 Pɔ̃ liyɩti ma kolontunaa mpa pa suu-
m tɔ̃m tɔ̃.

Fɛɛle ɪ waasi pa tɔ̃ isu toko.

30 Maa puɔ̃yɩ Tacaa nyaya na
kawilitaya.

Maa sa-η samaa heku.

³¹Mpi tɔ, n we konyɔntu kɔŋkɔŋ taa ké. Si n waasəyi-ɪ mpa pa kuyi ɪ tɔm tɔ pa niŋ taa.

Wulav wei ɪ ké kɔtɔlv tɔ

110 Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa

nyɔyɔ tu yontunaa taa tɔyɔlv. Tacaa lɔɔ heela ma sɔsɔ si: Caya ma ntɔyɔŋ tɔɔ, haləna má yele na nyá

kolontunaa pəsi nyá nɔɔheɛ təsule. ²Tacaa ká waləsi nyá kprátuyɔ toŋ ke Siyɔŋ taa.

Nyaa ŋmakəli nyá kolontunaa. ³Kuyaku ŋku n ká yoonaa nyá kolontunaa tɔ.

Nyá ifepiya apalɔtv ká kpa. Ulena pá kɔɔ pa ti. Paa weɛ isu tefemle cɔlv, na pá kɔɔ nyá puyɔ naŋŋ nyəŋku tɔɔ.

⁴Tacaa tɛma tuuu ɪ kaa tasa layasuyɔ. ɪ yɔyɔtaa si:

N ké kɔtɔlv sɔsɔ ke tam tɔɔ ké, isu Meləciseteeki. ⁵Tacaa we nyá ntɔyɔŋ tɔɔ ké.

ɪ ká wakəli awulaa ke ɪ páná kuyaku wule. ⁶ɪnɪ ɪ huɔkəna na piitimnaa,

na sətaa sɔyɔta paa timpɪ. ɪ wakəlayi awulaa ke tetu təna taa ké. ⁷ɪ nyɔɔki lum ke lɔɔv taa ké tɔntɛ waatu ké.

Pə tɔɔ ké ɪ kusəyi nyuyɔ.

Tacaa tɛma sɔsɔɔna tɔm tɔɔsuyɔ

111 ɪ sa Tacaa. Maa sɛɛ Tacaa na ma lotu təna

ke tampana tɔŋlɛaa kpekəle taa ké təkotile. ²Tacaa tɛma ná ké sɔsɔɔna ké,

na a sɔllaa pɛəkəyi-yɛ. ³Nyá kulapəm təna taa we teeli na teu sɔsɔɔm ké.

Nyá siyisuyɔ we tam tɔɔ. ⁴Tacaa n yelaa si tɛ tɔsəyi nyá kəkɔlv tɛma tɔɔ.

N ké pɛɛɛɛ tu ké na pətɔɔtəle tu. ⁵N haaki tɔyɔnaɔa ke mpa pa nyaŋna-ŋ tɔ.

Nn sɔɔki nyá nɔyɔ pɛɛlvuyɔ tɔɔ ké paa pəcɔ. ⁶N hulɛ nyá yɛlɛaa ke nyá tɛma toŋ

ke timpɪ n cɛla-weyɛ piitimnaa lɛlɛaa tetu tɔ. ⁷Nyá kulapəm siyisaa na pə tɔŋaa.

Nyá kusəsutu we naani. ⁸Lɔɔ kusəsutu we tam tɔɔ ké. Tə siyisaa ké na tɛ tɔŋaa.

⁹N hɛta nyá yɛlɛaa na nyá na-we ɪ pɛɛli nɔyɔ ke tam tɔɔ. Nyá hətɛ ke sɔsɔɔle ké, na kate nyəntɛ.

¹⁰Lɔɔ nyamnav ntɛ nyəm kite, mpa pa tɔka yaasi unɛ tɔ pa wena ləmayasɛɛ kɔvɛna ké.

Tacaa teeli we tam tɔɔ ké.

Tacaa kooliyi kupantu ke ɪ yɛlɛaa kɔvɛna

112 ɪ sa Tacaa. Lelɛŋ nulv ntɛ wei ɪ nyaŋna Tacaa tɔ.

ɪ lanɔle hɛena lɔɔ kusəsutu lapu ké. ²ɪ kulɔlvɛaa ká la sɔsaa ke tetu tɔɔ. Lɔɔ kooliyi kupantu ke tampana tɔŋlɛaa piitim.

³Wɛnav na tɛcayanav wenna pə tɛ yulv tɔyɔyɔ taa. Lɔɔ lanɔle hɛɛna-ɪ tam tɔɔ.

⁴Kɔkɔ naaki səkprɛtuyɔ taa ké tampana tɔŋlv. Kɔkɔ naaki wei ɪ wena suulu na ɪ wena lɛlɛaa pətɔɔtəle,

na ɪ tɔŋəyi kusiyisim tɔ. ⁵Pə we teu si yulv ɪ huləyi suulu na ɪ kəntəyi.

Pə we teu si yulv ɪ tɔŋ siyisuyɔ na ɪ lakəna ɪ tɛma. ⁶Ye n lakɪ mpv nn cɛŋlɔyi.

Pa tɔsəyi siyisilu tɔɔ ké tam tɔɔ ké.

7 ɪ laŋɽe u tɔkəna laŋwakəlle laapaali,
 ɪ tɔka ɪ tɛyi, Tacaa ke ɪ laki naani.
 8 Siyisilu tɔka ɪ tɛyi, sɔɔɔntu fei-ɪ.
 ɪ ka nyəni ɪ kolontunaa kpisuyu.
 9 ɪ haaki kunyɔntunaa ké na ɪ yeki niŋ.
 ɪsɔ laŋɽe heena-ɪ tam tɔ ké.
 Siyisilu toŋ sɔɔsɛyi na yɛlaa tɔyuna-ɪ
 teu.
 10 ɪsayaɔu ná naaki-ɪ ɪlena prááná kpa-ɪ.
 ɪ nyasɛyi ɪ tɛyi kela na ɪ ɪɔki ɪ apalɔtu.
 Asayaɔa kunyulɔyɔ saalɛyi yem ké.

**Tacaa paasəyənə mpa
 pa feina pɔlv tɔ**

113 ɪ sa Tacaa.
 Tacaa tɔmlɛ lataa mɛ, ɪ samɪ-
 ɪ.
 ɪ sa Tacaa hətɛ.
 2 Tacaa hətɛ ɪ yaa pə kraɣaɔu nɔɔnɔɔ tɔ
 na pə polo tam tɔɔ.
 3 Pá sɛɛ Tacaa ke pə kraɣaɔu ilim tɛlɔlɛ
 na pə suna pə tɔtɔlɛ tɔ.
 4 Tacaa ŋmakəla piitimnaa tənaya.
 ɪ teeli kɔŋkɔlvməŋ tɛɛ ɪsɔtɔnɔyɔ.
 5 Ta ɪsɔ Tacaa n feina akpele.
 Nyá tɛaɣalɛ ntɛ hatoo ɪsɔtaa.
 6 N kaŋ nyuyɔ ké na ɪ nyəni
 ɪsɔtɔnɔyɔ na aɛ.
 7 N kusɛyi kunyɔntu ke musuyɔ taa ké,
 na wahala tu ke hute taa.
 8 Si ɪ caɣasɪ prá na nyá yɛlaa kɔpaɣalaa.
 9 N haaki alɔ kaalɔlaya ke tɛyaya.
 Na ɪ lapɪ-ɪ toto laŋhulɔmlɛ nyəŋ
 ke ɪ piya hekv.
 ɪ sa Tacaa.

**Waatu wei lseyɛlt nyəma
 luwa Icipiti tetu taa tɔ**

114 Waatu wei lseyɛlt nyəma
 luwa Icipiti tetu taa tɔ,
 waatu wei Yakɔɔpɔ lɔlvuyɔ nyəma lu pi-
 itim lempɪ tɔm
 yɔyɔtɛlaa mpe pa tɛ tɔ.
 2 Mɔpuyɔ Yuta pəsə Tacaa kɔtaya tɛlate
 na lseyɛlt ná pəsɪ Tacaa tetu.
 3 Teŋku ná-wé na ɪlé ɪ se.

Yaatanɪ pɔyɔ ná mɛla waalt waalt.
 4 ɪlena pɔɔŋ ŋmaa ɪsu ɪwaaŋ,
 na pulasɪ náá ŋmaa ɪsu ɪwɛɛsɪ.
 5 Teŋku, n seeki suwe?
 Yaatanɪ, ná mɛlɛyi waalt waalt suwe?
 6 Pɔɔŋ, mɛ ŋmaaki ɪsu ɪwaaŋ suwe?
 Pulasɪ, mɛ ŋmaaki ɪsu ɪwɛɛsɪ suwe?
 7 Tetu nyáá sele Tacaa ɪsentaa.
 Sele Yakɔɔpɔ ɪsɔ ɪsentaa.
 8 ɪni ɪ pəsəyənə kukpamuyɔ ke lɔlɛ,
 na puw ke lɔm sɛɛlv.

ɪsɔ tike ntɛ teeli tu

115 Tacaa, taa tu-tuyɔ teeli.
 Taa tu-tu yoo.
 Ama tu teeli ke nyá hətɛ.
 Mpi tɔ, n ké kɔpaŋ na tampana tu.
 2 Pepe tɔ ké piitimnaa pɔɔsɛyi si:
 Leyɛ mɛ ɪsɔ ɪni ɪ wɛɛ?
 3 Ta ɪsɔ wɛ ɪsɔtaa ké.
 ɪ laki mpi ɪ sɔɔlaa tɔ.
 4 Ama mpe pa tuy ke wɔlanaa na liyitee
 nna yɛlaa niŋ lupa tɔyɔ.
 5 Pa tuy ɪni ɪ wena nɔɔsɪ, ɪɛ u yɔyɔtɛyi
 natɛlt.
 Pɔcɔ ɪ wena ɪsɛ, u naaki pɔlv.
 6 ɪ wena ŋkraŋŋ, u nukɪ natɛlt.
 Pɔcɔ ɪ wena muna, u nukɪ sɔŋ.
 7 ɪ wena niŋ, u pəsɛyi na ɪ tokina pɔlv.
 Pɔcɔ ɪ wena nɔɔhɛɛ, u tɔŋ.
 Pəyɛle u tu mutɛyi ɪ luyɔ tɛɛ ké mutɔyɔ
 maɣamaɣa.
 8 Mpa pa lukɪ tuy ɪni na prá tɔyɔ-ɪ naani
 tɔ,
 prá wɛɛ ɪsu tuy ɪni.
 9 lseyɛlt nyəma, ɪ petɪ mɛ tɛyi Tacaa,
 ɪni ɪ teŋna-mɛ na ɪ kentiyi mɛ tɔɔ.
 10 Alɔŋ tɛyaya nyəma mɛ ɪ petɪ mɛ tɛyi
 Tacaa,
 ɪni ɪ teŋna-mɛ na ɪ kentiyi mɛ tɔɔ.
 11 Mpa mɛ ɪ nyaŋna Tacaa tɔ, ɪ petɪ-ɪ mɛ
 tɔ.
 ɪni ɪ teŋna-mɛ, na ɪ kentiyi-mɛ.
 12 Tacaa u sɔɔki tá tɔm ke paa pɔcɔ.
 ɪ ká kooli tá tənaya kɔpantɔ ké.
 ɪ ká kooli lseyɛlt nyəma ke kɔpantɔ.

l ká kooli Alɔŋ nyóma ke pa nyəntu.
¹³ l ká kooli kɔpantu ke mpa pa nukəna-
 ɪ tɔ,
 paa səsaa paa piya.
¹⁴ Tacaá í yele na mə lɔlɔŋ huki.
 l la na mə na mə piya í wɛɛ pəyalɛ.
¹⁵ Tacaá wei ɪ lapa isɔtɔnɔyɔ
 na atɛ tɔ í kooli-mɛyɛ kɔpantu.
¹⁶ Tacaá tike tənna isɔtɔnɔyɔ
 ɪlɛna ɪ ha yɛlaa kɛ tetu.
¹⁷ Sɛtaá u pəsəyɪ na pá sɛɛ Tacaá.
 Mpa pa wɛ atɛtɛlɛ taa timpi suma tiyi-
 tiyi tɔ
 Paa pəsəyɪ na pá sɛɛ lɔɔ.
¹⁸ Ama táá sa Tacaá kɛ pə kpaɣav
 nɔɔnɔɔ tɔ,
 haləna tam tɔɔ.
 l sa Tacaá.

**Yulv wei pə yapa səm
 taa tɔ ɪ səlɛmɔyɔ**

116 Ma sɔɔla Tacaá kɛ.
 Mpi tɔ, n nukɪ ma nɔyɔ na ma
 wiinaɔv.
² N kema ŋkpaŋyɔyɔ na ma tɔɔ.
 Maa səlɛmɪ-ŋ kɛ, haləna ma səm.
³ Səm ka tama-m kɔtaɣa kɛ.
 Atɛtɛlɛ sɔyɔntɔ ná pu-m.
 Ma wɛ nəyəsɛɛ na laŋwakəllɛ taa.
⁴ Mɔpɔyɔ ma yáá Tacaá nyá hətɛ.
 Hai, lɔɔ ma wiikina-ŋ sɪ, n waasi-m.
⁵ Tacaá n wɛna suulu kɛ na n siyisaa.
 Ta lɔɔ n kɛ pətɔɔtɛlɛ tu kɛ.
⁶ Tacaá n paasəyənna acamaa kɛ.
 Maa kɛ wahala tu kɛ, na n waasi-m.
⁷ Ma yɔyɔta ma taa sɪ, maa heesi.
 Mpi tɔ, Tacaá lapa-m kɔpantu.
⁸ Nyá yarəna-m səm nɔyɔ taa, na n husɪ
 ma isəlɔm.
 N hasa ma nɔɔhɛɛ tɛɛ.
⁹ Maa tɔ Tacaá nyá isentaa
 kɛ weesuyɔ nyóma tetu taa.
¹⁰ Paa waatu wei maa tɔma sɪ ma kɛ
 wahala tu tɔ,
 na má wɛna naani kɛ.
¹¹ Ma ta maɣasi teu ɪlɛna má tɔ sɪ

paa pəsəyɪ na pá la naani kɛ nɔyɔlɔ.
¹² Isənayá maa lɛɛti Tacaá nyayá
 kɔpantu nti n lapa-m tɔ?
¹³ Maa kpaasi waasuyɔ kəpɔ na isɔ
 na má yaa Tacaá nyá hətɛ.
¹⁴ Maa yoosi nɔyɔ ŋka ma su Tacaá nyá
 tɔyɔ
 nyá yɛlaa isentaa.
¹⁵ Tacaá mpa pa sɔɔla-ŋ tɔ
 pa səm wukɪ-ŋ səsəm kɛ.
¹⁶ Hai, Tacaá, ma kɛ nyá tɛmlɛ tu kɛ,
 nyá pɛɛlɔ pəyalɔ kelɛ má,
 n cɛpa ma kuhəkum.
¹⁷ Maa lá-ŋ nyana tɛmlɛ kɔtaɣa.
 Maa sá-ŋ na má yaa nyá hətɛ.
¹⁸ Maa yoosi nɔyɔ ŋka ma su Tacaá nyá
 tɔyɔ
 nyá yɛlaa isentaa.
¹⁹ Maa la isəna maa siwa tɔyɔ
 nyá təyayá taɣa tɔɔ kɛ Yosalem taa.
 l sa Tacaá.

Piitimnaa tənna saŋ Tacaá

117 Piitimnaa mɛ, í sa Tacaá.
 Yəlaanaa tənna í sami-ɪ.
² Kɔpantu nti ɪ laki-tu tɔ tɔ tɔɔwayá.
 l tampana wɛ tam tɔɔ.
 l sa Tacaá.

Keesɪ mpi Tacaá lapa tɔ

118 l sɛɛ Tacaá, mpi tɔ, ɪ kɛ
 kɔpaŋ.
² Lsɛyɛli nyóma í tɔ sɪ:
 l kɔpantu wɛ tam tɔɔ.
³ Alɔŋ təyayá nyóma í tɔ sɪ:
 l kɔpantu wɛ tam tɔɔ.
⁴ Mpa pa nukəna Tacaá tɔ pá tɔ sɪ:
 l kɔpantu wɛ tam tɔɔ.
⁵ Ma laŋwakəllɛ taa kɛ ma yáá Tacaá
 na í cɔ-m na í waasi-m.
⁶ Tacaá n wɛ ma tɔɔ kɛ, maa nyanɔ pɔlɔ.
 Yulv pəsəyɪ na í la-m wɛ?
⁷ Nyá teŋna-m
 na má naakɪ ma kolontunaa kpisuyɔ.
⁸ Pə kəla teu sɪ yulv í tu Tacaá nyayá
 kpɔlɔyɔ

na mpi ɪ ká petu nyá tɛyi yɛlaa tɔ.
⁹Pə kəla teu sɪ yulu í tv Tacaa nyaya
 kpuɔyɔ
 na mpi ɪ ká petu ɪ tɛyi sɔsaa tɔ.
¹⁰Piitimnaa tɛna ka tama-m ké.
 lle ma tɔɔna-weye Tacaa nyá toŋ taa.
¹¹Paa tama-m ké na pá watɛyi-m.
 lle ma tɔɔna-weye Tacaa toŋ taa.
¹²Paa wata-m ké isu tuŋ seseku.
 Ama pa toŋ tema lɔŋ isu kiisi kɔkɔ.
 lle ma tɔɔna-weye Tacaa toŋ taa.
¹³Ma kolontu nyá, nyá tusaya-m ké sɪ
 má hoti.
 Ama Tacaa ná kɔma na ní waasɪ-m.
¹⁴Tacaa kele ma toŋ na ma samtv
 nyuyɔ,
 nyá yapɛna-m.
¹⁵Siɣisilaa wilitiyi.
 Mpi tɔ, lɔ ha-weye akattu.
 Tampana tɛŋlaa laŋle heewa.
 Mpi tɔ, lɔ yapa-we.
 Tacaa n yapa-tv na nyá toŋ.
¹⁶Tacaa n kusa ŋkralɛŋa na ɪsɔ.
 N lapɛna toŋ sɔsɔɔŋ.
¹⁷Ma kaa tasa sɛm tɔtɔ,
 maa weena weesuyɔ ké.
 Maa keesi Tacaa tɛma tɔm.
¹⁸Tacaa n hɔma ma ŋkpaŋyɔ yáá.
 Ama n ta yele na má sɪ.
¹⁹Í tvɪt-m tampana tɛŋlaa nɔnɔsɪ,
 na má sɔv na má sa Tacaa.
²⁰Tacaa nɔnɔɔ ntv,
 ŋkeye siɣisilaa suvɛna.
²¹Maa se-ŋ ké, mpi tɔ, n cɔ-m
 na ní pɛsɪ ma waasɔlv.
²²Pəle nte ŋmalaa kisaa na pá lɔ tɔ,
 nté tɔ pɛsɛna nteye pəle sɔsɔle.
²³Tacaa nyá kiŋ ke pə luna,
 pə ké piti tɛmlɛ ké.
²⁴Tacaa nyá lapɛna kuyaku kvne.
 Kv ké laŋhulɔmlɛ na ayɔla nyɛŋkv ké.
²⁵Hai, Tacaa, yele na pə lana-tv.
 Hai, Tacaa, ya tá nyɔɔŋ.

²⁶lɔ í kooli kupantv ke wei ɪ kɔŋna
 Tacaa hɛte taa tɔ.
 Hatoo Tacaa tɛyaya ke tɔ kooliyina-
 meye kupantv.
²⁷Tacaa kele lɔ, ɪnɪ ɪ kɔkɔ naakɛna-tv.
 Í tamsɪ acima kɔpɛte na í pona-tɛye
 kɔtaya tɛlate hɛɔyɔ kiŋ*fa*. ^a
²⁸Tacaa, n ké ma lɔ ké maa sa-ŋ.
 Ma lɔ, maa puɔvɪ-ŋ.
²⁹Í see Tacaa.
 Mpi tɔ, n ké kupaŋ,
 na nyá kupantv we tam tɔɔ.

Yontu nti pa saŋna lɔ kɔsɛsɪtv tɔ

119 Leleŋ nɪlaa nté mpa pa tɔntɛ
 tewa
 na pá toŋ isu lɔ kiiu weɛ tɔ.
²Leleŋ nɪlaa nté lɔ kɔsɛsɪtv tɔkɛlaa,
 na mpa pa pɛkɛyi-ɪ na pa lotu tɛna tɔ.
³Pə yɛlaa toŋ lɔ mpaŋ taa ké.
 Paa lakɪ ɪsɔyɔtv natɛɪ.
⁴Tacaa n hulɔ nyá kvɔtvɔtv ké sɪ
 yɛlaa í paasɛna-tɛyi teu.
⁵Hai, lɔ, yele na ma tɔntɛ la teu
 ɪlena má pɛsɪ na má tɔkɪ nyá kiŋ.
⁶Ye ma tɔka nyá kɔsɛsɪtv tɛna,
 ma kaa weena feele.
⁷Pəle ye maa sá-ŋ na lotu kvɔlvmtv
 na má kɔpɛmɛyi nyá kiŋ kupaŋ.
⁸Ma caa ma la nyá luyɔ nyɛntv ké,
 taa lɔ-m tɔkɔpataa.

Nya kɔsɛsɪtv heesɛyi ma laŋle

⁹ɪsɛnaya ifepu ká kɔpɛmɛna tɛnaŋŋ
 tɔntɛ?
 Nyá tɔm tɔkuyɔ taa ké ifepu ká
 kɔpɛmɛna tɛnaŋŋ tɔntɛ.
¹⁰Tacaa, ma pɛkɛyi-ŋ ké na lotu
 kvɔlvmtv.
 Taa yele na má hatɛlɛna nyá kɔsɛsɪtv.
¹¹Ma tɔka nyá tɔm ke teu ke hatoo ma
 taa ké,
 sɪ pə taa kɔɔ na má pɛntɛna-ŋ.

^a118:27 Kvkalɛtv tɛne tɔ huweɛ we tɔm naaleye. Lɛlaa ná tɛlɛsɛyi tɔtɔ sɪ: Í kɔpaya
 tɔyɔ piliŋasɪ ke mə niŋ taa na í caalɔ acima paale. Na í tɔ na ɪ cɔna kɔtaya tɛlate.

12 Tacaa, ma sɛɛ-ŋ.

Sɛɣɛsɪ-m nyá luyɪ nyəntɔ.

13 Maa yɔɔɔɔti kɔlɔm kɔlɔm ké
kɔsəsutu nti n suwa tɔ.

14 Nyá tɔm tɔŋɔyɔ huləsəyi ma laŋle ké
isu má tənna wɛnaw tənna.

15 Ma maɣasəyi nyá kɔtɔtɔtu tɔm ké.
Na má kɔpɛləməyi nyá kɛsɛyəsətu ke teu.

16 Nyá kɔsəsutu ke ma laŋle heəkəna
ma kaa sɔɔ nyá tɔm.

Nya kiiŋ tasəyi-m layatu

17 La nyá tɔmlɛ tu maɣa kupantu
ɪlɛna má wɛɛna weesuyɪ na má tɔki nyá
tɔm.

18 Kuli ma ise na má ná nyá kiiu teu.

19 Ma ké ɪkɔm ke tetɔ taa ké.

Taa ŋmɛsɪ-m nyá kɔsəsutu.

20 Ma sɔɔla nyá kiiŋ ké, na má səkɪ ɪ tɔɔ.
Ma caa ma kɔpɛləmɪ-ɪ paa kuyaku ŋku.

21 N nyaasəyi mpusitunaa ɪsɛcau nyəma
mpa pa hatələyənna nyá kiiŋ tɔyɔ.

22 Keeli ma tɔɔ ké fɛɛle na footuyɪ.

Mpi tɔ, ma tɔka nyá kiiŋ ké.

23 Paa awulumpiya caɣaa na pá
yɔɔɔɔtəyi ma tɔm,

nyá tɔm ke nyá tɔmlɛ tu má, ma
maɣasəyi.

24 Nyá kɔsəsutu heəsəyi ma laŋle ké.

Nti tɔ tasəyənna-m layatu.

Nya kɔsəsutu haaki-m weesuyɪ

25 Ma hota atɛyɛ.

Nyá tɔm í ha-m weesuyɪ isu n ka
yɔɔɔɔtuyɔ tɔ.

26 Ma keəsəyi-ŋ ma kolapələ tɔm.

Sɛɣɛsɪ-m nyá kɔsəsutu tɔm.

27 Hulɔ-m nyá kɔsəsutu tɔŋɔyɔ

na má maɣasɪ nyá teu tɔm.

28 Laŋwakəlle nu-m na má pələyi
ɪsələm.

Kɔsɪ-m isu n ka yɔɔɔɔtuyɔ tɔ.

29 Hatələna-m pɔpɔtɔ.

Hulɔ-m pɛɛlɛ na má tɔŋ nyá kiiu.

30 Tampana mpaav ke ma ləsaa.

Maa tɔŋ nyá kɔsəsutu.

31 Nyá kɔsəsutu ke maa matəna.

Tacaa taa yele na pá liyiti-m.

32 Nyá kɔsəsutu ke ma nukəna teu.
Mpi tɔ, n kula ma ise.

Maa tɔŋ nya kiiu na ma lotu tənna

33 Tacaa hulɔ-m nyá kɔtɔtɔtu mpaav
na má tɔki-tɪ na má tala tənaya.

34 Tacaa ha-m nyəm na má tɔki nyá kiiu
na má tɔŋəyi-kɔ na ma lotu tənna.

35 Yele na má nuuna nyá kɔsəsutu.

Mpi tɔ, ma sɔɔla-təyi.

36 Pona ma huwɛɛ ke nyá kɔsəsutu kiŋ.

Taa pona-yɛyɛ liyitee luluyɪ cɔlɔ.

37 Ləsi ma ise ke kraɪ nyəm tɔɔ.

Taa yele na má paasəna kraɪ nyəm.

Yele na má wɛɛ nyá luyɪ nyəntɔ taa.

38 La nyá tɔmlɛ tu maɣa nti
n ka suwa mpa pa nyaŋna-ŋ tɔ.

39 Ma wɛna fɛɛle sɔyɔntɔ ké.

Taa yele na tɔ maɣana-m.

40 Nti ma nyuləyi səsəm tɔyɔlɛ nyá
kɔtɔtɔtu lapɔ.

N ké siyisilu ké, ha-m weesuyɪ.

Maa tɔki nya kiiu ke

41 Tacaa nyá kupantu í kɔɔ ma tɔɔ
na í ya ma nyɔyɔ isu n suw tɔ.

42 Na má wɛɛna nti maa cɔ ma tɔvɔlaa tɔ.

Mpi tɔ, nyá kuyɔyɔtɔtu ke ma lapa
naani.

43 Taa ləsi tampana tɔm ke ma nɔyɔ taa
təkɔtataa.

Nti n maɣasəyi nyá taa tɔyɔ ma taŋaa.

44 Maa tɔki nyá kiiu ke
paa kuyaku ŋkuyɪ tam tɔɔ ké.

45 Ma caa má tɔna ma təyi.

Mpi tɔ, nyá kɔsəsutu ke ma pɛəkəyi.

46 Maa heeli nyá kɔsəsutu tɔm ke
awulaa,

fɛɛle kaa wɛɛ-m.

47 Nyá kɔsəsutu ke ma laŋle heɛnaa.

Mpi tɔ, ma sɔɔla-təyi.

48 Ma nukəna nyá kɔsəsutu ké.

Ma sɔɔla-təyi.

Ma caa ma maɣasɪ-təyi ma taa ké.

Nyá kusəsutu tɔvɔ-m naani

⁴⁹Tɔɔsi tɔm nti n ka heela nyá tɔmlɛ tu má tɔ tɔ tɔ.

Nti tɔ tɔna-m naani.

⁵⁰Nti tɔ heesəyənə ma laŋlɛ kɛ ma wahala taa.

Nyá tɔm kɔpantu haakəna-m weesuyu.

⁵¹Paa isəcavtɔnaa wɔŋiyi-m

ma ta lu nyá kiiu taa.

⁵²Tacaa ma tɔsəyi nyá lɔŋtaa huɓlɛ tɔm

na pɛ heesəyi ma laŋlɛ.

⁵³Má naaki asayaa mpa pa lɔɔki nyá kiinj tɔ,

pááná kpaaki-m kɛ.

⁵⁴Nyá kiinj tɔm kɛ ma yooki yontu kɛ timpɪ

ma kɛ ukɔm tɔ.

⁵⁵Ma tɔsəyi nyá hətɛ kɛ ahoo

na má tɔkəyi nyá kusəsutu.

⁵⁶Mpi pə kɛ ma nyəm tɔyɔlɛ,

si má tɔkəyi nyá kusəsutu.

Tacaa huɓlɛ we teu

⁵⁷Ma leləyi si ma nyəntu nté si

má təŋ nyá kuyɔɔtɔtu.

⁵⁸Ma wiikina-ŋ na ma lotu tənə,

nyənti ma pətɔtɔlɛ isu n ka suw nyá nɔyɔ tɔ.

⁵⁹Ma huɓ ma mpaav tɔm kɛ ma taa,

nyá kusəsutu kɛ ma caa təŋyɔ.

⁶⁰Ma laki nyá kusəsutu kɛ lɔŋ kɛ təcav.

Ma kaa yeɛ na tɛ leeli.

⁶¹Asayaa katɔsi tama-m kɛ.

Ama maa sɔɔki nyá kiiu tɔ.

⁶²Ma kuləyi ahoo heka na má sá-ŋ.

Mpi tɔ, nya huɓlɛ we teu.

⁶³Ma kɛ mpa pa nyaŋna-ŋ na pá tɔkəyi nyá kusəsutu tɔ pa taaralu kɛ.

⁶⁴Hai, Tacaa, nyá kɔpantu suna tetu.

Seyesi-m nyá kusəsutu.

Tacaa mpa-m si pə tayani-m

⁶⁵Tacaa n lapa kɔpantu kɛ nyá tɔmlɛ tu maya,

isu n ka yɔyɔtɔyɔ tɔ.

⁶⁶Seyesi-m ləmayasɛ kɔpana na nyəm.

Mpi tɔ, ma tema ma taa na nyá kusəsutu kɛ.

⁶⁷Lɔŋ ilɛ ye n ta hɔ ma ŋkraŋyɔv maa tɔkəyi nyá tɔm.

Ama nɔɔnɔɔ ma təŋəyi nyá kiinj.

⁶⁸N kɛ kɔpaŋ kɛ na kɔpantu latu.

Huɓ-m nyá luyɔ nyəntu.

⁶⁹Isəcavtɔnaa pilisiyi-m kɛ na pa kaloolaya.

Ama ma tɔka nyá kusəsutu kɛ na lotu kulɔmtu.

⁷⁰Pa ləmayasɛ taa toowaya isu nim.

Ulena máa huɓləsəyi laŋlɛ na nyá kiiu.

⁷¹Pə wɛ teu si pɛ pasa-m kɛ.

Ulena má cəkəna nyá kusəsutu.

⁷²Nyá nɔyɔ taa kusəsutu kələ-m teu kɛ wɔla na liyitee wontu tuutuuma.

Tacaa, nyá huɓlɛ siyisaa

⁷³Nyá niŋ ŋmana-m.

Ha-m laɣatu na má kpeɓmənə nyá kusəsutu.

⁷⁴Mpa pa nyaŋna-ŋ tɔ pa naa-m na pa laŋlɛ huɓləməyi.

Mpi tɔ, nyá nɔɔsi suw kɛ ma teeləyi.

⁷⁵Tacaa, ma nyəmá si nyá huɓlɛ siyisaa kɛ.

Nyá tampana təŋyɔv tɔ kɛ n pasa-m.

⁷⁶Nyá kɔpantu í heesi ma laŋlɛ

isu n ka suw nyá tɔmlɛ tu maya nɔyɔ tɔ.

⁷⁷Huɓ-m si n sɔɔla-m na pɛ ha-m weesuyu.

Mpi tɔ, nyá kiiu kɛ ma laŋlɛ heəkəna.

⁷⁸Pɛ liyiti isəcav nyəma mpa pa muɣuluyɔ-m mɔsɔŋ tɔ.

Mpi tɔ, nyá kusəsutu tɔm kɛ ma mayasəyi ma taa.

⁷⁹Mpa pa nyaŋna-ŋ tɔ pá kɔɔ ma kiŋ

na pá cəkəna nyá kusəsutu.

⁸⁰Maa la nyá luyɔ nyəntu na lotu kulɔmtu.

Uɛ feɛle kaa tɔyɔ-m nyá kiinj.

Tacaa fitiyi-m kolontunaa katōsi

⁸¹ Ma taŋa nyá nyɔɔyɔ yarɔ ke tətɛyɛtɛyɛ.

Nyá tɔm ke ma tɛɛlɔyɪ.

⁸² Ma ise tɛŋna nyá nɔyɔ suw kiŋ kɛ́, na má pɔɔsɛyɪ sɪ pɔlee kɛ́ n ka heesi ma laŋle?

⁸³ Ma tɔnyɔɔ cuka kpasɪ kɛ́ isɪ kɔŋle ke nyɔɔsɪ taa.

Ma kaa sɔɔ nyá kusɛsɪtu tɔɔ.

⁸⁴ Kuyɛɛŋ isɛnaya pɛ kaasa nyá tɛmlɛ tu ma?

Waatu wei kɛ́ n ká huuna mpa pa tɔyɔ-m wahala tɔ?

⁸⁵ Isɛacɔvɔnɔna huliɔyina ma nɔyɔ tɔɔ kɛ́ pɔɔŋ,

paɔ tɛŋyɪ nyá kiiu ke paɔ pɛɔɔ.

⁸⁶ Nyá kusɛsɪtu tɛna kɛ́ kusiyisitu kɛ́.

Pa tɔyɔ-m wahala ke musɔŋ kɛ́, waasi-m.

⁸⁷ Pa kaya pa hu-m na pá ku-m ɪle maa lɔɔki nyá kusɛsɪtu.

⁸⁸ Ha-m weesuyɪ ke nyá kupantu tɔɔ, ɪlena ma tɛŋ nyá kusɛsɪtu.

Tacaa, pɛ tɛna pɛ laki-ŋ tɛmlɛ

⁸⁹ Hai, Tacaa, n we tam tɔɔ kɛ́.

Nyá tɔm caya teu ke isɔtaa kɛ́.

⁹⁰ Kupantu nti n laki tɔ tu tɛŋ.

Nyá suna tetu na tɛ nyɔɔwa teu.

⁹¹ Nyá kusɛsɪtu tɔɔ kɛ́ pɛ tɛna pɛ caya teu ke saŋa.

Mpi tɔ, pɛ tɛna pɛ laki-ŋ tɛmlɛ.

⁹² Ye ma laŋle taa heena nyá kiŋŋ,

maa lepa ma wahala taa kɛ́.

⁹³ Ma kaa sɔɔ nyá kusɛsɪtu.

Ntɔyɪ n haakɛna-m weesuyɪ.

⁹⁴ Ma kɛ́ nyá nyɛŋ kɛ́, waasi-m.

Mpi tɔ, nyá kusɛsɪtu ke ma pɛɛkɔyɪ.

⁹⁵ Asayaa cɛŋyɪ-m kɛ́ sɪ pa kuyɔ-m.

Paɔ na mpɔ nyá kusɛsɪtu ke ma keŋna ŋkpaŋŋ.

⁹⁶ Ma nawa tɛma kupana tɛna tɛnasɪ.

Ama nyá kusɛsɪtu fɛi tɛnaya.

Nyá kiŋŋ kɛla tuŋ ke leleŋ

⁹⁷ Ma sɔɔla nyá kiiu ke sɔsɔm kɛ́.

Kɔ tɔm ke ma mayasɔyɪ kuyɛɛŋ tɛna.

⁹⁸ Nyá kusɛsɪtu haaki-m lɛmayasɛɛ na pɛ́ kɛli ma kolontunaa.

Mpi tɔ, tɛ we ma kiŋ ke tam tɔɔ kɛ́.

⁹⁹ Ma tɛɛ ma sɛyɛsɛlaa tɛnaya nyɛm.

Mpi tɔ, nyá kusɛsɪtu ke ma mayasɔyɪ.

¹⁰⁰ Ma tɛɛ kukpatɛlaa ke lɛmayasɛɛ.

Mpi tɔ, ma tɔka nyá kutɔtɔtu.

¹⁰¹ Ma kisa mpaɔŋ isayɔŋ taa tɔntɛ

sɪ má pɛsɪ na má tɔki nyá tɔm.

¹⁰² Maa hatɛlɔyɛna nyá kusɛsɪtu.

Mpi tɔ, nyá sɛyɛsɔyɛna-m.

¹⁰³ Nyá tɔm we leleŋ ke ma tantahaav taa kɛ́.

Tɛ kɛla tuŋ ke leleŋ ke ma nɔyɔ taa.

¹⁰⁴ Nyá kusɛsɪtu pɛsɔyɛna-m nyɛntu na má kisiyɪ pɔpɔtu tɛna.

Tacaa tɔm kɛ́ fɛtɛla

¹⁰⁵ Nyá tɔm wenna isɪ fɛtɛla ke ma nɔɔhɛ tɛɛ

na pɛ́ naaki ma mpaav taa.

¹⁰⁶ Ma tuuki sɪ maa tɔki nyá kusɛsɪtu.

Maa la isɪ ma tuuwa tɔ.

¹⁰⁷ Tacaa, pɛ pasa-m teu kɛ́.

Ye le na má weena weesuyɪ isɪ n yɔyɔtɔyɔ tɔ.

¹⁰⁸ Hai, Tacaa, mu ma sɛlɛmuyɔ isɪ kusɔɔ.

Sɛyɛsɪ-m nyá kusɛsɪtu.

¹⁰⁹ Ma weesuyɪ we asola taa kɛ́ tam kɛ́.

Ama ma kaa sɔɔ nyá kiiu tɔm.

¹¹⁰ Asayaa nyɛki-m katōsi kɛ́.

Ama maa hatɛlɔyɛna nyá kusɛsɪtu.

¹¹¹ Nyá kutɔtɔtu ke-m kupantu sɔsɔɔntu ke tam tɔɔ kɛ́,

tɛ heesɔyɪ ma laŋle.

¹¹² Ma tu ma taa sɪ má tɛŋ nyá kusɛsɪtu*fa*

haləna ma səm. ^a

Tacaa ké ma tentu

¹¹³Ma taa kraana ataa na a waali yəlaa ké.

Ama ma sɔɔla nyá kiiu.

¹¹⁴Nyaɣale ma kpɔɔɔyɔ tətule na ma kentulu.

Nyá kuyɔɔtɔtu ke ma teeləyi.

¹¹⁵Asayaa me í hatələna-m.

lɛna má tɔki ma lɔɔ kiij.

¹¹⁶Te-m isu n ka suw nyá nɔɔɔ tɔ na má hiki weesuyu.

Nyaɣa ma teeləyi, taa tu-m fɛele.

¹¹⁷Wɛɛ ma tentu na pɛ ya ma nyuyɔ.

lɛna ma paasəna nyá kusəsutu ke tam tɔɔ má taa heese.

¹¹⁸N tɔɔnɔɔyi mpa paa tɔnɔɔyi nyá kusəsutu tɔɔɔ.

Mpi tɔ, pa tɔsuyɔ u waasəyi pɔɔɔ.

¹¹⁹N lɔɔki ate asayaa tənaya isu hute.

Pə tɔɔ ké ma sɔɔla nyá kusəsutu.

¹²⁰N tu nyá sɔɔɔntu ke ma taa na ma tɔnuyɔ seliyi,

na má nyaɣna nyá huɔle.

Tacaa kele ma tentu

¹²¹Ma tɔka nyá kiiu na nyá siyisuyu ké.

Taa pɛti-m ma ηmakəlla.

¹²²Su nyá tɔmlɛ tu maya nɔɔɔ si n ká sənə-m.

Taa yeɔle na kalampaani nyəma muɣulu-m.

¹²³Ma taɣa nyá nyuyɔ yapu.

Ma taɣa akaitu nti tɔ tɔm n suwa nɔɔɔ tɔ

na ma ise tɛɣ.

¹²⁴La nyá tɔmlɛ tu maya kɔpantu,

na n seɣesi-m nyá kusəsutu.

¹²⁵Ma ké nyá tɔmlɛ tu ké, ha-m layatu na má nyí nyá kusəsutu.

¹²⁶Tacaa pə talaa si n la pɔɔɔ.

Pa yɔkəyi nyá kiiu ké.

¹²⁷Pə tɔɔ ké ma sɔɔla nyá kusəsutu na pɛ kəli wɔla kɔpampaɣ.

¹²⁸Pə tɔɔ ké ma nyənəyi nyá kutɔtɔtu tənaya kusiyisitu na ma taa kraakəna pɔpɔɔ.

Ma caa ma tɔɣ nya kiiu

¹²⁹Nyá kusəsutu ke kɔpampantu ké pə tɔɔ ké ma tɔnɔɔyi-ti.

¹³⁰Nyá tɔm cəkənaɔ kɔɣna nyaaləm ké tɔ haaki layatu ke mpa pa laɣa-ti tɔ.

¹³¹Ma liki nyá tɔm ké na hiluyu.

Mpi tɔ, ma wena nyá kusəsutu nyɔɔɔyi ké.

¹³²Keesi nyá ise na ma tɔɔ na n nyənɔ ma pətɔɔtələ,

isu n lakuyɔ mpa pa sɔɔla nyá hətɛ tɔ.

¹³³Nyá tɔm í tu-m naani.

Taa yeɔle na isayatu natəli tɛ pəsi-m.

¹³⁴Waasi-m, yəlaa caaki pa ηmakələyi-m.

lɛna ma tɔki nyá kusəsutu.

¹³⁵Nyá isentaa í hetəna nyá tɔmlɛ tu maya teu.

Seɣesi-m nyá kusəsutu.

¹³⁶Waatu wei ma naaki si paa tɔkəyi nyá kiiu tɔ

ma lukiyi isəɔm ké.

Tacaa kiiu siyisaa

¹³⁷Hai, Tacaa, n ké siyisilu ké,

na n tɔnɔɔyi tampana ke nyá huɔle taa.

¹³⁸Nyá kusəsutu siyisaa ke na tɔ ké tampana.

¹³⁹Waatu wei ma naaki ma kolontunaa sɔɔki nyá tɔm tɔ,

páana sɔsɔna kraaki-m ké.

¹⁴⁰Nyá tɔm lapa tɔ tɔmlɛ.

Na nyá tɔmlɛ tu má, ma sɔɔla-ti.

¹⁴¹Maya səkpeɔl ké,

na nɔɔɔɔɔ u caaki-m.

Ama ma ta sɔɔ nyá kusəsutu tɔɔ.

¹⁴²Nyá siyisuyu ké tam nyəɣku ké,

^a119:112 119:112 *Loona kane ka teləsvyɔ lapa kate. Lɛlaa na teləsvyɔ si ma kaasəyi ma ti si má tɔɣ nyá kusəsutu. Mpi tɔ, tɔ kawaɣa u tɛɣ.*

na nyá kiiu ke tampana.

¹⁴³ Lanwakälle na nəyəsəe pə hika-m.

Ama ma lanle heəkəna nyá kiin.

¹⁴⁴ Nyá kusəsutu siyisina tam tɔɔ.

Ha-m layatu na má wəena weesuyu.

**Ma mayasəyi nyá kusəsutu
təm ke ahoo təna**

¹⁴⁵ Ma yaaki-ŋ na ma lotu tənaya.

Tacaa cɔ-m lena má tɔki nyá kusəsutu.

¹⁴⁶ Ma yaaki-ŋ, waasi-m.

lena ma tɔki nyá kusəsutu.

¹⁴⁷ Ma kuləyi na pəcɔ pə nyaali

na má sələmi si n waasi-m.

Ma taŋna teelvɔ ke nti n ká yɔɔtɔ tɔ.

¹⁴⁸ Maa kpəki ɛsələ, haləna pə nyaali

na má mayasi nyá təm.

¹⁴⁹ Tacaa n ke kɔraŋ ké, ɛle nu ma nəɔɔ,

na n ha-m weesuyu ɛsu n suwa tɔ.

¹⁵⁰ Mpa pa huliyi ɛsəyatɔ waali tɔ pa
kpəyetaa,

na pá hatələyənə kiiu.

¹⁵¹ Hai, Tacaa, n kpətəna-m ké

na nyá kusəsutu tənə ké tampana.

¹⁵² Hatoo lɔŋ ke ma nyəmá si

n su nyá kusəsutu ke tam tɔɔ.

Tacaa ya-m nyá kɔpantu tɔɔ

¹⁵³ Nyənɔ ma wahala na n waasi-m.

Mpi tɔ, maa sɔki nyá kiiu.

¹⁵⁴ Yoona ma nəɔɔ na n ya-m,

na n ha-m weesuyu ɛsu n yɔɔtɔyɔ tɔ.

¹⁵⁵ Asayaa kaa na nyɔyɔ yapu.

Mpi tɔ, paa pəkəyi nyá kusəsutu.

¹⁵⁶ Hai, Tacaa, nyá sɔlɔyɔ tɔɔwaya.

Ha-m weesuyu ɛsu n mayasaa tɔ.

¹⁵⁷ Ma kolontunaa na ma kɔnyɔntɔlaa
tɔɔwaya.

Maa hatələyənə nyá kiin.

¹⁵⁸ Ma taa kraakəna waali lulaa

mpa paa təkəyi nyá təm tɔɔ.

¹⁵⁹ Tacaa nyənɔ ma sɔla nyá kusəsutu
ké.

ɛle ha-m weesuyu ke nyá kɔpantu tɔɔ.

¹⁶⁰ Nyá təm kite nté tampana,

na nyá siyisuyu kiin tənə we tam tɔɔ.

Tacaa kiiu sɔllaa heesaa ké

¹⁶¹ Awulumpiya tɔyɔ-m wahala ke
musɔŋ.

Ama nyá kɔyɔɔtɔtɔ tike ke ma seliyina.

¹⁶² Ma lanle heəkəna nyá nəɔɔ suw ké.

ɛsu wei i hika wenav sɔsɔm tɔ.

¹⁶³ Ma taa kraakəna pəpətɔ ké,

na ma nyənəyi-təyi acaalətɔ.

Ama nyá kiiu ke ma sɔllaa.

¹⁶⁴ Paa kuyaku ŋku təm naatosom-

pɔɔlaya ke ma seeki-ŋ.

Mpi tɔ nya kiin siyisaa ké.

¹⁶⁵ Mpa pa caaki nyá kiiu tɔ pa heesaa
ké.

Wahala nəɔɔɔ u makəna-wə.

¹⁶⁶ Hai, Tacaa, ma teelvɔ nté si n ká
ya-m,

na ma tɔka nyá kusəsutu.

¹⁶⁷ Ma tənəyi nyá kɔtɔtɔtɔ ké,

na ma sɔla-təyi teu.

¹⁶⁸ Ma tɔka nyá kɔtɔtɔtɔ ké na nyá
kusəsutu.

Mpi tɔ, n naaki ma mpaŋ tənaya.

Tacaa nu ma wula

¹⁶⁹ Hai, Tacaa, nu ma wula

na n ha-m layatu ɛsu n suw tɔ.

¹⁷⁰ Nu ma wiinav na n waasi-m

ɛsu n suw nəɔɔ tɔ.

¹⁷¹ Ma nəɔɔ í kraali nyá samtɔ.

Mpi tɔ, n seyesəyi-m nyá kusəsutu.

¹⁷² Ma nsəmle í yoo nyá nəɔɔ suw təm.

Mpi tɔ, nyá kusəsutu ke kusiyisitu ké.

¹⁷³ Kusɔ nyá niŋ na n waasi-m.

Mpi tɔ, nyá kɔtɔtɔtɔ ke ma ləsaa.

¹⁷⁴ Hai, Tacaa, nyá yapu tɔɔ ké ma səki

nyá kiiu heesəyənə ma lanle.

¹⁷⁵ Yele má wəena weesuyu na má sá-ŋ,

na nyá huɔle waasi-m.

¹⁷⁶ Ma ké cɔɔɔ ké ɛsu heu kɔlepɔ,

pəkɔ nyá təmle tu má.

Mpi tɔ, maa sɔki nyá kusəsutu.

**Wei pa suu tɔm ke
mɔsvɛŋ tɔ ɪ sɛləmɔvɔ**

120 Yosalem kpaɔ yontu.
Tacaɔ nyaya ma wiina ma
laŋwakəlle waatu
na í nu ma nɔvɔ.
²Tacaɔ waasi-m yɛlaa pɔpɔtɔnaa
na tɔsvlaa niŋ taa.
³Kawaaya yaa kasəyaya ŋkaya
nsəmle kutɔsəle ká ha-ŋ yaa tu kɔna-ŋ?
⁴Mpi tɔ haaki-ŋ tɔvɔle yoolu
nyəma kɔsɛŋtɛɛ na mamala.
⁵Ma ké wahala tu ké.
Mpi tɔ, ma na Mesɛki tetu nyəma kpaɪ
nyəma tɔ wenna.
Ketaa tetu nyəma coka tɛɛ ké ma wɛɛ.
⁶Hatoo lɔŋ ke ma wɛ mpa
pa taa kraakəna heesvɔvɔ tɔ pa tɛ.
⁷Heesvɔvɔ ke ma sɔɔlaa.
Ama ye ma yɔvɔtəyɪ heesvɔvɔ tɔm,
yoou ke mpe pa caaki.

Awe pəsəyɪ na í tem?

121 Yosalem kpaɔ yontu.
Ma kɔsa ise na má nyənəyənə
pɔvɔŋ tɔɔ.
Leyɛ ma waasvɔvɔ ká luna?
²Tacaɔ nyá larəna isɔtaa na atɛ.
Nyá kiŋ ke waasvɔvɔ ká luna.
³N kaa tisi si pɛ tuuli nyá yulɔ nɔvɔhəle.
N feŋiyi nyá yulɔ tɔɔ ké nn heesəyɪ.
⁴Tacaɔ n feŋiyi lseyɛli tɔɔ ké,
tom ɪ kaaki-ŋ, pəyɛle nn tooki.
⁵Tacaɔ nyá feŋiyina nyá yulɔ tɔɔ.
Nyá wenna ɪ waali na n kentiyi-ɪ.
⁶Ilim kaa cɔɔsi nyá yulɔ ke ilim taa.
Pɛɔvɔ isɔvɔ ná kaa cɔɔsi-ɪ ahoo.
⁷Tacaɔ n ká paasəna nyá yulɔ weesuyɪ.
Na n feŋ ɪ tɔɔ ké isayavɔ təna taa.
⁸Tacaɔ n ká feŋ nyá yulɔ kulvɔvɔ waatu
na ɪ tate waatu
ke pɛ kraɔavɔ nɔvɔvɔ tɔ, na pɛ polo tam
tɔɔ.

Yosalem tɔɔ kupantv kooluyɔ

122 Tafiiti Yosalem kpaɔ yontu
nti tɔ wɛ
yonyoolaa nyvɔvɔ tu yontunaɔ taa
tɔvɔɔɔ.
Ye pa tɔma si tɛ polo Tacaɔ təyaya taa,
ma laŋhulɔmle wɛ sɔvɔvɔntv.
²Yosalem, nyá nɔvɔkeelasi ke tɔ səŋaa.
³Yosalem ɪcatɛ nyá, pə ŋma-ŋ teu ké,
na n tamsa teu təkpeyɛkpeye.
⁴Nyá taa ké Tacaɔ kpeka lseyɛli nyəma
kpaaki
na pá saŋ Tacaɔ hətɛ isu pa kiiu wɛɛ tɔ.
⁵Tənaɔ Tafiiti təyaya nyəma
kawulaya kumlee wɛɛ
na pá caki a tɔɔ na pá huɔki tɔm.
⁶Í sɛləmɪ lɔɔ si:
Yosalem heesi.
Mpa pa sɔɔla-ŋ tɔ,
pa laŋá í heena heesvɔvɔ ŋku.
⁷Heesvɔvɔ ɪ wɛɛ nyá koloosi taa
na tɔcayanaɔv ke nyá teesi kupansi taa.
⁸Ma sɔɔlaa si heesvɔvɔ ɪ wɛɛ nyá taa ké
ma teetvnaa na ma taapalaa pa tɔɔ.
⁹Tá lɔɔ Tacaɔ təyaya tɔɔ ké
ma kooliyi si pɛ cəyana-ŋ.

Mpa pa pasa pa ti tɔ pa taŋvɔvɔ

123 Yosalem kpaɔ yontu.
Ma kɔsa ma ise na má
nyənəyɪ Tacaɔ nyá wei
nyá tɔcayale wɛ isɔtaa tɔ.
²Teitei isu təmle nyəma
apalvnyəma nyənsvɔvɔ pa caa niŋ
na alvnyəma ná nyənəyɪ pa too nyəŋ
tɔ,
mɔvɔvɔvɔ tá ise keesəna tá lɔɔ Tacaɔ nyá
tɔɔ.
Haləna waatu wei ɪ ká wɛɛna tá
pətɔvɔtəle tɔ.
³Tacaɔ nyənɪ tá pətɔvɔtəle.
Hai, nyənɪ tá pətɔvɔtəle.
Mpi tɔ, kutvɔvɔ kəla-tvɔvɔ puu.
⁴Isəcavɔvɔnaa wɔŋa na
təhɔntaa footvɔvɔ nu-tvɔvɔ.

Tacaa we ta waali

124 Tafiiti Yosalem kpaɔ yontu.
lseyɛli nyɔ́ma í tisi si:

- Ye Tacaa ní taa wɛɛ tá waali.
- ²Ye Tacaa ní taa wɛɛ tá waali, awe ka waasa-tɔyɔ waatu wei yɛlaa kota tá tɔɔ tɔ.
- ³Paa lipa tá tənaya na tá ise ke waatu wei pa pááná huu tá tɔɔ tɔ.
- ⁴Ye Tacaa ní taa wɛɛ tá waali. Pusi lum ka lipa-tɔyɔ na pə hola tɛɛna-tu.
- ⁵Hola toŋ nyəna ani a ka tɔyɔ-tɔyɔ.
- ⁶Tɔ sɛɛ-ŋ Tacaa n ta tu-tɔyɔ pa kela taa isu tɔyɔnaya tɔ.
- ⁷Tɔ fitaa ké isu sumaya fituyɔ ka kpalɔ apai taa tɔ. Apai pɛlaa na táá fiti.
- ⁸Tacaa nyá ŋmawa ate na isɔtaa. Nyá waasəna-tu.

Mpa pa lapa Tacaa ke naani tɔ

125 Yosalem kpaɔ yontu.
Mpa pa tɔyi Tacaa ke naani tɔ

- pa we ké isu Siyɔŋ puɔ, ku nyəyəlɔyi.
- Ku nyɔɔ toŋ ke tam tɔɔ ké.
- ²Pɔɔŋ tɔwa Yosalem icate ke heku ké. Mɔpuɔ Tacaa n tɔwa nyá yɛlaa ke heku, ke pə kpaɔɔ nɔɔnɔ tɔ, haləna tam tɔɔ.
- ³N kaa tisi si asaya í tɔyɔ kawulaya ke kupama tɔɔ. Pɔ́ taa kɔɔ na pɔ́ hɔ-wɛyɛ isayatu lapu taa.
- ⁴Tacaa yele na pə caɔana-tu isu tɛv lakɔyɔ ilim mpɔtəŋ tɔɔ tɛtu tɔ.
- ⁵Tacaa kpiisi asaya na mpa pa laki mpi pə ta siyisi tɔ. Heesɔyɔ í wɛɛ lseyɛli nyɔ́ma taa.

Wula pəsa lanɣhulɔmle

126 Yosalem kpaɔ yontu.
Waatu wei Tacaa məŋna mpa

- pa kuuwa Siyɔŋ tɔ, pə lapa-tɔyɔ isu toosee.
- ²Mɔpuɔ tá láná hulɔmaa na tɔ wonɔ na tɔ wonɔ na tɔ wonɔ. Na tɔ wiliti akautɔ kawilitaya. Ulena piitimnaa yɔyɔtəyi si: Tacaa lapa-wɛyɛ kupantu sɔsɔɔntu.
- ³Tacaa lapa-tɔyɔ kupantu sɔsɔɔntu, tə we lanɣhulɔmle taa ké.
- ⁴Tacaa, məŋná tá yɛlaa mpa paa ku-uwa tɔ isu ilim mpɔtəŋ tɔɔ lɔɔŋ.
- ⁵Mpa pa tuuki pa tawa na isəlum tɔ, paa kɔna akautɔ kawilitasi ké.
- ⁶Wei ɪ kraakəna mətutuuna ke taale na wula tɔ, ɪ ká səyɛli ɪ məhɔwa na í mələyi təyaya na akautɔ kawilitasi.

Ye Tacaa ɪ ta ŋma təyaya

127 Salɔmɔŋ Yosalem kpaɔ yontu.

- Ye Tacaa í ta ŋma təyaya, ka ŋmalaa təna lɔkəna láná ké.
- Ye Tacaa ta feŋ icate tɔɔ, tə feŋlu lɔkəna lanɣle ké.
- ²Í kuləyi tefemle na í tooki tapule, na í laki si í hiki mə tɔyɔnaya tɔ, í lɔkəna lanɣa ké.
- lɔɔ haaki mpɔ tɔtɔyɔ ɪ sɔllaa ké paa pa tɔŋna tom.
- ³Piya kena wenav mpi Tacaa haaki si caanaa tɔ, pa kasəyaya nté.
- ⁴Piya mpa yulu hika ɪ ifepile waatu tɔ, pa wɛɛ ké isu yoolu kɔɔka taa nyəmə.
- ⁵Leleŋ nulu nté yulu wei ɪ suula pə té nyəmə ke ɪ kɔɔka tɔ. l kaa nyana ɪ kolontunaa ke waatu wei ɪ yɔyɔtəyənə-wɛyɛ icate nɔɔnɔyɔ tɛɛ tɔ.

Tampana təŋlaa təcaɣanav

128 Yosalem kpaɣ yontu.
 Leleŋ nulɔv nté nyá wei n
 nyaŋna Tacaa
 na ń təŋ ɪ mpaɣŋ taa tɔ.
²Nyá laŋle heekəna nyá niŋ təmlɛ.
 Nyá taa heewa na ń waaki.
³Nyá alb we nyá təyaɣa taa ké isu leseŋ
 tɔɣv kulɔlvɔv.
 Na nyá piya náá we tətɔɔle isu Olifi
 tuŋ.
⁴Mpɔɣv pə kooliyi kupantu ke
 wei ɪ nyaŋna Tacaa tɔ.
⁵Tacaa koolɛe ká luna Siyɔŋ taa na á
 tii nyá tɔɔ.
 N ká ná Yosalem təcaɣanav.
 Haləna nyá weesuɣu tənaya.
⁶N ká ná nyá piya piya.
 Pəyele na lseyelɪ nyəma heesi.

Pa lapa-m isayatu ke səsəm

129 Yosalem kpaɣ yontu.
 lseyelɪ í tisi si:
 Kolontu lapa-m isayatu ke səsəm ke ha-
 too ma pəcaatu.
²Kolontu lapa-m isayatu ke səsəm ke ha-
 too ma pəcaatu yáá.
 Ama ɪ ta pəsɪ-m ké.
³ɪ mapa ma siyile taa,
 na cacaasi hənti.
⁴Tacaa ke siyisulu ké.
 ɪ sɛta asayaɣa ŋmusɪ ke sɛtəyi sɛtəyi.
⁵Pa tənə mpa paa caaki Siyɔŋ tɔ
 fɛɛle í kpa-we na pá pəsəna pa waalı.
⁶Pá wɛɛ isu kutuluŋ tɔɔ nyutu nti tɔ
 wɔləyi
 na tɛ ta tu puɔa tɔ.
⁷Tu suyi tɔ kpesəlv ŋkute.
 Pəyele tu takɪ tɔ həkɔlv ke ŋkɔlvɔv.
⁸Mpa pa tɛekəna Siyɔŋ taa tɔ í taa sɛɛ-
 we si:
 Tacaa í kooli-meyɛ kupantu.
 Tɔ sɛeki-mɛ na Tacaa həte taa.

Tacaa wiinav ke laŋwakəlle səsəle taa

130 Yosalem kpaɣ yontu.
 Hai, Tacaa, ma we pɔɣv
 səsəŋku taa ké na má yaaki-ŋ.
²Tacaa nu ma nɔɔ.
 Ke ŋkraŋŋ na ń nu ma wiinav.
³Ye n ka sukaya isayatu ke nyá taa,
 Tacaa, awe ka wena weesuɣu?
⁴Ama nyá tənəna isayatu husɔvɔ
 si pá nyaŋna-ŋ.
⁵Tacaa nyaɣa ma tɛɛləyi na
 má taŋa nyá kuyɔɔtɔtɔ.
⁶Tacaa nyaɣa ma tɛɛləyi na pá kəli isu
 taŋlaa tɛɛlvɔv tanaŋ tɔ.
 ɛɛ, pə kəla isu taŋlaa tɛɛlvɔv tanaŋ tɔ.
⁷lseyelɪ nyəma í tɛɛli Tacaa.
 Mpi tɔ, Tacaa kəna kupaŋ.
 Pəcɔ ɪ sɔɔlv puɔa tam si í waasi.
⁸Tacaa ká hetəna lseyelɪ nyəma
 ke pa isayatu tənəna taa.

Ma taa fɛi kalampaani ləmayasəle

131 Tafiiti Yosalem kpaɣ yontu
 nti tɔ we
 yonyoolaa nyɔvɔv tu yontunaa taa
 tɔɔlvɔ.
 Tacaa, ma taa fɛi kalampaani
 ləmayasəle yaa isəcav huwɛɛ.
 Maa pɛekəyi səsəntɔ yaa mpi pə tɛɛ-m
 tɔ.
²ɪ sɔ í pona pooluŋ.
 Ma we tɔpamm ké isu pəyaɣa ŋka
 ka cɛpa həte tɔɔv ka too niŋ taa.
 Ma we tɔpamm ké isu pəyaɣa ŋka ka
 cɛpa həte tɔ.
³lseyelɪ nyəma í tu Tacaa ke naani
 ke pə kraɣav nɔɔnɔv tɔ, haləna tam tɔɔ.

Tafiiti ɪcəte Siyɔŋ taa timpi Tacaa wɛɛ tɔ

132 Yosalem kpaɣ yontu.
 Tacaa, tɔɔsi Tafiiti na ɪ
 wahalanaa tənəna tɔɔ.
²Tafiiti unɪ ɪ yɔɔtənəna na í tuuna Tacaa,

na í su Yakərv ləɔ toŋ tu inəyi nɔɔɔ si:
³Ma kaa suv ma te na
 má hənti ma kvhəntvɔv tɔɔ.
⁴Ma kaa yele na tom kaa-m,
 yaa ma isəhutu yoosina təma.
⁵Haləna má hiki Tacaa ke lonte
 na Yakərv ləɔ toŋ tu inəyi təcəyalə.
⁶Tə nuwa pa yɔɔta ləɔ atakaa tɔm ke
 lfəlata tətɔ taa.
 Tə mayana-i Yaaa tətɔ hɔɔɔlvɔv taa.
⁷Tə polo Tacaa təcəyalə.
 Tə lɔŋ ɪ nɔɔhɛ təsulə.
⁸Tacaa kulɪ na í kɔɔ nyá təhɛsəle.
 Nyana nyá teeli atakaa.
⁹Nyá kətələa í suu nyvɔv yarpɔv isɪ
 wontu
 na nyá tampɔna tɔŋlaa wilitina
 laŋhɔlvmlə.
¹⁰Nyá təmlə tu Tafiiti tɔɔ,
 taa lɔ wei n ləsaa tɔ.
¹¹Tacaa təma Tafiiti ke heelɔvɔv na
 tuunav.
 l kaa məlti waalɪ.
 l tɔma si: Nyá tapvɔv tɛɛ pəyayə ke
 maa su nyá kawulayə kumte tɔɔ.
¹²Si ye nyá pəyalaa tɔka ma nɔɔɔ
 pɛɛlvɔv
 na kvəsəstɔv nti ma sɛyɛsəyi-wɛ tɔ,
 pa pəyalaa ká lɛɛtəyənə pa kawulayə
 kumte tɔɔ ké tam tɔɔ.
¹³Tacaa sɔɔləna na í ləstɪ Siyɔŋ
 si ɪ lakɪ ɪ təcəyalə.
¹⁴Na í tɔ si: Ma təhɛsəle nté tam tɔɔ.
 Maa caya tə taa. Mpi tɔ, ma sɔɔla-tɛyɛ.
¹⁵Maa la kvpantv ke Siyɔŋ na má cɛlɛ-i
 mpi pu ha-i weesuyɔv tɔ.
 Na má ha ɪ kvnyəntɔnaa ke tɔyɔnaya
 ŋka paa nyulɪ tɔ.
¹⁶Maa kooli kvpantv ke ma kətələa.
 Na ma tampɔna tɔŋlaa náy wilitina
 laŋhɔlvmlə.
¹⁷Maa la na Tafiiti lɔlvɔv taa tu la
 wulav sɔɔɔ.
 Ma təma tayənvɔv ke fətəla ke wulav
 wei ma ləsaa tɔ.
¹⁸Maa suu wulav kolontunaa ke fɛɛlɛ.

Ama wulav ntenuyɔv ká muɔtɪ kəkɔ.

**Taapalaa cakvɔv
təntəmlə tɔ pə we teu ké**

133 Tafiiti Yosalem kvav yontu.
 Waatv wei taapalaa cakvɔv
 təntəmlə tɔ,
 pə we teu ké, na pə we leleŋ.
²Pə we ké isɪ pa pələ sɔɔsvɔŋ nim ke Aləŋ
 nyvɔv taa,
 na pə kpe ɪ tantvɔv tɔɔ na pə tii ɪ
 tokonaa luyɔ.
³Pə we ké isɪ cɔɔv lukvɔvɔna Hɛəmɔŋ
 pɔvɔv tɔɔ
 na kv kpeŋ Siyɔŋ tɔ.
 Mpi tɔ, tənaya Tacaa koola kvpantv
 na í haaki weesuyɔv ke tam tɔɔ.

**Tacaa təmlə nyəma
mɛ mə tənə í samɪ-i**

134 Yosalem kvav yontu.
 Tacaa təmlə nyəma mɛ mə
 tənə í sɛɛ-i.
 Mə tənə mpa mɛ ɪ səŋa ɪ təyayə taa ke
 ahoo tɔ í sɛɛ-i.
²Í kraasɪ mə niŋ na Tacaa təyayə tɔɔ
 na í sɛɛ-i.
³Tacaa wei ɪ lapa atɛ na isɔtaa tɔ
 í koolu-ŋ kvpantv na Siyɔŋ.

Tacaa kele sɔɔɔ

135 Í sa Tacaa.
 Í sa Tacaa hətɛ.
 Tacaa təmlə nyəma mɛ í samɪ-i.
²Mpa mɛ ɪ wɛ Tacaa ləɔ təyayə taa
 na ɪ taya tɔɔ tɔ,
³Í sa Tacaa.
 Mpi tɔ, ɪ ké kvpaŋ.
 Í yoonə ɪ hətɛ taa,
 pə taya pɔlv, ɪ ké kvpaŋ.
⁴Yakərv ke Tacaa ləsaa.
 lɛyɛlɛ ke ɪ pəsa ɪ nyəm.
⁵Ma nyəmá si tá ləɔ Tacaa n ké sɔɔɔ,
 n kələ tuŋ tənə.
⁶Paa mpiyi n caaki, n lakɪ-wəyi.
 Paa isɔtaa na atɛ.

Paa tenkuna taa, paa lumaj səsəwəj təna taa.

⁷Nyá kraasəyəna isəjmuntu ke tetu təw, na n̄ tisiyi calanaa na tev, na n̄ ləsəyi heelim ke pə təsule taa.

⁸Nyá kuna Icipiti kancaalaya apalu-piya.

Paa yəlaa nyənsi, paa təla nyənsi.

⁹Na n̄ lá kəkələ nyəmnaa na piti təma ke Icipiti taa,

sɪ pə səyəsɪ Icipiti wulav na ɪ nyəma.

¹⁰N yoonna piitimnaa paɣalə, na n̄ kv awulaa tojtunaa.

¹¹Isu Amolii nyəma wulav Sihon, na Pasaŋ nyəma nyəŋ Hoki, na Kanaaŋ awulaa təna.

¹²Ulena n̄ há pa tetunaa ke lseyelɪ nyəma na tɛ pəsɪ pa nyəntu.

¹³Tacaa nyá hətə yaakɪ tam təw kɛ.

Luləŋ luləŋ ka təsəyɪ nyá təw.

¹⁴Mpi tə, Tacaa n̄ ká hʊvna nyá yəlaa kɛ.

N ka weena nyá təmle nyəma pətətəle.

¹⁵Piitimnaa tuŋ nté liyitee na wula.

Yəlaa lupəna-ɪ na pa niŋ.

¹⁶Tuŋ unɪ ɪ wena nəsɪ, u yɔɔtəyɪ. l wena isə u naakɪ.

¹⁷l wena ŋkpaŋŋ, u nukɪ natəlɪ.

l tu feina feesiŋ ke ɪ nəsɪ taa.

¹⁸Mpa pa luki tuŋ unɪ na pa təna mpa pa tɔyɪ-ɪ naani tə, pá wɛɛ isɪ tuŋ unɪ.

¹⁹lseyelɪ nyəma mə í sɛɛ Tacaa.

Aləŋ luləyɪ nyəma mə mí sɛɛ-ɪ.

²⁰Lefii nyəma mə í sɛɛ Tacaa.

Mpa mə mə nyaŋna-ɪ tə í sɛɛ-ɪ.

²¹l̄ sa Tacaa ke Siyəŋ taa.

l̄ samɪ-ɪ Yosalem timpi ɪ wɛɛ tə.

l̄ sa Tacaa.

lseyelɪ nyəma waasulə kookalɪ

136 l̄ sa Tacaa, mpi tə, ɪ kɛ kupaŋ kɛ.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

²l̄ sɛɛ ləw wei ɪ kəla tuŋ təna tə.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

³l̄ sɛɛ Tacaa wei ɪ kəla tá caanaa təna tə.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

⁴l̄ tike ɪ lakəna kəkələ nyəmnaa səsəwəj.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

⁵lunɪ ɪ lapəna isətənyɪ na nyəm.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

⁶lunɪ ɪ pəna tetu ke lum təw.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

⁷lunɪ ɪ lapəna isətənyɪ səsəwəj.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

⁸l̄ lapa ilim sɪ pə tɔyɔ kawulaya ke ilim taa.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

⁹lunɪ ɪ lapəna isətə na isətənyɪ sɪ sɪ tɔyɔ kawulaya ke ahoo.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

¹⁰lunɪ ɪ kuna Icipiti apalu-piya kancaalaya kulɔlasi.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

¹¹lunɪ ɪ ləsəna lseyelɪ nyəma ke Icipiti nyəma hekv.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

¹²l̄ toma səsəwəj ke ɪ hulaa.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

¹³lunɪ ɪ faɣana tenku kuvsem ke calɪ.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

¹⁴l̄ lapa na lseyelɪ nyəma tə tenku unɪ ɪ hekv taa.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

¹⁵lunɪ ɪ təŋsəna Icipiti wulav na ɪ yoolaa ke lum.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

¹⁶lunɪ ɪ tiikina ɪ yəlaa ke wulaya tetu taa.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

¹⁷lunɪ ɪ yoonna awulaa səsaa.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

¹⁸lunɪ ɪ kuna awulaa toŋ nyəma.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

¹⁹Amolii nyəma wulav Sihon ke ɪ kowa.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

²⁰Na í kv tətɔyɔ Pasaŋ wulav Oki.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

²¹Ulena í cela lseyelɪ nyəma ke awulaa mpe pa tetu.

Mpi tə, ɪ kupantu we tam təw kɛ.

22 Na té pəsi ı təmle nyéma krancoou.

Mpi tɔ, ı kɔpantu we tam tɔɔ ké.

23 ı ta sɔɔ tá tɔɔ ké saa wei
pa felayaa-tuyɔ nɔɔhɛ tɔ.

Mpi tɔ, ı kɔpantu we tam tɔɔ ké.

24 ıni ı yarəna-tuyɔ tá ɲmakəllaa niɲ
taa.

Mpi tɔ, ı kɔpantu we tam tɔɔ ké.

25 ıni ı haana kɔɲmaɲmam tənaya
tɔɔɔnaya.

Mpi tɔ, ı kɔpantu we tam tɔɔ ké.

26 ı sa ısɔtaa ısɔ,

Mpi tɔ, ı kɔpantu we tam tɔɔ ké.

ıseyeli nyéma ke Papiloni pɔɔɔ nɔɔɔ

137 Tu we Papiloni pusi nɔɔɔ na
té caɣaa.

Saa wei tɔ tɔɔsəyi Siyɔɲ tɔɔ, ılena té
wiiki.

2 Na té pusi tá cəməɲ na təna tuɲ.

3 Tənaya mpa pa kuu-tu tɔ pa tɔɲaya-tu
si:

ı yoo-tuyɔ yontu.

Tá caallaa caakaya laɲhulɔmlɛ yontu
na pá tɔɲ-tu si:

ı yoo-tuyɔ Siyɔɲ yontu.

4 ısənaya tu yoo Taaɔa yontu ke
tetu kraı nyəntu taa?

5 Hai, Yosalem, ye ma sɔɔ nyá tɔɔ,
ma niɲ ntɔɔɔɲ ı sɔɔ ma tɔɔ.

6 Ye ma ta tɔɔsi Yosalem nyá, nyá tɔɔ,
yaa nyá tɔm u huləsəyi ma laɲle,
ma nsəmle ı matəna ma tantahaav.

7 Taaɔa, taa sɔɔ mpi ltəm nyéma lapa tɔ.
Mpi tɔ, kuyanɲku kolontunaa tii Yosalem
tɔɔ tɔ.

Pa tɔɲaya ké si kpiisi, kpiisi na ı kpeɲna
kite.

8 Papiloni nyá, pu kpiisi-ɲ nɔɔɔnɔɔ.
Leleɲ nulu nté wei ı ká ıleɛti-ɲ
ısayatu nti n lapa-tu tɔ.

9 Leleɲ nulu nté wei ı ká kra nyá piya
na ı naɲti-səyi kukpamuyɔ tɔɔ tɔ.

Ma sa-ɲ na ma lotu təna

138 Tafiiti yontu.

Taaɔa, ma sɛɛ-ɲ na ma lotu

təna.
Nu ma kuyɔɔtɔtu, ma yoo-ɲ yontu ke
ısɔtaa tɔɲtɔnaa ısentaa.

2 Ma luɲiyi nyá təsɛɛle naɲɲ nyənte taa
ké nyá kɔpantu na nyá tampana tɔɔ.

Mpi tɔ, n lapa na nyá nɔɔsi siw té
na pá tɛɛ pə təna.

3 Waatu wei ma yaa-ɲ tɔ n cɔ-m,
na ı tu-m apalutu na tɔɲ.

4 Taaɔa, ate awulaa təna ká sɛɛ-ɲ.
Waatu wei paa nu nyá nɔɔɔ taa tɔm tɔ.

5 Paa sa nyá təma na pá yooki si:
Taaɔa teeli tɔɔwa sɔsɔm.

6 Taaɔa we ısɔtaa ké,
na ı naaki mpa pa pasəyi pa tu tɔ.

Na ı loosiyi kalampaaɲi nyéma ke
pooluɲ na ı nyəma-we.

7 Ye ma we laɲwakəlle taa,
nyá haakəna-m weesuyi.

Paa ma kolontunaa pááná ká kra ısəna,
n ka waasi-m ké.

8 Taaɔa n ká la-m mpu,
nyá kɔpantu fei tənaya.

Taa ıɔ mpi n ɲmana nyá niɲ tɔ.

Taaɔa, n nyəma-m teu

139 Tafiiti yontu nti tə we
yonyoolaa

nyuyɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

Taaɔa, n nyənəyi too ma taa ké na ı
nyəma-m.

2 Ye ma caɣaa, n nyəmá,
yaa ma kulaa, n nyəmá.

N naaki too pooluɲ ke
ma huwɛɛ ké na ı nyəma-ye.

3 N nyəmá waatu wei ma tɔɲ yaa ma
həntaa tɔ,

n nyəmá ma mpaɲ təna tətətete.

4 Paa ma ta kulita nɔɔɔ n tɛma nti
ma caa yɔɔtuyɔ tɔɔɔ nyəm tɛɛɛɛɛɛ.

5 N we ma waalı na ma ıɔɔ ké,
na ı tənəyi nyá niɲ ke ma tɔɔ.

6 N nyəma-m na pə tɛɛ caasa.
 Ma laŋle huluma katatəlaya.
 Maa cəkəyənə pə tənaya.
 7 Leyə maa polo na má hatələnə nyá
 ləmayasee
 yaa leyə maa se na má tɛɛ na ń kaa na-
 m?
 8 Ye ma kra isətəa n wɛ tənə,
 ye ma hənta atətəle taa,
 nyá taa nyá tike.
 9 Paa ma kula huntu na ma polo ilim
 təlule,
 yaa ma tɛsa tɛŋku na ma caya tənə.
 10 Nyá niŋ kɛ n ká tiikina-m tənə,
 na ń kra-m na nyá ntəyɔŋ.
 11 Paa ma tɔma si: Səkrɛtuyv takı-m.
 Ahooná pəsəyi nyaaləm kɛ, na pə
 cəɔna-m.
 12 Səkrɛtuyv mayamaɣa ta kɛ-ŋ pulv.
 Ahoonaa ki-ŋ kɛ isu ilim,
 na səkrɛtuyv náa wɛɛ-ŋ isu nyaaləm.
 13 Nyá lapənə ma yulv pilimile
 na ń luv-m ma too lotu taa.
 14 Ma sɛɛ-ŋ, mpi tɔ, ma kɛ
 kuymanmam mpi pə tewa təyɔ.
 Nyá kulaputv wɛ teu,
 ma nyəmə hírvuyv teu.
 15 Waatv wei n ŋmaakaya-m ŋməlav
 taa
 na ń luvki-m ma too lotu taa tɔ,
 ma tənuyv ta kɛ-ŋ pulv kuyməsəm.
 16 Waatv wei pə taa ŋmayata-m tɔ n
 naakaya-m,
 halı n ŋmaa nyá takəlaya taa kɛ kuyɛɛŋ
 wei n ha-m tɔ
 na í ta caaləta.
 17 Hai, ləɔ, maa cəkəyənə nyá
 ləmayasee.
 A tɔwaya pə tu fɛi.
 18 Paa ma kaləyi-yɛ a kəla pəyale kɛ
 kanyəŋa pɛɛ.
 Paa ma kalaa na ma kukalətv tɛ, ma
 kaa tɛ-ŋ cəkənəv.
 19 Hai, ləɔ, ma kooliyi si ń kv asayaa.
 Hatələnə-m yulvuklaa mpe.

20 Təm isayatu kɛ nyá kolontunaa
 yɔyɔtəyi nyá tɔɔ,
 na pá kprakəyi nyá hətɛ na pá looliyina.
 21 Tacaanə maa taa kraana mpa pa taa
 kraana-ŋ təyɔ.
 Maa caaki mpa pa kuləyi nyá tɔɔ tɔ.
 22 Ma taa kraana-wɛyɛ na pə tɛɛ mpələ.
 Ma nyənəyi-wɛyɛ ma kolontunaa kɛ.
 23 Hai, ləɔ, nyənı ma taa na ń cəkənə ma
 lotu.
 Mayasi-m na ń cəkənə ma huwɛɛ.
 24 Nyənı, yaa ma wɛ mpaav isayav taa?
 Tiiki-m nyá mpaav tam tɔɔ nyənkv taa.

Yulv wei pa suuki təm tɔ ı sələmuyv

140 Tafiiti yontu nti tə wɛ
yonyoolaa

nyuyv tu yontunaa taa təyɔɔ.
 2 Tacaanə waasi-m yələa asayaa niŋ taa,
 na ń kenti-m musuytunaa.
 3 Isayatu kɛ pa mayasəyi pa taa,
 na pá pɛəkəyi yoo kɛ paa kuyaku ŋku.
 4 Pa niisiyi pa nəɔsi isu tuma.
 Akala sətə wenna pa ntompee tɔɔ.
 5 Paasənə-m na má taa hoti asayaa niŋ
 taa.
 Tacaanə kenti ma tɔɔ kɛ musuytunaa mpa
 pa
 caa-m pɛtuyv tɔ pa tɔɔ.
 6 Kalampaani nyəma nyəpa-m katəka.
 Pa nyəpa-m ŋmusı na puluy kɛ ma
 mpaav taa si pa kraaki-m.
 Ulenə pá si kuvuhum kɛ mpaav nəyɔ.
 7 Tacaanə, nyayale ma ləɔ,
 kɛ ŋkraŋŋ na ń nu ma wiinav.
 8 Tacaanə ləɔ, nyayale ma nyuyv təyətɛ
 tɔŋ nyəntɛ.
 N kentiyi ma nyuyv tɔɔ kɛ yoo waatv.
 9 Taa la asayaa luyv nyəntv,
 pəcɔ taa yelɛ na pa kuvayasəm lá
 na pə kɔɔ na pá hɔ pa ti.
 10 Mpa pa tama-m tɔ,
 pa isayatu í hoti pa nyɔɔŋ taa.
 11 Pə pəli-wɛyɛ kəkə mamala.
 Pə tusi-wɛyɛ kəkə taa.
 Pə pɛti-wɛyɛ puyv sɔɔɔv taa.

Pá taa tasa kuluyú.

¹²Nóólelej nyóma í taa caya tetu taa.

Paa tóyóni asayaa na musuytunaa ké,
heesuyú fei.

¹³Ma nyamá teu si Tacaá huókəna
wahala nyóma təm ke teu

na í haaki kunyóntunaa ke siyisuyú.

¹⁴Tacaá, tampana təŋlaa ká sana nyá
həte

na siyisilaa caya nyá isentaa.

Tacaá feŋ ma kuyóyótutu tó

141 Tafiiti yontu.

Tacaá ma yaaki-ŋ, kóó ləŋ ke
ma sənau.

Ke ŋkraŋuyú na í nu ma nəyó ke waatu
wei ma yaaki-ŋ tó.

²Ma sələmuuyú í kra nyá kiŋ isu tulaalu
nyóosi,

na ma niŋ kraasuyú wəe-ŋ isu taanaya
kuhau.

³Tacaá feŋ ma nəyó tóó,

taŋ ma ntompee.

⁴Taa yele na má huóki si má la isayatu.
Yaa ma na isayalataa tó laki tasəkəle
təma.

Pəyele ma taa tu niŋ ke pa acima taa.

⁵Ye siyisilu marəna-m,
kupantu ke í caana-m.

Paa í hōma ma ŋkraŋuyú,
pə wə ké isu nim ke ma nyuyú taa,
ma kaa kisi.

Asayaa isayatu kaa sənsi ma sələmuuyú.

⁶Pó peti pa huulaa ke kukpaməŋ taa.
Uena pá nu ma kuyóyótutu.

Mpi tó, tə wə teu.

⁷Teitei isu pa haluyú na pá fakí tetu tó,
muyú ta muwa ka səyóti atətəle
nənyóyó*fa*.^a

⁸Tacaá ləó, nyá tóó ké ma kəsəyi ma
ise,

nyaya ma tuyi kpuuyú, taa yele na má
sí.

⁹Kenti-m katósi nsi pa nyəki-m tó,
na asayaa mpe pa kucopum.

¹⁰Asayaa í hoti pa mayamaya pa puluŋ
taa,

na máa fiti.

Tacaá kele wahala tu kpuuyú tətəle

142 Tafiiti yontu nti tə wə
yonyoolaa

nyuyú tu takəlaya taa tóyó.

Sələmuuyú ŋku í ka sələma kukpamuyú
puyú taa tó.

²Tacaá ma wiikina-ŋ na nəyó səsaya,
na má təkəyi-ŋ niŋ na ma nəyó.

³Nyaya ma huləyi ma kusələmətu,
na má huləyi-ŋ ma laŋwakəlle.

⁴Paa ma ləwa apalutu,
nyá nyəmna ma təpote.

Pa nyəpa-m katóka ke
mpaau ŋku maa təŋ tó ku taa.

⁵Nyənü ntóyóŋ tóó na í ná nəyólu ta nyə-
m.

Ma kpuuyú tətəle lepa-m.
Nəyólu u nəyəsəyi ma təm.

⁶Tacaá nyaya ma yaaki.
Ma yóyótəyi si nyayale ma kpuuyú
tətəle,

nyayale ma paa tete ke weesiŋ nyóma
tetu taa.

⁷Ke ŋkraŋŋ na í nu ma wula.
Mpi tó, ma kəla ícantu.

Ya-m ma wahala tulaa niŋ taa.
Pə taya pulu, pa kəla-m toŋ.

⁸Ləsi-m ma saləka taa, na má sá nyá
həte.

Waatu wei n ká la-m kupantu tó,
siyisilaa ká tu-m heku.

Tacaá taa yaa-m nənyóyó

143 Tafiiti yontu nti tə wə
yonyoolaa

nyuyú tu yontunaa taa tóyó.

Tacaá nu ma sələmuuyú,

^a141:7 Kukalətu tənə tə taa, teləsəlaa fei nəyó kulumaya. Paa wei na í kuteləsutu ke.

ke ηkpaηη na η nu ma wiinau.
 Mu ma sələmnyu ke nyá kupantu na nyá
 siyisuyu tɔɔ.
²Taa yaa nyá tɔmlɛ tu maya nɔnɔɔ.
 Mpi tɔ, nɔɔɔɔ ta siyisi nyá isentaa.
³Ma wena kolontu na í tɔyɔ-m wahala.
 Í feləyi-m ateyɛ.
 l caaləyi-m si má wɛɛ səkpetuyɔ taa,
 isu mpa pa tema səpɔ tɔ.
⁴Ma apalɔtu hoowa ma taa ké,
 na ma laakali pəsi.
⁵Ma tɔsəyi lɔηtaa kuyeyɛ tɔ ké,
 na má mayasəyi nyá tɔma tɔna tɔm,
 na má huuki nyá niη tɔma tɔɔ.
⁶Ma kraasəyi niη ke nyá isentaa ké.
 Ma wɛ nyá isentaa ké isu tetɔ nti tɔ
 kawa tɔ.
⁷Hai, Taaɔa, cɔ-m lɔη.
 Ma tala ma tənaya ké.
 Taa ha-m siyile, tɔfɔ,
 ma wɛɛki isu atetɛle taa svllaa.
⁸Heeli-m si n we teu ke hatoo tanaη tɛɛ.
 Mpi tɔ, ma peta-η ma təyi.
 Yele na má nyi mpaau ηku kv taa maa
 tɔ tɔ.
 Pə taya pulɔ, nyá tɔ ké ma səlɔməη
 kraaki.
⁹Hai, Taaɔa, waasi-m ma kolontunaa
 niη taa.
 Nyá cɔɔɔɔ ma pɛəkəyi kpulɔyɔ tɔyɔ.
¹⁰Seyesi-m nyá luyɔ nyəntɔ lapɔ.
 Mpi tɔ, n ké ma lɔɔ ké.
 Nyá Feesuyɔ kupan̄ku í tiiki-m mpaau
 kuhulɔmnyu taa.
¹¹Taaɔa ha-m weesuyɔ ke nyá hətɛ tɔɔ.
 Ləsi-m lan̄wakəlle taa ké nyá siyisuyu
 tɔɔ.
¹²Wakəli ma kolontunaa ke nyá
 kupantu tɔɔ.
 Yele na ma ηmakəllaa tɔna le.
 Pə taya pulɔ, ma ké nyá tɔmlɛ tu ké.

Wulav sələmnyu

144 Tafiiti yontu.
 Ma sɛɛ Taaɔa.
 Nyayale ma kɔkpaɔnyu.

Nyá faləsəyənə ma niη na ma mpee ke
 yooɔ tɔɔ.
²Ma kupantu latɔ na ma tɛɔɔsələ toη
 nyəntɛ nté nyá.
 N ké ma waasulɔ na ma hetulɔ.
 Nyayale ma kpante na má tɔyɔ-η
 kpulɔyɔ.
 Na η tɔyi yəlaa ke ma niη taa.
³Taaɔa, yulɔ nté we na η caaki ɪ tɔm?
 Yaa yulɔ pəyaya nté awe na η
 paasəyənə-ke?
⁴Ka ké heelim ké na ka weesuyɔ náá we
 isu
 isotom tɛkuyɔ tɔ.
⁵Taaɔa lumsi ɪsɔtɔnyu na η tii,
 na η tokina pulasi na sí mu kɔkɔ.
⁶La na tɛv ηmeləsi na η yasɪ ma
 kolontunaa.
 Tɔ-wɛyɛ nyá nyəmá na pá yá yem yem.
⁷Loosi nyá niη na ɪsɔtaa na η heti-m,
 na η ya-m kraɪ nyəma mpa pa we isu
 lum
 sɔsɔm tɔ pa asola taa.
⁸Kaloolaya ke pa nɔɔsi yɔyɔtəyi,
 na pá kraasəyi pa niη ntɔyɔη na pa
 tuukina pəpɔtɔ.
⁹Hai, lɔɔ, maa yoo-η yontu kɔfatɔ,
 na má sa-η ηmusɪ naanwə cəmyɔ tɔɔ.
¹⁰Nyá waasəyənə awulaa.
 Nyá yarəna nyá tɔmlɛ tu Tafiiti ke
 layate nɔyɔ taa.
¹¹Heti-m na η ya-m kraɪ nyəma niη taa.
 Kaloolaya ke pa nɔɔsi yɔyɔtəyi,
 na pá kraasəyi pa niη ntɔyɔη na pá
 tuukina pəpɔtɔ.
¹²Ta pəyalaa í wɛɛ isu tuη wei ɪ we
 tawa taa
 na í puki ɪ pɛcaatu tɔ.
 Ta pɛɛlaa í wɛɛ isu lɔɔ tɛsɛɛle akelenaa
 mpa pa lapa kacɔka ke teu tɔ.
¹³Tá kpeηɪ í suna tɔyɔnasɪ nsi si tɔna,
 na tá tɔla náá hukiyi sɔsɔm
 na a we tuutuuma ke tawa taa.
¹⁴Tá naaη ɪfalɛɛ alɔnyənə í lɔlɔyi.
 Wahala nɔɔɔɔ, yaa kolontunaa í taa
 kuu-tɔ.

Wula í taa wee tá hapæe tɔɔ.

¹⁵Lelej nulaa nté yɛlaa mpa pa wena
pə tənaya mpu tɔ.

Lelej nulaa nté mpa pa lɔ kele Tacaa
tɔ.

Tacaa kawulaya ké tam tɔɔ nyəŋka

145 Tafiti samtu Yontu.

Hai, maa sa ma lɔɔ,
nyayale ma wulav.

Ma yɔɔtəyɛ nɔ́ hətə tɔm ke tam tɔɔ.

²Paa kuyaku ŋkuyɔ maa saŋɔ-ŋ,
na má puyuləyɛ nɔ́ hətə ke tam tɔɔ.

³Tacaa Nyayale sɔsɔ na í mvna samtu,
nyá sɔsɔntu fei tənaya.

⁴Paa lulɔyɔ loŋa ŋka ká puyuləyɛ nɔ́
təma

na ká kraaləyɛ nɔ́ kookalənaa.

⁵Maa yɔɔtɔ nɔ́ sɔsɔntu na nɔ́ teu
sɔsɔm tɔm

na má yooki nɔ́ sɔsɔntu yontu.

⁶Paa yɔɔtɔ nɔ́ toŋ sɔsɔŋ tɔm,
na máá keesi nɔ́ sɔsɔntu tɔm.

⁷Paa tɔɔsɔ nɔ́ kupantu sɔsɔntu tɔm,
na pá yɔɔtəyɛ nɔ́ siyisuyɔ tɔm na
kawilitaya.

⁸Tacaa n ké pɛleɛ tu ké, na pətɔtəle tu.
Nn mvɔ́ páná ke lɔŋ, pɛɔ nɔ́ kupantu
tɔɔwa.

⁹Tacaa n laki kupantu ke yɛlaa tənaya,
na í wena nɔ́ kuŋmanɔmam təna
pətɔtəle.

¹⁰Hai, Tacaa, nɔ́ təma təna ká sa-ŋ ké,
na nɔ́ tampana təŋlaa náa sɛ-ŋ.

¹¹Paa yɔɔtɔ nɔ́ kawulaya teu tɔm,
na pá kraali nɔ́ toŋ tɔm.

¹²Na pá huləna yulɔ piya ke nɔ́ toŋ
na nɔ́ kawulaya teeli sɔsɔ tɔm.

¹³N tɔki nɔ́ kawulaya ke tam tɔɔ ké,
na nɔ́ ŋmakəluyɔ náa we paa pəlee.
Tacaa n tɔkəyɛ nɔ́ nɔɔsɔ stɔ ke teu ké.
Nyá kulapɔtu taa ké nɔ́ kupantu
naakəna.

¹⁴Tacaa n teŋ hotilaa ké,
na í siyisiyɛ mpa pa pama tɔ.

¹⁵Nyaya yɛlaa təna tekiyɛ

na í haaki-weyɛ tɔɔnaya ke pə waatu.

¹⁶Nyá kuliyina nɔ́ niŋ,

na í celəyɛ weesiŋ nyəma ke pa
kuɔnyuləm.

¹⁷Tacaa n siyisa nɔ́ kulapəle təna taa
ké,

na í ké pɛleɛ tu ke nɔ́ təma təna taa.

¹⁸Tacaa n we mpa pa yaaki-ŋ
na isəle kuɔseemle tɔ pa kiŋ ké.

¹⁹Na í laki mpa pa nyaŋna-ŋ tɔ pa
kuɔsɔləm.

N nuɔki pa wula ké, na í yaɔki-we.

²⁰Tacaa n paasəyəna mpa pa sɔla-ŋ
tɔɔɔ,

na n wakələyɛ asayaa təna.

²¹Ma nɔɔɔ í yoo Tacaa nɔ́ samtu tɔm
na paa yulɔ wei í saŋ nɔ́ hətə naŋŋ
nyəntə

ke paa kuyaku ŋkuyɔ tam tɔɔ.

Tacaa kele acamaa kentulu

146 í sa Tacaa.

Maa sa Tacaa.

²Nyaya maa sa ma weesuyɔ təna.

Maa puyuləyɛ-ŋ ma weesuyɔ tənaya.

³l taa ha mə təyɛ yɛlaa sɔsaa,
pa ké yɛlaa ké. Paa pəsəyɛ yulɔ nyuyɔ
yapɔ.

⁴Pa weesiŋ teŋ ké na pá tayamɔ tetu ke
pəsuyɔ,

na pa təma wena a pɛ paa tɔwa tɔ á
saali yem.

⁵Lelej nulɔ nté wei ɪ nyənəyɛ Yakəpɔ
lɔɔ ké ɪ waasulɔ

na í teɛləyɛ ɪ lɔɔ Tacaa tɔ.

⁶lɔɔ nɔ́ lapəna isɔtaa na atɛ,

na teŋku na ɪ taa nyəm təna.

Yulɔ pəsəyɛ na í tu-ŋ naani ke tam tɔɔ
ké.

⁷N tayanəyɛ mpa pa muɔuliyɛ tɔ pa
tɔmnaa.

N haaki nyɔɔtɔnaa ke tɔɔnaya.

N hetəyɛ mpa pa hɔkaa tɔ.

⁸Tacaa nɔ́ kuliyina yulɔmaa isɛ.

N siyisiyɛ mpa pa pama tɔ.

N sɔla siyisilaa.

9 Tacaa nyá kentiŷina caŷalaa tɔɔ,
 na ń paasəŷəna suluwaa na leelaa.
 Ama n wakələŷi mpi pə pələ asayaa tɔŷi
 tɔ.
 10 Tacaa tɔki kawulaya ke tam tɔɔ ké.
 Hai, Siyɔŋ nyəma me mə lɔɔ we tam tɔɔ
 ké.
 Í sa Tacaa.

lɔɔ pəsuyu tɔm

147 Í sa Tacaa.
 Mpi tɔ, pə we teu ké si tɔ sa tá
 lɔɔ.

Nyá samtu we leleŋ ké na tɔ laku
kupantu.

2 Tacaa taŷanəŷi Yosalem ke ɲmav.
 N kpeŷeliŷi lseyeli nyəma mpa paa ku-
 uwa tɔ.

3 Nya heesəŷəna laŋwakəlle nyəma
 laŋa,
 na ń həkəŷi pa hiŋnaa.

4 Nyá kaləŷəna isətulɔŋasi nyuyɔ,
 na ń ha paa ŋkayə ka həte.

5 Ta lɔɔ n ké sɔsɔ ké, nyá toma fei
 tənaya,
 pəɔ nyá nyəm fei keesuyɔ.

6 Tacaa n kusəŷi mpa pa pasəŷi pa ti
 tɔŷɔ.

Ama n tisiŷi asayaa ke ate.

7 Í see Tacaa ke nyá na təmle na Yontu.
 Í sa ta lɔɔ na cəmuyɔ.

8 N waasəŷi isɔŋmuntɔ ke isətɔnuyɔ tɔɔ.
 N taŷanəŷi teu si ku nu tetu tɔɔ.

Na ń laku na nyutu nyɔɔki pɔɔŋ tɔɔ.
 9 N haaki huntɔ wontu ke tə tɔŷɔnaya,
 na ń caləŷi katəkətəŋ piya ke saa wei si
 wiiki tɔ.

10 Tacaa nn yɔɔləŷəna kraŷanəŋ
 kpelekpeka nyəŋ,
 pəɔ yoolu toma ta ke-ŋ pulɔ.

11 Ama mpa Tacaa caaki tɔŷɔle mpa pa
 nyaŋna-ŋ
 na pá teeləŷi nyá kupantu tɔ.

12 Yosalem nyəma me í sa Tacaa.
 Siyɔŋ nyəma í sa mə lɔɔ.

13 Mpi tɔ, lɔɔ nyɔɔsəŷəna mə kampɔnaa
 kɔkaləsəŋ
 na í kooliŷi-meyɔ kupantu ke mə ɔcate
 taa.

14 Lɔɔ haana mə tetu ke heesuyɔ,
 na í haaki-meyɔ tɔŷɔnaya kupanŋka.

15 Lɔɔ yɔŷɔtəŷəna nti ɪ caaki tɔŷɔ tetu
 tɔɔ,
 na ɪ tɔm təŋ ləŋləŋ.

16 Lɔɔ yeki na teu tɔmpɛɛ kraakpraacav
 hotiyi, na á
 hulɔmaa isu heeŋ huntɔ, na teu lum ki-
 iki ate na pə

hulɔmaa isu tɔluma.
 17 Na lɔɔ pətəŷi teu tɔmpɔŋ ke ate na a
 watu kpa.

Nɔŷɔɔ ɪ pəsəŷi na ɪ səŋ a nikaya taa.
 18 Lɔɔ yɔŷɔtəŷi ulena tɔmpɔŋ unɪ í hoo.

ɪ laku na heelim ma, ulena lum kpe.
 19 Lɔɔ heela ɪ yələa ke ɪ tɔm.

ɪ su ɪ kiŋ na kusəsutu ke lseyeli nyəma.
 20 Lɔɔ tá la mɔuyɔ piitim napəli.

Pəɔ piitim napəli pə ta nyi lɔɔ kɔtɔtɔtɔ.
 Í sa Tacaa.

Tacaa samtu ke isəttaa na ate

148 Í sa Tacaa.
 Í samɪ-ɪ hatoo isətɔnuyɔ taa,
 í samɪ-ɪ hatoo isəttaa.

2 Isəttaa tillaa me mə tənə í sa lɔɔ,
 lɔɔ yoolaa me mə tənə í samɪ-ɪ.

3 Ilim na isətɔ í samɪ-ɪ,
 isətɔlɔŋasi me mpa í tee kəkɔ tɔ í samɪ-ɪ.

4 Isəttaa isətɔnəŋ me í sa lɔɔ,
 na lumnaa mpa me ɪ we isətɔnuyɔ tɔɔ tɔ
 mu samɪ-ɪ.

5 Pa tənaya mɔɔ pá sa Tacaa həte.
 Mpi tɔ, lɔɔ yɔŷɔtəna na pə ŋma-me.

6 Lu ɪ suna-meyɔ mə lona ke tam tɔɔ,
 ɪ su-meyɔ kiŋ, pə fei si ɪ yɔki-ɪ.

7 Tetu tɔɔ nyəma me í sa Tacaa,
 teŋkuna na pa taa tɔmaa sɔsaa í samɪ-
 ɪ.

8 Na kəkɔ na teu tɔmpɛɛ na ku
 kraakpraacav,
 na thunte na teu heelim sɔsɔɔm me mpa

í laki isu i yəçətuyv tə.
 Í sa Tacaa.
 9 Pəçəŋ na pulası me mə təna,
 na tuŋ kulubəŋ na səsəçəŋ təna í samı-i.
 10 Taale wontu na təyayə nyəntv,
 na atə kututuutu na suması.
 Í sa Tacaa.
 11 Ate awulaa na yəlaa təna,
 na awulumpiya na atə huulaa təna.
 Í sa Tacaa.
 12 Akpatəlaa na piya
 ifepiya na pələaa i samı-i.
 13 Í sa Tacaa həte.
 Mpi tə, tə tike nté səsəçle.
 Lə səsəçəntv waasa isətəntuyv na tətə ké.
 14 Tacaa ha i yəlaa ke toŋ ké.
 Pə tə ké i yəlaa kúpama saŋı-i.
 lseyeli yəlaa mpa me i kpatəna-i tə í
 saŋı-i.
 Í sa Tacaa.

Yəlaa kúpama teeli

149 Í sa Tacaa.
 Í yoo Tacaa ke yontu kvfatv,
 í yoo i samtv ke yəlaa kúpama kpekəle
 taa.
 2 lseyeli nyəma í yəçələna wei i ŋma-me
 tə.
 Siyəçə nyəma í wee aŋmaala taa ke mə
 wulav təç.
 3 Í sa ləç həte na paale,
 í sa-te na akilima na cəməyev.
 4 Mpi tə, Tacaa laŋle həena i yəlaa meyev,

na i yaki mpa pa pasəyi pa ti tə, na pa
 nyəçəŋ kuləyi.
 5 Yəlaa kúpama í wee acima taa na pá
 tv ləç ke teeli.
 Í wilitina laŋhuləmlə ke mə kuhəntəŋ təç
 ké ahoo.
 6 Ləç samtv í wee mə nəçsi taa,
 na layatə nte tə we ləŋ ke taa na waalı
 təyəç mə niŋ taa.
 7 Na í læti piitimnaa ləlaa,
 na í tv yəlaa ləlaa ke wahala.
 8 Na í həkə mə awulaa ke alukpala,
 na pələ pa waalı nyəma ke nyəçətə.
 9 Na í huuna-weyev ləç huulə isu pa
 ŋmaav tə,
 pə ké yəlaa kúpama təna teeli ké.
 Í sa Tacaa.

Í tv Tacaa ke teeli

150 Í sa Tacaa.
 Í sa ləç ké i təsele taa.
 Í samı-i isətəaa, timpi i toma naaki tə.
 2 Í samı-i, i kookalənaa təç,
 í samı-i, i toŋ ké səsəçəŋ tə pə təç.
 3 Í sa ləç na tutuyv wula,
 í samı-i na cəməŋ na saŋkənaa.
 4 Í sa ləç na akilima na paale,
 í samı-i na ŋmuı cəməyev na həlaya.
 5 Í sa ləç na kpeŋkpeŋnaa mpa pa wiiki
 teu tə.
 Í samı-i na mpa pa wiiki na pá səekı tə.
 6 Weesyuv nyəm təna í sa Tacaa.
 Í sa Tacaa.

ATUWA
TAKƏLAYA
Kutubtu

Takəlaya kanə ka taa ké pa kəesa atuwa na ləmayasəe təmnaa. Na pa huləyi-tuyu cəce kupan na pəyalu kupan pa təm. Na apalu na alu pa cəyalə ke təyaya taa. Pə seyəseyi-tu tətəyɔ sulɔnyɔɔlə, na acacaalə asilima, na kaloolaya, na felentu, na yoou pə təm. ləna pə kaasi lona asayəe wena tu se tɔ. Pə wəe si yulu ləmayasəe tu í se lona anı a tənaya.

ləna pa fayə Atuwa takəlaya tɔ.

Layatu nti cəce tasəyi kufalan yəlaa tɔ, titite 1-9.

Atuwa wena a kəesəyi yəlaa wəetu təm tɔ, titite 10-29.

Akuuli na Lemuwelı pa Atuwa, titite 30-31.

1 Tafiiti pəyalu Salumən wei ı ké lseyelı wulav tɔ ı atuwa ntɔ.

Mpi mpi takəlaya seyəseyi yəlaa tɔ.

²⁻³ Atuwa anı a huləyənə yulu ke tampana taa tənte, na layatu na siyisuyu na kupantu na í cəkəna təm səsɔntu.

⁴ A kuliyi ifepiya isə na pá wəena nyuyu taa mayasəm. A tasəyi mpa pa ta nyi pulu təyɔ layatu. ⁵ Nyəntaa mayamaya ná wiiliyi a taa na pá waaki. Na á huləyi layatunaa ke isəna paa la tɔ. ⁶ Paa cəkəna asəsuna na layatu təm seyəsəlaa atuwa.

⁷ lɔ nyamnav nté nyəm kite. Kumelemən u nyaɣna-ı na pá kisiyi nyəm kuvəsesətu na pə layatu tasuyu.

Layatu tasuyu ke ifepiya.

⁸ Ma pəyalu taa lɔ nyá caa na nyá too pa seyəsyuy. ⁹ Pu la na nyá weesyuy tɔ ké isu ntenuyu ke nyuy taa, yaa

luluy ke luy tɔe. ¹⁰ Ye asayaa luki si pá tusiyi-ɣ isayatu taa, taa tisi. ¹¹ Yaa pa yaa-ɣ si í cən yəlaa na í ku-weyə musuɣ, ¹² na í li pa tənə na pa isə isu atətəle. Yaa isu mpa pa tiiki pəlaav taa tɔ. ¹³ ləna í kuu pa wontu kupantu tənə na í suuli mə tɔe, ¹⁴ na paa wei í wəena ı paa tete. Si yantaɣa kulumaya ke mə tənə í ká krentu. ¹⁵ Ma pəyalu nyana-we í taa kaa mpaav, hatələna timpi pa tən tɔ. ¹⁶ Isayatu mpaav ke pa tən na yulukule təm caaləna-we. ¹⁷ Paa nyəki sumaya ke katəka na ká naaki. ¹⁸ Ama mpe pa nyəki pa təyi mpi pu co-we təyɔ, na pá nyəki pa weesiy ke katəsi. ¹⁹ Yəlaa mpa pa pəkəyi kasəyaya asilima nyəjka tɔ pa mpaan nté, na pá kuvı weesiy nyəma.

Ləmayasəe yaav ke yəlaa

²⁰ Ləmayasəe kiisiyina nteye mpaan taa na kuyɔɣ taa. ²¹ A yɔyɔtəyi yəlaa təsullenaa na kraamən taa si: ²² Pəlee ké kaanyəması ləmayasəe ká pu, na sayatəlaa náa lu pə taa, na kraɣtunaa taa náa yele kpanav ke ləmayasəe. ²³ ı kɔɔ na í nu ma kalənav, maa tisi mə tɔ ké ma feesyuy na má hult-meyə ma təm. ²⁴ Mpi tɔ, ma yaa-me na í kisi, na má hult-meyə niɣ si í la laakalı í tá la. ²⁵ Mə tənə í lɔkɔ ma layatu tasuyu na í kisiyi ma kalənav. ²⁶⁻²⁷ Pə tɔ ké ye sɔyɔntu na wahala lu mə tɔ isu kacuculaya, maa wɔɣ-me na má paana-me. ²⁸ lə í ká yaa-m ma kaa cɔ, na í pəkı-m na í wu. ²⁹ Pu la mɣyúy timpi í kisa nyəm, na í tá ləsi si í nyaɣna Taca tɔ pə tɔ. ³⁰ Mpi tɔ, í lɔ ma layatu tasuyu na í kisi ma kalənav. ³¹ Mə yaasi kululum ke í ká təyɔ, na í haya mə mayamaya mə layatu tasuyu. ³² Pə taya pulu, kumeleɣ lepu kuvunaku. ləna kraɣtunaa kaanutu náa yele na pá lé. ³³ Paa na mpv wei ı nukəna-m tɔ pə cakəna-ı ké, u nəyəsəyi wahala.

Ləmayasəe waasuyu

2 Ma pəyalu ye n muɣi ma kuyɔɔtutu, na ń təkəyi ma kusəsutu ke nyá taa.
²Ye n keŋ ŋkraŋyuu na ləmayasəe kuseyesətu, na ń pəsəna laakali ke nyá taa.
³Ye n yaa nyəm si pá səna-ŋ. Na ń kusɪ nyá nɔɔ na ń yaa nyuyuu taa mayasəm.
⁴Ye n pəkəyi-wi isu liyitee, na ń caaku-wi na isəle kuseemle isu wenaub.
⁵Ule mpu pə taa ké n ká cekəna Tacaa nyamnaub, na isəna n ká nyəmi-t tɔ.
⁶Mpi tɔ, Tacaa haakəna ləmayasəe, na i nɔɔ taa luki nyəm na nyuyuu taa mayasəm təm.
⁷ɪ yeki na tampana təŋlaa təhikile u laŋəyi, na í kentiyi mpa pa laki siyisuyuu tɔ.
⁸ɪ waasəyi mpa na ləlaa pa we leleŋ tɔ, na í hasəyi i yəlaa nɔɔhe tɔ.
⁹Waatu inəyi n ká cekəna siyisuyuu na mpi pə təŋaa tɔ, na mpaasŋ wei i pukina tərante taa tɔ.
¹⁰Mpi tɔ, n ká weena ləmayasəe ke nyá lotu taa, na nyəm heesi nyá laŋle.
¹¹N ká weena nyəm na nyuyuu taa mayasəm, na pu kenti nyá tɔ.
¹²Na pá ya-ŋ kawalaya mpaasub taa, na isayatu yɔɔtəlaa niŋ taa.
¹³Na mpa pa yela mpaasub kusiyisuyuu na pá kraɣa səkrətyuu nyəŋku,
¹⁴na pa laŋle heekəna isayatu lapu na pá yɔɔləyənə isayatu tɔ pa niŋ taa.
¹⁵Mpe unu pa mpaasŋ keewaɣa na pa hapəe náa kəŋlaa.
¹⁶Ulena pá ya-ŋ alu kraɪ tu wei i tusəyi yəlaa na i nɔɔleleŋ tɔ i niŋ taa.
¹⁷Wei i kisa i paalub wei i cəpa i ciyita

na í sɔɔ ləɔ nɔɔɔ pəeluyuu tɔɔ tɔ.
¹⁸Alu unu i təyaya wenna səm hɔɔluyuu ké,
 na i mpaasub subki atətəle taa.
¹⁹Mpa pa puki i tɔ tɔ pa taa nɔɔɔlu u tasəyi məluyuu.
 Pəyele paa tasəyi weesuyuu mpaasub ke nau.
²⁰Mpu tɔ, təŋ yəlaa kupaama ikrate, na ń təkɪ tampana təŋlaa mpaasub.
²¹Mpi tɔ, mpe pa cakəna tetu taa.
 Mpa pa feina kawaliya tɔ mpe paa weena təna.
²²Ama pu kpiisi asayaa ke tetu taa.
 Pu ləsi ləɔ ləlaa ke tə taa.

Ləmayasəe na ləɔ nunau təm

3 Ma pəyalu, taa sɔɔ ma seyesuyuu. Tɔki ma kusəsutu ke nyá lotu taa.
²Ntu tu yelina na ń caɣana heesuyuu, na nyá weesuyuu taɣali. ³Laki kupaantu na ń təŋəyi tampana. Tamst-təyi nyá luɣu tɔe isu acima wontuyuu kupaŋku. Tɔki-təyi teu ke nyá lotu taa. ⁴Ule ləɔ na yəlaa paa sɔɔli-ŋ na nyana-we í wee leleŋ.
⁵Peti nyá təyi Tacaa na lotu kulubmtu. Taa təna nyá mayamaɣa nyá layatu.
⁶Nyənəyi ləɔ tike ke nyá kulaputu təna taa. Ule i ká huli-ŋ mpaasub ŋku n ká təŋ tɔ. ⁷Taa nyənɪ nyá təyi nyəntu. Nyáná Tacaa, na ń kisi isayatu. ⁸Pu kəna alaafəya ke nyá tənuyuu taa na pá heesi nyá wusəsənəa. ⁹Səe Tacaa na nyá kwenam, na nyá kuhələm kancaalaya kulubum. ¹⁰Ule nyá kpeerŋ ka sɪ təy-oloyolo, na sulum náa sɪ nyá ŋkraasŋ.
¹¹Mpu tɔ, ma pəyalu taa nyənɪ yem ké Tacaa ŋkraasŋyuu hɔm. Pəyele nti i kraaləyi-ŋ tɔ tɔ taa la-ŋ sɔɔntu. ¹²Yulub wei Tacaa luɣu wee tɔ, puntu ŋkraasŋyuu ke i hɔŋ. Teitei isu cecə hɔŋyuu i pəyaya kusɔɔlaya nyəŋku tɔ.

Ləmayasəe na təcayanau təm

¹³Yulub wei i hika ləmayasəe, na í hii layatu tɔyɔle isu leleŋ nulub. ¹⁴Mpi tɔ,

kawaaya ŋka ləmaɣasɛɛ haaki tɔ ka kəla liyitee nyəŋka, na pə kasəyaya kəla wula ke teu. ¹⁵Ləmaɣasɛɛ kəla teu ke liyitee pɛɛ. Wontunaa mpa yulu nyuləyi teu tɔ, tə ta haŋna ləmaɣasɛɛ ani. ¹⁶Ləmaɣasɛɛ laki kɛ na yulu weesuyu taɣali, na á ha-i wɛnau na á kusi i nyuyu. ¹⁷Ləmaɣasɛɛ mpaan kɛ kupan kɛ, na timpi a huləyi yəlaa si pá tɔ tɔ pə kəŋna hɛɛsuyu. ¹⁸Ləmaɣasɛɛ wɛ kɛ isu weesuyu tuyu ke mpa pa wɛna-yɛ tɔyɔ. Mpa pa lakəna-yɛ tɔ pa niki lelej kɛ. ¹⁹Ləmaɣasɛɛ ke Tacaa suna tɛtu. Ulena í la na isɔtɔnyu wɛna toma na i layatu. ²⁰ɪ nyəm ke i hulina pɔ́ɔŋ sɔsɔŋ, na isɔŋmɔntu náá kəŋna cɔlv.

Tacaa kentuyu ke ləmaɣasɛɛ tu

²¹Ma pəyalu, tɔki nyəm na nyuyu taa maɣasəm ke teu. Pə taa hatələna-ŋ. ²²Mpu pu hana-ŋ weesuyu na í nu lelej. ²³N ká tɔna naani kɛ teu kɛ, pulɔpu kaa co-ŋ. ²⁴Na í too ahoo ke teu na sɔyɔntu fɛi. ²⁵N kaa nyana wahala kɔtutu nɔyɔlv yaa asayaa. ²⁶Mpi tɔ, Tacaa kele nyá naani, na i ká cɔlv-ŋ na katɔsi təna.

Tɔyɔntəle sɔlvuyu

²⁷Paa waatu wei kɛ n wɛna pəsuyu, taa kisi kupantu lapu ke mpa pa laŋaa tɔ. ²⁸Ye n wɛna si n ká səna nɔyɔlvuy kpakpaa, taa tɔyɔntu na í kpe si cele. ²⁹Taa maɣasi si n laki isayatu ke wei i caya nyá kiŋ na naani tɔ. ³⁰Ye nɔyɔlv ta la-ŋ pulɔpu taa yoono pɔntu ke musuŋ. ³¹Taa la musuŋtunaa ke isesemle. Pə́ɔ́ taa nyuli pa tɔntɛ. ³²Mpi tɔ, Tacaa taa kpaakəna asayaa kɛ. Ama i cewaa ntɛ tampana tɛŋlaa. ³³Tacaa tɛŋsəyi mpusi kɛ asayaa tɛɛsi kɛ. Ulena í kooliyi siyisilaa nyəŋsi ke kupantu. ³⁴ɪ woniyi mpa pa woniyi-i tɔ, na í huləyi pɛɛlɛ ke mpa pa pasəyi pa ti tɔ. ³⁵Teeli kele ləmaɣasɛɛ nyəma paa tete. Ulena nyuyu fɛinaa ke fɛɛle sɔsɔle.

Ləmaɣasɛɛ hikuyu na a tɔkuyu

4 Ma pəyalaa mɛ, í nu cɛɛ seɣesuyu na í welisi teu na í nyí ləmaɣasɛɛ. ²Seɣesuyu kupan ku ke ma hulə-mɛ, í taa lɔ ma kuseɣesətu. ³Ma mayamaya maa kɛ ma caa pəyalu kupan kɛ. Pəyele ma too ka sɔla-m kɛ isu pəyaya ikpamle. ⁴Paapa seɣesəyi-m kɛ, na í heeliyi-m si: Tɔki ma tɔm ke teu ke nyá lotu taa, na í tɛŋəyi ma kɔsəsiutu n ká hiki weesuyu. ⁵N ká wɛna ləmaɣasɛɛ na layatu. Taa la ləsɔv. Pə́ɔ́ taa lɔ ma nɔyɔ taa tɔm natəl. ⁶Taa lɔ ləmaɣasɛɛ, sɔlv-yɛ, a ká paasəna-ŋ. ⁷Lu na í nyí si ləmaɣasɛɛ ntɛ pulɔ sɔsɔm na í pɛki-yɛ na nyá wɛnau təna. ⁸Sa-yɛ a ká kusi nyá nyuyu, waɣali-yɛ, a ká tu-ŋ teeli. ⁹Pu wɛɛ-ŋ isu tɛnuyu kupanpan ku ke nyá nyuyu taa.

Asayaa tɔntɛ cɔlvuy

¹⁰Ma pəyalu nu ma kuyɔyɔtutu na í mu-ti. Ulena nyá weesuyu pusi taɣali. ¹¹Ləmaɣasɛɛ mpaav ke ma hulə-ŋ, na má tiiki-ŋ tampana tɛŋuyu mpaasi taa. ¹²Ye n tɔŋ pə kaa pəkəl-ŋ. Pəyele ye n kpakəyi asewa pə kaa co-ŋ. ¹³Tɔki seɣesuyu, taa yele-ku, nyɔɔna-ku, ŋku ku tənna nyá weesuyu. ¹⁴Taa suv asayaa mpaav taa. Pəyele taa tɔ ku taa. ¹⁵Taa tɔ ku taa, cɔlv-ku na í tɛŋ kufaluy. ¹⁶Ye asayaa ta la isayatu paa tooki. Ye pa ta la na pə co nɔyɔlv pa tom yaaki kɛ. ¹⁷Mpi tɔ, isayatu tɔyɔnaya ke pa haɣasəyi pa ti, na pá nyɔɔki musuŋ sɔlvum. ¹⁸Siyisilaa mpaav ná we isu ilim yaakuyu kite tɛɛ, na pə sɔsəyi, haləna pə sikuyu tɔ. ¹⁹Ama asayaa mpaav ná we səkɛtuyu kɛ, paa naaki kucopum.

Tɔntɛ kupante wɛnau

²⁰Ma pəyalu, nu ma seɣesuyu na í ke ŋkranuyu na ma kuyɔyɔtutu. ²¹Nyá isɛ í taa hatələna-ti, tɔki-təyi hatoo nyá lotu taa. ²²Mpi tɔ, tə haaki weesuyu na alaafəya ke pa təna mpa pa hika-

ti tɔɔ. ²³Fen nyá nyamle tɔɔ na pá kəli pá təna. Mpi tɔ, tə taa ké weesuyu sulasi təna wɛɛ. ²⁴Hatələna nyá nɔɔ ke kaloolaya tɔm, na ń kisina nyá ntompee ke tɔm kukekɛɛtu. ²⁵Nyá isəpee í nyənəyi nyá nɔɔ tɔɔ na nyá isəhutu hetu teu. ²⁶Tayani mpaav ŋku n tənəyi tɔ, na nyá tətɔntɛ təna wɛɛ naani. ²⁷Taa heli ntɔɔɔŋ yaa mpətəŋ. Hatələna isayatu.

La laakali na alu tetelatu

5 Ma pəyalu welisi ma ləmayasɛɛ taa, ke ŋkraŋyuu na ń nu ma layatu tɔm. ²Waatu inəyi n ká wɛɛna nyuu taa mayasəm, na nyá ntompee yɔɔtəyi layatu tɔm. ³Alu tetelatu nɔɔ taa we lelen ké isu tiŋ setaya yaa tiŋ nim. ⁴Ama pá tənaya tɔɔ we nyaŋ ké isu sɔtu. Pə heeki isu sapələya ŋka ka we lɔŋ ke cemace tɔ. ⁵Səm taa ké alu unu i mpaav puki, na i nɔɔhɛ siyisina pəlaav tərəŋpəŋ. ⁶Alu isu mpu u tənəyi weesuyu mpaav, i toolaa ké, ama i ta cekəna. ⁷Ma pəyalaa mɛ í nuna-m yoo. I taa hatələna ma nɔɔ taa tɔm. ⁸Hatələna alu unu i tɛ mpaav. Taa kɔtəna i nɔnɔkeelasi. ⁹Pə taa kɔɔ na alu unu í tu-ŋ nɔɔɔlu niŋ taa, na pɔntu kó nyá nyuu na pá wakəli-ŋ. ¹⁰Pə taa kɔɔ na krai nyəma tɔɔ nyá wɛnaw, na pá sɔna nyá təmle kululɔm ke lelu təyaya taa. ¹¹Na pá kɔɔ na nyá tɔnyuu ká waatu wei n tala nyá tənaya tɔ na ń mɔləyi. ¹²Na ń tɔ s: Isənaya pə lapa na ma taa kɔna kɛsɛsɛsɛtu, na pá kaləna-m na má kisi? ¹³Isənaya pə lapa na má tá təŋ ma sɛsɛsɛsɛlaa kuyɔɔtutu, na má tá ke ŋkraŋyuu na pa kɛsɛsɛsɛtu? ¹⁴Pə kaasa pəɔ sɔ má ná wahalanaa təna ke yəlaa na kpeka heku taa.

Nyá ifepile alu sɔɔlyu

¹⁵Nyá alu we ké isu lum kɔpam lɔkɔ. Mpu tɔ, nyɔɔki lɔkɔ unu i taa lum. ¹⁶Pə fei si lum mpi pá kɔpəŋ yem ké awalɔ na hapɛɛ tɔɔ. ¹⁷Pə wɛɛ si pá wɛɛ nyá

tike nyá nyəm ké, pá taa sokina krai tu nɔɔɔlu. ¹⁸Isɔ í kooli nyá lɔkɔ lum ke kɔpantɔ na ń yɔɔləna nyá ifepile alu. ¹⁹I tewaya isu nasem na i ləsaya sɔv-ŋ. Nyá lanle í huləməna i sɔɔlyu ke tam tɔɔ. ²⁰Ma pəyalu, pepe tɔɔ ké n nyuləyi alu krai nyəŋ? Na ń caa si ń wayali alu wei n ta nyí tɔ i həla? ²¹Nyi si Tacaa naaki yəlaa təna mpaav ké. I fenjiyi paa yulu wei i mpaasi. ²²Isayav kɔpəntuyu kraakəna-i isu katɔka. I mayamaya i isayatu kraakəna-i yomle. ²³I ká si sɛsɛsɛyuu lanuyuu tɔɔ. Ulena í seliyi í kɔmɛlentu katatələya tɔɔ.

Ləlu kəma cɔlyu

6 Ma pəyalu, ye n muwa nyá tɔɔntələ kəmle, yaa n səŋa nɔɔɔlu waali ké pá tɔm taa. ²Ye nyá kuyɔɔtutu hɔka-ŋ pá tɔm taa, yaa nyá nɔɔɔ taa tɔm kpa-ŋ isu katɔka. ³Pə tɔɔ tɔ, ma pəyalu ləsi nyá təyi pá taa. Mpi tɔ, n hota nyá tɔɔntələ niŋ taa ké. Polo na ń hənti-i atɛ na ń wiina-i. ⁴Taa too pá tom, yaa ń tu kɔpəv isələ. ⁵Haləna ń fiti isu nam fituyuu tɔtɔlu niŋ taa tɔ. Yaa isu sumaya lukuyuu ka kɔalu niŋ taa tɔ.

Felentú cɔlyu

⁶Felentú nyá, polo na ń nyəni tɔɔlu kulapələ na ń wɛɛna ləmayasɛɛ. ⁷Tɔɔlu feina fenlu yaa nyuu tu yaa caa. ⁸Paa na mpu tɔ i caləsəyi tɔɔnaya ke kɔmtu waatu na í nyəkəyi. ⁹Felentú nyá, pəlee ké n ká nyəɔsɛi həntuyuu na tom? ¹⁰Nyá si n ká tɔsɔli nyá ti, na ń tu nyá niŋ ke nyá nyuu na ń too pəɔ na ń heesi. ¹¹Waatu unu kɔnyɔŋ ká ta-ŋ melemele, na wahala tutu-ŋ isu yoolu na i wontu.

Mənaafiki cɔlyu

¹²Yulu tetelatu u tənəyi tampana. I təŋ ké na i nɔɔ taa na kaloolaya. ¹³Isɛ ke i cəpələyi yəlaa, na í yɔɔtəyənə-wɛ na i nɔɔhɛ, na í hatəyi-wɛ na i mpee. ¹⁴Isayatu wenna i taa, na í mayasəyi

kawalaya tɔm ke tam, na í tilisiyi yooŋ.
¹⁵Pə tɔɔ ké wakəlvu ká tuti-i, na pə wakəli-i tɔm kulum tɔɔ i kaa wee hiiu.

Yəlaa mpa lɔɔ luɣu fəi tɔ

¹⁶⁻¹⁹Yəlaa loosi naatoso ke Taca taa kraakəna. Mpeyele:
 lɔətoosile nyəma, na puɣusilaa,
 na mpa pa kuɣi yəlaa ke musuŋ tɔ,
 na mpa pa mayasəyi pa lotu taa ké nti tə fəi teu tɔ,
 na isayatu waali təŋlaa, na pəpətu aseeta nyəma.
 Ama pə kaasa naatosompəɣɔlaya nyəma.
 Peleyele cewaa yoosilaa.

Wasanjalətu cəlvu

²⁰Ma pəyalu tɔki nyá caa kusəsutu. Taa lɔ nyá too kuseyəsətu. ²¹Su-təyi nyá lotu taa ké tam tɔɔ. Tu-təyi nyá luɣu tɛe isu kacɔka wontuɣu. ²²Tu tiiki-ŋ nyá tɔntɛ taa, na tɔ kenti-ŋ nyá təhəntəle taa, na tɔ yɔɣɔtəna-ŋ waatu wei n fəŋ tɔ. ²³Mpi tɔ, kusəsutu we ké isu fətəla. Na sɛyəsuyu náa wee isu nyaaləm, na kukpaalətu náa ké weesuyu mpaav. ²⁴Tu kisina-ŋ alu isayav, wei i ké nɔɔleleŋ tu tɔ. ²⁵Taa nyuli alu un i teu ke nyá lotu taa. Pəyele taa yele na i isihutu teu hɔ-ŋ. ²⁶Pə taya pulv, ye apalaa təna alu, tɔɣonaya pəɔ tike ke yulv lɔɔki ílé i tɔɔ. Ama alu wei i wena paalu tɔ, yulv kupəŋ ke i nyəki katɔka. ²⁷Yulv ká tɔ mamate ke i tɔɔ na i wontu yele nyayav na? ²⁸Yaa i ká tɔ mamala tɔɔ na pə tá nyaya i nɔntaaləŋ? ²⁹Mpu tɔtɔɣɔ pə wee na wei i puki i tɔɣəntəle alu kiŋ tɔ. Wei í tokina alu un, i ká ná pə nav. ³⁰Paa tɣyi tanaav na nyɔɣɔtu wei i ŋmulaa si i tɔki tɔ. ³¹Pəna pə mpu tɔ, ye pa kra-i i ká fəli pə tɔm naatosompəɣɔlaya. Haləna í cela i wənav təna. ³²Yulv wei i fəna nyuyv tɔ, un i lakəna wasanjalətu, na alu wei i pɛəkəyi i ti na asaala tɔ, un i lakəna

mpu. ³³Kataasti na kutuyv ke i tɛŋna, i fəele kaa tɛ. ³⁴Mpi tɔ, isəseemle ká kus i paalu pááná. l kaa wəena pətɔtəle ke lɛetuyv kuyaku wule. ³⁵l kaa tɛeli si pá fəli-i pulv, na paa kuvɔŋ ke paa kaa-i i kaa tisi.

Alu wasanjalətu tɔsvu ke ifepu

7 Ma pəyalu, tɔki ma kuyɔɣɔtu, na í suna nyá təyi ma kusəsutu. ²Tɔki ma kusəsutu na í hiki weesuyu, na í fəŋ ma kuseyəsətu tɔɔ isu nyá isəpəle. ³Taa yele na tɔ fiti nyá niŋ taa. Tɔki-təyi hatoo nyá lotu taa. ⁴Nyən i ləmayasəe isu nyá newaya na layatu isu nyá ceu. ⁵Pu hatələna-ŋ alu kra i tu wei i tɔsvəyi yəlaa na i nɔɔleleŋ tɔ i niŋ taa.

⁶Kuyaku nakuli ma səŋa ma kutu-luɣu taa, na má nyənəɣəna pətote pɔɔŋ na awal i tɔɔ. ⁷Ípɔyú má ná ifepiya mpa pa ta nyənta pulv tɔ, na pa taa ké ifepu wei i fəna nyuyv tɔ. ⁸Ípɔyú i təŋa hapəle na í tala tə kpeenja tɔɔ timpi alu wasanjalətu nɔɣɔlv i ka səŋaa tɔ. Uena í təŋəɣəna alu tɛ tɔɔ təpamm. ⁹Pu ké taanaya ké, na pə tema yulutuɣu na səkɛtuyv tema weev. ¹⁰Ue alu nɔɣɔlv i səŋəyi-i kele, na í suuwa isu apalaa təna alu, na acilayatu suwa i lotu taa. ¹¹Pə kula i nyuyv taa na í kpisi i tɛye cayale. ¹²Paa hapəle tɔɔ, yaa nɔnɔɣɔ tɛe, yaa paa lé tɛ, i tanaa ké. ¹³Ípɔyú i kɛtəna ifepu na í kpipi-i na í wayali-i. Uena í nyən i isentaa təpiŋ na fəele fəi, na í heeli-i si: ¹⁴Səŋa ma lapa lɔɔ ké nɔɣɔ kulumaya kɛntuyv kɔtaya ŋka too maa suwa si maa la tɔ. ¹⁵Pə tɔɔ ké ma luwa si ma səŋəyi-ŋ na má pɛeki-ŋ. Tɔv, ma na-ŋ kele. ¹⁶Ma pəwa ma kato tɔɔ ké Icipiti kɔŋkɔntu toŋ nyəntu pɔɔŋ kuvɔɔcələŋ kupəŋ. ¹⁷Na má yɔɣɔli tulaalunaa kupama mpa pa yaaki si Miili na Aluvwee na Kanəeli tɔ. ¹⁸Kɔɔ na tə cəpələna sɔɔlvu haləna pə nyaali. Tɔ yɔɔli na tɔ nu pə leleŋ ke teu. ¹⁹Ma paalu pola mpaav pooluŋ nyəŋku,

ι φει τῶγα. ²⁰ ι κραγα liyitee na húlúyú ké. Ye isətu ta məhna kite u kəh. ²¹ Ulena alv unı í pəsı ifepu unəti ι γῶγῶγα katatələya tə, na í həmi-ι ι nələleh tə. ²² Na ifepu suv-ι təhuyv ke kprakpaə isu nav wei pa pukina təkule tə. Yaa isu pa həkuyv kranh ke ηmənaγa sı pa həh ι ηkranuyv tə. ²³ Haləna nyəmle sə ι hələ, isu sumaya huluyuuna tiu ke apai taa na ká tá nyí sı ka weesuyu ke pu tena tə.

²⁴ Pəente ma pəyalaa mə, í nuna-m, na í ké ηkranh na ma nəγə taa təm. ²⁵ Taa nyuli alv isu mpv na í təhı-ι, na pə kə na í lé ι mpaəh taa. ²⁶ Mpi tə, alv unı ι huwa yəlaa pəγale ké. Mpa ι ka huwa mpv tə paa ké tohtunaa ké. ²⁷ ι təγaya nté atətəle mpaəv na kú tiiki səm tē.

Ləmayasəe kawəyaya.

8 Ləmayasəe mapa kapuka, na layatu nά kusi tə nəγə na tə yaa. ² Ləmayasəe səhə tohtəhə tə ké mpaəv kiη, na hərəle atama taa. ³ Ləmayasəe səhə ıcatə nənəkeelası na tə hərəe tə na á kiisiyi sı: ⁴ Yəlaa piya məγe ləmayasəe má, ma wena. ⁵ Kumeleməη í kpeləmi nyuyv taa mayasəm. Layatu lahlaa nά kpeləmi nyəm. ⁶ ι nu, təm səsəontv ke ma wena sı ma heeliyi-mə, ma kuliyi ma nəγə sı ma heeliyi-məγe kusiyisitu. ⁷ Pə taya pulv, tampana ke ma nəγə γῶγῶγı na isayatu təm wə-m kusəγətv ké. ⁸ Ma nəγə kuyəγətv təna sıγısaə ké, kaloolaya yaa təm kukekeətv fəi pə taa. ⁹ Layatunaa nyəma tə tənaya teu ke təcəıcəı, na tə sıγısa teu ke mpa pa wena nyəm tə.

¹⁰ ι pəeki ma kuseγəsətv na pə kəli liyitee, na í pəeki nyəm na pə tē wla kupəh. ¹¹ Mpi tə, ləmayasəe kəla teu ke liyitee pēe. Liyitee puləpv ta tala-yə.

Ləmayasəe huluyv ke a ti

¹² Ləmayasəe má, laakalı lapv taa ké ma təcayale wēe, ma wena nyəm na nyuyv taa mayasəm. ¹³ Tacaa nyamnav nté isayatu kisuyu. Kalampaanı na ısəcav pə ké isayatu mpaəv ké. Na nəγə isayaa ké mpi ma kisaa təγə. ¹⁴ Má tənna layatu tasuyv na təcayanan, məγale layatu, na ma wena toη. ¹⁵ Ma toη taa ké awulaa tóki kawulaya, na awulumpiya nά tuyı mpi mpi pə sıγısaə tə sı yəlaa í la. ¹⁶ Ma toη taa ké awulaa tóki kawulaya, na kupayalaa na tetv taa hulaa təna nά hυkəna. ¹⁷ Ma səla mpa pa sələyi-m təγə. Na ma pəkəlaa naaki-m. ¹⁸ Ma kiη ke apititu na teeli wēe, na wənav kuleelim na tampana təhuyv. ¹⁹ Ma kuləlvəm kəla wla kupəh ke teu. Na ma nyəm nά tē liyitee. ²⁰ Tampana təhuyv mpaəv taa ké ma təη mpaısi kusiyısaı həkυ taa. ²¹ Ma sı kupantv ke mpa pa səla-m təγə. Na má suuliyi pa kranəcoəh. ²² Maya Tacaa caaləna ηmav ke ι təmlə taa na pəcó í lakı ι təma kupənēe. ²³ Hatoo tə pa ηma-m ké, faı na pəcó pá ηmaaki tetv. ²⁴ Waatv unı tə tēhku nəγəlv ι taa wēe, pəcó lvəm sēelv nəγəlv ι fəi. ²⁵ Pa lula-m ké na pəcó pá la pəəh na pəcó pulası wēeki.

²⁶Pəyele Tacaa taa tu lata tetv yaa kateŋast, yaa antulinya ciyilisi nsi su naaki tɔ si kancaalaya nyəŋka.

²⁷Ma wee na pəcɔ Tacaa su isɔtɔnyv, na í pu ku tənaya ke kɔna teŋku sɔsɔ pa təsulle.

²⁸Na í tu isɔŋmuntv ke isɔtaa na teŋku seelaa lvm tɔli na pə luna toma.

²⁹Waatu unəyi Tacaa su teŋku ke tənasi si lvm í taa ŋmaa na í pu tetv kite.

³⁰Ma lakaya í kiŋ ke təmle ké, na má heesəyi í lanle ke paa kuyaku ŋku. Na má liyiliyi tam na í naaki.

³¹Na má liyiliyi í tetv tɔɔ na ma lanle heekəna yəlaa.

Nyuleleŋ tu nté wei í nukəna ləmayasəe tɔ

³²Ma pəyalaa, pənente í nuna-m. Mpa pa təŋəyi ma mpaav tɔ pa nu leleŋ ké.

³³Í nu seyesvuy í taa l-kv. Ulena í pəsi ləmayasəe nyəma.

³⁴Yəlaa mpa pa nukəna-m tɔ pa nu leleŋ ké.

Paa ifemle nteye pa feŋiyi ma təyaya nɔnɔsɔ na pá təŋəyi ka akelenaa.

³⁵Mpi tɔ, ye wei í hika-m í hika weesuyv ké.

Tacaa ká hvli pɔntv ke suulu.

³⁶Ye wei í pəntəyana-m í təyi í tɔyi wahala.

Pa təna mpa paa caaki-m tɔ səm ke pa sɔɔlaa.

Ləmayasəe yaatu

9 Ləmayasəe sɔna akelenaa naato-sompɔɔɔlaya, na á ŋma a təyaya.

²A kú wontu na á lá tɔyɔnaya na á su na á puu sulv. ³A tila a təmle nyəma alvnyəma ke tontɔŋa tɔɔ, na pele pá yaaki yəlaa si: ⁴Kumeleməŋ me, í kɔnna cəne. Ulena pá heeli ləmayasəe feɔnaa si:

⁵Í kɔɔ na í tɔyɔ ləmayasəe tɔyɔnaya, na

í nyɔɔ a sulv. ⁶Í lu kumeleməŋ taa na í hiki mə ti. Í təŋ mpaav ŋku kv takəna layatv cɔɔ tɔ.

Ləmayasəe tu na wɔŋlu

⁷Ye n kaləyəna wɔŋlu, í footiyi-ŋ ké. Na ye n seyesəyi isayav í tuv-ŋ.

⁸Taa kaləna wɔŋlu na pə kɔɔ na í taa kpana-ŋ. Ama kaləna ləmayasəe tv ílé í ká sɔɔli-ŋ. ⁹Ha ləmayasəe tv, na í ləmayasəe ká sɔɔsi. Seyesi siyisilu na ílé í sɔɔsi nyəm. ¹⁰Ísɔ nyamnav nté ləmayasəe tɔcaalle. Ísɔ yəlaa nyəmtv nté layatv. ¹¹Ləmayasəe ká yele na nyá kuyeeŋ huki, na nyá weesuyv pɔsi sɔɔsi. ¹²Ye n ké ləmayasəe tv, nyá waakəna. Ye n ké wɔŋlu íle nyá nyvuyv taa ké pə təŋ.

Kumelentv yaatu

¹³Kumelentv we ké isv alv kəkɔte tv, wei í ké tulaya na í tá nyí pulv tɔ.

¹⁴Kpete tɔɔ ké alv íni í caya í nɔnɔ-keelast, ke ícate tontɔŋle tɔɔ. ¹⁵Ulena í kpeesəyi teelaa mpa pa kama nyɔɔŋ na mpa tɔ si: ¹⁶Ye wei í ké kumeleŋ, í kɔnna cəne. Na í təŋ nyɔɔŋ feɔnaa si: ¹⁷Lvm kvŋmuləm we leleŋ ké, na ŋmelav tɔyɔnaya náy we teu. ¹⁸Mpa alv íni í yaaki mpv tɔ, pa ta nyi si pə caŋsəyi-weye atətəle taa.

Yəlaa tɔnte atuwa kvkpeyelee

10 Salvməŋ atuwa. Pəyaya ləmayasəe tv heesəyi ka caa lanle ké. Ulena kumeleŋ náy wakəli kv too nyənte.

²Wenav mpi yvli ta təŋ tampana na í hiki tɔ pə taa fei kawaaya. Ama siyisuyv yakəna səm taa.

³Tacaa u yeki si nyɔɔɔsi í sasəli siyisilu. Ama í pəŋ isayav ke mpi í nyuləyi tɔyɔ.

⁴Nkpalast kpekuyv susəyi kvnyɔŋ ké. Ulena təmle lapv ləŋləŋ náy susi təŋ.

⁵Yulb wei i nyəkəyi təɟənaɣa ke kumtu waatu tɔ, i kɛ pəyaya ŋka ka maɣasəyi ka nyuyt taa tɔɟɔ. Ama wei i tooki saa unɪ tɔ, i kɛ fɛele fɛi tɔ kɛ.

⁶Kupantu koolee we siyisilaa nyɔɔŋ tɔɔ kɛ. Ama musuŋ tɔm tike ke asayaa nɔɔsi yɔɟətəyi.

⁷Siyisilu tɔɔ tɔɔsuyt kɔŋna kupantu koolee kɛ. Ama yulb isayav hətə maɣamaya ná wakələyi kɛ.

⁸Yulb wei i wena ləmayasɛɛ ke i taa tɔ, i musyi sɛɣesɛɛ kɛ. Wei i yɔɟətəyi kumelentu tɔm tɔ i tɛsəyənə lepu.

⁹Wei i tɔŋ teu tɔ i tɔŋna naani kɛ. Ama wei i təŋəyi mpaan kəkɔŋluŋ tɔ pu kuli i waali.

¹⁰Wei i cəpələyi isɛ na layatu tɔ i tɔyi i lɛlaa ke wahala kɛ. Ama wei i yɔɟətəyi kumelentu tɔm tɔ i tɛsəyənə lepu.

¹¹Siyisilu kuyɔɟətutɔ kɛ weesuyt sɛɛlɔ kɛ. Ama musuŋ tɔm tike ke asayaa nɔɔsi yɔɟətəyi.

¹²Pááná kusəyi yoo kɛ. Ulena sɔɔluyt ná husəyi kupəntəŋ tənə.

¹³Yulb layatu yɔɟətəyi taa kɛ pa naana i ləmayasɛɛ. Ulena pá natəyi ləmayasɛɛ fɛi tɔ siyile taa kɛ kpatəŋ.

¹⁴Nyəm ke ləmayasɛɛ nyəma ná kaaki wenav tələ. Ama kumeləməŋ kuyɔɟətutɔ ná wakələyi kɛ.

¹⁵Wɛəntu liyitee kentiɣina i tɔɔ, isu koluŋa ɪcate tɔŋ nyəntɛ. Acamaa kuwakələm ntɛ pa kunyɔŋ.

¹⁶Yulɔpaŋ təmlɛ ke weesuyt pulb kɛ. Ulena isayav kasəyaya ná kɛ isayatu pulb.

¹⁷Wei i tɔɔsəyi sɛɣesuyt tɔɔ tɔ i təŋəyi weesuyt mpaav kɛ. Ulena wei ílɛ i sɔɔki kalənəv tɔɔ tɔ í le.

¹⁸Ye wei i taka pááná tɔɔ i looliyina i nɔɟɔ kɛ. Wei i yɔɟətəyi lɛlaa tɔm tɔ i kɛ kumelɛŋ kɛ.

¹⁹Wei i yɔɟətəyi sɔsɔm tɔ u taana pəntuyt. Ama wei i kpaaki i nɔɟɔ tɔ i kɛ yulb layatu.

²⁰Siyisilu kuyɔɟətutɔ we teu kɛ isu liyitee nyəyəluyt. Isayav lotu taa huwɛɛ ta ke pulb.

²¹Siyisilu kuyɔɟətutɔ tiikiyi yələa payalɛ kɛ. Kpaŋtuna ná səkɪ nyuyt taa maɣasəm laŋuyt tɔɔ.

²²Tacaa kupantu kooluyt haakəna tɔŋ. Nyá kulɔkɔ u takɪ tiili.

²³Isayatu lapu we ləmayasɛɛ fɛi tɔ kɛ isu aliɣila. Ama layatu tənna ləmayasɛɛ.

²⁴Mpi asayaa nyaŋna tɔ mpi pə kɔŋna pa nyɔɔŋ tɔɔ. Ulena lɔɔ haaki siyisilaa ke mpi pa sələməyi tɔ.

²⁵Isu kacuculaya tɛkuyt tɔ, mɔpúyú asayaa saaləyi. Ama siyisilaa ná sɔŋa teu ke tam tɔɔ.

²⁶Isu nyəməŋ nyənyuyt kela, na nyɔɔsi náá tɔyi isɛ tɔ, mɔpúyú felentú cɔɔsəyi i caa.

²⁷Mpa pa nyaŋna Tacaa tɔ pa weesɪŋ taɣaləyi kɛ. Ulena isayalataa ná səkəna pa tɔŋ.

²⁸Siyisilaa tɛɛluyt ke laŋhulɔmlɛ kɛ. Ama asayaa tɛɛluyt ká wakəlɪ.

²⁹Tacaa mpaav kentiɣi mpa pa fɛina kawaliya tɔɟɔ. Ulena kú wakələyi mpa pa laki isayatu tɔ.

³⁰Pulɔpu u selisiyi siyisilu. Ama asayaa ná kaa caya tetu taa.

³¹Ləmayasɛɛ tɔm ke siyisilu yɔɟətəyi. Ama paa seti isayatu yɔɟətulɔ nsəmlɛ.

³²Siyisilu kuyɔɟətutɔ laki kupantu kɛ. Ama kuwakələtɔ ke isayav nɔɟɔ ná nyəmá.

11 Tacaa luyt fɛi pɔpɔtɔ maɣasələya. Ama maɣasələst nsi si tɔŋa teu tɔɟɔ i caaki.

²Kalampaani tɔ tɔŋna kutuyt kɛ. Ulena wei i pasəyi i ti tɔ í tɛsənə ləmayasɛɛ.

³Yulɔpaŋ kupantu tiikiyina-i. Ulena isayav acilayatu ná wakəlɪ-i.

⁴Wenav fɛina toma naaləyi lɔɔ huɔlɛ wule. Tampana tɔŋuyt tike ləsəyənə səm taa.

⁵ Siyisilu kupantu yekina na i mpaau toŋ. Uena isayau isayatu náa peti-i.

⁶ Siyisilu tampana tɛɛɛɛ ləsəyi-i asola təna niŋ taa ké. Uena asayaa kunyuləm náa kraaki-weye katəka nyəm.

⁷ Yulu isayau i səpa i teelɔyɔ saalaa ké. Uena isəna i teelayaa i wənau tɔ pələ pə saali tətɔ.

⁸ Pə ləsəyi yulɔpaŋ ke nəyəsəe taa ké. Na pə ləeti isayau ke i lonte.

⁹ Wei i kpeesəyi lə tɔ i kuyi ləlaa ké na i nəyɔ taa təm. Ama nyəm waasəyənə tampana tɛŋlaa.

¹⁰ Icatə yəlaa tɔki acima ke waatu wei siyisilaa waaki tɔyɔ. Na pá wilitiyi waatu wei asayaa səki tɔ.

¹¹ Siyisilaa ná kəŋna kupantu ke pa icatə taa na icatə teeki. Ama asayaa ná wakələyi-te na pa nɔɔsi.

¹² Wei i tɔvki i tɔyɔntələ tɔ, i feina nyuyɔ taa maɣəsəm ké. Uena wei i nuki pə taa tɔ í suŋ.

¹³ Wei i yɔyɔtəyi ləlaa təm tɔ, i kuliyi pa waali ké. Ama naani tu ná suki pə tənaya i taa.

¹⁴ Yəlaa í feina paasənlu pa leki yem ké. Uena layatu tasəlaa paɣalə waasəyi-weye səsəm.

¹⁵ Wei i muɣi ləlu kəma si i feləyi tɔ, i naa pə nau ké. Uena wei í kisiyi pə lapu tɔ í nu leleŋ.

¹⁶ Alu telu ke pa saŋ, na apalu kpe-likpeka tu náa suu toŋ.

¹⁷ Yulɔpaŋ waasəyi i təyi. Uena yulu isayau náa tɔyi i təyi wahala.

¹⁸ Kasəyaya ŋka ka fei naani tɔyɔ isayau hikiyi. Uena kusiyisim latu náa hikiyi kufelɔyɔ tampana nyəŋku.

¹⁹ Tampana tɛɛɛɛ haaki weesuyi ké. Uena isayatu tɛɛɛɛ náa tu səm.

²⁰ Tacaa nyənəyi isayatu ke mpa pa lotu taa we isayatu tɔyɔ. Ama i laki kupantu ke mpa pa tənte we teu tɔ.

²¹ Pu hɔ asayaa ŋkraŋŋ ké. Ama pu ya siyisilaa lulɔyɔ nyəma.

²² Alu telu wei i feina ləmaɣəsəe tɔ, i we ké isu afa wei pa tu wula tɔ.

²³ Siyisilaa kunyuləm nté kupantu lapu. Uena asayaa koolee náa kusəyi lə páná.

²⁴ Ləlaa haana luyi kulɔmɔyɔ ké na pa wənau səsəyi. Na ləlaa náa laki ləeu na pá tɔyi pa təyi kunyɔŋ.

²⁵ Pu ha kupantu ke səsəm ke wei i haana luyi kulɔmɔyɔ tɔyɔ. Uena lum halu ləkətu náa sí.

²⁶ Mpa pa nyəkəyi tɔyɔnaya na pá taŋa kasəyaya səsaya tɔ, yəlaa tɛɛɛɛ-weye mpusi ké. Uena pá kooliyi kupantu ke mpa pa pɛtəyənə-we tɔ.

²⁷ Lə saŋ wei i luki kupantu lapu tɔyɔ. Uena wahala makəna isayatu pɛkəlaa.

²⁸ Wei i tu naani ké i liyitee tɔ i lep-aya. Ama siyisilaa ná puki ké isu tɔyɔ ŋku ku səŋa lum nəyɔ tɔ ku hátu.

²⁹ Wei i ta tɔki i təyaya ke teu tɔ i kaa na krancoou. Mpu tətɔyɔ kumelen pəsəyi ləmaɣəsəe tu yom.

³⁰ Siyisilu kulapətu haaki weesuyi ké, na yəlaa tɛɛɛɛ ləmaɣəsəe tu.

³¹ Pə ta kisi siyisilaa ke ləetɔyɔ ke atə, kacanfana isayau na pəntulu na?

12 Yulu wei i tisiyi si pá kaləna-i tɔ i sɔla nyəm ké. Wei u caaki kalənau tɔ i ké kumelen.

² Tacaa laki kupantu ke yulɔpaŋ ké, na í kú acilayatu tu təm.

³ Isayatu u yeki na yulu nyɔ toŋ. Pəyele pulupu naa ciyitiyi siyisilaa.

⁴ Alu kupan kusəyi i padu nyuyɔ ké. Ama fele fei tu ná we ke isu sululu ke i muwa taa.

⁵ Tampana tɛɛɛɛ təm ke siyisilaa ná maɣəsəyi tam. Uena asayaa náa maɣəsəyi mpaau ŋmuləm təm.

⁶ Asayaa kuyɔyɔtutu we ké isu səm katəsi. Siyisilaa nyəntu ná fitiyi ləlaa ke səm taa.

⁷ Ye pə kpiisa isayau pu kaasəyi pulu, ama siyisilaa lulɔyɔ nyəma ná səŋa teu.

⁸Nyɔɔ taa maɣasəm tu ke pa saŋ yontu taa. Uena pá tɔvki wei i lotu taa we isayatu tɔ.

⁹Pə kəla teu si yulu í pasa i ti na í weena təmlə tu kulum, na mpi i ka hɔ i ti na í laŋ tɔɔnaɣa tɔ.

¹⁰Siɣisilu paasəyənə i tɔntə ké. Ama pətɔtələ fei isayau lotu taa.

¹¹Tɔɔnaɣa tɔləna wei i haləyi tɔɔ. Uena wei i feina nyɔɔ taa maɣasəm tɔ í təŋəyi kraɪ nyəm.

¹²Kasəyaya asilima nyəŋka ke asayaa ná nyuləyi. Ama siɣisilaa ná waaki.

¹³Nɔɔ kuyɔɔtutu taa we katəka isayaa ké. Ama siɣisilu ná ləsəyi i təyi nəɣəsɛ taa.

¹⁴Yulu nɔɔ kuyɔɔtutu yekina na í weena kupantu ke sɔsɔm. Pə feləyi paa wei ké isu i lapəna i niŋ tɔ.

¹⁵Wei i feina nyɔɔ taa maɣasəm tɔ i nyənəyi i mpaau ké na kú siɣisa-i. Ama ləmaɣasɛ tu ná nukɪ layatu tasuɔu ké.

¹⁶Kumeləŋ huləyi ku páná ke kprakaa ké. Ama wei i nukɪ i kutuɔu na í ŋmesəyi tɔ i ké nyɔɔ taa maɣasəm tu ké.

¹⁷Wei i yɔɔtəyi tampana tɔ siɣisuɔu ke i kraaləyi, na aseeta pəpətu tu ke kaloolaya.

¹⁸Təm kraɪ nyəntu yɔɔtɔɔu sɔki ké isu layate. Uena ləmaɣasɛ nyəma kuyɔɔtutu ná waasəyi.

¹⁹Tampana yɔɔtɔɔu u tɛŋ. Ama kaloolaya naa laaki tem.

²⁰Mpa pa tu pa taa ké isayatu lapu tɔ pa lotu taa suwa pəpətu ké. Ama mpa pa seɣesəyi heesɔɔu təm tɔ, pa laŋa huləməyi.

²¹Mpusi nɔɔɔl u makəna siɣisilu. Ama wahalanaa ná nukɪ asayaa.

²²Tacaa luɔu fei loollaa. Tampana lataa ke i saŋ.

²³Nyɔɔ taa maɣasəm tu ná ŋmesəyi i nyəm təm ké. Ama kumeləŋ ná yasəyi ku kumelentu.

²⁴Təmlə latu təkəna kawulaya. Uena ŋkralasi kpekəlv náa teki leləa.

²⁵Nəɣəsɛ nukɪ yulu ké. Uena təm kupantu heesi i laŋle.

²⁶Siɣisilu huləyi i tɔɔntələ ke mpaau kupəŋku ké. Uena asayaa mpaau náa tolisi-we.

²⁷Tɔtɔlv felentú u wəsəyi i nantu. Ama yulu wenau kupam nté təmlə lapu.

²⁸Siɣisuɔu mpaau taa ké weesuɔu weɛ, səm fei ku taa.

13 Pəyaya ləmaɣasɛ tu nukɪ ka caa seɣesɛ ké. Kalampaani nyəŋka u nukɪ kalənav.

²Yulu kuyɔɔtutu yekina na í tɔɔ mpi pə we teu tɔ. Ama musuŋ tike ke asayaa ná lakəna.

³Wei i feŋiɣi i kuyɔɔtutu tɔ tɔ i təyi i waasəyi. Ama wei u nyəŋ i nɔɔ krau tɔ i we lepu taa ké.

⁴Felentú wena kunyuluɔu ŋku ku waasəyi-i tɔɔ. Ama pu tɔləna təmlə latu ké.

⁵Siɣisilu taa kraana kaloolaya ké. Uena isayau náa footiɣi leləa na í tuɔi-weɣe fele.

⁶Siɣisuɔu kentiɣina yulu wei i tɔntə we teu tɔ. Uena isayatu náa kú isayau.

⁷Lələa yaaki pa təyi toŋtunaa, pəcɔ pa fei pulv. Uena leləa náa yaaki pa təyi kunyɔntunaa na pá haɣaa.

⁸Wenau ke yulu layasəyənə i weesuɔu. Ama kunyɔntu ná tá nyí təle.

⁹Siɣisilu we ké isu fətəla wei i naaki teu tɔ. Uena isayau náa we isu fətəla wei i fiɣinaa tɔ.

¹⁰Kalampaani tike ke pa kusəyənə yoo. Ama mpa pa nukɪ layatu tasuɔu tɔɔlə ləmaɣasɛ nyəma.

¹¹Toŋ wei yulu ta laa hikuɔu tɔ i pasəyi ké. Ama toŋ wei yulu hikiɣi pəcɔ pəcɔ tɔ, unɪ i sɔsəyənə.

¹²Yulu tɛelɔɔ pulv na pə tá lá ləŋ tɔ, i laŋle wakələyi ké. Ama ye i nyula pulv na í la-wi ulə i laŋle hulvmi sɔsɔm.

¹³Ye pa kpaala wei na í tá nu ı leki ké. Ama wei ı təkəyi nti pa tu-ı tə ı waaki ké.

¹⁴Ləmayasəe tu kuseyesətu haaki weesuyu ké. Nti tə cələyəna yulu ke səm katəsi.

¹⁵Yulu layatú ke yəlaa tyyuna. Ama isayav weesuyu ná we kate.

¹⁶Nyuyü taa mayasəm nyəma mayasəyi pa taa ké na pə́cə́ pá la pulu. Ulena kumeleməḡ ná yasəyi pa kumelentu.

¹⁷Təm kpaallu isayav hotiyi wahala taa ké. Ulena kupaḡ ná waasi.

¹⁸Wei ı kisiyi seyesuyü tə, ı pəsəyi kunyontu ké na pá tu-ı. Ulena wei pa kaləyəna na í suma tə ı nyuyü küli.

¹⁹Ye yulu í nyula pulu na í hiki-wı pə we-ı leleḡ ké. Ama kumeleməḡ ná nyənəyi isayatu lu ke acaalətu ké.

²⁰Ye n tənəyi ləmayasəe nyəma n laki ləmayasəe ké. Ama kumeleməḡ tənlu ná pəsəyi isayav ké.

²¹Isayatu tənəyi tə lataa ké. Ulena pə leetəyi tampana tənlaa ke kupantu.

²²Yulupaḡ yekina ı luluyü nyəma ke ı kpancoou ké. Ulena siyisilaa ná təyü isayav nyənku.

²³Kunyontunaa kuḡ pa tawa taa ké səsəm. Ulena muyullaa səki.

²⁴Wei u maki ı pəyaya tə ı ta səli-keye. Ama wei ı səli ı nyənka tə ı maki-keye.

²⁵Siyisilu təki ké na í haki teu. Ulena isayav lotu taa ná sələyəna nyəyösi.

14 Alu ləmayasəe tu siki təyaya ké. Ulena alu kumeləḡ ná yəki-ke na ı niḡ.

²Tampana taa tontu nyaḡna Tacaa ké. Ulena wei ı tənəyi mpaḡ isayəḡ tə í tu-ı.

³Kumeləḡ kalampaanı təm kəḡna-kuḡu tipite. Ulena ləmayasəe nyəma kuycəytutu kentiyi-we.

⁴Timpi naḡ kuhaləḡ fei tə kpóu we kpete ké. Ama təla təmlə taa ké təyənaya tələyəna.

⁵Aseeta tu kupaḡ u looliyi. Ama pəpətu ke isayav unı ílé í peləyi.

⁶Kalampaanı tu kaasəyi ı təyi u hikiyi ləmayasəe. Ulena yulu layatu náa hiki nyəm pə́cə́ u wukəna.

⁷Hatələna kumeləḡ, pə taya ı nəyö taa təm taa ké n ká hikina nyəm.

⁸Nyuyü taa mayasəm tu ləmayasəe nté si í cekana ı mpaau. Ulena nyuyü feinaa kumelentu náa təsəyi-we.

⁹Kumeleməḡ woniyi tasəkəle tayanuyü kotaya ké. Ulena tampana tənlaa náa laki təmaya kupantu.

¹⁰Ye yulu laḡle wakəlaa nəyölu u pəsəyi na í cosi-tə. Mpu tətəyö na ı laḡhulömlə.

¹¹Pu yəki asayaa tēstı ké. Ulena siyisilaa coka náa teeki.

¹²Mpaau ḡku n nyənəyi kupaḡku tə, ku pəsəyi na kú pona-ḡ səm taa.

¹³Laḡwakəllə pəsəyi na tó tii wona waatu. Ulena laḡhulömlə tēsəna laḡwakəllə.

¹⁴Yulu tetelatu təki ı kulaputu kasəyaya ké. Ulena yulupaḡ náa təyü ı kulaputu kasəyaya.

¹⁵Wei ı fei huwəe tə ı muyi pə təna mpi pa heeliyi-ı təyö. Ama laakalı tu u kpesəyi nəhəle na í ta mayası ı taa.

¹⁶Ləmayasəe tu seeki isayatu ké na í kisiyi-tı. Ama kumeləḡ ná laki ké u mayasəyi. Mpi tə, u nyaḡna pulu.

¹⁷Wei u laa páána muyü tə ı laki kumelentu ké, na wei ı kpekiiyi ı taa ké isayatu tə, ı laki na lelāa taa kpaana-ı.

¹⁸Yəlaa mpa pa huwəe ta taḡalı tə, pa kawaaya nté kumelentu. Nyuyü taa mayasələa teeli kele nyəmtu.

¹⁹Asayaa ká həntı kupama ke atəye, na pá taḡ siyisilaa nənəyösi si pele pá mu-we.

²⁰ Konyontu taapalu mayamaɣa ná kisiyi-í kɛ́. Ama toŋ tu camnanaa ná we payale.

²¹ Yulu wei ɪ footiyi ɪ tɔɣɔntɔle tɔ ɪ kɛ́ isayaw kɛ́. Ama wei ɪ wena konyontunaa pɛtɔtɔle tɔɣle leleŋ nulu.

²² Yɔlaa mpa pa mayasɛyi isayatu ke pa taa tɔ, pa pɛntɛyi mpaav kɛ́. Ulena mpa pɛle pa mayasɛyi kupantu tɔ pá laki-ti na tampana.

²³ Tɛma tɔna na a kawaaya kɛ́. Ama konyɔŋ ke yɔɣɔtaya katatɔlaya ná kɔŋna.

²⁴ Wenav nté lɛmayasɛɛ nyɔma kasɛyaya. Ama kumelɛmɛŋ naa luki pa kumelɛntu taa.

²⁵ Aseeta tu wei ɪ yɔɣɔtɛyi tampana tɔ ɪ yakɪ weesɪŋ kɛ́. Ama kaloolaya ke pɔpɔtɔ ná yɔɣɔtɛyi.

²⁶ Wei ɪ nyarŋna Tacaa tɔ ɪ sɛŋaa kɛ́ tɛca. Pɛ taɣa pulu, Tacaa kɛ́ ɪ piya kɔkɛntuyi kɛ́.

²⁷ Tacaa nyamnav haakɛna weesuyi, na pɛ cɔlɛɣɛna sɛm katɔsi.

²⁸ Ye yɔlaa í we samaa, wulav teeli kele. Ye yɔlaa pasaa ile pɛ wakɛli wulav.

²⁹ Wei u muvi pááná ke lɔŋ tɔ ɪ wena layatu sɔsɔntu kɛ́. Ama wei u laa pááná muvu tɔ kumelɛntu ke ɪ hulɛyi.

³⁰ Lɛmayasɛle taa heesuyi haakɛna tɔnvu ke weesuyi. Ulena isɛsɛmle náa we isu muwa taa suulu.

³¹ Ye wei ɪ tɔki konyontunaa ise, pa ŋmalu lɔɔ kɛ́ ɪ tɔvki. Ye wei ɪ wena pa pɛtɔtɔle ɪ kusɛyi lɔɔ nyuvu kɛ́.

³² Isayatu wakɛlɛyi isayav. Ama siyisilaa ná hikiyi tɛcɔsɛle kɛ́, paa sɛm taa.

³³ Lɛmayasɛɛ we yulu layatu lotu taa kɛ́. Ule n kaa na-yeɣe kumelɛŋ kiŋ.

³⁴ Kusiyisitu tɛŋvuv kusɛɣɛna piitim nyuvu. Ulena isayatu lapu náa tu yɔlaa ke fɛele.

³⁵ Wulav saŋ ɪ waali nyɔma lɛmayasɛɛ kɛ́. Ulena í muvi pááná na tetelataa.

15 Tɛheɛ kuvɔcɔtu heesɛyi pááná kɛ́, na konyasɛtu náa kusɛ-ye.

² Ye lɛmayasɛɛ tu yɔɣɔtɛyi, yɔlaa nyulɛyi nyɛm kɛ́. Ama kumelɛntu tɔm ke kumelɛmɛŋ ná yɔɣɔtɛyi.

³ Tacaa nyɛnɛyi paa timpiyi, na í naaki kupama na asayaa.

⁴ Tɔm leleŋ nyɛntu haaki weesuyi kɛ́. Ulena tɔm isayatu náa wakɛlɛyi lanɛle.

⁵ Kumelɛŋ footiyi ku caa kuseɣesɛtu kɛ́. Ama wei ɪ lakɛna nyuvu taa mayasɛm tɔ ɪ nukɪ kalɛnav kɛ́.

⁶ Pɛ tɔlɛɣɛna yulvraŋ kɛ́. Ulena kasɛyaya asilima nyɛŋka náa kɔna mpusi.

⁷ Lɛmayasɛɛ nyɔma yɔɣɔtɛɣɛna nyɛmtu kɛ́. Ama kumelɛmɛŋ ná fei mpv.

⁸ Tacaa luyi fei asayaa kɔtasi. Ama niŋ naaleɣe ɪ muvɛna tampana tɛŋlaa kusɛlɛmɔtu.

⁹ Tacaa luyi fei asayaa tɔnte. Ama ɪ sɔla mpa pa tɛŋɛyi tampana tɔ.

¹⁰ Wei ɪ cɔlɛyi mpaav tɔ paa ho ɪ ŋkraŋvuv na toŋ. Wei u nukɪ kuvkraalɛtu tɔ ɪ ká si.

¹¹ Tacaa ta kisi nyɛm ke pɔvɔɣɔ sɔsɔtu na atɛtɔle. Kacaŋfana yulvpiya lotunaa na?

¹² Kalampaanɪ tu u caaki pá kalɛna-ɪ. li tu pukina lɛmayasɛɛ nyɔma hoɣɔlvuv.

¹³ Lanɛhulɔmle hetɛyi isentaa kɛ́. Ye lanɛle wakɛlaa lɛmayasɛle hoowaya.

¹⁴ Yulu layatɔ pɛkɛyi nyɛm kɛ́. Ulena kumelɛŋ lanɛle náa heena kumelɛntu tɔm.

¹⁵ Yulu lanɛle í wakɛlaa, kuyɛɛŋ tɔna kɛ́ isayarŋ kɛ́. Ulena lanɛhulɔmle tu náa we acima tam nyɛna taa.

¹⁶ Pɛ kɛla teu si ní weena pɛcɔ na í nukɛna Tacaa. Na mpi n ká weena toŋ na pɛ cɔsɛyi-ŋ tɔ.

¹⁷ Pɛ kɛla teu si pá puyuli-ŋ huɛm na sɔlvuvu. Na mpi paa toŋi-ŋ nav nantu nim nyɛntu na tɔá haŋaya tɔ.

¹⁸ Pááná tu kusɛyi yoo kɛ́, na suulu tu náa heesɛyi yoo.

¹⁹Sɔwa nyala felentú mpraav taa ké, na yulvpaŋ nyəŋku náá hulvmaa.

²⁰Ləmayasəe pəyaya həesəyi ka caa laŋle ké. Ama yulv kumeleŋ ná footiyi i too.

²¹Ləmayasəe fei tu laŋle həekəna i kumelentu ké. Ulena ləmayasəe tu náá kama nyuvv ke tənte kupante taa.

²²Ye n laki nyá layatu ke nyá tike n kpiyi ké. Ama layatu tasəlaa í tɔɔ-ŋ le n waa.

²³Ye yulv í cɔwa tɔm i laŋle huləməyi ké. Ye i yɔɔta-təyi tə waatu pə leleŋ we sɔɔntu.

²⁴Nyuvv taa mayasəm tu təŋəyi weesuyv mpraav ŋku kv pukina isɔtaa tɔɔ. Ulena í fiti atətəle ke ate.

²⁵Tacaa yəkəyi kalampaani tu təyaya ké. Ama i tanəyi alv leelu tetv toosi.

²⁶Tacaa luyv fei huwee asayee. Ama tɔm kupantu tike wenna-i teu.

²⁷Liɣitee luluyv tu kəŋna i nyóma tɔo ké wakəlvv ké. Ama wei i kisiyi kvɔɔŋ isayaj tɔ i wena weesuyv.

²⁸Yulv siyisilu mayasəyi ké na pɔcɔ i cɔ. Ama isayatu tɔm ke asayaa yɔɔtəyi.

²⁹Tacaa hatələna asayaa ké. Ama i nuki siyisilaa sələməŋ.

³⁰Isentaa hetənav həesəyi laŋle ké. Ulena tɔm kupantu náá haaki alaafəya ke yulv nantu taa.

³¹Wei i keŋ ŋkraŋyuv na í nuki kalənav mpi pə waasəyi tɔ, i tɔcayale nté ləmayasəe nyóma kiŋ.

³²Ye n kisiyi sɔyəsuyv nyá weesuyv ke n laki awusa. Ama wei i nuki kalənav tɔ i weekəna nyəm ké.

³³Tacaa nyamnav sɔsəyi ləmayasəe ké. Pə wee si n pasa nyá təyi na pɔcɔ nyá nyuvv kulv.

Tacaa weev ke yulv kulapəle təna taa

16 Yulv cakəna na í tɔ i kulapəm pəle. Ama Tacaa lakəna na pə lá yaa pə kpi.

²Yulv kulapəle təna we-i teu ké. Ama Tacaa nyəmna tampana.

³Yelina Tacaa ke nyá təma, inɔ í ká lana na pə lá.

⁴Tacaa nyəmá mpi pə tɔɔ i lapa pə təna tɔɔ. l nyəmá si i lapa isayav ke huvle tɔo.

⁵l luyv fei kalampaani nyóma. Paa pə lá isəna i ká hɔ pa ŋkraŋyuv ké.

⁶Kupantu na tampana təŋyuv tɔo tasəkəle tayanəyi ké. Tacaa nyamnav lakəna na yulv cɔlv isayatu lapv.

⁷Isɔ laŋle í həena yulv tənte, i ciikiyi í na i kolontunaa mayamaya ké.

⁸Pə kəla teu si yulv í weena pəciuu na tampana, na mpi i ká weena sɔsəm na pə tá siyisi tɔ.

⁹Yulv mayasəyəna i təma kulapəe tɔm. Ule Tacaa yekina na á lá.

Awulaa tɔm

¹⁰Wulav yɔɔtəyəna Isɔ toŋ ké. Pə fei si í pənti yɔɔtuyv ke i huvle taa.

¹¹Tacaa tənna sanəya wei i siyisa teu tɔ. Mayasəlasɔ təna ké i niŋ təmle ké.

¹²Isayatu lapv ké wulav ke acaalətv ké. Mpi tɔ, siyisuyv nyɔɔsəyəna i kawulaya ke toŋ.

¹³Tɔm kusiyisitu ke wulav caaki, na í sɔla mpa pa yɔɔtəyi tampana tɔ.

¹⁴Wulav páná tu pəsəyi na í kú yulv. Ama ləmayasəe tu həesəyi-yeye.

¹⁵Ye wulav isentaa hetaa, pə haaki i yəlaa ke weesuyv ké, na i kupantu we isu toomaya tev.

Yulv weev ke ləlaa kiŋ na i kulapəle

¹⁶Pə kəla teu si yulv í weena ləmayasəe, na mpi i ká weena wɔla tɔ. Yaa í weena layatu na mpi i ká weena liyitee tɔ.

¹⁷Siyisilaa mpraav nté isayatu cɔlvv. Wei i feŋyi i tənte tɔ tɔ, i weesuyv ke i kentiyi.

¹⁸Kalampaani wakələyi yulv ké. Ulena isəcav náá hu-i.

¹⁹ Pə kəla teu si yulu í pasa i ti, na í na kunyəntunaa pá káá, na mpi í na isəcav nyéma paa taləyi kuleekəm tə.

²⁰ Wei í preekəyi si í cekəna təm tə i laŋle hüləməyi ké, na wei ílé i laki Tacaa ke naani tə í nuki leleŋ.

²¹ Wei i lotu taa we ləmayasəe tə i ké layatu ké, na isəna təm we leleŋ tə hípúyú tə pəsəyi yulu.

²² Ləmayasəe haaki a weentaa ke alaafəya ké. Ulena kumeleməŋ náá təki pa kumelentu wahala.

²³ Ləmayasəe tu mayasəyi ké na pəcə í yəyətəyi. Tənaɣa i təm pəsəyəna yəlaa.

²⁴ Təm kupantu we leleŋ ké isu tuŋ setaya. Tə we ləsaɣa ke leleŋ, na tə haaki tənuyv ke alaafəya.

²⁵ Mpaav ŋku n nyənəyi kupanŋku tə, ku pəsəyi na kú pona-ŋ səm taa.

²⁶ Nyəyəsɔ tuɣuna yulu ke təmlə. Mpi tə, i hiluyu caaləyəna-i.

²⁷ Tetelatu tuɣi isayatu pələ ké, na i təm náá nyaku isu kəkə.

²⁸ Isayav kusəyi yoou ké. Ulena katayasaɣa tu náá faki cewaa.

²⁹ Musuntu tusəyi ləlaa ké, na i pukina-weyɛ mpaav isayav taa.

³⁰ Wei i wiisiyi ise na í kpa məntəna tə, isayatu ke i caaki. Hal i tu təma tə lapv.

³¹ Nyəyəsɔ kuhulumasɔ ké teeli puluyv. Mpi tə, tampana təŋlaa kasəyaya nté weesyuyv kutayaluyv.

³² Wei u muɣi pááná ke ləŋ tə, i we sana na aka. Na wei i kpaaki i ti tə i kəla wei i leekəyi acaləe tə.

³³ Pa mayasəyi pile ké si pá nyi nti tu kəkə tə. Ama Tacaa nyəmna kuvəcətv.

17 Pə kəla teu si yulu í nyasa mutiya kpete na heesuyv, na mpi paa saaki-ŋ təkpetekpete ke təyaya ŋka ka taa yoou wee tə.

² Təmlə tu wei i wəna ləmayasələ tə, i kprakəyi pəyaya tetelatu lonte ké na í hiki i paa nyəm ke kpancoou taa.

³ Kəkə ke pa wiiliyina wula, na liyitee nyəyəluyv si, pa naa kv teu. Ama Tacaa mayasəyəna yəlaa lotunaa.

⁴ Təm nti tə fei teu təyɔ isayav kəŋna ŋkraŋŋ. Na pəpətv náá nuki təm nti tə wakələyi yəlaa tə.

⁵ Wei i wəŋiyi kunyəntunaa tə pa ŋmalv ləv ké i tsvki. Na wei i paana ləlv wahala tə, pu hə i ŋkraŋuyv.

⁶ Saalənaa kusəyəna kuvpatəlaa nyuyv, na cecənaa náá kusəyi pa piya nyəŋ.

⁷ Təm kupantu u maki kumeleməŋ. Ue isənaya kaloolaya ká maya yulu səsə?

⁸ Ləlaa ná huvki si pa kuvəcəv ká tu-weyɛ nyələleŋ, na pá waa pa təma təna taa.

⁹ Wei i ləkə isayatu nti i təyəntələ lapa-i tə, i preekəyi səcəlyuv ké. Ama wei i təcsəyi-təyi i kuvəyətutu taa tə i faki taapalaa.

¹⁰ Kalənav waasəyi yulu layatu ké, na pə kəli tipila naanwaa ke kumeləŋ təv.

¹¹ Isayatu lapv ke isayav preekəyi. Ama tillu isayav ke paa pona-i.

¹² Pə kəla teu si í sulina təyɔlaya ŋka ka piya pə kpawa tə, na mpi n ká sulina kumeləŋ ke saa wei i kumelentu kulaa tə.

¹³ Wei i leetəyi isayatu ke kupantu lonte tə, wahala kaa te i təyaya taa.

¹⁴ Yoou caaluyv wee ké isu akəla təluyv. Kpa nyá ti, taa yele na kv kəkə.

¹⁵ Yulv wei i haaki tampana tu ke tasəkələ, na wei ílé í ha tasəkələ tu ke tampana tə. Tacaa taa kraakəna pa naaləyɛ.

¹⁶ Paa kumeləŋ təkə liyitee si kv yaku ləmayasəe pu waasəyi-ku.

¹⁷ Ceu hüləyi i səcəlyuv ke tam ké. Luluyv tu təmlə nté si í səna wahala waatu.

¹⁸ Yulv wei i feina nyuyv taa mayasəm tə, un i saləyəna niŋ na í mu i təyəntələ kəmlə.

¹⁹Wei ɪ sɔɔla yoo tɔ ɪ sɔɔla isayatu ké, na wei ílé ɪ hɔŋ ɪ ti tɔ í polo wakəlyu taa.

²⁰Yulɔ isayau kaa na laŋhulɔmlɛ. Ulena isayatu yɔɔtɔlɔ náa hoti wahala taa.

²¹Yulɔ wei ɪ lɔla kumelɛŋ tɔ laŋwakəlle taa ké ɪ weɛ. Kpaŋtu caa kaa pəsi na í yɔɔli.

²²Laŋhulɔmlɛ ké kɔɔlɛ kupante ké. Ama laŋwakəlle ná laki na muwa taa wulɔ.

²³Isayau muɣi toko tɛɛ kɔɔɔŋ wei ɪ ká heləsi-ɪ tampana taa tɔɔɔ.

²⁴Ləmayasɛ we yulɔ layatu nɔɔɔ tɔɔ ké. Ulena kumelɛŋ náa nyənəyi hatoo tɛtɔ tənaya.

²⁵Pəyaya kumelɛŋ wakəlyi ka caa laŋlɛ ké, na ká tu ka too kulɔlɔ ke nəɣəsɛɛ.

²⁶Pə fɛi sɪ ní pɛli kəmlɛ ke wei ɪ tɔm ta sɪ tɔ. Yaa ní hɔ wei pa tɔɣuna tɔ ɪ ŋkraŋyɔ ke ɪ tampana təŋyɔ tɔɔ.

²⁷Wei ɪ nyəmá ɪ ti kraɔ ke tɔyɔɔtəle tɔ, ɪ ké nyəntu ké, na wei ɪ ləmayasəle we təpamm tɔ, ɪ ké yulɔ layatu.

²⁸Paa kumelɛŋ mayamaya sumna ku nəɣəsəyənə ləmayasɛ tɔ ké. Ye wei ɪ sula ɪ nɔɔɔ tɔ ɪ ké layatu ké.

18 Wei ɪ fakəna ɪ mpaɔ tɔ ɪ kunyuləm tike ke ɪ pɛkəyi. Ulena í muɣi páná na ləmayasəle nyəm tənə.

²Kumelɛŋ laŋlɛ u heəkəna layatu. Ama ɪ mayamaya ɪ huwɛ hulɔyɔ ke ɪ sɔɔlaa.

³Ye isayatu í kɔma, footuyɔ kəŋna, na tɛtɛlatətu náa kəna fɛɛlɛ.

⁴Yulɔ kuyɔɔtɔtu lumaa ké ɪ su lum sɔsɔɔm. Ulena ləmayasɛ náa we ɪ su lɔɔ sɛɛlɔ lum mpi pə ŋmaaki tɔ.

⁵Pə fɛi sɪ ní nya isayau ɪsəle na ní pɛ tampana ke a tɔ.

⁶Kumelɛŋ kuyɔɔtɔtu taa sita yoo ké, na ɪ nɔɔ taa tɔm kəŋna ŋkuma.

⁷Kumelɛŋ kuyɔɔtɔtu wakəlyi-kuyɔ, na tɛ kraa-kuyɔ katəka nyəm.

⁸Katayasətunaa kuyɔɔtɔtu we ké ɪ su kunyulɔyɔ tɔɔnaya, ŋka ka tiiki hatoo yulɔ hiluyɔ taa tɔ.

⁹Felentú na wakəllɔ pa ké yulɔ na ɪ neu ké.

¹⁰Tacaa hətɛ nté kəkentim toŋ nyəm. Siyisilu tɔyi kpulɔyɔ na í naaki nyuyɔ.

¹¹Toŋ tu ná nyənəyi ɪ wenav ke kolɔŋa ɪcətɛ toŋ nyəntɛ ké, na í mayasəyi sɪ pu kenti ɪ tɔɔ.

¹²Kalampaani pukina yulɔ ke təkpiisile ké. Pə we sɪ ní pasa nyá təyi na pɛcɔ nyá nyuyɔ kulɔ.

¹³Wei ɪ cɔɔ tɔm na í ta nuta-ti tɔ, ɪ huləyi kumeləntu ké, na ɪ yeki na pá wɔŋiyi-ɪ.

¹⁴Yulɔ ləmayasəle waasəyi-ɪ kutŋ taa ké. Ama ye ɪ apalɔtu hoowa awe kraasi-ti?

¹⁵Yulɔ wei ɪ we layatu tɔ ɪ pɛkəyi nyəm ké, na ləmayasɛ tu náa kəŋ ŋkraŋ ke nyəm tɔm taa.

¹⁶Kɔɔɔɔ hav huləyi yulɔ ke mpaɔŋ paɣalɛ ké, na pə yeki na í nyəŋ sɔsaa.

¹⁷Sumaya ləŋka í fɛi ləŋka kəlyi wula ké.

¹⁸Pa mayasəyi pile ké na pá heɛsɔ yoo, na pá fayasi toŋtunaa.

¹⁹Ye n pəntəna nyá taapalɔ, ɪ kpətənav kəla katɛ ke kolɔŋa toŋ nyəŋka tusuyɔ. Na ye í yoowa, mə kpəntuyɔ kəla katɛ ke kutuluyɔ ŋku pa kaləsəna məŋkuuli toŋ nyəŋ tɔ ku taa sɔɔɔ.

²⁰Yulɔ nɔɔɔ kulɔlɔm ke ɪ haki ɪ hiluyɔ taa.

²¹Səm na weesuyɔ pə we nsəmle niŋ taa ké. Ye wei í sɔɔla yɔɔtəyɔ ɪ ka tɔyɔ ka kulɔlɔm.

²²Wei í hika alɔ, pɔntu laŋlɛ hulɔmmaa ké. Pɛɛɛ ke Tacaa lapa-ɪ.

²³Kunyɔntu na yɔɔtəyənə niŋ tekuyɔ ké. Ulena toŋ tu náa yɔɔtəna toma.

²⁴Taapalaa weɛ na pá pukina tɛɛtɛ taa yaa. Ama taapalaa lɛlaa weɛ na pá kəla teu ke neu.

19 Konyontu wei i təŋəyi tampana tɔ, i kəla teu ke yulu wei i yəŋətəyi isayatu na í kə kumeləŋ tɔ.

²Nyəm laŋyuy fei nɔŋɔlu ke teu. Na wei i kpetiliyi pulɔpu taa tɔ i pəntəyi kə.

³Kumelentu susəyi lɛlaa ke wahala taa. Ulena pá mvyi Tacaa na pááná.

⁴Liyitee tu taapalaa sɔsəyi kə. Ulena konyontu nyóma náá lɔki-i.

⁵Pɔpɔtu aseeta ləsulu ŋkraŋyuy na ku hɔm kə. Mpu tɔtɔyɔ loollu kaa fiti saləka wei i muna-i tɔ.

⁶Yəlaa samaa puyusiyi yulu wei i haana lotu kulɔmtu tɔyɔ, pa təna pa camna kele wei i haaki kucɔŋ tɔ.

⁷Konyontu newaa luyi ná luki-i kə. Mpu tɔtɔyɔ i taapalaa ná lɔki-i. l caa-we u naa-we.

⁸Wei i sɔla nyuy taa mayasəm tɔ i sɔla i təyi, wei i tɔka layatu tɔ i laŋle huləməyi kə.

⁹Pɔpɔtu aseeta ləsəlu ŋkraŋyuy na ku hɔm kə. Ulena kaloolaya tu náá le.

¹⁰Pə ta muna si pá cayana kumeləŋ ke teu. Mpu tɔtɔyɔ pə ta tu muna si yom í ŋmakəli awulaa.

¹¹Yulu wei i pəkəyi si í cekəna tɔ u mvyi pááná ke lɔŋ. Pəyele i sɔki isayatu nti lɛlaa laki-i tɔyɔ na pá kusəyi i nyuy.

¹²Wulav pááná we kə isu tɔɔlaya nyusuy tɔ. Ulena i kupantu wəe isu aŋkpələe kraakuy nyutu tɔ.

¹³Pəyaya kumeləŋ kə wahala ke ka caa kə. Ulena alv tɔm tu náá wəe isu tɔv lum tosuyu kutamsa tɔ.

¹⁴Nyá caa səkəna na í yelina-ŋ wenav na təyaya. Ama lɔ haakəna alv wei i wena ləmayasəle tɔ.

1. ¹⁵Felentú tɔyɔna yulu ke tapayuy. Pəyele hatəŋmulv u naaki tɔɔnaya.

¹⁶Wei i təkəyi kusəsutu tɔ i weesuyi ke i kentiyi. Ulena wei u feŋiyi i tɔntə tɔv tɔ úlé í sí.

¹⁷Wei i wena konyontu pətɔtəle tɔ, pə we isu lɔ kə i kəntaa, i ká fel-i i kupantu ntəyi.

¹⁸Kpuli nyá pəyaya ke saa wei n teeləyi si kaa la teu tɔ. Ama taa teləsi mpəle na í ku-ke.

¹⁹Wei i pááná teləsa mpəle tɔ, i muna pá pel-i kəmlə kə. Ye n tu yela-i ŋpɔyɔ larv, n sɔsa-i toŋ kə si í lɛli.

²⁰Nu layatu tasuyi na í mu seyesuyi. Ulena í pəsi ləmayasəe tu.

²¹Yulu tɔyi təma payale pəe kə. Ama Tacaa luyi nyəntu lakəna.

²²Mpi pa caana yulu tɔyɔle i kupantu larv. Konyontu kəla teu ke pɔpɔtu.

²³Tacaa nyamnav haaki weesuyi kə, na yulu həntəyi ahoo na i hayanaya wahala u kɔŋ.

²⁴Felentú susəyi i niŋ ke nyənaya taa. Ama u pəsəyi si í kraasi-i i nɔy taa.

²⁵Ye pa mapa wɔŋlu, kumeləŋ ná mayasəyi ku nyuy taa kə. Ye pa kaləna yulu layatu i pəsəyi nyəntu kə.

²⁶Pəyaya ŋka ka wakəlyi ka caa, na ká tɔyɔni ka too tɔ, ka kə pəyaya ŋka ka tɔyi feele tɔyɔ.

²⁷Ma pəyalv, yele seyesuyi ŋku ku hatələnə-ŋ nyəm tɔm tɔyɔ nuw.

²⁸Aseeta tu wei i ke kpete tɔ, i wɔŋiyi tampana təŋyuy kə, na asayaa náá nyuləyi isayatu larv.

²⁹Wɔŋlaa tɔv kə ŋkraŋyuy hɔm wəe, na ŋkuma náá wəe kumeləŋ siyile tɔv.

20 Sulum susəyi yulu ke kalam-paani kə. Ulena sulum toŋ nyəm náá sus-i youu taa. Ləmayasəe fei tu haakəna i təyi pə taa.

²Wulav pááná we kə isu tɔɔlaya nyusuy, wei í kraasa-ye i ká si.

³Youu selu wena teeli kə, kumeləŋ tike kaŋna nyuy ke pə taa.

⁴Hátú wei i lapa hatəŋmuləm ke toomaya taa tɔ, u kuŋ puluy salan waatu.

⁵Yulv huwæe we pooluŋ ké isu lum seelaa ke tetu tæe. Ləmayasæe tu tike pəsəyənə a ləsuɣu.

⁶Yələa tuutuuma saŋna pa ti si, leləa í la-weyə naani. Ama pə wə kate si ní hiki naani tu na tampana.

⁷Tampana təŋlv wei í təŋ teu tɔ, í waalt piya nyɔɔŋ lapa leleŋ ké.

⁸Wulav í caɣa tɔm huɣu, í naaku isayatu ke kpakpaa ké.

⁹Nɔyɔlv u pəsəyi na í yɔyɔti í taa si í ta pənti. Yaa í lu kupantuɣu paa taa.

¹⁰Yuh mayasələya yaa tayaləŋ nyəŋka ŋka ka ta siyisi tɔ, Tacaa nyənəyi-keɣe acaalətu ké.

¹¹Apalv pəyaya yaasi taa ké pə naakəna si, ka tɔntə ká siyisi na tɔ wæe teu.

¹²Nkrapuɣu ŋku pa nukəna, na isələ nte pa naakəna tɔ, Tacaa lapəna pa naale.

¹³Taa nyuli tom, pə taa kɔɔ na ní pəst kunyɔntu. Ye n caa si ní tɔyɔ na ní haɣa caɣana nyá isə.

¹⁴Yampayati nɔyɔ taa na pə tusa-m ké. l luki kpeɛŋa uləna í kpasəyi amvəkəŋ.

¹⁵Wɔla na pəe nna a pəekuɣu we kate tɔ pə tɔlɔaa ké təhɔ. Ama yələa ləmayasæe nyəma hikuyu wenna kate.

¹⁶Ye nɔyɔlv səŋaa si muɣlv í tɔyɔ-ŋ kəmlə, mu səŋlv caɣa ke tɔlvma ke n ta nyi muɣlv tɔ pə tɔɔ.

¹⁷Nmuləm tɔyɔnaya we leleŋ ke teu ké. Pə kəsəyi uləna ká pəsi isu pətuwæe ke nɔyɔ taa.

¹⁸Layatu tasuyu tɔɔ ké yulv pəsəyi na í la təma. Ye n caa n tæe yoo, caɣa na ní mayasi teu.

¹⁹Katayəsətu kuliyi tɔm kuŋməsətu tɔɔ ké. Cɔlv yələa mpa pa yɔyɔtəyi katatələya tɔ.

²⁰Ye wei í túv í too yaa í caa, í weesuyu tɛŋ ké isu səkpetuyu taa kəkɔ.

²¹Wei í paala wənav ke holoholo ke tanəŋ tæe tɔ, pə kaa tæsəna-wəyi kupantu ke kooluyu.

²²Taa tɔ si n ləetəyi isayatu. Tó Tacaa ke naani í ká waasi-ŋ.

²³Tacaa luyu fəi mayasələya isayaa. li caa sanəya wei í ta təŋ tɔ.

²⁴Yulv u pəsəyi na í nyi í mpaav. Tacaa fəŋiyina í weesuyu tɔɔ.

²⁵Isu yulv sukuɣu nɔyɔ ke lɔɔ si í ká la pulv, na í ta mayasəta si í ká pəsi yaa í kaa pəsi tɔ, pə ké asola ké.

²⁶Wulav ləmayasæe tu cəkəyənə asayaa ké, na í ləsəyi-wə na í hɔŋ pa ŋkrapəŋ na pətɔtəle fəi.

²⁷Yulv ləmayasəle nte kəkɔ ŋka Tacaa tuwa yulv taa si ká naaku hatoo í lotu taa tɔ.

²⁸Kupantu na tampana kentiɣina wulav. Kupantu ke í təkəna í kawulaya kumte.

²⁹Tɔnuɣu taa alaafəya kusəyənə ifepile nyuyv, na nyɔɔsi kuhlvmasi náa kusv kukpatəlv nyəŋku.

³⁰Yulv wei l laki kawalaya tɔ pə kɔɔle nté hiŋ, uləna mapv náa tu yulv ke ləmayasæe.

21 Wulav we Tacaa niŋ taa ké na Tacaa lakəna-í isəna í sɔlɔaa tɔ. Isu lum kpeŋuyu pɔyɔ taa tɔ.

²Yulv kulapəle təna siyisa unəyi. Ama Tacaa mayasəyənə paa wei í lotu.

³Tampana təŋuyv na kusiyisim lapu ke Tacaa caaki, na pə kəli kətasi.

⁴Kalampaani na təhɔm nté asayaa kulapəle, na mpv unv pə kena isayatu.

⁵Pə tɔlɔyənə yulv latu wei í wəna nyuyv taa mayasəm tɔyɔ. Ama petepete tu ná tɛŋna laŋuyv ké.

⁶Wənav mpi yulv puɣusaa na í hiki tɔ pə wə kpete ké. Pu leeliyi, pəcɔ pə kəŋna səm.

⁷Asayaa muɣsv pukina-weyə təlete taa ké. Mpi tɔ, pa luyu fəi tampana təŋuyv.

⁸Yulv isayav mpaav koŋlaa ké. Ulena kupama nyəŋku náa siyisaa.

⁹Pə kəla teu si yulv í hənti cokiya taa, na mpi í na alv təm tu paa kaa naŋ taa tɔ.

¹⁰Isayatu lapv ke yulv isayav pəkəyi, paa i taapalv maɣamaɣa u huləyi ileyə suulu.

¹¹Kalampaani tu ŋkraŋyuv həm taa ké kumeləŋ náa hikiyina ləmaɣasəe, na ləmaɣasəe tu náa waa seɣesuvv ŋku i nukɪ tɔ kv taa.

¹²Tampana tu lɔ feŋiyi pə təna mpi pə laki asayaa tɛsɪ taa tɔɔ, na í tusiyi-weɣe wakəlvuv taa.

¹³Ye kunyontu wiiki na nɔɔɔlv təkəyi i ŋkraŋ, puvntu ká kɔɔ na í wiiki nɔɔɔlv kaa cɔ-i.

¹⁴Mukayatee kuvɔɔv ke pa heesəyəna páná, na ŋmesav kuvɔɔv náa heesɪ yovu sɔsɔɔv.

¹⁵Yulvpaŋ laŋle heekəna tampana təŋyuv ké. Ulena pə wakəli isayalataa.

¹⁶Yulv wei i yeki ləmaɣasəe mpaav tɔ, sətaa kpekəle taa ké i ká heesɪ.

¹⁷Wei i sɔɔla i maɣamaɣa i leleŋ nuv tɔ i we laŋyuv taa ké, na wei i sɔɔla sulvm na nim tɔɔv tɔ i kaa weena liyi-tee ke sɔsəm.

¹⁸Mpa paa teŋ lɔ na pa taa tɔ, na kiŋ kisilaa pa təkɪ wahala wei tampana təŋlaa na kupama kaa ná tɔɔ.

¹⁹Pə kəla teu si yulv í caya nyutu taa, na mpi í na alv təm tu na páná kusəlv paa caya tɔ.

²⁰Layatu ŋmesəyi wontu kupantu ke i teɣe. Ama kumeləŋ náa təkɪ pə təna.

²¹Wei i pəkəyi siyisuyi na kupantu lapv tɔ, i weena weesuyi na i təŋəyi tampana na i nyuvv kulaa.

²²Ləmaɣasəe tu svvki yoolaa taa yoolaa ɪcate taa ké, na í yəkɪ mpi pəle paa wena naani tɔ.

²³Wei i feŋiyi i kuvɔɔtutu tɔ, i cəlyi i ti na wahalanaa ké.

²⁴Kalampaani tu na isətoosile tu wəŋiyi pə tənaya, na isəcav naaki i yaasi təna taa.

²⁵Felentú laŋəyi i kunyuləm ulena í si. Mpi tɔ, u caaki təmle lapv na i niŋ.

²⁶Paa kuvaku ŋku leləa ná paasəyəna pa tɔɔntələnaa nyəm nyuluvv. Ama siyisilu ná haakəna luyi kulvmuvv ké.

²⁷Asayaa kuvaaŋ ké acalətv ké. Ulena pə tu kələna saa wei pa haakəna huwəe asayəe tɔ.

²⁸Pɔɔtɔv aseeta tu ká si ké. Ama yulv wei i nukɪ tɔ, íle i ká yɔɔtəyi tam ké.

²⁹Yulv isayav ná nyəŋsəyi i isentaa ké. Ulena tampana təŋlv náa seesa isəle.

³⁰Yulv nyəm na i layatu na i ləmaɣasəe ta ha-i mpaav si í kisi Tacaa luyi nyəntu.

³¹Pa kpeeləyi yoolaa kraɣanəŋ ke yovu wule yaa. Ama Tacaa haakəna akatv.

22 Pə kəla teu si nyá hətə í yaa, na mpi n ká weena wənav sɔsɔɔm tɔ, pəlele kəla wula na liyitee nyəyətɔ ke teu.

²Liyitee tu na kunyontu pa we kulvm ké. Tacaa ŋmana pa təna.

³Nyuvv taa maɣasəm tu loosiyi wahala ke pooluŋ, ulena í ŋmɛli. Ama kumeləməŋ ná laki awusa, ulena pə nukɪ-we.

⁴Ye yulv pasəyi i ti na í nyaŋna Tacaa, pə kasəyaya nté wənav na teeli na weesuyi.

⁵Sɔwa na katɔsɪ pə we yulv isayav mpaav taa ké. Ye wei í sɔɔla i ti pə wee si í cəlv-kv.

⁶Hóləyi pəyaya ke mpaav ŋku kaa təŋ tɔ. Paa ka kɔma na ká kpatəli ka kaa yelev-kv.

⁷Liyitee tu ŋmakəlyi kunyontunaa ké. Ulena kəntələa náa pəsi mpa pa kəntəyi-we tɔ pa yomaa.

⁸Wei í tuuwa mpi pə ta siyisi tɔ, wahala ke i kuvv. Na i páná kpatúyú ká saali yem.

⁹Pu təŋsi kupaŋtu latu ke nɔɔsi kupaŋsi ké. Mpi tɔ, ɪ haaki kunyɔntu ke ɪ tɔɔnaya.

¹⁰Tɔɔntu wɔŋlu, ulena yooɔ tɛ, na hɔm na kutuɔɔ su tɔnaya.

¹¹Yulu í sɔɔla wei ɪ lotu taa we tɔnɔŋŋ, na í yɔɔtəyi pɛɛɛ tɔm tɔ, wulav nté puntu taaralɔ.

¹²Tacaa kentiyi nyəm tɔ kɛ, na í liyi-tiyi asayaa kuyɔɔtutu.

¹³Felentú kuyɔɔtutu nté si: Tɔɔlaya we awalɪ. Ká taa kɔɔ na ká ku-m hapəle tɔɔ.

¹⁴Alu tetelatu kuyɔɔtutu kɛ rúɔyú lumɔŋ nyəŋku kɛ. Tacaa lɔwa wei tɔ puntu hotiyina ku taa.

¹⁵Kpaŋyɔɔ nyɔna pəyaya taa. Uɛ seɣesuyɔ tipilaya ká waasəna-ke.

¹⁶Ye n muyuliyi kunyɔntu n waasəyi-ɪ kɛ, na wei ɪ haaki toŋ tu tɔ, ɪ təyi ɪ susəyi kunyɔŋ.

Laakali tɔmnaa waani waani

¹⁷Ke ŋkpaŋŋ na ní nu ləmayasɛɛ nyəma tɔm, na ní tɔki ma nyəm ke nyá taa. ¹⁸Mpi tɔ, pə we teu si ní tɔki-təyi nyá taa na tɛ we nyá nɔɔ taa. ¹⁹Na pɛ́ɔ́ ní tó Tacaa ke naani, ulɛ maa seɣesi nyá mayamaya ke saŋa. ²⁰Ma tasa-ŋ layatu na ləmayasɛɛ tɔm isu hiu na naanɔwa, ²¹si pə seɣesi-ŋ tɔm naani nyəntu na tampana nyəntu, na ní cɔ tampana ke wei ɪ tila-ŋ tɔ.

²²Taa lɛeki kunyɔntu ke ɪ ɪcantu tɔɔ. Pɛ́ɔ́ taa muyuli wahala tu ke təhɔle.

²³Pə taya pulɔ, Tacaa ká seena pa tɔɔ na í ləsi mpa pa lɛeka-we tɔ pa weesiŋ.

²⁴Taa puki pááná tu tɛ, pɛ́ɔ́ nyá na musɔŋtu í taa tɔ. ²⁵Pə taa kɔɔ na ní keena-we na pá pəsi-ŋ isu katɔka.

²⁶Taa suv mpa pa sukɪ nɔɔsi ke yem, yaa pa muyi lɛlaa kəma tɔ pa taa. ²⁷Ye ní feina si ní feli, paa kusɪ-ŋ na pá kraɣa nyá kuhəntuɔɔ mayamaya.

²⁸Taa tuusi tetu toŋa kupaŋaya ŋka nyá caanaa suwa tɔ.

²⁹Awulaa kiŋ ke wei ɪ nyəma ɪ təmlɛ lapu ke teu tɔ ɪ cakɪ, u cakɪ kraɪ nyəma kiŋ.

23 Ye n caɣa yulu sɔɔ mutɔ nyənaɣa tɛɛ, paasəna tɔɔnaya ŋke na ní lá laakali. ²Ye n kəla hiluyɔ, ŋmusi-ku. ³Taa nyəntu ɪ tɔɔnaya kupaŋka teu na ní kəli ntaɣama lipu, ntanyi səm kɛ.

⁴Taa kuyɪ nyá təyi yem na ní pɛəkəyi wɛnɔv, yeɛ pə tɔm huuɔ. ⁵Liyitee mukəyi kɛ, n ta tu hikita caɣale si, ní na-yeyɛ nav mayamaya. Pə nəɣəsəna kɛ isu a wena keŋ isu hekəle na á kuləyi na á tɛeki pooluŋ.

⁶Nyá na lɛɛtu í taa kaa. Taa tu nyuli ɪ tɔɔnaya kupaŋka. ⁷Mpi tɔ, ɪ taa fɛɪ isu n naakuyɔ-ɪ mpu tɔ. ɪ yaa-ŋ kɛ si: Kɔɔ na ní tɔɔ yoo. Pɛ́ɔ́ ye n suɔwa ɪ taa, ulɛ seɛsi. ⁸Ye n kɔma ní cɛkəna mpu n ká tɔ ɪ tɔɔnaya ŋkeɣɛ. Uɛ nyá tɔm kupaŋtu yɔɔtuyɔ mɛla yem keɛ.

⁹Taa heeli kumeləŋ ke tɔm, ku kaa nyɪ tə ləmayasɛɛ.

¹⁰Taa tuusi tetu toosi kupaŋsi. Pəyeɛ taa suv suluwaa tetu taa. ¹¹Pa wena tɔɔ seɛnɔv toŋtu kɛ. lɔɪ ɪ ká huɔnana-ŋ na pa nɔɔɔ.

¹²Mu nti pa seɣesəyi-ŋ tɔ na ní nu nyəm tɔm.

¹³Taa kisi nyá pəyaya ke seɣesuyɔ, tipilaya u kuyɪ-ke. ¹⁴Ye n casa-keɣɛ tipilaya, ka weesuyɔ ke n yaki atetəle taa.

Cɛɛ layatu tasuyɔ ke ɪ pəyalɔ

¹⁵Ma pəyalɔ, ye n wena ləmayasɛɛ, ma laŋle ká hulɔmɪ kɛ. ¹⁶Ye n təŋəyi tampana ke nyá kuyɔɔtutu taa ma taa heɛwaya.

¹⁷Taa nyuli asayaa ke paa pəɔ. Ama nyaŋna Tacaa ke tam. ¹⁸Waatu inəyi nyá laŋle ká huləməna mpi pu mayana-ŋ tɔ. Uɛ nyá tɛɛluyɔ kaa saali yem.

¹⁹Ma pəyalɔ, nyá kɛ ŋkpaŋŋ na ní weena ləmayasɛɛ na ní təŋ mpaɔv kusiyisuyɔ. ²⁰Nyá na sulɔnyɔɔlaa na

lulutunaa í taa kaa. ²¹Pə taya pulv, sulunyɔɔlv na lulutu pa teesəyənə kunyɔɔŋ ké. Ulena felentunaa náá teesəna pəceka suuu.

²²Nuna nyá caa, unɪ ɪ lɔlənə-ŋ. Taa lɔ nyá too ke waatu wei ɪ kpatəlaa tɔ. ²³Təŋəyi tampana, na ń weena ləmayasee, na ń təkəyi seyesuyv, na ń weena layatu. Taa wakəli pə taa pulv.

²⁴Tampana təŋlv caa yɔɔləyi ké. Wei ɪ lɔla ləmayasee tu tɔ ɪ lanlɛ ká hulɔmɪ ké.

²⁵Nyá too na nyá caa pa lanja í hulɔmɪ. Alv wei ɪ lɔla-ŋ tɔ í yɔɔlv.

²⁶Ma pəyalv la-m naani na ń təŋ ma ɪkpatɛ. ²⁷Mpi tɔ, alv yeleyele tu na lelv alv pa we asola ké isu lumanŋ púɔyó. Yaa lɔkɔ sɔsɔ wei ɪ nɔyɔ ta wali tɔ. ²⁸Pa pəpəyi apalaa ke isu ŋmulaa. Na pá sɔsɔyɪ yələa ke asayaa tɔɔ.

Sulunyɔɔlv tɔm

²⁹Awe ise seena təkai, na í yooki tam na í kaləyi təkəkəkə, na í wena hiŋnaa na pə feina huwɛɛ, na pá laki-ɪ waiyo? ³⁰Wei ɪ nyɔɔkɪ sulvm ke kutamsa na í pəkəyi sulvm toŋ nyəm situyu tɔyɔ. ³¹Taa nyənɪ sulvm teu ke pə seev atɪŋkpa taa, na pá wasəyi na pə teev fei katɛ ke luyv tɛ tɔ. ³²Ama pu teesəna-ŋ nyasuyv ké isu tvm, na pá yaya-ŋ isu paasəle. ³³N ká naaki tɔm ke yem yem ké isu toosee na nyá ləmayasee na nyá kuyɔyɔtvtv hɔlv yem. ³⁴Na pá wɛɛ-ŋ isu tɛŋku taa ké n we kpulvyv nyuyv taa, na pə fiisiyi-ŋ. ³⁵Halı n ká yɔyɔtɪ sɪ: Pa mapə-m na pə kv-m pə ta wu-m. Pəcɔ ma ta tu nav. Ule pə ce ma tɔɔ na má tasa atɪŋkpa.

Ləmayasee tu na isayav pa tɔm

24 Taa nyuli asayaa. Pəyele taa sɔɔlv sɪ ń wɛɛ pa kiŋ. ²Wakəlvuyv tɔm ke pa mayasəyi, na pa nɔɔsv yɔyɔtəyi isayatu tɔm.

³Nyəm ke pa sukəna təyayə kite, na pá ŋma-ke na ləmayasee. ⁴Layatu ke yulv suuliyina ɪ kutuluŋ ke liyitee wontu na kupantu.

⁵Yulv ləmayasee tu wena toŋ ké, na nyəntv náá sɔsɔyɪ kpelikpeka.

⁶Mpi tɔ, nyuyv taa mayasəm ke n ka yoonə yoou. Ulena layatu tasəlaa payale waasəyi-weyɛ sɔsɔm.

⁷Nyəm tɔm teewa kumelɛŋ ké, kv kaa kuli nɔyɔ ke təhulvle taa.

⁸Wei ɪ tuyv isayatu pəle tɔ, ɪ pəsəyi acilayatu tu ké. ⁹Kumelətɔm mayasuyv ké isayatu ké, na yələa ɪ caa wei ɪ paana lɛlaa tɔ.

¹⁰Ye n lɔ apalvtv ke lanwakəlle kuyaku wule, nyá toŋ ke lanwakəlle ké.

¹¹Waastɪ mpa lɛlaa hɔŋ na pá pukina təkvlɛ tɔ, lv na pá taa kv-wɛ. ¹²Ye n tɔma sɪ n ta cəkəna, lɔɔ ná nyəmá pə təna. ɪ feŋiyi ké na í feləyi paa wei isu ɪ lapa tɔ.

¹³Ma pəyalv tɔyɔ tuyv, ɪ we teu ké. Setaya ká wɛɛ leleŋ ke nyá nɔyɔ taa.

¹⁴Mpv tɔtɔyɔ ləmayasee ká waast-ŋ. Ye n təkə-yɛ, nyá lanlɛ ká hulɔmɪ. Ule nyá teelvuyv kaa saalı yem.

¹⁵Taa ləkəna acilayatu ke siyisilu təyayə. Pəcɔ taa yelev na í na-ŋ ɪ təcayale. ¹⁶Paa siyisilu ká hoti tɔm naatosompɔyɔlayə ɪ kuləyi ké. Ama asayaa ná caŋsəyi wahalanaa taa ké.

¹⁷Nyá kolontu í hotaa taa wɔŋ. Pəyele ye ɪ ceŋləyi taa yɔɔlv. ¹⁸Tacaa taa ká kpəna-ŋ na í yelev nyá kolontunaa ŋkpaŋuyv hɔm.

¹⁹Nyá taa í taa kpəna asayaa. Pəyele taa nyuli-wɛ. ²⁰Pa kaa waa pulvyv cele, pa kəŋ saalvyv ké isu fətəla tɛnyuyv tɔ.

²¹Ma pəyalv, nyana Tacaa, na wulav, taa kpəntəna mpa pa lukɪ pə tənaya layasuyv tɔ. ²²Pa wakəlvuyv ká kɔɔ ké təlev, nɔyɔlv kaa nyɪ wahala wei lɔɔ na wulav paa tu-wɛ tɔ.

**Ləmayasee nyəma
layatu tasuyu lempi**

²³ Nti ləmayasee nyəma tasa yəɣətuyu tɔɣɔle si: Pə fei si ma nyəma-ı í wée huɓle taa. ²⁴ Ye huɓlu hawa tasəkəle tu ke tampana, yəlaa təna taa kraana-ı ké na pá təɣsi-ı mpusi. ²⁵ Mpa pa hɔɣ tasəkəle tu ɣkraɣuyu tɔ. Pə cakəna-weye teu ké na paa wei í seeki-wé.

²⁶ Yulu təɣuyu tampana na í cɔ tɔm tɔ, mpɔ pə huləɣəna taarpalle kupante.

²⁷ Taa hulina təyaya wəna na í fəna tawa, yaa mpi n ká tɔɣəna tɔ.

²⁸ Taa kaləna nyá tɔɣəntəle ke yem, n caa si í loolina nyá nɔɣɔ na? ²⁹ Taa tɔ si: ləna ı lapa-m tɔɣɔ maa lapi-ı. Maa ləeti paa wei ké isəna ı lapa tɔ.

Yulu wei ı ké felentú tɔ ı tɔm

³⁰ Ḿpɔ́yú kuyaku nakuli, ma təɣna felentú wei ı fəna ləmayasee tɔ, ı tuɣ taale kiɣ. ³¹ Səwa na nyutu isayatu pə nyaləna. Halı ı kolɔɣa pəe nyəɣka ná tima. ³² Ulena má nyəni mpi ma ná mpɔ tɔ, na má mayasi pə tɔm ke ma taa na pá seɣesi-m. ³³ Nyá si n ká tɔɔli nyá ti, na í tu nyá niɣ ke nyá nyuɣu, na í too pəcɔ na í heesi. ³⁴ Waatu unı kunyɔɣ ká ta-ɣ mələmələ, na wahala tutu-ɣ isu yoolu na ı wontu.

25 Salɔmɔɣ atuwa lenna nna Yuta wulav lsekiyasi yəlaa kpeyelaa tɔɣɔlɔ.

Atuwa lenna

² Mpi pə tɔyi lɔɔ ké teeli tɔɣəle timpi ı laki ɣɣmesav tɔ, na mpi pə tɔyi awulaa ke teeli tɔɣəle timpi pa pəekəyi si, pá cəkəna kuɣmesəm tɔ.

³ Isu isətɔnuyy kulaa na tetu lim tɔ, ḿpɔ́yú awulaa ləmayasee wée.

⁴ Ye pa tayana liyitee nyəɣəluyy, koolu luki-kuɣu pɔlv kupam ké. ⁵ Mpu tɔtɔɣ yə pa tɔɣəna yəlaa asayaa mpa

pa wə wulav kiɣ tɔ, ı təɣəyi siyisuyu ké na ı kawulaya yoo tɔɣ.

⁶ Taa hɔ nyá təyi wulav kiɣ. Pəyele taa caɣa sɔsɔ nɔɣɔlv ı təcəyale. ⁷ Pə kəla teu si pá kraasi-ɣ təmle sɔsɔle taa, na mpi paa tisi-ɣ na sɔsɔ nɔɣɔlv í caɣa tɔ.

⁸ Taa hulina nyá tɔɣəntəle ke nɔnɔɣ yaa. Pə taa kɔɔ na ílé í kulı nyá tɔɔ, ıle isənaya n ká la?

⁹ Ye nyá na nɔɣɔlv í wəna tɔm, í tayani-təyi má taa mə tike. Taa kuli lelv kuheelitu kuɣmesətu tɔɔ. ¹⁰ Ntanyi ı ká nu-ti na í kaləna-ɣ, na pá tu-ɣ fəele tam nyənte taa, na pá kú nyá nyuyy.

¹¹ Tɔm nti pa yəɣɔta teu tɔ, tə wə ké isu wula wontuyy ɣku pa kɔwa liyitee nyəɣətu tɔ.

¹² Ye ləmayasee tu kaləɣəna yulu na í nukı, pə teu wə ké isu wula kukuule yaa wula luluyy.

¹³ Isəna lum kuniyitim heesəyi yulu laɣle ke haɣaya waatu tɔ, mpɔ tɔtɔɣ tɔm kəntu wei pa tu naani tɔ ı heesəyi ı sɔsɔ laɣle.

¹⁴ Wei ı kraaləyi kuhav tɔm na í tá ha-ku tɔ, ı wə isu tev piluyy na heelim yasi-ku tɔɣɔ.

¹⁵ Suulu tu pəsəyi na í layasi wulav huwée. Mpu tɔtɔɣ tɔm leleɣ nyəntu pəsəyi na tɔ yɔki tɔɣ.

¹⁶ Ye n hika tuɣ, taa suli tɔɣɔv, nyá taa ká kra na í tɔ-ı. ¹⁷ Taa puki kutamsa ké nyá taarpalv tɔ, pá taa kɔɔ na í nyəɣəsi-ɣ na ı taa kraana-ɣ.

¹⁸ Wei í ləsəyi aseeta pɔpɔtu nyəɣ ke ı tɔɣəntəle tɔɔ tɔ, ı kuɣı yulu tɔtɔɣ isu akaluyy yaa layate yaa nyəmle.

¹⁹ Si í la tetelatı ke naani ké laɣwakəlle wule tɔ, pə wə asola ké isu n təkəna kete kupelle, yaa n tɔɣ tate.

²⁰ Si í yoo laɣwakəlle tu ke yontu tɔ, pə wə kumelentu ké isu n ləekuyy ı toko ke watu waatu, yaa n liisuyy laamii ke ı hiɣ taa tɔ.

²¹ Ye nyəɣɔsi í kra nyá kolontu ha-ı na í tɔɣ. Yaa lukɔtu wəna-ı ha-ı lum na

í nyɔɔ. ²²Pə taya pulu, n lakuyu mpu tɔ, pə we ké isu mamala ke n pələyi i nyuyu taa. Pəcɔ Tacaa ká læeti-ŋ nyá kupantu.

²³Isəna ilim ntɔɔŋ heelim kɔŋna tɔv tɔ. Ḿpúyú yɔɔtaya katatəlaya kusəyi ləlaa pááná.

²⁴Pə kəla teu si yulu í hənti cokiya taa, na mpi í na alu tɔmtu paa kaa naŋ tɔ.

²⁵Isəna lum kuniyitim kuyi lukɔtu tɔ, mpu tɔtɔɔ tɔm kupantu nti tə luna tetu pooluŋ tɔ tə wɛɛ. ²⁶Isəna hite lum cuyutəyi na pə wakəli sɛɛlu tɔ, ḿpúyú isayau wakələyi siyisilu.

²⁷Pə fɛi teu si n tɔɔ tuŋ ke sɔsɔm, yaa n pɛeki teeli ke katatəlaya.

²⁸Icate nte tə feina koluŋa tɔ, tə we ké isu yulu wei i ta nyi i ti krau tɔ.

Kumeləməŋ tɔm

26 Isu wɔlaya ta muna yoluma, na tɔv na ku tɔmpɛɛ ta muna luŋle kumtu waatu tɔ, mpu tɔtɔɔ kumeləŋ ta muna pá tu-kuyu teeli.

²Na isu sumpiɔpu na kenkehilaya pa cɔɔkuyu isɔtaa tɔ, ḿpúyú mpusi wei i ta ke nɔɔɔv nyəŋ tɔ u kraaki-i.

³Krayanu ke pa tɔyi kpasɪ na pá casa kraŋaya ke tipila. Ulena pá natəyi kumeləŋ siyile taa ké kratəŋ.

⁴Taa kɛɛna kumeləŋ kuvɔɔtɔ, pə taa kɔɔ na nyá mayamaya n nəɔsəna-ku.

⁵Ama cɔ-ku isu ku wɛv tɔ, pə taa kɔɔ na kú nyəni ku təyi ləmayasɛɛ tɔ.

⁶Wei i tiliyina kumeləŋ ke tɔm tɔ, i mayamaya i nɔɔhɛ ke i setəyi na í tɔyi i təyi wahalanaa sɔsaa taa.

⁷Isu pə kuyutuɔyi kaakalaya ke isəna tɔ, ḿpúyú kumeləŋ ituule wɛɛ.

⁸Wei i saŋ kumeləŋ tɔ, i we ké isu wei i tamsəyi pəntɔluyu na pəle tɔ.

⁹Isu sɔlvnyɔɔv u nyəŋ saa wei sɔvle sɔpa i niŋ taa tɔ, ḿpúyú kumeləŋ ituule cəkənav we kate.

¹⁰Təmlɛ nyuyu tu wei i kprakəyi kumeləməŋ tɛɛlaa ke i təmlɛ taa tɔ, i wakələyi i təmlɛ nyəma tənaya.

¹¹Isu haya məlvuy ka tɔtu tɔɔv tɔ, ḿpúyú kumeləŋ lələyi ku kumeləntɔ.

¹²Kumeləŋ lapa sana na wei i saŋ i ti na i layatu na í feina-ti tɔ.

Yulu wei i ké felentú tɔ i tɔm

¹³Felentú kuyɔɔtɔtu nté si: Taale wontuyu isayau we mpaav taa. Tɔɔɔlaya we hapəle tɔɔ.

¹⁴Isu kampu cɔɔkuyu i nyəɔv taa tɔ, ḿpúyú felentú pəsəyi i kuhəntuyu tɔɔ.

¹⁵Ye felentú í susa niŋ ke nyənaya taa, pə wɛ-i ikaale ké si í kraasi-i i nɔɔv taa.

¹⁶Felentú huɔ ké si, i kəla ləmayasɛɛ ke yəlaa naatosompɔɔɔlaya wei i yɔɔtəyənə layatu tɔ.

Atuwa ləna

¹⁷Wei i susəyi i nɔɔv ke ləlaa tɔm taa tɔ, i we ké isu wei i lukɪ si í kra haya muɔlv ŋkraŋŋ taa tɔ.

¹⁸Isu kumeləŋ liyiluyuna kɔkɔ yaa nyəma yaa kukukum tɔ, ¹⁹ḿpúyú yulu wei i tusəyi i tɔɔntəle, na í tɔŋ si tanaav ke un i laki tɔ i wɛɛ.

²⁰Taasi tɛŋna na kɔkɔ fiyini, ḿpúyú ye katayasaɔya tɛma yoou tɛŋ.

²¹Amantiina tənna mamala, na taasi tənna kɔkɔ. Ḿpúyú tɔm tu kɔŋna yoou.

²²Katayasətunaa kuyɔɔtɔtu wɛɛ ké isu kunyuluyu tɔɔnaya ŋka ka tiiki hatoo yulu hiluyu taa tɔ.

²³Isu pa taakuyu nyəɔləm ke cuyu wontuyu tɔɔ tɔ, ḿpúyú nɔɔlelɛŋ takəyi yulu taa isayatu tɔɔ.

²⁴Tɔm leləŋ nyəntu ke yulu takəyənə i pááná tɔɔ. Ama hatoo i taa kaloolaya ké. ²⁵Paa i yɔɔtəyi nɔɔv kupaŋka, taa tɔna. Mpi tɔ, i ləmayasɛɛ taa we acaalətu ke naatosompɔɔɔlaya ké. ²⁶I acilayatu ke i takəyənə i taa haŋaya tɔɔ. Ama i isayatu tɛŋ ké na tɔ ná.

²⁷ Púyú hullu hotiyi kv taa ké. Ulena pæle kutulle náá mæli tæ tullu tɔɔ.

²⁸ Ye n wakælæyi yulv na nyá kuyɔɔtɔtu, nn caa-ɪ ké. Na tɔm kuloolutu kɔɔna wakælvyv.

27 Taa hɔ nyá ti na cele tɔm. Mpi tɔ, n ta tu nyəm saɔa maɔamaɔa nyəntv.

² Taa sa nyá tæyi nyá maɔamaɔa. Pæ kæla teu si krai tv í sana-ɔ.

³ Pæle na kanyɔna pa we yuɔ ké. Ama kumelej pááná tæ mprúyú yuɔ.

⁴ Pááná kuyi ké, na a we isu pɔɔɔ sukuyu tɔ. Ama nɔɔɔlv u pəsəyi na í kantæli isəsəemle tv cɔlv.

⁵ Ye n kaləna yulv ke ɪ kin, pæ kæla teu ke mənəafiki tv taapalle.

⁶ Nyá taapalv kalənav hvlæyi ké si, n pəsəyi na n lapɪ-ɪ naani. Ulena kolontu wəɔalvyv náá ké puɔusuyi.

⁷ Haɔanaɔa tv kisiyi ké na í kpeɔna tuɔ. Ulena nyɔɔɔtv náá sa na í kpeɔna nyəɔ nyəm.

⁸ Wei ɪ puki təkpaalətv ke tetv pooluɔ taa tɔ, ɪ wæe ké isu sumaya yekuyi ka tante na ká tæe tɔ.

⁹ Kacɔka wontu na tulaalvnaa heəsəɔna yulv laɔle. Mprúyú taapalv laɔatv tasuyv kæla lelej ke nyá maɔamaɔa nyá nyəntv.

¹⁰ Taa lv nyá taapalaa yaa nyá caa nyéma. Wahala í maɔana-ɔ taa yeje nyá cɔlv tv na n pæki nyá neu. Wulee wulee nyá cɔlv tv kælæyi-ɔ waasuyv ke nyá neu pooluɔ nyəɔ.

¹¹ Ma pəyalv, wəena ləmaɔasəe. Pu hvlsv ma laɔle, na ye nɔɔɔlv tvtki-m ma kaa wu kvɔcɔtv.

¹² Nyuyv taa maɔasəm tv loosiyi wahala ke pooluɔ, ulena í ɔmɛli. Ama kumeleməɔ ná laki awusa, ulena pə nukɪ-wə.

¹³ Ye nɔɔɔlv í səɔaa si mvsvl í tɔɔ-ɔ kəmle, mv səɔlv caɔa ke tɔlvma ke n ta nyi mvsvl tɔ pə tɔɔ.

¹⁴ Wei í kpéesa ɪ tɔɔntæle na sɛətv ke tanəɔ ahula tæe, tə pəsəyi mpusi ké.

¹⁵ Alv tɔm tv we ké isu tev lvm cakuyv tiili na pə tosiyi kvtamsa tɔ. ¹⁶ Si n səɔsi alv isu mpv tɔ, pə we ké isu yulv caakuyv si í kra heelim yaa nim kvho-hoom na niɔ tɔ.

¹⁷ Nyəɔəlvuyv ke pa saləɔəna kv leɔkv. Mprúyú yulv na ɪ tɔɔntæle pa caɔale laɔasəyi lelv yaasi.

¹⁸ Wei ɪ paasəɔəna tvɔv ɔkv pa yaa si fiki tɔ, un ɪ tɔkəna kv pee. Mprúyú tæmle tv wei ɪ paasəɔəna ɪ caa tɔ ɪ nyuyv ká kvli.

¹⁹ Isəna yulv naaki ɪ uləemuyv ke lvm taa tɔ, mpv tɔtɔɔv yulv naaki lelv taa ké un ɪ maɔamaɔa ɪ yaasi.

²⁰ Isəna atətæle na púyú sɔsɔɔɔkv u nyəɔsəyi sətəa tɔ. Mpv tɔtɔɔv yulv isə u nyəɔsəyi kvnyuləm.

²¹ Kɔkɔ ke pa maɔasəɔəna wula na liyitee nyəɔəlvuyv si pa naa kv teu. Mpv tɔtɔɔv pu hvsvna yulv na pə keesəna isəna pa yɔɔtəyi ɪ tɔm tɔ.

²² Paa n ka sɔ kumelej ke sɔvlə taa na kv yɔki tənəɔnəɔ, n kaa wɔɔsv kv kumeləntv ke kv tɔɔ.

²³ Paasəna nyá kaləkv ke teu na n cəkəna paa nyá tətə nte. ²⁴ Pə taɔa pulv, liyitee u cakɪ tam tɔɔ. Pəyele kawulaya u təɔəyi lvlvyv kvlvsvuyv ke tam.

²⁵ Kv tɔla nyutu ke tətəkæle taa, na kvfatv í nyɔkɪ ulə n kv pɔɔɔ taa nyəntv. ²⁶ Ulə n ká lvv heej hvntv ke wontu kvsvsvutu, na n pæti pntvlsv na n yana taale.

²⁷ Waatu unəyi n ká wəena pəɔ hələm ke sɔsɔm, na n tɔɔna nyá təyaya nyéma na nyá tæmle nyéma alv nyéma.

28 Isayav seeki yem ké, paa pa ta tɔɔvɪ-ɪ. Ama yulvpaɔ wəna naani ké isu tɔɔlaya kvfalaya.

² Ye tetv yəlaa lakasi ta keesi, tə awulaa we paɔale ké. Ama wulav í wəna ləmaɔasəe na laɔatv, ulə tetv hee təpamm.

³Nyuyv tu nyəməŋ tu wei i təkɪ acamaa ɪse tɔ, i nəyəsəna tɛv ŋku kv wakələyi kumtu tɔyɔ.

⁴ƛso kiinj ƛlaa saŋna ɪsaɣav. Ama ƛso kiinj təkəlaa ná muɣi ɪsaɣav na pááná.

⁵Yəlaa asayaa u cekəyənə kusiyisim təm. Ama mpa pa pɛekəyi Taca a tɔ pa cekəyənə pə tənə.

⁶Pə kəla teu si yulv í wɛɛ kunyontu na i tənte tewa, na mpi i ká wɛɛna liyitee na i tənte ta siyisi tɔ.

⁷Pəyaya layatu təŋəyi ƛso kiinj ké. Ama wei ílé i wɛna cewaa asayaa tɔ i tuyi i caa ke feele ké.

⁸Wei i kəntəyi na í sɔla kasəyaya sɔsɔŋka tɔ, acamaa pətɔtəle tu ke i caləsəyi.

⁹Wei i kisa ƛso kiiu təkuyv tɔ, i kusulumtu mayamaya pəsəyi ƛso ké acaalətu ké.

¹⁰Wei i huləyi yəlaa kupama ke ɪsaɣatu mpaŋ tɔ, i hotiyi púyúyú ŋku i hulaa tɔ kv taa ké. Ama laŋhulumle ke yəlaa kupama ná waaki.

¹¹Toŋ tu saŋ i təyi si i wɛna ləmayasɛɛ. Ama layatu kunyontu kuliyina i waali.

¹²Ye siyisilaa təkəna tɛtu, yəlaa tənə we teeli taa ké. Ama ye asayaa muna, paa awe see ké na í ŋmɛli.

¹³ƛsaɣatu ŋmɛsəlv pulɔv u laki teu. Ama ƛso wiiki wei i kuliyi i nyəntu tɔ na í kisi-ti tɔyɔ.

¹⁴Wei i we sɔyontu ke tam na ɪsaɣatu lapv tɔyɔle nyuleleŋ tu. Ama laŋkpusəŋ tu ná naaki wahala ké.

¹⁵Nyuyv tu nyəməŋ tu wei i ŋmakələyi tɛtu yəlaa kunyontunaa tɔ, i we ké ɪsu tɔyɔlaya nyusuyv tɔ. Yaa ɪsu nyɔɔsɪ pukuyv sɔnsɔmuyv na kú caaki kprənte tɔ ké ŋmaav tɔ.

¹⁶Nyuyv tu kumelɛŋ ɪlɔsəyi ŋmakəlvuyv təma ké. Ama wei i kisiyi kasəyaya kamuyulaya nyəŋka tɔ i pusi sɔsɔsəyi ké.

¹⁷Wei i nyuyv taa ɪlv səm təm wɛɛ tɔ, i seeki i təyi na í hoti pəlaav taa, nəyɔlv í taa kpa-i.

¹⁸Pə kentiyi wei i tənte tewa tɔ i tɔw ké. Ama paa lotu naale tu ka la ɪsəna ɪsu i lepa.

¹⁹Tɔyɔnaya tɔwəna wei i haləyi tɔyɔ. ƛlena wei i təŋəyi kpaɪ nyəm tɔ i we kunyɔŋ taa.

²⁰Pə kooliyi kupantu ke wei i wɛna yulstv tɔyɔ. Ama wei i huliyina wɛnav hikuyv tɔ pa kaa yele i ŋkraŋuyv hɔm.

²¹Pə fɛi si ma nyəma-i í wɛɛ huɔle taa. Paa na mpv ƛlaa laki yaasi unəyi muv ɪcavte mayamaya nyuyv tɔw.

²²ƛsɛsɛmle tu huliyi wɛnav tɔw ké, i ta nyi si kunyɔŋ ká kpa-i.

²³Wei i kaləyənə i tɔyɔntəle ke i ɪsɛntaa tɔ, pa sɛɛ-i na pə kəli wei i puɣusiyi tɔ.

²⁴Wei i ŋmuləyi i caa yaa i too na í tɔŋ si: Pə ta ke ɪsaɣatu tɔ, í na ŋmulv yulvkvlv pa kvlv ké.

²⁵Wei i hɔŋ i ti tɔ i kəŋna yooú ké. Ama wei i pɛta i təyi Taca tɔyɔ pə lakəna.

²⁶Wei i laki i layatu ke i tike tɔ i ké kumelɛŋ ké. Ama wei i lakəna ləmayasɛɛ tɔ i waali ké pə takəyi.

²⁷Wei i haaki kunyontunaa tɔ u laŋəyi pulv. Ama wei u nyənəyi-wɛ tɔ, mpusi sɔsɔ ka wɛɛ i tɔw ké.

²⁸Ye asayaa i tɔyɔ tɛtu, paa wei i ŋmeləyi ké. Ye pa saaləyi ɪle siyisilaa náa huki.

29 Yulv wei i muna pá kaləna-i, na u caaki nuv tɔ, pu wakəli-i kprakpaa ké, i kaa wɛɛ hiiu.

²Siyisilaa í we paɣale, samaa laŋa heɛwaya. Ama ye nyəməŋtunaa tɔyɔna kawulaya yəlaa pilitiyina wahala ké.

³Wei i nyuləyi si í tənə ləmayasɛɛ tɔ, i heəsəyi i caa laŋle ké. Ama alaa yeleyele nyəma təŋlv ná ɪkɔki i wɛnav ké.

⁴Wulav wei i təŋəyi tampana tɔ i pɛekəyi i tɛtu ɪlv pote ké. Ama wei i

muvi mukaya tee kuvuwa to i wakelavi-tavi.

⁵Wei i puvisivi i tavuuta to, i mavava i mpaav taa ke i tavi kataka.

⁶Asava pasavi pa isavatu yomaa ke. Uena lavhulvmla kavi tampana nyoma.

⁷Sivisilaa nyoma kuvuuta taa tom ke. Ama asava na feina tale ta nyom.

⁸Savatela avava uate. Uena lavavase nyoma naa heesi pavana.

⁹Ye lavatu mu pavana yaa i wavaa heesuva kaa kuv.

¹⁰Vulvula u caaki kuvama tom. Ama mavave tampana tavlaa na vekavi.

¹¹Kumela hula vi pavana ke yem yem ke. Ama lavavase tu na nyoma i ti kuv.

¹²Ye wula i tavavi pavu tom, i wavi nyoma pasavi asava ke.

¹³Kuvuuta na vavaku pa ke kuv tom. Ama Tavaa vava-wave ise si pavava.

¹⁴Wula wei i tavavi sivisivi na i huvava avava to, i kavula tavavu tam tav.

¹⁵Kavava na tivava tavi pavava taa ke lavavase ke. Ama pavava vava ka lavi ka lavi nyantu to, ka too ke ka tavi fele.

¹⁶Ye asava hukivi isavatu kuvuuta ke. Ama sivisilaa ka na pa huvavi ke kuvaku kuv.

¹⁷Hu nyava pavava vavavuvu, kaa yele na ni heesi, na nyava lavle vava-ke.

¹⁸Ye lu u kuvuuta si, i vava i telavavi, vava pasavi tetelava ke. Wei i tavavi lu kivi tavle lele vu.

¹⁹Pa tavavu kuv taa tom tike ke pa huvava tavle tu vavavuvu, paa i vuva u lavi.

²⁰Ye n na vu kuvuuta na u mavavavi, vu si kumela lava-i na sana.

²¹Tavle tu wei pa ta kuv tu ke i pavatu to, i tav vi vavaku i caa ke.

²²Pavana tu avava vu, na pavana kuvuuta tu naa kaaki isavatu.

²³Kavava pasavi vu ke, wei i pasavi i ti to i vekava teeli.

²⁴Nvu vu kuv i ti tom ke, i nyoma pav vu na vu u caa tampana kuvuuta.

²⁵Ye vu ke n siviva pav ke kataka ke. Ama ye wei i pav i tav Tavaa i tula-tu.

²⁶Vava pavave vekava vava kuv samtu. Ama Tavaa huvava paa ave tampana.

²⁷Sivisilaa lavi fei tetelava. Muvu avava naa caaki kuvama.

Akuuli kuvuuta

30 Avu wei pa yaa si Yake to, i pavu Akuuli vava tom kuvuuta tavave tavle, na tavle na Wuvu si: ^a

²Ma vava kuvvutu ke paa ave, pav ma feina vu lavatu.

³Ma feina lavavase, pav ma ta vu vava nyoma nyom.

⁴Ave kuv isava na i ti? Ave vava vava ke i ni tav? Ave vava vu ke toka taa? Ave vu tav? Pa yaa-i vu? Na i pavava vava se? Ye n vava-te vava-m.

⁵Nvu vu si vava vu-tu to si vu vava ke, ye n vava-i i kvivi nyava tav.

⁶Taa kuv natavavi i tom tav, pav taa kuv na i kuv-v na i vava-v pavu.

⁷Tom vava ma vava-v, la-m-tu na pav ma si.

⁸Vava-m pavu na tom kuvvuvu. Pav taa yele na ma pav

^a**30:1 Tavle:** Vava taa ile ta pasavi na ta telav tav vu si ma kavava, vai, lu ma kavava, na ma vava te.

kunyɔntu kutukutu, yaa má sɔv toŋ sɔsɔɔŋ. Ha-m ɛsɛna pu maɣana-m tɔ. ⁹Ye ma sula wenav, ntanyi maa ha-ŋ siyile na má tɔ si: Aweɣe Tacaa. Yaa ye ma sula kunyɔŋ, ntanyi ma teesɛna ŋmulɛm na pɛ́ kú nyá nyuvu.

¹⁰Taa caɣana tɛmlɛ tu kɛ ɪ caa kiŋ, ɪ ká tɛŋsi-ŋ mpusi na ń ná pɛ́ nav.

¹¹Yɛlaa wɛɛ na pá tvuki pa caanaa, na paa saŋ pa toonaa ke paa pɛɔ.

¹²Yɛlaa wɛɛ na pá huuki si pa we tɛnaŋŋ, pɛ́ɔ́ pa ta nyaali pa asilima.

¹³Yɛlaa wɛɛ na pá kɛ́ ɛsɛtoosile nyɛ́ma, na pá nyɛ́nɛɣi lɛlaa ke yem.

¹⁴Yɛlaa wɛɛ na pá kela na lɔŋ isu laɣalɛɛ na sɛɛsi, pa sɔɔlv puwa si pá tɔɣɔ wahala nyɛ́ma ɛɛ na pá kpiisi kunyɔntuna ke tetu tɔɔ.

Atuwa kɔpɔlɛɛ

¹⁵⁻¹⁶Yɛlaa wɛɛ na pá we isu lum tɛɛ sunsɔlvɔŋ, na pá lɛkɛɣi lɛlaa nyɛ́m na pá tɔŋ si: Ha-tv ha-tv. Pɔlvɔvnaa tooso wenna paa nyɛ́ɣɛsɛɣi, pɛ́ɔ́ pa ta nyi pɛ́ maɣanaa.

Kancaalaya nyɛ́ŋ nté atɛtɛlɛ.

Naale nyɛ́ŋ ke kaalɔlaya.

Tooso nyɛ́ŋ ke wulaya tetu.

Liɣiti nyɛ́ŋ ná wɛɛ tɔtɔ, ɔlɛyɛlɛ kɔkɔ.

¹⁷Ye nɔɣɔlv tvuki ɪ caa na ɪ saŋ ɪ too ke nɔvav, lɔɔv katakatɛŋ ká wɔɣɔsi ɪ ɛɛ na hekɛlenaa tɔɣɔ ɪ nantu.

¹⁸⁻¹⁹Pɔlvɔvnaa tooso wenna na pá tɛɛ-m, maa cɛkɛɣɛna-wɛ.

Kancaalaya nyɛ́ŋ nté hekɛle kɔlvɔɣ ke ɛsɛtaa.

Naale nyɛ́ŋ ke tum lɔɔlvɔɣ ke kɔkɔpamvɔv tɔɔ.

Tooso nyɛ́ŋ ke kɔvlɔvɔv sɔsɔɔv hapɛlɛ ke tɛŋku taa.

Hali liɣiti nyɛ́ŋ wɛɛ.

ɔlɛyɛlɛ mpi pɛ́ pukina yɔlv ke alv kiŋ tɔ.

²⁰Alv yeleyɛlɛ tu tɛŋ wasaŋkalɛtv, ɔlɛna í saŋ ɪ tɔɣi lum ke teitei ɛɛ yɔlv tɛŋvɔv tɔɣɔv na í husi ɪ nɔɣɔ tɔ. Na í tɔ si: Ma ta la ɛɣatv natɛlɛ.

²¹⁻²³Pɔlvɔvnaa tooso pɛ́sɛɣɛna antulinya kɛ́ kɔpɛtɛlasi, pɛ́ɔ́ pɛ́ fɛi lapv. Kancaalaya nyɛ́ŋ nté yom pɛ́svɔv wulav tɔ.

Naale nyɛ́ŋ ke kumɛlɛŋ svukvɔv toŋ tɔ. Tooso nyɛ́ŋ ke alv wei paa caa tɔ ɪ saav ke apalv.

Hali liɣiti nyɛ́ŋ wɛɛ.

ɔlɛyɛlɛ tɛmlɛ tu alɔvnyɛ́ŋ wei ɪ

lɛkɛɣi ɪ too sɔsɔɔntu tɔ.

²⁴Wontu sɛkɔpɛtu natɛlɛ tɛ we tetu tɔɔ kɛ́ liɣiti, na nti tɛ́ tɛna laɣatv.

²⁵Kancaalaya wontu nté tɔɔlaa, pa fɛi toŋ pɛ́yɛlɛ pa kɔpɛyɛliɣi pa tɔɣɔnaɣa ke lɔŋlɛ.

²⁶Wontu naale nyɛ́ntv ke namisi, si fɛi toma, na si tvɣi si lona ke kɔkɔpamɛŋ taa.

²⁷Wontu tooso nyɛ́ntv ke kvtolɔŋ, kv fɛina wulav. Pɛ́ɔ́ kv tɛŋɛɣi tɛmaɣa tintika tintika.

²⁸Na pɛ́ kaasi kaŋmaɣa, pa kɔpɛkɛɣɛ niŋ taa kɛ́. Pɛ́ɔ́ ka svuki awulaa tɛɛsi taa.

²⁹⁻³¹Weesvɔv nyɛ́ma tooso wenna na pá tɔŋ isu pa caaki tɔ.

Weesvɔv tv kancaalaya nyɛ́ŋ nté

taale wontu tɛna caa tɔɣɔlaya.

Kaa seeki nɔɣɔlv.

Weesvɔv tv naale nyɛ́ŋ nté

kampaav fɛlvɔvɔvna ifɛpile tɔ,

tooso nyɛ́ŋ ke pɛ́ntvlɔvɔv.

Hali liɣiti nyɛ́ŋ wɛɛ.

ɔlɛyɛlɛ yoolaa wulav wei ɪ tv ɪ yoolaa ke nɔɣɔ tɔ.

³²Ye nyá kumɛlɛntv ka tvsɛna-ŋ na ń hɔ nyá ti, na ń kɔɔ na ń pɛ́sɛna laakali, ɔlɛ nyi nyá ti kɔpav. ³³Pɛ́ taya pɔlv, pa ciɣitiɣi naalɛm kɛ́ ɔlɛna naanim kɔpav. ɔlɛna pá má muna tɔɔ na calɛm kɔpav. Mpɔ tɔtɔɣɔ pááná kɔsɛɣi yoo.

Layatu tasvɔv ke wulav Lemuwɛlɛ

31 Layatu nti Masa wulav Lemuwɛlɛ too tasa-ɪ tɔɣɔlɛ si:

²Ma pəyalu, nyá wei ma sələmaa na má luhi tɔ ke ŋkraŋŋ. ³Taa cɛla nyá toŋ ke alaa. Pəyele taa huhi alaa mpa pa wakələyi awulaa tɔɔ nyá mpaŋŋ. ⁴Pə taya awulaa təmle nté si pá nyɔɔ sulum. Pəyele pə fei si awulumpiya náá pɛeki sulum toŋ nyəm. ⁵Pə taa kɔɔ na pá nyɔɔki na pá sɔɔ kiŋ tɔɔ. Yaa pá wakəli kunyɔntunaa mpa pa tɔm tewa tɔ. ⁶Mpa sulum munaa tɔyɔle mpa pa caa səm tɔ, na saləmɛlaa. Yaa laŋwakəlle sɔsɔle nyóma, ⁷na pá sɔɔ pa wahala na pa kunyɔntɔyɔle tɔɔ. ⁸⁻⁹Ama ye nyá ulɛ tɔɔ nyá kawulaya na siyisuyu, na í seena kunyɔntunaa, na wahala nyóma, na mpa pa lɔwa tɔ, na mpa paa pəsəyi yɔɔtaya tɔ, pa tɔɔ.

Alu kupan yaasi

¹⁰Wei í hika alu kupan i kəla kacɔka wontu.

¹¹ɩ paalu wena-i naani ké na í tayanəyi i wenaɔ.

¹²Kupantu ke i alu laki-i, u laki-i kuwəwutu haləna i səm.

¹³Alu inu i pɛəkəyi kponkponu toŋ nyəntu ké, na heŋ huntu na í laki təmle na laŋhuləmle.

¹⁴Pooluŋ ke alu inu i kəŋna i tɔɔnaya, isu taatəlaa kpuləŋ.

¹⁵Tefemle ke í kuləyi na í caləsi i nyóma na í tala-wɛyɛ pa təma.

¹⁶ɩ mayasəyi taale tɔm ilena í ya-te. Ilena í tuu lesɛŋnaa tuŋ na liyitee nna i hikaa tɔ.

¹⁷Alu inu i nikiyi təmle ké na toŋ u caki yem.

¹⁸Alu inu i nyəmá si i təmle toŋ teu, na paa ahoo i musəyi fətəla na í lakəna.

¹⁹ɩ caki yem na folofolo na akpaa fei i niŋ taa.

²⁰Alu inu i waasəyi wahala nyóma na í haaku kunyɔntunaa.

²¹Paa watu talaa u nəɣəsəyi i təyaya nyóma tɔm. Mpi tɔ, i təyaya nyóma wena watu wontu kupantu ké.

²²Alu inu i luuki i təyi kutakəŋ ké, na kponkponu toŋ nyəntu kuɛemtu wontu.

²³ɩ paalu ké ɪcate sɔsaa taa tu wei i nyuyɔ kulaa tɔɔ. Mpe pa huukəna ɪcate tɔm.

²⁴ɩ luuki tampalanaa na wontu ké, na í pɛətəyənə taatəlaa.

²⁵Toma na nyuyɔ kuluyɔ ke i suuwa i tɔɔ, u nəɣəsəyi cele nyəntu.

²⁶Alu inu i yɔɔtəyənə ləmayasəe ké, na í tasəyi layatu na sɔɔluyɔ.

²⁷Alu inu i feŋiyi mpi pə laki i təyaya taa tɔɔ, u tɔki felentu tɔɔnaya.

²⁸Alu inu i piya ná yaaki-i laŋhuləmle tu, na i paalu náá puyləyi-i si:

²⁹Alaa wɛɛ na pá toŋ teu. Ama nyá tɛɛ pa təna.

³⁰Tɔnuyɔ sotuyɔ puɣusiyi ké, na isen-taa teu náá saaləyi. Ama alu wei i nyaŋna Taca tɔ i tike i munna samtu.

³¹Pə wɛɛ si pá lɛɛti-i i wahala sote ke i təmle tɔɔ ké.

LƏMAYASƏE TƮ

TƮM TAKƏLAYA

Kutulɔtu

Takəlaya kanə ka taa ké tə naaki ləmayasəe tɔ tɔm. Ama ı ləmayasəe fayana yulɔ nyəna ké. ı huləyi ı takəlaya kallaa sı yulɔ ı cayana ı ti tə pə ké kpeɛ ké. Mpi tə, pə taya təmlə tɔɲ nyəntə taa ké təcayanav mayamaya wəe. Pə taya pulɔ, pə tənə mpi yulɔ laku atə cənə tə pə wə tənaya ké. Tənaya ı nyənəa ləɔ tɔm cəkənəv wə yulɔ kə kate. ləɔ tike wənna tam na unı ı kusəyəna yulɔ na ı kulapəm tənə nyuyɔ.

lənə pa fayə ləmayasəe tɔ tɔm takəlaya tɔ:

Ləmayasəe tɔ sı atə nyəmnaa tɔm cəkənəv wə kate, titite 1:1-4:16

Takəlaya tɔ tasəyi layatu kə atə nyəm tɔ, titite 4:17-10:20

Kutəkətu, titite 11:1-12:14

Pə tənə pə wə piti ké na pə cəkənəv wə kate

1 Tafiiti pəyalɔ ləmayasəe tɔ wei ı ké Yosalem wulav tə ı tɔm ntə. ²ı tɔma sı pə tənə pə wə piti ké na pə cəkənəv wə kate isı yulɔ ləkuyɔ sı ı tiiki heelim tə. ³Yulɔ kukuyɔ ı ti na təma tənaya atə cənə tə, pepeye ı waaki pə taa? ⁴Luluyɔ looɲa kanə ka səki ké na looɲa ləɲka náa kulı na ká sı tətə, na tetu náa wə mpu tu layasəyi. ⁵İlim lu ké na pə tı na pə huliyəna pə lonte taa ké məluyɔ sı pə tasəyi luw. ⁶Ulena heelim náa maki na pə pukina ilim mpətəɲ tɔ, na pə mələna pə ntəɔɲ tɔ. Na pə má na pə cə kilikite, na pə tayamı cuyusuyɔ. ⁷Pusi tənə kpeɲ tenku taa ké. Ama ıle ı suyı. Həɔɔluyɔ ɲku kv tɔ pusi kpeɲna tə, kulumuyɔ ɲku kv tɔ ké su kpeɲ, sı kaa layası. ⁸Pə tənə pə təɲna lapɔ ké pu yeki. Nəɔɔlɔ u pəsəyi na ı tə sı

ısalə nyəɔəsəyi nyənuyɔ yaa ɲkraɲuyɔ nyəɔəsəyi nuw. ⁹Mpi pu wəe tə, mpi pu wəena, na mpi pu lapa tə, mpi pu tasəna lapɔ. Kufam napəlɔ pə fei antulinya taa cənə. ¹⁰Paə pulɔɔ lapa na yələa tɔɲ sı kufam, pələ pu tema lapɔ kə pusi nsi sı tɛwə tə, sı taa ké na pəcɔ pə takı tá. ¹¹Nəɔɔlɔ u tɔəsəyi mpi pə tɛwə hatoo ləɲtaa tə pə tɔ. Mpu tətəɔ tı waalı nyəma ná kaa yele pulɔɔ sı pələ pa waalı nyəma ı ná.

Nyəm mpi ləmayasəe tɔ hika ı kulapələ taa tɔ

¹²İpɔɔyɔ ləmayasəe tɔ tɔma sı: Ma təɔ kəwulaya kə lseyelı nyəma tɔ kə Yosalem. ¹³Ma ha ma ti sı má pəkı teu na ləmayasəe, na má cəkəna pə tənə mpi pə laku antulinya taa tə. Pə ké wahala təmlə nte ləɔ tɔyi yələa təɔ. ¹⁴Ma nyəmá təma tənə nna yələa laku atə tə. A tɔm na kate ké isı yulɔ ləkuyɔ sı ı tiiki heelim tə. ¹⁵Mpi tə, yulɔ kaa sıyisi mpi pə kuntılaa tə. Pəyele nəɔɔlɔ kaa pəsı na ı kala mpi pə fei tə. ¹⁶Halı ma huwə ma taa sı ma wənə nyəm na ləmayasəe kə sɔsəm na pə tɛe Yosalem awulaa mpa pa laala-m tə. Pəpətı fei ma nyəm tɔwə sɔsəm kə na má cəkəna weesuyɔ tɔm. ¹⁷İpɔɔyɔ ma suw fayav na luyɔ kulumuyɔ kə ləmayasəe na kumelentɔ. Ulena má cəkəna sı pələ pə wə kate tətəɔ isı yulɔ ləkuyɔ sı ı tiiki heelim tə. ¹⁸Ye yulɔ leela pulɔɔ taa, na ı cəkəna-wı na ı wəena nyəm. Mpu tətəɔ ı lanle ká wakələna-wı na ı təɔ pə kunyɔɲ.

2 Ləmayasəe tɔ sı: Ma huwə ma taa sı maa yɔləna weesuyɔ na má nu leleɲ. Ulena má mayana sı pələ pə ta waası pulɔ. ²Wei ı nyənəyi weesuyɔ tɔm kə yem tə pə ké kumeləɔm ké. Yaası unı u waasəyi pulɔ. ³Maa mayasa ma taa sı má ha ma təyi sulum. Ulena má təɲna ləmayasəe, na má pəsı ma təyi kraɲtu. Ulena má cəkəna mpi pə ké

kpaŋyuu tɔ. Ulena má mayası sɪ má ná mpi pə kəla teu sɪ yəlaa í la pa weesiŋ waatu ke ate cəne tɔ. ⁴Ma lapa təma sɔsɔna ké. Ma ŋmawa ma təyi kutuluŋ na má tuu tuŋ wei pa yaa sɪ leseŋ tɔ ɪ tawa. ⁵Ma tɔwa ma təyi tawa na má sɔ tuŋ kəkuləŋ waani waani. ⁶Ma hee pusi na sɪ lum niyitiyi tuŋ hətuyu ŋku. ⁷Ma yapa yoma a palaa na alaa na pá lɪl piya ke ma təyaya taa. Ulena má wəena tɔla ke sɔsɔm na pə kəli isu mpa pa laala-m Yosalem taa tɔ. ⁸Ųpɔ́yú ma kuuwa tɔtɔyɔ hɔyɔləŋ awulaa kpaŋ-cooŋ, paa pa wulanaa, paa pa liyitee. Ma kpaɣa yonyoolaa apalonyəma na alonyəma. Ma kpaɣa alaa ke tuutuuma na pə kəli isu yulv ká nyuli tɔ. ⁹Haləna ma nyuyv kuli na pə kəli mpa pa laalam Yosalem ke wəew tɔ. Paa na mpv, ma tɔka ma ləməyasee ke Ųpɔ́yú. ¹⁰Ma ta kisina ma ise ke mpi mpi a nyuləyi tɔ. Pəyele ma ta kisina ma təyi laŋhulumlə natəl. Mpi tɔ, ma yɔɔlayana ma təma tənaya. Mpi pə ké ma nyəm ke ma təma təna taa tɔyɔl. ¹¹Ųpɔ́yú ma nyəna ma təma na wahalanaa mpa ma tɔyɔ a lapv taa tɔ. Pə təna pə we kate ké isu yulv lukuyv sɪ í tiiki heelim tɔ. Kawaaya fei pulvpu taa ké ate cəne. ¹²Ųpɔ́yú ma caawa sɪ má cəkəna sɪ, ye yulv ke ləməyasee tv kawaaya ŋkaya ɪ wəna na pə kəli kpaŋtv na kumeləŋ? Ulena má pɔɔsɪ ma tɪ sɪ, wei ɪ ká tɔyɔ kawulaya ke ma lonte tɔ ɪ ká la na í kəli mpa pa laalam tɔ? ¹³Ma nyəma sɪ ləməyasee kəla kpaŋyuu ke teu. Lsu nyaaləm kəlyuv səkretuyv tɔ. ¹⁴Pə taya pulv, ləməyasee tv nyəma ɪ təpote ké. Ulena kpaŋtv náa yontiyi yem. Ule ma nyəma sɪ pə kəŋ pa tənaya kpaátuyú kulumuyv krentuyv ké. ¹⁵Ulena má tɔ ma taa sɪ, ye pu krenti ma na kpaŋtv ke kpaátuyú kulumuyv. Ule pepe tɔ ké ma tɛɛ-ɪ ləməyasee. Tələ tə we kate tɔtɔyɔ. ¹⁶Paa ləməyasee tv, paa kpaŋtv, pa naale pa səkɪ teitei ké. Pə́cɔ paa tɔɔsəyi nɔyɔlv tɔ ké tam tɔ

na pə kəli lelv. Ye kuyeeŋ í sikaa pa sɔɔki pa naale pa tɔ ké. ¹⁷Ma nyəyasa weesuyv ké. Mpi tɔ, ma taa kpaana mpi yəlaa lakɪ ate tɔyɔ. Pə təna pə we kate ké isu yulv lukuyv sɪ í tiiki heelim tɔ. ¹⁸Ma taa kpaana təma wəna ma tɔyɔ wahala na má la tɔyɔ. Mpi tɔ, wei ɪ ká leeti ma lonte taa tɔyɔ ma kəŋ yelinav. ¹⁹Pəyele nɔyɔlv ta nyɪ sɪ ɪ ká la ləməyasee tv yaa kpaŋtv. Pəyele puntu un ɪ ká paasəna mpi ma tɔyɔ wahala na má lana ləməyasee ke ate tɔ. Tələ tə we kate tɔtɔyɔ. ²⁰Ulena ma apalv yɔɔləna təmlə nte ma lapa ate tɔ. ²¹Mpi tɔ, ye yulv lapa pulv na ləməyasee na í waa pə taa. Ulena í yelina yulv wei ɪ ta wu pə tɔ tɔ. Pə we kate tɔtɔyɔ, pəɔ pə wuki. ²²Ye mpv yəlaa kaasuyv pa tɪ na pá tɔki wahala na pá kaaki yem tɔ, weye pa waaki ate cəne? ²³Pa kuyeeŋ təna ke cɔsɛe ké. Pa təmlə ke wahala nyənte. Paa ahoo paa heesəyi. Tələ tə we kate tɔtɔyɔ.

²⁴Mpi yulv pəsəyi tɔyɔl tɔyɔlv na nyɔɔv, na ɪ təmlə kulvlum yɔɔlənav. Pələ pə ké lɔv kucɔɔv tɔtɔyɔ. ²⁵Mpi tɔ, ye lɔv tá ha yulv sɪ í tɔyɔ na í nu leleŋ ɪ kaa ná. ²⁶Yulv wei ɪ we lɔv ké teu tɔyɔ ɪ haaki nyəm na ləməyasee na laŋhulumlə. Ulena í tv isayav sɪ íl ɪ caləsəyi na í kaaki kpaŋ. Tələ tə we kate tɔtɔyɔ isu yulv lukuyv sɪ í tiiki heelim tɔ.

Paa mpi na pə waatu ké

3 Paa mpi na pə waatu ke ateyə. ²Luluyv wəna pə waatu ké, na səm na pə waatu. Tɔyɔv sɔv na pə waatu, na kv kpesuyv na pə waatu. ³Kuyv wəna pə waatu ké, na waav na pə waatu. Nmau na pə waatu, na yɔkuyv na pə waatu. ⁴Wula na a waatu ké, na wəŋa na a waatu. Laŋwakəllə na tə waatu, na paale na tə waatu. ⁵Pəe lɔyɔlv waatu wəe ké, na a tɔɔsuyv na pə waatu. Wayaluyv wəna pə waatu, na pə kaasi waatu wei

n ká se-wi tɔ. ⁶Pɛkuyɔ waatu wɛe kɛ́, na lepu na pə waatu. Waatu wei yulɔ ká su pulɔ tɔ, na waatu wei í ká lɔ-wi tɔ. ⁷Cəlvɔ waatu wɛe kɛ́, na nyalɔvɔ na pə waatu. Sum wena pə waatu kɛ́, na yɔɔtaya na ka waatu. ⁸Sɔɔlvɔ waatu wɛe kɛ́, na pə kaasi taa kpanav waatu. lɛna yoou na kv waatu, na heesɔvɔ na kv waatu.

⁹Pepeye tɛmlɛ latu waaki? ¹⁰Ma nawa kulapɛle nte lɔɔ tɔvɛi yɛlaa tɔ. ¹¹Pə tɛna mpi í lapa tɔ pə tewa pə waatu kɛ́. Halɛna í tu yɛlaa taa kɛ́ tam tɔɔ ləmayasɛle. Paa na yulɔ u pəsəyi na í cəkəna tɛmlɛ nte lɔɔ lapa hatoo kancaalaya na tə tənaya tɔ. ¹²lɛna má cəkəna si yɛlaa fɛina larɔhulɔmlɛ natɛli. Ye pə taya pá ha pa təyi pa ti leleɔ nuw taa kɛ́ pa weesiɔ waatu. ¹³Yulɔ təkɔvɔ na í nyɔɔki na í yɔɔləyɛna í tɛmlɛ kulɔlɔm tɔ pə kɛ́ lɔɔ kvɔɔɔ kɛ́. ¹⁴lɛna má cəkəna si pə tɛna mpi lɔɔ laki tɔ pə wɛ tam tɔɔ kɛ́. Pulɔ ta sɔɔsi pɛɔɔ pə ta pasa. l laki mɔ́pɔ́yɔ́ si yɛlaa í nyi í sɔɔsɔntɔ. ¹⁵Mpi pə laki nɔɔnɔ na mpi pu te na pə kɔɔ tɔ, pu tema lapu ke ha-too lɔɔ kɛ́. lɔɔ lakəna na pə leləyi.

Pə tɛna pə tɛesəyɛna sɛm kɛ́

¹⁶Mɔ́pɔ́yɔ́ ma tasa cəkənav tɔtɔ si, isayatu təkəna kawulaya ke timpi pu wɛe si pá təɔ siyisuyu na pá ha tampana tɔ. ¹⁷lɛna má tɔ si: lɔɔ ká huɔna isayav na siyisilu kɛ́. Mpi tɔ, paa mpi pə laki pə waatu kɛ́. ¹⁸Ye pə kaasa yɛlaa ilɛ lɔɔ mayasəyi-wɛyɛ si pá cəkəna si pa ta kəli tɔla ke pulɔ. ¹⁹Pə kpɛnta yulɔ na tɔtɛ ke kpátɔyɔ́ kulɔmvɔvɔ kɛ́. Feesuyɔ kulɔmvɔvɔ ke pa wena, pa naale paa te na pá si. Yulɔ ta kəli tɔtɛ. Mpi tɔ, pə tɛna pə cəkənav wɛ kate tɔ se. ²⁰Pa tɛna paa tayani tetu nti paa nmana-wɛ tɔyɔ pəsɔvɔ kɛ́. ²¹Nɔyɔlɔ kaa pəsi na í hulɔ tɛfoo si yɛlaa ləsasi kraaki isɔ na tɔla nyənɔsi náa saali atɛ. ²²Tənaya ma cəkənaa si yulɔ fɛina pulɔ na pə tɛe si

í yɔɔləna í tɛmlɛ kulɔlɔm. Mpi pə ha-í tɔyɔle. Pə taya pulɔ, í kaa pəsi na í yɔɔləna cele nyəm na í ta tata tɛna.

Mpi pə ta təɔ yɛlaa weesiɔ taa tɔ

4 Mɔ́pɔ́yɔ́ ləmayasəe tɔ tasaa si: Hei í nyənɔ isəna pa nmakəla yɛlaa na pá wiiki tɔ. Nɔyɔlɔ u puki pa puɔyusuyɔ. Pa nmakəllaa mpeyɛle tɔɔtɔnaa. Nɔyɔlɔ u pəsəyi si í waasi-wɛyɛ pa niɔ taa. ²Ma huɔ si mpa pa sɛpa tɔ pa kəla leleɔ nuw ke weesiɔ nyɔma. ³lɛna pə tu kəlɛna mpa pa ta tu lulɛta tɔ. Mpi tɔ, pa ta nyi isayatu nti yɛlaa laki atɛ cəne tɔ.

⁴Ma nawa tɔtɔ si yɛlaa tɔki wahala kɛ́ na tɛma si pá hiki na pá tɛe pa lelaa. Pɛle pə wɛ kate tɔtɔyɔ isɔ yulɔ lukɔvɔ si í tiiki heelim tɔ. ⁵Felentú susiyi nkpalaɔsi kɛ́ na í tɔvɛi í təyi wakəlvɔvɔ. ⁶Pə kəla teu si yulɔ í wɛena nkpate kulɔmtɛle na í nukɔ leleɔ, na mpi í ká wɛena nkpulee naale na pə wɛ kate tɔ.

⁷Ma nawa tɔtɔyɔ kate lente ke tetu tɔɔ. ⁸Yulɔ wenna í tike təkɔɔ, í fɛina alɔ yaa neu, yaa pəyaya, pəɔɔ í laki tɛmlɛ u nyəyəsəyi. l caa kɛ́ si í sɔɔsəyi wɛnav kɛ́ tam. Paa na mpɔ tɔ, na í pɔɔsəyi í təyi tam si: Awe tɔɔ kɛ́ ma wuki na má kisiyi leleɔ nuw. Yaasi unɔ í kɛ́ isayav kɛ́ na í cəkənav wɛ kate. ⁹Pə kəla teu si yɛlaa naale í kaa, na mpi yulɔ ka wɛe í tike tɔ. Mpi tɔ, pa waaki pa tɛmlɛ taa kɛ́. ¹⁰Pəyɛle pa taa wei í tu hotaa lelv kɔsi-i. Ama wei í wɛe í tike tɔ ye í hotaa u naaki kusulɔ. ¹¹Ye yɛlaa naale í hɛntaa, pə hanəyi-wɛyɛ. Ama pə kaa han wei í wɛe í tike tɔ. ¹²Ye yulɔ wɛe í tike nmakəllɔ nmakələyi-i kɛ́. Ama ye pa wɛe naale ilɛ pa pəsi-i. lfatɛle u ceki lɔɔ isɔ nmanaya mayamaɔa.

¹³lfepu wei í ta ke kasayampu na í wena ləmayasəe tɔ í lapa sana na wulav kɔkpatulɔ kumelɛɔ nku kv kisiyi layatu tasɔvɔ tɔ. ¹⁴Paa saləka taa kɛ́ lfepu unɔ í lunaa si í tɔki kawulaya, yaa pa tu lulɛ-i kvnyɔntɔ ke kawulaya taa, ¹⁵ma

naaki si ifepu wei inu i ka tɔɔɔ kawulaya ke wulav inu i lonte taa tɔ yəlaa tənə ká wəe i waali ké. ¹⁶Yəlaa tuutuuma ka wəe i waali ké, paa na mpv pele pa waali nyóma laŋa kaa huləmənə-i. Mpi tɔ, pəle pə wə kate tɔtɔɔɔ isu yulu lukuyu si í tiiki heelim tɔ.

Nɔɔɔ suu kpai nyəm

¹⁷La laakali ke waatu wei n puki lɔɔ tɔyaya taa tɔ. Polo si n̄ nu na n̄ wəena lɔɔ sɔɔntu. Pə kəla teu ke tɔla kotaya ŋka kumeləŋ laki na í ta cekəna si isayatu ke i laki tɔ.

5 Taa hulina yɔɔtaya ke lɔɔ isentaa na n̄ tá huɔ nyá taa. Pə taya pulu, lɔɔ wə isɔtaa ké na nyaa wə ate. Mpv tɔ, nyá tɔm í taa kəli pəyale. ²Pɔpɔtu fei leleŋ, nəɔsəe tuutuuma kɔŋna toosee ké, na yɔɔtaya katatəlaya n̄á kɔŋna kumelətɔm. ³Ye n̄ su lɔɔ ké nɔɔɔ, la-ke, taa yele na pə leeli. Mpi tɔ, lɔɔ laŋle u heekəna kumeleməŋ. Pə tɔɔ ké pə wəe si n̄ tɔki nti n̄ suku tɔ. ⁴Pə kəla teu si n̄ taa su nɔɔɔ, na mpi n̄ ká su na n̄ kaa la tɔ. ⁵Taa yele na nyá kuyɔɔtutu susu-ŋ isayatu taa. Na pə kɔɔ na, pə caali-ŋ si n̄ heeli kɔtulv si pə yukəna-ŋ. Tɔfɔ lɔɔ ká muna-ŋ p̄áná na í wakəli nyá kulapəm. ⁶Toosee katatəlaya ké tɔm kpai nyəntu ke yem ké. Pə tɔɔ ké pə wəe si n̄ nyana lɔɔ.

Mpəle teləsuyv ke sɔsɔntu taa

⁷Ye timpi yəlaa muɔuliyi kunyɔntu na p̄a tɔy-i tasəkəle, pə taa la-ŋ piti. Mpi tɔ, yulu sɔsɔ kentiyi sɔsɔ lelv ké, na pəle pa wəna pa sɔsɔ wei i kəla-wə tɔ. ⁸Pə kəla teu si tətɔ í wəena wulav wei i səŋna tawa haləm tɔm taa tɔ. Mpi tɔ, tənaya pa tənə pa tɔɔnaya lukəna. ^a

lənəna liyitee u waasəyi tɔ

⁹Liyitee sɔllv u nyəɔsəyi-yə, na wənav sɔllv n̄á feina kawaaya. Təle tə wə piti tɔtɔɔ. ¹⁰Ye wənav í hukiyi, kv tɔɔlɔa hukiyi tɔtɔɔ. Wəentaa kawaaya nté pa naakuyv pa wənav na pa ise tɔ. ¹¹Təmlə latu tooki ké na í nu leleŋ, paa i tɔɔ pəɔɔ yaa sɔsɔm. Ama wəntu wənav katatəlaya u yeki si í too teu. ¹²Yaasi isayav nɔɔɔluyv ma nawa tətɔ tɔ, inəɔəle isəna yulu sukuyv liyitee na á tayani i mayamaya ké wakəlyu tɔ. ¹³Ye i nyuyv səpa na i liyitee anu á saali, ye i lula apalɔpəyaya, niŋ kpete ke kele ka kəŋ. ¹⁴Isu i too ka luluyv-i kpete tɔ, m̄p̄uyv i ká si kpete tɔtɔ, i kaa tɔki i təmlə puluyv i niŋ taa. ¹⁵Si yulu í si kpete isu i ká kɔm tɔ pə ké laŋwakəlle sɔsɔle ké. I təmlə tɔm lapa kate ké, kawaaya fei tə taa. ¹⁶Səkpetyu, na laŋwakəlle, na nəɔsəe tuutuuma, na kutɔməŋ, na p̄áná taa ké i wəe, haləna i səm.

¹⁷M̄p̄uyv ləməyasee tv tɔma si: Nti ma nawa tɔɔle si yulu laŋle í huləmənə i kutɔɔv, na i kunyɔnɔɔm, na i təma tənə nna i laki ate tɔ, haləna i səm. Mpi tɔ, i paa tete nté tənə. ¹⁸Mpa pa tənə lɔɔ haaki tɔŋ na wənav si pə ké pa nyəm na i yeki-wə si p̄a tɔɔ na p̄a yɔlənə pa təmlə tɔ. Mpv inu pə ké lɔɔ kucɔv ké. ¹⁹Mpi pə tɔɔ tɔ, saa wei lɔɔ tɔyɔ yulu taa ké laŋhuləmle tɔ, u paasəyənə teu si i weesuyv topilaa.

6 M̄p̄uyv ləməyasee tv tɔma si: Ma nawa wahala wei i kəla yulu ke ate cənə tɔ. ²Ye isu lɔɔ ha yulu nté tɔŋ na wənav na í kusv i nyuyv i ta laŋ pulv. Ama i ta ha-i mpaav si í tɔɔ-w, uləna í yele na kpai tv nɔɔɔl ulé i tɔɔ. Təle tə cekənav wə kate ké na laŋwakəlle sɔsɔle. ³Yaa isu yulu luləna nteyē piya nunuwa (100) na í kpatəli

^a5:8 Pə wəe si wei i səŋna kunyɔntunaa ke pa tawa haləm taa tɔ.

teu, ıle ı ta yəələnə ı wənəv mpi na ı laŋle hılvımlı, ılenə í sı na pá pimi-ı. Pəyaya ŋka pə hələsaa tə ka lapa-ı na sana. ⁴Pə lula pəyaya ŋkeye yem ké na ká məli səkrətvıv taa na ká həte saalı tənə. ⁵Ka ta tu nav ilim pəyele ka ta nyı sı pə wəe. Ka kəla həesıvıv ke yılv ıni. ⁶Sı yılv í təvə pıvı ıyısı naale (2000), na kawaaya fei pə taa tə pepeyele ı waawa? Anı lonte kulımtəle taa ké pa tənə pa puki.

⁷Yılv ıwıle tənə, ı nəvə pıvıv təvə ké ı luktı, paa na mpı ı konyılvıv ı səki. ⁸Kawaaya ŋkaya ləməyəsəe tı wənə na í tēe kımələŋ? Na ye konyəntıv í nyəmá ı tı kaasıvıv ke weesıvıv təm taa, ıle ı waa weyele? ⁹Pə kəla teu sı yılv í yəələnə mpi ı nawa tə, na mpi ı ká yəələnə ı konyılvəm tə. Pəle pə we kate tətəvə ısvı yılv lıkvıv sı í tiiki heelim tə.

Yılv ləməyəsəe tı wə tənaya

¹⁰Pə tənə mpi pə wəe tə, pa tēma-wəyi nyəm ke hatoo ləŋ, tə nyəmá teu ke mpi pa yaa sı yılv tə, í na mpi pə kələ-ı təŋ tə paa həŋ. ¹¹Ye yəvətəya í kəla katatələya, mpıv tətəvə təmnaa pəyalə heləyi. ıle yılv kawaaya nté wə? ¹²Awe nyəmá mpi pə maya yılv ke ı weesıvıv waatv taa tə? Kv kuyeeŋ wə krəte ké ısvı ıleemıvıv. Yaa awe ká heelina-ı mpi pı la ı səm waalı ké tetv təvə ke cele tə?

7 Mıpvıv ləməyəsəe tı tasaa sı: Yılv həte yaakıvıv tə, pə kəla teu ke tulaalıv kvpaŋ. Pəyele ı səm kuyaku kəla teu ke ı lılvıv nyəŋkv. ²Pə kəla teu sı yılv í svı ləyaya təyaya taa, na mpi í ka svı acıma təyaya taa tə. Mpi tə, ləyaya təvəsəyənə-tıv sı səm nté paa yılv wei ı tomle. ıle pə wəe sı yələa í mayası pə təm na pá wənə pa ıse. ³Laŋwakəlle kəla teu ke wəŋa. Mpi tə, tə pəsəyi na tə nyəŋsı ı ısentaa, ılenə tə təyanı ı taa. ⁴Ləyaya təyaya taa ké ləməyəsəe tı puki, ılenə ləməyəsəe fei tı náo polo təyaya ŋka ka taa pa ŋmaaləyi tə. ⁵Pə

kəla teu sı ní nu ısənə ləməyəsəe tı kvılvıvı-ŋ tə na mpi n ká nu ləməyəsəe fei tı yontu tə. ⁶Pə təya pılv, ləməyəsəe fei tı wəŋa wə ké ısvı səwa yaakıvıv kəkvə taa ke tiipile tēe tə. Təle tə wə kate tətəvə.

⁷Nmakəlvıv svıvəyi ləməyəsəe tı ke kvpaŋıvıv ké, na kvhav asilima nyəŋkv náo pəsı-ı ısayav. ⁸Təmlə tēmə kəla teu ke tə caalıvıv. Pəyele svılvıv kəla teu ke kalampaanı. ⁹Taa hulına pánánı mıvıv, pə təya pılv ləməyəsəe fei nyəma taa ké pánánı wəe. ¹⁰Taa yəvətı sı: Pepe təvə ké ləŋtaa kəla teu ke nəvəvə? Pə təya ləməyəsəe tı kvıvəvətıvıv ke tənə. ¹¹Ləməyəsəe wə teu ké ısvı kvpaŋcoovıv, yələa tənə pəsəyi na pá waa a taa. ¹²Pə təya pılv, a kvntıyi yılv na pə kəli lıyi-tēe. Na nyəm kawaaya nté sı ləməyəsəe haakı weesıvıv ke mpa pa wənə-yə tə.

¹³Nyənı ləv kvlapələ, awe pəsəyənə na í sıyısı mpi ı kvntıllaa tə? ¹⁴Yəələnə laŋhılvıvıv ke tə kvıyaku wıle. Ye pə tala laŋwakəlle kvıyaku ıle n pəsənə laakalı. Mpi tə, ləv ləpənə pə təm naale sı yılv í taa cəkənə mpi pıvıv mayana-ı tə. ¹⁵Ma nawa pə tənaya mıpvıvıv ma weesıvıv kvtopılvıvıv kvne kv taa. Təmpána təŋlv pəsəyi na í sı ı təmpána təŋıvıv taa, na ısayav náo wəenə weesıvıv ke ı ısayatv taa. ¹⁶Taa nyənı nyá təyi sıyısılı, pəyele taa hılvıv nyá tı sı n ké ləməyəsəe tı na ní teləsi mpələ ke pə taa. Pepe təvə ké n ka wakəli nyá tı? ¹⁷Pəyele taa ha nyá təyi ısayatv taa yaa ní pəsı ləməyəsəe fei tı. Pepe təvə ké n ká sı na nyá waatv tatata? ¹⁸Pə wə teu ké sı yılv í təŋ ləyatv tasıvıv pənə pə təm naale. Mpi tə, wei ı nyəŋna ləv tə, ı kaa svıv mpələ teləsıvıv taa. ¹⁹Ləməyəsəe haakı a tıv ke təŋ ké na pə kəli ıcate nte tə təvə kvfənəenaa naanıvıv kvntaa tə. ²⁰Sıyısılı fei ate cənə na í laktı kvpaŋtıv na ı kaa pəntı. ²¹Taa ke ŋkvpaŋ sı n nuktı yələa kvıvəvətıvıv tənə. Ye nyá təmlə tıv tıvıv-ŋ taa mıv pánánı.

²²Mpi tɔ, nyá mayamaɣa n nyəmə nyá taa si wulee wulee n tuvki lɛlaa.

²³Ma mayasa pə tənaya mpv na ləmayasee, haləna má tɔ si: Maa sɔɔsi ləmayasee. Ule ma ta pəsi. ²⁴Pvlɔpv cəkənav tɔm tee ma tɔw kɛ. Pə tɔm kəla lumaŋ təcuycuɣu, nɔɣɔlv kaa pəsi na í tala pə tənaya. ²⁵Ulena má svv pɛkɣv na isəle kuseemle si má cəkəna, na má hiki ləmayasee, na má mayasi ma taa na má nyi si isayatu ke ləmayasee laŋsvv kɛ, na kraŋsvv náá kɛ kumelentv. ²⁶Ma cəkənaa si alv wei i kraaki isv katəka tɔ i kəla sɛm ke nyan. i sɔɔlvv we kɛ isv puluɣu na i ŋkpalasi náá wɛe isv alukpala. Yvlv wei i laku lɔ luyv nyəntv tɔ un i fitiɣina alv un. Ulena í kpa isayav. ²⁷Mrúɣú ləmayasee tv tɔma si: Ma nyəna yaasinaa ke kulvm kulvm si má cəkəna-wɛ. ²⁸Ma tu tɔŋa pa taa kɛ pɛkɣv ma ta hikita. Apalaa iyaya (1000) taa ma hika apalv kulvm wei i kɛ apalv na tampana tɔ. Ama ma nyəna alaa təna taa, ulɛ ma ta hiki paa kulvm. ²⁹Ule nti ma nawa tɔɣɔle si lɔ lapa yvlv kɛ na í siɣisaa, ulena yvlv náá lá na pə təna pɔ lá kate.

8 Mrúɣú ləmayasee tv tasaa si: Awe wenna ləmayasee isv má, na pɔntv nyəmə tɔmnaa kilisuyv? Yvlv ləmayasee laku kɛ na i isentaa hetv na pɔ te.

Wulav tɔnav tɔm

²Tɔna wulav kvyɔɔtvtv ke nɔɣɔ ŋka n ka suwa lɔ tɔ ka tɔw. ³Taa hulina- i hatələnav yaa n ká nyvsvv ke isayatu natəl tɔ taa. Pə taya pvlv, mpi wulav sɔɔlaa tɔɣ i laku. ⁴Wulav kvyɔɔtvtv ntɛ sɔɔɔntv, awe ka pɔɔsi- i si: Pepeɣe n laku? ⁵Wei i təkəɣv kvsəsutv tɔ i kaa na wahala nɔɣɔlv. Ləmayasee tv ká cəkəna waatu kumaya na yaasi kvaŋ wei i taa i ká la-ti tɔ. ⁶Pə taya pvlv, paa mpi

pə wena pə waatu kumaya kɛ, na isəna yvlv ká la-wi tɔ. Ama yvlv wahalanaa tɔm wɛ- i yvŋ kɛ. ⁷Pə taya pvlv, i ta nyi mpi pu la tɔ. Awe ka kɛsəna- i isəna pu wɛe tɔ? ⁸Yvlv nɔɣɔlv i ta ti i weesuyv si i ká sɔŋsi- kv. Pəyele nɔɣɔlv ta ke sɛm kvyaku tv. Pə fei si pá cɛ nɔɣɔlv ke yooi ŋkv kv taa, pəyele isayatu kaa waasi tɔ latv.

Yvlvweetu tɔw mayasvɣv

⁹Ma nawa pə tənaya mpv, na má mayasi pə təna mpi pə laku atɛ tɔ pə tɔm na ma hvwɛe təna. Waatu nɔɣɔlv i wɛe wei i taa yvlv lɛlv ŋmakələɣi i tɔɣɔntəle si pɔ tv- i wahala tɔ. ¹⁰Mrúɣú ma nawa pa pona asayaa ke pa pəlaaŋ taa na pá pi-wɛ na pá mələɣi ulena pá sɔɔ mpi asayaa mpe paa lapa icatɛ taa tɔ. Təle tɔ cəkənav wɛ katɛ tɔtɔɣ. ¹¹Pu feləɣi asayaa ke kraakraa tɔɣv isayatu lapv suwa yvlvpiya lotunaa taa. ¹²Isayav pəsəɣi na í la isayatu ke tɔm nuuɔwa (100) na í wena weesuyv yaa, ulɛ ma nyəmə tɔtɔ si mpa pa nyanŋa lɔ tɔ pa naaki kupantv. Mpi pə tɔw tɔ, pa wena lɔ sɔɣɔntv. ¹³Ama isayav ná kaa na kupantv, pəyele i kəŋ saalvsvv kɛ isv ulɛmsvv, i kvyɛɛŋ kaa tayalı. Mpi tɔ, u nyanŋa lɔ. ¹⁴Yaasi nɔɣɔlv i cəkənav wenna katɛ ke antulinya taa. Wulee wulee kupama tɔki wahala kɛ isv asayaa, na asayaa náá nukv leleŋ isv kupama. Ma tɔŋ si: Təle tɔ cəkənav wɛ katɛ tɔtɔɣ.

¹⁵Laŋhulvmle ke ma pvyuləɣi. Pə taya pvlv, yvlv laŋhulvmle təna ntɛ si í tɔɣɔ na í nyɔɔ, na leleŋ wei i nukv tɔ. Mpi i waaki atɛ cəneɣe təmle nte lɔ ha- i i weesuyv təna waatu taa tɔɣɔle. ¹⁶Ma tɛma ma təɣi hav si má cəkəna ləmayasee na má welisi teu ke təmle nte tɔ laku atɛ cəne tɔ tɔ taa. Pə taya pvlv, paa ilim paa ahoi, yvlv kaa na

^{8:9} Lɛlaa ná hvvki si yvlv wei i ŋmakələɣi i tɔɣɔntəle tɔ i təɣi i tvyi wahala.

tom. ¹⁷Ma nyəna teu ke ləɔ təmle təna taa, paa yulɔ ká pɛeki ɪ təmle nte ɪ laki atɛ tɔ tə taa na í ká, ɪ kaa cəkəna. Paa ləmayasəe tɔ nɔɔɔlɔ təmna sɪ ɪ ká cəkəna, ɪ kaa pəsi.

9 Mprúyú ləmayasəe tɔ tɔma sɪ: Ma mayasa pə tənaya mpu pə tɔm ke ma taa. Nti ma nawa tɔɔɔle sɪ tampana təɲlaa na ləmayasəe nyəma pa təma təna we ləɔ niɲ taa ké. Yulɔ ta nyɪ sɔɔɔlɔyɔ yaa taa kpanav tɔm. Pə təna pə we ɪ nɔɔɔ tɔɔ ké. ²Mpu tɔ, pə krenta kprátúyú kulúmuyɔ ke tampana təɲlɔ na isayalatu ké, na kupanɲ na isayav, na wei ɪ feina asilima tɔ na wei ɪ wena-ye tɔ, na isəsəeɔv kɔtasɪ latu na wei ɪ laki-sɪ tɔ. Kupanɲ wee ké isɪ isayalatu, na wei ɪ suki nɔɔɔ tɔ na wei ɪ wena ɪ nɔɔɔ suɔ sɔɔɔntu tɔ. ³Isɪ pə krentuyɔ pa tənaya kprátúyú kulúmuyɔ tɔ pə ké isayatu ke pə təna mpi pə laki antulinya taa tɔɔ. Isayatu suna yəlaa lotu taa na kumelentɔ ke pa nyama taa ké pa weesɪɲ təna taa. Pa tənaya nté atətəle taa. ⁴Wei ɪ krentəna weesuyɔ nyəma tɔ ɪ tike ɪ tɛɛlɔɔəna. Haɣa isɛ nyəɲka lapa sana na tɔɔɔɔɔɔɔ kəsəpaya. ⁵Weesuyɔ nyəma ná nyəmá sɪ paa sɪ. Ama sətəa ná tá nyɪ natəlɪ, pa feina kufelɔyɔ. Mpi tɔ, pa sɔɔɔwa pa tɔɔ. ⁶Pa sɔɔɔlɔyɔ na pa taa haɲaya tɛma wakəlɔyɔ. Pa kaa hiki pɔlɔyɔ pə təna mpi pə laki atɛ tɔ pə taa.

⁷Mpu tɔ, polo na í tɔɔɔ nyá tɔɔɔnaya na lanɲhulɔmlɛ na í nyɔɔ nyá sulɔm na ləmayasəle kupantɛ. Mpi tɔ, ləɔ lanɲle heena nyá təma ké. ⁸Suuki acima wontu kuhulɔmtɔ ke paa waatu wei. Pəyele tulaalɔ í taa lanɲ nyá tɔɔ. ⁹Yɔɔɔlənə nyá alɔ wei nyá luɣu sɔsɔwa tɔɔɔ nyá weesuyɔ kuyɛɲ waatu tantaa nyəɲ wei ləɔ ha-ɲ atɛ tɔ ɪ taa. Kawaaya ɲka n wena wahalanəa mpa n təkɪ nyá təmle taa ké atɛ cənɛ tɔ pa taa tɔɔɔle. ¹⁰Paa kulapəle nteɣe n hikaa sɪ n lakəna nyá

niɲ, la-te na nyá tɔɲ. Mpi tɔ, təmle yaa huwɛe huɔɔ yaa nyəm yaa ləmayasəe tɔm fɛɪ atətəle taa timpi n puki tɔ.

Ləmayasəe təwasəle na a təkpiɔile

¹¹Mprúyú ləmayasəe tɔ tasaa sɪ: Ma nawa antulinya taa sɪ pə taya mpa pa pəsa sewa tɔ pa tike pa təkəna asewa tete. Anɪ yoolaa taa yoolaa tike ɪ laki akanəa. Pəyele pə taya mpa pa kəla ləmayasəe tɔ pa tike pa weekənna tɔɔɔnaya. Pəɔ pə taya layatɔnəa tike weekəna liyitee. Pəyele pə taya nyən-taa tike wenna nyulɛɛɲ. Mpi pə tɔɔ tɔ, nyusəpəle yaa nyulɛɛɲ makəna paa wei ké. ¹²Yulɔ ta nyɪ ɪ waatu na pə kəli tiina nna puluyɔ isayav puuwa tɔ, yaa sumasɪ nsi pa nyəpa na pə kpa tɔ. Səm hɔka yəlaa ké na pə tutiyi-we isɪ tiina na sumasɪ sənɛ.

¹³Ma nawa antulinya taa ké nyəm nəɣəsəle na pə la-m piti. ¹⁴lɛaliya nakəlɪ kaa wenna ka taa yəlaa ta tɔɔ. Mprúyú wulav sɔsɔ nɔɔɔɔɔ ɪ yoonə-ke na í ta-keɣe kotaya. Ulena í ɲma kolɔɲa səsaya taka sɪ í hikina ka taa yəlaa. ¹⁵Apalɔ ləmayasəe tɔ kunyɔntu nɔɔɔɔɔ ɪ ka we ka taa təna, na ye ɪcatɛ nyəma ka pola ɪ kiɲ ɪ ka waasa-we na ɪ ləmayasəe anɪ. Ama ɪ kunyɔɲ tɔɔ, ɪɛ ɪcatɛ tɔ nɔɔɔɔɔ ɪ ta toosi sɪ í polo na í na-ɪ. ¹⁶Uɛ nɔɔɔɔɔ ta tɔɔsɪ ɪ tɔɔ. ¹⁶Mprúyú ma tɔma sɪ ləmayasəe kəla teu ke tɔma. Paa na mpu pa nyənəɣɪ kunyɔntu ləmayasəe ke yem ké, nɔɔɔɔɔ ɪ nuɪkɪ ɪ tɔm. ¹⁷Ləmayasəe nyəma kuyɔɔɔtɔtɔ nti yəlaa nuɪkɪ təpamm tɔ tə kəla teu ke hola nna nyɔyɔ tɔ holiɣina nyɔɔɲ feina tɔ. ¹⁸Ləmayasəe kəla teu ke yooɔ wontu ké. Ama isayav kulɔm wakəlɔɔəna kupantu payale.

10 Mprúyú ləmayasəe tɔ tasaa sɪ teitei isɪ kacɔsɪ tɔkuyɔ tulaalɔ taa na pə wakəlɪ-ɪ tɔ, mpu tɔtɔɔ

^{a9:15} Lɛlaa tɛɛsəɣɪ sɪ apalɔ kunyɔntu waasa ɪcatɛ

kumelentu picim wakələyi ləməyasee na teu.

²Ləməyasee tu huwəe siyisina i ntəyən təw kə, ulena nyuyufei tu huwəe nād kəena i mpətən təw. ³Ye nyuyufei tu tən mpaav taa, i ləməyasee lanuyv katatələya təw, pə laki kə na ləlaa nyəmi-i si nyuyufei tu. ⁴Ye nyā səsə mu-ŋ na pādānā, taa kisi nyā təmle. Mpi tə, təpamm lakasi cələyənə yulv ke kəpəntuyv səsəw kə. ⁵Isayatu natələyi ma nawa atə na tə nəyəsənə isu pə liyituyuu nyuyv tu na í pənti pulv tə. ⁶Yulv kumelən hikiyi təmle səsəle, ulena liyitee tu nād wə səkrpete taa. ⁷Ma nawa yomaa cəya krayənən na awulumpiya nād tən nəwəe isu yomaa.

⁸Ye wei i hula púyú i hotiyi kv taa kə, ulena tum nyasa wei i caatəyi koluŋa tə. ⁹Ye wei i laki təmle ke pəe təyəkəle a kvyi-i kə, ulena taasi fayəlv nād wə asola taa. ¹⁰Ye laale tima na pá ta salate, ketulu ke pə nukı təm naale. Ama ləməyasee yekina na yulv waa. ¹¹Ye tum nyasa i tu waatu unı tum tu unı i tá waa tumaa təw taa kele.

Yəyətəya kekeke cəlvv

¹²Yəlaa caaki ləməyasee tu kvəyətətu kə. Ulena nyuyufei tu kvəyətətu nād wakələyi-i. ¹³Kumelətm ke i caaləyənə, ulena í təkənə kranuyv nyəntv. ¹⁴Nyuyufei tu luləsəyi kvəyətətu kə. Yulv ta nyi mpi pu kəw tə. Awe ká kəesi-i mpi pu te na pə la i səm waalı tə? ¹⁵Nyuyufei tu kaakənə i təmle kə. li tu nyən na í polo ıcatə taa.

¹⁶Ye tetv wənə wuləv ıwaasəle na i waalı nyəma təmle nté hiluyv tike, tetv nti tə təm wə wayo kə. ¹⁷Tetv nti tə nu leləŋ təyələ nti tə wuləv kə kasayəmpu na i waalı nyəma təkı pa təyənəya ke ka waatu si pá hiki toma, pə təya acima tə. ¹⁸Felentú wei i ta paasənə i kutuluuyv tayanuyv tə kv hotiyi kə, na kaakentu

nyənkv nād luliyi. ¹⁹Yulv laki təyənəya kə si í təyə na í nu leləŋ, ulena sulvm nād həsi lanjle, na liyitee ke pa lakənə pə tənə. ²⁰Taa tvv wuləv ke nyā lotu taa, pəyele taa tvv liyitee tu ke nyā nan kvhəntuyv taa. Pə təya pulv, kacəka heeliyina təm.

Məsəməsə lapv

11 Peti nyā təyənəya ke lvm təw, kvyakv nakvli n ká te na nı tayanı-keye hikuyv. ²Ha nyā wənəv həyələyv ke yəlaa naatosompəyələya yaa pələfei naanvwa. Mpi tə, n ta nyi isayatu nti tu mayəna-ŋ antulinya taa tə. ³Paa timpi təw kə tuyv hotinaa, kv lonte taa tənəya kv saaləyi. Ye tev i pilaa na ŋmuntuyv susi kv nukı teu kə. ⁴Wei i feŋiyi heelim tə u tuuki pulv, na wei ulə i paasəyənə isəŋmuntv ke nyənuyv tə u kvŋ pulv. ⁵N kaa pəsi na nı cəkənə heelim mpaav. Pəyele n kaa nyi isənə pə ŋmaaki pəyəya ke ka too lotu taa na ka feesiyi tə. Mpv tətəyə nn pəsəyi na nı cəkənə ləw wei i laki pə tənə tə i təmle. ⁶Pə təw kə pə wəe si nı tuu nyā kututuvm ke tanən tē halənə taanəya, taa həsi. Pə təya pulv, n ta nyi si tanən yaa taanəya kututuvm ká kələnə lapv, yaa pə tənə pu wəe teu.

⁷Ilim naakuyv tə pə wə teu kə, na isə lanjle həkənə pə nyaaləm. ⁸Ye yulv weesuyv təyala pısi pəyalə, í sa ləw kə si tənə si təw. Ama í təwsi kə si səkrpetuyv kvyəŋ ká wəe pəyalə. Pə tənə mpi pə kəŋ tə pə cəkənəv wə katə kə.

Kufalan yəlaa layətu tasuyv

⁹Ifepu nyā, yələnə nyā ifepile ke tə waatu na nı nu tə leləŋ, tən isənə pə ha-ŋ nyā lotu taa tə, na isənə nyā isə naaki tə. Ama təwsi kə si ləw ká te na í yaa-ŋ huule ke pə tənə pə təw. ¹⁰Hatələnə nyā nyamle ke nəyəsəe, na nı cələnə nyā tənuyv ke wəsasi. Pə təya pulv, ifepile na tə alaafəya wə tem kə.

12 Ama tɔɔsi nyá ñmalu tɔɔ ké nyá ifepile kuyeeɲ taa, na pɔ́cɔ́ wée asayee na pusi nsi si taa n ká tɔ si: Weesuyu fée-m lelej tɔ si kɔɔ. ²Na pɔ́cɔ́ ilim, na nyaaləm, na isɔtu, na isɔtulɔɲasi yu nyá tɔɔ, na pɔ́ wée isu tɔv feekuyu na isɔɲmuntv tayani lapu tɔ. ³Waatu inəyi nyá ñkpalasi nsi si kentiyi-ɲ tɔ si svuki seluyu, na nyá nɔɔhɛɛ toɲ nyəna nna inɔ a səɟələyi-ɲ tɔ á nuki, na nyá kela nna a ka we isu nanɲlaa tɔ á pasa holuyu, na á hɛɛsi nanɲyɔ, na nyá ise nna a we isu pətolee nyənlaa tɔ á wu nav. ⁴Saa inəyi nyá ñkpaɲɲ təkəyi, na nyá nɔɟɔ pasa, na kampaav koou feesiyi-ɲ, na yontunaa təna lelej si. ⁵Na í wu təkpaɲɲ, na mpaav we-ɲ sɔɟɔntv, na nyá nyuyv hɔlvɔm isu tɔvɔv ñku ku hetv hɔlvɔmaa tɔ. Na nyá nɔɔhɛɛ məli-ɲ yuɲ isu səɟəla, na tuusi pee konyuluyv si nyá nɔɟɔ taa. Kuyaku nakvli ɔlɛna pá pona-ɲ nyá kantəkaya təyaya taa na wiilaa náa cɔɔki hapəle tɔɔ. ⁶Tɔɔsi nyá ñmalu tɔɔ na pɔ́cɔ́ nyá weesuyu ñku ku we isu liyi-tee nyəɟəlvɔv ñmənaya tɔ ku cɛ, yaa ku yɔki isu wula hɛɛv yaa lvm həyaya ke hite nɔɟɔ, yaa ku cɛ isu pɔpɔte kululule

cekuyv na tə hoti lɔkɔ taa tɔ. ⁷Na pɔ́cɔ́ nyá tɔnvuyv pəsi tɛtv nti paa ñmana-ku tɔ, na nyá feesuyv náa məli lɔɔ wei i ka tu-ku tɔ i kiɲ.

⁸Mpuyvle ləməyasee tu tɔma si pə təna pə we piti ké na pə cekənav we katɛ.

Kutəkətu

⁹Pə taya ləməyasee tike ke waasu to ka wena. ɩ sɛyɛsa yəlaa ke nyəm təm. Pəyele i nuwa atuwa na í yasi a taa na í tayani a paɟale. ¹⁰Ləməyasee tu kaasa i təyi na í hiki təm lelej nyəntv na í teləst-təyi teitei. Tə ké təm tampana nyəntv ké. ¹¹Ləməyasee tu kuyɔɟɔtv wée ké isu kɔpátɔyɔ kuseɲtuyv ñku pa keetiɟina naaɲ tɔ, na nyəmá wena kaləkəɲ nyəma kama tɔ. Tiikilu kvlvm inɔ i kamna-yɛ. ¹²Pəle pə paasi ɔlɛ ma pəyalv, paasəna si takəlasɔ paɟale ñmaav fɛi tənaya, na nyəm pɛekuyv katatəlaya kaaki tɔnvuyv ké.

¹³Sɛyɛsvuyv kune ku nyuyv nté si í nyana lɔɔ, na í təkəyi i kvsəsutv. Təmle nte pə tv paa yulv wei si í la tɔɟɔle. ¹⁴lɔɔ ká hvvna yəlaa ke pa kulapɔtv təna tɔɔ ké, paa kuyvmesətv kupantv yaa isayətv.

^{12:11} **Tiikilu:** Tiikilu uneyɛ cəne, pə pəsəyi na pə wée lɔɔ yaa Salvmɔɲ, halɔ lɛlaa ná tɔɲ si Moisi.

YONTU TAA YONTU

Kutulutu

Yontu Taa Yontu taa cəneye pa keesəyi wulaw Saluməŋ na ı taŋ pa sɔɔlvu təm. Sɔɔlvu ŋku ku wenna isu ŋku lɔ sɔɔləna ı yəlaa kpekəle tɔ na ŋku lɔ yəlaa kpekəle sɔɔləna lɔ tɔ.

Isəna pa fayə Yontu Taa Yontu takəlaya tɔ:

Kancaalaya yontu, titite 1:1-2:7

Yontu naale nyəntu, titite 2:8-17

Yontu tooso nyəntu, titite 3:1-5:1

Yontu liyiti nyəntu, titite 5:2-6:3

Yontu kakpası nyəntu, titite 6:4-7:11

Yontu naatoso nyəntu, titite 7:12-8:4

Yontu naatosompɔɔlaya nyəntu, titite 8:5-14

1 Saluməŋ yontu taa yontu ntɔ.

Sɔɔlvu nyəma faaci

(Peele kvyɔɔtutu)

²Wayalı-m wayalı-m,
nyá sɔɔlvu kəla-m sulum.

³Nyá tulaalu sɔɔsvəŋ ké kupəŋ ké.
Na nyá hətə náá wə isu nim sɔɔsvəŋ
nukuvu tɔ.

Pə tɔ ké pɛləa sɔɔləyi-ŋ.

⁴Tɔki ma niŋ taa, krayana-m asewa.

Wulaw susa-m ı kutuluŋ taa ké.

Tu wəna lanhulumlə na tɔ ŋmaali nyá
tɔ.

Tu yɔɔləna nyá sɔɔlvu na pɔ kəli sulum.

Pa sɔɔləyi-ŋ tɔ pa wena tampana ké.

⁵Yosalem pɛləa mɛ,

pa ma pilaa tɔ,

ma tewaɣa isu Ketaa coka,

yaa isu Saluməŋ coka pɔɔŋ.

⁶Í taa nyana-m sı ma kəla piliŋ.

Ilim piisina-m mpv.

Ma taalunaa mv-m na páná ké,

pa tv-m sı ma taŋ leseŋ tuŋ tawa.

Ule ma ta taŋ ma mayamaya ma nyənte.

⁷Nyá wei ma ləsayə svuwa tɔ.

Heeli-m timpi n tiikiyi nyá kaləku tɔ.

Keesi-m timpi n ka heesi ilim sikuyu tɔ.

Ma taa cɔɔ yem ké nyá taapalaa kaləkəŋ
cɔɔ.

(Tiikilaa kvyɔɔtutu)

⁸Alaa telaa taa telu nyá.

Ye n ta nyi ulə n təŋ heeŋ kaləku nɔɔhɛ.

Tiiki nyá pinası ke tiikilaa coka kiŋ.

(lfepu nyəntu)

⁹Ma kusɔɔlaya nyá, nyá teu nəyəsəna
ké isu

pa kpeelvu Icipiti wulaw krayanu
alunyəŋ keeke na kacɔka tɔ.

¹⁰Nyá lukpuɣutu tewa nyá
ŋkrapayapəlası heku ké.

Na nyá luɣu náá səŋa teu ke luto heku
taa.

(Tiikilaa nyəntu)

¹¹Tu lu-ŋ wula ke kacɔka wontu
na pá matı tɔ tɔ ké liyitee nyəyətɔ.

(Peele nyəntu)

¹²Wulaw na ı cɔɔ nyəma pa caya tɔ
na ma tɔ tulaalu sɔɔsvəŋ nyalaa ké.

¹³Ma kusɔɔl nyá, n wə-m ké isu
tulaalu miili ke pa su ma həla heku.

¹⁴N wə-m ké isu laalinaa kupama tuŋ
ke

Aŋ-Ketii leseŋ tawa taa.

(lfepu nyəntu)

¹⁵Ma kusɔɔlaya nyá, ama n tewa yoo!

Nyá isəpee tewa isu alukukunaa.

(Peele nyəntu)

¹⁶Ma kusɔɔl nyá, teu nté yaa.

Tá kuhəntuvu nté kateŋa nyutu
kulekələkətu.

¹⁷Tuŋ kupəŋ piliŋası nté ta kutuluɣu.

2 Ma wə ké isu Saləŋ tetekəle yaaye.

Mayale tetu ihəntav taa hetu.

(lfepu nyəntv)

² Isu yaaye wəv sɔwa hekʉ tɔ,
m̄p̄r̄ȳḡ ma kusɔɔlaya nyá n wə p̄elaa
lelaa taa.

(P̄eelb nyəntv)

³ Isu tʉyʉ kutɔtɔyɔw wəv hətʉyʉ tʉy taa
tɔ,
m̄p̄r̄ȳḡ ma kusɔɔlv nyá n wə ʉfepiya
lelaa taa.

Nyá isotom taa ké ma nyula cayav.
Nyá pee wə leleŋ ke ma nɔyɔ taa ké.

⁴ Acima taa ké n pona-m nyá t̄e.
Nyá tuuta wei n kraasa ma nyuyʉ taa
tɔyɔle sɔɔlvʉ.

⁵ N cɛla-m tʉyʉ ŋku pa yaa si leseŋ tɔ ku
pee
kakalasi na má tɔyɔ na p̄é s̄ena-m.
N ha-m tʉyʉ pee na má mvʉ na p̄é ha-m
toma.

Mpi tɔ, sɔɔlvʉ kutɔŋ kra-m ké.

⁶ Te ma nyuyʉ na nyá niŋ mp̄ət̄əŋ.
Kp̄ek̄əna-m na nyá ntɔyɔŋ.

(lfepu nyəntv)

⁷ Hai, Yosalem p̄elaa m̄e,
ma tuukina naməŋ na naseŋ si:
Í taa paati tá sɔɔlvʉ na p̄ə waatu ta
tata.

lfepu k̄ənt̄e

(P̄eelb nyəntv)

⁸ Í nu ma kusɔɔlv nɔyɔ.
l ŋmaak̄əna nteȳe p̄ɔŋ na pulasi tɔɔ na
í k̄əŋ.

⁹ Ma kusɔɔlv nəȳəs̄əna ké isu nasem
yaa kap̄ələŋa kufalaya.
Hal̄i un̄əȳələ tá kolun̄a waalı na í
nyən̄əȳəna p̄ətote.

¹⁰ l yaaki-m si: Ma kusɔɔlaya nyá.
Kvli na í k̄ɔɔ.

¹¹ Mpi tɔ, yoluma t̄ema.
T̄ev t̄ema, kv su t̄ənaya.

¹² Tawa taa kutɔyɔŋ tv hetʉ ke tetʉ taa.

Yon̄kraama waatu tapayale.
lhokaya wiiwa tá tetʉ taa.

¹³ Tʉy wei pa yaa si fikinaa kancaalaya
nyəŋ t̄əŋa lvlvʉ,
na tʉyʉ ŋku pa yaa si leseŋ tɔ kv hetʉ
sɔɔsv̄ŋ náa nyalaa.

Kvli na í k̄ɔɔ, ma kusɔɔlaya kupaŋka.
¹⁴ Ma kupaŋka nyá yá kvk̄paməŋ p̄ɔŋ
taa.

Nyá wei n wə ʉpilisav taa timpi wə kate
tɔ.

Hvl-m nyá isentaa,
yele na má nu nyá nɔyɔ.

Nyá isentaa tewaȳa na nyá yɔyɔtaya wə
leleŋ.

(Toto nyəntv)

¹⁵ Í k̄p̄a taale wontu s̄əkp̄etu nti t̄ə
wakələȳi ta leseŋnaa tɔ.
P̄ə taya p̄vʉ, pa tv hetʉ.

(P̄eelb nyəntv)

¹⁶ Ma t̄ənn̄a ma luyʉ t̄e kusɔɔlv.
Na ʉlé ʉ t̄ənn̄a má.

Yaayenaa taa ké ʉ tiikiyi ʉ kalək̄əŋ.

¹⁷ Ma luyʉ t̄e kusɔɔlv nyá, tɔ pulasi tɔɔ,
na í k̄ɔɔ isu nasem yaa kap̄ələŋa
kufalaya,
na p̄əc̄ə ahoo yu na nikaŋa k̄p̄a.

P̄eelb toosiŋina ʉfepu

(P̄eelb nyəntv)

3 M̄p̄r̄ȳḡ ma toosa ahoo si
ma kusɔɔlv nt̄e ma p̄eeka kato tɔɔ.
Na má p̄eeki, na má p̄eeki, ma ta na-ʉ.

² Ulena má kvli na má c̄ɔɔ ʉcate.

Na má p̄eeki-ʉ n̄ɔn̄ɔsv̄i t̄e,
na hap̄e tɔɔ, ma ta na-ʉ.

³ Ulena má sulina tan̄laa m̄p̄a pa c̄ɔɔki
ʉcate tɔ
na má p̄ɔɔsv̄i-w̄e si:

Í nawa ma kusɔɔlv na?

⁴ Ma polaa si ma t̄eeki pa tɔɔ ʉle,
ma ná ma kusɔɔlv nt̄e.

Na má kpiipi-i na má tǎki-i teu na má pona-i ma too te.

Na má svuna-i wei i lola-m tǒ i naŋ taa.

⁵Hai, Yosalem pɛlaa mɛ, ma tuukina naməŋ na naseŋ.

Í taa paati tá sǎɔɔɔɔ na ku waatu ta tata.

(Pɛɛɔ nyəntu)

⁶Pepe luna wɔɔɔɔ tɛtu taa na pǎ kəŋ isu wontu pee tulaalu nyɔɔsi?

⁷Wulav Saluməŋ amaka kəŋna.

Na lɛyɛɛɛ yoolaa taa yoolaa nutoso ke i waali.

⁸Pa tana pa kpɛɔɔɔ yoo ke.

Pa paa layalɛ ke pa kəŋkəməŋ taa.

Na pá taŋa asola nna a kəŋ ahoo tǒ.

⁹Lipaŋ taasi kupaŋsi ke pa saaka wulav Saluməŋ amaka in.

¹⁰Liyitee nyəyətɛ ke pa lupa i kpatəŋ, na tɛtesile ke wɔɔɔ.

Tɛɔɔɔɔ ke puɔɔ kuɛɛɛɛ kupaŋku. Uena Yosalem pɛlaa ná pǎ pǎ taa ké pǎɔŋ wei pa sǎpəna sǎɔɔɔɔ tǒ.

¹¹Siyəŋ pɛlaa mɛ,

í lu na í ná wulav Saluməŋ ntenuyu ŋku i too tema-i i akpaɔɔɔ wule tǒ.

Ku ké i lanɔhulɔmle sǎsǎɔɔ kuyaku ké.

(lfepu nyəntu)

4 Ma kusɔɔɔɔɔɔ nyá, ama n tewa, n tewaya təkpara.

Nyá isəpee we nyá tɛkɛntɛ tɛɛ ké isu alukuku.

Nyá nyɔɔsi hənta isu pəŋ kaləku tiiki Kalaati puɔɔ.

²Nyá kela hulɔmmaa ké isu heeŋ kuhulɔməŋ kaləku

ŋku ku huntɔ pa kɔwa na kú luna lum tənɔɔɔɔ tǒ.

Paa heu wei na i tompiya, nɔyɔɔ ta lan.

³Nyá ntompee we isu kponkponɔtuɔ kuɛɛɛɛɛɛ.

Nyá lukpuɔutu naaki nyá tɛkɛntɛ tɛɛ isu pa faɔa tɔyɔ nakvli ku pələ kuɛɛɛɛɛɛ.

Na nyá yɔyɔɔɔɔɔ na leleŋ.

⁴Nyá luɔu we ké isu Tafiiti kutuluɔu kɔkɔɔɔɔɔ

ŋku pa ŋmawa si pa suki yooɔ wontu tǒ. Ku taa ké pa pusa kpələŋ iyaya (1000).

Yoolaa taa yoolaa kpələŋ ké.

⁵Nyá həla naale we ké isu nasem tom-piya naale

tɔkɔyɔ yaayenaa heku tǒ.

⁶Maa polo tulaalu miili puɔɔ tǔɔ, na tulaalu kuwəpɔ pulaya tǔɔ.

Na pǎcɔ pǎ nyaali na səkɛɛɛɛɛɛ yá.

⁷Ma kusɔɔɔɔɔɔ nyá, n tewaya təkpara.

Nya tiili tá pənti paa pəcɔ.

⁸Ma taŋiyaya nyá, kɔɔ.

Kɔɔ na tǐ lu Lipaŋ puɔɔ taa.

Hatoo Amana, na Senii,

na Heeməŋ pə pǎɔŋ nyɔɔŋ taa ké n ká nyənti tɛtɛkəɔɔ.

Tɔyɔɔɔɔɔɔ lona we tənaya.

Na kpoŋ tɛɔɔɔɔɔɔ.

⁹Ma newaya, ma taŋiya nyá, n heesəyɔ ma lanɔ ké.

Ye n nyəna-m təm kulɔm pə laki-m teu ké.

Ye ma nawa nyá lulɔyɔ pile kulɔmtəɔ pə laki-m leleŋ.

¹⁰Ma newaya, ma taŋiya nyá,

Nyá sǎɔɔɔɔ we teu ké.

Nyá sǎɔɔɔɔ kəla-m sulɔm tɛɔɔɔɔɔɔɔɔ.

Nyá tulaalu sǎɔsəŋ tɛɛwa lempa tana.

¹¹Ma taŋiya nyá, tuŋ nim kpeŋ nyá ntompee tǔɔ ké.

Nyá nsəmle tǔɔ we isu naaləm na tuŋ nim.

Na nyá wontu sǎɔsəŋ náa we isu Lipaŋ tɛtu hətɔyɔ hetɔ.

¹²Ma newaya, ma taŋiya nyá.

N we ké isu haləm mpi pa ləpa kalaa tǒ. Yaa hite nte tǔɔ pa sulaa tǒ,

yaa sɛɛɔ wei i tǔɔ pa taalaa tǒ.

¹³Nyá ləŋ lum niyitiyina tuŋ taale

nte tǔɔ pee we leleŋ ke teu tǒ.

Tulaalunaa kupama tuŋ nyɔɔki

¹⁴tənaya waani waani ké,

na pə kpenna kusayalaa kupama.

15 N we ké isu haləmnaa seelb
yaa lum kupam ləkə.
Yaa lum mpi pə lukəna Lipaŋ tontoŋa
tə tə.

(Peeb nyəntv)

16 Ilim ntəyən na pə mpətəŋ heelim í kul
na pə má ma haləm tə na pə tulaalbnaa
səəsəŋ nyala.
Ma kusəəlv nyá svu nyá haləm taa,
na n təyə pə pee leleŋ nyəna.

(lfepu nyəntv)

5 Ma newaya, ma taŋiya nyá.
Ma svəki ma haləm taa na má caa
ma tulaalv miili na tulaalbnaa lelaa.
Maa təyə ma tuŋ setaya.
Na má nyəə ma svlum na ma naaləm.

(Taapalaa nyəntv)

Ma taapalaa me í təyə na í nyəə.
Səəlvəv í kv-me isu svlum.

**Peeə tula nəəyə əle,
lfepu sv n ka sv-m le**

(Peeb nyəntv)

2 Ma tookaya yaa, paa na mpv má na
ma use.
Ḿpúyú ma nuwa ma kusəəlv nəyə na í
laki
kaafala na í tən sv:

(lfepu nyəntv)

Təlv-m, ma newaya, ma kusəəlaya.
N we-m teu ké isu alukuku,
nyayale ma kupəŋka.
Mpi tə, ahoə cəlv kv-m ké na ma
nyəəsv tə na lum.

(Peeb nyəntv)

3 Ma tema ma wontu wəyəsəv.
lənayale maa tayani-təyí svuu?
Pəcə ma kəwa ma nəəheə.
lə isənaŋa maa tayani-yeyə pilisəv
tətə?

4 Ḿpúyú ma kusəəlv svsa í niŋ na pəyətə.
Na ma laŋle taa la tənyau.

5 ləna má kul sv ma tələyí ma kusəəlv,
na ma ntantakv na ma mpee tə tulaalv
taana kampv tətəkəle.

6 Ḿpúyú ma tula ma kusəəlv, lə í tema
teev.

Ama í kuyəyətəv wakəla ma laŋle.
ləna ma pəeki-í ma ta na-í.

Na má yaa-í í ta cə.

7 Ḿpúyú ma sula taŋlaa mpa pa cəki
icəte tə.

Na pá ma-m na pə kv-m, na pá ləeki ma
təkente.

8 Hai, Yosalem pəelaa me, ma wiina-me.
Ye í sula ma kusəəlv,
í heeli-í sv səəlvəv kvətəŋ kv-m.

(Peeəlaa nyəntv)

9 Hai, alaa taa telu nyá,
weyə nyá kusəəlv ná teewa,
na ní wiikina-təvəv mpv?

(Peeə nyəntv)

10 Ma kusəəlv nyá n seəwaya
təkpaŋkpaŋ.
Paa n we yəlaa iyisi naanəwa (10000)
taa,
pa nyəŋi-ŋ kvakpaa ké.

11 Nyá isəntaa tewaya isu svla
mayamaŋa.

Na nyá nyəəsv ná yawa təpolopolo isu
pááv hetv,

na sv pila kilikili isu katəkətvəv.

12 Nyá isəpee we ké isu alukukunaa ke
lum kvkpevim nəyə.

Na pá yaakv naaləm taa na pá heəsəyí
timpi pə tələna-we tə.

13 Nyá lukpuyutu tewaya isu
tulaalbnaa tuŋ taale.

Na nyá ntompee we isu yaayenaa
mpa pa tə tulaalv miili kvəŋ tə.

14 Nyá niŋ we ké isu svla kukuwee
nna a tə pa tv liyitee pə tə.

Na nyá tənvəv tə ná we isu tuu kete
kusotile

nte tə tɔ pa tu liyitee pɛɛ tɔ.

¹⁵Nyá nɔɔhɛ wɛ kɛ isu liyitee pɛɛ
kuhulɔmɛɛ
akelenaa mpa pa tapəŋ tɛɛ pa tema
wɔla tɔ.

Na nyá nyənyɔ taa wɛ isu Lipaŋ pɔ́ɔŋ.
Nyá nyuyɔ kulaa kɛ isu tuŋ sɔsɔŋ, n
fɛina saala.

¹⁶Nyá kuyɔɔtɔtu tɛna na leleŋ kɛ.
Na nyá pə tɛna pə wɛ teu.
Yosalem pɛɛlaa mɛ,
ma kusɔɔlɔ ntɛ, ma paalɔ kɛɛ.

(Pɛɛlaa nyəntɔ)

6 Alaa taa aɛɛpa nyá,
leye nyá kusɔɔlɔ polaa?
Nkuɔyɔ ɪ təŋaa?
Ta na-ŋ tə pɛɛki-ɪ.

(Pɛɛlɔ nyəntɔ)

²Ma kusɔɔlɔ n pola nyá taale nte tə taa
tulaalɔ
sɔsɔŋ nyalaa tɔɔɔ sɪ n caaki yaayenaa
na n tiiki nyá kaləku.

³Má tənna ma kusɔɔlɔ nyá na nyá tənna
má tɔtɔ.
Yaayenaa taa kɛ n tiikiyi nyá kaləku.

Pɛɛlɔ wɛɛtɔ

(lfepu nyəntɔ)

⁴Ma kusɔɔlaya nyá,
n tɛwaya isu Tiisa ɪcɛtɛ.
N wɛ leleŋ isu Yosalem taa caɔalɛ.
Ama n wɛ sɔɔɔntɔ isu yoolaa na pa
tuutanaa.

⁵Keesi nyá ɪɛ antɔ a cɔsɔɔyi-m kɛ.
Nyá nyɔɔsɪ hɛnta isu pəŋ kaləku tiiki
Kalaati puyɔ.

⁶Nyá kela hulɔmmaa kɛ isu heeŋ
kuhulɔmɛŋ kaləku,
ŋku kv luna lum tɛnyɔɔlɛ,
na paa heu wei na ɪ tompiya tɔ.
Nɔɔɔlɔ ta heləmi.

⁷Nyá lukpuyutu naaki nyá tekente tɛɛ
kɛ isu pa faɔa tɔyɔ nakɔli kv pile.

⁸Wulav pəsəyi na ɪ wɛɛna taya alaa kɛ
nutoso.

Na asaala kɛ nunaasa, na saalaa náá
fɛɪ kalɔyɔ.

⁹Ama nyá tike kɛ nyá too lɔla
alɔpəɔɔyɔ na ɪ kəla-ŋ sɔɔlɔyɔ.

Nyayalɛ ma kɔpəŋka, n wɛ-m teu kɛ isu
alukuku.

Pɛɛlaa naaki-ŋ na pá yaaki-ŋ
laŋhulɔmle tu.

Na taya alaa na asaala tɔtɔ ná saŋi-ŋ.

¹⁰Alɔ wei ɪ lukəna mpu na ɪ teeki kɔkɔ
isu ilim,

na ɪ tɛwa isu ɪsɔtɔ?

Na ɪ wɛ sɔɔɔntɔ isu yoolaa na pa
tuutanaa?

¹¹Ma tiywa tuŋ pɛɛ taale taa
sɪ ma naaki tɛtɛkɛɛ taa məhoo kufana.
Na má ná sɪ tuŋ wei pa yaa sɪ lɛsɛŋ tɔ ɪ
heləyi,

na tuŋ leleŋ tɔyi hetu na.

¹²Ma ta cəkəna, ama ma kunyulɔyɔ
pəsə-m kɛ
isu ma yəlaa kasayampiya yooɔ
kɛɛkenaa.

(Alaa na pɛɛlaa nyəntɔ)

7 Sulamii pɛɛlɔ nyá, kɔɔ, kɔɔ,
Kɔɔ, na tɔ nyəntɔ-ŋ.
Pepe tɔɔ kɛ ɪ nyənyəyi Sulamii tɔ?
l wɛ kɛ isu kpeka naale paale.

(lfepu nyəntɔ)

²Awulumpu pɛɛlɔ nyá,
ama nyá nɔɔhɛ tɛwa nyá ntəŋkpala
taa.

Na nyá tənaya náá wɛ isu lutɔ nti niŋ
təmlɛ tu lupa tɔ.

³Nyá lotu kulutaa kɛ.

Tə taa ɪ laŋəyi sɔlɔm sɔsɔŋ nyəntɔ.
Pəyɛɛ tə caɔa kɛ isu tɔɔɔnaya pɛɛ
huyule kɛ yaayenaa hekɔ.

⁴Nyá həla naale wɛ kɛ isu nasem
tompiya.

⁵Nyá luɔyɔ nəɔsəna isu tuuŋ kela akele.

Ama ye ka pəsa isu yəlaa təna nənəyɔ, tu təkɪ-ke na kpeŋkpelasi toŋ nyənɪ.

(Pɛɛb nyəntɔ)

¹⁰Ma təkɪ ma təyi, ma fɛi yeleyele taa. Ma həla sənɔa ké isu akelenaa. Mpu tɔ, ma kusɔɔlɔ nyənəyi-m wei ɪ kɔŋna həɛsuyɔ tɔyɔ.

(ɪfɛpu nyəntɔ)

¹¹Ípɔ́yú Salɔmɔŋ tɔma si: Ma wɛna tuŋ wei pa yaa si lesɛŋ tɔ ɪ taale ke timpi pa yaa si Paali-Hamɔŋ tɔyɔ. Ma yelina-tɛyɛ taŋlaa,

paɪ wei ɪ kɔŋna-m tɔ kulɔlɔm ke liyitee nyəyətɔ iyayɔ (1000).

¹²Ma tuŋ taale we ma kiŋ ké. Salɔmɔŋ nyaa kraɣa liyitee nyəyətɔ iyayɔ (1000).

Ləsɪ tɔ taa ké nyəyətɔ ŋmunuyɔ (200) na ń cɛla taŋlaa.

¹³Nyá wei n we haləm taa tɔ, nyá taɪpaɪaa kema ŋkraŋŋ si pa nukɪ nyá nɔyɔ.

ɪɛ yeɛ na má nu-ke.

¹⁴Ma kusɔɔlɔ nyá kraɣa asewa isu kəpələŋa ke tulaalɔnaa puyɔ taa na ń kɔɔ.

LSO KUYOYOTUTU TELESULU

LSAYII

TOM TAKELAYA

Kutulutu

Lseyeli nyéma kupəntəŋ na pa wahalanaa təm ke Isayii yəɣətəyi i takəlaya kanə ka taa. l yəɣətəyi tətəɣo isəna lso ké səsə ke piitimnaa tō tō. Pəyele lso heesəyi lseyeli nyéma laŋa. Na i nəsəsi nsi i suwa si í ka kəna waasulə na í waasi-wə tō. Waatu wei lseyeli nyéma ká tē yomle təɣəw ke Pəpiloni taa uləna pa kakaasaya məli lseyeli taa na pá təɣə pa tətə.

Isəna pa faɣa Isayii takəlaya tō:

Yuta nyéma na piitimnaa pa wəetə, titite 1-39

lseyeli nyéma laŋheesəle, titite 40-55

lseyeli nyéma məluɣu təm, titite 56-66

HƏYƏLUYU

KANCAALAYA NYƏŊKU

1 Təm nti pə kulaa na pə huli Aməti pəyalə Isayii təɣələ. Yuta tətə na Yosalem icate pa təm ké. Yuta awulaa Osiyasi na Yotam na Ahasi na lsekiyasi pa pəle taa ké i ná-ti.

lseyeli yəlaa ŋkəpanteeləŋ

² Isətənuɣu, nu. Tətə, ke ŋkraŋŋ. Taca a yəɣətəyi si:

Hali má tō piya na má pusi-si, uləna sí kuləyi ma tō?

³ Nav nyəmə i tū, na kraŋaya náa nyi wei i caləyi-ke tō. Ama lseyeli nyéma ná tá nyi pəlv. Ma yəlaa mpe paa nukti.

Pulupu fəi təcəŋ ke Yuta tətə taa

⁴ Yəlaa pəntəlaa, na asayaa mə, mə təm we waiyo ké.

Piitim nyaŋ nyəm na kawalaya piya mə, mə təm we waiyo ké.

Mpi tō, í ləwa Taca na í nyəni lseyeli lso Naŋŋ tū ke yem, í ha-i siyile. ⁵ Mə leye í caa si má tasa maru?

Pepe tō ké í wəe na í kama nyuɣu na ma tō kulbuɣu?

Ani mə nyəŋ ná fetilaa na í təkɪ wahala ke mə taa.

⁶ Pəcə pə kraɣav mə nyəŋ na pə suna mə nəntaaləŋ tō, tiili fəi hiiu. Pə fetila-meyə na hiŋnaa, na təmate lona naaki.

Nəɣəlv ta nyaali-me yaa í tó-meyə nim, yaa í həkə mə hiŋ.

⁷ Pə kpiisa mə tətə na kəkə nyaɣa mə acalee.

Kraɪ nyéma wakələyi mə tətə na í nyənəyi.

Pə wakəlaa ké isu

waatu wei nyutu taa nyéma ka kəma tō.

⁸ Yosalem ke pə kaasaa isu cəkəle ke kaama taa. Yaa

caŋuɣu ke tuŋ wei pa yaa si lesəŋ tō i taale taa,

na yoolaa tama-i kotaya.

⁹ Ye Taca Pə təna pə tū í taa kaasi-meyə yəlaa ke pəcə,

í ka nəɣəsəna ké isu Sətəm nyéma.

Í ka we isu Kəməw nyéma.

lso sɛv mpi lso taa kraakəna tō

¹⁰ Sətəm awulaa mə, í nu Taca kuyəɣətutə.

Kəməw yəlaa mə í ke ŋkraŋŋ na Taca kusəsutə.

¹¹ Taca pəəsəyi si: Pepeye ma lakəna mə kətasi tuutuuma,

ma haɣa mə iwaəŋ na mə nawee kətasi nsi kəkə

lusaa tō si nim. Ma nyəɣəsa mə latəcənaa

na mə heeŋ na mə pəŋtəlvə caləm.

¹² Waatu wei í kəŋ ma kiŋ tō awe heela-me si

í fəli ma taya tō?

13 Í yele kawalaya ke mə isətunaa kufama acima taa, na kuyeeŋ kuhēesəŋ na mə kotuŋ acima taa.

Maa caaki si má ná isayatu, na kuyeeŋ səsəŋ pə situyu.

14 Maa taa kraakəna mə isətunaa kufama na mə acima ké.

A wə-m təlası ké, ma kawa a təm.

15 Waatu wei í tekəyi-m niŋ tə ma kēesəyi ma ise ké.

Paa í luləsəyi sələməŋ tə, maa nuki.

Mpi tə, caləm suwa mə niŋ taa ké.

16 Í sós lum na í lá nyəŋ tə asilima keeluyv kətaya.

Í yele mpi pə fei teu tə, na isayatu lapv.

17 Í kpeləmi kupantu lapv,

na í pəeki tampana təŋuyv.

Í paasəna mpa pa ise pa təki tə.

Í ha sulav ke ı tampana.

Í seena alv leelu tə.

Ye lseyeli nyéma kuləyi Tacaa tə

18 Mpróyú Tacaa təma si:

Í kəə na má na-me tə ciiki.

Ye mə isayatu seewa isu təolum, tu hulumı isu kayalv.

Ye tə seewa isu kpancəŋa, tu hulumı isu kponkromulum.

19 Ye ı ka tisaya na í nuna-m,

í ka təya tətə kululum kupam.

20 Ama ye í kisa na í kuləyi ma tə,

í ká si yoou taa.

Mpi tə, Tacaa yəyətəna.

Yosalem icate tayənuyu

21 Isənaŋa pə lapa na Yosalem icate

kupante nité tə pəsi wasəŋkalı?

Pəcós yələa kupama ka suna tə taa na pá təŋəyi siyisuyu.

Ama nəcəcə yulbuklāa wenna.

22 Yosalem icate ka wə ké isu liyitee.

Ama nəcəcə tə pəsa isu pəyolasi.

Pəyele tu nəyəsəna ké isu sulum kupam, ulə nəcəcə pə pala lum.

23 Tə awulaa ké tə kullaa ké, na ŋmulaa sənlaa.

Pa təna pa səla kuhaəŋ ké na pá pəekəyi kasəyaya.

Paa paasəyənə alv leelu təm,

pəcós paa haaki sulav ke ı tampana.

24 Pə tə ké Pə təna pə tv Tacaa wei ı ké lseyeli lə tə ı təma si:

Maa leeti ma kolontunaa, na má wəena tampana.

25 Yosalem icate nyá maa tv nyá tə ké niŋ.

Maa tv-ŋ kəkə taa isu pa tayənuyu liyi-tee tə

na kəkə nyaya nyá asilima.

26 Maa məŋna nyá hvlāa kupama isu paa wəv ləŋtaa tə,

na nyá layatu tasələa isu paa wəv kancəalaya tə.

Pələ pə waalı ké paa yaa-ŋ icate kupante na kusiysile.

27 Ye Siyənə nyéma layasaa na pá təŋ mpi pə wə teu tə,

ləv ká ya-wə.

28 Ama pu wakəli asayaa na pəntələa, na mpa pa ləkə Tacaa tə paa le.

29 Fəele ká kra-me na tuŋ wei í luŋiyi tə. Tawa wena í fəenəyi tə a ká yele na í təyə fəele.

30 Mpi tə, í ká lontili ké isu waatu wei tuŋ inı ı hatv təkuyv tə.

Í ka tē taası isu waatu wei

tuŋ inı ı laŋəyi lum tə.

31 Yulv toŋ tv ká pəsi isu nyuliya,

na ı təma wəe isu mamacəyələsi.

Kəkə ká nyaya í na ı təma ké,

nəyolv kaa teesi-ke.

2 Tacaa heela təm ntiyi Aməti pəyalv Isayii təyolə. Toosee taa ké ı heela-ı

Yuta na Yosalem pa təm.

Yələa təna ká wəe Yosalem taa

(Kukalvtv 2-4 na Misee 4:1-3)

² Tacaa təyaya wə puŋv təv ké.

Kuyaku nakulı puŋv ŋku ku kulı

na kú caya pɔɔŋ nyɔɔŋ taa na ku tɛɛ pulasi.

Piitimnaa tɛna ká polo ku tɔɔ.

³Yɛlaa payale ká polo na pá tɔ si: Í kɔɔ na tɛ kpa Tacaa

puɔu tɔɔ ké Yakɔpu lɔɔ tɛyaya.

Na í huli-tuɔu i mpaan na

tɛ tɛŋ i ikpate.

Mpi tɔ, Siyɔŋ icate Yosalem taa ké Tacaa kiiu na i

tɔm ká luna.

⁴Í ka huɔna piitimnaa na í loli yɛlaa payale. Uɛna pá

lu pa layalɛɛ ke akuŋ, na pa ŋmantaasi ke lemsena.

Piitim narɛli pɛ kaa kuli lɛmpɛ tɔɔ.

Pɛ́ɔ́ɔ́ nɔɔ́ɔ́ɔ́ kaa tasa yoou kɛlɛmɔu.

⁵Yakɔpu lɔlɔu nyɛma me í kɔɔ

na tɛ tɛ Tacaa nyaalɛm taa.

Tacaa kuyaku kuvɔhɔvɔna

⁶Tacaa lɔwa i yɛlaa Yakɔpu lɔlɔu nyɛma.

Mpi tɔ, ilim tɛlule tɔɔ nyɛma kulapɔtu suna pa heku.

Pa laki topotopo isu Filiisi nyɛma.

Pɛyele pá na kra i nyɛma pa kɛntɛyi nɔɔsi.

⁷Wula na liyitee su pa tetu taa, pa wenav fei tɛnaya.

Kɛyanɛŋ su pa tetu taa, yoou kɛkenaa fei kalɔu.

⁸Tuŋ kulalaan su pa tetu taa ké,

pá luŋiyi mpi pa lapɛna pa niŋ tɔ.

⁹Pɛ tisa yulu ké na pɛ lumsi-i. Tacaa taa wii-wɛ.

¹⁰Í suv kɔkɛmɛŋ tɛɛ na í ŋmɛli tetu tɛɛ. Í hatɛlɛna Tacaa sɔɔɔntu sɔɔɔntu na i teu sɔɔɔm.

¹¹Kalampaani nyɛma ká ka nyɔɔŋ,

na pɛ tisi isɛautɔnaa.

Tacaa tike ntɛ sɔɔ ke kuyaku ŋku.

¹²Mpi tɔ, Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa su kuyaku nakuli.

Ku taa ké i ká huɔna kalampaani nyɛma,

na isɛautɔnaa, na mpa pa hɔŋ pa ti tɔ na í tisi-wɛ.

¹³Í ka wakɛli Lipan na Pasaŋ pɛ tuŋ kɔkɔlɛŋ tɛna.

¹⁴Na pɔɔŋ kɔkɔlɛŋ na pulasi kɔkɔlasi tɛna.

¹⁵Na ate na isɔ kutuluŋ sɔɔɔŋ tɛna, na koloosi sɔɔɔŋsi acalɛɛ tɛna.

¹⁶Na kɛlɛŋ sɔɔɔŋ wei i puki Taasisi tɔ i tɛna,

na wontu nti tɛ tɛna pa nyulɛyi tɔ.

¹⁷Pu tisi yɛlaa kalampaani ké na pa isɛav,

Tacaa tike ntɛ sɔɔ ke kuyaku ŋku.

¹⁸Tuŋ kulalaan tɛna ká saali yem.

¹⁹Yɛlaa ká suv kɔkɛmɛŋ tɛɛ, na tetu tɛɛ si,

pá hatɛlɛna Tacaa toŋ sɔɔɔŋ na i pááná,

ke waatu wei i ká kɔɔ si i nyaasɛyi tetu tɔ.

²⁰Kuyaku ŋku ku wule yɛlaa ká tɔ pa tuŋ wei pa lupɛna wula na liyitee nyɛɔtu tɔɔɔ semɛŋ na yuu si í wakɛli-i.

²¹Kɔkɛmɛŋ lona na i pɔɔlɛɛ taa ké paa suv na pá ŋmɛli Tacaa sɔɔɔntu sɔɔɔntu na i teu sɔɔɔm, ke waatu wei i ká kɔɔ na í nyaasi tetu tɔ.

²²Í taa ha mɛ tɛyi yulu.

Heelim tike ke pɛ tu i muna tɛɛ.

Mpu tɔ, i ta ke pulɔpu.

Yuta kawulaya wakɛlɔu tɔm

3 Í naaki mpi Tacaa Pɛ tɛna pɛ tu ká læsi

Yuta tetu na Yosalem icate pɛ taa tɔɔlɔ. Í ká læsi pɛ tɛna mpi pɛ waasɛyi yɛlaa ke teu tɔ.

Pɛ kɛyanɛŋ tɔɔɔnaya tɛna na lum tɛna tɔ.

²Akanaa na yoolaa na huɔlɛna,

na lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛlɛsɛlɛna

na nalaa na kɔkɛpɛlɛna.

³Na yoolaa nule na naanɔwa nyuɔu nyɛma na kɛpɛyɛlɛna,

na layatu taselaa, na mpa pa laki niŋ tɔma na canɛm tɔ, na topotopo nyɛma sɔsaa.

⁴Tacaa ká kra-weye awaasa ke awulaa, na piya ŋmakɛlɛyi-we.

⁵Yɛlaa ka muyuliyi tɔma.

lfeɸiya ká kulɛ kukpatɛlaa tɔɔ, na tetelataa náá kulɛ kupaɸalaa tɔɔ.

⁶Hali lɛlɛyɛ kulɛmɔyɛ tu ká kra i tɛɛtu na í tɔm-i si:

Nyá wena toko tɔ, la ta wulav na ní paasɛna samaa yeleyele inɛ.

⁷Ama ílé i ká ma kapuka ke kɔyaku ŋku si:

Ma ta ke kɔɔle latu.

Pɛyele ma fɛina tɔɸɔnaɸa, yaa toko ke ma te.

Mɸu tɔ, í taa kra-m wulav.

⁸Yosalem cɛɸlɛyi, Yuta hotaa.

Mɸi tɔ, pa kulɛyi Tacaa teeli tɔɔ kɛ pa yɔɸtaya na pa kulapɛle taa.

⁹Isɛna pa isentaa weɛ tɔ,

mɸu pɛ kɔyɔna pa tɔm.

Pa laki pa kawalaya kɛ tɛkeeleɛ isu Sɔtɔm

nyɛma paa ŋmesɛyi. Pa tɔm we waiyo kɛ.

Mɸi tɔ, mɸe pa taɸanɛna pa maɸamaɸa pa wakɛlɔyɛ.

¹⁰Í yɔɸti si: Pɛ caɸana siɸisilu.

Mɸi tɔ, i ká tɔɸo i tɛmlɛ kulɛlɔm.

¹¹Ama isayav tɔm ná we waiyo kɛ, pɛ kaa caɸana-i.

Mɸi tɔ, i we mpaav isayav taa kɛ.

Pɛ lɛɛti-i i kulapɛle.

¹²Íróyú Tacaa tɔma si:

Piya ŋmakɛlɛɸana ma yɛlaa.

Alaa tɛkɛna kawulaya ke pa tɔɔ.

Pa nyɔyɔ nyɛma tolisiyi-weye

na pá wakɛlɛyi mpaav ŋku pa tɛɸɛyi tɔ.

Nyɔyɔ nyɛma huɔnav

¹³Tacaa kulaa si i kalɛɸana i yɛlaa. l sɛɸaa si i huɔkɛna-we.

¹⁴Tacaa yaawa nɔnɔɸo ke yɛlaa nyɔyɔ nyɛma na pa awulaa,

na í tɔ-we si:

Mɛ kuntuna ma tuɸ wei pa yaa si lɛsɛɸnaa tɔ.

Í lɛɛka kɔnyɔntɔnaa nyɛm na i suuli mɛ tɛɛsi.

¹⁵Ule pepe tɔɔ kɛ í felɛyi

ma yɛlaa ke nɔɔhɛɛ na í

lakɛna mɔsɔɸ ke kɔnyɔntɔnaa?

Tacaa Pɛ tɛna pɛ tu yɔɸtɛna mɸu.

Tacaa kalɛɸana Yosalem alaa

¹⁶Íróyú Tacaa tɔma si:

Yosalem alaa mɛ í kɛ isɛcav nyɛma kɛ.

Í tɔɸ na í hɔɸ luuɸ.

Mɛ isɛpɛɛ nyɛnɔyɔ kɔsɛyi kɔnyɔlɛɸ.

Í tɔɸ nɔɔhɛle nɔɔhɛle na mɛ nɔɔkɸalasi wiiki.

¹⁷Tacaa ka looli lɛɸɛli alaa mɛ mɛ nyɔɔɸ na pɛ yele-mɛɸɛ

ŋkɔɸkolasi na pɛ tu-mɛɸɛ fɛɛle.

¹⁸Kɔyaku ŋkɔyɔ Tacaa ká wɔɸɔsi mɛ kacɔka wontu tɛna. Pɛ kɸaɸav mɛ nɔɔkɸalasi na puluɸ wei í suuki nyɔɔɸ

tɔ, na mɛ kacɔka wontu nti tɛ kootaa isu isɔtu kɔfalɔ tɔ.

¹⁹Na ŋkɸanyapɛlasi, na kɸasi, na tekentɛnaa,

²⁰na saalasi kutɛmasi, na nɔɔhɛɛ taa yɔm, na tam-palanaa, na tulaalɔ kɸalɛpanaa, na tɛlanaa.

²¹Na mɛ mɸɛɛ tɔɔ kukuweɛ, na muna tɔɔ nyɛna,

²²na acima wontu, na kɸauna, na tokonaa sɔsaa mpa pa kentiyi watu tɔ,

na saalasi na hulɔɸ, ²³na tokonaa sɔsaa, na toko nyaanaa na nyɔyɔ saalasi, na luyɔ tɛɛ nyɛnsi.

²⁴Tasɛtu sɔɸ ká lɛɛti tulaalɔ lɔntɛ,

na ŋmɛnaɸa ke tampala lɔntɛ.

Nkɔɸkolaya ke nyɔɔsi kɔhɔkasi lɔntɛ,

na lɔyáɸa wontu ke acima nyɛntɔ lɔntɛ.

Í naɸ fɛɛle na í

taa tokuyɔ ke kacɔka lɔntɛ.

Yosalem alaa leelaa tɔm

²⁵Layate ká tɔɸo Yosalem taa apalaa.

Yosalem yoolaa taa yoolaa ká si tɔyoolɛ.

²⁶Waatu inɛyi Siyɔɸ icate nɔnɔɔsi

¹¹ Mpa pa preekayi sulum toŋ nyəm ke tanaŋ təhulu,
na mpa pa nyɔɔki-wəyi tapule na pə kyɔ-wɛ tɔ,
pa tɔm wɛ waiyo ké.

¹² Saŋkɔnaa na cəməŋ na akilimanaa na həsi

pə haŋna na sulum kyɔ-wɛ.
Ama paa paasəyənə mpi Tacaa laki tɔ,
pəcɔ paa cəkəyənə i niŋ təma.

¹³ Pə tɔw ke Tacaa yɔyɔtəyi si:
Paa kuu ma yəlaa.

Mpi tɔ, pa ta cekana pulu.

Pa nyɔyɔ nyəma ká si nyɔyɔsi,
na samaa náa si lukɔtu.

¹⁴ Isayii si: Pə tɔw ké atətəle haa nɔyɔ si tə liki

ɪcatɛ sɔsaa na səkpema.

Pa na pa acima aŋmaala, paa tii atətəle taa.

¹⁵ Pɪ tisi sɔsaa na səkpema tənə təfɛ.

Kalampaani nyəma ká ka nyɔɔŋ.

¹⁶ Pə tənə pə tu Tacaa ká hɔli i sɔsɔntu na í su i luyɔ nyəntu.

lɔw Naŋŋ tu un i ká hɔli

i tənəŋŋ wɛɛtu na í kɔna siyisuyɔ.

¹⁷ ɪcatɛ ncaa taa ké heeŋ ka tɔki, isɪ nyutu taa.

Pinasi nsi pa caləyi teu tɔ
su preeki tənəyɔ si tɔyɔnəyɔ.

¹⁸ ɪ pəsa pɔpɔtu ke ŋmusi

na í hɔŋna kɔpəntəŋ ke mə waali.

ɪ hɔŋ mə kawaləyɔ isɪ naaŋ na kɛkɛ tɔ,

mə tɔm wɛ waiyo ké.

¹⁹ ɪ tɔŋ si:

Tacaa la mpi n caa lapu tɔyɔ lɔŋ na tənə.

Mɛ si: Tə caa tənə ná mpi mpi lseyɛli lɔw Naŋŋ tu

siwa na í tənəyi na í laki tɔ.

²⁰ Mpa mɛ í yaa kɔpantu ke isayatu,

na isayatu ke kɔpantu tɔ.

ɪ yaaki nyaaləm ke səkpɛtyɔyɔ,

na səkpɛtyɔyɔ ke nyaaləm.

ɪ layasəyi leleŋ ke nyaŋ,

na nyaŋ ke leleŋ tɔ, mə tɔm wɛ waiyo ké.

²¹ Mpa mɛ í nyənəyi mə təyi ləmayasɛɛ nyəma yaa layatɔnaa tɔ,
mə tɔm wɛ waiyo ké.

²² Mpa mɛ í ké taŋkavnaa ke sulum tənɔwɔle tɔ,

mə tɔm wɛ waiyo ké.

Mpa mɛ mə yaa mə təyi akanaa ke sulum situyu taa tɔ,

mə tɔm wɛ waiyo ké.

²³ ɪ haaki tasəkəle tu ke tampana

ke kɔhav tɔw ké huɔle taa,

na í kɔ tampana tu tɔm.

²⁴ Pə tɔw ké í ká nyaɔa kɔkɔ ke

lɔŋ isɪ kiisi yaa nyutu kɔwulɔtu.

ɪ ká tasa mə kila tɛɛ, na í saali yem.

Mpi tɔ, í nyənə yem ké Pə tənə pə tu Tacaa kɔseyɛsətu.

ɪ foota lseyɛli lɔw Naŋŋ tu kyɔyɔtɔtu.

Tacaa pááná

²⁵ Pə tɔw ké Tacaa pááná kpana i yəlaa. l tɛyeta ŋkumle na í má-wɛ.

lɛna pɔwŋ sele,

na sətəa sɔyɔti hapeɛ tɔw, isɪ nyutu.

Paa na mpɔ Tacaa pááná ta heɛ.

Tacaa tɔŋna ŋkumle ke tɛyetyu ké.

²⁶ Tacaa sika tuuta ke piitim pooluŋ nyəm.

l hɔla kacɔyɔləyɔ na í yaa-wɛyɛ

antulinya tənəyɔ tɔw si pá kɔw.

Mɛyɛle na pá tɔŋna kɔntɛ ke lɔŋlɔŋ.

²⁷ Yoolaa mɛ pa taa nɔyɔlɔ ta ká yaa i pɔntəyi.

Tom ta kaa nɔyɔlɔ, nɔyɔlɔ tampala ta hetɪ,

pəcɔ i ntaŋkpala ŋmənəyɔ ta fiti.

²⁸ Yoolaa sala pa nyəmá ké,

na pa tɔwŋ pama.

Pa kɔpənanə aɔwɔ wɛ toŋ ke isɪ kɔkɔpaməŋ,

na pa yoo kɛkɛnaa cɔkɔ isɪ kacuculəyɔ.

²⁹ Yoolaa mɛ pa yoo kakiisasi nəyəsənə ké

isu tɔɔɔlaya alu nyɛŋka wula.
 Pa nyusɛɣi kɛ isu tɔɔɔlasi kɔfasi.
 Pa kraaki pa tɔɔɔnasi, nɔɔɔɔɔ fɛi si i
 lɛɛkɛɣi.
³⁰ Kuyaku ŋku,
 kɔkɔte sɔsɔɔle ká kulɔ mɔ tɔɔ isu tenku
 kɔkɔte.
 Í ká nyɛnna tetu hɔɔɔɔɔɔ tɔɔ,
 na í ná sɛkɔɔtɔɔɔ na laŋwakɛlle.
 Musɔɔɔɔ anaam ká wáási nyaalɛm tɔɔ.

Isayii sɔɔɔ ke lɔɔ tɔmle taa

6 Osiyasi sɛm pɛnaya ke Isayii má,
 ma ná Tacaa ke toosee taka taa. Ma
 na-ɔ kɛ na í caya i kumte sɔsɔɔle tɔɔ, na
 i kraɔ suwa i tɔɔɔɔɔ. ²Na isɔtaɔ taŋlaa
 napɛli, mpa pa wɛna keŋ naatoso naa-
 toso tɔ, pa sɛŋaa na pá cɔɔna lɔɔ. Keŋ
 naale ka takɛna pa isentɔɔ, na naaleɣe
 pa nɔɔhɛɛ tɔɔ. Ulena pá kulɔɔɔna naale.
³Mpɔɔɔɔ pa yɔɔɔɔɔɔ na pá cɔɔki tɔma
 na nɔɔsi sɔsɔɔnsɔ si:

Pɛ tɔna pɛ tu Tacaa kele Nanɔɔ tu Nanɔɔ
 tu Nanɔɔ tu.

Nyá teu suwa tetu tɔna taa kɛ.

⁴Isɔtaɔ taŋlaa nɔɔsi selaya lɔɔ tɔɔɔɔɔ
 kite tɛɛ, na nyɔɔsi nyala ka taa. ⁵Mpɔɔɔɔ
 Isayii má, ma tɔma si: Hai, ma tɔm
 tema. Mpi tɔ, ma kuyɔɔɔtɔtu fɛi teu. Ma
 yɛlaa mpa pa heku taa ma wɛɛ tɔ, pɛle
 pa kuyɔɔɔtɔtu fɛi teu tɔtɔ. Pɛyele ma
 nana ma isɛpɛle ke Pɛ tɔna pɛ tu Tacaa
 wulav.

⁶Ama isɔtaɔ taŋlaa mpe pa taa lelu
 kula huntu, na í kɔɔ ma kiŋ. I tɔka i niŋ
 taa kɛ mamate nte i lɛsa kɔtaɔɔ tɔlate
 tɔɔ tɔ, na kɔɔtɔɔɔɔ. ⁷Ulena í nyɔɔtɔ ma
 nɔɔɔ na í tɔ si:

Mamate tokina nyá nɔɔɔ, nyá isayatu
 na nyá kawalaya kpiisaa.

⁸Ntɛna Isayii má, ma nu Tacaa pɔɔsaa
 si:

Aweɣe maa tili? Awe ká la tá nɔɔɔ tɔɔ
 tu?

Ulena má cɔ si: Mayalɔ tili-m.

⁹Mpɔɔɔɔ i tɔma-m si:

Polo ní heeli lɛɛɣɛli yɛlaa si,
 paa í nu isɛna, í kaa cɛkɛna.
 Pɛyele paa í nyɛna isɛna í kaa ná.

¹⁰Ma ku mɔ lɛmɔɔasɛɛ taa, si í taa
 cɛkɛna.

Ma tɔka mɔ ŋkraŋŋ, si í taa nu natɛli.
 Ma wiisa mɔ ise, si í taa na pɔɔɔ.

Pó taa kɔɔ na í keesɛna ma tɔɔ na má
 waa-mɛ.

¹¹Mpɔɔɔɔ Isayii má, ma pɔɔsaa si:
 Tacaa, pɛlee kɛ mpɔɔ unɔ pu su tɔnaya?
 Ulena í cɔ-m si:

Waatu wei pu kpiisi acalɛɛ na pá kó
 yɛlaa,

na tɛɛsi wɛɛ kɔɔte,
 na cacakɛŋ wɛɛ kɔɔte, nɔɔɔɔɔ fɛi tɔ.

¹²Tacaa má maa lɛsi tetu yɛlaa,
 na má pona-wɛɣe pooluŋ,
 na pá kaasi-tɔɔɔ kɔɔte.

¹³Ye pɛ kaasa yɔɔɔ kulɔm ke naanɔwa
 taa,
 paa ku ílé tɔtɔ.

Ama pu kaasi yɛlaa mpe isu pa setɔɔɔ
 tɔɔɔ

na pá yele kite na tɔ nɛɣɛtɔɔ tɔ.
 Kite níte tu la akpaale kɔfate nte tɔ kɛ lɔɔ
 nyɛntɛ tɔ.

Tɔm nti Tacaa yɔɔɔta wulav Ahasi tɔɔ tɔ

7 Wulav Ahasi waatu ke Asilii wulav
 Lesɛŋ, na lɛɛɣɛli wulav Peka, Peka
 unɔ i caa kele Lemaliya. Mpɔɔɔɔ pa tii
 Yosalem icate tɔɔ si pa yookina-te, íle
 pa ta pɛsi. Wulav Ahasi unɔ i ka kena
 Yotam pɛyalɔ, na i cɔɔɔ Osiyasi ka kena
 Yuta wulav. ²Mpɔɔɔɔ pa heela Tafiiti
 lulɔɔɔ tu wulav Ahasi na i tɔɔɔɔ si,
 Silii yoolaa kɔma na pá siki lfɛlayim
 taa. Tɔnaya tɔm nti tɔ lapa na wulav
 na i yɛlaa pá sele isu heelim ciyituyɔ
 hɔɔɔɔ tɔ.

³Mpɔɔɔɔ Tacaa tɔma Isayii má si: Nyá
 na nyá pɛyalɔ Seyaa-Yasupi í polo na
 í ná wulav Ahasi. I wɛ isɔtaɔ lule lɔɔɔ
 nɔɔɔ ke cɔtɛlaa taale hapɛle tɔɔ. ⁴Heeli-

ι si цаҕа тәрәмм. Сәҕэнтү і тәа крә-җ, yaa nyá apalutv yáoləna Silii tv Lesen, na Lemaliya pəyalv pa páná. Pə taҕa pulv, a wee ké isu tuputusi naale kəkə. ⁵Ma nyəmá si Silii nyəma, na Peka na lfəlayim yoolaa caaki pa kvli nyá tə. Hal pa təma si: ⁶Tə kpa Yuta nyəma tə, na tv nyaasi-we. Tə caali-we na pá təҗ-tv. Tə kpa Tapeeli pəyalv ké wulav na toҗ. ⁷Ue lə Tacaa yəҗtaa si: Təle tə kaa təҗ. ⁸⁻⁹Mpi pə tə tə, Silii icate səsəle nté Tamasi, na Lesen kele təna wulav. lfəlayim nyəma icate səsəle nté Samalii, na Peka kele pele pa wulav. Pə kaasa pusi nutoso na kakpasi, na lfəlayim nyəma saali yem. Ye mu ta matəna Tacaa, mə saaləҗt yem tətəҗ.

Isə we tá kin

¹⁰Мрүгү Tacaa heela Isayii si í teləsi Ahasi si: ¹¹Sələmi nyá lə Tacaa maҕa yaasi wei n ká tena nyá taa si ma we nyá waali tə. Paa atətəle taa ké n caa yaa isətaa ké n caaki. ¹²Tənaҗale Ahasi cəwa si: Aai yoo, ma kaa sələmi pulvpu. Ma kaa maҕasi Tacaa si ma naa ι waali. ¹³Mpυҗule Isayii cə-ι si: Tafiiti ləlvυv nyəma me, í nu ma təm. ləu í lapv yəlaa tə, pə ta maҕa-meҗele na í caa ι kpeҗna ma lə? ¹⁴Tə, Tacaa ká hvl-meҗe yaasi nəҗlvυv ι maҕamaҕa. lnəҗele si: Í nyəni, peelə wei ι ta nyənta apalv tə, ι ká haҕa həҗ, na í ləli apalvpəyaҕa. Paa ha-keҗe hətə si lmaniyeli. Hətə tənə tə yəҗtəҗt si lə we tá kin. ¹⁵l təҗnəҗa nté naanim na tuҗ. Haləna í nyi isayatu kisuyi, na í mu kupantu. ¹⁶Ama na pəcə apalv pəyaҕa җke ká nyəҗ isayatu kisuyi, na kupantu muҗv tə. Awulaa mpa un pa naale pa səsəҗt-meҗe watu

ke mpv tə, pa yəlaa ká lə pa tetv. ¹⁷Ama Tacaa ká kəna nyana nyá yəlaa na nyá ləlvυv nyəma mə tə ké mpusi. Too tə pa ta nata mpusi inəҗt waatu wei Yuta na ləҗel pa fayaa tə. Asilii wulav ká la mpi təҗle.

Kolontunaa watυv

¹⁸Kυyaku җkυvυ Tacaa ká yaa kolontunaa na kacυvlaya. Paa luna Icipiti pəҗo Nili na teҗku pa atama taa tetv taa, na pá kə, isu kacəsi. Paa luna Asilii tətə isu tuҗ seseku. ¹⁹Pa təna paa kə na pá цаҕа ləҗ wei ι lumaa tə ι taa. Na kukraməҗ pəҗələe taa, na səwa hətə taa, na hila təna taa. ²⁰Kυyaku җkυvυ Tacaa ká kənti lfəlati pəҗo waali hυnvυv. Asilii wulav təm ke pa keesəҗt mpv. l ká kə na í looli mə nyəҗ, na mə tənəҗ tə hυntv, na mə tantəҗ. ²¹Kυyaku җkυvυ paa mə təyaҕa җka kaa tə nav alvnyəҗ, na pəҗ ke naale. ²²Uena pá nyaasəҗt pə naaləm ke katatəlaya. Mpa mpa pu kaasi tetv taa tə, naanim na tuҗ ke paa tək. ²³Kυyaku җkυ tətə, paa pa səwa lesen tuҗ iyaya (1000) ke taale taa, na pə liyitee lu nyəҗətv iyaya (1000), paa yele-te na nyutu isayatu lək. ²⁴Hal yəlaa ká svv tə taa ké na təҗ na nyəmá na pá yeli. Nyutu isayatu təna ká suna tetv təna taa. ²⁵Paa pulasi nsi si tə pa halayana akuyi tə, nyutu isayatu ká nyaləna, pə kaa wee svv. Haləna pá yeki naaҗ na heeҗ ke pə taa na í tək.

**Pa ηmili kolontu waali,
pá kuu wontu ke loη**

8 Μρúγú Tacaa tóma Isayii ma si: Kpaγa kraata, na η ηmaa ι τóω ké ηmaatv kuyasələtv na pə naaki teu si: Pá ηmili kolontu wontu waali, pá kuu wontu ke loη. ² Uena má hvl kraata inəyi aseeta nyóma naale mpa ma wena naani tó. Mpeγele Kótulv Wuliya na Yepelekiya pəyalv Sakali. ³ Μρúγú ma nyómá ma alv. ⁴ l ké lso kuyəγətv teləsulv ké. ⁵ l lapa teu ulena í luli apalvpəγaya, na Tacaa tó si, má yaa-ke si: Masεε Sakali-Hasí-Paasi*fa*. ⁶ kolontu waali, pá kuu wontu ke loη. ⁷ Pə taya pulv tó, mpi si pəγaya ká nyəη yəγətvυv si, paapa na nnaa tó, pa kuu Tamasi na Samalii pa wenaυ na pá pona Asilii wulav.

Asilii yoolaa watυvυ

⁵ Μρúγú Tacaa tasa Isayii maγa heelυvυ tótv si: ⁶ Mpi pə tóω yəlaa pane pa kisa Silowee loov lum mpi pə kpeη təpamm, na pá lo apalvtv ke awulaa Lesεη na Peka pa tóv taa tó. ⁷ Pə tóω ké maa kraasi Asilii wulav na ι yoolaa pa toη. lsv lələti pəγə səsaya lum na ka hola səsυvυ, na pá wati kótemiη tó. ⁸ Asilii nyóma ká wati isυ lum na í li Yuta nyóma, na pá suna pa lυvυ tεε. Paa waləsi pa kótemiη ke pa tetv tvalav tóω. lso we tá kiη.

Yəlaa təma kraí nyəna

⁹ Piitimnaa me, í kiisi yooυ kakiisasi, səγəntv səsəntv taηa-meγe.

Mpa me mə we tetv poolυv tó mu ke ηkraηη. ¹⁰ í taγani mə təγi yooυ tóω, səγəntv taηa-meγe. ¹⁰ í həkə na í sv, pu saali yem ké, pəcə paa ntiyi í ká yəγəti, tə kaa la. Mpi tó, lso we tá kiη.

Pəle kuvopəle

¹¹ Μρúγú Tacaa kra Isayii má, na í kraali-m si má taa kəena yəlaa mpe pa yaasi. Nti ι yəγətaa təγəle si: ¹² í taa nyəni waali luv ke mpi mpe pa nyənəyi waali luv tó. ¹³ í taa nyana mpi pa nyəηna tó, səγəntv í taa kra-me. ¹³ Pə təna pə tv Tacaa tike ke í ká nyəni kate pulv, na í nyana-ι na í se-ι. ¹⁴ í ké lso təsεele ké. Ama ι ká pəsi tótvəγə kuvpamυvυ ηku ku co Yuta nyóma na lseyeli nyóma tó. Kvlvm inυ tótvəγəle pulυvυ na katəka ke Yosalem nyóma. ¹⁵ Pu co pa paγale na pá hoti na pá wakəlt-we. Katəka ká puu-we na pá kra-we.

Kəγənaη svsυvυ kisinav

¹⁶ Μρúγú Isayii tóma si: Ma tvγi tóv tənεe pulvυvυ taa ké. Maa kaləsi ma kuvseyəsətv nti ma caaki seγesυvυ tó tə tóω. Ma təηlaa tike ke maa heeli-ti. ¹⁷ Tacaa ha Yakərv lυlvυvυ nyóma ke siγile ke laasaya tóω ké. Ue Tacaa ke ma tεeləγi na ma tvγi-ι naani. ¹⁸ Ma na piya mpa Tacaa ha-m təγəlv. Tə we ké sv lso kvhvlvm mpi pə hóləγi lseyeli taa si Pə təna pə tv Tacaa we Siγəη pυvυ taa tó. ¹⁹ Ye pa tóma-me si: í pəcəsi mpa pa svsəγi na pá yaaki atətvnaa, na pa heel-

⁹8:3 *Sakali-Hasí-Paasi*: Loonη kane Hepəla nyóma tóv ké. Pə nyυvυ nté si, pa ηmili

iyi cele tòm tɔ. Pa welətəyi pa luuŋ tɛe kɛ na pá mutəyi yem. Ue í cɔ-we si: Pə we teu si tɛ pɔɔsi sətaa ke weesiŋ nyóma tòm na? Lɔ kɛ tu pɔɔsi yaa sətaa? ²⁰ Ue í ká cɔ-we si: Tacaa tòm na ı seysesuɣu taa kɛ tu məli. Ye wei ı kisa mpv puntu kaa fe tev.

Səkpɛtuɣu taa tɔnte

²¹ Paa cɔɔ tetv taa kɛ,
na ikaale kpa-we na nyɔɔsi pu-we,
haləna pá tvv pa wulav na pa lɔɔ.
Uena pá kraasi pa ise na ıɔɔtaa.
²² Uena pá tisi-ye na ate,
na pá ná lanwakəlle na səkpɛtuɣu
na nəyəsɛ sɔsɔɔna.
Uena pá pona-weye səkpɛtuɣu anaam
taa.
²³ Wei ı we səkpɛtuɣu kune kv taa tɔ,
u pəsəyi na í fiti.

Pa lula-tuɣv pəyaya

Hatoo lɔŋ taa ile,
Sapulɔŋ na Nefətali pə hɔɣɔlɔŋ nyóma
ka we feele taa kɛ.
Ama paa te na pa kusɪ nyɔɔŋ.
Pə kraɣav tenku wei ı we ilim təlule tɔ,
haləna Yaatanɪ pɔɣɔ waali.
Paa na Kalilee timpiwe muɔlaa weɛ tɔ,
paa kusɪ nyɔɔŋ ke təna.
9 Yəlaa mpa pa tɔŋ səkpɛtuɣu taa tɔ,
pa naaki nyaləməle sɔsɔɔle.
Mpa pa we ahoo səkpɛtuɣu sɔsɔɔŋkv taa
tɔ
nyaləməle tula pele pa tɔɔ.
² Tacaa laki na pa lanja hulvməyi
katatəlaya,
na pa aŋmaala sɔsɔsəyi.
Pa lanja heeki nyá ısentaa kɛ ısu kumtv
waatv.
Yaa ısu pa taluɣv mpi mpi pa kuu yoou
taa tɔ.
³ N kɔɔləyi səɣəla ke nyá yəlaa tɔɔ.
N peləyi kɔpátúyú ŋku pa makayana pa
siyile taa tɔ.
N peləyi ŋmakəllu təpite,

ısu n ka lapv Matiyəŋ nyóma waatv tɔ.
Mɔpúyú n fitiyi pa ŋmakəllaa ke saŋa.
⁴ Kɔkɔ ka nyaya yoolaa ntaŋkpala wena
a tɔŋ í nukɪ kav kav tɔ,
na pa tokonaa mpa caləm taanaa tɔ.
⁵ Mpi tɔ, pa lula-tuɣv pəyaya.
Pə ha-tuɣv apalv pəyaya.
Lɔ cəla-keye pəsuyv.
Ka həla nte: Layatv tasulv kuɔŋ,
Lɔ Toŋ tv, Caa Tam tɔɔ nyəŋ, Heesuyv
Awulumpu.
⁶ Ka kawulaya tɔŋ ká waləyi kɛ.
Ka kawulaya ká weɛ heesuyv taa.
Káá leeti Tafiiti lonte taa.
Tampana təŋuɣv na siyisuyv tɔɔ kɛ ka
tɔŋ ká səŋ.
Tacaa Pə təna pə tv tuwa ı taa kɛ si
ı laki pə təna ısentɔ.
Mpi tɔ, ı sɔɔla ı yəlaa kɛ.
Pə kraɣav nɔɔnɔ tɔ, haləna pə polo
tam.

Tacaa pááná

(Kvkalvtv 5:25)

⁷ Mɔpúyú Tacaa yɔɣɔta Yakərv yəlaa
lseyeli nyóma ke tòm na tɛ təŋ-we.
⁸ Yəlaa təna nu mpv.
Pə kraɣav ləlayim nyóma təna na
Samalii nyóma tɔ.
Uena pá yɔɣɔtəna kalampaanɪ si:
⁹ Pilikinaa koluŋa tima.
Ama tv ŋma-ke na pɛ kusaakeɛ.
Tuŋ kraɪ nyəŋ taŋ pelaa.
Tv leeti ı lona taa kɛ tuŋ tɔŋ nyəŋ taŋ.
¹⁰ Mɔpúyú Tacaa kusa mə kolontunaa
Lesɛŋ
nyóma pááná si pá yoonə-me.
¹¹ Silii nyóma ntɔ na ilim təlule tɔɔ,
na Filiisi nyóma na ilim tətule tɔɔ.
Pa haɔ nɔɔsi si pa liki lseyeli nyóma me.
Paa na mpv tɔ, Tacaa pááná ta heɛ,
ı tɔŋna ŋkumle ke teyetuyv kɛ.
¹² ısəna lɔ mapə ı yəlaa tɔɣɔle.
Paa na mpv lseyeli nyóma me
ı ta məli mə lɔ kiŋ.
ı ta keesəna pə təna pə tv Tacaa tɔɔ.

¹³ Kuyaku kulumbuyu taa ké Tacaa
ká seti nyuyu na suka.
Tacaa ká wakəli səsaa na səkpema.
¹⁴ Layatu tasəlaa na nyuyu nyéma nté
isətaa.
Isə kuyəwətutu teləsəlaa pəwətunaa nté
pə tée.
¹⁵ Mpa pa tiikiyi yəlaa me tə pa tolisiyi-
meyə,
na mpa me mə yeki na pá tiikiyi-me tə,
mə leki.
¹⁶ Pə təw ké Tacaa kaa kenti mə tfepiya
təw.
Pəyele i kaa wəena mə leela na mə su-
luwaa pətətəle.
Mpi tə, í ké asayaa ke mə tənaya.
Í laki kawalaya, na í yəwətəyi acaalətu
təm.
Paa na mpu tə, Tacaa pááná ta hée,
i təhna i nkumle ke teyetuyu ké.
¹⁷ Yəlaa isayatu wə ké isu kəkə ŋka ka
nyaki tə.
Ka nyaki səwa, ka nyaki hətuyu.
Ka nyəwəsi nyaləyi na si kraaki isətaa
təliyiiliyi.
¹⁸ Tacaa pə tənə pə tu mu pááná,
a nyaki tetu na yəlaa isu kəkə.
Nəyəl u yeki i təwəntəle.
¹⁹ Pa nyasəna ntəwəŋ təw, pa nyəwəsi ta
si,
pá lina mpətəŋ təw pa ta haya.
Paa wei i tək i təwəntəle wei i ka sənə-i
tə.
²⁰ Manasee na lfəlayim nyéma pəle pa
kuləyi təma təw.
Ulena pa naale pá krenti na pá kul i Yuta
nyéma təw.
Paa na mpu Tacaa pááná ta hée.
I təhna i nkumle teyetuyu ké.

Tacaa pááná kraasəlaa

(Kwkalətu 1-4 na 5:8-24)

10 Yəlaa mpa me í suku nti tə ta
siyisi,
na í tuyi kiŋ na pə wakəlyi ləlaa tə,
mə təm wə waiyo ké.

² Í pəŋ ma yəlaa konyəntunaa na
acamaa ke tampana.
Í ləkəyi alaa leela na suluwaa ke pa
nyəm.
³ Isənaya í ká la kuyaku kunaasuyu
wule?
Waatu wei wakəlyu ka kəw-me na
pooluŋ tə,
Leye í ká se na í ŋmeli?
Leye í ká su na mə wənəw?
⁴ Pə ta kaasi kulapuyu, pə wəe si təlas
təma
í koləsi-meyə saləkətu naa taa ké.
Yaa í hoti na í sí.
Paa na mpu tə, Tacaa pááná ta hée.
I təhna i nkumle teyetuyu ké.

Asilii nyéma teləsa mpəle

⁵ Mpu yəlaa yəwətaa si: Kai, Asilii,
nyá kəna
ma pááná təpite. Nyayale ma pááná
akalyu.
N ké ma pááná səsəwəna wontuyu ké.
⁶ Nyaya ma kusaa na í hə ma yəlaa
ŋkraŋyuy
ke timpi pa kraasa ma pááná tə.
Má yelina na í kuu pa wontu na í
ŋmul-ti,
na í felt-weyə nəwəe isu afəla.
⁷ Ama Asilii nyéma naa huuki mpu.
Piitimnaa payale wakəlyu, na pa kuy
tike
ləmayasəe wenna pa taa.
⁸ Na pá təŋ si: Tá yoŋ nyəwə nyéma ké
awulaa ké.
⁹ Mpu tətəwə pə lapa Kaləne na
Kaakemisi na Hamati na
Aləpati na Samalii, na Tamasi pa
acaləe.
¹⁰ Ma təŋ ke ma tənə niŋ ke kawulas
si tuy
kəla Yosalem na Samalii pə nyəŋ ke
payale tə.
¹¹ Isənə ma kpiisa Samalii na i tuy tə,
mpu tətəwə ma pəsəyi má kpiisi Yosalem
na i tuy.

Ma wena pə toŋ.

¹² Waatu wei Tacaa ká te Siyōŋ puɣu na Yosalem pa ŋkraŋuɣu ke hɔm tɔ, ɪ ká paasəna Asilii wulau kalampaani tu uni. Na isəna ɪ nyənəyi lɛlaa ke yem tɔ.

¹³ Haləna í tōŋ si:

Ma maɣamaɣa ma toŋ na ma laɣatu ke ma tuusina piitimnaa tetu toosi na má kuu pa wənuv.

Na má tɔɔŋi awulaa ke pa kumlee tɔɔ isu aka.

¹⁴ Isu sumaya seekuɣu na ká yelee tante na yala na pá kuu tɔ,

mpɔ́ɣú ma kuu piitimnaa wənuv na pa tetu.

Nɔɣɔlv ta ciɣiti keluɣu, yaa í kuli nɔɣɔ na í wii puw maɣamaɣa.

¹⁵ Laale ká pəsi na tɔ sa tɔ tɔɣi tɔ tɔkɔlv niŋ taa?

Yaa kaafənta səyaya ka lana kalam-paani ke kaafənta niŋ taa?

Pə we isu kpátúɣú teɣetiɣina nteɣe kv tɔkɔlv,

na akaluvu náa fiɣitiɣi kv lɔɣɔlv.

¹⁶ Pə tɔɔ kɛ lɔ Pə təna pə tv ka yelee,

na Asilii yoolaa kuyasəlaa te taasi.

lɛna kɔkɔ kvli pa teeli uni ɪ taa na ká mv.

¹⁷ Mpi tɔ, lseyeli nyóma nyaaləm

ká wəe isu kɔkɔ.

lseyeli nyóma Naŋŋ tv

ká wəe isu kɔkɔ kumvumka.

Kaa nyaɣa sɔwa ke kuyaku kulumvuyv.

¹⁸ Na pá wakəli hɔtv sɔsɔwntv

na tuŋ tawa təkpaataa.

lɛna Silii nyóma pəsi isu mpa kvtəŋ pɛnəa tɔ.

¹⁹ Tuɣv kulumvuyv kulumvuyv

ká kaasəna Asilii hɔtvuyv taa.

Paa pəɣaya səkpəlaya ka pəsəɣi na ká kala-ɪ.

lseyeli nyóma kakaasaya

²⁰ Kuyaku wəe ŋku kv taa lseyeli yəlaa kakaasaya, mpa me í kɛ Yakərv lɔlvuyv nyóma tɔ. Í kaa tasa Asilii nyóma mpa

pa ŋmakəlaya-me tɔɣɔ naani tuɣv. Ama mə lɔ Tacaa wei ɪ kɛ lseyeli Naŋŋ tv tɔɣɔ í ká tv naani. ²¹ Mə yəlaa kakaasaya ká məli. Yakərv nyóma me mə kakaasaya ká məli mə lɔ toŋ tv tɔɔ. ²² lseyeli nyóma me, paa mə yəlaa samaa we isu teŋku nɔɣɔ kanyəŋa tɔ, mə taa kakaasaya tike ká mələna Tacaa tɔɔ. Pa tɛma mə wakəlvuyv təm ke suv, na pə tv muna-meɣe. ²³ Tacaa Pə təna pə tv lɔ ka wakəli tetu tənaya isu ɪ suv tɔ.

l taa nyana Asilii nyóma

²⁴ Mpɔ́ɣú Pə təna pə tv Tacaa lɔ tɔma ɪ yəlaa mpa pa we Siyōŋ puɣu taa tɔ si:

Í taa nyana Asilii nyóma mpa pa maku-meɣe kpatəŋ tɔ. Pa teɣetiɣi akaŋ ke mə tɔɔ isu Icipiti nyóma lakaya-meɣe hatoo ləŋ taa tɔ.

²⁵ Mpi tɔ, pəciuu tike ke pə kaasaa, na ma pááná hɛe təkpaataa.

lɛna á huuna Asilii nyóma na á wakəlv-we.

²⁶ Pə təna pə tv Tacaa ká kraasi ɪ hika na isɔtaa, na í casa-keɣe Asilii nyóma isu ɪ ka lapv Matiyəŋ nyóma ke

Olepi kvkramuvuyv tɔɔ tɔ. l ká kraasi ɪ kpátúɣú na isɔ kɛ teŋku tɔɔ. Isu ɪ ka lapv Icipiti nyóma tɔ.

²⁷ Kuyaku ŋkuvuyv

ɪ ka kɔkɔlv mə nyuvuyv taa kɛ səɣəla wena Asilii nyóma ka sukə-me na á nu-me tɔ.

Na í fiti ŋmakəlvuyv mpi pa ŋmakəlaya-me tɔ.

Kolontu kpatəna Yosalem

²⁸ Mpɔ́ɣú Asilii nyóma lɛka

Ayatɪ ɪcatɛ na pá faɣana

Mikələŋ nyəntɛ taa na pá yelee pa wontu ke Mikimasi.

²⁹ lɛna pá faɣana kvkraməŋ naale heku na pá tɔ si:

Tə siki Kipeya. Sɔɣəntv pu Lama ɪcatɛ nyóma

na pá seliɣi na Sayuli ɪcatɛ Kipeya nyóma seeki.

³⁰ Kalim nyóma me,

í ma kapusi na Layisa nyéma náá tu
ηκραηη.

Ulena Anatoti nyéma náá cɔ,
pa tɔm we konyɔɔ.

³¹ Matamena nyéma seeki.

Kepim nyéma peekayi tɛcɔɔsɔle.

³² Kolontunaa ká tasa Nopi ɪcate ke

səɲyɔ ke kuyaku ηku,

na pá tɛyeti Yosalem pulaya Siyɔɔ η ke
ηkumle.

³³ Tacaa pə tənə pə tu ka caati piliɲasi
na toma.

l ka seti tuij wei ɪ kəla kulɔyɔ tɔ

na í peti ate,

na í tisi wei ɪ tɛɛ lɛlɛɲ tɔ.

³⁴ Paa seti hɔtu sɔsɔntu na laale.

Lipah hɔtuyɔ taa tuij sɔsɔɲ ka hoti ate.

Wulav kufalɔ tɔm

11 Pəle pə waali ɪle pəliɲa ká
heli Seseɛ*fa* kite kɔpəntɛ tɔɔ.
Akpaale ká lu ɪ lɔlɔyɔ lila tɔɔ. ^atuyɔ
kite.

² Tacaa Feesuyɔ ká weɛ ɪ tɔɔ ké.

Ku ha-ɪ ləmaɲasɛɛ na í tiikina ɪ yəlaa.

Na ɪsəna yulɔ ka puli təma kulapɛɛ
na nyəm tɔ na a lapu.

Nku ku yekina na yulɔ nyi lɔɔ na í weena
ɪ sɔɲɔntu.

³ Tacaa nyamnav nté ɪ lahɔlɔmle.

l kaa lana tɔm nti ɪ nu kunu tɔɲɔ tɔmle.

⁴ l ká tɛɲ siyisuyɔ na í huɔna
konyɔntɔnaa,

na í tɛɲ tampana na í yɔɲɔtəna
tɛtu taa wahala nyéma.

l kuyɔɲɔtutu ke ɪ

ká mana tɛtu yəlaa ɪsu kɔpátɔyɔ.

l ká ku asayaa na ɪ nɔɲɔ taa kuyɔɲɔtutu.

⁵ Tampana tɛɲuyɔ na kɔpantɔ lapu ká
pəsti

ɪsu tampala na í tɔɲɔli.

⁶ Taale haya na ɪwəyaya paa caya
təntəmlɛ.

Krou na pinaɲa pɛlɛɲɛ tɛhəntəle
kulɔmtəle.

Pəyaya səkɛpɛlaya ká tiikiyina-we.

⁷ Nav na taale wontuyɔ ηku pa yaa si
wusi tɔ paa kaa

nyutu tətɔyɔle, na pa piya náá hənti
təntəmlɛ.

Nyutu ke tɔɲɔlaya na nav paa tɔɲɔ.

⁸ Pəyaya əhulɔm ka liyili tum púyɔ tɔɔ.

Pəyaya səkɛpɛlaya náá susi ka niɲ ke
akala púyɔ taa.

⁹ Tacaa puyɔ nanɲ nyəɲku tɔɔ tu

nɔɲɔlɔ kaa la ɪ tɔɲɔntəle ke ɪsayatu.

Pə taya pulɔ, yəlaa ká nyi lɔɔ ké na pə
su

tɛtu ɪsu lum waasuyɔ tɛɲku lumɲ tɔɔ
tɔ.

¹⁰ Kuyaku ηku Seseɛ lɔlɔyɔ tu ka sɛɲna
ɪsu

antulinya yəlaa tuuta.

Piitimnaa ka kɔɔ si í tasa-weyɛ layatu,

na lɔɔ teeli na timpi taa ɪ weɛ tɔ.

Mpa kolontunaa ka kuuwa tɔ pa məluyɔ

¹¹ Kuyaku ηku tətɔyɔ Tacaa n ká huli
nyá toɲ.

N ká ləsi nyá yəlaa, na n kəna nyá
nyéma kakaasaya.

Mpa paa we Asilii tɛtu, na Icipiti ntɔɲɔɲ
tɛtu,

na Icipiti mpətəɲ tɛtu, na ltiyopii tɛtu,
na Ilam tɛtu,

na Papiloni tɛtu, na Silii tɛtu ɪcate
Hamati,

na tɛtu nti lum cənaa tɔ.

¹² N ká kpaasi piitimnaa ke tuuta.

N ká kɛɲɛli Yuta nyéma na lɛɲɛli
nyéma mpa

pə kuuwa na pə yasi tɛtu tənə taa tɔ.

¹³ Waatu ɪni lɛləyim nyéma ɪsɛsɛmlɛ
ká saali.

Pu kpiisi Yuta nyéma kolontunaa.

^a11:1 Seseɛ: Seseɛ ke wulav Tafiiiti caa ké, ɪ lɔlɔyɔ ke pa yaaki ɪsu

Yuta nyóma kaa lu lfalayim nyóma ke patule.

¹⁴ Paa krentu na pá kra Filiisi nyóma tóo ké ilim tétule pɔɔŋ taa. Paa məŋna ilim təlule tóo, na pá kuu wlaya tetu taa nyóma wontu.

Paa tɔɔ ɫɔm na Mowapu pə tetu na pá ŋmakəli Amoni nyóma nyəntu.

¹⁵ Tacaa n ká yeke na Icipiti ilim təlule tóo teŋku ŋkralaya lum nyoo. N ka teyeti kataŋa ke lfəlati pɔɔɔ, na í fayə-keye lɔisi naatosompɔɔɔlaya, na nyá nɔɔ heelim kəkə nyəm.

Haləna yəlaa təŋ na pá tesəyi nɔɔhe.

¹⁶ ɫəna pə kaasi hapəle ke yəlaa kakaasaya ŋka ka wə Asilii tó. Isu pu kaasuyv lseyel nyóma ke pa nyənte ke hatoo ləŋ taa tó. Waatu unəyi pa lukaya Icipiti.

Isə samtu yontu

12 Kuyaku ŋkuyv í ká sa Tacaa na yontu si:

Hai, Tacaa tə sama-ŋ.

Nyá pááná munaa ké. Ama n ku-yege tá tóo.

Heesi tá laŋa.

² Isə nyayale tá nyuyv yátó.

Tu tu-ŋ naani ké.

Sɔɔntu kaa kra-tv.

Mpi tó, Tacaa nyayale tá toŋ, na tə san-ŋ.

Nyayale tá waaslv.

³ Tu lu lum na laŋhulvmlə ke

nyuyv yapv seelv taa.

⁴ Kuyaku ŋku ku wule í ká yɔɔtə si:

Í sa Tacaa, i yaa i həte.

Í kraalti yəlaa taa ké i təma təm.

Í tɔɔsi pa təna si Isə həte nté sɔɔɔle.

⁵ Í sa Tacaa na mə yontu.

Mpi tó, Tacaa lapa təma sɔɔɔna ké.

Pə wəe si pá la na antulinya təna nyi mpv.

⁶ Siyɔŋ nyóma mə í wilitina laŋhulvmlə.

Mpi tó, lseyel Isə Nanŋ tv wei í wena tó,

i ké sɔɔ ké.

Papiloni tomle

13 Papiloni təm nti Tacaa hulə Aməti pəyalv Isayii ke toosee taka taa tɔɔɔlv.

² Mprúyú Tacaa yɔɔtəa si:

Í kraasi tuuta ke puyv ŋku

ku tóo fei pulv tóo ku tóo.

Í tó yoolaa ké úúú.

Í hati-weyə niŋ si pá svuna ŋmakəllaa nɔɔnɔɔ.

³ Ma mayamaya ma kəmtəyəna yəlaa mpa

pə tv ma niŋ taa tó.

Ma yaawa ma yoolaa taa yoolaa mpa pa yɔɔləyəna

ma sɔɔɔntu na pá huləyi ma pááná tó.

⁴ Yəlaa kəkəte nukv pɔɔŋ taa,

isv samaa tuutuuma.

Piitimnaa kawulasv kotaa na pa kəkəte nukv.

Pə təna pə tv Tacaa má ma kaləyi ma yoolaa mpa maa yoonaa tó.

⁵ Tacaa na mpa i huləyəna i pááná tó

antulinya tənasi ke pa luna hatoo poolvŋ taa,

na pá kɔɔ si pa kpiisiyi tetu təna.

⁶ Mə laŋa í wakəlv na í wii.

Mpi tó, Tacaa kuyaku kreyetəa ké.

Kv kəŋ ké isv Isə Toma təna tv wakəlvv.

⁷ Pə tóo ké yəlaa apalvtv

hoova na pá pəsi acamaa.

⁸ Sɔɔntu sɔɔɔntu pu-we,

na pá mələntəyi pa ti, isv

lulvuyv wvsasi takuyv alv tó.

Na pá nyənəyi təma na sɔɔntu.

⁹ Tacaa hulə kuyaku kəŋna nté.

Kv wule ke i ká hulv i pááná sɔɔɔna,

i kaa wəena pətɔɔtəle.

Kuyaku ŋkuyv i ka kpiisi asayaa,

na í pəsi tetu ke wlaya nyəntu.

¹⁰ Isətvlvŋasi na si loosi təna kaa tasa luv.

Ilim í lu kraakraa pəle pə si.

Pæyele isətv ná kaa hvlumt.

¹¹ Maa hə antulinya ηkraηyυv ke ι kawalaya təv, na má hə asayaa ηkraηη ke pele pa kypəntəη təv.

Maa tisi mpa pa həη pa ti tə, na má yəki ηmakəllaa kalampaani.

¹² Maa yele na yəlaa laη tetv taa na pə kəli isu wula kupaη. Paa laη tetv taa na pə kəli isu Ofii tetv wula.

¹³ Pə təv ké Pə təna pə tv Tacaa pááná səsəvna kuyaku wule ι ka ciyiti isətvnyυv, na tetv náa sele tə kite təv.

¹⁴ Isu səyəntv kraakuyυv nam na í seeki tə, mprúyú paa wei ι ká se na í mələyəna ι tetv taa.

Isu heeη laηyυv tiikilu na ι ya tə, mprúyú Papiloni nyəma í ká ya yem yem na í mələyəna mə yəlaa kin.

¹⁵ Ye pa hika mə taa wei pa cvtəti-ι nyəma, na pá kra mə taa wei pa kv íle na layate.

¹⁶ Paa tətəli mə piya na pá kuu mə teesi taa wontu na pá kpi mə alaa na í nyənəyi.

¹⁷ Mprúyú Tacaa yəyətəa sv: Maa yele na Meti nyəma mv-me na pááná.

Paa í ha-wəyε liyitee, yaa wula, pele pa kaa nyəvna təna.

¹⁸ Paa yaγa mə ifepiya ke nyəma, pa kaa cəlv ahvlumnəa.

Pæyele pa kaa wəena piya pətəvtəle.

¹⁹ Papiloni ka wε ké isu Kalətee nyəma kawulast kacəka pvləpv. Isəv ká wakəli-me, isu ι ka lapv Sətvv na Kəmvəv pə nyəma tə.

²⁰ Pv kpiisi Papiloni tetv ke tam təv ké, nəyəlv kaa wε tə taa.

Paa mpatəntəa mayaməyā, pele pa kaa heli, pæyele tiikilaa na pa kaləkəη pa kaa səη təna.

²¹ Ama taale wontu ká leetəna, na kpiisiη naa svvki mə teesi taa, na taataanaa náa pəsv tənəyā pa tε. Lena pəηtvlvη náa ηmaaləyi ncaa taa.

²² Sunsvməη ká svvna mə icate kutuluη kupaη taa, na taale hasi ke mə kutuluη wei ι taa í təkəyā na í nyəvki tə.

Pə tema Papiloni icate kuyaku svv ké na kv kpeyətəa.

Kolontunaa ka kuuwa mpa tə pa mələyυv

14 Tacaa ka wii Yakərv lυlvυv nyəma me mə pətəvtəle na í tasa lseyeli nyəma meyε ləsvυv na í sv-meyε mə mayaməyā mə tetv taa. Mvvləa ka səvsv mə təv na mə na wε í cəyā.

² Piitimnəa ləlaa ká kraγana lseyeli nyəma me na pá məηna-meyε mə tε. Na Tacaa tetv təv tənəyā mvvləa mpe pa apalaa na pa alaa, paa pəsv lseyeli nyəma me mə yomaa. Í ka kuu mpa paa kuu me tə, na í kra saləka ke mpa paa kra-meyε saləka tə, na í ηmakəlvι-wε.

Papiloni wulav tənəyā

³ lseyeli nyəma me, Tacaa ka yele na í heesi mə wəhalanaa na mə nəyəsεe nna yomle təη nyəntε tənε tə tv-me tə. Ye pə tala waatv inu ilε, ⁴ ι tv Papiloni wulav ke yontv sv: A a, ηmakəllv mələ isəna, nyá tənəyā nté yaa?

⁵ Tacaa n yəka ηmakəllv təη na í pəli ι kprátúyú.

⁶ Inu ι makəyana yəlaa ke kutamsa na pááná səsəvna.

l ηmakəlvι piitimnəa.

Pa tv ηmakəllv inu ι waali.

⁷ Tetv təna cəyā təpamm na heesvυv.

Yəlaa yooki laηhvlumle yontv.

⁸ Lipəη tvη səsəvη laηle heεwa na í təη sv:

Too ηmakəllv hotuyυ tə, nəyəlv ta kənta sv ι setəyi-tv.

⁹ Atətəle taa nyəma nu ηmakəllv nyá

nyá kante tɔm na pɛ nyɔmtɛyi-we.
 Atetunaa sɔɔlu piwa si pɛ mu-ŋ.
 Nyá kante yelaa na mpa paa ké awulaa
 ke tetu taa tɔ
 pɛ kulɛyi pa kumlee tɔɔ ké nyá tɔɔ.
¹⁰Na pa tɛna pɛ yɔɔtɛyi si:
 Nyá mayamaɣa n pɛsa ɛcam ke teitei ké
 isu tá,
 na n nɛyɛsɛna-tu.
¹¹Nyá cɛmɛŋ ke pa makaya na pɛ
 puɣulɛyɛna-ŋ.
 Nɔɔnɔɔ n mɛla atetɛle taa.
 Nyá kuhantuyu nte tasɛtu.
 Nyá kutakuyu ke sonsompee.
¹²Tulmaluyu, nyá wei n tee kɔkɔ ke
 tanaŋ tɔ,
 ɛsɛnaya pɛ lapa na n hoti atɛ pɛcɔ nyá
 kɛlɛna piitimnaa.
¹³Isu n mayasaya nyá taa si:
 Maa kpa ɛsɛtaa, maa tee ɛsɛtulɛŋasi tɔɔ.
 Maa su ma kpɛlaya ke puɣu tɔɔ.
 Puɣu ŋku ku tɔɔ ké tuŋ laki
 ɪ kotuyu ke ilim ntɔyɔŋ tɔɔ.
¹⁴Hali n tɛŋaya si:
 Maa kpa hatoo comcom nɔyɔ taa,
 maa tee ɛɔŋmuntɔ tɔɔ,
 maa weɛ isu ɛsɛtaa lɔɔ sɔsɔ.
¹⁵Ama pa tusa-ŋ atetɛle taa.
 N hota pɛyɔyɔ sɔsɔɔ taa.
¹⁶Na pɛ tɛmsɛyi mpa pa naaki-ŋ tɔ,
 na pɛ nyɛnɛyi-ŋ tɛpiŋŋ na pɛ pɔɔsɛyi pa
 ti si:
 Yulu wei unu ɪ ciyitaya tetu na ɪ cɔɔsɛyi
 kawulasɪ tɔyɔle?
¹⁷Unu ɪ pɛsayana antulinya ke wulaya
 tetu,
 na ɪ kpiisiyi acalɛɛ,
 na ɪ kisiyi salɛkatunaa cɛpu na?
¹⁸Paa piitim mpi pɛ wulav tooki.
 Paa wei ɪ hɛnta ɪ tɛyaya taa ké na teeli.
¹⁹Ama nyá ɪlɛ, pa lɔ-ŋ ké na n hatɛlɛna
 nyá pɛlaav.
 Pa lɔ-ŋ awalɪ ké.
 N we ké isu wei pa kuwa yoou taa tɔ.
 N we isu sɛtaa mpa pa pɛta
 pɛyɔyɔ ŋku ku taa we pɛɛ tɔ.

N we isu sɛtu wei pa felɛyi nɔɔhɛɛ tɔ.
²⁰Ama nyá kaa polo awulaa lɛlaa kiŋ
 ke pɛlaav taa.
 Mpi tɔ, n wakɛla nyá tetu, na n ku nyá
 yɛlaa.
 Pa kaa tasa nyá piitim isayam hɛte yaav
 ke paa wulee.
²¹ɪ tayanɪ mɛ ti,
 ɪ kɔ wulav unu ɪ piya ke pa caanaa
 isayatu tɔɔ.
 Pá taa tasa kuluyu na pɛ tɔyɔ tetu,
 na pɛ waasi tɛ tɔɔ ké acalɛɛ.
²²Mpɛyɔyɔ pɛ tɛna pɛ tu Tacaa yɔyɔtaa
 si: Maa kulɪ Papiloni nyɛma tɔɔ. Maa
 kpiisi pa tetu hɛte, na pa lulɔŋ tɛna na
 pa piitim. ²³Maa la tɛ taa ké lɔcayam,
 na má pɛsi-tɛyi kulalɛŋ tetu. Na má
 hasa-tɪ tɛkɛlɛkɛlɛ na san. Pɛ tɛna pɛ
 tu Tacaa má ma yɔyɔtɛna mpu.

Nmakɛluyu tɛna su tɛnaya

²⁴Mpɛyɔyɔ Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa yɔyɔtaa
 na ɪ tuu si:
 Ye ma tɔma si mpi pɛ la pɛle pɛ lakɛna.
 Má su mpi, pɛle pu tɔyɔna.
²⁵Maa yɔkɪ Asilii nyɛma tɔŋ ke ma tetu
 taa,
 na má felɪ-weye nɔɔhɛɛ ke ma pɔɔŋ taa.
 Maa fiti ma yɛlaa ke pa ŋmakɛluyu taa.
 Maa kɔɔlɪ sɛyɛla wena pa sukɛ-we tɔyɔ
 pa nyɔɔŋ taa.
²⁶Mpi ma suwa si maa la tetu tɛna
 tɔyɔle.
 ɛsɛna ma suwa si maa tu piitimnaa
 tɛnaya niŋ tɔyɔle.
²⁷Ye Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa ɪ su nti
 awe ká yele na tɛ lá yem?
 Yaa ye ɪ kusa ŋkumle awe ká kpana ɪ
 niŋ?
Tacaa kraalɛyi Filiisi nyɛma
²⁸Wulav Ahasɪ sɛm pɛnaya ke lɔɔ
 kuyɔyɔtutu telɛsulɔ kalɛna Filiisi nyɛma
 si:
²⁹Filiisi nyɛma, mɛ laŋa ɪ taa hulɔmɛna
 kpɛtɔyɔyɔ ŋku ku

makaya-me tɔ kv pelvɔv tɔm. Mpi tɔ,
 tum kusəpɔ
 taa ké akala ká lu. Ulena tum sɔsɔ wei ɪ
 kuləyi hɔntɔ
 tɔ í lu akala taa.

³⁰ Ama lseyelɪ kunyɔntɔnaa sɔsaa ká
 tɔvɔ na pɛ tala-we,
 na wahala nyɛma náa heesi na paa
 nyaɲna pulv.

Ama maa kv pá na pa lulvɔv hoolaya
 nyɛma.

Ulena nyɔvɔsɪ na kolontu náa
 teesi kvɔv ke mpa pu kaasi tɔ.

³¹ Koloosi acalɛɛ mɛ mə laɲa í wakəɪ na
 í má kapusi.

Filiisi nyɛma kɔkrentvɔv tɛna apalɔv
 lepa.

Mpi tɔ, nyɔvɔsɪ kuləna ilim ntɔvɔɲ tɔ.
 Sɔvɔntɔ paa kulɔm fɛi yoolaa mpe pa
 taa.

³² Wentiyi paa cɔ Filiisi nyɛma tillaa?
 Paa cɔ-weye si: Tacaɔ maɣamaɣa suna
 Siyɔɲ.

Tɛnaɣa ɪ yɛlaa kunyɔntɔnaa ka
 hiki tɛcɔvɔsɛ naani nyɛntɛ.

Mowapu nyɛma tɔw wula

15 Mowapu nyɛma tɔw kuyɔvɔtɔv
 ntɔ:

Pa yɔka Aaa-Mowapu ɪcate
 na pá kpiisi-tɛye ahoɔ kulɔmɛɛ.

Pa yɔka Kii-Mowapu ɪcate
 na pá kpiisi-te tɔtɔvɔ ahoɔ kulɔmɛɛ.

² Tipɔɲ nyɛma kra tɛfɛɛnɛ si pa wiiki.
 Mowapu nyɛma tula nɔvɔsɪ ke Nepo pɔvɔ
 taa,

na Matepa ɪcate taa. Pa loola pa nyɔvɔɲ
 na pa tantɔɲ.

³ Yɛlaa suu lɔyaya wontu,
 ɪsu fɔlɛtɔnaa taka ke hapɛɛ tɔ.

Pa lukiyi ɪsɔlɔm ke kutuluɲ patanaa tɔw
 na nɔvɔvɔsɪ tɛɛ.

⁴ Hɛsɔpɔɲ nyɛma na Uale nyɛma pa
 maki kapusi
 na Yahasi nyɛma náa nukɪ.
 Pɛ kɛpenna Mowapu yoolaa

na pa apalɔv le, na pa huɣutiɣi lotu.

⁵ Ma yaawa si pá waasi Mowapu
 nyɛma.

Pa sewa haləna pá tala Sɔwaa na lkəla-
 Selisiya.

Pa kraaki Luhiti tontɔɲle na wula.

Pa casəyi laɲwakəllɛ kapusi ke
 Holonayim mpaav taa.

⁶ Nimlim hite lum nyɔvɔw.

Nyutu lum nyɛntɔ wula tɛ tɛna.

Pulɔpɔv u tasəyi nyɔv.

⁷ Pɛ tɔw ké pa kuuki pa nyɛm mpi pɛ
 kaasa-we tɔ,

na pá pukina hatoo tuɲ kacəka waali.

⁸ Mowapu nyɛma kapusi nukɪ

paa timpiɣi pa tɛtv taa ké.

Haləna pɛ tala lkəlayim ɪcate

na Uliim tɛtv taa lɔkɔ.

⁹ Timɔɲ ɪcate pusi lum we ké ɪsu caləm.

Pɛcɔ ɪ ká tasa-weɣɛ wahala tɔvɔ tɔtɔ.

ɪ ká yeke na tɔvɔlaya kulɪ

Mowapu yɛlaa kakaasaya tɔw.

**Mowapu nyɛma sɛləmɔɣi
 Yosalem nyɛma si pá sɛna-we**

16 Í ha tɛtv nyɔvɔv tu ke iwaav na í
 tilina-ɪ.

Pɛ luna Sela ɪcate na pɛ tɔɲna wulaya
 tɛtv taa,

na pɛ polo Siyɔɲ pɔvɔv taa.

² Mowapu alaa kraaki Alɔnɔɲ lɔvɔ
 kuteɲ tɔw na pá tiiki,

ɪsu pa tɔvɔvɔvɔv sumaya ke ka tante taa
 tɔ.

³ Mɔpɔvɔ Mowapu nyɛma sɛləma
 Yosalem nyɛma si:

Í tasa-tɔvɔv layatɔv na í huli-tɔvɔv tá
 kulapəle.

Í kenti tá tɔw ké ilim heka taa,

ɪsu ahoɔ sɛkɛɛtɔvɔv.

Í ɲmɛsi ta yɛlaa mpa pa tu kɛɛlɔvɔv tɔ,

í taa kuli tá selaa waali.

⁴ Í mu Mowapu yɛlaa ke mə tɛ.

Í ha-weɣɛ timpi paa cɔvɔsɪ

na wakəllɔv í taa hiki-we tɔ.

Nmakəɛlɔvɔv na wakəɛlɔvɔv

na tetu yəlaa nəʒhe fəlvuɣ
 ká su tənaya ke kuyaku nakul.
⁵ Waatu inəxi pa ləlvuɣ tu
 Tafiiti ká wəena kawulaya kumte.
 Tu wəe səsəde tam tə nyənte ke
 lə pəlele tə.
 l ká tənəxi tampana na siyisuyi na í
 huukəna.

**Yosalem nyóma kaa pəsti na
 pá waasi Mowapu nyóma**

⁶ Mprúyú Yuta nyóma təma si: Tə nuwa
 pa yəɣətəxi Mowapu nyóma kalam-
 paani təm.
 Pa yəɣətəxi tətəɣə pa ti həm
 səsəəm təm na pa isəcau təm.
 Na isəna paa sukɪ pa təxi pə cəɔ tə.
 Pəcə pa yəɣətəxi na pə fəina huwəe.
⁷ Pə təw kə Mowapu nyóma huɣutiɣi
 lotu ke pa ti təm na pá
 wiiki leseɣ kakalasi nsi pa lakaya Kii-
 Helesi tə.
 Pə pu-wəɣe katatəlaya,
 ulena pá mələxi.
⁸ Həsəpəɣ nyóma tawa wakəlaa.
 Sipəma leseɣnaa wələxi.
 Mpe pa ləlayana sulum kɣpam,
 na pə kuyi piitimnaa awulaa.
 Leseɣ tawa anɪ a təwəya haləna Yasəe
 tetu.
 Leseɣnaa piliɣasi ka helaa kə
 na si tēe tənku kusəpə waali.
⁹ Pə təw kə ma na Yasəe nyóma
 tə wiiki Sipəma leseɣnaa tə.
 Na ma lukiyi isəlum ke Həsəpəɣ
 na llale pa tə.
 Pa yəɣa yoou kakiisaya ke mə
 kumtunaa tə.
¹⁰ Ləɣhəlumlə na aɣəɔla təma mə tawa
 taa.
 Pəyele nəɣəɔ u tasəxi yontu
 yaa aɣmaala ke leseɣ tuɣ tawa taa.
 Leseɣ koollaa u tasəxi pə lum
 nyaasuyi ke tiɣ taa.
 Ma yelaa na ləɣhəlumlə kakiisasi su
 tənaya.

¹¹ Pə təw kə ma ləɣle wakəla hatoo ma
 taa kə Mowapu, na má seliyi isu
 cəmvuɣ wula.
 Na má huɣutiɣi lotu ke
 Kii-Helesi pa tə.
¹² Mowapu nyóma ká kana pa təfəenle
 ke pote,
 paa wiikina pa tuɣ. Ama pa kaa waa
 pulu.
¹³ Nti Tacaa ka yəɣəta hatoo ləɣ ke
 Mowapu təw təɣəle. ¹⁴ Tacaa yəɣətəxi tə-
 foo kə pənente si: Pə kaasa pusi tooso kə
 teitei. Ulena Mowapu nyóma teeli si. Paa
 na pa pəɣale nté tə, yəlaa pəciimaya
 tike ke pu kaasi-wə, pa kaa nii isəle.

**Tamasɪ icate nyóma na lseyeli
 nyóma pa kawulasi pasuyi**

17 Mprúyú Tacaa yəɣəta Tamasɪ
 icate təm si:
 Pu kəw tə, pa kaa tasa Tamasɪ ke yaau
 si icate.
 Tu pəsti ncaale huɣule kə.
² Pa ləwa Alowəe acaləe.
 Kaləkəɣ həntəxi a taa təpamm,
 nəɣəɔ u nyaasəxi-t.
³ Pu kəɔli ləlayim nyóma kɣpante.
 Pu leeki Tamasɪ nyóma kawulaya.
 Na mpi pu kaasi Silii nyóma tə
 pə kaa tēe lseyeli nyóma nyəm.
 Nti Pə tənə pə tu Tacaa yəɣətəa təɣəle.
⁴ Kuyaku ɣku lseyeli nyóma kaa wəe
 yuy.
 Pəyele paa te taasi.
⁵ Lseyeli ká wəe kə isu taale wente pa
 kuma tə.
 Yaa Lefayim tetəkəle taa taale nte tə wə
 kpete tə.
⁶ Pu kaasi lseyeli yəlaa ke acaləsa kə.
 ləu pa kooluyi tuɣu ɣku
 pa yaa si Olifi tə ku pee na pukaya,
 na pá kaasi pee naale na tooso kə
 comcom nəɣə taa, na pee liyiti
 na kakpasi ke piliɣasi təw tə.
 lseyeli ləw Tacaa má ma yəɣətənə mpv.

⁷ Kuyaku ηκυγυ yəlaa ka keesti ise na lseyeli lso Nanη tu wei ι kέ mə ηmalv tə ι təw. ⁸ Í kaa tasa tekuyu ke mə niη kulapəm. Paa təlaalena, paa pa tuγv Asətati na ilim pə leesuyv.

⁹ Kuyaku ηκυγυ lseyeli nyóma me í ká lə mə koloosi acalée. lsu Hifi nyóma na Amolii nyóma ka ləv pa nyəna ke too ləη taa ké saa wei lseyeli nyóma me í ləkaye tə. llena pə kaasi wəlaya tetu tike.

¹⁰ Mpi tə, lseyeli nyóma me í səw mə lso wei ι yapa-mə na í kentiyi mə təw tə.

Haləna í hala tuη kulalaη taalə na í sə leseη tuη kpaι nyəη.

¹¹ Kuyaku ηku í sə tuη un tə, í sika kalaa na í cəwna-ι.

Tanaη ηku kv maγamaγa ke tuη un ι tēewa na í tu hetu.

Ama pə tala təγəv ulə puləvυ fəι. Wahala un ι taka fəina kəwle.

Piitimnaa cvka pə taa

¹² Pepe təw kέ piitimnaa miitiyi, na pə mutəyi isu teηku. Piitimnaa cvka pə taa kέ mpυ suwe. Pa kaləyi kəkəte isu lum toη nyəm.

¹³ Piitimnaa kaləyi kəkəte kέ isu lum səsəwəm.

lso nyaasəyi-weyə na pá hatələyi pooluη.

lsv puyv heelim kprakuyv nyutu tə. Yaa isu kacuculaya kprakuyv musuyv tə.

¹⁴ Pυ kəw taanaya ulə, səγəntv anaam. llena pá saalι yem na pə ta nyaaləta.

Mpa pa ηmuləyi tá nyəm na pá kuuki-wι tə,

mpi paa teesəna təγələ.

ltiyopii nyóma wakəlvuyv təm

18 Hai, ltiyopii tetu nyá. Nyá taa wə kpułəη keη nyəη na í pula pusi səsəwəs taa.

² Nyá tiliyina tillaa ke teηku təw, na pá cakι səsəncəasti kpułəη taa, na pá təη lum təw.

Tillaa ləηləη nyóma me,

í polo tookonaa piitim kiη.

Mpe un pa tənəη təw fəι huvtv.

Yəlaanaa pooluη nyóma nyaηna-weyə. Pa kέ yoolaa piitim kέ.

Nəγəlv u nukι pa nsəmle.

Pusi faya pa tetu taa kέ.

³ Antulinya yəlaa, mə təna mpa me í wə tetu taa tə,

í paasəna waatu wei pa sikiyi tuuta ke pəwη taa tə.

Í nu waatu wei pa huləyi tutuyv tə.

⁴ Pə taya pulv, Tacaa yəγətaa sι:

Ma təcayalə ke ma wəe na má nyənəyi təpamm.

lsv ilim nyakuyv səsəw tə pə haηaya, yaa isu aηkpələe haηaya ke kumtv waatu.

⁵ Na pəcəw pə tala kumtv ke

waatu wei leseη puwa tə.

Waatu unəyi leseη hetu pəsa pee.

Pa setəyi piliηasi na asanti kέ.

Pa setəyi akpaa na hatu nti tu waasəyi tə.

⁶ Mpyúv paa lə ltiyopii nyóma na pə waasi pəwη

taa yepelekunaa na taalə wuntu.

Yepelekunaa ká təγə-weyə yoluma, na taalə wuntu ke ləηle.

⁷ Waatu unəyi piitimnaa toη nyəm mpi pə kέ tookonaa, na pə tənəη təw fəι huvtv tə pu kəna Tacaa pə təna pə tu

maya kəhaaη ke ma təcayalə kέ Siyəη puyv taa. Yəlaa təna nyaηna piitimnaa mpeyə, haləna pooluη nyóma. Pusi faya

pa tetu kέ.

Icipiti nyóma laηwakəlle səsəwle

19 Tacaa yəγəta ntiyi Icipiti nyóma təw tə.

Tacaa cayana nteyə isəηmuntv nti tə toη ləηləη təγə krayənv, na í polo Icipiti.

Icipiti tuη kulalaη seliyi na yəlaa apalvtv naa le-we.

² Mpyúv Tacaa təma sι:

Maa yele na Icipiti nyóma kulι təma təw.

Yulu ká kuli i luluyv tu tɔɔ,
 na lelv kuli i taapalv tɔɔ.
 Acalɛ ká kuli tɛma tɔɔ,
 na kawulast ke tɛma tɔɔ.
³ Maa yele na Icipiti nyóma me má
 lámayasee le-me,
 na má liyiti má layatv. Ulena í pəsəna
 má tuɲ tɔɔ na
 í polo má tɔwaa tɛ.
 Í ká susi kəɲonəŋ na í pɔɔsi pee.
⁴ Maa tv Icipiti nyóma ke ŋmakəllu niŋ
 taa.
 Nmakəllu ká tɔɔɔ má tɔɔ ké kawulaya
 na toŋ.
 Pə təna pə tv Tacaa má ma yɔɔtəna
 mpv.
⁵ Nili pɔɔɔ lum ká nyɔɔ,
 na ká wuli təkpaŋ.
⁶ Nili pɔɔɔ sɔsaya pusi kuhelast lum ká
 sɔŋ
 na lɔɔŋ kuheləeŋ lum náá nyɔɔ.
 Mɔlvuyv na səsəncaast ká lontili,
⁷ na pɔɔɔ atama lum nyutu təna.
 Na pə kpaŋna pɔɔɔ nɔɔɔ haləm təna,
 na heelim ma-wi
 na pə wuli na pə yele kpɛtɛ.
⁸ Tiina kpalaat təna, paa kulast nyətəa,
 paa puluŋ tulaat, pa laŋa ká wakəli
 tətɔɔtɔɔɔ,
 na pá te nyɔɔŋ na pá wii təkpaɔ.
⁹ Mpa pa makɪ kpaŋkpaŋtu toŋ nyəntv
 na mpa pa lɔvki tə pɔɔŋ tɔ,
 pa laŋa ká wakəli.
¹⁰ Pə nu pɔɔŋ lɔvlaat.
 Pa təna mpa pa təkayana təmle nté tɔ,
 pa apalvtv lepa.
¹¹ Sowəŋ icatɛ awulumpiya ke
 lámayasee fənaat ké.
 Icipiti wulav layatv tasəlaat
 tasəyi kumeləlayatv ke.
 Isənaya má taa yulu pəsəyi
 na í tɔ Icipiti wulav si:
 Maya nyəntv. Pəyele maya ləŋtaat
 awulaat luluyv tv?
¹² Icipiti wulav, nyá nyəntəa mpe pa we
 le?

Pá kuli nti Pə təna pə tv Tacaa mayasaa
 na
 í su Icipiti tɔɔ tɔ na pá hulv-ŋ ulɛ.
¹³ Sowəŋ awulumpiya má ké
 kumeləməŋ,
 na Mamfi nyóma má tusəyi má ti.
 Í ké kpeka nyɔɔŋ nyóma mpa
 pa toliŋiyi Icipiti tɔɔɔ.
¹⁴ Tacaa tisa acufu ke má taa,
 na í toliŋiyi Icipiti ke i kulapətv təna taa.
 Í lakɪ teitei ké isv sɔlvnyɔɔlv
 tutuyv i tɔtv taa tɔ.
¹⁵ Icipiti tv nɔɔɔlv i kaa pəsi
 na í la pulv kupam.
 Paa toŋ tv, yaa kɔnyəntv,
 yaa sɔsɔ, yaa səkpele.

Icipiti nyóma ká tɛsəna mpi tɔ

¹⁶ Kuyaku nakuli, Pə təna pə tv Tacaa
 ká nyaast Icipiti nyóma me na niŋ
 tɔvuyv. Sɔvəntv ká kpa-me na í sele isv
 alaa. ¹⁷ Yuta tɛtv ká wee-meyɛ sɔvəntv
 pulvuyv. Paa waatv wei ké pa yɔɔtə tə
 tɔm, í tɔsəyi nti Pə təna pə tv Tacaa ka
 suwa si i ka la-me tɔɔɔ. Ulena í seliyi.
¹⁸ Kuyaku nakuli Icipiti acalɛ
 kakpaŋ ká yɔɔtəyi Hepəla tɔm. Paa
 yɔɔtə na pá su si: Tə ké Pə təna pə tv
 Tacaa nyóma. Acalɛ anɪ a taa lente
 hətɛ nté ilim icatɛ.
¹⁹ Kuyaku nakuli í ká ŋma Tacaa ke
 kɔtaya təlata ke Icipiti tɛtv taa. Í ká
 siki-i pələ ke tɛtv toŋa tɔɔ. ²⁰ Ntɛ tu
 tɔsəyənə Icipiti nyóma me si: Pə təna pə
 tv Tacaa we má tɛ. Na waatv wei Icip-
 iti nyóma ka yaa Tacaa si: Ya-tuyv ta
 ŋmakəllu niŋ taa tɔ. Isɔ ká tilina-meyɛ
 waastlv na ílɛ í hetɪ-me. ²¹ Waatv unəyi
 Tacaa ká hulv i tɔyi Icipiti nyóma me,
 na mu nyɪ isɔ weestv na í sɛɛ-i. Í ká lapɪ-i
 kɔtast na í ha-i kuvəŋŋ, na í su-i nɔɔst na
 í tɔkɪ-si. ²² Tacaa ká hɔ Icipiti nyóma me
 má ŋkpaŋŋ. I ká waa-me na mu mələna
 i tɔɔ. Isɔ ká muyi má kusələmtv na í
 waa-me.

²³ Kuyaku nakulɪ hapəle ká lu Icipiti, na té puki Asilii. Icipiti nyóma na Asilii nyóma í ká polo təmate, na í kpentu na í seeki Tacaa.

²⁴ Kuyaku ŋku lseyehɪ nyaa sɔɔsi Asilii na Icipiti pa tɔɔ na í la tooso. Tacaa ká kooli tetu tənaya kupantu ke lseyehɪ tɔɔ. ²⁵ Pə tənə pə tu Tacaa ká kooli tetunaa mə mə tooso ké kupantu si: Ma kooliyi ma yəlaa Icipiti nyóma ke kupantu. Maa kooli Asilii nyóma mpa ma lapəna ma niŋ tɔɔ kupantu. Maa kooli lseyehɪ nyóma mpa ma ləsaa tɔɔ kupantu.

Isayii tɔŋ kpete, ntaŋkpala yaa wontu fei ɪ tɔɔ

20 Pənaya ŋkeye Asilii wulav Saləkəŋ kusa ɪ yoolaa wulav sɔɔ, na í tii Filiisi ɪcate Asətətɪ tɔɔ na í leeki-te.

² Waatu unɪ Tacaa ka tema Amətɪ pəyalv Isayii ke təm heeluyɪ. ɪ heela-ɪ ké si: Wɔɔɔsi ləyaya wontu, na nyá ntaŋkpala. Ulena í la mpv na pə yelet-kpete.

Asətətɪ ɪcate leekuyv waatu ke Tacaa yɔɔttaa si: ³ Pə kpentə pusɪ tooso kɔɔ mə təmlə tu Isayii tɔŋ kpete. Wontu yaa ntaŋkpala fei ɪ tɔɔ. Mpv pə huləyənə Icipiti na ltiyopii pə nyóma ke mpi pu te na pə mayana-we tɔ. ⁴ Pə taya pulv, Asilii wulav ká kuu Icipiti na ltiyopii pə tfeɪiya na pə kəkpatəlaa ké. Wontu yaa ntaŋkpala kaa we pa tɔɔ. Pu yelet-weye kpete ké təyələyəlɪ. Tənaya Icipiti nyóma ká tɔɔ fəele. ⁵ Waatu unəyi mpa pa tɔɔlaya ltiyopii nyóma, yaa pa hɔŋaya pa təyi Icipiti nyóma sənəv tɔɔ tɔ, pa apalutv ká yɔɔɪ.

⁶ Kuyaku ŋkuyv hɔɔɔluyv ŋku kv taa tə we ɪsəntə tɔ, kv nyóma ká yɔɔtɪ si: Ta tɔɔluyv tɔɔsənə mpi tɔɔɔlɔ. Mpeye tu huukaya si tu tu kpuluyv na pá ya-tuyv Asilii nyóma niŋ taa. Leyele tu hikina nyuyv tutɔle ke nɔɔnɔɔ?

Papiloni hotuyv

21 Tacaa yɔɔtə ntiyi wulaya tetu nti tə we tenku nɔɔ tɔ tə tɔ tɔ.

Kolontu luna wulaya tetu sɔɔɔntu nyəntv taa.

Isu kacuculaya fakuyvna Nekefi tetu taa tɔ.

² Pə kula təm sɔɔɔntu nyəntv tɔɔ na pə hul-m.

Nmakəllu, ŋmakəlɪ.

Wakəllu, náa wakəlɪ.

Ulam nyóma, í tii pa tɔɔ.

Metv nyóma, mu ta ɪcate.

Tacaa ká su tənaya ke kunyɔmənɪ wei Papiloni tɔwa piitimnaa tɔ.

³ Pə tɔɔ ké ma lanle wakələyi.

Pə wukɪ-m ké ɪsu luluyv

wusasi takuyv alɔllv tɔ.

Wusasi tɔŋ nyənsv lakɪ na má nyən,

pu saŋ si má nu.

Ma seliyi, pu saŋ si má ná.

⁴ Ma lanle pəsaa, na sɔɔɔntu sɔɔɔntu kpa-m.

Ahoo nna maa nyulaa tɔ a pəsa sɔɔɔntu nyənə.

⁵ Pa pɔwa ate pɔɔŋ na pá su tɔɔɔnaya,

na pá tɔkɪ na pá nyɔkɪ.

Tənayale pa yaya kapuka ke krapkaa si:

Yoolaa sɔsaa mə, í tayanı mə kukentij.

⁶ Ntəna Tacaa heeli-m si: Polo ní su taŋlv,

ye ɪ na mpi ɪ yɔɔtɪ.

⁷ Ye ɪ loosa yoo kɔɔkenaa na krayanəŋ hɔŋ,

yaa krayasɪ yaa yooyoonaa cana.

Ule ɪ paasənə na í yɔɔtɪ na pá nyɪ.

⁸ Tənayale taŋlv yaya kapuka ɪsu tɔɔɔlaya si:

Tacaa ma sənə ma tətəŋle ke ilim na ahoo ké,

na má feŋiyi.

⁹ Pa kəŋna nté na tənə tɔɔ,

na pá caɔa yoo kɔɔkenaa

na krayanəŋ hɔŋ.

Ntena nɔɔɔɔ ma kapuka si:
Papiloni ílé i hotaa, i hotaa.
I tuɔ kɔlalaan lɛsɛɔɔ yɔka
atɛye i tɛna tɛpɔtɔpɔtɔ.

¹⁰Ma yɛlaa mpa me pa mapa isu mɛla
ke kataya taa tɔ.

Nti lɛyɛli lɔɔ Tacaa,
Pɛ tɛna pɛ tu heela-m tɔɔɔɔ,
na mɔ́a tɛlɛsɛyi-me.

Itɔm nyɛ́ma we tɔm

¹¹Tacaa yɔɔɔɔ ntiyi Tuma tɔɔ tɔ.
Nɔɔɔɔ yɔɔɔɔtɛna-m na nɔɔɔ sɔsaya na
Seyii tetu taa si:

Tanɔ, waatɔnaa isɛnaya pɛ kaasa
ahoo,
pɛlee kɛ a tɛɔ?

¹²Uena tanɔ cɔ si:
Pu nyaali yáa.

Ama pɛ ta nyaalɛta.
Ye mɛ luyɔ we kɔcɔcɔtɔ,
ile í tasa mɛlɔyɔ ke wulee.

Tetaɔ na Ketaa nyɛ́ma selaa

¹³Tacaa yɔɔɔɔ ntiyi Alaru tɔɔ tɔ.
Ketaa nyɛ́ma mɛ, mɛ na mɛ yooyoona
caasi.

Í polo na í suu nyutu taa kɛ ahoo,
na í n̄mɛli tiikasi taa.

¹⁴Tema nyɛ́ma mɛ,
í sɛɔɔna lɔm ke selaa mpa lɔkɔtɔ kɔyi tɔ.
Í pona-weye tɔɔɔnaya.

¹⁵Pɛ taya pulɔ, yoou toɔ na layalɛ
tuɔlɔyɔ,
na tɔ́ɔɔ pam tɔɔɔnɛna-we.

¹⁶Pɛ taya pulɔ, pɛ kaasa pɛnaya
ke teitei, uena Ketaa nyɛ́ma teeli su
tɛnaya. ¹⁷Yɛlaa pɛciiu tike ke pu kaasi i
yoolaa taa yoolaa tɔtɔlaa taa. Nti Tacaa
lɛyɛli lɔɔ yɔɔɔtaa tɔɔɔɔ.

Yosalem nyɛ́ma kpaalɔyɔ

22 Tacaa yɔɔɔɔ ntiyi toosee
tɛtɛkɛle tɔɔ tɔ.

Yosalem, pepe lapa na nyá yɛlaa kpaaki
lɔpɔtɔ tɔɔ?

²Icɛte kɔcɔkɛle, na kɔkɔte nyɛ́ntɛ,
na lanɔhulɔmle nyɛ́ntɛ nyá,
nyá sɛtaa ta sɛna layate,
pa kaa si tɛyoole.

³Nyá yoolaa nyɔɔɔ nyɛ́ma tɛna sewa,
tɔtɔlaa kpa-weye salaka.

Pa kuu nyá yɛlaa tɛna na pɛ kɔpenna
mpa paa sewa na pɛ hatɛli tɔ.

⁴Pɛ tɔɔ kɛ ma si í yele-m na má wii
wahala

wei i mayana ma yɛlaa tɔ i tɔɔ.
Í taa mayasi si í puɔusiyi-m.

⁵Mpi tɔ, saɔa ke lɔɔ pɛ tɛna pɛ tu Tacaa
tisa ta taa kɛ acufu na tɛ kɔpisi na pɛ
liyi-tu.

Lanɔwakɛlle wula sɔsɔɔna nuki
toosee tɛtɛkɛle taa.

Kakiisasi kpaaki tontɔɔna tɔɔ.

⁶Ulam yoolaa tɔka tɔɔɔ na nyɛ́má.
Apalaa caya yoou kɛekɛnaa taa,
kɔpɔanɛɔ wee.

Kii nyɛ́ma yoolaa lɛki pa kɔralɛɔ.

⁷Yosalem, nyá tɛtɛka kɔpampɛna taa
suwa yoou kɛekɛnaa na pɛ kɔpɔanɛɔ.
Pa pulɔyi nyá nɔnɔcɔsi si pa yooki.

⁸Yuta fɛi kɔkɛntim tɔtɔ.

Kɔyaku n̄ku í kɛesi mɛ ise
na í nyɛ́nɛyi yoou wontu.

Nti pa pula kutuluyɔ n̄ku
pa yaa si Lipan̄ hɔtɔyɔ tɔ ku taa tɔ.

⁹Í nawa Tafiiti icɛte koluɔa pɔyɔlɛɛ
tɛna.

Í hɔma lɔm ke pɛ tɛɛ lule taa.

¹⁰Í kala Yosalem tɛɛsi.

Í yɔka si taa lɛɔsɛnaa si
pɛ sɔcɔsi koluɔa ke toɔ.

¹¹Í hula lule ke koloosi naale hɛku.

Í hɔma lule kɔpɛntɛ taa lɔm.

Ama í tá kɛesi mɛ ise

na lɔɔ wei i tayana wahalanaa mɔpɛye
too lɔɔ,

na í kɔna-me tɔ i tɔɔ.

¹²Kɔyaku n̄kuyɔ lɔɔ Tacaa,

Pɛ tɛna pɛ tu yaa-me si

í wii na í huɔuti lotu na í looli mɛ nyɔɔɔɔ,
na í suu layaya wontu.

13 Ama me ile, pə pəsa-meɣe laŋhulɔmle səsɔɔle ké.
 Í kuyi naaŋ na heeŋ na í liki nantu na sulɔm na í haki teu.
 Haləna í tɔ si: Tə tɔɔ na tɔ nyɔɔ ta kprakpa.
 Mpi tɔ, cele tu si.
 14 Mprúy Pə təna pə tɔ Tacaa yɔɔtəa na má nu si:
 Maa yɔɔtəyəna tuunav si pə kaa husi mə isayatu tənə, isu í səpa.
 Nti Pə təna pə tu lɔɔ yɔɔtəa tɔɔle.

Sepəna tɔm

15 Mprúy Pə təna pə tu Tacaa lɔɔ heela Isayii má si má polo na má ná kawulayə təyayə nyuyv tu Sepəna. Má heeli-i si:
 16 N feina puluyv cəne, n nyənəyi nyá təyi we na halí n huli nyá təyi pəlaav ke isɔtəa kukpamuyv taa?
 17 N nyənəyi nyá təyi pulv səsɔɔm ké. Ama Tacaa ká kraɣa-ŋ na í lɔɔ-ŋ pooluŋ.
 18 Í ká pilimi-ŋ isu pulv kukulutum ke tetu kuwalətu natəli tə taa. Təyayə n ká si na nyá yoou kəekenaa kupama saali.
 Nyá kəna nyá caa təyayə fəele.
 19 Maa ləsə-ŋ nyá təmlə taa. Maa tɔɔni-ŋ nyá təcayale.
 20 Kuyaku ŋkuyv maa yaa ma təmlə tu Hilikiya pəyalv Uliyakim.
 21 Maa suu-i nyá capa, maa ləl-i nyá tampala, na má tu nyá pəsuyv ke i niŋ taa, na í pəsi Yuta na Yosalem nyəma pa caa.
 22 Na má cəle-i wulav Tafiiti lɔluyv nyəma kawulayə təyayə nɔnɔɔ nyəmlə. Í tulaa, nɔɔlv u təkəyi.
 Pəc í təkaa nɔɔlv u tɔləyi.

23 Lɔɔ ká yelina na í nyɔɔ tɔŋ isu nyəmlə ke lonte naani nyənte taa, na í pəsi i caa təyayə nyəma teeli təhikile.
 24 Í təyayə nyəma ká nyɔkələna-i ké na pa yuŋ təna. Tiisi səsɔɔnsi na ti-ipee ka nyɔkələna-i ké isu kewe na kəpnaa. 25 Mprúy Pə təna pə tu Tacaa təma si kuyaku ŋkuyv kaŋkanayə ŋka paa kama lonte naani nyənte taa tɔ kaa kpesi. Paa ma-ke na ká kpe. Ulena səyələ wena a təna a ka we ka tɔɔ tɔ á wakəli. Mpi tɔ, Tacaa má ma yɔɔtəna.

Fenisii tetu wakəlyv tɔm

23 Tacaa yɔɔtə ntiyi Tiii tetu tɔ tɔ. Taasisi icate kpułəŋ səsɔɔŋ me í wii.
 Mpi tɔ, icate wakəlaa, təyayə fet, təsulə fet.
 Hatoo Kitim tetu taa ké tɔm nti tə lunaa.
 2 Sitəŋ pəyatəlaa mpa me í we tenku nɔɔ tɔ.
 Sɔɔntv í kra-me na pə la-meɣe ha. Mə tillaa təsəyəna tenku.
 3 Mpi pa tuukayə na pá təŋəyi lvm səsɔɔm tɔ,
 Sitəŋ nyəma kuŋayana-wi. Mpe pa təkayana piitimnaa kasəyayə.
 4 Fəele í kra Sitəŋ icate.
 Mpi tɔ, tenku na i hola səsɔɔna si: Luluyv wusasi ta kpatam.
 Pəc ma ta tu lələta.
 Pəyele ma ta tɔɔta ifepiya, ma ta pusəta pəelaa.
 5 Waatu wei Icipiti nyəma ká nu tɔm nti tɔ, paa selina mpi pu mayana Tiii nyəma tɔ.
 6 Tenku nɔɔ nyəma me í wii. Í tətə tenku na í polo Taasisi.
 7 Waiyo! Tiii kəlv?
 Icate nítə tə leelaa ké.
 Yəlaa ka suwa tə taa ké hatoo ləŋ ké. Nítə tə ŋmakələyana tetu pooluŋ nyəntv.

8 Tiii talaya awulaa nteniḡ ké.
Tə taatəlaa ka we ké isu awulumpiya.
Pa nyənəyi-weye yəlaa mpa pa nyōōḡ
kəla kulbyu ke antulinya taa tō.
Awe wakəla icate nteye mpu?
9 Pə təna pə tu Tacaa tūna ḡpōyū i taa
sɪ
i wakələyi isəavtūnaa mpa pa sōla
teeli tō.

Na í tisi mpa yəlaa tūyuna tō.
10 Tiii nyəma me í hala mə tetu.
Mpi tō, kpuləḡ sōsōḡ wei i tḡḡ
teḡku sōsō taa tō i fəi tōtō.
11 Tacaa nyaasa teḡku.
l selisa kawulasɪ na í tō sɪ:
Pá wakəli Kanaaḡ koloosi acaləe.
12 l tōma sɪ: Sitḡḡ wee ké isu pəelə
wei pa kpiɪa na pá wakəli tō. Nyá acima
tema.

Polo Sipili tetu nti lum cōnaa tō.
Ama n kaa heesi tənaya.
13 Nyənna Papiloni tetu nyəma, pa fəi
tōtō.
Asilii nyəma ḡma tə taa ké yoolaa kutu-
luḡ sōsōḡ.
Pa yōona-ti, na pá yōki tə kawulaya
teesi
na tó pəsi ncaale.

Taalə wontu tḡyō pa tetu.
14 Kpuləḡ sōsōḡ í wii.
Mpi tō, pa wakəla mə təcōsəle.
15 Ulena pá sō Tiii tō ké pusi nu-
toso na naanwa, isu wulav kawulaya
pusi. Pəle pə waali ké paa lapɪ-i isu pa
kəesbyu yontu taa ké wasaḡkali tōm tō
sɪ:

16 Wasaḡkali, nyá wei pa sō nyá tō tō.
Kpaḡa nyá cəmyu.
Maki-ku na ḡ cōki icatə.
Yooki yontu na ḡ leləyi-ti.
Yəlaa í tōosi nyá tōm.

17 Pusi nutoso na naanwa teeki,
ulena Tacaa yele na Tiii nyəma la
wasaḡkalətu na antulinya awulaa təna,
na pá hikiyi pə liyitee.

18 Ama pa kuhikim na pa kasəyaya
təna, ká pəsi Tacaa nyəm ké. Pa kaa
kaa-yeḡe huḡule, yaa pá su-ye na
a mpa. Ama lə təyaya nyəma ká
tḡyōna-ye na pá haḡa. Paa suuna-yeḡe
wontu kupampantu.

Tetu təna wakəlaa

24 l nyəni, Tacaa ká wakəli tetu.
l ká pəsi-təyi wulaya nyəntu.
l ká pəsi-təyi krentələsi na í wakəli tō
yəlaa.

2 Wahala kulum ká mayanna kətulv na
yəlaa.

Na caa na i yom, na toto na i yom.

Na pəetəlv na wei i yaki tō.

Na kəntəlv na wei pa kəntəyi tō.

Na kəmlə tu na wei pa feləyi tō.

3 Pu kpiisi tetu ké təkprataa,
na pá kuu tə wontu təna təkprələkpəli.

Mpi Tacaa suwa tḡyole.

4 Tetu we ləyaya taa, na tó pəsi ncaale.

Antulinya ná hotaa, na í pəsi ncaale.

l sətənyu na tetu pə wakəlaa.

5 Yəlaa mpa pa we tetu taa tō pa wakəla-
ti.

Mpi tō, pa yōka kiḡḡ, pa wakəla
kvsəsutu.

Pa yōka tam tō nḡyō pəelbyu.

6 Pə tō ké lə tḡḡsa tetu ke mpusi

na pá tḡyō-ti.

Tə yəlaa isayatu mələyi pa nyōōḡ taa.

Pə kpiisa-we na pá kaasi-weḡe pəcō tike.

7 Sulv kupam ká caḡa ləyaya.

Lesəḡ tḡyō ká lontili.

Laḡhuləmlə nyəma təna suv nəḡəsə
taa.

8 Akilimanaa wula kupana suma.

Acima taa wəḡa na kpaləsbyu saalaa.

Cəməḡ wula laḡhuləmlə nyəna səpa.

9 Paa tasəyi sulvnyōole na yontu.

Pəyele sulv tḡḡ nyəm ná kpa nyāḡ ke
pə nyōlaa.

10 Icate kpete nyənte ḡté tə yōkaa.

Teesi təna təkaa nḡyōlv u svvki.

11 Pa maki kapusi ke hapee tō.

Mpi tɔ, sɔlɔm fɛi.
 Lanɣhulɔmlɛ fɛi tɛkpatatakpa.
 Anɣmaala fɛi tetu tɛna taa.
¹² Wakɛlɔyɔ tike wenna ɪcate taa.
 ɪcate nɔnɔyɔ kampɔ pela yem yem.
 Pɛ yela-keɣɛ ncaale.
¹³ Pɛ kaa kaasi yɛlaa ke sɔsɔm ke tetu
 taa.
 lsu pa kooluyɔ olifinaa pee
 na pukaya yaa pa setuyɔ
 leseɣnaa tukuy na pɛ kaasi acalɛsa tɔ.

Lanɣhulɔmlɛ kutatɛpu

¹⁴ Yɛlaa kakaasaya ká kuli pa nɔɔsi.
 Paa wiliti na pá sa Tacaa sɔsɔntu.
 Paa yoo yontu na lanɣhulɔmlɛ ke ilim
 tɛtɛle.
¹⁵ Paa sa Tacaa teeli ke ilim tɛlɛle.
 Tacaa lseyɛli lɔ hɛtɛ ká yaa halɛna pɛ
 tala lum taa tetu na tenɣku nɔyɔ hɔyɔlɛɣ
 taa.
¹⁶ Tɛ nukɪ pɛ yooki yontu ke hatoo an-
 tulinya tɛnaya tɔ sɪ:
 Tampana tɛɣlɔ lɔ kele teeli tɔ.
 lɛna maa tɛɣ sɪ: Ma tala ma tɛnaya,
 ma tala ma tɛnaya. Ma lepaya.
 Waali lulaa lukɪ waali,
 waali lulaa lukɪ waali.
¹⁷ Sɔyɔntu sɔsɔntu na pɔbɔyɔ
 na puluyɔ pɛ taɣa ate yɛlaa me.
¹⁸ Ye wei í nuwa sɔyɔntu
 sɔsɔntu kakiisaya na í seeki
 ɪle ɪ hoti pɔbɔyɔ taa.
 Ye wei ɪ pɛsaa na í lɔ na ɪ lu,
 ɪle puluyɔ náa puu-ɪ.
 Tɛv anaam tulaa. Antulinya sela ɪ kite
 tɛɛ.
¹⁹ Tetu cɛlɛyɪ, tɛ ya pɔyɔlɛɛ.
 Tetu lenɣiyɪ.
²⁰ Tetu taɣtɛyɪ, ɪsu sɔlɔnyɔɔlɔ.
 Tɛ seliyɪ ɪsu cokɛle.
 Tɛ ɪsayatu pɛta-tɪ, tɛ kaa tasa kuluyɔ.

**Kawulasɪ sɔsɔnsɪ tomle,
 lɔ kawulaya caalɔyɔ**

²¹ Kuyaku ɣkuyɔ Tacaa ká kɔli ɪsɔtaa
 toɣtunaa tɔɔ. ɪ ká kɔli ate awulaa sɔsaa
 tɔɔ, na í naasi-we. ²² Paa kpeɣeli-weɣɛ
 tɛntɛmlɛ ke pɔbɔyɔ nakɔli taa. Paa tɛki
 pa tɔɔ kɛ salɛka nɔyɔlɔ taa. Kuyɛɛɣ
 payale sikiyɪ, lɛna pá naasi-we.
²³ Pu liyiti ɪsɔtɔ.
 Fɛɛle ka pu ilim.
 Mpi tɔ, Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa ká tɔyɔ
 kawulaya ke Siyɔɣ
 puyɔ tɔɔ na Yosalem.
 ɪ teeli ká naaki ɪ yɛlaa nyuyɔ nyɛma
 ɪsentaa.

Tacaa kele tampana tɛɣlaa tɛcɔɔsɛle

25 Hai Tacaa, nyayale ma lɔ.
 Maa sa-ɣ na má puyɔli nyá hɛtɛ.
 Pɛ taɣa pɔlɔ, nyá lapɛna mpi mpi pɛ we
 teu ke sɔsɔm tɔ.
 Mpi n suwa hatoo lɔɣ tɔ,
 pɛ caya teu kɛ na pɛ nyɔɔwa.
² Pɛ taɣa pɔlɔ, n pɛsa ɪcate ke pɛɛ
 kanɣmaaya.
 Tu kɛ kolɔɣa ɪcate kɛ.
 Krai nyɛma ɪcate sɔsɔle ta ke ɪcate tɔtɔ.
 Nɔyɔlɔ kaa tasa-tɛɣɛ ɣmau.
³ Pɛ tɔɔ kɛ yɛlaa toɣtunaa ká tu-ɣ teeli.
 Nmakɛllaa piitim ɪcate ká nyana-ɣ.
⁴ Nyayale ɪcam tɛcɔɔsɛle.
 Nyayale kunyɔntu kpɔluyɔ
 tɛtɛle ke lanɣwakɛlle waatu.
 Nyá kena tɛcɔɔsɛle naani nyɛntɛ
 ke tɛv sɔsɔɔ waatu.
 Nyayale ta ɪsotom ke hanaya waatu.
 Nmakɛllaa pááná sɔsɔna we
 kɛ ɪsu tɛv sɔsɔɔ nukuyɔ kolɔɣa tɔ.
⁵ Yaa ɪsu hanaya ke wɔlaya tetu taa.
 Ama nyá sumsiyɪ kraɪ nyɛma kɔkɔtɛ,
 ɪsu hanaya tɛɣuyɔ saa wei ɪsɔɣmɔntu
 tɛɛki tɔ.
 Mɔpɔyɔ n su tɛnaya ke ɣmakɛllaa yontu.

Piitimnaa tēna acima

⁶ Pə tēna pə tu Tacaa n ká la piitimnaa tēnaya acima ke puyv kune ku taa. N ká saa təyənaya kupampaŋka, na nantu kupantu, na sulum kupam mpi pə we təcələcəl tə. ⁷ Puyv ŋku ku tə tēnaya n ká cəl ləŋwakəlle saalaya ŋka ka kenta yəlaa tēna tə. Nke ka takəna piitimnaa tēna. ⁸ Tacaa n ká kpiisi səm ke tam tə. Lə n ká huɪ yəlaa tēna isəlum. N ká keel tetu tēna taa ké féele nte nyá yəlaa ka təyaa tə. Tacaa má ma yəyətəna.

Isəyeli nyəma laŋhuləmlə, Mowapu nyəma wakəluv

⁹ Kuyaku ŋkuyv yəlaa ká yəyətə si: Nyayale ta lə wei tə lapa naani tə. Nyá waasəna-tu. Tacaa ke tə tuwa naani. Ta laŋa í huləmi na tə yəcəl. N yapa-tuyv. ¹⁰ Tacaa n ká tənə niŋ ke puyv ŋku ku tə isu kəkentim. Ama ɪ ká fel Mowapu ke nəcəhe ke tēna in. Lsu pa feləv nyutu ke hute púyú taa tə. ¹¹ Tənaya Mowapu ká hólí niŋ na isə isu lum yalə. Paa na mpv, Tacaa ká tisi kalampaani nyəma mpeye tafe. Paa paa kaasi pa təyi isəna. ¹² Mowapu ye pə kaasa nyá koloosi səcəŋsi na toŋ nyənsi. Lə ká pəsi-səyi krentələsi. ɪ ká peti-səyi ate mvsuyv taa.

Koluŋa ɪcate təm

26 Kuyaku ŋkuyv paa yoo yontu ke Yuta tetu taa si: Tə wena koluŋa ɪcate.

Nyuyv yaru ke lə lapa isu koluŋa na ka pile.

² Í təl nəcəsi, í yele na piitimnaa mpa pa təŋəyi tampana tə pá svv. Piitimnaa mpa pa lapa naani tə pá svv. ³ Wei ɪ səŋa təca ke ɪ tayanuyv taa tə. N haaki-ɪ heesuyv mayamaya ké. Mpi tə, nyaya ɪ tu naani. ⁴ ɪ tu Tacaa ke naani ke tam tə. In ɪ kentiŋina isu kukpamuyv ke paa waatu wei. ⁵ ɪ tisa mpa paa we kumlee tə ké hatoo isətəa tə. ɪ pəsa krentələsi ke ɪcate nte pa taa krentəyənə tə. ɪ tisa-təye hatoo atəye na tə təy tetu. ⁶ Wahala nyəma fela-təye nəcəhe. Konyəntunaa paa-təye nəcəhe.

Kantəkaya kuyəeŋ taa sələmvuyv

⁷ Siyisilu mpaav ké tampana mpaav ké. N ké tampana ké. Nyá heəkəna mpaav ŋku siyisilu təŋəyi tə. ⁸ Tacaa, nyaya tə tekiyi mpaav ŋku n hula-tu si tə təŋ tə ku taa. Tə yaa-ŋ, tə sələməyi-ŋ. Mpi tə nyuləyi təyələ. ⁹ Ma nyuləyi-ŋ ahoo ké, na má pəkəyi-ŋ hatoo ma lotu taa. Waatu wei n huəkəna tetu tə tə. Antulinya yəlaa kreləməyi siyisuyv təŋuyv. ¹⁰ Ye pá huləyi isayav ke suulu, ɪ cəkəyənə tampana təŋuyv təm. ɪ haaki ɪ təyi isayatu taa ké siyisuyv tetu taa ké. ɪ naaki Tacaa səcəntv təm. ¹¹ Tacaa n teyetiŋi niŋ ké, ɪle mpe paa naa mpv. Ama paa ná isəna n paasəyənə nyá yəlaa təm tə. Ulena féele pu-we. Kəkə ŋka n ka tayana nyá kolontunaa tə tə ká nyaya-we. ¹² Tacaa nyá haəkəna-tuyv heesuyv.

Mpi tɔ, nyá lakəna tá kɔlapəm təna na pɔ́ lakɪ.

¹³Tacaa tá lɔɔ,

sɔsaa lɛlaa ka tɔɔɔ tá tɔɔ ké kawulaya isu nyá.

Ama nyá tike nyá pɛɛɛɛ tɔɔ ké tɔ yaaku nyá hətɛ.

¹⁴Mpa pa sɛpa tɔ pa kaa fe.

Səttaa kaa kɔlɪ.

Mpi tɔ, n tu niŋ na n̄ ku-wɛ.

N kpiisa-wɛ nɔɔɔɔ kaa tɔɔɔ pa tɔɔ.

¹⁵Tacaa n lapa na piitim huki.

Tacaa n waləsa piitim.

N hula nyá teeli.

N waləsa tetu tənasi kɛ toosi təna taa.

¹⁶Tacaa tɔ pɛɛka-ŋ ta lanwakəllɛ waatu.

N hɔma ta ŋkpaŋɔvɔ, ulɛna tɔ wiina-ŋ si n̄ waasi-tu.

¹⁷Tacaa tɔ lapa nyá isentaa ké,

isu lɔɔvɔvɔ takuvɔvɔ ahonto tɔ.

l caaku lɔɔvɔvɔ na ɪ wiikina wusasi.

¹⁸Mpv tɔtɔɔɔ na tá,

pu wɛɛ si tɔ lɔlɪ pulɔvɔ.

Lɔɔvɔvɔ wusasi kpa-tu.

Ama heelim kɛ tɔ lɔlɛ.

Tɔ ta pəsi na tɔ kɔna nyɔvɔvɔ yavɔ kɛ atɛ.

Pəyɛɛ tɔ ta lɔlɪ yəlaa kɔfama kɛ antulinya taa.

Səttaa feesuyi na isayatu kɔfɛlvɔvɔ

¹⁹Ma yəlaa mɛ mə səttaa ka fe.

Mə səttaa mpa paa ké ma nyəma tɔ paa wɛna weesuyi.

Mpa mɛ í hanta musuyi taa tɔ í kɔlɪ.

Í yaya lanɔhɔlvɔmɛ kakiisasi.

Mpi tɔ, mə ɔɔɔvɔ kɛ tananɔ nyəŋku ké.

Tetu ká mənna mpa pa sɛpa tɔ.

²⁰Ma yəlaa í svv mə kutulɔŋ taa,

í təkɪ mə tɔɔ.

Í ŋmɛɪ tənaya laasaya tɔɔ.

Haləna Tacaa pááná hɛɛ.

²¹Pə taya pulɔ, Tacaa lukɪ ɪ tɔɔayalɛ si,

ɪ fɛɔɔɔ atɛ yəlaa kɛ pa isayatu.

Kuyaku ŋku tetu ká kɛɛɪ yəlaa

mpa tu kɔwa tɔ pa tɔɔ.

Tetu kaa tasa takuvɔvɔ kɛ mpa tɔ kɔwa tɔ.

Tɛŋkunaa taa tum sɔsɔ kpiisuyi

27 Kuyaku ŋkuvɔ Tacaa lɔɔ ká kpaɔa ɪ layatɛ kpiisəŋ nyəntɛ. Tɔ ké sɔsɔɔɛ ké na tɔ wɛna tɔŋ, na í yona tum sɔsɔ wei ɪ koota kootiyi kootiyi na í fɛɪ kpaɔ tɔ. l ká yona Lefiyatanɔ. Tum selu Lefiyatanɔ wei ɪ koota kootiyi kootiyi tɔ. l ká ku tɔɔɔɔvɔvɔ ŋku ku cakɪ tɛŋku taa tɔ.

Tacaa na ɪ lɛsɛŋ tɔvɔ pa tɔm

²Kuyaku ŋkuvɔvɔ paa tɔ sv:

Í yoo yontu kɛ lɛsɛŋ tɔŋ wei ɪ wɛna pɛɛ kɔpana tɔ.

³Tacaa lɔɔ mayalɛ tɔŋ unɪ ɪ tanɔ.

Ma pəlɔɔɔ-ɪ lum kɛ paa waatu wei.

Ahoo na ilim kɛ ma tanɔɔɔɔ-ɪ.

Pɔ́ taa kɔɔ na nɔɔɔɔ sv.

⁴Ma pááná hɛɛwa.

Ama ye ma mayana pə taa ké sɔwa na kɔɔŋ,

maa yona-yɛɛɛ na má nyayasi a tənaya kɔkɔ.

⁵Ama ye pa nyəna-m kɔvɔvɔvɔ tətulɛ,

na pá yɛɛ na má na-wɛ tɔ ciiki na tɔ wɛɛ lɛɛŋ pə paasi.

lɔɔ ka wii lɛyɛɪɪ nyəma na pa ɪɔtɛ kɔɔɔɔɔ

⁶Kuyɛɛŋ wei ɪ kɔŋ tɔ ɪ taa,

lɛyɛɪɪ nyəma ká ka lila.

Yakɔvɔ nyəma mɛ í ká nɛyɛɪɪ

na í tu hetu.

Í ká suuli antulinya tənaya mə kɔɔɔlvɔm.

⁷Tacaa n mapa lɛyɛɪɪ nyəma isu

n mapu mpa pa makaya mpe tɔ?

N ku-wɛ isu n kɔkaya mpa pa ku mpe tɔ?

⁸Aai yoo, ama n̄ kɛɛsa teu ké na n̄ tayanɪ pa huɔnaɔ,

na n̄ yɛɛ na kolontunaa kuu-wɛ.

Nyá heelim tɛna-wɛ isu ilim tɔlulɛ heelim kuyaku.

⁹Salæka uni i ká husæna Yakæpu nyóma isayatu.

Mpi pa suulu huluyv ká luli tæyæ.
Tacaá ká yæki tælaalænaa pæe, na a pæsi musuyv.

Isu pá yækyuv tetu kuhulvmtu pæe tæ.
Tuyv Asela tesikasi na pæe kusikee kaa tasa ænyuyv.

¹⁰Koluŋa icate we kpete.
Pa lwa lonte nteye.
Pa yela-te isu wolaya tetu.
Nawee ká tæki nyutu ke tæna na á hæesæyi.

A ka kuyuli tiikasi pilinasi.
¹¹Waatu wei pilinasi wolæyi ilena pa peli-si,
na alaa náá kpayæ na pá tv kækæ.
Mpi tæ, pa ke yælaa mpa pa feuna layatu tæyæ.
Wei i lapa-we tæ i kaa hulv-weye suulu.

Kolontunaa ka kuuwa mpa tæ pa mælvuyv sæsæm

¹²Kuyaku ŋkuyv Tacaá ka nyamsi tuŋ,
ke pæ kpayæv lfelati pæyæ,
na pæ polo Icipiti læv tæ.
I ká nyamsi tuŋ ilena
pá tæsi lseyeli nyóma-meyæ
kulvm kulvm.

¹³Kuyaku ŋkuyv paa hulv akantæle sæsæle.
Yælaa mpa paa lepa Asilii tetu taa tæ paa kæ.
Na mpa paa yawa Icipiti tetu taa tæ paa kæ.
Paa hænti Tacaá ke atæ ke pulaya
naŋ nyæŋka tæ ká Yosalem.

Tæv heelim mpi pæ wakælæyi Samalii tæ

28 Samalii icate tæm we wayo ká.
Tæ we ká isu ntenuyu,
ŋku kv we tetekæle musuŋ nyænte isætæa tæ.
Nkuyv lfelayim sulvnyælaa hæŋna pa ti.

Tæ kacæka wontu wee ká isu hetuyv kulontuluyu ke tetekæle musuŋ nyænte isætæa.
Mpa sulvm kuwa tæ pa icate íté tæ tæm we wayo ká.

²Tacaá kusæna nteyele yulv toŋ tv apalvtu isu tæmpæe tev sæsæv.

Isu kacuculaya ŋka ka wakælæyi tæ.
Isu tev ŋku kv suuliyi læŋ ke lvm tæ.
I ká lana i toŋ na í peti icate ke atæ.

³Paa felv næhæe ke lfelayim sulvnyælaa ntenuyu isæcav nyæŋku.

⁴Na hetuyv kulontuluyu ŋku i lapæna kacæka na kv we tetekæle musuŋ nyænte isætæa tæ.
Samalii ka wee ke isu yulv naakuyv Fiki tuyv pile kalaalaya,
na í kooli na í li krakpaa tæso tæ.

⁵Kuyaku ŋku tæ, Pæ tæna pæ tv Tacaá ká weena isu i yælaa kakaasaya ntenuyu kacæka nyæŋku. ⁶Iu i ká tuna siyisuyu læmayasæle ke mpa pa çayæ hulv tæ. I ká tv toma ke mpa pa tæyænyæyi kolontu na pá tana-i icate nænyæy tæ.

Sulvnyælaa mpa pa wonjiyi læv kuyæyætvte telæsælaa tæ

⁷Pæ kreŋna kætælaa na læv kuyæyætvte telæsælaa tætv,
sulvm lapa na pá çenlæyi.
Sulvm toŋ nyæm tolisiyi-we.
Pa çenlæyæna sulvm toŋ nyæm.
Sulvm lipa-we, sulvm toŋ nyæm tolisa-we.

Pa telæsæyi læv kuyæyætvte na pá çenlæyi.
Pa yæyætvte tæm na pá sukvi na pá lenliyi.
⁸Tætv waasæna pa taapælænaa tæna tæv.
Kusæyætv ke paa timpi, tæpante felv.

⁹Na pá yæyætvte si:
Aweye Isayii seyæsæyi nyæmtu?
Aweye uni i hulæyi tæm si í nyi?
Piya mpa pa çepa hæla ke nænyæy tæ yaa pækælasti?

¹⁰ Mpi tɔ, kusəsutu ntəyələ
kusəsutu*fa*.

Kutututu ntəyələ kutututu.

Saŋa si tənɛ, cele si tənɛ. ^a

¹¹ Tɔv, yəlaa mpa pa kuyɔɔtutu u nukɪ
tɔ,

na mpa pa yɔɔtəyi nsəma kraɪ nyəna
tɔ,

pa tɔm kɛ Tacaa ká yɔɔtəna yəlaa
pane.

¹² ɪ ka tɔmaja si:

Təhɛsəle ntɔ,

í ye le mpa pa kawa tɔ na pá hɛsi.

Lonte nte tɔ wɛ tɔpamm tɔɔlɔ.

Ama pa kisa nuu.

¹³ Na pá tɔ si:

Kusəsutu ntəyələ kusəsutu.

Kutututu ntəyələ kutututu.

Saŋa si tənɛ na cele si tənɛ.

Pə wɛ ímpúyú si ye pa tɔŋ ɪlɛ,

pə co-wɛ na pá hoti alele na pá pɛli-wɛ,

na katɔka kra-wɛ na pá tɛna-wɛ.

Kite tɛɛ pələ

¹⁴ Pə tɔɔ tɔ, wɔŋlaa mɛ,

í nu Tacaa kuyɔɔtutu.

Yəlaa nyuvu nyéma mpa mɛ í tɔki
kawulaya kɛ Yosalem taa tɔ.

¹⁵ ɪ nu, nti mə mayamaya í yɔɔtəyi
tɔɔlɛ si:

Tá na sɛm tə pɛela nɔɔ.

Tá na atɛtələ tə yɔɔtəna na tɔ si.

Paa wahala sɔsɔ kɔmna ɪ kaa tala-tu.

Mpi tɔ, kaloolaya ntɛ tá tɛɔɔsələ.

Pɔpɔtu kɛ tá tɛŋmɛllɛ.

¹⁶ Pə tɔɔ kɛ Tacaa lɔɔ yɔɔtəyi si:

ɪ naaki, ma sukɪ kite tɛɛ pələ kɛ Siyɔŋ
taa.

Nkulɔŋa taa pələ*fa* nte pa tayanaa
tɔɔ.

Tə kɛ liyitee pələ nte tə caya teu tɔ.

Ye wei í tisa tə tɔɔ kɛ yuŋ

ɪ wɛkəna toma kɛ ɪsu nte. ^asi kv la tɔŋ.

¹⁷ Tampəna tɛŋvuvu kɛ ma lakəna na pá
siyisi tɛca.

Maa lana siyisuvu na pá wɛɛ teitei.

Ama tɔmpɛɛ tɛv ká kuu mə kaloolaya
tɛɔɔsələ.

Lum ká su na pá tɔɔ mə pɔpɔtu
tɛŋmɛllɛ.

¹⁸ Mə na sɛm mə nɔɔ pɛɛlvuvu ká
wakəlɪ.

Mə na atɛtələ mə kuyɔɔtutu

na mə kusəsutu kaa taanɪ.

Kuyaku ŋku wahala sɔsɔ ká kɔɔ tɔ,

ɪ ká paa-mɛyɛ nɔɔhɛɛ.

¹⁹ Paa waatu wei kɛ wahala ɪni ɪ ka
kɔɔ ɪ kraaki-mɛyɛ. Mpi tɔ, tananɪ na
ilim taa na taanaya kɛ wahala ká kɔŋ.
Wahala kəkɔtɛ tike ká tu-mɛyɛ sɔɔɔntu
sɔsɔɔntu.

²⁰ Wahala ká wɛɛ kɛ ɪsu yulu
kvhəntuvu wɛɛkuvu tətɔpi pu takɪ-ɪ,
yaa ɪ kvtakuvu wɛɛkuvu tɔpɛɛ pu takəyi
tɔ.

²¹ Tacaa ká sɛŋ ɪ naasi taa kɛ ɪsu

ɪ ka lapu Pelasim puvu taa tɔ.

ɪ nantu ká sele

kɛ ɪsu Kapawəŋ tɛtɛkələ taa.

ɪ ká la tɛmlɛ nte pa ta nyɪ tɔ.

ɪ ká yoosi ɪ kulapələ nte tə kɛ sɔsɔlɛ tɔ.

²² Pənəntaa í taa suv lɛlaa wɔŋa taa.

Pó taa kɔɔ na mə kvhəkum tayani
nyɔɔsvuvu. Mpi tɔ, pa tema suv si paa

wakəlɪ tetu təna. Pə təna pə tu Tacaa lɔɔ
kiŋ kɛ ma nuna-tɪ.

lɔɔ ləmayasɛɛ na hátú nyəna

²³ ɪ kɛ ŋkraŋŋ,

ɪ nu ma nɔɔɔ.

ɪ caya tətɪyitiyi,

ɪ nu ma tɔm.

²⁴ Hátú wei ɪ lukiyina ɪ taalɛ kɛ kvtamsa
si ɪ tuuki?

ɪ kaa kraɔa ɪ waatvnaa

na ɪ paasəna kpɛɛsi hɛɛv na awasa.

^a28:10 lɛyɛli nyéma mayasaya Isayii yɔɔtəya kɛ na pa wɔŋjiyi-ɪ.

^a28:16 *Nkulɔŋa taa pələ*: Pɛlɛ pa tɛ pa tɔyi pɛɛ naaləyi kutuluvu ŋkuluvu taa kɛ

²⁵ Լ տըյ հալեմ տաբանսն տո տուսի քե և յմսսայի.

Լենա ի տու տաղոնաթա քե քե քոճոյ տօ.

Լ տուկի տաղոնաթա քե քե քոնա կոթանա նա տօսի տօ.

²⁶ Հատո Լսօ սեթեսոնա-և

կոսսոստո նտի սի ի տըյ.

Լսօ հլոնա-և տի.

²⁷ Քաա մակի տուսի նսի քա յաա սի

Նիկեւի տօ սի քե նա նաթ.

Քոճօ քա քե սի քե քե քոճօ

ի տօ տուսի նսի քա յաա սի

Կոմեյ տօ սի քե տօ.

Ամա կրատոյո քե քա մակոնա-թե.

Կրատիյա քե քա մակոնա տուսի քե.

²⁸ Քա նաթայի տաղոնաթա քե նյոնյա

նա քա քա կոտոյո յաա,

և քա տաթա տամ տօ քե քա նաթայի.

Քա տուսիյի քե քե քոճօ քե քե նա քա քա քաթանոյ.

Լ քաթանոյ ի յոթայի տաղոնաթա քե նա ի աոսա.

²⁹ Քա տոնա քա տօ Կոթաա կիյ քե յաասի նե ի քոնաա տօ.

Լսօ կոթատօ տասնոյ քե կոթանտօ քե, նա տօ տօա.

Yosalem caakaya lepu na lso waasi-և

29 Հաի, Ալթեւի, Ալթեւի.

Կոթաա նյա նյա տօմ քե քա յաթո քե.

Նյա տաա քե Կոթաի սիկա.

Ն տօկա տօ քե քա քոնաթա յոթա քա աոիմա.

² Քաա քաա Ալթեւի կոթա.

Մալա նա մալա քա քե նյա տա.

Կոթա քա քա քա քա Ալթեւի*քա* կոթա.

^aքա կոթաթա նյոմ տօ. Քոճօ քա քե

Yosalem հաթե կոթե.

³ Քաա սիկի նա մա քոնա-թա նա մա տա.

Քաա յեւե նա յոթաա քեթա տօ-թա հեկո.

Քաա կօ հաթե տա քա մա քոնա-թա.

⁴ Քա տիսի-թա քե տօթե,

նա նյա նոյո նոթոնա տօտօ քե.

Տօտօ քե քե նյա կոթոյոտօտօ քա կոթոնա տօքեմմ.

Նյա նոյո քա կոթոնա տօտօ քե քե քա քա աոնաալի.

Լենա նյա կոթոյոտօտօ

նա կոթոնա մսոսն տա քե քա քա քա.

⁵ Նյա կոթոնաա քաթա քա քե քե քա քա մսոսն.

Քա կոթիյ յոթո կո նոթոնա քե

քա քա քա նտի հեւիմ կոթոթայի տօ.

Լ քա տօմ կոթոմ տօ քա քա քա քա,

քա քա կեւի.

⁶ Քա տոնա քա տօ Կոթաա քա կօ նյա յաասնոյ

նա տօ հոլա, նա տօտօ սելոյո,

նա քա քա քա քա քա, նա կաոուլաթա,

նա հեւիմ քա քա, նա կօ կօ կօմսոմա.

⁷ Լսօ յոթո տօսոյո նա քա սաալի յեմ տօ,

քա ի նաոկոսն քոթոսն տօմ տաա նա քա սաալի տօ.

Մրոյո քա քա քա քա քա քա տօտօտօ տօնա

քա քա յոթոթա Ալթեւի կոթա տօ.

Քա յոթոթա-քա քա նա քա յոթոթայի տօ կօլօսի

տօյ նյոնսի նա քա սիկիյի նա քա քա քա-քա-քա,

⁸ տօտօ քա նոյոթօսի քոկոսն յոթո

նա ի տօսի սի ի տօնա տօթօ տօ.

Լ քա քա քա նա ի մաթանա ի կօտօ տա կօսա.

Մա քա կօթօ քա քա յոթո

նա ի տօսի սի ի տօնա նոթօ.

Լ քա քա քա նա ի մաթանա ի կօտօ քա

քա նա ի տօմա տօմա.

Մրոյո քա քա քա քա քա քա տօտօտօ

քա ի կա

քա քա Տիոյո կոթա քե յոթոնա տօ.

Yulmtu na sulokole

⁹ Մրոյո քա քա քա քա սի:

Քա քա-քա քա քա նա քա քա քա քա-քա.

Լ քա քա քա նա ի քա քա քա քա.

Լ քա քա, քա քա քա քա քա քա-քա.

Լ քա քա քա քա քա քա տօյ նյոմ կօթոնա-քա.

¹⁰ Քա քա քա քա, Կոթաա տօ-քա քա տօմ կօմաթօթօ քե.

^a29:2 **Ալթեւի:** Ալթեւի հոթե քա սի քա կոթաթա տօտօ քա քա քա

Í polaa si í peekæyi tæcæssæle ke Icipiti.

³ Ama Icipiti wulav kpõlvuy tuyv
ká tu-meýe fæele.

l tetv taa cæssuyv ká liyiti-meýe sæsm.

⁴ Mæ akewenaa sæsa tæma tate ke
Sowañ icate.

Mæ sþaarþenaa tala Hanesi icate.

⁵ Mæ tæna í ká tæyæ fæele ké na tæna
nyéma mpe.

Pele pa kaa waasi-me, yaa pá sæna-me.

Ama fæele ke í ka tæyæ na pá kv mæ
nyuyv.

Icipiti waasuyv nyullaa

⁶ Tacaa kalæyæna Nekeft wontunaa mpa
pa we

lanwakælle na næyæsee tetv taa tæ.

Tænaya tæyolaya alvnyæhka na
apalvnyæhka lunaa.

Paasæle na tum wei i kvlæyi hvntv tæ pa
tetv nté.

Krañasi ke pa sæyælæna pa wenas.

Na yooyoona ke pa krancooñ,

na pá tæñyæna tetv nti tæ taa

na pá pukina si pa haaki piitimnaa mpa
pa kaa waasi-we tæ.

⁷ Icipiti waasuyv ké kpete ké.

Pæ tæw ké ma yaaki-i si tæw tiilu
kaawaasaya.

Mpi pu kæw tæ pæ tæm kraaluyv

⁸ Mþrýgý Tacaa tæma Isayii si:

Pænente ñmaa tæmnaa mpeýe kraata
tæw,

ké Yosalem nyéma isentaa.

Nmaa-tæyi takælaya taa na tæ wee tam
tæw.

Halæna kvyakv kantækaya nyæhkv.

⁹ Mpi tæ, Yosalem nyéma ké tæw kullaa
ké,

pa ké tæwælaa.

Paa caaki Tacaa kiñ ke nuu.

¹⁰ Uena pá tæñ læw kvuyæyætv tæwælaa
si:

Í taa tæwæsi læw kvuyæyætv.

Na pá tæñ mpa pa naaki læw Tæm tæ si:

Í yeke tampana ke nav na í heeliyi-tv.

Í looliyi na í heeliyi-tv,

í naaki tæm kvtsvtv.

¹¹ Í yeke mpaav kvpañkv, í hatælæna
mpaiya.

Í læsi lseyeli nyéma læw naññ tv ke tá
hekv taa.

Wakæluyv ñkv kv fet hiiu tæ

¹² Pæ tæw ke lseyeli læw naññ tv yæyætv
si:

Timpi í kisiyi tæm tæne na í haaki mæ
tæy

musvñ na isayavtv taa na í tisi mæ yvñ
tæw.

¹³ Pæ tæw ké isayavtv tæne tu pæsi-me,

isv pa huluyv kolvñ kvkvlaya taa ké

lonte na ká peli na ká hoti tæm kvlvv tæw.

¹⁴ Ka yækæyi ké tæmvv,

isv hæyaya ñka pa yækæa tænaññ tv.

Pæ kaa sæw tataya si pá heena kvkæ,

yaa pá cosina lvv ke hite taa.

Í caya tæpamm na í tv læw ké naani

¹⁵ Mþrýgý lseyeli læw Naññ tv Tacaa
yæyæta si:

Ye í mæla ma kiñ na í caya tæpamm.

Pu ya mæ nyæwñ.

Ye í caya tæpamm na í tv-m naani í ká
hiki toma.

Ama mæ tá sævli mpu.

¹⁶ Í tæma si: Aai, tu caya kraýanæñ na
tæ se.

Tampana í ká caya kraýanæñ na í se
yaa.

Í ká kraýa asewa na í yæyætv si:

Pæwe, tá kraýanæñ seeki yoo.

Ama mæ tæyvnlaa ká tæe-meýe sewa.

¹⁷ Kolontu kvlvv ká nyaasi mæ taa
yælaa iyaya (1000) na pá sele.

Kolontunaa kakpasi ká nyaasi-me na í
se.

Pu kaasi mæ taa weesiñ nyéma ké

isv tesika ke puyv nyuyv taa.

Yaa kvvysv m ke pulaya taa.

Nyuyv yapv waatu

18 Pə təw kə Tacaa taŋaa si ɪ lakɪ-mɛyɛ pɛɛɛɛ.
 ɪ ká kʊɪ na í nyəni mə pətətəle.
 Pə taɣa pʊɪ, Tacaa ləw kə siyisilu kə.
 Pa təna mpa pa tɛɛləɣɪ-ɪ tɔɣɔle nyʊleɛŋ nyəma.
 19 Siyɔŋ nyəma mpa mɛ í we Yosalem taa tɔ,
 í kaa tasa wula.
 Mpi tɔ, ye ɪ mapa kapuka Tacaa ká la-mɛyɛ pɛɛɛɛ.
 Ye ɪ tu nu mə nɔɣɔ ɪ ká waasi-mɛyɛ.
 20 Tacaa ká ha-mɛyɛ tɔɣɔnaɣa ke mə nɛɣəsɛɛ taa.
 ɪ ká ha-mɛyɛ lʊm ke wahala waatu.
 Mə seɣəsəlaa kaa tasa ŋmelʊɣv.
 Í ká nana mə isəpəle ke mpa pa seɣəsəɣɪ-mɛ tɔ.
 21 Ye í təŋa ntɔɣɔŋ yaa mpətəŋ,
 pu yɔɣətəna-mɛ na waalɪ sɪ:
 Mpaav ntɔ, ɪ təŋ-kv.
 Í təŋ mpətəŋ.
 22 Í ká nyəni asilima ke liyitee nyəɣətv nti tə waasa mə tuŋ kʊlalaŋ tɔ tɔ,
 na wula wei ɪ waasa mə lɛəsəŋ tɔ tɔ.
 Í ká lɔ-tɪ isu acaalətv pʊɪpʊ,
 na í tɔ sɪ: í lu cəne.
 23 ləw ká yeɛ na tɛv nu kʊtutum
 mpi ɪ tɔwa tɛtv taa tɔ pə tɔw,
 Tɔɣɔnaɣa ŋka tɛtv ká lʊɪ tɔ,
 kaa wɛɛ tɛu na ká haaki alaafəya.
 lɛna mə tɔla cɔkɪ nyutu
 kupantu taa kə waatu unɪ.
 24 Naaŋ na kraŋasi nsi sɪ haləɣɪ tɔ,
 su tɔɣɔ nyutu nti tə taa pa sita tɔm na pá fala-tɪ tɔ.
 25 Ləwŋ ká tʊɪ pɔ́ŋ kʊkʊɪŋ tɔw.
 lʊm ká kpe pulasi kʊkʊɪŋ tɔw
 kə asalaɪ kʊyakv wule.
 Tətəŋle kutulʊŋ ká ti.
 Sətaa tuutuuma ka lu pə taa.
 26 Waatu wei Tacaa ká həkɔ ɪ yələa hiŋ na í waa-we tɔ,

isətv ká naaki kə isu ilim.
 lɛna ilim tɔŋ náa sɔɔsɪ tɔm
 naatosompɔɣɔɫaya,
 isu kʊyɛŋ naatosompɔɣɔɫaya nyaaləm
 wɛɛ tɔ.

**Tacaa kəŋ Asilii
nyəma ŋkraŋvʊv hɔm**

27 Hatoo poolʊŋ ke Tacaa nyá maɣamaɣa n ká luna.
 Nyá pááná kə sɔsɔna kə.
 A wɛɛ kə isu isɔŋmuntʊyɔv yuŋ nyəŋkʊ.
 Ye n yɔɣɔtəɣɪ nyá ntompɛɛ tɔw we pááná sɔsɔna kə.
 Nyá nsəmle we isu kəkɔ ŋka ka nyaki tɔ.
 28 Nyá feesiŋ we kə isu ləw sukuyʊ na kú kra kvtemiŋ,
 na kv lʊm kra luɣv tɛɛ tɔ.
 N caa n ciyiti piitimnaa na kuciyituyʊ kʊwakəlʊv,
 na n tv yələa nɔɔsɪ taa kə kraɣanʊkpaɪ nsi n ká toɪisina-we tɔ.
 29 Ama Yosalem nyəma mɛ í ká yoo yontu isu pa təkʊyɔv acima ke ahoo tɔ.
 Í ká wɛɛ laŋhʊɪlʊmle taa, isu pa hʊɪlʊyɔv həsɪ na pá kraaki Tacaa pʊyɔv ke lseɣelɪ kʊkraɪmʊyɔv tɔw tɔ.
 30 Tacaa n ká yeɛ na nyá nɔɣɔ sɔsaya nu.
 N ka hʊɪɪ isəna n kraasa niŋ sɪ n makəna tɔŋ na nyá pááná sɔsɔna nna a we isu kəkɔ sɔsaya,
 na tɛv heelim, na kv tɔmpɛɛ tɔ.
 31 Asilii nyəma ká nu Tacaa nɔɣɔ, lɛna pá seliyi.
 N ká ma-we na nyá kkrátóɣɔ sɔsɔv.
 32 Tacaa paə waatu wei ke n mapa-we pu seɣəsi-wɛyɛ. lɛna pá nu akilimanaa na cəməŋ təŋ ke kraakraa. Tacaa n ká yoonə-wɛyɛ na ní yeɛ niŋ.
 33 Hatoo ləŋ ke pa taɣana tənəasələ.
 Pa taɣana-tɛyɛ wulav tɔw.
 Tə limaa kə na tɔ wala.
 Tənəasələ nteyɛɛ kəkɔ na taasi tuutuuma.
 Tacaa feesiŋ ká nyaya-ɪ kə isu kəkɔ lule.

Μπα πα πρεκəγι waasuyu ke Icipiti tə

31 Μ̄ρ̄ῡγ̄ύ Tacaa tasaa si:
Μπα πα tiiki Icipiti si pá səna-we
tə,

pa təm we waiyo ké.
Kpaγanəη ke pa tseləyi,
pa laki yoou kəkənaa ke naani ke pele
pa paγale təw.

Pa tseləyi kpaγanəη caγalaa ke pa toη
təw.

Paa saη tekuyu ke lseyeli ləw naηη tu
má.

Pəyele paa preekəyi Tacaa má.
²Pəyele má tətə ma ké ləmaγasəe tu,
ma kəηna mpuσι.

Má γəγəta nti maa laγasəyi.
Ma kuləyi isayalataa tēesi təw.
Ma wakələyi mpa paa təηəyi siγisuyu
tə pa sənau.

³Icipiti nyəma ke yəlaa ké,
pa ta ke ləw.
Pa kpaγanəη ké nantu ké,
i feina toma lenna tətə.
Ye Tacaa má ma kusa niη,
kentilu seliyi ké.
Wei pa kentaα tə,
íle i hotiyi ké,
na pa təna pá si.

Tacaa tike waasəγəna Yosalem

⁴Μ̄ρ̄ῡγ̄ύ Tacaa heela Isayii má si:
lsu təγəlaya yaa ka
pəγaya kpaakuyu ka təγənaγa na ká
nyisəyi tə.

Paa tiikilaa kotaa na pá kulι ka təw.
Pa nɔɔsi u nyaasəyi-ke.
Pəyele pa paγale u təkki ka laηle.
Μ̄ρ̄ῡγ̄ύ Ate na isəttaa tu ma,
maa tii Siyɔη puγy təw,
maa tii Siyɔη pulaya təw na má yoo.

⁵lsu sumasi hetuyu si keη
na sí takəyi si təpaρəle tə.
Μ̄ρ̄ῡγ̄ύ Ate na isəttaa tu má,
maa kenti Yosalem təw
na má waasi-i na má yaρi-i.

⁶lseyeli piya me í kəw na tə məli,
Tacaa wei tə kisaα tə i tēe. ⁷Kuyaku ηku
paa wei i ká lə i tuη kulalaaη wula nyəη
na liyitee nyəγətu nyəη wei i lupina i niη
tə.

⁸Layate nte tə ta ke yulu nyənte tə
ńté tu təγəna Asilii nyəma.
Layate nte yulu niη ta la tə ńté tu
wakələna-we.

Asilii nyəma ká se layate.
lseyeli nyəma ka tu Asilii yoolaa ke
təlas təma.

⁹Mpa paa kentayaa-we isu kukpaməη
tə paa sena
laηwakəlle.

Səγəntu ka pu pa nyuyy nyəma ke tuuta
tēe.

Tacaa má ma γəγətəna mpu.
Ma wena kəkə ke Siyɔη taa.
Ma wena mamalukile ke Yosalem taa.

Wulau wei i ká laki kɔpantu tə

32 Wulau nəγəlu ká təηəyi
siγisuyu ke i kawulaya təγəw
taa,

na awulumpiya náα təηəyi tampna ke
pa tetu təkuyy taa.

²Paa wei i ka wēe ké isu təcɔɔsəle ke
heelim na
kpułuyy tətule ke teu heelim səsɔɔm
waatu.

Yaa isu ləm kpeηuyy təγə wulaya tetu
taa.

Yaa isu kukpamuyy səsɔɔu isotom ke
ilim tetu taa.

³Ue nalaa kaa tasa yulmuyy.
Pəyele nulaα ká ke ηkraηη.

⁴Yəlaα nyɔɔη feinaα, ká wēena nyɔɔη
na pá suv kpełəmuγy.
Ulena matəlaα nsəma heti,
na pa nsəma lēesi na pá wēena nɔɔleleη.

⁵Pa kaa tasa kraηtu ke yaav si
kasaγampu.

Yaa acilayatu tu si səsɔ.
⁶Pə taya pulv, kraηuyy təm ke
kraηtu γəγətəyi.

Kpaŋtu tɔyi ɪ lotu taa ké isayatu lapu tɔm.

ɪ laki asilima na ɪ yɔɔtəyi kaloolaya tɔm ke Tacaɔ tɔɔ.

ɪ yeki nyɔɔtɔ na ɪ nyɔɔsɪ.

ɪ peŋ konyɔnyɔɔm ke wei ɪ səkɪ lɔkɔtu tɔ.

⁷ Acilayatu tu kuyɔɔtɔtu kuyi ké.

ɪ mayasəyi ɪ taa ké tasəkəle tɔm,

na ɪ tɔsəyi wahala tu na kaloolaya.

Paa waatu wei konyɔntu wena ɪ tampana tɔ.

⁸ Ama kasayampu ná laki mpi pə tewa tɔɔ,

na ɪ sɛsəyi isəle ke pə taa.

Yosalem alaa kpaalɔyɔ

⁹ Alaa mpa me ɪ kəla pamm tɔ,

ɪ kɔlɪ na ɪ nu ma nɔɔɔ.

Peelaa mpa me mu nəɔsəyi pulu tɔ,

ɪ ke ŋkpaŋyɔ na ɪ nu ma tɔm.

¹⁰ Pə kaasa pənaya na kuyeeŋ ke pəɔɔ.

Alaa mpa me mə paa fei tɔ, ɪ ka sele.

Mpi tɔ, leseŋ kooluyɔ kaa la, pəyele kɔmtu kaa wɛɛ.

¹¹ Mpa me mə kəla pamm tɔ, sɔɔntu ɪ kpa-me.

Mpa me mu nəɔsəyi pulu tɔ ɪ sele.

ɪ wɔɔsɪ mə wontu na pə yele-meɔe kpeɛ.

ɪ suu ləyaya wontu.

¹² ɪ kpa mə laŋa na ɪ wii mə tawa,

nna a ka we teu tɔ a tɔɔ.

ɪ wii mə leseŋnaa mpa pa lɔlaya tɔ pa tɔɔ.

¹³ Ama pənente sɔwa na kɔlɔŋ

pə nyɔɔki ma yəlaa tɛtu taa ké.

Na pə kpeŋna mə icate nte tə sɔɔla aliɔyila tɔ

tə laŋhɔlɔmlɛ tɛsɪ taa.

¹⁴ ɪ lɔwa kawulaya təyaya.

ɪ yela laŋhɔlɔmlɛ icate.

Pulaya na tətəŋle kutuluyɔ ká pəsɪ taale kpaŋasɪ

na kaləkəŋ tətɔɔle.

Layasuyɔ sɔsɔɔm

¹⁵ Kuyaku nakɔlɪ Feesuyɔ ká luna isɔtaɔ na ku tii tá tɔɔ.

Wɔlaya tɛtu ká pəsɪ tuŋ taale,

na tuŋ taale náá pəsɪ hɔtɔyɔ.

¹⁶ Ulena tampana təŋyɔ wɛɛ wɔlaya tɛtu taa,

na siyisuyɔ təŋyɔ ke tuŋ taale taa.

¹⁷ Siyisuyɔ tɛmlɛ nté heesuyɔ.

Heesuyɔ kɔlɔlɔm nté yɔlɔ u nyanŋa pulɔ,

na naani ke tam tɔɔ.

¹⁸ Ma yəlaa ka caya heesuyɔ lonte taa.

ɪ ká caya tɛcayale naani nyənte taa ké tɛsɪ

nsi si wɛ tɔpamm tɔ si taa.

¹⁹ Ama teu tɔmpɛɛ ká pɛti hɔtɔyɔ.

Pu tisi icate tɛfe.

²⁰ Nyɔleleŋ nyəma nté me.

ɪ ká tuuki paa timpɪ na ɪ təŋəyi lɔm sɔsɔɔm.

ɪ ká yele mə naaŋ na mə kpaŋasɪ na sí yeləyənə si ti.

Isəna pu fɛlɪ wakəllaa tɔ

33 Ḿpɔyú Tacaɔ tasaa si:

Nyá wei n wakəlyɛ lɛlaa

na pa ta wakəlɪ-ŋ tɔ,

nyá tɔm we waiyo ké.

N lukɪ lɛlaa waalɪ,

na pá ta lɔta nyá waalɪ.

N tɛŋ lɛlaa ke wakəlyɔ ulɛna pə wakəlɪ nyá.

N tɛŋ lɛlaa waalɪ luɔ,

ulɛna pá lu nyá waalɪ.

² Tacaɔ nyənɪ tá pətɔtɔle.

Nyaya tə tɛɛləyi.

Wɛɛ tá toŋ ke paa tanəŋ ŋku.

Wɛɛ tá nyuyɔ yátú ke laŋwakəllɛ waatu.

³ Ye yəlaa nuwa nyá taŋ pa seeki ké.

ń kulaa ulɛ piitimnaa ya.

⁴ Pa kuuki mə wontu ké isu kutolɔŋ na kutɔɔɔ.

Pa huliyi-təyi isu kutolɔŋ sesɛku.

⁵ Tacaɔ ké sɔsɔ ké.

Mpi tɔ, ɪsɔtaa kɛ ɪ tɛaɣalɛ wɛɛ.
 ɪ suula Siyɔŋ kɛ kusiɣisim na tampana
 tɛŋɣɣɔ.
 6 ɪ yɛlaa ká aɣana naani kɛ pa kuyɛɛŋ
 tɛnaɣa.
 Lɛmaɣasɛɛ na layatu kɛna wɛnav mpi
 pɛ yaku nyuɣu tɔ.
 Tacaɛ nyamnav ntɛ Siyɔŋ kpancoou.

Tacaɛ waasɣu

7 Akanaa makɛna ntɛyɛ kapusi kɛ awali.
 Hɛsɣuɣu tɔm kɔntaa ná wiiki ɪsu pa sɛki
 pa sɛki.
 8 Hapɛɛ wɛ kɛtɛ, nɔɣɔɔ u tɛŋɛɣɪ.
 Nmakɛllu yɔka nɔɣɔ pɛɛɣuɣu.
 ɪ lɔwa acalɛɛ.
 ɪ tɣɣɔna nɔɣɔɔ.
 9 Tɛtu wɛ lɛyɔɣa taa,
 tɛ wakɛɔɔɣɪ.
 Pɛ liyita Lipaŋ tɛtu,
 tɛ nyɛma nɛɣɛsɛɣɪ.
 Salɔŋ tɛtɛkɛɛ nɛɣɛsɛna wɔlaya tɛtu.
 Pasaŋ na Kameɛli pɛ pɔ́ŋ tɛɣ ná tɔɔki.
 10 Mɔ́pɔ́yɔ́ Tacaɛ tɔma sɪ:
 Nɔɔnɔɔ maɛ kɔɔli ma naasi taa.
 Nɔɔnɔɔ maɛ kɔɔli.
 Nɔɔnɔɔ maɛ huɔli ma sɔsɔɔntu.
 11 Kiisi kɛ ɪ haɣaa, ɪɛ ɪ ká lɔli nyutu.
 Mɛ feesiŋ ntɛ kɔkɔ, ŋkɛ kaa nyayana-
 mɛ.
 12 Kɔkɔ ká nyayana piitimnaa na pɛ yɛɛ
 tɔɔɔma.
 ɪsu ka nyakɣuɣu sɔwa nna pa setaa tɔ.
 13 Pooluŋ nyɛma mɛ, ɪ nu mpi ma lapa
 tɔ pɛ tɔm,
 na pɛɔɔɔ nyɛma mɛ, mɪí nyɪ ma tɔŋ
 tɔm.
 14 Sɔɣɔntu kpawa Siyɔŋ taa kawalaya
 nyɛma.
 Mpa paa tɣɣɔna lɔɔ tɔ pa seliyi.
 Pa maki kapusi sɪ:
 Ta taa awe ká aɣana kɔkɔ kɔniisaya
 kane ka kiŋ?
 Awe pɛsɛɣɪ na ɪ aɣa mamala tam tɔɔ
 nyɛna anɛ a kiŋ?
 15 Wei ɪ tɔŋ kusiɣisim taa,

na ɪ yɔɣɔtɛɣɪ tampana tɛŋɣuɣu tɔm tɔ.
 Wei ɪ kisiyɪ kasɛyaya ŋka pa hikiyina
 musuŋ tɔ,
 na ɪ kisiyɪ asilima kucɔɔu tɔ.
 Wei ɪ kisiyɪ ɪsɛɣatu tɔm nuu tɔ,
 na ɪ wiisiyɪ ɪsɛ sɪ ɪ taa na kawalaya tɔ.
 16 Yulu ɪni ɪ tɛaɣalɛ ntɛ tontonɔɔ tɔɔ.
 ɪ tɛɔɔsɛɛ ntɛ kukpamɛŋ sɔsɔɔŋ tɛɛ.
 ɪ ká wɛna tɔɣnaɣa kɛ tam kɛ.
 Pɛyɛɛ ɪ kaa laŋ lum.

Yosalem waasɣu

17 Yosalem nyá ɪsɛ ká ná wulav kɛ ɪ teeli
 tɛna taa.
 N ká na tɛtu na tɛ tɔɔmɛŋ tɛna.
 18 N ká tɔɔsɪ nyá sɔɣɔntu tɔɔ.
 Halɛna n pɔɔsɪ nyá tɪ sɪ:
 Takɛlasɪ ŋmaɔɔɔ na liyitee muɔɔ
 na tɛtɛŋɛ kutuluɣu fɛŋlu pa wɛ le?
 19 N kaa tasa kalampaani yɛlaa mɛɣɛɣɛ
 nav.
 Nɔɣɔɔ u nukɪ pa tɔm, tɛ wɛ sɛkɛtɛɣuɣu.
 Pa kɛ kraɪ nyɛma kɛ nɔɣɔɔ u nukɪ pa
 tɔm.
 20 Ama n ká nyɛni Siyɔŋ,
 ta acima ɪcɛtɛ sɔsɔɔɛ.
 Nyá ɪsɛ ká ná Yosalem lonte nte tɛ wɛ
 tɛpamm tɔ.
 Cokɛɛ nte pɛ kaa tasa lonte layasɣuɣu
 tɔ.
 Pa kaa kpɛsɪ tɛ kanɔkanasi kɛ paa pɛɛɛ.
 Pɛɔɔ tɛ ŋmusɪ taa nakɛli kaa hɛtɪ.
 21 Tɛnaɣa Tacaɛ ka huɔli-tu sɪ ɪ kɛ kupaŋ.
 Pu wɛɛ pusi sɔsɔɔnsɪ hɔɣɔɔɣuɣu taa kɛ.
 Timpi lɔŋ sɔsɔɔŋ wɛɛ tɔ.
 Ama yooɔ kpulɣuɣu sɔsɔɔu nakulɪ ku kaa
 tɛŋna tɛna.
 Kpulɣuɣu kupaŋku kaa tɛŋna tɛna.
 22 Tacaɛ nyayalɛ tá huɔɔɔɔ,
 nyá tɣɣɔna-tɣuɣu kiŋ.
 Nyayalɛ tá wulav nyá yakɛna-tu.
 23 Nyá ŋmusɪ cɛpa,
 su tɔkɛɣɪ kpulɣuɣu tesika sɪ ku pɔɔŋ ɪ
 hɛtɪ.
 Waatu ɪnɛɣɪ paa kuu wontu na pɛ
 kpɛŋna mpa pa tɔŋ tala tɔ.

Paa tala wontu kukukuutu nti na paa
wei ɪ hiki ɪ paa tete.

²⁴Yosalem ɪcate tu nɔɔɔɔ kaa tɔ si:

Pə wuki-m.

Yəlaa mpa pa we Yosalem taa tɔ paa ce-
weye pa isayatu.

Tacaa ká huuna ltóm nyóma

34 Piitimnaa me, í krətəna na í nu.
Yəlaa me, í ke ŋkraŋɔ.

Tetu na tə taa nyəm í nu.

Antulinya na ɪ kululum təna í la aseeta
nyóma.

²Mpi tɔ, Tacaa ká mu pááná sɔsɔɔna
na piitimnaa təna.

ɪ taa kpana pa yoolaa təna.

Tacaa tu ɪ taa si ɪ ká kpiisi-we.

ɪ caa ɪ wakəli-we.

³Pa lɔwa pa taa mpa pə kuwa tɔ.

Pa sətəa sɔŋaa.

Pa caləm kpeŋ pɔŋ tɔ.

⁴ɪsɔtɔɔɔɔ təna kpesəɔɔ.

ɪsɔtɔɔɔɔ ká kpili isu nyaalɔɔ.

ɪsɔtɔɔɔɔ təna hotiyi isu leseŋ hatu
kuwɔɔɔ.

Yaa fiki hatu kuwɔɔɔ.

⁵Ma layate mu pááná ke ɪsɔtaa.

Tu tii ltóm nyóma tɔ.

ltóm nyóma meye ma suwa si maa
kpiisi.

⁶Caləm waasa Tacaa layate tɔ ké.

Nim matəna-te.

Pə caya isu iwɛɛsi na pəŋtɔɔɔ pə
caləm.

Na iwaan timpee na pə nim.

Mpi tɔ, pa lapa Tacaa ke kɔtaya ke
Posəla ɪcate taa.

Pa kɔwa tuutuuma ke ltóm tetu taa.

⁷Pa na taale naan pa hotina.

Təyayə nyəŋ na latəcənaa pa hotaa.

ltóm tetu nyɔɔɔa caləm.

Nim haɔa mə kateŋa.

⁸Tacaa leetɔɔɔ kuyaku ké.

Pənaɔa ŋka ɪ leetəyənə Siyɔŋ

nyóma nɔɔɔ tɔɔɔ.

⁹ltóm lɔŋ lum ká pəsi kaaloo.

ltóm tetu musuɔɔ ká pəsi kəkɔ
mamacəyəlasi.

Mə tetu ká pəsi isu kəkɔ mukɔɔɔ kaaloo
tɔ.

¹⁰Ka kaa te paa ahoo paa ilim.

Ká nyɔɔsi ká kuləɔi mɔpɔɔ tam tɔ ké.

Tetu ká wakəli mɔpɔɔ pusi tənaya.

Nɔɔɔɔ kaa tənəna tənaya paa wulee.

¹¹Kpiisuɔɔ na iluyucante paa caya.

Kpiisiwulaya na katəkatɔɔ paa caya
təna.

Tacaa ká yɔki tə tənəna na tɔ saali yem.

¹²Sɔsɔ nɔɔɔɔ ɪ kaa weɛ si pá kra-ɪ
wulaw.

Pu kpiisi tə awulumpiya təna.

¹³Sɔsɔɔnaa ka nyɔ pa kawulaya teesi
taa.

Kɔɔŋ na sɔwa ke pa koloosi acalɛɛ taa.

Pa acalɛɛ ká pəsi taale hasi təsɔɔɔ,

na taataanaa lonte.

¹⁴Wulaya tetu taa nyóma ká suliyi taale
wontu.

Pəŋtɔɔ ká yaaki təma.

Ahoo nyaasəlaa ká pəsi pa lonte ke tənəna.

Tənaya paa la pa lonte kuvɛɛsəɔɔ.

¹⁵Tənaya tum ká heɛ lonte, na í tu ɪ
yala.

Tum ká papɔ-yeyɛ tənəna,

na í kpeyeli ɪ piya ke ɪ kəŋkəŋ taa.

Tənaya yepeləkunaa tənəna ka koti naale
naale.

¹⁶ɪ wiili Tacaa takəlaya taa na í kala.

Wontu nti tə taa nakɔli kaa lan.

Paa tə taa ŋku kv kaa lan.

Mpi tɔ, Tacaa má ma yɔɔtəna na ma
nɔɔɔ.

Ma Feesuɔɔ ká kpeyelina wontu nti.

¹⁷Tete ke ma tɔwa na má faɔa pa tetu
na ma niŋ.

Na má tala-weyɛ-ti na ŋmənaya.

Tu pəsi pa nyəntu ke paa pəlee na pá
caya tə taa ké

tam tɔ.

Tacaa nyóma ká mæli ɪ kin

35 Wɔlaya tetu laŋle í hɔlɔmɪ.
 Kpaŋkpante tetu í yɔɔli.
 Tetu nti lum ta tala tɔ tɔ ŋmaali.
²Tɔ tu hetu.
 Yaayenaa í tɔɔli tetu taa.
 Tɔ wiliti laŋhɔlɔmle kawilitasi.
 Pu mælana Lípaŋ tetu ke tɔ teeli.
 Kameeli puɔv na Salɔŋ tetekæle
 ká tayani sɔsɔntu ke hikuyu.
 Paa na Tacaa lɔɔ teeli na ɪ sɔsɔntu.
³Í la na mæ niŋ kuseliŋ kii.
 Í la na mæ nɔɔhɛ acamaa nyɔɔ toŋ.
⁴Mpa sɔyɔntu kpawa tɔ,
 í heeli-we sɪ:
 Í kaasi mæ ti.
 Í taa nyá.
 Mæ lɔɔ kɔŋ mæ kolontunaa
 fɛlɔvɔ na mæ nɔyɔ.
 ɪ maɣamaɣa ɪ ká kɔnna na í waasi-me.
⁵Waatu inɔyɪ yɔlɔmma ise ká kuli.
 Ntamaa ŋkraŋŋ ká tɔli.
⁶Kaakalaya ká ŋmaa isu nam.
 Kamumuka nsɔmle ká hetəna
 laŋhɔlɔmle.
 Mpi tɔ, lum ká kpe wɔlaya tetu taa,
 Pu hɛɛ lɔɔŋ ke tetu nti lum ta tala tɔ tɔ
 taa.
⁷Timpi yɔlaa loosaya
 na pə nɔyəsəna isu lum tɔ pu pəsi luna.
 Lum sɛɛlaa ká tɔli lɔkɔtu tetu taa.
 Səsəncasɪ na mɔlɔvɔ ka
 nyala timpi taale hasi cakaya tɔ.
⁸Tənaɣa paa hɛɛ mpaav.
 Mpaav ŋku pa yaaki naŋŋ nyəŋku tɔ.
 Kɔpama tike ká təŋna-kv, asilima tv
 nɔyɔlv kaa siti.
 Ləmaɣasɛ fɛi nyóma ká təŋ-kv pa kaa
 le.
⁹Tɔyɔlaya kaa wɛɛ mpaav ŋku kv taa.
 Taale wontuyɔ isayav nakvli kv kaa
 təŋ-kv.
 Pa kaa sulina taale wontuyɔ isayav
 nakvləyi mpaav ŋku kv taa.
 Mpa pa nyɔɔŋ Tacaa yapa yomle taa tɔ,

mpe paa təŋna kv taa.
¹⁰Mpa Tacaa hetaa tɔ mpe paa mælana.
 Paa tala Siyɔŋ na akaitv yontu.
 Pa laŋa ká hɔlɔmɪ tam tɔɔ.
 Ayɔɔla na laŋhɔlɔmle ká kɔɔ.
 Wɔsasi na wula ká polo pooluŋ.

**Asilii nyóma nyaasəyi
 Yosalem nyóma**

(Awulaa II 18:13, 17-37)

36 Yuta wulav lɛkɪyasɪ kawulaya
 pənaya naanɔwa na liyiti
 nyəŋka taa, Asilii wulav Senakelipi
 kula Yuta koloosi acalɛɛ tɔɔ na í
 lɛkɪ-ye. ²Mpɔyɔv Asilii wulav kusa
 Lakisi ɪcate taa kɛ ɪ yoolaa nyvɔv tv,
 na yoolaa taa yoolaa, na í tili-weye
 Yosalem ke Yuta wulav lɛkɪyasɪ kin.
 Pa talaa ulena pá ŋmɛli lule ɪsɔtaa
 nyəntɛ lɔɔv kin ke cɔtəlaa mpaav
 taa. ³Ulena Hilikiya pəyalv Iiyakim,
 wei ɪ paasəyənə kawulaya təyaya tɔ.
 Na takəlasɪ ŋmaavl Sepəna, na Asafi
 pəyalv Yowa, wei ɪ paasəyənə takəlasɪ
 tɔ, pá polo pa kin. ⁴Mpɔyɔvle yoolaa
 nyvɔv tv tɔma-we sɪ: Í polo í heeli
 Yuta wulav lɛkɪyasɪ sɪ, Asilii wulav
 sɔsɔ pɔɔsəyi-ɪ sɪ pepeye n laki na n
 taaki? ⁵N maɣasəyi nyá taa sɪ nɔyɔ
 taa tɔm tayənəyənə yoou na kú tɔ
 yɔlv ke təyoolɛ apalɔtv na? Mpv tɔ,
 aweye n laki na n taaki, na n kvləyi
 ma tɔɔ? ⁶Icipiti ke n tɛɛləyi, ílé ɪ we kɛ
 isu səsəncanɔ kupɛlaya ŋka ka kvɔi
 tɔ. Wei í lapa-keye naani ka hɛɛ-ɪ.
 Mɔyɔv Icipiti wulav laki pa tənə mpa
 pa tisiyi ɪ tɔɔ kɛ yuŋ tɔ. ⁷Ntanyɪ n tŋ
 kele sɪ mæ lɔɔ Tacaa ke n tvwa naani.
 Pəyele lɔɔ unɪ ɪ tɛfɛɛnlenaa na ɪ kɔtaya
 təlatenaa ke lɛkɪyasɪ kpɪisaa. Ulena í
 hólí Yosalem ɪcate yəlaa na Yuta tetu
 nyóma sɪ pá sɛɛ lɔɔ kɛ kɔtaya təlɛte
 tənɛ tɔ tɔ cənɛ.
⁸Tɔv, pənɛntɛ nyana ma caa Asilii
 wulav í pɛɛli nɔyɔ. Maa ha-ŋ kpaɣanəŋ
 iyisi naale (2000). Ye n ka pəsi na n

hiki mpa paa cayá-ı tó. ⁹N ka pəsi na n təyənı Asilii wulav təmle nyéma taa səkpelu na? İcipiti nyéma ke n tuwa naani. Mpi tó, pele pa wena youu keekena na pa krayanəñ cayalaa tó pə tó. ¹⁰N huı sı pə taya lso luyı nyəntu ke ma tənaa na má kóo tetu tənə tə wakəlyu na? Tacaa heelina-m sı má kpa tetu tənə tə tó na má wakəli-tı.

¹¹Mpuylə lliyakim, na Sepəna, na Yowa, pa tóma Asilii yoolaa nyuyı tu sı: Yəyətəna-tuyı Alaamee tóm taa. Mpi tó, tə nukı. Taa yəyətəna-tuyı Yuta nsəmle na yəlaa mpa pa we ıcate koluña tó tó pá nu.

¹²Ama yoolaa nyuyı tu cəwa sı: Pə taya mə na mə caa mə tike ke Asilii wulav tilaa sı, pá heeli tóm tənə. Ama pə kpenna pa təna mpa pa cayá koluña tó, na paa tə na pá təyç pa pəntu na pá nyçç pa həm təyç. ¹³Mpuylə yoolaa nyuyı tu sənəa na í yəyətəna nəyç səsaya ke Hepəla tóm taa sı: Í nu Asilii wulav səsə tóm. ¹⁴Asilii wulav yəyçtaa sı: Í taa yele na lsekiyası tıstı-mə. Mpi tó, ı kaa pəsi na í waastı-mə. ¹⁵lsekiyası tıstı-məyç sı, í la Tacaa ke naani. Sı lso ká waastı-mə, sı Asilii wulav kaa ləkı mə ıcate. ¹⁶Í taa nuna lsekiyası. Mpi tó, Asilii wulav ná caa ké sı, mə na-ı í ciiki na í ha-ı mə tı. Waatu nəyı paa wei ı ka təyç tuñ wei pa yaa sı, lesən na fiki tó pə pee. Paa wei ı ká nyçç ı ləkç taa lum.

¹⁷Haləna má kóo na má pona-məyç tetu nti tə we isı mə nyəntu tó tə taa. Tetu nti tə taa we təyçnaya pee ké na sulum. Tə taa we kətəyçç ké na lesən tuñ. ¹⁸Mpu tó, lsekiyası ı taa tıstı-məyç yem na í tən sı: Tacaa ka waastı-mə. Piitimnaa tuñ ta pəsi na í waastı ı yəlaa ke Asilii wulav niñ taa. ¹⁹Hamatı na Aləpatı na Sefafayim, pə acaləe nyéma tuñ məla ısəna? ı ta pəsi na í tañ Asilii wulav sı í taa ləkı Samalii ıcate. ²⁰Tetvnaa mpe pa təna, pa taa nti tə tuñ yapa-təyı ma

niñ taa. Na Tacaa náá yakı Yosalem ke ma niñ taa?

²¹Ama yəlaa mpe pa suma pa ta cə-ı paa təmuyı kulumuyı. Mpi tó, wulav lsekiyası ka heelina-we sı pá taa cə-ı.

²²Ulena Hilikiya pəyalı lliyakim, wei ı ké wulav təyaya nyuyı tu tó, na takəlası nmaalı Sepəna na sı sulı Asaft pəyalı Yowa pa polo wulav lsekiyası kiñ. Paa cəla pa wontu ké, na lañwakəlle. Mpuylə pa keesa wulav ke yoolaa nyuyı tu kuyççətutu.

lsekiyası yəyçtəyənə lso kuyççətutu teləsulı Isayii

(Awulaa II 19:1-7)

37 Waatu wei wulav lsekiyası nuwa pa tóm nti ulena í cəli ı wontu na lañwakəlle, na í suu ləyaya wontu isı fələtənaa taka na í polo Tacaa təyaya taa. ²Tənaya ı tila kawulaya təyaya nyuyı tu lliyakim, na takəlası nmaalı Sepəna, na kətəlaa taa səsə. Paa suuwa ləyaya wontu ké isı fələtənaa taka. Ulena pá polo Amətı pəyalı Isayii, lso kuyççətutu teləsulı kiñ, ³na pá heeli-ı sı: Lañwakəlle na nkpənuyı həm na fəele kuyaku ke saña ké. Tə wee ké isı alaa mpa pa caaki lılyuyı, ıle toma fəi sı pá lıli tó. ⁴Isəntə ntanyı nyá lso Tacaa ta lañ nuw ke kətuyı nku, Asilii wulav tilina ı pəyalı Lapəsakee na í tuı lso weesuyı tu tó. Ntanyı Tacaa nyá lso ká hç ı nkpənuyı ke ı kuyççətutu tó. Mpu tó, sələməna yəlaa mpa pa kaasaa tó pa tó.

⁵Mpuylə wulav lsekiyası tillaa mpe pa pola Isayii kiñ. ⁶Ntəna Isayii cə-we sı:

Í polo í heeli mə caa wulav sı, Tacaa tóma sı taa nyana kətuyı nku Asilii wulav tila ı yoolaa nyuyı nyéma na pá kóo pá tuı-m tó. ⁷Tacaa sı: Maa yele na Asilii wulav nu tóm natəli. Pu tu ı taa na í məli ı tetu taa, ulena pá ku-ı təna.

Asilii wulav nyaasuyv kufam

(Awulaa II 19:8-13)

⁸ ǾpǾyǾ Asilii yoolaa nyuyv tv lapəsakee nuwa sı, wulav kula Lakisi na í tii Lipina tǾǾ. Ulena í polo tǾna na í mayana-ı. ⁹ ǾpǾyǾ pa heela Asilii wulav ke tǾm sı: ltiyopii wulav Tilaka polaa sı ı yookina-ı. Asilii wulav nu mpv, ulena í tili sı pá heeli Yuta wulav lsekiyası sı: ¹⁰ lıu n tıyuv lǾǾ ké naani sı, ma kaa lǽki Yosalem ıcate tǾ, n tusa nyá tǽy. ¹¹ Nyá mayamaıa n nuwa ıǾna Asilii awulaa lapǾna tetvnaa tǾna na pá wakalı-tı tǽkpataa tǾ. Ulena nyaa tǽlǽy sı nyá tike n ka fitina na? ¹² Ma ǽǾǾnaa wakǽla Kosarı na Haları na Leseftı pǽ acalǽe na lteni nyǾma ıcate nte tǽ we Telasaa tetv taa tǾ. Piitimnaa mpe pa tıy ta pǽsı na í kenti pa acalǽe tǾǾ se. ¹³ Hamatı, na Alǽpatı, na Layii, na Sefafayim, na Hena, na Afa pǽ acalǽe awulaa we le?

lsekiyası sǽlǾmǽy lǾ

(Awulaa II 19:14-19)

¹⁴ ǾpǾyǾ lsekiyası mv takǽlaya ĩka Asilii tillaa kǾnaa tǾ na í kala. Ulena í kpa Tacaa tǽyaya taa, na í hıltı-tǽyı Tacaa. ¹⁵ Pǽ waalı ké ı sǽlǾmaa sı: ¹⁶ Hai Pǽ tǾna pǽ tv Tacaa, lseyelı lǾǾ, nyá wei n ǽaya ıǾtaa tarılaa tǾǾ tǾ, nyá tike n kena tetv kawulası tǾna lǾǾ. Nyá lapǾna ıǾtǾnıyuv na tetv. ¹⁷ Hai, Tacaa ke ĩkparıy na í nu. Tacaa kuli nyá ıse na í na. Nu kvıtyuv ĩku Senakelipi tillaa tvvki lǾǾ weesuyv tv nyá tǾ. ¹⁸ Tacaa, tampana yaa, Asilii awulaa kpiisa pi-itimnaa lǽlaa, na pá wakalı pa tetv. ¹⁹ HalǾna pá wǾ pelǽ pa tıy kılalaaıy ke kǾkǾ, na pá wakalı-ı. Mpi tǾ, ı ké taası na pǽe nna yǽlaa niy saakaa tǽyǾ. ²⁰ Hai, Tacaa lǾǾ, ya-tıyuv Senakelipi niy taa. Tetv tǾna kawulası í nyı sı nyá tike ntǽ Tacaa.

Isayii telǽsǽyı Tacaa

kıvǽǽtv ke lsekiyası

(Awulaa II 19:20-34)

²¹ Mpıyıle Amǽtı pǽyalv Isayii tilaa, na pá heeli wulav lsekiyası sı, lseyelı lǾǾ Tacaa yǽyǽtaa sı: Ma nuwa sǽlǾmıyuv ĩku n sǽlǾma-m Asilii wulav Senakelipi tǾm tǾ. ²² Halı Tacaa yǽyǽta Senakelipi sı: Yosalem ıcate kvpante ĩté tǽ footıyı-ıy ké na tǽ woıyıyı-ıy na tǽ ǽǽlǽyı-ıy kasǽlasi. ²³ Halı lseyelı narıy tv ke n kulina nǽyǾ na í tvı na í sayatı? Na í nyǽnǽyı-m na kalampaanı? ²⁴ Nyá tǽmlǽ nyǽma nǽyǾ ke n tvına-m. HalǾna í tǾ sı yoou keekenaa katatǽlaya tǾǾ ké n pǽsaa na í kpa pǽıy nyǽıy taa. Na í tala Liparıy ıcate heele taa. Na í setı ı tıy kvpamparıy ǽǽıy, na í kpa na í tala comcom nǽyǾ taa, ke hıtv ǽǽıy tv tǽ. ²⁵ Sı nyá hula lǽkǾnaa na í nyǽıy pa lıvm. Pǽyele n ká felı nǽıhǽle ke İcipiti pusi tǾna tǾǾ na sı nyǽıy. ²⁶ Senakelipi n ta nu taa sı má tayanǾna na má sı mǾpǾyǾ hatoo lıyıtı? Nǽıııy kele ma yelaa sı pǽ yoosi Ulena Senakelipi nǽá pǽsǽyı koloosi acalǽe ke nǽaa. ²⁷ A taa yǽlaa ké acamaa ké, ǽyǽıtv kpa-we na pǽ liyıtı-we. Pa we ké ısu taale nyutu kılǽkǽlǽkǽtv. Yaa nti pa tuuva kutuluıy tǾǾ na wılaya kv-tı, na tǽ ta pıta tǾ. ²⁸ Ma nyǽma-ıy ké, paa n ǽayaa, yaa n svıki yaa n luki. Pǽyele ma nyǽmá saa wei nyá taa kpaakǾna-m tǾ. ²⁹ Nyá taa kpaakǾna-m, ma nuwa nyá kalampaanı tǾm. Pǽ tǾǾ ké maa tv-ıy mına kukuule.

Maa tu-ŋ ma kpaɣanɔkpasi ke nyá nɔɔ taa.

Ulena má mələna-ŋ na mpaav ŋku n kɔmnaa tɔ.

³⁰Ye pə kaasa lsekiyasi nyá, tənɛ inɪ tə la-ŋ isu kuhulɔm. Pəntɔ na pənte alɛɛla ke í ká tɔɔ. Ulena pənaya tooso nyənka í hala na í kv na í sɔ tuŋ wei pa yaa si lɛsɛŋnaa tɔ na í tɔɔ pə kuhulɔm.

³¹Mpa pu kaasi Yuta kpekəle taa tɔ, paa wɛe kɛ isu tɔvu kanɔvu lila ke teu na kú lɔlɔ pee tɔ. ³²Mpi tɔ, yəlaa kakaasaya ká luna Yosalem. Mpa pə sɔɔwa tɔ paa luna Siyɔŋ pɔvu taa.

Isəna Pə tənə pə tu Tacaa ká la ɪ sɔɔlɔvu sɔsɔŋku taa tɔɔɔɔ. ³³Pə tɔɔ kɛ Tacaa yɔɔtɔyɪ Asilii wulav si: N kaa pəsi na í svu ɪcate nte tə taa. Nyá tətɔlaa taa nɔɔɔɔ kaa tɔ nyəmle ke tə taa. Yaa í kenti ɪ tɔɔ kɛ kɔpálɔɔ na í kɔpətəna-te. Pəyele ɪ kaa lo hapəle taka kɛ ɪcate nte tə kiŋ. ³⁴l mpaav kɔkɔmɔvu ke ɪ ká təŋ na í mələna ɪ waali. l kaa tasa ɪcate taa kɛ svu. Tacaa má ma yɔɔtəna mpv. ³⁵Tacaa si: Maa kenti ɪcate tənɛ tə tɔɔ kɛ. Maa waasi-tɛyɛ ma na ma təmle tu Tafiiti pa tɔɔ.

Asilii nyəma tɛv na Senakelipi sɛm

(Awulaa II 19:35-37)

³⁶Ípɔɔyú Tacaa ɪsɔtaa tillu tiwa Asilii yoolaa təsikile ke ahoo anɪ. Ulena í kv yoolaa iyisi nunɔwa na nunaasa na kakpasi (185000). Tɛv fema na mpa pə kaasaa tɔ pá kuli, ulena pá mayana si sətəa suwa təsikile. ³⁷Tənayəle Asilii wulav Senakelipi kpesa ɪ təsikile na í məli Ninifi ɪcate taa na í caya tənə. ³⁸Ípɔɔyú kɔyakv nakvli ɪ svu ɪ tɔvu Nisəɔki kutuluyv taa na í tɔŋa-kɔvu luŋuyv. Ulena ɪ pəyalaa Atələmeləki na Salesee pa kv-ɪ na layate na pá se na pá polo Alalaa tetv taa. Ntəna ɪ pəyalv ləlv Asahatəŋ ná lɛtɪ ɪ lonte taa.

lsekiyasi kɔtəŋ na ɪ waav

(Awulaa II 20:1-11)

38Ípɔɔyú wɔsasi kpa wulav lsekiyasi ke waatu inɪ ɪ taa si ɪ səkɪ. Ulena lɔɔ kɔyɔɔtɔtu teləsɔlv Isayii polo ɪ kiŋ na í heeli-ɪ si: Tacaa tɔma si, ye nyá taa wɛ nti n heeli nyá tɔyaya nyəma. Mpi tɔ, n ká si kɛ n kaa kuli.

²Ntəna wulav kɛsɪ ɪsɛ na kolɔŋa tɔɔ na í sələmɪ Tacaa ke sələmɔvu kɔnɛ si: ³Hai, Tacaa, ma kpa nyá yule. Tɔɔsi si ma tɔma teu na lotu kulɔmtv na má lá mpi pə wɛ-ŋ teu tɔ. l tɛma mpv ulena í wii təkɔo na í pəli ɪsəlɔm.

⁴Pə waali kɛ Tacaa heela Isayii ⁵si í teləsɪ wulav lsekiyasi si: Maya nyá cɔsɔ Tafiiti lɔɔ Tacaa. Ma nuwa nyá kɔsəlɔmɔtu na má ná nyá ɪsəlɔm. Ule maa sɔɔsi-ŋ weesuyv pusi ke naanɔwa na kakpasi. ⁶Maa ya nyá na ɪcate tənɛyɛ Asilii wulav niŋ taa. Maa kenti tə tɔɔ*fa*. ^akɔkalɔtv 21-22 ke kɔkalɔtv 6 waali si, pə wɛɛ isu pa kɛsɔyɔv Awulaa II 20:1-11 taa tɔ.

⁷Yaasi wei Tacaa ka hɔləna-ŋ si ɪ ká la isu ɪ svu tɔɔɔɔ si, ⁸ɪ ká yele na ɪsotom waaci məli waali waaləyɪ cacaasi naanɔwa. Ulena tampana, ɪsotom məli waali waaləyɪ timpɪ tɔɔ pu lunaa tɔyɔ cacaasi naanɔwa.

lsekiyasi kawəyaya ke ɪ kɔtəŋ waali

⁹Waatu wei pə wɔwɔ wulav lsekiyasi na pə tɛmɪ-ɪ na í má kawəyaya ŋka tɔɔɔɔ:

¹⁰Ma huɔkaya si pu kɔɔli-m kɛ na tɔŋ. Ma huɔkaya si maa si na hələm na nɔɔɔ. Pə wɛɛ si má tɛɛ.

Maa təŋna sɛm nɔnɔɔsi.

Pə pɛma-m ma pusi kɔkaasasi.

¹¹Ma huɔkaya si ma kaa tasa Tacaa ke nav ke weesuyv nyəma tetv taa.

^a38:6 Piipili wei pa yaakəna nasaala taa si fəlansee kuulan tɔ í tuwa

Isa feina saala

18 Aweye í caa í keesana isa?
 Yaa pepe leesuyu ke í ká lu i lonte?
 19 Koolu lukina tuyu,
 lena wulanaa latu náa waasi-kuyu
 wula.
 lena i tu-kuyu liyitee nyayatu alukpalisi
 si pa la kacoka.
 20 Konyontu wei i kaa pasi na í hiki mpv
 tɔ,
 taakukulaya nka pukasi u pasayi tɔɔ i
 caaki.
 lena í ná saakulu kupaŋ na í saaku-i
 leesuyu nku ku ciyitiyi tɔ.
 21 Me í taa nyi-ti taa, yaa í taa nu-ti?
 Pa taa huli-meɣe-tayi hatoo
 kancaalaya?
 í taa cekana tetu kite tɔm?
 22 isa caya hatoo tetu nyuyu taa,
 na tɔ taa yelaa náa we isu cɔlɔŋ.
 l pɔwa isɔtɔnyu ke isu puyu felefele.
 l heta-kuyu isu i cokale si i laki i
 tɔcayale.
 23 Inu i pasayana ate awulumpiya ke
 yem.
 isa pasayi antulinya huɔlaa ke kpete.
 24 Mpi si paa sɔki-we na pá tuu-we tɔ.
 Mpi si paa nyɔki na pá kaŋ lila ke tetu
 taa tɔ
 Tacaá tɔma pa tɔɔ ke heelim wosuyu na
 pá wuli.
 Na pɔ kuu-we isu kacuculaya kpakuyu
 nyuliya tɔ.
 25 Mpyú isa Nanntu yɔɔtaa si:
 Aweye í keesayana-m,
 na má na-i tɔ nyayi?
 26 í kraasi ise na í nyani isɔtulɔŋasi.
 Awe lapana-si?
 Wei i laki na si kpekale tana tɔŋ teitei
 tɔɔ.
 l yaaki paa nkaɣa ka hɔte,
 na i tɔŋ sɔsɔŋ na i toma sɔsɔna,
 nakeli kaa laŋayi.

Toma kufana hau ke acamaa

27 Ee, Yakɔvu, pepe tɔɔ ke n yɔɔtayi
 mpv?
 lseyeli pepe tɔɔ ke n tɔŋ si:
 Tacaá ta nyi mpi pu mayana-m tɔ?
 Aaiyee si:
 Ma isa u laki pulu si í seena ma tɔɔ.
 28 N ta cekana taa?
 N ta nu-ti si Tacaá isa kele tam tɔɔ tu?
 isa lapana tetu tɔnasi tana.
 Pu caamayi isa, pɔcɔ u kaaki.
 Pɔyele isa nyam fei cekana.
 29 isa haaki tɔŋ ke mpa pa kawa tɔ.
 Tacaá sɔsɔayi apalutu ke mpa pɔ nuwa
 tɔ.
 30 Ifepiya kaaki na pa toma tɔŋ.
 Mpa pa kiiwa teu tɔ pa hotiyi.
 31 Ama mpa pa ha pa tayi Tacaá tɔ,
 pa toma sɔsɔayi ke.
 Pa kulayi ke isu hekelenaa.
 Pa kpakayi asewa paa kaaki.
 Pa tɔŋ ke pu nuku-we.

Pɔ wee si lseyeli nyama í tu Tacaá ke naani

41 Mpyú Tacaá yɔɔtaa si:
 Tetu nti lum cɔnaa tɔ,
 na lum nɔɔɔ hɔɔlɔŋ nyama.
 í su na í ke nkaŋŋ na í nu ma tɔm.
 Yelaa pooluŋ nyama me, í tɔɔ apalutu.
 í kɔtana na í yɔɔti.
 Tɔ kɔnti na tɔ polo huɔle.
 2 Má lɔsana ilim tɔlule tɔɔ ke wei
 i tɔki akaitu ke paa timpi í puki tɔ.
 Má tuna i niŋ taa ke piitimnaa,
 má tisina awulaa tafe.
 Ma layate pɔsa yelaa ke musuyu,
 na ma nyama náa yasi-we isu
 heelim kpakuyu nyutu tɔ.
 3 Ma tu pa waali,
 ma fayá pa heku taa, pulu ta tokina-m.
 Mpaas nku ma ta tɔŋta tɔɔ ma kɔɔyaa.
 4 Awe lapana mpv un?
 Awe yelina na pɔ kɔɔ?
 Awe yaana luluŋ yelaa ke hatoo

kancaalaya si pá hiki weesuyu?
Tacaá má wei ma ké kancaalaya tu
tɔɔ.

Péécó maa wée waali nyóma waali tɔtɔ.
5 Tetu nti lum cɔɔnaa tɔ pə nyóma na
lum nɔɔɔ hɔɔlɔɔ nyóma nawa mpi ma
lapa

tɔ na sɔɔntu kra-we.
Antulinya tənasi nyóma seliyi.
Pa krətəɔəna na pá kəɔ.

6 Pa səɔna təma,
paa wei i heeliyi i tɔɔntəle si: Kaasi nyá
ti.

7 Tuɔ lutu ná tasəɔi apalutu ke wulanaa
paasənlɔ.

Sotulu ná səɔna sətə tɔɔ matu.
I yɔɔtəɔi nyəɔətu tamsuɔu tɔm
si pə ké təmlə kɔpante ke,
na i kaɔ ləesuyu na nyəmá si kv taa
ciyiiti.

Nɔɔnɔ taa la sɔɔntu

8 Ḿpúyú Tacaá yɔɔtaá si:
Ye nyá lɛ ma təmlə tu lseyeli.
Yakəɔu nyá wei ma ləsa
ma taapalu Apələham luluɔu taa tɔ.

9 Nyá wei ma pola tetu tənaya tɔɔ na má
pəeki tɔ.

Ma yaa-ɔ hatoo kateɔa tənasi tɔɔ.
Nyaya maa heelaá si n ké ma təmlə tu.
Má ləsəna-ɔ, ma kaa ləɔ.

10 Sɔɔntu í taa kra-ɔ, ma we nyá
waaləɔi.

Taa nəɔsi, mayale nyá ləɔ.

Maa ha-ɔ apalutu.

Maa kɔɔ na ma waasi-ɔ.

Maa te-ɔ na ma tɔɔ sɔsɔɔɔ.

11 Mpa pa mu-ɔ na pááná tɔ,
pu liyiiti-we na fəele tɔɔ-we.
Pu pasa nyá kolontunaa na pá pəsi
kpete.

12 Mpa pa kulaya nyá tɔɔ na pá pəekəyi-
ɔ na yoo tɔ.

Pu kpiisi pa təna na pá pəsi kpete.

N ka pəeki-we n kaa na-we.

13 Mpi tɔ, mayale nyá ləɔ Tacaá.
Ma haakəna-ɔ tɔɔ. Ma heeliyi-ɔ si:
Taa nyá. Maa kɔɔ má waasi-ɔ.

Ma kəɔ nyá waasuyu

14 Yakəɔu atantaaliya nyá,
lseyeliya nyá, taa nyá.
Maya Tacaá ləɔ ma yɔɔtəɔəna.
Ma ké lseyeli nyóma Nanɔ tu.

Mayale wei i waasəyi-ɔ tɔ.
15 Maa pəsi-ɔ kpeɔkpeluyu kufaluyu
ɔku pa
makəna tɔɔntaya na kv tɔɔ na nyəmá
tɔ.

N ká yəki pɔɔɔ, na í nanɔ-i.

N ká pəsi pulasi usu ləɔtɔ.

16 N ká fala-we na heelim kraɔa,
kacuculaya ká yasi-we.

Ulena nyáá yɔɔləna Tacaá,
na nyáá hiki nyá teeli ke lseyeli Nanɔ tu
tɔɔ.

Wulaya tetu pəsəyi kacəka tetu

17 Ḿpúyú Tacaá tasaa si:
Wahala nyóma, na kɔnyɔntunaa,
í pəekəyi lum u naaki,
Ulena mə luuɔ tɛ wli.

Ule maya Tacaá maa cɔ-me.

Maya lseyeli ləɔ,

ma kaa lɔ-me.

18 Maa yele na pusi sɔsɔnɔsi kpe pulasi
tɔɔ.

Maa tulɔ lum seelaá ke tətəka taa.

Maa pəsi wulaya tetu ke lule,
na lum kpeɔ tetu kuwulutu taa.

19 Maa tuu wulaya tetu taa ké,

tuɔ tɔɔ nyəɔ wei pa yaa si:

Seətəli na akasiya na miili na olifi tɔ.

Maa yele na tuɔ tɔɔ nyəɔ wei pa yaa si:
Sipələsi na pəɔ na puwi tɔ í nyɔ timpi tɛu
fɛi tɔ.

20 Ulena yəlaá təna ná na pá cəkəna.

Paa welisi na pá nu pə taa si,

Tacaá niɔ lapəna yaasinaa mpe.

lseyeli ləɔ Nanɔ tu má má ɔmana-we.

Ma kraaləyi-meɣe kufatu təm na pácó tó kə.

Tacaa waasvɔ

¹⁰ ɪ yoo Tacaa ke yontu kufatu.
 ɪ yoo ɪ samtu yontu ke tetu tənasi tə.
 Teŋku tə cəlaa, na ɪ taa nyəm təna.
 Tetunaa mpa lum cənaa tə tə yəlaa
 na lum nɔɔsi acaləe nyəma.
¹¹ Wulaya tetu na tə acaləe səsəna
 yəlaa,
 Ketaa acalisi nyəma í kusi mə nɔɔsi.
 Mpa me í we pəɔŋ nyɔɔŋ taa tə,
 í wilitina laŋholumle.
¹² Í tu Tacaa ke teeli.
 Í kraali ɪ samtu ke tetu nti lum cənaa
 tə tə taa.
¹³ Tacaa n luwaya isu aka.
 N taɣanəyi nyá ti isu yoolu.
 Tacaa yaɣa apaləkakiisaya təwarapa.
 N húláyí nyá kolontunaa ke nyá toŋ.

Mpi pə lapu pəle Tacaa tɔwa tə

¹⁴ M̀p̀r̀ỳỳ Tacaa yəɣtəa si:
 Hatoo tə, ma təkə ma təyi na má suma.
 Ama pənente maa ma kapuka ké,
 isu ahonto wei ɪ lɔləyi tə.
 Ma mələyi ké, na ma tisiyi feesiŋ.
¹⁵ Maa kpiisi pəɔŋ na pulasi.
 Maa yele na pə tuŋ təna wɔl.
 Maa layasi pusi səsənsi.
 Maa la na pusi səsənsi pəsi tetu nti lum
 cənaa tə.
 Maa la na luna nyɔɔ.
¹⁶ ɪ lena má yele na yulmaa tə mpaav
 ŋku pa taa nyi tə.
 Na má təŋna-weɣe mpausi nsi pa taa
 cəkəna tə.
 Maa pəsi səkrətɔvɔ ke nyaaləm,
 na timpi tənte we kate tə pə hənti.
 Mpi maa la tɔɔlə, ma kaa lə-wə.
¹⁷ Ama mpa pa ha pa təyi tuŋ
 na pá heeliyi leesəŋ kusaaəkəŋ na
 kɔlupəŋ si:
 Meɣele tá isənaa tə.
 Paa tuli tapəŋ na fəele.

Yəlaa yulmaa na ntamaa

¹⁸ M̀p̀r̀ỳỳ Tacaa təma si:
 Ntamaa í nu.
 Yulmaa me, í nyəni na í ná.
¹⁹ Aweɣele yulum?
 Ye pə taɣa ma təmlə tu.
 Aweɣele ntam?
 Ye pə taɣa ma tillu wei ma tilaa tə.
 Aweɣele yulum isu wei ɪ hika həesvɔ
 tə?
 Aweɣele ntam isu ma təmlə tu?
²⁰ N nawa yaasinaa paɣale.
 Ama n ta la laakali.
 Pəyele n kema ŋkraŋŋ ke teu.
 Ama n ta nu.
²¹ Tacaa nyá siyisuyu tə ké n caawa si,
 n laki kusəsutu ke səsəntu na
 kɔpampantu.
²² Paa na mpu, pə kpiisa yəlaa mpe,
 pə kuu pa wontu.
 Pə kra-weɣe isu katəka ke kɔkraməŋ
 pəɔŋ taa.
 Pa kra-weɣe saləka ke pa təŋmellenaa.
 Pa kuuki pa wontu nɔɔɔl ta waasi-wə.
 Pa leəka-weɣe pa nyəm.
 Pácó nɔɔɔl fei si í tə si pá fel-wə.
²³ Mə taa awe ká kəna ŋkraŋvɔvɔ na
 təmnaa mpe?
 Awe ká səŋ təkpi si ɪ ká tasa-təyi nuw?
²⁴ Awe tu Yakəvɔ kpiisilaa,
 na lseyelə ke wontu kuulaa?
 Pə taɣa Tacaa wei tə pəntənaa tə?
 Pa ta sɔɔli si pá təŋ ɪ mpaŋ taa.
 Pəyele pa ta nu ɪ kusəsutu.
²⁵ Pə tə ké ɪ taa huuna lseyelə ke
 katatəlaya.
 ɪ lena yoo tii ɪ tə na toŋ ke paa pənəɣə
 ŋka.
 lseyelə ta pəkə si í cəkəna pul.
 ɪ ta yaa təm ntəyi pulvɔvɔ ɪ taa.
 ɪ lena yoo ná kɔ-ɪ.

43 Pənente Tacaa yəɣtəyi si:
 Yakəvɔ yəlaa me awe ŋmaɣa-
 me?
 lseyelə nyəma me awe ŋma-me?

Í taa nyana pulv.
 Mpi tɔ, ma yapa-meɣe.
 Mə həla ke ma yaana-me.
 Í ké ma nyóma ké.
²Ye í tesəyi lum ma we mə waaləyi.
 Pusi kaa tɔɣo-me.
 Pəyele ye í tɔŋ kəkɔ taa ka kaa nyaɣa-
 me.
 Kəkɔ kaa kv-me.
³Mpi tɔ, maɣale Tacaa mə lɔɔ.
 Má kəna lseyeli nyóma Nanɔŋ tɔ.
 Wei ɪ waasəyi-me tɔ.
 Icipiti nyóma ke maa felt mə lonte.
 Maa layasəɣəna-meɣe ltiyopii na Sepa
 nyóma.
⁴Mpi tɔ, í ke-m pulv sɔsɔɔm ké.
 Mə nyuvu kulaa, na má sɔɔla-me.
 Ma cələyi apalaa ke mə lonte.
 Ma layasəɣəna yəlaa ke nyá weesuyu.
⁵Ma we mə waali ké, í taa nyá.
 Maa kɔna mə luluyv nyóma na tev kite.
 Maa kɔna-me na ilim tətulɛ.
⁶Maa heeli ilim ntɔɣɔŋ si: Kɔna-we.
 Maa heeli ilim mpətəŋ si: Taa su-we.
 Kɔna ma piya na pooluŋ.
 Ləsi ma pɛɛlaa na tətɔ tənasi na ń kɔna.
⁷Pa təna mpa pa yaakəna ma həte,
 na ma ŋma-weɣe ma teeli tɔɔ tɔ.
 Má lapəna-we.

Mɛɣele Tacaa aseeta nyóma

⁸Í yele na ma yəlaa lu.
 Pa ké yulvmaa ké, pəyele pa wena ise.
 Pa ké ntamaa ké pəyele pa wena
 ŋkpaŋŋ.
⁹Piitimnaa təna í kpɛyeli, yəlaa í koti.
 Mə taa awe kraala təmnaa mpe?
 Mpa pa heelina-tuyv kancaalaya
 nyəntv nti?
 Puntvnaa í hólí pa aseeta nyóma,
 pa hólí pa tampana,
 na tɛ nu na tə tisi si mprýgú.
¹⁰Mɛɣele ma aseeta nyóma.
 Tacaa má ma yɔɣətəna mpv.
 Mə na ma təmlɛ tv wei ma ləsaa tɔ.

Ulena pə lá na í nyi-ti na í tɛ-m na mə
 taa.
 Na í cəkəna si maya.
 Lɔɔ nəɣɔlv ɪ taa wɛɛ na pɔcɔ pə takɪ-m.
 Pəyele lɔɔ nəɣɔlv ɪ kaa lu ma waali tɔɔ.
¹¹Maɣale Tacaa, ma paasi,
 waasulv nəɣɔlv ɪ fei tɔɔ.
¹²Má kraaləna, má waasəna.
 Ma heela nti tu kɔɔ tɔ.
 Pə taya mə hekv taa tuyv kraɪ nyəŋku
 nakvli.
 Mɛɣele ma aseeta nyóma. Má kəna lɔɔ.
 Tacaa má ma yɔɣətəna mpv.
¹³Maɣale lɔɔ ké hatoo tam tɔɔ.
 Nəɣɔlv u fitiyi pulvuyv ma niŋ taa.
 Awe ka wakəli mpi ma laki tɔ?

Tacaa tiluyv ke nəɣɔlv

¹⁴Tacaa lseyeli lɔɔ Nanɔŋ tv wei ɪ
 waasəyi tɔ.
 ɪ yɔɣətəyi si:
 Mə tɔɔ ké ma tiliyi nəɣɔlv si í yoonə
 Papiloni.
 Maa yele na lum tɔɣɔ Kalətɛɛ selaa
 kpuləŋ,
 wei ɪ taa pa nukɪ leleŋ tɔ.
¹⁵Maɣale mə Nanɔŋ tv Tacaa.
 Mə wulav wei ɪ ŋmawa lseyeli tɔ.

Wulaya tətɔ taa mpaav kvfaluyv

¹⁶Maɣale Tacaa wei ɪ heɛ hapəle ke
 tɛŋku taa
 na mpaav ke lum toŋ nyəm taa tɔ ma
 yɔɣɔtaa si:
¹⁷ɪ ləsa youu kɛɛkenaa na pə kraɣanəŋ.
 Pa hənta pa təna, pa temaya.
 Pa nyaɣaa ké ɪsu fətəla kpronkrontuyv.
¹⁸Í taa tɔɔsi kancaalaya nyəntv tɔɔ.
 Pəyele í taa paasəna kvpəm təm.
¹⁹Yaasi kvfalv ke ma caaki lapv,
 halɪ yaasi unɪ ɪ caaki lapv.
 ɪ ta nyəmi-ɪ?
 Maa heɛ mpaav ke wulaya tətɔ taa,
 na má yele na pusi sɔsɔɔnsɪ kpe.
²⁰Taalɛ wontu ká sa-m.
 Pə kraɣav taalɛ hasɪ na taataanaa tɔ.

Mpi tɔ, maa tɔ pusi sɔsɔnsɩ ke wɔlaya
 tetu taa
 si ma yɛlaa kulɛsaa ɪ nyɔɔ.
 21 Yɛlaa mpa ma ŋmawa ma ti tɔ,
 paa sa-m kɛ.

Isɔ na lseyeli nyɛma pa huɓɓe

22 Mprɔyɔ Tacaa yɔɔɔtaa si:
 Yakɔpu pɛ taɣa maya n yaawa.
 lseyeli kawa ma tɔm.
 23 Pɛ taɣa maya n lapa kɔtaɣa ŋka kɔkɔ
 lusa ka tɛna tɔɔ nyɛ wɛɛsi.
 Pɛ taɣa ma hɛtɛ taa ke n lapa nyɛ kɔtasi.
 Ma ta wiina-ŋ si n la-m kɔtasi.
 Pɛyɛle ma ta caali-ŋ tulaalɔnaa tɔɔ.
 24 N ta ya-m tulaalɔ na liyitee.
 Pɛcɔ n ta hayasi-m nyɛ kɔtasi nim.
 Ama nyɛ isayatu ke n caalɛna-m.
 N tu-m wahala na nyɛ kɔpɛntɛŋ.
 25 Ama ma ma tike ma husɛyɛna mɛ
 isayatu
 ke ma sɔɔla-me tɔ pɛ tɔɔ.
 Ma kaa tasa mɛ kawalaya tɔɔ kɛ
 tɔɔsɔyɩ.
 26 Mpu tɔ, keesi nyɛ tɔm.
 Tɛ sɩ huɓɓe taa.
 Keesi mpi pɛ hulɔyɩ si n wena tampana
 tɔ.
 27 Nyɛ cɔɔ pɛntaa.
 Nyɛ tɔm telɛsɛlaa kɩla ma tɔɔ.
 28 Pɛ tɔɔ kɛ ma nyɛna Isɔ tɛsɛɛle
 nyɩyɩ nyɛma ke tɛtelataa.
 Ma yɛla Yakɔpu na pɛ wakɛlɩ-ɩ.
 Ma yɛlaa na pɛ tɩ lseyeli.
44 Mprɔyɔ Tacaa yɔɔɔtaa si:
 Ma tɛmlɛ tu Yakɔpu,
 lseyeli nyɛ wei ma lɛsaa tɔ nu pɛnentaa.
 2 Tacaa wei ɩ ŋmaya-ŋ nyɛ hɔɔ tɛɛ,
 na ɩ la-ŋ na ɩ paasɛyɛna-ŋ tɩ tɔma si:
 Ma tɛmlɛ tu Yakɔpu, taa nyɛ,
 Yesuluŋ*fa* nyɛ mɛ lɛsɛna-ŋ. ^aLɛluɔyɩ
 32:15 taa n kɛ na mpu.
 3 Pɛ taɣa pulɩ, maa pɛlɩ lɩm ke wɔlaya
 tetu tɔɔ.

Maa la na pusi kpe tɛ taa.
 Maa tisi ma Feesuyɩ ke nyɛ lɩluɔyɩ
 nyɛma tɔɔ.
 Maa tɛŋsi nyɛ piya piya ke nɔɔsi
 kɩpanɩsi.
 4 Paa pu nyutu hɛku taa isu
 tɩy wei ɩ sɛŋa lɩm nɔɔ tɔ.
 5 Pa taa nɔɔɔlɩ ka yɔɔɔti si:
 Ma kɛ Tacaa nyɛŋ kɛ.
 Lɛlu kɛ ha ɩ tɛyɩ Yakɔpu hɛtɛ.
 Lena lɛlu nɛɛ ŋmaa ɩ niŋ tɔɔ si:
 Ma kɛ Tacaa nyɛŋ.
 Paa yaaki-ŋ lseyeli hɛtɛ.

Tɩy kulalaan kɩtuɔyɩ

6 Mprɔyɔ Tacaa lseyeli wulav wei ɩ yaki-
 ŋ
 na ɩ kɛ Pɛ tɛna pɛ tu tɩ yɔɔɔtaa si:
 Maɣale kancaalaya tu na kantakaya tu.
 Ma waalɩ, Isɔ nɔɔɔlɩ ɩ fɛi tɔtɔ.
 7 Awe we isu ma?
 Pɩntu ɩ yɔɔɔti na ɩ keesi-m
 hatoo kɩyɛŋku ma siwa yɛlaa ke tam
 tɔɔ tɔ.
 Pɩntu ɩ yɔɔɔti na ɩ keesi nti tu kɔɔ tɔ.
 8 Taa nyɛ, pɛcɔ taa sele.
 Isu ma tema-ŋ-tɛyɩ heeluyɩ ke hatoo lɔŋ
 na?
 N kɛ ma aseeta tu kɛ.
 Ma paasi Isɔ nɔɔɔlɩ ɩ wɛɛ?
 Pɛcɔ kukpamuyɩ nakɩli ku fɛi.
 Ma ta na pɛ tɩ.

Tɩy kulalaan lutaa

9 Tɩy kulalaan lutaa tɛna kɛ kɩtɛ kɛ.
 Mɛ kulupum kɩpam ɩ waasɛyɩ pulɩ.
 Tɩy ɩni ɩ maɣamaya ɩ lɛsɛyɛna ɩ tɛyɩ
 aseeta.
 Mpi tɔ, ɩ naaki.
 Pɛcɔ ɩ ta nyɩ pulɩ.
 Fɛɛle kɛ tɔɔ-ɩ kɛ.
 10 Yɩlɩ kɛ lu yaa ɩ saaki tɩyɩ,
 na ku kaa waasi-ɩ pulɩ?

^a44:2 **Yesuluŋ:** Yesuluŋ ke lseyeli hɛtɛ lentɛ kɛ. Ye n kala Kɩsɛsiutu

¹¹ Բեւե կա կրա մա տնա մրա մե ի տնայի-
ւ տջո.

Եւր lutaa mayamaɣa ná ké yəlaa ké.

Մա տնա ի koti na ի կո.

Տջոնտւ ka կրա մա տնա na Բեւե քւ-մե.

¹² Koolu setəɣəna nyəɣəlyu,

na ի ա-կոյս կոկո na ի տայու-կո.

Na ի ma-կոյս maalətoo na ի toma,

na ի la-կոյս isəna ի caa տ.

Ye nyəɣəsi կրա-ւ, ի Բեւա toma.

Ye ի առա lum nyəu ի քսայի տամ ké.

¹³ Saakulu ná tujt ɣmənayə ke
təpəɣayə տ.

Na ի քւ looɣa na ɣmaalayə,

na ի mayasi-ke na mayasəlayə.

Lena ի saaki leesuɣu isu yulu na

saakəlayə,

na ի su-կոյս kutuluɣu ta.

LSO KUYOYOTUTU TELƏSULU

SELEMII

TOM TAKƏLAYA

Kutulutu

Selemii ké lso kuyoyotutu teləsulv ké na Yuta tetu taa ké ı lapa ı təmlə ke awulaa Sosiyası na Yoyakim na Setesiyası pa pəcə taa. ı tasa yəlaa ke apulutu sı pá məli lso tē. Ama pələ pa kisa-ı nunav na pá tu-ı wahala na halı pá təkı-ı saləka. Pa cəla tənuyv ηku ku tō pa ηmaawa lso Tōm tō. Pə waalı ké Papiloni nyəma tama Yosalem ıcate ulena Yuta nyəma lelāa se na pá polo İcipiti na pá cəası təna.

İsəna pa fağa Selemii takəlaya tō:

lso yaav ke Selemii, titite 1

Tōm nti lso yoyota Yuta na Yosalem pa tō tō, titite 2-25

Selemii təmlə na Yuta na lseyeli pa waasuyv, titite 26-45

lso kuyoyotutu nti Selemii teləsa piitimnaa tō, titite 46-51

Yosalem hotuyv, titite 52

1 Takəlaya kanə ka taa ké pa keesəyi Pencaməe kpekəle tv kətulv Hilikiya pəyalv Selemii tōm. ı ka we Anatotu ıcate taa ké. ² Mpruy Tacaa yoyotəna-ı Amon pəyalv Sosiyası wei ı ka ke Yuta wulav tō, ı kawulaya pənağa naanswa na tooso nyəhka taa. ³ Tacaa yoyotəna-ı tətəyō Sosiyası pəyalv Sowakim pəcə taa. Sowakim ka kena Yuta wulav. Haləna Sosiyası pəyalv lelv Setesiyası, wei ı ké Yuta wulav tət tō ı kawulaya tənağa ké ka pənağa naanswa na kuləv nyəhka ke ıcətv kakpası nyəh taa. Waatv inəyi kolontunaa kuuwaYosalem nyəma.

lso yaav ke Selemii

⁴ Mpruy Selemii tōma sı Tacaa heela-m sı:

⁵ Ma nyəma-η na pəcō pá ηmağa-η nyá too lotu taa, na má ləsi-η na má kra-η ma kuyoyotutu teləsulv ke piitimnaa taa, na pəcō pá luləyi-η.

⁶ Ntena má cō sı: Hai, Tacaa lso, ma ké pəyaga ké, ma ta nyi yoyotağa.

⁷ Ulena Tacaa cō-m sı:

Taa yoyoti sı n ké pəyaga.

Mpi tō, pə we sı n polo mpa pa

kiη ma tiliyi-η təyō,

na n heeli-weyē nti ma tu-η tō.

⁸ Taa nyana-we.

Ma we nyá waalı ké sı maa waası-η.

Tacaa má ma yoyotəna mpv.

⁹ Mpruy Tacaa kusa ı niη na í tokina ma nəyō na í heeli-m sı:

Ma tuwa ma tōm ke nyá nəyō taa.

¹⁰ Na í tasa sı:

Ma tuyv-η təmlə ke piitimnaa na kawulası taa ké saηa.

Kpəst, na n pəstı kpəntəlastı.

Yəktı na pə pəstı ncaalə.

Tayantı ηmav na n tuu.

Tuyv piliηa na tiu kwasuyv tōm

¹¹ Mpruy Tacaa pəcəsa-m sı: Pepeye n naaki? Ntena má cō sı: Ma naaki tuyv piliηa.

¹² Ulena í tō-m sı: Ama n nawa teu. Ma feηiyi ma kuyoyotutu tō ké sı má yoosı-tı.

¹³ Mpruy Tacaa tasa-m pəcəsuyv ke tōm naalə nyəm sı: Pepeye n naaki? Ma sı: Ma naaki tiu na ilim ntəyōη tō. Na kú wasəyi, na kú kpilisina Tacaa tō.

¹⁴ Ntena Tacaa heeli-m sı: Həyōlvuyv ηkuyv wahala ká luna na í watı Yuta tetu yəlaa təna tō.

¹⁵ Maa yaa həyōlvuyv ηkv kv kawulası yəlaa,

na paa wei í kō,

na í la ı təcayalə ke Yosalem nənəası.

Na pá cəna ıcate koluηa

na pá tii Yuta acaləe təna tō.

¹⁶ Maa hıvna-meyē mə kawalaya tō.

Mpi tɔ, í lɔ-m,
 na í wɔki tuŋ kɔlalaɔŋ ke tulaalɔnaa,
 na í luŋiyi mə niŋ kɔlupum.
¹⁷ Selemii taɣani nyá ti.
 Kɔli na ń teləsi-weye nti maa heeli-ŋ tɔ.
 Pa tɔm í taa la-ŋ sɔɣɔntu.
 Tɔfɔ maa yele na ń sele pa isentaa.
¹⁸ Ma suki-ŋ isu koluŋa icate.
 Yaa nyəɣəlɔvɔ maɣamaɣa akele.
 Yaa kɔsɛmɔvɔ nyəŋ,
 ke Yuta awulaa na pa waali nyéma
 na kɔtəlaa na icate yəlaa pa tɔɔ.
¹⁹ Paa yoonə-ŋ.
 Ama pa kaa pəsi-ŋ ké.
 Mpi tɔ, ma we nyá waaləyi si ma
 waasəyi-ŋ.
 Tacaa má ma yɔɣɔtəna mpv.

Lum seelu lɔv, na pɔɣɔlee hila huluyu

2 M̄p̄yó Selemii tɔma si Tacaa heela-
 m si:
² Polo, kraali Yosalem nyéma ŋkraŋŋ
 taa si:
 Ma tɔsəyi mə ifepile waatu taa,
 isəna í ka sɔɔla-m,
 na mə ləsaya svu-m isu taŋ tɔ.
 Waatu inəyi i təŋaya-m wɔlaya tetv*fa*
 taa,
 timpi haləm fei tɔ. ^apa yaa mpv. Nɔɣɔlu
 u haləyi pɔlɔvɔ təna. Yəlaa u tu
 cakɪ.
³ lseyeli nyéma me i
 ka ké ma tike ma nyéma ké,
 na í we isu ma haləm kancaalaya
 kɔlɔlum.
 Mpa pa tokayana-me tɔ,
 pa svukaya tɔm ké na asalav tiiki pa tɔɔ.
 Tacaa má ma yɔɣɔtəna mpv.
⁴ Yakɔrv lɔlɔvɔ nyéma,
 lseyeli kpeka nyéma me,
 í nu Tacaa kɔyɔɣɔtutv.
⁵ lsayatv ntiyi mə caanaa nawa ma kiŋ
 na pá hatələyənə-m,
 na pá təŋəyi kpete nyəm,

na mə maɣamaɣa í pəsəyi kpete?
⁶ Í tá pɔɔsi si: Tacaa we le?
 Má ləsəna-meɣe lɔipiti tetv taa,
 na má tiiki-meɣe wɔlaya tetv taa
 timpi tev fei tɔ.
 Kɔtaalomɪŋ na səm pə wenna,
 yəlaa fei təna.
 Pəyele nɔɣɔlu u təŋəyi mpv.
⁷ Anɪ má kənnə-meɣe tetv nti
 tə we isu tuŋ taale
 tɔ tə taa si í tɔɣɔ tə pee
 na tə kɔlɔlum kupam.
 Ama í kɔma uləna í pilisi
 ma tetv na í pəsi ma nyəm ke acaalətu
 pɔlɔrv.
⁸ Kɔtəlaa ná tá pɔɔsi si: Tacaa we le?
 Kiiu sulaa mpe pa ta nyi-m.
 Awulaa ná lukɪ ma waali.
 Tvɔv kɔlalaav Paali tɔm ke
 lɔv kɔyɔɣɔtutv teləsəlaa
 ná heelaya na pá təŋəyi.
 Pəyele kɔle ku waasəyi pɔlv.
⁹ Pə tɔɔ ké maa huuna mə na mə piya
 tɔtɔ.
 Tacaa má ma yɔɣɔtəna mpv.
¹⁰ Í polo lum taa tetv nti pa yaa si
 Kitim tɔ, na í ná.
 Í tili Ketaa tetv taa na í feŋ teu
 na í ná si isəna pə we cəne tɔ,
 na təna, pə we kɔlum yee?
¹¹ Í ká ná si too tɔ,
 piitim napəlɪ pə ta layasəta pə tuŋ
 kɔlalaɔŋ,
 paa na i ta ke isɔnaa tɔ.
 Ama ma yəlaa layasa má na tuŋ
 kɔlalaɔŋ.
 Pəcɔ tuŋ unɪ u waasəyi pɔlv.
¹² lɔtɔnɔvɔ lanle í cəna tɔm nti
 na kú selina sɔɣɔntv.
 Tacaa má ma yɔɣɔtəna mpv.
¹³ Pə taɣa pɔlv,
 ma yəlaa me í wakəla tɔm naaleɣe.
 Í lɔwa ma wei ma ke-meɣe
 weesuyv lum seelu tɔ.

^a2:2 *wɔlaya tetv*: Tetv nti tə taa tev u nukɪ, pɔlɔrv u nyɔkɪ tɔɣɔ

Ulena í huli mə təyi hila wena a yawa
pəɣələe
na lum u cakı a taa tə.

İseɣeli nyəma luw ke ləw

¹⁴ M̄p̄r̄ȳ Taca a t̄ma s̄:
İseɣeli nyəma me í ké yoma a yaa
kasayampiya.
Na piitimnaa lēlaa t̄ki mə t̄w?
¹⁵ Na pá kiisiyi na pá nyusəyi
mə t̄w isu t̄ɣələsı piya.
Na pá kpiisiyi mə t̄t̄v.
Pa nyayasa mə acalēe ke k̄k̄w, nəɣələ
f̄eɪ.
¹⁶ Na p̄ k̄reɣna Mamfi na Tapan̄eɪs̄i
p̄ acalēe nyəma na pá yək̄əyi mə nȳw̄ɣ̄.
¹⁷ Í l̄wa má wei ma tiikaya-meɣe
mp̄aav̄ k̄v̄p̄aɣk̄v̄ taa t̄.
P̄ə t̄w ké mp̄v̄ un̄i p̄ə mayana-me.
¹⁸ Ue p̄ənente í puki İcipiti s̄ í lakı we?

Nili p̄əɣə s̄saya lum nȳw̄w̄ na?
Yaa í puki Asilii s̄ í lakı we?
İf̄ələatı p̄əɣə s̄saya lum nȳw̄w̄ na?
¹⁹ M̄ə mayamaɣa mə isayatu
na mə waaltı luw ká h̄na mə ɣk̄p̄aɣv̄ȳv̄.
Ulena í ná na í c̄ek̄əna s̄i
is̄əna í l̄wa mə l̄w̄ Taca a má
na í feina ma s̄ɣ̄w̄nt̄v̄ t̄ə p̄ə ké isayatu
ké.
Ate na is̄ət̄aa p̄ə tv̄ Taca a má ma
ȳɣ̄ɣ̄t̄əna mp̄v̄.

İseɣeli nyəma luw ke Taca a waaltı

²⁰ M̄p̄r̄ȳ Taca a t̄ma s̄:
Hatoo l̄ɣ̄ ke İseɣeli nyəma me
í fayana-m s̄ í cakı mə tv̄ t̄w.
Ulena í k̄paakı pulası t̄w,
na tuɣ̄ k̄v̄l̄p̄əɣ̄ t̄eɪ,
na í luɣ̄iyi tuɣ̄ na í lakı p̄ə wasaɣkalət̄v̄.

YOSALEM TƆƆ

WULA

TAKƆLAYA

Kutubutu

Selemii wiiki, mpi tɔ, kolontunaa yɔka Yosalem icate ke Yuta nyɔma isayatu tɔ. Ʃ hula-weye mpi pɛ tɔ icate wakɛlaa tɔ. Ʃlena Ʃ huli Yuta nyɔma si ye pɛ layasaa na pɛ mɛli lɔ tɛ Ʃlɛ Ʃ kɛ waasi-we. Pɛ taya pulu, Ʃ kɔpantu we tam tɔ kɛ tu tɛɲ.

Ʃsɛna pa faɲa Wula takɛlaya tɔ:
Yosalem nyɔma laɲwakɛlle, titite 1
Taca pɛsa Ʃsu Yosalem kolontu, titite

2

Wahalanaa na tɛɛluyɔ, titite 3
Yosalem wakɛluyɔ wula, titite 4
Taca mɛɲna-tuyɔ nyɔ kiɲ, titite 5

**Yosalem icate pɛsa Ʃsu
leelu wei pa lɔwa tɔ**

1 Hai, Yosalem icate nyɔ wei yɛlaa wutaya tɔɲɔle.

Nyɔ hɛtɛ ka yaawa piitimnaa taa kɛ.

Nyɔ ɲmakɛlayana tetu hɔɲɔlɲ.

Waiyo, nyɛni n we nyɔ tike.

N pɛsa Ʃsu leelu.

Pa tu-ɲ yomle tɛma.

²Wula ntɛ nyɔ tom ke ahoo,

na Ʃsɛlum lukiyi yem.

Mpa paa sɔɔla-ɲ tɔ,

pa taa nɔɲɔlu fɛi si Ʃ puɲusiyi-ɲ.

Nyɔ taapalaa tɛna lɔ-ɲ

Pa pɛsa nyɔ kolontunaa.

³Yomle na wahala taa kɛ pa tɛɛna Yuta.

Ma ta nyi Ʃsɛnaa tɛɲɛ n weɛ.

N fɛina nyuyɔ tɛtɛle.

Nyɔ kɔnyɔntɔlɔaa tɛna tama-ɲ kɛ.

⁴Siyɔɲ mpaɛɲ we lɛyaya taa kɛ.

Nɔɲɔlu u tɛɲɔɲ-Ʃ si Ʃ puki acima.

Nɔɔɔsi pɛsa nɛaa.

Kɔtɛlaa apalutu nɛ lepa na pɛ laku wahala.

Ʃcate pɛɛlaa nɛ we laɲwakɛlle taa.

Ʃsɛnyɛɲle suna icate nyɔ nyɔ taa.

⁵Nyɔ kolontunaa ɲmakɛla-ɲ kɛ.

Nyɔ patanaa laɲa hɛɛwaya.

Mpi tɔ, Taca hɔma nyɔ ɲkraɲuyɔ.

Nyɔ kɔpɛntɛɲ paɲale tɔ,

kolontunaa kuuwa nyɔ piya na pɛ tuliyi na pɛ tɛɛkɛna.

⁶Siyɔɲ kɛkɛle nyɔma mɛ teeli sɛpa.

Mɛ nyuyɔ nyɔma nɛ we Ʃsu

namɛɲ wei Ʃ laɲa tɛtɔɲɔle tɔ.

Ʃ kaasɛɲi Ʃ tu na Ʃ seeki lakatika nyɔma.

⁷Yosalem, n hɔta kolontunaa niɲ taa.

N laɲa waasɛlaa.

Kolontunaa nɛ mpu Ʃlena pɛ wonɲ.

Mpi tɔ, pɛ kɛpiisa Yosalem.

Mpɔyɔɲ Yosalem n nawa si n kɛ sɔɔlu,

n we fɛɛle taa.

Ʃlena Ʃ tɔɔsi kɔpam mpi pɛ tɛna

n ka wɛna lɔɲ taa tɔ pɛ tɔ.

⁸Ʃsɛɲatu nti n ka Ʃlɛsaa tɔ,

nti tɛ tɔ kɛ n pɛsa asilima.

Mpa paa saɲaya-ɲ tɔ, pa mɛla-ɲ footuyɔ.

Pɛle pa nawa si n we kɛtɛ kɛ nɔɔɔɔ.

Pɛ weɛ si Yosalem Ʃ tisi fɛɛsiɲ kɛ na Ʃ mɛɲna waali.

⁹Yosalem nyɔ asilima taana nyɔ capanaa kɛ.

N ta tɛɛli nti tɛ maɲana-ɲ Ʃsɛntɔ tɔ.

Kɛpisyu tuta-ɲ kɛ,

nɔɲɔlu fɛi si Ʃ tasɛɲi-ɲ apalutu.

N wiiki si: Hai, Taca, nyɛni Ʃsɛna

kolontunaa ɲmakɛla-m na mɛ tɔki wahala tɔ.

¹⁰Kolontunaa tu niɲ kɛ ma kɛpɛntɛɲ tɛna tɔ.

Hali ma nawa piitimnaa su lɔ tɛsɛɛle taa na tɔɲ.

Pɛɛle Taca ka kisina-weye si:

Pɛ fɛi si pɛ su ma yɛlaa hɛku.

¹¹Yosalem pɛ nu-ɲ Ʃlena Ʃ wiiki

na Ʃ pɛkɛɲi tɔɲɔɲaya.

Halɛna Ʃ cɛla nyɔ kɔpampam si Ʃ hiki tɔɲɔɲaya.

Kɛlena Ʃ wiina lɔ si:

Hai Tacaa, nyəni isəna pa nyənəyi-m yem tɔ.

¹² Mpróyó Siyɔŋ tɔma si: Teelaa me, í nyəni na í ná wahala wei ma tɔki tɔ. Wahala nɔyɔlv ta nəyəsəna ɪ taka.

Tacaa n tɔmɪ-ɪ nyá pááná sɔsɔɔna wule ké.

¹³ Hatoo isɔtaa ké n tisina kɔkɔ na ká svu-m na ká tala mwua. N nyəpa-m puluyu ke ma nɔɔheɛ tee. N lapa na má tuli tarəŋ.

N yela-m ma nyuyu tike. Ma tɔki wahala ke paa kuyaku ŋku.

¹⁴ N kreyela ma isayatu ke nyá niŋ taa. N lapa-təyi kpralahuu na í paa ma luyi tee na tɛ nu-m.

Ma isayatu yɔka ma toŋ na tɛ tu-m ma kolontunaa

mpa pa kəla-m tɔ pa niŋ taa.

¹⁵ Tacaa lɔwa ma yoolaa taa yoolaa mpa maa wena tɔ.

N kɔna kolontu ke ma tɔɔ si í wakəli ma ifepiya.

Tacaa nanja Yuta yəlaa ké isu lesəŋ ke tənyaasələ.

¹⁶ Mpusi unɛ ɪ tɔɔ ké ma wiiki. Ma pələyi isəlvum na pɛ leeliyi. Mpi tɔ, puɔusulu hatələna-m ké.

lnɪ ɪ haakayana-m weesuyu. Pə yela ma piya ke si tike.

Mpi tɔ, kolontu kəla-tuyv toŋ.

¹⁷ Mpróyó Siyɔŋ teka niŋ.

Ama nɔyɔlv fei si í puɔusi-ŋ.

Tacaa ha nɔyɔ ke Yakɔrv nyá patanaa si pá ta-ŋ kotayə.

Yosalem n pəsa isu hute ke pa isentaa.

¹⁸ Ama Tacaa n wena tampana ké.

Mpi tɔ, ma kisa nyá kusəsutu.

Yəlaa me mə təna í nu.

Í na ma kuyɔntɔyɔlə.

Pa kuuwa ma pəelaa na ma ifepiya na pá tɛena.

¹⁹ Ma yaawa ma tarŋnaa.

Ama pele pa lu ma waali.

Ma kətəlaa na ma nyuyv nyəma səpa icate taa.

Pa pəkayə tɔyɔnəyə si pá wəena weesuyu.

²⁰ Hai, Tacaa nyəni ma lanwakəlle.

Ma taa pəsaa ké.

Ma lanle wakəlaa ké.

Mpi tɔ, ma kəla nyá tɔɔ ké kulbyu.

Ama layate pema-m piya ke awali.

Ma təyayə pəsa səm nyəŋka.

²¹ Pa nu ma wula, ama nɔyɔlv fei si í puɔusi-m.

Ma kolontunaa təna nawa ma wahala wei n tu-m tɔ,

na pá paakəna-m.

Yele na kuyaku ŋku n ka suwa tɔ kv kɔɔ na pɛ leeti-weyə ma lonte.

²² Nyəni pa isayatu, na í hɔ pa ŋkprəŋ isu n lapa-m ma kaanutu təna tɔɔ tɔ.

Mɔla tike ke ma laki, ma lanle pəsaa ké.

Tacaa pəsa isu Yosalem kolontu

2 Hai, waiyo, Tacaa nyá pááná taa, n waasa Siyɔŋ yəlaa tɔɔ ké səkpetyv sɔsɔɔv.

Hatoo isɔtaa ké n petəna lseyelɪ teeli ke ate.

Waatu wei Tacaa nyá pááná kpawa tɔ, n ta tasa tɔɔsvy si Siyɔŋ ké nyá nɔɔheɛ təsule.

² Tacaa n lipa Yakɔrv teesi təna, pətɔɔtələ fei.

N yɔka Yuta koloosi acalɛɛ na pááná.

N pəta-yeyə ate.

N wakəla Yuta awulumpiya kawulaya.

³ Tacaa n mv pááná sɔsɔɔna ulena í yɔki lseyelɪ toŋ.

N kisa-weyə waasvy ke kolontu niŋ taa.

N lupa kɔkɔ ke nyá yəlaa tɛ na ká nyayə hɔyɔlɔŋ təna.

⁴ N pama nyá tɔɔv ké isu kolontu.

N huləyi nyá toŋ na nyá yəlaa tɔɔ isu pa pata.

N wakəla pə təna mpi tu nyənəyə na pɛ wə-tuyv teu tɔ.

Tacaa nyá pááná nyayə lɔɔ təsɛɛle ke Yosalem isu kɔkɔ.

⁵Tacaa n pəsa lseyeli kolontu ké.
N lipa lseyeli na ní kpenna ɪ tɛɛsi
kupaŋsi.

N yɔka ɪ koloosi acalɛɛ.
Tacaa lɔlɛsa lanwakəlle
na ɪsənyəŋle ke Yuta yɛlaa taa.

⁶N yɔka Yosalem koluŋa ɪsu taale
kalaa.

N wakəla ta na-ɪ tá təsulle.
Tacaa n lapa na yɛlaa sɔɔ acima
na kuyɛɛŋ kuhɛɛsəŋ tɔɔ.

N mu pááná na ní tu wulav
na kətɛlaa ke fɛɛle.

⁷Tacaa n kisa nyá kətaya tɛlate.

N lɔwa nyá tɛsɛɛle.
N tu nyá tɛsɛɛle na Siyɔŋ
tɛɛsi kupaŋsi ke kolontu niŋ taa.
Pele pa kiisiyina nteye akautu
kakiisaya ke lɔ tɛsɛɛle taa
ɪsu acima kuyaku.

⁸Tacaa n tu nyá taa ké si n yɔkəyi Siyɔŋ
koluŋa.

N yɔka-keye təkpataa, n ta nyá.
Nn kusəyi nyá niŋ na ní ta yɔkəta-ké.
N tu koluŋa səsaya na səkpeleya ke
ləyaya taa.

Si naale si yɔkaa təmɔyɔmɔyɔ.

⁹ɪcate nɔnɔɔsi suv tetu.

N pela kukaləsəŋ, n wakəla-ɪ.

Wulav na ɪ waali nyóma pa we piitim-
naa niŋ taa.

Kiiŋ fɛi tɔɔ.

Tacaa nn tasəyi lɔ kuyɔyɔtutu
tɛləsɛlaa maɣamaɣa ke nyá tɔm
heeluyu.

¹⁰Siyɔŋ layatu tasɛlaa í caya ate na í
suma.

Í pələyi tetu ke mə nyuyɔ taa.

Mə lanja wakəlaa na í suu ləyaya
wontu ɪsu fɔlɛtɔnaa taka.

Yosalem pɛɛlaa, mə kama nyɔɔŋ na ate.

¹¹Ma ɪse kana ɪsəlɔm lukuyu.

ɪsəkilim pu-m ké.

Ma apalutu hoowa ma yɛlaa wahala tɔɔ
ké.

Ahulumnaa səki lɔkətu ke ɪcate hapeɛ
tɔɔ.

¹²Piya wiina si toonaa si:

Leye tɔyɔnaya wɛɛ?

Leye sulɔm wɛɛ?

Si hotiyi mpaasŋ taa, ɪsu mpa pə ku yoou
taa tɔ.

Si tisiyi feesiŋ na sí hɛki si toonaa niŋ
taa.

¹³Yosalem, suweye maa heeli-ŋ tɔɔ?

Nyá na nɔyɔlɔ í ta maya.

Siyɔŋ pɛɛlɔ, wentiyi maa hɛɛsəna nyá
lanje?

Nyá wahala tɔɔwaya ɪsu tɛŋku.

Nɔyɔlɔ kaa pəsi na í waast-ŋ.

¹⁴Kaloolaya na kpaɪ tɔm ke
lɔ kuyɔyɔtutu tɛləsɛlaa mpa
pa we nyá taa tɔ pa kraaləyi.
Pa ta kuli nyá ɪsəyatv tɔɔ,
si pə taa kɔɔ na kolontunaa kuu-ŋ na pá
tɛɛna.

lɔ kuyɔyɔtutu tɛləsɛlaa
kukpaalətu ké kutvsvtu ké.

¹⁵Tɛɛlaa təna naaki-ŋ

na pá krasəyi amɔkɔŋ ke
nyá wakəlvɔ ké.

Pa huləyi kacvɔvlasi na pá paakəna-ŋ.

Pa yɔyɔtəyi si:

ɪcate tənɛye pa yaakaya ləŋ ke kupante
na kutetele na lanjɔlvɔmlɛ nyəntɛ ke tetu
təna taa?

¹⁶Nyá kolontunaa təna haaki nɔɔsi na
nyá tɔɔ.

Pa ketəyi kaketasi, pa kpa ntompee.

Pa tɔŋ si: Tə tema ɪ tɔm.

Kuyaku ŋku tu tanjaa tɔyɔle.

Tə hika-ɪ ké, tə tɔŋna-ɪ nav.

¹⁷Tacaa n lapa ɪsəna n ka siwa tɔ.

N lapa ɪsu n ka yɔyɔtɔyɔv hatoo ləŋtaa
tɔ.

N yɔka nyá yɛlaa ké, pətɔɔtəle fɛi.

Kolontunaa naaki Yosalem na pa lanja
hɔlvɔməyi.

lɔ kraasa nyá kolontunaa tɔŋ.

¹⁸Yəlaa wiikina Tacaa ke hatoo pa lotu
taa.

Siyɔŋ koloŋa nyá, luki isəlum ke ilim na ahoo isu pɔɔ.
 Taa yele wula, pácɔ nyá isəlum í taa heesi kpente.
 19 Kuli, nyá wula í kra ahoo taa.
 Pə kraɣav tanaŋ təhulu tɔ.
 Huli Tacaá ke nyá lotu.
 Teyɛ-i niŋ ke nyá piya tɔm.
 Pa tɔŋna səpu ke nyɔɔsi ke hapɛɛ kpeesi.
 20 Hai, Tacaá, nyəni na ní ná, taya n laku mpv.
 Pə munaa si alaa í tɔɔ pa maɣamaɣa pa lotu kululɔm na?
 Pa piya nsəyi pa sɔla teu.
 Pə munaa si pá tɔɔ pa piya mpa pa lɔlaa,
 na pá paasəna teu tɔ?
 Pə munaa si pá kv kɔtəlaa na lɔ kvɔɔtɔtɔ
 tɛləsəlaa ke Tacaá təsɛɛ taa?
 21 Akpatəlaa na ifepiya pa hənta ateyɛ tapəŋ na tulɔŋasi ke hapɛɛ nɔɔsi.
 Pa kuwa ma pɛɛlaa na ma ifepiya.
 Nyá pááná kvyakv wule ke n kv-wɛ.
 N lenta-wɛyɛ pətɔtəɛ fɛi.
 22 N yaawa yəlaa sɔsaa na paa le isu acima wule.
 Kvyanŋku nyá pááná kpawa tɔ, pə ta sɔɔ nɔɔlv.
 Mpa maa tɔɔwa na má paasəna teu tɔ ma kolontu kv-wɛ.

Wahalanaa na lanheesəle

3 Ma ké yulv wei ɪ nawa wahala ke teu tɔɔ.
 Tacaá n mpa-m nyá kkrátúɔv na pááná.
 2 Səkpɛtɔv anaam taa ké n pona-m na ní svsi-m.
 N ta svsi-m nyaaləm taa.
 3 Ma tike ke n makɪ na ní leləyi, paa kvyakv ŋku.
 4 Ma tema taasi ké təkəŋkəŋɔ.
 N yɔka ma muwa.
 5 N tv-m lanŋwakəlle na wahala pə taa ké

na pə cɔɔna-m isu koluŋa.
 6 N yela-m səkpɛtɔv taa ké isu wei ɪ səpa na pə leeli tɔ.
 7 N tama-m koluŋa.
 N tv-m alukpala yuŋ nyəna.
 8 Ma kiisa teu na má wiina-ŋ.
 Nn nukɪ ma kvsləmtv.
 9 N təkə ma mpaanŋ təna na pɛɛ kvyasəɛɛ.
 N yela na ma hapəɛ tɔntɛ wɛ kate.
 10 N feŋiyi-m ké isu wusi cɛŋvɔv yaa tɔɔlaɣa pəpɔv tɔ.
 11 N ləsa-m mpaav taa.
 N cəla-m hɔɔlasi.
 N pəsa-m isu tɛtv nti pə wakəlaa tɔ.
 12 N pama nyá tɔɔv na ní siyisina-m.
 13 N tula ma timpee ke pɔɔŋ na nyá kɔkə taa nyəmə.
 14 Yəlaa təna wəŋiyi-m ké.
 Pa yookina-m yontu ke ilim na pə tɛm.
 15 N haɣasa-m nyutu nyanŋ nyəntv.
 N yela na má nyɔ kvnyɔnyɔm nyanŋ nyəm.
 16 N lapa na má salɪ pətuwee na ma kela pelɪ.
 N waasa ma tɔv ké tɔlvma.
 17 N hatəɛna-m heesvɔv na ní lɔ-m.
 Ma ta nyɪ lanŋhulvmlɛ leɛŋ.
 18 Ulena má tɔ si:
 Mpi maa tɛsəna tɔ pə tema.
 Maa tɛɛləyi Tacaá kiŋ ke pulv.
 19 Hai, tɔɔsi ma kvnyɔŋtɔɔɛ na ma wahala tɔm.
 Na sɔtv na nyan lum mpi ma nyɔɔwa tɔ.
 20 Tam ké ma tɔɔsəyi pə tɔɔ.
 Ulena ma apalvɔv yɔɔləyi.
 21 Hwɛɛ nna ma tɔɔsəyi ma taa na a tɔv má tɛɛləyi tɔɔɛ si:
 22 Lɔv nyá kvpantv ta su tənaya.
 Pəyɛɛ nyá sɔɔlvɔv ta tɛ.
 23 Nyá kvpantv wɛ paa tanaŋ ŋkuɔv.
 Tacaá, nyá teu tɔɔwaya.
 24 Ma tɔŋ si: Tacaá keɛ ma kpancoou.
 Pə tɔv ké ma tɛɛləyi-ŋ.
 25 Tacaá n wɛ teu ke mpa pa tɛɛləyi-ŋ tɔɔ.

Na mpa pa keesəyəna nyá tɔɔ tɔ.
²⁶Pə we teu si yulv í su
na í tan Tacaa nyá waasuyv.
²⁷Pə we teu si yulv í mu lso təlasti ke i
pəcaatu.
Paa pə we kate.
²⁸Ye Tacaa n kəna wei ké wahala,
puntu í su təpamm na í cayana i mpa.
²⁹Í hənti ate na í sulí i nəyɔ tɔɔ,
na í tseləyɪ si ntanyi Tacaa ká waasi-i.
³⁰Í keesi ləkpaɣasaya ke wei i caa-i
mapv tɔ.
Í muvi kutuyv.
³¹Tacaa nn ləkki yulv ke tam tɔɔ.
³²Ama waatu wei n həŋ yulv ŋkpaŋuyv
tɔ n wena i pətɔtələ.
Mpi tɔ, nyá kupantu tɔɔwaya.
³³Pə taɣa ayeeɳe ke n həŋna yulv
ŋkpaŋuyv
na n tvi-i wahala.
³⁴Waatv wei í feləyɪ nəhɛ ke
tetv piya saləkəatunaa təna tɔ.
³⁵Waatv wei í peŋ tampana tv ke i tam-
pana tɔ,
isɔtaa lso sɔsɔ naaki ké.
³⁶Waatv wei í təkɪ yulv ise ke huvle taa
tɔ,
Tacaa u naaki?
³⁷Awe yɔyɔtəyəna na pə lá?
Awe ŋmakələyəna, pə taɣa Tacaa?
³⁸Isɔtaa lso sɔsɔ nəyɔ ke
kupantu yaa isayətv lukəna.
³⁹Ule pepe tɔɔ ké yulv weesuyv tv
kuntəyɪ?
Paa wei í kuntəna i mayamaya i
kupəntəŋ.
⁴⁰Tə nyəni ta tənte ke teu na tə mayasi
tə tɔm.
Tə mələna Tacaa tɔɔ.
⁴¹Tə sələməna lotu kulvmtv na tə tɛyɛ
niŋ
ke lso wei i we isɔtaa tɔ.
⁴²Tu kisa lso ké nunav ké na tə kulv i
tɔɔ.
Ama ílé i ta wii-tv.
⁴³N haya-tv na pááná ké.

N tɔyɔna-tv na n kv-tv,
n ta la pətɔtələ.
⁴⁴N kenta nyá tɔɔ ké isəŋmuntuyv
si n taa nu tá kusələmvtv.
⁴⁵N pəsa-tuyv isu nyutu nti pa hasaa tɔ.
Tə pəsa isu hute ke piitimnaa lelāa taa.
⁴⁶Ta kolontunaa təna kuliyi nəɔsi,
na pá caaki-tuyv tɔm.
⁴⁷Tá nyəntv nté sɔyɔntv, na isəpille,
na wakəlvuyv, na mpusi.
⁴⁸Ma pələyɪ isəlvəm ke sɔsɔm ke
wahala wei i mayana ma yələa tɔ i tɔɔ.
⁴⁹Tam ké ma wiiki, həesuyv fei.
⁵⁰Ma tanāa ké si Tacaa
í nyəna isɔtaa na í ná.
⁵¹Mpi pə mayana ma icate alaa tɔ,
pə tuyv-m wahala ké.
⁵²Mpa pa taa kraana-m musvŋ tɔ,
pa tv ma waah ké isu sumaya.
⁵³Pa tusa-m ləkɔ taa ké na ma ise
si pa ləsəyɪ ma weesuyv.
Pa yaɣa-m pɛɛ.
⁵⁴Lvm waasa ma nyuyv.
Halɪ ma huvwa si ma lepaya.
⁵⁵Mpúyɔ ma yaa Tacaa
ke hatoo púyɔ ŋkv kv taa.
⁵⁶N nuwa ma nəyɔ,
taa təkɪ nyá ŋkpaŋŋ ke ma feesiŋ tisuyv,
na ma lanwakəlle kapusi.
⁵⁷Kuyaku ŋkv ma yaa-ŋ tɔ, n krətəna-
m.
N heela-m si: Taa nyá.
⁵⁸Tacaa, n seena ma tɔɔ, n yapa ma
weesuyv.
⁵⁹N nawa isəna pa kv ma tɔm tɔ.
Ule ha-m ma tampana.
⁶⁰N nawa isəna pa ləetəyɪ-m tɔ.
Pa kuləyɪ ma tɔɔ ké.
⁶¹Tacaa n nuwa pa kutuyv ŋkv pa
tuykv-m tɔ.
Na isəna pa caya ma acaya tɔ.
⁶²N nuwa mpa paa caaki-m tɔ pa
kuyɔyɔtvtv.
Pa huvki tam si paa la-m isayətv.
⁶³Paa pa cayaa yaa pa səŋaa, n nyəmá.
Maya pa tuyvna yontv.

⁶⁴Tacaa, n ká leeti-weye
isəna pa lapa-m na pa niŋ tɔɔ.

⁶⁵N ká la pa laŋa ke kpusəŋ kɛ.
Nyá mpusi í təŋ-we.

⁶⁶N ká tu pa waali kɛ na pááná
na n kpiisi-weye tetu tɔɔ.

Yosalem wakəlvu wula

4 A a, lso təsele wula teu səpa.
Wula kupəŋ unɪ ɪ cɔɔlaa.

lso təsele pɛe yawa yem yem kɛ hapɛɛ
nɔɔsi.

²Waiyo Siyɔŋ piya mpa paa tewa isu
wula kupəŋ tɔ,
pa pəsa isu cɔvu wontu nti cɔvu ŋmalaa
lapa tɔ?

³Í nyənti, taale hasi,
na celəyi si piya ke hələm.
Ama ma yəlaa ná kɛ asayaa kɛ,
pa feina pətɔtəle isu
taataa ke wulaya tetu taa.

⁴Lokɔtu pu ahulumnaa,
pa nsəma matəna pa tantahaan.
Piya ná wiiki tɔɔnaya tɔɔ.
lle nɔɔɔlu u haaki-si.

⁵Mpa pa təkaya teu ke lɔŋ tɔ pa laŋaa.
Pa fiyiniyi na pá səki hapɛɛ tɔɔ.
Mpa paa we toŋtɔnaa tɛɛsi taa tɔ,
pa caləsəyi tɔɔnaya ke hula taa.

⁶Ma yəlaa kpekəle nyəma pənta
kupəntɔvu.

Ku kəla tɔɔ ke Sɔtəm nyəma mpa
pə wakəla tɔm kulum isu isɛ cəpəlvu
tɔ.

Yulu niŋ fei pə taa.

⁷Ta awulumpiya ka teekaya kəkɔ kɛ,
isu tev tɔmpɛɛ.

Hali pa hulɔməŋ ka tɛɛwa naaləm.

Pa tɔnəŋ ka we isɛɛv kɛ
isu kəŋkələməla pɔɔlən.

Na pa isentaa luwa isu
liyitee pəle pooku nyəntɛ.

⁸Pa məla kukpɛɛtaa təkilikili
na pə kəli nyɔɔm ke pənente.

Nɔɔɔlu u tasəyi-weye
ŋyəm ke hapɛɛ tɔɔ.

Pa tema taasi kɛ təkəŋkəŋɔ.

Yulu pəsəyi í kala pa muwa.

Pa tɔnəŋ wulaa kɛ isu taasi.

⁹Mpa layate kuwa tɔ pa kəla nyulelen
ke mpa nyɔɔɔsi kuwa tɔ.

Nyɔɔɔsi nuɔutuɔu-ŋ kɛ na si caami-ŋ.

Mpi tɔ, tawa kululum laŋaa.

¹⁰Nyɔɔɔsi pu ma yəlaa.

Hali totonaa təsi pa piya kulubasi,

nsi pa sɔɔla teu tɔ, na pá tɔɔ.

¹¹Tacaa n muwa nyá pááná sɔsɔna
na n tala a tənaya.

N pəla nyá pááná sɔsɔna.

N musa kəkɔ ke Siyɔŋ taa.

A nyaya Siyɔŋ icate na á kpenna tə kite.

¹²Antulinya awulaa, na ate yəlaa taa tu
pa taa si

kolontu aka inɛ ɪ ká svuna Yosalem
nɔnɔɔsi.

¹³lso kuyɔɔtɔtu teləsəlaa

mə kupəntəŋ tɔɔ kɛ.

lsayatu nti kətəlaa me í lapa tɔ tə tɔɔ kɛ.

Mə kuna tampana tənlaa ke icate taa.

¹⁴Í tutaya icate taa kɛ isu yulumaa.

Mə təna na caləm.

Nɔɔɔlu u pəsəyi

na í tokina mə wontu mayamaya.

¹⁵Ye í kəŋ, yəlaa kiisiyi ke si:

Í heli, asilima nyəma.

Í heli, í taa kpətəna.

Pa seeki mpv na pá cɔɔki yem

ilena piitimnaa yɔɔɔti si:

Pə fei si í caya ta tɛ.

¹⁶Tacaa nyá mayamaya n yasəna-we.

Nn caa n tasa-weye nav.

Paa tɔyuna kətəlaa.

Paa nyaŋna akpatəlaa.

¹⁷Tá isɛ kana nyəntɔvu si yaa nɔɔɔlu

ká kɔɔ tá waasɔvu kɛ, kpɛtɛ.

Tə taŋaa isu tə taŋaa si

piitimnaa napəli pá waasi-tv.

Pa ta kɔɔ.

¹⁸Kolontunaa fenjiyi-tɔvu,

paa caa tɛ məli tá tɛ.

Tu pəsəyi na tɛ tɔ ta hapɛɛ tɔɔ.

Tá waatu tema, tá tənaya wusaa.

Tá kuyeeη tema.

Tá tənaya kəη.

¹⁹Tá waali selaa pəsa ləηləη lapu ké
isu hekələnaa.

Pa təyənəyi-tuyu póōη taa.

Pa nyəki-tuyu katəsi ke wulaya tetu taa.

²⁰Tá wulaw wei Tacaa ləsaa

na í pəli-i nim tə.

Wei i haakaya-tuyu weesuyu tə,

pa kra-i pa katəsi taa.

Pəyele tá yəyətaya si:

lni i ká kentina ta təó ké piitimnaa taa.

²¹ltəm nyəma me,

í nəkāa mə laηa í huləmi na í paa.

Usi nyəma me, Tacaa ká mu-me na
pááná.

Mə ise ká pili na í lu kpete təyələyəl.

²²Siyəη nyəma me,

mə ηkraηuyu həm tənaya ntə.

Pa kaa tasa-meγe kuuu na pá tēna.

Ama ltəm nyəma mə ηkraηuyu ke
paa hə mə isayatu təó.

lso ká kuli mə kawalaya təó ké.

Tacaa məηna-tuyu nyá kin

5 Tacaa, taa soó mpi pə mayana-tu tə.
Nyəni, na í paasəna isəna pa tuki-
tu tə.

²Krai nyəma lēeka tá tetu.

Mpa tə ta nyi tə pa caya tá tēsi taa.

³Tá caanaa fei, na pə yeke tá toonaa
ke leelaa, na taya suluwaa.

⁴Tə yaki tá mayamaya tá lum.

Tə fələyi tá taasi.

⁵Ta konyəntulaa wə tá waaləyi tam ké.

Tə kawa tətəyətəyə,

paa yeki-tu si tē heesi.

⁶Tə tiyisiyi Icipiti

na Asilii pə nyəma ke niη ké,

na pəcəó tē təyə na tē haya.

⁷Tá caanaa lapəna isayatu.

Ama pəle pa səpa.

llena taa təki tə nyəη.

⁸Yomaa pəsəna nteγe tá caanaa.

Pəcəó nəyəlu kaa ya-tuyu pa niη taa.

⁹Tə laki tá weesiη ke awusa ke
wulaya tetu taa ηmulaa niη taa ké,
na pəcəó tē hiki na tē təyə.

¹⁰Nyəyəsı haηa tá tənəη ké isu

tə wə məsasi taa.

¹¹Pa kpiipa Siyəη na Yuta acalēe taa
alaa,

na pēelaa, na pá wakələyi-wē.

¹²Pa pusa wulaw waali nyəma na tuη.

Pa ta tuna akpatəlaa ke paa pəcə.

¹³Namle naηuyu nu ifepiya.

Piya ná səyələ taasi na sí seliγi.

¹⁴lcatē səsaa naa tasəyi huule taa ké
cayale.

Pəyele ifepiya ná heesa saηkuna.

¹⁵Tá laηhuləmlē yawa.

Ləyaya lēeta tá paale lonte.

¹⁶Tá teeli səpa.

Tə pəsa mpusi nyəma ké.

Mpi tə, tə lapa isayatu.

¹⁷Tá laηa wakəla səsəm.

lśələm yuləsəyi tá ise.

¹⁸Mpi tə, Siyəη uyuy pəsa wulaya tetu
na taale hası cəəki.

¹⁹Ama Tacaa nyayale wulaw ke tam təó.

Nyá kawulaya fei tənaya.

²⁰Pepe təó ké n lə-tuyu tam təó?

Pepe təó ké n soó tá təó ké tá weesuyu
təna?

²¹Mələna-tuyu nyá kin na tē pəsi

nyá nyəma təkpataa.

Layası tá weesiη isu hatoo ilē.

²²Nyá taa wē si n ká lə-tu təkpataa na?
N ká mu-tu na pááná na pē tē mpələ
na?

LSO KUYOYOTUTU TELESULU

LSEKIYEELI

TOM TAKELAYA

Kutulutu

Isekiyeeli takelaya taa i caaləyəna kalənav ke lseyeli nyóma ke mpi pə tɔɔ pa pəntəna ləɔ tɔ. Pə waali kɛ i yɔɔta piitimnaa mpa pa tɔwa lseyeli nyóma ke kunyɔɔ tɔ pa huɔnav tɔm. Ulena í yɔɔti Yosalem hotuyi tɔm tɔtɔ. Na isəna ləɔ ka mələna lseyeli nyóma ke pa wule taa tɔ. Ulena í keesi isəna ləɔ təsele kufate ka wɛɛ tɔ.

Isəna pa faɣa lsekiyeeli takelaya tɔ:

ləɔ kalənav ke lseyeli nyóma, titite 1-24

ləɔ huɔnav ke piitimnaa lɛmpi, titite 25-32

lseyeli nyóma laŋheesəle tɔm, titite 33-39

Cele ləɔ təsele nte pə hula lsekiyeeli tɔ, titite 40-48

Tacaa luu ke lsekiyeeli tɔɔ

1¹⁻³ Pənaɣa hii na naanɔwa*fa* nyəŋka isətu liyiti nyəŋ kuyaku kakpasɔ nyəŋku. Pusi pəyalu lsekiyeeli má, maa we Yuta nyóma mpa pa kuuwa tɔ, pa taa kɛ Kepaa pɔɔɔ nɔɔɔ. Ḿpúyú pə lapa-m isu toosee taka, na má ná isətənyuɔ tulaa. lseyeli wulav Sowakeŋ kuuu pənaɣa kakpasɔ nyəŋka nté. ləɔ yɔɔtəna-m Papiloni nyóma tetu taa kɛ pɔɔɔ Kepaa nɔɔɔ na í tɔŋ, tii ma tɔɔ. ^akətuɔyɔ təmlɛ tɔ.

⁴Ma nyənaya mpu ulɛ ma ná heelim sɔsɔɔm napəli pə luna ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ kele. Ḿpúyú pə kɔna isəŋmun-tuyɔ kpusəŋ nyəŋku nakuli. Na kɔkɔ ŋmeləsəɣi na pə cɔɔki-kv. Kv heku taa

we kɛ isu nyəɣəluɔyɔ kuvseemuyɔ ŋku pa sɔtaa na pá wɔ kɔkɔ taa tɔ. ⁵Ulena wontu natələɣi liyiti luna ŋmuntuyɔ ŋku kv taa təna, tə nəɣəsəna isu yələa. ⁶Paa ŋku kv isentaa we tɔm liyiti na keŋ ke liyiti. ⁷Tə nɔɔheɛ ka siyisaa kɛ, na tə nɔntaaləŋ nəɣəsəna isu naule. Na á teeki kɔkɔ isu nyəɣəluɔyɔ kuvseemuyɔ kv-sotuyɔ. ⁸Tə keŋ liyiti unɔ, paa ŋku kv tɛɛ na yulu niŋ. Ule tə niŋ unɔ i nyənəɣi hɔyɔləŋ liyiti, isu tə isentaa na tə keŋ. ⁹Tə kenɔsɔ ka yosina təmaya. Ye tə tɔŋ tə siyisaa kɛ təca, nakuli kv keesəɣi. ¹⁰Paa tə taa ŋku kv wena isentaa ke tɔm liyiti kɛ. Yulu isentaa ka wɛɛ, na tɔɔɔlaya isentaa na ntɔɔɔŋ tɔɔ, na nav isentaa na mputu tɔɔ, na pɛcɔ pə kaasi hekəle isentaa. ¹¹lɔttaa tɔɔ kɛ tə isentaa na tə keŋ ka faɣaa. Ulena keŋ naale náa tokiyina təma, na naale náa taka-ti. ¹²Paa ŋku kv tɔŋ kɛ na kv siyisaa. Na kv puki timpi feesuyɔ tusiɣi-kv tɔ, kv heləɣi. ¹³Wontu nti tə wɛɛtu ka nəɣəsəna kɛ isu kɔkɔ mamala. Na tə wɛɛ isu kahulasi, na kɔkɔ ŋke ka cɔɔki tə heku taa. Tə nyaaləm tɔɔwa sɔsɔm kɛ na tev ŋmeləsuyɔ luki pə taa. ¹⁴Ulena wontu nti tɔ kpakəyi asewa na tɔ teeki na tɔ kɔŋ, isu calanaa tiikuyɔ tɔ.

¹⁵Ma tɔŋa nyənuyɔ ke wontu ntəyi mpu, ulɛ ma nawa paa wontuyɔ ŋku kv cɔɔɔɔle pɔpɔte kulɔmtəle na a tokina atɛ. ¹⁶Pɔpɔlɛ anɔ a ŋmatu na a wɛɛtu teekaya kɔkɔ kɛ, isu liyitee pələ atɔntɔɔte nyante. A ka wena wɛɛtu kulɔmtu ke a liyiti kɛ. Ulena a ŋmatu na a wɛɛtu caɣa isu a suu təma taa. ¹⁷Ye a kula tɔntɛ, a kəŋkəməŋ liyiti kɛ a siyisinaa, aa keeki. ¹⁸A kəŋkəluməŋ ka we sɔɔɔntu, na tulɔŋasɔ waasa a təna na pə cɔɔ na pə ta na si teeki kɔkɔ. ¹⁹Ye wontu nti tə tɔŋ, ulɛ pɔpɔlɛ náa təŋəyi tə kəŋkəŋ taa. Ye tə kuləyi atɛ ulɛ pɔpɔlɛ

^a1:1-3 Pənaɣa hii na naanɔwa: Pə pəsəyi na pə wɛɛ pənaɣa ŋka lsekiyeeli caala

náá kuli tət. ²⁰ Timpi feesuɣu tusayaa-ti tɔɔ tə pukaya, na pəpələe kuləɣi na a təŋəɣi. Mpi tɔ, wontu ləmayasələ ka we a taa ké. ²¹ Ye wontu i təŋ, ɛle pəpələe təŋ. Ye tə sənɔa, ɛle a sən. Ye tə kuləɣi atə, ɛle a kuli. Mpi tɔ, wontu ləmayasələ ka we pəpələe taa ké.

²² Wontu nti tə nyɔɔŋ tɔɔ ka lemaya isu tiŋ taka ke ɛsɔta, na pə tee kəkɔ.

²³ Na wontu nti tə keŋ naale naale loosa təma tɔɔ ké ɛsɔtɔnɣu ŋku ku tɛ tənə. ɛlena tə keŋ naale naale lelu náá taka tə mayamaya tə tɔɔ. ²⁴ Ye wontu nti tə kula tɔntɛ, ma nuki tə keŋ kəkɔtə ké, ɛsu lɔm sɔsɔɔm. Yaa ɛsu Toma tənə tu nɔɔ. Pə ké kəkɔtə sɔsɔlə ké ɛsu yoolaa nyəntɛ. Waatu wei tə caaki sənɣu, ɛle tə kpili tə keŋ. ²⁵ ɛlena kəkɔtə lukəna tə nyɔɔŋ tɔɔ ɛsɔtɔnɣu ŋku ku tɛ. ²⁶ ɛsɔtɔnɣu ŋku ku we wontu nti tə nyɔɔŋ tɔɔ ke mpu tɔ, ku tɔɔ ka we pulɔpu ɛsu liyitee pələ nte tə we pooku tələ tɔ tə kumte. ɛlena pulɔpu lukəna kumte nte tə tɔɔ na pə nəɣəsəna ɛsu yulu ɛsentaa. ²⁷ Mprúɣú ma nawa si yulu nəɣəsələ nítə tə teekaya kəkɔ ɛsu nyəɣəlɔɣu kuseemɣu ŋku pa sota tɔ. Pə caya ké ɛsu kəkɔ cɔɔna-ku. Pə kpaɣau ɛsu yulu nəɣəsələ nítə tə tənayá cɔɔ, na pə kpa na pə tii tɔ. Ma nawa ɛsu kəkɔ nyaləmələ sɔsɔlə na pə cɔɔna-tɛ. ²⁸ Nyaaləm sɔsɔɔm mpi pu we teitei ké ɛsu tɛv nukɔɣu na kayalɔ kaya tɔ. Pə ké Tacaɔ teu nəɣəsələ ké. Ma ná mpu ɛlena má hoti ma ɛsentɔɔ na má nu nɔɔɔlɔ yɔɔtəɣəna-m.

ɛsɔ tiliyi lsekiyeel ke lseyel nyəma kiŋ

2 Mprúɣú yulu nəɣəsələ nítə tə tɔma-m si: Yulu nyá, sən nyá nɔɔhɛ tɔɔ na má yɔɔtəna-ŋ.

² Pə yɔɔtəna-m tɔmnaa mpe tɔɔ Feesuɣu svb ma taa, na kú yelee na má sən ma nɔɔhɛ tɔɔ. ɛlena má nu wei i yɔɔtəɣana-m tɔ i tɔm. ³ Wenti

i yɔɔtəɣana-m tɔɔle si: Yulu nyá ma tiliyi-ŋ lseyel asayaa mpa pa kuləɣi ma tɔɔ tɔ pa kiŋ. Pana pa caanaa pa wakələna-m ké. Paa haləna sənɔ ɛsəntɔ.

⁴ Yələa mpe pa ké kpaŋkpantɔnaa ké na pa nyama na kpusəŋ. Polo pa kiŋ na n heeli-we si, Tacaɔ ɛsɔ yɔɔtəɣi si ⁵ pa ké asayaa ké. ɛle paa pa nuki yaa paa nuki, pa ké tɔɔ kullaa ké. Paa cəkəna si asayaa we pa heku.

⁶ Taa nyana yələa mpe, yaa pa kuyɔɔtutu. Paa pa we-m ɛsu sɔwa yaa pəcɛst, pə fei si n nyana asayaa mpe pa kuyɔɔtutu yaa pa yaasi. ⁷ Pə wee ké si n heeli-weye ma tɔm tɛ, ye pa nuwa yaa pa ta nu, pa ké asayaa ké.

⁸ Nu nti ma heeliyi-ŋ tɔ. Taa la ɛsəɣau ɛsu asayaa mpe. Haa nyá nɔɔɔ na n tɔɔ mpi maa cɛle-ŋ tɔ.

⁹ Ma nyənaya mpu, ɛle ma nawa niŋ nté na í siyisina-m, na i taa na takələɣa hɔɔle. ¹⁰ Ntena pə hetu-keye ma ɛsentaa tənɛ un, na pə ŋmaa ka taa na ka waali ké laŋwakəlle tɔm. Na konyɔwiina na mɔla tɔm ke pə taa tɔɔ.

3 Mpuɔle yulu nəɣəsələ nítə tə tɔma-m si: Yulu nyá tɔɔ takələɣa ŋke, na n polo n yɔɔtəna lseyel nyəma.

² ɛlena má haa nɔɔɔ, na yulu nəɣəsələ nítə tə yelee na má tɔɔ takələɣa ŋke.

³ ɛlena í tɔ-m si: Yulu nyá tɔɔ takələɣa ŋka un ma cɛla-ŋ mpu tɔɔ nyá hiluyi taa.

Ma tɔɔ-ke, ɛlena ká la ma nɔɔɔ taa ké leleŋ, ɛsu tuŋ.

⁴ Mprúɣú i tɔma-m si: Polo lseyel nyəma kiŋ, na n heeli-weye ma tɔm. ⁵ Mpi tɔ, pə taya yələa mpa pa kuyɔɔtutu we səkpetuɣu. Yaa pa yɔɔtaya na kate tɔ, pa kiŋ ke ma tila-ŋ. Ama lseyel nyəma kiŋ ké. ⁶ Pə taya yələa paɣale mpa pa kuyɔɔtutu we səkpetuɣu, yaa pa yɔɔtaya we kate na nn nuki pa tɔm tɔ. Ye ɛsu yələa ɛsu mpu kiŋ ke maa tila-ŋ, paa nuna-m.

⁷ Ama lseyel nyəma luyi fei ma

⁴Hənti nyá mputv tɔɔ, na ń təna lseyeli nyóma isayatu ke nyá tɔɔ. N ka səyəlɪ pa isayatu ke kuyeeŋ wei n ka hənti mpv tɔ ɪ taa. ⁵Maa yele na ń wee tənaya kuyeeŋ naanɔwa fei nasəle (390). Kuyeeŋ unɪ ɪ wenna isu pusi nsi lseyeli nyóma lapa isayatu tɔ. Isəna ń ká səyəlɪ lseyeli nyóma isayatu tɔyɔle. ⁶Ye n tema mpv, ɪle n keesi kəŋkəŋ ntɔɔŋ nyəŋku tɔɔ. N ka səyəlɪ Yuta nyóma isayatu ke kuyeeŋ nule. Kuyeeŋ unɪ ɪ kena pusi nule wei Yuta nyóma lapa isayatu tɔ. ⁷Pə waalɪ ɪlena ń keesi ɪse na Yosalem wei pa ləeka mpv tɔ ɪ tɔɔ. N ka huli-tɔyɔ niŋ kpete, na ń heeli-tɔyɔ nti tu kɔɔ tɔ, na ń kaləna-te na Tacaa nɔyɔ. ⁸ɪlena má həkɔ-ŋ ŋmɪst, ń taa pəsɪ na ń keesi kəŋkəŋ ke waatu wei ń ka caɣa təna tɔ. ⁹Caa tɔyɔnaya pee nyəŋka piitim liyiti na soona piitim naale. ɪlena ń siti pə təna na ń lakɪ tɔyɔnaya. Nyá tɔyɔnaya nté kuyeeŋ naanɔwa fei nasəle (390) wei ń ka hənti kəŋkəŋ kulɔmɔyɔ tɔɔ tɔ. ¹⁰Cacaasi ŋmɔnɔyɔ na hiu (220) ke n ka mayasəyɪ paa ifemle nte, na ń tɔki. Mpi ń ká tɔki waatu unɪ ɪ taa tɔyɔle. ¹¹Paa mayasɪ lum mpi n ká nyɔɔ paa ifemle nte tɔyɔ. Pu wee paa ifemle nte liitili kulɔm. ¹²N ká la nyá tɔyɔnaya ké isu tinte taka. Yəlaa puntv huwa ke n ka tayanəna kəkɔ na ń təsi nyá tɔyɔnaya ke yəlaa təna ɪsentaa.

¹³Mrúyú Tacaa tasaa sɪ, teitei ké mrúyú lseyeli nyóma ká tɔyɔ tɔyɔnaya asilima nyəŋka. Piitimnaa mpa pa taa maa yele na pá polo tɔ tənaya paa tɔyɔ-ke.

¹⁴ɪlena máá yɔyɔtɪ sɪ: Hai, Tacaa lɔɔ, hatoo ma pəcaatu haləna saŋa ma ta pilisi ma ti. Ma ta tɔyɔ pulɔpɔ kusəpəm yaa mpi pə kpawa na pə cəlɪ tɔ. Pəyele asilima kpənte natəlɪ tə nantɔyɔv ta sɔvta ma nɔyɔ taa. ¹⁵ɪlena lɔɔ cɔ-m sɪ: Maa layasɪ-ŋ naapuntv na ń tayanəna-təyɪ kəkɔ na ń la tə tɔɔ ké tɔyɔnaya, pə kaa wee yəlaa puntv.

¹⁶Mrúyú ɪ tasa-m heeluyɔ sɪ: Yulv nyá maa yɔkɪ tɔyɔnasɪ təsule ke Yosalem taa. Paa mayasəyɪ tɔyɔnaya na pá təkəna nəyəsɛɛ, na pá mayasəyɪ lum na pá nyɔɔkəna laŋwakəlle. ¹⁷Paa laŋ tɔyɔnaya na lum. Pu nu-we na pa tasəna pa ɪse ke pa isayatu tɔɔ.

Tacaa ka hɔ lseyeli nyóma ŋkraŋyɔyɔ

5 Mrúyú lɔɔ tɔma lsekiyeeli má sɪ: Yulv nyá kraɣa huɔyɔv na ń looli nyá nyɔyɔv na nyá tantɔyɔv. ɪlena ń caa sanəya na ń mayasɪ nyɔɔsɪ na ń tala-səyɪ hɔyɔləŋ paɣalɛ. ²Waatu wei nyá həntɔyɔv kuyeeŋ ɪ tema, ɪle ń kuu hɔyɔlɔyɔv kancaalaya nyəŋku na ń wɔ kəkɔ ke ɪcate heku taa. ɪlena ń kuu hɔyɔlɔyɔv naale nyəŋku na ń lo-səyɪ nyá layate na ń cɔɔna ɪcate. ɪlena ń tasa hɔyɔlɔyɔv tooso nyəŋku ke kuuu tɔtɔ, na ń ŋmɪst na heelim kraɣa. ɪlena má kpɛɛ ma layate na má tv sɪ waalɪ. ³ɪlena ń cosi sɪ taa ké pəcɔ, na ń həkɔ nyá tokonaa ntompee. ⁴Pəyele ɪlena ń cosi sɪ taa ké pəcɔ, na ń wɔ kəkɔ taa, na sí nyaya. Tənaya kəkɔ ká luna na ká nyaya lseyeli nyóma.

⁵Mrúyú Tacaa lɔɔ má ma yɔyɔtɪ sɪ: Yosalem wei, maa suwa piitimnaa na pa tetv heku taa tɔ, mpi ɪ ka teesəna tɔyɔle. ⁶Mpi tɔ, Yosalem nyóma wakəla ma kiij na ma kutvutv. Pa kv pa ti tɔm na pə kəlɪ isu mpa pa cɔɔna-we tɔ. Mpi tɔ, pa kisa ma kiij. Pa ta təŋ ma kutvutv. ⁷Pə tɔɔ ké Tacaa lɔɔ yɔyɔtɪ sɪ: Timpi pa lapa isayatu na pə kəlɪ piitimnaa mpa pa cɔɔna-we tɔ, pécɔ pa kisa ma kutvutv na ma kiij tɔkɔyɔv na pa təŋ piitim lempɪ nyəntv tɔ, ⁸ma laŋle ta heena-we. Maa huɔna-weyɔ piitimnaa mpe pa ɪsentaa. ⁹Yosalem nyóma lakasɪ kəla acaalətv. Pə tɔɔ ké maa hɔ pa ŋkraŋyɔyɔv ke ɪsəna tɔ, too tɔ, ma ta hənta mpv. Pəyele ma kaa tu tasv mrúyú hɔm. ¹⁰Pə tɔɔ ké cecena ka tɔyɔ pa piya, na piya náá tɔyɔ sɪ caanaa

ke Yosalem taa. Ye pə kaasa pa pulv, ma yele na heelim yasi-wəyi paa timpi. Isəna maa hʉvna-we tɔɔlə.

¹¹Tacaa si: Maya Tacaa lso weesuyu tu ké. Timpi pa pilisa kɔtaɣa tɔlate na pa tuɣ na pa acaalətu təna tɔ, ma kaa tasa-weye nyulɔvu, yaa má weena pa pətɔtəle, yaa ma hʉlɔ-weye suulu. ¹²Yosalem yəlaa hɔɣəlɛɣ tooso taa kulɔmɔvu ká səna yulɔkʉsəku na nyɔɔsi. Paa kv hɔɣəlɔvu lɛɣkv ke yoou taa ké pə cɔɔnav ɪcate tɔ. Ulena pə kaasi hɔɣəlɔvu lɛɣkv, ulena ma yele na heelim yasi-kv, na pə pona paa timpi. Ulena má tu pa waalɔ na layate.

¹³Maa mv-we na pááná. Maa yele na a kpana a ti na má lɛeti-we. Waatu unəyi paa cəkəna si maya Tacaa má yɔɔtəna-we na pááná. ¹⁴Maa yele na ɪcate pəsi kpete. Tu pəsi mpusi pulɔvu piitimnaa mpa pa cɔɔna-we tɔ, na tɛlaa pa isenta. ¹⁵Waatu unəyi maa hʉvna-we na pááná sɔsɔna. Maa hɔ pa ɣkraɣvu na toɣ. Pəyele paa pəsi mpusi na fɛle pulɔvu, mpi lɛlaa ka nyənəyənə tɔ. Pu susi piitimnaa mpa pa cɔɔna-we tɔɔ watu. Maya Tacaa má yɔɔtəyənə mpu.

¹⁶Maa tɔ-weye nyəmá sɔtu nyənə wena a ké nyɔɔsi tɔ, na pá sí. Ulena má yele na pə kpiisi-we. Mpi tɔ, maa sɔsi nyɔɔsi ke pa wahalanaa tɔ. Maa yɔki pa tɔɔnaɣa təsule. ¹⁷Maa yele na nyɔɔsi na taale wontu isayatu lu-we. Paa laɣ piya. Yulɔkʉsəku na yoou ka wakəli-we. Maya Tacaa, má yɔɔtəyənə.

Iso kula laalaa tɔ

6 Mpuɣy Tacaa heela-m si: ²Yulv nyá kɛesi nyá ise na lɛyɛli nyəma pɔɔɣ tɔ na n yɔɔɔtɔ ma tɔm. ³Iɛyɛli pɔɔɣ na pulasi na teteka na kacəsi nyəma í nu Tacaa lso tɔm. Maa yele na layate kɔ mə tɔ, na má kpiisi mə tɛfɛnlenaa.

⁴Maa yɔki mə təkətəlenaa, na mə ilim lɛsəɣ wei í laaki tɔ. Mə taa lɛlaa ka si pa tuɣ kulalaɣ kila. ⁵Maa si mə sətəa ke mə tuɣ kulalaɣ kila, na má ɣmusi mə muwa na má cɔɔna-ɪ. ⁶Mə acalɛ təna ká pəsi ncaa ké. Pu kpiisi mə tɛfɛnlenaa. Pu yele mə təkətəlenaa na pə l-we. Pu yɔki mə tuɣ na í saalɔ yem. Mə ilim lɛsəɣ ká yɔki na mə niɣ kulapəm wakəli. ⁷Mə taa payale ká si, ulena pəcɔ í cəkəna si mayale Tacaa. ⁸Paa na mpu maa yele mə taa kakaasaya. Pele paa fiti layate, paa weɛ piitimnaa taa. Waatu unəyi maa yasi-weye piitimnaa taa. ⁹Mə taa kakaasaya ka tɔsi ma tɔ ké piitimnaa taa, timpi pa kra-weye yomle tɔ. Mpi tɔ, maa wakəli pa nyama wena a ta layana ma tike tɔ. Na pa ise wena pa nyuləna tuɣ tɔm tɔ. Pa mayamaɣa paa nyəyəsəna pa təyi acaalətu nti pa lapa tɔ tə tɔ. ¹⁰Waatu unəyi paa nyi si ma ké Tacaa. Ule pə taya yem tɔ ké ma yelaa, na wahalanaa pane pá mayana-we na pə ciyiti-weye mpu.

¹¹Mpuɣy Tacaa lso yɔɔtəa si: í krasɪ mpee na nɔɔhɛ na laɣwakəlle. Mpi tɔ, lɛyɛli nyəma lapa isayatu na acaalətu. Yoou na nyɔɔsi na kvtəɣ ká kv-we. ¹²Kvtəɣ ka kvna pooluɣ tu, na yoou ná kv pəcɔlɔ tu. Ulena wei ile ɪ weɛ tɔ, kolontunaa ta ile, na nyɔɔsi kv-ɪ. Maa yele na ma pááná kpa pa tɔ ké na pəcɔ a hɛ. ¹³Í ka tɛ na í nyi si mayale Tacaa. Mpi tɔ, mə sətəa ká sɔyətəna mə tuɣ kulalaɣ na mə təkətəlenaa. Paa pulasi kukulasɔ tɔ, na pɔɔɣ tɔ, na tuɣ kuləpəɣ hɔtu tɛ. Tənaweyɛ í wəkaya mə tulaalvnaa ke mə tuɣ na sɔsɔɣ nyalaa. ¹⁴Maa kvsi niɣ na má kpiisi tetu tənaya. Paa lɛye í weɛ, pə kraɣav wulaya tetu na ilim mpətəɣ tɔ tɔ. Na pə polo Lipəla ɪcate ke ilim ntəɔɣ tɔ tɔ. Waatu unəyi yəlaa ká cəkəna si mayale Tacaa.

**Tacaa kraaləyi mpusi
kantəkaya nyəŋ təm**

7 M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa heela Isekiyeeli má si: ²Yulu nyá, heeli Iseyeli tetu yəlaa si, mə tetu tənə tənaya kəŋ kele. ³Mə tomle talaa kele nɔɔnɔ. Maa mu-me na páná. Maa keesəna mə mpraəŋ na má hɔna-me. Maa suku-meŋe mə acaalətu tənə. ⁴Ma kaa wəena mə pətətəle. Yaa ma hulɩ-meŋe suulu ke paa pécɔ. Ama mə tɔnte na mə acaalətu təma wena í lakaya tɔŋ pu felɩ-me. Ulena í cekəna si mayale Tacaa.

⁵Tacaa lɔɔ má ma yɔŋtəyi si, wahala ikramle kəŋ í ta nata ɩ taka. ⁶Pə temayale mpusi kantəkaya nyəŋ kəŋna nté. ɩ ka tii mə tɔ. Halɩ ɩ tapəna nté. ⁷Tetu yəlaa waatu tapa. Lanwakəlle kuyaku kpeŋetaa. Lanhulɔmlə kakiisasi təma ṕɔŋ taa. ⁸Nɔɔnɔ ké maa mu-me na páná. Ma kaa yeke na pə leeli. Maa hɔna-meŋe mə tɔnte na mə acaalətu tɔ na ma leeti-me. ⁹Ma kaa wəena mə pətətəle. Yaa má hulɩ-meŋe suulu ke paa pécɔ. Maa hɔna-meŋe mə tɔnte na mə acaalətu tɔ na má leeti-me. Waatu inəyi í ká cekəna si mayale Tacaa. Má makəna-me.

¹⁰Hɔvle kuyaku taŋanəŋəna nteŋe ku ti. Ku ké wakəlvɔ nyəŋku ké. Musɔŋ təŋa tɔɔ, na kalampaani náa huləyi ɩ ti. ¹¹Musɔŋ we ke ɩsu krátɔŋg̀ ŋku pa həŋna mə ŋkraŋvɔ ke mə ɩsayatu tɔ tɔ. Pulɩ ta kaasi-me. Kəkɔte təma, í fei payale tɔtɔ. Nəŋvɩ u tasəyi-meŋe wiiu. ¹²Waatu təŋna kɔnte. Wei ɩ yakɩ tɔ ɩ taa yɔɩ. Pəyele pɛetɩvɩ lanle náa taa wakəli. Mpi tɔ, Tacaa mu páná na pa tənaya. ¹³Paa pɛetɩvɩ wena ɩ weesuyɩ ɩ kaa na ɩ kuvɛetəm. Mpi tɔ, nti pa nawa toosee taka taa na pá keesi yəlaa me mə wakəlvɔ tɔ tɔ, tə lakɩ ké tu saaləyi. Mə ɩsayatu nti í lakɩ tɔ tə tɔ, mə taa nəŋvɩ kaa wəena weesuyɩ. ¹⁴Paa hulɩ akan-təle na sɔɩv pu. Ama nəŋvɩ kaa polo

yoo. Mpi tɔ, yəlaa tənaya ma mɔna páná.

Nəŋvɩ u fitiyi ŋkraŋvɔ hɔm

¹⁵Yoo we awalɩ ké, na nyɔŋɔsi na kutəŋ ke təyaya taa. Ye wei í kpawa taale, pa ku-ɩ yoo taa. Wei í saala ɩcate taa, kutəŋ na nyɔŋɔsi ku-ɩ. ¹⁶Ulena mə taa mpa pə sɔwa tɔ í seeki na í kraaki pɔŋ na sɔŋntu ɩsu teteka taa alukukunaa. Í ka mələyi mə kawalaya tɔ ké.

¹⁷Mə ŋkpalasi ka susi yem ké toma fei, na mə tuna makɩ təma.

¹⁸Í ka suu ləyaya wontu ké ɩsu fɔlətənaa taka, na sɔŋntu anaam pu-me.

Í ka looli mə nyɔŋ na feele təvku.

¹⁹Í ka lɔ mə liŋtee ke hapee tɔ. Mə wula ka pəsi-meŋe mpusi pulɩ.

Mə liŋtee na mə wula kaa ya-meŋe Tacaa páná kuyaku wule.

Í kaa wəena mpi í ka tɔŋ na í haŋa, yaa í kɔna mə konyuləŋ tɔ.

Mpi tɔ, mpɩ pə pətəna-meŋe ɩsayatu taa.

²⁰Mə kacɔka wontu ke mə lanja ká heena.

Mə wontu ntəyi í lupəna mə acaalətu tuŋ.

Pə tɔ ké maa yeke na í lu-təyi luyɩ.

Tacaa má ma yɔŋtəna mpɩ.

²¹Maa pətɩ-təyi caŋalaa niŋ taa.

Ate yəlaa asayaa ka kuu-ti na pá pilisi-ti.

²²Maa ha-meŋe siŋile, na pá pilisi ma təyaya.

Nmulaa ka sɩv ka taa na pá kuu ma wənav.

²³ɩ lu alukpala. Mpi tɔ, yulvkvle suwa tetu.

Musɔŋ ná su ɩcate taa.

²⁴Maa kəna yəlaa mpa pa kəla ɩsayatu tɔ.

Paa leeki mə tɛesi,

na má su tənaya ke kalampaani nyəma təŋ.

Paa pilisi mə lona kate nyəna.

²⁵ Wakəlyu kəŋ na í pəkəyi nyuyu yarv u naaki.

²⁶ Wahalanaa tənəyi təma təw kə.

Laapaalənaa asayaa təm ke í nukı paa kuyaku ŋku.

Na í pəwəyi ləw kuyəwətutv teləsəlaa sı, pele pá wəwətı nti pə hula-we tə.

Kətəlaa ná tá nyi kiiu.

Səaa ná feina layatv tasuyv napəli.

²⁷ Wulav na we ləyayv taa kə, na səwəntv náa pu awulumpiya.

Ulena tetv yəlaa náa seliyi.

Tacaa sı: Maa la-meyə isv mə təntə weə tə,

na má huuna-me isv í mvnaa tə.

Ulena í nyi sı mayale Tacaa.

Laatv ke ləw təseele taa

8 Məpəyú lseyeli nyəma kuuu pənayv naatosv nyəŋka. ləwəv naatosv nyəŋ kuyaku kakpası nyəŋku. Ma na Yuta səaa tə we ma té na tə cayaa. Ulena Tacaa ləw təŋ tii ma təw. ²Ma nyənaa ulə, ma ná pulvylə, na pə isentaa isv yulv. Pə krayav ı tənayv na pə tii tə, pə kə kəkə kə. Pə məla krav tə, pə tee kəkə kə isv pa sota nyəwəlyv kuseemv.

³Ulena yulv unı í kusı niŋ taka, na í kra ma nyuyv nyəwə. Məpəyulə Feesuyv kraya-m toosee taka taa. Kv tənə-m Yosalem ke nənəwə ŋka ka we ilim ntəwəŋ tə ka kiŋ. Tənayv paa sıwa tuyv ŋku kv kusəyi Tacaa isesemle tə. ⁴Ulena má ná lseyeli ləw teeli. Lsv maa tēma-ı nav ke tetəkəle taa tə. ⁵Məpəyú ləw təma-m sı: Yulv nyá kusı isə na ilim ntəwəŋ təw.

Ma kusv isə na má nyənı tənə təw, ulə ma ná isesemle tuyv kulaləav ŋkuyulə, tənayv kətayv tələtə nənəwə. ⁶Ulena í tə-m sı: N nawa acaalətv nti lseyeli nyəma lakı sı ma hatələnə ma təyayv tə? Ama n ka na acaalətv səwəntv lentı tətə.

⁷Məpəyú ı pona-m ləw təseele tayv isətəa nyəŋka nənəwə kiŋ. Ma nyənaa uləna má ná pəyú ke kolunv təw.

⁸Kelena ı tə-m sı: Yulv nyá tvli kolunv ke pəyú.

Ulena ma tvli-kv. ⁹Ntəna í tə-m sı: Svə na í na acaalətv nti pa lakı cənə tə.

¹⁰Ma svəwa uləna má mayana pa ləsa kolunv təw kə wontu nti tə tuuki tə lotu təw tə. Na wontu lentı nti tə kə acaalətv tə. lseyeli nyəma tuyv tənə ka we pə taa.

¹¹Ulena lseyeli nyəma səaa nütosv na naanvwa səŋv fotoonaa mpe pa isentaa. Na pa taa kə Safaŋ pəyalv Yasaniya. Na paa wei ı təkə tulaalv cofolo ke ı niŋ taa, na nyəwə kuləyi isətəa. ¹²Məpəyú Tacaa təma-m sı: Yulv nyá í nawa mpi mpi lseyeli səaa mpe paa wei ı lakı ı kutu-luyv taa na ı nəwəsənə fotoonaa panə tə? Pa kuyəwətutv nté sı: Tacaa ləwa tetv, ulə u naaki-tv.

¹³Ntəna í tasa sı: N ká ná acaalətvnaa səwəntv lentı nti pa lakı tə.

¹⁴Məpəyú ı pona-m Tacaa təyayv nənəwə, ke ilim ntəwəŋ həwəlyv təw. Ulena má mayana alaa cayaa na pá wi-iki tuyv ŋku pa yaakayv sı, Tamusi*fa* tə kv səm. ^apa pona pa tē. Yəlaa təŋ sı tuyv ŋku kv keesəyi na kv səki saa wei pá tēŋ kumtv tə. Ulena pa tayanı-kuyv ləlyv ke toomayv waatv. Alaa təŋnə-kuyv wiiu nté cənə sı kv səpa. ¹⁵Ulena ləw tə-m sı: N ká ná acaalətv səwəntv lentı nti tə kələ tənə tə.

¹⁶Məpəyú ı svəna-m Tacaa təyayv tayv pə taa nyəŋka təw kə nənəwə na kətayv tələtə pa həkı taa. Tənayv ma mayana apalaa napələyi hiu na kakpası. Apalaa mpe pa hawa Tacaa təseele ke sıyile, na pá nyənəwəna tev kite təw, na pá səeki ilim. ¹⁷Ntəna í tə-m sı: Acaalətv nti Yuta nyəma lakı cənə isəntə tə pəwəwə? Pə weə sı pá su-uli mvsəŋ ke tetv na pá kraasəyi ma

^a8:14 **Tamusi:** Mesopotami nyəma tuyv kulaləav ke lseyeli nyəma ceelaa na

pááná na? Nyəni isəna pa kraasuyu tuyu pəliŋasi ke pa miina kiŋ tɔ? ¹⁸Ma maɣamaɣa maa lana-we na pááná ké. Ma kaa huli-weye suulu. Waatu wei paa kiisina nɔɔsi sɔsɔnɔsi ke ma ŋkraŋŋ taa tɔ, ma kaa ni.

Yosalem nyəma ŋkraŋuyu hɔm

9 Mpuvule ma nuwa Tacaa mapa kapuka sɔsaya si: Icate ŋkraŋuyu hɔntaa təna í kɔɔ. Paa wei í tɔki i youu wontu nti i ka wakələna-we tɔ na í kɔɔ.

²Ulena má ná apalaa naatoso luna isɔtaa nɔnɔɔɔ. Ilim ntɔɔɔŋ hɔɔɔluyu ke pa lunaa na pá tala. Na paa wei í tɔka i wontuyu ŋku i ká wakələna tɔ. Pa taa ka we apalu nɔɔɔlɔ, na í su-uwa kponkpontu toŋ nyəntu wontu, na í ləewa ŋmaalaya ke i tampala tɔɔ. Ulena apalu uní í kɔɔ na í sɔŋ nyəɔɔluyu kuseemuyu kɔtaya tɔlate cɔɔ. ³Mpɔɔyú lseyeli lɔɔ teeli kula isɔtaa taŋlu nɔɔɔlɔ wei i tɔɔ i ka wee tɔ. Ulena í polo kutuluyu nɔnɔkpete. Mpɔɔyú Tacaa yaa apalu wei i ka suu kponkpontu toŋ nyəntu wontu na í ləe ŋmaalaya ke i tampala tɔɔ tɔ. ⁴Ulena í tɔm-i si: Polo Yosalem icate heku taa. Yusi yəlaa mpa pa tɔki wahala na pá mɔlɔyi acaalətu təna nti lelaa laki tɔ tɔ tɔ tɔ, pa tokuŋ taa.

⁵Mpɔɔyú i heela lelaa na má nukɔ si: Í təŋ kancaalaya nyəŋ waali, na í kú yəlaa. Í taa wəena pa pətɔtəle. Pəyele í taa huli-weye suulu. ⁶Í kú na í kpiisi kukpatəlaa, na tefiya, na pəelaa, na piya, na alaa. Ama í taa kpətəna mpa pa tokuŋ taa we kuyusum tɔ. Ule í caaləna ma təyaya taa.

Mpɔɔyú pa caaləna apalaa sɔsaa mpa pa caɣa lɔɔ təyaya nɔnɔɔɔ tɔ. ⁷Í suuli ma təyaya ke sətəa na pé kpenna taasi tɔɔ. Ma təyaya í pilisi, í lu. Mpɔɔyú pa

luwa na pá suu icate na pá kuyi tɔ taa yəlaa na pá puki.

⁸Pa tɔŋa kuyu na ma səŋa mpu. Ulena má hoti ma isentɔɔ, na má má kapuka si: Hai, Tacaa lɔɔ, n muyu pááná ke mpɔɔyú katatəlaya na Yosalem tɔ, n caa í kpiisi lseyeli nyəma mpa pə kaasaa tɔ pa təna na?

⁹Ntəna í cɔ-m si: lseyeli nyəma na Yuta nyəma pa isayatu kəla tɔɔ. Tə yayataa ké. Yulukule suna tetu taa, kusiyisim lapu fei icate taa. Mpi tɔ, pa kuyɔɔtutu nté si Tacaa má, ma lɔ tetu, maa naaku pulu. ¹⁰Pə tɔɔ ké ma kaa wəena pa pətɔtəle. Yaa má huli-weye suulu. Maa məŋna pa nyɔɔŋ taa ké pa təma.

¹¹Mpuvule apalu wei i suu kponkpontu toŋ nyəntu wontu na í ləe ŋmaalaya ke i tampala tɔɔ tɔ. Ílé i cɔwa si ma lapa nti n ka tu-m tɔ.

lɔɔ huluyu ke i tɔyi Isekiyeeli

(Isekiyeeli 1:1-28)

10 Mpɔɔyú ma nyənaya mpu, ulena má ná isɔtənyu ke isɔtaa taŋlaa*fa* nyuyu taa. Na pulupu isu kumte, na tə nyənyu taa we isu liyitee pəle pooku nyəntə. ^apəle pa we lona payale taa. Ulena pə kaasi Selafəŋnaa. Isayii 6:2-3 taa tike ke pa yɔɔta pa tɔm. ²Ulena Tacaa heeli apalu wei i suu kponkpontu toŋ nyəntu wontu tɔ si: Polo pɔpɔlɔe nna a we isɔtaa taŋlaa tɔe tɔ. Cosi kɔkɔ mamala wəna a we təna tɔ na a su nyá niŋ, na í ŋmusi-yeyə icate taa.

Ntəna apalu uní í tɔe ma isentaa təne uní. ³Waatu wei apalu uní i pola mpu tɔ isɔtaa taŋlaa we lɔɔ təsəele ntɔɔŋ hɔɔɔluyu tɔɔ. Mpɔɔyú isɔŋmuntu su lɔɔ təsəele taya isɔtaa nyəŋka tɔɔ. ⁴Mpɔɔyú Tacaa teeli kula isɔtaa taŋlaa mpe pa tɔɔ na í polo lɔɔ təsəele nɔnɔɔɔ, na í

^a10:1 **isɔtaa taŋlaa:** lɔɔtaa taŋlaa mpe pa we loosi naaleye. Selupəŋnaa wee, na

su taya. ⁵ Mprúyú isonmuntu su lso taseele taa. ⁵ Ntēna isōtaa tanlaa keŋ kəkōte nu mpu, isu lso toma tēna tu yōyōtaya. Halēna taya awalī tō nyēŋka. ⁶ Mprúyú Tacaa tōma apalu wei i suu kponkponu toŋ nyēntu wontu tō si: Polo n̄ hee kōkō ke isōtaa tanlaa kiŋ ke pōpōlee tēe. Ulena apalu polo na í sēŋ pōpōlee kiŋ. ⁷ Tēnaya isōtaa tanlaa mpe pa taa lelu kusa niŋ, na í hee kōkō na í tu apalu unī i niŋ taa. l muwa ulena i lu.

⁸ Pulupunaa ka we kē isu yulu ŋkpalasi taka kē isōtaa tanlaa mpe pa keŋ tēe. ⁹ Ma nyēnaya mpu, ulena má ná pōpōlee liyiti kē isōtaa tanlaa kiŋ. Paa wei i kiŋ na i pōpōte, na a nyēnuyū taa nēyēsēna isu liyitee pōle nte tē we atōntōte tō. ¹⁰ A liyitiyi mpu a ka wena wēetu kulūmtu kē. Paa pōpōte nte tē nēyēsēna kē isu tē we lente taa. ¹¹ A kulōyi tōnte tō, á caaki si á mēŋna hōyōlēŋ liyiti unī i taa ŋku ku tō a tūyōtēyi kē aa keesēyi. Na á mēlōyēna hōyōluyū ŋku isōtaa tanlaa nyōŋ siyisinaa na pá hōŋ-ye tō, aa keeki. ¹² Tulōŋasi waasa isōtaa tanlaa mpe pa tēnaya tēwisiwisi na si mūyi kōkō. Pē krayav pa sika na pa ŋkpalasi na pa keŋ tō. Na pō waasi pōpōlee anī a liyiti na pō cō na pō ta tō. ¹³ Mprúyú ma nuwa pa ha pōpōlee anēyi hēte si kacuculaya. ¹⁴ Paa wei i isentaa ka wena pē mpa kē. Kancalaya nyēŋ isentaa ka we kē isu isōtaa tanlū. Naale nyēŋ nēyēsēna isu yulu. Tooso nyēŋ isentaa ná we isu tōyōlaya. Ulena liyiti nyēŋ isentaa ná nēyēsēna hekēle. ¹⁵ Mprúyú isōtaa tanlaa mpe pa kulaa na pá tēe isōtaa. Paa we teitei kē na wontu nti maa nawa Kepaa pōyō nōyō tō. ¹⁶ Waatu wei pa tēeki tō, pa pōpōlee anī a tēŋēyi-wēyē. Paa pa heta pa keŋ si pa kulōyi, pa pōpōlee tēŋēyi-wēyē mprúyú. ¹⁷ Ye pa sēŋēyi a sēŋ, na pá kulōyi, ulē pa kpēnna-ye. Mpi tō, wontu

lēmāyāsēe ka we pōpōlee anī a taa tōtōyō.

Tacaa teeli kuluyū ke lso taseele taa

¹⁸ Mprúyú Tacaa teeli kula nōnōkpete, na pō mēli isōtaa tanlaa tō. ¹⁹ Isōtaa tanlaa heta pa keŋ kē na pá kulī tētū tō kē ma isentaa na pana pa pōpōlee pa tēe. Ulena pá polo pá sēŋ Tacaa tēyaya nōnōyō na ilim tēlule tō. Ulena lseyēli lso teeli we pa tō kē isōtaa. ²⁰ Pa kē wontu nti maa nawa lseyēli lso tēe kē Kepaa pōyō nōyō tōyō. Ulena má cēkēna si pa kē isōtaa tanlaa. ²¹ Paa wei i ka wena isentaa ke tōm liyiti kē, na keŋ liyiti. Na paa wei kē yulu ŋkpalasi. ²² Pa isentaa ka nēyēsēna kē isu mpa ma nawa Kepaa pōyō nōyō tō, pa māyāmāyā. Paa wei i siyisa isēna tō mprúyú i siyisaa.

Yosalem hūnāv ke i kawalaya tō

11 Mprúyú Tacaa Feesuyū pona lsekiyeeli māyā ilim tēlule nōnōyō. Ulena má māyāna apalaa hiu na kakpasi ke tēna. Ma nawa pa taa kē Asuu pōyalū Yasaniya na Penaya pōyalū Pelatiya. ² Mprúyú Tacaa heela-m si: Yulu nyá, yōlāa mpe pa māyāsēyēna kawalaya tōm na pa tasēyi layatu isayatu ke Yosalem icate tēne tē taa. ³ Pa kuyōyōtutu ntē si pa kaa tasa kutulūŋ ŋmāv halī pō polo laasaya tō. Icate pēsēna isu tiipile, na tēyale nantu. ⁴ Pē tō kē pē wēe si yulu pōyāyā má, ma yōyōtū nti ma nawa pa tō tō.

⁵ Mpuylē Tacaa Feesuyū tii ma tō na ku tō-m si yōyōtū si Tacaa yōyōtāa si: lseyēli nyēma mē, ma nyēma mē taa hūwēe. ⁶ l lulēsa yulūkule ke icate tēne tē taa. Í suula sētaa ke hapee tō. ⁷ Pē tō kē Tacaa lso yōyōtēyi si mē sētaa mpa í su-ula tē taa tōyōle nantu, na tē māyāmāyā ke tiipile. Ulena pá lēsi-mē na pá tēena. ⁸ Maa yele na layate nte tē tōm wē-

meye sɔɔɔntu tɔ tɔ kɔɔ mɔ tɔɔ. Tacaa lɔɔ yɔɔtɔɔɔɔnɔ mpu. ⁹Maa lɔɔsi-meye ɔɔte taa, na mɔ tɔ-meye kpaɔ nyɔma niɔ taa. Maa huɔna-meye. ¹⁰Lseyeli tetu toosi tɔɔ kɔ maa huɔna-me, na mɔ yeɔ na pɔ ku-me na laɔate. Waatu inɔɔi i kɔ nyi si mayale Tacaa. ¹¹ɔɔte tɔne tɔ kaa pɔsi me isu tiipile. Me mɔ kaa pɔsi isu tɔ taa nantu. Ama lseyeli tetu tɔɔna tɔɔ kɔ maa huɔna-me. ¹²Waatu inɔɔi i ka nyi si mayale Tacaa. I tɔ tɔɔ ma kutututu. Pɔcɔ i tɔ tɔki ma kiɔɔ. Ama piitinnaa mpa pa cɔɔna-me tɔ, pa nyɔntu ke i tɔɔɔɔɔɔ.

¹³Waatu wei ma tɔɔna lɔɔ kɔɔɔɔɔtutu telɔɔsɔɔɔ ke mpu tɔɔɔ Penaya pɔɔɔɔ Pelatiya sɔpa. Mpuɔɔ ma hota ma isen-tɔɔ na mɔ mɔ kapuka si: Hai, Tacaa, lɔɔ. N ka ku lseyeli nyɔma tɔna mpa pɔ kaasaa tɔ?

Tacaa kpeyeluyu ke yɔlaa mpa pɔ yasa tɔ

¹⁴Mpuɔɔ Tacaa heela-m si: ¹⁵Yulu nyɔ, nyɔ yɔlaa mpa pa kɔ lseyeli nyɔma tɔ na nyɔ tɔɔtunaa Yosalem nyɔma tasɔɔi laɔatɔ ke mpa kolontunaa ku-uwa tɔ si pɔ saali tɔna. Mpi tɔ, tɔɔna Tacaa hawa tetu tɔne si tɔ pɔsi tɔ nyɔntu. ¹⁶Pɔ tɔ tɔ, telɔɔsi-we si, Tacaa lɔɔ mɔ, ma yɔɔtɔɔ si: Paa ma yasa-weye tetu pɔɔale taa, na pa weɔ pooluɔ ke piitinnaa heku tɔ, ma we pa kiɔ ke tɔnaɔa, isu ma tɔɔna taa. ¹⁷Pɔ tɔ kɔ n kɔ heeli-we si: Tacaa lɔɔ mɔ, ma yɔɔtɔɔ si maa kpeyeli-meye pi-itinnaa taa. Maa mɔɔna-meye timpi pu yasa-me tɔ, na mɔ ha-meye lseyeli tetu. ¹⁸Tɔnaɔa i kɔ polo na i kɔ tɔɔ kulalaaɔ na acaalɔtɔ tɔna. ¹⁹Maa tɔ-meye lɔɔmɔɔasɔle kulumtɔle na huweɔ kufana. Maa lɔsi mɔ nyama wena a we isu pɔe tɔ, na mɔ tɔ-meye nyama kupana. ²⁰Uena i tɔɔ ma kutututu, na i tɔki ma kiɔɔ. I kɔ pɔsi ma yɔlaa, na mɔ pɔsi mɔ lɔɔ. ²¹Ama mpa pa sɔla

tɔɔ na pa acaalɔtɔ tɔ, maa mɔɔna pa tɔna ke pa nyɔɔɔ taa. Tacaa lɔɔ mɔ ma yɔɔtɔɔna mpu.

Tacaa teeli kulɔɔɔ ke Yosalem

²²Mpuɔɔ isɔtɔa tɔɔna heta keɔ, na pɔɔɔle tɔ pa waali. Na lseyeli lɔɔ Tacaa teeli we pa tɔ kɔ isɔtɔa. ²³lɔɔ teeli kula ɔɔte taa na i polo pɔɔɔ nku ku we ɔɔte ilim tɔle tɔ ku tɔɔ. ²⁴Mpuɔɔ lɔɔ Feesuyu kpaɔ-m ma lɔɔmɔɔasɔe taa. Uena ku pona-m lseyeli nyɔma mpa pa kpaɔa tɔ pa cɔɔɔɔ Papiioni. Uena ma toosee taka su tɔnaɔa. ²⁵Mpuɔɔ ma keesa mpa kolontunaa kuu mpu tɔɔ tɔ tɔna nti Tacaa hula-m tɔ.

Lseyeli nyɔɔɔ nyɔma kuuu tɔm kpaalɔɔ

12 Mpuɔɔ Tacaa heela-m si: ²Yulu nyɔ, tɔɔ kullaa heku taa kɔ n weɔ. Pa wena ise paa naaki pulu. Pɔyeɔe pa wena nkuɔnaɔ, paa nuki natɔli. Mpi tɔ, pa kɔ nkuɔnaɔ nyɔma kɔ. ³Yulu nyɔ, tɔɔna nyɔ wontu. Tɔ mpaɔɔ ke ilim na pɔ isɔle ke pa isentaa. Lu timpi n we mpu tɔ na n laɔasi tɔfate. Ntanyi paa nɔ si pa kɔ tɔ kullaa. ⁴Lɔsi nyɔ wontu ke ilim taa, isu mpaɔ tɔntu na pɔ naaki. Uena n tɔe tɔntɔ ke taanaɔa, isu pa kuukuɔ yɔlaa ke yoo taa tɔ. ⁵Tulu ɔɔte koluɔna ke pa isentaa, na n lɔsi nyɔ wontu na tɔna. ⁶Uena n sɔɔli-ti na n lu ahoo. Taki nyɔ isentɔɔ, taa nyɔni ate. Ma cɔa kɔ si n we lseyeli nyɔma ke kuhulum mpi pu kpaalɔ-we tɔ.

⁷Mpuɔɔ ma lapa isu Tacaa heela-m tɔ. Ma lu ilim taa kɔ, na ma wontu isu mpaɔ tɔntu. Uena taanaɔa mɔ tulu koluɔna ke pɔɔɔɔ na niɔ. Na mɔ lɔsi-tɔɔi ahoo taa na mɔ hɔɔli na pɔ naaki-m. ⁸Tɔɔ fema uena Tacaa tɔ-m si: ⁹Yulu nyɔ, tɔɔ kullaa lseyeli nyɔma mpe, isentɔ pa kaa laɔi-n pɔɔsɔɔɔ si pepeye n laki mpu? ¹⁰Ue cɔ-we si: Tacaa kpaalɔɔɔna Yosalem wulau na lseyeli

nyóma mpa pa we tæna tó. ¹¹ Heeli-we si n ka pæst kuhulum mpi pæ hulæyi-we si paa kuu-we tó. Nti n lapa tó, nti tu mayanna-we. Kolontunaa ka kuu-we na pá teena yomle. ¹² Paa tɔlɪ icate koluŋa ke pɔ́yɔ́. Pa wulav ká lu ahoo, na í hɔ́ɔla i wontu na í taka i isentɔɔ si i taa na tetu. ¹³ Tacaa si maa nyæpi-i puluyu na má kra-i ku taa. Maa pona-i Pabiloni nyóma tetu taa, i kaa na. Pæyele tænaŋa i ká si. ¹⁴ Uena má yasi pa tæna mpa pa cɔ́na-i na pá sɔ́ŋna-i tó. Maa yasi pa tanŋaa na pa yoolaa ke paa le. ¹⁵ Maa yasi-weŋe piitimnaa taa ké tetu paŋale taa. Waatu unæyi paa nyi si mayale Tacaa. ¹⁶ Ama maa yele na pa taa apalaa napæli pá fiti yoou, na nyɔ́ɔsi na kutɔŋ. Pele paa telæsæna piitimnaa mpa pa taa paa polo tɔ́ɔ pa acaalætu tɔm. Uena pá cekæna si mayale Tacaa.

¹⁷ Mɔ́pɔ́yɔ́ Tacaa tɔma-m si: ¹⁸ Yulu nyá, tɔ́ɔ nyá tɔ́ɔnaŋa na seluyu, na í nyɔ́ɔ nyá lum na sɔ́ɔntu na seluyu. ¹⁹ Telæsi tetu yælaa si Tacaa lɔ́ má ma yɔ́ɔta lseyeli taa Yosalem nyóma tɔm si, paa tɔ́ɔ pa tɔ́ɔnaŋa na sɔ́ɔntu na pá nyɔ́ɔ pa lum na seluyu. Mpi tó, paa kpiisi pa tetu tæna, na tæ taa nyæm tæna ke tæ taa yælaa musuŋ tó. ²⁰ Paa yɔ́ki acalæe sɔ́ɔna nna a taa yælaa suwa tó na pá kpiisi tetu. Waatu unæŋale paa nyi si mayale Tacaa.

Tacaa kuyɔ́ɔtutu lapu

²¹ Mɔ́pɔ́yɔ́ Tacaa pɔ́sa-m si: ²² Yulu nyá, pepe tó ké pæ pæsa yælaa ke ituule si: Kuyæŋ tæki yem na lɔ́ kuyɔ́ɔtutu telæsælaa nawa ntiyi toosee taka taa tó tu laki? ²³ Mpu tó, heeli-we si mayá Tacaa lɔ́ ma yɔ́ɔtæyi si maa su tænaŋa ke ituule nté tæ tɔm ke lseyeli taa. Kuyæŋ tɔŋa kɔnte, toosee taka tæna ká la ké isu pa naakuyu-ye tó. ²⁴ Mpi tó, pa kaa tasa pɔ́ɔtu toosee taka ke toosuyu. Yaa pá naaki tɔm kutusutu ke lseyeli

taa. ²⁵ Pæ taŋa pulu, Tacaa má, ma kaa su. Ye ma yɔ́ɔta nti tu la ké, tæ kaa leeli. Tó kullaa me, maa yɔ́ɔtu tɔm na tó la. Tacaa lɔ́ má ma yɔ́ɔtæna mpu.

²⁶ Mɔ́pɔ́yɔ́ Tacaa tɔma-m si: ²⁷ Yulu nyá, lseyeli nyóma si nyá toosee u laki isu n toosuyu tó. Pæyele ma tɔmnaa mpa n kraalæyi tó, tæ ta ke nɔ́nɔ́ nyæntu. ²⁸ Pæ tó tó, telæsi-we si, Tacaa lɔ́ má, ma yɔ́ɔtaa si, ma kuyɔ́ɔtutu yoosuyu kaa wæna waatu. Tu yoosi ké isu ma yɔ́ɔtuyv tó. Tacaa lɔ́ má ma yɔ́ɔtæna mpu.

I lɔ́ kuyɔ́ɔtutu telæsælaa pɔ́ɔtunaa tó kuluyv

13 Mɔ́pɔ́yɔ́ Tacaa heela-m si: ² Yulu nyá, heeli lseyeli nyóma mpa pa nyænæyi pa tæyi lɔ́ kuyɔ́ɔtutu telæsælaa tɔ́ɔ ma tɔm. Pa mayamaŋa pa nyæntu ke pa kraalæyi. ³ Lɔ́ kuyɔ́ɔtutu telæsælaa kumelemæŋ wei i tæŋæyi i læmayasæe na u naaki pulu tó, i tɔm we waiyo ké. ⁴ Hai, lseyeli nyóma lɔ́ kuyɔ́ɔtutu telæsælaa we teitei ké isu taale hasi ke ncaa taa. ⁵ Pa ta polo na pá taŋani icate koluŋa pɔ́ɔlæe. Pæyele pa ta ŋma koluŋa na pá cɔ́na lseyeli nyóma icate si, pu kenti-weŋe Tacaa pááná yoou kuyaku wule. ⁶ Pa toosee we kpete ké, na pa nalaa kuyɔ́ɔtutu ke kaloolaya. Pa yɔ́ɔtæyi si Tacaa yɔ́ɔtæna. Pæyele ílé i ta tili-we. Uena pá tui pa taa si, ílé i ka la isu pa yɔ́ɔtuyv tó pɔ́c kpete. ⁷ Pa toosee we kpete ké, na pa nalaa kuyɔ́ɔtutu ke kaloolaya. Pa yɔ́ɔtæyi si, Tacaa yɔ́ɔtæna. Pɔ́c ma ta yɔ́ɔtu. ⁸ Pæ tó ké Tacaa lɔ́ má ma yɔ́ɔtæyi si: Í yasa tɔm krau nyæntu, í kraala kuloolutu. Maa mu-me na pááná.

⁹ Maa tú niŋ ke lɔ́ kuyɔ́ɔtutu telæsælaa mpa me í wena toosee krau nyæna na í naaki kaloolaya tɔm tó. Í kaa wæe ma yælaa kpekæle tó. Pa kaa ŋmaa mæ hæla ke lseyeli nyóma nyæna

tɔɔ. Pəyele í kaa sʉv lseyeli tetu taa. Tənaɣa í ká nyəna sɪ maɣale Tacaa lɔɔ. ¹⁰Í tolisiyi ma yəlaa ké. Ulena í heeliyi yəlaa sɪ pa heesaa sɪ pə caɣana-we. Pəyele pəle pə fei. Ma yəlaa ŋmaakəna koluŋa na mu huləsəyi-ke. ¹¹Heeli koluŋa huləsəlaa mpe sɪ, heelim tɛv anaam nɔɣɔɔ ɪ ká nu. Koluŋa ka hoti na tɛv tɔmpɛe nyəki-me. ¹²Waatu wei koluŋa ká ti, ulena pá pɔɔsi-me sɪ, hulɔsuyu mpi í ka huləsə-ke tɔ pə waasa we? ¹³Pə tɔɔ ké Tacaa lɔɔ má ma yɔɣɔtəyi sɪ: Maa kɔna tɛv heelim na pááná. Tɛv anaam ka nu, na tɔmpɛe hoti na a wakəli pə təna. ¹⁴Maa yɔki koluŋa ŋka í huləsə mpv tɔ. Kaa ti ate, na pə yeke kite. Ulena mə tɔm te ka ncaaa taa. ¹⁵Maa mu pááná na koluŋa na ka huləsəlaa ké. Haləna má tala ma tənaya. Halɪ maa heeli-me sɪ, koluŋa na ka huləsəlaa pa fei tɔtɔ. ¹⁶Iseyeli lɔɔ kuyɔɣɔtutu teləsəlaa fei tɔtɔ. Mə kraalayaana nti í naaki Yosalem tɔɔ tɔ, na í tɔŋ sɪ heesuyu we. Pəyele kulɛ kv fei. Tacaa lɔɔ má ma yɔɣɔtəna mpv.

Topotopo nyəma tɔɔ kulɔɣv

¹⁷Ímpúyú Tacaa heela-m sɪ: Keesəna lseyeli alaa tɔɔ. Pa kraaləyi pa luɣv nyəntu ké. Kraali-we sɪ mpusi kɔŋ. ¹⁸Yulv nyá, heeli-we sɪ Tacaa lɔɔ yɔɣɔtəyi sɪ mpusi we alaa mpa me í nyaləyi saalasɪ na í tɔyi yəlaa təna niŋ taa tɔ mə tɔɔ ké. Na í nyaləyi tekentənaa ke yəlaa təna tɔɣɔ. Í huɔ sɪ í kpi-likɪ ma yəlaa ke mə niŋ taa, na me mu lu təcɔŋŋ. ¹⁹Í kuyɪ ma nyuyv ke ma yəlaa cɔɔɣɔ. Tɔɣɔnaɣa pee ŋkute na muɔtɔ hɔɣɔɔɔɔ nyuyv tɔɔ ké í lakɪ mpv. Tənaɣa í kuyvna yəlaa mpa pə ta muna pá sɪ tɔ. Ulena í yeki mpa pə ta muna pá weena weesuyu tɔ. Í tusəyi ma yəlaa na pele pá nukɪ kaloolaya tɔm. ²⁰Pə tɔɔ ké Tacaa lɔɔ má ma yɔɣɔtəyi sɪ: Maa tu mə saalasɪ nsi ɪ hɔkəyəna leləaa tɔɣɔ niŋ. Maa lɛkɪ-səyi mə kiŋ na má cəli.

Maa waasi mpa í kpawa tɔ. ²¹Maa lɛkɪ mə tekentənaa na má waasi ma yəlaa ke mə niŋ taa. Í taa tasa weev isu katɔsɪ. Ulena í nyɪ sɪ maɣale Tacaa. ²²Mpi tɔ, í wakəɔɔyi siyisilaa laŋa na mə kaloolasɪ, pɔcɔ pə taya ma. Pəyele í sɔɔsəyi asayaa ke tɔŋ. Í saŋ sɪ pele pá layasɪ na pá weena weesuyu. ²³Í kaa tasa mə toosee kraɪ nyəna ke toosuyu. Mpv tɔ, í kaa tasa natəɔɔyi nav. Maa ya ma yəlaa ke mə niŋ taa. Waatu inəyi í ká cəkəna sɪ maɣale Tacaa.

Tacaa ɪ caaki tuŋ laav

14 Ímpúyú Isekiyeeli tasaa sɪ: Kuyaku nakulɪ lseyeli sɔsaa napəli pa kɔma ma kiŋ na pá caɣa. ²Ulena Tacaa tɔ-m sɪ: ³Yulv nyá, yəlaa pane pa tɔka pa tuŋ tɔm ke pa lotu taa ké. Pa su mpi pə sɔsa-weye kawalaya taa tɔɣɔ pa kiŋ. Ma kaa yeke na pá pɔɔsi-m natəli. ⁴Maa teləsɪ-we sɪ, ye lseyeli tu wei ɪ tɔka ɪ tuŋ tɔm ke ɪ lotu taa. Ye ɪ su ɪ kiŋ ke mpi pu sɔsɪ-ɪ kawalaya taa tɔ. Ulena pɔntu kɔɔ sɪ ɪ yɔɣɔtəyəna lɔɔ kuyɔɣɔtutu teləsəlv. Maɣa Tacaa, maa cɔna pɔntu ke ɪ lotu taa tuŋ tuutuuma tɔm tɔɔ. ⁵Ulena ma kuvɔcɔtɔ nti tə pəsi lseyeli nyəma laŋa. Mpi tɔ, pa sɔɔla asilima tuŋ ké na pá lɔ-m. ⁶Pə tɔɔ ké pə wee sɪ, ma heeli lseyeli nyəma sɪ, Tacaa lɔɔ yɔɣɔtaa sɪ, pá lɔ tuŋ na pá məli. Pa há pá acaalətv tənaya siyile. ⁷Pə taya pulv, lseyeli nyəma təna na pə kreŋna caɣalaa. Ye wei í hatələna-m na í tɔka tuŋ tɔm ke ɪ lotu taa. Ye ɪ su mpi pu tɔsɪ-ɪ kawalaya taa tɔɣɔ ɪ kiŋ. Ulena pɔntu kɔɔ lɔɔ kuyɔɣɔtutu teləsəlv kiŋ sɪ ɪ pɔɔsəyi-m tɔm natəli. Ule maɣa Tacaa, ma maɣamaya maa cɔna-ɪ. ⁸Maa kulɪ pɔntu tɔɔ. Í tɔm ka pəsi yəlaa ke utuule, na ma kpiisi-ɪ ma yəlaa taa. Ulena pá nyɪ sɪ maɣale Tacaa. ⁹Ye lɔɔ kuyɔɣɔtutu teləsulv nɔɣɔɔ ɪ tusa ɪ ti, na í yɔɣɔtɪ tɔm natəli. Maɣa

Tacaa má túsəna puntu. Maa tu-i niŋ na má kpiisi-i ma yəlaa lseyeli nyóma taa. ¹⁰ Lə kuyəyətətə tələsəlv un, na wei ı kəma-i pəəsuyə tə pa təna pa wakələna, na pa naale pa nyəwəŋ taa ké pu tē. ¹¹ Ue lseyeli nyóma kaa tasa tooluyə na pá hatələna-m. Pə́cə́ pa kaa pilisi pa ti, na pa kawalaya təna. Paa pəsi ma yəlaa na maa pəsi pa lə. Tacaa lə má ma yəyətəyəna mpv.

Puləv kaa səŋsi lə hυvle

¹² Mprúyú lsekiyeeli tasaa si Tacaa heela-m si: ¹³ Yulə nyá, ye isə tətə natəli tə yəlaa ta təkı ma təm ke teu ləna pá pəntəna-m. Maa tu pa təw ké niŋ na ma wakəli pa təyənaya təsule. Maa kəna-weyē nyəwəŋ, na má kpiisi tətə yəlaa na təla. ¹⁴ Paa Nowee na Taniyeeli na Soopu pa tooso paa wenna yəlaa mpə pa hekv. Pa mayamaya pa weesiŋ ke pa tampəna təŋyuyə ká waasi. Tacaa lə má ma yəyətəna mpv.

¹⁵ Ye ma yəlaa na taale wontu isayətv lu, tu kpiisi yəlaa na pá yele tətə ke kpete. Yəlaa ka wu tə taa ké təŋnav ke taale wontu nti tə təw. ¹⁶ Uəna yəlaa tooso un í wē tətə taa. Maya weesuyə tv Tacaa, ma tuukina ma ti si pa kaa pəsi na pá ya apəlvəyaya yaa əlvəyaya. Pa nyəwəŋ tike ke paa ya. Tətə ká pəsi wəlaya tətə nti tə taa nəyəlv fei tə.

¹⁷ Yaa ma yəlaa na yoo tii tətə nti tə taa. Paa kpiisi yəlaa na təla. ¹⁸ Uəna yəlaa tooso un í wē tə taa. Maya weesuyə tv Tacaa, ma tuukina ma ti si, pa kaa pəsi na pá ya apəlvəyaya yaa əlvəyaya. Pa nyəwəŋ tike ke paa ya.

¹⁹ Yaa maa kəna kvətəŋ ke tətə nti tə taa ma pááná ká huu pa təw na má tū-weyē səm na má kpiisi yəlaa na təla. ²⁰ Uəna Nowee na Taniyeeli na Soopu pá wē pa hekv taa. Maya weesuyə tv Tacaa má tuukina ma ti si pa kaa pəsi na pá ya apəlvəyaya yaa əlvəyaya.

Ama pa mayamaya pa weesiŋ ke paa ya pa tampəna təŋyuyə təw.

²¹ Mprúyú Tacaa lə yəyətəa si, paa ma kəna Yosalem yəlaa təw ké wəhalanaa səsaa mpə pa liyiti isə: Yoo, na nyəwəŋ, na taale wontu isayətv, na kvsəku si, pá kpiisi yəlaa na təla. ²² Paa na mpv, pu kaasi yəlaa mpə paa fiti tə. Apəlvəiya na əlvəiya ka lu pa taa. Paa tala mə kiŋ, ı ká ná pa təntə na pa kvəlapəle. Uəna pá heesi mə laŋa ke wəhalanaa mpə ma yəlaa na pá mayana Yosalem tə pa təw. Na pə təna mpi ı ká kəna tə taa tə pə təw. ²³ Pu heesi mə laŋa ke waatu wei í ká ná pa təntə na pa kvəlapəle tə. Ue í ká nyi si pə taya yem təw ké ma lapa pə təna mpi ma lapa tə taa tə. Tacaa lə má ma yəyətəna mpv.

Lesəŋ tuyə ŋku pa tv kəkə tə

15 Mprúyú Tacaa pəəsə-m si: ² Yulə nyá, tuyə ŋku pa yaa si lesəŋ tə, pepeye kv taasi tēewa tui lələŋ nyəŋsi? ³ Pa kaa kraya pə təpəyaya na pá saaki pulə. Yaa pá ləsi kv təputiya na pá pusi ka təw ké wontu. ⁴ Ama kəkə ke pa wəki si təna. Pə krayav si kila na pá suna si nəwəsi tə. Pepeye si tasəyi waasuyə? ⁵ Anı waatu wei si wē təvəŋ tə, pa ta lana-səyi pulə. Na saa wei kəkə ka nyaya-si ilə, isənayale. Təmlə nteye paa lana-si tətə?

⁶ Pə təw ké Tacaa lə má ma yəyətəyi si, isə pa wəkvuyə lesəŋ taasi ke kəkə na pá yeki hətvuyə taa tui lələŋ nyəŋsi tə, mpv tətəyə maa hə Yosalem nyóma mə mə tike mə ŋkrapəŋ. ⁷ Maa kuli isəle na má nyənti-mē. Í huu si í fita kəkə ké. Ue ŋke kaa nyayana-mē. Waatu unəyi í ká nyi si, mayale Tacaa ke saa wei maa kvli mə təw tə. ⁸ Maa yele na tətə pəsi wəlaya nyəntv nti tə taa nəyəlv fei tə. Mpi tə, í kisa ma təm təŋyuyə. Tacaa lə má ma yəyətəna mpv.

**Yosalem nyéma nyəəsəna
pəyaya ŋka pa lɔwa tɔ**

16 Mprúyú Isekiyeelt tasaa si, Tacaa heela-m si: ²Yulɔ nyá, húlí Yosalem ke ɪ acaalətu tɔm. ³Teləsi Yosalem si, maya Tacaa lɔɔ ma tɔma si nyá tɔlule nté Kanaaŋ tetu taa. Tənya pa lɔla-ŋ. Nyá caa ke Amolii tu ké, na nyá too ke Hiti tu. ⁴Pa ta seti nyá cuyute ke nyá luluyɔ kuyaku wule. Anɪ pa ta sɔ-ŋ lɔm si pá tiiki-ŋ na tɔm na ń lu. Pəyele pa ta taki-ŋ pɔɔŋ. ⁵Nyá tɔm ta la nɔɔluyɔ pətɔtəle. Nɔɔlɔ ta wii-ŋ na í la-ŋ yaasinaa pane pa taa kulum. Ama pa lɔ-ŋ tawa taa ké nyá kuyaku kulum wule ké. Mpi tɔ, pa taa kraakayana-ŋ ké. ⁶Ma teekayana nyá kiŋ ké na má keesi n lukɪ nyá caləm taa. Ulena ma seesi ɪsəle si ń wəena weesuyɔ ke ń wəena weesuyɔ. Paa caləm waasa nyá tɔ tɔ. ⁷Ulena má yele na ń lulɔ na ń huki sɔsɔm təyomyom. N puwaya na ń yasəli na ń te teu. Nyá həla pəyalaa ké na nyá nyɔɔsi su. Ulena ń we kpete təyələyəlɪ. ⁸Ma tasa nyá kiŋ ke teenav, ulena má ná si, ń tapa acacaale. Ulena má hɔ ma capa ntompəle na má kenti nyá tapakpete tɔ. Mprúyú má suwa nɔɔɔ si maa layana nyá tike. Ulena má na-ŋ tə pəeli nɔɔɔ na ń pəsi ma nyəŋ. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəna mpv.

⁹Mprúyú ma sɔ-ŋ lɔm, na má nyaali caləm mpi pu waasa nyá tɔ tɔ. Ulena má sayali-ŋ sɔɔsɔŋ nim. ¹⁰Ulena má cele-ŋ wontu nti pa sɔpa tɔ, na tɔnuyɔ nɔɔhulɔŋ kupan, na kpronkponu toŋ nyəntu tampala, na puyɔ kupanŋku toko sɔɔ. ¹¹Mprúyú ma tu nyá tɔ ké kacɔka wontu. Iɔu kpasɪ ke niŋ taa, na luluyɔ ke nyá luyɔ tɔe. ¹²Na nyá muna tɔ kacɔka kukuule, na ŋkraŋyapəlasɪ. Na ntenuyɔ kupanŋku ke nyá nyuyɔ taa. ¹³Nyá kacɔka wontu nté wula, na liyitee nyəyəluyɔ. Kususuutu nté kpronkponu toŋ nyəntu wontu, na pɔɔŋ kupan, na

nti pa sɔpa tɔ. Nyá tɔɔnaya nté mulum kupam na tuŋ nim. Mpv pə yelina na ń te sɔsɔm na ń muna kawulaya. ¹⁴Ulena nyá həte yaa piitimnaa taa ké nyá teu mpi pə tɔ. Mpi tɔ, n ka tu tewaya təkpara ke kacɔka ŋka má lapa-ŋ tɔ ka tɔ. Maya Tacaa lɔɔ má yɔɔtəna mpv.

Yosalem we ɪsu apalaa təna alɔ

¹⁵Mprúyú Tacaa tasaa si: Ama Yosalem n hɔma nyá ti na nyá teu, na nyá həte yaav. N pəsa apalaa təna alɔ. N ha nyá təyi tɔelaa təna. ¹⁶N ləsa nyá wontu nti tə cɔlɔta teu tɔ. Ntəyi n lapəna kacɔka ke nyá təfəenlɔnaa, na ń la wasanjalətu ke pə tɔ. Yaasi unɪ ɪ taka ta lata. Pəyele ɪ kaa tu tasv lapv. ¹⁷N kraɔa wula na liyitee nyəyəluyɔ kacɔka wontu nti ma ha-ŋ tɔ, na ń lu tuŋ apaluyəŋ, na ń lana wasanjalətu. ¹⁸N kraɔa nyá wontu kusɔpɔtu nti ma ha-ŋ tɔ, na ń taki tuŋ unɪ. N fəena-ɪ ma nim na ma tulaalv. ¹⁹Tɔɔnaya na mulum kupam na nim na tuŋ nim ke ma tɔɔkayana-ŋ. Mpəyi n fəena ɪsu tulaalv kupan. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəna mpv. ²⁰N kraɔa nyá pəyalaa na nyá pɔelaa mpa n ka lɔla-m tɔ. N ha-weyɔ tuŋ si ílé í tɔɔ. Nyá wasanjalətu nti tə ta tɔ kele? ²¹N laawa nyá pəyalaa, na ń la-weyɔ kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ na tuŋ həte taa. ²²Nyá acaalətu na nyá wasanjalətu nti tə taa, n ta tɔɔsi nyá pəcaatu waatu. Saa wei n ka we kpete təyələyəlɪ na ń lukɪ nyá caləm taa tɔ.

²³Mprúyú Tacaa lɔɔ yɔɔtəna si: Yosalem, nyá təma asayɔe təna waali, nyá tɔm we waiyo ké təkpataa. ²⁴N ŋmawa wasanjalətu kutuluyɔ na təfəenlɔnaa ke pətəmanaa təna taa. ²⁵Paa mpaav ŋku ku nɔɔɔ ke n ŋmawa nyá təfəenlɔnaa. N ha nyá təyi tɔelaa təna. N luləsa nyá wasanjalətu, n wakəla nyá teu. ²⁶N lapa wasanjalətu na Icipiti nyéma mpa pa ké nyá cɔlɔ

nyóma alaafaya nyóma tɔ. N kraasa ma pááná na nyá nyəsəm təma paɣale. ²⁷Pə tɔw ké ma kula nyá tɔw na toma. Ma pema-ŋ tɔwɔnaɣa. Ma pɛta-ŋ kolontunaa Filiisi nyóma acalee nna nyá wasaŋkalətu tɔm we fɛele tɔ, pa niŋ taa. ²⁸N ta nyəɣəsi, ulena nyá na Asilii nyóma í la wasaŋkalətu tɔtɔ. Paa na mpv nyá kunyuluyv ta si. ²⁹N waləsa nyá wasaŋkalətu ke Papiloni nyóma taatalaa tetv taa. Paa na mpv n ta nyəɣəsi-ti. ³⁰Mpɔ́yú Tacaa lɔw má ma yɔɔttaa si: Ama Yosalem nyá n wena icantu. N tɔmɔɣa isu wasaŋkali sɔsɔ. ³¹N ŋmaakaya wasaŋkalətu kutuluyv ke paa mpaav ŋku kv nɔɔw ké. N ŋmaakaya pə tɔfɛenle ke lona təna taa ké. Pa taa feləyi-ŋ isu wasaŋkalənaa lelaa. ³²N wɛɛ ké isu alv wasaŋkali wei i kisiyi i paalv na í təŋəyi apalaa kraɪ nyóma tɔ. ³³Wasaŋkalənaa təna wena pa kvhav ké. Ama nyá mələa ké na í haaki nyá taŋnaa ke kvɔɔŋ. Ulena pá lukəna paa timpi na pá kɔŋ nyá kiŋ. ³⁴Nyá na wasaŋkalənaa lelaa í tá kaa. Mpi tɔ, nɔɔw u pɛɛkəyi-ŋ. Pəyele nɔɔw u feləyi-ŋ pə liyitee. Nyá mələna na í feləyi apalaa ke tulujv. ³⁵Pə tɔw tɔ, wasaŋkali, nu Tacaa kvɔɔɔtvtv. ³⁶Tacaa lɔw yɔɔtəyi si: N wakəla nyá wɛnav na í hvli nyá tapakpɛte ke nyá taŋnaa. Haləna pə kpeŋna nyá acaalətu tuij təna ke wasaŋkalətu taa, na í ha-i nyá piya caləm. ³⁷Pə tɔw tɔ, maa koti nyá taŋnaa mpa nyá na-we i nukaya leleŋ tɔɔ. Pə kraɣav pa təna mpa n sɔlɔa tɔ, na mpa nyá taa kraana tɔ. Maa kpeyeli-we na paa timpi. Paa kvli nyá tɔw, na má yele na pá ná nyá tapakpɛte təna. ³⁸Maa hvvna-ŋ isu pa hvkvvɔvna alaa wasaŋkalənaa, na mpa pa kvvi yələa tɔ. Isesemle ká kra-m na má mú pááná na má ləsi nyá weesuyv. ³⁹Maa tv-ŋ pa niŋ taa, na pá yɔki nyá wasaŋkalətu kutuluyv. Paa wakəli nyá tɔfɛenleaa,

na pá kuu nyá wontu na pá kraɣa nyá kacɔka nyəntv. Ulena pə yele-ŋ kpeɛ təyələyəl. ⁴⁰Paa yele na samaa kvli nyá tɔw. Paa yaɣa-ŋ pɛɛ, na pá sɔ-ŋ ŋman-taasi. ⁴¹Paa nyayasi nyá tɛɛsi ke kɔkɔ, na pá hvvna-ŋ alaa tuutuuma isentaa. Maa su nyá wasaŋkalətu ke tənaya. Ule n kaa tasa nɔɔwlvv felvuv. ⁴²Maa lana-ŋ na pááná ké, haləna á hɛɛ. Ulena má ləsi nyá isesemle ke nyá tɔw. Na nyá pááná tɛ, a kaa tasa huuu. ⁴³Mpi tɔ, í ta tɔwsi nyá pəcaatu waatu tɔm. N kraasa ma pááná na yaasinaa mpe pa təna. Maa məŋna nyá tɔntɛ isayale tənaya nyá nyuvv taa. Ule n kaa tasa nyá kawalaya na nyá acaalətu ntəyi lavv. Tacaa lɔw má ma yɔɔtəna mpv.

Yosalem wakəlvv kəla acalee lenna

⁴⁴Mpɔ́yú Tacaa tasaa si: Atuwa tuk- ilaa ká tukina Yosalem ke ituule si, toto we isəna tɔ, mpɔ́yú pɛɛlvv kraɛyɪ. ⁴⁵Yosalem n ké nyá too pɛɛlvv ké təkpeɛ. Nyá too un i kisina i paalv na i piya. l we teitei tɔtɔɔ isu nyá kvɔɔnaa mpa pa kisa pa paalaa na pa piya tɔ. Pa too ka ké Hiti tv ké, pa caa ke Amolii tv. ⁴⁶Nyá kvɔɔ wei i we ilim ntɔɔŋ tɔw tɔɔle Samalii na i pɛɛlaa. Nyá neu wei i we ilim mpətəŋ tɔw tɔɔle Sɔtɔm na i pɛɛlaa. ⁴⁷Pə taɣa pəɔ tike ke n kɛena pɛle pa tɔntɛ na pa acaalətu təma. Halí í wakəla nyá tɔntɛ taa na pá kəli-we. ⁴⁸Tacaa lɔw má maya weesuyv tv ké. Yosalem nyá neu Sɔtɔm na i pɛɛlaa pa ta la mpi Yosalem nyana nyá nyóma í lapa tɔ. ⁴⁹Nyá neu Sɔtɔm kawalaya nté si, i ka we kalampaani ké, na i wɛnav tɔwva. l na i pɛɛlaa paa nəɣəsəyi pulv. Ama i taa waasəyi wahala tv yaa kvnyɔntv. ⁵⁰Pa hɔma pa ti na pá lá acaalətu na má ná, ulena má kpiisi-we. ⁵¹Yosalem, Samalii ta la nyá isayatu hvvvlvuv. Nyá acaalətu kəla paɣale ke i nyəntv. Acaalətu təna nti n lapa tɔ, tə tɔw ké Sɔtɔm na Samalii pa pəsa kvpama.

⁵²Nyá wei nyá n kukaya nyá kɔɔ na nyá neu pa tɔm tɔ, isayatu ntɛyi nyá pəsəna nyá tɛyi acaalɔyɔ na pə kəli pele. Isayatu nti tɛ feele kɔmna nteye nyá tɔ. Mpu pə yekina na pele pá kəli-ŋ siyisuyɔ. Pə wee ké si pə liyiti-ŋ na ń tɔɔ feele. Mpi tɔ, má huləna si pele pa tewa. ⁵³Maa tayani pa acalee. Paa Sɔtɔm na ɪ cɔlɔ acalisi. Paa Samalii na ɪ cɔlɔ nyəŋsi. Halɪ maa tayani-ŋ tɔtɔ isu pele. ⁵⁴Pu tu-ŋ feele ulena pá kpaasi nyá kɔɔ na ɪ neu pa apalɔtɔ. ⁵⁵Nyá kɔɔ Sɔtɔm na ɪ pɛlaa paa məli isu pa wule taa. Nyá neu Samalii na íle ɪ pɛlaa paa məli isu pa wule taa. Nyaya Yosalem nyana nyá piya í ká məli isu mə wule taa. ⁵⁶Nyá neu Sɔtɔm tɔm ka wenna nyá nɔɔ taa ké tam ke nyá kalampaani waatu. ⁵⁷Ulena pácɔ pá kuliyi nyá isayatu tɔ. Nyaya pə talaa si ltɔm acalee na pə cɔlɔ nyəna pá wɔŋi-ŋ. Filiisi nyəna náa tu-ŋ na pá footiyi-ŋ paa hɔɔlɔyɔ ŋku. ⁵⁸Nyá kawalaya na nyá acaalɔtɔ məla nyá nyɔyɔ taa kele. Tacaá má ma yɔɔtəna mpu.

⁵⁹Ǻpúyú Tacaá lɔɔ yɔɔtəna si: Maa lá-ŋ ké isu n nyənyɔ yem ke tuunav, na ń yɔki nɔɔ pɛlɔyɔ tɔ. ⁶⁰Ama maa tɔɔsi nɔɔ ŋka má na-ŋ tɛ pɛla nyá pɛlɔtɔ waatu tɔ. Ma na-ŋ tu pɛli tam tɔ nyəŋka. ⁶¹N ká tɔɔsi nyá tɔntɛ tɔm na feele kpa-ŋ, saa wei nyá kɔɔnaa na nyá newaa paa kɔɔ nyá kiŋ tɔ. Maa ha-ŋ-we na pá pəsi nyá pɛlaa. Ule pə taya nɔɔ pɛlɔyɔ tɔ. ⁶²Ma na-ŋ tu pɛli nɔɔ. Waatu inɛyi n ká nyi si mayale Tacaá. ⁶³N ká tɔɔsi tete, na ń ká nyɔyɔ na feele. Pu liyiti-ŋ ké, n kaa kuli nɔɔ ke saa wei maa husi nyá isayatu təna tɔ. Tacaá lɔɔ má ma yɔɔtəna mpu.

Hekəle na leseŋ tɔyɔ pa tɔm

17 Ǻpúyú Tacaá tasa Isekiyeelti maya heeluyɔ si: ²Yulɔ nyá, see lseyeli nyáma ke iso. ³Heeli-we si maya Tacaá lɔɔ ma yɔɔtəna si, hekəle sɔsɔ nɔɔlɔ ɪ wenna nté. ɪ keŋ tɔɔwa na ɪ huntɔ suwa na tɛ tayalaa, na tɛ cɔlɔtaa. Ǻpúyú ɪ kulaa na í polo Lipaŋ tetɔ taa. Ulena í kɔ tɔyɔ sɔsɔɔ nakulɔ ku nyɔyɔ taa. ⁴Akpaale nte tɛ kəla kulɔyɔ tɔɔ ɪ setaa. Ǻpúyú ɪ pona taatəle tetɔ natəli tɛ taa. Ulena í su yampayatəlaa ɪcətə taa. ⁵Pə waalɔ ké ɪ caa lseyeli tetɔ taa tɔyɔ nakulɔ ku piliŋa. Ulena í pona na í sɔ taale nte pa lukaa tɔ tɛ taa ké lum nɔɔ. Lsu tɔyɔ ŋku ku sɔla lum tɔ. ⁶Ǻpúyú piliŋa ŋke ka tɛewa na ká pəsi tɔyɔ ŋku pa yaa si leseŋ tɔ. Ulena ku meeli, ulɔ ku ta kulɔ. Na ku wena hetɔ. Ntəna ku piliŋasi ha si ise na hekəle tɔɔ, na ku lila ke ɪ tee. Na ku heləsəyi piliŋasi kɔfasi ke tam. ⁷Hekəle sɔsɔ nɔɔlɔ ulɔ ɪ ka wee tɔtɔ, ɪ keŋ tayalaa ké na ɪ huntɔ suwa teu. Ulena tɔyɔ ŋku ku lila na ku piliŋasi keesəna hekəle unɔ ɪ tɔɔ si ɪ pəli-kuyɔ lum. ⁸Tetɔ kupantɔ taa ké pa tuu-kuyɔ lum sɔsɔm kiŋ. Pa tuu-kuyɔ si ku piliŋasi í su teu, na kú lɔlɔ na kú pəsi tɔyɔ ŋku pa yaa si, leseŋ tɔ ku kupaŋku.

⁹Ǻpúyú Tacaá lɔɔ si: Pɔɔsi-we si, tɔyɔ ŋku ku la nté? Kancalaya hekəle kaa kpesi-ku na ku lila na í kooli ku pee, na kɔna ku hatɔ təna pə wulɔ. Pə kaa wee si pá lana toma ke sɔsɔm. Yaa yəlaa tutuuma í wee na pácɔ pá kpesi-ku na ku lila. ¹⁰Pa sɔ-ku yaa, ulɔ ku la nté? Ye ilim təlule heelim*fa* mapa-ku, ku kaa wulɔ timpi taa ku nyɔ mpu tɔ? ^ahanaya tɔɔ. Pə lakɔ na tuŋ na nyutu wɔlɔyi.

^a17:10 *ilim təlule heelim*: Ilim təlule heelim. Pə ké heelim tɔŋ nyəm mpi pə taa na

Tɔm nti tɔ huwɛɛ kilisuyu

¹¹ Mprɔyɔ Tacaa tɔma-m si: ¹² Pɔɔsi tɔɔ kullaa tɔyaya nyɔma mpe si: ¹ ta cekana tɔm nti? Heeli-wɛye isana Papi-
loni wulav kɔma Yosalem, na ¹ kuu pa wulav na ¹ waali nyɔma, na ¹ pona ¹ te tɔ. ¹³ Ulena ¹ kpa kawulaya tɔyaya tu nɔɔɔɔ na ¹ na-i pɔ pɛɛɛ nɔɔɔ, na ¹ yeɛ na ¹ lɛ ¹ su nɔɔɔ na tuunav. Mprɔyɔ ¹ tɛna tetu kupayalaa tɛna. ¹⁴ Mpu pɔ tisina Yuta kawulaya tɛfe, na kɔ wu kulɔyɔ. Paa na mpu na pa tɔka pa na-
¹ pa nɔɔɔ pɛɛɛɔ ke teu. ¹⁵ Mpuɔɔɔɔ wulav kufalu inɔ, ¹ kula wei ¹ kuu tetu yɔɔɔ ke mpu tɔ ¹ tɔɔ. Ulena ¹ tili Icipiti wulav cɔɔ si, ¹ lɛ ¹ ha-i yooɔ krayanɛɛ na pɔ yoolaa ke tuutuuma. Yulu wei ¹ lapa yaasi inɔ tɔ, ¹ ka waa na ¹ fiti keɛ? Timpi ¹ laalaa na ¹ wakɛɛ pa nɔɔɔ pɛɛɛɔ mpu tɔ, ¹ kaa tɔɔ-tɔ. ¹⁶ Ntɛna Tacaa lɔɔ si: Maya lɔɔ weesuyɔ tu kɛ. lɔɔ pɔntu inɔ ¹ sɔpa wulav wei inɔ ¹ tu-
¹ kawulaya ke mpu tɔ ¹ te Papiiloni. Mpi tɔ, ¹ yɔka ¹ na wulav inɔ pa tuunav na pa nɔɔɔ pɛɛɛɔ. ¹⁷ Icipiti wulav kaa pona yoolaa tuutuuma na sɔɔɔɔna payale. ¹ kaa waasi-i yooɔ taa kɛ waatu wei Papi-
loni nyɔma kɔ lo hapɛɛ taka tɔ. lɔɔɔ kite ke paa lo na pa huli pɔɔɔ si pa kuyi yɔɔɔ tuutuuma. ¹⁸ Mpi tɔ, ¹ ta nyɛni ¹ tuunav ke pulɔ. ¹ yɔka ¹ nɔɔɔ pɛɛɛɔ. Pɛɛɛɔ inɔ ¹ ka yɔɔɔɔna na ¹ su, na ¹ lɔ pa tɛna. ¹ kaa tasa fituyɔ.

¹⁹ Pɔ tɔɔ kɛ Tacaa lɔɔ mɔ ma siwa si, maya weesuyɔ tu kɛ. Tuunav na nɔɔɔ pɛɛɛɔ mpu ¹ nyɛna yem isɛntɔ tɔ, ma hɛte ke ¹ ka lapɛnaa. Maa mɛɛna pɔ tɛnaya ¹ nyɔyɔ taa. ²⁰ Maa nyɛni-i puluyɔ na mɔ kpa-i ma katɔka taa. Maa pona-i Papiiloni na mɔ huɔna-i tɔm ke timpi ¹ ta nuna-m tɔ. ²¹ Paa ku ¹ yoolaa taa selaa tɛna na layate kɛ. Pɔ kaasɛyi mpa ulena pɔ yaasi pɛɛɛɔ tetu tɛna taa. Waatu inɛyi paa nyi si maya Tacaa mɔ yɔɔɔɔna.

Nɔɔsi nsi Tacaa siwa tɔ

²² Mprɔyɔ Tacaa lɔɔ yɔɔɔɔna si: Maa caa tɔyɔ sɔɔɔɔɔ nyɔyɔ taa piliɛa kɔfalaya. Maa pɛɛɛ hatoo comcom nɔɔɔ taa nyɛɛka. Maa pona-keɛɛ pɔyɔ kukulɔyɔ nakuli ku tɔɔ na mɔ sɔ-ke. ²³ lɛɛɛɛɛ pɔyɔ kukulɔyɔ nakuli ku tɔɔ kɛ maa sɔ-ke. Kaa pu teu na kɔ heli piliɛasi na tɔyɔ la sɔɔɔɔɔ kupanɛku na ku lɔɔ pɛɛ. Ulena sumasi piitimnaa tɛna kɔɔ, na sɔ cakɔ ku isotom taa na sɔ heesɛyi. ²⁴ Ulena taale tuɛ tɛna nyi si maya Tacaa. Mɔ pɛɛɛɔna tɔyɔ sɔɔɔɔ ke tiika, na mɔ pɛɛɛ tiika ke tɔyɔ sɔɔɔɔɔ. Mɔ yekina na tɔyɔ lum nyɛɛku wuli. Maa yeɛ na kukulɔyɔ nɔɔɔ wɛɛna lum. Maya Tacaa, mɔ yɔɔɔɔna. Maa la kɛ isɔ ma yɔɔɔɔna tɔ.

lɔɔ huɔkɛna paa wei isɔ ¹ tɔntɛ wɛɛ tɔ

18 Mprɔyɔ Tacaa pɔɔsa lsekiyeel ma si: ² Pepe tɔɔ kɛ lɛɛɛɛɛ nyɔma tukiyi ituule si, cecɛnaa sala lesɛɛ akaa. Ulena pa piya kɛɛɛ nyɛɛɛ?

³ Tacaa lɔɔ mɔ ma yɔɔɔɔna tuunav si, pɔ fei si pɔ tasa ituule nteɛɛ tukuɔyɔ ke lɛɛɛɛɛ taa. ⁴ Ma tɛnna yɔɔɔ tɛna weesɛɛ. Paa cecɛnaa nyɛɛɛ, paa piya nyɛɛɛ. Wei ¹ lapa isayatu tɔ, inɔ ¹ kɔ sɛna pɔ sɛm.

⁵ Ye isɔ yulu tɛɛɛɛɛ tampana, na ¹ lakɔ kupantu na ¹ siyisaa. ⁶ ¹ tɔki laatu tɔɔɔnaya ke pulasi tɔɔ. ¹ luɛɛɛɛɛ lɛɛɛɛɛ nyɔma tuɛ. ¹ wakɛɛɛɛɛ ¹ tɔɔɔntɛɛɛ alɔ. ¹ kɔpɛɛɛɛɛ alɔ ke ¹ asilima kuyɛɛɛ taa. ⁷ ¹ muɔyuliɛɛɛ, ¹ uɛɛɛɛɛɛɛ. ¹ felɛɛɛ ¹ kɛma. ¹ haaki nyɔɔɔɔɔna ke tɔɔɔnaya, na mpa pa we kɔpɛɛɛ tɔɔɔ kutakɛm. ⁸ ¹ kɛntɛɛɛ ¹ liyitee si ¹ hiki kasɛɛɛɛɛ yaa kawaaya. ¹ lakɔ mpu pɔ ta siyisi tɔ. Ama yɔɔɔ naale ¹ lapa tɔm, ¹ tɛɛɛɛɛ tampana ke tɔ taa kɛ. ⁹ Ulena ¹ tɛɛɛɛɛ ma kiɛɛɛ, na ¹ lakɔ ma kutututu na kupantu. Uɛ inɔ ¹ siyisina ntɛ. Yulu isɔ mpu wɛɛkɛna

weesuɣu ké. Tacaá lso má ma ɣɔɣtəna mpv.

¹⁰Ye isu pə te yulv pəyaya ké ηmulv na ká kuyi yəlaa. Yaa ka lapa yaasinaa pane pa taa nɔɣlv. ¹¹Ka kisa ka caa ikpate ke tənɣv, na ka tɔki laatu tɔɣnaya ke pɔɔɣ taa. Ka wakəla ka tɔɣntəle alb. ¹²Ka muɣuliɣi wahala nyəma na kunyontunaa, na ká ηmuləyi. Pəcɔ kaa feləyi ka kəma. Ka luɣiyi tuɣ wei ɪ ké acaalətv ke mpv tɔ. ¹³Ye yulv isu mpv kəntəyi ɪ liyitee na ɪ pəkəyi kawaaya, yaa kasəyaya. ɪ huɔki sɪ ɪ ká weena weesuɣu na? Aai, yoo. Ye ɪ lapa acaalətv nti tə təna. Pə wee sɪ ɪ isayatu ɪ məli ɪ nyuvv taa ké na ɪ sɪ.

¹⁴Ye isu yulv wena pəyalv kele, na ɪ naaki isayatunaa mpa ɪ caa laki tɔ pa təna. Ule ɪ ta tən ɪ ikpate. ¹⁵ɪ kisa laatu tɔɣnaya tɔɣv ke pɔɔɣ tɔ. ɪ luɣiyi lseyeli nyəma acaalətv tuɣ. Pəyele u wakəlayi ɪ tɔɣntəle alb. ¹⁶ɪ muɣuliɣi nɔɣlv, u ηmuləyi. ɪ muɣi kəmlə tv pvlvɣv tɔlvma. ɪ haaki tɔɣnaya ke nyɔɣtunaa, na ɪ haaki wontu ke mpa pa we kpete tɔ. ¹⁷ɪ laki isayatu. ɪ pəkəyi kawaaya yaa kasəyaya. ɪ təkəyi ma kututv na ɪ tənəyi ma kiɪɣ. Puntv weekəna weesuɣu ké, u səki ɪ caa isayatu səm. ¹⁸ɪ caa muɣulina na ɪ ηmulv, na ɪ la isayatu ke ɪ yəlaa hekv. ɪ ni ɪ ka səna ɪ isayatu səm.

¹⁹ɪ pɔɔsəyi sɪ, pepe tɔ ké pəyalv u səki cece isayatu səm? Mpi tɔ, ɪle ɪ tənə tampana ké. ɪ lapa kusiyisim na ɪ tɔki ma kiɪɣ təna na ɪ laki. Pə wee sɪ ɪ weena weesuɣu ké. ²⁰Yulv wei ɪ lapa isayatu tɔ un ɪ ka səna. Pəyalv kaa sɪ cece isayatu səm. Pəcɔ cece ná kaa sɪ pəyalv nyəntv səm. Siyisilu tɔki ɪ siyisuyv fɔɔtə ké. Ulena isayav náá tɔɣ ɪ isayatu nyən.

Kupantu lapv təm seɣesvɣv

²¹Ye isayav lɔwa ɪ isayatu nti ɪ lapa tɔ. Ulena ɪ təkəyi ma kusəsutv na ɪ tənəyi tampana na ɪ laki kusiyisim. ɪ

ká weena weesuɣu ké, ɪ kaa sɪ. ²²Paa sɔɔ ɪ kawalaya təna tɔɔ ké. ɪ ka weena weesuɣu ke isəna ɪ tənə tampana tɔ pə tɔɔ. ²³Mpɔɣú Tacaá lso sɪ, pə taya isayav səm ke ma sɔɔlaa. Ama sɪ ɪ layasi təntə ké na ɪ weena weesuɣu. ²⁴Ye siyisilu lɔwa ɪ siyisuyv na ɪ la kawalaya. Ulena ɪ kəena isayav acaalətv, ɪ kaa weena weesuɣu tɔtɔ. Lso ká sɔɔ ɪ siyisuyv tɔɔ ké. Mpi tɔ, ɪ ha ɪ təyi kawalaya na kupəntuyv taa ké. Pə tɔɔ ké ɪ ka sɪ. ²⁵lseyeli nyəma ɣɔɣtəyi sɪ Tacaá mpaav ta siyisi. Ule ma pɔɔsəyi lseyeli nyəma sɪ, pə taya mpe pa mpaav ta siyisina ma nyənkv ke? ²⁶Ye siyisilu lɔwa ɪ siyisuyv na ɪ la kawalaya na ɪ sɪ ka səm. Isayatu nti ɪ lapa mpv tɔ tə səm ke ɪ səpa. ²⁷Ye isayav yela ɪ isayatu nti ɪ lapa tɔ, na ɪ tən tampana na siyisuyv. ɪ ka weena weesuɣu. ²⁸Ye ɪ nawa sɪ ɪ wakəlaa, ulena ɪ layasi, ɪ ká weena weesuɣu ké, ɪ kaa sɪ. ²⁹lseyeli nyəma tən sɪ Tacaá mpaav ta siyisi. Ule pə taya mpe pa mpaav ta siyisina ma nyənkv ke? ³⁰Pə tɔɔ ké Tacaá lso má ma ɣɔɣtaa sɪ maa huɔna paa lseyeli tv wei isu ɪ təntə wee tɔ. Mpv tɔ, paa wei ɪ yele ɪ kawalaya ηka ɪ laki tɔ, na ɪ layasi. Pə taa kɔɔ na mə isayatu yele na ɪ le. ³¹ɪ lɔ mə kawalaya tənaya pooluɣ. ɪ layasi ləmayasəle kufate na huwee kufana. Pepe tɔɔ ké ɪ ka sɔɔli səm? ³²Lso Tacaá sɪ, ma ta sɔɔli asayaa səm. Pə tɔɔ tɔ, ɪ lɔ mə isayatu na ɪ layasi na ɪ weena weesuɣu.

lseyeli awulumpiya tɔɔ wula

19 Mpɔɣú Tacaá heela Isekiyeeli má sɪ má ma kawəyaya ke lseyeli nyəma awulumpiya tɔɔ sɪ: ²Mə too ka ké tɔɣlaya ηka ka wena ka mpa ke tɔɣlasi taa tɔɣ. Tɔɣlasi kufasi hekv ke ka həntaa na ká tɔɔki ka piya. ³Ulena ká faləsi ka piya taa ləɣka na kele ká pəsi tɔɣlaya

ifate nte tə kpeləma tə tɔɔnaya cəlvu,
na tɛ liki yəlaa tɔ.

⁴ Mprɔyɔ piitimnaa nu pa yɔɔtəyɛ ka
tɔm,

lɛna pɔ kra-keye katɔka taa,
na pɔ tɔ ka muna taa kɛ kulaya taka,
na pɔ pona-keye Icipiti tetu taa.

⁵ Tɔɔlaya alɔnyəŋka ŋke ka
cəkənaa sɪ ka tɛla kɛtɛ.

lɛna kɔ lɛsɪ ka piya taa lɛŋka
na kɔ la-keye tɔɔlaya ifate, kpelikpeka
nyəŋka.

⁶ lɛna kɔ na lɛsɪ pɔ tɔŋ.
Ka kpeləma ka tɔɔnaya cəlvu,
na ka liki yəlaa.

⁷ Mprɔyɔ ka yɔka pa acalɛɛ,
na pa kawulaya tɛɛsɪ.

Tetu taa yəlaa ɪ nuwa ka
nyusɔyɔ ulɛ pa sɔv seluyɔ.

⁸ lɛna piitimnaa mpa pa cɔɔna-we tɔ,
pɔ luna pa tetu hɔɔlɔŋ taa
na pɔ pɛli nɔɔ ke ka tɔɔ.

Pa nyəpa-keye puluyɔ
na pɔ kra-keye pa katɔka taa.

⁹ Mprɔyɔ pa tɔ kulaya taka ke ka muna
taa.

lɛna pɔ susɪ-keye tɔɔlvu
sɔsɔv nakulɪ kɔ taa.

Pə waalɪ kɛ pa pona-keye Papiloni
wulav.

lɛna pɔ təkɪ-keye saləka ke kolɔŋa ɪcate
taa.

Sɪ pa taa tasa ka nɔɔ nuw ke
lseyeel pulasɪ taa.

**Tɔyɔ ŋku pa yaa sɪ lɛsɛŋ
tɔyɔ tɔ kɔ tɔw wula**

¹⁰ Nyá too ka we kɛ ɪsu lɛsɛŋ tɔyɔ.

Pa sɔ-kɔyɔ lum nɔɔ na kɔ lɔ
na kɔ lɔlɪ sɔsɔm ke lum katatəlaya tɔɔ.

¹¹ Ku piliŋasɪ ka wena alaafəya kɛ
na sɪ pɛsɪ kawulaya kpatəŋ.

lɛna sɪ pu na sɪ tɛɛ tuŋ tɔɔ.

Mprɔyɔ pa sama-kuyɔ ku piliŋasɪ payale
na ku kɔŋkɔlvuməŋ tɔɔ.

¹² Tənaɔ pə kɛpsa-ku na pɔáná

na pɔ pɛtɪ ate.

lɪlim tɛlvɛ heelim mpa ku pɛɛ na á
wulɪ.

lɛna ku piliŋasɪ kpelikpeka nyəŋsɪ
nsɪ sɪ pɛli na sɪ wulɪ

na kɔkɔ nyaya-sɪ.

¹³ Nɔɔnɔw wulaya tetu taa

timpɪ lum fɛɪ na lɔkɔtɔ wɛɛ tɔyɔ pa sɔ-
ku.

¹⁴ Mprɔyɔ kɔkɔ luna ku taa

na kɔ nyaya ku piliŋasɪ na ku pɛɛ.

Ku fɛɪna piliŋasɪ alaafəya nyənsɪ

nsɪ sɪ kɛ kawulaya kɔátɔyɔ tɔ.

Kawəyaya kanɛ ka wɛ kɛ ɪsu wula.

Tacaa paasəna lseyel nyəma

20 lseyel nyəma kuuu pənaɔ
naatosompɔɔlaya nyəŋka ɪsɔtɔ
kakpasɪ nyəŋ kuyaku naanɔwa nyəŋku
wule, lseyel sɔsaa taa narəli kɔma. Pa
mɔyana-m sɪ pa caaki pɔ nyɪ lɔɔ luyɔ
nyəntɔ. ² Ntɛna Tacaa lɔɔ heeli-m sɪ:

³ lsekiyeel pɔɔsɪ lseyel sɔsaa sɪ, mɔy
ɪ kɔma nav na? Ma tuuki sɪ ma kɛ
weesuyɔ tɔ kɛ. Ma kaa yele na ɪ ná-m.
Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəna mpv.

⁴ Mprɔyɔ Tacaa lɔɔ tasa-m heeluyɔ
sɪ: Ye n caa n huɔna-weye, n huɔna-
we, ulɛ heeli-weye pa caanaa acaalətɔ
təma. ⁵ Heeli-we sɪ, mɔy Tacaa lɔɔ
ma yɔɔtəta sɪ, kuyayku ma ləsa lseyel
nyəma mɛ tɔ ma kraasa niŋ na má

sɪ Yakɔpɔ təyaya lɔlvu nyəma ke
nɔɔ na ma tuu. Ma hula-meyɛ ma
təyɔ Icipiti tetu taa. Ma heela-mɛ na
ɪsələ kɔsɛemle sɪ, mɔyale mə Caa lɔɔ.

⁶ Kuyaku ŋkuyɔ ma kraasa niŋ na má
heeli-mɛ na tuunav sɪ, maa ləsɪ-meyɛ
Icipiti tetu taa. Maa pona-meyɛ tetu nti
maa cɔɔwa na tɛ kəla teu tɔ tɛ taa. Tə
taa kɛ tɔɔnaya na kupantɔ təna tɔɔla
yem təhɔ. ⁷ Haləna ma heeli-mɛ sɪ, ɪ lɔ
acaalətɔ nti ɪ nyənəyɔ na tɛ hɔŋ-mɛ tɔ.

ɪ taa pilisi mə tɪ na Icipiti tuŋ. Mɔyale
mə caa lɔɔ.

⁸ Ǿpúyú í kisa-m nunav na í kulí ma tɔɔ. Mə taa nɔyɔlv ta lɔ acaalətv nti tə hɔŋ-me tɔ. Pə́cɔ́ í ta lɔ Icipiti tuŋ. Ulena maa hiki huwee si, maa lana-me na páná ke Icipiti tetv taa tənaya, haləna a hee. ⁹ Paa na mpv ma hətə tɔɔ ké ma lapa mpv si, pə́ taa kɔɔ na pə́ wakəli-teye piitimnaa mpa pa hekv í wee tɔ. Pə́cɔ́ mpe unı pa hekv ke ma hula-meye ma ti. Ulena má læsi-meye Icipiti tetv taa. ¹⁰ Ǿpúyú ma læsa-meye Icipiti tetv taa. Ma tiika-meye wulaya tetv nti tə taa fei caɣav tɔ. ¹¹ Ma seyesa-meye ma kiinj. Ma hula-meye ma kutvutv nti pə wee si, yulv í tɔki na í weena weesuyv tɔ. ¹² Ma ha-meye kuyeeŋ kuhéesəŋ si, pə́ húlí si, maya Tacaa má suna-me na mə mpa. ¹³ Ǿpúyú lseyeli nyəma me í kulə ma tɔɔ ké wulaya tetv taa. Í kisa ma kiinj ke təŋyuv. Í lɔ ma kutvutv nti yulv ka təŋ na í weena weesuyv tɔ. Í wakəla ma kuyaku kuhéesuyv tənəŋnaŋ. Pə́ tɔɔ ké ma huwa ma taa si, maa mv-me na páná təsəyəsəyi ke wulaya tetv taa təna, na ma kpiisi-me. ¹⁴ Paa na mpv ma hətə tɔɔ ké ma lapa mpv. Pə́ taa kɔɔ na pə́ wakəli-teye piitimnaa mpa pa taa ma læsa-meye Icipiti tetv taa tɔ. ¹⁵ Wulaya tetv taa tənaya ma kraasa niŋ na má tuu si, ma kaa pona-meye tetv kupantv nti maa ha-me tɔ tə taa. Tetv nti tə taa ke tɔyɔnaya kupanɣa na kupantv təna tɔɔlaa təhɔ. ¹⁶ Mpi tɔ, í lɔwa ma kutvutv na í kisi ma kiinj ke təŋyuv. Í wakəla ma kuyeeŋ kuhéesəŋ. Pə́ taya pulv, í nyɔkələna mə tuŋ kulalaŋ ké. ¹⁷ Ama ma lapa mə pətɔtəle si, má taa kpiisi-me. Ule ma ta wakəli-meye wulaya tetv taa.

Iseyeli nyəma ta yele Tacaa ke kisuyv

¹⁸ Ǿpúyú ma heela lseyeli nyəma piya ke wulaya tetv taa si, í taa təŋ mə caanaa kiinj. Í taa təŋ pa kutvutv, na í pilisi mə ti na pa tuŋ. ¹⁹ Maya le mə lɔ Tacaa, í təŋ ma kiinj. Í paasəna

ma kutvutv, na í lakı-tı. ²⁰ Í nyəni ma kuyeeŋ kuhéesəŋ ke ma nyəŋ. Kuyeeŋ unı ı huləyənə má na-me ta hekv si, yəlaa í nyi si, maya le mə lɔ Tacaa. ²¹ Ulena mu kulí ma tɔɔ, í ta təŋ ma kiinj. Pə́cɔ́ í ta paasəna yaa í təŋ ma kutvutv nti yulv ka təŋ na í hiki weesuyv tɔ. Í wakəla ma kuyeeŋ kuhéesəŋ. Ntəna má huw ma taa si, maa lana-me na páná ke wulaya tetv taa ké, haləna á hee. ²² Paa na mpv ma hətə tɔɔ, ma kra ma ti si, pə́ taa kɔɔ na pə́ wakəli, ma hətə. Pə́ taa wakəli-teye piitimnaa mpa pa taa maa læsa-meye Icipiti tetv taa tɔ. ²³ Ǿpúyú ma tasa niŋ kraasuyv na má tuu wulaya tetv taa si, maa yasi-meye tetvnaa kraı nyəntv yələanaa taa. ²⁴ Mpi tɔ, í taa lakı ma kutvutv. Pə́yele í lɔkı ma kiinj. Í wakələyi ma kuyeeŋ kuhéesəŋ. Í keesa mə ıse na mə caanaa tuŋ kulalaŋ tɔɔ. ²⁵ Ma tvna-meye kutvutv nti tə fei teu tɔ. Kiinj unı u haakı-meye weesij. ²⁶ Ulena ma yele na í haakı mə kancaalaya piya ke mə tuŋ na pə́ pilisiyi-me. Maa tv-meye sɔyɔntv sɔsɔntv ké si, í cekəna si maya le Tacaa.

Tacaa si tənaya ke lseyeli nyəma laatu

²⁷ Ǿpúyú Tacaa təma Isekiyeeli má si: Yulv nyá, heeli lseyeli nyəma si mə caanaa wakələna-m ké. Mpi tɔ, pa kisa ma nyəntv ke tɔkuyv. ²⁸ Ma tiika-we na má pona-weye tetv nti maa yɔyɔtəna tuunav si, maa ha-we tɔ tə taa. Pa tala təna, uləna pá ná pulası kuvkulası təna, na hɔtv təna. Ulena pá feenəyi na pá lakı kɔtası nsi si kusəyi ma páná tɔ. Pa wɔpa pa tulaalvnaa, na pá li-isiyi pa sulvm. ²⁹ Ntəna má pɔɔsi-we si: Təfeenəle nte tə taa ké í puki mpv? Pə́ kraɣav waatv unı tɔyɔ pa ha lona anı si, təfeenələnaa na pá yaakı-yeye Ǿpúyú haləna saŋa. ³⁰ Teləsi lseyeli nyəma si, Tacaa lɔ má ma yɔyɔtəyi si: Pə́ fei si í pilisi mə ti, ısu mə caanaa. Yaa í

təŋəyi mə acaalətu tuŋ na í layasəyi.
³¹ Timpi í pilisiyina mə təyi mə tuŋnaa ke haləna saŋa təyole, mə kuvəŋ hav taa, na isəna í laki mə piya ke kətasi nsi kəkə lusa si təna tə. Ulena lseyeli nyəma huuki si, maa yeke na í yəyətəna-m? Taca a ləw tuuki si: Ma kaa yeke na í yəyətəna-m. ³² Í kaa na mpi í teeləyi tə. Mpi tə í yəyətəyi si, í caa si, í wee isu piitim, yaa tetu lenti yəlaa kpeka. Í caa í luŋ tuyu na pəle. ³³ Taca a ləw má ma yəyətəyi si, ma tuuki si maa təyə mə təw kə kawuləya na toŋ səsəŋ. Maa mu-me na pááná. ³⁴ Maa ləsi-me ye piitimnaa taa. Maa ləsi-me ye tetunaa mpa pa taa í ká yawa tə. Maa kpeyeli-me na ma toŋ səsəŋ, na má mu-me na pááná. ³⁵ Ulena ma pona-me ye wuləya tetu taa, na í hatələna piitimnaa, na má huuna-me na tə nyənəyi təma. ³⁶ Teitei isu ma huuna mə caanaa ke Icipiti wuləya tetu taa tə. Mprəyú maa huuna-me. Taca a ləw má ma yəyətəna mpu. ³⁷ Maa caali-me na í wee ma kaləku. Í ká təkí ma na-me tá nəyə pəeləyu. ³⁸ Maa ləsi mə taa kə mpa pa kula ma təw na pá tá nuna-m tə. Na má ləsi-me ye tetunaa mpa pa taa í cayaa tə. Ama í kaa məli lseyeli tetu taa. Waatu unəyi í ká cekəna si mayale Taca a. ³⁹ Mprəyú Taca a ləw yəyətə si paa lseyeli tu wei í polo na í luŋ i tuŋ. Ama pəle pə waali kə í ká nuna-m. Í kaa tasa ma həte wakuləyu na mə kuvəŋ na mə tuŋ. ⁴⁰ Ma puŋu nanŋ nyəŋku səsəŋku təw kə lseyeli nyəma mpa me mə təna i we tetu taa tə, í ká la-m təmlə. Təna ya maa mu-me ye teu. Maa pəeki mə kuvəŋ na mə kuvəhəlm kancaaləya kulələm, na pə təna mpi í ká ha-m tə. ⁴¹ Maa mu-me ye teu, isu kətəya ŋka ka səsəŋ we teu tə. Waatu unəyi maa ləsi-me ye tetunaa mpa pa taa maa yasa-me ye piitimnaa həku tə, na má kpeyeli-me. Ulena piitimnaa ná si mayə ləw nanŋtu. ⁴² Waatu wei unəyi maa kəna-me ye lseyeli tetu nti

maa kraasa niŋ na má tuu si, maa hatəyi mə caanaa tə, tə taa təyə í ká nyi si, mayə Taca a. ⁴³ Təna ya í ká təwsi mə tənte na mə lakasi təna nsi í pilisiina mə ti tə si təm. Ulena í nyəyəsə mə təyi acaalətu təna nti í lapa tə tə təw. ⁴⁴ Mprəyú Taca a yəyətə si: Ma həte təw kə maa la. Ma kaa keesəna mə tənte isayale na mə lakasi nsi si fei teu tə. Waatu unəyi lseyeli nyəma ká nyi si, mayale Taca a.

Taca a mu pááná na lseyeli nyəma

21 Mprəyú ləw təma lseyeli má si: ² Yulu nyá, keesi nyá ise na ilim mpətəŋ həyoləyu təw, na ní yəyətəna-ku. Teləsi ku tawa hətuŋ ke ləw kuvəyətətu. ³ Heeli ilim mpətəŋ hətuŋ ke Taca a má ma kuvəyətətu. Ma yəyətəyi si maa tukəy kəkə. Kaa nyəya tuŋ lum nyəŋ təna na kuvələŋ. Pələpu kaa teesi-ke. Kaa nyəya pə təna ya hatoo ilim mpətəŋ kə, haləna pə ntəyəŋ. ⁴ Yəlaa təna ká nyi si mayə Taca a. Ma təna kəkə ŋke, na pələpu kaa teesi-ke. ⁵ Ntəna lseyeli má, ma yəyətə si: Hai, Taca a, pa təŋ mayə si atuwa ke ma tukiyi. ⁶ Mprəyú Taca a təma-m si: ⁷ Yulu nyá, keesi nyá ise na Yosalem icate təw. Yəyətə tə kətəya tələnəna təw kə isayatu. Yəyətə mpi pu mayəna lseyeli tetu tə. ⁸ Heeli lseyeli nyəma si, maa kulə pa təw. Maa kpe e ma layate ke tə suyute taa na má kú pa təna. Paa asayaa paa kuvəma. ⁹ Kuvəma na asayaa pa kpiisuyu təw kə maa kpe e ma layate ke tə suyute taa. Maa kú yəlaa təna ya pə kraayə ilim mpətəŋ na pə ntəyəŋ təw tə. ¹⁰ Yəlaa təna ká nyi si, mayə Taca a, ma kpe e ma layate ke tə suyute taa. Tə kaa tasa mələyu. ¹¹ Yulu nyá, nyá laŋle í wakələ səsəm. Wii pa təna pa isentaa. ¹² Ye pa pəwəsa-ŋ si: Pepe təw kə n mələyi? Ule ní cə si, ma nuwa təm isayatu kə. Tu la na yəlaa laŋa wakələ. Paa susi

ɲkpalasi ke yem, na pa apalutu hoo. Pa tuna ka makɪ tɛma. Nti tɛ talɛna ntɔ. Tacaa lɔɔ mɔ ma yɔɔtɛna mpɔ.

Layate ka tɔɔɔ lseyeli nyɛma

¹³ Mprɔɔyɔ lɔɔ tɔma lsekiyeeli mɔ si: ¹⁴ Yulu nyɔ, yɔɔɔti si, lɔɔ mɔ ma yɔɔtɛaa si, layate layate.

Pa sala-tɛye na pɔ sotiti-tɛ. ¹⁵ Yɛlaa kuyɔ tɔɔ kɛ pa sala-tɛ. Pa sotita-tɛye si tɛ teeki kɔkɔ. Tu pɛsi na tɛ yɔɔli? Ma pɛyalɔ kawulaya kprɔtɔyɔ footiyi tuɲ tɛnaya.

¹⁶ Pa sotita-tɛye si pɔ tɔki-tɛye niɲ taa. Pa sala-tɛ na pɔ sotiti-tɛ si kulɔ ɪ tɔki ɪ niɲ taa.

¹⁷ Yulu nyɔ, ma kapuka na nɪ wii. Mpi tɔ, ma yɛlaa tɔɔ kɛ pa kprɛ layate. lseyeli awulumpiya tɛna tɔɔ kɛ pa kprɛ-tɛ.

Paa ku pa tɛnaya. Pɛ tɔ tɔ, kpa nyɔ lanɛ.

¹⁸ Pɛ kɛ mayasuyɔ toɲ nyɛɲku kɛ. Tacaa mɔ ma yɔɔtɛna mpɔ.

¹⁹ Yulu nyɔ, telɛsi lɔɔ kuyɔɔtutu na nɪ ma niɲ taa.

Layate ɪ ma tɔm naale, na tɔm tooso. Layate nte tɛ kuyi katatɛlaya tɔ ntɛ tɛ tɛɲɔɔna-wɛ.

²⁰ Tɛ yɔkɛyi yɛlaa apalutu kɛ. Tɛ yeki na pɔ seliyi.

Tacaa mɔ, ma su layate kukukule ke paa nɔɔɔɔ ɲkaya.

Tɛ ɲmelɛsɛyi na tɛ sɔɔlɔ puwa si tɛ kɔ.

²¹ Layate lɲ nyɛnte ɪ lo nwaɲ na mpɛle.

Tɛ keesi tɛ nɔɔɔ na hɔɔlɛɲ tɛna taa.

²² Tacaa mɔ, maa ma niɲ taa tɔtɔ. Maa yele na ma pɔɔnɔ huu. Maya Tacaa, ma yɔɔtɛna mpɔ.

Kolontunaa tiuu ke Yosalem tɔɔ

²³ Mprɔɔyɔ lɔɔ tɔma lsekiyeeli mɔ si: ²⁴ Yulu nyɔ, heɛ mpaɲ naale wei Papi-

loni wulav ka tɛɲ na ɪ kɔnna ɪ layate tɔ. Mpaɲ ni ɪ naale ɪ luna tetu kulɔmtu taa kɛ. Tu kuyɔsum na pɔ hɔli-ɪ timpi paa mpaɔ ɲku ku puki tɔ. ²⁵ Heɛ mpaɔɔ ɲku Papiloni yoolaa ka tɛɲ na pɔ tala Amoni nyɛma icate Lapaa tɔ. Na ɲku paa tɛɲ na pɔ tala Yuta koluɲa icate Yosalem taa tɔ. ²⁶ Papiloni wulav takɪ mpateɛ taa, ilena ɪ sɛɲ na ɪ mayasi pile. ɪ ka ciyiɪ nyɛma kutɔtɔna. ɪ ka pɔɔsi tuɲ kulalaɲ, na ɪ wiili pulɔpu hɔɔle taa. ²⁷ ɪ mayasaa ilena nyɛmle kpa Yosalem. Mprɔɔyɔ tɛ hota ɪ niɲ ntɔɔɔɔ taa. ɪ ha nɔɔɔ si, pɔ suv icate taa na yoou kakiisasi. Pa su yoou wontu ke nɔɔɔsi, na pɔ lo hapɛɛ taka ke koloosi kila na pɔ heɛ lɔɔɲ. ²⁸ Yosalem nyɛma me ɪ huɔki si, pile mayasuyɔ mpi pɛ kaa kpa-me. Mpi tɔ, paa tema-mɛye nɔɔsi suv. ɪle Papiloni wulav nɔ hulɛyi-mɛye mɔ tɔpɛntɛle. ɪ hulɛyi-me si ɪ ka kuumɛ na ɪ tɛna. ²⁹ Pɛ tɔɔ kɛ Tacaa lɔɔ yɔɔtɛyi si, ɪ tɔɔsɛyi-m mɔ kawalaya tɔɔ. Pɔcɔ ɪ kuliyi mɔ isayatu tɔɔ, na ɪ hulɛyi mɔ kupɛntɛɲ ke mɔ lakasi tɛna taa tɔ. ɪ ta yele si ɪ sɔɔ mɔ isayatu tɔɔ tɔ, kolontunaa ka kuu-me.

³⁰ Ama pɛ kaasuyɔ lseyeli wulav nyɔ tɔ, nyɔ kɛ waali lulu sɔɔ kɛ. Waatu kɔɲ wei ɪ taa nyɔ tɔntɛ isayale ka su tɛnaya tɔ. ³¹ Nti maya Tacaa lɔɔ ma hulɛyi tɔɔle si, pu pɛ-ɲ mpi pɛ hulɛyi si, n kɛ awulumpu tɔ. Paa kɔɔli nyɔ ntenuyu. Paa kusɪ mpa pa pasa pa ti tɔ pa nyɔɔɲ. ɪlena pɔ tisi mpa pa hɔɲ pa ti tɔ. ³² Maa pɛsi Yosalem icate ke ncaale taa ncaale. Paa yɔki icate tɛna tɛmuyɔmuyɔ. Ama pɛ kaa la mpɔ na wei ɪ niɲ taa pa tu-tɛ tɔ, ɪ ta kɔnta kɛ.

Amoni nyɛma yoonav

³³ Mprɔɔyɔ Tacaa tɔma lsekiyeeli mɔ si: Telɛsi Amoni nyɛma ke tɔm isayatu nti lɔɔ Tacaa, mɔ, ma yɔɔɔta pa yaasi wei ɪ tuɔki lseyeli nyɛma tɔ ɪ tɔ tɔ. Heeli-wɛ si: Layate weɛ, na tɛ sɔɔlɔ

puwa si té ku-me. Pa sotita-te si, té teeki kóko na té kú katatəlaya. ³⁴Waatu wei mə taŋa toosee kukpeye, na kuteləsətu pəpətu nyəntu tɔ. Laɣate sɔɔlv puwa si, té seti waali lulaa na isayalataa pa nyɔɔŋ. Pəpətu fei lelej, mə tɔnte isayale tənaya waatu tapəna ntɔ. ³⁵Í mələna mə layaləe ke a suyula taa. Maa huuna-meje tetu nti tɔ taa pə ŋma-me tɔ. ³⁶Maa mu-me na páná sɔsɔna. Maa woso-yeje mə tɔ isu kóko. Maa tu-meje asayaa mpa pa nyéma wakəlvu tɔm tɔ pa niŋ taa. ³⁷Mə caləm ká kpe tetu taa. Kóko ka nyaya-me na pá sɔ mə tɔ. Mpi tɔ, maya Tacaa lɔ, má yɔɔtəna.

Yosalem nyéma acaalətu təma

22 Ípɔ́yú Tacaa təma-m si: ²Yulv nyá, taɣani nyá ti na í huuna Yosalem icate nte tɔ taa yulvkuɔlaa suwa tɔ. Taa nyá, la na pá nyi pa acaalətu lakasi. ³Teləsi-we si, mə kuvuna icate yəlaa. Mə taɣanəyənə yəlaa wakəlvu waatu. Í luki tuŋ kulaləŋ na í pilisiyi mə ti. ⁴Í ku yəlaa na í pilisi mə ti na tuŋ. Ue mə tɔm ka si. Mpu pə yelina na mə kuvəŋ pasa na mə pusi te. Pə tɔ kə ma yelaa na piitimnaa tuki-me. Tetu tənə wəŋiyi-meje. ⁵Mə cɔlv nyéma na hatəlaya nyéma ka wəŋ-meje. Mpi pə tɔ í pilisa mə ti na mə tetelatətu sɔsəyi tɔ.

⁶Iseyeelt awulumpiya lakəna pa tɔŋ na pá kuvɔ yəlaa ke icate taa. ⁷Yəlaa footiyi pa caanaa na pa toonaa ke tetu taa. Pa muɣuliyi muɔlaa na pá tɔki suluwaa na leelaa ise. ⁸Pa nyənəyi yem kə ma kətaɣa tələnəna. Pa wakəlvu ma kuvəŋ kuvəesəŋ. ⁹Icate taa yəlaa me í ha mə təyi cayanav taa. Í kuvɔ təma na í tɔki kulaləam tɔɣnəsi ke pulasi taa. Í ha mə təyi asilima təma taa. ¹⁰Lelaa svəkəna pa caanaa alaa. Pa kpiki alaa ləmpa ke pa isətu nav waatu. ¹¹Lelaa ná laki wasəŋkalətu na pa tɔɣntələnaa alaa. Ulena lelaa ná

kekitiyi pa saalənaa, yaa pa na mpa pa kaa caanaa tike yaa toonaa tike tɔ. ¹²Tetu taa yəlaa tisiyi na pa feləyi-we na pa kuvɔ lelaa. Í kəntəyi mə liyitee na í taŋaa si pá fel-me na pá tənɔ kasəyaya sɔsɔŋka. Í leekəyi mə tɔɣntələnaa na musvɔ na í sɔki mə caa lɔ tɔ.

¹³Maa kusi kataŋa na Yosalem nyéma me mə tɔ. Mpi tɔ, í pəkəyi kasəyaya asilima nyəŋka na í laki yulvkuɔle. ¹⁴Kuyaku ŋku maa kuli mə tɔ tɔ, í ka wəena apalutu na toma na í səŋ? Maa la nti ma yɔɔtəna tɔ. ¹⁵Maa yası-meje tetuna mpa í ta nyi tɔ pa piitimnaa taa. Mə asilima təma ka si tənaya. ¹⁶Í ka wakəli mə ti na Mə isayatu ke piitimnaa lelaa isentaa. Ulena í cəkəna si maya Tacaa.

¹⁷Ípɔ́yú Tacaa təma-m si: ¹⁸Yulv nyá, lseyelt nyéma pəsa kə isu nyəyətə nti pa ta taɣani tɔ. Isu liyitee nyəyətə, na kuvəemtu, na kuvəlvmtu, na nyəyəlvu mayamaya, na sələpa nyəŋku ŋku pa si kuluku taa si, pa taɣanəyi tɔ. ¹⁹Pə tɔ kə Tacaa má ma lɔ yɔɔtəyi si: Mə tənə í we kə isu nyəyəlvu ŋku pa ta taɣani tɔ. Ma kpeyeliyi-meje Yosalem taa. ²⁰Teitei isu pa kpeyeluyi nyəyətə waani waani ke təntəmlə ke kuluku taa, na pá huɣuti kóko na té hoo tɔ. Ípɔ́yú maa kpeyeli-meje ma páná sɔsɔna taa na í hoo. ²¹Maa kpeyeli-meje təntəmlə ke. Maa woso mə tɔ kə ma páná sɔsɔna kóko, na í hoo Yosalem taa. ²²Isu liyitee nyəyətə hookuyi kuluku kóko taa tɔ. Ípɔ́yú í ka hoo icate taa. Waatu inəyi í ka nyi si, maya Tacaa má mvna páná.

²³Ípɔ́yú ma tasaa si Tacaa təma-m si: ²⁴Yulv nyá, heeli Yosalem nyéma si, mə icate we kə isu tetu nti tev ta nu tɔ. Ue maa mu-ti na páná, na té wuli təkpaŋaləŋ isu tetu nti tɔ laŋa lum tɔ. ²⁵Teitei isu tɔɣlası nyusvɔ si tɔɣnəsi waali tɔ. Ípɔ́yú mə nyuvu

nyóma kuyi lelaa, na pá pəsəyi alaa payale ke leelaa, na pá kuuki liyitee na wənav. ²⁶Mə kətəlaa ná yóka ma kiij. Pa wakələyi ma kətəya təlatenaa. Paa fayasəyi mpi pə wə tənəŋ na mpi pə ké krai nyəm tɔ. Pəyele pa ta nyi asilima nyəm na mpi pə ta ke asilima pəlv tɔ. Paa paasəyənə ma kuyeeŋ kuhəesəŋ. Ulena pə kuyi ma nyuyi ke mə həkɔ. ²⁷Mə nyuyi nyóma ná wəe ké isu taale hasi nsi si cələyi si tɔyənəya tɔ. Pa ŋmusəyi caləm, pa teŋ yəlaa, pa ŋmuləyi pa wənav. ²⁸Mə ləɔ kuyɔɔtɔtɔ teləsəlaa ná wəe ké isu lum mpi pa taaku kutuluɔyɔ tɔ tɔ. Krai toosee ke pa naaki, na pá yɔɔtəyi kalooləya tɔm. Pa tɔŋ si: Tacaə ləɔ yɔɔtəya. Pəyele ma ta yɔɔtɔ natəli. ²⁹Musəŋ na ŋmuləm ke yəlaa laki tetv tənə taa. Pa cɔɔsəyi kunyɔn-tunaa na pá muɔuliɔi mɔvəlaa. ³⁰Ma pəekəyi mə taa ké yəlv wei i sɔɔlv puwa si í ŋma kolɔŋa tɔ. Í ká səŋ nɔnɔɔɔ na í paasənə tetv tənə. Í ká sələm-i-m si ma taa yóki icate. Ma ta na nɔɔɔlv. ³¹Maa mu-me na pááná sɔɔɔnə na má yele na mə lakasi məli mə nyɔɔŋ taa. Ma pááná ká nyaɔa-me isu kəkɔ. Tacaə ləɔ má ma yɔɔtənə mpu.

Samalii tetv yəlaa wasəŋkalətv

23 Mpuɔyú Tacaə tɔma-m si: ²Yəlv nyá, alaa napəli paa wenna naale, pa too ke kulvm. ³Ulena pá lá wasəŋkalətv ke Icipiti taa timpi paa wəe tɔɔ pa pəelvtu waatu. Tənəya pa caala pa pəelvtu həla ke wayalvuy, na pá ŋmakəli-ye. ⁴Pa yaakəya kɔɔ si, Ohola, ileyəle Samalii tetv. Neu si Oholipa, ileyəle Yosalem. Má tənna-we, na pá lvli-m apalvpiya na alvpiya. ⁵Ama Ohola ná lapa wasəŋkalətv. Pəyele má tənna-i. Mpa n nyulaa tɔɔle nyá cɔlv nyóma Asilii nyóma. Mpuɔyú n ləsa pa taa ké tənnaa. ⁶Paa ké nyuyi nyóma ké, na tɔm hvəlaa sɔsaa. Pa suukəya wontu kupampantu ké. Paa

ké ifepiya na pá tewa na pá cakɔ krayənəŋ. ⁷Mpuɔyú Ohola nyá luyi lapa Asilii nyóma akewenaa sɔsaa mpe. N sɔɔla-we, na n pilisi nyá ti na pa tuŋ. ⁸Wasəŋkalətv nti n lakəya Icipiti tɔɔ n tɔyvtəya. Tənəya pa caala nyá pəelvtu həla wayalvuy. Ulena pá hənəna-ŋ nyá pəelvtu taa, na pá pəsi-ŋ wasəŋkalɔ. ⁹Pə tɔɔ ké ma tu-ŋ nyá tənnaa Asilii nyóma mpa nyá luyi svu mpu tɔ pa niŋ taa. ¹⁰Pele pa kuu nyá pəyalaa na nyá pəelaa. Ulena pá wɔɔsi nyá wontu na pá kv-ŋ na layatə. Isəna pə hɔma nyá ŋkrapuyvuy si alaa lelaa í ná tɔɔle.

Yosalem icate yəlaa wasəŋkalətv

¹¹Ohola neu Oholipa ná pə tənəya mpu. Ama i kunyuləŋ teləsə mpəle. Oholipa nyá nyəntv tee nyá kɔɔɔ nyəntv. ¹²Nyá cɔlv Asilii nyóma tɔm hvəlaa, na akewenaa sɔsaa. Pa suuwa wontu kupantu ké na pá ké ifepiya. Pa tewaɔa na pá cakɔ krayənəŋ, mpeye n tənəya. ¹³Mpuɔyú ma cekənəa si, nyá pilisa nyá ti tɔtɔ. Mə naale mə tɔntə lapa kulvmtəle. ¹⁴Oholipa ná sɔsə lentv ke nyá wasəŋkalətv tɔɔ. Kuyaku nakvli n nawa pa ləsa Papiloni nyóma fotoo na lum kuvseeməm ke kolɔŋa tɔɔ. ¹⁵Pa ləla tampalanaa ke pa tusi taa. Pa tema nyɔɔŋ saalasi kuvvasi, pa nəyəsənə isu awulaa. Isu Papiloni nyóma wəv pa te tɔ. ¹⁶Waatu wei Oholipa n ná-wəye krapkrap tɔɔ n nyula-we. Ulena n tili nyá tillaa ke pa te. ¹⁷Mpuɔyú Papiloni nyóma pola nyá kiŋ na nyá na-we í kaa nyaalvuy. Na pá pilisi-ŋ na pa wasəŋkalətv. N pilisa nyá təyi mpu, ulena nyá taa kpana-we. ¹⁸N ka pəsə nyá təyi wasəŋkalɔ ké təkəlee. N hvəla nyá tapakpete ke yəlaa. Haləna ma nyəyəsə-ŋ isu ma nyəyəsəyuy nyá kɔɔ tɔ. ¹⁹N lələsa nyá wasəŋkalətv ké, na n tɔɔsəyi isəna n lakəya nyá təyi nyá pəelətv waatu ke Icipiti tɔ. ²⁰Mpuɔyú nyá luyi svuwa nyá tənnaa mpa pa wəna

wasan̄kalətu luluɣu tɔ. Iɫu kraŋasɪ na kraŋanəŋ pə wəu tɔ.

Yosalem nyóma ŋkraŋuɣu hɔm

²¹ Oholipa, n tɔɔsa isayatu nti n lapa nyá pɛlɫu tɔ. Waatu unəyi Icipiti nyóma wayalaya nyá hɛla na pá ŋmakələyi-ye. ²² Pə tɔɔ ké Tacaa Iɫu yɔɔtəyi sɪ: Maa ye le na nyá taŋnaa təna mpa nyá taa kraŋnaa tɔ, pá luna paa le na pá kuli nyá tɔɔ. ²³ Pə kraŋau Papiłoni ɪcate, na Kalətɛe nyóma təna tɔ. Na Pekotu na Sowa na Kowa pə tetunaa nyóma. Asilii nyóma təna ká sɔɔsɪ pa tɔɔ. Maa kpeyeli ifepiya telaa, na kufənɛnɛnaa, na tɔm huɫlaa sɔsaa, na yoolaa, na akewenaa sɔsaa. Pa təna paa ké kraŋanəŋ caɣalaa ké. ²⁴ Paa luna ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ ké, na yoolaa tuutuuma na pa yoo kɛkɛnaa na pə wontu. Paa kenti pa tɔɔ ké kraləŋ, na yoo kahusi na pá ta-meyɛ kotayɛ. Maa pɛti Papiłoni nyóma kɛ mə tɔm. Pele paa kɛsəna pa kiiŋ na pa huɫna-mɛ. ²⁵ Maa mu-mɛ na pááná, na má ye le na mə kolontunaa la-mɛ na mɫsɔŋ. Paa seti mə muna, na mə ŋkraŋŋ. Paa kv mə lɫlɫu nyóma na layate. Uena pa kuu mə pəyalaa na mə pɛelaa. Ye pə kaasa mpa, ɪlɛ pa nyayasi-weyɛ kɔkɔ na pa ɪsɛ. ²⁶ Paa kuu mə wontu kususuu, na mə kacɔka nyəntu təna. ²⁷ Maa sɪ tənaya kɛ mə tɔntɛ isayale. Na mə wasan̄kalətu nti ɪ caala Icipiti taa tɔ. ɪ kaa tasa Icipiti nyóma kɛ nyulɫu, yaa ɪ huɫ pa tɔm.

²⁸ Pə taya pulɫ, maya Tacaa, ma yɔɔtəyənə sɪ maa tu-meyɛ mpa u caaku na mé taa kraana tɔ pa niŋ taa. ²⁹ Taa haŋaya kɛ paa lana-mɛ, na pá kuu mə wɛnau mpi í kontina haŋaya tɔ, na pə ye le-meyɛ kpeɛ təyələyəl. Pu kuli mə tetelətu na mə wasan̄kalətu isayatu na pə fɛɛle tɔɔ təyelele. ³⁰ M̄p̄ȳȳ paa la-mɛ. Mpi tɔ, ɪ lapa wasan̄kalətu na pi-

itimnaa. ɪ pilisa mə tɪ na pa tuŋ. ³¹ Mə kɔɔ ɪkpatɛ kɛ ɪ tənaa. Pə tɔɔ ké maa tu-meyɛ wahala sɔɔ na pááná*fa*. ^atɫwa pə huwɛ ɪsu Matiye 20:22. Fəlɛnsɛ taa wɛɛ sɪ kɔɔv ké. ³² Tacaa Iɫu má ma yɔɔtə sɪ: ɪ ká tɔɔ wahala sɔɔ ké. Wahala ɪ ɪ walaa ké na ɪ limaa. Wahala ɪ ɪ ka yelina na pá tuɫki-mɛ na pá wɔŋyi-mɛ. Wahala ɪ ɪ tɔɔwa sɔsɔm ké. ³³ Nyá kɔɔ Samalii wahala ɪ, ɪ ká wu-ŋ na ɪ kv-ŋ. Na ɪ wakəl-ŋ na ɪ tu-ŋ sɔɔntu. ³⁴ N ká tɔɔ-ɪ ké na ɪ tɛm-ɪ. N ká yɔki-ɪ hɔɔlasi na sí hɛɛ nyá laŋle taa. Mpi tɔ, maya Tacaa Iɫu má ma yɔɔtəna. ³⁵ Pə tɔɔ ké Tacaa Iɫu má ma yɔɔtə sɪ: N sɔɔ ma tɔɔ. N lɔ-m na waali tɔ, nyá wasan̄kalətu na nyá isayatu ká məli nyá nyuɣu taa.

Iɫu kvyi Samalii na Yosalem pa tɔm

³⁶ M̄p̄ȳȳ Tacaa tɔma Isekiyeelt má sɪ: Yulɫ nyá, tayani nyá tɪ na ɪ huɫna Ohola na Oholipa. Pə wɛɛ sɪ ɪ kuli pa acaalətu tɔɔ ké. ³⁷ Pa ké alaa yulɫulaa ké, na wasan̄kalənaa. Tuŋ asilima nyəŋ tɔlaale kɛ pa lapa wasan̄kalətu. Pa laa-ɪ pa pəyalaa mpa paa lula-m tɔ. ³⁸ Mpi pa tasa-m lapu tɔɔle pa pilisa ma kɔtaya tɔlate kɛ kvaku kɫmɫuɣu ŋkv. Pa wakəla ma kvɛɛŋ kvhɛɛsəŋ. ³⁹ Waatu wei pa laakaya pa piya kɛ tuŋ tɔɔ, pa pola kvaku kɫmɫuɣu ŋkvuɣu ma kɔtaya tɔlate na pá pilisi-tɛ. ⁴⁰ Haləna pá tili tillaa kɛ apalaa pooluŋ nyóma waali. Pele pa tɔɔ ké pa sɔwa lum, na pá tɔ cəlawnaa na kacɔka wontu. ⁴¹ Uena pá caɣa pa katonaa kvpampama tɔɔ, na pa taapələnə kɛ pa nɔɔ tɔɔ. Na pá sɪ ma tulaalu na nim kɛ pə tɔɔ. ⁴² Samaa wei ɪ huɫki natəlɪ tɔ, ɪ kɔma ɪ kiŋ na ɪ lakɪ kɔkɔtɛ. Sapaa wulaya tetu taa ké pa lunaa. Pa tɫwa Ohola na ɪ neu pa niŋ taa ké kpaɫ, na pa tema-weyɛ ntenij kvpampaŋ. ⁴³ Mpuɣulɛ ma pɔɔsa

^a23:31 pááná: Pááná, pə nuɫ lapa Ləkra nyóma kɛ katɛ, pə tɔɔ ké tɔ

pa taa alu wei i kpatəla wasaŋkalətu
 taa tɔ si: Nɔɔnɔɔ n ká lakt-təyəle? Na
 paa kɔɔ nyá kɪŋ na? ⁴⁴Ulena yəlaa
 kɔɔ pa kɪŋ isu pa kəŋyɔ apalaa təna
 alaa kɪŋ tɔ. Mɔ́yú apalaa pukaya alaa
 sakala nyéma Ohola na Oholipa pa kɪŋ.
⁴⁵Ama apalaa siyisilaa ká huɔna-we,
 isu pa huɔkuɔna wasaŋkalənaa, yaa
 mpa pa kuɔi yəlaa tɔ. Mpi tɔ, pa ké
 wasaŋkalənaa ké, na yəlaa caləm we pa
 niŋ tɔɔ. ⁴⁶Tacaa lɔɔ yɔɔtəyi si: Maa
 yeŋe na samaa kuɔi pa tɔɔ. Paa kuu pa
 wontu na sɔyɔntu pu-we. ⁴⁷Samaa un
 i ká yaya-weye pɛe, na pá ku pa na pa
 pəyalaa na pa pɛelaa na laɔalɛe, na pa
 nyaɔasi pa tɛɛsi ke kɔkɔ. ⁴⁸Isəna maa su
 isayatu tənaya ke tetu taa tɔyɔle. Ulena
 pɔ́ huɔi alaa lelɛe ke laɔatu na pá taa təŋ
 pane pa ikpate. ⁴⁹Pa isayatu ká məli pa
 nyɔɔŋ taa. Paa sɔyɔli pa tuŋ laau kuɔvɔn-
 tuɔy. Waatu unəyi paa nyi si mayale
 Tacaa lɔɔ.

**Yosalem nəyəsəna taanuse wei
 kɔkɔtaya krawa tɔ**

24 Mɔ́yú lseyeli nyéma kuuu
 pənaya pɔɔɔlayafei naanɔwa
 nyəŋka. lɔɔtu naanɔwa nyəŋ, kuyaku
 naanɔwa nyəŋku wule. Tacaa tɔma-m
 si: ²Yulu nyá tu kuyaku ŋkuɔy takəlaya
 taa. Mpi tɔ, ku wule ke Papiloni wulav
 ká suv Yosalem taa na í lɛeki-te.
³Yɔɔtɔ yəlaa tɔɔ kullaa mpeye tɔm.
 Maya Tacaa lɔɔ má yɔɔtəna-ti si:
 Təsi tiyaya,
 təsi-ke na n pəli ka taa ké lum.
⁴Tu nantu cəyələŋ kuɔpaŋ təna.
 Paa yule paa hamɔyɔ,
 na n suuli muwa kuɔpana.
⁵Kɔɔaya kaləku taa heu kuɔpamɔŋ
 nantu.
 Tu taasi ke sɔsɔm ke tiyaya tɛe,
 na pɔ́ wasa teu.
 Mpi tɔ, pə wɛe si muwa
 mayamaya í pu tɔtɔyɔ.

⁶Pə tɔɔ ké Tacaa lɔɔ,
 má ma yɔɔtəyi si,
 yuluɔkule icate tɔm we waiyo ké.
 Tə nəyəsəna ké isu taanuse wei
 kɔkɔtaya krawa, na i nyaalɔyɔ na kate
 tɔ.
 Ləsi tiipile nantu ke cəyəlɔyɔ cəyəlɔyɔ.
 Pə taa sɔɔ paa kulɔmɔyɔ.
⁷Mpi pə tɔɔ tɔ, yəlaa mpa Yosalem kuwa
 tɔ,
 pa caləm we icate heku taa kuɔkɔpamɔyɔ
 tɔɔ ké yem.
 Nɔyɔlu ta pəli-wəyi ate si
 pá takɔ-wəyi tetu.
⁸Ma caawa si ma huɔli ma páána
 sɔsɔna na má lɛeti.
 Ulena má ŋmusi i caləm ke kuɔkɔpamɔyɔ
 tɔɔ,
 na má yeŋe-wəyi mpu si nɔyɔlu í taa
 takɔ-wi.
⁹Pə tɔɔ ke Tacaa lɔɔ má,
 ma yɔɔtəyi təfoo si:
 Yuluɔkulaa icate nté tɔ tɔm we waiyo ké.
 Mpi tɔ, maa tó tɔ taa ké kɔkɔ sɔsaya.
¹⁰Tó taasi ke sɔsɔm na n tɔ kɔkɔ,
 təsi nantu ke teu na n tu tuusi pɛe. Muwa
 í nyaɔa.
¹¹Təni tiipile kɔpɛte ke mamala tɔɔ na tɔ
 haŋ.
 Tə nəyəyɔlɔyɔ kuɔsɛmɔyɔ í sɛe,
 na tɔ asilima hoo tɔ taa,
 na tɔ kɔkɔtaya nyaɔa.
¹²Təkaasɔyɔ təna we kɔpɛte ké. Kɔkɔtaya
 kaa lu yem na pə ta kɛna kɔkɔ.
¹³Yosalem nyéma kawalaya we pa asil-
 ima taa ké. Mpi tɔ, ma caakaya si má
 huɔi pa asilima. Ama pa fei tənəŋŋ,
 a kaa tasa huɔsɔyɔ. Maa lana-we na
 páána ké haləna á hee. ¹⁴Maya Tacaa
 má yɔɔtəna mpu. Maa la pə tənaya,
 ma kaa nyá. Pəyele ma kaa wɛɛna
 pətɔtɔle, yaa má tuli tapəŋ. Pu huɔna-
 meye na pɔ́ kɛsəna mə tɔntɛ na mə
 təma. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəna mpu.

Isekiyeeli caɣale ke ləyaya

¹⁵ M̄p̄ȳú Tacaa t̄oma-m si: ¹⁶ Yulv nyá, maa yele na s̄əm keli wei i hees̄ayi nyá lan̄le t̄o. Ule p̄ə fei si n̄ caɣa ləyaya yaa n̄ wii, yaa nyá is̄əlbm í tu lu. ¹⁷ Nmesi nyá lan̄wakəlle, taa caɣa ləyaya. Ama te nyá nyub̄ȳu saalaya, na n̄ lee nyá n̄tan̄kpala. Taa taki nyá isent̄o, p̄əyele taa t̄ȳo ləyaya t̄ȳonaya.

¹⁸ Isekiyeeli má, tanaŋ t̄e ké ma ȳoɣ̄taɣana ȳəlaa. Ulena taanaɣa ŋke ka maɣamaɣa ma alu si. P̄ə fema ilena má lá is̄əna l̄so hul̄a-m t̄o. ¹⁹ Ntena ȳəlaa p̄oos̄i-m si, má keesi-weȳe mpi ma laku mp̄u t̄o p̄ə kutoluȳu. ²⁰ M̄p̄ȳule ma c̄o-we si, Tacaa heela-m t̄om ²¹ si má tel̄əsi l̄seyeli nȳəma. l̄so si: Maa wak̄əli ma t̄es̄eēle. Nt̄eȳe pa h̄oŋna pa ti na pá hul̄əs̄əɣəna lan̄a na pá s̄oola-t̄e. Paa kú pa p̄eēlaa na pa p̄əyalaa mp̄a p̄ə yela Yosalem t̄o. ²² Pa kaa taki pa isent̄o yaa pá t̄ȳo ləyaya t̄ȳonaya. ²³ Pa kaa het̄i pa nȳoɣ̄ saalasi, yaa pá w̄əɣ̄os̄i pa n̄tan̄kpala. Pa lan̄a kaa wak̄əli, yaa pá wii. Ama pa isayatu t̄o ké paa n̄əɣ̄əs̄i na pá wiiki t̄əma t̄o. ²⁴ Isekiyeeli maɣa paa kees̄əna na pá lá teitei isu ma lapu t̄o. Waatu wei yaasin̄aa mpe paa la t̄o, paa nyi si l̄so maɣale Tacaa.

²⁵ M̄p̄ȳú Tacaa t̄oma-m si: Kuyaku nakuli maa l̄əsi l̄so t̄es̄eēle nte t̄ə ké mə kpul̄bȳu t̄ətl̄e na í hul̄əs̄əyi-t̄e na lan̄a t̄o. Lonte nt̄eȳe í ka t̄eēl̄əyi na í h̄oŋna mə ti. Maa yele na í lan̄ mə p̄əyalaa na mə p̄eēlaa t̄ət̄o. ²⁶ Ule kuyaku ŋkuȳu wei p̄ə s̄oowa t̄o, i ká se na í k̄o na í keesi-meȳe-t̄i. ²⁷ W̄əle n̄t̄e t̄ə maɣamaɣa ke mə n̄ɣ̄o ká kuli na í ȳoɣ̄t̄əna wei p̄ə s̄oowa t̄o. Í kaa tasa sum isu kamumuka. Isekiyeeli nyaa weena isu kuh̄əlbm. Ulena í cek̄əna si maɣa Tacaa.

Tacaa kaləɣəna Amoni nȳəma

25 M̄p̄ȳú Tacaa t̄oma Isekiyeeli má si: ² Yulv nyá, keesi is̄e na Amoni nȳəma tetu t̄o. Ȳoɣ̄ti isayatvnaa mp̄a paa maɣana-we t̄o, pa t̄om. ³ Tel̄əs̄i-we si, maɣa Tacaa l̄so ma ȳoɣ̄taa si í woŋaa na í kp̄al̄əsi kuȳan̄ku ma k̄otaya t̄əlat̄e wak̄əlaa t̄o. Í k̄piisa l̄seyeli tetu. Kolontunaa kuu Yuta nȳəma na pá t̄eena. ⁴ Maa yele na ilim t̄ətl̄e nȳəma t̄ȳo mə tetu. Paa siki pa t̄əsv̄lenaa na pá ká pa kal̄ək̄əŋ. Paa t̄ȳo mə tetu kuh̄əlbm, na pá nȳoɣ̄ mə naal̄əm. ⁵ Maa p̄əs̄i mə icat̄e s̄os̄oole Lapaa ke yooyoonaa t̄ət̄ȳole. Mə tetu t̄əna ka p̄əs̄i heeŋ t̄əhees̄əle. Ulena í nyi si maɣale Tacaa.

⁶ Tacaa l̄so ȳoɣ̄taa si, mə lan̄le heena l̄seyeli tetu wahalanaa. Í woŋaa na í ŋmaali na í footi-weȳe katat̄əlaya. ⁷ Maa tu-meȳe niŋ na má yele na piitimnaa l̄elaa l̄eeki mə nȳəm t̄əna. Maa k̄piisi-me t̄əkp̄ataa ké tetvnaa l̄elaa taa. Ulena í nyi si maɣale Tacaa.

Tacaa kaləɣəna Mowapu nȳəma

⁸ M̄p̄ȳule Tacaa l̄so t̄oma si: Mowapu na Seyii p̄ə nȳəma ȳoɣ̄taa si, Yuta ȳəlaa we teitei ké isu piitim lempi nȳəma. Pa ta paɣati. ⁹ P̄ə t̄o ké maa yele na kolontunaa tii acal̄eē nna a we Mowapu tetu toŋa t̄o t̄o a t̄o. An̄i a kentina pa t̄o. Paa ȳok̄i-yeȳe kuh̄əlbm kuh̄əlbm. Paa a taa wena a k̄ala teu t̄o, isu Peti-Yesim̄oti, na Paali-Meȳoŋ, na Kiliyatayim. ¹⁰ Maa yele na ilim t̄ətl̄e t̄o t̄ont̄aa t̄ȳo Mowapu*fa* nȳəma tetu. l̄su pa t̄ȳoɣ̄v Am̄oŋ nȳəma nȳəntu t̄o. Hal̄i n̄ɣ̄oɣ̄v kaa k̄o í t̄oos̄i Mowapu nȳəma me mə t̄o. ¹¹ Maa t̄əŋ siɣ̄isuȳu ké na má lana-me. Ulena í cek̄əna si maɣale Tacaa.

^a25:10 **Mowapu**: Mowapu lonte taa, tel̄əs̄əlaa l̄elaa ná tuwa si Amoni nȳəma.

Tacaa kaləyənə lɔm nyəma

¹² Mprúyú Tacaa lɔ tɔma si: lɔm nyəma me mə tasəkəle nté, lɛɛtɔyɔ mpi í lɛeta Yuta nyəma tɔ. ¹³ Maa tu-meyɛ niŋ. Maa kú yəlaa na wontu. Pu kpiisi-meyɛ pə krayav Teməŋ icate, haləna Tetəŋ nyənte tɔ. ¹⁴ Maa yeke na lseyeli nyəma lɛeti lɔm nyəma me na ma rááná. Uena í cekəna ma lɛɛtɔyɔ. Tacaa lɔ má ma yɔyɔtəna mpu.

Tacaa kaləyənə Filiisi nyəma

¹⁵ Mprúyú Tacaa lɔ tɔma si: Mpi pə tɔ tɔ. Filiisi nyəma me í tayana mə lɛɛtɔyɔ. Í lɛeta Yuta nyəma, í nyəna-weyɛ yem. Í pɛekaa si í kpiisi-we na taa haŋaya tam nyəŋka. ¹⁶ Tacaa lɔ si, maa tú Filiisi nyəma meye niŋ. Maa kpiisi mə təna mpa í luna Kafətɔ tɛtu na í caɣa tɛŋku nɔyɔ tɔ. ¹⁷ Maa lɛeti-meyɛ sɔsɔm, na má hɔ mə ŋkraŋ na rááná. Waatu wei maa la-meyɛ mpu tɔyɔ í ka nyi si mayale Tacaa.

Tacaa kaləyənə Tiii nyəma

26 Mprúyú lseyeli nyəma kuuu waali, pənaɣa naanɔwa na kulɔmaya nyəŋka. lɔtɔ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. Tacaa heela lsekiyeelti má si: ² Yulu nyá, timpi Tiii nyəma wəŋa Yosalem icate na pá kpaləsi si, yeɛ, pə tu wakəla icate nte tə taa yəlaa təŋayana tɔ. Paa kraya tə kulapəle, paa tasa toŋ sɔsu. Mpi tɔ, Yosalem pəsa ncaale ke nɔnɔ. ³ Ma səŋa Tiii nyəma me mə tɔ ké. Maa yeke na piitimnaa tuutuuma kuli mə tɔ, isu tɛŋku lɔm huukuɣu tɔ. ⁴ Paa yɔki Tiii icate koloosi, na pá hu mə atɛ na isɔ kutuluŋ. Uena má paali icate tɛtu na pə yeke atɛ kukramɔyɔ. ⁵ Tu pəsi lonte nte tə taa tiina kpalaa leŋ pa puluŋ ke tɛŋku taa tɔ. Piitimnaa ká tɔyɔna-te. Mpi tɔ, maya Tacaa má yɔyɔtəna.

⁶ Uena pá kú tə cɔlɔ acalɛɛ na layate. Waatu inəyɔ í ka nyi si mayale Tacaa.

⁷ Mpi tɔ, Tacaa lɔ yɔyɔtəna ké si: Maa yeke na ilim ntɔyɔŋ tɔ Papiloni wulav Nepukanesaa, wei i ké awulaa wulav tɔ, í na i krayanəŋ na i caɣalaa, na i yoo keekenaa pá kpeyeli na pá we yəlaa tuutuuma, na pá tii Tiii nyəma tɔ.

⁸ Paa kú acalɛɛ nna a cɔna Tiii icate ke tɛŋku koteŋ tɔ na layate. Kolontunaa ká hee lɔyɔ na pá lo hareɛ taka, na pá we isu koluŋa kukentaya. ⁹ Paa ma pa yoo utuule ke mə icate koluŋa.

Paa tusi mə atɛ na isɔ kutuluŋ na pa yoo wontu. ¹⁰ Pa krayanəŋ tuutuuma musɔyɔ ká waasi mə tɔ. l caɣalaa na pa yoo keekenaa kəkɔte ká ciyiti mə koloosi. Waatu inəyɔ paa sɔna mə icate nɔnɔ, isu pa sɔkuyɔ icate nte pa lɛekaa tɔ tə taa tɔ. ¹¹ Paa felɛ mə hareɛ təna tɔ na pa krayanəŋ acɔwa. Paa kú mə icate yəlaa na layate. Paa peti mə talaale akelenaa mpa pa huləyɔ si í wena toŋ tɔyɔ atɛ. ¹² Uena pá ŋmulɛ mə wena na pá kuu mə kataataya wontu.

Paa yɔki mə icate koluŋa, na pá tusi mə teesi kacɔka nyənsi. Paa peti tɛŋku taa ké pɛɛ na pə taasi na pə tɛtu. ¹³ Maa si tənaya ke mə yontu kəkɔte. Pa kaa tasa mə cəməŋ təŋ ke nuu. ¹⁴ Maa pəsi mə icate ke kukramɔyɔ kɛte nyəŋku ŋku kɔ tɔ pa leŋ tiina puluŋ tɔ. Nɔyɔlɔ kaa tasa-meyɛ ŋmau. Maya Tacaa lɔ, má yɔyɔtəna.

¹⁵ Mprúyú Tacaa lɔ tɔma si: Tiii icate nyá, paa wakəli-ŋ na pə kú nyá taa yəlaa na pá mələyɔ acufu inɔ i taa. Uena tɛŋku nɔyɔ acalɛɛ nyəma sɔ seluɣu. ¹⁶ Tɛŋku nɔyɔ awulaa təna ká kuli pa kumlee tɔ. Paa wɔyɔsi pa kawulaya tokonaa mpa pa sɔpa tɔ. Uena sɔyɔntu sɔsɔntu kra-we na pá caɣa atɛ, na pá seliyɔ kutamsa. Mpi tɔ, pa laŋa wakəlena icate nté.

¹⁷ Paa ma kawəyaya ke icate nté tə tɔm si:

Puwe, icate sɔsɔɔle tɔle.
 Pə wakəla-te, na pə kpiisi-tɛyɛ tenkuna
 taa.
 Tə yəlaa ka ŋmakəla antulinya taa ké.
 Mpa pa cɔɔna-te tɔ pa nukaya tə sɔɔntu ké.
 18 Nɔɔnɔɔ tenkuna nɔɔsi yəlaa seliyi tə wakəlvu tɔ ké.
 llena kutemih pooluŋ nyəŋ nyəma tɛɛ svuki tə saalvu tɔɔ.
 19 Mprɔyú Tacaa lɔɔ yɔɔtaa si: Maa pəsi-tɛyɛ ncaale, isu acalɛ lenna, nɔɔlv kaa caya. Maa yele na tenku luməŋ sɔsɔɔŋ lum lu na pə li-te.
 20 Maa tisi-tɛyɛ hatoo atətəle taa na tɔ mayana pusi təna səttaa. Tu caya tetu tɛɛ timpi nəyəsəna isu lɔŋtaa ncaa tɔɔ, atətunaa mpa pa laala-tɛyɛ səm tɔ, pa kiŋ. Tə kaa pəsi na tɔ tayani məlvu. Pəyɛle nɔɔlv kaa tasa tə taa ké caya, pəcɔ tɔ kaa tu wəna lonte ke weesuyi nyəma taa. 21 Sɔɔntu ká pu yəlaa na mpi pu mayana-te tɔ. Maa kpiisi-te təkpataa. Tə kaa tasa wəɛɛ, paa pɛkɛ-te pa kaa keesi-te. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəna mpu.

Tiii icate ncaale tɔɔ wula

27 Mprɔyú Tacaa tɔma lsekiyeelt má si: 2 Yulv nyá, wii Tiii icate tɔɔ si: 3 Hei, Tiii, nyá wei n we tenku nɔɔ, na nyá na tenku taa tətunaa payale í laku taatəle tɔ. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəyɛ si: N tɔŋaya si n tewa təmmam ilɛ? 4 Nyá toosi nté hatoo tenku hɛkv taa. Nyá saakəlaa saaka-ŋ teu ké. 5 Senii pɔyɔv tuŋ kupaŋ ke í saakəna kɔlvu. Í caa Lipaŋ tuŋ kupaŋ na í lá tesika sɔsaya. 6 Pasaŋ tetu tuŋ kupaŋ ke í saaka kɔlvəŋ lɔɔlasi nsi pa hatəyənə lum tɔ. Í saaka kucacayaŋ na Kələkɛ tetu

tuŋ na í tu pə tɔɔ ké tuu kela*fa*.
 a sɔsɔɔm ké.
 7 Icipiti kɔŋkɔntu tɔŋ nyəntu ke í lvna mə kɔlvəŋ pɔɔŋ na í sɔ. Mə pɔɔŋ unəyi pa nyəŋna-meyɛ pooluŋ. Sipili tetu pɔɔŋ wei pa seesaa na pá lii akpaayala tɔɔv í taka mə kataataya wontu tɔɔ.
 8 Sitəŋ na Aləfati pə acalɛ yəlaa nté mə kɔlvəŋ saalaa. Tiii nyəntaa sɔsaa nté kɔlvu paasənlaa.
 9 Pipəlvɔi icate yəlaa mpa pa nyəma niŋ təma lapu na pá we caŋəm ke teu tɔ. Mpe pa paasayana kɔlvu pɔɔlvu ke tayanvu. Tenku kɔlvəŋ sɔsɔɔŋ kəŋaya mə tɛyɛ. l taa yəlaa yaki mə kataataya wontu.
 10 Pɛɛsi na Luti na Puti pə yoolaa lakaya nyá yoolaa ke təmlɛ. Mpe pa pusayana kɔlvəŋ na yooi kahusi ke təkilənə taa. Mpu pə kusayana nyá nyuvu.
 11 Mə mayamaɣa mə yoolaa na Aləfati icate yəlaa pa feŋayana mə koloosi. Na Kammati yəlaa ná feŋiyi atɛ na isɔ kutuluŋ. Í pusaya mə kɔlvəŋ ke koluŋa ŋka kaa cɔɔna-me tɔ ka tɔ ké. Pele pa lakayana na mə teu sɔsəyɛ.
Taatəlaa icate sɔsɔɔle Tiii tɔm
 12 Tiii, nyá na Taasisi tetu nyəma í lakayana taatəle. Mpi tɔ, n ka wəna kɔvɛɛtəm ke tuutuuma. llena pele pá pɛɛtəyənə-ŋ liyitee nyəyətɔ, na nyəyəlɔv na kuseemvɔv na kvhvlvɔv səlɛpa nyəŋkv. 13 Halɔ Tiii nyá na Kələɛsi na Tupaali na Mesɛkɛ pə tetu yəlaa mayamaɣa í lakaya taatəle. Pele pa laɣasayana-meyɛ yoma na nyəyəlɔv kuseemvɔv wontu.
 14 Tokaama nyəma ná kəŋayana kɛkənəa kɔvayənəŋ na asewa nyəŋ.

^a27:6 tuu kela: Pa tɔwa kucacayaŋ tɔɔ ké tuu kela, pə hólóyí wənav

Na kraḡasi camnanaa*fa* na pá p̄eet̄əḡəna-me. ¹⁵ ʔá l̄l̄l̄ m̄p̄i t̄. Mə na Tet̄əḡ tet̄u nȳəma í lakayana taat̄əle. Na tet̄uḡnaa m̄pa lum c̄əḡnaa t̄ə pa paḡale nȳəma t̄ə. Pele pa fel̄əḡi-meḡe tuuḡ kela na taasi kuk̄p̄eet̄asi nas̄əli. ¹⁶ l̄t̄əḡm nȳəma yakaya mə wontu paḡale ké, na pá fel̄əḡi-meḡe liȳitee p̄eetiḡ at̄ənt̄ət̄e na kuḡeemle, na p̄əḡḡ wei pa lii akraayala t̄. Na wei pa s̄əpa t̄, na kroḡk̄p̄ontu toḡ nȳəntu p̄əḡḡ, na p̄əḡḡl̄asi. ¹⁷ Yuta na l̄seḡeli p̄ə ȳəlaa p̄eet̄ayana-meḡe t̄əḡḡḡḡa p̄e ké, na tuḡ na nim, na k̄əle. ¹⁸ Tamasi icate nȳəma yakaya mə wontu paḡale na mə kuwenam paḡale. Ulena pá fel̄əḡi-meḡe Heleḡəḡ nȳəma sul̄um, na Sahaa nȳəma heeḡ huḡnt̄u. ¹⁹ Hatoo Usalı icate taa ké taḡ na Yaf̄əḡ pa piitimnaa pa yakaya mə kiḡ na pa p̄eet̄əḡəna-meḡe nȳəḡəluḡu ḡku pa lupa t̄. Na tulaal̄u na nȳutu s̄əḡs̄uḡ nȳəntu. ²⁰ Kraḡanəḡ p̄əḡḡ ke Tet̄əḡ nȳəma p̄eet̄ayana-me. ²¹ Mə na Laalupunaa na Ketaa tet̄u nȳuḡu nȳəma í lakayana taat̄əle, p̄ele pa yakaya mə wontu na pá fel̄əḡi-meḡe uweesi, na heeḡ na p̄əḡḡt̄ul̄u. ²² Mə na Sapa taat̄əlaa, na Lakəma nȳəma í taat̄ayana. Ulena pá laḡasəḡi-me na tulaal̄uḡnaa kuḡampama, na liȳitee p̄eeti waanti waanti, na wula. ²³ Mə na Haləḡ na Kanne na l̄teni pa acal̄e ȳəlaa í lakayana taat̄əle. Haləna Sapa na Asuu na Kilimati pa acal̄e nȳəma t̄ə. ²⁴ Í p̄eet̄ayana-weḡe kac̄əka wontu. Na wontu nti pa lii akraayala t̄. Na nti pa s̄əpa t̄. Na p̄əḡḡ wei pa p̄əḡḡk̄i at̄e t̄ í kuḡəḡəḡəḡəḡ, na ḡmusi nsi pa l̄uḡ teu t̄.

Tiii icate t̄ə wula t̄ə

²⁵ Tiii kataat̄aya wontu ke Taasisi k̄p̄uləḡ s̄əḡəḡaya.

Wontu ka su mə teḡe isu k̄p̄ul̄uḡu ke ten̄ku taa.

²⁶ Mə k̄p̄uləḡ saalaa pona-meḡe ten̄ku luməḡ taa ké.

Ulena ilim t̄əluḡe heelim wak̄əli-meḡe t̄əna.

²⁷ Mə kuwenam, na mə kataat̄aya, na mə kuḡeet̄əḡm, na mə k̄p̄uləḡ saalaa, na í t̄əma lataa, na m̄pa pa paasəḡəna-í na pa taḡanəḡi-í t̄.

Mə taat̄əlaa na mə yoolaa m̄pa pa we mə te

na mə samaa t̄əna.

Paḡ hoti ten̄ku luməḡ taa ké kuḡaku ḡku í ka hoti t̄.

²⁸ K̄p̄uləḡ saalaa ká wii na ten̄ku n̄əḡə caḡalaa náa seliḡi.

²⁹ Í saalaa t̄əna ká lu pa k̄p̄uləḡ taa, na í taa t̄əma lataa t̄əna tii at̄e.

³⁰ Í ká wii Tiii icate t̄əḡm na laḡwak̄əlle s̄əḡəḡəle.

Í ká p̄əli mə nȳəḡḡ taa ké tet̄u, na í pilimi t̄əluḡma taa.

³¹ Í ká looli mə nȳəḡḡ, na í suu mə laḡaya wontu nti t̄ə we isu f̄əl̄əḡḡnaa taka t̄.

Í ká wii mə icate t̄əḡ, na laḡwak̄əlle s̄əḡəḡəle.

³² Í ká wii laḡaya wula na laḡp̄əs̄əle s̄əḡəḡəle.

Í ka ma laḡwak̄əlle kawəyaya si: Tiii icate nȳá n taa feina saala.

Ama n̄əḡḡḡ p̄ə wak̄əla-ḡ ten̄ku heku taa.

³³ Waatu wei nȳá t̄əḡḡḡasi lukayana ten̄ku taa t̄,

piitimnaa paḡale ke p̄ə cal̄əsaḡa. Nȳá kuwenam na nȳá taat̄əle katat̄əḡaya t̄ə,

at̄e awulaa suḡ toḡ.

³⁴ N̄əḡḡḡ ten̄ku t̄əḡḡ Tiii icate na t̄ə kataat̄aya wontu.

^{27:14} *kraḡasi camnanaa*: Kraḡasi camnanaa isu kraḡaya na kraḡanu pa kraḡakuḡu t̄əma na

Pə kpeɲna pa təna mpa pa kotiyi tə taa t.

³⁵Teɲku nɔɔɔ yəlaa təna we sɔɔntu sɔsɔntu taa.

Pa awulaa seliyi na pa isentaa wakəlaa.

³⁶Piitimnaa taatəlaa ká kpeetəyi nyɔɔɲ na sɔɔntu ke Tiii tɔm.

Mpi tɔ, mpi pə mayana-te tɔ pə tɔm we sɔɔntu.

Pə wakəla-təye tam tɔ kə.

Tacaa kaləɣəna Tiii wulav

28 Mprúyú Tacaa tɔma-m si: ²Yulv nyá, heeli Tiii wulav si, maya Tacaa lɔ, ma yɔɔtəyi si, Tiii wulav, n hɔɲ nyá ti si, nyayale lɔ. N caɣa lɔ tɔcaɣale ke teɲkunaa heku. Pəyele nyayə yulv kə n ta ke lɔ. Ulena n nyənəyi lɔ luɣu nyəntu ke nyá nyəntu. ³Tiii wulav, n huɔki si, n kəla Taniyeel kə. ⁴Nyá ləmayasee na nyá layatu tɔ, n kaawa wənav. N nyəka wula na liyitee ke nyá kpancoɔɲ taa. ⁵Nyá ləmayasee sɔsɔɔna na nyá taatəle tɔ, n kaa wənav. Ulena pə sɔsi-ɲ kalampaani taa.

⁶Pə tɔ kə Tacaa lɔ yɔɔtəaa si, n nyənəyi nyá ti isu lɔ kə. ⁷Pə tɔ kə maa yele na yəlaa mpa pa kəla musuɲ t. Pá kɔɔ nyá tɔ na pá seti mpi n lapəna nyá ləmayasee kupana ani t. Ulena pá wakəli nyá teu. ⁸Musuɲ sɔm ke n ká si teɲku heku taa. Paa tisi-ɲ pəlaav taa. ⁹Ye nyá kulaa kiɲ, n ka yɔɔtɔ si n kə lɔ. Pəyele n ke yulv na? N kə yulv kə nyá kulaa niɲ taa kə, n ta ke lɔ. ¹⁰N ká si ma ta nyi isɔnaa sɔm ke kpaɪ nyəma niɲ taa. Pə taɣa pulv, Tacaa lɔ má ma yɔɔtəna mpv.

¹¹Mprúyú Tacaa tɔma lsekiyeel má si: ¹²Yulv nyá, ma kawəyayə ke Tiii wulav tɔm. Tu-ɪ yontu si, lɔ ləmayasee sɔsɔɔna ka yelaa kə na n wəe wei yəlaa kəkəna ɪ tɔma teu sɔsɔm taa na ɪ kacɔka taa t. ¹³lɔ taale lteni taa kə Tiii wulav

nyá n ka wəe. N ka suuwa liyitee pəe ani a təna kə. Isu kuseemle cuntv nyəntə na kasasəɲa tiɲ tɔɲ nyəɲ nyəntə na atəntɔtə nyəntə na kukpəetəle na pooku nyəntə na nte tə we pooku təle tɔ na pooku kaaluula nyəntə, na tiɲ atəntɔtə nyəntə. N tukayə kacɔka wontu nti pa lapəna wula t. Kuyaku ɲku pə ɲma-ɲ tɔ kv tɔ kə pa tayana-ti. ¹⁴lɔ si: Maa si-ɲ kə isu isɔtaa taɲlv wei ɪ tee kɔkɔ na ɪ kə kentulu tɔ. Ma puɣv naɲɲ nyəɲkv tɔ kə n ka wəe. Na n tɔɲ pəe wena a muɣi kɔkɔ tɔ a tɔ. ¹⁵Hatoo waatu wei pa lula-ɲ tɔɣɔ nyá tɔntə we teu. Haləna kuyaku ɲku pə kula nyá isayatu tɔ t. ¹⁶Nyá taatəle tɔmɔɲ tɔ kə musuɲ na isayatu haya-ɲ*fa*. Pə tɔ kə maa pəsi-ɲ yem tv, na má tɔɣɔni-ɲ lɔ puɣv tɔ. N kə isɔtaa taɲlv kentulu kə. Maa tɔɣɔni-ɲ pəe wena a teeki kɔkɔ tɔ a tɔ. ⁹haya-ɲ na n pənti. Maa tɔɣɔni-ɲ ma puɣv tɔ. Maa yele na isɔtaa taɲlv kentulu nyá n saali yem kə pəe wena á tee kɔkɔ tɔ a taa. ¹⁷N lapa kalampaani ke nyá teu tɔ. Nyá hikuɣv teeli wakəla nyá ləmayasee. Maa pəti-ɲ atə. Maa yele na awulaa leləa nyəni-ɲ. ¹⁸Nyá kawaləɣə paɣale na nyá taatəle nte tə ta siyisi tɔ pə lapa na n pilisi nyá na lɔ mə təsulle. Maa ləsi nyá taa kə kɔkɔ ɲka ka nyaku t. Kaa nyayə-ɲ, na pə yele tɔlvma ke atəye nyá nalaa təna isəpəle taa. ¹⁹Sɔɔntu ka pu pa təna mpa pa nyəma-ɲ piitimnaa taa tɔɣɔ nyá nyuɣv tɔ. Pə taɣa pulv, pu wakəli-ɲ tam tɔ kə, na n pəsi sɔɔntu pulv.

Tacaa kaləɣəna Sitɔɲ nyəma

²⁰Mprúyú Tacaa tɔma-m si: ²¹Yulv nyá, keesi ise na Sitɔɲ ɪcatə tɔ. Heeli-təye lɔ má ma kuyɔɔtutv. ²²Tacaa lɔ má ma yɔɔtəaa si: Maa kvli Sitɔɲ nyəma tɔ. Maa húlí ma teeli ke mə heku. Maa huɔna-me na má húlí ma tənəɲɲ wəetu ke mə heku. Waatu unəɣəle ɪ ká cəkəna

^a28:16 isayatu haya-ɲ: Lelaa teləsəyi si: Nyá taatəle tɔmɔɲ tɔ kə musuɲ

si mayale Tacaa. ²³Maa tu-meɣe kutəŋ na caləm kpe mə haɣee tɔ. Laɣalee ká luna icate hɔɣɔləŋ təna, na səttaa hoti tɔ taa. Ulena í cekəna si mayale Tacaa.

lseyeeli nyóma caɣana heesuyu

²⁴Ípɔ́yú Tacaa tɔma si: Piitimnaa mpa pa cɔna lseyeli nyóma me tɔ, pa kaa tasa-meɣe footuyu. Pécɔ pa kaa tasa-meɣe sɔɔv na pá kaali-me isu sɔwa. Waatu inəyi í ká cekəna si, maya Tacaa.

²⁵Ípɔ́yú Tacaa lɔɔ si: Maa læsi lseyeli nyóma meɣe timpi timpi í yawa tɔ. Maa kpeyeli-me, ulena má húlí ma tənəŋ wəetu ke mə heku na piitimnaa ná. Í ká caɣa tetu nti ma hawa ma təmle tu Yakɔɔv tɔ tɔ taa. ²⁶Í ká caɣana heesuyu ke təna, na ɪ ħmá teesi na ɪ tuu leseŋnaa. Waatu wei maa hɔvna pa təna mpa pa cɔna-me na pá footiyi-me tɔ ulena í caɣana heesuyu. Pəɣe í ká cekəna si mayale mə lɔɔ Tacaa.

Tacaa kaləɣəna Icipiti nyóma

29 Ípɔ́yú Tacaa yɔɣətəna lsekiyeeli máyá lseyeli nyóma kuuu pənəɣa naanɔwa nyəŋka isɔtu naanɔwa nyəŋ, kuyaku naanɔwa na naale nyəŋku wule, na ɪ tɔ-m si: ²Yulu nyá, keesi nyá ise na Icipiti wulav tɔ. Yɔɣəti nti tu mayana í na ɪ tetu təna tɔ. ³Tacaa lɔɔ má maa kulɪ Icipiti wulav nyá nyá tɔ. N wee ké isu nyuu sɔsɔv ŋku ku hənta ku pusi taa tɔ. N hɔvku nyá taa si, nyá mayamaya n lapəna Nili pɔɣɔ. ⁴Maa tu nyá tamasi taa ké kulaya, na má mati Nili pɔɣɔ tiina na nyá setv. Ulena má hɔ nyá na tiina təna ke pɔɣɔ ŋke ka taa. ⁵Maa lɔɣɔ nyá na nyá pusi sɔsɔvnsi tiina ke wulaya tetu taa. N kaa pəsi kuluyv, pécɔ nɔɣɔlv kaa kus-ŋ. Maa ha-ŋ ate wontu na sumasi na í pəsi si tɔɣonaya. ⁶Ulena Icipiti nyóma me mə təna í cekəna si maya Tacaa.

Mpi tɔ, mə waasuyv ke lseyeli nyóma, wee ké təwaw, isu səsəncanə. ⁷lseyeeli nyóma tɔka-ŋ pa niŋ taa, ulena í peli na í cəli pa asəŋkpeku təna, na í yɔɔli pa apalɔv. ⁸Pə tɔɔ ké Tacaa lɔɔ má ma yɔɣətəyi si: Maa kəna mə tɔɔ ké laɣate na má kpiisi yəlaa na tɔla. ⁹Pu kpiisi Icipiti tetu yəlaa, na pə yele-təyi kpeɣe.

Mpi tɔ, í tɔma si mə tənna Nili pɔɣɔ, si mə lapəna-ké. ¹⁰Pə tɔɔ ké maa kulɪ mə na mə pusi mə tɔɔ. Maa kpiisi mə tetu, na tɔ pəsi ncaale, nɔɣɔlv kaa wee. Pə krayav Mikitɔɔlv icate ke ilim ntɔyŋ tɔ tɔ. Haləna Asuwəŋ nyənte ke ilim mɔtəŋ tɔɔ, na pə polo ltiyopi tetu tɔŋa. ¹¹Yulu yaa tɔte natəli tə kaa felɪ nɔɣhəle ke tetu nti tə taa. Tu wee ípɔ́yú kpeɣe ke pusi nule təcu. Pa kaa keesi yulu yaa tɔte. ¹²Maa la na Icipiti tetu pəsi wulaya tetu. Pu tɔe wulaya tetvna təna. Tə acalee ká pəsi ncaa na pə kəli acalee lenna ke pusi nule təcu. Pusi nsi si taa ké maa cáálí Icipiti nyóma na pá yá piitimnaa kraɪ nyóma taa.

¹³Ípɔ́yú Tacaa lɔɔ yɔɣətəa si: Pusi nule tɔŋ, ulena má læsi Icipiti nyóma ke timpi timpi pa yawa tɔ, na má kpeyeli-we. ¹⁴Maa laɣasi pa wəetu. Maa yele na pá məli pa mayamaya pa tetu nti pa yaaki si Patəlvsi tɔ tɔ taa. Ulena pa caali kawulaya səkpelaya. ¹⁵Pa kawulaya ká la səkpelaya ke lɔŋsi taa. Pa kaa tasa piitimnaa ke ħmakəlvv. Maa pasaweyə na pá taa tɔɣɔ piitimnaa. ¹⁶lseyeeli nyóma kaa tasa-weyə naani ke lapv, na pá tekiyi-we, na pá pəntəyi. Ípɔ́yú paa cekəna si maya Tacaa.

Wulav Nepukanesaa tɔɣɔ Icipiti tetu

¹⁷Ípɔ́yú pənəɣa hiu na naatosom-pɔɣɔlaya nyəŋka, isɔtu kancaalaya nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku. Tacaa tɔma-m si: ¹⁸Yulu nyá, Papiloni wulav Nepukanesaa tɔwa ɪ yoolaa ke təmle sɔsɔle ke Tiii nyóma tɔm taa ké. Haləna ɪ yoolaa təna nyɔɔŋ taa kpeɣe na pa

isæna kaa wæe tɔ. Na ká lá toŋ si í pæsi na í yoo. ²²Pæ tɔw ké Tacaá lso má, ma yɔɔtæyi si, maa yoona Icipiti wulav. Maa seti i ŋkpalasi naale, kupaŋka na kupelaya ŋke. Layate ka lu i niŋ taa na tó hoti. ²³Maa yasí Icipiti nyóma ke piitimnaa taa. Paa suv tetunaa payale taa. ²⁴Maa yele na Papiloni wulav nyɔɔ toŋ na má cele-i ma layate. Ama maa peli Icipiti wulav ŋkpalasi na í mólæyi na í sæki i kolontu kiŋ. ²⁵Maa ha Papiloni wulav ke toŋ na í pæsi Icipiti wulav ke icam. Waatu wei ílé i ká kuli Icipiti tɔw tɔwɔle paa nyi si mayale Tacaá. ²⁶Maa yasí Icipiti nyóma ke piitimnaa taa, na pá suv tetunaa payale taa. Waatu inæyi paa nyi si mayale Tacaá.

Icipiti wulav nɔyæsæna tɔyɔ sɔsɔɔv

31 lseyeeli nyóma kuuu pænaya naanowa na kulum nyæŋka. lsoɔw tooso nyæŋ kuyaku kancaalaya nyæŋku wule. Tacaá tɔma lsekiyeeli má si:

²Yulu nyá, pɔɔsi Icipiti wulav na i samaa mpa pa tɔw i tɔki kawulaya tɔ si, aweye má keesæna-weye pa toŋ sɔsɔɔŋ tɔm taa?

³Pa nɔyæsæna ké isu Silii nyóma. Pele pa we ké isu Lipaŋ tɔyɔ sɔsɔɔv ŋku ku kula sɔsɔm tɔ. Ku piliŋasi tewaya na sí tokiyina isæŋmuntɔ na sí wena isotom kupam.

⁴Lumnaa ka pusæna tɔyɔ ŋku. Póyúyú sɔsɔɔv seelaa lum yekina na ku pu.

Seelaa mpe pa pusi lum kpenayana timpi tɔyɔ ŋku ku wæe tɔ.

⁵Pæ tɔw ké ku kæla tuŋ lelæŋ tænaya kuŋkulumæŋ. Ku piliŋasi hela teu na sí ló tækpimm, ke lum sɔsɔɔm mpi pu yelaa na kú pu tɔw pæ tɔw.

⁶Ku piliŋasi tɔw ké sumasi tæna tukaya si tana.

Taale wontu tæna na lulæyi ku tæe. Na piitimnaa tuutuuma náá wé ku isotom taa.

⁷Ku kula tɔyɔ ké na kú tewa, na ku piliŋasi hela teu.

Mpi tɔ, lum sɔsɔɔm taa ké ku lila kama.

⁸Paa lso taale mayamaya taa tɔyɔ nakuli ku ta tæe-ku.

Nakuli ku piliŋasi u keesæyæna ku nyæŋsi ke paa teu tɔm taa, yaa pulɔpu taa.

⁹Ma tu-kuɔy piliŋasi kupampansi ké. Halæna ma taale Iteni taa tuŋ tæna lakaya-kuɔy isesæemle.

Paa wakæli Icipiti wulav isu tɔyɔ sɔsɔɔv

¹⁰Mpuɔyle Tacaá lso si: Pæ tɔw ké má yɔɔtæyi pænentaa si, tɔyɔ ŋku ku puwa, halæna kú kalæsæna isæŋmuntɔ. Uena ku kalampaani puki na í puki. ¹¹Pæ tɔw ké ma lɔ-ku. Ma tú-kuɔy wulav wei i kæla toŋ ke tetu taa tɔ i niŋ taa. Ílé í lana-kuɔy isæna ku isayatu wæe tɔ. ¹²Mpóyúyú muɔlaa muɔvɔŋtunaa sɔsaa seta-ku na pá lɔ. Ku piliŋasi na ku akpaa pelaa na sí hoti tetu tæna teteka na pulasi taa. Uena yælaa tæna mpa pa caya ku isotom taa tɔ, pele pá lu na pá sé. ¹³Mpóyúyú sumasi waani waani piitimnaa caya ku taav tɔw. Taale wontu ná tawa tæ lona ke ku piliŋasi tæe. ¹⁴Pæ lapa mpóyúyú si, tuŋ wei tæv nuki teu, na lum taki-i na í puki na í kalæsæyæna isæŋmuntɔ tɔ, í taa sa i tæyi i kuŋkulumæŋ tɔw. Pæ taya pulɔ, tuŋ na yælaa pæ tú-weye sæm kulumæm ké. Paa tæ na pá saali yem na pá suv atetæle taa, na pá mayana mpa pa hænta tæna tɔ.

¹⁵Mpóyúyú Tacaá lso yɔɔtæaa si, kupaŋku tɔyɔ sɔsɔɔv suv atetæle taa tɔ, ma tú kuŋmaŋmam tænaya læyaya taa ké. Na má sæŋsi tetu tæe seelaa tænaya ku tɔw, paa tasæyi kpem. Maa yele na sækpetuyɔ nyala Lipaŋ pɔɔŋ tɔw, na tuŋ

təna lontili. ¹⁶ Waatu wei ma yelaa si tyyu kvne kú hoti na kú tii atətəle taa ké ləlaa kiŋ tɔ. Piitimnaa nuwa kv hotuyu mpi, ɫena sɔɔntu kra-we na pá seliyi. Mprúyú Iteni taale tuŋ kupaŋpaŋ, na Lipaŋ nyəŋ wei lum takaya teu na í we atətəle taa tənə tɔ, ɪ laŋa heewa. ¹⁷ Pa tənə na wenna atətəle taa tənaya mpa pa səpəna layate tɔ pa kiŋ. Mpe un pa waasayana-kv na pá we kv isotom taa ké piitimnaa taa.

¹⁸ Lsɔ taale Iteni taa tyyu nakvli kv keesəyənə tyyu ŋkvyu sɔsɔntu na teu. Paa na mpu, maa tusi-kv na kú svv tetv tɛɛ. Na kv na ma ta nyi isɔnaa, na yoou kú mpa tɔ pá caya. Isənə Icipiti wulav na ɪ waali samaa paa tɛesənə tɔyɔle. Maya Tacaa lsɔ má yɔɔtəna mpu.

Icipiti wulav na ɪ tetv tɔ wula

32 Mprúyú lseyeli nyéma kuuu pənaya naanwa na naale nyəŋka isɔtv naanwa na naale nyəŋ kvayaku kancaalaya nyəŋkv wule. Tacaa tɔma lsekiyeelt má si: ² Yulv nyá, ma kawəyaya ke Icipiti wulav.

Icipiti wulav, n ka wee ké isu tɔyɔlaya kvfalaya ke piitimnaa taa. Yaa isu nyuu ke tenkuna taa. N ŋmaaki pusi taa ké na í svvətəyi si lum na nyá nɔɔhe, na í svvətəyi-wi.

³ Tacaa lsɔ má ma yɔɔtəyi si: Waatu wei piitimnaa kotiyi, ɫena má hetu ma puluyu ke nyá tɔɔ na kú kra-ŋ na pá h-ŋ na pá pona-ŋ kvten tɔɔ. ⁴ Na má lɔyɔ-ŋ atɛ. ɫena tetv tənə taale wontu kɔɔ na tɛ tɔyɔ nyá nantu. ⁵ Maa ŋmusi nyá nantu kvkaasətv ke pɔɔŋ tɔɔ na tetɛka taa. ⁶ Na má ŋmusi nyá caləm ke tetv tɔɔ. Pu su tetɛka na pé waasi pɔɔŋ tɔɔ. ⁷ Waatu wei pu su nyá tənaya ɫena má teesi isɔtvluŋasi na isɔtv. Maa taku ilim tɔɔ ké isəŋmuntv na isɔtvnyu yu. ⁸ Maa teesi isɔta kɔkɔsi ke nyá tɔɔ. Səkpetyu ká nyala tetv taa. Maya

Tacaa lsɔ má yɔɔtəna mpu. ⁹ Piitimnaa payale laŋa ká wakəli. Waatu wei paa nu nyá tənaya tɔm tɔ. Halɪ pə kpenna tetvnaa mpa n taa nyi tɔ. ¹⁰ Paa haa nɔɔsi na mpi pu mayana-ŋ tɔ pə tɔm. Pa awulaa sɔsaa ká sele. Waatu wei paa ná ma kusa ma layate ke pa nyɔɔŋ taa tɔ. Kvyanŋku n ká hoti tɔ, paa wei ɪ ká seliyi tam ké, ɪ mayamaya ɪ weesyuu tɔɔ ké.

¹¹ Mprúyú Tacaa lsɔ yɔɔtəna si: Papi- loni wulav yoolaa tii nyá tɔɔ ké. ¹² Maa kəna yoolaa taa yoolaa. Mpa pa kəla yəlaa tənaya yoou tɔyɔ. Paa kú nyá yəlaa tuutuuma. Paa wakəli Icipiti nyéma kalampaani. ¹³ Maa kv tɔla wena a tənə í wena tɔyɔ mə pɔyɔ sɔsaya nɔyɔ. Yəlaa nɔɔhe yaa tɔla acvwa kaa tasa lum ke svvutyyu. ¹⁴ Maa yele na mə lumnaa caya tətiyitiyi. Mé pusi ká kpeŋ təpamm isu nim. Tacaa lsɔ má ma yɔɔtəna mpu. ¹⁵ Maa kpiisi Icipiti tetv yəlaa, na tə nyəm tənə. Icipiti tetv ká pəsi wɔlaya tetv. ɫe í ká nyi si maya Tacaa.

¹⁶ Wula nna piitimnaa alaa ka wii Icipiti tetv na tə samaa tɔɔ tɔyɔle. Tacaa má ma yɔɔtəna mpu.

Piitimnaa mpa pa kəlaa tɔ pa tɔ wula

¹⁷ lseyeli nyéma kuuu pənaya naanwa na naale nyəŋka isɔtv naanwa na naale nyəŋ kvayaku naanwa na kakpasɪ nyəŋkv wule, Tacaa tɔma-m si: ¹⁸ Yulv nyá, wii Icipiti nyéma tɔɔ. Pé tisi pá na piitimnaa sɔsaa ləlaa ke atətəle taa. Timpi sətəa tiiki tɔ. ¹⁹ Pɔɔsi-we si: Í hvv si, í tɛ ləlaa ke teu ke? Í tii, na mə na cefelinaa mpa pa səpa yoou taa tɔ í hənti. ²⁰ Paa kú Icipiti nyéma ke yoou taa. Pa tɛma layalɛ ke kpeev. A ká kú Icipiti wulav yoolaa tənə. ²¹ Yoolaa taa akanaa mpa pa səŋayana-mɛ tɔ. Paa yɔɔtɪ-meyɛ atətəle taa si: Halɪ cefelinaa mpa pa

səpa yoou taa tɔ, pa tiiki cəne si pa hənti tá heku.

²²Tənaɣa pa pima Asilii wulav. I samaa pəlaaŋ cɔna i nyəŋku. Yoou taa ké pa tənaɣa mpv pa səpa. ²³Atetəle həɣɔlvɔv ŋku kv kəla luməŋ tɔ kv taa ké pa pəlaaŋ wəe. Mpe pa pəlaaŋ i tɔ pa wulav nyəŋku ke heku. Mpe pa nyaasayana antulinya taa. Waatu inəyi pa wena pa ise. Yoou taa ké pa səpa pa təna.

²⁴Tənaɣa llam həntaa, na i yoolaa cɔna i pəlaav. Pa tənaɣa mpv layate kuna-we, na pá hoti na pá sí. Yəlaa ma ta nyi isɔnaa mpe, pa tiina nteye atetəle luməŋ taa. Pəyele mpe pa nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wena pa weesij tɔ. Pa fəele fəi məla pa tɔɔ. Pá na mpa pa tiiwa pəlaav taa tɔ. ²⁵Pa suwa i təhəntəle ke mpa pa kɔwa tɔ pa heku. Pə cɔnav i pəlaav tɔ, i yoolaa tuutuuma pəlaaŋ wenna. Layate kuna ma ta nyi isɔnaa mpe un pa təna. Pəyele mpe pa nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wena pa weesij tɔ. Pa fəelefəi məla pa tɔɔ. Pá na mpa pa tiiwa pəlaav taa tɔ. Pa təcayale nté səttaa mpa pa səpa yoou taa tɔ pa heku.

²⁶Tənaɣa Meseki na Tupaali pə tetonaa awulaa, na pa yoolaa ná wəe tɔtɔ. Pa yoolaa pəlaaŋ tu-weyə heku. Yoou taa ké ma ta nyi isɔnaa mpe pa təna pa səpa. Pəyele mpe pa nyaasayana antulinya taa. Waatu inəyi paa wena pa ise. ²⁷Ma ta nyi isɔnaa mpa un pa səpa yoou taa ké mpv tɔ, pa ta pi-weyə yoolaa kəŋkəŋ taa. Mpe un pa tiina atetəle taa, na pá suuwa pa yoou wontu. Ulena pá tɔ pa nyɔɔŋ ke pa layaləe. Pa kawalaya ká məli pa mwaa tɔɔ ké. Mpi tɔ, mpe pa nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wena pa weesij tɔ. ²⁸Icipiti nyəma ká si mprúyú. Paa pi-weyə ma ta nyi isɔnaa mpa pa səpa yoou taa tɔ pa kəŋkəŋ taa.

²⁹Tənaɣa ltəm nyəma na pa awulaa na pa awulumpiya wəe tɔtɔ. Paa na pa akatv nti tə təna tɔ, pa lapəna-weyə teitei ke isu mpa pa səpa yoou taa tɔ. Pa na ma ta nyi isɔnaa ke pa kpenta pim ke tetv tēe.

³⁰Ilim ntɔɔŋ tɔɔ piitimnaa nyɔɔŋ nyəma we təna tɔtɔɔ, na pə kpeŋna Sitəŋ nyəma. Ma ta nyi isɔnaa mpe paa ké akanaa ké, na pá nyaasəyi antulinya. Ama nɔɔnɔɔ fəele puwa pa na ləlaa mpa pa səpa yoou taa tɔ.

³¹Waatv wei Icipiti wulav ká ná mpe un pa təna tɔ. I lanle ká pasa həev ke i na i yoolaa, na i samaa mpa pa səpa yoou taa tɔ pa tɔɔ. Tacaalə má ma yɔɔtəna mpv. ³²Tacaalə si: Maa yelaa ké na Icipiti wulav nyaasi antulinya taa. Ama nɔɔnɔɔ paa pi i mayamaya na i yoolaa ke ma ta nyi isɔnaa mpa yoou kɔwa tɔ pa heku. Tacaalə má ma yɔɔtəna mpv.

Isɔ kpa Isekiyeeli ke fəŋlu

(Isekiyeeli 3:16-21)

33 Mprúyú Tacaalə heela-m si: ²Yulv nyá, pɔɔsi lseyeli nyəma si: Waatu wei ma tisiyi yoou ke tetv natəli tə taa tɔ. Tə yəlaa kpaaku pa taa ke fəŋlu ké. ³Saa wei íle i nukv yoou tan, ulena í hvlv tutuyv na í heeli yəlaa. ⁴Yulv í nuwa tutuyv na í ta paasəna na kolontv tuti-i na í kv-i. I səm təm mələyi i mayamaya i nyuvv taa ké. ⁵I liyituyv kuna-i. Mpi tɔ, i nuwa kpaalvɔv. Ule i ta kena-wi. Ye i ka paasnaa, halv i ka yapa i weesuyv. ⁶Ama ye fəŋlu nawa yoou na í tá hvlv tutuyv na yəlaa nu, ulena yoou kv nɔɔlv. Ule pə ké fəŋlu isayavv ké. I nyuvv taa ké sətə səm mələyi.

⁷Mprúyú Tacaalə tɔma-m si: Nyaya ma kpa fəŋlu si í teləsəyi lseyeli nyəma ke asolanaa. Pə wəe si, í nu ma təm nti tə lukəna ma nɔɔv taa tɔ. Teləsə-weyə-ti. ⁸Ye isu ma yɔɔtəna si, isayavv ka

si. Uena nyaa kisi-ɪ teləsuɣu si, í layasi tɔnte. Isayau unɪ ɪ ká si yaa. Ue nyá nyuɣu taa ké ɪ sɛm mələyi. ⁹Ama ye ma kpaala isayau unɪ na í kisi layasuɣu. Isu ɪ sɛpa, ɪ isayatu nti tɔ tɔ. Ama pə kaa wee nyá tɔm.

Isayau wei ɪ layasaa tɔ ɪ yapu

¹⁰Ípúyú Tacaa tɔma-m si: Yulu nyá, pɔɔsi lseyeli nyóma si isu í yooki yontu si, mə isayatu nu-me na tɛ yeki na í tɛɲ taasi na? Haləna í pɔɔsəyi mə ti si isənaya í ká hikina weesuɣu? ¹¹Heeli-we si, maya Tacaa lɔ weesuɣu tu ké. Ma ta sɔɔli si isayau í sənə ɪ isayatu. Ama ma caa ké si í layasi tɔnte na í hiki weesuɣu. lseyeli nyóma me í yele mə mpaau isayau na í məli. Pepe tɔ ké í sɔɔla sɛm?

¹²Ípúyú Tacaa tɔma-m si: Yulu nyá, heeli ma yəlaa lseyeli nyóma si, ye siyisilu suv isayatu lapu. ɪ kupantu kupantu kaa waasi-ɪ ɪ isayatu kuyaku wule. Pəyele isayau isayatu ná kaa wakəli-ɪ kuyanɲku ɪ yeki-ti tɔ. Na ye tampana tɛɲlu suɔwa isayatu lapu. Pə kaa kenti ɪ weesuɣu tɔ si, ɪ ka nuna lɔ ké lɔɲ. ¹³Ye ma heela siyisilu si, ɪ ká weena weesuɣu. Uena í suv isayatu lapu ke ɪ siyisuyu tɔ. Maa sɔɔ ɪ siyisuyu mpi pə tɔ. Uena í sí isayatu nti ɪ lapa mpv tɔ tɔ tɔ. ¹⁴Ye ma heela isayau si ɪ ká si. Uena íl í lɔ ɪ isayatu na í tɛɲəyi tampana. Ye ɪ laki kusiyisim, ɪ kaa si. ¹⁵Ye ɪ mələna mpi ɪ ka kpaɣa tɔluma tɔ, na mpi ɪ ɲmulaa tɔ. Ye ɪ kisa isayatu, uləna í tɔki kiɲ wei ɪ haaku weesuɣu tɔ, ɪ kaa si. Ama ɪ ká weena weesuɣu ké. ¹⁶Pa kaa tɔɔsi ɪ kupantəɲ wei ɪ ka lapa tɔ ɪ taa kulumɣu tɔ. Mpi tɔ, ɪ tɛɲəyi tampana na í laki kusiyisim ké. ɪ ká weena weesuɣu.

¹⁷Ípúyú Tacaa tɔma-m si: Ma yəlaa yɔɣtəyi si, ma mpaan ta siyisi. Ue pa nyəɲ ta siyisina. ¹⁸Ye siyisilu yela ɪ siyisuyu na í laki isayatu, ɪ ká si pə sɛm.

¹⁹Ye isayau lɔwa ɪ isayatu na í tɛɲəyi tampana. Ye ɪ laki kusiyisim ɪ ká weena weesuɣu ke pə tɔ.

²⁰lseyeli nyóma me í tɔɲ si, Tacaa má ma mpaau ta siyisi. Ue maa huɔna paa mə taa wei ké isu pɔntu tɔma tɔ.

lseyeli tetu kpiisuɣu

²¹Ípúyú lseyeli nyóma kuuu pənaya, naanɔwa na naale nyəɲka, isɔtu naanɔwa nyəɲ kuyaku kakpasi nyəɲku wule. Yosalem tu nɔɣɔlu ɪ fitaa, na í kɔɔ lsekiyeeli má ma kiɲ. Uena í heeli-m si: Pa lɛka Yosalem ɪcate.

²²Ama Tacaa ka tɛma-m hav ke toma ke taanaya. ɪ tu ma nɔɣɔ taa ké ɪ tɔm, na pɛɔɔ kufɛɲ tanan na selu unɪ í kɔɲ. Saa wei ɪ kɔma tɔ ma ta ke kamumuka tɔtɔ. Ma pəsəyi na má yɔɣɔti. ²³Ípúyú Tacaa heela-m si: ²⁴Yəlaa mpa pa we Yosalem ncaa taa tɔ pa yɔɣtəyi si Apələham naa we ɪ tike ké. Paa na mpv Tacaa ta kisi-ɪ tetu təneyə hav. Kacanɲana ta mpa ta kəla paɣale tɔ? ²⁵Pə tɔ tɔ, heeli-we si, Tacaa lɔ má ma tɔma si: Í tɔki nantv nti pa ta lentv tɔ. Í laaki tuɲ na í kuvɪ yəlaa. Uena í tɛləyi si mə tənna tetu na? ²⁶Anɪ mə yoou wontu ke í tɛləyi. Í laki acaalətu na wasanɲkalətu na mə tɔɣɔntələnaa alaa. Uena í huɔki si mə tənna tetu na?

²⁷Heeli-we si: Maya Tacaa lɔ ma tɔma si ma ké weesuɣu tu ké. Yoou ka kv mpa pa we ncaa taa tɔ. Mpa pele pa we tawa taa tɔ paa pəsi taale wontu tɔɣɔnaya. Mpa pa we hətɔ taa na kuvkraməɲ pɔɔɲ taa tɔ, pele paa sənə kusəku. ²⁸Maa kpiisi tetu, na tɛ pəsi wɔlaya nyəntv. Tə tɔɲ wei tə yəlaa lakayana kalampaani tɔ, ɪ ka saali yem. lseyeli pɔɔɲ ká wee isu pa lɔ-ɪ. Nɔɣɔlu kaa tasa ɪ taa ké kpaɔ. ²⁹Maa kpiisi lseyeli nyóma tetu, na tɛ pəsi wɔlaya nyəntv. Pvi hɔ mə ɲkpaɲɣu ke acaalətu nti í lapa tɔ tɔ tɔ. Waatu inəyi í ka cekəna si maya Tacaa.

³⁰ ǾpǾyǾ Tacaa tǾma-m si: YǾlv nyá, yǾlaa yǾyǾtǾyǾna nteye ma tǾm. Pa tǾyǾyǾ koloosi, na kutuluŋ nǾnǾosi. Paa wei na Ǿ taapalu ké, na pá heeliyi tǾma si: TǾ polo tǾ nu Tacaa tǾm. ³¹ Ulena pá kotiyi nyá kiŋ si pa nuki ma TǾm. Ama paa laki nti n yǾyǾtǾyǾ tǾ. Mpi pǾ we-weye teu na pá caaki tǾyǾ pa laki. ³² LǾ we-weye isu yonyoolu kupan wei Ǿ yontu we leleŋ, na pá maki wontu ke teu tǾ. Pa nuki Ǿ tǾm yaa, paa laki-ti. ³³ Waatu wei salakanaa pane paa kǾw tǾ. PǾyele pa tu kpeyeta kǾnte ké. Waatu unǾyi Ǿ ká cekǾna si lǾw kǾyǾyǾtutu telǾsulǾ ka we mǾ heku.

Iseyelt tiikilaa kalǾnav

34 ǾpǾyǾ Tacaa heela-m si: ² YǾlv nyá, TelǾsi lseyelt tiikilaa ke kraalǾyǾ mpi ma kraalǾyǾ-we tǾ pǾ tǾm. lseyelt tiikilaa tǾm we waiyo ké. Pu wee ké si kalǾkǾŋ ke tiikilaa Ǿ paasǾna. Ulena mu mǾli na Ǿ paasǾyǾna mǾ ti. ³ Ǿ nyǾǾwa naalǾm na Ǿ lǾv huŋtu ke wontu. Ǿ lapa kǾtaya ke tǾla nim nyǾna. Ama u tiikiyi kalǾkǾŋ. ⁴ Ǿ ta kraasi heeŋ acamaa apalǾtu. Ǿ ta la kǾǾle ke wei Ǿ feina alaafǾya tǾ. Ǿ ta hǾkǾ wei Ǿ wena hiŋ tǾ. PǾyele Ǿ ta keeti wei Ǿ helayaa tǾ. PǾcǾ Ǿ ta pǾeki kulǾpiŋ. Ama Ǿ ŋmakǾla-Ǿ ké na musǾŋ na toŋ. ⁵ TǾla anǾ ale a laŋa tiikilu ulǾna á ya, na a pǾsi taale wontu isayatu tǾna tǾyǾnaya. ⁶ Ma kalǾku ya yem ké tetu tǾna taa. Ku cǾǾki pǾǾŋ na pulasi taa. NǾyǾlv u nǾyǾsǾyi ku tǾm, yaa Ǿ pǾeki-ku. ⁷ PǾ tǾw ké lseyelt tiikilaa me, Ǿ ke ŋkraŋŋ na Ǿ nu Tacaa kǾyǾyǾtutu. ⁸ Maŋa Tacaa lǾw weesuyu tu ké. Ma heeŋ laŋa tiikilu, na Ǿ we lǾekǾlaa niŋ taa. Ǿ pǾsa taale wontu tǾyǾnaya. Mpi pǾ tǾw tǾ, ma tiikilaa yela heeŋ paasǾnav ké. Ulena pá paasǾyǾna pa ti. ⁹ PǾ tǾw tǾ, lseyelt tiikilaa Ǿ nu ma tǾm. ¹⁰ Maŋa Tacaa lǾw, ma heeliyi-me si maa kulǾ mǾ tǾw. Maa lǾeki ma heeŋ ke mǾ niŋ taa. Ma kaa yelina-meye-Ǿ,

ule Ǿ kaa tasa mǾ tǾyi tiikuuyu. Maa heŋ ma heeŋ ke mǾ niŋ taa, Ǿ kaa wee mǾ tǾyǾnaya.

¹¹ ǾpǾyǾ Tacaa lǾw yǾyǾtǾa si: Maa tiiki ma kalǾku ke ma mayamaya na má paasǾna-ku. ¹² Maa kpeyeli-ku, isu tiikilu lakuyu Ǿ kalǾku ke waatu wei ku ya yem yem tǾ. Maa polo na má pǾeki ma tǾla ke timpi a yawa tǾ. Kuyaku ŋku ku ké sǾkǾpetuyu kuyaku sǾsǾǾw ké. ¹³ Maa lǾsi-meye tetunaa kra nyǾma na yǾlaanaa taa. Maa kpeyeli-meye mǾ tetu taa. Ulena má tiiki-meye lseyelt pulasi taa. Maa tǾyǾ lǾwŋ na timpi timpi pǾ we caŋau tǾ. ¹⁴ Maa pona-meye nyutu kupantu taa. Ǿ ká tǾyǾ lseyelt pulasi taa. TǾnaya Ǿ ká caŋa na Ǿ tǾki nyutu kulǾkǾlekǾtu. ¹⁵ Máa tiikina ma kalǾku na má pona-kuyu tǾheesǾle. Maŋa Tacaa lǾw, ma yǾyǾtǾna. ¹⁶ Maa pǾeki wei Ǿ lepa tǾ. Maa keeti kuhelǾŋ na má hǾkǾ wei pǾ kuwa tǾ. Maa ha alaafǾya ke wei pǾ wuki tǾ. Siyisuyu ke maa tǾyǾ na má tiikina-Ǿ. Ama maa kpiisi Ǿ taa alaafǾya nyǾŋ na nim nyǾŋ.

LǾw kǾŋ Ǿ yǾlaa waasuyu

¹⁷ ǾpǾyǾ Tacaa tasaa si: Maŋa Tacaa lǾw. Maa faŋa kalǾku tǾla taa. Maa faŋa Ǿwaŋ na pǾŋtulǾŋ. ¹⁸ MǾ laŋa ta hulǾmǾ si Ǿ tiiki nyutu kupantu taa. Ulena Ǿ felǾyi nǾǾhe ke mǾ nyutu kukaasǾtu. MǾ laŋa ta hulǾmǾna lum cǾli cǾli nyǾm nyǾǾw, ulǾna Ǿ cǾyǾtǾyi kukaasǾm na mǾ nǾǾhe. ¹⁹ Ulena ma heeŋ leleŋ tǾki nyutu nti pa felaa tǾ. Na Ǿ nyǾǾki lum mpi pa cǾyǾtǾa tǾ. ²⁰ PǾ tǾw ké maŋa Tacaa lǾw ma tǾyǾ si, maa huŋna heeŋ kuyasǾleŋ na wei Ǿ tema taasi tǾ. ²¹ Mpi tǾ, mǾ asǾŋkǾpekŋ na mǾ hǾy ke Ǿ tusina heeŋ acamaa. Ǿ yǾka-Ǿ hǾy na Ǿ tǾyǾntu-Ǿ kalǾku taa. ²² PǾ tǾw ké maa waasi ma heeŋ na pá taa tasa-Ǿ kuuu. Ulena má huŋna pá na ma heeŋ. ²³ Maa lǾsi ma kalǾku ke tiikilu kulǾm, na Ǿ tiiki-ku. PǾntu unǾyǾle ma tǾmle tu Tafiiti.

lɪ ɪ ka pəsəna kv tiikilu na í tiiki-kv.
²⁴Maya Tacaa, mayale mə lso, na ma təmle tv Tafiiti ke awulumpu. Tacaa má ma yɔɔtəna mpv.

²⁵Tacaa sɪ má na ma kaləkv tu pɛeli heesvɔv nɔɔ. Maa kpiisi taale wontu ke tetv taa. Tɔla ká cayana a tɔyi wɔlaya tetv taa. A ka tooki hɔtv tɛɛ. ²⁶Maa yele na í caya na í cɔɔ ma pulaya nanj nyənka. Maa yele na tev nuki-meyɛ kv waatu. Pu wɛɛ koolee kvpana tev kɛ. ²⁷Tuj ká lɔli pee, na tetv náá lɔli. Pu cayana paa wei, na má cɛ-meyɛ mə ŋmakəlla na nj taa. Waatu inəyi í ká cəkəna sɪ mayale Tacaa. ²⁸Piitimnaa kaa tasa-meyɛ kuuu. Pəyele ate taale wontu isayətv kaa tasa-meyɛ tɔɔv. ɪ ka cayana mə tɔyi, nɔɔlv kaa cɔɔsime. ²⁹Maa tv-meyɛ tuj taale nte tə hətə yaawa teu tɔɔ. Nyɔɔvsi kaa tasa-meyɛ kvv ke tetv taa. Pəc í kaa tɔɔ fɛele ke piitimnaa taa. ³⁰Waatu inəyi í ká nyɪ sɪ maya Tacaa lso. Ma wɛ ma yəlaa waali, na pa kɛ ma nyəma lseyeli nyəma. Tacaa lso má ma yɔɔtəna mpv.

³¹Í kɛ ma yəlaa kaləkv kɛ, na má tiikiyi-me. Mayale mə lso Tacaa, má yɔɔtəna mpv.

Tacaa kaləɔəna ltəm nyəma

35 Mprúyú Tacaa tɔma-m sɪ: ²Yulv nyá, keesi use na Seyii pɔv tɔ. Yɔɔvɪ nti tu mayana-kv tɔ. ³Heeli-kv sɪ, Tacaa lso má ma yɔɔtəna sɪ, maa kvli nyá tɔ. Maa tv-ŋ nj, na má pəsi-ŋ wɔlaya tetv nti tə taa nɔɔlv fɛi tɔ. ⁴Maa pəsi nyá acalɛ ke ncaa. Nɔɔlv kaa wɛɛ. Uəna pəc n nyɪ sɪ ma kɛ Tacaa. ⁵Mpi tɔ, Seyii nyəma ka hayana lseyeli nyəma ke páná ke tam tɔ kɛ. Haləna pá kv-wɛyɛ yoo taa kɛ kvaku ŋkv pɛle pa tɔntɛ isayale puwa teu tɔ. ⁶Pə tɔ kɛ maya Tacaa lso weesvɔv tv. Maa tv-wɛyɛ səm na pə lɛti-wɛ. Timpi pa ta kisi lelə kvv tɔ, pə tɔ kɛ mpe paa sɪ. ⁷Maa kpiisi Seyii pɔv nyá. N

ká pəsi wɔlaya tetv nti tə taa nɔɔlv fɛi tɔ. Maa kv potaa na kəntaa. ⁸Maa sɔɔvɪ yoo taa sətəa ke pɔɔŋ na pulasi tɔ. Paa wɛɛ teteka na lumpv təna taa. ⁹Maa kpiisi ma yəlaa təna. Pu yele mə acalɛ ke kpete ke tam tɔ. Waatu inəyi í ká nyɪ sɪ maya Tacaa.

¹⁰Mpi pə tɔ maa la mpv tɔɔle sɪ, í mapa laŋle na í yɔɔvɪ sɪ, ma kaa lɛkɪ Yuta na lseyeli pa tetv, na tɔ pəsi ma nyəntv. Pəyele Tacaa má ma wenna tetvnaa mpe pa taa. ¹¹Maya Tacaa lso weesvɔv tv kɛ. Páná sɔɔvɔna wena í larəna-wɛ tɔ, anəyi maa lana-me na má hvvna-me. Uəna má hólɪ ma tɔyi pa hekv taa. ¹²Waatu inɪ í ká nyɪ sɪ maya Tacaa, ma nuwa kvtvv ŋkv í tvvwa lseyeli pɔɔŋ tɔ. Sɪ pə kpiisa pɔɔŋ na í pəsi mə tɔɔvayə. ¹³Í kraasa mə tɔyi ma tɔ na mə kvvɔvɔtv. Í yɔɔvɪ-m kalampaanɪ təmnaa mpa tɔ, ma nuwa.

¹⁴Mprúyú Tacaa lso yɔɔtəna sɪ, maa kpiisi-me. Tetvnaa mpa pa cɔvna-me tɔ, pa laŋa ká hvlvɪ. ¹⁵Seyii na ltəm pulasi mɛ, pu kpiisi mə tetv təna. Mpi tɔ, waatu wei pə kpiisa lseyeli tetv na tɔ pəsi ncaale tɔ, mə laŋa hvlvmaa. Waatu inəyi antulinya ka cəkəna sɪ maya Tacaa.

Iseyeeli nyəma ká mv pa tetv

36 Mprúyú Tacaa tɔma-m sɪ: Yulv nyá, yɔɔvɪ nti tu mayana lseyeli pɔɔŋ tɔ. Heeli-ɪ sɪ í nu Tacaa kvvɔvɔtv. ²Pə taya pɔlv, kolontunaa wɔŋa-me na pá kpaləsi. Í tɔma sɪ lseyeli lŋtaa pɔɔŋ pəsa mə nyəŋ. ³Pə tɔ kɛ ma caakɪ sɪ, ma heeli lseyeli nyəma. Ma nawa sɪ paa timpiyi yəlaa nyuləna lseyeli pɔɔŋ. Haləna piitimnaa kvɪ nyəma lɛkɪ-ɪ. Pa tvvəna-me na pá wɔŋiyina-meyɛ pə tɔm. ⁴Teləsi lseyeli pɔɔŋ ke ma tɔm. Pɔɔŋ í nu Tacaa lso má ma nɔvsi svv tɔm. Ma svvwa ma nɔvsi nsəyi pulasi, na lɔv, na teteka. Paa ncaa na acalɛ, nna yəlaa luwa na pá lɔ tɔ. Pə waasa pi-

itimnaa mpa pa cɔna-me na pá woŋ-me tɔɔ. ⁵Tacaa lɔ má ma yɔɔtɔyɔ si, ma wena ma yɔlaa iseseemle ké. Pə tɔɔ ké ma yɔɔtɔyɔna piitimnaa na lɔm nyɔma tɔna. Mə hana mə tɔyɔ ma tetu na í kuu tə kvlvlm na lahvlumlɛ. Í nyənəyi-m yem ké. ⁶Pə tɔɔ ké pə wee si má yɔɔtɔ lseyɛl tetu tɔm. Má heeli pɔɔŋ na pulasi na lɔɔŋ na teteka ke ma tɔm. Maya Tacaa, lɔ, ma yɔɔtɔaa si, iseseemle na pááná sɔsɔna ke ma yɔɔtɔyɔna. Mpi tɔ, piitimnaa kvtuyv we mə tɔɔ. ⁷Pə tɔɔ ké maya Tacaa lɔ, ma yɔɔtɔyɔna tuunav, si piitimnaa mpa pa cɔna lseyɛl nyɔma tɔ, pele paa tɔɔ fɛele ke mpv tɔtɔ. ⁸Waatv inəyi lseyɛl nyɔma me mə pɔɔŋ taa tuŋ ká neyɛti na í lɔl-weyɛ pee. Mpi tɔ, yaasinaa mpe pa kpeyɛtaa ké. ⁹Maa paasəna-me na má feŋ mə tɔɔ. Maa hala mə tetu na má tuu. ¹⁰Maa yele na lseyɛl nyɔma me mə tetu tɔna taa yɔlaa huki sɔsɔm, na í məli acalɛ taa. Mpi tɔ, maa yele na í tayani ŋmav ke mpi pu yɔkaa tɔ. ¹¹Yɔlaa na tɔla ká huki paa timpɔyi. Paa wee payale na pá weena lɔlvɔv nyɔma. Paa huki tetu taa ké isv pu wɛv tɔ. Maa sɔsɔ-meɛye tetunaa na pɔ kəli isv lɔŋtaa. Waatv inəyi í ka nyi si maya Tacaa. ¹²Maa yele na ma yɔlaa me í tɔ tetu taa ké paa timpɔ. Tetu ká pəsi mə nyəntv. Mə piya kaa tasa səm ke tə taa. ¹³Mrɔyɔ Tacaa lɔ yɔɔtɔaa si: Piitimnaa lelaa tɔŋ me si í ké yvlvtɔɔlaa. Í pema mə mayamaɔa mə piitim ke piya. ¹⁴Pə tɔ tɔ, í kaa tasa yɔlaa ke tɔɔv. Pɔcɔ í kaa tasa mə mayamaɔa mə piitim ke piya pɛm. Tacaa lɔ má ma yɔɔtɔna mpv. ¹⁵Ma kaa yele na í tasa nuv ke piitimnaa kvtuyv. Pəyele pa kaa tv-meɛye fɛele. Pɔcɔ pa kaa tasa mə piitim ke kvtuyv. Tacaa lɔ má ma yɔɔtɔna mpv.

Tacaa ká kpeyeli lseyɛl nyɔma

¹⁶Mrɔyɔ Tacaa tɔma-m si: ¹⁷Yvlv nyá, lseyɛl nyɔma me mə tɔntɛ na mə

lakasi pilisa mə tetv nti tə taa í ká wee tɔɔ. lsv alv asilima ke í isɔtv nav waatv. ¹⁸Tənaɔa ma mv-me na pááná. Mpi tɔ, í kɔwa yɔlaa ke tetv taa. Ulena í pilisi-ti na tuŋ. ¹⁹Mrɔyɔ ma hvvna-me isv mə tɔntɛ na mə tɔma wee tɔ. Ulena má yas-meɛye piitimnaa taa ké tetvnaa taa. ²⁰Í tala piitimnaa mpe pa té, ulena í wakəli ma hətə nanŋ weetu. Haləna yɔlaa yɔɔtɔyɔ si: Tacaa yɔlaa ké. l tetv taa ké pa lunaa. ²¹Ulena má mayasi si, má tayani timpɔ lseyɛl nyɔma tvv ma hətə ke piitimnaa lelaa té tɔ. ²²Pə tɔɔ ké pə wee si, má heeli lseyɛl nyɔma. Tacaa, lɔ, yɔɔtɔyɔ si: Pə taya mə tɔɔ ké ma laki mpi ma caa lapv tɔ. Ama ma hətə tənəŋŋ weetu, nti í wakəla waatv wei í ka we piitimnaa lelaa té tɔ, tə tɔ ké. ²³Í wakəla ma hətə sɔsɔle ke piitimnaa taa. Ule maa tayani-te. Waatv wei maa tayani-te na mə nɔɔv na í naakti, ulena í cekəna si mayale Tacaa lɔ má ma yɔɔtɔna mpv.

²⁴Maa ləsi-meɛye piitimnaa taa, na tetvnaa taa na má məŋna-meɛye mə te. ²⁵Maa yɔɔvli mə tɔɔ ké lvm nanŋ nyəm, na í wee tənəŋŋ. Maa nyaali mə isayətv tɔna na tɔ hivi. Maa ləsi tuŋ kvlalaŋ tənaya mə hekv taa. ²⁶Maa tv-meɛye nyama kufana. Maa tú mə taa ké ləmayasəle kufate. Maa ləsi mə nyama wena a we isv pɛɛ tɔ, na má tv-meɛye nyama kvpana. ²⁷Maa tv ma ləmayasəle ke mə taa. Maa yele na í tɔki ma kvtvtvtv na ma kiinŋ. ²⁸Í ka caya tetv nti ma hawa mə caanaa tɔ tə taa. Í ka wee ma yɔlaa na maa wee mə lɔ. ²⁹Ulena má kpisi mə asilima tɔna. Maa yele na mə tɔɔnaya lɔl teu. Nyɔɔsi kaa tasa-meɛye luv. ³⁰Maa yele na tuŋ kvlvlm huki. Tetv ká lɔl tɔɔnaya. Ule í kaa tasa nyɔɔsi fɛele ke tɔɔv ke piitimnaa taa. ³¹Waatv inəyi í ka tɔsɔ mə tɔntɛ isayale tɔɔ. Í ka tɔsɔ mə lakasi nsi si fei teu tɔ si tɔɔ. Ulena mə mayamaɔa í nyəyəsɔ mə ti. Mpi tɔ, í lapa isayətv na

acaalətu. ³²Í nyi si pə taya mə tɔ́ ké ma laki mpv. lseyeli nyéma mə tɔ́nte féele í kpa-me na í ká nyɔ́ɔɔ.

³³Ímpúyú Tacaa lɔ́ yɔ́ɔ́taa si: Kuyaku ŋku maa kpiisi mə isayatu tɔ́. Maa kusi mə ncaa na mə acalée huki. ³⁴Tetɔ́naa mpa pu wakəlaa na tɛelaa naaki tɔ́. Paa tayani-weye haləm. ³⁵Hali yəlaa ká tɔ́ si, tetu nti pu wakəlaa tɔ́, tə pəsa isu lɔ́ taale Iteni. Na acalée nna paa yɔ́kaa na á pəsi ncaa tɔ́, pa tayana-ye na á pəsi koloosi acalée na yəlaa caya. ³⁶Na piitimnaa mpa pa cɔ́na-me tɔ́, paa ná si, maya Tacaa ma tayana ŋmau ke mpi pu yɔ́kaa tɔ́. Ma tuu mpi pu wakəlaa tɔ́. Maya Tacaa, má yɔ́ɔ́təna, maa la isu ma yɔ́ɔ́taa tɔ́.

³⁷Ímpúyú Tacaa lɔ́ yɔ́ɔ́taa si: Maa yele tɔ́tɔ́ na lseyeli nyéma me í yaa-m si má waasi-me. Maa cɔ́-me na má yele na í huki isu tɔ́la ke kaləku taa. ³⁸Yəlaa ká su acalée ncaa taa ke teitei, isu kaləkəŋ wei pa ha lɔ́ tɔ́. Ulena pá pukina-t Yosalem ke acima sɔ́sɔ́na waatu. Ule í ka nyi si mayale Tacaa.

Muwa kɔ́wɔ́lɛ tɔ́m

37 Ímpúyú Tacaa toŋ tii ma tɔ́. Ulena í Feesuyu tɛena-m ma ləmayasɛ taa təlɛŋ. Ímpúyú ku pona-m tɛtəkəle sɔ́sɔ́le nte muwa waasaa tɔ́ tə heku taa. ²Ulena pə cɔ́na-m-ye na pə tá. A payale ka we sɔ́ɔ́ntu ké na á wɔ́laa. ³Mpuvule Tacaa pɔ́sa-m si: Yulu nyá, muwa anti á pəsəyi na á kuli na á feesiyi? Ntena má cɔ́ si: Tacaa lɔ́, nyá tike ní nyəmna.

⁴Ulena í tɔ́-m si: Yɔ́ɔ́ti a tɔ́m. Si muwa kɔ́wɔ́lɛ me, í nu Tacaa lɔ́ tɔ́m. ⁵Heeli-ye si, maa tu mə taa ké feesuyu na í feesiyi. ⁶Maa tu-me ye hola na nantu na tɔ́nyu. Maa tu-me ye weesuyu na í feesiyi. Waatu inəyi í ká nyi si mayale Tacaa.

⁷Ímpúyú ma yɔ́ɔ́təna muwa isu Tacaa heela-m tɔ́. Ule ma nu kəkəte natələyəle. Ulena á seliyi na á suv təmayə kɔ́tənav. ⁸Ma nyənaya mpv, ile pə tu-ye ye hola nté na nantu náá suv matuvu. Ulena tɔ́nyu taki tə tɔ́. Ule pə taa feesiyi ké. ⁹Ímpúyú Tacaa tɔ́ma si: Yɔ́ɔ́təna feesuyu. Heeli-ku si, luna antulinya hɔ́ɔ́ləŋ təna. Kɔ́ na ní woso heelim ke yəlaa mpe pa tɔ́ na pá suv feesuyu.

¹⁰Ma yɔ́ɔ́ta teitei isu Tacaa heela-m tɔ́. Ulena pá fé na pá kuli na pá səŋ pa nɔ́hɛe tɔ́. Paa ké yoolaa samaa tuutu-uma ké.

¹¹Ímpúyú Tacaa heela-m si: Muwa ane a tɔ́m nəyəsəna lseyeli nyéma nyəntu ké. Pa heela-m si mpe pa lepaya. Pa muwa wɔ́laa, paa tasəyi puluvu tɛeluvu. ¹²Heeli-we si, Tacaa yɔ́ɔ́taa si: Maa kuli ma yəlaa pəlaaŋ na pá lu. Maa məŋna-me ye lseyeli tetu taa. ¹³Maa kuli ma yəlaa lseyeli nyéma pəlaaŋ. Saa wei maa ləsi-me tɔ́ɔ́ í ka nyi si mayale Tacaa. ¹⁴Maa tú mə taa ké ma feesuyu. Í ká wəena weesuyu, na má məŋna-me ye mə tetu taa. Waatu inəyi í ká nyi si, maya Tacaa lɔ́, ma yɔ́ɔ́taa na má lá. Tacaa má ma yɔ́ɔ́təna mpv.

Tacaa ká krenti Yuta na lseyeli pə nyéma

¹⁵Ímpúyú Tacaa tɔ́ma lsekiyeel má si: ¹⁶Yulu nyá, kraya təhɔ́ɔ́laya. Nmaa ka tɔ́ si: Yuta na lseyeli nyéma mpa pa we kawulaya kane ka taa tɔ́. Kraya təhɔ́ɔ́laya ləŋka. Nmaa keke ka tɔ́ si: lfəlayim na lseyeli nyéma mpa pa we kawulaya kane ka taa tɔ́. ¹⁷Ulena ní krenti-si, na si wɛe isu kulumaaya. Pə wɛe si, si pəsi kulumaaya ke ma niŋ taa. ¹⁸Waatu wei nyá nyéma ká pɔ́si-ŋ si, ní seyesi-we ye pə huwɛe, ¹⁹Ulena ní cɔ́-we si, Tacaa lɔ́ si: Ma kpaɔ́yi təhɔ́ɔ́laya ŋka ka ké Yosefu, na ka we lfəlayim niŋ taa na lseyeli nyéma mpa pa we

¹⁴ ǾpǾyǾ Tacaa tǾma-m si: Heeli KǾki si, maȳa Tacaa lǾ, ma yǾȳtaa si, kǾyaku ņku ma yǾlaa kǾ caȳana pa ti tǾ n ka nyi. ¹⁵ Maa lu ma tetu taa kǛ ilim ntǾȳȳ tǾ tǾna. Na ma waali kǛ pi-itimnaa tǾna yoolaa. Pa caȳa pa tǾnaȳa kraȳanǾŋ, na pǾ lǾ yoolaa sǾsaa. ¹⁶ KǾki kǾ kǾ na í tii ma yǾlaa lǾyeli nyǾma tǾ na í taki pa tetu isu isǾŋmuntv. Mpu unu pu te na pǾ lǾ tǾnaȳa waatu. KǾki ke maa tili na í watu ma tetu. Ulena piitimnaa nyi si maȳa lǾ naŋŋtu. Nti ma caa si má hult-we na KǾki ntǾȳ tǾȳle.

¹⁷ ǾpǾyǾ Tacaa lǾ yǾȳtaa si: KǾki tǾm ke ma yǾȳtaȳa hatoo lǾŋtaa. Ma tǾmle nyǾma lǾyeli lǾ kǾyǾȳtǾtu telǾsǾlaa nǾsǾ ke ma yǾȳtǾnaa. Pa kraala pusi paȳale taa si, maa tili ntǾȳlv na í yoonu pa yǾlaa. ¹⁸ Ama kǾyaku ņku KǾki kǾ kra lǾyeli tetu tǾ tǾ. Ma pǾánǾ sǾsǾŋna kǾ huuna-i. Maȳa Tacaa lǾ, má yǾȳtǾna. ¹⁹ Ma pǾánǾ sǾsǾŋna ke má tuukina. Tetu kǾ sele katatǾlaȳa ke kǾyaku ņku kv taa. ²⁰ Teŋku tiina na sumasi na taale wontu na ate kǾtutuutu. PǾ kpenna yǾlaa tǾna mpa pa we tetu tǾ tǾ. Paa sele ma isentaa. PǾŋŋ na kuvpamǾŋ kukulvŋ kǾ yǾki na kolvŋa tǾna hoti ate. ²¹ Maa nyaasime na yaasinaa paȳale. MǾ yoolaa kǾ kv tǾma. Maȳa Tacaa, má yǾȳtǾna. ²² Maa tu-meȳe kutǾmǾŋ sǾsǾŋ na mǾ yǾlaa si. Maa yele na tev sǾsǾv na tǾmpe na kǾkǾ pǾ nu mǾ yoolaa, na lelaa tuutuuma tǾ. ²³ Maa yele na piitimnaa tuutuuma na ma sǾsǾntv na ma tǾnaŋ weetu. Ulena pǾ cekǾna si maȳa Tacaa.

39 ǾpǾyǾ Tacaa tǾma-m si: Yvlv nyǾ, telǾsi Meseki na Tupaali pǾ yǾlaa nyvŋv tv sǾsǾ KǾki si, maa kvli nyǾ tǾ. ² Maa caali-ŋ na n lu ma tetu taa kǛ ilim ntǾȳȳ tǾ tǾna. N ka polo na n yoonu lǾyeli nyǾma pǾŋŋ. ³ Maa yoonu-ŋ na nyǾ tǾv peli nyǾ niŋ mpǾtǾŋ taa. NyǾ nyǾmǾ ka lu nyǾ ntǾȳȳ taa na á hoti. ⁴ Ulena pǾ kv nyǾ

na nyǾ yoolaa na nyǾ taapalaa samaa ke lǾyeli pǾŋŋ taa. Maa yele na sumasi na taale wontu tǾȳ-me. ⁵ Taale ke í kǾ si, isu Tacaa lǾ yǾȳtvŋv tǾ. ⁶ Tacaa si, maa sǾ kǾkǾ ke MakǾki tetu taa. TǾnaȳa yǾlaa caȳa tǾpamm ke teŋku ntǾȳ. Pulvŋv u pekǾlǾȳi-we. TǾnaȳa yǾlaa tǾna kǾ nyǾna si, maȳale Tacaa lǾ. ⁷ Maa hǾlǾ ma hǾte naŋŋ weetu ke ma yǾlaa lǾyeli nyǾma. Ma kaa yele na pǾ tasa-meȳe pilisuyu. Ulena piitimnaa nyi si maȳale Tacaa lǾ, lǾyeli nyǾma naŋŋtu. ⁸ Yaasinaa mpe paa kǾ kǛ. Hali pa tu tema caalvŋv. KǾyaku ņku kv tǾm ke maa yǾȳtaa. Tacaa lǾ yǾȳtǾna mpv. ⁹ lǾyeli nyǾma kǾ lu pa acalǾe taa. Paa lu kǾkǾ na pǾ nyavasi pa kolontunaa yooou wontu. Paa kpalǾŋ sǾsǾŋ na sǾkpeŋ, na tǾŋ na nyǾmǾ. Nmantaasi sǾsǾŋsi na sǾkpesi, kǾ kraasǾna kǾkǾ ņke kǾ toŋ ke pusi naatosompǾȳlaȳa. ¹⁰ Í kaa tasa tǾpǾȳaȳa caav ke taale. Yaa í seti-keȳe hǾtvŋv taa. Mpi tǾ, yooou wontu ke í kǾ tǾyanǾȳna kǾkǾ. Í kǾ kuu kolontunaa wontu tǾnaȳa. Isu pele paa kuu mǾ nyǾntv tǾ. Tacaa lǾ má ma yǾȳtǾna mpv.

¹¹ Mpvyŋle Tacaa si: KǾyaku ņkvŋv maa há KǾki ke tetu ke lǾyeli taa na pǾ pimi-i. Tetu nti tu wee tǾntaa tetekǾle taa ke teŋku kusǾpv ilim tǾlule tǾ. Hali pǾlaav ņku kv tǾki mpǾtǾntaa mpaav. TǾnaȳa paa pi KǾki na i yoolaa samaa. Ulena pǾ ha lonte nteȳe hǾte si, KǾki na i samaa pa tetekǾle. ¹² IsǾtvnaa naatosompǾȳlaȳa tǾcu ke lǾyeli nyǾma kǾ pi KǾki-we. Ulena pǾ nyaali tetu asilima. ¹³ HǾȳlvŋv ņku kv yǾlaa tǾna kǾ lana pǾ tǾmle ntǛ. KǾyaku ņkvŋv maa hǾlǾ ma tǾȳi mǾ hekv na teeli, na mǾ nyvŋv kvli. Tacaa lǾ má ma yǾȳtǾna mpv. ¹⁴ Paa lǾsi yǾlaa na pǾ cǾ tetu ke isǾtvnaa naatosompǾȳlaȳa tǾcu, heesvŋv fei. Paa pǾeki sǾtaa tǾna, na pǾ pi-we na pǾ nyaali tetu asilima. ¹⁵ Paa cǾ tetu tǾnaȳa tǾpaipai.

Ye pa nawa yulu ke timpi, ile pa kaa kaŋmaaya ke ɪ tɔɔ. Pintaa ká tɛŋɛyi na pá kuuki. Ulena pá pukina Kɔki na ɪ samaa pa tetekále taa, na pá piŋ. ¹⁶Hali paa yaa icate natəli si Hamona. Samaa ke pa yaa mpv na pa té taa. Pəle pə waali ké pu nyaali tetv asilima.

¹⁷ Mprúyú Tacaa lso tɔma-m si: Yulu nyá, yaa sumasi na taale wontu na ń teləsi-ti. Tə lu paa timpi, na tɔ kɔɔ acima wena ma laki-ti tɔ. Pə ké kɔtaya sɔsɔŋka ke pɔ́ŋ taa ké. Tu tɔyɔ nantu na tɔ nyɔɔ caləm. ¹⁸Tu tɔyɔ akanaa nantu. Tu nyɔɔ ate nyuyv nyɔ́ma caləm. Nyuyv nyɔ́ma mpeye pa larəna kɔtaya ke ɪwaan, na ɪweesi, na pəŋtulvŋ, na Pasaŋ tetv naan kvfaŋ nim nyəŋ lonte taa. ¹⁹Wontu ka tɔyɔ nantu nim na tɔ haya. Tu nyɔɔ caləm na pə kv-təyi sulvm nyəm. Kɔtaya ŋka ma laki-me tɔ ka wule ke pu la mpv. ²⁰Wontu nti tu tɔyɔ kpaŋanəŋ na ɪ caɣalaa, na akanaa na yoolaa nantu na tɔ haya. Tacaa lso má ma yɔyɔtəna mpv.

²¹ Maa hólí ma toŋ ke piitimnaa taa. Paa ná isəna ma huɔki ma huɔle, na isəna ma hɔŋ pa ŋkraŋŋ tɔ. ²²Pə kpaŋav nɔɔnɔɔ tɔ, lseyeli nyɔ́ma ká cekəna si, maɣale mə lso Tacaa, haləna tam tɔɔ.

Isekiyeeli waasu kpeyeluyu

²³ Piitimnaa ká cekəna si, lseyeli nyɔ́ma me mə isayatu tɔɔ ké pə kuu-me. Í ta tɔki lso Tɔm ke teu, ulena í ha-meye siyile. ɪ tu-meye mə kolontunaa niŋ taa, na pəle pá kv-me. ²⁴Ma ha-meye siyile ké. Ma lapa-me ɪsu mə asilima na mə kawalaya wəe tɔ.

²⁵ Mprúyú Tacaa lso yɔyɔtaa si: Ma wena ma həte iseseemle ké. Maa weena lseyeli nyɔ́ma təna pətɔtəle. Maa kɔna Yakəpv yəlaa mpa kolontunaa ka ku- uwa tɔ. ²⁶Waatv wei í ká caɣa mə tetv

taa, na ɪ nyanna pulv tɔ. Pəyele nɔyɔlv kaa wakəli mə larə. Ulena í sɔɔ mə feele tɔɔ. Na isəna í taa tɔki ma tɔm ke teu tɔ pə tɔɔ. ²⁷Maa ləst-meye piitimnaa taa. Maa sɔɔ mə kolontunaa acaləe, na má kpeyeli-me. Waatv ɪnəyi í ká nyəni-m lso naŋŋtu ke piitimnaa paɣale isentaa. ²⁸Ule í ká nyi si maɣale mə lso Tacaa. Má larəna na pá kuu-me na pá tɛena. Maa kpeyelina-meye mə tetv taa. Ma kaa yele mə taa nɔyɔlvv təna. ²⁹Ma kaa tasa-meye siyile hav. Ama maa tɔ lseyeli nyɔ́ma taa ké ma feesuyv ké. Tacaa lso má ma yɔyɔtəna mpv.

ISEKIYEELI NAWA LSO TƏYAYA KE TOOSEE TAKA TAA

lso təyaya kufalaya tɔm

40 Mprúyú lseyeli nyɔ́ma kuuu pənaɣa hiu na kakpasɪ nyəŋka, ɪsɔtv kancaalaya nyəŋ kuyaku naanɔwa nyəŋkv*fa*. Yosalem icate lsekuyv pənaɣa naanɔwa na liyiti nyəŋka. Tacaa lso toŋ tii ma tɔɔ na í pona-m təna. ^{a2}lso lapa na pə la-m toosee taka, na í tɛena-m lseyeli tetv taa. Mprúyú pə su-m puyv kukulvuyv nakvli kv tɔɔ. Na má ná kutulvŋ na ilim mpətəŋ tɔɔ, ɪsu icate. ³lso pona-m təna, ulena má ná apalv nɔyɔlv. ɪ nəyəsəna ké ɪsu nyəyəlvyv kvseemvyv. Na í tɔka ɪ niŋ taa ké kprɔŋkprontu toŋ nyəntv natəli tə ŋmənaya. Na krátúyú kvmaɣasvyv, na í səŋa nɔnɔyɔ. ⁴Ntena apalv ɪni ɪ yaa-m si: Yulu nyá, nyəni teu na ń ké ŋkraŋvyv na ń nu nti ma caa-ŋ heeluyv tɔ. Mpi tɔ, pə kɔna-ŋ cənəye si n ná. Pə waali ulena ń heeli lseyeli nyɔ́ma ke mpi n nawa tɔ.

Taya na awali tɔɔ nɔnɔsɪ

⁵Mpi ma naakaya tɔyɔlv: Kolvŋa cɔɔna təyaya ké, na ká tá. Ulena apalv

^{a40:1} Pusi na kuyeeŋ wei pa tuwa cənə tɔ ɪ wə mpa mpa ká.

nɔɔɔɔ nɔɔɔ tɔka kɔrɔtɔyɔ kumayasɔyɔ ke ɪ niŋ taa. Ku taɔalɛŋ ke meɛtɛlɛnaa tooso*fa*. Mɔrɔyɔ ɪ maɔasa koluŋa waŋ na ka kuŋkɔlɔmɛŋ. Uɛna pɛ lu meɛtɛlɛnaa tooso tooso. ⁴ke pa maɔasɔyɔ. Ama Lɛkpa taa paa maɔasɔyɔ mɔv. ⁶Uɛna ɪ polo ilim tɛlɛle tɔɔ nɔɔɔɔ. Mɔrɔyɔ ɪ kpa kumlee, na ɪ maɔasi nɔɔɔkɔpɛte lumaŋ, na pɛ lu meɛtɛlɛnaa tooso. ⁷Taŋlaa kutuluŋ mala tɛtɛle heku taa nyɛntɛ nɔɔɔɔ kɛ. Kutuluŋ taɔalɛŋ na ɪ waŋ ka we meɛtɛlɛnaa tooso tooso kɛ. Koloosi nsi si faɔa kutuluŋ unɪ tɔ, si yasɛlaya nɔ we meɛtɛlɛnaa tooso na hɔɔɔɔyɔ hɔɔɔɔyɔ. Nɔɔɔɔ nakɛli keke ka taɔalɛŋ we meɛtɛlɛnaa tooso. Keleɔe n tɛeki na pɛcɔ n tala kutuluɔyɔ ŋku ku sɛŋa lɔɔ tɛyɔyɔ ɪsentaa tɔ. ⁸⁻⁹Mɔrɔyɔ apalɔ unɪ ɪ maɔasa pɛ taa kutuluɔyɔ ŋku. Ku lumaŋ ka we meɛtɛlɛnaa liyiti, na ku koloosi yasɛlaya ke meɛtɛlɛ kɔlɔm. Nɔɔɔɔ na pɛ taa tɔɔ kutuluɔyɔ ntɛ ŋku ku kɛla lɔɔ tɛyɔyɔ ke kɔrɛtɛnɔv tɔ. ¹⁰Ilim tɛlɛle nɔɔɔɔ taŋlaa kutuluŋ naatoso ka we teitei kɛ. Uɛna ɪ tɔ mɔpɔv ke heku, tooso na cɛne tooso na cɛne. Koloosi nsi si faɔa heku taa tɔ, sɛle si yasɛlaya nɔɔ we teitei kɛ. ¹¹Mɔrɔyɔ apalɔ unɪ ɪ maɔasa pɛtɛma wei ɪ tɔɔ nɔɔɔɔ tɔlɔyɔ tɔ. Uɛna pɛ lu meɛtɛlɛnaa kakɔpasi. Tɛtɛle heku taa nyɛntɛ waŋ tɛna kɔrɛnta meɛtɛlɛnaa naatoso na hɔɔɔɔyɔ. ¹²Taŋlaa kutuluŋ waŋ na ɪ taɔalɛŋ ka we teitei kɛ. Meɛtɛlɛnaa tooso tooso. Na koluŋa kɔyɔ tɛtɛle kɔŋkɔmɛŋ naale tɔɔ na ka kuŋkɔlɔmɛŋ we meɛtɛlɛ hɔɔɔɔyɔ. ¹³Uɛna apalɔ unɪ ɪ maɔasi pɛ kɔrɛv taŋlaa kutuluŋ unɪ ɪ taa lɛŋku koluŋa, na pɛ suna lɛŋku nyɛŋka, na tɛtɛle na cɛne tɔɔ. Uɛna pɛ lu meɛtɛlɛnaa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔyɔ. ¹⁴Mɔrɔyɔ ɪ maɔasa tɔtɔyɔ kutuluɔyɔ ŋku

ku we meɛtɛlɛnaa naanɔwa tɔ ku waŋ. Lɔɔ tɛyɔyɔ tɛyɔ ka tɔ kutuluɔyɔ ŋku heku kɛ. ¹⁵Pɛ kɔrɛv kancaalɔyɔ nɔɔɔɔ ke awalɪ tɔɔ koluŋa halɛna kutuluɔyɔ awalɪ tɔɔ koluŋa, na pɛ polo tɛnɔyɔ kanɛ tɔ. Uɛna pɛ lu meɛtɛlɛnaa hiu na kakɔpasi. ¹⁶Paa kama puluŋ ke taŋlaa kutuluŋ unɪ ɪ pɛtolee tɔɔ na awalɪ tɔɔ kɛ. Na koloosi kɔkɔyɔ na kutuluɔyɔ nyɛntɛ taa. Pa tula-yɛyɛ na ɔ cɔɔ nɔɔɔɔ na ɔ ta. Uɛna pɛ lɛsi pɔaŋ fotoonaa ke pɛ taa tɔɔ koluŋa tɔɔ.

¹⁷Mɔrɔyɔ apalɔ unɪ ɪ pona-m lɔɔ kutuluɔyɔ tɛyɔ awalɪ nyɛŋka tɔɔ. Paa hɛla-keɔe teu kɛ na naŋŋ hiu na naanɔwa tu-keɔe heku. ¹⁸Pa hɛla hɛlɔtɔ ntɛyɔ na tɛ cɔɔ nɔɔɔɔ tɛna. Uɛ awalɪ tɔɔ nyɛntɔ kɛla kɔlɔyɔ. ¹⁹Mɔrɔyɔ apalɔ unɪ ɪ maɔasa tɛyɔ waŋ. Pɛ kɔrɛv kancaalɔyɔ nɔɔɔɔ tɔ halɛna pɛ suna pɛ taa tɔɔ tɛyɔ koluŋa. Uɛna pɛ lu meɛtɛlɛnaa nɛle na naanɔwa. Ilim tɛlɛle tɔɔ kɔŋkɔŋ ke ɪ caalɛnaa. Uɛna ɪ tɛkɛna pɛ ntɔyɔŋ tɔɔ nyɛŋku. ²⁰Uɛna ɪ maɔasi ilim ntɔyɔŋ tɔɔ nɔɔɔɔ. Kele ka nyɛnɔyɛna awalɪ tɔɔ tɛyɔ tɔɔ kɛ. Ka waŋ na ka taɔalɛŋ ke ɪ maɔasaa. ²¹Nɔɔɔɔ ŋke kaa wɛna taŋlaa kutuluŋ naatoso kɛ. Tooso na kɔŋkɔŋ kɔnɛ, na tooso na kɔnɛ. Koloosi yasɛlaya na kutuluɔyɔ waŋ, pu we teitei kɛ, ɪsu ilim tɛlɛle tɔɔ nɔɔɔɔ nyɛntɛ. Nɔɔɔɔ taɔalɛŋ tɛna kɔrɛnta meɛtɛlɛnaa hiu na kakɔpasi. Ka waŋ ke meɛtɛlɛnaa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔyɔ. ²²Kutuluɔyɔ na pɛtolee na pɛ pɔɔŋ fotoonaa we teitei kɛ, ɪsu nɔɔɔɔ lɛŋka nyɛma. Yɔlɔ tɔŋ kumlee naatosompɔyɔlaya ke, ɪlena ɪ kpa ilim ntɔyɔŋ tɔɔ nɔɔɔɔ. ²³Nke unɪ ka ɪsentaa, lɛŋka wɛɛ ŋka yɔlɔ svɔki na ɪ tala pɛ taa tɛyɔ tɔɔ tɔ. ɪsu pu wɛv na ilim tɛlɛle tɔɔ tɔ. Mɔrɔyɔ apalɔ unɪ ɪ maɔasa nɔɔɔɔ nsi si heku taa waŋ. Uɛna pɛ lu meɛtɛlɛnaa nɛle na naanɔwa. ²⁴Uɛna ɪ pona-m ilim

^a40:5 *meɛtɛlɛnaa tooso*: Piipilinaa lɛlaa taa, ɪle ŋkuluŋa na pɛ suna mɔpɛ

mp̄ətəŋ tɔɔ hɔɔɔɔɔɔɔɔ, na má ná nɔnɔɔɔ kufalaya. M̄p̄úɔ́ ɪ maɔasa taŋlaa kutuluŋ, na koloosi na naŋ. Ulena p̄é lu teitei isu ɪ ka maɔasuyɔ kancaalaya nyəŋsi tɔ. ²⁵Təna tɔtɔ, p̄ətolee ka wee ké. A cɔɔna kutuluyɔ nɔnɔɔɔ. A we teitei na ilim ntɔɔɔŋ na p̄ə mp̄ətəŋ nyəna. Nɔnɔɔɔ tayaləŋ tənə kɔpenta meətələnəa hiu na kakpasi. Ka waŋ ke meətələnəa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔɔɔɔɔ. ²⁶Kumlee naatosomp̄ɔɔɔɔɔɔɔɔ ke yulɔ tɔŋ na í kpa nɔnɔɔɔ ŋke. Ka wenna kutuluyɔ sɔsɔɔɔ isentaa ké. Paa ləsa p̄áɔŋ fotoonaa ke tətéele heku taa nyəntə kɔŋkɔməŋ tɔɔ ké. ²⁷Nɔnɔɔɔ ləŋka ka we kanə unɪ ka isentaa, ŋka yulɔ suvki na í tala p̄ə taa taya tɔɔ tɔ. Apalu unɪ ɪ maɔasa ilim mp̄ətəŋ tɔɔ nɔnɔɔɔɔɔ nsi si heku taa. Ulena p̄é lu meətələnəa nule na naanɔwa.

Pə taa tɔɔ taya na pə nɔnɔɔɔ

²⁸M̄p̄úɔ́ apalu unɪ ɪ təŋna-m ilim mp̄ətəŋ nɔnɔɔɔ. Ulena í svuna-m p̄ə taa taya tɔɔ. ɪ maɔasa nɔnɔɔɔ ŋke, ulena ka tayaləŋ na ka waŋ wee teitei na awalɪ tɔɔ koluŋa nɔnɔɔɔ. ²⁹Taŋlaa kutuluŋ na heku taa koluŋa, na naŋ p̄ə tayaləŋ na p̄ə waŋ ka we teitei ké, isu nɔnɔɔɔɔ ləŋsi. Ulena p̄ətolee cɔɔna naŋ na á tá. Nɔnɔɔɔ tayaləŋ tənə ka we meətələnəa hiu na kakpasi. Ka waŋ ke meətələnəa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔɔɔɔɔ. ³⁰⁻³¹Naŋ taa ké n təŋəɔəna na í tala awalɪ taya tɔɔ. Paa ləsa p̄áɔŋ fotoonaa ke p̄ə taa koluŋa tɔɔ ké. Kumlee p̄ələfəfə ke yulɔ kpaaki na í tala kutuluyɔ taa. ³²M̄p̄úɔ́ apalu unɪ ɪ təŋna-m ilim təlule nɔnɔɔɔ. Ulena t́ svu p̄ə taa taya tɔɔ. ɪ maɔasa nɔnɔɔɔ, ulena í maɔana si kana kancaalaya nyəŋsi waŋ na si tayaləŋ p̄ə we teitei. ³³Taŋlaa kutuluŋ na hekəŋ taa koloosi, na naŋ tayaləŋ na p̄ə waŋ ka we teitei ké, isu nɔnɔɔɔɔ ləŋsi. Na p̄ətolee cɔɔna naŋ ŋku ku nɔnɔɔɔ. Nɔnɔɔɔ ŋke ka tayaləŋ

tənə kɔpenta meətələnəa hiu na kakpasi. Ka waŋ ke meətələnəa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔɔɔɔɔ. ³⁴Naŋ taa ké yulɔ təŋəɔəna na í tala awalɪ taya tɔɔ. Paa ləsa p̄áɔŋ fotoonaa ke p̄ə taa koluŋa tɔɔ ké. Ulena p̄ə təŋ heku taa tətéele kɔŋkɔməŋ tɔɔ. Kumlee p̄ələfəfə ke yulɔ kpa na í svu.

³⁵Apalu unɪ ɪ pona-m ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ nɔnɔɔɔ, ulena í maɔasi kele. Ka waŋ na ka tayaləŋ ka we teitei ké isu ləŋsi. ³⁶Nɔnɔɔɔ ŋke kele ka wena taŋlaa kutuluŋ tɔɔ. Heku taa koluŋa na naŋ na p̄ətolee cɔɔ-kv na p̄é tá. Ka tayaləŋ tənə we meətələnəa hiu na kakpasi. Ka waŋ ke meətələnəa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔɔɔɔɔ. ³⁷Naŋ taa ké n təŋəɔəna na í lu awalɪ taya tɔɔ. Ulena p̄á ləsi p̄áɔŋ fotoonaa ke p̄ə taa koluŋa tɔɔ. Na tətéele ke heku taa. Kumlee p̄ələfəfə ke yulɔ kpa na p̄əć í svu.

³⁸Kutuluyɔ nakvli ku we ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ nɔnɔɔɔ isentaa. Tənaɔa pa nyaalaya tɔla wena pa kvkaya na p̄á lakɪ kvtaɔa ŋka kvkv lusa ka tənə tɔ. ³⁹Taap̄ələnəa naale ka we naŋ ŋku kv kɔŋkɔməŋ naale tɔɔ ké koluŋa kite ké təkɔam. Taap̄ələnəa mpe pa tɔɔ ké pa kvkaya kvtaɔa tɔla. Isu kvtaɔa ŋka kvkv lusa ka tənə tɔ, na isayatu husuyɔ nyəŋsi. ⁴⁰Taap̄ələnəa liyiti ka we naŋ waalɪ tɔɔ tɔtɔ. Ye n pukina ilim ntɔɔɔŋ nɔnɔɔɔ təsulə, n naaki-weye. Naale na kɔŋkɔŋ kvne, naale na kvne. ⁴¹Taap̄ələnəa p̄ələfəfə tɔɔ ké pa kvkaya kvtaɔa tɔla. Liyiti na nɔnɔɔɔ kɔŋkɔŋ kvne, na liyiti na kvne. ⁴²P̄əć p̄é kaasi kvtaɔa ŋka kvkv lusa ka tənə tɔ. Kele ka taap̄ələnəa p̄ə nyəma ke liyiti tɔtɔ. Paa wei ɪ tayaləŋ seka meətəlɪ kulvm ke p̄əć. Na ɪ waŋ ke mpu tɔtɔ. Pa kvŋkvlvməŋ ke meətəlɪ na hɔɔɔɔɔɔ hɔɔɔɔɔɔ. Taap̄ələnəa mpe pa tɔɔ ké pa sukaya wontu nti pa lakəna kvtaɔa ŋka kvkv lusa ka tənə tɔ. Na kvtaɔi ləŋsi. ⁴³Pa lapa caŋəm ke taap̄ələnəa mpe pa ntompəe tɔɔ ké,

na pá cɔɔ na pá tá. Pa tɔɔ ké pa sukaya kɔtaya nantu. ⁴⁴Mpɔ́yú apalu inu i pona-m pə taa taya tɔɔ. Nanɲ naale ka we tənaya. Lenku ka we ilim ntɔɔɲ kin. Ulena kú ha ilim mpətəɲ ke siyile. Lenku ke ilim mpətəɲ nɔɔɔɲ kin. Ulena kú ha siyile ke ilim ntɔɔɲ. ⁴⁵Ulena í heeli-m si: Nanɲ ŋku ku keesəna ilim mpətəɲ tɔɔ tɔ. Ku ké kɔtəlaa mpa pa laku lɔɔ tɔyaya taa ké təmle tɔ pa nyəɲku ké. ⁴⁶Ama ŋku kule ku keesəna ilim ntɔɔɲ tɔ tɔ. Kuleyele kɔtəlaa mpa pa paasəyənə kɔtaya təlate tɔ pa nyəɲku. Ulena í tasa si, Lefii nyéma taa ile, Satəku tɔyaya nyéma tike ka wenna mpaav si, pá svu lɔɔ tɔyaya taa na pá la i təmle.

lɔɔ tɔyaya maɣamaɣa

⁴⁷Mpɔ́yú apalu inu i maɣasa pə taa taya. Ka wan na ka taɣaləɲ ka we teitei ké. Paa kəɲkəɲ ŋkuɣu meətələnəa nule na naanɔwa. Ulena kɔtaya təlate ke lɔɔ tɔyaya isəntaa. ⁴⁸Mpɔ́yú apalu inu i svuna-m lɔɔ tɔyaya nɔɔɔɲ sakaya tee. I maɣasa sakaya akelenəa tɔ, paa wei i yasəlaya we meətələnəa naale na hɔɣɔlvɔv ké. Nɔɔɔɲ wan ke meətəlɔ kulum na hɔɣɔlvɔv. ⁴⁹Nɔɔɔɲ sakaya taɣaləɲ we meətələnəa naanɔwa na wan ke meətələnəa naatoso. Kumlee naanɔwa ke yulu kraaki na í svu. Ulena akelenəa naale tɔwa nɔɔɔɲ ke heku.

41 Mpɔ́yú apalu inu i pona-m lɔɔ tɔyaya kutuluɣu sɔsɔv taa. Ulena í maɣasi-kú. Koloosi tɔwa tətəele ke heku ké. Səle si wan we meətələnəa tooso. ²Nɔɔɔɲ wan ka we meətələnəa kakpasɔ ké. Hɔɣɔlvɔv kuneɣe meətələnəa naale na kuneɣe mpv tɔtɔ. lɔɔ tɔyaya maɣamaɣa taɣaləɲ ka we meətələnəa hiu ké. Ka wan ke meətələnəa naanɔwa. ³Pə waalɔ, ulena í svu lɔɔ nanɲ taa na í maɣasi nɔɔɔɲ. Ka nɔɔɔkpəte luməɲ we meətəlɔ kulum na wan ke meətələnəa tooso. Ka kəɲkəməɲ tɔɔ kpusəɲ ke

meətələnəa tooso na hɔɣɔlvɔv. ⁴Ulena í maɣasi kutuluɣu maɣamaɣa na ku wan na ku taɣaləɲ we teitei ké meətələnəa naanɔwa naanɔwa. Mpɔ́yú i heela-m si tənayaale kate taa kate tɔcayale.

lɔɔ tɔyaya kutuluɲ lələɲ

⁵Mpɔ́yú apalu inu i maɣasa lɔɔ tɔyaya pə taa kolunɔ. Ka kpusəɲ we meətələnəa tooso. Ulena pá ŋmá kutuluɲ na pá cɔɔ na pá tá. I wan we meətələnəa naale. ⁶Kutuluɲ kusɔɔɲ inu i ka ké ate na isɔ kutuluɲ ke təma tɔɔ ké. Paa ŋku ku wena nanɲ hiu na naanɔwa. Paa nanɲ ŋku ku we awalɔ tɔɔ kolunɔ taa ké. Ule pə taya lɔɔ tɔyaya kolunɔ taa. ⁷Kolunɔ waləyənə isɔtaa ké. Ulena pə sɔsəyɔ paa ate na isɔ kutuluɣu ŋkuɣu wan na pə puki. Mpɔ́yú pə wee na pá cɔɔ lɔɔ tɔyaya na pá tá. Pə tɔɔ ké ye n kraaki, nanɲ sɔsəyɔ wan na í kraaki. Pə kraɣav kancaalaya ate na isɔ kutuluɣu tɔ. Yulu pəsəyɔ na í polo heku taa nyəɲku. Ulena í tee ŋku ku we isɔtaa tɔ. ⁸Mpɔ́yú ma cekənəa si, lɔɔ tɔyaya kutuluɲ wei i cɔɔna-keɣe mpv tɔ, i kəla kulvɔv, isu meətələnəa tooso. ⁹Kəɲkəɲ taa kutuluɲ inu, i waalɔ tɔɔ kolunɔ yasəlaya we meətələnəa naale na hɔɣɔlvɔv. Lonte nte pə yela kpəte tɔ, ¹⁰na kutuluɲ lələɲ pə heku taa, meətələnəa naanɔwa ka wenna na pá cɔɔ lɔɔ tɔyaya. ¹¹Kutuluɲ inu i nɔɔɔvsi naale tulayaana kolunɔ taa tɔɔ ké. Nɔɔɔɲ lenka na ilim ntɔɔɲ tɔɔ. Lenka na pə mpətəɲ tɔɔ. Kolunɔ ŋke ka yasəlaya ka we meətələnəa naale na hɔɣɔlvɔv ké na pə cɔɔ na pá tá. ¹²Kutuluɣu nakvli ku səɲa lɔɔ tɔyaya ilim tətule tɔɔ ké kolunɔ kite. Ku taɣaləɲ we meətələnəa nule na kakpasɔ. Ku wan ke hiu na naanɔwa. Ku koloosi yasəlaya ke meətələnəa naale na hɔɣɔlvɔv. ¹³Apalu inu i maɣasa lɔɔ tɔyaya. Ulena ka taɣaləɲ lu meətələnəa nule na naanɔwa. Kolunɔ na kutuluɣu

ηku ku sɛŋa ilim tɛtɛle tɔɔ tɔ, ku koloosi taɣalɛŋ ka we meɛtɛlɛnaa nule na naanɔwa tɔtɔɣɔ. ¹⁴ Lɔ tɛɣaya hɔɣɔlɔɣu ηku ku keesɛna ilim tɛlɛle tɔɔ tɔ, na kɔŋkɔmɛŋ tɔɔ patɛmanaa waŋ ka we meɛtɛlɛnaa nule na naanɔwa. ¹⁵ Apalu unɪ ɪ maɣasa tɔtɔɣɔ lɔ tɛɣaya waali kutuluɣu taɣalɛŋ. Pɛ na patɛmanaa mpa pa we kɔŋkɔmɛŋ unɪ ɪ naale ɪ tɔɔ tɔ. Pɛ kɔpɛnta meɛtɛlɛnaa nule na naanɔwa.

Lɔ tɛɣaya pɛtaa tɔɔ

¹⁶ Paa saaka kɔŋkɔpolonaa kɛ. Ulena pɛ matɪ lɔ tɛɣaya kɔpɛnta na pɛ naŋ sɔsɔɔ na lɛlɛ nyɛŋku taa. Na pɛtolee nna pa tu puluŋ tɔ na sakasi. Na pɛ ɛɔ aɛ na ɪɔ kutuluŋ unɪ ɪ tooso na pɛ tɛ. Pɛ tɛna pu kɛ kɔŋkɔpolonaa kɛ. Pɛ kɔpɛnta aɛ na pɛ suna pɛtolee tɔ. Ulena pɛ tɛni pɛtolee anɪ a maɣamaɣa ke kɔŋkɔpolonaa. ¹⁷ Lɔ tɛɣaya waali, na ka taa tɔɔ nɔnɔɣɔ kusɔsɔɣa, halɛna lɛlɛ naŋ tɔ, paa lɛsa koloosi tɔɔ kɛ, ¹⁸ ɪɔtaɛ taŋlaa na paaŋ pɛ fotoonaa. Fotoonaa ka sita tɛma taa kɛ. Paaɔ fotoo, na ɪɔtaɛ taŋlaa naale fotoo, na pɛ polo mpu. Lɔtaɛ taŋlaa mpe pa ɪsentaa we tɔm naale naale. ¹⁹ Yulu ɪsentaa nyɛnɛɣɪ paaɔ kuɛ na ɛnɛɣɛ. Na tɔɣɔlaya ɪsentaa nɔɔ nyɛnɛɣɪ kuɛ na ɛnɛ. Mɔpɔɣɔ pɛ weɛ na pɛ ɛɔ lɔ tɛɣaya na pɛ tɛ. ²⁰ Paa lɛsa ɪɔtaɛ taŋlaa na paaŋ fotoonaa kɛ. Pɛ kɔpɛnta kolɔŋa kite tɛɛ tɔɣɔ, halɛna nɔnɔɣɔ nyɛnɛɣɪ taa. ²¹ Naŋ sɔsɔɔ akelenaa taɣalɛŋ na pɛ waŋ ka we teitei kɛ.

Ulena kate taa kate nɔɔ nɛɣɛsɛna ²² kɔtaɣa tɛlate. Tɛlɛɣɛ pa saaka kɔŋkɔpolonaa. Tɛ kuŋkɔlɔmɛŋ we meɛtɛlɛ kulɔm na hɔɣɔlɔɣu. Tɛ waŋ ke mpu. Tɛ wena ηkulɔŋasi na nɔɔhɛɛ. Tɛ kɔŋkɔmɛŋ tɔɔ kɛ kɔŋkɔpolonaa. Mpuɣɔle apalu unɪ ɪ heela-m si: Taapɛlɛ wenna Tacaɛ ɪsentaa.

²³ Lɔ tɛɣaya nɔnɔɣɔ ka wena kutɛkɔɣu kɛ. Ulena kate taa kate tɛɛɣale na tɛ nyɛŋku. ²⁴ Paa nɔnɔɣɔ

ηka kaa wena kampɔnaa naale kɛ. Ulena pɛ tɔlɛɣɪ na pɛ tɛkɛɣɪ. ²⁵ Ulena pɛ lɛsi kutuluɣu sɔsɔɔ kampɔ tɔɔ kɛ fotoonaa. Lɔtaɛ taŋlaa na pɛ paaŋ kulɔmɛŋ unɪ ɪ fotoonaa ke paa lɛsa ɪsu koloosi tɔɔ. Ulena pɛ kɛ pɛ taa tɔɔ kɔpɛnta nɔnɔɣɔ nyɛnɛɣɪ taa kɛ sakaya taka kɛ kɔŋkɔpolonaa. ²⁶ Kɔpɛnta ηku ku koloosi naale tɔɔ ka we pɛtolee. A tɔɔ na puluŋ, na pɛ lɛsi pɛtɛlɛ fotoonaa tɔɔ.

Lɔ tɛɣaya tɔɔ kutuluŋ kusɔsɔŋ lɛlɛŋ

42 Mɔpɔɣɔ apalu unɪ ɪ luna-m awali tɔɔ taɣa tɔɔ. Ulena ɪ pona-m kutuluŋ wei ɪ we ilim nɔɔɣɔŋ tɔɔ tɔ. Kolɔŋa na lɔ tɛɣaya waali kutuluɣu pɛ kiŋ nɛ. ² Ilim nɔɔɣɔŋ tɔɔ kutuluŋ unɪ, ɪ taɣalɛŋ ka we meɛtɛlɛnaa nule na naanɔwa kɛ. ɪ waŋ ke meɛtɛlɛnaa hiu na kakpasi. ³ Kutuluɣu ηku ku hɔɣɔlɔɣu lɛŋku nyɛnɛɣɪ, ɪkpate nte tɛ waŋ we meɛtɛlɛnaa naanɔwa tɔɣɔ. Tɛlɛ tɛ ɛɔ lɔ tɛɣaya kɛ. Ulena ku hɔɣɔlɔɣu lɛŋku nɔɔ nyɛnɛɣɪ awali tɔɔ taɣa kumte. Ku aɛ na ɪɔ kutuluŋ unɪ ɪ tooso, ɪ wena sakasi ke tɛma tɔɔ kɛ. ⁴ Pɛ taa tɔɔ taɣa hɔɣɔlɔɣu tɔɔ ke mpuŋ ɪsentaa, ɪkpate natɛlɛ tɛ weɛ na tɛ waŋ ke meɛtɛlɛnaa kakpasi. Tɛ taɣalɛŋ ke meɛtɛlɛnaa nule na naanɔwa. Ilim nɔɔɣɔŋ tɔɔ kɛ kutuluŋ unɪ ɪ nɔnɔɣɔ ka wenna. ⁵ Lɔtaɛ kutuluŋ seka waŋ ke pɛtɛɛ nyɛŋ. Mpi tɔ, sakasi ηmusa-ɪ kɛ, na pɛ kɛlɛ heku taa nyɛŋ, na pɛtɛɛ nyɛŋ. ⁶ Kutuluɣu ηku ku aɛ na ɪɔ kutuluŋ tooso, ka wena sakasi ke tɛma tɔɔ kɛ. ɪle pa ta tu-ɪ akelenaa ɪsu kutuluŋ lɛlɛŋ. Pɛ tɔɔ kɛ kutuluŋ ηmuna mɔpɔɣɔ aɛ tɔɔ na pɛ kɔpɛnta. ⁷ Mpuŋ unɪ ɪ koloosi nsi si wenna awali tɔɔ taɣa tɔɔ hɔɣɔlɔɣu tɔ, si taɣalɛŋ ka we meɛtɛlɛnaa hiu na kakpasi kɛ. ⁸ Mpi tɔ, kutuluŋ unɪ ɪ maɣamaɣa ɪ taɣalɛŋ ka we meɛtɛlɛnaa hiu na kakpasi kɛ. Ulena kutuluŋ wei ɪ wenna lɔ tɛɣaya hɔɣɔlɔɣu tɔ ɪ taɣalɛŋ ke meɛtɛlɛnaa nule na naanɔwa. ⁹ Kutuluŋ unɪ ɪ pɛtɛɛ ka we nɔnɔɣɔ na ilim

təlule tɔɔ. Ye n luna awalɪ tɔɔ taya tɔɔ nyəŋka, ŋkeye n suvkəna. ¹⁰Taya kolunja tɛcaalle ke nɔnɔɔ ŋke ka wee.

Kutulunj ka we ilim mpətəŋ tɔɔ, na í nyənəyi kolunja. Na kutuluyu ŋku ku we lɔɔ tayaɣa waali tɔ. ¹¹Ikpatɛ natəlɪ tu we kutulunj unɪ ɪ kɪŋ. Kutulunj unɪ í səŋɔɔ na ɪ wan na ɪ tayaləŋ na ɪ nɔnɔsɪ, ka nəyəsəna ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ nyəŋ ké. ¹²Mpu tɔɔɔɔ pu wee, na ilim mpətəŋ tɔɔ kutuluyu nɔnɔsɪ. Timpi ikpatɛ nte tɛ caalaa tɔɔɔ ka wee. Na ká nyənəyi lɔɔ na yəlaa pa tsulle kolunja. Ilim təlule tɔɔ ké pa suvakayana. ¹³Ípɔɔyú apalɔ unɪ ɪ heela-m sɪ, ilim ntɔɔɔŋ na pə mpətəŋ tɔɔ kutulunj wei ɪ nyənəyi taya tɔ ɪ ké lɔɔ nyəŋ ké. Kətələa mpa pa suvki lɔɔ kutulunj taa tɔ, ɪ taa ké pə wee sɪ pá tɔɔɔ lɔɔ tɔɔɔnaya. ɪ taa tɔɔɔ pə wee sɪ, pá su lɔɔ nyəm. lɔɔ kuhav na kətaya ŋka pa lapa isayatu tɔɔ tɔ. Na tayanuyu nyəŋka. Mpi tɔ, pə ké lɔɔ lonte ké. ¹⁴Ye kətələa mpa pa laalaa na pá suv lɔɔ lonte taa təna. Pə feɪ sɪ pá luna taya tɔɔ nɔnɔɔ. Pə wee sɪ, pá yele tənaya wontu nti pa suuwa na pá lana Tacaa təmle tɔɔɔ. Ulena pá suu lentɪ na pá polo timpi samaa kotaa tɔ.

Awali tɔɔ kolunja mayasuyu

¹⁵Ípɔɔyú apalɔ unɪ ɪ tɛma lɔɔ tayaɣa taa tɔɔ ké mayasuyu. Ulena í yaa-m na tɔ luna ilim təlule nɔnɔɔ. Ulena í naali mayasuyu ke ikpatɛ nte tɛ cɔɔna lɔɔ tayaɣa tɔ. ¹⁶Camɔɔyɔ ke ɪ mayasayana. Nkuyɔ ɪ nyəmna ilim təlule tɔɔ hɔɔɔɔyɔ tayaləŋ. Hɔɔɔɔyɔ ŋku ku we meətələnaa ŋmɔɔɔyɔ na nule na naanɔwa (250). ¹⁷⁻¹⁹Ípɔɔyú ɪ mayasa ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ hɔɔɔɔyɔ. Na pə mpətəŋ tɔɔ nyəŋku, na pə tutule nyəŋku. Ulena pə tayaləŋ lu kulɔm. Paa hɔɔɔɔyɔ ŋkuyɔ meətələnaa ŋmɔɔɔyɔ na nule na naanɔwa (250). ²⁰Isəna ɪ mayasa kolunja ŋka ka cɔɔna lɔɔ tayaɣa tɔ, ka kəŋkəməŋ liyiti tɔɔɔ. Kolunja ŋke

ka tayaləŋ na ka wan ka we teitei ké. Paa kəŋkəŋ ŋkuyɔ meətələnaa ŋmɔɔɔyɔ na nule na naanɔwa (250). Kolunja ŋke kaa fayana yəlaa təna tɛcaayale na lɔɔ nyənəte.

lɔɔ məluyɔ ke ɪ tayaɣa taa

43 Ípɔɔyú apalɔ unɪ ɪ pona-m ilim təlule tɔɔ nɔnɔɔ. ²Ulena má ná lseyeli lɔɔ teeli luna ilim təlule tɔɔ na í kəŋ. Pə kəkətɛ ka we ké isɔ tɛŋku nyənəte, na pá naaki tetu tɔɔ. ³Toosee taka wei ma na isəntɔ tɔ a wee ké isɔ wena maa tɛma nav tɔ. Maa nawa ale a taa sɪ lɔɔ kɔma sɪ ɪ wakələyi Yosalem. Yaa nna maa toosaa sɪ, ma we Kepaa pɔɔɔ sɔsaya kutɛŋ tɔɔ tɔ. Ípɔɔyú ma hota ma nɔɔ tɔɔ. ⁴Ulena Tacaa teeli svuna nɔnɔɔ na í caya lɔɔ tayaɣa taa. ⁵Ntɛna lɔɔ Feesuyɔ kraɣa-m ma ləmayasɛ taa na kú svuna-m pə taa taya tɔɔ. Ulena má ná sɪ Tacaa teeli sɔsɔ tɔŋa suyɔ ke lɔɔ tayaɣa. ⁶Ípɔɔyú ma nuwa nɔɔɔɔ yɔɔtəyənə-m hatoo lɔɔ tayaɣa taa. Yulɔ wei ɪ ka svuna-m pə taa tɔ, ɪ we ma kəŋkəŋ taa ké tam ké. ⁷Ulena Tacaa tɔ-m sɪ: Yulɔ nyá, nyənɪ, ma kumte lonte ntɔ. Timpi maa sɪ ma nɔntaaluyɔ tɔɔɔ. Maa caya lseyeli nyəma heku ke tam tɔɔ ké. Pana pa awulaa pa kaa tasa ma hətɛ sɔsɔɔle pilisuyɔ na pa wasəŋkalətu. Yaa pa pi pa awulaa mpa pa səki tɔɔ təna. ⁸Ma nɔnɔkpelee cɔɔɔ awulaa mpe pa ŋmaaki pa nyəna. Kolunja kulɔmaya wenna má na-we tá heku taa. Ípɔɔyú pa pilisina ma hətɛ sɔsɔɔle na pa acaalətu tɛma. Pə tɔɔ ké ma kpiisa-we na rááná. ⁹Pənəntaa lseyeli nyəma ká hatələna-m pa wasəŋkalətu. Na pa awulaa sɔsaa mpa pa səki tɔ. Ulena má wee pa heku ke tam tɔɔ.

¹⁰Mpuɔvle Tacaa tɔma Isekiyeeli má sɪ: Kéésí lɔɔ tayaɣa tɔm ke lseyeli nyəma. Pá mayasɪ isəna ka wee tɔ, na pa isayatu tɔm kra-weye feele. ¹¹Ye pa kulaputu lapa-weye feele, ɪle húlí-weye

isæna pa pu lso tæyaya na pécó pá ñma-ke tó. Na isæna pa fayá kutuluñ tó. Na nɔnɔɔsi kususuusi na kulélusi. Na isæna lso tæyaya tæna wee tó tæsokoloko. Nmaa na ní húlí-we na pá náná pa ise ke kiinj na kusæsutu nti pə wee si pá tóki tó. Ulena pá tɛñ-ti na pá laki-ti. ¹² Lso tæyaya kusæsutu sɔsɔɔntu nté. Ikpate nte tɛ cɔɔna lso tæyaya ñkeye puɔu nyuɔu taa tó, pə wee si pá nyæni-teye lso nyænte ké.

Kɔtaya tɔlate na pə kɔtasi tɔm

¹³ Isæna pa mayasa kɔtaya tɔlate tɔɔlɔ. Mayasɔlaya ñka ka we meetəli hɔɔlɔɔyɔ tɔɔ pa mayasænaa. Lɔɔu ñku paa hɛewa na pé cɔɔ kɔtaya tɔlate na pə ta-te tó, ku lumañ ka we meetəli hɔɔlɔɔyɔ, na ku wañ ke mpu tɔtɔ. Ulena pá ñmá pɔlɔ isu kumte, na pá kulɔ isu mpiiu na pé cɔɔ lɔɔu ñku na pé tá. Ye pə kaasa kɔtaya tɔlate kuñkuluməñ ile, ¹⁴ pə kpaɔav kɔtaya tɔlate ate tɔɔ, na pé suna tɛ nyuɔu taa tó tɛ kuñkuluməñ we meetəli kulɔm, na tɛ wañ ke meetəli hɔɔlɔɔyɔ. Pə kpaɔav nɔɔhɛ sækpena na pə polo sɔsɔɔna tó. Pə taɔaləñ we meetəli kulɔm na pə wañ ke meetəli hɔɔlɔɔyɔ. ¹⁵ Kɔtaya tɔlate tɔɔ mæsaya na ate, pə kuñkuluməñ ka we meetəlænna naaleye. Na hələñasi ke pə ñkulunjasɔ liyiti taa. ¹⁶ Mæsaya wañ na ka taɔaləñ ka we teitei ké. Paa kəñkəñ ñkuyɔ meetəlænna naatoso. ¹⁷ Nɔɔhɛ wañ na a taɔaləñ ka we teitei ké. Meetəlænna naatosompɔɔlaya mpɔɔlaya. Kɔtaya tɔlate ntompee wena a cɔɔwa na á tá tó a wañ we mpiiu kulɔmɔyɔ. Lɔɔu náá cɔɔ na kú tá, kulɛ ku wañ tɔtɔɔ mpiiu. Kɔtaya tɔlate ñté tɛ təkpaɛ kɛsæna ilim təlule tɔɔ ké.

¹⁸ Mprúyú Tacaa lso tɔma Isekiyeeli má si: Yulɔ nyá, nu. Ma suku-ñ kusæsutu. Paa tɛñ-təyi saa wei kɔtaya tɔlate ká tɛ ñmau tó. Waatu inəyi paa la tɛ tɔɔ ké kɔtaya ñka kɔkɔ lusa ka tæna tó.

Na pá ñmusəyi tɛ tɔɔ ké tɔla caləm. ¹⁹ N ká cɛla latæce ke Lefii kɔtəlaa mpa pa ké Satəki lulɔyɔ nyéma tó. Pa tike ke ma ha mpaau si pá la Tacaa lso maya təmle. Paa la latæce ke kɔtaya na má husi pa isayatu. ²⁰ Kpaɔa latæce unɔ i caləm na ní taa-wəyi kɔtaya tɔlate hələñasi liyiti. Na tɛ ntompee ñkulunjasɔ taa, na pə cɔɔ-ye na pé tá. Ule pə husa kɔtaya tɔlate asilima nté. Ulena tɛ pəsi lso nyænte. ²¹ Ulena ní pona isayatu husuɔyɔ kɔtaya latæce inəyi lso lonte nte pa lɔsaa tɛ tɛ taa, na ní wəpɔ-i kɔkɔ. Ule pə taya lso tæyaya taa. ²² Kuyaku naale nyəñku wule ulena ní la pəñtɔlɔyɔ ñku ku tiili tá caami tɔɔ isayatu husuɔyɔ kɔtaya. Na pé husi kɔtaya tɔlate asilima. Ise paa tem-teye husuɔyɔ na latæce tó. ²³ N tɛñ asilima husuɔyɔ, ulena ní la kɔtaya ke latæce kufalɔ, na iwaau ñku ku tiili tá caami tó. ²⁴ Ulena ní hulɔ tɔla anəyi Tacaa. Kɔtəlaa ká tó a tɔɔ ké tɔm. Paa la-ye ye kɔtaya ñka kɔkɔ lusa ka tæna tó. ²⁵ Paa kuyaku ñkuyɔ paa la isayatu husuɔyɔ kɔtaya. Pə waali ké latæce na iwaau ñku ku tiili ta caami tó. Haləna kuyeeñ naatosompɔɔlaya. ²⁶ Kuyeeñ naatosompɔɔlaya tæcu ké paa husi kɔtaya tɔlate asilima, na pá pəsi-teye lso nyænte. Ulena pécó pá tulɔ-te. ²⁷ Kuyeeñ unɔ i tɛeki, na pé kpaɔa kuyaku pələfɛi nyəñku na pé puki, ulena kɔtəlaa la mə nyuɔu tɔɔ ké kɔtaya ñka kɔkɔ lusa ka tæna tó. Na nɔɔɔ kulɔmaya kpentɔyɔ nyəñka. Ulena lso lanle hɛena-me. Tacaa má ma yɔɔtəna mpu.

Awulaa nɔɔɔyɔ ke ilim təlule tɔɔ

44 Mprúyú apalɔ unɔ i pona-m lso tæyaya awalɔ tɔɔ nɔɔɔyɔ. Nka ka wenna ilim təlule tɔɔ tó, ile ka təkaa. ² Mprúyú Tacaa heela-m si: Nɔɔɔyɔ ñke kaa təkɔ mprúyú. Nɔɔɔlɔ kaa tɛñna tæna, yaa í tu tulɔ-ke. Mpi tó, tənaya lseyeli nyéma lso Tacaa sɔvnaa. Ule kaa təkɔ mprúyú. ³ Ama ye pə kaasa awulumpu,

ílé í pəsəyi na í çaya Tacaa kiŋ təna, na í tɔɔ tɔɔnaya. Ule kraaŋ nənɔɔɔ mpaav ke í ka svuna, na í luna təna tɔtɔ.

Mpa pa pəsəyi na pá svu lso təyaya taa tɔ

⁴Ípɔ́yú apalu un í svuna-m na ilim ntɔɔŋ nənɔɔɔ, ke lso təyaya kəŋkəŋ taa. Ma nyənaya mpv, ul Tacaa teeli suwa í təyaya nté. Ntəna má hoti ma isentɔɔ. ⁵Ulena Tacaa tɔ-m si: Yulv nyá, la laakali. Nyənna nyá ise, na í nuna nyá ŋkraŋ ke pə təna mpi maa keesi-ŋ Tacaa təyaya kusəsutu təna, na pə kətaya tɔ tɔ. Na í la laakali na lso təyaya nənɔɔsi kusvsvusi na kuləlusi tɔm.

⁶Teləsi tɔ kullaa lseyeli nyéma mpe si, maya Tacaa lso, má nyəɔsa mə acaalətu təma wena í lapa tɔ. ⁷Í svsa kraí nyéma mpa pa ta nyi-m tɔɔ ma təyaya taa. Ulena í pilisiyi ma təyaya ke waatu wei í laki-m kətaya ke tɔɔnaya, na nantu nim nyəntv, na caləm tɔ. Ípɔ́yú í pilisina ma təyaya. Mə acaalətu kulapətu ke í yəkəna má na me tá nɔɔ pəeləv. ⁸Í tá paasəna ma təmle ke ma təyaya taa ké mə mayamaya. Ama kraí nyéma ke í yelinaa, na pəle pá laki-təye mə lonte. ⁹Tacaa lso má si, kraí tv kutapəlvv ŋku kv ta nyi-m tɔ kv kaa svv ma təyaya taa. Paa puntu we lseyeli nyéma heku taa.

Nti pə su Lefii nyéma tɔ

¹⁰Tacaa si: Pə kaasvuv Lefii nyéma mpa me mə kisa-m tɔ, saa wei lseyeli nyéma me í toolaa na í ha-m siyile tɔ, mə təŋa mə tuŋ ké. Mə nyɔɔŋ taa ké mə isayatu saləka ká mayana. ¹¹Təmle nte í ká pəsi na í lá-m tɔɔle ma təyaya nənɔɔsi taŋvuv, na ka taa təma lapv. Lsv samaa kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tɔ, na kətasi ləŋsi tɔla lentvuv. Ulena í laki samaa inəyi təma. ¹²Mə tē lseyeli

samaa ke nɔɔ ke tuŋ tɔm taa. Halí í tusi-wəye isayatu taa. Maa yelemə, na í səɔli mə isayatu saləka. ¹³Í kaa krətəna-m si í laki kətəlaa təmle natəli. Yaa í tokina ma wontu kate nyəntv, yaa kate taa kate nyəntv. Mu səɔləna mə fəle fei. Na acaalətu təma wena í lapa tɔ a saləka. ¹⁴Təma lenna wena a we lapv ke lso təyaya tayavuvv tɔm taa tɔ, a tike ke í ká la.

Nti pə su kətəlaa tɔ

¹⁵Ípɔ́yú Tacaa má ma yɔɔtəa si: Pə kaasa Satəki pəyalaa kətəlaa Lefii nyéma tɔ. Mə təka təsulle kusəsutu ké. Paa saa wei lseyeli nyéma toolaa na pa hatələna-m tɔ. Mə tike í ká krətəna-m, na í la-m təmle. Í ká cəle-m nantu nim na pə caləm. Tacaa lso má ma yɔɔtəna mpv. ¹⁶Mu svuna təsulle na í krətəna ma taapəli. Í ká wəe ma təmle taa, na í paasəna ma təmle. ¹⁷Kronkrontu tɔŋ nyəntv wontu ke í ká suu. Ulena pəc í svuna pə taa taya nənɔɔɔ. Í taa suu heŋ hvntv pəlv ke waatu wei í laki pə taa taya təma tɔ. Paa lso təyaya taa nyəna. ¹⁸Í ká te mə nyɔɔŋ ke kronkrontu tɔŋ nyəntv saalasi, na í tɔɔli pə takasi. Ama í kaa ləli tampalanaa, pə taa kɔɔ na í tii haŋaya. ¹⁹Ye í lukv si í puki yəlaa kiŋ ke awalv tɔɔ taya tɔɔ ulé í wɔɔsi mə wontu nti í lapəna kətaya ke mpv tɔ. Na í sv-təyi təsulle kutuluŋ taa, na í kraɔa wontu lentv. Pə taa kɔɔ na samaa pilisi kətaya wontu nti.

²⁰Kətəlaa í kaa looli mə nyɔɔŋ, yaa í yelemə na nyɔɔsi su. Ama í ká kə-səyi tətətete. ²¹Kətəlv nɔɔlv í kaa nyɔɔ svlv na pəc í svv pə taa taya tɔɔ. ²²Pəyele kətəlv kaa kraɔa alv leelv ke yem, yaa alv wei pa tɔɔnaa tɔ. Lseyeli nyéma piitim taa pəlv wei í ta nyənta apalv tɔɔ pə wəe si kətəlv í kraɔa. Yaa ye kətəlv ləlv səpa na í yelemə, ulé un í kraɔa.

²³Pə wɛɛ si kətəlaa me í seɣɛsi ma yəlaa. Í faɣa lɔɔ nyəm na krai nyəm. Í hólí-we na pá nyi naŋɣ nyəm, na asilima nyəm pə faɣav. ²⁴Mpi pə ké huɔle tɔm ile, mu təŋna siyisuyu. Í ká huɔkəna na pə keesəna ma kusəsutu. Í tɔki ma kiin na ma kutututu ke ma acimanaa taa. Í nyənti kuyeeŋ kuhəsəŋ ke ma nyəŋ.

²⁵Pə fei si kətulu í krətəna sətə na í pilisi i tu. Ye pə taya i caa, yaa i too, yaa i pəyaya. Yaa i taalv, yaa i neu, yaa i kəɣɔ. Yaa i neu alv nyəŋ wei i ta saata tɔ. ²⁶Ye pə mayana kətulu ke mpv, í la nyuvu tɔɔ asilima keeluvu kətaya. Í taŋ na kuyeeŋ naatosompɔɣɔlaya tɛɛ na pécɔ́ í suv i təmlɛ taa. ²⁷Kuyaqku i mələyi təsulle taya pə taa nyəŋka tɔɔ tɔ, i ka la kətaya na pə husi i isayatu. Tacaa lɔɔ má ma yɔɣtəna mpv. ²⁸Kətəlaa kpancoou nté má. Í kaa wɛɛna mə paa nyəm napələyi lseyeli taa. Maɣale mə paa nyəm. ²⁹Mə tɔɣɔnaya nté kuhaaŋ, na tɔla nna pa laki kətaya si pə husi isayatu tɔ. Pə təna mpi pa suwa si, ma nyəm ke lseyeli taa tɔ, mu tɔɣɔna. ³⁰Kətəlaa tənna kumtu kancaalaya nyəntu hɔɣɔləŋ, na mpi lseyeli nyəma ləsa-m pa wɛnav taa tɔ. Yəlaa ká cela kətəlaa ke pa mulum kupampam. Ulena má kooli pa tɛɛsi ke kupantu. ³¹Ama kətəlaa kaa tɔɣɔ wontu kusəpətu yaa nti pɔlvɔv kuwa tɔ. Paa sumaya paa wontuyu ŋku.

Tetvnaa mpa pa wena pa mpaɔ tɔ

45 M̄pɔ́yú Tacaa yɔɣtəna si: Ye í taləyi lseyeli kpeka ke tetv ile í ləsi hɔɣɔlvuv nakvli na í ham. Hɔɣɔlvuv ŋkv kv taɣaləŋ ká wɛɛ kilomeətələnəna naanɔwa na naale na hɔɣɔlvuv. Kv waŋ ke kilomeətələnəna kakpasɪ. Ulena tetv nti tɛ́ pəsi lɔɔ nyəntu təkpataa. ²Ulena í cosi ɪɔ təsɛɛle tetv ke tɔ taa. Tə taɣaləŋ na tə waŋ ká wɛɛ teitei. Paa kəŋkəŋ ŋkuyv meətələnəna ŋmɔsvuv na nule na naanɔwa (250).

Na pə ye le ikpate na pə cɔɔ na pə tá tetv nti. Tələ tə waŋ ká wɛɛ meətələnəna hɪu na kakpasɪ. ³Tetv nti tə taa ké í ká maɣasi na í ləsi kilomeətələnəna naanɔwa na naale na hɔɣɔlvuv. Tə waŋ ke kilomeətələnəna kakpasɪ. Tənaɣa í ká ŋmá lɔɔ təyaya. Lonte nté tə kena lonte kate nyənte. ⁴Hɔɣɔlvuv ŋkv kv ké lɔɔ lonte kate nyənte ké. Pə su-kv na kv mpaɔ ke kətəlaa mpa pa laki Tacaa təmlɛ ke lɔɔ təyaya taa tɔɣɔ. Lonte nté tə taa tənaya í ká ləsi lona nna a taa í ká ŋmá mə tɛɛsi na lɔɔ təyaya tɔ. ⁵Tetv nti tə taɣaləŋ we kilomeətələnəna naanɔwa na naale na hɔɣɔlvuv, na tə waŋ ke kilomeətələnəna kakpasɪ tɔ tə ké Lefii kətəlaa nyəntu ké. Mpe pa paasəɣənanəna lɔɔ təyaya taa təmlɛ kupante. Paa wɛɛna tə taa ké acalɛɛ wena a taa paa caya tɔɣɔ. ⁶Ulena pá maɣasi tetv nti tə taa tɔtɔɣɔ itaɣalav tɔɔ ké kilomeətələnəna naanɔwa na naale na hɔɣɔlvuv na waŋ tɔɔ ké kilomeətələnəna naale na hɔɣɔlvuv. Ulena í ŋmá ɪcate nte tə taa lseyeli nyəma ká wɛɛna mpaɔv si pá caya tɔ. ⁷Paa kaasi awulumpu ke lonte ke Tacaa tetv na ɪcate nyəntu kəŋkəməŋ naale tɔɔ. Tetv nti tu kraya hatoo Metitelanee teŋku ké. Pə krayav ilim tətule tɔɔ, haləna lseyeli tetv ilim təlule tɔɔ tɔŋa. Tə taɣaləŋ ká wɛɛ teitei na paa kpekəle nte tə nyəntu. ⁸Ule awulumpiya ká wɛɛna pa maɣamaya pa tetv ke lseyeli taa. Pa kaa tasa Tacaa yəlaa ke muyuluyu. Paa yelina tetv kakaasaya ke lseyeli nyəma.

Nti pə su awulumpiya tɔ

⁹M̄pɔ́yú Tacaa lɔɔ má ma yɔɣtəna si: lseyeli awulumpiya me í teləsa mpəle. Pə wɛɛ si í kisi mɔsvuŋ na ŋmakəlvuv. Í təŋ tampana na kusiyisim. Ulena í ye le ma yəlaa wɛnav ke lɛekuvv. Tacaa má ma yɔɣtəna mpv.

¹⁰Pə wɛɛ si í wɛɛna sanəyanəna mpa pa siyisaa tɔ. Í wɛɛna pee nyəm maɣasəlaya kusiyisaya ŋka pa yaa si

ifaa tɔ, na lum nyəm nyəŋka kusiyisaya ŋka pa yaa si paati tɔ. ¹¹Maɣasəlasɩ ifaa na paati pa tɔw ka wee teitei ké. Paa ŋka kaa tɔɔ isu maɣasəlaya ŋka pa yaa si homɛ tɔ ka hɔɔlɔŋ naanɔwa taa kulɔmɔyɔ. Maɣasəlaya homɛ ke paa keesəna isəna maɣasəlasɩ nsi si tɔki tɔ. ¹²Pa liyitee nyəɣəlbɔyɔ ŋku pa yaa si keelaa tɔ, kule ku tɔm hiu maɣana ŋku pa yaa si sikəlɩ tɔ ku tɔm kulɔm. Ulena sikələnna nutoso náá maɣana ŋku pa yaa si miini tɔ ku tɔm kulɔm.

¹³Isəna paa ləsəyi pa kuhaan tɔɔlɔ. Hɔɔlɔŋ nutoso taa kulɔmɔyɔ ke paa wei i ká ha i tɔɔɔnaya pee nyəŋka. ¹⁴Ye í maɣasəyi mə nim, maɣasəlaya ŋka pa yaa si paati tɔɔ í ká maɣasana. Paati tɔm naanɔwa lakəna homɛ kulɔm. Maɣasəlaya ŋka pa yaa koo tɔ, na ŋka pa yaa si homɛ tɔ si teitei ké. Paati hɔɔlɔŋ naanɔwa taa kulɔmɔyɔ ke í ká ləsi. ¹⁵Iseyeli nyéma kaləkəŋ taa ile, heeŋ yaa pəŋ ŋmɔnɔyɔ (200) taa ké pə wee si pá ləsi lɔ kuhaɔ ke kulɔm. Mpi pa ləsəyi mpɔ tɔɔ paa la tɔɔɔnaya kuhaɔ kɔtaya. Yaa ŋka kəkɔ lusa tɔ, yaa nɔɔ kulɔmɔyɔ kpentɔyɔ nyəŋka si pə husi pa isayatu. Tacaá má ma yɔɔtəna mpɔ.

¹⁶Iseyeli tetu yəlaa təna ká konna kuhaɔ ŋku. Ulena pá cela pa tetu awulumpiya. ¹⁷Awulumpiya ká caana kɔtasɩ nsi kəkɔ lusa si təna tɔ si wontu na sulɔm kulisiim ke acimanaa waatu. Isu isɔtu kɔfalɔ na kuyaku kuheesɔyɔ. Na lenna nna a kotiyi lseyeli nyéma tɔ. Mpe paa caana kupəntəŋ tayanɔyɔ kɔtasɩ na kuhaan. Na kɔtasɩ nsi kəkɔ lusa si təna tɔ. Na nɔɔ kulɔmɔyɔ kpentɔyɔ nyəŋsi. Ulena lɔ nyənɩ lseyeli nyéma pətɔtɔle na í husi pa isayatu.

¹⁸Mpɔyú Tacaá yɔɔtəna si: Isɔtu kancaalaya nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, paa la kɔtaya ke latəce wei i tiili tá caamɩ tɔ. Ulena pə nyaali lɔ təyayə asilima. ¹⁹Kɔtulɩ ká kpaɣa kɔtaya kpəntə íté tə caləm. Na í taa-

wəyi lɔ təyayə nɔnɔɔ tɔ. Na kɔtaya tɔlate ŋkulunasi taa. Na pə taa tɔ taya nɔnɔɔ tɔ. ²⁰Pə takɩ isɔtu kuyaku naatosompɔɔlaya nyəŋku ulena pá lá mpɔ tɔtɔɔ mpa pa pəntaa na pa ta nyɩ yaa pə yukəna-we tɔ. Ule pə keela lɔ təyayə asilima nté.

²¹Isɔtu kancaalaya nyəŋ kuyeeŋ naanɔwa na liyiti wule ke paa tɔy Tɛɛ acima. Kuyeeŋ naatosompɔɔlaya ke paa tɔy acima anɩ na potopotona mpa pa taa kukusum feɩ tɔ. ²²Awulumpu ká la latəce ke kɔtaya ke acima kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. I na icate təna yəlaa pa isayatu husɔyɔ tɔ ké i ká la-ké. ²³Pə kaasi ile, acima kuyeeŋ naatosompɔɔlaya unɩ i taa tɔtɔɔ i ka la kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔɔ latəcənna naatosompɔɔlaya, na iwaan naatosompɔɔlaya. Ulena í la paa kuyaku ŋkuyɩ pəŋtulɔyɔ ke isayatu husɔyɔ kɔtaya. ²⁴Na í ha tɔɔɔnaya pee nyəŋka isu kiloonaa hiu na naanɔwa. Ulena í sɔɔsi nim liitilinaa naatoso ke paa kɔtaya latəce na iwaan ŋku ku tɔ.

²⁵Pə takɩ isɔtu naatosompɔɔlaya nyəŋ kuyaku naanɔwa na kakpasɩ acima wule, ulena awulumpu la kɔtaya na kuhaɔ ke teitei. Isu i ka lapɔ Tɛɛ acima waatu tɔ. Acima kuyeeŋ naatosompɔɔlaya unɩ i taa ké i ká la paa kuyaku ŋkuyɩ isayatu husɔyɔ kɔtasɩ kulɔmasɩ nsi. Na nsi kəkɔ lusa si təna tɔ. Na tɔɔnaya pee na nim pə kuhaɔ tɔtɔ.

Nti pə su awulumpu tɔ

46 Mpɔyú Tacaá lɔ yɔɔtəna si: Pə taa tɔ taya nɔnɔɔ ŋka ka wenna ilim təlule tɔ tɔ, kaa təkɩ mpɔyú təmlɩ kuyeeŋ naatoso taa ké. Ama paa tulɩ-keɣe kuyaku kuheesɔyɔ na isɔtu kɔfalɔ kuyaku wule. ²Awulumpu suvəkəna awalɩ tɔ taya tɔ ulena í faɣana kutuluyɩ ŋku ku kpətəna nɔnɔɔ tɔ ku taa. Na í səŋ nɔnɔkeelasɩ tənaya,

saa wei kətəlaa laki awulumpu unı ı kətasi nsi kəkə lusa sı təna tə. Na nəçə kuləmaya krentuyv nyənsı. Ulena í həntı ateyə nənəkpete na pácó í tē. Pə fei sı pá təkı nənəçə na pácó pə taanı. ³Ye pə tala kuyaku kuhəesuyv na ıstəv kufalu acıma. Tetv yəlaa ká kəv nənəkpete cəne, na pá sēe-m. Maya Tacaa.

⁴Iwaav kuləmuyv na ıweesi naatoso, wei ı tiili tá caamı təçə, awulumpu ká la kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. Tacaa ke ı ka la kətaya ŋkeye kuyaku kuhəesuyv wule. ⁵Ulena í kəna təçənaaya pee kuhav. İsu kiloonaa hiu na naanəwa ke iwaav təv. Ye pə kaasa ıweesi təv ıle ı kəna təçənaaya pee kuhav ke ıəna ı huv sı pə muna tə. Ulena í səcı nim liitilinaa naatoso ke təçənaaya pee kiloonaa hiu na naanəwa təv. ⁶İstəv kufalu acıma wule ı ka la kətaya ke latəce. Na ıweesi naatoso, na iwaav kuləmuyv. Pə tənaya mpv pu wee təla nna a tiili tá caamı tə. ⁷Ulena í tənı təçənaaya pee kuhav ısu kiloonaa hiu na naanəwa. Paa latəce wei na paa iwaav ŋku kv təv ke ı tənəyi mpv. Ye pə kaasa ıweesi, ıle ı ha təçənaaya pee ke ıəna ı huv sı pə we teu tə. Ulena í tənı nim liitilinaa naatoso ke təçənaaya pee kiloonaa hiu na naanəwa təv. ⁸Mpaav kuləmuyv ke awulumpu ká təŋ na í svv na í lu. Kutuluyv ŋku kv kpətəna nənəçə tə, kv taa ké ı ká fayana. ⁹Waatv wei lseyelı yəlaa ká svv ləv sēv ke acıma kuyeeŋ taa tə. Mpa paa svvna ilim ntəçəŋ təv nənəçə na pá sēe-ı tə, ilim mpətəŋ təv nyəŋka ke paa luna. Mpa pele pá svvna pə mpətəŋ təv nyəŋka, ıle pa luna pə ntəçəŋ təv nyəŋka. Yulv kaa luna nənəçə ŋka ı svvnaa tə, kufalaya ke ı ká təŋ. ¹⁰Awulumpu na tetv yəlaa paa kpentəna svv na pá kpentı luv.

Nti pə sı kvhaaŋ waanı waanı təv tə

¹¹Ye pə tala acıma yaa waatunaa səsaa, təçənaaya kuhav ká wee ısu kilo-

onaa hiu na naanəwa ké, paa kətaya latəce na pə iwaav ŋku kv təv ké. Ye pə kaasa ıweesi ıle, paa wei ı ká svvna ı kuhav təv məŋ. Ulena pá tənı nim liitilinaa naatoso, ke təçənaaya pee kiloonaa hiu na naanəwa təv.

¹²Ye ısu awulumpu caaki luyv kuləmuyv kətaya lapv ke Tacaa, paa ŋka kəkə lusa ka təna tə. Yaa nəçə kuləmaya krentuyv nyəŋka. Pə wee sı pá tulı-ı ilim təlule təv nənəçə ké. Ulena í ha ı kvhaaŋ unı, ısu pa lakuyv kuyaku kuhəesuyv wule tə. Ye ı tema tēv, ıle pa təkı nənəçə.

¹³Paa ifemle nte, paa la Tacaa ke pənaya kuləmaya ıwəyaya ŋka ka tiili ta caamı təçə kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. Tanəŋ tanəŋ ke paa laki-sı. ¹⁴Paa ha Tacaa ke təçənaaya kuhav tətəçə mvlm mayasəlası naale ke mrvyú paa tanəŋ ŋku. Ulena pá sıti mvlm mpı na nim liitilinaa naale. Paa ifemle nte tə təçənaaya kuhav kvne, kv wee mrvyú tam təv ké, kv kaa sı. ¹⁵Paa tanəŋ ŋkuıy paa la ıwəyaya, na mvlm, na nim ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə.

Awulumpu pəyalaa kpancoou

¹⁶Mrvyú Tacaa yəçətəa sı: Ye awulumpu ha ı nyəm napələyi ı pəyalaa taa nəçəlv, pə pəsa pəyalv unı na ı piya piya pa nyəm ke tam təv ké. ¹⁷Ama ye awulumpu cosa ı nyəm, na í ha ı təmlə nyéma taa nəçəlv ı təkı-wəyi mpv, haləna ı cərv pənaya. Ulena pə tayanı məlvuyv ke awulumpu nyəm. Mpı awulumpu hawa ı mayamaaya ı piya tə pə tike pə kəna pele pa nyəm. ¹⁸Pə fei sı, awulumpu í ləekı yəlaa taa nəçəlvuyv pəntv nyəm. İ mayamaaya ı nyəm ke ı ká cela ı pəyalaa. İle ləv yəlaa taa nəçəlv kaa hatələna ı nyəm.

Hamati na Setati pə acalee taa tɔ. ¹⁶Pə waali lɛna ká lu Pelota na Sipəlayim pə acalee. Anɪ a wenna Tamasi na Hamati tetu pə heku taa. Na Hasɛɛ-Tikonɔ icate nte tɔ krətəna Haulaŋ tetu toŋa tɔ. ¹⁷Toŋa ŋke kaa polo teŋku Metitelanee. Haləna Hasaa-lnaŋ tetu ke ilim təlule tɔɔ. Ulena ká məli Tamasi na Hanati pa tetu. Isəna toŋa ka wee ilim ntɔɔŋ tɔɔ tɔɔle. ¹⁸Ilim təlule tɔɔ toŋa ká lu lonte nte tɔ we Tamasi na Haulaŋ pa heku tɔ. Ulena ká təŋ Yaatanɪ tetekele ke Kalaatu na lseyeli tetu pə heku taa. Kaa polo timpi pa yaa si Tamaa tɔɔ teŋku kusəpu. Isəna toŋa ká wee ilim təlule tɔɔ tɔɔle. ¹⁹Ilim mpətəŋ tɔɔ toŋa ɛ kaa lu timpi pa yaa si Tamaa tɔɔ Melipa lum na Kateesi pə tetu cɔɔ. Ulena ká məli Icipiti tetu lɔɔ. Haləna Metitelanee teŋku. Isəna toŋa ká wee ilim mpətəŋ tɔɔ tɔɔle. ²⁰Ilim tətule tɔɔ nyəŋka ɛ, teŋku Metitelanee kele toŋa. Pə krayav ilim mpətəŋ tɔɔ tɔ, haləna Lepo-Hamati ke ilim ntɔɔŋ tɔɔ. Isəna ilim tətule tɔɔ nyəŋka ka wee tɔɔle.

²¹lseyeli kpeka nyəma ke í ká tala tetu nti. ²²Tete ké í ká tɔ na í taləna-ti. ɛ í taa sɔɔ muɔlaa mpa pa we mə heku taa na pa lula piya ke mə tetu taa tɔ. Pə wee ké si í la-weye teitei isu lseyeli nyəma. Ulena pele pá hiki pa paa tete ke lseyeli kpeka taa. ²³Paa wei ɪ ká hiki ɪ paa tete ke lseyeli kpekəle nte tɔ taa ɪ ká caya tɔ. Tacaa lɔɔ má ma suna mpu.

Ilim ntɔɔŋ tɔɔ kpeka tetu

48 lseyeli kpeka nyəma həla ntɔ, na pa tetunaa. Taŋ kpekəle nyəma tetu we ilim ntɔɔŋ tɔɔ ké. Tə mala hapəle nte tɔ təŋəŋəna Hetəlɔŋ na Lepo-Hamati na Hasaa-lnaŋ pə tetunaa taa tɔ. Ulena pə polo Tamasi, na Hamati pə tetunaa cɔɔ. Ulena ká polo ká lu ilim təlule toŋa. Halɪ Metitelanee teŋku na ilim tətule tɔɔ. ²Taŋ tetu ná təŋa

ilim ke itayalav tɔɔ ké, haləna Asee kpekəle nyəntu. ³Asee tetu itayalav tɔɔ ké Nefətali nyəntu wee. ⁴Ulena Manasee tetu náá wee Nefətali nyəntu itayalav tɔɔ. ⁵lɛlayim tetu we Manasee nyəntu itayalav tɔɔ ké. ⁶Ulena Lureŋ tetu náá wee lɛlayim nyəntu itayalav tɔɔ. ⁷Ulena Yuta tetu ke Lureŋ nyəntu itayalav tɔɔ.

Tacaa nyəntu

⁸Pə krayav Yuta tetu itayalav tɔɔ ké ilim təlule na pə tətule tɔ, í ká kaasi tetu na tɔ tayaləŋ wee teitei isu paa kpekəle nte tɔ nyəntu. Tə tayaləŋ ká wee kilomɛɛtələnaa naanɔwa na naale na həɔɔlɔɔ. Ulena í ŋmá tɔ heku taa ké lɔɔ na yəlaa pa təsulle. ⁹Tacaa tetu tayaləŋ ká wee kilomɛɛtələnaa naanɔwa na naale na həɔɔlɔɔ. Tə waŋ ke kilomɛɛtələnaa naanɔwa. ¹⁰Tetu həɔɔlɔɔ ŋku pa cela kətəlaa tɔ, ku tayali kilomɛɛtələnaa naanɔwa na naale na həɔɔlɔɔ ké. Pə krayav ilim təlule na pə polo pə tətule tɔ. Ulena í mayasi kilomɛɛtələnaa kakpasɪ ke pə krayav ilim ntɔɔŋ na pə mpətəŋ tɔ. Na í sənɔsi lɔɔ na yəlaa pa təsulle ke heku taa. ¹¹Tetu həɔɔlɔɔ ŋku, ku pəsi Satəki lulɔɔ nyəma kətəlaa mpa pa kpa kɔtɔɔ tɔ pa nyəntu ké. Pa lapa Tacaa təmle ke teu ké. Pa ta la isu Lefii nyəma mpa pa lɔwa lɔɔ ké waatu wei lseyeli nyəma toolaa tɔ. ¹²Pə tɔɔ ké paa ha-weye kelika naŋ nyəŋka. Nka pa cosa lseyeli nyəma tetu tɔɔ ké Lefii nyəma toŋa kin tɔ. ¹³Lefii nyəma nyəntu ká wee teitei ké isu kətəlaa nyəntu. Tə tənə tə tayaləŋ ká wee kilomɛɛtələnaa naanɔwa na naale na həɔɔlɔɔ. Tə waŋ ke kilomɛɛtələnaa kakpasɪ. ¹⁴Pə fei si yulu í layasi tetu nti na pulu. Yaa í pɛɛti-ti, yaa í keetəŋi nɔɔɔ. Pə taya pulu, tɔ kəla tetu tənaya sɔsɔntu ke lseyeli taa. Mpi tɔ, tɔ ké Tacaa nyəntu tɔ se.

Acalee na tetu hɔyɔlɔŋ pɛ paa tete

¹⁵Tetu ká kaasi lɔ nyɛntu ɔɔɔ tɔna. Tɛ wɔŋ we kilomɛɛtɛlɔnaa naale na hɔyɔlɔyɔ. Tɛ tɛ ta ke lɔ nyɛntu. Icate nyɛntu kɛ si yɛlaa í ɔaya. Uena pá ŋmá icate ke heku taa. ¹⁶Tɛ tayalɔŋ na tɛ wɔŋ ká weɛ teitei kɛ. Mɛɛtɛlɔnaa iyisi naale na ŋmɔnyɔ na nule na naanɔwa (2250) kɛ paa kɔŋkɔŋ ŋku. ¹⁷Paa yeɛ ikrate na tɛ ɔɔna icate na tɛ tá. Tɛ wɔŋ ká weɛ mɛɛtɛlɔnaa nunɔwa na hiu na kakpasɔ (125). ¹⁸Pu kaasi Tacaa tetu tɔ kɛ hɔyɔlɔyɔ. Ku tayalɔŋ ke kilomɛɛtɛlɔnaa kakpasɔ, na icate ilim tɛlule tɔ. Na kilomɛɛtɛlɔnaa kakpasɔ tɔtɔyɔ ilim tɛtule tɔ. Tetu ntu tɛ taa kɛ paa hiki tɔyɔnaya na pa ɔɛla icate yɛlaa. ¹⁹Paa lɛyɛli kpekale tu wei i we icate taa te. I pɛsɛyi na í hala-ti. ²⁰Tacaa tetu na icate nyɛntu, pɛ kɔkrentɔyɔ tɔna tayalɔŋ na pɛ wɔŋ we teitei kɛ. Paa kɔŋkɔŋ ŋkuyɔ kilomɛɛtɛlɔnaa naanɔwa na naale na hɔyɔlɔyɔ. ²¹Pu kaasi ntiyi lɔ tetu na icate nyɛntu heku taa tɔ, awulumpu nyɛntu ntɛ. Tu pɔ ŋpɔyɔ na tɛ tɛŋ lentɔnaa. Tɛ tayalɔŋ ká weɛ kilomɛɛtɛlɔnaa naanɔwa na naale na hɔyɔlɔyɔ. Tu yoosina ilim tɛlule tɔ tɔŋa. Uena tɛ polo Metitelaŋee tɛŋku ke ilim tɛtule tɔ. Tacaa tetu na tɛsulle ká weɛ tetu nti tɛ wɛna tɛ paa ke mpɔ tɔ, tɛ heku taa kɛ. ²²Lefii nyɛma tetu na icate pu faɔa awulumpu tetu ke hɔyɔlɔŋ naaleɔyɛ. Tu tɛŋ Yuta tetu na ilim ntɔyɔŋ tɔ, na Pɛncameɛ nyɛntu na pɛ mpɛtɛŋ tɔ.

Ilim mpɛtɛŋ tɔ kpekale tetu

²³Kpekale lenna na a tetɔnaa ntɔ ɔɛɛ. Pɛncameɛ tetu tɔnaya ntɛ pɛ kpaɔaɔ ilim tɛlule tɔ tɔŋa tɔ. Na pɛ polo Metitelaŋee tɛŋku na ilim tɛtule tɔ tɔ. ²⁴Pɛncameɛ nyɛntu tɛŋa ilim

ke itayalɔ tɔ kɛ. Tɛ kɔŋkɔŋ taa kɛ Simiyɔŋ tetu weɛ. ²⁵Isakaa nyɛntu ke Simiyɔŋ nyɛntu kɔŋkɔŋ taa. ²⁶Na Sapulɔŋ tetu ke Isakaa nyɛntu kɔŋkɔŋ taa. ²⁷Na Katɔ nyɛntu ke Isakaa tetu kɔŋkɔŋ taa. ²⁸Katɔ nyɛma tɔŋa ŋka ka we ilim mpɛtɛŋ tɔ tɔyɔɛ tetu tɔŋa. Nke ka kpaɔana Tamaa ke ilim tɛlule tɔ. Uena ká polo Melipa na Kateesi tetu lum ɔɔɔ. Pɛ waali uena ká tɛŋ Icipiti lɔɔ halɔna Metitelaŋee tɛŋku. ²⁹ŋpɔyɔ paa tala lɛyɛli kpekale ke tetu na tete tɔ. Paa kpekale nte tu wɛna tɛ lonte ke tetu taa. Tacaa lɔ suna mpɔ.

Yosalem nɔnɔɔsi naanɔwa na naale

³⁰⁻³¹Isana Yosalem icate nɔnɔɔsi naanɔwa na naale ká weɛ tɔyɔɔ. lɛyɛli nyɛma kpekale hɛla ke paa ha paa nɔnɔyɔ ŋka. Koluŋa tayalɔŋ ká wenna ilim ntɔyɔŋ tɔ kɛ mɛɛtɛlɔnaa iyisi naale na ŋmɔnyɔ na nule na naanɔwa (2250). Koluŋa ŋke ka tɔ ka weɛ nɔnɔɔsi tooso. Lureŋ nɔnɔyɔ na Yuta nyɛŋka na Lefii nyɛŋka. ³²Ilim tɛlule tɔ hɔyɔlɔyɔ koluŋa tayalɔŋ ká weɛ mɛɛtɛlɔnaa iyisi naale na ŋmɔnyɔ na nule na naanɔwa (2250). Koluŋa ŋke ka tɔ ka weɛ nɔnɔɔsi tooso tɔ. Yosefɔ nɔnɔyɔ na Pɛncameɛ nyɛŋka na Taŋ nyɛŋka. ³³Ilim mpɛtɛŋ tɔ koluŋa tayalɔŋ ká weɛ teitei kɛ isu lɛŋsi. Koluŋa ŋke ka nɔnɔɔsi ka weɛ tooso. Simiyɔŋ nɔnɔyɔ, na Isakaa nyɛŋka na Sapulɔŋ nyɛŋka. ³⁴Ilim tɛtule tɔ hɔyɔlɔyɔ tayalɔŋ ká weɛ teitei kɛ na lɛlɔŋ. Koluŋa ŋke ka nɔnɔɔsi ká weɛ tooso tɔ. Katɔ nɔnɔyɔ, na Asee nyɛŋka, na Nefɛtali nyɛŋka. ³⁵Icate koluŋa tɔna tayalɔŋ kpɛnta mɛɛtɛlɔnaa iyisi pɔyɔlayafɛi naanɔwa (9000).

Pɛ kpaɔaɔ waatu un tɔyɔ paa ha icate ke hɛtɛ si: Tacaa we ɔɛɛ.

LSO KUYOYOTUTU TELESULU

TANIYEELI

TOM TAKELAYA

Kutoloto

Takelaya kane ka taa ile, Yuta ifepiya liyiti səjna tæca ke lso səev taa. Paa na paa we Papiloni tetu taa ké ma ta nyi isənaa te tɔ, pa kisa pa lso ké pəntənav. Tə naaki tətəyɔ lso toŋ ke wulav kalam-paani tu tɔ na isəna lso kəla piitimnaa tɔ.

Isəna pa faɣa Taniyeeli takelaya tɔ:

lseɣeli ifepiya liyiti taa tem na lso, titite 1-6

Yaasinaa liyiti wei pə kulaa na pə h́lí Taniyeeli tɔ, titite 7-12

Taniyeeli na ɪ taapalaa ke Papiloni

1 Yuta wulav Sowakim kawulaya pusi tooso nyəŋka taa, Papiloni wulav Nepukanəsaa na ɪ yoolaa pa pola Yosalem icate ke yoonav. Ulena pá ta-te. ² Ḿpúyú Tacaa tɔwa Yuta wulav Sowakim ke pa niŋ taa. Pa kra saləkətvnaa, na pá kraɣa lso tæseele taa wontu lentənaa, na pá kpeena na pá su pa tuŋ kutuluɣu kpancoou taa.

³ Ḿpúyú wulav Nepukanəsaa tɔma ɪ kawulaya təyaya nyəma nyuɣu tu Asepenasi si: Ləsi lseɣeli awulumpiya. Yaa mpa pa nyɔŋ kulaa tɔ, pa ifepiya napəli. ⁴ Mpa pa səŋa teu na pa isentaa luwa, na pá lapa ceu tɔ. Pə te yəlaa ká weena nyəm na layatu ké. Na pa pəsəyi na pá lá wulav təyaya taa ké təmlə. Ulena pá h́lí-weɣe Papiloni tɔm na pə ŋmaatu ⁵ ke pusi tooso. Wulav təyonaɣa ke paa tɔki na pá nyɔki ɪ solum. Pəle pə waali ulena pá suv ɪ təmlə taa.

⁶ Yuta kpekəle nyəma ka sita ifepiya mpe pa taa ké. Mpeyele Taniyeeli, na Hananiya, na Mikayeeli, na Asaliya. ⁷ Ḿpúyú kawulaya təyaya nyəma

nyuɣu tu layasa-weɣe həla. Taniyeeli kele Pelətasaa, na Hananiya si Satəlakɪ, na Mikayeeli si Mesaki, na Asaliya si Apeti-Neko. ⁸ Ama Taniyeeli ná kisa təsayasaya si unɪ ɪ kaa pilisi ɪ ti na wulav kutəyɔv na solum mpi. Ulena í sələmi kawulaya təyaya nyəma nyuɣu tu si, í taa caali-ɪ na wulav təyonaɣa na ɪ solum mpi. ⁹ Ḿpúyú lso lapa na apalu unɪ í h́li Taniyeeli ke pəlele, na í nu ɪ tɔm. ¹⁰ Paa na mpu, ílé ɪ cɔ-ɪ si: Ta caa wulav maɣamaya suna mə təyonaɣa na mə kunyonyɔm. Ule ma nyaŋ ké si pə taa kɔɔ na mə saalanaa tæ-meyə alaafəya. Ule pu la na wulav ləsi ma weesuyu.

¹¹ Ḿpúyú Taniyeeli pola wei Asepenasi ka kpawa si í feŋ í na ɪ taapalaa pa tɔ tɔ ɪ kiŋ, na í tɔm-ɪ si: ¹² Maɣasi-tuɣu cəlvu ke tuusi hatu na lum ke kuyeeŋ naanɔwa. ¹³ Pəle pə waali, ulena ń nyənti tá na tá saalanaa. Mpa pa tɔki wulav təyonaɣa tɔ, ta alaafəyanaa. Ule n ká nyi isəna n ká la tɔ.

¹⁴ Ḿpúyú ɪ tisa nti pa sələma-ɪ tɔ. Ulena í maɣasi-weɣe ḿpúyú kuyeeŋ naanɔwa. ¹⁵ Kuyeeŋ kɔma na í tala naanɔwa, ile feŋlu nawayale si Taniyeeli pa kəla pa taapalaa ke alaafəya na yasəlaya. Pəyele pəle pa təkayana wulav təyonaɣa. ¹⁶ Pə tɔ ké feŋlu yela-weɣe wulav təyonaɣa ke cəlvu na í tuɣi-weɣe tuusi hatu tike. ¹⁷ Ḿpúyú lso ha ifepiya mpe pa liyiti ké tɔm kate nyəntu cəkənav, na layatu, na takelaya nyəm. Taniyeeli ná seɣesaya toosee waani waani huwəe.

¹⁸ Kuyaku ŋku wulav ka suwa tɔ kv tapa. Ulena Asepenasi pona ifepiya mpe pa tənaya wulav si í maɣasi-we. ¹⁹ Ḿpúyú ílé ɪ yɔyɔtəna ifepiya mpe pa təna. Ama ɪ ta na pa taa napəli, isu Taniyeeli na ɪ taapalaa. Ḿpúyú ɪ tu-weɣe ɪ təmlə taa. ²⁰ Paa tɔm kate nyəntu ntiyi ɪ pona-we pa nyəŋ-təyi. Ulena í ná

si Taniyeeli pa kəla tɔwaa, na cele tɔm nalaa, mpa pa təna pa we ɪ kawulaya taa tɔɔ tɔm naanɔwa.

²¹Taniyeeli ka we wulav təmle taa ké m̀p̀r̀ỳg̀. Haləna pənaya ŋka Pɛɛsi wulav Silusi lɛɛka Papiloni ɪcate tɔ.

Nepukanesaa toosee

2 M̀p̀r̀ỳg̀ Nepukanesaa toosa toosee ke ɪ kawulaya pənaya naale nyənka taa. Toosee anɪ a pekəla-ɪ na í mayasi tom na í wu. ²Ulena í yele na pá koti tɔwaa, na cele tɔm nalaa na pee pɔɔsəlaa na ɪsɔtɔlɔŋasi tɔm nyəntaa si, pá heeli-ɪ ɪ toosee. ³Pa kotaa ulena í tɔ-we si: Ma toosaa ké na pə pekəli-m sɔsɔm. Ule ma caa si í kɛɛsi-m ma toosee anɪ.

⁴M̀p̀r̀ỳg̀ pa cɔ-ɪ na Alaamee tɔm taa si: Hai, ta caa wulav, mə na tetu*fa*. Heeli-tɔɔ nyá toosee anɪ, ulena taa kɛɛsi-ŋ a huwɛɛ. ⁴wɛɛ si wulav ɪ wɛɛ tam.

⁵Ntəna wulav si: Ye í tá heeli-m ma toosee, na a huwɛɛ paa tɔɔsi mə nantu na kpatasi. Ulena mə tɛɛsi pəsi ncaa. ⁶Ama ye í heela-m-ye na a huwɛɛ, maa la-mɛyɛ kucɔɔŋ sɔsɔŋ. Maa kusi mə nyɔɔŋ. Mpu tɔ, í yɔɔɔti.

⁷M̀p̀r̀ỳg̀ pa lela cɔv si: Hai, ta caa wulav. Heeli-tɔɔ nyá toosee anɪ. Ulena taa sɛyɛsi-ŋ a huwɛɛ. ⁸⁻⁹Ntəna wulav cɔ si: Ma nawa təkpataa si, í caa ké si í kɛɛ tɔm na í hiki waatu. Ulena í tayani mə ti na í heeli-m pɔpɔtu, na pə layasi ma kusəsutu. Mpu tɔ, pə wɛɛ ké si í heeli-m ma toosee anɪ. Ule tənaya maa nyəna si í pəsəyi na í sɛyɛsi-m a huwɛɛ tɔtɔ. Ye pə taya mpu, maa krenti mə tənaya kpátóỳg̀ kulɔmɔỳ. ¹⁰M̀p̀r̀ỳg̀ pa cɔ wulav si: Nɔɔɔɔ fɛi atɛ cənɛ wei ɪ pəsəyi na í heeli-ŋ nti n pɔɔsəyi tɔ. Pəyɛle too tɔ, wulav sɔsɔ yaa toŋ tu nɔɔɔɔ ɪ ta pɔɔsəta tɔm tənɛ tɔ taka ké

tɔv, yaa pee nalv, yaa nyəntv nɔɔɔɔ. ¹¹Nti n pɔɔsəyi tɔ, tɔ wɛ kate. Ye pə taya toŋ wei ɪ fɛi yəlaa heku tɔ, ɪ paasi nɔɔɔɔ fɛi wei ɪ pəsəyi na í cɔ-ŋ-ti tɔ.

¹²Tənaya pə hanja wulav na í mu páná ke sɔsɔm. Ulena í tɔ si, pá kv Papiloni nyəntaa tənɛ. ¹³M̀p̀r̀ỳg̀ pa kraalaa si, pá kv nyəntaa tənɛ. Na pá pɛɛki Taniyeeli na ɪ taapalaa tɔtɔ si pa kuyv-wɛ.

lɔv hula Taniyeeli ke wulav toosee

¹⁴Wulav taŋlaa nyɔyɔ tu Aliyɔki tu mpaav si, ɪ puki Papiloni nyəma kuyv. Ulena Taniyeeli yɔɔtəna-ɪ tɔpamm na ləmayasɛɛ. ¹⁵l pɔɔsa-ɪ ké si: Pepe tɔv ké wulav saləka wɛ toŋ ke mpu? M̀p̀r̀ỳg̀ Aliyɔki kɛɛsa-ɪ-ti. ¹⁶Ulena Taniyeeli polo wulav kiŋ na í səlɛm-ɪ si: Ha-m waatu na má heeli-ŋ nyá toosee, na a huwɛɛ.

¹⁷M̀p̀r̀ỳg̀ Taniyeeli pola tɔyaya ke kpakpaa, na í heeli tɔm ntəyi ɪ taapalaa Hananiya na Mikayeli na Asaliya ¹⁸na í tɔ-we si: Í wiina ɪsɔtaa lɔv, na í la na tɔ cəkəna toosee anɪ. Pə taa kɔv na pá kv ta na Papiloni nyəntaa.

¹⁹M̀p̀r̀ỳg̀ pə hula Taniyeeli ke kuyvɛsətu tənɛ inəyi toosee taa ké ahoo. Ulena í sa ɪsɔtaa lɔv si:

²⁰Tɔv sa lɔv ké tam tɔv.

lnəyɛle ləmayasɛɛ tu na toŋ tu.

²¹lnɪ ɪ layasəyənɛ yəlaa waatɔnaa.

l cayasəyi awulaa na í kusəyi-wɛ.

Na í haaki ləmayasɛɛ nyəma ke ləmayasɛɛ na pá cəkəyənɛ.

²²lnɪ ɪ kuliyina kuyvɛsəm sɔsɔm tɔv.

l naaaki səkɔɔtɔyɔv taa, ɪ wɛ nyaaləm taa.

²³Ma caanaa lɔv ma sama-ŋ.

Nyá hana-m ləmayasɛɛ na toŋ.

Mu ta kusəlɛmɔtu na tɔ nyɪ wulav toosee.

²⁴Pələ pə waali ké Taniyeeli pola Aliyɔki kiŋ. lnəyi wulav ka tɔwa si í

ku Papiloni nyéntaa. ɪ pola ɪ kiŋ na í tɔmɪ-ɪ sɪ: Yele nyéntaa mpɛ. Ama pona-m wulav kiŋ na má heeli-ɪ ɪ toosee kuseyesətu.

²⁵ Mprúyú Aliyɔki pona Taniyeeli ke wulav tɛyɛ kprakpaa. Uena Aliyɔki tɔ wulav sɪ: Ta caa, ma hika Yuta nyóma taa ké nɔyɔɔ. ɪnɪ ɪ ka heelina-ŋ nyá toosee huwɛɛ.

**Leesuyv ŋku wulav nawa ɪ
toosee taa tɔ ku tɔm**

²⁶ Mprúyú wulav pɔɔsa Taniyeeli wei pa cuyusaa sɪ Pelətasaa tɔ sɪ: Tampana n pəsəyɪ na n kɛɛsɪ-m ma toosee na a huwɛɛ na?

²⁷ Ntəna Taniyeeli sɪ: Ta caa, nyəntu, yaa pee nalv, yaa tsv, yaa ɪsɔtlvŋasɪ tɔm nyéntaa kaa pəsɪ na pá nyɪ-tɪ na pá heeli-ŋ. ²⁸⁻²⁹ Ama lɔ wɛ ɪsɔtaa na í kuliyi kŋmeləm tɔɔ. ɪnɪ ɪ huləna-ŋ mpi pu tɛ na pá lá tɔ. Ta caa, n həntaa, ɪlena n kraya huwɛɛ na n kaləyɪ nyá kawulaya loosi. Uena lɔ wei ɪnɪ ɪ kuliyi kŋmeləm tɔɔ tɔ, í huli-ŋ mpi pu la tɔ.

³⁰ ɪnɪ ɪ kulina-m pə tɔɔ sɪ má heeli-ŋ nyá toosee. Uena n cəkəna mpi pə cɔɔsəyɪ-ŋ nyá huwɛɛ taa tɔ. Tɔfɔ pə taya isɪ ma tɛɛ lɛlaa ke nyəm se.

³¹ N toosaa ké sɪ, n na yulv leesuyv anaam nɔyɔɔ na ku nyənuyv na sɔyɔntv. Pɛ́ɔ́ ku tee kɔkɔ ke sɔsɔm.

³² Ku nyuyv ke wula mayamaya ké. Ku laŋle na ku ŋkpalasɪ ke liyitee nyəyəluyv. Ku lotu na ku tala ke nyəyəluyv kuseemuyv. ³³ Na ku nɔɔhɛ ke nyəyəluyv mayamaya. Ku nɔn-taaləŋ sita tiili-weyɛ nyəyəluyv, tiili-weyɛ cuyv. ³⁴ N nyanaɔa, ɪlena pá ləsɪ pələ natəlɪ na pulaya tɔɔ na tɛ polo tɛ yaya ku nɔɔhɛ timpi sita nyəyəluyv na cuyv tɔ, na tɛ putiti-yɛ. ³⁵ Mprúyú leesuyv ŋku ku hota kprakpaa. Na cuyv na nyəyəluyv mayamaya na nyəyəluyv kuseemuyv, na liyitee nyəyəluyv na wula pə yɔki tənəŋnəŋ. Uena heelim

kraya pə təna isɪ lɔɔtv. Mprúyú pələ nte tə yaya leesuyv ŋku tɔ tə lapa puyv sɔsɔɔv na tɛ su antulinya təna.

³⁶ Ta caa, nɪ naaki toosee anəyələɛ? Maa heeli-ŋ pə huwɛɛ. ³⁷⁻³⁸ Nyayale leesuyv nyuyv wula nyəŋku ŋku. Nyá kələna awulaa təna. ɪsɔtaa lɔɔ hana-ŋ kawulaya na toŋ na teeli. ɪ tv nyá niŋ taa ké atɛ nyəm, paa yələa, paa wontu. ³⁹ Nyá waali kawulaya kaa tala nyá nyəŋka. Pələ pə waali tooso nyəŋka wenna isɪ nyəyəluyv kuseemuyv, kaa tɔyɔ antulinya təna. ⁴⁰ Liyiti nyəŋka ká wɛɛ toŋ isɪ nyəyəluyv mayamaya, ŋku ku yɔkəyɪ pə təna tɔ. Kaa yɔki kawulasɪ təna na ká fayə-səyɪ hɔyɔlasɪ. ⁴¹⁻⁴² Nɔntaaləŋ na nɔmpee na sita tiili-yi nyəyəluyv, na tiiliyi cuyv tɔ, mprúyú kawulaya ŋkɛ kaa wɛɛ tɔm naale. Kaa wɛɛna toŋ isɪ nyəyəluyv, na ɪcəntv isɪ cuyv. ⁴³ Na isɪ n nav nyəyəluyv sitina cuyv tɔ mprúyú yələa ka mayasɪ sɪ pá krentɪ piitim kulɔməm na akrayale taa. Ama pə kaa la, teitei isɪ nyəyəluyv na cuyv pə ta tamsɪ tɔ.

⁴⁴ Kawulasɪ nɪ sɪ waatv taa ké lɔɔ ká kusɪ tam tɔɔ nyəŋka nakəlɪ. Kaa yɔki sɪ təna na sí saali yem. Nakəlɪ ka kaa kra ka tɔɔ. ⁴⁵ Nkɛyɛɛ pələ nte n nawa pə ləsa pulaya tɔɔ tɔ. Nte tə yɔkəna leesuyv ŋku ku nyəyətɔ, na cuyv, na wula. ɪsɔ Sɔsɔ larəna na n nyɪ mpi pu la tɔ. Toosee anɪ a wɛ tampana. A kuseyesətu kaa saali.

⁴⁶ Mprúyú wulav Nepukanesaa hənta Taniyeeli ke atɛ. Uena í tɔ sɪ: ɪ fɛɛnɪ Taniyeeli na í wəpɪ-ɪ tulaalɔnaa. ⁴⁷ Na í tasa sɪ: Tampana mə lɔɔ kele tuŋ na awulaa təna lɔɔ. ɪ kuliyi kŋmeləm tɔɔ, isɪ n pəsuyv na n heeli-m tɔ.

⁴⁸ Pələ pə waali ké wulav kusa Taniyeeli nyuyv. ɪ lapa-ɪ kucɔɔŋ kupaŋ payale. ɪ cɛla-ɪ Papiloni tɛtv təna hɔyɔluyv tayanuyv na í sɪ-ɪ nyéntaa təna sɔsɔ. ⁴⁹ Mprúyú Taniyeeli sələma wulav ke nɔyɔ na í cɛla Satəlaktɪ, na Mesaktɪ, na Apɛtɪ-Neko ke Papiloni

tayanuyv. Uena Taniyeeli náa saali wulav táyaya taa.

Wulav wula leesuyv tóm

3 Mprúyú wulav Nepukanesaa lupa wula ke yulv leesuyv. Ku tayaləh we meətələnəa hiu na naanowa, na ku wan ke meətələnəa tooso. Uena í səhst-kuvə Papiloni tetv həyóluyv taa ké Tula tetəkəle taa. ² Uena í yaa í tetv tənə həyóləh nyəwə nyəma. Pə krayav awulumpiya, na kumatəhnaa səsaa, na kufənənəa. Na layatv tasələa, na liyitee paasənlaa, na hūblaa, na kiij nyən-taa, na tetv həyóləh nyəwə nyəma tənə tə. ³ Uena í yaa-weyə sɪ pá polo leesuyv ηkv ku seev tóluyv. ³ Mprúyú pa tənə pa kota leesuyv ηkv ku kiij.

⁴ Uena kpaallv kiisina nəyč səsaya sɪ: Piitimnaa yələa na nsəma tənə, í ke ηkpaηη na í nu yoo. ⁵ Ye waatu wei í nuwa tutuyv, na həlaya, na saηkv, na cəmuyv, na kitiko, na wontu nti tə tənə. Pə wee sɪ í hənti ateyə, na í see wulav wula leesuyv ηkv. ⁶ Ye wei í kisa, paa peti pəntv ke kpakpaa ke kəkə səwəhka taa.

⁷ Pə təw ké waatu wei yələa nuwa tutuyv, na həlaya, na saηkv, na cəmuyv, na kitiko, na wontu nti tə tənə tə taη tə, mprúyú pa tənə pa luηaa na pá see wulav wula leesuyv ηkv.

Taniyeeli taapalaa kisuyv ke leesuyv seev

⁸ Mprúyú Papiloni nyəma napəli pa pola wulav kiij. Uena pá kuli Yuta nyəma waali. ⁹ Pa svv wulav kiij, uena pá see-ɪ sɪ: Ta caa, wulav, mənə tetv. ¹⁰ Isu n suwa sɪ, ye tə nu tutuyv, na həlaya, na saηkv, na cəmuyv, na kitiko, na wontu nti tə tənə. Pə wee sɪ yələa tənə í hənti ateyə na pá see nya wula leesuyv na? ¹¹ Ye wei í kisa paa peti pəntv ke kpakpaa ke kəkə səwəhka taa? ¹² Pəyele Yuta nyəma Satəlaki, na

Mesaki, na Apeti-Neko mpa n tv Papiloni tetv həyóluyv tayanuyv tə, pa ta təkɪ nyá kusəsutv. Pa kisa nyá tuη na nyá wula leesuyv təmlə.

¹³ Mprúyú pááná kpa wulav ke səsəm na í tə sɪ, pá kənə-we. Uena pá pona-weyə-ɪ. ¹⁴ Na í pəwə-sɪ: Satəlaki, na Mesaki, na Apeti-Neko. Í kisa ma tuη na ma wula leesuyv pə təmlə lapv yaa? ¹⁵ Pənente í tayani mə ti. Ye waatu wei í nu tutuyv, na həlaya, na saηkv, na cəmuyv, na kitiko, na wontu nti tə tənə. Ue í hənti atə na í see leesuyv ηkv ma səhśaa tə. Ye pə tayə mpv, paa peti-meyə kpakpaa ke kəkə səwəhka taa. Uena má ná sɪ tuyv ηkv ku læst-mə?

¹⁶ Mprúyú Satəlaki, na Mesaki, na Apeti-Neko, pa cə wulav sɪ: Hai, ta caa, tu nəkəyɪ na tə tayani ta ti təm. ¹⁷ Paa na mpv, ta ləw wei ɪ təmlə tə lakɪ tə, ɪ pəsəyɪ na í læst-tuyv kəkə səwəhka taa. ¹⁸ Pəyele, paa ílé ɪ ta tu la mpv, tə kaa la nyá tuη təmlə. Tə kaa see nyá wula leesuyv ηkv n səhśaa tə.

¹⁹ Tənaɣa pááná kpa wulav ke səsəm, na í kpeə-weyə ɪse. Uena í tə sɪ: Í haηst kəkə səwəhka ke təm naatosom-pəyóləyə. ²⁰ Mprúyú ɪ təma ɪ yoolaa alaafəya nyəma napəli sɪ: Í həkə-we, na í peti ka taa. ²¹ Tənaɣa pa həkə-weyə kpakpaa, na pa tələwəhnaa na pa capanaa na pa kraɪnaa. Uena pá peti-weyə kəkə taa. ²² Paa haηsa-keɣə teu ké ɪsu wulav ka svv tə. Haləna ká kv mpa pa pəta mpe unɪ pa toosoɣo ka taa tə. ²³ Mprúyú Satəlaki na Mesaki na Apeti-Neko pa hota kəkə səwəhka taa na pa kvhəkum.

Satəlaki-we pa tooso ke kəkə səwəhka taa

²⁴ Mprúyú səyčəntv kpa wulav. Uena í kvli təkpaaka na í pəwə ɪ waali nyəma sɪ: Isu yələa kvhəkəaa toosoɣo tə pəta kəkə taa? Uena pá cə-ɪ sɪ: Mprúyú, ta

caa. ²⁵Ntena í má kapuka si: Ma naaki yálaa liyiti ké ka taa. Pa ta həkə-we, pácó pa tɔŋ kaa nyakí-we. Na liyiti nyəŋ nəyəsəna isu isətəa tillu.

²⁶Pələ pə waali, ɪlena wulav krətəna kəkə ŋke ka nəyɔ. Ḿpɔ́yú ɪ yaawa si: ɪsɔ sɔsɔ təmle nyəma, Satəlaki, na Mesaki, na Apeti-Neko yoo. Í lu na í kəɔ.

Ulena pá lu kəkə taa ké kprakaa. ²⁷Ḿpɔ́yú wulav akewenaa tənə kotaa na pá wiili-we. Ulena pá ná si kəkə ta nyaga pa tiili. Paa pa nyɔɔsi yaa pa wontu. Pəyele pa tɔɔ mayamaɣa fei kəkə sɔŋ. ²⁸Ḿpɔ́yú wulav təma si: Ma sama Satəlaki, na Mesaki, na Apeti-Neko pa ɪsɔ. ɪni ɪ tilina ɪ isətəa tillu na í ya ɪ yálaa. Mpi tɔ, pa tisa pa yuŋ ke ɪ tɔɔ ké. Pa mu səm na pá kisi ma kuyɔyɔtutu. Si pa kaa sɛɛ tɔyɔ na pá yele pa ɪsɔ. ²⁹Pə tɔɔ ké ma kraaləyɪ ma kawulaya tənə taa piitimnaa. Ye wei í tuwa pane ɪni pa ɪsɔ, paa tɔɔsi puntu nantu na kpatasi. Pácó ɪ təyaga ká məli ncaale. Mpi tɔ, ɪsɔ nəyɔɔ ɪ fei, na í yakí yálaa isu ɪne.

³⁰Ḿpɔ́yú wulav sɔsɔ pa nyɔɔŋ kusuyɔ ke Papiloni tetu taa.

Wulav toosee naale nyəna

³¹Ḿpɔ́yú Nepukanesaa ŋmaa takəlaya ke piitim na nsəma tənə yálaa mpa pa we antulinya tənə taa tɔ na í sɛɛ-we si: Alaafəya wɛɛ?

³²Ma caa ma kɛɛsi-mɛyɛ piti təma sɔsɔna wena ɪsɔ Sɔsɔ lapa-m tɔ.

³³ɪ piti təma tɔɔwaya.

A we tɔŋ.

ɪ kawulaya we tam tɔɔ.

4 Nepukanesaa má, ma caya ma kawulaya təyaga taa. Ma təkaya ké na má nyɔkɪ na má suma. ²Ḿpɔ́yú ma hənta ahoo naali na má toosi. Sɔyɔntu kra-m, na pé pəsi ma laŋle. ³Ḿpɔ́yú ma yaa Papiloni nyəntaa tənə si pá heeli-m ma toosee anɪ a huwɛɛ.

⁴Kelena tuwaa na isətulɔŋasi təm nyəntaa na pee nalaa na topotopo nyəma

pa kəɔ na má heeli-weyɛ toosee anɪ. Ama pa ta pəsi na pá sɛyɛsi-m a huwɛɛ.

⁵Waalɪ waalɪ ké Taniyeeli wei ɪ wena ɪsɔ Naŋŋtu ləmayasəle na pa cuɣusa-ɪ ma tɔyɔ həte si Pelətasaa tɔ ɪ kəma.

⁶Ḿpɔ́yú ma heela-ɪ ma toosee. Ma si: Tuwaa wulav Pelətasaa, ma nyəma si, n wena ɪsɔ Naŋŋtu ləmayasəle. Təm kɔŋmɛlətu natəli tu cɔsəyɪ-ŋ. ɪle sɛyɛsi-m ma toosee anɪ a huwɛɛ. ⁷Ma həntaa ké, ɪlena má toosi si:

Tɔyɔ sɔsɔŋku nakulɪ ku səŋa antulinya heku taa.

⁸Ḿpɔ́yú ku lapa tɔŋ na ku kra ɪsətəa təliyiliyɪ.

Pa naaki-kuyɔ antulinya tənasi tənə taa ké.

⁹Ku hatu ka suwaya na ku ləla pee ke sɔsɔm.

Taale wontu cɔsaya ku isotom taa ké.

Sumasi na tukaya si tana ke ku piliŋasi tɔɔ.

Weesuyɔ nyəm tənə hikaya pə tɔyɔnaya na ku kiŋ.

¹⁰Pə tasaa ɪle, ma ná isətəa tillu nəyɔɔ ɪ tiina isətəa kele. ¹¹Ḿpɔ́yú ɪ kisina nəyɔ sɔsaya si:

Í hu tɔyɔ ŋku, na í seti ku piliŋasi.

Í kpiisi ku hatu, na í ŋmusi ku pee.

Wontu na sumasi í se ku tɛɛ.

¹²Ama í yeke ku kite na tə lila ke tetu taa.

Í həkə ku kite nte na nyəyəluyɔ mayamaɣa,

na kusɛɛmuyɔ pə alukpala,

ke taale nyutu heku taa na aŋkpələɛ sɔ-tɛ.

Kite nte tə tɔyɔ nyutu isu huntu wontu.

¹³Pá ləsi tə yulutu ləmayasəle

na pá tu-tɛyɛ wontuyɔ nyəntɛ.

Tə wɛɛ ḿpɔ́yú pusi naatosompɔyɔlaya.

¹⁴ɪsətəa tillaa kəna təm tənə ɪni. Antulinya yálaa tənə ɪ nyɪ si, ɪsətəa ɪsɔ tənna yálaa kawulasi tənə. Í nɔka paa yulɔ səkpelu ɪ tu-ɪ.

¹⁵Ma toosee anəyəle. Ma kawulaya taa nyəntaa təna ta pəsi na pá heeli-m a hūwəe. Ule ma nyəmə sɪ Pələtasa, n wena ləɔ Nanjtu ləmayasəle. N ká pəsi na n̄ heeli-m-ye.

Taniyeeli seyəseyi wulav ke ɪ toosee hūwəe

¹⁶Ípɹúyú Taniyeeli wei pa cuyusaa sɪ, Pələtasa tɔ, ɪ laakali pəsaa. Pə pekəla-ɪ ɪ hūwəe taa ké laasaya tɔɔ. Ntena wulav ma má tɔmɪ-ɪ sɪ: Ma toosee anɪ a tɔm í taa pekəli-ŋ. Ulena í cɔ-m sɪ: Hai, ta caa, toosee anɪ á pəsi nyá kolontunaa nyəntu. ¹⁷Tɔyɔ sɔsɔŋku toŋ nyəŋku ŋku n na kv kpa mpv təliyiɪyí tɔ, pa naakaya-kuyv antulinya tənasi təna taa ké. ¹⁸Kv hatu ka suwaya na kú ləla pee ke sɔsɔm. Taale wontu cɔsaya kv isotom taa ké. Sumasi ná tukaya sɪ tana ke kv pilinasi tɔɔ. Weesuyv nyəm təna hikiyi pə tɔyɔnaya na kv kiŋ. ¹⁹Ta caa, nyaɣale tɔyɔ ŋku. Nyá lapəna sɔsɔ na n̄ la toŋ na n̄ pu na n̄ kaləsəna isɔtaa. N ŋmakəla antulinya tənasi tənaya. ²⁰Pəle pə waali n nawa isɔtaa tillu tina isɔtaa na í tɔ sɪ, pá hu-kv na pá wakəli-kv. Ama pá yeke kite na tə lila ke tetv taa. Ule pá həkɔ-te na nyəɣəlvv mayamaya, na kuseemvɔv alukpala ke taale nyutu hekv taa. Ankpələe í sɔ-te, na tə na wontu pá kaa taale nyutu ke pusi naatosompɔɣəlaya. ²¹Wulav, nyá toosee anɪ a hūwəe nté sɪ, isɔtaa ləɔ ká paasəna-ŋ. ²²Paa tɔyɔn-ŋ yəlaa hekv. Nyana taale wontu í ka kaa təcayale na n̄ tɔki nyutu isv naaŋ. Ankpələe ká sɔ-ŋ na n̄ wəe ípɹúyú pusi naatosompɔɣəlaya. Ulena pécɔ́ n̄ nyɪ sɪ isɔtaa ləɔ tənna yəlaa kawulasɪ təna. Ye ɪ nɔka wei ɪ tv-ɪ. ²³Tɔm nti pa yɔyɔtaa sɪ pá yeke kite tɔ. Tələyele sɪ, ye n kɔma na n̄ cəkəna sɪ ləɔ keke pə təna pə tv. Ule n məli nyá kawulaya taa. ²⁴Ta caa wulav, pə tɔɔ tɔ, tɔki layatv nti ma tasəyi-ŋ tɔ. Lə isayatu, na n̄ təŋ kusiyisim. Wəena

acamaa pətɔɔtəle na nyá lanhulvmlə ká leeli.

Wulav toosee lapa isv ɪ toosuyv tɔ

²⁵Ípɹúyú pə lapa teitei isv Taniyeeli ka keesaa tɔ. ²⁶Pənaya sikaa ulena kuyaku nakvli wulav cɔɔki ɪ kawulaya kutuluyv nyuvv taa ké Papiloni. ²⁷Ulena ɪ má, ɪ lanle taa na í tɔ sɪ: Má ŋmana ma kawulaya ɪcate sɔsɔle Papiloni inə. Ma lapa ípɹúyú sɪ ma toŋ na ma sɔsɔntv, na ma teeli í ná.

²⁸ɪ nɔyɔ ta tiita ate, ulə ɪ nu pə yɔyɔtəna isɔtaa keke sɪ: Wulav Nepukanesaa, nu teu yoo. Paa te na pá ləkɪ-ŋ nyá kawulaya ŋke. ²⁹Paa tɔyɔn-ŋ yəlaa hekv. Nyana taale wontu í ká kaa təcayale. N ká tɔki nyutu isv naaŋ. Haləna pusi naatosompɔɣəlaya. Ulena pécɔ́ n̄ nyɪ sɪ isɔtaa ləɔ tənna yəlaa kawulasɪ təna. Ye ɪ nɔka wei ɪ tv-ɪ.

³⁰Ípɹúyú pə lapa ípɹúyú kpakpaa. Ulena pá tɔyɔn Nepukanesaa ke yəlaa hekv, na í tɔyɔ nyutu isv naaŋ. Ankpələe sɔ-ɪ, haləna ɪ nyɔɔsɪ pu isv hekələnaa hvntv, na ɪ səkpaŋ isv sumasi.

Nepukanesaa alaafəya hikuyv

³¹Pusi naatosompɔɣəlaya tēwa ulena Nepukanesaa má ma kusɪ isə na isɔtaa. Ípɹúyú ma ləmayasəe məlaa, na má sɛe ləɔ sɪ: Hai, isɔtaa ləɔ, ma sama-ŋ. Ma sɛe ləɔ Taca nyá. Nyá kawulaya we tam tɔ ké. Nyá sɔsɔntv kaa sɪ tənaya. ³²Antulinya yəlaa təna ta haŋna-ŋ. N lakəna pa na isɔtaa tillaa ke isəna n caa tɔyɔ. Nɔyɔlv ɪ pɔɔsəyi-ŋ natələyi pə taa.

³³Ípɹúyú ma ləmayasəe məla-m. Ulena pá mələna-m ma kawulaya, na ka teeli, na ma teu na ma sɔsɔntv. Ntena ma waali nyéma na ma akewenaa sɔsaa koti ma kiŋ. Ulena pá tayani-m ma kawulaya taa ké svv na ká kəli isv kaa wəv tɔ. ³⁴Pə tɔɔ ké Nepukanesaa má ma saŋ, na má pɔyvləyi na má tɔyi teeli ke isɔtaa Wulav. Inɪ ɪ təŋəyənə

tampana ke pə təna pə taa na í laku kusiyisim. l tisiyi wei i hɔŋ i ti tɔyɔ.

Wulav Peləsasaa acima

5 Mprúyó kuyaku nakvli wulav Peləsasaa lapa acima sɔsɔna. l akewenaa sɔsaa iyaya (1000) ke i lapa-ye na í na-we pá nyɔɔ sulum. ²⁻³ Pə keesaa ulena sulum cɔɔ wulav isentaa. Tənaɣa i tilaa na pá kɔna wula na liyitee nyəxəluyv poosiyanaa. Wontu ntəyi i caa Nepukanesaa ka ləeka Yosalem lɔ təsele taa. Mprúyó í na i akewenaa sɔsaa na i alaa, na i saalaa, pa nyɔɔna wontu ntəyi sulum. ⁴ Ulena pá taləyi pa tuŋ kulalaan. Wula na nyəxəluyv mayamaɣa, na pə kvseemuyv ke paa lupa tuŋ un. Pa saaka leləŋ ke taasi na pee.

⁵ Mprúyó ntantaku luwa kprakpaa. Ulena kv ŋmaaki fətəla kij ke kawulaya kutuluyv kolunja kuhulumaya tɔɔ. ⁶ Wulav ná mpv, ulena sɔxɔntu kra-i na í seliyi. Haləna i tuna makəna təmaga kprakpakra. ⁷ Mprúyó i mara kapuka si pá kɔna Papiloni isɔtulŋasi nyəntaa, na nyəntaa na pee nalaa. Pəle pa kɔma ulena í tɔ-we si: Ye wei í kala ŋmaatv tənə na í heeli-m tə hɔwəe. Paa suu pɔntv ke toŋ toko, na pa tv-i wula luluyv. Ulena pá su-i kawulaya təcaɣale tooso nyente taa.

⁸ Ulena pa tənə pá mayasi. Ama pa ta pəsi na pá kala ŋmaatv nti na pá heeli wulav ke tə hɔwəe. ⁹ Tənaɣa wulav lanle sɔsaa wakəluyv na i akewenaa sɔsaa lanja náa cə.

Taniyeeli seɣesəyi wulav ke ŋmaatv hɔwəe

¹⁰ Mprúyó wulav too nuwa í na i akewenaa pa makı kapusi ke ŋmaatv nti tə tɔm. Ulena í svv pa kij na í see i pəyalv si: Mə na tetv. Sɔxɔntv í taa kra-ŋ na pə wakəli nyá lanle. ¹¹ Apalv nɔyɔlv i we nyá kawulaya taa, i wena

lɔɔ Naŋŋtv ləmayasəle. Halı nyá caa Nepukanesaa waatv taa ké pa ná yulv un. l ké cekənlv, na layatv, pəyele pə ha-i nyəm. Mprúyó nyá caa kra-i twaa, na isɔtulŋasi tɔm nyəntaa, na nyəntaa, na pee nalaa pa nyuyv tv. ¹² l hətə nté Taniyeeli, ulena nyá caa cuɣust-i si Pelətasaa. l wena ləmayasəle ké, na pə kəli ləlaa. l nyəmaɣa na í seɣesəyi toosee hɔwəe. l kpekıyi asəsuna, na í kuliyi kuŋmeləm tɔɔ na í heeliyi. Yaa-i, i ká kala-ŋ ŋmaatv nti.

¹³ Mprúyó pa kɔna Taniyeeli ke kprakpaa, na wulav pɔsı-i si: Nyayale Taniyeeli wei ma caa konna Yuta tɔ? ¹⁴ Pa ɣɔɣɔta nyá tɔm na má nu si, n wena lɔɔ ləmayasəle na nyəm na n cekəxəna na pə kəli ləlaa. ¹⁵ Pa kɔna-m nyəntaa na isɔtulŋasi nyəntaa si pá kala ŋmaatv tənə na pá heeli-m tə hɔwəe pa ta pəsi. ¹⁶ Ma nuwa si n pəsəyi na í cɔ tɔm tənə. N kuliyi kuŋmeləm tɔɔ, na í heeliyi. Mpv tɔ, ye n kala ŋmaatv tənə na í seɣesı-m tə hɔwəe. Paa suu-ŋ toŋ toko, na pá tv-ŋ wula luluyv. Paa su-ŋ kawulaya təcaɣale tooso nyente taa.

¹⁷ Mprúyó Taniyeeli cɔ wulav si: Ma sama, ta caa. Ule su nyá kuvɔɔŋ, yaa í ha wei n nəkaa tɔ. Paa na mpv maa kala-ŋ ŋmaatv nti na má heeli-ŋ tə hɔwəe. ¹⁸ lɔɔta lɔɔ sɔsɔ ka kpana nyá caa Nepukanesaa ke wulav sɔsɔ na í tv-i teeli. ¹⁹ Na pə la na piitimnaa na nsəma tənə yəlaa nyaŋna-i na pá seliyi. Ye i nəkəna wei i kv ílé, na í sɔɔla wei i yele ílé. l kusaya mpa i caa tɔ pa nyɔɔŋ, na í tisiyi mpa i luyv fəi tɔ. ²⁰⁻²¹ Ama i hɔma i ti na í la kalampaani. Ulena pə tv-i wontuyv ləmayasəle. Pa kusa-i i kumte tɔɔ na i teeli sí təkpataa. Pa tɔxɔna-i yəlaa hekv na í na taale kraŋasi pá kaa təcaɣale. l tɔyɔ nyutu isı naaŋ, na aŋkəle sɔ-i. Haləna waatv wei i nyəma si, isɔta lɔɔ sɔsɔ tənna yəlaa kawulası tənə, í nəkə wei i tv-i. ²² Ama

ι pəyalu nyá, nyá nyəmə́ ńpúyú teu. Paa na mpv n ta pasa nyá ti na ń tu lso ké teeli. ²³N kraasa nyá təyi isɔtaa lso tɔw ké. Mpi tɔ, n yelaa na pá læsi lso təsəeɛ nyənasi. Haləna nyana nyá akewenaa sɔsaa, na nyá alaa na nyá saalaa, í nyɔɔna sulum. Ulena í tala mə tuŋ wei pa lupəna liyitee nyəǰəlvu na wula, na nyəǰəlvu maɣamaɣa, na pə kusemvu tɔ. Paa mə tuŋ wei pa saaka taasi, na pɛɛ, na u naaki, na u nukɪ, pəyele i ta nyi pulv tɔ. N pema lso wei i tɔka nyá weesuyu ke i niŋ taa tɔw teeli. ²⁴Pə tɔw ké i yelaa na ntantaku ŋmaa mpv ²⁵Si: Mene mene tekɛl u paasən. ²⁶Təm pee anɪ a huwɛɛ ntɔ. Mene huwɛɛ wɛɛ si, lso kala nyá kawulaya kuyɛɛŋ, na í su ka tənaya. ²⁷Tekɛl, huwɛɛ wɛɛ si, i maɣasa-ŋ sanəya tɔw na í ná si, n fɛi yuŋ. ²⁸Paasən huwɛɛ wɛɛ si, i tala nyá kawulaya na í cɛla Mete nyəma na Pɛɛsi nyəma.

²⁹Tənayale wulav si, pá suu Taniyeeli ke toŋ toko na pá tu-i wula lulvu. Ulena pá kraali si paa su-i kawulaya tɛayale tooso nyənte taa.

³⁰Ǻpúyú pa kv Papiloni wulav Pɛlɛtasaa ke ahoo anɪ.

6 Ulena Mete wulav Taliyusi mu kawulaya ke i lulvu pənaya nutoso na naale nyəŋka taa.

Taniyeeli kolontunaa nyəki-i katɔka

²Ǻpúyú Taliyusi faya i tetu ke hɔɔlən nunswa na hiu (120). Ulena í kra pə nyɔɔŋ nyəma. ³Ntəna í kra sɔsaa napələyi naale na pé tələna Taniyeeli si pá fejiyi sɔsaa mpe pa tɔw, na wulav pulv í taa wakəlɪ. ⁴Ama Taniyeeli ná tɛɛ mpe unɪ na nyɔɔŋ nyəma ke ləmaɣasələ tɛayacaya. Ulena wulav huɔ si i ká kra-i i kawulaya tənə paasənɪ. ⁵Ǻpúyú pa na nyɔɔŋ nyəma mpe pa pɛɛka isənə paa la na pá hiki Taniyeeli tɔ. Paa kawulaya təm natəlɪ tə taa, ulena pá wu. Mpi tɔ, Taniyeeli lakaya i təmlɛ ke teu ké i ta

cələsi natəlɪ. ⁶Mpuɣule yəlaa mpe si, ye pə taya Taniyeeli isɔ sɛɛv kiŋ taa tə kaa hiki təwaanle.

⁷Ulena pá polo wulav kiŋ na pá sɛɛ-i si: Wulav, nyana tetu. ⁸Nyá kawulaya tənə taa akewenaa sɔsaa tənə caa si, ń kraaləna toŋ si, ye wei i luŋa tuɣu, yaa yulv nɔɔlv ke kuyɛɛŋ hiu na naanswa taa, ye pə taya wulav nyá, pá pɛti puntv ke tɔɔlasɪ púyú taa. ⁹Mpv tɔ, mu kusəsutv nti. Nmaa-tɪ na ń tu niŋ. Nɔɔlv í taa kpɛɛsi-tɪ. Mpi tɔ, Mete nyəma na Pɛɛsi nyəma pa kiiu u layasəyi.

¹⁰Ǻpúyú wulav Taliyusi mu təm nti na í tu niŋ.

Taniyeeli pɛtəyɔ ke tɔɔlasɪ púyú taa

¹¹Taniyeeli kutuluɣu ka ke ate na isɔtaa nyəŋku ké na kv pətote tuləna Yosalem ɪcatɛ tɔw. Tənaya i kraakaya na í luŋiyi akula na í saŋ i lso. l sələmaɣa-i paa kuyaku ŋkuɣu təm tooso ké. l nuwa wulav təm nti, ulena í polo lso sələmvu isu í tu laku tɔ. ¹²Ǻpúyú i kolontunaa mpe pa pola kraakraa, na pá maɣana i təŋna sələmvu na í yaaki lso.

¹³Ulena pá polo wulav kiŋ na pá tɔ si: lsu n ŋmaawa na ń si si, ye wei i sələma lso nɔɔlv, yaa yulv nɔɔlv, ke kuyɛɛŋ hiu na naanswa taa, na pé tá ké nyá, paa pɛti puntv ke tɔɔlasɪ púyú taa? Wulav si: Xenna. Mete nyəma na Pɛɛsi nyəma kiiu u layasəyi mɛɛ. ¹⁴Ntəna pá heeli-i si: Mpa pa kəmna Yuta tɔ pa taa wei pa yaa si Taniyeeli tɔ u nyənəyi nyana nyá kiiu ke pulv se. Halɪ təm toosoɣo ílɛ i sələməyi i lso ké paa kuyaku ŋku.

¹⁵Wulav nuwa si Taniyeeli, ulena i laŋle wakəlɪ. Ǻpúyú i maɣasaa si í waasi-i. Haləna ilim tuɣu. ¹⁶Ǻpúyú yəlaa mpe pá mələ i kiŋ na pa pɔɔsi-i na isələ kuseemle si: Ntəŋ n nyəmə́ teu si Mete nyəma na Pɛɛsi nyəma pa kiiu u layasəyi?

¹⁷ Mprúyú wulaw yelaa na pá kóna Taniyeeli na pá peti-í tɔɔlasi púúyú taa. Ulena í tómi-í si: Nyá lso wei í tæmle n seesæna isæle tɔ, í tike í pəsəyæna na í ya-ŋ.

¹⁸ Ulena pa tæki pæle ke tɔɔlasi púúyú ŋku ku nɔɔ. Mprúyú wulaw na akewenaa səsaa pa yusa pæle tɔ si nɔɔlv í taa tvli. ¹⁹ Mprúyú wulaw mæla í tɔyaya na í svv mpv. Í ta kprætæna í alaa taa nɔɔlv. Pæyele í keela tom.

Taniyeeli luw na alaafəya ke tɔɔlasi púúyú taa

²⁰ Pə koma isu pə nyaaləyi, ulena wulaw kuli lɔŋ na í polo tɔɔlasi puvu nɔɔ. ²¹ Í kprætæna-ku, ulena í yaa Taniyeeli na laŋwakælle na í pɔɔsi si: O oo Taniyeeli. Lso Weesuyu tv wei í tæmle n lakæna isæle kuvæmle tɔ. Í pəsaa na í waasi-ŋ tɔɔlasi səkpaŋ taa?

²² Ulena Taniyeeli cɔ, na í sɛe wulaw si: Ta caa, nyana tetv. ²³ Ma lso tila isɔtaa tillu na í tæki tɔɔlasi nɔɔsi, si ta la-m pvlv. Mpi tɔ, ma ta wakælæna-í. Pécɔ ma ta pæntæna nyá tɔtɔ.

²⁴ Tənaɔa wulaw laŋle hvlvma katatəlaya, na í tɔ si, pá læsi Taniyeeli. Mprúyú pa læsa-í. Paa hiŋaya, ka fei í tɔ. Mpi tɔ, Taniyeeli tema lso na í taa ké. ²⁵ Ulena wulaw yele na pá kpa yelaa mpa pa kuu Taniyeeli nɔɔhɛe tɛe tɔ. Ulena pá peti pá na pa alaa na pa piya ke tɔɔlasi puvu taa. Na tɔɔlasi te-we na sí salí pa mwaa, na pa ta tu tiita ate.

²⁶ Pæle pə waali ké wulaw Taliyusi ŋmaa takəlaya ke piitim na nsəma təna yelaa, mpa pa we antulinya təna taa tɔ si: Ma sɛe-mɛ.

²⁷ Ma sukí ma kawulaya təna taa ké kusəsutv. Paa wei í nyana Taniyeeli lso na í se-í. Mpi tɔ, unəyæle lso Weesuyu tv na í we tam tɔ.

Í kawulaya kaa tɛ na í səsɔntv ká wee mprúyú tam tɔ.

²⁸ Lni í hetəyæna na í waasəyi.

Í laki piti təma ke isɔtaa na ate.

Lni í waasəna Taniyeeli ke tɔɔlasi nɔɔ taa.

²⁹ Mprúyú Taniyeeli nyuvu kula Taliyusi kawulaya waatu taa, na Pɛsi wulaw Silusi waatu tɔtɔ.

Taniyeeli toosee kancaalaya nyəna

7 Mprúyú Papiloni wulaw Pelətasaa kawulaya pənaɔa, kancaalaya nyəŋka taa, Taniyeeli həntaa na í toosi toosee. ² Ulena í ŋmaa-ye.

Taniyeeli toosaa ké si: Heelim luna antulinya təna taa, na pé laŋtəyi tɛŋku səsɔ. ³ Mprúyú taale wontu səsɔntv liyiti luna tɛŋku taa. Tu faɔana təmaɔa. ⁴ Kancaalaya nyəŋku nəyəsəna tɔɔlaya. Ulena ku wena hekəle keŋ. Mprúyú pa kpesa ku keŋ iní. Ulena pá kusi-ku, na pá səŋsa-kuɔv ku nɔɔhɛe naale tɔv isu yvlv. Mprúyú pa tu-kuɔv yvlv ləmaɔasɛe. ⁵ Naale nyəŋku ná nəyəsəna taale wontuyv isayav nakuli. Na ku səŋa ku nɔɔhɛe tooso tɔv ké kəŋkəŋ. Ulena ku tɔka səntaasi tooso na ku kela. Na pá yɔɔtəyi-ku si, kú kuli na kú li nantv.

⁶ Pæle pə waali ké ma ná lɛŋku, na kú nəyəsəna isu kprou. Ku siyile waali ké keŋ liyiti isu sumaya, na ku nyɔɔŋ ke liyiti. Ulena pá tu-kuɔv tɔŋ. ⁷ Mprúyú ma na wontuyv liyiti nyəŋku. Ku we sɔɔntv ke səsəm, na ku toma feina taka. Ku wena nyəyəlvyv kela səsɔna ké. Ku tɔki na kú fəlyi nɔɔhɛe ke mpi pə kaasaa tɔ. Ku ta nəyəsəna wontu nti tə təm tə tema keesuyv tɔ. Ku həŋ we naanwaa. ⁸ Mprúyú ma na həlvv səkpluyv luwa heku taa, na kú kpesi í taa tooso. Ku wena isɛ ké isu yvlv, na ku nɔɔv yɔɔtəyi kalampaani təm.

həyələh. Wontuyu nakuli ku ta pəsi na kú tan-ku. Pécé nəyəlv ta pəsi na í ya mpa ku yəkəyi mpu tó. Ku lakaya isəna ku luyi wee təyə, na ku toh səəsəyi.

⁵Ma tənna mpi ma nawa mpu tó pə təm mayasuyv ke mpu. Ule ma tuta pəhtuluyv luna ilim tətule tó kele. Ku tənaya heelim tó ké ləhəh ké na kú cəkli tetu. Ku wena həlvuy toh nyəhku nakuləyi ku ise heku taa. ⁶Mpúyú ku kpatəna həh naale iwaav ηku ma na ku səhə pəyə nəyə tó. Ulena ku pukina ku tó na sewa na ku toh tənə. ⁷Ku tala-ku lena ku niki-kuvyu yəkuyv haləna ku pəli ku həh naale. Iwaav ta pəsi-ku pécé nəyəlv ta waası-ku. Ulena pəhtuluyv hu-kuvyu ate na kú feli-kuvyu nəhəe. ⁸Mpúyú ku lapa toh ke səəm. Ku toma pu teu lena ku həlvuyv səəsəv ηku ku pəli kprakpa. Ulena həh toh nyəh liyiti nyó ku lonte taa. Na í nyənəyəna antulinya həyələh tənə taa.

⁹Mpúyú həlvuyv səkpeluyv nakuli ku nyó həh inu í taa ləhku tó. Ulena kú pu səəm na kú tala ilim təlule na pə ntəyəh tó na tetu kupantu tó. ¹⁰Mpúyú ku kpa isətuləhəsi kiñ na kú pəti ləhə ke ate na ku feli-səyi nəhəe. ¹¹Ulena kú kpa isətuləhəsi caa tó. Ku kuwa í tanəh na taanaya kətasi na kú yəki í lə təsəele. ¹²Mpúyú pa tu isətəa yələa na kətəya tam nyəhka ke ku niñ taa ké ku isayatu tó. Ulena kú feli tampana lə səev ke nəhəe, na kú waa ku təma taa.

¹³Mpúyú ma nu isətəa tillu nəyəlv í yəyətəya. Ulena ləlv pəsə-i si: Pəlee ké paa tasa kətəya ke lapu? Na pá təyanu lə təsəele na pá feli isətuləhəsi ke nəhəe? ¹⁴Mpúyú í cə-i si: Tanəh na taanası iyisi naale, na ηmənuyv nınwə (2300) waalı. Pəle pə waalı ké paa təyanu lə təsəele.

Taniyeeli toosee naale nyəna huwəe kilisuyv

¹⁵Waatu wei Taniyeeli má, ma toosa mpu, na má pəkəyi ma toosee anı a huwəe ile, ma tuta nəyəlvuyvle ma isətəa na í nəyəsəna yulv. ¹⁶Na má nu nəyəlv kpeesa-i na pəyə wulayı waalı si: Kapəyee, səyəs-i toosee anı a huwəe. ¹⁷Mpúyú isətəa tillu inu í kpatəna-m na səyəntu kpa-m. Ulena má hoti ma nəyə tó. Ntəna í tə-m si: Yulv pəyəya, nu teu yoo. Toosee anə a ké antulinya təm təm ké. ¹⁸Í yəyətəyana-m mpu, lena ma ise pili na má ká nyuyv. Ulena í kusı-m na í səhı-m. ¹⁹Mpúyú í təma-m si: Maa heeli-η mpi pu kə lə páná waatu tó. Mpi tó, pa tēma a waatu siu ké. ²⁰Iwaav ηku n nawa na ku wena həh naale tó, ku ké Mete nyəma na Peesi nyəma pa awulaa ké. ²¹Pəhtuluyv ná ké Kələeki kawuləya. Ku ise heku taa həlvuyv səəsəhku ηkuyvle kancaaləya wulav. ²²Ku həlvuyv səəsəhku ηku ku pelaa, na həh liyiti wei í nyó ku lonte taa təyəle, kawulası nsi si te na si kul piitim mpi pə taa tó. Ama si kaa hiki toma ke mpu. ²³Ye pə tala pa kawulası tēm waatu na pa isayatu puwa teu wulav aciləyatv tu na kalampaanı tu nəyəlv í ká kul. ²⁴Í toma ká səəsı, ile pə kaa luna í mayamaya í kiñ. Í ká wakəli səəm ké pə kaa wee nyənuyv, na í waalı í kulapəm tənə taa. Haləna í kpenna tohtunaa na lə yələa na í kú. ²⁵Í aciləyatv katatəlaya ke í ka təsəna yələa. Í kalampaanı ké í ká kva yələa pəyalə mpa pa huv si pa cəyana pa ti tó. Haləna í kul Awulaa Wulav tó. Waatu unəyi pu wakəli-i, pə kaa luna yulv kiñ. ²⁶Tanəh na taanası nsi si təm we tampana ké. Ule su-təyi nyá taa. Mpi tó, tə waatu tatata. ²⁷Mpúyú pə yələ-m na pə pəsi-m kutəntu ke wee pəyalə. Pə cəpa ma tó, lena má məli wulav təmle taa.

Toosee anı a wakəla ma lanje ke mǝrǝyǝ ma ta cekəna-ye.

Taniyeeli səlǝmuyǝ

9 Mete tv Aselusi pǝyalv Taliyusi, wei ¹ı tǝyǝ Papiloni tetv tǝ, ı kawulaya ²pənaɣa kancaalaya nyəŋka taa ké Taniyeeli má, ma kala lǝ Tǝm takəlası taa. Ma cekənaa sı pusi nutoso na naanwaa ké Yosalem ıcate ká wee ncaale. Mǝrǝyǝ Tacaa ka heela lǝ kuyǝyǝtutu teləslv Selemii. ³Mǝrǝyǝ ma lanje wakəlaa, na má suu ləyaya wontu fələtənaa taka. Na má pəli ma nyuyv taa ké tǝluma na má hǝkǝ nǝyǝ. Ulena má keesi use na Tacaa lǝ tǝ, na má səlǝmǝyǝ-ı na má wiikina-ı. ⁴Mǝrǝyǝ ma hula ma lǝ Tacaa ke ma yəlaa ısayatu. Na má səlǝmı-ı sı, Tacaa lǝ Sǝsǝ wei nyá tǝ seeki na ń tǝkǝyǝ nyá nǝyǝ suv tǝ. N hvləyǝ suulu ke mpa pa sǝləyǝ-ŋ na pá tǝkǝyǝ nyá kiinj tǝyǝ. ⁵Tǝ wakəlaa ké na tǝ pəsi asaɣaa. Tǝ kula nyá tǝ na tǝ kisi nyá kiinj. ⁶Tǝ ta nuna nyá kuyǝyǝtutu teləsəlaa mpa pa kpaaləna nyá hǝte ke tá awulaa, na tá sǝsaa, na tá caanaa, na tá piitim təna yəlaa tǝ. ⁷Tacaa, nyayale tampana tv, tayale tasəkəle nyəma. Pǝ kpaɣav Yuta yəlaa, na Yosalem nyəma, na lseyeli nyəma, na pəcǝlv nyəma, na pooluŋ nyəma mpa pa we acaləe wena a taa n ka tǝyǝna-weye ısayatu nti pa lapa-ŋ tǝ tǝ tǝ tǝ. ⁸Tacaa, tana ta awulaa na tá sǝsaa, na tá caanaa nté tasəkəle nyəma. ⁹Tacaa lǝ, n wena yvlv pətǝtəle. N ka wiituyv timpi tǝ kula nyá tǝ tǝ. ¹⁰Tǝ ta nu nyá kiinj wei nyá tǝmlə nyəma, nyá kuyǝyǝtutu teləsəlaa teləsə-tv tǝ. ¹¹lseyeli nyəma təna yǝka nyá kiinj, pa kisa nyá nǝyǝ nuv. Ulena mpusinaa na wahalanaa mpa pa tǝm nyá tǝmlə tv Moisi ŋmaawa ı kiinj takəlaya taa tǝ, pá watı-tuyv timpi tǝ pəntəna-ŋ tǝ. ¹²N kǝna Yosalem tǝ ké wakəlyv sǝsǝŋku ŋku kv taka pa ta nata antulinya təna

taa tǝ. lsv n ka kpaaluyv tá na tá awulaa na tá sǝsaa tǝ. ¹³Wahala ıı ı maɣana-tuyv ısu Moisi ŋmaawa ı kiinj takəlaya taa tǝ. Paa na mpv tǝ, tǝ ta nuta ta ısayatu sǝŋ ke haləna sanja sı tǝ paasəna nyá tampana. ¹⁴Pǝ tǝ ké n yelaa na wahala ıı ı kǝ-tv. Mpi tǝ, n tǝŋǝyǝ tampana ke nyá kulapəm təna taa ké. Ama tá ta nuna nyá nǝyǝ.

¹⁵Tacaa lǝ, nyá ləsəna-tuyv İcipiti tetv taa. Ulena nyá toma sǝsǝna na nyá hǝte yaaki haləna sanja. Ama tá tá nuna-ŋ ulena tá tǝm sı. ¹⁶Tana tá caanaa tá ısayatu tǝ ké Yosalem na nyá yəlaa we fəele taa ké mpa pa cǝna-tv tǝ pa hekv taa. Ule hēesi nyá páána ke nyá pulaya nanŋ nyəŋka ıcate Yosalem tǝ ké nyá suulu sǝsǝ tǝ. ¹⁷Hai, ta lǝ, nu ma səlǝmuyv na ma wiinav. Nyənna suulu ke nyá tǝsele nte tǝ yǝkaa tǝyǝ nyá sǝləyǝ tǝ. ¹⁸Ma lǝ ke ŋkpaŋuyv na ń na ısəna tá na nyá ıcate tǝ wakəlaa tǝ. Pǝ taya ta teu tǝ ké tǝ wiikina-ŋ. Ama nyá sǝləyǝ sǝsǝŋkv tǝ ké. ¹⁹Hai, Tacaa, ke ŋkpaŋuyv na ń nu tá səlǝmuyv na ń wii-tv. Ma lǝ paasəna nyá ıcate na nyá yəlaa ke lŋ ke nyá suulu tǝ.

lǝtəaa tillu kilisuyǝ ke pusi nutoso na naanwaa tǝm

²⁰Ma tǝŋna səlǝmuyv na má tisiyi má na lseyeli yəlaa tá ısayatu. Na má wiikina-ı lǝ tǝsele tǝm ke mpv ²¹tǝyǝ ıtǝtaa tillu Kapəyee wei maa nawa toosee taa tǝ ı kula huntv ke lŋ na ı kǝtəna-m taanaɣa kətaya lapv waatu. ²²Ulena ı seyesi-m lǝ kuyǝyǝtutu teləslv tǝm nti maa kalaa tǝ. Ulena ı tǝ-m sı: Ma kǝmaɣa sı ma kilisiyi-ŋ tǝ hwee. ²³N caala səlǝmuyv tǝ, Tacaa heela-m tǝm sı má heeli-ŋ. Mpi tǝ, ı sǝla-ŋ ké. Ke ŋkpaŋuyv ke teu na ń nu toosee anı a hwee. ²⁴Nyá ıcate na nyá yəlaa pa tǝ ké pa su pusi nutoso na naanwaa ke tǝm naatosompǝyǝlaya.

Pa lapa m̄p̄ȳḡ si pá heesi kiiu ȳk̄uȳu na isayatu lapu. Pa wii-we na pá t̄h̄ siyisuyu tam nȳh̄ku, na toosee. Ulena l̄sō kuȳȳt̄utu tel̄sul̄u t̄m̄ yoosi, na pá tayani is̄ō t̄aseele. ²⁵P̄ā wee si n̄ nyi na n̄ cek̄ana si, p̄ā krayau waatu wei pa kraalaa si, paa tayani Yosalem ke h̄m̄au t̄o, na p̄ā polo nȳuȳu tu wei pa p̄ela nim na pá kra t̄o i k̄ante t̄o. P̄ā wee pusi naatosomp̄ȳolaya ke t̄m̄ naatosomp̄ȳolaya ké. P̄ale p̄ā paasi, pusi naatosomp̄ȳolaya t̄m̄ nutoso na naale taa ké paa tayani icate h̄m̄au na t̄o koluha. Ama p̄ā waatunaa ka wee kate ké. ²⁶Waatonaa m̄pe pa waali ké paa ku apalu n̄ȳȳl̄ȳu musuŋ. Apalu un̄i paa p̄ela-i nim ké na pá kra-i nȳuȳu tu. Wulau n̄ȳȳl̄ȳu na i yoolaa paa wat̄ana icate, is̄u l̄um na pá wak̄eli-te na is̄ō t̄aseele. M̄p̄ȳḡ i na i yoolaa pa wak̄el̄ȳi is̄u p̄ā suwa t̄o. ²⁷l̄ k̄a caali ȳelaa payale ke pusi naatosomp̄ȳolaya taa. l̄ k̄a la na pá yele k̄otas̄i lapu ke is̄ō t̄aseele taa ké pusi ns̄i si hek̄u taa. l̄ k̄a la acaal̄e t̄ama ke l̄h̄l̄h̄. Hal̄ana p̄ā tala un̄i i wak̄el̄ȳu is̄u l̄sō ka suw t̄o.

Taniyeeli toosee tooso nȳana

10 P̄eesi nȳoma wulau Silusi kawulaya p̄anaya tooso nȳh̄ka taa. Taniyeeli wei pa cuyusaa si Pel̄atasaa t̄o, i toosa toosee naali. A ké tamp̄ana ké. Ama wahalanaa s̄s̄aa t̄m̄ ke a kees̄ȳi. M̄p̄ȳḡ i mayasa a t̄m̄ ke i taa na í cek̄ana-ye na í keesi.

²M̄p̄ȳḡ lahwak̄elle s̄s̄w̄le kra Taniyeeli má. Ulena má wii ma ȳelaa t̄o ké cimaas̄anaa tooso. ³Maa t̄oki t̄ȳh̄naya kupaŋka nak̄eli yaa nantu. P̄ác̄s̄ sul̄um u sul̄ki ma n̄ȳȳ taa. P̄eyele maa sayal̄ȳi nim, hal̄ana cimaas̄anaa tooso un̄i i te. ⁴M̄p̄ȳḡ ma s̄h̄a p̄ȳȳ s̄s̄aya Tikili n̄ȳȳ ke is̄ōtu kancaalaya nȳh̄, kuȳeŋ hiu na liȳiti wule. ⁵Ma kusa ma ise ulena má ná yulu n̄ȳȳl̄ȳu na í suu kponkp̄ontu toŋ nȳantu nat̄eli t̄o

wontu na í l̄ela w̄la kupaŋ tampala. ⁶Na i t̄n̄ȳȳ muŋi k̄ok̄o is̄u p̄ale nte t̄o p̄eek̄uȳu we kate t̄o. l̄ isentaa nȳȳs̄ȳi ké is̄u teŋ, na i is̄apee we is̄u k̄ok̄o muk̄uȳu t̄o. l̄ h̄k̄palasi n̄ȳȳs̄ana is̄u pa sotuȳu nȳȳl̄ȳu kuseem̄ȳu t̄o. Na i n̄ȳȳ yuŋ we is̄u kuyaku k̄ok̄ote. ⁷Ma tike ma nana m̄pu. Ma na m̄pa t̄o, p̄ele pa ta na pul̄u. Ama s̄ȳȳntu kpana-weye s̄s̄om, na pá se na pá h̄meli. ⁸P̄ā yela-m na má t̄h̄na yaasi s̄s̄o un̄ȳi nȳn̄ȳȳu. Ulena p̄ā ȳk̄i ma muwa taa, na ma isentaa hul̄umu t̄afatata. ⁹M̄p̄ȳḡ yulu un̄i i kula i n̄ȳȳ t̄o si i ȳȳt̄ȳi. Ulena ma ise pili na má hoti ma n̄ȳȳ t̄o. ¹⁰M̄p̄ȳḡ niŋ nuli i kusa-m, na má luŋ ma t̄na na ma niŋ t̄o na má seliŋi. ¹¹Ulena yulu un̄i í heeli-m si: Taniyeeli, l̄sō luŋu we-ŋ ké. Kuli na n̄ ke h̄kraŋh̄ na má heeli-ŋ. l̄sō tila-m nȳá c̄ol̄ȳȳ. Ulena má kuli na má t̄h̄na seluȳu. ¹²M̄p̄ȳḡ i heela-m si: Taniyeeli, taa nȳá. P̄ā krayau hatoo kuȳaŋku n̄ pasa nȳá ti t̄o, nȳá luŋu lapa si n̄ cek̄ana k̄h̄mel̄e t̄ȳȳ l̄sō mu nȳá s̄el̄em̄ȳu. Ulena í kus̄i-m si má k̄ok̄o má heeli-ŋ. ¹³Ama P̄eesi kawulaya is̄ōtaa tillu kayata-m kuȳeŋ hiu na kul̄um̄ȳu. Hal̄ana is̄ōtaa tillaa nȳuȳu nȳoma taa lelu, Mikayeli k̄ok̄o ma kiŋ ke P̄eesi timpi maa saalaa t̄o, na í waasi-m. ¹⁴N̄ok̄ok̄o ma k̄om̄aya si ma heeliŋi-ŋ mpi pu mayana nȳá ȳelaa ke cele t̄o. Mpi t̄o, nt̄ȳi n̄ nawa m̄pu.

¹⁵Waatu wei is̄ōtaa tillu un̄i i heelaya-m t̄m̄ t̄ane t̄o. Ma sumaya t̄atiŋitiŋi, na nȳuȳu kamna ate. ¹⁶M̄p̄ȳḡ yulu wei maa nawa t̄o, i tokina ma ntompee. Ulena má p̄esi na má kuli n̄ȳȳ na má heeli-i si: Taca, nȳá t̄m̄ kra-m s̄ȳȳntu ke s̄s̄om na ma muwa taa ȳk̄i. ¹⁷Ma ta tala má ȳȳt̄ana-ŋ. Mpi t̄o, ma fei toma, p̄ác̄s̄ ma feesiŋ lipa. ¹⁸M̄p̄ȳḡ i tasa-m tokinau na í ha-m toma. ¹⁹Ulena í heeli-m si: Alaaf̄aya t̄m̄ ké. l̄sō luŋu we-ŋ ké. Taa nyana pul̄u. T̄oki nȳá ti. l̄ t̄h̄na-m

mpúyú yóyótənav, ɛlena má yoo toŋ na má tɔ sɪ: Tacaɔ, yóyɔtɪ. Mpi tɔ, n ha-m toma. ²⁰⁻²¹ ɛlena í heeli-m sɪ: Ma kɔma nyá kiŋ ké sɪ ma keesəyi-ŋ nti pa ŋmaa tampana takəlaya taa tɔ. Pécɔ pə wee sɪ má polo má yoonə Peesɪ kawulaya isɔtaa tillu. Ye ma kəla ílé Kələeki nyəŋ ká kɔɔ. Ye pə taya isɔtaa tillu Mikayeel wei ɪ taŋəyi nyá yəlaa tɔ ɪ paasi, nəyɔlv ɪ səŋna-m.

11 Ma maɣamaɣa maa səna ɛleye, Mete tv Taliyusi kawulaya pənaɣa kancaalaya nyəŋka taa ké. ² Mpúyú isɔtaa tillu tɔma sɪ: Maa heeli-ŋ tampana tɔm.

Ilim mpətəŋ na pə ntəyŋ awulaa yoo

Peesɪ awulaa sɔsaa tooso ká tɔki kawulaya ké na pá kaasəyi təma. Kantəkaya nyəma ká kəli kancaalaya nyəma ke wənav. ɛlena liyiti nyəŋ kuu pə təna na í kəli Kələeki kawulaya tɔɔ. ³ Ama yoolu nəyɔlv ɪ ká təyɔna Kələeki kawulaya sɔsaya, na í laki isəna ɪ sɔɔlaa tɔ. ⁴ ɪ kawulaya puki teu, ɛlena ká faɣa tɔm liyiti. ɛlena yəlaa ləlaa tala-ke. ɛle pa kaa wəena toma isɪ kancaalaya nyəŋ.

⁵ Ilim mpətəŋ wulav ká la toma ke sɔsəm yaa. Ama ɪ kupayalaa taa nəyɔlv ká kəli-ɪ na í ləeki kawulaya. ⁶ Pusi ká cɔɔ pəcɔ, ɛlena Icipiti wulav na Silii nyəŋ pá pəeli nəyɔ. Icipiti nyəŋ ká ha Silii nyəŋ ke ɪ pəlv. Ama pə kaa taəŋi. Alv ɪnɪ na ɪ paalv, na ɪ pəyaya, na ɪ caa paa sɪ. ⁷ ɛlena alv ɪnɪ ɪ calaya tv nəyɔlv, í kpaɣa ɪ caa lonte. ɛlena í polo pa koloosi acaləe taa, na í yoonə-we na í kəli-we. ⁸ Halɪ ɪ ká kuu pa tuŋ na pa wontu nti pa lupa wɔla na liyitee nyəyətɔ tɔ, na í pona Icipiti. ɛlena yoo hee pusi payale. ⁹ ɛlena Silii wulav yoonə Icipiti nyəŋ, na í kpisi-ɪ na í məli ɪ tetu taa.

¹⁰ Ama ɪ pəyalaa ká koti yoolaa ke tintika tintika ke sɔsəm. Pa taa lelv

na ɪ yoolaa paa wati kolontunaa isɪ lum. ɛlena í məli, na pá tayamɪ pa tɔɔ ké kulvɣv. Haləna pá tana-weye wulav koluŋa ɪcate. ¹¹ Pááná ká kpa Icipiti wulav. ɛlena í kpaɣa ɪ yoolaa na í kpa Silii nyəma tɔɔ. Paa kəli-we, na pá kpa pa yoolaa tuutuuma. ¹² Paa na Icipiti wulav ka kuwa pa taa ké yoolaa iyisi iyisi, na í hɔ ɪ ti tɔ, ɪ kaa la aka. ¹³ Pusi cɔɔ pəcɔ ɛlena Silii wulav kpaɣa yoolaa kufama. Pəle pa kəla kɔpəma ke payale, na pa yoo wontu tana. Na pá polo Icipiti nyəma waali. ¹⁴ Waatv ɪnɪ ɪ taa ké payale ká kəli Icipiti nyəma tɔɔ. Halɪ nyá yəlaa taa mɔsuntunaa ká kəli ɪ tɔɔ sɪ, pa yoosiyi isəna n nawa toosee taa tɔ. Ama paa kpisi. ¹⁵ ɛlena Silii wulav tuusi na í tá koluŋa ɪcate, na pá lo hapəle na pá ləeki-te. Icipiti yoolaa ká kpisi, paa pa taa akanaa maɣamaɣa, pəle pa taa feina toŋ. ¹⁶ Silii nyəma ká la isəna pa nɔkaa təyɔ. Nəyɔlv kaa taŋ-we, halɪ paa kpenna lseyeli nyəma. Paa ŋmakəli-we na pá wakəlvɪ-we. ¹⁷ Paa maɣasɪ pa taa sɪ pá na Icipiti wulav pá pəeli nəyɔ na pá hikina-ɪ na təna. Halɪ paa ha-ɪ pa pəlv. Ama pə kaa la. ¹⁸ Pəle pə paasi í ká keesəna Kələeki tetunaa mpa pa we teŋku nəyɔ tɔ pa tɔɔ. Ama wulav nəyɔlv ɪ ká səŋsɪ-ɪ. ɛle ɪ ká ləsv ɪ nyəm na í tv ɪ niŋ taa. ¹⁹ ɛlena í mələna ɪ koloosi acaləe tɔɔ na í kəli-ɪ na í sɪ na pə saali. ²⁰ Wulav wei ɪ ká ləsv ɪ lonte taa tɔ ílé ɪ ká su lampuu mɔlv ke lseyeli taa. Ama pu la wee naale ɛlena pə kv-ɪ. Ama pə kaa wee yoo taa yaa pa muɣula-ɪ.

²¹ Yɔlv wei paa tɣvna na ɪ ta nəyəsəna kawulaya təyɔlv tɔ. ɪnɪ ɪ ká cayaɪa ɪ lonte. Heesvɣv waatv ke ɪ ká kɔɔ na í ləeki kawulaya na acilayatu. ²² ɪ ká kv yoolaa tənaya na pə kpəŋna ləv yəlaa nyvɣv tv. Nəyɔlv kaa kpa ɪ tɔɔ. ²³ Yəlaa ká polo ɪ kiŋ sɪ í na-we pá pəeli nəyɔ. Ama ɪnɪ ɪ ká muɣuli-we. Paa na ɪ yəlaa fei payale tɔ, ɪ toŋ ká sɔsəyi tam ké. ²⁴ Heesvɣv waatv ke ɪ ká cɔɔ tetu taa.

l ká la mpi i caanaa taa la tɔ, isu wontu kuuu na tɔ taluyv. Halɪ i ká mayasi isu i tii koloosi acalɛɛ tɔɔ. Ama pɛ kaa taɔɔ kɛ.

²⁵ l toɔ na i apalvtv tɔɔ i na i yoolaa tuutuuma paa polo Icipiti wulav waali. Ama ílé i yoolaa kɛla inɪ i nyɔma kɛ toɔ na payale. Paa yoonaa-i na pá kpisi-i. Mpi tɔ, acilayatu ke paa lana-we. ²⁶ l na mpa pa kaa nyɔnaya tɔ, mpe paa luna i waali. Ulena i yoolaa ya na pa taa payale si. ²⁷ Pɛle pɛ waali kɛ awulaa naale mpe paa ciiki acesaacesaa ciikuyv. Ama pɛ kaa la. Mpi tɔ, pɛ ta tata tɔnaya waatu na pɛcɔ. ²⁸ Silii wulav ka mɛlɔyɪ i tetv taa na toɔ sɔɔɔɔɔɔ. Ulena í tv i taa si i ká wakɛli yɛlaa mpa na lɔɔ pa pɛela nɔyɔ tɔ pa isɔ sɛɛv.

²⁹ Pɛ waali kɛ i ká watɪ Icipiti tɔtɔ. Ama pɛ kaa lana-i isu pu larv tɔ. ³⁰ Lom nyɔma ká kɔnna pa kpulɔɔ na pá yoonaa-i. l ká lɔ i apalvtv na í se na í mɛli. Ulena í mv pááná na í kɔntɔna mpa pa lɔ lɔ tɔ. Ulena í wakɛli yɛlaa mpa na lɔɔ pa pɛela nɔyɔ tɔ pa isɔ sɛɛv. ³¹ l ká tili i yoolaa na pá polo pá pilisi lɔɔ tɛsɛɛle. Paa sɔɔɔɔ tanɔɔ na taanaya kɔtasi na pá siki pa acaalɔtv tɔyɔ. ³² l ká tolisi isɔ sɛɛv taa acamaa na i acilayatu. Ule i kaa pɛsi isɛle seesɛlaa. ³³ Ama mpa pa kɛla layatu ke pa taa tɔ, paa sɛyɛsi lɛlaa payale. Pu la wɛɛ naale, ulena pá kú pa taa lɛlaa, na pá wɔ lɛlaa ke kɔkɔ. Paa tv lɛlaa ke salɔka, na pá lɛkɪ lɛlaa wontu. ³⁴ Pɛcɔ tike ke paa sɛna-wɛyɛ pa wahalanaa taa. Mpi tɔ, mɛnaafikitv ke payale sɔɔsɔyana pa tɔɔ. ³⁵ Layatunaa mpe pa taa lɛlaa ká si. Pa sɛm mpi pu tayanna yɛlaa na pá wɛɛ teu tɔnɔɔɔ. Halɔna tɔnaya waatu. Mpi tɔ, waatu wei pa suwa tɔ i ká kɔɔ.

³⁶ Ama Silii wulav ka la isɛna pɛ mayaa-i tɔyɔ. l ká mayasi i taa si i kɛla tɔɔ tɔna. Halɔna í kpa lɔɔ mayamaya tɔɔ. Mɔpɔyɔ i ka la, halɔna waatu wei lɔɔ ká hɔ i ɔkɔɔɔyɔ tɔ. lɛna lɔɔ sukɪ

tɔ mpv pɛ lakɔna. ³⁷ l ká nyɔni yem kɛ i caanaa tɔɔ na alaa tɔyɔ Talamusi. l ká hɔ i tɔyɪ na í footi tɔɔ tɔna. ³⁸ Paa na mpv i ká laa koloosi acalɛɛ tɔyɔ ɔku i caanaa taa nyɪ tɔ. Halɔna í ha-kuyv wula na nyɔyɔluyv kuseemuyv na liyɪ-tee pɛɛ na wontu kupantu. ³⁹ Tɔyɔ ɔku kv toɔ ke i ká yoonaa koloosi acalɛɛ na í kusi kv tɔɔɔɔ nyɔɔɔ. l ká kpa pa taa payale ke nyuyv nyɔma, na í ha-wɛyɛ tetvnaa.

⁴⁰ Icipiti wulav ká kulɪ Silii nyɔɔ tɔɔ kɛ tɔnaya waatu. Ama Silii nyɔɔ ká sɔɔɔ-i na i yooou kɛkɛnaa, na kɔyɔɔnɔɔ na pɛ kpulɔɔ ke payale. l ká watɪ tetvnaa isu pɔyɔ lvm. ⁴¹ l ká tii lɛyɛli tetv tɔɔ na í kv yɛlaa iyisi naanvwa. Ama lɔɔm na Mowarv pɛ yɛlaa na Amoni yoolaa sɔsaa ká fiti. ⁴² l ká tv niɔ ke acalɛɛ payale tɔɔ. Icipiti tetv kaa fiti paa pɛcɔ. ⁴³ l ká kuu Icipiti wula na liyɪ-tee nyɔyɔluyv na kacɔka wontu. l ká ɔmakɛli Lipii na ltiyopii nyɔma. ⁴⁴ l ká nu si ilim tɛlule na pɛ nɔyɔɔɔ nyɔma kɔma-i yoonav. Ulena í mɛli pa waali na pááná na í kv payale. ⁴⁵ l ká siki i kawulaya cokɛle ke tɔɔku na puɔyɔ Siyɔɔ pa hɛkv taa. Timpi tetv kɛla teu tɔ. Pɛle pɛ waali kɛ pu tala i tɔnaya. Pɛyɛle nɔyɔlv kaa waasi-i.

Tɔnaya waatu

12 Mɔpɔyɔ isɔtaa tillu heela-m tɔɔ si: Waatu unɔyɛle isɔtaa tillu sɔɔ Mikayɛli wei i tanɔyɪ ma yɛlaa tɔ i ká kulɪ. Wahala wei too yɛlaa kulaa pa ta nata tɔ, i ká kɔɔ waatu inɪ. Ulena pɛ ya ma yɛlaa mpa pa hɛla we weesuyv takɛlaya taa tɔ pa nyɔɔɔ. ² Mpa pa tooki tɔ, pa taa payale ká fe. Lɛlaa ká hiki weesuyv ɔku kv tɔɔ tɔ. Ulena lɛlaa ke fɛɛle sɔɔɔle tam nyɔntɛ. ³ Layatunaa mpa paa sɛyɛsa yɛlaa samaa ke tampana tɔɔyɔv tɔm tɔ paa te kɔkɔ isu isɔtvlvɔɔsi ke tam tɔɔ.

⁴Тџ, Taniyeeli, su тџм тџнеге нџа тaa. Nmaa-тџи takelaya тaa на нџ таали ка тџ. Yusi-ke haləna тџнага waatu. Payale ka kala-ke на пџ сџси нџџм.

Тџнага waatu ke kəjmesəm kə

⁵Мрџгџ Taniyeeli мџ, ma nawa ma toosee anı a тaa kə apalaa lelaa ke naale. Lelə səjə pəjə kətəj na cəne na lelə na cəne. ⁶Мрџгџ pa тaa lelə pəjə səjə ısu ta tillu wei ı suu kponkrontu toj nyəntu wontu na ı səjə pəjə nəjə tə si: Pələe kə piti təma ane a ka tə? ⁷Мрџгџ ısu ta tillu kraasa ı niŋ na ısu na ı tə si: Ma tuuna Tam tə lə hətə тaa. A kə таанџ pusi tooso na həjəlvəjə. Waatu wei pa həsı lə yələa ke ηmakəlvəjə təjə mpv unı pu tə.

⁸Ma nu тџм тџне, ıle ma ta cəkəna-tı. Pə tə kə ma pəjə ma səjə si ısənaŋa pu

təna? ⁹Мрџгџ ı cə-m si: Taniyeeli, тaa nəjəsi. Mpi tə, pə wee si pə ηməsi тџм ntəjı, na pə yusi haləna тџнага waatu. ¹⁰Mayasəj kə таҗанı yələa payale na pə tə. Ama asayaa na kaa cəkəna. ıle na pə kə nyuvə ke tə тaa. ıle na layətənaa nāa cəkəna. ¹¹Pə krayav waatu wei pa səjə taŋəj na таанəjə kətasi na pə siki tvəj tə. Pə kuyəjə we iyəjə na ηmuvəjə na nunaasa na naanəwa (1290). ¹²Leləj nılv nté wei ı ka kaasi ı ti na ı taŋ na ı tala kuyəjə iyəjə na ηmuvəjə nılvə na hiu na naanəwa na kakpasi (1335) tə. ¹³Ye nəjə ıle, kaasi nəjə ti na nı svu pəjəjə na nı həsı. Pələ pə waalı n kə fe na lə kə ha-ŋ nəjə kasəyəjə.

LSO KUYƆƆTUTU TELƆSULU

OSEE

TOM TAKƆLAYA

Kutulutu

Lseyeli tetu ilim ntɔɔŋ tɔɔ, timpɪ pa yaa si Samalii tɔɔ Osee telɔsaya lɔ kuyɔɔtutu ke yɔlaa. Waatu unɪ ɪ taa tɔ, tetu ta ɔaya teitei. Yɔlaa muyuliyi tɔma, na lelɔa nɔ́a kulɔyi tetu tɔkɔlaa tɔɔ. Lɔ sɛɛv maɔamaya ná hɛwɔa na lseyeli nyɔ́ma mɔli laatu taa. Kɔpɛntɛŋ wei ɪ wahala Osee tɔkaya ɪ waatu taa tɔɔɔle.

lɛna pa faɔa Osee takɔlaya tɔ:

Osee akpayaɔle na ɪ tɔyaya pɛ tɔm, titite 1-3

Tacaa kalɔɔɔna lseyeli nyɔ́ma, titite 4-13

lɔ sɔɔluyɔ na ɪ nɔɔsi suu, titite 14

1 Takɔlaya kanɛ ka taa kɛ pa kɛɛsa tɔm. Tacaa ka heelina-tɔyi Peeli pɔyalv Osee. Sowasi pɔyalv Solopɔwam wei ɪ ka ke lseyeli wulav tɔ ɪ pɔɔle taa kɛ Tacaa kɛɛsa Osee ke tɔm nti. Waatu kulɔm unɪ ɪ taa tɔtɔɔ, Osiyasi na Yotam na Ahasi na lsekiyasi, pɛle pa tɔkaya kawulaya ke Yuta taa, na pɔ́ kaasɛyi tɔma.

**lɔ kuyɔɔtutu telɔsulv Osee
alv na ɪ piya pa tɔm**

²Tɔm kancaalaya nyɛntv nti Tacaa heela Osee tɔɔle si:

Polo na nɪ kpaɔa apalaa tɛna alv nɔɔlv. ɪ piya ɪ tɔŋ si too ikpate.

Mpi tɔ, lseyeli nyɔ́ma tɛna kisa Tacaa maɔa,

na pɔ́ ha pa tɔyi tuŋ laav taa.

³Mpɔ́yɔ́ Osee polaa na ɪ kpaɔa Tip-ilayim pɛlv Komɛɛ. Ulena alv unɪ ɪ lɔlɪ-ɪ apalɔpɔyaya. ⁴Mpɔ́yɔ́ Tacaa tɔma Osee si:

Ha-ke si, Sisilee.

Mpi tɔ, pɛ kaasa pɛɔ maa lɛeti Yehu lɔluyɔ nyɔ́ma

ke yulɔkɔle nte pa lapa Sisilee tɔ tɔ tɔɔ. Ulena má si lseyeli kawulaya tɛnaya.

⁵Maa wakɔli pa yoolaa tɔŋ ke Sisilee tetekɔle taa kɛ kuyaku ŋku.

⁶Komɛɛ tasa hɔɔɔ hayav, ulena ɪ lɔlɪ apalɔpɔyaya, na Tacaa heeli Osee si: Ha-ke si, Pɛtɔtɔle fei.

Pɛ huwɛɛ nte si Tacaa má ma kaa nyɛntɪ pa pɛtɔtɔle na má hulɪ-wɛyɛ suulu.

⁷Ama ma kaa la mɔ́yɔ́ Yuta nyɔ́ma. Halɪ pa lɔ Tacaa má, maa waasi-wɛyɛ. Ma paa feina yoo yaa tɔɔv, yaa layate, yaa yoo kpaɔanɛŋ, yaa ɪ ɔayalaa.

⁸Komɛɛ tisa Pɛtɔtɔle fei, ulena ɪ kpaɔa hɔɔɔ na ɪ lɔlɪ apalɔpɔyaya.

⁹Ulena Tacaa heeli Osee si:

Ha-ke si, Pa ta ke ma nyɔ́ma.

Mpi tɔ, lseyeli nyɔ́ma ta ke ma yɔlaa, na má tá kɛ pa lɔɔ.

Sisilee cele kuyaku sɔsɔŋku

2 Ama kuyaku nakɔli lseyeli nyɔ́ma ká la pɔyav ke sɔsɔm.

Paa wɛɛ isu lɔm nɔɔɔ kanɔŋɔna.

Halɪ pa kaa pɛsi pa kaluyɔ.

Waatu unɪ lɔ weesuyɔ tu

má ma kaa tasa yɔɔtuyɔ si,

pa ta ke ma yɔlaa.

Maa yaa-wɛyɛ ma pɔyalaa kɛ.

²Ulena Yuta na lseyeli pɔ́ kpɛntɪ na pɔ́ kpa wulav kulɔm,

na pɔ́ pɛsi tetu nyɔ́ma.

Sisilee cele kuyaku sɔsɔŋku ntɛ.

³Tacaa si ɪ ha mɛ tɛɛtunaa apalɔnyɛma si:

Pa ke ma nyɔ́ma, na alɔnyɔ́ma si: Pɛtɔtɔle wɛɛ.

lseyeli wɛ ke isu alv tetelatv

⁴Mpɔ́yɔ́ Tacaa yɔɔtɔaa si:

ɪ kalɛna mɛ too lseyeli,

ɪ taa ye-ɪ.

Mpi tɔ, ɪ ta ke ma alv tɔtɔ,

pɔ́ɔ́ ma ta ke ɪ paalv.

Í husi tetelatəv cacaasi ke i isentaa,
na í læsi wasaŋkalətv ke i taa.

⁵Ye pə taya mpv,
maa yele-i kpete təyələyəli,
isu kuyaŋku pa lula-i tv.

Maa yele na i tetv pəsi wulaya
nyəntv na tə wuli na í səna lukətv.

⁶Ma fəina i piya pətəwtəle.
Mpi tv, si təŋa i ukpate ké.

⁷Pəyele si too kuyi i ti nyuyv ké na
tetelatətv.

Hali i kraaləyi tam si,
unv i ka təŋv i taŋnaa mpa pa haaki-i
təyənaya na lum tv.

Paa na i kutakəm na i kutəyələm na nim
na solum.

⁸Ama Tacaa má,
maa tək-i mpaav na sowa kalaa.
Maa ŋma koluŋa na má cəwəna-i na í taa
tasa luv.

⁹Í ká maŋasi isv í pəeki i taŋnaa
na i təŋ pa waali, kpete.
Waatu inəyəle i ká tv si:
Pə wəe si má məli ma paalv kancaalaya
nyəŋ.

Mpi tv, ma nukaya tənaya leleŋ na pə
kəli nənəw.

¹⁰N taa cəkəna si,
ləw má, ma celayana-ŋ kutəyəw,
na solum, na nim, na má susi-ŋ toŋ,
na má ha-ŋ liyitee na wula.
Lena í kraya na í lakəna tuyv Paali ke
təmlə.

¹¹Pə tv ké maa ləeki ma təyənaya,
na ma solum ke kumtv waatu.
Lena ma ləeki kponkponu toŋ nyəntv
na heeŋ huntv,
na í laŋ nyá kutakəm na nyá kutəyələm
na í lu kpete.

¹²Nyá taŋnaa isentaa ké maa wəyəs
nyá wontu,
pa taa nəyəl v kaa kpesi.

¹³Maa yele na nyá laŋholumle,
na nyá isətv kufalu acimanaa,
na nyá kuyeeŋ kuhəesəŋ,
na nyá kətasi lensənaa pə su tənaya.

¹⁴Lena nyutv ləeki nyá tuŋ tawa
nna n təŋaya si nyá taŋnaa kufeluyv tv,
na taale wontu náy təy.

¹⁵Maa hə nyá ŋkraŋuyv ke timpi n səw
ma tv tv pə tv.

Pəyele n laaki Paalənaa,
na í laki kacəka na í təŋəyi nyá taŋnaa.

¹⁶Mpúyú Tacaa yəyətəa si:
Maa tayani ma alv ke muyv

na má pona-i wulaya tetv taa,
na má na-i tv la acacaale faaci.

¹⁷Lena í təŋ-m na luyv kuləmuyv isv i
pəelətv waatu.

Yaa isv i Icipiti luv saa.

Waatu inəyi maa cele-i i ləseŋ tuŋ.

Lena laŋpəsəle tetəkəle pəsi isv teeluyv
nənəy.

Çiikuyv kuyaku

¹⁸Mpúyú Tacaa yəyətəa si:
Kuyaŋkuyv ləyeli n ka yaa-m nyá
paalv,

n kaa tasa-m yaav ke nyá Səw Paali.

¹⁹Maa læsi nyá nəy tv kə Paali na tuŋ
leleŋ həla,

n kaa tasa-yeŋe yaav.

²⁰Lena má na taale wontu, na sumasi,
na ate nyamanyamanaa tv pəeli nəy tv si
wontu ntv

tə taa la ma yəlaa ke pulv.

Lena ma kpiisi tetv tv ké yoou wontu
təna,

na pə yele na ma yəlaa həesi təpamm.

²¹Ləyeli ma na-ŋ ta akpəyale ka wəe
tam ke mpúyú.

Maa səw-ŋ na má təŋəyi tampana,
na má paasəyənə-ŋ teu.

²²Ma kaa laŋasi.

Lena pəc í nyi si ma ké Tacaa.

²³Kuyaŋkuyv maa mv mə kusələmstv,
na isətvnyuyv kusələmstv.

Lena isətvnyuyv náy mv tetv kusələmstv,
²⁴na tetv náy mv təyənaya na tuŋ pə
kusələmstv.

Kuhaləm mpi pəle pu mv Sisilee
kusələmstv.

lso tuuki ke pa yaa Sisilee na pa te taa.
²⁵ Maa mænna Pætöötäle fei nyaya tetu
 taa,
 na má wæena nyá pætöötäle.
 Maa heeli Pa ta ke ma nyóma nyá si n
 ké ma nyæj,
 na ní yaa-m si nyá lso.

Mayasuyu

3 Mpróyú Tacaa heela-m si: Tasa nyá
 alu ke krayau. Paa i mæla apalaa
 tæna alutu taa tó. Ma sœla mpróyú
 lseyeli nyóma ké na pá tænjæyi tuuj na
 pá sœla pæ lesej kakalasi. ²Ma muwa
 ma alu na liyitee nyæjætu naanowa
 na kakpasi, na tœjœnaya pee saakænna
 naatoso. ³Ma heela-ŋ si: Cayæ na pæ
 taanŋi, tanŋi-m na ní yele wasanjalætu. Ma
 mayamaŋa maa tanŋi-ŋ mpu tótó.

⁴Mpu inæyi lseyeli nyóma me í ká
 cayæ, í kaa wæena wulau na paasænlu.
 Yaa kotasí na kætælaa toko wei pa
 pœsæyæna Tacaa ke tœm tó, yaa tælaale.
⁵Í ká te na í mæli mæ tetu taa, na
 í mælæna mæ lso na mæ wulau Tafiiti
 luluyu tu tó. Í ká nyana Tacaa má na
 máá kooli-meyæ kupantu.

lso huunau ke i yælaa

4 lseyeli nyóma me,
 í nu Tacaa tœm,
 i huukænna-me si,
 yulu kupanŋ yaa kupantu latu nœjœlu i fei.
 Nœjœlu u tasæyi inæyi nyænuyu ke lso.
²Yælaa tænjæyi tæmæya mpusinaa ké,
 na pá muyuliyi tæma.
 Pa kuyi tæma,
 na pá ŋmulæyi,
 na pá laki wasanjalætu,
 na yulukule ke kutamsa.
³Pæ tó ké wulaya ká la tetu taa na yælaa
 tæna na wahala na pæ kpænna taale
 wontu na sumasi.
 Halí tenku taa tiina mayamaŋa ká saali
 yem.

lso kalænau ke kætælaa

⁴Mpróyú Tacaa tœma si:
 Pæ taya yælaa tænaŋa yem ké
 maa pœosi yaa maa kalæna.
 Ama kætælaa ke ma huukænna.
⁵Ilim na pæ isæle ke pu tuuli kætælaa me.
 Ulena pæ tuuli mæ na mæ taapalaa lso
 kuyœjœtutu telæsælaa ke ahoó,
 na má kv mæ piitim tæna.
 Mpi pæ wenna usu toto.
⁶Ma yælaa ta nyi-m,
 ulena pá sækí.
 Paa na mpu kætælaa mæ tá sœli si í nyi-
 m.
 Halæna í sœ ma kusæsutu.
 Pæ tó ké í kaa tasa ma kætælaa ke lapu,
 maa sœ mæ piya tó.
⁷læna kætælaa me í hukaa tó mpu inæyi
 í wakælæna-m.
 Ule maa kœli mæ teeli na má taa-meyæ
 feele.
⁸Ma yælaa isayatu kuvhaanŋ ke í suukænna
 cœncœmæj.
 Mpi í nyulæyi tœjœle si pele pá laki
 isayatu.
⁹Mpi pæ mayana ma yælaa tó pu
 mayana-me tótó.
 Maa hœ mæ ŋkranuyu ke mæ tœnte
 isayale tó.
 Maa felí-meyæ isayatu nti í lapa tó.
¹⁰Í ká li, ama í kaa haya.
 Í ká ha mæ tæyi wasanjalætu taa.
 Ama í kaa na piya.
 Mpi tó, í lœ Tacaa maya na
 ma kiinŋ na í paasæna tuuj.
¹¹Wasanjalætu na sulum kvfam
 pæsa ma yælaa nyœjœ ké.
¹²Tuyu kusaaquyu ke ma yælaa me í
 sælæmæyi.
 Taakukulaya heeliyina-meyæ
 kuvjæsætu.
 Laatv heelim mapa-me na pæ yasi-me,
 na í fayana mæ lso má.
¹³Í laaki pulasi nyœjœ taa,

na í wǎki tulaalvnaa ke hǎtu tee isotom
kúpam taa.

Pǎ tǎw kǎ má pǎelaa ká la apalaa tǎna
alaa,

na má poolaa náa la wasaᅇkalǎtu.

¹⁴ Ue pǎ taᅇa pǎle pa ᅇkraᅇᅇᅇᅇ ke maa
hǎ.

Ama cecena me má maᅇamaᅇa má
nyǎᅇku ke maa hǎ.

Mpi tǎ, í pona wasaᅇkalǎnaa ke kpeᅇᅇa
na í tǎᅇw kǎtaᅇa tǎᅇᅇnaᅇa.

Pa tuka ituule si:

Yǎlaa mpa paa cekǎᅇna tǎ pa lepaᅇa.

¹⁵ Ye lseᅇeli nyǎma laaki tuᅇ,
ule Yuta nyǎma náa taa keᅇna-we.

Í taa polo Kilikaa, yaa Petǎeli.

Tǎnaᅇa yǎlaa pǎsǎna tǎlaalena,

na pá tuukina Tacaa.

¹⁶ lseᅇeli nyǎma kǎla nyalam nyalam,
isu nav alunyǎᅇ wei ı kisa akuᅇu
kpátúᅇ tǎ. Ue pepe tǎw kǎ Tacaa ká
paasǎna-me isu iweesi nsi pa puk-
ina tǎtiikile kǎpante taa tǎ? ¹⁷ lǎlayim
nyǎma tǎᅇᅇᅇ tuᅇ kǎ, yele-we. ¹⁸ Pa
ta tu yelita sulum nyǎw, ulena pá
suw wasaᅇkalǎtu taa kǎ yav. Pa nyuᅇu
nyǎma luᅇu suwaa feele fei kǎ. ¹⁹ Kacu-
culaya ká paalǎna-we, na pa kǎtasi tǎm
la-weᅇe feele.

lseᅇeli paasǎnlaa asaᅇaa tǎm

5 Mǎpúᅇ Tacaa tǎma si:

Kǎtǎlaa na lseᅇeli paasǎnlaa
na wulav tǎyaᅇa nyǎma me, í nu teu.

Pu wee kǎ si í feᅇ na pá tǎ teu.

Paa na mpu, ulena mu pǎsi ma yǎlaa isu
katǎka,

yaa puluᅇu ke Misipa,

ke Tapǎw puᅇu tǎw,

² na isu pǎpúᅇ anaam ke Sitim.

Ama maa seᅇesi má tǎna na í ná na í
tisi.

³ Ma nyǎmá lseᅇeli tǎm kǎ,

tǎ fei-m sǎkpetuᅇu.

Mǎ tusina lǎlayim nyǎma ke laatu na
pǎ wasaᅇkalǎtu taa.

Ulena pá tee má tǎna.

⁴ lseᅇeli nyǎma má kulapǎle ta ha-meᅇe
mpaau si

í mǎli má lǎw má ma kiᅇ.

Laatu lǎmaᅇasǎle wenna má taa na í
yǎᅇi-m.

⁵ Mpi lseᅇeli nyǎma me í hulǎsǎna laᅇle
tǎ

mpi pǎ hulǎᅇna má weetu.

Mǎ isayatu copina-me na pá kpenna
Yuta nyǎma.

⁶ Í pona má tǎla si í laki kǎtaᅇa,

ulena í kǎw-m yǎᅇtǎnav.

Ama í ta maᅇana-m.

Mpi tǎ, ma yela-me.

⁷ Í yela-m na í luli kpaᅇ piya.

Mǎ icate ka pǎsi ncaale pǎ kaa tala isǎtu.

Yuta na lseᅇeli nyǎma pa youu

⁸ Mǎpúᅇ Tacaa tasaa si:

Í hulǎ apalututuᅇu ke Kipeya,
na akantǎle ke Lama.

Í yaᅇa apalukakiisasi ke Petǎeli.
Pencamee, la laakali ke nyá waali.

⁹ lseᅇeli nyǎma ká wakǎli yem ke
ᅇkraᅇᅇᅇᅇ hǎm wule.

Nti ma kraalǎᅇi-meᅇe isǎntǎ tǎ,

tǎ we tampana kǎ.

¹⁰ Yuta nyuᅇu nyǎma ná laᅇasǎᅇi tetu
toosi kǎ.

Ama ma pááná ká huu má tǎw isu pǎᅇᅇ
lum.

¹¹ Í muᅇula lseᅇeli nyǎma,

í ta ha-weᅇe pa tampana.

Mpi tǎ, í caakaya si í tǎᅇ má kusǎsǎtu.

¹² Maa kpa-meᅇe isu calǎmula,

na Yuta nyǎma isu sǎmola.

¹³ Mǎ naale í cekǎnaa si í feina alaafǎya.

Ntena lseᅇeli nyǎma tili Asilii wulav

sǎw kiᅇ na pá yǎᅇtǎna-i.

Ama íle ı kaa pǎsi má sǎnav.

Hali mǎpúᅇ ı ká waa-me.

¹⁴ Pǎ taᅇa pulu, Tacaa ma,

ma kpána Yuta na lseᅇeli isu tǎᅇlaᅇa.

Ye ma kpa ma tǎᅇᅇnaᅇa ma teena kǎ,

nǎᅇᅇu feina toma si í lǎeki-m.

Yəlaa məlvuy ke lso tæ

¹⁵Mpv tɔ, maɑ məli ma tæ,
 haləna yəlaa cəkəna pa isayatu
 na pɑ kəesəna ma tɔɔ.
 Ye pa svv wahala taa, paa pæki-m ké.
 Tacaa má ma yɔɔtəna mpv.

6 Waatu inəɣəle lseyeli nyóma ká tɔ
 si:

Tə mələyi Tacaa nyá nyá tɔɔ.
 Nyá kəna-tv.
 Ue n ká həkɔ ta hiŋ na n̄ waa-tv,
²na n̄ ha-tvyv weesuyu.
 Pə kaasa kuyæŋ naale,
 ilena n̄ kusi-tvyv tooso nyəŋku taa.

³Mpv tɔ, tə seesi isəle ke teu na tɔ nyi
 Tacaa.

Isu ilim lukvyv tanəŋ na tev náa nu
 toomaɣa tɔ.

Mpv tɔtɔɣɔ Tacaa sənau təm we naani.

⁴Waatu inəyi Tacaa ká pɔɔsi i ti si:
 Isənaya maɑ tena Yuta na lseyeli pa
 təm?

Ani pa luyv u laa-m luv ké isu tanəŋ
 ihunte,

yaa cɔlv saalvyv tɔ.

⁵Pə tɔɔ ké ma yookina-we na
 lso kuyɔɔtvtv teləsəlaa waasu.
 Ma kraaləyi-we si paa kv mə təna.

Ma kusɔləm naa teu ké tæceicei isu ilim.

⁶Ma caa ké si yəlaa í nyi-m na pɑ laku
 kupantu.

Pəle pə kəla kotası nsi kəkɔ lusa si təna
 tɔ.

lseyeli taa acaalətv

⁷Teitei isu yəlaa təna lapv tɔ,
 m̄p̄yú mə ta təkı isəna
 í ká sv mə nɔɔsi tɔ.

⁸Kalaati ná ké asayaa ıate ke,
 na pɑ kvyi yəlaa.

⁹Kətəlaa kpekəle ná pəsa yvlukvlaa ké.

Pa cəŋəyi yəlaa ke Sikem mpaav taa.

Mpi tɔ, pa ha pa təyi kawalaya taa ké.

¹⁰Ma nawa acaalətv ke lseyeli piitim
 taa.

Tuy ke pa laaki na pɑ pilisiyi təma.

¹¹Pə kaasa Yuta nyóma tɔ,
 ma tv mə hvle pəle ké.

lseyeli taa kwakələm

7 M̄p̄yú Tacaa təma si:

Waatu wei maɑ tayani məŋnav ke
 ma yəlaa
 mpa paa kuuwa na pa təna tɔ.

¹Saa wei ma tvyi ma taa si maɑ tayani
 lseyeli nyóma tɔ,
 pə kuliyi mə isayatu na mə musvŋ tɔɔ
 ké.

Mpi tɔ, í laku puyusuyv təma ké,
 na í ŋmuləyi tæsi taa, na mpatəntaa.

²U hvvki si ma nyəmə mə isayatu tɔɔ.
 Nɔɔnɔ tə saləka kele í təkı na má naaki.

³Kawalaya ke yəlaa cətəɣəna wulav na
 ı waali nyóma,
 na pɑ we laŋhvlumle taa.

⁴U ke wasaŋkalənaa ke mə tənaya.

U wee ké isu potopotonaa tyyuluyv,
 ŋku pa haŋsaa na pɑ yele kəkɔ tikuyv
 na pɑ nuɣutiyi somtu tɔ,
 haləna tə kra.

⁵Ye pa təkı wulav acima
 ı waali nyóma nyɔɔki ké na pɑ haɣa.

Svlum kvyi-we,
 ilena pɑ svv yem yem yɔɔtaya.

⁶Pa cakı wulav acaya ké na pɑ haŋa isu
 kəkɔ.

Ahoo yuyi, ilena pɑ hæ.

Kvfeŋ ilena pɑ kvli ı tɔɔ.

⁷Pa təna pa haki páná ké.

Ulena pɑ kvyi pa awulaa ke kvlum
 kvlum.

Pəcɔ pa taa nɔɣəlv ta yaa-m si má sənə-
 ı.

⁸lseyeli nyóma í matəna piitimnaa lem-
 pənaa ké.

Í lapaya isu petepetaya ŋka pa ta pəsi
 na ká nyaya tɔ.

⁹Krai nyóma nyɔɔkəna mə toŋ,
 na í kratələyi, na mə nyɔɔŋ hləməyi, í
 ta cəkəna.

¹⁰ Mpi lseyeli nyóma me í hvləsəna laŋa tɔ,
mpɪ pə hvləɣəna mə wɛɛtu.
Ma yəlaa mə kalampaani kuyuna mə tɔm.

Paa na mpv u pɛɛkəɣɪ sɪ í məli ma kiŋ.
¹¹ ɪfəlayim nyóma í pəsa isu alukuku kumelɛŋ ké.

Halɪ í yaa Icipiti nyóma na Asilii nyóma sɪ pá waasi-me.

¹² Ye í puki mpv,
maa kra-meɣe ma puluyu
taa ké teitei isu sumasi,
na má hɔ mə ŋkraŋŋ,
isu maa kraaluyv-me tɔ.

¹³ Isu í seekuyv-m mpv tɔ, í lepaya.
Maa wakəli-meɣe í kuluyv ma tɔw ké
mpv tɔ pə tɔw ké.

Ma caakaya mə waasuyv ké.
Ama mə isɔsɛɛv ké kaloolaya ké.

¹⁴ Í wiiki yem ké na í pilimiɣi na í heetəɣɪ mə tɪ.

Ama u tɛŋ mə taa,
na í sələməɣɪ-m tɔɣonaɣa pə́ɔ́ í kuləɣɪ
ma tɔw.

¹⁵ Anɪ ma susəna-meɣe tɔŋ.
lɛna ma kucɔɔv pəsi ikpatəle.

¹⁶ Í kisa ma tɔw ké mələnau,
na í yɔɔləɣɪ apalvtv isu tɔɔv kraɪ
nyəŋku.

Mə kolontunaa ká kv mə sɔsaa ke pa
kalampaani tɔw.

lɛna pə́ waasi Icipiti nyóma na pɛle pa
paana-me.

**Ye Yvɔv tuu heelim,
kacuculaya ke ɪ kvŋ**

8 Ḿpɔ́ɣɔ́ Taaɔa tɔma sɪ:
Í hvlɪ apalvtutuyv.

Kolontu tii ma tetv tɔw ké isu yepɛleku.
Mpi tɔ, lseyeli nyóma í yɔka ma kiiu,
na í wakəli má na-me tá nɔɣɔ pɛɛluyv.

² lɛna í wiina-m sɪ,
meɣe lseyeli nyóma,
í nyəma-m sɪ maya mə lɔɔ.

³ Í lɔwa tampana tɔɣɔ

kolontu ka tɔɣɔni-me.

⁴ Í kraaki awulaa,
na pa waali nyóma,
u pɔɔsəɣɪ-m natəli.
Mə liɣitee na mə wɔlanaa ke
í kraakəɣɪ na í lɔɔki yem sɪ,
í luki tuɣ.

Pə tɔw ké paa wakəli-me.

⁵ Samalii nyóma me,
ɪ lɔ mə wla navle.
Í kraasəɣɪ ma pááná ké.
Waatu wei ké í ká yele isayatu
na má yele-meɣe kalənau?

⁶ lseyeli koolu lapəna mə navle íté.
Tə feuna lɔɔ pulvɔv.

Pə tɔw ké tu yɔki.
⁷ Timpi í tuukuyv heelim tɔ,
isu ɪ kuma kacuculaya.

Teitei isu pa tukuyv ituule tɔ sɪ:
Ye tɔɣonaɣa ta tv nyɔɔŋ mɔlɔm fɛɪ.
Paa mɔlɔm tu wɛɛ, caɣalaa ká tɔɣona-
wɪ.

⁸ lseyeli nyóma me,
mə tɔm tɛma.

l we piitimnaa taa ké isu
tiyaya ŋka paa lakəna tɔ.

⁹ Pepe tɔw ké í pola Asilii,
isu taale kraŋaya ŋka ka yeləɣɪ ka tɪ tɔw
tɔ,

sɪ pá waasi-me?
Haləna í ha kvhaaŋ sɪ í hiki cewaa?

Í tá kisi ŋmakəluyv,
isu taale kraŋasi suwe?

¹⁰ Paa ɪ haaki lelaa ke kvhaaŋ tɔ,
mə kpeɣeluyv waatu kɔmna ntɔ.
Pə kaasa pəɔ, í ká tɔɣɔ wahala,
na səɣəla nna wulav sɔɔ ká svki-me tɔ.

¹¹ Í ŋmawa kətaya təlataɛnaa ke sɔsɔm sɪ
í pəntəɣɪ.

Mə kətasi təlataɛnaa yelina na í pəntəɣɪ.

¹² Paa maa ŋmaa-meɣe layatu
tasuyvnaa ke tɔm isəna,
í kaa paasəna.

¹³ Luluyv tɔw ké í laki mə kətasi.
Ama maa muyv.

Mpi tɔ, maa sɔki mə isayatu tɔw.

Isu ma pona-meyɛ Icipiti na pɛ hɔ mɛ
ŋkraŋɔyɔ.

¹⁴ Lseyɛli nyɔma mɛ,
í sɔɔwa mɛ ŋmalɔ tɔɔ,
na í ŋma mɛ tɔyɪ kutuluŋ kupaŋ.
Yuta nyɔma ná ŋma koloosi na pá cɔɔna
acalɛ tuutuuma.

Ama isu ma wɔpa mɛ acalɛ na mɛ ku-
tululuŋ kupaŋ ke kɔkɔ.

Lseyɛli nyɔma ká laŋ pɛ tɔna

9 Lseyɛli nyɔma í taa yɔɔlɔyɔna
kumtu isu piitimnaa lɛlaa.
Mpi tɔ, í lɔwa mɛ lɔɔ na í tɔŋyɪ tuɔ.
Páɔ́ í sɔɔla kufɛlɔyɔ asilima
nyɔŋku ke tɔfallɛnaa taa.

² Ama mɛ tɔyɔnaya pee na mɛ nim,
na mɛ sulɔm kufam mpi í taŋaa tɔ,
pɛ ta ke mɛ nyɔm.

³ Í kaa pɛsi na í caya Tacaa tetu taa.
Pɛ wɛɛ sɪ í mɛli Icipiti,
yaa Asilii na í tɔyɔ asilima tɔyɔnaya.

⁴ Í kaa pɛsi na í la Tacaa ke kɔtasi,
yaa í liisi-ɪ sulɔm na ɪ laŋlɛ hɛɛ.
Mɛ tɔyɔnaya ká pɛsi-meyɛ lɔyaya
nyɔŋka kɛ.

Wei í tɔyaa ɪ pɛsi asilima pulɔ.
Mɛ nyɔyɔsi tike ke mɛ tɔyɔnaya ká ku.
Í kaa sɔbna-keɛɛ lɔɔ tɔsɛɛle taa.

⁵ Lɔnaya í ká la Tacaa
acima kuyaku sɔsɔɔ wule?

⁶ Ye pɛ wakɛla mɛ ɪcate na í cɔɔsi Icipiti
taa,
pɛle paa pi-meyɛ Mamfi ɪcate taa.
Lɛna mɛ liyitee nyɔyɔtu wontu wakɛli,
na nyutu na sɔwa pɛ nyala tɛ taa.

⁷ Tacaa huɔle waatu tapɛna ntɔ,
ɪ ká fɛli-me.

Mɛ sɪ lɔɔ kuyɔyɔtutu telɛsɔlɔ ná suɔ
kraŋɔyɔ,
na yulɔ wei lɔɔ yɔyɔtɛnaa tɔ ɪ laki
yɛyɛɛle.

Uɛ mɛ isayatu na mɛ kuwakɛlɛm kɛlɛna
tɔɔɔ na pɛ we mpɔ.

⁸ Lɔɔ kuyɔyɔtutu telɛsɔlɔ wei í yaaki
kraŋtu tɔ

í na lɔɔ pa fɛŋiyina lseyɛli tɔɔ.
Isu ɪ nyɔkuyɔ sumasi ke katɔŋmusɪ tɔ,
ínpɔyɔ ɪ laki lɔɔ kuyɔyɔtutu telɛsɔlɔ
maya paa timpɪ.

Paa lɔɔ tɔsɛɛle taa yɛlaa,
pa nyɔnɔyɪ-m pa kolontu kɛ.

⁹ Mɛ isayatu nti í ka lapa Kipeya tɔyɔ í
tɔkaa.

Uɛ Tacaa kaa sɔɔ tɛ tɔɔ.
l ka yeɛle na í ná pɛ nau.

Tacaa laŋwakɛlle ke lseyɛli tɔɔ

¹⁰ Ínpɔyɔ Tacaa yɔyɔtaɔ sɪ:
lseyɛli nyɔma ka we-m lɔŋ kɛ isu
yulɔ hikuyuu lɛsɛŋ pɛle kupampante ke
wɔlaya tetu taa tɔ.

Pɔyɛle na ma nyɔnɔyɪ mɛ caanaa isu
fiki kalaalaya.

Ama í tɔŋa tɔyɔ isayau Paali-Peyɔɔ*fa*.
Lɛna í pɛsi acaalɛtu nyɔma ke teitei isu
ku wɛɛ tɔ. ^aTɔyɔ kulalaaɔ hɛtɛ ke.

¹¹ Mɛ yɛlaa teeli ká kulɪ huɔntu isu
sumaya.

Í kaa tasa husi hayau,
ínpɔyɔ pu laki lɔlɔyɔ.

¹² Paa í pɛsaa na í hiki piya narɛli,
isu ma kpiisa sɪ tɔna na sɪ ta lata yɛlaa.
Ye ma ha-meyɛ siyile mɛ tɔm tɛma.

¹³ Ma nawa lseyɛli nyɔma,
na pá sɛŋa lonte kupante taa isu Tiii
nyɔma.

Ama paa pona pa piya ke kulaa isentaa
kɛ.

¹⁴ Ínpɔyɔ Osee tɔma sɪ:
Tacaa, pɛpɛyɛ n ká hɔna yɛlaa pane pa
ŋkraŋɔyɔ?

La na pa alaa husi luki,
na hɛlɛm nyɔɔ pa hɛla taa.

¹⁵ Ínpɔyɔ Tacaa tɔma sɪ:
Kilikaa ke ma nawa mɛ isayatu tɔna.
Lɛna ma muɔna-meyɛ pááná.

^a9:10 *Paali-Peyɔɔ*: Paali-Peyɔɔ kulɔm unɔyɪ pa yaaki tɔtɔ sɪ Peti-Peyɔɔ.

Maa tʔɔɔni-meɣe ma tɣe mʔ tʔma
asayɣe tʔɔ.

Mʔ nyɣyɣ nyʔma tʔna kulʔyɣi ma tʔɔ kʔ.
Ma kaa tasa-meɣe sʔɔɔɣyɣ.

¹⁶ Pʔ hika-me na mʔ lila tʔna wuli.

Í kaa tasa pʔle ke lʔɣyɣ.

Paa na mʔ alaa tasa piya lʔɣyɣ,

ma kuyɣi sɣi tʔnaya.

¹⁷ Mʔpʔyʔ Osee tʔma sɣi:

Ma lʔɔ luyɣi fei-me tʔtʔɔɔ tɣmɣi í kisa-i
nɣnaw tʔ.

Í kʔ la cʔɔɔaa ke piitimnaa lelaa taa kʔ.

**lseyɣeli nyʔma kawulaya na
pa laatu tʔnaya sɣw**

10 lseyɣeli nyʔma me í ka we kʔe isɣi
tuy

wei pa yaa sɣi lesɛɣ tʔ i taale kupante,
nte tʔ lʔɣyɣi teu tʔ.

lʔsʔna í lʔɣaya tʔɔɔ

í lʔlʔsaya tʔlaalena na tuy.

lʔena í tʔayʔnʔyɣ-i teitei,

isɣi pa tʔayʔnʔyɣ ɣate tʔ.

² Yʔlaa me í kʔe pʔpʔtʔnnaa ke hatoo mʔ
taa kʔe.

Pʔ tʔɔ kʔe Tacaa kʔa yʔkɣi mʔ tʔlaalena,
na mʔ isayʔatɣ mʔlɣi mʔ nyʔɔɣ taa.

³ Í kʔa yʔɔɔtɣi kʔe sɣi:

Ye tʔ feina wulav,

tʔ ta sɛɛ Tacaa tʔɔɔ.

Ye ílʔe i fei pepeye pʔ ku-tʔ?

⁴ Mʔ yʔɔɔtʔaya na mʔ tuunav katatʔlaya
taka.

Pʔeyle kutamsa kʔe í pʔeela pʔpʔtʔ nʔɔsɣi.

Sɣiyisuyɣi wakʔlaa kʔe,

isɣi kʔpʔɣkalayalaya nyʔɔkuyɣi kutʔɔɔɣ
taa tʔ.

⁵ Samalii nyʔma ná lʔnyɣi wʔla navle
nte tʔ we Petɛeli tʔ.

lʔena kʔtʔlaa na yʔlaa pʔa seliyi na pʔa
cayʔa tʔ lʔayaya.

Mpi tʔ, tʔ yuy caa kulʔyɣi ke mʔ heku kʔe.

⁶ Paa pona wʔla navle nte tʔ mayamaya
ke Asilii kʔe,

na pʔa ha wulav sʔɔɔ.

Pu pasa lseyɣeli nyʔma meɣe sʔsʔm kʔe,

na í tʔɔɔ feele ke yaasi unɣi i tʔɔ.

⁷ Samalii nyʔa tʔm tʔma.

Pʔ tala nyʔa wulav tʔnaya kʔe isɣi lʔm
kʔraya taav.

⁸ Pʔ kʔpiisa Petɛeli tʔlaalena mʔa

pa tʔsa lseyɣeli nyʔma tʔ pa tʔna, na
sʔwa nyʔ.

Waatu unʔyɣi í kʔa wiikina pʔɔɣɣ sɣi

í takɣi-me na pulasɣi sɣi sɣi nyʔkɣi-me.

lseyɣeli nyʔma kʔm ke pa kututuum

⁹ Hatoo lseyɣeli nyʔma me í lapu

mʔ kaanutu ntiɣi Kipeya tʔ, í ta layasi.

lʔe pʔ weɛ kʔe sɣi kolontu í nan-meɣe tʔna.

¹⁰ Maa yeke na piitimnaa hʔ mʔ
ɣkʔpʔnyɣyɣ,

ke mʔ isayʔatɣ kulʔelʔtɣ nti tʔ tʔɔ.

¹¹ Í ka we kʔe isɣi nav alɣnyɣɣ kulʔalɣ

wei pa falʔsaa na í makɣi kutʔɔɔɣ tʔ.

Tacaa nawa sɣi i luyɣi kii teu.

lʔena í nyulɣi sɣi i tʔyɣi-i akuyɣi kʔpʔtʔyʔ.

Yuta ka lukiyi, na lseyɣeli ná tʔayʔnʔyɣi.

¹² Í tuu kusiyisim na í ku sʔɔɔɣyɣ.

Í toosi taale kʔfate.

Pʔ tala sɣi í keesʔna Tacaa má ma tʔɔ

na má kʔɔ na má kooli-meɣe kupantɣ.

¹³ Ama isayʔatɣ ke mʔ halaa na í kuɣ-tɣ,

na í tʔɔɔ kaloolaya pʔle.

Yoou keekena na yooola

tuutuuma ke í lakaya na í taaki.

¹⁴ Pʔ tʔɔ kʔe pu wiisina-meɣe yoou taa,

na pʔ kʔpiisi mʔ koloosi acalʔe tʔna.

Teitei isɣi Mowapɣ wulav Salʔmanɣ ka
yoona

Peti-Apɛeli nyʔma na í nanɣi totonaa na
pa piya tʔ,

¹⁵ mʔpʔyʔ maa lana-meɣe

mʔ isayʔatɣ katatʔlaya tʔɔ.

Mʔ wulav tomle ntʔe tananɣ tɛɛ.

lseyɣeli nyʔma kaanutu na lʔɔ sʔɔɔɣyɣ

11 Mʔpʔyʔ Tacaa tʔma sɣi:

Waatu wei lseyɣeli n ka kʔe ifepu
tʔ,

maa sʔɔɔɣ-ɣ kʔe.

Halʔna má yaa-ɣ ma pʔyaya,

na má læst-η Icipiti taa.

²Ma tɔŋna-η yaav, ulena nyaa seeki-m na n̄ laaki Paali na tuη lɛlɛŋ.

Ulena n wɔki-ι kɔtaɣa tulaalv.

³Pəyele má tɔkəna nyá niη na má hɔ-η taataa.

Ama n ta nyonna təna.

⁴Ma sɔɔla-η ké, na má paasəna-η tərəmm, na má waɣaləyi-η, isu cɛcɛ lakuvv ι pəyaɣa tɔ.

Ma sopa nyá tɛɛ, na má haaki-η tɔɔɔnaɣa.

⁵Icipiti nyóma kaa tasa-meyɛ yomle kpaɣ yaa.

Ama Asilii nyóma ká ηmakələna-meyɛ timp̄i í kisa ma kiη kɛ kɔntɛ tɔ.

⁶Pə tɔɔ ké yoou ka wɛɛ mə acalɛɛ taa, na kv wakəlɪ a kvkəntim. lɛɣɛli nyóma kumaɣasəm kasəɣaɣa nté.

⁷Ma yəlaa caaki-m kisuyv na pá yaaki-wɛ na lɔɔ tɔɔ, paa nukɪ.

⁸lənəɣa maa pəstɪ na má lɔ lɛɣɛli na pə saali?

Na má wakəlɪ-η isu ma lapv Atəma, na Sepoyim pə acalɛɛ tɔ? Tɔfɔ pu wakəlɪ ma laŋlɛ na má nyasa ma təyi kela.

⁹Ma kaa tasa lfəlayim nyóma kɛ wakəlɪv.

Mpi tɔ, ma ké lɔɔ Naŋη tu ké, ma ta kɛ yulv.

¹⁰lɔɔ ká yaa ι yəlaa mpa pa kuuwa na pá tɛna hatoo tɛŋku waali tɔ na pá kɔɔ.

Teitei isu tɔɔɔlaɣa wiikuɣv na ká kotiɣi ka piya tɔ.

¹¹Í ka lu Icipiti na Asilii kɛ lɔŋ, isu sumpwɔwɔ, yaa alukuku kvlɔv tɔ. Ulena má məŋna-meyɛ mə tɛ.

Tacaa má, ma yɔɔtəna mpv.

Kprou ι lɔləyi pite

12 M̄p̄óyú Tacaa tɔma si: Kaloolaya tike kɛ lɛɣɛli nyóma me í

laktɪ-m na í puɣusuyv-m tam.

Ama Yuta ná tamsəna Naŋη tu má.

²lɛɣɛli nyóma haaki Icipiti nyóma kɛ nim si pá hii camtɛ.

Mə na Asilii nyóma í pɛɛləyi nɔɔsi.

Í lɔləsəyi mə kaloolaya, na mə mɔsvŋ təma kɛ paa kvyakv ηku. Ama mə camtɛ kaa kəlɪ heelim ké leeluyv.

³Tacaa má maa hvuna Yuta nyóma meɣɛ.

Maa paasəna Yakərv lɔlɔv nyóma meɣɛ mə tɔntɛ isayalɛ tɔɔ.

Maa yele na í tɔɔv mə isayatu saləka.

⁴Hatoo toto lotu taa ké Yakərv nyá n caala nyá tɛstv tɔɔ ké kvlɔv.

Pə kɔɔ na nyá na lɔɔ í lu waatu wei nyá isɛ nyaalaa tɔ.

⁵Nyá na isətaa tillu í lɔvpa na n̄ kəlɪ ílé. Ulena n̄ wii na n̄ sələmi-ι si í kooli-η kvpantv.

N pola Petɛɛli, ulena Tacaa lu nyá tɔɔ na í heeli-η si:

⁶Maɣalɛ Toma təna tu Tacaa.

⁷Maa yele na n̄ məli cəne.

Ama pə wɛɛ si n̄ təŋ tampana na n̄ laku kvpantv ké.

Tv nyá lɔɔ má, ma tike kɛ naani.

⁸lɛɣɛli nyóma í tɔka mə niη taa ké mə sanəya isayav ké, isu taatəlaa.

Í sɔɔla kamuɣulaya.

⁹Í tŋ si mə hikuyv kɛ mə təmle sote ké, pə taɣa kawalaya təm.

lɛ isayatu fɛi tŋ svsv taa se.

Pə taɣa kvpantv kɛ təna.

¹⁰Ntəna Tacaa si:

Hatoo í wɛv Icipiti taa tɔɔv ma ké mə lɔɔ.

lɛ maa yele na í məli coka taa caɣalɛ, isu mə acima waatvnaa.

¹¹ ԼՏ՝ կոյճոյճտտու տէլէսձլաա կէ մա հէլիյի
 մա տժմ.
 Մա հլըպտ-մեյէ մա Լույս նյօնտս,
 նա մա թէ-մեյէ իճնաա կէ տօսէ տա
 տա սի,
 քա տէլէս-մէ.
¹² Կալատի նյձմա մօ քթա աճալաա քի-
 տիքիտինաա կէ.
 Տօմ կէ քօ կաասնա-մէ.
 Նառի կառաստ կէ ի հաակալա կսհառի կէ
 Կիլիկաա.
 Ամա մօ կճտաստ տէլատէ քթա հալժմ տա
 կառիմաստ հուա.
¹³ Կակթրս կա շճճա Մէսօթօթամի տէտս տա,
 նա ի քթս Լէս նիլիս կէ ձս տճ.
¹⁴ Ամա ԼՏ՝ կոյճոյճտտու տէլէսս կէ ԼՏ՝
 տիլաա սի
 ի Լէստ Լսէլի նյձմա մեյէ Իքիտի տա.
 Կսլստմ նոպտ ի տաա սի ի տիկի ի յէլաա.
¹⁵ Լսէլի յէլաա մէ ի յճճա Կառա
 արալտս,
 նա ի աակէ ի Լառլէ տօնառի.
 Ամա իլէ ի կա Լէտ-մեյէ մօ ֆէլէ.
 Լ կա մալնա մօ յսլսկսլէ կէ մօ նյճճի
 տա կէ.

ԼՏ՝ ԵՅ՝ ԿՍԼԼԱԱ ՏՅՄ

13

Լֆօլայիմ քրէկալէ նյձմա մէ
 ի կա ղիմակալալանա Լսէլի տա,
 նա ի յճճտօլի նա յէլաա տօնա տէ սսկնա-
 մէ.
 Ամա ի կս մօ տի տժմ նա տսլի Լաւ, լէնա ի
 սի.
² Քառ նա մքս, ի կամա նսոյս կէ մօ
 իճալատս տա կէ.
 ի կսկի մօ Լիլիտէ նյճթս կէ տսլի Լէսսոյս.
 Քօյէլէ կօոլս Լսքինա նաւէ Լէսի տս.
 լէնա մէ սի ի ալալալի-ի նա ի Լաակ-ի.
³ Քօ տճ կէ ի կա ճառի յէմ, իսս տանի
 իհսնտէ.
 Կաա առիքալէ, յաա Լճտս կսլսլս
 տճոնալա տօմատէ տճ.
 Կաա իսս նյճճս Լսկսլսոնա կստսլսլս
 Լքստս տա տճ.
⁴ Մքսլսլս Կառա յճճտաա սի:

Մա կէնա մօ ԼՏ՝ կէ հատօ ի Լստ Իքիտի տա
 տճ.
 ի տա նատա նոյճլս նա ի նոյթսնա-մ.
 Քօյէլէ նոյճլս ֆէի նա ի աասալի իսս մա.
⁵ Մա ֆէրնա մօ տճ կէ ալալա տէտս
 տա կէ տիմքի նիկալա ֆէի մքս տճ.
⁶ ի հիկաա նա ի հալա.
 լէնա ի սս կալամքառս տա,
 նա ի ճճճ մա տճ.
⁷ Քօ տճ կէ մա քթա մօ տօնա,
 իսս տճոլալա յաա քքօս ալի ի քառա մքառս
 տա տճ.
⁸ Մա կսլա մօ տճ կէ,
 իսս քա կքակսլս տալէ աոնտսլս իճալս
 քօյալա տճ.
 Մաա շալ-մէ նա մա Լի-մէ, իսս տճոլալա.
 Կաալէ աոնտս կա շալ-մէ տճոյճոյճտ.
⁹ ի Լճ մա ալի քսի ալի սի մա աաստ-մէ տճ,
 քօ տճ կէ քօ աակալա-մեյէ մքս.
¹⁰ Մօ ճալմառնա-մ սի մա կքա-մեյէ
 ալալս նա քաասնալա.
 Քէլէ քա տէմնա ալի? Քա յա-մէ լէ.
¹¹ Քառնա կէ մա կքանա-մեյէ ալալս,
 նա կսլստմէ առալի մաա տճոնա-ի.
¹² Քա ղիմաա Լսէլի նյձմա մէ մօ
 տասէկալէ տօնալա,
 նա քա ղիմէտս տէս.
¹³ ի նոյթսնա կէ իսս ահսլստմ կսմէլի
 Լսլսլս տակսլս նա ի կսկի Լստ տճ.
¹⁴ Ամա մա կաա Լէկտ-մեյէ ճալմ նոյճ տա,
 նա մա յա-մեյէ ատէլէ տա.
 Քօ տճ տճ, ճալմ նյա կս-ալի.
 Ատէլէ, նյաա Լի-ալի.
 Մա ֆէլնա մօ քթճճտէլէ.
¹⁵ Քաա Լսէլի նյձմա ի կա Լէստ մօ
 տէտսնաա հէկս.
 Մաա յէլէ նա կօլօնտսնաա Լստ մօ տճ կէ.
 Կիլիմատէ նյճճկսլս հիլա նա Լճոնաա կէ
 իճնա տճ,
 ղիքսլսլս քէլէ քա կսս մօ կքանօօս տօնա.
14 Քօ ալի սի Տալիի նյձմա մէ
 ի տճոյճ մօ իճալատս ճալէկա կէ.
 Մքի տճ, ի կսլա մա տճ.
 Քաա կս մօ նա մօ քիլա կէ յօօս տա,
 նա քա տսլի մօ ահօնտսնաա Լստ.

ԼՏՁ ԿԱՍՏՅՄ ԿԵ Ն ԿՆԼԱ

²Մրօղն Կաա ԿՅՅԿա ս:

Լսեղի ննմա ն մալ մա ԼՏՁ Կաա մա
մա կիյ.

Մքի տ, մա Իսսստս քետ-մեղ.

³Լե ն Լսսս ս ն ն մալ մա կիյ նա ն Կաա-
մ ս:

Կսսսս-տսս տա Իսսստս,

նա ն մս տա սսստ Իսս կսհասյ.

⁴Քա տսսս Ասիլի կա Կասսնա-տ.

Քսսս տա կաա տասս Կսսս կրսսսսս կե
նասնի տսս.

Կա կաա տասս տսս սնսսս Լսսսսս Իսս տա ԼՏՁ
նսս.

Մքի տ, նսս տիկե ն Կասնա կատսսսսսս
քտսստե.

⁵Լենա Կաա ս:

Կե ն մալնա մա տս,

մասս կսսսս մա Իսսստս.

Մասս կս մա քաննա կե մա տս նա մա սսս-
մեղ Կե.

⁶Մասս Կե Լսեղի ննմա Իսս սսս
կսսսսս կրսսսսս տ.

Նսսս կա տս հետ, նա Լիսսս տսս սսսսս
կա Լիլա.

⁷Ն կա հելի քիլիսս կե տս Իսս տսսս սսսս քսս
Կա սս սլիֆի տ.

Մա սսսսս կա նսսս Իսս Լիսսս հտսսս.

⁸Ն կա կսս նա մա կենտի մա տս

նա ն հալա տսսսսսսս նա քն Լա տս.

Ն կա տս հետ Իսս Լեսսս տալե,

նա մա հեթե Կա Իսս Լիսսս սսսս.

⁹Մա նա տսս կսլալասս ն կաա Կե?

Մա մսսսսսս մա սալալասս նա մա ֆեյիսս
մա տս.

Մա Կե-մեղ Իսս տսսս սսսս կսս հատս ս
տսսս տ.

Մա հասկնա-մեղ մա տասս կսլսլս.

¹⁰Կսսս Կե ն կե Լսստս

նա նսստս տ ն կեկնա տմ տեն.

Կաա մքասսսսսսսսսս Կեսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսս
ալասսս.

Կասսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսսս
նա քն Կե-կս.

Ամա տսս կսլաա նա հոտիսս.

LSO KUYOYOTUTU TELÆSULU

SOWÆELI

TOM TAKELAYA

Kutoloto

Kuyaku nakvli ku wæe, na pa yaaki-ku si lso kuyaku sɔsɔv. Ku wule ke i ká hvuna lseyeli nyóma na i toma sɔsɔna. I ká keesəna pa yaasi isayav ké. I ká hvuna piitimnaa lempənaa, na í keesəna yaasi wei pele pa lakayana lseyeli nyóma tɔ. Mpi mpi pə hulaɣaa si kuyaku sɔsɔv ŋku ku kɔɔ tɔɣɔlɔ. Kutolonɔ luv, na wulaya, na kəkəsɪ nyayav, na kolontunaa yoolaa tutuyu.

lsəna pa faɣa Sowæel takəlaya tɔ:

Kutolonɔ luv na lseyeli nyóma nyɔlelen si pá keesəna lso tɔɔ, titite 1:1-2:17

lso su i yəlaa ke nɔɣɔ si i ká mələna-weɣe pa wule taa, titite 2:18-3:5

lso ká hvuna piitimnaa kpai nyóma na í wakəl-wɛ, titite 4:1-21

1 Tom nti Tacaa heela Petuyeli pəyalv Sowæel tɔɣɔlɔ.

Wulaya na kutɔɣɔv tɔɣɔlaa pə tom

²Yuta nyóma na pə sɔsaa me,

í tv ŋkraŋ na í nu.

Too tɔ, yaasi une i tema kɔntɛ ke mə caanaa waatu yaa mə waatu taa?

³Í keesəyi-təyi mə piya

na pele pa keesɪ-təyi pa nyəŋsi.

Uena pele pá keesɪ pa waalv nyóma.

⁴Tɔɣɔlaa tom liyiti ka tɔɣɔna mə hatəmvtv.

Sonsompee í kpisa mpi ulɛ kutolonɔ náa tɔɣɔ.

Kutolonɔ í kpisa mpi ulɛ kahvsi náa tɔɣɔ.

Kahvsi í kpisa mpi ulɛ cəlɔŋ náa tɔɣɔ.

⁵Sulvnyɔlaa me, í fe,

na mə laŋa wakəlɪ na í wii.

Mpi tɔ, pə ləsa-wəɣi mə nɔɣɔ taa ulɛ í laŋa sulum.

⁶Piitim tuutuuma lu ma tɔtv taa,

na pə ton we sɔɣɔntv.

Pə tamasi na pə kela we isu tɔɣɔlaya.

⁷Pə kpaala ta lesɛŋ na ta fikinaa tuŋ.

Pə kɔɔla tɔna na pə yelev tuɣv na ku hulvma.

⁸Í wii isu asaalu kufalu

cakvɣv i paalu ləyayɔ tɔ.

⁹⁻¹⁰Pə tɔɣɔ tawa təna na pə wakəlɪ tɔtv laŋle.

Pə tɔɔ ké paa tasəyi kətaya tɔɣɔnaya pee

na sulum na nim ponav ke lso təseelɛ taa.

Kətəlaa ná caya ləyayɔ.

¹¹Hataa na lesɛŋ tawa nyóma wiiki.

Mpi tɔ, tɔɣɔnasi pee nyəŋsi saala yem.

¹²Lesɛŋ tuŋ wɔlaa.

Fikinaa tuŋ na kulvluŋ leləŋ təna lontilaa.

Yəlaa laŋhulvmlɛ təna saala yem.

Nəhəkvtv na lso wiinav

¹³Kətaya tɔlatɛ kətəlaa,

mɛ mpa i ké lso təmlɛ lataa tɔ.

Í suu mə ləyayɔ wontu isu fɔlɔtɔnaa taka na í wii,

í həntəna laŋwakəlɛ.

Mpi tɔ, paa tasəyi ponav ke Tacaa təseelɛ

taa ké kətaya tɔɣɔnaya pee na sulum.

¹⁴Í la kotuyv sɔsɔv.

Í kpɛyeli sɔsaa na yəlaa təna ke tá

lso Tacaa təseelɛ taa.

Í həkɔ nɔɔsi na í wiina-i.

Tacaa pááná kuyaku

¹⁵Hai, waiyo!

Tacaa hvule kuyaku kpɛyɛtaa.

Wule ntɛɣɛ lso Toma təna tv ká wakəlɪ.

¹⁶Ta isentaa tənaya ta tɔɣɔnaya

ká saali yem tə kaa pəsi pulv.

Laŋhulvmlɛ na aŋmaala ká lu ta lso təyayɔ taa.

¹⁷Mətutuuna mɔɔna tɔtv tɛɛ.

Tɔɣɔnaya pee nyəŋka fɛi tɔtv.

Pə yela kpɛɛŋ ke kpɛtɛ na í ykɪ.

18 Tɔla feina nyutu,
na á wiiki, na á cɔɔki yem.
Heej maɣamaɣa ná tema taasi.

lɔɔ kuyɔɔɔtutu telɔsɔlv sɔlɔmɔɣi lɔɔ

19 Tacaa, nyaga ma wiikina.
Mpi tɔ, wɔlaya tetu taa nyutu
na tuɲ tɔna nyagaá kɛ́ isu kɔ́kɔ.
20 Taale wontu maɣamaɣa ná
keesa ise na nyá tɔɔ kɛ́.
Mpi tɔ, pusi tɔna nyɔɔwa na nyutu wɔli.
Kɔ́kɔ nyaga wɔlaya tetu nyutu.

Tacaa kuyaku kpeɣetuyɔ

2 Í huli tutuyi ke lɔɔ puɣu
nanɲ nyɔ́ŋku Siyɔɲ taa.
Tetu nyɔ́ma me, í sele.
Mpi tɔ, Tacaa huɔle kuyaku kpeɣetaa kɛ́.
2 Kɔ́ kɛ́ isɔ́ŋmuntu kuyaku ŋku ku yuwa
tɔɔɔ.
Ku kɛ́ sɔ́kpeɣuyɔ kuyaku kɛ́.
Piitim sɔ́sɔɔm tɔɲ nyɔ́m kraaki kɛ́
isu tefemle nyaalɔm nyaaluyɔ pɔ́ɔɲ tɔɔ
tɔ.
Too tɔ, pa ta nata pɔ́ taka kɛ́
waatɔnaa mpa pa tɛ́ewa tɔ.
Pɔ́yele pa kaa na pɔ́ taka kɛ́
waatɔnaa mpa paa kɔ́ tɔ pa taa.
3 Piitim mpi pɔ́ nɔ́ɔ tɔɔ we ke isu kɔ́kɔ
kɔ́mɔmɔka.
Na pɔ́ waali náá we isu kɔ́kɔ ŋka ka
nyaki tɔ.
Ye pɔ́ ta tata timpi,
pɔ́ we tɔlekɔleku kɛ́ isu ltena taale.
Ye pɔ́ tɛ́ewa ile pɔ́ yele kpeɣe,
piitim mpi pu sɔ́kɔ pulɔ.
4 Pɔ́ we kɛ́ isu kraɣanɔɲ,
na pɔ́ seeki isu kraɣanɔɲ ɔ́ɣalaa.
5 Pɔ́ kulɔɣi puɣu tɔɔ kɛ́ na pɔ́ telɔsi leɲku
tɔɔ.
Pɔ́ wiiki kɛ́ isu yoo kɛ́ekenaa,
yaa nyuu sɔ́sɔɔv mɔ́kuyɔ tɔ.
Pɔ́ we kɛ́ isu yoolaa sɔ́saa tɛ́ekuyɔ yoo
tɔ.
6 Ye pɔ́ kpeɣetaa sɔ́ɔɔntu pu

yɔ́lɔa tɔnaɣa na pɔ́ seliyi.
7 Pɔ́ tɔɲ kɛ́ isu akanaa na
pɔ́ kraaki koloosi isu yoolaa.
Pulɔɔv u kɛ́e-wi.
8 Paa wei na i mpaav kɛ́,
nɔ́ɔɔv u kaɣatɔɣi lelv.
Paa nyɔ́má ke pa tɔ-we pa tɛ́e kɛ́.
Pulɔɔv u yasɔ́ɣi pa ɔ́aɲa.
9 Pɔ́ tiiki icate tɔɔ kɛ́ na pɔ́ seeki koloosi
tɔɔ.
Pɔ́ kraaki kutulɔɲ tɔɔ na pɔ́ sɔ́vkɔna pɔ́-
tolee isu ŋmiɔlɔa.
10 Tetu na isɔ́tɔnuyɔ pɔ́ seliyi pɔ́ nɔ́ɔ tɔɔ
kɛ́.
Ulena ilim na isɔ́tɔ na isɔ́tɔlvɔɲasi pɔ́ si
tɔ́kpitii.
11 Tacaa nɔ́ɔɔ nuki kɛ́ isu
tɛv hula ke i yoolaa nɔ́ɔɔ tɔɔ
na pɔ́ we tuutuuma na pa tɔɲ we
sɔ́ɔɔntu.
Pa laki nti i tuyɔ-we tɔ.
Mpi tɔ, Tacaa huɔle kuyaku we sɔ́ɔɔntu
kɛ́.
Nɔ́ɔɔlv kaa fiti ku wule.

Tacaa yaav ke i yɔ́lɔa si pɔ́ layasi

12 Ḿpɔ́ɣɔ Tacaa yɔ́ɔɔtaa si:
Pɔ́ na pɔ́ mpv tɔ,
pɔ́nente í pɔ́sɔ́ɣi tɔtɔ na í mɔ́li ma kiɲ na
lotu kulɔmɔv.
Í hɔ́kɔ nɔ́ɔsi, í pɔ́li isɔ́lvɔm na í wiina-m.
13 Pɔ́ taya mɔ́ wontu ke pɔ́ we si í ɔ́li.
Ama mɔ́ laɲa ke pu we si á wakɔli.
Pɔ́ we kɛ́ si í mɔ́li mɔ́ lɔɔ Tacaa má ma
kiɲ.
Mpi tɔ, ma sɔ́lɔɣi yɔ́lɔa kɛ́ na má wena
pa pɔ́tɔɔtɔle.
Maa mɔ́ɣi pɔ́áná ke lɔɲ,
ma kupantu fei tɔnaɣa.
Maa lɔ́kɔ isɔ́na ma tv ma taa si maa
nyɔ́ŋsi mɔ́ ise tɔ.
14 Ntanyɔ maa layasi huwee na má kati-
meɣe kupantu.
Ulena mu la-m kɔ́tasi ke mɔ́ tɔ́ɔɔnaɣa
pee na sulvm.

Nɔhɔkutv na lɔ wiinav

15-16 Í huli tutuyv ke Siyɔɔ taa.
 Í koti yɔlaa tɔnaya kotuyv sɔsɔɔ.
 Pɔ krayav kukpatɔlaa na ifepiya, na
 ahɔlvmnaa.
 Hal akpayalaa mayamaɔa ká lu pa
 nanɔ taa.
 Pa tɔna pá hɔkɔ nɔɔsi.
 17 Tacaɔ tɔmle lataa kɔtɔlaa í wii lɔ
 tɔseele
 nɔnɔɔ na kɔtaya tɔlate pɔ hekv taa.
 Í teki lɔ kɛ niɔ, na í nyɔni ta pɔtɔtɔle.
 Í taa tv-tuyv feele.
 Pɔ taa kɔɔ na kraɔ nyɔma wonɔyi-tv sv:
 Pa lɔ un ɔ wɛ le sv í sɔna-we?

Tacaɔ nuwa ɔ yɔlaa wiinav

18 Mɔpɔyɔ Tacaɔ nyá luyv tayana lavv
 ke nyá tɔtv.
 N wɛna tɔ yɔlaa pɔtɔtɔle.
 19 N nu ta wiinav na n tɔ sv,
 n ká ha-tuyv tɔɔnaya pee na svlv,
 na nim, na pɔ tɔlɔna-tv
 Sv n kaa tasa yeluyv na kraɔ nyɔma
 won-tv.
 20 N ká tɔɔni ta kolontunaa
 mpa pa kɔmna ilim ntɔɔɔ tɔ tɔ.

N ká pona-weɔ poolv ke wɔlaya tɔtv
 taa.
 N ká tɔnsv pa nɔɔ tɔ nyɔma ke tɔm
 tenkv lvm.
 Ulena pa waalv nyɔma ke tenkv
 Metitelanee lvm.
 Pa sɔtaa sɔɔ ká nyala paa timpv.
 Mpi tɔ, n lapa tɔma sɔsɔɔna kɛ.
 21 Tɔtv, taa nyá,
 nyá lanle í hvlvm.
 Mpi tɔ, Tacaɔ lakɔna tɔma sɔsɔɔna.
 22 Taale wontv í taa nyá.
 Nyutv ká nyala wɔlaya tɔtv tɔtɔka taa,
 na tuyv ná lvl ɔ pee.
 Tuyv wei pa yaa sv fikinaa na leseɔnaa tɔ
 pu susi tɔyvv.
 23 Siyɔɔ nyɔma í nmaalv mɔ lɔ Tacaɔ
 tɔɔ.
 Mpi tɔ, ɔ ká yelev na tev nu-meɔ kv
 waatv.
 Kancaalaya tev na kantakaya nyɔnkv
 ká nu-meɔ teitei, sv hatoo lɔɔ taa.
 24 Tɔɔnaya pee tɔmatɔnaa suwa.
 Svlv na nim pɔle pɔ sv heesi.
 25 Mɔpɔyɔ Tacaɔ tɔma sv:
 Maa lɛeti-meɔ mɔ tɔɔnastv.
 Paa nsv sonsompee na kvtolv
 na kahsv na cɔlɔɔ ka tɔya pusi liyiti tɔ.

LSO KUYOYOTUTU TELESULU

AMŌSSI

TOM TAKELAYA

Kutulutu

Pu wee si lseyeli nyóma í caya tēma kinj ké na heesu. Uena tojtunaa náá tōki acamaa ise na pá muyuliyi tēma. Ntēna lso su isēna pē wee si paa wei i ká tēj tō, na Amōssi telēsi yēlaa. Lso pōssēyi lseyeli nyóma ke mpi pa laki na pē fēi teu tō pē tōm.

Isēna pa faya Amōssi takelaya tō:

Lso kalēyēna lseyeli kawulaya na pa cōlo nyóma, titite 1-2

Mpi pē yoosiyi lso na i yēlaa tō, titite 3-6

Tōmnaa mpa pē kulaa na pé hulh Amōssi tō, titite 7-9

1 Tacaa lso kula tōm tō na í heeli Yuta icate Tekuwa tiikulu Amōssi. Tōm nti tē ké lseyeli kawulaya tōm ké. Lso yōyōta-tēyi na pusi naale siki na pōcō tetu seli. Yuta wulav Osiyasi na lseyeli nyēj Solopuwam, wei i ké Sowasi pēyalu tō pa pōle taa ke lso yōyōta tōm nti si:

²Tacaa mu pááná,
na i nōyō nu Siyōj puyv taa ké Yosalem,
isu tōyōlaya wula.
Tōla tētōyōlenaa nyutu wulaa,
na Kameeli puyv nyutu lontili.

**Tacaa kalēnav ke lseyeli
na i cōlo piitimnaa**

(Sili nyóma nyēntu)

³ Mpróyú Tacaa yōyōtaa si:
Pē taya isayatu kulōmtu ke ma kalēyēna
Sili icate sōsōle nyóma mē.
Uena pē tu kēlēna isēna í kuwa
Kalaatu nyóma ke musēj na naaj akuj
tō.

Pē tō ké ma kaa layasi nti ma tēma suu
ke mē tō tō.

⁴ Maa nyagasi kōkō ke mē awulaa,
Hasayeli na Peni-Hatati pa tēesi.

⁵ Maa pēli Sili icate Tamasi kampōnaa
kukalēsēj.

Uena kolontu suu na í ku mē wulav na i
yēlaa.

Mpi tō, isayatu heele taa ké í yōlōyi.

Ye pē kaasa mē tetu tēna ile paa kuu-mē
na pá tēna Kiii.

(Filiisi nyóma nyēntu)

⁶ Mpróyú Tacaa tasaa si:

Pē taya isayatu kulōmtu ke
ma kalēyēna Kasa Filiisi nyóma mē.
Uena pē tu kēlēna isēna í kuu acalēe
tēcu yēlaa,
na í pēetēna-yēyē lōm nyóma tō.

Pē tō ké ma kaa layasi nti ma tēma suu
ke mē tō tō.

⁷ Maa nyagasi kōkō ke Kasa icate,
na tē kutuluj kupaj.

⁸ Maa kpiisi Asētōti nyóma na Asēkalōj
nyóma wulav.

Uena má niki lkolōj nyóma tō.
Pē kaa kaasi Filiisi nyóma taa ké nōyōlu.
Tacaa lso má, ma yōyōtēna mpv.

(Fenisii nyóma nyēntu)

⁹ Mpróyú Tacaa tasaa tōtō si:

Pē taya isayatu kulōmtu ke
ma kalēyēna Tiii Fenisii nyóma mē.
Uena pē tu kēlēna isēna í ta tōki
nōyō ŋka mē na lseyeli nyóma í ká
pēlaa tō.

Halēna í kuu acalēe tēcu yēlaa na
í pēetēna lōm nyóma tō.

Pē tō ké ma kaa layasi nti ma suwa mē
tō tō.

¹⁰ Maa nyagasi mē icate Tiii
na tē kawulaya tēesi kupajsi ke kōkō.

(Lōm nyóma nyēntu)

¹¹ Mpróyú Tacaa tasaa si:

Pē taya isayatu kulōmtu ke

ma kaləyəna ltəm nyəma.
 ləna pə tu kələna isəna í təyona
 mə tēetunaa lseyeli nyəma na layate tə.
 Hal í kisi pa pətəətəle
 nyənuyə si í kú mə páná.
 ləna í təkí-we na mə taa ké tam.
 Pə təw ké ma kaa layasi nti ma suwa mə
 təw tə.
 12 Maa nyayasi mə icate Temaŋ na pa
 kawulaya
 tēsi kupaŋsi nsi si we Posəla icate taa
 təyə kəkə.
 Mpi tə, tənaya mə awulaa səsaa ka wēe.

(Amoni nyəma nyəntv)

13 Mprúyú Tacaa tasaa si:
 Pə taya isayatu kulumtu ke
 ma kaləyəna Amoni nyəma.
 ləna pə tu kələna isu í yasuyə
 Kalaatu ahontonaa lotu tə.
 Í lapa mprúyú si í waləsəyí mə tetv.
 Pə təw ké ma kaa layasi nti ma suwa mə
 təw tə.
 14 Maa nyayasi kəkə ke mə icate səsəle
 Lapa,
 na pə nyaya mə kawulaya tēsi kupaŋsi.
 Yoou wula na kv kakiisasi na kv
 kacuculaya taa ke maa la mpv.
 15 Paa kpa mə wulav ke yomle
 na pə kpenna í waalt nyəma.
 Tacaa ləw yəyətəna mpv.

(Mowapu nyəma nyəntv)

2 Mprúyú Tacaa tasaa si:
 Pə taya isayatu kulumtu ke
 ma kaləyəna Mowapu nyəma mə,
 ləna pə tu kələna isəna í wəpa
 ltəm wulav mōwa na í la kayalu tə.
 Pə təw ké ma kaa layasi nti ma suwa mə
 təw tə.
 2 Maa nyayasi Mowapu tetv ke kəkə,
 na mə kawulaya tēsi kupaŋsi nsi si
 we Keliyo icate taa tə.
 Paa yaya yoou kakiisasi na pə tutuuy
 na Mowapu nyəma si.

3 Maa kv mə wulav na í waalt nyəma
 təna.
 Tacaa ləw má ma yəyətəna mpv.

(Yuta nyəma nyəntv)

4 Mprúyú Tacaa tasaa si:
 Pə taya isayatu kulumtu ke
 ma kaləyəna Yuta nyəma mə.
 ləna pə tu kələna isəna í kisa ma
 kseyesətu,
 na í yele ma kusəsutu təkuyə tə.
 Í təŋa tuŋ na pə tolisi-me,
 isu pu lapu mə cəsənaa tə.
 Pə təw ké ma kaa layasi nti maa
 suwa mə təw tə.
 5 Maa nyayasi mə tetv na mə kawulaya
 tēsi
 kupaŋsi nsi si we Yosalem icate taa tə.

(Lseyeli nyəma nyəntv)

6 Mprúyú Tacaa tasaa si:
 Pə taya isayatu kulumtu ke ma
 kaləyəna lseyeli yəlaa mə.
 Pə təw ké ma kaa yele nti ma suwa mə
 təw tə.
 ləna pə tu kələna isəna í pēetəyí yəlaa
 kupama si,
 pa ta pəsi pa kəma feluyə tə.
 Í pēetəyí kunyəntunaa ke ntəŋkpala
 mayamaŋa nyuyə təw.
 7 Í feləyí acamaa ke nəhēe,
 na í pēŋ kunyəntunaa ke pa tampana ke
 huule taa.
 Pəyele cēce na pəyaya pa kaaki alu
 kulum,
 na pə kuyí ma nyuyə.
 8 Wontunaa mpa í lēeka kunyəntunaa
 kiŋ ke təluma tə,
 pa təw ké í həntəyí mə tuŋ kutuluy taa
 na,
 í nyəwki solum mpi í lēeka-we tə.
 9 Pəyele mə təw ké ma kuwa
 Amolii nyəma tənəŋŋəŋ.
 Paa tayalaa ké isu koomasi,
 na pá we alaafəya isu hēleməŋ.
 10 Pəle pə paasi,

ma læsəna-meɣe Icipiti tetu taa.
 Pusi nule tæcu ke maa we mə
 waali ke wɔlaya tetu taa.
 Haləna í læeki Amolii nyóma tetu.
 11 Pə waali ké ma kra mə pəyalaa taa
 ké
 lso kuyɔɔtutu teləsəlaa.
 Ma læsa pa taa lelaa na pá ha-m pa ti
 na pá su nɔɔsi si pa kaa nyɔɔ sulum.
 Yaa ma cəsəyi, lseyeli nyóma me?
 12 Ama í hayasa-weɣe-wi.
 llena í kayati ma kuyɔɔtutu
 teləsəlaa si pá taa yɔɔti ma tɔm.
 13 Maa tələki-me isu kəeke səɣəlɔyɔ
 tɔɔnaya pee ke səsəm na í narɔti yulu
 tɔ.
 14 Hal pu la ti faləsulu kupaŋ ke kate si
 í tulu-ti.
 Aka kaa wəena toŋ.
 Yoolaa taa yoolu kaa hiki weesuyi.
 15 Tɔtɔlu kupaŋ kaa səŋ,
 na krayanv cayaɔv na selu kupaŋ kaa
 lu-ti.
 16 Yoolaa nəɣɔ tv mayamaya ká lɔ
 ɪ wontu na í kuu-teɣe niŋ kpete.
 Tacaa má, ma yɔɔtəna mpv.

lso ká pɔɔsi ɪ yəlaa ke pa kulapəle

3 Mprúyú Tacaa tasaa si: lseyeli
 nyóma mpa me ma læsa Icipiti tɔ,
 meɣe ma yɔɔtəyi tɔm tənɛ.
 2 Mə tike ke ma sɔɔla ate yəlaa tənə taa
 na má læsi.
 Pə tɔɔ ké maa pɔɔsi-meɣe isayatu tənə
 nti í laki tɔ.

**Pə wəe si lso kuyɔɔtutu
 teləsulu í teləsi lso Tɔm**

3 Yəlaa naale ká kaa mpaav
 na pa ta mayasi kv tɔm?
 4 Tɔɔlaya ka nyusi yem ké hətɔyɔ
 taa na ká tá hiki tɔɔnaya?
 Ye tɔɔlaya pəyaya ta kra pulv,
 kaa kiisi yem ké ka tante taa?
 5 Sumaya ka tii yem ké apai taa na ká
 tá na toolee?

Yaa puluyi ká kpəti yem na kv ta puu
 pulv?
 6 Paa hvli apalɔtutuyi ke yem na yəlaa
 kaa nya?
 Yaa wahala ká tii icate taa ké yem na
 Tacaa má ma ta kəna-ɪ?
 7-8 Mpv tɔ, ye tɔɔlaya í nyusaa aweɣe
 səɔntu kaa kra?
 Yaa ye Tacaa má ma yɔɔtəna ɪle pa kisi
 ma tɔm teləsuyi?
 Pɔpɔtv fei leleŋ, lso Tacaa má ma kaa la
 pulv na má ŋmesi
 lso kuyɔɔtutu teləsəlaa.

**lseyeli icate səsɔɔle
 Samalii nyóma hvnəv**

9 Tacaa si: l kraali Asətəti na Icipiti
 pə kawulasi kutuluŋ nyɔɔŋ taa.
 Yəlaa í kpɛyeli Samalii pulasi taa,
 na í ná isayatu səsɔɔntu na musvŋ
 wei pa laki tɔ.
 10 Pa ta nyi mpi pa yaa yaasi kupaŋ tɔ.
 Mpi pa lækəyi musvŋ na pá ŋmuləyi
 tɔɔɔ
 pa nyəka pa kawulasi teesi taa.
 11 Pə tɔɔ ké kolontu ka nyala mə tetu.
 l ká yɔki mə koloosi na í kuu mə wontu.

Waasuyv laŋwakəlle nyəm

12 Mprúyú Tacaa yɔɔtaə si:
 Teitei isu tɔɔlaya kraakuyv heu
 na tiikulu hiki nəŋkraasi yaa ŋkraŋyɔ
 titite ke aseeta tɔ,
 mprúyú pu la Samalii nyóma na pa
 kpelasi kupaŋsi.

lso kraaləyi ɪ yəlaa

13 Mprúyú Tacaa lso Toma tənə tv
 kraalaa si:
 Í teləsi Yakəpv luluyv nyóma si
 14 kuyaku nakvli maa kɔɔ lseyeli nyóma
 meɣe lætuyv ke mə isayatu.
 Maa wakəli Petəeli təlaalənaa,
 na má kpesi kɔtaya təlatə hələŋasi.
 15 Maa yɔki toŋtənaa lvŋle kutuluŋ,
 na yoluma nyəŋ.

Pa kutuluŋ wei pa lapa kacōka na tuuŋ
kela tō,
na pa ate na iso kutuluŋ na í pəsi ncaa.
Tacaa má, ma yōōtəna mpv.

4 M̄p̄r̄ȳ Tacaā yōōtāa si:
Samalii alaa mpa me i yasəlaa
tələpələpi
isu Pasaŋ nyəma naaŋ tō,
í ke ŋkraŋŋ na í nu.
Í ləkəyi acamaa,
na í muyuliyi konyontonaa.

Ulena í tŋŋ mə paalaa si pá cə sulum na
í nyōō.

²Tacaa lso má,
ma tuuna ma həte naŋŋ nyənte si,
kuyaku ŋku paa ləsi mə nōyō na mə suka
isu kulayā na tinte tō, kv tŋŋa kōnte.

³Paa ləsi-me na icate koluŋa kafəŋŋ.
Paa pona-meŋe ilim ntəyōŋ tō.
Tacaa má, ma yōōtəna mpv.

Acesaa cesaa iso seelaa

⁴M̄p̄r̄ȳ Tacaā tōma si:
lseyeli nyəma me,
í cəsi na í puki Peteeŋ yaa Kilikaa
si í laku lso ké təmle,
na í tŋŋna-m pəntənav ke mpv.
Í ha mə kuhaaŋ ke paa tanaŋ ŋku,
ulena í kōna mə kuhaham ke tooso
nyəŋku wule,
pəyele í wakələna-m.

⁵Í ha mə sətəv kuhav na mə kōkusum
potopotonaa.
Í kraaləna nōyō səsaya si í haaki-m
luŋu kulumbuyv
kucōōv na paa wei í nu.
lseyatv ntəyi i sōōlaa.
lso Tacaa má, ma yōōtəna mpv.

lseyeli nyəma lanŋkpusəŋ

⁶M̄p̄r̄ȳ Tacaā yōōtāa si:
Ma yelaa na nyōōsi lu mə acaləe taa,
na í laŋ si í suu mə nōyō puyv.
Paa na mpv í tá mələna ma tō.
Tacaa má ma yōōtəyəna mpv.

⁷Ma pema-meŋe tev ke waatu wei mə
kvhələm nyula-kv tō.

Ma ha icate lentə ke tev na má pə lentə.
Ma yelaa na taale lentə luli teu
na lentə náá wuli lum lanuyv tō.

⁸Acaləe naale yaa tooso pukayā
kulumtələ kij si á hiki lum na á nyōō.
Paa na mpv pu takv-ye.
Pəyele í tá mələna ma tō.
Tacaa má ma yōōtəna mpv.

⁹Ma yelaa na kulayā na kṛeələm
pə kv mə kutəyōŋ,
na kutoloh tōyō mə tuŋ tawa paŋale.
Paa na mpv í tá mələna ma tō.
Tacaa má ma yōōtəna mpv.

¹⁰Ma yelaa na kusəkv kv mə tōla
isu maa lapv Icipiti ke Moisi waatu taa
tō.

Na má yele na kolontu la sakasaka
ke mə ifeŋiya ke yoou taa,
na í kuu mə kṛayaŋŋ.
Na sətāa sŋŋ nyala mə təsikile taa na pá
nu-me.

Paa na mpv í tá mələna ma tō.
Tacaa má ma yōōtəna mpv.

¹¹Ma wakəla pə tənaya mə te isu
maa lapv Sōtəm na Kōmōō tō.
Ulena mə taa lelāa fiti isu pa
ləsvyv təputuyv ke kōkō taa tō.
Paa na mpv í tá mələna ma tō.

Tacaa má ma yōōtəna mpv.
¹²Pə tōō ké lseyeli nyəma me
i ká na isəna maa lana-me tō.
Ule í tayani mə ti na í sulu-m.

¹³Ma lapəna pōōŋ, na heelim,
na má huli yəlaa ke mpi mpi ma luŋu
we lapv tō.

Ma pəsəyi ilim ke ahoo,
na má tŋŋ tetv comcom nōōsi taa.
Maŋa Pə təna pə tv Tacaa lso má,
ma yōōtəna mpv.

lseyeli tōō wula

5 lseyeli nyəma í nu mə səm wula:
²lseyeli we ké isu pəelō wei i səpa tō.
li tasəyi kuluyv.

²⁵ lseyeli nyóma me, pusi nule wei í toma wulaya tetu taa to í lapa-m kōtasi na? ²⁶ Ntoŋ mə tuŋ Sakuti na Kewaŋ wei í saaka mə ti tōyo í ka tōkaa na í laaki? ²⁷ Pə tōo ké maa yele na pá pona-meŋe Tamasi icate waali ke Asilii tetu taa. Pə təna pə tu lso má, ma yōyōtəna mpv.

Acesaacesaa naani

6 Felentunaa mpa me i tōki Siyōŋ puŋv na Samalii pulaya tōo ké kawulaya na naani to, mə tōm we waiyo ké. Meŋele piitim sōsōom taa acepa na meŋele lseyeli nyóma təna layatu tasəlaa. ² Í polo Kaləne na Hamati icate sōsōole, na Filiisi nyóma teŋe Kati, na í na Asilii nyóma tōyo pa tetu. l ta tee mpe inəyi pulv, paa na pa tetu ta haŋna mə nyəntv to. ³ Mə luki kele si mpusi kuyaku í polo pooluŋ. Sese ile mə musvŋ tōŋna-kuŋv yaav. ⁴ Í caŋa mə kpelasi kupanŋsi nsi pa tayanna tuuŋ kela to si tōo, na í nyasəyi heeŋ na nawee nim nyəna nantv. ⁵ Í kiisiyina mə cəməŋ si í yooki yontu. Pəyele í keekəna Tafiiti na í luki yontu. ⁶ Í teŋ sulum na ŋkraaŋ, na í tuŋi tulaalunaa kupampama. Ama mə paa feina isəna lseyeli kawulaya wakəlaa to. ⁷ Pə tōo ké ma kraaləyi nōōnōō si í ká wee mpa pa kra yomle to pa kancaalaya nyóma. Felentunaa acima su tənaŋa.

Samalii icate wakəlvv

⁸ Mprúyú Pə təna pə tu lso Tacaa tōma si:

Ma tuuna ma ti si ma nyəyōsa lseyeli nyóma kalampaani ké. Maa caaki mə kutuluŋ kupampaŋ. Maa tv mə kolontunaa niŋ taa ké mpi pə we Samalii taa to.

⁹ Ye pə kaasa yəlaa naanvwa ke təyaya taa, pele paa si. ¹⁰ Paa wei í pola i sətv kraŋav si i piŋ, na í mayana pə kaasa nəyōlv ke naŋ leŋku taa. Í ka pōōsi-i si: Nyana nəyōlvv? Ulena puntu si: Aai. Ule sətv kraŋav ká təki-i si, su. Taa yaa Tacaa həte na í nyi si yulv we cəne.

¹¹ Pə taya pulv, ye Tacaa í yōyōtaa, kutuluŋ sōsōŋ na səkpeŋ ká yōki i tənaŋa.

Akatv we tōm naale ama pə ké kpete

¹² Wulee kraŋanəŋ kraŋa asewa ke kōkramvŋv tōo? Yaa í na pa hala kv tōo na naaŋ? Ule pepe tōo ké mə layasəyi tampana na isayatu, na a kulvlum pəsəyi nyaŋ pulv?

¹³ Na mə laŋa heewa si í leeka icate kraŋ nyənte, na i hōŋ mə ti si mə toma tōo ké í leeka toŋ icate. ¹⁴ Mprúyú Pə təna pə tu lso Tacaa tōma si: Maa yele na pi-itim napəli pə kulv na pə hulv-meŋe pə toŋ. Pə kraŋav Lepo-Hamati ke lseyeli tetu ilim ntōyōŋ to, haləna Alapa lōōv ke ilim mpətəŋ tōo.

Amōōsi toosee kancaalaya nyəna

7 Mprúyú Tacaa lso lapa na má toosi si pa tema wulav kōmtv kancaalaya nyəntv, na pé kaasi kvfatv. Ulena lso tisi kutoloŋ isv isōŋmōntv. ² Waatu wei kutoloŋ tema tetv təna taa nyutu ke ni-isuyv, ulena má wiina-i si: Hai, Tacaa lso, wii nyá yəlaa. Pa kəla pəciiv, paa si. ³ Ulena í layasi huwee na í to si: Təle tə kaa la.

Toosee naale nyena

⁴ Mprugy lso Tacaa lapa na ma tasa toosuyu si, koko nte i hubkayana yelaa, na ka nyaki tenku lum na tetu. ⁵ Ntena ma wiina-i si Hai, Tacaa, yele mpv. Tofl lseyeli nyema kala pociiu, paa si. ⁶ Kelena i layasi na i to si: Tale ta kaa la.

Toosee tooso nyena

⁷ Mprugy Tacaa lapa na ma tasa toosuyu si, i senna kolunja to kele na i toka kumayasyu ke i nin taa. ⁸ Ulena i pocii-m si: Amwosti, weye n naaki ma nin taa? Ma si: Kumayasyu. Mpyule si: Ma caa ma mayasi ma yelaa ke na ma na si pa siyisaa yaa pa ta siyisi. Mpi to, ma kaa husi pa kawalaya. ⁹ Maa wakeli lseyeli nyema takotelenaa, na ma kv wulav Solopuwam lulyu nyema na layate.

Amwosti tacyonyu ke Peteele

¹⁰ Mprugy Peteele kotulu Amasiya heela lseyeli wulav Solopuwam si: Amwosti na i yelaa pa peela nayo ke nya to ke lseyeli taa caneye, na i kuyoyotutu mayamaya wakelayi lseyeli tetu. ¹¹ Hal i yoyotaa si: Paa kv-ny, ulena pa kuu lseyeli nyema na pa pona-weye poolun. ¹² Mprugy Amasiya toma Amwosti si: Toosee tu nya, lu cane na n kpe Yuta na n telaseyi nya lso kuyoyotutu ke tana, na n tokana. ¹³ Ama yele-tayi Peteele cane. Mpi to, pa ke kawulaya lso taseele sasoale ke. ¹⁴ Mpyule Amwosti co-i si: Paa felayi-m ma lso kuyoyotutu telasyu to. Ama tola ke ma toki na ma halayi tun. ¹⁵ Ma kalaku waali ke Tacaa yaa-m. Ntena i to-m si ma polo ma kraali i tom ke i yelaa lseyeli kawulaya nyema ke ilim ntayon to. ¹⁶ Mprugy nya kisina-m si ma taa kraali-ti. Pa to ke Tacaa si ma

telasi-ny si ¹⁷ nya alv ka pasi apalaa tana alv ke icate taa, na pa kv nya piya ke yoo taa. Ulena nya si ma ta nyi isonaa tetu taa, na pa pona lseyeli nyema ke tetu poolun nyantu taa ke telasi.

Toosee liyiti nyena

8 Mprugy Tacaa lapa na ma tasa toosuyu. Tun pee kuparuna na toku nte ma nawa. ² Ulena i pocii-m si: Pepeye n naaki, Amwosti? Ma si Tuvu pee wena a puwa to a toku. Mpyule si: Ma yelaa lseyeli nyema puwaya, pa tala pa tana. Ma kaa tasa-weye wiiu. ³ Ma heela-we si: lso Tacaa ma, ma huule kuyaku wule, kawulaya tayaya taa yontu ka pasi wula. Ulena setaa sayoti, na pa suma tiyitiyi.

Taatelaa isayatu

⁴ Mprugy Tacaa toma si: Mpa me ma felayi kunyontonaa ke nchohe, na i kuyi tetu taa wahala nyema, ⁵ ulena i ton si isoto kufalu acima u ten lon si to taati. Aaiyee si, kuyaku kuhesuyu naa ten lon si to lasi tacyonaya pee na to pasa mayasalaya. Ulena to kraasi ka liyitee. Na to lu sanayanaa kumuyullaa, ⁶ na to kreyayana toolee na to petyayi. Ye kunyontu ta pasi na i felimeye ntanjpala liyitee, ile i kra-i yomle. ⁷ Mprugy Tacaa tuuwa si: Na tetu nti i honna ma ti isento to, ma kaa so ma lakasi sane. ⁸ Pa to ke tetu ka sele, na to taa yelaa tana caya layaya. Tu kraaki na to tiiki isu Nili poyo lum. ⁹ Mprugy Tacaa lso tasaa si: Kyanjkuvu maa yele na ilim tu pa sikuyu waatu. Ulena sakpetuyu nyala tetu tana to.

¹⁰ Maa pəsəna mə acima ke ləyaya,
na mə laŋhulbmle yontu pəsi wula.
Na yəlaa təna looli pa nyəəŋ isu ləyaya
na pá suu ləyaya wontu isu fələtənaa
taka,
isu pəyaya ikpamle səpəna.
llena pə tənaya mpv pə pəsi laŋwakəlle
kuyaku.

¹¹ Mprúyú Tacaa təma si:
Maa kəna wahala ke kuyaku nakuli.
Wahala inəyəle si ma kuyəçətətə nuw
kunyuləyú ká kra yəlaa,
na pə kəli isu nyəçəsi yaa lukətu
kukuyə-we tə.

¹² Paa çə yem ké tetu təna,
na pá pəkəyi si pá nu ma təm,
ama pa kaa na.

¹³ Kuyəŋkuyə lukətu ká kv tfeiya
akpala nyəma,
na pəelaa kvpama, na pá pi-we.

¹⁴ Na mpa pa tuukina Samalii tvyu,
yaa Taŋ nyəŋku yaa Pəesepa nyəŋku tə.
Pa təna paa hoti, pa kaa tasa kuləyú.

Toosee kakpası nyəna

9 Mprúyú ma na Tacaa na í səŋa
kətaya təlate tə na í təŋ si: Í yəki
lə təsəele akele nyuyú na pə ciyiti ku-
tuluyú təna kite.

Maa yəki akelenaa,
na pá hoti yəlaa tə na pə kv-we.
llena yoou náa kv mpa pu kaası tə,
nyəçəlv kaa fiti.

² Paa pa tii atətəle taa,
maa ləsi-weyə təna.

Paa pa kra isətəa isu ma tisa-we.

³ Paa Kameeli puyú taa ké pa ŋmela-m,
isu ma kula pa tə na má kra-we.
Paa pa sewa na pá sv lum tē
mayamaya,
maa ye le na lum tē tvm nyasa-weyə
təna.

⁴ Ye kolontunaa pona-we,
maa ye le na pá kv-weyə təna.
Ma kaa tasa-weyə waasuyú,
isu ma kpiisa-we.

⁵ Ye Toma təna tv lə Tacaa táka mpəle
ke tetu tə,

tə kraa ké na tə tiiki, isu Nili pəçə lum.
llena tə yəlaa təna çaya ləyaya.

⁶ Lə pama isətənyuyú ke tetu tə ké.

l lapa i təçayale ke isətənyuyú nyuyú taa.
l həŋ tēŋku lum na í pələyi-wəyi tetu tə.
l hətə nté Tacaa.

Tasəkəle nyəma hvunav

⁷ Mprúyú Tacaa təma si:

lseyeli nyəma me,
í tá tē ltiyopii nyəma se.

ləna ma ləsa-meyə Icipiti tə,
mprúyú ma ləsa Filiisi nyəma ke Kələeti,
na má ləsi Sili nyəma ke Kiii.

⁸ Ma nawa mə kawulaya tasəkəle,
llena má tv ma taa si maa kpiisi-meyə
tetu tə.

Paa na mpv ma kaa kpiisi Yakərv ləlyuyú
nyəma
təna təkpataa.

⁹⁻¹⁰ Maa yası-meyə piitimnaa lempənaa
hekv.

Pu kpiisi mə taa asaçaa mpa paa tisiyi
si
mpusinaa ká mayana-me təçə yoou taa.
lsv pa lintuyuu təçənaçaa pəe na pá yeki
pəe tə.

Nəçsi svu na laŋheele

¹¹ Mprúyú Tacaa təma si:

Kuyaku nakuli maa kvsi Tafiiti icate
ncəale na má tə pəçələe.

Maa ŋma icate nte isu tu wəv ləŋ tə.

¹² lə lseyeli nyəma ká taçanı muçv ke
ltəm tetu

na tə çəlv tetu nti tə ké Tacaa nyəntv tə.
Tacaa má, ma yəçətəna.
Maa la mprúyú teitei.

¹³ Mprúyú Tacaa tasaa si:

Pu kəç na hataa haləyi,
pə kaa leeli, llena pá kv.

Paa tuu, pə kaa leeli,
na ləseŋ kooluyú tala.

llena svlv kufam kpe pəçəŋ tə

na pə feyeni pulasi təna.

¹⁴Waatu inəyi maā cē lseyeli nyóma
meye mə yomle taa.

í ka tayani mə acalēē nna pu kpiisaa
təyō ŋmau

na í caya.

llena í hala na í təyō,

na í sō tuy wei pa yaa si lēseŋnaa tō
na í nyōō pə solum.

¹⁵Maā su ma yəlaa meye tetu nti ma ha-
me tō tə taa.

Nōyōlv kaa tasa-meye təyōnyu tōtō.

Tacaa mə lso má, ma yōyōtəna mpv.

LSO KUYOYOTUTU TELESULU

APITIYAASI

TOM TAKELAYA

Kutulutu

Takelaya kanε ka ηmaalv keesa lsav lsvyvu nyεma ltom nyεma tεm. Paa caaki Yakεpu lsvyvu nyεma lseyeli nyεma, pa luki-weye koloηa kε. Ama lso ká hυvna ι yεlaa lseyeli nyεma nεyε, na í heesi pa lanja.

lεana pa fayα Apitiyaasi takelaya tε:

Tacaa huvkana ltom nyεma, kεkalutu 1-14

Tacaa kuyaku sεsεεv, kεkalutu 15-21

1 Tom nti Tacaa lso kulaa na í hvli Apitiyaasi si, í yεyεti ltom tetv nyεma tεε tεyεlv.

Tacaa kpaalvyv ke ltom ncaale tεm

Pa tila tillu ke piitimnaa hekv.

Tε nu ι yεyεta Tacaa tεm si:

Í kvli, na tε yoona ltom nyεma.

² Mprυyυ Tacaa yεyεta ltom si:

Maa la-η waali tv ke piitimnaa lelaa taa.

Paa nyεni-η yem.

³ N caya hatoo kvkpramεη hekv, timpi nεyεlv u takι tε.

Kalampaani kvyv-η si, nεyεlv kaa lεsi-η tεna.

⁴ Paa n ká kpa isεtaa isu hekεle, na nι tv nyá tante ke isεtvlvηasi taa, isu ma tisa-η tεna.

Tacaa má, ma yεyεtεna mpv.

⁵ Ye ηmulaa svv nyá tεyε ahoο, paa kuu pε tεna mpi pa pεsεyι tεyε, na pε yelev-η kvete.

Ye kvntaa svv nyá taale taa, kumkum tike ke pu kaasi-η.

⁶ lsav nyεma me, mε kolontunaa yasa mε wεnav taa na pá kuu-wι.

⁷ Mεna mpa ι ka pεela nεεsi tε,

pa tεyεnεyι-meye mε tetvnaa taa kε.

Mε cewaa luki mε waali.

Mε taapalaa na ηmakεlvι-me.

Mεna mpa í ka kaawa nyεnaya tε, pa svv-meye katεsi nyεpu.

Pa tvvki-me si í fei lεmayasee.

⁸ Tacaa má, ma tv ma taa si,

maa kvpiisi ltom layatvnaa tεnaya kvyaku ηkv.

Maa kvpiisi mε layatv tεna.

⁹ Sεyεntv ká kpa Temaη icate yoolaa.

Paa kv ltom yoolaa tεna.

ltom nyεma waawa lseyeli nyεma wahala taa

¹⁰ Mprυyυ Tacaa yεyεtaa si:

Pu kvpiisi ltom nyεma me.

Fεele ka pu-meye teu.

Mpi tε, í kv mε tetvnaa

Yakεpu lsvyvu nyεma,

na í kuu pa wontu.

¹¹ Waatu wei kolontunaa kεla-me,

na pá svv mε icate taa tε, ι ka wε tεna.

Halι pa tε tete kε Yosalem wεnav tεε tε, mε na-weye.

¹²⁻¹³ Pε taa mvna si,

í svv pa icate taa,

na mε isentaa hetεna pa wahala.

Í kprasa amvkvvυ na pa hotvvy,

na í tvv-weye pa kvnyεntεyεle waatu.

Halεna í kuu pa wεnav isu pa kolontunaa.

¹⁴ Í sεηa mpaηela na í kvyι selaa.

Yaa í tvyι-weye pa kolontunaa niη taa

kε pa wahala wule.

¹⁵ Kuyaku ηkv Tacaa ká hυvna yεlaa tε kv kvpeyεta kε.

lsvyatv nti í lapa tε, tv mεli mε nyεεη taa.

Paa lana-me isu mε lapεnav-wε tε.

lseyeli nyεma lεetεyι ltom nyεma

¹⁶ Mprυyυ Tacaa tasaa si:

lseyeli nyεma me,

í tema ma pááná kvpu nyεεv ke

ma pvvyv naηη nyεηkv tεε.

Yəlaa ləlaa ná kaa tɛ a nyɔɔ.
 Paa nyɔɔ-yeyɛ ɪ́púyú,
 ɪlena pə kpiisi-we na pá saali yem.
¹⁷ Ama mpa pu kaasi tɔ paa cɔɔsi Siyɔŋ
 puyɔ taa.
 Ku pəsi lɔɔ puyɔ.
 Yakɔpu lɔɔyɔ nyóma ká lɛki tetu ke tɔ
 mɔlaa niŋ taa.
¹⁸ ɪlena Yakɔpu na Yosɛɛfu pa lɔɔyɔ
 nyóma pəsi isu kɔkɔ,
 na ká nyaya lsau lɔɔyɔ
 nyóma isu nyutu.
 Pu wakəli-we tənəŋnəŋ,
 pə kaa sɔɔ paa kulɔm.
 Tacaɔ má, ma yɔyɔtəna mpu.

Paa lɛki pəcɔlɔ tetɔnaa

¹⁹ Yuta nyóma ká tɔyɔna ltəm tetu
 na ilim mɔpətəŋ tɔɔ. Paa tɔyɔ Fili-

isi nyóma tetu hɔyɔluyɔ tetekəɛ, na
 ɪfəlayim nyóma tetu ke Samalii. ɪlena
 Pencamɛɛ nyóma náá tɔyɔ Kalaati.

²⁰ ɪseyeli nyóma mpa pa kuuwa na pá
 tɛɛna tɔ, pa taa yoolaa kɔpama ká lɛki
 Fenisii tetu. Haləna pə polo Salepəta
 ɪcate. Yosalem nyóma mpa pa kuuwa
 na pá we Sefalati tɔ, pɛɛ paa tɔyɔ ilim
 mɔpətəŋ tɔɔ acalɛɛ. ²¹ Pa ké akanaa ké.
 Paa nyɔkəli Siyɔŋ puyɔ na pá caya təna.
 Paa tɔyɔ ltəm nyóma tɔɔ.

Tacaɔ ká tɔyɔna ɪ yəlaa tɔɔ ké
 kawulaya.

LSO KUYOYOTUTU TELESULU

YONAASI

TOM TAKELAYA

Kutulutu

Apalu wei pa yaaki Yonaasi to i ke lseyeli tu ke na lso tili-i piitim lempi nyoma teye Asilii tetu taa ke Ninifi icate taa si i polo na i kuli pa isayatu to. Ama mpe uni paa ke lseyeli nyoma kolontunaa ke. Pa to ke Yonaasi kisaya pote. Paa na mpu lso pona-i na toj na Yonaasi kpaali-we na pa mu i tom na pa layasi tante na lso wii-we.

Isena pa faya Yonaasi takelaya to:

lso towa Yonaasi ke tamle na i kisi, titite 1

Yonaasi layasaa na pe ya i nyuyu, titite 2

Yonaasi kpaaluyu ke Ninifi nyoma, titite 3

Tacaa waasa Ninifi nyoma, titite 4

**Yonaasi mayasaya si i
kisiyi Tacaa tiluyu**

1 Mpuyu kuyaku nakuli Tacaa heela Amitayi payalu Yonaasi si: ²Kuli na i polo Ninifi icate sasoale na i kpaali-te. Ma nyaxasa ta isayatu.

³Uena Yonaasi kuli si i seeki Tacaa. Pa to ke i tiwa kpulej teesaj ke Yopee. I mayana kpuलयु sasoaw nku ku puki Taasisi to. Uena i felu ku liyitee na i suv si i puki tana.

⁴Mpuyu Tacaa lapa na heelim sasoaw ma tenku to. Kacuculaya sasaya kulona na ka caa kpuलयु yokuyu si lum i toyo-we. ⁵Nena sayontu sasoawtu kpa kpuलयु saalaa. Uena pa yaaki pa tuj hala. Na pa lesayi wontu na pa petayi lum taa si pe la kpuलयु tafafafaja. Ama Yonaasi na tiwa kpuलयु naj lenku taa na i tooki sasoaw. ⁶Mpuyu kpuलयु saalaa nyuyu tu pola Yonaasi

ki na i pootu-i si: Nyá tooki yaa? Kuli na i yaa nyá tuyu. Ntanyu ku waast-tu, na te taa si.

⁷Mpuyu kpuलयु saalaa yaa tama si: I koo na te to tete na te nyi wei i kona-tuyu mpusi une to. Mpuyu pa to tete uena pe kpa Yonaasi. ⁸Nena pa tomi-i si: Heeli-tuyu mpi pe kona mpusi une to. Nyá teye le. Nyá piitim ke mpi. Nyá kulapale ke nte?

⁹Mpuyu i co-we si: Ma ke Hepela tu ke. Isotaa lso Tacaa wei i lapa tetu na tenku toyo ma seeki.

¹⁰Uena i keesi-we si uni i seeki Tacaa. Nena sayontu sasoawtu kpa mpe uni. Kena pa pootu-i si: Pepe to ke n lapa mpu? ¹¹Na isenaya tu la-ij na peco tenku hee?

Mpi to, lum páná tojna sasoawu ke. ¹²Uena i co-we si: I peti-m tenku taa, uena lum hee. Mpi to, ma nyoma si ma konna kacuculaya sasaya kaneyu me to.

¹³Mpuyle kpuलयु saalaa mayasa saav isu paa tala kuten, pa ta pest. Mpi to, tenku páná tojna sasoawu ke. ¹⁴Uena pa selami Tacaa si: Hai, taa kutuyu yulu une i weesuyu to. Peyele taa yele na i calam tom mali ta nyooj taa. Mpi to, Tacaa nyá, n laki mpi n soalaa toyo.

¹⁵Nena pa kraya Yonaasi na pa peti tenku taa na lum hee kpakpaa. ¹⁶Mpuyu Tacaa tom kpa yalaa mpeye sayontu ke sasoaw. Uena pa lapi-i kotasi na pa su pa noosi si paa see-i.

Yonaasi selamuyu ke tinte lotu taa

2 Mpuyu Tacaa lapa na tinte sasoale nateli koo na te li Yonaasi. Mpuyu i caya te lotu taa ke kuyeej tooso na aho tooso. ²Uena i selami i lso Tacaa ke tinte lotu taa si:

³Tacaa, ma yaa-ij ma wahala taa na i nu.

Ma kiisa atetale taa na i nu ma noyo.

⁴N peta-m luhəyaya taa ké teŋku heku taa.

Lum kulaa isu koloosi na pá ta-m, lum koloosi teeŋi ma tɔw ké kulum kulum.

⁵Maa huwa si n tɔwɔna-m ké, ma kaa tasa nyá taseele ke nav.

⁶Lum lipa-m na pá taŋi-m tɔwɔ.

Pə lipa-m na səsəncəasi həkɔ ma nyuyv.

⁷Ma tiwiwa haləna má tala pɔwɔ kila.

Atətəle nɔwɔsi təkaya ma tɔw ké tam tɔw.

Ama ma lɔw Tacaa nyá, n ləsa-m na weesuyu.

⁸Waatu wei ma ləsayə caakaya luw ke ma tɔwɔ taa tɔ.

Ma tisaya feesuyu lena má tɔwsi nyá tɔw.

Ulena n mu ma sələmvuyv ke nyá taseele taa.

⁹Mpa pa laaki tuŋ tɔ pa laŋəyi nyuyv yavu ké.

¹⁰Ama maa sɛɛ-ŋ ké.

Maa la-ŋ nyana təmle seetu kətasi,

Maa yoosi isu maa suw nɔwɔ tɔ.

Mpi tɔ, Tacaa nyayale nyuyv yatu.

¹¹Mrúyú Tacaa tɔma tinte si tɔ polo tɔ tɔ Yonaasi ke kutəŋ tɔw.

Yonaasi kpaalvuyv ke Ninifi wakəluyv tɔm

3 Mrúyú Tacaa tasa Yonaasi ke heeluyv ke tɔm naale nyəm si: ²Kulɔ na n polo Ninifi icate sɔwɔle níté. Kpaalɔ-tɛyɛ tɔm nti maa heela-ŋ tɔ.

³Mrúyú i kulaa na í polo Ninifi, isu Tacaa yɔwɔtaa tɔ. Icate níté tu wala katatəlaya ké. Pu wee si kuyeeŋ tooso ke yulv í tɔ na pəcɔ í tesu-te. ⁴Ama Yonaasi ná tɔma tɔ taa ké kuyaku kulumvuyv. I tɔŋaya tɔ na í kiisiyi ké si: Pə kaasa kuyeeŋ ke nule, na pá wakəlɔ Ninifi icate. ⁵Mrúyú icate nyəma təna, pə kpaɔv sɔsaa na pə səkpema tɔ. Pa laŋa wakələa, na pá mu lɔw tɔm nti na pá həkɔ nɔwɔsi. Ulena pá takɔ ləyaya wontu isu fələtɔnaa taka si pá hulɔ si pa

layasaa. ⁶Mrúyú tɔm nti tɔ tala Ninifi wulav. Ulena í kulɔ i kumte tɔw. Mrúyú í wɔwɔsa kawulaya kraɔ na laŋwakəlle na í takɔ ləyaya wontu isu fələtɔ taka. Ulena í caya tɔlvma taa. ⁷Mrúyú í na i waalɔ nyəma pa kpaalaa si, yəlaa na tɔla pá taa tɔŋ lum yaa tɔwɔna. ⁸Pa laŋa í wakəlɔ na pá takɔ ləyaya wontu isu fələtɔnaa taka na pá wiina lɔw na isəle kuseemle. Pá lu pa mpaav isayav taa, pá yeke pa isayavtɔ kulaputv. ⁹Ntanyɔ lɔw ká heesi i pááná sɔwɔna, ile pa kaa sí.

¹⁰Mrúyú lɔw nawa pa kulaputv nti. Na isəna pa yela pa isayavtɔ tɔ. Ulena í yeke isəna i ka huwa si i ká la-we tɔ.

Yonaasi mu pááná si lɔw hulɔ Ninifi nyəma ke suulu

4 Mrúyú Yonaasi laŋle ta heena isəna Tacaa hulɔ Ninifi nyəma ke suulu ke mpv tɔ. Ntena í mu pááná ke sɔwɔm. ²Haləna í yɔwɔti Tacaa si: Aŋhaa, pə taya ntəyi maa huwa ma taa ké maa wev ma te tɔ? Pə maɔamaya pə tɔw ké ma seekaya si ma tee Taasisi. Mpi tɔ, ma nyəma si n wena yəlaa pətɔtəle. N huləyi suulu, na n lakɔ kupantv ke sɔwɔm. Nyá sɔwɔ puwa si n taa ləeti. ³Pə tɔw tɔ, Tacaa kpaɔa-m. Səm kələm weesuyu ke teu. ⁴Ntena Tacaa pɔwsi Yonaasi si nyá pááná mvuyv maya?

⁵Mrúyú Yonaasi lu icate taa. Ulena í tuusina ilim təlule tɔw ké pəcɔ. Ntena í siki cokəle na í caya tɔ isotom taa. Ulena í taŋaa si i naaki isəna icate ká təna tɔ. ⁶Mrúyú Tacaa lapa na aloolaya nakəlɔ ká nyɔ. Ka pu tɔyɔ ulena ká lapɔ i isotom, na ká heesi i pááná. Ulena i laŋle heena-keɔe sɔwɔm. ⁷Ama tev fema, ulena Tacaa kɔna sonsompəle. Mrúyú tɔ tɔw aloolaya ŋkeɔe tefemle na ká wulɔ. ⁸Ulena Tacaa kɔna tev kite heelim kuləŋəm ke ilim kraɔv. Pə nyaya Yonaasi nyuyv ulena i tɔwɔv hoo na í cɛɛ fiyinuyv. Tənaɔale Yonaasi koolaa

si: Səm kəla-m weesuyi ke teu. ⁹Μρύγύ
Tacaα pɔɔsa Yonaasi si: Nyá pááná
muyi maɣa aloolaya ŋke ka tɔm taa?

Uena Yonaasi cɔ si: Ma pááná muyi
maɣaa ké haləna səm.

¹⁰Ntena Tacaα si: Nyá tá tɔɔ
aloolaya ŋke ka wahala nɔɔɔ. Ahoο

ke ká nyɔwa, na ká sí ahoο lenna. Paa
na mpv n wena ka pətɔtəle. ¹¹Pə tɔɔ
ké maa wəena Ninifi icate sɔsɔle nité tə
pətɔtəle. Tə taa yulɔnyɔɔ kəla iyisi
nunɔwa na hiu (120000). Pa ta nyi pa
ntɔɔɔ na pa mpətəŋ pə faɣav. Pəyele
tə taa tɔla we payale.

LSO KUYOYOTUTU TELƏSULU

MISEE

TOM TAKƏLAYA

Kutubtu

lso kuyoyotutu teləsulb Misee na lso yulb lsayii pa waatu kuləm ké. Waatunaa mpe pa taa ké Yuta awulaa Akarı na lsekiyası pá təyo pa kawulastı. Ulena Asilii yoolaa náá cəsəyi Yuta nyéma. Mprúyú Misee kpaalaa sı kolontunaa ká təyo Yuta icate səsəle Yosalem ke pa isayatu tə. Ama waatu ka kə wei i taa lso ka ləstı waasulb wei í ká təyo kawulaya ke lseyelı tə tı (titite 5).

lənə pa faya Misee takəlaya tı:

lso kpaaləyi sı i ká hıtna i yəlaa na í hı pa ĩkraññ, titite 1-3 na 6:1-7:7

lso sı unı i ká ya i yəlaa, titite 4-5 na 7:8-20

lso sı unı i ká kpa-weye wulav ke Tafıiti lılvıy taa, titite 5:1-4

1 Mprúyú Tacaa tv Molestı tv Misee taa ké i təm. Yuta awulaa Yotam na Ahası na lsekiyası pa waatunaa taa ké lso twaa i təm ntəyi Misee taa. Mprúyú Misee yoyota Yosalem na Samalii pa acalee təm.

Tacaa kalənav ke i yəlaa

²⁻³ Tetu yəlaa me mə tənə í ke ĩkraññ.

Tacaa ká lu i təcayale

na í tii pójñ comcom nəyo taa.

ı ká kə na í keesi mə isayatu tənə.

⁴ Na pójñ hookı na í suulıyi teteka, isı kəkə nyakıyıtı keetu na tə hookı tı, yaa lum kpeñıyıtı tontona tə tı.

⁵ lseyelı nyéma wakəlaa na pá pəntənə lso təyo pə lakı mpu.

Samalii icate səsənə lseyelı

nyənte sı tə kvlı lso tə.

Na Yosalem náá sıstı Yuta ke laatu taa.

⁶ Mprúyú Tacaa təma sı:

Pə tə ké maa yelee na

Samalii pəstı ncaale huıyule.

Nyá pəe ká pilimi na a tii tetekəle taa, na pá yelee kpete na tıməñ nyə.

⁷ Paa yəktı nyá tuñ kulalaanñ tənaya hıyolastı.

Paa wə kəkə ke kvəsəñ wei paa lapa tuñ wasañkalənəa tı.

Pə yeke nyəyətı ulenə kolontunaa

kpayə na pá felı wasañkalənəa lələa.

Tacaa naasıyıtı ke Yosalem

⁸ Mprúyú Misee təma sı:

Ye ma təsa naasıyıtı mprı pə təm,

ma lanle wakəlayı ké.

Ulenə má casəyi kapusı isı sunsumıyıtı, na má saləməyi na ma luıyıtı tē lēelı isı

taataanaa,

na má wəyəsı ma wontu na má tñ nəhəe kpete.

⁹ Samalii kaa fıti səm, halı pu tatı

Yuta tetu icate Yosalem timpi ma

yəlaa wəe tı, pə nəncəsı.

¹⁰ Í təkı mə isəlım ke Ako.

Í taa heeli səm təm ntəyi

ta kolontunaa Katı icate nyéma.

Í caya ləyaya ke Petı-Ləyafəla:

Mısvıyıtı təyaya ke pa yaa mpu.

¹¹ Safıi icate nyéma: lcate kupante ke pa yaa mpu,

mı wəyəsı mə wontu na í tē yomle na fēelē.

Saanaa icate nyéma: lcate luu ke pa yaa mpu,

pēle pa ta tala pá lu.

Petı-Sēelı: Koluñja icate ke pa yaa mpu,

icate u kentıyi tə yəlaa tə,

na pá wiiki ləyaya wula.

¹² Malo icate nyéma: Lanwakəlle icate ke pa yaa mpu,

pēle pa nyañ sı pa nyıyıtı yarvı təm ká saalı.

Wahala wei Tacaa kənəa tı i tala Yosalem icate kın,

ke tə nəncəyıtı.

¹³ Lakısı icate nyéma: Paa kələyi ké pa yaa mpu,

í kpreli mə kraγanəŋ na í se.
 Í keena lseyeli nyóma kaanutu.
 Í susi Yosalem nyóma ke lso tɔɔ kuluyu
 taa.
 14 Pə tɔɔ ké Yuta nyóma me,
 í kaa tasa na í ti Molesti-Kati icate:
 Kati tənna ke pa yaa mpv.
 Akasipi icate nyóma: Puyususyu ke pa
 yaa mpv,
 pele pa kaa səna lseyeli awulaa.
 15 Malesa icate nyóma:
 Kəllu icate ke pa yaa mpv.
 Tacaa ká tasa-meγe kəllu niŋ taa ké
 tuyu.
 Na lseyeli wulau ká ηmeli Atulam
 kukpamuyv púyú taa:
 Wulau kukpamuyv ke pa yaa mpv
 16 Yosalem nyóma í looli mə nyɔɔŋ isu
 yepeləkunaa,
 í wii mə piya tɔɔ.
 Mpi tɔ, paa kraγa-we na pá tɛena yomle
 ke pooluŋ.

**Mpi kunyɔntunaa
 muyullaa ka tɛesəna tɔ**

2 Yəlaa həntəyi na pá maγasəyi
 isayatu,
 pə nyaaləyi ulena pá laku-təyi waatu wei
 pa wena pə mpaav tɔ.
 Pə yəlaa tɔm we waiyo ké.
 2 Ye tawa yaa tɛesti ke pa nyulaa pa
 lɛeki.
 Pa lakəna mvsuŋ ke yəlaa na pa wenav.
 3 Pə tɔɔ ké Tacaa yɔɔɔtaa si:
 Ma taγanəyi isayatu ke mə nyuvv tɔɔ.
 Í kaa fiti-ti,
 pə́ɔ́ í ká təŋ ké na í kama nyɔɔŋ.
 Mpi tɔ, wahala kuyɛɛŋ kəŋna.
 4 Waatu unəyi í ká wiiki na lelaa
 maγasəyi-me si:
 lso kpiisa-me tənəŋŋəŋ,
 na í cəla mə tetv ke mə kolontunaa.
 Pə ta kaasi-meγe pulv.
 5 Mə taa nəγəlv kaa hiki ɪ paa nyəm
 ke tetv nti Tacaa yəlaa ká taγani
 taluyv tɔ tə taa.

Tacaa tɔm kisilaa

6 Lelaa ná sɔɔ pa nyəntv tɔɔ,
 na pá təŋ má si má su,
 si ma kələyi kakalaya.
 Si fɛele kaa tɔɔ mpe.
 7 Haləna pá təŋ si lso kaa mv pááná
 ke ləŋ na í la mpeγe mpv.
 Mpa pa təŋ kusiyisim taa tɔ,
 pa tike ke ma heeliyi tɔm kupantu.
 8 Ama Tacaa yɔɔɔtəyi mə tɔm si:
 Hatoo ləŋ ke í pəsəyi ma yəlaa
 kolontunaa.
 Í lɛəkəyi yulvrama mpa pa luna yoou
 na alaafəya tɔ,
 pa sayatanaa ke mvsuŋ.
 9 Í tɔɔɔnəyi pa alaa ke pa tɛ.
 Í təŋ si í lɛəkəyi pa piya ke kupantu nti
 lso ha-we tɔ.
 10 Í polo í tɛe yoo,
 mə heesuyv temaya.
 Wahalanaa taŋa-meγe mə isayatu tɔɔ
 ké.
 11 lso kuyɔɔtɔtv teləsəlaa
 tetelataa mpa pa cɔɔki yem,
 na pá looliyi-me si í ká yá
 sɔlvmnaa taa tɔɔ í caaki.

lso kpeyeliyi lseyeli kakaasaya

12 Ḿpúyú Tacaa tɔma si:
 Maa kpeyeli lseyeli kakaasaya me
 isu heeŋ ke tətəkəle,
 yaa tətɔyole taa na í cayana mə ti.
 13 Ḿáá heena-meγe yomle nɔnɔɔ,
 na í pəsi na í fiti.
 Maγale mə wulav,
 ḿáá tiikina-me.

Nyuvv nyóma kukpaaletv

3 Ḿpúyú Misee pɔɔsa lseyeli nyuvv
 nyóma si:
 Pə taγa mə nyənte nté si í təŋ tampana?
 2-3 Ama í kisa kupantu,
 na í sɔɔli isayatu.
 Í tɔɔkəna mə təyi ma yəlaa na í litiyi pa
 tənəŋ.

Í koolæyi pa nantu na pə yeki muwa.
 Í cətəyi-we na í hiisiyi isu nantu nti
 paa tu tiipile taa tə.
 4 Pə təw kə paa í wiina Tacaa si
 í waast-me, ílé i kaa cə.
 l ká ha-meŷe siŷile kə mə isayatu təw kə.

**lso kaləŷəna i kuyəŷətutu
 teləsəlaa tusəlaa**

5 Tacaa yəŷətəyi lso kuyəŷətutu
 teləsəlaa
 mpa pa tusəyi i yəlaa tə si:
 Ye í hikiyi na í muləyi,
 ile waatu inəŷəle í heeliyi alaafəya təm.
 Ye í lanəa, ile í kraaləyi yoonj kənte təm.
 6 Mpu tə, mə toosee təma.
 Ahoo ká yu mə təw.
 Cele təm nav su tənəya.
 Səkrətuŷu ká nyaləna mə təw isu ilim
 tuwa,
 í kaa na pulu.
 7 Cele təm nalaa təna ká ka nyəwə na
 fəele.
 Mpi tə, lso u cəwki-me.
 8 Misee si: Ama má ile
 Tacaa ha maŷa i Feesuŷu.
 Ma wena toŷ na má təŷəyi siŷisuŷu
 na má wena apalutu,
 na má kuliyi useŷeli nyəma kawaləya
 təw.

Yosalem wakəluŷu təm kraaluŷu

9 lseŷeli nyuŷu nyəma meŷe ma wena.
 Í kisiyi siŷisuŷu təŷuŷu,
 na í peŷ tampana ke a nyəma.
 10 Í ŷmaaki Yosalem na muŷuluŷu na
 yuləkole.
 11 Kuhav təw kə huŷlaa ná paasəŷəna
 təm.
 Kətəlaa ná muŷu kufeləŷu na pəcə pá
 seŷesəŷi.
 lso kuyəŷətutu teləsəlaa ná kraaləyi
 liŷitee təw.
 Ulena paa na mpv pá yaaki pa təyi
 Tacaa nyəma.
 Hal i pa təŷ si: lso we ta waali kə,

mpusi nəŷəlu i kaa maŷana tu.
 12 Mu yelina na Siyəŷ icate pəsi haləm.
 Na Yosalem ná pəsi pəe kaŷmaŷa.
 Tuŷ ká waast lso təsəele pulaya.

Heesuŷu icate Yosalem təm

4 Kuyaku nakuli lso təsəele pulaya
 ká tē lensi tənəya kuŷkuluŷməŷ.
 Waatu inəyi piitimnaa ká kra ka təw kə
 tuutuuma.
 2 Paa heeli təma si:
 Tə kra lseŷeli lso Tacaa təyaya ke
 pulaya təw,
 na í huŷi-tuŷu i mpaav na tə təŷ-ku.
 Mpi tə, Siyəŷ ke Tacaa təm lukəna.
 3 l ká huŷna yəlaa paŷale
 na í faŷasi piitimnaa toŷ nyəm,
 paa mpi pə we pooluŷ tə.
 Na pá məŷna pa laŷaləe na pa
 ŷmantaasti na pá lu akuŷ na asantənaa.
 Piitim napəli pə kaa yoonə lempri,
 pəcə yoonə faləsəŷu kaa tu wee tətə.
 4 Paa wei i ká haləna heesuŷu ke i tuŷ
 tawa,
 nəŷəlu kaa nyaast-i.
 Toma təna tu Tacaa yəŷətəna mpv.
 5 Tuŷ ke piitimnaa leləa ná laaki.
 Ama Tacaa tá lso kə lseŷeli nyəma tá,
 tá seeki na tə təŷəyi tam təw.

**Tacaa kawuləya təŷəŷu
 ke Yosalem təw tətə**

6-7 Mpuŷ Tacaa yəŷətəa si:
 Kuyaku nakuli maa mu mpa pa
 ŷkraŷuŷu
 ma həma na má yele na pé ku-we tə.
 Maa mələna mpa pa kuuwa tə,
 na má pəsi-weŷe piitim toŷ nyəm.
 Maa təŷə pa təw kə kawuləya ke Siyəŷ
 puŷu taa kə waatu in, haləna pé polo tam təw.
 8 Yosalem, nyá wei nyá pəsa isu
 tiikilaa kaləkəŷ təfəŷle tə,
 pu tu-ŷ nyá toŷ kawuləya nyəŷ.
 N ká məli icate səsəle,
 isu n ka weŷ tə.

Yosalem mayasuyu na i waasuyu

⁹Yosalem yelaa me í feina wulav, mə tım taselaa səpa.
Pə tɔ kele í makı kapusi na í saləməyi isu wəsasi tala ahonto?
¹⁰Siyən nyéma me í Saləmi na í wii isu alıllu.
Mpi tɔ, pu læsi-meyə ıcate taa ké, na í polo taale, haləna Pabiloni.
Tənaya Tacaa ká waasi-me, na í læki-meyə mə kolontunaa niŋ taa.
¹¹Piitimnaa payale tema kotuyu ke mə tɔ.
lɛna pá tən si,
Yosalem í pilisi na pá paana i ncaa.
¹²Yelaa mpe pa ta nyi nti Tacaa læsaa na í su tɔ.
l caa ké si í kpeyeli-we isu məhɔwa ke timpi í ká ma-we tɔ.
¹³Yosalem yelaa me í kulı na í hɔ pa ŋkraŋŋ.
Maa ha-meyə tən,
isu nav wei i wena nyəğəlyu hən tɔ.
Yaa nyəğəlyu kuɛɛmuyə acɔwa tɔ.
Í ká ku piitimnaa payale.
lɛna í su Tetu tənə tu Tacaa maya wɛnav sɔsɔm mpi í ká kuu tɔ.
¹⁴Pənente Yosalem yelaa me í kpeyeli na í heeti mə ti na laŋwakəlle.
Pa tənə-meyə kotaya tam ké.
Pa makı lseyeli wulav isentaa ke kpatúyú.

Waasulɔ ıcate Petəlehem təm

5 Mprúyú Tacaa tɔma si:
Petəlehem ıcate nyaga lfəlata taa, n ké Yuta acalɛ taa səkpete ké.
Ama nyá taa ké maa læsi wei i ká tiiki lseyeli nyéma na ma hətə tɔ.
Puntv unı i luluyu hoolaya lu sɔsaa taa ké.
²Tacaa ká lɔ i yelaa, haləna pé tala waatu wei alɔ nɔğɔlɔ i ká lɔli pəyaga tɔ.
Mpa pu sɔɔ mpa pa kuuwa tɔ pa taa tɔ,

pele paa kɔɔ na pá sɔɔsi lseyeli nyéma lelɛaa tɔɔ.
³Pəyaga ŋke, ka lɔ Tacaa tən ke kaa tiikina lseyeli nyéma na pá caɣana pa ti.
Mpi tɔ, antulinya yelaa tənə ká yɔɔtəyi ka pəsuyu tım ké.
⁴Nke kaa yelina na tɔ heesti.
Paa Asilii nyéma kɔma na pá watı tá tetu
na pá suv tá teesi taa.
Tu kusi tá nyuyu nyéma tuutuuma, na pá polo pa tɔɔ.
⁵Paa læki Nimloti Asilii nyéma na tən.
Paa waasi-tuyu pa niŋ taa ké waatu wei pele
paa testi tá kaŋmaaya na pá watı-tv tɔ.

lseyeli nyéma mpa pə sɔɔwa lelɛaa taa tɔ

⁶lseyeli nyéma kakaasaya ka weɛ piitimnaa lelɛaa taa isu cɔlɔ.
Yaa tev ŋku Tacaa yeki na ku nukı na pá tá luna yulɔ tən taa tɔ.
⁷Paa weɛ tən ké,
isu tɔɔɔlaya ke taale wontu heku, yaa heeŋ kaləku taa.
Paa timpiyi pa tən pa kpiki pa tɔɔnaya ké,
na pá cəlɔ, nɔğɔlɔ u lækəyi-we.
⁸lseyeli kpa nyá kolontunaa tənə na n cəlɔ-we.

lɔ ká wakəli yoou wontu nti yelaa wena naani tɔ

⁹Mprúyú Tacaa yɔɔtəta si:
Kuyaku nakuli ku kɔɔ,
ŋku ku taa maa ku mə kraɣanən na má wakəli mə yoou keekenaa tɔ.
¹⁰Maa yɔki mə acalɛ na mə koloosi nyəna.
¹¹Maa wakəli nyá topotopo təma, halı pa kaa na nyá tɛɣe tú.
¹²Maa yɔki mə tuŋ na pɛɛ kulalaana.
Í kaa tasa luŋuyu ke wontunaa mpa í lupa mə mayamaaya tɔ.

¹³ Maa kpesi mə tyyu alvnyəŋku
 Asətati tesika kvlalaaɣa,
 na má yəki mə acalɛɛ.
¹⁴ Maa mu pááná səsəɔna,
 na má lɛɛti piitimnaa mpa paa tyyuna-
 m tɔ.

Tacaa kalənav ke ɪ yəlaa

6 Mprúyú Misee tɔma si:
 Í ke ŋkpaŋŋ na í nu Tacaa tɔm.
 Í kuli na í wiina pɔ́ɔŋ
 na pulasi na sí nu mə nɔɔɔ.
² Pɔ́ɔŋ, na tetu kite nyá wei nn ciyitiyi
 tɔ.
 Í nu si Tacaa kaləyənə ɪ yəlaa
 na í pɔ́səyɪ-weyɛ pa kulaputu si:
³ Ma yəlaa mɛ,
 isayatu ntiyi ma lapa mɛ?
 Wenteyɛ ma tu-mɛ na tɛ tɛɛ-mɛ?
 Í cɔ-m.
⁴ Anɪ ma cɛpa-meyɛ mə yomle taa ké
 Icipiti.
 Ma ləsa-mɛ na má kpa Moisi na Alɔŋ na
 Maləyam,
 na pá paasəna-mɛ.
⁵ Í tɔɔsi isayatu nti Mowapu wulav
 Palaki caakaya-meyɛ lapu tɔ,
 na nti Peyɔɔ pəyalu Palaam cɔ-ɪ tɔ.
 Í tɔɔsi isəna ma tɛsəna-meyɛ Yaatanɪ
 pɔɔɔ tɔ.
 Sitim na Kilikaa pa heku ke ma lapa-
 meyɛ kɔpantv.

Mpi Tacaa caana yəlaa tɔ

⁶ Í pɔ́səyɪ mə ti si
 ye í kəŋ Tacaa Toma tənə tu sɛɛv,
 pənaɣa kulmaya kulmaya naaŋ ke
 í ká lapi-ɪ kətaɣa ŋka kəkɔ nyaya ka
 tənə tɔ,
⁷ yaa iwaasŋ tuutuuma, na nim ke səsəm,
 yaa mə kancalaya piya ke ma taŋaa si
 í la-m kətaɣa na pécɔ́ má tayani mə
 isayatu na?
⁸ Pa seɣesa-meyɛ isəna ma caaki si
 í təŋ tampana tɔ.
 Ulena í laki təmayə kɔpantv na í pasa

mə ti na mana-mɛ tɛ təŋ.
Isə ká huuna ŋmulaa na musəŋtunaa

⁹ Yuta yəlaa mɛ mpa mə tənə
 í kota icatɛ taa tɔ í nu.
 Meyɛ ma yɔɔtəyənə
 na ma waasəyɪ mpa pa wɛna ma
 sɔyɔntv tɔ.
¹⁰ Pə fɛi-m teu si
 asayaa í kaa pa tɛɛsi taa ké
 pa ŋmuləm wɛnav, na pá lakəna.
 Maa caaki mə mpusi mayasəlaya
 kutusaya.
¹¹ Ma kaa huli suulu ke yəlaa mpa
 pa lakəna sanəyanaa mpa pa ta təŋ tɔ.
¹² Musəŋ akpaa ke icatɛ tənə tɔ təŋtunaa
 təŋəyɪ.
 Mə tənə í ké tsvula.
¹³ Tɔv, ma naala-meyɛ lapu nté mpi
 pu wakəli-mɛ tɔɔɔ mə isayatu tɔɔ.
¹⁴ Í ká tɔɔɔ í kaa haɣa,
 paa wiliyi nyɔɔɔsi ke mə tɛyɛ tam.
 Paa mpiyi í ká ŋmɛsi isu ma kəna
 yooɔ na kv wakəli-wɪ.
¹⁵ Í ká tuu í kaa kv,
 í ká mɔli nim, í kaa lana-wɪ.
 Í ká puu svlɔm í kaa nyɔɔ-wɪ.
¹⁶ Wulav Omili na ɪ pəyalv Akarɪ,
 na ɪ piitim pa ikpate isayale ke
 í təkaa təkem na í təŋəyɪ.
 Pə tɔɔ ké maa yele na mə icatɛ
 pəsi ncaale na pá woniyi-mɛ.
 Í ká tɔɔɔ ma yəlaa tənə fɛɛle.

Isə kuyɔɔtutv teləsvlv laŋwakəlle

7 Mprúyú Isə kuyɔɔtutv teləsvlv
 yɔɔɔtaɔ si:
 Waiyo, ma wɛ ké isu pa tɛŋyɔv tɔyɔ
 kooluyɔ
 na yulu polo kv tɛɛ na í laŋ tɔ.
² Pə ta kaasi yulu kɔpaŋ ke tetu taa.
 Yulukvle tɔm na təma cəŋyɔv tike ke pa
 laki.
³ Pa ké cecənəa ke isayatu lapu taa ké.
 Akewənəa ná pɛəkəyənə pa sipənəa.
 Huvlaa ná laki kvɔɔŋ tɔɔ.

LSO KUYOYOTUTU TELƏSULU

NAHUM

TOM TAKƏLAYA

Kutulutu

Pa keesa Nahum tım takəlaya taa ké Yuta nyóma kolontunaa Asilii nyóma tım. Pa keesa isəna Asilii nyóma kolontunaa Papiloni nyóma leeka pa icate səsəle Ninifi tı. Nahum sı mpv unı pə ké lso hıvle ké. Pə taya pulv, icate nte tu ké kalampaanı nyənte ké. Tə lakı isayatu na wasaňkalətu. Ninifi icate we ke isu toň wei antulinya yəlaa lakəna na lso u caaki-ı tı. Nahum sı mpv unı pə təna pu saalı.

Isəna pa fağa Nahum takəlaya tı:

lso toň tee kühmaňmam təna na í huəkəna antulinya, titite 1:2-8

Ninifi icate yókuyv na Yuta nyóma waasuyv, titite 1:9-2:3

Ninifi ncaale na tə toň tım, titite 2:4-3:19

1 Uləkəstı icate tv Nahum wei ı ké lso kuyoyotutu teləsulv tı, ı tım takəlaya ntı. Ka taa ké pa keesa Ninifi tım nti tə tı lso kulaa na í hıli-ı tı.

lso ke kupaň pəcə paa liyiliyina-ı

² lso Tacaa caa ké sı yəlaa í nuna-ı təlası.

ı hıň mpa pa kpeesəyəna-ı tı pa ğkpaňğ.

ı leetəyi ı kolontunaa na rááná səsəcna. ı huləyi-weyə suulu.

³ Tacaa ké suulu tv ké, ı wena toma.

ı yeki tasəkəle tv ğkpaňğuyv ke hım. Ye ı tıň, kacuculaya anaam kuləyəna, ı nıccəe musuyv nté isəňmıntv.

⁴ í holina teňku, ílé ı lum nyıccə ké, na í lakı na pusi lum nyıccəki. Pasaň na Kameeli pə nyutu caa wılvuyv. Lipaň yaayenaa lontilaa.

⁵ Póň seliyi ı isentaa ké, na pulası náá yókəyi.

Tetv na tə taa yəlaa seliyi.

⁶ Ye lso mv rááná səsəcna anı, awe ká səňna?

A mvıı ké isu kəkı.

Kukpaməň maýamaýa yókəyi ı isentaa tıtıyı.

⁷ Ama ı ké kupaň ké.

ııı ı waasəyəna laňwakəlle waatu.

ı paasəyəna mpa pa cıcsəyi ı tee tı.

⁸ Ye wahala í wataa,

ı yókəyi icate ké.

ı wakələyi ı kolontunaa təna, na í lıyı-weyə səm səkrətuyv taa.

Təmmaa mpa pə yoytəna Yuta na Ninifi nyóma tı

⁹ Pepe tıccə ké í təkəna Tacaa ke mə taa ye?

ı ká la na mə kolontunaa saalı yem, pa kaa tasa-meýe ğmakəlvuyv.

¹⁰ Pa we teitei ké isu sıwa meelvuyv təma taa tı.

Yaa isu pa nyıccəna na pá kv-we.

Pa mvıı kəkı ké isu nyutu kowulutu.

¹¹ Ninifi icate nyá,

nyá taa ké yulv isayav wei

ı kuləyi Tacaa tıccə tı ı luwa.

¹² Mıpıyú Tacaa heela Yuta nyóma sı:

Paa kolontunaa we paýale na pá we toma,

paa saalı yem ké.

Ma yelaa na í tıyı konyıccməň paýale.

Ama ma kaa tasa-meýe mpv.

¹³ Maa cı mə aləkpara na ma hetı-meýe kolontunaa ğmakəlvuyv taa.

¹⁴ Mıpıyú Tacaa yoytə Ninifi nyóma tım sı:

ı kaa wəena lılvuyv nyóma mpa paa yaakəna mə həla tı.

Maa yókı mə tıň leesəň ke ı kutuluyv taa.

ı tıňə mə pəlaaň huluyv ké.

Mpi tı, í tá tala puluyv ma isentaa.

2 Μρύγύ Τααα γῶγῶταα σι:
 ιι naaki tɔm kɔpantu kraallu
 κῶηη nteye pɔ́ɔη nɔɔηη taa.
 Heesɔvu tɔm ke í kraalayi.
 Yuta nyɔ́ma me,
 í tɔɔ lɔɔ acima.
 Í pona-ι mpi í ka suwa si í haa-ι tɔ.
 Kolontu wei ι tukaya-meɣe wahala tɔ,
 pə pela ι niη, ι kaa tasa mpυ.
 2 Hei Ninifi, kolontu kraaki nyá tɔɔ.
 Í kraɣa youu wontu,
 paa wei í sɔη ι təsəηle na í feη hapee.
 Í tɔɔ apalutu.
 3 Τααα κά μῆηηηη Yakɔpu luluɣu nyɔ́ma
 ke teeli wei paa wena lɔη tɔ ι taa.
 Mpi tɔ, í pəsa ké isu
 ləsəη tuɣu ηku ηmulaa koolaa,
 ulena pá wakəli tɔ.

Ninifi icate wakəluɣu

4 Kolontunaa κῶηη ké na pá seesa
 pa kraləη na pa wontu kususuutu
 təcəηcəη.
 Pa youu keekenaα muɣi kəkɔ na pá
 teɣetiɣi
 pa ηmantaasi ke youu wule.
 5 Keekenaα ηmaaki hapee tɔɔ ké,
 pa tɔη nɔɔɔsi tee,
 isu pa lɔɔ kahulasi,
 yaα teυ nyəɣəsɔvu.
 6 Ninifi wulav yaawa ι youlaa nyuɣu
 nyɔ́ma
 na pá puki na pá coki-we.
 Kolontu sewa na í kpətəna koluηa na í
 cɔɔsəna-ke.
 7 Μρύγύ pa caηsa pusi hɔɣɔluɣu tɔɔ
 icate
 nɔɔɔsi na pá ləkɔ kawulaya tɔyaya.
 8 Pa tɔma icate tɔm,
 Pa kuu tɔ yəlaa,
 Tə alaa kra pa laηa
 na pá casəɣi kapusi ke sɔsɔm.
 9 Isu lum caatuɣu akɔla na pə kpeη tɔ.
 Μρύγύ Ninifi nyɔ́ma lu icate taa na pá
 seeki

na pá kreəsəɣi-we si pá səη.
 Ama nɔɣɔlu ta pəsi.
 10 Kolontu kuu wula na liyitee nyəɣətu.
 Pəna wontu kɔpampantu pə kaawa
 icate taa ké,
 pə fei tem.
 11 Pa ηmuləɣi na pá kuuki pə təna
 təkpatakrata na pá wakəlayi.
 Ulena icate yəlaa təna lɔkɔ apalutu
 na pa isentaa layasəyi.
 Pa nɔɔheε nukiyi na pa tɔnəη seliyi.

Ninifi we isu tɔɣɔlaya ηka pə kəlaa tɔ

12-13 Ninifi we ké isu tɔɣɔlaya púɔɣú
 ηku
 ku taa ka luki na cá yeli na cá kra
 wontu
 na cá cəli na cá kəna ka alu na ka piya
 ke
 nantu na cá sɔɣɔtəna-ku tɔ.
 Icate ηíte tɔ temna weɣe nɔɔnɔɔ?
 14 Μρύγύ Toma təna tu Τααα tɔma si:
 Μαα paasəna Ninifi,
 na má yele na kəkɔ nyaya ι youu
 keekenaα,
 na pá ku ι youlaa na má su ι ləkɔɣu ke
 tənaya.
 Nɔɣɔlu kaa tasa ι tillaa ηmakəluɣu tɔm
 nuw.

Ninifi icate mpusi təηsɔvu

3 Ninifi icate tɔm teəsəna mpusi kele.
 Yulɔkɔle na kaloolaya na muɣuη su
 tə taa
 ké na tɔ yəlaa ke ləkəlaa.
 2 Í nu tɔ taa akpatεε wula,
 na youu keekenaα taη,
 na kraɣanəη acuwa.
 3 Kraɣanəη caɣalaa nikaa,
 na layalεε muɣi kəkɔ,
 na ηmantaasi ηmeləsəyi.
 Sətəa na mpa pə kuwa tɔ,
 pa sɔɣɔta paa timpi.
 Pa kaa huwa huwa,
 pa coki yəlaa, pa fei kalɣu.

Feele puwa Ninifi nyóma

⁴ Ninifi ké apalaa tæna alv ké,
 i teu na i topotopo tæma ke i hõnããana
 piitimnaa,
 na í ñmakølayi yølaa na i tutu.
⁵ Mprýýú Toma tæna tu Tacaã tæma si:
 Pø tã ké maa paasæna-me na má ce
 mæ wontu na má suna mæ luuñ tee.
 Piitimnaa í ná isæna pø pasa-me tã.
⁶ Maa tuu-meyæ aføla taa
 na yølaa paakæna-me.
⁷ Pa tæna mpa paa na-me tã,
 paa seeki na pá tñ si:
 Ninifi pæsa ncaale.
 Awe ná wena tæ pætãtæle si i ká puýusi-
 te?

Mpi pu maãana Teepi icate tã pu maãana Ninifi nyønte

⁸ Ninifi icate nyá,
 n huv si n tee Teepi icate nte tæ we Nili
 pãã taa,
 na lum tama-teyæ kotaya na pø kenta-te
 tã?
⁹ Yoou í tiwa, ltiyopii, na Puti,
 na Lipii pa kñna na pá sæna-te.
¹⁰ Paa na mpu,
 pa kuu pele pa acalæe yølaa na pá tæna.
 Pa tu pa nyuuy nyóma ke alukpala.
 llena pá tã tæte na pá talæna-we.
 Pa nanã pa piya ke hapæe kñkãmøn tã.
¹¹ Ninifi pø tala nyããale si,
 wusasi í kv-ñ sulvm tæle na pø kæli-ñ.
 N ká pæeki tæcãsæle si,
 ñ fiti nyá kolontunaa, n kaa ná.

Ninifi u pæsøyi si í kisi

¹² Nyá koloosi acalæe we ké
 isu fiki tøyv pee pikuyv,
 na pá nyamsi-kv, na pee hotiyi tøyvlaa
 nõasi taa tã.

¹³ Acamisi tike ke pø kaa-ñ.
 icate nõnõasi ton nyønsi,
 tuløyi si tøyv yem.
 Mpi tã, kãkã nyãããa kvkalæsøn.
¹⁴ Ninifi nyóma me,
 í lí lum.
 Í puu tetv, na í loo pilikinaa,
 na í tayani mæ koluña.
¹⁵ Ama mæ icate kãkã ká nyãããana-me,
 yaa pá kv-meyæ yoou taa.
 Paa wakæli-meyæ isu
 kahvsi tãkuyv hatv tã.

Icate yølaa saalayv yem

Mæ icate yølaa ká nyæpølayi ké isu kv-
 tolonj seseku.
¹⁶ Mæ taatølaa pããale ka tæewa
 isøtulvñasi.
 Pa nøyæsæna isu kvtolonj kvlvuyv tã.
 Ama pø saala yem ké nõnõã.
¹⁷ Mæ tã feñlaa, na mæ akewenaa we ké
 isu
 kvtolonj cakuyv koluña pøyvleæ
 taa ké watv waatv tã.
 Ilim hañøyv llena kó ya,
 n ta nyi timpv kv tænaa tã.

Asalav wei i fei tayanuyv tã

¹⁸ Asilii wulav,
 nyá waali nyóma toowa tam tã tom.
 Nya yooola sãsaã ná hæntaa na pø suma.
 Nyá yølaa ya póñ taa,
 nõãlv kaa tasa-weyæ kpeyeluyv.
¹⁹ Pø kv-ñ isayakuyv ké.
 Pæcø nyá wakølvuyv kaa tayani.
 Pa tæna mpa paa nu nyá tãm tã,
 paa kpasv amøkøn ké.
 Mpi tã, yølaa tæna tøyvna nyá yvlkvle
 tam nyønte nté tã kunyõñ.

LSO KUYOYOTUTU TELƏSULU

HAPAKUKU

TOM TAKƏLAYA

Kutulutu

Hapakuku naaki isəna yəlaa u təhəyi tampana na pá pəntəyi na lso suma tə. llena í təkí wahala ke pə təw. Pə təw kə í pəwəyí lso s: lənəyaya lso kə siyisulu na yəlaa laki mpi pə ta siyisi tə na í suma? Ama lso ná cəkí s, waatu wəe wei í taa uní í ká hūna asayaa na pəntəlaa tə. Pə təw tə, pə wəe s lso kuyoyotutu teləslu í cayana tūnav na í tan waatu wei lso hūnav ká tala tə.

Isəna pa faɣa Hapakuku takəlaya tə:

Misee wiinav ke lso, na ílé í cəw, titite 1:1-2:6

Mpusinaa kakpasí, titite 2:7-20

Yulu í tan lso waasuyu na naani, titite 3

1 Təmnəa mpa Tacaa kulaa na í huli lso kuyoyotutu teləslu Hapakuku tə.

Hapakuku yaaki lso s í waasi

² Ḿpúyú lso kuyoyotutu teləslu Hapakuku wiina Tacaa s:

Hatoo, ma yaa-ŋ s í waasi-tu s í pa laki-tuyu musuŋ tə, pəlee kə n ká cə-m?

³ Isənəyaya n ká tisi na má nyənəyi yəlaa isayətunaa?

Na nyaa nyənəyi mpi pə ta siyisi tə?

Mpi tə, ŋmakəluuyu na musuŋ, na yooŋ na hūle tike ke yəlaa laki.

⁴ Nəyulu u tasəyi kiin ke təhuyu. Pə́c paa huləyi tampana ke a lonte taa. Asayaa nté tampana nyəma, na hūle wakələyi.

Papiloni nyəma wataa

⁵ Ḿpúyú Tacaa cəwa s: í nyənəi piitimnaa na səyəntu kpa-mə.

Mpi tə, təmlə natəli tu la na í nana mə isə.

Halı ye paa heela-məyɛ pə təm, mə taa nəyulu taa tisi.

⁶ Maa kəna Papiloni kraŋtunaa mpe.

Pa fei nəyulu pətəwtəle.

Pa cəkí antulinya tənaya na pá ləkəyi ləlaa tətə.

⁷ Pa təm we səyəntu kə.

Kalampaani kə pa tuyuna mpi pa caaki larə tə.

⁸ Pa krayanəŋ ləŋləŋ larə tɛə krooŋ.

Pa kəla təŋ ke sunsumuyu ŋku nyəyəsí puwa tə.

Ye pa luna pooluŋ pa krayanəŋ ŋmaaki kə.

Í kuləyi huntu kə isu hekəle tiliyi kam-paya waalı.

⁹ Wontu kuuu ke pa kəŋ paa nyəyəsəyi.

Pa kuuki saləkətuunaa ke tuutuuma isu kanyəŋa pee.

¹⁰ Pa footiyi awulaa na pá woŋiyi tətə təkəlaa.

Koloosi acaləe u kayətəyi-wə.

Pa loŋ hapee ke koloosi acaləe kila kə, na pá ləkəyi-ye.

¹¹ Pa həkə tam kə isu kacuculaya.

Akpala ke pa tɛələyi.

lso kuyoyotutu teləslu yaaki lso kə təm naale nyəm

¹² Hatoo kancaalaya taa,

Tacaa nyá kəna ma Nanŋtu.

Ule tə kaa s.

Hai, nyaɣalə ma kentulu.

Nyá kənna tá kolontunaa pane s,

n həŋna tá ŋkraŋuyu.

¹³ Ama nyá isə u nyənəyi isayətu yaa musuŋ.

Ule pepe təw kə n sumna asayaa mpa

pa wakələyi kupaama tə?

Pəyele pəle pa larəna sana.

¹⁴ Pepe təw kə n nyənəyi yəlaa isu tiina.

Yaa isu filifilinaa mpa pa feina paasənlu tə?

¹⁵ Papiloni nyáma kra yálaa ké isu kulaya.

Yaa isu puluyu puukuyu tinte tɔ.

Pa laŋa hulɔmaa ké pə tu fei.

¹⁶ Pa laawa pa puluŋ na pá wɔ pə tulaalɔnaa.

Mpi tɔ, inəŋi pa waakəna,
na pa tɔŋnaŋa ke kupaŋka.

¹⁷ Pa kaa heesi piitimnaa lempa kuyɔ na pa layalɛe ke mpu?

2 Ḿpɔ́yɔ́ lɔ́ kuyɔ́ɔ́tɔ́tɔ́ teləsɔ́lɔ́ tasaa sɔ:

Maa caya ma tətəŋle na má feŋiyi.

Ulena má nu nti lɔ́ ká cɔ-m ma kɔsələmɔtɔ tɔ tɔ.

Siyisilu na ŋmakəllu pa tɔm

² Ntəna Tacaa cɔ-m sɔ:

Nmaa nti ma kulaa na ma hulɔ-ŋ tɔ.

Tv-təŋi kraatanaa tɔ kə teu,
na paa wei í pəsɔ na í kala-ti.

³ Tɔm nti tə waatu ta tata kə sɔ tə la.

Ama pa su tə waatu kə.

Ule təŋ-ti na naani.

Tu leeli kə tə kaa saali.

⁴ Nmaa sɔ isayav saaləŋi yem kə.

Ama tampana təŋlɔ ná wena weesuyɔ
ke ɪ taa tɔm tɔ.

⁵ Wenav kə asola kə.

Mpi tɔ, kalampaaŋi yálaa u heesəŋi.

Pa we hiliŋ kə isu atətəle.

Pəyele paa haki, isu sɔm.

Pa ləkəŋi piitimnaa na pá puki,

na pá ŋmakələŋi-we.

⁶ Piitimnaa mpa paa kəlaa tɔ

pəle paa kulɔ pa ŋmakəllaa tɔ.

Mpusinaa kakpasɔ

Paa tv-we sɔ mpu si we pa tɔ kə.

Isu pa ləkəŋi lɛlaa nyəm na pá kaaki

na pá pɔɔsəŋi-weŋe kəmlɛ tɔ,
pələe kə paa ye le mpu unɔ pə lapɔ?

⁷ Mə kəma nyáma ká məlɔ

mə tɔ na pá lɛti-me.

⁸ Isəna í ká ləkə lɛlaa tɔŋ,

paŋale ka ləkə-me mpi pə tɔ tɔ,

í lapə tətɔnaa na acalɛe ke mɔsɔŋ na í
kv-we.

⁹ Mpu si we mə tɔ kə.

Mpi tɔ í pəkəŋi kasəyaya asilima
nyəŋka sɔ

yálaa í nyənəŋi-meŋe sɔsaa.

Paa na mpu na í huɔki sɔ

mə tɔŋ ká ləsɔ-meŋe wakəlvɔ taa.

¹⁰ Mə mayamaya í

ləsəna fɛle na í tv mə ti.

Í kv yálaa tuutuuma,

na í wakəlɔ mə ti.

¹¹ Paa koloosi taa pɛe,

isu a mara kapusi na á pɔɔsɔ-me

na lɔtasɔ náá tisi.

¹² Mpu si we mə tɔ kə.

Mpi tɔ, yulɔkule na ŋmakəlvɔ ke í
sukəna acalɛe.

¹³ Pə tɔ kə piitimnaa təmlɛ nyaya kɔkɔ.

Pa wahala saala yem.

Pə tənaya mpu Ate na isɔtaa tv Tacaa
təmlɛ kə.

¹⁴ Yálaa təna ká tɛ na pá nyɪ Tacaa teeli
tv kə.

Paa nyəmɔ-ɪ tetv təna taa kə isu tɛŋku
lɔm waasvɔ

kanyəŋa tɔ tɔ.

¹⁵ Mpu si we mə tɔ kə.

Mpi tɔ, í tvɔɪ mə tɔŋtəlɛnaa ke sɔlvɔ
ke sɔsɔm.

Pə kuyi-we na pa kutəŋlɛm cɛ,

na pə ye le-weŋe kpɛla,

Ulena í nyənəŋi.

¹⁶ Fɛle ke í nanəŋi na í taaki mə tokuŋ.

Pə taya teeli,

mu nyɔ-wɪ na í səŋ kpɛla.

Tacaa ká mu pááná,

na í tv-meŋe wahala na tɔŋ.

Í ká pəsɔ tetɛlataa.

¹⁷ Isu pa setvɔ Lipaŋ hɔtvɔ ke mɔsɔŋ
tɔ,

pu məlɔ mə nyɔŋ taa.

Mpi tɔ, í kpiisa taale wontu.

Í kv yálaa.

Í lapəna tɔŋ ke tetv taa acalɛe yálaa.

Pu nyaasɔ mə pɔntu.

18 Pepe tɔɔ kɛ́ í luki tuŋ ke nyəɣətu?
 Í saakəyi-ɪ taasi,
 na í puɣusiɣina mə ti.
 Í tuɣi mə niŋ kulapəm ke naani,
 anɪ pələ pu yɔɣɔtəyi?
 19 Mpusi we mə tɔɔ kɛ́.
 Mpi tɔ́ í yaaki taakukulaya si ká fe,
 na í tɔŋ pələ si tɔ́ kuli.
 Pə́cɔ́ pə́ taa pulupu kaa pəsi na pə́ heeli-
 meye natəli.
 Paa na í waasa tuŋ unɪ ɪ tɔɔ kɛ́ wula na
 liyitee nyəɣətu tɔ.
 ɪ fɛna weesuyu nakuli.
 20 Ama Tacaa ná we ɪ təsɛɛle taa kɛ́.
 Antulinya yəlaa me í su.

Hapakuku sələmɣu na lɔɔ waasuyu

3 Wiinau mpi lɔɔ kuyɔɣɔtutu teləsulu
 Hapakuku wiina Tacaa tɔɣɔle si:
 2 Hai lɔɔ, Tacaa,
 pa yɔɣɔta nyá təma sɔsɔɔna tɔm na má
 nu.
 Ulena má nyaŋna-ŋ.
 La tá waatu taa kɛ́ təma anɪ a takanaa
 na yəlaa ná.
 Paa pu weɛ si, ní mu pááná, huli-tuyu
 suulu.
 3 Lɔɔ luna Temaŋ,
 lɔɔ Naŋŋtu luna Palaŋ puɣu tɔɔ.
 ɪ teu naaki isɔtɔnuyu tɔɔ kɛ́,
 na atɛ nyəm saŋɪ-ɪ.
 4 ɪ kɔŋ na í muɣi kəkɔ na ɪ niŋ taa
 timpi ɪ toma lukəna tɔ pə́ ŋmɛləsəyi.
 5 Kɔtɔŋ we ɪ nɔɣɔ tɔɔ kɛ́ na ɪ waali.
 6 Ye ɪ səŋaa, tɛtu seliyi kɛ́.
 Ye ɪ nyənəyi,
 kolontunaa huɣutiɣi pa lotu ke na
 sɔɣɔntu.
 Tam tɔɔ pɔ́ɔŋ ná seliyi.
 Ləŋtaa pulasi nsi si tɔɔ ɪ tɔŋaya tɔ si
 yəkəyi.
 7 Ma nawa Kusaŋ nyəma laŋwakəlle
 na Matiyaŋ nyəma sɔɣɔntu.
 8 Tacaa, pusi tɔm kpana-ŋ pááná na?
 Yaa teŋku yelina na nyá pááná huu?

N caɣa isəŋmuntɔ kɛ́ isu yoou kɛɛke,
 na ɪ kraɣanəŋ pukina-ŋ akatu taa.
 9 N kraasa nyá tɔɔɔ.
 Nyá nyəma we isu mpusi təŋsuyu.
 Tetu haɔ nɔɣɔ na pusi lu.
 10 Ye pɔ́ɔŋ í na-ŋ ɪ seliyi kɛ́,
 na teu huki tetu tɔɔ.
 Teŋku sɔsɔ suu wula,
 na ɪ lum səŋəyi isu koloosi.
 11 Nyá nyəma kutətɔna nyaaləm,
 na nyá ŋmantaaya ŋmɛləsuyu,
 səŋsəyi ilim na isɔtu pa tɔntɛ kɛ́.
 12 Ye pááná ɪ kra-ŋ,
 n cɔɔki tetu kɛ́ na ní nanɪ piitimnaa.
 13 N puki nyá yəlaa na pa wulau
 wei n kpawa tɔ pa waasuyu.
 Ulena ní ku asayaa nyuyɔ tu na ɪ waali
 nyəma.
 14 Kolontunaa nyəmá ke n tuləɣəna pa
 nyɔɔŋ.
 Pa nəɣəsəna kɛ́ isu kacuculaya.
 Pa huliɣi si pá yasi-tu.
 Pa kiisiɣi laŋhulumlɛ kakiisasi.
 Pa sɔɔlu puwa si pá ku-tu.
 15 N cɔɔkəna nyá kraɣanəŋ ke
 teŋku lum koloosi sɔsɔɔnsɪ taa kɛ́.
 16 Ma nu kəkɔtɛ ítɛ tɔ təna na ma laŋle
 pəsi.
 Sɔɣɔntu kra-m na ma ntompee seliyi.
 Ma tɔnuyɔ kawa,
 ma tuna hoowa na má wu səŋuyu.
 Ulena má su na má taŋa ta tɔɔ kullaa
 ŋkraŋuyu hɔm kuyaku.
 17 Fikinaa na leseŋnaa na Olifinaa pə́
 tuŋ ná kisa luluyu.
 Tawa kuhaləm naa laki.
 Heeŋ na naaŋ pə́ tema.
 18 Ama Tacaa haana maya laŋhulumlɛ.
 Ma nu leleŋ ke lɔɔ waasulu tɔɔ.
 19 Tacaa lɔɔ kele ma tɔŋ.
 Lu ɪ hana-m tɔntɛ nyəm isu nam,
 na má tɔŋ pulasi taa.

*Yontu tənɛye pa yoonə saŋku na tə we
yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa.*

LSO KUYOYOTUTU TELƏSULU

SOFONI

TOM TAKƏLAYA

Kutulutu

Yuta tetu taa k  Sofoni teləsaya lso kuyoyotutu ke wulav Sosiyası p le taa. Wulav unı ı kpiisina tuıj na t laalenaa t na na ı tayanı is seu, na ı tulu lso t sele nte paa t kaa t  na ı tayanı. Sofoni heela piitimnaa lelaa sı lso huve k j. Ama waatu k j wei ı taa Tacaa k  k  na ı waası Yosalem t . Piitimnaa mpa paa pasa pa tı t  paa see lso k  n j kulbmaya.

Is na pa faıa Sofoni tak laya t :

lso ka huuna Yuta tetu na Yosalem ıcate ny ma, titite 1:1-2:3

ı ka wak lı piitimnaa mpa pa c na Yuta t , titite 2:4-15

lso k  m jna Yosalem ny ma ke pa wule taa, titite 3

1 Yuta wulav Sosiyası wei ı k  Amoj p yalv t . ı p le taa k  Tacaa yoyot na Sofoni. lsekiyası l l na Amaliya na Amaliya n d  l lı Ketaliya, na Ketaliya n d  l lı Kusi, na Kusi n d  l lı Sofoni. Tom nti lso heela-ı t jle sı:

Tacaa huve kuyaku t m

²Maa kv tetu t  weesuyı ny m t na.

³P  krayav y laa, na suması, na tiina, na wontu t na t .

Maa wak lı asayaa na pa krai t ma.

P  kaa kaası n jlv.

lso ka h  Yuta na Yosalem ny ma  kraıj

⁴Maa h  Yuta na Yosalem p  y laa  kraıj.

Maa kpiisi tııı Paalı na kv k t laa t na.

⁵Maa kv mpa pa kraaki kutulııj t  k  ahoo t .

P  te y laa laaki ıatvluııjastı k  p c  pa seekı-m.

Anı pa tuukina ma h te na tııı Milikom ny nte.

⁶Maa wak lı mpa pa haaki-m sıııle t . Mpi t , paa p ek ıı-m p c  paa caaki ma luıı ny ntv.

⁷ı su, ma huve kuyaku kreyetaa.

Ma tema k tası t j naya saav.

Ma tayana mpa ma yaawa t .

⁸Wule nteıe maa h  nyııı ny ma na wulav piya pa  kraııj.

Paa mpa pa k ek na krai ny ma t  pa  kraııj t t .

⁹Mpa pa  maaki n n kpete isu ma ta nyı ı naa t .

P yele pa suulııı pa tııı kutulııı, ke wenaı mpi pa  mul na ıılvkule t .

Maa h  pa  kraııj.

¹⁰Kıııııııı paa nu yooı kakiıası

s s nı ke Yosalem ıcate taa,

ke n n ı  ka pa yaa sı tiina n n ı t  ka kııı.

Paa nu l ıııııı wula ke ıcate h ıııııı kufalıııı taa.

Paa nu t t ııı acufı s s  ke pulası t t .

¹¹ıcate p tee ny ma me ı wıı teu.

Mpi t , maa kpiisi taat laa t na.

¹²Waatu in ıı maa kraııa f t la

na m  p ekı Yosalem ıcate taa.

Maa yooıa y laa mpa pa c ıııııı pa tı

ısu sııııııı tayatv ke atıııııı taa t .

P  te y laa t ıııı sı maa waas ııı sıııı.

Paa k ıııııı paa ısayatv.

¹³Paa leekı pa wenaı na p  ıııııı pa t esı.

Paa  ma kufası yaa.

Ama pa kaa sıı sı taa.

Paa s  les ııı tıııı.

Ama pa kaa t ıı p  sııııııııııı.

Tacaa kuyaku

¹⁴ıııııııı Sofoni tasaa sı:

Tacaa huve kuyaku s s ııı kreyetaa keıe.

Kv t ııı k nte ke l ıııııı k .

Ye kv talaa,
yɔlaa ká wii na pə kɔɛnna yoolaa taa
yoolaa.

¹⁵Mpi tɔ, kv kɛ páná sɔsɔɔna kuyaku
kɛ.

Yɔlaa laɲa ká wakəli tətɔɔtɔɔ kɛ pə
wule níté.

Pu yɔki na pə yeke ncaa.

lhunte ká kpa na səkɔɔtɔɔ anaam
nyala.

¹⁶Yoolaa ká hvli akantɛɛ.

Paa yaya yoou kakiisasi.

Paa yoonaa koloosi acalɛɛ na a tɛfɛɲle.

¹⁷Ípúyú Tacaa tɔma si:

Maa pɛtu yɔlaa ke laɲwakəlle taa.

Í ká tutiɲi kɛ isu yuluma.

Mpi tɔ, í wakəlɔna-m tɔ pə tɔɔ.

Mə caləm ká ya isu musɔyɔ,

na mə nantv tasa isu hute.

¹⁸Mə liyitee yaa mə wɔla kaa pəsi
na í waasi-meɲe kuyaku ŋku kv wule.

Ma páná kəkɔ ka nyaya tɛtu tɔna.

Maa kpiisi tɔ taa yɔlaa tɔna.

Təpasəlaa yaav

2 Ípúyú Sofoni tɔma si:
Fɛɛɛɛfɛi nyóma me.

Í kpa mə ti na í mayasi mə taa.

²Pə taa yasi-me isu nyutu ke kuyaku
kɔlɔmɔyɔ taa,

na pɛcɔ pu takɪ kuyaku ŋku Tacaa ká
mɔ-me na páná

sɔsɔɔna tɔ.

³Tɛtu taa təpasəlaa me mpa í təkəyi lɔɔ
kiɲj ke teu tɔ.

Í keesəna Tacaa tɔɔ.

Í tɔki mə təpasɔyɔ na í tɛɲɛɲi tampana.

Ntanyɪ pu kenti mə tɔ kɛ lɔɔ páná
kuyaku wule.

Ilim tətɔle tɔ nyóma ŋkraɲyɔ hɔm

⁴Kasa ɪcatɛ ká pəsi wɔlaya tɛtu.

Asəkəlɔɲ nyɛntɛ ká yɔki.

Paa tɔɔɔni Asətɔti yɔlaa ke ilim taa.

Paa læsi ɪkolɔɲ nyóma.

⁵Kələti nyóma me mpa í kɔma tɛɲku
nɔyɔ tɔ,

mpusi we mə tɔɔ kɛ.

Tacaa si: Maa kpiisi Filiisi nyóma na pa
tɛtu tɔna.

⁶Mə tɛtu ke tɛɲku nɔyɔ tɔna ká pəsi tɔla
tətɔyɔle.

Tiikilaa ká tɔɲ tɔ taa, na pá la pa heɲj
tətəkəle.

⁷Yuta yɔlaa kukaasaa ká tɔyɔna
hɔyɔlɔyɔ ŋku.

Tɛnaya í ká tiikiyi mə kaləkəɲ,

ɪlena í puki Asəkəlɔɲ na í sɔvki taanasɪ.

Mə lɔɔ Tacaa ká yoonaa mə nɔyɔ.

ɪ ká məɲna mə yɔlaa mpa kolontunaa
ka kɔɔwaa yomle tɔ.

Ilim tətɔle nyóma ŋkraɲyɔ hɔm

⁸Ípúyú Tacaa tɔma si:

Ma niwa ɪsəna Mowarɔ nyóma

na Amɔɲ nyóma pa wɔɲa ma yɔlaa me,
na pá footi-me tɔ.

Pa tɔv-me,

pa cusa mə tɛtu na kalampaaɪ

na pá sɔsɔ pa nyɛntv tɔɔ.

⁹Pə tɔna pə tv lɔɔ Tacaa má,

ma tuuki si isu ma kpiisa Mowarɔ

na Amɔɲ pə nyóma isu Sətɔm na Kɔmɔɔ.

Pa tɛtu ká pəsi tɔm tɔhulle na wɔlaya
tɛtu

na sɔwaa tike nyala.

Ma yɔlaa kakaasaya ká kɔnna na pá
kuu pa wɛnɔv,

na pá tɔyɔ pa tɛtu.

¹⁰ɪsəna maa hɔ pa ŋkraɲyɔ tɔyɔle.

Mpi tɔ, pa kəla kalampaaɪ kɛ

na pá tɔv Pə tɔna pə tv má,

ma yɔlaa.

¹¹Tacaa má, maa nyɛɲsi pa ɪsɛ ke teu
ke tɛnaya.

Maa wakəli antulinya tɔna taa tɔɲj.

ɪɛ piitimnaa tɔna ká sɛɛ-m pa tɛtu taa.

Haləna pə kɔɛnna hatɔlaya nyóma tɔna.

**Ilim ntɔɔŋ na pə mpətəŋ
nyəma ŋkraŋuɔ hɔm**

¹² Mprɔgɔ Tacaa tɔma si:
 Maa kv ltiyopii nyəma me mə tənaya
 yooɔ taa.
¹³ Maa tv ilim ntɔɔŋ tɔɔ hɔɔɔlvɔ Asilii
 nyəma ke niŋ.
 Maa wakəli-kv na Ninifi ɪcate sɔsɔɔle
 pəsi ncaale
 na wulaya tetv.
¹⁴ Kaləkəŋ ká həntəyənə ɪcate lonte taa,
 na taale wontu ke waanti waanti.
 Kpriisiŋ na aluyucana ká caya akelenaa
 ncaa taa.
 Paa pəli kutuluŋ taa kpeŋkpelasi
 kupraŋsi,
 na si sɔɔɔti nɔnɔɔɔ.
 Katəkətəŋ ká wiiki ncaa pətolee tɔɔ.
¹⁵ Isəna ɪcate řítə tu tena tɔɔɔle.
 Paa na tə yəlaa nyənaya-təyɛ sɔsɔɔle,
 nte tə feina saala tɔ.
 Tu pəsi ncaale na pə yelina taale wontu.
 ləna tɛlaa tənə kpeətəyɪ nyɔɔŋ na pə
 sɔsɔɔlɔyɪ-tɛ.

Yosalem nyəma ta nu lɔɔ yaav

3 Mprɔgɔ Sofoni tɔma si:
 Yosalem ɪcate yəlaa mpa me
 í laki isayatu tɔ.
 Í ŋmakələyɪ ləlaa,
 pəyele í kuləyɪ Tacaa tɔɔ tɔ.
 Mpusi we mə tɔɔ ké.
² Mpi tɔ, í ta nu Tacaa tɔm.
 Í kisa ɪ kraalvɔ mpi ɪ kraala-me tɔ.
 Pəyele í tá tv-ɪ naani,
 í tá pɛeki si lɔɔ í sənə-me.
³ Mə nyvɔ nyəma we ké isv
 tɔɔɔlasi nsi si mv páná tɔ.
 Mə hvɔlaa ná we isv sɔnsɔməŋ
 likvɔ na u tɔsɔyɪ cele tɔɔ tɔ.
⁴ Mə lɔɔ kvɔɔɔtutv tɛləsəlaa u
 paasəyənə pa təmlɛ.
 Pa kooki yem na pə kisiyɪ pa tilitu.
 Mə kətəlaa ná nyənəyɪ lɔɔ nyəm ke yem
 ké

na pə yɔkəyɪ ɪ kiiu.
⁵ Tacaa we ɪcate taa ké,
 na í tɔkɪ kawulaya na siyisuyv.
 lɪ laki isayatu.
 l təŋəyɪ tampana ké,
 na í hvɔkənə paa tanəŋ ŋku.
 Paa na mv tɔ, asayaa fei feele.
⁶ Mprɔgɔ Tacaa yɔɔɔtaa si:
 Ma tɛma piitimnaa təcu ké řprɔgɔ
 kriisuyv.
 Ma yɔka pa koloosi acalɛɛ.
 Ma wakəla pa hapɛɛ.
 Tɔntaa mayamaya fei tɔtɔ.
 Pv kriisi pa acalɛɛ,
 nɔɔɔlv kaa wɛɛ.
⁷ Ma təŋaya si,
 Yosalem nyəma me í ká nyana-m,
 í ká nu ma kraalvɔ.
 lɛ ma kaa yɔkɪ mə təcayalɛ isv maa
 kalənə-me tɔ.
 Ama mə məlaa ké na í tɛləsəyɪ mpələ.
⁸ l təŋ kvaykv ŋku maa kɔɔ mə waali isv
 tɔɔɔlaya tɔ.
 Ma tv ma taa si,
 ma kotiyɪ piitimnaa na kawulasɪ.
 Maa yele na ma páná nyaya pa na
 antulinaya tənə isv kəkɔ.

Tacaa layasvɔ ke yəlaa yaasi

⁹ Mprɔgɔ Tacaa yɔɔɔtaa si:
 Maa layasi yəlaa,
 maa nyaali mə isayatu.
 ləna í sɛɛ-m na lotu kulvmtv.
¹⁰ Paa ma yəlaa mpa me í yawa na
 í tɛɛ ltiyopii tɔɔ təcayacaya tɔ.
 Í ká kɔɔ na í la-m kɔtasi.

lseyelɪ yəlaa kakaasaya

¹¹ Kvyarŋku tɔ ma yəlaa kaa wɛɛna
 isənə paa pəntənə-m tɔ pə feele.
 Maa ləsi mpi pə lakɪ-meyɛ kalampaanti
 nyəma tɔ.
 ləna í yele mə təyɪ hɔm ke ma puvɔ
 nanŋ nyəŋkv tɔɔ.
¹² Maa kenti mə taa mpa pa pasəyɪ pa
 tv tɔ

na konyəntunaa mpa pa tseləyi-m tə pa
tə.

¹³ Lseyeli nyəma me mə kakaasaya
kaa tasa mpi pə ta siyisi təyɔ lapu.
Pəyele í kaa looli,
yaa í tusi nəyɔlv.
Í ka təkí kə na í hɛɛsi,
nəyɔlv kaa nyaasi-me.

Yosalem lanheesəle

¹⁴ Yosalem icate yəlaa,
na lseyeli nyəma me,
mə tənə mə lanə í hɛlvmi,
í yəvlənə mə lotu tənə.
¹⁵ Tacaa yela mə ηkraηyɔv ke həm.
l təyɔnə mə kolontunaa.
lseyeli nyəma wulav Tacaa wə mə waalı
ké.
Pə fəi si í nyana wahala nəyɔlv.
¹⁶ Kuyaku ηkyɔv yəlaa ká tə si:
Yosalem nyəma me,
í taa nyá,

mə apalɔtv í taa le.

¹⁷ Tacaa mə ləw wə mə waalı,
na ɪ toη.
l ká yele na í la akanaa.
Mə təw kə ɪ lanle hɛlvmaa.
l səwla-meɣe na í haakɪ-meɣe weesuyɔ
kɔfalɔyɔ.

¹⁸ Mpyúyú Tacaa yəyətəa si:
Yosalem yəlaa mpa me í hatələnə
acima,

na mə lanle wakəlaa tə.

Maa kpeyeli-me na má keeli mə fəele.

¹⁹ Waatu inəyi maa hɔ mə muyullaa
ηkraηη.

Maa la kəwle ke mpa pə kɔwa tə.

Maa məηna mə yəlaa mpa pa krawa
yomle tə.

Maa yele na mə kɔtvɔv pəsɪ isante.

²⁰ Ulena má kpeyeli-me na má kənə.

Maa tv-meɣe teeli na má kɔsv mə nyɔyɔ
ke atə yəlaa tənə taa.

Tacaa má ma yəyətənə mpu.

LSO KUYOYOTUTU TELƏSULU

ASEE

TOM TAKƏLAYA

Kotulutu

Isə kuyoyotutu teləsulu Asee lupa si, pə tayanı Yosalem lə təsəele ğmau. Ue pu wee si Yuta nyəma mpa pa laala kənte na Pabiloni tə mpe pə ğmana lə təsəele ğtə. Ama pele pa apalutu ta laa yəcluyu. Ntəna Asee tasa nyuyu nyəma ke apalutu si, pə suv təmlə taa.

Isəna pa fayə Asee takəlaya tə:

Pa tayənəyi lə təsəele ğmau tətə, titite 1

Isə təsəele kufatə teu, titite 2:1-9

Yələa asilima, titite 2:10-19

Tacaa nəsə kupaŋsi, titite 2:20-23

Pa tayənəyi lə təsəele ğmau tətə

1 Mpuvu Pəsə wulav səsə Taliyusi kawulaya pənaya naale nyəŋka isətə naatosə nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. Tacaa heela lə kuyoyotutu teləsulu Asee ke təm si í teləsə-təyi Yuta nyuyu tə Salatiyeli pəyalu Solopapeeli, na kətulu səsə Yosataki pəyalu Yesuwa. ²⁻³Ntəna Asee yoyotə təm nti si: Pə tənə pə tə Tacaa má ma yoyotaa si, lseyeli yoyotəyi si, pə ta tata lə təsəele ğmau. ⁴Ue pə we teu si mu hantəyi kutuluŋ wei pa lapa kacəka ke teu tə i taa. Ulena lə təsəele náá ké ncaale na? ⁵Pə tənə pə tə Tacaa má ma təma lseyeli nyəma si í huş mə təntə təm ke mə taa. ⁶Í tuuwa səsəm ama mə kumtu ta kpa. Mə təyənaya ta tə si, í təyə na í haya. Pəcə mə sulum ta tə si, í nyə na pə ku mə ləkətə. Í feuna wontu si í suu na pə haŋ-me. Pəyele təmlataa kufeluyu kuləyi huştu ke yem. ⁷Pə tənə pə tə Tacaa təma si í huş mə təntə təm ke mə taa. ⁸Ulena í kpa pulaya tə na í seti taasi, na í

ğma-m lə təsəele. Waatu inəyi pu kusi ma nyuyu ke isəna pə munaa tə, na ma laŋle hee. ⁹Í ka taŋaa si í ku təyənaya ke səsəm. Ama í ta hiki mpv. lə wosa heelim ke mpi í kpeena mə tēsə taa tə ulena pə saali yem. Pə tənə pə tə Tacaa má ma pəsəyi-me si pepe tə ké mpv? Í yela lə təsəele ke ncaale, na paa wei í paasəna i mayamaya i təyaya. ¹⁰Mpv pə tə ké paa tēv kulumuyu ta nu. Pəcə pulupu ta nyə. ¹¹Isə kəna wulaya ke tətə taa na pulası tə. Mə təyənaya pee tawa, na mə lesəŋ na olifinaa pə tuŋ na mə haləmnəa ləmpri wulaa. Yələa na təla pa lakı wahala. Mə wahala saala yem.

¹²Mpuvu Salatiyeli pəyalu Solopapeeli, na Yosataki pəyalu kətulu səsə Yesuwa, na lseyeli nyəma kakaasaya tənə, pa mowa Tacaa təm nti lə kuyoyotutu teləsulu heela-weye mpv təyə niŋ naale. Ulena Asee náá pəsə na í la i təmlə ke teu. Kuyaku ğku yələa ka wena lə səyəntə ké. ¹³Mpuvu i tasa-meyə lə Təm lentə ke heeluyə si Tacaa yoyotaa si: Ma si nəyə si, maa wee mə waali.

¹⁴Mpuvu Tacaa hawa Yuta nyuyu tə ke apalutu, na Yesuwa, na kətulu səsə, na pa tənə mpa pa luna yomle tə. Ulena pə suv pa lə Pə tənə pə tə Tacaa təsəele ke ğmau. ¹⁵Wulav Taliyusi kawulaya pənaya naale nyəŋka, isətə naatosə nyəŋ kuyaku hiu na liyiti nyəŋku ke pa caala təmlə.

Isə təsəele kufatə teu

2 Mpuvu wulav Taliyusi pənaya naale nyəŋka, isətə naatosompəyolaya nyəŋ, kuyaku hiu na kulumuyu wule. Tacaa tasa lə kuyoyotutu teləsulu Asee ke təm heeluyə. ²¹təma-i ké si: Heeli Solopapeeli na kətulu səsə Yesuwa na pa tənə mpa pa luna yomle tə si ³mə taa nəyələ təsəyi isəna lə təsəele ğtə

tu tewa lɔŋtaa tɔ? Ama nɔɔnɔ tɔ teu mpi pɛ sɛpa. ⁴Pɛ tɔ kɛ Tacaa mɔ ma tɔma si, Solopapeeli na Yesuwa na tetu yɛlaa tɛna ɪ kaasi mɛ ti na ɪ suv pɛ tɛmle taa. Mpi tɔ, ma wɛ mɛ waali kɛ. ⁵Waatu wei ɪ luna Icipiti tɔɔɔ maa su mpv. Uena ma feesuyɛ wɛ mɛ waali, ɪle ɪ taa nyɔ. ⁶Pɛ tɛna pɛ tv Tacaa si, pɛ kaasa pɛɔ. Maa ciyiti isɔtɔnyɛ na tetu na tɛŋkunaa tɛna. ⁷Maa liyiti piitimnaa kɛ yem yem. Maa kɔna mɛ wɛnɛv kɛ cɛnɛ. Maa yele na lɔ tɛsɛle la teu kɛ sɔsɔm. ⁸Pɛ tɔya pulv, ma tɛnna antulinya wula na pɛ liyitee tɛna. ⁹Ule lɔ tɛsɛle naale nyɛntɛ kɛ tɛ kancaalaya nyɛntɛ kɛ teu tɔkpataa. Lontɛ tɛnɛ tɛ taa kɛ maa yele na ɪ heesi. Pɛ tɛna pɛ tv Tacaa mɔ ma yɔɔtɛna mpv.

Yɛlaa asilima

¹⁰Mpɛyɛ Taliyusi kawulaya pɛnaya naale nyɛŋka, isɔtv pɔɔlayafɛi nyɛŋ, kuyaku hɪu na liyiti nyɛŋku wule. Pɛ tɛna pɛ tv Tacaa tasa Asee kɛ tɔm heeluyɛ ¹¹Si: Pɔɔsi kɔtɛlaa si ¹²ntanyi mɛ taa nɔɔlv tv kɔtaya nantuyɛ ntɛ ɪ toko taa. Uena toko unɪ ɪ tokina potopoto yaa tuusi hatv, yaa sɔlv yaa nim yaa tɔɔnaya nakɛlɪ. Pɛ mɔnaa si ɪ tasa-kɛyɛ lɔ kɛ hav na? Ntɛna kɔtɛlaa si: Aai.

¹³Uena Asee tasa si: Ye nɔɔlv tokina sɛtv uena puntv tokina tɔɔnaya. Kaa pɛsi asilima nyɛŋka na? Ntɛna kɔtɛlaa si: Eɛ.

¹⁴Mpɛyɛle Asee tɔma si: Tacaa si, mpɛyɛ ma nyɛnɛyɪ tetv tɛnɛ tɛ yɛlaa, na

mɛ kulapɛm tɛna. Pɛ tɛna mpi ɪ laki-m kɔtaya tɔ pɛ kɛ asilima kɛ.

ɪ paasɛna teu kɛ pɛ kraɔav saŋa tɔ

¹⁵Mpɛ tɔ, ɪ paasɛna teu. ɪ nɔ mpi too pɛ kraɔa larv na pɛ suna saŋa, na pɛɔɔ ɪ kpɛyeli pɛɛ na ɪ ŋmaaki lɔ tɛsɛle tɔ. ¹⁶Waatu unɪ tɔ, ye nɔɔlv pola kpɔv lɔv kɛ tɔkɛŋ hɪu. Naanɔwa tike kɛ ɪ kɔ mayana. Yaa wei ɪ pola sɔlv li-itilinaa nule na naanɔwa kɛ cosuyɛ hɪu tike kɛ ɪ kɔ mayana. ¹⁷Ma yelina na mɛ tɔɔnaya pɛ nyɛŋka wulv na tɔmpɛ wakɛlɪ mɛ kutɔɔv. Paa na mpv mɛ taa nɔɔlv ta pɛsɛna ma tɔ. ¹⁸Pɛ kraɔav saŋa tɔ ɪ paasɛna teu kɛ mpi pu la tɔ. Mpi tɔ, isɔtv pɔɔlayafɛi nyɛŋ kuyaku hɪu na liyiti nyɛŋku kɛnyɛ ɪ su lɔ tɛsɛle kite. ɪ paasɛna-tɔyɪ teu. ¹⁹Ntɛŋ pulv ta kaasi kpɛɛŋ taa? Paa mɛ tuɔ kutɔtɔɔŋ, ɪ ta lɔlɪ. Ama pɛ kraɔa saŋa waali tɔ, maa kooli-mɛyɛ kupantv.

Tacaa nɔɔsi kɔpɛŋsi

²⁰Mpɛyɛ Tacaa tasa Asee kɛ heeluyɛ kɛ tɔm naale nyɛm kɛ kuyaku kulɔmvɔv ŋku si: ²¹Heeli Yuta wulav Solopapeeli si, maa ciyiti isɔtɔnyɛ na tetv. ²²Maa kɔsi atɛ awulaa, na ma yele na atɛ kawulasɪ su tɛnaya. Mɛ kɛkɛnaa na pa cayalaa kɛ pɛsi nyayauna, na kraɔanɛŋ nɔɔ si. Kraɔanɛŋ cayalaa kɛ kv tɛma. ²³Ama kuyaku ŋku ma tɛmle tv Solopapeeli nyaya maa kra wulav na ɪ wɛ isv ma kuyɔsvɔv. Mpi tɔ, nyaya ma kraɔa si ɪ tɔɔ kawulaya na ma hɛtɛ. Pɛ tɛna pɛ tv Tacaa mɔ, ma yɔɔtɛna mpv.

Mpi tɔ, pæciiu ke ma muna lseyeli na páná.

Uena mu pæsəyi-i ncaale.

¹⁶ Pə tɔw ké ma kpaaləyi

si maya Pə təna pə tu Tacaa,

maa məli Yosalem.

Maa la kupantu na í tayani lɔw təsele ke ŋmau,

na í kusi icate tɔw.

¹⁷ Mpuvu isɔtaa tillu tasa-m heeluyu si:

Kpaali tɔw si,

maa tasa Yosalem ke ləsvu.

Maa waasi Siyɔŋ na pə cayaana mə acaləe təpəkəe.

Sakalı toosee taka naale nyəna

2 Mpuvu pə tasa-m isu toosee taka tɔw na ma ná həŋ liyiti. ² Uena má pɔɔsi isɔtaa tillu wei i yɔɔtəyənə-m tɔ si: Həŋ un i kutoluyu suwe? Mpuvule si: Un i huləyənə piitimnaa toŋ nyəm. Mpi pə yasəna Yuta na lseyeli na Yosalem pə yəlaa.

³ Uena Tacaa hulv-m koolaa liyiti.

⁴ Mpuvu ma pɔɔsa-i si: Pepeye pa kɔma lapv ke cənə? Uena í cɔ-m si: Pa kɔmaya si, pa nyaasəyi piitimnaa. Mpe pa yonna Yuta nyəma na pá yasi pa yəlaa. Uena pá yoki pa toŋ.

Sakalı toosee taka tooso nyəna

⁵ Mpuvu pə lapa-m isu toosee taka na ma ná yulv na í tɔka ŋmənaɣa kumayasaɣa. ⁶ Uena má pɔɔsi-i si: Leye n puki? Mpuvu si: Ma puki si ma mayasəyi Yosalem icate wəŋ na tə tayaləŋ.

⁷ Ntena isɔtaa tillu wei i yɔɔtəyənə-m tɔ í kɔtəna isɔtaa tillu lelɔ wei i səŋa-i tɔ.

⁸ Mpuvu i tɔma-i si: Polo n heeli ifepu wei i tɔka ŋmənaɣa tɔ si, pa kaa ŋma koluŋa na pá cɔna Yosalem. Mpi tɔ, i taa yəlaa na tɔla pa kəla payale. ⁹ Ama Tacaa yɔɔtəyənə si: Mám wəena isu icate

koluŋa kəkə nyəŋka na ma teu naaki tə taa.

Tacaa yaaki yomle nyəma

¹⁰ Mpuvu Tacaa tɔma si:

Mpa me ma yasa tetv təna taa tɔ, í lu ilim ntəyɔŋ tɔw tetv taa na í se.

¹¹ Yosalem nyəma mpa me

í we yomle taa ke Papiloni tɔ,

í tayani mə ti na í se.

¹² Mpuvu Sakalı tɔma si: Pə təna pə tu Tacaa tilinana-m tɔm sɔsɔntv tənə.

l yɔɔtəyənə piitimnaa mpa pa yonna i yəlaa me tɔ si:

Ye wei í tokina-me pə we isu maya pɔntv tokinaa.

¹³ Maa kulv piitimnaa

mpa pa ŋmakəla-me tɔ pa tɔw.

Maa yele na mə yomaa ŋmakəli-me.

Pu kɔw na pə la mpv ile pələyele í ká nyi si Pə təna pə tu Tacaa tilina-m.

¹⁴ Tacaa si:

Yosalem nyəma í ŋmaaləna laŋhulvmlə. Maa kɔw na má caya mə cɔlɔ.

¹⁵ Waatv unəyi piitimnaa payale ka kɔntəna-m.

í ká pəsi ma yəlaa.

Uena má wəe mə hekv.

Waatv wei mpv un pu la təyɔ í ká nyi si, mayale Pə təna pə tu Tacaa wei i tila-m mə kiŋ tɔ.

¹⁶ Yuta ká tayani pəsvu ke ma kɔntə ke ma tetv taa.

Uena Yosalem ná pəsi ma icate kuləsəle.

¹⁷ Yəlaa təna í su.

Tacaa luna i təyaya taa.

Sakalı toosee taka liyiti nyəna

3 Mpuvu Tacaa hulv-m kɔtvlv sɔw Yesuwa. l səŋa isɔtaa tillu isentaa. Satani ná we ntəyɔŋ tɔw si, i caa-i tɔm suuu. ² Ntena isɔtaa tillu təkɔ Satani si: Su, Tacaa ləsəna Yosalem. Yesuwa ná we isu tuputuyu ŋku pa ləsa kəkə taa tɔ.

³ Yesuwa ka səŋa təna tɔ na í suu asil-ima wontu ke. ⁴ Mpuɣu isɔtaa tillu tɔma í na mpa tɔ si: Í wɔɣɔsi-ti. Ma husa ɪ isayatu. Í ká suu-ɪ acima wontu.

⁵ Na í tasa si: Í temi-ɪ saalaya kupaŋka. Uena pá la mpɔ. Pa suu-ɪ wontu kupantu tɔtɔɣɔ na isɔtaa tillu we təna. ⁶ Tənaɣa isɔtaa tillu tɔma si: ⁷ Pə təna pə tv Tacaa má ma su ma nɔɣɔ si: Ye lseyeli nyəma tɔka ma kiij na pá təŋəyi ma kutututu maa kra-meyɛ lɔɔ taseele sɔsaa sɔsaa na ma taya paasənlaa. Maa tv-meyɛ isɔtaa tillaa mpa pa we ma təmle taa isəntɔ tɔ pa taa.

lɔɔ kɔnaw ke ɪ təmle tɔ

⁸ Mpuɣu Tacaa yɔɣɔtaa si: Kɔtulu sɔsɔ Yesuwa na ɪ taapalaa mɛ. Mə huləɣəna nyuɣu yaru mpi pu kɔɔ tɔ pə tɔm.

Í ke ŋkraŋ na í nu. Maa yele na ma təmle tv Tafiiti Hoole lu.

⁹ Ma sukɪ pələ nte tə wena isɛ naatosompɔɣɔlaya tɔɣɔ Yesuwa isentaa.

Uena má ŋmaa tə tɔɔ ké ma tɔm. Maa kɔɔli isayatu nti tə pilisiyi ɪcatɛ təna tɔɣɔ kuyaku kulbmɔɣu.

Pə təna pə tv Tacaa má, ma yɔɣɔtəna mpɔ.

¹⁰ Kuyaku ŋku kv kɔma, ɪle í ká yaa lelaa na mə na-we í yɔɔli mə tuŋ kulɔlɔŋ na mə fikinaa tɛɛ na heesɔɣu.

Sakalt toosee taka kakpasɪ nyəna

4 Mpuɣu isɔtaa tillu wei ɪ yɔɣɔtəɣəna-m tɔ, ɪ kɔma na í ciyiti-m ɪsu pa feesuɣu yulu wei ɪ tooki tɔ. ² Uena í pɔɔsi-m si: Pepeye n naaki? Ma cɔ-ɪ si: Ma naaki wula fətəla. Na nim tətɔle ke ɪ nyuɣu taa. Na fətəlanaa ke naatosompɔɣɔlaya, na pa kpoŋkpontu na tə kɔkɔ.

³ Pə kaasi na Olifi tuŋ naale səŋa tənaya ŋwaasŋ na mpələ tɔɔ.

⁴ Ntena má pɔɔsi isɔtaa tillu wei ɪni ɪ yɔɣɔtəna-m tɔ si: Ma caa, pepeye pə təna isəntɔ pə huləyi?

⁵ Uena í pɔɔsi-m si: Ye mpɔ n ta nyɪ? Ma si: Aai, ma caa. ⁶ Mpuɣule si, Tacaa heela-m tɔm si má teləsi Solopareeli si: Pə taya toŋ yaa nantu taa alaafəya tɔm. Ama ma feesuɣu toŋ ké. Pə təna pə tv má ma yɔɣɔtəna mpɔ.

Nɔɔsi nsi pa su Solopareeli tɔ

⁷ Paa wahalanaa kaawa ɪsu puɣu, Tacaa ká yɔki-weye. Solopareeli ká ləsi kantəkaya pələ nte pa kvna lɔɔ taseele nyuɣu tɔ. Uena yəlaa wiliti teu.

⁸ Mpuɣu Tacaa heela-m si: ⁹ Solopareeli ká ŋmana lɔɔ taseele təne na ɪ niŋ na í tɛ-tɛ.

Waatu unəyi í ká nyɪ si Pə təna pə tv Tacaa tilina-m mə kiij.

¹⁰ Mpa pa nyənəyi yem ké təmisi sənɛ tɔ, pa laŋa ká hulbmɪ waatu wei paa ná kumayasuɣu ke Solopareeli niŋ taa tɔ. Fətəlanaa naatosompɔɣɔlaya unəyəle Tacaa isɛ nna ɪ naakəna tetu təna tɔ.

¹¹ Mpuɣu má pɔɔsa-ɪ si: Olifinaa tuŋ wei ɪ səŋna ŋpuɣu fətəla ŋwaasŋ na ɪ mpələ tɔɔ?

¹² Uena má tasa pɔɔsuɣu si: Olifinaa tuŋ wei kele wula fusi nsi si taa nim luki tɔ? ¹³ Ntena ɪlé í pɔɔsi-m si: N ta nyɪ? Ma si: Aai. ¹⁴ Mpuɣu í cɔ-m si: Olifinaa tuŋ unəyəle apalaa naale wei pa pəla nim na pá kra-weye Pə təna pə tv Tacaa təmle nyəma tɔ.

Sakalt toosee taka naatoso nyəna

5 Mpuɣu pə lapa-m ɪsu toosee taka. Ue ma nawa takəlaya na ká kuləyi huntu nte. ² Uena isɔtaa tillu pɔɔsi-m si: Pepeye n naaki? Ma si: Takəlaya hetəna na ká kuləyi huntu. Ka taɣaləŋ

we meetələnaa naanwa. Ka wəŋ ke meetələnaa kakpaŋi.

³ Mpuŋu i tɔma-m si: Mpuŋi ká maɣana tetu taa ŋmulaa, na mpa pa tuukina yem yem tɔ, paa læsi-weyɛ tetu. Mpeɣe pa ŋmaa ka taa na ka waali. ⁴ Pə təna pə tu Tacaa si: Ma maɣamaɣa maa konna mpuŋi un. Mpuŋi un i ká suv paa ŋmulv wei, na mpa pa tuukina ma həte ke yem yem tɔ, pa tɛɛsi taa. I ká caɣa təna na í wakəli kutuluɣu na kv pɛɛ na kv kpatəŋ.

Sakalı toosee taka naatosompɔɣɔlaya nyəna

⁵ Mpuŋu isɔtaa tillu wei i yɔɣɔtəna-m tɔ i kɔma na í tɔ-m si: Kusi ise. Pepe na pepeɣe n naaki təna? ⁶ Uena má pɔɔsi-i si: Pepeɣele? Mpuŋule si: Tɔkv ŋku kv taa we isayatu təna tɔɣɔle.

⁷ Waatu unəyi tɔkv ŋku kv pəle nyəɣəlɔv nyənte kulaa na má ná alv nɔɣɔlv na í caɣa kv taa. ⁸ Ntena isɔtaa tillu si: Alv unɛ i kena isayatu. Uena í tusi-i na í məŋna kv taa təna na í pá pəle. ⁹ Ma kusa ise, ulɛ heelim kpaɣa alaa napələɣəle naale na pá kɔna. Pa keŋ nəɣəsəna ké isu kulaaŋ. Mpuŋu pa kpaɣa tɔkv ŋku na pá tɛɛna. ¹⁰ Mpuŋu ma pɔɔsa isɔtaa tillu si: Leyɛ pa pukina-kv? ¹¹ Ntena í cɔ-m si: Papiloni ke pa puki si pa ŋma kutuluɣu na pá su-i na pá laaki.

Sakalı toosee taka pələfɛi nyəna

6 Mpuŋu pə lapa-m isu toosee taka, ulɛna má ná yoou keekena liyiti. Na pá lukəna nyəɣəlɔv kvseemɔv pɔɔŋ naale həkv taa. ² Kpaɣanəŋ kvseeməŋ həŋna kancaalaya keeke. Kpaɣanəŋ kvkpeetəŋ ke keeke naale nyəŋ. ³ Kpaɣanəŋhulvmasi ke keeke tooso nyəŋ. Uena kpaɣanəŋ wei i wena cuntv tulŋasi tɔɣɔ keeke liyiti nyəŋ. Kpaɣanəŋ un i təna i ka wena toŋ ké. ⁴ Mpuŋu ma pɔɔsa isɔtaa tillu

wei i yɔɣɔtəna-m tɔ si: Kpaɣanəŋ na i keekena mpe pa kutuluɣu suwe?

⁵ Uena pele pá cɔ-m si: Tetv təna tu Tacaa kiŋ ke feesiŋ liyiti un i lunaa. Uena í puki antulinya həɣɔləŋ təna taa.

⁶ Mpuŋu kpaɣanəŋkpeetəŋ keeke ná məŋna ilim ntɔɣəŋ tɔɔ, ké Papiloni tetv taa. Uena kpaɣanəŋhulvmasi ná məŋna ilim tətvlɛ tɔɔ. Na cuntv tulŋasi nyəŋ ke ilim mpətəŋ tɔɔ. ⁷ Mpuŋu cuntv tulŋasi nyəŋ un i sələmaa si i ká cɔɔ tetv. Uena Tacaa si pá cɔɔ-ti. ⁸ Mpuŋu Tacaa yaa-m na í heeli-m si: Kpaɣanəŋ wei i pola Papiloni tetv taa tɔ. In i ká yelina na ma Feesuɣu tii həɣɔlvɔv ŋku kv taa.

Yesuwa kawulaya tɔɣɔv

⁹ Mpuŋu Tacaa heela-m si: ¹⁰ Mu kvɔɔv ke mpa Papiloni nyəma kuuwa tɔ pa kiŋ. Mpeɣele Hələtayi, na Topiya, na Yetaya. Polo saŋa maɣamaɣa ke Sefaniya pəyalv Yosiya təɣaya taa. Tənaɣa yəlaa mpe pa wɛɛ. ¹¹ Caa wula na liyitee nyəɣətv. Uena í lu ntenuɣu ŋku n ká te Yosataki pəyalv kɔtvlv sɔsɔ Yesuwa nyuvv tɔ. ¹² Heeli-i si, Pə təna pə tu Tacaa yɔɣɔtaa si:

Yvlv nɔɣɔlv we cəne na pá yaa-i si
Hoole.

I ká lu i tetv taa.

In i ká ŋmana lɔ təsɛɛle.

¹³ In i ká tayanəna-tɛɣe ŋmau.

I ká wɛɛna kawulaya kvysum,
i ká caɣa ka kumte tɔɔ na í tɔɣɔ-ke.

Kɔtvlv ká wɛɛ i kəŋkəŋ taa,
na pá nukəna təmaɣa teu.

¹⁴ Ntenuɣu ká caɣa lɔ təsɛɛle taa. Pu tɔsəyi-weyɛ Hələtayi, na Topiya, na Yetaya, na Sefaniya pəyalv pa kvpantu tɔɔ.

¹⁵ Yəlaa ká luna pooluŋ na pá kɔɔ na pá səna lɔ təsɛɛle ŋmau. Ulɛ í ká nyi si Pə təna pə tu Tacaa tilina-m mə kiŋ.

Ye í nukəna mə lɔ Tacaa ke teu pu la mpu.

Nohokutu ke Yosalem neaale too

7 Mpuvu Tacaa heela-m tom. Taliyusi kawulaya pənaya liyiti nyəŋka isətu pəɣolayafei nyəŋ wei pa yaa si kisile tɔ i kuyaku liyiti nyəŋku wule ke i heela-m ti. ²Peteeɓi nyəma ka tilina Salesee na Lekem-Meleki si pɑ koo Tacaa wiinaw ke isə taseele taa. ³Mpuvu pa pɔɔsa kətəlaa na lso kuyɔɣotutu teləsəlaa si: Pə wee si, tɔ wiiki na tɔ həkəɣi nɔɔsi, ke paa pənaya ŋka ka isətu kakpasɩ nyəŋ, isu too tɔ lakaya pusi payale taa tɔ?

⁴Mpuvu Pə tənə pə tu Tacaa tɔma-m si, ⁵teləsi kətəlaa na tetu taa yəlaa tənə tom si:

Too pusi nutoso na naanɔwa
kɔɔɔ í həkəɣi nɔɔsi,
na í wiiki paa isətu kakpasɩ nyəŋ
na isətu naatosompəɣolaya nyəŋ wei.
Ule pə taya ma laŋhɔɓumle ke í caaki na
í laki mpv.

⁶Hali waatu wei í tɔki na í nyɔɔki tɔ,
mə ti leɓɓe ke í pɛɛkəɣi.

⁷Isə kuyɔɣotutu teləsəlaa ká tema Tacaa kukpaalətɔnaa pane pa nəyəsəle nav ke hatoo lɔŋtaa. Waatu unɩ i taa Yosalem na i cɔɔ acalɛɛ we heesuyu taa. Pəɔ yəlaa ká we ilim ntɔɣɔŋ na pə mpətəŋ tetu taa.

⁸⁻⁹Mpuvu Pə tənə pə tu Tacaa tɔɔsa-m nti i ka yɔɣotuyu tɔ si:

Í təŋ tampana na í huɔkəna.
Í laki kupantu, í hɔləɣi təmaya suulu.
¹⁰Í taa muyuli suluwaa, yaa leelaa,
yaa muɓlaa, yaa kunyɔntɔnaa.
Í taa mayasɩ isayatu ke mə təma tɔɔ.

¹¹Ama yəlaa me í kisa-ti. Í təkə mə ŋkpaŋŋ si í taa nu. ¹²Í lapə mə nyama ke kpusəŋ isu pɛɛ. Í kisa Pə tənə pə tu Tacaa má ma kuseyəsətu. Ntəɣi ma Feesuyu heela lso kuyɔɣotutu teləsəlaa, na pɑ teləsi-meɣe too lɔŋtaa ulena í kisi nuu. Mpuvu ma pááná huuna-me. ¹³Ulena ma tɔ si:

Timpi ma yaa-me na í kisi tɔ.

Pə tɔɔ ké mə yaa-m si má waasi-me na
maa kisi cɔɔ.

¹⁴Maa yasɩ-meɣe yəlaa mpa í ta nyɩ tɔ
pa heku.

Í ka yeɓe mə tetu ke kpete.
Mə taa nəɣɔɓu u puki,
pəɔɔ nəɣɔɓu u kɔŋ.

Í ku mə tetu na mə niŋ na tɔ pəsi
tesəpaya.

Tacaa su i yəlaa ke nəɣə kupəŋka

8 Mpuvu Pə tənə pə tu Tacaa heela-m si:

²Maya Tacaa ma luyu suv Yosalem
nyəma ke teu na má səki pa səm.
Na ma taa kraakəna pa kolontunaa.

³Pə tɔɔ ké ma yɔɣotaa si maa məɩ
Yosalem.

Maa tasa Siyɔŋ icate taa ké caɣav tɔtɔ.
Hali maa yaa Siyɔŋ si tampana icate.
Maa layasɩ Siyɔŋ icate pulaya si naŋŋ
nyəŋka.

⁴Kukpatəlaa ká nyəki pa kpatəŋ tɔɔ
na pɑ koo pɑ caɣa Yosalem taa.

⁵Yəlaa ká tasa Yosalem taa ke məɩyuv.
Piya ká tasa luw ke tuutuuma na pɑ
liyiliyi
icate hapeɛ tɔɔ.

⁶Isɛyeli yəlaa kakaasaya u huɔki si
mpv unɩ pə we lapv.

Ama Pə tənə pə tu Tacaa ná pəsəyənə
na í la piti təmlɛ nítɛ.

⁷Maa waasi ma yəlaa mpa me pa
kpawa yomle tɔ.

Ilim təɩule na pə tətɩle acalɛɛ taa ke pa
pona-me.

⁸Maa kɔna-meɣe Yosalem na í weɛ ma
yəlaa.

Maa weɛ mə lso,
na má tɔki mə tɔɔ ké kawulaya na
siyisuyu.

⁹Mpuvu Pə tənə pə tu Tacaa yɔɣotaa si:
Í kaasɩ mə ti.

Mpi tɔ, nɔɔnɔɔ í nukɩ ma nɔɔsi nsi maa
suwa tɔ.

Nsəyi ləw kuyəwətutu teləsəlaa ka kpaala
waatu wei
pa tayana ləw təsele kite suw si pa
ɲmaaki-te tɔ.

¹⁰Na pə́c pə́ takɪ waatu ɪni tɔ,
yɛlaa yaa tɔla taa hikiyi kufelɔyɔ.
Pə́c pa suwki paa lukɪ.

Ma yela yɛlaa ké si pá lakɪ təmaɣa ɪsəna
pa sɔ́laa tɔ.

¹¹Ama pənente ma heeliyi-mɛ si,
ma kaa tasa mɛ mpa pə́ kaasaa
tɔɣɔ lapu ɪsu lɔɲtaa nyéma.

¹²Maa la-mɛyɛ kupantu nti tɔ tɔna.
Tɛu kupanɲkɔ ká nu.

Lɛsɛɲnaa na kututuuum ká la teu na í
heesi.

¹³Yuta na lɛyɛli pa kawulasɪ mɛ.

Í ka we piitimnaa lempa heku ké ɪsu
mpusinaa.

Ama pənente maa waasi-mɛ.

Í ká pəsi piitimnaa mpi pa tənɣa nɔ́ɔɔ
kupanɲi tɔ.

Ue í kaasi mə́ tɪ, í taa nyá.

¹⁴Maa tu ma taa ké si ma lɔ́kɪ-mɛyɛ
wahala taa.

Mpi tɔ, mə́ caanaa ka kpaasa ma pááná
ké,

na má tɔka-yɛ.

¹⁵Ama nɔ́ɔɔɔ ma tu ma taa si maa katɪ
Yosalem na Yuta nyéma mɛyɛ kupantu.
Ue í taa nyá.

¹⁶ɪsəna í ká la tɔɣɔle si
paa wei í heeli ɪ tɔɣɔntələ́ ke tampana.

Í tənɣəyi siyisuyɪ ke mə́ huɓlenaa taa,
na í pɛkəyi heesuyɔ.

¹⁷Í taa la təmaɣa ɪsəyatɔ yaa í tuuna
yem.

Mpi tɔ, Tacaa má, maa caaki yaasinaa
mpɛ pa taka.

Nə́həkutɔ kuyɛɲ pəsə acima nyəɲ

¹⁸Mpuyɔ Pə́ tɔna pə́ tu Tacaa heela-
m si, ¹⁹má teləsɪ-mɛ si: Nə́həkutɔ nti
í həkəyi ɪsətu liyiti nyəɲ na kakpasɪ
nyəɲ na naatosompɔɔɔlaya nyəɲ na
naanɔwa nyəɲ ke pənəyɔ taa tɔ. Tu tɛ

na tɔ́ pəsi acima sɔ́sɔ́na ke Yuta nyéma.
Ama í sɔ́lɪ siyisuyɪ na heesuyɔ ké. ²⁰Pə́
tɔna pə́ tu Tacaa yɔɣɔtaa si:

Piitimnaa kpaɪ nyéma na acalɛɛ paɣalɛ
yɛlaa ká tayani Yosalem ke kɔ́ntɛ.

²¹Haləna ɪcatɛ lentɛ yɛlaa heeli lentɛ
nyéma si:

Tɔ́ polo na tɔ́ sɛɛ Pə́ tɔna pə́ tu Tacaa na
tɔ́ wiina-ɪ.

Ulena pɛle pá tisi.

²²Piitimnaa tɔɲ nyəm

na yɛlaa paɣalɛ ká kɔ́

Yosalem na pá sɛɛ-m na pá wiina-m.

²³Ma heeliyi-mɛ si,

waatu ɪnəyi piitimnaa waani waani
naanɔwa

yɛlaa ká kpa Yuta tu nɔ́ɣɔlɔ ɪ toko taa
si:

Tə́ caa tɔ́ tən-mɛyɛ ɪsɔ́sɛle.

Mpi tɔ, tə́ nuwa si ləw mɛ mə́ waali.

ISEYELI NYÉMA NA PIITIM LEMPI NYÉMA

lɔ́ huɓnav ke piitimnaa lɛlaa

9 Tacaa yɔɣɔta ɪ tɔm
na tɔ́ tala Hatəlaki tetu taa.

Tə́ nu Tamasi ɪcatɛ taa.

Ue pə́ tayə lɛyɛli nyéma tike ke ɪ
paasəyənə.

Ama yɛlaa tənəyɔ.

²Tamasi ɪcatɛ ɔ́lɔ Hamati ɪcatɛ,

na Tiii na Sitɔɲ acalɛɛ nna a wena
kpelikpeka sɔ́səyɔ tɔɣɔ Tacaa
yɔɣɔtəyənə.

³Tiii nyéma í ɲmawa mə́ ɪcatɛ ke koluɲa
ké.

Í kaa liyitee ɪsu kanyənə na wɔ́la ɪsu
afəla.

⁴Ama Tacaa ká lɛkɪ-te.

l ká tusi tɔ́ koluɲa ke tenɲu taa

na í nyayasi-teyɛ kɔ́kɔ.

⁵Filiisi acalɛɛ Asəkəlɔɲ, na Kasa,

na ɪkoluɲ nyéma ká ná mpɔ.

Səwəntu ká kpa-we na pá kpsi kantəlvu.

Wulav kaa kaasi Kasa.

Pəyele Asəkəlvə ɪcate ná kaa na tə yəlaa.

⁶Yəlaa sitaa ké na pá kəw pá çaya Asətəti.

Maa læsi mpi pə tsvi Filiisi nyəma ke kalampaanu tə.

⁷Maa læsi mə nəwsi taa ké nantv nti pa ta lentu tə, yaa kəlaləatu.

Mə taa mpa pə kaasaa tə, na Yuta nyəma í ká yaana-m mə ləw. lkəlvə nyəma ká svu mə yəlaa taa isv Yəpusi nyəma lapa tə.

⁸Maa təv lsevəli tetv ké. Yoolaa napəli kaa pəsi-ti, paa tselaa yaa kəntaa. Pəcə vəkəllv kaa tasa mə təw ké təvnav.

Mpi tə, ma paasəvəna-mevə.

Yosalem waasvu

⁹Mərvv Tacaa tasaa sv: Yosalem ɪcate nyá, nyá lavle í hvlvmi səsəm. Sivəv nyəma mə, mə wulav kəvna ntevə mə çəlv. l siviisaa na ɪ ké aka.

l pasa ɪ ti na í çaya kpaçaya təw.

¹⁰Maa læsi lfəlavim taa ké yovu kəkənəa na Yosalem taa ké pə kpaçanəv na pə təv.

Wulav ɪv ɪ ká tv piitimnaa ke heesvu. l ká təvə kawuləvə ke antulinyə tənə tərəi.

Saləkətvnaa hətəv

¹¹Mərvv Tacaa yəvətəa sv: Maa çə mə nyəma mpa pa təkə saləka ke kəkə wei ɪ taa lum fəi tə. Má na mə tá nəvə pəlvv kətəvə çaləm təw ké maa la mpv.

¹²Saləkətvnaa mə,

í məli kolvna ɪcate taa na tselvu.

Səvə ma tasəvi yəvətəv sv ma læti-mevə kvpantv ke təm naale.

¹³Maa pəsi Yuta ke təw, na lfəlavim ke nyəmá.

Maa kvsi Sivəv nyəma na pá yovna Kələeki nyəma na má lá na pá pəsi isv aka lavəte.

¹⁴Tacaa má maa səsə sv mə yəlaa təw.

Maa yəvə apəlvətutəv isv tev hola. Maa tə nyəmá isv tev vmeləsvv.

Maa həkə mə waalı isv ilim mpətəv təw kacuculəvə.

¹⁵Pə tənə pə tv Tacaa má maa kenti ma yəlaa təw.

Maa tə mə kolontunaa ke pəntəlvpəe na má wakəli-wə.

lsevəli nyəma í ká kv mə kolontunaa. Çaləm ká kpe isv svlvəm.

Yaa isv kətəvə tələte çaləm sukəvə pəosiisi,

na pá vmsv tə vkvuləvə sv təw.

¹⁶Waətv ɪv ɪ taa ké

ləw Tacaa ká waasi ɪ yəlaa.

Isv tiikilu waasvu ɪ kaləkv təw.

Í ká teeki kəkə isv livitee pəe.

¹⁷Mə tetv taa,

lavhvlvmlə na kacəka ká wəe.

Təvə na nyəw ká ha vfeviya ke kpelikpeka.

Í sələmi Tacaa ke tev

10 Í sələmi Tacaa sv í ha-mevə tev ke tooməvə.

l ká yele na kv nu-mevə səsəm na təvəvə nyala tava taa.

²Í kvv mə təvi yem ké na tvv, ɪ wə kvpəte ké.

Pəcə tvwaa naa naakv mə pəe.

Pa pəvusiivi-mə na pəpətv toose sv, pə heesəvi mə lavə.

Mərvv mə çaanə lapa na pé yasi-wə isv heevə wei ɪ fəvna tiikilu təw.

Waasvu təm yəvətəv

³Pə tənə pə tv Tacaa má,

ma mu pááná na kra nyóma.
 Mpe pa tiikiyina lseyeli nyóma na
 musuŋ.
 Maa saŋ pa tɔɔ.
 Maa paasəna ma Yuta yəlaa
 na má tu-meɣe toŋ isu ma youu
 kraɣanəŋ.
⁴ Mə taa ké awulaa ká lu waani waani.
 Mə toŋ ká wee isu kutuluɣu kite tɛɛ pəle.
 Í sənŋaa ké tɛca isu laŋaya tesika,
 na í wena pəsuyu isu youu tɔɔɔ.
⁵ Í ká wee isu youu akanaa,
 na í fɛləyi mə kolontunaa ke ate.
 M̄puyu í ká yoo.
 Mpi tɔ, Taca má,
 maa wee mə waalı ké.
 Fɛɛle ká kra mə kolontunaa kraɣanəŋ
 caɣalaa.
⁶ Maa yelee na Yuta nyóma nyɔɔ toŋ.
 Maa waasi Yoseefu tɔyaya nyóma.
 Maa məŋna-meɣe mə tetu taa isu ma
 taa lɔ-me.
 Mpi tɔ, maɣale mə lɔɔ,
 ma wena mə pətɔtəle ké, maa cɔ-me.
⁷ Lseyeli nyóma ká pəsi akanaa ké.
 Mə laŋa ká hulɔmi isu í nyɔɔ solum.
 Mə piya ká na mə akaitu nti.
 Ulena pelee pa taa heena Taca.
⁸ Maa yaa ma yəlaa me na má heti-me
 na má kpeyeli-me.
 Í ká huki isu pa hukaya ləŋ tɔ.
⁹ Mpi tɔ, maa ŋmusi-meɣe piitimnaa
 taa.
 Ama í ká tɔɔsi ma tɔɔ ké pooluŋ taa təna.
 Məna mə pəyalaa í ká caɣa təna.
 Ulena í taɣani məluɣu.
¹⁰ Maa ləsi-meɣe Icipiti na Asilii pa
 tetunaa taa.
 Maa məŋna-meɣe mə te na má sɔɔsi-
 meɣe Kalaati
 na Lipaŋ tetu.
 Paa na mpv tɔ, tɛcaɣale kaa tala-me.
¹¹ Paa laŋwakəlle maɣana-me isu
 teŋku.
 Maa ce mə hola na halı Nili pɔɣɔ pəle
 maɣamaɣa wuli.

Kalampaani tu Asilii ká hoti isu taav.
 Icipiti ílé ı toŋ ká yəki.
¹² Maa yelee na lseyeli nyóma nyɔɔ toŋ.
 Í ká nuna-m na í tɔki ma kiŋ.
 Taca má, ma yɔɣɔtəɣəna mpv.

Piitimnaa toŋ nyəm yoonav

11 Lipaŋ tetu tulu nyá nɔnɔɔsi
 na kɔkɔ nyaya nyá tuŋ sɔɔɔŋ.
² Tuŋ me, í wii, pa heela mə tuŋ kupaŋ
 lələŋ.
 Pasaŋ tuŋ sɔɔɔŋ me, mi wii,
 pa heela mə hɔtuyu anaam.
³ Tiikilaa nyuyu kuluyu waatu tɛewa,
 ulena pá wiiki.
 Pa heela tɔyolasi hɔtu kupantu
 ulena səle si wiliyi na sí maləyi Yaatanı
 pɔɣɔ.

Tiikilaa naale təm

⁴ M̄puyu kuyaku nakuli ma lɔɔ Taca
 tɔma-m si: Pəsi heeŋ wei pa puki kuɣu
 tɔ ı tiikilu. ⁵ ı yataa ná lentəyi-ı ké
 paa naaki pa tasəkəle. Pə kaasi na ı
 peetəlaa náa wəŋiyi na pá saŋ lɔɔ si
 pa suv toŋ. Heeŋ maɣamaɣa tiikilaa ná
 fei ı pətɔtəle. ⁶ Taca yɔɣɔtəna si: Ma
 kaa weena ate yəlaa pətɔtəle. Maa tu
 paa wei ké ı wulav yaa ı cɔɔ tu niŋ
 taa. Awulaa ká kpiisi tetu, ma kaa fiti
 nɔyɔluɣu pa niŋ taa.

⁷ M̄puyu Sakalı tɔma si: Má pəsəna
 nteɣe tiikilu wei ı heeŋ yampayətəlaa
 yaku na pá kuɣi tɔ. Maa caa kratəŋ ke
 naale na má ha ləŋku si: Sɔɔluɣu. Ulena
 ləŋku si: Nəɣɔ kulɔmaɣa. Maa paasəna
 ma heeŋ. ⁸ lɔɔtu kulum taa ké ma yasa
 tiikilaa tooso. Ma suulu tɛma ma heeŋ
 tɔɔ, na ílé í nyəɣəsi-m. ⁹ Ulena ma tɔmi-
 ı si: Ma kaa tasa-meɣe paasənav na pá
 taasŋ. Ule mpa pelee pa caaki səm tɔ pá
 si. Pá ku mpa pə wee si pá ku tɔ. Ye pə
 kaasa mpa ıle pelee pa li təma.

¹⁰ Ulena má kraɣa kɔpətuɣu ŋku pa
 yaa si Sɔɔluɣu tɔ na má peli-ku. Ulena
 má yəki nɔyɔ ŋka má na piitimnaa

tu pɛɛlaa tɔ. ¹¹Ma na-me tá nɔɔɔ pɛɛlɔɔ yɔkaa. Uena heeɲ paɣatɔlaa mpa pa keɲna-m tɔ pá cɛkɛna si Tacaa nɔɔɔ we pə taa. ¹²Uena má heeli-we si: Ye pə maɣa-me í feli-m liyi-tee, ye pə taɣa mpv awusa. Ntɛna pá maɣasi-yeɣe nyəɣətu hiu na naanɔwa. ¹³Mpɔɔv Tacaa tɔma-m si: Pɛti liyitee sɔsɔɔna nna pa maɣasəna-m mpv tɔɔɔ koolu. Uena má pɛti-yeɣe koolu ke lɔ tɛsɛle taa. ¹⁴Pəle pə waali, uena má pɛti ma krátɔɔv ŋku pa yaa si Nɔɔɔ kulɔmaɣa tɔ. Uena pá yasɔ lɛɣɛli na Yuta. ¹⁵Mpɔɔv Tacaa tasa-m heeluyu si: Pəsi tiikilu kumɛɛɲ. ¹⁶Pəle pə paasi maa pona-meɣe tiikilu kufalv. Úlé ɪ kaa paasəna heeɲ, halɪ ɪ ká pɛkɪ ɪ kɔv kɛ. ɪ kaa pɛkɪ kulɛpɪɲ, yaa í fɛ wei pə wuki tɔ. Yaa í paasəna alaafəya nyəɲ. Halɪ ɪ ká tɔɔɔ ɪ taa kɔyasəlɛɲ. ɪ ká setɪ lɛlɛɲ acɔwa si í taa tɔ.

¹⁷Tiikilu kumɛɛɲ nyá wei nn paasəɣəna heeɲ tɔ,
 nyá tɔm we waiyo kɛ.
 Yoou í pɛti nyá niɲ
 na kv yɔkɪ nyá isələ ntɔɔɔɲ nyəntɛ.
 Pə la-ɲ isəkɔɔlɔɔv,
 nyá ŋkɔɔɔɲ í kɔkɪ.

Yosalem waasɔvɔ

12 lɛɣɛli tɔm nti Tacaa yɔɔɔtaa tɔɔɔɔ si: Má sɔna atɛ na isɔtaa. Má tuna yulv kɛ weesuyu. ²Maa pəsi Yosalem isɔ sulm atɪɲkpa. Pəɔɔɔ pɪ-itimnaa mɛ í ká nyɔɔ na pə cɔɔ mɛ isɛntaa. Kolontunaa ká ta Yosalem na Yuta tɛtu tɛna. ³Waatu unɪ ɪ taa kɛ maa pəsi Yosalem isɔ piɔv, na mpa paa kuli-kv tɔ pu kv-we. Antulinya piitimnaa tɛna ká pɛkɪ si pá seki-kv. Paa kɔɔɔɔli na pá kɔɔ ɪcɛtɛ kɛ yoonav. ⁴Pəɣɛɛle maa yeɛ na sɔɔɔntv kpa pa kɔɔɔɔɔɲ. ɪ ká seliɣi isɔ sulm kɔv-ɪ, na ɪ cɔɔɔlaa náá sɔv kɔɔɔɔv. Maa fɛɲ Yuta nyəma mɛ

mə tɔɔ. Pɔlv í taa tokina-me. Uena ma yulvɔ piitimnaa tɛna kɔɔɔɔɔɲ isɛ, na í tutiɣi yem. ⁵Halɪ Yuta nyɔvɔ nyəma ká tɔ si: Pə tɛna pə tv Tacaa kiɲ kɛ Yosalem yəlaa hikiɣina tɔɲ. ⁶Uena maa yeɛ na í yoonɔ piitimnaa mpa pa cɔɔna-me tɔɔɔ cɛmɛɛ. Na í kəli-we isɔ kɔkɔ mukɔvɔ hɔtɔvɔ tɔ, yaa isɔ kɔkɔ mukɔvɔ camhuɣule tɔ. Ama pɔlv kaa tokina Yosalem yəlaa.

⁷Tacaa ká kɔɔ na í waasi Yuta nyəma. Ue Tafiiti lɔlɔvɔ nyəma na Yosalem nyəma í kaa hvv si í tɛɛ Yuta nyəma lɛlaa. ⁸Waatu unɪ ɪ taa kɛ Tacaa ká kenti Yosalem nyəma tɔɔ. Uena mə taa acamaa pəsi tɔɲtunaa isɔ Tafiiti. Uena Tafiiti lɔlɔvɔ nyəma náá pəsi-me isɔ lɔɔ. Yaa Tacaa isɔtaa tillu wei ɪ tɔɲ mə nɔɔɔ tɔɔ tɔ.

Pa cɔɔɔ ləyɔɔa kɛ tɛtu tɛna taa

⁹Mpɔɔv Tacaa yɔɔɔtaa si: Waatu unɪ ɪ taa kɛ maa kv piitimnaa tɛna mpa pa kɔɲ Yosalem kɛ yoonav tɔ. ¹⁰Maa tv Tafiiti lɔlɔvɔ nyəma na Yosalem nyəma meɣe luyv kulɔmɔvɔ na səlɔmɔvɔ ləmaɣasələ. Uena í keesəna ma wei paa tula pɔɔɲ kɛ musɔɲ tɔ ma tɔɔ. ɪ ká cɔɔɔ ləyɔɔa isɔ pa cakɔvɔ pəɣaɣa ɪkɔɔmle ləyɔɔa tɔ. ɪ ká wiim isɔ í səkɪ í səkɪ, isɔ kancaalaya pəɣaɣa. ¹¹Waatu unɪ ɪ taa, Yosalem taa ləyɔɔa ká tɔɔ kɛ. Kaa weɛ isɔ Mekito tɛtɛkələ taa Hatatɪ-Limɔɲ nyəɲka. ¹²⁻¹⁴Paa lɔlɔvɔ ŋku kv tike kv cɔɔɔna kv ləyɔɔa. Paa Tafiiti lɔlɔvɔ, paa Natɔɲ nyəɲkv, paa Lefii nyəɲkv, paa Simeyi nyəɲkv, na pə polo lɔlɔɲ lɛlɛɲ kɛ mpv. Paa lɔlɔvɔ ŋku kv apalaa na alaa paa cɔɔɔ mpa mpa kɛ.

13 Mpɔɔv Tacaa yɔɔɔtaa si: Waatu unɪ ɪ taa kɛ sɛɛlv nɔɔɔɔv ɪ ká tɔlɪ. ɪ ká nyaali Tafiiti lɔlɔvɔ nyəma na Yosalem nyəma mɛ mə isayɔtv.

**Isa ka kpiisi tuŋ na Iso
kuyɔɔtutu teləsəlaa kucəsaa**

²Uena Pə tənə pə tu tasa yɔɔtuyɔ sɪ: Waatu unɪ ɪ taa kɛ maa kpiisi tetu tənə taa tuŋ tənə, na ɪ kətəlaa. Nɔyɔlv kaa tasa ɪ hətə yaav. Maa ləsi laatu konyuluyɔ kɛ mə taa. ³Haləna ye pə cəpa mə taa wei na ɪ yɔɔtɪ pəpətɪ təm natəli, ɪ caa na ɪ too paa təmi-ɪ sɪ: Timpi n looliyina Iso Təm tɔ, isu ɲ səpa. Pa mayamaya paa tu kɔna-ŋ pə təlata. ⁴Waatu unɪ ɪ taa Iso kuyɔɔtutu teləsəlaa ká wɛɛna pa təm kpaaluyɔ, na pa toosee heeluyɔ fɛɛle. Halɪ pa kaa tu suu pa təmle tokonaa mpa pa puɔsiyina yəlaa tɔ. ⁵Paa wei ɪ ká tɔ sɪ: Ma kɛ hátv kɛ, ma ta kɛ Iso kuyɔɔtutu teləsəlv. Hatoo ma pəcaatu kɛ ma wena tawa na má haləyɪ. ⁶Ye pa pɔssa-ɪ sɪ: Pepe kɔna-ŋ nyá lanle taa kɛ isəntɔ? Ue ɪ cɔ sɪ: Ma na ma camnanaa kɛ, na pə kv-m mpv.

Tacaa seev

⁷Mpuyɔ Pə tənə pə tu Tacaa tɔma sɪ: Layate nyá, kv ma sənlv wei ɪ kɛ tiikilu tɔ, na heej ya yem yem. Uena má kvlɪ iwɛɛsɪ tɔ.

⁸Tetu heej hɔyɔlən naale ká sɪ na pə kaasɪ kvlɔmuyɔ tike. ⁹Maa tayam kukaasaa me isu pa wɔkuyɔ wula na liyitee nyəyətɪ kɛ kɔkɔ na pə nyaalı-tɪ tɔ. Uena ɲ sələm-m na má mu, na má yaa-meyə ma yəlaa. Uena mu yɔɔtəyɪ sɪ: Tacaa kɛle Iso.

Tacaa kuyaku

14 Tacaa páná kuyaku kpeyətəna ntɔ. Yosalem nyəma me, paa tala mə kvpam na ɲ nyənəyɪ.

²Tampana tɔ, Tacaa ká kpeyeli piitimnaa.

Paa kvlɪ Yosalem tɔɔ na pá lɛɛkɪ-tɛ. Paa kuu tɛɛsɪ taa wontu, na pá kpi alaa. Paa kuu yəlaa hɔyɔlvuyɔ na pá tɛɛna. Ama pu yele kukaasaa kɛ ɪcate taa.

³Pə waahl kɛ Tacaa ká yoona piitimnaa me, isu too ɪ tu lakuyɔ yoou waatu taa tɔ.

⁴Waatu inəyɪ ɪ ká tənɪ ɪ nɔɔhəle kɛ Olifinaa pulaya tɔɔ kɛ Yosalem kin kɛ ilim təlule tɔɔ.

Pulaya ká faya na ká tənɪ ilim. Uena hɔyɔlvuyɔ lɛŋku náá məŋna ilim mpətəŋ na lɛŋku na pə ntɔyɔŋ.

⁵Pulaya tetekəle ɲtɛ tu wɛɛ ɲpuyɔ haləna Asaahl ɪcate.

Nteyɛ ɲ ká tənɪ na ɲ se, isu mə lɔŋcɛnaa ka lapu pənaya ŋka tetu sela Yuta wulav Osiyasɪ pɔɔle taa tɔ.

Waatu inəyɪ Tacaa Iso na isɔtaa tillaa paa tala. ^apə nəyəsəna kɛ isu ɪcate hətɛ. Ue tá tu Ləkpa taa sɪ ɪcate.

⁶⁻⁷Pə krayav waatu unɪ tɔ, pə fɛɪ sɪ ilim ntɔ ahoo ntɔ. Səkpɛtuyɔ ká mvlɪ kɛ na nyaaləm wɛɛ tam tɔɔ.

Tacaa tike nyəmna kuyaku ŋku. ⁸Waatu unɪ ɪ taa seelv ká lu Yosalem na ɪ lum lempi kpeŋ Tenku Kusəpv taa, na lempi kɛ Metitəlanee Tenku taa. Pu kpe ɲpuyɔ tam kɛ, paa lɔŋle paa yoluma.

⁹Tacaa tike ká tɔyɔna kawulaya kɛ tetu tənə taa. Nyá tike təkɔŋ kɛ yəlaa tənə ká nyɪ na pá sɛɛkɪ-ŋ.

¹⁰Pə cɔɔnav Yosalem tɔ pu pəstɪ isu tetekəle.

Pə krayav Kɛpa ɪcate kɛ ilim ntɔyɔŋ tɔ tɔ, na pə polo pə mpətəŋ tɔɔ kɛ Limɔŋ ɪcate tɔ.

Yosalem ká kəlɪ ɪ cɔlv acalɛɛ kɛ kvŋkvlɔməŋ.

^a14:5 **Asaahl ɪcate:** Lonte tənɛ unɪ tə ta nyɪ sɪ ɪcate yaa pɔyɔ yaa pepe hətɛ. Ama

lcaṭe waṅ ká kpaṅa Pɛncamee nɔnɔɔ,
haləna nɔnɔɔ kɔpənaya ke ŋkuluṅa
taa.

lɛna pə polo Hananeyeeɪ kutuluɔu
sɔsɔɔ.

Haləna wulav leseṅ tənayaasəle.

lɛna tetekəle náá kpaṅa Kipeya na tə
polo Limɔṅ.

¹¹ Í ká caya tə taa təpamm,
nɔɔɔɔ kaa nyaasi-te na yɔkɔɔ.

¹² Ye pə kaasa piitimnaa mpa me
ɪ pola Yosalem ke yoonav tɔ.

Mpi mpi Tacaa ká la-me tɔɔɔ.

Mə nantu ká tasəna mə ise.

Mə isəpee ká tasa a pɔɔɔlɔṅ taa.

Mə nsəma ká tasa mə nɔsɪ taa.

¹³ Waatv unɪ ɪ taa ké Tacaa
ká yeɛle na sɔɔɔntv anaam kra-me,
na í kɔvɪ təma tɔɔ.

¹⁴ Yuta nyəma ká yoonə Yosalem nɔɔɔ,
paa lɛkɪ piitimnaa lɛmpa wɛnav.

Pə kpaṅav wɔla, na liɔitee nyəɔətv tɔ,
na wontu ke tuutuuma.

¹⁵ Kɔtɔṅ ŋku kv kraa kolontunaa tɔ,
ku kra pa tɔla ke teitei ké mpuɔv.

¹⁶ Waatv unɪ ɪ taa ké Yosalem
kolontunaa kakaasaya ká puki Yosalem
taa ké

paa pənaya ŋkaya Pə təna pə tv Tacaa
wulav ke sɛɛv.

Í ká tɔkɪ coka acima.

¹⁷ Ye tetv yəlaa mpa pa ta polo
Yosalem ke Tacaa sɛɛv,

tɛv kaa nu peɛ pa tɛ.

¹⁸ Ye Icipiti nyəma me í kisa Yosalem
ke pote si í tɔɔɔ coka acima,

wahalanaa ká mayana-me ɪsu
piitimnaa

lɛmpa mpa paa puki acima anɪ tɔ.

¹⁹ Mpuɔv pu hɔna mə na piitimnaa mpa
paa kisi acima anɪ a tɔɔɔv tɔ mə
ŋkraṅṅ.

²⁰ Waatv unɪ ɪ taa, paa ŋmaa na pá
kreṅna

kpaṅanəṅ luuṅ tɛe kaṅkoṅlee tɔɔ si:
Tacaa tənna.

Halı lɔɔ təsɛɛle taa tiipee kraɪ nyəna ká
pəsɪ ɪsu

caləm poosiyanaa mpa pa su kɔtaɔa
təlatɛ tɔ.

²¹ Yosalem na Yuta taa tiipee təna ká
pəsɪ Tacaa nyəna.

A taa ké kɔtəlaa təna ká təsɪ pa nantu.

Paɔatəlaa kaa tasa wɛɛv ke Pə təna pə
tv Tacaa

lɔɔ təsɛɛle taa ké waatv unɪ ɪ taa.

LSO KUYOYOTUTU TELESULU

MALASI

TOM TAKELAYA

Kutulutu

Na pécó pə takí Malasi waatu tɔ lseyeli nyóma ka təŋa Asee na Sakali pa seyəsəŋ ké. Haləna pá tayani lso təsəele ke ŋmau. Ama pə kɔma na pə kɛsi, ilena pá tayani lso sɛv ke yepu. Ulena pá puysiyi lso ké pa kuhaaŋ tɔm taa. Kətəlaa ná yela pa təmlɛ na kiŋ wei lso cɛla-wɛ si pá hulɪ yəlaa tɔ.

Isəna pa fayə Malasi takəlaya tɔ:

lso ləsa lseyeli nyóma si pá pəsi ɪ yəlaa, titite 1

lso kraaləyi kətəlaa, titite 2:1-16

Tacaa tillu na lso huɓɓɛ, titite 2:17-3:23

1 Tacaa heela Malasi ke tɔm si ɪ tɛləsi lseyeli nyóma.

Lseyeli nyóma ke Tacaa ləsaa

²Tɔm ntəyələ si unɪ ɪ sɔɔla-wɛ. Ulena pele pa pɔɔsi lso si: Pepe huləyənə mpu? Ntəna lso si: Isav na Yakərvu paa wɛ tɛtɛlə ké. Paa na mpu ma sɔɔla Yakərvu.

³Ulena má kisi Isav. Ma kpiisa Isav lɓɓyɔ lɔm nyóma tɛtu, na pə waasi taale hasi. ⁴lɔm nyóma mɛ ɪ tɔma si: Pə kpiisa-tu yaa. Ama tu tayani ta ncaa kusyɔ. Ule maya Pə tənə pə tu Tacaa maa heeli-mɛ si: Paa ɪ ŋmawa, isu ma yɔkaa. Ulena má ha-meyə hətɛ si isayatu tɛ. Yaa yəlaa mpa Tacaa u heesəyi pááná munav tɔ. ⁵lseyeli nyóma mɛ, ɪ ká ná mpu na mə isələ. Haləna ɪ yɔyɔti si: Paa lseyeli nyóma tɛtu toosi na waali tɔ, Tacaa huləyi ɪ toŋ ké.

Kətəlaa səsaa kalənau

⁶Mpuɔ Pə tənə pə tu Tacaa pɔɔsa kətəlaa si: Pəyayə seeki ka caa ké, na təmlɛ tu náá seeki ɪ sɔsɔ. Anɪ mayalɛ mə

Caa na mə Sɔsɔ. Ule pepe tɔ kɛ u seekim, na u nuna-m? ɪ nyənəyi-m yem, na ɪ tayənəyi-m pɔɔsyɔ si: Pepe taa kɛ tə nyənəyi-ŋ yem? ⁷ɪ kəŋna ma kətəya tɛlatɛ tɔ kɛ asilima tɔyɔnaya. Ulena ɪ tayənəyi-m pɔɔsyɔ si: Tá pepe kɛna asilima? Timpi ɪ nyənəyi ma kətəya təmlɛ ke yem tɔyɔ. ⁸Tacaa Pə tənə pə tu má, ma pɔɔsəyi-mɛ si: Waatu wei ɪ laki-m kətəya ke isəkpəɓyɔ krəntɛ, yaa kusekəllɛ, yaa kutəntu tɔ, pə we teu na? Ye krəntɛ isu ŋpuɔy n ha nyá tɛtu nyɔyɔ tu ɪ ká muna lanjhulɓmlɛ na? ⁹Tɔ, ɪ mayasi-m wiinav si, má nyənɪ mə pətɔtɛlə na ɪ ná. Isu ma kisaa. ¹⁰Pə kəla teu si mə taa nɔyɔɓ ɪ polo ɪ təkɪ lso təsəele nɔnɔɔsi. ɪ taa la-m kraɪ kətəya ŋka maa caaki tɔ. Ma luɔy feɪ si má na mə kətasi. Tacaa Pə tənə pə tu má, ma yɔyɔtənə mpu. ¹¹Ma hətɛ yaawa ilim tɛlulɛ na pə polo pə tətulɛ ke piitimnaa taa kɛ. Paa timpiyi pa laki-m tulaalɓ kətəya na ma hətɛ taa. Pa haaki-m kusɔŋ wei ɪ muna-m tɔ. ¹²Ama mə nyənəyi-m yem kɛ timpi ɪ toŋ si ma kətəya tɛlatɛ ta ke pɓɓɔ tɔ. Halɪ ɪ kəŋna ma kətəya tɛlatɛ tɔ kɛ mpi pə feɪ teu tɔ. ¹³ɪ kuntəyi si pə wɛ-meyə tɛlasi. Ntompee ke ɪ tuluyu-m. Na ɪ laki-m kətəya ke tɔla kuhmuleɛ, na kutəntunaa. Pə tənə pə tu Tacaa má, ma kaa mu mpu. ¹⁴Ye yɓɓ ká su ɪ nɔyɔ si ɪ ká ha-m ɪ kaləku tɛtɛ kɔpantɛ. Ulena ɪ kɔ na ɪ cɛlɛ-m kraɪ nyəntɛ. Mpusi wɛ ɪ tɔ kɛ. Mpi tɔ, ma ke Wulav Sɔsɔ kɛ, na piitimnaa nyaŋna ma toŋ.

Tacaa kraalbyu ke kətəlaa

2 Mpuɔ Pə tənə pə tu Tacaa kraala kətəlaa si: ²Ye ɪ tá nuna-m na ɪ təkɪ ma tɔm na ɪ tuɔyɔ ma hətɛ ke teeli. Maa yeɓ na mə koolee kupana pəsi mpusinaa. Mpuɔ maa la-mɛ. Mpi tɔ, u seesəyi isələ. ³Maa wakəli mə lɓɓyɔ nyóma. Ye pə kaasa-mɛ, ule ma ŋmusi mə isentaa kɛ tɔla wena ɪ laki kətəya

ke mə acima waatu tɔ a pɔntu. Ulena pá kɔrenti mə tɔna na pá lɔ. ⁴Ntɛna Tacaa sɪ: Waatu inɔyɪ í ká cɛkɛna sɪ lɔ Tacaa má, ma kɔraala-mɛ sɪ í tɔki nɔyɔ ŋka má na Lefii na ɪ lɔlɔyɔ nyɔ́ma tɔ pɛɛlaa tɔ. ⁵Pɛyɛle má na-ɪ t́a nɔyɔ pɛɛlɔyɔ mɔpi pɛ haakayana-mɛyɛ weesuyɔ na alaafɔya. Ma lakaya-mɛyɛ mɔpyɔyɔ sɪ í nuna-m na í nyaŋna-m, ulɛna í la mɔv. ⁶Tɔm tampana nyɛntu tike ke Lefii nyɔ́ma mɛ í yɔyɔtaa, í ta looli. Má na-mɛ tɔ kɔrenta teu, na í laki-m yɛlle. Í hula yɛlaa paɔale sɪ pɛɛ pa lɔ isayatu. ⁷Kɔtlɔ tɛmlɛ ntɛ sɪ í sɛyɛsɪ yɛlaa na pá nyɪ lɔ. Uɛyɛ pa pɔɔsɔyɪ sɪ í hɔlt-wɛyɛ kiinj wei wei paa tɔki tɔ. Mpi tɔ, inɔyɔɛɛ Pɛ tɔna pɛ tu má ma tɔm telɛsulɔ. ⁸Ama kɔtɔlaa mɛ, mə yɛla mɔpaav kɔsiyɪsuyɔ. Mɛ sɛyɛsɛŋ pilisa yɛlaa paɔale. Í wakɛla nɔyɔ ŋka ma na-mɛ tɔ pɛɛlaa tɔ. ⁹Maa yɛle na yɛlaa tɔna kɔlti mə tɔɔ, na pá tisi-mɛ. Mpi tɔ, í kisa ma luyɔ nyɛntu. Í fayasɔyɪ yɛlaa ke mə sɛyɛsulɔ taa.

lseyeli nyɔ́ma lapa mpi lɔ kisina-we tɔ

¹⁰Anɪ Tacaa ke kɔltɔm kɛ. Ta nɔyɔ na ta suka lɔ kɔltɔm ŋmana-tv. Uɛ pepe tɔɔ kɛ tɔ luki tɛma waali. Na tɔ wakɛlɔyɪ lɔ na t́a caanaa pa nɔyɔ pɛɛlɔyɔ? ¹¹Yuta nyɔ́ma mɛ í wakɛla mə nɔyɔ suv. Í lapa acaalɛtu ke Yosalem na lseyeli tetv tɔna taa. Mpi tɔ, í wakɛla Tacaa lɔ tɛsɛɛle. Ulena í kɔɔya alaa mɔpa pa laaki tɔŋ tɔ. Pɛyɛle lɔ ka sɔla ɪ tɛsɛɛle kɛ. ¹²Tacaa Pɛ tɔna pɛ tu í kpiisi-mɛyɛ Yakɔɔv lɔlɔyɔ taa. Í taa tasa-ɪ mə kɔtasɪ lapv.

¹³Mɛ kɔlapɔtv naale nyɛntu ntɛ sɪ í pɛlɔyɪ ɪsɔltɔm ke Tacaa má ma kɔtaya tɔlate tɔɔ. Mpi tɔ, ma kisiyɪ mə kuhaham. Pɛ́cɔ maa caaki mə kɔtasɪ pɛnɛntɛ. ¹⁴Anɪ paa mə taa wei ɪ ka suna ɪ nɔyɔ sɪ ɪ ká tɔki ɪ kancaalaya alv. Mɛ lɛsɛna-we, na pa kɛ mə alaa, paa na mɔv í kisa-we. ¹⁵Pɛyɛle Tacaa kɔrenta-

mɛyɛ tɔlɔyɔ kɔltɔmuyɔ na lɛmayasɛle kɔltɔmtɛle kɛ. Uɛ pepe tɔɔ kɛ ɪ kɔrenta-mɛyɛ mɔv? Piya ke ɪ caakaya sɪ í ha-mɛ. Mɔv tɔ, í la laakali na nɔyɔlɔ í taa kisi ɪ kancaalaya alv. ¹⁶lseyeli lɔ Tacaa Pɛ tɔna pɛ tu yɔyɔtaa sɪ: Ma taa kɔraakɛna apalv na alv pa yav tɔm. Mpi tɔ, pɛ taa wɛ sɛm kɛ. Paa wei í la laakali na ɪ ti. Í taa wakɛlti ɪ nɔyɔ suv.

Tacaa tillu tiluyɔ

¹⁷Í tɔyɪ lɔɔ maya wahala na mə tɔmnaa. Ulena í tayanaɔyɪ yɔyɔtɔyɔ sɪ: Pepe taa kɛ tɔ tɔyɔ-ŋ wahala? Timpi í tɔŋ sɪ lɔɔ má ma caaki isayalataa. Ma lanɔle hɛkɛna-wɛyɛ teu. Aaiyɛɛ sɪ: lɔɔ wei ɪ hɔŋ ta ŋkɔpaŋ tɔ ɪ wɛ le? Tɛnaya í tɔyɔna-m wahala.

3 Mɔpyɔyɔ Pɛ tɔna pɛ tu Tacaa cɔwa sɪ: Ma tiliyɪ ma tillu na í kɔltɔm mɔpaav. Sɔsɔ wei í pɛɛkɔyɪ tɔ, ɪ ká suv lɔɔ tɛsɛɛle taa tɛlɔv. Pɛyɛle nɔyɔ pɛɛlɔyɔ tillu wei í nyulɔyɪ tɔ, ɪ kɔŋna ntɛ. ²Awe ká weena ɪ ti na í pɛstɪ na í sɛŋ ɪ kuyaku kɔkɔmuyɔ wule? Mpi tɔ, ɪ ká wɛɛ kɛ ɪsu kuluku kɔkɔ, yaa kɔralɔkɔpam mɔpi pɛ wɛ lɔŋ ke teu tɔ. ³ɪ ká caya kɛ na í tayani Lefii nyɔ́ma kɔtɔlaa asilima tɔkɔpataa. ɪsu pa nyaalɔyɔ wɔla na liyitee nyɔ́yɔlɔyɔ tɔ. Waatu inɔyɪ í ká la Tacaa ke kɔtaya ɪsu í suv tɔ. ⁴Ulena Tacaa mɔv Yuta na Yosalem nyɔ́ma mɛ mə kɔcɔŋ tɔkɔpa, ɪsu hatoo kancaalaya taa. ⁵Pɛ tɔna pɛ tu Tacaa má ma yɔyɔtaa sɪ: Maa kɔɔ na má hɔvna mɔpa paa nyaŋna-m tɔ. ɪsu toptotopɔ nyɔ́ma, na wasaŋkalɛnaa, na mɔpa pa sukɪ pa nɔɔstɪ ke yem tɔ. Na mɔpa paa saŋ tɛmlɛ nyɔ́ma ke fɛlɔyɔ tɔ. Na mɔpa pa muɔuliyɪ leelaa, na suluwaa tɔ. Na mɔpa pa tɔyɪ tasɛkɛle ke muɔlaa tɔ.

Tacaa kiŋ mɔlɔyɔ

⁶Mɔpyɔyɔ lɔɔ tɔma sɪ: Maya Tacaa kɛ, maa layasɔyɪ. Pɛ́cɔ mə kɛ Yakɔɔv lɔlɔyɔ nyɔ́ma ke tam kɛ. ⁷Hatoo mə

caanaa waatu ke í caala ma kiiñ ke kisuyu na í lɔ-ɪ. Mpu tɔ, Pə təna pə tu má, ma caa si í məli ma kiñ na maa məli mə kiñ. Ulena mu təñ si: lsənaɣa tu la na tɛ məli nyá kiñ? ⁸Ha, yulu ħmuləyi lɔ yee? Pəyele mə ħmula-m na í taɣanəyi-m pɔɔsuyɔ si: Leyə tə ħmula-ñ? Mə wənuv ħyɔləñ naanɔwa taa kulum tələsəle, na mə kuvɔɔñnaa ħav taa ké í ħmuləyi-m. ⁹Yəlaa me, mə təna í we mpusi taa ké mpv unɪ pə taa ké. ¹⁰Mpu tɔ, í kɔna mə kuvənam ħyɔləñ naanɔwa taa kulumtəle təna ke ma təsəele taa. Ule kətəlaa kaa lañ tɔɣnaya. Í taa nəɣəsɪ si ye í ləsa mpv í ká lañ tɔɣnaya. Í maɣasi-m na í ná si ma kaa tɔli ɪtɔtɔnyu ke pɔɔñ na má pəli-meyə kupantu ke sɔsəm? ¹¹Na má tañ tɔɣlaa ke mə kuvəlam tɔ. ¹²Tacaa Pə təna pə tu má, ma heeliyi-me təfoo si piitimnaa təna ká yaa-meyə leleñ nulaa. Mpi tɔ, mə tetv ká wəena kupantu ké.

Lɔ siyisuyu ħuluyɔ

¹³Í yɔɣtəyi ma tɔ ké tɔm ɪsəyatv. Ulena í təñ si: Le na leyə tə pəntəna-ñ? ¹⁴Pəcɔ í kuntəyi si í tɔka ma tɔm. Si í lapa lañwakəlle kɔtasi. Si Pə təna pə tu ma, má ná mə pətɔtəle. Ama mə ta waa pulv. Pə tɔ mə ħvɔki si paa í lapa-m təmlə yem ké. ¹⁵Haləna í təñ si: Kalampaani nyəma na asayaa ke pə caɣanaa. Paa pa wakələna lɔ ɪlé ɪ suma tam ké.

¹⁶Mpa pa nyañna lɔ tɔ, pa yɔɣtaɣana təma, uləna Tacaa ke

ñkrañuyɔ na í nu pa kuvɔɣtɔtv. Pəcɔ pa ħmaa pa təna mpa pa nyəma ɪ təñ tɔ, na pá nyañna-ɪ tɔ, pa ħəla ke takəlaya taa. ¹⁷Ntəna Pə təna pə tu Tacaa yɔɣtɪ si: Kuyəñku maa ħuli ma təñ tɔ. Maa nyəni yəlaa meye ma nyəma. Í ká pəsi ma nyəma təkrataa na má laki-meyə kupantu, ɪsɪ cəcə na ɪ pəyaya ħka ka paasəyənə-ɪ tɔ. ¹⁸Kuyəñku ɪ ká na siyisilaa na asayaa. Na mpa pa laki ma təmlə na mpa paa laki-tə tɔ pa fayav. ¹⁹Tacaa Pə təna pə tu má, ma páná kuvaku təñna kəntə ké ɪsu kəkɔ sɔsɔñka. Kuyəñku paa nyaɣasi kalampaani nyəma na asayaa ke kəkɔ ɪsu nyutu. Pə kaa kaasi-weyə pulv cəcəka. ²⁰Ama ma sukɪ mpa pa seeki-m tɔɣɔ nɔɔsi si, ma təñ ká waasi-weyə ɪsu ilim lukuyɔ na pə waasəyi tetv tɔ. ²¹Kuyəñku ɪ ká paa asayaa ke nɔɔhəe ɪsu tetv. Pə təna pə tu Tacaa má, ma yɔɣtəna mpv.

Ilii məluyɔ

²²Í tɔɔsi ma təmlə tv Moisi kuvəyəsətv tɔ. Na kiiñ na kuvəsətv nti ma cəla-ɪ Holepv puyɔ tɔ si í teləsi lseyəli nyəma təna tɔ.

²³Maa tili lɔ kuvɔɣtɔtv teləsulv Ilii. Maa tili-ɪ na pəcɔ pə tala ma kuvaku sɔsɔñku sɔɣəntv nyəñku ħku. ²⁴lɔ ɪ ká ciikina cəcənə na piya. Ule ma kaa wakəli mə ɪcate.

LAAPAAIL KUPAŃ WEI

MATIYEE

ŃMAAWA TŃ

Kutulutu

Matiyee takəlaya nté Laapaalənaa taa kancaalaya takəlaya. Ka taa ké tə naaki si Yesu ké Mesii pəcə inəyəle wulav səsə tətə. Lə ləsəna-ı hatuu kancaalaya taa. Yuta nyəma ka tarəaa ké si lə ká kpa pa taa ké wulav səsə nəyələ na í fiti-weyə Lom nyəma ŋmakəlvu taa. Ama Matiyee hóləyí si kawulaya ŋka ka təm lə ka yəyətəa tə ka ta ke antulinya inə ı nyəŋka. Matiyee keesəyí Yesu ləlvu təm na ı lə lum səv na ı təmle na ı kunyontəyölə na ı səm na ı fem na ı kpa ke isətəa.

Isəna pa faɣa Matiyee takəlaya tə:

Ləlvə loosi na Yesu ləlvu, titite 1:1-2:23

Lum səlv Yohaani təmle na Yesu mayasəvu, titite 3:1-4:11

Yesu təmle ke Kalilee tətə taa, titite 4:12-18:35

Yesu pote ke Yosalem, titite 19-27

Yesu səm na ı fem, titite 28

Yesu caanaa caanaa

(Luku 3:23-38)

1 Apəlaham ləlvu tə nté Tafiiti, Tafiiti ləlvu tə Yesu Kilisiti ləlvu looŋa nté cənə.

²Apəlaham ləla lsaaka, na lsaaka ná ləlvə Yakərv, na Yakərv ná ləlvə Yuta na ı newaa. ³Yuta ná ləla Falesi na Sela. Pele pa too kele Tamaa. Falesi ná ləla Həsələŋ, na Həsələŋ ná ləlvə Alam, ⁴na Alam ná ləlvə Aminatari, na Aminatari ná ləlvə Naasəŋ, na Naasəŋ ná ləlvə Saləma. ⁵Saləma ná ləla Poosi, Poosi too kele Lahari. Poosi ná ləla Opeti, Opeti too kele Luuti. Opeti ná ləla

Sesee, ⁶na Sesee ná ləlvəna wulav səsə Tafiiti.

Tafiiti ná ləla Saluməŋ, Saluməŋ too kele Yulii alv. ⁷Saluməŋ ná ləla Lərvəwam, na Lərvəwam ná ləlvə Apiya, na Apiya ná ləlvə Asafi, ⁸na Asafi ná ləlvə Yosafati, na Yosafati ná ləlvə Yolam, na Yolam ná ləlvə Osiyasi. ⁹Osiyasi ná ləla Yowatam, na Yowatam ná ləlvə Akasi, na Akasi ná ləlvə lsekiyasi, ¹⁰na lsekiyasi ná ləlvə Manasee, na Manasee ná ləlvə Aməŋ, na Aməŋ ná ləlvə Yosiyasi. ¹¹Yosiyasi ná ləlvəna Cekoniyasi na ı newaa ke waatu wei pa kuu lseyelə nyəma na pá pona Papiloni tə.

¹²Pa pona lseyelə nyəma ke Papiloni təna, iləna Cekoniyasi ná ləlvə Selatəyelə, na Selatəyelə ná ləlvə Solopapeeli, ¹³na Solopapeeli ná ləlvə Apiyuti, na Apiyuti ná ləlvə lliyakim, na lliyakim ná ləlvə Asə. ¹⁴Asə ná ləla Satəki, na Satəki ná ləlvə Akim, na Akim ná ləlvə lliyuti, ¹⁵na lliyuti ná ləlvə llasaa, na llasaa ná ləlvə Matəŋ, na Matəŋ ná ləlvə Yakərv. ¹⁶Yakərv ná ləla Yosəfəv wei ı ké Malı paalv tə, na Malı in ı ləlvəna Yesu wei pa yaa si Mesii tə.

¹⁷Ye mpv, isu pa keesəvu si inə ı ləla inə na inə ilé ı ləlvə inə tə, pə kpaɣav hatoo Apəlaham haləna pé tala Tafiiti tə, ləlvu loosi krenta naanəwa na liyiti. Na pə kpaɣav Tafiiti haləna pé tala waatu wei pa kuu lseyelə nyəma na pa pona Papiloni tə, ləlvu loosi we naanəwa na liyiti tətə. Na ləlvu loosi naanəwa na liyiti tətəyə pə kpaɣav hatoo pa ponav lseyelə nyəma ke Papiloni tə, haləna pé suna Mesii ləlvu.

Yesu Kilisiti ləlvu təm

(Luku 2:1-7)

¹⁸Isəna pa ləla Yesu Kilisiti təyələ. ı too Malı wei ı ké Yosəfəv aməsaya tə, ı haya həyə na Feesəvu Nəŋŋtu toma

na pécó í saa. ¹⁹l paalv Yoseefv ka ké yulv kupañ ké, ulé i taa tisiyi si í kuli Malí waali ké yélaa samaa taa. Ulena í huv si i ká kisi-i mukaya tee. ²⁰l huvkaya i taa ké mpv, ulena Tacaa isóttaa tillu kóv i kinj ke toosee taa, na í heeli-i si: Tafiiti lulvuv tu Yoseefv, taa nyana nyá amusaya Malí krayav. Pə taya pulv, həvə ŋka i hayaa tə, Feesuyu Naŋŋtu kinj ke ka luna. ²¹l ká lvl apalv pəyaya, na n̄ yaa-ke si Yesu. Pə taya pulv, pəyaya ŋke kaa waasəna ka yəlaa ke pa isayatu taa.

²²Pə tənaya mpv pə lapa na pécó təm nti Tacaa ka yəvətəna ləv kuyəvətutu teləsulv nəvə tə tó lá tampana si:

²³Í nyəni, pəelə wei i ta nyənta apalv tə i ká haya həvə, na í lvl apalv pəyaya, na paa yaa-ke si lmaniyeli.

(Həte tənə tə yəvətəyi si ləv wə tá kinj.)

²⁴Yoseefv fema, ulena í lá nti Tacaa isóttaa tillu ka heela-i tə. l kraya i amusaya Malí. ²⁵Ama i ta nyəmi-i haləna í tə pəyaya lulvuv. Na Yoseefv yaa-ke si Yesu.

Ulim təlule nyəntaa kəma Yesu nav

2 Pa lula Yesu ké Yuta Petələhem taa ké wulav səsə Helbtí pəle taa. M̄p̄v̄ȳ isətvln̄yasi təm nyəntaa napəli pa luna ilim təlule na pá tala Yosalem. ²Na pá pəvsi si: Leyə pəyaya ŋka pa lula nəvəvə na káa la Yuta nyəma wulav səsə tə ka wəe? Tə na ka isətvln̄ya lu ilim təlule ké na tó kəv si tə sē-ke.

³Wulav Helbtí nu mpv, ulena pə pəkəli-i səsəm. Pə pəkəla Yosalem nyəma tənaya mpv tətə. ⁴Ulena í koti kətəlaa səsaa təna, na ləv Təm seyesəlaa na í pəvsi-weyə timpí pə wəe si paa lvl Mesii tə. ⁵M̄p̄v̄ȳ pa cə-i si, Yuta Petələhem ké. Mpi tə, ləv kuyəvətutu teləsəlaa ŋmaawa si:

⁶Yuta taa Petələhem nyá, tampana n ta ke Yuta acalēe səsəvəna taa səkpete paa pəcə.

Mpi tə, nyá taa ké wulav ká luna, wei i ká təkí ma lseyeli nyəma ke teu tə.

⁷Tənaya Helbtí yaa nyəntaa mpeye kpeeha na í pəvsi-weyə pə təna si i nyəŋ waatu wei mayamaya isətvln̄ya luwa tə. ⁸M̄p̄v̄ȳ i hula-weyə Petələhem mpaav na í heeli-we si: Í polo na í pəeki pəyaya ŋkeye teu. Waatu wei í na-ke í heeli-m na ma mayamaya má polo na má sē-ke.

⁹Nyəntaa tema wulav təm ntəyi nuu ulena pá tee. Na isətvln̄ya ŋka kaa luwa ilim təlule na pá na-keye mpv tə ka tənaya pa nəvə təv, haləna ká tala timpí pəyaya ŋke ka wəe tə, ulena ká səŋ.

¹⁰Nyəntaa loosa isətvln̄ya ŋke, ulena pa laŋa hulvmi pə tu fei. ¹¹M̄p̄v̄ȳ pa svv təyaya taa na pá ná pəyaya na ka too Malí. Ulena pá hənti ate na pá sē-ke. Na pá hətí pa wontu na pá ha-keye wula na tulaalv kufəvətəv na tulaalv miili. ¹²Pə waali ké ləv heela nyəntaa mpeye toosee taa si pá taa məli Helbtí cəlv. Ulena pá cəlv mpaav na pá kpe.

Yesu seenav

¹³Nyəntaa tēewa ulena Tacaa isóttaa tillu nəvəlv í kəv Yoseefv kinj ke toosee taa na í heeli-i si: Kuli na n̄ kraya pəyaya na ka too, na n̄ se na n̄ polo Icipiti, na n̄ caya təna. Haləna waatu wei maa heeli-ŋ si n̄ məli tə. Pə taya pulv, Helbtí ká pəeki pəyaya ŋke si i kuyv-ke.

¹⁴Tənaya Yoseefv kulaa na í kraya pəyaya na ka too, na pá tē Icipiti ke ahoo ani. ¹⁵M̄p̄v̄ȳ i caya təna haləna Helbtí si. Ulena pə la nti Tacaa ka yəvətəna ləv kuyəvətutu teləsulv nəvə tə si: Ma ləsa ma pəyaya ke Icipiti.

Piya sakasaka lapu

¹⁶Helbtí nawa si nyəntaa puçusa-i, ulena pə salí-i səsəm. M̄p̄v̄ȳ i tilaa si pá kv Petələhem icate na acalēe nna a cəvəna-te tə pə apalvpiya təna. Haləna nsí si pusi tala naale naale tə, na

í kéesæna saa wei nyæntaa heela-í sí isõtɔlsɔŋa luwa tɔ. ¹⁷Mpúyú pə lapa isu lɔɔ kuyɔɔtɔtu teləsulu Selemii ka kraalaa tɔ sí:

¹⁸Pa nuwa kapuka ke Lama.
Wula na lanwakalle sɔsɔle mɔla.
Laseeli wiina mpúyú í piya.
l ta tisi sí pá puɔysi-í ké sí fei tɔ pə tɔɔ.

Yoseefu pa luw ke Icipiti

¹⁹Helɔti sɛm waali Tacaa isɔtaa tillu nɔɔɔlu kɔma Yoseefu kiŋ ke toosee taa ke Icipiti, ²⁰na í heeli-í sí: Kuli na n̄ kraɔa pəɔaya ŋke na ka too na í mæli lseyeli tɛtu taa. Mpa pa pɛekaya sí pá ka pəɔaya ŋke tɔ pa sɛpa.

²¹Tənaɔa Yoseefu kɔlaa na í kraɔa pəɔaya na ka too na pá mæli lseyeli tɛtu taa. ²²Ama Yoseefu nuwa sí Aaselayusi tɔɔɔ kawulaya ke Yuta ke í caa Helɔti lonte. Uena sɔɔɔntu kra-í na tɛtu nti tɔ taa pote. lɔɔ tasa-í mpúyú hɔlvɔɔ ke í toosee taa, uena í lɔɔɔ í tɔɔɔ Kalilee tɛtu taa, ²³na í caɔa icate nte pa yaa sí Nasaleti tɔ tɔ taa. Mpúyú pə lapa isu lɔɔ kuyɔɔtɔtu teləsɔlaa ka yɔɔɔtaa tɔ sí: Paa yaa-í sí Nasaleti tu.

lɔɔ lum sɔlv Yohaani waasu

(Maləki 1:1-8 na Luku 3:1-18 na Yohaani 1:19-28)

3 Pə kɔma na pá kéesi ulɛ, lɔɔ lum sɔlv Yohaani kɔma Yuta wɔlaya tɛtu taa kele na í niki waasu lapu. ²Na í tɔŋ sí: Í layasi tɔnte, isɔtaa Kawulaya wusa kɔnte ké.

³Yohaani tɔm ke lɔɔ kuyɔɔtɔtu teləsulu lsayii ka yɔɔɔtaya saa wei í yɔɔɔtaa sí:

Nɔɔɔlu yɔɔɔtəɔna nɔɔɔ sɔsɔɔa ke wɔlaya tɛtu taa sí:
Í taɔani Tacaa mpaas.
Í hɛɛ-í-ku na ku siɔisi.

⁴Yohaani taka yooyoonaa huntu kunti, na í ləla tɔnɔvɔ tampala ke í tənaya taa. l tɔɔɔnaya nté cəlɔŋ na

taale tuŋ nim. ⁵Mpúyú Yosalem nyəma na Yuta tɛtu təna nyəma na Yaatanu nɔɔɔ tɛtu təna nyəma sɔv pote ke í kiŋ. ⁶Na pá kuliɔi pa isayatu tɔɔ ké yəlaa taa, na Yohaani sɔɔki-wɛyɛ lɔɔ lum ke Yaatanu pɔɔɔ taa.

⁷Yohaani nawa Falisanaa paɔale na Satusee nyəma paɔale na pá puki í cɔlv sí í sɔ-wɛyɛ lɔɔ lum. Uena í tɔ-wɛ sí: Akala piya mɛ, awe kraala-mɛ na í seeki lɔɔ pááná nna a kɔŋ tɔ? ⁸Í la mpa pa yela isayatu tɔ pa kulapəle. ⁹Í taa teləsəyi lɔlv sí mɛ caa kele Apələham. Ma heeliɔi-mɛ sí ye pəle pə tɔɔ ulɛ, lɔɔ pəsəyi na í lá na pɛɛ anɛ á pəst Apələham piya. ¹⁰Pa tema laale tuɔɔ ke tuŋ sí pa huɔu-í na í tɛɛ ké te. Tuɔɔ ŋku ku lɔlvəyi pɛɛ kɔpəna tɔ, paa hu-ku na pá tu kɔkɔ. ¹¹Ma ulɛ, lum ke ma sɔɔna-mɛyɛ lɔɔ lum sí pá hólí sí í layasa tɔnte. Ama ma waali wei í kɔŋ tɔ, pɔntu kəla-m tɔŋ tɛaɔaɔaya. Ma ta tala má huɔi í nɔɔhɛɛ taa ntəŋkpala musuɔv maɔamaɔa. Ílé í ká sɔ-mɛ na Feesuɔv Nanŋtu na kɔkɔ. ¹²l tɔka í kufalvɔv ke í niŋ taa. l ká fala pə təna tɛaɔaɔaya, na í suu pɛɛ ke í kprou taa. Ama í ká tu lɔɔtu ke kɔkɔ ŋka kaa tɛŋ tɔ ka taa.

Yesu lɔɔ lum sɔv

(Maləki 1:9-11 na Luku 3:21-22)

¹³Mpúyú Yesu luna Kalilee na í kɔv Yaatanu ke Yohaani cɔlv sí Yohaani í sɔ-í lɔɔ lum. ¹⁴Ama Yohaani ta tisi. Haləna í tɔ sí: Pə nəɔəsəna isu náá sɔna ma, na n̄ mæli na n̄ kɔŋ ma kiŋ na?

¹⁵Tənaɔa Yesu cɔ Yohaani sí: Yele na pə lá mpu. Pə wɛɛ sí tɔ yoosi pə təna mpi lɔɔ yɔɔɔtaa sí tɔ la tɔɔɔ.

Mpúyú Yohaani tisa. ¹⁶Pa tema Yesu ké lɔɔ lum sɔv uena í lu lum taa. Tənaɔa isɔtɔnɔvɔv hɛta kraakraa, na Yesu ná lɔɔ Feesuɔv isu alukuku na ku tiiki í tɔɔ. ¹⁷Uena pá nu pə yɔɔɔtəna isɔtaa sí: lneyele ma luɔv tɛɛ Pəɔaya, ma lanlɛ hɛɛna-í sɔsɔm.

Satanu maɣasuvu ke Yesu

(Malaki 1:12-13 na Luku 4:1-13)

4 Pə waali ké Feesuyu pona Yesu ké wɔlaya tetu taa si ɔɔɔɔ ɔ maɣasi-
i. ² Yesu tema nɔɔɔ hɔkuvu ke ilim na aho ke kuyeeɲ nule. Ulena nyɔɔɔsi kra-
i. ³ Mɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔ kɔɔɔɔna-i na ɔ tɔm-i
si: Ye n ké ɔɔ Pəɣaya yɔɔɔɔ na pɛɛ ane
á pəsi tɔɔɔɔɔɔ.

⁴ Yesu ɔɔ-i si: Pa ηmaawa ɔɔ Tɔm
taa si pə taya tɔɔɔɔɔɔ tike ke yub ká
hikina weesuyu. Ama tɔm tana nti tɔ
lukana ɔɔ nɔɔɔ taa tɔ tɔ kin tɔɔɔɔ.

⁵ Pəle pə waali, ɔɔɔɔ pona Yesu ké
ɔcate nanɲ nyente taa na ɔ kraasi-i ɔɔ
təseɛle comcom nɔɔɔ taa, ⁶ na ɔ tɔm-i si:
Ye n ké ɔɔ Pəɣaya,
lu cəne na ɔ ηmaa ate.

Pə taya polo, pa ηmaawa ɔɔ Tɔm taa
si:

ɔɔ ká heeli i ɔɔɔɔa tillaa ke nyá tɔm si
pá paasəna-η teu.

Na paa teeli-η pa niη taa si pə taa kɔɔ
na pəle natəli tɔ co-η.

⁷ Ama Yesu ɔɔ-i si: Pa ηmaawa ɔɔ Tɔm
taa tɔtɔ si, n kaa maɣasi nyá Caa ɔɔ si
n naa i waali.

⁸ Ulena ɔɔɔɔ tasa Yesu ké ponav ke
pɔvɔ ηku ku kula sɔsɔm tɔ ku tɔɔ na
ɔ huli-i antulinya kawulasɔ tana na si
teeli, ⁹ na ɔ tɔm-i si: Ye n ka hanti-m ate
na ɔ sɛ-m, maa ha-η mpv un pə tana.

¹⁰ Mɔɔɔɔ Yesu ɔɔ-i si: Satan, tɛɛ. Pa
ηmaawa ɔɔ Tɔm taa si, n ká sɛɛ nyá Caa
ɔɔ, na i tike i tɔmle ke n ká la.

¹¹ Tənaɣa ɔɔɔɔ yela Yesu. Ulena
ɔɔɔɔa tillaa kɔɔ na pá paasəna-i.

Yesu caaləɣi i tɔmle ke Kalilee

(Malaki 1:14-15 na Luku 4:14-15)

¹² Yesu nuwa si pa tv Yohaani
ke saləka, ulena ɔ tɛɛna Kalilee. ¹³ ɔ
yela Nasaleti, ulena ɔ polo na ɔ caya
Kəpənahum. ɔcate nte tɔ we Kalilee lum
nɔɔɔ ke Sapuləɲ na Nefətali pa tetu taa

tɔ. ¹⁴ Mɔɔɔɔ pə lapa ɔsu ɔɔ kuyɔɔɔtutu
teləsulu ɔsayii ka yɔɔɔɔa tɔ si:

¹⁵ Sapuləɲ tetu na Nefətali tetu,
na tenku tɔɔ tɔɔ, na Yaatanu waali,
na mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ pa
Kalilee.

¹⁶ Pə yəlaa mpa pa caya səkɔɔɔvɔvɔ taa
tɔ,
pu na-we tənyau ɔsu kəkɔ.

Na mpa pa caya səm səkɔɔɔvɔvɔ ɔcate taa
tɔ,
pu ná pa tɔɔ tənyau.

¹⁷ Pə kɔɔɔvɔvɔ waatu un tɔ Yesu suv
waasu lapu na ɔ tɔɲ si: ɔ layasi tɔntɛ,
ɔɔɔɔa Kawulaya wusa kɔntɛ.

Yesu yaav ke tiina kpalaa liyiti

(Malaki 1:16-20 na Luku 5:1-11)

¹⁸ Yesu tɔɲaya Kalilee tenku nɔɔɔ
nɔɔɔ, ulena ɔ ná tiina kpalaa ke naale.
Siməɲ wei pa yaa si Piyee tɔ na i neu
Antəlu, na pá tɔvɔ puluyu ke tenku taa.

¹⁹ Tənaɣa Yesu tɔma-we si: ɔ kɔɔ na má
la-me na ɔ puuki yəlaa ɔsu ɔ puukuyu ti-
ina tɔ.

²⁰ Mɔɔɔɔ pəle pa yela pa puluɲ na pá
təɲi-i kɔɔkɔɔa.

²¹ ɔ tasa pote ke pəɔɔ, ulena ɔ ná
Sepetee pəyalv Saaki na i neu Yohaani
na pa caa Sepetee pa we kɔɔɔvɔvɔ taa
na pá tayanəvi pa puluɲ. Tənaɣa Yesu
yaa-we, ²² na pá yele pa caa na kɔɔɔvɔvɔ
na pá təɲi-i kɔɔkɔɔa.

²³ Yesu ɔɔɔwa Kalilee tetu tana na ɔ
sɛɣesi Yuta nyəma təkotilena taa, na
ɔ kraali ɔɔ Kawulaya Laapaali Kupaɲ.
Na ɔ waasəɣi yəlaa taa kutɔɔtɔvɔna na
acamaa tana. ²⁴ Mɔɔɔɔ yəlaa nu Yesu
taɲ ke Silii tetu tana taa. Na pá kɔna-
i yəlaa tana mpa kutɔɔməɲ na wɔsasi
pəɣale tɔɲna kuyɔɔɔ tɔvɔ tɔ. Alɔɔɔhilaa
na timle nyəma na kutɔɔ kutɔvɔvɔ
nyəma, na ɔ waasi-we. ²⁵ Samaa sɔsɔ
təɲaya-i ké. Pa luna Kalilee na Acalɛɛ
Naanɔwa tetu, na Yosalem na Yuta na
acalɛɛ nna a we Yaatanu waali tɔ.

**Yesu waasu ke puɣu tɔɔ
(titite 5 na 6 na 7)**

5 Yesu nawa samaa, ɔlena í kpa puɣu tɔɔ na í caɣa. Tɔnaya ɪ ifalaa kpɔtɔna-ɪ. ²Mpɔ́ɣú ɪ suv-weɣe seɣesuyu si:

Leleɣ nulaa tɔm

(Luku 6:20-23)

³Mpa pa fɛina kalampaani tɔ pa nu leleɣ ké.

Mpi tɔ, mpe pa tɔnna ɪɔtaa Kawulaya.

⁴Mpa pa we laɣwakɛlle taa tɔ pa nu leleɣ ké.

Mpi tɔ, lɔɔ ká heesi pa laɣa.

⁵Mpa pa wena yulɔtu tɔ pa nu leleɣ ké.

Mpi tɔ, mpe paa tɔɣɔna tɔtu tɔna, ɪsu lɔɔ ka heeluyu-we tɔ.

⁶Mpa pa nyulɔyi sɔsɔm si pá tɔɣ ɪsu lɔɔ caa tɔ pa nu leleɣ ké.

Mpi tɔ, lɔɔ ká sɔna-weɣe teu na pá tɔ mpv.

⁷Mpa pa wena lelɔa pɔtɔɔtɔle tɔ pa nu leleɣ ké.

Mpi tɔ, lɔɔ ká nyɛni mpe pa pɔtɔɔtɔle.

⁸Mpa pa lotu taa huwee tewa tɔ pa nu leleɣ ké.

Mpi tɔ, paa na lɔɔ.

⁹Mpa pa tɔɣɔnɔyi yoo ke lelɔa heku tɔ pa nu leleɣ ké.

Mpi tɔ, lɔɔ ká yaa-weɣe ɪ piya.

¹⁰Mpa pa laku lɔɔ kuvacaam na pá naasɔyi-weɣe

pɔ tɔ tɔ pa nu leleɣ ké.

Mpi tɔ, mpe pa tɔnna ɪɔtaa Kawulaya.

¹¹Paa yɔlɔa ka tuuki-me, yaa pa naasɔyi-me, yaa paa looli ɪɔɣatu na pá suu-me, si í ké ma ifalaa tɔ pɔ tɔɔ. Í nu leleɣ ké. ¹²Waatu uni mɛ laɣa í hee sɔsɔm, í nu leleɣ ké. Pɛ taɣa pulv tɔɔ, mɛ kasɔyɔɣa ká tɔɔ sɔsɔm ke ɪɔtaa ké. Mpv uni pɛ maɣamaya ke paa naasa lɔɔ kuvɔɣɔtutu telɔsɔlɔa kupɛma.

**Antulinya tɔm na ɪ kɔkɔ kupɔɣka tɔm
(Malaki 9:50 na Luku 14:34-35)**

¹³Meyele antulinya tɔm. Ama ye tɔm mpi pɛ lɔɣ kɔma na í sí, pepeɣe paa la na pɛcɔ pɛ tasa lɔɣ lapu? Pɛ kaa waasi pulv tɔtɔ ye pɛ taɣa lɔv na yɔlɔa felɪ nɔɔheɛ.

¹⁴Meyele antulinya kɔkɔ. lɔate nte pa ɣmawa puɣu tɔɔ tɔ tɔ fei ɣmesuyv.

¹⁵Paa musɔyi fɛtɔla na pá pamɪ-ɪ tɔku tɛɛ. Ama pa pusiɣi-ɪ timpi taa í weɛ pu naa yɔlɔa tɔnaya tɔyaya taa tɔɣɔ.

¹⁶Mpv unɔyi mɛ kɔkɔ ká naaku teu ke yɔlɔa na pɛcɔ pá ná mɛ tɔma kupana, na pá sá mɛ Caa wei ɪ we ɪɔtaa tɔ.

lɔɔ kuvɔsutu fei kuvv

¹⁷Í taa huɔ si ma kɔma si ma kuvv Moisi kuvɔsutu na lɔɔ kuvɔɣɔtutu telɔsɔlɔa takɔlasi. Ma ta kɔɔ kuvv.

Ama ma kɔma pɛ tampana huɔvɔv ké.

¹⁸Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cesɔyi, ye ɪɔtaa na ate pɛ weɛ, kuvɔsutu taa pɔle kulvmtɔle titiliya yaa tɔ suka we ɣpɔɣú pɛ kaa saali. Halɔna pɛ tɔna pɛ kɔɔ na pá yoosi na pɛcɔ.

¹⁹Pɛ tɔɔ ké wei í ta tɔki kuvɔsutu taa sɔkpɛtu na í seɣesi lelɔa si pele pá taa tɔki-tɪ tɔ, paa yaa-ɪ ɪɔtaa kawulaya taa sɔkpelu. Ama ye wei í tɔka tɔ tɔna na í heeliɣi lelɔa si pá la mpv, pɔntu ntɛ sɔsɔ ke ɪɔtaa Kawulaya taa.

²⁰Ma heeliɣi-me si ye ɪ ta tɔɣ ɪsɔna lɔɔ caa tɔ na pɛ kɔlɪ ɪsu lɔɔ Tɔm seɣesɔlɔa na Falisanaa pa tɔɣvɔv tɔ, í kaa suv ɪɔtaa Kawulaya taa.

Pááná muɣv tɔm

²¹Í nuwa nti pa heela mɛ lɔɣta nyɔma tɔ si: N kaa kv yulv. Ye wei í kuwa, paa pona-ɪ huɔle.

²²Ama ma, ma heeliɣi-me si, wei í tɔka ɪ tɔɣɔntɔle na ɪ taa, paa pona-ɪ huɔle. Na ye wei í tuuwa ɪ tɔɣɔntɔle si: Kumelɔɣ, paa pona-ɪ Kotuyv sɔsɔv taa. Na ye wei í tɔma ɪ tɔɣɔntɔle si: Pɛ laku-ɣ ké. Í nɔyɔsɔna

kəkə ŋka ka we tənaasəle səsəwle taa tō ka taa suuv. ²³Ye n pona nyá kvhaham ke kətaya təlate, na n tōsɪ sɪ nyá təwɔn-təle wena-ŋ natəli, ²⁴su nyá kvhaham ke təkətəle təne, na n polo na nyá na nyá təwɔntəle í tayani-ti. Ulena n məli na n ha nyá kvhaham mpi. ²⁵Ye n wakəla nɔwɔl na í yaa-ŋ nɔnɔwɔ, la kookali na nyá na-i í tayani mə təm ke mpaav taa na í ta tata huulv kiŋ. Pə taa kəw na huulv náá tu-ŋ toŋtɔnaa niŋ taa na pəle pá təkɪ-ŋ. ²⁶Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyɪ, n ka tem pə təna mpi pa pəla-ŋ təwɔ fəlvɔv paasi n ka luw təna.

Wasanjalətv təm

²⁷Í nuwa isəna pa yəwɔtaa sɪ: N kaa la wasanjalətv tō. ²⁸Ama má heeliyi-me ye wei í nyəna lelv alv na í nyuli-i, i tema wasanjalətv lapv ke i nyamle taa ké. ²⁹Ye nyá ntəwɔŋ isəle ká hu-ŋ, ləst-te na n l-təye pooluŋ. Sana n laŋ nyá tənɔv tō ké pulv kulvməm na mpi paa peti nyá tənɔv tənaya tənaasəle səsəwle taa tō. ³⁰Ye nyá niŋ ntəwɔŋ ká hu-ŋ, seti-i na n l pooluŋ. Sana n laŋ nyá tənɔv tō ké pulv kulvməm na mpi paa peti nyá tənɔv tənaya tənaasəle səsəwle taa tō.

Alv na apalv pa yav təm

(Matiyee 19:9 na Maləki 10:11-12 na Luku 16:18)

³¹Pa tu yəwɔta mpv tətō sɪ: Ye yulv təwɔnəyɪ i alv, í ŋmaa-i kisuyu takəlaya. ³²Ama má kpaaləyi-me sɪ, ye yulv təwɔna i alv na pə ta ké wasanjalətv tō, i pona alv inəyi wasanjalətv taa ké. Ye isu íle í tasa saav. Na ye pa kisa alv na nɔwɔl náá təŋ na í kraya-i, puntu lapa wasanjalətv ké.

Tuunav təm

³³Í nu isəna pa yəwɔta ta caanaa caanaa tō sɪ: N tuuwa sɪ n ká la mpi, n

kaa yelev-wi. Ama n ka la pə təna mpi n yəwɔtəna tuunav ke Tacaa isentaa təwɔ. ³⁴Ama má heeliyi-me sɪ, i taa tu tuuna pulvɔv paa pəw. Paa isəttaa. Pə taya pulv, ləw kumte nté. ³⁵Paa atə. Pə taya pulv, i nɔwɔhe təsule nté. Paa Yosalem, pə taya pulv, Wulav səsəw icatə ké. ³⁶Taa tu tuuna nyá nyuvv tətō. Mpi tō, n kaa pəsi na n la na nyá nyuvv taa nyəwɔlaya kulvmaya hulvmɪ yaa ká pili. ³⁷Ye n ká tisi sɪ nn, n tisi nn. Ye aav ké, n tisi sɪ aav. Nti yulv səsəwɪ tə tō tō tə lukəna lləwɔv kiŋ ké.

Ləstvɔv təm

(Luku 6:29-30)

³⁸Í nuwa isəna paa yəwɔtaa sɪ: Ye wei í yəka lelv isəle, paa yəki i nyənte, na wei í hola lelv kete, paa holi i nyənte tō. ³⁹Ama ma heeliyi-me sɪ, í taa fəlv isayatu ke isayatu. Ye nɔwɔl mava nyá ntəwɔŋ ləkpayasaya, keesi-i ləŋka. ⁴⁰Ye nɔwɔl pona-ŋ təm huulv sɪ i ləekəyɪ nyá capa, teesi-i nyá kpaɪ ke celvɔv. ⁴¹Ye toŋ tu svka-ŋ səwəla na təlasɪ sɪ n tō isu kilomeətəli kulvm, íle n tō kilomeətələnaa naale. ⁴²Ha wei i sələməyɪ-ŋ tō. Taa pə wei i caa n kənti-i tō.

Kolontu səwlvɔv təm

(Luku 6:27-28,32-36)

⁴³Í nuwa isəna paa yəwɔtaa sɪ: N ká səwli nyá taapalv na nyá taa kpna nyá kolontu tō. ⁴⁴Ama ma heeliyi-me sɪ í səwli mə kolontunaa na í sələmi ləw ké mpa pa tɔyɪ-me ye kunyɔŋ tō pa tō. ⁴⁵Íle í kraya mə Caa wei i we isəttaa tō i wəetv nté. Pə taya pulv, íle i lakəna na ilim luki asayaa na kvpama pa təna pa tō, na í krentəyɪ mpa pa keesaa na mpa pa ta keesi tō na í haaki tēv. ⁴⁶Ye í səwla mpa pa səwla-me tō pa tike, pepəyele mə tēewa íle? Lampuu mvlaa mayamaya u laki mpv? ⁴⁷Ye í seeki mə taapalaa tike, íle í tē ləlaa ke we? Ma ta nyɪ isənaa

mayamaya u laki mpw? ⁴⁸Í té təkpataa ue, isu mə isəttaa Caa teu təkpataa tɔ.

Nyá ti hulvyu si pa na-ŋ tɔm

6 Í la laakali, í taa laki yəlaa isentaa ké mə ləseele kularvutv si pá na na pá sa-me. Ye í laki mpw si yəlaa í na, mə Caa wei ɪ we isəttaa tɔ ɪ kaa tasa-meɣe hav.

²Pə tɔɔ ké waatu wei n haaki liyitee ke konyɔntvnaa tɔ n kaa kraalu si yəlaa í kena-ŋ. Pə mayamaya ke cesəlaa laki Yuta nyəma təkotilenaa taa na hapee tɔɔ si pá sa-we. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi. Pa kasəyaya ke pa hikiyi mprúyú kraakraa. ³Ama nyá, ye n haaki konyɔntvnaa ke liyitee, taa yele na nyá taapalu wei ɪ we nyá kəŋkəŋ taa mayamaya tɔ í ná. ⁴Saa unɪ nyá kuvɔv kaa wee mpi yəlaa təna nawa tɔ, na nyá Caa wei ɪ naaki mukaya tee tɔ ɪ ká felɪ-ŋ.

Isə sələmvu hulvyu

(Luku 11:2-4)

⁵Waatu wei í sələməyi lə tɔ, í taa la isu cesəlaa mpa pa sɔla isə səŋvuv ke Yuta nyəma təkotilenaa taa na hapee nɔvɔ na pá sələməyi si yəlaa təna í na-we tɔ. Ma heeliyi-meɣe tampana si pa kasəyaya ke pa hikiyi mprúyú kraakraa. ⁶Ama nyá, ye n caa lə sələmvu, svv nyá nan taa na ń təkɪ nyá tɔɔ, na ń sələmɪ nyá Caa wei ɪ we tənaya ŋməlav tɔ. Na nyá Caa wei unɪ ɪ naaki mpi n laki ŋməlav tɔ ɪ ká ha-ŋ nyá kasəyaya.

⁷Ye í sələməyi, í taa luləsəyi tɔm payale ke yem isu ma ta nyɪ isɔnaa lakvuv tɔ. Pa hvv si pa tɔm tayaləŋ tɔɔ ké paa hiki. ⁸Í taa keena-we. Pə tayə pulv tɔɔ, mə Caa tema nyəm ke mpi pə tɔm caala-me tɔ na pə́cɔ í sələməyi. ⁹Isəna í ká sələmɪ tɔyɔle si:

Ta Caa wei nyá n we isəttaa tɔ, nyá həte í wee kate.

¹⁰Tɔyɔ nyá Kawulaya.

Yele na nyá luvv nyəntv la ate cəne isu tə lapv isəttaa tɔ.

¹¹Haa-tvuv saŋa tɔyɔnaɣa. ¹²Hólɪ-tvuv suulu ke timpi tə pəntəna-ŋ tɔ.

Isu ta hólɔyi mpa pa pəntəyənə-tv tɔyɔ suulu tɔ.

¹³Taa yele na tə svv mayasvuv isayav taa.

Ama ləst-tvuv isayav niŋ taa. [Mpi tɔ, nyayale kawulaya tɔyɔlv, na pəsvlv na teeli tv ke tam tɔɔ. Ami.]

¹⁴Mprúyú pə wee, ye mə tɔyɔntəlenaa wakələna-me na í hólɪ-weɣe suulu, mə Caa wei ɪ we isəttaa tɔ ɪ ká hólɪ-meɣe suulu tɔtɔ. ¹⁵Ama ye u huləyi mə tɔyɔntəlenaa ke suulu ke timpi timpi pa wakələyənə-me tɔ, mə Caa kaa hólɪ-meɣe suulu tɔtɔ.

Nəhəkutv kɔpantv tɔm

¹⁶Ye í həkə nɔvɔ, í taa wakəlɪ mə isentaa isu cesəlaa lakvuv tɔ. Pa səŋəyi pa isentaa si yəlaa təna í ná si pa həkə nɔvɔ. Tampana ke ma heeliyi-me maa cesəyi. Pa kasəyaya ke pa hikiyi mprúyú kraakraa. ¹⁷Ama nyá, ye n həkə nɔyɔ, saŋ nyá isə təcɛɛɛɛ, na ń seɣelɪ nyá nyɔvɔ. ¹⁸Yəlaa í taa nyɪ si n həkə nɔyɔ. Ama nyá Caa wei ɪ we ŋməlav tɔ ɪ tike ɪ ka nyənə. Nyá Caa wei ɪ naa mpi n laki ŋməlav tɔ ɪ ká ha-ŋ nyá kasəyaya.

Kraŋtv ləmayasəe we timpi tɔ tənaya ɪ akalvuv wee

(Luku 12:33-34)

¹⁹Í taa kaaki mə wənav ke ate cəne timpi pukasi na kəkətaya wakələyi na ŋmulaa ká wakəlɪ nɔnɔvɔ na pá ŋmulɪ tɔ. ²⁰Ama í kaaki mə wənav ke isəttaa timpi pukasi na kəkətaya feɪ si pə wakəlɪ pulv, na ŋmulaa kaa tvlɪ na pá ŋmulɪ tɔ. ²¹Pə tayə pulv tɔɔ, kraŋtv ləmayasəe í we timpi, tənaya ɪ akalvuv wee.

Тэнууу кунананам тэм

(Luku 11:34-36)

²²Yulv тэнууу pilimile fətəla kele ise. Ye nyá ise í naaki teu, pə waasəyi nyá тэнууу тэнаҫа. ²³Ama ye nyá ise í yulvmaa, nyá тэнууу pilimile тэна we səkrətuуу тее кэ. Ye isəna n naaki mpv тə pə pəsa səkrətuуу ile, pəwe, nyá səkrətuуу тэм fei yəɣətuуу тəтəɣəle.

Лсə на лиҫtee пə тэм

(Luku 16:13)

²⁴Yulv kulvm kaa pəsi na í kpi yəlaa naale na í laki pa təma. Ye i kpəpa mpv, i ləmaɣasee kəŋ a wee lelv тə na í yele lelv. Yaa ntanyi, i paasəna lelv na í kisi lelv. Mə i kaa pəsi na í kpi лсə na liyitee na í тəŋ mpv.

Naani tuуу ke лсə

(Luku 12:22-31)

²⁵Í tá ná mpi pə тəɔ ma heela-me si í taa nəɣəsəyi mə тəɣənaɣa na mə kunyənyəɔm mpi pə wee si í ká təki na í nyəɔki na í hiki weesiŋ na mə тənəŋ тəɔ kutakəm тə. Pə таҫа pulv тəɔ, í ta na taa si weesuуу kəla тəɣənaɣa na yulvтənuуу kəla wontu kususuutu. ²⁶Í nyənna sumasi na í na. Su haləyi, pəyele su kəŋ. Su nyəkəyi тəɣənaɣa ke kpeeŋ taa. Paa na mpv mə Caa wei i we isətaa тə unu i caləɣəna-si. Na mə tá kəli sumasi ke тэм napəle? ²⁷Paa mə taa yulv ká kv i тəyi isəna puntv pəsəyi na í tuusi i тəyi wulə kulvmtəle maɣamaɣa?

²⁸Na pepe тəɔ кэ í nəɣəsəyi mə тəɔ kutakəm? Í nyənna tawa nyutu тəkuуу hetv nti тə na í ná. Nyutu nti tu laki təmlə təli. Pəɔ́ tu luvki pəɔŋ. ²⁹Paa na mpv ma heeliyi-me si wulav Salvməŋ na i тəŋ тəna i ta suu wontu na í tala paa тə taa kulvmuуу ke kacəka. ³⁰Ye лсə laki kacəka ke tawa taa nyutu nti тə we saŋa na cele isəntə pa tika-ti тə, i kaa la-məɣe kacəka na pə́ kəli mpv? Í polo i тее, u тəŋ

лсə na mə taa тəcaɣacaya тə se. ³¹Ue í taa pekəli mə ti si: Tu тəɣə-we? Yaa, tu nyəɔ-we? Yaa, tu taku-we? ³²Ma ta nyi isənaa pəekəɣəna тəлeɣe tam. Mə Caa wei i we isətaa тə i nyəmə mpi í nyuləyi тə. ³³Í sə nyuуу na лсə Kawulaya na тənte nte лсə caa тə тə pəekəyуу, na лсə ká ha-me тəтəɣə pə тəna mpi pə kaasaa тə. ³⁴Ue í taa nəɣəsəyi cele nyəntv. Cele nyəntv тəлeɣe cele кэ. Nti тə maɣana-ŋ saŋa тə, paasəna тəle тə tike.

Təma footuуу тэм

(Luku 6:37-38,41-42)

7 Í taa footi ləlaa, pə́ taa kəɔ na лсə huuna-me. ²Pə таҫа pulv тəɔ, isəna í footiyi mə тəɣəntəlenaa тəɣə лсə ká huuna-me. Na isəna í maɣasəyi mə тəɣəntəlenaa тəɣə лсə ká maɣasi-me. ³Isənaɣa pə lapa na í naaki nyuliim wei i we nyá тəɣəntəle isəpəle taa тə, na í kaa na kprátuyú ŋku kv we nyá nyənte taa тə? ⁴Na isənaɣa nyá pəsəyi na í тə nyá тəɣəntəle si: Səŋ təkpi na má ləsi nyá isəle taa nyuliim, na pəyele kprátuyú kaya nyá nyənte taa? ⁵Cesulv nyá, ləsi kprátuyú ŋku kv we nyá maɣamaɣa nyá isəpəle taa тə, ulena pəɔ́ í ná teu тəceicei na í ləsi nyá тəɣəntəle isəle taa nyuliim unu.

⁶Í taa kpaɣa mpi pə́ кэ лсə nyəm тə na í pəti hasi, sí taa kəɔ na sí kulv mə тəɔ na sí cəli-me. Í taa pəti mpi pə́ tewa тəɣə afanaa kiŋ, paa fei.

Pəɔsuуу na pəekəyуу na nəɔɣə mapv тэм

(Luku 11:9-13)

⁷Í sələməyi, paa ha-məɣe. Í pəekəyi, í hikiyi кэ. Í maki, pa тləyi-məɣe. ⁸Sələmsulv ke pa haaki. Pəekəlv hiikiyiina. Matv ke pa тləyi. ⁹Wulee mə taa awe pəɣaya sələma-i kakalaya na í kpaɣa pəle na í cele-ke? ¹⁰Yaa wulee mə taa awe pəɣaya sələma-i tinte na puntv cele-keɣe cimte ye? ¹¹Ye asaya me mu

pasa mə piya ke kupantu lapu, mə Caa wei ı we isətaa tə ı kaa la kupantu ke mpa pa sələməyi-ı tə?

¹² İsanə mə caaki sı lelaa í la-me tə, mu la-weye mpv tətə. Ye í lapa mpv, í təja kusəsutu tənə na lə kuyçyçtutu teləsəlaa təm tənə nté.

Nənçyç kəkpułaya təm

(Luku 13:24)

¹³ İ svuna nənçyç ŋka ka we təfəku tə. Asaala tete nənçyç walaa ké, na pə mpaav ke payale təŋayi. ¹⁴ Ama nənçyç ŋka ka we təfəku tə ka we wahala ké, pəçç weesuyu nyəŋka nté. Yəlaa pəçç tike təŋəyənə pə mpaav.

Tuyv nyəm na kv pəle kinj

(Luku 6:43-44)

¹⁵ İ la laakalı na lə kuyçyçtutu teləsəlaa pəpətvnaa. Pa kəŋ mə kinj na pá cesəyi isu pa ké heeŋ, sese ıle sunsuməŋ kpitikpitinaa nté. ¹⁶ Pa kulapətvnaa kinj ke í ká nyənə-we. Yulv kaa kooli tuyv ŋku pa yaa sı leseŋ tə kv pee ke səsəv təv se. Pəçç paa kooliyi tuyv ŋku pa yaa sı fiki tə kv pee ke kələŋ təv. ¹⁷ Tuyv kupəŋkv luləyi pee kupana ké, na tuyv isayav nədə lıli pee asayee. ¹⁸ Tuyv kupəŋkv u luləyi krai pəle se. Pəçç krai tuyv naa luləyi pəle kupante tətə. ¹⁹ Tuyv ŋku ku luləyi pee kupana tə, pa setəyi-kuyv na pá tv kəkə. ²⁰ Pə təv ké í ká nyi lə kuyçyçtutu teləsəlaa kucəsaa mpe na pa kulapətvnaa kinj.

Yesu nyəm ke mpa pa nyəma-ı tə

(Luku 13:25-27)

²¹ Pə taya pa tənə mpa pa yaa-m Tacaa Tacaa tə pa tənə paa svuna isətaa Kawulaya taa. Ama mpa pa lakı ma Caa wei ı we isətaa tə ı luyv nyəntv tə pa tike paa svuna. ²² Kuyakv ŋkv kv wule payale ká tə-m sı: Tacaa Tacaa, nyá toŋ taa ké tə kpaalənə ləv kuheelitu.

Nyá toŋ taa ké tə təçənna alçyaa. Na nyá toŋ ke tə lapənə piti təma payale. ²³ Tənaya maa cə-we təfoo sı: Ma ta nyi-meye paa pəçç. İ tee í fee-m, isayalataa me.

Layatu na kumeleŋ pa kutuluŋ ŋmau

(Luku 6:47-49)

²⁴ Wei ı nukı təm nti ma yçyçta isəntə na í təkəyi-tı tə, pəntv nəçəsənə layatu wei ı ŋma ı kutuluuyu ke pətolaya taa tə. ²⁵ Mprúçyç tev nuna heelim səsçm na pə casəyi kutuluuyu ŋkv, na pusi su na sı lu. Kutuluuyu ta hoti. Mpi tə, pa su kv kite ke pətolaya taa ké. ²⁶ Ama wei ı nukı təm nti ma yçyçta isəntə na u təkəyi-tı tə, pəntv nəçəsənə isu kumeleŋ ŋkv kv ŋma kutuluuyu ke kanyənə taa təçç. ²⁷ Mprúçyç tev nuna heelim səsçm na pə casəyi kutuluuyu, na pusi su na sı lu. Tənaya kutuluuyu hotaa na pə tənə pə pəstı ncaale təkpataa.

Yesu toŋ təm

²⁸ Yesu təma seçesuyv, ılena pə ce samaa laŋa ke teu. ²⁹ Mpi tə, ı seçesaya-weye na toŋ ı ta nyá. ı fei isu pa ləv Təm seçesəlaa lelaa.

Yesu waasuyv ke asilima kutəŋ tv

(Maləki 1:40-45 na Luku 5:12-16)

8 Yesu luna puyv təv na í tii, ılena samaa səsç tv ı waalı. ² Tənaya tənuyv təv asilima kutəŋ tv nəçəlv ı kpətənə-ı na í sopı ı tee na í təmı-ı sı: Tacaa, ye n ka tisaya n taa waastı-m?

³ Mprúçyç Yesu kusa niŋ na í tokina asilima kutəŋ tv ıntı na í cə-ı sı: Teu ma tisaa, alaafəya í la.

Tənə ınəyi pə waa apəlv ınəyi kpaakraa. ⁴ ılena Yesu kpaalı-ı teu sı: Taa heeli nəçəlv. Ama tee kpaakraa na kətəlv na-ŋ. ılena nı yiyisi isu Moisi ka keesuyv tə na pá ná sı pə waa-ŋ.

Yesu waasvuv ke Lom yoolaa nyuvu tu yom

(Luku 7:1-10 na Yohaani 4:43-54)

⁵Yesu svukaya Kapənahum, ulena Lom yoolaa nyuvu tu nɔvɔlv kɔtəna-i na í wiina-i ⁶si: Tacaa, ma yom nɔvɔlv hənta təyaya. Kutəŋ kutvsvlvv təkəna-i na í saləməyi teu. ⁷Yesu cə-i si: Maa polo na má waasi-i.

⁸Tənaɣa yoolaa nyuvu tu unɪ ɪ pəsənaa si: Tacaa, ma ta tala si ní svu ma təyaya. Ama yɔvɔti kuyɔvɔtu ke tɔm kulvm na ma yom hiki alaafəya. ⁹Má isəntɔ ma see ma səsaa ké. Pə́cɔ ma wena ma səkpema na pələ pá laku ma luyv nyəntv. Má heela pa taa wei si í polo cəne, ílé ɪ puki ké. Má heela wei si í kɔv, ílé ɪ kɔv tɔtɔ. Pə́cɔ ye ma heela ma yom si í la pəne, ɪ laku ké.

¹⁰Yesu nu tɔm tənə, ulena í pəsəna mpa pa təŋaya-i tɔ pa tɔv na í tɔ si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi. Ma ta nata vlv ke lsevəli nyəma taa na í tema ɪ taa na lɔv ké isəntɔ. ¹¹Ma heeliyi-me tɔtɔ si, pəɣalə ká luna ilim təlvle na ilim təlvle, na pá na Apələham na lsaaka na Yakərv paa cəya tɔvɔv ke isɔtaa Kawulaya taa. ¹²Ama mpa paa ké Kawulaya nyəma tɔ paa lə-wevə awalı ké səkrətvv taa, timpɪ paa casəyi kapusi na pá nyasəyi pa təyi kela tɔ.

¹³Mrúyú Yesu heela yoolaa nyuvu tu si: Kpe, isəna mpi n tema nyá taa na lɔv tɔ pu la mrúyú teitei.

Waatv unɪ ɪ mayamaya ke pə waa yoolaa nyuvu tu yom.

Yesu waasvuv ke kutəntvnaa pəɣalə

(Maləki 1:29-34 na Luku 4:38-41)

¹⁴Mrúyú Yesu pola Piyee təyaya, na í mayana watv wena Piyee yɔvɔv na í hən-taa. ¹⁵Mrúyú Yesu tokina kutəntv niŋ na ɪ watv ya kpakpaa. Ulena í kvli na í caləst-wə.

¹⁶Taanaya taanaa ulena pá kəna Yesu ke alvɔvɔhilaa pəɣalə. Na í yɔvɔti kuyɔvɔtu na alvɔaa se, na í waa kutəntvnaa təna tɔtɔ. ¹⁷l lapa mpv si pá la nti lɔv kuyɔvɔtv tələsvlv lsayii ka yɔvɔtaa tɔ si: l ləsa tá icantv na í lɔ, na í mv ta kutəməŋ.

Yesu təŋvuv nyullaa

(Luku 9:57-62)

¹⁸Yesu ná samaa kotina-i, ulena í tə-we si pá tesv tenku na waalı. ¹⁹Mrúyú lɔv Tɔm sevəsvlv nɔvɔlv ɪ kɔtəna Yesu na í tɔ si: Tacaa, maa təŋəyi-ŋ nyá təpote təna taa.

²⁰Yesu cə lɔv Tɔm sevəsvlv unɪ si: Sɔvŋ wena ɪ lona na sumasi wena si tana. Ama Yvsv Pəyaya má, ma feina nyuvu tətvle mayamaya.

²¹Tənaɣa Yesu ifalaa taa nɔvɔlv ná tɔma-i si: Tacaa yele na má polo na má pi ma caa na pə́cɔ.

²²Ulena Yesu cə-i si: Təŋi-m na ní yele na sətəa pi pa sətəa.

Yesu heesvuv ke kacuculaya

(Maləki 4:35-41 na Luku 8:22-25)

²³Mrúyú Yesu na ɪ ifalaa pa svv kpvlvv taa. ²⁴Tənaɣa heelim sɔsvɔm kvla tenku tɔv na lvm hola waasəyi kpvlvv. Ama pə pamna Yesu tooki. ²⁵Mrúyú ɪ ifalaa polaa na pá feesi-i na pá tɔmi-i si: Tacaa, ya-tv, tə lepaya.

²⁶Ulena Yesu cə ɪ ifalaa si: Pepe tɔv ké svɔvntv kraa-mə? Í tá te lɔv na mə taa na pə tɔv suwe? Mrúyú ɪ kvlaa na í kaləna heelim na lvm, na pə təna pə hee təli. ²⁷Ulena piti kpa pa təna na pá pɔsvəyi si: Awevə unə unɪ na pá kpeŋna heelim na tenku lvm na pə nukəna-i?

Alvɔvɔhilaa naale na afanaa pa tɔm

(Maləki 5:1-20 na Luku 8:26-39)

²⁸Yesu tesa tenku kvteŋ lenkv tɔv ké Katalee nyəma tetv taa. Ulena apalaa naale luna pələaŋ taa na pá səŋəyi-

1. Apalaa mpe paa hii alɔyaa ké, na pa nyaŋ we sɔɔntu. Yɔlaa cɔlaya pa mpaav ŋkuɔv. ²⁹Tɔnaya pa suv kiisuɔv si: lɔ Pɔyalv, ta na-ŋ suwe? N kɔma si n tuɣi-tuɣv wahala na pɔ waatu maɣamaɣa ta tata?

³⁰Pɔ pamna afanaa kalɔkv sɔsɔv nakuli ku we pɔ cɔlv tɔna na kv tuliɣi. ³¹Ɔpɔyɔv alɔyaa wiina Yesu si: Ye n ká tɔɔntu-tv, yele na tɔ suv afanaa kalɔkv kɔnɛ kv taa.

³²Yesu cɔ-we si: Í polo. Ulena pá se apalaa naale unu ɔ waali na pá tɔna afanaa taa. Ulena afanaa tv casɔle ke yem ke kpakpaa, na pá tii kalakala na pá tv lum na pá si.

³³Ɔpɔyɔv afanaa tiikilaa ná loma kpakpaa na pá polo ɔcate taa, na pá keesi pɔ tɔna mpi pɔ lapa tɔ, na ɔsɔna alɔyaa mpe pa tɔm lapa tɔ. ³⁴Tɔnaya ɔcate nyɛma tɔna luwa si pa sɔŋɔyi Yesu. Pa na-i, ulena pá tɛeki-i si í lu pa tetv taa.

Yesu waasuvv ke kutɔŋ kutuvlvv tv

(Malɔki 2:1-12 na Luku 5:17-26)

9 Yesu suv kpulvuvv na í tɛsi tenku na í polo ɔ maɣamaɣa ɔ ɔcate taa. ²Ɔpɔyɔv pa kɔna-i kutɔŋ kutuvlvv tv na í hɔnta ɔ kpatɔle tɔ. Yesu nawa apalaa mpe pa naani, ulena í heeli kutɔntv si: Ma pɔyalv, tɔki nyá ti, nyá ɔsɔyatu husaa.

³Tɔnaya lɔv Tɔm seɣesɔlaa napɔli pa huv pa taa si: Apalv unu ɔ kpakɔyi ɔ ti na í keesɔyɔna lɔv.

⁴Yesu nyɛmá nti pa huvki tɔ, ulena í pɔɔsi-we si: Pepe tɔv ké í huvki huwee asayɛe ke mpv? ⁵Na nti tɔ yɔɔtɔvuvv kɔla tɔlɔv: Nyá ɔsɔyatu husaa, yaa Kvli na n tɔ? ⁶Tɔv, maa hólí-me si Yulv Pɔyaya má, ma pɔsɔyi na má husi ɔsɔyatu ke atɛ cɔnɛ.

Tɔnaya Yesu tɔma kutɔntv si: Kvli na n kpaɣa nyá kpatɔle na n kpe.

⁷Ɔpɔyɔv apalv unu ɔ kvlaa na í kpe.

⁸Samaa ná mpv, ulena sɔɔntu kpa-we. Na pá saŋ lɔv ké mpi pɔ tɔv ɔ ha yɔlaa ke pɔsuvv ŋkv kv taka ke mpv tɔ.

Yesu yaav ke Matiyee

(Malɔki 2:13-17 na Luku 5:27-32)

⁹Yesu lu tɔna na í tɛeki, ulena í na apalv wei pa yaa si Matiyee tɔ, na í caya lampuu tɔmɔle. Ulena í yaa-i si: Kvli na n tɔŋi-m.

Tɔnaya Matiyee kvlaa na í hu Yesu waali.

¹⁰Yesu na ɔ ifalaa na lampuu mɔlaa na asayaa paɣale pa kpenta Matiyee tɛ na pá tɔki. ¹¹Falisanaa na mpv, ulena pá pɔɔsi ɔ ifalaa si: Pepe tɔv ké mɔ caa na lampuu mɔlaa na yɔlaa asayaa pa kpentɔyi na pá tɔki?

¹²Yesu nu pa kupɔɔsuvv, ulena í cɔ si: Pɔ taya alaafɔya nyɛma nyulɔyɔna fetaa. Ama kutɔntunaa ké. ¹³Pa ŋmaawa si: Kupantv ke ma sɔlaa, pɔ taya kɔtasi. Í polo na í pɛeki ŋmaatu tɔm tɔnɛ tɔ huwee. Mpi tɔ, ma kɔmaya si ma yaaki asayaa, pɔ taya kupama.

Yesu keesuvv ke nɔhɔkvv tɔm

(Malɔki 2:18-22 na Luku 5:33-39)

¹⁴Ɔpɔyɔv lɔv Lum Sɔlv Yohaani ifalaa kpɔtɔna Yesu na pá pɔɔsi-i si: Pepe tɔv ké ta na Falisanaa tɔ hɔkɔyi nɔɔsi na nyá ifalaa ɔ lakv mpv?

¹⁵Ulena Yesu cɔ-we si: Í ká pɔsi na í la na akpaɣalv taapalaa weɛ laŋwakɔlle taa na í na-we pá wee? Aai, pɔle pɔ fei lapv ke paa pɔcɔ. Pɔ kɔv na pɔ keesi kvɔakv nakuli, ulena pá lɔsi-i pa hekv. Pɔleyɛ paa hɔkɔ nɔɔsi.

¹⁶Nɔɔɔlv fei wei ɔ ka tɔ ɔ wontuɣv kupɔnɔvuvv na saaliya kvfalaya tɔ, pɔ taya pɔlv tɔv, saaliya ŋke kaa hɔkv na pɔyɔv kɔli ɔsu kv wee tɔ. ¹⁷Pɔcɔv nɔɔɔlv kaa suu sɔlvv kvfam ke sɔlvv huluvv kupɔŋ taa, tɔfɔ huluvv ká ya na sɔlvv ti na huluvv ná wakɔli yem. Ama hu-

luη kufan taa ké pa suuki sulum kufam, ulena pə təna pə caγa teu.

Yailu pəelə na alu təγəllu pa təm

(Maləki 5:21-43 na Luku 8:40-56)

¹⁸ Yesu təηna-weyə təm təneyə heeluyū, ulə Yuta nyəma səsə nəγəlu i kəmayale, na í hoti Yesu nəhəe tēe na i tə sɪ: Ma pəelə hēe nəhəe, kəw na í tənɪ nyá niη ke i təw, i ká hiki weesuyū.

¹⁹ Mprúγú Yesu na i ifalaa pa kúlaa na pá təηɪ-i.

²⁰ Mprúγú alu nəγəlu, wei hatoo puɪ naanɔwa na naale taa i təηna təγəluγu na pá we-i toη tə, i kprətəna Yesu na i waalɪ təw, na í tokina i capa ntompəle.

²¹ Mpi tə, alu inɪ i ka tu i taa ké sɪ: Ye ma pəsaa na má tokina paa Yesu capa maγamaγa pu waa-m.

²² Tənaγa Yesu pəsə i waalɪ na í na-i na í təmɪ-i sɪ: Taa nyá, n tema ləw na nyá taa təγəw pə waasa-η ma pu.

Tənaγa pə waa-i kprakpaa ke tənə inɪ.

²³ Yesu tala ləw təsəele səsə inɪ i təyaya taa na í maγana həsɪ hullaa na samaa kəkətə. ²⁴ Mprúγú i təma sɪ: Í lu cənə, pəeliya ta sɪ. Ama ka too kutoo ké.

Mprúγú pa wəηa-i. ²⁵ Pa tema samaa ke ləsvəv, ulena Yesu svv naη taa, na í təkɪ pəeliya niη taa na ká kvlɪ. ²⁶ Mprúγú pə təm yawa pa tətə təna taa.

Yesu waasəvəv ke yulbmaa naale

²⁷ Yesu lu təna na í təkɪ na í tala tiili, ulena yulbmaa napələγɪ naale tu i waalɪ na pá kiisiγɪ sɪ: Tafiiti Pəyaya nyənɪ tá pətəwtələ.

²⁸ Yesu tala təyaya taa, ulena yulbmaa mpe pá kprətəna-i. Tənaγa i pəwsa-we sɪ: Í tema-m na mə taa sɪ ma pəsəγɪ na má la mpv?

Ulena pá cə-i sɪ: Ee, Taca.

²⁹ Mprúγú Yesu tokina pa isə na í tə sɪ: Pə lá isu í tema mə taa tə.

³⁰ Ulena pa isə kuli. Mprúγú Yesu kpaala-we na toη sɪ: Təw, í taa yele na nəγəlu nu yoo.

³¹ Ama pa luwa na pá yast Yesu təm ke tətə təna taa.

Yesu loou ke uləγəv kamumuka

³² Pəle pa lu mprúγú kprakpaa, ulena pá kəna Yesu ke uləγəhɪlu kamumuka.

³³ Tənaγa i təγəna uləγəv, na kamu-muka svv yəγətvəv ke kprakpaa. Piti kpa samaa na pá təη sɪ: Tə ta keesita isən-təγə lseyelɪ tətə taa.

³⁴ Ama Falisanaa ná təma sɪ: Aləγaa wulav toη ke i təγənəγəna aləγaa leləa.

Samaa pətəwtələ kpa Yesu

³⁵ Yesu cəkəγa acaləe na acalisi təna na í səγəsəγɪ Yuta nyəma təkotilena taa. Na í lakt waasv ke ləw Kawulaya Laapaalɪ Kupaη təm. l waakaya kvtəməη təna na acamaa təna. ³⁶ Yesu nyənaya samaa na pətəwtələ kpa-i. Mpi tə, yələa pane pa kawaya, pa feina apalvtv. Pa nəγəsəna heeη wei i feina tiikilu tə. ³⁷ Tənaγa i heela i ifalaa sɪ: Kvmtv təwə səsəm. Ama kntaa fei pəyalə. ³⁸ Ule í wiina kumtv tu sɪ í səsɪ kntaa ke i kumtv taa.

Yesu ifalaa həla

(Maləki 3:13-19 na Luku 6:12-16)

10 Mprúγú Yesu yaa i ifalaa naanɔwa na naale ke í kiη, na í ha-weyə pəsəv sɪ pá təγəntɪ aləγaa na pá waa kvtəməη təna na acamaa təna. ² Tillaa mpe pa naanɔwa na naale həla ntə. Kancalaya nyəη nté Siməη wei pa yaa sɪ Piyəe tə, na i neu Antəlu, na Sepetee pəyalv Saakɪ na i neu Yohaant, ³ na Filipu na Paatelemii, na Tomaa na lampuu mulv Matiyee, na Aləfe pəyalv Saakɪ na Tatee, ⁴ na Selotɪ tu Siməη, na Yutaast ləkaleeu wei i tu Yesu ke i kolontunaa niη taa tə.

Yesu tillaa naanwaa na naale tiluyu
(*Malaki 6:7-13 na Luku 9:1-6*)

⁵ Yesu tila yalaa naanwaa na naale inu na í seyyesi-we si: Í taa polo tetu nti tã ta ke Yuta nyõma nyantu tã tã taa, í taa suv Samalii acalæe taa. ⁶ Ama í polo lseyeli nyõma mpa pa lepa isu heej tã pa cõw. ⁷ Í ká laki waasu na í heeliyi mæ mpaav taa si: Isõtaa Kawulaya wusa kõnte. ⁸ Í waa kutõntõnaa, na í feesi sãtaa, na í waasi asilima kutõnj nyõma, na í tãwõni alõyaa. Mæ hika faalaa ké, í ha tãtãwõ faalaa. ⁹ Í taa tu mæ sipanaa taa ké liyi-tee, paa nna. ¹⁰ Í yelee mæ mpaav huluj. Í taa tãni tokonaa, í taa læe ntañkpala, í taa tãki kprátõyó. Mpi tã, tãmlæ latu na í calãsuuyv ké.

¹¹ Ye í suv icate yaa icaliya nakæli ka taa, í pæeki wei í luyv wæe si í ká mu-me tã, na í cayã tãna halæna mæ tæe. ¹² Ye í suv tãyãya nakæli ka taa ile í tã si: Isõ í ha-meyæ alaafãya. ¹³ Ye tãyãya ñke ka nyõma í mu-me, pu la-we isu í kooluyv tã. Ama ye pa kisa-me, mæ koolee í mæli mæ tãw. ¹⁴ Ye pa kisa-meyæ muuyv yaa mæ tãm nuw ke tãyãya nakæli yaa icate natæli tã taa, í lu na í kpiisi-weyæ mæ nõõhæe musuyv na í tæe. ¹⁵ Tampãna ke ma heeliyi-me yoo maa cæsãyi, Sõtõm na Kõmõw tetu kaa na wahala ke Huvle wule na pá kæli icate ñité.

Wahalanaa mpa paa kãw tã

(*Malaki 13:9-13 na Luku 21:12-17*)

¹⁶ Í nyæni, ma tiliyi-me isu heej ke sunsumõnj hækv. Í la layatu isu tomaa, na tãpamm isu alukukunaa. ¹⁷ Í la laakali, yalaa ká yaa-meyæ puloonaa taa. Paa ma-meyæ akpatæe ke Yuta nyõma tækotilenaa taa. ¹⁸ Paa yaa-meyæ nõõwõsi ke tetu tækalaa na awulaa sãsaa pa kiñnaa ke ma tãw. Ulena pácõ í hólí ma tãm tampãna ke pa na mpa pa ta ke Yuta nyõma tã pa isentaa. ¹⁹ Waatu wei paa pona-meyæ puloonaa taa ké mpv

tã, í taa nãwãsi nti í ká yãwõti na isæna í ká yãwõti-ti tã. Pæ waatu í talaa, pu tu mæ luuj tæe ké kprakpaa ke nti í ká yãwõti tã. ²⁰ Mpi tã, pæ tãyã mæ kiñ ke mæ kuyãwõttu ka luna. Ama mæ Caa Feesuyv ká yãwõtæna na mæ nõõsi.

²¹ Yalaa ká kuli na pá hólí pa taalnaa yaa pa newaa si pá ku-we. Cæcena ká la pa piya ke mpv tãw. Piya sãle su kuli si nyõma tãw si pá ku-we. ²² Yalaa tæna taa ká kpana-meyæ ma tãw. Ama wei í nyãya apalutu na í tala tãnaãya, pũntu nyuyv ke pu ya. ²³ Ye pæ kãma na pá tu-meyæ kunyõnj ke icate natæli tã taa, í se na í polo lentæ taa. Tampãna ke ma heeliyi-me yoo maa cæsãyi, í kaa te lseyeli acalæe ke cõwv na pácõ Yulv Pãyãya má ma kãw.

²⁴ Tãmlæ kpelãmælv ta kæli í hullv. Pãcõ ufalv nõyõlv í fæi wei í kæla í caa tã. ²⁵ Ye pæ lapa tãmlæ kpelãmælv isu wei í hólíyí tã, pæ maãanaa ké. Na ye pæ lapa ufalv isu í caa pæ maãanaa tãtãwõ. Pa ta kisi tãyãya Caa ke tuuv si Pesepule, kacañfana tãyãya nyõma na?

Isõ seu tãm

(*Luku 12:2-7*)

²⁶ Ye mpv ile, í taa nyana yalaa. Pæ tãna mpi pæ ñmelaa tã, isu pæ tema na pá kuli pæ tãw. Pæ tãna mpi pæ lapa mukãya tæe tã, isu pa tema na pá nyi-wi. ²⁷ Pæ tãw ké tãm nti ma ñmesãyi na má heeliyi-meyæ ahoo tã, í kpaali-tãyi ilim taa. Na nti pa welæta mæ ñkpanñ taa tã, í kpaali-ti na nõyõw sãsãya. ²⁸ Í taa nyana mpa pa pæsãyi na pá læsi yulv weesuyv tike, na pæ waali paa pæsãyi pulv tã. Ama í se Isõ, inu í pæsãwæna na í ku yulv. Pãyele í pæsãyi na í tu-ti tãnaasãle sãwõle taa. ²⁹ Pæ tãyã sumpuwõnaa naalæye pa pæetãyi santii kulvm taa? Pãyele kulvm nyuyv u leki na pá tá luna mæ Caa kiñ. ³⁰ Mpv inu tãtãwõ na mæ nyuyv taa nyõwõsi, Isõ nyãmá si tãna si

nyuyú kẹ́. ³¹Ye mpu í taa nàḡàsi. Í kàla sumpwɔɔɔnaa tɛaɣaɣaya.

Yesu Kilisiti mvyu yaa ɪ kisuyu

(Luku 12:8-9)

³²Ye yulu ta ḡmesi si ɪ kẹ́ ma nyəḡ, ma maɣamaya maa tisi ma Caa wei ɪ we isɔ́taa tɔ ɪ isentaa si puntu kẹ́ ma nyəḡ tɔ́tɔ. ³³Ama wei í kpeesa yàlaa isentaa si ɪ ta nyi-m, ma maɣamaya maa tɔ ma Caa wei ɪ we isɔ́taa tɔ ɪ isentaa si ma ta nyəmi-ɪ tɔ́tɔ.

Yàlaa fayav ke Yesu tɔ

(Luku 12:51-53 na 14:26-27)

³⁴Í huɔ si heesvyu ke ma kɔna antulinya taa? Aaɪ, youu ke ma kɔnaa. ³⁵Ma kɔmaya si ma yoosiyi cɛce na ɪ pəyaya, na pɛɛlɔ na ɪ too, na poolu na paḡ alɔ nyəḡ. ³⁶Yulu təyaya nyəma maɣamaya ká pəsəna ɪ kolontunaa.

³⁷Ye wei ɪ sɔ́lɔɣɪ ɪ caa yaa ɪ too na pə́ kəlɪ ma, ɪ ta tala í la ma ifalɔ. Na ye wei ɪ sɔ́lɔɣɪ ɪ pəyalɔ yaa ɪ pɛɛlɔ na pə́ kəlɪ ma, ɪ ta tala í la ma ifalɔ. ³⁸Ye wei ɪ ta səɣəlɪ ɪ sə́m tesika na í təḡɪ-m, puntu kaa pəsi na í la ma ifalɔ. ³⁹Wei í nyəna ɪ weesuyu tɛcututu, ɪ tɛḡna səpɔ. Ama wei í lapa ɪ təyi awusa ke ma tɔ, puntu ká hikina weesuyu.

Cele kaseesi

(Maləki 9:41)

⁴⁰Ye wei í mu-me, maya ɪ muwa. Na ye wei ɪ mu-ma, puntu mu wei ɪ tila-m təɣɔ. ⁴¹Ye wei ɪ mu lɔ kvyɔɣɔtutu teləsulɔ nɔɣɔlɔ si ɪ kẹ́ lɔ nyəḡ tɔ pə́ tɔ, puntu ká hiki kasəyaya ḡka lɔ kvyɔɣɔtutu teləsulɔ ká mu tɔ. Na ye wei í mu yulu wei lɔ nyənəɣɪ kupaḡ tɔ si ɪ kẹ́ kupaḡ tɔ pə́ tɔ, puntu ká hiki kasəyaya ḡka paa ha yulu kupaḡ tɔ. ⁴²Tampana ke má, ma heeliyi-me, wei í ha lum sasala ane a maɣamaya ke piya səne si taa nakəlɪ ke ka kẹ́ ma ifalɔ tɔ pə́ tɔ, puntu kaa laḡ pə́ kasəyaya.

lɔ Lum Sɔlv Yohaani tiluyu ke Yesu kiḡ

(Luku 7:18-35)

11 Yesu tema ɪ ifalaa naanɔwa na naale ke pə́ tənaya keesvyu ke mpu, ulena í kuli təna na í tɛɛ si ɪ seɣesəɣɪ na í laka waasu ke acalɛɛ taa.

²Lum Sɔlv Yohaani we salaka taa na í nu pa yɔɣɔtəyi nti nti Kilisiti laka tɔ pə́ tɔm. Ulena í tili ɪ maɣamaya ɪ ifalaa taa napəlɪ, ³si pá pɔɔsi-ɪ si: Nyayale wei ɪ tɔm paa tɔma si ɪ ká kɔɔ tɔ, yaa nɔɣɔlɔ wɛɛ ɪ kɔḡ tə taḡ ulɛ?

⁴Mpúyú Yesu cɔ-wɛ si: Í polo na í keesi Yohaani ke nti í nukɪ na nti í naaki tɔ si, ⁵yulumaa naaki, kaakalasi tɔḡ, na tɔnvyu tɔ asilima kvtɔḡ nyəma naaki nyuyú, ntamaa nukɪ, səttaa ná feḡ. Pə́cɔ́ kvyɔɣɔtunaa ná tɔḡna Laapaalɪ Kupaḡ ke nuɔ. ⁶Wei ɪ naani kaa lu ma tɔ tɔ puntu nu leleḡ kẹ́.

⁷Yohaani ifalaa mpe pa kɔma na pá kpe, ulena Yesu suɔ samaa ke Yohaani tɔm pɔɔsvyɔ si: Pepeye í ka pola wulaya tetu taa kẹ́ nav ye? Heelim maki na pə́ ciyitiyi səsəncəḡa ḡka tɔ? Anɪ pə́ taya tələ. ⁸Ule pepe nav ke í polaa? Yaa yulu wei ɪ suu kacɔka wontu tɔ? Tɔ mpa pa suuki kacɔka wontu tɔ awulaa tɛesi taa kẹ́ pɛɛ pa wɛɛ. ⁹Ule pepe maɣamaya ke í ka tu pola nav? Yaa lɔ kvyɔɣɔtutu teləsulɔ nɔɣɔlɔ? Tampam, lɔ kvyɔɣɔtutu teləsulɔ kẹ́. Halɪ ma heeliyi-me si ɪ tu kəla mpu. ¹⁰ɪ tɔm ke pa tu ḡmaawa lɔ Tɔm taa si: Nyəni, ma tillu ntɔ ma teləsəɣɪ nyá nɔɣɔ tɔ, si í taɣani nyá mpaav na í kɔḡ. ¹¹Ma heeliyi-meɣe tampana si, yulupiya təna taa nɔɣɔlɔ feɪ wei ɪ kəla lɔ Lum Sɔlv Yohaani tɔ. Ule paa na mpu isɔ́taa Kawulaya taa səkpeɪlu maɣamaya tɛɛ-ɪ. ¹²Hatoo pə́ kpaɣav waatu wei lɔ Lum Sɔlv Yohaani lakaya waasu na pə́ tana saḡa tɔ, isɔ́taa Kawulaya hikuyu kẹ́ isələ kuseemle tɔm kẹ́. Na mpa pa seesa ise

tō mpe pa hikiyina-ke. ¹³ Lso kuyōçotutu teləsəlaa təna na Moisi kusəsutu kpaala Kawulaya ŋke ka tōm, haləna pə tala Yohaani kənte. ¹⁴ ɩ caa ma tōm muçy tōçɔ, tōfɔ ma heeliyi-me si Yohaani unəyəle Ilii wei paa tōma si ɩ ká məlɩ tɔ. ¹⁵ Ye í kə nulaa í nu.

¹⁶ Pepeye maa kəesəna kufalanə yəlaa pane? Pa nəyəsəna kə isu piya cakuyɔ kataasi taa na si təŋ təma si: ¹⁷ Anu tə mara-meçe soo si í paa, na í kisi. Pécɔ tə wii səm wula, pə ta ce mə laŋa na í wii. ¹⁸ Tɔv, Yohaani ná kōma, u tōki, u nyōɔki sulum, na pá yōçotəyi ílé si ɩ kə ɩçɔhílu. ¹⁹ Yulu Pəyaya má, ma kōma na má tōki na má nyōɔki, ɩlena pá tayanəyi maya tōm tōtɔ si ma kə hilitu na sulɔnyōɔlu. Aaiyee si lampuu mɔlaa na asayaa pa ceu kə. Ama lso layatu hulə pə teu.

Yesu kalənav ke acaləe

(Luku 10:13-15)

²⁰ M̀p̀ỳỳ Yesu svv acaləe nna a taa ɩ wiisa piti təma paçalə lapv tɔ a nyəma ke kalənav na təŋ. Mpi tɔ, pa ta layasi tənte. ɩ tōma-weçe si: ²¹ Hai, Colasəŋ nyəma me, mə tōm we waiyo. Hai Petesaita nyəma me, mə tōm we waiyo kə. Piti təma nna pa lapa-yeçe mə hekv taa tɔ, ye isu isəntɔ Tiii na Sitəŋ pa acaləe taa ke paa lapa-ye, isəntɔ paa təma suuu ke ləyaya wontu isu fələtənaa taka na pá pəlɩ pa tɔ kə tɔluma si pə hólɩ si pa caa pa layasi tənte. ²² Pə tɔ kə ma heeliyi-me si paa hólɩ suulu ke Tiii na Sitəŋ acaləe nyəma ke Hvule kuyaku wule na pə kəlɩ-me. ²³ Pə kaasvyv Kapənahum nyá tɔ, n hvv si n ká pu na n kaləsəna hatoo isətənyv na? Ama paa tisi-ŋ kə təfə ke tuu tənəasəle səçɔle taa. Pə taya pulv piti təma nna pa lapa nyá taa tɔ. Ye Sətəm ke paa lapa-ye, isəntɔ ɩ ka tapəna saŋa. ²⁴ Pə tɔ kə ma heeliyi-me si paa

hólɩ Sətəm ke suulu ke Hvule wule na pə kəlɩ-me.

Yesu kiŋ heesvyv təm

(Luku 10:21-22)

²⁵ Waatu unəyi Yesu yōçotaa si: Hai, ma Caa, isətəa na atə pə tv, ma sɛɛ-ŋ. N ŋmesa tōm tənəye layatvnaa, ɩlena n kuli-təyi piya. ²⁶ Ma Caa, pəçotv fei ma sɛɛ-ŋ. Nyá unú nyá luyv tu lapəna mpv.

²⁷ Ama ma Caa cəla-m pə tənaya. Ye pə taya ma Caa tike nɔçɔlu ta nyi Pəyalv. Na pə taya Pəyalv tike, nɔçɔlu ta nyi Cəce tɔtɔ. Aŋha, ye Pəyalv nəkəna si ɩ hóləyi wei pə paasi.

²⁸ Mə mpa ɩ kawa na mə səçəla nu-me tɔ, mə təna í kəç ma çɔlu na má yele na í heesi. ²⁹ ɩ yele na má tōki-meçe teu na má sɛçesi-meçe ma layatu. Pə taya pulv tɔ, ma wena suulu na má we təpamm, na mə maçamaya í ká heesi. ³⁰ Mpi pə tɔ tɔ, ye ma tōka-me í nukɩ leleŋ kə, na səçəla nna maa svki-me tɔ a fei yuŋ.

Yesu kele kuyaku kvheesvyv tv

(Maləki 2:23-28 na Luku 6:1-5)

12 Pə waali kə Yesu tɛekayana təçənaaya pee taale natəlɩ tə kiŋ ke kuyaku kvheesvyv nakvli kv wule. M̀p̀ỳỳ nyōçɔsi kpa ɩ ifalaa, ɩlena pá svv təçənaaya pee pəlvv na pá tōki. ² Falisanaa ná mpv, ɩlena pá yōçotv-ɩ si: Nyənt, nyá ifalaa lakvyv mpi pə fei lapv ke kuyaku kvheesvyv wule tɔ yee?

³ Tənaya Yesu çə-we si: Ye mpv í tá kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyōçɔsi pu í na mpa paa we ɩ çɔlu tɔ? ⁴ ɩ svv lso təyaya taa na í kpaçya potopotonaa mpa paa sv lso tɔ na í na ɩ yəlaa pá təçɔ. Pəyele potopotonaa isu mpv tá kə mpa yəlaa təna ka təçɔ tɔ. Ama kətəlaa tike ka wenna mpaa si pá təçə-we. ⁵ Yaa í ta kala Moisi kusəsutu taa si kətəlaa ta nyi kuyaku kvheesvyv ke waatu wei pa təŋna təmle lapv ke lso təsɛɛle taa tɔ. Pəyele nɔçɔlu u nyənəyi-

we isu pa wakələyi-kv. ⁶Ma heeliyi-me si pulupu we cəne na pə kəla ləo təsele. ⁷Pa yəyətə ləo Təm taa si: Kıpantu ke ma sələa, pə taya kətasi. Ye í ka cekəna təm təne tə huwəe í taa tv yələa pañeyə kúpəntuyv ke yem ké mpv. ⁸Yulv Pəyaya mayale kuyaku kuhəesuyv Səso.

Nkpaləkpekaya tv

(Maləki 3:1-6 na Luku 6:6-11)

⁹Yesu lu təna, ilena í svv Yuta nyəma təkotile natəli tə taa. ¹⁰Pə pamna ħkpaləkpekaya tv nəyəl v ka we təna. Mprúyú mpv paa we təna tv pa caakaya pa hiki timpí paa waana Yesu tv. Ulena pá pəosi-i si: Ta mpaav taa, paa waasi yulv ke kuyaku kuhəesuyv wule yaa isəna?

¹¹Tənyaya Yesu pəosa-we si: Mə taa awe wəna heu kulum təkəñ na heu uní í hoti púyú səsoəv nakulí kv taa ké kuyaku kuhəesuyv wule, na í yelevi ləsuyv si pə ké kuyaku kuhəesuyv? ¹²Na yulv na heu ke we? Təv, ye mpv pa pəsəyi na pá waasi yulv ke kuyaku kuhəesuyv wule mēe.

¹³Ulena Yesu tv ħkpaləkpekaya tv uní si: Təv, loosi nyá niñ.

Nkpaləkpekaya tv loosa v niñ, ilena v niñ məli teu təmmam isu lələñ.

¹⁴Tənyaya Falisanaa polaa na pá çaya na pá mayasi isəna paa la na pá kv Yesu tv.

ləo təmlə tv ləsuyv təm

¹⁵Yesu nu mpv, ilena í se təna na yələa paçale təñi-i. Ntena í la na pa təna mpv paa ké kutəntvnaa tv pá hiki alaafəya. ¹⁶Ama v kpaala-wəyē teu si: Í taa yelevi na pá nyi ma təv. ¹⁷Pə lapv mpv si pə la nti ləo kvəyətətv teləsəlvsayii ka yəyətuyv tv si:

¹⁸ləo yəyətəv si, ma təmlə tv wei ma ləsaa təyəl v. Wei ma sələa na ma lanjle hēena səso m tv.

Maa tv ma Feesuyv ke v taa. l ka heeli hvbnav təm ke piitimnaa.

¹⁹Í na nəyəl v pa kaa yoo. Pəyele pa kaa nu v tañ.

Pa kaa na-v na í lakí faaci ke samaa taa ke icate patəma taa.

²⁰l kaa teesi isəkpuluyv tv isələ ke nanjuyv.

l kaa teesi teesuyv ke fətəla wei v kəkə təñna fiyinuuyv tv.

Haləna í te siyisuyv təm nyuyv ke kusuyv.

²¹Katəña təna yələa ká tekiyi-i.

Yesu çəv ke v təm tvlaa

(Maləki 3:22-30 na Luku 11:14-23)

²²Mprúyú pa kəna Yesu ke uləyħilí wei v naaki pəyele v yəyətəyi tv. Ulena Yesu la na í svv yəyətuyv na nav.

²³Mprúyú piti kpa yələa təna na pá tv si: Yaa Tafiiti Pəyalv unəyələ?

²⁴Ama Falisanaa ná kəma na pá nu mpv, ilena pá tv si: Alçyaa səso wei pa yaa si Pesepule tvñ ke apalv unē v tvəñəyəna alçyaa ləmpa.

²⁵Yesu ná cekəna pa taa huwəe, ilena í tv-we si: Ye kawuləya í wēe na ka taa yələa fei nəyč kulvməya, nəoñəv ka yawəya. Na icate í wēe na tə taa yələa yaa ye təyaya wenna na ka taa nyəma fei nəyč kulvməya, nəoñəv ka yawa.

²⁶Ye Sataní tvəñəyi v ti, ilē pə we isu v kawuləya nyəma yooki pa taa pa tike nté. Na saa uní v kawuləya nyuyv nté ka isəna? ²⁷Ye uləyčv Pesepule tvñ ke ma lookina alçyaa isu mə hvukuyv tv, ilē awe tvñ ke mə pəyalaa ná lookina pa nyəma? Tənyaya mə pəyalaa mpv pa maçaməya paa kvna mə təm. ²⁸Ama ye ləo tvñ taa ké ma lookina alçyaa, ilē ləo Kawuləya we mə tē mə tē ké.

²⁹Nəyəl v kaa pəsi na í svv yulv tvñtv təyaya si v kuukí v wontu na í ta tēmi-i ħmisi ke həkuyv. Ama v kpaav-ké na í həkə təkəñkəñ na pəçs í svv wontu kuuv ke təyaya taa.

³⁰Wei ı fei ma tɔɔ tɔ, puntv k  ma kolontu k . Na wei u s hna-m tɔɔsvyv tɔ ı yaas yi k . ³¹P  tɔɔ k  ma heeliyi-me t foo sı paa y laa kwak l m ka tɔɔ ıs na, yaa paa yɔɔvtı ısayatv ısu we, ısɔ p s yi na ı h lı-wey  suulu. Ama wei ı ka yɔɔvtı ısayatv ke Feesuyv Nanhtv tɔɔ tɔ, pa kaa h lı puntv ke suulu. ³²Ye wei ı yɔɔvtı Yvlv P yayv m , ma tɔɔ k  ısayatv, paa h lı puntv ke suulu. Ama wei ı yɔɔvtı Feesuyv Nanhtv tɔɔ k  ısayatv, puntv kaa na suulu, paa sanjv, paa cele.

Tuyv ny m na kv p le kinj

(Luku 6:43-45)

³³Tuyv ı ılv yi pee kupana ke pa t nj sı ke k  tuyv kupaŋkv. Na tuyv ı ılv yi pee asay e ke pa t nj sı kv ke tuyv ısayav. P  tayv pulv tɔɔ, tuyv ılvuyv kinj ke pa ny hna-kv. ³⁴Akala piya me, ıs nayv me mpa ı k  asayaa tɔ ı k  p sı na ı yɔɔvtı t m kupantv? P  tayv pulv, ıs na yvlv lotu taa t wva tɔ h p y  ı yɔɔvtayv h lıy . ³⁵Yvlvpaŋ kupantv luk na tuu ı lotu taa kupantv kinj k . Ulena ısayav unı ıle ı ısayatv luna tuu ı lotu taa ısayatv kinj. ³⁶Ma heeliyi-me sı Hvble wule paa p sı y laa na paa heelina pa mayamavv pa n sı ke paa t mayv kraı ny hka hka pa yɔɔvtı yem tɔ. ³⁷P  tayv pulv, ny  yɔɔvtayv taa k  paa ny na sı ny  t m tewa yaa t  s pa.

Piti t mle nyuluyv

(Mal ki 8:11-12 na Luku 11:29-32)

³⁸M p y  ısɔ T m seyes laa nap lı na Falisanavv nap lı pa t ma Yesu sı: Tacaav, t  caa sı ı la-tuyv piti t mle nat lı na t  n .

³⁹T nayv Yesu t ma-we sı: Kufalanj y laa asayaa mpa paa t nj ısɔ na pa taa tɔ pa caa p  n  piti t mle nat lı. Ule pa kaa na nat lı, ye p  tayv ısɔ kv yɔɔvtı t v tel svlv Yonaası ny nt . ⁴⁰P  tayv pulv, ısu Yonaası cayav tinte s s le lotu taa

k  kv y eŋ tooso k  ilim na ahoo tɔ, mpv t t yɔ Yvlv P yayv m  maa cayv tetv t e k  kv y eŋ tooso ke ilim na ahoo. ⁴¹Ye p  tala Hvble wule Ninifi ny ma k  kv kufalanj y laa pane pa t m. P  tayv pulv, kv yanjku pele pa nu Yonaası waasv tɔ pa yela pa ısayatv ke kraakraa k . P yele pulvıv we c ne na p  t e Yonaası unı. ⁴²Na ye p  tala Hvble wule t t , ilim mp t nj t wulav alv ny nj k  kv kufalanj y laa pane pa t m ke mpi p  t t  ıle ı ka luna tuu tetv poolanj taa na ı k  sı ı nuki ıs na Salvm nj yɔɔvtayvana ny m tɔ. P c  pulvıv we c ne na p  t e Salvm nj t cayacayv.

Ulv v wei pa loowa tɔ ı m lvuyv

(Luku 11:24-26)

⁴³Waatu wei p  loowa ulv v, wulayv taa k  ı c k  sı ı heesı. ı lanj yı ⁴⁴Ulena ı tayvanı ı taa sı: Maa m lı t yayv hka ka taa ma luwa t yɔ. ı takı kele ka taa, ıle ı k  mayvana pa hasa-ke na p  tayvanı p  t nayv teu, na n y lv fei ka taa. ⁴⁵P le tɔ ı puki k  na ı caa alvayv lelaa mpa pa k la un yı ısayatv t yɔ t m naatosom-p y lavv, na p  k  na p  cayv t yayv hke ka taa. Ulena ınj ny ntv n   m lı na t  ı l  sana na n n n  ny ntv. M p y  p  wee na kufalanj y laa asayaa pane.

Yesu too na ı newaa pa t m

(Mal ki 3:31-35 na Luku 8:19-21)

⁴⁶Yesu t jna samaa ke yɔɔvt nav ke mpv, ıle ı too na ı newaa apalaa ny ma pa talaa kele, na p  s h  awalı na p  caa pa yɔɔvt na-ı. ⁴⁷M p y  n y lv tel sa Yesu sı: Ny  too na ny  newaa pa s hna nteye awalı na p  caa pa yɔɔvt na-ŋ.

⁴⁸T nayv Yesu n y  t kprav sı: Aweye ma too, na mpaayv ma newaa ye?

⁴⁹Ulena Yesu h lı ı ıfalaa ke niŋ na ı tɔ sı: ıı naa ma too na ma newaa nt . ⁵⁰P  tayv pulv tɔɔ, mpa pa lakı mpi ma Caa

wei i we isɔta tɔ i caaki tɔ, mpeyele ma newaa na ma toonaa.

Mətutuuna tɔm

(Malaki 4:1-9 na Luku 8:4-8)

13 M̄p̄r̄ȳú kuyaku ŋku Yesu kula t̄aya na í polo lum n̄ȳɔ na í caya na í seyes̄ayi. ²T̄enaya ȳl̄aa kota i kin̄ ke s̄ɔs̄ɔm p̄ f̄ei k̄ees̄ȳv̄. Hal̄ena í kul̄i na í kpa k̄p̄ul̄v̄ȳ taa na í caya. Na ȳl̄aa náá s̄ə̄ŋa lum n̄ȳɔ. ³Ulena í la-weye faaci ke teu na í s̄eeki-weye is̄ɔnaa s̄i p̄á c̄ek̄əna. Ulena í t̄ɔ s̄i: Tuulu pol̄əna tuutu. ⁴l̄ tuukaya i m̄ətutuuna ul̄ena, lenna hoti m̄p̄aav̄ n̄ȳɔ n̄ȳɔ na sumas̄i t̄ii na s̄i t̄ɔs̄i-ye. ⁵M̄p̄r̄ȳú lenna hota k̄uwav̄ t̄ɔ timpi tetu ta lim t̄. Ulena a t̄əŋna nȳɔv̄ ke tetu we t̄ət̄ayasam t̄ɔ p̄ə t̄ɔ. ⁶Ilim k̄ɔma na p̄ə haŋ na p̄ə nȳaya m̄əhoo, ul̄ena a w̄ul̄i, ke a ta hiki tetu s̄i a ka hoosi k̄v̄p̄aŋs̄i t̄ɔ p̄ə t̄ɔ. ⁷Pee lenna náá hoti s̄ɔwa taa na ale a nȳɔ is̄u a ka kul̄i teu, ul̄ena s̄ɔwa fete-ye na a k̄p̄isi l̄ul̄v̄ȳ. ⁸Ama pee lenna ná hota tetu m̄s̄v̄ŋ nȳənt̄v̄ taa na ale á lá teu, lenna náá l̄vl̄i s̄ɔs̄ɔm s̄ɔs̄ɔm, lenna ke mayana, lenna ke p̄əɔ.

⁹Yesu tema m̄p̄r̄ȳú ȳɔȳɔt̄v̄ȳv̄ ul̄ena í c̄uȳusi s̄i: Ye í k̄é t̄ɔm n̄ulaa í nu.

Yesu seyes̄v̄ȳv̄ na atuwa nȳv̄ȳ

(Malaki 4:10-12 na Luku 8:9-10)

¹⁰T̄enaya Yesu ífalaa pola i kin̄ na p̄á p̄ɔs̄i-i s̄i: Pepe t̄ɔ k̄é n̄ t̄ukiyi-weye atuwa ke kutuku?

¹¹M̄p̄r̄ȳú i c̄-w̄e s̄i: M̄e p̄ə ha-m̄eye s̄i í nyi is̄ɔtaa Kawulaya t̄ɔm k̄ŋmes̄ətv̄. Ama p̄ə kaasa l̄elaa t̄ɔ, pele pa ta hiki t̄ə nȳəm. ¹²P̄ə t̄aya pul̄v̄ t̄ɔ, wei i w̄ena t̄ɔ p̄aa s̄ɔs̄i-i na p̄ə t̄l̄əna-i t̄əh̄. Ama wei i f̄eina t̄ɔ p̄aa l̄eeki p̄əciimaya wei i w̄ena t̄ɔ. ¹³P̄ə t̄ɔ k̄é ma t̄ukiyi-weye atuwa ke kutuku. M̄pi t̄ɔ, pa nȳən̄əyi p̄aa naa, pa keŋ ŋk̄p̄aŋ p̄əyele p̄aa nuk̄i, p̄aa c̄ek̄əȳəna. ¹⁴T̄ə mayamaɔa ke ls̄ayii ka ná l̄ŋ na í ȳɔȳɔt̄i s̄i:

Í ka nu teu yaa, ama í kaa c̄ek̄əna.

Í k̄á nȳəni teu yaa, ama í kaa na.

¹⁵P̄ə t̄aya pul̄v̄ t̄ɔ, ȳl̄aa p̄an̄e pa l̄əmayas̄e s̄əpa. Pa t̄əka pa ŋk̄p̄aŋŋ,

pa wiisa pa ise s̄i pa ise í taa na, pa ŋk̄p̄aŋŋ í taa nu.

S̄i p̄á taa c̄ek̄əna p̄ə yaasi.

P̄ə taa k̄ɔ p̄á p̄əs̄əna ma t̄ɔ.

Na má lá na p̄ə waa-we.

L̄s̄ɔ ȳɔȳɔt̄əna m̄v̄ yoo.

¹⁶Ye m̄e ul̄e, m̄ə nu leleŋ k̄é. P̄ə t̄aya pul̄v̄ t̄ɔ, m̄ə ise naaki na m̄ə ŋk̄p̄aŋŋ nuk̄i. ¹⁷Ma heeliyi-m̄eye tamp̄ana t̄əfoo s̄i l̄s̄ɔ k̄ȳɔȳɔt̄v̄t̄v̄ t̄el̄əs̄elaa p̄aȳale na l̄s̄ɔ ȳl̄aa taa p̄aȳale nyula teu s̄i p̄á ná m̄pi í naaki is̄ənt̄ɔ t̄ɔ, pa ta na. Pa nyulaa s̄i p̄á nu n̄ti í nuk̄i is̄ənt̄ɔ t̄ɔ, pa ta nu.

Yesu kilis̄uȳv̄ ke m̄ətutuuna h̄w̄e

(Malaki 4:13-20 na Luku 8:11-15)

¹⁸T̄ɔv̄, p̄ən̄ente í yele na má kilisi-m̄eye is̄ɔ wei ma s̄e-m̄eye m̄v̄ t̄ɔ i h̄w̄e ul̄e. ¹⁹M̄p̄a pa nuk̄i l̄s̄ɔ T̄ɔm na p̄á ta c̄ek̄əna-ti t̄ɔ pa w̄e k̄é is̄u m̄p̄aav̄ k̄p̄eŋa tetu n̄ti t̄ə t̄ɔ m̄ətutuuna hotaa t̄ɔ. L̄s̄aȳat̄v̄ t̄v̄ t̄əŋȳi k̄p̄ak̄p̄aa k̄é na í l̄s̄i t̄ɔm n̄ti pa nu m̄v̄ t̄əȳɔ pa taa. ²⁰L̄elaa ná we is̄u k̄uwav̄ t̄ɔ timpi pee lenna h̄v̄taa t̄ɔ. Peleyele m̄p̄a pa nuk̄i l̄s̄ɔ T̄ɔm na p̄á m̄v̄-t̄əyi k̄p̄ak̄p̄aa na l̄aŋh̄l̄v̄l̄m̄l̄e. ²¹P̄aa yeki s̄i t̄é s̄v̄v̄na-weye teu. Pa t̄ək̄əyi-t̄əyi t̄ətantaa. Saa wei wahala n̄ȳɔl̄v̄ i k̄á tala, yaa l̄s̄ɔ T̄ɔm t̄ɔ k̄unȳɔŋ t̄ȳv̄ ka k̄ɔ, ul̄ena p̄á lu l̄s̄ɔ s̄eɔv̄ taa k̄é k̄p̄ak̄p̄aa. ²²L̄elaa ná n̄əȳəs̄əna w̄ena a hota s̄ɔwa taa t̄ɔ. M̄pi t̄ɔ, pa t̄eŋ l̄s̄ɔ T̄ɔm nuu ul̄ena ate c̄ən̄e k̄v̄lap̄v̄t̄v̄ n̄əȳəs̄e na w̄enav̄ k̄unyul̄v̄ȳv̄ p̄uȳusi-we na p̄ə k̄v̄ t̄ɔm n̄t̄əyi pa taa, na t̄é c̄aŋ t̄é k̄p̄isi l̄ul̄v̄ȳ. ²³P̄ə kaasa pee lenna ná hota tetu m̄s̄v̄ŋ nȳənt̄v̄ taa. Aŋhaa, ale a w̄enna n̄t̄é is̄u ȳl̄aa m̄p̄a pa nuk̄i l̄s̄ɔ T̄ɔm na p̄á c̄ek̄əna-t̄əyi teu na p̄á l̄ul̄əyi pee t̄ɔ. L̄elaa ke s̄ɔs̄ɔm s̄ɔs̄ɔm, l̄elaa ke mayana, na l̄elaa ke p̄əɔ.

Nyutu isayatu

²⁴ Mprúyú Yesu tasa-weye isó seev tótó si: Isótáa Kawuláya náyəsəna isəna tɔyɔɔ. Apalv nɔyɔɔv ɪ tuuna ɪ haləm na í tee. ²⁵ Mprúyú ɪ kolontu keesa ahoo heka ke waatu wei yəlaa təna tookaya tɔ, ɪlena í tuu nyutu isayatu ke kutɔyɔv hekv na í tee. ²⁶ Pə kɔma na kutɔyɔv kulv na kv pu, ɪlena pá tuti nyutu isayatu tɔle tótó. ²⁷ Tənaɣa taale níté tə tv pəyalaa pɔɔsa-ɪ si: Tacaa pə taya kutɔyɔv ke n ka tuu nyá taale taa? Pə lapa isəna na nyutu isayatu siti pə hekv taa? ²⁸ Tənaɣa pa caa cə-we si: Ma kolontu nɔyɔɔv ɪ lapəna mpv. Mprúyú apalv unv ɪ pəyalaa mpə pa pɔɔsa-ɪ si: Tə polo na tɔ kpesi nyutu isayatu nti? ²⁹ ɪlena apalv unv í cə-we si: Aai, í taa kpesi. Ye í tɔma si í kpesəyɪ-ti, ntanyɪ pu kpeɣna kutɔyɔv na pə kpesi. ³⁰ Í yele na pə təna pə krenti puw ke mpv, haləna pə tala kvv. Pə tala kvv ɪle maa heeli kvntaa si pá caaləna nyutu isayatu ke setvɔv na pá həkɔ-ti təcari təcari, na pá tv kəkɔ. ɪlena pəcɔ paa kpaya kutɔyɔv na pá tv ma kpou taa.

Sɔɔya pile təm

(Maləki 4:30-32 na Luku 13:18-19)

³¹ Mprúyú Yesu tasa-weye keesvɔv si: Isó Kawuláya wəe ké isv yvɔv tuukuyv sɔɔya pile ke ɪ haləm taa tɔ. ³² Wontu pee təna taa níté tə kələna wəev təmini-mini. Ama tə teɣ nyɔv tə tə pukv tɔyɔv ké na tɔ kəli tuusi lensi. Haləna sumasi kəɣ na sí tɔyɪ tana ke kv piliɣasi tɔɔ.

Potopoto taa kvkvsɔm təm

(Luku 13:20-21)

³³ Mprúyú Yesu tasa-weye heeluyv si: Isótáa Kawuláya náyəsəna ké isv alv mayasvɔv mvlum ke cəmsə təpam, na í kpaya kvkvsɔm ke pəcɔ na í tv na í huɣuti, na pə təna pə kpa təfv tɔyɔ.

Yesu tukuyv ke atuwa

(Maləki 4:33-34)

³⁴ Təmnaa pane, Yesu yɔyɔtaya-weye samaa taa tɔ na atuwa ké. ɪ ta seyesi-weye natələyɪ yem na í ta keesəna pvlv. ³⁵ ɪ lakaya mprúyú si pə la nti Isó kvyɔyɔtɔv teləsvɔv ka yɔyɔtaa tɔ si: Atuwa ke maa yɔyɔtəna-we.

Maa heeli-weye təmnaa mpv paa paa wə ɪɣmesav ke hatoo antulinya lapv waatu tɔ.

Yesu kilisuyv ke nyutu isayatu təm hɔwəe

³⁶ Mprúyú Yesu yela samaa na unv í polo təyaya. ɪlena ɪ ifalaa polo ɪ kin na pá təm-ɪ si: Kilisi-tɔyɔv haləm taa nyutu isayatu nti tə təm na tɔ nu.

³⁷ Tənaɣa Yesu cə-we si: Kutɔyɔv tuulu nté Yvɔv Pəyaya ma. ³⁸ Na antulinya uneyele taale níté. Na mpi pa tuuwa tɔyɔle mpv pa ké Isó Kawuláya nyəma tɔ. Nyutu isayatu nté mpv pa ké Isayatu tv nyəma tɔ. ³⁹ Kolontu wei ɪ tuu nyutu nti tɔyɔle ɪlɔyɔv. Na kvmtv waatu kele antulinya tem. Isótáa tillaa nté kvntaa.

⁴⁰ Isv pa tɔɔsvɔv nyutu na pá tv kəkɔ tɔ, mprúyú pu la antulinya tem waatu.

⁴¹ Yvɔv Pəyaya má maa tili ma isótáa tillaa, na paa ləsi ma Kawuláya taa ké mpv pa tusiɣi ləlaa ke isayatu lapv taa na mpə pa mayamaya pa lakv mpi pə fei teu tɔ. ⁴² Na pá tv-weye kəkɔ sɔsɔɣka taa timpi paa casəyɪ kapusi na pá nyasəyɪ pa təyɪ kela tɔ. ⁴³ Na saa unv mpv pa nukəna Isó tɔ, pele paa tee kəkɔ ke pa Caa Kawuláya taa isv ilim. Ye í ké nvlaa í nu.

Kvɔpam mpi pə ɣmelaa tɔ

⁴⁴ Isótáa Kawuláya wəe ké isv pa ɣmesvɔv liyitihutaya pvlvɔv tetv tee, na nɔyɔɔv kɔɔ na í hii-wi, na í tayanwəyɪ ɣmesvɔv ke teu. ɪlena í tɔena

lan̄h̄l̄ūml̄e na í polo í p̄eeti p̄e t̄ena mpi í wena t̄o na í k̄oó í yana tet̄u n̄ti t̄o.

Lul̄ōȳo kup̄an̄jku t̄om

⁴⁵Is̄ot̄aa Kawul̄aya w̄ee k̄é isu pāyat̄ul̄u wei í p̄eek̄əȳi lut̄o kup̄ant̄u t̄o. ⁴⁶Waatu wei í sul̄iȳina nak̄ul̄i ul̄ena í p̄eeti p̄e t̄ena mpi í wena t̄o na í yana-k̄u.

Kup̄ama na asaȳaa pa faȳau

⁴⁷Is̄ot̄aa Kawul̄aya w̄ee k̄é isu pa p̄et̄oȳu tiina pul̄uȳu ke lule taa na p̄é k̄pa tiina ke yem yem t̄o. ⁴⁸Pul̄uȳu suȳi ul̄ena tiina k̄p̄alaa h̄o-k̄u na pá luna k̄p̄eē̄a, na pá cāya na pá t̄oosi mpi mpi p̄e we teu t̄o na pá tv̄ t̄oku taa. P̄e kaas̄əȳi mpi p̄e f̄ei teu t̄o, ul̄ena pá m̄ələna na pá p̄eti lum taa. ⁴⁹M̄pu t̄ot̄əȳo pu la ant̄ul̄inya tem wule. Is̄ot̄aa tillaa ka k̄oó na pá t̄oosi kup̄ama. ⁵⁰P̄e kaas̄əȳi asaȳaa ul̄ena pá tv̄ k̄əko s̄əsō̄jka taa. T̄ənāya p̄aa cas̄əȳi kap̄usi na pá nyas̄əȳi pa t̄əȳi kela.

Kup̄ant̄u kup̄ənt̄u na kufatu

⁵¹M̄p̄ōȳú Yesu p̄oosa-w̄e si: Í cek̄əna t̄om n̄ti t̄ə t̄əna na? Ul̄ena p̄ele pa c̄o si: Ɛ̄e, t̄ə cek̄ənaa.

⁵²T̄ənāya í t̄oma-w̄e si: Ye Is̄o T̄om sēȳes̄əlv̄ n̄əȳlv̄ í p̄əsa is̄ot̄aa Kawul̄aya taa ifal̄v̄, í w̄ee k̄é isu t̄əȳaya tv̄ kup̄an̄j wei í l̄əs̄əȳi í wont̄u t̄əs̄ule ke kufatu na n̄ti t̄ə taan̄aa t̄əȳo waatu waatu t̄əȳo.

Nasalet̄i nȳəma kisuȳu ke Yesu

(Mal̄əki 6:1-6 na Luku 4:16-30)

⁵³Yesu tema-w̄eȳe is̄ənaa pan̄eȳe sēev̄, ul̄ena í kv̄l̄i t̄əna ⁵⁴na í polo icat̄e n̄te t̄ə taa í ka pūwa t̄o, na í sv̄v̄ t̄əna Yuta nȳəma t̄əkot̄ile taa na í sēȳes̄əȳi. T̄ənāya í nȳəm lapa m̄pa paa we t̄əna t̄əȳo p̄iti, na pá t̄ə̄̄ si: L̄eȳe un̄e í h̄ika nȳəm p̄əne un̄i p̄ə taka? L̄eȳe í hik̄ina p̄iti t̄əma lap̄v̄ toma? ⁵⁵P̄e t̄əȳa kaaf̄ənt̄a p̄əyal̄v̄ íl̄é taa? P̄e t̄əȳa Mal̄t̄ l̄ul̄əna-í?

P̄e t̄əȳa í newaa n̄t̄é Saaki na Yos̄eef̄v̄ na Sim̄ə̄̄ na Yuti? ⁵⁶P̄əȳele ta na í newaa alaa nȳəma t̄ə wenna. L̄eȳe í hik̄ina toma an̄e un̄i?

⁵⁷P̄e t̄ənāya m̄pu p̄e lapa pa lan̄a ke k̄pus̄ə̄̄, na pá k̄p̄isi Yesu t̄om mūȳv̄. T̄ənāya Yesu t̄oma-w̄e si: Is̄o k̄uȳəȳot̄v̄ tel̄əs̄ul̄v̄ ta lan̄ sam ke tiili ye p̄e t̄əȳa í maȳamaya í icat̄e taa, na í t̄əȳaya nȳəma h̄ek̄u.

⁵⁸Yesu t̄á p̄əsi na í lá p̄iti t̄əma ke mawaa n̄əȳlv̄ȳu t̄ənāya pa ta tv̄ Is̄o k̄é naani t̄o p̄e t̄o.

Lum S̄əlv̄ Yohaani kuȳo

(Mal̄əki 6:14-29 na Luku 9:7-9)

14 Waatu un̄i í taa k̄é Kalilee kv̄f̄ənēe Hel̄əti nu Yesu tan̄. ²Ul̄ena í ȳəȳot̄i í t̄əml̄e nȳəma k̄ij̄ si: Lum S̄əlv̄ Yohaani íl̄é í taȳanna fem. P̄e t̄əo k̄é í p̄əs̄əȳi na í lak̄i p̄iti t̄əma.

³Kup̄am Hel̄əti un̄i í ka t̄əmn̄a si pá k̄pa Yohaani na pá h̄əko-í na pá tv̄-í sal̄əka taa. P̄e t̄əȳa pul̄v̄ t̄əo k̄é Hel̄əti lapa m̄pu, í ka k̄p̄aya í taal̄v̄ Filip̄v̄ al̄v̄ Hel̄ətiyati k̄é, ⁴na Yohaani ȳəȳot̄i-í si: P̄e ta m̄vna si n̄ la Hel̄ətiyati ke al̄v̄.

⁵T̄ənāya Hel̄əti nyulaa si í kv̄ȳi Yohaani. Ama í nyan̄aȳana Yuta nȳəma. M̄pi t̄o, p̄ele pa maȳamaya pa nȳənāya-í Is̄o k̄uȳəȳot̄v̄ tel̄əs̄ul̄v̄ k̄é.

⁶M̄p̄ōȳú Hel̄əti lul̄ōȳo acima wule Hel̄ətiyati p̄eelv̄ polaa na í paaki m̄pa pa yaa t̄əȳo t̄o pa is̄ənt̄aa. T̄ənāya p̄e lapa Hel̄əti ke lelen̄. ⁷Hal̄əna í ȳəȳot̄i na í tuu si: Paa m̄piȳi n̄ s̄ələma-m̄ maa ha-̄̄-wi.

⁸Ul̄ena í too sēȳes̄i-í si: Polo si í ha-̄̄ Lum S̄əlv̄ Yohaani nȳȳv̄ ke nȳənāya taa.

⁹M̄p̄ōȳú wulav̄ lan̄le wak̄əlaa. Ama is̄u í ka tema tuunav̄ ke í mūv̄l̄aa is̄ənt̄aa ul̄e, p̄e f̄ei si í ká kisi. ¹⁰T̄ənāya í k̄usa yul̄v̄ na í polo í set̄i Lum S̄əlv̄ Yohaani nȳȳv̄ ke sal̄əka taa. ¹¹Na pá tv̄-k̄uȳv̄ nȳənāya taa na pá cela p̄eliya ̄̄ke, na ká polo ká cela ka too. ¹²M̄p̄ōȳú Yohaani ifalaa k̄əma na pá k̄p̄aya-í na

pá polo pa pi. Ulena pá polo pá keesi Yesu ké isəna pə lapa tə.

Yəlaa iyisi kakpasi caləsvyv

(Maləki 6:30-44 na Luku 9:10-17 na Yohaani 6:1-14)

¹³ Yesu nu təm tənə, ulena í svv kpuľvvyv na í tēe i tike ke kpeenja. Samaa nu mpv, ulena pá luna acalēe taa na pá maləyi lum na pá tənəyi Yesu waali. ¹⁴ Yesu luna kpuľvvyv taa na í ná yəlaa ke səsm ke mpv, ulena pa təm lapı-i pətətəle na í waa pa kutəntvnaa.

¹⁵ Pə kəma taanaɣa, ulena Yesu ifalaa polo na pá təmı-i sı: Cənə ké nyutu taa ké na ilim tema. Təɣəni yəlaa pane na pá polo acalēe taa na pá ya kutəɣv na pá təɣv.

¹⁶ Tənaya Yesu cəwa i ifalaa sı: Yəlaa í taa nəki tēev, mu hana-weyə təɣənaɣa ke mə mayamaɣa.

¹⁷ Tənaya Yesu ifalaa cəwa sı: Ntəɣ potopotonaa kakpasi na tiina naaleɣe tə wena yaa. ¹⁸ Mpuľvvyv Yesu təma ifalaa sı: Í kəna potopotonaa kakpasi na tiina naale unı.

¹⁹ Ulena Yesu heeli yəlaa sı: Í caya ateyə nyutu təv. Tənaya i kraɣa potopotonaa kakpasi na tiina naale unı, na í teki isə na í sēe ləv ké í na təmle. Ulena í fayə-wə na í cela i ifalaa sı pá tala samaa unı. ²⁰ Mpuľvvyv pa təna pa təɣaa na pá haya na pə kpisi həɣəlası, haləna i ifalaa koti-sı na sı su təkəɣ naanvwa na naale. ²¹ Pəyele mpa pa təɣv mpv tə pa nyəv tala isv iyisi kakpasi. Alaa na piya pa paasi.

Yesu tənte ke lum təv

(Maləki 6:45-52 na Yohaani 6:15-21)

²² Mpuľvvyv Yesu təma i ifalaa ke pə waali ké kpaakraa sı: Í svv kpuľvvyv na í tēe-m nəɣv na í tēstı kutəɣ ləɣkv. Ulena unı í saalı təna na í paasəna samaa yasvvyv. ²³ Yesu tema samaa ke yasvvyv, ulena í

kpa puyv nakvli kv təv ké i tike sı i sələməyi, haləna ahoo caɣ na a yu-i tənaya i tike. ²⁴ Saa inəyi mpv tə na kpuľvvyv náa tema pote ke poolvɣ ke lum hekv taa na lum hola təɣ-kv. Mpi tə, heelim makı tuluɣa ké na pə mələɣəna-wə na waalı waalı. ²⁵ Mpuľvvyv Yesu təma lum təv na í puki i ifalaa kiɣ. Waatu unı tə pə wəvəna kampaan koou ke mpv. ²⁶ Pa ná i təɣ lum təv, ulena səɣəntv kra-weyə səsm sı asənaalı ké, na pá svv kapusi marv. ²⁷ Ama i təma-weyə kpaakraa sı: Í təki tənəɣ, maya, í taa nyá.

²⁸ Tənaya Piyee təma Yesu sı: Tacaa, ye nyaɣa tampana, tə sı má tə lum təv na má kəv nyá kiɣ. ²⁹ Mpuľvvyv Yesu təma i sı: Ee, kəv.

Tənaya Piyee lu kpuľvvyv taa na í svv lum təv ké tənte na í puki Yesu kiɣ. ³⁰ Ama Piyee kəma na i ləmayasēe polo heelim kiɣ, ulena səɣəntv kra-i. Tənaya pə svv-i tisvvyv ke lum tēe na í kiisi sı: Hai, Tacaa, ya-m.

³¹ Ulena Yesu siisi kpaakraa na í kra i niɣ taa na í pəvst-i sı: Pepe təv ké n lapa sika. Ama n ta te nyá taa na ləv na pə təv yoo.

³² Mpuľvvyv pa naale pa kra kpuľvvyv taa, ulena heelim hēe təli. ³³ Tənaya Yesu ifalaa mpa paa wə kpuľvvyv taa tə pa luɣa akula ke i tēe na pá təmı-i sı: Tampana n ké ləv Pəyaya.

Yesu waasvvyv ke kutəntvnaa ke Kenesaleti

(Maləki 6:53-56)

³⁴ Yesu na i ifalaa pa tēesa tēsvvyv ke lum, ulena pá tala Kenesaleti tētv taa. ³⁵ Təna nyəma nyəma sı Yesu, ulena pá heeli na pə tēləsı təmayə pa tētv təna taa sı Yesu kəma. Ulena pá kəna-i kutəntvnaa mpe pa təna. ³⁶ Na pa wiikayana-i sı í yele na pá tokina i kraı ntumpee mayamaɣa. Na pa təna mpa pa tokina i kraı unı tə pə waa-wə.

Falisanaa kuvseyesətu ke kətasi tə

(Maləki 7:1-13)

15 Mprəyú Falisanaa na ləw Təm seyesələa luna Yosalem na pá kəw pá maɣana Yesu, na pá pəwsi-i si: ²Pepe təw ké nyá ifalaa naa tənjəyi isəna ta caanaa suwa si pá laku tə? Pə taya pulw, paa saŋəyi isu ləw seətu taa pə wee si yulw ká la na pəcə í təyč tə.

³Mprəyú Yesu ná pəwsa-we tətə si: Pepe təw ké me mə yeki ləw kuvyətətutu ke tənjəy na í tənjəyi mə maɣamaɣa mə kuvseyesətu? ⁴ləw ka yəyətəa si: Se nyá caa na nyá too, na tətə si: Ye wei i tətə i caa yaa i too, isu pa kv-i. ⁵Ama me mə seyesəyi si yulw pəsəyi na í heeli i caa yaa i too si: Mpi ma ləsa ma wenaw taa na má tena-me tə pə pəsa kuhaham mpi pə ké ləw nyəm tə. ⁶Saa un i pə fei si i tətə i caa tətə. Í tá ná timp i í wakələyi ləw Təm na í tənjəyi mə maɣamaɣa mə kuvseyesətu tə. ⁷Cesələa me, ləw kuvyətətutu teləsulw ləsayii ka nawa mə təm ké təkəlekele na pəcə í ŋmaa-təyi i takələya taa si:

⁸Nəyč taa ké yələa pane pa saŋi-m yem. Paa caa-m paa pəcəyč hatoo pa taa. ləw yəyətəna mpv.

⁹Pa seeki-m yem ké.

Pa kpaɣa yələa kuvyətətutu na pá seyesəyi isu ləw nyəntə.

Mpi pə laki yulw ke isayaw tə

(Maləki 7:14-23)

¹⁰Pəle pə waalı Yesu yaa samaa na í tə-we si: Í nu təm tənə na í nyi si ¹¹mpi pə swuki yulw nəyč taa tə pu laki-i isayaw. Ama mpi pə lukəna yulw nəyč tə mprə pə lakəna-i isayaw.

¹²Mprəyú Yesu ifalaa pola i kiŋ na pá təmt-i si: Ntəŋ n yəyətə mpv tə n nawa si pə ta la teu ke Falisanaa?

¹³Mprəyú Yesu cə-we si: Ma Caa wei i we isətəa tə ye i ta sə tətəy ŋku, paa kpesti-kvəy na pá pəti. ¹⁴Í ye le pəle, pa

ké mpa pa hóləyí lələa ke mpaaw na pəcə mpe pa maɣamaɣa pa ise u naa təyč. Ye yuləm həŋ yuləm lələ, pa tənə paa krenti na pá hoti pəwúy taa ké.

¹⁵Tənaya Piyeə təma Yesu si: Kilisi-təy i utuule tənə tə huwee.

¹⁶Tənaya Yesu təma si: Pə kpeŋna-me mə ta cəkəna-təyələ? ¹⁷Í ta nyi si pə tənə mpi pə swuki yulw nəyč taa tə, pə tiiki i hiluyə taa na pə tətə tə pə lukəna i taruyə? ¹⁸Ama mpi yulw nəyč ná yəyətəyi tə hatoo i lotu taa ké pə lukəna, na mpv pə lakəna yulw ke isayaw. ¹⁹Pə taya pulw təw, yulw lotu taa ké isayətu huwee caaləyi na a pukina-i yulwkwle na wasaŋkalətu na asilima lapw taa, na ŋmutləm na kalooləya na yələa caɣanaw taa. ²⁰Mpi pə laki yulw ke isayaw təyčle. Ama si n təyč na n tá saŋ nyá niŋ isu yulw ká la ləw seətu taa na pəcə í təyč tə, pəle pu laki yulw ke isayaw.

Kanaaŋ alw təm

(Maləki 7:24-30)

²¹Yesu lu tənə, uləna í polo tətə nti tə we Tiiri na Sitəŋ pə cəlw tə tə taa. ²²Pə pamna Kanaaŋ alw nəyčlw i ka we tətə nti tə taa. Mprəyú alw un i kəma Yesu kiŋ na í wiina-i na nəyč səsəya si: Tafiiti Pəyalw Tacaa, nyəni ma pətəwətəle. Ma pələ hiina aləyaa na pə təkə-i teu.

²³Ama Yesu ta cə alw un i pulw. Tənaya Yesu ifalaa polaa na pá tə Yesu si: Təyčn-i, i kələyi ta ŋkraŋŋ təkəy i na í tənjəyi-tu. ²⁴Tənaya Yesu heela-i si: lseyeli yələa mpa pa lepə isu heeŋ tə pa waalı ké ma kəma. ²⁵Ama alw un i kulaa na í kəw í sopi Yesu tətə na í tə si: Hai, Tacaa, waası-m. ²⁶Ulena Yesu náa cə alw un i si: Pə ta muna si pá kpaɣa piya təyčnaya na pá tu hasi. ²⁷Mprəyú alw un i təma si: Hai, ma cə, paa na mpv hasi tənjəyi na si təwəsəyi mpi si nyəma təkə na pə pətətəyi ate tə meə.

²⁸ Ἄπρὺγὺ Yesu τῶμα-ι si: Pwwe, alv nyá, nyá naani tῶwa yoo. Mpi n caa tῶ n ka na-wi. Tῆnaya ι pῆyaya hika alaafaya ke kpakpaa.

Yesu waasuvu ke kutῶntunaa payale

²⁹ Ἄπρὺγὺ Yesu kula tῆna na í polo Kalilee tenku nῶɔ, na í kpa puvu nakuli kv tῶ na í caya. ³⁰ Na yῆlaa samaa samaa kῶ ι kiy na pá kpeyna kutῶntunaa ke payale mpa pa tῆy tala tῶ na yulmaa na acamaa na kamumusi na kutῶmῆy lelῆy nyῆma tῶtῶ. Pa pona kutῶntunaa mpe na pá su-weye Yesu kiy, lῆna Yesu la na pá hiki alaafaya. ³¹ Ἄπρὺγὺ pῆ lapa yῆlaa ke piti kῆ isῆna kamumusi svu yῶɔtῶvu na acamaa hiki toma na tala tῶntaa náá tῆy teu na yulmaa náá svu nav tῶ. Tῆnaya pa svu lseyeli lῶ kῆ sam.

Yῆlaa iyisi liyiti calῆsvu

(Malaki 8:1-10)

³² Ἄπρὺγὺ Yesu yaa ι ifalaa na í tῶ si: Yῆlaa pane pa tῶm we-m pῶtῶtῆle. Í nyῆni, kuyeyῆy tooso kῶlῶ pa we ma kiy cῆne na pa kutῶvu tema. Pῆyele ma luyu fei si má yele na pá kpῆna nyῶɔsi, pá taa kῶ na pá kpisi tῶnῆy ke mpaav taa.

³³ Tῆnaya ι ifalaa pῶɔsa-ι si: Nyutu taa cῆne, leyῆ tu hiki tῶɔnaya na tῆ cela samaa inῆ ι taka?

³⁴ Lῆna Yesu pῶɔsi-we si: Potopotonaa isῆnaya í wῆna? Lῆna pῆle si: Potopotonaa naatosompῶɔlaya na tiinisi ke pῆɔ.

³⁵ Ἄπρὺγὺ Yesu heela samaa si: Í caya ate. ³⁶ Tῆnaya Yesu kraya potopotonaa naatosompῶɔlaya unῆ na tiina anῆ, na í see lῶ kῆ í na tῆmle na í cῆli, na í cela ι ifalaa na pῆle pá tala samaa. ³⁷ Ἄπρὺγὺ pa tῆna pa tῶyaa na pá haɔa. Lῆna ι ifalaa koti hῶɔlasῆ nsi si kpisaa tῶ na pῆ su tῶkῆy naatosompῶɔlaya. ³⁸ Pῆyele mpa pa tῶyaa tῶ pa we yῆlaa iyisi liyiti

kῆ, alaa na piya pa paasi. ³⁹ Yesu tema samaa inῆyi yasuvu lῆna í kpa kpuluvu taa na í tῆe Makatay tetv taa.

Waatῆnaa cekῆnav

(Malaki 8:11-13 na Luku 12:54-56)

16 Ἄπρὺγὺ Falisanaa na Satusee nyῆma pa kῶma Yesu kiy na pá tῶm-ι si: La piti tῆmle natῆli na pῆ hῆli si nyá tῆy luna lῶ kiy. Pa kuukaya Yesu nῶɔ ke kῶkuu kῆ. ² Tῆnaya Yesu cῶ-we si: Ilim í kῶma tῶvu na isῶtῶlῆyasi seewa, í tῆy si: Cele isῶtaa ká ce tῆnῆy. ³ Na ye tanῆy tῆhulu kῆ pῆ seewa na pῆ we tῆsutii, ι tῆy si: Tev ká kῶ saɔa. Mpi tῶ, isῶtῶsvu seewa na pῆ we sῆkpetuvu. Pῆ lapa isῆna na í nyῆy mpi mpi pῆ laki isῶtῶsvu taa tῶ, na ι nyῆy mpi pῆ laki kuyeyῆy inῆ ι taa tῶ. ⁴ Kufalῆy yῆlaa asaɔaa mpa paa tῆy lῶ na pa taa tῶ pa pῆekῆyi si pá la-weye piti tῆmle. Ama pa kaa na piti tῆmle natῆli se. Ye pῆ taya Yonaasi nyῆnte.

ι yῶɔta mpv, lῆna í yele-we na í tῆe.

Falisanaa na Satusee nyῆma pa kῶkῶsum

(Malaki 8:14-21)

⁵ Yesu ifalaa kῶma na pá tῆsi lῆm kvtey lenkv tῶ, lῆna pá sῶ potopotonaa krayav. ⁶ Ἄπρὺγὺ Yesu tῶma-we si: Í la laakali na Falisanaa na Satusee nyῆma pa kῶkῶsum.

⁷ Lῆna Yesu ifalaa svu tῆmaya tῶm si: Tῆ ta kraya potopotonaa tῶɔ ι yῶɔtῆyi mpv.

⁸ Yesu nu nti pa tῆyna yῶɔtῆyv ke mpv tῶ, lῆna í pῶɔsi-we si: Pepe tῶ kῆ í tῆy si í feina potopotonaa tῶ pῆ tῶ? Ama í ta tῆ lῶ na mῆ taa na pῆ tῶ yoo. ⁹ Halῆna saɔa í tá cekῆna kele? Í tá tῶsi potopotonaa kakpasῆ wei ma faɔaa na apalῆnyῶɔy iyisi kakpasῆ tῶɔ tῶ ι tῶ? Na tῶkῆy isῆna pῆ kpisaa na í kraya tῶ, í sῶ ilῆ ι nyuvu na? ¹⁰ Na í ta tῶsi tῶtῶy potopotonaa naatosompῶɔlaya wei ma

faɣaa na apalɔnyɔɔŋ iyisi liyiti tɔɔ tɔ ɔlɛ ɪ tɔɔ? Na tɔkɔŋ ɪsɛna pɛ kpisaa na ɪ kraɣa tɔ, ɪ sɔɔ ɔlɛ ɪ nyɔɔɔ na? ¹¹ ɪsɛnaɣa pɛ lapa na ɪ ta cɛkɛna si pɛ taɣa potopotonaa tɔm kɛ ma yɔɔtɔɔɔ? ɪ taa yele na Falisanaa na Satusee nyɔma kukusum suv-me.

¹² Waatu unɔɔɔ Yesu ɪfalaa cɛkɛnaa si pɛ taɣa kukusum mayamaya tɔm kɛ Yesu yɔɔtaɣa. Ama Falisanaa na Satusee nyɔma pa kuseyɛsɔtɔ kɛ ɪ tɔŋ.

Piyee hɔlvɔɔ si Yesu kɛ Mesii

(Malaki 8:27-30 na Luku 9:18-21)

¹³ Mprɔɔɔ Yesu pola Sesalee Filipu tetu taa kɛ tiili. ɪlena ɪ pɔɔsi ɪ ɪfalaa si: Yɔlaa tɔŋ si Yɔlv Pɔɔɔɔa mɔ ma kɛ awe?

¹⁴ Mprɔɔɔ pɛle si: Pa tɔŋ si n kɛ Lɔm Sɔlv Yohaani. Lɛlaa si ɪlii kɛ, na lɛlaa si n kɛ Selemii yaa lɔ kɔyɔɔɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa taa nɔɔɔlv. ¹⁵ Tɔnaɣa Yesu pɔɔsa-we si: Na mɛ se, mɔ huuki si ma kɛ awe?

¹⁶ Mprɔɔɔ Simɔŋ nɔɔɔ tɔkpaɔv si: N kɛ lɔ weesuɔu tɔ Pɔɔɔlv Mesii.

¹⁷ Tɔnaɣa Yesu tɔma-ɪ si: Yohaani pɔɔɔɔ Simɔŋ, n nu leleŋ kɛ. Mpi tɔ, pɛ taɣa yɔlv cɛpɛna-ŋ tampana anɛ. Ama ma Caa wei ɪ wɛ ɪsɔtaa tɔɔ. ¹⁸ Na mɔ, mɔ heeliyi-ŋ tɔfoo si nyɔ hɛtɛ yɔɔtɔɔɔ si, Pɔle, na pɔle nyɔ nyɔ tɔ kɛ maa su ma yɔlaa kpekɔle. Na sɛm kaa pɛsi na pɛ la-weɣe pulv cɛcɛka. ¹⁹ Maa cɛle-ŋ ɪsɔtaa Kawulaya saafɔnaa. Na mpi n kaa ha mpaav kɛ atɛ cɛne tɔ, pɛ kaa na mpaav kɛ ɪsɔtaa. Na mpi n kɔ ha mpaav kɛ atɛ cɛne tɔ, pu hiki mpaav kɛ ɪsɔtaa.

²⁰ ɪlena Yesu kraalɪ ɪ ɪfalaa si: ɪ taa heeli nɔɔɔlv si ma kɛ Mesii.

Yesu sɛm na ɪ fem pɛ tɔm

(Malaki 8:31-9:1 na Luku 9:22-27)

²¹ Pɛ kraɣav waatu unɔ tɔɔ Yesu svv ɪ ɪfalaa kɛ heelɔɔu tɔfoo si: Pɛ weɛ si mɔ polo Yosalem na nyɔɔv nyɔma na kɔtɔlaa sɔsaa na lɔ Tɔm seɣɛsɛlaa pɔ

tɔ-m kɔnyɔŋ kɛ tɔnaɣa sɔsɔm. Paa kuv-m, na maa fe pɛ kuyɛɛŋ tooso wule.

²² Mprɔɔɔ Piyee yaa Yesu na ɪ luna kpeɛŋa na ɪ tɔki-ɪ-ti, si: Aa! Taaɔ, lɔɔ ɪ taa yele na tɔle tɔ kɔɔ.

²³ Tɔnaɣa Yesu pɛsaa tɔkpeɔv na ɪ tɔ Piyee si: Satanɪ tɛɛ ma tɔɔ. ɪsɔɔtɔv taa kɛ n caa n tɔsi-m. Nyɔ huwɛɛ ta kɛ lɔ nyɔna, yɔlaa nyɔna kɛ.

²⁴ Pɔle pɛ waalɪ, ɪlena Yesu pɛsɛna ɪ ɪfalaa tɔɔ si: Ye wei ɪ caa si ɪ tɔŋi-m pɔntɔ ɪ la ɪ tɔɔi awusa na ɪ sɔɔɔlɪ ɪ sɛm tesika na ɪ tɔŋɔɔna-m. ²⁵ Pɛ taɣa pulv, ye wei ɪ pɛkɔɔɔ ɪ weesuɔu tɔcututu ɪ tɔŋna sɔpɔv. Ama wei ɪ lapa ɪ tɔɔi awusa kɛ ma tɔɔ, pɔntɔ kɔ hikina weesuɔu.

²⁶ Ye yɔlv pɛsaa na ɪ hiki antulinya nyɔm tɔna ɪlena unɔ ɪ si, ɪ kawaɔɔa ntɛ we? Pulɔpɔv wɛɛ mpi yɔlv kɔ kraɣa na ɪ layasɛna ɪ weesuɔu tɔ? ²⁷ Mpi tɔ Yɔlv Pɔɔɔɔa mɔ, maa kraɣa ma Caa teeli na mɔ na ma ɪsɔtaa tillaa tɔ kɔɔ na mɔ felɪ paa wei kɛ ɪsɛna ɪ kulapɔtɔv wɛɛ tɔ.

²⁸ Tampana kɛ ma heeliyi-me yoo maa cɛsɔɔi, mpa pa we cɛne tɔ pa taa lɛlaa kɔ nɔ Yɔlv Pɔɔɔɔa mɔ na mɔ kɔŋ ɪsu wulav sɔsɔ na pɛcɔ pɔ si.

Yesu ɪsɛntaa layasvɔɔ

(Malaki 9:2-13 na Luku 9:28-36)

17 Kuyɛɛŋ naatoso tɛɛwa, ɪlena Yesu kraɣa Piyee na Saaki na ɔlɛ ɪ neu Yohaani na pɔ polo pɔɔv kukulvɔv nakulɪ kv tɔɔ kɛ pa tike. ² Tɔnaɣa ɪ layasa pa ɪsɛntaa kɛ kraɔkraa, na ɪ ɪsɛntaa tɛɛ kɔkɔ. ³ Mprɔɔɔ ɪ ɪfalaa tooso unɔ ɪ na Moisi na ɪlii, na pɔ na Yesu pɔ yɔɔtɔɔɔ. ⁴ Tɔnaɣa Piyee tɔma Yesu si: Taaɔ, ɪsu tɔ wɛv cɛne ɪsɛntɔ tɔ pɛ wɛ teu napɔlɔɔi tɛ. ɪle ye n caaki maa siki coka tooso. Nyɔɔa lente, Moisi kɛ lente, na ɪlii kɛ lente.

⁵ Piyee tɔŋna mprɔɔɔ yɔɔtɔvɔv ɪle ɪsɔŋmɔntvɔv kɔhulɔmɔvɔv laulaɪ nɔɔɔlv ɪ kɔmayalɛ na ɪ takɪ-we. Na pɔ nu pɛ yɔɔtɔɔɔi ŋmɔntvɔv ŋkv kv tɛɛ si: Ma

luɣu tee Pəyayə ɲka ma laŋle huɓuməna səsəm tɔɔɔ. Í nuuna-ke.

⁶Yesu ifalaa nu tɔm tənɛ, ulena sɔɔɔntu kpa-weye səsəm na pá hoti pa nɔɔs tɔɔ. ⁷Ípɔ́yú Yesu polaa na í tokina-we na í tɔ sɪ: Í kulɪ, í taa nyá.

⁸Tənaya pa kusa ise na pá nyəni, ulena pá mayana Yesu tike təkɔŋ.

⁹Yesu na ɪ ifalaa pa tiikayana puɣu tɔɔ ulena Yesu kraali-we sɪ: Í taa heeli nɔɔɔɔɔɔ mɔ́pɪ í nawa mɔ́pɪ tɔ. Haləna kuyanku Yulɔ Pəyayə má maa sɪ na má fe tɔ.

¹⁰Ípɔ́yú Yesu ifalaa pɔɔsa-ɪ sɪ: Pepe tɔɔ ké lɔɔ Tɔm seɣesələa ná tɔŋ sɪ Ilii ká caaləna kɔntɛ?

¹¹Tənaya ɪ cɔ-we sɪ: Tampana pə weɛ sɪ Ilii ká kɔɔ na í taɣantɪ pə tənaya teitei na pəcɔ́. ¹²Ama ma heeliyi-me sɪ Ilii tɛma kɔntɛ. Ama yələa ta nyəmi-ɪ, ulena pá lana-ɪ isɪ pa sɔɔlɔa tɔ. Na mɔ́pɪ tɔtɔɔɔ paa la Yulɔ Pəyayə má ma mayamaya ke nyəŋ.

¹³Tənaya ɪ ifalaa nyəmá kraakraa sɪ lɔɔ lɔm Sɔɔɔ Yohaani tɔm ke ɪ yɔɔtəɣɪ.

Pu nɔɔɔɔ ɪ alɔɔaa loou

(Maləki 9:14-29 na Luku 9:37-43)

¹⁴Yesu na ɪ ifalaa pa tala timpi samaa ka kotaa tɔ, ulena apalu nɔɔɔɔɔ ɪ polo ɪ luŋ Yesu tee, ¹⁵na í tɔmi-ɪ sɪ: Hai, Tacaɔ, nyəni ma pəyayə pətɔɔtələ. Timle wenna-ke. Tɔm paɣalɛ pə pətəɣɪ-keɣɛ kəkɔsɪ taa na lɔm taa. ¹⁶Ma kɔna-keɣɛ nyá ifalaa ntɔ, na pá kpisi ka waasuyɔ.

¹⁷Ípɔ́yú Yesu tɔma ɪ ifalaa sɪ: ɪ tɛŋ lɔɔ na mə taa, pəcɔ́ í ké kutakeesəŋ ké. Weɛ isənaya má na-me tu caɣa na má tɔki mə kunyɔŋ? Í kɔna-m pəyayə ɲkeɣɛ cənɛ.

¹⁸Ulena Yesu kaləna ulɔɔɔ wei ɪ ka we pəyayə ɲke ka waali tɔ na tɔŋ na í tɔɔɔntɪ-ɪ. Ulena pəyayə hiki alaafəya ke kraakraa ke tənɛ inɪ.

¹⁹Ípɔ́yú Yesu ifalaa pɔɔsa-ɪ pa tike sɪ: Pepe tɔɔ ké tɔ ta pəsɪ na tɔ loo ulɔɔɔ inɪ?

²⁰Ípɔ́yú Yesu cɔwa ɪ ifalaa sɪ: Í ta tɛ lɔɔ na mə taa na pə tɔɔ tɔɔɔ. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəɣɪ. Ye mə taa tɛmnav ke lɔɔ ka tu tala isɪ sɔɔɔya pile ke yasələɣa, í pəsəɣɪ na í tɔ pulaya kane sɪ ká kpɛsɪ na ká layasɪ, kaa kpɛsɪ ké. Pulɔ kaa weɛ mɔ́pɪ í ká kpisi tɔ. [²¹Ulɔɔɔ isɪ mɔ́pɪ, ye pə taya lɔɔ sələmuyɔ na lɔɔ sələmuyɔ, na nɔɔɔkɔtu na nɔɔɔkɔtu, pulɔ ɪ tɔɔɔnəɣɪ-ɪ.]

Yesu səm na ɪ fem pə tɔm tɔtɔ

(Maləki 9:30-32 na Luku 9:43-45)

²²Ípɔ́yú kuyaku nakɔɔɔ pə pamna Yesu ifalaa kota təntəmle ke Kalilee tɛtu taa. Tənaya Yesu heela-we sɪ: Paa tu Yulɔ Pəyayə maya yələa niŋ taa, ²³na pele pá ku-m. Ama weɛ tooso wule maa fe.

Ípɔ́yú tɔm tənɛ tɔ wakələ ɪ ifalaa laŋa ke səsəm.

lɔɔ təsɛɛle lampuu feluyɔ

²⁴Yesu na ɪ ifalaa pa tala Kapənahum, ulena lɔɔ təsɛɛle sɔɔɔle lampuu mulaa polo pa pɔɔsɪ Piyɛɛ sɪ: Mə Caa naa feləɣɪ lɔɔ təsɛɛle sɔɔɔle lampuu yɛɛ? ²⁵Ulena Piyɛɛ sɪ: ɪ feləɣɪ.

Saa wei Piyɛɛ suvkaya təyaya ulena Yesu caali-ɪ pɔɔsuyɔ sɪ: Simɔŋ, n huɔ suwe? Le nyəma feləɣəna antulinya inɛ ɪ awulaa ke lampuunaa na patantənaa ye? Tɛtu piya yaa mɔ́ɔlɔa? ²⁶Ípɔ́yú Piyɛɛ cɔwa sɪ: Mɔ́ɔlɔa feləɣəna. Ípɔ́yú Yesu tɔma sɪ: Tampana ke te, pə fɛɪ sɪ tɛtu piya í felɪ lampuu se. ²⁷Paa na mɔ́pɪ tu caa sɪ pə la yələa panɛ pa taa ké pulɔ, ulɛ polo pɔɔɔ taa na ɲ tu kulaya. Kancalaya tinte nte n ká kpa tɔ, wi-ili tɔ nɔɔɔ taa, n ká mayana liyitee nyəɣəluyɔ. Ləsɪ-ku na ɲ kɔɔ na ɲ felɪ ma na-ŋ tá lampuu.

Səswəntu təw həəm

(Maləki 9:33-37 na Luku 9:46-48)

18 Waatu inəyi Yesu ifalaa pola i kiŋ na pá pəwsi-i si: Aweyele səsə ke isəttaa Kawulaya taa?

²Tənaŋa Yesu yaa peiya na í su-keye pa isentaa, ³na í tə-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ye í tá layasi na í pəsi isu peisi, í kaa sʉ isəttaa Kawulaya. ⁴Wei i pasəyi i ti na í pəsi isu peiya kanə tə, inəyəle isəttaa Kawulaya taa səsə. ⁵Na wei i ká mu peiya isu kaneye ma nyuyʉ təw tə, maya puntu mʉwa.

Lelaa tusuyu ke isayatu taa

(Maləki 9:42-48 na Luku 17:1-2)

⁶Ye wei í lapa na piya nsi si mu ma təm ke isəntə tə si taa nakəli pənti, pə nəyəsəna pá tu pəntu luyʉ tē kē namle səsəwle na pá tʉsi-i tenju taa. ⁷Ama antulinya unə i təm we waiyo kē. Mpi tə, mpi pu la na yəlaa hoti isayatu taa tə pə wee kē. Mpi pu tusi yəlaa ke isayatu taa tə pə kaa laŋ. Ama wei í lapa na i təwəntəle la isayatu, puntu ká ná.

⁸Ye nyá niŋ yaa nyá nəwəle tusiŋina-ŋ isayatu lapu taa, seti-te na í lə pooluŋ. Sana keke si í sʉ weesuyu kʉpaŋku taa na niŋ kuləməŋ yaa nəwəle kuləmtəle, na mpi n ká weena nyá niŋ naale yaa nəwəle naale na pá peti-ŋ kəkə tam nyəŋka taa tə. ⁹Ye nyá isəle tusiŋina-ŋ isayatu lapu taa, həwəsi-te na í lə pooluŋ. Sana í hiki weesuyu kʉpaŋku na isəle kuləmtəle, na mpi n ká weena isə naale na pá peti-ŋ kəkə ŋka ka we tənəasəle səsəwle taa tə.

Heu kulepu təm

(Luku 15:3-7)

¹⁰Í la laakali na piya sənə si taa nakələyi nyənuyʉ ke yem. Pə taya pulu təw, ma heeliyi-me si tampana təw si isəttaa tillaa səŋa tam kē ma Caa wei i

we isəttaa tə i isentaa kē. [¹¹Mpi pə lepa təw pə maŋamaŋa pə nyuyʉ yaru təw kē Yulu Pəyaya má ma kəma.]

¹²Awe wena heeŋ nunuwa (100) na i taa kuləm le, na í kaa yeke pəwəlayafei nunuwa ineye pulaya təw na í tē na í sʉw kulepu ineye pəekuyʉ? ¹³Ye i kəma na í hii-i, pəwəw fei, i laŋle huluməyənə-i kē na pá kəli pəwəlayafei nunuwa wei i ta le tə. ¹⁴Mpu tətəwəw mə Caa wei i we isəttaa tə u caa si piya sənə si taa nakəli í le.

Təwəntəle pəntənaʉ təm

¹⁵Ye nyá təwəntəle pəntəna-ŋ, polo na í yaa-i mə naale na í huli-i timpi i pəntəna-ŋ tə. Ye i nuna-ŋ, pə lapa n waasa-i keke. ¹⁶Ama ye i kisaa, n yaa nəwəwle yaa napələyi naale na í na-i na pəcəw pá lá isu pa ŋmaaw ləw Təm taa tə si: Paa təm nti tu weena seliya nyəma ke naale yaa tooso. ¹⁷Ye saa unə i tasa kisuyu, ile n heeli Yesu sələa kpekəle. Na í kisa Yesu sələa kpekəle ke nunaw tətə, ile n nyənti-i isu ma ta nyi ləw yaa isu lampuu mʉlu.

Yəlaa í we timpiyi naale maa wee pa heku

¹⁸Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, pə tənə mpi í kaa ha mpa ke ate cənə tə, pə kaa na mpa ke isəttaa. Na pə tənə mpi í ká ha mpaaw ke ate cənə tə, pu ná mpaaw ke isəttaa.

¹⁹Ma tasəyi-meye heeluyʉ si: Ye mə taa naale lapa nəwəw kuləmaŋa na pá sələmi pulu, ma Caa wei i we isəttaa tə i ká ha-weye-wi. ²⁰Pə taya pulu təw, yəlaa naale yaa tooso í kota timpiyi ma pulu lapu təw, ma we pa heku kē.

Təmle tə wei i fei i təwəntəle pəntəntəle tə

²¹Ípəwəw Piyee pola Yesu kiŋ na í pəwsi-i si: Taca, ye ma təwəntəle pəntəyənə-m tam na má suma, təm

isənaya pə talaa ma kaa su? Təm naatosompɔɔɔlaya na? ²²Tənaya Yesu cə-i si: Ma heeliyi-ŋ si pə taya təm naatosompɔɔɔlaya se. Ama təm nutoso na naanbwa naanbwa ke təm naatosompɔɔɔlaya ké. ²³Pə tɔɔ ké isɔtaa Kawulaya nəɣəsəna isu wulav sɔsɔ nəɣɔlv wei i caakaya si í mv i kəma ke i təmle nyəma kiŋ tɔ. ²⁴l caya na í tɔŋna i kəma ke marv, ilena pá kəna-i apalv nəɣɔlv. Apalv unv ilé i wəna-i kəmlé ke liyitee nyəɣətv iyisi iyisi. ²⁵l ta nyi usana i ká la na í hiki liyitee anv na í felv tɔ. Ulena wulav tɔ si: Í kpa kəmlé tv unv na i alv na i piya na i wontu təna na í pəeti, na má hiki ma liyitee. ²⁶Tənaya apalv unv i hota wulav tɔe na í wiina-i si: Hai, taca, la-m suulu, ye ma hikaa maa felv-ŋ pə təna təcucv. ²⁷Mrúyú wulav unv i nyəna təmle tv pətɔtəle na í cəpi-i, na í yelev na í tɔe.

²⁸Təmle tv unv i tɔe mpv, ilena í sulina i təmle taa taapalv nəɣɔlv, ílé i ka wəna unəvi kəmlé ke liyitee nyəɣətv ŋmuvnyv. Tənaya təmle tv unv í ləla i taapalv luyv tɔe təkem, si í felv-i i kəmlé ke í felv-i. ²⁹Mrúyú i taapalv unv i hota unv i tɔe na i wiina-i si: Hai, la-m suulu, ye ma hikaa maa felv-ŋ. ³⁰Ama təmle tv unv i kisaa na í kpa i taapalv unv na í pona na í təkí saləka taa, si í felv unəvi i kəmlé. ³¹Wulav sɔsɔ unv i təmle nyəma lelaa ná mpv, ilena pa laŋa wakəlɔ sɔsɔm, haləna pá polo pá heeli-təvi pa caa. ³²Tənaya pa caa unv i yaa təmle tv unv na í təm-i si: Təmle tv isayav nyá, nyá wiina-m na má cə-ŋ təkpratakprata. ³³Pə nəɣəsəna isu nyá tɔtə nyaa nyəni nyá taapalv pətɔtəle isu má nyənvnyv nyá nyəntə tɔ. ³⁴Tənaya pááná kpa pa caa unəvi sɔsɔm na í kpa təmle tv unv na í tv-i naasələa niŋ taa si í felv i kəmlé təna təcucv na pəc í lu.

³⁵Tənaya Yesu təma-we si: Mrúyú ma Caa wei i we isɔtaa tɔ i ká la-me. Ye u

hvləvi mə tɔɣəntələnaa ke suulu na lotu kulvmtv.

Apalv na alv pa yav təm

(Maləki 10:1-12)

19 Waatu wei Yesu təma mrúyú seɣesvɔv, ilena í kulv Kalilee tetv na í tɔe Yuta tetv nti tə we Yaatanv waalv tɔ tə taa. ²Tənaya samaa ke sɔsɔm təŋa-i na í waa pa kvtəməŋ.

³Mrúyú Falisanaa napəlɔ pa polaa si pa kuuki Yesu nəɣɔ, ilena pá pɔɔsi-i si: Tá mpaav taa yulv pəsəvi na í tɔɣəni i alv ke natəlɔ tə tɔɔ?

⁴Tənaya Yesu pɔɔsa-we si: Í ta kala nti pa ŋmaa ləɔ Təm taa tɔ? Pa ŋmaawaya si: Hatoo kancaalaya, antulinya unv i latv lapa-weɣe apalv na alv ké. ⁵Ulena í tɔ si: Mpv pə tɔɔ ké apalv ká yelev i caa na i too na í na i alv pá caya na pa naale pá pəsi yulv kulv. ⁶Saa unv apalv na alv pa ta ke yələa naale tɔtɔ. Ama pa pəsa yulv kulv ké təkəŋ. Ye mpv ilé, yulv í taa yası mpi ləɔ kprəntaa tɔ.

⁷Mrúyú Falisanaa pɔɔsa-i si: Pepe tɔɔ ké Moisi naa ha mpa si apalv pəsəvi na í la i alv ke kisuyv takələya na í tɔɣəni-i?

⁸Tənaya Yesu cə-we si: Mə laŋkpusəŋ tɔɔ ké Moisi ka ha-meɣe mpaav si í tɔɣəni mə alaa. Ama hatoo kancaalaya pə taa wəe mpv. ⁹Ma heeliyi-me təfoo si, ye yulv tɔɣəna i alv na pə tá ké si alv unv í lapa wasaŋkalətv tɔ pə tɔɔ, ilena apalv tɔe na í kraya alv leləv, puntv lapa wasaŋkalətv ké.

¹⁰Tənaya Yesu ifalaa təma si: Ye mrúyú pə we apalv na alv pa hekv, ilé pə kəla teu si yulv í caya utante ilé.

¹¹Mrúyú Yesu cə-we si: Yələa təna u pəsəvi na pá mv seɣesvɔv kvne. Ama mpa ləɔ ná ha pə toma tɔ pələ pa pəsəvi. ¹²Mpi pə kayatəvi yələa ke alaa krayav tɔ pə we ŋkaŋka ké. Ləlaa kiŋ ilé, pa ləlvəvi-weɣe mpv na pá feina pa ti. Ləlaa

ile, yalaa lapəna-weye kataasi. Pə kaasi lēlaa ná kisa alaa krayav ke kvkisu ke isətaa Kawulaya tō. Ye wei i ká pəsi na í mu seyesyuv kvne, í mu-kv.

Piya səkpesi kvpantu kooluyu təm

(Maləki 10:13-16 na Luku 18:15-17)

¹³Yalaa pukayana piya ké si Yesu í tənı si tō ké niŋ na í sələmənə-səyi lso. Tənaɣa i ifalaa kaləna si kəntaa. ¹⁴Ulena Yesu tō i ifalaa si: Í yele na piya kō ma kiŋ, í taa kayatı-si. Pə taya pvlv tō, mpa pa we isu piya tō mpe pa tənna isətaa Kawulaya.

¹⁵Mrúyú i təna niŋ ke si tō. Ulena í kvli təna na í tee.

Yvlv toŋ tu təm

(Maləki 10:17-31 na Luku 18:18-30)

¹⁶Mrúyú apalv nəɣvlv pola Yesu kiŋ na í pōosi-i si: Tacaa, kvpantu ntiyi pə wee si maa la na má hiki weesyuv ŋku ku teŋ tō?

¹⁷Mrúyú Yesu cə-i si: Pepe tō ké n pōosəyi-m kvpantu tō? Yvlv kvlvv təkōŋ kəna kvpaŋ. Ye n caa si n hiki weesyuv, təŋ mpi pa kəesa kvəsutv taa tō. ¹⁸Tənaɣalə apalv unı i pōosa Yesu si: Kası ntiyi pa kəesaa ye?

Ulena Yesu cə apalv unı si: Taa kv yvlv, taa la wasaŋkalətv, taa ŋmulı, taa suu ləlv ke təm. ¹⁹Se nyá caa na nyá too. Səvlv nyá təɣəntələ isu nyá ti.

²⁰Tənaɣa ifepu unı i tōma si: Ma tōka kvəsutv nti tə tənaɣa. Ule pepeye pə kaasa má la tōtō? ²¹Tənaɣa Yesu tōma-i si: Ye n caa n te təkpataa, polo na n pəeti pə tənə mpi n wəna tō na n tala kvnyəntvnaa ke pə liyitee, na cele n svv toŋ ke isətaa. N tēma mpv pə lapv ile n kō na n tēŋı-m.

²²Ama ifepu unı i nu mpv, uləna i laŋle wakəli tətəɣətəɣō. Pə taya pvlv tō, i ka wəna ké pə tu fei.

²³Tənaɣa Yesu tōma i ifalaa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi,

liyitee tv isətaa Kawulaya svv we kate ké pə tu fei. ²⁴Ma tasəyi-meɣe heeluyv si: lsəna mpi pə we yooyoo ké kate si í svvna pənyalaya púyú na í lu tō, mpv tətəɣō pə we liyitee tv ke kate si í svv lso Kawulaya taa, halı pə tu tee mpv.

²⁵I ifalaa nu təm nti uləna pə la-weɣe piti na pá tō si: Ule awe ka tvləna nteɣe-tı ile?

²⁶Tənaɣa Yesu nyəna-we, uləna í tō si: Yalaa kiŋ ke pə fei pəsuyv. Ama lso ílé, pə tənə tələv ké.

²⁷Mrúyú Piye nəɣō təkpaı si: Pepeye taa hiki ile?

²⁸Mrúyú Yesu cə-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, waatv wei Yvlv Pəyaya ma maa caya ma teeli kumte tō ké aləsanna taa tō, me mpa í təŋa-m mə naanvwa na naale tō, í ká caya mə kumlee tō tōtō, na í hvvna lseyelı kpeka naanvwa na naaleɣe təm.

²⁹Na pa tənə mpa paa yele pa teesti, yaa pa taalvnaa, na pa kəɣənaa, na pa newaa, yaa pa caanaa, yaa pa toonaa, yaa pa piya, yaa pa tawa ke ma tō tō, paa hiki mpi mpi pa yela mpv tō pə təm nunvwa (100). Pəyele paa hiki pa paa nyəm ke weesyuv ŋku ku teŋ tō kv taa.

³⁰Mpa pa we ləlv ké kayana tō pa taa payalə ká məli waalı. Na waalı nyəma taa payalə ná məli ləlv.

Apraa nyəma təm

20U naa isəna isətaa Kawulaya nəɣəsənaa təɣvlv. Səsv nəɣvlv i kvləna tanəŋ ahula tee təpam si i caa apraa nyəma na í tv i lesəŋ taale taa. ²Mrúyú i tisaa si: Ilim í tēma maa feli-meɣe liyitee nyəɣəlvuyv kvlvvuyv kvlvvuyv. Ulena í heeli-we si: Í tee na í luŋ ma taale taa. ³Ilim kōma na pə kpa pəcə uləna í tasa luı na í mayana napəli, pele pa caya yem ké nəɣəɣō tee. ⁴Tənaɣa i heela pele si: Í tee ma lesəŋ taa, maa feli-meɣe isəna pə nəɣəsənaa tō. ⁵Ulena pele pá tee. Mrúyú səsv unı

ι kōma na í tasa luu ke ilim sikuuyu na í hiki napələyi mpv tət. Pə kōma na pə tala ilim huuv ulena í tasa lelaa ke hikuyu na í pona ι taale taa tət. ⁶Pə kōma taanaya ilim ulena í lu na í mayana napəli, pele pa caya nənəyō tee. Ulena í pəəsi-we si: Pepe tōw kē í caya yem ke mpv? ⁷Μpύγύ pele pa cə-i si: Tə ta hiki wei ι ká kpaγa-tuyv təmle təyō. Tənaya ι tōma si: Ye mpv, í polo ma lesəŋ taale taa yaa.

⁸Ilim kōma na pə te ulena səsō inu í yaa ι təmle tōw nyənllu na í tōmυ-i si: Tōw, yaa apaa nyəma mpe na í felt-weye pa liyitee. Caaləna mpa pa təkəna kpaγav tō na í tēsəna mpa pa caala kpaγav tō. ⁹Μpύγύ mpa ι ka hika taanaya ilim tō pele pa kōma na pə hiki liyitee nyəγəlvuyv nyəγəlvuyv. ¹⁰Μpύγύ mpa pa caala təmle taa kē svuv tō pa huuva si mpe pa nyəna ká kəli pane pa nyəna. Ama liyitee nyəγəlvuyv nyəγəlvuyv kē pa cəla-we. ¹¹Səsō inu ι feluyv-weye mpv tō pə ta mayə-we. ¹²Ulena pə tō si: Mpa pa kōma nənəw tō kalifu kuləm ke pele pa lapa təmle, ulena í məli na í kpentituyv kufeluyv kuləmvuyv na? Pəyele tá kana na ilim nyaya-tuyv hatoo tanəŋ tee. ¹³Tənaya səsō inu ι cə pa taa lelv si: Ma taarəlv, ma ta muyuli-ŋ se. Ma na-ŋ tu su ímpύγύ si í lapa ilim na pə tem maa fel-ŋ liyitee nyəγəlvuyv, yaa pə taya mpv? ¹⁴Mυ nyá liyitee na í tee í fē-m. Má nəkəna si má cəla wei pə təkənəna tətəyō teitei usu ma cəla nyá tō. ¹⁵Ma fəina mpaav si má lana ma liyitee ke isəna ma səlāa tō? Ma lapa kupantu təyō pə wuki-ŋ yaa? ¹⁶Tənaya Yesu tasaa si: Waalı nyəma ká məli ləlō, na ləlō nyəma náa məli waalı.

Yesu səm na ι fem pə təm tət

(Maləki 10:32-34 na Luku 18:31-34)

¹⁷Μpύγύ Yesu pukaγa Yosalem, ulena í yaa ι ifalaa ke kpeŋa ke waatu wei pa we mpaav taa tō na í tō-we si: ¹⁸Tōw, tō

kpaγa Yosalem isəntō tō, paa kpaγa Yulv Pəyaya má na pə tv kətəlaa səsaa na ləw Təm seyeələa pa niŋ taa. Paa tō si pə kv-m. ¹⁹Paa tv-m ma ta nyi isənəa niŋ taa, na pele pə paana-m na pə casa-m akpatēe na pə ka-m səm tesika tōw. Na kuyeeŋ tooso wule maa fe.

Saaki na Yohaani pa sələma mpi tō

(Maləki 10:35-45)

²⁰Tənaya Sepetee pəyalaa na pa too pa pola Yesu kiŋ, ulena pa too luŋ Yesu tēe na í wiina-i si: La-m kupantu natəli. ²¹Tənaya Yesu pəəsa-i si: Pepeye n caa má la-ŋ?

Ulena alv cə-i si: Ma caa si í tō si ma pəyalaa pane pa naale paa caya nyá kiŋ ke waatu wei n ká təyō nyá Kawulaya tō. Ləlv ke nyá ntəyōŋ tōw, lelv ke nyá mpətəŋ tōw. ²²Μpύγύ Yesu cə-we si: Í tá nyi mpi í sələməyi tō ye? Í pəsəyi na í təyō wahala səsō wei maa təyō tō? Tənaya pa tōma si: Tu pəsi. ²³Ulena Yesu cə-we si: Tampəna í ká təyō wahala səsō wei maa təyō tō. Ama pə taya má ləsəyəna mpa paa caya ma ntəyōŋ tōw, na mpa paa caya ma mpətəŋ tōw tō. Mpa pa tōw ma Caa tayana lona anu tō pele pa kəna a nyəma.

²⁴Yesu ifalaa naanəwa wei pə kaasaa tō pele pa ná mpv, ulena pa taa wuna Sepetee pəyalaa mpe pa naale. ²⁵Tənaya Yesu yaa pa təna na í tō-we si: Í nyəma si mpa pa kē yələa awulaa tō, pele pa tōki kawulaya ke lelāa tōw. Na mpa pele pa kē kvfeelaa tō, pele pa ŋmakələyi səkpeema. ²⁶Ama pə fei si pu wee ímpύγύ mə kiŋ. Nti təyōle si, ye mə taa wei í caa ι la səsō ke mə hekv, puntu í pəsi mə pəyalv. ²⁷Na ye mə taa nəyōlv í caa ι la mə nəyō tv, puntu í pəsi mə yom. ²⁸Mpv tətəyō Yulv Pəyaya má, ma ta kōw si má təyō cəcəele. Ama ma kōmāyā si má pəsi yələa təna təmle tv, na má ha ma weesuyv na pə cə yələa pəyale ke pa yomle taa.

Yesu kuluɣu ke yulɓmaa naale ise
(Malaki 10:46-52 na Luku 18:35-43)

²⁹ Waatu wei Yesu luna Yeliko icate taa to samaa tuutuuma tɔɔɔa i waali. ³⁰ Pɔ pamna yulɓmaa naale ka caɣa mpaasu nɔɣo. Pa niwa si Yesu teena nte, lena pa suv koou si: Tafiiti Pɔyalu, Taca, nyɛni tɔ pɔtɔtɔle.

³¹ Tɔɔɔa samaa kalɔna-we na pɔ heeli-we si pa su. Ama pele pa sɔsa koou ke sɔsɔm si: Tafiiti Pɔyalu, Taca, nyɛni tɔ pɔtɔtɔle.

³² Mɔrɔɣu Yesu sɔɔa na i yaa-we na i pɔɔs-we si: I caa ma la-meɣe-we?

³³ Lena pele pa co-i si: Taca, tɔ caa ke si ni kuli tɔ ise.

³⁴ Mɔrɔɣu pa tom lapa Yesu ke pɔtɔtɔle na i taki pa ise na pɔ suv ke tɔne unɔɣi kpaakraa na pɔ tɔɔ i waali.

Yesu caɣa kraɔɔaɣa

(Malaki 11:1-11 na Luku 19:28-40 na Yohaani 12:12-19)

21 Mɔrɔɣu pa tala Petafasi ke Olifinaa puɣu tɔɔ. Waatu uni to pa fei pooluɔ na Yosalem. Tɔɔɔa Yesu tila i ufalaa naale si: ² I polo icate nte to we mɔ nɔɣo tɔ to tɔ taa. Ye i tala tɔ taa ke kpaakraa i ka na pa tu kraɔɔaɣa toto nɔɣɔlu na i pile ke i kin, i heti-si na i kɔna-m. ³ Ye nɔɣɔlu i pɔɔsa-me si pulu, i co pɔntu si Taca caakɔna. Ye i co mpu paa ye-me na i teena.

⁴ Pɔ lapa mɔrɔɣu si pɔ la nti lɔ kuyɔɣɔtutu telɔslu ka yɔɣɔta to si:

⁵ I heeli Siyɔɔ icate nyɔma si, i nyɛni, mɔ wulav kɔɔ mɔ kin, na i caɣa kraɔɔaɣa toto tɔɔ, na i we tɔpamm.

Nn na i caɣa kraɔɔaɣa pɔɔaɣa tɔɔ.

⁶ Mɔrɔɣu Yesu ufalaa mpa i tilaa to pa teewa na pɔ la isu i keesa-we to. ⁷ Mɔrɔɣu pa kɔna kraɔɔaɣa toto uni na i pile, na pɔ

kpaɔa pa wontu na pɔ pɔ si tɔɔ, na Yesu kpa na i caɣa pɔ tɔɔ. ⁸ Na yɔlaa pɔɔale ke sɔsɔm naa pɔ pa wontu ke mpaasu taa. Lelaa naa ce akɔɔ na pɔ pɔ mpaasu taa. ⁹ Samaa wei i ka we Yesu nɔɣo tɔɔ na wei i ka we Yesu waali to pele pa tɔɔna yɔɣɔtuyɔ na nɔɔsi sɔsɔnsi si: Paa wei i tu Tafiiti Pɔyalu ke teeli. Lɔ i weɛ wei i kɔɔna Taca toɔ i waali. Paa wei i tu lɔ ke teeli ke isɔta.

¹⁰ Yesu kɔma na i suv Yosalem taa, lena icate la yuɔ takemm, na yɔlaa pɔɔsɔɣi si: Aweɣe ye? ¹¹ Lena samaa co si: Kalilee Nasaleti lɔ kuyɔɣɔtutu telɔslu Yesu ke.

Yesu ke lɔ tɔseɛle taa

(Malaki 11:15-19 na Luku 19:45-48 na Yohaani 2:13-22)

¹² Mɔrɔɣu Yesu suv lɔ tɔseɛle taa na i tɔɔɔni pa tɔna mpa pa pɔtaɣa na mpa pa yakaya to. Na i pɔsi liyitee yɔkelaa taapɔlɔnaa ke alele na alukukunaa pɔtaɔlaa kpelasi tɔɔ. ¹³ Lena i to-we si: Pa ɔmaawa lɔ Tom taa ke si: Paa yaa ma tɔɔaɣa si lɔ tɔsɔlɔmɔle. Ama mɔ pɔsɔna-keɣe ɔmulaa tɔɔaɣa.

¹⁴ Mɔrɔɣu yulɓmaa na sekɔllaa pa pola Yesu kin ke lɔ tɔseɛle taa na i la na pɔ hiki alaafaya. ¹⁵ Lɔ Yesu lapa piti tɔma ke mpu, na pɔ kaasi na piya naa yɔɣɔtɔɔna nɔɔsi sɔsɔnsi ke lɔ tɔseɛle taa si: Paa wei i tu Tafiiti Pɔyalu ke teeli to, pɔ ta maya kɔtaɔlaa sɔsa na lɔ Tom seɣesɔlaa nte. ¹⁶ Tɔɔɔa pa pɔsa Yesu si: N nuki nti pa yɔɣɔtɔɔ to? Lena Yesu naa co-we si: Eɛ, ma nuki. Mɔrɔɣu i pɔsa-we si: I ta kalɔta lɔ Tom taa ke timpi pa ɔmaawa si: Piya sɔkpesi na ahulmnaa nɔɔsi taa ke n yelaa na nyɔ sam luna to yeɛ?

¹⁷ Pɔ waali ke i yela-we na i lu na i se pa icate, na i polo i suv kuyankuyɔ Petanii.

Fiki tuyv mpusi təjssuyv
(*Maləki 11:12-14,20-24*)

¹⁸ Kuv fema ulena Yesu kuln na í mələyit icate taa, ulena nyəyəsit kpa-ı mpaav.
¹⁹ Mprúyú ı loosa fiki tuyv ke mpaav nəy. Ulena í polo na í mayana hatv tike. Tənaɣa ı təma fiki tuyv si: N kaa tasa pile luləyuv ke paa pəc.

Ulena tuyv ɣkv kv wuln tənaɣa kprakpaə təwoŋwoŋ. ²⁰ Yesu ifalaa ná mpv, ulena pə la-weye səyčntv ke səsəm. Ulena pá pəcəsı Yesu si: Isənaɣa pə lapa na fiki tuyv ɣkv kv wuln kprakpaə ke mpv?

²¹ Tənaɣa Yesu cəwa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyit, ye í tv ləc kə naani na í tá lá sika, pə taɣa mpi ma lapa fiki tuyv kune tə pə tike kə í ká la. Í pəsəyit na paa pulaya kanə í t-ke si ká kpesı na ká hoti tenku taa, pə laki kə. ²² Ye í wena naani pə təna mpi í sələməyit si ləc í la-me tə, ı laki-meɣe-wəyit.

Yesu pəsuyv təm

(*Maləki 11:27-33 na Luku 20:1-8*)

²³ Mprúyú Yesu svv ləc təsəele taa na í niki seɣesuyv. Ulena kətələa səsaa na Yuta nyəma taa səsaa polo na pá pəcəsı-ı si: Kanjkante nteye n makı nyá taa na nı laki isəntə? Yaa awe tu ha-ŋ pə mpaav?

²⁴ Tənaɣa Yesu cəwa Yuta səsaa mpe si: Təv, ma mayamaya maa pəcəsı-meɣe təm kulumtv təkəŋ. Ye í cə-m ıle, maa heeli-meɣe kanjkante nte ma makı ma taa na má laki isəntə tə. ²⁵ Ləc yaa yələa tilina Yohaani si í səkı yələa ke ləc lum? Mprúyú pa mayasa-təyit pa taa pa tike.

Ulena Yuta səsaa mpe pá tə si: Ye tə təma si ləc tilina-ı, ı ká pəcəsı-tv si na pepe təc kə tə ta mv ı təm ıle? ²⁶ Pəyele ye tə təma si yulv tilina-ı kəlc, tə wena samaa səyčntv. Pə taɣa pulv təc, pa təna

pa nyəma si Yohaani kə ləc kuyəyətvtv teləsulv kə.

²⁷ Mprúyú Yuta səsaa mpe pa pəsəna Yesu si: Tə ta nıv. Tənaɣa Yesu ná cə-we si: Aŋhaa, má kaa heeli-meɣe kanjkante nte ma makı na má laki isəntə tə.

Apalv na ı pəyalaa naale pa təm

²⁸ Mprúyú Yesu tasa Yuta səsaa mpe si: Í na-weye tənə tə taa? Apalv nəyčlv ka wenna pəyalaa ke naale. Ulena í heeli ləlv si: Akele polo na nı hala ma lesəŋ taale taa kə saŋa. ²⁹ Tənaɣa pəyalv cə-ı si: Ma kaa polo. Pəle pə waalı ulena pəyalv kəc í layası huwəe na í polo.

³⁰ Mprúyú pa caa unı ı polaa na í heeli ləlv ke mpv tətə. Úle si: Təv yaa, paapa. Ama ı ta polo. ³¹ Pa naale pa taa awe lapəna nteye ı caa luyv tēe nyəntv? Mprúyú Yuta səsaa cə-ı si: Kancaalaya nyəŋ. Tənaɣa Yesu təma-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyit, lampuu mvlaa na wasaŋkalənaa ká tēe-meɣe nəyč ke ləc Kawulaya taa. ³² Pə taɣa pulv təc, Yohaani ná kəma si ı húləyit-meɣe mpaav kupaŋkv na í kisi ı təm mvyv. Ama lampuu mvlaa na wasaŋkalənaa ná mv ı təm. Paa na mə kəma na í ná mprúyú waalı waalı tə, í tá tə si í layasəyit mə taa huwəe na í mv ı təm.

Təmlə nyəma asayaə təm

(*Maləki 12:1-12 na Luku 20:9-19*)

³³ Mprúyú Yesu tasa Yuta səsaa mpeɣe yəyətvyv si: Í nu, ma səkı-meɣe isə ləlv. Səcə nəyčlv ı ka səna lesəŋ ke taale təcı na í ɣma koluŋa na í cəna. Na í lá timpi ı ká nyaasəyit pə lum tə. Na í ɣma akele taŋkav wei ı təc pa səŋəyit na pá feŋiyit tə. ı təma mpv ulena í caa yələa na í su tə taa, ulena í tēe yela. ³⁴ Pə kəma na pə tala tuŋ unı ı kooluyv waatv, ulena í kusı ı tillaa napəlı si: Í polo ma təmlə nyəma kiy na pá cəle-m ma tete. ³⁵ Tənaɣa təmlə nyəma mpe pa

kpa i tillaa mpe na pá má lelv ke teu, na pá kv lelv, na pá yoo lelv ke pee. ³⁶ Mprúyú sɔsɔ unɪ i taɣana tillaa lelɔa ke kusyuv ke paɣale na pá kəli kancaalaya nyɔ́ma. Ulena təmlɛ nyɔ́ma tasa peleye larv ke teitei isu paa larv kancaalaya nyɔ́ma tɔ. ³⁷ Tənaɣa i teesa i pəyalv ke tiluyv, na í hvɔki sɪ paa nyá i pəyalv isəle. ³⁸ Ama təmlɛ nyɔ́ma ná kɔma na pá loosi i pəyalv, ulena pá heeli təma sɪ: U loosiyi kpancoou tv kɔɣna nte? Í kɔɔ na tɔ kv-i na i taale pəsi tá nyənte. ³⁹ Tənaɣa pá kpa-i, na pá læsɪ-i taale na waatl na pá kv-i.

⁴⁰ Tənaɣa Yesu pɔɔsa Yuta sɔsaa mpe sɪ: Taale tv í kɔma na í kɔɔ, isənaɣa i ká la təmlɛ nyɔ́ma pane?

⁴¹ Mprúyú Yuta sɔsaa cɔ Yesu sɪ: U kaa nyəni yəlaa asayaa pane pa pətɔtəle. Ama i kvɣi-weye, na í kpaɣa taale na í cəla lelɔa mpa pá tala pə waatu paa cəle-i i tete tɔ.

⁴² Tənaɣa Yesu pɔɔsa Yuta sɔsaa sɪ: Í tá kaləta nti pa ŋmaa lɔɔ Tɔm taa tɔ yee? Pa ŋmaasayaa sɪ:

Pəle nte tetv ŋmalaa ŋmaakaya na pá lɔ tɔ,
 íté tɔ tɔɔ kɔlv ŋmatv təna məlaa na tɔ səŋ.

Mpi Tacaa lapa na tɔ nyənəyi na pá we-tuvv piti tɔɔle.

⁴³ Mprúyú Yesu tasa-we sɪ: Pə tɔɔ ké ma heeliyi-me sɪ paa læeki-meɣe lɔɔ Kawulaya na pá cəla-keɣe yəlaa mpa pa mvna ka təmlɛ tɔ. [⁴⁴ Ye pə cəpa wei na í hoti pəle nté tɔ tɔɔ, tɔ pvtətəyi-i ké, i kaa wee hiiu. Yaa pə cəpa yvlv nɔɣɔlv na pəle íté tɔ nyəkɪ-i, tɔ taaləyi-i na atəɣe.]

⁴⁵ Kətəlaa sɔsaa na Falisanaa pa nu mpu, ulena pá nyɪ sɪ mpeɣe Yesu sɛena isɔ unɪ. ⁴⁶ Tənaɣa pa svv mpaav pɛekuvv sɪ pá kpa-i. Ama pa nyamna samaa. Pə taɣa pulv tɔɔ, pele pá nyənaɣa Yesu ké lɔɔ kvɣɔɣɔtvv tələsvl ké.

Mpa pa yaa tɔɣɔv na pá kisi tɔ

(Luku 14:15-24)

22 Mprúyú Yesu tasa isɔnaa sɛev ke mpa pa nukaya i tɔm tɔ sɪ: ² U naa isəna isɔtaa Kawulaya nəɣəsənaa tɔɣɔlv. Wulav nɔɣɔlv i larəna tɔɣɔnaɣa ke i pəyalv alv kpaɣav tɔɔ. ³ Mprúyú i tila i təmlɛ nyɔ́ma sɪ: Í polo í yaa mpa ma lapa tɔɣɔnaɣa tɔ. Tənaɣa pele pa kisa kɔnte. ⁴ Ulena í taɣani kufama ke tiluyv sɪ pá heeli mpa i yaa tɔɣɔv tɔ sɪ: Ma kv naaŋ kataasi na wontu nim nyəntv, na pə təna pə tema puw na pá cəɣaa. Pá kɔɔ na pá tɔɣɔ ma akpaɣale tɔɣɔnaɣa. ⁵ Ama mpa pa yaa mpu tɔ pa taa nɔɣɔlv ta ke. Paa wei i tɛɛ i nyəŋkv ké. Uneye ílé i taale, uneye ílé i kvyakv. ⁶ Pə kaasi lelɔa na pele pá kpa tillaa mpe na pá húlɪ-weye kanɣanɣi na pá kv-we. ⁷ Tənaɣa pə lapa wulav ke pááná na í tili i yoolaa sɪ pá kv yvlvkvlaa mpe, na í sɔ pa icate. ⁸ Í tema mpu ulena, í heeli i təmlɛ nyɔ́ma sɪ: Tɔv, akpaɣale tɔɣɔnaɣa puwa. Pəyele mpa ma yaawa tɔ pa laŋaa. ⁹ Mpu tɔ í polo nɔnɔɔsɪ sɔsɔnɔsɪ tɛɛ na pa təna mpa i ká ná tɔ í yaa-we sɪ pá kɔɔ na pá tɔɣɔ. ¹⁰ Mprúyú pele pa teewa nɔnɔɔsɪ tɛɛ na pá kotɪ pa təna mpa pa nawa tɔ, asayaa na pə kupama ke mpu, na yəlaa su acima kutuluyv.

¹¹ Mprúyú wulav svvwa sɪ i naa mpa pa pola tɔɣɔv tɔ. Ulena í maɣana nɔɣɔlv, i ta suu akpaɣale wontu. ¹² Ulena í pɔɔsɪ-i sɪ: Ma taapalv, isənaɣa ń svv cəne na ń tá suu akpaɣale wontu? Apalv unɪ i ta cɔ sɪ pulv. ¹³ Tənaɣa wulav heela i təmlɛ nyɔ́ma sɪ: Í həkɔ i niŋ na i nɔɔhɛɛ na í polo í pɛtɪ-i səkɛtɛvuvv taa. Tənaɣa i ká casa kapusi na í nyasəyi i təyi kela. ¹⁴ Ulena Yesu tɔ sɪ: Pa yaa paɣale, ama pəcɔɣɔ pa læsaa.

Lom wulav sɔsɔ lampuu tɔm

(Malaki 12:13-17 na Luku 20:20-26)

¹⁵ Mprɔgɔ Falisanaa caɣaa na pɔ seɣesi isɛna paa nyi Yesu kɛ katɔka na tɔm kɔwɔsɔtu na pɔ hiki-i tɔ. ¹⁶ Mprɔgɔ pa tila pa ifalaa taa napɛli na Helɔti kpekɛle nyɔma napɛli tɔtɔ si pɔ polo na pɔ tɔ Yesu si: Tacaɔ, tɛ nawa si tampana ke n yɔɔtɔɣi na n seɣesɔɣi teu, na isɛna mpi pɛ maɣamaɣa lɔ caa si yɛlaa í la tɔ pɛ tampana ke n heeliyi. Nn nyaɔna nti yɛlaa huɔ tɔ, na nn paasɔyɛna tɔ, pɛcɔ nn faɣasɔɣi yɛlaa. ¹⁷ Pɛ we mpɔ tɔ, ta mpaav taa pɛ muɔna pɔ felɔ lampuu ke Lom wulav sɔsɔ na? Heeli-tuɣu nti n huɔki tɔ.

¹⁸ Ama Yesu ná tema nyɛm ke pa huwɛɛ asayɛɛ. Uɛna í pɔɔsi-we si: Cɛsɛlaa mɛ, pepe tɔ kɛ í nyɛki-m katɔka. ¹⁹ Í huɔi-m liyitee wena í felɔɣi lampuu tɔ na má ná.

Mprɔgɔ pa lɛsa liyitee nyɛɣɛlɔɣu na pɔ cɛɛ-i. ²⁰ Uɛna í pɔɔsi-we si: Awe nyuɣu fotoo na i hɛtɛ ke pa ŋmaa pɛ tɔ cɛnɛ? ²¹ Mprɔgɔ pa cɔ-i si: Lom wulav sɔsɔ kɛ.

Mprɔgɔ Yesu ná cɔ-we si: Ye mpɔ í cela Lom wulav sɔsɔ ke mpi i tu tɔ, na í cela lɔ uɛɣɛ mpi ílɛ i tu tɔ.

²² Pa nu tɔm tɛnɛ uɛna pɛ la-weɣɛ piti ke sɔsɔm. Na pɔ yɛle-i na pɔ tɛɛ.

Tu si na tɛ fe na tɛ wɛɛ isɛna tɔ

(Malaki 12:18-27 na Luku 20:27-40)

²³ Mprɔgɔ kuyaku ŋku ku maɣamaɣa Satusee nyɔma napɛli pa kɔma Yesu kin. Satusee nyɔma mpe pa tɔɣaɣana si paa pɛ la isɛna sɛtaa kaa tɛ na pɔ fe. Mprɔgɔ pa pɔɔsa Yesu ²⁴ si: Tacaɔ, Moisi ka tɔma si ye yulu í sɛpa na í feina pɛɣaɣa, i neu hɔɣ i alu ke leelu na í hikina i taalɔ sɔlu ke piya. ²⁵ Tɔv, yɛlaa naatosompɔɣɔɣa ka we tá heku, yulu na i newaa. Mprɔgɔ taalɔ kpaɣa alu uɛna í si, i feina pɛɣaɣa. Uɛna ílɛ i neu hɔ leelu.

²⁶ Mprɔgɔ naale nyɛɣ sɛpa, pɛɣaɣa fei, na tooso nyɛɣ tɔtɔɣɔ mpɔ. Halɛna pɛ polo pɛ siyili pa naatosompɔɣɔɣa ŋke ka tɛnaɣa mpɔ tɛpai, nɔɣɔlu ta hikina-i pɛɣaɣa. ²⁷ Pɛ waali kɛ alu nu ílɛ i tɛsa sɛpɔ. ²⁸ Tɔv, sɛtaa fem wule pa taa aweɣele alu tu? Mpi tɔ, pa naatosompɔɣɔɣa nu pa tɛna pa kpaɣana-i alu.

²⁹ Mprɔgɔ Yesu cɔ Satusee nyɔma mpe si: Í ta nyi lɔ Tɔm na i tɔɣ tɔɣ pɛ liyitiyi-me. ³⁰ Mpi tɔ, waatu wei sɛtaa ká fe tɔ, akpaɣale tɔm kaa wɛɛ. Ama apalaa na alaa paa wɛɛ kɛ isɔ isɔtaa tillaa wɛu tɔ. ³¹ Ye sɛtaa fem tɔm ile, í ta kala nti lɔ heela-me tɔ yɛɛ? l tɔmaɣa si: ³² Ma kɛ Apɛlaham na lsaaka na Yakɔpɔ pa lɔ kɛ. lɔ kɛ weesuɣu nyɔma nyɛɣ kɛ, i ta ke sɛtaa lɔ.

³³ Yɛlaa samaa wei i nu Yesu seɣesɔɣu ŋku tɔ, pɛ lapa-weɣɛ piti.

lɔ kɔsɛsɛtu taa sɔsɔɔntɔ

(Malaki 12:28-34 na Luku 10:25-28)

³⁴ Waatu wei Falisanaa nuwa si Yesu lapa na Satusee nyɔma ta hiki kɔcɔcɔtu uɛna pɔ koti. ³⁵ Uɛna pa taa lɔ Tɔm seɣesɛlu nɔɣɔlu í kɔ si í kuuki Yesu nɔɣɔ. Uɛna í pɔɔsi Yesu si: ³⁶ Tacaɔ, lɔ kɔsɛsɛtu taa tɔm ntiyile sɔsɔɔntɔ? ³⁷ Tɛnaɣa Yesu cɔ-i si: N ká sɔɔli Tacaɔ nyá lɔ na luɣu kulɔmɔɣu na nyá lɛsaya suɔ-i tɛmamam. ³⁸ Kɔsɛsɛtu taa sɔsɔɔntɔ ntɛ, na nti tɛ kɛlɛna tɛ tɛna. ³⁹ Na kukɛlɛtu lentɔ tɔtɔɣɔle, si n ká sɔɔli nyá tɔɣɔntɔle ke isɔ nyá ti. ⁴⁰ Tɔm naale unɛ i tɔ kɛ Moisi kɔsɛsɛtu tɛna na lɔ kuyɔɣɔtutu telɛsɛlaa tɔm tɛna sɛɣaa.

Tafiiti pɛɣaɣa ntɛ Mesii

(Malaki 12:35-37 na Luku 20:41-44)

⁴¹ Falisanaa kota mpɔ, uɛna Yesu pɔɔsi-we si: ⁴² Í huɔ suweɣɛ Mesii tɔɔ? Awe lɔluɣu tu ke-i? Mprɔgɔ pɛɛ pa cɔ-i si: Tafiiti lɔluɣu tu kɛ.

⁴³ Tɛnaɣa Yesu pɔɔsa-we si: Ye pɛ we mpɔ, ile isɛnaɣa pɛ lapa na Feesuɣu

Naŋŋtu náá lá na Tafiiti yaa-ı sı Tacaa? Pə taɣa pulv tɔɔ, Tafiiti ɣɔɣtaa sı:

⁴⁴Tacaa lso heela ma Sɔsɔ sı, caɣa ma kəŋkəŋ taa, haləna má kəna nyá kolontunaa ke nyá nɔɔhe tɛɛ.

⁴⁵Ye Tafiiti ná yaa-ı ı Sɔsɔ, ıle isənaya Mesii ná məlaa na í ké Tafiiti lulvɣu tu tɔtɔ?

⁴⁶Pa taa nɔɣɔlv ta pəsi na í cɔ. Pə krayav kuyaku ŋku tɔ nɔɣɔlv ı nyuləyi sı ı pɔɔsiyi-ı tɔm.

Falisanaa na lso Tɔm seɣesəlaa tooluyu

(Maləki 12:38-39 na Luku 11:43,46 na 20:45-46)

23 Mprɣyú Yesu heela samaa na ı ifalaa sı: ²lso Tɔm seɣesəlaa na Falisanaa təmlɛ nté sı pá kéésí yəlaa ke Moisi kvsəsutu. ³Í ká nuna-weɣe teu na í la pə təna mpi pa heeliyi-me sı í la tɔ. Ama í taa la ısu mpe pa maɣamaya pa laki tɔ. Pə taɣa pulv tɔɔ, nti pa seɣesəyi tɔ, pə taɣa ntəyi pa laki. ⁴Pa kprakəyi səɣəla yuŋ nyəna na pá sukəyi lɛlaa. Pəyele mpe paa caa sı pá tu taa-weɣe taav maɣamaya. ⁵Pa laki pə tənaya sı yəlaa í na-we. Pə tɔɔ ké pa ŋmaaki lso Tɔm loosi na pá tɣyi, na pá kɔɔki pa kraunaa təceŋceŋ. ⁶Acima taa sɔsaa sɔsaa təcaɣale ke pa pəekəyi na pá caki. Na Yuta nyəma təkotilenaa taa teeli teeli təcaɣale ke pa pəekəyi. ⁷Pa sɔɔla pá seeki-weɣe samaa taa ké na pá luŋiyi na pá yaaki-we sı ta caa ta caa. ⁸Ama me, í taa yele na pá yaa-me sı ta caa ta caa. Pə taɣa pulv tɔɔ, mə təna ı we teitei ké, na mə Sɔsɔ nté kulvm. ⁹Í taa yaa ate cəneɣe nɔɣɔlv sı mə caa. Pə taɣa pulv tɔɔ, mə Caa we kulvm ké təkəŋ, na inəɣəle wei ı we ıɔtaa tɔ. ¹⁰Í taa yele sı pá yaa-meɣe sɔsɔ sɔsɔ. Pə taɣa pulv tɔɔ, mə Sɔsɔ we kulvm ke təkəŋ, inəɣəle Mesii. ¹¹Mə taa sɔsɔ í pəsi mə təmlɛ tu.

¹²Wei í kraasa ı tu paa tisi-ı, na wei ı tisiyi ı tu paa kusi ı nyuyv.

Falisanaa waalı kuluyu

(Maləki 12:40 na Luku 11:39-52 na 20:45-47)

¹³lso Tɔm seɣesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə tɔm we waiyo. Í təkəyi yəlaa ke ıɔtaa Kawulaya. Mə maɣamaya ı svvki, pəyele ı yeki sı mpa pəle pa luyv wee tɔ pá svv.

[¹⁴lso Tɔm seɣesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə tɔm we waiyo. ı leekəyi leela ke pə təna mpi pa wena tɔ, na í sələməyi lso na pá taɣaləyi sı pá hólí sı meɣe kvpama. Pə tɔɔ ké í ká te na í ná katatəlaya nav napələyi teu.]

¹⁵lso Tɔm seɣesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə tɔm we waiyo. Í cɔɔki kateŋa təna, na pá kpeŋna tenku tɔɔ sı í hiki lso seelv kulvm maɣamaya təkəŋ. Na í tu hika-ı kɔlv, í lapı-ı ısayav. Haləna ílé í nəɣəsəna tənəsəle sɔsɔle taa svsv na pə kəli ısu meɣe tɔm naale.

¹⁶Mpa me í hɔŋ lɛlaa pəyele mə ıse naa naa tɔ, mə tɔm we waiyo. Í tɔŋ sı ye yəlv tuuna lso təsele sɔsɔle pə we ısu ı ta tuu kele. Ama ye ı tuuna lso təsele sɔsɔle taa wula ıle ı tuuwayale.

¹⁷Ama mə kumelentu na mə yəlvmlɛ tɔɔwa yoo. Pepe kəlaa? Wula yaa lso təsele sɔsɔle nte tə lapa wula inəyi kate pulv tɔ? ¹⁸Í ɣɔɣtəyi tɔtɔ sı ye yəlv í tuuna kətaya təlate pə we ısu ı ta tuuna kele. Ama ye ı tuuna mpi pə maɣamaya pa lapa kətaya na pə we kətaya təlate ıle ı tuunaa kele. ¹⁹Yəlvmaa me, pepe kəlaa? Kətaya təlate yaa kətaya nyəm mpi kətaya təlate laki na pá pəsi kate pulv tɔ? ²⁰Ye yəlv tuuna kətaya təlate, ı kpeŋna pə təna mpi pə we kətaya təlate taa tɔɣɔ na í tuuna. ²¹Yəlv í tuuna lso təsele sɔsɔle, ı kpeŋna lso wei ı caki lso təsele nte tə taa tɔɣɔ na í tuuna. ²²Yəlv í tuuna ıɔtɔnsvy, ı kpeŋna lso kumte na lso wei ı caɣa tə tɔɔ tɔɣɔ na í tuuna.

Mpi pə lapu ká hvli antulinya tem tə
(Maləki 13:3-13 na Luku 21:7-19)

³Yesu kəma na í caya Olifinaa puɣu təw, ulena í ifalaa fayast na pá pəwst-í si: Heeli-tuɣu kuyayku mpv uní pu la tə. Nmaatəle nteye pu hvli na tə nyəna nyá kəntə na antulinya tem.

⁴Mpúyú Yesu cə í ifalaa si: Í la laakali, í taa yele na nɔɣəlv kəw na í tolisi-me. ⁵Mpi tə, payale ká kəw na pá ha pa təyi ma hətə si mpeyele Mesii. Halí paa tolisi payale. ⁶Í ká nu yoon tən ke mə cəlv mə cəlv. Paa heeliyi-me ye pooluɣ yoon təmnaa. Ama í taa yele na mpv uní pə cə mə laɣa. Pə wəe si mpv uní pəle pu la ké. Ama waali waali ké antulinya náá kəw na í tən. ⁷Tetu kateɣa leɣka ká yoon leɣka nyéma, kawulaya leɣka ká hvli leɣka təw. Nyɔɣwst ká la tiiliwe tiiliwe, tetu ka sele tiiliwe tiiliwe tətə. ⁸Pəne uní pə təna pə wena isu alv ləlvuɣ na pə caali-í wuv ke səɣəsəɣ tə.

⁹Yəlaa ká hvli na pá hvli si pá tu-me ye kunyɔɣ, na paa kv-me. Kateɣa təna yəlaa taa ká kpana-me ye ma təw. ¹⁰Yəlaa payale ká lə ləw səev təm ke waatu uní, na paa lu təma waali, na pa taa kpana təma. ¹¹ləw kuyɔɣtətu teləsəlaa pəpətunaa ká lu payale na pá tolisi yəlaa ke səsəm. ¹²Isayatu ká təw səsəm səsəm, haləna yəlaa payale səlvuɣ ká pasa. ¹³Ama ye wei í nyaya apalətu na í tala tənaya, pəntu nyuɣu ke pu ya. ¹⁴Pə wəe si paa kpaali ləw Kawulaya Laapaali Kupaɣ ke antulinya təna taa ké na paa piitim mpi pə nu. Ye pə təma mpúyú lapu ke antulinya ka te.

Acaalətu təm

(Maləki 13:14-23 na Luku 21:20-24)

¹⁵Mpúyú Yesu təma si í ká kəw na í ná acaalətu taa acaalətu nti tə təm ləw kuyɔɣtətu teləsəlv Taniyeeli ka yɔɣətəa tɔɣo kate taa. Wei í kaləyi tə í cəkəna-təyi teu. ¹⁶Mpv uní tə, mpa paa wə Yuta

tə pá se na pá kpa pəwst. ¹⁷Ye pə mayana wei na í wə kutuluɣu təw na í tiwa, í taa tə si í svuki təyaya na í kpaɣa í pulv. ¹⁸Na wei pu mayana í wə taale tə í taa tə si í kpeɣ í te na í kelí í kpaí. ¹⁹Ahusitonaa na asəɣ təm ká la waiyo ké waatu uní. ²⁰Í sələmí ləw na mə kvseu kəne kv taa pamsəna watu waatu yaa kuyaku kvheesəvu wule. ²¹Pə taya pulv, waatu uní wahala ká la səɣəntə ke səsəm pə tu fei. Pa ta nata wahala uní í taka ke hatoo antulinya kancaalaya na pə kəw saɣa, na pa kaa tasa í taka ké nav. ²²Na ye pə taya isu ləw hvuwa si í ká pasa kuyeeɣ uní təw, nɔɣəlv kaa tvli-ti. Ama í pasa pə kuyeeɣ inəyi yəlaa mpa í ləsaa tə pa təw.

²³Na ye yəlv təma-me si: Í nyəni, Mesii wə cəne yaa cəne, í taa nu. ²⁴Pə taya pulv təw, Mesiinaa na ləw kuyɔɣtətu teləsəlaa pəpətunaa ká lu na pá lá kəkvəlv nyəmnaa na piti təma. Halí ye paa pəsaɣa pa puɣusiyi mpa pa mayamaya ləw ləsaa tɔɣo. ²⁵Təw, ma laalaa na má kpaali-me ye le.

²⁶Mpv tə ye pa kəma na pá heeli-me si: Í nyəni, í wenna nte ye wəlaya tetu taa, í taa polo. Yaa si, uní í ɣmələna nte ye cəne, í taa nu. ²⁷Yəlv Pəyaya ma ma kəntə ká la ké isu tev nyəyəsəvu hatoo tev kite tē na pə kaləsəna kv nɔɣo tə. ²⁸Timpi pulv səpa na pə həntaa tə tənaya yepelekunaa kotiyi.

Yəlv Pəyaya kəntə

(Maləki 13:24-27 na Luku 21:25-28)

²⁹Wahala kuyeeɣ uní í tēeki kpaakraa tə, ilim ká si təkpitii, isətu kaa tasa hvlvmuɣu. Isətvluɣasí ká luna isətaa na si hoti. Pu ciyiti isətaa kəkvəlvnaa. ³⁰Waatu inəyi paa nu Yəlv Pəyaya má ma tən ke isətvntuɣu taa. Kateɣa təna taa yəlaa ká kpa pa laɣa na pá wii səsəm. Paa na Yəlv Pəyaya má ma səɣa isəɣmuntəvu təw na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ³¹Akantəle səsəwle ká wii, ulena má tili ma isətaa tillaa ke

antulinya hɔyɔlɔŋ tɛna taa. Pɛ kraɣav ilim tɛlule na pɛ tɛtule tɔ, na pɛ polo pɛ ntɔyɔŋ na pɛ mpɛtɛŋ tɔɔ, si pɛ pɛ pɛ kɔti mpa ma lɛsaa tɔyɔ antulinya tɛna taa.

Fiki tuyv tɔm

(Malaki 13:28-31 na Luku 21:29-33)

³²Í nyɛnna fiki tuyv na í cɛkɛna. Saa wei kv nyɛtɛyɛi na kv hatv yɛyɛlɛyɛi tɔ, í nyɛmá kprakpaa si heesuyv talaa kele. ³³Mpv tɔtɔyɔ waatu wei í ká ná pɛ tɛnaya mpv pɛ laki tɔ, í nyɛi si pɛ wɛsaa kele, pɛ caa lapv ntɛ. ³⁴Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsɛyɛi, yɛlaa mpa pa wɛ isɛntɔ tɔ pa kaa si pa tɛna na pɛcɔ pɛ tɛnaya mpv pɛ la. ³⁵Isɔtɔnyv na atɛ ká mukɛ yem. Ama ma kvɔyɔtɔtɔ kaa saali paa pɛcɔ.

Isɔ tike nyɛmna antulinya tɛm

(Malaki 13:32-37 na Luku 17:26-30,34-36)

³⁶Nɔyɔlv fɛi wei í nyɛmá pɛ waatu yaa pɛ wɛlɛ tɔ, paa isɔtaa tillaa na Pɛyaya má ma mayamaɣa. Ama Taa tike tɛkɔŋ nyɛmna. ³⁷Isɛna pu lapa Nowee pɔɔlɛ taa tɔ, mpv unɛ pɛ mayamaɣa pu lana kvyaŋku Yɛlv Pɛyaya má maa kɔɔ tɔ. ³⁸Kupam, kvɛɛŋ wei í taa lvm taa waasɛta tetv tɔ tɔ, pɛ tɔkaya kɛ na pɛ nyɔɔki, na pɛ haa tɛmaya alaa, na pɛ kprakɛyɛi mpv yoo, halɛna kvyaŋku Nowee svv kpuɛlvv taa tɔ. ³⁹Pa caɣa mɛpɔyɔ yem kɛ mɛpɔyɔ, pa ta hvv pɛlv tɔɔ. Halɛna lvm sɔsɔm kɔɔ na pɛ tɔyɔ pa tɛna tɛpai. Mɛpɔyɔ pu la kvyaŋku Yɛlv Pɛyaya má maa kɔɔ tɔ. ⁴⁰Pu pana apalaa naalɛ ká wɛɛ taalɛ. Pu kraɣa lɛlv na pɛ yɛlɛ lɛlv. ⁴¹Pu pana alaa naalɛ wɛ nama tɔɔ na pɛ nanɛyɛi. Pu kraɣa lɛlv na pɛ yɛlɛ lɛlv. ⁴²Í fɛŋ, pɛ taɣa pɛlv tɔɔ, í ta nyɛi kvyaŋku mɛ Sɔsɔ ka kɔɔ tɔ. ⁴³Í nyɛi teu si ye nyɛm ka nyɛŋaya na tɛyaya caa nyɛi waatu wei ŋmulv ká kɔɔ ahoo tɔ, í

ka caɣana í isɛ kɛ. Í kaa yɛlɛ-i na í svv í tɛyaya. ⁴⁴Pɛ tɔɔ kɛ mɛ tɔtɔ mu taɣani mɛ tɛyɛi mpv. Yɛlv Pɛyaya má ma kɔŋ kɔntɛ kɛ waatu wei í kaa hvv tɔyɔ.

Tɔmle tv isayav na kupav pa tɔm

(Luku 12:41-48)

⁴⁵Awɛyɛ tɔmle tv kupav na layatu? Ye pɛ taɣa wei í caa yelina-i tɔmle nyɔma lɛlaa si í nyɛnɛyɛi-wɛ, na pɛ talaa í cɛlɛ-wɛyɛ pa kvɔtɔyɔv tɔ? ⁴⁶Cɛɛɛ unɛ í kɔma na í mɛli na í mayana tɔmle tv unɛ í isɛlɛ sɛɛna tɔmle nítɛ tɛ lapv, í nyɛyɔv lapa lɛlɛŋ kɛ. ⁴⁷Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsɛyɛi, tɛyaya caa ka tv tɔmle tv unɛyɛi í kupam tɛna tɔɔ fɛŋyɛyɛi kɛ. ⁴⁸Ama pɛ cɛpa tɔmle tv unɛ na í tv í taa si: Ma caa kaa kɔɔ lɔŋ se. ⁴⁹Ulena í svv í taapalaa ke mapv, na í tɔki, na í na svlvnyɔɔlaa lɛlaa pɛ svv svlvv nyɔɔv na pɛ kvɛi-wɛ. ⁵⁰Pu kɔɔ na kvayaku ŋku na isɛma waatu í taa tv í taa si tɛyaya tv ka tala tɔ, ílɛ í ká svv tɛkpuvv. ⁵¹Na í la tɔmle tv unɛ tɛkavkav, na í mɛlɛna-i na í pɛtɛ-i cɛsɛlaa tɔɔ. Tɛnaya í ka casɛyɛi kapusi na í nyasɛyɛi í tɛyɛi kɛla.

Pɛlɛlaa naanɔwa tɔm

25 Mɛpɔyɔ Yesu tɔma si: Mɛpɔyɔ pɛ wɛɛ, isɔtaa Kawulaya ká nyɛsɛna kɛ isɛ pɛlɛlaa naanɔwa wei í kraɣa fɛtɛlanaa na í tɛɛ akraɣalv sɛŋyɛyɛi tɔ. ²Pa taa kakpasɛi ke kvmeɛlɛmɛŋ na kakpasɛi kɛ layatvnaa. ³Kvmeɛlɛmɛŋ ná kraɣa fɛtɛlanaa, ulena pɛ yɛlɛ nim cosuyɛi si pa tɛkɛyɛi pa tɔɔ. ⁴Ama layatvnaa ná kraɣa pa fɛtɛlanaa, ulena pɛ cosi nim ke kpalɛpanaa taa na pɛ tɔki pa tɔɔ tɔtɔ. ⁵Akraɣalv fɛi í kɔɔ lɔŋ, ulena tom caŋ na pɛ kɛlɛ-wɛ na pɛ too pa naanɔwa unɛ. ⁶Mɛpɔyɔ pɛ kɛɛsa ahoo hɛka, ulena pɛ nu pɛ kiisaa si: Akraɣalv ntɛ, í kvli na í sɛŋɛ-i. ⁷Tɛnaya pɛlɛlaa mpe pa fema na pɛ nyɔɔsɛyɛi pa fɛtɛlanaa. ⁸Mɛpɔyɔ

kumeleməŋ tōma layatunaa si: í pasa-tyu mə nim, ta fətəlanaa caa tem. ⁹Ulena layatunaa náá cə-we si: Ye tə pasa-me pə kaa tala tá. Í polo pəətəlaa cəl na í ya. ¹⁰Waatu wei kumeleməŋ tee řpúyú nim yaru tə, ulena akpayalu tala. Na í na mpa pa səl lu ka puwa mpu tə pá suv akpaýale kutəyú tətəyole taa, na pá təkí nənəyú na pá kaləsi təkem. ¹¹Pə lapa laasaya ulə kumeleməŋ un í mələa kələ, na í təŋ si: Tacaá Tacaá, tul-tu. ¹²Řpúyú akpaýalu ná cə-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ma ta nyi-mə.

¹³Tənaýa Yesu tasa-weye kpaalu yu si yu mpu í fenjiyi. Mpi tə, í ta nyi kuyanĵku na isəna waatu pu la tə.

Timpi pə wee tə tənaya pə səsəyi

(Luku 19:11-27)

¹⁴Pu nəyəsəna ké isu yulu kuluyu si i tee yela, na í yaa i təmle nyəma na í tu pa niŋ taa ké i wenav tə. ¹⁵U yaa kancaalaya nyəŋ na í cele uləye wula nyəyətə nasəle na nunuwa (500). Na í yaa lel ulena í cela uləye wula nyəyətə řmunuyu (200). Pə tala tooso nyəŋ, ulena í cela uləye wula nyəyətə nunuwa (100). U keəsəna paa wei i pəsuyu ké na í cele-i. Ulena í kul na í tee. ¹⁶Tənaýa wei i ka cela nyəyətə nasəle na nunuwa (500) tə i tee kpaakpa na í suv taatuyu, na pá sée-i nyəyətə nasəle na nunuwa (500) tət. ¹⁷Wei paa cela nyəyətə řmunuyu (200) tə, ílé i taata mpu tət, na pá sée-i nyəyətə řmunuyu (200) tət. ¹⁸Ama wei paa cela nyəyətə nunuwa tə, ílé i polaa ké na í huli řúyú ke ate na í řmesu pa caa liyitee ani.

¹⁹Pə leelaa, ulena pa caa un í kə. U tala mpu, ulena í yaa-we si pá hul-i isəna pa lapa pa liyitee na pə lu mpi tə. ²⁰Řpúyú wei cəce ka cela nyəyətə nasəle na nunuwa (500) tə ílé i kəma na í hul-i nyəyətə nasəle na nunuwa (500) wei pə sée-i tə. Na í tə si: Tacaá,

n ka cela-m nyəyətə nasəle na nunuwa (500), na pá sée-m nyəyətə nasəle na nunuwa tət. ²¹Řpúyú i tōma-i si: Pə we teu, n ké təmle tu kupampaŋ. Isəna mpi n lapəna pəcə nyəm ke teu ke isəntə tə, maa cele-ŋ səsəm. Kə na má na-ŋ tá yə. ²²Pəle pə waalu ké təmle tu wei pa cela nyəyətə řmunuyu (200) tə, ílé i kəma na í tə si: Tacaá, n ka cela-m nyəyətə řmunuyu (200), na pə sée-m řmunuyu (200) tət. ²³Řpúyú pa caa un i tōma ílé tət si: Pə we teu, n ké təmle tu kupampaŋ. Isəna mpi n lapəna pəcə nyəm ke teu ke isəntə tə, maa cele-ŋ səsəm. Kə na ma na-ŋ tá yə. ²⁴Pə tala wei paa cela nyəyətə nunuwa (100) tə, ulena í tə si: Tacaá, ma nyəmá nyá tə si n ké yulu kate tu. Pə taya pulu tə, timpi n ta tuu təy n kuŋ, na timpi n ta řmusu təy n ceki. ²⁵Səyəntu lapa-m, ulena má polo na má pi nyá liyitee ke ate ke teu təkulakula. Mu nyá cə. ²⁶Tənaýa i caa tōma-i si: Ama n ké təmle tu isayav na felentu ké. N ka nyəmá mpu si timpi ma ta tuu təy ma kuŋ, na timpi ma ta řmusu təy ma ceki ulə, ²⁷pepe tə ké n taa tu ma liyitee anəyi panci taa? Ma kəma isəntə tə maa mayana pə sée a tə na má krenti na má mu. ²⁸Tə, í leeki nyəyətə nunuwa (100) unəyi i niŋ taa, na í səsə nyəyətə nasəle na nunuwa (500) tu. ²⁹Pə taya pulu, timpi pə wee təy pə səsəyi teu si pá tələna pəle. Ama wei i feina pulu tə, paa pəciuu mayamaya ke i wena, paa leeki ké. ³⁰Í kpaýa təmle tu yem un na í pet-i awali ké səkpetuyu taa. Tənaýa i ká casəyi kapusi na í nyasəyi i təyi kela.

Tənaýa huule wule təm

³¹Řpúyú Yesu yəyətə si: Waatu wei Yulu Pəyaya má, maa kə isu wulu səsə na isətəa tillaa tənə tə, maa caya ma teeli kumte tə. ³²Na ate putimnaa tənə ká koti ma isəntə. Maa fayasi yəlaa isu tiikilu fayasuyu heeŋ na pəŋ tə. ³³Maa

su heej ke ma ntɔɔɔɔ tɔɔ na pɔɔɔ ke ma mpɔtɔɔɔ tɔɔ. ³⁴Wulav Sɔsɔ mǎ, maa heeli mpa pa we ma ntɔɔɔɔ tɔɔ tɔ su: Me mpa ma Caa yelaa na í nu lelej tɔ, í kɔɔ na í tɔɔ Kawulaya ŋka paa su-meɣe hatoo antulinya lapu waatu tɔ. ³⁵Pə taya pulv, nyɔɔɔɔ ka kpa-m tɔ mə hana-m tɔɔɔɔɔɔ. Lɔkɔtu kpa-m tɔ mə hana-m lum na má nyɔɔ. Maa ké muvlu tɔ mə kpayana-m na í pona mə te. ³⁶Maa we kpete tɔ mə hana-m wontu. Pə wukaya-m tɔ mə fɛpɛna-m. Paa tɔka-m saləka taa tɔ mə kɔɔɔɔɔɔ na í naa-m. ³⁷Kupama ká cɔ-m si: Taca, leye tɔ na-ŋ na nyɔɔɔɔ wu-ŋ na tɔ ha-ŋ tɔɔɔɔɔɔ, na lukɔtu wena-ŋ na tɔ ha-ŋ lum? ³⁸Leye tɔ na-ŋ na í ké muvlu na tɔ kpay-ŋ na tɔ pona ta te? Yaa n we kpete na tɔ suu-ŋ wontu? ³⁹Leye tɔ na-ŋ na pɔ wuki-ŋ, yaa pa tɔka-ŋ saləka taa na tɔ polo nyá wiiluyu? ⁴⁰Wulav ma maa cɔ-we si: Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cesəɣi, timpi í lapa ma taapalaa pane pa səkpema taa nɔɔɔɔɔɔ kupantu tɔ, maya í lapa. ⁴¹Pəle pə waali ké Wulav má, maa heeli mpa pa wena ma mpɔtɔɔɔ tɔ tɔ su: Mpusi nyɔɔma me í tee na í fɛ-m. Í polo kɔkɔ ŋka pa tayana lɔɔɔɔ na í isɔta tillaa pa tɔ na kaa teɔ tɔ ka taa. ⁴²Pə taya pulv tɔɔ, nyɔɔɔɔ ka kpa-m tɔ í ta ha-m na má tɔɔ. Lɔkɔtu kpa-m tɔ í tá ha-m lum si má nyɔɔ. ⁴³Maa ké muvlu, í ta kpay-m na í pona mə te. Maa we kpete tɔ í ta ha-m wontu si ma suu. Pu wukaya-m tɔ í ta fɛ-m. Waatu wei ma we saləka taa tɔ í ta wiili-m. ⁴⁴Na pele paa cɔ-m si: Taca, leye tɔ na-ŋ na nyɔɔɔɔ yaa lukɔtu pə wena-ŋ, yaa n ké muvlu, yaa n we kpete, yaa pə wuki-ŋ, yaa n we saləka taa, na tɔ ta paasəna-ŋ? ⁴⁵Ue maa cɔ-we si: Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cesəɣi, timpi í tá la səkpema pane pa taa nɔɔɔɔɔɔ kupantu tɔ, maya í tá la. ⁴⁶Pane unu paa polo

saləka tam nyɔɔ taa, na kupama ná polo weesuyu ŋku ku teɔ tɔ ku taa.

Sɔsaa sɔsaa caya ke Yesu acaya

(Malaki 14:1-2 na Luku 22:1-2 na Yohaani 11:45-53)

26 Yesu tema tɔm tɔne tɔ tɔnaya yɔɔɔɔɔɔ, ulena í heeli í ifalaa si: ²Ntɔɔ í nyɔmá teu si pə kaasa kuyeeɔ naale na pá tɔɔ Teev acima na? Teev acima anu a tɔɔ ké paa tu Yulv Pəyaya maya yəlaa niŋ taa na pá ka-m səm tesika tɔɔ.

³Mpɔɔ kɔtəlaa sɔsaa na Yuta nyɔɔ nyɔma nyɔɔ pa kota kɔtəlaa wulav wei pa yaa si Kayifi tɔ í tɔyaya. ⁴Na pá caya na pá mayasi na pá su isəna paa kpa Yesu tɔheɔ na nɔɔɔɔ ta na tɔ, na pá ku-i. ⁵Pa yɔɔɔɔɔɔ pa taa si: Tə taa kpa-i acima waatu, tɔfɔ pu la yoo ke yəlaa taa.

Alv tulaalv pəlvv ke Yesu tɔ

(Malaki 14:3-9 na Yohaani 12:1-8)

⁶Yesu ka we Petanii ke tɔnɔɔ tɔɔ asil-ima kutɔɔ tu Simɔɔ tɔyaya taa. ⁷Tɔnaya alv nɔɔɔɔ í kɔma í kiŋ na í tɔka tulaalv kupampaŋ na pá lapa í akpaləpiya ke liyitee pəle kuhuluməle taa tɔ. Yesu caya na í tɔɔna tɔɔɔ, ulena alv unu í pəli tulaalv unəɣi Yesu nyɔɔ taa. ⁸Yesu ifalaa ná mpv tɔ pə ta maya-we, na pá tɔ si: Pa wakəlvv tulaalv uneyɔ isəntɔ tɔ suweyɔle? ⁹Ye paa pɛta-i pə taa la liyitee ke sɔsɔm na pá ha kunyɔntunaa?

¹⁰Yesu cekənaa si pa yɔɔɔɔɔɔ mpv, ulena í pɔɔɔ-we si: Pepe tɔɔ ké í pəsəɣi alv unɔ í lanle ke mpv? Mpi í lapa-m mpv tɔ pə tɔyaya halu. ¹¹Mə na kunyɔntunaa í wenna tam. Ama má na-me tɔ kaa weɔ təma kiŋ ke tam. ¹²Ma pim tɔɔ ké í pəla tulaalv ke ma tɔnɔɔ tɔɔ ké mpv. ¹³Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cesəɣi, paa timpiɣi paa heeli Laapaali Kupana uneyɔ antulinya təna taa, paa

keesi alv une i lapa mpi to pe tom na pa toosayi i to.

Yutaasi kolomoto tom

(Malaki 14:10-11 na Luku 22:3-6)

¹⁴ Mpruy Yesu ifalaa naanowa na naale taa lelv wei pa yaa si Yutaasi lsaakaleeu to, i kulaa na i polo na i mayana kotalaa sasa, ¹⁵ na i pooti-we si: Ye ma to Yesu ke ma niy taa pepeye i ka ha-m?

Mpruy pele pa kala liyitee nyaxatu ke hiu na naanowa na pa cele-i. ¹⁶ Pa kraya kuyanaku toyo Yutaasi suv kuyaku kupanaku ke peekuyv si i to Yesu ke pa niy taa.

Teev acima kotayov tayanusv

(Malaki 14:12-21 na Luku 22:7-14,21-23 na Yohaani 13:21-30)

¹⁷ Pa tala potopotonaa mpa pa taa kukusum fei to pe acima kuyaku kancaalaya nyanku wule. Ulena Yesu ifalaa polo na pa pooti-i si: Leye n caa si te polo na te la-ny Teev acima kotayov?

¹⁸ Tanaya Yesu toma-we si: I polo icate taa ke akele te na i heeli-i si: Ma wule talaa, nya teye ma na ma ifalaa tu toyo Teev acima.

¹⁹ Mpruy Yesu ifalaa lapa nti i keesa-we to. Pa polaa na pa la Teev acima kotayov.

²⁰ Pa koma isu taanaya ile, i na pa naanowa na naale pa caya toyo nte.

²¹ Pa toyna toyo ke mpv, ulena Yesu yoyoti si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesayi, ma taa noyolu ka la-m kolomoto.

²² Tanaya i ifalaa isentaa nyeha sasm na tom tane. Ulena pa suv-i pootsuyv ke kulum kulum. lne si: Maton pe taya ma, Taca? lne si: Maton pe taya ma, Taca?

²³ Mpruy Yesu co-we si: Ma na wei ta niy kpenta susuyv ke nyenaya taa

to puntv ka lana-m kolomoto. ²⁴ Yulv Poyaya ma, ma saku teitei ke isu pa keesa ma tom ke lso Tom taa to. Ama wei i ka la Yulv Poyaya maya kolomoto ke mpv to i tom ka la waiyo ke sasm. Puntu ini, ye pa taa lili-i, pale pu lapa sana.

²⁵ Pa kpehna Yutaasi wei i laki-i kolomoto to na i pooti Yesu si: Maton pe taya ma, Taca?

Ulena Yesu co-i si: Ntoyle mpv.

Taca sam toosuyv

(Malaki 14:22-26 na Luku 22:14-20 na Kolenti I 11:23-25)

²⁶ Mpruy waatu wei pa toka to Yesu kraya potopoto na i see lso ke i na tamle, na i faya-i na i cela i ifalaa, na i heeli-we si: I mv na i toyo, ma tonuyv nte.

²⁷ Pale pe waali ke Yesu kraya kovu na i see lso ke i na tamle. Ulena i cele-we na i to si: I nyoo-wayi ma tona.

²⁸ Ma calam nte mpi pe hulayi lso noyo peelvuyv tampana to. Mpi pe kpehna yalaa payale to si pe husi isayatonaa.

²⁹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, sana waali ma kaa tasa sulvm paneye nyoo. Halona kuyanaku ma na-me tu nyoo sulvm kofam ke ma Caa Kawulaya taa to.

³⁰ Pa tema mpv ulena pa yoo acima yontu, ulena pa tee Olifinaa puyv to.

Piyee kpeesuyv tom kraaluyv

(Malaki 14:27-31 na Luku 22:31-34 na Yohaani 13:36-38)

³¹ Mpruy Yesu toma i ifalaa si: Sana aho ane a mayamaya i ka yelem ma tona na i se. Pa hmaa mpruy lso Tom taa si: Maa kv tiikilu na heeh ka ya yem yem. ³² Ama waatu wei maa fe ulena, ma tee-meye noyo ke Kalilee.

³³ Tanaya Piyee noyo takrav si: Paa pa tona paa yelev na pa se, ma, ma kaa la mpv.

³⁴ Ama Yesu tōma-i si: Tampana ke ma heeliyi-η yoo maa cesəyi, n ka kpeesitōm tooso ké ahoo ane si n ta nyi-m ké n ta nyi-m na pécó kampaaυ koo.

³⁵ Tənaγa Piyee tōma-i si: Paa ma na-η tu si tu si ké, ma kaa kpeesitōm ma ta nyi-η.

Mróγú pa təna pa yóγota mpυ.

Yesu sələmvuy ke Ketəsemanee

(Maləki 14:32-42 na Luku 22:39-46)

³⁶ Mróγú Yesu na i ifalaa pa tala timpit pa yaa si Ketəsemanee tō. Ulena í tō-we si: Í caya cəne na má polo ləó sələmvuy ke hatoo cəne.

³⁷ Ulena í kraya Piyee na Sepetee pəyalaa naale. Tənaγa isənyəηle na laηwakəlle səsəole svu-i kray. ³⁸ Ulena í tō-we si: Ma laηle wakəlaa ké tətəγotəγo pə fei keesvuy. Í caya cəne na má na-me tə feηyi.

³⁹ l tuusa i nəγo tō ké pəcə, ulena í luη na í sələmi si: Ma Caa, ye pə we pəsuyυ keeli wahala səsə ineyē ma nyuyυ tō. Paa na mpυ mpi n nəkaa tō pəle pə la, pə taa la ma luyυ nyəntυ.

⁴⁰ l tema mpυ, ulena í məli i ifalaa tooso un i kiη na í maγana pa təηna tom. Ulena í tō Piyee si: Í kpisa cayav nté si má na-me tə feη paa pəcə maγamaya.

⁴¹ l feη na í sələmi, təfə í ká hoti waatu wei maγasvuy kəη-me tō. Páána wee, ama tənvuy u pəsəγəna.

⁴² l tasa tuusuyυ, ulena í tasa ləó sələmvuy si: Ma Caa, ye pə fei pəsuyυ si wahala səsə inē í hatələna-m, nyá luyυ nyəntυ í la.

⁴³ l tasa i ifalaa kiη ke məlvuy, ulena í maγana pa təηna tom tətə, pa kpisa pá cayana pa ise. ⁴⁴ Mróγú i tasa-weyē yeluyυ na í tuusi na í tasa ləó sələmvuy ke tōm tooso nyəm ke tōm kulumtu nti.

⁴⁵ Tənaγa i məla i ifalaa kiη na í pəcsuwe si: Í təηna tom na í heesəyi yaa? li naa, pə talaa kele. Paa tu Yυlv Pəyaya

maγa asayaa niη taa. ⁴⁶ l kulit na tə tee. Í nyənti kəlmətə tu tala cəne.

Yesu Kray

(Maləki 14:43-50 na Luku 22:47-53 na Yohaani 18:3-12)

⁴⁷ Yesu təηna yóγotaya ke mpυ ulē, i ifalaa naanvwa na naale taa ləlv Yutaasi talaa kele. Na i waali ké yəlaa samaa tuutuuma, na pá təka layalēe na kratəη. Kətəlaa səsaa na Yuta nyuyυ nyəma nyuyυ nyəma pa tilina yəlaa mpe. ⁴⁸ Yutaasi wei un i laki Yesu ké kəlmətə ke mpυ tō i ka keesa samaa unəyi isəna i ka la tō. l heela-weyē si: Ye ma polaa na má wayala wei ulē, unəγəle, í kra-i. ⁴⁹ Tənaγa Yutaasi kratəna Yesu ke kraykraa na í see-i si: Fəó Tacaa.

Ulena í wayali-i. ⁵⁰ Mróγú Yesu tōma-i si: Ma taapalu, la nti n kōma lapu tō.

Tənaγa í na mpa tō, pəle pa tu niη ke Yesu tō na pá kra-i. ⁵¹ Ulena Yesu na mpa paa wee tō pa taa nəγəlv kpee i layate na í lo kətvul səsə təmlē tu ηkraηsvuy na í kəvli təfeη. ⁵² Mróγú Yesu tōma-i si: Suu nyá layate ke tə suyute taa. Pə taya pulv tō, ye wei í kraya layate, pəntυ ká səna layate. ⁵³ N ta nyi si, má səlaa, maa yaa ma Caa na í ha-m isətaa tillaa ke iyisi naatoso (6000) ke loosi naanvwa na naaleγe cəneyē kraykraa yee? ⁵⁴ Ama ye ma lapa mpυ nti paa keesa ləó Təm taa si tu la tō, isənaγa pu la na təle tə lá ulē?

⁵⁵ Tənaγa Yesu pəcsa samaa un i si: Í kəηi-m kray na í nəki na í krayəyi layalēe na kratəη tō, maγa ηmulu isayav ke? Kuyeeη təna ləó təsēle taa ké ma cayaa na má seγesəyi, í tá kra-m. ⁵⁶ Ama pə təna isəntə pə lapaya si pə la nti ləó kuyəγətvutυ teləsəlaa ka yóγotaa na tə we ləó Təm taa tō.

Tənaγa i ifalaa təna yela-i na pá se na pá tee.

Yesu ponav ke Kotuyu sɔsɔv taa

(Malaki 14:53-65 na

Luku 22:54-55,63-71

na Yohaani 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Mpa pa kpa Yesu tɔ pa pona-i kɔtɔlɔa wulav Kayifi tɛ na pɔ maɣana lɔ Tɔm seɣesɔlɔa na nyɔvɔ nyɔma nyɔvɔ nyɔma pa kotaa. ⁵⁸ Piyee tɛɣaya Yesu kɛ tɔ́lɔ́lɔ́m tɔw, halɛna í tala kɔtɔlɔa wulav taya tɔw. Ulena í sɔv na í caya tɛmlɛ nyɔma kin si i naa si pu tɛna-we.

⁵⁹ Ḿpɔ́yú kɔtɔlɔa sɔsaa na Kotuyu sɔsɔɔɔɔɔ nyɔma pa pɛkkaa si paa tɔm suuu pa suu Yesu na pɔ hiki mpaav na pɔ ku-i. ⁶⁰ Paa na yɔlɔa paɣale kulaa na pɔ suuki-i pɔpɔv tɔmnaa tɔ, pa ta hiki nti paa waana-i tɔ. Waali waali kɛ yɔlɔa napɔli pa kɔla naale ⁶¹ na pɔ tɔ si: Apalv unɛ i ka tɔma si unɛ i pɛsɛɣi na í yɔki lɔ tɛsɛɛle sɔsɔɔle na i taɣani-tɛɣɛ ŋmaɔv ke kuyɛɛɣ tooso taa.

⁶² Ḿpɔ́yú kɔtɔlɔa wulav kulaa na í tɔ Yesu si: N kaa yɔɣɔti? Suweɣe yɔlɔa pane pa yɔɣɔtɛɣɔna-ŋ ye?

⁶³ Ama Yesu suma. Tɛnaɣa kɔtɔlɔa wulav tɔma-i si: Na lɔw wei i wɛna weesuyu tɔ, ye n kɛ lɔw Pɔyalv Mesii heeli-tv tɔfoo.

⁶⁴ Ḿpɔ́yú Yesu cɔ-i si: Ntɛɣi n yɔɣɔtaa. Ma heeliyi-me tɔfoo si pɛ kpaɣav pɛnɛntɛ tɔ í ká ná Yulv Pɔyaya má na má caya lɔw Tɔɣ tɛna tv kɔɣkɔɣ taa. Na í ká na-m isɔtaa ŋmɔvntɔv tɔw na má tiiki.

⁶⁵ Tɛnaɣa kɔtɔlɔa wulav cɔla i wontu na í tɔ si: l kpa lɔw tɔw. Tɛ tasɛɣi aseeta nyɔma ke pɛkɔvɔv si tɛ lepe? Mɛ maɣamaɣa í ná isɛna i kpa lɔw tɔw tɔɣɔle. ⁶⁶ Tɔv, í na-we?

Ḿpɔ́yú pa tɔma si i tɔm sɔpa, paa ku-i kɛ.

⁶⁷ Tɛnaɣa pa sɔv ntaɣama tɔv ke i isɛntaa, na pɔ maki-i ŋkuma, na lelɔa náa mapɔ-i kataasi. ⁶⁸ Na pɔ tɔɣ si: Mesii kpeɣe, heeli-tɔvɔv wei i mapɔ-ŋ tɔ.

Piyee kpeesɔvɔ

(Malaki 14:66-72 na Luku 22:56-62

na Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Piyee ka caya awali kɛ taya tɔw. Tɛnaɣa kɔtɔlɔa wulav tɛmlɛ tv alv nyɔɣ nɔɣlv kɔtɔna-i na í tɔmi-i si: Nyá tɔtɔ n ka wɛ Kalilee tv Yesu unɛ i kin.

⁷⁰ Ḿpɔ́yú Piyee kpeesa yɔlɔa tɛna isɛntaa si: Ma ta nyi nti n yɔɣɔtɛɣi mpu tɔ. ⁷¹ Pɔle pɛ waali kɛ Piyee kulaa na í polo nɔnɔkeelasi. Ulena tɛmlɛ tv alv nyɔɣ lelv náa na-i na í heeli mpa paa wɛ tɛna tɔ si: lɛnɛ unɛ i ka wɛ Nasaletɔ Yesu unɛ i kin kɛ.

⁷² Ḿpɔ́yú Piyee taɣana kpeesɔvɔv si: Na lɔw, ma ta nyi apalv unɛ.

⁷³ Pɛ lapa laasaya ulɛna mpa paa wɛ tɛna tɔ pɔ kɔtɔna Piyee na pɔ tɔmi-i si: Nyá n ta laɣ yɔlɔa mpe pa taa nɔɣlv. Nyá yɔɣɔtaya hulɔɣɔna timpi n lunaa tɔ.

⁷⁴ Ḿpɔ́yú Piyee kpeesaa tɔlalala na í tuu na í tɔ si: Na lɔw, ma ta nyi apalv unɛ.

Tɛnaɣa kampaav koo kpaɣaa. ⁷⁵ Ulena Piyee tɔw si nti Yesu ka yɔɣɔta-i tɔ tɔ tɔw si: Mpi pu takɔ kampaav koo tɔ n tɛma tɔm toosoɣo kpeesɔvɔv si n ta nyi-m kɛ n ta nyi-m. Ḿpɔ́yú i tukaa na í lu, ulɛna í wii isu i sɔki i sɔki.

Yesu ponav ke Pilati

(Malaki 15:1 na Luku 23:1-2

na Yohaani 18:28-32)

27 Ḿpɔ́yú tananɣ kɔpɔɣkɔv tɛ kɔtɔlɔa sɔsaa tɛna na Yuta nyɔvɔ nyɔma nyɔvɔ nyɔma caya na pɔ maɣasi na pɔ su si pɔ ku Yesu. ² Tɛnaɣa pa hɔka-i na pɔ kpaɣa-i na pɔ polo na pɔ cɛla Kɔfɛnɛɛ Pilati.

Yutaasi kv i ti

(Tillaa Tɛmlɛ 1:18-19)

³ Yutaasi wei i lapa-i kɔlɔmɔtɔ tɔ, i nawa si pa suwa si paa kv Yesu kɛ tam-

pana lēna ɪ laŋle pəsi səsəm. Tənaɣa ɪ kpaɣa liyitee nyəɣətu hiu na naanɔwa unɪ na ɪ polo ɪ cɛla kətəlaa səsə na nyuɣu nyəma. ⁴Na ɪ heeli-we si: Ma lapa isayatu, ma cɛla-meɣe yulu si ɪ kv-ɪ tulum ke yem.

⁵Mpɔɣu nyuɣu nyəma cɔ Yutaasi si: Tə paaye, pə kə nyá tɔm ké.

⁵Tənaɣa Yutaasi məɣna liyitee anɪ na ɪ pɛti lə təsɛɛle səsɔɔle taa, na ɪ tɛɛ na ɪ polo na ɪ tu ŋmənaɣa ke ɪ luɣu tɛɛ na ɪ si.

⁶Mpɔɣu kətəlaa səsaa ná tɔɔsa-ye na pə tɔ si: Ta mpaav taa pə fɛi pəsuyu si tɛ kpaɣa liyitee anɛ na tɛ tasa tɔɣu ke lə təsɛɛle səsɔɔle atakaa taa. Pə taya pulv tɔɔ, yulɔkule liyitee ké.

⁷Tənaɣa pa caɣaa na pə maɣasi, ɪlɛna pə kpaɣa liyitee anɪ na pə yana tɛtu natəlɪ nti pa yaa si cɔɣu təhulle tɔ, si pa piŋ muɔlaa ke təna. ⁸Mpɔɣu haləna saŋa pa məɣna tɛtu ntəɣi hətɛ si: Caləm tɛtu. ⁹Mpɔɣu pə lapa nti lə kuyɔɣɔtutu teləsulv Selemii ka kraalaa tɔ si: Pa kpaɣa liyitee nyəɣətu hiu na naanɔwa. Liyitee anəɣi lɛɣɛli yəlaa tisa si pə fɛli ɪ tɔɔ. ¹⁰Pa kpaɣa-ye na pə yana tɛtu nti pa yaa si cɔɣu təhulle tɔ, na pə maɣamaya ke Tacaa ka heela-m.

Pilati pɔɔsəɣi Yesu ke tɔm

(*Maləki 15:2-5 na Luku 23:3-5 na Yohaani 18:33-38*)

¹¹Mpɔɣu pa pona Yesu ke Kvəneɛ isentaa, na ɪlɛ ɪ pɔɔsi-ɪ si: Nyayale Yuta nyəma wulav səsə inəɣi? ɪlɛna Yesu cɔ-ɪ si: Ntəɣələ n yɔɣɔta mpv.

¹²Pələ pə waali waatu wei kətəlaa səsaa na nyuɣu nyəma tɛnaɣa si ɪ lapa pəne na pəne tɔ, ɪ ta cɔ si pulv. ¹³Tənaɣa Pilati tɔma-ɪ si: Nn nukɪ isəna pa tɛnyuɣu si n lapa pəne na pəne tɔ?

¹⁴Ama tə tənaɣa mpv Yesu tá cɔ-ɪ tə tɔɔ si pulv. ɪlɛna pə lá Kvəneɛ ke piti ké səsəm pə tu fɛi.

Si pə kv Yesu ké pə kv-ɪ

(*Maləki 15:6-15 na Luku 23:13-25 na Yohaani 18:39-19:16*)

¹⁵Paa Tɛɛv acima wena Kvəneɛ tuləɣi saləka tu nɔɣɔlv wei samaa caa si pə tulɪ tɔɣɔ. ¹⁶Pə pamna saləka tu kpitikipiti nɔɣɔlv wei pa yaa si Palapaasi*fa* tɔ ɪ we saləka taa. ¹⁷Samaa kota mpɔɣu təna, ɪlɛna Pilati pɔɔsi-we si: Aweye ɪ caa má tulɪ-me, Yesu wei pa yaa si Kilisiti tɔ?

¹⁸Pə taya pulv tɔɔ ké ɪ pɔɔsa-weye mpv, ɪ nyəma təkelekele si isesɛɛmlɛ tɔɔ ké pa pona-ɪ Yesu.

¹⁹Waatu wei Pilati caɣa təhulle tɔ ɪ alv tilaa si pə heeli-ɪ si: Taa svsi nyá nɔɣɔ ke tampana tɛŋlv unɪ ɪ tɔm taa. Pə hulə-m ɪ tɔm ke tom taa ké ahoo anɛ, na pə pekəli-m səsəm.

²⁰Mpɔɣu kətəlaa səsaa na nyuɣu nyəma pa puɣusa samaa si pə sələmi-ɪ na ɪ tulv-weye Palapaasi, na pə kaasi na ɪ kv Yesu. ²¹Tənaɣa Kvəneɛ tayana-weye pɔɔsuyu si: Pa naale pa taa aweye ɪ caa si má tulv-me yee? Mpɔɣu pa cɔ-ɪ si: Palapaasi ke tə caa si ɪ tulv. ²²ɪlɛna Pilati pɔɔsi-we si: Na isənaɣa má la Yesu wei pa yaa si Kilisiti tɔ? Tənaɣale pa təna si: Kamɪ-ɪ səm tesika tɔɔ. ²³Mpɔɣu Pilati pɔɔsa-we si: ɪlɛ isayatu ntiɣi ɪ lapa?

Tənaɣa pa tasa kapusi mapv na toŋ si: Kamɪ-ɪ səm tesika tɔɔ.

²⁴Pilati kɔma na ɪ ná si ɪ kaa pəsi-ti, pəyele yoo caa tiluɣu. ɪlɛna ɪ caa lvm na ɪ saŋ ɪ niŋ ke samaa isentaa na ɪ tɔ si: Apalv unɛ, pə taa weɛ si má kvɔuna-yoo. Pə ké mə tɔm ké.

^a27:16 **Palapaasi:** Piipilinaa lɛlaa na səsəɣi si Yesu Palapaasi.

²⁵ ǾpǾyǾ samaa tǾna cǾ-i si: Nnn, i sǾm tǾm í mǾlǾ tǾ na tǾ piya tǾ nyǾǾ taa.

²⁶ TǾnaya Pilati tula-wǿyǿ Palapaasi. PǾ kaasa Yesu ilena, í yele na pǾ casa-i akpateǿ, na í kpaǿa-i na í cele-we si pǾ polo na pǾ kami-i sǾm tesika tǾǾ.

Yoolaa paanav ke Yesu

(Malǿki 15:16-20 na Yohaani 19:2-3)

²⁷ Pilati yoolaa pona Yesu kǿ KufǾnǿǿ tǿyaya taa, ilena pa samaa tǾna kotina-i. ²⁸ ǾpǾyǾ pa wǿǿsa i wontu, ilena pǾ suu-i capa kuvǿem tǿkpau. ²⁹ Na pǾ luv sǿwa ke ntenuyu na pǾ te i nyuyǿ, na pǾ tu i niǿ ntǿǾǾ taa kǿ kǾpǾtǿyǿ, na pǾ paakǾna-i na pǾ luǿiyǿ i tǿǿ kǿ akula, na pǾ sǿǿ-i si: Yuta nyǿma wulav sǿǿ fǿǿ.

³⁰ Na pǾ tǿǿki i tǿǿ kǿ ntayama, na pǾ muǿi kǾpǾtǿyǿ na pǾ tayanǿyi i nyuyǿ taa kǿ mapǿ. ³¹ Pa tema-i paanav ke mpǿ, ilena pǾ wǿǿsi capa unǿ na pǾ mǿǿna-i i wontu na pǾ tǿǿna-i kam ke sǾm tesika tǾǾ.

Yesu kam

(Malǿki 15:21-32 na Luku 23:26-43 na Yohaani 19:17-27)

³² Pa lukaya icate ilena, pǾ tǿ sulina Silǿeni tu nǿǿǿ, pa yaa-i si Simǿǿ. TǾnaya yoolaa kpipa ílǿ na toǿ si í sǿǿǿlǿ Yesu tesika ǿke. ³³ ǾpǾyǾ pa tala timpǿ pa yaa si Kǿlǿkǿta tǿ, ntǿ tǿ yǿǿtǿyi si nyumpǿǿǿlaya te tǿ. ³⁴ TǾnaya pa cela-i sulum mpi pǿ taa pa sita tuǿǿ nakǿli kv cǿlǿm*fa* tǿ. Ama i tǿǿna ilena í kisi-wǿyi nyǿǿ. ^a

³⁵ ǾpǾyǾ pa kama-i sǾm tesika tǾǾ, na pǾ tǿ tǿte kǿ i wontu tǿǾ na pǾ tala-tǿ. ³⁶ Pa tema ǿpǾyǿ ilena pǾ caǿa tǿna na pǾ tǿǿ-i. ³⁷ Pa ǿmaawa na pǾ pusi i nyuyǿ tǿǾ si: Yuta nyǿma wulav sǿǿ Yesu kǿǿ. Pa ǿmaa ǿpǾyǿ si pǿ hǿlǿ

mpi pǿ tǿǾ pa kv-i tǿ. ³⁸ Pa kǿǿǿna í na ǿmulaa ke naale na pǾ ka-wǿyǿ sǾm tesikasǿ tǿǾ, lelǿ ke i ntǿǿǾ tǿǾ, lelǿ ke i mpǿtǿǿ tǿǾ.

³⁹ Yǿlǿa mpa pa tǿǿkayana tǿna tǿ pele pa kǿǿtǿyi nyǿǿ na pǾ tǿǿki-i si: ⁴⁰ Matǿǿ nyǿ tǿmna si n yǿkǿyi lǿǿ tǿǿǿǿ sǿǿǿle na í tayani kvfate ǿmau ke kvǿǿǿ tooso taa. Waasi nyǿ tǿ ilǿ. Ye n kǿ lǿǿ Pǿyaya lu tesika tǿǾ na í tǿi.

⁴¹ ǾpǾyǾ na kǿtǿlǿa sǿǿaa na lǿǿ Tǿm sǿyǿǿlǿa na nyuyǿ nyǿma tǿtǿ. Pele pa tǿǿǿna-i paanav na pǾ yǿǿtǿyi si: ⁴² l yapa lelǿa nyǿǿǿ isǿnaya na í kaa pǿsi na í ya i mayamaǿa i nyǿǿkv. lǿu si unǿǿǿle lǿyǿlǿ wulav sǿǿ na? Pǿnǿntǿ í lu tesika tǿǾ na í tǿi. Ulena tǿ na na tǿ tǿsi. ⁴³ l tu lǿǿ kǿ naani na í tǿ si unǿǿǿle lǿǿ Pǿyaya. Tǿǿ, tǿ ná si lǿǿ kǿ sǿǿli si í waasi-i yaa isǿna.

⁴⁴ Na pǿ kǿǿǿna ǿmulaa mpa paa kama ǿpǾyǿ i cǿǿ tǿ na pele pǾ tǿǿ-i mpǿ tǿtǿ.

Yesu hǿǿ

(Malǿki 15:33-41 na Luku 23:44-49 na Yohaani 19:28-30)

⁴⁵ Pǿ kǿma na pǿ tala ilim sikuyǿ, ilena sǿkǿǿtǿyǿ nyala icate tǿǾ halǿna ilim kpili. ⁴⁶ Ilim kpila mpǿ, ilena Yesu kiisina nǿǿǿ sǿǿǿya si: Eli Eli, lema sapatani? Na tǿle tǿ yǿǿtǿyi si: Ma lǿǿ ma lǿǿ, pepe tǿǾ kǿ n lǿ-m?

⁴⁷ Mpa paa sǿǿǿ tǿna tǿ pa taa lelǿa nu mpǿ, ilena pǾ tǿ si: l yaana nteyǿ Ilii.

⁴⁸ Ulena pa taa nǿǿǿlv kpaǿa asewa na í polo na í lii kpǿlǿkpam saǿ ke lum kvnyǿǿǿm napǿli pǿ taa, na í tuǿ kǾpǾtǿyǿ nǿǿǿ taa na í huǿli Yesu si í nyǿǿ. ⁴⁹ Ama lelǿa ná tǿma si: l yele na tǿ ná Ilii kǿ kǿǿ na í waasi-i yaa isǿna.

⁵⁰ Tǿnaya Yesu tasa kiisuyǿ ke sǿǿǿm, ilena í hǿǿ.

^a27:34 *tuǿǿ nakǿli kv cǿlǿm*: Pǿ kǿ kǿǿle nte tǿ lakǿ na yǿlv too na pǿ kv i wǿsasi tǿǿǿ. Ama Yesu na sǿǿlǿa si í wǿǿna i isǿ ke mpǿ halǿna i sǿm.

⁵¹ Ǫpǫgǫ waaṭu inǫgi kpaakraa, puṣṣu sɔsɔw ŋku ku kaɣa lɔ tǣsele sɔsɔle taa tɔ, ku faɣa yem kǣ hatoo isɔtaa na pǎ kalǣsɛna ku aṭe. Na tetu sele na kukpamǣŋ ya pǫɔle, ⁵² na pǣlaaŋ tɔli na lɔ yǣlaa mpa pa sǣpa tɔ pa taa paɣale fe. ⁵³ Ǫpǫgǫ pa lu pǣlaaŋ taa, na waaṭu wei Yesu kɔma na í fe tɔ pǎ suv lɔ icate naŋŋ nyǣnte taa, na yǣlaa paɣale na-we.

⁵⁴ Ǫpǫgǫ Lom yoolaa sɔsɔ na yoolaa mpa í na-we paa taŋa Yesu tɔ, pa nawa tetu seluɣu na pǣ tǣna mpi pǣ lapa tɔ, ulena pǎ nyǎ sɔsɔm na pǎ tɔ si: Tampana, yulu unǣ í kǣ lɔ Pǣyalu kǣ. ⁵⁵ Alaa paɣale ka we tǣna na pǎ sǣŋa pooluŋ na pǎ nyǣnǫgi. Mpe unǣ pa tǣŋaɣana Yesu kǣ hatoo Kalilee na pǎ calǣsǣgi-i. ⁵⁶ Makǣtala Malǣ na Saaki na Yosǣefu pa too Malǣ na Sepetee pǣyalaa too, paa we alaa mpe pa taa.

Yesu pim

(Malǣki 15:42-47 na Luku 23:50-56 na Yohaani 19:38-42)

⁵⁷ Waaṭu wei taanaɣa taanaa tɔ, Alimatee apalw toŋ tu nɔɔɔlwei wei pa yaa si Yosǣefu tɔ í kɔma. l maɣamaya í ka tǣŋaɣa Yesu kǣ. ⁵⁸ Ǫpǫgǫ í pola Pilati kiŋ na í sǣlǣmi-i si í kpaakǣgi sǣṭu Yesu. Tǣnaɣa Pilati tǣma si pǎ cǣle-i. ⁵⁹ Ulena í kpaɣa sǣṭu na í takǣ-i kponkrontu toŋ nyǣntu nti pa yaa si leŋ tɔ tǣ puŋkahulɔŋa kufalaya. ⁶⁰ Na í polo na í pimi-i í maɣamaya í pǣlaav ŋku pa hula kuvpamɔɣu taa tɔ ku taa. Na í pilimi puw sɔsɔw nakɔli na í suli pǣlaav nɔɔɔ. Ulena í tǣe í kpe. ⁶¹ Na Makǣtala Malǣ na Malǣ lelv pǎ caɣa tǣnaɣa pǣlaav isentaa.

Pǣlaav taŋɔɣu

⁶² Kuyaku kuvhǣsɔɣu tɔw sɔɔlv lapu tema na tev fe, ulena kǣtǣlaa sɔsaa na Falisanaa kpenti na pǎ polo Pilati kiŋ, ⁶³ na pa heeli-i si: Taaɣa, tǣ tɔwɔaa si

pǣpǣṭu unǣ í ka yɔɔɔta si ye pǣ lapa wee tooso unǣ í kǎ fe. ⁶⁴ Tɔw, mpu tɔ, yele na pǎ taŋ pǣlaav halǣna pǣ tala kuvyeeŋ tooso wule. l ifalaa í taa kɔw na pǎ ŋmulǣ-i na pǎ looli samaa si í fema sǣtaa taa. Ye pǣ lapa mpu, tǣle tǣ pǣpǣṭu kǎ kǣli kancaalaya nyǣntu.

⁶⁵ Ǫpǫgǫ Pilati tǣma-we si: Yoolaa mpa paa taŋ tǣɔɔlv, í polo í taŋ-kuyu teu teu.

⁶⁶ Tǣnaɣa kǣtǣlaa polaa na pǎ taɣani pǣlaav tɔw puw ŋkuyu teu, na pǎ tu pa kuvyusum si nɔɔɔlv í taa tokina. Ulena pǎ su yoolaa si pǎ taŋ.

Yesu fem

(Malǣki 16:1-10 na Luku 24:1-12 Yohaani 20:1-10)

28 Kuyaku kuvhǣsɔɣu tǣewa na pǣ fe cimaasi, ulena Makǣtala Malǣ na Malǣ lelv pǎ kuli tanaŋ tǣpam si pa puki pǣlaav tɔw. ² Ǫpǫgǫ tetu sela sɔsɔm ke kpaakraa. Mpi tɔ, Taaɣa isɔtaa tillu lunna isɔ na í tii, na í polo í kuli puw ŋkuyu pǣlaav nɔɔɔ na í su kpeeŋa, na í kpa tǣ tɔw na í caɣa. ³ l teu nǣɣǣsɛna isu tev nyǣɣǣsɔɣu tɔ, na í wontu huluma isu kponkromulɔm. ⁴ Ǫpǫgǫ pǣ lapa taŋlaa ke sɔɔɔntu ke sɔsɔm na pǎ seliɣi, na pǎ sǣpa pa tuŋ tɔw kǣ yem tǣkpǣtu. ⁵ Tǣnaɣa isɔtaa tillu tǣma alaa si: Mu taa nyǎ, ma nyǣmǎ si Yesu wei pa kama sǣm tesika tɔw tǣɔɔ í kɔma pǣekuyu. ⁶ l fei cǣne, í fema isu í ka yɔɔɔta tɔ. l kɔw na í ná timpi paa husa-i tɔ. ⁷ l polo lɔŋ na í heeli í ifalaa si, í fema na í tǣe-meɣe nɔɔɔ ke Kalilee. Tǣnaɣa í kǎ na-i. Nti ma wena si ma heeliɣi-me tǣɔɔle.

⁸ Tǣnaɣa alaa mpe pa kula pǣlaav tɔw kǣ kpaakraa na pǎ tǣe, na sɔɔɔntu na laŋhulɔmle pǣ kuvǣ-we. Ulena pǎ polo na pǎ kaasi Yesu ifalaa ke laapaali unǣ. ⁹ Pa tǣŋna tǣe ke mpu, ulena Yesu suli-weye kpaakraa na í tǣ-we si: Ma sǣe-me.

Ǫpǫgǫ pa kpǣtǣna-i na pǎ tǣki í nɔwhe, na pǎ hǣntǣ-i aṭe na pǎ sǣe-

10 ʘlena Yesu heeli-we si: ʘ taa nyá. ʘ polo ʘ heeli ma taapalaa si pá polo Kalilee, tənaya paa na-m.

Nti taŋlaa keesaa tɔ

11 Alaa mpe pa we mpaav taa na pá kpeŋ mpv, ʘe sese yoolaa mpa paa taŋa pəlaav tɔ, pa taa ləlaa ná tɛma məlvv ke ʘate taa kele na pá keesi kətəlaa səsaa ke pə təna mpi pə lapa tɔ. 12 Mpróyú kətəlaa səsaa na nyvvy nyéma pa kotaa na pá lá nɔyɔ kulvmaya na pá ha yoolaa ke liyitee tuutuuma, 13 na pá heeli-we si: ʘ tɔ si tom kraɣa-meɣe ahoo na ʘ ifalaa kɔɔ na pá ŋmulu-ʘ. 14 Na ye Kufəneɛ ʘ nu mpv, taa heesi ʘ laŋle, ʘ kaa la-meɣe pvlv.

15 Tənaya taŋlaa mv liyitee anu na pá lá ʘsu pa heela-we tɔ. Na tɔm tənɛ tə yeŋi Yuta nyéma hekv, haləna saŋa.

Yesu ifalaa tɔ luv

(Maləki 16:14-18 na Luku 24:36-49 na Yohaani 20:19-23 na Tilla Təmlɛ 1:6-8)

16 Mpróyú Yesu ifalaa naanvwa na kulvm unu pá kulaa na pá polo Kalilee pulaya ŋka Yesu ka keesa-we tɔ ka tɔ. 17 Pa na Yesu ʘlena, pá hənti-ʘ ate na pá see-ʘ. Ama pa taa ləlaa ka wena sika. 18 Tənaya Yesu krətəna-we na ʘ heeli-we si: Ma niŋ taa ké pa tv ʘsɔtaa na ate. 19 Mpv tɔ, ʘ polo na ʘ la na kateŋasi təna taa yəlaa pəsi ma ifalaa. ʘ sɔkɔ-weɣe lsv lvm na ʘ yaakəna Caa na Pəɣaya na Feesuyv Naŋŋtv pa həte. 20 ʘ seɣesi-we si pá tɔkɔ pə təna mpi ma seɣesa-me tɔ. ʘ nyi teu si má, maa weɛ mə waalı ké paa kvyaŋkvv, haləna antulinya polo na ʘ kulv.

LAAPAALI KUPAŃ WEI

MALƏKI

ŃMAAWA TƆ

Kutuluŋo

Maləki wei i Ńmaa takəlaya kane tƆ i ta ke Yuta tv. I yƆƆta i takəlaya taa si Yesu ké təmlə tv ké (10:45). I seƷesəyi na í waaki na í looki alƷaa. Ama Maləki ta yƆƆti Yesu luluŷu təm, i hulaa ké si Yesu ké ləƷ Pəyaya na Yulu Pəyaya.

lənə pa faƷa Maləki takəlaya t: Yesu təmlə taƷanuŷu, titite 1:1-13
Yesu təmlə ke Kalilee, titite 1:14-8:26
Yesu na i ifalaa, titite 8:27-9:50
Yesu təmlə ke Yuta na Yosalem, titite 10-13

Yesu səm na i fem, titite 14-16

ləƷ lum səlŷ Yohaani waasu

(Matiyee 3:1-12 na Luku 3:1-18
na Yohaani 1:19-28)

1 ləƷ pəyalŷ Yesu Kilisiti Laapaali KupaŃ təcaalle ntə. ²Pa Ńmaawa ləƷ kuƷƷƆtuŷu teləsuluŷ ləƷayi takəlaya taa si:

Nyəni, ma tillu ntə,

ma teləsəyi nyá nƷƆ tƆ si

í taƷani nyá mpaasu na í kəŋ.

³NƷƆluŷ yƆƆtəƷəna nƷƆ səsƷa ke wulaya tetu taa si:

Í taƷani Taca mpaasu,

í siyisi i mpaasi.

⁴ŃpúƷú pə lapə na ləƷ lum səlŷ Yohaani kə wulaya tetu taa na í səkki yəlaa ke ləƷ lum. Na í kpaaləyi si: Í laƷasi tənte na pá sə-məƷə lum na ləƷ husi mə isayatu.

⁵Ulena Yuta tetu yəlaa təna, na Yosalem nyəma təna puki i kiŋ, na paə wei í kuliyi i isayatu tƆ ké yəlaa taa, na Yohaani səkki-wəƷə ləƷ lum ke Yaatanu pəƷ taa.

⁶Yooyoo huŷtu kunti ke Yohaani takaa, na í ləla tənŷuŷu tampala ke i tənaya taa. I tƷƷnaya nté cələŋ na taale tuŋ nim. ⁷Na í kpaaləyi samaa taa si: Ma waali wei i kəŋ tƆ pũtu kələm toŋ. Halu ma ta tu tala si má sopi na má wƷƷsi i nəsəhe taa ntaŋkpaala maƷamaƷa. ⁸Ma ulə, lum ke ma sə-mə. Ama Feesuyu Naŋŋtu ke ílé i ká sə-mə.

Yesu ləƷ lum səlŷ na i maƷasuŷu

(Matiyee 3:13-4:11 na
Luku 3:21-22 na 4:1-13)

⁹Saa unu i taa Yesu luna Nasaletu ke Kalilee tetu taa, na í polo na Yohaani sə-i ləƷ lum ke Yaatanu pəƷ taa. ¹⁰Yesu lukayana lum taa, ulena í ná isətənŷuŷu tulaa na Feesuyu Naŋŋtu tii i tƆ isu alukuku. ¹¹Ulena pá nu pə yƆƆtəƷəna isətəa si: Nyayale ma luƷu təe Pəyaya, ma luƷu suŷ-ŋ səsəm.

¹²Pə tema ŃpúƷú kpaƷpaə, ulena ləƷ Feesuyu pona Yesu ké wulaya tetu taa. ¹³Na í caya tənaya wəe nule, na Satani kəƷ na í maƷasəyi-i. Na í we taale wuntu heku na isətəa tillaa paasəna-i.

Yesu yaasu ke tiina kpalaa liyiŋi

(Matiyee 4:12-22
na Luku 4:14-15 na 5:1-11)

¹⁴ŃpúƷú pa tv ləƷ lum səlŷ Yohaani ke saləka, ulena Yesu náa polo Kalilee na í suŷ ləƷ Laapaali KupaŃ ke kpaalŷu. ¹⁵Na í təŋ si: Pənente pə tala mpu, ləƷ Kawulaya kpeƷetəa. Í laƷasi na í mu Laapaali KupaŃ.

¹⁶Yesu malaƷa Kalilee tenku kutəŋ, ulena í ná tiina kpalaa ke naale. Siməŋ na i neu Antəlu, na pá tuƷi puluƷu ke lum taa. ¹⁷ŃpúƷú i tɔma-wə si: Í kəƷ na í təŋ-i-m na má la-mə na í puuki yəlaa isu í puukuƷu tiina tƆ.

¹⁸Tənaya pəle pa yela pa puluŋ na pá təŋ-i kpaƷpaə.

¹⁹I tasa pote ke pəcə, ulena í ná Sepeteə pəyalŷ Saaki na ílé i neu

Yohaani, na pá caya kpuľvuv taa na pá tayanəvi pa puluv. ²⁰Tənaɣa ı yaa peľeɣe kpaakraa, ılena pá yeľe pa caa Sepetee na ı paa nyəma ke kpuľvuv taa na pá tənı-ı.

Uləɣhilu nəɣlv ı təm

(Luku 4:31-37)

²¹Mrúvú Yesu pa pola Karənahum ıcate taa na ı svu Yuta nyəma təkotile taa ké kuyaku kuhəesvuv wule na ı niki seɣesvuv. ²²Mrúvú ı seɣesvuv cəpa yəlaa laŋa. Pə taɣa pulv, ı seɣesaya-weɣe na toŋ ı ta nyá. ı fei ısu pa lsv Təm seɣesəlaa.

²³Mrúvú pa tuta Yuta nyəma təkotile taa ké apalv nəɣlv na ı hii ıľəv nəɣlv. Tənaɣa apalv unı ı koowa sı: ²⁴Nasaleti Yesu, n caa-weɣe tá kiŋ? N kəma-tvuv wakəlvuv ke? Ma nyəma-ŋ teu, n ké lsv Yvlv Naŋŋtu wei ı tilaa tə.

²⁵Tənaɣa Yesu holina-ı sı: Hei, nyá, sv na ń se apalv inə ı waalı.

²⁶Mrúvú ıľəv unı ı selisa apalv unəvi teu. ılena ı má kapuka na ı se ı waalı. ²⁷Mrúvú pə cəpa yəlaa təna laŋa ke səsəm, na pá toŋ təma sı: Maamaaci wei keľe mpv? Toŋ seɣesvuv kofalvuv nté yaa. Puvə. Pə kpeŋna əlvəaa, ı yəvətəvi peľeɣe na apalvtv na pá nukəna-ı.

²⁸Mrúvú Yesu həte yaa kpaakraa unəvi Kalilee tetv təna taa.

Yesu waasvuv ke kutəntvnaa paɣale

(Matiyee 8:14-17 na Luku 4:38-41)

²⁹Pa lu Yuta nyəma təkotile taa, ılena pa na Saaki na Yohaani pá polo Siməŋ na Antəlv pa təɣaɣa ke kpaakraa. ³⁰Na pá maɣana watv wəna Siməŋ yəsv na ı həntaa. Yesu talaa, ılena pá heeli-ı əlv unı ı wusası təm. ³¹Tənaɣa Yesu pola ı kiŋ na ı təkı ı niŋ taa na ı kvsı, na ı watv ya na ı kvlı na ı caləstı-wə.

³²Mrúvú pa kəna-ı kutəntvnaa təna na əlvəhilaa tənaɣa taanaya təv ké

waatv wei ilim tvva tə. ³³Na ıcate təna kotı təcəɣəcəvi ke təɣaɣa ŋke ka nənvəv təe. ³⁴ılena Yesu la na mpa kutəməŋ cəsvaya tə pá hiki əlaafəya. Na ı təvəntı əlvəaa paɣale. ı ta tisi sı əlvəaa ı yəvətı. Pə taɣa pulv, peľe pa nyəma ı ké mpi tə.

Yesu waasv ke Kalilee tetv taa

(Luku 4:42-44)

³⁵Mrúvú waatv wei pə wusa fem na səkrətvuv wəe tə, Yesu luwa na ı polo timpi yəlaa fei tə na ı sələmı lsv. ³⁶ılena Siməŋ pá svı-ı pəekvuv. ³⁷Pa kəma na pá na-ı, ılena pá heeli-ı sı: Yəlaa təna caaki-ŋ.

³⁸Tənaɣa Yesu cə-wə sı: Tə polo pəcəlv pəcəlv əcalee lenna taa na má lá peľeɣe waasv tətə. Pə maɣamaɣa pə təv ké ma kəma.

³⁹Mrúvú ı svu Kalilee tetv təna taa ké cəsv, na ı lakı waasvnaa ke Yuta nyəma təkotilenaa mpa pa wəna təna təv tə pa taa, na ı təvəntəvi əlvəaa.

Yesu waasvuv ke tənvuv təv əsilima kutəŋ tv nəɣlv

(Matiyee 8:1-4 na Luku 5:12-16)

⁴⁰Tənaɣa tənvuv təv əsilima kutəŋ tv nəɣlv ı kəma Yesu kiŋ, na ı sopı ı təe na ı təɣe-ı niŋ na ı tə sı: Ye n ka tisaya n taa waası-m?

⁴¹Mrúvú tənvuv təv kutəŋ tv unı ı təm lapa Yesu ke pətəvətəle ke səsəm, na ı kvsı ı niŋ na ı tokina-ı na ı cə-ı sı: Teu, ma tisaa, əlaafəya ı la.

⁴²Mrúvú apalv unı ı kutəŋ tema tənə unəvi kpaakraa na ı məltı təmamam. ⁴³ılena Yesu təvəntı-ı kpaakraa, na ı kpaalı-ı na toŋ sı: ⁴⁴Taa heeli nəɣlv. Ama təe kpaakraa na kətvlv na-ŋ. ılena ń yiyisi ısu Moisi ka keesvuv tə, na pá ná sı pə waa-ŋ.

⁴⁵Ama apalv unı ı təewa, ılena ı svu pə təm kpaalvuv ke paa timpi. Haləna ı kpaalvuv mpi pə təv Yesu tá pəstı na ı svu ıcate natəltı tə taa təkaa. Ama

kpeɛŋa tɔɔ kɛ ɪ cakaya kraɪ taa, na yɛlaa lukəna paa timpɪ na pɔ makəna-ɪ.

Yesu waasuyv ke kutɔŋ kutvuluyv tu
(Matiyee 9:1-8 na Luku 5:17-26)

2 Wɛɛ lapa naale, ulena Yesu mɛli Karənahum na yɛlaa nu si ɪ we tɔyaya taa. ²Mpuyvule pa kota sɔsɔm pɔ tu feɪ. Pə nyəkaa kɛ təkəŋŋ na pɔ kpeɛna nɔnɔɔ na pɔ təkɪ, na Yesu tɔŋna-weyɛ seyeɛsuyv. ³Mrɔyɔ yɛlaa napəlɪ pa kɔma ɪ kiŋ na pa taa liyiti sɛyɛla kutɔŋ kutvuluyv tu nɔyɔlv. ⁴Ama yɛlaa samaa tɔɔ pa kpisa isəna paa la na pɔ tana-ɪ Yesu kiŋ tɔ. Ulena pɔ kra na pɔ wesu kutuluyv ŋku kv taa Yesu ka wɛɛ tɔ kv lɔpɔtu, na pɔ tisi kpatɛle nte tɔ taa kutɔntu unɪ ɪ ka wɛɛ tɔ na pɔyɔyɔ ŋku. ⁵Yesu nawa yɛlaa mpe pa naani, ulena ɪ tɔ kutɔŋ kutvuluyv tu unɪ si: Ma pɔyalv, nyá isayatu husaa.

⁶Pə pamna lɔɔ Tɔm seyeɛsɛlaa napəlɪ paa caya təna na pɔ huɔki pa taa si: ⁷Pepe tɔɔ kɛ apalv unɛ ɪ maki kanƙante na ɪ kpaƙɛyɪ ɪ ti na ɪ keɛsɛyənəna lɔɔ? Awe pəsɛyɪ na ɪ husɪ isayatu ye pə taɔa lɔɔ paasi? ⁸Ama Yesu ná cəkəna nti pa huɔkaya pa taa tɔyɔ kpaƙpaa. Ulena ɪ pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ kɛ ɪ huɔki mrɔyɔ mə taa? ⁹Nti tɔ yɔyɔtuyv kələna tɛlv. Má heeli kutɔntu si Nyá isayatu husaa, yaa Kuli na n̄ keli nyá kpatɛle na n̄ tɔ? ¹⁰Tɔv, maa hulɪ-mɛ si Yulv Pɔyaya má, ma pəsɛyɪ na má husɪ isayatu ke ate cənɛ.

Tənaɔa Yesu tɔma kutɔntu si: ¹¹Ma heeliyɪ-ŋ si n̄ kuli na n̄ kraɔa nyá kpatɛle na n̄ kpe.

¹²Tənaɔa kutɔntu kula kpaƙpaa na ɪ kraɔa ɪ kpatɛle na yɛlaa nyənɛyɪ-ɪ mpv, na ɪ tɛɛ. Mrɔyɔ pə lapa pa tənaɔa piti ke sɔsɔm, na pɔ saŋ lɔɔ na pɔ tɔŋ si: Tuu tɔ, tɔ ta nata isəntɔ unɪ ɪ nəyəsɛle.

Yesu yaav ke Lefii

(Matiyee 9:9-13 na Luku 5:27-32)

¹³Mrɔyɔ Yesu tasa Kalilee tenƙu nɔyɔ ke pote na yɛlaa puki ɪ kiŋ ke sɔsɔm na ɪ seyeɛyɪ-we. ¹⁴Yesu teɛkaya, ulena ɪ ná Aləfe pɔyalv Lefii na ɪ caya lampuu tɛmɔle. Ulena Yesu tɔmɪ-ɪ si: Kuli na n̄ tɔŋɪ-m.

Mrɔyɔ Lefii kulaa na ɪ tɔŋɪ-ɪ.

¹⁵Pəle pə waalɪ Yesu caya na ɪ tɔki kutɔyɔv ke Lefii tɛ. ɪ na lampuu mɔlaa payale, na asayaa payale, na ɪ ifalaa pa tɔkayana. Yɛlaa asayaa isu mpv ka tənaɔa-ɪ payale tɔtɔyɔ. ¹⁶Mrɔyɔ lɔɔ Tɔm seyeɛsɛlaa mpa pa kɛ Falisanaa kpeɛle nyəma tɔ, pa nawa Yesu na asayaa, na lampuu mɔlaa pa caya na pɔ tɔki mpv. Ulena pɔ pɔɔsi ɪ ifalaa si: Pepe tɔɔ kɛ Yesu na lampuu mɔlaa na yɛlaa asayaa pa krentɛyɪ na pɔ tɔki?

¹⁷Yesu nu mpv, ulena ɪ tɔ-we si: Pə taɔa alaafəya nyəma nyuləyənə fetaa. Ama kutɔntunaa kɛ. Ma kɔmaya si ma yaaki asayaa, pə taɔa kupama.

Yesu keesuyv ke nɔhɔkutv tɔm

(Matiyee 9:14-17 na Luku 5:33-39)

¹⁸Kuyaku nakuli Lum Sɔlv Yohaani ifalaa na Falisanaa pa hɔka nɔɔsi. Tənaɔa yɛlaa kɔma na pɔ pɔɔsi Yesu si: Pə lapa isəna na Lum Sɔlv Yohaani ifalaa na Falisanaa nyəma ná hɔkɛyɪ nɔɔsi na nyá ifalaa naa toosiyɪ pə tɔm. ¹⁹Mrɔyɔ Yesu cɔ-we si: ɪ huɔ si akpayaɔlv taapalaa ká hɔkɔ nɔyɔ na ɪ na-we pɔ wɛɛ? Aaɪ, pəle pə feɪ lapv ke paa pɔcɔ. Ye ɪ we pa hekv, paa tɔki tam kɛ. ²⁰Ama pu kɔɔ na pɔ keɛsi kuyaku nakuli, ulena pɔ ləsi-ɪ pa hekv. Ule pələyɛle paa hɔkɔ nɔɔsi.

²¹Nɔyɔlv kaa kraɔa saaliya kvfalaya na ɪ tɔ wontuyv kupənuyv. Tɔfɔ, saaliya ŋke kaa hɔ wontuyv ŋku na pɔyɔyɔ teɛsi waluyv. ²²Nɔyɔlv kaa suu sɔlvum kvfam ke sɔlvum hulɔŋ kupəŋ taa. Tɔfɔ sɔlvum

kufam yasəyi huluŋ kupaŋ inəyi, na sulum mpi na huluŋ pə wakəli yem. Ama huluŋ kufaŋ taa ké pa suuki sulum kufam.

Yesu kele kuyaku kuhéesuyu tu

(Matiyee 12:1-8 na Luku 6:1-5)

²³ Mprúyú Yesu na i ifalaa pa fayana tɔɔnaya pee taale natəli tə taa ké kuyaku kuhéesuyu kuli ku wule. Ulena i ifalaa suu tɔɔnaya pee pəlvu na mpaau. ²⁴ Tənaɣa Falisanaa təma Yesu si: Nyəni nyá ifalaa lakuyu mpi pə fei lapu ke kuyaku kuhéesuyu wule tə yee.

²⁵ Ulena Yesu cə-we si: Ye mpv i ta kaləta paa pəcəɔɔ mpi Tafiiti lapa waatu wei pə caala-i na nyəɔɔsi pu í na mpa pa we i cəlv tɔ? ²⁶ Isəna i suu ləɔ təyaya taa na í tɔɔɔ potopotonaa mpa paa su ləɔ tɔ. Apiyataa ka kena kətəlv səsə ke saa inu. Pəyele pə fei si nɔɔɔlv í tɔɔɔ potopotonaa mpeɣe yem na pə tá ké kətəlaa. Ama Tafiiti ná tɔɔɔ-we. Haləna í ha i taapalaa.

²⁷ Mprúyú Yesu tasa-we tətə si: Yulu tɔɔ ké pa su kuyaku kuhéesuyu. Ama pa ta la yulu ke kuyaku kuhéesuyu tɔɔ. ²⁸ Pə tɔɔ ké Yulu Pəyaya má, ma ké kuyaku kuhéesuyu səsə təsiyisiyi.

Nkpaləkpekaya tu təm

(Matiyee 12:9-14 na Luku 6:6-11)

3 Pəle pə waalı Yesu tayana Yuta nyəma təkotile taa ké məlvu. Pə pamna nkpaləkpekaya tu nɔɔɔlv i ka we təna. ² Na yəlaa mpa paa we təna tɔ pə caɣaa na pá keŋna Yesu ké teu si pa naa si i ká waasu apalv inəyi kuyaku kuhéesuyu wule yaa isəna? Pa lakaya mprúyú si pá hiki nti paa waana-i tɔ. ³ Mprúyú Yesu təma nkpaləkpekaya tu si: Kuli na í səŋ heku taa.

⁴ Ulena Yesu pəɔsi mpa pa caɣa mpv tɔ si: Ta mpaau taa, kupantu ke pə mvna pá la kuyaku kuhéesuyu wule yaa isayatu? Paa waasi yaa paa ku?

Ama pa ta cə si pulv. ⁵ Tənaɣa i nyəna pa təna pa isentaa na pa təm lapu-i pááná, na pa taa huwəe asayəe wakəli i lanle ke səsəm tətə. Ulena í tɔ nkpaləkpekaya tu inu si: Təv, loosi nyá niŋ.

Mprúyú nkpaləkpekaya tu loosa i niŋ, ulena i niŋ hetu. ⁶ Tənaɣa Falisanaa luna Yuta nyəma təkotile taa ké krapaa, ulena pa na Heləti nyəma pá caɣa na pá mayasi isəna paa la na pá kv Yesu tɔ.

Samaa kənte ke Yesu kiŋ

⁷ Mprúyú Yesu lu təna tafav, na í na i ifalaa pá polo Kalilee teŋku nɔɔɔ, na samaa tuutuuma hu i waalı. Samaa inu i ka luna Kalilee, na Yuta, ⁸ na Yosalem, na ltumee tetv taa, na Yaatanu pəɔɔ waalı, na Tiii na Sitəŋ pə acaləe cəlv hɔɔɔlvu. Yəlaa pane pa nu mpi mpi Yesu təŋna lapv tɔɔɔ pa kotaya i kiŋ ke səsəm ke mpv. ⁹ Mprúyú Yesu təma i ifalaa si pá taŋu-i na kpulvu, təfə samaa yuŋ ka nyəkə-i. ¹⁰ Pə taya pulv tɔɔ, yəlaa nawa si Yesu təŋna lapv na kətəntunaa hikiyi alaafəya. Ulena pa təna mpa pə wukaya tɔ, pá huliyi si pá hiki-i na pá tokina-i. ¹¹ Ye alɔɔaa loosa Yesu, pa svuki kiisuyu ké na pá luŋi-i na pá təŋ si i ké ləɔ Pəyalv ké. ¹² Ama Yesu ná kaləna-we si pá taa yəɔtəyi mpv.

Tillaa naanwa na naale kpaɔ

(Matiyee 10:1-4 na Luku 6:12-16)

¹³ Mprúyú Yesu kpa puɣv tɔɔ na í yaa mpa i caa tɔɔɔ i kiŋ, na pəle pá polo. ¹⁴ Tənaɣa i ləsa pa taa yəlaa naanwa na naale na í ha-weɣe hətə si tillaa. l ləsa pəleɣe si pá wee i kiŋ ke tam na í tiliyi-weɣe waasu lapv. ¹⁵ Na í ha-weɣe alɔɔaa tɔɔnuyv pəsuyv. ¹⁶ Yəlaa naanwa na naale wei i ləsa tɔ pa həla ntə. Siməŋ wei Yesu ha hətə si Piye tɔ, ¹⁷ na Sepetee pəyalv Saaku na i neu Yohaani. Pəle pa naaleɣe Yesu ka ha hətə si Pəwaneesi, na təle tə huwəe nté si

teu holuyu piya. ¹⁸Na pá kaasi Antəli, na Filipu, na Paatelemii, na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalu Saaki, na Tatee, na Siməŋ wei i ka lukaya tetu təkuyu təm taa tə, ¹⁹na Yutaasi ləkaleeu wei i hulaa si Yesu kolontunaa í kra-i tə.

Yesu nyəma kəntə ke i krayau

²⁰Pələ pə waali Yesu məla təyaya, na yəlaa tuutuuma tasa kotuyu pə tu fei. Haləna Yesu na i ifalaa pa ta hiki tapacayale si pá təŋə təŋəu mayamaya. ²¹l nyəma nuu mpv, ulena pá kulɪ si pá puki na pá kra-i. Pə təya pulv tə, pa təŋaya ké si pə laki-i ké.

Yesu cəv ke i təm tulaa

(Matiyee 12:22-32 na Luku 11:14-23 na 12:10)

²²lso Təm seŋesəlaa mpa pa luna Yosalem na pá kə tə pələ pa təŋaya si: Yesu nyəna Pesepule*fa* ké.

Ulena lelaa náa təŋ si: Aləŋaa wulav toŋ ke Yesu təŋənəŋəna aləŋaa lempa. ^a

²³Mrúŋú Yesu yaa-we na í seə-weŋe isənaa si: lənaŋa Satani ká təŋəni i ti? ²⁴Ye kawulaya weə na ká fei nəŋə kuləmaŋa, nəŋəŋə ka saaləŋi yem ké. ²⁵Na yəlaa í we təyaya taa na pá fei nəŋə kuləmaŋa, nəŋəŋə təyaya ŋke ka saaləŋi yem ké. ²⁶Mpv tətəŋə ye Satani wakəŋəŋi i ti na i kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike, i kawulaya yaa ké na i toŋ saali yem təkpaataa.

²⁷Nəŋəlv kaa pəsi na í svv yvlv toŋ tu təyaya si i kuuki i wontu na í tá te toŋ tu inəŋi həkuyv ke ŋmusi. Ama i kraa-i ké na í həkə-i təkəŋkəŋ na pəcɔ́ í svv i wontu kuuu ke təyaya taa.

²⁸Tampana ke ma heeliŋi-me yoo maa cəsəŋi, paa yəlaa kwakələm ká tə isəna, yaa paa pa yəŋəta isayatu isu we, lso pəsəŋi na í húlí-weŋe suulu. ²⁹Ama wei i ká yəŋəti isayatu ke

Feesuyu Nanŋtu tə tə pa kaa huɪv puntu isayatu ke paa pəcɔ. Pə təya pulv tə, puntu səŋəla isayatu tam nyəntu ké.

³⁰Mpi pə tə Yesu yəŋəta mpv tə, pa təŋaya-i ké si i nyəna uləŋəu.

Yesu too na i newaa

(Matiyee 12:46-50 na Luku 8:19-21)

³¹Mrúŋú Yesu too na i newaa apalaa nyəma pa kəma na pá səŋ awali na pá tili si pá yaa-i. ³²Pə pamna yəlaa samaa cəŋaa na pá cəŋna Yesu. Tənaŋa pa heela Yesu si: Tə taa cə nyá nəŋə tə, nyá too na nyá newaa pa wəna nteŋe awali na pá caa-ŋ.

³³Mrúŋú Yesu nəŋə təkpaav si: Aweŋe ma too na mpaŋa ma newaa ye? ³⁴Yesu nyəna mpa pa təna pa cəŋaa na pá cəŋna-i kotaya tə, ulena í tə si: li naa ma toona na ma newaa ntə. ³⁵Pə təya pulv tə, mpa pa laki mpi lso caaki tə pəntvnaa nté ma newaa na ma toona.

Mətutuuna təm

(Matiyee 13:1-9 na Luku 8:4-8)

4 Mrúŋú Yesu tasa seŋesuyv ke Kalilee tənku nəŋə. Tənaŋa yəlaa kota i kiŋ ke səsvm pə fei keesuyv. Haləna í kulɪ na í kra kulvuyv taa na í cəŋa. Na yəlaa náa cəŋa atəŋe lum nəŋə na un i we kulvuyv taa ké lum taa. ²Mrúŋú Yesu seŋesa-weŋe təmnaa paŋale na isənaa seəv taa. Haləna í keesi-we si: ³l nuu teu, tuulu poləna tuutu. ⁴l tuukaya i mətutuuna, ulena ləna hoti mpaav nəŋə nəŋə na sumasi tii na si təŋə-ye. ⁵Mrúŋú ləna hota kvvav tə timpɪ tetu ta lim tə, na ale á təŋna nəŋə ke tetu we tətəŋasam tə pə tə. ⁶lilim kəma na pá haŋ na pé nyəŋa məho, ulena a wvlv. Mpi tə, a ta hiki tetu si á ka hoosi kvpaŋsi. ⁷Pee ləna náa hoti səwa taa na ale a nyc isu a ká kulɪ teu, ulena səwa fete-ye na á kpisi luluyv. ⁸Ama pee

^a3:22 **Pesepule:** Aləŋaa wulav ke Yuta nyəma yaaki si Pesepule.

lenna ná hota tetv mʊsʊŋ nyəntv taa. Mpróyú ale a nyɔwa na á kʊlɪ na á pu tuŋ na á lʊlɪ pee. Lenna ke pəɔ, lenna ke maɣana, lenna ke sɔsɔm sɔsɔm.

⁹Mpróyú Yesu tɔma si: Ye wei ɪ kɛ tɔm nuɭv pʊntv í nu.

Yesu seɣesʊyʊ na isɔnaa seɣv nyɔyɔ
(Matiyee 13:10-17 na Luku 8:9-10)

¹⁰Pa kɔma na pá luna kpeeŋa, ulena mpa paa we Yesu cɔɭv tɔ na ɪ ifalaa naanɔwa na naale pá pɔɔsi-ɪ si: Keesi-tʊyʊ isɔnaa mpa n seɣ-tʊyʊ mpv tɔ pa huwɛ. ¹¹Mpróyú Yesu cɔ-we si: Me, pə ha-meyɛ si í nyɪ lɔ Kawulaya tɔm kʊŋmesətv. Ama isɔnaa seɣv taa kɛ kraɪ nyɛma ná nyəŋna pə tampana.

¹²Pəɔ pə tisi na paa pa nyəna teu, pá taa ná.

Na paa pa nu teu, pá taa cekəna.

Tɔfɔ tɔv paa kɔv na pá pəsəna lɔv tɔv na í huɪ-weyɛ pa isayatu.

Yesu kilisuyu ke mətutuuna tɔm

(Matiyee 13:18-23 na Luku 8:11-15)

¹³Mpróyú Yesu pɔɔsa-we si: Í tá cekəna isɔ wei ma seɣ-meyɛ mpv tɔ yaa? Na isənaɣale í ká cekəna isɔnaa lelɔa mpa paa seɣ-me tɔ? ¹⁴Pə we isʊ lɔv Tɔm ke tuulu ɪnɪ ɪ tuuki. ¹⁵Yɔlaa wɛɛ, na ye pa nu lɔv Tɔm Satanɪ tɛŋ na í hɔyɔsi-təyɪ pa taa kɛ kraɪkraa. Pɛle pa wenna nté isʊ pee nna a hota mpaav nɔyɔ nɔyɔ tɔ. ¹⁶Pee wena ale a hota kʊwaw tɔv tɔ, alɛyɛle mpa pa nu lɔv Tɔm na pá mv-təyɪ kraɪkraa na laŋhɔlʊmlɛ tɔ. ¹⁷Ama paa yeki si tɔ svɔna-weyɛ teu. Pa tɔkəyɪ-təyɪ tətanta. Saa wei wahala nɔyɔɭv ɪ ká tala, yaa lɔv Tɔm tɔv kʊnyɔŋ tʊyʊ ká kɔv, ulena pá lu lɔv seɣv taa kɛ kraɪkraa. ¹⁸Lɛlaa ná nəɣəsəna wena a hota sɔwa taa tɔ. Mpi tɔ pa tɛŋ lɔv Tɔm nuɭv, ¹⁹ulena ate cəne kʊlapʊtv nəɣəsɛ na wɛnav kɔtɔv puɣusi-we. Na kʊnyuləŋ leləŋ kʊ tɔm ntəyɪ pa taa, na halɪ tɔv caŋ na tɔ kpisi lʊlʊyʊ. ²⁰Pə kaasa pee lenna

ná hota tetv mʊsʊŋ nyəntv taa. Aŋhaa, ale a wenna nté isʊ yɔlaa mpa pa nuɪ lɔv Tɔm na pá mv-təyɪ teu na pá lʊləyɪ pee tɔ. Lɛlaa ke pəɔ, lelɔa ke maɣana, na lelɔa ke sɔsɔm sɔsɔm.

Fətəla mʊsʊyʊ tɔm

(Luku 8:16-18)

²¹Mpróyú Yesu pɔɔsa-we tɔv si: Yʊlʊv ká kraɣa fətəla na í pamɪ-ɪ nyənaya tɛɛ yaa í svsi-ɪ kato tɛɛ? Pə taya ye ɪ we timpi taa, pu na yɔlaa təna tɔyɔv paa sv-ɪ? ²²Kʊŋmeləm napəlɪ pə fɛɪ si pə kaa kuli pə tɔv, pəɔɔv mʊkaya tɛɛ pʊlʊv fɛɪ mpi pa kaa ləsi na paa wei í ná tɔ. ²³Ye wei ɪ kɛ tɔm nuɭv pʊntv í nu.

²⁴Mpróyú Yesu tasa-weyɛ heelʊyʊ si: Í la laakalɪ na nti nti í nuɪ tɔ. Maɣasəlaya ŋka mə maɣamaɣa í maɣasəyənə tɔ, ŋkɛyɛ lɔv ká maɣasəna ɪ kʊvɔɔŋ na í ha-mɛ. ²⁵Wei ɪ wena tɔyɔv paa ha. Paa lɛkɪ wei ɪ fɛɪna tɔyɔv pəci-imaɣa wei ɪ wena tɔ.

Kututuuum nyɔv tɔm

²⁶Mpróyú Yesu tasaa tɔv si: Lɔv Kawulaya wɛɛ kɛ isʊ yʊlʊv tuukuyʊ pee ke ɪ taale taa tɔ. ²⁷Paa ɪ tooki yaa ɪ wena ɪ isɛ, paa ilim paa ahoo, ɪ kaa nyɪ isəna pee anɪ a nyɔkɪ na á laki məhoo tɔ. ²⁸Tɛtv maɣamaɣa lakəna na pə puki. Pə caaləyənə məhoo kɛ, waalɪ kɛ pə tʊyɪ nyɔɔŋ. Pəle pə waalɪ kɛ pee ná puki tɔcasəlaa. ²⁹Pə puki mpv, ulena pá cɛ na pá huɪ na pá niki kʊm.

Sɔyɔv pəle tɔm

(Matiyee 13:31-32,34 na Luku 13:18-19)

³⁰Yesu tasa yɔyɔtʊyʊ tɔv si: Pepeyɛ tv keəsəna lɔv Kawulaya ulɛ yee? Na isɔ wei kɛ tv seɣ na pə keesi ka tɔm ulɛ yee? ³¹Ka nəɣəsəna kɛ isʊ sɔyɔv pile. Pee nna pa tuuki tɔ a təna a taa nté tɔ kələna wɛɛv təminimini. ³²Ama ye pa tuu-tɛ, tɔ puki kɛ na tɔv kra sɔsɔm na tɔv kəlɪ tuusi

leşti. Na tə heli piliŋası ke səsəm, haləna suması kəŋ na si tıyıt tana ke si hətu taa.

³³ Yaasinaa payale isu mpv pə taka kə Yesu kpaŋaa na í seŋesəna-we. l maŋasa isəna yəlaa mpa pa kotina-i mpv tə paa pəsi na pá cekəna tə. ³⁴ l ta seŋesti-weŋe natələti yem na í ta keesəna pulb. l na í ifalaa pa kəma na pá caŋa pa tike, ulena í kilisi-weŋe pə təna.

Kacuculaya heesvuyv təm

(Matiyee 8:23-27 na Luku 8:22-25)

³⁵ Kuyaku kune uni kv taanaya təw Yesu təma í ifalaa si: Tə tesi na tə polo kvteŋ leŋku təw.

³⁶ Pa təma yəlaa ke yasvuyv, ulena Yesu ifalaa keli-i kpułvuyv ŋku kv taa í ka caŋaa tə, na kpułəŋ leləŋ ka we í kiŋ təna.

³⁷ Tənaŋa heelimuyv svv mapv na lum huuki na pə watəŋt pa kpułvuyv taa, haləna kvle kv caa svuy. ³⁸ Pə pamna Yesu ná tv í nyuvv ke lefeli na í təŋna tom na waalı təw. Mpruyv í ifalaa feesa-i si: Tacaa, n suma yaa? Tə lepaŋa.

³⁹ l fema ulena í kaləna heelim. Na í heeli lum si: Su, hee təna.

Tənaŋa heelim suma, na pə təna pə hee təli. ⁴⁰ Ulena í pəvsi-we si: Pepe təw kə í wena svəvntv ke mpv? l ta te mə taa na ləw kele?

⁴¹ Svəvntv pu-weŋe səsəm na pá təŋ təma si: Aweŋele inə uni na pə kpeŋna heelim na teŋku lum na pə nukəna-i?

Uləvchilu na afanaa pa təm

(Matiyee 8:28-34 na Luku 8:26-39)

5 Mpruyv pa tala Kalilee teŋku kvteŋ leŋku ke Selasini nyəma tetv taa. ² Yesu luna kpułvuyv taa kə kpaŋpaa, ulena yulv nəvəlv í luna pəlaaŋ taa na í səŋi-i. ³ Apalv uni í ka hii uləvəw kə, na í we pəlaaŋ taa. Paa alukpala maŋamaŋa ke paa həkə-i pu cakt. ⁴ Təm payale ke pa kama-i ŋkpaŋi na í peli, na pá həkə í niŋ ke alukpala na í pvtəti

pə təna. Nəvəlv fei wei í pəsəŋt na í ŋmakəli-i tə. ⁵ Pulasi taa na pəlaaŋ taa kə í we ilim na ahoo ke tam, na í makt kapusi na í heetəŋt í təŋt pəe.

⁶ Apalv uni í loosa Yesu kə pooluŋ, ulena í kpaŋa asewa na í polo í luŋ í tēe ⁷ na í kooki si: ləvta ləw Svəw Pəyalv Yesu, ma na-ŋ suwe? Ma wiina-ŋ, hai, nyəni ləw, taa tv-m wahala.

⁸ Pə taya pulv təw kə apalv uni í yəvəta mpv, Yesu ka təma í uləvəw kə si í se apalv uni í waalı.

⁹ Mpruyv Yesu pəvsa apalv uni si: Pa yaa-ŋ suwe?

Ulena ilé í cv-i si: Pa yaa-m si Kvpriŋ ke tə we payale tə pə təw.

¹⁰ Ulena apalv uni í wiina Yesu kə teu si í taa təvəni-weŋe tetv nti tə taa.

¹¹ Afanaa kaləkv səsəv nakvli kv we tənaŋa puyv cvlv na kv tuliŋi. ¹² Mpruyv aləvəaa mpe pa wiina Yesu si í yelev na pá svv afanaa mpe pa taa.

¹³ Mpruyv Yesu tisaa. Tənaŋa aləvəaa mpe pa yela apalv uni na pá svv afanaa mpe pa taa. Ulena pele pá tv casəle ke yem na pá tii kalakala na pá tv lum na pá si. Afanaa mpe pa nyuvv tala isu iyisi naaleŋe (2000) mpv.

¹⁴ Mpruyv afanaa mpe pá tiikilaa ná loma kpaŋpaa na pá polo na pá tayasi təm nti, na tə yeki kpaŋpaa ke acaləe taa na cacakəŋ tēe, na yəlaa lu si pa naakt mpi pə lapa tə. ¹⁵ Yəlaa kəma Yesu kiŋ, ulena pá maŋana apalv wei í kiŋ aləvəaa kvpiŋ ŋkv kv wee tə na í caŋaa na í suu wontu na pə ceŋa í təw. Ulena svəvntv kpa-we. ¹⁶ Mpa pa na təm nti na pa isəpəle tə pá keesa-weŋe isəna pə lapa na uləvəhilu aləvəaa se tə. Na mpi pə lapa afanaa tə. ¹⁷ Ulena yəlaa svv Yesu kə tēekvuyv si í lu pa tetv taa.

¹⁸ Yesu kəma si í kpaŋ kpułvuyv taa, ulena uləvəhilu uni si: Ma təŋəŋi-ŋ.

¹⁹ Ama Yesu kisaa na í təvni-i si: Məli nyá təŋaŋa taa kə nyá nyəma kiŋ, na

ń keesu-weye isəna Tacaa nyəna nyá pətətəle na í la-ŋ tɔ.

²⁰ Mprúyú apalv unɪ ɪ tɛɛwa na í niki mpi Yesu lapa-i tɔɔɔ heeluɣu ke timpi pa yaa si acalɛɛ naanɔwa tɔ pə tɛtu taa, na pa təna mpa pa nuwa tɔ pa laŋa cɛpa.

Yailu pɛɛɔ na alv tɔɔɔllv pa tɔm
(Matiyee 9:18-26 na Luku 8:40-56)

²¹ Yesu tayana tɛsɔvɔv ke kutɛŋ ŋku kv tɔɔ ɪ ka wɛɛ tɔ na kpuɔvɔv. Ulena yəlaa kotɪ sɔsɔm, na unɪ ɪ wɛ lvm nɔɔɔ. ²² Mprúyú Yuta nyəma təkotile sɔsɔ nɔɔɔlv ɪ koma ɪ kin, pa yaa-i si Yailu. ɪ ná Yesu, ulena í hoti ɪ nɔɔhɛɛ tɛɛ, ²³ na í wiina-i təkɛɛ si: Ma pɛɛliya caana nteɣe sɛm. La suulu na ń polo ń tənɪ nyá niŋ ke ka tɔɔ, na pə waa-ke na ká hiki weesuyu. ²⁴ Mprúyú Yesu tɛŋa-i na pá tɛɛ, na samaa sɔsɔ tɛŋaɣa-i na pə nyəka teu.

²⁵ Pə pamna alv nɔɔɔlv ɪ ka wɛ təna, hatoo pusi naanɔwa na naale taa ké ɪ tɔŋna tɔɔɔlvɔv na pə wɛ-i tɔŋ. ²⁶ ɪ ná wahalanaa ke fetaa tɛ, na halɪ í caŋ na í tɔɔɔ ɪ liyitee təna, pə ta tu lapv sooci maɣamaɣa. Pə mələa ké na pə sɔsɔsɔyɪ kusɔɔsɔ. ²⁷ Alv unɪ ɪ nu Yesu taŋ, ulena í tɔ na í svv yəlaa samaa taa, na í polo na í tokina Yesu capa na ílɛ ɪ waalɪ tɔɔ. ²⁸ Pə taɣa pulv tɔɔ, ɪ huɔwa ɪ taa ké teu ké si: Ye ma pəsaa na má tu hiki ɪ tɔɔ wontu na má tokina tɛ, pu waa-m. ²⁹ Tənaɣa pə tɛma-i kɛkɛpaa unɪ, na í nu ɪ tɔnɔvɔv taa si ɪ hika alaafəya. ³⁰ Mprúyú Yesu nu ɪ taa si toma lenna luwa. Ulena í pəsəna ɪ waalɪ ké samaa taa təna na í pɔɔsi si: Awe tokina ma wontu?

³¹ Ulena Yesu ifalaa cɔ-i si: A a, n naa yəlaa paɣalɛ nyəkəyɪ-ŋ isəntɔ na ń taɣanəyɪ pɔɔsvɔv si awe tokina-ŋ?

³² Mprúyú Yesu nyəna ɪ taa na ɪ waalɪ si ɪ naa wei ɪ tokina-i mpv tɔ. ³³ Alv unɪ ɪ nyəma mpi pə lapa-i tɔ, ulena í svv seluyu na í polo ɪ hoti Yesu nɔɔhɛɛ tɛɛ na í heeli-i ɪ tampana. ³⁴ Tənaɣa Yesu

tɔma-i si: Ma pu n tɛma lɔɔ na nyá taa tɔɔɔ pə waasa-ŋ. Tɛɛna laŋhulumlɛ, nyá kvɔtɔŋ í tɛŋ təkɛpataa.

³⁵ Yesu tɔŋna yɔɔɔtɔvɔv ke mpv, ulɛ tillaa luna Yuta nyəma təkotile sɔsɔ Yailu unɪ ɪ tɔyaya ntɛ na pá heeli-i si: Nyá pɛɛɔ fɛɪ. Taa tv Tacaa ke kvnyɔŋ ke yem.

³⁶ Ama Yesu ta nyənɪ pa kvɔyɔɔtɔvɔv si tɔ ke pulv. Ulena í tɔ Yailu si: Taa nyá. Ama nyaa tɛ lɔɔ na nyá taa tɛ.

³⁷ Mprúyú Yesu tɔɔɔna pa təna na pə kaasi Piyɛɛ na Saaku, na ílɛ ɪ neu Yohaani pa tike. ³⁸ Pa tala Yuta nyəma təkotile sɔsɔ unɪ ɪ tɛ, ulena Yesu ná yəlaa wiliyɪ na pá makɪ kapusi ke sɔsɔm na pə haŋa yem. ³⁹ Mprúyú ɪ svv tɔyaya taa na í pɔɔsi-wɛ si: Pepe tɔɔ ké í wiiki na pə haŋa mpv? Pəyaya kanɛ ka too kvtoo ké, ka ta si se.

⁴⁰ Tənaɣa tɔyaya nyəma woŋa-i. Mprúyú ɪ tɔɔɔna pa təna na pá luna awalɪ. Ulena í kɛpaya pəyaya caa na ka too na ɪ ifalaa tooso unɪ na pá svv timpi paa husa pəyaya ŋkɛ tɔ. ⁴¹ Tənaɣa Yesu tɔka ka niŋ taa na í tɔ si: Talita kum. Tɔm tənɛ tə huwɛɛ ntɛ si: Ma heeliyɪ-ŋ si ń kvli pɛɛliya nyá.

⁴² Tənaɣa pɛɛliya kvla kɛkɛpaa na ká svv tɔntɛ. Ka pusi ka wɛ naanɔwa na naale. Pa ná mpv, ulena pə la-weye piti ke sɔsɔm. ⁴³ Ama Yesu kɛpala-wɛ si pá taa yeɛle na nɔɔɔlv nu-ti. Ulena í tɔ si: Í cɛla-keɣɛ kvɔtɔɔv na ká tɔɔɔ.

Nasaletɪ nyəma kisuyu ke Yesu

(Matiyee 13:53-58 na Luku 4:16-30)

6 Mprúyú Yesu lu təna na í polo icatɛ nte tə taa ɪ puwa tɔ, na ɪ ifalaa ke ɪ waalɪ. ² Kvɔyakv kvhɛɛsvɔv talaa, ulena í niki sɛɣɛsvɔv ke Yuta nyəma təkotile taa. Yəlaa paɣalɛ nu ɪ tɔm, ulena pə la-weye piti ké sɔsɔm, na pá tɔŋ si: Lɛɣɛ ɪ hika pənɛ unɪ pə təna isəntɔ? Na nyəm mpiyɪlɛ pə ha-i mpv? Na isənaɣa ɪ lakɪ piti tɛma anɛ a taka ké mpv? ³ Pə taɣa

Malı pəyalv kaafənta? Pə taɣa Saaki na Yosee na Yuti na Siməŋ pa taalv? Pə taɣa tá na ı newaa alaa nyéma ntə cəne?

Pə tənaya mpv pə lapa pa laŋa ke kpusəŋ na pá kpisi ı təm muɣv. ⁴ Mprúyú Yesu təma-we si: ləɔ kuyɔɔtutv teləsvlv ta laŋ sam ke tiili, ye pə taɣa ı maɣamaɣa ı ıcate taa, na ı lvlvɣv nyəma na ı təyaya nyəma hekv.

⁵ l ta pəsi na í la piti təmlə natələyi tənə. Ye pə taɣa kvətəntnəa pəɔ wei ı təɔ ı tənə niŋ na pé waa tə. ⁶ Mprúyú ı laŋle cəpənə isənə pa fəuna ləɔ ké naani tə.

Yesu ifalaa naale naale tiluyv

(Matiyee 10:5-15 na Luku 9:1-6)

Pələ pə waalı Yesu cəɔ acaləe nna a we pəɔɔlv tənə tə a təɔ na í seɣesi. ⁷ Ulena í yaa ı ifalaa naanvwa na naale na í tili-weɣe naale naale. Na í tv-weɣe toŋ si pá təɣəni alɔɣaa. ⁸ Na í heeli-we si: Kpátúyú paasi, í taa təki pulv tətə. Í taa kpaɣa təɣənaɣa, í taa təki huluyv, na í taa təki liyitee ke mə sipanaa taa. ⁹ Í lee ntəŋkpala. Í taa suu wontu na í tənı.

¹⁰ Mprúyú ı tasa-we tətə si: Ye í tala ıcate taa na í svv təyaya ŋka ka taa, í caya tənə haləna mə kulvɣv. ¹¹ Na ye pa ta mv-meɣe tiili yaa pa ta nuna-me, í lu tənə na í kpiisi-weɣe mə nɔɔheə muɣvɣv, na pé hvlv-we si í kpaala-we.

¹² Mprúyú Yesu ifalaa təewa na pá laki yələa ke waasv si pá layası tənte.

¹³ Na pá təɣəni alɔɣaa paɣale, na pá taa kvətəntnəa paɣalə ke nim na pé waa-we.

Lvm Səlv Yohaani kvv

(Matiyee 14:1-12 na Luku 9:7-9)

¹⁴ Yesu həte təŋna yaav ke paa timpı. Mprúyú wulav Heləti nu Yesu taŋ. Na yələa lələa náa təŋ si: ləɔ Lvm Səlv Yohaani úlə ı femna. Pə təɔ ké ı wena piti təma lapv pəsuyv.

¹⁵ Ulena lələa si Ilii luna.

Pə kaası lələa ná təŋ si ləŋtaə ləɔ kuyɔɔtutv teləsələa taka nəɣəlvɣv.

¹⁶ Heləti nu mpv, ulena í tə si: Lvm Səlv Yohaani wei ı nyuvv ma yələa na pá setv tə ıni ı femna.

¹⁷ Nn kvpam, wulav Heləti ıni ı ka təmnə si pá kpa Yohaani na pá həkə-ı na pá tv-ı saləka taa. Pə taɣa pulv təɔ ké Heləti lapa mpv. l ka kpaɣa ı taalv Filipv alv Helətiyati ké. ¹⁸ Ulena Yohaani yəɣəti-ı si: Pə ta mvna si n ləeki nyá taalv alv na n suna nyá ti.

¹⁹ Mprúyú Helətiyati taa wuna Yohaani ke səsəm, na í pəkəɣı si ı kv-ı. Ama Heləti təɔ ı ta pəsi na í la pulv. ²⁰ Pə taɣa pulv təɔ, wulav Heləti nyéma si Yohaani ké yvlv kvpaŋ, ı ké ləɔ yvlv. Pəyele ı nyaŋayaana-ı ké, na í kentiɣı ı təɔ. Ye ı nu Yohaani təm pə pəkələɣı-ı ı taa ké. Paa na mpv ı nyulaya si í nukı-tı.

²¹ Mprúyú wulav Heləti lvlvɣv kuyaku acıma talaa. Na í la acıma na í yaa ı kawulaya taa səsaa səsaa na yoolaa səsaa, na Kalilee tetv taa nyuvv nyéma nyuvv nyéma. Sese pə weə si kuyaku ŋkvv Helətiyati ká hiki mpi ı pəkəɣa tə. ²² Mprúyú Helətiyati ıni ı pələ svv timpı yələa seə mpv tə na í paa. Ntena pé la Heləti na ı muvləa mpeɣe leleŋ. Tənaya Heləti təma pələ ıni si: Sələmı-m mpi n caa tə, maa ha-ŋ.

²³ Haləna Heləti tuu si paa mpiyi ı sələma-ı, ıni ı ká ha-ı. Paa ıni ı kawulaya maɣamaɣa həɣəlvɣv.

²⁴ Pələ ıni ı luwa, ulena í polo ı pəɔsi ı too si: Pepeɣe ma sələmı-t?

Ulena toto cə-ı si: Tə si í ha-ŋ ləɔ Lvm Səlv Yohaani nyuvv. ²⁵ Tənaya ı məla wulav kiŋ ke kpakpaa na í tə si: Ma caa si n ha-m ləɔ Lvm Səlv Yohaani nyuvv ke nyənaya taa ké cənəye nɔɔnɔɔ.

²⁶ Mprúyú wulav Heləti laŋle wakəla səsəm. Ama ı təma tuuu ke ı muvləa mpe pa tənə pa isentaa, ulə pə fei si ı ká kisi. ²⁷ Tənaya ı tila taŋlaa taa

nəçəlvəv krapaa si í polo í kəna ləv
Lum Səlv Yohaani nyuvv. Ulena tanlv
nád tē saləka nəj taa na í seti Yohaani
nyuvv. ²⁸ Na í tv-kəvəv nyənaçəv taa na í
kəv í cəla pēləv un, na ílé í polo í cəla í
too. ²⁹ Yohaani ifalaa nu mpv, ulena pá
polo pá kpaçəv Yohaani na pá pi.

Yəlaa iyisi kakpası caləsvəv

*(Matiyee 14:13-21 na Luku
9:10-17 na Yohaani 6:1-14)*

³⁰ Mprúçú Yesu tillaa məlaa, ulena pá
keesi-ı pə təna mpi pa lapa na pa
seçesaa tə. ³¹ Mpa pa pukəçəv Yesu kiç,
na mpa pa kuləçəv si pa kpeç tə pa
paçələ fei keesəv. Haləna Yesu na ı
ifalaa pa ta na ise si pá təçəv təçəv
maçaməçəv. Ulena Yesu tə ı ifalaa si: Í
kəv na tē luna kpeçəv ke timpi nəçəlv
fei tə na í heesi pəçəv maçaməçəv.

³² Mprúçú Yesu na ı ifalaa pa svv
kplvəv ke pa tike na pá tēna kpeçəv
tə. ³³ Ama yəlaa paçələ loosa-we na pá
nyı-weçəv krapaa. Ulena yəlaa lu acaləe
acaləe na pá kpaçəv asewa na pá laalı-
weçəv tənəçəv tate.

³⁴ Yesu luna kplvəv taa na í na yəlaa
samaa, ulena pa təm lapı-ı pətəçətəle ke
səçəm. Pə taçəv pulv tə, pa nəçəsəna ké
isu heeç wei ı feina tiikilu tə. Mprúçú ı
seçesa-weçəv səçəm. ³⁵ Pə kəma taanəçəv
ulena ı ifalaa polo na pá təmı-ı si: Cəne
ké nyutu taa ké, na ilim tēma. ³⁶ Təçəvı-
we na pá yeıv kvtəçəv yərv ke pəçəlv
pəçəlv cacakəç tē na pə acaləe taa.

³⁷ Tənəçəv Yesu təma-we si: Mu hana-
weçəv təçəvəçəv ke mə maçaməçəv.

Mprúçú Yesu ifalaa pəçəvı-ı si: Paa tu
polo na tē ya kvtəçəv ke Liçitee nyəçəv
çmstvəv (200), pu tala yəlaa panəçəv
we?

³⁸ Tənəçəv Yesu təma-we si: Í polo na
í wiili na má ná, potopotonaa isənəçəv í
wəna?

Yesu ifalaa wiilaa, ulena pá heeli-ı si:
Potopotonaa kakpası na pə kaası tiina
ke naale.

³⁹ Mprúçú Yesu təma ı ifalaa si: Í
caçəvı samaa tənəçəv tintika tintika
ke nyələwee tə. ⁴⁰ Tənəçəv pa caçəv
loosi, ləlaa ke nunvəv (100) nunvəv
(100), ləlaa ke nule na naanvəv
naanvəv. ⁴¹ Tənəçəv Yesu kpaçəv po-
topotonaa kakpası na tiina naale un, na
í teki ise na í seə ləv ké í na təmle, na
í fayə-we na í cəla ı ifalaa si pá tala
yəlaa. Na í teesi tiina naale ke mpv tətə,
na pá tala pa tənə təpa. ⁴² Mprúçú pa
tənə pa təçəv na pá haçəv. ⁴³ Na ı ifalaa
koti həçəvı nsi si kpisaa tə, na pə su
təkvəv naanvəv na naale. ⁴⁴ Mpa pa təçəv
mpv tə pa taa apalaa nyəçəv tala isu iyisi
kakpası (5000).

Yesu təntə ke lum tə

(Matiyee 14:22-33 na Yohaani 6:15-21)

⁴⁵ Mprúçú Yesu təma ı ifalaa ke pə
waalı ké krapaa si: Í svv kplvəv
na í tē-m nəçəv na í tesəna Petesaita
ıçate tə. Ulena Yesu nád saalı tənə na í
paasəna samaa yasəv. ⁴⁶ Pa ya təma,
ulena Yesu polo í kpa pəçəv nakvıv ku
təv ké ləv sələmvəv. ⁴⁷ Pə kəma yuçu,
ıle kplvəv tala tənku hekv taa kele,
na Yesu we ı tike ke tetv tə. ⁴⁸ Mprúçú
ı loosa-we na pá saalı kplvəv pə fei
pə polo. Heelim makı tulvəv ké na pə
mələçəvəna-we na waalı waalı. Mprúçú
Yesu təma lum təv na í puki pa kiç. Saa
unı pə wəsəna kampaçəv koou ke mpv.
⁴⁹ Pa na-ı na í təç lum təv, ulena pá hvv
si asənaalı, na pá svv kapusi maçv.
⁵⁰ Pə taçəv pulv təv, pa tənə pa naakəçəv-
ı mpv tə pə lapa-weçəv səçəvıv ke səçəm
ké. Ama ı təma-we si: Í təkı tənəçəv, maçəv,
í taa nyá.

⁵¹ ı yəçəvı mpv, ulena í kpa pa kiç ke
kplvəv taa na í caçəv na heelim hee,
na piti kpa ı ifalaa ke səçəm. ⁵² Pə taçəv

pulv təw, pa ta cekəna potopotonaa mpe pa piti təmlə ke pa lanjkrusəj təw.

Kutəntunaa waasvuy ke Kenesaletu

(Matiyee 14:34-36)

⁵³ Yesu na i ifalaa pa teesa tesvuy ke lum na pá tala Kenesaletu tetu taa, ilena pá tó pa kpulvuy na kutəj. ⁵⁴ Yesu luna kpulvuy taa ké krakpaa, ilena yəlaa nyəmi-i. ⁵⁵ Tənaaya yəlaa svu cəw ke tetu tənə taa, na pá kəli kutəntunaa na pa kvhəntəj na pá pukina-weye timpi timpi pa nuku si i wee tə. ⁵⁶ Paa timpiyi Yesu polaa te, paa isu acalisi taa, paa acaləe səsəwəna taa, paa cacakəj tee, yəlaa kənaayana pa kutəntunaa ké na pá huəvuy-weye icate patəma taa, na pá wiikina-i si í yelee na pá tokina i kpa i ntumpee mayamaya. Na pa tənə mpa pa tokina i kpa i uni tə pə waa-we.

Falisanaa kvseyəsətu ke kətasi təw

(Matiyee 15:1-9)

7 Mprúyú Falisanaa na ləw Təm seyesəlaa napəli pa luna Yosalem na pá kəw na pá kotina Yesu. ² Pa nawa si i ifalaa leləe təkəna niy asilima, paa saŋəvuy isu ləw seetu taa yulv ká la na pəcə í təy tə.

³ Tampəna mprúyú pə wee, Falisanaa na Yuta nyəma leləe tənə təkə pa caanaa kulaputu ke teu ké. Ye pa ta saŋ pa niy təceicee paa təkə. ⁴ Ye pa kəmma kuyaku na pá ta sə lum, paa təkə kutəyəw. Na pə kaasi pa təŋəvuy ləŋtaa kulaputu ləntənəe isu kəpənəe nyaalvuy, na nyənəsi, na taanusənəe, na kvhəntəj pə nyaalvuy, na yaasinəe paɣalə ke mpu.

⁵ Pə təw ké Falisanaa na ləw Təm seyesəlaa pa pəwəsa Yesu si: Pepe təw ké nyá ifalaa ləwə ta caanaa kulaputu na pá təkəna niy asilima ke mpu?

⁶ Mprúyú Yesu cə-we si: Pə we isu ləsayii ka nawa cesəlaa meye təkəlekele

na pəcə í ŋmaə mə təm ke i takəlaya taa si:

Nəy taa ké yəlaa pane pa saŋ-i m yem. Paa caa-m paa pəcəyə hatoo pa taa. Ləw yəyətəna mpu.

⁷ Pa seeki-m yem ké.

Pa kpaɣa yəlaa kvəyətutu

na pá seyesəvuy isu ləw nyəntu.

⁸ Mprúyú Yesu təma-we si: Í yeki ləw kvheelitu ké na í paasəyənəe yəlaa kvseyəsətu.

⁹ Mprúyú Yesu tasa-weye yəyətuvuy si: Í kpaɣa ləw kvheelitu na í fiyitina waali, na í paasənəe mə mayamaya mə kvseyəsətu. ¹⁰ Moisi ka yəyətəe si: Se nyá caa na nyá too. Na tətə si: Ye wei i tui i caa yaa i too, isu pa kv-i. ¹¹ Ama mə seyesəvuy si yulv pəsəvuy na í heeli i caa yaa i too si: Mpi ma ləsa ma wənəv taa si maə tənə-ŋ tə pə pəsa kəwəŋ. (ləw kvhaham ke pa yaa mpu). ¹² Mu tasəvuy yeluy si yulv í sənə i caa yaa i too tətə.

¹³ Təne uni mayamaya ke í wakələyənəe ləw Təm na mə kvseyəsətu nti í teləsəvuy təma na í wee tə. Na í lakə lentənəe ke paɣalə ke mpu tətə.

Mpi pə laki yulv ke isayav tə

(Matiyee 15:10-20)

¹⁴ Pələ pə waali Yesu tasa samaa ke yaav ke i kiŋ na í tə si: Mə tənə təpai í nu ma təm na í nyi si ¹⁵ pulv fei mpi pə svuki yulv nəy taa na pə tii i hiluyu taa na pə lapu-i isayav tə. Ama mpi pə lukəna hatoo yulv lotu taa tə mpi pə lakəna-i isayav. [¹⁶ Ye wei i ke təm nilu pəntu í nu.]

¹⁷ Yesu kəma na í yelee samaa na í svu təyaya, ilena i ifalaa pəwəsi-i ituule nité tə yaasi. ¹⁸ Mprúyú i pəwəsa-we si: Pə kpeŋna-mə mə ta cekəna-təyələ? Í ta nyi si pulv fei mpi pə svuki yulv nəy taa na pə tii i hiluyu taa na pə lapu-i isayav tə?

¹⁹ Pə taɣa pulv təw, mpi pə svuki yulv nəy tə i hiluyu taa ké pə tiiki. Ulenə

pə polo pə luna i tapuyv tēe, pu cakı i ləmayasēe kiŋ.

(Yesu yəçətə mprúçú sı pə hólı sı yulv pəsəyi na í təçə pə təna).

²⁰ Ulena Yesu tasa-weyē heeluyv sı: Mpi pə lukəna yulv taa tə mpi pə lakəna-i isayav. ²¹ Pə taya pulv təç, hatoo yulv taa ké i lotu taa mayamaya ke i caaləyənə isayatu ke hıvı na pəcč í la-tı. Paa asilima kulaputu, paa ŋmuləm, paa yulvkvle, ²² paa wasaŋkalətv, paa lələa nyəm nyuluyv, na nyəməŋ na puçusuyv na yem yem lapv, na isesəmle na yələa çayanav, na təhəm na kumələntv. ²³ Pə tənaya mpv yulv taa ké pə lukəna na pə lakı-i isayav.

Kanaaŋ alv təm

(Matiye 15:21-28)

²⁴ Yesu lu təna, ulena í polo tetv nti tə we Tııı çəlv tə tə taa, na í çaya təyaya nakəli ka taa. l ta çəlv sı yələa í nyı i təç. Paa na mpv tete isı saŋa tə pa tema i təç ké kulusuyv. ²⁵ Alv nəçəlv i pēliya ka hiina uləçv. Mprúçú pa heela alv unəyi Yesu təm, ulena í polo kprakpaa ke Yesu kiŋ na í hotı i tēe. ²⁶ Alv unı i ké piitim ləmıı tv ké. Pa lula-i Fenisii ke Silii tetv taa. Mprúçú alv unı i təma Yesu sı í təçonı i pēliya ŋke ka uləçv. ²⁷ Ulena Yesu náá çə-i sı: Yele na piya haçə na pəcč. Pə ta muna sı pá kpaça piya təçonaya na pá tv hası.

²⁸ Tənaya alv unı i çə-i sı: Hat, ma çe, ye piya təkı na pə pututa ate, hası təŋəyi na sı təçsəyi mēe.

²⁹ Mpuçvle Yesu sı: Nyá kuvəçətv tənə tə təç kpe. Nyá pēlv uləçv sewa.

³⁰ Tənaya alv unı i ha lumaya na í kpe i tē. l talaa ulena í mayana i pəyaya hənta kato təç, na uləçv tema seu.

Ntam kaayçətaya waav

³¹ Pəle pə waalı Yesu lu Tııı tetv na í təŋna Sitəŋ na í façana timpı pa yaa

sı Acalēe Naanuyva tə, na í məli Kalilee tēŋku kiŋ. ³² Mprúçú pa kəna-i ntam nəçəlv, i matəyi kumatv ké, u pəsəyi yəçətaya. Na pá wiina Yesu sı í tənı niŋ ke i təç. ³³ Yesu ləsa-i kpeŋa, ulena í svı i mpee ke i ŋkraŋŋ taa na í la ntayama ke i mpəle təç na í taa i nsəmle. ³⁴ Na í teki i use na í tisi feesuyv na í tə sı: lfəfata. (Təm nti tə hıwēe ntē sı: Tvli na pa tē taa).

³⁵ Tənaya ntam ŋkraŋŋ tula kprakpaa, na i nsəmle hetı na í svı yəçətaya ke teu. ³⁶ Ulena Yesu kraalı pa tənə sı pá taa heeli-təyi nəçəlv. Ama waatv unəyi pēle pa svı-təyi kraaluyv. ³⁷ Mprúçú pə lapa yələa ke piti ke səsəm pə tv fēi, na pá təŋ sı: Waasuyv ntē i waasəyi yaa. l lakı na ntamaa mayamaya náá nuıkı na kamumusi náá yəçətəyi.

Yələa iyisi liçiti (4000) çaləsuyv

(Matiye 15:32-39)

8 Kuyēeŋ unı i taa, samaa tasa kotuyv ke səsəm, pa feına kutəçv. Tənaya Yesu yaa i ifalaa na í tə-we sı: ² Yələa pane pa təm we-m pətəçtəle. í nyənı kuyēeŋ tooso kəlv pa we ma kiŋ çənə na pa kutəçv tema. ³ Ye ma yələa sı pá kpena nyəçəsı, lələa ká kpisi tənəŋ ke mpaav taa. Pə taya pulv, pa paçale lu pooluŋ ké.

⁴ Tənayale i ifalaa sı: Leye yulv ná hikiyi təçonaya ke nyutv taa çənə na í çela kupiŋ kune kv tənə?

⁵ Ulena Yesu pəçsı-we sı: Potopotonaa isənaya í wənə? Ulena pá çə-i sı: Naatosompəçələya ké.

⁶ Mprúçú Yesu heela samaa sı: í çaya ate. Tənaya i kpaça potopotonaa mpe pa naatosompəçələya na í sēe ləç ké í na təmle, na í faça-we na í çela i ifalaa sı: í çəç na í tala-we. Na pēle pá la mpv. ⁷ Paa wənə tiina səkpena ke pəçə tətə. Mprúçú Yesu sēe ləç ké í na təmle ke pə təç, ulena í tv i ifalaa sı pá tala-weyē-ye tətə. ⁸ Mprúçú pa tənə pa təçaa na

ı-tı. ³³Tənağa Yesu pəsəna ı ifalaa təw na í kaləna Piyee ke teu sı: Satani tēe ma təw, nyá huwēe ta ke ləw nyəna, yəlaa nyəna ké.

³⁴Pələ pə waalı ı yaa samaa na ı ifalaa, ulena í tə-we sı: Ye wei ı caa sı í tənı-m, pıntu í la ı təyi awusa, na í səyələyi ı səm tesika na í tənəyəna-m. ³⁵Pə taya pulu, ye wei ı pəkəyi ı weesuyu təcütutu ı tənna səru. Ama wei í lapı ı təyi awusa ke ma təw, na ma Laapaalı Kupañ təw, pıntu ka hikina weesuyu. ³⁶Ye yulu pəsaa na í hiki antulinya nyəm təna na unı ı mayamağa í sı ı kawaaya nté we? ³⁷Puluru wēe mpi yulu ká kpağa na í layasəna ı weesuyu tə? ³⁸Ye wei ı səpa ma fēele yaa ma kuşeyəsətu fēele ke kufalan yəlaa pane mpa pa kisa ləw ké tənşyu na pá laku ısayatu tə pa heku, Yulu Pəyaga má maa sı pıntu fēele tətəy wə məlşyu wule ke waatu wei maa kəw na ma Caa teeli na ıwətəa tillaa naññ nyəma tə.

9 Yesu tasa-weyē heeluyu sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, mpa pa wə cəne tə pa taa ləlaa ká na ləw Kawulaya kəmna toma na pəcə pá sı.

Yesu ısentaa layasoyu

(Matiyee 17:1-13 na Luku 9:28-36)

²Kuyēñ naatoso tēewa, ulena Yesu kpağa Piyee na Saaki na Yohaani na pá polo puşu kukulşyu nakulı ku təw ké pa tike. Tənağa ı layasa pa ısentaa ke krapaa. ³Na ı wontu paası na tē hulşmı təlailai ısu kponkromulşm na tē teeki kəkə. Nəşulş fei ate cəne sı ı ká la na puluru hulşmı mpu pə taka. ⁴Mpıyú ı ifalaa tooso unı, pa nawa Ilii na Moisi na pá na Yesu pá yəyətəyi. ⁵Tənağa Piyee təma Yesu sı: Taca, ısu tə wəw cəne ısentə unı tə pə we teu napələyi te. Ule pə muna ısu tə siki coka toosoşo. Nyaya lente, Moisi ke lente, na Ilii ke lente.

⁶Səşuntı kpa Piyee na ı taapalaa ləlaa na í lañ kuşyətutı təy wə yəyətə mpu. ⁷Ulena ıwəşmuntşyu nakulı ku kəw na ku takı-we na pá nu pə yəyətə şmuntşyu şku ku tēe sı: Ma luşu tēe Pəyaga ntə, í nuna-ke.

⁸Tənağa Yesu ifalaa caa pa taa na pa waalı pa ta na nəşulş. Ye pə taya Yesu tike ke pa ná pa kiñ.

⁹Yesu na ı ifalaa pa tiikaşana puşu təw, ulena Yesu kpaalı-we sı: Í taa heeli nəşulş ke nti í nawa tə. Haləna kuşanşku Yulu Pəyaga má maa sı na má fe tə.

¹⁰Mpıyú Yesu ifalaa təka təm ntəyi pa taa na pá pəşəyi təma sı: Peşeyē səm na fem ulə?

¹¹Pələ pə waalı Yesu ifalaa pəşə-ı sı: Peşə təw ké ləw Təm şeyəsəlaa ná tən sı Ilii ká caaləna kəntə?

¹²Tənağa Yesu cə-we sı: Tampana, pə wēe sı Ilii ká kəna kancaalaya na í tayanı pə tənaga teitei na pəcə. Ye mpu ntiyi pa şmaawa Yulu Pəyaga təw sı kaa na kuşyən ke şəşəm na pá la-keşē nyan?

¹³Ama ma heeliyi-me sı Ilii təma kəntə na pá lana-ı ısu pa şəşlaa təy teitei ısu paa şmaaw ı təm tə.

Pu nəşulş ı alşyaa loou

(Matiyee 17:14-21 na Luku 9:37-43)

¹⁴Yesu na Piyee wə pa tala ifalaa ləlaa kiñ, ulena pá mayana samaa kotina-we, na pá na ləw Təm şeyəsəlaa pá hən təm. ¹⁵Tuu ısu yəlaa nau Yesu tə pə yeyətə-weyē şəşəm nte, na pá seeki na pá puki ı şəw. ¹⁶Ulena í pəşı ı ifalaa sı: Nti tə təw ké mə na-we í hən?

¹⁷Mpıyú samaa taa nəşulş ı cə Yesu sı: Taca, ma kəna ma pəyaga ké. Ka hii ulşyşu ké na í la-keşē kamumuka. ¹⁸Paa timpiyi pə kuləna ulşyşu unı ı pətəyi-keşē ateyē. Na ka nəşu taa lu kuşulanş, na ká saləyi ka kela na ka tənşyu kii təkēkilee. Ma wiina nyá ifalaa sı pá loo-ı, pa ta pəşı.

19 Tənağa Yesu təma si: Yəlaa laŋkrusəŋ nyəma me, wəe isənağa má na-me tii cağa na má təkí mə kənyəŋ? Í kəna-m pəyaga ŋkeye cəne.

20 Mprúyú pəyaga nyəma pona-keye Yesu. Tuu isu ɔlɔɔv tu keesuyu Yesu tɔ, ɪ sʊv pəyaga ŋkeyele selisuyu ke teu. Haləna ká hoti atə na ká pilimi na kuhulaŋ lukəna ka nəɔv taa. 21 Ulena Yesu pɔɔsi ka caa si: Waatu wei ké pə caala-keye lapv ke mpv?

Mprúyú pəyaga caa cɔ-ɪ si: Hatoo ka pəcaatu petepete taa ké. 22 Təm paɣale ke ɔlɔɔv petə-keye kəkɔ taa na lum taa si ká si. Mpv tɔ, haɪ, ye n ka pəsi nyənɪ ta pətɔtəle na n waasi-tv.

23 Tənağa Yesu təma-ɪ si: Pepe tɔv ké n tɔŋ si ye ma pəsəyi? Ye yulv təma ɪ taa na lɔv, pulv feɪ mpi ɪ kpisiyi tɔ.

24 Mprúyú pəyaga ŋke ka caa mapa kapuka si: Ma təma lɔv na ma taa. Ule sənə-m na pə sɔɔsi.

25 Yesu nawa samaa kotiyina-we, ulena í kaləna ɔlɔɔv inɪ, na í təmɪ-ɪ si: ɔlɔɔv nyá wei n pəsəyi yəlaa ke kamumusi na ntamaa tɔ, ma heeliyi-ŋ kulvmağa si n se pəyaga kanə ka waali. Taa tasa-keye təŋyuv.

26 Tənağa ɔlɔɔv inɪ ɪ kiisaa na í paasi na í selisi-keye teu, ulena í se ka waali. Mprúyú pəyaga fiyinaa. Haləna yəlaa tɔ si ka səpəya təkrem. 27 Mprúyú Yesu kpa ka niŋ taa na í kvsi-ke na ká səŋ ɪɔv.

28 Yesu kəma na í sʊv təyaga na í na ɪ ifalaa pá cağa, nəɔvlv ta siti pa taa. Ulena ɪ ifalaa pɔɔsi-ɪ si: Pepe tɔv ké tə ta pəsi na tɔ loo ɔlɔɔv inɪ?

29 Mprúyú Yesu cɔ-we si: ɔlɔɔv isu mpv, ye pə tağa lɔv sələmvuyv na sələmvuyv, pulv u tɔɔvənəyi-ɪ.

Yesu səm na ɪ fem pə təm tɔtɔ

(Matiyee 17:22-23 na Luku 9:43-45)

30 Yesu na ɪ ifalaa pa lu tənə, ulena pá tɔst Kalilee tɔŋku. Yesu luɣu feɪ si pá nu ɪ taŋ. 31 Pə tağa pulv, ɪ sɔyəsəğa na í heel-

iyi ɪ ifalaa si: Paa tv Yulv Pəyaga mağa yəlaa niŋ taa na pele pá kv-m. Ama maa fe pə kvyeŋ tooso wule.

32 Ule ɪ ifalaa ta cəkəna təm tənə. Pəyele pa nyamna tə pɔɔsvuyv.

Səɔɔvntv tɔv həm

(Matiyee 18:1-5 na Luku 9:46-48)

33 Yesu na ɪ ifalaa pa tala Kapənahum, na Yesu sʊv təyaga taa, ulena í pɔɔsi ɪ ifalaa si: Ntiyi í kpreəyana təmağa mpaav taa?

34 Mprúyú ɪ ifalaa suma. Pə tağa pulv tɔv, pa həŋaga səɔɔvntv tɔv ké mpaav taa ké. 35 Tənağa Yesu cağa na í yaa pa naanvwa na naale ke ɪ kiŋ na í heeliwe si: Ye wei ɪ caa ɪ la mə nəɔv tɔv tv, pʊntv ká pəsi ɪ təyi mə taa səkpelu ké, na mə tənə mə təmlə tv.

36 Mprúyú ɪ kpağa peiya na í si-keye pa isentaa na í waɣalı-ke. Ulena í tɔ-we si: 37 Ye wei ɪ mvwa peiya kanə ka taka ké ma nyuyv tɔv, mağa pʊntv mvwa. Na wei ɪ tu mv-m pə tağa ma tike ke ɪ mvwa. Ama pʊntv kpreŋna wei ɪ tila-m tɔv na í mv.

Wei ɪ feɪ ta tɔv ɪ ké ta kolontv

(Luku 9:49-50)

38 Mprúyú Yohaani heela Yesu si: Tacaa tə nawa nəɔvlv na í looki ɔlɔɔv na nyá hətə. Pəcɔv u təŋəyi-tv. Ulena taa kisina-ɪ.

39 Ama Yesu cɔwa Yohaani si: Í taa taŋɪ-ɪ si í taa la. Pə tağa pulv tɔv, nəɔvlv feɪ wei ɪ pəsəyi na í la piti təmlə na ma hətə tɔŋ na í te na í yɔɔvɔtɪ isayətv ke ma tɔv ké kpakpaa tɔ. 40 Ye yulv ta ke ta kolontv, ta nyəŋ ké te. 41 Na ye wei ɪ ha-məye lum sasala anə si í ké Kilisiti nyəma, pʊntv kaa laŋ pə kasəyaga.

Ləlv tusuyv səɔvntv

(Matiyee 18:6-9 na Luku 17:1-2)

42 Mprúyú Yesu təma si: Ye wei ɪ lapa na piya nsi si mv ma təm ke isəntv tɔ

si taa nakəli pənti, pə nəyəsəna pə paa pəntu luɣu tɛɛ kə piw na pə tusi-ı tənku taa. ⁴³Ye nyá niɣ tusiɣina-ɣ isayatu lapv taa, seti-ı. Sana n̄ svv weesuyv kupaɣkv taa na niɣ kulvməɣ, na mpi n ka wɛɛna nyá niɣ təna na pə peti-ɣ tənaasəle səsəɔle taa kə kəkə ɣka kaa tɛɣ tə ka taa t. [⁴⁴Təna sonsompee nna a təkı yəlaa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə u tɛɣ paa pəɔ.] ⁴⁵Ye nyá nəɔhəle tusiɣina-ɣ isayatu lapv taa, seti-tɛ. Sana n̄ svv weesuyv kupaɣkv taa na nəɔhəle kulvmtəle, na mpi n ká wɛɛna nəɔhɛ naale na pə peti-ɣ tənaasəle səsəɔle taa t. [⁴⁶Təna sonsompee nna a təkı yəlaa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə u tɛɣ paa pəɔ.] ⁴⁷Ye nyá isəle tusiɣina-ɣ isayatu lapv taa, hɔɣsı-tɛ. Sana n̄ svv ləɔ Kawulaya taa na isəle kulvmtəle na mpi n ká wɛɛna isɛ naale na pə peti-ɣ tənaasəle səsəɔle taa t. ⁴⁸Təna sonsompee nna a təkı yəlaa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə u tɛɣ. ⁴⁹Pə taya pvlv təɔ, paa piti yəlaa təna təɔ kə kəkə isv pa tukvɣv təm kə tɔɣnaya təɔ t.

⁵⁰Təm kə pvlvɣv mpi pə waasəɣı tɔɣɔ. Ama ye təm lɣ səpa, pɛpɛɣɛ paa la na pə lɣ unı í tasa məlvɣv? Í wɛɛna təm kə mə taa na í wɛɛna təma na leleɣ.

Alv na apalv pa yav təm

(Matiyee 19:1-12 na Luku 16:18)

10 Yesu lu təna, ulena í polo Yuta tetv taa na Yaatanı pɔɣɔ waalı. Ulena samaa tasa kotuyv kə ı kiɣ kə səsəm, na í niki-weyɛ seɣesvɣv isv ı tu laki t.

²Mpɔɣv Falisanaa napəli pa polaa sı pa kuuki ı nɔɣɔ. Ulena pə pəɔsı-ı sı: Ta mpaav taa yvlv pəsəɣı na í tɔɣnı ı alv na?

³Tənaɣa ı pəɔsa-we sı: Ntiɣı Moisi ka heela-mɛ sı í la?

⁴Ulena pɛle pə cə-ı sı: Moisi ná ha mpaav sı yvlv pəsəɣı na í ɣmaa ı alv kə kisuyv takəlaya na í tɔɣnı-ı.

⁵Mpɔɣv Yesu cə-we sı: Mə laɣkpusəɣ təɔ kə Moisi ɣmaa-meyɛ kvsəsutu ntı. ⁶Ama hatoo antulinya ɣmau kancaalaya taa ləɔ ɣma apalv na alv kə. ⁷Pə təɔ kə apalv ká yele ı caa na ı too, na í na ı alv pə caya. ⁸Na pa naale pə pəsi yvlv kulvm. Saa unı pa ta kə yəlaa naale təɔ. Ama pa pəsa yvlv kulvm kə təkəɣ. ⁹Ye mpv ilɛ, yvlv í taa yası mpi ləɔ kpentaa t.

¹⁰Pa kəma na pə svv təyaya, ulena ı ifalaa tayanı-ı təm pəɔsvɣv kə ntı unı tə taa. ¹¹Ulena í cə-we sı: Ye yvlv tɔɣna ı alv na í kraɣa ləlv, ı wakələna kancaalaya nyəɣ, pəcɔ ı lapa wasaɣkalətv. ¹²Na mpv tətɔɣ na alv, ye í kisa ı paalv na í saa kufalv, ı lapa wasaɣkalətv.

Piya səkpəsi kupantv kooluyv

(Matiyee 19:13-15 na Luku 18:15-17)

¹³Yəlaa pukayana piya kə Yesu sı í tənı sı təɔ kə niɣ. Ama ı ifalaa kaləna sı kəntaa. ¹⁴Yesu ná mpv, ilɛ pə ta maya-ı. Ulena í tı ı ifalaa sı: Í yele na piya kəɔ ma kiɣ, í taa kayatı-sı. Pə taya pvlv təɔ, mpa pa we isv piya t, mpe pa tənna ləɔ Kawulaya. ¹⁵Ma heeliɣı-meyɛ tampana sı ye wei ı ta pəsi isv pəyaya na ləɔ tɔɣ ı təɔ kə kawulaya, pəntv kaa la ka tv kə paa pəɔ.

¹⁶Ulena Yesu kraɣa-səɣı ı niɣ taa na í tənı niɣ kə sı təɔ, na í kooli-səɣı kupantv.

Yvlv toɣ tv təm

(Matiyee 19:16-30 na Luku 18:18-30)

¹⁷Yesu tvkaya mpaav, ulena apalv nəɣvlv í kraɣa asewa na í kəɔ í luɣ ı tɛ na í pəɔsı-ı sı: Tacaad kupaɣ, pɛpɛɣɛ pə wɛɛ sı maa la na má hiki weesuyv ɣkv ku tɛɣ t?

¹⁸Tənaɣa Yesu pəɔsa-ı sı: Pə lapa isəna na n̄ yaa-m sı kupaɣ? Nəɣvlv ta kə kupaɣ ye pə taya ləɔ tike. ¹⁹Ntəɣ n nyəmə nti pa suwa sı: Taa kv yvlv, taa la wasaɣkalətv, taa ɣmulı, taa suu ləlv

ke təm, taa puɣusi leləa. Se nyá caa na nyá too tɔ?

²⁰ Mprúyú apalv unı ı cɔ-ı sı: Tacaa, ma tɔka kusəsutv nti tə tənaya hatoo ma pəcaatv ké.

²¹ Mprúyú Yesu nyəna-ı təpıŋŋ, uləna ı luɣu lapı-ı, na í təmı-ı sı: Kvlumtv tıke təkəŋ kaasəna-ŋ lapv. Polo na ń pəeti pə təna mpi n wəna tɔ, na ń tala kunyɔntvnaa ke pə liyitee, na cele ń svv təŋ ke ıstəta. Ye n təma mprúyú lapv, ulə n kɔɔ na ń təŋı-m.

²² Ama apalv unı ı nu mpv, uləna ı ısen-taa nyəŋ na ı laŋle wakəli tətəɣtəɣɔ na ı tɛ. Pə taya pulv tɔɔ, ı ka wəna ké pə tu fəı.

²³ Yesu caa ı ıfalaa ısentaa, uləna í heeli-wə sı: Ama liyitee nyəma lɔ Kawulaya svsv wə katə ké pə tu fəı.

²⁴ Təm nti ı yɔɣɔta mpv tɔ tə lapa ı ıfalaa ke piti. Uləna Yesu tasa-wəɣe heeluyı sı: Nnn, ma piya, sı yvlv í svv lɔ Kawulaya taa tɔ pə wə katə ké fa.

²⁵ ısəna mpi pə wə yooyoo ké katə sı í svvna pənyalaya puvvı na í lu tɔ, mpv tɔtəɣ pə wə liyitee tv ke katə sı í svv lɔ Kawulaya taa. Halı pə tu tɛ mpv.

²⁶ Tənaya pə tasa-wəɣe piti lapv ke sɔsɔm, na pá təŋ təma sı: Ulə awe ka tvləna nteye-tı ulə?

²⁷ Mprúyú Yesu nyəna-wə, uləna í tə-wə sı: Yələa kın ke pə fəı pəsuvv. Ama lɔ kın pə fəı mpv. Pə taya pulv tɔɔ, lɔ ı kpisiyi pulv.

²⁸ Tənaya Piyə təma-ı sı: Tɔv, ta yəla pə təna təkpataa ké na taa hu nyá waalı.

²⁹ Uləna Yesu cɔ-ı sı: Tampana ke ma heeliyi-mə yoo maa cəsəɣı, ye nɔɣvlv yəla ı təyaya, yaa ı taalvnaa na ı kɔɣɔnaa, yaa ı newaa, yaa ı too, yaa ı caa, yaa ı piya, yaa ı haləmnnaa ke ma tɔɔ, na Laapaalı Kupaŋ tɔɔ, ³⁰ pu ha pıntv ke pə təm nunvwa (100) ké atə cəne na pəcɔ. Paa tɛstı, paa taalvnaa, paa kɔɣɔnaa, paa newaa, paa toonaa, paa piya, paa haləmnnaa, na pə tənaya

mprúyú wahalanaa taa. Pəyele ı səm waalı ı ká wəena weesuyı ŋku ku təŋ tɔ.

³¹ Mpa pa wə lɔlɔ ké kaɣana tɔ, pa taa payale ká məli waalı. Na waalı nyəma payale náa məli lɔlɔ.

Yesu səm na ı fem təm tɔtɔ

(Matiyee 20:17-19 na Luku 18:31-34)

³² Pa wə mpaav taa na pá puki Yosalem, uləna Yesu tɛ ı ıfalaa ke nɔɣɔ, na pələ pá təŋna piti. Na mpa pələ pa təyaya-wə tɔ pələ pa caɣana sɔɣɔntv. Mprúyú Yesu tayana yaav ke pa naanvwa na naaleye ı kın, na í heeli-wəɣe mpi pu mayana-ı nɔɣɔ tɔ. ³³ Nti ı heela-wə təɣlə sı: Tɔv, tə puki Yosalem ısentv tɔ, paa kraɣa Yvlv Pəyaya má na pá tv-m kətələa sɔsaa na lɔ Təm sɛɣesələa pa nıŋ taa. Paa tɔ sı pá kv-m. Paa kraɣa-m na pá tv-m mpa pa ta nyı lɔ tɔ pa nıŋ taa. ³⁴ Pələ paa paana-m na pa tə-m ntayama, na pa casa-m akpatɛ. Pələ pə waalı uləna pá kv-m. Ama maa fe pə kuyɛŋ tooso wule.

Mpi Saaktı na Yohaani pa sələmaa tɔ

(Matiyee 20:20-28)

³⁵ Pələ pə waalı, Sepetee pəyalaa Saaktı, na Yohaani, pa pola Yesu kın na pá təmı-ı sı: Tacaa, tə caa sı ń latvıv mpi tv sələmi-ŋ tɔ. ³⁶ Tənaya Yesu pɔɔsa-wə sı: Pepeye í caa sı má la-mə?

³⁷ Mprúyú pa cɔwa sı: Saa wei n ka wə nyá teeli kawulaya taa tɔ tə caa sı ń yele na tɛ caɣa nyá cɔlɔ. Ləlv ke nyá ntəɣŋ tɔɔ, na ləlv ke nyá mpətəŋ tɔɔ.

³⁸ Tənaya Yesu pɔɔsa-wə sı: Í ta nyı mpi í sələməyi tɔ yɛ? Í pəsəɣı na í təɣv wəhala sɔsɔ wei maa təɣv tɔ? Paa sɔ-m lɔ lvm mpi tɔ, í pəsəɣı na í sɔ-wı?

³⁹ Mprúyú pa cɔwa sı: Tv pəstı.

Uləna Yesu cɔ-wə sı: Tampana, í ká təɣv wəhala sɔsɔ wei maa təɣv tɔ, na í sɔ lɔ lvm mpi paa sɔ-m tɔ yaa. ⁴⁰ Ama pə taya ma ləsəɣəna mpa paa caɣa ma ntəɣŋ tɔɔ yaa mpa paa caɣa ma

mpætəŋ tɔɔ tɔ. Mpa pa tɔɔ lɔɔ tayana lona ane tɔ pele pa kena a nyóma.

⁴¹ Yesu ifalaa naanɔwa wei i kaasaa tɔ ílé i na mpv, ulena i taa wuna Saaki na Yohaani. ⁴² Tənaɣa Yesu yaa pa təna na í tɔ-we si: Í nyəmá si mpa pa nyənəyi isu yəlaa awulaa tɔ pele pa tɔki kawulaya ke lelaa tɔɔ. Na mpa pele pa ke kufeelaa tɔ pele pa ŋmakələyi səkpema. ⁴³ Pə fei ŋpúyú mə kinj se. Nti tɔyɔle si, ye mə taa wei í caa i la sɔsɔ ke mə hekv, pɔntu í pəsi mə təmle tv. ⁴⁴ Na ye mə taa nɔyɔlv í caa i la mə nɔyɔ tv, pɔntu í pəsi mə təna mə yom. ⁴⁵ Pə tayə pulv tɔɔ, Yulv Pəyaya ma tɔtɔ ma ta kɔɔ si má tɔyɔ cecəele. Ama ma kəmaɣa si ma pəsəyi yəlaa təna təmle tv, na má ha ma weesuyi na pə cə yəlaa paɣale ke pa yomle taa.

Yulum Paatimee tɔm

(Matiyee 20:29-34 na Luku 18:35-43)

⁴⁶ ŋpúyú pa tala Yeliko. Yesu na i ifalaa, na yəlaa samaa pa kəma si pa lukɔ icate nte tɔ nɔyɔ ulena pá maɣana yulum nɔyɔlv, Timee pəyalv Paatimee, na í caɣa mpaav nɔyɔ tɔɔ na í laki pala. ⁴⁷ ŋpúyú pa heela-i si: Nasaletɔ Yesu təkəna. Tənaɣa i koo sɔsɔm si: Tafiiti Pəyaya Yesu, nyəni ma pətɔtəle.

⁴⁸ Tənaɣa paɣale kaləna-i na pá heeli-i si í su. Ama i sɔsɔa koou ke sɔsɔm si: Tafiiti Pəyalv, nyəni ma pətɔtəle.

⁴⁹ ŋpúyú Yesu səŋaa, na í tɔ si pá yaa-l.

Tənaɣa pa heela yulum si: Nyaya apalɔtv na n kvlɔ, i yaa-ŋ.

⁵⁰ Ulena í lv i kraɔ na í kvlɔ təwaka na í polo Yesu kinj. ⁵¹ ŋpúyú Yesu pɔsɔa-i si: N caa ma la-ŋ we?

Ulena yulum cɔ-i si: Taca, ma caa ké si n la na má naaki.

⁵² Tənaɣa Yesu tɔma-i si: Polo, nyá taa tɔmnav ke lɔɔ waasa-ŋ ké.

ŋpúyú i svv nav ke təna unəyi krapaa na í təŋəyi Yesu ke mpaav taa.

Yesu caɣav ke kraŋaya

(Matiyee 21:1-11 na Luku 19:28-40 na Yohaani 12:12-19)

11 ŋpúyú na i ifalaa pa tala Olifinaa puyv. Waatu unɔ tɔ pa kpeɣətəna Yosalem. Pa fei pooluŋ na Petafasi na Petanii. Tənaɣa Yesu tila i ifalaa taa naale ² si: Í polo icate nte tɔ we mə nɔyɔ tɔɔ tɔ tə taa. ³ Í takɔ krapaa tɔ í ká maɣana pa tv kraŋaya pile natələyi ŋmənaɣa. Nɔyɔlv ta caɣata tɔ tɔɔ. Í hetɔ-tə na í kəna. ⁴ Ye nɔyɔlv pɔsɔa-me si: Pepe tɔɔ ké í laki mpv? Ule í cɔ pɔntv si: Ta sɔsɔ caakəna, ye i tɔma i ká mələna-keɣe nɔnɔv ké cane.

⁴ I ifalaa tɔewa, ulena pá maɣana kraŋaya pile nteɣe mpaav taa, na pá tv-keɣe ŋmənaɣa ke təyaya nakəli ka nɔyɔ, ulena pá hetɔ-tə. ⁵ ŋpúyú mpa paa we təna tɔ pa taa napəli pa pɔsɔa-we si: Pepeɣe í laki təna? Í hetəyi kraŋaya pile nte suwe?

⁶ ŋpúyú Yesu ifalaa cɔwa isu Yesu ka heela-we tɔ, ulena pá yele-we na pá tɔena. ⁷ Na pá pona-tɔɣe Yesu, na pá pɔ tɔ tɔɔ ké pa wontu, na Yesu caɣa pə tɔɔ. ⁸ ŋpúyú yəlaa paɣale pɔ pa wontu ke mpaav taa, na lelaa náá cə hatv na pá pɔ. ⁹ Ulena mpa paa we Yesu nɔyɔ tɔɔ na mpa paa we i waalı tɔ pá kooki si: Paa wei í tv lɔɔ ké teeli. Lɔɔ í wee wei i kəŋna Taca, tɔŋ tɔ i waalı. ¹⁰ Lɔɔ í hetɔ kawulaya ŋka ka təŋna kənte tɔ, ŋka ka ké Taca Tafiiti nyəŋka tɔ. Paa wei í tv lɔɔ ké teeli ke hatoo isɔtaa.

¹¹ Yesu tala Yosalem, ulena í svv lɔɔ təsəele taa. I nyəna i taa na i waalı ké teu, ulena í na i ifalaa naanɔwa na naale pá tɔ Petanii ke ilim tɔma tɔm tɔ pə tɔɔ.

Yesu təŋsa fiki tuyv ke mpusi

(Matiyee 21:18-19)

¹² Kv fema na pá lukɔ Petanii, ulə nyɔyɔsi kra Yesu kele. ¹³ ŋpúyú i loosa fiki tuyv ke pooluŋ na kú lɔpa təkɔpimm.

Ulena í polo sı ntanyı isəntə kv lula pee. l kəma na í tala kv tēē, ulena í maɣana hatv tike. Mpi tə, pə ta ke fiki tuŋ lɔlvuɣv waatu. ¹⁴Tənaɣa Yesu təma fiki tuɣv ŋkv sı: Nəɣəlv kaa tasa nyá pile ke təŋuɣv.

Na ı ifalaa nu mpv.

Pəətəlaa təɣənuɣv ke ləɔ təsəele taa

(Matiyee 21:12-17 na Luku 19:45-48 na Yoħaanı 2:13-22)

¹⁵Íprúɣú Yesu na ı ifalaa pa tala Yosalem. Ulena Yesu sıv ləɔ təsəele taa na í niki təɣənuɣv ke mpa pa pəətəɣaa na mpa pa yakaya tə. Na í pəsı liyi-tee yəkəlaa taapələnaa ke alele, na alukukunaa pəətəlaa kpelası tətə. ¹⁶l ta tisi sı nəɣəlv í səɣəli pulv na í təŋna ləɔ təsəele taa. ¹⁷Pəle pə waalı ı səɣesa-we sı: Pa ŋmaawa ləɔ Təm taa sı, paa yaa ma təɣaya sı yəlaa təna ləɔ təsələmlə. Ama mə pəsa-keɣe ŋmulaa təɣaya.

¹⁸Kətəlaa səsaa na ləɔ Təm səɣesəlaa nu mpv, ulena pá pəkəɣı isəna paa la na pá kv Yesu tə. Ama paa wena ı səɣəntv. Pə taya pulv tə, ı kuseɣesətv sıv yəlaa samaa ke teu ké pə tu feı.

¹⁹Ilim kəma na pə te ulena Yesu na ı ifalaa pá kvlı ıcate taa na pá lu.

Fiki tuɣv ŋkv kv wəlaa tə kv təm

(Matiyee 21:20-22)

²⁰Tev fema na pá kvlı tanaŋ ke ləŋ na pá təkı, ulena ı ifalaa na fiki tuɣv ŋkv na kv wəlaa təwəŋwəŋ na pə kpeŋna kv kite. ²¹Piyee təɔsa nti tu lapa tə ulena í tə sı: Nyəntı Tacaa, fiki tuɣv ŋkv n ka təŋsa mpusi tə kv wəlaa təwəŋwəŋ.

²²Íprúɣú Yesu təma ı ifalaa sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəɣı, ye í tv ləɔ ké naani, ²³ı pəsəɣı na í tə pulaya kanə sı ká kpestı na ká hoti teŋku taa. Ye í tema mə taa təkpataa sı pu la na sika feı, pə lakı ké. ²⁴Pə təɔ ké ma heeliyi-me sı pə təna mpi í sələməɣı ləɔ tə í hıv sı í tema-wəɣı

hikuɣv, ıle paa ha-meɣe-wı. ²⁵Saa wei í kvləɣı sələmuɣv tə, ye í nawa sı mə na nəɣəlv í wena natəli, ıle í kv-təɣı mə taa. Waatu inəɣı mə Caa wei ı we isətaa tə, ı ká huıst-meɣe mə isayətv tətə. [²⁶Ye mə təɣəntələnaa wakələɣəna-me na ı hılvəɣı-weɣe sıulu na í taɣanı, mə Caa wei ı we isətaa tə, ı kaa huıst-meɣe mə isayətv tətə.]

Yesu pəsuyv təm

(Matiyee 21:23-27 na Luku 20:1-8)

²⁷Íprúɣú Yesu na ı ifalaa pa tasa Yosalem ke pote, na Yesu polo na í cəkkı ləɔ təsəele taa. Tənaɣa kətəlaa səsaa, na ləɔ Təm səɣesəlaa, na səsaa pa kəma ı kiŋ, ²⁸na pá pəɔstı-ı sı: Kanəkanə nteɣe n maki nyá taa na nı lakı isəntə? Yaa awe tu hana-ŋ pə mpaav?

²⁹Tənaɣa Yesu cə-we sı: Maa pəɔstı-meɣe təm kvlumtv. Ye í cə-m-tı, ıle maa heeli-meɣe kanəkanə nte ma maki ma taa na má lakı isəntə tə. ³⁰ləɔ yaa yəlaa tilina Yoħaanı sı í səkkı yəlaa ke ləɔ lum? Í cə-m.

³¹Íprúɣú pa maɣasa-təɣı pa taa pa tike. Ulena pá tə sı: Ye tə təma sı ləɔ tilina-ı, ı ká pəɔstı-tv sı: Na pepe təɔ ké í tá mv ı təm? ³²Pəyele ye tə təma sı yəlaa tilina-ı...

(Pa nyaŋayana samaa. Pə taya pulv tə, yəlaa nyənaya Yoħaanı ke ləɔ kvɣəɣətv tıv teləsılv kvpanə ké).

³³Íprúɣú kətəlaa səsaa pəsəna Yesu sı: Tə ta nyı. Tənaɣa Yesu ná cə-we sı: Anhaa, ma kaa heeli-meɣe kanəkanə nte ma maki na má lakı isəntə tə.

Təmlə nyəma asayaa təm

(Matiyee 21:33-46 na Luku 20:9-19)

12 Íprúɣú Yesu sıv kətəlaa səsaa ké isə səev sı: Yılv nəɣəlv ı ka səna lesəŋ tuŋ ke taale təcu. Na í ŋma kolıŋa na í cəɔna, na í la timpi ı ká nyaasəɣı pə lum tə. Na í ŋma akele taŋkav nəɣəlv, wei ı təɔ pa səŋəɣı na pá feŋyi tə. l tema

mpv, ləna í caa yəlaa na í su tə taa, ləna í tēe yela. ²Pə kōma na pə tala tuŋ unı ı kooluŋu waatu, ləna í kusı ı tillu nɔŋɔlv sı í polo təmlə nyəma kiŋ na pá cəle-ı unı ı tete. ³Tənaŋa təmlə nyəma mpe pa kpa tillu unı na pá má. Ləna pá tɔŋɔnı-ı ı niŋ naanuwə təyələyəl. ⁴Mrúyú taale tv unı ı tasa tillu ləlv ke kusuvu na í tili. Ləna pá kpa ílé na pá má ı nyuvu ke teu na pá tuv-ı. ⁵Mrúyú taale tv tasa ləlv ke tiluŋu, ləna pá kpa ílé na pá kv. Pa lapa mrúyú tɔm pəyale tɔtɔ. Pa mapa ləlaa na pá kv ləlaa. ⁶Yulv wei pu kaasa taale tv unı ı kiŋ tɔŋɔle ı maŋamaŋa ı kulvlv wei ı luŋu svu teu tɔ. lleye ı teesa tiluŋu ke pa kiŋ, na í hvuŋk sı paa nya ı pəyaya ısele. ⁷Ama təmlə nyəma mpe pa heela təma sı: ı loosiŋi kpancoou tv kəŋna nté. Í kɔɔ na tə kv-ı na taale pəsı tá nyənte. ⁸Tənaŋa pa kpa taale tv pəyalv unı na pá kv-ı, na pá lv taale na waalı.

⁹Mrúyú Yesu pɔɔsa-we sı: lsənaŋa taale tv unı ı ka la? ı ká kɔɔ ké na í kv təmlə nyəma mpe, ləna í caa yəlaa kufama na í su taale taa. ¹⁰Matəŋ í tema kaluvu ke ləɔ tɔm taa sı: Pəle nte tetv ŋmalaa ŋmaakaya na pá lv tɔ, nté tə tɔɔ kɔlv ŋmatv təna məlaa na tə səŋ.

¹¹Mpi Tacaa lapa na tə nyənəŋı na pá we-tuvu piti tɔŋɔle.

¹²Tənaŋa Yuta nyəma taa sɔsaa pɛeka ıəna paa la na pá kpa Yesu tɔ. Pə taŋa pulv tɔɔ, pa nyəma teu sı mpeŋe ı seena ıəɔ unı. Ama pa nyamna samaa. Ləna pá yele-ı na í tēe.

Lom wulav sɔsɔ lampuu tɔm

(Matiyee 22:15-22 na Luku 20:20-26)

¹³Mrúyú Yuta nyəma taa sɔsaa tila Falisanaa napəlı na Helətı kpekəle taa nyəma napəlı tɔtɔ sı pá polo na pá má Yesu nɔŋɔ tɔɔ na pá ná. ¹⁴Pele pa talaa, ləna pá tɔ Yesu sı: Tacaa, tə nyəma sı

tampana ke n yɔŋɔtəŋı. Nn sɔŋɔməŋəna mpi yəlaa hvuŋk pa taa tɔ. Pə taŋa pulv tɔɔ, nn paasəŋəna tɔɔ, nn faŋasəŋı yəlaa. Ama ıəna mpi maŋamaŋa ləɔ caa sı yəlaa í la tɔ pə tampana ke n heeli-ıŋı. Tɔv, pə we mpv tɔ, tá mpaav taa pə wee sı ye lampuu tə felv Lom wulav sɔsɔ na? Tə felv yaa tə taa felv? Tə caa sı n heeli-tv.

¹⁵Ama Yesu ná nyəma pa taa layatu, ləna í pɔɔsı-we sı: Pepe tɔɔ ké í nyəŋı-m katəka ke kunyəpı? Í kɔna-m liyitee nyəŋəlvu na má na.

¹⁶Tənaŋa yəlaa kɔna-ı-kv, ləna í pɔɔsı Yuta nyəma taa sɔsaa sı: Awe nyuvu fotoo na ı həte ke pa ŋmaa liyitee nyəŋəlvu tɔɔ cəne? Mrúyú pa cɔ-ı sı: Lom wulav sɔsɔ ké.

¹⁷Tənaŋa Yesu tɔma-we sı: Aŋhaa, í cəla Lom wulav sɔsɔ ke mpi ı ti tɔ, na í cəla ləɔ lleye mpi ı ti tɔ.

Mrúyú Yesu kuvɔcɔtv ntı tə məla-weŋe təmsuvu ke sɔsɔm.

Isəna tu wee ta fem waalı tɔ

(Matiyee 22:23-33 na Luku 20:27-40)

¹⁸Mrúyú Satusee nyəma napəlı pa kɔma Yesu kiŋ. Satusee nyəma mpe pa təŋayana sı paa pə la ıəna sətəa kaa te na pá fe. Mrúyú pa pɔɔsa Yesu sı: ¹⁹Tacaa, Moisi su-tuvu kusəsıtv ke takələsı taa sı: Yulv í wəna neu, na yulv unı í sı na í yele ı alv, na alv unı í feına-ı na pəyaya, neu ká hɔ leelu unı na í hikina-ı piya. Ləna pa yaaki-sı na ı taalv sɔlv həte. ²⁰Tɔv, yulv nɔŋɔlv na ı newaa paa kəna yulvnyɔŋ naatosompɔŋɔlaya. Mrúyú taalv kraŋa alv, ləna í sı, ı fei pəyaya. ²¹Tənaŋa ı waalı nyəŋ hɔma leelu, na ílé ı caŋ ı sı tɔtɔ, ı fei pəyaya. Mrúyú ílé ı waalı nyəŋ ná kraŋa alv unı na ílé ı sı mpv tɔtɔ. ²²Haləna pə polo pə sıŋılı pa naatosompɔŋɔlaya ŋke ka tənaŋa mpv təpı na pá səki mpv, nɔŋɔlv ta hiki pəyaya. Pəle pə waalı ké alv unı ı teesa səpı. ²³Tɔv, pa

təna pa kpaɣa-ı mpv tɔ, sətaa fem wule pa naatosompɔɔlaya unı ı taa aweyele alv tv?

²⁴ M̄pɔ́yú Yesu cɔ-we sı: Í nyemá mpi pə tɔɔ pə liyitiyi-me tɔ? Í ta nyı lso Tɔm na lso toma tɔ pə tɔɔ ké. ²⁵ Waatu wei sətaa ká fe tɔ akpaɣale tɔm kaa wee. Ama apalaa na alaa paa wee ké isu isɔtaa tillaa wev tɔ. ²⁶ Ye sətaa fem tɔm ıle, ı ta kaləta Moisi takəlaya taa ké timpi pa yɔɔɔta sɔwa hotiya tɔm tɔ yee? Pa ŋmaa təna sı lso tɔma Moisi sı: Ma ké Apalaham na lsaaka na Yakɔɔv pa lso ké. ²⁷ Lso ké weesuɣu nyóma nyəŋ ké, ı ta ke sətaa lso. Pə liyita-meɣe yem ké.

Lso kvsəsutu taa sɔsɔntu

(Matiyee 22:34-40 na Luku 10:25-28)

²⁸ Lso Tɔm seɣesəlɔ nɔɔɔlv ı ka we təna na í naaki isəna pá na Yesu pa laki tɔ. ı nawa sı Yesu cɔwa Satusee nyóma ke teu. Ulena í polo na í pɔɔsı-ı sı: Lso kvsəsutu təna taa ntiyile sɔsɔntu təkrem?

²⁹ Tənaɣa Yesu cɔ-ı sı: Kvsəsutu taa sɔsɔntu nté sı, lseyeli nyóma í nu, Tacaa lso tike kena Sɔsɔ təkɔŋ. ³⁰ N ka sɔɔlı Tacaa nyá lso na luɣu kulɔmɔvɣu, na nyá ləsaya svu-ı təmammam ke paa mpi pə taa. ³¹ Təle tə waalı nti tə wee tɔɔɔlv. N ká sɔɔlı nyá tɔɔntəle isu nyá ti. Kvsəsutu natəlı tə fei tɔtɔ na tɔ kəla təne tə naale un.

³² M̄pɔ́yú lso Tɔm seɣesəlɔ tɔma Yesu sı: Tacaa n cɔ teu pə tu fei. Timpi n yɔɔɔtaa sı Tacaa tike kena lso na ı paası lso nɔɔɔlv ı fei tɔ tampana ke n yɔɔɔtaa. ³³ Mpv tɔ yulv ká sɔɔlı lso na luɣu kulɔmɔvɣu na ı ləsaya svu-ı paa mpi pə taa. Na pəle pə waalı í sɔɔlı ı tɔɔntəle isu ı ti. Mpv unı pə kəla isu pa lakvɣv lso ké kɔtaɣa ŋka kɔkɔ nyaya ka təna tɔ, na kɔtası nı sı təna təpai tɔtɔ.

³⁴ Yesu nawa sı ı cɔna ləmaɣasee ulena í tɔmı-ı sı: Nyá na lso Kawulaya svuv ı fei pooluŋ.

Pəle pə waalı nɔɔɔlv u nyuləyi sı í tasa-ı tɔm pɔɔsvɣv.

Tafiiti pəyaya nté Kilisiti

(Matiyee 22:41-46 na Luku 20:41-44)

³⁵ Yesu təŋna seɣesvɣv ke lso təseele taa, ulena í pɔɔsı sı: Lsənaɣa lso Tɔm seɣesəlaa təŋ mpv sı Mesii ke Tafiiti pəyaya ye? ³⁶ Pəyele Feesuɣu Naŋŋtu ná tuna Tafiiti taa ké tɔm na ílé ı maɣamaya í yɔɔɔtı sı:

Tacaa heela ma Sɔsɔ sı, caya ma kəŋkəŋ taa, haləna má kɔɔ na má sı nyá kolontunaa ke nyá nɔɔheɔ tɔe.

³⁷ Tafiiti maɣamaya ná yaa-ı sı Sɔsɔ nté, ıle isənaɣa Mesii ná məlaa na í ké Tafiiti unı ı pəyaya tɔtɔ ıle?

Lso Tɔm seɣesəlaa waalı kuluyu

(Matiyee 23:1-36 na Luku 20:45-47)

M̄pɔ́yú samaa tuutuuma nu Yesu tɔm na laŋhulɔmle. ³⁸ ı kpaalaya yəlaa mpa ı seɣesaya tɔ sı: Í lana lso Tɔm seɣesəlaa mpe na laakalı. Pa sɔɔla tokonaa sɔsaa suuu ké na pá cɔkɔ, na pá caaki pa seeki-weɣe samaa taa na pá luŋiyi.

³⁹ Na Yuta nyóma təkotilena taa teeli teeli təcayalena ke pa pəkəɣı, na acimanaa taa sɔsaa sɔsaa təcayale ke pa pəkəɣı na pá cakı. ⁴⁰ Mpe pa leekəyəna leela ke pə təna mpi pəle pa wena tɔ. Ulena pá svv lso sələmɔvɣu na pə taɣalı sı pə hılı sı mpeɣe kvpama. Pə tɔɔ ké paa tɔ na pá ná katatəlaya nav napələyi teu.

Alv wei ı tv santiinaa naale tɔ

(Luku 21:1-4)

⁴¹ M̄pɔ́yú Yesu caya lso təseele sɔsɔle taa ké kvhaaŋ atakaanaa isentaa, na yəlaa samaa kəŋ na pá tvɣı liyitee na í nyənəyi. M̄pɔ́yú tɔŋtunaa paɣale kɔna liyitee ke sɔsɔm na pá tv. ⁴² Tənaɣa leelu kvnyɔntu nɔɔɔlv ı kɔna santiinaa ke naale na í petı. ⁴³ M̄pɔ́yú Yesu yaa ı ıfalaa na ı heeli-we sı: Tampana ke

ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, leelu konyəntu inə i tu mpiyi kubaan atakaa taa tə pə kəla pa təna pa nyəm. ⁴⁴Pə taɣa pulv, yəlaa ləlaa ná kpaɣa pa liyi-tee nna a kpisa yem tɔɣə na pá tu. Ama alv inə ile paa na i ké konyəntu tə pə təna mpi i ka wena tɔɣə i kpaɣaa na i tu. Pə ta kaasi-i pulv si í yana tɔɣənaɣa maɣamaɣa.

lso təsele wakəlvu təm

(Matiye 24:1-2 na Luku 21:5-6)

13 Yesu kəma si í lukəna lso təsele taa, ilena i ifalaa taa nəɣəlv təm-i si: Tacaa, nyəni ηmatu tənə tə təv, na tə pəe kupaana teu yee?

²Tənaɣa Yesu cə-i si: Matəη n na ηmatu səsəntu tənə? Pə kaa kaasi pəle lentə na tə təna lentə təv, paa tusi pə təna.

Mpi mpi pu hvl si antulinya caa tem tə

(Matiye 24:3-14 na Luku 21:7-19)

³Mrəɣú Yesu caɣa Olifinaa puɣv təv ké lso təsele isentaa. Pə pamna Piyeə na Saaki na Yoħaani na Antəlv pa liyiti pa wenna i kiη. Tənaɣa pa pəvsa Yesu si: ⁴Pəlee ké mpv unu pu la? Na ηmaatəle nteye pu hvl na tə nyəna si pə wəsa?

⁵Tənaɣa Yesu svv-wəye kraalvυv si: í la laakali, í taa yelev na nəɣəlv kəv na í tolisi-mə. ⁶Mpi tə paɣale ká kəv na pá ha pa təyi ma hətə si mpeyele Mesii, na paa tolisi paɣale. ⁷Ye í kəma na í nu yooη taη ke mə cəlv mə cəlv, na pá heeliyi-meɣe pooluη nyəη təmnaa, sɔɣəntu í taa la-mə. Pə wəe si mpv unu pəle pu la ké. Ama waali waali ké antulinya náa kəη na í teη. ⁸Tətu kateηa leηka ká yoona leηka nyəma. Kawulaɣa leηka ká kvl leηka təv, na tetu ká sele tiiliwe tiiliwe, na nyəvəsənaa ká la. Na mpv unu pəle pu wəe svv alv kvlvυv lsvυv na pə caali-i wuv ke səηəsəη təvle.

⁹Mə maɣamaɣa í la laakali. Pə taɣa pulv təv, paa yaa-meɣe puloonaa taa. Paa ma-meɣe kratəη ke Yuta nyəma təkotilena a taa. Paa yaa-meɣe nəvəsə ke tetu təkəlaa na awulaa səsaa pa kiηnaa ke ma təv, na í ká hvl ma təm tampana. ¹⁰Ama pə wəe si paa heeli Laapaali Kupaη ke kateηasi təna taa yəlaa ké na pəcə. ¹¹Saa wei paa kra-me na pá pona-meɣe puloonaa taa ke mpv tə, í taa nəvəsə nti í ká yəvətə tə na pə ta tata. Ama ye pə talaa, í yəvətə nti tu kəv mə luuη teə tə. Pə taɣa pulv təv, lso Feesuɣu Naηηtu ka tuna-təyi mə luuη teə, pə taɣa mə cəlvəv tu luna. ¹²Hali yəlaa ká kvl na pá hvl pa taalvnaa yaa pa newaa maɣamaɣa si pá kv-wə. Na cecənaa ká la pa piya ke mpv təv. Piya səle sv kvl si nyəma təv na sv la na pá kv-wə. ¹³Yəlaa təna taa ká kraana-meɣe ma təv. Ama ye wei í nyəvə apalvtu na í tala tənaɣa, pəntu nyuɣv ke pu ya.

Acaalətv təm

(Matiye 24:15-28 na Luku 21:20-24)

¹⁴Mrəɣú Yesu təma si: í ká kəv na í na acaalətv taa acaalətv ke timpə pə ta nəvəsəna tə wəe tə. Wei i kaləyi tə í cekəna-təyi teu. Mpv unu tə, mpa paa wəe Yuta tə pá se na pá kra pəvə. ¹⁵Ye pə maɣana wei na í wə kutuluɣu təv na í tiiva, í taa tə sv i svvki təvəvə na í kpaɣa pulv. ¹⁶Na wei pu maɣana i wə taale tə, í taa tə sv i kpeη i te na í kel i kra. ¹⁷Ahusitonaa na asəη təm ká la waiyo ke waatu unu. ¹⁸Í sələm lso na kuyeη unu í taa pamsəna watu waatu. ¹⁹Pə taɣa pulv təv, wahala ká la kuyeη unu i taa ké səsəm ké pə tu fei. Wahala wei i taka hatoo lso lapv antulinya tə pa ta nata, pəyele pa kaa tasa i taka ké nav tə. ²⁰Na ye pə taɣa svv Tacaa huwva sv i ká pasa kuyeη unu i təv nəɣəlv kaa tvl-ti. Ama i pasa pə kuyeη unəyi yəlaa mpa i ləsa sv pá pəsv i nyəma tə pa təv. ²¹Na ye svlv təma-me

si: Í nyəni, Mesii we cəne yaa cəne, í taa nu. ²²Pə taya pulv tə, Mesiinaa na lə kuyəçətutv teləsəlaa pəpətunaa ká lu na pá la kəkəlv nyəm na piti təma. Halı paa pəsaya pa puçusiçi mpa pa mayamağa lə ləsaa təç. ²³Mpv tó í la laakalı, ma tema-meçe kpaalvuv.

Yulv Pəyaya kəntə

(Matiyee 24:29-31 na Luku 21:25-28)

²⁴Wahala unı ı waalı ké kuyeeç unı ı taa, ilim ká si təkpitii, isətv kaa tasa hulvuvuv. ²⁵Isətvluçası ká luna isətaa na si hoti, pu ciçiti isətaa kəkəlvnaa. ²⁶Waatv unəçi paa na Yulv Pəyaya má ma səña isəçmuntv tə na má ti-iki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ²⁷Maa tili ma isətaa tillaa si pá koti ma ləsəlaa ke antulinya həçələç təna taa. Pə krayav ilim təlule na pə tətule na pə polo pə ntəçəç na pə mpətəç tə tə.

Fiki tıvıv təm

(Matiyee 24:32-35 na Luku 21:29-33)

²⁸Í nyənnə fiki tıvıv na í cəkəna, saa wei kv neçətəçi na hatv yeçeləçi tó í nyəmá krapaa si heesvuv talaa kele. ²⁹Mpv tətəçəç waatv wei í ká ná təmnaa pane pa lakı tó í nyı si pə wusaa kele, pə caa lapv nté. ³⁰Tampəna ke ma heeliçi-me yoo maa cesəçi, yəlaa mpa pa we isəntə tə pa kaa si pa təna na pécç pə tənaya mpv pə la. ³¹Isətvənvuv na ate ká mukı yem. Ama ma kuyəçətutv kaa saalı paa pəç.

Isə tike nyəmna kvyaçku antulinya ká tē tə

(Matiyee 24:36-44)

³²Nəçəlv fei wei ı nyəmá pə waatv yaa pə wulə tə, paa isətaa tillaa, na Pəyaya má ma mayamağa. Ama Tacaa tike koç nyəmna. ³³Mpv tó, í la laakalı na í feç. Pə taya pulv tə, í ta nyı wulə nte mpv unı pu tii təkpiılı tə. ³⁴Pu wee usu yulv səsə kulvuvıv ı təyaya si ı puki

mpaa na í yaa ı pəyalaa mpa pa lakı ı kiç ke təmlə tə, na í tv pə tənaya pa niç taa, na í hılvı paa wei ké nte ı ká la tə, na í heeli təyaya tə nyənlv si í feç teu. ³⁵Ye ı ta nyı waatv wei təyaya caa ká kəç tə ulə í feç teu. Taanaya ke ı ká kəç, ahoo heka ke, kampaç koo na, yaa tanəç ké, nəçəlv ta nyı. ³⁶Ye ı ká kəç təm kulvum tə tənəçəç, ulə í taa yele na í mayana í təçna tom. ³⁷Nti ma heeliçi-me isəntə tə ntəçi ma heeliçi paa wei si í feç yoo.

Səsaa səsaa çayav ke Yesu açaya

(Matiyee 26:1-5 na Luku 22:1-2 na Yohaani 11:45-53)

14 Pə kaasa kuyeeç naale si pá təç ¹Teev açima na potopotona mpa pa taa fei kulvuvum tə. ²Mpúçú kətəlaa səsaa na lə Təm seçesəlaa pa pəeka isəna paa la na pá kpa Yesu təheə na nəçəlv ta na tə na pá kv-ı. ³Pa yəçətaya pa taa si: Ye tə təma si tə kpa-ı açima waatv taa, pu la yoo ke yəlaa taa.

Yesu tə tulaalv pəlvuv

(Matiyee 26:6-13 na Yohaani 12:1-8)

³Kuyaku nakulı Yesu we Petanii ke tənıvuv təç asilima kvtəç tv Siməç təyaya taa, na í çayaa na í təçna təçv. Tənaya alv nəçəlv ı sıvva na í təka tulaalv kvpaç wei pa yaa si naatı na pá lapa ı akpaləpiya ke liçitee pəle kvhılvməle taa tə na tulaalv unı ı we liçitee ke səsəm tə. ⁴Mpúçú alv unı ı pəla akpaləpiya çke na í pəlı tulaalv unəçi Yesu nyuvv taa. ⁵Tənaya mpv unı pə ta maya mpa pa çaya təna tə pa taa ləlaa na pá tə si: ı lıv tulaalv unı isəntə tə pə teu nte we? ⁶Ye paa pəeta-ı ı liçitee taa kəlı liçitee nyəçətı çmıvıv na nıvıvva (300) na pá ha kvnyəntənaa? ⁷Mpúçú pa kala alv unı ı təm ke səsəm. ⁸Ama Yesu təma-we si: ı yele alv unı təkpi yoo. Pepe təç ké í pəsəçi ı lançle ke mpv? Mpi ı lapa-m mpv tə pə təyaya

halı. ⁷Mə na kunyontunaa í wenna tam. Paa waatu wei ké í nəkaa í ká la-weye kupaŋtu. Ama má na-me tə kaa wee təma kiŋ ke tam. ⁸Mpi ı pəsaa təyɔ ı lapa. ı laalaa na í saɣalı-m tulaalɔ ke kprakaa sı pá pına-m. ⁹Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, paa timpıyi paa heeli Laapaalı Kupaŋ ke antulinya unı ı təna ı taa, paa keesi alv ine ı lapa mpi tə pə təm na pá təsəyi ı tɔɔ.

Yutaası kələmətə

(Matiyee 26:14-16 na Luku 22:3-6)

¹⁰Mrúyú Yesu ifalaa naanɔwaa na naale taa nəyɔlv wei pa yaa sı Yutaası ləkaleeu tə ı kulaa, na í polo í maɣana kətələa səsaa, sı unı ı ka tv Yesu ké pa niŋ taa. ¹¹Pele pa nu mpv ulena pa laŋa hee səsəm na pá tɔ sı paa ha-ı liyitee. Ulena Yutaası svv kuyaku kupaŋku ke pəkuvv sı í tv Yesu ké pa niŋ taa.

Teev acıma kutəyɔv təyɔv

(Matiyee 26:17-25 na Luku 22:7-14,21-23 na Yohaanı 13:21-30)

¹²Pə tala potopotonaa mpa pa taa kəkvsəm feı tɔ pə acıma kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, ulena Yesu ifalaa pəsı-ı sı: Leye n caa sı tɔ polo na tɔ la-ŋ Teev acıma kutəyɔv? Pə wule nteye pa kuvı ıweesi nsi pa lakəna Teev acıma kutəyɔv tɔ.

¹³Mrúyú Yesu tila ı ifalaa taa naale sı: Í polo ıcate taa, í ka sulına apalı nəyɔlv na í səyələ lum na həyaya, í təŋı-ı. ¹⁴Puntv unı í svv timpı, ıle mu pəsı təyaya tv sı: Tacaası kutuluyv ŋku kv taa í na ı ifalaa paa caya na pá təyɔ Teev acıma kutəyɔv tɔ kv we le? ¹⁵Apalı unı ı ká hılı-meye ate na ıwəttaa kutuluyv taa ké naŋ səsəŋku nakvləyi ıwəttaa, na pá tema-kvvy tayavv na kv taa we wontu nti í ká lana tɔ. Kv taa tənaya í ká təsi-tuyv pə təna.

¹⁶Tənaya Yesu ifalaa kulaa na pá tee ıcate taa na pá maɣana teitei ısu Yesu

ka heela-we tɔ. Ulena pá təsi Teev acıma kutəyɔv ke təna.

¹⁷Pə kəma ısu taanaya ıle Yesu na ı ifalaa naanɔwaa na naale pa talaa kele.

¹⁸Pa caya na pa təŋna təyɔv, ulena Yesu yəyıtı sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, má na mpa me tə caya na tɔ təkı ıwəntə tɔ mə taa nəyɔlv ká la-m kələmətə.

¹⁹Tənaya Yesu ifalaa ısentaa nyəŋa səsəm, na pá svv-ı pəsuvv ke kulvm kulvm. Ine sı: Matəŋ pə taya ma? Ine sı: Matəŋ pə taya ma?

²⁰Tənaya Yesu cə-we sı: Mə naanɔwaa na naale taa nəyɔlvvy. Má na wei tá niŋ ká kpenti svsvv ke nyənaya taa tɔ.

²¹Yvlv Pəyaya má, ma səki teitei ké ısu paa keesa ma təm ke ləv Təm taa tɔ. Ama wei ı ká la Yvlv Pəyaya maya kələmətə ke mpv tɔ ı təm ká la waiyo ké səsəm. Puntv unı ye pa taa lvlı-ı pəle pv lapa sana.

Tacaası səm təsuvv

(Matiyee 26:26-30 na Luku

22:14-20 na Kələntı I 11:23-25)

²²Mrúyú waatu wei Yesu na ı ifalaa pa təkaya tɔ, Yesu kraya potopoto na í see ləv ké í na təmlə, na í faya-ı na í cela ı ifalaa, na í heeli-we sı: Í mv, ma tənvv nté.

²³Pəle pə waalı ké ı kraya kəpv na í see ləv ké í na təmlə na í cele-we, na pele pá nyəv pa təna. ²⁴Ulena í heeli-we sı: Ma caləm nté mpi pə hılıyı ləv nəyɔ pəlvv tampana tɔ. Mpi pə kpemna yələa payale tɔɔ. ²⁵Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ma kaa tasa svlvv pəneye nyəv haləna kuyajku maa tasa pə nyəv ke ləv Kawulaya taa tɔ.

²⁶Yesu na ı ifalaa pa tema mpv, ulena pá yoo acıma yontv, ulena pá tee Olifınaa pvvy tɔɔ.

Piyee kpeesvuy təm yəvətaya

(Matiyee 26:31-35 na Luku 22:31-34 na Yohaani 13:36-38)

²⁷ Mpruy Yesu təma i ifalaa si: Mə tənə í ká yele-m na í se. Pa ηmaa mpruy ləw Təm taa si: Maa kv tiikilu na heej ká ya yem yem. ²⁸ Ama waatu wei ma a fe, ulena má tēe-meyə nəvə ke Kalilee.

²⁹ Tənaɣa Piyee təma-i si: Paa pa tənə paa yele-η na pá se, má ma kaa la mpv.

³⁰ Ama Yesu təma Piyee si: Tampana ke ma heeliyi-η yoo maa cesəyi, n ká kpeesu təm tooso ké saηa ahoo ane a maɣamaɣa si n ta nyi-m ké n ta nyi-m na pəcə kampaaυ koo təm naale nyəm.

³¹ Ama Piyee tasa kpeesvuy na toη si: Paa má na-η tu si tu si ké. Ma kaa kpeesu si ma ta nyi-η.

Mpruy pa tənə pa yəvətə mpv.

Yesu sələmvuy ke Ketəsemanee

(Matiyee 26:36-46 na Luku 22:39-46)

³² Pəle pə waalı pa tala timpi pa yaa si Ketəsemanee tə, ulena Yesu tə i ifalaa si: Í caɣa cəne na má polo ləw sələmvuy ke hatoo cəne.

³³ Mpruy i kraɣa Piyee na Saaki na Yohaani. Tənaɣa səvəntu na laηwakəlle səsəle svu-i kraυ, ³⁴ ulena í tə-we si: Ma laηle wakəlaa ké tətəvətəvə pə fei kpeesvuy. Í caɣa cəne na í fejiyi.

³⁵ I tuusa i nəvə təw ké pəcə, ulena í luη na í sələmi si ye pə we pəsuyv wahala waatu unə í taa kəw unı i təw. ³⁶ I sələmaa ké si: Hai, ma Caa, n pəsəyi pə tənə, kəwli wahala səsə unəɣe ma nyuyv təw. Paa na mpv mpi n nəkaa tə pəle pə la, pə taa wee ma luɣu nyəntu.

³⁷ Yesu təma mpv, ulena í məli i ifalaa tooso unı i kiη na í maɣana pa təηna tom. Tənaɣa i pəcəsa Piyee si: Siməη, n too ke? N kpisa feηuyv ke pəcə maɣamaɣa? ³⁸ Í feη na í sələmi, təfə í ká hoti waatu wei maɣasuyv kəη-me tə. Pááná wee, ama tənuyv u pəsəyənə.

³⁹ Mpruy Yesu tasa tuusuyv, ulena í tasa kulvmtv ntəyi sələmvuy. ⁴⁰ I tasa i ifalaa cəlvəv məlvuyv, ulena í maɣana pa təηna tom təw. Pa kpisa pá caɣana pa ise. Ule pa ta nyi nti pá cə-i tə.

⁴¹ Yesu məla tooso nyəm ulena í pəcəsi-we si: Í təηna tom na í heesəyi yaa? Təw, í yele mpv, pə talaa kele. I nyəni, paa tu Yulv Pəyaya maɣa asayaa niη taa. ⁴² Í kulı na tə tēe. Í nyəni, ma kəlvəmtə tə tala cəne.

Yesu kraυ

(Matiyee 26:47-56 na Luku 22:47-53 na Yohaani 18:3-12)

⁴³ Yesu təηna yəvətaya ke mpv, ulə i ifalaa naanvwa na naale taa lelv wei pa yaa si Yutaasi tə i talaa kele. Na i waalı ké yəlaa tuutuuma na pá təkə laɣaləe na kratəη. Kətəlaa səsaa na ləw Təm seɣesəlaa na nyuyv nyəma pa tilina yəlaa mpe. ⁴⁴ Yutaasi wei unı i laki Yesu ké kəlvəmtə ke mpv tə i ka kēesa samaa unəyi isənə i ká la təvə. I heela-weyē si: Ye ma polaa na má wayala wei ulə unəvəle. Í kra-i na í təkı-i teu na í tēena. ⁴⁵ Yutaasi talaa ulena í kratəna Yesu na í tə si: Taca.

Ulena í wayalı-i. ⁴⁶ Mpruy samaa unı i tu niη ke Yesu təw na pá kra-i. ⁴⁷ Tənaɣa mpa na Yesu paa we tənə tə pa taa nəvəlv i kpee i laɣate na í lo kətvlv səsə təmlə tu ηkraηuyv na í kəwli təfeη. ⁴⁸ Ulena Yesu pəcəsi samaa si: Í kəηı-m kraυ na í nəki na í kraɣəyi laɣaləe na kratəη tə, maɣa ηmiılv isayav ke? ⁴⁹ Ma na-meyə ləw təsəele səsəle taa ké kuyeeη tənaya na má seɣesəyi. Pəyele í ta kra-m. Ama pə lapa isəntəvə si pə la isənə paa ηmaa ləw Təm taa tə.

⁵⁰ Tənaɣa Yesu ifalaa tənə yela-i na pá se na pá tēe.

⁵¹ Pə pamna ifepu nəvəlv i ka taka kunti tike na í təη Yesu waalı. Pa siisaa si pa kraa ifepu unı, ⁵² ulena kunti fiti na í yele na í tēe tapakpete təyələyəl.

Yesu ponav ke Kotuyu səsəwŋku taa

(Matiyee 26:57-68 na

Luku 22:54-55,63-71

na Yohaanu 18:13-14,19-24)

⁵³ Mprúyú Yesu kpalaa pona Yesu ké kətəlaa wulav te, na pá mayana kətəlaa səsaa na nyuyv nyéma na ləw Təm seyesəlaa pa kota təna. ⁵⁴ Piyee təŋaya Yesu ké tálám təw, haləna í tala kətəlaa wulav taya təw. Ulena í caya təna na í na təmle nyéma pá holiyi kəkə.

⁵⁵ Mprúyú kətəlaa səsaa na Kotuyu səsəwŋku nyéma pəeka taali wei paa tu Yesu na pá hiki mpaav na pá kv-ı tə, na pá kpisi. ⁵⁶ Ulena yəlaa paɣale náa kvli na pá təŋ si: Taali uneyə ı lapa, uneyə ı lapa. Lelaa si uneyə, na pá taɣanəyi pa taa pa tike ke kpeesvuyv. ⁵⁷ Na lelaa náa lu yem na pá looli təm na pá suu-ı si:

⁵⁸ Tə nu Yesu yəwəttaa si unı ı ká yəkt ləw təsəele səsəwle təne, nte yəlaa niŋ ŋmawa tə. Lu ı ká ləeti kvfate nte yəlv niŋ kaa ŋma təwə kvyeŋ tooso wule.

⁵⁹ Paa na mpv pa təm ta kaa.

⁶⁰ Mprúyú kətəlaa wulav kvla pa təna pa isentaa na í pəwsi Yesu si: N kaa yəwəti? Suweyə yəlaa pane pa yəwətəwəna-ŋ ye?

⁶¹ Ama Yesu suma, ı ta cə si pulv. Ulena kətəlaa wulav tasa-ı pəwsvuyv si: Nyayale ləw wei pa pəyəlvəyi tə ı pəyalv Mesii?

⁶² Tənaɣa Yesu cə-ı si: Nn, ma mayamaya kele. Na mə təna təpai í ká na Yəlv Pəyaya má na má caya ləw toŋ təna tu kəŋkəŋ taa. Na í ká na-m isəttaa ŋmuntv taa na má tiiki.

⁶³ Tənaɣa kətəlaa wulav cəla ı wontu na í tə si: Seliya nyéma mpaɣa tə tasəyi pəekvuyv tətə. ⁶⁴ Mə mayamaya í ná isəna ı kpa ləw təw təwəle. Təw, í na-we? Mprúyú pa təna pa təma si ı təm səpaɣa, pa kv-ı ké.

⁶⁵ Tənaɣa yəlaa mpe pa lelaa svu-ı ntayama təw, na pá takı ı isentəw na pá

marı-ı ŋkuma, na pá pəwsi-ı si: Kpeye wei ı mara-ŋ tə.

Pəle pə waalı yoolaa kpaɣa Yesu na pá marı-ı kataasti.

Piyee kpeesvuyv

(Matiyee 26:69-75 na Luku 22:56-62

na Yohaanu 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Piyee ka we taya təw ké ateyə mpv təwə kətəlaa wulav təmle tu alv nyəŋ nəyəlv ı kəma ⁶⁷ na í mayana-ı na í holiyi kəkə, na í nyəni-ı təpiŋŋ na í tə si: Nyá tətə, n ka we Nasaleti tu Yesu unı ı kiŋ.

⁶⁸ Mprúyú Piyee kpeesaa na í tə si: Ma ta nyı nti n yəwətəyi mpv tə. Ma ta cekəna-tı.

Pəle pə waalı ké Piyee luwa na í polo kpaasŋ taa. [Ulena kampaav koo.]

⁶⁹ Tənaɣa təmle tu alv nyəŋ unı ı taɣana-ı nav, na í tasa í na mpa paa we təna təwə heeluyv si: Pa taa mpeyele na apalv unə tətə.

⁷⁰ Mprúyú Piyee taɣana kpeesvuyv. Pə lapa laasaya ulena mpa paa we təna tə pá tə Piyee si: Nyá, n ta laŋ yəlaa mpe pa taa nəyəlv. Pə taya pulv təw, n ké Kalilee tu tə se.

⁷¹ Mprúyú Piyee kpeesaa təlalala na í tuu na í tə si: Na ləw, ma ta nyı apalv wei ı təm í yəwətəyi tə.

⁷² Tənaɣa kampaav lela koo ke təm naale nyəm, ulena Piyee təwsi nti Yesu ka yəwəta-ı tə tə təw si: Mpi pu takı kampaav koo naale nyəm tə n tema təm toosoɣo kpeesvuyv si n ta nyı-m ké n ta nyı-m. Ulena Piyee wii isəlum.

Yesu ponav ke Pilatu

(Matiyee 27:1-2,11-14 na Luku

23:1-5 na Yohaanu 18:28-38)

15 Kətəlaa səsaa, na nyuyv nyéma, na ləw Təm seyesəlaa, na Kotuyu səsəwŋku nyéma pa kota təmaɣa tanaŋ kvpaŋku tee si pa paasəwəna Yesu təm. Mprúyú pa həkə-ı na pá kpaɣa-ı na

pá polo pá cela Pilati. ²Tənaɣa Pilati pɔɔsa-i si: Nyayale Yuta nyəma wulav sɔsɔ inəyi?

Ulena Yesu cɔ-i si: Ntəyɔle n yɔɔta mpv.

³Na kɔtəlaa sɔsaa ná tɔŋ si i lapa taalənaa ke sɔsɔm ké. ⁴Tənaɣa Pilati tasa-i pɔɔsuyv si: N sumayə? Nyəni pa tɔŋyuv si n lapa pəne na pəne tɔ.

⁵Ama Yesu tá cɔ si pulv. Ulena pə la Pilati ke piti ké sɔsɔm.

lsələ seesuyv ke Yesu kuyv tɔɔ

(Matiyee 27:15-26 na Luku 23:13-25 na Yohaani 18:39-19:16)

⁶Paa Təev acima wena Pilati tuləyi saləka tv nɔɣɔlv wei samaa caa si pá tulv tɔɔ. ⁷Pə pamna apalv nɔɣɔlv wei pa yaa si Palapaasi tɔ, í na leləa paa kuwa yulv ke tetv tɔm yoou ŋku ku kulaa tɔ kv taa na pá təkə-weye saləka. ⁸Mrúyú samaa kulaa na pá kpa na pá mayana Pilati si í la-we isu i tv laki-we tɔ. ⁹Tənaɣa Pilati pɔɔsa-we si: Í caa má tulv-meyə Yuta nyəma wulav sɔsɔ na?

¹⁰Pə taya pulv tɔɔ ké i pɔɔsa-weye mpv, i ka nyəmayə təkəlekele si isəsəemle tɔɔ ké kɔtəlaa sɔsaa ka pona-i Yesu. ¹¹Ama kɔtəlaa sɔsaa mpe pa seyesəna yəlaa si pá tɔ si Palapaasi ke pá tulv-we. ¹²Mrúyú Pilati tayana samaa ke pɔɔsuyv si: Tɔv, isənayə í caa má lana mə Yuta nyəma wulav sɔsɔ un?

¹³Tənaɣa pa mapa kapusi si: Kamv-i sɔm tesika tɔɔ.

¹⁴Ulena Pilati pɔɔsi-we si: Ule isayatu ntiyi i lapa?

Mrúyú pa tasa kapusi mapv na tɔŋ si: Kamv-i sɔm tesika tɔɔ, kamv-i sɔm tesika tɔɔ.

¹⁵Pilati sɔɔlaa si samaa un i lanle í heena-i, ulena í tulv Palapaasi, na í yele na pá casa Yesu ke akpatəe. Ulena í kpaɣa-i na í celə-we si pá polo pá kamv-i sɔm tesika tɔɔ.

Yoolaa paanav ke Yesu

(Matiyee 27:27-31 na Yohaani 19:2-3)

¹⁶Mrúyú yoolaa pona Yesu ké kufənee təyayə taya tɔɔ, ulena pa yaa pa loŋa təna. ¹⁷Mrúyú pa suu Yesu ké capa kuseem təkpaui, na pá luv sɔwa ke ntenuyi na pá te i nyuvv. ¹⁸Ulena pá se-i si: Yuta nyəma wulav sɔsɔ, fɔɔ.

¹⁹Na pá maku i nyuvv taa ké krátúyú, na pá tɔ i tɔɔ ké ntayama, na pá lunjiyi i tɔe ké akula ke teu təkulakula. ²⁰Pa tema-i paanav ke mpv, ulena pá wɔɣɔsi capa kuseem un, na pá mələna-i i wontu. Ulena pá luna-i si pa kanjv-i sɔm tesika tɔɔ.

Yesu kam

(Matiyee 27:32-44 na Luku 23:26-43 na Yohaani 19:17-27)

²¹Pə pamna Siləeni tv nɔɣɔlv ná luna taale, pa yaa-i si Simɔŋ. I ké Alekəsantəli na Lufusi pa caa. Tənaɣa pa kpipa ulə na tɔŋ si í səyəli Yesu tesika ŋkə. ²²Mrúyú pa pona Yesu ké timpri pa yaa si Kɔləkɔta tɔ. (Pə huwəe nté si nyvm-pɔɣɔlayə te). ²³Mrúyú pa nyəmə si pa celəyi-i sulvm mpi pə taa pa sita kɔɔle nte pa yaa si miili tɔ si í nyɔɔ. Ama Yesu kisa nyɔɔv. ²⁴Pə waalv ké pa kama-i sɔm tesika tɔɔ, na pá tɔ tete ké i wontu tɔ si pa nyəŋ isəna paa wei i ká hiki tɔ na pécɔ pá tala-ti. ²⁵Waatu wei pa kanɣayə-i mpv tɔ pə we tanaŋ ilim kaləfu pɔɣɔlayafəi naanvwa tɔɔ. ²⁶Mrúyú pa lapa lampa na pá ŋmaa i tɔɔ si: Yuta nyəma wulav sɔsɔ. Pa lapa mrúyú si pə hulv mpi pə tɔɔ pa lapa-i mpv tɔ. ²⁷Pa kpeŋna í na ŋmulaa ke naale na pá ká sɔm tesikasv tɔɔ, ləlv ke i ntɔɣɔŋ tɔɔ, na ləlv ke i mpətəŋ tɔɔ, [²⁸si pə la isu paa ŋmaawa lɔɔ Tɔm taa tɔ si: Asayaa taa ké pa tv-i.]

²⁹Yəlaa mpa paa təkayana təna tɔ pele pa kpeətəyi nyɔɔŋ na pá tsvktv-i si: Anyanŋka, matəŋ nyá tɔmna si n yəkəyi

lso təseele səsəle na ř tayanı kufate ke ğnav ke kuyeyġ tooso taa. ³⁰Waası nyá ti ıle. Lu tesika tō na ř tii ıle.

³¹Mrúyú na kətəlaa səsaa na lso Təm seyesəlaa tət. Pele pa təġna-ı paanav na pá yəyətəyi pa təma sı, ı yapa ləlaa nyəy isənaya na í kaa pəsi na í ya ı mayamaya ı nyəġku. ³²Pənentaa lseyeli wulaw səsə Mesii í lu tesika tō na í tii na tē ná na tē tisi.

Pə kpeġna í na mpa paa kama tō na pele pá tvuki-ı tət.

Yesu həəv

(Matiyee 27:45-56 na Luku 23:44-49 na Yohaani 19:28-30)

³³Pə kōma na pə tala ilim sikuyı, ılena səkrətyıy nyala ıcate tō haləna ilim kpili. ³⁴Ilim kpila mpu, ılena Yesu kiisina nəy səsəya sı: Eloi, Eloi, Lema saratani. (Na təle tə huwəe nté sı: Ma lso ma lso, pepe tō ke n lə-m?)

³⁵Mpa paa we təna tō pa taa ləlaa nu mpu, ılena pá tō sı: Í nu, ı yaana nteye Ilii.

³⁶ılena pa taa nəyəl kpaɣa asewa na í polo í lii kpaləkpam saġ ke lum kunyənəm napəli pə taa na í tvu kprátúyú nəy taa na í hulı Yesu sı í nyəy. Na ı tō sı: Í yele na tē ná Ilii ká kō na í tisi-ı yaa isəna?

³⁷Tənaɣa Yesu kiisa səsəm ılena í həe.

³⁸Mrúyú puıy səsəy ğku kv kaɣa lso təseele taa tō kv faɣa kv həku taa ké huġ naale ke yem ke hatoo ıətəa na pá kaləsəna ate. ³⁹Lom yoolaa səsə wei ı ka səġa Yesu ısentaa tō ı na isəna Yesu tema kiisuyı na í sı tō. ılena í tō sı: Tampana, yulı unə ı ké lso Pəyaya.

⁴⁰Alaa napəli paa səġa pooluġ na pá nyənəyi. Makətala Malı ka we pa həku. ılena pə kaası Saaki səkpəlu na Yosee pa too Malı na Salomee tət. ⁴¹Alaa mpe pa təġaya Yesu ké saa wei ı ka we Kalılee tō na pá caləsəyi-ı. Na pə

kaasa alaa ləlaa paɣale mpa í na-we paa kpawa Yosalem tō.

Yesu pim

(Matiyee 27:57-61 na Luku 23:50-55 na Yohaani 19:38-42)

⁴²Pə pamna kuyaku ğkuyı pa laku acima səl. Mpi tō pə feġ kuyaku kvhəesıyú ké. Mrúyú pə kōma na pə keesi taanaya, ⁴³ılena Alimatee Yoseefv kō. Mpe pa kotayana kotuyı səsəy ğku, na yəlaa tukayana-ı ké. ı mayamaya ı ka keġayana lso Kawulaya tō. Yoseefv unı ı nyaya apalıtı ke teu na í polo í mayana Pilatı na í sələmı-ı sı ı kprakəyi sət.

⁴⁴Ama pə lapa Pilatı ke piti ke isəna ı səpa ləġ ke mpu tō. ılena í yaa yoolu na í pəsı-ı sı: Yesu səpa tō pə lelaa.

⁴⁵Yoolu heela-ı pə tampana, ılena í ha Yoseefv ke mpaı sı í polo na í kpaɣa sət. ⁴⁶Mrúyú Yoseefv yapa kponġkrontu toġ nyəntı nti pa yaa sı ləġ tō təpıġkahulıġa, na í tisi sətı ke tesika tō na í takı-ı puġkahulıġa ğke.

ılena í polo í pimi-ı pəlaıv ğku pa hula kvkpamıyı taa tō kv taa. ılena í pilimi puı səsəy nakulı na í sulı pəlaıv nəy.

⁴⁷Makətala Malı na Yosee too Malı paa we na pá naaki timpı pa pima-ı tō.

Yesu fem

(Matiyee 28:1-8 na Luku 24:1-12 na Yohaani 20:1-10)

16 Mrúyú kuyaku kvhəesıyú təewa, ılena Makətala Malı na Saaki too Malı na Salomee pá ya nim səsəy nyəm sı pa puki na pá saɣalı Yesu ké pəlaıv taa. ²Mrúyú cimaası wule pa kvla tanəġ təpam na pá polo pəlaıv kiġ ke ilim luı waatı. ³Pa pəsəya təma sı: Awe ká tvlı-tıyı puı ğkuyı pəlaıv nəy ıle?

⁴Pa kusa pa ıse ılena pá na sı pa tema puı səsəy ğkuyı pilimuyı na pá sı kpeġa. Ku tō teu ké. ⁵ılena pá

suu pəlaav taa na pá mayana ifepu nɔɣɔlv na í suu capa kuhlulvm na í cayá ntɔɣɔŋ tɔɔ. Mprúyú sɔɣɔntv lapa-we. ⁶Ulena ifepu unv í heeli-we sv: Sɔɣɔntv í taa la-me. Nasaleti Yesu wei pa kama sɔm tesika tɔɔ tɔɣɔ í pɛkəyɔ. l fema, i fei cəne. Í nyəni, u naa timpv paa husa-i tɔ. ⁷Tɔv, í polo í heeli i ifalaa lɛlaa na Piyee sv i tɛe-meyɛ nɔɣɔ kɛ Kalilee, tənaya í ká mayana-i isv i ka heela-me tɔ.

⁸Pa lu pəlaav taa na sɔɣɔntv pu-we təkəŋkəŋ na pá seliyi. Mprúyú pa sewa na pa sɔɣɔntv katatəlaya tɔɔ pa ta pəsɔ na pá heeli nɔɣɔlv sv pulv.

Makətala Malv na Yesu

(Matiyee 28:9-10 na Yohaani 20:11-18)

⁹Yesu fem mprúyú cimaasv tanaŋ kupaŋkv tɛe tɔ, Makətala Malv tɔɔ kɛ i caala luv. Alv unv i waalv kɛ Yesu ka tɔɣɔna alɔɣaa naatosompɔɣɔlaya. ¹⁰Tənaya Malv unv i kulaa na í pona laapaalv kɛ í na mpa paa wɛɛ na pá cayá ləyaya na pá wiiki tɔ. ¹¹Alv unv i heela-weyɛ mpv sv Yesu wɛna i weesuyv na unv i mayamaya i na-i tɔ. Pa ta mv i tɔm.

Yesu na tillaa naale pa tɔm

(Luku 24:13-35)

¹²Pəle pə waalv Yesu lu pa taa naale tɔɔ na wɛɛtv lentv kɛ waatv wei pɛle pa wɛ mpaav taa na pá puki tawa taa tɔ. ¹³Mprúyú pɛle pa mələa na pá heeli lɛlaa, na pɛle tɔtɔ pa ta mv-ti.

Yesu ifalaa tɔɔ luv

(Matiyee 28:16-20 na Luku 24:36-49 na Yohaani 20:19-23 na Tillaa Təmlɛ 1:6-8)

¹⁴Pə waalv kɛ Yesu lu i ifalaa naanɔwa na kulvm tɔɔ kɛ waatv wei pa cayá tɔɣɔv tɔ, na í kaləna-we sv: Pɛpɛ tɔɔ kɛ í lapa katɛ na mə laŋa la kpusəŋ na pá heeli-me sv ma fema na í ta tisi. ¹⁵Pəle pə waalv i tɔma-we sv: Í ya antulinyə təna taa na í heeli paa wei kɛ ma Laapaalv Kupaŋ. ¹⁶Ye wei i muwa na pá sɔ-i lɔɔ lvm, pu ya puntv nyuɣv. Ama ye wei i kisa tə muɣv, paa kv puntv tɔm. ¹⁷Ye mpa pa muwa, piti tɔma nna paa la tɔɣɔlv. Paa tɔɣɔntv alɔɣaa na ma tɔŋ, na pá yɔɣɔtɔ nsəma lɛnna. ¹⁸Paa kpa tɔmaa na pa niŋ, yaa pá nyɔɔ kɔɔ wɛna a kvɔtɔ yələa tɔ, pə kaa la-weyɛ pulv. Paa tənɔ kutəntvnaa tɔɔ kɛ niŋ na pə waa-we.

Yesu kpaav kɛ isɔ

(Luku 24:50-53 na Tillaa Təmlɛ 1:9-11)

¹⁹Tacaa Yesu tɛma i ifalaa kɛ yɔɣɔtənav kɛ mpv, ulɛna pə kraasv-i isɔtaa na í cayá lɔɔ kəŋkəŋ taa. ²⁰Mprúyú i ifalaa ná tɛɛwa na pá heeliyi Laapaalv Kupaŋ kɛ paa timpv. Tacaa ka wɛ pa waalv kɛ pa kulapɔtv taa na í kusəyi pa waasvnaa nyɔɔŋ na piti tɔma wɛna a təŋna lapv tɔ.]

LAAPAALI KUPAIŃ WEI

LUKU

ŃMAAWA TŃ

KŃtŃlŃtŃ

TakŃlaya kane ka tŃ Luku ta ke Yuta tŃ, KŃleeki tŃ kŃ, ı tŃmle ntŃ lokotulo tŃmle. Luku caakaya sı ı hŃlŃ sı Yesu kŃ yŃlaa tŃna waasulŃ ulena ı keesi Yesu lŃlŃŃ nyŃma ke pŃ krayav YosŃefu tŃ halŃna Atam. Mpi tŃ, yŃlaa tŃna cŃsŃ kele.

Yesu ta kŃ Yuta nyŃma tike nyŃŃ, ı sŃla yŃlaa tŃnaya, kasayampiya na kunyŃntuna. ı kŃmayaya sı ı pŃekŃŃt mpa pa lepa tŃ na ı waasi-we (19:10).

IsŃna pa faya Luku takŃlaya tŃ:

Yesu lŃlŃŃ na ı pŃcaatu, titite 1-2

Yesu tŃmle tayanŃŃŃ, titite 3-4

Yesu tŃmle ke Kalilee, titite 5-9

Yesu pote ke Yosalem, titite 10-19:27

Yesu tŃmle ke Yosalem, titite 19:28-21:1-38

Yesu sŃm na ı fem, titite 22-24

**Mpi pŃ tŃ Luku Ńmaa
takŃlaya kane tŃ**

1 Ma yulŃ Teufiili, yŃlaa payale mayasaa sı pŃ keesi mpi pŃ lapa tŃ hekŃ taa tŃŃŃ takŃlaya taa. ²Isu mpa pa nana pa ise ke pŃ kancaalaya na pŃ pŃsı lŃŃ TŃm tŃmle nyŃma tŃ. ³Ma mayamaya ma tŃma yasŃŃŃ ke pŃ krayav tŃm nti tŃ kancaalaya tŃ, na ma nawa pŃ tampana tŃna. PŃ tŃ kŃ pŃ lapa-m teu sı mŃ keesi-Ń tŃm nti tŃ tŃna tŃcŃŃŃ ma yulŃ kupaŃ. ⁴Sı ń cŃkŃna pŃ tŃna mpi pa sŃŃŃŃŃ-Ń tŃ pŃ tampana ke teu.

**IsŃtaa tillu sı paa lŃlŃ
lŃŃ lŃm sŃlŃ Yohaani**

⁵Yuta wulav sŃsŃ HelŃti waatu taa, kŃtŃlŃ nŃŃŃŃ ı ka we Apiya kŃtŃlaa

looŃa taa, pŃ yaa-ı sı Sakali. ı alŃ ka kŃ kŃtŃlŃ AlŃŃ lŃlŃŃŃ tŃ, pa yaa ıle sı ulisapeti. ⁶Pa naale inı pa tŃntŃ ka keesa lŃŃ kŃ. PŃcŃ pa tŃŃaya Taca kŃsŃsutu na ı kuheelitu tŃnaya teitei. ⁷Ulisapeti ka kŃ kaalŃlaya, ile pa feuna pŃyaya. PŃyele pa naale inı pa puwa.

⁸MpŃŃŃŃ kŃyaku nakulŃ pŃ tala Sakali looŃa tŃmle waatu, ulena ı polo na ı tŃŃna kŃtŃŃŃ tŃmle lapu ke lŃŃ tŃsele taa. ⁹MpŃŃŃŃŃ pa tŃ tete isı kŃtŃlaa lakı tŃ, ulena pŃ kpa Sakali sı ı sŃŃ na ı wŃ tulaalunaa ke hatoo kŃtŃaya tŃlate tŃ. ¹⁰Na yŃlaa samaa tŃna we awalı na pŃ tŃŃna lŃŃ sŃlŃmŃŃŃ ke tulaalŃ wŃpŃ waatu. ¹¹TŃnaya Taca isŃtaa tillu nŃŃŃŃŃ ı lu Sakali tŃ na ı sŃŃ tulaalŃ kŃtŃaya tŃwŃtŃ nŃŃŃŃŃ tŃ.

¹²Waatu wei Sakali nawa isŃtaa tillu ulena sŃŃŃŃŃŃ kpa-ı na ı lanŃle cŃ. ¹³Ama isŃtaa tillu heela-ı sı: Sakali taa nyŃ, lŃŃ mu nyŃ sŃlŃmŃŃŃ. NyŃ alŃ ulisapeti kŃ lŃlŃ-Ń apalŃpŃyaya, na n kŃ ha-keŃŃ hŃte sı Yohaani. ¹⁴NyŃ lanŃle kŃ heena-ke pŃ tu fei, na payale lanŃ kŃ hŃlŃmŃna ka lŃlŃŃŃ. ¹⁵PŃ taya pulŃ, kaa la sŃsŃ ke Taca isentaa. Ka kaa tŃŃ sulŃmayaya yaa kunyŃŃŃŃŃŃŃ kukukum napŃli. FeesuŃŃ NanŃtŃ tŃŃ kŃ we ka taa kŃ sŃsŃŃŃ ke hatoo ka too lotu taa. ¹⁶Kaa mŃŃna lŃŃŃŃŃ nyŃma payale ke pa Caa lŃŃ kiŃ. ¹⁷Kaa yoosi ka tŃmle ke lŃŃ isentaa na FeesuŃŃ NanŃtŃ tŃŃ. Ka lŃmayasŃle na ka tŃŃ kŃ we isı Ilii. Kaa kŃpŃntŃ caana na pa piya. Kaa la na kaanutŃna tŃŃ tampana. Kaa la mpŃŃŃŃŃ sı kŃ tayani Taca ke yŃlaa kupampama mpa pa muna ı tŃmle lapu tŃ.

¹⁸TŃnaya Sakali cŃ isŃtaa tillu sı: NyŃ tŃm tŃne tŃ we mŃŃŃ nŃŃ? PŃ taya pulŃ, ma weŃ isŃntŃ tŃ, ma puwaya. PŃcŃ ma alŃ mayamaya nŃ puwa.

¹⁹MpŃŃŃŃŃ isŃtaa tillu cŃ-ı sı: Maya KapiyŃe kŃ, lŃŃ cŃlŃŃŃ ma we. Inı ı tilina-m sı mŃ yŃŃŃtŃna-Ń na mŃ heeli-Ń tŃm kupantŃ tŃne. ²⁰Mpi pŃ tŃ n ta tŃna

ma tòm nti tu te na t́ la tampana ke t́ waatu t́ pə t́w n ḱa la kamumuka. Nyá nɔɔ kaa kuli, haləna wule nte ma tòm tənə tu la isu ma yɔɔtɔyɔ t́.

²¹ Waatu unu t́ na yəlaa we awalí ḱe na pá taja Sakalı na piti ḱe mpi pə t́w ı taaja sɔsɔm ke hatoo pə taa tənə t́.

²² Waatu wei ı luwa t́ ı ta pəsi na ı yɔɔtəna-we. Ulena pəle pá cəkəna sı ı ná pulɔy pə taa tənə. Ḿpúyú ı yɔɔtəna-we na niŋ, na ı nɔɔ sula mpɔ.

²³ Sakalı təmle kuyeeŋ tema lɔ təseele sɔsɔle taa, ulena í kpe. ²⁴ Pə lapa wee naale, ulena ı alɔ ulisapeti la teu. Ḿpúyú ı ŋmela isətunaa kakpası na í t́ sı: ²⁵ Tacaa ləsuyɔ ma feele təneyɛ pənenteɛ yəlaa taa t́, kúpantɔ ke ı lapa-m sɔsɔm.

lɔ tillu sı paa lɔl Yesu

²⁶ Pə kɔma na ulisapeti isətunaa la naatoso, ulena lɔ tili isəttaa tillu Kariyee ke Kalilee ıcate nte pa yaa sı Nasaleti t́ t́ taa ḱe pəelɔ nɔɔɔl ı kiŋ. ²⁷ Pəelɔ unəyi Tafiiti lɔlɔy taa tɔ Yoseefɔ ka musaa, na pá yaa-ı sı Malı. ²⁸ Isəttaa tillu pola ı kiŋ na í tɔmı-ı sı: Ma see-ŋ. Tacaa we nyá waalı ḱe, ı hulə-ŋ pəlee pə tu fei.

²⁹ Ḿpúyú Malı lanje cəpəna isəttaa tillu tòm ntəyi sɔsɔm, na í mayası seetu nti t́ hɔwee ke ı taa ı ta cəkəna. ³⁰ Ḿpúyú isəttaa tillu tɔma-ı sı: Malı taa nyá, kúpantɔ ke lɔ caana-ŋ. ³¹ Nyəni, n ḱa la teu, n ḱa lɔl apalɔpu na ń yaa-ı sı Yesu. ³² ı ḱa la sɔsɔ na paa yaa-ı sı isəttaa lɔ Sɔsɔ Pəyalɔ. Tacaa lɔ ḱa ceele-ı ı lɔŋce Tafiiti kawulaya. ³³ ı ḱa la Yakɔpu piitim nyəma wulaw sɔsɔ ke tam tɔw, ı kawulaya kaa sı tənaya.

³⁴ Ḿpúyú Malı pɔssa isəttaa tillu sı: lənayale pu la mpɔ na má ta nyənta apalɔ?

³⁵ Ulena isəttaa tillu cɔ Malı sı: Feesuyɔ Nanŋtu ḱa tiina nyá tɔw, na isəttaa lɔ Sɔsɔ ḱa lana ı toma ke nyá kiŋ. Pə tɔw ḱe pəyaya ŋka n ḱa lɔl t́ paa yaa-ke

sı yulɔ nanŋtu na lɔ Pəyalɔ. ³⁶ Nyəni, nyá lɔlɔy tɔ ulisapeti wei pa yaakaya kaalɔlaya t́, ı haya apalɔpəyaya hɔyɔ na ı kpatəlaya, halı ı isətunaa naatoso kɔlɔ. ³⁷ Pə taya pulɔ, lɔ t́ kpisi pulɔpu se.

³⁸ Ḿpúyú Malı tɔma sı: Ma tu ḱe Tacaa təmle tɔ ḱe. lɔ í mu nyá nɔɔy. Ulena isəttaa tillu yele-ı na í tee.

Malı puki ulisapeti ke wiiluyɔ

³⁹ Wee anı a taa ḱe Malı kulaa na ı lɔyɔ ı təyi Yuta ıcate natəlɔ t́ taa ḱe pɔwŋ taa. ⁴⁰ ı tala ulena í sɔs Sakalı təyaya na í see ulisapeti. ⁴¹ Waatu wei ulisapeti nu Malı seetu ke kpakpaa t́, ḿpúyú ı taa pəyaya yɔkaa na Feesuyɔ Nanŋtu tɔŋ tii ı tɔw. ⁴² Na í yɔɔtəna nɔɔy sɔsaya sı: lɔ koola-ŋ kúpantɔ ke alaa taa, na ı koola pəyaya ŋka n ka lɔl tɔyɔ kúpantɔ tɔw. ⁴³ Halı ma taka ma tɔw kele wei ı ka lɔl ma Caa t́ ı kɔma cɔwɔ na? ⁴⁴ Ma nu nyá seetu na ma taa pəyaya yɔkəna lanhulɔmlə ke kpakpaa. ⁴⁵ Ama n nu leleŋ yoo. Pə taya pulɔ, n tema nyá taa na tòm nti Tacaa heela-ŋ sı ı ḱa la-ŋ t́.

Malı yoo yontu

⁴⁶ Ḿpúyú Malı tɔma sı: Ma sama lɔ ḱe hatoo ma lotu taa ḱe ı kəlɔy tɔw.

⁴⁷ Ma lanje hulɔməna ma waasulɔ lɔ pə tu fei.

⁴⁸ Pə taya pulɔ, ı nawa ı təmle tɔ kunyɔntɔ má. Saŋa waalı yəlaa tənə ḱa yaa-m sı leleŋ nulu.

⁴⁹ Pə taya pulɔ, Toma tənə tɔ lapa-m kúpantɔ sɔsɔntɔ ke sɔsɔm. Ama ı hətə ḱe sɔsɔle ḱe.

⁵⁰ ı wiiki mpa pa nyaŋna-ı na pá see-ı t́ pa pətɔtəle ke paa pepe wule.

⁵¹ ı hulə ı toma ke sɔsɔm.

l yasa mpa pa lotu taa we isæcau huwæe tɔ.

⁵² l kusa awulaa sɔsaa ke pa kumlee tɔɔ, na í tɔɔnti-we.

l kusa kunyɔntunaa nyɔɔɔɔ.

⁵³ l hayasa nyɔɔɔɔtunaa ke tɔɔntaɔa kupaŋka.

l tɔɔnta toɔntunaa ke niŋ naanɔwa.

⁵⁴ l sɛena í ifalaa lseyeli nyéma tɔɔ.

l lapa nti í ka su ta lɔŋcenaa si í ká la tɔ.

⁵⁵ lsu í ka heeluyu ta caanaa Apələham na í piitim nyéma ke tam tɔɔ tɔ.

⁵⁶ Malɔ caɔa ulisapeti kiŋ isu isɔtunaa tooso, ilena í kpe.

lɔɔ lɔm sɔɔb Yohaani lɔɔɔɔ

⁵⁷ Pə kɔma na pə tala ulisapeti lɔɔɔɔ, ilena í lɔɔl apalɔpəɔaɔa. ⁵⁸ Mprɔɔyú í cɔɔɔ nyéma na í lɔɔɔɔ nyéma nuwa si Tacaa lapa-i kupaɔntu ke sɔsɔm. Ulena pa na-i pá kpentɔ na pa lanɔa hɛɛ sɔsɔm. ⁵⁹ Pəɔaɔa kuyɛɛɔ lapa pələfei naanɔwa ilena pá kɔɔ-keɔe pɛɔɔɔ, na pá tɔŋ si pa haa-keɔe ka caa hətɛ si Sakali. ⁶⁰ Tənaɔa ka too yɔɔɔtaa si: Aai, Yohaani ke paa yaa-ke.

⁶¹ Mprɔɔyú pɛɔe pa tɔma si: Nyá lɔɔɔɔ taa aweɔe paa yaawa hətɛ nítɛ?

⁶² Tənaɔa pa yɔɔɔtəna ka caa na niŋ si pa naa nte í luyu wɛɛ si pá yaa-ke tɔ.

⁶³ Mprɔɔyú í hulaa si pá kɔna-i kraata. Pa kɔnaa, ilena í ŋmaa si ka hətɛ nté Yohaani. Ulena pə la pa tənaya piti.

⁶⁴ Tənaɔa Sakali nsəmle heta kpaɔpaa na í svu yɔɔɔtaɔa, na í saŋ lɔɔ na nɔɔɔ sɔsɔɔa. ⁶⁵ Mprɔɔyú sɔɔɔntu kpa pa cɔɔɔ nyéma təna, na Yuta pɔɔɔ taa nyéma təna lakaya tə faaci. ⁶⁶ Pa təna mpa pa nuwa tɔm tənɛ tɔ pa maɔasa-təɔi pa taa na pá tɔŋ si: Pepeɔe pəɔaɔa kanɛ kaa te na ká la?

Pə taya pulu, Tacaa ka wɛ ka waali ké teu ké.

Sakali ná cele nyəntu na í keesəyi-təyi yontu taa

⁶⁷ Mprɔɔyú Feesuyi Naŋntu toŋ kuləna Sakali ke sɔsɔm, na í ná tɔmnaa na í svu tə yɔɔɔtɔɔ si:

⁶⁸ Tə sa Tacaa lseyeli lɔɔ.

l paasəna í yələa ke nɔɔnɔɔ.

l heta-tuyu tá yomle.

⁶⁹ l ləsa-tuyu waasulu wei í wena toma tɔɔɔ

í təmle tu Tafiiti lɔɔɔɔ taa.

⁷⁰ Mpu inəyi í ka lapa na í kuyɔɔtɔtu tɛɔsələa kupaɔa kraali.

⁷¹ Halɔ í si í nɔɔɔ si í ká ya-tuyu ta kolontunaa na mpa pa luyu fɛi-tu tɔ pa niŋ taa.

⁷² Na í wii ta caanaa caanaa pətɔtəle, na í tɔɔsi nɔɔsi pɛɔɔɔ kupaɔa mpi í na-we paa pɛɔɔa na tampana tɔ.

⁷³ l ka tu yɔɔɔtəna tuunav ke mprɔɔyú tá caanaa caanaa caa sɔsɔ Apələham kiŋ ké,

⁷⁴ si í ká ya-tuyu ta kolontunaa niŋ taa, na tə paasəna í luyu nyəntu na sɔɔɔntu fɛi.

⁷⁵ Na tə wɛɛ tənəŋ ké í isentaa.

lɔaɔatv kaa wɛɛ haləna ta səm.

⁷⁶ Pəɔaɔa nyá, paa yaa nyá si isɔtaa lɔɔ Sɔsɔ kuyɔɔtɔtu tɛɔsulu.

Pə taya pulu, n ká tɛɛ ta Sɔsɔ ke nɔɔɔ na n tayani í mpaan.

⁷⁷ N ká heeli í yələa ke isəna paa la na pa isayatu tayani na pə ya pa nyɔɔɔ tɔ.

⁷⁸ Ta lɔɔ ké yulu pətɔtəle tu,

na í húləyí suulu.

lilim luki tanaŋ na pə tewa sɔsɔm ke isəna tɔ,

mprɔɔyú í ka kɔna tá nyuyv yavv.

⁷⁹ Pu luna isɔtaa na pə waasv mpa pa wɛ

səkpɛtuyv tɛɛ na pá nukv səm sɔŋ tɔ.

Pu la na tə nyv alaafəya mpaav.

⁸⁰ Pəɔaɔa təŋna puw na ká nyəŋ layatu na ká caɔa nyutu taa. Haləna

kuyarŋku ka lu lseyeli nyáma taa ké patáma tó.

Yesu Kilisiti lólvúv

(Matiyee 1:18-25)

2 Waatu unu i taa ké Wulav sáá Akusi kraalaa si paa kala i tetu tana taa yálaa. ²Kvkalúvúv kancaalaya nyarŋku kune ku lapa Silií kufáneé Kiliniyusi páale taa. ³Mrúvúv paa wei i pola i icate taa si pá kala-i.

⁴Pá tó ké Yoséfúv luna Nasaleti icate ke Kalilee na í polo Yuta ke wulav Tafiiti icate Petálehem taa, ⁵si pá kala í na i amvaya ahonto Malu. Pá taya pulv, i ké Tafiiti lólvúv taa tv. ⁶Mrúvúv waatu wei pa we tana tó, Malu lólvúv talaa. ⁷Ulena í lólv i kancaalaya páyaya ke apalúpáyaya. Na í husi-keýe wontu kutóvúv tótule taa na í takí-keýe saalasi. Pá taya pulv, tácaýale taa tala-weýe muvúlaa tésule.

Isótaa tillu pola tiikilaa kinj

⁸Tiikilaa naréli paa we icate áté tó tawa taa na pá feñiyi pa kalákəŋ ke ahoo ahoo. ⁹Tánaya Tacaa isótaa tillu kóma pa kinj na Tacaa teeli na pa tó isu kókó sááŋka nyalámále. Mrúvúv sááŋntv kra-weýe sáásm. ¹⁰Ama isótaa tillu tóma-we si: Sááŋntv í taa kra-me. Pá taya pulv, ma kómaya si ma heeliyimeýe tómv kupantv nti yálaa tana larŋa ká heena teu tó. ¹¹Tómv ntáyale si, pa lula-meýe waasulv ke saŋa ahoo aneýe Tafiiti icate taa wei i ké Tacaa Kilisiti tó. ¹²Lu naa isána í ká nyána-i tó. Í ká mayana pa husa ahulvm náyólv ke wontu kutóvúv tótule taa na pá taka-i saalasi.

¹³Mrúvúv isótaa tillaa samaa tuutuuma sáása isótaa tillu unu i tó ké kprakpaa na pá saŋ lóv na yontu si:

¹⁴Isó kele teeli tv tákpapa ke hatoo isótaa te.

Ate yálaa mpa i sáálaa tó pa larŋa í hulvm.

Tiikilaa puki Petálehem

¹⁵Waatu wei isótaa tillaa yela tiikilaa na pá málv isótaa tó tiikilaa mpe pa tóma pa tóma si: Tó kulv na tó polo Petálehem tana, na tó ná mpi pá lapa na Tacaa heeliyi-tvúv pá tómv tó.

¹⁶Mrúvúv tiikilaa lóvó pa ti na pá mayana Malu na Yoséfúv na pá husa ahulvm ináyi wontu kutóvúv tótule taa.

¹⁷Tiikilaa tema-keýe nav, ulena pá keesti nti isótaa tillu ka tema-weýe heeluyv ke ahulvm unu i tómv tó. ¹⁸Mrúvúv piti kra pa tana mpa pa nu tiikilaa tómv nti tó.

¹⁹Mrúvúv Malu tóka tómv nti tó tánaya i taa na í mayasáyi tó huwée. ²⁰Tiikilaa mpe pa málaya krente ulena, pá puyóláyi lóv sáááŋntv na pá saŋ-i pá tana mpi pa nuwa na mpi pa nawa tó pá tó. Pá taya pulv, pá tana pá lapa teitei ké isu isótaa tillu ka keesvúv-we tó.

Yesu háte hav

²¹Páyaya ŋke ka kuyeeŋ kóma na pá tala pálefei naanvwa si pa peláyi-ke tó, pa ha-keýe háte nte isótaa tillu ka heela-we na pácv ka too kraýa ka hávó tó si Yesu.

Pa kraana Yesu ké lóv téséle sááále

²²Mrúvúv waatu wei pá tara si Yoséfúv na Malu pá kótv pa ti tayanvúv tóv isu paa keesvúv Moisi kvsásuutv taa tó, pa pona páyaya ke Yosalem si pa hólí-keýe Tacaa. ²³Pá taya pulv, paa ŋmaa mrúvúv Tacaa kvsásuutv taa ké si: Paa apalúpáyaya kancaalaya nyarŋka ŋka Tacaa tanna-ke. ²⁴Na pa polaa si pa lakv kótaya na thokasi naale yaa alukukunaa naale isu paa keesvúv Tacaa kvsásuutv taa tó.

²⁵Apalv náyólv i ka we Yosalem na pá yaa-i si Simiyóŋ. Apalv unu i táŋaya tampana, na i isóle seena lóv támle, na

ι ταῖρα σι ί na wei ι κά κω na ί waasi lseyeli nyóma tó. Na Feesuyu Nanytu we ι waali. ²⁶ Feesuyu Nanytu unι ι ka hulóna-ι σι ι κά ná Tacaa tillu Mesii na pécó ί σι. ²⁷ Mpróyú Feesuyu Nanytu lapa na ί polo lso taseele taa ké waatu wei ahulum caa na ι too pa pona-ι σι pa laki ι tóo ké mpi paa suwa tó. ²⁸ Mpróyú ι mu- ι ι niñ taa na ί see lso σι:

²⁹ Pəntə Tacaa, nti n ka yóyotaa tó n lapa-ti.

lle yele nyá təmlə tu má na má tēna lanhulumle.

³⁰ Ma nana ma isəpəle ke waasulu

³¹ wei n tayana yəlaa təna isentaa tó.

³² Fətəla wei piitimnaa ká nana tó.

lnəyəle lseyeli nyóma teeli.

Simiyəñ nawa cele nyəntu na í kraali-ti

³³ Mpróyú piti kpa ka caa na ka too na nti unι ι yóyotə ka tóo ké mpv tó.

³⁴ Mpróyú Simiyəñ koola-weye kupantu na ί tó ka too Malι σι: Pəyaya kane ka nyəntə nté σι κά hu payale na ká kusi payale ke lseyeli taa. Yəlaa payale ká kreesəna mpi ι κά húl-we tó. ³⁵ Pu kuli pa payale taa təmnəa tóo təkeelee. Lanwakəlle səsəle ká tulu toto nyaya póbúyú isu layate ke pa səpa-η.

lso kuyóyotutu teləsulu alonyəñ Ana

³⁶ lso kuyóyotutu teləsulu alonyəñ nɔyɔlu ι ka we təna tət. Asee luluyu taa tu Fanweli pəelo Ana. l kratəla teu təkunjunku. l saau ι paalu tó, pusi naatosompɔyɔlaya ke pa caya ilena íle ι σι. ³⁷ Na unι ι caya mpv haləna pusi nunaasa na liyiti. lle lso taseele taa ké ι ka we tam na ί laki lso təmlə ke ilim na ahoo. Paa lso sələmyu ι sələmyi, paa nɔhəkutu ι həkəyi. ³⁸ Simiyəñ pa təñna mpróyú lapu tɔyɔ unι ι kɔma na ί svu lso ké sam, na ί yóyotəyənə pa təna mpa pa taῖra σι lso ί waasi Yosalem tɔyɔ Yesu təm.

Pa mələyi krente ke Nasaleti

³⁹ Waatu wei pa təma pə təna mpi pa keesa Tacaa kusəsutu taa tɔyɔ lapu tó, Yosefu na Malι pa məla pa tē Nasaleti ke Kalilee. ⁴⁰ Mpv tó na pəyaya təñna piu na ka tənuyu təkəyi na ká təñna layatu nyəm ke teu na lso we ka waali.

Yesu ké lso taseele taa

⁴¹ Paa pənyaya ηka Yesu nyóma pukaya Yosalem ke Tev acima tɔyɔu ké. ⁴² Yesu luluyu pənyaya naanwa na naale nyəñka taa pa pola acima tət isu pa tu pukuyu tó. ⁴³ Acima wee kɔma na a tē ilena ι nyóma tu mpaav na pá kreñ. Ama Yesu ná saala Yosalem, na ι nyóma ta nyi mpv. ⁴⁴ Pəle paa huwa σι ntanyι ι we təntaa leləa taa, haləna pá tó ilim na pə tēm ilena pá svu-ι pəkəyú ke pa luluyu nyóma na pa asəmaa kiñ. ⁴⁵ Pa ta na-ι, ilena pá tayani Yosalem ke məlyu σι pa pəkəyi-ι. ⁴⁶ Pə lapa kuyeyi tooso ilena pá na-ι lso taseele taa na ί caya Yuta nyóma seyesəlaa səsəa kiñ na ί nukι pa seyesuyu na ί pɔɔsəyi-weye təmnəa. ⁴⁷ Na ι nyəm na nti ι cəkəya-we tó tə lapa pa təna mpa pa nukaya tɔyɔ piti ké səsəm. ⁴⁸ Waatu wei ι nyóma na-ι tó sɔyɔntu kpa-we. Ilena ι too təmi-ι σι: Ma pəyaya, n lapa-tuyu mpv suwe? Nyəni, má na nyá caa tə pəkə-η na lanwakəlle səsəle ké.

⁴⁹ Mpróyú Yesu cɔwa σι: Pepe tóo ké mə pəkəya-m? Í ta nyi taa σι pə wee ké σι má wee ma Caa təyaya taa?

⁵⁰ Ama pəle pa ta cəkəna nti ι yóyotə mpv tó. ⁵¹ Tənyaya ι təñna-we na pá məli Nasaleti, na ί nukəna-weye pə təna pə taa. Ama ι too təkə təm tənə unι tə tənyaya ι taa. ⁵² Yesu təñna piu na ι layatu nyəm təñna səsəyú, na lso na yəlaa pa lan təñna-ι heenav ke tam.

lso lum solv Yohaani waasu

(Matiyee 3:1-12 na Malaki 1:1-8 na Yohaani 1:19-28)

3 Waatu wei wulav saso Tipee kawulaya pusi lapa naanowa na kakpasu to, Pohnsi Pilatu na ke Yuta kofonee, na Heloti nana ke Kalilee wulav, na ile i neu Filipu nana toki kawulaya ke utulee na Telakoniti pe tetu taa, na Lisaniya nana ke Apileni wulav. ²Ulena Ana na Kayifi pele pa ke kotalaa sasaa toyo lso tom koma Sakali payalv Yohaani taa ke wulaya tetu taa. ³Na i soo Yaatanu tetekale tana na i heeliyi yalaa si pa layasi tonte, na pa so-weye lso lum na lso husi pa isayatu.

⁴Ulena pe la usu paa nmaav lso kuvoyotutu telavulu isayii takelaya taa to si:

Noyolu yoyotayona noyo sasoya ke wulaya tetu taa si, i tayani Tacaa mpaav,

i hee-i mpaasi na si siyisi.

⁵Paa suuli kutaalomij tana.

Paa yosi pohn na pulasi tana.

Paa siyisi takeelena. Paa kuli pee tana.

⁶Na yulupiya tana ka na isana lso waasoyi-tu to.

⁷Yohaani yoyotaya samaa wei i konaya i kin si i so-weye lso lum to si: Akala piya me, awe kraala-me na i seeki lso panna nna a kon to? ⁸I la mpa pa yela isayatu to pa kulapale. Ule i taa telavulu lolo si ma caa kele Apalaham. Ma heeliyi-me si ye tale to to ule, lso pasoyi na i la na pee ane a pesi Apalaham piya. ⁹Pa tema laale tuyu ke tuyu si pa huyu-i na i tee ke te. Tuyu nku ku luleyi pee kupana to, paa hu-ku na pa to koka.

¹⁰Tanaya samaa pohn Yohaani si: Ye mpu nti na ntiyi tu la?

¹¹Yohaani so-we si: Ye wei i wena tokona ke naale i pasa wei i feuna to.

Na ye wei i wena kutayov ile i la mpu toto.

¹²Mpoyu pe kreyna lampuu mulaa na pa koo i kin si i so-weye lso lum, na pa pohn-i si: Tacaa, nti na ntiyi tu la?

¹³Yohaani so-we si: I taa mu na pe tee isana paa suwa to.

¹⁴Yoolaa na pohn-i toto si: Na ta se, nti na ntiyi ta la? Mpoyu Yohaani so pele si: I taa muylu noyolu. Pohn i taa to noyoluyu tom. Ma lanja i heena ma kufeluyu.

¹⁵Yalaa telavaya teu si pulv ka la, halana pa koo pa suv mayasuyv ke pa taa si, yaa Yohaani kele Mesii un.

¹⁶Ulena Yohaani heeli pa tana si: Ma ule, lum ke ma so-me. Ama noyolu wee i kon, ile i kala-m. Halu ma ta tala ma woyosi i noheee taa ntajkpala mayamaya. Feesuyu Nanytu na koka ke ile i ka so-me. ¹⁷I toka i kufaluyv ke i niy taa. I ka fala pe tana telayacaya na i suu pee ke kpou taa. Ama i ka tu lovu ke koka nka kaa ten to ka taa.

¹⁸Seysesn waani waani ke mpoyu i kaakayana samaa na i heeliyina-weye Laapaali Kupay. ¹⁹Yohaani ka kalana wulav Heloti ke timpi i kraya i taalv alv Helotiyati to, na isayatu tana nti i ka lapa to to to. ²⁰Mpoyu i lela isayatu lenti toto, i kra Yohaani na i taki-i salaka.

Yesu lso lum soo

(Matiyee 3:13-17 na Malaki 1:9-11)

²¹Yohaani tagna yalaa tanaya lso lum soo, ulena Yesu nana polo toto na pa so-i. ²²Waatu wei Yesu tagna selamuyv to, isotonuyv tolava na Feesuyu Nanytu tii i to, na pa naaki-i usu alukuku. Na pa nu noyolu noyo ke isotaa si: Nyayale ma luyv tee Payaya, ma lanje heena-nj soom.

Yesu lɔlɔvɔ looŋa nyáma

(Matiyee 1:1-17)

²³ Yesu caalɔvɔ ɪ tɛmlɛ ke waatu wei kɛ mpv tɔ, ɪ pusi we isu hiu na naanɔwa, na yɔlaa nyɛnaɔa-ɪ isu Yosɛɛfɔ pɛɔaɔa. Yosɛɛfɔ ná kɛ Heli pɛɔaɔa, ²⁴ na Heli kɛ Matati pɛɔaɔa, na Matati kɛ Lefii pɛɔaɔa, na Lefii kɛ Meleci pɛɔaɔa, na Meleci kɛ Yannayi pɛɔaɔa, na Yannayi kɛ Yosɛɛfɔ pɛɔaɔa, ²⁵ na Yosɛɛfɔ kɛ Matatiyasɪ pɛɔaɔa, na Matatiyasɪ kɛ Amɔɔsi pɛɔaɔa, na Amɔɔsi kɛ Nahum pɛɔaɔa, na Nahum kɛ Isali pɛɔaɔa, na Isali kɛ Nakayi pɛɔaɔa, ²⁶ na Nakayi kɛ Maatu pɛɔaɔa, na Maatu kɛ Matatiyasɪ pɛɔaɔa, na Matatiyasɪ kɛ Semeyiŋ pɛɔaɔa, na Semeyiŋ kɛ Yosɛci pɛɔaɔa, na Yosɛci kɛ Yota pɛɔaɔa, ²⁷ na Yota kɛ Yowanɔŋ pɛɔaɔa, na Yowanɔŋ kɛ Lesa pɛɔaɔa, na Lesa kɛ Soloparɛɛli pɛɔaɔa, na Soloparɛɛli kɛ Salatiyɛɛ pɛɔaɔa, na Salatiyɛɛ kɛ Neli pɛɔaɔa, ²⁸ na Neli kɛ Meleci pɛɔaɔa, na Meleci kɛ Atii pɛɔaɔa, na Atii kɛ Kosam pɛɔaɔa, na Kosam kɛ Ulimatam pɛɔaɔa, na Ulimatam kɛ ɛɛli pɛɔaɔa, ²⁹ na ɛɛli kɛ Yosuwee pɛɔaɔa, na Yosuwee kɛ Uliyesɛɛ pɛɔaɔa, na Uliyesɛɛ kɛ Yolim pɛɔaɔa, na Yolim kɛ Matati pɛɔaɔa, na Matati kɛ Lefii pɛɔaɔa, ³⁰ na Lefii kɛ Simiyɔŋ pɛɔaɔa, na Simiyɔŋ kɛ Yuta pɛɔaɔa, na Yuta kɛ Yosɛɛfɔ pɛɔaɔa, na Yosɛɛfɔ kɛ Yonam pɛɔaɔa, na Yonam kɛ Uliyakim pɛɔaɔa, ³¹ na Uliyakim kɛ Meleya pɛɔaɔa, na Meleya kɛ Menna pɛɔaɔa, na Menna kɛ Matata pɛɔaɔa, na Matata kɛ Natanɔŋ pɛɔaɔa, na Natanɔŋ kɛ Tafiiti pɛɔaɔa, ³² na Tafiiti kɛ Seseɛ pɛɔaɔa, na Seseɛ kɛ Opɛti pɛɔaɔa, na Opɛti kɛ Powaasɪ pɛɔaɔa, na Powaasɪ kɛ Sala pɛɔaɔa, na Sala kɛ Naasɔŋ pɛɔaɔa, ³³ na Naasɔŋ kɛ Aminatari pɛɔaɔa, na Aminatari kɛ Atamiŋ pɛɔaɔa, na Atamiŋ kɛ Alini pɛɔaɔa, na Alini kɛ Isɛlɔm pɛɔaɔa, na Isɛlɔm kɛ Falɛsi pɛɔaɔa, na Falɛsi

kɛ Yuta pɛɔaɔa, ³⁴ na Yuta kɛ Yakɔrv pɛɔaɔa, na Yakɔrv kɛ Isaaka pɛɔaɔa, na Isaaka kɛ Apɛlaham pɛɔaɔa, na Apɛlaham kɛ Tala pɛɔaɔa, na Tala kɛ Nasoo pɛɔaɔa, ³⁵ na Nasoo kɛ Seluci pɛɔaɔa, na Seluci kɛ Lakao pɛɔaɔa, na Lakao kɛ Falɛki pɛɔaɔa, na Falɛki kɛ lɔpɛɛ pɛɔaɔa, na lɔpɛɛ kɛ Sala pɛɔaɔa, ³⁶ na Sala kɛ Kayinam pɛɔaɔa, na Kayinam kɛ Alafasati pɛɔaɔa, na Alafasati kɛ Sem pɛɔaɔa, na Sem kɛ Nowee pɛɔaɔa, na Nowee kɛ Lamɛki pɛɔaɔa, ³⁷ na Lamɛki kɛ Matusala pɛɔaɔa, na Matusala kɛ Henɔki pɛɔaɔa, na Henɔki kɛ Yaletɪ pɛɔaɔa, na Yaletɪ kɛ Maleleyɛɛ pɛɔaɔa, na Maleleyɛɛ kɛ Kayinanɔŋ pɛɔaɔa, ³⁸ na Kayinanɔŋ kɛ Inɔsi pɛɔaɔa, na Inɔsi kɛ Setɪ pɛɔaɔa, na Setɪ kɛ Atam pɛɔaɔa, na Atam kɛ Isɔ pɛɔaɔa.

Satanɪ maɔasɔyi Yesu

(Matiyee 4:1-11 na Malaki 1:12-13)

4 Yesu luna Yaatanɪ na Isɔ Feesuɔyi Naŋŋtu toŋ tɔɔ ɪ kiŋ ke sɔsɔm. Mɔrɔgɔ Feesuɔyi Naŋŋtu tɛɛna-ɪ wɔlaya tetu taa. ² Ulena Uɔɔvɔ maɔasɪ-ɪ weɛ nule. ɪ ta tɔvɔ pulɔvɔ kuyɛɛŋ inɪ ɪ taa. Pɛ yoosa weɛ nule lena nyɔvɔsi kpa-ɪ. ³ Tɛnaɔa Uɔɔvɔ tɔma-ɪ si: Ye n kɛ Isɔ Pɛɔaɔa, yɔvɔti na pɛle tɛne tɔ pɛsi tɔvɔnaɔa.

⁴ Ama Yesu cɔ-ɪ si: Pa ŋmaawa Isɔ Tɔm taa si, pɛ taɔa tɔvɔnaɔa tike ke pulɔ ka hikina weesuɔyi.

⁵ Mɔrɔgɔ Uɔɔvɔ pona-ɪ timpi pɛ kulaa tɔ, na ɪ kpɛntɪ antulinya kawulasi tɛnaɔa tɔm kulɔm na ɪ hulɪ-ɪ. ⁶ Ulena ɪ tɔmɪ-ɪ si: Maa ha-ŋ pɛ toŋ na pɛ teeli tɛna. Pɛ taɔa pulɔ, ma niŋ taa kɛ pa tu pɛ tɛna, na má nɔkaa ma ha wei ma sɔɔlaa tɔ. ⁷ Ule ye n ka hɛnta-m atɛ, n ká kraɔa pɛ tɛna.

⁸ Ama Yesu cɔ-ɪ si: Pa ŋmaawa Isɔ Tɔm taa si, ń ká sɛɛ nyá Caa Isɔ, na ɪ tike ɪ tɛmlɛ ke n ká la.

⁹ ǺpǺrǺyǺ ǺǺǺyǺ pona-i Yosalem na í kpaasi-i ǺǺ tǺseele comcom nǺǺyǺ taa, na í tǺm-i si: Ye n kǺ ǺǺ PǺyaya ŋmaa ate. ¹⁰ PǺ taya pulv, pa ŋmaawa ǺǺ TǺm taa si, í kǺ heeli í ǺǺtǺa tillaa ke nyǺ tǺm si pǺ paasǺna-ŋ teu. ¹¹ PǺcǺ lenti wee tǺtǺ si: Paa teeli-ŋ pa niŋ taa kǺ teu tǺkpa si pǺ taa kǺ na pǺle natǺli tǺ co-ŋ.

¹² Ama Yesu co-i si: Pa ŋmaawa ǺǺ TǺm taa si, n kaa mayasi nyǺ Caa ǺǺ si n nǺ í waali.

¹³ Waatu wei ǺǺǺyǺ tema-i mayasuyǺ ke pǺ tǺnaya mpv, Ǻlena í tǺe na í tǺŋa wǺle kufate.

Yesu caalǺyǺ í tǺmle ke Kalilee

(Matiyee 4:12-17 na MalǺki 1:14-15)

¹⁴ PǺle pǺ waali Ǻle Yesu mǺla Kalilee na FeesuyǺ Naŋŋtu toŋ haya-i, na í tǺm yekǺyǺ hǺǺǺyǺ ŋku kv tǺna kv taa. ¹⁵ Ǻ seysesaya Yuta nyǺma tǺkotilena taa na yǺlaa tǺna puǺulaya-i.

NasaletǺ nyǺma kisa Yesu

(Matiyee 13:53-58 na MalǺki 6:1-6)

¹⁶ ǺpǺrǺyǺ Yesu pola NasaletǺ timpi í puwa tǺ, na í svv Yuta nyǺma tǺkotile taa kǺ kuyaku kvheesuyǺ wule, Ǻsu í tu laki tam tǺ. ǺpǺrǺyǺ í kulaa si í kalǺyǺ ǺǺ TǺm. ¹⁷ Ǻlena pǺ cele-i ǺǺ kuyǺǺyǺ telǺsvlv Ǻsayii takǺlaya. ǺpǺrǺyǺ í heta timpi pa ŋmaawa si:

¹⁸ Tacaa FeesuyǺ we ma kiŋ, na í Ǻsa-m si mǺ heeli

Ǻaapaali Kuparŋ ke kunyǺntǺnaa.

Na í tila-m si mǺ heeli salǺkatǺnaa ke pa hetǺyǺ tǺm.

Na yvlumaa ke pa Ǻse kuluyǺ tǺm.

Si mǺ waasi mpa pa muǺuliyi tǺ.

¹⁹ Si mǺ heeli-weye pǺnaya ŋka Tacaa kǺ waasi í yǺlaa tǺ ka kǺnte tǺm.

²⁰ Yesu tema Ǻlena í kpili-ke na í cela paasǺnlv na í caǺa. ǺpǺrǺyǺ Yuta nyǺma tǺkotile taa nyǺma tǺna pama Ǻse ke í tǺǺ. ²¹ TǺnaya í svv-weye yǺǺyǺyǺ si:

TǺm nti paa ŋmaawa na í tu nu-tǺyǺ nǺǺnǺ tǺ, saŋa ntǺ tǺ lapa.

²² ǺpǺrǺyǺ pa tǺna pa tisa teu na pǺ sami-i. Na í kuyǺǺyǺyǺ tǺna lapa-weye leleŋ, hali pǺ la-weye piti na pǺ tǺ si: Ǻsu Yoseefv pǺyalv?

²³ TǺnaya Yesu tǺma-we si: Tampana tǺǺ, í kǺ tǺ na í tuku-m ituule si: Fetv, fe nyǺ ti. Hali í kǺ yǺǺyǺ-m si mǺ la ma Ǻcate taa cǺneye mpi pǺ lapa KapǺnahum na í nu tǺ.

²⁴ ǺpǺrǺyǺ Yesu tasa-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, paa nyǺnǺyǺ ǺǺ kuyǺǺyǺyǺ telǺsvlv nǺǺǺyǺ pulvǺyǺ í mayamaǺa í Ǻcate taa. ²⁵ NtǺŋ í nyǺmǺ si alaa leelaa ka we pǺyǺle ke Ǻseyeli taa kǺ waatu wei wǺlaya lapa puvi tooso na ǺǺtǺnaa naatoso ke Ilii waatu taa tǺ. Hali nyǺǺyǺ sǺǺǺŋsi lu tetv tǺna. ²⁶ Paa na mpv ǺǺ tǺ tili Ilii ke pa taa nǺǺyǺ kiŋ. Ama alv leelu nǺǺyǺ wei í ka we SitǺŋ tetv taa kǺ SalepǺta tǺ, í kiŋ ke í tila-i. ²⁷ Na ǺǺ kuyǺǺyǺyǺ telǺsvlv Iliise waatu taa tǺnǺyǺ tǺǺ asil-ima kutǺŋ nyǺma ka we sǺǺm tǺtǺyǺ Ǻseyeli. Paa na mpv pa ta waasi pa taa nǺǺyǺyǺ í kutǺŋ. Ama Silií tu Naamaŋ tike ke pa waasaa.

²⁸ Waatu wei Yuta tǺkotile taa nyǺma nu í tǺm nti tǺ, pǺ haŋa-weye sǺǺm.

²⁹ ǺpǺrǺyǺ pa kulaa na pǺ hǺmi-i na pǺ luna Ǻcate waali, na pa kpaana-i hatoo puǺyǺ ŋku kv tǺǺ pa Ǻcate wee tǺ kv nyǺyǺ taa, timpi pǺ lapa tokuyǺ tǺ, si pa tusiyǺ-i. ³⁰ Ǻlena Yesu fayana pa hekv taa na í tǺe í nyǺŋku.

ǺǺǺhili nǺǺyǺ í tǺm

(MalǺki 1:21-28)

³¹ ǺpǺrǺyǺ Yesu pola KapǺnahum, Kalilee tetv taa Ǻcate natǺli, na í seyses-weye kuyaku kvheesuyǺ wule.

³² ǺpǺrǺyǺ í seysesuyǺ cǺpa pa laŋa ke teu. PǺ taya pulv, í seyses-weye na toŋ, í ta nyǺ. ³³ PǺ pamna apalv nǺǺyǺ ka we Yuta nyǺma tǺkotile taa na í hii

ilɔɔɔ isayau nɔɔɔ. M̄p̄ɔɔ apalu unu i koo sɔsɔm si: ³⁴Ee Nasaleti Yesu, n caa-weye t̄a kiŋ? Ta wakəlvu ke n kɔma? Ma nyəma-ŋ teu, n ké lɔ yulu nanɔtu wei i tilaa tɔ.

³⁵Tənaɔa Yesu kaləna-i si: Hei nyá, su na n̄ se apalu unu i waali.

M̄p̄ɔɔ ilɔɔɔ pəta-i samaa həkɔ taa na í yele-i na í se. Ama i ta lapu-i pulu. ³⁶M̄p̄ɔɔ pə lapa yəlaa ke sɔɔɔtu na pá tɔŋ təma si: Hm, tɔm tənɛ. l yɔɔtəyənə alɔyaa na apalvɔ na toma, na í tɔɔnəy-i-we.

³⁷M̄p̄ɔɔ i hətə yaa tətɔ tənə taa.

Yesu waasa kutəntunaa payale

(Matiyee 8:14-17 na Maləki 1:29-34)

³⁸Yesu luna Yuta nyəma təkotile taa ulena í polo Simɔŋ təyaya. Watu suvakaya Simɔŋ yɔɔ ke sɔsɔm, ulena pá wiina Yesu si í waasi-i. ³⁹M̄p̄ɔɔ Yesu luŋa i tɔɔ na í kaləna watu, na tə ya i tɔɔ. Tənaɔa alv kula kpakpaa na í caləsi-we.

⁴⁰Ilim tu kpakpaa, ulena pa tənə mpa paa wena kutəntunaa ke waani waani tɔ pá kɔna-we. M̄p̄ɔɔ i tənə i niŋ ke paa wei i tɔɔ na pá hiki alaafəya. ⁴¹Alɔyaa mayamaya ná se yəlaa payale waali na pá kooki si: N ké lɔ Pəyalv ké. Ama i kaləna-we, i ta tisi si pá yɔɔti: Pə taya pulv, pa nyəmá si i ké Mesii.

Yesu lakɔ waasu ke Yuta tətɔ taa

(Maləki 1:35-39)

⁴²Waatu wei tev fema tɔ, Yesu luwa na í polo timpi yəlaa fəi tɔ. M̄p̄ɔɔ yəlaa samaa pəkə-i, haləna pá tala i cɔlɔ. Pa luyɔ lapa si pá təkɔ-i, pá taa yele na í tɛɛ. ⁴³Ama Yesu cɔ-we si: Aai, pə wɛɛ ké si má heeli acalɛɛ ləna ke lɔ Kawulaya Laapaali Kupaŋ. Pə taya pulv, pə mayamaya pə tɔɔ ké lɔ tila-m.

⁴⁴Tənaɔa Yesu tɛɛwa na í lakɔ waasu ke Yuta tətɔ taa pa təkotilənaa taa.

Yesu kra i kancaalaya ifalaa

(Matiyee 4:18-22 na Maləki 1:16-20)

5 Kuyaku nakvli yəlaa nyəkayaa Yesu ké lɔ Tɔm nuw tɔɔ, na í səŋa Kenasaleti lum nɔɔɔ. ²M̄p̄ɔɔ i nawa kpułəŋ naale səŋa kutəŋ tɔɔ, na tiina kpalaa lu i taa na pá polo pa puluɔ cɔtvu. ³Ulena í kra i taa ləŋku taa, na kpułvɔ ŋku ku ké Simɔŋ nyəŋku. M̄p̄ɔɔ i sələma-i si í hatələna-i-kuyɔ kutəŋ ke pəcɔ. Ulena í caya kv taa na í suv i sɛyɛsvu taa.

⁴Waatu wei i təma-weye sɛyɛsvu tɔ i heela Simɔŋ si: Tuusi na n̄ polo luməŋ taa na í tu mə puluŋ na í puu tiina.

⁵Simɔŋ cɔ-i si: Taca, tə tema wuu ke yem ké tev na kv fem, tə ta puu pulv. Paa na mpv n tɔma si má tu tɔ, maa tv.

⁶Pa tu mpv ulena pá puu tiina ke sɔsɔm pə tu fəi, halɔ pa puluŋ caakaya cəlvu.

⁷M̄p̄ɔɔ pa hata pa taapalaa mpa paa wɛ kpułvɔ ləŋku taa tɔɔ niŋ si pá kɔɔ pá sənə-we. Pɛlɛ pa kɔma ulena pá ləsi tiina na pá suuli kpułəŋ unu i naale, haləna pə ŋmilisiyi-we. ⁸Simɔŋ Piyɛ nawa mpv, ulena i luŋ Yesu ke akula ke kpakpaa na í tɔ si: Taca, taa kɔtənə-m, ma ké isayau mayamaya ké.

⁹Pə taya pulv tɔɔ, tiina nna pa kra mpv tɔ, a tɔɔ ka lapa í na mpa paa wɛ tɔɔ sɔɔɔtu ke sɔsɔm. ¹⁰Haləna pə la mpv tɔtɔɔ i taapalaa Sepetee pəyalaa Saaki na Yohaani. Tənaɔa Yesu heela Simɔŋ si: Taa nyá pənente yəlaa ke n ká puu.

¹¹Pa ləsa kpułəŋ ke lum taa, ulena pá yele pə tənə təpai na pá hu i waali.

Yesu waasa tɔnvu tɔɔ asilima kutəŋ tu

(Matiyee 8:1-4 na Maləki 1:40-45)

¹²Yesu ka wɛ ɔcətɛ natəli tə taa, na yulu wei tɔnvu tɔɔ asilima kutəŋ waasa i tənə tɔ i ka wɛ tənə. l na Yesu ulena í

polo na í hanti-í ate na í wiina-í tákpeɛ si: Tacaa, ye n ka tisaya n taa waasi-m?

¹³ Mprúyú Yesu kusa í niŋ na í tokəna-í na í tɔm-í si: Teu ma tisaa, alaafəya í la. Mprúyú í kutɔŋ tema kprakpaa.

¹⁴ Ulena Yesu kraali-í si: Taa heeli nɔɔlv. Ama tee kprakpaa na kɔtvlv na-ŋ, ulena n yiysi usu Moisi ka keesuyv tɔ, na pɔ la yəlaa ke aseeta.

¹⁵ Paa na mpv tɔ, í hətə tɔŋna yaav na pə puki, na samaa kotiyi í kiŋ ke sɔsɔm sɔsɔm si pa nuki í seyesuyv, na í waasəyi-weye pa kutɔmɔŋ. ¹⁶ Ama un í pukaya waatu waatu ke timpi timpi yəlaa fei tɔ, na í sələməyi lɔ.

Yesu waasa kutɔŋ kutvvluyv tv

(Matiyee 9:1-8 na Maləki 2:1-12)

¹⁷ Kuyaku nakvli Yesu seyesaya. Pə pamna Falisanaa na lɔ Tɔm seyesəlaa mpa pa luna Kalilee na Yuta pa acalɛ təna taa na Yosalem tɔ paa we təna na pa caya. Na Tacaa toma ka we Yesu kiŋ na í laki na kutɔntvnaa hikiyi alaafəya. ¹⁸ Mprúyú yəlaa səyala kutɔŋ kutvvluyv tv nɔɔlv na kpatəle, na pá pɛkəyi si pá tana-í Yesu kiŋ ke kutvluvu taa na pá su-í í isentaa. ¹⁹ Ama yəlaa samaa tɔ pa ta na timpi tɔ paa susəna-í t. Ulena pá kraana-í lɔputv tɔ na pá wesi-ti, na pá tisi í na í kpatəle ke samaa hekv ke Yesu isentaa. ²⁰ Waatu wei Yesu ná pa naani tɔ í tɔma si: Ma taaralv, nyá isayatu husaa.

²¹ Tənaɔa lɔ Tɔm seyesəlaa na Falisanaa pa sv miituyv si: Aweyele unɛ un na í kprakəyi í ti na í keesəyəna lɔ? Awe pəsəyi na í husi isayatu, ye pə taya lɔ paasi?

²² Ama Yesu ná cəkəna pa huwee, ulena í pɔɔsi-we si: Pepe tɔ kə í huuki mprúyú mə taa? ²³ Nti tə yɔɔtvuyv kələna təlev? Nyá isayatu husaa, yaa kvli na n tɔ? ²⁴ Tɔv, maa huli-mɛ si Yvlv Pəyaya má, ma pəsəyi na má husi isayatu ke ate cəne.

Tənaɔa í tɔma kutɔntv si: Kvli na n kraya nyá kpatəle na n kpe. ²⁵ Tənaɔa í kvla kprakpaa ke pa təna pa isentaa, na í kraya kpatəle nte tɔ tɔ paa husa-í tɔ na í saŋ lɔ na í kpeŋ. ²⁶ Mprúyú pə lapa pa tənaɔa piti kə sɔsɔm na pá saŋ lɔ. Hali pɔ la-weye sɔɔntv na pá caŋ pá yɔɔti si: Ama puvə, saŋa ke tá na kəkɔlv tɔm.

Yesu yaaki Lefii

(Matiyee 9:9-13 na Maləki 2:13-17)

²⁷ Mprúyú Yesu luwa na í mayana lampuu mvlv nɔɔlv wei pa yaa si Lefii tɔ, na í caya í lampuu təmvlə. Ulena í tɔm-í si: Kvli na n təŋi-m.

²⁸ Mprúyú Lefii kvlaa na í yelev pə təna na í hu í waali.

²⁹ Mprúyú Lefii lapa-í mvlle ke teu ke í təyaya taa, na pá na lampuu mvləa pəyale na yəlaa ləlaa pá caya tɔɔv. ³⁰ Mprúyú Falisanaa na pɛle pa lɔ Tɔm seyesəlaa pa kɔma na pá pɔɔsi í falaa ke imiitav si: Pepe tɔ kə mə na lampuu mvləa na asayaa í kpenta tətəyole na tənyɔle?

³¹ Ama Yesu cə-we si: Pə taya alaafəya nyəma nyuləyəna fetaa, ama kutɔntvnaa kə. ³² Ma kɔmaya si ma heeliyi asayaa si pá layasi, pə taya kvpama.

Yesu keesəyi nɔhokutu tɔm

(Matiyee 9:14-17 na Maləki 2:18-22)

³³ Mprúyú yəlaa narəli pa tɔma Yesu si: Yohaani ifalaa na Falisanaa nyəma pa həkəyi nɔɔsi ke tam na pa sələməyi pə waatvnaa, na nyá nyəma náa təkí na pá nyɔkí yem.

³⁴ Ulena í cə-we si: Í ká pəsi na í la na akpəyalv taaralaa həkə nɔɔv na í na-we pá wee? Aai. ³⁵ Ama pu kɔ pə keesti kuyaku nakvli, ulena pá ləsi-í pa hekv, ulə waatu unəyi paa həkə nɔɔv.

³⁶ Mprúyú í tasa-weye ituule ke tukuvu tɔtɔ si: Paa cələyi puvv kvfaluyv tɔ na pá tɔ kvpənvuyv. Pá lapa mpv, pa

wakəla kufaluyv. Pəyele saaliya kaa muna kupənuyv. ³⁷Nəçəlv kaa suv sulum kufam ke sulum huluj kupəj taa, təfə sulum kufam yasəyi huluj kupəj inəyi na pə ti na huluj wakəli yem. ³⁸Ama huluj kufan taa ké pa suuki sulum kufam. ³⁹Yulv wei i tema sulum kupərium ke nyəəv tə, i luyv u laki apila. Pə taya pulv, kupərium ke yəlaa sanj.

Yesu kele kuyaku kuhəesuyv tu

(Matiyee 12:1-8 na Maləki 2:23-28)

6 Mprəyú Yesu na i ifalaa pa fayana təyonaya pee taale natəli tə taa ké kuyaku kuhəesuyv kulv kv wule. Tənyaya i ifalaa svv təyonaya pee nyəhka ke peluyv, na pá nuçutiçi pa niñ taa na pá saləyi. ²Mprəyú Falisanaa napəli pa pəəsa-we si: Pepe təv ké í laki mpi pə fei lapv ke kuyaku kuhəesuyv wule tə?

³Tənyaya Yesu cə-we si: Ye mpv í ta kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyəçəst pu í na mpa paa we i cəlv tə? ⁴Isəna i svv ləv tənyaya taa na í kraya potopotonaa mpa paa su ləv tə na í təçə na í ha i taapalaa tə. Pəyele pə fei si nəçəlv í təçə-weye yem na pə ta ké kətəlaa.

⁵Mprəyú Yesu tasa-weye heeluyv tətə si: Yulv Pəyaya mayale kuyaku kuhəesuyv səsə tətə.

Nkpaləkpekaya tu

(Matiyee 12:9-14 na Maləki 3:1-6)

⁶Mprəyú Yesu svv Yuta nyəma təkotile taa ké kuyaku kuhəesuyv kulv kv wule na í seyeşəyi. Pə pamna apalv nəçəlv i we təna na i nkpalaya ntəçəñ nyəhka kpekaa. ⁷Na ləv Təm seyeşəlaa na Falisanaa çayaa na pá keñna-i teu, si pa naa si i ká waası yulv ke kuyaku kuhəesuyv wule yaa isəna. Pa laki mpuyvle si pá hiki nti paa waanna-i tə. ⁸Ama i cəkəna pa hwee, ulena í tə nkpaləkpekaya tu unv si: Kulv na n səñ hekv taa cəne.

Ulena nkpaləkpekaya tu unv i kulv na í polo í səñ təna. ⁹Na Yesu tə-we si: Ma pəəşəyi-me si tá mpaav taa, kupantu ke pə muna pá la kuyaku kuhəesuyv wule yaa isayatu? Paa waası yaa paa kv?

¹⁰Tənyaya Yesu nyəna pa təna pa isen-taa, na í tə apalv unv si: Təv, loosi nyá niñ.

Mprəyú nkpaləkpekaya tu unv i lapa mpv, ulena i niñ hetv. ¹¹Mprəyú pááná kra-weye səsəm, na pá mayasəyi isəna pá la Yesu tə.

Tillaa səsaa naanvwa na naale kprav

(Matiyee 10:1-4 na Maləki 3:13-19)

¹²Waatu unv i taa ké Yesu kra puyv taa ké ləv sələmuyv, na í sələmi mprəyú təv na kv fem. ¹³Pə kəma pə fe ulena, í yaa i ifalaa na í ləst pa taa ké yəlaa naanvwa na naale, na í ha-weye hətə si tillaa. ¹⁴Mpe unv pa həla ntə. Siməñ wei i çuyusaa si Piyee tə, na ílé i neu Antəli, na Saakv na Yohaani, na Filipv, na Paatelemii, ¹⁵na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalv Saakv, na Siməñ wei pa çuyusaa si Selotv tə, ¹⁶na Saakv pəyalv Yutaası, na Yutaası Isəkaleev wei i lapa Yesu ke kəlvətə tə.

Yesu seyeşəyi samaa na í waakv kvtəntvnaa

(Matiyee 4:23-25)

¹⁷Yesu na i ifalaa pa tiikayana puyv təv, ulena í səñ timpv taa puyv fei ipil-isav na pé walaa tə. Təna inəyi i ifalaa pəyalə na Yuta təna samaa na Yosalem nyəma na Tii na Sitəñ lvm nəçəv nyəma pa təna paa timsaa. ¹⁸Paa kəmayə si pa nukv i seyeşuyv, na í waası-weye pa kvtəməñ tətə. Na i waasa mpa pele alçyaa tvkayə wahala tə tətə. ¹⁹Samaa unv i təna i lukayə ké si í tokiyina-i. Pə taya pulv, toma naalv a ka we i kiñ na pá nukv a tanj, na a waasəyi pa tənyaya pa kvtəməñ.

Kupantu na isayatu

(Matiyee 5:1-12)

²⁰ Mprúyú Yesu kusa ise na í nyəni ı ifalaa na í tɔ si:

Mpa me í ké kɔnyɔntɔnaa tɔ,
í nu lelej ké.

Mə tənna lɔ Kawulaya.

²¹ Mə mpa nyɔɔsi wena kayana tɔ,
í nu lelej ké.

Mu tena na í haya teu.

Mə mpa í wiiki kayana tɔ,
í nu lelej ké.

Í ká te na í wɔɔ teu.

²² Paa yəlaa taa huuna-me, yaa pa tɔɔna-me, yaa pa tɔv-me, yaa pa kv mə nyɔɔ ke Yulv Pəyaya má ma tɔɔ, í nu lelej ké. ²³ Waatu unı mə laɔa í hee sɔsɔm na í paa teu. Pə taya pulv, mə kasəyaya ká tɔɔ sɔsɔm ke ıɔtɔaa ké. Mpv unı pə mayamaya ke pa caanaa ka lapa lɔ kvyɔɔtɔtu teləsəlaa.

²⁴ Tɔɔtɔnaa me mə tɔm we waiyo ké,
í təma mə lelej tɔɔv tɔ se.

²⁵ Haɔalaa me mə tɔm ná we waiyo ké
mpv unəyi.

Í ká ná nyɔɔsi ke teu tɔ se.

Mpa me mə wɔɔɔyi kayana tɔ,
mə tɔm we waiyo ké mprúyú.

Í tɔɔ í caya ləyaya na ıɔəlv pə taa ké.

²⁶ Yəlaa tənna í kɔma na pá saɔ-me,
mə tɔm ká la waiyo ké. Mpv unı pə
mayamaya ke mpe pa caanaa ka lapa
lɔ kvyɔɔtɔtu teləsəlaa pɔpɔtɔnaa.

Sɔɔli nyá kolontu

(Matiyee 5:38-48 na 7:12)

²⁷ Mprúyú Yesu tɔma si: Ma heeliyi mpa me í nukı ma tɔm tɔ si: Í sɔɔli mə kolontunaa, na í lá mpa paa caa-me tɔɔv kupantu. ²⁸ Í kooli kupantu ke mpa pa kooliye-me mpu si tɔ. Í sələməna mə ısayalataa ke lɔ. ²⁹ Wei í mapa nyá ləkpayasaya, kɛesi-ı ləɔka. Nəɔlv í lɛeka nyá kpaı, cele-ı nyá capa tɔtɔ. ³⁰ Wei í sələma-ɔ, taa pəmi-ı, wei í lɛeka

nyá kwenam, taa pɔɔsi-ı pə tɔm. ³¹ Mpi mə caa si yəlaa í la-me tɔ, mu la pəlye-wı tɔtɔ.

³² Ye mpa pa sɔɔləyi-me tɔ pa tike ké mə sɔɔləyi, ıle pəpəye í tɛewa tɔtɔ? Asayaa mayamaya ná sɔɔləyi mpa pa sɔɔla-we tɔ pa tike tɔtɔɔv. ³³ Ye mpa pa laki-me ye kupantu tɔ pa tike ke í ká təɔɔyi na í laki, ıle pəpəyele í tɛewa? Mprúyú asayaa mayamaya ná laki tɔtɔ mɛɛ. ³⁴ Ye mpa í tɛələyi si paa te na pá felı-me tɔɔv ı təɔɔyi na í kəntəyi, ıle pəpəyele mə tɛewa? Asayaa mayamaya ná tɛələyi si paa te na pá felı pele tɔɔv pa kəntəyi pa təma mɛɛ. ³⁵ Aaı, í sɔɔləyi mə kolontunaa na í laki-we ye kupantu. Í kəntəyi, í taa teləsi felıv tɔm ke lɔlv. Pı yele na mə kasəyaya tɔɔ sɔsɔm, na í ká pəsi ıɔtɔaa lɔ Sɔsɔ pəyalaa. Paa fɔɔfɛinaa na asayaa, ıle ı laki kupantu ké. ³⁶ Í laki təmayaya kupantu ke teu ısu mə Caa laki-me ye kupantu tɔ.

Təma footuyu feı teu

(Matiyee 7:1-5)

³⁷ Í taa footi lɛlaa, pə taa kɔɔ na lɔv footi-me. Í taa tv lɛlaa ke tasəkəle, pə taa kɔɔ na lɔv tu-me ye tasəkəle. Í hılv təmayaya suulu ke timpı í pəntəyənna təma tɔ, na lɔv ká hılv-me ye suulu. ³⁸ Í haaki na lɔv ká haaki-me. Pə taya pulv, lɔv ká mayasi ké na pə su na pə wati na í ciyiti na í nyəki na í pəli-me. Mayasəlaya ɔka mə mayasəyənna lɛlaa tɔ, ɔke ye lɔv ná kɔɔ na í mayasənna-me tɔtɔ.

³⁹ Mprúyú Yesu tasa-we ye lenti si: Ntɔɔ í nyəmá teu si yulv kaa pəsi na í hɔ ı lɛlv, tɔfɔ pa naale paa hoti púyú taa ké. ⁴⁰ Təmlɛ kpeleməlv ta kəli ı hullv. Ama kpeleməlv í kɔma na í nyı təkɔpəsəkɔpəsi, í na ı hullv pa pəsi kulv ké.

⁴¹ ısənaya pə lapa na nı naaki nyuliim wei ı we nyá tɔɔntəle ıɔəpəle taa tɔ, na nı kaa na kpátúyú ɔku kv we nyá mayamaya nyá nyənte taa tɔ? ⁴² ısənayale nyá pəsəyi na nı tɔ si: Apan

nyá səŋ təkpi na má læsi nyá isələ taa nyuliim, na kpátúyú we nyá nyənte taa? Cəsəlu nyá, læsi kpátúyú ŋku ku we nyá maɣamaɣa nyá isəpəle taa tɔ, ulena pécɔ́ n̄ ná teu təcɛɛɛi na n̄ læsi nyá tɔɔntələ isələ taa nyuliim unu.

Pa nyəŋ tɔyɔ na ku pile ké
(Matiyee 7:16-20 na 12:33-35)

⁴³Tɔyɔ kupaŋku u luləyi kraɪ pile se, pécɔ́ kraɪ tɔyɔ naa luləyi pile kupante tɔtɔ. ⁴⁴Pa nyəŋna paa tɔyɔ ŋku na ku pile cəlɔyɔ. Yulɔ kaa kooli tɔyɔ ŋku pa yaa si fiki tɔ ku pee ke sɔsɔw tɔw se, pécɔ́ paa kooliyi tɔyɔ ŋku pa yaa si lesəŋ tɔ ku pee ke kəlɔŋ tɔw tɔtɔ. ⁴⁵Yulupaŋ kupantu lukəna tuu i lotu taa kupantu kiŋ ké. Ulena isayau unu i isayatu luna tuu i lotu taa isayatu kiŋ. Pə taɣa pulɔ, isəna yulɔ lotu taa tɔɔwa tɔ m̄p̄úyú i yɔɔtaɣa hóləyí.

Layatu na kumeləŋ pa kutuluŋ ŋmau
(Matiyee 7:24-27)

⁴⁶M̄p̄úyú Yesu tɔma si: Í yaa-m Tacaa Tacaa suwe na u təŋəyi ma kuyɔɔtɔtu? ⁴⁷Maa hólí-meyɛ yulɔ í kɔma ma kiŋ na í nu ma tɔm na í təŋ-ti pɔntu we isəna tɔ. ⁴⁸Í nəɣəsəna ké isu yulɔ caakuyɔ kutuluɣu ŋmau na í huli na í tala ate kɔkpamuyɔ na pécɔ́ í su kite tɔyɔ. Pɔyɔ kɔma na ká su ulena lum watu, haləna pə hola ma-ku. Paa na mpv pə ta ciyiti-kuyɔ ku ŋmatu teu tɔw. ⁴⁹Ama wei i nuku ma tɔm na u təŋəyi-ti tɔ, ílé i we ké isu wei i ŋma kutuluɣu ke ateyɛ yem tɔ, kite kupante fɛi. Lum hola mapa-ku, ulena ku ti kɔkpra na ku la asaala sɔsɔ ke yem.

Yesu waasa Lom yoolu yom
(Matiyee 8:5-13)

7 Yesu kɔma na í te yələa ke faaci lapu, ulena í məlɔ Kapənahum. ²Lom yoolu sɔsɔ nəɣəlɔ ka wena yom na i luɣu sɔv-ti sɔsɔm. Yom unəyi pə wukaya na í

caaki sɔm. ³Í nu Yesu taŋ, ulena í tili Yuta nyuyɔ nyəma napəlɔ si pá wiina-i na í kɔw í waasi i yom unu. ⁴Pele pa tala Yesu kiŋ, ulena pá wiina-i təkpeɛ si: Apalɔ unu i nəɣəsəna n̄ waasi-ti. ⁵Pə taɣa pulɔ, i sɔla ta piitim ke sɔsɔm, halɔ i ŋma-tuyɔ təkotile.

⁶Tənaɣa Yesu təŋa-we. Í kɔma í kpətəna təyaya, ile yoolu unu i tila i taapalaa nté si: Tacaa, taa ku nyá təyi yem, ma ta tala si n̄ sɔv ma təyaya. ⁷Halɔ mpv unəyi maa huɔwa si ma ta tala má kɔw ma maɣamaɣa ke nyá kiŋ. Pə tɔw ile, yɔyɔti kuyɔyɔtu ke tɔm kolum na ma yom hiki alaafəya. ⁸Pə taɣa pulɔ, ma isəntɔ ma see ma sɔsaa ké. Pécɔ́ ma wena ma səkpeɛma na pele pa laki ma luɣu nyəntu. Na má heela pa taa wei si í polo cəne, i puki ké. Na má heela wei si í kɔw, ílé i kɔw tɔtɔ. Pécɔ́ ye ma heela ma yom si í la pəne, i laki ké.

⁹Yesu nu mpv, ulena í sa yoolu sɔsɔ unu, na í pəsəna samaa wei i təŋaya-i tɔ i tɔw na í tɔ si: Pɔpɔtu fɛi leleŋ, paa lseyeli taa maɣamaɣa ma ta nata yulɔ na í tema i taa na lɔw ké isəntɔ.

¹⁰Yoolu unu i tillaa kɔma na pá məlɔ təyaya, ile pa maɣana yom unəɣəle na i alaafəya təmammam.

Yesu feesa alv leelu pəyalɔ

¹¹Pələ pə waali Yesu pola icate nte pa yaa si Nayiŋ tɔ tə taa ké kɔkpra, na i ifalaa na samaa pəyalə ke i waali. ¹²Yesu kɔma isu i sɔvki icate, ile alv leelu nəɣəlɔ i pəyaya səpəyalə na pá pukina-keɣe pim, na icate nyəma samaa təŋ leelu unu i waali. Nke unu ka tike ke leelu unu i ka lulaa. ¹³Tacaa na-ti, ulena i tɔm lapu-ti pətɔtələ, na í tɔm-ti si: Taa wii.

¹⁴M̄p̄úyú Yesu polaa na í tɔki sətɔ kpətələ, ulena səɣəllaa náa səŋ, na Yesu tɔ si: lfepu nyá ma caa si n̄ kulɔ.

¹⁵Tənaɣa sətɔ unu i kulaa na í sɔv yɔyɔtaɣa, na Yesu cələ-ti i too. ¹⁶M̄p̄úyú

sɔɔɔntu kpa pa tɛna na p saŋ lɔ na p tɔŋ si: lɔ kuyɔɔtutu telɛsulɔ sɔsɔ lu ta hɛku taa. Na p tasa tɔtɔ si: Pwɛ, lɔ kɔma si ɪ teŋ ɪ yɛlaa.

¹⁷ Mprɔyɔ mpi Yesu lapa mpɔ tɔ pɛ tɔm ya Yuta tetu tɛna, na pɛ ɔlɔ tetunaa tɛna taa.

**Lum sɔlv Yohaani tila
Yesu kiŋ si ɪ naa
(Matiyee 11:2-19)**

¹⁸ Mprɔyɔ Yohaani ifalaa heela-ɪ tɔm nti tɛ tɛna. Ulena ɪ yaa pa taa naale, ¹⁹ na ɪ tili-weyɛ Yesu kiŋ si p pɔɔsi-ɪ si unɔyɛle wei ɪ tɔm paa tɔma si ɪ k kɔɔ tɔ, yaa nɔyɔlv wɛɛ ɪ kɔŋ, tɛ taŋ ulɛ? ²⁰ Pele pa tala Yesu ɔlv, ulena p tɔ si: lɔ Lum sɔlv Yohaani kusɛna-tu si tɛ pɔɔsi-ŋ si: Nyayale wei ɪ tɔm paa tɔma si ɪ k kɔɔ tɔ, yaa nɔyɔlv wɛɛ ɪ kɔŋ, tɛ taŋ ulɛ?

²¹ Pɛ pamna waatu un ɪ taa Yesu waasaya yɛlaa payale ke pa kutɔmɔŋ, na ɪ laki na acamaa hikiyi alaafɔya, na ɪ looki alɔyaa, na ɪ kuliyi yulɔmaa payale ise. ²² Ulena ɪ tɔ-we si: ɪ polo na ɪ heeli Yohaani ke mpi ɪ nawa na nti ɪ nuwa tɔ si: Yulɔmaa naaki, kaakalasi tɔŋ, tɔnɔyɔ tɔɔ asilima kutɔŋ nyɔma naaki nyuyɔ, na ntamaa n nuki, na sɛtaa n feŋ. Pɛɔ tɛ kuyɔntunaa n tɔŋa Laapaali Kɔpaŋ ke nuu. ²³ Wei ɪ naani kaa lu ma tɔ tɔ, puntɔ nu leleŋ kɛ.

²⁴ Yohaani tillaa mpe pele pa kɔma na p kpe, ulena Yesu suu samaa ke Yohaani un ɪ tɔm ke pɔɔsɔyɔ si: Pepeye ɪ ka pola wɔlaya tetu taa kɛ nav ye? Heelim maki na p ɔiyitiyi sɛsɛncanɔ ŋka tɔ? ²⁵ Ule pepe nav ke ɪ polaa? Yaa yulɔ wei ɪ suu kacɔka wontu tɔ? Tɔv, mpa pele pa suuki kacɔka wontu na p we leleŋ taa tɔ, awulaa teesi taa kɛ pele pa wɛɛ. ²⁶ Ule pepe mayamaya ke ɪ ka tu pola nav? Yaa lɔ kuyɔɔtutu telɛsulɔ nɔyɔlv? Tampam, lɔ kuyɔɔtutu telɛsulɔ kɛ, hali ma

heeliyi-me si ɪ tu kɛla mpɔ. ²⁷ ɪ tɔm ke pa tu ŋmaawa lɔ Tɔm taa si: Nyɔni ma tillu ntɔ, ma telɛsɔyi ny nɔyɔ tɔɔ si ɪ taɔani ny mpaau na ɪ kɔŋ.

²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, tuu tɔ pa ta lɔlɛta nɔyɔlv na puntɔ tee Yohaani fa. Ule paa na mpɔ tɔ, ye mpa pa tisa na lɔ tɔyɔ pa tɔɔ kɛ kawulaya, pa taa sɛkpelu mayamaya tee-ɪ.

²⁹ Pa tɛna mpa pa nu tɔm nti tɔ pa ha lɔ kɛ tampana, hali pɛ kreŋna lampuu mɔlaa mayamaya. Pɛ taɔa pulɔ, paa tema tisuyɔ si Yohaani ɪ sɔ-weyɛ lɔ lum. ³⁰ Ama Falisanaa na lɔ Tɔm seɔyɛsɛlaa n kisa tɔmlɛ nte lɔ ka huɔwa si ɪ k la-we tɔ, pa ta tisi si Yohaani ɪ sɔ-weyɛ lɔ lum.

³¹ Mprɔyɔ Yesu tasaa si: Pepeyele m keesɛna kufalaŋ yɛlaa pane? lɔu pepe cav kele pa nɔyɛsɛnaa tɔ? ³² Pa nɔyɛsɛna kɛ isu piya cakuyɔ kataya taa na si tɔŋ tɛma si: Anɪ tɛ hula hɛsi ɪ ta paa. Pɛɔ tɛ wii lɔyaya wula, ɪ t wii. ³³ Pɛ taɔa pulɔ, lum sɔlv Yohaani kɔma tɔ, u tɔki tɔyɔnaya, pɛɔ u nyɔɔki sulɔm. Ulena mu tɔŋ si ulɔyɔhilu ke-ɪ kɛ. ³⁴ Yulɔ Pɔyaya m, ma mɛlaa na m kɔɔ na m tɔki na m nyɔɔki, ulena ɪ taɔanɔyi maya yɔɔtuyɔ tɔtɔ si ma kɛ hilitu na sulɔnyɔlv. Aaiyee si lampuu mɔlaa na asaya pa ceu kɛ. ³⁵ Ama lɔ lɔmayasɛ teɔaya, hali pɛ naaki mprɔyɔ mpa pa tɔŋyɛ-ye tɔ pa kiŋ.

Yesu suu Simɔŋ tɔyaya taa

³⁶ Kuyaku nakulɪ Falisa nɔyɔlv ɪ yaa Yesu kɛ tɔyɔv. Ulena Yesu suu ɪ te na ɪ ɔaya na ɪ tɔŋna tɔyɔv. ³⁷ Apalaa tɛna alɔ nɔyɔlv ɪ ka we ɪcate nte tɛ taa. Mprɔyɔ alɔ un ɪ nuwa si Yesu ɔaya tɔyɔv ke Falisa tɔyaya taa, ulena ɪ kɔna tulaalɔ kɔpaŋ nɔyɔlv na akpalaŋpiya. ³⁸ Na ɪ luŋ Yesu nɔɔhɛ tee na ɪ waali tɔɔ na ɪ wiiki. Mprɔyɔ ɪ taana Yesu nɔɔhɛ ke ɪsulɔm, ulena ɪ huɔsɔ-ye na ɪ nyɔɔsi, na ɪ wayali-

ye na í saɣalı-yeɣe tulaalu. ³⁹Falisa wei uni ı yaa-i tɔɣu ke mpv tɔ ı na mpv. Ulena í mɔlı ı taa sı: Ye apalı ue ı ka ké lɔ kuyɔɣɔtu teləsulv ı ka nyəmə alv wei uni ı tokiyiına-i isəntɔ tɔ ı cakəle na ı yaası we isəna tɔ. ı ka nyəma-i sı ı fei teu. ⁴⁰Mpuyule Yesu tɔma-i sı: Simɔɯ maa heeli-ŋ tɔm natəl. Tənaɣale Simɔɯ cɔwa sı: Tacaɔ yɔɣɔti.

⁴¹Ulena í tɔ sı: Liyitee kəntulv nɔɣulv ı ka wenna kəma nyəma ke naale, lelv feləyi-i liyitee nyəɣətu nasəle nunuwa (500), na lelv ke nyəɣətu nule na naanuwa. ⁴²Pa ta hiki sı pá fel-i, ulena í cə pa naale uni. Tɔv, pa taa awe lanje ká kələna-i heenuv?

⁴³Tənaɣa Simɔɯ cɔwa sı: Ma huv sı, wei ı nyənte kəla tɔɔv tɔ. Yesu sı: Ama n huv teu.

⁴⁴Ulena í pəsəna alv tɔɔ na í tɔ Simɔɯ sı: Simɔɯ n ná alv ue? Ma svv nyá təyaya taa tɔ, n ta ha-m lum sı má kɔ ma nɔɔhe. Ama íle ı taana-yeɣe isəlum, na í hust-ye na ı nyɔɔsi. ⁴⁵Ma tala nyá te tɔ, n ta waɣalı-m. Ama tuu isu ma svvv tɔ, íle ı ta heesi ma nɔɔhe waɣalvuv. ⁴⁶N ta pəlı ma nyuvv taa ké nim. Ama tulaalu kupampaŋ ke íle ı pəla, halı ma nɔɔhe tɔ. ⁴⁷Pə tɔɔ ké ma heeliyi-ŋ sı, ı sɔɔlvuv ımpuyú sɔsəm tɔ pə húláyı ké sı paa ı isayatu na tə tɔɔv ke mpv tɔ pa husa-tı. Pə tɔɔ unəyi wei ı wena isayatu ke pəɔv na pá husa-tı tɔ, puntu sɔɔləyi maɣana ké.

⁴⁸Tənaɣa ı heela alv uni sı: Nyá isayatu husaa.

⁴⁹Ímpuyú í na mpa pa caya tɔɣu tɔ pele pa svv pa taa ké yɔɣɔtvuv sı: Aweyele ue uni na halı uni ı taka ı husəyi isayatu? ⁵⁰Ama Yesu ná heela alv uni sı: N tema nyá taa na lɔ tɔɣɔ ı yapa nyá nyuvv. Teena lanhulumlə.

Alaa mpa pa səŋayana Yesu tɔ

8 Pə waalı ké Yesu svv cɔɔv ke acaləe sɔsɔɔna na səkpəna na í laktı waasu,

na í kpaaləyi lɔ Kawulaya Laapaalı Kupaŋ. Na ı ifalaa naanuwa na naale, ²na alaa mpa pa alɣaa ı loowa, na ı waasa mpa peleye pa kutəməŋ tɔ. Isv Mali wei pa yaakaya Makətala tv na paa loo-i alɣaa naatosompɔɣɔlaya tɔ, ³na Heləti pəyalv Cusa alv Saanı, na Susaanı, na ləlaa ke pəyale mpa pa səŋayana Yesu na ı ifalaa na pa wenuv tɔ.

Mətutuuna tɔm

(Matiyee 13:1-9 na Maləki 4:1-9)

⁴Yəlaa samaa lukayana acaləe acaləe na pá kəŋ ı kiŋ, ulena í sɛe-weye isɔ sı:

⁵Tuulu poləna tuutu. ı tuukaya ı mətutuuna, ulena lenna hoti mpaav nɔɣv nɔɣv. Na pá feləyi-yeɣe nɔɔhe, na suması tii na sı tɔɔv-ye. ⁶Ímpuyú lenna hota kuvav tɔɔ, ulena a nyɔ na a taɣanı wulvuv ke nikaya fei tɔ pə tɔɔ.

⁷Lenna náa hoti sɔwa taa na a na sɔwa pá kpenti nyɔv, ulena sɔwa náa kv-ye.

⁸Lenna náa hoti tetv musvŋ nyəntv taa, na a nyɔ na a lvlı teu pə tu fei. ı tema ımpuyú yɔɣɔtvuv, ulena í cuyusina nɔɣv sɔsaya sı: Ye wei ı ké tɔm nulv puntu í nu.

Mpi pə tɔɔ Yesu səyesəna atuwa tɔ

(Matiyee 13:10-17 na Maləki 4:10-12)

⁹Ímpuyú ı ifalaa pɔɔsa-i isɔ sɛsv mpi pə huwee. ¹⁰Ulena Yesu cɔ sı: Pə ha-meyə sı í nyı lɔ Kawulaya tɔm kvŋmesətv. Ama pə kaasa ləlaa tɔ, isɔnaa ke paa sɛe-we sı:

Paa pa nyənəyi isəntɔ, pá taa ná.

Paa pa nukı, pá taa cəkəna pə huwee.

Yesu kilisiyi mətutuuna tɔm huwee

(Matiyee 13:18-23 na Maləki 4:13-20)

¹¹Maa kilisi-meyə isɔ sɛsv mpi pə huwee. lɔ Tɔm nté mətutuuna anı.

¹²Wena wena a hota mpaav nɔɣv nɔɣv tɔ, alə a wenna isu mpa pa nukı lɔ Tɔm na ılvɔv təŋ na í ləsv-təyi kpaakraa ke

pa lotu taa, si pá taa kɔɔ na pá mu-ti na lɔ ya pa nyɔɔŋ. ¹³Nna ale a hota kuwau tɔɔ tɔ, ale a wenna isu mpa pa nukɩ-ti na pá mu-ti na lanjɩlɩmlɩ, ile tɔ ta caɣa pa taa. Pa muɣi ké na pɛ la wee naale, maɣasuyɩ kɔŋ ku kɔɔ, ilena pá lu lɔ sɛɛv ke kpaakraa. ¹⁴Wena a hota sɔwa taa tɔ, ale a wenna isu mpa pa tɛŋ tɔ nuv, ilena ate cɛne nɔɣɔsɛɛ na pɛ wɛnav na pɛ kunyulɔŋ pɛ tɔm kɔɔ na pɛ ku-tɔɣi pa taa, na pá kpisi pee kupana lɩlɩɣu tɔ. ¹⁵Wena ale a hota tetu musɔŋ nyɛntu taa tɔ, ale a wenna isu mpa pa nu lɔ Tɔm na pá mu-ti na lotu kulɩmtu na huwɛ nna a tewa tɔ, na pá tɔka-ti tɛkraŋkraŋkra, na pá lɩlɔɣi pee kupana ke teu tɔ.

Fɛtɛla musɔɣu

(Malaki 4:21-25)

¹⁶Awe musɔɣi fɛtɛla na í pamɩ-ti pulɩpu tɛɛ, yaa í susɩ-ti kato tɛɛ ye? Tesika tɔɔ ké paa pusi-ti si pɛ ná mpa pa suvki tɔɣaya taa tɔ. ¹⁷Kuŋmelɛm napɛli pɛ fei si pɛ kaa kuli pɛ tɔɔ. Pɛcɔ mukaya tɛɛ pulɩpu fei mpi pa kaa læsi na paa awe na tɔ.

¹⁸Í la laakali na isɛna í nukɩ tɔ. Pɛ taya pulɩ, wei ɩ wena tɔɣɔ paa ha, na pá læki wei ɩ feina tɔɣɔ pɛciimaya wei ɩ huɩ si ɩ ti tɔ.

Yesu too na ɩ newaa

(Matiyee 12:46-50 na Malaki 3:31-35)

¹⁹Ípɔɣú Yesu too na ɩ newaa pa kɔma ɩ kiŋ. Ama samaa tɔɔ pa ta pɛsi pá tala ɩ kiŋ. ²⁰Ípɔɣú nɔɣɔlv heela-ɩ si: Nyá too na nyá newaa pa we awali na pá caa pa na-ŋ.

²¹Ípɔɣú Yesu cɔ-we si: Ma too na ma newaa nté mpa pa nukɩ lɔ Tɔm na pá tɛŋɔɣi-ti tɔ.

Yesu lapa na kacuculaya hee

(Matiyee 8:23-27 na Malaki 4:35-41)

²²Ípɔɣú kuyaku nakulɩ Yesu na ɩ ifalaa pa kpa kpulɩɣu taa, ilena í tɔ-we si í na-we pá tɛsi lum.

Ípɔɣú Yesu na ɩ ifalaa pa tɛɛwa. ²³Pa tɔŋna pote ke lum tɔɔ ké mpv, ilena Yesu too. Tɛnaya heelimuyɩ hɔka lum tɔɔ tɛna, na lum falɔɣi kpulɩɣu taa halɛna ku caa suyɩ, na lum caa pɛ tɔɣɔ-we. ²⁴Tɛnaya pa pola Yesu kiŋ na pá feesi-ɩ si: Tacaa, Tacaa, tɛ lepaya.

Yesu fema, ilena í kalɛna heelim na lum hola na pɛ tɛna pɛ hee tɛli. ²⁵Ípɔɣú ɩ pɔɔsa-we si: Mɛ taa temnav ke lɔɔ kɛle le ile?

Tɛnaya sɔɣɔntu na piti kpa Yesu ifalaa, na pá tɔŋ tɛma si: Aweyele unɩ na hali í yɔɣɔtɔɣɛna heelim na lum na pɛ nukɛna-ɩ?

Ulɔɣɔhilu na afanaa pa tɔm

(Matiyee 8:28-34 na Malaki 5:1-20)

²⁶Ípɔɣú pa tapɛna pa kpulɩɣu ke Selasini nyɛma tetu nti tɔ we kutɛsɔɣu tɔɔ na tɛ nyɛnɔɣi Kalilee tɔ. ²⁷Yesu tii tetu tɔɔ, ilena icate íté tɔ yulɩ nɔɣɔlv wei ɩ hii alɔɣaa tɔ í kɔɔ ɩ kiŋ. Hatoo tɔ yulɩ unɩ ɩ ta nyɩ wontuyɩ ke ɩ tɔɔ. Pɛcɔ ɩ tɛcaɣale nté pɛlaaŋ taa, ɩ ta nyɩ tɔɣaya. ²⁸ɩ na Yesu, ilena í ma kapuka na í hoti ɩ nɔɔheɛ tɛɛ na í kooki si: Lɔɔtaa lɔɔ Sɔɔ Pɔɣalv Yesu, ma na-ŋ suwe? Hai, la sulu taa tu-m wahala.

²⁹Pɛ taya pulɩ, Yesu ka heela ulɔɣu si í se ɩ waali tɔɣɔ ɩ yɔɣɔta mpv. Pɛ kɛsɛɣi na pɛ kulɔɣɛna-ɩ tɔ, pa hɔkɔɣi-ɩ alukpala na í ceki, na ulɔɣu susɩɣi-ɩ nyutu. ³⁰Ípɔɣú Yesu pɔɔsa ulɔɣɔhilu si: Pa yaa-ŋ suwe? Ilena í cɔ si: Pa yaa-m si Kuɔɔŋ.

Pɛ taya pulɩ, alɔɣaa payale ka wena ɩ waali. ³¹Na alɔɣaa mpe pa wiikayana Yesu si í taa tɔ-we si pá mɛli pa hɔɔv tɛɛ.

³² Afanaa kaləku səsəvu nakuli ku we tənaya pódŋ taa na ku tuliŋi. Mprúyú alɔyaa mpe pa wiina Yesu si í yele na mpe pá svv afanaa mpe pa taa, ulena Yesu tisi. ³³ Tənaya alɔyaa mpe pa yela apalu un na pá svv afanaa taa. Ulena afanaa tu casəle ke yem na pá tii kalakala na pá tu lvm na pá si.

³⁴ Afanaa tiikilaa ná mpv, ulena pele pá lo kprakpa na pá polo pá heeli təm nti, na təm yeŋi kprakpa ke acaləe taa na cacakəŋ tee. ³⁵ Mprúyú yəlaa kulaa si mpe pa puki na pá ná mpi pə lapa tɔ. Pa pola Yesu kiŋ, ulena pá mayana apalu wei un i alɔyaa pa loowa tɔ, na pə cəpa i tɔɔ, na í caya Yesu nɔɔhe tee na í suu wontu. Ulena sɔɔntu kra-we. ³⁶ Mpa pa ná təm nti na pa isəpəle tɔ, pa keesa-weye isəna pə lapa na apalu un í hiki alaafəya tɔ. ³⁷ Mprúyú pə lapa Selasini tetu nyəma ke sɔɔntu ke səsəm, ulena pá tɔ Yesu si í la suulu na í tee. Ulena Yesu kra kpulvɔv si i teeki. ³⁸ Mprúyú apalu wei un i alɔyaa pa loo mpv tɔ, i sələma Yesu si í yele na un í təŋi-i. Ulena Yesu náá kisi na í tɔm-i si: ³⁹ Məl nyá təyaya taa na í heeli pə təna mpi lɔ lapa-ŋ tɔ.

Mprúyú apalu un i teeŋa na í heeli icate təna taa ké pə təna mpi Yesu lapa-i tɔ.

Yailu pəelɔ na alv tɔyɔlv

(Matiyee 9:18-26 na Maləki 5:21-43)

⁴⁰ Yesu məla Kalilee taa, ulena samaa laŋa hee teu. Pə taɣa pulv, pa təna paa taŋa-i teu ké. ⁴¹ Mprúyú apalu nɔɔɔlv wei pa yaa si Yailu na í ké pa təkotile nyvɔv tu tɔ i kɔma na í hoti Yesu nɔɔhe tee, na í wiina-i si í polo un i te. ⁴² Pə taɣa pulv, i ka wəna pəelɔ na í caaki səpv. Pəcɔ i tike ke i ka wəna, na i pusi we naanwə na naale.

Yesu kulaa si i puki tɔ na samaa nyəkaa ké teu. ⁴³ Alv nɔɔɔlv náá we təna wei hatoo pusi naanwə na naale taa i

təŋna tɔyɔlvɔv na pə we-i tɔŋ tɔ. Alv un i liyitee təna təmna fetaa. Pəcɔ nɔɔɔlv ta pəsi na í waasi-i. ⁴⁴ Mprúyú i kpətəna Yesu na i waali tɔɔ, na í tokina i capa ntumpile. Ulena pə tem-i kprakpa un. ⁴⁵ Ntəna Yesu pɔɔsi si: Awe tokina-m ye? Mpvvule yəlaa təna kreəsaa. Ulena Piyee nɔɔ təkpaŋ si: Taca, ke yəlaa timsina-ŋ na pá nyəkəyi-ŋ?

⁴⁶ Ama Yesu cɔwa si: Aai, nɔɔɔlv tokina-m ké. Ma nu ma toma lenna luwa.

⁴⁷ Alv kɔma na í nyi si pə nyəma i tɔɔ, ulena í kulɔ na í polo í hoti Yesu nɔɔhe tee na í seliyi. Na í yɔɔɔt samaa təna isentaa ké mpi pə tɔɔ i tokina-i, na isəna pə tu waasa-i kprakpa tɔ. ⁴⁸ Mpvvule Yesu tɔma-i si: N tema lɔɔ na nyá taa tɔɔ pə waasa-ŋ ma pu, teeŋa laŋhvlumlə.

⁴⁹ Yesu təŋa yɔɔɔvɔv ke mpv, ulena Yuta nyəma təkotile nyvɔv tu un i təyaya tu nɔɔɔlv kɔɔ na í heeli-i si: Taa tu Taca ke kunyɔŋ ke yem, nyá pəelɔ fet.

⁵⁰ Tənaɣale Yesu nɔɔ təkpaŋ si: Taa nyá, nyaa te lɔɔ na nyá taa te, i ká hiki alaafəya.

⁵¹ Yesu we pa kɔma pá tala təyaya tɔ Yesu ta tisi si samaa í təŋi-i na pá svv. Ama Piyee na Yohaani na Saaki na pəyaya caa na ka too pa tike pa svvna. ⁵² Pa təna paa kra pa laŋa ké na pá wiiki səsəm. Ama Yesu heela-we si: Í taa wii, ka too kutoo ké, ka ta si se.

⁵³ Yəlaa nyəma si yulv təma tee təkpaŋ, ulena pá wəŋi-i. ⁵⁴ Ama Yesu tɔka pəyaya niŋ taa na í yɔɔɔtəna nɔɔ səsaya si: Pəyaya nyá, kulɔ.

⁵⁵ Tənaɣa ka məlaa na ká kulɔ kprakpa. Ulena Yesu si pá ha-keye tɔɔnaya. ⁵⁶ Ulena piti kra pəelɔ un i nyəma. Mprúyú Yesu heela-we si pá taa yele na nɔɔɔlv nu nti un tə lapa mpv tɔ.

Yesu ifalaa naanŋwa na naale tiluyu

(Matiyee 10:5-15 na Malaki 6:7-13)

9 Mprúyú Yesu kota pa naanŋwa na naale na í tv alɔ́yaa ke pa niŋ taa, na í ha-weye toma si pá looki-we paa mpa, na pá waaki kutóməŋ. ² Na í tili-we si pá polo pá kraali lɔ́ Kawulaya tɔm, na pá waasəyi kutəntɔnaa ke pa kutóməŋ. ³ Lena í tɔ-we si: Ye í tɛeki í taa kraɣa pɔlv, paa kprátúyú, paa huluyu, paa tɔɔnaya, paa liyitee, pɔ́cɔ́ í taa kraɣa capanaa ke naale naale. ⁴ Ye í tala timpi na í laali na í svu tɔyaya ŋka ka taa, í saali tɔna hali mə tɛɛv. ⁵ Na ye í tala timpi na yɔ́laa í ta mv-me, í lu na í kpiisi-weye mə nɔ́hɛɛ mvsuyv, na pɔ́ hólí si í lapa-weye tɔv, í yelev.

⁶ Mprúyú pa tɛɛwa na pá cɔ́aki icate icate na pá heeliyi Laapaa Kupaŋ, na pá waasəyi kutəntɔnaa ke pa kutóməŋ.

Helɔti piti ke Yesu tɔ

(Matiyee 14:1-12 na Malaki 6:14-29)

⁷ Wulav Helɔti nu pə tɔna mpi pə tɔŋa larv ke mpv tɔ, lena pə liyiti-i sɔ́sɔm, í ta nyi isəna í la tɔ. Pə taya pɔlv, lelaa ná tɔŋaya ké si Yohaani wei paa kuwa tɔ uní í femna.

⁸ Lelaa si Ilii luna.

Haləna lelaa si lɔ́ kuyɔɔtɔtv teləsəlaa kupəma taa nɔ́ɔlv luna.

⁹ Lena Helɔti si: Ma yelaa na pá seti Yohaani nyuyv ulɛ, aweyele puntu wei uní í tɔm ma nu pa yɔ́ɔtəyi isəntɔ tɔ?

Haləna í pɛəkəyi si í na-i.

Yɔ́laa iyisi kakpasí (5000) caləsuyv

(Matiyee 14:13-21 na Malaki 6:30-44 na Yohaani 6:1-14)

¹⁰ Yesu Tillaa kɔma pá məli Yesu kiŋ, lena pá kɛsi-i pə tɔna mpi pa lapa tɔ. Mprúyú í kraɣa-we na í pona-weye kɛɛŋa ke icate nte pa yaa si Pɛtesaita tɔ tɔ kiŋ. ¹¹ Paa na mpv tɔ, samaa nuwa na pá hu í waali, na í laŋle hulvməna

pa kɔntɛ. Na í heela-weye lɔ́ Kawulaya tɔm, na í waasi pa tɔna mpa pa feina alaafəya tɔ.

¹² Pə kɔma na ilim caa tɛm, ulɛ í ifalaa naanŋwa na naale kɔma í kiŋ nté, na pá tɔmi-i si: Tɔɔɔni samaa inɛ uní na í polo acalɛɛ taa na pə cɔ́lv cacakəŋ tɛɛ na pá hiki tɛsvlenaa na tɔɔnasi. Pə taya pɔlv, cəne ké nyutu taa ké.

¹³ Mprúyú Yesu cɔ́wa si: Mui hana samaa inəyi tɔɔnaya ke mə mayamaya.

Tənaɣale pa cɔ́-i si: Ntɔŋ potopotonaa kakpasí na tiina naaleɣe tə wena yaa? Yaa n caa si tɔ́á yana tɔɔnaya na tɔ cela samaa tuutuuma inɛ í tɔna?

¹⁴ Apalaa ka we isu yulvpee iyisi kakpasí (5000) ke mpv. Mprúyú Yesu heela í ifalaa si: Í caɣasi-weye tintika tintika isu yulvpee nuɛ na naanŋwa naanŋwa.

¹⁵ Lena Yesu ifalaa nu nti na pá caɣasi pa tɔna tɔmam. ¹⁶ Tənaɣa Yesu kraɣa potopotonaa kakpasí na tiina naale uní, na í teki í use na í see lɔ́ ké í na tɔmlɛ. Lena í faɣa-we na í cela í ifalaa si pá tala samaa uní. ¹⁷ Mprúyú pa tɔna pa tɔyaa na pá haɣa. Haləna pá tɔ́si hɔ́ɔlasi kukpisi si ke tɔkəŋ naanŋwa na naale.

Piyee hulvɔv si Yesu ké Mesii

(Matiyee 16:13-19 na Malaki 8:27-29)

¹⁸ Kuyaku nakuli Yesu sələmaɣa lɔ́ ké í tike ke kɛɛŋa. Lena í ifalaa polo í kiŋ. Mprúyú í pɔ́ssa-we si: Yɔ́laa tɔŋ si ma ké awe?

¹⁹ Mprúyú Yesu ifalaa cɔ́wa si: Pa tɔŋ si lɔ́ lvm sɔ́lv Yohaani, na lelaa si Ilii, na lelaa si lɔ́ kuyɔɔtɔtv teləsəlaa kupəma taa nɔ́ɔlv luna. ²⁰ Tənaɣa Yesu pɔ́ssa í ifalaa si: Na me se, mə huvi si ma ké awe?

Mprúyú Piyee nɔ́ɔ təkpaɔv si: N ké lɔ́ Mesii.

Yesu sɔm na ɪ fem pə tɔm

(*Matiyee 16:20-28 na Maləki 8:30-9:1*)

²¹ Tənaɣa Yesu kpaala-wɛɣe teu si pɔ taa heeli-təɣi nɔɣɔɔ. ²² Mprɔɣɔ ɪ heela-wɛ tɔtɔ si: Yulɔ Pəɣaɣa má maa tɔɣɔ kɔnyɔɣɔ ke sɔsɔm. Nyɔyɔ nyɔma na kɔtəlaa sɔsaa na lɔɔ Tɔm sɛɣesəlaa ká lɔ-m, halɪ pá kv-m. Ama maa fe kuyeeɣ tooso wule.

²³ Mprɔɣɔ Yesu tasa pa tənaya heeluyi si: Wei ɪ caa si í tənɪ-m pɔntu í la ɪ təɣi awusa, na í səɣəlɔɣi ɪ sɔm tesika ke paa ifemle nte, na í tənɣəɣana-m. ²⁴ Pə taya pulɔ, ye wei ɪ pɛəkəɣi ɪ weesuyi tɔcututu, ɪ tɛɣna sɛpɔ. Ama wei í lapa ɪ təɣi awusa ke ma tɔɔ, pɔntu ká hikina weesuyi. ²⁵ Ye yulɔ pəsaa na í hiki antulinya nyəm tənə, na ɪ maɣamaɣa í wakəlaa, yaa ɪ lapa yem, leɣele pɔntu kasəɣaɣa ɪle? ²⁶ Ye wei ɪ səpa ma fɛele yaa ma kɔsɛɣesətu fɛele, Yulɔ Pəɣaɣa má maa si pɔntu fɛele tɔtɔɣɔ waatu wei maa kɔnna ma teeli na ma Caa nyən na ma ɪsɔtaa tillaa naɣɣ nyɔma nyən tɔ. ²⁷ Tampana ke ma heeliyi-mɛ, mpa pa wɛ cənɛ tɔ pa taa napəli ká ná lɔɔ Kawulaya na pɛɔɔ pá si.

Yesu ɪsentaa layasɔɣu

(*Matiyee 17:1-8 na Maləki 9:2-8*)

²⁸ ɪ tɛma tɔm ntəɣi yɔɣɔtuyɔ na kuyaku siki ké ɪlena í kpaɣa Piyee na Yohaani na Saaki na pá kpa puyɔ tɔɔ ké lɔɔ səlɛmuyɔ. ²⁹ ɪ tɛɣna səlɛmuyɔ, ɪlena ɪ ɪsentaa layasi, na ɪ wontu hulɔmi, haləna tɛ tee kəkɔ ke sɔsɔm. ³⁰ Tənaya pa tuta apalaa napəlɔɣi ɪ kiɣ ke naale na pá na-ɪ pá yɔɣɔtəɣi. Apalaa mpe sese Moisi na Ilii kele. ³¹ Mpe pa kɔmna na ɪsɔtaa teu sɔsɔm, na pá yɔɣɔtəɣəna-ɪ ɪ kpente nte tɛ caa Yosalem ke lapu ɪsu lɔɔ ka suwa tɔ tɛ tɔm. ³² Mpu tɔ na Piyee

na ɪ taapalaa pa tɛɣna tom ke pə fɛuna. Paa na mpu pa fema, na pá ná Yesu teu sɔsɔm na apalaa mpa pa naale pa sənə ɪ kiɣ tɔ. ³³ Pə kɔma ɪsu apalaa mpe pa yeki Yesu, ɪlena Piyee tɔ si: Tacaɔ, ɪsu tɛ wɛw cənɛ ɪni ɪsəntɔ tɔ, pə wɛ teu napəlɔɣi tɛ. ɪle pə muna ɪsu tɛ siki coka toosoɣo. Nyaya lente, Moisi ke lente, na Ilii ke lente. Nti ɪni ɪ yɔɣɔtuyɔ mpu tɔ tɛ lu yem ké, ɪ ta na-ti.

³⁴ ɪ tɛɣna mprɔɣɔ yɔɣɔtaya, ɪlena ɪsɔ ɣmuntuyɔ nakuli kv kɔɔ na kv takɪ pa tɔɔ. Kv tɛɣna pa tɔɔ ké tiu, ɪlena sɔɣɔntu kpa Piyee-wɛɣe sɔsɔm. ³⁵ Mprɔɣɔ pa nu pə yɔɣɔta ɪsɔ ɣmuntuyɔ tɛɛ si: lɔɣələ ma Pəɣaɣa kuləsaya, í nuna-ke.

³⁶ Pə yɔɣɔtuyɔ mpu na pə tɛ tɔ, Yesu tike nté pa naaki. Mprɔɣɔ ɪ ifalaa tɔka pə tənə mpi pa nu mpu tɔɣɔ pa taa, pa ta yele na nɔɣɔɔ nu-ti.

Pu nɔɣɔɔ ɪ alɣaa loou

(*Matiyee 17:14-18 na Maləki 9:14-27*)

³⁷ Pə kɔma pə fe na pá tiikina puyɔ tɔɔ, ɪlena samaa anaam nɔɣɔɔ í katɪ Yesu. ³⁸ Mprɔɣɔ yulɔ nɔɣɔɔ ɪ yɔɣɔtəna nɔɣɔ sɔsaya ke samaa ɪni ɪ taa si: Tacaɔ, ma wiina-ɣ nyənɪ ma pəyalɔ yee. Anɪ ɪ tike ke ma lulaa. ³⁹ Ye ɪlɔɣɔɔ kula ɪ tɔɔ ɪ makɪ kapusi ké, na pə pɛti-ɪ atɛ na kuhulanɣ lukəna ɪ nɔɣɔ. Ye pə lapa-ɪ mpu, pə wɛɛ ké na pə tuyɔ-ɪ wahala, pu ceki ɪ tɔɔ ké lɔɣ. ⁴⁰ Ma wiina nyá ifalaa si pá loo-ɪ, pa ta pəsi.

⁴¹ Mprɔɣɔ Yesu tɔma-wɛ si: Lanɣkpusəɣ nyɔma na kutakeesəɣ mɛ, wɛɛ ɪsənaya má na-mɛ tu caɣa na má tɔki mə kɔnyɔɣɔ? Kɔna nyá pəyalɔ ɪnəɣi cənɛ.

⁴² Pəɣaɣa kpeɣətəna-ɪ, ɪlena ɪlɔɣɔɔ selisi-keɣe teu, na í pɛti-keɣe atɛ. Ama Yesu ná kaləna ɪlɔɣɔɔ na tɔɣ, na í la na pəɣaɣa hiki alaafaya, na í cɛla-keɣe ka caa. ⁴³ ɪlena lɔɔ toma sɔsɔɔna anɛ a tɔm kpa pa tənaya sɔɣɔntu.

Yesu sm na i fem p tm tt

(Matiyee 17:22-23 na Malki 9:30-32)

Pa tna pa thna i kulaputu tnaya sam, lena Yesu heeli i ifalaa si: ⁴⁴Paa tu Yulu Pyaya maya ylaa nih taa, i nu mpyu teu yoo.

⁴⁵Ama Yesu ifalaa n t cekna tm tne ini. T huwee ka we-weye ihmesau k, si p taa cekna t tapu. Paa na mp pa nymna t psu.

Ssntu t hm

(Matiyee 18:1-5 na Malki 9:33-37)

⁴⁶Mpyu Yesu ifalaa hma ssntu tt si pa naa si pa taa aweyele ss.

⁴⁷Yesu n cekna pa lotu taa huwee, lena i kpaya peiya na i shsi-keye i cl,

⁴⁸na i t si: Ye wei i mu peiya kaneye ma nyuu tt, maya pntu muwa. Na wei i tu mu-m, i mu wei i tila-m ty. P taya pulu, wei i psa isu m taa skpelu, pntu nt ss.

Wei i fei ta tt i k ta kolontu

(Malki 9:38-40)

⁴⁹Tnayaale Yohaani ny tkpa si: Taca t na nyl na i looki alyaa na ny hte, pc u thyi-tu. lena taa kisina-i.

⁵⁰Mpyu Yesu cwa si: I taa thi-i si i taa la. P taya pulu, yulu i ta ke m kolontu, m nyh k te.

Samalii icate natli t kisa Yesu

⁵¹P kma p kpeetna Yesu kuluyu ke antulinya taa, lena i su si i k polo Yosalem. ⁵²Mpyu i kusa ylaa na i telsi ny si p polo Samalii icaliya kalu ka taa, na p caa-i tsule. ⁵³Ama pele pa kisa-i muu, si i pukina Yosalem tt t p tt. ⁵⁴I ifalaa Saaki na Yohaani pa n mp, lena p t si: Taca, yaa t yele na istaa kk tii na k nyaya-we?

⁵⁵Ama Yesu psa pa tt na i kalna-we. ⁵⁶lena p tee icate lente taa.

Yesu thyu nyullaa

(Matiyee 8:19-22)

⁵⁷Yesu na i ifalaa pa we mpaau taa na p tha pote t nyl tma Yesu si: Maa thyi- ny tpote tna taa.

⁵⁸Mpuule Yesu c-i si: Taale hasi wena si lona na sumasi n wena si tana. Ama Yulu Pyaya m, ma feina nyuu ttle mayamaya.

⁵⁹lena Yesu t lel si: Nyaa k na i thi-m.

Mpyu apalu ini i t si: Taca, yele m polo m pi ma caa na pc.

⁶⁰Tnayaale Yesu tma-i si: Yele na staa pi pa staa. Ama nyaa polo na i kpaali l Kawulaya tm.

⁶¹lena lel n t si: Taca maa thi-, ile yele na m polo m la ma nyma ke p lapa wulee na pc.

⁶²Ama Yesu c il si: Ye yulu kpaya akuyu si i halyi na i nynyna kpa taa, pntu ta mua l Kawulaya.

Tillaa nutoso na naanwua

na naale tiluyu

10 Ple p waali Taca tasa apalaa nutoso na naanwua na naaleye lsuu, na i tili-weye naale naaleye acale na timpiwe i wee si i puki t.

²Na i heeli-we si: Kumtu twaya, ama kntaa feina. I slmi hatue na i ssi kntaa knau ke lh ke i kumtu taa.

³Tu, i polo, isu ma tiluyu-me isnt t, i psaa k isu hee ke taale hasi heku.

⁴I taa kpaya liyitee yaa huluyu, i taa kpi nthkpaala, pc i taa paasna ylaa seu ke mpaau taa. ⁵Ye i suv tyaya hka ka taa i kooliyi si: Alaafya i tt tyaya kan ka tt, na pc. ⁶Ile ye p k si tyaya tu sla alaaya, m koolee anu a ka thi-i. Tf ye p taya mp, kulmaa me m tt k m koolee anu a tayanyi mluu.

⁷I caya tyaya hka ka taa na p cela-meye mpi, i ty na i ny. P taya pulu, tmle tu mua p

feli-ı k .   taa layasayı t esi ke yem yem.
 8 Paa ıate nte t  taa k  ı suwa na p 
 mu-me na p  cela-mege pulu, ı t y . 9  
 waası pa kut ntunaa, na ı heeli-we sı:
 l  Kawulaya suv m  tee k . 10 Ye ı suv
 ıate nte t  taa na t  y laa ı ta mu-me,
 ı lu na ı t  sı: 11 T  kpiisiyi m  t w k 
 m  mayamaya m  ıate musuyv  ku ku
 taana ta n h e t . Ue paa na mpv, ı nyi
 teu k  sı l  Kawulaya suv m  tee m 
 tee na k  lu. 12 Ma heeliyi-me sı S t m
 k  la sana na ıate ntege t naya hvle
 wule ke suulu hvlyv t m taa.

Acalee lenna kisuyu ke Yesu

(Matiyee 11:20-24)

13 Hai, Colaseh ny ma me, m  t m we
 waiyo. Hai, Petesaita ny ma me, m  t m
 we waiyo k . Piti t ma nna pa lapa-
 yege m  hekv taa t , ye isu is nt  Tiii
 na Sit h ke paa lapa-ye, paa tema pa
 isayatu lv ke lvh, halı p  suu f l t naa
 na p  caya hula taa. 14 P  t w k  paa
 hvli suulu ke Tiii na Sit h p  ny ma ke
 hvle kuyaku wule na p  k lt-me. 15 P 
 kaasuyv Kap nahum ny  t , n hvv sı n
 k  pu na   kal s na hatoo is t nvuyv na?
 Ama paa tisi-  k  t fe ke tuu t naas le
 s s le taa.

16  r y  ı tasa ı ifalaa ke heeluyv sı:
 Yvlu ı nuk na-me, maya p ntv nuk na.
 Wei ı kisa-me, ma unı t t y  p ntv kisa.
 Na wei ı kisa-m, ı kisa wei ı tila-m t y .

**Tillaa nutoso na naanvwa
na naale unı ı m lvuyv**

17  r y  pa nutoso na naanvwa na
 naale m la ı ki  na lanjhul mle s s le,
 na p  t h sı: Tacaa ny  t w alvya
 mayamaya nuna-tv.

18 T naya Yesu t ma-we sı: Ma nawa
 Satani na ı hotiyina is taa isu tev
 ny g svuyv t . 19 Ue ma ha-mege toma sı
 ı t  tuma t w, na p cesi t w, na kolontu
 toma t na t w, pulv kaa la-me. 20 Ue paa
 na mpv m  lanja ı taa hv mi sı alvya

se-me. Ama a hv mi k  sı pa  maa m 
 h la ke is taa t  p  t w.

Yesu lanjhul mle

(Matiyee 11:25-27 na 13:16-17)

21 T naya Feesuyv Nanhtv lapa na
 Yesu lanle hv mi s s m. Ulena ı t  sı:
 Ma Caa, is taa na ate p  tv, ma see- . N
  mesa t m t naye l mayasee ny ma na
 ny ntaa, ulena   kuli-t yi piya. Ma Caa,
 p p tv fei, ma see- , ny  unı ny  luyv tu
 lar na mpv.

22 Ama ma Caa cela-m p  t naya. Ye
 p  taya ma Caa tike, n y lv ta nyi sı
 aweyele P yalv. Na ye p  taya P yalv
 tike, n y lv ta nyi sı aweyele C ce.
 A ha, ye P yalv n k naa sı ı hv yı wei
 p  paasi.

23  r y  ı p s na ı ifalaa tike t w na ı
 t -we sı: Mpi mpi m  is pee naaki is nt 
 t , leleh ke ı nuwa. 24 Ma heeliyi-me
 sı, l  kuy y tv tel s laa payale na
 avulaa s saa payale nyulaa sı p  n 
 mpi m  naaki is nt  t , na p  lan. P yele
 pa nyulaa t t  sı p  nu nti m  nukı t ,
 na p  kpiisi.

Samalii tv y lle

25  r y  l  T m seyes lv n y lv ı
 kulaa sı ı mayasayı Yesu. Ulena ı t  sı:
 Tacaa, ntiyi m  la na m  hiki weesuyv
  ku ku t h t ?

26 Yesu c -ı sı: Susuwege pa  maa l 
 T m taa? Na n kal yı t , hvwee nnaaya
 n nukı p  taa?

27 Ulena ı c -ı sı: Ma nukı sı n k  s li
 Tacaa ny  l  na luyv kul mvuyv na ny 
 l saya svv-ı t mamam ke paa mpi p 
 taa, na n s li ny  t y nt le isu ny  tı.

28  r y  Yesu t ma-ı sı: Ama n c  teu.
 A ha, laki mpv, n ka hiki weesuyv.

29 Lu ı caakaya sı paa na mpv ı t m
 ı te,  r y le ı tasa Yesu k  p svuyv sı:
 Na aweyele isu ma t y nt le unı ue?

30  r y  Yesu c -ı sı: T w, yvlu n y lv
 ı lunna Yosalem na ı pukina Yeliko,

na í lu ñmulaa tɔɔ na pá kra-i na pá wɔɔɔsi i wontu na pá mapɪ-i isu isəna mpi pə wɛɛ tɔ. Ulena pá tɛɛ pa yele-i na í kaasa weesuyu kulɔmɔvɔ. ³¹ Pə pamna kɔtɔlv nɔɔɔlv ná təɲaya mpaav ŋkɔ. Úlé i na-i, ulena i cɔlv na í tɛɛ. ³² Ḿpɔ́ɔ́yú Lefii tv nɔɔɔlv ná talaa na í mayana-i mpɔ. Ulena úlé i cɔlv tɔtɔ na í tɛɛ. ³³ Ama Samalii tv tɔntv nɔɔɔlv ná tala təna na í na apalu unɪ, ulena i tɔm lapɪ-i pətɔtəle ke sɔsɔm. ³⁴ Ḿpɔ́ɔ́yú i hela i kiŋ, na í taa nim na kɔɔle ke i hiŋ taa. Ulena í kpɛɛli-i saalasi, na í cayasi-i i kpaŋaya tɔɔ, na í pona-i mvɔlaa tɔsvule na í paasəna-i teu. ³⁵ Kv fema ulena í ləsi liyitee nɔɔɔvətv naale na í cela mvɔlaa tɔsvule tv, na í heeli-i si: Paasəna-i teu, na n̄ tu tɔɔa i nyɔvɔv tɔɔ na pə tɛɛ mpɔ, ma kɔma, maa feli-ŋ yoo.

³⁶ Tɔv, pa tooso unɪ pa taa, aweye n huv si ñmulaa mapa wei unɪ tɔ i tɔɔvɔntəle ile?

³⁷ Ulena lɔɔ Tɔm seyesvɔlv unɪ i cɔ-i si: Wei unɪ i lapa-i kupantu tɔ.

Mpɔvɔvle Yesu si: Tɔv, polo na nyá mayamaya n̄ laki mpɔ.

Yesu pote ke Maləta na Mali pa te

³⁸ Yesu na i ufalaa pa tɔɲna pote, ulena pá tala icate natəli na alv nɔɔɔlv í lapɪ-i mvɔlle. Pa yaa alv unɪ si Maləta. ³⁹ U wena neu, pa yaa-i si Mali. Úlé i ka caya Tacaa nɔɔɔhɛ tɛɛ ké na í nuki i seyesvɔv. ⁴⁰ Taya tɔɔ təma kpəpa Maləta, ulena pə pɛkəli-i i taa. Ḿpɔ́ɔ́yú i kɔma Tacaa kiŋ na í tɔ si: Lsu ma neu yeluyu-m ma tike na má cɔkəna taya ke isəntɔ unɪ tɔ pə we-ŋ teu nté ma cɛ? Pəle pə tɔɔ tɔ, heeli-i si í səna-m.

⁴¹ Mpɔvɔvle Tacaa ná cɔ-i si: Hai, Maləta, n̄ kuvɪ nyá tɔɔtɪ yem ké na n̄ kpetiliyina təma payale. ⁴² Pəyele mpi pə waasəvɪ tɔ pə ké kulɔməm tike ké. Mali ləsəna təpante, í na nɔɔɔlv pa kaa hɔ.

Sələmɔvɔv hɔlvɔv

(Matiyee 6:9-13 na 7:7-11)

11 Ḿpɔ́ɔ́yú kuvaku nakvli Yesu caya tiili na í sələməvɪ lɔɔ. U kɔma na í tɛ, ulena i ufalv nɔɔɔlv i tɔm-i si: Tacaa, h́lɪ-tvɔv lɔɔ sələmɔvɔv isu Yohaani ná h́lvɔ́yú i ufalaa tɔ.

² Mpɔvɔvle Yesu heela-we si: Ye i caa sələmɔvɔv í sələmɪ si:

Tacaa, nyá hətə í wɛɛ katɛ.

Tɔɔv nyá kawulaya.

³ Haaki-tvɔv paa ufemle nteye tɔɔvɔnaya.

⁴ H́lvɔ́yú-tvɔv suulu ke timpɪ tə pəntəyənə-ŋ tɔ,

isu tá tɔtɔ tá hɔlvɔvɔv suulu ke mpa pa pəntəyənə ta tɔ.

Taa yele na tɛ svɔv mayasvɔv isayav taa.

⁵ Ḿpɔ́ɔ́yú Yesu tasa-wɛyɛ heeluyv tɔtɔ si: Ye isu mə taa nɔɔɔlv wena taapalv nté, na puntv polo ahoo heka na í mayana-i si: Hai, ma taapalv, kənti-m potopotonaa tooso. ⁶ Ma taapalv nɔɔɔlv i lunna nteye mpa na í tala-m nɔɔvɔɔ,

pəcɔ ma feina mpi maa cɛle-i tɔ. ⁷ Ulena i tɔɔvɔntəle nád cɔ-i hatoo pə taa si: Taa caali-m mpɔ. Má na ma piya tə tema svɔv na tɛ təkɪ na tɛ kaləsi. Maa pəsəvɪ má tasa kulvɔv ke nyá tɔɔvɔnaya cɛlvɔv tɔɔ. ⁸ Ma heeliyi-me si, paa i kɔma í kulɪ na í cɛle-i i kuləŋəm təna,

pə taya taapalle tɔɔ ké i lapa mpɔ, ama caalvɔv ke i kisa. ⁹ Ule ma heeliyi-meyɛ si í sələməvɪ, paa ha-meyɛ, í pɛkəvɪ,

í hikiyi ké, í maki, pa tvləvɪ-meyɛ. ¹⁰ Sələməlv ke pa haakt, na pɛkəlv hikiyina, na matv ke pa t́lvɔ́yú. ¹¹ Wulee mə taa awe pəyaya sələma-i potopoto na pɔntv cɛle-keye pəle ye? Yaa ye ka sələma-i tinte pɔntv cɛle-keye tum.

¹² Yaa mə taa awe pəyaya sələmənə-i yate, na puntv cɛle-keye pəceka? ¹³ Ye asayaa me mu pəsa mə piya ke kupantu lapv, Tacaa wei i we isɔtaa tɔ i kaa cela

we. ³⁴ Mprúgú pə wɛɛ na nyá ise. Anɪ a kɛna nyá tɔnɔvɔ pəlɪmɪlɛ fətəla. Ye nyá ise í naaki teu, pə waasəyɪ nyá tɔnɔvɔ tənaya. Ama ye nyá ise í yulɔmaa, nyá tɔnɔvɔ tənə pəlɪmɪlɛ wɛ səkɔpɛtɔvɔ tɛɛ kɛ. ³⁵ La laakali, pə taa kɔɔ na isəna n naaki tɔ pə məli səkɔpɛtɔvɔ. ³⁶ Pə wɛ mɔv tɔ, ye n naa təcɛɛɛɛ, na pə fɛɪ-ŋ təyuyulee, n naa teu kɛ, isu fətəla kəkɔ naakɔvɔ yulɔ tɔ səkɔpɛtɔvɔ fɛɪ.

Falisanaa na lɔɔ Tɔm sɛyɛsələa tooluyɔ

(Matiyee 23:1-36 na Maləki 12:38-40)

³⁷ Yesu tɛma yɔɔtɔvɔvɔ ke mɔv, ulɛna Falisa nɔɔɔɔl í yaa-ɪ sɪ í svɔ ɪ tɛ na í nyɔɔ lum. Mprúgú Yesu svɔwa Falisa tɛ na í niki tɔɔɔ. ³⁸ Falisa nawa ɪ tɔki na í nyɔɔkəna asilima, ulɛna pə lapɪ-ɪ ha. ³⁹ Tənaya Tacaa tɔma-ɪ sɪ: Anɪ Falisanaa mə nyəntɔ nté mɔv. Iy-isi na nyənasi waalənaa ke í nyaaləyɪ təlaila. Ama pə kɔɔyav mə taanaa tɔ, ŋmuləm na isayatu pə hɔwɛɛ maɔaləna. ⁴⁰ Ləmaɔasɛɛ fɛɪnaa mə, lɔɔ wei ɪ ŋma yulɔ tɔɔ tɔ, ílé ɪ wɛna ɪ tɪ na wei ɪ ŋma yulɔ lotu taa tɔ yɛɛ? ⁴¹ Pə kəla teu sɪ í ha mpi ɪ wɛna mə iyisi na mə nyənasi taa tɔɔɔ kɔnyɔntɔnaa, ilɛ pə tənə pɪ wɛɛ-mɛyɛ teu.

⁴² Pɔɔɔtɔ fɛɪ, Falisanaa mə, mə tɔm wɛ waiyo kɛ. Í kɔɔsəyɪ nyutu nti pa yaaki sɪ manti na luu tɔ na tuusi hatɔ tənə na í hiliyɪ na í ləsəyɪ lɔɔ kɛ pə hɔɔɔlɛŋ naanɔwa taa kulɔm. Pəyɛlɛ mə paa fɛɪna tampana təŋɔvɔ na lɔɔ sɔɔɔɔvɔ tɔm. Ama tampana təŋɔvɔ na lɔɔ sɔɔɔɔvɔ tɔm ke pɪ mɔvna í sɛɛsəna isələ, ilɛ í taa sɔɔ hɔɔɔlɛŋ naanɔwa taa kulɔm unɪ ɪ tɔɔ.

⁴³ Falisanaa mə, mə tɔm wɛ waiyo kɛ. Yuta nyəma təkotilɛnaa taa, teeli teeli təcayalɛnaa ke í pɛɛkəyɪ. Na í sɔɔla pa sɛɛkɪ-mɛyɛ samaa taa kɛ na pá lunyɪ. ⁴⁴ Falisanaa mə, mə tɔm wɛ waiyo kɛ. Í

wɛ kɛ isu pələaŋ wei ɪ salətəa na pá tɔŋ ɪ tɔɔ kɛ yem, na pá ta nyɪ sɪ pələaŋ tɔ.

⁴⁵ Tənaya lɔɔ Tɔm sɛyɛsələ sɔsɔ nɔɔɔɔɔ ɪ pəsəna-ɪ sɪ: Tacaa, n yɔɔɔtɔvɔvɔ mɔv tɔ n kɔɔntəna tá tɔtɔɔ na í svɔ.

⁴⁶ Mprúgú Yesu cɔwa sɪ: lɔɔ Tɔm sɛyɛsələa sɔsaa mə, mə tɔm ná wɛ waiyo tɔtɔɔ. Í svəkəyɪ yələa ke səyələ yunɔ nyəna. Pəyɛlɛ mu tɪ taa-wɛyɛ taa maɔamaɔa. ⁴⁷ Waiyo na mə tɔm kɛ, mə caanaa ná kɔna lɔɔ kɔyɔɔtɔtɔ tɛləsələa, na mu hələyɪ pa pələaŋ na í tayanəyɪ tətɛtɛ. ⁴⁸ Isu í lakɔvɔ mɔv tɔ, pə húləyɪ kɛ sɪ mə lanɔ hɛna mə caanaa lapa mpi tɔ. Pɛlɛ pa kɔna lɔɔ kɔyɔɔtɔtɔ tɛləsələa, na mə hələyənə pa pələaŋ. ⁴⁹ Pə maɔamaɔa pə tɔɔ kɛ lɔɔ ləmaɔasɛɛ ka hɔla mɔv sɪ: lɔɔ má, maa tili lɔɔ kɔyɔɔtɔtɔ tɛləsələa na tillaa ke pa kiŋ. Ama paa kv lələa, na paa tv lələa ke kɔnyɔŋ ke kvɔvɔvɔ. ⁵⁰ Tuu pə ŋmaɔ antulɪnya na lɔɔ kɔyɔɔtɔtɔ tɛləsələa mpa pá kv tɔ, kəyana nyəma nyɔɔŋ taa kɛ pa səm tɔm ká tɛna. ⁵¹ Kɔɔyɛ Aɔɔɔɔl kvɔvɔ, haləna Sakali wei pa kv kɔtaya təlɛtɛ na lɔɔ təsɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ pə hekv taa tɔ pa səm, ma heeliyɪ-mɛ təfoo kɛ sɪ, isu pə tɛma pa nyɔɔŋ taa.

⁵² lɔɔ Tɔm sɛyɛsələa sɔsaa mə, mə tɔm wɛ waiyo kɛ. Í tɔka saafv wei pa tvləyənə lɔɔ Tɔm nyəm tɔɔ tɔ, na mə luyɔ fɛɪ svɔv. Pəyɛlɛ u tisiyɪ sɪ mpa pɛlɛ pa caa tɔ pá svɔ.

⁵³ Yesu kɔla tənə, ulɛna lɔɔ Tɔm sɛyɛsələa na Falisanaa pá səŋ ɪ tɔɔ kɛ nɔɔhɛɛ naalɛ na pááná, na pá makɪ ɪ nɔɔɔ tɔɔ na kvɔɔsvɔtɔ ke yem yem. ⁵⁴ Na pá kuuki ɪ nɔɔɔ sɪ í cɔta ulɛ pa kɔɔ-ɪ na tənə.

Laakali na cɛsvɔv tɔm

(Matiyee 10:26-27)

12 Mprúgú samaa kɔta sɔsɔm ke waatv unɪ, haləna pá tusiyɪ tɛma. Tənaya Yesu caaləna ɪ ifalaa ke kɔɔalɔvɔv sɪ: Í la laakali na Falisanaa

kukusum, pa mēnaafikitu ke ma yaa mpv. ²Pə tēna mpi pə ŋmelaa tɔ, isu pə tēma na pə kuli pə tɔɔ. Na pə tēna mpi pə lapa mukaya tēe tɔ, isu pa tēma na pá nyi-wi. ³Pə tɔɔ ké paa í ka ŋmesi tɔm na í yɔɔɔti-təyi ahoɔ, isu tə yawa ilim taa. Na paa nan taa ké í weləta ŋkraŋyɔ taa, isu pa kraala-ti na nɔɔɔ sɔsɔɔa.

Yulb kunyamnam

(Matiyee 10:28-31)

⁴Mpa me í ké ma taapalaa tɔ, ma heeliyi-me si í taa nyana mpa pa pəsəyi na pá ləsi yulb weesuyu tike, na pə waali paa pəsəyi pulb tɔ. ⁵Maa hólí-meɣe wei pə mvna si í se tɔ. Í se lɔɔ, un i pəsəyena na í ku yulb. Pəyele i pəsəyi na í tu-i tēnaasəle taa. Tampana tɔɔ isəntɔ, inəyi pə mvna í se.

⁶Pə taya santiinaa naale ke pa pəetəyi sumprɔpɔnaa kakpasɔ taa? Paa na mpv pa wev mpv tɔ, lɔɔ tá sɔɔ pa taa kulum tɔɔ. ⁷Mpv un tɔtɔɔ na mə nyɔyɔ taa nyɔɔsi, lɔɔ nyəmə si tēna si nyɔyɔ ké. Ye mpv í taa nəɣəsɔ, í kəla sumprɔpɔnaa təcayacaya.

Yesu Kilisiti mɔyɔ yaa i kisuyu

(Matiyee 10:19-20 na 10:32-33 na 12:32)

⁸Ma heeliyi-me si, ye yulb ta ŋmesi si i ké Yulb Pəyaya má ma nyəŋ, ma maɣamaya maa tisi lɔɔ isɔtaa tillaa isentaa si pɔntu ké ma nyəŋ. ⁹Ama wei í kpəesa yəlaa isentaa si i ta nyi-m, ma maɣamaya maa tɔ lɔɔ isɔtaa tillaa isentaa si ma ta nyəmi-i tɔtɔ.

¹⁰Ye wei í yɔɔɔta Yulb Pəyaya má ma tɔɔ ké isayatu, paa hólí pɔntu ke suulu. Ama ye Feesuyu Nanjtu ke i yɔɔɔta isayatu, pa kaa hólí-i suulu.

¹¹Ye pə kɔma na pá yaa-meɣe nɔnɔɔsi ke Yuta nyəma təkotilena taa, yaa awulaa kraaməŋ taa, yaa tɔŋtuna kin, í taa nəɣəsɔ nti í ká hvu na í lu na nti í ká yɔɔɔti tɔ tɔ. ¹²Feesuyu Nanjtu ka

səɣəsɔ-meɣe kpakpaa ke nti í ká yɔɔɔti tɔ.

Toŋ tu kumelenj tɔm

¹³Ípɔyú nɔɔɔlv lu samaa taa na í tɔ Yesu si: Taca, heeli ma taalv si má na-i tɔ tala tá caa yelina-tuyɔ mpi tɔ.

¹⁴Tənaɣa Yesu pəsəna-i si: Apan nyá, awe kra-m mə tɔm tayanlv na mə wontu tallv?

¹⁵Ulena Yesu heeli pa tēna si: Í la laakali na wənav luluyɔ. Pə taya pulb tɔɔ, wənav hikuɣu u hóləyi si yulb tula-ti se. Paa pɔntu ká wəna isu cəne na le.

¹⁶Ípɔyú Yesu sɛe-weɣe isɔ si: Apalu toŋ tu nɔɔɔlv ka wəna haləmnaa, na í ku kutɔɔɔv ke pə taa pə tu fəi. ¹⁷Ulena í caya na í maɣasɔ i taa si: Isənayale maa la ile? Kpəeŋ u takɔ-m si má nyəkɔ ma tɔɔnaya. ¹⁸Í taa i taa ulena í tɔ si: Ma nyəmə isəna maa la tɔɔle. Ma yəkəyi ma kpəeŋ ineyɛ na má su sɔsɔɔŋ. Ulena má suu kutɔɔɔv na ma kupam lempənaa tənaya i taa. ¹⁹Ule maa ma ma lanle taa na má tɔ si, yulb wəna pusi paɣale taa kutɔɔɔv ile pə kaasa we, ye pə taya caya na tɔɔv na nyɔɔv na yɔɔlvɔv pə paasi? ²⁰Tənaya lɔɔ tɔma-i si: Kumelenj nyá, n ká si ahoɔ ane a maɣamaya. Ulena má ná wei i ká kraya pə tēna mpi n tayana nyá ti tɔɔ ké mpv tɔ.

²¹Ulena Yesu tasa si: Ípɔyú pə wəe na mpa pa kaa wənav ke pa maɣamaya pa tike tɔɔ, na lɔɔ isentaa pa ke kunyɔntuna tɔ.

Naani tuyɔ ke lɔɔ

(Matiyee 6:25-34)

²²Pə waali ké Yesu tɔma i ifalaa si: Í tá ná mpi pə tɔɔ ma heela-me si í taa nəɣəsəyi mə tɔɔnaya ŋka pə wəe si í ká tɔɔv na í hiki weesiŋ, na mə tɔnəŋ tɔɔ kutakəm pə tɔm tɔ. ²³Pə taya pulb tɔɔ, weesuyu kəla tɔɔnaya, na yulb tənuyɔv kəla wontu kususuutu. ²⁴Í nyəna katəkətəŋ na í na. li tuuki, u

kuḡ. Pəyele ı fei kutəyɔv təsulə, ı feina krou, ləɔ caləyənə-ı. Na mə tá kəli suması ke təm napələ? ²⁵ Paa mə taa yulv ká kv ı təyi isəna, pɔntv pəsəyi na í tuusi ı təyi wulə kulvmtələ maɣamaɣa? ²⁶ Ye u pəsəyi səkpətu səkpətu, pepe tɔw kə í kvyi mə ti na səsəwntv nti tə kaasaa tɔ? ²⁷ Í nyənna tawa nyutu tukvɔv hevu nti tɔ na í na. Nyutu nti, tu lakı təmle təli, tu lɔvki pəwɔ. Paa na mpv ma heeliyi-me sı wulav Salvməɔ na ı toɔ tənə ı ta suu wontu na í tala paa tə taa kulvmvɔv ke kacəka. ²⁸ Ye ləɔ lakı kacəka ke tawa taa nyutu nti tə we saɔa na cele isəntə pa tika-tı tɔ, ı kaa la-meɣe kacəka na pə kəli mpv? Í polo í tɛɛ, u teɔ ləɔ na mə taa təcaɣacaya tɔ se. ²⁹ Í taa pəkəli mə ti na í nəyəsəyi tam kə mə kutəyɔm na mə kɔnyɔnyɔwɔm pə təm. ³⁰ Antulinya taa cəne ma ta nyi isənəa pəkəyənə təleɣe tam. Ama me mə wena Caa, na mə Caa unı ı nyəmá mpi í nyuləyi tɔ. ³¹ Í sɔ nyvɔv na ləɔ Kawulaya pəkəvɔv, na ləɔ ká ha-me tətəyɔ mpi pə kaasaa tɔ.

Kraɔtv ləmaɣasəe í we timpı tənaya ı akalvɔv wəe

(Matiye 6:19-21)

³² Ma kalakiya nyá, taa nyá, mə Caa sɔwəna sı ı haə-meɣe ı kawulaya. ³³ Í pɛɛti mə kupamnaa na í məɔna pə liyitee na í ha kɔnyɔntɔnaa. Í pəkı fatakanaa mpa paa səki tɔ, na í kaakı mə wənav ke isətaa timpı pɔlv u leki tɔ. Nmɔlv kaa tala tənaya ɔmɔlvɔv, pəɔɔ puka kaa təyɔ. ³⁴ Pə taya pɔlv tɔw, kraɔtv ləmaɣasəe í we timpı, tənaya ı akalvɔv wəe.

Təmle lataa mpa pa feɔiyi tɔ

³⁵ Í tantı na í taɔaa, í ləli mə hɔw taa, í mustı mə fətəlanaa. ³⁶ Í la isu təmle nyəma mpa pa taɔaa sı pa caa í luna akpaɣələ taa na í tɔ sı: Ma talaa, pa tɔlv-tı tɔ. ³⁷ Cəce unı í talaa na í maɣana

ı təmle nyəma mpə na pa taɔaa, pa nyvɔv lapa leleɔ kə. Ma heeliyi-meɣe tampana sı ı kootiyi ı wontu kə na í həkəna ı ti, na í hólı-wəɣe təcaɣələ sı pá caɣa na í tu-wəɣe təyɔnaɣa. ³⁸ Paa tapule yaa tefemle ke ı kəma na í kəw na í maɣana-wəɣe mpv na pá taɔaa, pa lapa nyvleleɔ kə. ³⁹ Í nyi teu sı, ye nyəm ka nyəɔaya kəlv na təyaya caa nyi ɔmɔlv kəntə waatu, ı kaa yele-ı na í svv təyaya taa se. ⁴⁰ Mə tətɔ, pə tɔw kə mu taɣanı mə təyi mpv. Yulv Pəyaya ma, ma kəɔ kəntə ke waatu wei í kaa hvv təyɔ.

Təmle tv isayav na kupav pa təm

(Matiye 24:45-51)

⁴¹ Tənaya Piyəe pəɔsa Yesu sı: Tacaa, ta tike ke n səkəna isə unı, yaa yələa tənaya n səkəna-ı? ⁴² Mıpúyúle Tacaa cəwa sı: Aweɣele təmle tv kupav na laɣatu? Ye pə taya wei ı caa ká yelina təyaya feɔyɔv, sı nyəɔvı í kpa təmle nyəma lələa, lə unı í cəla-wəɣe təyɔnaɣa tɔ. ⁴³ Cəce unı í kəma na í məli na í maɣana təmle tv unı ı isələ seəna təmle nté tə lapv, ı nyvɔv lapa leleɔ kə. ⁴⁴ Ma heeliyi-meɣe tampana tɔw sı, təyaya caa ká tv təmle tv unəyi ı kupam tənə tɔw feɔyɔv kə. ⁴⁵ Ama ye pə cəpa təmle tv unı, na í tv ı taa sı: Ma caa kaa kəw ləɔ se, uləna í svv təmle nyəma apalvnyəma na alvnyəma ke mapv. Na í təkı, na í nyəwki na pə kvyi-ı. ⁴⁶ Pı kəw na kvyakv ɔku na isəna taa ı taa tv ı taa sı təyaya tv ka tala tɔ, ílə ı ka svv təkpvv. Na ı ká la təmle tv unəyi təkavkav, na í məɔna-ı na í pɛti-ı ma ta nyi isənəa tɔw.

⁴⁷ Təmle tv wei ı nyəmá ı caa luyv tɛɛ nyəm na í tá taɣanı ı ti, pəyele ı ta la mpi ı caa sɔwəla tɔ, paa həli-ı teu. ⁴⁸ Ama təmle tv wei ílə ı ta nyi ı caa luyv tɛɛ nyəm, na í lakı mpi pə mɔna pá mapı-ı pə tɔw tɔ, pəciıu tike ke paa ma ílə. Wei pa ha səsəm tɔ, səsəm ke pa kəɔı-ı pəɔsvɔv. Na wei pa paasaa na pá kaa

sə́səm tə, səsəm taa səsəm ke pa kəŋi-
i pə́səy.

Yə́laa fayəv ke Yesu tə́

(Matiyee 10:34-36)

⁴⁹ Kəkə ke ma kə́ma tetv tə́ ke
mυsəy, na pə́ çayə-m isu isəntə́ tə́ kaa
tema mυy ulə́ mhmm teu nté. ⁵⁰ Pə́ wə́
si pá sə́-m lə́ ləm napə́li, ulə́ ye pa ta
sə́-m ləm mpi ma nə́yəsə́ kaa te. ⁵¹ Mə́
huv si həsəy ke ma kə́na antulinya
taa? Aai, ma heeliyi-me si koloŋa ke
ma kə́naa. ⁵² Pə́ krayə pə́nente tə́, yə́laa
í wə́ kakpası ke pa tə́yaya taa, paa
faya. Tooso ká lu naale uneyə́ koloŋa,
na naale náa lu tooso ké koloŋa. ⁵³ Cece
ká kə́li i pə́yalv tə́, na pə́yalv kə́li cece
tə́. Toto ká kə́li i pə́elə́ tə́ na pə́elə́ náa
kə́li toto tə́. Paŋ alv nyə́ŋ ká kə́li poolu
tə́, na poolu ké paŋ tə́.

Waətə́naa cekə́nav

(Matiyee 16:2-3)

⁵⁴ Ḿpúyú Yesu tə́ma samaa tətə́ si: Ye
í ná tev pu ŋmaalaya na ilim tətə́le, í tə́ŋ
kprakpa si saŋa inı́ tev wə́. Ulena tam-
pana tə́ kə́le kv nu. ⁵⁵ Na í kə́ma na í ná
ilim nyaki səsəm, í tə́ŋ si tahaŋle wusaa.
Ulena tahaŋle náa haŋ. ⁵⁶ Mə́naafikinaa
mə́, í lapa isə́na na í nyə́ŋ atə́ na isə́ pə́
kəkə́lənə́a fayəsəy, na u cekə́yənə́ nti
tə́le tə́ laku isəntə́ tə́ tə́ hūwə́.

Kolontu na kolontu pa ciikuyə

(Matiyee 5:25-26)

⁵⁷ Lə́nə́yaya pə́ wə́ na mə́ mayamaya
u tu mayasəy si í nyi tampəna na í
tə́ŋ-ye ye? ⁵⁸ Ye n wakə́la nə́yəl v na í
yaa-ŋ nə́nəy, la kookalı na nyá na-i í
tə́yənı́ mə́ təm ke mpə́as taa na í ta tata
hə́lv kiŋ. Pə́ taa kə́ na hə́lv náa tv-
ŋ toŋtə́naa niŋ taa, na pə́le pá təkı-ŋ.
⁵⁹ Ma heeliyi-ŋ tampəna si ye n ta te pə́
tə́na mpi pa pə́la-ŋ tə́yə́ fə́lv n kaa lu
tə́na.

Ye í ta layası tə́ntə́ í ká si

13 Ḿpúyú yə́laa napə́li pa kə́ma
tə́ne unəy kprakpa na pá heeli
Yesu si: Kalilee nyə́ma napə́li pa lakaya
kə́tə́ya ke lə́, ulə́na Pilatı́ yele na pá kv-
wə́. ² Tə́nə́yale Yesu çə́-wə́ si: Í huv si
Kalilee nyə́ma mpa pa kv mpv tə́, pa
tə́e Kalilee nyə́ma lə́laa tə́nə́ya kawalası
tə́yə́ pa kv-wə́? ³ Aai, ma heeliyi-me si,
pə́ tə́ya mpv se. Ama mu ta layası tə́ntə́,
í ká si mə́ tə́nə́yaya isu pə́le pa sə́rv tə́.
⁴ Na yə́laa pə́ləfə́i hiu wei Silowee kutu-
luyə́ kpəsaa na kv takı na kv naŋı́ tə́, í
huv si Yosalem nyə́ma tə́na taa pə́le pa
kə́ləna isə́yatv na? ⁵ Aai, ma heeliyi-me
si, pə́ tə́ya mpv se. Ama mu ta layası, í
ká si mə́ tə́nə́yaya isu pə́le pa sə́rv tə́.

Fiki tə́yə́ ŋku ku lə́ləyı́ tə́ kv təm

⁶ Ḿpúyú Yesu sə́e-wə́ye isə́ si: Apə́lv
nə́yəl v i ka sə́na i lə́sə́ŋ tı́y taale taa ké
fiki. Ḿpúyú i pola pee kooluyə́. Ama i
ta mayəna kv tə́ ké paa pə́lvə́v çə́çə́ka.
⁷ Tə́nə́yaya i tə́ma taale təkə́lv si: Nyə́ni,
pusı tooso kə́lv ma tv kə́ntə́ si ma kooliyı́
pee. Ama maa makə́na pə́lv çə́çə́ka ke
kv tə́. Setı́-kv. Pepe tə́ ké kv sə́ŋ yem
na ku lə́ləyı́? ⁸ Ulena taale təkə́lv çə́-i si:
Taa, tasa-kuyə́ yeluyə́ ke pə́ntə́, na
maa huli na má çə́na kv kite na ma tv
hute na má ná. ⁹ Ntə́yı́ pə́ talə́na pə́ntə́
kv lə́lv pee. Kv ta lə́lv ulə́ n setı́-kv.

Alv ı́cam waasəy ke kvhəsəy wule

¹⁰ Ḿpúyú kuyaku kvhəsəy nakulı́ kv
wule Yesu sə́yəsə́ya Yuta nyə́ma təkotile
natə́li tə́ taa. ¹¹ Pə́ pamna alv kv tə́ntə́
nə́yəl v i ka wə́ tə́na. I hiı́ ulə́yə́v na pə́
kəkə́li-ı́ pusı pə́ləfə́i hiu təcı́, u pəsəyı́
na í siyisi i tə́yı́ paa pə́çə́ mayamaya.
¹² Yesu na-i, ulə́na í yaa-i na í təmı́-i si:
Alv nyá, saŋa waalı́ n hika alaafə́ya ké.
¹³ Ulena Yesu tənı́ i tə́ ké i niŋ, na alv
siyile siyisi tə́ne unəy kprakpa, na í niki
lə́ ké sam. ¹⁴ Lsu Yesu lapv na yə́lv hiı́

alaafaya ke kuyaku kuhesuyu wule ke mpu to pe ta maya Yuta nyoma takotile nyuyu to nte. Tanya i pesena samaa si: Kuyeeh naatoso ke pa laki tamle. Ye i caa i hiki alaafaya, i keesena kuyeeh ni i taa na i koo. I taa koi kuhesuyu wule si pa ha-meye alaafaya.

¹⁵ Tanya Taca na co Yuta nyoma takotile nyuyu to ni si: Menaafikinana me, ye pe tala kuyaku kuhesuyu wule ma taa awe yeki i nau yaa i kpanyaya ke toluyi si ka nyoo lum ye? ¹⁶ Yaa i nyoma si Apalaham luyuu taa alv uyepe pa kaa waasi kuyaku kuhesuyu wule? Peci Satani taka-i na i coosayi-i to pusi palefei hii ntu.

¹⁷ Yesu co Yuta nyoma takotile nyuyu to unyi mpu, lena feele kra mpa paa caa-i to. Ama samaa wei pe kaasaa to ile i tana i lanle na heena tema kupampana nna Yesu lakaya to.

Sooya pale tom

(Matiye 13:31-32 na Malaki 4:30-32)

¹⁸ Mpruy Yesu tasa yoyuyu si: Isu pepeyele lo Kawulaya nagesana, na pepeye maa keesana-ke ile yee? ¹⁹ Ka nagesana ke isu yulu tuukuyu sooya pile ke i taale taa na to nyoo, na to pu uyuu soosoo na sumasi koi na si tuyi tana ke ku palinasi to toyo.

Potopoto kukusom tom

(Matiye 13:33)

²⁰ Mpruy Yesu tasaa si: Pepe cau ke maa keesana lo Kawulaya ile yee? ²¹ Ka nagesana ke isu alv mayasuyu mulum ke cemse tepam na i kpanya kukusom ke paco na i tu, na i huyuti na pe tana pe kra tafuu to.

Nonyoo kukpulaya

(Matiye 7:13-14,21-23)

²² Yesu kulaa si i puki Yosalem, lena i seyesayana mpa ke acalae soosona na skprena nna a taa i tanyana to na i

puki. ²³ Mpruy nonyoo paco-i si: Taca, nton yalaa paaimaya tike nyoo ke pu ya na?

Uena Yesu co-we si: ²⁴ I la kookali na i suuna nonyoo nka ka we tafaku to. Tom faawu to, yalaa payale ka luna teu si pa tona tona na pa su. Ama pa kaa hiki mpa.

²⁵ Mpruy Yesu toma si: Pu koo na taya caa taki na i kalasi, na mu wena awali to, ile i su mapu nte nonyoo si: Taca, tulu-tu. Ie i ka co-me si: Ma ta nyi timpi i lunaa to. ²⁶ Paleyele i ka su yoyuyu si: Ta na-oi to takayana na to nyoo. Ta icate hapee to ke n tu seyesayi. ²⁷ Ie i ka lel-meye yoyuyu si: Ma ta nyi timpi i lunaa to yoo. Ma tona i tee i fee-m, sayalataa me. ²⁸ I ka koo na i na Apalaham na laaka na Saaki na lo kuyoyuyutu telasala tanya lo Kawulaya taa, na pa fiyata-me na awali toyo isu i ka tu casti kapusi na i nyasayi ma tanyi kela te. ²⁹ Yalaa ka luna ilim talule to, na pe totule to, na lelaa luna pe ntonyoo na pe mpoteh to na pa suli lo Kawulaya taa ke toyo. ³⁰ Waatu ni mpa pa we lolu ke kayana to pa taa lempa ka mali waali, na waali nyoma naa mali lolu.

Yesu lanwakalle ke Yosalem to

(Matiye 23:37-39)

³¹ Waatu ni i mayamaya ke Falisana napali pa koma Yesu kin na pa heeli-i si: Wulav so Heloti pekeyi-oi kuyu. Pale pe to lu cane na ni layasi icate.

³² Mpruy Yesu co-we si: I polo i heeli ma taale haya nke si, saha na cele pe taa ma toyoayi alyoa, na ma waasayi kutontuna, na pe kufemuyu ke maa te ma tamle. ³³ Ama pe wee ke si ma to mpa ke saha na cele na pe kufemuyu. Pe taya pulu, paa kuyi lo kuyoyuyutu telasulu ke tiiliyi yem na pe ta kena Yosalem taa.

³⁴Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa ké pa kuyi lso kuyɔɔɔtutu teləsəlaa, na nyá taa tɔtɔɔ pa yooki lso tillaa ké pɛɛ na pá kuyi. Tɔm paɣale ké ma sɔɔlaa si ma kpeyeliyi nyá taa yəlaa tənə təkotokoto isu kantuyi papuyv ku piya tɔt. Ama pa kisa. ³⁵Tɔv, mə təyaya ka təkɪ kaav təkpataa, nɔɔɔlv kaa paasənake. Ma heeliyi-mə təfoo si, í kaa tasa-m keesuyi, haləna pə tala wule nte í ka yɔɔɔti si, lso í sənə Tacaə tillu tɔ.

Kutəntu nɔɔɔlv ɪ waasuyv

14 Mprúyú kuyaku kuhəesuyv nakvli Yesu svv Falisanaa sɔsɔ nɔɔɔlv ɪ tɛyɛ tɔɔv. Mpa paa we tənə tɔ pa caɣaa na pá keɣna-ɪ teu. ²Yvsv nɔɔɔlv ɪ ka sənə ɪ isentaa, na tɔnvsv tɔv asilima kutəɣ wena-ɪ. ³Mprúyú Yesu pɔɔsa lso Tɔm seɣesəlaa na Falisanaa si: Ta mpaav taa, pə mvna pá waast kutəntu ké kuyaku kuhəesuyv wule yaa pá taa waast-ɪ?

⁴Ama Falisanaa mpe pa ta tisi cɔv. Tənaya Yesu hɔma kutəntu na í waast-ɪ, na í heeli-ɪ si í tɛɛ. ⁵Mprúyú Yesu pɔɔsa Falisanaa si: Kuyaku kuhəesuyv wule, mə taa awe nawa ɪ pəyaya yaa ɪ nav hota lkw taa, na í yelev ləsvyv ké kpakpaa si kuyaku kuhəesuyv wule? ⁶Ulena pá mayast-təyɪ cɔv na pá kpisi.

Tɔɔv yaa na təcaɣale kupante tɔm

⁷Yesu nawa si mpa pa yaa tɔɔv ké mpv tɔ, pa huliyina təmaya kpelee kupana tɔv caɣav. Ulena í seɣes-ve si: ⁸Ye nɔɔɔlv kraɣa alv na í yaa-ɣ tɔɔv, n tala, taa hulina təcaɣale kupante na pəcɔ. Ntanyɪ isəntɔ pa yaa nɔɔɔlv ilé na í kəla-ɣ. ⁹Pə taa kw na wei ɪ yaa-məyɛ tɔɔv tɔ í heeli-ɣ si: Kvli na n kaast uneyɛ təcaɣale. Ule n kvləna fəele nté tənɔɔmvi, na n caɣana waal tɔv. ¹⁰Ama ye pa yaa-ɣ tɔɔv, n tala, caɣana waal tɔv. Ule wei ɪ yaa-məyɛ tɔɔv tɔ ye ɪ kwma ilé í ká tənə-ɣ si: Apan

nyá, tuusina cənɛ tɔv na n caɣa təcaɣale kupante. Saa unɪ pa tv-ɣ teeli ké nyá na pa tənə mpa í caɣa mprúyú tɔɔv tɔ pa isentaa ké. ¹¹Pə taya pulv tɔv, wei í hɔɣ ɪ ti paa tisi-ɪ, na wei í pasəyɪ ɪ ti, paa kvsi ɪ nyvsv.

¹²Mprúyú Yesu heela wei ɪ yaa-ɪ tɔɔv tɔ si: Ye n lapa tɔɔnaya yaa acima, taa yaa nyá cewaa, yaa nyá tɛetvnaa, yaa nyá lsvlvv nyəma, yaa nyá tɔɣtɔnaa ləlaa. Pə taya pulv tɔv, pəle pa pəsəyɪ tɔt na pá yaa-ɣ tɔɔv, na pá ləeti-ɣ nyá kvɔɔv ké kpakpaa. ¹³Ama ye n lapa acima, kotɪ kvnyəntvnaa, na acamaa, na kaakalast, na yvsvmaa, na pá tɔɔv. ¹⁴Waatu unəyale n hika kupantu. Pə taya pa taa nɔɔɔlv ká pəsənə na í ləeti-ɣ-ti. Ama lso ká fələna-ɣ kvyaɣku ɪ ká fəesi sətəa mpa paa lapa kupantu tɔ.

Mpa pa yaa tɔɔv na pá kisi tɔ

(Matiye 22:1-10)

¹⁵Pa nu tɔm tənɛ unɪ uləna Yesu na mpa pa caɣa tɔɔv tɔ pa taa ləlv yɔɔɔt-ɪ si: Wei ɪ ká caɣa tɔɔv ké lso Kawulaya taa tɔɔvle isu lelev nulv te.

¹⁶Tənaya Yesu cɔ pɔntu unɪ si: Apalv nɔɔɔlv ɪ lapənə tɔɔnaya təkpetekpete. Ulena í yaa yəlaa samaa si pá kw pá tɔɔv. ¹⁷Pə kwma na pə pvi, uləna í tili ɪ pəyalv si í polo na í heeli mpa ɪ yaa tɔɔv tɔ si pá kw mpv, pə tala. ¹⁸Ama pa tənə pa svv-ɪ wiinv sv pa kaa pəsi. Kancalaya nyəɣ heela tillu si: Ma yapa taale, ye ma ta polo ma na-te pə kaa la-m teu. Mpv tɔ, ma sələməyɪ-ɣ mpa, ma kaa pəsi na má kw. ¹⁹Ləlv náb tɔ si: Ma yapa naaɣ kvhaləɣ ké naanvwa, ma caa ma tamsɪ-ɪ naale naale na ma faləst-ɪ. Mpv tɔ, ma sələməyɪ-ɣ mpa, ma kaa pəsi na má kw. ²⁰Na ləlv tɔ tɔt si: Nɔɔnɔv ké ma kraɣa alv, ma kaa pəsi na má kw. ²¹Mprúyú tillu məla ɪ caa kɪɣ na í keest-ɪ isənə pə luwa tɔ. Tənaya təyaya caa unɪ páná lapa-ɪ, na í tayant tillu ké tiluyv si: Polo lɔɣ

ke kuyeeη taa na hapee nɔɔsi na ń kuu kunyɔntunaa, na acamaa, na yulɔmaa, na kaakalasi, na ń kɔna. ²²Pə tasa pəcɔ ulena tillu tayani məlvu na í heeli-i si: Taca, ma lapa nti n keesaa tɔ, paa na mpu tɛcaɣale kpisa yem ké. ²³Tənaɣa tɛɣaɣa caa tasa-i tɔm si: Cɛ mpaah taa na ń cɔɔ kutuluη kila kila, ye n hika mpa n kra-weɣe yem yem na ń svuna na ma tɛɣaɣa su. ²⁴Ma heeliyi-me si yɔlaa mpa pa hətə pa yaanaa tɔ, pa taa nɔɣɔlv kaa tɔɣɔ ma tɔɣɔnaɣa.

**Mpi yulɔ ka la na pɛcɔ
i pəsi Yesu ifalv tɔ**

(Matiyee 10:37-38)

²⁵ Mprúɣú samaa tuutuuma hu Yesu waali. Tənaɣa Yesu pəsaa na í tɔ-we si: ²⁶Ye yulɔ í caa i tɛηi-m na í ta lu luyu ke i caa na i too, na i alv na i piya, na i taalunaa na i kɔɣɔnaa na i newaa, haləna í kpentəna i maɣamaɣa i ti, paa i tɛηa-m, i kaa pəsi na í la ma ifalv. ²⁷Ye wei i ta səɣəli i səm tesika na í tɛηi-m, pɔntv kaa pəsi na í la ma ifalv. ²⁸Ye mə taa nɔɣɔlv caa kutuluyu sɔsɔɔηku ηmau, i caku ké na í maɣasi pə təna pə liyitee nyuvu, si i naa si i liyitee ká tala-i yaa a kaa tala-i. ²⁹Tefe i kɔη í te kite suw, ulena í kpisi kv kuyv, na teelaa kɔɔ na pá woηi-i, ³⁰si halv yulɔ í su kutuluyu na í kpisi kv kuyv na? ³¹Mpu tɔtɔɣɔ pə wɛɛ, ye wulav nɔɣɔlv i caa i yoonaa wulav lelɔ, i caku ké na í maɣasi teu na í ná si yoolaa iyisi naanɔwa (10000) wei i wena tɔ, i pəsəɣi na í yoonaa i kolontu wei ílé i wena yoolaa iyisi hiu (20000) tɔ, yaa i kaa pəsi. ³²Ye i nawa si i kaa pəsi, i kusəɣi yɔlaa ke kutatuyv ké na í tili si pá heeli i kolontu ke lɔη si í yele tɔm nti, na pá suli tiili na pá tayani. ³³Tənaɣa Yesu tasa-weɣe yɔɣɔtuyv si: Mpu tɔtɔɣɔ mə taa nɔɣɔlv kaa pəsi na í la ma ifalv, ye pɔntv í ta ləsi i kunyuluyv ke i nyəm təna tɔɔ.

**Tɔm mpi pu waasəɣi pulɔ tɔ
(Matiyee 5:13 na Maləki 9:50)**

³⁴Tɔm ke pulɔpu mpi pə waasəɣi tɔɣɔ. Ama ye tɔm mpi pə lɔη kɔma na í si, pepeɣe paa la na pə lɔη unu í məli? ³⁵Pələ tɔ pu waasəɣi pulɔ. Paa n ηmusa haləm taa, paa n pɛta hute taa, isu pa lɔ-wi paasi. Mpa pa wena ləmaɣasɛ tɔ pə ke ηkraηη na tɔm təne.

**Heu kulepu tɔm
(Matiyee 18:12-14)**

15 Lampuu mulaa na tetelataa leləa pa pola Yesu kiη ke pa təna si pa nu i tɔm. ²Tənaɣa pə ta maɣa Falisamaa na lɔɔ Tɔm səɣesələa na pa tɔ si, Yulɔ unɛ unu na tetelataa pa cakəna, na i na-we pa təkəna. ³Tənaɣa Yesu pɔɔsa-we si: ⁴Ye isu mə taa nɔɣɔlv wəna heeη nté nunɔwa (100), ulena i taa kulɔm tə le, i kaa ye le pɔɣɔlayafai nunɔwa inɛɣe nyutu tətɔɣɔle na í tee na í svu kulepu inəɣi pɛəkuyv haləna i na-i? ⁵l naa-i mpu, ulena i lanjle hulɔmɔ teu, na í kraɣa-i na í hɔɣɔli. ⁶l taku tɛɣaɣa, ulena í yaa i cewaa na i cɔlv i cɔlv nyəma si: í kɔɔ na má na-me tə yɔɔli. Pə taya pulɔ, ma ná ma heu wei i ka lepa tɔ. ⁷Ma heeliyi-me si mprúɣú pə wɛɛ, ye isayav kulɔm yelina i isayatu, lanhulɔmle tɔɔki lɔɔ tɛɣaɣa taa ké i tɔɔ ké, na pə kəli kvpama pɔɣɔlayafai nunɔwa mpa pa feina taali nɔɣɔlv tɔ.

**Liyitee nyəɣətu
naanɔwa taa ləηkv lepu**

⁸Na í tasa lentu tɔtɔ si: Ye isu alv nɔɣɔlv i ka wena liyitee nyəɣətu naanɔwa, ulena kulɔmuyv le, i musəɣi fətəla ké, na í hasa i tɛɣaɣa təna na í taasi tətetete, haləna í kɔɔ na í na-kv. ⁹l naa-kuyv mpu, ulena í yaa i cewaa na i cɔlv i cɔlv nyəma na í tɔ si: í kɔɔ na má na me tɔ yɔɔli. Pə taya pulɔ, ma ná ma liyitee nyəɣəlvuyv ηku ku lepa tɔ. ¹⁰Ma

heeliyi-me si m̄p̄r̄ȳḡ p̄ə w̄eɛ, ye isayav kulv̄m yelina i isayatu, l̄s̄o is̄ot̄a tillaa laŋa hulv̄ma teu k̄é.

Pəyaya ŋka ka wakəla ka caa wənav t̄o

¹¹ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu tasa-weyɛ is̄o s̄eɛv si: Apalu n̄ȳɔlv̄ i ka wenna p̄yalaɔ naale. ¹² M̄p̄r̄ȳḡ s̄əkp̄el̄u nȳəŋ t̄oma i caa si í cele-i pa wontu h̄əɔlv̄ȳv̄ ŋku un̄i i k̄aya i hiki pa caa un̄i i s̄əm waalu t̄ȳɔ k̄rak̄p̄aa. M̄p̄r̄ȳḡ pa caa tala-weyɛ i wənav. ¹³ Pə lapa w̄eɛ naale, ul̄ena s̄əkp̄el̄u nȳəŋ p̄eɛti i nȳəm t̄əna, na í koti liyitee na í sv̄v nyutu t̄ȳutulu. I tala t̄əna ul̄ena í sv̄v t̄əkp̄aal̄ətv̄ lapu, na í t̄ȳɔ i liyitee t̄əna t̄əp̄air̄ai. ¹⁴ I t̄ema a t̄ənaɔ t̄ȳɔv̄ ke mp̄v̄, ul̄ena nȳɔɔsi anaam n̄ȳɔlv̄ í lu icate nt̄é t̄ə taa. M̄p̄r̄ȳḡ i sv̄v wahala taa. ¹⁵ T̄ənaɔ i pola icate tv̄ n̄ȳɔlv̄ i kiŋ na í s̄əl̄əmi t̄əml̄e. Ul̄ena ílé i pona-i taale si í nȳən̄əyi afanaa. ¹⁶ I nyula teu is̄u p̄aa afanaa t̄ȳɔnaɔ maɣamaɣa í t̄ȳɔ, ama i ta hiki. ¹⁷ T̄ənaɔ i caɣaa na í k̄raya h̄w̄eɛ na í maɣasi i ti t̄əm, na í t̄o si: Hal̄i p̄á t̄o si ma caa t̄əyaya taa kele t̄əml̄e nȳəma t̄o s̄əsv̄m, na p̄á t̄əki na p̄á k̄p̄isiyi, na nȳɔɔsi náa k̄ȳvi maɣa c̄əne. ¹⁸ Maa kul̄i k̄é na má m̄əli ma caa t̄e. Ma talaa ma heeli-i si: Paapa, ma p̄ənt̄əna l̄s̄o, na ma p̄ənt̄əna nyá t̄ətv̄. ¹⁹ P̄ənente ma ta n̄əɣəs̄əna si n̄ yaa-m nyá p̄yalyv̄. Ama nȳən̄əyi-m teitei is̄u n̄ nȳənv̄ȳv̄ nyá t̄əml̄e nȳəma t̄o. ²⁰ T̄ənaɔ i kulaa na í k̄raya mp̄aaɔv̄ si i k̄p̄eŋ i caa t̄e.

I k̄oma í w̄s̄əna t̄əyaya, ul̄e i caa loosa-i kele, na i t̄əm lap̄-i p̄ət̄əv̄t̄əle ke s̄əsv̄m. T̄ənaɔ ílé i se l̄əŋ na í s̄əŋi-i, na í k̄p̄ipi-i na í w̄ayali-i. ²¹ M̄p̄r̄ȳḡ i p̄yalyv̄ un̄i i t̄oma-i si: Paapa, ma p̄ənt̄əna l̄s̄o, na ma p̄ənt̄əna nyá t̄ətv̄. Ma ta n̄əɣəs̄əna n̄ yaa-m nyá p̄əyaya t̄ətv̄. ²² T̄ənaɔ i caa t̄oma i p̄yalaɔ si: Í k̄ona toko k̄v̄amp̄aŋ ke l̄əŋ na í suu-i. Í l̄e-i kukuule ke i mp̄əle t̄o, na nt̄əŋk̄pala

ke i n̄əv̄h̄eɛ taa. ²³ Í k̄ona ta nav wei un̄i i wena nim ke teu t̄o na í kv̄, na t̄ə la t̄ȳɔnaɔ k̄v̄aŋka. ²⁴ Ma p̄yalyv̄ un̄e p̄ə w̄e is̄u i s̄əp̄aya na í fe. I ka l̄epaya na má hii-i. T̄ənaɔ pa nika acima t̄ȳɔv̄ ke k̄rak̄p̄aa.

²⁵ Pə lakaɣa mp̄v̄ t̄o, p̄ə pamna p̄yalyv̄ s̄əsv̄ náa wena taale. Ílé i k̄oma í luna taale na í w̄s̄əna t̄əyaya, ul̄ena í nu soo na paale p̄ə haŋa kauu. ²⁶ T̄ənaɔ i yaa i t̄əml̄e nȳəma taa n̄ȳɔlv̄, na í p̄əv̄si-i si: Pepe lapa na p̄ə haŋa mp̄v̄? ²⁷ Ul̄ena ílé i c̄ə-i si: Nyá neu ílé i m̄əl̄əna, na m̄ə caa kv̄ ta nav wei un̄i i w̄e nim ke teu t̄o. Mpi t̄o i tasa-i nav na i alaaf̄əya t̄o p̄ə t̄o. ²⁸ M̄p̄r̄ȳḡ i p̄yalyv̄ s̄əsv̄ un̄i i mu p̄ááná na í kisi t̄əyaya sv̄sv̄. Ul̄ena i caa lu na í p̄əv̄li-i si í sv̄v. ²⁹ T̄ənaɔ i t̄oma i caa si: Nȳəni, p̄usi p̄ayale nt̄o ma hal̄əyi nyá taale, na n̄ ȳɔv̄ta nti maa k̄p̄eɛs̄əyi. Na p̄aa k̄ȳaku kulv̄m̄ȳv̄ n̄ ta t̄ənta si, ooo ma p̄yalyv̄, k̄raya pinaya kane, na nyá na nyá taapalaa í levelina. ³⁰ Nyá p̄yalyv̄ k̄oma t̄o, n̄ ka yele ta nav wei un̄i i w̄e nim ke teu t̄ȳɔ k̄ȳv̄ na? P̄əyele un̄i i k̄rayana nyá wənav t̄əna t̄əp̄ai, na í polo na í wak̄əl̄əna acacaale. ³¹ T̄ənaɔ c̄əv̄-i si: Ma pu, nyá w̄e ma kiŋ k̄é tam k̄é, na p̄ə t̄əna mpi ma ti t̄o nyá t̄ənna t̄ətv̄. ³² Pə mv̄na t̄ə la acima k̄é na t̄ə ȳəv̄li. Nyá neu un̄e, p̄ə w̄e is̄u i s̄əp̄aya na í fe. Í k̄á l̄epaya na ma hu-i.

T̄əml̄e tv̄ layatu t̄əm

16 M̄p̄r̄ȳḡ Yesu s̄eɛ i ifalaa ke is̄o si: Apalu toŋ tv̄ n̄ȳɔlv̄ ka wenna t̄əml̄e tv̄ n̄ȳɔlv̄ wei i niŋ taa toŋ tv̄ un̄i i m̄əl̄əna i wənav t̄əna na í tv̄ t̄o. T̄ənaɔ ȳəlaa polaa na p̄á maɣana toŋ tv̄ un̄i na p̄á heeli-i si: Nyá t̄əml̄e tv̄ un̄i i wak̄əl̄əyi nyá wənav k̄é. ² T̄ənaɔ toŋ tv̄ yaa i t̄əml̄e tv̄ na í p̄əv̄si-i si: Nti nti ma nuk̄i si n̄ lak̄i t̄o, t̄ə w̄e tampana yaa p̄əp̄ətv̄? Ama maa l̄əst̄-ŋ ma t̄əml̄e taa. Mp̄v̄ t̄o, keesi-m is̄əna nyá t̄əml̄e yaasi lapa t̄o na p̄əc̄ó n̄ t̄eɛ nyá

nyəŋku. ³ Mprúyú təmlə tu unı ı cəyaa na í hıv ı taa sı: Taca ləsəyi-m təmlə taa tɔ, nteyele ma la ıle? Anı ma kaa pəsi haləm. Pəyele pala lapu ná wə fəele. ⁴ Əheə, ma nyəmá nti ma la, na pá kɔma na pá tɔyɔnu-m, má taa laŋ yəlaa mpa paa tɔɔki-m tɔ. ⁵ Tənaɣa ı yaa mpa mpa paa wena ı caa ke kəmlə tɔyɔ kuləm kuləm, na í pɔɔsi kancaalaya nyəŋ sı: lənaɣa n wena ta caa ke kəmlə? ⁶ Ílé sı, Olifinaa nim tonoonaa nuuswa (100) ke ma wena-ı kəmlə. Tənaɣa təmlə tu unı ı heela-ı sı: Nn naa pə takəlaya ntɔ, cəyá ləŋ na í ŋmaa sı nim tonoonaa nıle na naanuswa. ⁷ ı yela ílé na í ŋmaa lelv tɔɔ sı: Na nyá se, ıənaɣa nyá nyəntə wə? Mprúyú ílé ı cɔ-ı sı: Tɔyɔnaɣa pee saakənaa nuuswa (100). ılena í heeli ílé sı: Nn naa pə takəlaya ntɔ, ŋmaa sı tɔyɔnaɣa pee saakənaa nunaasa. ⁸ Mprúyú toŋ tu unı ı sama ı təmlə tu ısaɣav unəyi ı laɣatv tɔɔ. Pə taɣa pılv, antulinya unə ı yəlaa wena nyəm ke ıəna pa lakəna təma tɔyɔ, na pə kəli mpa pa ta ke antulinya unə ı nyəma tɔ.

⁹ Mprúyú Yesu tasa-wəyɛ heeluyı sı: Má, ma heeliyi-mə sı í kpaɣa wənav ŋku í wena atə cəne tɔ na í lana na í hiki taapalaa, na pə kɔma na í laŋ-wı pa mu-məyɛ ıcatə nte tə wə tam tɔɔ tɔ tə taa. ¹⁰ Wei í te səkpətu taa, mpv unı tɔtɔyɔ ı te sɔsɔɔntv taa. Na wei ı ta te səkpətu taa, mpv unı tɔtɔyɔ ı kaa te sɔsɔɔntv taa. ¹¹ Ye í lapa cakəli cakəli na atə cəne wənav, pa kaa nəkı-məyɛ ısɔtaa nyəm ke celuyv. ¹² Ye í ta pəsi lelv nyəm təkuyv ke teu na tampana, leyɛ í ká hiki mə maɣamaya mə niŋ nyəm.

¹³ Təmlə tu kaa pəsi na í kpi yəlaa naale na í lakı pa təma. Ye ı kɔpə mpv, ı ləmaɣasə kəŋ a wə lelv tɔɔ ké, na í ye lelv. Yaa ntanyı, ı paasəna lelv na í kisi lelv. Mə ı kaa pəsi na í kpi ləɔ na liyitee na í təŋ mpv.

Yesu kəheelitu ke Falisanaa

(Matiyee 5:31-32 na 11:12-13
na Maləki 10:11-12)

¹⁴ Falisanaa nu təm nti tə təna, ılena pá wəŋ Yesu. Pə taɣa pılv, mpe paa wena liyitee kɔtɔi ké. ¹⁵ Tənaɣa Yesu təma-wə sı: Í lakı sı yəlaa í nyənu-məyɛ tampana nyəma. Ama ləɔ nyəmá mə lotu taa hıwəe. Pə taɣa pılv, mpi yəlaa ná nyənəyi sɔsɔɔm tɔ, ləɔ ısentaa pəle pə ta ke pılv.

¹⁶ Moisi kvsəsıtu na ləɔ kuyɔyɔtıtı tələsəlaa kuyŋmaatı lapa tə waatı haləna ləɔ lım səlv Yohaani náa kɔɔ. Pə kpaɣav waatı unı tɔyɔ pa sıv ləɔ Kawulaya Laapaalı Kupaŋ təm kpaaluyv, na paa wei ı ləkəna ısələ kvsəemle sı í sıv Kawulaya ŋke ka taa. ¹⁷ ısɔtɔnyıv na atə pə tɛıv ta tala kate ke ləɔ təm taa təmiya kuləmaya saaluyv.

¹⁸ Ye yılv tɔyɔna ı alv na í kpaɣa kɔfalv, ı lapa wasaŋkalətı ké. Ye pa kisa alv na nɔyɔlv náa təŋ na í kpaɣa-ı, pıntı lapa wasaŋkalətı ké.

Apalv toŋ tu na Lasaa pa təm

¹⁹ Apalv toŋ tu nɔyɔlv ı ka wenna, na í suuki liyitee wontı tənyənənyənu ke teu. Paa ifemle nte leleŋ taa ké ı wəe, na í təkı tɔyɔnaɣa kupaŋka. ²⁰ Pə kaası kuyɔntı nɔyɔlv ı ka wəe tɔtɔ, na pá yaa-ı sı Lasaa. ı təna ısəntɔ tɔ hiŋ ké, na ı həntaya toŋ tu unı ı təyaya nɔyɔ. ²¹ Na í taŋaa sı, ye toŋ tu unı ı kɔma na ı təkı ı tɔyɔnaɣa na cəyelası hotı atə, ıle ı tɔɔsi na í tɔyɔ. Haləna hası maɣamaya kəŋaya na sı niisiyi kuyɔntı unı ı hiŋ taa. ²² Tənaɣa kuyɔntı unı ı kɔma na í sı, na ısɔtaa tillaa kpaɣa-ı na pá pona-ı Apələham cəɔyɔ aləsanna taa. Mprúyú toŋ tu unı ı kɔma na í sı tɔtɔ, na pá pimi-ı. ²³ Na í sıv wahala taa ké atətələ taa təna. Tənaɣa toŋ tu teka ı ıse na í loosi Apələham, na Lasaa cəyá ı kəŋkəŋ taa. ²⁴ ılena í wuli na í yaa sı: Hai ta

caa Apələham, nyəni ma pətəwtəle na n̄ tili Lasaa na í lii ı mpəle nəyɔ taa ké lum, na í tosi ma nsəmlə tɔɔ na pə tu niyiti-m niyituyu mayamaɣa. Pə taɣa pʊlv tɔɔ, pə haŋa-m kəkə kanə ka taa ké pə tu fei. ²⁵Tənaɣa Apələham cɔ-ı si: Ma pəyalv, tɔɔsi si, n ka wəv atə tɔ, n tɔyɔ nyá leleŋ kə teu, na Lasaa ílé ı tɔyɔ nyanɣ ké pə tu fei. Nɔɔnɔ kele pə tala ílé ı leleŋ si ı laŋle í hɛɛ, na pə tala nyá wahala. ²⁶Pəle pə paasi tá na-mə tá hekv wə púyú kə yem təlemm, ŋku kv lumanɣ na kv walası fei tənaɣa tɔ. Mpu tɔ, yʊlv kaa pəsi na í lu cəne na í polo mə kiŋ, na mə cɔlv tv kaa pəsi na í lu na í kɔɔ tá kiŋ cəne. ²⁷Mpúyú toŋ tv unı ı tasa-ı yɔyɔtvuyv si: Tacaɔ la suulu na n̄ tili Lasaa kə ma caa təyaya taa. ²⁸Ma wena newaa kə kakpası kə təna. Í polo na í kpaalı-wəyɛ teu, na pele pá taa kɔɔ pá tasa wahala unə ı taa ké svsv tɔtɔ. ²⁹Mpúyú Apələham cɔ-ı si: Ye kpaalıyuv kə pa caa, Moisi na lɔv kuyɔyɔtvu tələsələa pa wɛɛ ıle, pá nuna pele. ³⁰Tənaɣa toŋ tv tɔma si: Aai hai, ta caa Apələham. Ye ısu atətunaa taa nəyɔlv ka mələna na í mayana-wɛ, paɔ laɣasa tɔntɛ. ³¹Apələham tasa-ı heeluyv si: Ye pa kpeesa Moisi na lɔv kuyɔyɔtvu tələsələa pa tɔm, paɔ atətunaa taa nəyɔlv ka pona, pa kaa tuna.

Ləlv tusuyv sɔyɔntv

(Matiyee 18:6-7,21-22 na Maləki 9:42)

17 Mpúyú Yesu tɔma ı ifalaa si: Mpi pu tusi yələa kə ısaɣatv taa tɔ pə kaa laŋ. Ama ye pə cəpa wei na í la na ı tɔyɔntələ la ısaɣatv, pʊntv ká na. ²Ye yʊlv unı ı ká la na piya sənə si taa nakəli pəntı, pə nəyəsəna pá tv pʊntv luyv tɛɛ ké namle na pá tʊsi-ı tɛŋku taa. ³Í la laakalı.

Ye nyá tɔyɔntələ lapa-ŋ ısaɣatv, yaa-ı na n̄ hʊli-ı si ı lapa mpi tɔ pə fei teu. Ye ı tisaɔ na í laɣası ı kulapʊtv, n kv-təyi

nyá taa təkpataa. ⁴Ye wʊle kulvmtələ taa ı pəntəna-ŋ tɔm naatosompɔyɔlaya, na í kəŋ tam na í wiiki si ma pəntaa ké, n ká hʊli-ı suulu ké.

Taa temnav ke lɔv

⁵Mpúyú tillaa tɔma Tacaɔ si: La na ta taa temnav ke lɔv sɔɔsi.

⁶Tənaɣa Tacaɔ cɔwa si: lɔsəna í temna lɔv ké mə taa tɔ ye pu tu tala ısu sɔɔya pile kə yasələya, paɔ tʊyʊ ŋku kv səŋa ısəntɔ tɔyɔ í tɔma si: Kpeesi təna na n̄ polo n̄ səŋ tɛŋku taa, pə lakı mpúyú.

Təmlə tv kulapələ

⁷Mə taa awe wena yom na í haləyi ı tawa na í tiikiyi ı kalakəŋ, na í luna taale kə kpaakraa, na pʊntv paaətəna-ı heeluyv si: Kɔɔ ləŋ na n̄ caɣa na n̄ niki tɔyɔv? ⁸Aai, ı tɔŋ-ı ké si: Saa-m, ılena n̄ laɣası nyá wontu na n̄ kəŋna-m tɔyɔnaɣa, na má tɔyɔ na má nyɔɔ. Maa haɣaa ıle, nyaɔ caɣa na n̄ tɔyɔ na n̄ nyɔɔ. ⁹Í ká nəkı-ı sɛɛv si ı lapa mpi ı tɔma-ı si í la na í la tɔ? ¹⁰Mpu unı tɔtɔyɔ na mə, ye í kɔma na í tɛ mpi lɔv ka tv-mə tɔ pə lapv, í tɔ si: Tə ké təmlə nyəma kə yem ké, nti pu wɛɛ si tə la tɔ, tə tike kə tə lapa.

Tənyv tɔv asilima kutəŋ nyəma waasvuyv

¹¹Yesu kulaa na í puki Yosalem, ılena í təŋna Samalii na Kalilee pə hekv taa. ¹²Í svbkaya ıcate natəli tə taa, ılena tənyv tɔv asilima kutəŋ nyəma napəli pá tɔ na pá sulı-ı. Pa wə yələa naantwa. Mpúyú pa səŋa pooluŋ, ¹³na pá kpeesi-ı si: Tacaɔ Yesu, wii tá pətəwtələ.

¹⁴Tənaɣa Yesu na-wɛ ılena í tɔ-wɛ si: Í polo na kətələa wiili-mə.

Asilima kutəŋ nyəma təŋna pote, ılena pə waa-wɛ. ¹⁵Pa taa ləlv nawa si pə waa-ı mpv, ılena í mələna ı waalı kə kpaakraa, na í saŋ lɔv na nəyɔ sɔɔya. ¹⁶Mpúyú ı hota Yesu tɛɛ na í sɛɛ-ı si í

na tæmle. Apalu wei i mæla mpv na í see Yesu tɔ, i k  Samalii tv. ¹⁷T naya Yesu t ma si: P  taya asilima kutɔn ny ma mpe pa naanwa hikina alaaf ya? Na pɔɔlayafei naanwa une i we le? ¹⁸Isu pa taa nɔɔlv ta tu toosi kele si i m l yi na í see l  k  í na t mle, ye p  taya kpaí tv une i paasi?

¹⁹Uena Yesu heeli asilima kutɔn tv si: Kuli, n tema l  na ny  taa t  i yelaa na n  hiki alaaf ya.

l  Kawulaya k nte t m
(Matiye 24:23-28,37-41)

²⁰ p y  Falisanaa p sa Yesu si: P lee kele pu tala l  Kawulaya tɔɔv ile? T naya Yesu c -we si: P  taya si l  t ki i Kawulaya na y laa naa t keele se. ²¹P  taya isu paa yɔɔvti si ka we c ne yaa hatoo t na. P  taya pulv t , í nyi teu si l  t na i Kawulaya tɔɔv ke m  hekv taa.

²²Yesu tema  p y  yɔɔvtuyv, uena í heeli i ifalaa si: Pu k  na me í nyuli si Yulv P yaya m  ma kuyaku í k  na í na-kv. Ama í kaa na. ²³Paa heeli-me si í paas na hatoo t na, yaa í paas na c ne. Ama mu taa polo si í p ek yi. ²⁴Yulv P yaya m  ma kuyaku wule pu la k  isu tev ny suyv t nmelev na p  n  na p  c  antulinya t na t pai tɔɔ. ²⁵Ama maa tɔɔ kvnyɔn ke s s m, na t  kvfalan y laa pane paa l -m t kpataa. ²⁶Is na pu lapa Nowee p le taa t , mpv un i p  mayama ya pu lana Yulv P yaya m  ma kuy en taa. ²⁷P  k esa Nowee we ant a taa t , p  t kaya k  na p  ny kti, na p  haaki t maya alaa na p  k ak yi mpv yoo, hal na kuyanku Nowee svv atakaa p ɔlvuyv s s svv taa na p  yelev-we, na lvm k  na p  tɔɔ pa t na t pai t . ²⁸Pu la teitei k  isu pu lapv L vti p le taa t . P  t kaya  p y  na p  ny kti, na p  p et yi na p  yaki, na p  hal yi tawa na p   maaki kutuluy. ²⁹Ama kuyanku L vti lu S t m

t kev t , asimti na k k  p  luna is taa t yooo isu tev, na k  nyaya pa t na t pai t . ³⁰Kuyanku Yulv p yaya m  maa k  t , mpv p  mayama ya pu lana.

³¹P  wule nt  ye p  mayana yulv we kutuluyv pata t  na i wontu we t yaya taa, pntv í taa t  si i tiiki na í svv t yaya na í k ya i wontu nti t  we t . Na ye p  pamma taale ke i we, í taa t  si i m l yi t yaya. ³²Í t sv L vti alv t m. ³³Wei í p ek yi i weesuyv t cututu i t na s pv k . Na wei í lapa i t yi awusa, un i k  hikina weesuyv. ³⁴P  wule nt  p  ahoov, pu pana y laa naale h nta ny lvuyv kulvmuyv t , na p  k ya l lv, na p  yelev. ³⁵Pu pana alaa naale we nama t , na p  k ya l lv na p  yelev. [³⁶Pu pana apalaa naale we taale taa, na p  k ya l lv na p  yelev.]

³⁷ p y  i ifalaa p sa-i si: Taca, leyele mpv un pu la ile?

T naya Yesu c -we si: Timpi pulv s pa na p  h ntaa t , t naya yepelekunaa kotiyi.

Alv leelu na wulav pa t m

18 Yesu caa i hulv-we si p  s l m yi l  k  tam, p  taa t  si p  nu-we, uena í see-weye is  une si: ²Wulav nɔɔlv i ka wenna icate nat li t  taa, i paa feina l . P yele u ny n yi yulv si i k  pulv. ³P  pamma alv leelu nɔɔlv naa we icate n t  t  taa, tam k  i pukaya i kin na í s l m yi-i si í waasi-i. Si nɔɔlv t k na i ise, na í caa si í waasi-i. ⁴Paa alv un i puki tam ke mpv t , wulav un i kisa-i nunav. P  waal k  i mayasa i taa si: An i ma paa feina l , p yele maa ny n yi yulv si i k  pulv. ⁵Ama isu leelu une i kvnyuyv tam na í p k l yi-m t  p  t , maa paas na i t m na m  waasi-i. Tefe i ka kv is nɔɔv tam k  na í c s yi-m.

⁶ p y  Taca tasaa si: Í ta nu nti wulav isayav une i yɔɔtaa t  taa? ⁷Ue

lso ká yelina nteye waasuyv ke mpa i læsa na pá wiikina-i ilim na ahoo tó? l ká la kaninika na pa sènav na? ⁸ Ma heeliyi-me si: lso ká tayani pa tòm ke lñ tælv. Ue waatu wei Yulv Pəyaya ma maa koo tó, maa mayana ate cəneye yəlaa mpa pa tēma lso ké pa taa tɔvle yee?

Falisa na lampuu mulv pa lso sələmvuyv

⁹ Yəlaa ləlaa ka tēma pa taa təkpataa si mpe pa kēna kupama ke lso isen-taa, halana pá nyənəvi ləlaa ke yem. Mprúyú Yesu sɛɛ-weyɛ isɔ si: ¹⁰ Yəlaa naale kpana lso təsɛele taa ké lso sələmvuyv. Ləlv ke Falisa na ləlv ke lampuu mulv. ¹¹ Mprúyú Falisa səñna i mpa na í sələmi lso si: lso nyana təmle. Pə taya pulv tó, ma fei isv yəlaa ləlaa wev tó. Pele pa ké ģmulaa na asayaa na wasaŋkalənaa ké. Pácó ma fei isv lampuu mulv unɛ i wev tó. ¹² Cimaasi na cimaasi, kuyɛɛ naale naalɛyɛ ma həkəyi nɔyɔ. Na pə təna mpi ma hik-iyi tó, ma læsəyi pə hɔyɔləñ naanvwa taa kvlmuyv ké na má ha-ŋ. ¹³ Mprúyú lampuu mulv ná cɔɔsa kpeɛña na í kama nyuyv na kvsuyv fei, na í təkəyi niñ si: Hai lso, ma ké isayav ké, wii ma pətɔtəle. ¹⁴ Ma heeliyi-me si lso na apalv unɛ pa tayanaa, na í kvl na í kpe. Ama í na Falisa pa ta tayani. Pə taya pulv tó, wei i hɔñ i ti, paa tisi-i. Na wei í pasəyi i ti, paa kvs i nyuyv.

Piya səkpesi kupantu kooluyv

(*Matiyee 19:13-15 na Maləki 10:13-16*)

¹⁵ Yəlaa pukayana piya səkpesi tətɔyɔ Yesu si í tən si tó ké niñ. Ama Yesu ifalaa na yəlaa mpe ulena pá kaləna-we. ¹⁶ Tənaɣa Yesu yəlaa na pá kpətəna piya ke i kiñ, na í tó-we si: Í yelev na piya koo ma kiñ, í taa kayati-si. Pə taya pulv tó, mpa pa we isv piya tó, mpe pa tənna lso Kawulaya. ¹⁷ Ma heeliyi-meyɛ tam-

pana si, ye wei i ta pəsi isv pəyaya na lso tɔyɔ i tó ké kawulaya, puntu kaa la kawulaya ŋke ka tu ke paa pəcɔ.

Yulv toñ tu tòm

(*Matiyee 19:16-30 na Maləki 10:17-31*)

¹⁸ Tənaɣa Yuta nyəma nyuyv tu nɔyɔlv i pɔɔsa Yesu si: Taca kupañ, pepeye pə weɛ si maa la ulena má hiki weesuyv ŋku ku teñ tó?

¹⁹ Mprúyú Yesu cɔ-i si: Pə lapa isəna na n yaa-m kupañ? Nɔyɔlv ta ke kupañ ye pə taya lso tike təkəñ. ²⁰ Ntəñ n nyəmá nti pa suwa si: Taa la wasaŋkalətv, taa kv yulv, taa ģmulv, taa suu ləlv ke tòm. Se nyá caa na nyá too.

²¹ Tənaɣa apalv toñ tu unɛ i cɔwa Yesu si: Ma təkə kvsəsutv nti tə tənaɣa hatoo ma pəcaatu ké.

²² Yesu nu mpv ulena í tòm-i si: Ama kvlmvtv tike təkəñ kaasəna-ŋ lapv. Polo n pɛeti pə təna mpi n wena tó na n tala kvyəntvnaa ke pə liyitee, na cele n svv toñ ke isɔtaa. N tēma mpv pə lapv ulɛ n koo na n təñ-i-m.

²³ Apalv unɛ i nu tòm tənɛ, ulena i lañle wakəli tətɔyɔtɔyɔ. Pə taya pulv tó, i ka wena ké pə tu fei. ²⁴ Yesu nawa si apalv unɛ i lañle wakəlaa, ulena í tó si: Ama liyitee nyəma lso Kawulaya svsv we kate pə tu fei. ²⁵ Isəna mpi pə we yooyoo ké kate si í svvna pənyálaya púyú na í lu tó, mpv tətɔyɔ pə we liyitee tu ke kate si í svv lso Kawulaya taa, halv pə tu tɛ mpv.

²⁶ Tənaɣa mpa pa cayaa na pá nukv i tòm tó, pa tōma si: Ue awe ká tvləna nteyɛ-ti?

²⁷ Mprúyú Yesu cɔwa si: Mpi yəlaa təñ si pə fei pəsuyv tó, lso kiñ tælv ké.

²⁸ Mprúyú Piyeɛ nɔyɔ təkpaɛv si: Tóv, ta yela pə təna təkpataa ké na taa hu nyá waalv.

²⁹ Mprúyú Yesu cɔ-we si: Ma heeliyi-meyɛ tampana tóv si, ye nɔyɔlv yela i təyaya yaa i alv, yaa i taalvnaa yaa i

kəwənaa yaa i newaa, yaa i nyəma yaa i piya ke ləw Kawulaya nyuyv təw, ³⁰ pu ha puntu na pə kəli mpruyə pə kraɣav nɔwɔw tɔ. Pəyele i səm waali i ká weena weesuyv ŋku ku tɛŋ tɔ.

Yesu səm na i fem pə tɔm tɔtɔ

(Matiyee 20:17-19 na Maləki 10:32-34)

³¹ Mpruyə Yesu yaa i ifalaa naanɔwa na naaleye i kin, na í heeli-we si: Tɔv, tə kraa Yosalem kele. Pə təna mpi ləw kuyəwɔtutv teləselaa ka ŋmaawa si pu maɣana Yvɔl Pəɣaya má tɔ, tənaya pu la. ³² Paa tv-m ma ta nyi usɔnaa niŋ taa. Pele paa paana-m, paa tvv-m, paa tɔ-m ntayama. ³³ Paa casa-m hikast, paa kv-m. Ama kuyeyɛŋ tooso wule, maa fe.

³⁴ Ama Yesu ifalaa ta cekəna tɔm nti. Tɔm nti tə huwɛɛ tɛɛ pa tɔw ké, ile pa ta tu nyəm mpi pə tɔm Yesu yəwɔttaa tɔ.

Yesu kuliyi yvɔlvɔm nɔwɔlv i use

(Matiyee 20:29-34 na Maləki 10:46-52)

³⁵ Yesu kɔma na í kpeɣetəna Yeliko ile, sese yvɔlvɔm nɔwɔlv i ka caya mpaav nɔwɔ nté na í laki pala. ³⁶ l nu yəlaa samaa taŋ na pá tɛeki, ilena í pɔɔsi si: Pepe lapa ye? ³⁷ Mpruyə pa heela-i si: Nasaleti Yesu tɛekəna. ³⁸ Tənaya i koo sɔsɔm si: Tafiiti Pəɣaya Yesu, nyəni ma pətɔtəle.

³⁹ Mpa paa tɛɛ nɔwɔ tɔ, pɛle pa kaləna yvɔlvɔm na pá heeli-i si: Su. Ama ílé i sɔɔsa kouu ke sɔsɔm si: Tafiiti Pəɣaya, nyəni ma pətɔtəle.

⁴⁰ Mpruyə Yesu səŋaa, na í tɔ si: Í kɔna-i ma kin. Yvɔlvɔm tala Yesu kin, ilena Yesu pɔɔsi-i si: ⁴¹ N caa má la-ŋ we? Yvɔlvɔm cɔwa si: Taca, ma caa ké si n í la na má naaki usu maa wɛv ma wule taa tɔ.

⁴² Tənaya Yesu tɔma-i si: Tɔv, naa ile, nyá taa tɛmnav ke ləw waasa-ŋ ke. ⁴³ l svv nav nté tənɛ unəyi kraakraa, na í təŋəyi Yesu na í saŋ ləw. Samaa təna ná mpv, ilena pá svv ləw ké sam tɔtɔ.

Yesu na Sakee pa tɔm

19 Mpruyə Yesu svv Yeliko, ilena í faɣana icate taa na í tɛeki. ² Apalv nɔwɔlv i ka wɛ tə taa təna, na pá yaa-i si Sakee. Apalv unv i kəna lampuu mvlaa sɔsɔ, na i ka pilaa ké. ³ l caakaya si í nyi wei pa yaa si Yesu Yesu tɔ. Ama i topulvŋ tɔw i taa pəst na í na-i. Mpi tɔ, samaa nyəkaa ké. ⁴ Mpruyə Sakee tɛɛ nɔwɔ na í kraɣa asewa, na í polo na í kra tvyɔ nakvli kv tɔw, si Yesu í tɛekəna kv tɛɛ ile i na-i. ⁵ Yesu kɔma na í tala təna, ilena í teki i use na í tɔm-i si: Sakee tii tɛav, saŋa nyá təɣaya ke maa caya.

⁶ Mpruyə Sakee tii kraakraa, na í mv Yesu na laŋhvlɔmle. ⁷ Pa təna mpa pa ná mpv tɔ pə ta maɣa-we, ilena pá tŋ si: Halv yvɔlv isayav tɛɣele i kvlaa í polo.

⁸ Pa tala təɣaya taa, ilena Sakee kvli na í heeli Taca si: Taca, ma seee, maa faɣa ma kvpam ke calv na má ha kvnyɔntvnaa. Ye maa muɣvula nɔwɔlv na má tɔwɔ i liyitee, maa feltv pɔntv ke pə tɔm liyiti.

⁹ Tənaya Yesu tɔma si: Saŋa təɣaya kane kele ka nyəma ná nyuyv nté. Pə taya pulv, Sakee maɣamaya ná ké Apələham pəɣaya tɔtɔwɔ mɛɛ. ¹⁰ Yvɔlv Pəɣaya má ma kɔmaya si ma pɛəkəyi mpi pə lepa tɔ na má ya pə nyuyv.

Timpi pə wɛɛ tɔ tənaya pə sɔɔsəyi

(Matiyee 25:14-30)

¹¹ Mpruyə Yesu tasa mpa pa nu tɔm nti i yəwɔttaa tɔwɔ isɔ sɛɛv. Pə taya pulv, pa kpeɣetəna Yosalem tɔ, yəlaa hvvkaɣa si ntanyv ləw ká svv Kawulaya tɔwɔv ke tənɛ unəyi kraakraa na pá ná. ¹² ləw wei i sɛɛ-we tɔwɔle si: Kawulaya təɣaya taa avvɔlvɔm nɔwɔlv i kvləna na í polo tɛtv poolvŋ nyəntv si pá tv-i kawulaya, na pə tema ile i məl. ¹³ l caakaya tɛɛv, ilena í yaa i tɛmlɛ nyəma naanɔwa, na i tala-wɛɣɛ liyitee nyəwəlvvɔv nyəwəlvvɔv

ke pa nyɔɔŋ tɔɔ. Na í heeli-we si: Í taatəna liyitee ane, halɪ má polo má kɔɔ. ¹⁴ Ama ɪ icate nyəma luɣu ná fei-ɪ, ulena pá kusi tillaa si pá polo pá heeli-we si: Tu caa si apalɪ unɪ í la ta wulav.

¹⁵ Pa tu apalɪ inəyi kawulaya ŋke, ulena í kulɪ na í məli ɪ icate taa. Mprúyú ɪ kota ɪ təmlə nyəma mpa ɪ ka cəla liyitee tɔ, si ɪ naa isəna isəna pə sɛɛ-wenaa tɔ. ¹⁶ Mprúyú kancaalaya nyəŋ kulaa na í tɔ si: Tacaɔ, pə sɛɛ-m liyitee nyəyətɔ naanɔwa ké nyəyəlɔyɔ ŋku n ka cəla-m tɔ ku tɔɔ. ¹⁷ Tənaɣa wulav tɔma-ɪ si: Pə we teu, n ké təmlə tu kɔpaŋ ké. Timpi isɪ n lapa teu ke pəcɔ nyəm taa isəntɔ tɔ, n ká tɔyɔ acalɛɛ naanɔwa tɔ ké kawulaya. ¹⁸ Ulena naale nyəŋ náá kulɪ na í tɔ si: Tacaɔ, pə sɛɛ-m liyitee nyəyətɔ kakpasɪ ke nyəyəlɔyɔ ŋku n ka cəla-m tɔ ku tɔɔ. ¹⁹ Tənaɣa wulav tɔma ílé si: Nyaa tɔyɔ acalɛɛ kakpasɪ tɔ ké kawulaya. ²⁰ Təmlə tu ləlv ná kulaa, ulena í tɔ si: Tacaɔ, nyá nyəyəlɔyɔ ŋku n ka cəla-m tɔyɔlv. Ma hɔka-kuyɔ saalaya taa ké na má si. ²¹ N wɛ-m sɔyɔntɔ ké. Pə taɣa pɔlv, n ké yɔlv katɛ tu ké. N ta si mpi tɔ mpəyi n krakəyi, na timpi n ta tuu tɔ tənaɣa n kuŋ. ²² Tənaɣa wulav tɔma-ɪ si: N ké təmlə tu isayav ké, nyá mayamaɣa nyá kuyɔyɔtɔtu ke ma kuyɔna nyá tɔm. N ka nyəmə teu si ma ké yɔlv katɛ tu, na mpi ma ta si tɔyɔ ma krakəyi, pəcɔ timpi ma ta tuu tɔyɔ ma kuŋ. ²³ Ule pepe tɔ ké n taa tu ma liyitee ke panci taa? Ma kɔma isəntɔ tɔ, maa mayana pə sɛɛ a tɔɔ na má kpentɪ na má mu. ²⁴ Mprúyú ɪ heela ɪ cɔlv nyəma si: Í lɛeki liyitee nyəyəlɔyɔ ŋkuyɔ ɪ niŋ taa, na í sɔɔsi nyəyətɔ naanɔwa tu. ²⁵ Tənaɣa pɛle pa cɔ-ɪ si: Tacaɔ, ke ílé ɪ wena naanɔwa? ²⁶ Mprúyú wulav cɔ-we si: Ma heeliyi-me si timpi pə wɛɛ tɔ tənaɣa pə sɔɔsəyi. Ama wei ɪ feina pɔlv tɔ, paa pəciimaɣa ké ɪ wena, paa lɛeki ké. ²⁷ Tɔv, í kɔna ma kolontunaa mpa pa

kisaa si má taa tɔyɔ pa tɔɔ ké kawulaya tɔyɔ cəne, na í ku-weyɛ ma isentaa.

Yesu caɣav ke kraŋaya

(Matiyee 21:1-11 na Maləki 11:1-11 na Yohaani 12:12-19)

²⁸ Yesu tema mprúyú yɔyɔtɔyɔ, ulena í tɛɛ nɔyɔ na í pukina Yosalem. ²⁹ Pa kɔma pa kreyetəna Petafasi na Petanii na Olifinaa puyɔ, ulena í tili ɪ ifalaa taa naale si: ³⁰ Í polo icate nte tə we nɔyɔ tɔɔ cəne tɔ. Í talaa, í ká mayana pa tu kraŋaya pile natələyi ŋmənaɣa. Nɔyɔlv ta caɣata tə tɔɔ. Í hetɪ-te na í kɔna. ³¹ Nɔyɔlv í pɔɔsa-me si: Í hetəyi-te suwe? Í cɔ pɔntɔ si: Tacaɔ caakəna.

³² Mprúyú mpa ɪ tilaa tɔ pa tɛɛwa, na pá mayana pə tənaɣa teitei isɪ Yesu ka tɛm-weyɛ heeluyɔ tɔ. ³³ Pa kɔma pa hetəyi kraŋaya pile íté ulena tə nyəma si: Í hetəyi kraŋaya pile íté suwe?

³⁴ Ntena Yesu tillaa cɔ si: Tacaɔ caakəna.

³⁵ Ulena tillaa pona-tɛyɛ Yesu. Mprúyú pa pə pa wontu ke kraŋaya pile tɔɔ na pá kraɣa Yesu na pá caɣasi. ³⁶ Yesu tɔŋa tɛɛv, ulena yəlaa pɔɔki-ɪ pa wontu na í tɔŋ pə tɔɔ. ³⁷ ɪ kɔma í tiikina Olifinaa puyɔ na í kreyetəna Yosalem, ulena ɪ təŋlaa samaa unɪ ɪ təna ɪ lanɔ hɔlvɔmɪ teu, na pá saŋ lɔv ké sɔɔm ke piti təma nna pa nawa tɔ a tɔ si: ³⁸ Lɔv í wɛɛ wulav sɔɔv wei ɪ kɔŋna Tacaɔ tɔŋ tɔ ɪ waalɪ. Lanɔhɔlvɔmle í wɛɛ hatoo isɔtaa. Paa wei í tu lɔv ké teeli.

³⁹ Falisanaa napəli paa we samaa unɪ ɪ heku. Mprúyú pɛle pa tɔma Yesu si: Tacaɔ, sumsi nyá ifalaa mpe.

⁴⁰ Kele na Yesu si: Ma heeliyi-me təfoo si, paa pɛle pa suma, atɛ pɛɛ mayamaɣa ká kulɪ na á yɔyɔtɪ.

Yosalem tɔv wula

⁴¹ Yesu kɔma na í kpətəna icate ke teu, ulena í nyəni-te, na í wii-te si: ⁴² Aaa, kasa, Yosalem, nyá mayamaɣa, saŋa

kuyaku kuvne, ye n ka tu cekana cekananu mayamaya ke mpi pə pəsəyi na pə ha-ŋ laŋhulvmlə tɔ. Ama pənente pə ŋmesa-ŋ-wi, n kaa ná. ⁴³Wee kəŋ nna a taa nyá kolontunaa ká cɔna-ŋ na yoou wontu toŋ nyəntu, na paa ta-ŋ kotaya na pá nyala-ŋ təkpləkplə. ⁴⁴Paa nanŋi nyá na nyá taa yəlaa təna tənəŋnaŋ, hal pa kaa tu sɔɔ pələ lente ke lente tɔɔ. Pə taya pulv, n taa cekana waatu wei lɔ kɔma si i waasəyi-ŋ tɔ.

Pɛtələa tɔɔŋnyu ke lɔ təsɛɛle taa

*(Matiyee 21:12-17 na Maləki 12:1-12)
11:15-19 na Yohaani 2:13-22)*

⁴⁵Ōpɔyú Yesu svu lɔ təsɛɛle taa na í niki pɛtələa ke tɔɔŋnyu. ⁴⁶Na í t-wɛ si: Pa ŋmaawa lɔ tɔm taa ké si, ma tɔyaya ká la lɔ təsələmlə ké. Ama mə pəsəna-keye ŋmulaa tɔyaya.

⁴⁷Yesu sɛyəsaya lɔ təsɛɛle taa ké paa ifemle nte. Ōpɔyú kɔtələa taa sɔsaa sɔsaa na lɔ tɔm sɛyəsəlaa na samaa taa nyuvu nyəma pa pɛkaya si pa kuvu-i. ⁴⁸Ama pa ta nyi nti pá pusina tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, samaa təna tu ŋkraŋnyu ke teu ké na pá nuk i tɔm.

Yesu pəsuyu tɔm

(Matiyee 21:23-27 na Maləki 11:27-33)

20 Ōpɔyú kuyaku nakvli Yesu sɛyəsaya samaa ke lɔ təsɛɛle taa na í heeliyi Laapaali Kupaŋ. Uəna kɔtələa taa sɔsaa sɔsaa, na lɔ tɔm sɛyəsəlaa, na sɔsaa pa polo ²pá pɔɔsi-i si: Heeli-tuyu kanjante nte n maki nyá taa na í laki isəntɔ tɔ. Yaa awe tu hana-ŋ pə mpaav?

³Tənaɔa Yesu cɔwa si: Tɔv, ma mayamaya maa pɔɔsi-meyə tɔm. ⁴lɔ yaa yəlaa tilina Yohaani si í sɔkɔ yəlaa ke lɔ lum? Í cɔ-m ma nu.

⁵Ōpɔyú lɔ tɔm sɛyəsəlaa mayasa-təyi pa taa pa tike, uəna pá tɔ si: Ye tə tɔma si lɔ tilina-i i ká pɔɔsi-tv si: Na pepe tɔɔ ké í ta mv i tɔm? ⁶Pəyele tɔ

tɔma si: Yulu tilina-i kɔlɔ, samaa təna ká kv-tv na pɛɛ. Pə taya pulv tɔɔ, pələ pa tema pa taa təkprataa ké si Yohaani ké lɔ kuvɔɔtvtv teləsvlv.

⁷Ōpɔyú lɔ tɔm sɛyəsəlaa pəsənaa si: Tə ta nyi wei i tila-i lɔ lum sɔv tɔ se.

⁸Tənaɔa Yesu ná cɔ-we si: Aŋha, ma kaa heeli-meyə kanjante nte ma maki na má laki isəntɔ tɔ.

Təmlə nyəma asayaa tɔm

(Matiyee 21:33-46 na Maləki 12:1-12)

⁹Pə waali ké Yesu sɛɛ samaa ke isɔ si: Yulu nɔɔlv ka sɔna lesəŋ tuy ke taale tɔcu. Ōpɔyú i caa yəlaa na í su tə taa, uəna í kul i na í tɛɛ yela na pá taŋi.

¹⁰Pə kɔma na pá tala tuy un i kooluyu waatu, uəna í kuvu i tillu nɔɔlv, si í polo təmlə nyəma kiŋ na pá cɛɛ-i un i tete. Tənaɔa təmlə nyəma mpe pa kra tillu un na pá má, uəna pá tɔɔvni-i niŋ naanvwa tɔyələyəl. ¹¹Ōpɔyú taale tv un i tasa i tillu nɔɔlvuyv kuvuyv na í tili. Uəna təmlə nyəma mpe pá má ílé, na pá tvv-i, na pá tɔɔvni-i niŋ naanvwa tɔyələyəl. ¹²l tasa tooso nyəŋ ke tiluyv, uəna təmlə nyəma ma ílé, na pá kv i təna, uəna pá peti-i haləm na waali. ¹³Tənaɔa haləm tv tɔma si: Tɔv, isənaɔale maa la ile? Ma mayamaya ma kulvvl wei ma luyv svu teu tɔɔv maa tili. Ntanyi paa nya i isələ. ¹⁴Ama təmlə nyəma ná kɔma na pá loosi i pəyalv na í puki, uəna pá heeli təma si: l i loosiyi krancoou tv kəŋna nté. Í kɔv tə kv-i, na taale pəsi ta nyəntɛ. ¹⁵Ōpɔyú pa kra-i, na pá ləsi-i taale na waali na pá kv-i.

Tənaɔa Yesu pɔɔsaa si: Taale tv un, isənaɔa i ká la təmlə nyəma mpe? ¹⁶í kɔma na í kɔv, i ká kv təmlə nyəma mpeye, uəna í caa yəlaa kuvama na í su taale taa.

Samaa nu tɔm təne uəna pá tɔ si: lɔ í pona tɔlɛye pooluŋ.

¹⁷Tənaɔa Yesu caa pa isəntaa, uəna í tɔ si: lɔ tɔm taa pa ŋmaawa si:

Pæle nte tetu ηmalaa ηmaakaya na pá ló tó,
 íté tã tã kóló ηmatu tãna máláa na tã sãη.

Suweyele mpv?

¹⁸Ye pã çãpa wei na í hoti pæle íté tã tã, pã pvtútãyi-í kã, í kaa wãe hiiu. Ye pã çãpa yulu nãçóló na pæle íté tã hoti í tã, tã taalãyi-í na tetu kã.

Lom wulav sãçó lampuu tãm

(*Matiyee 22:15-22 na Malãki 12:13-17*)

¹⁹Tãne unãyi kprakpa tã lãçó Tãm seyeçelaa na kãtãlãa tãa sãçãa sãçãa caakaya Yesu kã kpaú ntã. Pã taça pulv tã, pa nyãmá teu sí mpãye í kpãpãnaa na í seena isã uní. Ama pa nyãmna samaa. ²⁰Ípãçyú pa svu Yesu ke çãηçyú, halãna pá çãη pá tili feηlãa sí pá feηjiyi-í. Ulena feηlãa mpã pele pá çãsi usu pa kã kupaama napãli pãyele yem. Pa makaya Yesu nãçó tã na pa tãm kupaççsutu sí pá ná. Pa caakaya kã sí pá hiki mpi pã tã pãa kpa-í tã, na pá tv-í kufãne nãη tãa. ²¹Tãnaça pa tãma-í sí: Tacãa, tã nyãmá teu sí nyá kuyãçótutu na nyá kuvãyeçãtu pã tãna kupãntu kã. Nn paasãçãna tã, nn façasãyi yãlãa. Ama isãna mpi maçãmaça lãçó çãa sí yãlãa í la tã, pã tampana ke n heeliyi. ²²Pã we mpv tã, ta mpaav tãa pã muna tã fel lampuu ke Lom wulav sãçó na?

²³Yesu tãma lãçó Tãm seyeçelaa acilãçãtu tãnaça nyãm, ulena í tã-we sí: ²⁴Í hulí-m liyitee nyãçãluyú na má ná. Awe nyuyú fotoo na í hãte ke pa ηmaa pã tã?

²⁵Ípãçyú lãçó Tãm seyeçelaa çãwa sí: Lom wulav sãçó. Tãnaça Yesu çã-we sí: Aηha, í çãla Lom wulav sãçó ke mpi í tã tã, na í çãla lãçó ulãye mpi í tã tã.

²⁶Tã tãna nti Yesu yãçãta samaa tãa tã, feηlãa ta na isãçãtu natãlãyi tã tãa. Ama Yesu kuvãçãtu mãlãna-weyã tãm-suyú na pá su tãkulum.

Sãm waali tã fema isãna tu wãe tã

(*Matiyee 22:23-33 na Malãki 12:18-27*)

²⁷Ípãçyú Satusee nyãma napãli pa kãma Yesu kiη. Satusee nyãma mpã pa tãηãçãna sí, sãtaa kãa tã na pá fe. Ípãçyú pa pãçãa Yesu sí: ²⁸Tacãa, Moisi suna-tuyú kuvãçãtu ke takãlãsi tãa sí, yulu í wena neu, na yulu uní í sí na í yele í alv, na alv uní í feina-í na pãyaça, neu kã hã leelu uní na í hikina í taalv sãlv ke piya. ²⁹Tã, Yulu nãçóló na í newaa, pãa kena yulu nyãçã naatosompãçãlãya. Ípãçyú taalv kpaça alv, ulena í sí, í fei pãyaça. ³⁰Tãnaça naale nyãη hãma leelu, halãna tooso nyãη náá hã tãtã. ³¹Pa naatosompãçãlãya ηkã ka tãna ka sãpãya, alv uní í ta hiki pa tãa nãçóló na pãyaça. ³²Pã waali kã alv uní í tãesa sãpv. ³³Tã, pa tãna pa kpaçãv-í mpv tã, sãtaa fem wule pa tãa aweyele alv tv?

³⁴Ípãçyú Yesu çã-we sí: Antulinya unã í tãa çãneye apalãa kprakãyi alãa, na alãa náá saaki apalãa. ³⁵Ama apalãa na alãa mpa pa kã sí pãa tã na pá fe na pá çãçã cele antulinya wei í kãη tã í tãa tã, akpaçãle kãa wãe tãna. ³⁶Mpã uní pãa tasãyi sãpv tãtã, pãa wãe kã isu isãtaa tillãa wãv tã. Pa fem mpv tã pa pãsa lãçó piya kã. ³⁷Moisi hulãa tãkelekele kã sí sãtaa kã tã na pá fe. Pã tã kã í yãa Tacãa sí: Apãlahã na lsaaka na Yakãpv pa lãçó, kã timpí pã yãçãta hotiya tãm tã. ³⁸Lãçó kã weesuyú nyãma nyãη kã, í ta ke sãtaa lãçó. Lãçó uní í tã kã pa tãna pa wena weesiη sí pá laki í tãmlã.

³⁹Tãnaça lãçó Tãm seyeçelãa tãa napãli pa tãma sí: Tacãa, n tu yãçãta teu kã.

⁴⁰Pã taça pulv, pa tãa nyí nti pá pãçã-í tã.

Isəna Mesii na Tafiti pa wee tɔ

(Matiyee 22:41-46 na Maləki 12:35-37)

⁴¹ Mprɔyɔ Yesu pɔɔsa lɔ Tɔm seyesəlaa si: Isənaya pa tɔŋ mpv si Mesii ke Tafiti pəyaya ye? ⁴² Pəyele Tafiti maɣamaɣa nά ηmaa ι yontu takəlaya taa kέ si:

Tacaa lɔ heela ma Sɔsɔ si, caya ma kəŋkəŋ taa.

⁴³ Haləna mά kɔna nyά kolontunaa na nί loosi nyά nɔɔhe ke pa tɔɔ.

⁴⁴ Tɔv, Tafiti nά yaawa si Tacaa kele, isənaya Mesii nά məlι na ι kέ Tafiti pəyaya?

Isə Tɔm seyesəlaa laakali lapənav

(Matiyee 23:1-36 na Maləki 12:38-40)

⁴⁵ Samaa təna tɔŋna Yesu tɔm nuu, ulena Yesu tɔ ι ifalaa si: ⁴⁶ I lana lɔ Tɔm seyesəlaa mpe na laakali. Pa sɔɔla tokonaa sɔsaa suuu kέ na pά cɔɔki. Pa caaki si pά seeki-weyε kuyeeŋ taa kέ. Yuta nyəma təkotilenaa taa, teeli teeli təcayale ke pa preekəyi. Acima taa, sɔsaa təcayale ke pa preekəyi na pά caki.

⁴⁷ Mpe pa ləkəyənna leelaa ke pə təna mpi pele pa wena tɔ. Ulena pά sv lɔ sələmvv na pə tayali, si pə hίlι si mpeye kupama. Pə tɔɔ kέ paa te na pά nά katatəlaya.

Alv wei ι tv santiinaa naale tɔ

(Maləki 12:41-44)

21 Yesu kusa ise, ulena ι na toŋtunaa tvyi pa kuhav ke lɔ təsεεle sɔsɔle kuhav atakaanaa taa. ² Na ι nά tɔtɔyɔ alv leelu kunyɔntv nɔyɔlv, na ι petəyi santiinaa naalεye pə taa təna. ³ Tənaɣa Yesu tɔma si: Tɔm tampana tɔɔ kέ ma heeliyi-me. Mpi leelu kunyɔntv unε ι tvwa tɔ, pə kəla pane pa təna pa kɔtvvtum. ⁴ Pə taya pulv, yəlaa ləlaa təna nά kraya pa liyitee nna a kpisa yem tɔyɔ na pά haaki. Ama alv unε, paa na ι kέ kunyɔntiya tɔ ι kraya ι liyitee təna

na ι tv. Pə ta kaasi-ι pulv si ι yana paa tɔyɔnaya maɣamaɣa.

Isə təsεεle wakəlvv tɔm

(Matiyee 24:1-2 na Maləki 13:1-2)

⁵ Mprɔyɔ napəlι pa caya na pά yɔyɔtəyi lɔ təsεεle tɔm si: Pεε kupana wena pa lapəna lɔ təsεεle ke canəm tɔ na mpi mpi pa haaki lɔ kέ tə taa tɔ, pə lapa na tə te teu kέ. Tənaɣa Yesu heela pɔntvnaa si: ⁶ Pə təna mpi ι naa isəntɔ tɔ, kuyeeŋ kά kɔv wei ι taa pə kaa kaasi pəle lente na tə təna lente tɔv tɔ, paa tusi pə təna.

Mpi mpi pə lapv kά hίlι si antulinya caa tem tɔ

(Matiyee 24:3-14 na Maləki 13:3-13)

⁷ Mprɔyɔ mpe unι pa pɔɔsa Yesu si: Pəlee kέ mpv unι pu la? Na ηmaatəle nteye pu hίlι na tə nyəna si pə wɔsaa?

⁸ Tənaɣa Yesu si: I la laakali, ι taa yele na nɔyɔlv kɔv na ι tolisi-me. Mpi tɔ, payale kά kɔv na pά haa pa təyi ma hətε, si mpeyele Mesii, na pά tɔŋ si, pə wɔsaa kέ. Ama ι taa nuna-we. ⁹ I kɔma na ι nu yooŋ na pə təna pə pəsvv yem kέ kpentəlasι tɔ pə tɔŋ, ι taa nyά. Təle tə tənaya mpv, pə weε si tə la na pəcɔyɔ. Ama waali kέ antulinya nά kɔv na ι tɔŋ.

¹⁰ Mprɔyɔ Yesu tasa-weye heeluyv si: Tetv kateŋa lɔŋka kά yona lɔŋka nyəma, na kawulaya lɔŋka kά kul lɔŋka tɔv. ¹¹ Tetv kά sele pə kaa la nyənvyv, nyɔyɔsi na yulvksəku kά lu tiiliwe ti-iliwe. Kəkəlv təma sɔyɔntv nyəna na atɔma sɔsɔna kά luna isɔtaa na pə tii.

¹² Ama na pəcɔ tənε unι tə təna tə lakι ulε, paa kra-me, na pά tv-meyε wahala sɔsɔ. Paa cεle-meyε Yuta nyəma təkotilenaa taa nyəma, na pele pά hvna-me. Paa tv-meyε saləkanaa, paa yaa-meyε nɔnɔv ke awulaa sɔsaa na tetv təkəlaa pa kiŋ ke ma tɔv. ¹³ Ama təna weye pu topili-meyε mpaav si ι hίlι ma tɔm tampana. ¹⁴ I tayav mə

ti si, paa pu la isəna, í taa nəḡəsi nti í ka huɓ na í lu tɔ na pə ta tata. ¹⁵Pə taɣa pulu, ma maɣamaɣa maɔ tasəna-meɣe laɣatu ke tɔm nti í ká ɣɔɣti na mə kolontunaa taa nəɣɔlu kaa na kuɔɔɔtu, pəyele pa kaa kee pa nyəntu tɔ. ¹⁶Mə caanaa na mə toonaa na mə taalɓnaa na mə newaa na mə nyəma na mə cewaa ka tu tɔna-meɣe mə kolontunaa niŋ taa, hali paa ku mə taa paɣale. ¹⁷Yəlaa təna taa ká kpana-meɣe ma tɔɔ. ¹⁸Paa na mpv mə taa nəɣɔlu nyuyv kaa holi-ɪ holuyv maɣamaɣa. ¹⁹Ue mu nyaya apalɔtu, pu ya mə nyɔɔŋ.

Yosalem ɣɔkuyv tɔm

(Matiyee 24:15-21 na Maləki 13:14-19)

²⁰Ye í kɔma na í ná yoolaa kɔpiŋ tama Yosalem ke kotaya, í nyi si ɪ ɣɔkuyv wusaa kele waatu ɪni. ²¹Mpv ɪni tɔ, mpa pá we Yuta, pa se na pá kpa pɔɔŋ. Na mpa pele pá we Yosalem taa, pá lu na pá hatəli. Na mpa pele pá we tawa taa, pá taa kpe. ²²Pə taɣa pulu, kuyeyɛ ɪni ɪ taa ké pu naasi Yosalem nyəma ɪlena pəɔɔ pə təna pə lá isu paa ŋmaɔv lɔɔ Tɔm taa tɔ. ²³Ahusitonaa na asɔŋ pa tɔm ká la waiyo ké waatu ɪni. Wahala ká tɔɔ ɪcate n̄tə tə taa, yəlaa pane paa ná lɔɔ pááná. ²⁴Paa ku-we na laɣate, paa kpa-weɣe yomle ke pi-itimnaa təna taa. Ma ta nyi isənaa ke pu yelina Yosalem na pá pááləɣí ɪ taa, haləna pele pa waatu kɔɔ na í su tənaya.

Yulu Pəɣaya kɔnte

(Matiyee 24:29-31 na Maləki 13:24-27)

²⁵Pu h́lí ŋmaateɛ ke ilim na isɔtu na isɔtulɔŋasi pə tɔɔ. Laŋwakəlle sɔsɔle ká kpa kateŋa təna, na nəḡəsee ká ku-weɣe teŋku na ɪ hola sɔsɔna pə kɔkɔte sɔsɔle tɔɔ. ²⁶Yəlaa ká huɓ mpi pu kɔɔ antulinya təna taa tɔ pə tɔm, ɪlena sɔɣɔntu sɔsɔntu kpa-we na pá si pa tuŋ tɔɔ ké yem təkpaɩ. Pə taɣa pulu tɔɔ, pu ciyiti isɔtɔnuyv taa kɔkɔlɔnaa. ²⁷Waatu

ɪnəɣi paa na Yulu Pəɣaya má ma səŋa isɔŋmɔntuyv tɔɔ, na má tiiki na ma toma ke sɔsɔm na ma teeli. ²⁸Í kɔma na í na mpv ɪni pə suv lapu ɪle, í kuɩ mə nyɔɔŋ na isɔ na í feesi təfuuɩ. Pə taɣa pulu, mə waasuyv caana kɔnte.

Fiki tuyv tɔm

(Matiyee 24:32-35 na Maləki 13:28-31)

²⁹Ípúɣú Yesu tɔma-we si: í nyənaa tuyv ŋku pa yaa si fiki tɔ na tuŋ lələŋ na í na. ³⁰Ye ɪ kɔma na í suv neɣetuyv í nyəma kpa kpa si heesuyv talaa ké. ³¹Mpv tɔtɔɣ pə wee, í kɔma na í na mpv ɪni pə laki, í nyi kpa kpa si lɔɔ Kawulaya wusaa. ³²Tampana ke ma heeliyi-me, yəlaa mpa pa wev isəntɔ tɔ pa kaa si pa təna na pəɔɔ pə tənaya mpv pə la. ³³lɔɔtɔnuyv na ate ká mu ki yem. Ama ma kuyɔɣɔtɩtu kaa saali paa pəɔɔ.

Í feɣ teu

³⁴Í la laakali, í taa ye le na tɔtɔɣle na sulɩnyɔle pə pəsi-me, na kaɣana antulinya ɪne ɪ nyəntu nəḡəsee ku-me. Ye í paasəna mpv kuyaku ŋku ku tuti-meɣe. ³⁵Pə kɔŋ kuuu ke antulinya təna taa yəlaa təna təmaa ké isu pa pətuɣv puluyv tɔ. ³⁶Pə tɔɔ tɔ í feɣ na í sələməyi lɔɔ ké tam, na í hiki toma na í lu mpi pu kɔɔ tɔ pə taa, na í kɔɔ í səŋ Yulu Pəɣaya má ma isəntaa.

³⁷Yesu seɣesaya lɔɔ təsəele taa ké ilim ilim na í mələyi Olifinaa puɣv tɔɔ ké taanaya taanaya na í suvki. ³⁸Yəlaa təna pukaya lɔɔ təsəele taa ké tanəŋ tanəŋ təhuluhulu na pá nutki ɪ waasu.

Yutaasi kɔlɔmɔtɔ tɔm

(Matiyee 26:1-5 na Maləki 14:1-2 na Yohaani 11:45-53)

22 Potopotonaa mpa pa taa kɔkɔsum feɩ tɔ pa acima wena pa yaa si Teev acima tɔ a wusaa. ²Ípúɣú kɔtələa sɔsaa na lɔɔ Tɔm seɣesələa pa təŋna maɣasuyv ke isəna

paal la na pá kv Yesu tó. Ama pa sɔɔɔmɔyaaana samaa ké.

**Yutaasi sɔɔɔɔl puwa si i tɔyɔ
Yesu ké nyɔyɔ nyóma niɔ taa**

(*Matiyee 26:14-16 na Malaki 14:10-11*)

³ Mprúyú Satani suv Yutaasi Isakaleeu pa naanɔwa na naale taa lelv taa. ⁴ Ulena í polo na í na kɔtɔlaa sɔsaa, na lɔ tɔsele sɔsɔle taɔlaa taa sɔsaa pá seyezi isɔna i ká la na í tu Yesu ké pa niɔ taa tɔ na pá su. ⁵ Tɔnaya pele pa lanja heewa sɔsɔm. Ulena pá tɔ si paa ha-i liyitee. ⁶ Ulena Yutaasi tisi, na í suv peekuyv ke kuyaku kupaŋku ŋku kv taa i ká tu Yesu ké pa niɔ taa na samaa ta nyi tɔ.

Tɔev acima kutɔyɔv taɔanɔyɔ

(*Matiyee 26:17-25 na Malaki 14:12-21 na Yohaani 13:21-30*)

⁷ Potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tɔ pa acima kuyaku ŋku kv wule pa kuyi Tɔev acima iwɛesi tɔ kv talaa. ⁸ Mprúyú Yesu kusa Piyee na Yohaani si: Í polo í tɔsɔyi-tuyv Tɔev acima tɔyɔnaya.

⁹ Tɔnaya Piyee pa pɔɔsa-i si: Leye n caa si tɔ tɔsi-ke?

¹⁰ Ulena Yesu cɔ-we si: li naa, í ká kɔ isu í suv icate tɔ, í ká sulina apalv nɔyɔlv na í sɔyɔla lum na hɔyaya. Í tɔɔni na í suv tɔyaya ŋka ka taa i ká suv tɔ.

¹¹ Ulena í pɔɔsi tɔyaya tu si: Taca si, kutuluyv ŋku kv taa ké í na i ifalaa paa caya na pá tɔyɔ Tɔev acima kutɔyɔv?

¹² Apalv un i ká hólí-meyɔ ate na isɔ kutuluyv taa ké nan sɔsɔɔv nakulɔyi isɔtaa, ŋku kv taa we wontu nti í ká lana tɔ. Kv taa tɔnaya í ká tɔsi pɔ tɔna.

¹³ Mprúyú Piyee pa polaa na pá mayana teitei isu Yesu ka heela-we tɔ. Na pá tɔsi Tɔev acima kutɔyɔv ke tɔna.

Taca sɔm tɔɔsvɔ

(*Matiyee 26:26-30 na Malaki 14:22-26 na Kolenti I 11:23-25*)

¹⁴ Tɔev acima waatu talaa, ulena Yesu na i tillaa pá caya tɔyɔv. ¹⁵ Ulena í heeliwe si: Isɔna ma nyula teu si má na-me tɔ tɔyɔ Tɔev acima tɔyɔnaya na pɔcɔ má suv ma kuyɔntɔyɔle taa tɔ pɔ we sɔyɔntv. ¹⁶ Pɔ taya pulv tɔ, tampana ke ma heeliyi-me si ma kaa tasa-yeyɔ tɔyɔv halɔna pɔ kɔv pɔ hólí i tɔyɔv tampana ke lɔ Kawulaya taa na pɔcɔ.

¹⁷ Mprúyú Yesu kraɔa sulvm na kɔrv, na í see lɔv ké í na tɔmlɔ na í tɔ si: Í muvwi na í nyɔv mɔ tɔna. ¹⁸ Pɔ taya pulv, ma heeliyi-me si pɔ kraɔav pɔnente tɔ ma kaa tasa sulvm nyɔv halɔna lɔv kɔv na í tɔyɔv i Kawulaya na pɔcɔ.

¹⁹ Pɔ waalv ké Yesu kraɔa potopoto na í see lɔv ké í na tɔmlɔ, ulena í faya-i na í cele-we na í tɔ si: Potopoto unɔ i kɔna ma tɔnsvv ŋku pɔ ha mɔ tɔv tɔ. Mprúyú í ká laki na í tɔɔsɔyi ma tɔv.

²⁰ Pa tema tɔyɔv ulena Yesu kraɔa kɔrv ke mpv tɔtɔ na í tɔ si: Kɔrv unɔ i kɔna lɔv nɔyɔ peelvsvv kufam yoo, na ma calɔm mpi pɔ kpema mɔ tɔv tɔ mpi pɔ hvlɔna pɔ tampana.

²¹ Í nyi teu si wei i tuyv-m kolontunaa niɔ taa tɔ i we cɔnɔ, na ma na-i tɔ tɔkɔna. ²² Tampana tɔv Yvlv Pɔyaya má maa tee ké isu lɔv ká suv tɔ. Ama wei i tuyv-m kolontunaa niɔ taa tɔ i tɔm we waiyo.

²³ Tɔnaya Yesu ifalaa suv tɔmaya pɔɔsvv sv: Ule tá taa awe ká lana nteyɔ mpv?

Sɔsɔɔntv tɔv hɔm

²⁴ Mprúyú Yesu ifalaa suv hɔm ke pa taa pa tike si pa naa wei paa nyɔnɔyi sɔsɔ tɔ. ²⁵ Tɔnayaɔle Yesu si: Piitimnaa awulaa sɔsaa ŋmakɔlɔyi pa yɔlaa ké. Na mpa pa ké tɔɔtɔnaa tɔ, pele pa caa pá cuyusiyi-weyɔ ta caa ta caa ké. ²⁶ Ama

me ile pá taa wee mprúyú má kij. Má taa sɔsɔ í pásu i tɔyɪ má sɔkpelu, na wei i kɛ wulav tɔ, í pásu i tɔyɪ tɛmlɛ latv. ²⁷ Kutɔyɔv latv na wei pa laku-kv tɔ, awe kɛlɛna? Pə taya wei pa laku-kv tɔ. Aŋha, mpv unɔyɪ na má, ma we má hekv kɛ isu kutɔyɔv latv. ²⁸ Mɛ má tɔka má tɔyɪ teu na í ta kisi-m ma wahalanaa taa. ²⁹ Pə tɔɔ kɛ ma tɔyɪ-meɣe kawulaya isu ma Caa ná tɔyɪv ma tɔ. ³⁰ Má na-me tu tɔkɛna na tɛ nyɔɔki má kawulaya taa, na í ká caya kumlee tɔɔ na í hvɔkɛna lseyɛli kpeka naanɔwa na naale.

Simɔŋ kpeesɔyɪv tɔm kpaalɔyɪv

(Matiyee 26:31-35 na Malaki 14:27-31 na Yohaani 13:36-38)

³¹ Mprúyú Yesu tɔma si: Simɔŋ Simɔŋ Simɔŋ, ke ŋkraŋŋ. Satanɪ sɛlɛma nɔyɔv na pá ha-i si i paɣalɔyɪ má tɛna isu pa paɣalɔyɪv tɔyɔnaya pee na pá lɛsɔyɪ lɔɔtv tɔ. ³² Ama ma sɛlɛma lɔɔ kɛ nyá tɔɔ si pá taa kɔɔ na n yele lɔɔ kɛ nyá taa temmauv. Nyaa kɔma na n layasɪ ile nyaa sɔɔsi nyá taapalaa ke apalɔtv.

³³ Tɔnaya Piyee tɔma Yesu si: Taca, ma tema ma tɔyɪ tɔkɔyɪv kɛ, paa salɛka pá tɛki ma na-ŋ, na paa sɛm ma na-ŋ tu sɛna.

³⁴ Mprúyú Yesu cɔ Piyee si: Piyee, ma heeliyi-ŋ tɛfoo si mpi pu takɪ kampaav koou ke saŋa tɔ, n tema tɔm toosoyɔv kpeesɔyɪv si n ta nyɪ-m kɛ n ta nyɪ-m.

Liɣitee na layate pə tɔkɔyɪv tɔm

³⁵ Pɛle pə waalɪ kɛ Yesu pɔɔsa i ifalaa si: Maa tiluyɪ-me na í tee mpv tɔyɛlɔyɛlɪ, liɣitee fɛɪ, huluyɪ fɛɪ, ŋtankpate fɛɪ tɔ, í laŋa pulɔpv cɛcɛka na? Pa cɔ-i si: Aai tɛ ta la-ŋ pɔlv.

³⁶ Mprúyú Yesu tɔma i ifalaa si: Tɔv, pɛnente wei í wena liɣitee, pɔntu í tɔki i tɔɔ, na wei í wena huluyɪ í tɔki-kv, na wei í fɛna layate, pɔntu í pɛɛti i toko na í yana. ³⁷ Ma heeliyi-me tɛfoo si, nti pa ŋmaa lɔɔ Tɔm taa si: Asayaa taa kɛ

pa tv-i tɔ, pə wee kɛ si pá la mprúyú ma nyɔyɪv taa. Na nti ŋmaatv taa yɔyɔta mprúyú ma tɔɔ tɔ tu la teitei kɛ.

³⁸ Tɔnaya Yesu ifalaa tɔma si: Taca, layalɛe ntv cɔneɣe naale. Uena Yesu cɔ-we si: Aai, í yele tɛle.

Yesu sɛlɛmɔyɪv ke Olifinaa puyɪv tɔɔ
(Matiyee 26:36-46 na Malaki 14:32-42)

³⁹ Mprúyú Yesu kvlaa ná í lu, na í polo Olifinaa puyɪv tɔɔ, isu i tu lakuyɪv tɔ, uena i ifalaa tɔŋ i waalɪ. ⁴⁰ Pa talaa uena Yesu tɔ-we si: Í sɛlɛmɔyɪv lɔɔ na pá taa kɔɔ na í hoti mayasɔyɪv taa.

⁴¹ Tɔnaya Yesu yela-we na í hatɛli pɛcɔv isu yɔlv í lɔyɔv pɛle tu tala timpi tɔ, uena i luŋ akula, na í sɛlɛmɪ lɔɔ si: ⁴² Hai, ma Caa, ye n nɔkaa, kɔɔli wahala sɔsɔ unɛɣe ma nyɔyɪv taa. Ue paa na mpv la mpi n nɔkaa tɔ, yele ma kvnɔkɛm.

[⁴³ Tɔnaya isɔtaa tillu nɔyɔlv i lu Yesu tɔɔ, na í sɔɔsi-i apalɔtv. ⁴⁴ Mprúyú laŋwakɛlle sɔsɔɔle kpa Yesu, uena í seesi isɛle tɔkanŋkan na lɔɔ sɛlɛmɔyɪv. Na hanaya lukaɣa isu calɛm na ká tosiyi atɛ.]

⁴⁵ Yesu tema lɔɔ sɛlɛmɔyɪv, uena í kvli na í mɛli i ifalaa cɔlv na í mayana isɛnyɔŋle kpa pɛle na halɪ pá can pa too. ⁴⁶ Mprúyú i pɔɔsa-we si: Suweyele í tookuyɪv mpv tɔ? Í kvli, í sɛlɛmɔyɪv lɔɔ, pə taa kɔɔ na í hoti mayasɔyɪv taa.

Yesu kpaɪv

(Matiyee 26:47-56 na Malaki 14:43-50 na Yohaani 18:3-11)

⁴⁷ Yesu tɔŋna mprúyú yɔyɔtvuyɪv, ile yɛlaa samaa tapayale, na ifalaa naanɔwa na naale taa lelɪv Yutaasi tɛena-weɣe nɔyɔv na í kɔna-we. Mprúyú i kpɛtɛna Yesu si i kpekaɣɛna-i. ⁴⁸ Tɔnaya Yesu pɔɔsa-i si: Yutaasi, kpekaɛnav ke n hvɛlɔɣɛna kolontunaa si pá kpa Yɔlv Pɔyayaa má na?

⁴⁹Mpa pa we Yesu tɔɔ tɔ, pa ná mpi pə caa lapu tɔ, ulena pá pɔɔsi-i si: Tacaa tə yoono ta layalee ke?

⁵⁰Tənaɣa Yesu tɔɔ nyéma mpe pa taa lelv loma kətulv sɔsɔ təmle tu ntɔɣɔŋ ŋkpaŋyɔv na í kɔɔli təfəŋ. ⁵¹Ulena Yesu tɔ-we si: Í yele mpv pə mayanaa.

Mpɔv Yesu tokina yulv inu í ŋkpaŋyɔv, ulena kv məli isu kv wəv tɔ.

⁵²Pə waalı kə Yesu pɔɔsa kətəlaa sɔsaa na lɔ təsele tanlaa taa sɔsaa na Yuta nyéma taa nyuvv nyéma nyuvv nyéma mpa pa kɔma-i kpav tɔ si: Í kɔŋ na í nɔki na í kraɣa layalee na kpatəŋ tɔ, maya ŋmulv isayav ke? ⁵³Má na-me tu wenna lɔ təsele taa kə kuyeeŋ təna na í tá pɛeki si í kpa-m. Ama mə na ahoo səkpetvuv tɛe asayaa sɔsaa mə waatu tapəna sanja.

Piyee kpeesuvv

(Matiyee 26:57-58,69-75 na Malaki 14:53-54,66-72 na Yohaani 18:12-18,25-27)

⁵⁴Mpɔv pa kra Yesu na pá pona kətulv sɔsɔ təyaya, na Piyee təŋaya í waalı kə táalóm tɔɔ. ⁵⁵Paa tayana kɔkɔ ke taya hekv taa. Tənaɣa Piyee polaa na í sɔti mpa pa pamna kɔkɔ ŋke tɔ pa hekv taa. ⁵⁶Təmle tu alvnyəŋ nɔɣvlv í na-i kɔkɔ kpeeha na í cayaa, ulena í nyəni-i tərəŋŋ na í tɔ si: Í na apalv ineyə.

⁵⁷Tənaɣa Piyee kpeesaa si: Alv nyá, aai, ma ta nyəni-i yoo.

⁵⁸Pə lapa layasaya ke pəɔ, ulena nɔɣvlv tɔtɔ náa na Piyee, na í tɔ si: Pa taa weyele na nyá tɔtɔ. Ama Piyee cɔ apalv inu si: Pə taya ma.

⁵⁹Pə tasa layasaya ke lapv, ulena nɔɣvlv tɔtɔ náa seesi isəle si: Tampana tɔɔ, apalv inu na Yesu kə. Pə taya pulv tɔɔ, í kə Kalilee tu kə.

⁶⁰Tənaɣa Piyee cɔwa si: Nti apalv nyá n yɔɔtəyi tɔ ma ta nyi-ti.

Í nɔɣv ta tu tiita atɛ ile kampaav koo kpaakraa inəɣəle. ⁶¹Tənaɣa Tacaa

pəsaa na í yaya Piyee ke isəle. Ulena Piyee tɔɔsi nti Tacaa ka yɔɣɔta-i tɔ tɔ tɔ si: Mpi pu takí kampaav koo ke sanja tɔ n tema tɔm toosoɣo kpeesuvv si n ta nyi-m kə n ta nyi-m. ⁶²Mpɔv í tukaa na í lu, ulena í wii isu í səkí í səkí.

Yesu tɔv na í mapv

(Matiyee 26:67-68 na Malaki 14:65)

⁶³Yəlaa mpa pa tanja Yesu tɔ, pa paakayana-i, na pá makí-i. ⁶⁴Pa taka í isentɔ kə na pá tɔŋ-i si: Kpeye, awe mapəna-ŋ?

⁶⁵Pa yɔɣɔta-i tɔmnaa tɔmnaa kɔwəwutu ke payale tɔtɔ.

Yesu ponav ke kotuyv sɔsɔv

(Matiyee 26:59-66 na Malaki 14:55-64 na Yohaani 18:19-24)

⁶⁶Kv fema, ulena Yuta nyuvv nyéma nyuvv nyéma na kətəlaa sɔsaa na lɔ tɔm seɣesəlaa pá koti pa təma. Mpɔv pa pona Yesu kə pa kotuyv sɔsɔv taa. ⁶⁷Na pá pɔɔsi-i si: N kə Mesii? Cɔ-tv na tə nu.

Mpɔv Yesu cɔ Yuta nyuvv nyéma si: Ma heeliyi-meɣe na u tisiyiina-m. ⁶⁸Ye ma pɔɔsa-meɣe kɔpɔɔsɔtu nti, u cɔ-m natəli. ⁶⁹Ama pə kraɣav pənente tɔ, Yulv Pəyaya má maɔ cayə lɔ tɔŋ təna tu kəŋkəŋ taa.

⁷⁰Tənaɣa Yuta nyuvv nyéma təna pəsənaa si: Ye mpv n kə lɔ Pəyaya ntɔ?

Mpɔv Yesu cɔ-we si: Tə mayamaɣa tə lunna mə nɔɔsi taa, ma kə lɔ Pəyaya kə.

⁷¹Tənaɣa Yuta nyuvv nyéma tɔma si: Tə luna í nɔɣv na tá mayamaɣa tə nu ile, tə tasəyi aseeta nyéma ke pɛekuvv si tə lepe?

Yesu ponav ke Pilati

(Matiyee 27:1-2,11-14 na Malaki 15:1-5 na Yohaani 18:28-38)

23 Tənaɣa kotilaa təna kulaa na pá pona-i Pilati isentaa. ²Mpɔv pa

suv-i tòm tuyv ke tæna si: Tæ maγana apalv une i tusæyi tá yælaa si pá taa felh Lom wulav sɔsɔ ke lampuunaa. Halæna í tɔŋ si inæγæle wulav sɔsɔ Kilisiti.

³ Mpróγú Pilatu pɔɔsa Yesu si: Nyayale Yuta nyéma wulav sɔsɔ inæyi?

Uena Yesu cɔ Pilatu si: Ntæγæle n yɔɔɔta mpv.

⁴ Mpróγú Pilatu heela kætælaa sɔsaa na na samaa si: Maa naa apalv une i kwakælətv se.

⁵ Ama kætælaa sɔsaa na sɛesa isæle si: l seγesæyi yælaa ké si pá kisi tetv sɔsaa. Hatoo Kalilee ke i caala-ti, na í cɔɔ Yuta tetv tæna, halí nɔɔnɔɔ kele i tala cænɛ.

Yesu ponav ke Heləti

⁶ Pilatu nu kætælaa sɔsaa tòm nti, ulena í pɔɔsi si: Apalv uní Kalilee tv ké?

⁷ Pilatu kɔma na í cækæna si Yesu ké Heləti ufalv ulena í tv si: Í pona-i Heləti. Pæ pamna ílé i ka we Yosalem ke kuyeeŋ uní i taa tɔtɔ. ⁸ Heləti ná Yesu ulena i laŋle hɔlvmti sɔsɔm. Pæ taγa pulv, i ka nu i tòm, ulena í nyuli hatoo lɔŋ si í na-i. Na i teelayaa si i ká lapí-i piti tæmle natəlɪ na í ná. ⁹ Na í pɔɔsa-i tɔmnaa payale. Ama Yesu ta cɔ-i paa kulvmtv. ¹⁰ Kætælaa sɔsaa na lɔɔ Tòm seγesælaa naa we tæna na pæle pá suuki-i isayatu na isæle kɔsæmle. ¹¹ Heləti na i yooola pa wɔŋaya Yesu ké na pá lakí-i nyay ke sɔsɔm. Mpróγú pa suu Yesu ke kacɔka toko sɔsɔ nɔɔɔlv, ulena pá mæŋna-i Pilatu kiŋ. ¹² Kuyaku ŋkv kv maγamaya ke Heləti na Pilatu pa ciikaa. Pæyele paa wena tæma na kolɔŋa ké.

Si pá kv Yesu ké pá kv-i

(Matiyee 27:15-26 na Maləki 15:6-15 na Yohaani 18:39-19:16)

¹³ Mpróγú Pilatu kota kætælaa sɔsaa na icate nyuvv nyéma na samaa, ¹⁴ na í tɔ-we si: Í kɔna-m apalv une si i toliisiyi yælaa. Tɔv, ile ma pɔɔsa-i tɔmnaa ke mæ isentaa. Ama ma ta na kawalasi nsi í

tv-i tɔ si taa nakæləyi i kiŋ. ¹⁵ Heləti maγamaya ná tá na isayatu ke Yesu kiŋ tɔtɔ, pæ tɔɔ ké i taγana-tvγv-i mæŋnav. Apalv une i ta wakəlɪ pulv mpi pæ næγəsæna pá kv-i pæ tɔɔ tɔ. ¹⁶ Ile maa yele na pá mari-i akpatæe ulena í tæe.

[¹⁷ Paa Tæv acima wena a tɔɔ pæ wee si Pilatu í tɔli-weγe saləka tv nɔɔɔlvv.]

¹⁸ Mpróγú pa tæna pa kpentaa na pá koo si: Yelev pá kv une uní, na í tɔli-tvγv Palapaasi.

¹⁹ Yulvkvle tòm na yoou nakvli kv laræna icate taa na pá təkí Palapaasi.

²⁰ Pilatu sɔɔla teu si i yeki Yesu, ulena í tasæna- weγe yɔɔɔtænav. ²¹ Ama pæle pa mara kapusi si: Kamí-i sæm tesika tɔɔ, kamí-i sæm tesika tɔɔ.

²² Mpróγú Pilatu tasa-weγe yɔɔɔtænav ke tòm tooso nyæm si: Ile isayatu ntiyi i lapa? Ma ta na nti tæ tɔɔ paa kv-i tɔ. Ile maa yelev na pá mari-i akpatæe ulena í tæe.

²³ Ama pa tasa kiisuyv na tɔŋ na isæle kɔsæmle si paa kamí-i tesika tɔɔ. Halæna pa kakiisasi nsi si nu Pilatu.

²⁴ Tænaγa Pilatu tɔma si: Í la isæna í caa tɔ. ²⁵ Ulena í tɔli-weγe wei paa tæka yulvkvle na yoou tɔɔ na pa tæŋaya si pá yelev-i tɔ, na í cæle-weγe Yesu si pá lana-i nti pa sɔɔlaa tɔ.

Yesu kam

(Matiyee 27:32-44 na Maləki 15:21-32 na Yohaani 19:17-27)

²⁶ Pa tæekayana Yesu ile pæ pamna Sileeni tv wei pa yaa si Simɔŋ tɔ i luna taale nté na pá sulí-i, na pá kpa-i na pá svki-i Yesu tesika si í tæŋna i waalı.

²⁷ Yælaa samaa tuutuuma tæŋaya i waalı na alaa tɔtɔ, na pæle pá kpa na laŋa na pá wiiki i tɔɔ. ²⁸ Mpróγú Yesu pæsæna alaa mpe pa tɔɔ na í tɔ-we si: Hai Yosalem alaa mæ, í taa wii-m. Ama í wii mæ na mæ piya. ²⁹ Pæ taγa pulv, kuyeeŋ wee i ká kɔɔ wei i taa paa tɔ si: Nyvleleŋ nyéma nté kaalvlasí, mpa pa ta tu mɔli

mɔɔɔyɔ maɔamaɔa yaa, mpa pa hɛla pɛ ta muɔi tɔ. ³⁰ Waatu unɛyi paa wiikina pɔɔɔɔ si: ɪ nyɛki-tu. Na paa tɔ pulasi si: ɪ taki-tu. ³¹ Pa ta kɔpisi taleɛ, kaaɔɔfana tawuɔi na?

³² Mɔɔɔyɔ pa kɔɔɔɔna yɛlaa asaɔaa ke naale tɔtɔ si pa kuɔi pɔ na Yesu. ³³ Pa kɔma pa tala timpi pa yaa si Nyum-pɔɔɔɔɔɔ tɔ, ɪlena pɔ kɔ Yesu kɛ sɛm tesika tɔɔ kɛ tɛna, na pɔ kɔ asaɔaa mɔɔ tɔtɔɔ tesikasɔ tɔɔ, ɪlɛɔ ke ɪ ntɔɔɔɔ tɔɔ, ɪlɛɔ ke ɪ mɔɔɔɔɔ tɔɔ. ³⁴ Mɔɔɔyɔ Yesu si: Taaɔa, taa nyɛni pa isaɔatu, pa ta nyi nti pa laki tɔ.

ɪlena pɔ tɔ tɛtɛ kɛ ɪ wontu tɔɔ na pɔ tala-tu. ³⁵ Yɛlaa samaa sɛɔna tɛna na pɔ nyɛnɛyi. Yuta nyuɔu nyɛma wɔɔɔɔɔɔ-ɪ na pɔ tɔɔ si: Ye tampana ɪ kɛ Mesii wei ɪsɔ ɪsɔaa tɔ ɪ ya ɪ tu nyuɔu, ɪsu ɪ ka yapu ɪlɛlaa tɔ ɪlɛ.

³⁶ Yoolaa nɔ wɔɔɔɔɔɔ-ɪ tɔtɔ na pɔ pona-ɪ lum kunyɛɔɔm napɛɔɔ, ³⁷ na pɔ tɔɔɔ-ɪ si: Ye n kɛ Yuta nyɛma Wulav sɔsɔ, waasɔ nyɔ tɛyi nyɔ maɔamaɔa.

³⁸ Paa ɔmaawa na pɔ pusi ɪ nyuɔu tɔɔ si: Yuta nyɛma Wulav sɔsɔ ntɔ.

³⁹ Asaɔaa mpa pa kama tesika tɔɔ tɔ pa taa ɪlɛɔ nɔ tu-ɪ si: ɪsu si Mesii keɛle nyɔ yaa? Ya nyɔ tu nyuɔu na ɔ kɔɔɔtɛna tɔ na ɔ ya tɔtɔ.

⁴⁰ Ama ɪlɛɔ nɔ kalɛna ɪlɛ si: Salɛka kulɔm unɛyi pa tu nyɔ, ɪlɛ pepe tɔɔ kɛ nn see ɪsɔ? ⁴¹ Pa tuɔu taya salɛka unɛ tɔ pɛ keesaa kɛ. Ta kulaputu fɛlɔɔɔna-tu. Ama unɛ ɪlɛ, ɪ ta la kawalaya nakɛɔɔ.

⁴² ɪlena ɪ tɔ Yesu si: Yesu n kɔɔ ɔ kɔ nyɔ kawulaya tɔɔɔ tɔ tɔsɔ ma tɔɔ.

⁴³ Mɔɔɔyɔ Yesu cɔ-ɪ si: Tɔm tampana ke ma heeliyi-ɔ, saɔna wule tɛne tɔ maɔamaɔa mɔ na-ɔ tu suv alɛsanna.

Yesu heɛv

(Matiyee 27:45-56 na Malaki 15:33-41 na Yohaani 19:28-30)

⁴⁴ Tɛnaɔa pɛ mɛla yuɔu ɪsu ahoo, pɛyele pu we ɪsu ilim sikuyu taka

kɛ. Mɔɔɔyɔ sɛkɔɔɔɔɔ nyala ɪcate tɔɔ, halɛna pɛ tala ilim huɔv waatu. ⁴⁵ Pɔɔɔɔ ɔku ku kaya ɪsɔ tɛsɛɛɛ sɔsɔɔɔ taa tɔ kulɛ ku keesana ku heku taa na ku faɔa huɔ naale ke yem. ⁴⁶ ɪlena Yesu kiisina nɔɔ sɔsɔɔa si: Ma Caa, kɔɔɔɔ-m. ɪ tema mɔɔɔyɔ yɔɔɔɔɔɔ ɪlena ɪ heɛ. ⁴⁷ Lom yoolaa nyuɔu tu nɔ pɛ tɛna mpi pɛ lapa mpu tɔ, ɪlena ɪ sa ɪsɔ na ɪ tɔ si: Tampana tɔɔ, yulv unɛ ɪ ka kɛ yulvɔɔɔ kɛ.

⁴⁸ Samaa wei ɪ tɛna ɪ kɔma nyɛnɛyi tɔ ɪ nɔ pɛ tɛna mpi pɛ lapa mpu tɔ, ɪlena pɔ kɔa pa laɔa na pɔ mɛɔɔ kɔɔɔɔ. ⁴⁹ Yesu cewaa tɛna, na alaa mpa pa tɔɔɔɔɔ-ɪ hatoo Kalilee tɔ pa sɛɔna tɔɔɔɔɔ tɔɔ na pɔ nyɛnɛyi mpi pɛ laki tɔ.

Yesu pim

(Matiyee 27:57-61 na Malaki 15:42-47 na Yohaani 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Yuta ɪcate Alimatee apalu nɔɔɔɔɔɔ pa yaakaya Yoseɛfu. Apalu unɛ ɪ kɛ yulvɔɔɔ na ɪ tɔɔɔɔ tampana na ɪ keɔɔɔana ɪsɔ Kawulaya tɔɔ. Mɔɔ pa kotayana kotuyu sɔsɔɔɔ ɔku. Ama ɪ taɔɔɔɔ kotuyu nyɛma ɪlɛlaa tu nti tɔ pɛɛ na pɔ la tɔ tɔ ta maɔa-ɪ. ⁵² Mɔɔɔyɔ ɪ kulaa na ɪ polo Pilati kiɔ na ɪ sɛɔmɔ-ɪ si ɪ kɔakɔyi sɛtu. ⁵³ ɪlena ɪ polo na ɪ tisi sɛtu ke tesika tɔɔ na ɪ caa kɔɔɔkɔɔntu tɔɔ nyɛntu pɔɔkɔhulvɔɔ na ɪ taki-ɪ, na ɪ pimi-ɪ pɛlaav ɔku paa hula kɔkɔɔmɔɔ taa na pa ta pinta nɔɔɔɔ tɔ ku taa. ⁵⁴ Alɛsima wule ntɛ pɛ tɛna pɛ hɔla mpu, na kuyaku kɔheɛsɔɔu caaki caalɔɔ.

⁵⁵ Alaa mpa pa tɔɔɔɔɔ Yesu kɛ hatoo Kalilee tɔ pɔ na Yoseɛfu pa pɔɔna. Pa wiila pɛlaav taa na pɔ nɔ ɪsɛna pa husa sɛtu tɔ. ⁵⁶ ɪlena pɔ kɔe na pɔ tayanɔ nimnaa na tulaalvnaa mpa paa saɔalɔ sɛtu tɔ.

Ama pa heesa kuyaku kɔheɛsɔɔu wule ɪsu kɔsɛsɔtu taa wɛv tɔ.

Yesu fem

(*Matiyee 28:1-10 na Malaki 16:1-8 na Yohaani 20:1-10*)

24 Mprúyú alaa taa tev ke cimaasi tanaŋ tee na pá kulɪ na pá polo pɛlaav tɔɔ, na pá tɔka pa nim sɔɔsɔŋ nyəm mpi paa tayanaa tɔ. ²Mprúyú pa mayana pɛ kula pɛlaav pɛle ke pɛlaav nɔɔ na pɛ pilimi-te na pɛ pona pooluŋ. ³Tɛnaya pa suv pɛlaav taa, ama pa ta mayana Tacaá Yesu. ⁴Pa wɛɛ na pa tɔŋna pɛ tɔm mayasuvu, ɪle apalaa napɛlɛyi naale lu pa tɔɔ kele na pá suu wontu na tɛ tee kɔkɔ tɛnyɛnɛnyɛni. ⁵Sɔɔɔntu kpa alaa na pá ká pa nyɔɔŋ na ate. ɪlena yɛlaa mpe pá tɔ-we si: Weesuvu tu ke mɛ pɛɛkɛyi sɛtaa hɛku na? ⁶ɪ fɛi cɛne, ɪ fema. ɪ tá tɔɔsi nti ɪ ka heela-mɛyɛ ɪ ka wɛv Kalilee tɔ si: ⁷Pɛ wɛɛ kɛ si pá tu Yulu Pɛyaya ke asayaa niŋ taa, na pá ka-keye tesika tɔɔ, ɪle kaa fe pɛ wɛɛ tooso wule.

⁸Tɛnaya pa tɔɔsa Yesu kuyɔɔtɔtu nti. ⁹Alaa luna pɛlaav tɔɔ, ɪlena pá kpaɔa pɛ tɛnaya mpv na pá keesi Yesu ifalaa naanɔwɛ na kulɔm na lelɛaa tɛna. ¹⁰Alaa mpeyɛle Makɛtala Malɪ na Saani na Saaki too Malɪ. Pa na lelɛaa kɛ, na tɔm kulɔmtu ntɛyi pɛle pa tasa tillaa ke heeluvu. ¹¹Ama tillaa ná huɔkaya si tɔm nti alaa heela-wɛ tɔ tɛ luna-wɛyɛ yem kɛ, pa ta mu-wɛ na-ti. ¹²Paa na mpv Piyɛɛ kulaa na ɪ kpaɔa asewa na ɪ polo pɛlaav tɔɔ. ɪ talaa ɪlena ɪ luŋ na ɪ wiili na ɪ mayana kponkponu tɔŋ nyɛntu puŋkahuluŋa saalasi tike. Pɛ waali kɛ ɪ kulaa na ɪ mɛli ɪ te na piti kpa-i sɔsɔm ke nti tɛ lapa mpv tɔ tɛ tɔɔ.

Yesu na tillaa naale pa tɔm

(*Malaki 16:12-13*)

¹³Wule ntɛ tɛ mayamaya ke Yesu na tillaa taa naale napɛli ná kulaa na pá puki ɪcate nte pa yaa si ɪmayusi tɔ. ɪcate ntɛ na Yosalem pɛ pooluŋ nɛyɛsɛna kilo-

mɛɛtɛlɛnaa naanɔwɛ na kulɔm. ¹⁴Mpi pɛ tɛna pɛ hɔlaa tɔ pɛ faaci ke pa lakaya. ¹⁵Pa tɔŋna yɔɔɔtɔyɔv na pá mayasɛyi-ti ɪle Yesu mayamaya hika-wɛyɛle, na ɪ na-wɛ pá tɔŋ. ¹⁶Pa na-i, ɪle pɛ ta cɛ pa isentɔɔ kɛ si pá nyɛmi-ɪ. ¹⁷Tɛnaya Yesu pɔɔsa-wɛ si: ɪ tɔŋ ɪle tɔm ntiyi ɪ mayasɛyi mpv?

Mprúyú pa sɛŋaa na pa laŋa wakɛla tɛnaŋnaŋ. ¹⁸Tɛnaya pa taa lelu wei pa yaa si Kɛleupaasi tɔ ɪ tɔma-i si: Pɛ pɔv Yosalem ɪne ɪ tɛna tɔ, nyá tike nyá ta nuna nteyɛ kɔkɔlɔnaa mpv pa hɔla kuyɛɛŋ ɪne ɪ taa tɔ? ¹⁹Mprúyú ɪ pɔɔsa-wɛ si: Kɔkɔlɔnaa mpv ye?

ɪlena tɛŋlaa naale cɔ Yesu si: Mpi pɛ mayana Nasalɛti Yesu wei ɪ kɛ lɔɔ kuyɔɔtɔtu telɛsɔlu sɔɔɔ tɔ. Pɛcɔ ɪ ka pɛsa tɛma sɔsɔɔna lapv na sɛyɛsuvu ke pɛ tu fɛi, halɛna lɔɔ mayamaya nyɛna-i sɔɔɔ na yɛlaa tɛna tɔtɔ. ²⁰Ta kɔtɛlaa sɔsaa, na tá nyuvu nyɛma pa kpana-i na pá ku-i, na sɛm tesika tɔɔ kɛ pa kama-i. ²¹Tá tɛlayaa si ɪni ɪ ká yana nteyɛ lɛyɛli nyuvu. Tɔv saŋa taa wɛɛ tooso kɔlɔ, pɛ tɛnaya mpv pɛ hɔlvu tɔ. ²²Pɛle pɛ paasi tá taa alaa napɛli pa tu-tuvu piti taa. Pa taa tev na pá polo pɛlaav tɔɔ. ²³Ama pa ta mayana sɛtu. Pa mɛlaa ɪlena pá heeli-tu si: lɔɔtaa tillu lu tá tɔɔ, na ɪ heela-tu si ɪ fema. ²⁴Tá taa lelɛaa ná pola pɛlaav tɔɔ na ɪsɛna mpi alaa keesaa tɔ, mprúyú pa mayanaa tɛtɛŋelɛŋ. Ama ɪ mayamaya ke pa ta ná.

²⁵Tɛnaya Yesu tɔma-wɛ si: ɪ kɛ layatu fɛnaa kɛ. Pepe tɔɔ kɛ ɪ muvɪ lɔŋ ke nti lɔɔ kuyɔɔtɔtu telɛsɛlaa ka kpaalaa tɔ ye? ²⁶Pu wɛɛ si Mesii ká tɔɔɔ kuyɔɔŋ ke mprúyú na pɛcɔ pá tu-i teeli mɛɛ.

²⁷Mprúyú ɪ kpaɔa lɔɔ Tɔm takɛlaya taa tɔm na ɪ sɛyɛsi-wɛyɛ timpi pa yɔɔɔta ɪ tɔm tɔ. Moisi takɛlasɪ ke ɪ caalɛnaa na ɪ kpenti na ɪ tɔyɔtɛna lɔɔ kuyɔɔtɔtu telɛsɛlaa tɛna nyɛŋsi taa.

²⁸Pa kɔma na pá tala ɪcate nte pa pukaya tɔ, ɪlena Yesu la ɪsu ɪ tɛɛki tɛna

төө. ²⁹ Ama pa kpa-i si: Tá na-ŋ t́ sɔv, nn naa taanaɣa taanaa, na ṕ caa yuyɔ.

Мр́уѓу Yesu caɣaa na í na-we pá taŋ taanaɣa. ³⁰ Í na-we pa caɣaa na pá t́ki, ilena í kpaɣa potopoto na í see lso ké í na t́mle, ilena í faɣa-i na í cele-we. ³¹ T́naɣa ṕ ceɣa pa isentso na pá ným-i. Мр́уѓу í mɔka yem ké pa heku taa t́na. ³² T́naɣa pa t́ma t́ma si: Aŋhaa, ṕtooli, t́ yɔɣɔtaɣa na í seɣesəyi-tɔɣɔ lso T́m ke mpaav taa t́ ṕ sɔv-tɔɣɔ teu t́kaŋkaŋ na?

³³ T́naɣa t́ŋlaa naale unɔ í kula kpaɣaa na pá málɔ Yosalem. Ulena pá maɣana pa naanɔwa na kulɔm unɔ na pa taapalaa pa kotaa, ³⁴ na pá t́ŋ si: Tampana т́о Тасаа fema. Simɔŋ na-i.

³⁵ Мр́уѓу mpe pa maɣamaɣa pa keesa-weɣe mpi ṕ lapa-weɣe mpaav taa т́, na iśna pa nýmna Yesu ké potopoto t́faɣale т́.

Yesu ifalaa т́о luu

(Matiyee 28:16-20 na Maláki 16:14-18 na Yohaani 20:19-23 na Tillaa T́mle 1:6-8)

³⁶ Pa т́ŋna ḿṕуѓу yɔɣɔtɔɣɔ, ilena Yesu maɣamaɣa lu pa heku taa na í т́-we si: lso í heesi laŋa.

³⁷ T́naɣa sɔɣɔntɔ kpa-we na pá t́nəŋ paaki. Ṕ taɣa pɔlv, paa nýmamaɣa si asənaalu ké. ³⁸ T́naɣa Yesu т́ma-we si: Pepe т́о ké ḿ pɔntɔ kpeetəyi mpu? Na pepe т́о ké í laki sika ke ḿṕуѓу ḿ taa?

³⁹ Í nýnɔ ma niŋ na ma nɔɔheɛ na í ná, maɣa te. Í takɔ-m na í ná. Ma wena т́nɔɣɔ na mɔwa, ma feɔ isɔ mpi ṕ naa yem т́.

⁴⁰ Yesu yɔɣɔta mpu, ilena í h́lí-weɣe í niŋ na í nɔɔheɛ. ⁴¹ Laŋhɔlvmlɛ na piti

wei í kpa-we т́ ṕ katatəlaya т́о pa ta ṕsi na pá mu-tɔ. T́naɣa í ṕɔsa-we si: Í wena т́ɔɣnaɣa nakələyi cəne?

⁴² Мр́уѓу pa ḱna-i tinte kɔwəpələ tilimle, ⁴³ na í mu na í т́ɔɣ pa isentaa. ⁴⁴ Ṕ waali ké í т́ma si: Ntəyi maa heela-meɣe waatu wei ma na-me tu weɛ т́ si, ma т́m nti nti paa ŋmaa Moisi takəlasɔ taa na lso kɔyɔɣɔtɔtu teləsəlaa nýŋsi taa na Yontu taa т́ tu la.

⁴⁵ Мр́уѓу í kula pa ise si pá cekəna lso T́m takəlasɔ. ⁴⁶ Na í heela-we si: Pa ŋmaawaya si ṕ weɛ si Mesii ká si ké na í ká fe ṕ kɔyɛŋ tooso nýŋku wule. ⁴⁷ Ṕ weɛ si pá t́ki í hətɛ na pá lakəna waasɔ ke piitimnaa t́na, na ṕ hɔ yəlaa na pá layasi t́ntɛ na ṕ hɔsi pa isayətɔnaa. Ule Yosalem ke paa caaləna na ṕcɔ. ⁴⁸ Meɣele mpa pa nawa na paa h́lí ṕ tampana т́ ṕ seeta nýma. ⁴⁹ Ma Caa т́ma si í ká la-meɣe kucɔɔv ŋku т́ ma maɣamaɣa maa yelina na ku kɔɔ-me. Ama í ká caɣa Yosalem taa ké haləna lso toma kɔɔ na a tii ḿ т́о na ṕcɔ.

Yesu kpaav ke isɔtaa

(Maláki 16:19-20 na Tillaa T́mle 1:9-11)

⁵⁰ Ṕ waali ké Yesu kpaɣa-we na pá lu ɔate waali na pá wɔsəna Petanii. T́naɣa í kusa í niŋ na isɔ na í kooliyi-weɣe lso kupantu. ⁵¹ Í т́ŋna-weɣe koolɛe ke kooluyɔ, ilena í yelewe na ṕ kpaasi-i isɔtaa. ⁵² Ṕle pa t́ma-i seɛv ilena pá málɔ Yosalem na laŋhɔlvmlɛ kɔyi-we. ⁵³ Pa saasaya lso t́seɛle ke tam ké na pá saŋ lso.

TAKELAYA KANCAALAYA
NYENKA NKA PƆLLI NMAAWA

KOLENTU

NYEMA TO

Kutulutu

Pɔlli nuwa Kolentu lɔ tɛsɛɛle taa isayatu tɔm isu yooŋ, na fayau, na wasaŋkalɛtu, na akpayale, na nantu kulalaatu tɔɔɔ, na nsɛma lenna yɔɔɔtɔɔ, na sɛtaa fem tɔm.

lɛna pa faya Kolentu I takɛlaya tɔ:

Kolentu lɔ tɛsɛɛle wɛɛtu, titite 1-6

Pɔlli ɛɔki lɔ yɛlaa kpekɛle kɔpɔɔsutu, titite 7-15

Kantakaya kutututu na sɛɛtu, titite 16

Sɛɛtu

1 Maya Pɔlli, lɔ luɔu lapɛna na mɔ la Yesu Kilisiti tillu. Mɔ na tɔ taapalu Sɔsɛɛni tɔ ŋmaakɛna takɛlaya kane.

² Lɔ seɛlaa kpekɛle nyɛma mpa me i we Kolentu taa tɔɔ tɔ ŋmaa-ke. Me mpa lɔ yaawa si i la i nyɛma, na mɔ na Yesu Kilisiti mɔ kpentɔɔ tɔ i ti-me tɔ. Mɔ na pa tɛna mpa pa we paa timpi na pɔ yaaki Taca Yesu Kilisiti wei i kɛ tɔ na-we tɔ Sɔsɔ tɔ i hɛte tɔ. ³ Taca lɔ na tɔ Sɔsɔ Yesu Kilisiti pɔ la-meyɛ pɛɛɛ na pɔ ha-meyɛ alaafɛya.

lɔ kɔpantɔnaa

⁴ Ma sɛɛ ma lɔ kɛ tam si i na tɛmle ke mɔ tɔ kɛ pɛɛɛ nna i lapa-meyɛ Yesu Kilisiti kin tɔ a tɔ. ⁵ Kɔpam mɔ na Kilisiti mɔ kpentɔɔ tɔ pɔ saa-meyɛ tɛcam. Uɛna pɛ tu kɛlɛna yɔɔɔtɔɔ na nyɛm pɔ saau. ⁶ Tampɛna nna pa yɔɔɔtɔ Kilisiti tɔ tɔ a sɛŋa mɔ heku ke teu tɛca. ⁷ Na pɔ we mpɔ tɔɔ lɔ yɛlaa na pɔ tɛna pɛ saa-me. Me mpa i tɛna wɛle nte Taca Yesu Kilisiti kɔ hɔlɔ i ti tɔ. ⁸ Taca Yesu Kilisiti un i ka tɔkɛna-meyɛ teu

halɛna tɛnaɔa. Uɛna kuyɛŋku i kuyaku kɔ tala tɔ pɔ taa na kawalaya nakɛlɔyɛ mɔ kin. ⁹ Lɔ wei i yaa-me si mɔ na i Pɔyaya Taca Yesu Kilisiti i kpentɔ tɔ, mpi mpi i tɔma si i kɔ la tɔ, i tɔka-wɛɔyɛ, u yeki.

Kolentu lɔ seɛlaa fɛi nɔɔɔ kulɔmɔya

¹⁰ Tɔɔ, ma taapalaa ma wiikɛna-me si i nyɛna Taca Yesu Kilisiti na i lɔ nɔɔɔ kulɔmɔya, na fayasɔɔyɛ i taa we mɔ heku. I kpentɔ teu, i mayasɔyɛ lɛmayasɛ kulɔmɛɛ, i huɔki huwɛ kulɔmɛɛ. ¹¹ Ma taapalaa, pɔ taya pulu tɔɔ, Kolowee tɔyaya nyɛma heela-m si i yooki kɛ. ¹² Nti ma caa yɔɔɔtɔɔ tɔɔɔ si mɔ taa paa wei na i nyɛntu kɛ na tɔ mpa. Lɛlu tɔŋ si: Pɔlli tɔ kɛ ma we. Na unɛ ilɛ si Apɔɔɔsi tɔ kɛ ma we. unɛ ilɛ si Piyɛ tɔ kɛ ma we. Na unɛ ilɛ si Kilisiti tɔ kɛ ma we. ¹³ I huɔki si Kilisiti faya i taa tɔyɛpɛɛ kɛ? Pɔlli sɛpɛna sɛm tesika tɔ kɛ mɔ tɔ? Pɔlli hɛte ke pa yaana na pɔ sɔ-meyɛ lɔ lum na?

¹⁴ Ma sama lɔ kɛ timpi ma ta sɔ mɔ taa nɔɔɔlɔyɛ lɔ lum tɔ, ye pɔ taya Kɛlisipusi na Kayusi pa paasi. ¹⁵ Pɔ tɔ kɛ nɔɔɔlɔ kaa yɔɔɔtɔ tɛfoo si Pɔlli hɛte ke pa yaana na pɔ sɔna-meyɛ lɔ lum. ¹⁶ Eɛhɛ ma sɔɔwa, ma sɔ Sɛtɛfanasi tɔyaya nyɛma tɔtɔɔ lɔ lum. Ye pɔ kaasa lɛlaa ma ta tɔɔsi pa tɔ. ¹⁷ Pɔ taya lɔ lum sɔu tɔ kɛ Kilisiti tila-m. Ama i tila-m kɛ si mɔ kraalɔ Laapaalɔ Kɔpɛŋ. Na ye ma kraalɔyɛ-i, mɔ taa kraalɛna yulu lɛmayasɛɛ nɔɔɔɔɔ. Pɛɔɔ pɛ taa kɔ na Kilisiti tesika tɔ sɛm tɔm mɛli yem.

Yesu Kilisiti kɛna lɔ toma na i lɛmayasɛɛ

¹⁸ Letaa isentaa, Yesu tesika tɔ sɛm tɔm kɛ kumelentu tɔm kɛ. Ama tɔ mpa pɔ tɔŋna tɔ nyɔɔŋ yaru tɔ lɔ toma nte taya tɛna. ¹⁹ Pa ŋmaawa lɔ Tɔm taa si: Ma wakɛli lɛmayasɛɛ nyɛma lɛmayasɛɛ,

maa lɔ nyɛntaa nyɛm.

²⁰Lɛmɔyɔsɛɛ tɔ tasɔyɪ ntiyɪ yɔyɔtɔyɔ tɔtɔ? Na ntiyɪ akewe ká tasa yɔyɔtɔyɔ? Yaa ntiyɪ antulinya inɛ ɪ taa lɛmɔyɔsɛɛ tɔ ká mayasɪ tɔtɔ? Lɔ hɔlɔa sɪ antulinya inɛ ɪ taa, mpi pa yaa lɛmɔyɔsɛɛ tɔ, pɛ kɛ kɔmɛlɛntɔ kɛ.

²¹Pɛ taya pulɔ, antulinya taa yɛlɔa na pa lɛmɔyɔsɛɛ pa kpisa lɔ kɛ nyɛm ke timpi lɔ ná lapɛna ɪ lɛmɔyɔsɛɛ sɪ pɔ nyɛna-ɪ tɔ. Pɛ tɔw kɛ lɔ hɔv teu sɪ, ɪ ká ya mpa pa tɛɣna-ɪ pa taa tɔ, na Laapaalɪ Kɔpɔɣ wei tɛ kraalɔyɪ tɔ. Laapaalɪ kɔpɔɣ inɔyɪ wei ɪ ta na tɔ ɪ yaa sɪ kɔmɛlɛtɔm. ²²Yuta nyɛma ná caa pɔ ná piti tɛma na pɛcɔ. Ama lɛmɔyɔsɛɛ ke Kɛlɛkɪ nyɛma ná pɛɛkɔyɪ. ²³Ama tá ɪlɛ, Kilisiti wei pa kama sɛm tesika tɔw tɔ ɪ tɔm ke tɛ kraalɔyɪ. Tɔm tɛnɛ tɛ huyɪ Yuta nyɛma, na mpa pɛlɛ pa ta ke Yuta nyɛma tɔ pa nyɛnɔyɪ-tɔyɪ kɔmɛlɛtɔm kɛ. ²⁴Ama mpa lɔw yaawa tɔ, paa Yuta nyɛma taa, paa mpa pa ta ke Yuta nyɛma tɔ pa taa tɔ, Kilisiti kenawɛyɛ lɔw toma na lɔw lɛmɔyɔsɛɛ. ²⁵Pɛ taya pulɔ tɔw, yɔlv pɔyɔyɔ lɛmɔyɔsɛɛ tɛna ta tala lɔw kɔmɛlɛntɔ, na pa toma tɛna ta tala lɔw ɪcɔntɔ tɛtɛ.

²⁶Kɔpam, ma taapalaa, ɪ nyɛnɪ na ɪ ná sɪ lɔw yaav-mɛ na ɪ la kɛkɛlɛ tɔ, antulinya taa cɛnɛ mpa pa yaa lɛmɔyɔsɛɛ nyɛma tɔ pa fɛɪ pɔyɔlɛ ke mɛ hɛkɔ, na tɔɣtɔnaa fɛɪ pɔyɔlɛ, na awulumpiya fɛɪ pɔyɔlɛ. ²⁷Lɔw lɛsɛna mpi antulinya yɛlɔa yaa sɪ kɔmɛlɛnyɛm tɔ sɪ pɔ tɔw lɛmɔyɔsɛɛ nyɛma ke fɛɛlɛ. Na ɪ lɛsa mpi antulinya yɛlɔa yaa sɪ ɪcɔntɔ tɔ sɪ pɔ tɔw akpala nyɛma ke fɛɛlɛ. ²⁸Na ɪ lɛsa mpi antulinya yɛlɔa nyɛnɔyɪ taalɛm na pɔ footiyɪ na paa nyɛnɔyɪ-wɔyɪ pulɔ mayamaya tɔ, sɪ pɔ wakɛlɪ mpi pa tɔyɔna nyɔyɔ tɔ. ²⁹Uɛ yɔlv pɔyɔyɔ nakɛlɪ ka kaa sa ka tɔyɪ lɔw ɪsɛntaa. ³⁰Ama lɔw kpɛnta mɛ na Yesu Kilisiti kɛ, na ɪ lapa na Kilisiti pɛsɪ tá lɛmɔyɔsɛɛ. Kilisiti tɔw kɛ lɔw nyɛnɔyɪ-

tɔyɔ yɔlvɔpama. Inɪ ɪ lapɛna na tɛ pɛsɪ lɔw nyɛma, na kɔlvɔm inɪ ɪ yapɛna tá nyɔwɣɣ. ³¹Pɛ tɔw kɛ pa ŋmaawa lɔw Tɔm taa sɪ: Ye wei ɪ caa ɪ sa, ɪ sa nti Tacaa lapa tɔ, ɪ taa sa ɪ tɪ.

Kilisiti sɛm tɔm heeluyɔ

2 Ma taapalaa, waatɔ wei ma kɔma mɛ tɛ sɪ ma heeliyɪ-mɛyɛ lɔw tampana nna a ŋmɛlɔa tɔ a tɔm tɔ, pɛ taya nɔwɛlɛɣ wawawa nɔlɪ, yaa nyɛmɔ natɛlɔyɪ ma lapɛnaa. ²Ma cɔyɔlɛ tɔnaya mɛ kiŋ ma ta caa sɪ má la natɛlɔyɪ mɛ hɛkɔ ke yɛm na pɔ tá kɛ Yesu Kilisiti tɔm. Inɪ pa kama-ɪ sɛm tesika tɔw tɔ pɛ tɔm mayamaya ke ma siyisinɔa. ³Pɛ tɔw kɛ ma poluyɔ mɛ tɛ tɔ ɪcɔntɔ taa kɛ, na ma selayana sɔyɔntɔ kɛ. ⁴Pɛ taya yɔlv lɛmɔyɔsɛɛ yekuyɔ na pɔ yɔyɔtɔyɪ tɔmnaa na caŋɛm ke ɪsɛna mpi tɔyɔ ma sɛyɛsɛna ma sɛyɛsɛŋ na má lana ma waasɔ. Ama lɔw Feesuyɔ toma ke ma lapɛnaa, na a naa mpɔ tɛkeelɛ. ⁵Uɛna mɛ lɔw sɛɛv sɛŋ lɔw toma tɔw, pɔ taa sɛŋ yɛlɔa lɛmɔyɔsɛɛ tɔw.

Mpi lɔw yaa lɛmɔyɔsɛɛ tɛsiyisiyɪ tɔ

⁶Paa na mpɔ tɔ, mpa pa pu lɔw nyɛm taa tɔ lɛmɔyɔsɛɛ mpaav ke ma hɔlɔyɪ-wɛ. Ama pɛ taya lɛmɔyɔsɛɛ nna antulinya inɛ na mpa pa kɛ ɪ tɔɣtɔnaa na paa tɛ na pɔ kpiisi-wɛ tɔ pa yaa lɛmɔyɔsɛɛ tɔ. ⁷Ama lɔw lɛmɔyɔsɛɛ mukaya tɛɛ nyɛna nna a ŋmɛla yɛlɔa tɔ a tɔm ke ma kraalɔyɪ. Lɔw ka lɛsɛna-yɛ na ɪ su tá teeli tɔw na pɛcɔ pɔ la antulinya. ⁸Antulinya taa cɛnɛ tɔɣtɔnaa taa nɔyɔlv ta cɛkɛna lɔw lɛmɔyɔsɛɛ anɛ. Pɛ taya pulɔ, yɛ paa cɛkɛnaa pa taa ká Tacaa teeli tɔw ke sɛm tesika tɔw. ⁹Pɛ lapaɣa ɪsu pa ŋmaav lɔw Tɔm taa tɔ sɪ: Mpi yɔlv ta tu nav na ɪ ta nu pɛ tɔm tɔ. Mpi pɛ tɔw yɔlv ta tu hɔv tɔ, lɔw tayaɔna-wɔyɪ mpa pa sɔwla-ɪ tɔ pa tɔw.

¹⁰Tá tɔɔ ké lɔɔ kula kɔɔmelətu təne na Feesuyu Naɔɔtu kin. Mmm Feesuyu Naɔɔtu wiiliyi pə təna pə taa ké si ku naa. Paa nti tə pələ lɔɔ tɔɔti na tə ɔɔmelaa təkulukulu tɔ mayamaya. ¹¹Pə wew yəlaa taa tɔ awe nyəɔ ləlv taa tɔm? Ye pə taya yulv ləmayasələ nte tə wə i taa tɔ nti tu nyəna i tɔm. Mpu tɔtɔɔ na lɔɔ Feesuyu, ɔku ku nyəmna lɔɔ nyəntu təna. ¹²Pə taya antulinya inə i ləmayasələ ke pə tu-tu. Ama Feesuyu ɔku ku luna lɔɔ kin tɔɔɔ, si tɔ cəkəna pə təna mpi lɔɔ ha-tu tɔ pə tɔm. ¹³Pə taya yulv ləmayasələ seɔseɔyɔ nɔɔleleɔ wei tɔɔɔ tə yɔɔtəyənəna pə tɔm. Ama nti lɔɔ Feesuyu seɔseɔyɔ tɔɔɔ. Pə tɔɔ ké mpa pa wəna lɔɔ Feesuyu tɔ tə keesəyɔ-weyə lɔɔ nyəm tampana.

¹⁴Wei i feina lɔɔ Feesuyu tɔ u pəsəyɔ na í mv Feesuyu kune ku tampana. I yaa-təyɔ kumelətəm ké, na u tu pəsəyɔ tə cəkənav mayamaya. Mpi pə tɔɔ tɔ, wei i wəna Feesuyu tɔ inu i paasi i cəkəyənana-ti. ¹⁵Yulv wei i wəna lɔɔ Feesuyu tɔ inu i cəkəyənana tə təna. Nɔɔɔlv fei wei i pəsəyɔ na í cəkəna Feesuyu ɔku ku tɔm tɔ. ¹⁶Pa ɔmaa lɔɔ Tɔm taa si:

Awe nyəmna Taca hūwəe?

Awe pəsəyənəna na í tasa-i tɔm?

Ama tá ulə, Kilisiti hūwəe ke tá wəna.

lɔɔ təmlə nyəma

3 Ma taapalaa, tampana tɔɔ isəntɔ, ma ulə ma ta pəsə na má yɔɔtəna-me isu pa yɔɔtəyənəna mpa pa wəna lɔɔ Feesuyu tɔ. Ama ma yɔɔtəna-meɔ isu pa yɔɔtəyənəna mpa pa tənəyɔ antulinya inə i hūwəe tɔ, isu piya kəsəkəsənəna ke lɔɔ seəv taa. ²Pə we isu kafa ke ma suukaya-me, pə taya mutv. Í taa nyənta tɔɔɔv tɔ pə tɔɔ, na haləna saɔa í ta nyənta tɔɔɔv. ³Mpi tɔ, í tənəna antulinya inə i hūwəe ke tənəyɔ ké. ləsəeemle na yoo pə wew mɔɔyɔ mə heku tɔ, mpu inu pu hóləyɔ si antulinya hūwəe ke í

tənəyɔ? Pu hóləyɔ tɔtɔ si í laku ké isu yəlaa ke yem, pə taya lɔɔ seəlaa? ⁴Pə taya pulv, ləlv tənəyɔv si Pɔɔli tɔɔ ké ma wəe, na inə ílé si Apɔɔɔv tɔɔ ké ma wəe tɔ, pə taya ma ta nyi isənəna kulaputv ke í laku mpu?

⁵Aweyə pa yaa Apɔɔɔv? Na aweyə Pɔɔli ye? Ta naale tə ké lɔɔ təmlə nyəma mpa pa lapa-me na í te lɔɔ na mə taa tɔɔɔ. Paa tá taa wei i lapa na í yoosi nti Taca tu-i si í la tɔɔɔ. ⁶Mayəle tɔyɔv sɔlv na Apɔɔɔv pələna lum ke ku tɔɔ. Ama lɔɔ lapəna na ku tɔe. ⁷Pə tɔɔ ké tɔyɔv sɔlv na lum pəllv pa ta ke pulv. Ama lɔɔ kele tɔm tu, inu i lapəna na tɔyɔ tɔe. ⁸Tɔyɔv sɔlv na ku tɔɔ lum pəllv pa teitei ké. lɔɔ ká keesəna paa wei i təmlə na í fei-i. ⁹Pə taya pulv tɔɔ, tá təmlə taa tə ké təma taapalaa ké, na lɔɔ ké tə laku təmlə, na mə kena lɔɔ təmlə.

Í wəe tɔtɔɔ isu kutuluyɔ ɔku lɔɔ ɔmaa tɔ. ¹⁰lɔɔ yelina na pə saa-m, na ma tu paasaa ké na má su kite isu ɔmalv kupaɔ sukuyɔv tɔ. Ama pənente ləlv tənəyənəna pə tɔɔ. Paa wei í la laakali na í kena isəna i tənəyɔ tɔ yoo. ¹¹Pə taya pulv tɔɔ, Yesu Kilisiti mayamaya kena kite, na pə fei isu yulv nɔɔɔlv pəsəyɔ na í tasa kufate natələyɔ suv. ¹²Ləlaa wəe na wolanaa na nyəyəluyɔ kuhulvmutv na liyitee pəe ke pa tənəyɔ pə tɔɔ. Ama ləlaa ulə taasi na nyutu na kiisi ke pele pa tənəyɔ. ¹³Ama hūvle wule pu kuli paa wei i təmlə tɔɔ na pá ná tə cakəle. Kuyaku kuhunav ɔku ku wule tɔ kəkə ké. Kəkə ká mayasəna paa wei i təmlə si ka naa mpi tə kenaa tɔ. ¹⁴Ye wei i təna kite tɔɔ ké təmlə nte kəkə kaa nyaya tɔ, i ká hiki i kufəlvuyɔ. ¹⁵Ama wei i nyəntə í mwa, ílé i kufəlvuyɔ lepa-i ké. Ama paa ya i mayamaya na pə mayana isu kəkə mpee pɔɔɔ ke i luna.

¹⁶Í nyi teu si í ké lɔɔ təcəyale, na lɔɔ Feesuyu cakəna mə taa. ¹⁷Ye pə cəpa wei na í wakəli lɔɔ təcəyale, lɔɔ ká

wakəli pɔntu. Pə taɣa pulu, lɔ tɛaɣale we kɛ tənəŋ na mə kiŋ ke ɪ cakti.

¹⁸Mə taa nɔɣɔl ɪ taa puɣusi ɪ ti. Ye mə taa nɔɣɔl huɔ si antulinya ɪnɛ ɪ taa pɔntu ntɛ ləmaɣasɛ tu ɪ pəsɪ kumelɛŋ, ulɛna ɪ wɛɛna ləmaɣasɛ ke tampana.

¹⁹Pə taɣa pulu, lɔ nɑ nyənəɣɪ antulinya ɪnɛ ɪ taa ləmaɣasɛ ke kumelɛntu kɛ. Pa ŋmaawa lɔ Tɔm taa kɛ mpɔ si: Ləmaɣasɛ nyɔma ləmaɣasɛ ke lɔ nyəkəna-wɛɣe katɔsi na ɪ kraa-wɛ.

²⁰Pa tasa ŋmaaw tɔtɔ si: Tacaɔ nyɔma si ləmaɣasɛ nyɔma huwɛ ta ke pulu.

²¹Pə tɔ kɛ yulu kaa yɔlɛna yɔlɛna lɛlɛa.

Pə taɣa pulu tɔ, mə tənna pə tənna.

²²Paa Pɔɔli, paa Apɔɔɔsi, paa Piyɛɛ, paa antulinya, paa weesuɣɪ, paa sɛm paa saŋa nyəm, paa cele nyəm, mə tənna pə tənna.

²³Ama Kilisiti tənna-mɛ, na lɔ tənna Kilisiti ɪlɛ.

Kilisiti tillaa

4 Pə tɔ ulɛ, ɪ nyənəɣɪ-tuɣu Kilisiti tɛmlɛ lataa mpa pa niŋ taa pə tu lɔ tampana nna a ŋmɛlɛa tɔ. ²Ye pa tu pulu lapu ke yulu niŋ taa, tampana ke ɪ kɑ tɛŋ na ɪ lakəna-wɪ. ³Ye ma kiŋ ulɛ, paa mɛ yaa yɔlɛ ka caɣana si pa pɛkəɣɪ ma tɔm taa na pɑ na, pɛlɛ pə ta na mɑ. Ma maɣamaɣa maa pɛkəɣɪ ma kiŋ si mɑ nɑ si ma tewa yaa ma ta te tɔ. ⁴Tampana tɔ ɪsɛntɔ, ma maɣamaɣa ma kiŋ ma ta na taali nɔɣɔl se. Paa na mpɔ tɛlɛ tu hɪlɛɣɪ si ma tewa tɛkpataa se. Ama Tacaɔ kɑ pɛkəna na ɪ nɑ si ma tewa yaa ma ta te tɔ. ⁵Pə tɔ ulɛ, ɪ taa hulina nɔɣɔl tɔm tampana pɛkɔɣu na pə waatu ta tata. ɪ yele na halɪ Tacaɔ kɔɔ. lɪ ɪ ka kulina mpi pə ŋmɛlɛ sɛkɛtɔɣu tɛ tɔ pə tɔ tɛyelele. Na ɪ kɑ kuli yɔlɛ lotu taa huwɛ. Pɛlɛɣɛ lɔ kɑ sa paa wei ɪsu pə mɔna ɪ samɪ-ɪ tɔ.

⁶Ma taapalaa, ma kraɣa mɑ na Apɔɔɔsi tɑ tɔm na mɑ kɛsɛna mpɔ si ɪ cɛkəna ituule nte pa tukaa si: Nti pa ŋmaawa tɔ, taa sɔɔsi tɔ tɔ. Pə tɔ kɛ

mə taa nɔɣɔl ɪ taa yɔlɛna lɛlɛ na ɪ footiɣɪ lɛlɛ. ⁷Awe yɛlɛa na n hiki na n kɛlɛ lɛlɛa? Pə tənna mpi n wɛna tɔ pə taɣa lɔ hana-ŋ? Ye pa ha-ŋ kuhav ulɛ pepe tɔ kɛ n hɔŋ nyɑ ti ɪsu nyɑ lupu tɔ kɛ n hikaa?

⁸Puwɛ, ɪ tema hikuyɪ ke pə tənna mpi ɪ nyulɔɣɪ tɔ, ɪ tema piluyɪ. ɪ tema awulaa ke pəsɔɣɔ kɛ, na taa we tɑ konyɔntutu taa. Ye pu kɛ ɪsu ɪ kɛ awulaa tɛsiyisiyɪ kɔlɔ pu lapa-m leleŋ. Pə taɣa pulu tɔ, saa unɪ tɑ na-mɛ tu kɛnta kawulaya tɔɣɔ. ⁹Pə caɣa ɪsu tillaa taɣa lɔ pəsɛna waali. Pə taɣa pulu, tɔ we kɛ ɪsu yɔlɛa mpa pa suwa si paa ku patɛma taa tɔ. Tɔ kɛ mpa pa tənna pa nyənəɣɪ tɛcɔɔ tɔ, paa ɪsɔtaɔ tillaa paa yɔlɛa. ¹⁰Ta pɛsa kumelɛmɛŋ, na mi kɛ ləmaɣasɛ nyɔma ke Kilisiti kulɔm unɪ ɪ tɔ. Tɑ kɛ acamaa, na mɛɣɛ tɔŋtɔnaa. Pa tuɣɔna-mɛ, ama yem kɛ pa nyənəɣɪ tɑ. ¹¹Halɛna saŋa wulɛ tɛnɛ, nyɔɣɔsi na lukɔtu kuɣəna-tu, na tɔ fɛina pɛcɛkɛlɛ. Pa maki-tuɣu na tɔ cɔkɪ yem, tɔ fɛina tapasopile. ¹²Tɑ maɣamaɣa tɑ kookali kɛ tɔ laki na tɔ tɔkəna. Pa tuuki-tu, na taa sɛkɪ-wɛ. Pa tuɣɪ-tuɣu konyɔŋ, tɑ sumaya si pɑ tu-tu. ¹³Pɑ kuɣɪ ta nyɔŋ, tu lɛtɛɣɪ-wɛɣɛ pa ɪsɔɣatu. Halɛna saŋa paa nyənəɣɪ-tu si tɔ kɛ puluɔɣu antulinya ɪnɛ ɪ taa. Pa nyənəɣɪ-tuɣu ɪsu hute yaa pɔntu maɣamaɣa.

¹⁴Pə taɣa ma caa si mɑ tu-mɛɣɛ fɛɛlɛ tɔɣɔ ma ŋmaawa na mɑ kɛsɛ-mɛɣɛ mpɔ. Ama ma luɣu wɛ kɛ si mɑ sɛɣɛsi-mɛ ɪsu ma piya nsi ma luɣu wɛ tɔ. ¹⁵Paa ɪ kɑ hiki sɛɣɛsɛlɛa ke iyisi naanɔwa (10000) kɛ Kilisiti mpaaw tɔm taa mə caa kɛlɛ kulɔm. Maɣalɛ mə caa ke Kilisiti tɛŋɔɣu tɔm taa. Pə taɣa pulu, mɑ kɔnna-mɛɣɛ Laapaali Kupaŋ. ¹⁶Pə tɔ kɛ ma heeliyɪ-mɛ si ɪ tɛŋ ma yaasi. ¹⁷Na pə maɣamaɣa pə nyuɣu tɔ kɛ ma kusa Timotee si ɪ polo mə tɛ. lɪ ɪ kɛna ma pɛyalu wei ma sɔɔlɛa tɔ. Tacaɔ tɔm taa ɪ kɛ yulu wei paa lana naani tɔɣɔ.

l ká kɛɛsi-mɛyɛ yaasi wei ma tɔkaa na má tɔɔna Kilisiti tɔm taa na má húláyí paa leyɛ Yesu seelaa kpekɛa taa si pá tɔɔ tɔ.

¹⁸Mə taa lelaa huɔwa si ma kaa kɔɔ, ulɛna pá sɔv kalampaani lapu. ¹⁹Ye Tacaa tisaa maa kɔɔ mə tɛyɛ nɔɔnɔɔ. Waatu nɛayi maa ná si kalampaani nyóma mɛ, nɔyɔ taa tike ke pa laki, yaa pa waasayi kulu. ²⁰Pə taya pulv tɔɔ, lɔ Kawulaya tɔm ta ke nɔyɔ taa tɔm tike. Ama si n̄ pəsi na n̄ laki kɛ. ²¹Í ləsi mpi í caa tɔ ulɛ. Í caa si má konna kɔrátúyɔ, yaa ma kɔɔ tɔpamm na sɔɔlɔyɔ?

Yesu seelaa kpekɛa taa asilima

5 Pa tɔɔna mə tɔm ke yɔyɔtɔyɔ ke teu kɛ si mə kulaputu wɛ asilima ke sɔsɔm. Paa ma ta nyi isɔnaa maɔamaya kin pa kaa na asilima anɪ a taka. Pa yɔyɔtaa si mə taa nɔyɔlv ná kɔɔɔɔ ɪ caa alv. ²Paa na mpv mu tɔɔna mə tɔyɪ sam pə tu fɛi. Pu nɔyɔsɛna kɛ isu kulaputu nti tɔ wakɛli mə laɔa ke sɔsɔm, na í ləsi mə hekv ke wei unɪ ɪ lapa mpv tɔ. ³⁻⁴Paa ma na-mɛ tɔ wɛ tɔma na pooluɔ tɔ, ma ləsaya wɛ mə kin ke tam kɛ. Ye ma, na Tacaa Yesu toma taa ma tɛma apalv unɪ ɪ tɔm kuyv kɛ isu ye maa wɛ mə kin maa lapa tɔ. Waatu wei í ká koti na ma ləsaya ká wɛ mə hekv tɔ, Tacaa toma ká wɛ tá tɛna tá hekv taa tɛna. ⁵Í kɔɔɔɔ apalv unɪ na í pɛti Satani nin taa na pɔ naasi-ɪ na ɪ isɛ, ulɛna pɔ waasi-ɪ kuyanku Tacaa Yesu Kilisiti ká kɔɔ tɔ.

⁶Kukusum pɛciimaya kɔpasɔyɛna somtu tɛna tɔfuv. ⁷Í ləsi mə hekv taa kɛ mpi pə lapa-mɛyɛ asayaa tɔ, ulɛna í pəsi kupama tɛkpataa. Waatu unɪ í ká nɔyɔsɛna somtu kvfatv nti tɔ taa kukusum fɛi tɔ. Mpv pə maɔamaya ke í tu wɛɛ. Pə taya pulv tɔɔ, tɔ nika tá Tɛɛv acima tɔyɔv kɛ. Mpi tɔ pa tema tá Tɛɛv acima iwɔyaya kuyv tɔ se, n̄kɛyɛle Kilisiti. ⁸Ye mpv ulɛ tɔ tɔyɔ ta acima. Ye tɔ tɔki-yɛ, tɔ taa tɔyɔ-yɛ na

potopoto wei ɪ taa kukusum kupəm wɛɛ tɔ. Isayatu na asilima pə lite ntɛ. Ama tɔ tɔyɔ tá acima na potopoto wei ɪ taa kukusum fɛi tɔ. Inɪ ɪ kɛna potopoto kupan na tampana nyɛn.

⁹Takɛlaya n̄ka maa n̄maa-mɛ tɔ ka taa ma heela-mɛ si mə na yɛlaa mpa pa laki asilima tɔ í taa kɔɔnti. ¹⁰Pə taya yɛlaa tɛnaya yem kɛ ma yɔyɔtɔyɪ. Mpi tɔ, antulinya taa cɛnɛ mə na asilima nyóma na nyullaa na n̄mulaa na tun laalaa í sitina. Ye í tɔma si í cɔlɔyɪ-wɛ, pə wɛɛ si í ká lu antulinya unɛ ɪ taa kele. ¹¹Nti tɔyɔle si ye yulv nyɛnɔyɪ ɪ tɔyɪ lɔ seelv pɔyɛle ɪ laki asilima, na í ta yele nyuluyv na tun laav na yɛlaa tɔvv na sulv n̄yɔv na n̄mulɛm, í taa kɔɔtɛna pɔntv. Mə na yulv isu mpv í taa tɔyɔ tɔyɔv maɔamaya.

¹²⁻¹³Ye pə kaasa mpa pa ta ke lɔ seelaa tɔ, pə taya maa lana pɛle pa tɔm. Ama lɔ ká huɔnana pɛle. Mə na mpa í kaa kɛkɛle tɔ pə taya pa tɔm ke í ka la? Pa n̄maawa lɔ Tɔm taa si: Yulv í laki isayatu í ləsi-ɪ mə hekv.

Tɛma tɔmnaa tayanuyv

6 Ye mə taa nɔyɔlv na ɪ taapalv pa wɛna tɔm, pə muna pá yaa tɛmaya nɔnɔyɔ ke ma ta nyi isɔnaa kin na lɔ yɛlaa wɛɛ? ²Í tá nyi si lɔ yɛlaa ká huɔnana yɛlaa tɛnaya tɔm ke cele? Ye mu huɔnana yɛlaa ke tɔm ke cele, ulɛ pepɛ tɔ kɛ í kaa pəsi na í huɔ wenti tɔ wɛ pɛciuu tɔ? ³Í tá nyi si taa huɔnana isɔtaa tillaa ke tɔm? Tə kaa kpisi isɔtaa tillaa ke tɔm huɔnav, kacɔɔfana antulinya taa cɛnɛ nyɛntv na? ⁴Tɔmnaa isu mpv pə taka maɔana-mɛ, ulɛna í mɛli na í kɔɔɔɔ-tɪ na í pukina mpa pa ta ke Yesu seelaa kɛkɛle pulv tɔ? ⁵Ma yɔyɔtɔyɪ n̄púyɔ si fɛɛle í kɔɔ-mɛ. Isu í wɛv mpv tɔ lɛmɔasɛɛ tv nɔyɔlv ɪ fɛi mə taa kele si yɛlaa ɪ yooɔa ɪ tayan-wɛ? ⁶Pə nɔyɔsɛna mə taa nɔyɔlv í wɛna ɪ

tɔɔntàlɛ na tòm, pá yaa tàmaya nònɔɔsi ke ma ta nyi isónaa kíj na?

⁷Isu í yaakuyú tàmaya nònɔɔsi ke mpv tɔ pə húlúyí kprakaa ké si í kpisaa təkprataa. Pepe tɔɔ ké yulv í lapa-meyɛ nti u haaki mə təyí suulu? Paa pu nəyəsəna í yaa-i nònɔɔɔ? Pepe tɔɔ ké u yeki si ye pa ηmuləyí-me pa ηmulí? ⁸Pəyele mə tɔɔna isayatu lapu na ηmuləm ke mə taa mə tike. ⁹Ani mə mayamaya í nyəma teu si isayalataa kaa na lɔ Kawulaya. Í taa puɔusi mə ti, asilima lataa, na tuɔ laalaa, na wasanjalənaa, na apalaa mpa pa suvəna təma tɔ, ¹⁰na ηmulaa, na nyullaa, na sulvnyɔɔlaa, na tvulaa, na ηmulaa kpitikpitinaa, pa tənaya mpv pa taa nɔyɔlv kaa keesi lɔ Kawulaya.

¹¹Ani mə taa ləlaa ka wə m̀p̀ỳỳ. Ama pa ləsa-meyɛ isayatu taa na í pəsi kɔpama. Na pə fayasa-me na mə mpa si í pəsi lɔ nyəma. Taca Yesu Kilisiti tɔɔ taa, tá lɔ Feesuyu yelaa na í pəsi kɔpama ke lɔ isentaa.

Mpi í lakəna mə tənəɔ tɔ í yele na pə húlí lɔ teeli

¹²Mə taa ləlaa tɔɔ si ye pa nəka mpi pa la. Tampana mpaav wə yaa, ulɛ pə taya pə tənə pə taa ké í ká waa. Ma pəsəyí má yɔɔtɔ si ma wena mpa si má la pə tənə yaa. Ama ma kaa yele ké si pulvúv í pəsi-m pə yom. ¹³Mə í tɔɔ si hiluyú tɔɔ ké pə ləsa kutɔɔɔv na kutɔɔɔv tɔɔ ké pə tv hiluyú. Mm, pə wə mpv mɛɛ. Paa na mpv lɔ ká wakali pə təm naale un. Pə ta la yulv tənuyv ke asilima lapu tɔɔ, ama Taca tɔɔ ké. Na tənuyv ηkv kv tɔɔ ké Taca wəɛ. ¹⁴Na isu lɔ feesuyu Taca tɔ, í ká tɛ na í feesi taya mpv tɔɔ na í toma taa.

¹⁵Ani í nyəma si mə tənəɔ ké Kilisiti tənuyv hɔyɔlɔɔ ké. Ma wəv isəntɔ tɔ pə nəyəsəna má kraya Kilisiti tənuyv tɔɔ pulv na má kɔtəna apalaa tənə alv na? Pələ pə kaa la paa pəɔ. ¹⁶Yaa í

tá nyi si yulv í svbna apalaa tənə alv, í na-i pa kɔnta tənuyv kvlvmuyv? Pa ηmaawa lɔ Təm taa si: Pa naale pa pəsa tənuyv kvlvmuyv ké. ¹⁷Ama wei na Taca pa kɔntaa tɔ pa pəsa kvlvm ke pa ləmayasɛ taa ké.

¹⁸Í taa kɔtəna asilima. Isayətənaa mpa pə kaasaa na yulv laki tɔ tu tokiyina í tənuyv. Ama yulv wei í ha í təyí asilima lapu taa tɔ í mayamaya í tənuyv ke í laki isayatu. ¹⁹Í ta nyi si mə tənəɔ wə isu Feesuyu Nanɔtə təɔyale yɛɛ? Feesuyu Nanɔtə wei lɔ ha-mə na í wə mə taa tɔɔ ma tɔɔ. Í tá ti mə ti se. ²⁰lɔ yapa-meyɛ haləna í feli. Mpv tɔ, í lana mə tənəɔ ke mpi pə húlúyí lɔ teeli tɔ.

Akɔyale tɔɔ kɔpəɔsvtə

7 Pənente tɔ paasəna təm nti í ká pəsa-m mə takəlaya taa tɔ ulɛ. Pə kəla teu si yulv í taa kraya alv yaa. ²Ama asilima wena a tɔɔ sɔsəm ke katatəlaya tɔ a tɔɔ, pə nəyəsəna si paa apalv wei í wəna í alv, na paa alv wei í wəna í paalv ké mpv tɔtɔ. ³Apalv í la í alv ke isəna pə nəyəsəna apalv ká la í alv tɔ, na alv náa la í paalv ké isəna pə nəyəsəna alv ká la í paalv tɔ. ⁴Pə fei isu alv ká lana í təyí isəna í sɔɔlaa tɔ. l paalv tənna-i, í niɔ na í nɔɔhɛɛ. Na mpv tɔtɔɔ na apalv, pə fei si í ká lana í təyí isəna í sɔɔlaa tɔ, í alv tənna-i, í niɔ na í nɔɔhɛɛ. ⁵Í taa pə təma, ye pə taya isu mə tənə í lapa nɔɔ kvlvmaya na í tisi təma si: Tɔ yele m̀p̀ỳỳ wə naale na tɔ paasəna lɔ səlvmuyv. Ama pələ pə waali, í məli na í kɔnti nan. Ye í ta kɔnti nan ke lɔɔ ke mpv í ká kɔɔ na í kpisi tənəɔ na í hoti Satani mayasən taa.

⁶Nti ma yɔɔtə isəntɔ tɔ pə taya kvcaaluyv təm, ama ayeenɛ ké. ⁷Tampana tɔɔ, ma nyulaa isu paa yulv wei í wə isu ma wəv isəntɔ tɔ. Ama paa wei na í lɔ hate ké. Pə haa uneyɛ pəneyɛ, na pə ha uneyɛ pənɛ.

⁸Tɔm nti tɛ wɛɛ si mǎ heeli atamɛɛ na alaa leelaa tɔɔlɛ si, ye pa tɔka pa utantv isu ma tɔkuvv ma nyɛntv tɔ pu kɛli-wɛyɛ sɛɛv. ⁹Ama ye í kaa pɛsi tɔnɛɛ tɔkuvv, ile apalaa nǎa kpaɣa alaa, na leelaa nǎa saa apalaa. Pɛ kɛla teu si apalv í kpaɣa alv, na alv nǎa saa, na mpi yulv ká caya na kɔtɔi kuyi-i tɔ.

¹⁰Nti ma heeliyi mpa pa tema tɛmɛyɛ kpaɣav tɔɔlɛ si: Alv í tema saav pɛ fei si í kisi i paalv. Tacaɛ tu yɔɔɔtɛna-ti.

¹¹Na í kisa-i kɔlv, í caya mpv, í taa saa kufalv. Ye i ká mɛli kupɛɛn í mɛli-i. Apalv nǎa fɛina mpaav si í tɔɔɔnti i alv.

¹²Mpa pɛ kaasaa tɔ, ma heeliyi pele si, ye apalv í kɛ lɔ sɛɛlv na i alv kɛ ma ta nyi lɔ, pɛyɛle alv unu i luyv wɛɛ si í na-i pá caya, apalv í taa tɔ si i kisiyi-i.

¹³Mpv tɔtɔɔ alv í kɛ lɔ sɛɛlv na i paalv nǎa kɛ ma ta nyi lɔ, pɛyɛle apalv unu i luyv wɛɛ si í na-i pá caya, alv í taa tɔ si i kisiyi-i. Ma mayamaya ma yɔɔɔtɛna tɛlɛ, tɛ ta luna Tacaɛ kin. ¹⁴Lɔ tá kisi apalv wei i ta ke lɔ sɛɛlv tɔɔ í na i alv lɔ sɛɛlv pa cayalɛ tɔ, pɛcɔ i ta kisi alv wei i ta ke lɔ sɛɛlv tɔɔ í na i paalv lɔ sɛɛlv pa cayalɛ tɔ. Ye pɛ taya mpv pɛ tɔ pa piya ká wɛɛ isu ma ta nyi isɔnaa, pɛyɛle si kɛ isɔ nyɛnsi kɛ. ¹⁵Ama ye wei i ta ke lɔ sɛɛlv tɔ ílɛ i caana fayav, waatu unu pa taa wei i kɛ lɔ sɛɛlv tɔ i wɛna mpaav si í yɛle na pá faya. Pɛ taya pulv tɔ, lɔ yaa-mɛyɛ si í caya tɛma kin na leleɛ. ¹⁶Alv lɔ sɛɛlv nyá n nana-we si nyaa tena na í ya nyá paalv nyuvv? Na apalv lɔ sɛɛlv nyá n nana-we si nyaa tena na í ya nyá alv nyuvv?

Lɔ í yaa-ɛ na í wɛ isɛna caya mpv

¹⁷Ama nti tɔɔlɛ si Tacaɛ í ha-ɛ mpi nǎa tɛɛn pɛlɛ. Na ye lɔ yaa-ɛ i mpaav taa na í wɛ isɛna nǎa caya mpv. Sɛyɛsvv ɛku ma sɛyɛsɛyi Yesu sɛɛlaa kɛka tɛna si á tɛɛn tɔɔlɛ. ¹⁸Ye lɔ yaa wei kɛ i mpaav taa na í tema pelv, pɛntv í caya mpv, í taa hvv si

i mɛlɛyi isu i taa peli. Na lɔ í yaa wei kɛ i mpaav taa na í tá peli, pɛntv í taa pɛɛki si i pelɛyi. ¹⁹Paa n pelaa, paa n ta peli, tɛlɛ tɛ wɛ yem kɛ. Ama lɔ kɛheeliu tɔkuvv ntɛ sɔsɔɔntv. ²⁰Paa wei í wɛɛ isɛna i ka wɛɛ na pɛcɔ lɔ yaaki-i i mpaav taa tɔ. ²¹Ye n ka kɛ yom kɛ na lɔ yaa-ɛ i mpaav taa, taa nɛyɛsi si n pɛsɛyi kasayampu. Ama ye pɛ kɔma si í lu nyá yomle taa, ile taa kisi. ²²Pɛ taya pulv tɔ, ye Tacaɛ yaa yom kɛ i mpaav taa, pɛntv pɛsa Tacaɛ kasayampu kɛ. Mɛpɛyɛ pɛ wɛɛ tɔtɔ, ye Kilisiti í yaa kasayampu, pɛntv pɛsa i yom kɛ. ²³Lɔ yapa-mɛyɛ halɛna í felɛ, ile í taa pɛsi mɛ tɔyi yɛlaa yomaa. ²⁴Ma taapalaa, paa wei í caya lɔ sɛɛlv taa isu isɛna i ka wɛɛ na pɛcɔ lɔ yaa-i i mpaav taa tɔ.

Atamɛ na leelaa pa tɔm

²⁵Ye apalaa mpa pa ta kpaɣata alaa, na alaa mpa pa ta saata tɔ. Tacaɛ ta heeli-m pa tɔm si pulv. Ama Tacaɛ pɛɛlɛ tɔ ma nɛyɛsɛna yulv wei í yɔɔɔnti nti pá mv-ti tɔɔ. Pɛ tɔ kɛ ma heeliyi-mɛyɛ nti ma mayamaya ma hvvki tɔ.

²⁶Kayana wahalanaa pane pa tɔ ile, ma hvvki si pɛ kɛla teu si yulv í caya mpv. ²⁷Ye n wɛna alv, taa lv si n kisiyi-i, na í tu fɛina taa pɛɛki si í kpaɣa. ²⁸Paa na mpv, ye n tu kpaɣa alv, na ye pɛɛlv saana, i ta la isayatu tɔtɔ. Ama apalaa mpa pa kpaɣayi alaa na alaa mpa pa saaki tɔ, paa ifɛmlɛ nte pa naaki wahala kɛ. Wahala unɛyi ma caa ma kɛli mɛ nyɔɔɛn tɔ.

²⁹Ma taapalaa, nti ma yɔɔɔtɛyi tɔɔlɛ si wɛle puwaya. Pɛ tɔ tɔ, pɛ kpaɣav saɛa waali tɔ, mpa pa wɛna alaa tɔ pá la isu pa fɛina, ³⁰na mpa pɛle pa wiliyi tɔ pá la isu pa fɛina lanwakɛlle. Mpa pa yakɛ tɔ pá la-wɛ isu pɛ taya mɛ pɛ tɛnna pa kuyapɛm mpi. ³¹Mpa pa tɔkɛna antulinya unɛ tɔ pá la isu mpa paa tɔkɛna-i tɔ. Pɛ taya pulv tɔ, wɛɛtu

nti tã taa antulinya iné i wée tã i kaa tasa taanuyú se.

³²Mpi ma nyuláyi tãçlè si í lu nëyãsee tãm taa tãkpataa. Apalu wei i ta kpaça alu tã Tacaã tãmlè ke i sãkãna nyuyú, na í luki si Tacaã luyú í lapí-i. ³³Ama wei i kpaça alu tã atè cãne nyãm ke i sãkãna nyuyú, na í luki si i alu luyú í lapí-i. ³⁴Mpu uní pã tã-i heku ké. Mpu tãtãçã na alu yaa pãelb wei i ta saa tã. Tacaã tãmlè ke pa sãpãna nyuyú. Pã taça pulb, pa caa ké si Tacaã í ti pa tãnãh na pa lãsasi. Ama alu wei i laalaa na í saa tã atè cãne nyãm ke i sãkãna nyuyú, na í pãekãyi si i paalu luyú í lapí-i.

³⁵Ma yãçãtãyi m̀p̀r̀ỳç̀ỳ si pã sãna-më, pã taça isu katãka ke ma tãyi-më. Ama ma caa ké si má tusi-meyë mpi pã we teu tã pã taa na í kpentãna Tacaã ke teu na í tã isu pã m̀ǹǹna tã.

³⁶Tã, pãnentè tã paasãna yulu wei i luyú fèi si i pãelb í saa tã pã tãm ilè. Ye i kãma na í ná si pã fèi teu si í yele i pãelb na í tãe pã taa, í la isu i luyú wée tã. Í yele-i na í saa, i ta la isayatu. ³⁷Ama ye uní i nãkãna na í tema i taa tãkpataa si i pãelb í caça mpv, na pã tá ké nãçãlu kisinana-i kukisu, uní i tãkãna tãnyuyú na í kisinã i luyú ke mpv, i pãelb uní í ta saa pã we teu. ³⁸Mpu tã, wei í yelaa na i pãelb saa i ta la taalu. Ama wei í ta yele na í saa pãlè pã kãla teu.

³⁹Alu paalu í wena i weesuyú, i alu uní i fãina mpaav si í kulí-i. Ama ye i paalu sãpa, pã ha-i mpaav ké, i luyú í we wei, i saa. Ilè kulumtu ké, pu wée lã sãelb ké. ⁴⁰Paa na mpv ma huvi si ye i caçaã isu i wée tã i kã kãli leleh nyu. Ma nyãmã si ma huwëe ane a luna Feesuyú Nanjtu kinj.

Nantu kulalaatu tãm

8 Pãnentè tã paasãna nantu kulalaatu tãm ilè.

Tã nyãmã si tá tãna tã wena pã nyãm më. Na tã nyãmã tã nyãmã uní i yekina na yulu hãh i ti. Ama sãçãluyú ná laki na tã nyãã toh. ²Ye nãçãlu huvi si i nyãmã pulbpu, i ta cãkãntã-wi isu pã we tãkpataa si í cãkãna-wi tã. ³Wei ilè i sãçãluyú lã, lã ná nyãmã puntu tãã ké.

⁴Nti í ka pãçsaa tãçlè si, ye pa laawa, yulu kã tãçã yaa i kaa tãçã? Tã nyãmã teu si tuh ná naa isentãã ké yem ké. Ama lãã tike kãh wenna. ⁵Isãtã nyãm paçalè na atè nyãm paçalè ke yelaa yaa pa isonaa. Paa yaa mpv si isonaa na mpa pa nyãnãyi si pa ti-wë tã pa wë paçalè. ⁶Ama tá kinj ilè, lãã wë kulum tãkãh ké. Inãçãlè Tacaã wei i lapa pã tãna tã, na i tãã ké tã wena weesih. Na Tacaã kele kulum, inãçãlè Yesu Kilisiti wei i yelaa na pã tãna pã wëe, na wei i tãã tã wena weesih tã.

⁷Ama yelaa tãna ta nyi mpv. Lelaa wëe na pã tãena-weyë tuh tãm taa, na ye halãna saha pa tãhna nantu kulalaatu tãçã, pã we isu tuh ke pa tãhãyi. Pa nyãm wë tãtantãlãã, ilena pá mãlãyi nau si kutãçãw hku ku wakãlãyi-weyë. ⁸Pã taça kutãçãw yekina na tã kpãtãna lãã kinj. Paa tã ta tãçã pã taça pã pasãyi-tuyú pulb, paa tã tãçãã pã taça pã sãçãyi-tuyú pulb.

⁹Paa na mpv më mpa mpaav wëe faa si í laki mpi í lá tã, í la laakali, pã taa kãã na í hu lãã sãev taa acamaa. ¹⁰Ye nãçãluyú yem nawa nyã wei si n nyãmã tã na í caça tuyú tãe na í tãhna tãçã, icam uní i laakali kaa polo isu í tãçã nantu kulalaatu nti? ¹¹Waatu uní nyã nyãm mpi pã lapa na nyã tãçãntãlè icam wei i tãã Kilisiti sãpa tã í la yem kele. ¹²Ye í pãntãçãna mã tãçãntãlãna na í kpãesãyi pa laakalãna mpa pa wë tãtantãlãã ké mpv tã, Kilisiti ke í pãntãçãna. ¹³Pã tãã ké ye ma tãki mpi na pu hu ma tãçãntãlè, ma kaa tãçã. Paa pãçã mãyãmãya ma kaa tu tãçã nantu. Pã taa kãã na má hu ma tãçãntãlè.

Tillu tæma tøm

9 Ma feina mpaav si ye ma laki mpi ma la? Ma ta ke tillu? Ma ta na Tacaa Yesu? Pæ taya mæ kena ma lapa Tacaa tæmle na pæ lu mpi tæ? ²Ye lelæa u nyænæyi-m tillu pæ krenna-mæ? Mpi tæ, isu mæ na Tacaa í krentuyv tæ pæ húláyí tækelekele ké si ma ké tillu.

³Mpúyú ma cæki mpa pa kotiyina-m paa timpí na pá tøj si ma ta ke pulv tæ. ⁴Ye pa felæyi-m kutøjv na kunyønycwm ke ma tæmle tæ ma yuwa? ⁵Ye ma tøjsa alv lso sælv nøjvlyv ma waal na tæ cæki isu tillaa lelæa na Tacaa newaa na Piyee pa lakuyv tæ ma yuwa? ⁶Yaa ma na Paanapasi tá tike ke pæ wæe si tæ lana tá niŋ na tæ tøjna tá nøjv? ⁷Yóólú wei í puki yosu na í tæki í ti? Na awe sæki læseŋ tuyv na í kaa tøjv kv pee? Na awe tiikiyi kalæku na í kaa nyaasi naalæm?

⁸Nti ma tøj tæ, yælaa yøjvætøjvænæ-tøjv kuyøjvæt, kusæsutu taa pæ fei mpv? ⁹Moisi kusæsutu taa pa ŋmaawa si: N kaa hækv nav wei n makæna nyá mæla tæ í nøjv. Naaŋ tæ tike ke lso sævcmøjvænæ? ¹⁰Pæ taya tá mayamaya tá nyvuv tæ ké í yøjvæt mpv? Tá mayamaya tá nyvuv tæ tækpem ké pa ŋmaawa si: Wei í halæyi í halæna tælvuv, na wei í kvŋ í kva tælvuv, si í ká hiki í paa nyæm. ¹¹Ye tæ tuuwa lso nyæm ke mæ hekv na kavana tæ hiki mpi pu waasi tá tønæŋ tøjv mæ kvŋ tæ yuwa? ¹²Lelæa ta kisi mpaav ke hikuyv si pá hikiyi-wi, kaaŋfana tá na?

Paa na mpv tá tá nyænna tæna. Ama tæ tøjv pæ tæna pæ kunyøn si tæ taa kæ tæ wakæli Kilisiti tæ Laapaali kvpaŋ tæmle. ¹³Ani í nyæmá teu si mpa pa laki tæma ke lso tæsele taa tæ lso tæsele calæsøjvænæ-wæ. Na mpa pa laki kætasi ke kætaya tælate tæ tæ pa hikiyi pa paa nyæm ke kætasi nsi si taa ké. ¹⁴Mpúyú pæ wæe. Mpa pa kpaalæyi Laapaali Kvpaŋ

tæ Tacaa ha-weye nøjv si pá tøjvna kætasi nsæyi.

¹⁵Ama má, ma ta la tæne uni tæ taa natæli, na ma ŋmaav isæntv tæ, pæ taya si ma pæcæyi si má hiki se. Sana sæm na mpv uni pæ lapv. Nøjvlv kaa wakæli mpi ma yøjvøjvænæ mpv tæ. ¹⁶Pæ taya ma ti sam tæ ké ma kpaalæyi Laapaali Kvpaŋ se. Ama caalvuv na caalvuv ké. Na ye pæ cæpa-m na má tá kpaali Laapaali Kvpaŋ, mayalæ. ¹⁷Ye ma mayamaya maa tuna ma ti si má la tæmle tæne, má nækæa ma haaki nøjv ké na má taja kufelvuv. Lsu pa tu-m-tæye kvtyv tæ, pæ wæe si má la-tæye na má lu tæ-soo. ¹⁸Ma kufelvuv nté ŋku ulæ? Nkuyvle si má hvlæsi laŋle na Laapaali Kvpaŋ kpaalvuv. Má kpaalæyi faalaa, má taa haa nøjv na má tajaŋa isu Laapaali Kvpaŋ kpaallv laki tæ.

¹⁹Ma ti ma tøjv, ma ta ke yom. Paa na mpv ma lapa ma tøjv yælaa tæna yom si má hiki yælaa pavale ke sævcm ke isæna pæ wæe tæ. ²⁰Yuta nyéma taa, ma laki ké isu Yuta tv, ulæna má hiki-wæ. Paa na maa tøjvæyi Moisi kusæsutu tæ, ye ma wæ mpa pa tøjvæyi Moisi kusæsutu tæ pa hekv, ma laki ké isu ma tøjvæyi-ti ulæna má hiki-wæ. ²¹Na mpv tætvøjv ye ma wæ mpa pa ta nyi Moisi kusæsutu tøm tæ pa hekv, ma wæ ké isu pa wæv tæ, maa paasøjvænæ kusæsutu, ulæna má hiki-wæ. Pæ taya isu ma tøjv si ma lv lso kusæsutu se, Kilisiti kusæsutu tæna ma tøjvæyi ké. ²²Mpa pa wæ icantv ke lso sæv taa tæ, ma lapa pa hekv ké isu icam na pæcá má hiki acamaa mpæ. Mpúyú ma laki paa mpa pa hekv, ulæna paa pæ kæli wæ má ya pa taa lelæa. ²³Ma laki pæ tænavæ mpúyú Laapaali Kvpaŋ tæ ké, ulæna ma mayamaya maa waa pæ taa.

²⁴Ntøjv í nyæmá si pa tækuyv asewa tete tæ pavale seena, ama kvlum tækøn tækæna. Mæ tætv í kaasi mæ tøjv mpv na sewa, na í laali na í tøjv nøjv. ²⁵Lvtæa na selæa pa tæna pa lakuyv mpv tæ,

pa wena pa kukukiimnaa ké na isále kusεemle. Pa laki mprúyú si pá hiki sam ntenuyu ŋku ku taahayi tɔ. Ama tá ile, tá laki ké si tɔ hiki sam ntenuyu ŋku ku we tam tɔ tɔ. ²⁶Pə tɔ ké má tɔŋna sewa na má yaya isále ke timpɔ inɔ tɔ. Ma we ké isu ŋkuma matu wei u hayalayi yem tɔ. ²⁷Ama ma wɔsayi ma tɔnuyu ké na má tɔkayi ma tayi teu si pɔ taa kɔɔ na ma wei ma lapa lelaa ke waasu tɔ má kpisi na pá l-m.

Tuy tɔm laakali lapənav

10 Ma taapalaa ma luyu weε si í tɔɔsi mpi pə mayana tá caanaa caanaa mpa na Moisi pa tɔma tɔ pa tɔm. Pa tɔna tɔpai isɔŋmuntuyɔ kentina pa tɔɔ, na pa tɔna tɔpai pa tesəna səsəncasɔ tenku. ²Na isɔŋmuntuyɔ ŋku ku tεε ké tenku taa ké pə sɔ pa tɔna tɔpai ké lɔɔ lum ke pa muɔu Moisi na pá tɔŋayi-tɔ pə tɔɔ. ³Pa tɔna tɔpai pa tɔɔna piti tɔɔnaya kɔlɔmaya ŋke. ⁴Na pa tɔna tɔpai pa nyɔɔna piti kɔnyɔnyɔɔm kɔlɔməm mpi pə luna piw taa tɔ. Na piw ŋku ku hóláyí ké si pá na Kilisiti pa tɔŋna. ⁵Paa na mpɔ tɔ lɔɔ laŋle ta heena pa taa payale, mpɔ pə yelina na pá si wɔlaya tetu taa.

⁶Pəne inɔ pə lapaya si pɔ hólít-tuyɔ lɔŋ na pɔ taa kɔɔ na tɔ nyuli isayakunyuləŋ isu mpe inɔ paa nyulɔyɔ tɔ. ⁷Na pɔ taa kɔɔ na í keesi na í sɔv tuy laav taa isu pa taa lelaa ka lapu tɔ. lɔɔ tɔm taa pa ŋmaawa mpɔ si: Yəlaa cayaa na pá tɔɔ na pá nyɔɔ, ulɛna pá nyəki na pá kuli si pa paaki. ⁸Na tɔ taa la wasaŋkalətu isu pa taa lelaa ka paasənav-tɔ na kuyaku kɔlɔmuyɔ tike yɔlɔnyɔɔŋ iyisi hiu na tooso (23000) lu na pá si tɔ. ⁹Tə taa mayasi Tacaa si tɔ naa i waali. Mprúyú pa taa lelaa ka lapa na pá səna tumaa. ¹⁰Tə taa miiti, mpi tɔ, pa taa lelaa ka miitaya mprúyú na wakəllu ku-we tɔ.

¹¹Pə tɔna mpi pə mayana-we tɔ pə hóláyí lelaa ke lɔŋ ké. Pa ŋmaa-tayi si

pa kraalayi-tu yoo. Pə taya pulu, waatu wei i taa tə we isəntɔ tɔ tənaya waatu ké. ¹²Pə tɔɔ ile ye wei i huɔ si i səŋaa pɔntu í la laakaali, í taa kɔɔ na í hoti. ¹³Mayasuyɔ nakuli ku ta mayana-me na pɔ kəli isu mayasuyɔ makuyuna yulu tɔ. lɔɔ tɔma si i laki mpi tɔ u yeki-wi. Pə tɔɔ ké i kaa yele na mayasuyɔ mayana-me na pɔ kəli-me. Ama mayasəŋ inɔ í kɔma i ká hólít-meyε isəna í ká la na í tɔli na í pəsi-tɔ.

¹⁴Pə tɔɔ ile ma taapalaa kɔpama mε, í la laakali na tuy tɔm. ¹⁵Ma yɔɔtəyənəme isu yəlaa layatɔnaa, ile nti ma yɔɔtəyɔ tɔ í huɔ mə mayamaya na í ná. ¹⁶Í nyənna tɔ tɔkuyɔ kɔpɔ na í suna lɔɔ kɔpantɔ na tɔ sεε-i í na tɔmlɛ ke pə tɔ tɔ na í ná. Tə nyɔɔkuyɔ tɔ, pi kɔntəyɔ-tuyɔ mprúyú Kilisiti caləm tɔɔ? Na potopoto wei tə faki tɔ, tɔ tɔkuyɔ tɔ, pi kɔntəyɔ-tuyɔ mprúyú Kilisiti tɔnuyu tɔɔ? ¹⁷Isu potopoto wev kɔlɔm na taa we kɔpiŋ na tɔ talayi-tɔ tɔ kɔnta kɔlɔm ké. Mpi tɔ potopoto kɔlɔm ke tɔ tɔki tɔ se.

¹⁸Í nyənna lseyeli yəlaa na í na. Mpa pa tɔki mpi pa lapa kɔtaya tɔ pá na lɔɔ wei i tike i tɔ kɔtaya tɔlate tɔ pa kɔntaa ké. ¹⁹Ile isənaya pə weε ile? Tuyɔ kulalaam kɛna pulu? Yaa tuyɔ mayamaya kɛna pulu? Pulu fɛi paa pəɔ. ²⁰Ama pa laakuyɔ tɔ alɔyaa tɔ ké pa laaki, pə taya lɔɔ. Na ma kisaa si mə na alɔyaa í taa weε tɔma tɔm taa ile. ²¹Í kaa pəsi na í nyɔɔ Tacaa kɔpɔ na í tasa alɔyaa nyəŋ ke nyɔɔɔ. Na í kaa pəsi na í cayə Tacaa nyənaya tεε na í tasa alɔyaa nyəŋka tεε ké cayav tɔtɔ. ²²Yaa tɔ caa tɔ sɔsi Tacaa ke isəsεemle taa? Tá kələnə-tɔ toma yaa isəna?

lɔɔ teeli tuyɔ ke paa mpi pə taa

²³Mə taa lelaa tɔŋ si mpaav weε si tɔ nɔka mpi tɔ lá. Tampana, mpaav weε yaa. Ama pə tɔna pə fɛna kawaaɔa ké. Mpaav weε si tɔ nɔka mpi tɔ la.

Ama pə taɣa pə təna pə lapu sɔɔsəɣəna pulɔpɔɣu lɔ sɛɛv taa. ²⁴Nɔɣɔlv í taa pɛɛki ɪ maɣamaɣa ɪ nyuɣv nyəntv tike. Ama paa wei í pɛɛkəɣi ɪ tɔɣɔntələnaa nyəntv tɔtɔ.

²⁵Nantv təna nti pa pɛɛtəɣi kuyaku taa tɔ í tɔɣɔ, í taa kpeɣe mpi mə taa í wena sika tɔ. ²⁶Pə taɣa pulv, pa ŋmaawa lɔ Tɔm taa sɪ: Tacaa tənna tetv na pə təna mpi pə wɛ tə taa tɔ.

²⁷Ye ma ta nyi lɔ yaa-ŋ tɔɣɔv na nyá luɣv wɛɛ sɪ n puki, í polaa, tɔɣɔ pə təna mpi ɪ ká saa-ŋ tɔ, taa kpeɣe mpi nyá laakalɪ taa n wena sika tɔ.

²⁸Ama ye nɔɣɔlv heela-ŋ sɪ tənɛ unɪ pa laawaɣa, ɪlɛ taa tɔɣɔ, ke wei ɪ cəpa-ŋ mɪpɪɣú səkpaluɣv tɔ ɪlɛ ɪ tɔɔ, na nyá laakalɪ ta caɣa ɪ tɛcaɣalɛ tɔ pə tɔɔ. ²⁹Pə taɣa nyá laakalɪ ke ma yɔɣɔtəɣi cənɛ. Ama wei unɪ ɪ heela-ŋ tɔ ɪ nyəŋ tɔɔ kɛ.

ɪlɛ pepe nyuɣv tɔɔ kɛ lɛlv laakalɪ tɔm ká pelɪ ma niŋ ke mpv? ³⁰Ye ma sɛɛki lɔ kɛ í na tɛmlɛ na pɔcɔ má tɔki, pepe tɔɔ kɛ paa tvɔ-m timpi ma tɔkəna sɛɛtv tɔ?

³¹Pə wɛɛ sɪ paa í tɔki, paa í nyɔɔki, paa í lakɪ mpi, í la na lɔ hiki teeli ke pə təna pə taa. ³²Í taa hu nɔɣɔlv, paa Yuta nyəma, paa mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ, paa Yesu sɛɛlaa. ³³Í la isv ma lakvɣv tɔ. Ma lɔki kɛ sɪ pə təna mpi ma lakɪ tɔ pə la yəlaa tənaya leleŋ. Pə taɣa ma maɣamaɣa ma nyuɣv nyəntv ke ma pɛɛkəɣi. Ama yəlaa təna nyəntv kɛ sɪ pə pa nyɔɔŋ.

11 Í keesəɣəna-m isv má keesəna Kilisiti tɔ.

Alv ka te saalaya ke lɔ tɛsɛɛlɛ

²Í tɔɔsa ma tɔm ke pə təna pə taa na í tɔka kɔlapɔtvnaa ke teitei isv ma keesvɣv-mɛ tɔ ma sama-mɛ. ³Ama ma caa kɛ sɪ í nyi sɪ Kilisiti kele paa apalv wei ɪ sɔsɔ, na apalv ntɛ alv sɔsɔ, na lɔ kele Kilisiti ɪlɛ ɪ sɔsɔ. ⁴Ye apalv í səlɛməɣi yaa ɪ kraaləɣi lɔ kvheelitu ke

lɔ tɛsɛɛlɛ na í tá kuli ɪ nyuɣv tɔɔ, Kilisiti ke ɪ kpeɛnaa. ⁵Na ye alv í səlɛməɣi yaa ɪ kraaləɣi lɔ kvheelitu na í tá te saalaya, ɪ paalv kɛ ɪ kpeɛnaa, na pə pəsa isv pa loola-ɪ kɛ. ⁶Na ye alv kaa te saalaya ɪlɛ pá kɔ ɪ nyɔɔsɪ. Ama ye pə wɛ-ɪ fɛɛlɛ sɪ pá kɔ-ɪ yaa pá looli-ɪ, ɪlɛ í te saalaya. ⁷Apalv kaa pa ɪ nyuɣv tɔɔ kɛ pulv, mpi tɔ, ɪ kɛ lɔ lɛsɔvɣv na ɪ kiŋ ke lɔ teu naaki. Ama alv kiŋ ke apalv teu ná naaki. ⁸Pə taɣa alv ke pa cosaa na pá ŋmana apalv. Ama apalv ke pa cosaa na pá ŋmana alv. ⁹Na pə taɣa alv tɔɔ kɛ pa ŋma apalv. Ama apalv tɔɔ kɛ pa ŋma alv. ¹⁰Pə tɔɔ kɛ isɔtaa tillaa tɔɔ, alv ká wɛɛna ɪ nyuɣv tɔɔ kɛ mpi pə hóləɣi sɪ ɪ ta ti ɪ ti, ama apalv tənna-ɪ tɔ. ¹¹Paa na mpv tɔ, Tacaa tɔm taa alv fɛi ɪ ti tɔɔ tike, na apalv ke ɪlɛ ɪ ti tɔɔ tike, pa təna pa ti pa təmaɣa. ¹²Pə taɣa pulv tɔɔ, apalv ke pa cosaa na pá ŋmana alv, na mpv tɔtɔɣɔ alv na lula apalv, na pə tənaya mpv lɔ kiŋ ke pə luna.

¹³Mə maɣamaɣa í maɣasɪ-təɣi mə taa na í ná, sɪ waatv wei alv puki lɔ sɛɛv na í səlɛməɣi tɔ, ɪ caɣa nyuɣv kpeɛte na? ¹⁴Antulinya taa cənɛ maɣamaɣa se, ye apalv yeləɣəna nyɔɔsɪ kutayalasi, fɛɛlɛ sɔsɔlɛ kɛ. ¹⁵Ama ye alv nyɔɔsɪ tayaləna mpv, isante sɔsɔlɛ ntɛ. Tampana yaa pə ha paa alv wei kɛ nyɔɔsɪ kutayalasi kɛ sɪ sɪ takəɣi-ɪ isv tɛkɛntɛ. ¹⁶Ama ye nɔɣɔlv tasəɣi tənɛ unəɣi kpeəsənav pɔntv í nyi sɪ, paa ta, paa lɔ sɛɛlaa kpeka, tə fɛina lakasɪ nasəlɪ tɔtɔɣɔ tá lɔ sɛɛv wule na pə tá kɛna sənɛ.

Ta Caa sɛm tɔɔsvɣv

(Matiyee 26:26-29 na Maləki 14:22-25 na Luku 22:15-20)

¹⁷Tɔɔ, nti ma nawa na ma caa ma yɔɣɔti-ti tɔ, pə ta muna má samɛɣe paa pəcɔ se. Pə taɣa pulv, mə kotuŋ wei í kotiyi tɔ, ye pə taɣa isayatu, ɪ sɔsɔsɣi-mɛɣe kupantv natəlɪ.

¹⁸ Kancaalaya nyəntu ɩɛ, pa heela-m ké si í kotiyi tɔ, mə kotuyu fayə kpeka kpeka ké, na u caa təma. ɩɛ ma tisa-təyi usu ma ta tisi. ¹⁹ Ye fayasuyu í we mə heku taa kɔɔ, kú wɛɛ na pécɔ pá nyi mə taa mpa pa ké kupama na tampana tɔ. ²⁰ Í kotuyu tɔ, pə tayə Tacaa tɔɔnaya ke í tɔki. ²¹ Pə we mɔ́púyú kupam mɛɛ, í cakuyu nyanaya tɛɛ təkɛm tɔ paa wei ɩ huliɣina ɩ maɣamaya ɩ tɔɔnaya ké. Nyɔɔsi ná tɔɔna lɛlaa ke kuyɔ na sulɔm náá kuyi lɛlaa. ²² Í ká tɔki na í nyɔɔki mə tɛɛsi nsi si taa tɔɔ í fɛina yaa we? Yaa lɔɔ sɛɛlaa kpekəle ke í nyənəyi yem? Na mpa pɛɛ pa fɛina pulu tɔɔɛ í caa fɛɛle tɔɔ na? Yaa í caa má heeli-me suwe? Pə nəɣəsəna ma sa-mɛ? Paa pɛɔ ma kaa sa-mɛ se.

²³ Pə tayə pulu tɔɔ, tɔmnaa mpa Tacaa tasa-m na má caa ma heeli-me tɔɔɛ si, ahoɔ nna a taa pa yɛlaa na pá kpa Tacaa Yesu unɩ tɔɔ ɩ kraɣa potopoto. ²⁴ ɩ sɛɛ lɔɔ ké í na tɔmlɛ na í tɛ ɩlena í fayə-ɩ na í tɔ si: ɩnɛ ɩ kɛna ma tɔnuyɔ ŋku pə ha mə tɔɔ tɔ, mɔ́púyú í ká laki na í tɔɔsəyi ma tɔɔ. ²⁵ Pa tɛma tɔɔɔ ke mpɩ ɩlena í kraɣa kɔɔpɩ na í tɔ si: Kɔɔpɩ ɩnɛ ɩ kɛna lɔɔ nɔɔɔ pɛɛɩyɩ kufam yoo, na ma caləm huləna pə tampana. Paa waatu wei ké í nyɔɔki ɩ nyɔɔki mpɩ na í tɔɔsəyənəna ma tɔɔ yoo. ²⁶ Kupam ye í wɛɛ na í tɔki potopoto unɛ na í nyɔɔki kɔɔpɩ unɛyɛ mpɩ, í heeliyi Tacaa səm tɔm, haləna ɩlɛ ɩ kɔɔ í mɔɩ.

²⁷ Pə tɔɔ ké ye nɔɔɔɔ wɛɛ na í tɔki Tacaa potopoto na í nyɔɔki ɩ kɔɔpɩ pəyɛɛ ɩ ta nəɣəsəna si í tɔɔ na í nyɔɔ pɩntu í nyi si Tacaa tɔnuyɔ na ɩ caləm pə tɔm wɛ ɩ nyɔɔ taa ké. ²⁸ Pə wɛɛ si paa wei í pɔɔsi ɩ tɔɔ ɩ maɣamaya na í ná na pécɔ í tɔɔ potopoto unɛ na ɩ nyɔɔ kɔɔpɩ unɛ. ²⁹ Pə tayə pulu tɔɔ, ye wei ɩ tɔki potopoto na í nyɔɔki kɔɔpɩ ke yem tɔɔ na í tá cəkəna si pə ké Tacaa tɔnuyɔ, ɩ kɔɔna ɩ maɣamaya ɩ nyɔɔ taa ké tɔm ke ɩ tɔɔɔ na ɩ nyɔɔɔ mɔ́ pə taa ké.

³⁰ ɩsəntɔ unɩ ɩ maɣamaya ɩ lapu tɔɔ ké mə taa payalɛ ké kutɔntɔnaa na acamaa na yəlaa kupiŋ sɛpa. ³¹ Ye ta maɣamaya tɔ pɔɔsəyənə tá tɔɔ tɔmnaa na pécɔ ɩɛ, tɔ kɛɛ tá tɔɔ tɔm nti lɔɔ ká huɩna-tu tɔ tɔ taa ké. ³² Ama Tacaa ɩɛ ɩ huɩkəna-tuyɔ na í hɔɔ tá ŋkraŋŋ ke si pə taa kɔɔ na pə kaa tá na antulinya ke kɔɔtəɛ kulɔmtəɛ.

³³ Pə tɔɔ ɩɛ ma taapalaa waatu wei í kotiyi si í tɔki Tacaa tɔɔnaya tɔ í taŋ təma. ³⁴ Ye nyɔɔsi í pu wei pɩntu í tɔɔ ɩ tɔɔyɔ, na pə taa kɔɔ na mə kotuyɔ tɔ lɔɔ kɔɔ í nana-mɛyɛ natəlɔyi lapu. Nti nti pə kaasaa tɔ má kɔma na má kɔɔ ɩɛ ma tɛɛsi tɔɔyɛ tayanuyɔ.

Mpi mpi pə lapu saaki yəlaa tɔ

12 Pənente tɔ paasəna mpi mpi lɔɔ Feesuyɩ Naŋŋtu yeki na pə saa yəlaa tɔ pə tɔm ɩɛ.

Ma taapalaa ma caa ké si mpi mpi pə saakuyɔ yəlaa tɔ í nyi tampana nna a tɔɔ pə saa mpɩ tɔ. ² Í nyɔmá teu si í ka keɩ ma ta nyi ɩsɔnaa tɔ tuŋ wei ɩ yɔɔtəyi natəlɩ tɔ ɩ tɔm taa ké pə hana mə ɩsɛ na cuyɩɩyɩ fɛɩ. ³ Pə tɔɔ maɣamaya ke ma caa si í nyi na í tɛ mə taa si yɩɩ nɔɔɔɔ ɩ fɛɩ wei lɔɔ Feesuyɩ tiikiyi na pɩntu luna pə waalɩ na í tɔ si Yesu ké mpusi tɔ. Na ye Feesuyɩ Naŋŋtu ɩ tiikiyi wei pɩntu kaa pəsi na í tuləyi na í yeki si Yesu keɛ Tacaa.

⁴ Mpi mpi pə saaki yəlaa ke lɔɔ mpaau taa tɔ pə we ŋka ŋka ké. Ama lɔɔ Feesuyɩ kulɔmuyɩ ŋku ku yekina na pə saaki yəlaa. ⁵ Təma lapu we fakasi fakasi. Ama Tacaa kulɔm unɩ ɩ təma ke pa laki. ⁶ Kulapəm we ŋka ŋka, ɩɛ lɔɔ kulɔm unɩ ɩ tɔɔɔna pa tənaya kulapəmnaa mpe pa tənə. ⁷ Lɔɔ Feesuyɩ húləyi paa wei ɩ kiŋ ké si ku wɛɛ na ku yeki na pulu lapu saa pɩntu ɩlena pa tənə pá hiki kupantu ke pə taa. ⁸ Lɔɔ Feesuyɩ haa nɔɔɔɔ ɩɛyɛ ləmaɣasɛɛ tɔm yɔɔtaya. Na Feesuyɩ kulɔmuyɩ ŋku ku

ha nɔɔɔlɔ ɔlɛ tɔtɔ sɪ í yɔɔɔtɔyɔnɔ nɔyɛm. ⁹ Lɔ Feesuyɔ kulɔmɔyɔ kɔnɛ kɔ yekina na nɔɔɔlɔ nɔ́á tisiyi lɔ tɔ́ kɛ yɔɔ kɛ teu. Na kú haa nɔɔɔlɔ ɔlɛyɛ kutɔntɔnaa waasuyɔ pɔsuyɔ. ¹⁰ Lɔ Feesuyɔ yeki na nɔɔɔlɔ nɔ́á lakɪ piti tɛma, na kɔ tɔyɔ nɔɔɔlɔ ɔlɛ sɪ í kpaalɔyi lɔ kɔheelitu, na kɔ yeki na nɔɔɔlɔ nɔ́á nyɛɔ na í fayasɔyi alɔyaa nyɛntɔ na lɔ Feesuyɔ nyɛntɔ. Kɔ yeki na nɔɔɔlɔ ɔlɛ í yɔɔɔtɔyɔnɔ tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuku tɔ, na kɔ yeki na nɔɔɔlɔ nɔ́á cekayɔnɔ-tɪ na í telɔsɔyi. ¹¹ Lɔ Feesuyɔ kulɔmɔyɔ kɔnɛ kɔ taa kɔ tike kɔ lakɔna pɔ tɔnɔyɔ mpu. Kɔ yeki na paa mpi mpi pɔ lapɔ saa paa wei kɛ ŋka ŋka isɔ kɔ nɔkaa tɔyɔ.

Tɔnɔyɔ pilimile kulɔmtɔlɛ

¹² Tampana tɔ́ Kilisiti weɛ kɛ isɔ yɔlɔ tɔnɔyɔ pilimile weɔ na kú wɛna nɔɔɔhɛ na niŋ na ŋkpaŋŋ na isɛ na pɔ tɔnɔyɔ mpu tɔ. Tɔnɔyɔ weɔ tɔ paa kɔ tɔ́ kɔ wɛna mɔ́púyú waani waani tɔ pɔ tɔna pɔ kpɛnta kulɔm kɛ sɪ tɔnɔyɔ. ¹³ Mpu tɔtɔyɔ na ta tɔna, paa tɔ́ kɛ Yuta nyɔ́ma yaa tɔ́ ta kɛ Yuta nyɔ́ma, paa tɔ́ kɛ yomaa yaa kasayampiya, lɔ Feesuyɔ kulɔmɔyɔ ŋkuyɔ pa sɔna-tuyɔ lɔ lum sɪ tɔ́ kpɛntɪ isɔ yɔlɔ tɔnɔyɔ pilimile weɔ tɔ, na lɔ Feesuyɔ kulɔmɔyɔ ŋkɔ kɔ lum kɛ tɔ nyɔɔkɪ teu kɛ tá tɔna.

¹⁴ Yɔlɔ tɔnɔyɔ pilimile weɔ tɔ pɔ tɔyɔ nɔɔɔhɛ tike yaa niŋ yaa ŋkpaŋŋ yaa isɛ tike wɛnna. Ama pɔ tɔnɔyɔ mpu pɔ wɛnna kɔ tɔ́. ¹⁵ Nɔɔɔhɛ ka pɔsɪ na tɔ́ tɔ sɪ: Ma ta kɛ niŋ tɔ, ma ta kɛ tɔnɔyɔ? Paa tu yɔɔɔtɔ mpu pu lɔsɪ-tɛyɛ tɔnɔyɔ tɔ́? ¹⁶ Nkpaŋyɔ ká pɔsɪ na kú tɔ sɪ: Ma ta kɛ isɔlɛ tɔ ma ta kɛ tɔnɔyɔ? Paa kɔ tu yɔɔɔtɔ mpu pu lɔsɪ-kuyɔ tɔnɔyɔ tɔ́? ¹⁷ Na pɔ weɔ mpu tɔ, ye isɔlɛ tike tɔkɔŋ wɛnna yɔlɔ tɔnɔyɔ tɔna tɔ́, pepɛyɛ yɔlɔ ká nuna tɔm? Na ye ŋkpaŋyɔ tike wɛnna, pepɛyɛ yɔlɔ ká nuna sɔŋ? ¹⁸ Tampana tɔ́ lɔ nɔka isɔna tɔ́ mɔ́púyú í lapa, í tu yɔlɔ tɔnɔyɔ

tɔ́ kɛ paa mpiyi waani waani. ¹⁹ Ye kulɔmɔm ka wɛnna yɔlɔ tɔnɔyɔ tɔna ɔlɛ pɔ taa kɛ yɔlɔtɔnɔyɔ ntɛ. ²⁰ Ama yɔlɔtɔnɔyɔ na weɔ tɔ́ kɔ wɛna nɔɔɔhɛ na niŋ na ŋkpaŋŋ na isɛ na pɔ tɔnɔyɔ mɔ́púyú.

²¹ Pɔ tɔ́ kɛ isɛ ná kaa pɔsɪ na á tɔ niŋ sɪ ye ɔlɛ í fei pɔ́ lɔ isɔna? Na nyɔyɔ ná kaa pɔsɪ na kɔ tɔ́ nɔɔɔhɛ sɪ ye ale a fei pɔ́ lɔ isɔna? ²² Pɔ fei mɔ́púyú paa pɔcɔ, mpi mpi pɔ́ kɛ taalɔm nyɛm kɛ yɔlɔ tɔnɔyɔ taa tɔ́ mɔ́pɔlɛ weesuyɔ. ²³ Mpi tɔ́ nyɔnɔyi mɔ́púyú taalɔm tɔ́ mɔ́pɔlɛ tɔ́ mɔ́la na tɔ́ seena na pɔ́ kɔlɪ lɛmpɔnaa. Na pɔ́ kaasa lɛmpɪ, pɔlɛ pɔ́ yaav we feɛle, pɔlɛyɛ pa kɔlɔyi ŋmesuyɔ tɔ́kulakula, ²⁴ na pɔ́ kɔlɪ tá tɔnɔyɔ tɔ́ lɛmpɔnaa mpi pu mɔ́nna sɪ tɔ́ la mpu tɔ́. Lɔ lapa yɔlɔ tɔnɔyɔ kɛ mɔ́púyú sɪ lɛmpɪ í takɔyi lɛmpɪ waalɪ. ²⁵ Pɔ tɔ́ kɛ fayasuyɔ fei yɔlɔ tɔnɔyɔ tɔ́. Ama pɔ́ tɔna mpi pɔ́ we tɔnɔyɔ tɔ́ tɔ́ pu nɔyɔsɔyi tɔ́ma tɔ́ kɛ tam kɛ. ²⁶ Ye yɔlɔ tɔnɔyɔ tɔ́ lɛmpɪ salɔmɔyi, pɔ́ tɔna pɔ́ salɔmɔyɔnɔ, na ye pa sama yɔlɔ tɔnɔyɔ tɔ́ lɛmpɪ, pɔ́ tɔna pɔ́ samtu kɛ.

²⁷ Mɔ́ tɔna í kɛ Kilisiti tɔnɔyɔ kɛ, na paa mɔ́ taa wei í kɛ Kilisiti tɔnɔyɔ kɔnɛ kɔ tɔ́ pulɔpɔ kɛ. ²⁸ Pɔ tɔ́ kɛ lɔ kpa tillaa kɛ Yesu sɛɛlaa kɔ́kɔlɛ taa kɛ kancaalaya, pɔ́ waalɪ kɛ lɔ kuyɔɔtɔtɔ telɔsɔlɔ, pɛlɛ pa waalɪ kɛ sɛyɛsɔlɔ, pɔ́ waalɪ kɛ í kpa piti tɔ́ma lataa, na kutɔntɔnaa waasɔlɔ, na lɛlaa tentaa, na nyɔyɔ nyɔ́ma, na mpa tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuku tɔ́ pa yɔɔɔtɔyɔ saawa tɔ́. ²⁹ Pa tɔna pa ta kɛ tillaa se, pɔ́yɛle pa tɔna pa ta kɛ lɔ kuyɔɔtɔtɔ telɔsɔlɔ yaa sɛyɛsɔlɔ. Pa tɔna paa pɔ́sɔyi piti tɔ́ma lapɔ. ³⁰ Pɔ́ tɔyɔ pa tɔna pa waasɔyɔnɔ kutɔntɔnaa, pɔ́yɛle pɔ́ tɔyɔ pa tɔna pa yɔɔɔtɔyɔnɔ na tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuku tɔ́, yaa tɔmnaa mpe pa telɔsuyɔ. ³¹ Ye í nyulɔyi sɪ pulɔ lapɔ í saa-me, í nyulɔ mpi pɔ́ kɔlɔ nyɔyɔ tɔ́.

Maa hólí-meyɛ pənenteyɛ mpaav ŋku ku kəla ɪ təna tɔ.

Təma sɔɔlɔyɔ tɔm

13 Paa ma yɔɔtəyi yəlaa nsəma na isɔtaa tillaa nsəma tɔtɔ, ye maa sɔɔləyi yəlaa ma yɔɔtəyaa təna we yem ké isu suule wiikuyɔ tɔ yaa kaŋkonte wiikuyɔ tɔ. ²Paa pə wɛɛ si lɔɔ kɔheeli-tu kpaalɔyɔ saana-m, yaa paa maa nyi pə təna na má cəkəna kɔŋmesəm təna, yaa paa maa tisa lɔɔ tɔɔ ké ma yuŋ ke teu na má yɔɔtəyənə pɔɔŋ si í kpesi na í layasɪ, na í kpesəyi na í layasəyi, na maa sɔɔləyi yəlaa, ma we yem ké. ³Paa ma apititu tənaya maa kraya na má tala kɔnyɔntɔnaa, yaa paa ma tɔnyɔyɔ mayamaɣa ke ma lapa awusa si ye pa wɔki kɔkɔ pa wɔ, ye maa sɔɔləyi yəlaa pə tənaya mpu yem ké.

⁴Sɔɔlɔyɔ í wɛɛ isayakɔnyɔlɔyɔ fɛi, ti hɔm fɛi, isəcav fɛi. ⁵Ye sɔɔlɔyɔ í wɛɛ fɛɛle fɛi nyəntɔ natəlɪ tu kɔŋ, ye sɔɔlɔyɔ í wɛɛ yɔlɔ u pɛɛkəyi ɪ nyɔyɔ nyəntɔ tike. Sɔɔlɔyɔ í wɛɛ pááná mɔyɔ fɛi, sɔɔlɔyɔ í wɛɛ tɛ ku tisiyi si maa ná maa ná pə wɛɛ. ⁶Sɔɔlɔyɔ í wɛɛ ku caa ku nu kawalaya tan. Ama tampana tan ke ku caaki. ⁷Ye sɔɔlɔyɔ wɛɛ cɔtɔyɔ fɛi paa mpi pə taa. Ye sɔɔlɔyɔ wɛ paa mpi pə taa naani na tɛɛlɔyɔ na suulu pə wɛɛ ké.

⁸Sɔɔlɔyɔ tɔm ka wɛɛna tam tɔɔ, lɔɔ kɔheeli-tu kpaalɔyɔ ká su tənaya. Wei pə saawa na í yɔɔtəyənə tɔmnaa mpa nɔyɔlɔ u nuki tɔ pu te na pə tɛ. Nyəm ká te na pə saalɪ yem. ⁹Pə taya pulɔ tɔɔ, mpi mpi tə nyəmá tɔ titite ké, na lɔɔ kɔheeli-tu nti tə kpaaləyi tɔ tələ tə sekəyi ké. ¹⁰Ama pə kɔma na mpi pə tewa təkpaataa tɔ pə kɔɔ, mpi mpi pə sekaa tɔ pə saaləyi yem ké.

¹¹Maa ké pəyaya tɔ ma yɔɔtəyaa na ma huwɛɛ na ma kɔmayasəm pəcenyəm ké. Ama ma ise kɔma na á nyaalɪ tɔ ma lɔ pəcenyəm təna. ¹²Kayana tə naa ké isu pa naakuyɔ pulɔ ilɛmuyɔ təcan-

təlaa ke tiŋ taa tɔ. Ama tu te na tɛ ná təkɛlekele. Kayana mpi mpi ma nyəmá tɔ titite ké. Ama maa te na má nyi pə təna təpaɪpaɪ isu lɔɔ nyəma-m tɔ.

¹³Pərente pə yelina yaasinaa pane pa tooso ilɛ, naani na tɛɛlɔyɔ na sɔɔlɔyɔ. Ama sɔɔlɔyɔ ntɛ pa tooso taa acɛpa.

Mpi mpi pə lapu saaki yəlaa tɔ pə tɔm tɔtɔ

14 Ye mpu ilɛ í niina ise ke sɔɔlɔyɔ tɔm. Í nyulɪ teu si pulɔ lapu í saameyɛ lɔɔ mpaav taa tɔtɔ, ilɛ pə kəlana lɔɔ kɔheeli-tu kpaalɔyɔ. ²Wei ɪ yɔɔtəyi tɔmnaa mpa nɔyɔlɔ u nuki tɔ pə taya yəlaa ke ɪ yɔɔtəyənə, ama lɔɔ ké. Pə taya pulɔ, í na ɪ yɔɔtɔyɔ na ɪ tem nɔyɔlɔ u nu ɪ tɔm tɔ se. Tampana nna a ka pama tɔ anəyi ɪ kuliɣina lɔɔ Feesuyɔ toŋ. ³Ama wei ɪ kpaaləyi lɔɔ kɔheeli-tu tɔ ɪ laki ké na yəlaa nyɔkɪ toŋ ke lɔsɛɛle mpaav taa. ɪ kpaasəyi pa apalɔtɔ na í heesəyi pa laŋa ké. ⁴Ama wei ilɛ ɪ yɔɔtəyi tɔmnaa mpa nɔyɔlɔ u nuki tɔ ɪ təyi ɪ sɔɔsəyi toŋ, na wei ilɛ ɪ kpaaləyi lɔɔ kɔheeli-tu tɔ Yesu sɛɛlaa kpekələ tənaya ɪ sɔɔsəyi toŋ.

⁵Ma sɔɔla teu si mə təna í yɔɔtəyi tɔmnaa mpa nɔyɔlɔ u nuki tɔ. Ama ma kəla nyulɔyɔ ke teu si lɔɔ kɔheeli-tu kpaalɔyɔ í saa-mɛ. Pɔpɔtɔ fɛi, wei ɪ kpaaləyi lɔɔ kɔheeli-tu tɔ ɪ waasəyi na pə kəlɪ wei ɪ yɔɔtəyi tɔmnaa mpa nɔyɔlɔ u nuki tɔ. Ama ye nɔyɔlɔ wɛɛ na í ká pəsi na í tɛɛlɔ na Yesu sɛɛlaa sɔɔsi toŋ pə paasi. ⁶Ma taapalaa ma pɔɔsəyi-mɛ si ye ma kɔma mə te na má yɔɔtəyənə-meyɛ tɔmnaa mpa nɔyɔlɔ u nuki tɔ nti tə taa kele ma waasa-mɛ ilɛ? Ma ta waasimeyɛ natəlɪ tə taa ké paa pəcɔ pəcɔ. Ama ye ma kɔma na má heela-meyɛ tɔm kɔŋmesətu natəlɪ, yaa nyəm tɔm natəlɪ, yaa lɔɔ kɔheeli-tu natəlɪ, yaa sɛyɛsuyɔ, ilɛ teu ntɛ.

⁷Tɛ keesəna paale wontu na tɛ ná. Ye pa huləyi həlaya yaa pa makɪ saŋku, na

pə hɪlvɪv na pə mapv ta təŋ, isənayə paa cəkəna si tənɛyɛ hələyɑ hullv hɪləyɪ na sanjku matv makɪ? ⁸Tutuyv hullv í ta yayɑ apalv tutuyv, isənayə yɪlv ká nyəna si ɪ tayənəyɪ ɪ təyɪ yooʊ tɔɔ? ⁹Mpv tɔtɔyɔ pə wɛɛ, isənayə yɪlv ká pəsɪ na í cəkəna tɔm nti lɛlv yɔyɔtəyɪ tɔ, ye tɔm nti nɔyɔlv ɪ nukɪ tɔyɔ ɪ yɔyɔtəyənɑ ɪ tɔm nti? Ye mpv yɔyɔtɔlv lɔɔ ɪ tɔm ke yem ké. ¹⁰Antulinya taa cənɛ nsəma tɔwəyɑ, na a taa kulɔmtələ fei nte tə ta ke tɔm tɔ. ¹¹Paa na mpv ye wei ɪ yɔyɔtəyənɑ-m na maa nukɪ ɪ tɔm, tə nyənəyɪ təma na isɛ ké. ¹²Mpv tɔ isɪ í sɔrv nyɔvɪv si lɔɔ Feesuyv í yele na pulv lapv saa-me tɔ, í pɛkəyɪ si pə saa-meyɛ teu. Ama pə kələnɑ mpi pu sɔɔsɪ Yesu sɛelaa kɛ tɔŋ tɔ.

¹³Pə tɔɔ kɛ wei ɪ yɔyɔtəyɪ tɔmnaa mpv nɔyɔlv ɪ nukɪ tɔ, pɪntv í səlɛmɪ lɔɔ na í hiki tɔm nti tə teləsɔvɪv nyəm tɔtɔ. ¹⁴Pə tayɑ pulv, ye ma səlɛməyənɑ tɔmnaa mpv nɔyɔlv ɪ nukɪ tɔ, ma taa kɛ pə səlɛməyɪ yem na ma ləmayəsələ náa cəyɑ kɛtɛ. ¹⁵Ye mpv isənayə maa la? Maa səlɛmɪ hatuu ma taa kɛ, na má səlɛmənɑ ma ləmayəsələ tɔtɔ. Ye yontu ma yoo ma taa, na má yoonɑ ma ləmayəsələ tɔtɔ. ¹⁶Mpúyú pə wɛɛ mɛɛ, ye hatuu nyá taa tike kɛ n sɛɛ lɔɔ kɛ í na təmlɛ, isənayə wei ɪ we samaa taa kɛ yem na í tá cəkəna tɔ ɪ ká nyəna timpi ílɛ ɪ ká tɔ si: Ami, tɔyɔ nyá sɛɛtv tənɛ tə taa? ɪ kaa pəsɪ na í nyɪ nti n yɔyɔtəyɪ tɔ. ¹⁷Paa na nyá lɔɔ sɛɛv si í na təmlɛ tewa teu tɔ, lɛlv ná ta waa pulvɪv pə taa.

¹⁸Ma sama lɔɔ, mpi tɔ ma yɔyɔtəyɪ tɔmnaa mpv nɔyɔlv ɪ nukɪ tɔ na pə kəlɪ mə tənɑ təpɑɪ. ¹⁹Ama isɪ Yesu sɛelaa sɛkɔvɪv təcəyəcəyɪ tɔ pə kələ-m teu si má yɔyɔtɪ tɔm pɛɛ kakpasɪ tike nti paa nu teu na pə kuliyɪ lɛlaa isɛ tɔ, na mpi maa hutiyɪ tɔmənɪ tɔmənɪ na tɔmnaa mpv nɔyɔlv ɪ nukɪ tɔ pa taa tɔ.

²⁰Ma taapalaa, ye í hvɔkɪ hɔwɛɛ, í yele pəcə nyənɑ. Ama ye isayətv tɔm taa

ɪlɛ, í lakɪ isɪ piyɑ nsi si ta nyɪ isayətv lapv tɔ. Ama í wɛɛna sɔsɔhɔwɛɛ kɛ mə hɔwɛɛ taa. ²¹Lɔɔ Tɔm taa pa ŋmaawa si:

Tacaa tɔma si maa yɔyɔtənɑ piitim pənɛyɛ.

Maa yele na yələa kraɪ nyəma yɔyɔtənɑ-wɛ na pele pa tɛ taa.

Kraɪ nyəma ká yɔyɔtənɑ-wɛ.

Paa na mpv tɔ ma yələa kaa nuna-m.

²²Pə tɔɔ kɛ tɔmnaa mpv nɔyɔlv ɪ nukɪ tɔ pa yɔyɔtɔvɪv saakɔvɪv yɪlv na í yɔyɔtəyɪ tɔ, ɪ yɔyɔtəyɪ kɛ si pə hólí mpv pa ta ke lɔɔ sɛelaa tɔyɔ pulvɪv. Ama mpv pa kɛ lɔɔ sɛelaa tɔ pu hóləyɪ pɛlɛyɛ mpv. Na lɔɔ kuheelitu kraalɔvɪv saav ná hóləyɪ lɔɔ sɛelaa kin kɛ pulvɪv. Ama mpv pa ta ke lɔɔ sɛelaa tɔ pu hóləyɪ pɛlɛyɛ mpv.

²³Ye Yesu sɛelaa kɛkələ tənɑ í kotaa na pá tənɑ pá svv tɔmnaa mpv nɔyɔlv ɪ nukɪ tɔyɔ yɔyɔtɔvɪv, na mpv pa ta cəkəna yaa mpv pa ta ke lɔɔ sɛelaa tɔ pá mayana-mɛ, pa kaa yaa-meyɛ kraŋtɔnaa? ²⁴Ama ye lɔɔ kuheelitu kɛ mə tənɑ í kraaləyɪ, na wei ɪ taa kɛ lɔɔ sɛɛlv yaa yɪlv wei ɪ ta cəkəna pulv tɔ í svv, tə tənɑ nti ɪ nukɪ mpv tɔ tu yele na pə kuli ɪ waalɪ na í ná si isayətv kɛ ɪ lakɪ. ²⁵Na pu kuli ɪ taa hɔwɛɛ tɔɔ təkɛlɛkɛle na í həntɪ lɔɔ tɛɛ na í sɛɛ-ɪ na í tɔŋ si tampana lɔɔ we pane pa hekv.

Liyituyv kaa wɛɛ Yesu sɛelaa kɛkələ taa

²⁶Pənente ma taapalaa suwɛyɛ tu yɔtɔtɪ na tɛ su yɛɛ? Í kotiyɪ lɔɔ sɛɛv tɔ, nɔyɔlv ná wɛna yontu, nɔyɔlv ɪlɛyɛ sɛyɛsɔvɪv, nɔyɔlv ɪlɛyɛ tɔm kuŋmɛsətv natəlɪ nɔyɔlv ɪlɛyɛ tɔmnaa mpv nɔyɔlv ɪ nukɪ tɔ tə yɔyɔtɔvɪv, na nɔyɔlv ɪlɛyɛ tə teləsɔvɪv nyəm. Tɔv pə tənayɑ mpv pə wɛɛ kɛ si pə sənɑ Yesu sɛelaa kɛkələ na tɛ polo lɔlv. ²⁷Ye pa yɔyɔtəyənɑ tɔmnaa mpv nɔyɔlv ɪ nukɪ tɔyɔlv, yələa naalɛ yaa tooso í yɔyɔtəyɪ na pá kaasəyɪ təma, pa taa tɛɛ mpv. Na nɔyɔlv náa

teləsəyi-ti. ²⁸Ye nɔɔɔlɔ fei si i ká pəsi na í teləsi pə huwɛɛ ile yɔɔɔtələa mpe pa taa nɔɔɔlɔ í taa yɔɔɔtəna nɔɔɔ sɔsɔɔa ke samaa taa. Ama í yɔɔɔtəyi i taa na pə wɛɛ í na lɔɔ pa naale pa tɔm. ²⁹Ye lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsələa ile, yələa naale yaa tooso í yɔɔɔtəyi na pə kaasa mpa, pele pa mayasəyi teu ke nti yɔɔɔtələa yɔɔɔtəyi tɔ na pá ná. ³⁰Ama ye yulu nɔɔɔlɔ we samaa taa təna na lɔɔ hula-i tɔm kuyɔɔsətɔ natəli, wei i ka yɔɔɔtəya tɔ ílé í su na pácɔ. ³¹Í pəsəyi na í kpaali lɔɔ kuheelitu ke mə tənaya kulɔm kulɔm, ulena pə kuliyi yələa ise na pə ha-weye apalutu. ³²lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsələa mpe, pá nyi pa ti kpaɔ ke pə taa. ³³Mpi tɔ, heesuyɔ ke lɔɔ kɔɔna pə taya liyituɔyɔ.

Yesu sɛələa kpeka təna taa m̀p̀r̀ỳỳ pə wɛɛ. ³⁴Ye Yesu sɛələa í kotaa, alaa nɔɔsi taa í taa lu feɔ. Pa feina mpa si pá yɔɔɔtəyi. Kusəsutu yɔɔɔtə mpu si alaa ká pasa pa təyi. ³⁵Ama ye pa caa natələyi pɔɔsuyɔ, pá kpema təyaya ile paa pɔɔsi pa paalaa. Yesu sɛələa í kotaa, pə ta muna alaa í yɔɔɔtɔ.

³⁶Pə lapa mpu tɔ mə kij ke lɔɔ Tɔm ka lunaa ké yee? Yaa mə tike í nuna-ti? ³⁷Ye nɔɔɔlɔ huɔ si i ke lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu, yaa unəyi lɔɔ mpaɔ taa pulu lapu saawa, puntu í nyi teu si, nti ma ŋmaa-me tɔ Tacaɔ kusəsutu ké. ³⁸Ama wei í ta nyi mpu, pá taa nyəni-i si pulu.

³⁹Pə tɔɔ ile ma taapalaa í ká nyuləyi lɔɔ kuheelitu kpaaluyɔ ké, ile í taa kisi tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuki tɔ pa yɔɔɔtuyɔ tɔtɔ. ⁴⁰Pə təna mpi i laki tɔ í la isu pə nəɔɔsənaa tɔ, í taa la yem yem.

Kilisiti sɛm na i fem pə tɔm

15 Ma taapalaa, ma sɔɔla teu si pənente má tɔɔsi-meɔ Laapaali Kupaɔ wei maa kpaala-me tɔ, wei í nuwa na í tɛmna-i mə taa ké teu təkpaataa tɔ. ²Laapaali Kupaɔ un i tɔɔ ké pə yapa mə nyuyɔ, ye í tɔka-i teu isu

maa seɔesuyɔ-meɔ-i tɔ. Ye pə taya mpu í tɛm mə taa tɔ yem tɔɔ ké.

³Seɔesuyɔ sɔsɔɔ ŋku pa seɔesa má na maa seɔesi-meɔ-ku tɔɔle si: Kilisiti səpa tá isayatu tɔɔ isu lɔɔ Tɔm taa yɔɔɔtaa tɔ. ⁴Pa pima-i ulena kuyɛɛɔ tooso wule í fe, na lɔɔ Tɔm taa ka yɔɔɔtə m̀p̀r̀ỳỳ. ⁵M̀p̀r̀ỳỳ i lu Piyɛ tɔɔ, pə waali ké i lu tillaa naanɔwa na naale tɔɔ. ⁶Pə waali waali ké i lu i ifalaa mpa pa nyuyɔ kəla nasələ na nunɔwa (500) tɔ pa tɔɔ ké nɔɔɔ kulɔmaya. Pa taa lelɔa wena pa ise, ama lelɔa ná səpa. ⁷Pə waali ké i lu Saaki tɔɔ, Saaki tɔɔ luu waali ké i lu tillaa təna tɔɔ.

⁸l lu m̀p̀r̀ỳỳ pa təna pa tɔɔ na pə tɛ, ulena í lu ma wei ma we isu yulu wei pə hɔlusa kuhɔlusu tɔ ma tɔɔ tɔtɔ. ⁹Tillaa taa səkpelu nté má, na ma ta tu nəɔɔsəna pá yaa-m tillu. Mpi tɔ, má naasayana lɔɔ sɛələa kpeka. ¹⁰Ama lɔɔ pelee tɔɔ ile, ma ké mpi ma ké isəntɔ tɔ. Na pelee nna lɔɔ lapa-m mpu tɔ, a ta saali yem. Ama a tɔɔ ma lapa təmle na pə kəli tillaa lempa təna. Tampana pə taya ma tɔɔ taa ké ma lapənaa. Ama lɔɔ pelee nna i hula-m tɔ a tɔɔ ké. ¹¹Pə tɔɔ ké paa ma cɔlɔɔ pu lunaa yaa pele pa cɔlɔ, tá waasu unəyələ, na nti í muwa tɔɔle.

Tá sɛm na tá fem pə tɔm

¹²lənaya pə wɛɛ na mə taa lelɔa tɔɔ si sətɔa kaa tɛ na pá fe? Pəyele Kilisiti fem na sɛm taa tɔ pə waasu ke tə wɛɛ na tɔ laki. ¹³Ye tampana sətɔa kaa tɛ na pá fe ile pə wɛɛ si Kilisiti ná tá fe nté. ¹⁴Na ye tampana Kilisiti taa fe ntɔ, tá waasu taa feina nyuyɔ tətule, na í taa nyi nti í ká lana naani tɔ. ¹⁵Ye tampana si sətɔa kaa tɛ na pá fe, pu kula tá waali ké. Mpi tɔ, pə we isu tɔ tɔ lɔɔ ké tɔm nté. Pə taya pulu tɔɔ, tá yɔɔɔtəna na tá nɔɔsi si lɔɔ feesa Kilisiti pəyele yem. ¹⁶Mpi tɔ, ye sətɔa i taa tɛɔ si pa fe, Kilisiti ná taa fe mpu. ¹⁷Na ye Kilisiti í taa fe ntɔ, í

tem mǝpǝyǝ mǝ taa tǝ pǝ puɣusa-meɣe, na í lepa mǝ isayatu taa tǝtǝyǝ. ¹⁸Na pǝ wǝe tǝtǝ sɪ mpa pa tema pa taa na Kilisiti halǝna pa sǝm tǝ pa lepa. ¹⁹Ye tǝ wǝv na tá ise ke isǝntǝ tǝ pǝ tǝ tike ke tǝ teelǝyɪ Kilisiti kiŋ ile yǝlaa tǝna taa tayale asalav nyǝma maɣamaɣa.

²⁰Ama tampana tǝ Kilisiti femaɣa sɪ pǝ hǝlɪ tǝkpataa sɪ mpa pa sǝpa tǝ paa te na pǝ fe mpu tǝtǝ. ²¹Pǝ taya pulv tǝ, yulv lelv kǝnna sǝm, na lelv nǝá kǝna tǝtǝyǝ sǝtaa feesuyu tǝm. ²²Yǝlaa tǝna na Atam pa kpǝntaa kǝ, pǝ tǝ kǝ pa sǝki. Ama pǝ na Kilisiti pa kpǝntaa tǝyǝ pa tǝna paa te na pǝ kulv. ²³Ama paa wei na ɪ loŋa kǝ. Kilisiti ke pa taalǝna feesuyu ke pa tǝna pa taa, na kɣyaŋku ɪ kǝ kǝ tǝyǝ pa tǝna mpa ɪ ti tǝ pele paa fe. ²⁴Pǝ waalv ile pǝ kǝŋ tem nté. Pǝ taya pulv, Kilisiti kǝ wakǝli kawulasɪ tǝna, ɪ kǝ lǝsɪ pǝsvyɪ tǝna na í yǝki toma sǝsǝnna tǝna na í mǝŋna kawulaya na í cǝla Tacaá lǝ. ²⁵Pǝ taya pulv, pǝ wǝe sɪ Kilisiti kǝ tǝki kawulaya ke mǝpǝyǝ halǝna lǝ te kolontunaa tǝnaya kǝlvyɪ na í mǝŋna-weɣe Kilisiti tǝe. ²⁶Kan-tǝkaya kolontu wei paa wakǝli tǝyǝle sǝm. ²⁷Mǝpǝyǝ mǝe, lǝ tǝm taa yǝyǝtaa sɪ: lǝ mǝŋna pǝ tǝnaya Kilisiti tǝe. Na pa yǝyǝtǝyɪ mpu sɪ pǝ tǝna tǝ, pǝ hǝlǝyɪ tǝkelekele sɪ pa ta kpǝŋna lǝ wei ɪ tu pǝ tǝnaya Kilisiti tǝe tǝ. ²⁸Pǝ tǝna pǝ kǝŋ pǝ mǝli Kilisiti tǝe ilena Kilisiti maɣamaɣa wei ɪ kǝ pǝyalv tǝ í mǝli lǝ wei ɪ mǝŋna pǝ tǝnaya ɪ tǝ tǝ ilé ɪ tǝe. Ilena lǝ tǝyǝ kawulaya tǝkpataa ke pǝ tǝna pǝ tǝ.

²⁹Í maɣasɪ mpa pa yeki sɪ pǝ sǝw-weɣe lǝ lum ke sǝtaa lona tǝ na í na. Pa teelǝyɪ sɪ paa hiki weɣele ile yee? Na ye tampana tǝ sɪ sǝtaa kaa fe, pepe tǝ kǝ pa yeki na pǝ sǝw-weɣe lǝ lum ke pa lona? ³⁰Na tá, pepe maɣamaɣa nyuyɪ tǝ kǝ tǝ wu tá ti na tǝ we sǝm nǝyǝ taa kǝ paa kɣyaŋku? ³¹Ma taapalaa, paa kɣyaŋku mǝvmǝv taa kǝ ma wǝe. Pǝ taya pulv tǝ kǝ ma heeliyi-meɣe mpu,

ma mɣyǝlvǝyǝna mǝ Yesu Kilisiti tǝŋyɪv ke teu kǝ. ³²Ye atǝ cǝne kawaaya nakǝli ka tǝ kǝ ma na taale wontu tǝ suu haŋ ke lfeesu cǝne ile pepeɣele pǝ waasam? Ye sǝtaa kaa te na pǝ fe tǝ la isu yǝlaa yǝyǝtǝyɪv tǝ sɪ: Tá tǝyǝ na tǝ nyǝv kpakpaa, cele tu sɪ tǝ pǝ tǝ.

³³Í taa puɣusɪ mǝ ti, taapalaa asaya kǝ kiŋ ke yaasi isayav teekǝna. ³⁴Í cǝki mǝ taa kǝ teu ke isǝna mpi pǝ wǝe tǝ na í yele isayatu. Mǝ taa lelaa ta nyɪ lǝ, í tǝe í fei feele.

Mpa paa fe tǝ pa wǝetu

³⁵Ntanyɪ nǝyǝlv ná wǝe na í maɣasɪv sɪ isǝnaya sǝtaa kǝ te na pǝ fe ile yee? Na pa tǝnǝŋ kǝ wǝe isǝnayaale? ³⁶Kǝmǝleŋ nyá, n tuukuɣu pulv pǝle ke atǝ tǝ, pǝle nté tǝ saalǝyɪ tetu tǝe kǝ ilena hoole ná nyǝ. ³⁷Pǝ taya pǝle ke yem kǝ n tuuki? Pǝ pǝsǝyɪ pǝ wǝe sɪ tǝyǝnaya pǝle yaa pulv kvututum paa mpi. N ka tuukaya tǝ, pǝ fei isu kɣyana pǝ nyǝv isǝntǝ na pǝ we hatu tǝ. ³⁸Mpi lǝ nǝkaa tǝ mǝyɪ ɪ lakɪ na pǝle nté tǝ nyǝ, na í yeki na paa pǝle nte tǝ nyǝ isu tǝ wǝv tǝ.

³⁹Weesɪŋ nyǝm tǝna tǝnǝŋ fei kulvmǝŋ, yǝlaa tǝnǝŋ wǝna ɪ mpa na wontu nyǝŋ ná wǝna ilé ɪ mpa tǝtǝ. Sumasɪ tǝnǝŋ wǝna ɪ mpa kǝ na tiina tǝnǝŋ ná wǝna ilé ɪ mpa tǝtǝ.

⁴⁰Isǝtǝlvǝyɪv taa nyǝm wǝetu wǝe kǝ na atǝ nyǝm wǝetu ná wǝe, na isǝtǝlvǝyɪv taa nyǝm wǝetu teu faɣana atǝ nyǝm wǝetu teu. ⁴¹Ilím wǝna pǝ maɣamaɣa pǝ teu kǝ, na isǝtv ná wǝna ilé ɪ nyǝm, na isǝtǝlvǝyɪv ná wǝna sǝle sɪ nyǝm na sɪ mpa, na isǝtǝlvǝyɪv maɣamaɣa teu tǝe tǝma.

⁴²Sǝtaa kǝ te na pǝ fe tǝ mǝpǝyǝ paa wǝe. Pa piŋyɪv yulv tǝ, ɪ sǝpaya. Ama pu kǝ na yulv fe sǝm taa tǝ u tasǝyɪ sǝpv. ⁴³Pa piŋyɪv yulv tǝ ɪ fei teu se. Pǝyele ɪ kǝ ɪcam kǝ, ama pu kǝ na í fe sǝm taa tǝ ɪ teu na ɪ toma pǝ taka. ⁴⁴Pa piŋyɪv yulv tǝ, tǝlvǝyɪv kǝnǝyɪv pa piŋ.

Ama pu kɔɔ na yulu fe sɛm taa tɔ tɔnɔyɔ
 ŋku ɪ ká luna tɔ ku ké ŋku Feesuyɔ
 ti tɔyɔ. Pə taya pulɔ, tɔnɔyɔ kune ku
 wɛɛtu wɛɛ ké na tɔnɔyɔ ŋku Feesuyɔ
 ti tɔ kule ku wɛɛtu náa wɛɛ. ⁴⁵ Kɔpam
 ké, lɔ Tɔm taa yɔyɔtɔyɔ si: Kancalaya
 yulu nté Atam na pə ŋma-ɪ tɔ pə tu-ɪ
 weesuyɔ ké. Ama waali waali Atam ná
 ké lɔ Feesuyɔ ŋku ku haa weesuyɔ tɔyɔ.
⁴⁶ Pə taya wei Feesuyɔ ti tɔ inɪ ɪ caaləna
 luu. Ama tɔnɔyɔ kuneɣe, pə waali ké
 wei Feesuyɔ ti tɔ ɪ luwa. ⁴⁷ Ate tetu ke pa
 ŋmana kancalaya Atam. Ama waali
 waali Atam ná luna ɪsɔtaa ké. ⁴⁸ Mpa
 pa ké tetu tɔɔ nyɛma tɔ pa nɛyɛsɛna
 wei pa ŋmana tetu tɔyɔ, na mpa pa ké
 ɪsɔtaa nyɛma tɔ pa nɛyɛsɛna wei ɪ luna
 ɪsɔtaa tɔyɔ. ⁴⁹ lɔ tɔ nɛyɛsɛnau yulu wei
 pa ŋmana tetu tɔ, mɪpɔyɔ tu te na tɔ
 nɛyɛsɛna wei ɪ luna ɪsɔtaa tɔ.

⁵⁰ Ma taapalaa nti ma yɔyɔtɔyɔ tɔyɔle
 si, yulu tɔnɔyɔ ŋku pə ŋmawa na ku taa
 na calɛm tɔ ku pəsɔyɔ na ku tɔyɔ lɔ
 Kawulaya ke paa pɛɔ. Pəyele kusɛpɛm
 ná kaa pɛst na pə caya tam na pə kaa
 si.

⁵¹ Natəli tɔ wenna na tɔ ŋmelaa, maa
 kuli-ti na ɪ ná. Ntɔyɔle si tá tɔna tɔ kaa
 si. Ama tá tɔna pu te na pə layasi-tuyɔ
 wɛɛtu ke ⁵² tɔm kulɔm tɔɔ ké kpakpaa
 ɪsu ɪse cɛpɛlɔyɔ ke waatu wei paa hulɪ
 akantəle si pə tɔna pə si tɔnaya tɔ. Pə
 taya pulɔ, pá kɔma na pá hulɪ-te, sɛtaa
 feŋ ké, pa kaa tasa sɛpɔ, na pu layasi
 taya wɛɛtu ke kulayasu. ⁵³ Tampana tɔɔ
 mɪpɔyɔ mɛɛ, ɪsu mpi pu cakɪ tam tɔ pə
 kɔyaya mpi pə cakɪ tam tɔ na pə tu pə
 tɔɔ, na mpi pə sɛki tɔ ɪsu pə kɔyaya mpi
 pu sɛki tɔ na pə tu pə tɔɔ. ⁵⁴ Pə kɔma
 na mpi pu cakɪ tam tɔ pə kɔyaya mpi pə
 cakɪ tam tɔ na pə tu pə tɔɔ, na mpi pə
 sɛki tɔ pə kɔyaya mpi pu sɛki tɔ, ɪle nti
 pa ŋmaawa lɔ Tɔm taa si pa nanɔta sɛm
 tɔnanɔnanɔ tɔ tɔ lapa tampana nté.

⁵⁵ Sɛm leyɛ nyá akaitu wɛɛ?

Sɛm leyɛ nyá toma wɛɛ si n kú?

⁵⁶ lɔyayɔ haana sɛm ke toma si pə ku,
 na kusɛsɛtu sɔsɛyɛna ɪyayɔtu. ⁵⁷ Ama
 lɔ fɔɔ. Inɪ ɪ yelina na Tacaa Yesu Kil-
 isiti lakɪ na tɔ kɛlɔyɔ.

⁵⁸ Pə tɔɔ ɪle ma taapalaa kɔpama, ɪ
 tɔki mɔ tɔyɔ teu na pulɔ ɪ taa ciyiti-mɛ.
 Paa kuyɛŋku ɪ sɛɛsi ɪsɛle na Tacaa tɛmlɛ
 lapɔ. Pə taya pulɔ, ɪ nyɛmá si mɔ na
 Tacaa ɪ kpɛntaa na ɪ lakɪ tɛmlɛ nte tɔ
 pə kaa saali yem.

Lelaa sɛnau tɔm

16 Ma tasɔyɔ-meyɛ lenti, ntɔyɔle lɔ
 yɛlaa mpa pa we Yosalem tɔ pa
 sɛnau tɔm. ɪ la teitei ɪsu maa kɛɛsɔyɔ
 Kalati Yesu sɛelaa kpekɔ tɔ. ² Paa mɔ
 taa wei ɪ lɔsɔyɔ liyitee ke cimaasi
 cimaasi na pə kɛɛsɛna ɪsɛna mpi ɪ hikaa
 tɔ na ɪ sukəna a mpa. Ye ma kɔma má
 tala, pə taa wɛɛ si ɪ kɔna mɔ kuhav mɔ
 kuhav. ³ Má kɔma ma kɔɔ maa tili yɛlaa
 mpa ɪ ká lɛst tɔ na má la-weyɛ takɛlaya
 na pá kpɛntəna mɔ kucɔɔ na pá pona
 Yosalem. ⁴ Na ye pə tu wɛɛ si má pona,
 paa su-m na má na-we tɔ polo.

Nti nti Pɔɔli ká la tɔ

⁵ Maa kɔɔ mɔ te te, ama Masetoni tetu
 taa ké maa tɔŋna na pɛɔɔ má kɔɔ. lɔ
 ma tɔŋna Masetoni na pɛɔɔ. ⁶ Ntanyɪ
 maa caya wɛɛ naaleɣe mɔ te. Pə ta tu
 sɔŋ tɛca, hilimate waatu tɔna maa wɛɛ,
 na má tu kɔma si ma pulki paa timpɪ,
 ɪ ká sɛna-m ké na má polo. ⁷ Pə taya
 pulɔ, maa caa si pə wɛɛ si tɛɛ taa ké
 ma tɔŋna na má na-meyɛ kɔnau. Ma taa
 wɛɛ si ye Tacaa luyɔ ɪ lapa, má talaa
 maa caya mɔ tɔyɛ wɛɛ naale.

⁸ Paa na mpɔ ma huv si lfesuu taa
 cɛnɛyɛ Pentakɔnta ká mayana-m. ⁹ Pə
 taya pulɔ tɔɔ, paa na kolontunaa tɔɔ
 cɛne tɔ, pə ha-m mpaav ke teu ké si má
 la tɛmlɛ sɔsɔle.

¹⁰ Timotee ɪ kɔma ɪ tala, ɪ mu-ɪ teu
 na ɪ lanɔle hɛɛ. Pə taya pulɔ, ɪ lakɪ
 Tacaa tɛmlɛ ke teu ké ɪsu ma lakuyɔ tɔ.

¹¹ Nəyçəlv í taa kpeena-ı. Í səna-ı na pə səna-ı ı mpaav taa na laŋhəlvmlə na í məl mə cəlv, má na tá taapalaa tə tənə-ı ké.

¹² Ye tá taapalv Apələvsi təm ulə, tam ké ma kaana-ı sı í na tá taapalaa ləlaa pa kəv mə tə. Ama ı luyv fəi paa pəv sı í kəv nəv nəv. Ama í hika pə kuyav ı tən í kəv.

Kantəkaya kvətvtv na sətə

¹³ Í fəŋ na í təkı ləv səv mpaav kə teu. Í nyəvə apalvtv, í nyəv tən. ¹⁴ Paa mpiyi í lakı í la təma səvlv təv.

¹⁵ Ntən í nyəmə Sətəfanası na ı nyəma na? Í nyəmə sı Akayi tətə taa mpe pa caaləna ləv səv mvyv, na pa lapa ləv yəlaa pəvələ kə kookalı. Ma taapalaa ma heeliyi-mə sı, ¹⁶ yəlaa ısu mpe na pa tənə mpa pá na-we pa ıvələ sənə təmlə lapv tə, í tənəvı nti pa heeliyi-mə tə.

¹⁷ Ma laŋlə hənə Sətəfanası na Fəv-tunatusı na Akaikusi pa kəntə ké. Ye mu wenna ma kiŋ timpi í kaa í səna-m tə mpe pa kəma ulə pa səna-m yoo. ¹⁸ Pa kraasa ma apalvtv ısu pa kraasvıv mə nyəntv tə. Yəlaa ısu mpv pə taka ké pə mvna í saŋ teu.

¹⁹ Asii tətə taa Yesu səlaa kpeka sətə-mə. Akılaası na Pilisila na ləv səlaa mpa pa kotiyi pa təvəvə tə pa ha-məvə ləv səlaa sətəv kvəntv. ²⁰ Ta taapalaa tənə mpa pa we cənə tə pa sətə-mə.

Í sətə təməvə teu na í ləl.

²¹ Pəvı má ma mayaməvə ma niŋ kə ma ŋmaana təm tənə sı ma sətə-mə.

²² Ye wei ı caa Tacaə, mpusi í tənı-ı. Malanata, Tacaə kəv mpv.

²³ Tacaə Yesu í la-məvə pəvələ.

²⁴ Yesu Kilisiti təm taa ma səvə mə tənəvə.

TAKĒLAYA NAALE NYĒŅKA
ŅKA PĶĶLI NMAAWA

KŌLENTU

NYĒMA TĶ

Kŭtulutu

TakĒlaya kanĕ ka taa tĕ caalĕyĕna nav si PĶĶli na lĕĵ tĕsĕle nyĕma paa nukĕna tĕma. Pa tasa kĕsuvu tĕtĕyĵ kucĕyĵ wei lĕĵ sĕelaa mpa pa ta ke Yuta nyĕma tĶ pa haaku si pĕ waasi Yosalem lĕĵ yĕlaa kpekĕle tĶ.

PĶĶli tasĕyi lĕĵ sĕelaa ke apalutu si pĕ haaku. Mpi tĶ, Yesu nĕĕ kĕ tĕy tu kĕ na í pĕsi ı tĕyi kunyĕntu si tĕĕ svu tĕy. Ūlena ı tĕkĕna ı tĕyi hŭlŭyŭ si ı ke Tillu, na ı yĵyĵta isĕna ı tĕmlĕ ka tĕesĕna tĶ.

Isĕna pa faĵa Kŏlentu II takĒlaya tĶ:

PĶĶli na Kŏlentu lĕĵ yĕlaa kpekĕle pa fĕi leleŅ, titite 1-7

Luyu kulŭmvu hanaŭ, titite 8-9

PĶĶli hŭlŭyŭ si ı kĕ Tillu, titite 10-13

Seetu

1 Maya PĶĶli, lĕĵ luyu lapĕna na mĕ la Yesu Kilisiti tillu. Mĕ na tĕ taaralv Timotee tĕ Ņmaakĕna takĒlaya kanĕ.

lĕĵ sĕelaa kpekĕle nte tĕ we Kŏlentu tĶ tĕ nyĕma mĕyĕ tĕ Ņmaa-ke. Na lĕĵ yĕlaa tĕna mpa pa we Akayi tĕtu tĕna taa tĶ si tĕ sĕĕki-me. ²Tacaa lĕĵ na tĕ Sĵĵ Yesu Kilisiti pĕ la-mĕyĕ pĕleĕ na pĕ ha-mĕyĕ alaafĕya.

PĶĶli sĕĕki lĕĵ kĕ í na tĕmlĕ

³Tĕ sa lĕĵ tĕ Sĵĵ Yesu Kilisiti Caa. lni ı kĕna Caa wei ı kupantu tĕĵwa pĕ tu fĕi tĶ. l kĕ lĕĵ wei ı sĵĵsĕyi-tuvu apalutu ke pĕ tĕna pĕ taa tĕyĵ. ⁴lni ı sĵĵsĕyĕna-tuvu apalutu ke tĕ wahalanaa tĕna taa si tĕ mayamaĵa tĕ sĕna mpa wahalanaa lĕlaa kayatĕyi mpu tĶ, na tĕ pona-weyĕ sĕnav Ņku tĕ hika lĕĵ kiŅ tĶ.

⁵Pĕ taĵa pulv, tĕ tĕkuvu Kilisiti kunyĕnt-tĕyĵle ke isĕna mpiyi sĵĵsm tĶ, mpu tĕtĕyĵ Kilisiti sĵĵsĕyi-tuvu apalutu ke sĵĵsm tĕtĶ. ⁶Tĕ tĕki kunyĕŅ kĕ si pĕ sĵĵsĕ-mĕyĕ apalutu na pĕ ya mĕ nyuvu tĶtĶ. Pĕ sĵĵsĕyi-tuvu apalutu kĕ si taa sĵĵsĕ-me na í nyĵĵ tĕy na í pĕsi na í tĕyĵna suulu ke kunyĕntĕyĵlenaa mpa pa mayamaĵa tĕ tĕyĵna tĕyĵ tĶ. ⁷Tĕ wĕna naani kĕ teu ke mĕ tĕĵ kĕ. Pĕ taĵa pulv tĶ, tĕ nyĕmĕ si isu tĕ na-me tĕ kĕnta kunyĕŅ tĕyĵ tĶ, pu kĕntu-tuvu apalutu sĵĵsvu tĶtĶ.

⁸Ta taaralaa, tĕ caa si í nyi si isĕna mpi tĕ tĕyĵ kunyĕŅ ke Asii tĕtu taa tĶ pu nu-tuvu sĵĵsm na pĕ kĕli-tv pĕ tu fĕi, halĕna tĕ tĕma tĕ taa si tĕ tĕm tĕmaya. ⁹Pu caĵa-tuvu isu nĕyĵlv tĕmna si pĕ kv-tuvu kŭkuvu. Ama pĕ lapa mĕpŭyŭ si pĕ hŭlŭ-tv si lĕĵ wei ı feesiyi sĕtaa tĶ ı paasi tĕ taa tv tĕ tĕyi naani. ¹⁰Waatu wei tu we sĕm nĕyĵ tĶ tĕcomlĕa ke mpu tĶ unı ı yarĕna-tv, na unı ı kĕ yana-tv tĶtĶ. Tampana tĕ tĕelĕyi mĕpŭyŭ teu si í kĕ tasa-tuvu yarv tĶtĶ. ¹¹Pĕ taĵa pulv tĶ, mĕ mayamaĵa í kĕ te-tv na mĕ sĕlĕmĕy. Na sĕlĕmĕy wei yĕlaa samaa mĕ í sĕlĕmĕyi ta tĶ tĶ, lĕĵ kĕ mv-ı na í la-tuvu kupantu tĕne unı, na yĕlaa payale sĕĕ-ı í na tĕmlĕ ke tĕ tĶ.

PĶĶli layasa mpi pĕ pĕle ı ka twa tĶ

¹²Mpi pĕ tĶ tĕ pĕsĕyi na tĕ sa tĕ tu tĕyĵle si tĕ nyĕmĕ teu ke hatuu tĕ taanaa si lĕĵ yaasi kuparŅ na tampana nyĕy ke tĕ tĕkaa na tĕ lana yĕlaa taa, ūlena pĕ tu kĕlĕna mĕ kiŅ. lĕĵ pĕleĕ tiikaĵana-tv, pĕ taĵa yulŭlayatu natĕli. ¹³Nti í kalĕyi tĕ takĕlası taa na í nuki tĶ ntĕyĵle, pĕ taĵa natĕli tĕ kaasaa tĶtĶ se. Na ma huŭki teu si í kĕ te na í ĕĕkĕna tĕm tĕne si, ¹⁴í kĕ yĵĵlĕyĕna-tuvu Tacaa Yesu kuyaku wule kĕ na taa yĵĵlĕyĕna-me. Kayana í tĕ ĕĕkĕnta mĕpŭyŭ teu se.

¹⁵Maa wĕna naani ke tĕneenı tĕ tĶ tĕyĵ maa huŭwa si maa caalĕna mĕ tĕyĕ pote na í hiki kupantu ke tĕm naale.

¹⁶ Pü wee si ye ma puki Masetoni ke maa helæna mä te, na ye ma kōma mæluyv ma tæhna mä te tōtō. Na í ká sæna-m na ye ma puki Yuta pē taa la-m kate. ¹⁷ Waatu wei maa huwa mpaav ŋku kv tōm tō faawu ke ma lapa kulapv na? Saa wei ma cakı na ma su mpi ma tæhæyi na má lakı tō yælaa huwæe ke ma tæhæyi? Ye maa tæhæya yælaa huwæe nn na aai pu wenna tæntæmle. ¹⁸ Lsō tampana tō isæntō, nti ma heela-mæ tō pæ taya nn na aai pæ tisuyu ke tæntæmle. ¹⁹ Lsō Pæyalv Yesu Kilisiti wei i tōm má na Silaasi na Timotee tæ heela-mæ tō i ta ke nn na aai tōm. Ama i kē lsō tisuyu nn wei tōyō. ²⁰ Nn unı i kē lsō kvtsıtu kē. Lnı i hulæyæna sı lsō lakı kupantv tæna nti i ka tōma sı i ká la tō. Pæ tōw kē tæ tısiyi sı: Ami, ke Yesu Kilisiti tōw sı pē kvstı lsō teeli. ²¹ Lsō maçamaya yekina na tá na-mæ tó nyōkıtı toŋ ke Kilisiti mpaav taa, na unı i fayana-tv na tá mpaav. ²² Lnı i yusæna-tv na i kvysvsm sı pē hólı sı tæ kē i nyōma. Na i su tá taanaa ke Feesuyu Naŋŋtv ke tōlvma sı pē hólı-tv sı i su-tuyv kupantvnaa.

²³ Na lsō, mæ waalı takuyv tōw kē ma kisa Kølenti ke mæluyv. Na ye ma tu looliyi kē, lsō í kv-m. ²⁴ Tu pæekæyi sı tó caalı-mæ sı í tæŋ pæne na í yele pæne. Pæ taya pulv tōw, tæ nawa sı í tōka lsōsæle mpaav ke teu. Ama tá luyv wee kē sı tó tv-meyæ niŋ ke mæ tæmle taa na pē waası-mæ.

2 Pæ tōw kē ma tvwa ma taa sı ma kaa kōw mæ te, pæcō má taa kōw má tasa mæ laŋa wakæluyv. ² Pæ taya pulv tōw, ye ma wakæla mæ laŋa, awe ká heesæna ma nyænte tōtō? Ye pæ taya mpa pa nyæna ma wakælæyi tō pa tike? ³ Pæ tōw kē maa ŋmaa-meyæ mpu. Ma taa caa sı ye ma kōma na má tala mæ te, mpa pæ mvna pá ha-m laŋhulvmlæ tō pá mælv-m laŋwakælle hav. Ma nyæmá teu sı ye ma wena laŋhulvmlæ, mæ tæna tæpai mæ nyæna ná hulvmaa tōtōyō. ⁴ Pæpōtv fei,

piti sōsō na laŋwakælle sōsōle na isælvbm pæ taa kē ma ŋmaana-meyæ takælaya ŋke, na pæ taya sı má tayanı mæ laŋa wakæluyv. Ama sı í nyı kē sı ma sōla-mæ pæ tu fei.

Wei i wakælaa tō i suulu hulvuyv

⁵ Wei i yelaa na piti kōw mæ hekv tō pæ taya ma laŋle ke i wakælaa, ama mæ tæna mæ laŋa ke i wakælaa. Na paa pæ ta tu kev mæ tæna, mæ taa payale laŋa ke i wakælaa. ⁶ Mæ taa payale tisaa sı pá hō yvlv unı i ŋkpaŋuyv tō, pæ maçaa kē. ⁷ Ama pæante í çepı-i mpu, na í sōsı-i apalvtv, pæcō pē taa kōw na i laŋle wakælv sōsım na í lv tōŋ. ⁸ Pæ tōw kē ma seysesæyi-mæ sı í lana yaasinaa mpa paa hólı-i sı í sōla-i tō. ⁹ Ma caakaya kē sı má maçası-mæ na má na mæ waalı, sı mæ luyv we tam kē ma kvseysesætv tæhuyv yaa mæ luyv fei. Pæ maçamaya pæ nyuyv tōw kē maa ŋmaa-mæ. ¹⁰ Ye nōyōlv í pænta natælv na mu çepı-i ma maçamaya ma çekı-i tōtōyō. Pæ taya pulv, ye yvlv pænta natælv na má çepı-i isı ma çepv isæntō tō, mæ tōw kē ma lakı mpuçyó Kilisiti isentaa, ¹¹ pæcō Satanı í taa kōw na í kælv-tv. Anı tæ nyæmá isæna i kulapvtv wee tō.

Mpi pæ pækæla Pæalı ke Tulvvası tō

¹² Waatu wei ma tala Tulvvası sı ma kpaalæyi Kilisiti tōw Laapaalı Kupaŋ tō, Tacaa tōw ma maçanaa sı mpaav wee faa sı má la tæmle ke teu. ¹³ Paa na mpu tō, isı ma ta maçana tá taapalv Titv tō ma laakalı kvla sōsım kē. Pæ tōw kē ma yela Tulvvası nyōma na má tæ Masetoni.

Kæluyv ŋku Yesu Kilisiti yeki na tó hikiyi tō

¹⁴ Lsō fōw, pæ taya pulv tōw, tá na Kilisiti tá kpentuyv tōw i tv-tuyv i akavtv looŋa taa kē na í teena-tuyv tam. Kvlvbm unı i maçamaya i yekina sı tó la na

pá nyi Kilisiti ke paa timpi isu tulaalv sɔɔsɔŋ nukvɔv paa le tɔ. ¹⁵Mpa pa we mpaav kuwaasvɔv taa na mpa pele pa tɔŋna lepu tɔ, tɔ we pa tɔna pa kiŋ ké isu tulaalv kuparɔŋ wei Kilisiti hawa lɔ tɔ ɪ sɔɔsɔŋ. ¹⁶Mpa pa tɔŋna lepu tɔ tɔ we pele pa kiŋ ké isu sɔm sɔŋ wei ɪ kɔŋna sɔm tɔ. Ama mpa pa we mpaav kuwaasvɔv taa tɔ tɔ we pele pa kiŋ ké isu weesuyu sɔɔsɔŋ, wei ɪ haaki weesuyu tɔ. Awe pəsəyi na í la tɔmlɛ tənɛ tɔ taka? ¹⁷Tá fɛi isu lɛlaa payalɛ kpakvɔvɔv lɔ Tɔm na pá kɛkɛ si pɔ lana-we tɔ. Ama tampana ke tá yɔɔɔtəyi na lɔ naa mpv. Pə taya pɔlv tɔɔ, unɪ ɪ tilina-tv, na Kilisiti tɔmlɛ ke tɔ laku.

Nɔɔɔ pɛɛlvɔv kufam tɔmlɛ lataa

3 Tɔmnaa pane pa hólɔyí si tɔ caa tɔ svv tá ti sam taa? Yaa tu hólí-meyɛ takɛlasɪ nsi si hólɔyí si tá kulapɔtv tewa tɔ? Yaa tu səlɔmɪ-mɛ si í ha-tvɔv-səyi mə mayamaya isu lɛlaa lakvɔv tɔ? ²Mə mayamaya mə pilima kena tá takɛlaya, na tá lotu taa ké pa ŋmaa-ke, na yɛlaa tɔna pəsəyi na pá ná na pá kala. ³Nn, pə we mɔpɔyú tɛkpataa si í ké Kilisiti takɛlaya ŋka í ŋmaawa tɔɔ, na taya í ŋmaana takɛlaya kanɛ. Pa ta ŋmaa takɛlaya kanɛ na ŋmaalaya. Ama weesuyu tv lɔ Feesuyu ke pa ŋmaana-ke, na pə taya pɛɛ kraatanaa tɔ ké pa ŋmaawa, ama yɛlaa lotu taa mayamaya ke pa ŋmaawa.

⁴Naani wei tɔ wɛna lɔ kiŋ ke Kilisiti tɔ tɔ ɪ tɔ ké tɔ yɔɔɔtəyi mpv. ⁵Pɔpɔtv fɛi, tɔ kaa pəsɪ na tɔ tɔ paa pɛɔ si tá mayamaya tá toma ke tɔ lapɛna tɔmlɛ tənɛ. lɔ yelina na tɔ pəsəyi na tɔ laku mpi tɔ laku tɔ. ⁶Pə taya pɔlv tɔɔ, lɔ unɪ ɪ yelina na tɔ pəsɪ nɔɔ pɛɛlvɔv kufam tɔmlɛ lataa. Na ka ta ke kvsəsutu nti pa ŋmaawa tɔ tɔ nyɛŋka, ama lɔ Feesuyu nyɛŋka ké. Kvsəsutu nti tɔ we takɛlaya taa tɔ tɔ kvɪ ké. Ama lɔ Feesuyu ná haa weesuyu ké.

⁷Nmaatu pɛɛ ke pa ŋmaana kvsəsutu ke pɛɛ kraatanaa tɔɔ. Paa na mpv pə hula lɔ teeli ke tɔ tɛɛllɛ, na Moisi isɛntaa teekaya kɔkɔ nakəli te, nn. Haləna lɛyɛli nyəma ta pəsɪ na pá nyənɪ ɪ isɛntaa ké tɔm naale, pəyɛle ɪ isɛntaa teu mpi pu ké mpi pu tɛ na pɔ saali yem tɔɔ. Ye kvsəsutu nti tɔlɛ tɔ kvɪ tɔ tɔ ta kisi teeli ke hikuyu, ⁸kacəŋfana tɔmlɛ nte lɔ Feesuyu ná laku tɔ? ⁹Ye tɔmlɛ nte tɔ lapa na yɛlaa pəsɪ tasəkəle nyəma tɔ tɔlɛ tɔ ta kisi teeli ke hikuyu, ulɛ kacəŋfana nte tɔlɛ tɔ laku na yɛlaa pəsəyi yulɔpama ke lɔ isɛntaa tɔ? ¹⁰Tə tu pəsəyi na tá yɔɔɔtɪ si tuu lɔŋ teeli ná mɛla yem ké kayana nyəŋ tɔɔ tɔ. Kayana nyəŋ tɛɛ-ɪ ké tɔpɔlvɔlv. ¹¹Mpi pə taŋa pɛɔ tɔ pəle pə ta kisi teeli ke hikuyu, kacəŋfana mpi pə cakɪ tam tɔ tɔ?

¹²Tə tɛɛləyi mpv tɔɔ tá naani tɔɔ sɔsɔm. ¹³Tá fɛi isu Moisi wei ɪ ka taka ɪ isɛntɔ ké saalaya si lɛyɛli nyəma í taa kɔɔ na pá ná ɪ teu mpi pu tɛ na pɔ si tɔ pə saalvɔv. ¹⁴Ama pele pa ta pəsɪ na pá cəkəna, na haləna saŋa mɔpɔyú pə tu wɛɛ. Ye pa svv nɔɔ pɛɛlvɔv kupəm takɛlaya ke kalvɔv ke isəntɔ, pa layatv tɔɔ taka saalaaya ŋkɛyɛ. Yulv wei na Kilisiti pa kpɛnta kulvɔm tɔ pɔntv tike tɔɔ ké saalaya kanɛ ka ta kenti. ¹⁵Na haləna saŋa isəntɔ, ye pa kula Moisi takɛlasɪ kalvɔv, saalaya ŋkɛ ka tɔka pa layatv tɔɔ ké. ¹⁶Pa ŋmaawa lɔ Tɔm taa ké mpv si: Yulv kɛsəyənə Tacaa tɔɔ ké ulɛna saalaya ŋkɛ ká kɔkɔ ɪ tɔ. ¹⁷Tacaa wei ɪ tɔm pa yɔɔɔtəyi lɔ Tɔm taa cənɛ unɪ tɔ lɔ Feesuyu ké. Ye Tacaa Feesuyu í we timpi, hɛsɔvɔv wɛnna. ¹⁸Tá tɔna mpa tá saalaya kɛɛla tá isəntɔ tɔ, Tacaa teu naaki tá tɔɔ ké tɔnyənənyənɪ. Na pə layasa-tvɔv mɔpɔyú si tɔ nɔyəsəna Tacaa. Tə lu teu taa ké na tɔ svv teu kvkələm lempɪ taa tɔtɔ. Tacaa Feesuyu lapɛna tɔmlɛ tənɛ tɔ taka.

Tá tã wë ké isu cyyu wontu

4 Lsò kúpantv tãw ké i tu-tuyv tãmlë tãne tã lapv, na pã tãw ké tu lãkí tã apalutv. ²Tá lãwa mukayã kulaputv fëele fei nyãntv. Tu hóláyí tãkraalãtv. Tu këe lsò Tãm, ama tampanã ke tã hóláyí tãceicei, na tã lakí m̀p̀r̀ỳg̀ú lsò isentaa ké si yelaa í tu pa laakalí ke tã tãw na pá ná. ³Pã tãw ké Laapaalí Kupaŋ wei tã kraalãyi tã i ta ke muku tãm. Ama mpa pa lepa tãyã i ké muku tãm. ⁴Antulinya une i taa ulãyãv melãmãna-we na paa tẽŋ pa taa na lsò. Antulinya taa ulãyãv unu i kentina-we si pá taa na Kilisiti teeli Laapaalí Kupaŋ yelaa na pã ná tãnyãu ke isãna mpi tã. Kilisiti unu i kelãna lsò tãtẽŋelẽŋ. ⁵Pã tãyã tá maŋamaŋã tá tãm ke tã lakí waasv. Ama Yesu Kilisiti tãw nyãntv ke tã kraalãyi si Tacaa kele. Na Yesu tãw ké tã yaakí tá tãyi mã tãmlë nyãma. ⁶Lsò wei i yãŋtaã si pã ná na sãkpetuyv cẽ tã, kulvm unu i lapãna na pã ná tá lotu taa si tã nyi tãceicei ké lsò teeli wei i ná Kilisiti isentaa tãnyãnãnyãnu tã.

⁷Ama tá mpa tã tãka lsò kúpampãv pãne tã tã wë ké isu cyyu wontu. Pã lapa m̀p̀r̀ỳg̀ú si pá ná teu si lsò hanã-tuyv toma sãwãna aneyẽ kuhãv, pã tãyã tá maŋamaŋã tá nyãna. ⁸Kunyãntãyãlãna ke waãnu waãnu pũna-tv, ama tã ta kpisi. Nãŋãseẽ ná kuyi-tv, paa na mpv tu yekí tẽeluyv. ⁹Pa tuyi-tuyv kunyãŋ, ama lsò ílé i ta lã-tv. Pa huyi-tuyv ate, ama paa na mpv pa ta ku-tv. ¹⁰Tãm tã sãkí Kilisiti sãm ke tá tãnãŋ taa ké si pã hólí tá tãnãŋ kulvmãŋ unu i taa ké i weesuyv. ¹¹Tã wëv na tá isẽ ke isãntã tã, tam ké tã wë sãm nãwãsi taa ké Yesu tãw, si pã hólí si i weesuyv wenna tá tãnãŋ kusãpãŋ une i taa. ¹²M̀p̀r̀ỳg̀ú pã wëe, sãm wenna tá taa na pã lakí na weesuyv náã wëe mã taa na kú lakí.

¹³Pa ŋmaawa lsò Tãm taa si: Ma tãma ma taa na lsò tãyã ma yãŋtaã. Tá tãtã

tã huwëe wë taa tãmnav mpi pã tãm taa tãyã tã tãma ta taa na lsò na pã tãw ké tá nãwãsi tãw u suŋ. ¹⁴Pã tãyã pulv, tã nyãmã si Yesu sãpa na lsò feesi-i tã i kã tẽ na í feesi-tv na Yesu, na í lá na tá na-me tã sãŋ i isentaa. ¹⁵Mã tãw ké pã tãnyãv mpv pã lakí, lsò tãŋna i pẽelẽe hólúyãv ke yelaa paŋalẽ ke tam ké si í la na yelaa mpẽ pa samaã paŋalẽ sãe-i si í na tãmlë, na pã kusí i teeli.

Taa tãmnav ke lsò waasãyãna

¹⁶Pã tãw ké tu lãw tá apalutv ke paa pãwã. Paa pã wëe si tá tãnyãv tãw tãŋna caãmuyv ke pãwã tã, tá taa ná tãŋna tãŋ sãwãnyãv ke paa kuyãŋkuyv. ¹⁷Kunyãmisi nsi si makuyãna-tuyv waãtu waãtu tã si tãnyãnyã-tuyv teeli taa teeli wei i kaa tẽ tãyã, na teeli unu i kãla kunyãmãŋ unu tãcãyãcãyã. ¹⁸Pã tãyã mpi pã nyãnãyi tãkeelẽe tã pã tãw ké tã tv tá laakalí, ama mpi pu naakí tã pã tãw ké. Mpi pã naã tãkeelẽe tã pãle pu leeliyi. Ama mpi pu naã tã pãle pã wë tam tãw.

5 Tá tãnyãv kũne, ku wë ké isu cokãle nte tã taa tã svũkí tã. Na tã nyãmã si saŋã ye pa yãka cokãle ñtẽ, tã wena tãsvũle ke isãtaã nte lsò tãŋna-tv tã. Na lonte ñtẽ lsò maŋamaŋã tãnyãna-te, na tu wëe tam tãw. ²Ama pãnente tã tãŋna mola ké na tã tãŋãã tãtẽyẽtẽyẽ si pã tv-tuyv tá isãtaã wëetu. ³Pã tãyã pulv tãw, ye pã tv-tuyv tá isãtaã wëetu tã fei yem se, pãle pã tãnãŋ wëe tãtãyã. ⁴Kupãv ye tã wë tam ké tá ate coka ane a taa tã mólãyi ké isu sãŋãla nu-tv. Pã tãyã isu tã caã si tã lu tá ate tãnãŋ une i tãm taa tãkpatãã se. Ama tã kooliyi ké si pã tv-tuyv isãtaã nyãŋ tãtã, ulãna weesuyv nyãm li mpi pã sãkí tã. ⁵Lsò maŋamaŋã tãnyãna-tv na í yele si pã layãsi-tuyv mpv na í su-tuyv i Feesuyv ke tãlvmã si tã nyãna si i su-tuyv kúpãv.

⁶Pã tãw ké tã nyãkí apalutv ke tam. Na tã nyãmã si ye tã wena tãnãŋ uneyẽ m̀p̀r̀ỳg̀ú tam, tã hatãlãna timpí Tacãã

wəe təyç. ⁷Tə tema ləç na tá taa təyç tə təy, ama tə ta nata na tá ise se. ⁸Tə nyaki apalətu ke teu ké na té səçla teu si té lu tənuyv kune kv taa na té polo té çayə Tacaa çəb. ⁹Mpi tə nyuləyi səçəm təyçle si paa tə wena tá ise paa tə fei, í la-tuyv luyv. ¹⁰Pə taya pulv tç, paa pə kpa na pə tii pə wəe si tá tənə təpai tu səy Kilisiti isentaa ké na í hvna-tv, na pəcç pə ləeti paa wei ke mpi í ka wena í ise na í la tç, ye kvpantv ke í ka lapa, pə ləeti-í kvpantv, ye isayətv pə ləeti-í təle.

Kilisiti ciika tá na ləç

¹¹Tə nyəmə mpi pa yaa Tacaa səyçəntv tç mēe, na tə çaa té hólí yəlaa ké na pá çəkəna na pá tisi. ləç nyəma-tuyv teu, na ma hvv si mə nyəma-m mpv tçtəyç hatuu mə taa. ¹²Pə taya tə tasəyi-məyç tá mayamaya ke hólóyú si í ná tá teu. Ama tə pəçəyi ké si té hólí-məyç tampana nna a tç í ká yççləna-tv, na pəcç í pəsi na í çç mpa pa yççləyənə tənəy tç kvlapəm na pa paa feina taa nyəm tç. ¹³Ye tampana si tə ké kpañtənaa ile ləç tç ké tə ké kpañtənaa. Ama ye tə wena tá ise, mə tç ké tə wena tá ise. ¹⁴Pə taya pulv tç, Kilisiti səçləyç çaaləyənə tá mpa tə tema tá taa si yulv kuləv səpa yəlaa tənə tç tç, na mpv un pə hólóyí ké si í na paa wei pa kvpətəna səm. ¹⁵Yəlaa tənə tç ké í səpa si pə hólí si mpa pa wena pa ise tç pá nyi si pə taya pa mayamaya pa tç ké pa wəe. Ama wei í səpa na í fe pa tç tç í tç ké.

¹⁶Pə tç ké tu tasəyi yuləhvwee tənuyv ke yem na pəcç té nyi yuləwəetv, paa isv tuu mprúyú tu lakaya na té hvvki hvwee ke Kilisiti tç tç, kayana tu lakv mpv tçtç. ¹⁷Ye yulv na Kilisiti pá kvpətaa te, pə layasa-í wəetv kvfatv ké. Wəetv kvpəntv mvka yem, wəetv kvfatv layasəna. ¹⁸Pə tənaya mpv ləç kvñ ke pə lunaa, na Kilisiti tç ké í ciika tá na-í na í tv-tuyv təmlə si té la na í na yəlaa lələa pá ciiki. ¹⁹Pə taya pulv tç, Kilisiti kvñ

ke ləç lapənəna na í na í yəlaa tənə pá ciiki, í ta hvv pa isayətv tçm tç. Na taya í twa si té kpaaləyi ciikuyv tçm tənə.

²⁰Tə ké Kilisiti təmlə nyəma səçaa ké, na pə çayə ké isv ləç yaa-mə na tá nəçsi. Hai tə wiikəna-mə, Kilisiti tç í yele na mə na ləç í ciiki. ²¹Isayətv taa wəe Kilisiti kvñ se, ama ləç pəsəna-í isayətv ke tá tç. Mpv pə yelina tá na Kilisiti tá kvpəntv tç, ləç lapa na té pəsi yuləpama.

6 Pə tç ké tá mpa na ləç tə lakv təmlə tç, tə wiina-mə si í taa yele na ləç hula-məyç pəçəç nna tç á pəsi yem. ²ləç yççəta í tçm taa si:

Waətv wei ma lakaya ma kvpantv tç ma nuna-ñ.

Yəpv kvyakv wule ma səna-ñ.

Tçv, pənəntəyç pə mvna ləç kvpantv hikuyv. Sañə ke pə pəsəyi na pə ya yulv nyuyv.

³Tu çaa si nəççləv í footi tá təmlə, pə tç ké tu çaa té tusi nəççləyçv paa mpi pə taa. ⁴Ama tə hólóyí pə tənə pə taa ké si tə ké ləç təmlə nyəma. Pə tç ké tə çayəna suulu ke səçəm na té tçki kvnyçməñ na té wə isənyəñle na lañwakəlle səççəle taa. ⁵Pa mapə-tv, pa tv-tuyv saləka, pa lapa na yəlaa tənə yoona-tuyv yem yem. Tə lapa kvñkvñsi təma, tə keela tá tom, tə səpa nyççəsi.

⁶Tə hólóyí ké si tə ké ləç təmlə nyəma, na tá yaasi kvpañ taa na tá nyəm taa na tá suulu taa na tá kvpantv lapv taa. Na tə lapa mpv tç na ləç Feesuyv Naññtv təy ké na tá tampana səçləyçv. ⁷Na tá waasv tampana taa ké na ləç toma taa. Tampana tənuyv kəna-tuyv yoou wontu nti tə yoona na té kvntiyina tá tç tç.

⁸Pa tvçvna-tuyv pəyele pa tvyi-tuyv fəçle tçtç. Pa tvvki-tuyv, pəyele pa sañ-tv tçtç. Pa nyənəyi-tuyv pəpətənaa ké, pəyele tayəle tampana yççətəlaa. ⁹Pa nyənəyi-tv isv mpa pa ta nyi tç pəyele taya pa tənə pa nyəmə. Pa nyənəyi-tuyv sətaa, pəyele tá na tá ise, na í pəsəyi na í ná mpv. Pa tvyi-tuyv saləka,

paa na mpv paa kvyt-tv. ¹⁰Pa nyənsəyi tá ise, paa na mpv laŋhulumlə taa ké tə we tam. Tə wee ké isu kunyontvnaa, ama tə susəyi yəlaa payalə ke apititu. Tə we isu mpa pa feina pulv tə, pəyele tampana təw tá wenna pə təna.

¹¹Tá taapalaa kúpama ke Kolenti, tampana ke tə heeliyi-me, ye pa fayə tá taa meye pa makəna. ¹²Tə sɔɔla-meye, ama má tá sɔɔləna tá. ¹³Pə təw ké ma yɔɔtəna-me isu piya. Nti tá huv mə təw tə mí huv ímpúyú tá təw, í sɔɔli-tvyv mpv tətə.

Ma ta nyi isənaa cəlvv

¹⁴Í taa yele na mə na mpa paa teŋ pa taa na ləw tə í krenti. Pə tayə mpa pə mvna pə krenti mə na-we tɔɔlə. Pə tayə pulv təw, isənayalə kúpam na isayam pu siti? Na isənya ilim na ahoo ká siti?

¹⁵Isənya Kilisiti na lɔɔv paa nuna təma? Wei í teŋ í taa na ləw na wei í teŋ í taa na ləw tə pa kaa we? ¹⁶Yaa isənya ləw təcayalə na ma ta nyi isənaa tuŋ pu kaa? Pə tayə pulv, tá kena ləw weesuyv tu təcayalə. ləw mayamaya yɔɔtəna mpv si:

Maa caya pa kiŋ na maa wee pa hekv.

Maa pəsi pa ləw na paa pəsi ma yəlaa.

¹⁷Pə təw ké Taca yɔɔtəa si:

Pə wee si í ká lu pa hekv

na pə yasi mə na-we.

Í taa yele na asilima nyəm napəli tokina-me.

Ule má, maa mv-me.

¹⁸Maa pəsi mə Caa,

na mí pəsi ma pəyalaa na ma pəelaa.

Taca toma təna tu yɔɔtəna mpv.

7 Ma taapalaa, tayə pa yɔɔtə pə təna mpi pa yɔɔtə isəntə tə. Pə təw ké tu ləsi tá təyi mpi pu pilisi tənuyv yaa ləsayə tə pə taa. Tə cəlíl tá ti na tə pəsi ləw nyəma təkpataa, na tə wee í nyamnav taa ké tam.

Pəvli laŋhulumlə

²Mə ləsasi í wee tá təw. Tə ta la nəɔlvv kavalaya nakəli, tə ta hulvsi nəɔlv, tə ta təyɔ nəɔlv təw. ³Pə tayə isu ma caa má kú mə təm təyɔ ma yɔɔtəyi mpv. Ama pə wee ké isu ma tem yɔɔtvv tə si tə sɔɔla-meye sɔsəm təyɔ pə krenta-tvyv tam, paa weesuyv taa paa səm taa. ⁴Ma wena naani ké mə təw ké sɔsəm ké, ma yɔɔləyəna-me. Tá kunyontəyɔlə təna taa ma wena apalvt ke sɔsəm, na ma laŋhulumlə təw taka.

⁵Tə talvyv ímpúyú Masetoni tə tapasopile fei paa pəw. Tə mayana kəkayətəm ke pə təna pə taa ké, tá na ləlaa tə svv lvpv taa ké, na nyamnav we tá taa. ⁶Ama ləw wei í haa apalvt ke mpa pa apalvt lepa tə, í ha-tvyv apalvt na Titv kəntə. ⁷Na pə tayə í kəntə tike sɔsəna-tvyv apalvt. Ama na isəna í keesa-tv si mə sɔsə iní í mayamaya ke apalvt tə pə təw tətə. l keesa-tvyv isəna í nyuləyi si í na-m tə, na isəna mə ise nyəŋaa tə, na isəna í taŋaa tətəyətəye si ye sənəv í sənə ma təw tə. Pə təw tətəyɔ pənente ma laŋle hulvma sɔsəm tətə.

⁸Paa maa ŋmaav-me ye takəlayə na ká pəsi mə laŋa tə, maa təŋ nəwəw si ye maa nyəma. Mpi tə ma nawa si takəlayə ŋke ka pəsi mə laŋa ke pəw.

⁹Ama pənente ma laŋle heewa, pə tayə isu ma pəsi mə laŋa tə pə təw. Ama mə laŋpəsəle yeluyv na í layasi yaasi tə pə təw ké. Pə ha ləw ké mpaav ke laŋpəsəle nte tə taa ké na í la í nyəntv, haləna mpi tu lapa-me tə pə ta ke isayətv tətə.

¹⁰Pə tayə pulv təw, laŋpəsəle nte tə haa ləw ké mpaav na í lakí í nyəntv tə, tə kəŋna layasvyv ké. Na layasvyv kəŋna nyvyv yəpv pə fei si ylv ká tə si ye maa nyəma. Ama səm ke antulinya nyəma laŋpəsəle ná kəŋna. ¹¹Laŋpəsəle nte tə mayana-me tə nte tə hana ləw ké mpaav na í la í nyəntv, na pənente í tá na mpi

pə temnaa tɔ taa? Í tá ná isəna mpi lanpəsəle yelaa na í paasəna mpi pə taa í wəe tɔ pə tɔm ke teu, na í pəsi na í lá apalaa na í kəeli tɔm ke mə nyɔɔŋ tɔɔ. Pwəe, paa yaa mpv si tɔm tənə tə ta maɣa-mə. Paa yaa mprúyú nyamnav. Paa yaa mpv si í nyuləyi si í na-m. Paa yaa mpv si í seesa isəle. Paa yaa mpv si í sɔpa nyɔyɔ si í hɔŋ isayatu latu ŋkpaŋyɔyɔ. Pə tənə pə taa í hulaa ké si í táá ná tɔm tənə tə taa.

¹²Maɣa-nyəe takəlaya tɔ, pə taya wei ɪ lapa isayatu nti yaa wei pa lapa-ti tɔ pa tɔɔ. Ama si pə húlí lɔɔ isen-taa təkəlekele ké lɔpɔ mpi í lɔpa tá tɔɔ tɔ. ¹³Pə tɔɔ ké mpi í lapa tɔ pə sɔɔsa-taya apalɔtu tɔɔ.

Pə taya apalɔtu tike ke pə sɔɔsa-tu, ama waatu wei tə nawa isəna mə tənə í sɔɔsa Titu ke apalɔtu na ɪ lanɣle húlumi tɔ, tá lanɣhúlumle tɔɔ sɔsɔm. ¹⁴Ma sam-meɣe isəna mpiyi ɪ kiŋ tɔ pə ta la-m fəele. Isəna tə heeliyi-meɣe tampana ke tam tɔ, mpv tɔtɔyɔ tə puɣula-meɣe Titu kiŋ, na ílé ɪ maɣamaɣa ɪ maɣanaa si tampana ké. ¹⁵Pə tɔɔ ké ɪ sɔɔlyɔv ke-me tɔɔ sɔsɔm ke waatu wei ɪ tɔɔsəyi isəna mə tənə í see yəlaa, na isəna í mu-ɪ na í seliyina sɔyɔntu tɔ. ¹⁶Ma lanɣle húluma sɔsɔm, pə taya pulɔ, ma teeləyi mə tɔɔ ké paa mpi pə taa ké.

Luyú kúlumyɔv hanav

8 Tɔv, pənente tá taapalaa tə caaku ké si í nyi isəna lɔɔ pəele tɔm lapa Masetoni Yesu seelaa kpeka taa tɔ. ²Kunyɔntɔyɔlenaa mpa pa maɣana Masetoni isɔ seelaa mpe tɔ pa maɣasa-weɣe teu ké. Paa na mpv pa lanɣhúlumle tɔɔ sɔsɔm, haləna pa kɔpantv lapv fəi taka, pəyele pa tu ké kunyɔntunaa kutukutunaa ké. ³Ma looliyi, isəna mpi pa pəsaa tɔyɔ pa hawa. Haləna pa tu hawa na pə tee isu pa pəsuyv wəe tɔ mɛɛ. Pa maɣamaɣa pa nəkəna ⁴na pá kaana-tuyv teu si tɔ la suulu na tɔ ye

na mpe pá səna tɔtɔyɔ lɔɔ yəlaa mpa pa wəe Yuta tɔ. ⁵Na tə taa huv si pu tala isəna mpi tɔ pə tee mpv. Kancalaya ɪle Taca ke pa ha pa ti. Pə waali ké lɔɔ luyv lapa na pá ha pa təyi tá tɔtɔ. ⁶Pə tɔɔ ké tə wiina Titu si í polo mə te, na í laki təmle nte ɪ ka caalaa tɔ. Uena í la na mu teesi təmle kɔpante tənə. ⁷Í tu wə toma ke pə tənə pə taa ké, paa taa temnav ke lɔɔ, paa yɔyɔtaya, paa nyəm taa. Mə isəle seesuyv tɔm fəi keesuyv. Na í tu sɔɔla-tuyv, pə tɔɔ ké tə sɔɔlaa si í húlí mə toŋ ke təmle kɔpante tənə tə taa tɔtɔ.

⁸Nti ma yɔyɔtəyi isəntɔ tɔ pə taya kɔcaaluyv nyəntv, ama isəna mpi lelaa ná seesa isəle tɔyɔ ma heeliyi-mə, si ma naa mə sɔɔlyɔv tampana. ⁹Pə taya pulv tɔɔ, í nyəmá Taca Yesu Kilisiti pəele tɔm mɛɛ. ɪ ka ké toŋ tu ké. Ama mə tɔɔ ɪ pəsə ɪ təyi kunyɔntv, si í susi-meɣe toŋ na ɪ kunyɔŋ ŋkv.

¹⁰Pə tɔɔ ɪle maa keesi-meɣe ma huwəe ke tɔm tənə tə taa na í ná. Pə wə teu si mpi í ka caala lapv ke tuu pənte tɔ í laki mpv. Meɣele kancalaya nyəma mpa pa lapa tɔ. Na mə tu sɔɔləna hatuu lɔŋ si í laki. ¹¹Pənente í laki mpv haləna í teesi təmle tənə. Í teesi-te na luyv kúlumyɔv, isu í ka tu pə pəle na luyv kúlumyɔv tɔ. Í lana mpi ɪ wəna tɔ. ¹²Pə taya pulv tɔɔ, ye yulv í hana luyv kúlumyɔv, lɔɔ keesəyənə mpi pɔntv wəna na í la tɔyɔ na í mu ɪ kɔcɔɔv, lɔɔ kaa keesəyənə mpi pɔntv fəina tɔ.

¹³Pə taya isu pə kpiisi-meɣe ɪlena pə kɔsi lelaa. Ama pə wəe ké si paa mpa pá wəena pəcɔ pəcɔ. ¹⁴Pə tɔlənav-meɣe waatu ɪnə tɔ, í pəsəyi na í səna mpa pəle pa lanɣa tɔ. Na ye kɔyaŋku mu lanɣa na pə tɔləna pəle ɪle, pa pəsi na pá sənə-mə. Mprúyú í ká laki na mə tənə í wəena teitei. ¹⁵Pa nyəma lɔɔ Tɔm taa ké mprúyú si:

Wei ɪ ka tɔɔsa sɔsɔm tɔ pə ta kələnə-ɪ.
Na wei ɪ ka tɔɔsa pəcɔ tɔ pə ta lanɣnə-ɪ.

Titu na i taapalaa

¹⁶ Lso fɔɔ, unɪ i yelina na Titu lukɪ m̄p̄ȳȳ mə tɔɔ isu tá lukuyu tɔ. ¹⁷ l lapa nti tɔ səlɛma-i tɔ na pə tu kəla mpv te. l seesa isələ ke sɔsɔm, haləna i maɣamaɣa í tu mə te pote pələ. ¹⁸ Tə tənsa i waali ké tá taapalu wei Yesu seelaa kpeka təna puyuləyi i təmlə ke Laapaali Kupaŋ tɔm taa tɔ. ¹⁹ Pələ pə paasi Yesu seelaa ka ləsəna-i sɪ í suku-tuyu tá yela taa ké timpi timpi tɔ laki təmlə kupante təneyə Taca a teeli tɔ tɔ. Na pə húləyi tɔtɔɔ isəna mpi tá luuŋ ná wɛɛ sɪ tɔ səŋna lelaa tɔ.

²⁰ Tə pɛəkəyi na tɔ cələyi sɪ tɔ paasuyuna liyitee sɔsɔɔna anɛ a tɔm tɔ, nɔɔɔɔ í taa kɔɔ na í caɣana-tv. ²¹ Paa Taca a isentaa paa yəlaa kiŋ tɔ pɛəkəyi sɪ tá kupantu í lu tɛɛɛɛɛɛɛɛ.

²² Tə tiliyi pá na tá taapalu lelv. Tə maɣasa ulɛyɛ tɔm paɣalɛ sɪ tɔ naa i waali, na tam tɔ nawa sɪ i seesa isələ ké. Ama pənente i tu-meyɛ naani ke teu, ulɛ i seesa isələ na pə kəli mpv. ²³ Ye Titu ulɛ ma waali tv nté ulɛ, má na-i tɔ lakəna təmlə ke mə tɔɔ. Tá taapalaa lelaa mpa pa su-i tɔ, Yesu seelaa kpeka tilina pele, na pele pa laki ké sɪ pá ha Kilisiti ke teeli. ²⁴ l la na pə húlí sɪ í sɔɔla-wɛ na tam-pam, ulɛna Yesu seelaa kpeka te a taa na á nyɪ sɪ tɔ sama-mɛ tɔ, pə taya yem tɔɔ se.

Yuta isɔ seelaa tem

9 Pə taya isu maa naki na ma ŋmaa-meyɛ takəlaya na má heeli-meyɛ lso yəlaa mpa pa wɛ Yuta tɔ pa sənau tɔm ntəyi kvheelu. ² Ma nyəma isəna í lakəna luyɪ kulumuyɪ tɔ mɛɛ, haləna ma sama-meyɛ Masetoni nyəma kiŋ, sɪ tá taapalaa ke Akayi tetv taa nyɔɔsa pa təyi sənau tɔm taa ké tuu pənte. l seesuyɪ m̄p̄ȳȳ isələ tɔ pə nyɔmtəyi pa taa paɣalɛ ké. ³ Paa na mpv ma tiliyi tá taapalaa paneyɛ mə te, pəcɔ puyuluyɪ

mpi tɔ puyula-meyɛ tɔm tənɛ tɔ taa tɔ, pá nana pa isɛ. Ma caa ké sɪ tampna pá maɣana í nyɔɔsa mə təyi teu na pə la teitei na nti maa heelaya-wɛ tɔ. ⁴ Ye pə taya mpv, ma na Masetoni nyəma tɔ kɔma na tɔ maɣana í ta nyɔɔsi mə ti, taya pə tv fɛɛɛ. Mpi tɔ í yelaa na tɔ tɛ-mɛ na tá taa ké teu. Na ye mə nyənte tɔm ulɛ paa yɔɔtəyi tələ. ⁵ Ma maɣasaa na ma ná sɪ pə kəla teu sɪ má wiina tá taapalaa pane na pá tɛɛ nɔɔɔ na pá polo mə te, na pá tayanəyi kucɔɔv kupaŋku ŋku í tɔma sɪ í ká la tɔ. Maa kɔɔ na má kɔŋ tɔ, pə təna pə nyɔɔsaa təkɛŋkɛŋ na pə húlí sɪ luyɪ kulumuyɪ ke í larənaa, pə taya kucaaluyɪ nakuli.

⁶ l tɔɔsi teu sɪ ye wei i tuu pəcɔ, pəcɔɔ i ká kv, na wei í tuu sɔsɔm, sɔsɔm ke i kɔŋ kum. ⁷ Ye mpv paa wei í ha isəna pə ha-i tɔ, í taa hana wula yaa kucaaluyɪ. Pə taya pulv tɔɔ, wei i haana lanjɔlɔmlɛ tɔɔɔ lso sɔɔlaa. ⁸ Na lso wɛna pəsuyɪ sɪ í ha-meyɛ kupantu ke sɔsɔm, pəcɔ í taa lanj mpi mpi í nyuləyi tɔ. Ama í hiki, na haləna pə kaasi na í lana təma kupana. ⁹ Pa ŋmaa lso Tɔm taa sɪ:

l haa kunyɔntvnaa na luyɪ kulumuyɪ. l kupantu u tɛŋ.

¹⁰ Lso wei i haa tuulu ke kvtutuuum na í haa-i tɔɔɔnaɣa sɪ í tɔɔna i ti tɔ, lso unɪ i ká ha-meyɛ kvtutuuum təna mpi í nyuləyi tɔ. lso unɪ, i ká la na pə pu, na mə kupantu huki sɔsɔm. ¹¹ lso ká tv mə niŋ taa ké isəna mpi pə wɛɛ tɔɔɔ tam na pəcɔ mu pəsi na í laki kupantu ke tam. lɛ paɣalɛ ká sɛɛ lso ké í na təmlə ke kucɔɔŋ wei í laki na tɔ pukina tɔ i tɔɔ. ¹² Pə taya pulv tɔɔ, kookali wei í laki isəntɔ tɔ pə taya lso yəlaa sənau tɔɔ tike. Ama pə yeki tɔtɔɔɔ na yəlaa sɛɛ lso ké í na təmlə. ¹³ Kookali unɛ i lapv taa ké pu húlí mpi í kewa tɔ, na yəlaa paɣalɛ ká sana lso ké isəna mpi í nuɔnaa na í laki sɪ pə húlí sɪ í tema mə taa na Kilisiti Laapaali Kupaŋ tɔ. Na paa sa lso tɔtɔɔ isəna mpi mə na-wɛ na lelaa í taluyɪ

mə kupam na luyu kulumbuyu tɔ. ¹⁴Na paa sələməyənə-mə na lɔ, na paa sɔlɔ-meyə sɔsɔm ke pɛɛlɛ taa pɛɛlɛ nna lɔ lapa-mə tɔ a tɔ. ¹⁵lɔ fɔ, nyá kucɔɔ fɛi keesuyu.

Pɔɔli tɛmlɛ tampana huluyu

10 Pɔɔli má, ma mayamaya tɛkprema wiikənnə-mɛ. Ma wei yəlaa yɔɔtəyɛ si ye ma we mə kiŋ ile ma we təhɛ. Ama ye ma fɛi mə kiŋ ile ma apalɔtu krawayalɛ. Ma tɛkəyɛ-meyɛ Kilisiti kupantu na ɪ leleŋ tɔɔ si, ²í taa yele na waatu wei ma kɔŋ mə te tɔ má hólí ma apalɔtu. Pə taya pulu tɔɔ, ma huɔu te si ma huɔu ma apalɔtu ke mpa pa huɔu si tə təŋəyɛ yulɔhuwɛ ke yem tɔ. ³Kupam tə we tá yulɔtɔnyu taa yaa, ile pə taya yulɔhuwɛ ke yem ké tə təŋəyɛ na tə yookina. ⁴Ama yoou wontu nti tá yooona tɔ tə ta ke nti antulinya unɛ ɪ yəlaa yooona tɔ. lɔ yoou wontu nti tə pəsəyɛ na tə wakəlɪ tɛɔɔsələ toŋ nyəntɛ tɔyɔ tə yooona. Tə wakələyɛ pɔpɔtu ləmayasɛ. ⁵Tə kpeesəyənə pa tənə mpa pa laki kalampaani na pá kayatəyɛ si pá taa nyɪ lɔ tɔ pa huwɛ. Tə kee yəlaa huwɛ tənə na toŋ na tə tɔyɛ Kilisiti tɔɔ si pá nuna-ɪ. ⁶Ye mu kɔma na í la na pə ná si í nuna tɛkpataa, ile pə kaasa mpa pa tənə na paa caaki nunaɔ tɔ tá sɔɔlu puwa si tə hɔ pa ŋkraŋŋ.

⁷Paa mpi, pə tɔnyu tɔɔ ké mə nyənəyənə. Ye yulɔ nyɔɔlu ɪ tɛŋ ɪ taa si Kilisiti tənna-ɪ, puntu í mayasi teu na í ná si Kilisiti ti tá tɔyɔ, isu ɪ ti unɪ tɔ. ⁸Pə taya pulu tɔɔ, paa ma sama ma ti na sɔsɔntu nti Tacaɔ ha-tu tɔ, fɛɛlɛ u kraa-m se. Pə ha-tuyɔ sɔsɔntu ntəyɛ si pə la na í tɛ mə taa na lɔ ké sɔsɔm. Ama pə taya si pə wakəlɪ-mɛ. ⁹Ma ŋmaakuyɔ ma takəlasi tɔ, maa pɛkəyɛ si má kpeeti mə puntu se. ¹⁰Nti yəlaa yɔɔtəyɛ tɔyɔlɛ si: Pɔɔli takəlasi taa tɔm we toŋ na apalɔtu ké. Ama waatu wei ɪ mayamaya ɪ we tá heku tɔ

ɪ wee ké təhɛ na ɪ yɔɔtəyɛ we konyɔŋ. ¹¹Ye wei ɪ yɔɔtəyɛ mpu puntu í nyɪ teu si nti tə ŋmaa tá takəlasi taa ké waatu wei tə fɛi mə kiŋ na nti tu la waatu wei tu wee mə kiŋ tɔ, pə kaa wee ŋkraŋka se.

¹²Tə kaa nɔki na tə keena yaa tə mayasi tá ti na lelɔ mpa pa maki pa laŋa taa si pa ké pulu tɔ. Pa ké ɪweɛŋ ké, na pa mayamaya pa caana pa kumayasuyɔ ŋku paa mayasənə pa ti tɔ, na pa taa pa tike ke pa kpeesəyənə tɔma. ¹³Ye tá, tá kaa pəsi na tə sa tá ti na pə tɛɛ caasa. Ama tə saŋ tá ti na pə keesənə tɛmlɛ nte lɔ tu-tu tɔ tə tənaya. lɔ hana-tuyɔ mpaɔu si tə tala mə te. ¹⁴lənə pa suna-tu tɔ tu ŋmaana pə tɔɔ, ye tə taa kɔɔ mə te ile mpuɔlɛ. Ama tə tala mə tɛyɛ teu na tə heeli-meyɛ Kilisiti tɔm Laapaali Kupaŋ. ¹⁵Pə tɔɔ ké tu ŋmaana isənə pa suna-tu tɔ pə tɔɔ. Tu saŋ tá ti na lelɔ lapa tɔma nna tɔ. Ama tə caa ké si mə taa temnaɔ ke lɔ í sɔɔsi, ulɛna tə pəsi na tə la tɛmlɛ nte tə kələ lɔŋ nyəntɛ tɛaɔaɔaɔa tɔyɔ mə heku, na tə taa ŋmaana isənə lɔ su-tu tɔ pə tɔɔ. ¹⁶Pə waali ile tə pəsəyɛ tə yelənə Laapaali Kupaŋ ke tetunaa mpa pa we mə te lɔlɔ tɔ pa taa, na tə taa sa tá ti na nti lelɔ tema lapu ke pa tɔma taa tɔ.

¹⁷Pa ŋmaa lɔ tɔm taa si: Ye wei í caa ɪ sa ɪ ti, puntu í sa ɪ ti na nti Tacaɔ lapa tɔ. ¹⁸Kupam, pə taya yulɔ wei ɪ nyənəyɛ ɪ ti isu ɪ ké pulu tɔ unɪ ɪ sam yana. Ama wei ɪ tɔɔ Tacaɔ yɔɔtəyɛ kupantu tɔyɔ.

Mpa pa yaa pa təyɛ tillaa ke yem tɔ

11 Ma kooliyɛ ké si isɔwɛɛ í tu nyənɪ-m pɛɔyɔ kraŋtu. Pə we mpu mee, í nyənəyɛ-m mpu. ²Ma wena isesɛɛmlɛ ke mə tɔm taa ké, ile lɔ tɔna-m isesɛɛmlɛ íté. Pə taya pulu tɔɔ, í wee ké isu pɛɛlɔ wei ɪ ta nyəntə apalu ke paa pɛɔ na má tɔ si apalu kulum kɔŋ ke maa ha-ɪ tɔ, apalu unəyɔlɛ Kilisiti. ³Ama ma nyaŋ ké si pə taa kɔɔ na mə layatu saali na í lɔ mə na Kilisiti í kpentuyɔ tam na

pə wɛ teu kɛ ɪsəna mpi tɔ. Na pə kɔɔ pə lá ɪsu lfa ka yeluyu na tum mapɪ-ɪ pɔpɔtɔ tɔm kɛ ɪ nɔɔ taa na í tolisi-ɪ tɔ. ⁴Pə taɣa pɔlv, í tema mə taa sɪ nɔɔlv í kɔɔ í kpaali-mɛyɛ nyɛntɛ Yesu nɔɔlv ɪ tɔm na pə tá kɛna Yesu wei ɪ tɔm tá kpaala-mɛ tɔ. Na í taɣaa tɛtɛyɛtɛyɛ sɪ í muɣɪ nyɛntɛ feesuyu nakɔlv kɔ tɔm na pə tá kɛna lɔɔ Feesuyu ŋku kɔ tɔm tɔ heela-mɛ tɔ, na nyɛntɛ Laapaali nɔɔlv na pə tá kɛna Laapaali Kupaɣ wei tɔ heela-mɛ tɔ.

⁵Ma ta huv sɪ mə nyɛntɛ tillaa taa sɔsaa mpɛ pa tɛɛ-m pɔlv taa se. ⁶Ama pə pəsəyi pə wɛɛ yɔɔtɔɣa wawawa wei ma ta nyɪ tɔ. Tɔfɔ pa ta kəli-m nyəm. Tə hula-mɛyɛ mɪpɔɔyɔ tɛɛɛɛɛ kɛ paa mpi pə taa kɛ na paa timpi.

⁷Waatu wei ma kpaalaya-mɛyɛ lɔɔ Laapaali Kupaɣ tɔ, faalaa kɛ ma kpaalaya. Ma pasa ma tɛyi mɪpɔɔyɔ sɪ pə kɔsɪ-mɛ. Yaa ma lapa mpɔ tɔ kawalaya ntɛ? ⁸Ma tisa sɪ Yesu sɛlaa kɛka lenna í fɛlɔyɪ-m, ɪlɛ pə wɛ ɪsu ma hulɔsa aleyɛlɛ na má sɛna-mɛ. ⁹Waatu wei maa wɛ mə tɛ na kɔnyɔɣ wɛna-m tɔ ma ta sukɪ mə taa nɔɔlvɔyɔ sɛyɔla. Pə taɣa pɔlv, tá taapalaa mpa pa luna Masetoni tɔ pa kɔna-m pə tɛna mpi pə laɣa-m tɔ. Ma tɔka ma tɛyi sɪ pə taa kɔɔ na má sukɪ mə taa nɔɔlvɔyɔ sɛyɔla. Na mpɔ ɪnɔyɪ maa tɔkɔyɪ ma tɛyi tam. ¹⁰Na Kilisiti tampana nna ma tɔka ɪsɛntɔ tɔ ma kaa yelevɛ mpi ma yɔɔlɔyɛna ɪsɛntɔ tɔyɔ yɔɔlɔnav kɛ Akayi tetɔ tɛna taa. ¹¹Pepe yelina na ma yɔɔtɔyɪ mpɔ? Ma ta sɔɔli-mɛ tɔ pə tɔɔ yaa? lɔɔ nyəmá teu sɪ ma sɔɔla-mɛ.

¹²ɪsu ma lakɔyɔ pənɛntɛ tɔ mɪpɔɔyɔ maa lakɪ, ɪlɛna má lɛsɪ mpa pa hɔɣ pa tɪ na pə tɔɣ sɪ tá na-wɛ tɔ kaa tɛmlɛ tɔyɔ pə taa. ¹³Yɔlaa mpɛ pə kɛ tillaa pɔpɔtɔnaa kɛ. Pa looliyi nti pa lakɪ tɔ tɔ taa na pə sɛsɛyɛna pa tɪ ɪsu Kilisiti tillaa. ¹⁴Na tɔlɛ tɔ fɛɪ piti mɛɛ, mɪpɔɔyɔ Satanɪ maɣamaɣa ná sɛsɛyɛna ɪ tɪ ɪsu

ɪsɔtaa tillu kupaɣ nɔɔlv. ¹⁵Ye mpɔ pə fɛɪ piti sɪ ɪ tɛmlɛ nyɔma í sɛsɛna pa tɪ ɪsu sɪyɪsuyu lataa. Ama tɛ, pu tɛ na pə fɛɪ-wɛyɛ mpi pa lakɪ tɔ.

Pɔɔli kɔnyɔntɔyɔlɛ kɛ lɔɔ tɛmlɛ tɔɔ

¹⁶Ma tasəyi-təyi yɔɔtɔyɔ kɛ, nɔɔlv í taa nyənɪ-m ɪsu ma kɛ kpaɣtɔ. Yaa ye í tu nyənəyi-m kpaɣtɔ ntɔ, í yaa-m kpaɣtɔ, ɪlɛna pɔɔɔ má pəsi na má sa ma tɛyi pɛɔɔ tɔtɔ. ¹⁷Nti ma yɔɔtɔyɔ ɪsɛntɔ tɔ pə taɣa nɔyɪ Tacaa luyɔ wɛɛ sɪ má sa ma tɪ ɪnɪ. Ma yɔɔtɔyɔ kɛ ɪsu kpaɣtɔ. ¹⁸Pə taɣa pɔlv tɔɔ, timpi yɔlaa lɛlaa sɔɣ pa tɪ na yulɔhɔwɛɛ kɛ yem tɔ, ɪsu ma sama ma tɪ tɔtɔ mɛɛ. ¹⁹Mɛ mpa mɛ mə na mə ɪsɛ tɔ, paa pa ta tɪ sɛlɛmɪ-mɛ sɪ í mu kpaɣtɔnaa, í muɣɪ-wɛyɛ. ²⁰Í yɛlaa kɛ sɪ pá pəsi-mɛyɛ yomaa, sɪ pá tɔkəna-mɛ, sɪ pá puɣusiyɪ-mɛ, sɪ pá kpaaki mə tɔɔ na pá fɛlɔyɪ, sɪ pá makɪ mə nɔɔsɪ. ²¹Tá ɪcɛntɔ tɔɔ kɛ tá taa la mpɔ. Pə wɛ fɛɛlɛ sɪ má yɔɔtɔyɪ mpɔ.

Paa na mpɔ tɔ, ye nɔɔlv makɪ kaɣkante sɪ ɪ wɛna mpi ɪ ká sɔɣna ɪ tɪ tɔ, ma pəsəyi na maa má kaɣkante tɔtɔ mɛɛ. Ma yɔɔtɔyɔ kɛ ɪsu ma sɔv kpaɣtɔyɔ. ²²Ntɔɣ pa kɛ Hepəla nyɔma yaa? Na má tɔtɔyɔ tɛ. Ntɔɣ pa kɛ lɛyɛli nyɔma yaa? Na má tɔtɔyɔ tɛ. Ntɔɣ pa kɛ Apələham piya yaa? Na má tɔtɔyɔ. ²³Ntɔɣ pa kɛ Kilisiti tɛmlɛ nyɔma yaa? Má kɛ Kilisiti tɛmlɛ tɔ na pə kəli-wɛ. Ma lapa tɛmlɛ na pə kəli-wɛ. Pa tɔka-m tɔm paɣalɛ na pə kəli-wɛ. Pa mapam na pə kəli-wɛ, sɛm nɔɔ taa kɛ ma wɛ tam. ²⁴Tɔm kakpasɪ kɛ Yuta nyɔma mapam akpateɛ pɔɔlɔyafɛɪ nɪlɛ nɪlɛ. ²⁵Lom nyɔma ná mapam tɔm tooso, pa yaɣa-m pɛɛ kɛ tɔm kɔlvɔm sɪ pa kɔyɔm. Tɔm tooso kɛ lɔm lipa kpulɔɣ wei ɪ taa ma wɛɛ tɔ, ma caya ilim kɔlvɔm na ahoɔ kɔlvɔmɛ kɛ tɛɣku taa. ²⁶Ma sɔɔv katatɔlɔyɔ taa, pusi na ŋmulaa niɣ taa kɛ ma wɛɛ. Sɛm nɔɔ taa kɛ ma wɛ ma Yuta nyɔma maɣamaɣa hekv taa,

na sɛm nɔɔɔ taa kɛ ma we kpaɪ nyɛma tɛ. Na sɛm nɔɔɔ taa kɛ ma we acalee taa, na sɛm nɔɔɔ taa kɛ ma we wɔlaya tetu taa. Na sɛm nɔɔɔ taa kɛ ma we tenku taa. Na sɛm nɔɔɔ taa kɛ ma we tɔ taapalaa kuvɛsaa kiŋ. ²⁷Pa yaa si kaŋkaŋsi tɛma na wahalanaa sɔsaa tɔ, mɔ nana. Tɔm payale ke maa kɔtɛyi isɛle. Nyɔɔsi na lukɔtu tɔ, paa pɔɔsɛyi. Ma kɔisa kutɔyɔ tɔyɔ ke wulee wulee. Ma tɔyɔ wahala na watu, paa wontuyu kutakuyɔ ma feina. ²⁸Na pɛ tu kaasa mpi tɔ, maa yɔɔtɛyi pɛ tɔm. Yesu seelaa kpeka tɛna tɔm nɛyɛsɛ nɔ kuvu-m paa kuvankeyu. ²⁹Ye yulu nɔɔɔlu lapa icam, mɔ laki icam tɔtɔyɔ. Ye pɛ tu nɔɔɔlu ke isayatu lapu, pɛ wuku-m kɛ tɛsɛŋŋ.

³⁰Ye pɛ weɛ si mɔ sa ma tɔyɛlɔ, ma icantu ma icantu cɔɔyɔ maa saŋna ma ti. ³¹Tacaa Yesu Caa lɔɔ nyɛmɔ si maa looliyi. Inɛyi paa saŋ tam. ³²Maa we Tamasi tɔ, wulav sɔsɔ Aletasi su kufɛnɛ wei ke tɛna tɔ i su tanlaa ke koluŋa ŋka ka cɔɔna icate tɔ ka nɔɔɔ si pɔ kpa-m. ³³Ama pa tu-m sɔɔtɔku sɔsɔɔ taa na pɔ tisi-m na icate koluŋa ŋke ka pɛtote. Mpu pɛ yelina na mɔ fiti i niŋ taa.

Mpi mpi pɛ hulɔ Pɔɔli na í ná tɔ

12 Paa ti sam fei teu tɔ, isu ma sama ma ti. Pɛ lapa-m isu toosee taka na mɔ ná mpi mpi na mpi Tacaa kulaa na í hólí-m tɔ, maa yɔɔtɛ pɛ tɔm ke pɛnɛntɛ. ²Ma nyɛmɔ isɔ seɛlu nɔɔɔlu, pusi lapa naanɔwa na liyiti kɔlɔ pɛ kpaasuyɔ-i hatuu isɔtaa tɔ. Ma ta nyi si pɛ kpaasa-i tampana yaa pɛ lapa-i isu toosee taka kɛ kulapu tɔ. Ama lɔɔ tike nyɛmna. ³Ma nyɛmɔ si kupam pɛ kpaasa yulu inɛyi hatuu alɛsanna taa. Ma tasɛyi yɔɔtɛyɔ si ma ta nyi si tampana pɛ kpaasa-i yaa pɛ lapa-i toosee taka kɛ kulapu tɔ. Ama lɔɔ tike nyɛmna. ⁴Na í nu pa yɔɔtɛyɔ tɛnaya tɔmnaa mpa yulu kaa pɛsi na í yɔɔtɛ tɔ, na pɛ ta tu hav yulu pɛyaya si ká yɔɔtɛ tɔ. ⁵Yulu

ine maa samu-i, ile ma mayamaya ma kaa sa ma ti se. Ye pɛ we sam, ma icantu kiŋ ke maa sana ma ti. ⁶Ye ma ti sam ke maa pɛekaya ma taa la kpaŋtu se. Pɛ taya pulu tɔɔ, tampana ke maa heelaya tɔ se. Ama ma kpa ma tɛyi na ma ti sam, maa caa si nɔɔɔlu í nyɛni-m si ma kɛ pulu na pɔ kɛlu isɛna mpi í naaki na í nukɔ si ma laki tɔ.

⁷Pɛ tu-m ma tɔnyɔ taa kɛ kutɔŋ kɔwɛwuu si ma taa saŋ ma ti si maya pɛ kula sɔsɔɔntu na pɔ hólí. Ile kutɔŋ ŋku ku we kɛ isu Satani tillu wei i tilaa tɔ si í kayati-m na mɔ taa sa ma ti tɔ. ⁸Tɔm tooso kɛ ma sɛlɛma Tacaa ke kutɔŋ kɔnɛ ku tɔ si í waasi-m-ku. ⁹Ama i cɔ-m si i pɛlee paasi, pulu ta kaasi si í taa-m lapu, si pɛ taya pulu tɔɔ, ma icantu taa kɛ inu i toma ná naa teu. Ye mpu ma icantu ke maa sana ma ti na Kilisiti toma kenti ma tɔɔ. ¹⁰Pɛ tɔɔ kɛ icantu na kutuŋ na isɛnyɛŋle na wahalanaa na laŋwakɛlle sɔsɔle, pɛ tɛna mpi ma naa isɛntɔyɔ Kilisiti tɔɔ tɔ ma muɔlɔyɛnawɛyi. Pɛ taya pulu tɔɔ, ma kɛ icam ile ma tɔŋ taa tɔŋ ntɛ tɛna.

Kɔlenti nyɛma tɔm caalɔyɔ ke Pɔɔli

¹¹Ma yɔɔtɛyi kɛ isu ma suv kpaŋyɔyɔ, ile mɔ yelina na mɔ yɔɔtɛyi mpu. Pu muna isu mu seenna ma tɔɔ. Mpi tɔ, paa ma ta ke pulu tɔ mɔ nyɛntɛ tillaa sɔsaa mpe pa ta tɛe-m pulu. ¹²Pɛ lapa tɛma wena a hólíyi si ma kɛ tillu tɔyɔ mɔ heku taa na suulu sɔsɔ mɛɛ. Sɔyɔntu tɛma na lɔɔ kɔkɔlɔ nyɛm na piti tɛma ke a lapɛnaa. ¹³Nti tɛ taa kɛ pa ta la-me isu pa lakuyɔ Yesu seelaa kpeka lenna tɔ ye pɛ taya tɔkuyɔ mpi mɔ ta tɔki-m tɔ pɛ paasi? Ma tɔm sɛpɛna-mɛyɛ tɛne inu tɛ taa.

¹⁴Ma nyɔɔsɛyi ma ti si ma kɔŋ mɔ tɛyɛ tɔm tooso nyɛm, ile maa caa si í tɔki-m se. Mɔ mayamaya ke ma caa pɛ taya mɔ liyitee. Pɛ taya piya calɛsɛyɛna liyitee si si tɔɔ si caanaa. Ama caanaa

caləsəyənə liyitee si pa tɔɔna pa piya. ¹⁵Ye ma ma laɲhulɔmlɛ nté si má tɔyɔ mə tɔ kɛ pə tənə mpi ma wena tɔ, paa ma ti má kv na pə sənə-mɛ. Ye maa sɔla-meyɛ ɲpɔyú teu ɛlɛ, mu məɲna maɲa sɔɔlɔyɔ kɛ pəɔɔ?

¹⁶Í nyəmá teu si ma ta musənə-mɛ. Ama lɛlaa ná tɛɛna-ti si acilayatu kɛ ma lapənəa na má nyi-meyɛ katəsi na pəɔtɔnaa na má kra-mɛ. ¹⁷Mpa ma tila mə kiɲ tɔ pa taa nɔyɔlv lapa na má tɔyɔ mə tɔɔ? ¹⁸Ma wiina Titu si í polo mə tɛ na ma tənɲa ɪ waalı kɛ tá taapalu ɛlɛ. Yaa í caa í tɔ si Titu tɔyɔna mə tɔ kɛ? Pə taya ma yaasi na ma ukpatɛ kɛ Titu tənɲaa?

¹⁹Ntanyɔ pə kraɲav waatu nɔyɔlv tɔ ɪ huɔ kele si tə pɛkəyɪ si tɛ keelɪ tá nyɔ́ɔɲ tɔɔ. Aaɪ pə taya mpv. lɛna Kilisiti caaki tɔ ɲpɔyú tə yɔyɔtəyɪ lɔɔ isentaa. Tá taapalaa kɔpama tə heeliyɪ-meyɛ pə tənaya ɲpɔyú si í pulv lɔlɔ. ²⁰Ma nyən si ye ma kɔma na má tala mə tɛ má taa maɲana-meyɛ nti maa caa tɔ tə taa, na mu taa na nti mu caa tɔyɔ ma kiɲ. Ma nyən kɛ si pə taa kɔɔ na yoou, na isəsɛɛmlɛ, na pááná, na kəlvɔv pɛkɔyɔv, na kɔtvɔv, na yɔyɔtaya kraɪ nyənka, na isəcaɔ, na liyituyɔ pə wɛɛ. ²¹Ma nyən kɛ si má tala mə kiɲ ma lɔɔ í taa pasam mə isentaa na má kɔɔ na má wii yəlaa paɲalɛ mpa pa lapa isayətɔnaa kɛ tuu lɔɲ, na pá tá yele tetelakasi, na asilima, na yaasi isayav wei paa tɔkaa tɔ pa tɔɔ.

Kantəkaya kɔkpaalətv na sɛɛtv

13 Tɔm tooso nyəm nté ma caa kɔntɛ kɛ mə tɛ tɔ. Aseeta nyəma naale yaa tooso ká huləna tɔmnaa tənə mpa pa wɛɛ tɔ pa tampana na pəcɔ. Pa ɲmaa ɲpɔyú lɔɔ Tɔm taa kɛ. ²Ma kraaləyɪ tuu mpa paa lapa isayatu tɔ na lɛlaa si ye ma kɔma na má kɔɔ si ma naa-mɛ, ma kaa wii nɔyɔlv pətɔtəle. Maa kɔma tɔm naale nyəm tɔ ma tɛma-meyɛ kraalɔyɔ kɛ mpv. Pənente ma fei

mə kiɲ ɛlɛ ma tasəyɪ-meyɛ kraalɔyɔ. ³Ntəɲ í caa í ná si Kilisiti tɔɲ kɛ ma yɔyɔtəyənə yaa pə taya Kilisiti tɔɲ yaa? Í ká ná mɛɛ. Kilisiti ɪ húləyɪ ɪ cantu natələyɪ mə tɔm taa se. Ama toma kɛ ɪ húləyɪ mə hekv. ⁴Paa na mpv ɪ cantu tɔɔ kɛ pa kama-ɪ səm tesika tɔɔ. Ama ɪ wena ɪ weesuyɔ kɛ lɔɔ toma taa. Tá na-ɪ tə kɔntaa kɛ, na tə kɛ acamaa tɔtɔyɔ. Ama yaasi wei tə lakəna mə kiɲ tɔ pə húləyɪ kɛ si tá na-ɪ tə wena weesuyɔ kɛ lɔɔ toma tɔɔ.

⁵Í maɲasɪ mə maɲamaɲa mə ti na í feɲ mə ti na í ná si í tɔka lɔɔsɛɛle mpaav yaa í tá tɔki. Ntəɲ í nyəmá teu si Kilisiti wɛ mə kiɲ na? Tɔv, í temna lɔɔ na mə taa tɔ, ye í pəsaa na í húlɪ tampana kɛ mpv ɛlɛ, mpvɔle. ⁶Ma huɔ si í nyəmá teu si tá kiɲ, tə pəsəyɪ na tɛ húlɪ mpv mɛɛ. ⁷lɔɔ kɛ tə sələməyɪ si í yele na í taa la kawalaya nakəli. Tu caa si tɛ húlɪ tənɛ tə taa kɛ mpi tə pəsəyɪ tɔ, paa pu lu si pəsuyɔv kɛ tu pəsəyɪ, kɔpantu kɛ tə caa mu laki. ⁸Pə taya pulv tɔɔ, tə kaa pəsi na tɛ lu lɔɔ tampana waalı. lɔɔ tampana anəyɪ tu lana. ⁹Tá kev acamaa na mu kɛ tɔɲtɔnaa tɔ, tá laɲa hulɔmmaa kɛ. Pə tɔɔ tɔtɔyɔ tə sələməyɪ si í la kɔpantu kɛ teu. ¹⁰Mpi pə tɔɔ ma wɛ-mɛ na poolɔɲ na ma ɲmaa-meyɛ takəlaya tɔyɔle si waatu wei maa kɔɔ mə kiɲ tɔ ma taa lana-mɛ na tɔɲ kɛ toma nna Tacaa ha-m tɔ. Pə ha-m toma anəyɪ si pə la na í polo lɔlɔ, pə ta ha-m-ye si pə wakəli-mɛ.

¹¹Pənente ma taapalaa pə lapa wuleɛ. Í lv si í tɛ teu. Í sɔɔsəyɪ təmaɲa apalɔtv. Í wɛɛ nɔyɔ kɔlvmaɲa, na í wɛɛ təma na leleɲ. lɔɔ wei ɪ sɔləyɪ na í haa alaafəya tɔ í wɛɛ mə kiɲ.

¹²Í sɛɛ təmaɲa teu na í leli.

lɔɔ yəlaa tənə sɛɛ-mɛ.

¹³Tacaa Yesu Kilisiti pɛɛɛɛ na lɔɔ sɔɔlɔyɔ na kɔpntuyɔv ɲku Feesuyɔ Naɲɲtv kɔɲna tɔ pə wɛɛ mə tənə mə kiɲ.

TAKĒLAYA ŅKA PĶĶĶ NMAAWA

KALATI

NYĒMA TĶ

Kutulutu

PĶĶ Ņmaa takĒlaya kaneyĒ Kalati lso seelaa mpa i maġamaġa i pona Laapaali kupaŅ na pa mu tĶ. l ka nuwawa si yĒlaa kĶma na pa seġesġi-weġe Yuta nyĒma kulaputu. Ule i laŅle ta heena pa kuŷesġtu nti. PĶ tĶ kĒ i tĶma si: Laapaali KupaŅ wei ma heela-me tĶ i ta ke wei yulu lupa kulupu tĶ (1:11). l ŷġġtaa tĶtĶ si lso pĒleĒ yakĒna yulu, pĶ taġa kulaputu tĒŅuġu tĶ. PĶ tĶ kĒ pĶ weĒ si tĶ tĒŅ Feesuġu NaŅŅtu nyĒntu pĶ taġa yĒlaa nyĒntu.

lsĒna pa faġa Kalati takĒlaya tĶ:

Laapaali KupaŅ we kulum kĒ, titite 1-2

lso pĒleĒ yakĒna yulu nyuġu, titite 3
lso seĒlu wei i fita yomle tĶ na i kulapĒle, titite 4-5

KutĒkĒtu, titite 6

Seetu

1 Maġa tillu PĶĶ, ile pĶ taġa isu yĒlaa tuna-m tiluġu. PĒyele pĶ taġa isu yulu nġġlu i telĒsĒna-m tiluġu mpi. Ama Yesu Kilisiti na Caa lso wei i ka feesa-i waatu wei i sĒpa tĶ mpe pa maġamaġa pa tuna-m-wi. ²MĀ na ma taapalaa mpa pa tĒna pa we cĒne tĶ tĶ tamsĒna na tĶ Ņmaa takĒlaya kaneyĒ Kalati Yesu seelaa kpeka me si tĶ seĒkime. ³Tacaa lso na tĶ Sġsġ Yesu Kilisiti pĶ hĒlĒ-meġe pĒleĒ na pĶ ha-meġe alaafĒya. ⁴Kilisiti unġ i hana i ti si i ġa-tuġu tĶ isaġatu taa na i lĒsi-tuġu kuyĒeŅ kutakeĒsĒŅ unĒ i taa, na mpu unġ pĶ kĒ Tacaa luġu nyĒntu kĒ. ⁵TĶ tĶ lso kĒ teeli ke tam tĶ. Ami.

Laapaali kulum unġĒle kulum tĶkonġ

⁶Ma ta huġ si i kĀ ha siġile ke Ņpġġlġ lŅ ke wei i ġaa-meġe Kilisiti pĒleĒ tĶ tĶ na i tĒŅ Laapaali KupaŅ lelu, ma tutaa kĒ. ⁷Ma ŷġġtuġu mpu tĶ pĶ taġa isu LaapaalĒnaa KupaŅa we naale se. Ama ma nawawa si yĒlaa weĒ na pĶ laki-meġe yeleyele na pĶ caa pa keĒ Kilisiti Laapaali KupaŅ unġ. ⁸Ye nġġlu kĶma na i heeli-meġe Laapaali kufalu nġġlu na pĶ tĶ kĒ wei tĶ tema-meġe heeluyu tĶ, lso kĀ nana puntu paa i kĒ awe. Paa tĶ taa yulu maġamaġa, paa isġtaa tillu nġġlu maġamaġa. ⁹Tu tema-meġe heeluyu na ma tasġi-meġe heeluyu ke mpu, si ye nġġlu kĶma na i heeli-meġe Laapaali kufalu nġġlu na pĶ tĶ kĒ wei i tema muġu tĶ, lso kĀ nĀnĀ puntu.

¹⁰Ule pĶ luwa si yĒlaa isante ntĒ ma caa ġaa we? Aai, ama lso isante ke ma pĒkĒġi. Ma caa si yĒlaa laŅa i heena-m? Ye maa caakawa si yĒlaa laŅa i heena-m ma taa la Kilisiti tĒmle tĶ.

lsĒna pĶ lapa na PĶĶ pĒsi tillu tĶ

¹¹Ma taapalaa ma heeliġi-me tĒfoo si Laapaali KupaŅ wei ma heela-me tĶ i ta ke wei yulu lupa kulupu tĶ. ¹²Ma ta nu-tĒġi yulu nġġlu i kiŅ. PĶ taġa yulu nġġlu seġesĒna-m, ama Yesu Kilisiti maġamaġa kulina tĶ tĶ na mĀ nyġti.

¹³Ĭ nu isĒna ma ġaasi ka we waatu wei maa seĒsa isĒle na Yuta nyĒma lso seĒu tĶ. Na i nyĒmĀ isĒna maa naasawa lso seelaa kpeka tĶkaŅkaŅ na mĀ seĒsa isĒle si ma wakĒlĒġi-we tĶkpaata tĶ. ¹⁴Mpa paa kĒ ma piitim nyĒma na pĶ kĒ ma saalanaa tĶ pa taa nġġlu ta haŅna-m puluġu tĶ Yuta lso seĒu taa. lsĒna maa tĒŅawa tĶ caanaa kĶtasġ tĶ pĶ fei keĒsuġu.

¹⁵Ama lso suulu tĶ i lĒsa-m na ma mpa ke waatu wei pa ta tu lĒlĒta-m tĶ, na i ġaa-m si mĀ la i tĒmle. ¹⁶PĶ

kōma na pə maya lso na í kuli i Pəyalu tso si má nyəmi-i təcəcei, na má seye si mpa pa ta ke Yuta nyóma tso i tōm Laapaali Kupaŋ tō ma ta polo nsoɔlv cōɔɔ saawala lapu. ¹⁷Pəyele ma ta polo Yosalem si ma naa mpa pa lapa tillaa na ma tso tō. Ama ma tee Alapu ke krapaa, pəle pə waali ulena má məli Tamasi. ¹⁸Pəle pə waali pə lapa pusi tooso tso ma pola Yosalem si ma nyəŋ Piyee. Ulena má na íle tó caya wee naanwa na kakpasi. ¹⁹Ma na tillaa taa nsoɔlv tə ta na ye pə taya Tacaa neu Saaki.

²⁰Tampana tōm ke ma keesəyi-meŋe takəlaya taa cəne, na lso maa looliyi.

²¹Pəle pə waali ma cō Silii na Silisii pa tetvnaa taa. ²²Pə na pə mpu tō Yuta tetv taa Yesu seelaa kpeka ta keesita-m. ²³Ama pa yooɔta ma tōm ké na mpe pá nu kntu, si wei un i ka naasaya-tv tō kayana i tōŋna lso seev mpi i ka seesa isəle si í wakəli təkpataa tō pə waasu lapu. ²⁴Na pá saŋ lso ké ma tso.

Pəɔli na tillaa lelaa

2 Pə lapa pusi naanwa na liyiti ulena má məli Yosalem, na Panapaasi sum, na má kpenna Titu tōtō. ²Pə taya pulv tō ké ma pola Yosalem, lso hulənam si pə wee si təlasti má polo ké. Ma na təna nyuɔv nyóma tə kota tá tike, ulena má kraya Laapaali Kupaŋ wei ma laku mpa pa ta ke Yuta nyóma tō i tōm na má keesi-we təcəcei. Ma luyv taa fei si mpi ma tema lapu na mpi ma tōŋna lapu tō pə pəsi yem. ³Na Titu wei i tōŋa-m mpu na í ké Kəleeki tv tō pa ta caali-i si í peli. ⁴Ama acesaacesaa nyóma mpa pa sita tá hekv tō pele pa ləpəna si í peli. Acesaacesaa nyóma mpe, pa ləɔlaa ké təkəv na pá suv tá hekv, si pa feŋyi na pá ná tá na Yesu Kilisiti təkrentaa na tə we kasayampiitu nti tə taa tō. Pa caakaya ké si pá pəsi-tuyv yomaa. ⁵Ama tá tá ha-weye pə mpaav

ke paa pəcō mayamaŋa. Tá sōlaa ké si mə tso ile tó tōki Laapaali Kupaŋ tampana təkpaŋkpaŋkra.

⁶Mpa ma tōŋ si nyuɔv nyóma ke mpu tō, tōv, ma ta nyi si tampana mpeyele nyuɔv nyóma yaa we tō. Ile paa pa tu ké mpa te, pə kulvm. Lso ile u nyənəyi tō tō se. Mpe un pa taa nsoɔlv ta tasam tōm kufatv natələyi sōsvyv si má la. ⁷Ama pa nawayə təkəlekele si lso tum təmlə si má heeli Laapaali Kupaŋ ke mpa pa ta ke Yuta nyóma tso teitei isu i tv Piyee ile si í heeli Laapaali Kupaŋ ke Yuta nyóma tō. ⁸Lsu lso krayv Piyee ke tillu si í paasəna Yuta nyóma tō mpu tōtsoɔ i kpa maya tillu si má paasəna mpa pa ta ke Yuta nyóma tō. ⁹Saaki na Piyee na Yohaani, mpa mpe pa nyənəyi mpu si pa nyuɔv nyóma tō, pele pa nawa si lso paasaa ké na í tv təmlə nteye ma niŋ taa na tə mpa. Ulena pá kpa má na Panapaasi tá niŋ taa na pá ciyiti. Tə lapa nsoɔv kulvmaya ke mpu, ulena tá təna tó yooɔti na tó tisi təma si tía mələna mpa pa ta ke Yuta nyóma tō pa kiŋ na mpe pá polo Yuta nyóma kiŋ. ¹⁰Ama nti pa wiina-tv tsoɔle si, tó tōsi pa kunyontvnaa mpe pa tō, na ma lapa teu ke nti pa yooɔta mpu si tó la tō.

Pəɔli kalənav ke Piyee ke Antiyoŋka

¹¹Waatv wei Piyee kōma Antiyoŋka tō ma yoonə-i yəlaa taa ké i toola mpaav tō pə tō. ¹²Nti tə taa i toola tsoɔle si, Saaki ka tila napəli, na waatv wei pele pa ta tata tō, Piyee na tá taapalaa mpa pa ta ke Yuta nyóma tō pa təkayana. Ama pele pa kōma na pá tala, ulena í se mpa pa ta ke Yuta nyóma tō pa cōɔɔ tsoɔ. Pə taya pulv, i nyaŋayana mpa pa sōla pelvyv tōm tō. ¹³Tá taapalaa Yuta nyóma mpa pə kaasaa tō pele pa tōŋa Piyee ikpate tōtō, haləna pə kpeŋna Panapaasi na pá tēlasti ɔleŋe pa ɔcantu nti. ¹⁴Saa wei ma nawa si pa tōnte ta maya na pa ta tōŋ Laapaali Kupaŋ tam-

pana ke teitei tɔ, ma tɔma Piyee ke yɔlaa tɔna isentaa si: N kɛ Yuta tu pɔyele n lapa cɔneye isu wei i ta ke Yuta tu tɔ, n ta la isu Yuta tu ka la tɔ. Ule isɔnaya n nyɔmá si nɔɔɔɔ n ká la na n caali mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ si pá la isu Yuta nyɔma?

Táá tem na lɔɔ yakəna paa wei i nyuyɔ

¹⁵Tá mayamaya tɔ kɛ Yuta nyɔma kɛ tɔsiyisiyi, tɔ ta ke asayaa isu piitim lɛmpi nyɔma. ¹⁶Paa na mpu tɔ nyɔmá si pɔ taya isu yulɔ tɔnyuyɔ kusɔsutu tɔyɔ lɔɔ nyɔnɔyi-i yulɔpan. Ama i tɔnyuyɔ i taa na Yesu Kilisiti tɔyɔ. Tá mayamaya isɔntɔ, tá temna Yesu Kilisiti inɔyi tá taa kena lɔɔ nyɔnɔyi-tuyɔ yulɔpama. Tɔ tema tá taa na Yesu Kilisiti tɔyɔ yoo, pɔ taya kusɔsutu tɔnyuyɔ tɔɔ. Pɔ taya pulɔ, lɔɔ kaa nyɔni nɔyɔluyɔ yulɔpan ke i kusɔsutu tɔnyuyɔ tɔɔ. ¹⁷Ye tɔ luki si Kilisiti tɔɔ pa nyɔnɔyi-tuyɔ yulɔpama tɔyɔ pɔ naa si tɔ kɛ asayaa isu mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ, ile pɔ wee si Kilisiti kele isayatu caa yaa isɔna? Aai, pɔ taya nɔyɔyɔ paa pɔcɔ. ¹⁸Ye ma kulaa na má tayanɔyi nɔmav ke mpi ma tema yɔkuyɔ tɔ, pɔle pɔ hɔlɔyɔ kɛ si ma ta ke kusɔsutu tɔnyuyɔ nɔyɔlɔ. ¹⁹Ye kusɔsutu tɔm taa, ma sɔpaya tɔnanɔnan, na kusɔsutu nti tɔ mayamaya tɔ kɔna-m mpu. Na pɔ lapam nɔyɔyɔ si má wee lɔɔ tike tɔɔ. Pa ku má na Kilisiti ke sɔm tesika tɔɔ. ²⁰Na ma weu isɔntɔyɔ kayana tɔ pɔ taya ma mayamaya ma wenna. Ama Kilisiti wenna ma taa. Weesuyɔ nku ma wena saɔa taa isɔntɔ tɔ ma tɔn ma taa na lɔɔ Pɔyalɔ tɔyɔ ma wena-ku. lɔɔ Pɔyalɔ unu i sɔɔlɔna-m na í si ma sɔm. ²¹Maa kpalɔyɔ lɔɔ kucɔɔ se. Ye kusɔsutu ka yekayana na yulɔ pɔsɔyi kupan ke lɔɔ isentaa, ile pɔ wee isu Kilisiti sɔpa yem kele.

Kusɔsutu na táá tem na lɔɔ pɔ tɔm

3 Aaa, Kalati kumelɛmɛn me, ile nɔyɔlɔ nyala-meyɛ kunyalɔ yaa isɔna? Anu meye pa tema keesuyɔ ke Kilisiti tesika tɔɔ sɔm tɔm tɔkelekele ke teu. ²Ule tɔm kulɔmtɔ tɔkonj kɛ ma pɔsɔyi-me, si í tɔnyuyɔ lɔɔ kusɔsutu tɔyɔ í hika lɔɔ Feesuyɔ yaa í nuw Laapaali Kupan na í mu-i tɔyɔ í hikaa? Í cɔ-m na má nu. ³Mɔ kumelɛntɔ tɔɔ nɔyɔyɔ? lɔɔ Feesuyɔ tɔn ke í hikina mɔ tɔyi kancaalaya, ulɛna nɔɔɔɔ í caa í teesɔna mɔ mayamaya mɔ tɔn na? ⁴Pɔ lapa pɔ lapa mɔ heku na í hii layatɔnaa mpa tɔ pele pa pɔsa yem kele yaa? Aai, pɔ kaa pɔsi yem kɛ mpu mee. ⁵Isu lɔɔ celuyɔ-meyɛ i Feesuyɔ na í laki piti tema ke mɔ heku ke mpu tɔ, mɔ kusɔsutu tɔnyuyɔ tɔɔ, yaa mɔ Laapaali Kupan nuw na i muuyɔ tɔɔ kɛ pɔ laki mpu?

⁶Mpu unu pɔ yelina na pá nɔmɔ Apələham tɔm ke lɔɔ Tɔm taa si: l tema lɔɔ na i taa, na i taa tem mɔyɔyɔ lɔɔ ná nawa na ílɛ í yaa-i yulɔpan na í mu-i. ⁷Pɔ tɔɔ kɛ í ká nyi teu si, mpa pa tema pa taa na lɔɔ tɔyɔle Apələham piya tɔsiyisiyi. ⁸Pɔ mayamaya pɔ tu we lɔɔ Tɔm taa kɛ mpu si: Mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ paa kɔɔ na pá te pa taa na lɔɔ, ulɛna pá pɔsi yulɔpama. Na pɔ tɔɔ inɔyi hatuu lɔn lɔɔ heela Apələham ke tɔm kupantu tɔne na tɔ we nɔmɔ taa si: Nyá tɔɔ kɛ lɔɔ ká la ate yɔlaa tɔnaya kupantu. ⁹Apələham tema lɔɔ na i taa na lɔɔ lapu-i kupantu. Na mpu tɔtɔyɔ pa tɔna mpa pa tɔn pa taa na lɔɔ tɔ, ílɛ i laki-weyɛ kupantu ke mpu tɔtɔyɔ.

¹⁰Mpa pa wee na pá teelɔyɔ si pa kusɔsutu tɔnyuyɔ tɔɔ kɛ pa hikiyi kupantu tɔ pá na mpu si kele. Tɔ mayamaya ke pa yɔyɔta lɔɔ Tɔm taa si: Mpu si tu nte wei u tɔnyuyɔ pɔ tɔna mpi pa nɔmɔ kɔsɔsutu takalaya taa tɔyɔ tam tɔ. ¹¹Pɔ tu naaki mpu tɔkelekele si nɔyɔlɔ kaa pɔsi yulɔpan ke lɔɔ isen-

taa ké kusəsutu təŋyvu tɔɔ. Ama pa ŋmaa lɔ Tɔm taa təkpaataa si: Wei ɪ ké yulɔpaŋ ke lɔ isentaa si ɪ tema ɪ taa tɔ pə tɔ tɔ, puntu tike tɔləyənə-ti. ¹²Pə taya pulɔ tɔɔ, kusəsutu təŋyvu na táá tɛmnav ke lɔ tá kaa pulɔ. Ama pə wee ké isu pa yɔɔtɔyɔ lɔ Tɔm taa tɔ si: Wei ɪ tɔka kusəsutu tɔmnaa tənə tɔ, puntu ká tɔli-təyi tə tɔɔ.

¹³Isəna Kilisiti lapa na í səyəlɪ tá mpusi ke ɪ mayamaya ɪ nyɔyɔ taa tɔ pə tɔɔ ké ɪ pəsaa na í ləsi kusəsutu mpusi unəyi tá tɔɔ. Tə mayamaya ke pa yɔɔtɔ lɔ Tɔm taa si: Ye pa laalaa na pá pusi wei na tɔyɔ, mpusi tv ké. ¹⁴Pə lapa m̀p̀r̀ỳỳ si kɔpantu nti lɔ ka tɔma si ɪ laki Apələham tɔ, í la-təyi mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔyɔ Yesu Kilisiti tɔɔ. Na tá táá tɛmnav ke lɔ yelina na t́ hiki Feesuyɔ Nanŋtu wei lɔ ka tɔma si ɪ ká ha-tv tɔ.

Kusəsutu na lɔ kɔpantɔnaa pə tɔm

¹⁵Ma taapalaa ma keesəyi-meɣe yɔlaa tá ta kulaputu na í cekəna. Ye yulɔ caya na í tayani pə tənə tɔmamam ké isəna ɪ caa pá lana ɪ wenav ke ɪ sɛm waali, na í tv takələya taa na í su, nɔyɔlv u pəsəyi na í ku-ti yaa í sɔsɔ ɪ nyəntv ke tə tɔɔ. ¹⁶Aŋha, m̀p̀r̀ỳỳ pə wee na nti lɔ ka tɔma si ɪ ká la Apələham na ɪ pəyaya tɔ. Pa ta ŋmaa lɔ Tɔm taa si ɪ piya, si pə taa kɔɔ na ṕ ĺ lá isu yɔlaa payale. Ama pa tɔmaya si: Nyá pəyaya, si ṕ h́ ĺ ĺ si yulɔ kulɔm ke pa paasənaa, na yulɔ unəyale Kilisiti. ¹⁷Nti ma caa ma h́ ĺ ĺ tɔyɔle si: lɔ ka tayana nti ɪ caa í na ɪ yɔlaa pá la tɔ, haləna í tɔ si ɪ ká tɔki ɪ nɔyɔ suw. Pə kɔma na pusi la nasəle na hiu na naanowa (430) ké, uləna kusəsutu tɔm lu. Kusəsutu tɔm luw mpv tɔ, pə fɛi si tɔle t́ kv nti lɔ tema tayanuyv tɔ, na mpi mpi ɪ tɔma si ɪ ká la yɔlaa tɔ tɔle tə saali yem. ¹⁸Pə taya pulɔ, ye isu kusəsutu tɔkəlaa ke lɔ

təŋyɪ na í ha ɪ kucɔɔŋ wei ɪ ka suwa ɪ yɔlaa tɔ tɔ, ulə pə taya nɔyɔ suw nté. Ama cəne ulə lɔ ka tɔma si ɪ ká la Apələham ke kɔpantu tɔyɔ ɪ lapa-t-təyi faalaa.

¹⁹Pepe nyɔyɔ tɔɔ ké pa si kiŋ ulə? Pa sɔsɔ uləye suw ké si ṕ h́ ĺ ĺ yɔlaa ke pa kulaputu nti lɔ u caa tɔ. Pə wee si kusəsutu nti t́ t́ caya mpv, haləna Apələham pəyaya ŋka ka tɔ lɔ ka tɔma si ɪ ká la kɔpantu nti tɔ ká kɔɔ. Na isɔtaa tillaa ke lɔ tilina kusəsutu nti, na yulɔ ke pele pa celaa si í tɔlɔsi ɪ lelaa. ²⁰Ama ye timpi pə ké si yulɔ kulɔm tɔm ke pə paasənaa, ulə tɔlɔsəlv nɔyɔlv ɪ kaa wee pə taa tɔtɔ. Na mpv unəyi pə tu wee, lɔ we kulɔm ké.

Kusəsutu nyɔyɔ

²¹Ulə pə luwa si kusəsutu na mpi mpi lɔ tɔma si ɪ ká la tɔ pu kpen-təyi kele? Aai, pə taya mpv se, paa pəcɔ. Ye paa tv kusəsutu natəli nti tə pəsəyi na t́ ĺ na yɔlaa hiki weesuyɔ, aŋhaa, ulə kusəsutu təŋyvu ka yekayana nté na yulɔ pəsəyi kɔpaŋ ke lɔ isentaa. ²²Ama pa ŋmaawa lɔ Tɔm taa si isayatu ŋmakəla yɔlaa tənə təpai. Na pə we mpv, si mpa pa tema pa taa na Yesu Kilisiti tɔ, pá hiki kucɔɔŋ wei lɔ ka tɔma si ɪ ká ha tɔyɔ pa taa tɛmnav tɔɔ.

²³Táá tɛmnav ke lɔ taa kɔnta ulə, kusəsutu ka tɔkəna-tv isu saləkətɔnaa, na ṕ tanɔa si ṕ kɔɔ ṕ kuli-tuyv lɔ táá tɛmnav tɔm nti tə tɔɔ. ²⁴M̀p̀r̀ỳỳ pə lapa na kusəsutu wee isu tá tɔɔ nyənlu haləna Kilisiti kɔɔ, si tə t́ t́ táá na lɔ na ṕ ĺ na t́ pəsi kɔpama ke lɔ isentaa. ²⁵Pənente lɔ táá tɛmnav tɔm nti tɔle tə kɔma ulə kusəsutu ná fɛi isu tá tɔɔ nyənlu tɔtɔ.

²⁶Tɔv, mɛ mə tema mə taa na lɔ tɔyɔ í pəsə ɪ piya ke mə na Yesu Kilisiti mə kpentuyv tɔɔ. ²⁷Pə taya pulɔ, mə tənə təpai pa sɔ-meɣe lɔ lum si mə na Kilisiti í kpenti na í kpaɣa Kilisiti kiŋ ke yaasi

kufalv na í tókti. ²⁸ Waatu iní, pə fei si Yuta tv ntə, iné ílé ı ta ke Yuta tv. Yaa yom ntə, kasayampu ntə. Yaa apalv ntə, alv ntə. Ama mə na Yesu Kilisiti í krenta mə tənaya kulvm ké, fayav fei. ²⁹ Ye Kilisiti tənna-me ile í ké Apəlaham piya ké, na í ká hiki kupantvnaa mpa lso təma si ı ká ha-me na pə pəsi mə nyəm təkprataa tə.

4 Nti ma wəna na má caa ma tasəna-meɣe kilisinav tɔɣlə si, pəyaya ŋka ka wee na káá tɛ na ká tɔɣ ka caa wənav təna tɔ, ka pəcaatu ka wee ké isu yom wəv tɔ. Pəyele ŋke kaa tena na ká ti pə təna. ² Ka pəcaatu təna taa ka we paasənlaa niŋ taa, na pele pa lakəna-keɣe pə təna haləna ká kəɔ ká tala pusi isəna ka caa ka suwa tɔ. ³ Tá tɔtɔ waatu wei tu we isu piya tɔ, tu we antulinya iné ı pə təna pə kancaalaya nyəm taa ké na pə kpa-tvɣv yomaa. ⁴ Ama pə kəma pə tala saa wei lso ka suwa tɔ, uləna í tili ı pəyaya, na alv luləna-ke, na ká təŋ Yuta nyəma kulapv. ⁵ Ka kəma mpv si ka cekı mpa kvsəsutu ka təkaa tɔ na tə hiki mpaav na tə pəsi lso piya.

⁶ Lso tv ı Pəyaya Feesuyv ke tá taa si pə hólí teu si tə ké ı piya mayamaya, na Feesuyv ŋkv kv yelina na tə yaa lso si ma Caa Paapa. ⁷ Ye mpv ile n ta ke yom tɔtɔ, ama n pəsa pəyalv ke. Na isu n kev ı pəyalv ke mpv tɔ, lso ká ha-ŋ kupantvnaa mpa ı su ı piya tɔ tɔ.

Kalati nyəma təm caaləɣi Pəɔli

⁸ Tuu ləŋ í taa nyi lso, na í tənaya mpi pə ta ke lso mayamaya tɔ na í pəsi pəle pə yomaa. ⁹ Ama pənente isu í nyəma lso, yaa isu lso ílé ı nyəma-me tɔ, pepe tɔ ké í caa í məlɩ pə təna pə kancaalaya nyəm mpi pə taa fei waav na pə we yem ké mpv tɔ pə taa? Na pə kəma suwe tɔtɔ na í caa í tasa pə yomaa lapv? ¹⁰ Mə ise seəna mə kvyeeŋ kupampan fayasvɣv na mə isətvnaa kupama na mə waatvnaa kupama na mə pusi

kupansi fayasvɣv ke teitei. ¹¹ Mə təm cəpa ma laŋle ke teu ké. lsu ma iwulə nté tə tənaya mə tɔ kula hvntv nté yaa?

¹² Ma taapalaa, ma wiikina-me si í təŋ ma ikpate isu ma mayamaya ma təŋa mə ikpate tɔ. Í ta la-m isayatu natələɣi tiili se. ¹³ Na í nyəma teu si ma kutəŋ tɔ ké ma heela-meɣe Laapaalı Kupan ke təm kancaalaya nyəm. ¹⁴ Na í ná cəseə ke səsəm ke ma wəsasi nsi si taa, paa na mpv í tá cvti si ma təm nti tə nu-me. Pəyele í ta lə-m, ama í təkə-m teu ké isu isətaa tillu nɔɣəlv, yaa isu Yesu Kilisiti mayamaya. ¹⁵ Waatu iní mə laŋhulvmle tɔ paa pəəsəɣi. Ule kayana í na-we tɔtɔ? Halı ma pəsəɣi má ləsi mə nyulvɣv si waatu inı ı taa, pu lakaya mpv, paa mə ise mayamaya í ka ləsaa na í tv-m. ¹⁶ lsu ma heeluyv-meɣe tampana tɔɣlə ma pəsa mə kolontu yaa?

¹⁷ Yəlaa pane pa lakı ké na n nawa n tɔ si pa sɔɔla-meɣe teu. Aaı, pə taya mpv se, paa pəcə. Pa caaki ké si má na-me tə wakəli, na í mələna mpe pa tɔɔ na í nyənəɣi pa tike. ¹⁸ Pə we teu si yulv í sɔɔləɣi ı lelv ke mpv yaa. Ama kupantu lapv taa ké í ká sɔɔləɣi mprúɣv tam, pə taa wee waatu wei ma we mə kiŋ tɔ tike. ¹⁹ Ma piya kupama, ma tayana wəsasi taa ké sɔsv ke mə tɔɔ. Na wəsasi nsi si nəɣəsəna isu lulvɣv wəsasi takvɣv alv tɔ, si pə la na í kraya Kilisiti yaasi na mə na-í í nəɣəsəna təmaya teu. ²⁰ Pepe pukina-m mə hekv ke nɔɔnɔɔ isəntɔ na má heeli-meɣe kufatvnaa. Pə taya pulv tɔɔ, mə təm caala-m səsəm ke cəneye.

Akaa na Saala pa təm

²¹ Mə mpa í caa kvsəsutu í tókti-me tɔ, ma pəəsəɣi-me si í nuwa nti pa ŋmaawa kvsəsutu nti tə takəlası taa tɔ, yaa í tá nu? ²² Pa ŋmaawa si Apəlaham ka wəna piya naaleɣe, kasayampu ná lulə-ı ləŋka na yom náá lulv-ı ləŋka. ²³ Lso ka təmna si kasayampu ká lulv. Mprúɣv kasayampu kəma na í lulv na pə mv lso

nɔɔ taa tɔm təkɛlɛ. Ama yom ná lɔla ɪ nyɛŋka kɛ yem kɛ pɔlv fɛi. ²⁴Tɔm tɛnɛ tɛ hɔ́lɔ́yí-tɔyɔ yaasi nɔɔlɔyɔ. Alaa mpe pa we kɛ isɔ lɔ nɔɔsi nsi í na ɪ yɛlaa pa krentaa na pá pɛɛli tɔm naale tɔ. Kansaalaya nɔɔ nté Akaa, na ŋke ka kena Sinayi pɔyɔ nyɛŋka, na ká lɔlɛyi yomaa. ²⁵Akaa unɪ ɪ kena isɔ Alarɔ Sinayi pɔyɔ, na ɪ nɔyɛsɛna Yosalem ɪcatɛ nte tɛ we saŋa ɪsɛntɔ tɔ, na tɛ na tɛ yɛlaa tɛna mpa pa kɛ yomaa tɔ. ²⁶Yosalem wei ílɛ ɪ we ɪsɔtaa na í kɛ tá tɛna tá too tɔ ílɛ ɪ kɛ kasayampu kɛ. ²⁷Tɛ mayamaya kɛ pa ŋmaawa lɔ Tɔm taa si:

Alɔ kaalɔlaya nyá nyá laŋlɛ í hulɔmɪ.
Nyá wei n ta tu mɔli paa tɔm kulɔm tɔ,
wiliti teu.

Alɔ wei pa lɔ yem tɔ ɪ ká kɛli piya kɛ
alɔ wei ɪ wena paalɔ tɔ.

²⁸Ma taapalaa, ye mɛ ulɛ lɔ ka tɔma si paa lɔli-mɛ tɔyɔ pa lɔla-mɛ. Na pɛ lapa teitei isɔ ɪ ka tɔma si paa lɔli lsaaka na tampana pá lɔli-ɪ tɔ. ²⁹Pɛyaya ŋka paa lɔla yem kɛ mpu tɔ ka tukaya ŋka pa lɔlɛna lɔ Feesuyɔ tɔŋ tɔyɔ kunyɔŋ. Na mpu inɛyi pɛ we saŋa wɔlɛ tɛnɛ tɔtɔ. ³⁰Na ntiyi pa ŋmaawa lɔ Tɔm taa yee? Pa ŋmaawaya si: Tɔyɔnɪ alɔ yom unɪ na ɪ pɛyaya na pá tɛɛ. Pɛ taya pɔlv tɔɔ, yom pɛyaya na kasayampu pɛyaya pa kaa krentɪ na pá tala pa caa wontu. ³¹Pɛ tɔɔ ulɛ ma taapalaa, tɛ ta kɛ yom piya se, ama tɛ kɛ kasayampu piya kɛ.

Í taa yele na í pɛsi yomaa tɔtɔ

5 Kilisiti cɛpa-tɔyɔ tá yomle taa kɛ si tɛ pɛsi kasayampiya tɛkpem. Pɛ tɔɔ ulɛ í sɛŋ tɛca, na í taa yele na cɛpu pɛnɛ pɛ tɔm liyiti-mɛ na í tayani yomaa kɛ pɛsuyɔ tɔtɔ.

²Í tu ŋkraŋŋ kɛ teu, Pɔɔli má ma tulɛyi-mɛyɛ tɛfoo si, ye í tɛma mɛ taa na í peli, pɛ we isɔ Kilisiti kɔntɛ lapa mɛ kiŋ nté yem. ³Ma tasɛyi yɛlaa tɛnaya

kpaalɔyɔ si, wei í pelaa, tɛlasɪ isɔ ɪ tɔka kusɛsutu tɛna tɛpai, ɪ kaa sekɪ pɔlv. ⁴Mɛ mpa í caa si lɔ í nyɛni-mɛyɛ kupama kɛ mɛ kusɛsutu tɛŋyɔ tɔɔ tɔ, mɛ na Kilisiti í yaa kɛ na í pɛŋ mɛ tɛyi lɔ pɛlɛɛ. ⁵Ye ta ulɛ tɛ nyɛmá si lɔ ká pɛsi-tɔyɔ yɔlvpama na tɛ tɛŋa ŋpɔyɔ na lɔ Feesuyɔ tɔŋ wei ɪ laki tá kiŋ kɛ tá tem lɔ na tá táa tɔ pɛ tɔɔ tɔ. ⁶Pɛ taya pɔlv tɔɔ, ye tá na Yesu Kilisiti tɛ laalaa na tɛ krentɪ, paa tɛ pelaa paa tɛ ta peli pɛ lu kulɔm kɛ. Ama mpi pa caa tɔyɔlɛ si tɛ te lɔ na tá táa na táa tem mpu pɛ taa kɛ sɔɔlɔyɔ ná wɛɛ na kulɛ ku tɛŋa.

⁷Í ka lakaya teu ulɛ nɔɔnɔ awe lapa na í mɔli hɛɔ kɛ tampana tɛŋyɔ taa? ⁸Nti pa heela-mɛ na í tɛ mɛ taa na í tisi tɔ tɛ ta luna lɔ wei ɪ yaa-mɛ tɔ ɪ kiŋ. ⁹Pa tuka utuule si: Kɔkɔsum kɛ pɛci-imaya kraasɛyɛna somtu tɛfɔvɔ. ¹⁰Paa na mpu Tacaa yɛlaa na má wɛɛna naani kɛ mɛ tɔɔ tɛkpataa si í kaa kraɔa huwɛɛ nna a faɔana ma nyɛna tɔ. Ama wei ɪ laki-mɛyɛ yeleyɛlɛ tɔ paa ɪ kɛ wei te lɔ ká nana pɔntu.

¹¹Ma taapalaa ye pɛlɔyɔ tɔm waasɔ kɛ ma tɛŋna larɔ tɔtɔ, paa tukaya-m kunyɔŋ suwe tɔtɔ? Ye pu we ŋpɔyɔ tampana, Kilisiti wei pa kama tesika tɔɔ na maa kpaalɔyɔ ɪ tɔm tɔ ɪ tɔm nti tɛ taa wu nɔyɔlv. ¹²Ama ma kooliyi kɛ si mpa pa laki-mɛyɛ yeleyɛlɛ kɛ mpu tɔ pɛlɛ pá laki mpu na pá puki te, halɛna pá pɛsi kataasi kɛ pa mayamaya.

¹³Ma taapalaa ye mɛ ulɛ pa lɛsa-mɛyɛ si í pɛsi kasayampiya. Ama kulɔmtu kɛ si í taa huɔ si ye í pɛsa kasayampiya kɛ mpu í hika mɛ tɔyɔlɛ si í tɛŋyɔ mɛ yɔlvwɛɛtu kunyɔlvɛŋ. Aaɪ pɛ fɛi mpu se. Ama nti tɔyɔlɛ si í sɔɔlɔyɔ tɛma, na í tɛŋ tɛma, na mpu unɪ pɛ larɔ svuna-mɛyɛ teu. ¹⁴Kusɛsutu tɛna nyɔyɔ nté si: Sɔɔli nyá tɔyɔntɛlɛ isɔ n ká sɔɔli nyá ti tɔ. ¹⁵Ama ye í laki isɔ taalɛ wontu na í cɛlɔyɔ tɛmaya sɛkraŋ na kɛla na í wakɛlɔyɔ tɛmaya mpu, í la laakali, tɔfɔ

í ká kɔɔ na í kv tæma tækrataa ké ate cæne.

l tæj lso Feesuyu nyəm

¹⁶Nti ma wena si ma heeliyi-me tɔɔle si í tæjæyi nti Feesuyu Nanjtu hóláyi-me tɔɔ tam, í taa nuna mə yulwæetu kunyuləm. ¹⁷Pə taya pulv, yulwæetu kunyuləm na Feesuyu kunyuləm pə ta kaa pulv, haləna pu tu caa pə nu tæma sɔj. Pə tɔɔ ké u pəsəyi na í lá isu mə mayamaya ı caa tɔ. ¹⁸Ye nti Feesuyu Nanjtu hóláyi-me tɔɔ í tæjæyi ile í ta ké kusəsutu yomaa tɔtɔ.

¹⁹Paa wei ı nyəmə teu ke isəna yəlaa mpa pa tæjæyi pa yulwæetu tɔ pa kulaputu wee tɔ. Asilima na tetelakasi isayasi na yaasi isayav. ²⁰Pa paasəyəna tuj laav na toptopo tæmanaa. Pa luki tæmaja koloŋa na pá yookina tæmaja tam na isesemee haŋa pa hekv, pa kəla páná na ikəlle pæekuv, n ká ná pa fayaa na pá tala kpeka kpeka na pá svv tæmaja yoonav. ²¹Ye ı nawa ı tɔɔntəle pulv ı taa haŋ, pa ké svlvnyɔlaa, pa fei pa ti krauv ke lelej nuli ı taa, na pá laki isayatu lentənaa ke mpv tɔtɔ. Ma tasəyi-meɣe heeluyu isu ma tem-meɣe heeluyu tɔ, pa tæna mpa pa laki mpv tɔ pa kaa felv nɔɔhəle ke lso Kawulaya taa.

²²Ama lso Feesuyu ná laki na yəlaa sɔɔləyi tæma na pá hikiyi lanhsulmle, na pulv u pekələyi-we, na pá wena tæma na suulu, na pa wena pælee na pa laki tæmaja kupantu na pá tæjæyi tampana. ²³Na pa we tæpamm na pá təkəyi pa təyi teu. Kiiu fei ŋku kv kuyi tæne un tə taa natəli tɔ. ²⁴Mpa pa pəsa Yesu Kilisiti nyəma tɔ puvtnaa kpeŋna pa yulwæetu na tə kunyuləŋ na tə kətɔinaa ké na pá kú tənəŋna. ²⁵Feesuyu lapəna na tə hiki weesuyu pə tɔɔ ké tu yele na tə tæj mpi kv hóláyi-tv tɔ. ²⁶Tə taa hɔj tá ti na tə kraasəyi, tə taa kusəyi tá tæma páná na tə laki tæmaja isesemee.

í tæj tæma

6 Ma taapalaa, ye nɔɔlv í pənta natəli, me mpa í tæjæyi lso Feesuyu ke teu tɔ í mæŋna puvtu ke mpaav kupankv taa na í lapı-ı tæpamm. Ma tasəyi-meɣe seɣesuvv si paa mə taa wei í fej ı ti na ílé í taa kɔɔ na í tasa mayasuvv taa ké hotuyu tɔtɔ. ²Í səŋna tæmaja mə kupekələmnaa taa. Ye í lapa mpv ı yoosa Kilisiti kusəsutu tæna nté. ³Ye yulv hɔj ı ti, pəyele ı ta tala pulv, puvtu puɣusiyi ı təyi. ⁴Ye wei ı caa í yɔləna ı yaasi teu nyəŋ puvtu í taa tvv ləlaa na í sa ı təyi yem. Ama í wili ı mayamaya ı yaasi taa na ye pə nəɣəsəna yɔləvuvv ile ı yɔli. ⁵Pə taya pulv tɔɔ, paa wei ı kulaputu mələyi ı nyuvv taa ké.

⁶Ye nɔɔlv seɣesəyi wei ké lso Tɔm puvtu í cosiyi ı wənav tæna taa na í haaki ı seɣesəlv un.

⁷Hei ı taa puɣusi mə ti yoo, paa nyənəyi lso ké yem fa. Yulv í tuu mpi mpəyi ı kvj. ⁸Ye yulwæetu kunyuləm ke ı tæŋaa na í tuu, yulwæetu nti tu yelina na í kɔɔ í kv səm. Ama ye mpi lso Feesuyu caaki tɔɔ ı tæŋaa na í tuu, kvle kv yelina na í kɔɔ í kv weesuyu ŋku kv tæj tɔ. ⁹Tə taa la felentu na kupantu lapv. Pə taya pulv tɔɔ, ye tə ta lɔ tá apalv haləna pə tala pə waatu mpi tu kv tɔ pu tɔɔ sɔsəm. ¹⁰Pə tɔɔ ké ye tə hika mpa ke timpi tə la yəlaa tæmaja kupantu. Ile pə kələna tá na mpa tə kaa lso seev tɔ.

Pɔɔli tasəyi-weɣe kraalvuvv na ı seetv

¹¹Tɔv, í ná isəna ma ŋmaaki-me na ma mayamaya ma niŋ ke cæne na ŋmaatu pee kuyasəlee tɔ. ¹²Mpa pa yɔləyəna tɔɔ nyəm na pá caa yəlaa í sa-we tɔ mpə pa caana si pá caalme na í pelv. Ile paa caa si pá tv-weɣe kunyɔməŋ ke Kilisiti səm tesika tɔm tɔɔ tɔɔ. ¹³Yəlaa mpa un pa peləyi mpv tɔ

pa tɛŋɛɣi kɛsɛsutu se. Ama pa caa kɛ sɪ ye mu nuuna-we na ɪ pɛli ɪle pa sa pa ti sɪ mpɛ pa yelina ɪ kɔta mɛ tɔnɔvɔ tɔ kɛ kɔkɔtɛm pɛnɛ. ¹⁴Ma ɪle ye pɛ taya Yesu Kilisiti sɛm tesika ma kaa yɔɔlɔna pɔlv. Tesika ŋkɛ ka tɔ kɛ mɔ na antulinya tɛ fayana tɛma tɛkpatakpata na lɛlv ta nyi sɪ lɛlv wɛɛ. ¹⁵Pa n pɛlaa pa n ta pɛli pɛ lu kulɔm kɛ. Ama nti tɛ wɛɛ tɔɔlɛ sɪ n layasi na n pɛsi yɔlv kɔfalv. ¹⁶Mpa pa telɛsɛɣi pɛlvɔv tɔm kɛ lɔlv

ke pa weesuyɔ taa tɔ ma kooliyi kɛ sɪ lɔ ɪ ha pa tɛnaya alaafaya na ɪ la-weyɛ kɔpantv na ɪ kpenna ɪ yɛlaa samaa tɛna tɛpai na ɪ la mpv.

¹⁷Pɛ kaasvɔv tɔ, nɔɔlv ɪ taa tasa-m wahala tɔvɔ tɔtɔ. Pɛ taya pɔlv tɔ, tɔntɔlɛŋ wei ɪ we ma tɔ isɛntɔ tɔ ɪ hɔlɔɣi kpakpa kɛ sɪ ma kɛ Yesu yom.

¹⁸Ma taapalaa mɛ Taca Yesu Kilisiti ɪ hɔli mɛ tɛnaya pɛlɛɛ. Ami.

TAKĒLAYA ŅKA PŌLLI NMAAWA

LFEEUSU

NYĒMA TŌ

Kutulutu

Lom icate taa ké Pōlli ka we waatu wei i ņmaa takēlaya kanē tō. Payale huuki si lfeesu hōyōlyu taa Yesu seelaa kpeka payale ke i ņmaa-ke. Pōlli hólóyí isəna lso tayana yēlaa nyūyū yapu tōm tō, na Yesu Kilisiti haakəna nyūyū yapu mpəyi saa wei yulu tēŋi-ı na i taa tō. Pə ké lso kucəw ké. 1 hula si Yesu seelaa wēe ké isu yulu tōnyū pilimile, na tə tō niŋ na nōhēe, na paa wei na i kulapəle, ulena pa wena nōyō kulmāya. Pōlli caaki si yēlaa í nu teu ulena í kpəna i seyesyū na kutuluŋu si lso seelaa wēe isu kutuluŋu na Yesu kele kite tēe pəle. 1 kpəpəna tōtōyō apalu na alu ke tōyāya taa si Yesu wenna isu paalu na lso seelaa náá wēe isu alu.

Isəna pa faya lfeesu takēlaya tō:

Yesu Kilisiti nyūyū yapu, titite 1-3

Tōnte kufate, titite 4-6

Seetu

1 Māya Pōlli, lso luŋu lapəna na má lá Yesu Kilisiti tillu, má ņmaakəna takēlaya kanēye lso yēlaa mpa pa we lfeesu na pá na Yesu Kilisiti pa kpentaa na pá nukəna-ı tō. ²Tacaa lso na tá səsə Yesu Kilisiti pá hólí-mēye pēleē na pá ha-mēye alaafəya.

lso lapa-tuyū kupantūnaa mpaya Kilisiti tō tō

³Tə sa lso Tacaa Yesu Kilisiti Caa ke teu. Tá na Kilisiti tá kpentuyū tō lso unı i kpayana lso seēv kupantūnaa na í la-tuyū səsəm ke hatuu isətaa. ⁴Pə taya pulu, fau na pácó lso laki antulinya tōyō i ka tema ləsyū na í su si tá na Kilisiti

tə kpenti na té pəsi i nyəma na tá tōnte keesi teu ke i isentaa na kuwakələm napəli pə fei tá kiŋ. ⁵1 ka tema suw ke hatuu lōŋ ke i sōwlyū tōw si i ká pəsi-tuyū i piya māyamaŋa ke Yesu Kilisiti tōw, ulē i māyamaŋa i luŋu lapəna mpw pácó pə lapu tu wē-ı leleŋ ké. ⁶Ye mpw tu sa lso ké teu ke i huluyū-tuyū i pēleē taa pēleē kupana na luŋu kulmuyū na i luŋu tēe Pəyāya kiŋ tō.

⁷Pə taya pulu tōw, Kilisiti weesyū lu tá tōw tōyō pə yapa-tu na pə husi tá isayātūnaa. Tənyāya lso lapa na té ná i pēleē səsəwəna ⁸nna i hula-tu tō a tōw katatəlaya, ke waatu wei i ha-tuyū ləmayasēe səsəwəna na nyəm səsəwəm tō.

⁹Na i lapa na té nyi mpi i suwa na í təŋəyi na í laki na pə we ūmēlaw tō. Na hatuu lōŋ ke i māyamaŋa i ka huw i taa na í su si i ká yoosi-wı na Kilisiti kiŋ.

¹⁰Pə kōŋ na pə tala kuyeeŋ kuteesəŋ taa na lso koti isətaa nyəm na atē nyəm na í mələna-wəyi Kilisiti tike tēe na ílé i tōyō pa tōw ké kawulāya, ulē lso tu mpi i suwa na í təŋəyi na í laki tō pə nyūyū nté.

¹¹lso təŋa isəna i suwa na í laki tōyō i ləsa-tuyū hatuu lōŋ si tá na Kilisiti tá kpentuyū tōw tə hiki tá paa tete ke nyūyū yapu tōm taa. lso u laki pulu na pə coti nti i suwa na i māyamaŋa i luŋu la si í la tō. ¹²Ye mpw tá mpa tə laala Kilisiti tōw ké tēeluyū tō, tə sa lso ké i səsəwəntu tōw.

¹³Mə māyamaŋa waatu wei í nu tampana tōm, Laapaalı Kupəŋ wei i yapa mə nyōwŋ tō, í tema Kilisiti na mə taa ké ulena lso náá yusi-me si pə hólí si í ké i nyəma na i kuyusum mpəyāle Feesuyū Naŋŋtu wei i ka tōma si i ká ha-me tō. ¹⁴Feesuyū Naŋŋtu unəyi lso su-tuyū tōluma si pə hólí si nyūyū yapu mpi pə tōm i ka heela i yēlaa si i ká kōna na pə wēe-we isu pa pulu tōw pə kōma na pə yatu təkpataa ulē tu ti tá pulu unı. Ye mpw tə sa lso ké i səsəwəntu tōw.

Pɔɔlu lɔɔ sɛləmɔyɔ ke lfeesu nyɔma

¹⁵ Pɛ tɛna isɛntɔ pɛ tɔɔ na ma tu nuw pɛnente tɔtɔ si í tema Tacaɔ Yesu na mɛ taa na í sɔɔla lɔɔ yɛlaa tɛna tɔ, ¹⁶ maa heesɛyɛ lɔɔ kɛ seetu si í na tɛmlɛ ke mɛ tɔɔ se. Na ma tɔɔsɛyɛ mɛ tɔɔ kɛ ma lɔɔ sɛləmɔyɛ taa kɛ na má sɛləmɔyɛ mɛ tɔɔ. ¹⁷ Nti ma sɛləmɔyɛ tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti lɔɔ, Tacaɔ teeli tɛna tɔ tɔyɔlɛ si í ha-meyɛ ɪ Feesuyɔ, kulɛ ku yelina na í cɛkɛna, na ku hólí-meyɛ lɔɔ na í nyɛmɪ-ɪ teu. ¹⁸ Ma sɛləmɔyɛ lɔɔ kɛ si pɛ tɔ-meyɛ layatu ke hatuu mɛ taa na í nyɛ mpi pɛ tɔɔ lɔɔ yaa-mɛ na í teelɔyɛ tɔ, na í nyɛ kupantu sɔsɔntu teu teu nyɛntu nti ɪ su mpa ɪ ti tɔ pa tɔɔ tɔ. ¹⁹ Na í nyɛ ɪ toma sɔsɔɔna taa sɔsɔɔna nna ɪ wɛna na í lakɛna lɔɔ seelaa tá tá kiɛ tɔ. Toma sɔsɔɔna anɔyɛlɛ mpu na nna ɪ hulɛna toɲ na toɲ ²⁰ ke waatu wei ɪ feesa Kilisiti na í kpaasi-ɪ isɔtaa na í cɛyɛsi-ɪ ɪ kɔɲkɔɲ taa tɔ. ²¹ Kilisiti wɛw tɛna tɔ ɪ kɛla pɛ tɛna tɛpai kɛ, paa toɲtɔnaa, paa pɛsuyɔ ŋku, paa toma nna, paa kawulasɪ nsi, na hɛla tɛna nna pa yaa tɔ, na pɛ tɛpa antulinya unɛ ɪ taa tike, ama pɛ kɛntɛna wei ɪ ka kɔɔ tɔ ɪ kɛla mɪpɔyɔ́ ílɛ ɪ taa tɔtɔyɔ. ²² Lɔɔ mɛlɛna pɛ tɛna tɛpai kɛ Kilisiti nɔɔhɛ tɛɛ na unɛyɛ ɪ hulaa si Yesu seelaa kɛka í nyɛnɔyɛ a wulaw sɔsɔ. ²³ Yesu seelaa kɛka wɛw mpu tɔ a kɛ Kilisiti tɔnuyɔ kɛ, na a kiɛ ke ɪ wɛɛ tɛkpataa, unɛ wei ɪ maɲala paa timpɪ tɔ.

Í fita sɛm na í hiki weesuyɔ

2 Tuu lɔɲ mɛ kupɛntɔɲ na mɛ isayatu ka yelaa kɛ na í wɛ isu sɛtaa ke lɔɔ nyɛntu taa. ² Pɛ tɛpa pulu, antulinya unɛ ɪ mpaaw isayaw ke í ka tɛɲaya na í nukayana alɔyaa toɲ nyɔma mpa pa wɛ isɔtaa tɔ pa sɔsɔ. Alɔyaa sɔsɔ unɛ ɪ wɛna na í laki ɪ nyɛntu ke yɛlaa mpa pa kisa lɔɔ kɛ nunav tɔ pa taa. ³ Tá tɛna isɛntɔ mɪpɔyɔ́ tu wɛɛ, tɛ tɛɲaya tá yulwɛetu kupɛntu kunyulɔɲ ke yem kɛ. Na mpi tá

tɔnɔɲ na tá huwɛɛ caakaya tɔ mpu teitei kɛ tɔ lakaya. Pɛ lulɔ-tu na tɛ wɛ isɛna tɔ pɛ wɛɛ si lɔɔ pááná ká huu tá tɔɔ kɛ isu a ka huu lelɛaa tɔɔ tɔ.

⁴ Ama lɔɔ hulɔ-tuyɔ suulu ke sɔsɔm, na isɛna ɪ sɔɔla-tu tɔ pɛ fɛi nyɛnuyɔ. ⁵ Pɛ tɔɔ kɛ tu wɛw isu sɛtaa ke lɔɔ nyɛntu taa kɛ tá kupɛntɔɲ tɔɔ tɔ, ɪ kɛnta tá na Kilisiti ke weesuyɔ hau. Lɔɔ suulu tɔɔ kɛ pɛ yapa mɛ nyɔɔɲ. ⁶ Tá na Yesu Kilisiti tá kɛntuyɔ tɔɔ kɛ lɔɔ feesa tá na-ɪ si tɛ tɔyɔ kawulaya ke hatuu isɔtaa. ⁷ ɪ lapa mɪpɔyɔ́ si pɛ hólíyɛ tam tɔɔ kɛ isɛna ɪ suulu tɔɔ katatɛlaya na í hólí-tuyɔ suulu na Yesu Kilisiti kiɛ tɔ. ⁸ Pɛ tɛpa pulu lɔɔ pɛɛlɛɛ tɔɔ kɛ pɛ yapa mɛ nyɔɔɲ na í temna-ɪ na mɛ taa tɔyɔ pɛ lapa mpu. Na mpu unɛ pɛ lapa tɔ pɛ ta luna mɛ maɲamaɲa mɛ kiɛ, ama lɔɔ hate kɛ. ⁹ Pɛ tɛpa mɛ iwulɛ tɔɔ, pɛ tɔɔ ɪlɛ nɔyɔlɔ ɪ taa kɔɔ na í sa tu. ¹⁰ Pɛ tɛpa pulu tɔɔ lɔɔ ŋmana-tu, na tá na Yesu Kilisiti tɛ kɛntaa tɔyɔ ɪ ŋma-tuyɔ mpu si tɛ laki tɛma kupana nna ɪ ka tɛyanaa na í su tɔyɔ sɔsɔm.

Mɛ na Yesu Kilisiti mɛ kulɔm pɛsuyɔ

¹¹ Mɛ mpa í ká kɛ Yuta nyɔma tɛsiyisiyi na Yuta nyɔma yaakaya-meyɛ kutapɛlɔɲ na mɛ pa yaaki pa tɛyɛ pellaa tɔ, pɛyɛle yulɔ niɲ pɛlɛna-weyɛ kupɛlu si pɛ hólí si kɔtaya kɛ. Í tɔɔsi isɛna í ka wɛɛ tɔ na í ná. ¹² Pu wɛɛ tɔ í ka hatɛlɛna Kilisiti kɛ, í ká kɛ kra nyɔma kɛ, í fɛi mpa lɔɔ lɛsaa si ɪ yɛlaa tɔ pa taa. Na pɛ tɛna mpi lɔɔ ka tɔma ɪ yɛlaa si ɪ ká la-we, halɛna í na-we pá caɲ pá su tɛmɔyɛ nɔɔsi ke pɛ tɔm taa tɔ, mɛ taa fɛi pa taa se. Í ka wɛ yem kɛ atɛ cɛnɛyɛ, ɪ fɛina mpi pɛ tɔɔ ɪ teelɔyɛ tɔ pɛcɔ́ í taa nyɛ lɔɔ. ¹³ Ama pɛnente mɛ na Yesu Kilisiti mɛ kɛntuyɔ tɔɔ ɪ weesuyɔ luw yelaa kɛ na í ka hatɛlɛnaw pɛ tɛna tɔ í tɛyɛnɔ-wɔyɛ kɛntɛnaw. ¹⁴ Pɛ tɛpa pulu, Kilisiti maɲamaɲa kɛyana Yuta nyɔma na mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ

na í lál na tál pásti piitim kulúmám na heesuyú kóó. 1 tónuyú ke 1 krayaa na í yasəna kolonja ŋka kaa kayá pa hekú taa isu kolunja tó. 15 Na 1 kuwa Yuta nyóma kusəsutu na tál kuheelitu na tál kukukiim si 1 kprakəyi Yuta nyóma na mpa pa ta ke Yuta nyóma tó, piitim mpi pə naale na í krentəna 1 ti na pá pəsi piitim kulúmám ke kufam na heesuyú kóó. 16 Kilisiti səm ke tesika tó lapəna na taa kranav ke təma saali, na tesika tó təneyə 1 krenta piitim mpi pə təm naale na pá pəsi piitim kulúmám na í ciiki pə na ləó. 17 Kilisiti kómna na í kraali Laapaali Kupaŋ wei 1 heesəyi yəlaa laŋa tó paa mpa me í tál ké Yuta nyóma na í ka hatələna ləó tó, paa Yuta nyóma mpa paa krentəna-1 tó. 18 Kilisiti unu 1 tóó ké tál təna tə pəsəyi na tál səŋ ləó isentaa na Feesuyú Nanŋtu kulúm unu 1 toŋ taa.

19 Ye mpv me mpa í tál ké Yuta nyóma tó í tál ké kraal nyóma yaa cayalaa. Ama pənente mə na ləó yəlaa í kaa icate, na í pəsa ləó təyayá nyóma mayamaya təkrem. 20 Í pəsa isu pa ŋmaakuyú kutuluyú təyó. Yesu kele kancaalaya cəyá, na ílé 1 tóó ké tillaa na ləó kuyóyóttutu teləsəlaa, na pá kaasi-meýe isótaa. 21 1 tóó ké kutuluyú ŋmatu təna səŋa teu, na tál təŋna piw si timpí tál na Tacaa tə krenta mpv tó tál pəsi ləó təcayale nanŋ nyənte. 22 Í krentuyuna-1 tó pa təna-me tótəyó kutuluyú tóó ké si mə na leləa í krenti na í pəsi kutuluyú ŋku kv taa ləó Feesuyú ká caya na pá hólí si ləó wenna kv taa tó.

Təmle nte pa tv Póóli tó

3 Pə tóó ké Póóli má wei ma ké saləka tv ke Yesu Kilisiti tóó si pá waasí mpa me í tál ké Yuta nyóma tó, ma sələməyi ləó. 2 Ma huv teu si isəntó í nuwa isəna ləó lapa-m suulu na í tv-m si má la təmle ke mə kiŋ tó. 3 ləó su isəna mpi na í təŋəyi na í laki na pá ŋmelaa təyó 1 kulaa na í hólí-m na má nyi. Hal

ma təma-meýe pə təm keesuyú ke cəne unəyi pəcó. 4 Na ye í kalaa í ká ná isəna mpi ma nyəma Kilisiti təm nti unu nəyólv taa cəkəna mpv tó. 5 ləó tál hólí-təyi səsaa taa yəlaa isu kayana 1 lapa na 1 Feesuyú kuli-ti na kó hólí tillaa na ləó kuyóyóttutu teləsəlaa mpa pa ké 1 yəlaa kupama tó. 6 Na təm kuŋmelətu ntəyələ si: Laapaali Kupaŋ lapa na mpa pa ta ke Yuta nyóma tó na Yuta nyóma pa təna pá hiki pa paa tete ke kupantu nti ləó su 1 yəlaa tó tə taa, na pá pəsi kulúm təkpataa, na ləó təma si 1 laki mpi na Yesu Kilisiti kiŋ tó piitim ləmpí nyóma ná wə pə taa tótəyó.

7 Suulu ke ləó hulaa na í tvna-m na í paasi na í ha-m toma si má la Laapaali Kupaŋ une 1 təmle. 8 Mayale ləó yəlaa səkpeema taa səkpele, paa na mpv ma unəyi ləó tvnaa na í hólí suulu une si má cəó na má heeli mpa pa ta ke Yuta nyóma təyó Kilisiti teu səsəóm mpi pə feina akpele tó pə Laapaali Kupaŋ. 9 Na má la na yəlaa təna cəkəna ləó su isəna mpi na í təŋəyi na í laki na pá ŋmelaa tó, isəna pə wəe si pá la tó. ləó wei 1 lapa pə təna na pá wəe tó 1 ŋmesa hatuu ləŋtaa ké isəna mpi 1 suwa na í təŋəyi na í laki mpv təyó. 10 Si pá kəma na pá tala waatu une ile 1 yele na isótaa kawulaya nyuyú nyóma na ka toŋtvnaa nana Yesu sələlaa kpeka kiŋ ke ləó nyəm yaasi təna. 11 1 ka huvkaya ntiyi tam tó Tacaa Yesu Kilisiti kiŋ ke 1 lapa-ti. Na pə nəyó taa təkulvŋkvlv ké 1 lapa. 12 Na tál na-1 tə krentaa na tál tēmi-1 na tál taa təyó tə hika mpaav na tál səŋ ləó isentaa na naani ke teu. 13 Ye mpv ile ma wiikəna-me si í taa lv təŋŋ ke kvnyəŋ ŋku ma təkí mə tóó tó kv tóó. Pə taya pvlv pu te na pá kvsí mə nyuyú.

Kilisiti səólvuyú ke yəlaa

14 Pə tóó ké ma luŋa akula ke Tacaa 15 wei 1 haaki atə na isótaa piitimnaa tənaya pə həla tó, 16 si 1 teeli səsó tóó í

yele na ɪ Feesuyu la na mu hiki pəsuyv na í nyɔɔ toŋ ke hatuu mə ləməyasee taa, ¹⁷na í te lso na mə taa ké teu, na Kilisiti wee mə waali ké tam. Na ma sələməyi lso ké si í sɔɔləyi təma na í səŋ pə taa ké teu təkənkeŋ. ¹⁸Na mə na lso yəlaa təna í krenti na í hiki pəsuyv na í cəkəna isəna Kilisiti sɔɔlvuyv tɔwa tɔ haləna kv fei tənaya. Nwaan na mpəle, isɔtaa na atɛ. ¹⁹Na paa Kilisiti sɔɔlvuyv fei si nɔyɔlv pəsəyi na í cəkəna kv təna tɔ, mu cəkəna-kv, na í hiki lso nyəm təna na pə mayalı mə taanaa təpampam.

²⁰Tɔv, toma nna a we tá taa na á waasəyi-tuyv tam tɔ anəyi lso pəsəyi na í lana-tuyv kupantu na pə tee tá sələmvuyv tɔ tɛaɣaɣaɣa, haləna pə tu tee mpi mpi tə pəsəyi na tɛ huɔ tá taa tɔ. ²¹Lso un ɪ sɛelaa təna təpai, na Yesu Kilisiti pá tɔyi-ɪ teeli na pə polo m̀p̀r̀ỳỳ tɔ tam haləna tam. Ami.

Yesu sɛelaa we ké isu Kilisiti tɔnvuyv

4 Ye mpv ma wei ma ké saləka tv ke Tacaa təmlɛ lapv tɔ tɔ, ma tɛkəyi-mɛ na wiinaɔv si í yele na mə tɔntɛ te teu, na pə kɛesəna tɔntɛ nte lso caa na í yaa-mɛ si í tɔ tɔ. ²Í pasəyi mə ti, í lakɪ təhɛɛ, í h́ĺĺý təmayə su-ulu, í səŋna təma na sɔɔlvuyv. ³Isəna lso Feesuyu yelaa na í krenti tɔ í sɛɛsɪ isəle na mə krentuyv ŋkuyv tɔkvuyv, na nɔyɔ kulvməyə ŋka í wɛna tɔ ká yele na í lá mpv. ⁴Tɔnvuyv kulvmuyv tike təkəŋ wɛna, na Feesuyu Naŋŋtu kulvm tike təkəŋ wɛna, na tətɛelle nte tə tɔ lso ləsa-mɛ tɔ tɛle tə we kulvm tɔtɔyɔ. ⁵Tacaa we kulvm ké təkəŋ, na ɪ mpaav we kulvmuyv ké təkəŋ, na lso lvm sɔv we kulvməm ké təkəŋ. ⁶Kulvm tike təkəŋ kəna yəlaa təna lso na pa Caa. lnəyələ pa təna təpai pa wulav, na kulvm un ɪ lakəna pə tənaya isəna ɪ nəkaa tɔ, na kulvm un ɪ wɛna pa təna pa waali.

⁷Lso yelaa ké na pulv lapv saa paa tá taa wei ké ŋkaŋka na pə kɛesəna isəna mpi Kilisiti yelaa si pə lapv í saa yulv tɔ. ⁸Haləna lso Tɔm taa pa ŋmaa m̀p̀r̀ỳỳ si: Waatu wei ɪ kpawa hatuu isɔtaa tɔ, ɪ kpenna ɪ kvkprakpama payələ na í kraana,

na ɪ lapa yəlaa ke kvɛɔɔŋ. ⁹Tɔv, pa yɔyɔtvuyv mpv si ɪ kpawa tɔ wentiyile mpv? Ntəyələ si ɪ ti-iwa katatələyɔ, haləna í tala tɛtv tee mayaməyə ké na pəcɔ́ í kraaki. ¹⁰Wei un ɪ tii mpv tɔ kulvm un ɪ kpəna haləna í tee isɔtaa təyamyam si í wee na í mayalı paa timpi. ¹¹Na kulvm un ɪ yelina na kulapələnaa saa yəlaa ke ŋka ŋka. ɪ tv lələa si pá la tillaa sɔsaa, lələa ke lso kvɔyɔyɔtvɔv teləsələa, na lələa si pele pá cɔɔna Laapaali Kupaŋ, na lələa si pele pá la paasənlaa na lso Tɔm sɛyəsələa. ¹²ɪ lapa m̀p̀r̀ỳỳ si pa h́ĺĺ lso yəlaa ke isəna paa la ɪ təmlɛ na kilisiti tɔnvuyv tuusi lɔlv ke lso sɛɛv taa tɔ. ¹³Ye pə taya mpv tá təna təpai tá taa tɛmnav ke lso ká la kulvməm, na tá nyəm ke lso Pəyaya ká la kulvməm tɔtɔ. Na tu la sɔsaa ke ɪ tɔm taa haləna tá teu tala Kilisiti teu sɔsɔɔm. ¹⁴Tə kaa tasa pəcaatu taa ké weɛv na paa puyusulu wei í lan̄təyi-tv na ɪ kvɛyɛsətv, tə məŋna cəne tə məŋna cəne, isu heelim lakuyv tɔ. Puyusulaa mpɛ pa lukəna-ti na pa acilayatu, na pá tvsəyəna lələa. ¹⁵Ama ye tə heeliyi təmayə tampaana na sɔɔlvuyv ile tu sɔɔsəyi puɔv ke pə təna pə taa na tɛ tala Kilisiti wei ɪ ké tá tɔnvuyv nyuyv tɔ. ¹⁶ɪ tɔv ké niŋ na nɔhɛɛ na pə təna pə wɛv m̀p̀r̀ỳỳ waani waani ke tɔnvuyv tɔ tɔ pə təkəna təmayə teu, na tɔnvuyv atama atama tamsəna təmayə teu tɔyɔ pə kpenta pilimile. Pə tɔv ké pə təna mpi pə we tɔnvuyv tɔ tɔ pə lakɪ pə təmlɛ ke teu, tɔnvuyv təna puki ké, na kv sɔɔlvuyv təŋna sɔɔsvuyv.

Tɔntɛ kufate ke Kilisiti mpaav taa

¹⁷ Ye pə wɛ mpv, na Taca ma heeliyi-me ɛfoo si í taa tasa tɔntɛ isu cefelinaa. Pɛle pa tɛŋɛyi pa kpaɪ hɔwɛɛ ke yem kɛ. ¹⁸ Pa layatu ta tɔli. Pa isɛkprɛtɛɛ na pa lanƙpusɛŋ katatɛlaya tɔw pa paa fei weesuyu ŋku lɔ haa tɔ ku taa. ¹⁹ Pa kɛ fɛɛle fei nyɛma kɛ, yaasi isayav taa kɛ pa ha pa ti tɛkpataa, na pɔ huliyi asilima tɛlatɛnaa.

²⁰ Ama Kilisiti tɔm nti me í nyɛmá tɔw pɛ taya mɔrɔyɔ tɔ wɛɛ. ²¹ Ntɔŋ í tema í tɔm nuw na? Halɛna í kev Kilisiti nyɛma tɔw pa sɛyɛsa-mɛyɛ í tɔm tɛna tampana mɛɛ. ²² Ye mpv pə wɛɛ kɛ si í wɔyɔsi mɛ yaasi kɔpɛŋ wei í tɔka hatuu lɔŋ tɔ. Yaasi kɔpɛŋ unu í kɔnyulɛŋ kɔpuyusiŋ pukina tɛletɛ taa kɛ. ²³ Pə wɛɛ kɛ si í layasi mɛ lotunaa taa na mɛ lɛmɔyaseɛ taa tɛkpataa. ²⁴ Na í keli yaasi kufalɔ wei lɔw lɛsaa na í kɛ í mɔyamaɔa í nyɛŋ tɔ. Mɛ tɔntɛ í keesaa na tɔw teu isu tampana hɔlɔyɔ tɔw ilɛ pu hɔlɔ si í kɔpɛɔ yaasi unu.

²⁵ Pə tɔw ilɛ í yele tɛmɔyɔw pɔpɔtu pɛlɔyɔ tɛkpataa, na paa mɛ taa wei í yɔyɔtɛyi tampana ke í lɛlaa kiŋ. Pə taya pulɔ, tá tɛna tɔw wɛ kɛ isu niŋ na nɔwɛɛ wɛw tɔnyɔ tɔw tɔ. ²⁶ Na ye pɔáná kpa-mɛ í taa yele na á pɔna-mɛyɛ wakɛlɔyɔ taa. Na pɔáná í taa leeli na á wɛ mɛ taa. ²⁷ Í taa ha mɛ tɔyi ilɔyɔw ke paa pɛɔw mɔyamaɔa. ²⁸ Ye wei í ka ŋmulɔyɔw pɔntu í taa tasa ŋmulɔyɔw. Ama í sɛɛsi isɛle na tɛmlɛ lapu na í hiki í mɔyamaɔa í niŋ nyɛm mpi pə tɔw í wu teu tɔ, na í pɛsi na í sɛna mpa pa feina pulɔ tɔ. ²⁹ Kawalɔyɔw tɔm natɛli tɛ taa lukɛna mɛ nɔwɛsi. Ama í yɔyɔtɛyi tɔmnaa kɔpama mpa pa waasɛyi yɛlaa na pɔ yeki na tɛ tuusiyi lɔlɔ kɛ lɔw sɛɛv taa tɔ, ilɛ tu waasi tɛ mɔlaa tɛna. ³⁰ Í taa wakɛlɔyɔw lɔw Feesuyu Nanŋtu lanɔle. Pə taya pulɔ, inɔyɛle lɔw kuyusum mpi í yusɛna-mɛ tɔ. Na inɔyɛi lɔw su-mɛyɛ

tɔluma si pɔ hɔlɔ si kuyaku wɛɛ ku kɔŋ, ŋku ku wule lɔw ká ya-mɛ tɛkpataa tɔ. ³¹ Í yele hɔwɛɛ nyɛŋ nyɛna tɛna na tɛma tɔkɛnav ke táa na pɔáná mɔyɔ. Í yele hola na kutɔyɔ. Í yele isayatu tɛnɔyɔ lapu, paa tɔw kɛ nti. ³² Í laki tɛmɔyɔ yɛlle na í wii tɛma pɛtɔwɛɛ. Ye í pɛntɛna tɛma í hɔlɔ tɛmɔyɔ suulu isu lɔw ná hulɔyɔ-mɛyɛ suulu ke Kilisiti tɔw tɔ.

Mɛ lakasi í te teu

5 lɔw í kev isɛntɔyɔw lɔw piya nsi í sɔwlaa tɔw í sɛɛsi isɛle na í kɔpɛɔ í yaasi tɛna ilɛ. ² Í hɔlɔyɔ tɛmɔyɔ sɔwɔyɔw ke mɛ lakasi tɛna taa isu Kilisiti ná sɔwɔyɔw-tu halɛna í pɛsi í tɔyi kuhaham kɔpam, na í kɔpɛɔ í ti na í la kɔtaya ke tá tɔw si pɔw la lɔw kɛ teu na sɔwɔyɔw kɔpam tɔ.

³ Asilima na tetelakasi isayasi na kɔnyulɔyɔw, pə tɛnɔyɔw mpv pə tɔm mɔyamaɔa í taa lu mɛ nɔwɛsi taa, pə taya pulɔ, lakasi nsi si taka tá mɔna lɔw yɛlaa. ⁴ Na pə ta mɔna tɔw si í yɔyɔtɛyi fɛɛle fei tɔm, yaa tɔm kpaɪ nyɛntu, yaa keesɛlaya tɔm natɛli. Ama í paasɛna lɔw kɛ sɛɛv si í na tɛmlɛ. ⁵ Í nyi teu si asilima latu, na tetelakasi isayasi latu, yaa liyitee kɔtɔw tu, pa taa nɔyɔlɔ kaa feli nɔwɛle ke Kilisiti na lɔw pa kawulɔyɔw taa. Halɔ liyitee kɔtɔw tu na tuŋ laalu pa isayatu lu kulɔm kɛ.

⁶ Í paasɛna teu na nɔyɔlɔ í taa tolisi-mɛ na í kɔmɛlɛtɔm, halɔ nti unu tɔw tɔw kɛ lɔw ká lana mpa paa caa í luyɔ nyɛntu lapu tɔw na pɔáná. ⁷ Mɛ na pə yɛlaa í taa kaa pulɔyɔw paa hoolayɔ. ⁸ Lɔŋ í ka wɛ kɛ isu yulɔ tɔnyɔyɔ ahoɔ ke sɛkɔpɛtɔyɔw taa tɔ. Ama kayana mɛ na Taca í kɔpɛntaa, ilɛ pə wɛ isu ilim lu mɛ tɔw kɛ. Pə tɔw ilɛ mɛ lakasi í te isu kɔpama mpa pa wɛ ilim taa tɔw pa nyɛŋsi. ⁹ Pə taya pulɔ timpi pə nyaalaa tɔw kɔpantunaa lapu na siyisiŋ tɛnyɔyɔw na tɔm tampana yɔyɔtɔyɔw ke pə kɔŋna. ¹⁰ Í sɛɛsi isɛle na í cɛkɛna mpi pə wɛ Taca ke teu tɔ. ¹¹ Mɛ

na mpa pa laki səkpetuyv tɛ tɛma kraɪ nyəna tɔ í taa kaa pulv paa hoolaya. Ama í la na pɛ kuli a tɔɔ na paa wei í ná. ¹²Yɔlaa mpe, mpi pa ηmeləyi na pá laki tɔ sí pə tɔm í tu lu yulv nɔyɔ taa tɔ pə we fɛele ké. ¹³Ye pa lakasi nsi sɪ tɔɔ í kulaa na pɛ ná, ile paa wei í ká ná pa wɛɛtv cakəle təkəlekele. ¹⁴Mpɔyɔ pə tu wɛɛ, ye pə kula pulv tɔɔ na pɛ naaki tɛɛɛɛɛ, pəle pə pəsəyi fətəla ké. Pə tɔɔ ké pa yɔyɔtəyi sɪ:

Nyá wei n tooki tɔ fe mpv.

Kulɪ na í lu sətəa taa,

Kilisiti ká ɛ nyá səkpetuyv.

¹⁵Ye mpv ile í la laakali na mə tɔntɛ ke teu, í taa tɔ isv kumeləmən, ama í tɔ isv ləmayasɛɛ nyɔma. ¹⁶Í taa yele na aləsɛke kuyɛɛɛ fiti-mɛyɛ yem. Pə tayə pulv isayətv hukina tá kayana kuyɛɛɛɛ unɛ í taa. ¹⁷Í taa la isv kumeləmən lakuyv tɔ. Ama í sɛsɛ isələ na í nyɪ mpi Tacaa luyv wɛɛ sɪ mɛ í la tɔ.

¹⁸Í taa yele na sulvm kv-mɛ. Sulvm kuyv ká tv-mɛyɛ yem yem lakasi. Ama í yele na Feesuyv Nanɛtv haya mə taa tɔmamam. ¹⁹Ye í ɛɛɛɛ tayə tɛma kiɲ mə nɔɔsɪ taa í wɛɛ lɔɔ Tɔm yontu na apalvtv nyəntv na lɔɔ samtv nyəntv. Í sa Tacaa na samtv yontu na lɔɔ Tɔm nyəntv na luyv kulvmuyv. ²⁰Í seeki Tacaa lɔɔ ké í na tɔmlɛ ke paa waətv wei ké paa mpi pə tɔɔ ké Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ.

Apalaa na pa alaa pa tɔm

²¹Í nukəna tɛmayə teu ke Kilisiti sɔyɔntv tɔɔ.

²²Alaa-mɛ í seeki mə paalaa isv í seekuyv Tacaa tɔ. ²³Pə tayə pulv, isəna mpi Kilisiti ná kəla Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ mpv tɔtɔyɔ apalv ná kəla alv. Yesu sɛɛlaa kpekəle kɛna Kilisiti tɔnvuyv pilimile, na Kilisiti mayamaya kɛna pa nyuyv yatv. ²⁴Na isv Yesu sɛɛlaa kpekə seekuyv Kilisiti tɔ, mpv tɔtɔyɔ alaa ká seeki pa paalaa ke pə təna pə taa.

²⁵Apalaa mu sɔɔli mə alaa isv Kilisiti sɔɔlvuyv Yesu sɛɛlaa kpekə na í sɪ a sɛm tɔ. ²⁶Í lapa ηpɔyɔ sɪ í nyaalwɛ na lvm na í tayani-wɛ na í tɔm na pá te teu na pá mvna lɔɔ yəlaa. ²⁷Pə tayə pulv í caakaya ké sɪ í krayə Yesu sɛɛlaa kpekə na a teu təkpataa na í suna í ti, na á wɛɛ tənəɲɲ, a tiili tá wakəlɪ, na paa asilima a feina, na á tá caamɪ. Pəyele kwakələm napəlɪ fɛi a kiɲ. ²⁸Ye mpv pə wɛɛ sɪ apalaa í sɔɔləyi pa alaa ke teitei ké isv pa sɔɔlvuyv pa ti tɔ. Ye yulv sɔɔləyi í alv pə wɛ isv í mayamaya ke í sɔɔləyi. ²⁹Ama tampana tɔɔ nɔyɔlv fɛi wei í taa kpana í mayamaya tɔ, halɪ paa wei í paasəyənəna í tɔnvuyv tɔɔ ké teu ké na í tayənəyi í ti tətɛtɛtɛ isv Kilisiti paasuyvnaɔ Yesu sɛɛlaa kpekə tɔ. ³⁰Pə tayə pulv, tá kɛna í tɔnvuyv pilimile tɔɔ niɲ na nɔɔhɛɛ na pə tənaya mpv. ³¹Halɪ pa ηmaa ηpɔyɔ lɔɔ Tɔm taa sɪ: Pə tɔɔ ké yulv ká ɛɛ í caa na í too sɪ í na í alv pá ɛaya. Na pa naale pá kɛntɪ na pá pəsɪ yulv kulvm. ³²Ama tampana sɔsɔɔna ke pə kula looɲa kane ka tɔɔ cənɛ. Kilisiti na Yesu sɛɛlaa pa tɔm lapa isəna tɔyɔ ma naa ka taa. ³³Paa na mpv mɛyɛ pə heeliyi sɪ paa wei í sɔɔləyi í alv isv í sɔɔlvuyv í ti tɔ. Na paa alv wei ílɛ í seeki í paalv tɔtɔ.

Piya na sɪ caanaa pa tɔm

6 Piya mɛ, Tacaa isɛntaa mə nyəntv ntɛ sɪ í nuna mə nyɔma. Mpi tɔ, ntv unɪ tə wəna teu. ²Kusəsɪtv ntv pə suwa tɔyɔle sɪ: Seeki nyá caa na nyá too. Tə tɔɔ ké pə caala kupantv tana kasəyaya ke sɛɛv sɪ: ³N ká nu leleɲ na nyá weesuyv ká tayali atɛ cənɛ.

⁴Cɛcɛnaa mɛ, mu taa la na pááná kra mə piya. Ama í tɔkɪ-sɪ na í sɛyɛsəyi-səyi kupantv, na í húləyi-səyi lɔɲ isv Tacaa luyv wɛɛ tɔ.

Yomaa na pa caanaa pa tɔm

⁵Yomaa mu nukəna mə caanaa mpa pa tɔka-meyə antulinya taa cəne tɔ na luɣu kulɔmɔvɔ. Í wəena pa sɔɣɔntu na í nyana-weyɛ teitei isu ye pu ke Kilisiti í ka lapa tɔ. ⁶Í taa seeki-weyɛ waatu wei pa wɛɛki tɔ tike si pɔ́ la-weyɛ leleɲ. Ama í la lɔ́ luɣu nyəntu na luɣu kulɔmɔvɔ isu Kilisiti yomaa. ⁷Yomle tɔmlɛ nte pa tɔvɛi-mɛ tɔ í la-tɛ na luɣu kulɔmɔvɔ na pɔ́ wɛɛ isu Tacaa tɔmlɛ ke í laki, pɔ́ taya yəlaa tike nyəntɛ. ⁸Í nyi teu si paa yom paa kasayampu Tacaa ká te na í fɛli paa wei ké kupantu nti í lapa tɔ.

⁹Na mpa mɛ í ke yomaa caanaa tɔ mu la-weyɛ mpv tɔtɔ, í kpa mə ti na pa nyaasvɔvɔ. Na í tɔɔsi si mə na wɛ í kaa caa kulɔm ke isɔtaa na ílɛ u fayəsəyi nɔɣɔlv se.

¹⁰Nti tɔ kaasaa tɔɣɔle si mu pɛɛkəyi si í nyɔɔ tɔɲ ke mə na Tacaa mə kpen-tɔvɔv taa na í tɔɲ sɔsɔɲ taa. ¹¹Í tu mə tɔɔ ké yoou wontu təna nti lɔ́ haaki-mɛ tɔ, na í səɲ tɛca na í taɲ llɔɣɔv na í acilayatu təna. ¹²Pə taya yəlaa ke tɔ yooona, ama mpa tɔ yooona tɔɣɔle alɔyaa tɔɲtɔnaa asayaa mpa pa wɛ isɔtaa tɔ, na səkpetvɔv taa cəne awulaa na tɔɲtɔnaa na sɔsaa. ¹³Pə tɔɔ tɔ í co lɔ́ yoou wontu nti tɔ tənaya kpakpaa, na pə kɔma na pɔ́ tala kuyɛɛɲ isayan taa na mə kolontu kuləyi mə tɔɔ, í pəsi na í taɲi-ı teu. Na ye í tɔka mə təyi teu na í yoo haləna í tu yoou ɲku kv nyvɔv, ulɛ í ká nyɔɔ tɔɲ ke ɲpɔ́ɣɔ́ tam.

¹⁴Ye mpv í tantu na í taɲaa, na í təɲ tampana ke teu na pɔ́ wɛɛ isu pa

ləlvɔv tampala ke tənaya taa tɔ. Na í təɲ siyisuyu ke pə təna pə taa na pɔ́ wɛɛ isu nyəɣətu toko ke í suuwa. ¹⁵Í seesi isələ na Laapaali Kupaɲ wei í kəɲna heesvɔv tɔɣɔ kpaalvɔv na pɔ́ wɛɛ isu ntaɲkpala kupana ke í lɛɛwa. ¹⁶Í tɛ mə taa na lɔ́ ké tam na pɔ́ wɛɛ isu kpálɔ́ɣɔ́ ɲku í ká kentiɣina isayatu tu nyómá sɔtu nyəna tɔ. ¹⁷Í nyəni yarv mpi lɔ́ yakimɛ tɔ isu yoou kahuka, na í tɔki lɔ́ Tɔm isu layatɛ nte í Feesuyu cɛla-mɛ tɔ. ¹⁸Í laki pə tənaya mpv na lɔ́ səlɛmɔvɔv, na í wiikina-ı si í səna-mɛ. Í səlɛməyi paa mpi pə taa, na Feesuyu Naɲɲtu í hólí-meyɛ isəna í ká səlɛmɛ tɔ. Í la kpe-likpeka nyómá na í seesi isələ ke ɲpɔ́ɣɔ́ tam. Í səlɛməyəna lɔ́ yəlaa təna. ¹⁹Na í səlɛməna ma tɔtɔ, na waatu wei má caaki ma nɔɣɔ tɔɔ ké kuluyu, lɔ́ í tu ma taa ké tɔm nti tə təɲa teu tɔ, na má hólí Laapaali Kupaɲ tɔm nti tu ɲmɛlaa tɔ na apalɔtu. ²⁰Paa na pa tɔka-m saləka taa tɔ má kena Laapaali Kupaɲ unɛ í tɔmlɛ tu sɔsɔ. Pə tɔɔ tɔ í səlɛməna-m na má yɔɣɔti í tɔm na apalɔtu ke isəna mpi pə nəɣəsənaa tɔ. ²¹Ta taapalv Tisiki wei í laki Tacaa tɔmlɛ na luɣu kulɔmɔvɔv tɔ í ká keesi-meyɛ ma tɔm na í nyi isəna taa ma wɛɛ tɔ. ²²Pə tɔɔ mayamaya ke ma tiliyi-ı mə kiɲ, si mɛ í nyi isəna taa tɔ wɛ cəne tɔ, na pɔ́ sɔɔsi-meyɛ apalɔtu.

²³Tacaa lɔ́ na tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti pá ha tá taapalaa tənaya alaafəya na pa təma sɔɔlvɔv na táá temnav ke lɔ́. ²⁴lɔ́ í hólí pɛɛɛɛ ke pa təna mpa pa sɔɔla Tacaa Yesu Kilisiti ke tam tɔ.

TAKĒLAYA ŅKA PŌLLI NMAAWA

FILIPU

NYĒMA TŌ

Kutulutu

Pə nəyəsəna isu saa wei Pōlli Ņmaakaya takəlaya kanē tō saləka taa ké ɪ wē. Mpa ɪ Ņmaa-kē tō pa taa payale ta kē Yuta nyēma. Pōlli lapəna lə tāsēle yəlaa mpeye waasu na pá mu lə Təm. Hal pa tilina Pōlli kē kuvəŋ kē təm payale. Pə tō ké Pōlli Ņmaa-wē na í sē-wē na í tasa-wēye layatu si pá wē nəyō kulumaya na pá pasa pa ti isu Taca Yesu. 1 seyesəyi-wē si pá la laakali na seyesəlaa pəpətunaa. Pōlli seyesuyu loŋa səsaya nté si yulu í wēna laŋhulumlē paa wahala taa.

Isəna pa faɣa Filipu takəlaya tō:

Pōlli təmle, titite 1

lə seela nəyō kulumaya na pa ti pasuyu, titite 2:1-18

Timotee na lrafəlotiti, titite 2:19-30

Laakali na seyesəlaa pəpətunaa, titite 3:1-4:9

Səetu, titite 4:10-23

Səetu

1 Taya Yesu Kilisiti təmle nyēma Pōlli na Timotee.

Tá Ņmaakəna takəlaya kaneyē lə yəlaa mpa pa wē Filipu na pá tēma Yesu Kilisiti na pa taa tō, na lə tāsēle səsaa na tə taa tēma lataa. ²Tá Caa lə na tá Səo Yesu Kilisiti pá hłl-meyē pēlē na pá lá na mə laŋa hulumi.

Filipu nyēma tō sələmuyu

³Paa waatu wei ké ma tōsa mə tō ké isəntō, ma səki ma lə ké í na təmle kē mə tēna təpai mə tō ké. ⁴Na paa waatu wei ké ma sələməyənə-meyē lə, laŋhulumlē kē ma sələməyənə. ⁵Mpi tō, í sənə-m kuyaku kancaalaya nyəŋku

wule na haləna sanja na má yasəyi Laapaali Kupaŋ tō. ⁶Ma nyəmá teu təkpataa si lə wei ɪ caala təmle kupante təneyē mə kiŋ tō, ɪ ká la-teyē űpūyū haləna tó kō na tó yoosi Yesu Kilisiti kuyaku wule. ⁷Pə muna teu ké si má hu űpūyū mə tēna təpai mə tō. Ma luyu su-meyē səsəm səsəm ké. Pə taya pulu tō, mə tēna təpai í hika mə paa nyəm kē pēlē nna lə lapa ma tō a taa ké. Ule paa pənente ma wē saləka taa isəntō yaa tuu ma ti wē na ma ti, si má taa yele na Laapaali kupaŋ pəsi tətəpulu, ama si má si-ɪ teu ké tēka. ⁸Ma yəyətuyu si ma sōla mə tēna təpai ké isu isəna mpi Yesu Kilisiti sōluyutuyu səsəm tō, lə mayamaya nyəmá si tampana űpūyū.

⁹Nti ma sələməyi lə ké mə tō tōyōle si mə sōluyu í səsəyi tam, na nyəm kupampam səsəm na pə tēna pə cəkənuv í wē mə sōluyu taa. ¹⁰Ulena í pəsi na í ləsi mpi pə wē teu tō. Ye pə lapa mpv í ká la kupama na pa kaa na mə kiŋ kē taali nəyōluyu Kilisiti kuyaku wule.

¹¹Na í ka la tēma kupana nna Yesu Kilisiti kəŋna tōyō səsəm, na pə tó lə ké teeli na samtu.

Isəna Kilisiti ké tá weesuyu tō

¹²Ma taapalaa ma caa si í nyi si tampana tō isəntō, mpi pə mayana-m tō pə waasaa ké, pə yelaa ké na Laapaali Kupaŋ səsəyi yav. ¹³Pə yelaa na wulav təyaya taŋlaa tēna na yəlaa ləlaa tēna nyi si Kilisiti təmle lapu tō ké pa tu-m saləka. ¹⁴Tá taapalaa taa payale nawa ma wē saləka taa, ulena pá tōki tənəŋ na Taca təm, haləna pá nyaya apalutu na pá heeliyi lə Təm na səyōntu fēi-wē.

¹⁵Paa na ma isəsēmle tō ké ləlaa lakı Kilisiti waasu na səsōntu hōm huwē tō, ləlaa ná lakı-ɪ na huwē kupana ké. ¹⁶Pane unı pele pa lakuyu na sōluyu wē pə taa tō, pa nyəmá si lə tu-m si má taa yele na Laapaali Kupaŋ pəsi

tetepulv tɔɔ. ¹⁷ Ama lelaa ile kəlvuɔ pɛkɔv tɔ kɛ, paa paasəvi na paa heeli Kilisiti tɔm ke isəna mpi pə muna tɔ se, pa huɔ kɛ si ma wɛv saləka taa tɔ paa sɔɔsi-m kɔnyɔŋ na má ná.

¹⁸ Kpai kɛ. Ye kupantu yaa isayatu kɔlvku ke pa luki, ma laŋle tu heewa. Mpi tɔ pa tu heela Kilisiti tɔm. Na ma laŋle ká hee hípúyú na pə puki. ¹⁹ Pə taya pulv tɔ, ma nyəma si mə sələməŋ na Yesu Kilisiti Feesuyi sənau tɔ pə tənaya mpv pu məli ma nyuvu yaru. ²⁰ Ma tanjaa na má tɛləyi hípúyú teu kɛ si ma kaa tɔɔɔ fɛle natəli. Ama pənente naani kɛ maa la teu usu ma lakuvu tam tɔ, ilena má hɔlí Kilisiti sɔɔɔntu ke ma tɔnvuɔ tənə taa, paa ma na ma ise, paa ma səki. ²¹ Pə taya pulv, paa maa wee, Kilisiti kele ma pə tənə. Na má tu səpa, ile pə kəlaa kele. ²² Ntanyi ye ma wena ma ise, maa tasa waasaya nakələyi larv. Tɔv, maa nyəŋ nti má ləsi tɔ se. ²³ Pə kpəpa-m kɛ, ma nyuləyi kɛ si má kpe na má wee Kilisiti kiŋ. Nti tə kəla-m teu tɔɔɔle. ²⁴ Ama mə tɔv ile, pə wee kɛ si má weena ma ise. ²⁵ Ma tema ma taa kɛ teu na təle, pə tɔv kɛ ma nyəma si ma kaa kpe. Na ma nyəma si má na mə tənə təpai tu wee, na maa sənə-me na í polo lɔlɔ kɛ mə lɔv seev mpaav taa, na í hiki laŋhɔlvmlɛ ke pə taa. ²⁶ Pə tɔv kɛ ye ma kɔma na má məli mə tɛ í ká hiki ma kiŋ ke mpi í ká yɔlənə mə Yesu Kilisiti mpaav taa tɔ.

²⁷ Kɔlvmtu kɛ si í tɔki yaasi wei í keesəna Kilisiti Laapaali Kupaŋ tɔ. Ule paa maa kɔv mə nav yaa ma ta tu kɔm, má nu si í nyɔv tɔŋ te, na í kpenta huwee, na í yoo taa tɛm mpi Laapaali Kupaŋ tɔv-me tɔ pə yoo na lotu kɔlvmtu ke mə tənə. ²⁸ Í taa yele na mə kolontunaa nyaasəvi-me ye pulv taa. Mpi pə hóləyi pɛle si pa tɔm ká tɛ tənəŋŋ tɔɔɔle. Na pə hóləyi-me si pu tɛ na pə ya mə nyɔv, na lɔv lakəna mpv. ²⁹ Pə taya pulv, lɔv hana-me ye mpaav si

í la Kilisiti təmlɛ. Ule pə taya í tɔv yuŋ tisuyi tike tɔm, ama na í tɔv kɔnyɔn-tɔɔɔle tɔtɔɔ. ³⁰ Mə seewa ma tɔv kɛ pənente ye na tɛ yoo yoo. Yoo ŋku í ná ma yoo hatuu lɔŋ na í tu nyəma tɔtɔ si ma tu tənə-kuvu yoo tɔ, ŋkɔvle mpv na ŋku í yookuyi tɔ.

Kilisiti ti pasuvu na í lɔv nuna

2 Mə na Kilisiti í kpentuvu mpv tɔ pə sɔsəvi-me ye tɔŋ nte? Í sɔlvuɔ sɔsəvi-me ye apalvtu nte? Mə na Feesuyi Nanjtu í kpenta kɔlvmtu na? Í laki təmaya yəlle na kupantu na? ² Tɔv, ye pə we mpv ile, ma wiina-me si í kpenti teu, na í sɔləyi mə təma, na í wena lotu kɔlvmtu na huwee kɔlvme, na pə hɔlvsi ma laŋle ke sɔsɔm. ³ Í taa la pulvuɔ təma kəlvuɔ tɔv, yaa teeli yem tɔv. Ama í pasa mə ti, na paa wei í nyəni í lelv usu wei í kəla-í tɔ. ⁴ Nɔɔlv í taa pɛki í mayamaya í nyuvu nyəntu tike, ama í tɔsəvi í tɔvɔntələnə tɔ. ⁵ Í weena huwee nna Yesu Kilisiti ka hɔvkaya tɔv mə taa.

⁶ Hatuu tɔ í ka tu wena lɔv weetu kɛ.

Pə na pə mpv tɔ, pə ta tu-í si í pɛkəyi na í lana tɔŋ na í kpa lɔv tɔv si í saala.

⁷ Ama í mayamaya í yelina pə tənə mpi í ka wena tɔ

na í kpaɔ yom weetu.

Í kpaɔ yəlaa weetu kɛ tətəŋlɛŋ,

na í kɔmaya usu yulv wɛv tɔ.

⁸ Í tisaa na í pasa í ti na í nuna lɔv kɛ hípúyú,

haləna í sɛm, sɛm mpi í səpa tesika tɔv tɔ.

⁹ Pə tɔv kɛ lɔv kusa í nyuvu ke teu ke sɔsɔm,

na í ha-í hətɛ nte tə kəla həla tənə təpai tɔ.

¹⁰ Pə tənə mpi pə wena weesuyi

na pə we isətəa na tɛtu tɔv

na tɛtu tɛ tɔ pə hənti-í atɛ.

¹¹ Na pə tənə pə tisi si Yesu kele sɔsɔ, na pə ha Tacaa lɔv kɛ teeli.

Isæna tu tee isu kəkəsɪ ke antulinya taa tɔ

¹²Ye mpv ile ma taapalaa, waatu wei maa we mə cɔɔ tɔ í nuna-m pə təna pə taa ké. Na paa pənente ma fei mə cɔɔ, pə kəla teu si í nuna-m mpv tɔtɔ. Í pəkəyi mə nyɔɔŋ yapu tɔm na sɔɔntu na seluyu. ¹³Pə taya pulu, lɔ wɛe ké na í laki mə taa ké tam, si me mu pəsi na í sɔɔli na í lá mpi i ka siwa na í təŋəyi na í laki tɔ.

¹⁴Kuntuyv na ntəŋkpɛsaya í taa wɛe pə təna mpi í laki tɔ pə taa. ¹⁵Ule í ká pəsi yəlaa mpa pa fəna taali na pá wɛ tənəŋ tɔ, na í pəsi lɔ piya nsi si fəna kawalaya nakələyi antulinya yəlaa kutakeesəŋ na asayaa pa hekv taa tɔ. Pécɔ pə wɛe ké si mu muɔvuna kəkɔ ke pa hekv taa ké nyənənyənti isu isɔtɔlɔŋasi ke isɔtaa ¹⁶na í heeliyina-weye weesuyu tɔm. Ye í laki mpv, maa pəsi na má yɔɔləna-meɣe Kilisiti kuyaku wule ke teu. Tampana tɔɔ isəntɔ, mpv pu huləna si ma təma təna na ma lɔpu təna ta məli yem.

¹⁷Ntanyi ma caləm ká lu, ma səm tɔm ke ma wena mpv. Na ye pu tu lapa mpv, pə wɛ isu kətaya ŋka mə lɔ seetu tasa lɔ ké lapu tɔɔɔle. Ye pu la mpv, ma laŋle heɣaya. Na má na mə təna tá laŋa heəna. ¹⁸Na mpv tɔtɔɔ na me, pə wɛe ké si mə laŋa í hee, pə wɛe si má na me tá laŋa í heəna.

Timotee na lɔpəfɔlotiti

¹⁹Ma huɔ si, na lɔ tɔŋ taa ye pə wɛ isəna, maa tili Timotee ke mə tɛɣe nɔɔnɔɔ na má nu mə cakəle tɔm, na pə sɔɔsi ma maɣamaɣa ke apalɔtu. ²⁰Í tike i wenna, na i səna-m mpi ma sɔpəna nyuɔv tɔ pə taa, na i paasəyəna mə tɔm ke na tampana. ²¹Lelaa ile, pɛle pa maɣamaɣa pa niŋ nyəm tike tɔɔ ké pa nəɣəsəyi, pə taya Yesu Kilisiti nyəm tɔɔ. ²²Mə maɣamaɣa í nyəmá isəna Timo-

tee unu i hulaa si i ké yulɔpaŋ tɔ, na isəna má na-i tə lapa təmlɛ isu yulɔ na i pəyaya ke Laapaali Kupaŋ tɔm taa tɔ. ²³Ma huɔ si ye ma kɔma na má cəkəna teu ke nti tə taa ma wɛe tɔ, ile maa tili-i mə cɔɔ. ²⁴Na ma wena naani ké teu ke Tacaɔ tɔŋ tɔɔ si ma maɣamaɣa maa polo mə tɛɣe nɔɔnɔɔ na má ná-me.

²⁵Ma maɣasaa na má ná si pə kəla teu si tá taapalu lɔpəfɔlotiti, wei me í ka ha-m mpi maa laŋaa na í tilina-m si í kɔna-m, na má na-i tə lakəna təmlɛ na tɔ yooki yooɔ tɔ, unəyi maa yele na í məli mə kiŋ. ²⁶Í nyuləyi ké si í ná mə təna, haləna pə pəkəla-i. Mpi tɔ, me í ka nuu i wusasi tɔ pə tɔɔ. ²⁷Tampana tɔɔ isəntɔ, pə wu-i teu ké, haləna i caakaya səm. Ama lɔ wii i pətɔtəle. Na pə taya i tike i nyəntɛ, na ma nyəntɛ tɔtɔɔ, si pə taa kɔɔ pə sɔɔsi-m laŋwakəlle ke lentɛ tɔɔ. ²⁸Pə tɔɔ ké ma huɔ si maa kusi-i lɔŋ təcav na í məli mə te, na mu na-i na mə laŋa tasa hulɔmuyv, na ma maɣamaɣa ma laŋwakəlle te mpv. ²⁹Pə tɔɔ ile í mu-i niŋ naale na laŋhulɔmlɛ sɔɔɔle, isu pa mukuyv taapalu ke Tacaɔ tɔm taa tɔ. Yəlaa isu pane unu wɛɣe pə wɛe si í seeki. ³⁰Pə taya pulu tɔɔ, Kilisiti təmlɛ nyuɔv tɔɔ ké səm cɛɛ-i. Í lapa i weesuyu ke awusa ké na í kɔna-m kusənam mpi mə maɣamaɣa í taa pəsəyi si í kɔna-m tɔ.

N pelaa yaa n ta pɛli pə kulɔm

3Ma taapalaa, pənentaɔ í yɔɔləyi Tacaɔ tɔm taa ile. Kulɔmtu tənɛ tɔ ŋmaav ke tam u kuyv ma, na nti unu tə tu kələyəna-meɣe tampana huluyv. ²Í la laakali na isayalataa, hasi nsi, yəlaa mpa pa kama nyuɔv si pɛluyv ke pɛluyv tɔ. ³Mpɛ pa pɛluyv ke mpi? Tayale pɛllaa na tampana. Pə taya pulu tɔɔ, lɔ Feesuyu wenna tá kiŋ na táá laki lɔ təmlɛ. Na Yesu Kilisiti ke ta laki na taa taaku, na pə taya yulɔ kulapəle haana taya naani. ⁴Ye maa nəkəa cɔɔ,

ma pəsəyi na má tv kulapələnaa panəye naani. Na ye nəçəlv wəe na í huuki si yəlv kulapələ ká yelina na í tultu ile, ma tēe pəntu ke kulapələnaa ké tərpaipai. ⁵Nyəni, ma ləlvəy kuyeej pələfei wule ke pa pələ-m, na ma ké lseyeli tv ké təsiyisiyi. Na ma kpekəle nté Pensamēe nyənte, na ma ké Hepəla tv ké təsiyisiyi. Na tayale Falisanaa ke Yuta nyəma ləwəe təjəy taa. ⁶Na maa sēsa isəle ké pə taa ké pə feina, haləna má tukayana Yesu seelaa kpeka ke konyəj. Na ye pa təma si kusəsutu taa təm təjəy si yəlv í təj na pə lapu i kupəj tv tá təjəyana, taali nəçəlv i taa wəe ma kiŋ. ⁷Pənente Kilisiti tv ile, ma nyənəyi kupantunaa mpa ma mvyəlayana təçə mpi pu waasəyi pəlv təçə. ⁸Na pə təya kupantunaa pane pa tike ke ma nyənəyi mpu, na kawaasi nsi si tənəya ma nyənəyi mpi pu waasəyi pəlv təçə ma nyəm ma Səwə Yesu Kilisiti tv pə tv. Təpante taa təpante nté tənə un. l tv ké ma keela pə tənə mpi pə kusəyi ma nyəy tv na má suna kpeəj, na ma nyənəyi pə tənə isu hute si pə yelev na má hiki Yesu Kilisiti, ⁹na má na-i tó kpenti teu ke kuləm. Maa yəçəyi si ma kusəsutu təkuy tv ké pá yaa-m kupəj. Ama ma tēma ma taa na Kilisiti təçə ma lapa kupəj. Tənəya ləw hana pəsuy si yələa í la kupama, na ye wei í muwa tá Səwə təm, pəntu ke ləw haa pə pəsuy. ¹⁰Mpi ma nyuləyi teu təçəle si má nyi Kilisiti na i səm taa fem toma, si maa hiki i wahalanaa taa ké ma nyəma na máa təçə, na má si isu i səp tv. ¹¹Na má tēeləyi si paa feesi mayə mpu tv.

Tə kaasuy

¹²Maa yəçəyi si ma tēma hikuy ke mpi ma pəkəya tv se, yaa ma tēma teu təkpataa. Ama ma təjəna ləp ké na má kaasəyi ma ti si má hiki ma asewa fəçə. Mpi pə tv tv, Yesu Kilisiti tēma-hikuy na í kpa-m i kpa-m ké. ¹³Ma

taapalaa, maa huuki si ma tēma pə fəçə hikuy se. Ama kuləmtv nti ma nyəma təçəle si, ma yela ma waali nyəntu ké, na má kaasəyi ma ti si má hiki mpi pə wə ma nəçə tv tv. ¹⁴Pə tv ké ma see na má pukina mpi pə suwa tv pə tv, si má hiki pə fəçə wei ləw yaa-tv si tó hiki isətaa ke Yesu Kilisiti kiŋ tv.

¹⁵Tá tənə mpa tá tə ké yəlvkpasaa ke ləw nyəntu taa tv, tə huw huwəe kuləmēe ane. Na ye mə taa lələa u huw hípəçə huwēe ane a tv, ile ləw ká kilisi-meyē-ti. ¹⁶Mpaav ŋku tə təjəyi haləna saŋa tv, paa pə la isəna tó təjəyi-kuy mpu.

¹⁷Ma taapalaa, í keesəna-m mə tənə. Tə tēma hílvəçə ke isəna í ká la tv, ile í nyənəyənə mpa pa laki isu tə huwəy si pá laki tv. ¹⁸Tam ké ma heeliyi-meyē-ti, na pənentaa isəlv ke ma tasəyənə-meyē-təyi heeluy ke isəntə. Paçəle wenna na pá wakələyi mpi Kilisiti lapa i səm tesika tv tv na pa yaasinaa asayaa. ¹⁹Pa təm ka tē tənəjəj, pə təya pəlv tv, pa hiliŋ ke pa təjəyi, pə təya ləw. Na mpi pə nəçəsəna pə la-weyē feele təçə pa yəçəyənə. Na atē cənə nyəm tike tv ké pa laakalənaa wēe. ²⁰Pə kaasa tá tv tá tēyēle isətaa, na tə təjə teu tətēyētēyē si tá Yatv tá Səwə Yesu Kilisiti í luna isətaa na í tii. ²¹l toma nna i hułaa na í məjəna pə tənəya i tē tv, anəyi i ká hílv na í layasi tá atē tənəj pətəçəle nyəj un, na tó nəçəsəna tənuy teeli nyəjku.

Pəçə caaki si pá laki nti tv

4 Pə tv ile ma taapalaa mpa me ma nyuləyi teu si má tasa nav tv, mə heesəyənə ma laŋle ke səsəm, na meye ma yəçəyənə. Ma yələa me, isəna pə wəe si í tv teu ke ləw mpaav taa təçəle.

²Hai, ma wiikina lfoti na Sentisi, ma hənta-weyē atēyē cənə, si pá ciiki isu Taca təm taa tētunaa lakuy tv. ³Na ma təmle taa akpele kupəj nyá, ma wiikina-ŋ si ní sənə alaa mpe tv. Ma na-wē tə yoona yoou na tó yasi Laapaali

Kupaŋ ke paa timpi, na tá na Káleman na tá tэмle taa taapalaa lelaa tэna mpa pa hэla pa ŋmaa weesuуu takalaya taa т.

⁴Í yóóləyi Tacaа mpaav taa ké tam. Ma tasəyi-təyi yóótuуu si í yóóləyi.

⁵Í wee təpamm ke yəlaа tэna kin. Tacaа kəŋ nооnоо ké. ⁶Í taa nəyəsəyi natəli, paa nti tə mayana-me í heeli ləо ké sələmsуu taa ké mpi í nyuləyi т, na í sеe-i nyana tэмle. ⁷Ye pə lapa mpu lе laŋhulumlе nte ləо haa na yul ы pəsəyi na í cekəna tə tənaya т tu wee mə lo-tunaa taa na mə ləmayasеe taa ké Yesu Kilisiti тm taa, na pul kaa pəkəli-me.

⁸Təv, ma taapalaa, mpi pə ké kupaŋ na pə nəyəsəna samtu т pə тó ké í ká pona laakalı. Mpəyəle mpi pə ké tampana nyəm, na mpi pə nəyəsəna pa tuna-wi, na mpi pə keesaa т, na mpi pə fei asilima, na mpi pə we teu, na mpi pə kusəyi nyуу т. ⁹Ma hula-məye na má keesi-me, í laki nti í nu ma yóóтаa na í nawa ma lapa т. ləо wei ы haa-tууu alaafəya т ы ká wee mə waalı.

Póoli seetu ke Filipu nyəma

¹⁰Ma laŋle huluma Tacaа тm taa ké isəna mpi í hika pəsуu na í tasa-m hólúyú si í тóosəyi ma тm т. lе pə тaya isu ma yóóтəyi si í ka yela ma тm ke huв. Ama pə mpaav ke í taa hikita si í hólí-m si í huuki ma тm. ¹¹Na pə тaya pə caala-m тəyо ma yóóта isəntə. Ye ma we isəna, ma tema pəle pə taa cayalе layatu hiiu ké. ¹²Ye ma we kunyоŋ taa, ma nyəma ma kunyоntole тntе. Na ye ma we haŋanaуa taa, ma nyəma pəle pə taa тntе. Paa le na pə tэna pə taa, ma tema isəna maa caуa na pə keesəna-

m тə pə layatu hiiu ké. Ye ma wena тəyоnaya ke səsəm, ma nyəma тəle. Na ye ma we nyóóсu taa, ma nyəma тəle. Ye pə тóləna-m ma nyəma. Ye pəсəyо ma wena, ma nyəma. ¹³Ma pəsəyi pə tənaya ħpóyú Kilisiti wei ы haa-m toma т ы тóо ké. ¹⁴Paa na mpu, í тəyо ma kunyоŋ т í lapa teu ké.

¹⁵Filipu nyəma me, mə mayamaуa í nyəma si ma lunav Masetoni ke waatu wei na Laapaalı Kupaŋ heeluyu тm caalaya kəntе т, mə Yesu seelaa kpekəle tike sənna-m. Mə tike í tuna-m niŋ ke ma kawaaya na ma asalavnaа pə taa. ¹⁶Í ka tema-m mə kusənamnaа tilinaу ke maa wev Tesaloniki т na pə tema-m teu. ¹⁷Pə тaya isu kucəŋ isəle taa mayamaуa ke ma nyənəyi se, ama ma caа ké si pə məŋna-meye mə тələsələnaа. ¹⁸Ma nawa pə tэna mpi í tilinaа т, na pə тóv feuna taka. lpaфəlotiti kəna-m mə kucəŋ т, pənentaа pə tэna pə тóləna-m yem ké. Mə kucəŋ we ké isu kətaya wev səsуŋ ke teu, na ləо muуi-ke na ká we-i teu pə tu fei т. ¹⁹Ma ləо ká kpaуa ы apititu kupantu nti tə we Yesu Kilisiti kin т т taa na í ha-meye mpi mpi í laŋaa т. ²⁰Tá Caa ləо inəyəle teeli тv ke tam тó. Ami.

Kantəkaya seetu

²¹Í sеe ləо yəlaа tэna mpa pa we Yesu Kilisiti mpaav taa т. Tá taapalaa mpa pa we ma kin cəne т pa sеe-me. ²²ləо yəlaа tэna mpa pa we cəne т pa sеe-me, ulena pə tu kələna ləо yəlaа mpa pa we lom wulav тəyaуa taa т.

²³Tá Səсə Yesu Kilisiti í hólí mə tənaya ы pəelee.

TAKĒLAYA ŅKA PĶĶLI NMAAWA

KOLOSI
NYĒMA TĶ
Kuťuľuťu

Kolosi icate we Asii tĕtu taa kĕ isu acalĕe lenna. Pĕ caya isu PĶĶli taapalu wei pa yaa si ľrafĕlasu tĕ uni i ponna ľsĶ Tĕm ke Kolosi nyĕma. ľrafĕlasu maġamaġa ta ľaŋ Kolosi tu (1:7 na 4:12). Pĕ caya isu ľrafĕlasu kĕesa PĶĶli si ľsĶ sĕsu kpať nyĕm napĕli pĕ nyĕma ľuwa. Na pĕ nyĕma sĕġesĕġi si, ye yulu caa si í nyť ľsĶ na pĕ ya i nyuġu. Pĕ wee si í tĕŋ kĕtasť na í ľuŋ isĕtaa nyĕm mpi pu naaki tĕ. Pĕcĕ pĕ wee si í pelu na í kii tĕġnastť na konyĕnyĕm na pĕ polo. Pĕ tĕw kĕ PĶĶli ŋmaa-we na í heeli-we si nyuġu yapu mpi Yesu hawa tĕ pĕ maġanaa.

ľsĕna pa faġa Kolosi takĕlaya tĕ:

ľsĶ samtu na Kolosi nyĕma sĕĕtu, titite 1:1-14

Yesu maġanaa, titite 1:15-2:19

Kilisiti haaki weesuġu kufalġuġu, titite 2:20-4:18

Sĕĕtu

1 Maġa PĶĶli, ľsĶ ľuġu ľapĕna na mĶ ľĶ Yesu Kilisiti tillu. MĶ na tĶ taapalu Timotee tĕ ŋmaakĕna takĕlaya kanĕġe.

² ľsĶ yĕlaa mpa me í we kolosi na í kĕ tĶ taapalaa kupaama ke Kilisiti tĕŋuġu taa tĕ. Tacaa ľsĶ í hĕľľ-mĕġe pĕĕĕe na í ha-mĕġe alaafĕġa.

PĶĶli sĕe ľsĶ kĕ í na tĕmle

³ Ye tĕ kula mĕ tĕw kĕ sulĕmġuġu, sĕĕtu ke tĕ sĕĕki tam kĕ tĶ SĕsĶ Yesu Kilisiti Caa ľsĶ. ⁴ Pa heela-tuġu isĕna í tĕma mĕ taa na Yesu Kilisiti, na isĕna í sĶla ľsĶ yĕlaa tĕna tĕ. ⁵ Waatu wei tampana tĕm ľaapaali Kupaŋ caala mĕ tĕġe tate tĕ pa

hula-mĕġe tĕĕľuġu ŋku ku we tampana tĕm nti tĕ taa tĕ. Pĕ tĕw kĕ mĕ taa tĕm-nau ke ľsĶ na mĕ sĶĶľuġu teesina mpi pa su-mĕġe hatuu isĕtaa na í tĕĕľuġu-wi tĕ. ⁶ ľaapaali Kupaŋ yĕkĕġi kĕ, na paa i tala timpiġi antulinya tĕna taa i ľaki kupaŋtu kĕ. Mpuġu i ľapa mĕ heku ke kupaŋku í taala ľsĶ pĕĕĕe tĕm ke nuw tĕ, í hii ľŋ na í nyť pĕĕĕe anť a tampana. ⁷ Ta tĕmle taa taapalu kupaŋ ľrafĕlasu sĕġesĕna-mĕġe mpu. TĶ nĕġo ke i ľakĕna tĕmle isu Kilisiti tĕmle tu kupaŋ. ⁸ ľ heela-tuġu tĕma sĶĶľuġu ŋku ľsĶ Feesuġu tu-me tĕ ku tĕm. ⁹ Pĕ tĕw kĕ tu heesĕġi ľsĶ sĕľĕmġuġu ke mĕ tĕw kĕ tu kupaŋku pa heela-tuġu mĕ tĕm tĕ. Tĕ sĕľĕmĕġi ľsĶ kĕ si í ha-mĕġe i Feesuġu haaki nyĕm na ľaġatu nti tĕ tĕ tĕna na pĕ yele na í nyť i ľuġu nyĕntu ke teu. ¹⁰ Mpu pu yelina na mĕ tĕntĕ maġa Tacaa na mĕ kulaputu ľapť-teu ke tam. Na pu yele na í ľaki tĕma kupaŋa anť a tĕna, a nĕġo na a suka, na í kĶ sĶsĕġi ľsĶ kĕ nyĕm. ¹¹ Tĕ sĕľĕmĕġi ľsĶ kĕ si í ľa-me na í nyĶw toŋ ke teu na i pĕsĶġu teeli nyĕŋku toŋ taa, na í pĕstť na í kantĕľi pĕ tĕna mpi pu maġana-me tĕ pĕ taa na suulu. ¹² Í sĕe Tacaa ke í na tĕmle na ľaŋhulĕmle, uni i yelina na me í muna si í hiki mĕ paa nyĕm ke kupaŋtĕnaa mpa ľsĶ su i yĕlaa ke tĕnaŋŋ taa tĕ pa taa. ¹³ ľni i ľĕkĕna-tuġu ahoo sĕkpetuġu tĕe asaġaa sĶsaa niŋ taa na í sĶstť-tuġu i ľuġu tĕe Pĕġaġa kawulĕġa taa. ¹⁴ Na i pĕġaġa ŋke ka tĕw kĕ pĕ yapa-tu na pĕ hiusť tĶ isĕġatu.

Kilisiti weĕtu na i tĕmle

¹⁵ Kilisiti kelĕna ľsĶ wei paa naaki tĕ tĕtĕġeľeŋ. ľnĕġĕle ľsĶ kancĕalĕġa kulĶľu wei i kĕla pĕ tĕna mpi ľsĶ ľapa tĕ. ¹⁶ ľnĕġi ľsĶ ľapĕna pĕ tĕna, paa isĕtaa na ate pĕ nyĕm mpi pa naa na mpi paa naa tĕ. Pĕ kpaġau pĕsĕlaa na sĶsaa na awulaa na toŋtĕnaa pĕ loosi tĕna tĕ i niŋ ke ľsĶ ľapĕna pĕ tĕna, na i tĕw kĕ

lso lapa-wi. ¹⁷Pə təna pə luwaya na pə maɣana-i, na pə təna mpi pə lapa tə pə tamsəna-i tɔɔ pə we pə lona taa. ¹⁸Yesu seelaa kpeka kəna tənɔvɔ na inəɣəle nyuvɔ. Inu i yelina na a təna a wee. Inu i kəna lso kancaalaya kululu wei i səpa na pə taaləna-i feesuyu si í la pə təna təpaɪpaɪ pə nɔɔ tɔ tɔ. ¹⁹Pə taya pulu tɔɔ, lso luyu lapəna si i weetu təna í maɣali i Pəyaya taa. ²⁰Na i luyu lapa tɔtɔ si i Pəyaya ká yelina na i na kuɲmanɲmam təna pá ciiki. Na lso Pəyaya caləm líf səm tesika tɔ tɔɔ lso yelaa na pá lá heesuvɔ təm. Mpu pə yelina na lso na pə təna təpaɪpaɪ pa ciiki, paa isɔtaa nyəm paa ate nyəm.

²¹Mɛ tɔtɔ tuu lɔɲ mu hatələna lso ké, na mə huwee asayee na mə isayakulaputu ka lapəna-meye i kolontunaa. ²²Ama i Pəyaya səpu ka tənuyɔ kune ku səm tə pənente lso ciika mə na-i ké, si pə yele na í læst-meye i isentaa na í we tənəɲɲ na í ké kupama na paa kawaliya ka fei mə kiɲ. ²³Ama kulumtu ké si mu tɔki lso seev ke ɲpɔɣú tam, na í sɔɲ təca ke teu ke ɲpɔɣú tam, pulupu í taa ciyiti-mɛ, na í taa yele na pə kú mə teeluvɔ ɲku í teeləyi tuu kuyəɲku í nu Laapaali Kupaɲ tɔ. Laapaali Kupaɲ inəyi pa heela antulinya taa yelaa təna, na Pɔɔli má ma pəsəna i heellu.

Təmlɛ nte pə tɔ Pɔɔli si í la Yesu seelaa kpeka taa tɔ

²⁴Kayana kunyɔntɔɣlənnaa mpa ma tɔki mə tɔ tɔ pa huləsəyi ma lanɲle ké. Pə taya pulu tɔɔ, Yesu seelaa kpekəle kəna Kilisiti tənɔvɔ, na i tɔɣa kunyɔɲ ke pa tɔɔ na mpi pə kaasi tɔ pə tɔɔ ké ma saləməyənə kunyɔɲ ke ma tənuyɔ taa, si má səna na pə yoosi-wi. ²⁵Lso tu-m təmlɛ nte si má yoosi-teye mə cɔɔ tɔ, mpu tɔtɔɔ pə tu-m si má la lso yelaa kpekəle təmlɛ tu, na i tu-m ké si má heeli i təm təfoo, má taa ɲmesɪ. ²⁶l ɲmesa i təm kuɲmesətu tənɛye yelaa tənaya

təkulakula ke hatuu lɔɲ, na pənenteɣe i kula tə tɔɔ na í húlí mpi i ti tɔ. ²⁷Mpi pə tɔɔ tɔ, lso sɔɔlaa ké si í la na pá nyi isəna i suwa na í təɲəyi na í laki na pə we ɲmelau tɔ pə tɔɔ na pə teu sɔsɔm. l su mpi inəyi si i ká la yelaa təna. Kuɲmesətu ntəɣəle si Kilisiti we mə waali na unu i yekina na mu taaki si í ká hiki lso teeli taa ké mə paa tete. ²⁸Pə tɔɔ ké tə heeliyi yelaa tənaya Kilisiti təm. Na tɔ lakəna tá layatu təna, na tɔ kpaaləyi paa wei ké pə təm taa, na tɔ seɣesəyi si pə táná paa wei ké lso isentaa na í tema puw ke í na Kilisiti pa krentuyɔ təm taa. ²⁹Təmlɛ tənɛ tə yoosuyɔ tɔɔ ké ma laki na má ləkəna toma taa toma nna Kilisiti haaki tɔ, toma anɛ a wenna ma taa.

2 Ma caa í nyi si, mə na Layotisee nyéma na pa təna mpa pa nu ma hətɛ ke kunu na pá tá nyi ma maɣamaya tɔ, mə kuluku ke ma wee na má luki pə tu fei. ²Ma luki ké si pə kpaasi pa apalutu si pá la nɔɔ kulumaya ke sɔɔluyɔ təm taa, na pá hiki naani wei yulu í nyemá teu i hikiyi tɔɔ teu təmamam. Ye pə lapa mpu paa nyi lso kuɲmesəm. Mpəɣəle Kilisiti maɣamaya. ³Kilisiti unu i kiɲ ke lso haa nyəm na layatu nti tɔ pə kiɲkinte wee na pə ɲmelaa.

⁴Ma yɔɔtaa tɔ í nuwayale, í taa yele na nɔɔɔɔɔ tolisi-mɛ na layatu təmnaa. ⁵Paa ma na-me tə wev təma na pooluɲ tɔ, ma ləsayə we mə kiɲ ké, na ma lanɲle hulumaa isu ma nav mə təna í tema mə taa na Kilisiti, na í kpentaa na í sɔɲa təca ké pə taa tɔ.

Kilisiti tɔ tə hika tá ti

⁶Tɔv, í tisuyɔ si Yesu Kilisiti í la mə Səɔ tɔ, í yele na mə na-i í krenti mə tɔntɛ taa. ⁷Í nyɔɔna-i teu isu tɔv nyɔɔkuyɔna tetu tɔ. Kilisiti í wee mə kulaputu təna kite. Paa kuyəɲku í nyɔɔki toɲ ke lso seev taa. Mpɔɣú pa

seyesa-me si í laki. Í seeki lso ké í na tamlé ke teu.

⁸Í feñ teu, í taa yeke na nɔɔɔlv kɔɔ na í hii-me na ɪ yulɔlayatu nyəm tɔm kɔpuyusutu kpaɪ nyəntu nti yɔlaa seyesa na pá teləsi tɔma tɔ. Tɔmnaa mpe pa ké pə tɔna pə kancaalaya nyəm ke antulinya taa, pa ta ke Kilisiti nyəntu.

⁹Pə taya pulv, lso wɛetu tɔnaya Kilisiti kpaɔa ɪ tɔnɔɔv taa na pá mayalɪ ɪ taa.

¹⁰Na mə na-ɪ í kpentɔɔv kulɔm tɔ í hika pə tɔnaya, unɪ ɪ kəlɔna kawulasɪ tɔna na tɔntɔnaa tɔna.

¹¹Mə na-ɪ í kpentaa kulɔm ke mpv tɔ pə pela-mɛɣe, na pelvɔv mɔpɪ pə feɪ isv yulv pelvɔv tɔ. Ama pə ké Kilisiti pelvɔv ké. Mpɔɣəle pə ləsvɔv yulv tɔnɔɔv isayatu toma ke yulv taa tɔ. ¹²Pa sɔ-mɛɣe lso lum tɔ pə hulaa ké si pa pima mə na Kilisiti na mə na-ɪ í tayam fem. Na í tisaa si lso wei ɪ feesa Yesu ké səttaa taa tɔ ɪ wena toma tɔ pə tɔɔ ké pə lapa mpv.

¹³Tuu lɔɣ isv ɪ taa nyɪ lso tɔ mə isayatu ka yelaa ké na í wɛe isv səttaa ke lso nyəntu taa. Ama pənente lso kpentaa mə na Kilisiti ke weesuyv hav. Na lso husa mə isayatu tɔna. ¹⁴Tá kəma nna a feɪ nyɔɔv na pá peləɣɪ tá niɣ tɔ lso yela a nyɔɔv mapv na pá saalɪ yem. Kəma ane a nyɔɔv mapv ka wɛv tɔlasɪ tɔ pə caalatuɔv. Kəma anɛɣe ɪ kama səm tesika tɔɔ na í lɔ a tɔm. ¹⁵Kilisiti tesika ke lso kpana awulaa na tɔntɔnaa pa nyəm. lso tu-wɛɣe Pəɣaya akautv loɔɣa taa ké isv saləkətvnaa na í tɛkəna na pá nyənəɣv-wɛ tɔcoo.

¹⁶Pə tɔɔ ulɛ í taa yeke na nɔɔɔlv footi-mɛɣe mə tɔɔnaya na mə kɔnyɔɔɔɔm na acima kɔyɛɛɣ na isɔtv kɔfalv na kɔyɛɛɣ kɔhɛsɛɣ pə tɔɔ. ¹⁷Kɔpantv nti tu kɔɔ tɔ tɔ nyaləmələ nté pə tɔnaya isəntɔ, na Kilisiti kena pə kiŋkinte. ¹⁸Í taa tisi na nɔɔɔlvɔv yem wei í sɔɔlaa ɪ pasa ɪ tɔɣɪ yɔlaa isəntaa na í seeki isɔtaa tillaa tɔ pɔntv kv mə tɔm. Yulv í laki mpv, ɪ toosee nna ɪ toosaa tɔɔv ɪ tɔɣɔɣɪ

na í laki. Na wei ɪ wɛ mpv tɔ yulv wɛe kalampaanɪ kɔyɔna-ɪ na ɪ feɪna tampana. ¹⁹lɪ caa í matəna Kilisiti wei ɪ ké nyɔɔv tɔ, pəyele Kilisiti unɪ ɪ yelina na tɔnɔɔv hikiɣi kv tɔɔnaya na kv atama na kv nantv pə kpentaa na pá tɔka teu na kv puki isv lso caa tɔ.

Tá na Kilisiti tɔ sɔpa tá na-ɪ tu wɛena weesuyv

²⁰Mə na Kilisiti í sɔpv tɔ pə ləsa-mɛɣe antulinya unɛ ɪ pə tɔna pə kancaalaya nyəm taa ké. Ulɛ pepe tɔɔ ké í tasəɣɪ tɔnte isv antulinya tanna-mɛ? Ulɛ pepe tɔɔ ké í tisiɣi na pá tɔɔv-mɛɣe kiɪɣ ²¹si: Taa kpaɔa pəne, taa tɔɣ pəne, taa tokina pəne? ²²Mpi pə ləsaɔ si yulv í lana-wɪ na pá té tɔ pə tɔɔ ké pa su kiɪɣ unɛ. Yɔlaa təkɛkɛlekele sɪna kɔsɛɣəsətv na kiɪɣ unɛ. ²³Kiɪɣ unɛ ɪ nɔɣəsəna ləmayasɛ kɔpana ké, mpi tɔ, ɪ yelaa na yulv cəsəɣəna lso sɛɛv, na ɪ yelaa na yulv pasəɣɪ ɪ ti, na ɪ caala yulv si í tv ɪ tɔnɔɔv ke wahala. Ama pəsɔv ke kiɪɣ unɛ ɪ feɪna si í kpa yulv tɔnɔɔv ke kv kɔnyuləɣ tɔlatɛ.

3 Mə na kilisiti ke pa feesaa. Pə tɔɔ ulɛ timpɪ Kilisiti caya isɔtaa ké lso kɔɣkɔɣ taa tɔ tɔna nyəm ukpate ke í ká huli. ²Í sɛɛsɪ isələ na isɔtaa nyəm tɔm, í taa sɛɛsɪ isələ na atɛ nyəm pɛɛkɔv. ³Pə taya pulv tɔɔ, ɪ sɔpv tɔ pə ɣmɛsa mə weesɪɣ ke Kilisiti kiɣ ke lso cɔɔɔɔ. ⁴Mə weesɪɣ mayamaya nté Kilisiti, ɪ kɔɣ í lukɪ tɔ mə na-ɪ í lukəna, na í ka hiki ɪ teeli taa ké mə paa nyəm.

Tɔnte kɔpəntɛ na kɔfate pə tɔm

⁵Ye mpv atɛ cənɛ nyəntu tɔna nti í ka tɔkaa tɔ í kv-təɣɪ mə kiɣ. Ntəɣələ asilima, tɛtelakasi, wasaŋkalətv, na kɔnyuləɣ isayəɣ, na liyitee kɔtv, halɪ liyitee kɔtv tu na tuɣ laalv pa isayatu lu kulɔm ké. ⁶Isayatu tənɛwɛ tɔ tɔɔ ké lso ká mv pááná na í má mpa paa nukəna-ɪ tɔ. ⁷Isayatu tənɛ tu

ɲmakəlvɔv-meyɛ lɔŋ tɔ, ɲpɔ́yú í tɔŋaɣa teitei.

⁸Ama pənente í lɔ pə təna mpi pə we mpv tɔ, páná muɣv na kakalaya kekeke na nyah. Kutvɔv yaa keesəlaya tɔm natəli tɔ taa luna mə nɔɔsi taa. ⁹Í taa pələyi təmaya pɔpɔtɔ, pə taɣa pɔlv, í hɔɣɔsa mə yulwəetu kupəntu na í yaasinaa tənaya na í lɔ. ¹⁰Na yulwəetu kufatu ke í krayaa na í suu. Yulv kufalv ɪnɪ ɪ tɔŋna ɪ ɲmalv lɔɔ ké kəlvɔv tətɛleŋ ké si pə yele na í nyɪ lɔɔ ké teu təkpəsəkpəst. ¹¹Pə lapa mpv tɔ, pə fei si pə tasəyi tɔtɔ si pane pa ta ke Yuta nyéma, Yuta nyéma ntɔ, na pəllaa ntɔ kutapələŋ ntɔ, ɪsəkpeetɛ nyéma ntɔ sɔsaa taa nyéma ntɔ, yomaa yaa kasayampiya ntɔ. Aai, Kilisiti kena pə tənaya, na í we pa tənaya pa waali.

¹²Í ké lɔɔ yəlaa ké. lɔɔ sɔɔləna-me na í ləsi-me si í la ɪ nyéma. Pə tɔɔ ɪle í tɔki kupantv taa kupantv na í laki. Í hóláyí yulvɔtɔ, na í pasəyi mə ti, na í we tɔpamm, na í tɔki suulu. ¹³Í tɔki təma, mə taa ləlv í pənta ləlv na nti í hólí təmaya suulu. Í hóláyí təmaya suulu, Tacaa ná hula-meyɛ ɲpɔ́yú. ¹⁴Pə tənaya mpv təpai ɪle təma sɔɔlvɔv ke í ká tɔki teu. Təma sɔɔlvɔv mpi pu yelina na í kpəntv yulv kɔlvɔm. ¹⁵Í yele na Kilisiti sɔɔlvɔv hóláyí mə lotu taa ké mpi í ká laki tɔ. Həsɔvɔv kɔnɛ kɔ mayamaya kv tɔɔ ké lɔɔ kpənta-me na í yaa, na í we ké ɪsu yulv tɔnvɔv tɔɔ niŋ na nɔɔhɛ na pə tənaya mpv pə wəv na pə kpəntaa tɔ. Í seeki lɔɔ si í na təmlɛ. ¹⁶Kilisiti tɔm na tə tɔɔv tənaya í we mə kiŋ ke teu. Í sɛyəsəyi təma, í kpaaləyi təma na layatv sɔsɔntv. Í yoonaa luyv kɔlvɔmɔv ke lɔɔ ké yontu na lɔɔ Tɔm yontu na lɔɔ sam nyəntv na yontu nti tə sɔsəyi apalvɔtɔ tɔ, na í seena-ɪ í na təmlɛ. ¹⁷Paa mpiyi í laki, yaa paa ntiyi í yɔɣtəyi, í yaana tá Sɔsɔ Yesu hətɛ, na í seeki Tacaa lɔɔ ké í na təmlɛ ke ɪ tɔɔ.

Isəna tɔntɛ kufatɛ cakələ weɛ tɔ

¹⁸Alaa mə í seeki mə paalaa, Tacaa ɪsentaa, nti pə muna í la tɔɣɔlɛ. ¹⁹Apalaa mu sɔɔli mə alaa na í taa la-weyɛ nyah ke paa pəɔɔ.

²⁰Piya mə Tacaa ɪsentaa mə nyəntv ntɛ si í nuna mə nyéma ke pə tənaya pə taa. Ye í nukəna mə nyéma pə laki lɔɔ ké teu ké pə tu fei.

²¹Cecənaa mə í taa la na páná kpa mə piya na si kɔɔ si lɔ apalvɔtɔ.

²²Yomaa, mu nukəna mə caanaa mpa pa tɔka-meyɛ antulinya taa cənɛ tɔɣɔ pə tənaya pə taa. Í taa seeki-weyɛ waatv wei pa wəeki tɔ tike si pə la-weyɛ leleŋ. Ama í nuna-we na luyv kɔlvɔmɔv ke seu mpi í seeki Tacaa tɔ pə tɔɔ. ²³Paa təmlɛ nteye pa tv-me te, í la-tɛ na luyv kɔlvɔmɔv, na pə wəɛ ɪsu Tacaa təmlɛ ke í laki, pə taɣa yəlaa nyəntɛ. ²⁴Í nyɪ teu si í lakvɔv tɔ Tacaa ká tənaya na í felt-meyɛ mə kufelvɔv. Í ká hiki kupantv nti ɪ su ɪ nyéma tɔɔ tɔ. Pə taɣa pɔlv, Kilisiti kena mə Caa mayamaya wei ɪ təmlɛ í laki tɔ. ²⁵Pə tɔɔ ké ye wei ɪ laki ɪsayatv, pu te na pə feli-ɪ sayatv nti ɪ lapa tɔ. lɔɔ u fayasəyi nɔɣɔlv se.

4 Yomaa caanaa mə, í tɔki mə yomaa ke ɪsəna mpi pə keesaa na pə siyisa teu tɔ. Í nyɪ teu si mə tɔtɔ mə wəna Caa ke ɪsɔtaa.

Nti Pɔɔli si pá laki tɔ

²Í sələmyɪ lɔɔ, í taa yele. Í feŋiyi na í seeki-ɪ í na təmlɛ ke mə lɔɔ sələmvɔv taa. ³Í kpəntəna tá na í sələməɣəna lɔɔ na í ha-tvɔv ɪkpate na tɔ la ɪ waasv na tɔ kpaali Kilisiti tɔm kvɲmesətɔ. Tɔm kvɲmesətɔ tənɛ tə tɔɔ ké ma we saləka taa ké ɪsəntɔ. ⁴Í sələmi lɔɔ na má, ɪlena má yasɪ ɪ tɔm təcɛtɛtɛ na pá nyəntv-ɪ teu, mpi pə tv má si má la tɔɣɔlɛ.

⁵Í nyɪ mə tɔntɛ ke mpa pa ta ke lɔɔ seelaa tɔ pa kiŋ, na í taa yele na aləseke kvyeɛŋ fiti-meyɛ yem. ⁶Paa kvyaŋku í

yɔɔtəɣi kupantu, na kawaaya nyəntu í lukəna mə nɔɔsi taa. Í nyi isəna pə mvna í cɔ tɔm tɔ na í cɔɔki paa wei.

Kantəkaya sɛtu

⁷Tá taaralu kupan̄ Tisiki ká heelina-meyə ma tɔm təna təpaɪpaɪ. Ma na-ɪ tə lakəna Taca a təmlə na ɪ kə təmlə latu kupan̄ ké. ⁸Pə maɣamaɣa pə nyuyv tɔɔ ké ma kusa-ɪ si í polo í na-me na í heeli-meyə tá alaafəya tɔm na pə hɛsi mə laŋa. ⁹Tá taaralu kupampən̄ Honesim wei ɪ ké mə taa lelv tɔ ílé ɪ suna-ɪ. ɪ ká kɛsi-meyə tə təna nti tə lakɪ cənə tɔ.

¹⁰Ma saləka taa akpele Alisitaaki na Paanapasi kɔɔɔ pəyaya Maləki si pá sɛɛ-me yoo. Pa tɛma-meyə Maləki un̄ ɪ tɔm heeluyv, ɪlɛ ye ɪ tala mə tɛ í tɔki-ɪ teu. ¹¹Yesu wei pa yaa si Yutusi tɔ ɪ sɛɛ-me tɔtɔ. Yəlaa tooso inɛ ɪ tike ɪ luna Yuta nyəma mpa pa layasaa tɔ pa taa, na má na-we tə lakəna lɔ kawulaya təmlə, na pa paasaa ké na pá sɔɔsi-m apalvtu.

¹²ɪpafəlasti wei ɪ ké mə taa lelv tɔ ɪ sɛɛ-me. ɪ ké Yesu Kilisiti təmlə tu ké

na ɪ sɛɛsa isələ na lɔ sələmvuyv kə mə tɔɔ ké teu si í sən̄ təca na pvlv í taa ciyiti-me, na í pu lɔ nyəntu taa, na í tan̄aa tətəyətəyɛ si í la pə təna mpi lɔ caa tɔ. ¹³Ma ləsəɣi ɪ nyulvuyv, ye n na isəna ɪ kuyi ɪ təɣi mə na Layotisee na Hiyelapoliisi nyəma mə tɔɔ tɔ pə fɛi kɛsvuyv. ¹⁴Tá lokotulo kupan̄ Luku na Temasi si pá sɛɛ-me.

¹⁵Í sɛɛ tá taaralaa mpa pa we Layotisee tɔ, na í sɛɛ Nɛmfə na Yesu sɛɛlaa kpekəle nte tə kotiyi ɪ təyaya kə lɔ sɛɛv tɔ. ¹⁶Ye mu tɛma takəlaya kaneyə kalvuyv ɪlɛ í tɛləsi Layotisee Yesu sɛɛlaa na pɛlə pá kala-kə tɔtɔ. Mɛ tɔtɔ mu mu Layotisee nyəma nyən̄ka na í kala. ¹⁷Í heeli Aasipi si í paasəna Taca a təmlə nte pa tv-ɪ si í la tɔɔɔ teu.

¹⁸Ma maɣamaɣa ma niŋ ŋmaatu nté cənə. Pɔɔli má ma sɛɛ-me. Í taa sɔɔ si ma we saləka taa yoo.

lɔ í hólí-meyə pɛɛɛɛ.

TAKĒLAYA KANCAALAYA
 NYEŅKA ŅKA PŌLLI NMAAWA

TESALONIKI

NYĒMA TŌ

Kutultu

Pōlli waasu yelənav waatu ke lə seelaa luwa Tesaloniki icate taa. Ama ı maɣamaɣa ı ta caya təna na pə taŋi ké. Yuta lə seelaa kpekəle natəli tə yelaa na í kuli na í tēna Kələnti icate taa. Tənaɣa ı taapalu Timotee polaa na í keesi-ı Tesaloniki nyəma təm. ı nuwa mpv ulena ı apalutu kra. Haləna í sa lə ké pə tō. Pōlli maɣamaɣa nyula teu ıtu í ná Tesaloniki nyəma. ı tasa-weɣe apalutu si pá kantəli na pa puki lə seɣu taa. Pōlli cōwa təm nti Tesaloniki nyəma ka pōosa-ı sataa fem tō na Kilisiti məlvu təm tō tō tō. ı tōma si paa nɔɣulu ta nyi Yesu məlvu kuyaku na pə waatu tō, pə wee ké si ta sōlu í pu na tē taŋa.

Isəna pa faya Tesaloniki I takəlaya tō:
 lə samtu na seetu, titite 1:1-3:13

ı tasəyi-weɣe layatu si pá puki lə seɣu taa, titite 4:1-12

Kilisiti məlvu tō layatu tasuɣu, titite 4:13-5:11

Kantəkaya kutututu na seetu, titite 5:12-28

Seetu

1 Taya Pōlli na Silaasi na Timotee. Tá ŋmaakəna takəlaya kaneyə Tesaloniki Yesu seelaa kpekəle nyəma me mpa í ké Tacaa lə na tá Səso Yesu Kilisiti pa nyəma tō. lə na Yesu Kilisiti pá húlí-meɣe pəlele na pá ha-meɣe alaafaya.

Tesaloniki nyəma ləseelə teu

²Tam tə seeki lə si í na təmlə ke mə tənə mə tō, na tē sələməɣəna-meɣe tam

tō tō. ³Na tam ye tə səŋa Tacaa lə se-ntaa tə tōsəyi isəna í lapa təma ke mə lə mpaau taa tō, na isəna mə təma sōlvu susa-meɣe luv sōsōm taa tō, na isəna mə teelvu ke Tacaa Yesu Kilisiti kiŋ ta pasa paa pəcō tō. ⁴Tá taapalaa me, tə nyəma si lə sōla-me na í ləsi-me si í pəsi ı nyəma. ⁵Pə taya pulv tō, tə ta heeli-meɣe Laapaali Kupaŋ na nɔɣo taa təm tike. Ama na toma na Feesuɣu Naŋŋtu toŋ taa ké tə heelina-meɣe-ı. Na tə tema tá taa ké teu si təm tənə tə ké tampana nyəntu. Mə maɣamaɣa í nyəma isəna tə tōma mə heku si pá sənə-me tō. ⁶Í təŋa tá na Tacaa tá ıkrate, na í ná kunyōntōɣələ sōsōlə, paa na mpv í mu lə Təm na laŋhuləmlə sōsōlə nte Feesuɣu Naŋŋtu kəŋna tō. ⁷Haləna mə yaasi hulə Masetoni na Akayi lə seelaa tənaya isəna paa la na pá te tō. ⁸Na pə taya Masetoni na Akayi pa tətūnaa taa tike ke Tacaa təm nu mə tō. Ama paa timpi pə nuwa isəna í mu lə Təm tō na pá ɣɔɣtəyi pə təm. Halı pə fei si tu nōki na tē tasa nɔɣulu mə təm heeluyi. ⁹Paa wei ı keesəyi isəna tu pola mə te na í mu-tv tō, na isəna í lə tuŋ təm na í mələna lə tō si í laki tampana lə weesuɣu tv təmlə, ¹⁰na í taŋ si ı Pəyaya Yesu wei ı ka feesa sataa taa tō í luna isətaa na í kō. ı Pəyaya ŋke kaa yanatuyv cele ke lə pāáná taa.

Təmlə nte Pōlli lapa Tesaloniki tō

2 Tá taapalaa me, mə maɣamaɣa í nyəma si waatu wei tə kōma mə kiŋ tō tə ta lu yem. ²ısu í tema nyəm tō pa təma-tuyv nyəŋ lapv na kutuyv ke Filipu ké na pəcō tē takı mə te Tesaloniki. Ama lə ha-tuyv apalutu si tē heeli-meɣe ı Laapaali Kupaŋ, paa kaɣatuyv tō isəna. ³Pə tənə mpi tə seɣesəyi yelaa si pá la tō pəntuyv fei pə taa yaa hūwee asayee naali, na tu pəekəyi si tē puɣusi nɔɣulu. ⁴Ama tə ɣɔɣtəyi pə tənaya teitei ké ısu lə caaki tō, pə taya pulv

tɔɔ, lɔɔ unɪ ɪ sama-tv na í cela-tvɣv ɪ Laapaalı Kupaŋ sɪ tɔ́ heeli. Ue pə taɣa yəlaa laŋheele ke tɔ́ preekəyi na tɔ́ laki mpv. Ama lɔɔ wei ɪ wiiliyi tá lotunaa taa na í naa tá taa huwəe tɔ ɪ laŋheele ke tə preekəyi. ⁵Mə maɣamaɣa í nyəmə teu sɪ tə ta ma-meɣe nɔɣɔ taa ké tiiliyi paa pəcɔ maɣamaɣa, na tə ta la liyi-tee kɔtɔi ke tiili na tɔ́ puɣusi-me. Na lɔɔ maɣamaɣa ná ná pə tənaya mpv. ⁶Tə ta preeki yəlaa isante, paa mə maɣamaɣa mə kiŋ yaa nɔɣɔlv ɪ kiŋ. ⁷Pəcɔ tə keu Kilisiti tillaa isəntɔ tɔ, ye tu nɔkaa tu ŋmakəla-me na í lá isəna tə caa tɔ. Ama tə caɣa mə heku na suulu na tɔ́ laki-me təpamm isu asɔnvɣv lakvɣv kv pəɣaya tɔ. ⁸Tə sɔɔla-meɣe katatəlaya ké, haləna tə tem-meɣe Laapaalı Kupaŋ ke heeluyv tɔ, ye paa tɔma sɪ tɔ́ ləsi tá weesiŋ maɣamaɣa na tɔ́ tv-me, tu ləsaa. Pəpɔtv fei, tá luuŋ svb-meɣe teu ké. ⁹Tá taapalaa, ntəŋ í tɔɔsa isəna tə lapa təma na tɔ́ konti haŋaya tɔ? Isəna tə lapa təmlə na isəle kuvseemle ke teu sɪ tɔ́ taa sukɪ mə taa nɔɣɔlvɣv səɣəla ke saa wei tu we mə heku na tə heeliyi-meɣe lɔɔ Laapaalı Kupaŋ tɔ.

¹⁰Í pəsəyi na í ləsi tá nyulvɣv ke isəna tá tɔnte tewa lɔɔ seelaa mə mə kiŋ, na tɔ́ keesaa na tɔ́ tá liyiti tiili tɔ, lɔɔ maɣamaɣa ná ná mpv tɔtɔ. ¹¹Pəcɔ ɪ nyəmə tɔtɔɣɔ isəna tə lapa paa mə taa wei isu cece lakvɣv ɪ pəɣaya tɔ. ¹²Tə lapa na í tɔki tənəŋ ke teu na tə sɔɔsa-meɣe apalvtv, na tɔ́ seesi-me na isəle sɪ í tɔ na pə keesəna teitei isu lɔɔ caaki tɔ. lɔɔ unɪ ɪ yaana-me sɪ í hiki mə paa tete ke ɪ kawulayv na ɪ teeli taa.

¹³Tə seeki lɔɔ sɪ í na təmlə ke tam tɔtɔ. Pə taɣa pvlv tɔɔ, waatv wei tə heela-meɣe lɔɔ Tɔm tɔ í tá mv-tv isu yəlaa nyəntv. Ama í nuwa tɔ í muwaya sɪ tə ké lɔɔ Tɔm, na tampana tə maɣamaɣa ké. Ntv unɪ tə lakəna təmlə ke lɔɔ seelaa mə taanaa. ¹⁴Tá taapalaa-me, mpi pə lapa Kilisiti nyəma heku ke lɔɔ seelaa

kpeka wena a we Yuta tɔ a taa tɔ, pə akpele lapəna ntəɣe mə kiŋ tɔtɔ. Naasvɣv mpi Yuta nyəma naasa peleye təna tɔ pə taka ké mə icate nyəma ná naasa-me tɔtɔ. ¹⁵Yuta nyəma mpe pa kɔna Tacaə Yesu, na mpe unɪ pa kɔna lɔɔ kvɣɔɣɔtvv teləsəlaa. Kvlvmaa mpe unɪ pa naasəna-tv tɔtɔ. Pa fei lɔɔ ké teu, na pa ké yəlaa təna kolontunaa. ¹⁶Paa yeki sɪ tə seɣesi mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ na pə ya pele pa nyɔɔŋ. Isayətvnaa mpa tuu ləŋ paa lapa tɔ mpe pa tɔɔ ké pa təŋna lentənaa ke kaav na pə kpaə huɣule. Ama pənentəɣele lɔɔ tema pa tɔm.

**Pɔɔli nyuləyi sɪ í ná
Tesaloniki nyəma**

¹⁷Tá taapalaa-me, tuu isu tə yeluyv təmaɣa weə naaleɣe mpv tɔ, tə nyula sɔsɔm sɪ tɔ́ na-me, haləna pu tu lakv-tvɣv ləŋ. Ama paa tu naa təmaɣa mpv tɔ tá laakalənaa we təma kiŋ ké. ¹⁸Tə nyula teu sɪ tɔ́ məli mə kiŋ, haləna Pɔɔli má, tɔm pəɣalə ke ma tv mə te pote pələ na Satanɪ tá tisi sɪ tɔ́ hiki mpaav. ¹⁹Mə tike təkəŋ ké tə teeləyi na tɔ́ huləsəɣəna laŋa, na meɣe tu mvɣvləna Tacaə Yesu kɔnte wule ke ɪ isəntaa sɪ tə yoowa yoou na tɔ́ lá akanaa. ²⁰Nn, meɣe tu yɔɔləna, na meɣe tu huləsəna laŋa məe.

3 Tə tv mə te pote pələ ke mɔpɔɣv tam na pə kɔɔ pə nu-tv ilena tɔ́ hiki huwəe sɪ taa caɣa Ateeni ke tá tike, ²na pə kaasi na tɔ́ tili tá taapalv Timotee wei tá na-ɪ tə laki lɔɔ təmlə ke Kilisiti Laapaalı kupaŋ heeluyv taa tɔ. Tə kusa-ɪ na tɔ́ tili-ɪ mɔpɔɣv sɪ í sɔɔsi-meɣe toma na apalvtv ke mə lɔɔ mpaav taa, ³na pə taa kɔɔ na kvnyɔntɔɣvle nte tə taa tə we isəntɔ tɔ tɔ́ kɔɔ tɔ́ kəli mə taa nɔɣɔlv na í lv tɔɔŋ. Mə maɣamaɣa í nyəmə mpv, sɪ kvnyɔntɔɣvlenaa mpe pa ké mpi mpi lɔɔ ka tɔma sɪ pu maɣana-tv tɔ pə taa lem-pənaa ké. ⁴Haləna pə maɣamaɣa ke tə heela-meɣe waatv wei tá na-me tə weə

tɔ, si paa tu-tuyv kunyɔŋ. Mpu uni pə maɣamaɣa ke í naa pə kɔma isəntɔ. ⁵Pə tɔw kɛ tə tuyv mə te pote pələ ke m̄púyú tam na pə nu-tu tɔ, ma kusa Timotee si í polo na í na isəna mə lɔw mpa tənyuyv yaasi wɛɛ tɔ. Ma nyaŋ si pə taa kɔw si lɔwɔw maɣasa-me na tá təmle saali yem kɛ mə kiŋ.

⁶Ama Timotee kɔmna mə te isəntɔ tɔ ı keesa-tuyv isəna í sɔŋa lɔw mpaav taa kɛ teu na í tɔka tɔma sɔluyv tɔm tɔ. Na ı heela-tu si í tɔwɔsəyi tá tɔm ke tam na laŋhulumlɛ. Haləna í nyuləyi si í na-tuyv teitei isu tá nyuləyi si tɔ na-me tɔ. ⁷Tá taapalaa mə, waatu wei tə nu mə tɔm tɔ pə hɛesa tá laŋa ke teu ke sɔsɔm kɛ tá wahalanaa na ta kunyɔntɔɔlɛnaa pane pa təna pa taa kɛ. lɔw mpaav ŋku í tɔka teu tɔ ŋku kv hɛesəna tá laŋa ke mpu. ⁸Na í səŋuyv tɔca ke Tacaa tɔm taa tɔ tə feesaa kɛ təfuv. ⁹Sɛetu ntiyi tu sɛɛ lɔw na pə tala isu laŋhulumlɛ nte tə hika mə kiŋ ke ı isentaa tɔ? ¹⁰Ta isələ sɛena lɔw sələmyuv ke tam si í yeke na tá na-me tɔ ná tɔma na tá isəpɛe na tɔ tɛɛst-mɛyɛ lɔw mpaav tɔm ke húlúyú.

¹¹Tacaa lɔw maɣamaɣa na tá Sɔsɔ Yesu pá la na tɔ hiki mpaav na tɔ polo na tɔ na-me. ¹²Tá Sɔsɔ í la na mə sɔluyv sɔwɔsəyi tam kɛ tɔma kiŋ na yələa təna kiŋ, haləna kv tala isu tá maɣamaɣa tə sɔluyv-me tɔ. ¹³Ye tá Sɔsɔ uni ı lapa mpu, mə í ká hiki toma ke hatuu mə huwɛ taa na í pəsi lɔw nyéma, na í te təkpataa kɛ Tacaa lɔw isentaa kɛ kuyanku tá Sɔsɔ Yesu na ı nyéma paa kɔw tɔ.

Tɔntɛ nte tə maya lɔw tɔ

4 Pə tənaya mpu ıle tá taapalaa mə í ná tá kiŋ ke isəna pə wɛɛ si í ká tɔ na pə maya lɔw tɔ, halı í təŋna m̄púyú lapv mɛɛ. Ama nti nɔwɔw ma wiikina-me tɔɔlɛ si, hai, Tacaa Yesu tɔw í sɔwɔ luvv ke pə taa. ²Anı í nyémá Tacaa Yesu kuseyəsətu nti tə sɛyɛsa-me si í təŋ tɔ.

³Mpi lɔw caaki tɔɔlɛ si í pəsi ı nyéma na í yeke asilima kulaputu təkpataa. ⁴Paa mə taa wei í nyi isəna ı ká kraya alv na pə wɛ tənəŋ na pə wena nyuyv tɔ. ⁵Pə taa wɛɛ kɔwɔnaa tike tɔm isu yələa mpa pa ta nyi lɔw tɔ pələ pa lakuyv tɔ. ⁶Nɔɔlv í taa pəntəna ı tɔwɔntələ ke tɔm tənɛ tə taa na í taa wakəli-ı pulv. Tə tema-mɛyɛ tɔm tənɛyɛ heeluyv na tə kraala-mɛyɛ teu si Tacaa ká tv saləka ke mpa pa laku isayatu ntənaa tɔ. ⁷lɔw tá yaa-tuyv ı mpaav taa si tɔ laku asilima kulaputu, ama si tɔ la tá ti tənəŋ kɛ. ⁸Pə tɔw kɛ ye wei ı kraya tɔm tənɛ na í lɔwɔna lumaya waali, pə taya yulv kvheelitu ke puntu lɔwa. Ama lɔw wei ı ha-tuyv ı Feesuyv Naŋŋtu tɔ ı nyəntu ke ı lɔwa.

⁹Ye mə taa mə tike tɔma sɔluyv tɔm ıle, paa ŋmaa-me na pá sɔwɔst-mɛyɛ nti tɔtɔ? lɔw maɣamaɣa təŋna-mɛyɛ pə tənaya m̄púyú sɛyɛsuyv ıle. ¹⁰Halı nti uni tə maɣamaɣa ke í təŋna mə taapalaa mpa pa təna pa wɛ Masetoni təna taa tɔwɔ lapv. Ama tá taapalaa mə, tə tasəyi-mɛyɛ wiinav si í sɔwɔst luvv ke pə taa. ¹¹Paa mə taa wei í lv si í na ı tɔwɔntələ pá wɛɛna tɔma na leleŋ, na paa wei í paasəna ı nyəntɛ na í hiki ı maɣamaɣa ke mpi ı ká suu ı nɔwɔ tɔ. Nti unəyi tu tema-mɛyɛ heeluyv. ¹²Mpu uni pu yelina na ma ta nyi isənaa tɔna-me, na í kaa caya na í tɛɛli nɔwɔluyv pulv taa.

Tacaa kɔntɛ

¹³Ta taapalaa tə caa si í cəkəna mpa pa səpa tɔ pa tɔm na í taa wɛɛ piti taa isu mpa pa fəina tɛeluyv ke lɔw kiŋ tɔ. ¹⁴Isu tə tema tá taa si Yesu səpa na í tayanı fem tɔ, mpu tɔtɔw tə tema tá taa tɔtɔ si lɔw ká kpenna Yesu na mpa pa səpa Yesu mpaav taa tɔ na í məŋna.

¹⁵Tacaa kvheelitu maɣamaɣa ke tə caa-mɛyɛ sɔwɔsuyv ke cənɛ, si tá mpa tu wɛɛna tá isɛ ke Tacaa kuyaku kükɔmuyv

wule tɔ tɔ kaa tɛɛ nɔɔ ke mpa pa tema sɔpu tɔ. ¹⁶Pɔ kɔŋ pɔ keesi na pɔ holi na pɔ nu isɔtaa tillu sɔsɔ tɔŋ na lɔ akan-tɛle, lɛna Tacaɔ mayamaya luna isɔtaa na í tiiki. Mpa pa sɔpa Kilisiti mpaɔv taa tɔ pele paa fe kancaalaya. ¹⁷Pɔ waali kɛ pu keli ise nyɔma tá, na tá na-we tɔ krenti na tɔ suv ŋmɔntu tɛɛ na tɔ sulɔ Tacaɔ ke isɔtaa. Na tá na-i tu caya tam. ¹⁸Í heesayi tama laŋa na tɔm tɔne.

5 Tá taapalaa, pɔ fei isu paa nɔki-meyɛ takɔlaya ŋmaɔv na pa keesi-meyɛ waatu yaa we nna a taa mpv un pu la tɔ pɔ tɔm. ²Isu mɔ mayamaya í tema nyɔm ke teu tɔ, Tacaɔ kuyaku ká la kɛ isu ŋmulv keesvɔvu na í kɔɔ ahoo tɔ. ³Waatu wei yɔlaa ká kɔɔ na pɔ tɔŋ si: Nhnɔ, pɔnenteyele antulinya caya ɪ tete, na pɔnenteyele tɔ heesaa tɔ. Waatu unayi pu tii pa tɔɔ tɔkpili ke tɔm kɔlvɔm tɔɔ, na pɔ la-weyɛ sakasaka pa kaa fiti. Pu la kɛ isu lɔlvɔv wusasi takvɔv ahonto tɔ. ⁴Ama tá taapalaa, kaɔana í tá kɛ sɔkpetvɔv tɛɛ nyɔma, na pɔ fei si kuyaku kvne kv tuti-meyɛ kv-tutu isu ŋmulv tutuyuu tɔ. ⁵Nɔɔnɔ taa isɔntɔ pɔ nyaala mɔ tɔɔ kɛ na í pɔsa ilim taa nyɔma kɛ. Tɔ ta ke mpa pa we ahoo taa na sɔkpetvɔv tɛɛ tɔ. ⁶Mpv tɔ tɔ taa paasɔna tom isu lelɔa lakvɔv tɔ. Ama tɔ cayaana tá ise na tɔ feŋ na tɔ laki pɔ tɔna na laakali. ⁷Ahoo ke toolaa tooki, na ahoo ke sɔlvɔm kvɔi pɔ nyɔɔlaa. ⁸Ama tá mpa pɔ nyaala tá tɔɔ na tɔ pɔsi ilim taa nyɔma tɔ tu laki pɔ tɔna na laakali kɛ. Tɔ yele na tá lɔ taa tɔmnav na tá tɔma sɔɔlvɔv pɔsi-tv isu nyɔyɔlvɔv toko. Tɔ cayaana naani si pu ya-tv, na pɔle pu weɛ isu tɔ paŋvɔv yoo kahuka tɔ. ⁹Tɔ ta ke mpa lɔ suwa si cele pu felɔ nyɔŋ tɔ se. Ama si pɔ ya tá nyɔɔŋ ke Tacaɔ Yesu Kilisiti tɔɔ kɛ. ¹⁰Kilisiti un ɪ sɔpa tá tɔɔ kɛ si ye pɔ tala ɪ kɔntɛ wule na í mayana tá na tá ise, yaa paa tɔ tema

sɔpu, tá na-i tɔ krenti na tɔ kaa tɔcayale ke tam tɔɔ. ¹¹Pɔ tɔɔ lɛ í sɔɔsayi tɔmɔya apalvtv, na í tuliyi tɔmɔya teitei isu í tɔŋna lapv tɔ.

Pɔɔli caa pa laki mpi tɔ

¹²Tá taapalaa, tɔ heeliyi-me si í tɔna mpa pa laki tɔmlɛ ke mɔ hekv tɔ, mpa Tacaɔ krawa si pɔ tiikiyi-me na pɔ seyɛsi-me tɔ. ¹³Mɔ luuŋ í la-we, na í sɔɔli-weyɛ teu ke tɔmlɛ nte pa tɔŋna lapv tɔ tɔ tɔ. Í weɛna tɔma na leleŋ.

¹⁴Tá taapalaa, hai, í kalɔna mpa paa caa pɔlv lapv tɔ. Í la na mpa pa kɔla feɛle tɔ pa feɛle ya, í teŋ acamaa, í hólóyi yɔlaa tɔnɔya suulu. ¹⁵Í la laakali na mɔ taa nɔyɔlv í taa leɛti lelv ke isayatu. Ama í lv si í laki tɔmɔya kvpantv ke tam, paa mɔ mayamaya mɔ tɔma, paa kvai nyɔma.

¹⁶Mɔ laŋa í hɔlvɔm tam. ¹⁷Í sɔlɔmɔyi lɔ kɛ tam, í taa ye. ¹⁸Í sɛɛ lɔ si í na tɔmlɛ ke paa mpi pɔ taa. lɔna lɔ caa si ye í tɔŋayi Yesu Kilisiti í laki tɔyɔle.

¹⁹Í taa kaɔati Feesuyv Naŋŋtɔ, í yelev na í la ɪ tɔmlɛ. ²⁰Í taa nyɔni lɔ kvheel-itu kvpaalvɔv ke yem. ²¹Í westi paa mpi pɔ taa kɛ teu na í ná nti nti tɔ we teu tɔ na í tɔki tɔle. ²²Na í lv nti tɔ fei teu tɔ paa tɔ kɛ nti.

²³lɔ wei ɪ laki na tɔ nuki leleŋ tɔ í yelev na í pɔsi ɪ nyɔma tɔkpataa. lɔ un í paasɔna mɔ lɔmayasɛɛ na mɔ tɔnɔŋ, na mɔ weɛtv nti tɔ tɔna tɔ weɛ tɔnɔŋ kɛ Tacaɔ Yesu Kilisiti kɔntɛ wule. ²⁴Wei ɪ yaa-me tɔ ɪ kɛ kvpaŋ. Pɔ tɔɔ kɛ ɪ kaa yelev-meyɛ tayanvɔv ke mpv.

²⁵Tá taapalaa í sɔlɔmɔna-tvɔv lɔ tɔɔ.

²⁶Í sɛɛ tá taapalaa tɔnɔya teu na í lelv.

²⁷Hai, ma wiikina-meyɛ, Tacaɔ tɔɔ si í kala takɔlaya kanɛ na yɔlaa tɔna nu.

²⁸Tacaɔ Yesu Kilisiti í la-meyɛ pɛɛɛɛ.

TAKĒLAYA NAALE NYĒŅKA
ŅKA PĶĶLI NMAAWA

TESALONIKI

NYĒMA TĶ

Kuťulutu

PĶli tasęti Tesaloniki nyĒma ke sam ke takĒlaya kanę ka taa kę pa taa tem na pa teľvuv tĶ. l caa si i tayam Yesu mĒlvuv tĶm nti yĒlaa pęnta nuv tĶ. Lelaa huťki si wahalanaa mpa lĶ seelaa tĶki tĶ pa tĶ Yesu ka kĶ lņ, halęna pĒ yele tĒma lapv. Ama PĶli heela-we si pĒ weę si isayatu tv i kĶ kę na pĒcĶ Yesu ka kĶ. PĒ tĶ kę i tassa-weę apalutu si pĒ hatĒlęna felentunaa na pĒ sĒlmęti, na pĒ laki tĒmle.

Isęna pa faya Tesaloniki II takĒlaya tĶ:

Seetu na apalutu sĶsvyv, titite 1

Kilisiti mĒlvuv tĶm, titite 2

l tasęti layatu si pa sĒlęmi na pĒ la tĒmle, titite 3

Seetu

1 Taya PĶli na Silaasi na Timotee. TĒ ģmaakęna takĒlaya kanęve Tesaloniki Yesu seelaa kpekĒle nyĒma me mpa i kę Tacaa lĶ na tĒ SĶsĶ Yesu Kilisiti pa nyĒma tĶ. ²Tacaa lĶ na tĒ SĶsĶ Yesu Kilisiti pĒ hĶli-meę pĒleę na pĒ ha-meę alaafęya.

Kilisiti kęnte wule huťle

³TĒ taapalaa, pĒ weę si tam tĒ seeki lĶ kę i na tĒmle ke mĒ tĶ, na pĒ tu mĶna mpv. PĒ taya pulv tĶ, i tņna toņ ģvĶv ke mĒ lĶ mpaav tņņv taa kę tam kę, na mĒ tĒma sĶlvuv nĒ tņna sĶsvyv ke teu tĶtĶ. ⁴PĒ tĶ kę tĒ yĶĶlęna-meę lĶ seelaa lelaa taa kę isęna mpi i pĒsaa na i kantĒli na i tĶki lĶ mpaav ke kĶnyĶntĶvĶle na wahalanaa mpa pa tvyti-me tĶ pa taa tĶ.

⁵Na pĒ tĒnaya mpv pĒ hĶlĒęi isęna lĶ tņņti siyisuvu ke i huťle taa tĶvĶ. PĒ taya pulv tĶ, mpv un pu yele na i mĶna lĶ kawulaya ģka ka tĶ i naa wahalanaa mpe tĶ ka hikuvu. ⁶lĶ kĒ tņ tampana na i ľeti mpa pa tvyti-meę wahala tĶvĶ wahala. ⁷Na i ha tĒ na mpa me i tĶki kĶnyĶ tĶvĶ heesvuv. l kĒ la ģpĶvĶ wule nte Tacaa Yesu kĒ luna isĶtaa na isĶtaa tillaa toņ nyĒma ⁸na kĶkĶ ģka ka mvyi kemkem tĶ, si i tvyti salĒka ke mpa pa ta nyi lĶ na mpa pa kisa Tacaa Yesu Laapaali Kupaņ ke mvyv tĶ. ⁹SalĒka wei i kĒ tv-we tĶvĶle wakĒlvuv mpi i ka wakĒli-we tĒnanņan ke tam tĶ, na paa hatĒlęna Tacaa na i toma nna a tewa sĶsĶm tĶ. ¹⁰Pu la ģpĶvĶ wule nte un i ka kĶ si i nyĒma i tv-i teeli na mpa pĒle paa mu i tĶm tĶ pĒ sami-i tĶ. Na mĒ maęamaęa i kĒ weę pĒ taa. Mpi tĶ, i mu tĶm nti tĒ heela-me tĶ se.

¹¹PĒ tĶ kę tĒ sĒlmęęana-meę tam si tĒ lĶ i la na i mĶna weesuvu ģku kv tĶ i yaa-me tĶ kv hikuvu. TĒ kooliyi kę si i hĶli i toma na i la na kvpantv nti u huťki mĒ taanaa tĶ i pĒsi na i la-ti, na mĒ lĶ seev tĒma te teu. ¹²Waatu unęti i kĒ la na Tacaa Yesu hĒte hiki teeli, lęna i la na mu hiki teeli tĶtĶvĶ tĒ lĶ na Tacaa Yesu Kilisiti pa pĒleę tĶ.

Isayatu tv tĶm

2 TĒ taapalaa, ye Tacaa Yesu Kilisiti kęnte na tĒ kotuvu ke i kiņ tĶm lę, ²i taa yele na pĒ liyiti-meę mpv tĒheę na pĒ cę mĒ laņa si Tacaa kvyakv tĒma tate. Ntanyi cele nyęntv nalv nĶvĶlv i yĶvĶtęna mpv, yaa nĶvĶlv lapęna waasv ke kvlapv ke mpv, yaa ntanyi nĶvĶlv nĒ loolina si tĒ takĒlaya nakĒli ka taa kę pa ģmaa mpv. ³Na paa pa tu heela-me si nti te, i taa nu. PĒ taya pulv, yĒlaa kĒ kvli na pĒ teest lĶ kę kisuvu tĒsayasaya. Na Isayatu Yvlv wei un paa wakĒli tĒnanņan tĶ i kĒ lu na pĒcĶ wule

ńtė tó kɔɔ. ⁴Pə təna mpi yəlaa seeki na pá nyənəyi si lso nyəm tɔ ɪ ká kisi-wi təkpatakpata. ɪ ká kuli pə tənaya mpv pə tɔɔ, halɪ ɪ ká svv na í caya lso taseele sɔsɔle taa maɣamaɣa na í tɔ si inəɣəle lso. ⁵Í tá tɔɔsi si maa tema-meɣe pə tɔm ke heeluyi ke waatu wei maa we mə kiŋ tɔ? ⁶Í nyəmá mpi pə tɔɔ mpi unɪ pu hik-iyi mpaɔ si pə la nɔɔnɔ tɔ. Pə wee ké si pu tala pə waatu ké na pécɔ lsayatu Yulu unɪ í lu. ⁷Isayatu nti tə toma tɔŋna kookali ké lapv ke mukaya tee. Ama wei unɪ ɪ səŋsəyi-ti tɔ, í kɔma na í tee ke tu la. ⁸Saa unəyi lsayatu Yulu unɪ ílé ɪ ka lu. Tacaa Yesu ká woso-i heelim ke kuwosu ké na í si, na Yesu unɪ ɪ kɔnte teeli ká lana na í saali yem təkpataa. ⁹Satanɪ tɔŋ ke isayatu Yulu unɪ ɪ ká kɔna na í lá piti təma na kəkɔlɔ nyəmnaa na sɔɣɔntv təmana, kupuyusumnaa mpi pə təna. ¹⁰ɪ ká la isayatu ke mpaɔ mpaɔ na í puɣusina mpa pa ké kulepaɔ tɔ. Mpe unɪ paa le. Mpi tɔ pa kisa pa ta sɔɔli tampana nna a ká waasi-we tɔɣ təŋvɣv tɔ pə tɔɔ. ¹¹Pə tɔɔ ké lso laki si tolusuyi təma sɔsɔna naali á teena-weɣe kpakpaɔ na pá təŋəyi pɔpɔtɔ. ¹²Mpɔɣú pu la na pá tv pa təna mpa isayatu lapa leleŋ na pá kisi tampana təŋvɣv tɔɣ saləka.

Pə ləsa-meɣe si pə ya mə nyɔɔŋ

¹³Pə wee ké si tó seeki lso ké í na təmlə ke tá taapalaa me mə tɔɔ ké tam, me mpa Tacaa sɔɔlaa tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, lso ləsa-meɣe si Feesuyi Nanŋtv wei ɪ yeki na í pəsəyi lso yəlaa tɔ ɪ tɔɔ na mə tampana mvɣv tɔɔ pə caaləna-me mə nyɔɔŋ ke yapv. ¹⁴Laapaali Kupaŋ wei tə heela-me tɔ ɪ nuv taa ké lso yaa-me si í hiki mə paa tete ke Tacaa Yesu Kilisiti teeli taa. ¹⁵Ye mpv ulə tá taapalaa, í səŋ təca na í tɔki seɣesəŋ wei tə seɣesa-me tɔ, paa wei tə yɔɣtəna tá nɔɔsi tɔ, paa takəlasɪ taa nyəŋ.

¹⁶Tɔv, tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti maɣamaɣa, na Tacaa lso wei ɪ sɔɔla-tv na í hvləyi-tvɣv pəele na í heesi tá laŋa ke tam tɔɔ na í tv-tvɣv teelvɣv kupaŋkv tɔ, ¹⁷pa naaleɣe mpv pá sɔɔsi-meɣe tɔŋ na pá səna-me na í pəsi na í laki na í yɔɣtəyi kupaŋtv tike.

Í sələməna-tvɣv lso

3 Tá taapalaa, nti tə kaasaa tɔɣle si, í sələməna-tvɣv lso na Tacaa Tɔm ya lɔŋ na tó hiki teeli isv pə lapv mə kiŋ tɔ. ²Í sələməna-tv tɔtɔ na pə ləsi-tvɣv yəlaa asayaa mpa pa ta keesi tɔ pa niŋ taa. Pə taya pulv, yəlaa wee mpa paa caa pá mv lso mpaav tɔm tɔ.

³Paa na mpv tɔ Tacaa ké yvlvpaŋ. ɪ ká yele na í nyɔɔ tɔŋ na í kenti mə tɔɔ na lsayav kaa hiki-me. ⁴Tacaa lapa na tó wena naani ké mə tɔɔ təkpataa si í ká təŋəyi tam ɪ kaa yele tɔmnaa mpa tə seɣesa-me tɔ.

⁵Tacaa í kpaɣa mə ləsasi na í tú lso tɔɔ na í sɔɔli-ɪ, na í yele na Kilisiti tv-meɣe suulu ke teu tɔtɔ.

Pə wee si paa wei í la təmlə ke

⁶Tá taapalaa, Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ tə heeliyi-me si í hatələna mə taa mpa paa caa pulv lapv na paa təŋəyi seɣesvɣv ŋku tá teləsa-me tɔ. ⁷Mə maɣamaɣa í nyəmá isəna í ká la na í təŋ tá ikpate tɔ, pə taya pulv, waatu wei tu we mə hekv tɔ tə ta ke yəlaa mpa paa caa pulv lapv tɔ. ⁸Tə ta caya si nɔɣɔlɔ í calɪ-tvɣv faalaa. Ama tə lapa təma ké na tó konti haŋaya. Tə lapa təma na isələ kuseeɔmlə ke teu si tó taa svki mə taa nɔɣɔlvɣv səɣəla. ⁹Tu wena mpaav si tó tɔɣ mə kvɔɣɔv ke faalaa. Ama tə kisa mɔpɔɣú si í nana-tv na í təŋ tá ikpate. ¹⁰Haləna waatu wei tu we mə hekv tɔ tə heela-me təkəlekele si: Ye wei u caa pulvpu lapv pɔntv í taa tɔɣ.

¹¹Pə taya pulv tɔɔ, tə nuwa si leləa we mə hekv taa mpa paa caa pulv lapv tɔ,

ye pə taya təm fav tike. ¹²Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ tə heeliyi yəlaa isu mpv si paa wei ɪ isəle í sɛɛna təmlɛ lapv, na í hiki ɪ maɣamaɣa ke mpi ɪ ka suu ɪ nɔɣɔ tɔ.

¹³Tá taapalaa, ye me ɪle kɔpantv lapv í taa la-meɣe felentu. ¹⁴Ye nɔɣɔlv wɛɛ na u saŋ nti tə ŋmaa takəlaya kanɛ ka taa cənɛ tɔɣɔ təŋvɔv, í nyi pɔntv tɔɔ na í fayana-ɪ təkpaata, na fɛɛle kra-ɪ. ¹⁵Ule í taa nyəni-ɪ isu kolontu. Ama í lana-ɪ isu yɔlv í caa ɪ tayani ɪ taapalv ɪ laku tɔ.

Koolee kɔpana na sɛɛtv

¹⁶Tacaa wei ɪ ké alaafəya halv tɔ í ha-meɣe alaafəya ke tam ké pə təna pə taa. Tacaa í wɛɛ mə təna mə waalv.

¹⁷Pɔɔli má, ma sɛɛ-me na ma maɣamaɣa ma niŋ ŋmaatv ke cənɛ. Isəna ma tɔyi ma hətɛ ke ma takəlasɪ təna taa tɔɣɔle. Mɔpɔɣɔ ma ŋmaaki.

¹⁸Tacaa Yesu Kilisiti í hólí mə tənaya pɛɛlɛ.

TAKĒLAYA KANCAALAYA
 NYĒŅKA ŅKA PŌLLI NMAAWA

TIMOTEE

TŌ

Kutultu

Timotee caa ke Kələeki tu ké na ı too ké Yuta tu. Timotee pəsa Pōlli waalı tu na í təŋəyi-ı Laapaalı Kupaŋ cōnaυ taa. Pōlli űmaawa Timotee ke takələya sı í caya lfeesu na í seysesəyi lso seelaa na í tasəyi-weye apalutu. Takələya kane ka taa we layatu tasuyυ na Yesu seelaa kpeka paasənaυ təm. Pōlli tuwa Timotee sı í nyōna lso Tōm na í paasəna lso Tōm seysesuyυ.

Isəna pa faya Timotee I takələya tō:

Isəna paa paasəna lso yəlaa kpekəle tō, titite 1-3

Isəna Timotee ka la ı təma tō, titite 4-6

Seetu

1 Maya Pōlli, Yesu Kilisiti tillu. Tá Yatv lso na Yesu Kilisiti wei tə tēləyi tō mpe pa kpana-m sı má la tillu.

²Má űmaakəna takələya kaneyə Timotee. Nyá kəna ma pəyaya təsiyisiyi ké lso seəυ taa. Taca lso na tá Sōsō Yesu Kilisiti pá hulı-ű pēlēe na suulu na pá ha-ű alaafəya.

Pəpətu seysesəű

³Ma təkaya Masetoni na má heeli-ű sı ní saalı lfeesu tō, saalı mǫpǫy təna, na ní heeli pa taa mpa unı tō sı pá taa seyesı pa pəpətu seysesəű. ⁴Heeli-we sı pá yele lű taa tōmnaa mpa pa tōkaa tō, na hatuu lű taa luluyυ loosi nsi pa tamsəyi tō. Təle tə kűűna ntűkpeesaya ke yem ké, tu kusəyi yaru tōm nti lso suwa na í laki tō. Yulu tēű ı taa na lso ké na pəcǫ í nyı pəle pə tōm. ⁵Ma tu-weye mǫpǫy sı pá wəena lotu kōlumtu,

na pá təŋəyi sıyisuyυ, na pá té lso na pa taa ké teu, na pá lá na pá wəena sōluyυ. ⁶Ləlaa yela yaasi kupaű uneyə tōkuyυ, na pá tooli na pá suυ kumeləntűkpeesaya taa ké yem. ⁷Pa luki yem sı mpeyele lso kusəsutu seysesəlaa, pəyele paa cəkəűna pa maűamaűa pa kuyōyōtutu. Pa ta cəkəna mpi mpi pə tōm pa tu yōyōtəyi mpu na apalutu tō.

⁸Tə nyəmá sı ye n təűa lso kusəsutu ke teitei isu tə wəυ tō, tə we teu ké. ⁹Na pu tōsı-ű sı kusəsutu fei nti pə paasaa na pə su kupaűta lataa tō tō. Ama isayalataa, na kaanūtūnaa, na nyaű nyəma, na kawalaya nyəma, na mpa paa seeki lso na paa seeki ı nyəm tō, na mpa pa kuyı pa caanaa yaa pa toonaa tō, na yulūkūlaa, ¹⁰na apalaa mpa pa suvkəna apalaa ləlaa tō, na yulupēetəlaa, na pəpətūnaa, na mpa pa sukı pa nōsı ke yem tō, yaa mpa pa takəyi ntiwe tə ta təű seysesuyυ kupaűku űku ku waasəyi yəlaa tō, pa tōnaa ke pa su kusəsutu. ¹¹Laapaalı Kupaű wei pə yelina-m tō unı ı seysesəűna seysesuyυ kōnē. Teeli lso na kupaűtu tu tō Laapaalı Kupaű nté.

lso kupaűtu

¹²Taca lso Yesu Kilisiti wei ı ha-m toma ke sōsōm na má lakəna ma təmle tōyō ma seé í na təmle. l tūnaυ má sı ma nəyəsəna pá tē-m na taa, na í kpa-m sı má la təmle tō, ma seé-ı í na təmle. ¹³Tuu lű má yōyōtəyana isayatu ke ı tō, na má tūna-ı kunyōű, na má tuυ-ı. Ama lso wii ma pəcōtəle. Pə taya pulυ, ma taa té ma taa na lso tōyō ma ta nyı ma kulaputu nti. ¹⁴Taca hula-m ı pēlēe ke sōsōm, na ı lapa na má tēű ma taa na lso na má sōləyi yəlaa isu tə krepənaυ Yesu Kilisiti na tə wəna tō. ¹⁵Tōm nti tə ké tampana nyəntu təkēlekele na té muna pá mu-tı təkpeṃ na pá tē-tı na taa tōyōle sı: Yesu Kilisiti kōma antulinya taa sı ı yakı isayalataa

nyɔɔŋ, na maɣale pa taa acepa. ¹⁶Pə tɔɔ ké lɔ wii ma pətɔtɔle, unɪ ɪ sɔɔlɔna sɪ Yesu Kilisiti í hólí isayalataa taa acepa maɣa ɪ suulu tɔna, na pu hólí waali nyɔma mpa paa te na pá mu ɪ tɔm na pá hiki weesuyu ke tam tɔɔ tɔ sɪ pá nyɔɣɔna-m na pá ná. ¹⁷Aaa, Kawulaya tu, unɪ ɪ wenna tam tɔɔ, ɪ sáki, paa naa-ɪ, ɪ tike təkɔŋ nté lɔɔ. Yɔlaa tɔna í samu-ɪ na pá tɔyɔ-ɪ teeli ke tam tɔɔ. Amí.

¹⁸Tɔɔ, ma pu Timotee, lɔɔ ka lapa ha-tuu lɔŋ na pá ná nyá tɔm nti na pá yɔɣɔtɪ tɔɣɔ ma tɔkaa na má kraalɔyɪ-ŋ isɔntɔ, sɪ ń tɔki tɔmnaa mpeye teu, na ń paasu na ń yoo yoo ke teu. ¹⁹N tɔma lɔɔ na nyá taa tɔ tɔki mpɔ na ń wɛna lotu kulɔmtu. Lɛlaa tá tɔki lotu kulɔmtu ɪlɛna pa lɔɔ sɛɛ pəsɪ yem. ²⁰Pa taa mpeyele na Himenee na Aleksantɛli. Satam ke ma yilina-we sɪ í la-we na pɛ́cɔ pá nyɪ sɪ pa yɔɣɔtɔyɔ isayatu ke lɔɔ tɔɔ tɔ pə fɛɪ teu.

lɔɔ sɛlɔmɔyɔ

2 Tɔɔ, kancaalaya ɪle, nti ma tɔyɪ-me sɪ í la tɔɣɔle sɪ í tekɔyɪ lɔɔ ké niŋ ke yɔlaa tɔna tɔɔ, na í sɛlɔmɔyɪ-ɪ pa tɔɔ, na í wiikina-ɪ pa tɔɔ, na í seeki-ɪ í na tɔmle ke pa tɔɔ. ²Í sɛlɔmɪ lɔɔ ké awulaa sɔsaa na tɔŋtɔnaa tɔna tɔɔ, ɪlɛna tɔ pəsɪ na tɔ caya tɔpamm na alaafɔya na tɔ paasɔna lɔɔ nyɔntu ke teu, na tɔ tɔka tá yaasi kɔpaŋ. ³Nti tɔ maɣamaya tɔ ké tá Yatɔ lɔɔ luyɔ tɛɛ nyɔntu na tɔ we-ɪ teu tɔɣɔle. ⁴lnɪ ɪ caana sɪ pɛ́ ya yɔlaa tɔna nyɔɔŋ, na pɛ́ lá na pá nyɪ tampana. ⁵Pə taya pɔlɔ, lɔɔ kulɔm tike təkɔŋ wɛna, na lɔɔ na yɔlaa pa hɛkɔ taa sɛnlɔ ke kulɔm ké, unɔɣɔle yɔlɔ wei pa yaa sɪ Yesu Kilisiti tɔ. ⁶Ílé ɪ hana ɪ tɪ na í fɛli na pɛ́ cɛ yɔlaa ke pa yomle. Waatu wei paa tɔwa tɔɣɔ ɪ kɔma, na í hólí sɪ tampana lɔɔ caa ké sɪ pɛ́ ya yɔlaa tɔna nyɔɔŋ. ⁷Pə maɣamaya pə tɔɔ ké pə kpa-m pə tɔm heellu na tillu, na pə tu-m sɪ má seɣesɔyɪ mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔɣɔ lɔɔ sɛɛ mpaasɔ na tam-

pana pə tɔm. Tampana ke ma yɔɣɔtɔyɪ, ma looliyɪ.

⁸Pə tɔɔ ké ma caa sɪ paa timpiyɪ apalaa sɛlɔmɔyɪ lɔɔ, pá tiyisi lɔɔ ké niŋ, na pá sɛlɔmɔna lotu kulɔmtu, na pááná yaa yooú í taa wɛɛ.

⁹Ma caa tɔtɔ sɪ alaa í tɔɣɔlɔyɪ pa wontu ke isɔna pə muna pá tɔɣɔlɔyɪ tɔ, pá taa la isɔcav na pá sulɪ mpɔle tɛlɔsuyɔ. Pá taa tiyiliyina nyɔɔsɪ tayanuyɔ katatɔlaya, yaa wɔlanaa na lutu pə tɔyɔ, yaa liyitee pɔɔŋ tɔɣɔlɔyɔ sɪ pá te. ¹⁰Ama lakasɪ kɔpaŋsɪ ke paa tiyilina isɪ lakasɪ nsiwe sɪ mɔŋna alaa mpa pa tɔŋ sɪ pa seeki lɔɔ tɔ. ¹¹Ye pa seɣesɔyɪ, pə wɛɛ ké sɪ alɔ í su na í pasa ɪ tɔyɪ teu na í niuki seɣesuyɔ. ¹²Ma ta ha alɔ ke nɔɣɔ sɪ í seɣesɪ yaa í kpiliki apalɔ ke pɔlɔpɔ taa. Ama pə wɛɛ ké sɪ í su. ¹³Pə taya pɔlɔ, Atam ke pə caalɔna ŋmaɔ, pə waali ké pə ŋma lfa. ¹⁴Pə taya Atam ke pə puɣusaa. Ama alɔ ke pə puɣusaa na í kisi lɔɔ nɔɣɔ taa nyɔntu ke nunav. ¹⁵Ye pa tɛŋ pa taa na lɔɔ na pá sɔɔlɔyɪ yɔlaa na pa yaasi máɣá lɔɔ, na paa laki isɔcav na pá tɔka mɔpúyɔ tam, ɪle pu ya pa nyɔɔŋ na pa piya lɔlɔyɔ taa.

lɔɔ yɔlaa kpekɔle sɔsaa kpaɔ

3 Tɔm nti tɔ ké tampana nyɔntu tɔkelekele tɔɣɔle sɪ, ye yɔlɔ caa í la lɔɔ yɔlaa kpekɔle sɔsɔ pə ké tɔmle kɔpante ké. ²Wei ɪ kiŋ pa kaa na kawaliya nakɔli tɔ unɪ ɪ ká tɔɣɔna lɔɔ tɔsɛɛle sɔsɔntu. Na alɔ kulɔm ke pɔntu unɪ ɪ ká wɛna. ɪ ká kpaaki ɪ tɔyɪ paa mpi pə taa, na í wɛɛ lɔmɔyɔsɛɛ tu na wei ɪ nyɔmá pə tɔna pə tayanuyɔ ke teu tɔ. ɪ ká wɛɛ wei ɪ nyɔmá mɔlɔle lapɔ tɔ, na ɪ pəsɔyɪ seɣesuyɔ. ³ɪ kaa wɛɛ sɔlɔnyɔɔlɔ yaa mɔsɔŋ tu. Ama ɪ ká wɛɛ tɔpamm ké, na í wɛna yɔlle. ɪ kaa wɛɛ pɔɣɔlaya nyɔnlɔ. ⁴ɪ ká wɛɛ wei ɪ paasaa na í pəsɔ ɪ tɔyaya ke teu teu, na í mɔŋna ɪ piya ke ɪ nɔɔhɛɛ tɛɛ na sɪ nukɔna-ɪ na

si nyaŋna-ı teu tɔ. ⁵Mpi tɔ, ye yulu ta pəsi ı maɣamaɣa ı təɣaɣa, ısənaɣa ı ká pəsi na í paasəna lɔ sɛɛlaa kpekəle? ⁶Ye pɔntu kɛ lɔ sɛɛlu kufalu pə kaa la. Pə taɣa pulu, ı ká kɔ kɛ na í saŋ ı ti na ı tɔm nana səpu ısu llɔɣu nyəntu ka lapu tɔ. ⁷ı ká wɛɛ wei ı kupantu ma ta nyi ısənaa maɣamaɣa sama tɔ, pɔcɔ pɔ taa kɔ na pá footiyi-ı, na í kɔ í nana llɔɣu nyəpətu taa kɛ tiuu.

Yesu sɛɛlaa kpekəle taa təma lataa

⁸Mpa mpa pa laku təma kɛ Yesu sɛɛlaa kpeka taa tɔ paa wɛna yaasi kupan kɛ mpu tɔtɔɣ. Pa kaa wɛɛ ataa na a waali nyəma, pa kaa wɛɛ sulvnyɔɔlaa, yaa mpa pa muɣuliyi si pá hiki liyitee tɔ. ⁹Paa wɛɛ mpa pa təŋəɣəna laakali kupan kɛ lɔsɛɛle mpaav tampana nna a tɔ lɔ kulaa tɔ. ¹⁰Pá maɣasi-we na pɔcɔ, ye pa ta na ısaɣatiya nakələyi pa kinj ıle pa suv Yesu sɛɛlaa kpekəle təmle lapu taa. ¹¹Pa alaa tɔtɔ ká wɛna yaasi kupan, pa kaa cakəna yəlaa. Paa kraaki pa ti na pá wɛɛ kupama kɛ pə təna pə taa. ¹²Wei ı laku Yesu sɛɛlaa kpekəle təmle tɔ ı ká wɛna alv kulum kɛ, na ı ká wɛɛ wei ı paasaa na í pəsa ı piya na ı təɣaɣa kɛ teu teu tɔ. ¹³Yesu sɛɛlaa kpekəle təmle lataa mpa pa lapa pa təma kɛ teu tɔ, pa nyɔɔŋ kuləyi kɛ. Na pa pəsəyi na pá yɔɣɔti tá na Yesu Kilisiti tá krentuyv lapa na tɔ wɛ lɔ sɛɛv mpi pə taa tɔ pə tɔm na paa nyaŋna pulu.

Sɔsɔəntu nti pə ŋmesaa tɔ

¹⁴Ma ŋmaaku-ŋ takəlaya kanɛ na má tɛɛləyi kɛ si maad kɔɔnɔɔ na má na-ŋ. ¹⁵Ama ye pə kɔma na n ta nu ma tanj, ıle takəlaya kanɛ kaa kɛsəna-ŋ yaasinaa mpa n ka tɔki lɔ sɛɛlaa kpeka taa tɔ. Weesuyv lɔ sɛɛlaa mpa pa kɛ kite nte tɔ tɔ tampana sənja na pə tɔka-yeyɛ teu təkpa tɔɣ ma tɔŋ. ¹⁶Ama tampana tɔ ısəntɔ tá lɔsɛɛle mpaav tɔm kuŋmesətu

wɛ piti kɛ teu kɛ, yulu u pəsəyi na í kpeesi tɛɛ.

ı kɔma tɔ yuluwɛɛtu kɛ ı wɛna. Feesuyv ná huləna si ı kɛ tampana tənju. lɔttaa tillaa maɣamaɣa ná na-ı. ı waasu kɛ pa lapa katənasi təna taa. Pa mu ı tɔm kɛ antulinya təna taa. Pə kraasa-ı na í suv ı teeli taa.

Seyesəlaa pɔpɔtnaa

4 lɔ Feesuyv yɔɣɔtəyi ımpıyú tɛɛɛɛɛ si, pu kɔɔ na pə tala kantəkaya kuvɛɛŋ taa tɔ, yəlaa lɛlaa ká lu lɔ sɛɛv na pá paasəna llɔɣɔhilu təma kupuyuse, na alɔyaa kuvɛyəsətu kɛ paa mu. ²Na paa yele na yəlaa cəsəlaa na pɔpɔtnaa mpa pa ləmaɣasɛ taa səpa ısu pa tula-yeyɛ kɔkɔ na paa tasəyi kupantu natələyi cəkənav tɔ pɛɛ pa tolisi-wɛ. ³Yəlaa panewɛ, pa seyəsəyənə si alv kraɣav fɛi teu, na tɔɣnəsi lən-sənəna tɔɣu fɛi teu. Anı lɔ ná lapa kutɔɣŋ ınəyi si lɔ sɛɛlaa nyəmá tampana tɔ pá sɛ lɔ na pá tɔɣ. ⁴Pə təna mpi lɔ lapa tɔ pə tewaya, pə taa pulu fɛi lɔv. Ama pə wɛɛ si pá tɔɣ pə təna kɛ na pá sɛ lɔ kɛ í na təmle kɛ pə tɔ. ⁵Pə taɣa pulu tɔ, lɔ tɔm na ı sələmuɣv taɣanəyi pə tənaya na pə wɛɛ-ı teu.

Kilisiti təmle tu kupan

⁶Ye n wɛɛ na ı seyəsəyi tá taapalaa kɛ tɔmnaa pane, n tɛŋ na ı lı Yesu Kilisiti təmle tu kupan kɛ. Na pu hılı si lɔsɛɛle mpaav tɔmnaa na tampana seyəsəŋ wei n tənja tɔɣ n pusəyənə nyá ləsaɣa. ⁷Kisi səsaa taa kraı kraı tɔmnaa mpe, tu laku na yulu tɛ ı taa na lɔ se. Faləsəyi nyá ti si ı sɔsɔ lɔ kɛ nyɔɔnav kɛ teu. ⁸Yulu faləsuyv ı tɔnuyv tɔ pə waasəyi tɛ, ıle pə waasuyv ta tɔ kɛ. Ama ye yulu faləsa ı ti si ı nyɔɔna lɔ kɛ teu, ıle pəɛ pə kələnə waasuyv kɛ paa mpi pə taa. Pə taɣa pulu tɔ, unı ı tɔmna si ı ká hatuyv weesij kɛ saŋa na cele tɔtɔ. ⁹Tɔm nti tɔ kɛ tampana nyəntu kɛ təkɛɛɛɛɛ,

na tə muna pá mu-ti təkpeṃ na pá te-ti na taa. ¹⁰Mpi pə tɔɔ tá wəe na t́ tɔ́ŋna təmlə lapu na t́ luki tɔɔlə. Pə taya pulv tɔɔ, weesuyu tu lso wei i yaki yəlaa təna nyɔɔŋ ulena pə tu kələna mpa pa tɔŋi-ti na pa taa tɔɔ tá teeləyi.

¹¹Húli-wə si pá laki pə təna isəntɔ na n seyesəyi-wə. ¹²Taa yeḷe na nɔɔɔlv kpeəna-ŋ si n ké pəyaya. Ama wəe wei lso seelaa ləlaa ká keesəyəna na pá laki tɔɔ nyá yɔɔtaya taa, na nyá təntə na nyá sɔɔlvɔv ke ləlaa taa, na isəna n temna lso ké nyá taa na nyá tənəŋŋ wəətu pə taa. ¹³Kaləyi lso Təm takəlası ke yəlaa taa na n laki waasu na n seyesəyi pə hɔwəe na má kəŋ. ¹⁴Taa liyilina mpi lso Feesuyu yelaa na pə lapu saa-ŋ tɔ, mpi paa nawa na pá yɔɔtɔ na lso təsele sɔsaa təni nyá tɔɔ ké niŋ tɔ. ¹⁵Paasəna teu na n la təmlə təne na n yoosi-te. Há nyá təyi tə taa təkpataa na pa təna pá na isəna n tɔŋna tɔŋ nyɔɔv tɔ. ¹⁶Feniyi nyá ti na nyá kuvəyesətu tɔɔ tɔɔ. Təki pə tənəya mprúyú teu. Təm tampana tɔɔ, ye n laki mpu, n ká ya nyá ti nyuvu na nyá nun-taa nyəŋ tɔɔ.

Isəna Timotee ká laki lso seelaa tɔ

5 Taa kaləyəna kəkpatəlaa, ama yɔɔtəna-wə isu n ka yɔɔtəna nyá caa tɔ. Ye ifəpiya ile təkı pele isu nyá tətunaa. ²La alaa sɔsaa isu nyá toonaa. Na n la alaa səkpema isu nyá tətunaa tɔɔ, na n lá laakali na tetəlakai.

³Paasəna leelaa sɔsaa ke teu. ⁴Ama leelu wei i wəna piya yaa saalənaa tɔ, pə wəe si səle su kpeləməna si nyəma ke təkuvu na pá húli si mprúyú pə wə pa lsosele mpaav taa. Na pu húli tɔɔ si pa caanaa na pa cəɔnaa ka wuwa mpe pa tɔɔ ile kupantu ntəyi mpe pa ləetəyi pa nyəma. Pə taya pulv, mpu un pə lapu wə

lso ké teu ké. ⁵Ama leelu wei i kpatəlaa na í feuna paasənlv tɔ lso ké ílé i teeləyi. Na í sələməyi-ti tam, na í wiikina-ti na isəle kuvəemle si í temi-ti. ⁶Ama leelu wei i wəna təkpaalətu tɔ, paa i wəna i isə tɔ i səpaya na í cayaa. ⁷Nti tə wəe si n ká tɔɔv-wə tɔɔlə yoo, ile pa kaa na isayatu natələyi pa kiŋ. ⁸Yulu wei i paasəyəna i lulvuv nyəma na pá tu kələna i mayamaya i təyaya tɔ puntu kisa lso seev ké, na ma ta nyi lso lapu-ti na sana.

⁹Leelu wei i lulvuv pıstı tēe nutoso tɔ i tike i hətə ke n ká tu leelaa həla taa. Ama i ká wəe wei i layana apalv kolvum ke hatuu i kulvuv tɔɔ. ¹⁰Na pá nyəma-ti na təma kupana isu i piya təkuvu na msvlaa təkuvu na lso yəlaa nɔɔhəe kɔv na kuvyɔntɔɔɔlaa sənəv na təma kupana təna lapu.

¹¹Pə krayav leelaa səkpema tɔ, taa ŋmaa pa həla ke takəlaya taa. Pə taya pulv tɔɔ, pa kuvyuləŋ kəŋ í kpa pa nyɔɔŋ taa tɔ pə tıyi-wəye saav ké. Na mpu tɔ, pa haə Kilisiti keḷe siyile, ¹²ulena pə pəsəyi-wəye tasəkəle nyəma. Mpi tɔ, pa ta təkı nɔɔŋ ŋka paa suwa kancaalaya tɔ. ¹³Na təle tə paasi paa cɔɔki tēsi taa ké na felentu caŋ na t́ teələna-wə təkpatı. Na kəkələtu nté si pa laki yɔɔtəlaa ké na katayəsətvnaa, na pá faaki təmnaa ke yem. ¹⁴Pə tɔɔ ké ma caa si leelaa səkpema í saa, na pá lulv piya na pá paasəna pa tēsi. Pəle ile tá kolon-tunaa kaa hikina timpi paa footiyi-tu tɔ. ¹⁵Pə taya pulv tɔɔ, leelaa ləlaa təma mpaav kuvəŋku ke siyile hav, na pá svv Satanı ke təŋvuv. ¹⁶Ama ye isə seelə wei i lulvuv taa wə leelaa, puntu ká mu Yesu seelaa kpekəle ke səyələ ké na í səŋna i leelaa, ulena pə hetı Yesu seelaa kpekəle na pele pá səŋna mpa pa ké leelaa təkpeṃ tɔ.

TAKĒLAYA NAALE NYEŊKA
ŊKA PƆƆLLI NMAAWA

TIMOTEE

TƆ

Kutubutu

Pɔɔli we saləka taa ké Lom na ɪ taapalaa payale lə-ɪ. ɪ nawa si ɪ sɛm kpeɣetaa ɪlɛna ɪ tɔɣɪ ɪ pɛyalɔ Timotee ké mpi mpi pə we lapu tɔ. ɪ hulə-ɪ si ɪ yoo ɪsɔseele yoo kupaŋku ɪsu Kilisiti sɔɔce kupaŋ. Si ɪ tɛŋ unɪ ɪ ikpate na ɪ kisi tɔm kpaɪ nyɛntu tɔɔ ké hɔm. Na ɪ kisi yooŋ wei ɪ hatələɣəna yulu ké taa tem tɔ. Si ɪ tɔki lɔ Tɔm naŋŋ nyɛntu nti ɪ mɔwa hatuu ɪ pɛcaatu tɔ. Pɔɔli tala takələɣa təkule tɔ, ɪ tasa Timotee ké apalutu si ɪ kantəlɪ wahala taa na ɪ yoo ɪsɔseele taa yoo. Pə tɔɔ ké ɪ tasəɣɪ takələɣa kallaa tənaya apalutu si pá nyɔɔ toŋ na pá yoo ɪsɔseele yoo ŋku.

ɪsəna pa faɣa Timotee II takələɣa tɔ:

lɔ samtu na apalutu tasuɣu, titite 1:1-2:13

Layatu tasuɣu na kutubutu, titite 2:14-4:5

Pɔɔli yoo kupaŋku, titite 4:6-22

Sɛetu

1 Maya Pɔɔli, lɔ luɣu larəna na má la Yesu Kilisiti tillu si ma kpaaləɣɪ weesuɣu ŋku lɔ ka tɔma si ɪ ká ha mpa na Yesu Kilisiti pa kpentaa tɔ ku tɔm.

²Má ŋmaakəna takələɣa kaneyɛ ma pu kupaŋ Timotee. Tacaɔ lɔ na tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti pá hólí-ŋ pɛlele na suulu na pá ha-ŋ alaafəya.

Apalutu sɔɔsuɣu

³lɔ wei ɪ tɛmlɛ ma lakəna lotu kutubutu ɪsu ma caanaa lakaya tɔɔ ma seeki. Maa həsəɣɪ nyá tɔɔ ké tɔɔsuɣu ké ma səlɛməŋ təna taa ké ilim na ahoo, na má seeki lɔ ké ɪ na tɛmlɛ. ⁴Ma

tɔɔsa nyá wula, na má nyuləɣɪ sɔsɔm si má na-ŋ tɛ ná na ma laŋle hulumu teu. ⁵Ma tɔɔsəɣɪ ɪsəna n tɛma nyá taa na lɔ na tampana tɔ. Nyá neese Loisi na nyá too Iniisi pɛle paa tɛma pa taa na lɔ ké mɔpúɣú na pɛcɔ pɛ takɪ nyá. Ma nyəmə teu təkpaata si nyá maɣamaya n tɛma nyá taa na lɔ ké mɔpúɣú. ⁶Pə tɔɔ ké ma tɔɔsəɣɪ-ŋ si maa təna ma niŋ ké nyá tɔɔ na lɔ yele na mpi pə lapu saa-ŋ tɔ taa yele na pɛ si paa pɛcɔ. ⁷Pə taɣa pulu, lɔ tá ha-tuɣu ɪ Feesuɣu si kú la-tuɣu sɔɣɔntunaa. Ama si kú la-tuɣu kpelikpeka nyəma na tɛma sɔɔllaa na lamayasee nyəma ké.

⁸Pə tɔɔ ɪle taa si fɛlele na Tacaɔ tɔm heeluɣu. Taa si fɛlele na má wei ma ké saləka tu ké Yesu Kilisiti tɔɔ tɔ ma tɔm. Ama nyaa tɔɣɔ Laapaali Kupaŋ kunyaŋ ké ɪsəna lɔ ha-ŋ pə toma tɔ. ⁹lɔ ɪ yarəna tá nyɔɔŋ na ɪ yaa-tu si tɛ la ɪ yəlaa. Pə taɣa tá lakasi kupaŋsi nasəlɪ si tɔɔ. Ama ɪsəna mpi ɪ suwa na ɪ tɛŋəɣɪ na ɪ laki tɔ, na ɪ pɛlele pə tɔɔ ké ɪ lapa mpv. Hatuu yem taa ké ɪ taɣana ɪ pɛlele anɪ si ɪ hóləɣɪ-tuɣu-yɛ na Yesu Kilisiti kiŋ. ¹⁰Ama kaɣana Tacaɔ Yesu Kilisiti kɔma tɔɣɔ ɪ hulə-tuɣu-yɛ na tɛ ná. Pə taɣa pulu, Yesu Kilisiti kuna sɛm apalutu, na ɪ kuli weesuɣu ŋku ku tɛŋ tɔ ku tɔɔ na Laapaali Kupaŋ.

¹¹lɔ lapa na má pəsi Laapaali Kupaŋ unɛ ɪ kpaallu na ɪ tillu na ɪ seɣesəlu. ¹²Pə tɔɔ ké ma tɔki kunyaŋ ké ɪsəntɔ. Paa na mpv ma ta lɔ tɔŋ. Pə taɣa pulu, ma nyəmə wei ma laki na má tɛləɣɪ tɔ, na ma nyəmə teu təkpaata si ɪ pəsəɣɪ na ɪ tɔki mpi ma yelina-ɪ tɔ haləna kuyaku ŋku unɪ ku wule. ¹³Keesəɣəna seɣesəŋ kupaŋ wei ma keesa-ŋ na ɪ waasəɣɪ yəlaa tɔ, na n tɔki teu ké lɔ sɛsu na tɛma sɔɔluɣu mpi tɔ hika tá na Yesu Kilisiti tá kpentɣu taa tɔ. ¹⁴Feesuɣu Naŋŋtu wei ɪ cakɪ tá taa tɔ ɪ səna-ŋ na n tɔki teu ké seɣesɣu kupaŋku ŋku pa seɣesə-ŋ tɔ.

¹⁵ Asii tetu nyóma tóna ló-m tó n nyómá mpv. Mpa pa ha-m siyile ke mpv tó pa taa mpeyele Fiseeli na Heemóseeniwe. ¹⁶ Honesifóo temna-m tóm payale. Lso í felí í na í nyóma ke kupantu. Ma salóka tókuyv ta lapu-í feele, ¹⁷ í tala Lom tó, í peeka-m ké na isále kuseemle na halóna í na-m. ¹⁸ Tacaá í yelee na í hiki kupantu ke kuyaku nku uní kv wule. Nyá mayamaya n nana nyá isále ke kookalónaa mpa í lapa-m lfeesu tó.

Kilisiti yoolu kupañ yaasi

2 Ma pu, ye nyá lle tóki pexee nna pè hula-tuyv tá na Yesu Kilisiti tá kpen-tuyv tó tó na í nyóo toñ. ² Tuu n we ma kin na má seyesayi nti nti tó n nu-ti, na yélaa payale ná mpv. lle keli tó tóna na í hólí apalaa mpa n wena naani na paa pæsi na pá telæsi-tayi pa lelæa tó.

³ Nyaa tóyo nyá kunyóñ isu Yesu Kilisiti yoolu kupañ. ⁴ Yulv wei í we youu taa tó, kv tóm ke í paasayóna si í sósó wei í kraya-í tó í lanle í heena-í, í kaa caya na í paasayóna kraí nyéntv ke yem. ⁵ Na yulv ltv í suuwa na í lukí na í ta tøj isóna mpi pè wee si pá lv tó, paa í huwa, nýóló ná kaa sami-í. ⁶ Na wei í konta hanjasi ke tóhate na í ló tó, uní í laaláyóna í hatémvto tøjuyv. ⁷ Mayasayi tóm nti ma yóyótayi tóyo nyá taa, Tacaá ká ha-ñ tó nyám na í cekóna.

⁸ Tóósayi Tafiiti lólvuyv taa tv Yesu Kilisiti wei í fema sataa taa tó í tóm. Ntayi Laapaali Kupañ wei ma kraalayi tó í hóláyí. ⁹ Na Laapaali Kupañ uní í kraaluyv tóo ké ma tóki kunyóñ, halóna pá can na pá hókó-m isu isayalatv sósó nýóló. Paa na mpv tó pè taya lso Tóm ke pa hókaa. ¹⁰ Pè tóo ké pa tuyv-m kunyóməñ na má suma, si pé waasi mpa lso læsaa tó na pé ya pa nyuyv, na pá hiki teeli wei u tøj tóyo Yesu Kilisiti kin. ¹¹ Tóm nti tó ké tampána tóyóló si:

Ye tá na-í tó kaa səm,

tá na-í tu kaa weesuyv tóo.

¹² Ye tó nyaya apalvtv, tá na-í tu tóyo kawulaya.

Ye tó kisa-í, uní í ká kisi-tv tóo.

¹³ Ye tó lu í waali, ílé í ta ke pè tv.

Pè taya pulv, í kaa pæsi na í kreesayóna í ti.

Təmle latv kupañ

¹⁴ N ta na nti n ká tóósayi-we tóyóló. Heeli-we na isále kuseemle ke lso isentaa si pá yelee tómnaa tóo youu ke pa hekv. Mpi tó yoon uní u waasayi nýóló. Ama wakóluyv tike ke í kónna mpa pa caya na pá nukí tó. ¹⁵ Kaasi nyá ti si í la na lso tike sa-ñ. La isu təmle latv wei í feí feele na í təmle, na í heeliyi lso tampána tóm ke teitei ké tó lona taa tó. ¹⁶ Kisiyi kraí faacinaa mpa paa laki na yulv te í taa na lso tó. Pè taya pulv, mpa pa sapa nyuyv na faacinaa mpe tó pa na lso pa tónna hatóluyv ké na pá puki. ¹⁷ Nti nti pa seyesayi tó tó wakóluyv yélaa ke teitei ké isu svlv svkvuyv sémote taa tó. Faacinaa mpe pa lataa taa weyele na Himenee na Fileeti. ¹⁸ Yélaa pane pa lóyo tampána tóm na lumaya waali ké, halóna pá seyesayi si tá sataa fem tóm tema teev. Na pa seyesəñ uné í tusa lelæa na pá yelee lso seev. ¹⁹ Paa na mpv lso su kite nte tó tó səña hípóyú tam ké teu ké tóca. Na pè nmaa tó tó si: Tacaá nyómá mpa pa ké í yélaa tó. Na tóo si: Pa tóna mpa pa yaa pa tayi Tacaá yélaa tó pè wee si paa kisi isayavtv lapv ké.

²⁰ Tonv təyaya wev mpv tó, pə taya wontu nti pa lupəna wula yaa liyi-tee nyəyətəv tó tó tike ke pa lakəna ka taa. Ama tuyv nyəntəv na cvyv nyəntəv wee tótóyo na pá lakəna pə tóna. Pa sukí lentí ké na pá lakəna feele kuyaku kuyaku, ulena pé kaasi na pá lakəna lentí ke paa ífemle nte. ²¹ Mópóyú pə wee na yulv, ye n kisa isayavtv nti tó tóm

ma yɔɔɔtaa tɔɔ lapu, n we teitei isu wontu nti pa suwa na pá ləsəyi féele kuyaku tɔɔ. Mpi tɔ nyá caa tənna-ŋ, na n waasəyi-ɪ ké. Na n muna pa lana-ŋ paa təmle kupante nte. ²²Se ifeputu kunyuləŋ isayəŋ. Luki tam si hí təŋ siyisuyu, na hí te lso na nyá taa, na hí sɔɔləyi nyá yəlaa lelaa, na nyá na mpa pa təŋəyi Tacaa na luyi kulumuyi tɔ í maya teu, pulu í taa yasi-me. ²³Yele hɔm ke kumelətəmnaa na kraɪ nyəntu pə tɔɔ. Nyá mayamaɣa n nyəmə si youu ke tɔm isu mpu tɛsəyənə. ²⁴Pəyele Tacaa təmle tu ná wɛe tɔ pə fɛi si ɪ ká wɛe yoolu. Ama ɪ ká wɛe wei ɪ tɔm yəlaa tənə caaki tɔɔ, na ɪ ká wɛe wei ɪ pəsa lelaa ke seɣesuyi na suulu húlóyú tɔ. ²⁵Na ɪ ká seɣesəyi mpa paa nukəna-ɪ tɔ təpamm təpamm. Ntanyɪ lso ká ye le na pá layasi na pá tisi tampana. ²⁶Pəleye paa məli yaasi kupaŋ taa, na pá kpee pa təyi lɔɔɔɔ nyəpa nyəpətu nti na í kra-we na í ŋmakələyi-we na pá laki ɪ luyi nyəntu tɔ tə taa.

Kantəkaya kuyeeŋ

3 Tɔɔsi teu si pə tənə pu la kate ke sɔsɔm ke kuyeeŋ kantəkaya nyəŋ taa. ²Pə taɣa pulu, yəlaa ka wɛe mpa paa ka nyɔɔŋ na pa mayamaɣa pa leleŋ pɛekuyi tɔ, liyitee isəle taa ké paa nyənəyi. Paa hɔ pa ti, na paa la isəcau. Paa yɔɔɔti lso tɔɔ ké isayatu, pa kaa seeki pa caanaa. Paa la fɔɔfɛnaa, pa kaa seeki lso. ³Paa la təkati, pa kaa wɛena lelaa pətɔɔtəle. Paa la nɔɔhɛ tɛe kuulaa na mpəle teləsəlaa na nyəŋ nyəma. Pa kaa sɔɔli kupantu. ⁴Paa la kɔlɔmɔtɔ nyəma na rááná nyəma. Paa saŋ pa ti, na paa ye le lso na pá paasəna mpi pə hɛsəyi pa laŋa tɔ tike. ⁵Paa cɛsi mprúyú isɔ isɔ ké si pa təŋəyi lso sɛe mpaav pəyele pa ku pə toma ke pa taa. Yele yəlaa isu mpu pə takanaa. ⁶Pa taa lelaa cɛŋəyənə tɛsi taa na pá puɣusiɣi alaa mpa pu kantələyi

na pá teela isayatu na kunyuləŋ un ɪ tənə ɪ kuyi-we tɔ. ⁷Pə alaa pɛekəyi tam ké si pá seɣesəyi-we, pəcɔ paa pa seɣesa-we, paa pəsəyi na pá cəkəna tampana naali. ⁸Iso Yaneesi na Yam-pəlee paa kpeesəna Moisi tɔ, mpu tɔtɔy yəlaa pane pa kpeesəyənə tampana. Pa ləmayasɛ səpaɣa pa lso sɛe le ta təŋ. ⁹Pa nyuyi kaa tasa kuluyi, mpi tɔ pu kuli pa waali ké na yəlaa tənə cəkəna si pa ké kumeləməŋ. Yaneesi na Yam-pəlee pa nyəntu ka lapa mprúyú teitei ké.

Nti Timotee ká laki tɔ

¹⁰Ye nyá ile n təŋə ma seɣesuyi tənə, na ma yaasinaa, na mpi pə lapu maa tu ma lotu taa tɔ, na isənə ma tema ma taa na lso tɔ, na ma suulu, na isənə ma sɔɔləyi lelaa tɔ, na ma isəle seesuyi ¹¹ke ma kunyɔntɔyɔlənə na ma wahalanaa taa. Pəpətu fɛi leleŋ, ma paasaa ké na má tɔyɔ kunyɔməŋ ke Antiyɔka na lkuniyɔm na Lisitəla, na nyá mayamaɣa n nyəmə mpu. Ama Tacaa yapa-m pə tənə pə taa. ¹²Aaɪ mprúyú pə tu wɛe, mpa pa sɔɔlaa si pá na Yesu Kilisiti pá krenti na pá nuna lso ké pa tɔntɛ tənə taa tɔ mprúyú paa tuyi-weye kunyɔŋ. ¹³Ama pə kaasa asayaa na puɣusilaa tɔ pɛle pa isayatu kaa wɛe tənəyɔ. Paa puɣusiɣi lelaa ke mprúyú na pá kpeŋna pa mayamaɣa tɔtɔ na pá puɣusiɣi. ¹⁴Ama nyá ile, nya tɔki teu ke seɣesuyi ŋku pa seɣesa-ŋ na hí mu-ku na n tema-ku na nyá taa tɔ. Tɔɔsi mpa paa seɣesa-ŋ seɣesəŋ un tɔ pa tɔɔ. ¹⁵Na hí tɔɔsi tɔtɔ si hatuu nyá pəcaatu ke n nyəmə lso Tɔm naŋŋ nyəntu, na nti tə pəsəyənə na tɛ ha-ŋ layatu nti n ká lana na hí tɛ nyá taa na Yesu Kilisiti na pə ya nyá nyuyi tɔ. ¹⁶Lso yelina na pá ŋmaa ɪ tɔm ke takəlasɪ taa. Na tə waasəyi yəlaa, pə taɣa pulu, tə seɣesəyi-we na tɛ kisiɣina-weye pəpətu, na tɛ taɣanəyi-weye timpi timpi pa pən-təyi tɔ, na tɛ húlóyí-weye isənə paa təŋ

tampana mammam ke pa kulaputu taa to. ¹⁷Tə laki n̄p̄ȳȳ si tə taɣanəyi lso yəlaa na pá te teu, na pá taa laŋ mpi paa lana pa təma kupana to.

4 Ma heeliyi-ŋ na isəle kuseemle ke lso na Yesu Kilisiti wei i ká huuna weesuyu nyéma na sətəa ke t̄m to pa isentaa, na Yesu Kilisiti un̄ i konte na i kawulaya pə t̄w si, ²n̄ laki lso waasu, nyaa seesi isəle te, paa pə maya-ŋ paa pə ta maya-ŋ. Kaana-we na n̄ la na pá mu-ti. Kaləyəna-weye timpi timpi pa pəntəyi to. Seyesəyi-we na suulu s̄s̄o na pá s̄s̄o-weyə apalutu. ³Pə taya pulu to, pu k̄w na pá keesi waatu n̄ȳw̄l̄ to, yəlaa kaa caa si pá tasa seyesəŋ kupan̄ wei i waasəyi yəlaa t̄ȳw̄ muɣu to. Ama pa mayamaɣa pa kunyuləŋ ke paa təŋəyi, na pá koti seyesəlaa paɣale na pele pá seyesə-weyə ntiwe ntiwe pa caa pá nuk̄i to. ⁴Paa kisi t̄m tampana nyəntu, na pá paasəna s̄s̄aa taa krāi t̄mnaa. ⁵Ama nyá ile, krāi nyá t̄ȳ pə təna pə taa. Kantələyi kunȳw̄nt̄ȳw̄l̄enaa taa. La Laapaali Kupan̄ krāallu t̄ml̄e. Paasəna nyá t̄ml̄e tənaya teu tətetete isu lso t̄ml̄e tu laki to.

⁶T̄w, ye ma ile wule nte paa lana-m kətaya to tə talaa ké, ma kuyaku kukpemuɣu talaa. ⁷Ma yoowa t̄cam. Ma sewa na má tala ma tənaya. lso ké ma t̄mna ma taa ké tam. ⁸Na pənente tampana t̄ŋlaa teeli ntenuɣu t̄ŋna-m, ŋkuyu Tacaa wei i t̄ŋəyi tampana na í huukəna to i ká ha-m kuyaku ŋku wule. Na pə taya ma tike ke i ká ha, ama na pa t̄na mpa pa caɣaa na pá nyuləyi i konte wule to.

P̄w̄l̄i l̄laa na i t̄k̄əlaa

⁹La kookali na n̄ k̄w ma kin̄ ke l̄ŋ. ¹⁰Mpi to Temasi s̄w̄la kayana antulinya un̄e i nyəntu ké na í l̄-m na í t̄ena Tesaloniki. Kələesəŋ ná t̄ena Kalati na Titu ileyə Talamatii. ¹¹Luku tike ke pə yelina-m. Ye n̄ k̄ŋ k̄reŋna Maləki na nyá na-i í k̄w, i ka s̄ŋna-m ma t̄ml̄e. ¹²Ma tila Tisiki ileyə lfeesu. ¹³Ma yela ma krāi ke Kaləpusi t̄eyə Tuluwas̄i, ye n̄ k̄ŋ ile n̄ k̄reŋna na n̄ k̄na. K̄reŋna t̄t̄ȳw̄ ma takəlas̄i, na nsi ma tu k̄la nyuluȳu t̄ȳw̄l̄e t̄nəŋ nyəns̄i.

TAKĒLAYA ŅKA PĶĶLI NMAAWA

TITU

TĶ

Kūtulutu

Titu ta ke Yuta tv, i kē piitim lempi tv kē. Ama í pēsa Yesu tēŋlv. Halēna PōĶli Ņmaa-i na í tu-i si, í paasēna tetv nti lvm cōōnaa na pá yaaki-ti si Kēleti tō, tē lso sēelaa.

PōĶli kpeyela i kušesētu ke takēlaya kūtulutu taa. Pē waali kē í hula yaasinaa mpa lso tēsele nyōō Ņyōma ká wēena tō. PōĶli hula Titu tōtōyō yēlaa mpa lso yulv ká paasēna lso tēsele taa tō. Kūkpatēlaa, alaa sōsaa, na ifepiya na pēelaa na yomaa. Í hula tēma nna nna pē wēe si lso sēelv í la tō, na isēna pē wēe si yulv í cayana hēesuyv tō, na í hatēlēna fayav. Pē waali ulēna í tv Titu ke nti nti i ká la tō, na sēetv.

Isēna pa fayav Titu takēlaya tō:

Isēna lso tēsele nyōō Ņyōma ka tō tō, titite 1

Isēna leelaa na suluwaa na yomaa paa wēe tō, titite 2

Isēna lso sēelaa ka tō tō, titite 3

Sēetv

1 Maya lso tēmlē tv PōĶli, Yesu Kilisiti tillu.

Pa tv-m kē si má la na mpa lso lēsaa tō pá mv lso, na má hūlí-wēyē tampāna nna tá lsosele mpaav sēyēsēyi tō, ² na pá tē pa taa si paa hiki weesuyv Ņku ku tēŋ tō. Lso ka tōmna hatuu lōŋ ke yem taa si i ká ha-tuyv weesuyv Ņku, lso tá kē kaloolaya tv. ³ Pē tō kē pē kōma na pē tala waatv wei i ka suwa tō ulēna í yele na í tōm kuli weesuyv Ņku kv tō na pē hūlí. Tá Yatv Tacaa lso unv i tv-m si má kpaalv i tōm na má tōŋna-tēyi kpaaluyv tō, nti tē kuliyina mpv na tē hūlóyí.

⁴ Titu, má Ņmaakēna-ŋ takēlaya kanē. Nyá kena ma pēyalv na tampāna ke lsosele mpaav Ņku tá tēna tē tēŋēyi tō kv taa. Tacaa lso na tá Yatv Yesu Kilisiti pá hūli-ŋ pēelē na pá ha-ŋ alaafaya.

Tēmlē nte pa tv Titu si í la Kēletv tō

⁵ Maa yēla-ŋ Kēletv kē si ű tayānvi mpi pē kaasa tayānuyv tō tētēte, na ű kpa paa icatē nte tē lso tēsele sōsaa. Tōōsi nti ma kēesa-ŋ tō si: ⁶ Wei i kiŋ pa kaa na kawaliya nakēli tō unv i ká tōyōna lso tēsele sōōōntv. Alv kōlv ke pūntv unv i ká wēena. Na i piya ká la lso sēelaa, si taa wēe piya nsi yēlaa tōŋ si si ke yem yem lataa si nukēna yēlaa tō. ⁷ Lso tēsele sōōō wēekuyv lso tēsele taa tō lso tēma ke pē tv-i si í paasēyōna. Pē tō kē pē fēi si pá ná kawaliya nakēlēyi i kiŋ. I kaa wēe kalampānvi tv yaa wei u laa pááná mvuyv tō, yaa sulvnyōōlv yaa musvŋ tv, yaa wei i mvuyliyi si í hiki liyitee tō. ⁸ I ká wēe wei yēlaa í kōma i tē i nyēmá mvūlle lapv, na í sōōla mpi pē wē teu, na í wēna lēmayasēe tō. I ká wēe wei i tēŋēyi tampāna, na í kē lso yulv, na í nyēmá i ti tōkuyv tō. ⁹ I ká wēe wei i nyōōna lso Tōm mayamāyav tākpaŋkpaŋkpa ke teitei isv paa sēyēsai tō, ulēna í pēsi na í sēyēsē lēlaa ke sēyēsēŋ kvpaŋ wei i waasēyi yēlaa tō na í tasa-wēyē tōm. Pē kaasa kpeēsēlaa pōpōtūnaa mpa pēle tō, í hūlí-wēyē isēna mpi pa toolaa tō.

¹⁰ Pē tayav pulv tōō, yēlaa wē payālē na pē tv kēlēna Yuta nyōma mpa pa mv Yesu na pá kē kaanūtūnaa tō. Kpa tōmnaa ke pa sēyēsēyi na pá puyūsuyina lēlaa. ¹¹ Tēki-wē si pá su mpv. Pē tayav pulv, pa kē tēēsi yōkēlaa kē, na nti tē fēi sēyēsuyv tō ntēyi pa sēyēsēyi na pá mvyi liyitee ke tulum. ¹² Kēletv nyōma lso kvyōōtōtv telēsēlaa taa nōyōlv wei i mayamāyav i kē Kēletv tv tō i ka yōyōta űpūyū si: Kēletv nyōma nyēntv ntē cesuyv. Pa kē nyēmēŋtūnaa kē isv taale

wontu. Hilikpaakvnaa ké, pæcɔ paa caa lapv. ¹³Nti i yɔɔta mpv tɔ i na-təyi. Pə tɔɔ ɔle kpuli-weyɛ teu na pə la na pá te lɔɔ na pa taa ké teu. ¹⁴Na pá yele Yuta nyéma sɔsaa taa tɔmnaa kpai nyəntv na kusəsutv nti yəlaa mpa pa kisa tampana təŋyɔv na pá lu tɔ tə təŋyɔv. ¹⁵Mpa pa taa tewa tɔ pə təna pə te pɛlɛyɛ. Ama mpa pa taa tá te pəyele paa tɛŋ lɔɔ na pa taa tɔ pə təna pə ké isayam ke pɛle pa kinj ké. Pə taya pulv, isayam tɔɔ ké pa layatv na pa laakalənaa layalaa. ¹⁶Pá cayaa ɔle si pa nyəamá lɔɔ. Ama n nyəanna pa lakasi pu hólóyí si pa nyəamá lɔɔ se. Pa lu yəlaa ke sɔŋ ké, na pa ké kaanutvnaa, paa pəsəyi təmlɛ kɔpante natələyi lapv na n ná.

Seysesvɔv kɔpəŋkɔ

2 Ye nyá ɔle seysesvɔv-weyɛ seysesəŋ kɔpəŋ wei i waasəyi yəlaa tɔ. ²Heeli apalaa kɔkpatələa si pá kpa pa ti, na pá wɛna yaasi kɔpəŋ, na pá kɔkəyi ləməyəsɛɛ. Pá tɔki lɔsɛɛle mpaav na lələa sɔɔlvɔv na suulu hólóyú ke teu. ³Heeli alaa kɔkpatələa si pɛle pá tɔki yaasi kɔpəŋ isv lɔɔ yəlaa wɛkɔvɔv tɔ. Pá taa cakəna yəlaa, na pá taa yele na sɔlvɔm həkɔ-wɛ. Ama pá wɛɛ mpa pa tasəyi alaa səkɔpema ke tɔm ⁴ke isəna pɛle paa sɔɔli pa paalaa na pa piya tɔ, ⁵na isəna paa kɔpəŋ ləməyəsɛɛ na pá hatələna wasəŋkalətv tɔ, na isəna paa laki pa taasi təma ke teu tɔ, na isəna mpi paa laki kɔpəntv na pá seeki pa paalaa tɔ. ɔle nɔɔɔlv kaa kv lɔɔ Tɔm nyvɔv ke pa tɔɔ.

⁶Seysesvɔv ifepiya ke teu tɔtɔ si pá kɔpəŋ ləməyəsɛɛ ke teu. ⁷Nyá məyamaɔa laki təma kɔpəna na pá nyənəyənə-ŋ na pá laki. Paasi na n seysesəna tampana na ɔləle kuseemle. ⁸Tayənaəyi nyá tɔm, taa yele na n kɔɔ na n pəntəyi nyá yɔɔtaya taa na pá footuyv-ŋ na-ke. Ye n tayəna-keɔv teu ɔle pu tv tá kolontunaa ke fɛɛle.

Mpi tɔ pa kaa na isayatv nti paa yɔɔtɔ tá tɔɔ tɔ.

⁹Yomaa ká nuna pa caanaa na pá lá na pɛle pa laŋa hɛɛna-weyɛ pa kulapələ təna taa, na pá taa keesəyi-weyɛ natəli. ¹⁰Pá taa ŋmulv paa pulv cəcəka. Ama pá laki tam na pa caanaa naaki si pa yomaa ke kɔpəna na pá nukəna-wɛ, na pu la na tá Yatv lɔɔ tɔɔ tɔm nti tə seysesəyi tɔ tə nyvɔv kulv pə təna pə taa.

¹¹Pə taya pulv, lɔɔ kulina i pɛɛɛɛ tɔɔ na í hólí si pə ya paa wei i nyvɔv. ¹²Pɛɛɛɛ anɔ a seysesəna-tv si tɔ yele isayatv taa ké tɔntɛ na atɛ cənɛ konyuləŋ ke mpv, na tɔ kɔpəŋ ləməyəsɛɛ na tɔ təŋ siyisuyv, na tɔ nukəna lɔɔ ké tam ké tá tɔntɛ taa ké antulinya taa cənɛ. ¹³Pɛɛɛɛ seysesəyi-tvɔv si tɔ cayə mpv na tɔ taŋa leleŋ nuu kuyaku ŋku tə wɛɛ na tɔ tɛɛləyi tɔ. Kv wule ke tá Yatv Yesu Kilisiti lɔɔ Sɔsɔ teeli ká kɔɔ. ¹⁴Yesu Kilisiti unɔ i hana i təyi tá tɔɔ na í ya-tvɔv isayatv təna taa, na í tayəni-tvɔv teu na tɔ pəsi yəlaa mpa i tike i ti tɔ, na tá ɔləle seena təma kɔpəna lapv.

¹⁵Təne unəyi n ka heeliyi-wɛ. Lakəna sɔsɔntv nti pa tv-ŋ tɔ tə toma təna, na n sɔsɔəyi nyá yəlaa ke apalvɔv, yaa ye kalənav kaləna-wɛ. Taa yele na nɔɔɔlv kɔpəna-ŋ.

Lɔɔ sɛɛlv yaasi

3 Tɔɔsi pa təna si pə wɛɛ si pá seeki tetv təkələa. Pə wɛɛ si pá nukəna-weyɛ. Na pa sɔɔlv í pu təma kɔpəna lapv tɔɔ. ²Pá taa tvvki nɔɔɔlv, ama pá wɛɛ təpamm, na pá wɛna yəlle, na pa na yəlaa təna pa wɛna təma na leleŋ. ³Tá məyamaɔa isəntv tu ké tuutu lataa tɔtɔyɔv hatuu ləŋ ké, na kaanutvnaa, na tu toolaa ké. Na konyuləŋ na mpi pə heesəyi tá laŋa tɔ pə tənaya mpv pə nɔɔɔv na pə suka ka kɔpəna-tvɔv yomle, na isayatv na konyuləŋ pə taa ké tu wɛɛ. Tə taa caaki tá təməyɔv paa pəcɔ

mayamaya. ⁴Ama pə kɔma na lɔ t́a Yatv h́ĺĺ yəlaa ke ɪ kɔpantv na ɪ pɛɛɛɛ, ⁵ɪlena í ya-tv. ɪɛ pə taɣa t́a t́ama kusiyisee t́a. Ama t́a pətɔtəɛ ke ɪ wi-iwa na í la mpv. lɔ lvm mpi pa sɔ-tv na Feesuyv Naŋŋtv náa we pə taa na í layasəɣi-tv na t́ə pəsəɣi kɔfama na t́ə tŋ tŋtɛ kɔfate tɔ mpəɣi ɪ yarəna-tv. ⁶Pə taɣa pulv, lɔ yelina t́a Yatv Yesu Kilisiti ké na í tisi Feesuyv Naŋŋtv ke t́a t́a pə tu fei, ⁷sɪ í h́ĺĺĺĺ-tɔɣv ɪ pɛɛɛɛ na t́ə pəsɪ kɔpama ke lɔ isentaa, na t́ə hiki weesuyv ŋku ku tɛŋ na t́ə wee na t́ə tɛɛɛɛɣi-ku t́. ⁸Tɔm tənɛ tampana tɔm tike təkɛɛɛɛɛ ké.

Ma caa ké sɪ ń sɛsɪ ɪsəɛ na tɔm tənɛ tə sɛɣɛsɣv, na mpa pa tema lɔ na pa taa tɔ ṕa ha pa təɣi t́ama kɔpana lapv taa ké tam. Mpi pə tewa na pə waasəɣi tɔɣɛ. ⁹Ama cɔɛɣi kɔmɛɛɛɛɛɛna t́a hɔm na lɔlŋ loosi təŋɣv. Cɔɛɣi yooŋ na ntŋkɔɛɛsɪ ke Moisi kusəsutv t́a. Nti unɪ tə kɔɣi t́ama ke teu ké, pəɔ tu waasəɣi pulv. ¹⁰Mpa pa yeki na faɣav

kŋ yəlaa taa tɔ, ye n kpaala-wɛɣɛ tɔm naalɛ na ṕa t́a nu n tɔɣɔnɪ-wɛ. ¹¹Pə taɣa pulv, n nyəmá teu sɪ yulv í we mpv pə h́ĺĺĺĺ ké sɪ ɪ yela mpaav kusiyisuyv təŋɣv ké. Na ɪsəɣatvnaa mpa ɪ laki tɔ pə h́ĺĺĺĺ ké sɪ ɪ toolaa.

Kantəkaya kɔkpaalətv

¹²Ye ma kɔma na má tili Aatema yaa Tisiki ke nyá kŋ, ɪɛ n nyəkɪ lŋ na ń kɔɔ na ń mayana-m Nikopoli. Mpi tɔ ma tɔwa sɪ tənaya maa caɣa hilimate waatu. ¹³Paasəna tɔm hɔlv Senasɪ na Apɔɔsɪ ke teu na ṕa taa laŋ pulvɣv waatu wei paa tɔɣi pa mpaav t́. ¹⁴Pə wee sɪ t́a yəlaa tɔtɔ ká nyɪ ɪsəna paa paasəna t́ama kɔpana lapv ke tam tɔ, na ye pə caala wei ké teu, pa waasəna-ɪ, na ṕa taa caɣa yem təkɔasa.

¹⁵Pa təna mpa pa we ma kŋ cənɛ tɔ pa sɛɛkɪ-ŋ. Sɛɛ t́a lɔsɛɛɛɛ taa taapalaa kɔpama.

lɔ í h́ĺĺ mə tənaya ɪ pɛɛɛɛ.

TAKĒLAYA ŊKA PŌLLI NMAAWA

FILEMŌJ

TŌ

Kutulutu

Pə nəyəšəna ké isu Filemōj ké Kolosi lso təšəle tu. Pəcǝ í pəsa Kilisiti təŋlv. 1 ké Pōlli ceu ké. Filemōj unu i ka wəna i yom na pá yaaku-i si Onesim. Tə ta nyi mpi Onesim wakələna Filemōj na í se na í polo Pōlli kiŋ na í cǝsi təna tǝ. Ama sǝsǝntu nté si yom nawa i tasəkəle na í pəsi lso sēlv. ləna Pōlli mələyəna-i i caa Filemōj. Pōlli caaku nti tǝyǝle si Filemōj í mu Onesim isu lso sēlv. Mpi tǝ, pa naale pa nyəmə lso.

Isəna pa faɣa Filemōj takəlaya tǝ:

Pōlli sēe Filemōj na i cǝlv nyəma, 1-3

Pōlli sēe lso ké Filemōj taa tem tǝ, 4-7

Pōlli yǝyǝtəna Filemōj ke Onesim tǝm, 8-22

Sēetu kantəkaya nyəntu, 23-25

Sēetu

1 Maya Pōlli wei má ma ké saləka tu ke Yesu Kilisiti tǝ tǝ, má na tá taaralv Timotee.

Tá ŋmaana takəlaya kaneyə tá taaralv kuparŋ Filemōj, nyá wei tá na-ŋ tə kaa təmlə tǝ, ² na tá kǝyǝ Apiya na ta na Aasipi wei tə yooki yoou tǝ, na mpa pa kotiyi Yesu sēvu ke nyá tǝyaya taa tǝ, pa tənaya ŋpǝyǝ tə ŋmaa-ke. ³ Taca lso na tá Sǝsǝ Yesu Kilisiti pá hǝlí-meyə pēlēe na pá ha-meyə alaafəya.

**Filemōj sǝlvu na
i taa temnav ke lso**

⁴ Tam ma sələməŋ taa ma tǝsǝyǝ nyá tǝ na má sēeki ma lso ké í na təmlə.

⁵ Pə taya pulv tǝ, ma nu isəna n sǝla lso yələa təna, na isəna n tǝka Taca

Yesu mpaav tǝm tǝ. ⁶ Na ma sələməyǝ lso si isəna tá na-ŋ tə kpenta isəntǝyǝ lso mpaav tǝ tǝ pá yele na í cəkəna teu təkpataa ké kupantvnaa mpa pa təna tə hikiyi tá na Kilisiti tá kpentvǝv tǝ tǝ.

⁷ Ma taaralv, pǝpǝv fei, isəna n sǝlvu yulv tǝ pə lapa-m leleŋ, na pə tasa-m aralv ke teu. Pə taya pulv tǝ, nyá yaasi unu í hēesa lso yələa payale lanja.

Pōlli wiinav ke Filemōj ke Onesim tǝ

⁸ Tǝv, tǝm natəlyǝ ma caa-ŋ nav, na paa ma wəna mpa ke Kilisiti tǝ si má caalv-ŋ pə taa, ⁹ ma luyv lapa si má na-ŋ-ti na tə wii kunyǝŋ ke kuwii. Nyəni, saŋa isəntǝ Pōlli má ma kpatəlaa kele, pəcǝ ma ké saləka tu ke Yesu Kilisiti tǝ.

¹⁰ Ma pəyaya Onesim tǝm ke ma caa ma na-ŋ, ma pəsa i lso Tǝm taa caa ke saləka taa cəne. ¹¹ I ka ké kaawaasaya ke waatv wei i we nyá kiŋ tǝ. Ama kayana i waasəyǝ má na-ŋ.

¹² Tǝv, nǝnǝv ma mələyənaŋ-i na ma ləsayə ké. ¹³ Ma nyula teu si í saalv ma kiŋ cəne na í səna-m na nyá nǝyǝ ke saləka wei ma tǝki Laaraalv Kuparŋ tǝ tǝ i taa. ¹⁴ Ama ma ta sǝlv si má lá pulv na nyá waalv ké mpv. Pə taya pulv tǝ, ma luyv fei si í la-m kupantu natəli na təlasv. Ama ma caa ké si í la isəna n nəkaa tǝ.

¹⁵ Ntanyǝ pə yasa nyá na-i ké wēe naaleye si pá tayani-meyə kpentvǝv ke tam tǝ. ¹⁶ Pənentaa pə kaa wēe isu yulv na i yom ke yem, i tēe mpv. I pəsa tá taaralv kupamparŋ ke Kilisiti mpaav taa. I tema ma nyəŋ ke pəsvu təkpataa, lē nyaya pə kaasənaa si í pəsi nyá nyəŋ na pá kəli mpv, paa isu nyá yom, paa isu nyá taaralv ke Taca tǝŋvǝv taa.

¹⁷ Mpv tǝ ye n nyəŋyǝ-m isu nyá taaralv, mu-i isu ye má n ka mu-m tǝ.

¹⁸ Ye i ka wakəla-ŋ pulv, yaa i wəna-ŋ kəmlə natəli, pǝsi má. ¹⁹ Maa fei-ŋ pə təna. Pōlli má ma mayamaɣa ma ŋmaana na ma niŋ ke mpv. lē maa

nəkəyi na má heeli-η si nyá mayamaγa n wena-m kəmlə, haləna nyá niη na nyá nəəhe, ma tənna. ²⁰ Hai heesi ma laηlə ke tə ké Kilisiti nyóma tə pə tə.

²¹ Ma təηna takəlaya kaneyə ηmaav ke isəntə tə na má tu-η naani ké si n ká la pə təna, haləna pə tələsi mpv. ²² Na pə kaasa-m lentı si n caa-m kutuluyı, pə taya pulv tə, ma tu təelvyv si mə lə sələmvyv ká yele na pá tvlı-m na má kə mə tə.

Kantəkaya sətı

²³ Ma taaralv lrafəlası wei pa təka ma na-ı ké saləka taa cəneye Yesu Kilisiti tə tə ı seeki-η. ²⁴ Maləki na Alisitaaki na Teması na Luku mpa ma na-we tə lakı təmlə ke cəne tə pələ pa sē-η tətə.

²⁵ Taca Yesu Kilisiti í hólı-meyə pələe.

TAKĒLĀYA ŅKA PA NMAAWA

HEPELA

NYĒMA TĒ

Kutulutu

Takēlāya kanē ka ģmaalu ta tu i hāte si tē nyēmi-i. Ule ģmaalu un i ta lan Ķuta tu wei í pēsa Yesu tēĵlu wei i nyēmá nōyo siw kupēnāya taa tēm tō. Ķuta nyēma mpa pa pēsa Yesu tēĵlaa mpa pa tēĵna mēlvu ke pa lēĵ isōseēle taa tō mpeye í ģmaa-ke. Ama takēlāya ģmaalu tasēyi-weye apalutu si pá tōki tēnēĵ si Yesu kēla isōtaa tillaa na Apēlaham na Moisi na Alēĵ mpa pa ke pa lēĵ caanaa tō. Yesu kēla kōtasu na nōosi pēlvu tōtō. Mpi tō, Yesu kpeyela pē tēna na í la tēm kulūm ke tam tō.

Isēna pa faĵa Hepēla takēlāya tō:

Isō Pēyalu Yesu, titite 1-4

Yesu kōtāya ke sōsōĵka, titite 5-10:18

Taa tēm na kantēlvu, titite 10:19-13:25

Isēna Isō hulā i huwēe tō

1 Lēĵ Isō ka we Isō kuyōtutu telēsēlaa kiĵ kē na í yōyōtēna tā caanaa caanaa ke tēm paĵale taa na yaasinaa paĵale taa. ²Ama pē tala kaĵana kuyēēĵ kutēsēĵ unē i taa tō i maĵamaĵa i Pēyāya kiĵ ke i wēe na í yōyōtēna-tu. Na i Pēyāya ĵke ka niĵ ke i lapēna isōtaa na ate, na ĵkeye i lēsa si ká ti pē tēna tēpai. ³Nke ka kiĵ ke Isō teeli naaki na pē tee isu kōkō. Na ka kiĵ tōtōyo pē hūlāyí teitei kē isēna Isō wēetu maĵamaĵa wēe tō. l nōyo taa tēm toma ke i tōkēna isōtaa na ate na pē sēĵaa. l tēma yēlaa isāyatv kpiisuyv tēkpatākpatā ilēna í kpa na í caĵa Isō kawulāya tv kēĵkēĵ taa.

Isō Pēyāya kēla
isōtaa tillaa tēcaĵacāya

⁴Isu Isō Pēyāya ĵke ka kēla isōtaa tillaa tēcaĵacāya tō, ĵpūyū Isō ha-keye hāte nte tē kēla isōtaa tillaa nyēna tō.

⁵Pē tāya pulv tō, Isō ta yōyōtēta isōtaa tillu nōyōlv si:

Nyāĵale ma Pēyāya,

sāĵa ke ma pēsa nyá Caa.

l ta yōyōtēta isōtaa tillu nōyōlv i tēm tōtō si:

Maa la nyá Caa na nyaa pēsi ma Pēyāya.

⁶Ama waatu wei Isō kēĵāyana i Pēyāya kancāalāya nyēĵka ke antulinya taa tō i tōma si:

Isō isōtaa tillaa tēna ká sēe-i kē.

⁷Mpi Isō yōyōta isōtaa tillaa tō tōyōle si:

Isō kpaĵa isōtaa tillaa na í lana-we na pá pēsi heelim.

l lapa na i tēmle nyēma náá pēsi kōkōsi nsi si muĵi kemkem tō.

⁸Ama pē tala i Pēyāya ilēna í yōyōti tē-foo si:

Isō, aa, nyá kumte we tam kē.

Tampāna taa kē n tōki nyá kawulāya.

⁹N sōla kupantu na n kisi isāyatv tēcaĵacāya.

Isō, pē tō kē nyá Isō lēsa-ĵ na nyá mpa.

l si-ĵ teeli tēcaĵale taa si

nyá lanĵle í hulūmi sōsōm.

Tēcaĵale nte tē taa i si-ĵ mpv tō,

tē kēla nte tē taa i si nyá taapalaa lēlaa tō tēcaĵacāya.

¹⁰l yōyōtaa tōtō si:

Taa, nyá lapēna tētv tēnāya kancāalāya.

Nyá maĵamaĵa nya niĵ lapēna isōtaa.

¹¹Pē tēnāya mpv pu saali yem.

Ama nyaa caĵa tam.

Pē tēnāya mpv pu cēyēti isu

wontu kususuutu cēyētvu tō.

¹²N ká kpili-wi isu pa kpiluyv kpa tō.

Paa laɣasi-wi isu yulb laɣasuyv
 ı tɔw wontu kususuutu tɔ.
 Ama nyá, nyaa wee tam ké híprúyó,
 n kaa kpatəli.
¹³Tuu tɔ lso ta yɔɔtəta ı isɔtaa tillaa
 taa nɔɔɔɔb sɪ:
 Caya ma kəŋkəŋ taa haləna má kɔna
 nyá kolontunaa
 na hí loosi nyá nɔɔhɛ ke pa tɔw.
¹⁴Mpv tɔ, isɔtaa tillaa ná ké weyelɔ? Pa
 təna pa ké lso təmlɛ nyəma ké, na paa
 naa isentɔw. Mpeɣe lso tiliyi sɪ pá teŋ
 mpa pə ké sɪ pu ya pa nyɔɔŋ tɔ.

Nyuyv yarpv sɔsɔm

2 Pə tɔw ké tu tɔki teu ke tampana
 tɔmnaa mpa pa heela-tv tɔ na pɛcɔ
 pə taa kɔw na pə pona-tvyv tɔlete taa
 ké yem. ²Isɔtaa tillaa kpaala tɔm nti
 tɔ tɔle tə hika nyuyv ké, haləna ye wei
 ı pənta-ti yaa ı kisa-ti pa tvyt pɔntv
 ke saləka wei pə nəɣəsənaa sɪ pá tv-
 ı tɔɔɔ. ³Tɔw, pa ta kisi saləka tvyv ke
 mpa pa kisa isɔtaa tillaa nyəntv tɔ,
 kacaŋfana ta mpa tu la awusa ke nyuyv
 yarpv sɔsɔm pəne pə taka tɔ? Taca
 ka caaləna nyuyv yarpv pəne pə tɔm
 heeluyv ke ı mayamaya. llena mpa pɛle
 pa nu-ti tɔ pɛle pá teləsi taya pə tam-
 pana. ⁴Na lso kusa pa tɔm nyuyv na
 ı kɔkɔɔb nyəm na sɔɔɔntv təma na piti
 təma təna lapv taa. l yelaa na ı Feesuyv
 Naŋŋtv lá na pulb lapv saa yəlaa isu ı
 nɔkaa tɔ.

Wei ı tɔw pə yaki yəlaa nyɔɔŋ tɔ

⁵Híprúyó pə wee, mpi tɔ pə taya isɔtaa
 tillaa nɔɔhɛ tɛe ké lso məŋna antulinya
 wei ı kəŋ na tɛ yɔɔtəɣt ı tɔm tɔ. ⁶Ama
 nɔɔɔɔɔb yɔɔɔta lso Tɔm taa ké tiili sɪ:
 Hai lso, yulb ké we na hí tɔsəɣt ı tɔm?
 Yulb wev mpv təkpev tɔ ı ké we na hí
 paasəɣəna-ı?
⁷N yelaa sɪ í seki isɔtaa tillaa ke pəcɔ.
 N tv-ı teeli na hí kusɪ ı nyuyv isu wulav.
⁸N məŋna pə təna təpai ké ı nɔɔhɛ tɛe.

Pa yɔɔtəvyv mpv sɪ lso məŋna pə tənaɣa
 ı nɔɔhɛ tɛe tɔ, pə nyuyv nté sɪ ı kpaɣa
 pə təna təpai ké na í tv yulb niŋ taa,
 pə ta kaasi pulb cəcəka. Paa na mpv tə
 naa kaɣana sɪ pə təna pə ta məli yulb
 nɔɔhɛ tɛe. ⁹Ama mpi tə naa tɔɔɔle sɪ
 pə lapa Yesu na í seki isɔtaa tillaa ke
 pəcɔ sɪ í sɪ yəlaa təna səm ke lso pɛlele
 tɔw. Wahala wei ı tɔɣaa na í caŋ í sɪ
 tɔ ı tɔw, nɔɔnɔw tə naa pa tv-ı teeli na
 pá kusɪ ı nyuyv isu wulav. ¹⁰Kvpa
 pu muna mpv sɪ lso wei ı lapa pə təna na
 ı tɔw ké paa mpi pə wee tɔ í la na Yesu
 te təkpaataa ké ı konyɔntɔɔɔlenaa taa,
 na pəcɔ í pona pəyalaa paɣale ke ı teeli taa.
 Pə taya pulb tɔw, Yesu yekina na pə yaki
 pa nyɔɔŋ.

¹¹Yesu kpiisiɣina yəlaa isayatu. Pa
 təna mpa pa isayatu kpiisa mpv tɔ, í na-
 we pa kpenta Caa kulvm ké. Pə tɔw ké pə
 fei Yesu ké feele sɪ í yaa-we sɪ ı newaa

¹²ke waatu wei ı tɔŋ sɪ:
 Hai lso, maa heeli ma newaa ke nyá
 tɔm.

Maa yoo yontu na má tala-ŋ samaa təna
 taa.

¹³ı tɔma tɔtɔ sɪ:
 Maa tv lso ké naani.
 l tasa yɔɔtəɣa tɔtɔ sɪ:

Má na piya mpa lso ha-m tɔɔɔɔɔ.

¹⁴Isu mpa ı yaa mpv sɪ piya tɔ pa
 ké tɔnvɔv na caləm kulvməm tɔ, Yesu
 mayamaya pəsa teitei isu mpe, na í
 na-we pá kpenti kulvm. l lapa híprúyó
 sɪ í yɔki ıɔɔɔv wei ı kiŋ səm tɔŋ wee
 tɔ ı ıle ı toma í yɔki təkpaataa tɔw ké
 un ı lapa mpv na í sɪ ulena ¹⁵ı waasi
 mpa səm sɔɔɔntv tɔw pa pəsa isu yomaa
 ke pa weesiŋ təna taa tɔ. ¹⁶Mpi tɔ pə
 taya isɔtaa tillaa ke ı waasəɣt. Ama
 Apələham piya ke ı waasəɣt isu pa
 ŋmaav lso Tɔm taa tɔ. ¹⁷Pə tɔw ké pə
 wee sɪ í nəɣəsəna ı newaa təkpaataa, na
 í pəsi pa kɔtulb sɔsɔ kvpaŋ wei ı huləyi
 yəlaa ke suulu ke sɔsɔm ke ı təmlɛ taa
 ké lso isentaa tɔ, pəcɔ pá huɪv samaa

isayatu. ¹⁸Na isu pə maγasuvu unu na í ná kɔnyɔŋ tɔ, pənente i pəsəyi na í waasi mpa pa we maγasuvu taa tɔ.

Yesu kəluvu ke Moisi

3 Ma taapalaa lɔ seela me mpa lɔ yaawa tɔ, í paasəna Yesu wei lɔ tilaa na í kə ta lɔ seɛv mpi pə tɔm tə hólóyí isəntɔ tɔ pə kɔtvɔ sɔsɔ na í ná. ²Lɔ ka ləsəna-i sɔ í la təmlə tənə, na í nuna lɔ kə teu isu Moisi ka nuna lɔ na í la i təmlə ke lɔ təyaya təna taa tɔ. ³Kutuluyu ŋmalu wenna sam na pə kəli kutuluyu maγamaγa. Mpu tətɔyɔ Yesu mvna sam na pə kəli Moisi təayacaya. ⁴N kaa na kutuluyu ke yem na kv feɔna kv ŋmalu, na lɔ ílé i kəna wei i lapa pə təna tɔ. ⁵Ye Moisi ulə, ílé i nuna lɔ kə teu ke lɔ təyaya təna taa. lnəyi pa tu təmlə sɔ ye lɔ í yɔyɔta nti ulə unu i heeli. ⁶Ama Kilisiti wei ílé i kə Pəyalu maγamaγa na pa su-i lɔ təyaya sɔsɔ tɔ ílé i nuna lɔ kə teu tɔtɔ. Ye tə tɔka tá tɛlvu na naani na pə tá ciyiti-tu ulə tə kə i təyaya nyóma nté.

Heesuvu ŋku pa ha lɔ yəlaa tɔ kv tɔm

⁷Pə tɔɔ kə Feesuyu Nanjtu maγamaγa ka yɔyɔta mpu sɔ: Ye í nu lɔ nɔyɔ ke saŋa, ⁸í taa tasa ŋkprantɛeləŋ lapu, isu í ka lapu waatu wei í kpeesəna lɔ kə kuyanŋku í maγasa-i sɔ í naa i waali kə wɔlaya tetu taa tɔ. lɔ yɔyɔtaa sɔ: ⁹Mə caanaa caanaa maγasa-m təna, na pá lá sɔ pa naa ma waali. Pəyele pa ná pə təna mpi mpi ma lapa pusi nule taa tɔ. ¹⁰Pə tɔɔ kə yəlaa pane pa tɔm kra-m pááná na má tɔ sɔ: Tam ípóyú pa liyitiyi pa huwɛ taa. Pa ta tu cekəna ma yaasi kə paa pəcɔ. ¹¹Pááná kra-m mpu ilena má tuu sɔ: Pa kaa svu ma heesuvu tete ke paa pəcɔ.

¹²Ma taapalaa í la laakali na mə taa nɔyɔlv í taa kɔɔ na í lá isayatu ke i lotu taa na í la lanŋkpusəŋ na í ha weesuyu lɔ kə siyile. ¹³Ama í tasəyi təmaγa apalutu ke paa ifemle nte, haləna mpi pa yaa sɔ saŋa ke lɔ Tɔm taa tɔ pə su tənaya. Nɔyɔlv í taa yele na isayatu puyusi-i na í lá lanŋkpusəŋ. ¹⁴Pə we mpu sɔ ye tə tɔka ta kancaalaaya naani wei tu wəna tɔyɔ teu haləna pə tənaya, tá na Kilisiti tu pəsi taapalle.

¹⁵Nti pa ŋmaa lɔ Tɔm taa tɔyɔle sɔ: Ye í nu lɔ nɔyɔ ke saŋa, í taa tasa ŋkprantɛeləŋ lapu, isu í ka lapu waatu wei í kpeesəna lɔ tɔ.

¹⁶Mpa pa taa nuna lɔ nɔyɔ na pá kólí na pá kpeesəna-i? Mpa pa təna Moisi ləsa Icipiti taa tɔyɔ mɛɛ. ¹⁷Na mpa pa tɔm kpana lɔ kə pááná ke pusi nule taa? Mpa pa lapa isayatu na pá sí wɔlaya tetu taa tɔyɔ. ¹⁸Mpaγa lɔ ka tu-una sɔ pa kaa svu i heesuvu tete ke paa pəcɔ? Mpa paa kpeesəna-i tɔyɔ. ¹⁹Tə nawa mpu sɔ pa ta tɛ lɔ na pa taa tɔyɔ pa ta svu.

4 lɔ tɛma-tuyv heeluyu təkpataa sɔ tə pəsəyi na tɛ svu timpí tá na-i tu caya na tɛ heesɔ tɔ. Mpu tɔ tɛ la laakali na pá taa kɔɔ na mə taa nɔyɔlv í wuna heesuvu ŋku kv taa kə svu. ²Pə taya pulv tɔɔ, tə nu Laapaalı Kupaŋ unəyi teitei kə isu wɔlaya tetu taa nyóma mpe. Pa nu tɔm nti tɔ tə ta waasi-weyɛ pulv. Mpi tɔ, pa nuv-ti tɔ pa ta mv-ti na pá tɛ lɔ na pa taa. ³Ta mpa tə temna lɔ kə tá taa tɔ tu svu heesuvu ŋku kv taa. Heesuvu ŋku kv tɔm ke lɔ yɔyɔtaa sɔ: Pááná kra-m na má tuu sɔ, pa kaa svu ma heesuvu tete ke paa pəcɔ. l yɔyɔta mpu, pəyele i təmlə tɛma tɛm ke hatuu waatu wei i lapa antulinya tɔ. ⁴Pa yɔyɔta kuyaku naatosompɔyɔlaya nyəŋku tɔm ke lɔ Tɔm taa kə tiili sɔ: lɔ yela i təmlə təna na í heesɔ kuyaku naatosompɔyɔlaya nyəŋku wule. ⁵Na pá

tasa tiiliyi yəçətuyu si: Pa kaa suv ma heesuyu tete ke paa pəç. ⁶Mpa pa caala Laapaali Kupaŋ inəyi nuw tɔ pa ta suv heesuyu ŋku kv taa, mpi tɔ pa ta te ləɔ na pa taa. Pə na pə mpv tɔ pə we pəsuyu si lelaa í suv. ⁷Pə tɔw ké ləɔ tasa kuyaku kofalbyu ke suv na í yaa-kv si Saŋa. Tə maɣamaya tə tɔm ke pusi kɔma na sí siki sɔsɔm ulena ləɔ yeke na Tafiiti yəçətɔ tɔm nti tə tema nuw tɔ si: Ye í nu ləɔ nɔçɔ ke saŋa, í taa tasa ŋkpaŋteeləŋ lapv.

⁸Ye Yosuwee ka susa yəlaa mpeye heesuyu ŋku kv taa, ləɔ taa tasa kuyaku ləŋku tɔm ke yəçətuyu. ⁹Ama heesuyu nakuli kv wee na pa hula-kuyv ləɔ yəlaa, na kv nəçəsəna ləɔ kuyaku naatosom-pəçɔlaya wule nyəŋku. ¹⁰Pə wee ké si ye wei i suv ləɔ heesuyu tete nté tə taa pɔntv ká yeke i təma na í heesi isu ləɔ maɣamaya yepu ílé i nyəna na í heesi tɔ. ¹¹Pə tɔw ké tu la kookali na tɔ suv heesuyu ŋku kv taa. Tɔ taa yeke na tá taa nəçɔlv kɔw na í la kpeesvlv isu lelaa lapv wɔlaya tetv taa tɔ na í laŋ heesuyu ŋku kv taa suvv.

¹²ləɔ Tɔm wena toma na tə laki təmlə. Tə kəla layate nte tə setəyi taa na waali tɔçɔ ləŋ. ləɔ Tɔm nti tə suvki na halɔ tə takɔ timpi ləsaɣa na ləmaɣasəle pə nyəm suliyi tɔ. Tə fakɔ atama na muçvle taa pəeləm, na tə fayasəyi nti yvlv nyuləyi na nti i huɔki i lotu taa tɔ. ¹³Kuŋmaŋmam napəli pə fei mpi ləɔ u naaki tɔ. ləɔ ílé i naa pə tənaya təyau, pvlv ta ŋməli-i. l kɔŋ ke tá təna tu polo na tɔ keesi ta kulaputv təna.

Yesu ké kətəlaa sɔsaa sɔwɔ

¹⁴Ye mpv tɔ tɔki tá ləɔ seev ŋku kv tɔm tə huləyi isəntɔ tɔçɔ teu. Mpi tɔ, tə wena kətəlaa sɔsaa taa sɔwɔ wei i tɔma na í tala ləɔ çɔlv maɣamaya tɔ, inəçəle ləɔ Pəyalv Yesu. ¹⁵Ta kətvlv sɔwɔ unɔ i ké wei i pəsəyi na í çekəna ta icantv tete tɔ. Pə maɣasa i maɣamaya ke pə təna pə

taa isu ta, i ta la isayatu ke paa pəç. ¹⁶Ye mpv tɔ kɔtəna ləɔ pəeləe kumte na naani, tu hiki suulu na pəeləe na pə waasi-tuyv waatu wei pə nəçəsənaa tɔ.

5 Pə ləsvuy yəlaa hekv ke kətvlv sɔwɔ na pə su tɔ, pə su-i ŋpɔçú si í la ləɔ təmlə na pə waasi samaa. l pukina kuhaham na í laki kətaya ke yəlaa isayatu tɔw. ²Kətvlv sɔwɔ ná takaa na í ná isəna icantv wee tɔ, ile i pəsəyi na í hólí suulu ke pəçɔçɔ isə kukpəetee nyəma na mpv pa pəntəyi kɔpəntv tɔ. ³Na isu kətvlv sɔwɔ maɣamaya wena icantv tɔ i laki kətasi ke i maɣamaya i tɔw na samaa tɔw tɔtɔ. ⁴Pə fei si nəçɔlv ká tv i təyi teeli na í sɔsi i təyi kətvlv sɔwɔontv taa. ləɔ kraana kətvlv sɔwɔ, na mpv unɔ pə maɣamaya ke pə lapa Aləŋ kiŋ.

⁵Mpv inəyi na Kilisiti, i ta tv i təyi teeli na í kpa i təyi kətvlv sɔwɔ. Ama ləɔ maɣamaya tɔmna-i təkəlekele si: Nyayale ma Pəyaya, saŋa ke ma pəsa nyá Caa.

⁶l tɔma tiili tɔtɔçɔ ləɔ Tɔm taa si: N ka pəsi kətvlv ke tam tɔw isu Meləciseteeki.

⁷Saa wei Yesu ka we ate çəne tɔ i sələmaya ləɔ wei i pəsəyi na í ləsi-i səm taa tɔçɔ, na í wiikina-i na kapusi sɔsɔnsɔ na isəlvm. ulena ləɔ mu i sələmvuyv ke i seekaya ləɔ tɔ pə tɔw. ⁸Paa na i ka ké ləɔ Pəyaya tɔ, kuyəçn-təçɔlənəa taa ké i nyəmá nunav tɔm. ⁹Pa kɔma na pá tem-i lapv na í te təkɔpataa, ulena í pəsi wei i kiŋ mpv pa təna pa nukəna-i tɔ pə yakəna pa nyçəŋ ke tam tɔw tɔ. ¹⁰ulena ləɔ tɔ si unɔ i kena kətvlv sɔwɔ isu Meləciseteeki.

ləɔ seelaa mpv pa tayənəyi kpisuyv tɔ pa tɔm

¹¹Tə wena kuyəçətutv ke sɔsɔm ke tɔm tənə tə tɔw, na pə we kate si tə kilisi-meye pə təna təcɔçɔi ké u çekəçəna ləŋ tɔ pə tɔw. ¹²Hatuu tɔ pə nəçəsəna isu isəntɔ

mə seyesəyəna ləlaa, ulena mu məli na í pəsı isı mpa paa hılı lso Təm isı kpeləməlaa t. Pə tala mə mutı təyɔv, ulena í məli na í nyɔɔki kafa ke tam. ¹³Wei ı paasəyəna kafa nyɔɔv t ı kə ahulum kə. l ta nyı sı pəne pə tewa, aı pəne pə ta te. ¹⁴Ama sɔsaa mpa tam ları tɔ pa nyəmá tampam na isayam pə fayav t mutı ke pele pa tɔki.

6 Pə tɔv tə tə lu Kilisiti təm nti pa caaləyəna seyesıyıt tə taa na tə svı mpa pa pu pə taa tə pa nyəntı taa. Tə taa tayanı kite tē nyəntı taa kə məlyıyıt, isı kpaı təma yeluyı na taa təmnav ke lso, ²na lvm sɔvnaa na niŋ tənıyıt pə təmnaa, na sətəa feesıyıt na tam hıvle pə təmnaa. ³Tə pukina pə isentaa kə tam. Mpv pə mayamaya ke tu la ye lso í tisaa.

⁴Na mpa pele pa tayanıyıt isayıtı taa kə hotuyıt tə pele pa təm ká tena weyele ıle? Tɔv, lso tema pa ise kuluyıt na pá təŋ isətəa kvɔɔv leleŋ na pá hiki pa paa nyəm ke lso Feesıyıt Nanŋıv kiŋ. ⁵Pəle pə waalı pa nawa sı lso Təm we teu na pa cekəna isəna antulinya wei ı kəŋ t ı toma wee t. ⁶Pə tənaya mpv pə waalı kə pa luwa na pá tayanı isayıtı taa kə hotuyıt. Yəlaa isı mpv pə taka pə fei pəsıyıt sı pá hılı-we sı pá tayanı tənte kvfatə ke layasıyıt. Pə taya pulı tɔv, lso Pəyaya ke pa lələyıt kam ke səm tesika tɔv na pá tıyıt-keye feele ke samaa taa.

⁷Ye pa hala haləm na tev nıki pə taa kə tam na pə ta laŋ nikaya, na kvətəyıt la pə taa kə teu na pá waası hallaa, ıle haləm mpi lso koola-wəyıt kvpantı kə. ⁸Ama ye sɔwa ke yem na kpaı nyıtıv tike lakəna pə taa, haləm mpi pə pəsa yem kele, na lso naa kpaı-wı na pá tēsəna-wəyıt kəkv sɔvı.

⁹Ma taapalaa me, paa tə yɔyıtəyıt mpv tə tə tema tá taa təkpataa sı í tá tooli, ı we waasıyıt mpaıv taa kə. ¹⁰Lso tá kə wei ı təŋəyıt tampana t, na ı kaa sɔv mə təma tɔv. Pəyele ı kaa sɔv

ısəna í paasaa na í sɔvı-ı na í waası mə lso seelaa ləlaa, na í tu təŋna-weye waasıyıt t. ¹¹Ta luıy wee sı paa mə taa wei í tasa isələ seesıyıt ke mpv haləna pə tənaya, pəvı pə lá teitei isı í teelıyıt t. ¹²Tá luıy fei sı í loosi nɔvhe. Ama tə caa kə sı í təŋ mpa pa təŋ lso na pa taa na pá wena suulu na paa hiki mpi lso ka təma sı ı ká ha tə pa akpaa.

Lso təma sı ı laki mpi t ı laki-wəyıt

¹³Waatı wei lso heelaya Apələham sı ı ká ları-ı pəne na pəne t, na tuınav kə. Na isı nɔyɔlv fei wei ı kəla-ı na í ká tuuna ıle t ılena í tuuna ı tı, ¹⁴na í t ı sı: Ma heeliyıt-ŋ təkpataa sı maa la-ŋ kvpantı, na maa la na nı hiki piya ke sɔsəm. ¹⁵Mpvıyıt Apələham cayana suulu, haləna í kvɔv na í hiki mpi lso ka təma sı ı ká ları-ı mpv t. ¹⁶Ye yəlaa í caa tuınav, wei ı kəla-we t ı hətə ke pa yaaki na pá tuuna. Tuınav kə pulı mpi pə lolıyıt yəlaa ke waatı wei pa laki ntəŋkpeesaya təyıt. ¹⁷Lso ıle í caakaya kə sı mpa ı təma sı ı ká la kvpantınaa mpe t, pá nyı təkəlekele sı í yɔyıtı nti, ı yɔyıtıa kə tə kaa layası. Pə tɔv kə ı yɔyıtıa na ı tuu. ¹⁸Təm naale ıne ı fei layasıyıt, na pə fei pəsıyıt sı lso í loolı-tı. Pə tɔv mayamaya ke pə sɔvsa ta mpa tə hika təŋmelle ke ı kiŋ təyıt apalıtı, sı tə tɔki teelıyıt ŋku kv təm pa kəesa-tı təyıt teu təkəŋkəŋ. ¹⁹Teelıyıt ŋku kv wee kə isı ta ləsası kanıkanıyıt kvətəlyıt ŋku tə wena naanı na kv kiıwa t. Tə nyəmá sı ta mayamaya tə pəsəyıt na tə svı na tə polo na tə lu isətəa lso təsəele taa pıyıt kvkakayav waalı haləna tə tala pə taa naŋ taa. ²⁰Tənaya Yesı tē-tıyıt nɔyıt, na í pəsı kvıtılv sɔvı isı Meləcisətēeki ke tam tɔv.

Kvıtılv na wılav Meləcisətēeki

7 Meləcisətēeki ııı ı ka kə Salem wılav, na ı kə isətəa lso Sɔvı kvıtılv. Meləcisətēeki ııı ı səŋna Apələham ke

waatu wei ílé i tema awulaa ke káluyv ke yoou taa na í máləyi krente tɔ, na í kooli-i kupantu. ²Tənaɣa Apələham tala pə təna mpi i ka wena tɔɔ təm naanɔwa na í kpaɣa hɔɔlvɔv kvlmɔvɔv na í ha-i. Meləciseteeki hətə nyvɔv nté si tampana tv. Pəle pə waalı i ké Salem wulav, na pəle pə nyvɔv nté si həesvɔv tv. ³Nɔɔlv ta nyi Meləciseteeki caa, pa ta nyi i too. Nɔɔlv ta nyi si akele lɔlənə na pə lɔl na pə tala-i. Pa ta yɔɔvɔt i lɔlvɔv təm ke tiili, yaa i səm təm. l nəɣəsəna lɔv Pəyaya, na i ké kɔtvlv ke tam tɔv ké.

⁴l paasi na í ná apalv un i sɔsɔvntv yee. Hal i caanaa caanaa caa sɔsɔ Apələham ná faɣa pə təna mpi i hika yoou taa tɔɔ təm naanɔwa na í kpaɣa hɔɔlvɔv kvlmɔvɔv na í ha-i. ⁵Lefii nyéma mpa pa ké kətəlaa tɔ kvsəsutv ha-weɣe mpa ké si pá pɔsəɣi lseɣel nyéma si pá celəyi-weɣe pa kvhikim təna hɔɔvləŋ naanɔwa taa kvlmɔvɔv. Pəyele paa ké yəlaa kvlmɔvɔv ké, na pa təna pa ké Apələham piya. ⁶Meləciseteeki na taa ké Lefii tv, paa na mpv i mv mpi Apələham wena tɔ pə hɔɔvləŋ naanɔwa taa kvlmɔvɔv. Pəle pə paasi i koola koolee kupana ke wei i hika kupantu nti lɔv tɔma si i ká la tɔ. ⁷Na isəna pə wee tɔ, sɔsɔ kooliyina səkpelu ke kupantu. ⁸Ama kətəlaa kij ulə, mpa pa mvɔi mpi yəlaa wena tɔ pə hɔɔvləŋ naanɔwa taa kvlmɔvɔv tɔ, pa ké yəlaa mpa saŋa pa wee cele pa fei tɔɔ. Ama ye Meləciseteeki kij ulə wei i we tam isv pa ŋmaav lɔv Təm taa tɔ ílé i muna hɔɔvləŋ naanɔwa taa kvlmɔvɔv ŋkv. ⁹Ye pə lapa mpv tə pəsəɣi na tɔ tɔ si waatu wei Apələham faɣa i wena taa ké təm naanɔwa na í ha mpv tɔ, Lefii maɣamaɣa nyá felaa ké. Pəyele Lefii nyéma mpeɣe pa taɣanəyi faɣav naanɔwa un i wontu celvɔv. ¹⁰Pə taɣa pvlv tɔv, waatu un paa pa ta lɔlətə Lefii

tɔ i ka we i cɔsɔ Apələham taa ké saa wei Meləciseteeki səŋaya-i tɔɔ.

¹¹Lefii nyéma kɔtvɔv luna kvsəsutv nti pa tv lseɣel nyéma si pá təŋ tɔ tə kij. Pə na pə mpv tɔ Lefii nyéma kətəlaa mpe pa ta la təmle nte tə tewa təkpaata tɔ. Tɔv pə taa yele Aləŋ loŋa taa na pə tasa kɔtvlv kɔfalv svv isv Meləciseteeki. ¹²Mpi tɔ, pə wee ké si ye kətəlaa í layasaa, kvsəsutv náa layasv tɔv. ¹³Tɔv, Tacaaw wei i təm pa yɔɔvəyi isəntɔ tɔ i ké kpekəle lentə tv ké. Na pa kpekəle taa tv nɔɔlv taa lata kɔtvlv sɔsɔ təmle ke kɔtaɣa təlātə taa. ¹⁴Tə nyemá teu təkpaata si i ké Yuta kpekəle tv. Moisi yɔɔvəyi kətəlaa təm tɔ i ta yaa kpekəle nté tə hətə.

Kɔtvlv wei i nəɣəsəna Meləciseteeki tɔ

¹⁵Mpi pə teesəyi-tvɔv pə tampana kil-isvɔv tɔvle si: Kɔtvlv nɔɔlv ná luwa na í nəɣəsəna Meləciseteeki. ¹⁶Pə taɣa yəlaa kvkeesətv ke pə təŋaa na pə kpa-i kɔtvlv. Ama weesvɔv ŋkv kv fei wakəlvɔv tɔ kv təŋ taa ké pə kpana-i kɔtvlv. ¹⁷Pa ŋmaa ímpvɔv lɔv Təm taa si:

N ka pəs i kɔtvlv ke tam tɔv isv Meləciseteeki.

¹⁸Nti pa sv ləŋ na pá təŋəyi-tv tɔ təle tə taa feina toma, na tv waasəyi pvlv, uləna pá kv təle. ¹⁹Moisi kvsəsutv ná taa la nɔɔlv na í tɔ təkpaata, tə ná mpv. Ama pə kɔna-tvɔv teelvɔv kɔfalvɔv kupampəŋkv ŋkv kv yeki na tə kɔtəna lɔv tɔ.

²⁰Mpi pə tɔv nɔvɔv nyəŋ unə i kəlaa tɔ, pa kpa-i kɔtvlv na lɔv tuunav ké. Ama pa kpa lelāa ke kətəlaa ke yem ké. ²¹Pa kpa Yesu ké kɔtvlv na tuunav, hal lɔv yɔɔvɔt təfoo si:

Tacaaw yɔɔvəyi na í tuu si,
n ká pəs i kɔtvlv sɔsɔ ke tam tɔv.
l kaa tuli tapəŋ ke nti i yɔɔvəyi mpv tɔ tə taa.

22 Pə tɔɔ mayamaya ke Yesu ná kóna-tuyv nɔɔɔ pɛlvɔv kupampam mpi paa pu kra na pə tii pə kaa saali tɔ.

23 Pə kaasa lentu tɔtɔ si kɔtəlaa krau nyóma mpe paa we payale, pə taya pulv tɔɔ, lelaa səkaya ké na lelaa leetəyi pa luna taa. 24 Ama Yesu ílé i wena i weesuyu ke tam na í tɔki i kɔtulvɔv ke tam, na nɔɔɔlv kaa leeti i lonte. 25 Pə tɔɔ ké paa pəlee i pəsəyi na í waasi pa təna mpa pa kpətəyənə lɔɔ ké unu i tɔɔ tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, i wena weesuyu ke tam ké, na í sələməyənə-wəyɛ lɔɔ.

26 Yesu ké pə tu muna mpv si pá kra-tuyv kɔtulv sɔsɔ. Pə taya pulv tɔɔ, i we tənəŋŋ, i feina taali nɔɔɔlv. Pəɔ isayətv fei i kinj tɔ se. Pa fayə í na asayaa na halu pá kraasi-i na í tee isətvnuyv tɔɔ.

27 Pə fei si i ká laki kɔtasi ke tam ké unu i mayamaya i isayətv tɔɔ, na pə kaasi na í lá samaa isayətv tɔɔ, isu kɔtəlaa sɔsaa lelaa lakuyv tɔ. Ama waatv wei i ha i tu na í su tɔ pə we isu i lapa kətaya ke tɔm kulvɔm ke kpakpaa ke tam tɔɔ ké.

28 Mpa Moisi kusəsutu kraaki kɔtəlaa tɔ pa teu ta tvli. Ama lɔɔ ná kɔma na í nyɔsi kusəsutu nɔɔɔ taa, na í yɔɔtəna tuunav na i Pəyaya pəsɔ kɔtulv sɔsɔ, na i teu tvla kpakpaa ke tam tɔɔ.

Yesu kele ta kɔtulv sɔsɔ

8 Tɔm nti tə təŋna yɔɔtaya ke mpv tɔ tə kite nté si, tə wena kɔtulv sɔsɔ ke mpv wei i kpawa na í caya lɔɔ kawulaya tv kumte kəŋkəŋ taa ké isətaa tɔ. 2 i laki kɔtulv sɔsɔ kulapəle ke kətaya tələte cokəle nte yulv ta siki, ama Tacaa mayamaya sikina-te tɔ tə taa.

3 Pa kpaa kɔtulv sɔsɔ tɔ si í pona lɔɔ ké kvhaham na í la kɔtasi ké. Pə tɔɔ ké pə wəe si tá kɔtulv sɔsɔ í wəena mpi i ká polo na í lapu-i kətaya tɔ. 4 Ye ate cəneye Yesu ka wəe i taa tu lapv kɔtulv. Mpi tɔ kɔtəlaa ka wəe na pá təŋna lɔɔ ké kvhaham ponav isu pa keesa kusəsutu taa tɔ. 5 Mpi mpi kɔtəlaa mpe pa laki

mpv tɔ, pa keesəna mpi pə we isətaa tɔɔ na pá laki. Ue pə nəyəsəle ké pə taya pə mayamaya. Pə lapa kulvɔm na nti tu tem Moisi kinj ke lapv tɔ. Saa wei i lapa sɔɔlv si i sikiyi cokəle tɔ lɔɔ heela-i si í siki-təyɛ teitei isu paa keesa-i puɔv tɔɔ tɔ, í kaa coti. 6 Ama təmlə nte pa tv Yesu tɔ tə kəla mpe pa nyəna təcayacaya. Pə taya pulv tɔɔ, unu i tələsəna-tuyv nɔɔɔ pɛlvɔv kupampam mpi pə luna kupantu kukələtv nti lɔɔ ka tɔma si i ká la tɔ tə kinj tɔ.

7 Ye kancaalaya nɔɔɔ pɛlvɔv ka tewa təkpataa pa taa tasa nɔɔɔ kufalaya ke pɛlvɔv tɔtɔɔv kupənaya lonte. 8 Ama lɔɔ yəlaa lapa taali na lɔɔ kaləyənə-we si:

Pə kɔma na pə kɔɔ maa yelev na má na lseyeli

nyóma tɛ tasa nɔɔsi kufasi pɛlvɔv, na pə kpenna Yuta kpekəle nyóma tɔtɔ. Tacaa má ma yɔɔtəna mpv.

9 Nɔɔɔv ŋka ma na-we tu pɛeli tɔ ka kaa wəe

isuv má na pa caanaa caanaa tu pɛlvɔv ŋkaya

waatv wei ma hɔma-we na má ləsi Icip-iti taa tɔ.

Pa ta tɔki nɔɔɔv ŋka má na-we tu pɛela mpv tɔ.

Mpv pə lapəna na máa lɔ pa tɔm ke luyv.

Tacaa má ma yɔɔtəna mpv.

10 Nn, Tacaa má ma yɔɔta mpv si:

Nɔɔɔv ŋka kuyɛɛŋ unu i waali maa yelev na má na

lseyeli nyóma tɛ pɛeli tɔyɔle si:

Maa kpaya ma kusəsutu na má tv hatuu pa lamayasee taa.

Maa ŋmaa-təyi pa lotu taa.

Maa pəsɔ pa lɔɔ na mpe paa pəsɔ ma yəlaa.

11 Saa unu nɔɔɔlv kaa nɔki i tɔyɔntəle ke seyɛsuyv.

Nɔɔɔlv kaa tɔ i taapalv si:

Nyi Tacaa.

Pə taɣa pulv tɔɔ,
 pa təna paa nyi-m.
 Pə kpaɣav pəɣaɣa na pə polo sɔsɔ tɔ.
¹²Maa huisti pa kupəntəŋ.
 Ma kaa tɔɔsi pa isayatu tɔɔ ké paa pəɔɔ.
¹³Ue timpi lɔɔ yɔɔtəyi nɔɔɔ kufalaya
 pɛlvɔv tɔm tɔ pə wɛɛ si kancaalaya
 nyəŋka pənaa ké. Na pulv í pənaa na
 pə cɛyətəyi, pə caa tɛm ké.

Ate cəne lɔɔ seev na isɔtaa lɔɔ seev

9 Kancaalaya nɔɔɔ ŋka paa pɛlɛaa
 tɔ kɛle kaa wena nti pa suwa na
 pa təŋəyi na pá sɛɛki lɔɔ tɔɔɔ, na tɔ
 lɔɔ tɛsɛɛle ka we ate cəne. ²Paa sika
 cokəle ké, na nté tɔ kɛna pə tɔɔ pə tɔɔ
 nyənte, na pa yaa-te si kate taa. Na
 tənaya pa sukaya fətəla na taapəli na
 potopotonaa mpa pa ha lɔɔ tɔ. ³Puvɔv
 kukakayav naale nyəŋku waali kɛna
 cokəle nte pa yaa si kate taa kate tɔ.
⁴Na tənaya wula cofolo ka wɛɛ na pá
 wəki tulaalɔna ke i taa, na lɔɔ nɔɔɔ
 pɛlvɔv atakaa na pá waasa i tənaya
 wula təpai. Atakaa inu i taa ka we wula
 nyənaya na ka taa na mana, na Alɔŋ
 kpátɔyú ŋku ku tuwa hetu tɔ na pɛɛ
 kraatanaa mpa pa tɔɔ pa ŋmaa nɔɔɔ
 pɛlvɔv tɔm tɔ. ⁵Atakaa inu i tɔɔ ka we
 teeli nyəma napəli mpa pa húlólýí si lɔɔ
 wɛ tənə tɔ, na pa keŋ lɔpa timpi pa
 lakaya kətaya ke yəlaa isayatu huɔvɔv
 tɔɔ tɔ. Pə taɣa si cəneye tu yasi-meye pə
 kantəlasɔ tənə tɛɛɛɛɛɛ.
⁶Mpúyú pə tənə pu wɛɛ, paa mpiyi pə
 lonte taa, na kətəlaa ná svukaya tam
 ké pə tɔɔ pə tɔɔ cokəle taa na pá laki
 pa tɛmlɛ. ⁷Ama hatuu pə taa nyənte
 taa ulɛ kətulv sɔsɔ tike svukayana tənə,
 na pənaya taa tɔm kulum təkəŋ ké i
 svukaya. Caləm ke i pukayana tənaya
 fɛɛɛvɔv ke lɔɔ ké i mayamaya i kupən-
 təŋ na kupəntəŋ wei ulɛ samaa ná pənta
 kupəntu tɔ i tɔɔ tɔtɔ. ⁸Feesuyu Nanjtu
 húlólýí tənə si pə tɔɔ pə tɔɔ cokəle waatu
 tənə taa, mpaav fei si yulv í tala timpi

pa yaa si kate taa kate taa tɔ. ⁹Mpu
 inu pə húlólýí isənə tɔ wɛ kayana isəntɔ
 tɔ. Pə nyuvɔv nté si isu pa kpaɔvɔv
 kuhaham na pa kpaɔvɔv wontu na
 pá laki lɔɔ ké kətasi tɔ, mpv inu pu
 pəsəyi na pá taɣani teu təkpaataa ké
 wei i laki mpv tɔ i lotu taa. ¹⁰Kútɔɔv
 na konyɔnyɔɔm na nyuvɔv tɔɔ asilima
 kɛlvɔv tɔm tike ke pə paasənə. Pə ké
 yulv tɔnvɔv nyəm mpi pa suwa si pa
 təŋəyi, haləna kuyanɔku lɔɔ ká taɣani pə
 tənaya kufam tɔ.
¹¹Ama Kilisiti ná lapa kupantunaa
 mpa pa tɛma kəntɛ tɔ pa kətulv sɔsɔ. Na
 cokəle nte tɔ taa i laki tɛmlɛ tɔ tɔ kəlaa,
 na tɔ tewa təkpaataa. Pə taɣa yəlaa
 sikina-ke, na tɔ ta tu kev antulinya wei
 pa lapa kulapv ke isəntɔ tɔ i nyənte.
¹²Kilisiti svuv tɔm kulum ke i kpaɔpaa
 svuv ke kate taa kate taa tɔ pə taɣa
 acɔɔnaa na nawee caləm ke i lapəna
 kətaya. Ama i mayamaya i caləm ké,
 ulɛna pə kəna-tuvɔv tá nyɔɔŋ yavv ke tam
 tɔ. ¹³Ye acɔɔnaa na latəcənə pə caləm
 na naaŋ alv nyəŋ wei pa nyaɣasa i tənə
 na pá ŋmusəyi i tɔlvma ke yəlaa asil-
 ima nyəma tɔɔ tɔ ta kpisi pa asilima
 ke kpiisuyv, ¹⁴kacaŋfana Kilisiti caləm
 na? Feesuyv tam nyəŋku toŋ taa ké i
 lapəna i təyi lɔɔ ké kətaya ŋka ka tewa
 təkpaataa tɔ. I caləm ká ləsi ta lotu taa
 ké kpaɔ təmənə ləmayasɛɛ na tɔ pəsi
 na tɔ la lɔɔ weesuyv tu tɛmlɛ.
¹⁵Pə tɔɔ ké Kilisiti ke wei i tɛləsəyi
 nɔɔɔ pɛlvɔv kufam ke lɛlaa tɔ si mpa
 lɔɔ yaawa tɔ pá hiki kupantu tam
 nyəntu nti lɔɔ ka tɔma si i ká ha na pə
 wɛɛ isu pa kpaɔvɔv tɔ. Pa pəsəyi na
 pá hiki-ti. Pə taɣa pulv tɔɔ, sɛm lapa pə
 taa, na sɛm mpi pə yekina na mpa paa
 wɛ nɔɔɔ pɛlvɔv kupəm taa na pá pən-
 təyi tɔ, pá lu kupəntəŋ inu i taa.
¹⁶Ye yulv caya na í taɣani isənə i
 caa pá lana i wɛnav ke i sɛm waali tɔ
 na pá tv takəlaya taa na pá su, isu i
 sɛpa na pəcɔ. ¹⁷Ye i wɛna i isɛ, takəlaya

isu mpv kaa la tæmle. Ama ye ı kōma na í si ke paa lana-keꝝe tæmle. ¹⁸Pə tōw kē pa tula kancaalaya nōꝝ pælyv tōw na caləm. ¹⁹Kancaalaya ile Moisi kpaꝝa lso kusəsutu taa heeliyi mpi pə təna tōꝝ na í keesi samaa təna. Ulena í kpaꝝa hisōpv kprátúꝝ na heej hvntu kuseemtu na í lii nawee caləm na lum pə taa, na í krentəna lso Tōm takəlaya na yəlaa pa tōw na í ħmusi. ²⁰Na í tō si: Pəne unı pə kena caləm mpi pə laki na nōꝝ ħka lso pælaa na í tō si í tōki təkəjkeꝝ tō ká la tampana. ²¹Ulena Moisi tasa caləm ke kpaꝝav na í ħmusi cokəle tōw na lso seev wontu təna tōw. ²²Na isu pa keesa kusəsutu taa tō, caləm mprı, pə we isu pə tənaya pə tayanaa, na ye caləm ı ta ti, pa kaa huı nōꝝlv ı isayatu ke paa pəcō.

Kilisiti kətaya husvꝝv ke isayatu

²³Na isu pa tayana mpi pə we isōtaa tō pə nəꝝəsəle ke mpv tō, pə wee si pá la isōtaa nyəm maꝝamaꝝa ke kətasi kupaꝝı nsi si kəla ħpúꝝú teu tō. ²⁴Pə taya pvlv tōw, kate tete nte tə taa Kilisiti svvva tō tə ta ke nte yəlaa lapa na tə nəꝝəsəna isōtaa nyənte ke kunəꝝəsv tō. Ama isōtaa maꝝamaꝝa ke ı kpaꝝa si ı puki í səꝝ lso isentaa na í wiiki ta kunyōꝝ. ²⁵Paa pənaya ħka Yuta nyəma kətvlv sōsō pukina wontu caləm ke kate tete kē. Ama Kilisiti ílé ı ta svv si ı laki ı təꝝı kətaya na í lələꝝı. ²⁶Ye pu we mpv ı ka tōꝝ kunyōꝝ ke tōm paꝝale ke hatuu antulinya lapv waatu. Ama ı kōma kaꝝanaꝝa tōm kvlm ke ı kpaꝝpaa kōnte ke tənaya kuyeeꝝ unı ı taa si í la ı təꝝı kətaya na í kú isayatu tənəꝝnaꝝ. ²⁷Pə tema svv si paa yvlv wei ı ká si tōm kvlm kē, na pəle pə waal ulena lso hvvna-ı tōm. ²⁸Mpv unı tōtōꝝ pa lapa Kilisiti ke kətaya ke tōm kvlm si pə læsi yəlaa samaa isayatu. ı ká tasa məlvꝝv, ile pə taya isayatu tōm tōw kē ı ká kōw

pəle. Ama mpa pa taꝝa-ı tō pa nyōꝝꝝ yaꝝv kē.

10 Kusəsutu nti paa tōwa Yuta nyəma tō tə ta hvlt kupaꝝtōnaa mpa paa kōw cele tō pa maꝝamaꝝa ke teitei. Ama pə nəꝝəsəle ke pə hvlaa. Pə tōw kē kusəsutu nti tə ta pəsi na tē lá na mpa pa kprətəꝝəna lso tō pá te təkpaataa, na kətasi kvlması nsi pa laki paa pənaya ħkaya tam tō. ²Ye pu kpiisa mpa pa seəkaya lso kē mpv pə taka tō pa isayatu təkpaataa ke tōm kvlm tōw, pəle pa taa tasəꝝı pa isayatu tōm tōsōꝝv, pəcō pa taa nōki kətasi nasələꝝı lapv tōtō. ³Mpi tōꝝle si pa lakvꝝv kətasi nsəꝝı paa pənaya ħka tō pə tōsəꝝı yəlaa ke pa isayatu tōw kē. ⁴Pə taya pvlv tōw, latəcənaa na acōōnaa pa caləm kaa pəsi na pə læsi isayatu ke paa pəcō.

⁵Pə tōw kē waatu wei Kilisiti kəꝝaya antulinya taa tō ı tōma lso si:

Nn caa kətasi pəyele nn caa kuhaham. Ama n ħma-m tōnvꝝv.

⁶Kətasi nsi kəkw lusa si təna tō si ta ke-ꝝ pvlv.

Na isayatu husvꝝv kətasi we-ꝝ yem tōtō.

⁷Tənaya ma tōma si:

Hai lso, maꝝalō.

Ma kəꝝ si má la nyá luyv nyəntv isu pa keesa

ma tōm ke lso kusəsutu takəlaya taa tō.

⁸ı caala yōꝝtōꝝv ke si: Nn caa kətasi na kuhaham na kətasi nsi kəkw nyaya si təna tō na isayatu husvꝝv kətasi. Pə tənaya mpv pə ta ke-ꝝ pvlv. Pəyele pə we kusəsutu taa si pá la kətasi nsəꝝı mpv. ⁹ı tema ħpúꝝú yōꝝtōꝝv tōꝝ ı tōma si: Hai lso, maꝝalō. Ma kəꝝ si má la nyá luyv nyəntv. ħpúꝝú pə lapa na lso kú kətasi nsi pa lakaya tō, ulena Kilisiti kətasi lapv náa mv kupaꝝm lonte.

¹⁰Yesu Kilisiti lapa lso luyv nyəntv na í lá ı təꝝı kətaya na pə kpiisi ta isayatu ke tam tōw.

¹¹Paa kətvlv wei ı səꝝvꝝv isō na í laki kətasi ke paa ifemle nte tō, kvlması

nsəyi ı lakı tam. Pəyele sı kaa pəsi na sı husı isayatu ke paa pəç. ¹² Ama Kilisiti ilé ı lapa isayatu husuyu kətaya ke təm kulum təkəñ, na kətaya ñke ka lakı təmle ke tam. Kilisiti tema mpv ulena í kpa na í çaya lə kəñkəñ taa. ¹³ Kaçana tənaya ı wee na í çayaa na í taña sı lə í kəna ı kolontunaa na í loosi nəhəe ke pa tə. ¹⁴ Təm kulum təkəñ ké ı ha ı ti sı pa tənə mpa pa isayatu kpiisaa tə pá té təkpaata.

¹⁵ Na Feesuyu Nañtu huləyi-tuyv pə tampana. Pə tə ké ı caala yəçətuyv sı: ¹⁶ Nn, Tacaa yəçəta mpv sı, nəçə ñka kuyəñ unı ı waalı maa yele na má na-we tə pəeli təçəle sı, maa kpaça ma kusəsutu na má tu pa lotunaa taa.

Maa ñmaa-təyi pa ləmayasəe taa. ¹⁷ Ulena í tasa sı: Ma kaa tasa təçsuyv ke pa isayatu na pa kupəntəñ tə ké paa pəç. ¹⁸ Ye pa tema yulu isayatu ke husuyv u nəkəyi na í tasa kətaya ke lapv sı pə husı ı isayatu tət.

lə kpaətənav

¹⁹ Təv, ma taapalaa, isı Yesu weesuyu luv tə pə tə tə pəsəyi na tə svv kate taa kate taa təkaa. ²⁰ Pənente ı tula-tuyv weesuyu mpaav kufaluyv, kv luna puyv kəkakayav na waalı. Puyv ñkv kv kena isı ı tənuyv mayamaya. ²¹ Tə wena kətulv səsə wei pa suwa sı í nyənəyi lə təyaya tə t. ²² Ye mpv ulə tə kpaətəna lə na lotu kuləmtv na naani kupampan na tənəñ wei pa səwa lum kupam t. Tə taa nu isayatiya tañ ke ta lotu taa. ²³ Tə təkı tá tseluyv ñkv kv təm tə hóləyi isəntə təçə teu. Pə taça pulv tə, tə pəsəyi na tə çayana naani sı mpi mpi lə ka təma sı ı ká la-tv t ı ká la-wı. ²⁴ Tə nyənəyi ta təma tə na tə lá na tə səsı təmayə səçuyv na tə kusı ta kunyuləñ ke kupantu lapv tə. ²⁵ Tə taa yele tımpı pə ké sı tá tənə tə koti təçə pote

ısu ləlaa ná kisuyu pote t. Ama tə teñ təmayə tam na pə tu kələna waatu unə wei ı taa tə loosiyi Tacaa kuyaku na kú kəñ t.

²⁶ Pə taça pulv, ye tə təña isayatu lapv təfaa pəyele tə tema tampana nyəm, pə ta kaası isayatu husuyv kətaya nakəli tət. ²⁷ Ama tə çayana tapahoiı sı lə hvle ná taña-tuyv cele. ²⁸ Pa suwa sı ye nəçəlv pənta Moisi kusəsutu na yəlaa naale yaa tooso na-ı na pa isəpee na pá tisi sı ye ñpúçú, pá kv-ı, pá taa nyənı ı pətəçəle. ²⁹ Təv ye pə we mpv ulə isənaya paa lana wei ı fəla lə pəyaya ke ı nəhəe təe na í nyənı nəçə pəeluyv caləm mpi pə taçana-ı təçə yem na í kv Feesuyu Nañtu nyuyv tə? Í nyı teu sı ı saləka kaa wee kəsuyv. ³⁰ Tə nyəmá wei ı yəçətəta sı: Mád ləetəna paa wei ké ı isayatu na mád fələna paa wei ké mpi ı lapa t. Na kulum unı ı tasəna yəçətuyv sı: Tacaa ká hvvna ı yəlaa ke təm. ³¹ Sı ñ tuti nyá təyi lə weesuyu tv niñ taa tə pə we səçəntv ke səsəm yoo.

³² Í təçsı isəna pə tema-məye lapv ke waatu wei lə lapa na mə isəntə çə t. Pu susuyv-məye kunyəntəçəle səsəçle taa ké kpaçpaa na í səñ təca ke wahala unı ı taa t. ³³ Kuləmaa məye pa təña tısv na pá lakı mpi pə fəı teu təçə samaa taa. Pəyele kuləmaa mə mə səçəlv ná puına sı í te mpa pa təña wahala tuyv isı mə t. ³⁴ Í tá çəçlı mə tv na saləkətvnaa kunyəñ təçəv. Waatu wei pa ləkaya mə wənav tə í tá kee nyuyv mayamaya. Pə taça pulv tə, í ka nyəmá teu sı í wəna wənav mpi pə kəla ñpúçú teu na pə taəñəyi tam t. ³⁵ Ye mpv ulə mə naani í taa sı. Mpi tv ı tə ké pa sı-məye kasəyaya səsəya. ³⁶ Ye ı fəına suulu í kaa pəsi na í la lə luyv nyəntv na ilé ı ha-məye mpi ı ka təma sı ı ká ha-mə t. ³⁷ Pə mayamaya ke pa ñmaa lə Təm taa sı:

Pə kaasa pəçə mayamaya ké sı

mpu i kraɣa i pəyaya ŋka ka tike i ka lula mpu tɔ si i kuyi. ¹⁸ Lsɔ ka heela- i si lsaaka kiŋ ke i ká hikina piya. ¹⁹ Apələham ka maɣasa i taa si lsɔ pəsəyi na í taɣani lsaaka ke feesuɣu. Na pə we isu mpuyule pə tu lapa. l səpaɣa na pə feesi-i na pə taɣani-i Apələham ke celɣu.

²⁰ Lsɔ taa temnav mpi pə tɔw kə lsaaka koolaa si lsɔ í la kupantu ke Yakəpu na lsav ke cele.

²¹ Saa wei Yakəpu wbsa səm tɔ lsɔ taa temnav mpi pə yelina na í kooli Yoseəfu piya təna tɔw kə kupantu na í sɛɛ lsɔ na í nyəka i kprátóyú tɔw.

²² Lsɔ taa temnav mpi pə tɔw kə waatu wei Yoseəfu caakaya səm tɔ i yɔɣɔta lseyeli nyəma Icipiti taa luw tɔm, na í keesi-weye isəna paa lana i muwa tɔ.

²³ Lsɔ taa temnav mpi pə tɔw kə Moisi caa na i too pa ŋmesa-i isətɔnaa tooso kə i lulɣu waali. Pa nawa si i tewa ile pa ta nyana nti wulav ka tɔma si pá taa la tɔ tə lapu.

²⁴ Waatu wei Moisi lapa sɔsɔ tɔ i tema lsɔ na i taa tɔɣɔ i kisa si pá taa yaa- i Icipiti wulav sɔsɔ pɛɛl pəyaya. ²⁵ Pə kəla-i leleŋ si pá tó í na lsɔ yəlaa ke konyɔŋ na mpi i ká yɔləna isayatu ke weɛ naale tike tɔ. ²⁶ l nawa si ye yəlaa í kisa-i isu pa kisuyu Mesii tɔ pə kəla-i teu ke Icipiti apititu təna. Pə taɣa pulu tɔw, cele kufelɣu ke i pɛɛkəyi.

²⁷ Moisi tema lsɔ na i taa tɔɣɔ waatu wei í lu Icipiti na wulav páná huu i tɔw tɔ pə ta tɔ i lanje. l səŋa teu tɛca, mpi tɔ i naakaya lsɔ wei i fei pá na-i tɔ. ²⁸ Lsɔ taa temnav tɔw kə i su Tɛɛv acima tɔɣɔv, na í tɔ si pá taa caləm ke naŋŋ nɔwɔsi na səm isətaa tillu í taa kv lseyeli nyəma kancaalaya kulɔlaa.

²⁹ Lsɔ taa temnav mpi pə tɔw kə lseyeli nyəma tesa səsəncaasi tɛŋku ke puɣulaya isu kacaŋa tɔw. Icipiti nyəma ná keena-we ilena lum tɔɣɔ pɛle.

³⁰ Lsɔ taa temnav mpi pə yelina Yeliko koloŋa tima tɛmɣumɣu kə waatu wei lseyeli nyəma tɔma na pá cɔɔna-keye kuyɛɛŋ naatosompɔɣɔlaya tɔ. ³¹ Lsɔ taa temnav mpi pə tɔw kə pa ta krentəna mpa pa kisa lsɔ nyəntu tɔ na apalaa təna alv Lahari na pá kv. Mpi tɔ alv un i tɔka icate feŋlaa ke teu ke waatu wei pa tala i tɛ tɔ.

³² Ntiyi maa tasa yɔɣɔtaya ile yee? Tapacayale fei-m si má yɔɣɔti Ketiyɔŋ, na Palaki, na Samsɔŋ, na Yefete, na Ta-fiiti, na Samiyɛeli, na lsɔ kuyɔɣɔtutu tɛləsəlaa pa tɔm. ³³ Pa tema lsɔ na pa taa tɔɣɔ pa tɔya lelɔa tetu, na pə tɔw kə pa tɛŋa tampana, ilena lsɔ ha-weye mpi i ka tɔma si i ká ha-we tɔ. Pa tema lsɔ na pa taa tɔw kə pa təka tɔɣɔlasi nɔwɔsi, ³⁴ na pá teesi kəkɔsi nsi si muɣi kemkem tɔ. Pa tema lsɔ na pa taa tɔɣɔ pa lu layate nɔɣɔ taa. Mpu pə yelina na paa kev acamaa tɔ pá pəsi tampana nyəma. Pa tema lsɔ na pa taa tɔɣɔ pa lapa akanaa ke yooŋ taa na pá kəli pa kolontunaa yoolaa loosi. ³⁵ Lsɔ taa temnav tɔw kə pa feesa alaa ke pa sətɔa na pá cela-we.

Lɛlaa ná nawa kanjanji na haləna pá caŋ na pá si, pa ta kisi wahala un i tɔɣɔv. Pə taɣa pulu tɔw, pa caakaya kə si pá feesi-we na pá hiki weesuɣu kupampanku. ³⁶ Pa foota lelɔa na pá ma-weye akpatɛɛ, pa hɔka lelɔa ke alukpala na pá tu-weye saləka. ³⁷ Pa yaɣa lelɔa ke pɛɛ na pá si, na pá naasi lelɔa, na pá tala lelɔa ke tilima naale naale na pa ise. Pa laa lelɔa ke kulaa na seesi. Heeŋ na pəŋ pə alema ke pa tɔɣɔlaya na pá yeləyi. Anu pa huluma təkɔŋkɔŋ pəyele pa tɔŋna-weye wahala tɣu na pá lakɔ-weye nyaŋ. ³⁸ Yəlaa pane pa tɛɛ antulinya taa cəne caɣav. Pa cɔɔkaya yem kə wɔlaya tetu taa na pɔɔŋ taa. Pa tɛsvlenaa nté kukpaməŋ tɛɛ na tulukusi taa.

³⁹ Pəne unı pa təna pa tema pa taa na lso tɔɔ lso sama-we. Paa na mpv pa ta hiki mpi lso ka tɔma si i ká ha-we tɔ.
⁴⁰ Pə taya pulv tɔɔ, lso ka huwa si i ká la taya mpi pə kəla teu tɔ ile i ta tisi si pá te təkpataa na taa fei.

lso kele Tacaa

12 Tɔv, isu yəlaa samaa tuutuuma ine i tama-tuyv kotaya na i tema mprúyú lapv na tə nyəmá təkəlekele tɔ, ta tɔtɔ tə hɔyɔsi na tə peti pə təna mpi pu kayatı-tv si tə taa polo lɔɔlɔɔ tɔ, na tə lɔ isayatu nti tə matəna-tuyv tam tɔ. Ulena tə kraya casəle ke teu ke mpi pə we tá nɔyɔ tɔ tɔ pə waalı. ²Tə kraya tá ise na tə pá Yesu tɔɔ, unı i kəna ta lso seev nyuyv na pə tapuyv. I ta nyəni tesika tɔɔ səm feele, i tisa si pá kamı-t tesika tɔɔ na í si. Pə taya pulv tɔɔ ké i tisa mpv, lanhulumlə nte tə tanə-i cele tɔyɔ i nyənaya. Na kayana í caya lso kumte kɔɔkɔɔ taa.

³ Me mu caya na í mayasi mə taa na í na isəna asayaa yoonə-i na í tá kpeesi tɔ. Í nyənna təna, pəɔ í taa kɔɔ na í kpisi na í lɔ tɔɔɔ. ⁴ Pə taya pulv tɔɔ, tuu mə na asayaa í luki tɔ í ta luta na halı í canı í si mə təlute taa. ⁵ Í sɔɔwa apalutu sɔɔsvy tɔm nti lso heeliyi-me isu yulv seyesvyv i piya tɔ yee? I tɔma si:

Ma pəyalv, paasəna teu ke waatu wei Tacaa hɔɔ nyá nkpaɔvyv tɔ.

Na ye i kaləyənə-ɔ taa lɔ nyá apalutu.

⁶ Pə taya pulv tɔɔ, wei Tacaa sɔɔlaa tɔ puntu nkpaɔvyv ke i hɔɔ.

Na wei i nyənəyi i pəyaya tɔ puntu ke i kɔtəyi.

⁷ Í tɔyɔ mə kɔnyɔməɔ na suulu na í nyənı-tv isu cəce hɔɔvyv i pəyaya nkpaɔvyv tɔ. Kɔnyɔməɔ wei í tɔkvyv mpv tɔ unı i huləyənə si lso nyənəyi-meye i piya. Pəyaya nkpa ka nkpaɔvyv ke ka caa u hɔɔ? ⁸ Ye u hɔɔ mə nkpaɔɔɔ unı i lakı i piya təna tɔ pə húləyi ké

si i tá ké i piya mayamaya. Ama í ké apalaa naale piya ké. ⁹ Tə nyənna ta caanaa mayamaya ke ate cəne. Pa hɔɔ tá nkpaɔɔ na tə seeki-we. Ye tá caanaa hɔɔ tá nkpaɔɔ na tə seeki-we, pə wee si tu nuna tá isɔtaa Caa na pə kəli mpv na tə hiki weesiy. ¹⁰ Ta caanaa mayamaya ná hɔɔ tá nkpaɔɔ ke wee naale ke isəna pə maya-we tɔ. Ama si pə waasi-tv tɔ ké lso ná hɔɔ tá nkpaɔɔ si tə kraya i tənəɔɔ weetu. ¹¹ Waatu wei pa hɔɔ tá nkpaɔɔ tɔ pə caya-tuyv isu pa tuyı-tuyv wahala, pə fei lanhulumlə se. Ama pə kɔɔ na pə leeli uləna mpa pa nkpaɔɔ pa hɔma mpv na pə seyesı-we tɔ, pá na kɔpantu ke pə taa. Puntuna tɔntə teeki na pə kɔna-weye heesvyv.

Kuseyesətv na kukpaalətv

¹² Í la na mə niɔ kusepəɔ na mə nɔɔheə acamaa pə nyɔɔ tɔɔ. ¹³ Na í tənəyi mprúyú tam ké mpaɔɔ kusiyisiɔ, pə taa kɔɔ na sekəllv nɔyɔlv í cəlesi mpaav, ama í hiki toma.

¹⁴ Í la kookalı na mə na yəlaa təna í weena təma na leleɔ na mə tɔntə keesi teu. Pə taya pulv, ye yulv tɔntə ta keesi teu puntu kaa keesi Tacaa. ¹⁵ Í la laakalı na nɔyɔlv í taa kɔɔ na í tayanı lso pəleə ke lanvyv. Í la laakalı tɔtɔ na pə taa kɔɔ na mə taa nɔyɔlv pəsi isu tuyv isayav nyɔɔkvyv na kv nyən wakələyi yəlaa tɔ.

¹⁶ Í la laakalı tɔtɔ na mə taa nɔyɔlv í taa la asilima yaa lso nyəm pəsi i isentaa ké yem, isu pə lapv lsav na í kraya i sɔɔɔntv lonte na í pəeti tɔyɔniya tɔɔ tɔ.

¹⁷ Mə mayamaya í nawa isəna pə kɔma waalı waalı na í nyulı si i caa í kooli-tv kɔpantu, uləna pá lı-tv tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, pə fei pəsvyv si í məli waalı na í tayanı mpi i ka tema wakələvyv tɔ, uləna í wii yem.

¹⁸ Me í tá kpətəna puyv nkpa yulv pəsəyi na í tokina tɔ isu lseyeli nyəma, nkpa kv tɔɔ kəɔ tɔɔ nyənka mukaya tɔ, na isɔɔmuntv na səkpetyv na heel-

imuɣu pə nyalaa tɔ, ¹⁹na pá nu akan-təle wula na pə yɔɔtəɣi tɔ. Saa wei lseyeli nyəma nu pə yɔɔtəɣa mpv tɔ, pa tɔma si pə yele mpv, pə taa tasa-weɣe yɔɔtənaɪ ke paa pəcɔ maɣamaɣa. ²⁰Pə taya pulv tɔ, tɔm nti paa heela-we si ye yulv yaa kpənte maɣamaɣa tokina pɔɣv ŋkɪ, paa yaɣa-tɛɣe pɛe na pá kv tɔ, tə kəla-weɣe toŋ. ²¹Pə nyənɔɣv lapa sɔɔntv haləna Moisi maɣamaɣa tɔ si sɔɔntv kəla un na í seliyi.

²²Ama me mə kpətəna Siyɔŋ pɔɣv, na lɔ weesuyv tu ɪcate isɔtaa Yosalem na tə isɔtaa tillaa tuutuuma. ²³Í kpətəna lɔ kancaalaya kulvlaa mpa pa həla pa ŋmaa isɔtaa na pá kotina laŋhulɔmlɛ tɔ. Í kpətəna lɔ wei ɪ ká huɪna yəlaa tənaya tɔm tɔ, na í kpətəna ɪ yəlaa kvpama mpa pa lapa na pá te təkpataa tɔ pa ləsasi. ²⁴Í kpətəna Yesu wei ɪ ké nɔɣɔ pɛelɔɣv kvfam teləsɔlv tɔ. Í kpətəna ɪ caləm kvŋmusəm mpi pə yɔɔtəɣa kəla Apɛeli nyəm nyəŋka təcayacaya tɔ.

²⁵Í la laakalı, í taa kisi wei ɪ yɔɔtəɣəna-me tɔ ɪ tɔm ke nuw. Mpa pa kisa wei ɪ kpaalaya lɔ Tɔm ke ate cəne tɔ ɪ tɔm nuw tɔ pa ta kpisi pele pa ŋkpaŋɔɣv ke hɔm, kacanfanə ta mpa tu ha lumaya ke wei ɪ we hatuu isɔtaa na í yɔɔtəna-tv tɔ? ²⁶l yɔɔtəna na ɪ yɔɔtəɣa ciyiti tetv təna. Ama ɪ tasa-tɔɣv heeluyv si ɪ ká tasa atɛɣe ciyituyv, haləna í kpəntəna isɔtaa. ²⁷Timpi pa təŋ mpv si paa tasa tɔ pə wee kɛle si mpi mpi pə lapa na pu ciyiti-wi tɔ pu saalı yem ulena mpi pu caya tam tɔ pəle pə lætti.

²⁸Tu hiki kawulaya ŋka kaa caya tam tɔ ile tɛ la lɔ kə tɛmlɛ ke isəna mpi pu maɣa-ɪ tɔ, na tɛ see-ɪ na tɛ nyanŋa-ɪ na tɛ hulɪ si ɪ nyana tɛmlɛ sɛɛv ntɛ. ²⁹Tá lɔ kə kəkɔ ŋka ka nyaki pə təna tɔɣɔ.

Isəna tu la na lɔ sɔɔlv-tv tɔ

13 Í sɔɔləɣi təmaya tam isv yulv na ɪ neu. ²Ani pə wee si í təkəɣi

muɪlaa mpa pa kəŋ mə tɛ tɔɣɔ teu tɔ ɪ nuwa. Lɛlaa lapa isɔtaa tillaa ke muɪllɛ ke pə lapv taa, pa təŋna si yəlaa ke yem. ³Í tɔcɔ saləkətɔnaa tɔcɔ isv ye mə na-we í ka wenna saləka un ɪ taa í ka lapa tɔ. Na í tɔcɔ mpa pa laki nyanŋ tɔ pa tɔm isv mə maɣamaɣa ke pa laki mpv.

⁴Paa wei í nyənɪ alv kpaɣav tɔm isv pulv sɔsɔm. Na apalv na alv pa taa nɔɣɔlv náá taa la yem yem tɔtɔ. lɔ ká huɪna tɔm ke mpa pa laki asilima na mpa pa laki wasanjalətv tɔ.

⁵Í taa nyənəɣi pɔɣɔlaya ke mə kulapɔtv taa. Ama mə lanŋa í hɛna mpi ɪ wena tɔ. Pə taya pulv tɔ, lɔ yɔɔtəna si: Ma kaa l-ŋ paa pəcɔ, maa wee nyá waalı ké tam. ⁶Pə tɔcɔ ké tə pəsəɣi na tɛ yɔɔtəna naani si: Tacaə kele ma tentu, ma kaa nyana pulv. Yulv pəsəɣi na í la-m we?

⁷Í tɔcɔ mə kancaalaya sɔsaa mpa pa caala-meɣe lɔ Tɔm heeluyv tɔ pa tɔcɔ. Í nyənna isəna pa yaasi ka wee tɔ, na isəna pele pa səpa tɔ, na í keesəna isəna pele pa tema lɔ na pa taa tɔ na í lá mpv. ⁸Isəna Yesu Kilisiti ka wee tɔ mɪpɔɣɔ ɪ we sanŋa, na mɪpɔɣɔ ɪ ká wee tam. ⁹Í taa yele na seɣesəŋ kvfanŋ un ɪ təna, ɪ nɔɣɔ na ɪ suka, í tolisi-me. Pə taya pulv tɔ, mpi pə kəla teu tɔɣɔle si lɔ pɛelɛe í la na tɛ hikiyɪ toŋ ke ta huwee taa. Pə taa wee kvtɔɣɔv cɔlvɣv kiy. Mpa pa paasəɣəna kvtɔɣɔv cɔlvɣv tɔ paa waalı pə taa ké pulv.

¹⁰Kətəlaa mpa pa laki tɛmlɛ ke Yuta kətasi cokəle taa tɔ pa feɪna mpaa si pá tɔɣɔ mpi pa kv tá kətaya təlata taa tɔ. ¹¹Yuta kətɔlv sɔsɔ kvakəɣi wontu nti tə caləm ké, na í pona cokəle taa na í feɪni si pə husi yəlaa isayətv. Ulena pá kpaɣa wontu nti pa kvwa mpv tɔ tə maɣamaɣa na pá pona təsikile waalı na pá tv kəkɔ. ¹²Pə tɔcɔ ké Yesu səpa ɪcate na waalı si ɪ maɣamaɣa ɪ caləm í tayani yəlaa samaa. ¹³Mpv tɔ tɛ polo ɪ kiy ke təsik-

ile waalı na pá kisi-tu isu pa kisuyu uni tɔ. ¹⁴Mpi tɔ tɔ feuna ıate tam nyante ke ate cəne. Ama cele nyante ke tɔ preekəyi.

¹⁵Tə saŋ lɔ kə tam na pá lá teitei isu tɔ lapa-ı kɔtaɣa na Yesu toŋ taa. Pə nyuyɔ nté si ı hətə í yaaku tá nɔɔsi taa kə tam.

¹⁶Í taa sɔɔ kupantu larɔ na təmaɣa tem ke tam, pə taɣa pulɔ tɔɔ, kɔtaɣa isu m̄púyú lɔ sɔɔlaa.

¹⁷Í nukəna mə sɔsaa na í seeki-we. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, pa feniyi mə ləsasi tɔɔ kə. Mpi tɔ pa nyəmə si cele lɔ ká pɔɔsi-weye si tɔm. Ye í nukəna-we, pa təmle larɔ kaa la-weye felentu. Ama ye ı nukəna-we, pa təmle ká pəsi-weye təlası tɔm, na saa uni pə kaa waasi-meye pulɔ.

¹⁸Í sələməna-tuyɔ lɔ kə m̄púyú tam. Tə nyəmə təu ke tá taa təkpataa si tə wena lotu kulumtu. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, tə caa kə si paa mpi pə taa tá tɔntə í maya.

¹⁹Nti ma wiikina-me təsiyisiyi tɔɣɔle si í sələmi lɔ na í lá luyɔ na má məli mə kiŋ ke lɔŋ.

lɔ sələmuyɔ

²⁰lɔ feesa Taca Yesu ke səm taa, unəɣəle heeŋ tiikilu sɔsɔ ke ı səpɔ tɔ pə tɔɔ. Na ı səm mpi pə yelina na nɔɣɔ pəeluyɔ tam nyəm la tampana.

²¹Heesuyɔ lɔ í la na mu pəsi na í lá kupantunaa na í lá ı luyɔ nyəntɔ təmammam. lɔ uni í yele na Yesu Kilisiti la tá kiŋ ke mpi pə we-ı teu tɔ. Yesu í hiki teeli ke tam. Ami.

Kantəkaya tɔm na seetu

²²Ma taapalaa ma wiikina-me si í nu apalɔtɔ sɔɔsuyɔ tɔm tənə na suulu. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, tɔm nti ma ŋmaa-meye cənə tɔ tɔ ta tɔɔ. ²³Ma heeliyi-me si pa tula ta taapalɔ Timotee. Ye ı tala lɔŋ ke cənə ma na-ı tu kɔnna mə tɔ.

²⁴Í seə mə sɔsaa tənə na lɔ yəlaa tənə təpai. Ta taapalaa ltalii nyéma seə-me.

²⁵lɔ í la mə tənaya pəleə.

TAKƏLAYA ņKA

SAAKI

NMAAWA TƆ

Kutultu

lso yəlaa mpa pa yawa antulinya təna taa tɔɔ Saaki ņmaawa ı takəlaya. 1 kɔsɛyəsətu ta ke nɔɔ taa təm ke yem. Yaasinnaa mpa yulu ka lakəna tɔ, pa təm ke Saaki sɛyəsaa. Saaki hulə lso sɛelaa ke yaasi wei pa laki na ı fɛi teu tɔ.

lsona pa fayə Saaki takəlaya tɔ:

Nyəm na taa təm pə təm, titite 1:1-8

lso sɛɛv mayamaya naaki lakasi taa ke, titite 1:9-27

Yəlaa fayəsuyv təm, titite 2:1-13

Taa tɛmnəv na lso na təma pə təm, titite 2:14-26

lso sɛelaa na pa nsəma kpaɔv təm, titite 3:1-12

Ləmayəsɛɛ nna a luna lso kiŋ tɔ, titite 3:13-18

lso sɛɛlv na antulinya pə təm, titite 4:1-5:6

Suulu na lso sələmvuyv na sənəv təm, titite 5:7-20

Sɛɛtu

1 Maya Saaki lso na Tacaa Yesu Kilisiti pa yom.

Má ņmaakəna takəlaya kanɛ. Ma sɛɛ lso yəlaa təna mpa pa ya antulinya təna taa tɔ.

lso hate

²Ma taapalaa, ye mayəsəŋ ı kəma na ı mayəsəyi-mɛyɛ ņka ņka, ı caɣana laŋhəlvmle ke səsəm. ³Pə taya pulv tɔɔ, ı nyəmá sɔ ye ı səŋa teu təca ke naani wei ı tɔwa lso tɔ ı taa, ıle ı pəsə kantəllaa nté. ⁴Ama ı yele na paa wei ı ná sɔ ı kantələna tampana. Saa unı ı ká la yəlaa mpa pa tewa təkpaata na pá we təmammam na pá tá laŋ pulv tɔ. ⁵Paa na mpv

ye mə taa nɔɔlv laŋa nyəm, ı sələmi lso na ı ká ha-ı-wı. Pə taya pulv tɔɔ, lso ıle ı fɛi felentu ke paa pəcɔ. Pəyele ı kootiyi nɔɔlv. ⁶Ama ye puntu ı sələməyi lso, ı sələmi na ı tɛ ı taa, ı taa la sika. Ye yulv ı sələməyənə sika, puntu we kə ısu tɛŋku lvm hola nna heelim laki na á laŋtəyi yem tɔ. ⁷Yulv ısu mpv pə taka ı taa tɛɛli sɔ Tacaa ká ha-ı pulv cəcəka. ⁸Mpi tɔ, ı kə yeleyele tv na tutulu ke ı yaasi təna taa kə.

Kunyəntv kusuyv

⁹Ye kunyəntv ı we tá taa, ıle ı mvuyli sɔ lso ká kusɔ ı nyuyv tɔ pə tɔɔ. ¹⁰Na ye apite ı we ta taa, təle tɛ mvuyli sɔ lso ká tisi-tɛ tɔ pə tɔɔ. Apite kəŋ na tɛ saali yem kə ısu nyuluyv hetv ke taale taa.

¹¹Ilim lukı na pə kɔɔ pə haŋ səsəm, ılena pə nyaya nyuluyv ņku na kv wul, ılena hetuyv ņku kv hoti, na kv kacəka saali yem. Mpv unəyi pu kɔɔ na apite na tə kulapvtv təna saali yem.

Mayəsəŋ na cəɛsɛ

¹²Mayəsəŋ ı mayana wei na pə tá ciyiti-ı, puntu nu leleŋ kə. Pə taya pulv tɔɔ, waatu wei pə tɛŋı-ı mayəsuyv na pə tá ciyiti-ı tɔ, lso haaki-ı weesuyv teeli ntenuyv ņku kv kə mpi lso təma sɔ ı haa mpa pa sɔləyi-ı tɔɔ. ¹³Ye mayəsuyv ı mayana wei, puntu ı taa tɔ sɔ: lso mayəsəyənə-m. Mpi tɔ, pu mayəsəyi lso sɔ ı la ısayatv, pəyele lso mayamaya naa mayəsəyi nɔɔlv. ¹⁴Pa təŋ sɔ pə mayəsəyi yulv tɔ, ı mayamaya ı kunyuluyv ısayəv həŋna-ı na pə kpa-ı ısu katəka. ¹⁵Kunyuluyv ņku kvle kv wɛɛkı mpv ılena kú kɔɔ kú lvlı ısayatv. Na ısayatv ná kəŋ tɛ pu təmammam ılena təle tɛ lvlı səm.

¹⁶Ma taapalaa kvpama, ı taa puɣusi mə ti yoo. ¹⁷lso taa kə kvpantvnaa mpa tə hikiyi faalaa tɔ na kvɛɔŋ kvpampanı unı ı təna ı lukəna. lso wei ı ņma ısvətənyv taa kəkəsı tɔ ı niŋ taa kə pə

luna. lso naa layasayi ye i sɛɛna nti tɛ taa, tɛ taa kɛ i sɛɛna. Sɛkpetiya nakɛli ka fɛi i kinj. ¹⁸ lni i nɛkɛna na i ha-tuyv weesuyu na i tampana tɔm kinj. l lapa mɔpɔyɔ sɛ tɛ mu kɔɛmanmam mpi pɛ tɛnaɣa nɔyɔ.

Í taa nukɛ kɔnu ke yem

¹⁹ Ma taapalaa kupama, í tɔɔsi tɔm tɛne unɛ sɛ paa wei í wɛɛ lɔɛ ke nuw taa. Ama í taa wɛɛ wei i pɛsɛyi yɔyɔtaya tɔ. Pɛyele í taa wɛɛ wei u layasayi pánáná muɣu tɔ. ²⁰ Ye yulu í mu pánáná u pɛsɛyi na í la mpi lso caa tɔ. ²¹ Pɛ tɔɔ kɛ í ká kisi mpi pɛ laki yulu ke isayav tɔ, na í lɔ kulapɔtu nti tɛ ta keesi tɔ. Í pasa mə tɛ na í mu tɔm nti lso sɛtɛyi mə taa tɔ, tɔm nti tu yana mə nyɔɔɛɛ.

²² Í taa nukɛ lso Tɔm ke kɔnu ke yem. Ye í laki mpv í puɣusiyi mə tɛyi. Ama í tɛɛ teitei isu í nukɛ tɔ. ²³ Wei i nukɛ-tɛyi kɔnu tɔ i wɛ kɛ isu yulu nyɛnuyv i tɛyi tinj taa na í ná isɛna i wɛɛ tɔ, ²⁴ na í tɛ i tɛyi nyɛnuyv na í tɛɛ, lɛna í sɔɔ isɛna i ka wɛɛ tɔyɔ kpakpaa. ²⁵ Ama wei i kelɛyi lso Tɔm nti tɛ tewa mpv na tɛ hetɛyi-tuyv tá yomle taa na í wiili tɛ taa kɛ teu, na í nyɔɔna-ti tɛkraɛkraɛkra tɔ. Puntv u nukɛ-tɛyi kɔnu ke yem na í tɛɛwa pɛ tɛma. Ama i tɛɛɛyi-tɛyi teu kɛ, puntv ká ná sɛ lso wɛ í waali kɛ i kulapɔtu taa.

²⁶ Ye yulu huɔki sɛ i kɛ lso sɛɛlv na í tá nyi i nɔyɔ tɔɔ suluyv, puntv puɣusiyi i tɛyi, na i lso sɛɛtv wɛ yem. ²⁷ lso sɛɛv mpi pɛ te Tacaa lso na pɛ maya-i tɔyɔle suluwaa na alaa mpa pɛ sɛpa na pɛ ye yem tɔ pa tɔkuyv ke pa wahalanaa taa. Pɛ kaasaa tɔtɔ sɛ yulu í taa ye yem na antulinya kulapɔtu asilima taana-i paa pɛɔɔ.

Yɛlaa fayasuyv

2 Ma taapalaa mə, í taa tɛɛɛyi Tacaa teeli tv Yesu Kilisiti mpa na í tasɛyi

yɛlaa ke fayasuyv. ² Ye isu í kotaa na í caya ke, na nɔyɔlv svv na í lɛɛ wɛla kukuule na í suu wontu kupantu, na kɔnyɔntv nɔyɔlv ná svv tɔtɔ, na í lɛɛ í wontu cɛla cɛɛyi cɛɛyi. ³ lɛna í fayasi wei i suu wontu kupantu ke mpv tɔ na í se í lɛɛ, na í tɔm-i sɛ: Kɔɔ na í caya tɛcayale kupante tɛne tɛ taa. lɛna í tɔ kɔnyɔntv sɛ: Nyaa sɛɛ mpv, yaa kɔɔ na í sopi ma nɔɔhɛ tɛɛ cɛɛyɛ ate. ⁴ Í laki mpv tɔ pɛ taya í fayasayi mə tɛmɔyale? Na isɛna í mayasayi mpv tɔ pɛ fɛi teu.

⁵ Ma taapalaa kupama mə, í nu ma tɔm tɛne sɛ, lso nyɛna antulinya unɛ i taa kɛ na í lɛsi kɔnyɔntunaa sɛ pá pɛsi apila ke i mpaav taa, na pá hiki kawulaya ɛka i tɔma sɛ i ká cɛla mpa pa sɔɔla-i tɔ.

⁶ lɛna mə mu məli na í nyɛnɛyi kɔnyɔntunaa mpeɣe yem suwe? Pɛ taya apila anɛ aa caakɛna mə tɔm na á hɔɛ-mɛ na á pukina tɔm tɛhuɔle taa? ⁷ Pɛ taya kulɔmma mpe pa footiyina hɛtɛ kupante nte lso ha-mɛ tɔ?

⁸ Ye í tɛɛɛyi lso Kawulaya kusɛsutu nti pa ɛmaawa lso Tɔm taa sɛ: Sɔɔli nyá tɔyɔntɛle isu n ka sɔɔli nyá ti tɔ, pɛ wɛ teu. ⁹ Ama ye í fayasayi yɛlaa, í laki isayav kɛ. Na ye pa keesɛna nti pa suwa tɔ mə tɔm sɛpaya, mpi tɔ u tɛɛɛyi kusɛsutu. ¹⁰ Na isɛna pɛ wɛɛ tɔyɔle sɛ ye nɔyɔlv tɛɛ kusɛsutu kuheelitu tɛna na í kɔɔ í kpisi tɛ taa kulɔmtv ke tɛɛyɔlv, pɛ tɛnaɣa i kpisaa. ¹¹ Pɛ taya pulv tɔɔ, wei unɛ i tɔma sɛ: Taa la wasaɛkalɛtv tɔ, unɛ i tɔmna tɔtɔ sɛ: Taa kv yulu. Mpv tɔ, ye n ta la wasaɛkalɛtv na í kv yulu, n kpisa kusɛsutu tɛɛyɔlv kɛ. ¹² Í yɔyɔtɛyi na í laki isu yɛlaa mpa paa keesɛna lso Tɔm nti tɛ hetɛyi-tuyv ta yomle taa na pá huɔna tɔ. ¹³ lso kaa nyɛni wei i ta nyɛni i tɔyɔntɛle pɛtɔtɛle tɔ i pɛtɔtɛle ke huɔle wule. Paa na mpv tɔ, ye wei i nyɛna lelɛ pɛtɔtɛle, puntv tɔm ká sɛɛna huɔle taa.

Lsɔsɛɛle na tɛ tɛma tɛm

¹⁴Ma taapalaa mɛ, ye yulɔ yɔɔɔtaa si ɪ tɛma lɔɔ na ɪ taa pɛyɛle pu hulɛyi mɪpɔyɔ ɪ tɛma taa, pɛ taɣa yem kɛɛ? ɪ lɔɔ taa tɛmnav mpi pu yaɪɪ-ɪ? ¹⁵Ye isu nyá tɔɔɔntɛle apalu yaa alɔ laɲna nteɣe kotakuyɔ, na tɔɔɔnaya maɣamaɣa ta tala-ɪ. ¹⁶Ulena ń tɔmɪ-ɪ si: Tɔɔ, pɛ lapa tasa, lɔɔ ɪ ha-ɲ alaafɛya, ku nyá watu, tɔɔɔ kutɔɔɔ ke teu. Pɛyɛle n ta cɛɛɛ-ɪ mpi ɪ laɲaa tɔ, ɪɛ pɛpɛɣe pu waasi-ɪ? ¹⁷Mɪpɔyɔ pɛ wɛɛ, ye yulɔ tɛma ɪ taa na lɔɔ na u laki pɛ tɛma, ɪ taa tɛm mɛla yem kɛ.

¹⁸Ntanyɪ nɔɔɔɔ ká tɔ si: Taa tɛm na lɔɔ tike kɛ lɛɔ laki, na lɛɔ náa laki tɛma tike. ɪɛ ma cɔɔ pɔntu si: Hulɪ-m ɪsɛna yulɔ ka tɛ ɪ taa na lɔɔ na u laki pɛ tɛma tɔ, na maa hulɪ-ɲ lɛɔ taa tɛm na ɪ tɛma taa. ¹⁹N tɛma nyá taa si lɔɔ kulɔm tike wenna, tampana kɛ. Alɔɣaa maɣamaɣa ná tɛma pa taa kɛ mpɔ, halɛna pá seliyina sɔɔɔntɔ. ²⁰Yulɔ kumɛɛɛɛ nyá, n caa ń cɛkɛna si taa tɛmnav na lɔɔ kɛ yem na tɛma fɛɪ, ɪ waasɛɣɪ pulɔ? ²¹Tɔɔ, ɪsɛnaya pɛ lapa na lɔɔ nyɛni ta caanaa caa sɔɔ Apɛlaham kɛ yulɔpaɲ ye? ɪ kulapɔtu kiɲ kɛ waatu wei ɪ laakaya ɪ pɛyalɔ lsaaka kɛ kɔtaɣa tɛlate tɔɔ tɔɔɔ. ²²N ta na mpɔ taa? ɪ tɛma lɔɔ na ɪ taa pɛyɛle tɛma na wɛ pɛ taa tɔɔ. Na pɛ tɛna pɛ kpɛnta mpɔ tɔɔ ɪ taa tɛmnav kɛ lɔɔ tewa tɛkpataa. ²³Ulena pɛ lá teitei isu pa ɲmaa lɔɔ Tɔm tɔ si: Apɛlaham tɛma lɔɔ na ɪ taa, na ɪ taa tɛm mpɛyi lɔɔ ná nawa na ɪ yaa-ɪ yulɔpaɲ na ɪ mu-ɪ. Na lɔɔ yaa-ɪ ɪ ceu. ²⁴Pɛnɛntɛ mɛ maɣamaɣa ɪ nawayale si yulɔ tɛma kɛ lɔɔ nyɛnɛyɛna-ɪ yulɔpaɲ, pɛ taɣa ɪ taa tɛm na lɔɔ pɛ tɔɔ tike.

²⁵Mpɔ tɔɔɔɔ pɛ lapa apalaa tɛna alɔ Lahapɪ kiɲ, lɔɔ nyɛna-ɪ yulɔpaɲ kɛ ɪ tɛmlɛ tɔɔ kɛ waatu wei ɪ mu tillaa kɛ ɪ tɛ na ɪ cɔɔɛna-wɛɣɛ mpaas tɔ. ²⁶Ye isu pulɔpɔ hɛntaa na pu feesiɣi pɛ sɛpaya.

Mpɔ tɔɔɔɔ lɔɔ taa tɛmnav kɛ yem ná kɛ kusɛpɛm.

Yulɔ nsɛmlɛ tɛm

3Ma taapalaa mɛ, ɪ taa nyulɪ si ɪ la sɛyɛsɛlaa kɛ payale. Pɛ taɣa pulɔ tɔɔ, anɪ ɪ nyɛmá si ta mpa tɛ kɛ sɛyɛsɛlaa tɔ tá huɔnav ká lana toɲ na pɛ kɛli kpai nyáma. ²Yaasinaa payale taa kɛ tá tɛna tɛ pɛntɛyi. Ye yulɔ wɛɛ na ɪ pɛntɛyi ɪ yɔɔɔtaɣa taa, pɔntu kɛ yulɔ wei ɪ tewa tɛkpataa tɔɔ, na ɪ pɛsɛyi na ɪ kpa ɪ tɛyi pɛ tɛna pɛ taa kɛ. ³Tɛ tɔyi kpayanukpasɪ kɛ kpayanɛɲ nɔɔsi taa kɛ si tɛ pɛsi na tɛ ɲmakɛɪ-ɪ na ɪ nuna-tu, paa na ɪ tɔɔɔ mpi pɛ tɛna. ⁴ɪ nyɛnna kpulɛɲ sɔɔɔɔɔ wei heelim sɔɔɔɔm tuliɣi tɔ na ɪ ná tɔɔ. Kpátɔyɔ sɛkpeluyɔ nakulɛyi saalu kɛsɛyɛna-ɪ na ɪ pukina-ɪ timpi tɔɔ ɪ sɔɔlaa tɔ. ⁵Mpɔ tɔɔɔɔ pɛ wɛɛ na yulɔ nsɛmlɛ. Yulɔ nsɛmlɛ kɛ pulɔ sɛkɛm kɛ ɪ tɔnuyɔ tɛna taa kɛ. Ama tɛ pɛsɛyi na tɛ la kalampaani kɛ sɔɔɔɔɔ-tɔnaa taa.

ɪ nyɛni na ɪ ná ɪsɛna kɔkɔiya pɛsɛyi na ká naɲ hɔtuyɔ anaam nɔɔɔɔ tɔ. ⁶Nsɛmlɛ wɛɛ kɛ isu kɔkɔ. Tɛ taa kɛ ɪsɛyatu maɣalaa, na tɛ wɛ tá tɔnuyɔ taa na tɛ wakɛɛɛɛ tɛ tɔnuyɔ tɛna tɛpai. Tɛnaasɛɛ sɔɔɔɔɔ kɔkɔ kɛ tɛ heeki na tɛ sɔki mpɔ halɛna ta sɛm. ⁷Yulɔ pɛsɛyi na ɪ ɲmakɛɪ taale wontu nti tɛ tɛna, na sumasi tɛna, na wontu nti tɛ tuuki tɛ lotu tɔɔ tɛ loɔɲa tɛna, na lum taa nyɛm. Halɪ yulɔ tu tɛma pɛ tɛnaya mɪpɔyɔ ɲmakɛɛɛɛ mɛɛ. ⁸Ama tuu tɔ nɔɔɔɔ ta tenta nsɛmlɛ kɛ ɲmakɛɛɛɛ. Pɛ kɛ ɪsɛyatu nti yulɔ ɪ pɛsɛyi na ɪ kpa tɔɔɔ. Tɛ taa sɔtu toɲ fɛina taka. ⁹Nteɣɛ tɛ sɛɛkɛna Tacaɔ Sɔɔɔ kɛ ɪ na tɛmlɛ, na nteɣɛ tɛ tɛɲsɛyɛna mpusi kɛ yɛlaa mpa lɔɔ ɲmawa na pá nɛyɛsɛna-ɪ tɔ. ¹⁰Nɔɔɔ kulɔmɛyɛ ɲkɛ ka taa kɛ fɔɔ wɛɛ. Pɛyɛle ka taa kɛ anyɛɲka wɛɛ. Ma taapalaa, pɛ taa wɛɛ mpɔ. ¹¹Hite kulɔmtɛle taa lum kaa wɛɛ leɛɲ nyɛm

ke saalvuu na t̄salau nȳam ke saalvuu. ¹²Ma taapalaa m̄e, t̄vuu ŋku pa yaa si fiki t̄o ku kaa p̄asi na ku l̄uli t̄vuu ŋku pa yaa si olifi t̄o ku pee. Na t̄vuu ŋku pa yaa si les̄eŋ t̄o ku kaa l̄uli fiki t̄vuu pee. Na lum mpi p̄e w̄e t̄anyaŋ t̄o p̄e kaa p̄asi na p̄e l̄a leleŋ nȳam.

L̄amayas̄e nte t̄o luna l̄so kiŋ t̄o

¹³N̄ȳol̄u w̄e m̄e h̄eku na i k̄e l̄amayas̄e tu na nȳantu t̄o? P̄untu í yele na i t̄ema h̄uli m̄pu, na í laku i t̄ema na tu pas̄vuu na l̄amayas̄e. ¹⁴Ama ye m̄e lotunaa taa w̄e haŋaya s̄os̄aya na ik̄alle p̄eek̄vuu huw̄e, ul̄e í taa n̄oki m̄e t̄ayi h̄om na í p̄asi p̄op̄otunaa na í kp̄esi tampana. ¹⁵L̄amayas̄e isu m̄pu p̄e taka t̄a luna l̄so kiŋ se, p̄e k̄e antulinya un̄e i nȳam k̄e, na ȳul̄w̄eetu huule, na p̄e luna ul̄v̄uu kiŋ. ¹⁶P̄e t̄aya p̄ulu t̄o, timpi taa haŋaya na ik̄alle p̄eek̄vuu p̄e w̄e t̄o t̄anya liyit̄uu na is̄ayatu n̄ti t̄o t̄ona t̄o w̄e tam. ¹⁷Ama ye wei i hika l̄so nȳam p̄untu w̄e k̄e t̄ēēēē. P̄e p̄e paasi i ta ke yoolu, i k̄e suulu tu, na p̄ēēē tu, na kupantu tike ke i laku, na i t̄ema tewa. li faŋas̄ayi ȳalaa si ma nȳam̄a akele ma ta nyi akele, na c̄es̄vuu f̄e i kiŋ. ¹⁸M̄pa pa laku na pa c̄ol̄ nȳama w̄eek̄ana leleŋ t̄o p̄e w̄e isu leleŋ taa k̄e pa tuuki pa kututuum, na wees̄uyu ŋku ku tewa t̄yo pa k̄oŋ hik̄uu.

Is̄ana l̄so na antulinya pa f̄e kp̄ēv̄u t̄o

4 L̄eye yooŋ na nt̄ŋkp̄ēes̄aya luna m̄e h̄eku ke m̄pu? M̄e k̄ot̄unaa m̄pa pa caal̄ayi-m̄eye tam k̄e m̄e t̄on̄eŋ taa t̄o m̄pe pa k̄oŋna na yooŋ na nt̄ŋkp̄ēes̄asi n̄si. ²Nt̄anȳi í nȳul̄ayi p̄ulu p̄eyele í kaa hiki-w̄i, ul̄ena í suv̄ ȳalaa k̄vuu taa. Yaa m̄e luuŋ suv̄ p̄ulu p̄eyele í kaa hiki-w̄i, ul̄ena nt̄ŋkp̄ēes̄asi na yooŋ suv̄ m̄e h̄eku. P̄e t̄aya p̄ulu t̄o k̄e u hik̄iyi. M̄pi í caaki t̄o u s̄el̄am̄ayi si l̄so í ha-m̄eye-w̄i t̄yo. ³Yaa í tu s̄el̄am̄ayi u hik̄iyi-w̄ayi m̄e

l̄amayas̄e f̄e teu t̄o p̄e t̄o. Í caa k̄e si í hika-w̄i ul̄e í lana m̄pi m̄e maŋamaŋa i n̄okaa t̄o. ⁴Ama í k̄e ma ta nyi is̄onaa k̄e yoo. Í t̄a nyi si ye n̄ s̄ol̄ayi antulinya nȳam n̄ k̄e l̄so kolontu taa? Wei i caa í s̄ol̄i antulinya nȳam t̄o p̄untu na l̄so pa lapa koloŋa k̄e. ⁵Í taa hūv̄ si yem t̄o k̄e pa ŋmaa l̄so T̄om taa si: l̄so p̄os̄s̄aȳona is̄ēēm̄le ke wees̄uyu ŋku i tu t̄a taa t̄o. ⁶P̄e na p̄e m̄pu t̄o i laku-t̄vuu kupantunaa m̄pa pa k̄ola m̄pu t̄o. Na p̄e t̄om ke pa ŋmaa l̄so T̄om taa si: l̄so yooŋa kalampaani nȳama, na í laku kupantu ke m̄pa pa pas̄ayi pa ti t̄o. ⁷M̄pu t̄o, í pasa m̄e ti na í nuna l̄so k̄e teu, na í s̄eŋ ul̄v̄uu t̄o, i k̄a se m̄e kiŋ na í polo pooluŋ. ⁸Í kp̄et̄ana l̄so, na l̄so k̄a kp̄et̄ana-m̄e t̄o. As̄aya m̄e í s̄aŋ m̄e niŋ, yeleyele nȳama m̄e í t̄aȳani m̄e lotunaa. ⁹M̄e laŋa í wak̄ali, í t̄uli n̄os̄i na í wii s̄os̄om. Í yele na m̄e woŋa p̄asi wula, na m̄e laŋh̄ulumle náá p̄asi laŋwak̄alle. ¹⁰Í pasa m̄e t̄ayi Tacaa is̄entaa na i k̄a kus̄i-m̄e.

T̄ȳont̄ale foot̄uyu t̄om

¹¹Ma taapalaa, í taa cak̄ana t̄ema. Ye wei i cak̄ana i t̄ȳont̄ale yaa i foot̄iyi-i, l̄so kus̄es̄utu ke p̄untu cak̄ana yaa i foot̄iyi. P̄eyele ye n̄ foot̄iyi l̄so kus̄es̄utu n̄ ta ke t̄o t̄ok̄alu t̄o, n̄ pasa t̄o hūv̄ulu k̄e. ¹²L̄so tike suk̄ana kus̄es̄utu, na un̄i i tike i kena t̄om hūv̄ulu. Na un̄i i tike i p̄as̄aȳona na í t̄aȳani yaa í wak̄ali. Nȳa n̄ k̄e w̄e na ní foot̄iyi nȳa t̄ȳont̄ale?

Cele t̄ema lapu t̄o faal̄vuu

¹³M̄e m̄pa m̄e t̄oŋ si saŋa yaa cele tu polo ic̄ate t̄one na t̄one na t̄ē caŋa t̄anya p̄enaya na t̄ē taati na t̄ē hiki liyitee t̄o, p̄enente mu nu ul̄e. ¹⁴Aa, í t̄a nyi cele nȳantu. Í w̄e k̄e isu ihunte nte t̄o kp̄aa p̄ēo na pu laku laas̄aya ul̄ena t̄ē c̄e t̄o. ¹⁵Pu w̄e k̄e si í ȳv̄ȳoti si: Ye Tacaa í tana-tu, tu la p̄ane na p̄ane. ¹⁶Ama m̄e m̄elaa na í laku kalampaani na í h̄oŋ m̄e

ti. Kalampaani isu mpv pə taka fei teu. ¹⁷Pə tɔw kɛ ye wei í nyəmá kɔpantu lapu na í kisi tɔ lapu, pɔntu lapa isayatu kɛ.

Apila laakali lapu

5 Tɔw pɔnente apila me, mu nu. Í wii na í mɔlɔyɪ kpakpa. Pə taya pulu tɔw, asalw ká mayana-me. ²Mə wɛnaw pɔyɔta yem, pə muv mə tɔw wontu. ³Kakɔtaya seesa mə wulanaa na mə liyitee. Kakɔtaya ŋkɛ kaa kulina mə waali na ká nyaya mə tɔnɔŋ isu kɔkɔ. Í kaa wɛnaw ke yem kɛ kuyɛɛŋ kantəkaya nyɔŋ unɛ ɪ taa. ⁴Í kisa mə tɔmlɛ nyɔma mpa pa hala mə tawa tɔyɔ feluyɔ, í nu pele pa tɔŋna wula tɔ. Mpa pa tayanɔyɪ mə tawa kulɔlɔm tɔ pa kakiisasi tala Pə tɔna pə tv Tacaa lɔw ŋkraŋŋ taa. ⁵Í tɔya leleŋ na í lɔ isəna í sɔɔlaa tɔyɔ atɛ cəne. Í paɔalaa isu pá kv-me na pá tɔyɔ. ⁶Í tv tasəkɛle ke wei ɪ feina taali tɔ, na í yele na pá kv-ɪ na ílé ɪ tu suma mpv.

Suulu tɔkuyɔ na sɛləmuyɔ

⁷Ma taapalaa í caɔana suulu na haləna Tacaa kɔntɛ tala. Í nyɔnna isəna hatu kantəlɔyɪ na í caɔana suulu na haləna ɪ haləm kutɔyɔv kɔpaŋkv pu tɔ. ɪ taŋɔyɔna suulu ke toomaɔa tev na salaŋ nyɔŋkv. ⁸Me tɔw mu caɔana suulu ke mpv. Í nyaya apalɔtv ke sɔsɔm, Tacaa kɔntɛ wɛsaa.

⁹Ma taapalaa, nɔyɔlv í taa pooli ɪ tɔyɔntɛle, pɛ taa kɔw na lɔw huɔna-me. Tɔm huɔlv wɛsaa unɪ ɪ caana nteɔe sɔsv. ¹⁰Ma taapalaa me í nyɔnna lɔw kuyɔyɔtɔtv teləsəlaa mpa pa yɔyɔta Tacaa tɔm tɔ na í tɔŋ pa akpa na í kantəlɪ waatu wei wahala makəna-me tɔ. ¹¹Pa kantəluyɔv tɔw kɛ tɔ tɔŋna-

wɛyɛ yaav sɪ leleŋ nulaa. ɪ nuwa Soopu tɔm ke isəna ɪ kantələna suulu tɔ. Na í nyəmá pə kɔma na pɛ tɛ na Tacaa ha-ɪ mpi tɔ. Tacaa wɛna yɔlv pətɔtɔle ke sɔsɔm kɛ, na ɪ kɔpantu fei keesuyɔ.

¹²Ma taapalaa me í taa tuuna puluyɔv paa pɔcɔ. Í taa tuuna isɔtɔnuyɔv, pəyele í taa tuuna atɛ tɔtɔ, í taa tu tuuna puluyɔv te. Ye pə kɛ n ká tisi, ɪle n tisi sɪ: Nn. Na ye pə fei n ka tisi, ɪle n tɔ sɪ: Aa. Tɔfɔ í kɔŋ na í caŋ í sɔv lɔw huɔnav taa.

¹³Ye wahala mayana mə taa wei, pɔntu í sɛləmɪ lɔw. Na ye wei ɪ nuki leleŋ, pɔntu náá yoo sam yontu. ¹⁴Ye pə wuki mə taa wei, pɔntu í yaa Yesu seelaa kpekəle nyuyɔ nyɔma na pele pá sɛləməna-ɪ lɔw, na pá yaa Tacaa hətɛ na pá pəli nim ke ɪ tɔw. ¹⁵Sɛləmuyɔv ŋku pa sɛləma mpv na pá tɛma Tacaa na pa taa tɔ kv waasɪ kutɔntv. Tacaa ká ha-ɪ alaafəya na pá husɪ isayətvnaa mpa ɪ ka lapa tɔ. ¹⁶Ye í wakələna tɛma, í hɛntɪ tɛmaɔa atɛ. Í sɛləməyɔna mə tɛmaɔa lɔw na í ká hiki alaafəya. Ye yulɔpaŋ í sɛləma lɔw na isəle kuseemle pə laki tɔmlɛ ke sɔsɔm kɛ. ¹⁷Ilii ka kɛ yɔlv isu tá tɔtɔyɔ. ɪ sɛləma lɔw na isəle kuseemle sɪ tev í taa nu, na tev ta tosi atɛyɛ halɪ pusɪ tooso na hɔyɔlvuyɔ. ¹⁸Mpɔyɔv ɪ kɔma na í tasa lɔw kɛ sɛləmuyɔv, ɪlena tev luna isɔtaa na kv nu na kutɔyɔv lá.

¹⁹Ma taapalaa, ye mə taa nɔyɔlv ha tampana ke siyile na ɪ tɔyɔntɛle kpa-ɪ na í mɔŋna, ²⁰mu nyɪ sɪ wei unɪ ɪ kpa-ɪ mɔpɔyɔv ɪ tətɔolle na í mɔŋna tɔ, pɔntu yapa ɪ ləsaɔa ke sɛm nɔyɔ taa kɛ, na ɪ lapu mpv tɔ pə hɪsa isayətv tuutuuma kɛ.

TAKĒLAYA KANCAALAYA
NYEŊKA ŊKA

PIYEE

NMAAWA TƆ

Kutultu

Kilisiti nyɔma mpa pɔ yawa na pa we Asii tetu hɔɔɔɔ taa tɔ, mpeye Piyee ŋmaawa takɔlaya kane. Piyee yɔɔɔɔ taa pɔ naa ke si mpa paa seeki lɔ tɔ pa footiɔ lɔ seelaa mpe. Pɔyele pɔ suuki-weye tɔm. Pa tukaya-weye kunyɔɔ ke mɔrɔyɔ musɔɔ kɛ. Pɔ tɔ ke Piyee tasɔyɔ-weye apalutu si pa tekiyi Yesu tike.

lɔna pa faɔa Piyee I takɔlaya tɔ:

Seetu, titite 1:1-2

Tɛɛɔɔ kupaŋku, titite 1:3-12

Tɔnaŋ tɔntɛ na Yesu matɔnaɔ pɔ tɔm, titite 1:13-2:10

lɔ seelaa yaasi kupaŋ, titite 2:11-4:19

lɔ seelaa tɔpasuɔ na pa tɔmlɛ tɔm, titite 5

Seetu

1 Maya Piyee, Yesu Kilisiti tillu. Ma ŋmaakɔna takɔlaya kaneye me mpa lɔ lɔsaa si ɔ nyɔma, na pɔ yasa-me na ɔ ɔɔa ɔɔalɔtɔ ke Pɔɔ na Kalati na Kapatɔɔsi na Asii na Pitinii pa tetɔnaa taa tɔ. ²Tacaa lɔ lɔsuɔ-me tɔ, pɔ keesɔna teitei kɛ ɔsɔna mpi ɔ ka suwa hatuu lɔɔ na ɔ tɔɔɔɔ na ɔ laki tɔyɔ. Na ɔ Feesuɔ yelina ɔ pɔsa ɔ nyɔma si ɔ nuna Yesu Kilisiti na ɔlɛ ɔ calɔm taɔani-me.

lɔ ɔ hulu-meɔ pɛɛɛɛ, na ɔ ha-meɔ alaaɔɔa ke sɔsɔm sɔsɔm.

Tɛɛɔɔ kupaŋku

³Tɔ sa lɔ tɔ sɔsɔ Yesu Kilisiti Caa. ɔ feesa Yesu Kilisiti ke sɔtaa taa na pɔ hatuɔ weesuɔ kufalɔɔ ke ɔ suulu sɔsɔ tɔ. Na pɔ yelaa na tɔ tɛɛɔɔ haɔa teu tɔkau, ⁴si tu hiki kupaɔnaa mpa lɔ

si ɔ nyɔma tɔ. Kupaɔnaa pɔne paa wakɔɔɔ, paa pilisiyi, pɔyele pa teu ɔ sɔki. lɔtaa kɛ lɔ su-meɔ-we. ⁵Me, ɔ tema lɔ na mɔ taa ɔlena lɔ toma nɔɔ tɔki-me, na pɔ taɔa nyuɔ yaru mpi pɔ taɔanaa si pu kɔna na pɔ kuli kuyɛɔ kuyɛɛɔ taa tɔ pɔ kɔntɛ.

⁶Paa pɔ weɛ si kaɔana maɔasɔɔ ɔn ɔ nɔyɔ na ɔ suka ɔ wakɔli mɔ laɔa ke weɛ naale tɔ, mɔ laɔa ɔ hulɔmi tɔm tɔne tɔ tɔ. ⁷Pɔ laki mɔrɔyɔ si pɔ nɔ mɔ lɔ taa temnaɔ waalu. Wɔla ke pɔ lapa si ɔ tɔɔ na ɔ saalu yem, na kɔkɔ ke pa taɔanɔɔna-ɔ na ɔ la teu. Na mɔ taa temnaɔ na lɔ nɔ kɔla wɔla ke nyuɔ tɔɔaɔaɔa. Pɔ tɔ kɛ pɔ maɔasɔɔ mɔ taa temnaɔ mpi si pɔ naa pɔ toma tɔnaɔa, na kuyɔŋku Yesu Kilisiti kɔ kɔ tɔ ɔ hiki sam na teeli na nyuɔ. ⁸Paa ɔ taa keesi-ɔ tɔ ɔ sɔla-ɔ kɛ, na kaɔana paa ɔ tu keesiyi-ɔ tɔ, ɔ tɔɔna-ɔ mɔ taa kɛ temnaɔ kɛ. Pɔ tɔ kɛ mɔ laɔhulɔmlɛ wena teeli na tɔ tɔ sɔsɔm pɔ tu fɛi yɔɔɔɔ. ⁹Pɔ taɔa puɔ, ɔ hika mpi pɔ tɔ ɔ tema lɔ na mɔ taa tɔ, mpeɔɔle mɔ lɔsasi nyɔɔɔ yaru.

¹⁰Nyuɔ yaru pɔne pɔ tɔm ke lɔ kuyɔɔɔtɔ telɔsɔlaa pɛkaa na pɔ taasi na pɔ wiili pɔ taa tɔcululu, na pɔ nɔ na pɔ keesi kɔcɔɔ ŋku lɔ kɔ tɛ na ɔ lame tɔ ku tɔm. ¹¹Mpi mpi Kilisiti Feesuɔ keesaa tɔ mpeɔ mpe pa kaasa pa ti na pɔ pɛki si pɔ nyi pɔ waatɔnaa na mpi pɔ larɔ pu pana tɔ. Pɔ taɔa puɔ, Feesuɔ ŋku ku we pa taa kɛ na ku heeli-we na pɔ taa kɔnta si, Kilisiti kɔ tɔyɔ kunyɔɔ, pɔ waalu kɛ ɔ teeli kɔɔ. ¹²Na lɔ heela ɔ kuyɔɔɔtɔ telɔsɔlaa si tɔm wenti pa tu-we si pɔ heeli tɔ tɔ ta na-we, meɔ pɔ nawa. Na ntɔɔɔ nti ɔ mu kaɔana tɔ. Laɔpaalu Kupaŋ tɔm waasu lataa kpaalɔna-meɔ-ti, na Feesuɔ Naŋɔtu wei pɔ tisina ɔsɔtaa tɔ ɔ toma ke pɛɛ pa yɔɔɔnaa. Na ɔsɔtaa tillaa maɔamaɔa nɔ sɔlaa si pɔ nyi-ti.

Tənanəŋ təntə təm

¹³ Pə təw kə í çaya na mə hıwwe taŋaa tətəyətəyē kə təmle lapu. Í laki pə təna na laakalı ke tam, na í tv mə teelvı ke kucəw ŋku í ká hiki kuyanġu Yesu Kilisiti ká kəw t. ¹⁴ Í nuna ləw na í taa tasa weww isu ı ka wew isəkrəətəle taa kə tuu ləŋ na í təŋəyi mə konyuləŋ t. ¹⁵ Ama í wəe tənəŋ nyəma ke mə yaasinaa təna taa, isu ləw wei ı yaa-mə t ı wew tənəŋ t. ¹⁶ Pa ŋmaa ləw Təm taa kə mırúyú si: Í wəe tənəŋ isu ma wew tənəŋ t.

¹⁷ Ləw wei ı huəkəna yəlaa tənaya teitei na u fayasəyi nəçəlv, na ye wei ı kulapıtv wə isəna ı huəna ıleye mrv t, ınəyi í yaa mə Caa mə Caa ke mə sələmvıv taa. Təw, ye mrv í huəna mə yaasinaa taa si í seeki-ı wəe nna pə kaasa-meyə antulinya taa çəne t a taa ıle. ¹⁸ Í nyəmá liyitihutaya ŋka pa yarəna-meyə yaasi krai nyəŋ wei mə caanaa caanaa teləsa-me t ı niŋ taa t. Na pə taya pılv yem nyəm mpi pə kuyaku səki tam isu liyitee wew t. ¹⁹ Aai, pə taya mrv, Kilisiti wei ı wə isu ıwəyaya ŋka ka tiili tá caami na ka feina tayanmala t ı caləm kupam-pam ke pa yarəna-mə. ²⁰ Kilisiti ke ləw ka ləsa na í su na pəç pá laki antulinya. ı ləsa-ı kuyeeŋ kantəkaya nyəŋ ıne ı taa na í hılı kə si pə waasi-mə. ²¹ ı təw kə í təmna ləw wei í feesa-ı na í tv-ı teeli t na mə taa, na pə lapa mrv təç ı tı ləw kə naami na mə teelvıv məlı ı təw.

²² Na isu í nuna tampana na í paasi na í səalı mə ləwseele taa leləa t, í tayana mə təyi. Í səələyi mə təmaya mırúyú teu na lotu kuləmtv. ²³ Pə tayana-meyə lılvıv kə, ıle pə taya mə caanaa mpa pa səki t mpe pa tasəna-meyə lılvıv. Ama pə tuu mpiyi mə taa na pu səki t mpi pə yelina na pə lá mrv. ləw Təm nti tə wəna weesıyı na tə wə tam təw t nti tə tənna pə lapa mrv. ²⁴ Pa ŋmaawa ləw Təm taa si:

Yəlaa təna wəe kə isu nyutu, na pa teeli təna wəe kə isu nyutu hetu. Nyutu wılvıy ılena hetu náá t. ²⁵ Ama Tacaa təm ná çaki tam təw kə. Na təm ntəyəle Laapaalı Kupaŋ kəna-mə.

Weesıyı pəle kuləlvəle təm

2 Ye mrv ıle í yele paa ısayatv ntiyi lapu, na pəçətv, na cesıyıv, na ısesəeməe, na çayanav. ² Í wəe isu piya ahułumnnaa na í nyuləyi tam kə hələm mpi pə kə ləw nyəm na pə kə kupam t, na í mısv na í pu na pə ya mə nyəçŋ. ³ Pa ŋmaa mırúyú ləw Təm taa kə si: Í təŋa Tacaa kupantv.

⁴ Í krətəna Tacaa, ınəyəle pəle nte yəlaa ləwa na tə wəna weesıyı t. Pəyele tə kə ləw ıleye kupampante təç ı ləsa-te. ⁵ Mu krətəna-ı na í wəe isu pəe nna a wəna weesiŋ t, na pá kraya-mə na pá ŋmana ləw kə kutuluıyı. Na í ká la kv taa tənaya kətəlaa naŋŋ nyəma mpa pə tıwa si pá laki ləw kə ı kətasi ke Yesu Kilisiti təw na pə lapi-ı teu t pa krekəle. ⁶ Pə taya pılv, pa ŋmaa ləw Təm taa si: Pəle kupante taa kupante ke ma ləsa. Pənente ma su-təye Siyəŋ, si tə wəe kite tēe pəle. Na ye wei ı tema-te na ı taa, pıntv kaa kəw na í yəçəti si ye maa nyəmá.

⁷ Mə mpa í tema-te na mə taa t, tə kə-meyə kupam taa kupam kə. Pə yela mpa pele na pá tá te pa taa t tə kə peleye pəle nte ŋmalaa ləwa na tə pəsi nte tə təw

pə təna pə səŋaa təç. ⁸ Pa tasa tiiliyi ŋmaav tətə si: Pəle nte tə çaki yəlaa təçəlv. Kəkpaımvıv ŋku kv huı t. Pa kisa ləw Təm mıyıv təç pə çaki-wə, na mırúyú tuu pu sıwa si pu la-wə.

⁹ Ama mə ıle mə kə piitim mpi pa ləsa təç, na Wılav Səw kətəlaa, na ı piitim naŋŋ nyəm, na ləw yəlaa kə. Na pə ləsa-

meye si í kpaaləyi ləw wei i yaa-me si í lu səkrətuɣu taa na í suv i tənəŋ tete tɔ i təma sɔsɔna təm. ¹⁰Ləŋ í taa ké ləw yəlaa, ama pənente í ké ləw yəlaa. Ləŋ í taa nyi si ləw wena pətɔtəle yaa i feina tɔ. Ama pənente í nyemá si i wena.

Ləw təmle lataa yaasi

¹¹Ma taapalaa, isu í kev mɔvɔlaa na cɔsɔlaa ke ate cəne tɔ, ma wiikina-me si í la laakali na tənɔvɔ kɔnyuləŋ wei i wakələyi mə ləwsele tɔ. ¹²Í təkɔ yaasi kupəŋ ke ma ta nyi isɔnaa heku, ile paa ná mə təma kupana ke timpi pa tɔvɔna-me si í ké asayaa tɔ, na paa sa ləw ké kɔyənku i ká kɔw tɔ.

¹³Í tɔvɔna sɔsaa mpa yəlaa suwa tɔvɔ Taaɔa tɔw, paa Lom wulav sɔsɔ wei i ti pə təna tɔ. ¹⁴Paa kvəneɛnaa mpa i suwa tətɔ taa si pá hɔŋ asayaa ŋkpaŋŋ na pá saŋ kupantu lataa tɔ. ¹⁵Tampana tɔw isəntɔ, ləw caa ké si mu təkɔ kupantu na í laki-ti, na pá mətɔ isəkrəteɛ nyəma na kumeləməŋ pa nɔwɔ na pá taa na kɔvɔvɔtɔtɔ. ¹⁶Í təŋ isu kasayampiya. Ama í taa nyəni mə kasayampiitu ke mpi ye í lapa isayatu pu takɔ mə waali tɔ. Ama í la isu ləw təmle nyəma lakɔvɔ tɔ. ¹⁷Í seeki yəlaa təna, na í sɔləyi mə ləwsele taa leləa, na í nyaŋna ləw, na í seeki Lom wulav sɔsɔ.

Kilisiti ukpate təŋvɔvɔ təm

¹⁸Təma lataa, mu nuna mə caanaa na í se-weye teu. Pə tayə mpa pa ké kupama na pá wəna suulu tɔ pa tike ke í ká nukəna na í ká seeki, ama na mpa pa wena nyaŋ tɔtɔ tɔvɔ. ¹⁹Pa təkɔvɔ yulv ke kɔnyɔŋ ke yem na í suma si ləw tɔw tɔ pə we teu ké. ²⁰Ama ye yulv lapa isayatu ké na pá makɔ-tə tɔw, ile i isante nté isəna tɔtɔ? Yulv laki kupantu ké na pá tu-i kɔnyɔŋ ke kupantu nti i lapa mpv tɔ tə tɔw na í suma, iləna pá lá ləw iləye leleŋ. ²¹Pə tɔw maɣamaɣa ke ləw yaa-me. Pə tayə pulv tɔw, Kilisiti maɣamaɣa

na tɔvɔ kɔnyɔŋ ke mɔvɔvɔ mə tɔw ké, na í hɔvɔ-me si í təŋ i ukpate. ²²Í ta la isayatu natəli, i tɔvɔ taa tá lu pɔpɔtɔ təm natəli ke paa fəŋ. ²³Pa tuv-i tɔ, i ta leeti. Pa tu-i kɔnyɔŋ tɔ, i ta nyaasi-we. Ama i yelina pə tənaya ləw wei i təŋəyi tampana na í hɔvɔkəna tɔvɔ. ²⁴Na Kilisiti maɣamaɣa səɣələna tá isayatu ke i nyuvɔ taa ké səm tesika tɔw, si tɔ si na pá ce tá na isayatu, na tɔ fe na tɔ təŋ siyisuyi. Pə kv iləye kɔvɔ kɔvɔ tɔvɔ pə waa-me. ²⁵Pə tayə pulv, í ka wee ké isu heeŋ kutooluŋ. Ama pənente pa keeta-me na pá məŋna wei i ké tiikulu na ləwasɔ tɔw fəŋlu tɔ i kin.

Apalaa na pa alaa pa təm

3 Alaa me tɔtɔ, í seeki mə paalaa ke mpv. Pu la na pa taa mpa pa ta mu ləw Təm tɔ, pá ná mə yaasinaa na pá hɔ-we na pá suv ləw seev taa. Pə tayə isu í ká yɔvɔti natəli na mə nɔwɔ na pəcɔ. ²Aai, paa ná isəna mə yaasi maɣaa na í seeki mə paalaa tɔvɔ pu hɔ-we. ³Í taa pəekəyi si í tɔvɔ mə tɔwnaa ke kacɔka nyəm, isu nyɔwɔ tayəvɔvɔ na wula nyəmnəa tɔvɔ, yaa wontu kupantu suuu si pá la-me na í te. ⁴Ama í pəekəyi si hatuu mə lotu taa í tena. Na teu mpi, pə wee ləmayasəle nte tə we teu na tə we təpamm tɔ tə teu, mpi pu saaləyi yem tɔ. Tə ké liyitihutaya pulv ke ləw isəntaa ké. ⁵Mɔvɔvɔ ləŋtaa alaa mpa pa təŋaya ləw mpaav ke teu na pa tɔləyaa i kin tɔ pa tayənaɣana pa ti. Pa seekaya pa paalaa ké. ⁶Mɔvɔvɔ Saala lapa, i nuna Apələham ké, haləna í yaakɔ-i si: Ma ce. Ye mu laki kupantu na í tá yele na pulv sɔvɔvɔtɔ kraa-me, í wee ké isu i pəelaa.

⁷Apalaa me tɔtɔ, í təkɔ mə alaa na í nyi pa tɔw si pə ŋma-we tɔ pa toma ta tala mə nyəna. Í seeki pa ise, pə tayə pulv tɔw, mə na-weye ləw ká ha weesuyi ke faalaa. Í laki mpv, na pulv í taa kɔw na pá kaɣati-meye mə sələməŋ taa.

Wahala tɔɔw ke tulum

⁸Pə tənaya mpu ile í huuki huwée kulummē na kusɔɔlɔm kulummɛm. Í sɔɔli tɔma isu yulɔ na ɪ neu. Í tɔki tɔmɔya teu. Í taa la tɔma na kalampaani. ⁹Ye yulɔ í lapa-meyɛ isayatu í taa feli-ɪ, paa kutuyɔ, í taa lɛeti-ɪ. Ama í kooli pɔntu tɔw kɛ kupantu, pə taya pulɔ, lɔw yaaw-mɛ tɔ, ɪ mayamaya ɪ kupantu ke ɪ tɔma sɪ ɪ ká ha-mɛ. ¹⁰Pa ŋmaa lɔw Tɔm taa kɛ mpu sɪ:

Ye wei ɪ caa sɪ ɪ nu lelen
na í ná kuyɛɛŋ kupan̄ ke atɛ cənɛ,
pɔntu í yele isayatu yɔɔɔtaya,
na í taa tasa pɔpɔtu pɛluyɔ.

¹¹Í ha isayatu ke siyile na í sɔw kupantu lapu taa.

Í pɛeki lɛlaa na lelen na í huli pə ikpate.

¹²Pə taya pulɔ,
Taaɔa kama isɛ ke yulɔpama tɔw kɛ,
na í nukɪ pa sɛlɔmɛŋ.

Ama ɪ haa siyile ke mpa pa laki isayatu tɔwɔ.

¹³Ye í seesa isɛle na kupantu lapu, awe ká la-meyɛ isayatu? ¹⁴Paa pə wɛɛ sɪ í lapa kupantu nti tɔ tɔw kɛ pa mɛla-meyɛ kunyɔŋ tɔyɔ, í nu lelen kɛ. Í taa nyana yɛlaa ke paa pɛɔɔ, na í taa yele na pə liyiti-mɛ. ¹⁵Kilisiti kɛna mə Caa, ile í samu-ɪ hatuu mə lotunaa taa kɛ mpu. Í taŋ tɛtɛyɛtɛyɛ kɛ tam, na ye mpa pa pɔɔsa-meyɛ mpi ɪ tɛɛlɔyɪ tɔ pə tɔm, ile í kɛɛsɪ-wɛ tɛtɛtɛtɛ. ¹⁶Í kɛɛsɪ-wɛ tɔpamm na í se-wɛ. Í wɛɛna lotu kulumtu, ile mpa pa tɔŋ sɪ í kɛ taali nyɛma na pá tɔvki-meyɛ mə yaasi kupan̄ wei Kilisiti ha-mɛ tɔ ɪ tɔw tɔ, fɛɛle ká mɛli-wɛyɛ kpaɔ ke pa nɔɔsɪ taa tɔm pee tɔw. ¹⁷Pə taya pulɔ, ye yulɔ tɔki kunyɔŋ ke kupantu nti ɪ lapa tɔ tɔw tɔ, na pə kɛ lɔw luɔy nyɛntu sɪ í tɔyɔ mpu, pɛɛ pə kɛla teu na mpi ɪ ká tɔyɔ-kuyɔ isayatu nti ɪ lapa tɔ tɔw tɔ. ¹⁸Halɛna mə tɔw kɛ Kilisiti mayamaya ná sɛpa, na yɛlaa isayatu tɔw ke ɪ sɛpa tɔm kulum ke ɪ kpaɔpaa sɛpɔ. lnɔyɛɛ

yulɔpan̄ wei ɪ sɛpa asayaa tɔw tɔ, sɪ í kpaɔa-mɛ na í pona lɔw kiŋ. ɪ tɔnuyɔ kunɛyɛ pa kuwa, ama Feesuyɔ Nan̄ŋtu ná feesa-ɪ. ¹⁹Feesuyɔ kunɛyɛ ɪ tɔkaa na í polo na í lana waasu ke lɛsasi nsi sɪ wɛ salɔka taa tɔ. ²⁰Lɛsasi nsi sɪ taa nuna lɔw kɛ tuu lɔŋ ke kuyɛɛŋ wei ɪ taa Nowee tɔŋna ɪ atakaa pɔɔɔluyɔ sɔsɔɔw saakuyɔ na lɔw taŋna suulu tɔyɔ ma tɔŋ. Na yɛlaa mpa pa sɔw kpuluyɔ ŋku ku taa na lum ta tɔyɔ-wɛ tɔ pa wɛ pɛɔɔ kɛ, yɛlaa pɛɛɛɛfɛi naanɔwa tike. ²¹Lum pɔnɛ pə nɔyɛsɛna lɔw lum sɔw mpi pə yaki mə nyɔɔŋ ke kayana tɔyɔ. Na lɔw lum sɔw pɔnɛ pə ta ke tɔnuyɔ tɔw asilima lɛsuyɔ. Ama pə kɛ mpi pə hɛlɔyɪ sɪ yulɔ wiikina lɔw sɪ í ha-ɪ lotu kulumtu tɔyɔ. Yesu Kilisiti fema tɔyɔ lɔw lum sɔw yaki mə nyɔɔŋ. ²²lnu ɪ kpaa isɔtaa na í caɔa lɔw kɔŋkɔŋ taa, na í tɔki kawulayɔ ke isɔtaa tillaa na isɔtaa kawulasɪ na pə tɔŋtɔnaa tɔw.

Tɔntɛ kufate tɔm

4 lsu Kilisiti tɔyɔ kunyɔŋ na pə wu ɪ nantɔ tɔ, mɛ tɔtɔ í caali mə ti na í tɔki pə lɔmayasɛle ke mpu. Pə taya pulɔ, wei ɪ tɔki kunyɔŋ halɛna pə wuki ɪ nantɔ tɔ, pɔntu lu isayatu paa taa kɛ. ²Pə kpaɔaw kayana tɔ, í tɔ kuyɛɛŋ wei pə kaasa-meyɛ atɛ cənɛ tɔ isu lɔw caa tɔ, í taa tɔ isu yulɔkunyuulɔŋ caaki tɔ. ³Í yele isɛna tuu lɔŋ í paasaa na í lá isu ma ta nyɪ isɛnaa tɔ, í taa tasa mpu. Yaasi isayaw, na kunyuulɔŋ isayan̄, na sulɔnyɔɔɛ, na hiluyɔ, na sulukɔɛ, na tuŋ laaw mpi pə fɛi lapu tɔ pə tənaya mpu pə taa kɛ í ka wɛɛ. ⁴Ama pɔnɛntɛ mə tɔm laki ma ta nyɪ isɛnaa ke ha kɛ timpi mə na-wɛ í yela kpɛntuyɔ ke yaasinaa asayaa sɔsaa taa tɔ, ulɛna pá mɛlɔyɪ-meyɛ kutuyɔ. ⁵Ama paa tɛ na pá kɛɛsɪ pa kulapɛle tənaya lɔw wei ɪ sɔɔɔlɔ puwa sɪ ɪ huukɛna weesiŋ nyɛma na sɛtaa ke tɔm tɔ. ⁶Pə mayamaya pə nyuyɔ tɔw tɔtɔyɔ pa kpaala sɛtaa ke Laapaali Kupan̄ sɪ pá huuna-wɛ isu

yəlaa mpa pa wena pa weesij təɣɔ teitei isu pa laki yəlaa təna tɔ, na pa kpaalaweyɛ Laapaali Kupaŋ ké si lso Feesuyu toŋ tɔɔ pɑ wɛɛ isu lso wɛw tɔ.

lso seelaa cakələ

⁷Pə təna pə wɛle puwaya, pə tɔɔ ɛle í kpaɣa ləmayasɛɛ kɛ teu, í taa çaya yem təpoto na í sɔɔ lso sələmuyu tɔɔ. ⁸Kancaalaya nyəntu nti tə wɛɛ tɔɣɔle si í sɔɔli təmayɑ sɔsɔm. Pə taya pulu, ye sɔɔluyɔ í wɛɛ isayatu paɣale puki pooluŋ ké. ⁹Í laki təmayɑ muɔlle ke mə tɛɛsi taa na í taa kɔntəyi. ¹⁰Paa mə taa wei í paasəna teu ke mpi lso yeki na pə lapu saaki-ɪ tɔ. Ye lso í yelaa na pulu lapu saa nɔɣɔlu tike, pɔntu í paasəna teu na lelaa waa pə taa. ¹¹Ye waasu latu laki ɪ waasu, pə wɛɛ si lso kuyɔɣɔtɔtu ke ɪ tɛləsəyi yəlaa. Ye wei ɪ laki təmlɛ, pɔntu í lana toma nna lso ha-ɪ tɔ, na pə tɔ lso ké teeli ke Yesu Kilisiti tɔɔ. Yesu unəɣələ teeli tu na pəsulu ke tam tɔɔ. Ami.

lsoseele tɔɔ kɔnyɔntɔɣɔle

¹²Ma taapalaa mə laŋa í taa tɔna isəna pə mayasuyu-meyɛ toŋ na toŋ si pə naa mə waali tɔ isu mpusi nɔɣɔlu. ¹³Ama mə laŋa í hulumu si mə hika mə paa nyəm ke Kilisiti wahalanaa taa na mu tɔɣɔ. Mpu tɔtɔɣɔ mə laŋa ká hulumu kuyaŋku pu kuli ɪ teeli tɔɔ tɔ. ¹⁴Ye pa tɔvki-mɛ isu í keɔ Kilisiti ifalaa tɔ pə tɔɔ, í nu leleŋ ké. Pə taya pulu tɔɔ, teeli Feesuyu ŋku ku ké lso Feesuyu tɔ ku wɛɛki mə waali ké. ¹⁵Pá taa tu mə taa nɔɣɔluyɔ kɔnyɔŋ ke yulɔkɔle yaa ŋmuləm yaa isayatu lapu yaa təm fav pə tɔɔ. ¹⁶Ama ye wei ɪ tɔki kɔnyɔŋ ke Kilisiti təŋuyu tɔɔ, fɛɛle í taa kpa-ɪ. Í sa lso ké isəna mpi pa tuna-ɪ na Kilisiti tɔ. ¹⁷Huɔle waatu talaa ké, na lso yəlaa ke pa caaləɣəna təm huɔnav. Tɔv, ye taya lso taaləɣəna huɔnav, ɛle isənayale huɔle nté tii tɛɛsəna waatu wei pu tala

mpa pa kisa Laapaali Kupaŋ ke muyɔ tɔ? ¹⁸Pə ŋmaawa lso Təm taa si: Ye meumɛv ké na pə ya kɔpama nyɔɔŋ, ɛle awe náá tu pɔɔsi nyantunaa na asayaa pa təm ɛle?

¹⁹Pə tɔɔ ké ye lso luyɔ lapa si mpa pɑ tɔɣɔ kɔnyɔŋ, pɔntunaa í laki kɔpantu ke mɔpuyɔ tam. Pá yelina pa təyi Nmalu wei ɪ kaa yele lapu ke nti nti ɪ tɔma si ɪ ká la tɔ.

lso kolaputu tɔɔ feŋuyɔ

5 Mə taa mpa mpa pa ké lso tɛsɛɛle sɔsaa tɔɣɔ ma wena pəne. Ma mayamaya isəntɔ ma ké lso tɛsɛɛle sɔsɔ ké. Na ma nana ma isəpəle ke Kilisiti tɔɣɔ kɔnyɔməŋ wei tɔ. Kuyaŋku paa kuli ɪ teeli tɔɔ tɔ maa hiki ma paa nyəm ke pə taa. Nti ma wiikina-mɛ tɔɣɔle si: ²Í paasəna kaləku ŋku lso yelina-mɛ tɔɣɔ teu, isu tiikilaa lakuyɔ tɔ. Í feŋ ku tɔɔ na luyɔ kɔlɔmuyɔ isu lso caaki tɔ, pə taa wɛɛ tɔlasɪ təm. Í laki mə təma tətɛtɛte, pə taa wɛɛ pɔɣɔlaya nyənuyɔ tɔɔ. Ama í ha mə ti təkpataa ké pə lapu taa. ³Í taa pɛeki si í ŋmakələyi mpa pə celame si í feŋiyi pa tɔɔ tɔ. Ama í wɛɛ mpa kaləku ka nyənəɣəna na ku laki tɔ. ⁴Na tiikilaa Wulav í kɔma na í kɔɔ, ɛle í ká hiki mə teeli ntenuyu ŋku ku ŋmaləm ká tee kɔkɔ ke tam tɔ.

⁵Səkpema mɛ mə nyəntu nté si mu seeki sɔsaa. Na mə təna təpai í pasa mə ti na í səŋna təma, pə taya pulu, pa ŋmaa lso Təm taa si lso yoonaa kalam-paani nyəma, na ɪ laki kɔpantu ke mpa pa pasəyi pa ti tɔ. ⁶Ye mpu ɛle í pasa mə təyi lso niŋ toma nyəŋ taa, na pə kɔma na pə tala waatu wei ɪ ka siwa tɔ, ɪ ká kusti mə nyuyɔ. ⁷Í pɛti mə nəɣəsɛɛ tənaya lso, pə taya pulu, ɪ paasəɣəna-mɛ tɔ sɛ.

⁸Í nyɔɔsi mə ti, í taa çaya yem təpoto. Pə taya pulu tɔɔ, mə kolontu ɛlɔɣɔv wɛɛ ké, na í çɔki isu tɔɣɔlaya wiikuyɔ na ka çɔki na ká pɛəkəyi si ká hika wei

ka taɣamɪ tɔ. ⁹Í paasi na í sɛŋ lɔ sɛɛv mpaav taa ké teu na í taŋɪ-ɪ teu. Pə taɣa pulv tɔ, í nyɪ sɪ mə taapalaa mpa pa yana antulinya tɔ, kɔnyɔntɔɣɔlenaa pane pa makəna peleye mpv tɔtɔɣɔ. ¹⁰Í tɔki kɔnyɔŋ ke laasaya tɔ tɔ, pɛɛɛ təna tv lɔ wei ɪ yaa-me sɪ í hiki mə paa tete ke ɪ teeli wei u teŋ tɔ ɪ taa ké mə na Kilisiti mə kɔrentvɔv tɔ tɔ, ɪ maɣamaɣa ɪ ká taɣanəna-meyɛ teu təmmam. Na ɪ ká la na í nyɔɔ toŋ, na í ha-meyɛ apalvɔ, na í sɛŋsɪ-meyɛ kite nte tə tɔ pə kaa ciyiti-me tɔ. ¹¹l pəsuvv kune kú wɛ tam. Ami.

Kantəkaya sɛɛv

¹²Silaasi wei ma nyənəɣɪ ɪsu ta taapalv kɔpaŋ tɔ unɪ ɪ sənna-m na má

ŋmaa-meyɛ takəlaya kane. Ma caa ma sɔɔsɪ-meyɛ apalvɔ na má la na í te mə taa sɪ lɔ tampana pɛɛɛ tɔm wenna takəlaya kane ka taa. Í tɔki-yeyɛ niŋ naale.

¹³Papiloni lɔ sɛɛlaa mpa lɔ yaawa ɪsu ɪ yaav-me tɔ pa sɛɛ-me, ma pəyalv Maləki sɛɛ-me tɔtɔ. ¹⁴Í sɛɛ təmaɣa teu na sɔɔlvv kɔpaŋkɔ na í lelɪ.

lɔ í ha mə təna mpa Kilisiti tɪ tɔɣɔ alaafəya.

TAKĀLAYA NAALE NYĒŊKA ŊKA

PIYEE

NMAAWA TƆ

Kutulutu

Ɔso seɛlaa tənaya Piyee ŋmaawa ɪ takəlaya naale nyəŋka kanɛ. Sɛyɛsɛlaa kraɪ nyɛma mpa pa lɔɔlaa na pa suv Ɔso seɛlaa taa tɔ, mpeye ɪ yookina ɪ takəlaya taa. Piyee kraaləyi Ɔso seɛlaa ke Yesu məlvuy tɔm na ɪ sɛyɛsəyi-wɛ si: Ye haləna saŋa Yesu ta kɔnta ɪ caa ke si pə ya yəlaa təna nyɔŋ.

Ɔsəna pa faɣa Piyee II takəlaya tɔ:

Seetu, titite 1:1-2

Yulv wei Ɔso yaawa tɔ ɪ yaasinaa kɔpama, titite 1:3-21

Piyee kuliyi pɔpɔtu sɛyɛsɛlaa waali, titite 2

Kilisiti kantəkaya kɔntɛ tɔm, titite 3

Seetu

1 Maya Simɔŋ Piyee, Yesu Kilisiti tɔmlɛ tu na ɪ tillu.

Tá Ɔso na tá Yatv Yesu Kilisiti pa tɔŋa siyisuyu na pɛ yele na mpa pa tɛŋ pa taa na Ɔso ké teu ke teitei isu ta tɔyɔ ma ŋmaa takəlaya kanɛ. ²Ɔso ɪ hólɩ-meyɛ pɛɛɛ na ɪ ha-meyɛ alaafəya ke sɔsɔm ke nyəm mpi ɪ nyəmá ɪ na Tacaa Yesu tɔ pə tɔ.

Ɔso yaav na ɪ ləsvuy

³Ɔso unɪ ɪ isɔitu toŋ hana-tuyv pə təna mpi pə yeki na tɛ matəyənə-ɪ tɔ. Inɪ ɪ yekina na tɔ nyəŋ wei ɪ yaa-tv si tɛ hiki ɪ maɣamaɣa ɪ teeli na ɪ kɔpantv taa ké ta paa nyəm tɔ. ⁴Na pə tɔ ké mpi mpi ɪ suwa si ɪ ká la-tv tɔ pə ké kɔpam-pam na pə tɔwɔa sɔsɔm pə tu fɛɪ. Na ye ɪ hika mpi Ɔso suwa si ɪ ká la tɔ, ulɛ ɪ ká pəsɪ na ɪ fiti konyuləŋ isayəŋ wei ɪ ŋmakəla antulinya taa cənɛ tɔ ɪ niŋ taa na ɪ kraɣa Ɔso wɛɛtu. ⁵Ɔ tɛma mə taa na

Ɔso tɔ, tənɛ unɪ tɔ nyuyv tɔw maɣamaɣa ke ɪ ká huli teu na ɪ tɔki yaasi kɔpəŋ. Yaasi kɔpəŋ waali ulɛna ɪ pɛɛki nyəm. ⁶Na nyəm waali ulɛna ɪ pɛɛki ti tɔkuyv. Ti tɔkuyv waali ulɛna ɪ pɛɛki suulu. Na suulu waali ulɛna ɪ pɛɛki si ɪ matəyənə Ɔso. ⁷Na Ɔso matənav waali ulɛna ɪ pɛɛki si ɪ wɛɛ təma na leləŋ. Təma leləŋ waali ulɛna ɪ pɛɛki si ɪ sɔɔləyi təma. ⁸Yaasinaa kɔpama mpa pə muna ɪ tɔki tɔyɔɛ. Ye ɪ wɛna-wɛ na pá tɔw sɔsɔm, paa la-meyɛ kpelikpeka nyɛma ke Tacaa Yesu Kilisiti nyəm tɔm taa, na ɪ kaa wɛɛ kaawaasasi. ⁹Ama wei ɪ fɛna yaasinaa panɛ tɔ, ɪ tɛɛ ɪ tɛɛ ké ɪ naaki, na ɪ wɛɛ ké isu yulvɔm. Na pə sɔwɔna-ɪ tɔləŋ si pa kpiisa ɪ ləŋ isayətu.

¹⁰Ma taapalaa, pə tɔw ké ɪ ká caali mə ti na ɪ tɔki yaav mpi Ɔso yaa-mɛ na ləsvuy mpi ɪ ləsa-mɛ tɔyɔ teu. Pə taɣa pulv, ye ɪ tɔka mpv, natəlɩ tɔ kaa humeyɛ paa pəɔ. ¹¹Mpv pu yelina na pá tɔlɩ-meyɛ Tacaa na tá Yatv Yesu Kilisiti Kawulaya tam nyəŋka nɔyɔ tɔyɛɛɛɛ.

¹²Mpi pə tɔw ma wɛɛ na má tɔŋna-meyɛ tɔm tənɛyɛ tɔwsvuy tɔyɔɛ. Ɔ tɛma-təyi nyəm, haləna tampana tɔm nti ɪ muwa tɔ ɪ pu tɔ tɔm taa. ¹³Ye ma wɛna ma isɛ, ma huv si pə wɛ teu si ma kutɔwsvutv tənɛyɛ maa tɔwsvuy-meyɛ tam na ɪ taa hɛɛ. ¹⁴Pə taɣa pulv tɔw, ma nyəmá teu si nɔwɔw maa lu tɔwsvuy kɔsəpuyv kɔnɛ kv taa na má tɛɛ, isu Tacaa Yesu Kilisiti hulə-m tɔ. ¹⁵Maa paasəna na má yelina-meyɛ mpi pu tɔwsvuy-meyɛ tɔm tənɛyɛ paa ma kɔma na ma fɛɪ tɔ.

Kilisiti teeli nalaa

¹⁶Tampana tɔw isəntɔ, pə taɣa mɔla nna yulvlayətu luləsaa tɔ anəyi tɔ tɔkaa na tɛ huləna-meyɛ Tacaa Yesu Kilisiti kɔntɛ toŋ na toŋ nyəntɛ tɔm. Ama tɔ ná ɪ sɔwɔntv na ta isəpɛɛ maɣamaɣa ké. ¹⁷Tu wɛ timpɩ Tacaa Ɔso kusa ɪ nyuyv na ɪ ha-ɪ teeli ke waatu wei Teeli sɔwɔ tu

uni i lapa na pá yóçoti na í nu si: Ma luýu tee Pəyaya nté une uni, unəyi ma lanle hulsənaa pə tu fei. ¹⁸Tá maýamaýa tə nuna tá ŋkraŋ ke waatu wei pə yóçota m̄p̄yú hatuu isətaa ké tá na-i tu we puýu kate nyəŋku tɔ tɔ.

¹⁹Mpu uni pə yelina na tɛ te tá taa təkpaata na tɔm nti ləɔ kuyóçotutu teləsəlaa ka kraalaa tɔ. Na tə muna mu kena-təyi teu. Pə taya pulu tɔ, tə we ké isu fətəla weu səkpətuyu taa na í naaku na hali pá kɔɔ pá fe tɔ. Tulsəmaluyu ká la na pá ná mə taa. ²⁰Pə tənaya mpu ɔlɛ í tɔɔsi si yulu kaa pəsi na í lu i maýamaýa i tɔm na í seýesi nti pa ŋmaa ləɔ Tɔm taa si cele tu la tɔ tɔ tɔ. ²¹Pə taya pulu, yulu nəkuyu tike u lɔləsəyi cele tɔm natəli. Ama Feesuyu Naŋŋtu tukayana-təyi yəlaa taa na pá yóçotəyənə ləɔ nəçɔ.

Pəpətɔ seýesəlaa tɔm

(Yuti 4-13)

2 Hatuu ləŋ ləɔ kuyóçotutu teləsəlaa pəpətɔnaa ka luwa yəlaa heku. Mpu tɔtɔçə seýesəlaa pəpətɔnaa ká lu mə heku taa tɔtɔ. Pəpətɔ seýesəŋ na wei í kəŋna wakəlyu tɔçə paa suv seýesuyu. Na paa kisi Tacaa wei í yapa-we tɔ. Mpu uni pu yelina na pá kɔna wakəlyu ke kpaakraa ke pa maýamaýa pa nyɔçŋ taa. ²Paýale ká təŋna-weye pa tetelakasi mpaau ŋku ku taa, na paa tuv tampana mpaau ke pa yaasi wei pá tɔkaa na pá lakəna tɔ i tɔ. ³Seýesəlaa pəpətɔnaa mpe paa lu tɔmnaa na pá heeliyi-meýe pəçolaya nyənuyu tɔ si pá tɔçə mə tɔ. Ama pa Həvnlə sɔləv tema puw ke hatuu ləŋ si i ká la, na pa Wakəllu ná taŋaa tətəyətəye.

⁴Pə taya pulu tɔ ləɔ tá yelee isətaa tillaa mpa pa wakəlaa tɔçə yem. Ama i pəta-weye saləka sɔçə taa ké, na pá hɔka-weye alukpala ke səkpətuyu taa si pá taŋ Həvle wule. ⁵ləɔ tá yelee antulinya kupəŋ ke yem. Ama i lapa

na lum sɔçəçəm waasi antulinya une na i yəlaa asaya pa tɔ təwasawasa. Nowee wei í lakaya tampana təŋuyu waasu tɔ na lelaa naatosompəçolaya tike nyɔçŋ ke i yapa. ⁶ləɔ kú Sətəm na Kɔmɔ pa acaləe tɔm, na í wakəli-ye na kəkə. Na m̄p̄yú i hɔləna asaya si isəna mpi pə wee si i ká la-we təçolə. ⁷Ama i yapa ləçoti. Yulupaŋ une, yəlaa asaya yaasi asilima nyəŋ ka tɔka-i ké na pá çəçəyi. ⁸Pə taya pulu tɔ, yulupaŋ une i ka weu pa heku tɔ, paa kuyarŋku i naakaya ké na í nukɔ yaasinaa asaya pane, na lakasi isayasi nsu si pəkəlayaa-i ké. ⁹M̄p̄yú pə wee mee, Tacaa nyəmna isəna mpi i ká ləsi mpa pa matəna-i tɔçə maýasəŋ taa, na isəna mpi i ká si asaya si Kuyaku Kəhəvna wule ɔlɛ i ká tu-weye saləka tɔ. ¹⁰Pə tu kələna mpa pa təŋəyi pa tənəŋ kunyuləŋ isayaŋ na pá footiyi ləɔ sɔçəçontu tɔ.

Seýesəlaa pəpətɔnaa pane pa ké apalaa taa apalaa ké. Timpi pa ta tala tɔçə pa kraasəyi pa ti. Paa tu see isətaa teeli nyəma na í ná, pa tɔuki-weye. ¹¹ləɔtaa tillaa maýamaýa kələna seýesəlaa paneye toma na pəsuyu, paa cakəna teeli nyəma mpeye Tacaa isəntaa. ¹²Yəlaa pane pa laki ké isu ləmaýasəe feinaa, pa we yem ké isu pə lɔlyu taale wontu si pá kra-ti na pá ku tɔ. Mpi mpi pa ta cekəna tɔçə pa tɔuki. Pa kəŋ saalyu ke yem ké isu taale wontu. ¹³Kunyəntəçolənaa mpa mpe pa kəŋna tɔçə pu te na pá ləeti-we. Ilim na pə isəle ke pa kunyuləŋ isayaŋ kuləyənə-we na pá laki-i na pa laŋa hee pam. Pa muçuliçina pa puçusuyu ké na mə na-we í tɔki mə təçənasu. Ye pa we timpi, feele na tusuyu wenna. ¹⁴Alaa yem yem nyəma ke pa pəkəyi tam. Paa nyəçəsəyi isayatu lapu, na pá tusəyi acamaa acamaa. Pa pəçolaya nyənuyu fei yóçotuyu. ləɔ təŋsa-weye mpu si ké. ¹⁵Pa yela mpaau kuparŋku ké na pá

tooliyi. Posɔɔ pəyalu Palaam ukpate ke pa tən̄aa. Ílé ɪ ka sɔɔlɛna liyitee na í nyi si kawalaya lapu taa ké ɪ ká hikina-ye. ¹⁶Ama pa kaləna-ɪ ɪ kaanutu tən̄e tə tɔɔ. Kɔpam, kraŋaya alɔnyəŋka ŋka kaa yɔɔtəyi tɔ ka yɔɔtaa isu yulu, na pə kpa lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ke ɪ kumeləkulaputu nti tə təlate, na í ye le lapu.

¹⁷Yəlaa pane pa wəe ké isu hila nna a nyɔɔwa tɔ, na isu tev piluyuu na heelimuyu kusi-ku tɔ. Lɔɔ tema-wəye pa təcayale caav ke səkpetiile anaam taa. ¹⁸Kalampaanu tɔm na kumelənyəntu ke pa kraaləyi. Yulwəetv kunyuləŋ asilima nyəŋ ke pa tɔsəyən̄a mpa pa lu nɔɔnɔɔ ké yəlaa toollaa heku tɔ. ¹⁹Na pá heeliyi pəle si paa waasi-wəe na pá pəsi kasayampiya. Pəyele yaasi kwakəlu kra mpe pa mayamaya ke yomle ké. Pə taya pulu, ye mpi pə maləna yulu, ɪ pəsa pə yom ké. ²⁰Tampana tɔɔ, ye yəlaa nyəmá Tacaa na tá Yatv Yesu Kilisiti na pə ləsa-wəye antulinya isayəŋmakəlvu taa, na pə kɔɔ ilena antulinya tasa-wəye isayəŋmakəlvu mpi na pə kra-wəye yomle, kancaalaya nyəm lapa sooci na waali nyəntv. ²¹Ye pa taa nyi tampana mpaav, sana kele na mpi pa tema-kuyv nyəm na pá ha kəheelitu kɔpampantu nti pa teləsa-wəe tɔɔɔ siyile tɔ. ²²Nti tə mayana-wəe tɔ tə lapa teitei ké isu pa tukuyv utuule tɔɔɔle si: Haya mələa na ká tɔɔɔ ka tɔtv. Pa sɔ afa təpaipai na í məli afəla taa na í tasa həntvuyv.

Tacaa kəntə tɔm

3 Ma taapalaa, ma takəlaya naale nyəŋka ntɔ ma tv-məye ŋmaav tɔ. Nti ma tɔɔsa-məye ma takəlasti nsu si naale si taa tɔ ma caa ké si pə tv-məye hɔwəe kɔpana ke mə ləmayasəe taa na í taa hee. ²Ma caa ké si í tɔɔsi tɔm nti lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa naŋŋ nyəma ka yɔɔta hatuu ləŋ tɔ, na Tacaa na tá Yatv kəheelitu nti mə tillaa seysesə-mə tɔ.

³Kancaalaya ile í nyi teu si yəlaa ká kulv kuyəeŋ kantəkaya nyəŋ taa mpa paa təŋ pa mayamaya pa kunyuləŋ tɔ, na paa wəŋ-mə. ⁴Haləna paa pɔɔsi-mə si: Í taa tɔ si ɪ ká məli ya? Na haləna saŋa ɪ we le? Ta caanaa ná kulaa kele na pəle pá si, na tuu pa ŋmav antulinya tɔ ɪ tɔ ɪ tɔyɛle mpv, pulv ta layasi. ⁵Lɔɔ yɔɔtəna hatuu ləŋ taa na pə lə isətənvuyv na tetv. Ama tɔm tənəye mpe pa sɔɔwa təfaa. Tetv fayana lvm, na lvm ke pa lapəna-ti. ⁶Na pə kaasi lvm mpi pə waasəna tuu ləŋ antulinya təwasawasa na pə wakəli-ti. ⁷Kayana lɔɔ kuyɔɔtutu kuləmtv nti tə suna isətənvuyv na tetv, si pu te na pə wə-təyi kəko ke kuyəŋku paa hɔvna asayaa na pá wakəli-wə tɔ.

⁸Ma taapalaa, natəli tə wenna pə ta mvna isu í ká sɔɔ tə tɔɔ. Ntəyələ si kuyaku kuləmvuyv wə Tacaa ké isu pusi iyaya, na pusi iyaya náa wəe-ɪ isu kuyaku kuləmvuyv. ⁹Tacaa tɔma si ɪ ká la nti tɔ, pə taya isu ɪ we kaninika na tə lapv isu ləlaa hɔvkuyv tɔ. Ama suulu ke ɪ hɔləyi-mə. Mpi tɔ, ɪ caa si yulu nɔɔɔlv í le, paa puntv ké awe. Ama ɪ caa ké si yəlaa tən̄a í layasi təntə kɔpante.

¹⁰Paa na mpv tɔ, Tacaa kuyaku kəŋ kəntə ké isu ŋmulv kəŋvuyv tɔ. Lɔɔ tənvuyv ka mvki yem ké kuyəŋku, na pə kəkəlvuyv ká la sɔyəntv. Kəko ká nyaya isətənvuyv tɔɔ nyəm tən̄a, na pu nyaya atə na ɪ nyəm tən̄a. ¹¹Pə kəŋ pə tən̄aya wakəlvuyv ke mpvuyvle, ile mu nyəna ntəye mə cakəle. Mə yaasi ká te na í húlí si í matəna lɔɔ, ¹²na í taŋna lɔɔ kuyaku, na í lv teu si kuyaku ŋkv kó tala ləŋ. Kuyəŋkuyv kəko ká nyaya isətənvuyv, na kv tɔɔ nyəm tən̄a ká hoona ká haŋaya. ¹³Ama lɔɔ tɔma si ɪ ká tɔ na í ləsi isətənvuyv kufalvuyv na tetv kufatv, na tampana tike ká wenna pə taa. Nti tá taŋaa tɔyɔle.

¹⁴Ma taapalaa, pə tɔɔ ké í ká lv teu na í lə kɔpama ke lɔɔ isəntaa na í taa na isayətv natələyi mə kiŋ, na mə na-ɪ

í ciiki na í taŋ kuyaku ŋku. ¹⁵Í nyənnə Tacaa suulu na í ná, ɪ suulu unɪ ɪ yelina na pə ya mə nyɔɔŋ. Ta taapalu kupaŋ Pɔɔli ŋmaa-me na í keesi-meɣe pə tɔm na ləmaɣasɛɛ nna lɔɔ ha-ɪ tɔ. ¹⁶Mpɔ́yú ɪ ŋmaaki ɪ takəlasɪ təna taa ké timpi timpi ɪ yɔɔɔtəyɪ tɔm tənɛ tɔ. ɪ takəlasɪ taa huwɛɛ cekənanu we kate ke tiili ti-ili, ɪ lɛna ɪ səkpeɛtɛɛ nyóma na mpa pa fei toŋ tɔ pɛle pa kɛɛki pə huwɛɛ. Na mpɔ́yú pa kɛɛki lɔɔ Tɔm taa tɔmnaa lenti tɔtɔ.

Pa maɣamaɣa pa lepu ke pa tɔŋna caanu ke mpɔ.

¹⁷Ma taapalaa, pənente mə use kulaa. Pə tɔɔ ɪ lɛ í taa yeɛ na yəlaa asaɣaa kupaɣusutu tolisi-me, na pə kɔɔ na timpi í sɔŋaa tɔca tɔ pə laɣasi-meɣe lonte.

¹⁸Ama í wɛɛ na í puki lɔɔ ké Tacaa na tá Yatv Yesu Kilisiti pɛɛɛɛ na ɪ nyəm tɔm taa. Pə kraɣau saŋa haləna tam tɔ, teeli tu nté unɪ. Ami.

TAKĒLAYA KANCAALAYA
NYĒŊKA ŊKA

YOHAANI

NMAAWA TƆ

Kutulutu

Seyesəŋ kraɪ nyəŋ paɣale ka we saa wei Yohaani ŋmaakaya ɪ takəlaya tɔɔ. Seyesəŋ kraɪ nyəŋ unɪ ɪ taa lɛŋku nté sɪ mpi pə naaki isentɔ tɔ pə ke isayam ké. Mpi pu naaki tɔɔlɛ kupam. Pə tɔɔ ké pa seyəsaya sɪ pə ta muna Yesu ɪ wɛna yulw wɛɛtu, mpi tɔ ɪ ké lɔ ké. Ama Yohaani na hulaa təfoo sɪ Yesu ké lɔ, pəɔ ɪ ké yulw, pəyele ɪ ké Feesuyɪ.

Isəna pa faɣa Yohaani I takəlaya tɔ:
Kutulutu, titite 1:1-4

Tə wɛɛ nyaaləm taa isɪ lɔ, titite 1:5-2:17

Kilisiti kolontu tɔm, titite 2:18-29

Mpi pa nyəŋna sɪ yulw ké lɔ pəyaya tɔ, titite 3

Tampana na pɔpɔtu pə faɣaw, titite 4:1-6

lɔ ké sɔɔlɔyɪ, titite 4:7-21

Taa tɛm mpi pə kəlaa tɔ, titite 5

Weesuyɪ tɔm

1 Weesuyɪ Tɔm ke tə ŋmaa-meyɛ takəlaya taa cənɛ. Tɔm ntɪ tu we kancaalaya ké, na tɛ nu-tɪ, na tɛ na-tɪ na ta isəpee, na tɛ nyənɪ-təyɪ teu, na tá niŋ tokinaa. ²Waatu wei weesuyɪ kune ku kɔma tɔ tə na-kw. Pə tɔɔ ké tə heeliyɪ-mɛ na tɛ kraalɪyɪ-meyɛ weesuyɪ ŋku ku tɛŋ tɔ kw tɔm. Tacaa cɔɔɔɔ ku wɛɛ na pə kuli-kw na pə húlɪ-tu. ³Nti tə nawa na tə nuwa tɔɔ tá heeliyɪ-mɛ tɔtɔ, sɪ ɪ krentəna-tuyɪ tá na Tacaa na ɪ Pəyaya Yesu Kilisiti ta krentuyɪ taa. ⁴Tə ŋmaa takəlaya sɪ tɛ heeliyɪ-meyɛ tɔm tənɛyɛ na tá laŋa hulɔmɪ teu.

lɔ wɛɛ ké isɪ kɔkɔ sɔsɔŋka

⁵Nti tə nu Yesu Kilisiti kiŋ na tɛ heeliyɪ-mɛ tɔɔlɛ sɪ, lɔ wɛɛ ké isɪ kɔkɔ sɔsɔya ŋka ka naa tɔ, na paa səkpetiya kai feɪ ɪ kiŋ. ⁶Ye tə yɔɔtəyɪ sɪ tá na lɔ tə krentaa na pəyele na tɛ tɔŋna səkpetuyɪ taa ké tɔntɛ, tə ké pɔpɔtuna ke tá yɔɔtəyɪ na tá kulapəle pə naale pə taa ké. ⁷Ama ye tə tɔŋ tənəŋ taa isɪ lɔ mayamaya wɛw tənəŋ taa tɔ pə krentəyɪ-tuyɪ, na ɪ Pəyaya Yesu caləm kpiisiyɪ-tuyɪ ta isayatu təna.

⁸Ye tə yɔɔtəyɪ sɪ tə wɛw isəntɔ tɔ tə feɪna isayatu, ta mayamaya ke tə puɣusiyɪ, na tampana feɪ tá kiŋ ke paa pəɔ. ⁹Ama ye tə heela lɔ ké tá isayatu, tə pəsəyɪ na tɛ tu-ɪ naani. Pə taya pulw tɔɔ, ɪ təŋəyɪ siyisuyɪ ké, ɪlɛ ɪ ká husɪ tá isayatu na ɪ kpiisi ta kawalasi təna təpaiɪ. ¹⁰Ye tə yɔɔtəyɪ sɪ tə ta la isayatu, lɔ ké tə yaaku pɔpɔtu, na tu muɣɪ ɪ tɔm.

Kilisiti kele ta sənlu

2 Ma piya, ma ŋmaa-meyɛ tənɛ inəyɪ sɪ pə la na ɪ taa la isayatu. Ama ye pə tu yelaa na nɔɔɔlɔ la isayatu, ɪlɛ tə wɛna ta tɔm tayanlu ke Tacaa kiŋ. Inəɔle Yesu Kilisiti wei ɪ ké tampana təŋlu tɔ. ²Pə taya pulw, Yesu Kilisiti inəyɪ pa lapa kɔtaya sɪ pə tayanɪ tá isayatu, na pə taya tá tike tá isayatu, ama na yəlaa təna təpai isayatu tɔtɔɔ.

³Ye tə təŋəyɪ lɔ kwheelitu ɪlɛ tu cəkəna sɪ tampana tə nyəmá lɔ. ⁴Ye nɔɔɔlɔ tɔma sɪ ɪ nyəmá lɔ, na pəyele puntɪ ɪ təŋəyɪ ɪ kwheelitu, puntɪ ké pɔpɔtu ké, na tampana feɪ ɪ kiŋ. ⁵Ama wei ɪ təŋəyɪ lɔ kuyɔɔtɔtu tɔ puntɪ sɔɔlənə lɔ na tampana təkpataa. Mpi pə yeki na tə nyəŋ sɪ tá na lɔ tə krentaa yaa tə ta krentɪ tɔɔlɛ. ⁶Ye wei ɪ yɔɔtəyɪ sɪ ɪ na lɔ pa krentaa, puntɪ ɪ tɔ tɔntɛ nte Yesu ka tɔma tɔ.

Kusəsutu kufatu

⁷Ma taapalaa, pə taya kusəsutu kufatu natələyi ma ηmaa takələya si ma heeliyi-me. Ama kusəsutu kupəntu nti pə heela-meγe hatuu kancaalaya təγə. Na kusəsutu kupəntu ntəγəle təm nti í tema nuw tə. ⁸Paa na mpv pə we isu kusəsutu kufatu təw ké ma ηmaa-meγe takələya, pə hula tə tampana ke Kilisiti kiŋ na mə kiŋ tətə. Səkrətvuyv keelaa na tampana kəkəw tema nav tənyau.

⁹Ye wei ı yəγətəyi si ı we tənəŋ taa na pəyele ı taa kraana ı yulstvuyntəle, səkrətvuyv ta cəta pəntu təw se. ¹⁰Ama ye wei ı sələyi ı yulstvuyntəle, pəntu wenna tənəŋ taa, na pəlv mpi pu pəsi na pə tusi ləlv na ílé í lá isayatu tə pə fei ı kiŋ. ¹¹Ama səkrətvuyv nyaləna wei unı ı taa kraana ı yulstvuyntəle tə ı təw. Ku taa ké ı təŋ, ı ta cəkəna ı təpote. Mpi tə, səkrətvuyv yulsva ı ise tə se.

¹²Ma piya, pə husa mə isayatu ke Kilisiti təw təγə ma ηmaa takələya na má heeliyi-me. ¹³Caanaa me mə nyəmna wei ı ka we hatuu kancaalaya tə, pə təw ké ma ηmaa takələya si má heeliyi-me. lfəpiya me, mə kəla isayav təγə ma ηmaa takələya si má heeliyi-me.

¹⁴Piya, mə nyəmá Tacaa təγə ma ηmaa takələya na má heeliyi-me. Caanaa me, mə nyəmá wei ı ka we hatuu pə kancaalaya tə, pə təw ké ma ηmaa takələya na má heeliyi-me. lfəpiya, mə wenna toma, na ləw Təm cakı mə taa, na í kəla isayav, pə təw ké ma ηmaa-meγe takələya.

¹⁵Í taa səvl antulinya, paa mpi pə tu ké antulinya nyəm maγamaγa tə, í taa səvl. Ye nəγəlv səvla antulinya, pəntu ta səvl Tacaa tətə. ¹⁶Pə təna mpi pə ké antulinya nyəm təγəlv, yulstvuyv kunyuləŋ isayəŋ, na yulv naakuyv pəlv na pə isəsəemle kraí tə, pə taya Tacaa kiŋ ke pə lunaa. ¹⁷Antulinya na pə təna mpi yəlaa naaki ı taa na pá nyuləyi tə

pə təŋna tem ké. Ama wei ı lakt ləw luyv nyəntu tə pəntu cakəna tam.

Kilisiti kolontu

¹⁸Ma piya, antulinya tem wusaa ké. Í tema nuw si Kilisiti kolontu ka lu. Təw, kayana ı kolontunaa mpe pa lu payəle ké tənyəw. Pə təw ké tə nyəmnaa si pə wusa tem ké. ¹⁹Yəlaa pane pa taa ké ta nyəma na tampana se, pə təw ké pa lu tá taa. Ḿpúγú mee, ye paa ké tá nyəma, pa taa lu tá taa se. Ama pa lu ta taa ké si pə hólí teu si pa taa nəγəlv taa ké tá nyəŋ na tampana.

²⁰Ye me ulə Feesuyv Naŋŋtu wei Kilisiti tisa paa mə taa wei ı təw tə unəyi í hikaa, na mpv pə yelina mə təna í nyəmá tampana. ²¹Ye mpv pə taya isu í tá nyı tampana təγə ma ηmaa-me si má heeliyi-me. Ama isu í nyəma-ye, na í nyəmá tətə si pəpətv natəli tə fei tampana taa tə pə təw ké.

²²Aweγəle pəpətv ulə? Wei ı yəγətəyi təfoo si Yesu tá ké Kilisiti tə pəntu nté pəpətv. Na unəγəle Kilisiti kolontu. Pəntu kpeŋna Tacaa na ı Pəyaya ké na í kisi. ²³Ḿpúγú mee, ye wei í kisa Pəyaya, pəntu kisa Tacaa tətəγə. Na ye wei í nyəmá Pəyaya, pəntu nyəmá Tacaa tətəγə.

²⁴Pə təw ké í ká la kookalı na í təkı təm nti ı nu hatuu kancaalaya təγə mə taa ké teu. Ye ı təka wenti í nu kancaalaya təγə mə taa ulə mə na Pəyaya na Tacaa í ká kprenti na í caya mpv. ²⁵Kilisiti təma si ı ká ha-tuyv mpi təγəle weesuyv ŋku ku kaa té tə.

²⁶Mpa pa pəekəyi si pá puγusi-me tə, pa təw ké ma ηmaa-meγe tənə unı si má heeliyi-me. ²⁷Ye me ulə Kilisiti tisa ı Feesuyv ke mə təw ké. Na ı Feesuyv wəw mə kiŋ tə nəγəlv u nəkəyi-meγe natələyi hólúγú tətə. Feesuyv huləγəna-meγe pə təna na tampana ke ku seγəsəyi, ku seγəsəyi pəpətv. Pə təw ulə í təŋ Feesuyv

kuşeyesətv na mə na Kilisiti í krenti mpv.

²⁸Nn ma piya, mə na Kilisiti í krenti na í caɣa mpv, na tu tu-ı naani ké waatu wei ı ka lu tɔ, tə kaa kuu feele ke ı isentaa ké kuyañku ı ká kɔɔ tɔ. ²⁹Í nyəmá teu sı siyisuyu ke Kilisiti ná təñəyi, mpv tɔtɔɣó í ká nyı sı yəlaa təna mpa pa təñəyi siyisuyu tɔ pa ké ləɔ piya ké.

ləɔ piya

3 Í nyəni isəna mpi Taca sɔɔla-tv tɔ ı paasaa ké na í sɔɔlı-tv na halı pá yaa-tv sı ı piya, na tə tu ké ı piya nsəyi. Í tá ná mpi pə tɔɔ antulinya nyəma ta nyı-tv tɔɣɔle. Pa taa nyı ləɔ tɔɣɔ pa ta nyı tá. ²Ma taapalaa, kaɣana tə ké ləɔ piya ké, ıle pə ta kulita isəna tu te na tɔ wɛɛ tɔ pə tɔɔ təkɛɛlee na pécɔ. Paa na mpv tə nyəmá sı Kilisiti kəñ na í lu tɔ tu nəyəsəna-ı ké, mpi tɔ tu ná ı weɛtv. ³Yəlaa təna mpa pa tɛɛləyi Kilisiti ke mpv tɔ pá taɣanəyi pa təyi na pá lá kupaama isı Yesu Kilisiti kev kupañ tɔ.

⁴Yəlaa təna mpa pa lakı isayatu tɔ ləɔ kəsəsıtu ke pa kpeəsəyəna. Pə taɣa pılv, isayatu lapv kena kəsəsıtu kpeəsənav. ⁵Na í nyəmá teu sı Yesu Kilisiti kəmaɣa sı ı ləsəyi yəlaa isayatu na í l. l maɣamaya ı feina isayatu ke paa pəɔ. ⁶Pə tɔɔ ké ye ı na wei pa krentaa, pə cəpa pıntv na isayatu lapv ké. Ama ye wei ı wɛɛ na í təñna isayatu lapv, ı ta na Yesu na ı ta tu nyəmi-ı.

⁷Ma piya í taa yelev na nəɣɔlv puɣusi-mɛ. Ye wei ı təñəyi tampana, pıntv maɣamaya ké tampana tv ké isı Yesu Kilisiti. ⁸Ye wei ı wɛɛ na í təñna isayatu lapv, ılvɔɔv tənna pıntv. Pə taɣa pılv ılvɔɔv lapəna isayatu ke hatuu kancaalaya. Pə maɣamaya pə tɔɔ təkpeɛm ké ləɔ Pəyaya kəma sı ka wakələyi ılvɔɔv təma tənəññəñ.

⁹Wei ı ké ləɔ pəyaya tɔ pə cəpa-ı na isayatu lapv ké. Pə taɣa pılv, ı ta ke sətı tɔtɔ, ı təma weesuyu tv ke pəsuyıv ké. Na

ləɔ kelev ı Caa, ıle ı kaa pəstı na í təñna isayatu lapv. ¹⁰lı naa mpi pə yeke na pá nyəñ ləɔ piya na ılvɔɔv nyənı tɔɣɔlv. Wei ı təñəyi tampana yaa ı sɔɔləyi ı yılvɔɔɣəntələ tɔ ı ta ke ləɔ pəyaya.

Təma sɔɔlvıv təm

¹¹Nti í nuwa hatuu kancaalaya tɔɣɔlev sı tɔ sɔɔləyi tá təma. ¹²Pə feı sı tɔ la isı Kayini ka lapv tɔ, ı ka ké lısayav nyəñ ké na í kú ı neu. Na pepe tɔɔ ké ı tu kv-ı tɔ? l neu lakaya kusiysisim na unı ı lakaya isayam tɔ pə tɔɔ ké.

¹³Apalaa mɛ, ye antulinya yəlaa taa kpaana-mɛ, təlev tə taa la-mɛyɛ piti. ¹⁴Tə nyəmá sı tə lu təsətɛ ké na tɔ sıv weesuyu təhikile. Tə sɔɔla ta yılvɔtɔɣəntələnaa tɔɣɔ tə nyəmá mpv. Wei ı sɔɔləyi ı ləlv tɔ ı we səm taa ké, ı ta lıta. ¹⁵Yılv wei ı taa kpaana ı yılvɔtɔɣəntələ tɔ ı ké yılvkɔlv ké, na mə nyəmá sı yılvkɔlv feina weesuyu ŋku ku tɛñ tɔ. ¹⁶Tá tɔɔ ké Yesu Kilisiti lɔ ı weesuyu. Mpi tá nyəmá sı yılv sɔɔla ı ləlv tɔɣɔlev. Ye mpv pə wɛɛ ké sı taa lɔ tá weesıñ ke ta tɔɣəntələnaa tɔɔ. ¹⁷Ye yılv wena kelev, ılena í ná pə caala ı yılvɔtɔɣəntələ na í ta toosi ı təm sı pılv, wɛɛntı unı ı pəsəyi na í tɔ sı ı sɔɔla ləɔ kelev? ¹⁸Ma piya tə taa makı nəɔsı taa ké yem ké tá təma sɔɔlvıv təm. Ama tá lakası í hóláyi tɔtɔ sı tə sɔɔla təma na tampana.

ləɔ naani tıyıv

¹⁹Mpi pu yelev na tɔ nyı sı tampana ke tə təñəyi tɔɣɔlev. Pu yelev na tɔ wɛɛna naani ké ləɔ isentaa. ²⁰Ye pə heeliyi-tıyıv hatuu tá lotu taa sı tə feı teu, tə nyəmá sı ləɔ kəla tá lotu taa nyəntı tənaya tɔɔv na ı nyəmá pə təna təpaı. ²¹Ma taapalaa pə tɔɔ ké ye pə ta heeli-tıyıv natələyi hatuu tá lotu taa, tə kaa nya ləɔ isentaa kelev paa pəɔ. ²²Tə təñəyi ı kvheelıtu na tɔ lakı mpi ı caa tɔ pə tɔɔ ké ı ha-tıyıv pə təna mpi tə sələməyi-ı tɔ. ²³Nti ı tv-tv tɔɣɔlev ı

Pəyaya Yesu Kilisiti təm muɣu na si tɛ sɔɔləyi ta tɛma usu Kilisiti tu-tu si tɛ laki tɔ. ²⁴Ye wei i təŋəyi lɔ kʉsəsutu puntu krentəna lɔ kɛ na lɔ we puntu waali. lɔ ha-tuɣu i Feesuyu tɔɔ tɛ nyɛmá si lɔ we tá waali.

lɔ na Satani pa feesiŋ faɣav

4 Ma taapalaa, nyente yɛlaa mpa si lɔ Feesuyu tii mpe pa tɔ tɔ í taa muɣi pa tɛna pa tɔm ke yem. Í tɛe pa waali na í ná si feesuyu ŋku ku kɛ lɔ nyɛŋku yaa ŋku. Pə taya pulu, lɔ kuyɔɔtutu teləsɛlaa pɔpɔtunaa kʉpiŋ yana na antulinya. ²Isəna í ká nyəna si lɔ Feesuyu nyəma tɔɔlɔ, ye wei i tɔŋ si Yesu Kilisiti pəsa yulu na tampana ile lɔ Feesuyu tu nté. ³Ama wei u tisiyi si Yesu pəsa yulu na tampana tɔ lɔ Feesuyu fei i kiŋ. Kilisiti kolontu nyɛŋku tu nté puntu. Í ká nuwa si i ká kɔɔ tɔ, i tɛma kɔnte ke antulinya taa.

⁴Ama ma piya mɛ mɛ kɛ lɔ nyəma kɛ na í kəla lɔ kuyɔɔtutu teləsɛlaa pɔpɔtunaa. Pə taya pulu, Feesuyu ŋku ku we mɛ kiŋ tɔ ku kəla feesuyu ŋku ku we antulinya nyəma kiŋ tɔ. ⁵Antulinya yɔɔtaya ke pa yɔɔtəyi, na antulinya nyəma nukɪ pa tɔm ke pa kɛ antulinya nyəma tɔ pə tɔɔ. ⁶Ama tá ile, lɔ tənna tá. Na wei i nyəma lɔ tɔ unɪ i nukəna tá tɔm, wei i ta ke lɔ nyəŋ tɔ u nukɪ tá tɔm. Mpi pu ye le na tɛ nyəŋ tampana Feesuyu na feesuyu ŋku ku toliisiyi yəlaa tɔɔlɔ.

lɔ ke sɔɔlɔyɔ

⁷Ma taapalaa, í ye le na tɛ sɔɔləyi tɛma, pə taya pulu lɔ kiŋ ke sɔɔlɔyɔ lunaa. Na wei i sɔɔləyi i yulɔtɔɔntəle tɔɔlɔ lɔ pəyaya na puntu nyəma lɔ kɛ. ⁸Ama wei u sɔɔləyi i yulɔtɔɔntəle tɔ, puntu ta nyɪ lɔ. Pə taya pulu lɔ ná kɛ sɔɔlɔyɔ tɔ se. ⁹lɔ tilina i Pəyaya ukpamle ke antulinya taa si tɛ ná weesuyu ke ka tɔɔ. Tɔv, mpi lɔ hulənnaa

si i sɔɔla-tu tɔɔlɔ. ¹⁰Na isəna pə hulaa si sɔɔlɔyɔ tɔm təkpeɛm tɔɔlɔ timpi tá tá sɔɔli lɔ na unɪ i sɔɔli-tu na í tili i Pəyaya si pə husɪ tá isayatu ke ka tɔɔ tɔ.

¹¹Ma taapalaa, lɔ ná tá kisi-tuɣu mpuyule sɔɔlɔyɔ, ile pə wee kɛ si tá tɔtɔ taa sɔɔləyi mɔpɔyɔ tá tɛma. ¹²Nɔɔlɔ ta keesita lɔ se. Ama ye tɔ sɔɔləyi tá tɛma, lɔ we tá waali kɛ na i sɔɔlɔyɔ naa tá kiŋ təkɛlekele.

¹³lɔ ha-tuɣu i Feesuyu tɔɔ tɛ nyəma si tɔ krentəna-i na i we tá waali. ¹⁴Tə nana ta isəle kɛ na tɛ heeliyi təfoo si Taca a tila i Pəyaya si ká la antulinya Yatu. ¹⁵Ye wei i yɔɔtəyi si Yesu kɛ lɔ Pəyalu, lɔ we i waali kɛ na puntu krentəna-i. ¹⁶Sɔɔlɔyɔ mpi lɔ sɔɔla-tu tɔ tɔ nyəma-wɪ, na tɔ tɛma-wɪ na tá taa.

lɔ kɛ sɔɔlɔyɔ tu kɛ, ile ye wei i sɔɔləyi i lɛlu, puntu nyəma lɔ na lɔ we i waali. ¹⁷Mpi pə hóləyi si ta tɛma sɔɔlɔyɔ tu fei pá yɔɔtɪ tɔɔlɔ si tɔ kaa nyana puluɣu paa pəcɔɔ lɔ huɔle ítɛ tɔ wule. Pə taya pulu, isəna Yesu Kilisiti tɔma antulinya taa tɔ mɔpɔyɔ tá tɛma. ¹⁸Sɔɔntu sɔɔlɔyɔ ta ke sɔɔlɔyɔ. Ama sɔɔlɔyɔ mpi pə kɛ tampana nyəɛm tɔ pə yasəyi sɔɔntu kɛ. Pə tɔɔ kɛ sɔɔntu sɔɔlɔyɔ ta ke sɔɔlɔyɔ kʉpanŋku nakɔli. Pə taya pulu, saləka kəŋna na sɔɔntu.

¹⁹Ye tá, lɔ laaləna-tuɣu sɔɔlɔyɔ ilena taa sɔɔli-i. ²⁰Ye nɔɔlɔ nɔɔɔ taa luwa si: Ma sɔɔla lɔ. Ama ye i yulɔtɔɔntəle, u sɔɔləyi ílɛ, puntu kɛ pɔpɔt kɛ. Ye i ta sɔɔli i yulɔtɔɔntəle wei i naaki tɔ isənaya i ká sɔɔli lɔ wei u naaki tɔ? ²¹Kʉsəsutu nti Kilisiti tu-tu tɔɔlɔ si: Pə wee si ye wei i sɔɔla lɔ, puntu í sɔɔli i yulɔtɔɔntəle tɔtɔɔ.

Ta kəluɣu ke antulinya

5 Yulu wei i tɛma i taa si Yesu ke le Kilisiti tɔ, puntu kena lɔ pəyaya, na ye wei i sɔɔla piya caa, puntu sɔɔla piya tɔtɔɔ. ²Tə sɔɔlɔyɔ lɔ na tɛ laki i kʉsəsutu tɔɔ tɛ nyəma si tɔ sɔɔla i piya.

³Tə təŋəyi lso kusəsutu təyɔ pə hóláyi si tə sɔɔla lso. Na lso kusəsutu ta kəli-tuyv kate. ⁴Pə taya pulv tɔɔ paa lso pəyaya ŋka ká pəsəyi na ká kəli antulinya ké. Tə tema lso na ta taa təyɔ tə kəla antulinya. ⁵Awe pəsəyəna na í kəli antulinya, ye pə taya wei í təŋ ı taa si: Yesu kele lso Pəyalv tɔ ı paasi?

Kilisiti tɔɔ tampana hóluyv

⁶Yesu Kilisiti kele wei ı kəmna lum na caləm tɔ. Pə taya lum tike ke ı kəmnaa, ama na caləm tɔtəyɔ. Na Feesuyu ləsəyəna seliya si ípúyú pə wəe. Pə taya pulv Feesuyu kəna tampana tv. ⁷Seliya nyəm we tɔm tooso ké. ⁸Feesuyu na lum na caləm, na pə təna pə tooso isəntɔ u kpeəsəyəna təma. ⁹Ye yəlaa ləsəyi seliya tə muyi. Tɔv, lso nyəŋ ná kəla yəlaa nyəma təcaɣacaya. lso seliya kele wei ı ləsa ı Pəyaya tɔɔ tɔ. ¹⁰Pə tɔɔ ké wei ı təŋ lso Pəyaya na ı taa tɔ pɔntv cəkəna seliya inəyɛ hatuu ı taa. Ama ye wei u təŋ ı taa na lso, pɔntv yaa lso ké pəpətv ké. Pə taya pulv tɔɔ, ı ta mv seliya wei lso ləsa ı Pəyaya tɔɔ tɔ. ¹¹Na seliya wei lso ləsəyi təyɔle si: l ha-tuyv weesuyu ŋku ku təŋ tɔ, na ı Pəyaya cələna-tuyv-ku. ¹²Ye wei ı kpəntəna Pəyaya, ı hika weesuyu kune inəyi. Na wei ı ta kpəntəna lso Pəyaya tɔ pɔntv kaa na-ku.

Weesuyu ŋku ku təŋ tɔ ku tɔm

¹³Ma ŋmaa takəlaya na má heeli-meɣe ípúyú si me mpa í tema mə taa na lso Pəyaya tɔ í hika weesuyu ŋku ku təŋ təyɔ. ¹⁴Tə nyəmá si ye tə sələməyi lso ké mpi pə ké ı luyv nyəm tɔ, ı nukı tɔɔ ké tá naani tɔɔ sɔsɔm ke ı tɔɔ. ¹⁵lsəna mpi tə nyəm si ye tə sələməyi-ı pulv ı nukı tɔ, mpv tɔtəyɔ tə nyəmá si ı haa-tuyv mpi tə sələməyi-ı tɔ.

¹⁶Ye nəyɔlv nawa ı taapalv na í laku isayatu nti tu kəŋna səm tɔ, pə wəe si pɔntv í sələməna ı taapalv na lso ké, na lso ha-ı weesuyu. Isayatu nti tu kəŋna səm təyɔ ma təŋ. Isayatu nti tə kəŋna səm tɔ pə taya təle tə tɔɔ ké ma təŋ si í sələməna. ¹⁷Pə təna mpi pə ta siyisi tɔ pə ké isayatu ké. Ama isayatu lentənaa wəe na tu kəŋna səm.

¹⁸Tə nyəmá si lso pəyaya nakəli ka kaa wəe na ká təŋna isayatu lapv. Pə taya pulv, lso pəyaya kentina ı tɔɔ, na lsaɣav kaa kraɣa pulvuyv ı tɔɔ.

¹⁹Tə nyəmá si lso tənna-tv, na lsaɣav niŋ taa ké antulinya təna ná wəe.

²⁰Tə nyəmá si lso Pəyaya kəma na ká lá na tə hii layatu si tə nyi tampana lso. Na ta na-ı na ı Pəyaya Yesu Kilisiti tə kpəntaa na tɔ wəe mpv. Inəyəle tampana lso, inəyəle weesuyu ŋku ku təŋ tɔ.

²¹Ma piya, í la laakalı na tuŋ.

TAKĒLAYA NAALE NYEŪKA ŪKA

YOHAANI

NMAAWA TŌ

Kutulutu

Takēlaya kanē ka taa ulē ūmaalv ha i tēyi hēte ke si sōsō. Í tasēyi i takēlaya kallaa ke apalvtu si pa tēj tampana na sōsōlv. Í kraalēyi lō sēelaa si pa la laakali na pōpōtv seyesēlaa. Uēna í tēki i takēlaya na sētv.

lōēna pa fayā Yohaani II takēlaya tō:
Tampana tējvtu na sōsōlv, 1-6

Laakali lapu na seyesēlaa pōpōtvnaa,
7-11

Sētv, 12-13

Sētv

1 Sōsō ma, má ūmaakēna takēlaya kanēye alv wei nyá lō lōsaa tō, na nyá piya mpa ma sōlāa na tampana tō. Pē tayā ma tike ma sōlēna-mē, ama pa tēna mpa pa nyēmá tampana tō pa sōlā-mēye. ²Pē tayā pulv tō, tampana ke tō tōkaa na anēyi tu tōki tam.

³Tacaa lō na Tacaa inu i Pēyalv Yesu Kilisiti pá hūlí-tvūv pēlēē na su-ulu na pá ha-tvūv alaafāya na pēcō tē hiki kuvōv inēye tampana na sōsōlv pē taa.

Tampana na sōsōlv pē tōm

⁴Ma lanlē huluma sōsōm ke timpi ma nawa nyá piya taa lensi tōka tampana isu Tacaa tv-tv si tē tōki tō. ⁵Ma

wiikina-ū alv nyá, si tē sōlī tā tēmayā. Ulē pē tayā kuvōsuvtu kuvatu natēli tē tō kē ma ūmaaki. Ama nti pē su-tvūv tuu kancaalāya tōvōlē. ⁶lō kuvōsuvtu tōkōv nte sōsōlv tējvtu, na kuvōsuvtu nti pē su-mēye hatuu kancaalāya tōvōlē si í wēēna sōsōlv.

⁷Pōpōtvnaa payāle yana antulinya kē, paa caa pá nu si Yesu Kilisiti pēsa yulv tētejeleŋ ke tampana. Yulv wei u caa í nu mpv tō puntv kē pōpōtv kē, na inēvōlē Kilisiti kolontu. ⁸Mpv tō í la laakali na mē ti, í taa yele na mē tēmlē kawaaya le. Pū tē na pē fēli-mēye kuvantu ke sōsōm.

⁹Ye wei í ūmaana Kilisiti seyesōvtu tō si kv ta mayā-i, puntv na lō pa fayāa kē. Ama ye wei i tējā Kilisiti seyesōvtu, puntv krentēna Tacaa na i Pēyalv kē. ¹⁰Ye nōvōlv kōma na pē tā kē seyesōvtu kuvēye i seyesōyi, í taa tēē puntv waalv si í svv mē tēyāya, na paa sētv mayāmayā í taa sēē-i. ¹¹Pē tayā pulv, ye wei i sēē-i pē wē isu í na puntv pa pēēla nōvō ke isayatu tēma nna i laki tō a taa kē.

Tēnāya nyēntv na sētv

¹²Tōm nti ma wēna si ma heeliyi-mē tō tē tōwa, ulē ma nyulēyi si maa kōv mē tēye na má heeli-mēye-ti na nōvō na pē ha-tvūv lanhulvmlē sōsōlē. Ma kaa ūmaa-tēyi kuvōmaa ke takēlaya taa na ūmaalāya.

¹³Nyá kōvō wei lō lōsaa tōtō tō, i piya sēeki-ū.

TAKĒLAYA TOOSO NYEJKA IJKA

YOHAANI

NMAAWA TŌ

Kutultu

Apalaa mpa pa yaa si Kayusi na Temetiyusi tɔɔ Yohaani ηmaa i takēlaya kanē. Ama tē ta nyi pa tōm ke teu. Nti Yohaani yɔɔta pa tō tɔɔle si pa tɔɔ tampana taa. Ulena í keesəyi-tuyu apalu wei pa yaa si Tiyotələfti tō i tōm si i kē isayau.

Isəna pa faya Yohaani III takēlaya tō:
Yohaani ləsəyi Kayusi aseeta, 1-8
Tiyotələfti tōnte isayale, 9-10
Temetiyusi tōnte kupante, 11-12
Səetu, 13-15

Səetu

1 Səso má, ma ηmaakəna takēlaya kaneyē ma yulu kupanη Kayusi. Ma sɔɔla-η sɔsəm kē.

²Ma taapalu kupanη, ma koolee nté si n cayanana nyá ti, na pə ha-η tɔnuytu taa alaafəya isu nyá ləsaya wəw alaafəya tō. ³Ta taapalaa tala cəne ulena pá heeli-m si n tōka tampana kē pə tu fēi, isu tuu lɔɔ n ka tu təkuytu-ye tō, ulena ma laɔɔle hulumi sɔsəm. ⁴Isu ma nukuytu si ma piya tənəyi tampana tō pə wə-m leleɔ kē pə tu fēi.

Kayusi kupantu

⁵Ma taapalu kupanη, paasənav mpi n paasəna tá taapalaa haləna pə kpeɔna muvɔlaa maɔamaya tō n kē yulu kupanη kē. ⁶Yələa pane pa puyvɔla nyá sɔɔluytu tōm ke Yesu seelaa təna isentaa. Hai, ma wiikina-η si n nyəni ləɔ na n səna-weyē

pa mpaav tōm taa. ⁷Kilisiti təmle lapu tō kē pa tu mpaav, pa ta tisi si mpa pa ta nyi ləɔ tō pá səna-wə. ⁸Pə muna Kilisiti tənɔlaa ta taa təkəna yələa isu pane un pa takanaa, na tē tu-weyē niɔ ke tampana təmle nte pa laki tō tē taa.

Tiyotələfti na Temetiyusi pa tōm

⁹Ma ηmaa Yesu seelaa kpekəle ke tak-iliya tənyəv, na Tiyotələfti wei i pəkəyi si pa nyənəyi-i pa sɔsɔ tō í kisi si un i kaa mu ma tōm. ¹⁰Pə tō kē ye ma koma na má kəɔ maa kuli isayətōm na pɔɔtō tōm nti i suu-tu tō tē tō na í nu. I ta yele i nyəɔ un se. Ta taapalaa mpa pa kɔɔ təna tō u muvɔ-wə. Haləna ye mpa pa caaki si pa mu-wə, i kaləyənə-weyē na í nyaasi-wə na Yesu seelaa kpekəle taa tɔɔɔnuytu.

¹¹Ma taapalu kupanη, taa keena isayalatu. Ama keena kupantu latu na n laki. Ləɔ tənna kupantu latu. Ye wei u laki kupantu, puntu ta nyi ləɔ kē paa pəɔɔɔ.

¹²Yələa təna puyvɔləyi Temetiyusi kupantu kē, na i tampana maɔamaya ná ləsəyi i nyuluytu tōtō. Inəyi tá tōtō tē kuliyi kahuka ke i kupantu tō, na n nyəmə teu si taa yɔɔta nti, mɔɔyú pə wə.

Tənaya səetu

¹³Tōm nti ma wena si ma heeliyi-η tō tē tɔɔwaya, ulə ma kaa nɔki na má ηmaa-təyi kɔɔma ke takēlaya taa na ηmaalaya. ¹⁴Ama ma nyuləyi si maa kəɔ na má na-η nɔɔnɔ na tē caya na tē yɔɔti.

¹⁵Ləɔ í ha-η alaafəya, nyá taapalaa seeki-η.

Səe paa ta taapalu wei.

TAKƏLAYA ņKA

YUTI

NMAAWA TƆ

Kutulutu

Yuti takəlaya ta siyisina yulb yaa kpekəle natəli. lso seela tənaya pə krentaa. Ule mpa pa seyesəyi pəpətu seyesəŋ təyƆ Yuti yookina i takəlaya taa. l huləyi si mpe inu paa teesəna ké isu ləŋ nyəma, na isəttaa tillaa mpa pa kula lso təw na ílé i təyƆnu-we tə.

Isəna pa faya Yuti takəlaya tə:

Kutulutu na seetu, 1-2

Pəpətu seyesəlaa na pa hɔvnaɔ təm, 3-16

Tampəna tənlaa í təkɪ pa taa tēm ke teu, 17-23

lso kulum na ta waasulb Yesu pa samtu, 24-25

Seetu

1 Maya Saaki neu Yuti, Yesu Kilisiti təmle tɔ.

Má ņmaana takəlaya kaneyə mpa Tacaa lso yaawa na í sɔɔlt-we, na Yesu Kilisiti ná təkə-we tə.

² lso í hult-meyə suulu, na í ha-meyə alaafəya, na í tu-meyə təma sɔɔlɔyɔ na pə təw sɔɔm.

Seyesəlaa pəpətɔnaa

(Piyee II 2:1-17)

³ Ma taapalaa, ma lɔpa teu si nyuyɔ yaru təm nti tə ké tá təna tá təm tə pə təm ke má ņmaa-mə. Kena pə caalı-m si má ņmaa-meyə takəlaya kanə na má sɔɔsɔ-meyə apalutɔ na í yoo lsoseele nte lso ha təm kulum təw ké kpakpaa ke mpa i ti tə pə yoo. ⁴ Pə taɣa pulb təw, yəlaa asaɣaa napəli mpa pa suwa təkəw ké ta taa tə, mpe pa keena tá lso peele təm na pá kusəyənə pa asilima taa tənte təm nyuyɔ, na pá kisiyi Yesu Kilisiti wei i

tike təkəŋ i ke Tacaa na ta Sɔsɔ tə. Pa tema kpaalɔyɔ ke lso Təm takəlaya taa ké hatuu ləŋ ke pa təm kuyɔ.

⁵ Paa na í ka tema-təyi nyəm təkpataa tə, pə wee si má tasa-meyə lentɪ tɔɔsuyɔ ke isəna Tacaa yapa lseyeli yəlaa ke Icipiti taa na pə waalı í ku mpa pa ta tēm-i na pa taa tə. ⁶ í tɔɔsɪ si isəttaa tillaa mpa pa laŋa ta heena pəsuyɔ ņku pə ha-we si pa lakəna, na pá kulɪ na pá yeke pa mayamaya pa lona tə, lso həkə-weyə alukpala ke tam təw, na í su-weyə atə səkretuyɔ taa, na í taŋna kuyaku sɔsɔɔ. Ku wule ke i ká tu-weyə saləka. ⁷ í tɔɔsɪ si Sɔtəm na Kəmɔɔ na acaləe nna a cɔɔna-ye tə a yəlaa lakaya ké isu isəttaa tillaa pane. Pa lakaya asilima kulaputɔ ké. Pa tənaya pa tənəŋ kunyuləŋ isayəŋ wei i fei larɔ tə. Ule kəkə tam nyəŋka nté pa saləka, na mpi pə lapa-weyə mpu tə pə kpaala paa wei ké təkəlekele.

⁸ Yəlaa mpa pa suwa təkəw ké ņpúyú mə heku tə mpu pə mayamaya ke pele pa laki. Pa toosee nna pa toosiyi na pá tənəyi mpu na pá laki tə anɪ a tɔsəyənə-we na pá wakəlyi pa ti, na pá footiyi lso sɔsɔɔntɔ, na pá tɔvki isəttaa teeli nyəma. ⁹ lso taa tillu sɔsɔ Miseseli ta la mpu. Moisi səpa na Miseseli na ulɔyɔɔ pə hənɪ-i na pá yooki tə, Miseseli ta kuli nɔyɔ na í ku ulɔyɔɔ təm na kutuyɔ. Ama i təma-i ké si: Tacaa ká nana-ŋ. ¹⁰ Yəlaa pane, mpi pa ta nyi tə mpəyi pa tɔvki. Na mpi pa nyəmá yem ké pa ti isu taale wontu mayamaya nyəŋuyɔ tə, mpi pə kuyɔna-we təkpataa. ¹¹ Pa təm we waiyo ké. Kayini ukpate ke pa tənəyi, na pəyɔlaya təw ké pa tolisa pa ti isu Palaam larɔ tə. Isəna mpi Kolee ná kpeesəna Moisi tə ņpúyú pa lapa, ulena pá wakəli tənəŋnaŋ. ¹² Ye pa we mə təyɔnasɪ tətəyɔle, tusuyɔ wenna, na tənaya pa pəsəyənə pa acima na feelle tu fei-we, hiliŋ haana. Pa wee ké isu tɔv piluyuu na heelim kust-ku tə, na isu tuŋ

wei paa pə tala ɪ lʊlʊyʊ u lʊlɛyɪ tɔ, na usu tuŋ wei pa kpeɛna ɪ lila na ɪ wʊli yem təwɔkɔkɔ tɔ. ¹³Pa kʊlapɔtʊ lʊlɛsɛyɪ fɛɛle fɛi tɛma ke pa kiŋ kɛ usu tɛŋku hʊla pɔ́áná nyɛna tɔkʊyʊ kʊhulaŋ tɔ. Pa wɛɛ kɛ usu ɪsɔtʊlɛŋasi kʊkpeɛsasi. Lɔ tɛma-mɛyɛ pa tɛaɣalɛ caau ke sɛkpeti-ile anaam taa kɛ.

¹⁴Atam saali kʊlɛlɔyʊ naatosom-pɔɣɔlaya nyɛŋ ntɛ Henɔki, na unɪ ɪ ka nana yɛlaa paɛ pa tɔm ke hatuu lɔŋ na ɪ yɔɣɔti sɪ: ɪ tʊ ŋkraŋŋ na ɪ nu. Tacaá ká kɔɔ na ɪ ká kpeŋna ɪ ɪsɔtaa tillaa naŋŋ nyɛ́ma ɪsu iyisi naanʊwa, ¹⁵sɪ ɪ huɔkɛna yɛlaa tɛnaɣa tɔm. ɪ ká kʊ asayaa tɛna mpa pa kpeɛsɛna lɔ na pɔ́ lá tɛma asayɛɛ anɛ a tɛna tɔ, na ɪsɔɣatɔm nti kawalasi nyɛ́ma mpa paa see nɔɣɔlʊ tɔ pa tʊ-ɪ tɔ pa tɔm. ¹⁶Yɛlaa paɛ, tam kɛ pa kʊntɛyɪ na pɔ́ kalɛyɪ. Pa maɣamaɣa pa kʊnyulɛŋ ke pa tɛŋɛyɪ. Kalampaani tɔm ke pa yɔɣɔtɛyɪ, na mpa pa kiŋ kawaaya wɛɛ tɔɣɔ pa talɛyɪ.

Kantakaya kuyɛɛŋ taa tɛma

¹⁷Ama ma taapalaa mɛ, mu tɔɔsi nti Tacaá Yesu Kilisiti tillaa heela-mɛyɛ tuu

lɔŋ tɔ. ¹⁸Pa heela-mɛyɛ sɪ: Tampána tɔɔ, kuyɛɛŋ kʊtɛɛsɛŋ taa, yɛlaa ká lu mpa pa tɛŋɛyɪ pa kʊnyulɛŋ ɪsɔɣaŋ tɔ, na paa wɔŋ-mɛ. ¹⁹Mpɛ pa yelina na faɣau kɔŋ, pa yʊlʊwɛɛtʊ ŋmakɛlɛna-wɛ, pə taɣa lɔ Feesuyɪ. ²⁰Ama ma taapalaa mɛ, mu tɔɔsi tɔŋ ke mɔ lɔ sɛɛv kʊpam naŋŋ nyɛm taa kɛ tam. ɪ sɛlɛmɛna lɔ Feesuyɪ Naŋŋtʊ pɛsuyɪ, ²¹na ɪ sɛŋ lɔ sɔɔlɔyʊ tɔm taa kɛ tam na ɪ taŋaa sɪ Tacaá Yesu Kilisiti ɪ ha-mɛyɛ weesuyɪ ŋku ku tɛŋ tɔɣɔ ɪ kʊpantʊ tɔɔ.

²²Sika nyɛ́ma tɔm ɪ la-mɛyɛ pɛtɔɔtɛɛ. ²³ɪ hɔ-wɛ na ɪ lɛsi kɔkɔ taa na ɪ ya pa nyɔɔŋ. Lɛlaa tɔm ɪ la-mɛyɛ pɛtɔɔtɛlɛ tɔtɔ na sɔɣɔntʊ. Ama pə kpaɣau pa wontu nti pa yʊlʊwɛɛtʊ asilima taanaa tɔ ɪ taa tokina.

lɔ sam

²⁴Lɔ pɛsɛyɪ na ɪ te-mɛyɛ tɔhotile tɛna taa, na ɪ la na ɪ sɛŋ ɪ ɪsentaa na ɪ fɛna kawalaya, na laŋhʊlʊmɛ kʊyɪ-mɛ. ²⁵Ta Yatʊ lɔ wei unɪ ɪ tike ɪ kɛ lɔ tɔ ɪ teeli na ɪ sɔsɔɔntʊ na ɪ pɛsuyɪ na ɪ tɔŋ ka wɛ ɪ́pɔ́yɔ́, ɪlɛ pɔ́ wɛɛ ɪ́pɔ́yɔ́ saŋa taa na tam tɔɔ kɛ Tacaá Yesu Kilisiti tɔɔ. Ami.

KUKULUTU

Kutulutu

Kukulutu takəlaya ŋmaalu ka we tetu nti lum cənaa na pá yaaku-ti si Patəməsi tə taa ké. Lə səev tə konyəntəyəle ka təyənəna-i na í polo í cəəsi təna. Yesu səelaa kpeka naatosompəyolaya wei i ka we Asii tetu taa təyə í ŋmaawa i takəlaya. l tasa-weyə apalutu si pá təkɪ pa taa təm na pá tēləyi. l takəlaya taa təm paɣale cəkənav we katē ké. Mpi tə, mpi pə hūləyi yaasinaa təyə i ŋmaawa i takəlaya taa isu Yesu ke pə təna pə kancaalaya, i ké awulaa wulav, na səsaa səsə, inəyəle Yuta təyolaya, inəyəle kətəlaa kətulv. Pəcə inəyəle kətaya lwəyaya. Yesu na i nyéma paa kələna huule səsəle waatu.

l səna pa faɣa kukulutu takəlaya tə:

Yohaani ké Kilisiti tillu, titite 1:1-8

Yesu səelaa kpeka naatosompəyolaya takəlasɪ, titite 1:9-3:22

l sə na Yesu Kilisiti pa sətəv, titite 4-5

Takəlaya na ka kutaalətv naatosompəyolaya, titite 6-8:1

Akantəe naatosompəyolaya, titite 8:2-11

Təm səsə na wontu naale, titite 8:12-13:18

Yəlaa iyisi nunuwa na nule na liyiti (144000), titite 14

l sə páná kəpuna naatosompəyolaya, titite 15-16

Papiloni hotuyə na ləyəv kpisuyə, titite 17-20

l sətənuv kufalv na tetu kufatv Yosalem kufalv, titite 21:1-22:5

Ma kəŋ nəkəkə, titite 22:6-21

Takəlaya kanə ka hūwəe

1 Takəlaya kanə ka taa kəsəyəna Yesu Kilisiti kula mpi pə tə na í hólí tə. l sə yelina si í hólí i pəyalaa ke mpi pə wəe si pə kəŋ nəkəkə tə. Kilisiti

tilina i isətəa tillu na í hólí-təyi i pəyalv Yohaani má. ²Na pə təna mpi Yohaani má, ma nawa təyə ma kəsəa. Na l sə kəheelutu na tampana nna a tə Yesu Kilisiti kulaa təyə. ³Wei i kaləyi təm tənə, na mpa pa tu ŋkpaŋ ke mpi pu la cele na pə yəyətə pə təm tə, na pá təkɪ nti pa ŋmaa cənə tə, pəntunaa nté leləŋ nulaa. Pə taya pulv, mpi pə wəe si pu la mpv tə pə waatu wəsaa ké.

Yesu səelaa kpeka naatosompəyolaya sətəv

⁴Maya Yohaani, má ŋmaakəna takəlaya ke Yesu səelaa kpeka naatosompəyolaya mpa me í we Asii tetu taa tə.

l sə wei i wəe, na i ka wəe, na i ká kə tə, í hólí-məyē pəelee na í ha-məyē alaafəya. Na feesiŋ naatosompəyolaya wei i we l sə kawulaya kumte isentaa tə, í l hólí-məyē pəelee na í ha-məyē alaafəya tətə. ⁵Yesu Kilisiti wei i ké seliya tu kupaŋ, na pə taaləna-i sətəa taa ké feesuyə təcəci na i ké tetu tə awulaa wulav tə, í l hólí-məyē pəelee na í ha-məyē alaafəya tətə.

l ni i sələnə-tv na í sí si pə ləsi-tuyə tá isayətv, ⁶na i lapa-tuyə awulumpiya si tə la i l sə wei i ké i Caa təyə təmle isu kətəlaa. Yesu teeli na i pəsuyə í wəe tam. Ami. ⁷Í nyəni, i kəŋna na isəŋməntv. Yəlaa təna təpai haləna pə kəntəna mpa paa tula-i pəŋ tə paa na-i. Ate pi-itimnaa təna ká wii isu pa səkɪ. Nn, pə la mpv. Ami.

⁸Maya Aləfa na Oməka. Taca l sə kawulaya tv wei i wəe, na i ka wəe, na i ká kə tə un i yəyətəna təfoo ké mpv.

l səna pə lapa na Yohaani na Kilisiti tə

⁹Mə taapalv Yohaani má, má na-mə tə təkuyə kuyəŋ na tə təkuyə kawulaya na tə taŋna suulu tə, tá na Yesu tə kəntəa təyə. Ma lapa l sə Təm na tampana

mma a tɔɔ Yesu kulaa tɔ pə waasu tɔɔ pa su-m Patəmɔsi. Lum cɔɔna tetu nti tɔ tɔ taa cənɛ. ¹⁰Mpɔ́yú Taca kuyaku wule, Feesuyu tɛɛna-m. Tənaya ma nu pə yɔɔɔta ma waali na nɔɔɔ sɔsɔɔya isu akantəle wula taka. ¹¹Pa yɔɔɔtaya ké si: Nmaa takəlaya taa ké mpi n naaki tɔ, na í tilina-keɔɔ Yesu seelaa kpeka naatosompɔɔɔlaya inɛ: lfeesu, Simiini, Pɛekam Tiyatii, Saati, Filatelə-fii, Layotisee.

¹²Ma pəsaa si ma naa wei i yɔɔɔtəyənə-m tɔ, ulɛ má ná wula kpatəɲ ke naatosompɔɔɔlaya wei i tɔɔ pa musa kəkɔsi tɔɔɔlɛ. ¹³Na i heku taa wɛ nɔɔɔɔɔ na í nɔɔɔsəna yulu, na í suu capa kutayalu, na í ləla i hɔɔle taa ké wula tampala. ¹⁴l nyɔɔsi huluma lailai ké isu kayalu, yaa isu kponkpomulum, na i ise muɔi kəkɔ. ¹⁵l nɔntaaləɲ muɔi kəkɔ ké isu pa tukuyɔ nyəyəluyɔ kuseemuyɔ ke kuluku kəkɔ sɔsɔɔɲka taa na ku hoo na pá sotiti-ku tɔ. Na i nɔɔɔ yuɲ kəla isu lum kpenyuyi na pə faləyi tɔ. ¹⁶l tɔka i niɲ ntɔɔɔɲ taa ké isɔtɔɔɔɔɔɔ naatosompɔɔɔlaya, na layate nte tɔ wɛ lɔɲ ke taa na waali tɔ tɔ lukayana i nɔɔɔ taa. l isentaa muɔi kəkɔ ké isu ilim sikuyi na pá nyaki isəna mpi tɔ. ¹⁷Ma na-i mpɔ, ulɛna má hoti i nɔɔɔhɛ tɛɛ isu sətɔ. ¹⁸Mpɔ́yú i tənə i niɲ ntɔɔɔɲ ke ma tɔɔ na í tɔ si: Taa nyá, má kəna kancaalaya tɔ na kantəkaya tɔ. ¹⁸Ma wəna ma weesuyi. Maa səpa, ulɛ pənente ma wəna ma weesuyi ke tam tɔɔ. Má kpilikina səm na atetunaa tɛɛayale ke ma niɲ taa. ¹⁹Ye mpɔ tɔ takəlaya taa ké mpi n naa tɔ, paa nɔɔɔɔɔ nyəntu tənɛ, paa pə waali nyəntu nti tu kɔɔ tɔ. ²⁰Isɔtɔɔɔɔɔɔ naatosompɔɔɔlaya wei n ná ma tɔka ma niɲ ntɔɔɔɲ taa, na wula kpatəɲ naatosompɔɔɔlaya wei i tɔɔ pa musa kəkɔsi tɔ pə húləyi mpi tɔɔɔɔ. Isɔtɔɔɔɔɔɔ naatosompɔɔɔlaya nté Yesu seelaa naatosompɔɔɔlaya

isɔta tilla, na wula kpatəɲ wei i tɔɔ pa musa kəkɔsi tɔ ulɛyɛ Yesu seelaa naatosompɔɔɔlaya mayamaya.

Tɔm nti pa heela lfeesu Yesu seelaa kpekəle tɔ

2 Nmaa takəlaya na í heeli lfeesu Yesu seelaa kpekəle isɔta tillu si: Má wei ma tɔka isɔtɔɔɔɔɔɔ naatosompɔɔɔlaya ke ma niɲ ntɔɔɔɲ taa, na ma tɔɲ wula kpatəɲ naatosompɔɔɔlaya wei i tɔɔ pa musa kəkɔsi tɔ i heku taa tɔ ma yɔɔɔta si: ²Ma nyəmá pə tənə mpi n lapa tɔ. Na ma nawa isəna n wuwa tɔ, na suulu wei n tɔkaa tɔ. Ma nyəmá si nn caa asayaa tɔm. N mayasa mpa pa yaa pa təyi tilla, pəyɛle kpatəko pa ta ke pulɔ tɔ, si n naa pa waali. N nawa si pa ké pɔpɔtunaa ké. ³N tɔɔa suulu na í tɔɔɔ ma kuyɔɔɲ, na paa na mpɔ tɔ n ta lɔ tɔɔɲ. ⁴Ama kulɔmtu nti ma lanle ta heena-ɲ tɔɔɔlɛ si, nn tasəyi-m sɔɔɔɔɔɔɔɔ isu hatuu kancaalaya n ka sɔɔɔɔɔ-m tɔ. ⁵Tɔɔ, timpi unɔ n cɔlɔsa mpɔ tɔ tɔɔsi pə tɔɔ na í ha nyá isayatu ke siyile, na í lá isu n lakaya tuu kancaalaya tɔ. Ye n ta ha nyá isayatu ke siyile maa kɔɔ nyá kiɲ na má kpesi nyá kəkɔ kpátɔyú ke ku lonte taa. ⁶Paa na mpɔ kulɔmtu nti ma lanle heena-ɲ tɔɔɔlɛ si, nyá kpiisa ɲkpanyuyɔ tɔtɔɔɔ Nikolai nyəma kulaputɔ nti ma kpiisa ɲkpanyuyɔ tɔ.

⁷Ye wei i wəna ɲkpanɲ pɔntu í tɔ- i teu, na í nu nti Feesuyi heeliyi Yesu seelaa kpeka tɔ ulɛ.

Ye mpa pa lapa kəllaa maa ha-weyɛ nɔɔɔ na pá tɔɔɔ lɔɔ tɔɲ taale taa weesuyi tɔɔɔ pəle.

Tɔm nti pa heela Simiini Yesu seelaa kpekəle tɔ

⁸Nmaa takəlaya na í heeli Simiini Yesu seelaa kpekəle isɔta tillu si: Má wei ma ké kancaalaya tɔ na kantəkaya tɔ na ma səpa na má fe tɔ, ma yɔɔɔta

si: ⁹Ma nyámá kunyóməŋ wei n tɔ́ɔaa tɔ. Ma nyámá nyá hulúməŋ tɔɔ. Paa na mpv tampana tɔɔ isəntɔ n pilaa ké. Ma nyámá isayatu nti mpa pa yaa pa tɔ́ɔtɔ Yuta nyéma pəyele pa ta ke Yuta nyéma tɔ pa yɔ́ɔtɔ́ɔtɔ́ɔtɔ́ nyá tɔɔ tɔ. Pa ké Satani nyéma ké. ¹⁰Taa nyana kunyɔŋ ŋku n ká kɔɔ na n tɔ́ɔtɔ tɔ. Nyəni, lɔ́ɔɔv ká tu mə taa payale ke saləka taa si i mayasəyi-mə na í ná mə waali. Na kuyəŋ naanɔwa taa ké í ká tɔ́ɔtɔ kunyɔŋ. La yulɔpaŋ haləna nyá səm wule, maa tɔ na má ha-ŋ weesuyu teeli ntenuyu.

¹¹Ye wei i wena ŋkpaŋŋ puntu í tu- i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tɔ ile.

Ye mpa pa lapa kəllaa pa kaa na səm kuleləm.

Təm nti pa heela Pɛkam Yesu seelaa kpekəle tɔ

¹²Nmaa takəlaya na n heeli Pɛkam Yesu seelaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma wena layate nte tɔ we lɔŋ ke táá na waali tɔ ma yɔ́ɔtɔaa si: ¹³Ma nyámá timpí n wɛ tɔ, Satani kawulaya tətɔ́ɔtɔ nte təna. N nyɔɔna-m teu təkpaŋ, haləna waatu wei pa ku ma aseeta tu kupaŋ Antipasí ke mə te timpí Satani ná lapa i te tɔtɔ tɔ, n tɛma-m na nyá taa ké m̀p̀ɔ́ɔ́, n ta ye. ¹⁴Ama kulúmɔtɔ nti ma laŋle ta heena-ŋ tɔ́ɔtɔle si, mpa pa tɔka Palaam seɣesuyv tɔ pa we nyá te təna. Palaam ka seɣesəna Palaki si í tusi lseyeli nyéma si pá tɔ́ɔtɔ tuŋ kulalaaŋ, na pá la asilima na pá paŋi asaɣaa. ¹⁵Na mpa pa tɔka Nikolai nyéma seɣesəŋ tɔ pa we nyá te tɔtɔ. ¹⁶Ye le nyá isayatu nti, ye pə taya mpv maa kɔɔ nɔɔnɔ ké nyá kiŋ na má yoonaa yəlaa mpe na ma nɔ́ɔtɔ taa layate.

¹⁷Ye wei i wena ŋkpaŋŋ puntu i tu- i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tɔ ile.

Ye mpa pa lapa kəllaa maa ha-weye manna kuyəmesv. Na maa ha paa pa taa wei tɔ́ɔtɔ pəle kuhulúməle nte tɔ tɔɔ pa ŋmaa hətə kufate nte nɔ́ɔtɔ ta nyi tɔ ye pə taya puntu wei paa cɛle-te tɔ i paasi.

Təm nti pa heela Tiyatii Yesu seelaa kpekəle tɔ

¹⁸Nmaa takəlaya na n heeli Tiyatii Yesu seelaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma ké lɔ Pəyalv, na ma isə mvyi kɔkɔ, na ma nɔntaaləŋ tee kɔkɔ ke nyənənyənɔ isu nyəyəluyv kuseemuyv ŋku pa sotitaa tɔ, ma yɔ́ɔtɔaa si: ¹⁹Ma nyámá pə təna mpi n lapa tɔ, ma nyámá nyá sɔ́ɔtɔ tɔm na nyá lɔ tɔɔ yuŋ tisuyu tɔm, na isəna n paasaa na n kuyi nyá tɔ́ɔtɔ təmlə lapv tɔɔ, na isəna n tɔka suulu tɔ. Ma nyámá si nyá kulapəle nɔɔnɔ nyənte kəla tuu kancaalaya nyənte. ²⁰Ama kulúmɔtɔ nti ma laŋle ta heena-ŋ tɔ́ɔtɔle si n yela alv Cesapeli na í yɔ́ɔtɔ́ɔtɔ́ si lɔ tilina inɔ si í yɔ́ɔtɔ́ɔtɔ́, pəyele kpaatəko. l seɣesəyi ma pəyalaa si pá la asilima na pá tɔ́ɔtɔ tuŋ kulalaaŋ tɔ, i pilisiyi-weye. ²¹Ma ha-i waatu si i ye le i isayatu nti, ama u caa i asilima yeluyv. ²²Pə tɔ tɔ maa kraya- i na má husi kunyɔntɔ́ɔtɔle kato tɔɔ, na maa la na mpa pa lakəna-i wasaŋkalətu tɔ pəle pá na kunyɔŋ ke sɔsɔm tɔtɔ. Ama ye pa yela asilima kulapɔtɔ nti pá na-i pa lakɔ tɔ pə paasi. ²³Na kukələtu nte si maa ku i piya na páɔ́ɔ́ Yesu seelaa təna nyi si mayale wei i nyámá yulu lotu taa huwəe na i kunyuləm tɔ. Maa tɔ na má feli paa wei ké isu i lapa tɔ.

²⁴Pə kaasa mpa mə mə we Tiyatii Yesu seelaa kpekəle taa təna na í tá təŋ seɣesuyv isayav kune tɔ, mə tá nyəna mpi yəlaa pane pa yaa si Satani mukaya tee mukaya nyəm tɔ, ma heeliyi-mə si ma kaa tasa-meye səyələ naaləyi sukuyv. ²⁵Ama í tɔki mpi í wena tɔ́ɔtɔ teu təkem na haləna má kɔɔ. ²⁶⁻²⁸Mpa paa la kəllaa na puntvnaa lakɔ mpi ma caaki

haləna tənaya tɔ, maa cəla pʊntunaa ke pəsuyu ŋku ma Caa ná cəla má tɔ. Maa ha-weye pəsuyu na pá ŋmakələyi piitimnaa. Na paa tiiki-we na nyəgəlyu kpátóyú, na pʊntunaa ká naŋ piitimnaa isu pa yókuyúu cyu nyəm tɔ. Na maa ha-weye tɔlmaluyú tɔtɔ.

²⁹Ye wei ɪ wena ŋkraŋŋ pʊntu í tɔ-ɪ teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tɔ ɪle.

**Tɔm nti pa heela Saati
Yesu seelaa kpekəle tɔ**

3Nmaa takəlaya na í heeli Saati Yesu seelaa kpekəle ɪsɔtaa tillu si: Ma wei ma tɪ lɔɔ feesiŋ naatosompɔgəlaya na ɪsɔtɔlɔŋasi naatosompɔgəlaya tɔ, ma yɔgɔtaa si: Ma nyəma pə təna mpi í lapa tɔ. Ma nyəmá teu si ɪsentɔɔ ké n nyənəyi si n wena weesuyu pəyele n səpaya. ²Kuli nyá naasi taa na í la mpi pə kaasaa tɔ na pə nyɔɔ tɔŋ, pə taa kɔɔ na pə teesi səpɔ tənəŋnaŋ. Pə taya pulɔ, ma nawaya si nyá kulapɔtunaa ta te teu ke ma lɔɔ ɪsentaa. ³Seyesuyú ŋku paa seyesa-ŋ tɔ tɔɔsi ku tɔɔ. Tɔɔsi si n ka tema seyesuyú ŋkuyú nuw, tɔki-ku na í yele nyá ɪsayatu. Ye n ta kuli nyá naasi taa, ma kɔŋi-ŋ tutuyu ké isu ŋmulɔ kɔŋuyú tɔ, n kaa nyi waatu wei maa kɔɔ tɔ se. ⁴Paa na mpɔ nyá yəlaa mpa pa we Saati taa tɔ pa taa ləlaa ta pilisi pa wontu se. Wontu kuhulɔmtu ke paa suu na má na-we tɔ tɔŋ. Pə taya pulɔ, pə muna-weye mɔpúyú. ⁵Mpa paa la kəllaa tɔ wontu kuhulɔmtu ke mɔpúyú paa suu, ma kaa ku pa həla ke weesuyu takəlaya taa. Maa yɔgɔtɔ ma Caa na ɪ ɪsɔtaa tillaa pa ɪsentaa si pa ké ma nyəma.

⁶Ye wei ɪ wena ŋkraŋŋ pʊntu ɪ tɔ-ɪ teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tɔ ɪle.

**Tɔm nti pa heela Filateləfii
Yesu seelaa kpekəle tɔ**

⁷Nmaa takəlaya na í heeli Filateləfii Yesu seelaa kpekəle ɪsɔtaa tillu si: Má wei ma we tənəŋŋ na ma ké tampana tɔ, na ma tɔka wulav sɔsɔ Tafiiti saafu na ma təkəyi na nɔgɔlɔ ɪ pəsəyi tuluyú, na ma tulaa nɔgɔlɔ ɪ pəsəyi təkuyú tɔ, ma yɔgɔtaa si: ⁸Ma nyəmá pə təna mpi n lapa tɔ. Ma nyəmá si nyá tona ta tɔ te, paa na mpɔ tɔ n tɔka ma tɔm na n lapa yulɔpəŋ. Ma ha ɪkpatə ke nyá ɪsentaa na nɔgɔlɔ kaa wakəli-te. ⁹Satani nyəma pɔpɔtunaa mpa pa yaa pa təyi Yuta nyəma, pəyele kpautəko pa ta ke polo tɔ, maa lana-we. Maa caali-we na pá hənti-ŋ ate na pa se-ŋ. Mɔpúyú paa nyəna si ma sɔɔla nyá tɔm. ¹⁰ɪsəna mpi n nuuna ma nɔgɔ taa tɔm si í tɔki suulu, na tampana n tɔki-ɪ tɔ, ma tɔtɔ maa kenti nyá tɔɔ ké waatu wei wahala kɔŋ í kɔɔ si ɪ maɣasəyi antulinya təna taa yəlaa si ɪ naa tɔ. ¹¹Maa kɔɔ nɔɔnɔɔ yoo. Mpi n wena tɔ tɔki-wəyi teu təkem, pəɔ nɔgɔlɔ í taa kɔɔ na í ləeki-ŋ nyá kəlyu teeli ntenuyu. ¹²Wei ɪ lapa kəllɔ tɔyɔ maa la ma lɔɔ təsəle sɔsɔle akele, na pʊntu kaa tasa fituyu. Maa ŋmaa ɪ tɔɔ ké ma lɔɔ həte na ma lɔɔ ɪcate nyənte tɔtɔ, Yosalem kufalɔ wei ɪ ka luna ma lɔɔ kiŋ ke ɪsɔtaa na ɪ tii tɔ. Na maa ŋmaa pʊntu tɔɔ tɔtɔyɔ ma həte kufatə nte pa ha-m tɔ.

¹³Ye wei í wena ŋkraŋŋ pʊntu í tɔ-ɪ teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tɔ ɪle.

**Tɔm nti pa heela Layotisee
Yesu seelaa kpekəle tɔ**

¹⁴Nmaa takəlaya na í heeli Layotisee Yesu seelaa kpekəle ɪsɔtaa tillu si: Má wei ma ké Ami, na má huləgəna pə təna pə tampana ke teu na má kəna pə təna mpi lɔɔ ŋmawa tɔ pə tɔ tɔ, ma yɔgɔtaa si: ¹⁵Ma nyəmá pə təna mpi í laki tɔ.

Ma nyemá si nyayale nyá, n ta niyiti p̄ayele n ta haŋ. Ma caa ké si ye n ká niyiti, niyiti, ye n ká haŋ, haŋ. ¹⁶Ani n ta haŋ p̄ayele n ta niyiti, na n̄ we t̄etemlee ké mpu t̄, maa t̄-ŋ ké. ¹⁷N faalbyu mpu si n pilaa, si n wena ké, n ta laŋ pulu t̄, n ta nyi si nyá t̄m we waiyo, na n ké konȳontu kutukutu. N hul̄maa ké, na tapakpete ke n wee, n n ké yul̄m ké. ¹⁸P̄ə t̄ə ké ma tas̄əyi t̄m si n̄ ya ma c̄əɔɔɔ wulanaa mpa k̄əɔ tayanaa t̄ na n̄ pili. Ya t̄əɔɔɔ wontu kuhul̄mtu na n̄ suu na p̄ə waasi nyá tapakpete f̄eele t̄ə. Na n̄ ya t̄əɔɔɔ k̄əle na n̄ tu nyá ise na á kuli. ¹⁹Pa t̄əna mpa ma s̄əɔɔɔ t̄əɔɔ ma kal̄əȳəna na má h̄əŋ pa ŋkraŋŋ. Ye mpu seesi is̄əle na n̄ yele nyá is̄əyat̄u. ²⁰N naa ma s̄əŋbyu n̄əɔɔɔ na má laki kaafala, ye n̄əɔɔɔ nu ma n̄əɔɔ na í t̄uli n̄əɔɔɔ, maa suv̄ p̄unt̄u t̄e na má na-ı t̄é kaa nyan̄aya. ²¹Mpa pa lapa k̄əllaa maa ha-weye mpaas̄ na pá c̄aya ma c̄əɔɔɔ ma kawul̄aya kumte t̄ə is̄u ma lapu k̄əll̄u na má c̄aya ma Caa kiŋ ke ı kawul̄aya kumte t̄ə t̄.

²²Ye wei ı wena ŋkraŋŋ p̄unt̄u í t̄u-ı teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka t̄ə ıle.

Is̄əɔɔɔnyu taa l̄s̄ə seet̄u

4 P̄əle p̄ə waali p̄ə tasa-m lapu is̄u toosee taka na má ná p̄ə tula is̄əɔɔɔnyu taa ké n̄əɔɔɔ. M̄p̄úȳú p̄ə ȳəɔɔt̄əyi na p̄ə seeki is̄u akant̄əle seek̄byu t̄ə. Maa tema-keye nuw ke hatuu l̄ŋ. T̄ənaɔa p̄ə t̄əma-m si: Kpa c̄əne na má hul̄-ŋ nti t̄ə wee si tu k̄ə t̄əne t̄ə waali t̄ə. ²M̄p̄úȳú Feesuyu t̄əna-m kraapaa na má ná is̄əɔɔ t̄ənaɔa kawul̄aya kumte, na n̄əɔɔɔ c̄aya t̄ə t̄ə. ³ı isentaa tee k̄əɔ ké na p̄ə n̄əȳəs̄əna is̄u liȳitee p̄əe ke t̄əm naale nna a c̄əɔɔt̄aa t̄ə. Na k̄əȳál̄ú c̄əɔna kumte na í tee k̄əɔ na p̄ə n̄əȳəs̄əna is̄u liȳitee p̄əle kasas̄əŋa nȳənte. ⁴Kumlee hiu na liȳiti ka c̄əɔna kumte n̄t̄é, na s̄əsa hiu na liȳiti c̄aya

a t̄ə, na pá suu wontu kuhul̄mtu na pá tema wula nten̄iŋ. ⁵Kumte n̄t̄é t̄ə t̄ee, t̄ev̄ nȳəȳəs̄əya ŋm̄eɔv̄ ŋm̄eɔv̄ ké, na p̄ə ȳəɔɔt̄əyi, na t̄ev̄ hul̄iyi kraŋ kraŋ. F̄ət̄əlanaa s̄əsa naatosomp̄əɔɔɔɔɔɔ ná muk̄aya kumte isentaa. F̄ət̄əlanaa s̄əsa m̄p̄eɔle l̄s̄ə Feesiŋ naatosomp̄əɔɔɔɔɔɔ. ⁶Kumte n̄əȳə t̄ə, tiŋ p̄əna is̄u ten̄ku, na p̄ə taa naa t̄əeieie is̄u tiŋ kuamp̄an̄ n̄əȳəɔv̄.

P̄ə c̄əɔna kumte luȳu luȳu t̄əkraŋ t̄ə, weesiŋ nȳəma nap̄əɔyi liȳiti mpa pa taa na pa waali ise waasaa t̄əwisi-wisi t̄ə, m̄p̄e pa pul̄əna. ⁷Kancaalaya tu n̄əȳəs̄əna ké is̄u t̄əȳəɔɔɔɔɔɔ, naale nȳəŋ ná n̄əȳəs̄əna is̄u naule, tooso nȳəŋ isentaa ná n̄əȳəs̄əna yul̄v̄. P̄ə yela liȳiti nȳəŋ t̄ə ıle ı n̄əȳəs̄əna ké is̄u hek̄əle s̄əɔ kul̄byu is̄əɔt̄aa t̄əȳə. ⁸Weesiŋ nȳəma m̄p̄e pa liȳiti ké mpu t̄ə paa pa taa wei ı wena keŋ naatoso naatoso ké, na ise waasa paa pa taa wei ı taa na ı waali t̄əwisi-wisi. Tam pa we m̄p̄úȳú na pá yooki yontu si:

Naŋŋ tu, naŋŋ tu naŋŋ tu
n̄t̄é Tacaal̄ l̄s̄ə Toma t̄əna tu.
ı ká wee, na ı wee, na ı ká k̄ə.

⁹Weesiŋ nȳəma liȳiti un̄i ı kul̄əyi yontu yoo si ı tal̄əyi na í sa na í se we ı c̄aya kumte t̄ə na í we tam t̄ə t̄ə si í na t̄əml̄e.

¹⁰Uena s̄əsa hiu na liȳiti un̄i í h̄ənt̄i wei í c̄aya m̄p̄úȳú kumte t̄ə na í we tam t̄ə t̄ə ı t̄ee, na pá se-e-ı, na pá k̄əɔli pa nten̄iŋ na pá su kumte isentaa. Na pa t̄ə si:

¹¹Tacaal̄ na tá l̄s̄ə, teeli na samtu na toma.

P̄əwe, p̄ə m̄v̄na-ŋ ké.
P̄ə t̄aya pul̄u t̄ə,
nyá lap̄əna wontunaa t̄əna t̄ə se.
Na nyá n̄ək̄əna na p̄ə wee na p̄ə ha-w̄əyi weesuyu.

l̄w̄əȳaya tak̄əlaya

5 M̄p̄úȳú ma ná tak̄əlaya ke wei ı c̄aya kumte t̄ə t̄ə ı niŋ taa, na pá kpila-keye kekeele na pá ŋmaawa ka

taa na ka waali, na pá taala ka tō ké tōm naatosompwɔɔlaya na pá tu niŋ.
²Na má ná isɔtaa tillu toŋ tu nɔɔɔɔɔɔ na ílé í kpaaləyənə nɔɔɔ sɔsaya si: Awe nɔɔsənə í kɔɔli kutaalətu tənə na í hetu takələya? ³Mpɔɔyú pa ta na nɔɔɔɔɔɔ wei í ká pəsi na í hetu takələya ŋke na í wiili ka taa tɔɔɔ isɔtaa na tetu tɔɔ na tetu pə tee. ⁴Tənaya ma pəla isəlɔm ke teu, pə taya pulu tɔɔ, pa ta na nɔɔɔɔɔɔ wei í nɔɔsənə takələya ŋke ka hetuɔu yaa ka wiiluyu tɔ. ⁵Mpɔɔyú sɔsaa taa nɔɔɔɔɔ tɔma-m si: Taa wii. Nyəni, Yuta kpekəle taa tɔɔɔlaya, wulav sɔsɔ Tafi-iti lɔlɔyɔ taa tu, lapa kəllu. Í pəsəyɔ na í kɔɔli kutaalətu naatosompwɔɔlaya unu na í hetu takələya.

⁶Mpɔɔyú ma ná lwəyaya na ká sənə kumte həkɔ taa, na weesɔŋ nyəma liyiti na sɔsaa pa cɔɔna-i. Ka nɔɔsənə ké isɔ paa kv-ke. Na í ka wena hənə naatosompwɔɔlaya na í ise ke naatosompwɔɔlaya nna a ké lɔɔ feesɔŋ naatosompwɔɔlaya wei í tila tetu tənə taa tɔ. ⁷Tənaya lwəyaya polaa na ká mu wei í caya kumte tɔɔ tɔ í niŋ ntɔɔɔŋ taa ké takələya. ⁸Lwəyaya mu takələya ŋkeɔ mpu, ulena feesɔŋ nyəma liyiti unu na sɔsaa hiu na liyiti unu pá hənɔ-i atə. Pa tənə paa wena sanjuna ké na wɔla poosiisi na sí suna tulaalɔnaa kuwɔpaa mpa pa ké lɔɔ yəlaa sələmən tɔ. ⁹Na pá yoo yontu kufatu si:

Nyá nɔɔsənəna takələya ŋke ka muɔu na ka tɔɔ kutaalətu kɔɔɔɔɔɔ.

Pə taya pulu tɔɔ, nyaya pa kuwa, na n yapa lɔɔ ké yəlaa ke nyá səm taa, ké kpeka tənə taa, na nsəma tənə taa, na piitim tənə taa, na katerasɔ tənə taa.

¹⁰Na n lapa-weyɔ awulumpiya si pá la tá

lɔɔ ké təmle isɔ kətəlaa,

na paa tɔɔ kawulaya ke atə.

¹¹Ma tənəna mpɔɔyú nyənuyɔ ulə ma nu isɔtaa tillaa tuutuuma taŋ nté, paa we yəlaa iyisi iyisi. Na pá sənəna na pá

cɔɔna kumte na weesɔŋ nyəma na sɔsaa.

¹²Na pá yoo yontu na nɔɔɔ sɔsaya si:

Lwəyaya ŋka paa kuwa tɔ, ŋkeɔ pə nɔɔsənə pá ha pəsuyɔ na toŋ na ləmayasəe na toma na samtu na teeli na talətu.

¹³Na má nu tɔɔɔ isɔtaa na tetu tɔɔ na tetu tee na tenku taa nyəma, na antulinya unə í taa nyəm tənə təpai yooki yontu si:

Yəlaa tənə í tala na pá sa wei í caya kumte tɔɔ tɔ na lwəyaya.

Pa teeli na pa pəsuyɔ í wee tam.

¹⁴Tənaya weesɔŋ nyəma liyiti cɔɔna si: Ami. Ulena sɔsaa náa hənɔ atə na pá sɔɔ.

Kutaalətu

6 Pə waali ké ma na lwəyaya kɔɔla kutaalətu naatosompwɔɔlaya unu í taa kulɔmtu. Mpɔɔyú ma nu weesɔŋ nyəma liyiti mpe pa taa nɔɔɔɔɔ nɔɔɔ. Pə lapaɔa isɔ tev holuyɔ taka, na í toŋ si: Kɔɔ. ²Ma nyənaya mpu ulə ma ná kraɔanvɔhɔlɔmaya nté, na wei í caya ka tɔɔ tɔ í tɔka tɔɔɔ. Mpɔɔyú pa ha-i teeli ntenuyɔ. Í ké kəllu ké, na í tee si í tasəyɔ kəluɔu tɔɔ.

³Pə waali ké lwəyaya kɔɔla kutaalətu naale nyəntu. Ulena má nu weesɔŋ nyəma mpe pa taa naale nyənə nɔɔɔ si: Kɔɔ. ⁴Ma nyənaya ulena má ná kraɔanvɔsəemaya luwa. Na pá ha ka tɔɔ cayaɔ ke pəsuyɔ si í yoosi tetu tɔɔ yəlaa tənə na pá yoo na pá kv təma. Ulena pá cele-i layate taa layate.

⁵Pə waali ké lwəyaya kɔɔla kutaalətu tooso nyəntu, na má nu weesɔŋ nyəma tooso nyənə tɔma si: Kɔɔ. Ma nyənaya mpu ulena má ná kraɔanvkpeetaɔa luwa na ka tɔɔ cayaɔ tɔka sanəya ke í niŋ taa. ⁶Mpɔɔyú ma nuwa isɔ nɔɔɔɔɔ nɔɔɔ taka na ka luna weesɔŋ nyəma liyiti mpe pa həkɔ na ká tɔ si: Kuyaku kulɔmuɔu təmle lapu kufeluyɔ nté tɔɔɔnaya pee kiloo kulɔm. Ulena

təwənaɣa pee leŋka ke kiloonaa tooso ké kuyaku kulumyuv təmlə. Ama pə kpaɣav nim na sulum tɔ, taa ke pólé.

⁷Pə waali ke lwəyaya kɔla kutaaletu liyiti nyəntu, na má nu weesij nyéma liyiti nyəŋ tɔma si: Kɔɔ. ⁸Ma nyənaya mpv ilena má ná kpaɣav atəntɔtə taka luwa. Na pa yaa ɪ tɔɔ cayaɣv si səm, na wei ɪ húláɣí sətəa təcayale tɔ ílé ɪ təŋəɣɪ ɪ waali. Mprúɣú pa ha-weye toma ke tetu hɔɣɔlɛŋ liyiti táá kulumyuv tɔɔ, si pá kv yəlaa na layate na nyɔɣɔsi sɔsɔnsi na kutməŋ, na pá lá na taale wontu kv yəlaa.

⁹Pə waali ké lwəyaya kɔla kutaaletu kakpasɪ nyəntu. Mprúɣú ma ná kətaya təlata tee ké mpa paa kuwa tɔ pa ləsasi. Lɔ Tɔm na tampana nna pa nawa na pá heeliyi-ye tɔ pə tɔɔ ké pa kv-we. ¹⁰Na pá yɔɣɔtəyənə nɔɔsi sɔsɔnsi si: Taca naŋŋ tu na tampana tu, pəlee ké n ká hvuna ate nyéma, na pa kuyi-tuyv isəntɔ tɔ, n tu-weye saləka? ¹¹Mprúɣú pa ha paa pa taa wei ké capa kuhulum na pá heeli-we si pá ye le na pécɔ. Pə kaasa pəcəɣɔ, haləna pa taapalaa na pa təmlə taa akpelenaa mpa paa kv isu pa kuyv mpe tɔ pa nyuvv kɔɔ na kv yoosi na pécɔ.

¹²Pə waali ké lwəyaya kɔla naatoso nyəntu. Mprúɣú tetu paasaa na tə sele teu, na ilim náá məli piliŋ isu pa piisuyv puvv tɔ, na isɔtv náá məli seev isu caləm. ¹³Na isɔtulɔŋasi náá lu isɔtaa na si hotiyi ate isu heelim ciyituyv fiki tuyv na fikinaa akaa cekɪ na á hotiyi tɔ. ¹⁴Na isɔtɔnyuv keeli isu pa kpiluyv takəlaya na paa naa-ke tɔ. Mprúɣú pə kpesa pɔ́ɔŋ tənaya ɪ lona taa na pá ləsa tetu nti lum cɔɔnaa tɔɣɔ tə lona taa. ¹⁵Ate awulaa sɔsaa na nyuvv nyéma nyuvv nyéma na yoolaa taa sɔsaa na apila na pəsəlaa na yəlaa ləlaa tənə, paa yomaa paa kasayampiya pa sewa na pá ŋməli kukpaməŋ taa na pɔ́ɔŋ sulasi taa. ¹⁶Na pá tɔŋ pɔ́ɔŋ na kukpaməŋ si: Í kpəti tá tɔɔ, í takɪ tá tɔɔ ké teu təkulakula

na tɔ taa lu wei ɪ caya kumte tɔ tɔ ɪ isentaa, na pə hatələnə-tv na lwəyaya páná tɔtɔ. ¹⁷Pə taya pulv, pa páná kuyaku sɔsɔŋkv tapənə. Awe pəsəyənə na í kantəli?

Lseyeli kpeka yəlaa nyuvv

7 Pəle pə waali ma ná isɔtaa tillaa liyiti səŋa tetu ŋkulunasi liyiti tɔɔ, na pá kpa si tənasi heelim na pá tɔkaa si heelimaya ɪ taa fete tetu na tɛŋku na tuyv nakuli kv tɔɔ. ²Na má ná isɔtaa tillu nɔɣɔlv ílé tɔtɔ, na í luna ilim təlule tɔɔ na í tɔka Weesuyv tu lɔɔ kuyvusuvv. Mprúɣú ɪ yɔɣɔtənə nɔɣɔ sɔsɔɣa ke isɔtaa tillaa liyiti wei pa ha toma si pá la tetu na tɛŋku pə taa ke naŋanaŋa tɔ si: ³Í taa lata isayatu ke tetu na tɛŋku na tuyv pə tɔɔ, haləna tɔ te tá lɔɔ pəyalaa tokuŋ taa ké yusuvv na pécɔ. ⁴Mprúɣú pa heela-m mpa pa tokuŋ taa pa yusa lɔɔ kuyvsum tɔ pa nyuvv. Pa we yulɔnyɔɣŋ iyisi nuuswa na iyisi nule na liyiti (144000) ke lseyeli nyéma kpeka tənə taa. ⁵Yulɔnyɔɣŋ iyisi naanswa na naaleye (12000) pá yusa Yuta kpekəle taa. Luperŋ kpekəle taa ké iyisi naanswa na naale (12000). Katɪ nyəntə ké iyisi naanswa na naale (12000). ⁶Asee nyəntə ké iyisi naanswa na naale (12000). Nefətali nyəntə ké iyisi naanswa na naale (12000). Manasee nyəntə ké iyisi naanswa na naale (12000). ⁷Simiyɔŋ nyəntə ké iyisi naanswa na naale (12000). Lefii nyəntə ké iyisi naanswa na naale (12000). Isakaa nyəntə ké iyisi naanswa na naale (12000). ⁸Sapulɔŋ nyəntə ké iyisi naanswa na naale (12000). Yoseefv nyəntə ké iyisi naanswa na naale (12000). Pencamee nyəntə ké iyisi naanswa na naale (12000).

Yəlaa tuutuuma taa tuutuuma

⁹Pə waali ma nyənaya tɔtɔ, ilena má ná yəlaa kupiŋ, nɔɣɔlv kaa pəsi na í

kala pa tēna mpa paa we pə taa tɔ. Kateŋasi tēna taa na kpeka tēna taa na piitim tēna taa na nsəma tēna taa yəlaa ka wenna. Na pá səŋa kumte na lwəyaya pa isentaa, na pá suu capanaa kuhuluma na pá tɔka pacuntu ke pa niŋ taa. ¹⁰Na pá yɔɔtəyəna nɔɔsi sɔsɔɔnsi si: Ta lɔɔ wei ɪ caɣa kumte tɔɔ tɔ ɪ na lwəyaya pa yarəna tá nyɔɔŋ. ¹¹lɔɔtaa tillaa tēna ná səŋaa na pá cɔɔna kumte na sɔsaa na weesij nyəma liyiti uni. Ḿpúyú pa hanta atə tənənəne na pá see lɔɔ. ¹²Na pá tɔŋ si: Ḿpúyú pə wee. Tá lɔɔ tənna talətu, na teeli, na ləmayasəe, na nyana təmle seev, na samtu, na pəsuyv, na toma ke tam tɔɔ. Ami. ¹³Tənaɣa sɔsaa mpe pa taa nɔɔɔlv pɔɔsa-m si: Yəlaa mpa pa suu capanaa kuhuluma tɔ pa ké mpa na leyə pa luna? ¹⁴Ulena má cɔ-ɪ si: Ma ce nyá nyəmma. Ḿpúyú ɪ heela-m si: Mpa paa nawa kɔnyɔŋ sɔsɔɔv ŋku tɔyɔle. Pa cɔta pa capanaa ké na pá huləst-weyə lwəyaya caləm taa. ¹⁵Pə tɔɔ ké pa səŋa lɔɔ kumte tee na pá laki ɪ təyaya taa ké təmle ke tam tɔɔ. Wei ɪ caɣa ḿpúyú kumte tɔɔ tɔ ɪ ká caɣa pa kij na ɪ kentiɣi pa tɔɔ. ¹⁶Nyɔɔɔsi yaa lukɔtv kaa tasa-weyə krau. Ilim kaa nyaya-we, hanɣaya nakəli ka kaa tasa-weyə lapv. ¹⁷Pə taya pulv, lwəyaya ŋka ka we kumte hekv tɔ ŋke kaa tiikiyina-we, na kaa pukina-weyə weesuyv lum seelaa kij. Na lɔɔ ká husi pa isəlv təna tərpaɪ.

Kvtaalətv naatosompɔɔɔlaya nyəntv

8 lwəyaya kəma na ká kɔɔli kvtaalətv naatosompɔɔɔlaya nyəntv ulena pá su isɔtaa təkətəkete haləna pá polo isv kaləfu hekv taa ké mpv. ²Pə waali ké ma ná isɔtaa tillaa naatosompɔɔɔlaya mpa pa səŋəyɪ lɔɔ isentaa tɔ. Ḿpúyú pa cela-weyə akantəe naatvsumpɔɔɔlaya. ³Tənaɣa isɔtaa tillu nɔɔɔlv ná kəma na ɪ səŋ kɔtaya təlata na ɪ tɔka ɪ niŋ taa ké wula cofolo wei ɪ taa pa wəki tulaalv

tɔ. Ḿpúyú pa cela-ɪ tulaalv ké sɔsɔm si ɪ kpenna lɔɔ yəlaa sələmvv na ɪ lá kɔtaya ke kɔtaya təlata nte pa lapəna wula na tɔ we kumte isentaa tɔ tə tɔɔ. ⁴lɔɔtaa tillu wei ɪ səŋa lɔɔ isentaa na ɪ tɔka tulaalv na ɪ wəki tɔ tulaalv uni ɪ nyɔɔsi na lɔɔ yəlaa sələmvv pə kpen-taa ké na pá kraaki. ⁵Pə waali ké isɔtaa tillu kraɣa tulaalvnaa cofolo uni na ɪ haa kɔtaya təlata tɔɔ ké mamala ke ɪ ləpam na ɪ məŋna na ɪ peti-ɪ tetv tɔɔ. Ḿpúyú tev svv hola ke kraŋ kraŋ, na pá yɔɔtəyɪ yem yem, na tev nyəyəsəyɪ ŋmelev ŋmelev, na tetv náa sele.

Akantəe hulvɣv

⁶lɔɔtaa tillaa naatosompɔɔɔlaya mpa pa tɔka akantəe naatosompɔɔɔlaya tɔ pele pa tayana pa təyɪ si pa caa hulvɣv. ⁷Ḿpúyú isɔtaa tillu kancaalaya nyəŋ hula akantəle. Tənaɣa pə peta ateyə tɔmpəe na kɔkɔ na pá sitina caləm, ulena antulinya hɔɔɔləŋ tooso taa hɔɔɔlvv kulvsvv nyaya, na pá nyaya nyutu lum nyəntv təna.

⁸Pə waali ké isɔtaa tillu naale nyəŋ ná hula ilé ɪ nyəntə. Ulena pá peti pulv isv puyv sɔsɔŋkv ke tɔŋku taa na pə mvv kɔkɔ. Ḿpúyú tɔŋku hɔɔɔləŋ tooso taa hɔɔɔlvv kulvsvv lum pəsa caləm. ⁹Na weesuyv nyəm mpi pu we tɔŋku taa tɔ pə tintika tooso taa kulvmtəle si, na kpuləŋ təna tintika tooso taa tintiyile kulvmtəle wakəli.

¹⁰Pə waali ké isɔtaa tillu tooso nyəŋ hula ɪ akantəle. Ḿpúyú isɔtvlvŋa sɔsɔŋka ŋka ka mɔkaya kɔkɔ isv kahulaya tɔ ka kpesa isɔtaa na ka hoti. Na pusi sɔsɔɔnsi na lum seelaa pə tintika tooso taa tintiyile kulvmtəle tɔɔ ké ka nyəkaa. ¹¹lɔɔtvlvŋa ŋke ka hətə nté si Nyəŋ. Tənaɣa lum huwa tooso taa huyule kulvmtəle lapa nyəŋ, na yəlaa payale nyɔɔ-wɪ ulena pá si.

¹²Pə waali ké isɔtaa tillu liyiti nyəŋ ná hula ilé ɪ nyəntə. Ḿpúyú pə hika ilim

həɣləŋ tooso taa həɣləɣu kulmuyv, na pə hika isətv ke ɪ həɣləŋ tooso taa həɣləɣu kulmuyv ke mpv tətə, na isətvləŋasi tintika tooso taa ké tintiyile kulvmtəle. Na timpɪ timpɪ pə hika mpv tə pə nav sí. Ḿpúyú səkrətvuyv lapa ilim taa waatvnaa tooso taa waatv kulvm. Na ḿpúyú na ahoo, isətv na isətvləŋasi pə yela nav ke waatvnaa tooso taa waatv nəɣəlv.

¹³Ma tasa nyənuyv tətə ɪlɛ cəlv nte hatuu isətaa na í kuləyi, na má nu ɪ yəɣətəyənə nəɣə səsəyɛ sɪ waiyo waiyo. Isətaa tillaa tooso wei pə kaasaa tə ɪ kəŋ na í hvləyi ɪ akantɛ təyɛle isu atɛ yələa təm ká la waiyo te.

9Ḿpúyú isətaa tillu kakpasɪ nyən hula ɪ akantəle, ɪlena má ná isətvləŋa nakəli na ká kpəsəna isətaa na ká hoti atɛ. Tənaɣa pa cɛla-keɣɛ lumaŋ púyú səsəɣv saafv. ²Isətvləŋa tvla púyú ŋkv ɪlena nyəɣsɪ isu kəkə səsəyɛ nyəɣsɪ svv luv. Ḿpúyú nyəɣsɪ nsɪ sí kulaa ɪlena sɪ kú ilim na sí təkɪ heelim. ³Tənaɣa kutoləŋ luna nyəɣsɪ nsɪ sɪ taa na kv ya tetv tə, na pə tv-kuyv pəcɛka sətv. ⁴Na pə kpaala-kv sɪ kú taa la kawaləyɛ ke nyutv na tɪŋ na kɪnyənyəɣm təna. Ama yələa mpa pa tokuŋ taa feɪ ləɣə kuyvsum tə pa tike. ⁵Pə ta ha kutoləŋ ke mpaav sɪ kú kv-we. Ama sɪ naasuyv tike ke kú naasɪ-weyɛ isətvnaa kakpasɪ. Kv nyasuyv wusasi we teitei ké isu pəcɛka. ⁶Yələa ka pɛɛkɪ səm ke isətvnaa kakpasɪ unɪ ɪ taa sɪ sana səm. Ama səm ká polo pooluŋ.

⁷Kutoləŋ ŋkv kv nəyəsəna ké isu pa kpɛɛlvuyv kpaɣanəŋ sɪ í tɛɛ yooɪ təɣə. Kv nyəɣŋ təɣə ka we ké isu wɪla ntenɪŋ ke kv tema, na kv isentaa nəyəsəna isu yələa isentaa. ⁸Kv nyəɣsɪ tayaalaa ké isu alaa nyəɣsɪ, na kv kela we ke isu təɣəlayɛ kela. ⁹Kv laŋa təɣə cəyɛ ké isu nyəɣətv toko ke kv suuwa. Kv kulvuyv na kv keŋ makɪ tə, ye n nuwa n təŋ

ké sɪ kpaɣanəŋ həŋuyv kɛɛkenaa paɣale na í lakɪ kpɛtele kpɛtele sɪ í puki yooɪ tə. ¹⁰Kv susɪ na nyəmá ké isu pəcɛsɪ, na kv susɪ nsəɣɪ kv pəsəyənə na kú la yələa ke isəyətɪ ke isətvnaa kakpasɪ. ¹¹Lumaŋ púyú səsəɣv taa isətaa tillu nte kv wulav səsə. Hɛpəla nyəma ná yaa-ɪ sɪ Apətəŋ, na Kələɛkɪ nyəma sɪ Apoliyəŋ, na pə kutoluyv nte sɪ wakəllu.

¹²Kancaaləyɛ wahala tɛɛna nte, pə kaasa wahalanaa naale weɛ pa kəŋ.

¹³Ḿpúyú isətaa tillu naatoso nyən hula ɪ akantəle. Tənaɣa ma nu pə yəɣətə kətaɣa tɛlatɛ nte pa lapəna wɪla na tɛ we ləɣə isentaa tə tə ŋkuluŋa taa həŋ liyiti kiŋ. ¹⁴Isətaa tillu naatoso nyən wei ɪ təkə akantəle təɣə pə heelaa sɪ í həti isətaa tillaa liyiti wei pa tv alukpala ke pəɣə səsəyɛ lɛləlatɪ nəɣə tə. ¹⁵Tənaɣa pa heta isətaa tillaa liyiti unɪ. Paa tema-weyɛ tayaɣuyv ké na pá cəyɛ sɪ ye pə tala pənaɣa na isətv na kuyaku na waatv unɛyɛ teitei ɪlɛ pa kv yələa tintika tooso taa tintiyile kulvmtəle. ¹⁶Na pa heela-m yoolaa mpa pa cəyɛ kpaɣanəŋ tə pa nyuyv. Paa we iyisi iyəyɛ (1000) ke təm ŋmɪsvuyv (200) ke. ¹⁷Pə lapa-m mpv isu toosee taka, na má ná kpaɣanəŋ na ɪ tə cəyɛalaa na pá we isəna mpi təyɛlv, paa suu nyəɣətv tokonaa ké na pá sɛɛwa isu kəkə, na pá we pooku isu liyitee pəle na pá we kasasəŋa isu asimti wɛv tə. Kpaɣanəŋ nyəɣŋ ka we ké isu təyɛlasɪ nyəɣŋ, na kəkə na nyəɣsɪ na asimti pə lukaɣana ɪ nɔɣsɪ. ¹⁸Ḿpúyú isəyətɪ səsəɣvntv tooso unɛ, kəkə na nyəɣsɪ na asimti mpi pə lukaɣana kpaɣanəŋ nɔɣsɪ tə, pə kv yələa tintika tooso taa tintiyile kulvmtəle. ¹⁹Pə taya pulv təɣə, kpaɣanəŋ nɔɣsɪ taa na ɪ susɪ taa ké ɪ apalutv ka weɛ. ɪ susɪ nəyəsəna tumaa ké. Sɪ wɛna nyəɣŋ na nyəɣŋ unəyɪ sɪ lakəna yələa ke isəyətɪ.

²⁰Paa na mpv, yələa mpa pə kaasaa tə, pa təna mpa wahalanaa səsəa pane

pa ta kv tɔ, pa ta yele pa mayamaya pa niŋ kulupumnaa. Pa ta yele alɔyaa na tuŋ wei pa lupəna wula na nyəɣəluyv kuhulɔmuyv na nyəɣəluyv kuvseemuyv na pɛɛ tɔɔ na tuŋ kila ke laav. Pəyele pə tənaya mpv pu naa, pu nuki, pu tɔŋ.
²¹Na yəlaa mpa pə yela mpv tɔ pa ta yele pa nyəŋ inɪ se isu, yulɔkule na topo-topo təma na asilima na pa ŋmuləm.

Isɔtaa tillu na takəlaya səkpelaya

10 Pə waali ké ma ná isɔtaa tillu tuŋ tu ləlv na í luna isɔtaa na í tii, na pulɔpv isu isəŋmuntuyv nyala ɪ tɔɔ na kayalɔ cɔɔna ɪ nyuyv. ɪ isentaa we ké isu ilim na ɪ nɔɔhɛɛ isu kɔkɔ nsəma sɔsɔɔna kulɔyuv tɔ. ²ɪ ka tɔka ɪ niŋ taa ké takiliya na ká hetaa, na í su ɪ ntɔɣɔŋ nɔɔhələ ke tenku tɔɔ na ɪ mpətəŋ nyənte ke tetv tɔɔ. ³Ulena í má kapuka na nɔɣɔ sɔsɔɣa isu tɔɣɔlaya wiikuyv tɔ. ɪ tɛma ímpúyú ka mapv ulena tɛv hola naatosompɔɣɔlaya inɪ í cɔna hola. ⁴Pə tɛma yɔɣɔtaya ke mpv ulena má tayani ma ti si ma ŋmaaki. Ímpúyú ma nu pə yɔɣɔtəna-m na isɔtaa si: Nmesɪ nti tɛv hola naatosompɔɣɔlaya inɪ ɪ yɔɣɔtaa tɔ, taa ŋmaa.

⁵Isɔtaa tillu wei maa nawa na ɪ səŋa tenku na tetv pə tɔɔ tɔ, ɪ kpaasa ɪ niŋ ntɔɣɔŋ na isɔ, ⁶na í tuuna lɔɔ wei ɪ we tam tɔɔ tɔ, wei ɪ ŋma isɔtɔnuyv na pə təna mpi pə we kv taa tɔ, na tetv na pə təna mpi pə we tə taa tɔ, na tenku na pə təna mpi pə we ílé ɪ taa tɔ, si pə fei wule suv tɔɔ. ⁷Waatv wei isɔtaa tillu naatosompɔɣɔlaya nyəŋ ká huli ɪ akan-tələ tɔɣɔ lɔɔ ká yoosi lapv ke mpi ɪ suwa na í tənɣɪ na í laki na pə ŋmelaa tɔ. ɪ ka tɛma pə tɔm heeluyv ke lɔɔ kuvyɔɣɔtɔv teləsəlaa mpa pa ke ɪ pəyalaa tɔ.

⁸Pə waali ké yɔɣɔtuyv mpi pu tɛma isɔtaa ke yɔɣɔtənav na má nu tɔ pə taa-si: Polo na í mv isɔtaa tillu wei ɪ səŋa tenku na tetv pə tɔɔ tɔ ɪ niŋ taa ké takiliya ŋka ka heta mpv tɔ. ⁹Ímpúyú ma

kulaa na má polo isɔtaa tillu kiŋ na má tɔmɪ-ɪ si: Ceɛ-m takiliya ŋke. Tənaya ɪ tɔma-m si: Mv-ke, na í tɔɣɔ-ke. Kaa la leleŋ isu tuŋ ke nyá nɔɣɔ taa. Ama kaa la nyan ke nyá hiluyv taa. ¹⁰Ma mv takiliya ŋkeɣe isɔtaa tillu niŋ taa ulena má tɔɣɔ-ke. Ka lapa leleŋ ke ma nɔɣɔ taa isu tuŋ. Ama ma kɔma na má li-ke ulena ká lá nyan ke ma hiluyv taa.

¹¹Ímpúyú pə tɔma-m si: Pə wɛɛ si n ká tasa tɔtɔɣɔ lɔɔ kuvheelitu kpaaluyv ke yəlaa payale na piitimnaa payale na nsəma payale na awulaa sɔsaa payale ké. Tə ke pa nyəntv ke.

Seliya nyəma naale

11 Pə tɛma tɔɣɔ pə cɛla-m cam-luyv ŋku pa mayasəɣəna na kv nəɣəsəna isu kprátúyú tɔ. Ulena pə tɔm si: Kuli na í keesi lɔɔ təsɛɛle sɔsɔɔle na kɔtaya tɔlate tɔtɔ, na í kala mpa pa sɛɛ lɔɔ ké lɔɔ təsɛɛle sɔsɔɔle tənɛ tə taa tɔ. ²Ama yelina tə waali tɔɔ taasi, taa mayasi. Pə taya pulv tɔɔ, pa yelina kraɪ nyəma ke ɪcate nanŋ nyənte ké si pele pá yaya-tɛɣe nɔɔhɛɛ ke isɔtɔnaa nule na naale taa. ³Maa kusi ma tɔm tampana hullaa naale mpa pa suu ləyaya wontu nti tə we isu fɔlɔtɔnaa taka tɔ na má tili. Paa kpaali lɔɔ kuvheelitu ke kuvyɛŋ iyaya na kuvyɛŋ ŋmunuyv na nutoso (1260) inɪ ɪ taa.

⁴Ma tɔm tampana hullaa naale unəɣələ Olifinaa naale na fətəlanaa naale wei ɪ səŋɣɪ katenɣa təna Caa isentaa tɔ. ⁵Ye nɔɣɔlv kulaa si ɪ laki-wɛɣe isayatu, kɔkɔ lukəna pa nɔɔsi taa ké na ká kuvɪ pa kolontunaa. Na mpv tɔtɔɣɔ pə wɛɛ, ye wei í kuləɣɪ si ɪ laki-wɛɣe isayatu, ka kv-ɪ keɛle mpv. ⁶Pa wena pəsuyv si pá kra tɛv na kv taa nu pa lɔɔ kuvheelitu kpaaluyv waatv təna taa. Na pa wena pəsuyv tɔtɔ si pá la na lum pəsi caləm, na tɔtɔ si pá naasi atɛ na wahalanaa tənaya kotokoto ké isəna mpi pa caa tɔ.

⁷Pa kɔŋ na pá tɛ nti pə heela-we tɔɔ kpaalɔyɔ ulena lumaŋ púyú sɔsɔw taa wontuyɔ kulɪ pa tɔɔ. Na ku kəli-we na kú ku-we. ⁸Na paa həntɪ ímpúyú icate sɔsɔle patəma taa. Tə taa tənaya pa tema pa Sɔsɔ ke səm tesika tɔɔ kə kam. Ye pə kəesaa, pa yaakuyɔ sɪ Sətəm na Icipiti tɔ, icate sɔsɔle nteye pa wena. ⁹Na piitim təna na kpeka təna na nsəma təna na kateŋasɪ təna taa pə yəlaa ká nyənəyɪ sətəa mpeye kuyeeŋ tooso na kuyaku heku taa na pá hənta mpv. Pa kaa tisi sɪ pá pi-we. ¹⁰Tetu tɔɔ yəlaa təna laŋle ká hee isu yəlaa pane pa səpɔ tɔ. Paa paa teu na pá lá təmayá kucɔŋ. Pə taya pulɔ tɔɔ, lɔ kuyɔɔtɔtu teləsəlaa pane pa naale paa paasaa kə na pá tu ate yəlaa ke wahala. ¹¹Kuyeeŋ unɪ ɪ tooso na kuyaku heku taa kɔma na pé tɛe ulena weesuyɔ feesiŋ luna isɔ na í svu pa taa na pá kulɪ. Mpa pa təna pa na-we tɔ sɔɔntu kpa-weye sɔsɔm. ¹²Ímpúyú pə yɔɔtəna isɔtaa kə lɔ kuyɔɔtɔtu teləsəlaa mpe pa naale sɪ: Í kpa cəne. Tənaya pa svu pulɔ isu isɔŋmuntuyɔ taa na pá kpa isɔ, na pa kolontunaa tɔŋna-weye nyənuyɔ ke mpv. ¹³Təne unəyɪ kpaakpa ke tetu svu seluyɔ ke sɔsɔm, ulena icate sɔsɔle hɔɔlɔŋ naanɔwa taa leŋku kutuluŋ hoti, na pá kú yəlaa iy-isi naatosompɔɔlaya (7000) ke tetu seluyɔ mpv tɔ. Sɔɔntu kpa yəlaa lelɔ ke sɔsɔm, ulena pá svu isɔtaa lɔ kə teeli haɔ.

¹⁴Wahala naale nyəŋ tɛewayale. Ama tooso nyəŋ ká kɔna nɔɔnɔ.

Akantəle naatosompɔɔlaya nyənte huluyɔ

¹⁵Ímpúyú isɔtaa tillu naatosompɔɔlaya nyəŋ hula ɪ akantəle. Ulena pá yɔɔtəna isɔtaa na toŋ sɪ: Pənentaa Taca na ɪ Mesii paa təkəna tetu tɔɔ kə kawulaya, na tam tɔɔ kə paa təkɪ-ke. ¹⁶Tənaya sɔsaa hiu na liyiti wei ɪ caya

kumlee tɔɔ kə lɔ isentaa tɔ ɪ kulaa, na í həntɪ ate na pá sɛ lɔ sɪ:

¹⁷Taca lɔ kawulaya tu, nyá wenna, na nyaa wenna.

Nyana təmlɛ ke isəna n lapu na nyá toŋ sɔsɔŋ tɔ.

Na isəna n svu kawulaya tɔɔ tɔ.

¹⁸Piitimnaa mukaya pááná ke sɔsɔm.

Pənentaa kele pə talaa sɪ nyaa hulɪ nyá pááná.

Sətəa huɔnav tala mpv.

Pənentaa kele pə talaa sɪ n feli nyá pəyalaa

lɔ kuyɔɔtɔtu teləsəlaa ke pa fɔɔtɔ.

Na n feli nyá nyəma təna mpa pa nyaŋna-ŋ tɔ.

Paa sɔsaa paa piya.

Na pənentaa kele pə tala n wakəli mpa pa wakəlayɪ tetu tɔ.

¹⁹Ímpúyú lɔ təsɛle sɔsɔle ke isɔtɔnyɔ taa tulaa, na nɔɔsɪ pɛeluyɔ atakaa naaki. Tənaya teu nyəɔsaa, na pá yɔɔtɔ, na teu holi, na tetu sele, na tɔmpɛe hotiyɪ sɔsɔm sɔsɔm.

Alu na Tum sɔsɔ pa tɔm

12 Ímpúyú kəkɔlɔ sɔsɔ nɔɔlɔ ɪ lapa hatuu isɔtaa. Alu nɔɔlɔ ɪ takəna ilim ke ɪ tɔɔ isu pa takuyɔ svu tɔ, na isɔtɔ nɔ́á we ɪ nɔɔheɛ tɛɛ, na pá lɔ isɔtɔlɔŋasɪ naanɔwa na naaleye ntenuyɔ na pá te ɪ nyuyɔ. ²l ka piwaya tətɔyotɔyɔ na í wusa luluyɔ, na luluyɔ kunyɔntɔɔlɔ na pə wusasi kpa-ɪ na í svu kapusi mapu.

³Tənaya kəkɔlɔ lelu ná tasa lapu tɔtɔɔ isɔtaa. Tum sɔsɔ wei ɪ seewa isu kəkɔ tɔ ɪ luwa, ɪ nyɔŋ we naatosompɔɔlaya na ɪ həŋ ke naanɔwa, na nteniyɪ tema paa ɪ nyuyɔ ŋku ku tɔɔ.

⁴Ímpúyú ɪ paala isɔtaa kə isɔtɔlɔŋasɪ tintika tooso taa kulumtəle na ɪ suka na í peti tetu tɔɔ. Ulena í səŋ alu isentaa sɪ ílɛ í lɔlɪ ɪ pəyaya na unɪ ɪ li.

⁵Apalɔpəyaya ŋka kaa tiiki piitimnaa təna na nyəɔluyɔ kpaáyú tɔɔ alu unɪ

ı lulaa. Uena p  kraana ı p yaya na p  pona-keye lso na ı kumte p  kin. ⁶Uena alv n a se na ı polo wulaya tetu taa. Lso ka tayana-ı t cayale ke t naya sı ı caya na p  t -ı kuyeeŋ iyaya na kuyeeŋ  m nuyv na nutoso (1260) taa.

⁷Mp y  yoo kula ıstaa. Mıseeli na ı ıstaa tillaa na tum na  l  ı ıstaa tillaa pa yookina na t ma. ⁸Ama Mıseeli-we pa k la tum na p  t y nı ı na ı ıstaa tillaa ke ıstaa. ⁹Na p  petı tum s s  yaa Satani wei ı puyusiŋi antulinya t na t .   na ı ıstaa tillaa ke pa kpentaa na p  petı ate.

¹⁰Mp y  ma nu p  y y t na ıstaa na toŋ toŋ sı: P nentaa p  tala lso ı waasi. P nentaa k  lso k  h l  ı kawulaya toŋ. Na p nentaa k  ı Mesii k  h l   l  ı p suyv. P  taya pulv t , t  taapalaa t m suulu wei ı ka s yaya t  lso ısentaa na ı suuki-wey  t m ke tam t  pa l sa-ı ıstaa na p  petı. ¹¹lw yaya cal m toŋ t , na tampana t m nti pa kpaalaya t  t  toŋ t  pa k la-ı. Paa hawa pa weesiŋ k  sı ye s m s m. ¹²P  t   le ıst nuyv na kv taa ny ma me ı paa teu. Ama ate na teŋku p  t m wenna waiyo. Mpi t ,  y v s s  luna ıstaa na ı tii m  c l  na ı haya p an  ke teu,  le p  taya pulv t , ı ny m  sı ı w le w saa.

¹³Tum k ma na ı n  sı pa peta-ı ate,  lena ı sıv alv wei ı ka lula apalvp yaya t  ı waali k  seu. ¹⁴Mp y  p  nyosa alv ke hek le s s  keŋ naale sı ı kulı huntv na ı tala ı t cayale ke wulaya tetu taa. T naya paa t -ı pusi tooso na p naya h y lvuyv taa, na tum kaa keesi-ı. ¹⁵T naya tum t  lum na ı n y  na p  l  ısu p y  s s ya ke alv ıni ı waali sı lum hola ı kpaaya-ı. ¹⁶Ama tetu waasa alv ıni, tetu haa n y  na t  li lum mpi tum ka t na ı n y  ke mpv t . ¹⁷Mp y  tum mv alv na p an  ke s s m, na ı polo na ı yooa alv piya nsi p  yelaa t . Mpeyele pa t na mpa pa t ŋy  lso kvheelitu na p  t ka teu ke tampana

nna a t  Yesu kulaa t . ¹⁸Uena ı polo ı s ŋ teŋku n y  t .

Wontu naale t m

13 Mp y  ma na wontuyv nakulı na kv luk na teŋku taa. Kv h ŋ we naanvwa na kv ny y  ke naatosom-p y laya. Na ntenıŋ tema paa kv h lvuyv  ku kv t . Na p   maa kv ny y  t  k  h te nte t  t vki lso t . ²Wontuyv  ku ma na mpv t  kv n y s na kprou k , na kv n h e n  n y s na wontuyv  ku pa yaa sı wusi t  kv ny na, kv n y  ısu t y laya ny ŋka. Mp y  tum s s  ha-kuyv ı toma na ı kawulaya kumte na ı p suyv s s y kv. ³Wontuyv  ku kv ny y  taa leŋkv caya k  ısu pı kv-kuyv ısayakuyv. Ama timpi pı kv-kuyv ısayakuyv ke mpv t  p  waawa. Mp y  antulinya t na puyvla wontuyv  kv na p  we kv waali. ⁴T naya y laa t na sıv tum s s  ke seev ke ı hav ı p suyv ke wontuyv t  p  t . Na pa seekaya wontuyv t t  na p  faal y  sı: Wontuyv kvne kv taka wee kele? N ke awe na ny  na-kv ı s ŋ na ı yoo?

⁵Mp y  p  ha wontuyv ke mpaav na kv y y t  kalampaanı t m na kv tvv lso. Na p  ha-kuyv p suyv sı kv paasi na kv l  ıst vnna nule na naale taa. ⁶T naya kv sıv lso k  footuyv, na kv yaa ı h te na timpi ı wee t  na pa t na mpa pa we ıstaa t  na kv tvv. ⁷Na p  ha-kuyv mpa sı kv yooa lso y laa na kv k li-we. Na p  ha-kuyv p suyv sı kv kpi-liki kpeka t na na piitim t na na ns ma t na y laa na katerası t na y laa. ⁸Ate y laa t na k  seena-kv. Mpa pa h la pa ta  maa lw yaya  ka pa kvwa t  ka weesuyv tak laya taa k  tuu antulinya kancaalaya t  mpe paa seena-kv.

⁹Ye wei ı k  t m nulv p ntv ı nu. ¹⁰Ye p  tv yulv wei k  hatuu ı tanan t e sı paa t ki-ı sal ka, ısu pa t ka-ı sal ka ıni, pı saal y . Na ye p  tv wei  leye hatuu ı tanan t e sı paa kv-ı na layate, ısu pa

ku-ι na-te, pu saaləyi. Pə tɔɔ ké lɔɔ yəlaa ka tɔki suulu na pá tu lɔɔ ké naani ké mprúyú tam.

¹¹Mprúyú ma ná wontuyu lenku na ku luna tetu tee. Ku hən̄ we naale na í nəyəsəna iwəyaya hən̄, na ku yɔɔɔtaya isu tum sɔsɔ. ¹²Ku lapəna kancaalaya wontuyu pəsuyu tənaya kule ku isentaa. Na ku caalaya tetu na tə tɔɔ yəlaa si pá sɛe kancaalaya wontuyu ŋku pu kɔwa isayakuyu na pá waa tɔ. ¹³Mprúyú wontuyu naale nyən̄ku kune ku lapa piti təma sɔsɔɔna. Haləna ku lakaya na kəkɔ lukəna isɔtaa na ká tiiki ateyə yəlaa tən̄a isentaa. ¹⁴Pə ha-kuyu mpaav si kú la piti təma nnaya kancaalaya wontuyu isentaa tɔ, ku tolisa ate yəlaa ké na-ye. Ku heelaya ate yəlaa si pá lu wontuyu ŋku layate hikaa na paa na mpv ku wena ku weesuyu tɔ ku leesuyv. ¹⁵Uena pá há wontuyu naale nyən̄ku ŋkuyv pəsuyv si ku woso weesuyu feesin̄ ke kancaalaya wontuyu leesuyv tɔɔ, na leesuyv ŋku ku yɔɔɔtəyi, na kú pəsi na kú kú pa tən̄a mpa paa sɛeki-ku tɔ. ¹⁶Mprúyú wontuyu ŋku ku caala yəlaa tən̄a təpai, piya na sɔsaa na apila na kunyɔntvnaa na yomaa na kasayampiya, si paa yusi paa wei ι niŋ ntɔɔɔɔ taa na ι tokuyv taa. ¹⁷Ye pa ta yusi wei ké kuyvsum pəne, puntu ι pəsəyi na í ya yaa í pɛeti pulv. Kuyvsum mpəyale wontuyu ŋku ku hətə, yaa kəkələtv nti tə hóləyi si ku hətə tɔ.

¹⁸Ləmayasɛ təhulle nté cən̄e. Ye wei ι wena layatu puntu pəsəyi na í cekəna wontuyu ŋku ku kəkələtv, pə taya pulv tɔɔ, kəkələtv nti tə lu yulv hətə ké. Kəkələtv ntəyale nasətoso na nutoso na naatoso (666).

Mpa pa nyɔɔɔn̄ pə yapa tɔ pa yontu yoou

14 Mprúyú ma nyən̄aya, Uena má ná lwəyaya na ká sən̄a Siyɔɔn̄ puyv tɔɔ, na yəlaa iyisi nunvwa na iyisi nule

na liyiti (144000) we ka cɔlɔ, na pá ŋmaa pa tokuyv taa ké kana ka Caa pa həla. ²Tən̄aya ma nu pə yɔɔɔtəna isɔtaa na pə la yuyv isu lum kpenuyv na pə faləyi sɔsɔm tɔ, isu tev holuyvuna toŋ tɔ pə taka. Pə yɔɔɔtaya na má nukɔ tɔ, pə nəyəsəna ké isu san̄ku mataa kulvuyv pa san̄kvn̄aa mapv na pá wiiki isəna tɔ. ³Na yəlaa iyisi iyisi un̄ ι sən̄a mprúyú kumte na weesin̄ nyəma liyiti na sɔsaa pa isentaa na pá yooki lɔsɛɛle yontu kufatu. Yəlaa iyisi nunvwa na iyisi nule na liyiti (144000) wei pa yapa tetu tɔ tɔ ι paasi, nɔyɔlv fɛi wei ι pəsəyi na í nyi yontu tən̄e tə yoou tɔ.

⁴Mpe un̄ pa ta pilisi pa ti na alaa, pa caya mprúyú tɛvun̄. Paa timpiyi lwəyaya puki, pa tən̄əyi-keye. Pə yapaweyə yəlaa həku taa ké si pə caaləyən̄aweyə lɔɔ na lwəyaya ke hav. ⁵Pa ta nuna pa nɔɔsi na pəpətiya, pa fəna taalı nɔyɔlv.

Isɔtaa tillaa tooso təm

⁶Mprúyú ma na isɔtaa tillu ləlv na í kuləyi huntv ke hatuu isɔtaa. l wena Laapaalı Kupaŋ tam tɔɔ nyən̄ nɔyɔlv si ι kaasəyi ate yəlaa na piitimnaa tən̄a taa yəlaa na kpekə tən̄a na nsəma tən̄a na yəlaa tən̄a. ⁷l yɔɔɔtayan̄a nɔyɔ sɔsɔyɔ si: Í nyana lɔɔ na í tu-ι teeli. Pə taya pulv tɔɔ, pənente pə talaa ké si í hvna yəlaa ke təm. Wei ι lapa isɔtɔnvuyv na tetu na ten̄ku na hila tɔ í sɛe un̄.

⁸Tən̄aya isɔtaa tillu naale nyən̄ ná luwa kancaalaya nyən̄ waalı na í tɔn̄ si: l tu hotaa, Pabiloni sɔsɔ tu hotaa. In̄ ι nyɔɔsəna piitim tən̄a yəlaa ke ι svlum, ι asilima sɔsɔɔna an̄ a svlum.

⁹Isɔtaa tillaa naale un̄ ι waalı ké tooso nyən̄ luwa na í yɔɔɔtəyən̄a nɔyɔ sɔsɔyɔ si: Ye wei í sɛe wontuyu ŋku na ku leesuyv na í tó ku kuyvsum ke ι tokuyv taa yaa ι niŋ taa tɔ, ¹⁰puntu mayamaɔa ká tɛ na í nyɔɔ lɔɔ svlum, ι pááná sɔsɔɔna nyəm mpi ι pəla ι pááná

kəpu taa na pá tá pala pə taa ké pulv tɔ. 1 ká ná kanʔanʔsi ke kəkə na asimti pə taa ké isətaa tillaa naŋŋ nyéma na lwəyaya pa isentaa. ¹¹ Na kəkə ŋka ka taa pa naa mprúyú kanʔanʔsi tɔ tam tɔw ké ka nyɔɔsi kuləyana isɔ. Mpa pa see wontuyu ŋku na ku leesuyv na pa yusa-we na ku hətə kuyvsum tɔ, mprúyú pu wee tam tɔw, heesuyv fei.

¹² Pə tɔw ké lɔw yəlaa mpa pa təŋəyi ɪ kuheelitu na pá nukəna Yesu ke teu tɔw pə wee si pá təkɪ suulu.

¹³ Mprúyú ma nuwa pə tɔma-m na isətaa si: Nmaa takəlaya taa si pə krayav pənentaa tɔ mpa pa səki Tacaa təmle taa tɔyole leleŋ nulaa. Ulena Feesuyv tɔ si: Nn, tampana ké, pa təma toŋ nyəna wena pa lapa tɔ, pə tala pa heesi. Pə taya pulv, kupantu nti pa lakaya tɔ nti tə təŋəyana-we.

Kumtu tate

¹⁴ Ma nyənaa tɔtɔ ile ma ná isəŋmun-tuyv kuhulumuyv nté, na nəyɔlv çaya ku tɔw, na puntu nəyəsəna yulv, na wula ntenuyu tema ɪ nyuyv, na ɪ niŋ taa ké lemse ləŋ nyəŋ. ¹⁵ Mprúyú isətaa tillu lelv luna lɔw təseele sɔsɔle taa na í yɔyɔtəna wei ɪ çaya isəŋmuntuyv tɔw tɔ na nəyɔ sɔsɔya si: Kraya nyá lemse na í kú, kumtu talaa ké. Tetu puwa tɔ, kumtu talaa ké. ¹⁶ Tənya wei ɪ çaya isəŋmun-tuyv tɔw tɔ ɪ tv ɪ lemse ké tetu tɔw, ulena pə kú tetu tɔw.

¹⁷ Na isətaa tillu lelv náa luna isətənyuyv taa lɔw təseele sɔsɔle taa na íle ɪ tɔka lemse ləŋ nyəŋ tɔtɔ.

¹⁸ Mprúyú isətaa tillu lelv wei íle ɪ wena pəsuyv ke kəkə tɔw tɔ ɪ luna kətaya təlata na í kɔw. Ulena í yɔyɔtəna isətaa tillu wei ɪ tɔka lemse ləŋ nyəŋ tɔ na nəyɔ sɔsɔya si: Kraya nyá lemse na í kóólí tetu tɔw leseŋ tukuŋ, ɪ puwaya.

¹⁹ Tənya isətaa tillu tv ɪ lemse na í kóólí tetu tɔw leseŋ tukuŋ, na í petu-ɪ lɔw pááná sɔsɔna leseŋ tənyaasəle taa.

²⁰ Ulena pá nyaasi leseŋ ke ɪcate waalı ké tənyaasəle taa, na caləmyuyv luna tənyaasəle təna na ku kpe kpokpokpo na pə polo isu kilomeetələnnaa ŋmɔnyuyv na nuwɔwa (300), na pə luma isu meətəl kulum na hɔyɔlvuyv.

Kantəkaya naasuyv

15 Mprúyú ma ná isətənyuyv taa ké kəkəlv nəyɔlv íle tɔtɔ. 1 tɔwaya na ɪ tɔm we ha. Isətaa tillaa naatosompɔyɔlaya təkəna kunaasənam ke tɔm naatosompɔyɔlaya. Mprəyi pə teesəyana naasənav ile pə təma. Na kantəkaya nyəntv təneye lɔw ná tu yekina mprúyú ɪ pááná.

² Mprúyú ma ná tiŋ pɔ isu teŋku, na í na kəkə pə sitaa. Na má ná tɔtɔyɔ mpa paa kəla wontuyv na ku leesuyv na ŋku ku kukalətv nté ku hətə tɔ. Pa səŋa tiŋ wei ɪ pɔ mpu isu teŋku tɔ ɪ nəyɔ, na pá tɔka saŋkuna mpa lɔw çela-we tɔ.

³ Na pá yooki lɔw təmle tv Moisi yontu na lwəyaya nyəntv si:

Tacaa lɔw kawulaya tv, nyá təma kulapɛe tɔw we sɔyɔntv, na a tɔm we piti.

Piitimnaa təna təpai wulav.

Mpi n suwa na í təŋəyi na í laki tɔ, pə siyisaa na pə wena tampana.

⁴ Tacaa, wei ɪ kaa nyana-ŋ tɔ puntu wee?

Awe ká kisina-ŋ teeli tuyv?

Pə taya pulv, nyá tike n wenna tənəŋŋ.

Piitimnaa təna yəlaa ká te na pá kɔw, na pá luŋ nyá tee na pá see-ŋ.

Pə taya pulv, pə kula nyá kulapətv kupantu tɔw ké na pə húlí təkeelee.

⁵ Pəle pə waalı ké ma ná isətaa lɔw təseele sɔsɔle tvlaa, na tə taa ké cokəle nte tə húléləyi si lɔw wee tɔ. ⁶ Mprúyú isətaa tillaa naatosompɔyɔlaya wei ɪ ka tɔka kunaasənam tɔm naatosompɔyɔlaya un tɔ pa lu lɔw təseele sɔsɔle nte tə taa. Na pá suu kponkprontu toŋ nyəntv wontu kuhulumtu na tɔ mpyi kəkə ke

nyənənyəni, na pá ləla pa laŋa taa ké wula tampalanaa. ⁷Tənaɣa weesiŋ nyéma liyiti inu i taa nɔɣɔlu i cəla isɔtaa tillaa naatosompɔɣɔlaya inəyi wula kəpɔnaa ke naatosompɔɣɔlaya, na pá suna lɔ wɛi i wɛ tam tɔ tɔ i pánáná. ⁸Mpɔ́yú lɔ teeli na i toma pə nyaləna lɔ təsɛɛle sɔsɔle təkpəmm. Nɔɣɔlu ta pəsi na í sɔv lɔ təsɛɛle sɔsɔle taa, haləna isɔtaa tillaa yoosi kɔnaasənam tɔm naatosompɔɣɔlaya inu na pécɔ.

lɔ pánáná mɔyɔ tɔm

16 Mpɔ́yú ma nu pə yɔɣtəna isɔtaa tillaa naatosompɔɣɔlaya na nɔɣɔ sɔsɔɣa ke lɔ təsɛɛle sɔsɔle taa si: í polo na í pəli lɔ pánáná kəpɔnaa naatosompɔɣɔlaya inəyi atɛ.

²Tənaɣa kancəalaya nyəŋ tɛwə na í pəli i kəpɔ ke atɛ. Ulena sɔmola asayɛɛ na kɔwəwuna kpa yəlaa mpa paa yusa wontuyɔ kuyɔsum ke pa tɔ na pa sɛkaya kv lɛsuyɔ tɔ.

³lɔtaa tillu naale nyəŋ ná pəla i kəpɔ ke tɛŋku taa, ulena lum pəsi isɔ yulu sətɔ caləm, na weesuyɔ nyəm mpi pu wɛ tɛŋku taa tɔ pə si pə təna təpaɪpaɪ.

⁴lɔtaa tillu tooso nyəŋ ná pəla i kəpɔ ke pusi sɔsɔŋsi na sɛləa təna taa, ulena pə lum pəsi caləm. ⁵Mpɔ́yú ma nu isɔtaa tillu wɛi i nyənəyənəna lumnaa tɔ tɔ i tɔma si: Nyá wɛi n wɛ tənəŋ tɔ, nyá wenna, na nya wenna. N təŋa siyisuyɔ ke nyá huule tənɛ tə taa ké. ⁶Isu paa lenta lɔ yəlaa na lɔ kuyɔɣtɔtɔ tɛləsəlaa tɔɣ n cəlɔyi-wɛyɛ caləm ke pənɛntaa si pá nyɔɔ. Mpi paa lapa tɔ mpi pə fɛləyənə-wɛ. ⁷Mpɔ́yú ma nu pə yɔɣtə kətaya təlɛtɛ si: Mpɔ́yú mɛɛ, Taca lɔ kawulaya tɔ, tampana na siyisuyɔ ke n təŋəyi na ní huukəna.

⁸lɔtaa tillu liyiti nyəŋ ná pəla i kəpɔ ke ilim tɔ, ulena pə kpaasi-wəyi tɔŋ si pə kəkɔ í nyaɣa yəlaa. ⁹Mpɔ́yú haŋaya paasaa na ká haŋ yəlaa, haləna pá yaa lɔ wɛi i tɔka kɔnaasənam pəne pə

takanaa na i pəsuyɔ tɔ i hətɛ na pá tɔv-i. Ama pa ta yele pa isayətɔ na pá tɔ lɔ ké teeli.

¹⁰lɔtaa tillu kakpasɪ nyəŋ ná pəla i kəpɔ ke wontuyɔ ŋkv kv kawulaya kumtɛ tɔ, ulena səkpetuyɔ nyala kv kawulaya taa, na yəlaa paasi na pá sɔvləyənə wɔsasi pə tu fɛi. ¹¹Na pá tɔv isɔtaa lɔ ké pa wahala na pa sɔmola pə tɔ. Paa na mpɔ tɔ, pa ta yele pa lakasi isayasi.

¹²lɔtaa tillu naatoso nyəŋ ná pəla i kəpɔ ke lfəlɛtɔ pɔɣɔ sɔsɔɣa taa, ulena ka lum nyɔɔ na pə ha mpaav ke awulaa sɔsaa mpa pa lukəna tɛv kite tɔ tɔ.

¹³Mpɔ́yú ma ná alɔyaa tooso na pá nəyəsənə salɛɛ, na pa luna tum sɔsɔ na wontuyɔ na lɔ kuyɔɣtɔtɔ tɛləsɔlu pɔpɔtɔ pa nɔɔsi taa. ¹⁴Alɔyaa mpeyɛle mpa pa laki piti təma tɔ. Tənaɣa alɔyaa mpe pa tooso pa kulaa na pá cɔkɔ tɛtɔ təna awulaa sɔsaa tɔ si pa kotiyi-wɛyɛ lɔ kawulaya tɔ kuyaku sɔsɔv wule yoonav tɔ.

¹⁵Nyənə, ma kəŋ kɔntɛ ké isɔ ŋmulɔ. Ule ye wɛi i tɔka i wontu si ye pə talaa í taa tɛɛ tapakpɛtɛ, ulɛ pɔntɔ ntɛ lɛlɛŋ nulɔ. Mpi tɔ, ye pa na-i ŋpɔ́yú tapakpɛtɛ fɛɛle ká lapɪ-i.

¹⁶Mpɔ́yú alɔyaa mpe pa kota awulaa mpeyɛ timpi pa yaakəna Hɛpəla taa si Haamakɛtɔŋ tɔ.

¹⁷lɔtaa tillu naatosompɔɣɔlaya nyəŋ ná pəla i kəpɔ ke heelim tɔ, ulena pə yɔɣtəna lɔ təsɛɛle sɔsɔle taa na kumtɛ kiŋ na nɔɣɔ sɔsɔɣa si: Pə lapayalɛ.

¹⁸Mpɔ́yú tɛv nəyəsəaa, na pə yɔɣtɔ, na tɛv holi, na tɛtɔ sele sɔsɔm. Hatuu pə ŋmav yulu tɔ tɛtɔ ta selita seluyɔ pənɛ pə taka. Pənɛ inu pə kəla kpakpaa. ¹⁹Tənaɣa pə fayə icatɛ sɔsɔle ke hɔyɔlɔŋ tooso na pə yɔkɪ. Na acalɛ sɔsɔɔna hoti tɛtɔ təna taa. lɔ tɔɔsə Papi-loni sɔsɔ tɔ, ulena í nyɔɔsi-i i kəpɔ taa pánáná sɔsɔɔna sulum. ²⁰Na tɛtɔnaa mpa lum ka cɔɔnaa tɔ pá mukɪ yem, pa

ta tasa pá keesi póóŋ tótó. ²¹ Teu tómpuŋ hotayana isótaa ké na í nyákəyi yəlaa. Tómpəle kulúmtəle yuŋ ka we isu kiloonaa nule. Ḿpúyú yəlaa tuu lə́ ké naasuyú mpi tómpəe aní a naasaya-we tó pə tó. Pə taya pulu, naasuyú mpi pələ pu kəla kpakpaa ké.

Wasanjalı kpitikpiti təm

17 lə́taa tillaa naatosompəyolaya wei í ka tóka kəpənəa naatosompəyolaya tó pa taa lelu kəma na í yaa-m si: Kə́ na má hulu-ŋ saləka wei paa tu pusi payale heku taa wasanjalı səsə tó. ² Í kin ke ate awulaa lakaya pa asilima kulaputu, na í asilima sulum ke ate yəlaa nyə́wəa na pə kuyi-we.

³ Ḿpúyú Feesuyú tēena-m ilena isótaa tillu pona-m wulaya tetu taa. Tə́naya ma ná alu nə́yólú na í caya wontuyú kuseemuyú tó, na í tó waasa hə́la nna a tuku lə́ tó təwisiwisi. Wontuyú ŋku ku nyə́wə́ ka we naatosompəyolaya ké, na ku hə́ŋ ke naanwəa. ⁴ Alu iní í tə́yóla wontu kupampantu nti tə seewa tó, na wontu nti tə seewa təkənkeŋ tó, na í tu wula na liyitee pəe lutu kupantu, pə tu fei. Na í tóka í niŋ taa ké wula kəpənə́ na í suna acaalətu. Asilima nna í ka lapa tó a isayatu nté. ⁵ Pa ŋmaa í tokuyú taa ké hə́te natəli, ama pə huwəe ta tulu teu ké tə́yau. Si, Papiloni səsə, antulinya wasanjalə́nəa na acaalətu pə too. ⁶ Ulena má ná si lə́ yəlaa caləm na mpa pa lə́ntaa si pepe tó ké pa nuna Yesu ké teu tó, pələ pa caləm kuyi alu inəyi sulum nyəm.

Ma na-í, ilena pə paasi na pə la-m ha. ⁷ Ḿpúyú isótaa tillu pə́sə-m si: Pepe tó ké pə lakı-ŋ ha? Maa heeli-ŋ mpi alu na wontuyú ŋku ku tó í caya na ku wena nyə́wə́ naatosompəyolaya na hə́ŋ naanwəa tó pa hólə́yí mukaya tēe tó. ⁸ Wontuyú ŋku n na mpv tó, ku wena weesuyú ke hatuu lə́ŋ ké, ama ku fei ḿpúyú nə́wə́. Pə wəe si kú lu luməŋ

puyú səsə́wə́ taa ké na kú polo timpi pu te ku təm tənəŋnəŋ tó. Ate yə́laa mpa pa hə́la pə taa ŋmaa weesuyú takə́laya taa ké hatuu antulinya kancaalaya tó, paa ná wontuyú kune tó pu la-wə́yə ha. Pə taya pulu, ku wena weesuyú ke hatuu lə́ŋ ké. Ama ku fei ḿpúyú nə́wə́, na ku tayaní luw tó.

⁹ Nyəm na lə́mayasəe pə tə́hulle kin nté cəne. Nyə́wə́ naatosompəyolaya iní í hólə́yí pulasi naatosompəyolaya wei í tó alu iní í caya tə́yó. Na í hólə́yí tətə́yó awulaa səsə́a naatosompəyolaya. ¹⁰ Awulaa səsə́a mpe pa taa kakpası tə́ma hotuyú. Kulum ná wəe, na í tənə́na kawulaya tə́yó. Na lelu ná ta kə́nta, ilé í kəŋ í kə́ tó í caya kaa tó. ¹¹ Wontuyú ŋku ku wena weesuyú na ku fei ḿpúyú nə́wə́ tó, kulə́yele wulav səsə́ pələ-fei nyə́ŋ. Mpeyele mpv na kancaalaya awulaa səsə́a naatosompəyolaya iní. Ku puki timpi pu te ku təm tənəŋnəŋ tə́yó.

¹² Hə́ŋ naanwəa wei n nawa tó í hólə́yí awulaa səsə́a naanwəa mpa pa ta tə́yóta kawulası tó. Ama pu ha-wə́yə kawulası toma, na pa na wontuyú ŋku pá tə́yó kawulaya ke kalə́fu kulum taa. ¹³ Pa naanwəa iní pa tənə́na paa la lə́mayasə́le kulúmtəle na pá mənə́na pa toma na pa kawulası na pá cə́la wontuyú. ¹⁴ Paa kulı na pá yoona lwə́yaya, ama lwə́yaya ká kə́li-we. Pə taya pulu tó, ŋkéyele səsə́a Səsə́ na awulaa tənə́na Wulav. Ka na ka nyə́ma mpa pa yaawa na pá lə́si na pa ké nuntaa tó paa kə́li-we.

¹⁵ Ḿpúyú isótaa tillu tasa-m heeluyú si: Pusi nsi n nawa na wasanjalı caya si heku tó, yə́laa na samaa na piitimnaa taa yə́laa na nsə́ma taa yə́laa nté mpv. ¹⁶ Hə́ŋ naanwəa wei n nawa tó na wontuyú pa taa ká kpəna wasanjalı iní, na pá leeki í wontu tənə́na na pá yele-í kpəte. Paa tə́yó í nantu, na pá wə́pı-í kə́kə. ¹⁷ Pə taya pulu, lə́ tənə́na pa lotunaa taa ké huwəe si pá kpəntı nə́yó kulumaya na

pá lakɪ na pá mǝŋna pa kawulasɪ toŋ na pá cɛla wontuyɪ, na pá yoosi nti nti tǝ lǝmayasɛɛ ɪ ka tɔwa tǝ, halǝna lɔɔ ka yɔɔɔta nti tǝ tǝ la.

¹⁸Na alɔ wei n nawa mpɔ tǝ, ɪcate sɔsɔɔle nte tǝ ŋmakǝlǝɣɪ ate awulaa sɔsaa tɔɔɔle.

Papiloni hotuyɪ tǝm

18 Pǝle pǝ waalu kǝ ma ná isǝtaa tillu lelu na í luna isǝtaa na í tiiki. ɪ wena pǝsɔyɔ kǝ sɔsɔm kǝ, na ɪ teu nawa isɪ kǝkǝ na pǝ cɔɔ tetɔ tǝna.

²Mǝpǝyǝ ɪ yɔɔɔtǝna nɔɔɔ sɔsaya si: ɪ tu hotaa, Papiloni sɔsɔ tu hotaa. Pǝnente ɪ pǝsa alɔɔaa tǝcayale, na alɔɔaa nɔɔɔ na pa suka, na tetɔ sumasɪ nsi paa caa tǝ si nɔɔɔ na si suka tǝcayale ntǝ tǝna.

³Pǝ taya pulɔ, unɪ ɪ nyɔɔsǝna piitimnaa tǝna yǝlaa ke ɪ sulɔm, ɪ asilima sɔsɔɔna antɪ a sulɔm. Na ɪ kiŋ ke ate awulaa sɔsaa lakaya pa asilima kulapɔtɔ. Na ate pǝɔatǝlaa pilina ɪ wontu kupantɔ nti tǝ feɪ nyǝɔsɔyɔ tǝ.

⁴Mǝpǝyǝ ma nu pǝ yɔɔɔtǝna isǝtaa, ɪle pǝ taya isǝtaa tillu unɪ ɪ nɔɔɔ. Pǝ tǝmaya si: Ma yǝlaa, í se ɪ kiŋ, na pǝ taa kɔɔ na ɪ isayatu taana-me, na pǝ kɔɔ na pǝ naasayɪ na pǝ kǝŋna-me.

⁵Pǝ taya pulɔ tǝ, ɪ isayatu kaawaya na pǝ kalǝsǝna isǝtǝnɔyɔ, lɔɔ tǝɔsa ɪ lakasɪ isayasɪ tǝ. ⁶Í leeti-ɪ mpi ɪ ka lapa-me tǝ. Í feɪ-ɪ isǝna mpi ɪ ka lapa tǝɔ tǝm naale. Í suuli ɪ kǝpɔ ke sulɔm mpi pǝ kǝla mpi ɪ puukaya-me tǝɔ toŋ ke tǝm naale. ⁷Í tu-ɪ wahala na kɔnyɔŋ na pǝ tala isɪ ɪ ka tɔyɔ ɪ tǝyɪ teeli na í kaa wontu kupantɔ ke isǝna mpi tǝ. ɪ yɔɔɔta ɪ taa si: Ma cayaa tǝka kǝ isɪ wulav, ma ta nyɪ leelutu, ma kaa nyɪ mpi pa yaa si kɔnyɔŋ tǝ. ⁸Pǝ tǝ kǝ kɔnaasǝm mpi pǝ suwa si pu naasǝna tǝ, kɔyaku kulɔmɔyɔ ke pu tii pǝ tǝnaya ɪ tǝ tǝkpili. Mǝpǝɔle kutǝmǝŋ na sǝm na nyɔɔɔsi. Kǝkǝ kǝ nyaya ɪ tǝna tǝluka. Pǝ

taya pulɔ, Taaɔa lɔɔ wei ɪ lakǝna-ɪ tǝm tǝ ɪ we toma kǝ.

⁹ɪ kiŋ ke ate awulaa sɔsaa lakaya pa asilima kulapɔtɔ na pǝ nukɪ ɪ leleŋ. Paa te na pǝ ná kǝkǝ nyakɪ-ɪ na nyɔɔsi nsi si kulǝyɪ tǝ, ɪle paa tulɪ nɔɔsi ke ɪ tǝ, na paa kǝ pa laŋa na pǝ wii sɔsɔm. ¹⁰Paa hatǝlǝna-ɪ si pǝ taa kɔɔ na pǝ ná ɪ wahala. Na paa tǝ si: Wayo, wayo. Pǝwe, Papiloni ɪcate sɔsɔɔle na toŋ nyǝnte tǝne, kalǝfu kulɔm taa kele pǝ tema-ŋ nyá salǝka tɔyɔ na?

¹¹Ate taatǝlaa ná tula nɔɔsi ke tǝ tǝ tǝ na pǝ kǝ pa laŋa na pǝ wii sɔsɔm. Mpi tǝ, nɔɔɔɔ u tasayɪ pa taatǝle ke yaru. ¹²Paa wulanaa, paa nyǝɔɔyɔ kuhulɔmɔyɔ, paa liyitee pǝe. Paa lutɔ, paa kǝŋkǝpɔntu toŋ nyǝntɔ pǝŋ kɔpǝŋ, paa tǝ wontu kɔpǝmpantɔ kɔsǝemtu, paa nti tǝ sǝe teu tǝkǝŋkǝŋ tǝ, paa silikinaa, paa taasɪ nsi si feɪ yem yem tǝ, paa tuu kela na taasɪ kate nyǝnsɪ, na nyǝɔɔyɔ kɔsǝemɔyɔ na nyǝɔɔyɔ mayamaɔa na pǝle nte pa yaa si maarpǝli tǝ. ¹³Paa afevnaa, paa kɔkɔsum, paa tulaalɔ miili, paa tulaalɔ kɔfǝɔtɔ, paa sulɔm, paa nim, paa mulɔm, paa tǝɔɔnaya pee, paa naaŋ, paa heeŋ, paa kǝpǝanǝŋ na kǝekenaa, paa yomaa na yǝlaa weesiŋ mayamaɔa.

¹⁴Taatǝlaa mǝe pa tǝma ɪcate sɔsɔɔle ntǝ si: Mpi pǝ tǝna n nyulaya tǝ pǝ saala yem. Nyá toŋ na nyá leleŋ tǝna tu-ŋ lum, n kaa tasa-wǝyɪ keesuyɔ. ¹⁵Taatǝlaa mǝa pa taata ɪcate sɔsɔɔle taa na pǝ pili tǝ, paa te na pǝ hatǝlǝna-te si pǝ taa kɔɔ na pǝ ná tǝ wahala. Paa tulɪ nɔɔsi na paa kǝ pa laŋa na pǝ wii sɔsɔm. ¹⁶Paa tǝ si: Wayo, ɪcate sɔsɔɔle tǝne tǝ tǝm we wayo. Ntǝ tǝ suukayana kǝŋkǝpɔntu toŋ nyǝntɔ pǝŋ kɔpǝŋ na wontu kupantɔ nti tǝ sǝewa tǝ, na wontu nti tǝ sǝewa tǝkǝŋkǝŋ tǝ. Na ntǝ tǝ tukayana wula na liyitee pǝe na lutɔ pǝ tu feɪ. ¹⁷Na kalǝfu kulɔm taa kele tǝ apɪ-titu tema-tǝyɛ lum tɔyɔ.

Kpɔlɛŋ taa sɔsaa sɔsaa na ɪ svɔlaa na ɪ saalaa, na pa tɛna mpa pa tɔkɛna tɛŋku tɔ, pa sɛŋa poolɔŋ taa, ¹⁸na pɔ nɔ tɛ kɔkɔ nyɔɔsi. Ulena pɔ maki kapusi na pɔ tɔ si: Pa ta nata ɪcate na tɛ tala ɪcate sɔsɔle tɛne. ¹⁹Mpɔyɔ pa cosa tetu na pɔ pɛli pa nyɔɔŋ taa, na pɔ tuli nɔɔsi na pɔ kra pa laŋa na pɔ wii sɔsɔm. Na pɔ maki kapusi si: Waiyo, ɪcate sɔsɔle tɛne tɛ tɔm we waiyo. Pa tɛna mpa pa wɛna kpɔlɛŋ ke tɛŋku taa tɛ tɔŋ ke pa kulɛnaa. Kalɛfu kulɔm taa keɛ pɛ tɛna pɛ tɛma-tɛyɛ lum tɔyɔ.

²⁰Tɔ, ɪsɔtɔnyɔ nyɔ, pɛ wakɛla-tɛ tɔ, paana-tɛ ɪle. Lɔ yɛlaa mɛ, na tillaa na lɔ kɔyɔɔtɔtu telɛsɛlaa, ɪ paana-tɛ. Pɛ taya pulɔ, ɪsayaɔtu nti tu lapa-mɛ tɔyɔ lɔ huɔna-tɛ.

²¹Mpɔyɔ ɪsɔtaa tillu tɔŋ tu nɔyɔlu kraɔa pɛle sɔsɔle, tɛ tɔɔ we ɪsu namle, na ɪ pɛti tɛŋku taa. Ulena ɪ tɔŋ si: ɪsɛn-tɔyɔ paa pɛti Papiloni ɪcate sɔsɔle ke tuu pɛ tɛɛ na pɔɔnɔ sɔsɔna, na pa kaa tasa-tɛyɛ keesuyɔ. ²²Na pa kaa tasa nuw ke Papiloni nyɔ nyɔ taa kɛ saŋkɔnaa na cɛmɛŋ na hɛsi na akantɛɛ pɛ taŋ. Pa kaa tasa nav ke tɛmlɛ latu nɔyɔlɔyɔ tɛmlɛ natɛli tɛ taa. Na pa kaa tasa nuw ke namle kpɔlɔyɔ. ²³Fɛtɛla kaa tasa muɔv ke nyɔ taa, pɛcɔ pa kaa tasa akpaɔale ayɔla taŋ nuw ke nyɔ taa. Nyɔ taa taatɛlaa hɛtɛ ka yaana antulinya taa kɛ lɔŋ, na nyɔ puɔusa yɛlaa tɛna na nyɔ toɔtoɔo tɛma pɛɛkɔyɔ.

²⁴Pa nawa lɔ kɔyɔɔtɔtu telɛsɛlaa na lɔ yɛlaa pa calɛm, na pa tɛna mpa pa ku tetu tɔ tɔ pa calɛm ke Papiloni taa tɔyɔ pa tu-tɛyɛ salɛka.

19 Pɛle pɛ waali kɛ ma nu pɛ yɔyɔtɛna nɔɔsi sɔsɔnɔsi na ɪsɔtaa, na pɛ we ɪsu samaa tuutuuma yɔyɔtɔyɔ tɔ si: ɪ sa lɔ. Ta lɔ yakɛna, na ɪnɔyɛle teeli na toma pɛ tu. ²Tampɔna na siyisuyɔ ke ɪ tɛŋyɔi na ɪ huɔkɛna. Pɛ taya pulɔ, wasaŋkali sɔsɔ wei ɪ wakɛlaya tetu na ɪ asilima tɔ, ɪ

ku ɪ tɔm. Na ɪsɛna mpi ɪni ɪ ka ku lɔ yɛlaa tɔ, lɔ nɔ tu-ɪ pɛ salɛka. ³Na pa tasa yɔyɔtɔyɔ tɔtɔ si: ɪ sa lɔ. ɪcate sɔsɔle nɛtɛ tɛ kɔkɔ nyɔɔsi tɛŋna kulɔyɔ ke tam kɛ. ⁴Mpɔyɔ sɔsaa hiu na liyiti ɪni na weesiŋ nyɛma liyiti ɪni pa luŋa akula na pɛ sɛɛ lɔ wei ɪ caya kumte tɔ tɔ, ulena pɔ tɔ si: Ami. ɪ sa lɔ.

lwɛyaya akpaɔale kutɔyɔ

⁵Mpɔyɔ pɛ yɔyɔta kumte kiŋ si: Sɔsaa na piya mpa mɛ ɪ kɛ lɔ pɔyɛlaa na ɪ see-ɪ tɔ, ɪ sa ta lɔ. ⁶Ma nu pɛ tasa yɔyɔtɔyɔ na pɛ nɛyɛsɛna ɪsu samaa tuutuuma yɔyɔtɔyɔ tɔ, na pɛ we yuŋ ɪsu lum kpɛŋyɔi na pɛ falɔyɔi cɔoɔ tɔ, ɪsu tɛv holuyuu sɔsɔm tɔ taka. Ma nu pɛ yɔyɔtaa kɛ si: ɪ sa lɔ, pɛ taya pulɔ Taa lɔ kawulaya tu ɪni ɪ tɔkɛna kawulaya. ⁷lwɛyaya pɛle kraɔ talaa, na ka pɛle maɔamaɔa nɔ tu tayaɔna ɪ tu. Pɛ tɔ ɪle tɛ paa na tɔ laŋa huɔlumi, na tɛ tu-ɪ teeli. ⁸Pɛ ha ɪ pɛle ke mpa si ɪ suu kpɔŋkpɔntu tɔŋ nyɛntu puɔyɔ kuɔpaŋku ŋku ku muɔi kɔkɔ ke nyɛnɛnyɛni na ku fɛi asilima tɔ. Puɔyɔ ŋku ku we kɛ ɪsu lɔ yɛlaa tɛma kuɔana.

⁹Mpɔyɔ ɪsɔtaa tillu tɔma-m si: Nmaa takɛlaya taa si lwɛyaya kra ka pɛle na pɔ yaa mpaɔa tɔyɔ tɔyɔle leleŋ nulaa. Na ɪ tasaa si: Tɔm tɛne tɛ kɛ lɔ kɔyɔɔtɔtu tampɔna nyɛntu kɛ.

¹⁰Tɛnaya ma hɛnta ɪ tɛɛ si ma sɛɛ-ɪ. Ama ɪ tɔma-m si: Taa la mpu, ta tɛnaya tɛmlɛ nyɛma kɛ. Taɔale mpu na nyɔ taapalaa mpa Yesu kula tampɔna tɔɔ na pɔ nyi-ye tɔ. Ye sɛetu ɪle, lɔ kɛ n kɛ sɛɛ.

Yesu kula tampɔna nna a tɔ tɔ, ani a tɔna lɔ kɔyɔɔtɔtu telɛsɛlaa ke yɔyɔtɔyɔ.

Kpaɔanvɔlumaya cayaɔ

¹¹Mpɔyɔ ma nɔ ɪsɔtɔnyɔ tulaa, ulena kpaɔanvɔlumaya lu. Pa yaa ka tɔ cayaɔ si Kuɔpaŋ na Tampɔna tu. Siyisuyɔ ke ɪ tɛŋyɔi na ɪ huɔkɛna ɪ tɔm

na í yookina ı yooou tɔtɔ. ¹²l ise we ké usu kɔkɔ mukuyɔ tɔ, na ı nyuyɔ taa ka we teeli ntenij payale. Pa ŋmaa hæte natələyi ı tɔɔ, na nɔɔɔlv ta nyi-te ye pə taya ı tike. ¹³l capa wei ı suuwa tɔ ı təna na caləm ké. l hæte nté si: lɔ Tɔm. ¹⁴Ōpúyú isɔtənyu taa yoolaa hu ı waali na pa kpayanvholmast, na pá suu kponkprontu tɔŋ nyəntu puyɔ kupanɔku ŋku kvholmata təlalai na kv fei asilima tɔ. ¹⁵Layate kuseŋtəle nte ı ka kvna kateŋasi tɔɔ yəlaa tɔ ı nɔɔɔ taa ké tə lukayana. Na nyəyəluyv kpátúyú ke ı ká tiikiyina-we. Na ı ká yɔti leseŋ ke tənyaasəle nte tə ké lɔ kawulaya tv pááná sɔsɔɔna svlum tənyaasəle tɔ tə taa. ¹⁶Pa ŋmaawa ı nɔɔhɛe na ı capa pə tɔɔ ké si: Awulaa Wulav, sɔsaa Sɔsɔ.

¹⁷Ōpúyú ma ná isɔtaa tillu nɔɔɔlv ílé na í səŋa ilim tɔɔ. Na í má kapusi na í heeli sumasi nsi si kuləyi isɔ tɔ si təna si: í timsi na í kɔɔ lɔɔ acima sɔsɔɔna taa. ¹⁸í kɔɔ na í tɔyɔ awulaa na yoolaa na pa sɔsaa pa nantu, na kpayanəŋ na ı tɔɔ cayalaa pa nantu, na í tɔyɔ yəlaa təna, yomaa na kasayampiya na sɔsaa na piya, pa nantu.

¹⁹Ōpúyú ma ná wontuyv ŋku na ate awulaa na pa yoolaa pa kotaa si pa yookina kpayanv tɔɔ cayalv unı na ílé ı nyéma. ²⁰Tənaaya pa kpa wontuyv ŋku na lɔ kvɔyɔɔtvtv teləsvlv pɔpɔtv wei ı ka lapa piti təma ke kv isentaa tɔ na pá təkı. Piti təma nna ı lakaya mpv tɔyɔ ı puyusayana mpa pa yusəna wontuyv kvysvsvm pəyele pa səkaya kv ləesvvyv tɔ. Ōpúyú pa kpayə wontuyv ŋku na lɔ kvɔyɔɔtvtv teləsvlv pɔpɔtv unı na pá peti-weye kɔkɔ tɛŋku wei ı təŋna mvvyv tɔ ı taa na pa ise. ²¹Pə kaasa mpa tɔ, pa kv pele na layate nte tə lukəna wei ı cayə kpayanv tɔɔ tɔ ı nɔɔɔ taa tɔ. Ulena sumasi tɔyɔ pa nantu na pə tala-sı.

Pusi iyaya (1000) tɔm

20 Ōpúyú ma ná isɔtaa tillu nɔɔɔlv na í luna isɔtaa na í tiiki, na í tɔka ı niŋ taa ké lumanŋ púyú sɔsɔɔv saafv na alukpaluy tɛŋkuŋ nuli. ²Tənaaya ı siisaa na í kpa tvsv sɔsɔ kvpəŋ unı na í tv-ı alukpala si í cayə ŋpúyú pusi iyaya (1000). Uɔyɔv ke pa yaa mpv si: Tvsv sɔsɔ kvpəŋ, na kulvm unəyale Satani. ³Ōpúyú isɔtaa tillu kpayə-ı na í peti lumanŋ púyú sɔsɔɔv taa na í təkı, na í kaləsi na í tv pə tɔɔ ké kvysvsvm si tvsv sɔsɔ í taa tasa mpa hıkyv unı na í tolisi kateŋasi tɔɔ yəlaa, haləna pusi iyaya (1000) ŋke ká tɛ na pəcɔ. Pə waali ıle paa tvlı-ı wee naale.

⁴Ōpúyú ma ná kumlee na pə hawa a tɔɔ cayalaa ke pəsvvyv si pá hvvkv tɔm. Na má ná tɔtɔyɔ mpa pa heelayə tampana nna a tɔɔ Yesu kulaa tɔ na lɔ Tɔm na pá lentı-weye pə tɔɔ tɔ pa ləsasi. Pele pa taa sɛe wontuyv ŋku na kv ləesvvyv. Pəyele pa ta tv wontuyv ŋku kv kvysvsvm ke pa tokvŋ yaa pa niŋ taa. Ōpúyú pa fema na pá ná Kilisiti pá tɔyɔ kawulaya ke pusi iyaya (1000). ⁵Ama pusi iyaya (1000) ŋke kaa tema na pəcɔ sətəa lələa fe. Sətəa taa fem kancaalaya nyəm nté. ⁶Mpa paa fe fem kancaalaya nyəm pəne pə taa tɔ mpeyele leleŋ nılaa, na mpeyele pə paasaa na pə kooli kooləe kvpana. Səm kulələm ı tasəyi-weye pəsvvyv. Ama paa la lɔ na Kilisiti pa kətələa, na pá na-ı paa tɔyɔ kawulaya ke pusi iyaya (1000) taa.

Satani kpısvvyv

⁷Pusi iyaya (1000) ŋke ka kəŋ na ká yoosi ulena pá tólí Satani ke ı saləka taa. ⁸Na ı ká cɔɔ antulinya piitimnaa təna tɔɔ təpai na í puyvsi yəlaa. Mpeyele Kəkı na Makəkı. l ká koti-we si pá yoo, na paa wee payale usu tɛŋku nɔyɔ kanyəŋa pee. ⁹Pa luna nté na tetv təna tɔɔ ké

pa le, na pá tá kotaya ke lso yalaa tšikile na lso luyi tee icate. Ama kóko luna isótaa na ká kv pa tana tanaññañ. ¹⁰Mpúyú pa peta llóyówei wei i puuyusaya-we tóyó kóko na asimti pə tenku wei i taa paa tema wontuyi na lso kuyóyótutu teləslu pəpətu ke petuyi tó i taa. Ilim na aho ke pu naasəyi-weye tam tó ké mpv.

Kantəkaya huvle

¹¹Mpúyú ma ná kumte səsəle kuhulmle na tə tó cayalu. Təyaya tetu na isótənyu muka yem ké i isentaa təkpaata. ¹²Pə waali ké ma ná sətəa səsaa na səkpema na pá səñə kumte isentaa. Mpúyú pa heta takəlası. Ulena pá heti takəlaya lenka tətə, keleyele weesuyi nyəñka. Ulena pá sv sətəa ke təm nti nti paa lapa na pá ģmaa-təyi takəlası nsi si taa tóyó huvnav. ¹³Mpúyú tenku ləsa sətəa mpa i ka lipa tó. Na səm na sətəa təcayale náá ləstı tətóyó yalaa mpa paa we pə taa tó. Ulena pá pəası paa wei ké nti i ka lapa tó. ¹⁴Pə yela səm na sətəa təcayale, ulena pá peti peleye kóko tenku taa. Kóko tenku inəyəle səm kulələm. ¹⁵Ye wei i həte í fei weesuyi takəlaya taa, kóko tenku taa ké pa pətəyi-i.

Isótənyu kufalvyu na tetu kufatu

21 Mpúyú ma ná isótənyu kufalvyu na tetu kufatu. Isótənyu kupənyu na tetu kupəntu ka muka yem ké, na tenku ná fei tətə. ²Na má ná icate naññ nyəntə. Yosalem kufalv, na tə luna isótaa ké lso kiñ na tš tiiki. Tə tayana tə təyi teu ké isı peəl tayənyu i ti na í puki i paalv kiñ tó. ³Təyaya ma nu pə yóyótəna kumte kiñ na nóyó səsəya si: Pənente lso təcayale we yalaa hekv. Í na-we paa cayana, na paa la i yalaa. Pá na lso mayamaya paa cayana na pá nyənəyi-i pa lso. ⁴Í ká huı pa isəlvəm təna təpai. Səm kaa

tasa weev. Kvpəm mpi pə təna pu mvki yem.

⁵Mpúyú wei i caya kumte tó tó i tóma si: Pənentaa ma pəsəyi pə tənaya kvfam. Na i heela-m si: Nmaa-ti. Mpi tó ma kuyóyótutu ke tampana ké, na tə mvna pá tē-ti na taa.

⁶Na í tasa si: Pə lapaýale. Mayale Aləfa na Omeka, kancaalaya tv na kantəkaya tv. Lókvó í wena wei, maa ha-i weesuyi lum seelv ke faalaa na í nyóó. ⁷Ye wei í lapa kəllv maa lapi-i kuvóó kvne, na i ká yaa-m i lso, na maa yaa-i ma pəyalv. ⁸Ama pə yela səyóntnəa na ma ta nyi isónaa na acaalətv nyəma na yvlukvləa na asilima lataa na mpa pa laku topotopo təma tó na tiñ laalaa na pəpətvnaa təna pa təcayale nté kóko na asimti pə tenku wei i mvyi kóko tó i taa. Səm kulələm nté.

Yosalem kufalv

⁹Isótaa tillaa naatosompəyóləya wei i ka tóka kəpvnəa na pá suna kvnaasənam kantəkaya nyəm ke təm naatosompəyóləya tó pa taa ləlv kóma na í tó-m si: Kóó na má hvli-ñ peelv wei paa kpa tó, lwəyaya alv nté. ¹⁰Mpúyú Feesuyi tēna-m na isótaa tillu kpaýa-m na í kraası puýv səsəóv nakvli kv comcom nóyó taa. Təyaya i hvla-m Yosalem, icate naññ nyəntə nte tə luna lso kiñ ke isótaa na tš tiiki tó. ¹¹Na tš na lso teeli tənyənənyəni. Tə teekaya kóko ké na pá nəyəsəna liyitee pəle kuvəlvəllə nte tə naa isı tiñ tó. ¹²Koluñ səsəñka kuvvləya cəvna-te, na tə wena nəvóósi naanvwa na naale, na isótaa tillaa naanvwa na naale təñə tə nəvóósi. Na pá ģmaa nəvóósi nsi si tó ké lseyeli nyəma kpeka naanvwa na naale həla. ¹³Nəvóósi tooso ka wenna paa hvólvlyu ģku kv tóó, ilim təlule tóó ké nəvóósi tooso, na ilim ntəyóñ tóó ké tooso, pə mpətəñ tóó ké tooso, na ilim tətule tóó ké tooso. ¹⁴Puñ naanvwa

na naale tɔw kɛ kolɔŋa na ɪcate pɛ sɛŋaa. Na pɛ ŋmaawa puŋ un ɪ tɔw kɛ lwɛyaya tillaa naanɔwa na naale hɛla.

¹⁵ Lɔtɔaa tillu wei ɪ yɔɔtayaana-m tɔ ɪ tɔka camlɔyɔ kumayasuyɔ ke ɪ niŋ taa. Camlɔyɔ ŋku ku kɛ wɔla kɛ, si ɪ mayasɛyɛna ɪcate na tɛ nɔnɔɔsi na tɛ kolɔŋa. ¹⁶ Kɔŋkɔmɛŋ liyiti kɛ ɪcate wɛna, na tɛ wɔŋ tɔw na tɛ tayalɛŋ tɔw wɛ teitei. Mprɔyɔ ɪsɔtaa tillu mayasa ɪcate na ɪ camlɔyɔ ŋku, na ɪcate kɔŋkɔŋ tayalɛŋ wɛ kilomɛɛtɛlɛnaa iyisi naale na ŋmunuyɔ (2200), na tɛ wɔŋ tɔw na tɛ kɔŋkulɔmɛŋ tɔw tɔtɔyɔ mpu. ¹⁷ Na ɪsɔtaa tillu mayasi kolɔŋa tɔtɔ, na keke ka kɔŋkulɔmɛŋ mayana mɛɛtɛlɛnaa nutoso na kakpasi. Lɔna pa mayasɛyɔ tɔyɔ ɪ mayasaa. ¹⁸ Liyitee pɛe kɔcɔlɔcɔlɛe ke pa ŋmana kolɔŋa. Pɛ yɛla ɪcate tɔ, wɔla mayamaya ke pa ŋmana tɛlɛ, na wɔla un ɪ wɛ tɛɛɛɛɛ kɛ ɪsu tiŋ.

¹⁹ Liyitee pɛe ke pa lapɔna kacɔka ke ɪcate kolɔŋa kite tɛe pɛe tɔw. Kancalaya nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛlɛ nte tɛ sita cuntɔ na pooku tɔ. Naale nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛlɛ nte tɛ wɛ pooku tɛlɛ tɔ. Tooso nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛlɛ pooku na atɔntɔɔtɛ. Liyiti nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛlɛ tiŋ atɔntɔɔtɛ. ²⁰ Kakpasi nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛlɛ kukpɛɛtɛlɛ. Naatoso nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛlɛ kuvɛɛmle cuntɔ taka. Naatosompɔyɔlaya nyɛntɛ nte liyitee pɛlɛ atɔntɔɔtɛ na pooku. Pɛlefɛi nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛlɛ atɔntɔɔtɛ na pooku nyɛntɛ. Pɔyɔlayafɛi naanɔwa nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛlɛ tiŋ kasasaŋa nyɛntɛ. Naanɔwa nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛlɛ atɔntɔɔtɛ kasasaŋa nyɛntɛ. Naanɔwa na kulɔm nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛlɛ pooku atɔntɔɔtɛ nyɛntɛ. Naanɔwa na naale nyɛntɛ ntɛ atɔntɔɔtɛ akpaayala. ²¹ Nɔnɔɔsi nsi si naanɔwa na naale si kɛ kacɔka wontu naanɔwa na naalɛyɛ, paa nɔnɔyɔ ŋka na ka kacɔka wontuyɔ. Wɔla mayamaya pɔna ɪcate ntɛ tɛ

hapɛlɛ tɔna, na wɔla un ɪ wɛɛ kɛ ɪsu tiŋ wɛv tɔ.

²² Ma ta na lɔ tɛɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ ke ɪcate ntɛ tɛ taa. Mpi tɔ, Tacaɔ lɔ kawulaya tɔ na lwɛyaya paa kɛna ɪcate ntɛ tɛ lɔ tɛɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ. ²³ ɪcate ntɛ tɛ ta tasa ilim yaa ɪsɔtɔ pɛ tɔm ke lapɔ si pɛ naaki tɛ taa. Mpi tɔ, lɔ teeli kɔ naana tɛ taa ɪsu kɔkɔ, na lwɛyaya kɛna tɛ kɔkɔ. ²⁴ Antulinya taa yɛlaa kɔ tɔŋna tɛ kɔkɔsi, na atɛ awulaa sɔsaa kɔ pona tɛ taa kɛ pa apititu. ²⁵ Tɛ nɔnɔɔsi kɔ tɔlɛ mprɔyɔ ilim taa kɛ, si kaa tɛki. Pɛ taya pulɔ, ahoo fɛi tɔtɔ si a tasɛyɔ yuyɔ. ²⁶ Paa pona tɛ taa kɛ piitim tɔna yɛlaa apititu na pa sɔsɔɔntɔ. ²⁷ Na asilima nyɛm napɛli yaa yɛlaa mpa pa laki acaalɛtɔ na pɔpɔtɔ tɔ pa kaa svɔ tɛ taa. Ama mpa pa hɛla wɛ weesuyɔ takɛlaya ŋka ka kɛ lwɛyaya nyɛŋka tɔ ka taa tɔ, mpe paa svɔna ɪcate ntɛ tɛ taa.

22 Lɔtɔaa tillu hulɔ-m tɔtɔyɔ weesuyɔ lum pɔyɔ sɔsɔyɔ, na ka lum wɛ tɔkaikei ɪsu tiŋ, na kɔ luna lɔ na lwɛyaya pa kumte tɛe. ² Na kɔ kpeŋ ɪcate sɔsɔɔlɛ ntɛ tɛ hapɛlɛ heku taa. Na weesuyɔ tɔyɔ sɛŋa pɔyɔ sɔsɔyɔ ŋke ka kutentemɛŋ naale tɔw, kuvɛ na cɛnɛ na kuvɛ na cɛnɛ, na ku lɔlɛyɔ tɔm naanɔwa na naalɛyɛ pɔnaya taa. Paa ɪsɔtɔ wei kɛ ku lɔlɛyɔ. Ku hatɔ haaki piitim yɛlaa ke alaafɛyɔ. ³ Mpi lɔ tɔŋsa mpuɔi tɔ pɛ taa pulɔ kaa wɛɛ ɪcate ntɛ tɛ taa.

Lɔ na lwɛyaya pa kumte kɔ wɛɛ tɛ taa, na lɔ pɔyalaa kɔ sɛɛki-ɪ. ⁴ Paa nɔ ɪ ɪsentaa, na paa ŋmaa ɪ hɛtɛ ke pa tokuŋ taa. ⁵ Ahoo fɛi si a tasɛyɔ yuyɔ tɔtɔ. Pa kaa nyulɛ si fɛtɛla yaa ilim ɪ naa-wɛ. Pɛ taya pulɔ, Tacaɔ lɔ kɔ tɔ-wɛyɛ kɔkɔsi. Na paa tɔyɔ kawulasi ke tam tɔw.

Yesu kɔntɛ

⁶ Mprɔyɔ ɪsɔtaa tillu heela-m si: Tɔmnaa pane pa kɛ tampana kɛ, na pa nɔyɛsɛna pɔ tɛ-wɛ na taa. Na Tacaɔ lɔ

wei i haa lso kuyɔɔtɔtu teləsəlaa ke i Feesuyu tɔ, unu i ka tilina i ɛsɔta tillu si í húlí i pəyalaa ke mpi pə wɛɛ pə kɔŋ nɔɔnɔ tɔ.

⁷Mpɔ́yú Yesu yɔɔtɔta si: N nuwaa, maa kɔɔ nɔɔnɔɔ. Lelɛŋ nulu nté wei i tɛŋɛyi cele tɔmnaa mpa pa ŋmaa takəlaya kanɛ ka taa tɔ.

⁸Yohaani má, ma nuna na má nana ma ɛsələ ke pəne unu pə təna. Ma kɔma na má tɛ pə tənaya mɔ́yú nuw na nau, ɛlena má hənti ɛsɔta tillu wei i hula-m-wi tɔ i nɔɔhɛ tɛɛ si ma sɛɛki-ɪ. ⁹Tənaya i tɔma-m si: Taa la mpv, ta tənaya tamlɛ nyəma ké. Taɣalɛ mpv na nyá taapalaa lso kuyɔɔtɔtu teləsəlaa na mpa pa tɛŋɛyi takəlaya kanɛ ka taa tɔmnaa tɔ. Ye sɛɛtu ɛlɛ, lso ké n ká sɛɛ.

¹⁰Mpɔ́yú i tɔma-m si: Taa ŋmɛsi takəlaya kanɛ ka cele tɔmnaa pane yoo. Pə taya pulu, paa suwa waatu wei si kɔkɔlɔnaa pane paa la tɔ waatu unu i wɔsaa. ¹¹Wei i laki ɛsɔyatu tɔ puntu í wɛɛ i ɛsɔyatu taa na í tɔŋna lapv. Na wei ɛlé i ké asilima tu tɔ puntu í wɛɛ i asilima taa na í tɔŋna i tɔyi pilisuyu. Na wei ɛlé i ké kupaŋ tɔ puntu í wɛɛ i kupantu taa na í tɔŋna tɔ lapv. Na wei ɛlé i wɛ tənəŋ tɔ puntu í wɛɛ i tənəŋ taa ké mpv.

¹²Mpɔ́yú Yesu yɔɔtɔta si: N nuwaa, maa kɔɔ nɔɔnɔɔ. Maa kpɛnna ma kufeləŋ na má kɔɔ na má felu paa wei ké mpi i lapa tɔ. ¹³Maya Aləfa na Omeka, maya kancaalaya tu na kantəkaya tu. Mayalɛ caallu na tɛɛsəlu.

¹⁴Lelɛŋ nulaa nté mpa pa cɔtəyi pa capanaa na pə ha-wɛyɛ mpaav si pá

tɔyɔ weesuyu tɔyɔ pee, na pá tɔŋna ɛcate nɔɔnɔsi na pá suv ɛcate taa tɔ.

¹⁵Ama acaalətu nyəma na mpa pa laki topotopo təma tɔ na asilima lataa na yulukulaa na tuŋ laalaa na mpa pa ké pɔpɔtuna ke pa yɔɔtaya taa yaa pa kulaputu taa tɔ, ɛcate waali ké pu kaa-wɛ.

¹⁶Yesu má má tilina ma ɛsɔta tillu si í kpaali-mɛyɛ tɔ tənaya Yesu sɛɛlaa kpekə taa. Tafiiti luləna na pə lulu na pə lulu-m. Mayalɛ tulɔmaluyu.

¹⁷Feesuyu na asaalu kufalu si: Kɔɔ. Ye wei i nu mpv puntu í tɔ tɔtɔ si: Kɔɔ. Lukɔtu í kpa wei puntu í kɔɔ. Ye wei i caa weesuyu lum, i ka hiki-wəyi faalaa.

Nti pa tɛɛsəna takəlaya kanɛ tɔ

¹⁸Yohaani má ma kpaaləyənə na ɛsələ kuseɛmlɛ ke mpa pa təna pa nu cele tɔmnaa mpa pa ŋmaa takəlaya kanɛ ka taa tɔ si: Ye pə cəpa wei na í sɔɔsa puluyɔ tɔ tɔɔ, lso ká sɔɔsi kɔnaasənam mpi pə tɔm pa kɛɛsa takəlaya kanɛ ka taa tɔyɔ puntu saləka tɔɔ. ¹⁹Na ye pə cəpa nɔyɔlu na í pasa cele tɔmnaa mpa pa wɛ takəlaya kanɛ ka taa tɔ, lso ká pɛ puntu ke i paa nyəm ke weesuyu tɔyɔ pee taa, na lso ɛcate nəŋ nyəntɛ nte tɔ tɔm pa kɛɛsa takəlaya kanɛ ka taa tɔ tɔ taa.

²⁰Wei i tɔɔ pə təna ɛsəntɔ pə wɛna tampana tɔ i tɔma si: Kupam maa kɔɔ nɔɔnɔɔ. ɛɛ, pə la mpv. Taca Yesu, kɔɔ mpv.

²¹Taca Yesu í húlí mə tənaya pɛɛlɛ.